Azərbaycan dilində Müqəddəs Kitab

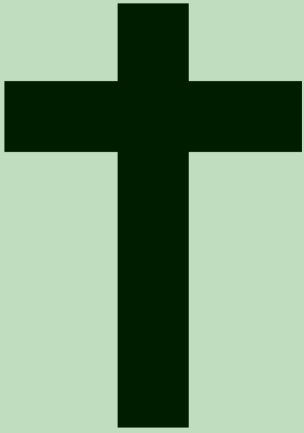

The Holy Bible in the Azerbaijani language, also known as the Azeri language, of Azerbaijan, Iran, Iraq, Syria, and Turkey

Azərbaycan dilində Müqəddəs Kitab

The Holy Bible in the Azerbaijani language, also known as the Azeri language, of Azerbaijan, Iran, Iraq, Syria, and Turkey

Copyright © 2008 Müqəddəs Kitab Sirkəti

Language: Azeri (Azerbaijani, South)

Translation by: Institute for Bible Translation

Contributor: Bible Society of Azerbaijan

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
5d1dd449-0589-5c75-ab0e-6b96786f2985

Contents

Azərbaycan dilində Müqəddəs Kitab 1
YARADILIŞ 2
ÇIXIŞ 72
LEVİLİLƏR 129
SAYLAR 170
QANUNUN TƏKRARI 228
YEŞUA 279
HAKİMLƏR 313
RUT 346
BİRİNCİ ŞAMUEL 351
İKİNCİ ŞAMUEL 393
BİRİNCİ PADŞAHLAR 430
İKİNCİ PADŞAHLAR 473
BİRİNCİ SALNAMƏLƏR 513
İKİNCİ SALNAMƏLƏR 554
EZRA 601
NEHEMYA 615
ESTER 635
ƏYYUB 645
ZƏBUR 697
SÜLEYMANIN MƏSƏLLƏRİ 837
VAİZ 887
NƏĞMƏLƏR NƏĞMƏSİ 902
YEŞAYA 911
YEREMYA 1013
MƏRSİYƏLƏR 1110
YEZEKEL 1122
DANİEL 1195
HUŞƏ 1215
YOEL 1233
AMOS 1240
AVDİYA 1252
YUNUS 1255
MİKEYA 1258
NAHUM 1268
HABAQQUQ 1273
SEFANYA 1279
HAQQAY 1285
ZƏKƏRİYYƏ 1288
MALAKİ 1302
MATTA 1306

MARK 1360
LUKA 1395
YƏHYA 1451
HƏVARİLƏRİN İŞLƏRİ 1491
ROMALILARA 1541
1 KORİNFLİLƏRƏ 1563
2 KORİNFLİLƏRƏ 1584
QALATİYALILARA 1597
EFESLİLƏRƏ 1605
FİLİPİLİLƏRƏ 1613
KOLOSSELİLƏRƏ 1619
1 SALONİKLİLƏRƏ 1624
2 SALONİKLİLƏRƏ 1629
1 TİMOTEYƏ 1632
2 TİMOTEYƏ 1638
TİTƏ 1643
FİLİMONA 1646
İBRANİLƏRƏ 1648
YAQUB 1665
1 PETER 1671
2 PETER 1678
1 YƏHYA 1682
2 YƏHYA 1688
3 YƏHYA 1689
YƏHUDA 1690
VƏHY 1692

Azərbaycan dilində Müqəddəs Kitab

The Holy Bible in the Azerbaijani language, also known as the Azeri language, of Azerbaijan, Iran, Iraq, Syria, and Turkey

[azb]

© 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Web resources
2015, Wycliffe Bible Translators, Inc., Orlando, FL 35862-8200 USA
(http://www.Wycliffe.org)

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0
Your are free to share — copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information under the following conditions:
• **Attribution.** You must attribute the work to the Bible Society of Azerbaijan (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
• **Noncommercial.** You do not sell this work for profit.
• **No Derivative Works.** You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

YARADILIŞ
KİTABI
GİRİŞ

«Yaradılış» Kitabı Tövratın birinci kitabıdır. Bu kitab həm də bəşər tarixində ən qədim kitablardan biridir. *«Yaradılış»* Kitabının ilk fəsillərində göy və yerin yaranması, dünyada canlı aləmin meydana gəlməsi barədə danışılır və bu fəsillərin mövzusu əsasında da kitab belə adlanır. Burada Allahın dünya və insanı yaratmasından, ideal mühitdə yaşayan insanın günaha batması və günahın get-gedə artıb çoxalmasından bəhs olunur. Kitabda təsvir olunan mövzular bəşər tarixinin təşəkkülünü, sivilizasiyanın meydana gəlməsini, qədim dünyanın ayrı-ayrı tarixi simalarının və xalqlarının fəaliyyətini əhatə edir.

«Yaradılış» Kitabı şərti olaraq iki əsas hissəyə bölünə bilər: birinci hissə (1:1–11:9) dünyanın yaranması və bəşərin qədim tarixi, ikinci hissə (11:10–50:26) isə İsrail xalqının əcdadları barədə hekayətlərdən ibarətdir.

«Yaradılış» Kitabının əsas ideyasını kamil yaranmış, lakin günaha bataraq maddi və mənəvi problemlərə düçar olmuş insanın Allah fəaliyyəti nəticəsində ruhani məqsədlərə istiqamətləndirilməsi fikri təşkil edir. Bu kitabda Allahın bütün varlıq üzərində hakimiyyətə malik olması və bəşər tarixini Öz məqsədinə – seçilmiş ruhani xalqın xilasına doğru yönəltməsi ideyaları xüsusi vurğulanır.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:25 Kainatın və insanın yaranması
3:1-24 İnsanın günaha batması
4:1–5:32 Adəmdən Nuha qədər
6:1–10:32 Nuh və daşqın
11:1-9 Babil qülləsi
11:10-32 Samdan İbrahimə qədər
12:1–35:29 Əcdadlar: İbrahim, İshaq, Yaqub
36:1-43 Esavın nəsli
37:1–45:28 Yusif və onun qardaşları
46:1–50:26 İsraillilər Misirdə

Dünyanın yaranması

1 * Başlanğıcda Allah göyləri və yeri yaratdı.
2 Yer quruluşsuz və boş idi. Dərin sular üzərində qaranlıq var idi. Allahın Ruhu suların üzərində dolaşırdı.
3 * Allah dedi: «Qoy işıq olsun». İşıq oldu.
4 Allah gördü ki, işıq yaxşıdır. Sonra O, işığı qaranlıqdan ayırdı.
5 Allah işığı «gündüz», qaranlığı isə «gecə» adlandırdı. Axşam oldu, səhər açıldı; bu, birinci gün idi.
6 * Sonra Allah dedi: «Qoy suların arasında bir qübbə olsun və suları bir-birindən ayırsın».
7 Allah qübbəni düzəltdi və qübbənin altındakı suları onun üstündəki sulardan ayırdı. Belə də oldu.

---

* **1:1** Yəh. 1:1-3; İbr. 11:3 * **1:3** 2Kor. 4:6 * **1:6** 2Pet. 3:5

8 Allah qübbəni «göy» adlandırdı. Axşam oldu, səhər açıldı; bu, ikinci gün idi.
9 Sonra Allah dedi: «Qoy göyün altındakı sular bir yerə yığılsın ki, quru görünsün». Belə də oldu.
10 Allah qurunu «yer», su yığınlarını isə «dənizlər» adlandırdı. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır.
11 Sonra Allah dedi: «Qoy yer üzü bitkilər yetirsin: toxumlar bitirən ot-ələf və torpaqda hər növ bəhərli ağaclar yetişsin. Ağaclar meyvə gətirsin və toxumları meyvələrinin içində olsun». Belə də oldu.
12 Yer üzü bitkilər yetirdi: hər növ toxum bitirən ot-ələf və hər növ ağac yetişdi. Ağaclar meyvə gətirirdi və toxumları meyvələrinin içində idi. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır.
13 Axşam oldu, səhər açıldı; bu, üçüncü gün idi.
14 Sonra Allah dedi: «Qoy göy qübbəsində gecəni gündüzdən ayıran çıraqlar olsun. Onlar işarələri, fəsilləri və günlərlə illəri göstərsin.
15 Qoy onlar göy qübbəsində çıraq olub, yer üzünə işıq saçsın». Belə də oldu.
16 Allah iki böyük çıraq düzəltdi: gündüzü idarə etmək üçün böyük çıraq, gecəni idarə etmək üçün kiçik çıraq. O həmçinin ulduzları düzəltdi.
17 Allah onları göy qübbəsinə qoydu ki, yer üzünə işıq saçsın,
18 gündüzü və gecəni idarə etsin, işığı qaranlıqdan ayırsın. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır.
19 Axşam oldu, səhər açıldı; bu, dördüncü gün idi.
20 Sonra Allah dedi: «Qoy sular çoxlu canlı məxluqlarla qaynaşsın, yer üstündəki göy qübbəsində quşlar uçsun».
21 Allah nəhəng su əjdahalarını və suda qaynaşan hər növ bütün sürünən canlı məxluqları, həmçinin hər növ bütün qanadlı quşları yaratdı. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır.
22 Allah onlara bərəkət verərək dedi: «Törəyib çoxalın və dənizlərdəki suları doldurun, quşlar da yer üzündə çoxalsın».
23 Axşam oldu, səhər açıldı; bu, beşinci gün idi.
24 Sonra Allah dedi: «Qoy yer üzü hər növ canlı məxluqlar – hər növ ev heyvanları, sürünən canlılar və çöl heyvanları əmələ gətirsin». Belə də oldu.
25 Allah hər növ çöl heyvanlarını, hər növ ev heyvanlarını və yerdə sürünən bütün canlıları yaratdı. Allah gördü ki, bu, yaxşıdır.
26 * Sonra Allah dedi: «Öz surətimizə və bənzərimizə görə insanı yaradaq. Qoy o, dənizdəki heyvanlara, göydəki quşlara, yerdəki heyvanlara, bütün yer üzünə və yerdə sürünən canlıların hamısına hökmranlıq etsin».
27 ** Allah insanı Öz surətində yaratdı, Allahın surətində yaratdı, onları kişi və qadın olaraq yaratdı.
28 Allah onlara xeyir-dua verərək dedi: «Törəyib çoxalın və yer üzünü bürüyüb ona sahib olun: dənizdəki heyvanlar, göydəki quşlar, yerdə sürünən bütün canlılar üzərində hökmranlıq edin».
29 Allah dedi: «Budur, yer üzündə toxum verən bütün ot-ələfi və meyvələrində toxumu olan bütün ağacların bəhərini sizə verirəm ki, qidalanasınız.
30 Yerdəki heyvanların, göydəki quşların və yerdə sürünən canlıların hamısına – nəfəsi olan bütün canlılara isə yem olmaq üçün bütün yaşıl otları verirəm». Belə də oldu.

* **1:26** 1Kor. 11:7 * **1:27** Yar. 5:2; Mat. 19:4-5; Mark 10:6 * **1:27** Yar. 5:1-2

31 Allah gördü ki, yaratdığı hər şey çox yaxşıdır. Axşam oldu, səhər açıldı; bu,
altıncı gün idi.

2

1 Göylər və yer, oradakı hər şey beləcə tamamlandı.
2 * * Allah yeddinci günə qədər gördüyü işləri qurtardı və yeddinci gün
gördüyü işlərdən ayrılıb istirahət etdi.
3 Allah yeddinci günə bərəkət verdi və onu təqdis etdi, çünki gördüyü bütün
yaratma işini qurtarıb həmin gün istirahət etdi.

Adəm və Həvva Eden bağında

4 Rəbb Allahın göyləri və yeri yaratmasının hekayəti belədir: Rəbb Allah
göyləri və yeri yaradanda
5 yer üzündə heç bir bitki yox idi, heç bir çöl otu da bitmirdi, çünki
Rəbb Allah yer üzünə hələ yağış göndərməmişdi və torpağı becərən insan da
yaranmamışdı.
6 Amma yerdən su çıxırdı və bütün torpağı sulayırdı.
7 * Rəbb Allah yerin torpağından insanı* düzəltdi və onun burnuna həyat
nəfəsi üfürdü. Beləcə insan canlı varlıq oldu.
8 Sonra Rəbb Allah şərqdə yerləşən Edendə bir bağ saldı və düzəltdiyi insanı
orada yerləşdirdi.
9 * Rəbb Allah torpaqda gözəl görünüşlü və yemək üçün şirin meyvəli
cürbəcür ağaclar yetirdi. O həmçinin bağın ortasında həyat ağacını və xeyirlə
şəri bilmə ağacını bitirdi.
10 Bağı suvarmaq üçün Edendən bir çay çıxırdı, oradan isə dörd qola
bölünürdü.
11 Onlardan birinin adı Pişondur. O bütün Xavila ölkəsini dolanaraq axır.
Orada qızıl çıxır.
12 Bu ölkənin qızılı yaxşıdır. Burada həm də ətirli qatran və damarlı əqiq var.
13 İkinci çayın adı Gixondur. O, Kuş ölkəsini dolanaraq axır.
14 Üçüncü çayın adı Dəclədir. O, Aşşur ölkəsinin şərqindən axır. Dördüncü çay
Fəratdır.
15 Rəbb Allah insanı götürüb Eden bağına qoydu ki, oranı becərsin və
saxlasın.
16 Rəbb Allah insana əmr edib dedi: «Bağdakı bütün ağacların bəhrəsindən
istəyəndə yeyə bilərsən.
17 Ancaq xeyirlə şəri bilmə ağacının meyvəsindən yemə, çünki ondan yeyən
gün hökmən öləcəksən».
18 Rəbb Allah yenə dedi: «İnsanın tək olması yaxşı deyil, Mən ona münasib
olan bir köməkçi yaradacağam».
19 Rəbb Allah bütün çöl heyvanlarını və göydəki bütün quşları torpaqdan
düzəltdi. Sonra onları insanın yanına gətirdi ki, onun bunları necə ad-
landıracağını görsün. İnsan hər heyvana hansı adı qoydusa, o cür də adlandı.
20 İnsan bütün ev heyvanlarına, göydəki quşlara və bütün çöl heyvanlarına
ad verdi, amma insana münasib olan bir köməkçi tapılmadı.
21 O zaman Rəbb Allah insana dərin yuxu göndərdi və o yuxuya getdi. Onda
Rəbb Allah onun qabırğasının birini götürdü və yerini ətlə örtdü.

---

* **2:2** İbr. 4:4,10 * **2:2** Çıx. 20:11 * **2:7** 1Kor. 15:45 * **2:7** *İnsan* – ibrani mətnində *adam* sözü olub ilk insana verilən adı ifadə edir. Bu söz həm də *torpaq* – *adama* sözünə bənzəyir. * **2:9** Yar. 3:22; Vəhy 2:7; 22:2,14

22 Rəbb Allah insandan götürdüyü qabırğadan qadını düzəltdi və onu in-
sanın yanına gətirdi.
23 İnsan dedi:
«Bax, nəhayət, bunun
Sümüyü mənim sümüyümdən,
Bədəni mənim bədənimdəndir.
Adına “qadın” deyiləcək,
Çünki o, kişidən† götürülüb».
24 * Buna görə də kişi öz ata-anasını tərk edib arvadına qovuşacaq və onlar
bir bədən olacaq.
25 Adəm və arvadı – ikisi də çılpaq idi, ancaq bundan utanmırdılar.

3

Adəm və Həvvanın günaha batması

1 * Rəbb Allahın yaratdığı bütün çöl heyvanlarının ən hiyləgəri ilan idi. İlan
qadına dedi: «Doğrudanmı, Allah sizə “bağda olan heç bir ağacın bəhrələrindən
yeməyin” deyib?»
2 Qadın ilana dedi: «Bağdakı ağacların bəhrələrindən yeyə bilərik.
3 Amma bağın ortasındakı ağacın meyvələri barədə Allah deyib: “Ondan
yeməyin və ona toxunmayın, yoxsa öləcəksiniz!”»
4 İlan qadına dedi: «Yox, əsla ölməzsiniz.
5 Əksinə, Allah bilir ki, o meyvələrdən yediyiniz gün gözləriniz açılacaq və
xeyirlə şəri bilərək Allah kimi olacaqsınız».
6 * Qadın gördü ki, ağacın meyvəsi yemək üçün yaxşıdır, gözə xoş görünür
və bu ağac insana dərrakə verməyi vəd edir. Buna görə də o həmin meyvədən
dərib yedi. Sonra yanında olan ərinə də verdi, o da yedi.
7 O vaxt ikisinin də gözləri açıldı və çılpaq olduqlarını bildilər. Buna görə də
əncir yarpaqlarını bir-birinə hörüb özlərinə fitə düzəltdilər.
8 Onlar günün sərinliyində bağda gəzişən Rəbb Allahın səsini eşitdilər. Adəm
və onun arvadı Rəbb Allahın hüzurundan qaçıb bağdakı ağacların arasında
gizləndilər.
9 Rəbb Allah Adəmi səsləyib dedi: «Haradasan?»
10 O cavab verdi: «Bağda səsini eşitdim və çılpaq olduğum üçün qorxdum, ona
görə də gizlənmişəm».
11 Rəbb Allah dedi: «Kim sənə bildirdi ki, çılpaqsan? Sənə yeməyi qadağan
etdiyim ağacın meyvəsindən yeməmisən ki?»
12 Adəm dedi: «Mənimlə birgə olmaq üçün verdiyin qadın o ağacın
meyvəsindən verdi, mən də yedim».
13 * Rəbb Allah qadına dedi: «Sən niyə belə etdin?» Qadın dedi: «İlan məni
yoldan çıxartdı, mən də yedim».
14 Rəbb Allah ilana dedi:
«Sən bunu etdiyin üçün
Bütün ev heyvanları və çöl heyvanları arasında
Lənət qazanırsan.
Qarnın üstündə sürünəcəksən,
Bütün ömrün boyu torpaq yeyəcəksən.
15 * Mən sənin lə qadın arasına,

† **2:23** *Kişi* – ibrani mətnində *iş, qadın* – *işşa*. * **2:24** Mat. 19:4-5; Mark 10:7-8; 1Kor. 6:16; Ef. 5:31 * **3:1** Vəhy 12:9; 20:2 * **3:6** Rom. 5:12 * **3:13** Rom. 7:11; 2Kor. 11:3; 1Tim. 2:14 * **3:15** Vəhy 12:17

Sənin balanla onun övladı arasına
Düşmənçilik salıram.
Bu övlad sənin başından vuracaq,
Sən də onu dabanından sancacaqsan».
16 Sonra Rəbb Allah qadına dedi:
«Hamilə olanda sənə
Çox əziyyət verəcəyəm,
Üşaqlarını ağrı içində doğacaqsan.
Ərinə meylli olacaqsan,
O sənə ağalıq edəcək».
17 * Sonra Rəbb Allah Adəmə dedi:
«Arvadının sözünə qulaq asdığın üçün,
Qadağan etdiyim, "meyvəsini yemə" dediyim
Ağacdan yediyin üçün
Sənə görə torpaq lənətlənir.
Ömrün boyu zəhmətlə
Torpaqdan yemək əldə edəcəksən.
18 O sənə tikan və qanqal bitirəcək,
Sən də çöldəki ot-ələfi yeyəcəksən.
19 Alın tərinlə çörək yeyəcəksən.
Axırda torpağa qayıdacaqsan,
Çünki oradan götürülmüsən,
Çünki sən torpaqsan,
Torpağa da qayıdacaqsan».

20 Adəm arvadının adını Həvva* qoydu, çünki o, yer üzündə yaşayanların hamısının anası oldu.
21 Onda Rəbb Allah Adəmlə arvadı üçün dəridən paltar düzəltdi və onlara geyindirdi.
22 * Sonra Rəbb Allah dedi: «Budur, insan xeyirlə şərin nə olduğunu bilərək bizlərdən biri kimi oldu. Qoy indi əlini uzadaraq həyat ağacının meyvəsindən dərib yeməsin və əbədi yaşamasın!»
23 Rəbb Allah insanı Eden bağından çıxartdı ki, o özünün də bir qismindən götürüldüyü torpağı becərsin.
24 Rəbb Allah insanı qovdu. O, Eden bağının şərqinə keruvlarını və hər tərəfə fırlanan odlu qılıncını qoydu ki, həyat ağacına gedən yolu qorusunlar.

4

Qabil və Habil

1 Adəm arvadı Həvva ilə yaxınlıq etdi və Həvva hamilə olub Qabili* doğdu. Həvva dedi: «Rəbbin köməyi ilə bir insan qazandım».
2 Sonra o, Qabilin qardaşı Habili doğdu. Habil çoban oldu, Qabil isə əkinçi.
3 Bir müddət keçəndən sonra Qabil torpağın bəhrəsindən Rəbb Allaha təqdim gətirdi.
4 * Habil də sürüsündə ilk doğulan heyvanlardan bir neçəsini və onların piyini təqdim etdi. Rəbb Habili və onun təqdimini qəbul etdi,
5 ancaq Qabili və onun təqdimini qəbul etmədi. Buna görə də Qabil bərk qəzəblənib qaşqabağını salladı.

---

* **3:17** İbr. 6:8 * **3:20** *Həvva* – ibrani dilində *yaşamaq* mənası verən bir sözdən götürülmüşdür.
* **3:22** Yar. 2:9; Vəhy 2:7; 22:2,14 * **4:1** *Qabil* – ibrani mətnində *qayin* sözü olub *qazanma* deməkdir.
* **4:4** İbr. 11:4

6 Rəbb Qabilə dedi: «Niyə qəzəblənmisən? Niyə qaşqabağını sallamısan?
7 Əgər yaxşı iş görürsənsə, Mən qəbul etmərəmmi? Əgər yaxşı iş
görmürsənsə, günah qapının ağzında durub. Onun meyli sənədir, ancaq sən
ona üstün gəlməlisən».
8 * Sonra Qabil qardaşı Habilə bir söz dedi və onlar çölə getdilər. Orada
Qabil qardaşı Habilin üstünə hücum çəkib onu öldürdü.
9 Sonra Rəbb Qabildən soruşdu: «Qardaşın Habil haradadır?» O dedi:
«Bilmirəm, məgər mən qardaşımın keşikçisiyəm?»
10 * Rəbb dedi: «Sən nə etdin? Qardaşının qanının səsi torpaqdan Mənə
fəryad edir.
11 İndi sən torpaqdan lənət aldın; o torpaq ki sənin əlinlə tökülən qardaş
qanını udmaq üçün ağzını açdı.
12 Torpağı becərdiyin zaman o daha gücünü sənə verməyəcək. Yer üzündə
qaçaq və sərgərdan olacaqsan».
13 Qabil Rəbbə dedi: «Cəzam çəkə biləcəyimdən daha artıqdır.
14 Bax bu gün Sən məni torpaqdan qovursan. Mən də Sənin hüzurundan
gizlənib yer üzündə qaçaq və sərgərdan olacağam. Ancaq kim mənə rast gəlsə,
məni öldürəcək».
15 Rəbb ona dedi: «Xeyr! Kim Qabili öldürsə, ondan yeddi qat intiqam
alınacaq». Rəbb Qabilə bir əlamət qoydu ki, ona rast gələn kəs onu öldürməsin.
16 Beləcə Qabil Rəbbin hüzurunu tərk etdi və Eden bağından şərqdə – Nod
torpağında yaşamağa başladı.

Qabilin nəsli

17 Qabil arvadı ilə yaxınlıq etdi və arvadı hamilə olub Xanoku doğdu. O
zaman o, bir şəhər tikdi, şəhərə oğlu Xanokun adını verdi.
18 Xanokdan İrad törədi. İraddan Mehuyael törədi. Mehuyaeldən Metuşael
törədi. Metuşaeldən Lemek törədi.
19 Lemek iki arvad aldı: birinin adı Ada, o birinin adı Silla idi.
20 Ada Yavalı doğdu. Yaval çadırda yaşamağın və sürü saxlamağın əsasını
qoydu.
21 Onun qardaşının adı Yuval idi. O hər cür lira və tütək çalmağın əsasını
qoydu.
22 Silla isə Tuval-Qayini doğdu. Tuval-Qayin tuncdan və dəmirdən hər cür
kəsici alətlər düzəldərdi. Onun Naama adlı bacısı var idi.
23 Bir dəfə Lemek arvadlarına dedi:
«Ey Ada və Silla, səsimi eşidin,
Ey Lemekin arvadları, sözümə qulaq asın:
Məni yaraladığı üçün
Bir adam öldürdüm,
Məni zədələdiyi üçün
Bir cavan öldürdüm.
24 Qabil üçün yeddi qat qisas alınacaqsa,
Lemek üçün yetmiş yeddi qat alınacaq».

Şet və Enoş

25 Adəm yenə arvadı ilə yaxınlıq etdi və Həvva bir oğlan doğub adını Şet †
qoyaraq dedi: «Qabilin öldürdüyü Habilin yerinə Allah mənə başqa bir oğul
bəxş etdi».

---

* **4:8** Mat. 23:35; Luka 11:51; 1Yəh. 3:12 * **4:10** İbr. 12:22-24 † **4:25** *Şet* – ibrani dilində *bəxş etmək.*

26 Şetin də bir oğlu oldu və adını Enoş qoydu. O zaman insanlar Rəbbin adını
çağırmağa başladı.

5

Adəmdən Nuha qədər olan nəsillər
(1Saln. 1:1-4)

1 * Adəmin nəsil tarixçəsi belədir. Allah insanı yaradanda onu Öz bənzərinə
görə yaratdı.
2 * Allah onları kişi və qadın olaraq yaratdı, onlara xeyir-dua verdi və
yaratdığı gün onları «insan» adlandırdı.
3 Adəmin yüz otuz yaşı olanda özünə bənzər, öz surətində bir oğlu oldu və
adını Şet qoydu.
4 Şet doğulandan sonra Adəm səkkiz yüz il yaşadı. Onun başqa oğulları və
qızları oldu.
5 Adəm doqquz yüz otuz il ömür sürüb öldü.
6 Şet yüz beş yaşında olanda oğlu Enoş doğuldu.
7 Enoş doğulandan sonra Şet səkkiz yüz yeddi il yaşadı. Onun başqa oğulları
və qızları oldu.
8 Şet doqquz yüz on iki il ömür sürüb öldü.
9 Enoş doxsan yaşında olanda oğlu Qenan doğuldu.
10 Qenan doğulandan sonra Enoş səkkiz yüz on beş il yaşadı. Onun başqa
oğulları və qızları oldu.
11 Enoş doqquz yüz beş il ömür sürüb öldü.
12 Qenan yetmiş yaşında olanda oğlu Mahalalel doğuldu.
13 Mahalalel doğulandan sonra Qenan səkkiz yüz qırx il yaşadı. Onun başqa
oğulları və qızları oldu.
14 Qenan doqquz yüz on il ömür sürüb öldü.
15 Mahalalel altmış beş yaşında olanda oğlu Yered doğuldu.
16 Yered doğulandan sonra Mahalalel səkkiz yüz otuz il yaşadı. Onun başqa
oğulları və qızları oldu.
17 Mahalalel səkkiz yüz doxsan beş il ömür sürüb öldü.
18 Yered yüz altmış iki yaşında olanda oğlu Xanok doğuldu.
19 Xanok doğulandan sonra Yered səkkiz yüz il yaşadı. Onun başqa oğulları
və qızları oldu.
20 Yered doqquz yüz altmış iki il ömür sürüb öldü.
21 * Xanok altmış beş yaşında olanda oğlu Metuşelah doğuldu.
22 Metuşelah doğulandan sonra Xanok üç yüz il Allahla bir yol getdi. Onun
başqa oğulları və qızları oldu.
23 Xanok üç yüz altmış beş il yaşadı.
24 O, Allahla bir yol getdi. Sonra qeyb oldu, çünki Allah onu Öz yanına
götürdü.
25 Metuşelah yüz səksən yeddi yaşında olanda oğlu Lemek doğuldu.
26 Lemek doğulandan sonra Metuşelah yeddi yüz səksən iki il yaşadı. Onun
başqa oğulları və qızları oldu.
27 Metuşelah doqquz yüz altmış doqquz il ömür sürüb öldü.
28 Lemek yüz səksən iki yaşında olanda bir oğlu doğuldu.

* **5:1** Yar. 1:27-28 * **5:2** Yar. 1:27; Mat. 19:4-5; Mark 10:6 * **5:21** İbr. 11:5; Yəhd. 14-15

29 O dedi: «Bu oğul Rəbbin lənətlədiyi torpağı becərəndə çəkdiyimiz
əziyyətlərdə, əlimizin zəhmətində bizə təsəlli verəcək». Buna görə də onun
adını Nuh * qoydu.
30 Nuh doğulandan sonra Lemek beş yüz doxsan beş il yaşadı. Onun başqa
oğulları və qızları oldu.
31 Lemek yeddi yüz yetmiş yeddi il ömür sürüb öldü.
32 Nuh beş yüz yaşında olanda Sam, Ham və Yafəs adında oğulları oldu.

6

İnsanların pozğunlaşması və daşqın

1 İnsanlar yer üzündə çoxalmağa başladı və onların qızları doğuldu.
2 O zaman Allah oğulları gördülər ki, insan qızları çox gözəldir və
bəyəndikləri hər qızı özlərinə arvad etdilər.
3 Rəbb dedi: «Mənim Ruhum insanda əbədi qalmayacaq, çünki onlar ancaq
bədəndir. Onların ömrü yüz iyirmi il olacaq».
4 Həmin dövrdə və Allah oğulları insan qızlarını arvad alıb övladları doğulan
dövrdə də yer üzündə böyük adamlar* yaşayırdı. Bunlar qədim dövrün
qəhrəman və adlı-sanlı adamları idi.
5 * Rəbb gördü ki, yer üzündəki insanların şər əməlləri çoxdur və hər zaman
onların ürəyindəki fikirlər və niyyətlər pisliyə doğru yönəlir.
6 O, yer üzündə insanları yaratdığına peşman oldu və ürəyində kədərləndi.
7 Rəbb dedi: «Yaratdığım insanları yer üzündən siləcəyəm, bunu insanlarla
birgə heyvanların, sürünənlərin və quşların da başına gətirəcəyəm, çünki
onları yaratmağıma peşman olmuşam».
8 Ancaq Nuh Rəbbin gözündə lütf tapdı.
9 * Nuhun tarixçəsi belədir: Nuh saleh və öz nəsli arasında qüsursuz bir
adam idi. O, Allahla bir yol gedirdi.
10 Nuhun üç oğlu oldu: Sam, Ham və Yafəs.
11 Ancaq Allahın önündə yer üzündəki insanlar pozğunlaşmışdı və dünya
zorakılıqla dolmuşdu.
12 Allah yer üzündəki insanların daha da pozğunlaşdığını gördü, çünki
dünyadakı bütün bəşər yolunu azmışdı.
13 Allah Nuha dedi: «Önümdə olan bütün bəşərin sonu çatıb, çünki yer üzü
onların zorakılığı ilə dolub. Buna görə də Mən onları yer üzü ilə birgə məhv
edəcəyəm.
14 Özünə qofer† ağacından bir gəmi düzəlt, onun içində otaqlar düzəlt, üstünə
içəridən və bayırdan qatran vur.
15 Gəmini belə düzəlt: onun uzunluğu üç yüz qulac, eni əlli qulac,
hündürlüyü isə otuz qulac olsun.
16 Gəminin üstündən bir qulac aşağı pəncərə açarsan və qapısını yan tərəfdən
qoyarsan. Gəminin üç mərtəbəsi olsun: biri altda, biri ortada, biri də üstdə.
17 Bax Mən yer üzünü suya qərq edəcəyəm ki, göylər altında həyat nəfəsi olan
bütün canlılar məhv olsun və yer üzündə olanların hamısı öləcək.
18 Ancaq əhdimi sənինlə bağlayıram. Sən oğulların, arvadın və gəlinlərinlə
birgə gəmiyə minərsən.

---

* **5:29** *Nuh* – ibrani dilində *təsəlli.* * **6:4** *Böyük adamlar* – ibrani mətnində *nefilim* sözü olub mənası tam aydın deyil. * **6:5** Mat. 24:37; Luka 17:26; 1Pet. 3:20 * **6:9** 2Pet. 2:5 † **6:14** *Qofer* – naməlum bir ağac növü.

19 Bütün heyvanlardan, canlı məxluqlardan bir cütünü – erkək və dişisini
gəmiyə götürərsən ki, səninlə birgə sağ qalsın.
20 Növlərinə görə quşların, heyvanların və yerdə sürünənlərin hər birindən
bir cütü sənin yanına gələcək ki, sağ qalsın.
21 Həmçinin özünlə birlikdə hər cür azuqə götürüb yanına yığ ki, sənin və
onların yeməyi olsun».
22 * Nuh hər şeyi etdi: Allah ona necə əmr etmişdisə, o da hər şeyi eləcə yerinə
yetirdi.

7

1 Rəbb Nuha dedi: «Sən bütün ailənlə birgə gəmiyə gir, çünki bu bəşər nəsli
içində yalnız səni önümdə saleh gördüm.
2 Hər pak heyvanın erkək və dişisindən yeddi cüt, hər murdar heyvanın
erkək və dişisindən bir cüt götür,
3 həmçinin göydəki hər quşun erkək və dişisindən yeddi cüt götür; qoy bütün
yer üzündə onların nəsli kəsilməsin.
4 Çünki yeddi gün sonra yer üzünə qırx gün-qırx gecə yağış yağdıracağam və
yaratdığım bütün canlıları yer üzündə məhv edəcəyəm».
5 Rəbb Nuha necə əmr etmişdisə, o da hər şeyi eləcə yerinə yetirdi.
6 Yer üzündə daşqın olanda Nuhun altı yüz yaşı var idi.
7 * Nuh, onun arvadı, oğulları və gəlinləri daşqından qurtarmaq üçün
birlikdə gəmiyə mindilər.
8 Allahın Nuha əmr etdiyi kimi pak və murdar heyvanların, quşların, bütün
yerdə sürünənlərin
9 erkək və dişisi cüt-cüt Nuhun yanına gəlib gəmiyə mindi.
10 Yeddi gün sonra yer üzündə daşqın oldu.
11 * Həmin gün – Nuhun ömrünün altı yüzüncü ilində, ikinci ayın on
yeddinci günü dərinlikdə olan bütün gur su qaynaqları püskürdü və göylərin
pəncərələri açıldı.
12 Yer üzünə qırx gün-qırx gecə yağış yağdı.
13 Elə həmin gün Nuh, onun arvadı, oğulları Sam, Ham, Yafəs və üç gəlini
gəmiyə mindilər.
14 Onlarla birgə hər növ çöl heyvanı, hər növ ev heyvanı, hər növ yerdə
sürünən, hər növ göydə uçan canlı və hər cür quş gəmiyə girdi:
15 həyat nəfəsi olan bütün canlılardan cüt-cüt Nuhun yanına gəlib gəmiyə
mindi.
16 Allahın Nuha əmr etdiyi kimi bütün canlılardan erkək və dişi heyvanlar
gəmiyə girdilər. Onların dalınca Rəbb gəminin qapısını örtdü.
17 Yer üzündə qırx gün daşqın oldu və su çoxalıb gəmini yerdən yuxarı
qaldırdı.
18 Su çox yuxarı qalxıb yer üzünü aldı və gəmi suyun üzündə üzməyə başladı.
19 Su yer üzünü elə tutdu ki, göylər altında olan bütün uca dağlar suya qərq
oldu.
20 Su dağların zirvəsindən on beş qulac qalxdı və onları örtdü.
21 Yer üzündə hərəkət edən canlıların hamısı – quşlar, ev heyvanları, çöl
heyvanları, yerdə sürünənlər və bütün insanlar məhv oldu.
22 Quruda yaşayan, burnunda həyat nəfəsi olan canlı varlıqların hamısı öldü.

* **6:22** İbr. 11:7 * **7:7** Mat. 24:38-39; Luka 17:27 * **7:11** 2Pet. 3:6

23 Rəbb yer üzündə olan bütün canlıları məhv etdi: insanlardan tutmuş
heyvanlara, sürünənlərə və göydəki quşlara qədər hər şey yer üzündə məhv
oldu. Yalnız Nuh və onunla birgə gəmidə olanlar sağ qaldı.
24 Yüz əlli gün ərzində su yer üzündə çoxaldı.

8

Daşqının sonu

1 Allah Nuhu və onunla birgə gəmidə olan bütün çöl heyvanlarını və ev
heyvanlarını yada saldı. Allah yer üzünə külək göndərdi və su azalmağa
başladı.
2 Dərinlikdə olan su qaynaqları və göylərin pəncərələri bağlandı, yağış
dayandı.
3 Su yer üzündən tədricən çəkildi, yüz əlli gün keçdikdən sonra su azaldı.
4 Yeddinci ayın on yeddinci günü gəmi Ararat dağlarında dayandı.
5 Onuncu aya qədər su yavaş-yavaş çəkildi, onuncu ayın birinci günü
dağların zirvələri göründü.
6 Qırx gün sonra Nuh düzəltdiyi gəminin pəncərəsini açıb
7 bir qarğa buraxdı; qarğa uçub getdi və yer üzündə su quruyana qədər hər
tərəfi dolaşdı.
8 Nuh bu dəfə bir göyərçin buraxdı ki, suyun yer üzündən çəkilib-
çəkilmədiyini bilsin.
9 Amma göyərçin qonmaq üçün rahat bir yer tapmadığına görə onun yanına
– gəmiyə qayıtdı, çünki hələ bütün yer üzündə su var idi. Nuh əlini uzadıb
göyərçini tutdu və gəmiyə – öz yanına apardı.
10 O daha yeddi gün gözlədi və göyərçini yenə gəmidən buraxdı.
11 Axşamüstü göyərçin onun yanına qayıtdı. Göyərçinin ağzında təzə zeytun
yarpağı var idi. Nuh suyun yer üzündən çəkildiyini bildi.
12 O daha yeddi gün gözlədi və göyərçini yenə buraxdı, artıq göyərçin onun
yanına qayıtmadı.
13 Nuhun ömrünün altı yüz birinci ilində, birinci ayın birinci günü yer
üzündə su qurudu. Nuh gəminin qapağını qaldırdı və torpağın üzərindəki
suyun quruduğunu gördü.
14 İkinci ayın iyirmi yeddinci günü yer üzündəki su tamamilə qurudu.
15 Allah Nuha dedi:
16 «Sən öz arvadın, oğulların və gəlinlərinlə birgə gəmidən çıx.
17 Sənin lə birgə olan bütün canlıları – quşları, heyvanları və yerdə
sürünənləri bayıra çıxart. Qoy yer üzünə yayılsınlar və yer üzündə törəyib
çoxalsınlar».
18 Nuh öz arvadı, oğulları və gəlinləri ilə birgə gəmidən çıxdı.
19 Bütün heyvanlar, sürünənlər, quşlar və yerdə sürünən bütün canlılar dəstə-
dəstə gəmini tərk etdilər.
20 Nuh Rəbbə bir qurbangah düzəltdi. O hər cür pak heyvandan və pak
quşdan götürüb orada yandırma qurbanı təqdim etdi.
21 Bundan Rəbbə xoş ətir qalxdı və Rəbb ürəyində dedi: «Cavanlığından bəri
insan ürəyinin fikirlərinin həmişə pis olmasına baxmayaraq, insanlara görə
bir daha yer üzünü lənətləməyəcəyəm. İndi elədiyim kimi bütün canlıları bir
daha məhv etməyəcəyəm.
22 Dünya durduqca
Əkin-biçin, isti-soyuq,

Yay-qış və gecə-gündüz
Sona yetməyəcək».

9

Allahın Nuha vədi

1 * Allah Nuha və onun oğullarına xeyir-dua verib dedi: «Törəyib çoxalın və
yer üzünü bürüyün.
2 Qurudakı bütün heyvanlar, göydəki bütün quşlar, yerdə sürünən bütün
canlılar və dənizdə olan bütün balıqlar sizdən qorxub dəhşətə gələcək. Onlar
sizin ixtiyarınıza verilib.
3 Bütün canlılar da sizə qida olsun, onların hamısını bütün göy otlar kimi
sizə verirəm.
4 * Ancaq əti onun canı olan qanla birgə yeməyin.
5 Sizin isə qanınız tökülərsə, əvəzini hökmən alacağam. Hər heyvandan
hesabınızı alacağam. Həmçinin insandan – qardaşının canını alan hər kəsdən
əvəzini alacağam.
6 * * Kim insan qanı töksə,
Onun da qanı
İnsan əli ilə töküləcək.
Çünki Allah insanı
Öz surətinə görə yaradıb.
7 * Siz törəyib çoxalın,
Yer üzünə yayılın,
Orada çoxalın».
8 Allah Nuha və yanında olan oğullarına dedi:
9 «Mən sizinlə, sizdən sonrakı nəslinizlə Öz əhdimi bağlayıram,
10 gəmidən çıxan yer üzündəki bütün canlı məxluqlarla – quşlar, ev heyvan-
ları və bütün çöl heyvanları ilə əhdimi bağlayıram.
11 Sizinlə Öz əhdimi qoyuram ki, bütün canlılar bir daha daşqınla məhv
olmayacaq və heç vaxt yer üzünü viran edən daşqın baş verməyəcək».
12 Allah yenə dedi: «Mənim sizinlə və sizinlə olan bütün canlılarla nəsillər
boyu əbədi olaraq bağladığım əhdin əlaməti budur:
13 buludda Öz göy qurşağımı qoyuram ki, Mənimlə yer üzü arasında olan
əhdin əlaməti olsun.
14 Mən yer üzünə bulud gətirdiyim zaman buludda göy qurşağı görünəcək.
15 Onda Mən sizinlə və bütün canlı məxluqlarla bağladığım əhdi yada
salacağam. Sular bir daha daşqına çevrilib bütün canlıları məhv etməyəcək.
16 Buludda göy qurşağı olacaq. Mən Allah onu görüb yer üzündə yaşayan
bütün canlı məxluqlarla bağladığım əbədi əhdi yada salacağam».
17 Allah yenə Nuha dedi: «Mənim yer üzündə yaşayan bütün canlılarla
bağladığım əhdin əlaməti budur».

Nuhun oğulları

18 Gəmidən çıxan Nuhun oğulları bunlardır: Sam, Ham və Yafəs. Hamdan
Kənan törədi.
19 Nuhun üç oğlu bunlardır və yer üzündə yayılan bütün insanlar onlardan
törədi.
20 Nuh torpağı becərməyə başladı və bir üzüm bağı saldı.

---

* **9:1** Yar. 1:28 * **9:4** Lev. 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Qanun. 12:16,23-25; 15:23 * **9:6** Çıx. 20:13
* **9:6** Yar. 1:26 * **9:7** Yar. 1:28

21 O, şərab içib sərxoş oldu və öz çadırında çılpaq uzandı.
22 Kənanın atası Ham atasının çılpaq olduğunu gördü və bunu bayırda iki
qardaşına söylədi.
23 Sam və Yafəs bir paltar götürüb öz çiyinlərinə saldılar və dal-dalı içəri
girib, atalarının çılpaq bədənini örtdülər. Onlar üzlərini əks tərəfə çevirmişdilər
ki, atalarının çılpaqlığını görməsinlər.
24 Nuh öz sərxoşluğundan ayıldı və kiçik oğlunun əməlini bilib dedi:
25 «Kənana lənət olsun,
Öz qardaşlarının qullarına qul olsun».
26 Yenə dedi:
«Samın Allahı Rəbbə alqış olsun,
Kənan ona qul olsun.
27 Allah Yafəsə genişlik versin,
Samın çadırlarında yaşasın.
Kənan ona qul olsun».

Nuhun ölümü
28 Nuh daşqından sonra üç yüz əlli il yaşadı.
29 O, doqquz yüz əlli il ömür sürüb öldü.

10

Nuhun nəsli
(1Saln. 1:5-23)
1 Nuhun oğulları Sam, Ham və Yafəsin nəsil tarixçəsi belədir. Daşqından
sonra onların oğulları oldu.
2 Yafəsin oğulları: Qomer, Maqoq, Maday, Yavan, Tuval, Meşek və Tiras.
3 Qomerin oğulları: Aşkenaz, Rifat və Toqarma.
4 Yavanın oğulları: Elişa, Tarşiş, Kittim və Dodanim.
5 Onların nəsilləri adalara, öz torpaqlarına yayıldı. Öz millətlərinin arasında
dillərə və qəbilələrə ayrıldı.
6 Hamın oğulları: Kuş, Misrayim, Put və Kənan.
7 Kuşun oğulları: Seva, Xavila, Savta, Raama və Savteka. Raamanın oğulları:
Səba və Dedan.
8 Kuşun Nəmrud adlı bir oğlu da oldu. O, yer üzündə ilk qüdrətli adam oldu.
9 Nəmrud Rəbbin önündə mahir bir ovçu idi, buna görə də xalqın arasında
«Rəbbin önündə Nəmrud kimi mahir ovçu» sözü deyilir.
10 Əvvəlcə onun padşahlığına Şinar ölkəsində olan Babil, Erek, Akkad və
Kalne daxil idi.
11 O bu torpaqdan Aşşur torpağına köçüb, Ninevanı, Rexovot-İri, Kelahı,
12 Nineva ilə böyük şəhər olan Kelahın arasındakı Reseni tikdi.
13 Misrayimin nəsilləri bunlardır: Ludlular, Anamlılar, Lehavlılar, Naftuh-
lular,
14 Patroslular, Filiştlilərin əcdadı olan Kasluhlular, həmçinin Kaftorlular.
15 Kənanın nəsilləri bunlardır: ilk oğlu Sidon, Xet,
16 həmçinin Yevuslular, Emorlular, Qirqaşlılar,
17 Xivlilər, Arqlılar, Sinlilər,
18 Ervadlılar, Semarlılar və Xamatlılar. Sonralar Kənan qəbilələri ətraf
yerlərə yayıldı.
19 Kənanlıların ərazisi Sidondan Gerara tərəf Qəzzəyə qədər, Sodoma, Ho-
morraya, Admaya, Sevoyimə tərəf Leşaya qədər uzanırdı.

20 Bunlar öz ölkələrində və millətlərinin arasında qəbilələrinə və dillərinə
görə ayrılan Ham oğulları idi.
21 Everin bütün oğullarının əcdadı və böyük olan Yafəsin qardaşı Samın da
oğulları oldu.
22 Samın oğulları: Elam, Aşşur, Arpakşad, Lud və Aram.
23 Aramın oğulları: Us, Xul, Geter və Maş.
24 Arpakşaddan Şelah törədi, Şelahdan Ever törədi.
25 Everin iki oğlu oldu: birinin adı Peleq* idi, çünki onun dövründə yer üzü
bölündü. Qardaşının adı Yoqtan idi.
26 Yoqtandan Almodad, Şelef, Xasarmavet, Yerah,
27 Hadoram, Uzal, Diqla,
28 Oval, Avimael, Səba,
29 Ofir, Xavila və Yovav törədi; bunların hamısı Yoqtanın oğulları idi.
30 Onlar şərqdə – Meşadan Sefara tərəf yerləşən dağlıq bölgədə məskən
salmışdı.
31 Bunlar öz ölkələrində və millətləri arasında qəbilələrinə və dillərinə görə
ayrılan Sam oğulları idi.
32 Öz millətləri arasında nəsillərinə görə Nuh oğullarının qəbilələri bunlardır.
Daşqından sonra onların nəsillərindən yer üzünə millətlər yayıldı.

11

Babil qülləsi

1 Bütün dünyada bir dil və bir danışıq var idi.
2 İnsanlar şərqdən köçüb gəldikləri zaman Şinar torpağında bir düzənliyə rast
gəldilər və orada məskən saldılar.
3 Sonra bir-birlərinə dedilər: «Gəlin kərpic düzəldək və onu yaxşı bişirək».
Onlar daş əvəzinə kərpic və palçıq əvəzinə qatran götürdülər.
4 Yenə dedilər: «Gəlin özümüzə bir şəhər və başı göylərə çatan bir qüllə tikib
ad çıxaraq, daha bütün yer üzünə yayılmayaq».
5 Rəbb bəşər övladlarının tikdiyi şəhəri və qülləni görmək üçün aşağı endi.
6 Rəbb dedi: «Budur, onların hamısı bir xalqdır və bir dilləri var. Buna
görə də bu işi görməyə başlamışlar və indi etmək istədikləri işə heç kəs mane
olmayacaq.
7 Gəlin aşağı enib orada onların dilini qarışdıraq ki, bir-birlərinin dilini başa
düşməsinlər».
8 Rəbb onları oradan bütün yer üzünə yaydı. Onlar şəhəri tikməyi
dayandırdı.
9 Buna görə də o yerin adına Babil * dedilər, çünki orada Rəbb bütün
dünyadakı adamların dilini qarışdırdı və onları bütün yer üzünə yaydı.

Samdan İbrama qədər olan nəsillər (1Saln. 1:24-27)

10 Samın nəsil tarixçəsi belədir: daşqından iki il sonra Sam yüz yaşında
olanda oğlu Arpakşad doğuldu.
11 Arpakşad doğulandan sonra Sam beş yüz il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı
oldu.
12 Arpakşad otuz beş yaşında olanda oğlu Şelah doğuldu.

---

* **10:25** *Peleq* – ibrani dilində *bölünmə.* verən *balal* sözünə bənzəyir.

* **11:9** *Babil* – bu söz ibrani dilində *qarışdırmaq* mənasını

13 Şelah doğulandan sonra Arpakşad dörd yüz üç il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
14 Şelah otuz yaşında olanda oğlu Ever doğuldu.
15 Ever doğulandan sonra Şelah dörd yüz üç il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
16 Ever otuz dörd yaşında olanda oğlu Peleq doğuldu.
17 Peleq doğulandan sonra Ever dörd yüz otuz il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
18 Peleq otuz yaşında olanda oğlu Reu doğuldu.
19 Reu doğulandan sonra Peleq iki yüz doqquz il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
20 Reu otuz iki yaşında olanda oğlu Seruq doğuldu.
21 Seruq doğulandan sonra Reu iki yüz yeddi il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
22 Seruq otuz yaşında olanda oğlu Naxor doğuldu.
23 Naxor doğulandan sonra Seruq iki yüz il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
24 Naxor iyirmi doqquz yaşında olanda oğlu Terah doğuldu.
25 Terah doğulandan sonra Naxor yüz on doqquz il yaşadı. Onun çoxlu oğlu və qızı oldu.
26 Terah yetmiş yaşında olanda oğulları İbram, Naxor və Haran doğuldu.
27 Terahın nəsil tarixçəsi belədir: Terahdan İbram, Naxor və Haran törədi. Harandan Lut törədi.
28 Haran atası Terahın sağlığında doğulduğu ölkədə – Xaldeylilərin Ur şəhərində öldü.
29 İbram və Naxor özlərinə arvad aldılar. İbramın arvadının adı Saray, Naxorun arvadının adı isə Milka idi. Milka və İska Haranın qızları idi.
30 Saray sonsuz idi, onun uşağı olmurdu.
31 Terah oğlu İbramı, Haranın oğlu olan nəvəsi Lutu, oğlu İbramın arvadı olan gəlini Sarayı özü ilə götürdü və Kənan torpağına getmək üçün Xaldeylilərin Ur şəhərindən çıxdı. Onlar Xarana gəlib, orada məskən saldılar.
32 Terah iki yüz beş il ömür sürüb Xaranda öldü.

12

Allahın İbrama çağırışı

1 * Rəbb İbrama dedi: «Öz torpağından, qohumlarının arasından, ata evindən çıx, sənə göstərəcəyim torpağa get.
2 Səndən böyük bir millət törədəcəyəm, sənə xeyir-dua verəcəyəm, adını ucaldacağam və bərəkət qaynağı olacaqsan.
3 * Sənə xeyir-dua verənlərə xeyir-dua verəcəyəm, sənə lənət edənləri lənətləyəcəyəm. Yer üzünün bütün tayfaları sənin vasitənlə xeyir-dua alacaq».
4 İbram Rəbbin ona söylədiyi kimi oradan çıxdı. Lut da onunla birgə getdi. Xarandan çıxdığı vaxt İbram yetmiş beş yaşında idi.
5 İbram arvadı Sarayı, qardaşı oğlu Lutu, Xaranda əldə etdikləri bütün əmlakı və özünün bütün nökərlərini götürüb Kənan torpağına tərəf yola düşdü. Onlar Kənan torpağına gəldilər.

* **12:1** Həv. 7:2-3; İbr. 11:8 * **12:3** Yar. 22:18; 26:4; 28:14; Həv. 3:25; Qal. 3:8

6 İbram oranı dolaşıb, Şekem deyilən yerdəki More palıdının yanına çatdı. O
vaxt bu torpaqda Kənanlılar yaşayırdı.
7 * Rəbb İbrama görünüb dedi: «Bu torpağı sənin nəslindən olana
verəcəyəm». İbram ona görünən Rəbbə orada bir qurbangah düzəltdi.
8 Buradan Bet-Elin şərqində yerləşən dağlıq yerə tərəf yola düşdü və burada
çadır qurdu. Çadırdan qərbdə Bet-El, şərqdə isə Ay şəhəri idi. İbram orada da
Rəbbə bir qurbangah qurdu və Rəbbin adını çağırdı.
9 İbram tədricən cənuba doğru hərəkət edirdi.

İbram Misirdə

10 Bu torpaqda aclıq başlandı. İbram müvəqqəti qalmaq üçün Misirə getdi,
çünki ölkədə böyük aclıq hökm sürürdü.
11 O, Misirə yaxınlaşanda arvadı Saraya dedi: «Bax mən bilirəm ki, sən gözəl
qadınsan.
12 Misirlilər səni görüb deyəcəklər: “Bu onun arvadıdır”. Onda məni
öldürəcəklər, səni isə sağ buraxacaqlar.
13 * Bəlkə sən deyəsən ki, mənim bacımsan, onda sənin xatirinə mənimlə
yaxşı rəftar edərlər və mən də sağ qalaram».
14 İbram Misirə gəlib çatanda Misirlilər onun arvadının çox gözəl olduğunu
gördülər.
15 Fironun əyanları da qadını gördülər və onu firona tərifladilər. Qadın
fironun sarayına aparıldı.
16 Onun xatirinə firon İbramla da yaxşı rəftar etdi: İbram qoyun-keçi, mal-
qara, erkək və dişi eşşəklər, qullar, qarabaşlar və dəvələr sahibi oldu.
17 Ancaq Rəbb İbramın arvadı Saraydan ötrü fironun və onun ev
adamlarının başına böyük fəlakətlər gətirdi.
18 Firon İbramı çağırıb dedi: «Bu nə işdir, mənim başıma gətirdin? Bu qadının
sənin arvadın olduğunu niyə mənə bildirmədin?
19 Nə üçün “bu mənim bacımdır” dedin ki, mən də onu özümə arvad olmaq
üçün aldım? İndi isə arvadını da götür get».
20 Firon adamlara onlar barədə əmr verdi və İbramla arvadını sahib olduğu
bütün şeylərlə birgə yola saldılar.

13

Lutun İbramdan ayrılması

1 İbram arvadı və sahib olduğu bütün şeylərlə birgə Misirdən çıxıb Negev
torpağına getdi. Lut da onunla idi.
2 İbram çox varlandı: onun çoxlu sürüsü və qızıl-gümüşü oldu.
3 Negevdən çıxıb bir yerdən o biri yerə keçərək Bet-Elə qədər – Bet-Ellə Ay
şəhəri arasında əvvəllər çadır qurduğu yerə getdi.
4 İbram ilk vaxt düzəltdiyi qurbangahın yanına çatdı və orada Rəbbin adını
çağırdı.
5 İbramla birlikdə olan Lutun da qoyun-keçisi, mal-qarası və çadırları var idi.
6 Birlikdə yaşamaq üçün yer onlara darlıq edirdi, çünki onların malı çox idi
və birgə qala bilməzdilər.
7 İbramın sürülərinin çobanları ilə Lutun sürülərinin çobanları arasında
mübahisə düşdü. O vaxt bu torpaqda Kənanlılar və Perizlilər yaşayırdı.

---

* **12:7** Həv. 7:5; Qal. 3:16 * **12:13** Yar. 20:2; 26:7

8 İbram Luta dedi: «Qoy mənimlə sənin və çobanlarımla çobanların arasında
mübahisə olmasın, çünki biz qohumuq.
9 Bütün torpaqlar gözünün önündə deyilmi? Gəl ayrılaq. Əgər sən sola
getsən, mən sağa gedəcəyəm, sən sağa getsən, mən sola gedəcəyəm».
10 * Lut başını qaldırıb İordan çayının kənarındakı düzənliyi gördü. O vaxt bu
yer Misir torpağı kimi bütünlüklə Soara qədər suvarılırdı və Rəbbin bağı kimi
idi. Rəbb hələ Sodom və Homorranı məhv etməmişdi.
11 Lut özünə İordan çayının kənarındakı düzənliyi seçdi. O, şərqə tərəf hərəkət
etdi. Beləcə onlar bir-birindən ayrıldı.
12 İbram Kənan torpağında qaldı, Lut isə düzənlikdəki şəhərlərdə yaşamağa
başladı və Sodoma qədər öz çadırlarını qurdu.
13 Sodomun əhalisi çox pozğun idi və Rəbbə qarşı çoxlu günah edirdi.
14 Lut İbramdan ayrıldıqdan sonra Rəbb İbrama dedi: «Başını qaldırıb
dayandığın yerdən şimala, cənuba, şərqə və qərbə tərəf bax.
15 * Gördüyün bütün torpaqları əbədi olaraq sənə və nəslinə verəcəyəm.
16 Nəslini yerin tozu qədər çoxaldacağam. Əgər bir nəfər yerin tozunu saya
bilərsə, sənin nəslini də saya bilər.
17 Qalx bu torpağı uzununa və eninə dolaş, çünki Mən onu sənə verirəm».
18 İbram çadırını götürdü və gəlib Xevronda olan Mamre palıdının yanında
məskən saldı. O burada Rəbbə bir qurbangah düzəltdi.

14

İbramın Lutu xilas etməsi

1 Bu zaman Şinar padşahı Amrafel, Ellasar padşahı Aryok, Elam padşahı
Kedorlaomer və Qoyim padşahı Tidal
2 Sodom padşahı Beraya, Homorra padşahı Birşaya, Adma padşahı Şinava,
Sevoyim padşahı Şemeverə, Bela, yəni Soar padşahına qarşı müharibəyə başladı.
3 Bu son beş padşah indi Duz dənizi adlanan Siddim vadisində öz
qoşunlarını birləşdirdi.
4 Onlar on iki il Kedorlaomerin əsarəti altında qalmış, on üçüncü il isə üsyan
etmişdilər.
5 On dördüncü il Kedorlaomer və onunla birgə olan padşahlar gəlib Aşterot-
Qarnayimdə Rafalıları, Hamda Zuzluları, Şave-Qiryatayimdə Emliləri,
6 çöl kənarındakı El-Parana qədər uzanan Seir dağlarında Xorluları qırdılar.
7 Sonra geri qayıdıb En-Mişpata, yəni Qadeşə getdilər. Bütün Amaleq
torpağının əhalisini və Xaseson-Tamarda yaşayan Emorluları qırdılar.
8 Sodom padşahı, Homorra padşahı, Adma padşahı, Sevoyim padşahı, Bela,
yəni Soar padşahı Siddim vadisinə gəlib,
9 Elam padşahı Kedorlaomerlə, Qoyim padşahı Tidalla, Şinar padşahı Am-
rafellə, Ellasar padşahı Aryokla döyüşə girdilər: dörd padşah beş padşaha
qarşı idi.
10 Siddim vadisində qatranla dolu çoxlu çuxur var idi. Sodom və Homorra
padşahları döyüşdən qaçanda oraya yıxıldılar, sağ qalanlar isə dağlara qaçdılar.
11 Qaliblər Sodom və Homorranın bütün əmlakını və azuqəsini götürüb
getdilər.
12 İbramın qardaşı oğlu Lutu və onun əmlakını özləri ilə apardılar, çünki o da
Sodomda yaşayırdı.

---

* **13:10** Yar. 2:10 * **13:15** Həv. 7:5

13 Döyüşdən sağ qurtaran bir nəfər gəlib İbrani İbrama bunu xəbər verdi.
O, Eşkolun və Anerin qardaşı Emorlu Mamrenin palıdının yanında yaşayırdı.
Onlar İbramın müttəfiqləri idi.
14 İbram qohumu Lutun əsir alındığını eşidəndə evində doğulmuş, döyüş
təlimi keçmiş üç yüz on səkkiz nökərini götürüb düşmənləri Dana qədər təqib
etdi.
15 Özü və nökərləri gecə vaxtı dəstələrə bölünüb, onları qırdılar və sağ
qalanları Dəməşqin şimal tərəfində olan Xovaya qədər təqib etdilər.
16 İbram qarət olunmuş bütün əmlakı, qardaşı oğlu Lutu və onun əmlakını,
həmçinin qadınları və xalqı geri qaytardı.

Melkisedeqin İbrama xeyir-dua verməsi

17 * İbram Kedorlaomer və onunla olan padşahları məğlub edib qayıdanda
Sodom padşahı «Padşah vadisi» adlanan Şave vadisində onun pişvazına çıxdı.
18 Onda Salem padşahı Melkisedeq çörək və şərab gətirdi. O, Allah-Taalanın
kahini idi.
19 Melkisedeq İbrama xeyir-dua verib dedi:
«Göy və yeri yaradan Allah-Taala
İbrama xeyir-dua versin.
20 Düşmənlərini sənə təslim edən
Allah-Taalaya alqış olsun».

İbram bütün qənimətin onda birini Melkisedeqə verdi.

21 Sodom padşahı İbrama dedi: «Adamlarımı mənə ver, əmlak isə sənə qalsın».
22 Ancaq İbram Sodom padşahına dedi: «Göy və yeri yaradan Allah-Taala
Rəbbin dərgahına and üçün əlimi qaldırıram ki,
23 sənin nə bir ipini, nə də bir çarıq bağını götürürəm, ta deməyəsən ki, mən
İbramı varlandırdım.
24 Nökərlərin yediklərindən başqa, hər şey sənin olsun. Üstəlik mənimlə
gedən adamlar – Aner, Eşkol və Mamre öz paylarını götürsün».

15

Allahın İbramla əhdi

1 Bir müddət sonra İbrama görüntüdə Rəbbin bu sözü nazil oldu: «Ey İbram,
qorxma. Sənin qalxanın Mənəm. Mükafatın çox böyük olacaq».
2 İbram dedi: «Ey Xudavənd Rəbb, mənə nə verəcəksən? Mənim övladım
yoxdur, evimin sahibi bu Dəməşqli Eliezer olacaq».
3 İbram sözünə davam etdi: «Sən mənə övlad vermədiyin üçün evimin nökəri
mənim varisim olacaq».
4 Ona Rəbbin bu sözü nazil oldu: «O sənin varisin olmayacaq, öz belindən
gələn övladın sənin varisin olacaq».
5 * Rəbb onu bayıra çıxarıb dedi: «Göyə bax, oradakı ulduzları saya
bilərsənsə, say». Yenə dedi: «Nəslin o qədər olacaq».
6 * İbram Rəbbə iman etdi və Rəbb bunu ona salehlik saydı.
7 Rəbb İbrama dedi: «Bu torpağı sənə irs olaraq vermək üçün səni
Xaldeylilərin Ur şəhərindən çıxaran Mən Rəbbəm».
8 İbram soruşdu: «Ya Xudavənd Rəbb, onu irs olaraq alacağımı necə bilim?»

---

* **14:17** İbr. 7:1-10 * **15:5** Rom. 4:18; İbr. 11:12 * **15:6** Rom. 4:3,9,22; Qal. 3:6; Yaq. 2:23

9 Rəbb ona dedi: «Mənim üçün bir üçyaşlı düyə, bir üçyaşlı keçi, bir üçyaşlı
qoç, həmçinin bir qumru və bir göyərçin balası gətir».
10 İbram bunların hamısını götürüb kəsdi və iki hissəyə ayırdı, hər hissəni o
birinin qarşısına qoydu, ancaq quşları iki hissəyə ayırmadı.
11 Yırtıcı quşlar cəmdəklərin üzərinə uçub gəldilər, ancaq İbram onları qovdu.
12 Günəş batan vaxt İbrama dərin yuxu gəldi. Birdən onun üzərinə dəhşət və
qatı qaranlıq çökdü.
13 * Rəbb İbrama dedi: «Yəqin bil ki, nəslin yad ölkədə qərib olacaq, orada
olan millətə köləlik edəcək və onlara dörd yüz il zülm ediləcək.
14 * Ancaq onların köləlik edəcəkləri xalqı Özüm cəzalandıracağam. Bundan
sonra onlar böyük əmlakla oradan çıxacaqlar.
15 Sən isə atalarının yanına gedəcəksən, uzun ömür sürəndən sonra sülh
içində öləcəksən.
16 Sənin dördüncü nəslin buraya qayıdacaq, çünki Emorluların günah kasası
hələ dolmayıb».
17 Günəş batıb qaranlıq düşəndə tüstü çıxan bir təndir və alovlanan məşəl
görünərək parçalanmış heyvanların arasından keçdi.
18 * O gün Rəbb İbramla əhd bağlayıb dedi: «Misir çayından böyük Fərat çayına
qədər uzanan bu torpaqları –
19 Qenlilərin, Qenizlilərin, Qadmonluların,
20 Xetlilərin, Perizlilərin, Rafalıların,
21 Emorluların, Kənanlıların, Qirqaşlıların və Yevusluların torpağını Mən
sənin nəslinə verirəm».

16

Həcər və İsmail

1 İbramın arvadı Sarayın uşağı olmurdu. Onun Həcər adında Misirli bir
qarabaşı var idi.
2 Saray İbrama dedi: «Bax Rəbb mənim bətnimi bağladı ki, uşağım olmasın.
Qarabaşımla yaxınlıq et, qoy o mənim üçün uşaq doğsun». İbram Sarayın
sözünə qulaq asdı.
3 İbramın arvadı Saray qarabaşı Misirli Həcəri götürüb əri İbrama arvad
olmaq üçün verdi; bu əhvalat İbram Kənan torpağında on il yaşadıqdan sonra
baş verdi.
4 İbram Həcərlə yaxınlıq etdi və Həcər hamilə oldu. Həcər hamilə olduğunu
görəndə xanımına həqarətlə baxmağa başladı.
5 Saray İbrama dedi: «Mənim təhqir olunmağıma sən səbəb oldun. Mən
qarabaşımı sənin qoynuna verdim, o da hamilə olduğunu görəndə mənə
həqarətlə baxmağa başladı. Qoy sənlə mənim aramda Rəbb hökm etsin».
6 İbram Saraya dedi: «Qarabaşını sənin ixtiyarına verirəm, ona nə istəyirsən,
elə». Saray qarabaşı ilə sərt rəftar etməyə başladı və qarabaşı onun yanından
qaçdı.
7 Rəbbin mələyi Şur yolundakı çöldə olan bulağın yanında onu tapdı.
8 Mələk ondan soruşdu: «Ey Sarayın qarabaşı Həcər, haradan gəlib, haraya
gedirsən?» Həcər dedi: «Mən xanımım Sarayın yanından qaçıram».
9 Rəbbin mələyi ona dedi: «Xanımının yanına qayıt və ona tabe ol».

* **15:13** Çıx. 1:1-14; Həv. 7:6 * **15:14** Çıx. 12:40-41; Həv. 7:7 * **15:18** Həv. 7:5

10 Rəbbin mələyi sözünə davam etdi: «Sənin nəslini lap çoxaldacağam,
çoxluğuna görə sayı-hesabı bilinməyəcək».
11 Sonra Rəbbin mələyi ona dedi:
«Bax sən hamiləsən,
Bir oğul doğacaqsan.
Onun adını İsmail * qoyarsan,
Çünki Rəbb əziyyət içində fəryadını eşitdi.
12 O, insanlar arasında
Vəhşi eşşək kimi olacaq:
O hamıya,
Hamı isə ona qarşı çıxacaq,
Bütün qardaşları ilə yola getməyərək yaşayacaq».
13 Həcər onunla danışan Rəbbi «Sən El-Roisən» † adlandırdı, çünki o
söyləmişdi: «Doğrudan da, burada məni görən Allahı gördüm».
14 Buna görə də həmin bulaq Beer-Laxay-Roi ‡ adlanır. O, Qadeşlə Beredin
arasında yerləşir.
15 * Həcər İbrama bir oğul doğdu və İbram Həcərdən olan oğlunun adını İsmail
qoydu.
16 Həcər ona İsmaili doğanda İbramın səksən altı yaşı var idi.

17

Əhdin rəmzi olan sünnət

1 İbram doxsan doqquz yaşında olanda Rəbb ona görünərək dedi: «Külli-
İxtiyar Allah Mənəm. Mənim yolumla get və kamil ol.
2 Əhdimi Özümlə sənin aranda qoyacağam və nəslini lap çoxaldacağam».
3 İbram üzüstə düşdü. Allah onunla danışıb dedi:
4 «Mən səninlə əhd bağlamışam, sən çoxlu millətin atası olacaqsan.
5 * Daha sənə İbram deyilməyəcək, bu gündən adın İbrahim * olacaq, çünki
səni çoxlu millətin atası etdim.
6 Nəslini lap çoxaldacağam, səndən millətlər törədəcəyəm və nəslindən
padşahlar çıxacaq.
7 * Özümlə sənin və səndən sonrakı nəslinin arasında əbədi əhd qoyuram ki,
Mən sənin və səndən sonrakı nəslinin Allahı olacağam.
8 * Sənə və səndən sonrakı nəslinə qərib kimi yaşadığın bu torpağı – bütün
Kənan torpağını əbədi mülk olaraq verəcəyəm və onların Allahı olacağam».
9 Sonra Allah İbrahimə dedi: «Sən və səndən sonrakı övladların nəsillər boyu
əhdimə əməl edin.
10 * Mənim səninlə və səndən sonrakı nəslinlə bağladığım, sizin əməl
edəcəyiniz əhdin əlaməti budur: qoy aranızda olan bütün kişilər sünnət
olunsun.
11 Sünnət ətinizi kəsin; bu Mənimlə sizin aranızda olan əhdin əlaməti olacaq.
12 Evinizdə doğulmuş yaxud nəslinizdən olmayıb bir yadellidən satın
alınmış kişi cinsindən olan hər uşaq səkkizinci gün sünnət olunsun; bu,
nəsildən-nəslə davam etsin.

---

* **16:11** *İsmail* – ibrani dilində *Allah eşidir.* † **16:13** *El-Roi* – ibrani dilində *Məni görən Allah.* ‡ **16:14** *Beer-Laxay-Roi* – ibrani dilində *məni görən Var Olanın bulağı.* * **16:15** Qal. 4:22 * **17:5** Rom. 4:16-17 * **17:5** *İbram* – ibrani dilində *ali ata; İbrahim* – *çoxlarının atası.* * **17:7** Luka 1:54-55 * **17:8** Həv. 7:5 * **17:10** Həv. 7:8; Rom. 4:11

13 Evinizdə doğulmuş yaxud satın alınmış hər uşaq mütləq sünnət olunmalıdır. Beləcə Mənim əhdimin əlaməti əbədi olaraq bədəninizdə olacaq.
14 Sünnət əti kəsilməmiş kişi cinsindən olan hər kəs xalqının arasından qovulacaq, çünki əhdimi pozmuş olacaq».

15 Allah yenə İbrahimə dedi: «Arvadın Saraya isə artıq Saray demə. Bundan sonra onun adı Sara † olacaq.
16 Ona xeyir-dua verəcəyəm, ondan sənə bir oğul verəcəyəm. Saraya xeyir-dua verəcəyəm: o, millətlərin anası olacaq və xalqların padşahları ondan doğulacaq».

17 İbrahim üzüstə düşdü və gülüb ürəyində dedi: «Yüz yaşlı adamın oğlu ola bilərmi? Doxsan yaşında olan Sara doğacaqmı?»
18 Sonra İbrahim Allaha dedi: «Kaş ki İsmail Sənin önündə xeyir-dua alaydı!»
19 Allah isə dedi: «Xeyr, arvadın Sara sənə bir oğul doğacaq və adını İshaq‡ qoyacaqsan. Onunla və ondan sonrakı nəsli ilə əhdimi əbədi olaraq davam etdirəcəyəm.
20 İsmail barədə dediyin sözləri də eşitdim. Ona xeyir-dua verəcəyəm, onu bəhərli edəcəyəm, nəslini lap çoxaldacağam. O, on iki başçının atası olacaq. Ondan böyük bir millət törədəcəyəm.
21 Əhdimi isə gələn il bu vaxt Saranın sənə doğacağı İshaqla saxlayacağam».
22 Allah İbrahimlə söhbətini bitirərək ondan ayrılıb yuxarı çəkildi.
23 İbrahim oğlu İsmaili, evində doğulan bütün nökərləri, satın aldığı hər kəsi – öz evində kişi cinsindən olan bütün adamları götürüb həmin gün Allahın ona dediyi kimi sünnət etdi.
24 Sünnət əti kəsilən vaxt İbrahim doxsan doqquz yaşında idi.
25 Oğlu İsmail isə sünnət əti kəsilən vaxt on üç yaşında idi.
26 İbrahim oğlu İsmaillə birgə həmin gün sünnət olundu.
27 Onunla birgə evdəki bütün kişilər – evində doğulan və yadellilərdən satın alınmış hər kəs sünnət olundu.

18

İbrahimə oğlu olacağı barədə vəd verilməsi

1 Mamre palıdının yanında Rəbb İbrahimə göründü; bu zaman o, günün istisində çadırın girəcəyində oturmuşdu.
2 * O, başını qaldırıb baxanda qarşısında üç adamın dayandığını gördü. Onları görən kimi çadırın girəcəyindən onları qarşılamağa qaçdı və yerə qədər əyilib dedi:
3 «Ey ağam, əgər indi gözündə lütf tapdımsa, qulunun yurdundan yan keçmə.
4 İndi bir az su gətirərlər, ayaqlarınızı yuyub, ağac altında dincələrsiniz.
5 Mən isə bir parça çörək gətirərəm ki, canınıza qüvvət gəlsin. Ondan sonra gedərsiniz, çünki siz qulunuzun yanından keçirdiniz». Onlar dedilər: «Dediyin kimi elə».
6 İbrahim çadıra – Saranın yanına qaçıb dedi: «Tez ol, üç sea narın un götürüb xəmir yoğur və kökə bişir».
7 İbrahim mal-qaraya tərəf qaçdı. Oradan körpə və yaxşı bir buzov götürüb nökərinə verdi. Nökər də onu hazırlamaq üçün tələsdi.
8 İbrahim kəsmiyi, südü və hazırladığı buzovu götürüb onların qabağına qoydu, özü isə ağacın altında, onların yanında durdu. Onlar da yedilər.

---

† **17:15** *Sara* – ibrani dilində *mələkə*. ‡ **17:19** *İshaq* – ibrani dilində *gülür*. * **18:2** İbr. 13:2

9 Sonra İbrahimə dedilər: «Arvadın Sara haradadır?» O dedi: «Burada
çadırdadır».
10 * Onlardan biri dedi: «Gələn il bu vaxt yenə də sənin yanına gələcəyəm.
Onda arvadın Saranın bir oğlu olacaq». Sara onun arxasında, çadırın
girəcəyində durub qulaq asırdı.
11 İbrahim və Sara qocalıb yaşa dolmuşdular. Sara aybaşıdan kəsilmişdi.
12 * O, ürəyində gülüb dedi: «Qocaldığım halda mənə belə şadlıq üz verə
bilərmi? Ağam da qocadır».
13 Rəbb İbrahimə dedi: «Sara nə üçün "Qocaldıqdan sonra mən uşaq doğa
bilərəmmi?" deyib güldü?
14 * Rəbb üçün çətin bir şey varmı? Gələn il bu vaxt Mən yenə sənin yanında
olacağam və Saranın bir oğlu olacaq».
15 Sara qorxduğu üçün «gülmədim» deyib inkar etdi. Ancaq Rəbb dedi:
«Xeyr, güldün».
16 O adamlar qalxıb oradan Sodoma tərəf baxdılar. İbrahim onları yola
salmaq üçün onlarla birgə getdi.

İbrahimin Sodom üçün yalvarması

17 O vaxt Rəbb dedi: «Mən edəcəyim şeyi İbrahimdən gizlədəcəyəmmi?
18 Həqiqətən, İbrahimdən böyük və güclü bir millət törəyəcək, onun vasitəsilə
yer üzünün bütün millətləri xeyir-dua alacaq.
19 Çünki Mən onu seçdim ki, oğullarına və özündən sonrakı nəslinə saleh və
ədalətli işlər görmək üçün Rəbbin yolu ilə getməyi tapşırsın. Rəbb də İbrahim
barədə dediyi sözü yerinə yetirsin».
20 Rəbb yenə dedi: «Sodom və Homorraya qarşı qalxan fəryad böyük, oranın
adamlarının günahı çox ağırdır.
21 Buna görə də aşağı enib baxacağam ki, Mənə çatan fəryadın doğru olub-
olmadığını bilim».
22 O adamlar oradan dönüb Sodoma getdilər, ancaq İbrahim hələ də Rəbbin
önündə dururdu.
23 İbrahim yaxın gəlib dedi: «Doğrudanmı, Sən salehi də günahkarla birgə məhv
edəcəksən?
24 Əgər bu şəhərdə əlli nəfər saleh adam olsa, Sən yenə də oranı məhv
edəcəksən? Əlli nəfər saleh adamın xatirinə bu yerə rəhm etməyəcəksən?
25 Axı Sən bunu eləməzsən, saleh adamı günahkarla birgə öldürməzsən.
Saleh adamın aqibətini günahkarınkı kimi etməzsən, Sən bunu eləməzsən.
Bütün dünyanın Hakimi belə ədalətsizlik etməz».
26 Rəbb dedi: «Əgər Sodom şəhərində əlli nəfər saleh adam tapsam, onların
xatirinə bütün bu yerə rəhm edəcəyəm».
27 İbrahim cavab verdi: «Mən önündə toz və kül kimi bir şey olsam da, indi
bunu Rəbbə söyləməyə cəsarət edirəm:
28 əlli nəfərdən beş nəfər az saleh adam tapılsa, beş nəfər əskik olduğu
üçün bütün şəhəri məhv edərsənmi?» Rəbb dedi: «Əgər orada qırx beş nəfər
tapsam, şəhəri dağıtmayacağam».
29 İbrahim yenə Onu dilə tutub dedi: «Əgər orada qırx nəfər tapılsa, necə?»
Rəbb dedi: «Qırx nəfərin də xatirinə bunu etmərəm».

* **18:10** Rom. 9:9 * **18:12** 1Pet. 3:6 * **18:14** Luka 1:37

30 İbrahim dedi: «Mən çox danışdığım üçün Rəbb qəzəblənməsin: əgər orada
otuz nəfər tapılsa, necə?» Rəbb dedi: «Əgər orada otuz nəfər də tapılsa, bunu
etməərəm».
31 İbrahim dedi: «Mən yenə də Rəbbə bunu söyləməyi cəsarət edirəm: orada
iyirmi nəfər tapılsa, necə?» Rəbb dedi: «İyirmi nəfərin də xatirinə oranı məhv
etməərəm».
32 İbrahim dedi: «Qoy Rəbb qəzəblənməsin ki, mən son dəfə danışacağam:
orada on nəfər tapılsa, necə?» Rəbb dedi: «On nəfərin də xatirinə oranı məhv
etməərəm».
33 Rəbb İbrahimlə söhbətini bitirib getdi. İbrahim də öz yerinə qayıtdı.

19

Sodom və Homorranın məhv olması

1 Axşam iki mələk Sodoma gəldi. Lut şəhərin darvazası yanında oturmuşdu.
O, mələkləri gördü, qalxıb onları qarşıladı və yerə qədər əyilib dedi:
2 «Ağalarım, qulunuzun evinə girib gecələyin və ayaqlarınızı yuyun. Səhər
qalxıb yolunuza davam edərsiniz». Onlar dedilər: «Yox, biz gecəni şəhər
meydanında keçirəcəyik».
3 Lut onları çox dilə tutdu, axırda onlar Lutla birgə onun evinə getdilər. Lut
onları qonaq edib mayasız çörəklər bişirdi və onlar yedilər.
4 Ancaq onlar yatmazdan əvvəl cavandan tutmuş qocaya qədər Sodom
şəhərinin hər məhəlləsindən olan kişilər evi əhatəyə aldılar.
5 Adamlar Lutu çağırıb ona dedilər: «Bu gecə sənin yanına gələn adamlar
haradadır? Onları bizim yanımıza gətir ki, onlarla yaxınlıq edək».
6 Lut bayıra – onların yanına çıxıb arxasınca qapını örtdü.
7 O dedi: «Qardaşlarım, pislik etməyin.
8 Mənim ərə getməmiş iki qızım var. Qızlarımı sizin yanınıza gətirim, onlara
nə istəyirsiniz, edin. Ancaq bu adamlara toxunmayın, çünki onlar mənim
evimin qonaqlarıdır».
9 Kişilər qışqırıb dedilər: «Geri çəkil! Bu adam burada qəribdir, ancaq ağalıq
edir. İndi sənin lə onlardan da pis rəftar edəcəyik». Onlar Luta hücum edib
qapını qırmaq üçün yaxınlaşdılar.
10 Onda içəridəki mələklər əllərini uzadıb Lutu evin içinə – öz yanlarına
saldılar və qapını bağladılar.
11 Evin qapısı arxasında duran adamları kiçikdən tutmuş böyüyə qədər kor
etdilər. Bu səbəbdən adamlar qapını tapa bilmədilər.
12 Mələklər Luta dedilər: «Burada daha kimin var? Bu şəhərdə kürəkənlərin,
oğulların, qızların – nəslindən olan hər kəs varsa, hamısını bu yerdən çıxart,
13 çünki biz bu yeri məhv edəcəyik. Bu xalqın əleyhinə qalxan fəryad Rəbbə
gəlib çatmışdır, buna görə də Rəbb bizi göndərib ki, onu məhv edək».
14 Lut gedib qızlarını almaq istəyən kürəkənlərinə dedi: «Qalxıb bu yerdən
çıxın, çünki Rəbb şəhəri məhv edəcək». Ancaq kürəkənləri güman etdilər ki, o
zarafat edir.
15 Səhər açılanda mələklər Lutu tələsdirərək dedilər: «Qalx yanındakı arvadını
və iki qızını götür get, yoxsa şəhərdəkilərin günahlarına görə məhv olacaqsan».
16 * Lut yavaş tərpəndi. Rəbb ona mərhəmət etdiyinə görə həmin şəxslər
onun, arvadının və iki qızının əlindən tutub şəhərdən kənara çıxartdılar.
17 Onları çıxaran zaman mələklərdən biri dedi: «Öz canını qurtar, arxana
baxma. Bu düzənliyin heç yerində qalma, dağa qalx, yoxsa həlak olarsan».

* **19:16** 2Pet. 2:7

18 Lut onlara dedi: «Aman, ağam!
19 İndi bu qulun sənin gözündə lütf tapdı və canımı xilas etməklə mənə göstərdiyin xeyirxahlığını çoxaltdın. Ancaq dağa çata bilmərəm, çünki bəla mənə də yetişə bilər və həlak olaram.
20 Yaxınlıqda qaça biləcəyim kiçik bir şəhər var. Qoy oraya qaçıb canımı qurtarım. Axı o şəhər kiçikdir».
21 Mələklərdən biri Luta dedi: «Sənin xatirinə bunu da edərəm: dediyin şəhəri dağıtmaram.
22 Tez ol, oraya qaç! Sən oraya çatmamış Mən bir şey etməyəcəyəm». Buna görə də o şəhər Soar * adlandı.
23 Günəş doğanda Lut Soara gəldi.
24 * Rəbb Sodom və Homorranın üzərinə göydən odlu kükürd yağdırdı,
25 bu şəhərləri, bütün düzənliyi, oranın bütün sakinlərini və torpaqda bitən hər şeyi məhv etdi.
26 * Ancaq Lutun arvadı dönüb geriyə baxdı və duz sütununa çevrildi.
27 İbrahim səhər erkən qalxıb Rəbbin önündə durduğu yerə getdi.
28 Oradan Sodom və Homorraya, bütün düzənliyə baxdı. O, yerdən kürə tüstüsü kimi bir tüstü qalxdığını gördü.
29 Allah düzənlikdəki şəhərləri məhv etdiyi zaman İbrahimi xatırladı, buna görə də Lutun yaşadığı şəhərləri dağıdarkən onu fəlakət içindən çıxartdı.

Lut və onun qızları

30 Lut iki qızı ilə birgə Soardan çıxıb dağda yaşadı, çünki Soarda yaşamaqdan qorxurdu. O, iki qızı ilə bir mağarada qaldı.
31 Onun böyük qızı kiçiyinə dedi: «Atamız qocalıb və bu dünyada insan adətinə görə yanımıza girməyə bir kişi yoxdur.
32 Gəl atamıza şərab içirək və onunla yataq ki, öz atamızdan nəslimiz olsun».
33 Onlar o gecə atalarına şərab içirdilər. Böyük qız içəri girib atası ilə yatdı, atası isə onun nə vaxt yatıb-durduğunu bilmədi.
34 O biri gün böyük qız kiçiyinə dedi: «Mən dünən gecə atamla yatdım. Gəl bu gecə də ona şərab içirək və sən də onunla yat ki, öz atamızdan nəslimiz olsun».
35 O gecə yenə atalarına şərab içirdilər. Kiçik qız qalxıb onunla yatdı, atası isə onun nə vaxt yatıb-durduğunu bilmədi.
36 Lutun iki qızı beləcə atalarından hamilə oldu.
37 Böyük qız bir oğul doğdu və onun adını Moav qoydu. O, indiki Moavlıların əcdadıdır.
38 Kiçik qız da bir oğul doğdu və onun adını Ben-Ammi qoydu. O, indiki Ammonluların əcdadıdır.

20

İbrahim və Avimelek

1 İbrahim Mamredən Negev torpağına köçdü və Qadeşlə Şur arasında məskən saldı. Sonra bir müddət Gerarda qaldı.
2 * İbrahim orada arvadı Sara barəsində «bu mənim bacımdır» söylədi. Gerar padşahı Avimelek adam göndərib Saranı apardı.
3 Ancaq gecə yuxuda Allah Avimelekə görünüb dedi: «Apardığın qadına görə sən öləcəksən, çünki o, bir nəfərin arvadıdır».

---

* **19:22** *Soar* – ibrani dilində *kiçik.* * **19:24** Mat. 10:15; 11:23-24; Luka 10:12; 17:29; 2Pet. 2:6; Yəhd. 7 * **19:26** Luka 17:32 * **20:2** Yar. 12:13; 26:7

4 Avimelek qadına toxunmamışdı. O dedi: «Ya Rəbb, məgər sən günahsız
xalqı öldürə bilərsən?
5 O adam mənə “bu mənim bacımdır” demədimi? Qadın özü də “o mənim
qardaşımdır” dedi. Mən bunu sadədillik və təmiz niyyətlə etdim».
6 Allah yuxuda dedi: «Mən də bilirəm ki, sən bunu sadədilliklə etdin.
Buna görə də səni ona toxunmağa qoymayaraq Mənə qarşı günah etməkdən
saxladım.
7 İndi isə qadını ərinə qaytar, çünki o, peyğəmbərdir. Sənin üçün dua edər,
salamat qalarsan. Ancaq qadını qaytarmasan, özün və bütün nəslin hökmən
öləcək».
8 Avimelek səhər tezdən qalxıb bütün adamlarını çağırdı və bu sözləri
onların qarşısında söylədi. Adamlar çox qorxdular.
9 Avimelek İbrahimi çağırıb ona dedi: «Bizə nə etdin? Sənə qarşı nə günah
etdim ki, özümün və padşahlığımın üzərinə bu böyük təqsiri gətirdin? Mənə
qarşı nalayiq işlər etdin».
10 Avimelek yenə İbrahimə dedi: «Bu işi görəndə nə düşünürdün?»
11 İbrahim dedi: «Düşünürdüm ki, burada Allah qorxusu yoxdur və arvadıma
görə məni öldürəcəklər.
12 O, doğrudan da, mənim bacımdır: atamız birdir, ancaq anamız ayrıdır.
Mən onu arvad aldım.
13 Allah məni ata evimdən qürbətə apardığı vaxt ona dedim: “Mənə bu cür
yaxşılıq elə: gedəcəyimiz hər yerdə mənim barəmdə ‹bu mənim qardaşımdır›
söylə”».
14 Avimelek İbrahimə qoyun-keçi, mal-qara, qullar və qarabaşlar verdi.
Arvadı Saranı da ona qaytardı.
15 Avimelek dedi: «Mənim ölkəm sənin önündədir: istədiyin yerdə yaşaya
bilərsən».
16 Sonra Saraya dedi: «Bax qardaşına min parça gümüş verdim. Qoy bu
gümüş sənin yanındakılara günahsızlığını göstərən bir sübut olsun və hər kəs
sənin günahsız olduğunu bilsin».
17 İbrahim Allaha dua etdi, Allah da Avimelekə, onun arvadına və
cariyələrinə şəfa verdi: onların uşaqları oldu.
18 Çünki Rəbb İbrahimin arvadı Saradan ötrü Avimelekin evində olan bütün
qadınların bətnini bağlamışdı.

21

İshaqın doğulması

1 Rəbb dediyi kimi Saraya nəzər saldı və ona söylədiyi sözü yerinə yetirdi:
2 * Sara hamilə oldu və İbrahimin qocalıq çağında – Allahın ona söylədiyi vaxt
bir oğul doğdu.
3 İbrahim Saradan doğulan oğluna İshaq * adını qoydu.
4 * Allahın İbrahimə əmr etdiyi kimi o, oğlu İshaqı doğulandan səkkiz gün
sonra sünnət etdi.
5 İshaq doğulanda İbrahimin yüz yaşı var idi.
6 Sara dedi: «Allah mənim üzümü güldürdü. Bunu eşidən hər kəs mənimlə
birgə güləcək».
7 O yenə dedi: «Kim İbrahimə deyərdi ki, Sara uşaq əmizdirəcək? Amma
qocalıq çağında mən ona bir oğul doğmuşam».

* **21:2** İbr. 11:11 * **21:3** *İshaq* – ibrani dilində *gülür.* * **21:4** Yar. 17:12; Həv. 7:8

Həcər və İsmailin evdən qovulması

8 Uşaq böyüyüb süddən kəsildi. İshaqın süddən kəsildiyi gün İbrahim böyük
bir ziyafət verdi.
9 * Sara gördü ki, Misirli Həcərin İbrahimə doğduğu oğlu ona gülür.
10 Sara İbrahimə dedi: «Bu cariyəni və onun oğlunu qov. Bu cariyənin oğlu
mənim oğlum İshaqla birgə varis olmayacaq».
11 Bu iş İbrahimi çox narahat etdi, çünki İsmail də onun oğlu idi.
12 * Allah İbrahimə dedi: «Uşaqdan və cariyəndən ötrü narahat olma. Saranın
sənə söylədiyi bütün sözlərə qulaq as, çünki İshaqdan törəyənlər sənin nəslin
adlanacaq.
13 Amma cariyənin oğlundan da bir millət törədəcəyəm, çünki o da sənin
nəslindir».
14 İbrahim səhər tezdən qalxdı, çörək və bir tuluq su götürüb çiyninə qoyaraq
Həcərə verdi. Uşağı da ona verib onu yola saldı. Həcər gedib Beer-Şeva
çölündə dolaşdı.
15 Tuluqda su qurtardı. O, oğlunu bir kolun altına qoydu.
16 Sonra oradan bir ox məsafəsi qədər aralanıb uzaqda oturdu. «Oğlumun
ölümünü görməyim» dedi və uşağın qarşısında oturub hönkür-hönkür ağladı.
17 Allah uşağın səsini eşitdi. Allahın mələyi göylərdən Həcəri çağırıb dedi:
«Sənə nə olub, Həcər? Qorxma, çünki uşağın oturduğu yerdən Allah onun
səsini eşitdi.
18 Qalx uşağı qaldır, onu qucağına götür. Mən ondan böyük bir millət
törədəcəyəm».
19 Allah Həcərin gözlərini açdı və o, bir su quyusu gördü. Gedib tuluğu su ilə
doldurараq uşağa içirtdi.
20 Allah bu uşaqla idi. O böyüyüb, çöldə yaşamağa başladı və mahir oxatan
oldu.
21 O, Paran çölündə məskən saldı. Anası ona Misir torpağından bir arvad
aldı.

İbrahimin Avimeleklə əhdi

22 * O zaman Avimelek və onun ordu başçısı Pikol İbrahimə dedilər: «Sən nə
etsən, Allah sənindədir.
23 İndi burada Allahın haqqına mənə and iç ki, nə mənə, nə oğluma, nə də
nəvəmə xəyanət edəcəksən: mən sənə sadiq olduğum kimi sən də mənə və
qaldığın torpağın adamlarına sadiq ol».
24 İbrahim «mən and içirəm» dedi.
25 Avimelekin adamlarının qəsb etdiyi su quyusundan ötrü İbrahim
Avimeleki məzəmmət etdi.
26 Avimelek dedi: «Bilmirəm, bu işi kim etdi. Sən də mənə bildirmədin, mən
ancaq indi eşidirəm».
27 İbrahim qoyun-keçi və mal-qara alıb Avimelekə verdi. Beləcə ikisi bir əhd
bağladı.
28 İbrahim sürüsündən yeddi dişi quzunu ayırıb qoydu.
29 Avimelek İbrahimə dedi: «Ayırıb qoyduğun bu yeddi dişi quzu nə
üçündür?»
30 O dedi: «Bu yeddi dişi quzunu məndən götür ki, bu quyunu qazdığıma
şəhadət olsun».

---

* **21:9** Qal. 4:29-30 * **21:12** Rom. 9:7; İbr. 11:18 * **21:22** Yar. 26:26

31 Buna görə də o buranı Beer-Şeva† adlandırdı, çünki onların ikisi də orada
and içdi.
32 Beləcə Beer-Şevada əhd bağladılar. Sonra Avimelek və onun ordu başçısı
Pikol qalxıb Filiştlilərin ölkəsinə qayıtdılar.
33 İbrahim Beer-Şevada bir yulğun ağacı əkdi və orada əbədi Allah olan Rəbbin
adını çağırdı.
34 İbrahim Filiştlilərin ölkəsində uzun müddət qaldı.

22

İbrahimin sınağa çəkilməsi

1 * Bir müddət sonra Allah İbrahimi sınağa çəkdi. O «Ey İbrahim!» deyə çağırdı.
İbrahim «Buradayam!» dedi.
2 Allah dedi: «Sevdiyin yeganə oğlunu – İshaqı götürüb Moriya torpağına get.
Orada sənə göstərəcəyim bir dağda oğlunu yandırma qurbanı olaraq təqdim
et».
3 İbrahim səhər tezdən qalxdı və eşşəyini palanladı. Özü ilə iki nökərini və
oğlu İshaqı götürdü. O, yandırma qurbanı üçün odun yardı və qalxıb Allahın
dediyi yerə yollandı.
4 İbrahim üçüncü gün başını qaldırıb uzaqdan o yeri gördü.
5 O, nökərlərinə dedi: «Siz eşşəklə birlikdə burada qalın, mən uşaqla oraya
gedəcəyəm. Səcdə edib, yanınıza qayıdarıq».
6 İbrahim yandırma qurbanı üçün odun götürüb oğlu İshaqın kürəyinə qoydu,
odu və bıçağı isə özü götürdü. İkisi birlikdə getdilər.
7 İshaq atası İbrahimi çağırdı: «Ay ata!» O cavab verdi: «Buradayam, oğlum».
İshaq dedi: «Od və odun var, bəs yandırma qurbanı olacaq quzu haradadır?»
8 İbrahim dedi: «Oğlum, yandırma qurbanı olacaq quzunu Allah Özü
hazırlayacaq». İkisi birlikdə getdilər.
9 * Sonra Allahın İbrahimə göstərdiyi yerə gəldilər. İbrahim orada bir qurban-
gah düzəldib odunları düzdü və oğlu İshaqın əl-qolunu bağlayıb qurbangaha,
odunların üstünə qoydu.
10 İbrahim əlini uzadıb oğlunu kəsmək üçün bıçağı götürdü.
11 Rəbbin mələyi göylərdən onu çağırdı: «İbrahim, İbrahim!» O «Mən bura-
dayam!» dedi.
12 Mələk dedi: «Uşağa əl qaldırma və ona bir şey etmə. İndi bildim ki, sən
Allahdan qorxursan; öz yeganə oğlunu Məndən əsirgəmədin».
13 İbrahim başını qaldırıb baxdı və arxasında buynuzları kolluğa ilişmiş bir
qoç gördü. İbrahim gedib qoçu götürdü və oğlunun əvəzinə yandırma qurbanı
olaraq təqdim etdi.
14 İbrahim o yeri Yahve-İre * adlandırdı; buna görə də indiyə qədər belə
deyilir: «Rəbbin dağında hazırlanacaq».
15 Rəbbin mələyi yenə göylərdən İbrahimi çağırıb dedi:
16 * «Rəbb bəyan edir: “Öz varlığıma and içirəm ki, sən bu işi etdiyinə və
yeganə oğlunu əsirgəmədiyinə görə
17 * Mən sənə böyük xeyir-dua verəcəyəm, nəslini göydəki ulduzlar və dəniz

† **21:31** *Beer-Şeva* – ibrani dilində *and quyusu* yaxud *yeddi quyu.* * **22:1** İbr. 11:17-19 * **22:9** Yaq. 2:21 * **22:14** *Yahve-İre* – ibrani dilində *Rəbb hazırlayar.* * **22:16** İbr. 6:13-14 * **22:17** İbr. 11:12

kənarındakı qum qədər artırıb çoxaldacağam. Sənin nəslin öz düşmənlərinin
şəhərlərinə sahib olacaq.
18 * Dünyanın bütün millətləri sənin nəslinin vasitəsilə xeyir-dua alacaq,
çünki sən Mənim sözümə qulaq asdın"».
19 Sonra İbrahim öz nökərlərinin yanına qayıtdı və onlar qalxıb Beer-Şevaya
getdilər. İbrahim Beer-Şevada sakin oldu.

Naxorun nəsli

20 Bir müddət sonra İbrahimə xəbər verib söylədilər: «Budur, Milka qardaşın
Naxora oğullar doğdu:
21 ilk oğlu Us, onun qardaşı Buz, Aramın atası olan Qemuel,
22 Kesed, Xazo, Pildaş, İdlaf və Betuel».
23 Betueldən Rivqa törədi. Bu səkkiz övladı Milka İbrahimin qardaşı Naxora
doğdu.
24 Onun adı Reuma olan cariyəsi də Tebahı, Qahamı, Taxaşı və Maakanı
doğdu.

23

Saranın ölümü

1 Sara yüz iyirmi yeddi il yaşadı; o bu qədər ömür sürdü.
2 Sara Kənan torpağında olan Qiryat-Arbada, yəni Xevronda öldü. İbrahim
yas tutub ağlamaqdan ötrü Saranın cəsədinin yanına getdi.
3 İbrahim cəsədin yanından gedib Xetlilərə dedi:
4 * «Mən sizin aranızda qərib və qonağam. Yanınızda qəbir düzəltmək üçün
mənə torpaq sahəsi satın ki, öz ölümü götürüb orada basdırım».
5 Xetlilər İbrahimə cavab verdilər:
6 «Ey ağamız, bizə qulaq as: sən aramızda Allahın qoyduğu bir başçısan, öz
ölünü də qəbirlərimizin ən yaxşısında basdır; ölünü basdırmaq üçün bizdən
heç kəs qəbrini səndən əsirgəməz».
7 İbrahim qalxıb o ölkənin xalqı olan Xetlilərə təzim etdi.
8 Sonra onlarla danışıb dedi: «Əgər siz mənim ölümü basdırmağa razısınızsa,
mənə qulaq asın: mənim üçün Sohar oğlu Efrondan xahiş edin ki,
9 tarlasının qurtaracağında ona məxsus olan Maxpela mağarasını mənə
satsın, yanınızda qəbir düzəltmək üçün onu tam dəyəri ilə mənə versin».
10 Efron Xetlilərin arasında oturmuşdu. Xetli Efron şəhər darvazasının
yanına yığılan bütün Xetlilərin önündə İbrahimə belə cavab verdi:
11 «Yox, ağam, mənə qulaq as: mən tarlanı və orada olan mağaranı sənə
verirəm, öz xalqımın adamları önündə onu sənə verirəm; get ölünü basdır».
12 İbrahim o ölkənin xalqına təzim etdi.
13 Sonra o ölkənin xalqının yanında Efrona belə dedi: «Xahiş edirəm, mənə
qulaq as: tarlanın dəyərini verirəm, onu məndən götür, qoy mən də öz ölümü
orada basdırım».
14 Efron İbrahimə cavab verdi:
15 «Ay ağam, mənə qulaq as: torpağın qiyməti dörd yüz şekel gümüşdür;
mənimlə sənin aranda bu nədir? Ölünü basdır».
16 İbrahim Efronun sözünü qəbul edib Xetlilərin yanında Efronun dediyi
kimi tacirlərin tərəzi daşları ilə dörd yüz şekel gümüş çəkdi.

* **22:18** Həv. 3:25 * **23:4** İbr. 11:9,13; Həv. 7:16

17 Beləcə Mamre qarşısındakı Maxpelada olan Efronun tarlası, oradakı
mağara, tarlada və onun ərazisində olan bütün ağaclar
18 Xetlilərin gözü önündə – şəhər darvazasında yığılanların qarşısında
İbrahimin mülkü oldu.
19 Bundan sonra İbrahim arvadı Saranı Kənan torpağında olan Mamre, yəni
Xevron qarşısındakı Maxpela tarlasının mağarasında basdırdı.
20 Beləcə Xetlilər tarlanı və orada olan mağaranı qəbir düzəltmək üçün
İbrahimə mülk verdilər.

24

İshaq və Rivqa

1 İbrahim qocalıb yaşa dolmuşdu. Rəbb hər şeydə ona xeyir-dua vermişdi.
2 Bir gün İbrahim evində bütün işləri idarə edən qulbaşıya dedi: «Əlini
budumun altına qoyub
3 göyün və yerin Allahı Rəbbin adına mənə and iç ki, oğluma araларında
yaşadığım Kənanlıların qızlarından arvad almayacaqsan,
4 ancaq mənim ölkəmə, qohumlarımın yanına gedib oğlum İshaq üçün arvad
alacaqsan».
5 Nökər ona dedi: «Bəlkə qız mənimlə birgə bu ölkəyə gəlməyə razı olmadı?
Onda oğlunu sənin çıxdığın ölkəyə aparımmı?»
6 İbrahim ona dedi: «Bax oğlumu oraya aparma.
7 Məni atamın evindən və doğulduğum torpaqdan çıxaran, mənimlə danışan
və and içərək "bu torpağı sənin nəslinə verəcəyəm" deyən göylərin Allahı
Rəbb Öz mələyini sənin önündə göndərəcək və sən oradan oğluma arvad alıb
gətirəcəksən.
8 Əgər o qadın səninlə gəlmək istəməsə, sən bu anddan azad olursan. Ancaq
mənim oğlumu oraya aparma».
9 Nökər əlini ağası İbrahimin budu altına qoyub bu işə görə ona and içdi.
10 Nökər ağasından on dəvə və ən yaxşı hədiyyələr götürüb getdi və Aram-
Naharayimə,* Naxor şəhərinə gəldi.
11 Axşam qadınlar su çəkmək üçün çıxdıqları zaman onun dəvələri şəhərin
kənarında olan su quyusunun yanında dayandı.
12 Sonra dua etdi: «Ya Rəbb, ağam İbrahimin Allahı, yalvarıram, bu gün işimi
avand elə və ağam İbrahimə xeyirxahlıq göstər.
13 Mən bu bulağın yanında dururam; şəhər sakinlərinin qızları su çəkmək
üçün buraya gəlirlər.
14 Qoy elə olsun ki, mənim "xahiş edirəm, səhəngini endir, su içim"
deyəcəyim və mənə "özün də iç və dəvələrinə də verim" söyləyəcək qız qulun
İshaq üçün təyin etdiyin arvad olsun; bundan bilərəm ki, ağama xeyirxahlıq
edirsən».
15 O, duasını bitirməmişdi ki, İbrahimin qardaşı Naxorun arvadı Milkadan
doğulan oğlu Betuelin qızı Rivqa çiynində səhəng gəldi.
16 Qız görünüşcə çox gözəl idi və hələ bakirə idi. O, bulağa endi və səhəngini
doldurub yuxarı qalxdı.
17 Nökər onun qabağına qaçıb dedi: «Xahiş edirəm, səhəngindən mənə bir az
su ver, içim».

* **24:10** *Aram-Naharayim* – Mesopotamiya.

18 Qız dedi: «Ağam, buyur iç». Qız tez səhəngini əli üstünə endirdi və ona su
verdi.
19 Ona su verəndən sonra dedi: «Dəvələrin üçün də su çəkim, içib doysun-
lar».
20 Qız tez səhəngini təknəyə boşaltdı, su çəkmək üçün cəld quyunun yanına
qaçdı və nökərin bütün dəvələri üçün su çəkdi.
21 O adam sakit duraraq diqqətlə qıza baxırdı ki, Rəbbin onun yoluna xeyir-
dua verib-vermədiyini bilsin.
22 Dəvələr su içib qurtaranda o adam çəkisi bir beqa olan qızıl burun sırğası,
qızın qolları üçün çəkisi on şekel olan iki bilərzik götürüb dedi:
23 «Mənə de görüm, sən kimin qızısan? Atanın evində bizə gecə qalmaq üçün
yer tapılarmı?»
24 Qız ona dedi: «Mən Milkanın Naxora doğduğu Betuelin qızıyam».
25 Yenə dedi: «Bizdə saman da, yem də çoxdur və gecələməyə yer də var».
26 O adam əyilib Rəbbə səcdə etdi.
27 Sonra dedi: «Ağam İbrahimin Allahı Rəbbə alqış olsun ki, xeyirxahlığını
və sədaqətini ağamdan əsirgəmədi: Rəbb məni birbaş ağamın qardaşının evinə
gətirdi».
28 Qız qaçıb anasının evində bu barədə danışdı.
29 Rivqanın bir qardaşı var idi, adı Lavan idi. Lavan çıxıb o adamın yanına
– bulağa qaçdı.
30 O, bacısının burun halqasını və qollarındakı bilərziyi görəndə, bacısı
Rivqanın «bu adam mənimlə belə danışdı» sözlərini eşidəndə o adamın yanına
gəldi. O, bulaq başında dəvələrin yanında dayanmışdı.
31 Lavan dedi: «Ey Rəbbin xeyir-dua verdiyi adam, içəri gir. Nə üçün bayırda
dursan? Mən sənə otaq və dəvələrinə yer hazırlamışam».
32 O adam evə girdi. Lavan dəvələrin yükünü boşaltdı, onlara saman və yem
verdi, o adama və onunla birgə olanlara ayaqlarını yumaq üçün su verdi.
33 Onların qabağına yemək gətirildi, ancaq həmin adam dedi: «Məqsədimi
söyləməyincə yeməyəcəyəm». Lavan dedi: «Söylə».
34 O dedi: «Mən İbrahimin nökəriyəm.
35 Rəbb ağama çoxlu xeyir-dua verdi: onu varlandırdı, ona qoyun-keçi, mal-
qara, qızıl-gümüş, qullar, qarabaşlar, dəvələr və eşşəklər verdi.
36 Ağamın arvadı Sara da qoca ikən ağama bir oğul doğdu. Ağam özünə
məxsus olan hər şeyi ona verdi.
37 Sonra da məni and içdirərək dedi: “Ölkələrində yaşadığım Kənanlıların
qızlarından oğluma arvad alma,
38 ancaq atamın evinə – qohumlarımın yanına gedib oradan oğluma bir
arvad al”.
39 Mən ağama dedim: “Bəlkə o qadın mənimlə gəlmədi”.
40 O mənə dedi: “Önündə davrandığım Rəbb sənin lə Öz mələyini göndərəcək,
yolun uğurlu olacaq və qohumlarımın arasından – atamın evindən oğluma bir
arvad alacaqsan.
41 Qohumlarımın yanına getdiyin zaman içdiyin anddan azad olacaqsan:
əgər o qızı sənə verməsələr, içdiyin anddan azad olacaqsan”.
42 Mən də bu gün bulağın yanına gəlib dua etdim: “Ey ağam İbrahimin Allahı
Rəbb, yalvarıram, getdiyim yolu aç.
43 İndi mən bulağın yanında dururam; su çəkməyə gələn və mənim ona
‹xahiş edirəm, mənə səhəngindən bir az su ver, içim› deyəcəyim,

44 onun da mənə ‹sən də iç, dəvələrinə də gedib su çəkim› söyləyəcək qız
ağamın oğlu üçün Rəbbin təyin etdiyi arvad olsun”.
45 Mən ürəyimdə dua etməyi qurtarmamışdım ki, Rivqa səhəngi çiynində
gəldi və bulağa enib su çəkdi. Ona dedim: “Xahiş edirəm, mənə su ver”.
46 O tez səhəngini çiynindən endirib dedi: “Sən iç, gedim dəvələrinə də su
verim”. Mən içdim, o isə dəvələrə su verdi.
47 Ondan soruşdum: “Sən kimin qızısan?” O dedi: “Milkanın Naxora
doğduğu Betuelin qızıyam”. Mən də onun burnuna halqa və qollarına
bilərziklər taxdım.
48 Sonra əyilib Rəbbə səcdə etdim. Ağamın qardaşı qızını oğluna almaq üçün
məni birbaş buraya gətirən ağam İbrahimin Allahı Rəbbə şükür etdim.
49 İndi mənə deyin görüm, siz ağama xeyirxahlıq və sədaqət göstərmək
istəyirsiniz ya yox? Bunu mənə bildirin ki, mən də nə edəcəyimi bilim».
50 Lavan və Betuel ona belə cavab verdilər: «Bu iş Rəbdən oldu; sənə nə
yaxşı, nə də pis söz deyə bilərik.
51 Bax Rivqa qarşındadır: onu götürüb get və qoy o, Rəbbin söylədiyi kimi
ağanın oğluna arvad olsun».
52 İbrahimin nökəri onların sözlərini eşidəndə yerə qapanıb Rəbbə səcdə etdi.
53 Nökər qızıl-gümüş şeylər və paltarlar çıxarıb Rivqaya verdi. Onun qar-
daşına və anasına da qiymətli şeylər bağışladı.
54 Özü və onunla birgə olan adamlar yeyib-içdilər və orada gecələdilər.
Səhər qalxanda nökər dedi: «Məni ağamın yanına göndərin».
55 Qızın qardaşı ilə anası dedilər: «Qoy qız bizimlə heç olmasa on gün qalsın,
sonra gedər».
56 Nökər onlara dedi: «İndi ki Rəbb mənə yol açdı, məni gecikdirməyin,
buraxın ağamın yanına gedim».
57 Onlar dedilər: «Qoy qızı çağırıb öz dilindən eşidək».
58 Rivqanı çağırıb ona dedilər: «Bu adamla gedirsənmi?» O da «gedirəm»
dedi.
59 Onlar bacıları Rivqanı, onun dayəsini, İbrahimin nökərini və onunla olan
adamları yola saldılar.
60 Rivqaya xeyir-dua verib dedilər:

«Ey bacımız,
Minlərlə, on minlərlə övlada ana olasan!
Qoy nəslin yağıların yurduna sahib olsun!»

61 Rivqa və qulluqçuları qalxıb dəvələrə mindilər və o adamla birgə getdilər.
Beləliklə, nökər Rivqanı götürüb getdi.

62 İshaq Beer-Laxay-Roi yolu ilə gəldi, çünki o, Negev torpağında yaşayırdı.
63 Axşam düşəndə İshaq bir qədər düşünmək üçün çöllüyə getdi. O, başını
qaldırıb baxanda gördü ki, dəvələr gəlir.
64 Rivqa da başını qaldırıb İshaqı görəndə dəvədən düşdü.
65 O, nökərdən soruşdu: «Bizi qarşılamaq üçün çöllüyə gələn bu adam
kimdir?» Nökər «ağamdır» dedi. Rivqa rübəndini üzünə çəkib örtündü.

66 Nökər baş vermiş bütün işlər barədə İshaqa danışdı.
67 İshaq Rivqanı anası Saranın yaşadığı çadıra apardı və Rivqa onun arvadı
oldu. İshaq onu sevdi və anasının ölümündən sonra onunla təsəlli tapdı.

25

İbrahimin ölümü
(1Saln. 1:32-33)

1 İbrahim başqa bir arvad aldı. Onun adı Qetura idi.
2 Qetura ona bunları doğdu: Zimran, Yoqşan, Medan, Midyan, İşbaq və Şuah.
3 Yoqşandan Səba və Dedan törədi. Dedanın nəsilləri: Aşşurlular, Letuşlular,
Leumlular.
4 Midyanın oğulları: Efa, Efer, Xanok, Avida və Eldaa. Bunların hamısı
Qeturanın övladlarıdır.
5 İbrahim özünə məxsus olan hər şeyi İshaqa verdi.
6 Cariyələrinin oğullarına isə hədiyyələr verdi. Sağlığında onları oğlu İshaqın
yanından şərq torpağına tərəf göndərdi.
7 İbrahim yüz yetmiş beş il ömür sürdü.
8 O, uzun ömür sürdü, qoca vaxtında son nəfəsini verərək ölüb əcdadlarına
qoşuldu.
9 Oğulları İshaq və İsmail onu Mamre qarşısında olan Maxpela mağarasında,
Xetli Sohar oğlu Efronun tarlasında basdırdılar.
10 * O tarlanı İbrahim Xetlilərdən satın almışdı. İbrahim və arvadı Sara orada
basdırıldı.
11 Allah İbrahimin ölümündən sonra oğlu İshaqa xeyir-dua verdi. İshaq Beer-
Laxay-Roidə yaşayırdı.

İsmailin oğulları
(1Saln. 1:28-31)

12 Saranın qarabaşı Misirli Həcərin İbrahimə doğduğu İsmailin nəsil tarixçəsi
belədir.
13 Doğulma sırasına görə İsmailin oğullarının adları belədir: İsmailin ilk oğlu
Nevayot, Qedar, Adbeel, Mivsam,
14 Mişma, Duma, Massa,
15 Xadad, Tema, Yetur, Nafiş və Qedma;
16 İsmailin oğulları bunlardır, kəndləri və obaları ilə birgə onların adları
belədir. Onlar öz tayfalarının on iki başçısı idi.
17 İsmail yüz otuz yeddi il ömür sürdü. O, ömrünü başa vurdu və ölüb
əcdadlarına qoşuldu.
18 İsmailin nəsilləri Xaviladan Şura qədər olan ərazidə məskən saldı. Şur
Aşşura gedərkən Misirin qarşısındadır. Onlar qardaşlarının yaşadığı yerin
qarşısında yerləşmişdi.

Yaqub və Esav

19 İbrahimin oğlu İshaqın tarixçəsi belədir: İbrahimdən İshaq törədi.
20 İshaq Paddan-Aramdan Aramlı Lavanın bacısı, Aramlı Betuelin qızı
Rivqanı arvad alanda qırx yaşında idi.
21 İshaq arvadı üçün Rəbbə yalvardı, çünki o, sonsuz idi. Rəbb İshaqın
yalvarışını eşitdi, onun arvadı Rivqa hamilə oldu.
22 Rivqanın bətnindəki uşaqlar çarpışmağa başladı. O da «Niyə bu iş başıma
gəldi?» deyib bu barədə Rəbdən soruşmağa getdi.
23 * Rəbb ona dedi:
«Sənin bətnində iki millət var,

* **25:10** Yar. 23:3-16 * **25:23** Rom. 9:11-12

Sənin qarnından iki xalq çıxacaq.
Bir xalq o biri xalqdan güclü olacaq,
Böyüyü kiçiyinə qulluq edəcək».
24 Rivqanın doğmaq vaxtı çatanda məlum oldu ki, onun bətnində əkizlər var.
25 İlk doğulan uşağın bütün dərisi qırmızı və tüklü cübbə kimi idi. Onda onun
adını Esav * qoydular.
26 Ondan sonra qardaşı doğuldu. O, əli ilə Esavın topuğundan tutmuşdu.
Onun adını Yaqub † qoydular. Onların doğulduğu vaxt İshaq altmış yaşında
idi.
27 Uşaqlar böyüdü. Esav mahir ovçu və çöl adamı oldu. Yaqub isə çadırlarda
yaşayan mülayim bir adam oldu.
28 İshaq Esavı sevirdi, çünki onun ovladığı heyvanlar İshaqın xoşuna gəlirdi.
Rivqa isə Yaqubu sevirdi.
29 Bir gün Yaqub şorba bişirirdi. Esav isə çöldən yorğun gəldi.
30 Esav Yaquba dedi: «Bu qırmızı şorbadan bir az ver, yeyim, çünki acmışam».
Buna görə də ona Edom ‡ adı verildi.
31 Yaqub dedi: «Əvvəlcə ilk oğulluq haqqını mənə sat».
32 Esav dedi: «Bir halda ki mən acından ölürəm, ilk oğulluq haqqı nəyimə
lazımdır?»
33 * Yaqub dedi: «Əvvəlcə mənə and iç». Esav ona and içdi və ilk oğulluq
haqqını Yaquba satdı.
34 Yaqub Esava çörək və mərci şorbası verdi. Esav yeyib-içdi, sonra qalxıb
getdi. Beləcə Esav ilk oğulluq haqqına etinasızlıq etdi.

26

İshaq və Avimelek

1 İbrahimin yaşadığı dövrdə olan aclıqdan başqa, ölkədə daha bir aclıq oldu.
İshaq Gerara, Filiştlilərin padşahı Avimelekin yanına getdi.
2 Rəbb ona görünüb dedi: «Misirə getmə, sənə söylədiyim ölkədə məskən sal,
3 * bu torpaqda qal. Mən sənin lə olacağam və sənə xeyir-dua verib bütün
bu ölkələri sənə və nəslinə verəcəyəm; atan İbrahimə içdiyim andı yerinə
yetirəcəyəm.
4 Nəslini göydəki ulduzlar qədər çoxaldacağam və bütün bu ölkələri nəslinə
verəcəyəm. Yer üzünün bütün millətləri sənin nəslinin vasitəsilə xeyir-dua
alacaq.
5 Çünki İbrahim sözümə qulaq asıb Mənim buyruğuma, əmrlərimə, qay-
dalarıma və qanunlarıma əməl etdi».
6 İshaq da Gerarda yaşadı.
7 * O ölkənin sakinləri İshaqın arvadı barədə soruşanda «bu mənim bacımdır»
dedi, çünki «mənim arvadımdır» deməyə qorxdu. Öz-özünə dedi: «Yoxsa
Rivqadan ötrü bu yerin adamları məni öldürərlər». Rivqa görünüşcə çox gözəl
idi.
8 İshaq orada uzun müddət qaldı. Bir gün Filiştlilərin padşahı Avimelek
pəncərədən baxıb gördü ki, İshaq arvadı Rivqanı əzizləyir.

---

* **25:25** *Esav* – ibrani dilində *tüklü.* † **25:26** *Yaqub* – ibrani dilində *topuq tutan.* ‡ **25:30** *Edom* – ibrani dilində *qırmızı.* * **25:33** İbr. 12:16 * **26:3** Yar. 22:16-18; Həv. 3:25 * **26:7** Yar. 12:13; 20:2

9 Avimelek İshaqı çağırıb dedi: «O ki sənin arvadındır. Bəs niyə onun
barəsində “bu mənim bacımdır” dedin?» İshaq ona dedi: «Çünki istəmədim
ki, ondan ötrü ölüm».
10 Avimelek dedi: «Bu nə işdir başımıza gətirdin? Az qalmışdı ki, xalqdan
biri sənin arvadınla yatsın. Beləcə bizi günaha batıracaqdın».
11 Sonra Avimelek «bu adama və onun arvadına toxunan mütləq
öldürüləcək» deyə bütün xalqa elan etdi.
12 İshaq o torpaqda toxum əkdi və o il yüz qat məhsul aldı. Beləcə Rəbb ona
xeyir-dua verdi.
13 Bu şəxs böyük adam oldu. Çox böyük adam olana qədər get-gedə yüksəldi.
14 Onun çoxlu qoyun-keçisi, mal-qarası və xidmətçiləri olduğuna görə
Filiştlilər ona paxıllıq etməyə başladı.
15 Atası İbrahimin dövründə atasının qullarının qazdığı bütün quyuları
Filiştlilər qapayıb torpaqla doldurmuşdular.
16 Avimelek İshaqa dedi: «Yanımızdan get, çünki bizdən çox güclü oldun».
17 İshaq oradan getdi, Gerar vadisində məskən saldı və orada qaldı.
18 İshaq atası İbrahimin dövründə qazılmış su quyularını yenə qazdı, çünki
Filiştlilər İbrahimin ölümündən sonra onları qapamışdılar. O, atasının qoyduğu
adları yenə onlara verdi.
19 İshaqın qulları vadidə torpağı qazdılar və bir içməli su quyusu tapdılar.
20 Gerar çobanları «su bizimdir» deyib İshaqın çobanları ilə mübahisə etdilər.
O, quyunun adını Eseq * qoydu, çünki onun üstündə mübahisə etmişdilər.
21 Onlar başqa bir quyu qazdılar. Onun üçün də mübahisə etdilər. İshaq bu
quyunun adını Sitna † qoydu.
22 İshaq oradan köçüb başqa bir quyu qazdı. Ancaq onun üçün mübahisə
etmədilər, buna görə də İshaq onun adını Rexovot‡ qoyub dedi: «İndi Rəbb bizə
genişlik verdi və biz bu torpaqda çoxalacağıq».
23 İshaq oradan Beer-Şevaya getdi.
24 O gecə Rəbb ona görünüb dedi: «Mən atan İbrahimin Allahıyam. Qorxma,
çünki Mən sənin ləyəm. Qulum İbrahimə görə sənə xeyir-dua verəcəyəm və
nəslini çoxaldacağam».
25 İshaq orada bir qurbangah düzəltdi və Rəbbin adını çağırdı. O özünə çadır
qurdu. İshaqın qulları orada bir quyu qazdılar.
26 * O zaman Avimelek məsləhətçisi Axuzzat, ordu başçısı Pikol ilə birgə
Gerardan İshaqın yaşadığı torpağa gəldi.
27 İshaq onlara dedi: «Nə üçün yanıma gəlmisiniz? Sizin ki məndən acığınız
gəlirdi və məni yanınızdan qovdunuz».
28 Onlar dedilər: «Biz aydın gördük ki, Rəbb, doğrudan da, sənin lədir. İndi
istəyirik ki, sənin lə bizim aramızda and olsun. Gəl sənin lə əhd bağlayaq ki,
29 biz sənə toxunmadığımız və yalnız yaxşılıq edib sağ-salamat yola
saldığımız kimi sən də bizə heç bir pislik etməyəcəksən. İndi sən Rəbbin xeyir-
dua verdiyi adamsan».
30 İshaq onlara ziyafət verdi və onlar yeyib-içdilər.
31 Səhər tezdən qalxıb bir-birlərinə and içdilər. İshaq onları yola saldı və
onlar sağ-salamat onun yanından getdilər.

---

* **26:20** *Eseq* – ibrani dilində *mübahisə.* † **26:21** *Sitna* – ibrani dilində *düşmənçilik.* ‡ **26:22** *Rexovot* – ibrani dilində *genişlik.* * **26:26** Yar. 21:22

32 O gün İshaqın qulları gəldilər və qazdıqları quyu barədə ona bildirərək «su
tapdıq» dedilər.
33 İshaq bu quyunun adını Şiva § qoydu, buna görə də şəhərin adı bu günə
qədər Beer-Şevadır.

Esavın arvadları

34 Esav qırx yaşında olanda Xetli Beerinin qızı Yehuditi və Xetli Elonun qızı
Basmatı arvad aldı.
35 Onlar İshaqın və Rivqanın ürəklərinə dərd oldu.

27

İshaqın Yaquba xeyir-dua verməsi

1 İshaq qocalıb gözləri görməyəndə böyük oğlu Esavı yanına çağırıb dedi: «Ay
oğlum». Esav ona «mən buradayam» dedi.
2 İshaq dedi: «Mən artıq qocalmışam, bu gün-sabah öləcəyəm.
3 İndi silahını, yayını və oxdanını götür, çöllüyə get və mənim üçün heyvan
ovla.
4 Sonra da mənə xoşladığım ləzzətli yeməyi hazırla və gətir ki, yeyim. Onda
ölməmişdən qabaq mən sənə xeyir-dua verərəm».
5 İshaq oğlu Esavla danışarkən Rivqa eşidirdi. Esav heyvan ovlayıb gətirmək
üçün çöllüyə getdi.
6 Rivqa oğlu Yaquba belə dedi: «Bax mən eşitdim ki, atan qardaşın Esava bu
sözləri dedi:
7 "Mənim üçün ov əti gətir, mənə ləzzətli yemək hazırla ki, yeyim. Sonra sənə
ölümümdən qabaq Rəbbin hüzurunda xeyir-dua verərəm".
8 Oğlum, indi sənə əmr edəcəyim sözlərə qulaq as:
9 bu saat sürüyə gedib oradan mənə iki yaxşı oğlaq gətir. Onlardan atanın
xoşladığı kimi ləzzətli yemək hazırlayacağam.
10 Sən də onu yeməsi üçün atana aparacaqsan ki, ölümündən qabaq sənə
xeyir-dua versin».
11 Yaqub anası Rivqaya dedi: «Qardaşım Esav tüklü bir adamdır, mən isə
tüksüzəm.
12 Birdən atam mənə əlini sürtər və mən onun nəzərində yalançı olaram.
Onda üzərimə xeyir-dua yox, lənət gətirərəm».
13 Anası ona dedi: «Sənə olunacaq lənət mənə gəlsin, oğlum. Ancaq sözümə
qulaq as: get, dediyim şeyi mənə gətir».
14 Yaqub gedib oğlaqları götürdü və anasına gətirdi, anası da onun atasının
xoşladığı kimi ləzzətli yemək hazırladı.
15 Rivqa böyük oğlu Esavın evdə saxladığı ən gözəl paltarını götürüb kiçik
oğlu Yaquba geyindirdi.
16 Onun əllərinə və boynunun tüksüz yerinə oğlaq dəriləri bağladı.
17 Sonra hazırladığı ləzzətli yeməyi və çörəyi oğlu Yaqubun əlinə verdi.
18 Yaqub atasının yanına gəlib dedi: «Ay ata». Atası dedi: «Mən buradayam.
Sən kimsən, oğlum?»
19 Yaqub atasına dedi: «Sənin ilk oğlun Esavam. Dediyin kimi elədim. Qalx
otur və gətirdiyim ov ətindən ye ki, mənə xeyir-dua verəsən».
20 İshaq oğluna dedi: «Necə oldu ki, belə tez ov tapdın, oğlum?» O dedi: «Sənin
Allahın Rəbb mənə uğur verdi».

§ **26:33** *Şiva* – ibrani dilində *and.*

21 İshaq Yaquba dedi: «Yaxın gəl, oğlum, əlimi sənə sürtüb bilim ki,
doğrudanmı, oğlum Esavsan ya yox?»
22 Yaqub atası İshaqa yaxınlaşdı. İshaq əlini ona sürtüb dedi: «Səs Yaqubun
səsidir, ancaq əllər Esavın əlləridir».
23 İshaq onu tanımadı, çünki onun əlləri qardaşı Esavın əlləri kimi tüklü idi.
İshaq Yaquba xeyir-dua verdi.
24 O soruşdu: «Doğrudanmı, sən oğlum Esavsan?» Yaqub dedi: «Bəli».
25 İshaq dedi: «Oğlum, gətirdiyin ov ətini qabağıma qoy, yeyim, sonra da sənə
xeyir-dua verərəm». Yaqub yeməyi onun qabağına qoydu və o yedi, Yaqub
ona şərab gətirdi və o içdi.
26 Atası İshaq Yaquba dedi: «Oğlum, indi yaxınlaş, atanı öp».
27 * O yaxınlaşıb atasını öpdü. İshaq onun paltarının qoxusunu hiss etdi və
ona xeyir-dua verib dedi:
«Bax oğlumun qoxusu
Rəbbin xeyir-dua verdiyi
Çölün qoxusu kimidir.
28 Allah sənə göylərin şehini,
Torpağın şirəsini,
Bol buğda və çoxlu təzə şərab versin.
29 * Xalqlar sənə qulluq etsin,
Ümmətlər sənə baş əysin.
Öz qardaşlarına ağa ol,
Ananın oğulları sənə baş əysin.
Sənə lənət edənlərə lənət gəlsin,
Sənə xeyir-dua verənlər xeyir-dua alsın».

İshaqın Esava xeyir-dua verməsi

30 İshaq Yaquba xeyir-dua verib qurtarandan sonra Yaqub atası İshaqın
yanından çıxar-çıxmaz qardaşı Esav ovdan qayıtdı.
31 Esav da ləzzətli yemək hazırlayıb atasına gətirdi və ona dedi: «Atam qalxıb
oğlunun gətirdiyi ov ətindən yesin və mənə xeyir-dua versin».
32 Atası İshaq ondan soruşdu: «Sən kimsən?» O cavab verdi: «Mən ilk oğlun
Esavam».
33 İshaqın canına bərk titrətmə düşdü və o dedi: «Bəs onda heyvan ovlayıb
mənə gətirən kim idi? Sən gəlməmişdən qabaq hər şeydən yedim və ona xeyir-
dua verdim. Xeyir-dua da onunku oldu».
34 Esav atasının sözlərini eşidəndə ucadan və acı səslə fəryad edib dedi: «Ay
ata, mənə də xeyir-dua ver».
35 İshaq dedi: «Qardaşın hiylə ilə gəlib sənin xeyir-duanı aldı».
36 * Esav dedi: «Onu nahaq yerə Yaqub çağırmırlar ki? Bununla ikinci dəfədir
ki, məni aldadır: əvvəl ilk oğulluq haqqımı, indi də xeyir-duamı aldı». Sonra
soruşdu: «Bəs mənə xeyir-dua saxlamamısan?»
37 İshaq Esava cavab verdi: «Onu sənə ağa etdim, bütün qardaşlarını ona
qul olaraq verdim, buğda və təzə şərabla onu təmin etdim. Bəs sənə nə edim,
oğlum?»
38 * Esav atasına dedi: «Səndə yalnız bir xeyir-dua varmı, ata? Mənə də
xeyir-dua ver, ata». Esav hönkürüb ağladı.

---

* **27:27** İbr. 11:20 * **27:29** Yar. 12:3 * **27:36** Yar. 25:29-34 * **27:38** İbr. 12:17

39 * Atası İshaq ona belə cavab verdi:
«Yaşadığın yer torpağın şirəsindən,
Yuxarıda göylərin şəhindən uzaq olacaq.
40 * Qılıncınla yaşayıb
Qardaşına qulluq edəcəksən.
Amma azad olmaq istəyəndə
Onun boyunduruğunu
Boynundan qırıb atacaqsan».
41 Atası Yaquba xeyir-dua verdiyinə görə Esav qardaşına nifrət etdi. O öz-özünə dedi: «Atamın matəm günləri yaxınlaşır. O zaman qardaşım Yaqubu öldürərəm».
42 Böyük oğlu Esavın dediyi sözlər Rivqanın qulağına çatdı. Buna görə də xəbər göndərib kiçik oğlu Yaqubu çağırdı və ona dedi: «Bax qardaşın Esav səni öldürməklə qisas almaq istəyir.
43 Oğlum, indi sözümə qulaq as: qalxıb Xarana, qardaşım Lavanın yanına qaç.
44 Qardaşının hirsi soyuyana qədər bir müddət Lavanın yanında qal.
45 Sənə qarşı qəzəbi sönəndə, ona elədiyini unudanda xəbər göndərib səni oradan çağıraram. Nə üçün bir gündə ikinizdən də məhrum olum?»
46 Sonra Rivqa İshaqa dedi: «Xetli qızların əlindən həyatımdan bezdim. Əgər Yaqub da beləcə bu ölkənin qızlarından – Xetli qızlardan özünə arvad alsa, daha mən niyə yaşayıram?»

28

İshaqın Yaqubu Lavanın yanına göndərməsi

1 İshaq Yaqubu çağırıb ona xeyir-dua verdi və xəbərdarlıq edərək dedi: «Kənan qızlarından arvad alma.
2 Qalxıb Paddan-Arama, ana baban Betuelin evinə get. Oradan dayın Lavanın qızlarından özünə arvad al.
3 Külli-İxtiyar Allah sənə xeyir-dua versin, səni bəhərli edib nəslini çoxaltsın, səndən çoxlu xalq törəsin;
4 * İbrahimin xeyir-duasını sənə və sənin birgə nəslinə versin ki, Allahın İbrahimə verdiyi torpağı – qərib kimi yaşadığın torpağı irs olaraq alasan».
5 İshaq Yaqubu yola saldı. O, Paddan-Arama, Yaqubla Esavın anası Rivqanın qardaşı Aramlı Betuel oğlu Lavanın yanına getdi.

Esavın üçüncü arvadı

6 Esav gördü ki, İshaq Yaquba xeyir-dua verdi və özünə arvad almaq üçün onu Paddan-Arama göndərdi; həm də ona xeyir-dua verən zaman «Kənan qızlarından arvad alma» deyib xəbərdarlıq etdi.
7 Yaqub da ata-anasına qulaq asıb Paddan-Arama getdi.
8 Esav gördü ki, Kənan qızları atası İshaqın xoşuna gəlmir.
9 Esav İsmailin yanına getdi. O, İbrahim oğlu İsmailin qızı Maxalatı arvadlarının üstünə arvad aldı. Maxalat Nevayotun bacısı idi.

Yaqubun Bet-Eldə yuxu görməsi

10 Yaqub Beer-Şevadan çıxıb Xarana tərəf getdi.
11 Bir yerə çatıb orada gecələdi, çünki günəş batmışdı. O torpaqdan bir daş götürüb başının altına qoydu və orada yatdı.
12 * O, yuxuda gördü ki, yerin üzərində bir nərdivan durmuş və onun başı

* **27:39** İbr. 11:20 * **27:40** Yar. 36:8; 2Pad. 8:20 * **28:4** Yar. 17:4-8 * **28:12** Yəh. 1:51

göylərə çatmışdır. Allahın mələkləri onunla çıxıb-düşürdülər.
13 * Rəbb nərdivanın üstündə durub deyirdi: «Mən baban İbrahimin və
İshaqın Allahı Rəbbəm. Üstündə yatdığın torpağı sənə və nəslinə verəcəyəm.
14 * Sənin nəslin yerin tozu kimi çox olacaq, qərbə, şərqə, şimala və cənuba
yayılacaq. Yer üzünün bütün tayfaları sənin və nəslinin vasitəsilə xeyir-dua
alacaq.
15 Mən həmişə səninləyəm, gedəcəyin hər yerdə səni qoruyacağam və bu
torpağa qaytaracağam. Dediyimi edənə qədər səni tərk etməyəcəyəm».
16 Yaqub yuxusundan oyanıb dedi: «Doğrudan da, Rəbb buradadır. Mən isə
bunu bilmirdim».
17 Sonra qorxub dedi: «Bu yer necə də qorxuludur. Bu, Allahın evindən
başqa bir şey ola bilməz, bura göylərin qapısıdır».
18 Yaqub səhər tezdən qalxdı. O, başının altına qoyduğu daşı götürüb sütun
kimi qoydu və üstünə zeytun yağı tökdü.
19 O yerin adını Bet-El * qoydu, ancaq əvvəlcə şəhərin adı Luz idi.
20 Yaqub əhd edib dedi: «Əgər Allah mənimlə olsa, getdiyim bu yolda məni
qorusa, mənə yemək üçün çörək və geymək üçün paltar versə,
21 sağ-salamat atamın evinə dönsəm, o zaman Rəbb mənə Allah olacaq.
22 Sütun kimi qoyduğum bu daş da Allahın evi olacaq. Ay Allah, mənə
verəcəyin hər şeyin onda birini Sənə verəcəyəm».

29

Yaqubun Paddan-Arama gəlişi

1 Yaqub yoluna davam edərək şərq xalqlarının torpağına getdi.
2 O gördü ki, çöllükdə bir quyu var və onun yanında üç qoyun sürüsü yatıb,
çünki quyudan o sürülərə su verirdilər. Quyunun ağzında böyük bir daş var
idi.
3 Bütün sürülər oraya yığılırdı. Adamlar daşı quyunun ağzından yuvarlayıb
qoyunlara su verir və yenə daşı yerinə – quyunun üstünə qoyurdular.
4 Yaqub onlardan soruşdu: «Ey qardaşlar, haradansınız?» Onlar dedilər:
«Biz Xarandanıq».
5 Yaqub onlara dedi: «Naxorun nəvəsi Lavanı tanıyırsınızmı?» Onlar dedilər:
«Tanıyırıq».
6 Yaqub onlardan soruşdu: «O, sağ-salamatdırmı?» Onlar dedilər: «Bəli, sağ-
salamatdır. Odur, qızı Rəhilə də qoyunlarla gəlir».
7 Yaqub dedi: «Hələ axşama çox vaxt var, sürülərin yığılma vaxtı deyil.
Qoyunlara su verin, sonra aparıb otarın».
8 Onlar dedilər: «Bütün sürülər yığılmayınca və daş quyunun ağzından
yuvarlanmayınca bunu edə bilmərik, yalnız onda qoyunlara su verə bilərik».
9 Yaqub onlarla danışarkən Rəhilə atasının qoyunları ilə gəldi, çünki o, çoban
idi.
10 Yaqub dayısı Lavanın qızı Rəhiləni və dayısı Lavanın qoyunlarını görəndə
yaxınlaşıb daşı quyunun ağzından yuvarladı və dayısı Lavanın qoyunlarına su
verdi.
11 Yaqub Rəhiləni öpdü və hönkürtü ilə ağladı.
12 Yaqub atasının qohumlarından və Rivqanın oğlu olduğunu Rəhiləyə
bildirdi. Rəhilə də qaçıb atasına danışdı.

* **28:13** Yar. 13:14-15 * **28:14** Yar. 12:3; 22:18; 26:4 * **28:19** *Bet-El* – ibrani dilində *Allahın evi.*

13 Lavan bacısı oğlu Yaqubun gəldiyini eşidəndə onu qarşılamağa qaçdı. Onu
qucaqlayıb öpdü və evinə gətirdi. Yaqub hər şeyi Lavana danışdı.
14 Lavan ona dedi: «Sən, doğrudan da, mənim sümüyümdən, mənim
ətimdənsən». Yaqub onun yanında bir ay qaldı.

Yaqubun Leanı və Rəhiləni arvad alması

15 Lavan Yaquba dedi: «Məgər qohum olduğun üçün mənə havayı xidmət
edəcəksən? Mənə söylə, haqqın nə olsun?»
16 Lavanın iki qızı var idi: böyüyünün adı Lea, kiçiyininki Rəhilə idi.
17 Leanın gözləri zəif görürdü, Rəhilə isə çox gözəl və qamətli idi.
18 Yaqub Rəhiləyə vuruldu və dedi: «Kiçik qızın Rəhilə üçün sənə yeddi il
xidmət edərəm».
19 Lavan dedi: «Onu sənə vermək başqa adama verməkdən daha yaxşıdır.
Yanımda qal».
20 Yaqub Rəhiləyə görə yeddi il xidmət etdi. Onu sevdiyi üçün bu müddət
gözünə bir neçə gün kimi göründü.
21 Yaqub Lavana dedi: «Vaxtım çatdı; indi arvadımı mənə ver ki, onun
yanına girim».
22 Lavan o torpağın bütün adamlarını topladı və bir ziyafət verdi.
23 Gecə qızı Leanı götürüb Yaqubun yanına apardı. Yaqub onun yanına
girdi.
24 Lavan öz qarabaşı Zilpanı Leaya qulluqçu olmaq üçün verdi.
25 Səhər məlum oldu ki, bu, Leadır. Yaqub Lavana dedi: «Nə üçün mənimlə
belə rəftar etdin? Sənin yanında Rəhilə üçün xidmət etmədimmi? Bəs məni
niyə aldatdın?»
26 Lavan dedi: «Bizim yerdə kiçik qızı böyüyündən əvvəl ərə vermək olmaz.
27 Bu həftəni bitir, onu da sənə verərik. Onun üçün də yanımda daha yeddi
il xidmət etməlisən».
28 Yaqub belə də etdi: o həftəni bitirdi. Lavan da qızı Rəhiləni ona arvad
olmaq üçün verdi.
29 Öz qarabaşı Bilhanı da qızı Rəhiləyə qulluqçu olmaq üçün verdi.
30 Yaqub Rəhilənin də yanına girdi. Rəhiləni Leadan da çox sevdi. O,
Lavanın yanında daha yeddi il xidmət etdi.

Yaqubun övladları

31 Rəbb Leanın sevilmədiyini görüb onun bətnini açdı. Rəhilə isə sonsuz idi.
32 Lea hamilə olub bir oğul doğdu və onun adını Ruven * qoyaraq dedi:
«Yəqin Rəbb mənim fağırlığımı gördü. İndi ərim məni sevəcək».
33 O yenə hamilə olub bir oğul doğdu və dedi: «Rəbb sevilmədiyimi eşidib
mənə bunu da verdi». Onun da adını Şimeon† qoydu.
34 Lea yenə hamilə olub bir oğul doğdu və dedi: «İndi bu dəfə ərim mənə
bağlanacaq, çünki ona üç oğul doğdum». Buna görə də adını Levi ‡ qoydu.
35 O yenə hamilə olub bir oğul doğdu və dedi: «Bu dəfə Rəbbi mədh
edəcəyəm». Buna görə də onun adını Yəhuda § qoydu. Sonra o, bir müddət
doğmadı.

30

1 Rəhilə Yaquba uşaq doğmadığını görəndə bacısına həsəd apardı və ərinə
dedi: «Mənə uşaq ver, yoxsa ölərəm».

---

* **29:32** *Ruven* – ibrani dilində *baxın, bir oğul.* † **29:33** *Şimeon* – ibrani dilində *eşitmək.* ‡ **29:34** *Levi* – ibrani dilində *bağlanma.* § **29:35** *Yəhuda* – ibrani dilində *mədh edilmiş.*

2 Yaqubun Rəhiləyə qəzəbi alovlandı və o dedi: «Məgər mən sənin bətninə
bəhər verməyən Allaham?»
3 Rəhilə dedi: «Qarabaşım Bilhanı götür və yanına gir. Qoy o, dizlərimin
üstünə bir uşaq doğsun və ondan uşaqlarım olsun».
4 Rəhilə qarabaşı Bilhanı ona arvad olmaq üçün verdi və Yaqub onun
yanına girdi.
5 Bilha hamilə olub Yaquba bir oğul doğdu.
6 Rəhilə dedi: «Allah məni haqlı çıxartdı və səsimi eşidib mənə bir oğul verdi».
Buna görə də onun adını Dan * qoydu.
7 Rəhilənin qarabaşı Bilha yenə hamilə olub Yaquba ikinci oğul doğdu.
8 Rəhilə dedi: «Bacımla güclü mübarizəyə girişib ona üstün gəldim». O, uşağın
adını Naftali † qoydu.
9 Lea daha doğmadığına görə qarabaşı Zilpanı götürüb Yaquba arvad olmaq
üçün verdi.
10 Leanın qarabaşı Zilpa Yaquba bir oğul doğdu.
11 Lea «uğur qazandım» deyib onun adını Qad‡ qoydu.
12 Leanın qarabaşı Zilpa Yaquba ikinci oğul doğdu.
13 Lea dedi: «Xoşbəxtəm, çünki qadınlar məni bəxtiyar sayacaqlar». O,
uşağın adını Aşer § qoydu.
14 Ruven buğda biçini vaxtı gedib tarlada məhəbbət otları tapdı və onları
anası Leaya gətirdi. Rəhilə Leaya dedi: «Oğlunun məhəbbət otlarından mənə
də ver».
15 Lea ona dedi: «Ərimi əlimdən aldığın bəs deyilmi? İndi də oğlumun
məhəbbət otlarını almaq istəyirsən?» Rəhilə dedi: «Elə isə qoy ərim oğlunun
məhəbbət otlarının əvəzində bu gecə səninlə yatsın».
16 Yaqub axşam çöldən gələndə Lea onu qarşılamağa çıxıb dedi: «Mənim
yanıma gir, çünki səni oğlumun məhəbbət otları ilə satın almışam». Yaqub o
gecə onunla yatdı.
17 Allah Leanı eşitdi və o hamilə olub Yaquba beşinci oğlunu doğdu.
18 Lea dedi: «Allah haqqımı verdi, çünki qulluqçumu ərimə verdim». O,
uşağın adını İssakar ** qoydu.
19 Lea yenə hamilə olub Yaquba altıncı oğlunu doğdu.
20 O dedi: «Allah mənə yaxşı bir hədiyyə verdi, bu dəfə ərim mənə hörmət
edəcək, çünki ona altı oğul doğdum». O, uşağın adını Zevulun †† qoydu.
21 Sonra bir qız doğub, adını Dina qoydu.
22 Allah Rəhiləni yada salıb onu da eşitdi və bətnini açdı.
23 O hamilə olub bir oğul doğdu və dedi: «Allah xəcalətimi götürdü».
24 O «Rəbb mənə bir oğul da artırsın» deyib uşağın adını Yusif‡‡ qoydu.

Yaqubun sürülərə sahib olması

25 Rəhilə Yusifi doğandan sonra Yaqub Lavana dedi: «Məni göndər, öz
torpağıma və ölkəmə gedim.
26 Əvəzində sənə xidmət etdiyim arvadlarımı və uşaqlarımı da ver, gedim,
çünki sənə necə xidmət etdiyimi yaxşı bilirsən».
27 Lavan ona dedi: «Əgər indi sənin gözündə lütf tapdımsa, yanımda qal,
çünki baxıcılıq edib sənə görə Rəbbin mənə xeyir-dua verdiyini gördüm».

---

* **30:6** *Dan* – ibrani dilində *hökm etdi.* † **30:8** *Naftali* – ibrani dilində *mənim mübarizəm.* ‡ **30:11** *Qad* – ibrani dilində *uğur.* § **30:13** *Aşer* – ibrani dilində *xoşbəxt.* ** **30:18** *İssakar* – ibrani dilində *haqq verilsin.* †† **30:20** *Zevulun* – ibrani dilində *hörmət.* ‡‡ **30:24** *Yusif* – ibrani dilində *artırsın.*

28 Sonra dedi: «Haqqını mənə təyin et, verim».
29 Yaqub ona dedi: «Sənə necə xidmət etdiyimi və mənimlə olan sürülərini
necə saxladığımı bilirsən.
30 Çünki mən gəlməmişdən əvvəl sənin malın az idi, sonra isə xeyli çoxaldı;
Rəbb mənim gəlişimlə sənə xeyir-dua verdi. Bəs mən öz ailəm üçün nə vaxt
çalışacağam?»
31 Lavan dedi: «Sənə nə verim?» Yaqub dedi: «Mənə heç nə vermə. Əgər
bunu etsən, yenə sənin sürünü qoruyub ona baxaram:
32 qoy bu gün sənin bütün sürülərinin içindən keçib qoyunlar arasından hər
xallı, zolaqlı qoyunu və qara quzunu, keçilər arasından hər zolaqlı və xallı
keçini ayırım; haqqım da bu olsun.
33 Bundan sonra qarşında olan haqqım üçün gəldikdə düzlüyüm mənim
barəmdə şəhadət edəcək. Qoy keçilərdən xallı və zolaqlı olmayanı, quzular-
dan da qara olmayanı oğurlanmış sayılsın».
34 Lavan dedi: «Yaxşı, qoy dediyin kimi olsun».
35 Amma o həmin gün alabəzək və xallı təkələri, bütün zolaqlı və xallı
keçiləri, ağ keçiləri və bütün qara quzuları ayırıb oğullarının ixtiyarına verdi.
36 Sonra özü Yaqubdan üç günlük yol qədər uzaqlaşdı. Yaqub isə Lavanın
qalan sürüsünü otarırdı.
37 Yaqub ağcaqovaq, badam və çinar ağacından düzəldilmiş təzə çubuqlar
götürdü və çubuqların qabığını soyub ağ rəngli içi üzə çıxana qədər zolaqlar
açdı.
38 Sonra qabığını soyduğu çubuqları sürülərin su içmək üçün gəldikləri
təknələrə, heyvanların qabağına qoydu. Onlar gəlib su içəndə döllənirdi.
39 Beləcə heyvanlar çubuqların qabağında döllənirdi və sürülərdə alabəzək,
xallı və zolaqlı heyvanlar doğulurdu.
40 Yaqub quzuları ayırırdı və sürünün üzünü Lavanın sürüsündə olan bütün
alabəzək və qara heyvanlara tərəf tuturdu. O öz sürüsünü ayrıca qoydu və
onları Lavanın sürüsünə qatmadı.
41 Hər dəfə sürünün qüvvətli heyvanları dölləndikləri zaman Yaqub
təknələrə, sürünün gözləri önünə çubuqlar qoyurdu ki, çubuqlar arasında
döllənsinlər.
42 Ancaq heyvanlar zəif olanda onları qoymazdı. Beləcə zəif heyvanlar
Lavanın, qüvvətli heyvanlar isə Yaqubun oldu.
43 Bu adam çox varlandı: onun çoxlu sürüsü, qarabaşı, qulu, dəvəsi və eşşəyi
oldu.

31

Yaqubun Lavandan qaçması

1 Yaqub Lavanın oğullarının bu sözləri dediklərini eşitdi: «Yaqub atamıza
məxsus olan hər şeyə sahib oldu, bütün bu var-dövləti atamıza məxsus olan
əmlakdan əldə etdi».
2 Yaqub Lavanın ona münasibətini gördü, o da Yaqubla əvvəlki kimi rəftar
etmirdi.
3 Rəbb Yaquba dedi: «Atalarının ölkəsinə, öz qohumlarının yanına qayıt. Mən
sənin lə olacağam».
4 Yaqub xəbər göndərib Rəhiləni və Leanı çöllərə – sürüsünü otardığı yerə
çağırdı.
5 Yaqub onlara dedi: «Mən atanızın münasibətini görürəm ki, mənimlə
əvvəlki kimi rəftar etmir. Ancaq atamın Allahı mənimlədir.
6 Siz bilirsiniz ki, var gücümlə atanıza xidmət etmişəm.

7 Atanız məni aldatdı və haqqımı on dəfə dəyişdirdi, amma Allah onu mənə
pislik etməyə qoymadı.
8 O, “xallı heyvanlar sənin haqqın olacaq” deyəndə bütün sürüdə xallı
heyvanlar doğuldu. “Sənin haqqın alabəzək heyvanlar olacaq” deyəndə isə
bütün sürüdə alabəzək heyvanlar doğuldu.
9 Beləcə Allah atanızın sürüsünü alıb mənə verdi.
10 Sürünün dölləndiyi vaxt yuxuda başımı qaldırıb gördüm ki, sürüdəki
heyvanlarla cütləşən təkələr alabəzək, xallı və ləkəlidir.
11 Yuxuda Allahın mələyi mənə dedi: “Yaqub!” “Mən buradayam!” deyə
cavab verdim.
12 O dedi: “İndi başını qaldır, gör ki, sürüdəki heyvanlarla cütləşən bütün
təkələr alabəzək, xallı və ləkəlidir, çünki Lavanın sənə etdiyi hər şeyi gördüm.
13 * Mən Bet-Eldə sənə görünən Allaham. Orada bir sütun qoyub məsh etdin
və Mənim önümdə əhd etdin. İndi qalxıb bu torpaqdan get və doğulduğun
torpağa qayıt”».
14 Rəhilə və Lea ona cavab verdilər: «Məgər atamızın mülkündə bir payımız
ya mirasımız var?
15 Məgər o bizi özgə hesab etmir? Axı o bizi satıb bizim üçün ödənmiş pulu
da xərclədi.
16 Buna görə də Allahın atamızdan aldığı bütün o var-dövlət bizim və
uşaqlarımızındır. İndi sən də Allahın söylədiyi şeylərin hamısına əməl et».
17 Onda Yaqub qalxıb uşaqlarını və arvadlarını dəvələrə mindirdi.
18 Bütün sürüsünü, qazandığı bütün var-dövlətini, Paddan-Aramda əldə
etdiyi öz sürüsünü sürdü ki, Kənan torpağına, atası İshaqın yanına getsin.
19 Lavan qoyunlarını qırxmağa gedəndə Rəhilə atasına məxsus olan ev
bütlərini oğurladı.
20 Yaqub qaçdığını bildirməməklə Aramlı Lavanı aldatdı.
21 Beləcə özünə məxsus olan hər şeyi götürüb qaçdı. O, Fərat çayını keçib
Gilead dağlıq bölgəsinə yönəldi.

Lavanın Yaqubu təqib etməsi

22 Yaqubun qaçdığı Lavana üçüncü gün bildirildi.
23 O, qohumlarını özü ilə götürüb yeddi gün onu təqib etdi və Gilead dağlıq
bölgəsində Yaquba çatdı.
24 Allah gecə yuxusunda Aramlı Lavana görünüb dedi: «Özünü gözlə,
Yaquba nə yaxşı, nə də pis söz de».
25 Lavan Yaquba çatdı. Yaqub dağda çadır qurmuşdu. Lavan qohumları ilə
birgə Gilead dağında çadır qurdu.
26 Lavan Yaquba dedi: «Niyə belə etdin? Məndən gizlicə qaçdın və qızlarımı
müharibə əsirləri kimi apardın.
27 Nə üçün gizlicə qaçıb məni aldatdın? Mənə bunu bildirmədin ki, səni
sevinclə, mahnı oxumaqla, dəf və lira çalmaqla yola salım.
28 Məni nəvələrimlə qızlarımı öpməyə qoymadın; ağılsızcasına rəftar etmisən.
29 Sizə pislik edə bilərdim, ancaq atanızın Allahı dünən gecə mənə belə
söylədi: “Özünü gözlə, Yaquba nə yaxşı, nə də pis söz de”.
30 İndi atanın evi üçün bərk darıxdığına görə çıxıb gedirsən. Bəs büt al-
lahlarımı niyə oğurlayıb aparırsan?»
31 Yaqub Lavana cavab verdi: «Qorxub düşündüm ki, qızlarını zorla məndən
alarsan.

* **31:13** Yar. 28:18-22

32 Büt allahlarını isə kimin yanında tapsan, o sağ qalmayacaq. Qohumlarımızın önündə yoxlayıb məndə nəyini tapsan, özünə götür». Ancaq Yaqub
Rəhilənin onları oğurladığını bilmirdi.
33 Lavan Yaqubun, Leanın və iki qarabaşın çadırına girdi, ancaq büt allahları tapmadı. O, Leanın çadırından çıxıb Rəhilənin çadırına girdi.
34 Rəhilə ev bütlərini götürərək dəvənin yəhərinə qoyub onların üstündə oturmuşdu. Lavan bütün çadırı yoxladı, ancaq onları tapmadı.
35 Rəhilə atasına dedi: «Hüzurunda qalxa bilmədiyim üçün ağam qəzəblənməsin, çünki qadın adətinə mübtəlayam». Lavan axtardı, ancaq ev bütlərini tapmadı.
36 Yaqub qəzəblənib Lavanla mübahisə etdi. O, Lavana söylədi: «Günahım və təqsirim nədir ki, məni belə təqib edirsən?
37 Bütün şeylərimi yoxladın, bütün ev şeylərindən nə tapdın? Tapdığın şeyi mənim qohumlarımın və öz qohumlarının qabağına qoy ki, ikimizin arasında şəhadət olsun.
38 Ötən iyirmi il sənin yanında işlədim, qoyunların və keçilərin balalarını salmadı, sürülərindəki qoçlarını yemədim.
39 Vəhşi heyvanların parçaladığı heyvanı sənin yanına gətirməzdim, zərərini özüm çəkərdim. İstər gündüz, istərsə də gecə oğurlanan hər heyvanı məndən tələb edərdin.
40 Gündüzün istisi, gecənin soyuğu məni əldən salardı, yuxum gözümdən tökülərdi.
41 İyirmi il sənin evində qaldım: iki qızın üçün on dörd il və sürün üçün altı il sənə xidmət etdim. Sən isə on dəfə haqqımı dəyişdirdin.
42 Atamın və İbrahimin Allahı, İshaqın sitayiş etdiyi Allah mənimlə olmasaydı, indi yəqin məni əliboş yola salardın. Allah əzabımı və əlimin zəhmətini gördü, dünən gecə sənə xəbərdarlıq etdi».
43 Lavan Yaquba belə cavab verdi: «Qızlar mənim qızlarım, uşaqlar mənim uşaqlarım, sürülər mənim sürülərim və sənin gördüyün hər şey mənimdir. Bu gün qızlarıma yaxud onların doğduqları uşaqlara nə edə bilərəm?
44 İndi gəl bir-birimizə əhd edək ki, səninlə mənim aramda şahid olsun».
45 Yaqub bir daş götürüb sütun kimi qoydu.
46 O öz qohumlarına dedi: «Daş yığın». Onlar daşları götürüb bir qalaq düzəltdilər və o qalağın yanında yeyib-içdilər.
47 Lavan onun adını Yeqar-Sahaduta* qoydu, Yaqub isə onun adını Qaled † qoydu.
48 Lavan dedi: «Bu qalaq bu gün mənimlə sənin aranda şahiddir». Buna görə də onun adı Qaleddir.
49 Ona həm də Mispa‡ deyildi, çünki Lavan demişdi: «Bir-birimizdən ayrılan zaman qoy Rəbb səninlə mənim aramda gözətçi olsun.
50 Söz ver ki, qızlarımı incitməyəcəksən və onların üstünə arvad almayacaqsan. Bil ki, bizim aramızda bir nəfər şahid olmasa da, Allah aramızda şahiddir».
51 Lavan yenə Yaquba dedi: «Bax bu da öz aramızda düzəltdiyim qalaq və sütun!
52 Bu qalaq və sütun şahid olsunlar ki, nə mən sənin tərəfinə – qalağın o tayına gedəcəyəm, nə də sən pislik etmək üçün mənim tərəfimə – qalağın və sütunun bu tayına gələcəksən.

---

* **31:47** *Yeqar-Sahaduta* – arami dilində *şəhadət daş qalağı.* † **31:47** *Qaled* – ibrani dilində *şəhadət daş qalağı.* ‡ **31:49** *Mispa* – ibrani dilində *gözətçi qülləsi.*

53 Qoy İbrahimin, Naxorun və onların atalarının Allahı aramızda hökm
etsin!» Yaqub atası İshaqın sitayiş etdiyi Allaha and içdi.
54 Sonra Yaqub o dağda qurban kəsdi və qohumlarını çörək yeməyə çağırdı.
Onlar çörək yedilər və dağda gecələdilər.
55 Lavan səhər tezdən qalxıb nəvələrini və qızlarını öpdü, onlara xeyir-dua
verdi. Sonra öz yerinə qayıtdı.

32

Yaqubun Esavla görüşə hazırlaşması

1 Yaqub yoluna davam etdi. Allahın mələkləri ona rast gəldi.
2 Yaqub onları görəndə dedi: «Bu, Allahın ordugahıdır». O yerin adını
Maxanayim * qoydu.
3 Yaqub özündən qabaq Edom çölünə, Seir torpağına, qardaşı Esavın yanına
qasidlər göndərdi.
4 Onlara bu əmri verdi: «Ağam Esava söyləyin ki, qulun Yaqub belə deyir:
"Mən Lavanın yanında qalıb indiyə qədər yaşadım".
5 Mal-qaram, eşşəklərim, qoyun-keçim, qullarım və qarabaşlarım oldu. Mən
ağama xəbər vermək üçün yanına qasidlər göndərdim ki, sənin gözündə lütf
tapım».
6 Qasidlər Yaqubun yanına qayıdıb dedilər: «Qardaşın Esavın yanına getdik.
Özü də səni qarşılamaq üçün gəlir və yanında dörd yüz nəfər var».
7 Yaqub çox qorxub həyəcanlandı. Yanında olan adamları, qoyun-keçini,
mal-qaranı və dəvələri iki dəstəyə ayırıb dedi:
8 «Əgər Esav bir dəstəyə hücum edib onları qırsa, arxada qalan dəstə qaça
bilsin».
9 Sonra Yaqub dedi: «Ey babam İbrahimin Allahı, atam İshaqın Allahı Rəbb,
Sən mənə demişdin: "Öz ölkənə və qohumlarının yanına qayıt. Mən sənə
yaxşılıq edəcəyəm".
10 Quluna göstərdiyin bütün xeyirxahlığa və sədaqətə layiq deyiləm; bu
İordan çayını təkcə dəyənəyimlə keçdim, indi isə iki dəstə köçüm var.
11 Yalvarıram, məni qardaşım Esavın əlindən qurtar. Çünki onun gəlib məni,
uşaqlarımla analarını öldürməsindən qorxuram.
12 * Sən dedin: "Hökmən sənə yaxşılıq edəcəyəm, nəslini saysız-hesabsız
dəniz qumu qədər çoxaldacağam"».
13 Yaqub o gecəni orada keçirtdi. Özündə olan hər şeydən qardaşı Esava
hədiyyə olaraq
14 iki yüz keçi, iyirmi təkə, iki yüz qoyun, iyirmi qoç,
15 balaları ilə birgə otuz sağmal dəvə, qırx inək, on buğa, iyirmi dişi və on
erkək eşşək götürdü.
16 Sürüləri ayrı-ayrı qullarına tapşırdı və onlara dedi: «Mənim qabağımda
gedin və bir sürü ilə o biri sürü arasında məsafə saxlayın».
17 Yaqub birinci qula əmr edib dedi: «Qardaşım Esav sənə rast gəlib
"Kimin adamısan, hara gedirsən, qabağındakı bu heyvanlar kimindir?" deyə
soruşanda
18 ona söylə: "Bunlar qulun Yaqubundur, bu da ağam Esava göndərilmiş
hədiyyələrdir. Özü də bizim dalımızca gəlir"».

---

* **32:2** *Maxanayim* – ibrani dilində *iki ordugah.* * **32:12** Yar. 22:17

19 Sonra o, ikinci, üçüncü quluna və sürülərin dalınca gedən hər kəsə əmr
edib dedi:
20 «Esava rast gələndə ona eyni sözləri söyləyin: “Qulun Yaqub da
dalımızca gəlir”». Çünki o öz-özünə deyirdi: «Əvvəlcə qabağımda göndərdiyim
hədiyyələrlə onu rəhmə gətirərəm, sonra onunla görüşərəm. Bəlkə onda məni
qəbul edər».
21 Hədiyyələr Yaqubun qabağında getdi, o isə gecəni düşərgədə yatdı.

Yaqubun Allahla rastlaşması

22 Yaqub gecə qalxıb iki arvadını, iki cariyəsini və on bir uşağını götürərək
Yabboq çayının keçidindən keçdi.
23 Onları götürüb çayı keçirtdi və özünə məxsus şeyləri də keçirtdi.
24 Sonra Yaqub tək qaldı. Dan yeri sökülənə qədər bir Şəxs onunla güləşdi.
25 Yaquba üstün gələ bilmədiyini görüb onun budunun oynağına zərbə
vurdu. O Şəxslə güləşərkən Yaqubun budunda oynağı zədələndi.
26 O Şəxs dedi: «Burax, gedim, çünki səhər açılır». Yaqub dedi: «Mənə xeyir-
dua verməsən, Səni buraxmaram».
27 O Şəxs soruşdu: «Adın nədir?» O dedi: «Yaqub».
28 * * O Şəxs dedi: «Artıq sənə Yaqub deyil, İsrail † deyiləcək, çünki sən Allahla
və insanlarla güləşib üstün gəlmisən».
29 Yaqub soruşdu: «Xahiş edirəm, adını söylə». O dedi: «Adımı niyə
soruşursan?» O Şəxs orada Yaquba xeyir-dua verdi.
30 Yaqub o yerin adını Peniel ‡ qoydu, çünki demişdi: «Allahı üz-üzə gördüm
və salamat qaldım».
31 Yaqub Penieldən keçəndə günəş doğdu. O, bir budundan axsayırdı.
32 Ona görə bu günə qədər də İsraillilər bud oynağının üzərindəki vətərləri
yeməzlər. Çünki güləşən Şəxs Yaqubun bud oynağının vətərinə toxunmuşdu.

33

Yaqubun Esavla görüşü

1 Yaqub başını qaldırıb gördü ki, Esav dörd yüz adamla birlikdə gəlir. O,
Leanın, Rəhilənin və iki cariyəsinin uşaqlarını ayırdı:
2 cariyələrlə onların uşaqlarını qabağa, Lea ilə onun uşaqlarını ortaya, Rəhilə
ilə Yusifi isə arxaya qoydu.
3 Özü isə onların qabağına keçdi və qardaşına yaxınlaşanda yeddi dəfə yerə
əyildi.
4 Esav Yaqubu qarşılamaq üçün qaçıb onu qucaqladı və boynuna sarılıb
öpdü. Onlar ağlaşdılar.
5 Esav başını qaldırıb qadınları və uşaqları görəndə dedi: «Bunlar sənin
nəyindir?» Yaqub dedi: «Allahın sənin quluna lütf etdiyi uşaqlardır».
6 Əvvəl cariyələrlə uşaqları yaxınlaşıb təzim etdilər,
7 sonra Lea ilə uşaqları yaxınlaşıb təzim etdilər, axırda isə Yusiflə Rəhilə
yaxınlaşıb təzim etdilər.
8 Esav soruşdu: «Rast gəldiyim o biri dəstəni nə üçün göndərmişdin?» Yaqub
dedi: «Ağamın gözündə lütf tapmaq üçün».
9 Esav dedi: «Mənim sürüm çoxdur, qardaşım, səndə olan sənin olsun».
10 Yaqub dedi: «Yox, xahiş edirəm, indi gözündə lütf tapdımsa, məndən bu
hədiyyələri götür. Çünki sənin üzünü görəndə Allahın üzünü görmüş sandım,
mənə qarşı çox xeyirxah oldun.

---

* **32:28** Yar. 35:10 * **32:28** Huşə 12:4 † **32:28** *İsrail* – ibrani dilində *Allahla güləşən.* ‡ **32:30** *Peniel* – ibrani dilində *Allahın üzü.*

11 Xahiş edirəm, sənə gətirilən hədiyyələri götür. Çünki Allah mənə lütf etdi
və indi mənim hər şeyim var». Yaqub təkid etdikdən sonra Esav hədiyyələri
götürdü.
12 Esav dedi: «Köç edib gedək. Mən sizin qabağınızda gedəcəyəm».
13 Yaqub ona dedi: «Ağam bilir ki, uşaqlar zəifdir, yanımda olan qoyun-keçi
və mal-qara da sağmaldır. Sürüləri bir gün bərk sürsələr, hamısı tələf olar.
14 Xahiş edirəm, ağam qulundan qabaqda getsin, mən isə ağamın yanına,
Seirə çatana qədər qabağımda olan sürülərin və uşaqların yerişinə görə yavaş
sürəcəyəm».
15 Esav dedi: «Mənimlə olan adamların bəzisini sənin lə qalmaq üçün
qoyum». Yaqub dedi: «Bu nəyə lazımdır? Mən ancaq ağamın gözündə lütf
tapmaq istəyirəm».
16 Esav o gün yola düşüb Seirə qayıtdı.
17 Yaqub Sukkota köçüb özünə ev tikdi və sürüsünə ağıllar düzəltdi. Ona görə
də bu yerin adını Sukkot* qoydular.
18 Yaqub Paddan-Aramdan qayıtdıqdan sonra sağ-salamat Kənan torpağında
olan Şekem şəhərinə gəldi və şəhərin qarşısında məskən saldı.
19 * O, çadırını qurduğu tarla sahəsini Şekemin atası Xamorun oğullarından
yüz parça gümüşlə satın aldı.
20 Yaqub orada bir qurbangah qurub adını El-Elohe-İsrail† qoydu.

34

Dinanın rüsvayçılığı

1 Leanın Yaquba doğduğu qızı Dina o ölkənin qızlarını görməyə çıxdı.
2 O ölkənin ağası Xivli Xamorun oğlu Şekem onu gördü. Qızı aparıb onunla
yatdı və onu zorladı.
3 Onun ürəyi Yaqubun qızı Dinaya bağlandı. Şekem qızı sevdi və onunla xoş
rəftar etdi.
4 Şekem atası Xamora dedi: «Bu qızı mənə arvad al».
5 Yaqub qızı Dinanın zorlandığını eşitdi, ancaq oğulları çöldə sürülərinin
yanında olduqları üçün onlar gələnə qədər susdu.
6 Şekemin atası Xamor Yaqubla danışmaq üçün onun yanına getdi.
7 Yaqubun oğulları bunu eşidib çöllükdən gəldilər. Onlar məyus oldular
və bərk qəzəbləndilər. Çünki Şekem Yaqubun qızı ilə yatmaqla İsraili rüsvay
etmişdi, belə iş etmək olmazdı.
8 Xamor onlara belə dedi: «Oğlum Şekemin ürəyi qızınıza bağlanıb. Xahiş
edirəm, qızı ona arvad olmaq üçün verəsiniz.
9 Bizimlə qohum olun: öz qızlarınızı bizə arvad verin, bizim qızlarımızı
özünüzə alın.
10 Bizimlə qalın, ölkə də sizin ixtiyarınızdadır: burada yaşayın, ticarət edin
və mülk sahibi olun».
11 Şekem qızın atasına və qardaşlarına dedi: «Sizin gözünüzdə lütf tapmaq
üçün məndən nə istəsəniz, verərəm.
12 Məndən çoxlu başlıq və hədiyyələr istəyin, söylədiyiniz hər şeyi verərəm.
Ancaq qızı arvad olmaq üçün mənə verin».
13 Yaqubun oğulları Şekemə və onun atası Xamora hiylə ilə cavab verdilər,
çünki Şekem bacıları Dinanı zorlamışdı.

---

* **33:17** *Sukkot* – ibrani dilində *ağıllar* yaxud *çardaqlar.* * **33:19** Yeşua 24:32; Yəh. 4:5; Həv. 7:16
† **33:20** *El-Elohe-İsrail* – ibrani dilində *Allah, İsrailin Allahı.*

14 Onlara dedilər: «Biz bunu edə bilmərik, bacımızı sünnətsiz bir adama ərə
verə bilmərik. Bu bizim üçün rüsvayçılıq olar.
15 Ancaq bir şərtlə sizinlə razı oluruq: bütün kişiləriniz sünnət edilib bizim
kimi olsalar,
16 öz qızlarımızı sizə ərə verərik, sizin qızlarınızı özümüzə alarıq və sizinlə
yaşayıb bir xalq olarıq.
17 Əgər bizə qulaq asmasanız və sünnət olunmasanız, qızımızı götürüb
gedəcəyik».
18 Onların sözləri Xamorun və oğlu Şekemin xoşuna gəldi.
19 Cavan oğlan bu işi dərhal etdi, çünki Yaqubun qızı çox xoşuna gəlmişdi.
Şekem atasının evində ən hörmətli adam idi.
20 Xamor və oğlu Şekem öz şəhərlərinin darvazasına gəldilər və şəhərin
adamlarına belə dedilər:
21 «Bu adamlar bizimlə səmimidir. Qoy bu ölkədə yaşasınlar və ticarət
etsinlər. Bu ölkə onlar üçün kifayət qədər genişdir. Onların qızlarını özümüzə
arvad alarıq, öz qızlarımızı da onlara ərə verərik.
22 Bu adamlar yalnız bir şərtlə bizimlə yaşamağa və bir xalq olmağa razı
olurlar ki, bizim də bütün kişilərimiz onlar kimi sünnət olunsun.
23 Onların sürüləri, mülkləri və heyvanları bizim olmayacaqmı? Gəlin
onlarla razılaşaq və onlar bizimlə yaşasın».
24 Şəhərin bütün sakinləri Xamora və oğlu Şekemə qulaq asdılar: şəhər
əhalisindən olan bütün kişilər sünnət olundu.
25 Üçüncü gün onlar hələ də ağrı çəkən zaman Dinanın qardaşları – Yaqubun
iki oğlu Şimeon və Levi qılınclarını götürüb maneəsiz şəhərə girdilər və bütün
kişiləri qılıncdan keçirtdilər.
26 Xamoru və oğlu Şekemi də öldürdülər. Dinanı Şekemin evindən götürüb
getdilər.
27 Yaqubun oğulları ölənlərin yanına gəldilər və şəhəri qarət etdilər, çünki
bacılarını zorlamışdılar.
28 Onların qoyun-keçilərini, mal-qaralarını, eşşəklərini, şəhərdə və çöldə
olan hər şeyi götürdülər.
29 Bütün mallarını, uşaqlarını və qadınlarını əsir apardılar, onların evlərində
olan hər şeyi qarət etdilər.
30 Yaqub Şimeona və Leviyə dedi: «Ölkədə yaşayan Kənanlılarda və Pe-
rizlilərdə mənə qarşı nifrət oyadıb məni bəlaya saldınız. Biz sayca azıq, əgər
birləşib bizi qırsalar, özüm də ailəmlə birgə həlak olacağam».
31 Amma onlar dedilər: «Bəs bizim bacımızla bir fahişə kimi rəftar etmək
olarmı?»

35

Yaqubun Bet-Elə qayıtması

1 * Allah Yaquba dedi: «Qalxıb Bet-Elə get və orada qal. Qardaşın Esavın
əlindən qaçanda sənə görünən Allaha orada bir qurbangah düzəlt».
2 Yaqub ailəsinə və onunla olanların hamısına dedi: «Yanınızda olan özgə büt
allahlarını atın və özünüzü pak edib paltarlarınızı dəyişin.
3 Qalxıb Bet-Elə gedək. Dərdli günümdə mənə cavab verən və getdiyim yolda
mənimlə olan Allaha orada bir qurbangah düzəldəcəyəm».

* **35:1** Yar. 28:11-17

4 Onlar yanlarında olan bütün özgə büt allahlarını və qulaqlarındakı sırğaları
Yaquba verdilər. Yaqub bunları Şekem yaxınlığında olan palıdın altında
basdırdı.
5 Onlar yola düşdülər. Allah ətraf şəhərlərin sakinlərini dəhşətə salmışdı və
buna görə də onlar Yaqubun oğullarını təqib etmədilər.
6 Yaqub yanındakı bütün adamlarla birgə Kənan torpağında olan Luza, yəni
Bet-Elə gəldi.
7 Burada bir qurbangah düzəldib o yerin adını El-Bet-El * qoydu, çünki
qardaşının əlindən qaçanda Allah Özünü orada Yaquba zahir etmişdi.
8 Rivqanın dayəsi Devora öldü. Onu Bet-Elin aşağısında olan palıdın altında
basdırdılar. Oranın adını Allon-Bakut † qoydular.
9 Yaqub Paddan-Aramdan qayıdanda Allah yenə Yaquba göründü və ona
xeyir-dua verdi.
10 * Allah ona dedi: «Sənin adın Yaqubdur. Artıq adın Yaqub çağırılmayacaq,
bundan sonra adın İsrail olacaq». Allah onun adını İsrail qoydu
11 * və ona dedi: «Külli-İxtiyar Allah Mənəm. Qoy nəslin artıb çoxalsın.
Səndən bir millət və çoxlu millət törəyəcək, sənin nəslindən çoxlu padşahlar
çıxacaq.
12 İbrahimə və İshaqa verdiyim torpağı sənə verəcəyəm. Səndən sonra da onu
sənin nəslinə verəcəyəm».
13 Allah Yaqubla danışdığı yerdə onun yanından yuxarı çəkildi.
14 * Yaqub Allahın onunla danışdığı yerdə bir sütun qoydu, üstünə içmə
təqdimi səpdi və sonra üzərinə zeytun yağı tökdü.
15 Yaqub Allahın onunla danışdığı yerin adını Bet-El qoydu.

Rəhilənin və İshaqın ölümü

16 Onlar Bet-Eldən yola düşdülər. Efrata çatana yaxın Rəhilə doğdu. Onun
doğuşu ağır oldu.
17 Doğuş zamanı ağrı çəkəndə mamaça ona dedi: «Qorxma, yenə də bir oğlun
oldu».
18 O, ölüm ayağında can verərkən oğlunun adını Ben-Oni ‡ qoydu, ancaq atası
onun adını Binyamin § qoydu.
19 Rəhilə öldü və Efrata, yəni Bet-Lexemə gedən yolda basdırıldı.
20 Yaqub onun qəbri üstünə bir daş qoydu. O bu günə qədər Rəhilənin
başdaşıdır.
21 İsrail yola düşdü və Eder qülləsinin o biri tərəfində çadır qurdu.
22 İsrail bu ölkədə yaşayanda Ruven gedib atasının cariyəsi Bilha ilə yatdı.
İsrail bunu eşitdi.
23 Yaqubun on iki oğlu var idi. Leanın oğulları: Yaqubun ilk oğlu Ruven,
Şimeon, Levi, Yəhuda, İssakar və Zevulun.
24 Rəhilənin oğulları: Yusif və Binyamin.
25 Rəhilənin qulluqçusu Bilhanın oğulları: Dan və Naftali.
26 Leanın qulluqçusu Zilpanın oğulları: Qad və Aşer. Yaqubun Paddan-
Aramda doğulan oğulları bunlardır.

---

* **35:7** *El-Bet-El* – ibrani dilində *Bet-Elin Allahı.* † **35:8** *Allon-Bakut* – ibrani dilində *ağlaşma palıdı.*
* **35:10** Yar. 32:28 * **35:11** Yar. 17:4-8 * **35:14** Yar. 28:18-19 ‡ **35:18** *Ben-Oni* – ibrani dilində *kədərimin oğlu.* § **35:18** *Binyamin* – ibrani dilində *sağ əlimin oğlu.*

27 * Yaqub Qiryat-Arbada, yəni Xevronda olan Mamreyə, atası İshaqın
yanına gəldi. İbrahim və İshaq Mamredə qərib idilər.
28 İshaq yüz səksən il ömür sürdü.
29 O qocalıb yaşa dolaraq canını tapşırdı və ölüb əcdadlarına qoşuldu.
Oğulları Esav və Yaqub onu basdırdılar.

36

Esavın nəsli
(1Saln. 1:34-37)

1 Esavın, yəni Edomun tarixçəsi belədir.
2 * Esav Kənan qızlarından Xetli Elonun qızı Adanı, Xivli Siveonun qızı
Ananın qızı Oholivamanı,
3 * həmçinin İsmailin qızı, Nevayotun bacısı Basmatı arvad aldı.
4 Ada Esava Elifazı doğdu, Basmat isə Reueli doğdu.
5 Oholivama Yeuşu, Yalamı və Qorahı doğdu; Esavın Kənan torpağında
doğulan oğulları bunlardır.
6 Esav arvadlarını, oğullarını, qızlarını, evindəki adamların hamısını,
sürülərini, bütün heyvanlarını və Kənan torpağında qazandığı bütün var-
dövləti götürüb qardaşı Yaqubun yanından başqa bir torpağa getdi.
7 Çünki əmlakları çox olduğuna görə bir yerdə yaşaya bilmədilər; sürüləri çox
olduğu üçün qaldıqları torpağa sığmırdılar.
8 Esav, yəni Edom Seir dağlıq diyarında məskən saldı.
9 Edomluların əcdadı Esavın Seir dağlıq diyarındakı tarixçəsi belədir.
10 Esavın oğullarının adları belədir: Esavın arvadı Adanın oğlu Elifaz, Esavın
arvadı Basmatın oğlu Reuel.
11 Elifazın oğulları: Teman, Omar, Sefo, Qatam və Qenaz.
12 Timna Esavın oğlu Elifazın cariyəsi idi. O, Elifaza Amaleqi doğdu. Esavın
arvadı Adanın nəvələri bunlardır.
13 Reuelin oğulları bunlardır: Naxat, Zerah, Şamma və Mizza; bunlar Esavın
arvadı Basmatın nəvələridir.
14 Esavın arvadı Siveon qızı Ana qızı Oholivamanın oğulları bunlardır: o,
Esava Yeuşu, Yalamı və Qorahı doğdu.
15 Esav oğullarının başçıları bunlardır: Esavın ilk oğlu Elifazın oğulları: başçı
Teman, başçı Omar, başçı Sefo, başçı Qenaz,
16 başçı Qorah, başçı Qatam, başçı Amaleq. Edom torpağında Elifazdan
olan başçılar bunlardır; onlar Adanın nəvələridir.
17 Esavın oğlu Reuelin oğulları bunlardır: başçı Naxat, başçı Zerah, başçı
Şamma, başçı Mizza. Edom torpağında Reueldən olan başçılar bunlardır; onlar
Esavın arvadı Basmatın nəvələridir.
18 Esavın arvadı Oholivamanın oğulları bunlardır: başçı Yeuş, başçı Yalam,
başçı Qorah; onlar Esavın arvadı Ana qızı Oholivamanın nəslindən olan
başçılardır.
19 Bunlar Esavın, yəni Edomun oğullarıdır, bunlar da onların başçılarıdır.

Seirin nəsli
(1Saln. 1:38-41)

20 Ölkədə yaşayan Xorlu Seirin oğulları bunlardır: Lotan, Şoval, Siveon, Ana,
21 Dişon, Eser və Dişan. Edom torpağında başçılıq edən Xorlu Seirin oğulları
bunlardır.

* **35:27** Yar. 13:18 * **36:2** Yar. 26:34 * **36:3** Yar. 28:9

22 Lotanın oğulları Xori və Hemam, Lotanın bacısı Timna.
23 Şovalın oğulları bunlardır: Alvan, Manaxat, Eval, Şefo və Onam.
24 Siveonun oğulları bunlardır: Ayya və Ana; atası Siveonun eşşəklərini otararkən çöldə isti bulaqlar tapan Ana budur.
25 Ananın övladları bunlardır: Dişon və Ananın qızı Oholivama.
26 Dişonun oğulları bunlardır: Xemdan, Eşban, İtran və Keran.
27 Eserin oğulları bunlardır: Bilhan, Zaavan və Aqan.
28 Dişanın oğulları bunlardır: Us və Aran.
29 Xorlulardan olan başçılar bunlardır: başçı Lotan, başçı Şoval, başçı Siveon, başçı Ana,
30 başçı Dişon, başçı Eser, başçı Dişan; Seir torpağında qəbilələrinə görə Xorlu başçılar bunlardır.

Edomun padşahları və başçıları
(1Saln. 1:43-54)

31 İsrailliləra bir kəs padşahlıq etməzdən əvvəl Edom ölkəsində padşahlıq edən adamlar bunlardır:
32 Edomda Beorun oğlu Bela padşah oldu. Onun şəhəri Dinhava idi.
33 Bela öldü və onun yerinə Bosradan olan Zerah oğlu Yovav padşah oldu.
34 Yovav öldü və onun yerinə Temanlıların torpağından olan Xuşam padşah oldu.
35 Xuşam öldü və onun yerinə Moav çölündə Midyanlıları qıran Bedad oğlu Hadad padşah oldu. Onun şəhəri Avit idi.
36 Hadad öldü və onun yerinə Masreqadan olan Samla padşah oldu.
37 Samla öldü və onun yerinə Rexovot-Hannahardan olan Şaul padşah oldu.
38 Şaul öldü və onun yerinə Akbor oğlu Baal-Xanan padşah oldu.
39 Akbor oğlu Baal-Xanan öldü və onun yerinə Hadar padşah oldu. Onun şəhəri Pau idi. Onun arvadının adı Me-Zahav qızı Matred qızı Mehetavel idi.
40 Esavın nəslindən olan başçıların qəbilələrinə və yerlərinə görə adları belədir: başçı Timna, başçı Alva, başçı Yetet,
41 başçı Oholivama, başçı Ela, başçı Pinon,
42 başçı Qenaz, başçı Teman, başçı Mivsar,
43 başçı Maqdiel, başçı İram; sahib olduqları ölkədə yaşadıqları yerlərə görə Edom başçıları bunlardır. Esav da Edomluların əcdadıdır.

37

Yusifin yuxuları

1 Yaqub atasının qərib olduğu Kənan torpağında yaşadı.
2 Yaqubun tarixçəsi belədir.

Yusif on yeddi yaşında bir gənc idi. O öz qardaşları – atasının arvadları Bilhanın və Zilpanın oğulları ilə birlikdə sürü otarırdı. Yusif onların pis işləri barədə xəbərləri atasına çatdırırdı.

3 İsrail Yusifi bütün oğullarından çox sevirdi, çünki Yusif onun qocalıq çağının oğlu idi. O, Yusifə əlvan paltar tikdirdi.
4 Qardaşları gördülər ki, ataları onlardan çox Yusifi sevir. Buna görə də ona nifrət etdilər və onunla yaxşı rəftar etmədilər.
5 Bir dəfə Yusif yuxu gördü və onu qardaşlarına danışdı. Bundan sonra ona daha çox nifrət etməyə başladılar.
6 Yusif onlara dedi: «Gördüyüm bu yuxuya qulaq asın:

7 biz zəminin ortasında dərz bağlayırdıq; mənim dərzim qalxıb dik durdu,
sizin dərzləriniz isə mənim dərzimi əhatəyə alıb ona təzim etdilər».
8 Qardaşları ona dedilər: «Doğrudanmı, sən bizə padşah olacaqsan,
hökmranlıq edəcəksən?» Onlar yuxularına və sözlərinə görə Yusifə daha çox
nifrət etdilər.
9 Yusif başqa bir yuxu gördü və onu qardaşlarına danışıb dedi: «Yenə bir
yuxu gördüm; gördüm ki, günəş, ay və on bir ulduz mənə təzim edir».
10 O, yuxusunu atasına və qardaşlarına danışanda atası onu danlayıb dedi:
«Bu gördüyün yuxu nə deməkdir? Doğrudanmı, mən, anan və qardaşların yerə
əyilib sənə təzim etmək üçün gələcəyik?»
11 * Qardaşları ona paxıllıq etdilər, atası isə bu sözü yadda saxladı.

Qardaşlarının Yusifi satması

12 Bir gün Yusifin qardaşları atalarının sürüsünü otarmaq üçün Şekemə
getdilər.
13 İsrail Yusifə dedi: «Qardaşların Şekemdə sürü otarırlar. Gəl səni də onların
yanına göndərim». O, atasına dedi: «Getməyə hazıram».
14 İsrail yenə ona dedi: «Get bax, qardaşların yaxşıdırmı, sürü salamatdırmı?
Sonra mənə xəbər gətir». Beləcə onu Xevron vadisindən yola saldı.
Yusif gəlib Şekemə çatdı.
15 Çöldə dolaşarkən bir nəfər ona rast gəldi. Bu adam «Nə axtarırsan?» deyə
ondan soruşdu.
16 O dedi: «Mən qardaşlarımı axtarıram. Mənə de görüm, onlar sürünü
harada otarırlar?»
17 Bu adam dedi: «Buradan getdilər, çünki mən onların "Dotana gedək"
sözlərini eşitdim». Yusif qardaşlarının dalınca düşdü və onları Dotanda tapdı.
18 Qardaşları onu uzaqdan gördülər. Yusif onların yanına çatmamış onu
öldürmək qərarına gəldilər.
19 Qardaşlar bir-birlərinə dedilər: «Baxın, bu yuxular görən gəlir.
20 İndi gəlin onu öldürüb bir quyuya ataq, sonra da deyək ki, vəhşi heyvan
onu parçaladı. Onda görərik, yuxuları necə çin çıxır».
21 Ruven bunu eşidib Yusifi onların əlindən qurtarmaq üçün dedi: «Gəlin
ona toxunmayaq».
22 Ruven onlara «qan tökməyin, onu çöldə olan bu quyuya atın, ancaq ona
toxunmayın» dedi. Bunu ona görə deyirdi ki, Yusifi qardaşlarının əlindən
qurtarıb atasının yanına qaytarsın.
23 Yusif qardaşlarının yanına çatanda onlar Yusifin əyninə geydiyi alabəzək
paltarı dartıb çıxartdılar.
24 Özünü də götürüb quyuya atdılar. Quyu boş idi, orada su yox idi.
25 Qardaşlar çörək yemək üçün oturdular. Onlar başlarını qaldıranda
gördülər ki, Gileaddan İsmaillilərin bir karvanı gəlir. Onların dəvələri
ədviyyat, balzam və ətriyyatla yüklənmişdi və bunları Misirə aparırdılar.
26 Yəhuda qardaşlarına dedi: «Əgər qardaşımızı öldürüb qətli ört-basdır etsək,
bunun nə xeyri olar?
27 Gəlin onu İsmaillilərə sataq və ona toxunmayaq, çünki qardaşımızdır, biz
eyni qandanıq». Qardaşları onun sözü ilə razılaşdılar.
28 * Oradan Midyan tacirləri keçəndə Yusifi quyudan çıxarıb İsmaillilərə
iyirmi gümüşə satdılar. Onlar da Yusifi Misirə apardılar.

* **37:11** Həv. 7:9-10 * **37:28** Həv. 7:9-10

29 Ruven quyuya tərəf qayıdıb gördü ki, Yusif orada yoxdur. O, paltarını cırdı.
30 Sonra qardaşlarının yanına qayıdıb dedi: «Uşaq yoxdur, bəs mən nə edim?»
31 Onlar Yusifin paltarını götürdülər və bir keçi kəsib paltarı qana batırdılar.
32 Sonra qardaşlar bu əlvan paltarı götürüb atalarına gətirdilər və dedilər: «Biz bunu tapdıq: gör, oğlunun paltarıdır ya yox?»
33 O, paltarı tanıyıb dedi: «Bu, oğlumun paltarıdır; yəqin onu vəhşi bir heyvan yeyib. Həqiqətən, Yusif parçalanıb».
34 Yaqub öz paltarını cırdı və belinə çul bağladı; o uzun müddət oğlu üçün yas tutdu.
35 Bütün oğulları və qızları ona təsəlli vermək üçün yığışdı, ancaq o təsəlli tapmaq istəməyib dedi: «Kədərlə oğlumun yanına – ölülər diyarına enəcəyəm». Beləcə atası onun üçün ağladı.
36 Midyanlılar isə Yusifi Misirdə fironun bir əyanı olan mühafizəçilər rəisi Potifara satdılar.

38

Yəhuda və Tamar

1 O zaman Yəhuda qardaşlarından ayrılaraq Xira adlı Adullamlı bir adamın yanına gedib məskən saldı.
2 Yəhuda orada Şua adlı Kənanlı bir adamın qızını gördü. Yəhuda qızı arvad alıb yanına girdi.
3 Qadın hamilə olub bir oğlan doğdu və Yəhuda onun adını Er qoydu.
4 Qadın yenə hamilə olub bir oğlan doğdu və adını Onan qoydu.
5 Sonra yenə də bir oğlan doğub, adını Şela qoydu. Qadın onu doğduğu zaman Yəhuda Kezivdə idi.
6 Yəhuda ilk oğlu Er üçün bir arvad aldı, onun adı Tamar idi.
7 Yəhudanın ilk oğlu Er Rəbbin gözündə pis idi və Rəbb onu öldürdü.
8 * Yəhuda Onana dedi: «Qardaşın arvadının yanına gir, öz qayınlıq vəzifəni yerinə yetirib qardaşın üçün nəsil yetişdir».
9 Onan bilirdi ki, bu nəsil ona məxsus olmayacaq. Buna görə də qardaşı arvadının yanına girəndə toxumunu yerə tökərdi ki, qardaşı üçün nəsil yetişdirməsin.
10 Onun etdiyi bu iş Rəbbin gözündə pis oldu və Rəbb onu da öldürdü.
11 Yəhuda gəlini Tamara dedi: «Atanın evinə qayıt, oğlum Şela böyüyənə qədər dul olaraq qal». Yəhuda fikirləşdi ki, Şela da qardaşları kimi ölə bilər. Tamar gedib atasının evində qaldı.
12 Uzun müddətdən sonra Şuanın qızı olan Yəhudanın arvadı öldü. Yəhuda matəm qurtarandan sonra dostu Adullamlı Xira ilə birlikdə Timnata sürüsünü qırxanların yanına getdi.
13 Tamara bildirdilər: «Bax qayınatan sürüsünü qırxmaq üçün Timnata gəlir».
14 Tamar dulluq paltarını əynindən çıxarıb rübənd örtdü və bürünüb Timnata gedən yolda olan Enayim darvazasının yanında oturdu. Çünki o görürdü ki, Şela böyüyüb, o isə hələ də Şelaya ərə verilməyib.
15 Yəhuda onu görəndə elə bildi ki, bir fahişə qadındır, çünki üzünü örtmüşdü.

* **38:8** Qanun. 25:5-7

16 Yəhuda yolunu ona tərəf salıb dedi: «İcazə ver, sənin yanına girim». Ancaq
onun öz gəlini olduğunu bilmədi. Qadın dedi: «Yanıma girmək üçün mənə nə
verirsən?»
17 Yəhuda dedi: «Sürüdən bir oğlaq göndərərəm». O dedi: «Onu göndərənə
qədər mənə girov olaraq bir şey verərsənmi?»
18 Yəhuda soruşdu: «Girov olaraq sənə nə verim?» Qadın dedi: «Öz
möhürünü, qaytanını və əlində olan əsanı». Yəhuda bunları qadına verib
yanına girdi. Qadın ondan hamilə qaldı.
19 Sonra Tamar qalxıb getdi və rübəndini çıxarıb dulluq paltarını geydi.
20 Yəhuda qadından girovunu almaq üçün Adullamlı dostunun vasitəsilə
oğlağı göndərdi. Ancaq o, qadını tapmadı.
21 Qadının olduğu yerin adamlarından soruşdu: «Enayimdə yol kənarında
olan fahişə * haradadır?» Onlar dedilər: «Burada fahişə yoxdur».
22 O, Yəhudanın yanına qayıdıb dedi: «Onu tapa bilmədim. O yerin adamları
da "burada fahişə yoxdur" dedilər».
23 Yəhuda dedi: «Qoy bu şeylər onunku olsun, ancaq biz bu işdən rüsvay
olmayaq. Bax mən bu oğlağı ona göndərdim, amma sən onu tapmadın».
24 Bundan təxminən üç ay sonra Yəhudaya bildirdilər: «Gəlinin Tamar zina
edib, həm də bu zinadan hamilə qalıb». Yəhuda dedi: «Onu çıxarıb yandırın».
25 O bayıra çıxarıldığı zaman qayınatasına xəbər göndərib dedi: «Mən bu
şeylərin sahibi olan adamdan hamilə qaldım». Sonra dedi: «Bax gör, bu
möhür, qaytan və əsa kimindir?»
26 Yəhuda bunları tanıyıb dedi: «O məndən haqlıdır, çünki onu oğlum Şelaya
vermədim». Yəhuda onunla bir daha yaxınlıq etmədi.
27 Tamar doğanda məlum oldu ki, bətnində əkiz var.
28 Doğuş vaxtı bir uşaq əlini çıxartdı. Mamaça götürüb onun əlinə qırmızı ip
bağladı və dedi: «Əvvəlcə bu doğuldu».
29 Ancaq o uşaq əlini geri çəkdi və qardaşı birinci doğuldu. Mamaça dedi:
«Özünə necə deşik açdın?» Buna görə də onun adını Peres † qoydular.
30 Ondan sonra əlində qırmızı ip olan qardaşı doğuldu. Onun adını Zerah ‡
qoydular.

39

Yusif və Potifarın arvadı

1 Yusif Misirə aparıldı. Fironun bir əyanı – mühafizəçilər rəisi Misirli Potifar
onu oraya gətirmiş İsmaillilərdən satın aldı.
2 * Rəbb Yusiflə idi və o, işlərində uğur qazanırdı. Yusif Misirli ağasının
evində qalırdı.
3 Ağası gördü ki, Rəbb onunladır və etdiyi hər işdə ona uğur verir.
4 Yusif ağasının gözündə lütf tapdı və onun şəxsi xidmətçisi oldu. Ağası Yusifi
evinə nəzarətçi təyin etdi və özünə məxsus olan hər şeyi onun ixtiyarına verdi.
5 Evinin və özünə məxsus olan hər şeyin ixtiyarını ona verən vaxtdan bəri
Rəbb Yusifə görə Misirlinin evinə bərəkət verdi, evində, tarlasında və özünə
məxsus olan hər şeydə Rəbbin bərəkəti göründü.
6 Ağası özünə məxsus olan hər şeyi Yusifin ixtiyarına vermişdi, yediyi
yeməkdən başqa, evində olan heç nədən xəbəri yox idi. Yusif gözəl və yaraşıqlı
idi.

---

* **38:21** *fahişə* – yaxud *məbəd fahişəsi.* † **38:29** *Peres* – ibrani dilində *deşik açmaq.* ‡ **38:30** *Zerah* – ibrani dilində *qırmızı.* * **39:2** Həv. 7:9-10

7 Bir müddət sonra ağasının arvadının Yusifə gözü düşüb dedi: «Gəl mənimlə
yat».
8 Ancaq Yusif bundan imtina edib ağasının arvadına dedi: «Mən burada
olarkən ağam evində nə olduğunu bilmir və özünə məxsus olan hər şeyi mənim
ixtiyarıma verib.
9 Bu evdə isə hətta o məndən böyük deyil və səndən başqa heç bir şeyi
məndən əsirgəmədi, çünki sən onun arvadısan. Bəs mən necə bu böyük pisliyi
edib Allahın önündə günaha bata bilərəm?»
10 Qadın hər gün bunu Yusifə deyirdi, Yusif isə onunla yatmağa, hətta birgə
olmağa razı olmurdu.
11 Bir gün Yusif öz işini görmək üçün evə girdi. İçəridə ev adamlarından heç
kəs yox idi.
12 Qadın «Mənimlə yat!» deyib onun paltarından tutdu. Yusif paltarını onun
əlində qoyub qaçdı və bayıra çıxdı.
13 Qadın onun paltarını əlində qoyub qaçdığını görəndə
14 ev adamlarını çağırıb dedi: «Baxın, ağanız bu İbranini bizi təhqir etmək
üçün yanımıza gətirib. O mənimlə yatmaq üçün yanıma gəldi, mən isə ucadan
qışqırdım.
15 O, səsimi ucaldıb qışqırdığımı görəndə paltarını yanımda qoyub qaçdı və
bayıra çıxdı».
16 Yusifin ağası evə gələnə qədər qadın onun paltarını özündə saxladı.
17 Sonra ərinə də bu sözləri söyləyib dedi: «Bizə gətirdiyin bu İbrani qul məni
təhqir etmək üçün yanıma gəldi.
18 Səsimi ucaldıb qışqırdığım zaman paltarını yanımda qoyub bayıra qaçdı».
19 Yusifin ağası arvadının «sənin qulun mənimlə belə rəftar etdi» sözlərini
eşidəndə bərk qəzəbləndi.
20 Ağası Yusifi götürüb padşahın məhbuslarının saxlanıldığı zindana təhvil
verdi. Yusif zindanda qaldı.
21 Ancaq Rəbb Yusiflə idi və ona xeyirxahlıq göstərdi. O, zindanın baş
nəzarətçisinin gözündə lütf tapdı.
22 Zindanın baş nəzarətçisi zindanda olan bütün məhbusları Yusifin ixti-
yarına verdi. Orada görülən hər işə o başçılıq edirdi.
23 Zindanın baş nəzarətçisi Yusifin ixtiyarında olan heç nəyə nəzarət et-
mirdi, çünki Rəbb Yusiflə idi və etdiyi hər işdə ona uğur verirdi.

40

Yusif məhbusların yuxusunu yozur

1 Bir müddət sonra Misir padşahının saqisi və çörəkçisi ağaları Misir
padşahına qarşı günah etdilər.
2 Firon bu iki əyanına – baş saqiyə və baş çörəkçiyə bərk qəzəbləndi
3 və onları mühafizəçilər rəisinin evində – Yusifin məhbus olduğu zindanda
saxladı.
4 Mühafizəçilər rəisi Yusifi onlara xidmətçi təyin etdi və Yusif də onlara
xidmət etdi. Onlar bir müddət zindanda qaldılar.
5 Bir gün Misir padşahının zindanda məhbus olan saqisi və çörəkçisi yuxu
gördülər. Hər ikisi bir gecədə müxtəlif mənalı yuxular gördü.
6 Səhər Yusif onların yanına gəldi və kədərli olduqlarını gördü.
7 Yusif onunla birgə ağasının evində, zindanda olan firon əyanlarından
soruşdu: «Niyə bu gün üzünüz kədərlidir?»

8 Onlar Yusifə dedilər: «Yuxu görmüşük, ancaq onu yozan yoxdur». Yusif
onlara dedi: «Yuxu yozmaq Allahın işi deyilmi? Onu mənə danışın».
9 Baş saqi yuxusunu Yusifə danışıb dedi: «Yuxumda gördüm ki, önümdə bir
üzüm tənəyi var.
10 Tənəkdə üç budaq var idi. Onlarda tumurcuqlar görünüb çiçək açdı və
salxımlar yetişdi.
11 Fironun piyaləsi mənim əlimdə idi. Üzümləri götürüb fironun piyaləsinə
sıxdım və piyaləni firona verdim».
12 Yusif ona dedi: «Onun yozması belədir: üç budaq üç gündür.
13 Üç gün ərzində firon səni yüksəldəcək. Səni öz işinə qaytaracaq, sən də
onun saqisi olduğun vaxtdakı kimi əvvəlki qaydaya görə fironun piyaləsini
əlinə verəcəksən.
14 Ancaq sənin vəziyyətin yaxşılaşanda məni yadına sal və xeyirxahlıq göstər.
Haqqımda firona danışıb məni bu yerdən çıxart.
15 Doğrudan da, mən İbranilərin torpağından oğurlanmışam və burada da
zindana salınmağa layiq bir iş görməmişəm».
16 Baş çörəkçi Yusifin yuxunu yaxşılığa yozduğunu görüb ona dedi: «Mən isə
yuxuda gördüm ki, başımın üstündə üç səbət ağ çörək var.
17 Ən üstdəki səbətdə çörəkçinin firon üçün bişirdiyi hər cür çörək var. Quşlar
başımın üstündəki səbətdən onları yeyirdi».
18 Yusif belə cavab verdi: «Onun yozması belədir: üç səbət üç gündür.
19 Üç gün ərzində firon sənin başını bədənindən ayıracaq, özünü də ağacdan
asacaq və quşlar sənin ətini didəcək».
20 Üçüncü gün – fironun ad günü o bütün əyanlarına ziyafət verdi. Baş
saqini və baş çörəkçini əyanlarının önünə çıxartdı.
21 Baş saqini saqiliyinə qaytardı və o, piyaləni fironun əlinə verdi,
22 baş çörəkçini isə asdırdı; hər şey Yusifin yozduğu kimi oldu.
23 Ancaq baş saqi Yusifi yada salmadı və onu unutdu.

41

Fironun yuxuları

1 İki il keçəndən sonra firon belə bir yuxu gördü: o, Nil çayının sahilində
dayanmışdı.
2 Çaydan yeddi bəslənmiş və kök inək çıxdı. Onlar qamışlıq içində otlamağa
başladı.
3 Onlardan sonra haldan düşmüş və arıq olan başqa yeddi inək Nil çayından
çıxdı. Onlar çayın sahilindəki inəklərin yanında dayandılar.
4 Haldan düşmüş və arıq inəklər bəslənmiş və kök olan yeddi inəyi yedilər.
Onda firon yuxudan oyandı.
5 Sonra yatıb ikinci dəfə bu yuxunu gördü: bir saplaqdan yeddi dolu və
yaxşı sünbül çıxdı.
6 Onlardan sonra isə cılız və şərq küləyindən yanmış yeddi sünbül bitdi.
7 Cılız sünbüllər yeddi böyük və dolu sünbülü uddular. Onda firon oyandı;
bu bir yuxu idi.
8 Səhəri gün onun ürəyi narahat oldu. O xəbər göndərib Misirin bütün
sehrbazlarını və müdriklərini çağırdı. Firon onlara öz yuxusunu danışdı,
ancaq onların arasında fironun yuxusunu yozan bir adam tapılmadı.
9 Baş saqi firona belə söylədi: «Mən bu gün öz günahımı yadıma saldım:

10 bir dəfə firon qullarına qəzəbləndi və mənimlə baş çörəkçini zindana,
mühafizəçilər rəisinin evinə saldı.
11 Biz bir gecə yuxu gördük, hər birimiz müxtəlif mənalı yuxular gördük.
12 Orada bizimlə birgə mühafizəçilər rəisinin qulu olan bir İbrani gənc var
idi. Biz ona danışdıq, o da yuxularımızı yozdu, hər birimizə yuxusunun
mənasını izah etdi.
13 O bizə necə yozmuşdusa, elə də oldu: mən öz vəzifəmə qaytarıldım, baş
çörəkçi isə asıldı».
14 Firon xəbər göndərib Yusifi çağırdı. Onu tez zindandan çıxartdılar. O,
başını qırxıb paltarlarını dəyişdi və fironun hüzuruna gəldi.
15 Firon Yusifə dedi: «Bir yuxu görmüşəm, ancaq onu yozan yoxdur. Mən
sənin barəndə eşitmişəm ki, yuxuları eşidib yoza bilirsən».
16 Yusif firona cavab verdi: «Bu məndən deyil, Allah fironun xeyrinə cavab
verəcək».
17 Firon Yusifə dedi: «Yuxumda gördüm ki, Nil çayının sahilində durmuşam.
18 Çaydan kök və bəslənmiş yeddi inək çıxdı. Onlar qamışlıq içində otlamağa
başladı.
19 Onlardan sonra halsız, çox cılız və arıq olan başqa yeddi inək çıxdı. Bütün
Misir ölkəsində bunlar kimi cılız inək görməmişəm.
20 Arıq və cılız inəklər əvvəlki yeddi kök inəyi yedilər.
21 Kök inəklər onların qarınlarına girdiklərinə baxmayaraq, bu bilinmirdi,
onlar əvvəlki kimi arıq idi. Onda oyandım.
22 Yenə yuxumda gördüm ki, bir saplaqdan yeddi dolu və böyük sünbül çıxdı.
23 Onlardan sonra solğun, cılız və şərq küləyindən yanmış yeddi sünbül
bitdi.
24 Cılız sünbüllər yeddi dolu sünbülü uddular; bunları sehrbazlara
danışdım, ancaq izah edən olmadı».
25 Yusif firona dedi: «Fironun yuxularının mənası eynidir. Allah etmək
istədiyi işi firona bildirdi.
26 Yeddi bəslənmiş inək yeddi ildir, yeddi dolu sünbül də yeddi ildir;
yuxuların mənası eynidir.
27 Onlardan sonra çıxan yeddi arıq, cılız inək və şərq küləyindən yanmış boş
yeddi sünbül də yeddi ildir; yeddi il aclıq olacaq.
28 Firona demək istədiyim sözlər bunlardır. Allah etmək istədiyi işi firona
göstərdi.
29 Bütün Misir torpağında yeddi il böyük bolluq olacaq.
30 Bundan sonra yeddi il aclıq olacaq. Misir ölkəsində olan bütün bolluq
yaddan çıxacaq və aclıq ölkəni əldən salacaq.
31 Ölkədəki bolluq ondan sonra gələn aclıq üzündən görünməyəcək, çünki
aclıq çox ağır olacaq.
32 Firon yuxunu iki dəfə görüb, çünki Allah belə qərara gəlmişdir və tezliklə
bu işi görəcək.
33 Buna görə də firon ağıllı və müdrik bir adam axtarsın, onu Misir ölkəsinə
başçı təyin etsin.
34 Firon ölkədə məmurlar qoymağı əmr etsin və yeddi il bolluq zamanı
Misir torpağının məhsullarının beşdə birini yığsın.
35 Qoy onlar uğurlu olan bu illərin bütün məhsullarını toplasınlar. Taxılı isə
azuqə olaraq şəhərlərdə fironun nəzarəti altında yığıb saxlasınlar.
36 Bu azuqə Misir torpağına gələn yeddi il aclıq dövrü üçün ehtiyat olacaq,
ta ki ölkə əhalisi aclıqdan qırılmasın».

Yusifin Misirdə başçı olması

37 Bu sözlər fironun və onun əyanlarının xoşuna gəldi.
38 Firon əyanlarına dedi: «Bu adam kimi Allahın Ruhuna malik olan bir kəs
tapa biləcəyikmi?»
39 Sonra firon Yusifə dedi: «İndi ki Allah sənə bütün bu şeyləri bildirdi,
deməli, sənin kimi ağıllı və müdrik adam yoxdur.
40 * Sən mənim saray adamlarıma başçılıq edəcəksən və bütün xalqım sənin
əmrinlə idarə olunacaq. Mən yalnız taxtda səndən böyük olacağam».
41 Firon yenə Yusifə dedi: «Səni bütün Misir ölkəsinə başçı təyin edirəm».
42 Firon öz möhürünü barmağından çıxarıb Yusifin barmağına taxdı, ona
incə kətan paltar geyindirdi və boynuna qızıl zəncir asdı.
43 Firon əmr etdi ki, onu özünün ikinci arabasına mindirsinlər və qarşısında
«Diz çökün!» deyib bağırsınlar. Beləcə o, Yusifi bütün Misir ölkəsinə başçı
qoydu.
44 Firon Yusifə dedi: «Mən fironam. Bütün Misir ölkəsində heç kəs sənsiz
əlini yaxud ayağını tərpətməyəcək».
45 Firon Yusifin adını Safnat-Paneah qoydu və On şəhərinin kahini Poti-
Feranın qızı Asnatı ona arvad olmaq üçün verdi. Yusif bütün Misir ölkəsini
gəzməyə çıxdı.
46 Misir padşahı fironun hüzurunda olarkən Yusif otuz yaşında idi. Yusif
fironun hüzurundan çıxıb bütün Misir ölkəsini dolaşdı.
47 Yeddi bolluq ilində torpaq qucaq-qucaq məhsul verdi.
48 Yusif yeddi ildə Misir torpağında yığılmış bütün məhsulu topladı. O,
məhsulu şəhərlərə qoydu. Hər şəhərin ətrafında olan tarlada yetişən məhsulu
o şəhərdə saxladı.
49 Yusif dəniz qumu qədər çox taxıl yığdı və daha onu hesablamadı, çünki
sayı-hesabı yox idi.
50 Aclıq illərindən qabaq Yusifin iki oğlu oldu; onları Yusifə On kahini Poti-
Feranın qızı Asnat doğdu.
51 Yusif ilk oğlunun adını Menaşşe * qoydu, çünki demişdi: «Allah bütün
zəhmətimi və atamın evindəkilərin hamısını mənə unutdurdu».
52 İkinci oğlunun adını Efrayim † qoydu, çünki demişdi: «Allah əziyyət
çəkdiyim torpaqda məni bəhərli etdi».
53 Misir torpağında yeddi il bolluq qurtardı.
54 * Yusifin söylədiyi kimi yeddi il aclıq başladı. Bütün ölkələrdə aclıq oldu,
lakin Misir torpağının hər yerində ərzaq var idi.
55 * Bütün Misir əhalisi aclıq çəkəndə çörək üçün firona fəryad etdi. Firon
bütün Misirlilərə dedi: «Yusifin yanına gedin, onun dediyini edin».
56 Bütün yer üzündə aclıq oldu. Yusif məhsul olan bütün anbarları açıb
Misirlilərə taxıl satırdı. Misir torpağında aclıq güclənirdi.
57 Bütün ölkələrin adamları taxıl almaq üçün Misirə, Yusifin yanına
gəlirdilər, çünki bütün yer üzündə şiddətli aclıq idi.

42

Yusifin qardaşları Misirə gedir

1 Yaqub öyrəndi ki, Misirdə taxıl var. O öz oğullarına dedi: «Nə üçün bir-
birinizə baxırsınız?»

---

* **41:40** Həv. 7:9-10 * **41:51** *Menaşşe* – ibrani dilində *unutduran.* † **41:52** *Efrayim* – ibrani dilində *bəhərli.* * **41:54** Həv. 7:11 * **41:55** Yəh. 2:5

2 * Yenə dedi: «Mən eşitdim ki, Misirdə taxıl var, gedib oradan bizim üçün
taxıl alın ki, ölməyib yaşayaq».
3 Yusifin on qardaşı taxıl almaq üçün Misirə getdi.
4 Ancaq Yaqub Yusifin qardaşı Binyamini qardaşları ilə birgə göndərmədi,
çünki fikirləşirdi ki, onun başına bir fəlakət gələ bilər.
5 Taxıl almağa gələnlər arasında İsrailin oğulları da var idi, çünki Kənan
torpağında da aclıq hökm sürürdü.
6 Yusif ölkənin başçısı idi və ölkənin bütün əhalisinə də taxılı özü satırdı.
Yusifin qardaşları gəlib onun önündə üzlərini yerə qoyub səcdə etdilər.
7 Yusif qardaşlarını görüb tanıdı, ancaq onlarla yad adam kimi rəftar edərək
sərt danışdı. Yusif onlardan soruşdu: «Haradan gəlirsiniz?» Onlar dedilər:
«Ərzaq almaq üçün Kənan torpağından gəlirik».
8 Yusif qardaşlarını tanıdı, amma onlar Yusifi tanımadılar.
9 * Yusif qardaşları barədə gördüyü yuxuları xatırlayıb onlara dedi: «Siz
casussunuz, ölkənin zəif yerlərini öyrənmək üçün gəlmisiniz».
10 Qardaşları ona dedilər: «Xeyr, ey ağamız, qulların yalnız ərzaq almaq
üçün gəliblər.
11 Biz hamımız bir adamın oğullarıyıq. Biz təmiz adamlarıq, qulların casus
deyil».
12 Ancaq Yusif onlara dedi: «Xeyr, siz ölkənin zəif yerlərini öyrənmək üçün
gəlmisiniz».
13 Onlar dedilər: «Biz qulların on iki qardaşıq və Kənan torpağında bir
adamın oğullarıyıq. Kiçik qardaşımız indi atamızın yanındadır, bir qardaşımız
isə yoxa çıxıb».
14 Yusif onlara dedi: «Hər şey mən dediyim kimidir: siz casussunuz,
15 ancaq mən sizi belə yoxlayacağam: fironun canına and olsun ki, kiçik
qardaşınız buraya gəlməsə, siz buradan gedə bilməyəcəksiniz.
16 Aranızdan bir nəfəri göndərin ki, qardaşınızı gətirsin, siz isə burada
saxlanacaqsınız. Onda sizin düz deyib-demədiyiniz bilinəcək. Yoxsa fironun
canına and olsun ki, siz casussunuz».
17 Yusif üç gün onları zindanda saxladı.
18 Üçüncü gün Yusif onlara dedi: «Dediyimə əməl edib canınızı qurtarın,
çünki mən Allahdan qorxuram.
19 Əgər siz təmiz adamsınızsa, qoy qardaşlarınızdan biri həbs olunduğunuz
yerdə qalsın, siz isə gedib ailələrinizi aclıqdan qurtarmaq üçün taxıl aparın.
20 Sonra kiçik qardaşınızı mənim yanıma gətirin. Beləcə düz dediyinizi
biləcəyəm və canınızı qurtaracaqsınız». Qardaşlar belə də etdilər.
21 Onlar bir-birlərinə dedilər: «Doğrudan da, biz qardaşımızın qarşısında
təqsirkarıq. O bizə yalvardığı vaxt çəkdiyi əziyyəti gördük, ancaq ona qulaq
asmadıq. Buna görə də başımıza bu bəla gəldi».
22 * Ruven onlara belə cavab verdi: «Mən demədimmi uşağa pislik etməyin,
lakin siz mənə qulaq asmadınız. İndi isə onun qanına görə cəza çəkirik».
23 Qardaşları Yusifin onları başa düşdüyünü bilmirdilər, çünki onlar
tərcüməçi vasitəsilə danışırdılar.
24 Yusif onların yanından kənara çəkilib ağladı. Sonra qardaşlarının yanına
qayıdıb onlarla söhbət etdi. Aralarından Şimeonu götürüb qardaşlarının gözü
qabağında onun əl-qolunu bağladı.

* **42:2** Həv. 7:12 * **42:9** Yar. 37:5-10 * **42:22** Yar. 37:21-22

25 Yusif əmr etdi ki, onların çuvalları taxılla doldurulsun, hər birinin verdiyi
pul da öz çuvalına qoyulsun və onlara yol üçün azuqə verilsin. Belə də edildi.
26 Qardaşlar taxıllarını eşşəklərinin belinə yükləyib oradan getdilər.
27 Onlardan biri gecələdiyi yerdə eşşəyinə yem vermək üçün çuvalını açanda
öz pulunu gördü: pul çuvalın ağzında idi.
28 O, qardaşlarına dedi: «Pulum özümə qaytarılıb, budur, o, çuvalımın
içindədir». Qardaşların ürəyi həyəcana düşdü və onlar qorxa-qorxa bir-
birlərinə dedilər: «Allah bizim başımıza nə iş gətirdi?»
29 Onlar Kənan torpağına, ataları Yaqubun yanına gəldilər və başlarına gələn
bütün hadisələri ona danışıb dedilər:
30 «O ölkənin başçısı olan adam bizimlə sərt danışdı, bizi ölkəyə gələn
casuslar hesab etdi.
31 Ona dedik: "Biz təmiz adamlarıq, casus deyilik.
32 Biz bir atanın oğulları, on iki qardaşıq. Bir qardaşımız yoxa çıxıb, biri də
indi Kənan torpağında atamızın yanındadır".
33 O ölkənin başçısı olan adam bizə dedi: "Sizin təmiz adam olduğunuzu
bundan biləcəyəm: qardaşlarınızdan birini yanımda qoyub, ailələrinizi
aclıqdan qurtarmaq üçün taxıl götürərək gedin.
34 Sonra kiçik qardaşınızı yanıma gətirin. O zaman sizin casus deyil, təmiz
adam olduğunuzu biləcəyəm. Onda qardaşınızı sizə təhvil verəcəyəm və ölkədə
alver edə bilərsiniz"».
35 Qardaşlar çuvallarını boşaldarkən gördülər ki, hər kəsin çuvalında pul kisəsi
var. Özləri və onların atası pul kisələrini görəndə qorxdular.
36 Ataları Yaqub onlara dedi: «Siz məni övladsız qoydunuz. Yusif yox,
Şimeon yox, Binyamini də aparacaqsınız. Bütün bunları mənim başıma
gətirmək istəyirsiniz».
37 Ruven atasına belə dedi: «Əgər onu sənin yanına gətirməsəm, iki
oğlumu öldürərsən. Onu mənim ixtiyarıma ver, mən də onu qaytarıb yanına
gətirəcəyəm».
38 Yaqub dedi: «Oğlum sizinlə getməyəcək, çünki onun qardaşı ölüb və tək
qalıb. Əgər getdiyiniz yolda onun başına bir iş gəlsə, mənim ağ saçlı başımı
kədər içində ölülər diyarına endirəcəksiniz».

43

Misirə ikinci səfər

1 Kənan torpağında aclıq güclənmişdi.
2 Qardaşların Misirdən gətirdiyi buğda yeyilib tükənəndə ataları onlara
dedi: «Yenə gedib bizə bir az ərzaq alın».
3 Yəhuda ona belə söylədi: «O adam bizə ciddi xəbərdarlıq edib dedi ki, əgər
qardaşınız sizinlə gəlməsə, gözümə görünməyin.
4 Əgər sən qardaşımızı bizimlə göndərsən, gedib ərzaq alarıq.
5 Ancaq onu göndərməsən, getməyəcəyik, çünki o adam bizə dedi ki, qar-
daşınız sizinlə gəlməsə, gözümə görünməyin».
6 İsrail dedi: «Niyə o adama daha bir qardaşınız olduğunu bildirib mənə
pislik etdiniz?»
7 Onlar dedilər: «O adam özümüz və ailəmiz barədə dəfələrlə bizə belə
suallar verdi: "İndi atanız sağdırmı? Başqa qardaşlarınız varmı?" Biz də onun
bu suallarına cavab verdik. Ağlımıza gələrdi ki, o bizə "qardaşınızı gətirin"
deyəcək?»

8 Sonra Yəhuda atası İsrailə dedi: «Uşağı mənimlə göndər ki, qalxıb gedək.
Sən də, biz də, uşaqlarımız da ölməyib sağ qalarıq.
9 Mən ona zamin dururam, onu məndən tələb edərsən. Əgər onu sənin
yanına gətirib qarşında dayandırmasam, ömrüm boyu önündə təqsirkar ola-
cağam.
10 Çünki biz gecikməsəydik, indi iki dəfə gedib-qayıdardıq».
11 Ataları İsrail onlara dedi: «Əgər belədirsə, bunu edin: torbalarınızda bu
torpağın ən yaxşı məhsullarından o adama hədiyyə olaraq bir qədər balzam,
bal, ədviyyat, ətriyyat, püstə və badam götürün.
12 Özünüzlə iki qat artıq pul götürün. Çuvallarınızın içində geri qaytarılmış
pulu öz əllərinizlə aparıb verin, bəlkə bir səhv olub.
13 Qardaşlarınızı götürüb gedin və o adamın yanına qayıdın.
14 Külli-İxtiyar Allah o adamda sizə qarşı mərhəmət oyandırsın, o da digər
qardaşınızı və Binyamini sizə təhvil versin. Mən uşaqlarımdan məhrum
olacağamsa, qoy olum».
15 Qardaşlar özləri ilə hədiyyə və iki qat artıq pul götürdülər. Binyamini də
götürüb qalxdılar və Misirə gəlib Yusifin önündə durdular.
16 Yusif Binyamini onlarla bərabər görəndə öz ev nəzarətçisinə dedi: «Bu
adamları evə apar və heyvan kəsib hazırla, çünki onlar mənimlə nahar
edəcəklər».
17 O adam Yusifin dediyinə əməl etdi: bu adamları Yusifin evinə apardı.
18 Bu adamlar Yusifin evinə aparıldıqları üçün qorxub dedilər: «Keçən dəfə
çuvallarımızda geri qaytarılmış pul üstündə bizi aparırlar. O istəyir ki, bizə qarşı
bəhanə tapıb üstümüzə düşsün, bizi özünə qul etsin və eşşəklərimizi alsın».
19 Onlar Yusifin ev nəzarətçisinə yaxınlaşdılar və evin astanasında ona belə
söylədilər:
20 «Ey ağamız, keçən dəfə biz ərzaq almaq üçün gəlmişdik.
21 Ancaq gecələdiyimiz yerə çatdığımız zaman çuvallarımızı açıb gördük ki,
hər birimizin pulu çəkisi əskik olmayaraq çuvalımızın içindədir. İndi onu öz
əllərimizlə geri qaytarırıq.
22 Ərzaq almaq üçün özümüzlə başqa pul da gətirmişik. O pulu isə
çuvallarımıza kimin qoyduğunu bilmirik».
23 Ev nəzarətçisi dedi: «Narahat olmayın, qorxmayın. Özünüzün və atanızın
Allahı sizə çuvallarınızda xəzinə verdi. Pulunuz mənə gəlib çatdı». Sonra
Şimeonu onların yanına gətirdi.
24 O adam qardaşları Yusifin evinə gətirdi. Ayaqlarını yumaq üçün onlara
su verdi və eşşəklərinə yem verdi.
25 Qardaşlar Yusif nahara gələnə qədər hədiyyəni hazırladılar, çünki orada
yemək yeyəcəklərini eşitdilər.
26 Yusif evə gələndə onlar hədiyyəni otağa gətirib təqdim etdilər, onun
önündə yerə qədər əyilib səcdə etdilər.
27 Yusif onların kefini soruşub dedi: «O dediyiniz qoca atanız salamatdırmı?
Hələ də yaşayırmı?»
28 Onlar dedilər: «Sənin qulun atamız salamatdır, hələ də yaşayır». Onlar
Yusifə əyilib təzim etdilər.
29 Yusif başını qaldıranda öz anasının oğlu olan qardaşı Binyamini görüb
dedi: «Mənə söylədiyiniz kiçik qardaşınız budurmu?» Sonra Binyaminə dedi:
«Ey oğlum, Allah sənə lütf etsin».
30 Yusif tələsik oradan çıxdı, çünki qardaşını görəndə ürəyi sızıldadı, onu
ağlamaq tutdu və otağa girib orada ağladı.

31 Sonra üzünü yuyub çıxdı, özünə gəlib dedi: «Yemək gətirin».
32 Yeməyi ona ayrıca, qardaşlarına ayrıca, onunla birgə yeyən Misirlilərə
isə ayrıca qoydular, çünki Misirlilər İbranilərlə birgə yemək yeməzdilər; bu,
Misirlilər üçün iyrənc bir şey idi.
33 Qardaşlar böyük-kiçikliyinə görə Yusifin hüzurunda oturdular. Onlar bir-
birlərinə baxıb çaşdılar.
34 Yusifin önündəki yeməklərdən onlara pay ayrıldı. Ancaq Binyaminin
payı onların hər birinin payından beş qat artıq idi. Onlar yeyib-içdilər və
onunla bərabər xoş vaxt keçirdilər.

44

Yusifin itmiş kasası

1 Yusif öz ev nəzarətçisinə əmr edib dedi: «Bu adamların çuvallarını gücləri
çatana qədər ərzaqla doldur və hər kəsin pulunu öz çuvalının ağzına qoy.
2 Kiçiyinin çuvalının ağzına isə mənim kasamı – gümüş kasanı və taxıl əvəzinə
verilən pulu qoy». O, Yusifin dediyi sözə əməl etdi.
3 Səhər açılanda bu adamları eşşəkləri ilə birgə yola saldılar.
4 Onlar hələ şəhərdən uzaqlaşmamışdı ki, Yusif öz ev nəzarətçisinə dedi:
«Qalx o adamların dalınca get və onlara çatdığın zaman belə söylə: "Nə üçün
yaxşılığa pisliklə cavab verdiniz?
5 Bu kasa ağamın içdiyi və onunla baxıcılıq etdiyi kasa deyilmi? Siz çox pis
iş tutdunuz"».
6 Ev nəzarətçisi onlara çatdı və bu sözləri söylədi.
7 Qardaşlar ona dedilər: «Nə üçün ağam belə sözlər söyləyir? Bu iş
qullarından uzaq olsun.
8 Biz çuvalımızın içində tapdığımız pulu Kənan torpağından sənə geri qay-
tardıq. Ağanın evindən necə qızıl yaxud gümüş oğurlaya bilərik?
9 Qoy bu şey qullarından kimdə tapılsa, o adam öldürülsün və biz də ağamıza
qul olaq».
10 O dedi: «Yaxşı, qoy siz deyən kimi olsun: bu kimin yanında tapılsa, o mənə
qul olsun, qalanlarınız isə təqsirkar olmayacaqsınız».
11 Onların hər biri tələsik çuvalını yerə endirdi və çuvalının ağzını açdı.
12 Ev nəzarətçisi böyükdən başlayıb kiçiyə qədər onları axtardı və kasa
Binyaminin çuvalından tapıldı.
13 Qardaşlar paltarlarını cırdılar və hər biri eşşəyini yükləyib şəhərə qayıtdı.
14 Yəhuda qardaşları ilə birgə Yusifin evinə gəldi. O hələ də orada idi. Onlar
Yusifin önündə yerə qapandılar.
15 Yusif onlara dedi: «Bu nə işdir, görmüsünüz? Güman etmədiniz ki, mənim
kimi bir adam baxıcılıq edə bilər?»
16 Yəhuda dedi: «Ağama nə deyim, nə söyləyim? Özümüzü necə təmizə çıxara
bilərik? Allah öz qullarında təqsir gördü. İndi biz də, yanında kasa tapılan
adam da ağamızın quluyuq».
17 O dedi: «Yox, mən belə etməyəcəyəm. Yalnız yanında kasa tapılan adam
mənə qul olacaq, siz isə sağ-salamat atanızın yanına gedin».
18 Yəhuda ona yaxınlaşıb dedi: «Ey ağam, xahiş edirəm ki, qulunun dediyi
sözlərə qulaq as və quluna qarşı qəzəbin alovlanmasın, çünki sən firon kimi
bir adamsan.
19 O zaman ağam qullarından "Sizin atanız yaxud qardaşınız varmı?" deyə
soruşanda

20 biz ağamıza söyləmişdik: “Bizim bir qoca atamız və onun da ixtiyar
çağında doğulan bir kiçik uşağı var. Onun bir qardaşı öldü, anasından doğulan
yalnız o qaldı. Atası onu çox sevir”.
21 Sən qullarına demişdin: “Onu mənim yanıma gətirin ki, öz gözümlə
görüm”.
22 Biz də ağamıza demişdik: “Uşaq atasından ayrıla bilməz, çünki atasından
ayrılsa, atası ölər”.
23 Amma sən qullarına demişdin: “Əgər kiçik qardaşınız sizinlə gəlməsə, bir
daha gözümə görünməyin”.
24 Sənin qulun atamın yanına gəldiyimiz zaman ağamızın sözlərini ona
çatdırdıq.
25 Atamız dedi: “Yenə gedin, bizə bir az ərzaq alıb gətirin”.
26 Biz dedik: “Gedə bilmərik. Kiçik qardaşımız bizimlə getsə, gedərik, kiçik
qardaşımız bizimlə getməsə, o adamın gözünə görünə bilmərik”.
27 Sənin qulun atam bizə dedi: “Bilirsiniz ki, arvadım mənə iki oğul doğdu.
28 Bir oğlum yanımdan getdi və dedim ki, onu yəqin vəhşi bir heyvan
parçalayıb; indiyə qədər o oğlumu görməmişəm.
29 Bu oğlumu da yanımdan aparsanız və onun başına bir iş gəlsə, ağ saçlı
başımı kədər içində ölülər diyarına endirəcəksiniz”.
30 İndi sənin qulun atamın yanına qayıtdığım zaman uşaq bizimlə olmasa və
ürəyi bütün sevgisi ilə uşağa bağlanan atamız
31 onu görməsə, ölər. Onda biz qulların qulun atamızın ağ saçlı başını kədər
içində ölülər diyarına endirərik.
32 Mən qulun, atama uşaq üçün zamin durub dedim: “Əgər onu sənin
yanına gətirməsəm, atamın önündə ömrüm boyu təqsirkar olacağam”.
33 İndi xahiş edirəm, qoy uşağın əvəzinə mən ağama qul olmaq üçün qalım,
uşaq isə qardaşlarımla birgə getsin.
34 Çünki o mənimlə olmasa, necə atamın yanına gedə bilərəm? Onda mən
atamın başına fəlakət gəldiyini görərəm».

45

Yusifin özünü tanıtması

1 * Yusif yanında duranların hamısının önündə özünü saxlaya bilməyib
qışqırdı: «Hamını yanımdan çıxarın». Yusif özünü qardaşlarına tanıtdığı zaman
yanında heç kəs yox idi.
2 O hönkürüb ağladı. Misirlilər və fironun saray adamları eşitdilər.
3 Yusif qardaşlarına dedi: «Mən Yusifəm. Atam hələ sağdırmı?» Qardaşları
ona cavab verə bilmədilər, çünki çaşıb qalmışdılar.
4 Yusif qardaşlarına dedi: «Mənə yaxın gəlin». Onlar yaxın gəldilər. Yusif
dedi: «Misirə satdığınız qardaşınız Yusif mənəm.
5 İndi məni buraya satdığınız üçün kədərlənməyin və təəssüflənməyin, çünki
Allah həyatınızı qorumaq üçün məni sizdən qabaq buraya göndərdi.
6 Artıq iki ildir ki, ölkədə aclıqdır, hələ beş il də əkin-biçin olmayacaq.
7 Allah məni sizdən qabaq buraya göndərdi ki, sizi yer üzündə saxlasın və
böyük bir qurtuluşla həyatınızı qorusun.
8 Ona görə də məni buraya göndərən siz deyilsiniz, Allahdır. O məni firona
ata*, onun bütün saray adamlarına ağa, bütün Misir ölkəsinə isə başçı etdi.

* **45:1** Həv. 7:13 * **45:8** *Ata* – yaxud *məsləhətçi*

9 * Tez atamın yanına gedib ona söyləyin ki, oğlun Yusif belə deyir: “Allah
məni bütün Misir ölkəsinə ağa etdi. Daha durma, yanıma gəl.
10 Qoşen vilayətində yaşayarsan. Özün, oğulların, nəvələrin, qoyun-keçin,
mal-qaran – sənin hər şeyin mənə yaxın olar.
11 Orada sənin qayğına qalaram, çünki daha beş il aclıq olacaq. Yoxsa özün,
ailən və bütün yaxın adamların yoxsulluq çəkəcək”.
12 İndi sizin və qardaşım Binyaminin gözləri görür ki, bu sözləri dilimlə sizə
deyirəm.
13 Misirdə sahib olduğum böyük izzəti və bütün gördüklərinizi atama
bildirin və tezliklə atamı buraya gətirin».
14 Yusif qardaşı Binyaminin boynuna sarılıb ağladı, Binyamin də onun
boynuna sarılıb ağladı.
15 Yusif bütün qardaşlarını öpdü və onların boynuna sarılıb ağladı. Bundan
sonra qardaşları onunla söhbət etdilər.
16 Yusifin qardaşlarının gəlməsi barədə fironun sarayına xəbər çatdı. Bu
xəbər fironun və onun əyanlarının xoşuna gəldi.
17 Firon Yusifə dedi: «Qardaşlarına söylə ki, belə etsinlər: heyvanlarınızı
yükləyin və yola düşüb Kənan torpağına gedin.
18 Atanızı və ev adamlarınızı götürüb yanıma gəlin. Sizə Misir ölkəsində ən
yaxşı torpağı verəcəyəm, torpağın şirəsini yeyəcəksiniz.
19 Sənə isə əmr olunur ki, onlara söyləyəsən: “Belə edin: arvad-uşağınız üçün
Misir ölkəsində özünüzə arabalar götürün və atanızı gətirib gəlin”.
20 Orada qalan şeylərinizdə gözünüz qalmasın, çünki bütün Misir torpağının
ən yaxşı şeyləri sizindir».
21 İsrailin oğulları belə də etdilər. Yusif fironun əmri ilə onlara arabalar və
yol üçün azuqə verdi.
22 Onların hər birinə bir dəst paltar verdi, Binyaminə isə üç yüz parça gümüş
və beş dəst paltar verdi.
23 Yusif atası üçün Misirin ən yaxşı şeyləri ilə yüklənmiş on eşşək, yol üçün
taxıl, çörək və azuqə yüklənmiş on dişi eşşək göndərdi.
24 O, qardaşlarını yola saldı və onlar getdilər. Yusif onlara dedi: «Yolda dava
etməyin».
25 Onlar Misirdən çıxıb Kənan torpağına, ataları Yaqubun yanına gəldilər.
26 Ona hər şeyi danışıb dedilər: «Yusif sağ-salamatdır, özü də bütün Misir
ölkəsinə başçılıq edir». Yaqub heyrətlənib qaldı və onlara inanmadı.
27 Qardaşlar Yusifin onlara dediyi bütün sözləri ona söylədilər. Onu
aparmaq üçün Yusifin göndərdiyi arabaları görəndə ataları Yaqubun ürəyi
ruhlandı.
28 İsrail dedi: «İndi inandım ki, oğlum Yusif sağ-salamatdır. Qoy ölməmişdən
qabaq gedib onu görüm».

46

Yaqubun Misirə getməsi

1 İsrail özünə məxsus hər şeyi ilə birgə yola çıxdı. Beer-Şevaya gəlib atası
İshaqın Allahına qurbanlar kəsdi.
2 Gecə görüntülərində Allah İsraili çağırdı: «Yaqub! Yaqub!» Yaqub cavab
verdi: «Mən buradayam».

* **45:9** Həv. 7:14

3 Allah dedi: «Mən Allaham, atanın Allahıyam. Misirə getməkdən qorxma,
çünki orada səndən böyük bir millət törədəcəyəm.
4 Mən də səninlə birgə Misirə gedəcəyəm. Səni yenə oradan çıxaracağam.
Yusif öz əli ilə sənin gözlərini bağlayacaq».

5 Yaqub Beer-Şevadan çıxdı. İsrailin oğulları ataları Yaqubu və arvad-
uşaqlarını fironun Yaqubu aparmaq üçün göndərdiyi arabalara mindirdilər.
6 * Yaqub və onun bütün övladları heyvanlarını və Kənan torpağında əldə
etdikləri hər şeyi götürüb Misirə gəldilər.
7 O özü ilə birgə oğullarını və qızlarını, oğul nəvələrini və qız nəvələrini – bütün
övladlarını Misirə gətirdi.

8 İsrailin Misirə gələn oğullarının – Yaqubla oğullarının adları belədir:
Yaqubun ilk oğlu Ruven.
9 Ruvenin oğulları: Xanok, Pallu, Xesron və Karmi.
10 Şimeonun oğulları: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin, Sohar və bir Kənanlı
qadından doğulan Şaul.
11 Levinin oğulları: Gerşon, Qohat və Merari.
12 Yəhudanın oğulları: Er, Onan, Şela, Peres və Zerah. Ancaq Er və Onan
Kənan ölkəsində öldülər. Peresin oğulları: Xesron və Xamul.
13 İssakarın oğulları: Tola, Puvva, Yov və Şimron.
14 Zevulunun oğulları: Sered, Elon və Yaxleel.
15 Bunlar Yaqubun Leadan doğulan övladlarıdır. Lea onları və qızı Dinanı
Paddan-Aramda doğdu. Yaqubun oğul və qız övladları cəmi otuz üç nəfər idi.
16 Qadın oğulları: Sifyon, Haqqi, Şuni, Esbon, Eri, Arodi və Areli.
17 Aşerin oğulları: İmna, İşva, İşvi, Beria və onların bacısı Serah. Berianın
oğulları: Xever və Malkiel.
18 Bunlar Lavanın qızı Leaya verdiyi Zilpadan doğulan Yaqub övladlarıdır.
Onlar on altı nəfər idi.
19 Yaqubun arvadı Rəhilənin oğulları: Yusif və Binyamin.
20 * Yusifin Misirdə On şəhərinin kahini Poti-Feranın qızı Asnatdan
Menaşşe və Efrayim adlı iki oğlu oldu.
21 Binyaminin oğulları: Bela, Beker, Aşbel, Gera, Naaman, Exi, Roş, Muppim,
Xuppim və Ard.
22 Bunlar Yaqubun Rəhilədən doğulan övladlarıdır. Onlar on dörd nəfər idi.
23 Danın oğlu Xuşim.
24 Naftalinin oğulları: Yaxseel, Quni, Yeser, Şillem.
25 Bunlar Lavanın qızı Rəhiləyə verdiyi Bilhadan doğulan Yaqub övladlarıdır.
Onlar cəmi yeddi nəfər idi.
26 Yaqubun oğullarının arvadlarından başqa, Yaqubun nəslindən olan və
onunla Misirə gələn övladları altmış altı nəfər idi.
27 * Yusifin Misirdə doğulan iki oğlu ilə birlikdə Misirə köçən Yaqubun
ailəsində yetmiş nəfər var idi.

Yaqub oğullarının Qoşendə sakin olması

28 Yaqub Qoşen yoluna bələdçilik etmək üçün özündən əvvəl Yəhudanı
Yusifin yanına göndərdi. Onlar Qoşen torpağına girəndə

* **46:6** Həv. 7:15 * **46:20** Yar. 41:50-52 * **46:27** Həv. 7:14

29 Yusif arabasını hazırlayıb Qoşenə atası İsraili qarşılamağa getdi. Özünü
atasına tanıtdırıb onun boynuna sarıldı və uzun müddət onu qucaqlayıb
ağladı.
30 İsrail Yusifə dedi: «İndi ölə bilərəm, çünki üzünü gördüm. Sən sağ-
salamatsanmış».
31 Yusif qardaşlarına və atasının ailəsinə dedi: «Qoy gedim firona xəbər
verim ki, Kənan torpağında yaşayan qardaşlarımla atamın ailəsi yanıma
gəliblər.
32 Onlar sürü sahibi olan çobanlardır. Ona görə də qoyun-keçiləri, mal-
qaraları və bütün şeyləri ilə birlikdə gəliblər.
33 Firon sizi çağırıb "Nə işin sahibisiniz?" deyə soruşsa,
34 deyin: "Atalarımız kimi biz də uşaqlıqdan bəri heyvandarlıqla məşğuluq".
Belə deyin ki, qoy sizi Qoşen vilayətində yerləşdirsin, çünki Misirlilər
çobanlardan iyrənirlər».

47

1 Yusif fironun yanına daxil olub dedi: «Kənan torpağından atam və qar-
daşlarım qoyun-keçiləri, mal-qaraları və özlərinə məxsus hər şeyləri ilə birgə
buraya gəliblər və indi Qoşen vilayətindədirlər».
2 Sonra qardaşları arasından beşini götürüb fironun hüzuruna gətirdi.
3 Firon Yusifin qardaşlarına dedi: «Nə işin sahibisiniz?» Onlar firona
dedilər: «Biz qulların, atalarımız kimi çobanıq.
4 Bu ölkəyə müvəqqəti yaşamaq üçün gəlmişik, çünki Kənan torpağında
dəhşətli aclıq hökm sürür. Sürülərimiz üçün otlaq yox idi. İndi xahiş edirik
ki, Qoşen vilayətində yaşamağa izin verəsiniz».
5 Firon Yusifə dedi: «Atanla qardaşların yanına gəliblər.
6 Misir torpağı sənin önündədir: atanla qardaşlarını bu torpağın ən yaxşı
yerlərində yerləşdir. Qoy Qoşen vilayətində yaşasınlar. Aralarında hansı
bacarıqlıdırsa, onu mənim sürülərimə çoban qoy».
7 Yusif atası Yaqubu götürüb fironun hüzuruna gətirdi. Yaqub firona xeyir-
dua verdi.
8 Firon Yaqubdan soruşdu: «Neçə yaşın var?»
9 Yaqub firona cavab verdi: «Ömrümün yüz otuz ilini qürbətdə keçirdim,
amma ömrüm az və ağır oldu, atalarımın qürbətdəki ömrü qədər uzun ol-
madı».
10 Sonra firona xeyir-dua verib onun hüzurundan çıxdı.
11 Yusif atası ilə qardaşlarını Misirdə yerləşdirdi və fironun əmrinə əsasən
onlara ölkənin ən yaxşı yerində – Ramses bölgəsində mülk verdi.
12 Bundan əlavə, Yusif atasına, qardaşlarına və atasının ailəsinə malik
olduqları uşaqların sayına görə çörək saxladı.

Aclıq güclənir

13 Aclıq getdikcə o qədər güclədi ki, heç bir ölkədə çörək tapılmadı. Misir və
Kənan ölkələrinin əhalisini aclıq taqətdən salmışdı.
14 Yusif satdığı taxılın əvəzində Misir və Kənan ölkələrində yığılan bütün
pulları toplayıb fironun sarayına apardı.
15 Misir və Kənan ölkələrində pul qurtaranda bütün Misirlilər Yusifin
yanına gəlib dedilər: «Bizə çörək ver. Gərək qarşında ölək? Axı pulumuz
qurtarıb».
16 Yusif dedi: «Onda heyvanlarınızı verin. Əgər pulunuz qurtarıbsa, heyvan-
larınızı verin, onların əvəzinə sizə çörək verərəm».

17 Onlar heyvanlarını Yusif üçün gətirdilər. Yusif də atların, qoyun-keçi və
mal-qara sürülərinin, eşşəklərin əvəzinə onlara çörək verdi. Həmin il onları
heyvanları əvəzinə verdiyi çörəklə saxladı.
18 İl başa çatanda ikinci il yenə onun yanına gəlib dedilər: «Ağamızdan gizli
deyil ki, pulumuz qurtarıb, heyvan sürülərimiz də ağamızındır. Ağamızın
hüzurunda canımız və torpaqlarımızdan başqa bir şeyimiz qalmadı.
19 Nə üçün gözünün önündə torpağımızla bərabər məhv olaq? Bizi və
torpaqlarımızı çörək əvəzinə satın al. Qoy firon bizim də, torpaqlarımızın da
sahibi olsun. Toxum ver ki, ölməyib yaşaya bilək, həm də torpağımız səhraya
çevrilməsin».
20 Beləliklə, Yusif Misirin bütün torpaqlarını firon üçün satın aldı. Bütün
Misirlilər öz zəmilərini satdılar, çünki aclıqdan əzab çəkirdilər. Bütün tor-
paqlar fironun oldu.
21 Yusif Misir ərazisinin bir ucundan o biri ucuna qədər bütün əhalisini
şəhərlərə köçürdü.
22 Yalnız kahinlərin torpağını satın almadı, çünki onlar firondan məvacib
alır və fironun verdiyi məvaciblə dolanırdılar. Buna görə də torpaqlarını
satmadılar.
23 Yusif xalqa dedi: «Sizi də, torpaqlarınızı da firon üçün satın almışam. Alın,
bu sizin toxumunuz, torpağı əkin.
24 Məhsul yığılanda onun beşdə birini firona verin. Beşdə dördünü isə tox-
umluq olaraq istifadə edin. Həm özünüz, həm külfətiniz, həm də övladlarınız
yesin».
25 Xalq isə dedi: «Sən bizim canımızı qurtardın. Qoy ağamızın gözündə lütf
tapaq, biz fironun köləsi oluruq».
26 Yusif məhsulun beşdə birinin firona verilməsi barədə Misirdə bir torpaq
qanunu qoydu. Bu qanun bu günə qədər qüvvədədir. Yalnız kahinlərin
torpaqları firona verilmədi.

İsrailin son sözü

27 İsrailin nəsli Misirdəki Qoşen vilayətində yaşayaraq orada mülk sahibi
oldu. Onlar artaraq çoxaldılar.
28 Yaqub Misir torpağında on yeddi il yaşadı. O, yüz qırx yeddi il ömür sürdü.
29 * İsrailin öləcəyi gün yaxınlaşanda oğlu Yusifi çağırıb dedi: «Əgər gözündə
lütf tapmışamsa, əlini budumun altına qoy və and iç ki, xeyirxahlıq və sədaqət
göstərib məni Misirdə basdırmayacaqsan,
30 ancaq atalarımla birgə uyumaq üçün öləndə məni Misirdən aparıb on-
ların məqbərəsində basdıracaqsan». Yusif dedi: «Dediyin kimi edərəm».
31 * Atası dedi: «Mənə and iç». O da and içdi. İsrail yatağının başına * söykənib
Allaha səcdə etdi.

48

Yaqubun Efrayimə və Menaşşeyə xeyir-dua verməsi

1 Bir müddət sonra Yusifə dedilər: «Atan xəstədir». O, iki oğlunu – Menaşşe
və Efrayimi özü ilə götürdü.
2 Yaquba xəbər verib dedilər: «Budur, oğlun Yusif yanına gəlir». İsrail gücünü
toplayıb yatağı üstündə oturdu.

* **47:29** Yar. 49:29-32; 50:6 * **47:31** İbr. 11:21 * **47:31** *Yatağının başına* – yaxud *dəyənəyinin başına.*

3 * Yaqub Yusifə dedi: «Külli-İxtiyar Allah Kənan torpağında olan Luzda
mənə göründü və xeyir-dua verdi.
4 O mənə belə dedi: “Bax Mən səni bəhərli edib nəslini çoxaldacağam, səndən
çoxlu xalq törədəcəyəm. Səndən sonra bu torpağı övladlarına əbədi mülk olaraq
verəcəyəm”.
5 İndi sənin yanına, Misirə gəlməzdən əvvəl Misir torpağında doğulan iki
oğlun da mənimdir: Efrayim və Menaşşe Ruvenlə Şimeon kimi mənimki
olacaq.
6 Onlardan sonra sənin üçün doğulan uşaqlar isə səninki olacaq, öz miras
torpaqlarında qardaşlarının adları ilə qeyd olunacaq.
7 * Mən Paddandan gələndə Kənan torpağında Efrata yaxın yerdə Rəhilə
yanımdaca öldü. Onu elə orada – Efrat yolunda, yəni Bet-Lexemdə basdırdım».
8 İsrail Yusifin oğullarını görüb dedi: «Bunlar kimdir?»
9 Yusif atasına dedi: «Allahın burada mənə verdiyi oğullarımdır». İsrail dedi:
«Onları yanıma gətir, xeyir-dua verim».
10 İsrail artıq qocalmış, gözləri zəifləmişdi və görə bilmirdi. Yusif oğullarını
atasının yanına apardı və atası onları öpüb qucaqladı.
11 Sonra İsrail Yusifə dedi: «Düşünmürdüm ki, üzünü bir də görərəm, amma
Allah mənə sənin övladlarını da göstərdi».
12 Yusif övladlarını atasının dizləri yanından kənara çəkib onun qarşısında
üzünü yerə qoyaraq səcdə etdi.
13 Sonra oğullarını götürüb Efrayimi sağ əli ilə İsrailin sol tərəfinə, Menaşşeni
isə sol əli ilə İsrailin sağ tərəfinə çəkərək ona yaxınlaşdırdı.
14 İsrail əllərini çarpaz uzatdı: sağ əlini kiçik olan Efrayimin, sol əlini isə
Menaşşenin başına qoydu. Menaşşe ilk oğul olduğuna baxmayaraq, İsrail
əllərini qəsdən dəyişdi.
15 İsrail Yusifə xeyir-dua verərək belə dedi:
«Atalarım İbrahimin, İshaqın xidmət etdiyi Allah,
Bu günə qədər mənim qayğıma qalan Allah,
16 Məni bütün pisliklərdən xilas edən Mələk
Qoy bu uşaqlara da xeyir-dua versin!
Onlar mənim adımla,
Atalarım İbrahim və İshaqın
Adı ilə çağırılsın,
Yer üzündə çoxaldıqca çoxalsın!»
17 Yusif atasının sağ əlini Efrayimin başına qoyduğunu gördü və bu onun
xoşuna gəlmədi. O, atasının əlini Efrayimin başından götürüb Menaşşenin
başına qoymaq istədi.
18 Buna görə də atasına dedi: «Ata, ilk oğul Menaşşedir, sağ əlini onun başına
qoy. Belə düz deyil».
19 Lakin atası istəməyib dedi: «Bilirəm, oğlum, bilirəm. Menaşşenin
nəslindən də böyük bir xalq olacaq. Amma kiçik qardaşından daha böyük bir
xalq törəyəcək, onun nəslindən çoxlu millətlər yaranacaq».
20 * O gün İsrail nəvələrinə xeyir-dua verərək dedi:
«İsrail nəsli
“Qoy Allah səni
Efrayim və Menaşşe kimi etsin”

* **48:3** Yar. 28:13-14 * **48:7** Yar. 35:16-19 * **48:20** İbr. 11:21

Deyərək sizin adınızla
Xeyir-dua verəcək».
Yaqub beləcə Efrayimi Menaşşedən üstün tutdu.
21 İsrail Yusifə dedi: «Artıq mən ölürəm, amma Allah sizinlə olacaq, sizi
atalarınızın torpağına qaytaracaq.
22 Sənə qardaşlarından bir pay da artıq olaraq Şekemi verirəm. Onu mən
Emorluların əlindən qılıncım və kamanımla almışam».

49

Yaqubun oğullarına xeyir-duası

1 Yaqub oğullarını çağırıb dedi: «Yanıma toplaşın, gələcəkdə başınıza gələnləri
sizə söyləyim:
2 Ey Yaqub oğulları, yığılıb eşidin,
Atanız İsrailə qulaq asın:

3 Ey Ruven, ilk oğlum,
Sən mənim gücümsən, qüdrətimin başlanğıcısan.
Ləyaqətin hamıdan üstündür,
Qüvvətin hamıdan çoxdur.
4 Amma sən su kimi oynaqsan,
Artıq üstün olmayacaqsan.
Çünki atanın yatağına girib
Onu murdar etdin –
Bax o, döşəyimə çıxdı.

5 Şimeonla Levi qardaşdır,
Qəddarlıq qılıncları ilə silahlanıblar.
6 Ey qəlbim, onların məclisinə getmə,
Ey şərəfim, onların toplantısında olma.
Çünki onlar qəzəblənəndə qətl etdilər,
Əylənəndə öküzlərin ayaq vətərini kəsdilər.
7 Lənət olsun vəhşi qəzəblərinə,
Lənət olsun qəddar hiddətlərinə.
Onları Yaqubda böləcəyəm,
İsraildə səpələyəcəyəm.

8 Yəhuda, qardaşların səni mədh edəcək,
Düşmənlərin boynu əlində olacaq,
Atanın oğulları önündə səcdə edəcək.
9 * Yəhuda bir aslan balasıdır,
Ey oğlum, sən şikara çıxanda
Bir şir kimi yerə əyilirsən,
Dişi aslan kimi torpağa yatırsan.
Kim səni yerindən qaldıra bilər?
10 Padşahlıq əsası
Yəhudanın əlindən getməyəcək,
Hökmdarlıq əsası onun nəslindən itməyəcək;
O vaxta qədər ki əsanın Sahibi * gələcək.
Onda xalqlar Ona itaət edəcək.

* **49:9** Say. 24:9; Vəhy 5:5 * **49:10** *Əsanın Sahibi* – ibrani mətnində *Şilo* sözü olub mənası tam aydın deyil.

11 Eşşəyini tənəyə,
Ulağını ən seçmə bir tənəyə bağlayacaq.
Paltarını şərabda,
Köynəyini üzümün qanında yuyacaq.
12 Gözləri şərabdan da parlaq olacaq,
Dişləri süddən də ağ olacaq.

13 Zevulun isə dəniz kənarında yaşayacaq,
Ora gəmilərin limanı olacaq,
Ərazisi Sidonun yanınadək uzanacaq.

14 Qoyun ağılları arasında uzanan İssakar
Bir qüvvətli ulağa oxşar.
15 O, yaxşı və rahat olan yer,
Bir səfalı ölkə görsə,
Çiynini yük daşımaq üçün əyər,
Mükəlləfiyyətçi qul olar.

16 Dan İsrail qəbilələrindən biri olub
Öz xalqına hökm edəcək.
17 Dan yol üstündə bir ilan,
Cığırda bir gürzə olacaq;
Elə bir gürzə ki atın topuğundan sancır,
Süvarisi arxası üstə yıxılır.
18 Ya Rəbb! Mən Sənin xilasını gözləyirəm.

19 Qad talançı basqınına düçar olacaq,
Lakin onları topuğundan vuracaq.

20 Aşerdən zəngin nemətlər gələcək,
O, şahanə ləzzətli yeməklər yetirəcək.

21 Naftali azad edilmiş bir maraldır,
Ondan gözəl balalar doğulacaq.

22 Yusif barlı bir ağac,
Çeşmə kənarında meyvəli bir ağacdır,
Budaqları divarın üstündən aşar.
23 Oxçular ona güclü hücum etdilər,
Düşmənçilik edib üstünə ox yağdırdılar.
24 Amma Yaqubun qüdrətli Allahı –
İsrailin Daşı və Çobanı olan
Allahın sayəsində
Onun kamanı möhkəm,
Qolları qüvvətli oldu.
25 Sənə kömək edən
Atanın Allahıdır,
Sənə xeyir-dua verən
Külli-İxtiyardır.
Yuxarıda göylərin bərəkəti ilə,
Dərinlikdə olan
Su mənbələrinin bərəkəti ilə,

Döşlərin və bətnlərin bərəkəti ilə
Sənə xeyir-dua verəcək.
26 Atanın xeyir-duası
Ataların xeyir-duasından daha ucadır;
Əbədi qalan təpələrin
Zirvəsinə çatar.
Qoy xeyir-dualarım
Yusifin – qardaşlar arasında
Başçı olanın üstündə olsun.

27 Binyamin acgöz bir qurddur,
Səhər ovunu yeyər,
Axşam qənimət paylar».

28 Bunların hamısı İsrailin on iki qəbiləsidir. Ataları onlara xeyir-dua verərkən bu sözləri söylədi və hər birinə xeyir-dua verdi.

Yaqubun ölümü

29 * Sonra Yaqub oğullarına vəsiyyət edib dedi: «Mən ölüb əcdadlarıma qoşulacağam. Məni ataların yanında – Xetli Efronun tarlasında olan mağarada basdırın.
30 O mağara Kənan torpağında olan Mamre qarşısındakı Maxpela tarlasındadır. İbrahim o mağaranı qəbir düzəltmək üçün Xetli Efrondan tarlası ilə birlikdə satın almışdı.
31 * * İbrahimlə arvadı Sara və İshaqla arvadı Rivqa orada basdırılmışdı. Mən Leanı da orada basdırdım.
32 Həmin tarla ilə oradakı mağara Xetlilərdən satın alınıb».
33 * Yaqub oğullarına vəsiyyət edib qurtaranda ayaqlarını yatağına yığaraq son dəfə nəfəs aldı və ölüb əcdadlarına qoşuldu.

50

Yaqubun dəfni

1 Yusif özünü atasının üstünə atdı və ağlayaraq onu öpdü.
2 Sonra həkim xidmətçilərinə atasının meyitini mumiyalamağı əmr etdi. Həkimlər İsraili mumiyaladılar.
3 Bu iş qırx günə görüldü, çünki mumiyalamaq üçün qırx gün lazım idi. Misirlilər yetmiş gün İsrail üçün yas tutdular.
4 Yas günləri qurtarandan sonra Yusif fironun saray adamlarına müraciət edib dedi: «Əgər gözünüzdə lütf tapmışamsa, firona söyləyin ki,
5 * atam məni and içdirib demişdi: "Mən can üstəyəm. Kənan torpağında özüm üçün qəbir qazmışam, məni orada basdır". İndi qoy o mənə izin versin ki, gedib atamı basdırım və qayıdım».
6 Firon dedi: «Get, atanın sənə and içdirdiyi kimi onu basdır».
7 Beləliklə, Yusif atasını basdırmağa getdi. Fironun bütün əyanları, sarayın və Misirin bütün ağsaqqalları,
8 Yusifin bütün ev adamları, qardaşları və atasının ev adamları onu müşayiət etdilər. Qoşen vilayətində yalnız uşaqlarını, qoyun-keçilərini və mal-qaralarını qoydular.

---

* **49:29** Yar. 23:3-20 * **49:31** Yar. 25:9-10 * **49:31** Yar. 35:29 * **49:33** Həv. 7:15 * **50:5** Yar. 47:29-31

9 Onlarla birgə atlılar və arabalar da yola çıxmışdı, ona görə də dəstə çox
böyük idi.
10 Onlar İordan çayının yaxınlığındakı Atad xırmanına çatanda böyük ağlaşma
ilə matəm qurdular. Yusif atası üçün yeddi gün yas tutdu.
11 O ölkənin əhalisi olan Kənanlılar Atad xırmanındakı yası görəndə dedilər:
«Gör Misirlilər necə böyük matəmlə yas tuturlar». Ona görə də İordan çayının
yaxınlığındakı bu yerə Avel-Misrayim * adı verildi.
12 Yaqubun oğulları atalarının vəsiyyətini əmr etdiyi kimi yerinə yetirdilər.
13 * Onu Kənan ölkəsinə gətirib Mamre qarşısındakı Maxpela tarlasında olan
mağarada basdırdılar. İbrahim bir vaxt həmin mağaranı qəbir düzəltmək üçün
tarla ilə birlikdə Xetli Efrondan satın almışdı.
14 Yusif atasını dəfn etdikdən sonra həm özü, həm qardaşları, həm də onunla
birlikdə atasının dəfninə gələnlərin hamısı Misirə qayıtdı.

Yusifin qardaşları ilə mehriban rəftarı

15 Ataları öləndən sonra Yusifin qardaşları öz aralarında dedilər: «Bəlkə
Yusif bizə qarşı kin saxlayır. Əgər ona etdiyimiz pisliyə görə bizdən qisas
alarsa, nə edərik?»
16 Buna görə də Yusifə xəbər göndərdilər: «Atan ölümündən qabaq bizə
vəsiyyət etdi ki, gedib Yusifə belə deyin:
17 "Bax səndən xahişim budur ki, qardaşlarının günahını və təqsirini
bağışlayasan. Axı onlar sənə pislik ediblər". Xahiş edirik, sən atanın Allahının
qulları olan biz qardaşlarının günahını bağışla». Bu sözlər Yusifə çatanda o
ağladı.
18 Sonra qardaşları özləri Yusifin yanına gedib önündə yerə qapandılar və
dedilər: «Biz sənin qullarınıq».
19 Yusif onlara dedi: «Məgər mən Allaham ki, məndən qorxursunuz?
20 Baxın siz mənə qarşı pis fikrə düşdünüz, lakin Allah onu yaxşı işə çevirdi
ki, bu gün gördüyünüzü etsin və çoxlu adamın həyatını qorusun.
21 Ona görə də qorxmayın, mən həm sizi, həm də övladlarınızı saxlaya-
cağam». Yusif onlara ürəklərincə olan sözlərlə təsəlli verdi.

Yusifin ölümü

22 Yusifin və atasının nəsli Misirdə sakin oldu. Yusif yüz on il ömür sürdü.
23 O, Efrayimin üç nəsil övladlarını gördü. Menaşşenin oğlu Makirin övladları
da Yusifin yanında doğuldu.
24 Bir gün Yusif qardaşlarına dedi: «Mən ölürəm, amma Allah mütləq sizə
nəzər salacaq. O sizi bu ölkədən İbrahimə, İshaqa və Yaquba and içdiyi torpağa
aparacaq».
25 * Sonra Yusif İsrailin övladlarını and içdirib dedi: «Allah mütləq sizə nəzər
salacaq. Gedən zaman mənim sümüklərimi də buradan çıxarın».
26 Yusif yüz on yaşında öldü. Onu Misirdə mumiyalayıb bir tabuta qoydular.

---

* **50:11** *Avel-Misrayim* – ibrani dilində *Misirlilərin yası.* * **50:13** Həv. 7:16 * **50:25** Çıx. 13:19; Yeşua 24:32; İbr. 11:22

ÇIXIŞ
KİTABI
GİRİŞ

«Çıxış» Kitabının adı İsrail tarixində olan ən mühüm hadisə ilə bağlıdır. Bu, İsrail xalqının Allahın köməyi ilə Misir köləliyindən çıxmasıdır. Allah Öz möhtəşəmliyini, sədaqətini, mərhəmətini seçdiyi xalqına belə aşkar etdi.

Bu kitab dörd əsas hissədən ibarətdir: (1) İsraillilərin köləlikdən azad olması; (2) Onların Sina dağına getməsi; (3) Allahın Öz xalqı ilə bağladığı əhdi və onunla bağlı İsrailə yaşamaq üçün əxlaqi, mülki və dini qanunların verilməsi; (4) İsrail üçün ibadətgahın – müqəddəs məskənin və onun avadanlığının qurulması, həmçinin kahinlər üçün Allaha ibadət qayda-qanunların verilməsi.

Bu kitab hər şeydən əvvəl köləlikdən qurtarıb gələcəyə ümidlə baxan Allah xalqının formalaşmasından danışır. Kitabın əsas qəhrəmanı olan Musa peyğəmbər İsrail xalqını Misirdən çıxarmaq üçün Allah tərəfindən rəhbər seçilmişdir.

Kitabın məzmunu:

1:1–15:21 İsraillilərin Misir köləliyindən azad olması
1:1-22 Misirdə köləlik
2:1–4:31 Musanın doğulması və həyatının ilk dövrü
5:11–11:10 Musanın və Harunun Misir fironuna qarşı çıxması
12:1–15:21 Pasxa və Misirdən çıxış
15:22–18:27 Qırmızı dənizdən Sina dağına köçmə
19:1–24:18 Sina dağında bağlanmış əhd və qanunlar
19:1-25 İsraillilər Sina dağında
20:1-26 Allahın On Əmri
21:1–24:18 Digər hökmlər
25:1–40:38 Müqəddəs məskən və ibadət üçün qaydalar

İsrail övladlarının Misirdəki vəziyyəti

1 * Yaqubla birlikdə ailələri ilə Misirə gələn İsrail övladlarının adları bunlar idi:
2 Ruven, Şimeon, Levi, Yəhuda,
3 İssakar, Zevulun, Binyamin,
4 Dan, Naftali, Qad, Aşer,
5 Yaqubun nəslindən törənən yetmiş nəfər idi. Yaqubun oğlu Yusif artıq Misirdə idi.
6 Vaxt yetişdi, Yusif, qardaşları və o nəslin hamısı öldü.
7 * Amma İsrail övladları çoxalıb böyüdülər, sayları artdı və onlar çox qüvvətləndi; ölkə onlarla doldu.
8 * Misirdə Yusifi tanımayan yeni bir padşah taxta çıxdı.
9 O, xalqına dedi: «Baxın İsrail övladları sayca bizdən çox və daha qüvvətlidir.
10 * Gəlin onlarla ağılla rəftar edək, yoxsa çoxalar və müharibə vaxtı düşmənlərimizlə birləşib bizə qarşı vuruşar, sonra isə ölkəni tərk edərlər».

* **1:1** Yar. 46:8-27 * **1:7** Həv. 7:17 * **1:8** Həv. 7:18 * **1:10** Həv. 7:19

11 Misirlilər İsrail övladlarına əziyyət vermək üçün onların üzərinə zülmkar
iş nəzarətçiləri qoydular. İsrail övladları firon üçün Pitom və Ramses adlanan
şəhərlər tikdilər. 12 Ancaq İsrail övladlarına əziyyət vermələrinə baxmayaraq, onlar çoxalıb
artırdı. Onda Misirlilər İsrail övladlarından qorxub,
13 onları sıxıntılı əsarətdə saxladılar.
14 Misirlilər İsrail övladlarını ağır işlərlə – palçıq tapdalamaqla, kərpic
kəsməklə və hər cür tarla işləri ilə amansızcasına işlədib onların həyatını acı
etdilər.
15 Misir padşahı birinin adı Şifra, o birinin adı Pua olan İbrani mamaçalarına
dedi:
16 «İbrani qadınlarını doğuzduranda baxın: əgər uşaq oğlan olarsa, onu
öldürün, yox, əgər qız olsa, qoy yaşasın».
17 Ancaq mamaçalar Allahdan qorxurdular və buna görə Misir padşahının
onlara əmr etdiyi kimi etmədilər və oğlan uşaqlarını sağ buraxdılar.
18 Misir padşahı mamaçaları çağırtdırıb onlara dedi: «Niyə belə etdiniz? Niyə
oğlan uşaqlarını sağ buraxdınız?»
19 Mamaçalar firona dedilər: «Çünki İbrani qadınları Misirli qadınlar kimi
deyil, onlar daha sağlamdırlar və mamaçalar onların yanına gəlməzdən əvvəl
doğurlar».
20 Buna görə Allahın xalqı çoxalıb artdı. Allah mamaçalara da xeyirxahlıq
göstərdi.
21 Ondan qorxduqlarına görə bu qadınlara da ailə nəsib etdi.
22 * Firon bütün xalqına əmr edib dedi: «İbranilərdən hər doğulan oğlan
uşağını Nil çayına atın! Hər qız uşağını isə sağ qoyun».

2

Musanın doğulması

1 O zaman Levi qəbiləsindən bir kişi öz nəslindən bir arvad aldı.
2 * O hamilə olub oğul doğdu və uşağın gözəl olduğunu görüb üç ay gizlətdi.
3 Bundan artıq onu gizlədə bilməyərək qamışdan bir səbət götürüb ona qır
və qatran sürtdü, körpəni səbətin içinə salıb Nil çayının kənarındakı qamışlığın
arasına qoydu.
4 Körpənin bacısı isə onun başına nə gələcəyini bilmək üçün uzaqda durub
baxırdı.
5 Fironun qızı çimmək üçün çaya girdi. Onun qarabaşları isə çayın kənarında
gəzişirdilər. Fironun qızı qarğıların arasında səbəti görüb onu gətirmək üçün
kənizini göndərdi.
6 Sonra səbəti açıb bir oğlan gördü. Körpə ağlayırdı. Fironun qızı ona rəhmi
gəldiyindən dedi: «Bu, İbrani oğlanlarındandır».
7 Körpənin bacısı fironun qızına dedi: «Bəlkə gedib sənin üçün İbrani
qadınlarından bir dayə çağırım ki, körpəni əmizdirsin?»
8 Fironun qızı ona «get» dedi. Qız gedib körpənin anasını çağırdı.
9 Fironun qızı ona dedi: «Bu körpəni götürüb mənim üçün əmizdir, sənə
bunun haqqını verərəm». Qadın körpəni götürüb əmizdirdi.

* **1:22** Həv. 7:19 * **2:2** Həv. 7:20-21; İbr. 11:23

10 * Uşaq böyüdü və qadın onu firon qızının yanına apardı. Fironun qızı uşağı oğulluğa götürdü. O, uşağın adını Musa* qoyub dedi: «Oğlanı sudan çıxartdığım üçün ona bu adı qoydum».

Musa Misirlini öldürür

11 * * Çox illər keçdi, Musa böyüdü. Bir dəfə o öz xalqının yanına getdi və onların ağır zəhmətini gördü. Bir Misirlinin onun xalqından olan İbranini döydüyünü gördü.
12 Musa ətrafına baxıb heç kəsin olmadığını görəndə Misirlini öldürüb qumda gizlətdi.
13 Ertəsi gün o yenə gedəndə gördü ki, iki İbrani bir-biri ilə dalaşır. Musa haqsız olana dedi: «Yoldaşını niyə vurursan?»
14 O adam dedi: «Səni bizim üstümüzə kim başçı və hakim qoyub? Yoxsa Misirlini öldürdüyün kimi məni də öldürmək fikrindəsən?» Musa qorxaraq ürəyində dedi: «Deyəsən, bu iş barədə bilirlər».
15 * Firon bu işdən xəbərdar olanda Musanı öldürtdürmək istədi. Ancaq Musa fironun əlindən qaçıb Midyan torpağına çataraq bir quyunun yanında oturdu.

Musa Midyanda yaşayır

16 Midyan kahininin yeddi qızı var idi. Onlar gəlib quyudan su çəkərək ataларının qoyun-keçilərinə su vermək üçün təknələri doldurdular.
17 O vaxt çobanlar gəlib onları qovdular; onda Musa qalxıb qızlara kömək etdi və qoyun-keçilərinə su verdi.
18 Qızlar ataları Reuelin yanına gələndə o dedi: «Necə oldu ki, bu gün tez gəldiniz?»
19 Onlar dedilər: «Bir Misirli bizi çobanların əlindən qurtardı və bizim üçün quyudan su çəkib qoyun-keçiyə su verdi».
20 O, qızlarına dedi: «O adam haradadır? Onu niyə buraxdınız? Çağırın, gəlib çörək yesin».
21 Musa o adamın evində qalmağa razı oldu. O da qızı Sipporanı Musaya arvad olaraq verdi.
22 Sippora bir oğlan doğdu. Musa onun adını Gerşom† qoyub dedi: «Mən yad bir ölkədə qərib oldum».

Allah İsraillilərin fəryadını eşidir

23 Xeyli vaxt keçəndən sonra Misir padşahı öldü. İsrail övladları ağır zəhmət çəkdikləri üçün fəryad edib inlədilər. Ağır zəhmətlərinə görə etdikləri nalələri Allaha çatdı.
24 * Allah onların iniltisini eşitdi; İbrahimlə, İshaqla və Yaqubla olan əhdini xatırladı.
25 Allah İsrail övladlarının qul olduqlarını gördü və onlara nəzər saldı.

3

Rəbb Musanı çağırır

1 * Musa qayınatası Midyan kahini Yetronun sürüsünü otarırdı. Bir dəfə o, sürünü səhranın o biri tərəfinə aparıb Allahın dağı Xorevə gəldi.

---

* **2:10** Həv. 7:20-21 * **2:10** *Musa* – ibrani dilində *çıxaran.* * **2:11** İbr. 11:24 * **2:11** Həv. 7:23-28,35 * **2:15** Həv. 7:29; İbr. 11:27 † **2:22** *Gerşom* – ibrani dilində *orada qərib.* * **2:24** Yar. 15:13-14 * **3:1** Həv. 7:30-34

2 Birdən Rəbbin mələyi ona bir kol arasından od-alov içərisində göründü; od
içində kolun sönmədən yanmasını görüb
3 Musa öz-özünə dedi: «Gedim, bu qəribə mənzərəyə baxım, görüm nə üçün
bu kol yanıb qurtarmır».
4 Rəbb Musanın baxmağa gəldiyini görəndə Allah kolun ortasından onu
çağırıb dedi: «Musa, Musa!» O da «mən buradayam» dedi.
5 * Allah dedi: «Buraya yaxınlaşma. Ayaqlarından çarıqlarını çıxart, çünki
durduğun yer müqəddəs torpaqdır».
6 * Sonra dedi: «Mən atanın Allahı, İbrahimin Allahı, İshaqın Allahı və
Yaqubun Allahıyam». Musa üzünü örtdü, çünki Allaha baxmağa qorxurdu.
7 Rəbb dedi: «Həqiqətən, Mən Misirdə olan xalqımın əziyyətini gördüm,
nəzarətçilərin əlindən etdikləri fəryadlarını eşitdim və dərdlərinə nəzər saldım.
8 Mən ona görə gəldim ki, onları Misirlilərin əlindən qurtarıb bu ölkədən
çıxarım və geniş, nemətli bir diyara, süd və bal axan torpağa – Kənanlıların,
Xetlilərin, Emorluların, Perizlilərin, Xivlilərin və Yevusluların ölkəsinə
aparım.
9 İndi isə İsrail övladlarının fəryadı Mənə çatdı, Misirlilərin onlara etdikləri
zülmü görürəm.
10 Buna görə də get. Səni fironun yanına göndərirəm ki, xalqım İsrail
övladlarını Misirdən çıxarasan».
11 Musa Allaha dedi: «Axı mən kiməm ki, fironun yanına gedib İsrail
övladlarını Misirdən çıxarım?»
12 Allah dedi: «Mən sənin‌lə‌yəm. Mənim səni göndərdiyimə əlamət bu
olacaq: sən xalqı Misirdən çıxaranda bu dağda Mənə ibadət edəcəksiniz».
13 * Musa Allaha dedi: «İsrail övladlarının yanına gedib “məni sizin yanınıza
atalarınızın Allahı göndərib” deyəndə onlar məndən soruşa bilərlər: “Bəs
Onun adı nədir?” Onda mən nə deyim?»
14 * Allah Musaya dedi: «Var Olan Mənəm». Sonra dedi: «İsrail övladlarına
belə söylə: “‹Mənəm› deyən sizin yanınıza məni göndərdi”».
15 * O yenə Musaya dedi: «İsrail övladlarına söylə: “Atalarınızın Allahı,
İbrahimin Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun Allahı Rəbb* məni sizin yanınıza
göndərdi”. Əbədi olaraq adım budur. Nəsildən-nəslə anılan ismim budur.
16 Get, İsrail ağsaqqallarını topla və onlara belə söylə: “Atalarınızın Allahı,
İbrahimin, İshaqın və Yaqubun Allahı Rəbb mənə görünərək bunları dedi: ‹Siz
və Misirdə başınıza gətirilənlərin hamısı nəzərimdədir.
17 Söz verdim ki, sizi Misirdəki əziyyətdən qurtarıb Kənanlıların, Xetlilərin,
Emorluların, Perizlilərin, Xivlilərin və Yevusluların ölkəsinə – süd və bal axan
torpağa aparacağam›”.
18 İsrail ağsaqqalları sənin sözünə qulaq asacaqlar. Sən onlarla birgə Misir
padşahının yanına gedib de: “İbranilərin Allahı Rəbb bizə göründü. İndi bizə
izin ver ki, çöldə birlikdə üç günlük yol gedək və orada Allahımız Rəbbə
qurban gətirək”.
19 Amma bilirəm ki, Misir padşahı qüdrətli əl vasitəsilə məcbur olmasa, sizin
getməyinizə izin verməyəcək.

---

* **3:5** Yeşua 5:15 * **3:6** Çıx. 3:15; Mat. 22:32; Mark 12:26; Luka 20:37; Həv. 3:13; 7:32 * **3:13** Çıx. 6:2-3 * **3:14** Yəh. 8:24,28,58; Vəhy 1:4,8 * **3:15** Mat. 22:32; Mark 12:26; Luka 20:37; Həv. 3:13

* **3:15** *Rəbb* – ibrani mətnində *Yahve* olan bu sözü *Odur* kimi də demək olar. Bu söz səs və məna cəhətindən 3:14-də *Mənəm* – ibrani mətnində *Ehye* sözü ilə əlaqəlidir.

20 Mən də əlimi uzadıb orada hər cür xariqələrimi göstərərək Misiri vura-
cağam; bundan sonra Misir padşahı sizi buraxacaq.
21 * Bu xalqa qarşı Misirlilərin gözündə lütf qazandıracağam ki, yola
düşdüyünüz zaman əliboş getməyəsiniz.
22 Hər qadın öz qonşusundan, yaxınlıqda qalan qadından qızıl-gümüş əşya və
paltar istəsin. Bunlarla oğul və qızlarınızı bəzəyəcəksiniz, beləcə Misirliləri
soyacaqsınız».

4

Allahın Musaya verdiyi əlamətlər

1 Musa belə cavab verdi: «Bəlkə onlar mənə inanmayaraq sözümə qulaq
asmayıb "Rəbb sənə görünməyib" deyəcəklər?»
2 Rəbb Musaya dedi: «Sənin əlindəki nədir?» O dedi: «Əsa».
3 Rəbb dedi: «Onu yerə at». Musa onu yerə atdı və əsa ilan oldu. Musa onun
qabağından qaçdı.
4 Rəbb Musaya dedi: «Əlini uzadıb onun quyruğundan tut». Musa əlini
uzadıb tutanda o yenə əlində əsa oldu.
5 Sonra Rəbb dedi: «Bu əlamət ona görədir ki, İsraillilər ataların ın Allahı,
İbrahimin Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun Allahı Rəbbin sənə göründüyünə
inansınlar».
6 Rəbb yenə dedi: «İndi əlini qoynuna qoy». Musa əlini qoynuna qoydu.
Onu qoynundan çıxaranda, əli cüzama * tutulub qar kimi ağappaq oldu.
7 Sonra Rəbb dedi: «Əlini yenə qoynuna qoy». Musa yenə əlini qoynuna
qoydu. Əlini qoynundan götürəndə əli yenə də bədəni kimi oldu.
8 Rəbb davam etdi: «Əgər sənə inanmasalar və əvvəlki əlaməti qəbul
etməsələr, sonrakı əlaməti qəbul edəcəklər.
9 Bu iki əlamətə də inanmayıb sözünə qulaq asmasalar, Nil çayının suyundan
götürüb quruya tök. Çaydan götürdüyün su quruda qana çevriləcək».
10 Musa Rəbbə dedi: «Ya Xudavənd, mən nə keçmişdə, nə də qulunla
danışdığın vaxt natiq olmamışam, çünki dili ağır, səlis danışmayan bir
adamam».
11 Rəbb ona dedi: «Ağzı insana kim verib? İnsanı lal, kar, kor yaxud gözlü
edən kimdir? Bunu edən Mən Rəbb deyiləmmi?
12 İndi get, Mən ağzınla danışacağam və deyəcəyin sözü sənə öyrədəcəyəm».
13 Musa dedi: «Ya Xudavənd, yalvarıram, başqa adamı göndər».
14 Rəbb Musaya qəzəblənib dedi: «Qardaşın Levili Harun yoxdurmu?
Bilirəm ki, onun yaxşı nitqi var. İndi o səni qarşılamağa gəlir. Səni görəndə
ürəkdən sevinəcək.
15 Qardaşınla danış, nə demək lazımdırsa, ona başa sal. Mən isə sənin və
onun ağzı ilə danışacağam. Sizə nə etməyi öyrədəcəyəm.
16 Sənin əvəzinə xalqla Harun danışacaq. O sənin üçün ağız kimi, sən isə
onun üçün Allah kimi olacaqsan.
17 Bu əsanı əlinə götür; onunla əlamətlər göstərəcəksən».

Musanın Misirə qayıtması

18 Musa oradan getdi və qayınatası Yetronun yanına qayıdıb dedi: «İzin ver
qayıdıb Misirdəki xalqımın yanına gedim, görüm onlar sağ-salamatdırlar ya
yox?» Yetro Musaya dedi: «Salamat get».

* **3:21** Çıx. 12:35-36 * **4:6** *Cüzam* – yaxud *iyrənc dəri xəstəliyi.*

19 Midyan torpağında Rəbb Musaya dedi: «Misirə qayıt, çünki sənin canını
almaq istəyən adamların hamısı ölüb».
20 Musa arvadını və oğullarını götürüb eşşəyə mindirdi və Allahın buyur-
duğu əsanı əlinə götürüb Misirə yollandı.
21 Rəbb Musaya dedi: «Misirə qayıdanda sənə buyurduğum bütün möcüzələrə
fikir ver və fironun hüzurunda onları göstər; ancaq Mən onun ürəyini inadkar-
laşdıracağam və o, xalqı buraxmayacaq.
22 Firona söyləyəcəksən: "Rəbb belə deyir: İsrail Mənim oğlum, Mənim
ilkimdir.
23 * Sənə dedim ki, Mənə ibadət etmək üçün oğlumu burax! Sən isə onu
buraxmaqdan boyun qaçırdın. Onda Mən sənin ilk oğlunu öldürəcəyəm"».
24 Yolda gecələyərkən Rəbb Musaya rast gəldi və onu öldürmək istədi.
25 O zaman Sippora çaxmaq daşı götürüb oğlunu sünnət etdi və sünnət dərisini
Musanın ayaqlarına toxundurub dedi: «Sən mənim qan adaxlımsan».
26 Beləliklə, Rəbb ondan əl çəkdi.
Sippora Musaya sünnətə görə «qan adaxlımsan» demişdi.

Musa və Harun İsrail ağsaqqallarının yanında

27 Rəbb Haruna dedi: «Musanı qarşılamaq üçün səhraya get». Harun gedib
Allahın dağında qardaşına rast gəldi və onunla öpüşdü.
28 Musa Haruna Rəbb onu necə göndərdiyini bildirdi. Rəbbin bütün
sözlərini və ona göstərmək üçün əmr etdiyi bütün əlamətləri barədə Haruna
danışdı.
29 Musa və Harun gedib İsrail övladlarının bütün ağsaqqallarını topladılar.
30 Harun Rəbbin Musaya söylədiyi sözlərin hamısını onlara dedi və xalqın
qarşısında əlamətlər göstərdi.
31 Xalq bunlara inandı. Onlar Rəbbin İsrail övladlarının əziyyətini görüb
nəzər saldığını eşidəndə əyilib Ona səcdə etdilər.

5

Musa və Harun fironun sarayında

1 Musa və Harun gəlib firona dedilər: «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir:
"Xalqımı burax ki, səhrada Mənim üçün bayram keçirsinlər!"»
2 Firon dedi: «Rəbb kimdir ki, Onun səsinə qulaq asıb İsrail övladlarını
buraxım? Rəbbi tanımıram, İsrail övladlarını da buraxmıram».
3 Onlar dedilər: «İbranilərin Allahı bizə göründü. Qoy səhrada üç gün yol
gedək və Allahımız Rəbbə qurban gətirək ki, bizə vəba göndərməsin yaxud da
qılıncla məhv etməsin».
4 Misir padşahı onlara dedi: «Ey Musa və Harun, nə üçün xalqı işindən
ayırırsınız? Gedin, işinizi görün».
5 Sonra firon dedi: «Artıq ölkədə xalq çoxdur, siz isə onları işindən ayırıb
istirahət verirsiniz».

Fironun İsrail xalqına qarşı qəddarlığı

6 Həmin gün firon xalqın nəzarətçilərinə və gözətçilərinə əmr edib dedi:
7 «İndiyə kimi etdiyinizdən fərqli olaraq, bir daha xalqa kərpic düzəltmək
üçün saman verməyin. Qoy özləri gedib saman yığsınlar.
8 Ancaq indiyə qədər onların üzərlərinə qoyduğunuz gündəlik kərpic sayını
azaltmayın. Çünki onlar tənbəldirlər və buna görə də "gedək Allahımıza
qurban gətirək" deyib fəryad edirlər.

* **4:23** Çıx. 12:29

9 Bu adamlara daha ağır iş verilsin ki, çox çalışsınlar və yalanlara fikir
verməsinlər».
10 Xalqın nəzarətçi və gözətçiləri adamların yanına gəlib onlara dedilər:
«Firon belə deyir: "Mən sizə saman verməyəcəyəm.
11 Gedin, özünüz haradan istəyirsiniz, saman götürün, ancaq işiniz azal-
mayacaq"».
12 Xalq bütün Misir torpağına səpələnib saman əvəzinə küləş yığmağa
başladı.
13 Nəzarətçilər onları məcbur edərək deyirdilər: «Sizə saman verilən vaxt
gördüyünüz gündəlik işi yerinə yetirin».
14 Firon nəzarətçiləri İsrail övladlarının üzərinə qoyduqları İsrailli gözətçiləri
döyüb dedilər: «Niyə dünən və bu gün indiyə qədər olan gündəlik kərpic sayını
yerinə yetirməmisiniz?»
15 İsrail övladlarından olan gözətçilər fironun yanına gəlib ona fəryad edərək
dedilər: «Qullarınla niyə belə rəftar edirsən?
16 Qullarına saman vermirlər, ancaq bizə "kərpiclər düzəldin" deyirlər.
Budur, qulların döyülür. Bu sənin xalqının günahıdır».
17 O isə dedi: «Tənbəlsiniz, tənbəl, buna görə də "gedək, Rəbbə qurban
gətirək" deyirsiniz.
18 İndi gedin işləyin. Sizə saman verilməyəcək, ancaq gündəlik kərpic sayını
düzəltməlisiniz».
19 İsrailli gözətçilər «sizin üçün müəyyən olunmuş gündəlik kərpic sayı azal-
mayacaq» sözlərini eşidəndə pis vəziyyətə düşdüklərini anladılar.
20 İsrailli gözətçilər fironun yanından çıxanda yolda durub onları gözləyən
Musa və Harunla rastlaşıb
21 dedilər: «Qoy Rəbb sizin nə etdiyinizi görsün və sizi məhkum etsin! Siz
bizi fironla əyanlarının gözündə iyrənc etdiniz və bizi öldürmək üçün əllərinə
qılınc verdiniz».
22 Musa Rəbbə müraciət edib dedi: «Ey Xudavənd, nə üçün xalqı belə bəlaya
saldın? Məni niyə göndərdin?
23 Sənin adınla fironla danışmaq üçün gələndən bəri o bu xalqı bəlaya salır,
Sən isə onları heç azad etmirsən».

6

1 Rəbb Musaya dedi: «İndi Mənim firona nə edəcəyimi görəcəksən: qüdrətli
əllə məcbur olanda İsrail xalqını buraxacaq, qüdrətli əllə məcbur olub onları
ölkəsindən qovacaq».

Allahın Musaya vədləri

2 * Sonra Allah Musaya dedi: «Mən Rəbbəm.
3 Mən İbrahimə, İshaqa və Yaquba Külli-İxtiyar Allah adı ilə göründüm, ancaq
Rəbb adı ilə Özümü onlara tanıtdırmadım.
4 Onlarla da Mən əhd bağladım ki, qərib yaşadıqları ölkəni – Kənan torpağını
onlara verim.
5 İndi də Misirlilərin əsarətdə saxladığı İsrail övladlarının iniltisini eşidib Öz
əhdimi xatırladım.
6 Buna görə də İsrail övladlarına söylə: "Mən Rəbbəm. Sizi Misirlilərin
zülmündən qurtaracağam, onların əsarətindən çıxaracağam və qolumu uzadıb
böyük cəzalar bahasına sizi satın alacağam.

* **6:2** Çıx. 3:13-15

7 Sizi Özümə xalq edəcəyəm və sizin Allahınız olacağam. Onda biləcəksiniz
ki, sizi Misirlilərin zülmündən qurtaran Allahınız Rəbb Mənəm.
8 Mən İbrahimə, İshaqa və Yaquba and içərək verəcəyimi vəd etdiyim torpağa
sizi aparıb, oranı sizə mülk olaraq verəcəyəm. Mən Rəbbəm"».
9 Musa İsrail övladlarına elə söylədi. Ancaq onlar ruhdan düşdüklərinə və ağır
əsarət çəkdiklərinə görə Musaya qulaq asmadılar.
10 Rəbb Musaya dedi:
11 «Misir padşahı fironun yanına gedib söylə ki, İsrail övladlarını ölkəsindən
buraxsın!»
12 Musa Rəbbin önündə dedi: «İsrail övladları mənə qulaq asmadı, firon mənə
necə qulaq asacaq? Mən yaxşı danışa bilmirəm».
13 Rəbb Musa və Harunla danışıb onlara İsrail övladları və Misir padşahı firon
üçün əmrlər verdi ki, İsrail övladlarını Misir torpağından çıxartsınlar.

Musanın və Harunun nəsil şəcərəsi

14 İsrail övladlarının nəsil başçıları bunlardır: İsrailin ilk oğlu Ruvenin oğulları:
Xanok, Pallu, Xesron və Karmi; Ruvenin nəsli bunlardan ibarətdir.
15 Şimeonun oğulları: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin, Sohar və Kənanlı bir
qadının oğlu Şaul; Şimeonun nəsli bunlardan ibarətdir.
16 * Nəsillərinə görə Levinin oğulları bunlardır: Gerşon, Qohat və Merari.
Levi yüz otuz yeddi il ömür sürdü.
17 Nəsillərinə görə Gerşonun oğulları: Livni və Şimey.
18 Qohatın oğulları: Amram, İshar, Xevron və Uzziel; Qohat yüz otuz üç il
ömür sürdü.
19 Merarinin oğulları: Maxli və Muşi; nəsillərinə görə Levinin ailəsi bunlar-
dan ibarətdir.
20 Amram bibisi Yokevedi arvad olaraq aldı; arvadı ona Harunu və Musanı
doğdu. Amram yüz otuz yeddi il ömür sürdü.
21 İsharın oğulları: Qorah, Nefeq və Zikri.
22 Uzzielin oğulları: Mişael, Elsafan və Sitri.
23 Harun Naxşonun bacısı Amminadavın qızı Elişevanı arvad aldı; arvadı
ona Nadavı, Avihunu, Eleazarı və İtamarı doğdu.
24 Qorahın oğulları: Assir, Elqana və Aviasaf; Qorahın ailəsi bunlardan
ibarətdir.
25 Harunun oğlu Eleazar Putielin qızlarından birini arvad aldı; arvadı ona
Pinxası doğdu. Ailələrinə görə Levililərin nəsil başçıları bunlardır.
26 Adları çəkilən Harun və Musa o adamlardır ki, Rəbb onlara «İsrail
övladlarını dəstələrlə Misir torpağından çıxarın» demişdi.
27 Onlar həmin Musa və Harun idi ki, İsrail övladlarını Misir torpağından
çıxarmaq üçün Misir padşahı fironla danışmışdılar.

Allahın Musaya və Haruna buyurduğu əmrlər

28 Misir torpağında Rəbbin Musa ilə danışdığı gün
29 Rəbb Musaya dedi: «Mən Rəbbəm! Sənə dediyim bütün sözləri Misir
padşahı firona söylə».
30 Musa Rəbbin önündə dedi: «Mən yaxşı danışa bilmirəm, firon mənə necə
qulaq asacaq?»

---

* **6:16** Say. 3:17-20; 26:57-58; 1Saln. 6:16-19

7

1 Rəbb Musaya dedi: «Səni firon üçün Allah kimi qoydum, qardaşın Harun
isə sənin peyğəmbərin olacaq.
2 Mənim sənə verdiyim əmri qardaşın Haruna söylə. Qoy o da firona
söyləsin ki, İsrail övladlarını ölkəsindən buraxsın!
3 * Lakin Mən fironun ürəyini inadkar edəcəyəm ki, Misir torpağında
göstərəcəyim çoxlu əlamətlər və möcüzələrə baxmayaraq,
4 firon sizə qulaq asmasın. Onda Mən əlimi Misir torpağına uzadıb böyük
cəzalar göndərərək ordularımı – xalqım İsrail övladlarını onların arasından
dəstələrlə çıxaracağam.
5 Əlimi Misir torpağına uzadaraq İsrail övladlarını onların arasından
çıxardığım vaxt Misirlilər biləcəklər ki, Rəbb Mənəm!»
6 Rəbb Musa və Haruna necə əmr etmişdisə, onlar da elə etdilər.
7 Fironla danışdıqları vaxt Musanın səksən, Harunun isə səksən üç yaşı var
idi.

Harunun əsası

8 Rəbb Musaya və Haruna dedi:
9 «Firon sizə “məni inandırmaq üçün bir möcüzə göstərin” deyəndə Musa
Haruna desin: “Öz əsanı götürüb fironun önündə yerə at ki, ilana dönsün”».
10 Musa və Harun fironun yanına gəlib Rəbb necə əmr etmişdisə, elə də
etdilər. Harun öz əsasını fironun və onun əyanlarının qarşısında yerə atdı və
əsa ilana döndü.
11 * Firon isə müdrik adamları və cadugərləri çağırdı. Misir sehrbazları da
öz sehrləri ilə belə etdilər.
12 Hər biri öz əsasını yerə atıb ilana döndərdi, ancaq Harunun əsası onların
əsalarını uddu.
13 Lakin Rəbbin söylədiyi kimi fironun ürəyi inadkar oldu və onlara qulaq
asmadı.

Birinci cəza: suyun qana dönməsi

14 Rəbb Musaya dedi: «Fironun inadkar ürəyi var, xalqı buraxmaqdan
boyun qaçırır.
15 Sən sabah səhər firon suya tərəf gedəndə qarşısına çıx. İlana dönən əsanı
əlinə götürüb, onu Nil çayının sahilində gözlə.
16 Sonra firona de: “İbranilərin Allahı Rəbb məni yanına göndərdi ki, sənə
deyim: ‹Xalqımı burax ki, səhrada Mənə ibadət etsin!› Ancaq sən indiyə qədər
qulaq asmadın,
17 * buna görə də Rəbb belə deyir: ‹Bundan biləcəksən ki, Rəbb Mənəm. Bax
mən əlimdəki əsanı Nil çayının suyuna vuracağam, onda su qana dönəcək.
18 Çayda olan balıqlar öləcək və çay iylənəcək, Misirlilər çaydan su içməyə
iyrənəcəklər›”».
19 Rəbb Musaya dedi: «Haruna belə söylə: “Əsanı götür və əlini bütün Misir
çayları, arxları, gölləri, hovuzları üzərinə uzat”. Onlar qana dönsün, bundan
başqa bütün Misir torpağında həm taxta, həm də daş qablarda qan olacaq».
20 Rəbb Musa və Haruna necə əmr etmişdisə, onlar da elə etdilər: fironun
və onun əyanlarının qarşısında Harun əsasını qaldırdı və çaydakı suya vurdu.
Nil çayındakı bütün su qana döndü;

---

* **7:3** Həv. 7:36 * **7:11** 2Tim. 3:8 * **7:17** Zəb. 78:44; Vəhy 11:6; 16:4

21 çaydakı balıqlar öldü və çay iyləndi. Misirlilər buradan su içə bilmədilər.
Misir torpağı qan içində idi.
22 Amma Misir sehrbazları da öz sehrləri ilə belə etdilər. Rəbbin söylədiyi
kimi fironun ürəyi inadkar oldu və onlara qulaq asmadı.
23 Firon qayıdıb öz sarayına gəldi; bu işi də ürəyinə salmadı.
24 Bütün Misirlilər Nil çayı sahilində yer qazmağa başladılar ki, içməli su
tapsınlar. Çünki çayın suyundan içə bilmirdilər.
25 Rəbb çaya bəla göndərəndən sonra yeddi gün keçdi.

8

İkinci cəza: qurbağalar

1 Rəbb Musaya dedi: «Fironun yanına gedib ona söylə: "Rəbb belə deyir:
xalqımı burax ki, Mənə ibadət etsin!
2 Əgər sən xalqımı buraxmaq istəməsən, mən sənin bütün torpağını qur-
bağalarla doldurub bəlaya salacağam.
3 Çay qurbağalarla qaynaşacaq və oradan çıxıb sənin sarayında, yataq
otağında, yatağının üstündə gəzəcəklər, əyanlarının, xalqının evlərinə,
təndirlərinə və xəmir tabaqlarına girəcəklər.
4 Sənin, xalqının və bütün əyanlarının üstünə qurbağalar çıxacaq"».
5 Rəbb Musaya dedi: «Haruna belə söylə: əsanı götür və əlini çayların, arxların
və göllərin üzərinə uzat. Qoy Misir torpağı qurbağalarla dolsun».
6 Harun əlini Misir suları üzərinə uzatdı və oradan qurbağalar çıxıb Misir
torpağını bürüdü.
7 Sehrbazlar da öz sehrləri ilə belə etdilər və Misir torpağına qurbağalar
yetirdilər.
8 Firon Musanı və Harunu çağırıb dedi: «Rəbbə yalvarın ki, məndən və
xalqımdan qurbağaları rədd etsin, onda Rəbbə qurban gətirmək üçün xalqı
buraxaram».
9 Musa firona dedi: «Söylə, nə vaxt sənin, əyanların və xalqın üçün dua edim
ki, qurbağalar səndən və evlərindən yox olsun və yalnız çayda qalsınlar?»
10 Firon dedi: «Sabah». Musa dedi: «Sən dediyin kimi olacaq. Bundan
biləcəksən ki, Allahımız Rəbbə bənzəri yoxdur!
11 Qurbağalar səndən, evlərindən, əyanlarından və xalqından rədd olacaq,
yalnız çayda qalacaqlar».
12 Musa və Harun fironun yanından çıxdılar.
Musa Rəbbin fironun üzərinə göndərdiyi qurbağalara görə Ona yalvardı.
13 Rəbb də Musanın sözünə əməl etdi. Evlərdə, həyətlərdə, tarlalarda olan
qurbağalar öldü.
14 Onları qalaq-qalaq yığdılar və torpaq iylənməyə başladı.
15 Ancaq firon vəziyyətin yüngülləşdiyini görəndə Rəbbin söylədiyi kimi
ürəyində inad etdi və onlara qulaq asmadı.

Üçüncü cəza: mığmığalar

16 Rəbb Musaya dedi: «Haruna belə söylə: "Əsanı uzadıb yerin tozuna vur ki,
o bütün Misir ölkəsində mığmığalara dönsün"».
17 Onlar belə də etdilər. Harun əlindəki əsanı uzadıb yerin tozuna vurdu
və insanların da, heyvanların da üstünə mığmığalar qondu. Bütün Misir
torpağında yerin tozu mığmığaya döndü.
18 Sehrbazlar da öz sehrləri ilə mığmığalar gətirmək istədilər, ancaq bunu
bacarmadılar. İnsanların da, heyvanların da üstünə mığmığalar qondu.

19 * Sehrbazlar firona dedilər: «Bunda Allahın əli var». Ancaq Rəbbin
söylədiyi kimi fironun ürəyi inadkar oldu və o qulaq asmadı.

Dördüncü cəza: mozalanlar

20 Rəbb Musaya dedi: «Səhər tezdən qalx. Firon suya tərəf gedəndə onun
qarşısına gedib belə söylə: "Rəbb belə deyir: xalqımı burax ki, Mənə ibadət
etsin!
21 Əgər sən onları azad etmək istəməsən, sənin, əyanlarının, xalqının
üzərinə və evlərinin içinə mozalan yığınları göndərəcəyəm. Misirlilərin evləri,
yaşadıqları torpaq mozalanlarla dolacaq.
22 Ancaq o gün xalqımın yaşadığı Qoşen torpağını ayıracağam ki, orada
mozalanlar olmasın. Bundan biləcəksən ki, bu ölkədə Rəbb Mənəm.
23 Sənin xalqınla Öz xalqım arasında fərq qoyacağam. Bu əlamət sabah
olacaq"».
24 Rəbb belə də etdi. Fironun sarayını, əyanlarının evlərini, bütün Misir
torpağını ağır mozalan yığını basdı. Mozalanların əlindən ölkə viran oldu.
25 Firon Musanı və Harunu çağırıb dedi: «Gedin, bu ölkədə öz Allahınıza
qurban gətirin».
26 Ancaq Musa dedi: «Belə etmək olmaz, çünki bizim Allahımız Rəbbə
qurban kəsməyimiz Misirlilərdə ikrah hissi oyadacaq. Misirlilərin qabağında
ikrah oyadan qurbanlar kəssək, onlar bizi daşqalaq etməzlərmi?
27 Biz istəyirik ki, səhrada üç gün yol gedək və Allahımız Rəbbin bizə əmr
etdiyi kimi qurban gətirək».
28 Firon dedi: «Mən sizi buraxıram ki, səhrada Allahınız Rəbbə qurban
gətirəsiniz, ancaq çox uzağa getməyin. Mənim üçün də yalvarın».
29 Musa dedi: «Mən sənin yanından gedirəm. Rəbbə dua edəcəyəm ki, sabah
fironu, əyanlarını və xalqını mozalanlardan qurtarsın. Ancaq qoy firon xalqı
Rəbbə qurban gətirməyə buraxmamaqla yenə də bizi aldatmasın».
30 Musa fironun yanından gedib Rəbbə yalvardı.
31 Rəbb Musanın sözünə əməl etdi. Fironu, əyanlarını və xalqını mozalan-
lardan qurtardı. Daha mozalan qalmadı.
32 Ancaq bu dəfə də firon ürəyində inadkarlıq etdi və xalqı buraxmadı.

9

Beşinci cəza: qırğın

1 Rəbb Musaya dedi: «Fironun yanına gedib ona söylə: "İbranilərin Allahı
Rəbb belə deyir: xalqımı burax ki, Mənə ibadət etsin!
2 Əgər sən onları buraxmaqdan boyun qaçırıb saxlamağı davam etsən,
3 budur, Rəbb tarlanda olan heyvanların – at, eşşək, dəvə, mal-qara və
qoyun-keçinin üzərinə əlini qaldıracaq; çox ağır qırğın olacaq.
4 Ancaq Rəbb İsrail övladlarının heyvanları ilə Misirlilərin heyvanları
arasında fərq qoyacaq. İsrail övladlarına məxsus olan heyvanlardan heç biri
ölməyəcək"».
5 Rəbb vaxt təyin edib dedi: «Rəbb bunu ölkədə sabah edəcək».
6 Məhz bunu da Rəbb səhəri gün etdi. Misirlilərin bütün heyvanları öldü.
Ancaq İsrail övladlarının heyvanlarından heç biri ölmədi.
7 Firon vəziyyəti soruşdu və İsrail övladlarının heyvanlarından heç birinin
ölmədiyi barədə xəbər aldı. Ancaq fironun ürəyi inadkar oldu və o, xalqı
buraxmadı.

* **8:19** Luka 11:20

Altıncı cəza: irinli çibanlar

8 Rəbb Musaya və Haruna dedi: «Kürədən əlinizə ovuc-ovuc qurum
götürün. Qoy Musa onu fironun gözü önündə göyə səpsin.
9 Bütün Misir torpağında toz qalxacaq, insanların və heyvanların
bədənində irinli çibanlar əmələ gətirəcək».
10 * Onlar kürə qurumunu götürüb fironun hüzurunda dayandılar. Musa
onu göyə qədər səpdi, insanların və heyvanların bədəninə irinli çibanlar çıxdı.
11 Sehrbazlar da bu cəzaya görə Musanın qabağında dayana bilmədilər,
çünki sehrbazların və bütün Misirlilərin bədənlərinə çibanlar çıxmışdı.
12 Rəbbin Musaya söylədiyi kimi oldu: Rəbb fironun ürəyini inadkar etdi və
firon onlara qulaq asmadı.

Yeddinci cəza: dolu

13 Rəbb Musaya dedi: «Sabah səhər tezdən qalx və fironun qarşısına gedib
ona belə söylə: "İbranilərin Allahı Rəbb belə deyir: xalqımı burax ki, Mənə
ibadət etsin!
14 Çünki Mən bu dəfə sənin ürəyinə, əyanlarının və xalqının da üzərinə bütün
bəlalarımı göndərəcəyəm. Bundan biləcəksən ki, bütün dünyada Mənə bənzər
yoxdur.
15 Əgər indi əlimi uzadıb səni və xalqını qırğınla cəzalandırmış olsaydım, yer
üzündən silinib atılardın.
16 * Amma ona görə səni qoruyub saxladım ki, Öz gücümü sənə göstərim və
adım bütün dünyaya elan edilsin.
17 Sən hələ də Mənim xalqıma qarşı durmusan və onu buraxmırsan.
18 Budur, Mən sabah bu vaxt çox güclü bir dolu göndərəcəyəm: elə bir dolu
ki Misir qurulandan indiyə qədər orada olmayıb.
19 İndi heyvanlarını və çöldə olan hər şeyini apar, çünki tarlada qalan
bütün insanlar və heyvanlar evə gətirilməsə, onların üzərinə dolu yağacaq və
öləcəklər"».
20 Fironun əyanlarından bəzisi Rəbbin sözündən qorxub öz qul və heyvan-
larını tələsik evlərinə gətirdi.
21 Rəbbin sözünə etinasızlıq edənlər isə öz qul və heyvanlarını tarlada
qoydular.
22 Rəbb Musaya dedi: «əlini göyə uzat. Qoy bütün Misir torpağına və orada
olan insanların, heyvanların və bütün tarla bitkilərinin üzərinə dolu yağsın».
23 Musa əsasını göyə qaldırdı. Rəbb ildırımla dolu göndərdi və yerə od düşdü;
Rəbb Misir torpağı üzərinə dolu yağdırdı.
24 * Beləliklə, çox güclü bir dolu yağdı. Dolu içində od alışırdı; Misir milləti
mövcud olduğu vaxtdan bəri burada belə dolu olmamışdı.
25 Dolu bütün Misir torpağında insandan tutmuş heyvana və tarla
bitkilərinə qədər hər şeyi məhv etdi. Çöldə bitən bütün otlar və ağaclar tələf
oldu.
26 Ancaq İsrail övladlarının yaşadığı Qoşen torpağına dolu yağmadı.
27 Firon Musanı və Harunu çağırtdırıb onlara dedi: «Bu dəfə günah etdim.
Rəbb ədalətlidir, mən və xalqım isə haqsızıq.
28 Kifayətdir! Rəbbə yalvarın ki, bu dəhşətli ildırım və dolu dayansın. Sizi
azad edərəm, daha burada qalmayın».

* **9:10** Vəhy 16:2 * **9:16** Rom. 9:17 * **9:24** Vəhy 8:7; 16:21

29 Musa ona dedi: «Şəhərdən çıxanda əlimi Rəbbə tərəf qaldıracağam, ildırım
dayanacaq və daha dolu yağmayacaq. Bundan biləcəksən ki, dünya Rəbbə
məxsusdur.
30 Ancaq mən bilirəm ki, sən və əyanların yenə də Rəbb Allahdan qorxmur-
sunuz».
31 Bu vaxt kətan və arpa məhsulu məhv oldu, çünki arpa dən gətirmiş, kətan
isə qozalanmışdı.
32 Ancaq buğda və pərinc məhsulu məhv olmadı, çünki onlar gec yetişir.
33 Musa fironun yanından ayrılıb şəhərdən çıxdı və əlini Rəbbə tərəf qaldırdı;
ildırım və dolu dayandı və yerə yağış yağmadı.
34 Firon yağışın, dolunun və ildırımın dayandığını görüb yenə də günah
etməyə başladı, özü və əyanları ürəklərini inadkar etdilər.
35 Rəbbin Musa vasitəsilə söylədiyi kimi fironun ürəyi inadkarlaşdı və o,
İsrail övladlarını buraxmadı.

10

Səkkizinci cəza: çəyirtkə

1 Rəbb Musaya dedi: «Fironun yanına get. Mən fironun və əyanlarının
ürəyini ona görə inadkar etmişəm ki, onların arasında Öz əlamətlərimi
göstərim.
2 Sən isə Misirdə nə cür işlər etdiyimi və onlara göstərdiyim əlamətləri oğluna
və nəvənə nəql edərsən. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm».
3 Musa və Harun yenə fironun yanına gəlib ona söylədilər: «İbranilərin
Allahı Rəbb belə deyir: "Nə vaxta qədər qarşımda özünü aşağı tutmaqdan
imtina edəcəksən? Xalqımı burax ki, Mənə ibadət etsin!
4 Əgər sən Mənim xalqımı azad etməsən, Mən sabah ölkənə çəyirtkələr
göndərəcəyəm.
5 Çəyirtkələr yer üzünü elə örtəcək ki, torpağı görmək olmayacaq. Dolu
yağandan sonra sizə qalan şeyləri də onlar yeyəcəklər; tarladakı ağaclarınızın
verdiyi zoğları da yeyəcəklər.
6 Onlar sənin, əyanlarının və bütün Misirlilərin evlərini dolduracaqlar. Belə
şeyi nə ataların, nə də babaların bu torpaqda məskən saldıqları gündən indiyə
qədər görməmişdilər"». Musa dönüb fironun yanından çıxdı.
7 Fironun əyanları ona dedilər: «Nə vaxta qədər bu adam bizə tələ quracaq?
Bu adamları burax, qoy onlar özlərinin Allahı Rəbbə ibadət etsinlər. Məgər
sən hələ bilmirsən ki, Misir məhv olur?»
8 Musanı və Harunu yenə fironun yanına çağırdılar. Firon onlara dedi:
«Gedin, Allahınız Rəbbə ibadət edin. Ancaq deyin görək kimlər gedəcək?»
9 Musa dedi: «Uşaq, qoca, oğul, qızlarımız, qoyun-keçi və mal-qaramızla
birgə gedəcəyik, çünki Rəbbə bayram etməliyik».
10 Firon onlara dedi: «Əgər mən sizi arvad-uşağınızla birgə buraxsam, qoy
Rəbb sizə kömək olsun! Yəqin sizin pis niyyətiniz var.
11 Belə olmaz! Siz kişilər gedin və Rəbbə ibadət edin. Məgər bunu
istəmirsiniz?» Sonra firon onları öz hüzurundan qovdu.
12 Onda Rəbb Musaya dedi: «Əlini Misir torpağının üzərinə uzat. Qoy Misir
torpağına çəyirtkələr hücum etsin və bütün ölkənin bitkilərini, dolu yağandan
sonra qalan hər şeyi yesinlər».
13 Musa əsasını Misir torpağının üzərinə uzatdı. Rəbb ölkəyə bütün o günü
və gecəni davam edən şərq küləyi göndərdi. Səhər açılanda şərq küləyi özü ilə
çəyirtkələr gətirdi.

14 * Çəyirtkələr Misir ölkəsinə hücum edərək bütün Misir torpağına yayıldılar.
Onlar o qədər çox idi ki, bu qədəri heç vaxt olmayıb və bundan sonra da
olmayacaq.
15 Çəyirtkələr bütün yer üzünü elə bürüdü ki, torpaq görünmürdü. Onlar
ölkənin bütün bitkilərini və dolu yağandan sonra qalan bütün meyvələrini
yedilər; bütün Misir torpağında nə ağaclarda, nə də çöllüklərdə heç bir yaşıllıq
qalmadı.
16 Firon tələsik Musanı və Harunu çağırıb onlara dedi: «Allahınız Rəbbə və
sizə qarşı günah etdim,
17 xahiş edirəm, təkcə bu dəfə günahımı bağışlayın və Allahınız Rəbbə yal-
varın ki, bu ölümcül bəla məni tərk etsin».
18 Musa fironun yanından çıxıb Rəbbə yalvardı.
19 Rəbb küləyi döndərib çox güclü qərb küləyi göndərdi və külək çəyirtkələri
aparıb Qırmızı dənizə atdı və bütün Misir ölkəsində bir çəyirtkə belə, qalmadı.
20 Ancaq Rəbb fironun ürəyini inadkarlaşdırdı və o, İsrail övladlarını burax-
madı.

Doqquzuncu cəza: zülmət

21 * Sonra Rəbb Musaya dedi: «əlini göyə tərəf uzat ki, Misir torpağında
zülmət, qatı qaranlıq olsun».
22 Musa əlini göyə tərəf uzatdı və Misir torpağında üç gün qatı zülmət oldu.
23 Üç gün heç kəs bir-birini görmədi və heç kəs yerindən tərpənə bilmədi.
Bütün İsrail övladlarının yaşadıqları yerlər isə işıqlıq idi.
24 Firon Musanı çağırıb dedi: «Gedin, Rəbbə ibadət edin. Qoy uşaqlarınız da
sizinlə getsin, ancaq qoyun-keçiniz və mal-qaranız burada qalsın».
25 Musa isə dedi: «Sən bizə ünsiyyət qurbanları və yandırma qurbanları da
verməlisən ki, Allahımız Rəbbə qurban gətirək.
26 Heyvanlarımız da bizimlə getməlidir: bir dırnaqlı da qalmamalıdır, çünki
Allahımız Rəbbə qurban gətirmək üçün onları götürməliyik. Ancaq biz oraya
gedib çatmamış Rəbbə nəyi qurban gətirəcəyimizi bilmirik».
27 Rəbb fironun ürəyini inadkar etdi və o, İsrail övladlarını buraxmaq
istəmədi.

Musa fironun yanından çıxır

28 Sonra firon Musaya dedi: «Rədd ol, özünü gözlə və bir də mənim gözümə
görünmə. Yenə də gözümə görünsən, öləcəksən».
29 Musa dedi: «Düz deyirsən, bir daha gözünə görünmərəm».

11

1 Sonra Rəbb Musaya dedi: «Fironun və Misirlilərin üzərinə daha bir cəza
göndərəcəyəm. Bundan sonra o sizi buradan buraxacaq. Hətta nəinki
buraxacaq, buradan tamam qovacaq.
2 Xalqa çatdır ki, hər kişi öz qonşusundan və hər qadın öz rəfiqəsindən qızıl-
gümüş əşyalar istəsin».
3 Rəbb Öz xalqına Misirlilərin gözündə lütf qazandırdı. Musa özü də Misir
ölkəsində fironun əyanlarının və xalqın gözündə çox böyük adam idi.
4 Musa dedi: «Rəbb belə deyir: “Gecə yarısı Mən Misirin ortasından
keçəcəyəm;

* **10:14** Yoel 2:2; Vəhy 9:2-3 * **10:21** Zəb. 105:28; Vəhy 16:10

5 Misir torpağında taxtda oturan fironun oğlundan tutmuş dəyirman arxasında olan kəniz oğluna qədər hamının ilk oğlu öləcək. Hətta bütün heyvanların da ilk balaları öləcək.
6 Bütün Misir torpağında elə böyük fəryad qopacaq ki, indiyədək belə olmamışdır və bundan sonra da olmayacaq.
7 Lakin bütün İsrailliləri arasında nə insanların, nə də heyvanların üstünə heç it də hürməyəcək. Bundan biləcəksiniz ki, Rəbb İsrail övladları ilə Misirlilər arasında fərq qoymuşdur".
8 Sonra bütün bu qulların yanıma gələcək və mənə təzim edib deyəcəklər: "Sən və ardınca gələn bütün xalq buradan çıxın!" Bundan sonra mən çıxacağam». Sonra Musa qızğın qəzəblə fironun yanından çıxdı.
9 Rəbb Musaya demişdi: «Misir torpağında möcüzələrim çoxalsın deyə firon sizə qulaq asmayacaq».
10 Musa və Harun bütün bu möcüzələri fironun hüzurunda göstərdilər. Ancaq Rəbb fironun ürəyini inadkarlaşdırdı və o, İsrail övladlarını öz torpağından buraxmırdı.

12

Pasxa bayramı üçün təlimat

1 * Misir torpağında Rəbb Musaya və Haruna dedi:
2 «Bu ay sizin üçün ilin ilk ayı olacaq.
3 Bütün İsrail icmasına söyləyin: qoy bu ayın onuncu günündə hər kəs öz ailəsi üçün bir quzu, hər ev üçün bir quzu götürsün.
4 Əgər bir adamın ailəsi bir quzu üçün sayca azdırsa, qoy o adam evinə yaxın qonşusu ilə birgə bir quzu götürüb insanların sayına, hər kəsin yeyəcəyinə görə bölsün.
5 Özünüzə birillik qüsursuz erkək heyvan götürün: ya qoyunlardan bir toğlu yaxud keçilərdən bir çəpiş olsun.
6 Onu ayın on dördüncü gününə qədər saxlayın. Qoy axşamçağı bütün İsrail icmasının camaatı onu kəssin.
7 Qurbanın qanından götürüb onu yeyəcəkləri evin qapısının hər iki yan taxtasına və üst dirəyinə sürtsünlər.
8 Qoy həmin gecə onun ətini yesinlər; əti odda bişirib mayasız çörək və acı göyərti ilə yesinlər.
9 Onu çiy yaxud suda qaynadılmış halda yox, başı, ayaqları və içalatı ilə birgə odda bişirilmiş halda yeyin.
10 Ondan səhərə qədər bir şey saxlamayın və səhər qalanını yandırın.
11 Onu belə yeyin: beliniz qurşanmış, çarıqlarınız ayağınızda və dəyənəyiniz əlinizdə olsun, onu tələsik yeyin. Bu, Rəbbin Pasxasıdır.
12 Mən isə o gecə Misir torpağından keçəcəyəm. Misir torpağında olan həm insanların bütün ilk oğullarını, həm də heyvanların bütün ilk balalarını öldürəcəyəm. Bütün Misir allahlarına da cəza verəcəyəm. Rəbb Mənəm.
13 Sizin olduğunuz evlər üzərindəki qan sizin üçün əlamət olacaq. Qanı görəndə yan keçəcəyəm və Misir ölkəsini cəzalandırdığım zaman sizə məhvedici bəla gəlməyəcək.
14 Bu gün sizin üçün xatirə günü olacaq və onu Rəbb üçün bayram edəcəksiniz. Nəsildən-nəslə əbədi qayda olaraq onu bayram edin.

Mayasız Çörək bayramı

* **12:1** Lev. 23:5; Say. 9:1-5; 28:16; Qanun. 16:1-2

15 Yeddi gün mayasız çörək yeyin. Hətta birinci gün evlərinizdən mayanı yığışdırın. Çünki birinci gündən yeddinci günə qədər mayalı çörək yeyən hər kəsin ayağı İsrail övladlarının arasından kəsilməlidir.
16 Sizin üçün birinci və yeddinci günlərdə müqəddəs toplantı olsun. Bu günlər hər kəs özünə yemək hazırlamaqdan başqa heç bir iş görməsin.
17 Bu Mayasız Çörək bayramına ona görə riayət edin ki, məhz həmin gün sizi dəstələrlə Misir torpağından çıxartdım. Qoy nəsildən-nəslə bu sizin üçün əbədi qayda olsun və bu günə riayət edin.
18 Birinci ayın on dördüncü gününün axşamından ayın iyirmi birinci gününün axşamına qədər mayasız çörək yeyin.
19 Yeddi gün evinizdə maya olmasın, çünki mayalı bir şey yeyən hər kəs istər ölkədə qərib, istərsə də yerli olsun, ayağı İsrail icmasının arasından kəsilməlidir.
20 Heç bir mayalı şey yeməyin, yaşadığınız hər bir yerdə mayasız çörək yeyin».

İlk Pasxa bayramı

21 Musa İsrailin bütün ağsaqqallarını çağırıb dedi: «Ailələrinizə görə özünüz üçün toğlu ya çəpiş seçib götürün və Pasxa qurbanını kəsin.
22 Bir çəngə züfa otu götürüb ləyəndə olan qana batırın və oradakı qandan qapının üst dirəyinə və yan taxtalarına sürtün. Səhərə qədər heç kəs evinin qapısından çıxmasın.
23 * Rəbb Misirliləri bəlaya salmaq üçün gələndə qapının üst dirəyinin və hər iki yan taxtasının üzərində qan görüb o qapıdan yan keçəcək. Məhvedicini evinizə girməyə qoymayacaq.
24 Buna özünüz və övladlarınız üçün əbədi qayda kimi həmişə riayət edin.
25 Rəbbin söylədiyi kimi sizə verdiyi torpağa çatanda bu ibadətə riayət edərsiniz.
26 Övladlarınız sizdən “Bu ibadətin mənası sizin üçün nədir?” deyə soruşduqları zaman
27 onlara söyləyin: “Bu, Misirliləri bəlaya saldığı zaman Misirdə İsrail övladlarının evləri yanından keçib xilas edən Rəbb üçün Pasxa* qurbanıdır”». Xalq əyilib səcdə etdi.
28 Rəbb Musaya və Haruna necə əmr etmişdisə, İsrail övladları gedib elə də etdilər.

Onuncu cəza: ilk övladların ölümü

29 * Gecəyarısı Rəbb Misir torpağında olan bütün ilk oğulları öldürdü; taxtda oturan fironun ilk oğlundan tutmuş zindanda olan əsirin ilk oğluna qədər hər ilk oğul, heyvanların hər ilk balası da öldü.
30 O gecə firon, onun əyanları və bütün Misirlilər qalxdılar. Misirdən böyük bir fəryad qopdu, çünki elə bir ev yox idi ki, orada ölən olmasın.
31 Firon gecə Musanı və Harunu çağırıb dedi: «Çıxın gedin! Həm özünüz, həm də bütün İsraillilər xalqımın arasından çıxın gedin, istədiyiniz kimi Rəbbə ibadət edin.
32 Necə ki deyirdiniz, qoyun-keçinizi və mal-qaranızı da götürüb gedin, mənə də xeyir-dua verin».
33 Misirlilər xalqı ölkədən tələsik qovdular. Onlar deyirdilər: «Yoxsa hamımız öləcəyik».

---

* **12:23** İbr. 11:28
* **12:27** *Pasxa* – ibrani mətnində *pesah* sözü olub, *yanından keçmək* deməkdir.
* **12:29** Çıx. 4:22-31

34 Xalq maya qata bilmədiyi xəmiri götürdü, paltarlarına bürünmüş xəmir
tabaqlarını çiyinlərində apardı.
35 * İsrail övladları Musanın sözünə əməl etdilər. Misirlilərdən qızıl-gümüş
əşyalar və paltar istədilər.
36 Rəbb xalqa Misirlilərin gözündə lütf qazandırdı və onlara istədiklərini
verdilər. Beləcə onlar Misirliləri soydular.

İsrail övladlarının Misirdən çıxışı

37 İsrail övladları Ramsesdən Sukkota yola düşdülər. Arvad-uşaqdan əlavə,
altı yüz minə qədər piyada gedən kişi var idi.
38 Qarışıq bir izdiham, çoxlu qoyun-keçi, mal-qara sürüləri də onlarla birgə
yollandı.
39 Misirdən çıxardıqları maya qatılmayan xəmirdən mayasız kökələr bişirdilər.
Çünki Misirdən qovulmuşdular və orada qalıb özlərinə yol üçün azuqə
hazırlaya bilməmişdilər.
40 * İsrail övladlarının Misirdə yaşadığı müddət dörd yüz otuz il olmuşdu.
41 Məhz bu dörd yüz otuz il tamam olan gün Rəbbin bütün dəstələri Misir
torpağından çıxdı.
42 Rəbb o gecə onları Misirdən qurtarmaq üçün ayıq saxladı. İsrail xalqı
bütün nəsillər boyu o gecə Misirlilərin əlindən qurtarmağın xatirəsi kimi
Rəbb üçün ayıq qalmalı idilər.

Pasxa yeməyinin qaydaları

43 Rəbb Musaya və Haruna dedi: «Pasxa bayramının qaydaları belədir: heç
bir qərib ondan yeməsin;
44 ancaq hər kəsin pulla satın alınmış qulu sünnət olunduqdan sonra onu
yeyə bilər.
45 Qonaq və muzdlu işçi ondan yeməməlidir.
46 * Qoy bu yemək bir evdə yeyilsin, əti evdən bayıra çıxarılmasın və onun
bir sümüyü də qırılmasın.
47 Bütün İsrail icması bu yeməyi yesin.
48 Sənin yanında qonaq olan qərib Rəbbin Pasxa bayramını keçirmək istəsə,
ailəsində olan bütün kişilərlə birgə sünnət olunsun. Yalnız bu zaman onu
keçirə bilər və o da sizin həmtayfanız kimi sayılar. Sünnət olunmayan heç bir
kişi ondan yeməsin.
49 Yerli üçün də, yanınızda yaşayan yadelli üçün də qanun eynidir».
50 İsrail övladları Rəbbin Musaya və Haruna əmr etdiyi kimi də etdilər.
51 Rəbb o gün İsrail övladlarını Misir torpağından dəstələrlə çıxartdı.

13

Çıxış xatirəsi

1 * Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladları arasında hər bətndən ilk doğulan bütün oğlanları və bütün
heyvanların balalarını Mənim üçün təqdis et; onlar Mənimdir».
3 Musa xalqa dedi: «Misirdən, köləlik diyarından çıxdığınız bu günü
xatırlayın. Çünki Rəbb sizi qüdrətli əli ilə oradan çıxartdı və buna görə də mayalı
çörək yeməyin.
4 Çıxdığınız bu gün Aviv ayındadır.

* **12:35** Çıx. 3:21-22 * **12:40** Yar. 15:13; Qal. 3:17 * **12:46** Say. 9:12; Zəb. 34:20; Yəh. 19:36
* **13:1** Say. 3:13; Luka 2:23

5 Rəbb atalarınıza and etmişdi ki, Kənanlıların, Xetlilərin, Emorluların,
Xivlilərin, Yevusluların ölkəsini sizə verəcək. Sizi süd və bal axan torpağa
gətirəcəyi vaxt bu ibadəti həmin ayda icra edin.
6 Yeddi gün mayasız çörək yeyin, yeddinci gün Rəbbə bayram olsun.
7 O yeddi gün ərzində yalnız mayasız çörək yeyilməlidir. Aranızda bütün
ölkədə nə mayalı çörək, nə də maya görünməsin.
8 O günü övladlarınıza bildirib deyin: "Misirdən çıxdığım vaxt Rəbb mənim
üçün nələr etdiyinə görə belə edirəm".
9 Qoy bu əlinizdə nişanə və gözlərinizin önündə xatirə olsun ki, Rəbbin
qanunu dilinizdən düşməsin. Çünki Rəbb sizi qüdrətli əli ilə Misirdən çıxartdı.
10 İldən-ilə təyin olunan vaxt bu qanuna riayət edin.
11 Rəbb sizə və atalarınıza and içdiyi kimi Kənanlıların ölkəsinə gətirib, oranı
sizə verən vaxtdan bəri
12 * ana bətnindən hər ilk doğulan oğlanlarınızı Rəbbə təqdim etməlisiniz: ilk
doğulan bütün heyvan balaları da Rəbbin olsun.
13 Hər ilk doğulan eşşək balası əvəzinə bir qoyun-keçi balası verin. Əgər
əvəzini verməsəniz, boynunu sındırın. Övladlarınızın arasında hər ilk oğulun
əvəzini ödəyin.
14 Gələcəkdə övladlarınız sizdən "Bu nədir?" soruşanda deyin: "Rəbb bizi
Misirdən, köləlik diyarından qüdrətli əli ilə çıxartdı.
15 Firon bizi buraxmamağa inadkarlıq edəndə Rəbb Misir torpağında olan
həm insanların bütün ilk oğlanlarını, həm də heyvanların bütün ilk balalarını
öldürdü. Buna görə mən bütün ilk doğulan heyvan balalarını Rəbbə qurban
verirəm, bütün ilk oğullarımın isə əvəzini ödəyirəm".
16 Qoy bu əlinizdə nişanə və gözünüz önündə xatirə olsun, çünki Rəbb bizi
qüdrətli əli ilə Misirdən çıxartdı».

Allah İsrail övladlarına yol göstərir

17 Firon xalqı buraxdığı zaman Allah onları Filiştlilərin ölkəsindən yol qısa
olduğuna baxmayaraq, o yolla gətirmədi. Çünki O dedi: «Yoxsa xalq müharibə
görəndə bəlkə peşman olub Misirə qayıdar».
18 Allah xalqı Qırmızı dənizə tərəf səhra yolu ilə dolayı apardı.

İsrail övladları Misir torpağından silahlanıb çıxdılar.

19 * Musa Yusifin sümüklərini özü ilə apardı, çünki Yusif İsrail övladlarına
«Allah mütləq sizə nəzər salacaq. Gedən zaman özünüzlə sümüklərimi də
buradan çıxarın» deyərək and içdirmişdi.

20 İsrail övladları Sukkotdan yola düşüb səhranın kənarında olan Etamda
düşərgə saldılar.
21 Rəbb onların qabağı ilə gündüz onlara yol göstərmək üçün bulud
dirəyində, gecə isə onlara işıq vermək üçün od dirəyində gedirdi ki, gündüz
də, gecə də gedə bilsinlər.
22 Gündüzlər bulud dirəyi, gecələr isə od dirəyi xalqın önündən ayrılmadı.

14

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına belə söylə: "Dönüb Pi-Haxirot qabağında düşərgə
salın. Miqdol ilə dənizin arasında, Baal-Sefon qarşısında dənizin sahilində
düşərgəniz olsun".

* **13:12** Luka 2:23 * **13:19** Yar. 50:25; Yeşua 24:32; İbr. 11:22

3 Firon düşünəcək ki, İsrail övladları torpaqda dolaşır, səhra onların yolunu kəsmişdir.
4 Mən isə fironu inadkar edəcəyəm ki, o sizi təqib etsin. Sonra firon və onun ordusunu məğlub edib izzətimi göstərəcəyəm. Bütün Misirlilər biləcəklər ki, Rəbb Mənəm». İsraillilər belə də elədilər.

Misirlilər İsrail övladlarını təqib edirlər

5 Misir padşahına İsrail xalqının qaçdığını xəbər verəndə firon və məmurlarının fikri dəyişdi. Onlar dedilər: «Biz nə üçün belə etdik? İsrail övladları bizim qullarımız idi. Axı niyə onları buraxdıq?»
6 Firon döyüş arabalarını hazırlayıb adamlarını özü ilə götürdü.
7 O, altı yüz seçmə döyüş arabasını və Misirin bütün arabalarını götürdü. Hər arabanın öz zabiti var idi.
8 Rəbb Misir padşahı fironun ürəyini yenə də inadkar etdi və o, İsrail övladlarını təqib etdi. İsrail övladları isə cürətlə gedirdilər.
9 Misirlilər, fironun bütün araba atları, süvariləri və ordusu onları təqib edib Pi-Haxirot yanında, Baal-Sefon qarşısında dənizin sahilində qurduqları düşərgəyə çatdılar.
10 Firon yaxınlaşanda İsrail övladları baxıb gördülər ki, Misirlilər onlara doğru gəlirlər. Buna görə də İsrail övladları çox qorxdu və Rəbbə fəryad etdilər.
11 Onlar Musaya dedilər: «Məgər Misirdə qəbiristanlıq yoxdur ki, sən bizi səhrada ölməyə apardın? Bizi Misirdən çıxarıb başımıza nə gətirdin?
12 Misirdə sənə "Bizdən əl çək, Misirlilərə qulluq edək!" demirdikmi? Səhrada ölməkdən Misirlilərə qulluq etmək bizim üçün yaxşıdır».
13 Musa isə xalqa belə dedi: «Qorxmayın! Durun, Rəbbin bu gün sizi necə xilas edəcəyinə baxın. İndi gördüyünüz Misirliləri daha heç vaxt görməyəcəksiniz.
14 Sakit olun, Rəbb sizin üçün döyüşəcək!»

Qırmızı dənizdən keçid

15 Rəbb Musaya dedi: «Nə üçün Mənə fəryad edirsən? İsrail övladlarına de ki, yola düşsünlər.
16 Sən isə əsanı qaldırıb, əlini dənizin üzərinə uzat, sularını yar ki, İsrail övladları dənizin ortasında quru yerdən keçsinlər.
17 Mən Misirlilərin ürəklərini inadkar edəcəyəm ki, sizi təqib etsinlər. Sonra fironu, onun bütün ordusunu, döyüş arabalarını və süvarilərini məğlub edib izzətimi göstərəcəyəm.
18 Fironu, döyüş arabalarını və süvarilərini məğlub edib izzətimi göstərdiyim zaman Misirlilər biləcəklər ki, Rəbb Mənəm».
19 İsrail düşərgəsinin önündə gedən Allahın mələyi onların arxasına keçdi. Bulud dirəyi önlərindən arxalarına keçib,
20 Misir ordusunun və İsrail düşərgəsinin arasında durdu. Bulud bir tərəfə zülmət verdi, o birisinə isə gecə işığı verdi. Bütün gecə bu xalqlar bir-birinə yaxınlaşmadılar.
21 Musa əlini dəniz üzərinə uzatdı. Rəbb bütün gecə əsən güvvətli şərq küləyi ilə dənizin suyunu qovub yerini quruya çevirdi. Sular yarıldı və
22 * İsrail övladları dənizin ortasında quru yerdən keçdilər. Sular onlar üçün sağ və sol tərəfdən divar oldu.

* **14:22** 1Kor. 10:1-2; İbr. 11:29

23 Misirlilər onları təqib etdilər; fironun atları, döyüş arabaları və süvariləri
İsrail övladlarının ardınca dənizin ortasına girdilər.
24 Dan yeri sökülməndə Rəbb od və bulud dirəyindən Misir ordusuna baxıb
onların arasına qarışıqlıq saldı.
25 O, arabaların çarxlarını elə ləngitdi ki, arabalar güclə hərəkət etdi.
Misirlilər dedilər: «Gəlin İsrail övladlarından qaçaq, çünki Rəbb onların
tərəfində bizə qarşı döyüşür».
26 Rəbb Musaya belə dedi: «əlini dənizin üzərinə uzat ki, sular Misirlilərin,
döyüş arabalarının və süvarilərin üzərinə qayıtsın».
27 Musa əlini dənizin üzərinə uzatdı. Səhərə yaxın dəniz adi hala qayıtdı.
Misirlilər sulardan qaçmaq istəyəndə Rəbb onları itələyib dənizin ortasına
atdı.
28 Yerinə qayıdan sular döyüş arabalarını, süvariləri, İsrail övladlarının
ardınca dənizə gedən fironun bütün ordusunu örtüb uddu. Onlardan bir
nəfər də olsun sağ qalmadı.
29 İsrail övladları isə dənizin ortasında quru yerdən keçib getmişdilər. Sular
onlar üçün sağ və sol tərəfdə divar olmuşdu.
30 Məhz o gün Rəbb İsraili Misirlilərin əlindən xilas etdi. İsrail xalqı
Misirliləri dənizin sahilində ölü gördü.
31 İsrail xalqı Rəbbin Misirlilərə böyük qüvvətlə nə etdiyini görəndə Rəbdən
qorxdu, Ona və qulu Musaya güvəndi.

15

Musanın qurtuluş ilahisi

1 * O vaxt Musa ilə İsrail övladları Rəbbə bu ilahini oxudular:
«Rəbbə ilahi oxuyacağam,
Çox böyük zəfər çaldı.
Atı və süvarini dənizə tulladı.
2 * Rəbb qüvvətim, məzmurumdur, O məni xilas etdi.
Rəbb mənim Allahımdır, Ona həmd edəcəyəm.
Atamın Allahıdır, Rəbbi yüksəldəcəyəm.
3 Rəbb döyüşçüdür, Rəbdir Onun adı.

4 Fironun döyüş arabalarını,
Ordusunu da dənizə atdı.
Döyüş arabalarının başçıları
Qırmızı dənizdə boğuldu.
5 Əngin sulara bürünüb
Daş tək dərinliklərə
Necə də qərq oldular.
6 Ya Rəbb! Sənin sağ əlin qüdrətdən izzətləndi.
Ya Rəbb! Sənin sağ əlin düşməni əzəndir.
7 Sənə qarşı çıxanları möhtəşəm əzəmətin yıxar,
Sənin göndərdiyin qəzəb onları saman çöpü tək yandırar.
8 Burnunun nəfəsi ilə sular toplanar,
Yığılar bir yerə, axınlar dayanar,
Dəniz qoynunda coşan sular qatılaşar.
9 Düşmən dedi:

* **15:1** Vəhy 15:3-4 * **15:2** Zəb. 118:14; Yeş. 12:2

“İzləyim, çatıb qənimət paylayım:
Bundan canım doyacaq,
Qılıncımla onları məhv edəcəyəm”.
10 Nəfəsinlə üfürdün, dənizlə onları bürüdün.
Qurğuşun tək onlar nəhəng sularda batdılar.

11 Ya Rəbb, allahlar arasında Sənin kimisi varmı?
Müqəddəslikdə əzəmətli, zəhmli və alqışlara layiq,
Möcüzələr yaradan Sənin kimisi varmı?
12 Sağ əlini uzadanda torpaq onları uddu.
13 Məhəbbətinlə qurtardığın xalqa Sən yol göstərdin.
Müqəddəs məskəninə Öz gücünlə apardın.
14 Xalqlar eşidib əsdi,
Filişt sakinlərini qorxu kəsdi.
15 Edom başçılarını o an dəhşət bürüdü.
Moav igidlərini vahimələrə saldı.
Kənan sakinləri isə üzülüb qaldı.
16 Onların üzərini qorxu, vəlvələ aldı.
Güclü qoluna görə daş tək lal-kar oldular,
O vaxtadək ki xalqın keçəcək,
Ya Rəbb, qurtardığın xalq keçəcək!

17 Ya Rəbb, xalqını gətirib salacaqsan mülkün olan dağına,
Yaşamaq üçün Özünə yaratdığın yerə,
Ey Xudavənd! Əlinlə qurduğun Müqəddəs məkanına.
18 Rəbb əbədi, daima padşahlıq edəcəkdir».

19 Fironun atları, döyüş arabaları və süvariləri ilə birgə dənizə girəndə Rəbb dənizin sularını onların üzərinə geri qaytarmışdı. İsrail övladları isə dənizin ortasında quru yerdən keçmişdilər.
20 Harunun bacısı peyğəmbər Məryəm əlinə dəf aldı; bütün qadınlar əllərinə dəf alıb oynayaraq onun ardınca çıxdılar.
21 Məryəm onların qarşısında bu ilahini oxudu:
Rəbbə ilahi oxuyun,
Çox böyük zəfər çaldı.
Atı və süvariləri dənizə tulladı!

Acı su

22 Musa İsrail xalqını Qırmızı dənizin sahilindən gedən yola gətirdi. Onlar Şur səhrasına çıxıb orada üç gün yol getdilər, amma su tapmadılar.
23 Maraya çatdılar, lakin oranın suyunu içə bilmədilər, çünki çox acı idi. Buna görə də o yer Mara* adlanır.
24 Xalq «Nə içək?» deyə Musadan giley-güzar etdi.
25 Musa Rəbbə fəryad etdi və Rəbb ona bir ağac göstərdi. Musa onu suya atdı və su şirin oldu. Orada İsrail övladlarını sınağa çəkdiyi yerdə Rəbb onlar üçün qayda-qanun qoyaraq dedi:
26 «Əgər siz Allahınız Rəbbin səsinə qulaq asıb Onun gözündə doğru olsanız, Onun əmrlərini dinləyib bütün qanunlarına riayət etsəniz, Misirlilərə verdiyim xəstəliklərin heç birini sizə verməyəcəyəm. Çünki sizə şəfa verən Rəbb Mənəm».

* **15:23** *Mara* – ibrani dilində *acı.*

27 * Sonra İsrail övladları Elimə gəldilər. Orada on iki su qaynağı və yetmiş
xurma ağacı var idi. İsrail xalqı orada sular ətrafında düşərgə qurdu.

16

Allah manna və bildirçinləri göndərir

1 Bütün İsrail övladlarının icması Elimdən yola düşdü. Onlar Misir ölkəsindən
çıxdıqdan sonra ikinci ayın on beşinci günü Elim və Sina dağı arasındakı Sin
səhrasına çatdılar.
2 Səhrada bütün İsrail övladlarının icması Musa ilə Harunun əlindən giley-
güzar etdi.
3 İsraillilər onlara dedilər: «Kaş ki Misir ölkəsində ət qazanlarının yanında
oturanda doyunca çörək yediyimiz vaxt Rəbbin əlində öləydik! Siz bizi bu
səhraya ona görə gətirdiniz ki, bütün bu camaatı aclıqdan öldürəsiniz».
4 * Rəbb Musaya dedi: «Budur, Mən sizin üçün göydən çörək yağdıracağam.
Qoy xalq hər gün çıxıb lazımi miqdarda o çörəyi yığsın. Mənsə onları
sınayacağam ki, qanununa görə yaşayırlar ya yox.
5 Altıncı gün yığdıqları digər günlər yığdıqlarından ikiqat artıq olsun, o gün də
onu hazırlasınlar».
6 Musa və Harun bütün İsrail övladlarına dedilər: «Axşam biləcəksiniz ki, sizi
Misir ölkəsindən çıxaran Rəbdir.
7 Səhər isə Rəbbin izzətini görəcəksiniz. Çünki Rəbb Onun əlindən giley-
güzarınızı eşitdi. Axı biz kimik ki, siz əlimizdən giley-güzar edirsiniz?»
8 Musa dedi: «Sizə axşam yeməyə ət, səhər isə doyunca çörək verən Rəbdir;
çünki sizin Ona qarşı olan deyinməyinizi eşidən Odur. Axı biz kimik ki?
Deyinməyiniz bizə qarşı deyil, Rəbbə qarşıdır».
9 Musa Haruna dedi: «Bütün İsrail icmasına belə söylə: "Rəbbin hüzuruna
yaxınlaşın, çünki O sizin deyinməyinizi eşitmişdir"».
10 Harun bütün İsrail övladlarının icması ilə danışdığı vaxt onlar səhraya
baxıb Rəbbin əzəmətinin buludda göründüyünü gördülər.
11 Rəbb Musaya dedi:
12 «Mən İsrail övladlarının deyinmələrini eşitdim. Onlara de: axşamçağı ət
yeyəcək, səhər isə çörəklə doyacaqsınız. Onda biləcəksiniz ki, Allahınız Rəbb
Mənəm».
13 Axşam bildirçinlər uçub bütün düşərgəni bürüdülər. Səhər düşərgənin
ətrafına şeh düşdü.
14 Şeh buxarlananda səhrada, torpaq üzərində qırova bənzər nazik lopalar
göründü.
15 * İsraillilər bunu gördükdə bir-birinə «Bu nədir?» dedilər, çünki onun nə
olduğunu bilmirdilər. Musa onlara dedi: «Bu Rəbbin sizə yeməyə verdiyi
çörəkdir.
16 Rəbbin əmri budur: hər adam yemək üçün özünə lazımi miqdarda ondan
yığsın. Öz çadırında olan adamların sayına görə adambaşı bir omer götürsün».
17 İsrail övladları belə də etdilər. Kimi çox, kimi də az yığdı.
18 * Onlar omer ilə ölçdükləri zaman çox yığanın artığı, az yığanın əskiyi
olmadı. Hər kəs özünə lazımi miqdarda yemək yığdı.
19 Musa İsrail övladlarına dedi: «Qoy səhərə qədər heç kimdə bu yeməkdən
qalmasın».

* **15:27** Say. 33:9 * **16:4** Yəh. 6:31 * **16:15** 1Kor. 10:3 * **16:18** 2Kor. 8:13-15

20 Lakin bəziləri Musanın sözünə baxmayıb bundan səhərə qədər saxladılar. Saxladıqları yemək qurdlanıb iyləndi. Musa onlara qəzəbləndi.
21 İsrail övladlarından hər kəs özünə lazımi miqdarda hər səhər ondan yığırdı. Günəş qızanda isə o əriyirdi.
22 İsrail övladları altıncı gün bu yeməkdən ikiqat artıq, adambaşı iki omer yığdılar. İcma başçıları gəlib bunu Musaya bildirdilər.
23 * Musa onlara dedi: «Rəbb belə deyir: "Sabah istirahət günü – Rəbb üçün təqdis olunan Şənbə günüdür. Bu gün bişirdiyiniz hər şeyi bişirin, qaynatdığınız hər şeyi qaynadın, artığı da özünüz üçün səhərə qoyub saxlayın"».
24 İsrail övladları Musa onlara əmr etdiyi kimi yeməyi səhərə saxladılar. Onun içində nə qurd oldu, nə də iyləndi.
25 Musa dedi: «Bu gün o yeməyi yeyin, çünki Rəbb üçün Şənbə günüdür. Bu gün çöldə yemək tapmayacaqsınız.
26 Siz onu altı gün ərzində yığın; yeddinci gün – Şənbə günü o yemək yox olacaq».
27 Xalqın bəziləri yeddinci gün yemək yığmağa çıxdılar, amma tapmadılar.
28 Rəbb Musaya dedi: «Nə vaxta qədər əmrlərimə və qanunlarıma itaət etməkdən boyun qaçıracaqsınız?
29 Baxın Rəbb sizə Şənbə günü verdi. Buna görə də O sizə hər altıncı gün iki günlük yemək verir. Qoy hər kəs öz evində qalsın və yeddinci gün heç yerə çıxmasın».
30 Beləcə xalq yeddinci gün istirahət etdi.
31 * İsrail xalqı bu yeməyin adını «manna»* qoydu. O, görünüşcə keşniş toxumu kimi idi, rəngi ağ, dadı isə ballı yuxaya bənzəyirdi.
32 Musa dedi: «Rəbbin əmri budur: "Mannadan bir omer doldurun; Misir ölkəsindən sizi çıxardığım zaman səhrada sizə yedirtdiyim yeməyi görmək üçün qoy bu nəsildən-nəslə qorunsun"».
33 * Musa Haruna dedi: «Bir qab götür, ona omer dolu manna qoy. Bu Rəbbin hüzurunda nəsildən-nəslə qorunub saxlanmalıdır».
34 Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi Harun onu şəhadət lövhələrinin önündə qoruyub saxladı.
35 * İsrail övladları qırx il ərzində əhalisi olduqları Kənan ölkəsinin sərhədinə gələnə qədər manna yedilər.
36 Bir omer efanın onda bir hissəsidir.

17

Qayadan çıxan su

1 * Bütün İsrail övladlarının icması Sin səhrasından yola düşüb Rəbbin buyurduğuna görə dayana-dayana köç edirdilər. Onlar Refidimdə düşərgə saldılar. Orada xalqın içməyə suyu yox idi.
2 Ona görə də xalq Musa ilə münaqişə edib belə dedi: «Bizə içməyə su verin». Musa onlara dedi: «Niyə mənimlə münaqişə edirsiniz? Nə üçün Rəbbi sınayırsınız?»
3 Xalq orada olanda susamışdı. Ona görə də Musanın əlindən deyinib dedi: «Axı niyə bizi Misirdən çıxartdın? Bu bizi, oğullarımızı və heyvanlarımızı susuzluqdan öldürmək üçündürmü?»

---

* **16:23** Çıx. 20:8-11 * **16:31** Say. 11:7-8 * **16:31** *Manna* – ibrani dilində *nədir.* Bax: Çıx. 16:15.
* **16:33** İbr. 9:4 * **16:35** Yeşua 5:12; 1Kor. 10:3 * **17:1** Say. 20:2-13; 1Kor. 10:4

4 Musa Rəbbə fəryad edib dedi: «Axı mən bu xalq ilə nə edim? Bir az da
keçsə, məni daşqalaq edəcəklər».
5 Rəbb Musaya dedi: «Xalqın qarşısına çıx. Özünlə bərabər bir neçə İsrail
ağsaqqalı götür. Nil çayına vurduğun əsanı əlinə alıb irəli get.
6 Orada – Xorevdəki qayanın üstündə Mən sənin önündə dayanacağam.
Zərbə ilə qayaya vur və oradan xalq üçün içməli su çıxacaq». Musa da İsrail
ağsaqqallarının gözü qarşısında bunu etdi.
7 Musa o yeri Massa* və Meriva† adlandırdı, çünki orada İsrail övladları
münaqişə etmişdilər və «görəsən Rəbb aramızdadır ya yox» deyə Rəbbi
sınamışdılar.

Amaleqlilərlə döyüş

8 Bundan sonra Amaleqlilər gəlib Refidimdə İsrail övladları ilə döyüşdülər.
9 Musa Yeşuaya dedi: «Bizim üçün bir neçə adam seç, get Amaleqlilərlə
döyüş. Sabah mən əlimdə Allahın əsası ilə təpənin başında dayanacağam».
10 Yeşua da Musa deyən kimi etdi və gedib Amaleqlilərlə döyüşdü. Musa,
Harun və Xur isə təpənin başına çıxdılar.
11 Musa əlini qaldıranda İsrail övladları üstün gəlirdi, əlini endirəndə isə
Amaleqlilər üstün gəlirdi.
12 Lakin Musanın əlləri yorulurdu. Ona görə də bir daş götürüb onun altına
qoydular. Musa daşın üstündə oturdu. Əlinin birindən Harun, o birisindən isə
Xur yapışdı. Beləcə Musanın gün batanacan əlləri möhkəm qaldı.
13 Yeşua Amaleq padşahını və xalqını qılıncdan keçirib qırdı.
14 * Rəbb Musaya dedi: «Bunu xatirə olaraq kitaba yaz, Yeşuanın qulağına
çatdır ki, Mən Amaleqin adını büsbütün yer üzərindən siləcəyəm».
15 Musa bir qurbangah düzəldərək adını Yahve-Nissi‡ qoyub
16 dedi: «Rəbbin taxtına doğru əl uzadılırdı. O, nəsildən-nəslə Amaleqlilərə
qarşı döyüşəcək».

18

Yetronun Musaya baş çəkməsi

1 Midyanlıların kahini olan Musanın qayınatası Yetro Allahın Musa və xalqı
İsrail üçün gördüyü bütün işləri, Rəbbin İsraili Misirdən çıxartdığını eşitdi.
2 * * Musanın qayınatası Yetro Musanın arvadı Sipporanı iki oğlu ilə birgə
geri gətirdi. Musa əvvəlcədən arvadını onun yanına göndərmişdi.
3 Musa «mən yad bir ölkədə qərib oldum» deyib oğlanlarının birinin adı
Gerşom* qoymuşdu.
4 «Atamın Allahı köməyim oldu və məni fironun qılıncından qurtardı» deyib
o birisinin adını Eliezer† qoymuşdu.
5 Musanın qayınatası Yetro, oğulları və arvadı Musanın düşərgə saldığı
Allahın dağı yerləşən səhraya gəlib,
6 bu xəbəri Musaya göndərdi: «Mən – sənin qayınatan Yetro, arvadın və iki
oğlunla yanına gəlirəm».
7 Musa qayınatasının qarşısına çıxdı, təzim edib onunla öpüşdü; onlar bir-
birlərindən hal-əhval tutub çadıra girdilər.

---

* **17:7** *Massa* – ibrani dilində *sınamaq.* † **17:7** *Meriva* – ibrani dilində *münaqişə.* * **17:14** Qanun. 25:17-19; 1Şam. 15:2-9 ‡ **17:15** *Yahve-Nissi* – ibrani dilində *Rəbb bayrağımdır.* * **18:2** Çıx. 2:21-22 * **18:2** Həv. 7:29 * **18:3** *Gerşom* – ibrani dilində *orada qərib.* † **18:4** *Eliezer* – ibrani dilində *Allahım köməkdir.*

8 Musa qayınatasına Rəbbin İsrail övladlarının xatirinə firona və Misirlilərə
etdiyi bütün şeylər, yolda çəkdikləri bütün əziyyəti və Rəbbin onları necə
qurtardığını nəql etdi.
9 Yetro Rəbbin İsrail övladlarına etdiyi bütün yaxşılıqlara və Misirlilərin
əlindən onları qurtardığına görə sevindi.
10 Yetro dedi: «Sizi Misirlilərin və fironun əlindən qurtaran Rəbbə alqış
olsun! Xalqı Misirlilərin əlinin altından qurtaran Odur.
11 İndi bildim ki, Rəbb bütün allahlardan böyükdür, çünki onların
öyündüklərindən də üstün oldu».
12 Sonra Musanın qayınatası Yetro Allaha yandırma və ünsiyyət qurbanları
gətirdi. Harun ilə İsrail övladlarının bütün ağsaqqalları Musanın qayınatası ilə
Allahın hüzurunda yemək yeməyə gəldilər.

Yetronun nəsihəti
(Qanun. 1:9-18)

13 Ertəsi gün Musa oturub xalqa hakimlik edirdi. Xalq da səhərdən
axşamadək Musanın ətrafında dayanmışdı.
14 Qayınatası Musanın xalq üçün nə etdiyinə baxıb dedi: «Nə üçün bu xalqa
belə edirsən? Niyə sən tək otururs ən və bütün xalq səhərdən axşamadək
ətrafında dayanıb gözləyir?»
15 Musa qayınatasına dedi: «Ona görə ki xalq Allahdan soruşmaq üçün
mənim yanıma gəlir.
16 Həll olunmalı məsələləri olan adamlar yanıma gələndə aralarında qərar
çıxarıram. Allahın qayda-qanunlarını da onlara bildirirəm».
17 Musanın qayınatası ona dedi: «Gördüyün iş yaxşı deyil.
18 Əlbəttə, həm sən, həm də sənin lə olan xalq üzülərsiniz. Axı bu iş sənin
üçün ağırdır, onu tək başına edə bilməzsən.
19 İndi sözümə qulaq as, sənə bir məsləhət verim. Qoy Allah sənə yar olsun!
Sən bu xalqa görə Allahın hüzurunda dayan və işlərini də Ona çatdır.
20 Onları qayda-qanunlar barəsində xəbərdar et, gedəcəkləri yolu və
görəcəkləri işi göstər.
21 Bütün xalq arasından bacarıqlı, Allahdan qorxan, etibarlı, haram
qazanca nifrət edən adamları seç. Onları minbaşı, yüzbaşı, əllibaşı, onbaşı
təyin et ki,
22 xalqı hər zaman mühakimə etsinlər. Qoy hər böyük işi sənin yanına
gətirsinlər, hər kiçik işə isə özləri hakimlik etsinlər. Beləcə öz yükünü
yüngülləşdir. Qoy o adamlar bu yükü sənin lə daşısınlar.
23 Əgər belə etsən, Allah da sənə belə əmr etsə, dözə bilərsən. Bütün xalq da
razı olub öz yerinə gedər».
24 Musa qayınatası deyən sözlərə qulaq asıb əməl etdi.
25 Bundan sonra Musa İsrail övladları arasından bacarıqlı adamlar seçdi və
onlardan xalqa başçı – minbaşılar, yüzbaşılar, əllibaşılar, onbaşılar təyin etdi.
26 Onlar hər vaxt xalqı mühakimə edirdilər. Çətin işləri isə Musanın yanına
gətirir, hər kiçik işi isə özləri mühakimə edirdilər.
27 Sonra Musa qayınatasını yola saldı, o da öz ölkəsinə getdi.

19

İsrail övladları Sina dağında

1 İsrail övladları Misir torpağından çıxdıqdan sonra üçüncü ayda – yeni ay
günü Sina səhrasına gəldilər.

2 Onlar Refidimdən köçüb Sina səhrasına gəldilər. O səhrada İsrail övladları
dağın qarşısında düşərgə saldılar.
3 Musa isə dağa – Allahın hüzuruna çıxdı. Rəbb onu dağdan çağırıb dedi:
«Yaqub nəslinə, İsrail övladlarına belə söylə:
4 "Misirlilərə nələr etdiyimi, sizi qartal qanadlarında daşıdığım kimi yanıma
gətirdiyimi siz özünüz gördünüz.
5 * * İndi isə əgər sözümə diqqətlə qulaq asıb əhdimə riayət etsəniz, siz bütün
xalqlar arasından Mənə məxsus xalq olacaqsınız. Bütün yer üzü Mənimdir;
6 siz isə Mənə xidmət edən kahinlər padşahlığı, müqəddəs millət ola-
caqsınız". Bu sözləri İsrail övladlarına söylə».
7 Musa gəlib xalqın ağsaqqallarını çağırdı və Rəbbin ona əmr etdiyi hər
kəlməni onların qarşısına qoydu.
8 Bütün xalq bir nəfər kimi belə cavab verdi: «Rəbbin bütün söylədiklərinə
əməl edəcəyik». Musa xalqın cavabını Rəbbə çatdırdı.
9 Rəbb Musaya dedi: «Budur, Mən sənin yanına qatı buludda gəlirəm, qoy
xalq sənin lə danışdığımı eşidib sənə daim inansın». Musa xalqın sözlərini
Rəbbə çatdırdı.
10 Rəbb Musaya dedi: «Xalqın yanına get. Bu gün və sabah onları təqdis et.
Qoy paltarlarını da yusunlar.
11 Üçüncü günə hazır olsunlar, çünki üçüncü gün bütün xalqın gözü
qarşısında Rəbb Sina dağı üzərinə enəcək.
12 * Xalqın ətrafına sərhəd çəkib de: "Özünüzü dağa çıxmaqdan, onun ətəyinə
toxunmaqdan gözləyin. Dağa toxunan hər kəs öldürülməlidir.
13 Eləsinə əl vurulmasın, ancaq daşqalaq edilsin ya da oxla vurulsun.
İstər heyvan, istərsə də insan, bunların yaşamaq üçün izni yoxdur. Qoç
buynuzundan olan şeypur uzun-uzadı çalınanda onlar dağa çıxa bilərlər"».
14 Musa dağdan xalqın yanına endi. O, xalqı təqdis etdi. Onlar paltarlarını
yudular.
15 Sonra Musa xalqa dedi: «Üçüncü günə hazır olun, qadınlarla yaxınlıq
etməyin».
16 * * Üçüncü günün səhəri açılanda göy gurultusu, şimşəklər, dağ üzərində
qatı bir bulud və çox uca şeypur səsi oldu. Düşərgədə olan bütün xalq titrədi.
17 Allahı qarşılamaq üçün Musa xalqı ordugahdan apardı və onlar dağın
ətəyində durdular.
18 Bütün Sina dağı tüstü içində idi, çünki Rəbb onun üzərinə alov içərisində
enmişdi. Bütün dağ kürənin verdiyi tüstü kimi tüstülənirdi, bərk titrəyirdi.
19 Şeypur səsi get-gedə ucalırdı. Musa danışırdı və Allah ona səslə cavab
verirdi.
20 Rəbb Sina dağı üzərinə, dağın başına endi və Musanı dağın başına çağırdı.
Musa oraya qalxdı.
21 Rəbb Musaya dedi: «Düş, xalqa tapşır ki, məbada Rəbbi görmək üçün
Onun tərəfində olan sərhədi keçsin, yoxsa çoxları məhv olar.
22 Rəbbə yaxınlaşan kahinlər də özlərini təqdis etsin ki, Rəbb onlara qarşı
çıxmasın».
23 Musa Rəbbə dedi: «Xalq Sina dağına çıxmaz, çünki Sən "dağa sərhəd çək və
oranı təqdis et" deyə bizə tapşırıq verdin».

---

* **19:5** Qanun. 4:20; 7:6; 14:2; 26:18; Titə 2:14 * **19:5** 1Pet. 2:9; Vəhy 1:4-6; 5:9-10 * **19:12** İbr. 12:20 * **19:16** Vəhy 4:5 * **19:16** Qanun. 4:11-12; İbr. 12:18-19

24 Rəbb ona dedi: «Düş get. Sən və sənin-lə bərabər Harun bura çıxın. Qoy kahinlərlə xalq Rəbbin yanına çıxmaq üçün sərhədi keçməsinlər, yoxsa Rəbb xalqa qarşı çıxar».
25 Musa xalqın yanına enib bunu onlara söylədi.

20

Allahın On Əmri
(Qanun. 5:1-21)

1 Allah bütün bu sözləri belə söylədi:
2 «Səni Misir torpağından, köləlik diyarından çıxaran Allahın Rəbb Mənəm.
3 Məndən başqa allahların olmasın.
4 * Özün üçün heç bir oyma büt, nə yuxarıda – səmada və ya aşağıda – yerdə, nə də yerdən aşağıya yığılan sulardakı şeylərin heç birinin surətini düzəltmə.
5 * Belə şeylərə səcdə qılaraq ibadət etmə. Çünki Mən, sənin Allahın Rəbb, qısqanc Allaham. Mənə nifrət edən ataların cəzasını üç-dörd nəslə qədər övladlarına çəkdirərəm.
6 Məni sevib əmrlərimə əməl edənlərin isə minlərlə nəslinə məhəbbət göstərərəm.
7 * Allahın Rəbbin adını boş yerə dilinə gətirmə, çünki Rəbb Öz adını boş yerə dilinə gətirəni cəzasız qoymaz.
8 * Şənbə gününü yadda saxlayıb təqdis et.
9 * Altı gün çalışıb bütün işlərini gör.
10 Lakin yeddinci gün Allahın Rəbbin Şənbə günüdür. Bu gün sən, oğlun, qızın, qulun, qarabaşın, heyvanların, yanında qalan yadelli də heç bir iş görməsin.
11 * Çünki altı gün ərzində Rəbb göyləri və yeri, dənizi və kainatdakı hər şeyi yaratdı, yeddinci gün isə istirahət etdi. Bunun üçün Rəbb Şənbə gününə bərəkət verib onu müqəddəs saydı.
12 * * Ata-anana hörmət et ki, Allahın Rəbbin sənə verdiyi torpaqda ömrün uzun olsun.
13 * Qətl etmə.
14 * Zina etmə.
15 * Oğurluq etmə.
16 * Heç kimə qarşı yalandan şahidlik etmə.
17 * Heç kimin evinə tamah salma. Heç kimin arvadına, quluna, qarabaşına, öküzünə, eşşəyinə – heç bir şeyinə tamah salma».

Xalqın qorxusu
(Qanun. 5:22-33)

18 * Bütün xalq göy gurultusunu, şimşəkləri, şeypur səsini, dağın tüstülənməsini eşidib görəndə qorxub sarsıldı və uzaqda durdu.

---

* **20:4** Çıx. 34:17; Lev. 19:4; 26:1; Qanun. 4:15-18; 27:15 * **20:5** Çıx. 34:6-7; Say. 14:18; Qanun. 7:9-10 * **20:7** Lev. 19:12 * **20:8** Çıx. 16:23-30; 31:12-14 * **20:9** Çıx. 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Lev. 23:3 * **20:11** Yar. 2:1-3; Çıx. 31:17 * **20:12** Qanun. 27:16; Mat. 15:4; 19:19; Mark 7:10; 10:19; Luka 18:20; Ef. 6:2 * **20:12** Ef. 6:3 * **20:13** Yar. 9:6; Lev. 24:17; Mat. 5:21; 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9; Yaq. 2:11 * **20:14** Lev. 20:10; Mat. 5:27; 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9; Yaq. 2:11 * **20:15** Lev. 19:11; Mat. 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9 * **20:16** Çıx. 23:1; Mat. 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20 * **20:17** Rom. 7:7; 13:9 * **20:18** İbr. 12:18-19

19 Musaya dedilər: «Sən bizimlə danış, biz də eşidək. Qoy Allah bizimlə
danışmasın, yoxsa ölərik».
20 Musa xalqa dedi: «Qorxmayın, Allah ona görə gəlib ki, sizi sınağa çəksin və
siz günah etməmək üçün Onun qorxusu qarşınızda olsun».
21 Xalq uzaqda duranda Musa orada Allahın olduğu qatı qaranlığa
yaxınlaşdı.

Qurbangah haqqında

22 * Rəbb Musaya dedi: «İsrail övladlarına belə de: "Siz gördünüz ki, Mən
sizinlə göylərdən danışdım.
23 Mənimlə yanaşı olan başqa allahlar düzəltməyin, özünüz üçün qızıldan və
gümüşdən allahlar düzəltməyin.
24 Mənim üçün torpaqdan qurbangah düzəldib yandırma və ünsiyyət qur-
banları olaraq öz qoyun-keçi və mal-qaranı onun üstündə qurban gətir. Adım
çəkilən hər yerdə yanına gəlib sənə bərəkət verəcəyəm.
25 * Əgər Mənim üçün daşdan qurbangah düzəltsən, yonma daşdan tikmə,
çünki onun üzərində alətlə işləsən, onu murdar edərsən.
26 Ayıbın açılmamaq üçün Mənim qurbangahıma pilləkənlə çıxma".

21

1 Sən onların qarşısına bu hökmləri qoymalısan:

İbrani qullar
(Qanun. 15:12-18)

2 * * Sizdən biri İbrani qul alarsa, o qul altı il qulluq edib yeddinci il pulu
ödəmədən azad olunsun.
3 Əgər qulun tək gəlib, qoy tək də getsin; yox, əgər arvadı vardısa, qoy arvadı
ilə getsin.
4 Əgər qul sahibi quluna arvad veribsə və qulun arvadı oğlan yaxud qız
doğubsa, arvadla uşaqları ağası üçün qalsın. Qul isə tək getsin.
5 Lakin qul təkidlə: "Ağamı, arvadımla uşaqlarımı sevirəm və azad olmaq
istəmirəm" desə,
6 onda qoy qulun ağası onu məbədə – Allahın hüzuruna gətirsin. Qulunu
qapıya yaxud qapının yan taxtasına söykəyib qulağını bizlə deşsin. Bu qul
ağasına ömürlük qulluq etsin.
7 Bir adam qızını qarabaş olaraq satarsa, qız kişi qullar kimi azad olmasın.
8 Əgər o qız onu özü üçün təyin edən ağasının gözündə pis görünərsə, ağası
qızın ödənmə pulunu qəbul edib onu azad etsin; o ağanın qızı yadellilərə
satmağa ixtiyarı yoxdur, çünki o qızla xaincəsinə rəftar etdi.
9 Əgər ağa onu oğlu üçün təyin edibsə, onunla adətə görə öz qızı kimi rəftar
etməlidir.
10 Əgər o adam ikinci arvad alırsa, birinci arvadını yemək və paltar
təminatından və arvadlıq hüququndan məhrum etməsin.
11 Əgər əri bu üç haqqı qadına vermirsə, qoy bu qadın heç nə ödəmədən azad
edilsin.

Ölüm cəzasına məhkum olunanlar

12 * Adam vurub öldürən şəxs öldürülməlidir.

---

* **20:22** İbr. 12:25 * **20:25** Qanun. 27:5-7; Yeşua 8:31 * **21:2** Qanun. 15:12 * **21:2** Lev. 25:39-46
* **21:12** Lev. 24:17

13 * Lakin o şəxs öldürmək qəsdində olmasa və ölüm Mənim iznimlə olsa, o
zaman onun üçün bir yer təyin edərəm ki, oraya pənah gətirsin.
14 Bir adam başqa adamı qəsdən hiylə ilə öldürsə, o adamı hətta Mənim
qurbangahımdan götür ki, öldürülsün.
15 Atasını yaxud anasını döyən adam öldürülməlidir.
16 * İnsan oğurlayıb satan yaxud saxlayan adam öldürülməlidir.
17 * Atasını yaxud anasını söyən adam öldürülməlidir.

Bədən xəsarəti

18 Adamlar münaqişə edəndə başqa adamın daşla yaxud yumruqla vurduğu
bir adam ölməyib yatağa düşərsə və
19 sonra yataqdan qalxıb əl ağacı ilə bayırda gəzərsə, onu vuran adam
cəzasız qalsın və yatdığı müddətin əvəzini ödəsin, sağalana qədər ona qayğı
göstərsin.
20 Bir adamın dəyənəklə vurduğu qulu yaxud qarabaşı zərbədən ölərsə, o
adam cəzalandırılmalıdır.
21 Əgər qul yaxud qarabaş bir-iki gün ərzində ölməsə, ağa cəzalandırılmasın;
çünki qul yaxud qarabaş ağanın əmlakıdır.
22 Adamlar dalaşanda bir hamilə qadın ona dəyən zərbədən uşaq salarsa
və başqa ziyan ona dəyməsə, o qadının ərinin tələbi ilə təqsirkar adam
hakimlərin təyin etdiyi məbləğdə cərimə ödəməlidir.
23 * Əgər qadına ziyan dəyibsə, təqsirkar adam can əvəzinə can,
24 göz əvəzinə göz, diş əvəzinə diş, əl əvəzinə əl, ayaq əvəzinə ayaq,
25 yanıq əvəzinə yanıq, yara əvəzinə yara, zədə əvəzinə zədə ödəsin.
26 Ağa qulunun yaxud kənizinin gözünə vurub onu kor edərsə, gözün
əvəzinə onu azad etsin.
27 Əgər ağa qulunun yaxud kənizinin dişini sındırsa, dişin əvəzinə qulunu
azad etsin.

Heyvan sahibinin məsuliyyəti

28 Mal-qaradan olan heyvan kişini yaxud qadını buynuzla vurub öldürərsə,
heyvan daşqalaq edilsin; onun əti yeyilməsin, heyvan sahibi isə günahsız
sayılsın.
29 Lakin əgər heyvan o vaxta qədər vurağan olub, sahibi isə bundan
xəbərdar edilsə də, onun qarşısını almasa və nəticədə heyvan kişini yaxud
qadını öldürərsə, heyvan daşqalaq edilsin, sahibi isə öldürülsün.
30 Əgər heyvanın sahibindən ödənmə pulu istənilirsə, o istənilən pulun
məbləğini ödəyib canının əvəzini ödəyə bilər.
31 Oğlanı ya qızı buynuzlayan heyvana qarşı eyni hökm işlənsin.
32 Əgər heyvan qulu ya kənizi buynuzu ilə vursa, ağasına otuz şekel gümüş
verilsin, heyvan isə daşqalaq olsun.
33 Bir adam quyunu açıb ya da qazdığı quyunun üstünü örtməsə və ora mal-
qara yaxud eşşək düşsə,
34 quyunun sahibi zərəri ödəsin; heyvanın dəyərini sahibinə versin, ölən
heyvan isə o adama qalsın.
35 Bir adamın mal-qarası başqasının mal-qarasını vurub öldürsə, sahiblər
həm sağ qalan heyvanı satıb dəyərini yarı bölməli, həm də ölü heyvanı yarı
bölməlidirlər.

---

* **21:13** Say. 35:10-34; Qanun. 19:1-13; Yeşua 20:1-9 * **21:16** Qanun. 24:7 * **21:17** Lev. 20:9; Mat. 15:4; Mark 7:10 * **21:23** Lev. 24:20; Qanun. 19:21; Mat. 5:38

36 Amma heyvanın o vaxta qədər vurağan olduğu məlum olanda onun
qarşısını almayan sahibi heyvanın əvəzinə heyvan verib zərəri ödəsin; ölən
heyvan isə ona qalmalıdır.

22

Əmlak haqqında hökmlər

1 Bir adam mal-qara yaxud qoyun-keçidən oğurlayıb kəsər yaxud satarsa,
qoy o adam mal-qara əvəzinə beş heyvan, qoyun-keçi əvəzinə dörd heyvan
verib zərəri ödəsin.
2 Əgər gecə oğru birinin evinə girərkən yaxalanıb öldürülsə, qoy qanı batsın.
3 Əgər hadisə gün doğandan sonra baş versə, qan tökən müqəssir sayılsın.
Oğru zərəri ev yiyəsinə ödəməlidir. Əgər oğrunun zərəri ödəməyə gücü çatmırsa,
qoy oğurluğuna görə özü satılsın.
4 Əgər oğurlanan mal-qara, eşşəklər ya qoyun-keçi oğrunun əlində diri tapılsa,
qoy oğru zərəri ikiqat ödəsin.
5 Bir adam öz tarlasında yaxud üzüm bağında otardığı heyvanları başqa
adamın tarlasına otlamağa buraxarsa, o adam öz tarlasının yaxud üzüm
bağının ən yaxşı barından zərəri ödəsin.
6 Alışan od kollara düşüb dərz, əkin yaxud tarlanı məhv edərsə, yanğını
yandıran adam zərəri ödəməlidir.
7 Bir adama saxlamağa verilən gümüş yaxud əşya onun evindən oğurlanarsa
və oğru tapılarsa, zərəri ikiqat ödəsin.
8 Əgər oğru tapılmasa, evin sahibi Allahın hüzuruna yaxınlaşıb and içsin ki,
başqa adamın əmanətinə xəyanət etməyib.
9 Hər hansı itmiş bir əşya – mal-qara, eşşək, qoyun-keçi, paltar barədə "bu
mənimdir" deyən iki tərəfin mübahisəli işi Allahın hüzuruna gətirilməlidir;
Allahın haqsız çıxardığı adam o birisinə zərəri ikiqat ödəməlidir.
10 Bir adama saxlamağa verilən başqa adamın eşşəyi, mal-qarası, qoyun-
keçisi yaxud başqa bir heyvanı heç kəs görmədən ölər, yaralanar yaxud
aparılarsa
11 bu adamlar arasında Rəbbin adına içilən and olsun ki, biri o birisinin
əmanətinə xəyanət etməyib. Qoy heyvanın sahibi bunu qəbul etsin, ona
zərəri ödəməsin.
12 Əgər heyvan həmin adamdan oğurlanıbsa, onu saxlayan adam zərəri
sahibinə ödəsin.
13 Əgər heyvanı vəhşi heyvan parçalayıbsa, onu saxlayan adam parçalanan
heyvanı sübut kimi sahibinə gətirsin, zərərini isə ödəməsin.
14 Bir adamın borc aldığı heyvan sahibinin yanında olmayanda yaralanar
yaxud ölərsə, o adam zərəri ödəməlidir.
15 Əgər heyvanın sahibi yanındadırsa, zərər ödənməməlidir. Əgər heyvan
muzdla tutulubsa, zərər muzd haqqına daxil edilir.

Əxlaqi və dini hökmlər

16 * Bir adam nişanlı olmayan bakirə qızı tovlayıb onunla yaxınlıq edərsə,
qıza görə başlıq verib onu özünə arvad etməlidir.
17 Əgər qızın atası onu o adama ərə verməyə qəti razı deyilsə, o adam bakirə
qızların başlığına müvafiq məbləğdə pul ödəsin.
18 * Cadugər qadın sağ qalmasın.
19 * Heyvanlarla cinsi əlaqəyə girən hər kəs öldürülməlidir.

* **22:16** Qanun. 22:28-29 * **22:18** Qanun. 18:10-11 * **22:19** Lev. 18:23; 20:15-16; Qanun. 27:21

20 * Rəbdən başqa digər allahlara qurban gətirən adam tamamilə məhv
olunsun.
21 * Qərib adama nə haqsızlıq, nə də zülm edin, çünki siz özünüz də Misir
ölkəsində qərib idiniz.
22 Heç bir dul qadına və yetimə əziyyət verməyin.
23 Əgər bunlardan birinə əziyyət versəniz və o Mənə fəryad etsə, Mən
hökmən fəryadını eşidəcəyəm.
24 Qəzəblənib sizi qılıncdan keçirəcəyəm. Arvadlarınız dul, uşaqlarınız isə
yetim qalacaq.
25 * Xalqıma, yanında yaşayan kasıba pul borc versəniz, onunla sələmçi kimi
rəftar etməyin, üstünə sələm qoymayın.
26 * Əgər başqasının paltarını girov alırsınızsa, gün batandan əvvəl ona
girovu qaytarın.
27 Çünki bu paltar onun yeganə örtüyü və əyninin geyimidir. Bəs o adam
yatanda nə ilə üstünü örtsün? O Mənə fəryad edəndə səsini eşidəcəyəm, çünki
Mən lütfkaram.
28 * Allaha küfr etmə və xalqın başçısına lənət etmə.
29 Öz məhsulunu və şirə təqdimlərini Mənə gətirməyini gecikdirmə. İlk
oğullarını Mənə həsr et.
30 Mal-qaranın və qoyun-keçinin ilk balaları ilə də belə et: yeddi gün onları
analarının yanında saxla, səkkizinci gün Mənə həsr et.
31 * Mənim üçün müqəddəs xalq olun. Məhz buna görə də vəhşi heyvanın
çöldə parçaladığı heyvanın ətini yeməyin, onu itlərə atın.

23

Ədalət və vicdan
1 * Boş xəbər gəzdirməyin. Yalançı şahid olmaq üçün haqsız adamla əlbir
olmayın.
2 Şər iş görən izdihama qoşulmayın. Məhkəmədə çoxları ilə birləşərək ədaləti
təhrif edib yalançı şahid olmayın.
3 * Kasıba da məhkəmədə meylini salma.
4 * Sən düşmənininin azmış buğasına, inəyinə yaxud eşşəyinə rast gəlsən,
sahibinə qaytarmalısan.
5 Sənə nifrət edən adamın eşşəyini yükü altında yıxılmış halda görəndə onu
tərk etmə; ona kömək et ki, bu yükdən azad olsun.
6 * Möhtac olan adamın məhkəmə işində ona qarşı ədaləti təhrif etmə.
7 Yalan işdən uzaq ol. Günahsıza və salehə ölüm hökmü vermə. Çünki Mən
haqsıza bəraət qazandırmayacağam.
8 Rüşvət alma, çünki rüşvət gözüaçıqları kor edər, salehlərin sözlərini isə
təhrif edər.
9 * Qəribə zülm etmə. Siz də qəribliyi hiss etmisiniz, çünki özünüz də Misir
ölkəsində qərib idiniz.

İstirahət vaxtları və bayramlar
(Çıx. 34:18-26; Qanun. 16:1-17)

---

* **22:20** Qanun. 17:2-7 * **22:21** Çıx. 23:9; Lev. 19:33-34; Qanun. 24:17-18; 27:19 * **22:25** Lev. 25:35-38; Qanun. 15:7-11; 23:19-20 * **22:26** Qanun. 24:10-13 * **22:28** Həv. 23:5 * **22:31** Lev. 17:15 * **23:1** Çıx. 20:16; Lev. 19:11-12; Qanun. 5:20 * **23:3** Lev. 19:15 * **23:4** Qanun. 22:1-4 * **23:6** Lev. 19:15; Qanun. 16:19 * **23:9** Çıx. 22:21; Lev. 19:33-34; Qanun. 24:17-18; 27:19

10 * Altı il torpağınızı əkin və məhsulunu yığın.
11 Yeddinci il ona əl dəyməyin ki, xalqınızdan olan möhtaclar oradan yesin. Onlardan artıq qalanı isə çöl heyvanları yesin. Üzüm və zeytun bağlarınızda da belə hərəkət edin.
12 * Altı gün işlərinizi görün, yeddinci gün isə istirahət edin ki, mal-qaranız və eşşəyiniz rahatlansın, evinizdə doğulan qullar və qəriblər də dincəlsin.
13 Mənim sizə söylədiyim hər şeyə riayət edin. Başqa allahların adını çəkməyin, qoy o adlar sizin ağzınızdan heç vaxt çıxmasın.
14 Mənə ildə üç dəfə bayram edin:
15 * Mayasız Çörək bayramını qeyd edin. Mən sizə əmr etdiyim kimi Aviv ayında təyin olunmuş vaxt yeddi gün mayasız çörək yeyin. Çünki Misirdən o ayda çıxdınız. Heç kəs önümə əliboş gəlməsin.
16 * * Tarladakı əkinin nübarı ilə Biçin bayramını qeyd edin. İlin sonunda işinin bütün məhsulunu tarladan yığıb Yığım bayramını qeyd edin.
17 İldə üç dəfə sizin bütün kişiləriniz Sahibləri Rəbbin hüzuruna gəlsinlər.
18 Mənə gətirilən qurbanın qanını mayalı çörəklə təqdim etməyin. Bayram qurbanımın piyi səhərə qədər qalmasın.
19 * * Torpağın nübarının ilk hissəsini Allahınız Rəbbin məbədinə gətirin. Oğlağı anasının südündə bişirməyin.

Vəd və nəsihətlər

20 Budur, Mən yolda sizi qorumaq və hazırladığım yerə gətirmək üçün qarşınızda bir Mələk göndərirəm.
21 Onun hüzurunda ehtiyatlı olun və səsinə qulaq asın. Ona qarşı üsyan qaldırmayın, O, itaətsizliyinizi bağışlamaz, çünki Mənim adım onun üzərindədir.
22 Əgər Onun səsinə qulaq asıb dediyimə əməl etsəniz, onda Mən sizin düşmənlərinizə düşmən, yağılarınıza isə yağı olacağam.
23 Mələyim qarşınızda gedəcək və sizi Emorluların, Xetlilərin, Perizlilərin, Kənanlıların, Xivlilərin və Yevusluların yanına gətirəcək; Mən onları silib atacağam.
24 Onların allahlarına səcdə etməyin, onlara ibadət etməyin və qaydalarına əməl etməyin. O allahları dağıdıb yox edin, onların daş sütunlarını parça-parça etməlisiniz.
25 Siz isə Allahınız Rəbbə xidmət edin, O da çörəyinizə və suyunuza bərəkət verəcək; sizin daxilinizdən xəstəliyi yox edəcəyəm.
26 Ölkənizdə nə uşaq salan, nə də sonsuz qadın olacaq. Ömrünüzü də uzun edəcəyəm.
27 Öz dəhşətimi qarşınızca göndərirəm. Sizin aralarına getdiyiniz bütün xalqlara qarışıqlıq salacağam və bütün düşmənlərinizin dönüb sizdən qaçmasına bais olacağam.
28 Eşşəkarısını da qarşınızca göndərəcəyəm, o da Xivliləri, Kənanlıları və Xetliləri önünüzdən qovacaq.
29 Lakin bir il ərzində onları önünüzdən qovmayacağam ki, ölkə viranə qalmasın və çöl heyvanları çoxalıb sizin üstünüzə daraşmasın.
30 Yavaş-yavaş onları önünüzdən o vaxtacan qovacağam ki, siz törəyib çoxalaraq ölkənin sahibi olacaqsınız.

---

* **23:10** Lev. 25:1-7 * **23:12** Çıx. 20:9-11; 31:15; 34:21; 35:2; Lev. 23:3; Qanun. 5:13-14 * **23:15** Çıx. 12:14-20; Lev. 23:6-8; Say. 28:17-25 * **23:16** Lev. 23:15-21; Say. 28:26-31 * **23:16** Lev. 23:39-43 * **23:19** Qanun. 26:2 * **23:19** Çıx. 34:26; Qanun. 14:21

31 Qırmızı dənizdən Filişt dənizinə* qədər, səhradan Fərat çayına qədər
sərhədlərinizi çəkəcəyəm. Ölkənin sakinlərini sizə təslim edəcəyəm, siz isə
onları yanınızdan qovarsınız.
32 Nə onlarla, nə də allahları ilə əhd kəsin.
33 Qoymayın ki, onlar ölkənizdə yaşasınlar və sizin Mənə qarşı günah edərək
onların allahlarına ibadət etməyinizə bais olsunlar. Bu sizə tələ olacaq».

24

Allahla İsrail arasında əhdin bağlanması

1 Rəbb Musaya dedi: «Sən, Harun, Nadav, Avihu və İsrail ağsaqqallarından
yetmiş nəfər Rəbbin yanına çıxın. Uzaqdan səcdə edin.
2 Sonra yalnız sən, ey Musa, Rəbbin hüzuruna yaxınlaş, o biriləri
yaxınlaşmasınlar. Xalq isə sənin lə buraya çıxmasın».
3 Musa gəlib Rəbbin bütün sözlərini və hökmlərini xalqa nəql etdi. Bütün
xalq bir səslə cavab verib dedi: «Rəbbin söylədiyi sözlərin hamısına əməl
edəcəyik».
4 Musa Rəbbin bütün sözlərini yazdı. O, səhər erkən durub dağın ətəyində
qurbangah və İsrailin on iki qəbiləsinə görə on iki sütun qurdu.
5 Sonra Musa İsrailin cavanlarına Rəbbin önündə yandırma qurbanları və
ünsiyyət qurbanları olaraq buğalar kəsdirdi.
6 Musa heyvanların qanının yarısını götürüb ləyənlərə tökdü. Qanın o biri
yarısını isə qurbangahın üstünə səpdi.
7 O, əhd kitabını əlinə alıb xalqa ucadan oxudu və onlar dedilər: «Rəbbin
söylədiyi bütün sözlərə əməl edib qulaq asacağıq!»
8 * * Sonra Musa qanı götürüb xalqın üstünə səpərək dedi: «Budur bütün bu
sözlərə görə Rəbbin sizinlə kəsdiyi əhdin qanı».

9 Bunu edib Musa Harun, Nadav, Avihu və İsrail ağsaqqallarından yetmiş
nəfərlə birgə çıxıb,
10 İsrailin Allahını gördülər. Onun ayaqları altında göy yaqutdan döşəməyə
bənzər, səmanın özü kimi aydın bir şey var idi.
11 Allah İsrailin başçılarına əl qaldırmadı; onlar Allahı gördülər və yeyib-
içdilər.
12 Rəbb Musaya dedi: «Mənim yanıma dağa çıx və orada dur; xalqı öyrətmək
üçün qanunu və əmrləri yazdığım daş lövhələri sənə verim».
13 Musa köməkçisi Yeşua ilə Allahın dağına çıxmaq üçün qalxdı.
14 Ağsaqqallara isə dedi: «Biz geri qayıdanadək burada gözləyin. Budur,
Harun və Xur yanınızdadır; kimin nə çətin işi varsa, onların yanına gedə bilər».
15 Musa bunu deyəndən sonra dağa çıxdı. Bulud dağı bürüdü.
16 Rəbbin izzəti Sina dağının üstündə məskən saldı. Bulud onu altı gün
bürüdü. Yeddinci gün Rəbb Musanı buludun içindən çağırdı.
17 Rəbbin izzəti İsrail övladlarının gözündə dağın başında yandırıb-yaxan alov
kimi görünürdü.
18 * Musa buludun içinə girib dağa çıxdı və qırx gün-qırx gecə dağda qaldı.

---

* **23:31** *Filişt dənizi* – Aralıq dənizi. * **24:8** İbr. 9:19-20 * **24:8** Mat. 26:28; Mark 14:24; Luka 22:20; 1Kor. 11:25; İbr. 9:20; 10:29 * **24:18** Qanun. 9:9

25

Müqəddəs məskən üçün ianələr
(Çıx. 35:4-9)

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «Mənə ianələr gətirmək barədə İsrail övladlarına belə söylə: könlü istəyən hər
bir adamdan ianəni qəbul edin.
3 Onlardan qəbul edəcəyiniz ianələr budur: qızıl, gümüş, tunc,
4 bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplik, incə kətan, keçi yunu,
5 qırmızı boyanmış qoç dəriləri, suiti dəriləri, əbrişim ağacı,
6 çıraq üçün zeytun yağı, məsh yağı və ətirli buxur üçün ətriyyatlar,
7 efodla döşlüyün üstünə taxılan damarlı əqiq və sağanaq daşları.
8 Mənim üçün Müqəddəs məkan düzəltsinlər ki, aralarında məskunlaşım.
9 Mənim məskənimi və onun bütün avadanlığını göstərdiyim nümunələrə
görə düzəldin.

Əhd sandığı
(Çıx. 37:1-9)

10 Qoy əbrişim ağacından sandıq düzəltsinlər: uzunluğu iki qulac yarım, eni
qulac yarım, hündürlüyü qulac yarım olsun.
11 Onu içəridən və bayırdan xalis qızılla ört, ətrafına qızıl zolaq qoy.
12 Sandıq üçün dörd tökmə qızıl halqa düzəlt və onları onun dörd ayağına, iki
halqanı bir yanına, iki halqanı isə o biri yanına bərkit.
13 Əbrişim ağacından şüvüllər düzəlt və üzərini qızılla ört.
14 Sandığı daşımaq üçün şüvülləri sandığın yanlarındakı halqalara keçir.
15 Şüvüllər sandığın halqalarında qalıb oradan ayrılmasın.
16 Sənə verəcəyim şəhadət lövhələrini sandığın içinə qoy.
17 Xalis qızıldan kəffarə qapağını düzəlt. Qoy uzunluğu iki qulac yarım, eni
isə qulac yarım olsun.
18 Kəffarə qapağının hər iki ucu üçün yastılanmış qızıldan iki keruv düzəlt.
19 Bir keruv qapağın bir ucunda, o birisi isə o biri ucunda olaraq qapağın
iki ucunda olan keruvlar düzəlt ki, onunla bir hissədən olsun.
20 Keruvlar yuxarıya açılmış qanadları ilə kəffarə qapağını örtsünlər. Keru-
vların üzləri bir-birinə qarşı qapağa doğru olsun.
21 Kəffarə qapağını sandığın üstünə qoy; sənə verəcəyim şəhadət lövhələrini
isə sandığın içinə qoy.
22 Orada kəffarə qapağının üzərində, Şəhadət sandığının üstündəki iki keruv
arasında səninlə görüşəcəyəm və İsrail övladları üçün sənə əmr edəcəyim hər
şeyi söyləyəcəyəm.

Təqdis çörəkləri üçün masanın quruluşu
(Çıx. 37:10-16)

23 Əbrişim ağacından bir masa düzəlt: uzunluğu iki qulac, eni bir qulac,
hündürlüyü isə qulac yarım olsun.
24 Onu xalis qızılla ört. Ətrafına qızıl zolaq qoy.
25 Ətrafında eni bir ovuc olan yan lövhələri düzəlt. Yan lövhələrin ətrafına da
qızıl zolaq qoy.
26 Masa üçün dörd qızıl halqa düzəlt, halqaları onun dörd küncünə, dörd
ayağına bərkit.
27 Halqalar yan lövhələrə yaxın olaraq masanı aparan şüvüllərin keçdiyi
yerlər olsun.

28 Şüvülləri əbrişim ağacından düzəlt və onları qızılla ört; masa onların
vasitəsi ilə aparılsın.
29 Masa üçün xalis qızıldan sinilər və nimçələr, içmə təqdimlərini tökmək
üçün dolçalar və piyalələr düzəlt.
30 * Daima Mənim hüzurumda masanın üstünə təqdis çörəkləri qoy.

Qızıl çıraqdan
(Çıx. 37:17-24)

31 Xalis qızıldan bir çıraqdan düzəlt. Bu çıraqdan yastılanmış qızıldan olmalıdır.
Altlığı, gövdəsi, kasacıqları, qönçələri və gülləri onunla bir hissədən olsun.
32 Çıraqdanın yanlarından altı budaq – onun bir yanından üç budaq, o biri
yanından da üç budaq çıxsın.
33 Hər bir budağında badam çiçəyinə bənzər üç kasacıq, qönçə və gül olsun.
34 Çıraqdanın gövdəsində isə badam çiçəyinə bənzər dörd kasacıq, qönçə və
gül olsun.
35 Çıraqdanın gövdəsindən çıxan altı budağın bir cütünün altında bir qönçə, o
biri cütünün altında bir qönçə, o birinin də altında bir qönçə olsun.
36 Qönçələr və budaqlar onunla bir hissədən ibarət olsun; hamısı eyni
hissədən, yastılanmış xalis qızıldan olsun.
37 Onun üçün yeddi çıraq düzəlt və çıraqları onun üstünə qoy ki, qabaq
tərəfinə işıq salsın.
38 Maşaları və xəkəndazları da xalis qızıldan olsun.
39 Çıraqdan və onun bütün avadanlığı bir talant xalis qızıldan düzəldilsin.
40 * Dağda sənə göstərilən nümunəyə görə bunların hamısını ehtiyatla düzəlt.

26

Müqəddəs məskən
(Çıx. 36:8-38)

1 Müqəddəs məskəni on pərdədən düzəlt. Pərdələri nəfis toxunmuş incə
kətandan, bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplikdən, üstünü isə keruvlar
şəklində naxışla düzəlt.
2 Hər pərdənin uzunluğu iyirmi səkkiz qulac, eni isə dörd qulac olsun. Qoy
bütün pərdələr bir ölçüdə olsun.
3 Pərdələrdən beşi bir-birinə birləşdirilsin, digər beşi də bir-birinə
birləşdirilsin.
4 Bir birləşmənin ucunda olan pərdənin kənarında bənövşəyi ilgəklər düzəlt,
o biri birləşmənin ucunda olan pərdənin kənarında da eyni şəkildə ilgəklər
düzəlt.
5 Bir pərdəyə əlli ilgək, o biri birləşmədəki pərdənin kənarında onlara uyğun
gələn əlli ilgək düzəlt.
6 Qızıldan əlli bənd düzəlt. Bəndlərlə pərdələri bərkit və çadırı birləşdir ki,
məskən bütöv olsun.
7 Məskəni örtən çadır üçün keçi yunundan on bir ədəd pərdə düzəlt.
8 Hər pərdənin uzunluğu otuz qulac, eni isə dörd qulac olsun. On bir pərdə
bir ölçüdə olsun.
9 Beş pərdəni ayrıca və altı pərdəni ayrıca birləşdir. Altıncı pərdəni isə çadırın
qabaq tərəfindən qatla.
10 Bir birləşmənin qıraq pərdəsinin kənarında əlli ilgək, o biri birləşmənin
qıraq pərdəsinin kənarında da əlli ilgək düzəlt.

---

* **25:30** Lev. 24:5-8 * **25:40** Həv. 7:44; İbr. 8:5

11 Tuncdan əlli bənd düzəlt; bəndləri ilgəklərə tax və çadırı birləşdir ki, o bütöv olsun.
12 Çadırın pərdələrindən artıq qalan pərdənin yarısını məskənin arxa tərəfindən salla.
13 Çadırın pərdələrinin uzunluğunun hər iki ucunda artıq qalan bir qulac parça məskəni örtmək üçün onun hər iki tərəfindən sallansın.
14 Çadır üçün qırmızı boyanmış qoç dərilərindən bir pərdə və onun üstündə suiti dərilərindən bir pərdə düzəlt.
15 Müqəddəs məskən üçün əbrişim ağacından dik duran çərçivələr düzəlt.
16 Hər çərçivənin uzunluğu on qulac, eni isə qulac yarım olsun.
17 Hər çərçivənin üstündə iki bir-birinə bağlanan zivana* olsun; məskənin bütün çərçivələrini belə düzəlt.
18 Məskənin cənub tərəfi üçün iyirmi çərçivə
19 və onların altına qoyulacaq qırx gümüş altlıq düzəlt; hər çərçivənin altında iki zivanası üçün iki altlıq olsun.
20 Məskənin şimal tərəfi üçün də iyirmi çərçivə
21 və qırx gümüş altlıq, hər çərçivənin altında iki altlıq olsun.
22 Məskənin qərbə doğru arxası üçün altı çərçivə düzəlt.
23 Məskənin arxa küncləri üçün isə iki çərçivə düzəlt ki,
24 bunlar aşağıda birləşib yuxarıda bir halqaya taxılsın; hər iki künc üçün elə iki çərçivə olsun.
25 Bu səkkiz çərçivə üçün on altı gümüş altlıq, hər çərçivənin altında iki altlıq olsun.
26 Əbrişim ağacından şüvüllər düzəlt: məskənin hər iki tərəfindəki çərçivələri üçün beş şüvül,
27 məskənin qərbə doğru arxa tərəfdəki çərçivələri üçün də beş şüvül olsun.
28 Orta şüvül çərçivələrin ortasından bir ucdan o biri uca qədər uzansın.
29 Çərçivələri qızılla ört; şüvüllərin keçdiyi halqaları qızıldan düzəlt; şüvülləri də qızılla ört.
30 Dağda sənə göstərilən layihəyə görə müqəddəs məskəni qur.
31 Pərdəni bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan, üstünü isə keruvlar şəklində naxışla düzəlt.
32 Onu dörd dirək üstündə as; hər dirək qızılla örtülmüş əbrişim ağacından olsun. Üstündə qızıl qarmaqları olsun və dörd gümüş altlıq üstündə dursun.
33 * Pərdəni bəndlərdən as və Şəhadət sandığını oraya, pərdənin arxasına gətir. Bu pərdə Müqəddəs yerlə Ən Müqəddəs yeri ayırsın.
34 Ən Müqəddəs yerdə Şəhadət sandığının üstünə kəffarə qapağını tax.
35 Masanı pərdənin bayır tərəfinə, çıraqdanı masanın qarşısına – məskənin cənub tərəfinə, masanı isə şimal tərəfinə qoy.
36 Hüzur çadırının girişi üçün arakəsməni bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan, naxış tikməsi ilə düzəlt.
37 Bu arakəsmə üçün də əbrişim ağacından beş dirək düzəlt və üstünü qızılla ört; üstündə qızıl qarmaqlar olsun və onlar üçün tuncdan beş altlıq tök.

27

Yandırma qurbanı üçün qurbangah
(Çıx. 38:1-7)

* **26:17** *Zivana* – bir şeyin iki parçasını bir-birinə bənd edən içiboş mil.
* **26:33** İbr. 6:19; 9:3-5

1 Qurbangahı əbrişim ağacından düzəlt. Qoy dördbucaq şəklində olub uzunluğu beş qulac, eni də beş qulac, hündürlüyü isə üç qulac olsun.
2 Qurbangahın dörd küncündən onunla bir hissədən olan dörd buynuz düzəlt. Qurbangahın üstünü tuncla ört.
3 Oranın kül qablarını, kürəklərini, ləyənlərini, çəngəllərini, xəkəndazlarını – bütün avadanlığını tuncdan düzəlt.
4 Qurbangah üçün tuncdan torlu şəbəkə düzəlt. Torun dörd bucağında tuncdan dörd halqa düzəlt.
5 Onu qurbangahın kənarından aşağıya qoy ki, şəbəkə onun yarısına qədər yetişsin.
6 Qurbangah üçün əbrişim ağacından şüvüllər düzəlt və üstünü tuncla ört.
7 Şüvülləri halqalara tax ki, onlar qurbangahı aparan zaman onun hər iki yanında olsun.
8 Qurbangahın içi boş və taxtadan olsun. Dağda sənə göstərdiyim kimi onu düzəlt.

Müqəddəs məskənin həyəti (Çıx. 38:9-20)

9 Müqəddəs məskənin həyətini düzəlt. Həyətin cənub tərəfində bir tərəf üçün uzunluğu yüz qulac olan pərdələr nəfis toxunmuş incə kətandan olsun.
10 Onların iyirmi dirəyi və iyirmi altlığı tuncdan, dirəklərin qarmaqları və bəndləri isə gümüşdən olsun.
11 Şimal tərəfi üçün də uzunluğu yüz qulac pərdə olsun; onların iyirmi dirəyi və iyirmi altlığı tuncdan, dirəklərin qarmaqları və bəndləri isə gümüşdən olsun.
12 Qərb tərəfində uzunluğu həyətin eni qədər əlli qulac pərdələr olsun. Onlar üçün on dirək və on altlıq düzəlt.
13 Şərq tərəfində də həyətin eni əlli qulac olsun.
14 Darvazanın bir tərəfi üçün üç dirəyi və üç altlığı olan uzunluğu on beş qulac pərdələr olsun.
15 O biri tərəf üçün də üç dirəyi və üç altlığı olan uzunluğu on beş qulac pərdələr olsun.
16 Həyətin darvazası üçün uzunluğu iyirmi qulac olan bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan naxış tikməli arakəsmə, onun dörd dirəyi və dörd altlığı olsun.
17 Həyətin bütün ətraf dirəkləri gümüşlə bəndlənsin; onların gümüş qarmaqları və tunc altlıqları olsun.
18 Həyətin uzunluğu yüz qulac və eni hər yerdə əlli qulac olsun; nəfis toxunmuş incə kətandan olan pərdənin hündürlüyü isə beş qulac, altlıqları da tuncdan olsun.
19 Müqəddəs məskənin ibadəti üçün işlənən bütün avadanlığı, onun bütün payaları kimi həyətin bütün payaları da tuncdan olsun.

Kahinliyin təyin olunması (Lev. 24:1-4)

20 Sən İsrail övladlarına əmr et ki, işıq yandırmaq üçün sənə zeytundan çəkilmiş xalis yağ gətirsinlər. Bu yağdan çıraqlar daima
21 Hüzur çadırında, Şəhadət sandığının qarşısındakı pərdənin bayır tərəfində yansın. Harunla oğulları onu hər axşam Rəbbin hüzurunda yandırıb səhərə qədər nəzarət etsinlər. Qoy bu, nəsildən-nəslə İsrail övladları üçün əbədi qayda olsun.

28

Kahinlərin geyimləri
(Çıx. 39:1-7)

1 Sən isə qardaşın Harunu və onun oğulları Nadavı, Avihunu, Eleazarı və
İtamarı İsrail övladlarının arasından yanına gətir ki, onlar Mənə kahinlik etsin.
2 Qardaşın Haruna izzət və gözəllik üçün müqəddəs geyimlər hazırla.
3 Sən də hikmət ruhu ilə doldurduğum bütün məharətli ustalara Harunun
təqdis olunması üçün ona geyimlərin hazırlamasını tapşır ki, o Mənə kahinlik
etsin.
4 Onların hazırlayacağı geyimlər bunlardır: döşlük, efod,* üst cübbə,† dama-
dama xirqə,‡ çalma və qurşaq. Bu müqəddəs geyimləri qardaşın Haruna və
oğullarına hazırlasınlar ki, Mənə kahinlik etsinlər.
5 Qoy geyimləri hazırlayanlar qızıl, bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplik və
incə kətan götürsünlər.
6 Efodu qızıldan, bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxun-
muş incə kətandan naxışla düzəltsinlər.
7 Hər iki ucunu bir-birinə bağlayan iki çiyinlik olsun ki, o bərkidilsin.
8 Efodun üstündəki kəmər eyni hissədən olsun. O da qızıldan, bənövşəyi,
tünd qırmızı və al rəngli iplik və nəfis toxunmuş incə kətandan olsun.
9 İki ədəd damarlı əqiq daşı götür və üstündə İsrailin oğullarının adlarını həkk
et.
10 Onların doğulma sırası ilə bir daşın üstündə altı ad, o birisinin üstündə
qalan altı adı,
11 həkkakın işi olan möhür oyması kimi iki daş üstündə İsrailin oğullarının
adlarını həkk et. Bunları hörmə qızıl sağanaqlara salıb,
12 bu iki daşı efodun çiyinliklərinə tax. Bunlar İsrailin oğullarının xatirə
daşlarıdır; Harun onların adlarını Rəbbin önündə iki çiynində xatirə kimi
gəzdirəcək.
13 Hörmə qızıldan sağanaqlar düzəlt,
14 xalis qızıldan iki ipə bənzər burma zəncir düzəlt; burma zəncirləri
sağanaqlara tax.

Döşlük
(Çıx. 39:8-21)

15 Hökm döşlüyünü efod kimi naxışlı düzəlt. Onu qızıldan, bənövşəyi, tünd
qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan düzəlt.
16 Döşlük ikiqat, dördbucaq şəklində olub uzunluğu bir qarış, eni də bir qarış
olsun.
17 Üstündəki bir çərçivəyə dörd sıra daş tax. Birinci sıra yaqut, topaz, zümrüd
18 ikinci sıra firuzə, göy yaqut və almaz,
19 üçüncü sıra sirkon, əqiq və ametist,
20 dördüncü sıra sarı yaqut, damarlı əqiq və yəşəm daşı olsun. Bu daşlar
hörmə qızıl sağanaqlara taxılsın.
21 Daşlar İsrailin oğullarının adlarına görə on iki dənə olsun; hər daş on iki
qəbilədən birinin adının oyma möhürü olsun.
22 Döşlük üçün xalis qızıldan ipəbənzər burma zəncirlər qayır.
23 Döşlük üçün iki qızıl halqa düzəlt və onları döşlüyün iki ucuna tax.
24 İki qızıl ipi döşlüyün uclarındakı iki halqaya tax.

---

* **28:4** *Efod* – kahin xalatı. † **28:4** *Cübbə* – qədim uzun xalat. ‡ **28:4** *Xirqə* – cübbənin altından geyilən içi pambıqlı qısa geyim.

25 İplərin o biri uclarını iki hörmə sağanağa taxıb efodun çiyinliklərinin
qabaq tərəfinə bağla.
26 Yenə də iki qızıl halqa düzəlt və onları döşlüyün iki ucuna, efodla yanaşı
iç qatına tax.
27 Digər iki qızıl halqa düzəlt və onu efodun çiyinliklərinin qabaq tərəfinə,
aşağıya, efodun kəməri ilə birləşmə üzərinə bərkit.
28 Döşlük halqaları ilə efodun halqalarına bənövşəyi qaytanla bağlanıb
efodun kəmərinin üzərinə bərkidilsin ki, döşlük efoddan sallanmasın.
29 Harun Müqəddəs yerə daxil olduğu zaman Rəbbin önündə daima
xatirə olaraq İsrailin oğullarının adlarını hökm döşlüyündə, ürəyinin üstündə
daşıyacaq.
30 Urim və Tummimi də hökm döşlüyünə qoy ki, Rəbbin hüzuruna daxil
olduğu zaman onlar da ürəyinin üstündə olsun. Beləcə Harun İsrail
övladlarının hökmünü Rəbbin hüzurunda daima ürəyinin üstündə daşıyacaq.

Kahinlərin digər geyimləri
(Çıx. 39:22-31)

31 Efodun cübbəsini büsbütün bənövşəyi iplikdən tik.
32 Ortasında baş keçirmək üçün yer olsun. Onun kənarında cırılmamaq üçün
yaxa toxunsun.
33 Cübbənin ətəyinin ətrafına bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplikdən
narlar və zınqırovlar düz:
34 cübbənin ətəyi boyunca ətrafında qızıl zınqırov və nar sıra ilə düzülsün.
35 Qoy cübbə Harun xidmət etdiyi zaman əynində olsun. Verdiyi səs də onun
Müqəddəs yerə – Rəbbin hüzuruna girib-çıxdığı zaman eşidilsin ki, o ölməsin.
36 Xalis qızıldan bir lövhəcik düzəlt və onun üzərində möhür oyması olaraq
“Rəbbə həsr edilmiş” yazısını həkk et.
37 Onu bənövşəyi qaytanla çalmanın üstünə – qabaq tərəfinə tik.
38 Beləcə lövhəcik Harunun alnının üstündə olsun. İsrail övladlarının təqdis
etdikləri bütün müqəddəs hədiyyələrin Rəbbin qarşısında məqbul olub-
olmamasının məsuliyyətini Harun daşıyacaq. Buna görə də qoy lövhəcik
həmişə Harunun alnında olsun.
39 Xirqəni incə kətandan dama-dama hör. Çalmanı da incə kətandan düzəlt.
Qurşağın üzərinə naxış tikib düzəlt.
40 Harunun oğullarına izzət və gözəllik üçün xirqələr, qurşaqlar və papaqlar
düzəlt.
41 Bunları qardaşın Harunla oğullarına geyindirib onları məsh et, vəzifəyə
qoy və Mənə kahinlik etmək üçün təqdis et.
42 Beldən buda qədər lüt bədənlərini örtən kətan alt paltarları tik.
43 Bunları Harunla oğulları Müqəddəs yerdə xidmət etmək üçün Hüzur
çadırına daxil olanda yaxud qurbangaha yaxınlaşanda cəza çəkib ölməmək
üçün geyəcəklər. Bu, Harunla övladlarına əbədi qayda olsun.

29

Kahinliyin təqdis olunması
(Lev. 8:1-36)

1 Mənə kahinlik etmək üçün onları bu qaydada təqdis et. Qüsursuz bir buğa
və iki qoç götür.
2 Mayasız çörəkləri, zeytun yağı ilə yoğrulmuş mayasız kökələri və üstünə
zeytun yağı sürtülmüş mayasız qoğalları narın buğda unundan hazırla.

3 Onları bir səbətin içinə qoy, buğa və iki qoçla birgə təqdim et.
4 Sonra Harunla oğullarını Hüzur çadırının girişinə gətir və onları su ilə
yuyundur.
5 Geyimlərini götürüb Harunun əyninə xirqəni, efod cübbəsini, efodu və
döşlüyü geyindir və efodun kəmərini belinə bağla.
6 Onun başına çalmanı, çalmaya da müqəddəslik tacını qoy.
7 Məsh yağını götürüb Harunun başına tök və onu məsh et.
8 Sonra oğullarını gətir və onlara xirqələr geyindir.
9 Haruna və onun oğullarının belinə qurşaq bağla və başlarına papaq qoy.
Əbədi qaydaya görə kahinlik onların olsun. Beləcə Harunla oğullarını vəzifəyə
qoy.
10 Sonra Hüzur çadırının önünə buğanı gətir. Qoy Harunla oğulları əllərini
buğanın başına qoysunlar.
11 Buğanı Rəbbin önündə, Hüzur çadırının girişində kəs.
12 Buğanın qanından götür və barmağınla qurbangahın buynuzlarına çək.
Qanın qalan hissəsini isə qurbangahın altlığına tök.
13 Heyvanın içalatını örtən bütün piyi, qaraciyərin quyruğa bənzər hissəsini,
hər iki böyrəyini və üstündəki piyi qurbangahda tüstülədib yandır.
14 Buğanın ətini, dərisini və bağırsağını düşərgənin kənarında yandır. Bu,
günah qurbanıdır.
15 Bir qoç da götür; qoy Harunla oğulları əllərini qoçun başına qoysunlar.
16 Sonra qoçu kəs, qanını götür və onu qurbangahın hər tərəfinə səp.
17 Qoçu parça-parça doğra, içalatını və budlarını yuyub, tikələrinin və başının
üstünə qoy.
18 * Bütün qoçu qurbangahda tüstülədib yandır. Bu, Rəbb üçün yandırma
qurbanı, Onun xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir.
19 Sən o biri qoçu da götür, Harunla oğulları əllərini onun başına qoysunlar.
20 Sonra qoçu kəs; qanından bir az götürüb Harunun sağ qulağının
mərcəyinə, oğullarının sağ qulaq mərcəklərinə, onların sağ əllərinin və sağ
ayaqlarının baş barmaqlarına çək. Qoçun qanını qurbangahın hər tərəfinə
səp.
21 Qurbangahdakı qandan və məsh yağından götürüb Haruna və onun
geyimlərinə, oğullarına və onların geyimlərinə çilə. Beləcə Harun və onun
geyimləri, oğulları və onların geyimləri təqdis olunsun.
22 Sonra qoçun piyini, quyruğunu, içalatını örtən piyi, qaraciyərinin quyruğa
bənzər hissəsini, hər iki böyrəyini, üstündəki piyi və sağ budunu götür. Çünki
bu təqdis qoçudur.
23 Rəbbin önündə olan mayasız çörəklər səbətindən bir yastı çörək kökəsi,
bir zeytun yağı ilə yoğrulmuş çörək kökəsi və bir qoğal götür.
24 Bunların hamısını Rəbbin hüzurunda yellədərək təqdim etmək üçün Harunun və onun oğullarının əllərinə qoy.
25 Sonra bu şeyləri əllərindən alıb qurbangahda yandırma qurbanı ilə
tüstülədib yandır. Bu, Rəbbin hüzurunda Onun xoşuna gələn ətir – yandırma
təqdimidir.
26 Harunun təqdis qurbanı olan qoçdan döş ətini götürüb Rəbbin hüzurunda
yellədərək təqdim et. Bu sənin payındır.
27 Harunla oğullarının təqdis qurbanı olan qoçdan yellədilən döş ətini və
qaldırılan budu təqdis et.

* **29:18** Ef. 5:2; Fil. 4:18

28 Bu qaldırılan pay Harunla övladlarının İsrailliləridən gələn əbədi pay olsun.
Bu da İsrail övladlarının ünsiyyət qurbanlarından Rəbbə qaldırılan pay olsun.
29 Harunun müqəddəs geyimləri özündən sonra oğullarına qalsın ki, onları
geyərək məsh olunub vəzifəyə qoyulsunlar.
30 Onun yerinə kahin olub Müqəddəs yerdə xidmət etmək üçün Hüzur
çadırına daxil olan oğlu yeddi gün o geyimləri geysin.
31 Təqdis qurbanı olan qoçun ətini götür və müqəddəs bir yerdə qaynat.
32 Harunla oğulları o qoçun ətini və səbətdə olan çörəyi Hüzur çadırının
girişində yesinlər.
33 Özlərini vəzifəyə qoyub təqdis edəndə günahlarının kəffarə olması üçün
istifadə edilən bu şeyləri onlar yesin; amma yad adamlar bunları yeməsin,
çünki bu şeylər müqəddəsdir.
34 Əgər təqdis qurbanının ətindən və çörəkdən səhərə qədər qalarsa, qalığını
yandır; bu şeylər yeyilməz, çünki müqəddəsdir.
35 Mən sənə necə əmr etmişəmsə, o cür də Harunla oğulları üçün et.
Onların vəzifəyə keçmə vaxtını yeddi gün davam etdir.
36 Hər gün kəffarə üçün günah qurbanı olaraq bir buğa gətir. Qurbangah
üçün kəffarə edərək onu pak et və təqdis etmək üçün məsh et.
37 Yeddi gün ərzində qurbangah üçün kəffarə edərək onu təqdis et. Sonra
qurbangah ən müqəddəs sayılacaq və ona toxunan hər şey müqəddəs olacaq.

Gündəlik təqdimlər
(Say. 28:1-8)

38 Daimi olaraq hər gün qurbangah üzərində birillik iki toğlu gətir.
39 Toğlunun birini səhər, digərini isə axşamçagı təqdim et.
40 Birinci toğlu ilə birlikdə dörddə bir hin zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda bir
efa narın un və içmə təqdimi olaraq dörddə bir hin şərab gətir.
41 Axşamçağı təqdim etdiyin o biri toğlu ilə səhərki kimi taxıl təqdimi və içmə
təqdimi gətir. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətirli təqdimdir.
42 Bu sizin üçün nəsildən-nəslə Hüzur çadırının girişində, Rəbbin önündə
daimi yandırma qurbanı olacaq. Mən orada sizinlə görüşüb, səninlə
danışacağam.
43 Orada Mən İsrail övladları ilə görüşəcəyəm; Hüzur çadırı Mənim izzətimlə
təqdis olunacaq.
44 Mən Hüzur çadırını və qurbangahı təqdis edəcəyəm; Harunla oğullarını da
təqdis edəcəyəm ki, Mənə kahinlik etsinlər.
45 İsrail övladları arasında məskunlaşacağam və onların Allahı olacağam.
46 Onlar da biləcəklər ki, aralarında məskunlaşmaq üçün onları Misir tor-
pağından çıxaran Allahı Rəbb Mənəm, onların Allahı Rəbb Mənəm.

30

Buxur yandırmaq üçün qurbangah
(Çıx. 37:25-28)

1 Əbrişim ağacından buxur yandırmaq üçün qurbangah düzəlt.
2 Qoy uzunluğu bir qulac eni də bir qulac, hündürlüyü isə iki qulac olsun,
buynuzları onunla bir hissədən olsun.
3 Onun üzərini, hər yanını və buynuzlarını xalis qızılla ört və ətrafına qızıl
zolaq qoy.
4 Onun üçün iki qızıl halqa düzəlt; qarşı-qarşıya olan iki yanda, zolağın
altında düzəlt. Bu onu aparan şüvüllərin keçdiyi yerlər olsun.

5 Şüvülləri əbrişim ağacından düzəlt və qızılla ört.
6 Bu qurbangahı Şəhadət sandığının qarşısında olan pərdənin önünə –
Mənim səninlə görüşəcəyim yerə, kəffarə qapağının önünə qoy.
7 Harun qurbangahda ətirli buxur yandırsın. Həm səhər çıraqları hazırladığı
zaman,
8 həm də axşamçağı çıraqları yandırdığı zaman onu yandırsın. Bu sizin üçün
nəsildən-nəslə Rəbbin önündə daimi buxur təqdimidir.
9 Onun üstündə nə yad buxur, nə yandırma qurbanı, nə də taxıl təqdimi
gətirin; içmə təqdimi də tökməyin.
10 İldə bir dəfə Harun günah üçün kəffarə qurbanının qanını qurbangahın
buynuzlarına çəkərək qurbangah üçün kəffarə etsin. Nəsildən-nəslə, ildən-ilə
bir dəfə belə etsin. Qurbangah Rəbb üçün ən müqəddəsdir».

Siyahıyaalma pulu

11 Rəbb Musaya belə dedi:
12 «İsrail övladlarını siyahıya aldığın zaman sayılan hər bir adam öz həyatının
əvəzini Rəbbə versin ki, sayıldıqlarına görə aralarında bəla olmasın.
13 * Sayılmış adamlara daxil olan hər kəs yarım şekel gümüş versin. Bu,
iyirmi geradan ibarət olan Müqəddəs yerdəki şekelə görə sayılsın. Bu yarım
şekel Rəbbin payıdır.
14 İyirmi və ondan yuxarı yaşda sayılmış adamlar arasından hər bir kişi bu
payı Rəbbə versin.
15 Həyatlarınızı kəffarə etmək üçün Rəbbin payını verəndə varlı yarım
şekeldən çox, kasıb yarım şekeldən əskik verməsin.
16 Bu kəffarə pulunu İsrail övladlarından götürüb Hüzur çadırının ibadəti üçün
təyin et. Bu, həyatlarınızı kəffarə etmək üçün Rəbbin önündə İsrail övladlarının
xatirəsi olacaq».

Tunc ləyən

17 Rəbb Musaya belə dedi:
18 «Yuyunmaq üçün bir tunc ləyən düzəlt. Qoy altlığı da tuncdan olsun. Onu
Hüzur çadırı ilə qurbangahın arasına qoy, içini də su ilə doldur ki,
19 Harunla oğulları əl-ayaqlarını o su ilə yusunlar.
20 Onlar Hüzur çadırına daxil olduğu zaman su ilə yuyunsunlar, yoxsa
öləcəklər. Xidmət etmək və Rəbb üçün yandırma təqdimi tüstülədib yandırmaq
üçün qurbangaha yaxınlaşanda da
21 əl-ayaqlarını yusunlar, yoxsa öləcəklər. Bu, Harunla övladları üçün
nəsildən-nəslə əbədi qayda olsun».

Məsh üçün yağ

22 * Rəbb Musaya dedi:
23 «Bu gözəl ətriyyatlardan götür: beş yüz şekel duru mirra, onun yarısı
qədər iki yüz əlli şekel ətirli darçın, iki yüz əlli şekel ətirli qamış
24 və beş yüz şekel Çin darçını, hər şey Müqəddəs yerdəki şekelə görə sayılsın;
həm də bir hin zeytun yağı.
25 Bunların hamısından müqəddəs məsh yağı hazırla; bu ətriyyatçının tərtib
etdiyi ətriyyat, müqəddəs məsh yağı olacaq.
26 Həmin yağla bunları məsh et: Hüzur çadırını, Şəhadət sandığını,
27 masanı və onun bütün ləvazimatını, çıraqdanı və onun əşyalarını, buxur
qurbangahını,

* **30:13** Çıx. 38:25-26; Mat. 17:24 * **30:22** Çıx. 37:29

28 yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahı və onun bütün avadanlığını, tunc ləyəni və onun altlığını.
29 Beləcə bu şeyləri təqdis et ki, ən müqəddəs olsunlar; onlara toxunan hər şey müqəddəs olacaq.
30 Harunla oğullarını da məsh edərək təqdis et ki, Mənə kahinlik etsinlər.
31 İsrail övladlarına belə de: “Bu sizin üçün nəsildən-nəslə Mənə müqəddəs məsh yağı olacaq.
32 Bu yağ insan bədənlərinə tökülməsin. Tərkibinə görə ona bənzər heç nə hazırlamayın. Bu yağ müqəddəsdir, onu müqəddəs sayın.
33 Ona bənzərini düzəldən yaxud onu kənar şəxsin üzərinə tökən hər kəs xalqı arasından qovulsun”».

Buxur

34 Sonra Rəbb Musaya dedi: «Bu ətirli maddələrdən götür: balzam, onika, ilan kölgəsi, xalis kündür; hər şey eyni miqdarda olsun.
35 Bunların hamısından buxur hazırla; ətriyyatçının düzəltdiyi bu qatışıq duzlanmış, təmiz və müqəddəs olsun.
36 Ondan bir qədərini narın döy və Mənim səninlə görüşəcəyim yer olan Hüzur çadırında Şəhadət sandığının önünə qoy. Bu sizin üçün ən müqəddəs olsun.
37 Hazırladığın buxurun tərkibinə görə özünüz üçün buxur hazırlamayın; bunu Rəbb üçün müqəddəs sayın.
38 Ona bənzər olan ətir vurmaq üçün hazırlayan hər kəs xalqın arasından qovulsun».

31

Hüzur çadırı üçün ustalar
(Çıx. 35:30-36:1)

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «Bax Yəhuda qəbiləsindən Xur oğlu Uri oğlu Besaleli adı ilə çağırıb,
3 onu Allahın Ruhu ilə hikmət, dərrakə, bilik və hər cür məharətlə doldurmuşam ki,
4 qızıl, gümüş və tuncla işləməyi bacarsın,
5 daş-qaş yonsun, ağac oysun, hər cür məharət göstərə bilsin.
6 Mən də Dan qəbiləsində olan Axisamak oğlu Oholiavı ona köməkçi təyin etmişəm. Hər müdrik adamın ürəyinə hikmət qoymuşam ki, Mən sənə necə əmr etmişəm, belə də etsinlər:
7 Hüzur çadırını, Şəhadət sandığını və üstündəki kəffarə qapağını, çadırın bütün avadanlığını,
8 masanı və onun ləvazimatını, xalis qızıldan çıraqdanı və onun bütün əşyalarını, buxur qurbangahını,
9 yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahı və onun bütün avadanlığını, ləyəni və onun altlığını,
10 toxunmuş geyimləri – kahin Harunun müqəddəs geyimlərini və oğullarının kahinlik etmək üçün geyimlərini,
11 məsh yağını, Müqəddəs yer üçün ətirli buxuru Mən sənə necə əmr etmişəmsə, qoy o cür də düzəltsinlər».

Şənbə istirahət günü

12 Rəbb Musaya dedi:

13 «Sən İsrail övladlarına belə söylə: “Mənim Şənbə günlərimə riayət edin. Çünki bu Mənimlə sizin aranızda nəsildən-nəslə onu bilmək üçün bir əlamətdir ki, sizi təqdis edən Rəbb Mənəm.
14 Beləliklə, Şənbə gününə riayət edin, çünki o sizin üçün müqəddəsdir. Onu ləkələyən öldürülməlidir. O gün iş görən hər kəs xalqı arasından qovulsun.
15 * Altı gün iş görülsün, yeddinci gün isə Rəbb üçün təqdis olunan Şənbə istirahət günü olsun. O gün iş görən hər kəs öldürülməlidir.
16 İsrail övladları nəsildən-nəslə əbədi əhd kimi Şənbə gününə riayət və əməl etsinlər.
17 * Mənimlə İsrail övladları arasında əbədi bir əlamətdir ki, altı gün ərzində Rəbb göyləri və yeri yaratdı, yeddinci gün isə istirahət etdi və dincəldi”».
18 Sina dağında Allahın Musa ilə söhbəti qurtarandan sonra Allah Öz barmağı ilə yazılmış iki şəhadət daş lövhəsini Musaya verdi.

32

Qızıl dana
(Qanun. 9:6-29)

1 * Xalq Musanın dağdan enmədiyini, gecikdiyini görəndə Harunun ətrafına toplaşıb ona dedi: «Qalx və bizim üçün allahlar düzəlt ki, qabağımızca getsinlər. Çünki bizi Misir torpağından çıxaran adamın – bu Musanın başına nə iş gəldiyini bilmirik!»
2 Harun onlara cavab verdi: «Arvadlarınızın, oğullarınızın, qızlarınızın qulaqlarından qızıl sırğaları çıxarıb mənim yanıma gətirin».
3 Bütün xalq qulaqlarında olan qızıl sırğaları çıxarıb Haruna gətirdi.
4 * Harun onlardan qızıl götürdü, oyma aləti ilə surət verib dana şəklində tökmə büt düzəltdi. Xalq «Ey İsrail övladları, budur sizi Misir torpağından çıxaran allahlarınız!» dedi.
5 Harun bunu gördükdə dananın qabağında bir qurbangah düzəltdi və elan etdi: «Sabah Rəbb naminə bayram olacaq».
6 * Ertəsi gün xalq səhər tezdən qalxıb yandırma qurbanları ilə ünsiyyət qurbanları kəsdi. Xalq oturub yeyib-içdi, sonra isə qalxıb oynaşdı.
7 Rəbb Musaya dedi: «Tez ol, düş aşağı, çünki Misirdən gətirdiyin xalqın öz əxlaqını pozdu və
8 Mən onlara əmr etdiyim yoldan yaman tez döndü. Özləri üçün tökmə dana düzəldib ona səcdə qıldılar, qurban kəsdilər və dedilər: “Ey İsrail övladları, budur sizi Misir torpağından çıxaran allahlarınız!”»
9 Rəbb Musaya sözünü davam etdi: «Görürəm ki, bu xalq dikbaş xalqdır.
10 Qoy Mən xalqa qarşı qəzəblənib onu yox edim, səndən isə böyük millət əmələ gətirim».
11 * Musa Allahı Rəbbə yalvarıb dedi: «Ya Rəbb, nə üçün Öz xalqına qarşı qəzəbin alovlansın? Sən onları Misirdən böyük qüvvətinlə və qüdrətli əlinlə qurtarmadınmı?
12 Axı nə üçün Misirlilər “Onları pis niyyətlə, dağlarda öldürüb yer üzündən yox etmək üçün çıxartdı” desinlər? Yalvarıram, qəzəbini yatır və Öz xalqına bəla gətirmək niyyətindən dön.
13 * * Qulların İbrahimi, İshaqı, və İsraili xatırla və Özün naminə onlara and

* **31:15** Çıx. 20:8-11; 23:12; 34:21; 35:2; Lev. 23:3; Qanun. 5:12-14 * **31:17** Çıx. 20:11 * **32:1** Həv. 7:40 * **32:4** Neh. 9:18; Həv. 7:41 * **32:6** 1Kor. 10:7 * **32:11** Say. 14:13-19 * **32:13** Yar. 22:16-17 * **32:13** Yar. 17:8

edərək “nəslinizi göydəki ulduzlar qədər çoxaldacağam, vəd etdiyim bu ölkənin
hamısını nəslinizə verəcəyəm və onlar əbədilik oraya sahib olacaqlar” dedin».
14 Beləliklə, Rəbb Öz xalqına bəla gətirmək niyyətindən döndü.
15 Musa əlində iki şəhadət lövhəsi ilə dönüb dağdan endi. Lövhələrin iki tərəfi
– bu üzü də, o üzü də yazılı idi.
16 Onlar Allahın işi idi; üzərindəki oyma yazılar Onun yazısı idi.
17 Yeşua xalqın səs-küyünü eşidərək Musaya dedi: «Düşərgədən müharibə səsi
gəlir».
18 Musa cavab verdi:
«Bu qələbə çalanların nidası deyil,
Məğlubiyyətə uğrayanların da səsi deyil.
Mən nəğmə səsi eşidirəm».
19 Musa düşərgəyə yaxınlaşıb dananı və onun ətrafındakı rəqsləri gördü. O
qəzəbləndi və lövhələri əlindən atıb dağın ətəyində parça-parça etdi.
20 Xalqın düzəltdiyi dananı götürüb yandırdı, toza dönənə qədər əzdi və
suyun üzünə səpələyib İsrail övladlarına içirtdi.
21 Musa Harundan soruşdu: «Bu xalq sənə nə etdi ki, onları belə böyük
günaha batırdın?»
22 Harun cavab verdi: «Qoy ağam qəzəblənməsin. Sən bu xalqı tanıyırsan.
Onun niyyəti pisdir.
23 * Onlar mənə dedilər: “Bizim üçün allahlar düzəlt ki, qabağımızda
getsinlər. Çünki bizi Misir torpağından çıxaran adamın – bu Musanın başına
nə iş gəldiyini bilmirik!”
24 Mən isə onlara dedim: “Kimdə qızıl varsa, onu çıxarın”. Xalq da qızılı
mənə verdi. Mən onu oda atdım və bu dana alındı».
25 Musa bildi ki, xalq nəzarətdən çıxıb. Harun nəzarəti o qədər zəiflətmişdi
ki, düşmənlər onları lağa qoyurdular.
26 Musa düşərgənin girişində durub çağırdı: «Rəbbin tərəfində olanlar,
mənim yanıma gəlin!» Bütün Levi övladları onun yanına toplaşdı.
27 Musa onlara dedi: «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Qoy hər biriniz
qılıncını belinə qurşasın. Hər kəs düşərgədə qapı-qapı gəzərək öz qardaşını,
dostunu və qonşusunu öldürsün”».
28 Levililər də Musa onlara etdiyi əmrə əməl etdilər. O gün üç minə yaxın
adam həlak oldu.
29 Musa Levililərə dedi: «Bu gün sizin hər biriniz oğlunun və qardaşının canı
bahasına xeyir-dua alıb Rəbb üçün vəzifəyə təyin olundunuz».
30 Ertəsi gün Musa xalqa dedi: «Siz böyük günaha batdınız. İndi isə Mən
Rəbbin hüzuruna qalxacağam ki, bəlkə günahınızı kəffarə edə bilim».
31 Musa Rəbbin hüzuruna qayıdıb dedi: «Ah, bu xalq böyük günaha batıb,
özünə qızıldan allahlar düzəltdi;
32 * İndi yalvarıram, onların günahlarını bağışla. Əgər belə etməsən, adımı
yazdığın kitabdan sil».
33 Rəbb Musaya dedi: «Mənə qarşı kim günah işlədibsə, onun adını
kitabımdan siləcəyəm.
34 Lakin indi get, xalqı sənə dediyim yerə apar. Budur, Mələyim sənin
qarşında gedəcək. Ancaq cəza günü gələndə onlara günahlarına görə cəza
verəcəyəm».

* **32:23** Həv. 7:40 * **32:32** Zəb. 69:28; Vəhy 3:5

35 Rəbb Harunun düzəltdiyi danaya və gördükləri işə görə İsrail xalqını
bəlaya saldı.

33

Sinadan ayrılmağa hazırlıq

1 * Rəbb Musaya dedi: «Sən və Misir torpağından çıxardığın xalq bu yeri tərk
edin; İbrahimə, İshaqa və Yaquba and edərək "Sənin nəslinə onu verəcəyəm"
dediyim torpağa,
2 qarşında bir mələk göndərib Kənanlıları, Emorluları, Xetliləri, Perizliləri,
Xivliləri və Yevusluları oradan qovacağım
3 süd və bal axan torpağa gedin. Siz dikbaş xalqsınız, buna görə Mən
aranızda getməyəcəyəm, yoxsa yolda sizi məhv edərəm».
4 Xalq bu bəd xəbəri eşidəndə yas tutdu. Heç kəs bəzək taxmadı.
5 Rəbb Musaya demişdi: «İsrail övladlarına belə söylə: "Siz dikbaş xalqsınız,
Mən aranızdan bir anlıq getsəydim, sizi məhv edərdim. İndi isə bəzəklərinizi
çıxarın, Mən də bilim ki, sizinlə nə edəcəyəm"».
6 Beləcə Xorev dağının ətəyində İsrail övladları bəzəklərini soyundular.

Musanın Hüzur çadırı

7 Musa çadırı götürüb onu düşərgədən kənarda – uzaqda qurardı. Onu
Hüzur çadırı adlandırdı. Rəblə məsləhətləşən hər kəs düşərgədən kənardakı
Hüzur çadırına gedərdi.
8 Musa çadıra tərəf çıxdığı vaxt bütün xalq durardı. Hər kəs çadırının girişində
gözləyib, Musa çadıra girənə qədər ardınca baxardı.
9 Musa Hüzur çadırına girəndə bulud dirəyi düşüb çadırın girişində durardı;
Rəbb Musa ilə danışardı.
10 Bütün xalq Hüzur çadırının girişində duran bulud dirəyini görər, hamı
qalxıb öz çadırının girişində səcdə qılardı.
11 Rəbb Musa ilə üz-üzə, dostu ilə söhbət etdiyi kimi danışardı. Sonra Musa
düşərgəyə qayıdardı. Lakin onun gənc köməkçisi Nun oğlu Yeşua çadırı tərk
etməzdi.
12 Musa Rəbbə dedi: «Bax Sən mənə "bu xalqı çıxart" deyirsən, amma
mənimlə birgə kimi göndərəcəyini mənə bildirmirsən. Halbuki Sən dedin:
"Səni adınla tanıyıram və gözümdə lütf tapmısan".
13 Əgər mən, doğrudan da, Sənin gözündə lütf tapmışamsa, yalvarıram, Öz
yolunu mənə agah elə ki, Səni tanıyım və gözündə lütf tapım. Bax bu camaat
Sənin xalqındır».
14 O isə Musaya cavab verdi: «Mənim hüzurum səninlə gedəcək. Özüm sənə
rahatlıq verəcəyəm».
15 Musa Rəbbə cavab verdi: «Əgər Sənin hüzurun bizimlə getməsə, bizi
buradan göndərmə.
16 Xalqımın mənimlə birlikdə Sənin gözündə lütf tapması indi nə ilə
bilinəcək? Sənin bizimlə getməyindən deyilmi? Biz yer üzündə olan digər
xalqlardan nə ilə fərqlənək?»
17 Rəbb Musaya cavab verdi: «Sən Məndən dilədiyin bu şeyi edəcəyəm.
Çünki gözümdə lütf tapdın və səni adınla tanıyıram».
18 Musa dedi: «İzzətini mənə göstər».

* **33:1** Yar. 12:7; 26:3; 28:13

19 * Rəbb dedi: «Mən bütün xeyirxahlığımı Sənin qarşından keçirəcəyəm və
Rəbb olan adımı qarşında bəyan edəcəyəm. Kimə istəsəm, lütf göstərərəm,
kimə istəsəm, rəhm edərəm».
20 Sonra O davam etdi: «Üzümü isə görə bilməzsən, çünki Məni görən adam
sağ qalmaz».
21 Sonra Rəbb dedi: «Budur, Mənim yanımda yer var, elə burada, bu qayanın
üstündə dur.
22 İzzətim keçəndə səni qayadakı bir yarığa qoyacağam; Mən keçənə qədər
səni əlimlə örtəcəyəm.
23 Sonra əlimi səndən çəkəcəyəm və sən Məni arxadan görəcəksən, üzüm isə
görünməyəcək».

34

Yeni daş lövhələri
(Qanun. 10:1-5)

1 Rəbb Musaya dedi: «Əvvəlki kimi özün üçün iki daş lövhə yon; qırdığın
əvvəlki lövhələrdə yazılan sözləri yeni lövhələrin üstündə yazacağam.
2 Səhərə hazır ol və Sina dağına çıx. Dağın zirvəsi üstündə önümdə dur.
3 Qoy heç kəs sənlə çıxmasın və dağda heç bir adam görünməsin. Dağın
ətəyində nə qoyun-keçi, nə də mal-qara otlasın».
4 Rəbb ona buyurduğu kimi Musa əvvəlkilərə bənzər iki daş lövhə yondu və
səhər erkən durub, əlində iki daş lövhə tutaraq Sina dağına çıxdı.
5 Rəbb buludun içindən enib orada Musa ilə durdu və Rəbb olan Öz adını
bəyan edib
6 * * Musanın qarşısından keçərək dedi: «Rəbb Mənəm, rəhmli və lütfkar
Rəbb Allaham. Mən hədsiz səbirli, bol məhəbbətli və sədaqətliyəm,
7 minlərlə nəslinə məhəbbətimi göstərərəm, cəzanı, qanunsuzluğu və günahı
bağışlayaram; lakin cəzasız qoymaram, ataların cəzasını üçüncü-dördüncü
nəslə qədər nəvə-nəticələrinə verərəm».
8 Musa dərhal yerə sərilib Rəbbə səcdə qıldı.
9 Sonra Musa dedi: «Ey Xudavənd, əgər gözündə lütf tapmışamsa, yalvarıram,
Sən, ey Xudavənd, aramızda ol. Biz dikbaş bir xalq olsaq da, təqsirimizlə
günahımızı bağışla və bizə sahib ol».

Əhdin təzələnməsi
(Çıx. 23:14-19; Qanun. 7:1-5; 16:1-7)

10 Rəbb Musaya dedi: «Budur, Mən sənin bütün xalqınla əhd kəsirəm.
Hamının qarşısında elə möcüzələr edəcəyəm ki, beləsi dünyada heç yerdə, heç
bir millət arasında yaranmamışdı. Sizin ətrafınızdakı bütün xalqlar görəcəklər
ki, Rəbbin işi, Mənim sənin üçün etdiyim şeylər qorxuncdur.
11 Mənim sizə bu gün verdiyim əmrə riayət edin. Budur, Mən önünüzdən
Emorluları, Kənanlıları, Xetliləri, Perizliləri, Xivliləri və Yevusluları qovu-
ram.
12 Özünüzü girdiyiniz torpağın sakinləri ilə əhd kəsməkdən gözləyin ki, o
sizə bir tələ olmasın.
13 * Onların qurbangahlarını dağıdın, daş sütunlarını sındırın, ilahə Aşera
bütlərini kəsin.
14 Başqa allahlara səcdə etməyin, çünki Rəbbin adı qısqancdır, O, həqiqətən,
qısqanc Allahdır.

---

* **33:19** Rom. 9:15 * **34:6** Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 103:8; 145:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2
* **34:6** Çıx. 20:5-6; Say. 14:18; Qanun. 5:9-10; 7:9-10 * **34:13** Qanun. 16:21

15 Ona görə də nə o torpağın sakinləri ilə əhd kəsin, nə də öz allahları ilə
xəyanət edib, onlara qurban kəsən vaxt sizi də dəvət edəndə qurbanlarından
dadın.
16 Onların qızlarını öz oğullarınıza arvad olaraq almayın ki, onlar öz allahları
ilə xəyanət edib sizin oğullarınıza da o allahlara xəyanət etdirməsinlər.
17 * Özünüz üçün tökmə allahlar düzəltməyin.
18 * Mayasız Çörək bayramını qeyd edin. Mən sizə əmr etdiyim kimi Aviv
ayında təyin olunan vaxtı yeddi gün mayasız çörək yeyin, çünki Aviv ayında
Misirdən çıxdınız.
19 * Bütün ilk doğulan oğlanlar və bütün heyvanlarınızın, istər mal-qaranızın,
istərsə də qoyun-keçinizin ilk doğulan balaları Mənimdir.
20 * İlk doğulan eşşək balası əvəzinə bir qoyun-keçi balası verin. Əgər əvəzini
verməsəniz, boynunu sındırın. Aranızda hər adamın ilk oğlunun əvəzini
ödəyin. Heç kəs önümə əliboş gəlməsin.
21 * Altı gün işlərinizi görün, yeddinci gün isə istirahət edin. Şum və biçin
vaxtı da belə istirahət edin.
22 * * Buğda biçinin nübarı ilə Həftələr bayramını qeyd edin. İlin sonunda isə
Yığım bayramını qeyd edin.
23 İldə üç dəfə sizin bütün kişiləriniz Sahibləri İsrailin Allahı Rəbbin hüzuruna
gəlsinlər.
24 Çünki Mən sizin qarşınızdan millətləri qovub sərhədlərinizi elə
genişləndirəcəyəm ki, siz ildə üç dəfə öz Allahınız Rəbbin hüzurunda görünmək
üçün gələndə heç kəs sizin torpağınıza tamah salmasın.
25 * Mənə gətirilən qurbanın qanını mayalı çörəklə təqdim etməyin. Pasxa
bayramının qurban əti səhərə qədər qalmasın.
26 * * Torpağın nübarının ilk hissəsini Allahınız Rəbbin məbədinə gətirin.
Oğlağı anasının südündə bişirməyin».
27 Rəbb Musaya dedi: «Bu sözləri yaz, çünki bu sözlərə görə Mən səninlə və
bütün İsraillə əhd kəsirəm».
28 Beləliklə, Musa Rəblə qırx gün-qırx gecə qaldı. Bu müddət ərzində Musa
heç nə yemədi, heç nə içmədi. O, lövhələrin üstündə əhdin sözlərini, On Əmri
yazdı.

Musanın üzü nur saçır

29 * Musa əlində iki şəhadət lövhəsi tutub Sina dağından enəndə bilmirdi ki,
Rəblə danışdığına görə üzü nur saçır.
30 Harun və bütün İsrail övladları Musanın üzünü nur saçan gördülər və ona
yaxınlaşmaqdan qorxdular.
31 Musa onları çağıranda Harunla bütün icma başçıları ona yaxınlaşdı və
Musa onlarla söhbət etdi.
32 Sonra bütün İsrail övladları ona yaxınlaşdı. Musa Rəbbin Sina dağında ona
nəql etdiyi bütün işləri onlara əmr etdi.
33 Musa söhbəti bitirəndə üzünə bir niqab çəkdi.
34 Musa Rəbbin hüzuruna Onunla danışmaq üçün gedəndə niqabı çıxarar və
çıxanadək niqabsız olardı. Çıxanda ona nə əmr olunduğunu İsrail övladlarına
nəql edirdi.

---

* **34:17** Çıx. 20:4; Lev. 19:4; Qanun. 5:8; 27:15 * **34:18** Çıx. 12:14-20; Lev. 23:6-8; Say. 28:16-25 * **34:19** Çıx. 13:2 * **34:20** Çıx. 13:13 * **34:21** Çıx. 20:9-10; 23:12; 31:15; 35:2; Lev. 23:3; Qanun. 5:13-14 * **34:22** Lev. 23:15-21; Say. 28:26-31 * **34:22** Lev. 23:39-43 * **34:25** Çıx. 12:10 * **34:26** Qanun. 26:2 * **34:26** Qanun. 24:21 * **34:29** 2Kor. 3:7-16

35 İsrail övladları isə Musanın üzünün nur saçdığını görərdilər. Sonra Musa
içəri girib Rəblə danışana qədər yenə də niqabı üzünə çəkərdi.

35

Şənbə günü üçün qanun

1 Musa İsrail övladlarının bütün icmasını toplayıb onlara dedi: «Rəbb sizə bu
şeylərə əməl etməyi əmr etdi.
2 * Altı gün işlərinizi görün, yeddinci gün isə sizin Rəbb üçün müqəddəs
Şənbəniz, istirahət gününüzdür. O gün iş görən hər kəs öldürülsün.
3 Şənbə günü yaşadığınız heç bir yerdə od yandırmayın».

Müqəddəs məskən üçün ianələr
(Çıx. 25:1-9)

4 Musa bütün İsrail övladlarının icmasına dedi: «Rəbbin əmr etdiyi iş budur:
5 öz aranızdan Rəbbə bir ianə toplayın. Qoy könlü istəyən hər kəs Rəbbə belə
ianə gətirsin: qızıl, gümüş, tunc,
6 bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplik, incə kətan, keçi yunu,
7 qırmızı boyanmış qoç dəriləri, suiti dəriləri, əbrişim ağacı,
8 çıraq üçün zeytun yağı, məsh yağı və ətirli buxur üçün ətriyyatlar,
9 efodla döşlüyün üstünə taxılan damarlı əqiq və sağanaq daşları.
10 Aranızdakı ürəyi hikmətlə dolu hər adam gəlib Rəbbin əmr etdiyi hər şeyi
düzəltsin:
11 müqəddəs məskəni, onun çadırını, örtüyünü, bəndlərini, çərçivələrini,
şüvüllərini, dirəklərini və altlıqlarını;
12 sandığı və onun şüvüllərini; kəffarə qapağını, arakəsmə pərdəsini;
13 masanı, onun şüvüllərini və bütün ləvazimatını; təqdis çörəklərini;
14 işıq verən çıraqdanı, onun ləvazimatını, çıraqlarını və işıq yağını;
15 buxur qurbangahını və şüvüllərini; məsh yağını, ətirli buxuru; məskənin
girişi üçün arakəsməni;
16 yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahı, onun üçün tunc
şəbəkəni, şüvüllərini və bütün avadanlığını; ləyəni və onun altlığını;
17 həyətin pərdələrini, dirəklərini və altlıqlarını; həyətin darvazası üçün
arakəsməni;
18 məskənin payalarını; həyətin payalarını; onların iplərini;
19 müqəddəs yerdə xidmət üçün toxunmuş geyimləri: kahin Harunun
müqəddəs geyimlərini və oğullarının kahinlik etmək üçün geyimlərini».
20 İsrail övladlarının bütün icması Musanın yanından çıxdı.
21 Ürəyinə toxunan və könlü istəyən hər adam gəlib Hüzur çadırı, onun inşası
və müqəddəs geyimlər üçün Rəbbə ianə gətirdi.
22 Kişilər və qadınlar – könlü istəyənlərin hamısı bəzəkli sancaqlar, sırğalar,
üzüklər, bilərziklər kimi bütün qızıl əşyalarını gətirdilər. Hər kəs qızılı yellətmə
təqdimi kimi Rəbbə təqdim etdi.
23 Kimdə bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplik, incə kətan, keçi yunu,
qırmızı boyanmış qoç dəriləri və suiti dəriləri var idisə, bunları təqdim etdi.
24 Gümüş və tunc gətirən hər kəs də onu Rəbbə ianə olaraq təqdim etdi.
Kimdə əbrişim ağacı var idisə, onu bütün inşa işi üçün təqdim etdi.
25 Ürəyi hikmətlə dolu bütün qadınlar öz əlləri ilə əyirdiyi bənövşəyi, tünd
qırmızı və al rəngli iplik və incə kətan ipliyi təqdim etdilər;

* **35:2** Çıx. 20:8-11; 23:12; 31:15; 34:21; Lev. 23:3; Qanun. 5:12-14

26 bu işi ürəkdən görmək istəyən bacarıqlı qadınlar keçi yunu əyirdilər.
27 Xalqın başçıları bunları təqdim etdilər: efodla döşlüyün üstünə taxılan
damarlı əqiq və sağanaq daşlarını,
28 çıraq, məsh yağı, ətirli buxur üçün ətriyyatı və zeytun yağını.
29 İsrail övladlarından hər kişi, hər qadın Rəbbin Musa vasitəsilə yerinə
yetirmək üçün verdiyi əmrə əsasən Rəbbə könüllü təqdimlər gətirdilər.

Müqəddəs məskən üçün ustalar
(Çıx. 31:1-11)

30 Musa İsrail övladlarına dedi: «Baxın Rəbb Yəhuda qəbiləsindən Xur oğlu Uri
oğlu Besaleli adı ilə çağırıb
31 Allahın Ruhu ilə hikmət, dərrakə, bilik və hər cür məharətlə doldur-
muşdur ki,
32 o, qızılla, gümüşlə, tuncla işləməyi bacarsın,
33 daş-qaş yonsun, ağac oysun, hər cür məharətlə bacarıq göstərə bilsin.
34 Rəbb onun və Dan qəbiləsindən olan Axisamak oğlu Oholiavın ürəklərinə
başqalarını öyrətmək bacarığını qoymuş,
35 ürəklərini hikmətlə doldurmuşdur ki, oymaçılıq, naxışçılıq, bənövşəyi,
tünd qırmızı və al rəngli iplikdə və incə kətanda naxış tikməsi, toxuculuq – hər
cür sənəti bacara bilsinlər.

36

1 Besalel, Oholiav və bütün ürəkləri hikmətlə dolu, Rəbbin onlara bu işi
bacarmaq üçün hikmət və dərrakə verdiyi adamlar Rəbbin etdiyi hər şeyə
görə müqəddəs yerin inşa işini görsünlər».
2 Musa Besaleli, Oholiavı və bütün ürəkləri hikmətlə dolu – Rəbbin onların
ürəklərinə hikmət qoyduğu adamları, bu işi ürəkdən görmək istəyənlərin
hamısını çağırdı.
3 Onlar müqəddəs yerin inşa işini görmək üçün İsrail övladlarının gətirdiyi
bütün ianələri Musanın yanından götürdülər. İsrail övladları hər səhər könüllü
təqdimlər gətirməyə davam edirdilər.
4 Onda müqəddəs yerin inşası ilə məşğul olan hikmətli sənətkarlar hər
işlərindən ayrılaraq
5 Musanın yanına gəlib dedilər: «Xalq Rəbbin əmr etdiyi inşa işi üçün lazım
olandan çox şey gətirir».
6 Musa əmr verdi və düşərgədə elan etdirdi ki, nə kişi, nə də qadın müqəddəs
yer üçün daha ianə gətirməsin. Beləcə xalq bir daha ianə gətirmədi.
7 Çünki bütün işi görmək üçün xammal lazımi miqdardan artıq idi.

Müqəddəs məskənin düzəldilməsi
(Çıx. 26:1-37)

8 İşi görmək üçün ürəkləri hikmətlə dolu bütün adamlar müqəddəs məskəni
on pərdədən düzəltdilər. Pərdələri nəfis toxunmuş incə kətandan bənövşəyi,
tünd qırmızı və al rəngli iplikdən, üstünü isə keruvlar şəklində naxışla
düzəltdilər.
9 Hər pərdənin uzunluğu iyirmi səkkiz qulac, eni isə dörd qulac idi. Bütün
pərdələr eyni ölçüdə idi.
10 Pərdənin beşini də bir-birinə birləşdirdilər. Digər beşini də bir-birinə
birləşdirdilər.
11 Bir birləşmənin qıraq pərdəsinin kənarında bənövşəyi ilgəklər düzəltdilər;
o biri birləşmənin qıraq pərdəsinin kənarında da eyni şəkildə ilgəklər
düzəltdilər.

12 Bir pərdəyə əlli ilgək, o biri birləşmədəki pərdənin kənarında da onlara
uyğun gələn əlli ilgək düzəltdilər.
13 Qızıldan əlli bənd düzəltdilər. Bəndlərlə pərdələri bərkitdilər və çadırı
birləşdirdilər. Beləliklə, müqəddəs məskən bütöv oldu.
14 Məskəni örtən çadır üçün keçi yunundan on bir ədəd pərdə düzəltdilər.
15 Hər pərdənin uzunluğu otuz qulac, eni isə dörd qulac idi. On bir pərdə bir
ölçüdə idi.
16 Beş pərdəni ayrıca, altı pərdəni də ayrıca bitişdirdilər.
17 Bir birləşmənin qıraq pərdəsinin kənarındakı kimi o biri birləşmənin qıraq
pərdəsinin kənarında da əlli ilgək düzəltdilər.
18 Çadırı birləşdirib bütöv etmək üçün tuncdan əlli bənd düzəltdilər.
19 Çadır üçün qırmızı boyanmış qoç dərilərindən bir pərdə və onun üstündə
suiti dərilərindən bir pərdə düzəltdilər.
20 Müqəddəs məskən üçün əbrişim ağacından dik duran çərçivələr düzəltdilər.
21 Hər çərçivənin uzunluğu on qulac, eni isə qulac yarım idi.
22 Hər çərçivənin üstündə iki bir-birinə bağlanan zivana var idi; məskənin
bütün çərçivələrini belə düzəltdilər.
23 Məskənin cənub tərəfi üçün iyirmi çərçivə düzəltdilər.
24 Onların altına qoyulmaq üçün hər çərçivənin altındakı iki zivana üçün iki
altlıq düzəltdilər; beləcə qırx gümüş altlıq düzəldildi.
25 Məskənin şimal tərəfi üçün də iyirmi çərçivə düzəltdilər.
26 Hər çərçivənin altında iki altlıq olmaqla qırx gümüş altlıq düzəltdilər.
27 Məskənin qərbə doğru arxası üçün altı çərçivə düzəltdilər.
28 Məskənin arxa küncləri üçün isə iki çərçivə düzəltdilər;
29 bunlar aşağıda birləşib yuxarıda bir halqaya taxıldı; hər iki künc üçün o
cür iki çərçivə düzəltdilər.
30 Bu səkkiz çərçivə üçün on altı gümüş altlıq, hər çərçivənin altında iki altlıq
düzəldildi.
31 Əbrişim ağacından şüvüllər düzəltdilər: məskənin hər iki tərəfdəki
çərçivələri üçün beş şüvül,
32 məskənin qərbə doğru arxa çərçivələri üçün də beş şüvül düzəldildi.
33 Çərçivələrin ortasında bir ucdan o biri uca qədər uzanan orta şüvül
düzəltdilər.
34 Çərçivələri qızılla örtdülər; şüvüllərin keçdiyi halqaları qızıldan düzəltdilər;
şüvülləri də qızılla örtdülər.
35 Pərdəni bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş incə
kətandan, üstünü isə keruvlar şəklində naxışla düzəltdilər.
36 Onun üçün əbrişim ağacından dörd dirək düzəltdilər və onları qızılla
örtdülər, üstündə qızıl qarmaqları qoydular; onlar üçün dörd gümüş altlıq
tökdülər.
37 Çadırın girişi üçün arakəsməni bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplikdən
və nəfis toxunmuş incə kətandan naxış tikməsi ilə düzəltdilər.
38 Onun beş dirək və qarmaqlarını da düzəltdilər. Yuxarılarını və bəndlərini
qızılla örtdülər; beş altlığı isə tuncdan düzəltdilər.

37

Əhd sandığının düzəldilməsi
(Çıx. 25:10-22)

1 Besalel əbrişim ağacından sandıq düzəltdi. Sandığın uzunluğu iki qulac
yarım, eni qulac yarım və hündürlüyü qulac yarım idi.

2 Onu içəridən və bayırdan xalis qızılla örtdü, ətrafına isə qızıl zolaq qoydu.
3 Onun dörd ayağı üçün dörd tökmə qızıl halqa, iki halqanı bir yanı, qalan
iki halqanı isə o biri yanı üçün düzəltdi.
4 Əbrişim ağacından şüvüllər düzəldib üzərini qızılla örtdü.
5 Sandığı daşımaq üçün şüvülləri sandığın yanlarındakı halqalara keçirtdi.
6 Xalis qızıldan kəffarə qapağını düzəltdi. Uzunluğu iki qulac yarım, eni isə
qulac yarım idi.
7 Kəffarə qapağının hər iki ucu üçün yastılanmış qızıldan iki keruv düzəltdi.
8 Bir keruv qapağın bir ucunda, o birisi isə o biri ucunda olaraq qapağın iki
ucunda olan keruvlar onunla bir hissədən idi.
9 Keruvlar yuxarıya açılmış qanadları ilə kəffarə qapağını örtdülər. Keru-
vların üzləri bir-birinə qarşı qapağa doğru idi.

Təqdis çörəkləri üçün masanın düzəldilməsi (Çıx. 25:23-30)

10 Əbrişim ağacından masa düzəltdi; uzunluğu iki qulac, eni bir qulac,
hündürlüyü isə qulac yarım idi.
11 Onu xalis qızılla örtdü. Ətrafına qızıl zolaq qoydu.
12 Ətrafında eni bir ovuc olan yan lövhələr düzəltdi. Yan lövhələrin ətrafına
da qızıl zolaq qoydu.
13 Masa üçün dörd qızıl halqa tökdü, halqaları onun dörd küncünə, dörd
ayağına bərkitdi.
14 Halqalar yan lövhələrə yaxın olaraq masanı aparan şüvüllərin keçdiyi
yerlər idi.
15 Masanı aparmaq üçün şüvülləri əbrişim ağacından düzəltdi və onları
qızılla örtdü.
16 Masanın ləvazimatını – xalis qızıldan siniləri və nimçələri, piyalələri və
içmə təqdimlərini tökmək üçün dolçaları düzəltdi.

Qızıl çıraqdanın düzəldilməsi (Çıx. 25:31-40)

17 Xalis qızıldan bir çıraqdan düzəltdi. Bu çıraqdan yastılanmış qızıldan idi;
altlığı, gövdəsi, kasacıqları, qönçələri və gülləri onunla bir hissədən ibarət idi.
18 Çıraqdanın yanlarından altı budaq – bir yanından üç budaq, o biri yanından
da üç budaq çıxdı.
19 Hər bir budağında badam çiçəyinə bənzər üç kasacıq, qönçə və gül var idi.
20 Çıraqdanın gövdəsində isə badam çiçəyinə bənzər dörd kasacıq, qönçə və
gül var idi.
21 Çıraqdanın gövdəsindən çıxan altı budağın bir cütünün altında bir qönçə, o
biri cütünün altında bir qönçə, o birinin də altında bir qönçə var idi.
22 Qönçələr və budaqlar onunla bir hissədən idi; hamısı eyni hissədən,
yastılanmış xalis qızıldan idi.
23 Onun üçün yeddi çıraq düzəltdi. Maşaları və xəkəndazları da xalis qızıldan
idi.
24 Çıraqdanı və onun bütün avadanlığını bir talant xalis qızıldan düzəltdi.

Buxur yandırmaq üçün qurbangahın düzəldilməsi (Çıx. 30:1-5; 30:22-38)

25 Əbrişim ağacından buxur yandırmaq üçün qurbangah düzəltdi; uzunluğu
bir qulac, eni də bir qulac, hündürlüyü isə iki qulac idi. Buynuzları onunla
bir hissədən idi.

26 Onun üzərini, hər yanını və buynuzlarını xalis qızılla örtdü, ətrafına qızıl
zolaq qoydu.
27 Onun üçün iki qızıl halqa düzəltdi; qarşı-qarşıya olan iki yanda, zolağın
altında düzəltdi. Bu onu aparan şüvüllərin keçdiyi yerlər idi.
28 Şüvülləri əbrişim ağacından düzəltdi və onları qızılla örtdü.
29 * Ətriyyatçının işi olan Müqəddəs məsh yağını və təmiz ətirli buxuru da
hazırladı.

38

Yandırma qurbanı üçün qurbangahın qurulması
(Çıx. 27:1-8)

1 Yandırma qurbanı üçün qurulan qurbangahı əbrişim ağacından düzəltdi.
Dördbucaq şəklində olub uzunluğu beş qulac, eni də beş qulac, hündürlüyü isə
üç qulac idi.
2 Qurbangahın dörd küncündə onunla bir hissədən olan dörd buynuz
düzəltdi. Qurbangahın üstünü tuncla örtdü.
3 Qurbangahın bütün avadanlığını – kül qablarını, kürəkləri, ləyənləri,
çəngəlləri və xəkəndazları – hər şeyi tuncdan düzəltdi.
4 Qurbangah üçün kənarından aşağıya onun yarısına qədər yetişəcək torlu
şəbəkəni tuncdan düzəltdi.
5 Tunc şəbəkənin dörd bucağında şüvüllərin keçdiyi dörd halqanı tökdü.
6 Əbrişim ağacından şüvüllər düzəldib üstünü tuncla örtdü.
7 Qurbangahı aparmaq üçün şüvülləri onun hər iki yanındakı halqalara
taxdı. Qurbangahın içi boş və taxtadan idi.

Tunc ləyənin düzəldilməsi
(Çıx. 30:18)

8 Tunc ləyəni və onun tunc altlığını Hüzur çadırının girişində xidmət edən
qadınların güzgülərindən düzəltdi.

Müqəddəs məskənin həyətinin düzəldilməsi
(Çıx. 27:9-19)

9 Müqəddəs məskənin həyətini düzəltdi. Həyətin cənub tərəfində uzunluğu
yüz qulac olan pərdələr nəfis toxunmuş incə kətandan idi.
10 Onların iyirmi dirəyi və iyirmi altlığı tuncdan, dirəklərin qarmaqları və
bəndləri isə gümüşdən idi.
11 Şimal tərəfində də uzunluğu yüz qulac pərdə idi; onların iyirmi dirəyi və
iyirmi altlığı tuncdan, dirəklərin qarmaqları və bəndləri isə gümüşdən idi.
12 Qərb tərəfində uzunluğu əlli qulac pərdələr idi. Onların on dirəyi və on
altlığı var idi. Dirəklərin qarmaqları və bəndləri isə gümüşdən idi.
13 Şərq tərəfində də həyətin eni əlli qulac idi.
14 Darvazanın bir tərəfində üç dirəyi və üç altlığı olan uzunluğu on beş
qulac pərdələr var idi.
15 Həyətin darvazasının o biri tərəfində də üç dirəyi və üç altlığı olan
uzunluğu on beş qulac pərdələr var idi.
16 Həyətin bütün ətraf pərdələri nəfis toxunmuş incə kətandan,
17 dirəklərin altlıqları tuncdan, dirəklərin qarmaqları və bəndləri
gümüşdən, başlıqların örtüyü də gümüşdən idi; həyətin bütün dirəkləri gümüşlə
bəndləndi.

* **37:29** Çıx. 30:22-38

18 Həyətin darvazasının naxış tikməli arakəsməsi bənövşəyi, tünd qırmızı, al
rəngli iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan idi; uzunluğu iyirmi qulac,
hündürlüyü isə həyətin pərdələri kimi beş qulac idi.
19 Onun dörd dirəyi, dörd tunc altlığı, gümüş qarmaqları, başlıqlarının
gümüş örtüyü və bəndləri var idi.
20 Məskənin və həyətin bütün ətraf payaları tuncdan idi.

Hüzur çadırı üçün işlənən xammal

21 Musanın əmri ilə kahin Harunun oğlu İtamarın başçılığı ilə Levililərin
xidmət göstərib apardığı məkanın – Şəhadət məskəninin hesabatı budur.
22 Yəhuda qəbiləsindən Xur oğlu Uri oğlu Besalel Rəbbin Musaya əmr etdiyi
hər şeyi düzəltdi.
23 Onunla çalışan Dan qəbiləsindən olan Axisamak oğlu Oholiav oymaçılıq,
naxışçılıq, bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplikdə və incə kətanda naxış
tikməsi işini bacarırdı.
24 Müqəddəs yerin bütün inşası üçün işlənən qızılın, ianə verilən qızılın
ümumi çəkisi Müqəddəs yerdəki şekelə görə iyirmi doqquz talant yeddi yüz
otuz şekel idi.
25 * Siyahıya alınan icmanın verdiyi gümüşün çəkisi Müqəddəs yerdəki şekelə
görə yüz talant və min yeddi yüz yetmiş beş şekel idi.
26 * Bu, sayılmış adamlara daxil olan hər kəs, iyirmi yaşında və ondan
yuxarı olan altı yüz üç min beş yüz əlli kişi üçün adambaşı bir beqa, yəni
Müqəddəs yerdəki şekelə görə yarım şekel idi.
27 Müqəddəs yerin altlıqlarını və pərdələrin altlıqlarını tökmək işinə yüz
talant gümüş yüz altlıq üçün yüz talant, yəni hər altlıq üçün bir talant gümüş
işləndi.
28 Min yeddi yüz yetmiş beş şekel gümüş isə dirəklər üçün qarmaqlar
düzəltmək, başlıqlarını örtmək və onları bəndləmək üçün işləndi.
29 İanə verilən tuncun çəkisi yetmiş talant və iki min dörd yüz şekel idi.
30 Ondan Hüzur çadırı girişinin altlıqları, tunc qurbangah, oradakı tunc
şəbəkəni, qurbangahın bütün avadanlığı,
31 həyətin ətraf altlıqları, həyətin darvazasının altlıqları, məskənin bütün
payaları və həyətin bütün ətraf payaları düzəldildi.

39

Kahinlərin geyimlərinin düzəldilməsi
(Çıx. 28:1-14)

1 Rəbb Musaya əmr etdiyi kimi bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplikdən
Müqəddəs yerdə xidmət üçün toxunmuş geyimlərini və Harunun müqəddəs
geyimlərini hazırladılar.
2 Efodu qızıldan, bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli iplikdən və nəfis toxun-
muş incə kətandan hazırladılar.
3 Qızıl lövhələri döyüb onlardan saplar kəsdilər və onlarla bənövşəyi, tünd
qırmızı və al rəngli iplik və nəfis toxunmuş kətanın arasına naxışlar tikdilər.
4 Hər iki ucunu bir-birinə bağlayan çiyinlik düzəltdilər ki, o bərkidilsin.
5 Efodun üstündəki kəmər eyni hissədən idi. O da qızıldan, bənövşəyi, tünd
qırmızı və al rəngli iplik və nəfis toxunmuş incə kətandan idi. Rəbbin Musaya
əmr etdiyi kimi oldu.

* **38:25** Çıx. 30:11-16 * **38:26** Mat. 17:24

6 Hörmə qızıl sağanaqlara salınıb üstündə möhür oyması kimi İsrailin
oğullarının adları həkk olunmuş damarlı əqiq daşlarını
7 efodun çiyinliklərinə taxdılar. Bunlar İsrailin oğullarının xatirə daşlarıdır.
Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.

Döşlüyün düzəldilməsi
(Çıx. 28:15-30)

8 Döşlüyü də efod kimi naxışlı qızıldan, bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli
iplikdən və nəfis toxunmuş incə kətandan düzəltdilər.
9 Döşlük ikiqat, dördbucaq şəklində olub uzunluğu bir qarış, eni də bir qarış
düzəldildi.
10 Üstünə dörd sıra daş taxdılar. Birinci sıra yaqut, topaz, zümrüd;
11 ikinci sıra firuzə, göy yaqut və almaz;
12 üçüncü sıra sirkon, əqiq və ametist;
13 dördüncü sıra sarı yaqut, damarlı əqiq və yəşəm daşı idi. Bu daşlar hörmə
qızıl sağanaqlara salındı.
14 Daşlar İsrailin oğullarının adlarına görə on iki dənə idi; hər daş on iki
qəbilədən birinin adının oyma möhürü idi.
15 Döşlük üçün xalis qızıldan ipəbənzər burma zəncirlər qayırdılar.
16 İki hörmə qızıl sağanaq və iki qızıl halqa düzəltdilər. Halqaları döşlüyün iki
ucuna taxdılar.
17 İki qızıl ipi döşlüyün uclarındakı iki halqaya taxdılar.
18 İplərin o biri uclarını iki hörmə sağanağa taxıb efodun çiyinliklərinin
qabaq tərəfinə bağladılar.
19 Yenə də iki qızıl halqa düzəldib onları döşlüyün iki ucuna, onun efodla
yanaşı iç qatına taxdılar.
20 Digər iki qızıl halqa düzəltdilər və onu efodun çiyinliklərinin qabaq
tərəfinə, aşağıya, efodun kəməri ilə birləşmələrin üzərinə bərkitdilər.
21 Döşlüyü halqaları ilə efodun halqalarına bənövşəyi qaytanla bağlayıb
efodun kəmərinin üzərinə bərkitdilər ki, döşlük efoddan sallanmasın. Rəbbin
Musaya əmr etdiyi kimi oldu.

Kahinlərin digər geyimlərinin düzəldilməsi
(Çıx. 28:31-43)

22 Efodun cübbəsini büsbütün toxunma bənövşəyi iplikdən tikdilər.
23 Onun ortasında baş keçirmək üçün yer tikdilər. Onun kənarında
cırılmamaq üçün yaxa toxudular.
24 Cübbənin ətəyinin ətrafına nəfis toxunmuş bənövşəyi, tünd qırmızı və al
rəngli iplikdən narlar düzdülər.
25 Xalis qızıl zınqırovlar düzəldib, cübbənin ətəyi boyunca narların arasına
tikdilər.
26 Beləcə xidmət cübbəsinin ətəyi boyunca ətrafında zınqırov və nar sıra ilə
düzüldü. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
27 Harun və oğulları üçün toxunma incə kətan xirqələri,
28 nəfis toxunmuş incə kətandan çalma, incə kətan papaqları, əyirmə incə
kətan alt paltarı,
29 nəfis toxunmuş incə kətan və bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplikdən
naxış tikməli qurşağı tikdilər. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
30 Xalis qızıldan müqəddəslik tacı olan lövhəciyi düzəltdilər və onun üzərinə
möhür oyması olaraq «Rəbbə həsr edilmiş» yazısını yazdılar.

31 Onu çalmanın üstünə qoymaq üçün bənövşəyi qaytan tikdilər. Rəbbin
Musaya əmr etdiyi kimi oldu.

İşin tamamlanması
(Çıx. 35:10-19)

32 Beləliklə, müqəddəs məskən, yəni Hüzur çadırı üçün bütün işlər tamam-
landı. Rəbb Musaya necə əmr etmişdisə, İsrail övladları da bu işi eləcə tamam-
ladılar.
33 Müqəddəs məskəni Musanın qarşısına gətirdilər. Çadırını və onun avadan-
lığını, bəndlərini, çərçivələrini, şüvüllərini, dirəklərini, altlıqlarını,
34 qırmızı boyanmış qoç dərilərindən örtüyü, suiti dərilərdən düzəldilmiş
örtüyü, arakəsmə pərdəsini,
35 Şəhadət sandığını və onun şüvüllərini, kəffarə qapağını,
36 masanı və onun ləvazimatını; təqdis çörəklərini,
37 xalis qızıldan çıraqdanı, onun düzülmüş çıraqlarını və işıq yağını,
38 qızıl qurbangahını, məsh yağını, ətirli buxuru, çadırın giriş arakəsməsini,
39 tunc qurbangahını, onun üçün tunc şəbəkəni, onun şüvüllərini və bütün
avadanlığını, ləyəni və onun altlığını,
40 həyətin pərdələrini, dirəklərini və altlıqlarını, həyətin darvazası üçün
arakəsməni, onun iplərini və payalarını – Hüzur çadırı və məskənin ibadəti
üçün bütün əşyaları,
41 müqəddəs yerdə xidmət üçün toxunmuş geyimləri – kahin Harunun
müqəddəs geyimlərini və oğullarının kahinlik etmək üçün geyimlərini – hər
şeyi ona gətirdilər.
42 Rəbb Musaya necə əmr etmişdisə, İsrail övladları da bu işi eləcə tamam-
ladılar.
43 Musa bütün işləri nəzərdən keçirib gördü ki, onlar bu işə Rəbbin əmr etdiyi
kimi əməl ediblər. Musa onlara xeyir-dua verdi.

40

Hüzur çadırının qurulması və təqdis olunması

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «Birinci ayın birinci günü müqəddəs məskəni, yəni Hüzur çadırını qur.
3 Şəhadət sandığını oraya qoy və pərdə ilə qabağını kəs.
4 Sonra masanı gətir, üstünə əşyaları düz. Çıraqdanı gətir, çıraqları da quraşdır.
5 Buxur üçün qızıl qurbangahı Şəhadət sandığının qabağına qoy. Məskənin
giriş arakəsməsini də qur.
6 Yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahı məskənin – Hüzur
çadırının girişinin qarşısında yerləşdir.
7 Ləyəni Hüzur çadırı ilə qurbangahın arasına qoy, içinə su tök.
8 Ətrafında həyət qur və həyətin darvazasının arakəsməsini as.
9 Sonra məsh yağını götürüb məskəni və içindəki hər şeyi məsh et. Beləliklə,
onu və bütün avadanlığını təqdis et ki, müqəddəs olsun.
10 Yandırma qurbanlar üçün qurulan qurbangahı, onun avadanlığını məsh
edib qurbangahı təqdis et ki, o ən müqəddəs olsun.
11 Ləyənlə altlığını məsh edib təqdis et.
12 Harunla oğullarını Hüzur çadırının girişinə gətirib onları su ilə yuyundur.
13 Haruna müqəddəs geyimlər geyindir. Onu məsh edib təqdis et ki, Mənə
kahinlik etsin.
14 Sonra Harunun oğullarını təqdim et və onlara xirqələr geyindir.

15 Atalarını məsh etdiyin kimi onları da məsh et ki, Mənə kahinlik etsinlər.
Onlar nəsildən-nəslə əbədi kahinlik üçün məsh olunacaqlar».
16 Rəbb Musaya necə əmr etmişdisə, o da bu cür etdi.
17 İsrail övladlarının Misirdən çıxdığı vaxtın ikinci ilində, birinci ayın birinci
günündə məskən quruldu.
18 Musa çadırı qurdu: altlıqlarını qoydu, taxtalarını bərkitdi, şüvüllərini
qurdu və dirəklərini dikəltdi.
19 Məskənin üzərinə çadır saldı, onun üstünə də çadırın örtüyünü qoydu.
Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
20 Bundan sonra o, şəhadət lövhələrini götürüb sandığın içinə qoydu.
Şüvülləri sandığa taxdı, kəffarə qapağını da sandığın üstünə qoydu.
21 Sandığı məskənin içinə gətirdi və arakəsmə pərdəsini qurub Şəhadət
sandığının qabağını kəsdi. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
22 Masanı Hüzur çadırının içində, şimal tərəfində, pərdənin bayır tərəfindən
yerləşdirdi.
23 Onun üstünə Rəbbin hüzurunda çörək düzdü. Rəbbin Musaya əmr etdiyi
kimi oldu.
24 Çıraqdanı isə Hüzur çadırının içində, masanın qarşısında, məskənin cənub
tərəfində yerləşdirdi.
25 Çıraqlarını da Rəbbin hüzurunda quraşdırdı. Rəbbin Musaya əmr etdiyi
kimi oldu.
26 Qızıl qurbangahı da Hüzur çadırının içində, pərdənin önündə yerləşdirdi;
27 onun üstündə ətirli buxur yandırdı. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
28 Məskənin girişində arakəsməni qurdu.
29 Yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahı məskənin, Hüzur
çadırının girişində yerləşdirdi; onun üstündə yandırma qurbanını və taxıl
təqdimini gətirdi. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
30 Ləyəni Hüzur çadırı ilə qurbangah arasında yerləşdirib içinə yuyunmaq
üçün su tökdü.
31 Musa, Harun və oğulları orada əl-ayaqlarını yuyardılar.
32 Onlar Hüzur çadırına girdikləri və qurbangaha yaxınlaşdıqları zaman
yuyunardılar. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
33 Məskənlə qurbangahın ətrafında həyəti qurdu və həyət darvazasının
arakəsməsini asdı. Beləliklə, Musa işləri bitirdi.

Rəbbin izzəti
(Say. 9:15-23)

34 * O vaxt bulud Hüzur çadırını bürüdü və Rəbbin izzəti məskəni doldurdu.
35 Musa Hüzur çadırına girə bilmədi, çünki bulud onun üstündə yerləşmişdi
və Rəbbin izzəti məskəni doldurmuşdu.
36 * İsrail övladlarının bütün səfəri boyu bulud məskənin üstündən qalxanda
yola düşərdilər;
37 bulud qalxmayanda isə, qalxdığı günə qədər yola düşməzdilər.
38 Səfərləri boyu bütün İsrail xalqının gözləri önündə gündüz Rəbbin buludu
məskənin üzərində, gecələr isə od buludun içində idi.

* **40:34** 1Pad. 8:10-11; 2Saln. 5:13-14; Yeş. 6:4; Yez. 43:4-5; Vəhy 15:8 * **40:36** Say. 9:17

LEVİLİLƏR KİTABI

GİRİŞ

«Levililər» Kitabı İsraillilərin hələ də Sina dağında qalmasını təsvir edir. Bu kitab qədim İsrailin ibadət və dini mərasimlərindən bəhs edir.

Burada həmçinin bu ibadət üçün məsuliyyət daşıyan Levi tayfasından olan Harun və onun oğullarının kahinlik vəzifəsinə təyin olunmasından danışılır.

Allahın müqəddəsliyi və insanların Onunla daima ünsiyyətdə olmaq üçün ibadət etməsinin yolları kitabın əsas mövzusudur. İsa Məsihin ikinci böyük əmr adlandırdığı məşhur sözləri: «Qonşunu özün kimi sev» bu kitabdandır (19:18).

Kitabın məzmunu:

1:1–7:38 Təqdim və qurbanlar haqqında qanunlar
8:1–10:20 Harunun və onun oğullarının kahinliyə təyin olunması
11:1–15:33 Paklıq və murdarlıq haqqında qanunlar
16:1-34 Kəffarə günü
17:1–27:34 Təqdisolunma və ibadət haqqında qanunlar

Yandırma qurbanı

1 Rəbb Musanı Hüzur çadırından çağırıb belə dedi:
2 «İsrail övladlarına bəyan et və de: “Sizdən bir nəfər öz heyvanlarından Rəbbə qurban gətirəndə qoy qurbanlığı mal-qara yaxud qoyun-keçi olsun.
3 Əgər qurbanı bir baş mal-qaradan ibarət yandırma qurbanıdırsa, bu qüsursuz erkək heyvan olsun. Bu qurbanın Rəbbin hüzurunda məqbul olması üçün onu gətirən adam onu Hüzur çadırının girişinə gətirsin.
4 O adam əlini yandırma qurbanının başına qoysun ki, qurban özü üçün kəffarə kimi qəbul olunsun.
5 O, buğanı Rəbbin önündə kəssin. Harun nəslindən olan kahinlər qanı təqdim edərək Hüzur çadırının girişi yanındakı qurbangahın hər tərəfinə səpsinlər.
6 Sonra o adam yandırma qurbanının dərisini soyub qurbanı parça-parça doğrasın.
7 Kahin Harunun övladları qurbangahda od qalayıb üstünə odun düzsünlər.
8 Harun nəslindən olan kahinlər buğanın başını və piyini parça-parça doğranmış hissələrlə birlikdə qurbangahın odunları ilə qalanan od üstünə düzsünlər.
9 Qurbanın içalatı və budlarını isə o adam su ilə yusun. Kahin bunların hamısını qurbangahda tüstülədib yandırsın. Bu, yandırma qurbanı, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir.
10 Əgər kiminsə yandırma qurbanı qoyun-keçidən ibarətdirsə, qoy bu qüsursuz erkək heyvan olsun.
11 Onu qurbangahın şimal tərəfində, Rəbbin önündə kəssin; Harun nəslindən olan kahinlər isə heyvanın qanını qurbangahın hər tərəfinə səpsinlər.
12 Sonra o adam heyvanı parça-parça doğrasın, başını və piyini kəssin; xidmət edən kahin də qurbanı qurbangahın odunları ilə qalanan od üstünə düzsün.

13 İçalatı və budları isə o adam su ilə yusun. Kahin bunların hamısını təqdim
edib qurbangahda tüstülədib yandırsın. Bu, yandırma qurbanı, Rəbbin
xoşuna gələn ətirli təqdimdir.
14 Əgər kiminsə Rəbbə yandırma qurbanı quşdan ibarətdirsə, qoy qumru
quşlarından yaxud göyərçinlərdən qurban gətirsin.
15 Kahin onu qurbangaha gətirsin, boynunu üzüb başını qurbangahda
tüstülədib yandırsın; qanı isə qurbangahın yan tərəfindən axıdılsın.
16 Kahin quşun çinədanını lələkləri ilə çıxarıb qurbangahın şərq tərəfinə,
küllüyə atsın.
17 Sonra o, qanadlarını tutaraq quşu yırtsın, amma iki yerə bölməsin. Bun-
dan sonra kahin quşu qurbangahda odunla qalanan od üstündə tüstülədib
yandırsın. Bu, yandırma qurbanı, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma
təqdimidir.

2

Taxıl təqdimi

1 Kimsə Rəbbə taxıl təqdimi gətirərsə, təqdimi narın un olsun, üstünə də
zeytun yağı töküb kündür * qoysun.
2 Onu Harun nəslindən olan kahinlərə gətirsin. Sonra isə kahin bir ovuc
unla yağ və kündürün hamısını götürərək qurbangahda xatirə təqdimi kimi
tüstülədib yandırsın. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir.
3 Taxıl təqdiminin qalan hissəsi isə Harunla övladlarına məxsus ol-
sun. Bu, Rəbb üçün verilən yandırma təqdimindən götürüldüyünə görə ən
müqəddəsdir.
4 Təndirdə bişirilmiş taxıl təqdimi gətirəndə zeytun yağı ilə narın undan
yoğrulmuş mayasız kökələr və üstünə zeytun yağı sürtülmüş mayasız qoğallar
təqdim et.
5 Əgər təqdimin sacda bişmiş taxıl təqdimidirsə, onu narın undan, zeytun
yağı ilə yoğrulmuş mayasız kökə kimi bişir.
6 Onu ov və üstünə zeytun yağı tök. Bu, taxıl təqdimidir.
7 Əgər təqdimin tavada bişən taxıl təqdimidirsə, onu narın undan zeytun
yağı ilə hazırla.
8 Bu üsullarla hazırlanan taxıl təqdimini Rəbbin yanına gətir və kahinə
təqdim et. O da təqdimini qurbangaha aparsın.
9 Kahin bu təqdimdən xatirə təqdimi kimi pay götürərək qurbangahda
tüstülədib yandırsın. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir.
10 Taxıl təqdiminin qalan hissəsi isə Harunla övladlarına məxsus olsun. Bu,
Rəbb üçün verilən yandırma təqdimindən götürüldüyü üçün ən müqəddəsdir.
11 Rəbbə gətirilən heç bir taxıl təqdimi mayalı xəmirdən hazırlanmasın.
Tərkibində ya maya ya da bal olan təqdim Rəbb üçün yandırma təqdimi kimi
tüstülədilib yandırılmasın.
12 Bunları ilk məhsul təqdimləri kimi Rəbbin yanına gətirin. Amma xoşa
gələn ətir kimi qurbangahda təqdim olunmasın.
13 Taxıl təqdimlərinin hər birini duzla, onlardan Allahınla əhdinin duzunu
əsirgəmə. Bütün təqdimlərini duzla.
14 Əgər sən Rəbbə nübarından taxıl təqdimini gətirsən, onda təzə taxılı odda
qovurub yarmasını təqdim et.
15 Onun üstünə zeytun yağı və kündür qoy. Bu, taxıl təqdimidir.

* **2:1** *Kündür* – saqqız ağacının qabığından hazırlanan xoşiyli sarımtıl maddə.

16 Kahin bir az yarma və zeytun yağı götürərək bütün kündürlə xatirə
təqdimi kimi tüstülədib yandırsın. Bu, Rəbb üçün verilən yandırma
təqdimidir.

3

Ünsiyyət qurbanı

1 Əgər kimsə ünsiyyət qurbanı gətirsə və qurbanlıq heyvan mal-
qaradandırsa, qoy o, Rəbbin hüzuruna qüsursuz erkək və ya dişi heyvan
gətirsin.
2 Qoy adam əlini qurbanlığın başına qoyub Hüzur çadırının girişində kəssin
və Harun nəslindən olan kahinlər qanı qurbangahın hər tərəfinə səpsinlər.
3 Qoy o adam ünsiyyət qurbanından bunları Rəbb üçün yandırma təqdimi
kimi gətirsin: içalatı örtən piyi və üstündəki piyi,
4 belindəki hər iki böyrəyi, üstündəki piyi və qaraciyərin quyruğa bənzər
hissəsini – bunları böyrəkləri ilə birgə çıxartsın.
5 Bunları Harun övladları qurbangahda odunlarla qalanan od üstündəki
yandırma qurbanı ilə tüstülədib yandırsınlar. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir –
yandırma təqdimidir.
6 Əgər Rəbbə təqdim olunan ünsiyyət qurbanı qoyun-keçidəndirsə, qoy o,
qüsursuz erkək və yaxud dişi heyvan gətirsin.
7 Əgər gətirdiyi qurban bir qoyundursa, qoy onu Rəbbin önündə belə
təqdim etsin:
8 əlini qurbanın başına qoyub onu Hüzur çadırının qabağında kəssin, Harun
övladları qanı qurbangahın hər tərəfinə səpsinlər.
9 Qoy o adam ünsiyyət qurbanından bunları Rəbb üçün yandırma təqdimi
kimi gətirsin: onurğayadək kəsdiyi quyruğunu, içalatı örtən piyi və üstündəki
bütün piyi
10 belindəki hər iki böyrəyini, üstündəki piyi və qaraciyərin quyruğa bənzər
hissəsini – bunları böyrəkləri ilə birgə çıxartsın.
11 Bunları kahin qurbangahda tüstülədib yandırsın. Bu, Rəbb üçün
yandırma təqdimi olaraq verilən paydır.
12 Əgər adamın qurbanlığı bir keçidirsə, qoy onu Rəbbin önündə belə təqdim
etsin:
13 əlini heyvanın başına qoyub onu Hüzur çadırının qabağında kəssin. Harun
övladları onun qanını qurbangahın hər tərəfinə səpsinlər.
14 Qoy o adam qurbandan bunları Rəbb üçün yandırma təqdimi kimi
gətirsin: içalatı örtən piyi və üstündəki bütün piyi,
15 belindəki hər iki böyrəyini və üstündəki piyi, qaraciyərin quyruğa bənzər
hissəsini – bunları böyrəkləri ilə birgə çıxartsın.
16 Kahin bunları qurbangah üstündə tüstülədib yandırsın. Bu, yemək –
yandırma təqdimi, xoşa gələn ətirdir.
Bütün piy Rəbbə məxsusdur.
17 Bu bütün yaşadığınız yerlərdə nəsildən-nəslə sizin üçün əbədi qayda
olsun: piyi də, qanı da yeməyin"».

4

Günah qurbanı

1 Rəbb Musaya dedi:

2 «İsrail övladlarına belə de: “Əgər kimsə etməməli olduğu halda Rəbbin bütün
əmrlərindən birini bilmədən pozarsa, qoy bunlara əməl etsin.
3 Əgər məsh edilmiş baş kahin günah işlədib xalqı da borclu etsə, o günaha
görə Rəbbə günah qurbanı olaraq qüsursuz bir buğa təqdim etsin.
4 Buğanı Hüzur çadırının girişinə, Rəbbin hüzuruna gətirsin və əllərini hey-
vanın başına qoyub onu Rəbbin hüzurunda kəssin.
5 Sonra məsh edilmiş kahin buğanın qanından götürüb Hüzur çadırına
gətirsin.
6 Kahin barmağını qana batıraraq Rəbbin hüzurunda Müqəddəs yerin
pərdəsi qabağında yeddi dəfə çiləsin.
7 * Sonra kahin Hüzur çadırında, Rəbbin önündə olan ətirli buxur qurban-
gahının buynuzlarına o qandan çəksin, buğanın qanının qalan hissəsini isə
Hüzur çadırının girişindəki yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahın
altlığına töksün.
8 Qoy sonra kahin günah qurbanı olan buğanın piyini bütövlükdə götürsün.
İçalatı örtən piyi və üstündəki bütün piyi,
9 belindəki hər iki böyrəyi və üstündəki piyi, qaraciyərin quyruğa bənzər
hissəsini – bunları böyrəkləri ilə birgə çıxartsın.
10 Bunların hamısı ünsiyyət qurbanı olan mal-qaradan götürüldüyü kimi
götürülsün və həmin kahin onları yandırma qurbanları üçün qurulan qur-
bangahda tüstülədib yandırsın.
11 Buğanın dərisini, başından budlarına qədər bütün ətini – içalatını,
bağırsaqlarını,
12 hər qalan hissəsini düşərgədən kənara çıxarıb kül tökülən pak bir yerə
atsın və orada odunla yandırsın.
13 Əgər bütün İsrail icması bilmədən günah işlətsə, bu onların nəzərindən
qaçsa və etməməli olduqları halda Rəbbin bütün əmrlərindən birini pozub
təqsirkar olsalar,
14 işlədikləri günah aşkara çıxanda camaat günah qurbanı olaraq bir buğa
götürüb Hüzur çadırının qabağına gətirsin.
15 İcmanın ağsaqqalları Rəbbin hüzurunda əllərini buğanın başına qoyub onu
kəssinlər.
16 Sonra məsh edilmiş kahin buğanın qanından götürüb Hüzur çadırına
gətirsin.
17 Kahin barmağını qana batırıb Rəbbin hüzurunda pərdənin qabağına
yeddi dəfə çiləsin.
18 Sonra kahin Hüzur çadırında Rəbbin önündəki qurbangahın buynuzlarına
o qanı çəksin və buğanın qanının qalan hissəsini isə Hüzur çadırının girişindəki
yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahın altlığına töksün.
19 Sonra o heyvanın bütün piyini götürərək qurbangahda tüstülədib
yandırsın;
20 günah qurbanı olan buğaya nə cür etsə, bu buğaya da eyni cür etsin.
Bununla kahin xalq üçün kəffarə etsin ki, xalq bağışlansın.
21 Sonra kahin buğanı düşərgədən kənara çıxarıb əvvəlki buğanı yandıran
kimi yandırsın. Bu, camaat üçün verilən günah qurbanıdır.
22 Başçılardan biri günah işlədərək etməməli olduğu halda Allahı Rəbbin
bütün əmrlərindən birini bilmədən pozub təqsirkar olsa,
23 işlətdiyi günah özünə aşkar olanda qoy qurban olaraq qüsursuz təkə
gətirsin;

* **4:7** Say. 15:27-28

24 əlini təkənin başına qoyub onu Rəbbin hüzurunda – yandırma qurbanlar
kəsilən yerdə onu kəssin. Bu, günah qurbanıdır.
25 Sonra kahin barmağı ilə günah qurbanının qanından bir az götürüb
yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahın buynuzlarına çəksin. Qanın
qalan hissəsini isə həmin qurbangahın altlığına töksün.
26 Sonra o heyvanın bütün piyini ünsiyyət qurbanının piyi kimi qurban-
gahda tüstülədib yandırsın. Bununla kahin o adam üçün günahını kəffarə
etsin ki, o bağışlansın.
27 Əgər ölkə xalqından bir nəfər etməməli olduğu halda Rəbbin əmrlərindən
birini pozaraq bilmədən günah işlədib bu günahda təqsirkar olsa,
28 işlətdiyi günah özünə aşkar olanda qoy o, günahına görə özü üçün qurban
– qüsursuz dişi keçi gətirsin
29 və əlini günah qurbanının başına qoyub bu qurbanı yandırma qurbanları
kəsilən yerdə kəssin.
30 Sonra kahin barmağı ilə qurbanın qanından bir az götürüb yandırma
qurbanları üçün qurulan qurbangahın buynuzlarına çəksin; qanın qalan
hissəsini isə qurbangahın altlığına töksün.
31 Sonra heyvanın bütün piyini ünsiyyət qurbanının piyini çıxardığı kimi
çıxarıb onu Rəbbin xoşuna gələn ətir kimi qurbangahda tüstülədib yandırın.
Bununla kahin o adam üçün kəffarə etsin ki, o bağışlansın.
32 Əgər adam günah qurbanı olaraq qoyun gətirsə, qoy o, qüsursuz dişi
heyvan gətirsin
33 və əlini günah qurbanının başına qoysun və onu yandırma qurbanları
kəsilən yerdə kəssin.
34 Sonra kahin öz barmağı ilə günah qurbanının qanından bir az götürüb
yandırma qurbanları üçün qurulan qurbangahın buynuzlarına çəksin; qanın
qalan hissəsini isə qurbangahın altlığına töksün.
35 Sonra o adam heyvanın bütün piyini ünsiyyət qurbanı olan qoyunun piyi
kimi çıxarsın və kahin onu qurbangahda Rəbb üçün verilən yandırma təqdimi
üzərində tüstülədib yandırsın. Bununla kahin o adam üçün işlətdiyi günahı
kəffarə etsin ki, o bağışlansın.

5

1 Günahın işləndiyini görərək yaxud bilərək şahidi olan adam and içdiriləndə
bu barədə şəhadət etməsə, cəzasını çəkər.
2 Bilmədən hər hansı murdar bir əşyaya, çöl, ev ya da qaynaşan heyvanın
leşinə toxunan hər kəs murdar və təqsirkar sayılır.
3 Birini murdarlayan ifrazata, insandan ifraz olan murdarlığa bilmədən
toxunan kəs – nə cür murdarlıq olursa olsun – onu dərk edəndə təqsirkar
sayılır.
4 Düşünmədən və bilmədən hər hansı bir ehtiyatsız andla pislik yaxud
yaxşılıq etmək üçün and içən hər kəs bunu biləndə təqsirkar sayılır.
5 Bu adam bunlardan birinə görə təqsirini biləndə qoy günahını etiraf etsin
6 və o, günaha görə Rəbbin qarşısında təqsirini yumaq üçün sürüdən dişi
qoyun ya da dişi keçi götürüb günah qurbanı olaraq gətirsin. Bununla kahin
o adam üçün günahını kəffarə etsin.
7 Lakin əgər o adamın qoyun-keçi qurbanı kəsməyə gücü çatmırsa, günahına
görə təqsirini yumaq üçün Rəbbə iki qumru quşu yaxud da iki göyərçin – biri
günah qurbanı, digərini yandırma qurbanı olaraq gətirsin
8 və kahinə versin. Kahin əvvəl günah qurbanı olan quşu təqdim etsin:
başını bədəndən ayırmadan boynunu üzsün

9 və günah qurbanının qanından qurbangahın bir tərəfinə çiləsin, qanın
digər hissəsini isə qurbangahın altlığına töksün. Bu, günah qurbanıdır.
10 İkinci quş da qayda-qanuna uyğun olaraq yandırma qurbanı kimi təqdim
olunsun. Bununla kahin o adam üçün işlətdiyi günahı kəffarə etsin ki, o
bağışlansın.
11 Əgər o adamın hətta iki qumru quşuna və yaxud iki göyərçinə gücü
çatmırsa, qoy işlətdiyi günah üçün narın undan efanın onda birini günah
qurbanı kimi təqdim etsin. Lakin qoy onun üstünə nə zeytun yağı, nə də
kündür qoymasın, çünki bu günah qurbanıdır.
12 Qoy bu adam onu kahinin yanına gətirsin. Kahin ondan xatirə təqdimi
kimi bir ovuc götürüb qurbangahda Rəbb üçün verilən yandırma təqdimi
üzərində tüstülətsin. Bu, günah qurbanıdır.
13 Bununla kahin o adam üçün işlətdiyi hər hansı bir günahı kəffarə etsin
ki, o adam bağışlansın. Qalan hissə taxıl təqdimi kimi kahinə məxsus olsun"».

Təqsir qurbanı

14 Rəbb Musaya dedi:
15 «Rəbbin müqəddəs şeylərinə etinasız yanaşıb bilmədən günah edən hər kəs
təqsir qurbanı olaraq sürüdən qüsursuz bir qoç gətirsin. Bu təqsir qurbanı
Müqəddəs yerdəki şekelə münasib gümüş şekellə qiymətləndirilməlidir.
16 Müqəddəs şeylərə vurduğu ziyanı da qoy o adam ödəsin və üstünə beşdə
birini əlavə edərək kahinə versin; kahin onun üçün təqsir qurbanı olan qoçla
kəffarə etsin ki, o bağışlansın.
17 Əgər bir nəfər günah işlədib etməməli olduğu halda Rəbbin bütün
əmrlərindən birini pozarsa və bunu bilmədən edərsə, təqsirkar sayılıb
cəzasını çəkməlidir.
18 Qoy o, kahinin yanına təqsir qurbanı olaraq sürüdən qüsursuz və dəyərli
bir qoç gətirsin. Bununla kahin onun bilmədən törətdiyi günahı kəffarə etsin
ki, o bağışlansın.
19 Bu, təqsir qurbanıdır. Həmin adam Rəbbin qarşısında təqsirkar ol-
muşdur».

6

1 * Rəbb Musaya dedi:
2 «Əgər bir şəxs günah edib Rəbbə xəyanət edərsə, özünə əmanət edilən, girov
qoyulan yaxud oğurluq bir şey barəsində başqa bir adamı aldadarsa ya da ona
haqsızlıq edərsə,
3 itmiş bir əşyanı tapıb yalan söylərsə, yalandan and içərsə, yəni insanların
edə biləcəyi bu günahlardan birini edərsə,
4 o şəxs günah etmiş olur və təqsirkar sayılır. Oğurladığı ya da haqsızlıqla ələ
keçirdiyi şeyi, özünə əmanət edilən ya da tapdığı itmiş əşyanı
5 yaxud barəsində yalandan and içdiyi şeyin üzərinə beşdə birini də əlavə
edərək təqsir qurbanını gətirdiyi gün sahibinə geri qaytarsın.
6 Bu adam Rəbbin qarşısında təqsirini yumaq üçün kahinin yanına təqsir
qurbanı olaraq sürüdən qüsursuz və dəyərli bir qoç gətirsin.
7 Bununla kahin günah edən adam üçün təqsirinə səbəb olduğu hər şeyi
Rəbbin önündə kəffarə etsin ki, o bağışlansın».

Kahinlər üçün təlimat: yandırma qurbanı

8 Rəbb Musaya dedi:

* **6:1** Say. 5:5-8

9 «Harunla oğullarına əmr verib de: “Yandırma qurbanına aid olan təlimat budur. Yandırma qurbanı bütün gecə səhərə qədər qurbangahdakı odda qalsın, bu od isə qoy sönmədən yansın.
10 Qoy kahin kətan paltarını, kətan alt geyimini əyninə geyib qurbangahda yandırma qurbanını məhv edən oddan çıxan külü götürüb qurbangahın yanına qoysun.
11 Sonra kahin geyimini çıxarıb başqa paltar geyinsin və külü düşərgədən kənara çıxararaq pak bir yerə töksün.
12 Qoy od qurbangahda yansın və sönməsin. Hər səhər kahin odunla od qalayıb üstünə yandırma qurbanını düzsün və ünsiyyət qurbanlarının piyini tüstülədib yandırsın.
13 Qoy bu od qurbangahda daima yansın və sönməsin.

Taxıl təqdimi

14 Taxıl təqdiminə aid olan təlimat budur. Harun övladları bunu Rəbbin hüzurunda qurbangahın qabağında təqdim etsinlər.
15 Qoy kahin bir ovuc taxıl təqdimini, narın un ilə zeytun yağını və üstündəki kündürün hamısını götürüb qurbangahda tüstülətsin. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir – xatirə təqdimidir.
16 Təqdimin qalan hissəsini Harunla övladları yesin; onu müqəddəs bir yerdə – Hüzur çadırının həyətində mayasız çörək kimi yesinlər.
17 Bu, taxıldan maya ilə bişirilməsin. Bunu Mənə gətirilən yandırma təqdimlərindən kahinlərə düşən pay kimi verirəm. O, günah qurbanı və təqsir qurbanı kimi ən müqəddəsdir.
18 Harunun hər kişi övladı nəsildən-nəslə bunu yesin. Bu, Rəbbə gətirilən yandırma təqdimlərindən onlara verilən əbədi paydır. Bunlara toxunan hər şey müqəddəs sayılar”».

Təqdis təqdimi

19 Rəbb Musaya dedi:
20 «Harunun məsh olunacağı gün Harunla oğullarının Rəbbə edəcəkləri təqdim budur: daimi taxıl təqdimi olaraq narın undan efanın onda birini – yarısı səhər, yarısı isə axşam,
21 zeytun yağı ilə qarışdırılmış, sacda bişmiş halda gətirsin və bu taxıl təqdimini parça-parça qırıb təqdim etsin. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətirdir.
22 Harun nəslindən yerinə keçən məsh edilmiş kahin onu belə də hazırlasın; bunu Rəbbə əbədi pay olaraq bütünlüklə tüstülədib yandırsın.
23 Kahinin gətirdiyi hər taxıl təqdimi bütünlüklə yandırılsın, o yeyilməməlidir».

Günah qurbanı

24 Rəbb Musaya dedi:
25 «Harunla oğullarına belə de: “Günah qurbanına aid olan təlimat budur. Günah qurbanı yandırma qurbanı kəsilən yerdə – Rəbbin önündə kəsilsin. Bu qurban ən müqəddəsdir.
26 Günah qurbanını təqdim edən kahin onu müqəddəs bir yerdə – Hüzur çadırının həyətində yesin.
27 Onun ətinə toxunan hər bir şey müqəddəs sayılar; o qurbandan bir damla qan geyimlərə sıçrasa, o geyim müqəddəs bir yerdə yuyulsun.
28 Ətin bişirildiyi saxsı qab sındırılsın; əgər o, tunc qabda bişirilibsə, həmin qab təmizlənib su ilə yaxalansın.
29 Kahin nəslindən hər kişi onu yesin; o ən müqəddəsdir.

30 Lakin Müqəddəs yerdə günahı kəffarə etmək üçün qanından Hüzur çadırına gətirilən günah qurbanının hamısı yeyilməməlidir, qoy yandırılsın.

7

Təqsir qurbanı

1 Təqsir qurbanına aid olan təlimat budur. O ən müqəddəsdir.
2 Təqsir qurbanı yandırma qurbanları kəsilən yerdə kəsilsin. Kahin onun qanını qurbangahın hər tərəfinə səpsin.
3 Onun bütün piyini təqdim etsin: quyruğunu, içalatı örtən piyi,
4 belindəki hər iki böyrəyini və üstündəki piyi, qaraciyərin quyruğa bənzər hissəsini – bunları böyrəkləri ilə birgə çıxartsın.
5 Qoy kahin bunu Rəbb üçün yandırma təqdimi olaraq qurbangahda tüstülədib yandırsın. Bu, təqsir qurbanıdır.
6 Ətini kahin nəslindən olan hər kişi yesin; bu ət müqəddəs bir yerdə yeyilsin, çünki o ən müqəddəsdir.
7 Günah qurbanına da, təqsir qurbanına da aid olan təlimat eynidir: qurbanın əti həmin qurbanla kəffarə edən kahinə məxsus olsun.
8 Bir adamın gətirdiyi yandırma qurbanının dərisi də həmin qurbanı təqdim edən kahinə məxsus olsun.
9 Təndirdə bişirilmiş hər taxıl təqdimi, tavada, sacda hazırlanan hər bir şey onu götürüb təqdim edən kahinə məxsus olsun.
10 Zeytun yağı ilə yoğrulmuş yaxud hər quru taxıl təqdimi isə bütün Harun övladları arasında bərabər paylara bölünsün.

Ünsiyyət qurbanı

11 Rəbbə təqdim olunan ünsiyyət qurbanına aid olan təlimat budur.
12 Əgər kimsə onu təşəkkür etmək üçün qurban gətirsə, onda o, zeytun yağı ilə yoğrulmuş mayasız kökələr, üstünə zeytun yağı sürtülmüş mayasız qoğallar və zeytun yağı ilə narın undan yoğrulmuş kökələr gətirsin.
13 Bundan əlavə, o, mayalı çörək kökələrini təşəkkür ifadə edən ünsiyyət qurbanı ilə təqdim olaraq gətirsin.
14 Bunların hər növündən birini Rəbbə qaldırılan pay kimi təqdim etsin. O, ünsiyyət qurbanının qanını səpən kahinə məxsus olsun.
15 Təşəkkür ifadə edən ünsiyyət qurbanının əti qurban kəsilən gün yeyilsin. O, səhərə qədər qalmamalıdır.
16 Əgər kimsə verdiyi əhdə görə yaxud könüllü təqdim olaraq qurban gətirərsə, qurbanın əti kəsildiyi gün yeyilsin, qalan hissəsi isə sabahkı gün yeyilə bilər,
17 lakin üçüncü günə qalan qurbanlıq əti yandırılsın.
18 Əgər ünsiyyət qurbanlarının ətindən üçüncü gün yeyilsə, o qurbanı gətirən adam qəbul olunmaz və qurban onun xeyrinə sayılmaz, bu ət iyrənc sayılar və onu yeyən adam cəzasını çəkər.
19 Murdar sayılan hər hansı bir şeyə toxunan ət yeyilməməli və yandırılmalıdır. Hər pak adam murdar ətdən başqa hər cür ət yeyə bilər;
20 murdar halda isə Rəbbə kəsilən ünsiyyət qurbanının ətini yeyən hər kəs xalqı arasından qovulsun.
21 Bir nəfər hər hansı murdar əşyaya, insandan ifraz olan murdarlığa yaxud murdar bir heyvana yaxud hər hansı iyrəndirici bir murdar şeyə toxunub sonra da Rəbbin ünsiyyət qurbanının ətindən yeyərsə, xalqı arasından qovulsun"».

Xalq üçün qurbanlara aid olan təlimat

22 Rəbb Musaya dedi:
23 «İsrail övladlarına belə de: “Mal-qara, qoyun və keçi piyini yeməyin.
24 Təbii yolla ölən yaxud parçalanıb ölən heyvanın piyini hər bir başqa iş üçün işlədə bilərsiniz, lakin onu qətiyyən yemək olmaz.
25 Rəbb üçün yandırma təqdimi olaraq verilən heyvanın piyindən yeyən hər kəs xalqı arasından qovulsun.
26 * Bütün yaşadığınız yerlərdə heç vaxt quşların və heyvanların qanını yeməyin;
27 qan yeyən hər kəs xalqı arasından qovulsun”».
28 Rəbb Musaya dedi:
29 «İsrail övladlarına belə de: “Rəbbə ünsiyyət qurbanı təqdim edən şəxs onun bir hissəsini Rəbbin hüzuruna qurban gətirsin.
30 Onu öz əli ilə Rəbb üçün yandırma təqdimi olaraq gətirsin; heyvanın piyi ilə döş ətini gətirib Rəbbin hüzurunda yellətmə təqdimi versin.
31 Kahin piyi qurbangahda tüstülədib yandırsın; döş əti isə Harunla övladlarına məxsus olsun.
32 Ünsiyyət qurbanları olan heyvanlarınızın sağ budunu qaldırma təqdimi kimi kahinə verin;
33 həmin sağ bud ünsiyyət qurbanının qanını və piyini təqdim edən Harun övladlarının payı olsun”.
34 Çünki Mən yellədilən döş ətini və qaldırılan budu İsrail övladlarından, onların ünsiyyət qurbanlarından götürüb kahin Harunla övladlarına İsraillilərdən gələn əbədi pay kimi vermişəm.
35 Bu, Rəbbə kahinlik etmək üçün bunları təqdim etdiyi gün Rəbb üçün verilən yandırma təqdimlərindən Harunun və övladlarının payıdır;
36 Harunla övladları məsh olunduğu gün Rəbb əmr etmişdir ki, nəsildən-nəslə İsrail övladları bu əbədi payı onlara versinlər».
37 Bu, yandırma qurbanına, taxıl təqdiminə, günah qurbanına, təqsir qurbanına, təqdis təqdiminə və ünsiyyət qurbanına aid olan
38 Rəbbin Sina dağında Musaya əmr etdiyi təlimatdır. Rəbb bu təlimatı İsrail övladlarına Sina səhrasında qurbanlarını Ona təqdim etməklə əlaqədar əmr etdiyi gündə vermişdi.

8

Harunla oğullarının kahinliyə təqdis olunması (Çıx. 29:1-37)

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «Harunla oğullarını, geyimlərini, məsh yağını və günah qurbanı kəsmək üçün bir buğa, iki qoç, bir səbət mayasız çörək götür.
3 Sonra bütün icmanı Hüzur çadırının girişinə topla».
4 Musa Rəbbin əmrinə əməl etdi. İcma Hüzur çadırının girişinə yığılanda
5 Musa onlara dedi: «Rəbbin əmr etdiyi budur».
6 Sonra Musa Harunla oğullarını irəli gətirib onları su ilə yuyundurdu.
7 Harunun əyninə xirqəsini geyindirib belinə qurşağını bağladı, üstündən cübbəsini geyindirdi və üstünə efodu qoydu. Efodun kəmərini belinə bağlayıb efodu özünə bərkitdi.

* **7:26** Yar. 9:4; Lev. 17:10-14; 19:26; Qanun. 12:16,23-25; 15:23

8 Efodun üstündən döşlüyünü, döşlüyündə isə Urim və Tummimi yerləşdirdi.
9 Onun başına çalmanı, çalmanın qabaq hissəsinə qızıl lövhəciyi olan müqəddəslik tacını qoydu. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
10 Musa məsh yağını götürüb məskəni və içindəki hər şeyi məsh edərək təqdis etdi.
11 Sonra məsh yağını qurbangaha yeddi dəfə çiləyib onunla bütün avadanlığını, ləyənlə altlığını da təqdis etmək üçün məsh etdi.
12 Musa bir az məsh yağı götürüb Harunun başına tökərək onu təqdis etmək üçün məsh etdi.
13 Sonra Musa Harunun oğullarını irəli gətirdi, onlara xirqə geyindirdi, bellərinə qurşaq bağladı və başlarına papaq qoydu. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
14 Bundan sonra Musa günah qurbanı üçün nəzərdə tutulmuş buğanı gətirdi. Harunla oğulları həmin buğanın başına əllərini qoydular.
15 Musa buğanı kəsdi, qanını götürüb barmağı ilə qurbangahın buynuzlarının ətrafına çəkərək qurbangahı pak etdi. Sonra qanın qalan hissəsini qurbangahın altlığına tökdü və murdarlığını kəffarə etmək üçün onu təqdis etdi.
16 Musa heyvanın içalatının üstündəki bütün piyi, qaraciyərin quyruğa bənzər hissəsini, hər iki böyrəklə piyini götürərək qurbangahda tüstülədib yandırdı.
17 Buğanı – dərisini, ətini və bağırsaqlarını düşərgənin kənarında yandırdı. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
18 Musa yandırma qurbanı üçün nəzərdə tutulmuş qoçu gətirdi. Harunla oğulları əllərini qoçun başına qoydular.
19 Musa qoçu kəsdi və qanını qurbangahın hər tərəfinə səpdi.
20 Qoçu parça-parça doğradı; Musa qoçun başını, parçalarını və piyini tüstülədib yandırdı.
21 Sonra içalatını və budlarını su ilə yudu və bütün qoçu qurbangahda tüstülədib yandırdı. Bu, yandırma qurbanı, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimi idi. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
22 Musa o biri qoçu – təqdis qoçunu gətirdi; Harun və oğulları əllərini qoçun başına qoydular.
23 Musa onu kəsdi; qanından bir az götürüb Harunun sağ qulağının mərcəyinə, sağ əlinin və sağ ayağının baş barmağına çəkdi.
24 Bundan sonra Musa Harunun oğullarını gətirib onların sağ qulaq mərcəklərinə, sağ əllərinin baş barmaqlarına və sağ ayaqlarının baş barmaqlarına qan çəkdi. Musa heyvanın qanını qurbangahın hər tərəfinə səpdi.
25 Sonra piyini, quyruğunu, içalatının üstündəki piyi, qaraciyərinin quyruğa bənzər hissəsini, hər iki böyrəklə piyini və sağ budunu götürdü.
26 Rəbbin önündə olan mayasız çörəklər səbətindən bir mayasız kökə, bir zeytun yağı ilə yoğrulmuş çörək kökəsi və bir qoğal götürüb piylə sağ budun üstünə qoydu.
27 O bunların hamısını Rəbbin hüzurunda yellətmə təqdimi üçün Harunun və oğullarının əllərinə verdi.
28 Sonra Musa həmin şeyləri onların əllərindən alıb qurbangahda yandırma qurbanı ilə birlikdə tüstülədib yandırdı. Bu, təqdis qurbanı, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir.
29 Musa döş ətini götürdü və onu Rəbbin hüzurunda yellədərək təqdim etdi. Bu, təqdis qurbanı olan qoçdan Musanın payı idi. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.

30 Musa məsh yağını və qurbangahdakı qanı götürüb Haruna, onun geyimlərinə, oğullarına və geyimlərinə çiləd. Beləliklə, Harunu və onun geyimlərini, oğullarını və onların geyimlərini təqdis etdi.
31 Sonra Musa Harunla oğullarına dedi: «Əti Hüzur çadırının girişində qaynadın və "Harunla oğulları onu yesin" deyib əmr etdiyimə görə onu orada təqdis təqdimi üçün səbətdəki çörəklə yeyin.
32 Çörəyin və ətin qalan hissələrini yandırın.
33 Təqdis günləri başa çatana qədər yeddi gün Hüzur çadırının girişindən kənara çıxmayın; çünki vəzifəyə keçmə vaxtınız yeddi gün davam edəcək.
34 Bu gün edilən hər şeyi Rəbb kəffarəniz üçün əmr etdi.
35 Yeddi gün ərzində gecə-gündüz Hüzur çadırının girişində qalın və Rəbbin buyruğuna riayət edin ki, ölməyəsiniz. Mənə belə əmr verilib».
36 Harunla oğulları Rəbbin Musa vasitəsilə əmr etdiyi hər şeyə əməl etdilər.

9

Harun qurban gətirir

1 Bundan səkkiz gün sonra Musa Harunla oğullarını və İsrail ağsaqqallarını yanına çağırıb
2 Haruna dedi: «Özün üçün günah qurbanı kimi qüsursuz bir erkək dana və yandırma qurbanı kimi qüsursuz bir qoç götür və Rəbbin hüzurunda təqdim et.
3 Sonra İsrail övladlarına de: "Günah qurbanı kimi bir təkə, yandırma qurbanı kimi birillik qüsursuz bir dana və birillik qüsursuz bir toğlu,
4 Rəbbin hüzurunda kəsilən ünsiyyət qurbanları kimi bir buğa, bir qoç və zeytun yağı ilə yoğrulmuş taxıl təqdimləri götürün. Çünki bu gün Rəbb sizə görünəcək"».
5 Musanın əmr etdiyi hər şey Hüzur çadırının önünə gətirildi. Sonra bütün icma yaxınlaşıb Rəbbin hüzurunda durdu.
6 Musa dedi: «Rəbb bu işi əmr etdi ki, siz əməl edəsiniz, onda Rəbbin izzəti sizə görünəcək».
7 * Musa Haruna dedi: «Qurbangaha yaxınlaş və özün üçün günah qurbanı ilə yandırma qurbanını gətir. Həm özünün, həm də xalqının günahlarını bunlarla kəffarə et. Xalqın qurbanını da təqdim edərək onların günahını bununla kəffarə et. Rəbb əmr etdiyi kimi olsun».
8 Harun qurbangaha yaxınlaşıb özü üçün günah qurbanı olan dananı kəsdi.
9 Onun qanını Harunun oğulları atalarına təqdim etdilər. Harun barmağını qana batırıb qurbangahın buynuzlarına çəkdi; qanın qalan hissəsini isə qurbangahın altlığına tökdü.
10 Sonra günah qurbanının piyini, böyrəklərini, qaraciyərini, quyruğa bənzər hissəsini qurbangahda tüstülədib yandırdı. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
11 Qurbanın əti ilə dərisini düşərgənin kənarında yandırdı.
12 Bundan sonra Harun yandırma qurbanını kəsdi. Onun qanını Harunun oğulları atalarına gətirdilər; o da qanı qurbangahın hər tərəfinə səpdi.
13 Parça-parça kəsilən qurbanı və başını Haruna gətirdilər; o da onları qurbangahda tüstülədib yandırdı.
14 Qurbanın içalatı ilə budlarını yuyaraq qurbangahda yandırma qurbanı ilə birgə tüstülədib yandırdı.
15 Bundan sonra Harun xalqın qurbanını təqdim etdi. Xalq üçün günah qurbanı olan təkəni götürüb kəsdi; onu birinci günah qurbanı kimi gətirdi.

* **9:7** İbr. 7:27

16 Yandırma qurbanı üçün heyvan gətirdi və onu qayda-qanuna uyğun
olaraq təqdim etdi.
17 Sonra Harun taxıl təqdimini gətirdi. Səhər təqdim olunan yandırma
qurbanından savayı ovuclarını taxıl təqdimi ilə doldurub qurbangahda
tüstülədərək yandırdı.
18 * Harun xalq üçün ünsiyyət qurbanı olan buğanı və qoçu kəsdi. Harunun
oğulları bunların qanını atalarına gətirdilər; o da qanı qurbangahın hər
tərəfinə səpdi.
19 Buğanın və qoçun piyini, quyruğunu, içalatı örtən piyini, böyrəklərini,
qaraciyərinin quyruğa bənzər hissəsini götürüb
20 döş ətlərini üstünə qoydular. Harun da bu piyi qurbangahda tüstülədib
yandırdı,
21 döş ətlərini isə sağ budları ilə birlikdə Rəbbin önündə yellədərək təqdim
etdi. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.
22 * Harun günah qurbanını, yandırma qurbanını və ünsiyyət qurbanını
gətirdikdən sonra əllərini xalqa doğru uzadıb onlara xeyir-dua verdi. Sonra
o aşağı düşdü.
23 Musa ilə Harun Hüzur çadırına girdilər. Sonra onlar çıxıb birlikdə xalqa
xeyir-dua verdilər. O vaxt Rəbbin izzəti bütün xalqa göründü
24 və Rəbbin hüzurundan od çıxıb qurbangahdakı yandırma qurbanı ilə piyi
yandıraraq yox etdi. Bütün xalq bunu görərək sevincdən qışqırıb üzüstə yerə
döşəndi.

10

Nadavla Avihunun məhv olması

1 Harun oğulları Nadav və Avihu buxurdanlarını götürüb içinə közərmiş
kömürlə buxur qoydular və Rəbbin önünə haram od gətirdilər. Belə təqdimi
Rəbb əmr etməmişdi.
2 Rəbb hüzurundan od göndərib onları məhv etdi. Onlar Rəbbin hüzurunda
öldülər.
3 Musa Haruna dedi: «Budur, Rəbb belə demişdir:
“Mənə yaxınlaşanlar Məni müqəddəs saysınlar;
Bütün xalq Məni izzətləndirsin”».
Harun isə susurdu.
4 Musa Harunun əmisi Uzzielin oğulları Mişaellə Elsafanı çağırıb dedi:
«Yaxın gəlin və qardaşlarınızın cəsədlərini Müqəddəs yerin önündən
düşərgənin kənarına aparıb qoyun».
5 Musa bu sözü deyən kimi onlar yaxınlaşdılar və cəsədləri xirqələri
əynindəcə düşərgənin kənarına aparıb qoydular.
6 Musa Haruna və onun sağ qalan oğulları Eleazar və İtamara dedi: «Siz yas
tutaraq saçlarınızı dağıtmayın, geyimlərinizi cırmayın. Yoxsa ölərsiniz və Rəbb
bütün icmaya qəzəblənər. Ancaq bütün İsrailli soydaşlarınız Rəbbin yandırdığı
adamların yasını tutsun.
7 Hüzur çadırının girişindən kənara çıxmayın, yoxsa ölərsiniz, çünki Rəbbin
məsh yağı sizin üstünüzdədir». Onlar da Musanın dediyi kimi etdilər.

Kahinlər üçün təlimat

8 Rəbb Haruna dedi:

* **9:18** Lev. 3:1-11 * **9:22** Say. 6:22-26

9 «Sən və övladların Hüzur çadırına nə şərab, nə də başqa kefləndirici içki
içib girməyin, yoxsa ölərsiniz. Qoy bu, nəsildən-nəslə sizin üçün əbədi qayda
olsun.
10 * Müqəddəslə adi şeyləri ayırd edin, həm də pak və murdar şeylər arasında
fərq qoyun.
11 Mənim Musa vasitəsilə bəyan etdiyim bütün qaydaları İsrail övladlarına
öyrədin».
12 * Musa Haruna və sağ qalan oğulları Eleazarla İtamara dedi: «Rəbb üçün
verilən yandırma təqdimlərindən qalan taxıl təqdimini götürün və mayasız
çörək bişirib qurbangahın yanında yeyin, çünki bu ən müqəddəsdir.
13 Onu müqəddəs bir yerdə yeyin, mənə verilmiş əmrə görə bu, Rəbb üçün
verilən yandırma təqdimlərindən sənin və övladlarının payına düşür.
14 * Yellədilən döş ətini və qaldırılan bud ətini isə sən, oğulların və qızların pak
bir yerdə yeyin; çünki bunlar İsrail övladlarının ünsiyyət qurbanlarından sənin
və övladlarının payı kimi ayrılıb.
15 Qaldırılan bud ətini və yellədilən döş ətini Rəbbin önündə yellətmək üçün
yandırma təqdimi olan piylə birlikdə gətirin. Bu sizin və övladlarınızın əbədi
payı olacaq. Rəbb belə əmr etmişdir».
16 * Musa günah qurbanı olan təkəni axtardı. O isə yandırılmışdı. Musa
Harunun sağ qalan oğullarına – Eleazara və İtamara qəzəblənib dedi:
17 «Siz nə üçün günah qurbanını müqəddəs sayılan yerdə yemədiniz? Çünki
bu qurban ən müqəddəsdir və sizə verilib ki, onunla icmanın günahlarının
cəzasını üzərindən götürüb onlar üçün Rəbbin önündə kəffarə edəsiniz.
18 Təkənin qanı içəri, Müqəddəs yerə gətirilmədi. Mən sizə əmr etdiyim kimi
siz onun ətini mütləq Müqəddəs yerdə yeməli idiniz».
19 Harun Musaya dedi: «Bu gün günah qurbanı və yandırma qurbanı Rəbbin
önündə təqdim olunmuşdur. Ancaq başıma belə iş gəldi. Əgər mən bu gün
günah qurbanını yemiş olsaydım, o, Rəbbə məqbul olardımı?»
20 Musa bunu eşidib razılaşdı.

11

Əti yeyilən və yeyilməyən heyvanlar
(Qanun. 14:3-21)

1 Rəbb Musa ilə Haruna belə dedi:
2 «İsrail övladlarına belə deyin: “Quruda yaşayan heyvanlardan belələrinin
ətini yemək olar.
3 Hər hansı qoşadırnaqlı gövşəyən heyvanın ətini yeyə bilərsiniz.
4 Lakin gövşəyən yaxud qoşadırnaqlı heyvanlar içində bunları yeməyin:
dəvə, çünki o gövşəsə də, qoşadırnaqlı deyil, buna görə də sizin üçün haramdır;
5 qayadovşanı, çünki o gövşəsə də qoşadırnaqlı deyil, buna görə də sizin üçün
haramdır;
6 dovşan, çünki o gövşəsə də qoşadırnaqlı deyil, buna görə də sizin üçün
haramdır;
7 donuz, çünki o qoşadırnaqlı olsa da, gövşəmir, buna görə də sizin üçün
haramdır.
8 Onların nə ətini yeyin, nə də leşinə toxunun, onlar sizin üçün haramdır.
9 Sularda, dənizlərdə yaxud çaylarda yaşayan heyvanlardan üzgəcləri və
pulcuqları olanların hamısını yeyə bilərsiniz.

* **10:10** Yez. 22:26; 44:23 * **10:12** Lev. 6:14-18 * **10:14** Lev. 7:30-34 * **10:16** Lev. 6:24-26

10 Amma sularda, dənizlərdə yaxud çaylarda qaynaşan heyvanlardan
üzgəcləri və pulcuqları olmayan hər canlı məxluq sizin üçün iyrənc olsun.
11 Onların ətini yeməyin və leşindən iyrənin; onlar sizin üçün iyrənc olsun.
12 Sularda üzgəcləri və pulcuqları olmayanların hamısı sizin üçün iyrənc
olsun.
13 Quşlardan bunları iyrənc olduğuna görə yeməyin: qartal, keçələkərkəs,
qaraquş,
14 çalağan, bütün şahin cinsindən olanlar,
15 bütün qarğa cinsindən olanlar,
16 dəvəquşu, bayquş, qağayı, bütün qırğı cinsindən olanlar,
17 yapalaq, qarabatdaq, böyük bayquş,
18 ağ bayquş, qutan, leş kərkəsi,
19 leylək, bütün vağ cinsindən olanlar, şanapipik, yarasa.
20 Dördayaqla gəzən, qanadlı qaynaşan heyvanların hamısı da sizin üçün
iyrənc olsun.
21 Lakin dördayaqla gəzən, qanadlı qaynaşan heyvanlardan yerdə sıçramaq
üçün oynaqlı ayaqları olanları yeyə bilərsiniz;
22 onlardan bütün çəyirtkə cinsindən olanları, bütün keçəl çəyirtkə
cinsindən olanları, bütün sisək cinsindən olanları, bütün şala cırcıraması
cinsindən olanları yemək olar.
23 Bütün digər dördayaqlı qanadlı qaynaşan heyvanlar isə sizin üçün iyrənc
olsun.
24 Bu heyvanlardan siz özünüz murdar ola bilərsiniz. Hər kim onların
leşinə toxunursa, axşama qədər murdar sayılsın.
25 Onların leşindən bir hissəsini daşıyan hər kəs də geyimlərini yusun;
axşama qədər murdar sayılsın.
26 Qoşadırnağı olmayan yaxud gövşəməyən hər dırnaqlı heyvan sizin üçün
murdar olsun. Onların leşinə toxunan hər kəs murdar sayılsın.
27 Pəncələri üstündə yeriyən dördayaqlı hər heyvan sizin üçün murdar olsun;
onların leşinə toxunan hər kəs axşama qədər murdar sayılsın.
28 Onların leşini daşıyan geyimlərini yusun və axşama qədər murdar sayılsın.
Bu heyvanlar sizin üçün murdar sayılsın.
29 Yerdə qaynaşan heyvanlar arasında sizin üçün murdar olan bunlardır:
kor siçan, siçan, hər növ kərtənkələ,
30 gekkon, varan, kərtəncik, kələz, buqələmun.
31 Bunlar bütün qaynaşan heyvanlar arasında sizin üçün murdar olsun.
Onların leşinə toxunan hər kəs axşamadək murdar sayılsın.
32 Onlardan birisinin leşi üstünə düşən hər şey murdar sayılsın. Hər taxta,
parça, dəri yaxud giş əşya nə cür iş üçün işlənsə, suya salınsın. Axşama qədər
murdar sayılsın, axşamdan sonra təmiz sayılsın.
33 Onlardan biri gil qabın içinə düşsə, onun içindəki hər şey murdar sayılsın
və qab qırılsın.
34 Belə bir qabdan su xörəyin içinə tökülsə, o xörək murdarlanır. Bu cür
qabın içində hər içki murdarlanır.
35 O heyvanlardan birinin leşi üstünə düşən hər bir şey murdar sayılsın.
İstər təndir, istərsə də ocaq sökülsün, çünki murdarlanıb; onlar sizin üçün
murdar olsun.
36 Ancaq su bulağı yaxud su anbarı pak sayılsın. Bu heyvanların leşinə
toxunan hər kəs murdar sayılsın.

37 Bunlardan birinin leşi əkin üçün ayrılmış toxumun üstünə düşərsə, o
toxum təmiz sayılsın.
38 Amma leş suya salınmış toxumun üstünə düşərsə, toxum sizin üçün
murdar olsun.
39 Əti sizin üçün yeməli olan heyvanlardan biri ölərsə, leşinə toxunan adam
axşama qədər murdar sayılsın.
40 O heyvanın leşindən yeyən adam geyimini yusun və axşama qədər mur-
dar sayılsın. Leşini daşıyan adam da geyimləri yusun və axşama qədər murdar
sayılsın.
41 Yer üzündə sürünən hər qaynaşan heyvan sizin üçün iyrənc olsun; onu
yeməyin.
42 İstər qarnı üstündə, istər dörd ayağı ilə sürünən ya da yer üzündəki
çoxayaqlı olan qaynaşan heyvanlardan yeməyin, çünki onlar iyrəncdir.
43 Qaynaşan heyvanların heç biri ilə özünüzü iyrənc edib murdarlamayın,
çünki onlara görə siz murdar olarsınız.
44 * Allahınız Rəbb Mənəm. Özünüzü təqdis edin və müqəddəs olun, çünki
Mən müqəddəsəm; özünüzü yerdə sürünən heç bir qaynaşan heyvanla mur-
dar etməyin.
45 Çünki Allahınız olmaq üçün sizi Misir torpağından çıxaran Rəbb Mənəm.
Müqəddəs olun, çünki Mən müqəddəsəm"».
46 Heyvan, quş, sularda üzən hər cür canlı məxluq, yer üzündə qaynaşan hər
cür heyvan haqqında təlimat budur.
47 Bununla pakla murdar şeylər arasında, yeyilən və yeyilməyən heyvanlar
arasında fərq qoyulur.

12

Zahı qadınlar üçün qaydalar

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına belə de: "Hamilə olub oğlan uşağı doğan bir qadın aybaşı,
murdarlıq dövründə olduğu kimi yeddi gün murdar sayılsın.
3 * Səkkizinci gün uşaq sünnət olunsun.
4 Qadın qanaxmadan paklanmaq üçün daha otuz üç gün gözləsin. Bu
paklanma dövrü bitənə qədər qadın heç bir müqəddəs şeyə toxunmamalı və
Müqəddəs məkana yaxınlaşmamalıdır.
5 Əgər bir qadın qız uşağı doğarsa, aybaşı vaxtı kimi iki həftə murdar sayılsın
və paklanmaq üçün əlavə olaraq altmış altı gün gözləsin.
6 Oğlan yaxud qız uşağı doğub paklanma müddəti bitəndə qadın Hüzur
çadırının girişinə birillik toğlunu yandırma qurbanı kimi və göyərçin yaxud
qumru quşunu kahinin yanına günah qurbanı kimi gətirsin.
7 Kahin bunları Rəbbin hüzurunda qurban gətirib, zahı qadın üçün kəffarə
etsin ki, o qan axmasından pak olsun. Qız ya oğlan doğan zahı qadın üçün
təlimat budur.
8 * Əgər qadının toğlu gətirməyə gücü çatmırsa, onda birini yandırma qur-
banı, o birini isə günah qurbanı olaraq iki qumru quşu yaxud iki göyərçin
gətirsin. Bununla kahin həmin zahı üçün kəffarə etsin ki, o pak olsun"».

13

Cüzam və dəri xəstəlikləri

* **11:44** Lev. 19:2; 1Pet. 1:16 * **12:3** Yar. 17:12; Luka 1:59; 2:21 * **12:8** Luka 2:24

1 Rəbb Musaya və Haruna dedi:
2 «Bir adamın dərisində şiş yaxud səpki yaxud ləkə əmələ gəlib dəridə cüzam
* kimi görünən bir əlaməti olarsa, qoy o adam kahin Harunun yaxud onun
nəslindən olan kahinlərin birinin yanına gətirilsin.
3 Kahin dəridəki əlamətə baxsın. Əlamət üstündəki tükləri ağardıb dəridən
dərin görünsə, bu, cüzamın bir əlamətidir. Kahin baxıb o adamı murdar elan
etsin.
4 Əgər dərisindəki ləkə ağ olub dəridən dərin görünməsə və üstündəki tükləri
ağartmasa, kahin azarlını yeddi gün müddətinə təcrid etsin.
5 Yeddinci gün kahin ona baxsın. Onun nəzərində əlamət yerində qalıb
dərisinə yayılmayıbsa, kahin onu yenə də yeddi gün müddətinə təcrid etsin.
6 Yeddinci gün kahin yenə də ona baxsın. Əlamət dərisinə yayılmayıb,
solubsa, kahin o adamı pak elan etsin. Bu azar dəri səpməsidir. Qoy o adam
geyimlərini yusun, sonra pak sayılsın.
7 Lakin kahin ona baxıb pak saydıqdan sonra səpmə dərisinə yayılırsa, o
yenə də özünü kahinə göstərsin.
8 Kahin yenə də ona baxsın, dərisindəki səpmə yayılıbsa, kahin o adamı
murdar elan etsin. Bu cüzamdır.
9 Bir adamın dərisində cüzam əlaməti əmələ gələrsə, qoy o adam kahinin
yanına gətirilsin.
10 Kahin ona baxsın, dəridəki tükləri ağardan xoralı ağ bir şiş varsa,
11 bu, bədəninin dərisində kök salmış cüzamdır. Kahin o adamı murdar elan
etsin, amma təcrid etməsin, çünki o murdardır.
12 Əgər cüzam dəriyə yayılıb bütün bədəni bürüsə və əlamətin onu təpədən
dırnağadək tutması kahinə görünsə,
13 qoy kahin diqqətlə baxsın. Cüzam bütün bədəni bürüyübsə, kahin azarlını
pak elan etsin. Ağardığı üçün o adam pak sayılsın.
14 Lakin o adamda xoralanma görünsə o, murdar sayılsın.
15 Kahin o adama baxıb xoralanma görsə, onu murdar elan etsin. Xo-
ralanma murdardır, o, cüzamdır.
16 Xoralanma sağalıb ağardığı halda o adam kahinin yanına getsin
17 və kahin ona baxsın; əlamət ağarıbsa, o adamı pak elan etsin, çünki o,
pakdır.
18 Bir adamın dərisində çiban əmələ gəlib sağaldıqdan sonra
19 və yerində ağ şiş yaxud qırmızımtıl-ağ parlaq ləkə əmələ gələn halda bu
əlamət kahinə göstərilsin.
20 Kahin ləkəyə baxsın, üstündəki tükləri ağarıb dəridən dərin görünsə, kahin
o adamı murdar elan etsin. Bu, çibanla başlanan cüzamdır.
21 Əgər kahin baxıb görsə ki, ləkənin üstündəki ağ tüklər yoxdur və ləkə
dəridən dərin deyil, solğundur, onda kahin azarlını yeddi gün müddətinə təcrid
etsin.
22 Əgər dəridəki ləkə yayılırsa, kahin adamı murdar elan etsin. Çünki bu,
əlamətdir.
23 Amma ləkə yerində qalıb yayılmayıbsa, bu, çibandan qalan çapıqdır. Kahin
o adamı pak elan etsin.
24 Bir adamın dərisində olan yanıq yerində qırmızımtıl-ağ yaxud ağ parlaq
ləkə əmələ gələrsə,
25 kahin ləkəyə baxsın, ləkə üstündəki tükləri ağardıb dəridən dərin görünsə,
bu yanıqda başlanan cüzamdır. Kahin o adamı murdar elan etsin, çünki bu
cüzamın əlamətidir.

* **13:2** *Cüzam* – yaxud *iyrənc dəri xəstəliyi.*

26 Əgər kahin baxıb görsə ki, ləkənin üstündə ağ tüklər yoxdur və ləkə
dəridən dərin olmayaraq solğun görünür, bu halda kahin azarlını yeddi gün
müddətinə təcrid etsin.
27 Yeddinci gün kahin yenə azarlıya baxsın. Əgər ləkə dəriyə yayılıbsa, kahin
o adamı murdar elan etsin; bu, cüzamın əlamətidir.
28 Amma ləkə yerində qalıb dərisində yayılmayıbsa və solubsa, bu, yanıqdan
qalan şişdir; kahin o adamı pak elan etsin, çünki bu, yanıqdan qalan izdir.
29 Bir kişinin ya qadının başında ya çənəsində əlamət olanda
30 kahin ona baxsın. Əlamət dəridən dərin görünürsə və üstündəki tüklər sarı
və nazikdirsə, kahin onu murdar elan etsin. Bu başda ya da çənədə iyrənc
xəstəlik – qoturdur.
31 Kahin qotur əlamətinə baxsın. Əlamət dəridən dərin görünməyib üstündə
qara tüklər olmayan halda kahin qotur adamı yeddi gün müddətinə təcrid
etsin.
32 Kahin yeddinci gün yenə də əlamətə baxsın, qoturluq yayılmayıbsa,
üstündəki tüklər saralmayıbsa, qoturluq da dəridən dərin görünmürsə,
33 qoy o adam qoturluq olan yerdən başqa bütün bədənini qırxsın. Sonra
kahin onu yenə də yeddi gün müddətinə təcrid etsin.
34 Yeddinci gün kahin yenə də əlamətə baxsın. Əgər qotur dəriyə
yayılmayıbsa və dəridən dərin görünməsə, kahin o adamı pak elan etsin. Qoy
o adam geyimlərini yusun, sonra da pak sayılsın.
35 Lakin əgər kahin xəstəni pak saydıqdan sonra qoturluq dəriyə yayılırsa,
36 kahin ona təkrarən baxsın. Qoturluq dərisinə yayılıbsa, kahin üstündəki
sarı tükün olub-olmamasına baxmasın. O adam murdar sayılsın.
37 Lakin kahinin nəzərində qoturluq yerində qalıbsa və üstündə qara tük
əmələ gəlirsə, qotur keçir və onda o adam pak sayılsın, kahin onu pak elan
etsin.
38 Bir kişinin yaxud qadının dərisində ağ parlaq ləkələr olarsa,
39 qoy kahin baxsın; dərisində donuq ağ ləkələr varsa, bu başlanan
dəmrovdur. O adam pak sayılsın.
40 Başının təpəsində saçı tökülmüş kişi dazdır. O pak sayılsın.
41 Əgər alnından saçı tökülübsə, o adamın alnı açılmışdır və o pak sayılsın.
42 Lakin daz və yaxud alnı açılmış adamın saçı tökülən yerdən qırmızımtıl-ağ
ləkə çıxarsa, bu həmin yerdə başlanan cüzamdır.
43 Kahin oraya baxsın, saçı tökülmüş yerdəki şiş qırmızımtıl-ağdırsa və cüzam
kimi görünürsə,
44 o kişi iyrənc xəstəliyə tutulduğu üçün murdar sayılsın. Başındakı əlamətə
görə kahin mütləq onu murdar elan etsin.
45 Belə iyrənc xəstəliyə tutulan adamın geyimləri cırıq, saçı isə dağınıq
olmalıdır. O adam üzünün aşağı hissəsini örtüb “Murdaram! Murdaram!”
deyə çığırsın.
46 Dərisində əlamət olduğu bütün müddət o murdar sayılsın. Murdarlığına
görə düşərgədən kənarda tək yaşasın.

Parçadakı iyrənc kif

47 Üstündə iyrənc kif əlaməti olan hər cür parça: yun ya da kətan geyim
48 yaxud hər cür toxunma parça yaxud dəri və hər dəri məmulatı haqqında
təlimat budur.
49 Ya geyimdə, dəridə ya da hər cür parçada, dəridən düzəlmiş hər bir əşyada
əmələ gələn əlamət yaşıltəhər və ya qırmızımtıl olsa, bu, iyrənc kif əlamətidir.
Qoy bu, kahinə göstərilsin.

50 Kahin ona baxıb, əşyanı yeddi gün müddətinə təcrid etsin.
51 Yeddinci gün yenə də ona baxıb görsə ki, geyimə, parçaya, dəriyə yaxud
dəridən düzəlmiş məmulata əlamət yayılıb, bu əlamət təhlükəli iyrənc kifdir,
murdar sayılsın.
52 Üstündə əlamət olan yun ya da kətan geyimi yaxud parçanı yaxud dəridən
olan əşyanı kahin yandırsın. Bu, iyrənc təhlükəli kifdir, yandırılsın.
53 Amma əgər kahin baxıb görsə ki, geyimə, parçaya yaxud dəridən olan
əşyaya əlamət yayılmayıb,
54 kahin əmr versin ki, üstündə əlamət olan hər şey yuyulsun. Sonra onu
yenə də yeddi gün müddətinə təcrid etsin.
55 Əlamət yuyulduqdan sonra kahin yenə də o şeyə baxsın. Əlamət
yayılmadığı halda görkəmini dəyişməyibsə, o şey murdar sayılsın. Əlamət istər
ön, istərsə arxa tərəfindən olsun, onu yandırmalısınız.
56 Lakin kahin baxıb görsə ki, əlamət yuyulduqdan sonra rəngi solub, qoy
onu geyimdən, dəridən yaxud parçadan qopartsın.
57 Əgər bundan sonra əlamət geyimdə, parçada yaxud dəri əşyada yenidən
əmələ gələrsə, o əşyanın sahibi onu yandırsın.
58 Yuyulduqdan sonra əlamət üstündən yox olan paltar, parça yaxud dəri
əşya yenə də yuyulub pak sayılsın.
59 Bu, yun və ya kətan geyimdə, hər toxunma parçada və dəridən olan hər
əşyada əmələ gələn iyrənc kif əlamətinə əsasən onu pak ya murdar saymaq
üçün təlimatdır».

14

Cüzam haqqında

1 Rəbb Musaya dedi:
2 * «Dərisində cüzam olan adamın paklanması haqqında təlimat budur. Bu
adam kahinin yanına gətirildikdə
3 kahin düşərgədən kənara çıxıb cüzama tutulan xəstəyə baxsın; onun
dərisindəki əlamətlər sağalıbsa,
4 onda qoy kahin paklanan adam üçün iki pak diri quş, sidr ağacının
budağı, al rəngli ip və züfa otu gətirməyi əmr etsin.
5 Kahinin buyurduğuna görə quşların biri saxsı qabda axar su üzərində
kəsilsin.
6 Sonra kahin sağ qalan quşu, sidr ağacının budağını, al rəngli ipi və züfa
otunu götürüb, axar suyun üzərində kəsilən quşun qanına batırsın.
7 Sonra qoy cüzamdan paklanan adamın üstünə yeddi dəfə qanı çiləyib onu
pak elan etsin. Sağ qalan quşu çölə buraxsın.
8 Paklanan adam geyimlərini yusun, özünü bütünlüklə qırxsın, su ilə yuyun-
sun; sonra pak sayılsın və düşərgəyə girsin. Amma o, yeddi gün ərzində öz
çadırından kənarda yaşasın.
9 Yeddinci gün o adam saçını, saqqalını, qaşlarını, bədənindəki bütün
tüklərini qırxsın, geyimini yusun, bədənini su ilə yusun, sonra pak sayılsın.
10 Səkkizinci gün o adam qüsursuz iki erkək toğlu, birillik qüsursuz dişi toğlu,
taxıl təqdimi olaraq bir efanın onda üç hissəsi miqdarında zeytun yağı ilə
yoğrulmuş un və bir loq zeytun yağı gətirsin.
11 Paklanma mərasimi ilə məşğul olan kahin paklanan adamı və gətirdiyi
təqdimləri Rəbbin hüzuruna – Hüzur çadırının girişinə gətirsin.

* **14:2** Mat. 8:4; Mark 1:44; Luka 5:14; 17:14

12 Kahin erkək toğluların birini götürüb zeytun yağı ilə təqsir qurbanı kimi
təqdim etsin. Onları Rəbbin hüzurunda yellədərək təqdim etsin.
13 Toğlunu günah qurbanı və yandırma qurbanı kəsdiyi yerdə – müqəddəs
sayılan yerdə kəssin; çünki günah qurbanı kimi təqsir qurbanı da kahinə
aiddir. O qurban ən müqəddəsdir.
14 Sonra kahin təqsir qurbanının qanından bir az götürüb paklanan adamın
sağ qulağının mərcəyinə, sağ əlinin və sağ ayağının baş barmağına çəksin.
15 Kahin bir az zeytun yağı götürüb sol ovcuna töksün və
16 sağ əlinin bir barmağını sol ovcundakı zeytun yağına batıraraq Rəbbin
hüzurunda yeddi dəfə çiləsin.
17 Ovcunda qalan yağdan kahin paklanan adamın sağ qulaq mərcəyinə, sağ
əlinə və sağ ayağının baş barmağına, yəni təqsir qurbanının qanından çəkdiyi
yerlərə sürtsün.
18 Kahin ovcundakı yağın qalan hissəsini bu adamın başına çəkib bununla
onun üçün Rəbbin önündə kəffarə etsin.
19 Bundan sonra kahin günah qurbanını kəssin. Bununla paklanan adam
üçün murdarlığını kəffarə etsin. Sonra isə yandırma qurbanını kəsib
20 onunla taxıl təqdimini qurbangahda təqdim etsin. Beləcə kahin o adam
üçün kəffarə etsin ki, o pak sayılsın.
21 Əgər o adam yoxsuldur və bu təqdimlərə gücü çatmırsa, özünün kəffarəsi
üçün yellədilən təqsir qurbanı kimi bir erkək toğlu, taxıl təqdimi kimi zeytun
yağı ilə yoğrulmuş onda bir efa narın unla bir loq zeytun yağı,
22 biri günah qurbanı, o biri yandırma qurbanı olaraq iki qumru quşu
yaxud iki göyərçin götürsün. Bunlara gücü çatar.
23 Paklanmasının səkkizinci günü bu adam bunları kahinin yanına, Hüzur
çadırının girişinə – Rəbbin hüzuruna gətirsin.
24 Kahin təqsir qurbanı olan toğlunu və bir loq zeytun yağını götürüb
yelləmə təqdimi olaraq Rəbbin hüzurunda yelləsin və
25 təqsir qurbanı olan toğlunu kəssin. Sonra kahin təqsir qurbanının
qanından bir az götürüb paklanan adamın sağ qulaq mərcəyinə və sağ əli ilə
sağ ayağının baş barmaqlarına çəksin.
26 Kahin zeytun yağından bir az sol ovcuna töksün
27 və sağ əlinin bir barmağı ilə sol ovcundakı yağdan Rəbbin hüzurunda
yeddi dəfə çiləsin.
28 Ovcundakı yağdan paklanan adamın sağ qulaq mərcəyinə, sağ əlinin və
sağ ayağının baş barmağına, yəni təqsir qurbanının qanını çəkdiyi yerlərə
çəksin.
29 Kahin ovcundakı yağın qalan hissəsini bu adamın başına çəksin.
Bununla o adam üçün Rəbbin önündə kəffarə etsin.
30 Sonra bu adam gücü çatan qədər qumru quşlarından ya göyərçinlərdən
birini təqdim etsin.
31 Gücü çatan qədər birini günah qurbanı kimi, o birisini isə taxıl təqdimi
ilə birgə yandırma qurbanı kimi təqdim etsin. Beləcə kahin paklanan adam
üçün Rəbbin önündə kəffarə etsin».
32 Bu, dərisində cüzamın əlaməti olub paklanmasına gücü çatmayan adam
üçün təlimatdır.

Evlərdəki iyrənc kif

33 Rəbb Musaya və Haruna dedi:
34 «Sizə mülk olaraq verəcəyim Kənan torpağına girəndən sonra Mən
ölkənizdə olan bir evə iyrənc kif əlaməti göndərsəm,

35 qoy ev sahibi gedib kahinə “evimdə kifə bənzər bir şey görünüb” deyə
xəbər versin.
36 Kahin kifə baxmazdan əvvəl evi boşaltmağı əmr etsin ki, evdə hər bir əşya
murdar sayılmasın, sonra o evə baxmağa getsin.
37 Əlamətə baxsın: evin divarlarında yaşıltəhər yaxud qırmızımtıl, divarın
səthindən dərin görünən ləkələr varsa,
38 kahin evdən çıxsın və onu bağlayıb yeddi gün müddətinə təcrid etsin.
39 Yeddinci gün kahin yenə də gəlib baxsın. Əlamət evin divarına yayılıbsa,
40 onda əmr etsin ki, kifli daşlar qoparılsın və şəhərdən kənara – murdar
yerə atılsın.
41 Sonra evin içinin hər tərəfini qaşıyıb təmizləsinlər və qaşıdıqları malanı
şəhərdən kənara – həmin murdar yerə töksünlər.
42 Qoparılmış daşların yerinə başqa daşları götürüb qoysunlar, sonra təzə
mala götürüb evi malalasınlar.
43 Əgər daşları qopardıqdan və evi qaşıyıb malalayandan sonra yenə də evdə
kif əlaməti əmələ gəlsə,
44 kahin gedib baxsın. Əlamət evə yayılıbsa, evdə olan təhlükəli, iyrənc kif
budur və o murdar sayılsın.
45 Belə halda qoy ev sökülsün, onun daşları, taxtaları, bütün malası şəhərdən
kənara – murdar yerə atılsın.
46 Ev bağlı olduğu vaxt ərzində evə girən hər bir adam axşama qədər murdar
sayılsın.
47 O evdə yeyən yaxud yatan adam geyimlərini yusun.
48 Ev malalanandan sonra kahin gəlib evə baxanda görsə ki, əlamət evə
yayılmayıb, o, evi pak elan etsin, çünki kif keçib gedib.
49 O, evi pak etmək üçün iki quş, sidr ağacının budağı, al rəngli ip və züfa
otunu götürüb
50 quşların birini saxsı qabda axar su üzərində kəssin.
51 Sonra kahin sidr ağacının budağını, züfanı, al rəngli ipi və sağ qalan quşu
götürüb kəsilən quşun qanına və axar suya batırsın, evə yeddi dəfə çiləyərək
52 quşun qanı, axar su, sağ qalan quş, sidr ağacının budağı, züfa otu və al
rəngli iplə o evi pak etsin.
53 Qoy kahin sağ qalan quşu şəhərdən kənara – çölə buraxsın. Beləcə o evi
kəffarə etsin ki, o pak sayılsın».
54 Bu, hər cür cüzam, qotur,
55 geyimlərdə və evlərdə əmələ gələn iyrənc kif,
56 şiş, səpki və ləkə,
57 belə cüzamın nə vaxt murdar, nə vaxt pak sayılması barədə müəyyən edən
təlimatdır.

15

Xəstəliyə görə bədən axıntıları

1 Rəbb Musaya və Haruna dedi:
2 «İsrail övladlarına belə deyin: “Bir nəfərin xəstəliyə görə bədən axıntısı
olarsa, o murdar sayılsın.
3 Xəstəliyə görə bədən axıntısı istər sərbəst axsın, istərsə də qatılaşsın, o şəxs
murdar sayılır.
4 Üstündə yatdığı hər yataq və oturduğu hər şey murdar sayılsın.
5 Kim onun yatağına toxunarsa, geyimini yusun, su ilə yuyunsun; sonra
axşama qədər murdar sayılsın.

6 Xəstəliyə görə bədən axıntısı olan şəxs üstündə oturduğu əşyanın üstündə
oturan hər kəs də geyimlərini yusun, su ilə yuyunsun, sonra axşama qədər
murdar sayılsın.
7 Xəstəliyə görə bədən axıntısı olan şəxsin bədəninə toxunan hər kəs də
geyimini yusun və özü su ilə yuyunsun, sonra axşama qədər murdar sayılsın.
8 Xəstəliyə görə bədən axıntısı olan şəxs pak adama tüpürsə, o adam geyi-
mini yusun, su ilə yuyunsun. O, axşama qədər murdar sayılsın.
9 Xəstəliyə görə bədən axıntısı olan şəxsin mindiyi hər yəhər murdar sayılsın.
10 Onun altında olmuş hər şeyə toxunan hər kəs də geyimlərini yusun, su
ilə yuyunsun, sonra axşama qədər murdar sayılsın; belə şey daşıyan hər kəs də
geyimini yusun.
11 Xəstəliyə görə bədən axıntısı olan şəxs əllərini yumamış kimə toxunarsa,
o adam geyimlərini yusun və su ilə yuyunsun, sonra axşama qədər murdar
sayılsın.
12 Xəstəliyə görə bədən axıntısı olan şəxsin toxunduğu hər saxsı qab
sındırılsın, taxta qab isə su ilə yuyulsun.
13 Bu adam öz axıntısı kəsildiyi halda paklanmaq üçün yeddi gün gözləsin,
geyimini yusun, bədənini axar su ilə yusun, sonra pak sayılsın.
14 Səkkizinci gün iki qumru quşu ya iki göyərçin götürüb Rəbbin hüzuruna –
Hüzur çadırının girişinə gəlsin və bunları kahinə versin.
15 Kahin quşların birini günah qurbanı, o birini isə yandırma qurbanı kimi
təqdim etsin. Bunlarla kahin o şəxs üçün axıntısına görə Rəbbin önündə
kəffarə etsin.

Cinsi axıntı

16 Toxumu tökülən hər kişi bütün bədənini su ilə yusun, sonra axşama qədər
murdar sayılsın.
17 Üstünə toxum tökülüb bulaşan hər geyim ya da dəri əşya yuyulsun, sonra
axşama qədər murdar sayılsın.
18 Kişi qadınla yaxınlıq edəndə toxumu tökülsə, hər ikisi su ilə yuyunsun.
Sonra onlar axşama qədər murdar sayılsın.

Qadınların qanaxması

19 Aybaşı vaxtı qanaxması olan hər qadın yeddi gün murdar sayılsın, ona
toxunan hər kəs isə axşama qədər murdar sayılsın.
20 Aybaşı müddəti qadın nəyin üzərində uzanıb və yaxud otursa, hər şey
murdar sayılsın.
21 O qadının yatağına toxunan hər kəs öz geyimlərini yusun, su ilə yuyunsun
və axşama qədər murdar sayılsın.
22 O qadının oturduğu hər şeyə toxunan hər kəs də geyimlərini yusun, su ilə
yuyunsun, sonra axşama qədər murdar sayılsın.
23 Əgər bir adam o qadının yatağına ya üstündə oturduğu şeyə toxunsa, o
adam axşama qədər murdar sayılsın.
24 Əgər kişi qadınla yaxınlıq edən zaman qadın aybaşı görsə və kişi onunla
bulaşsa, kişi də yeddi gün murdar sayılsın; kişinin yatdığı hər yataq da murdar
sayılsın.
25 Bir qadının aybaşı vaxtından kənar ya da sonra neçə gün davam edən
qanaxması olarsa, bütün bu axıntı müddəti aybaşı murdarlığı dövründəki
kimi murdar sayılsın.
26 Bütün axıntı vaxtı aybaşı murdarlığı vaxtı kimi üstündə yatdığı yataq və
oturduğu hər şey murdar sayılsın.

27 Onlara toxunan hər kəs də murdar sayılsın. Qoy o, geyimini yusun, su ilə yuyunsun və axşama qədər murdar sayılsın.
28 Əgər axıntısı kəsilsə, o qadın yeddi gün gözləsin, sonra pak sayılsın.
29 Səkkizinci gün həmin o qadın iki qumru quşu yaxud iki göyərçin götürüb Hüzur çadırının girişinə, kahinin yanına gətirsin.
30 Kahin quşların birini günah qurbanı, o birisini isə yandırma qurbanı kimi təqdim etsin. Bunlarla kahin bu qadın üçün axıntısının murdarlığını Rəbbin önündə kəffarə etsin.
31 Beləcə İsrail övladlarını öz murdarlığından ayırın ki, aralarında olan Mənim məskənimi murdarlığı ilə murdar edib ölməsinlər"».
32 Bu təlimat xəstəliyə görə bədən axıntısı olan adamlar üçün, toxumu tökülməklə murdarlanan hər kişi üçün,
33 aybaşı olub murdarlanan hər qadın üçün, axıntı növünə görə olan hər kişi və hər qadın üçün, murdar qadınla yaxınlıq edən hər kişi üçündür.

16

Kəffarə günü

1 * Harunun iki oğlu Rəbbin hüzuruna yaxınlaşıb öləndən sonra Rəbb Musaya dedi:
2 «Qardaşın Haruna söylə ki, istənilən vaxt pərdənin iç tərəfindəki Müqəddəs yerə, sandıq üzərindəki kəffarə qapağının önünə keçməsin ki, özü ölməsin, çünki Mən kəffarə qapağının üzərindəki buludda zahir oluram.
3 * Buna görə Harun Müqəddəs yerə yalnız belə girə bilər: günah qurbanı üçün bir buğa və yandırma qurbanı üçün bir qoç götürsün;
4 müqəddəs kətan xirqə geysin, əynində kətan alt paltarı da olsun, belinə kətan qurşaq bağlasın, başına çalma qoysun. Bunlar müqəddəs geyimlərdir. Qoy Harun əvvəl bədənini su ilə yusun, sonra onları geysin.
5 İsrail övladlarının icmasından günah qurbanı iki təkə və yandırma qurbanı üçün bir qoç götürsün.
6 Harun özü üçün günah qurbanı olan buğanı təqdim etsin. Bununla həm özü, həm də ailəsi üçün günahını kəffarə etsin.
7 Sonra Harun iki təkəni götürüb Rəbbin önündə Hüzur çadırının girişində saxlasın.
8 Harun bu təkələrdən birini Rəbb üçün, o birisini Azazel * üçün püşklə seçsin.
9 Sonra Harun püşklə Rəbbə məxsus olan təkəni günah qurbanı olaraq təqdim etsin.
10 Püşklə Azazel olmaq üçün seçilən təkəni isə Rəbbin önündə diri saxlasın ki, onu sonra Azazel olaraq çölə göndərib onunla kəffarə etsin.
11 Harun özü ilə ailəsi üçün kəffarə edən günah qurbanını – buğanı kəssin.
12 Rəbbin hüzurundan, qurbangahdan gətirilən közərmiş kömürlə dolmuş bir buxurdan götürüb, iki ovuc dolu narın əzilən xoş ətirli buxurla pərdənin iç tərəfinə keçsin.
13 Rəbbin hüzurunda buxuru oda qoysun. Beləcə buxur tüstüsü bulud ilə Şəhadət sandığının üzərində olan kəffarə qapağını örtsün ki, özü ölməsin.

---

* **16:1** İbr. 6:19 * **16:3** İbr. 9:7 * **16:8** *Azazel* – xalqın günahını kəffarə etmək üçün çölə qovulan təkə. Kəffarə günü bu təkə xalqın bütün günahını özündə daşıyıb çölə qovulub yox olurdu və bu xalqın günahının gedib yox olmasının rəmzidir.

14 Buğanın qanından götürüb barmağı ilə qapağın ön tərəfinə – qapağın
qarşısına da yeddi dəfə çiləsin.
15 * Sonra xalq üçün günah qurbanı olan təkəni kəssin və onun qanını
pərdənin iç tərəfinə gətirib qanını buğanın qanı kimi kəffarə qapağının ön
tərəfinə və qarşısına çiləsin.
16 Bununla Harun İsrail övladlarının murdarlığına, qanunsuzluğuna və
bütün günahlarına görə Müqəddəs yer üçün kəffarə etsin; murdar xalqın
arasında yerləşdiyinə görə Hüzur çadırı üçün belə etsin.
17 Müqəddəs yerdə kəffarə etməyə girəndən çıxana qədər Hüzur çadırında da
heç kim olmasın. Harun özü, ailəsi və bütün İsrail camaatı üçün kəffarə edib
18 çıxsın, sonra Rəbbin önündə olan qurbangaha gedib onun üçün kəffarə
etsin; buğanın və təkənin qanından götürüb qurbangahın buynuzlarının
ətrafına çəksin.
19 Harun qurbangahın üstünə barmağı ilə yeddi dəfə qan çiləsin. Beləcə onu
İsrail övladlarının murdarlığından pak edib təqdis edin.
20 Qoy Harun Müqəddəs yeri, Hüzur çadırını, qurbangahı kəffarə edib
qurtarandan sonra sağ qalan təkəni gətirsin
21 və iki əlini o təkənin başına qoyub İsraillilərin bütün qanunsuzluğundan və
günahlarından ötrü qazandığı cəzanın hamısını onun üzərində etiraf etsin və
təkənin başına ötürsün. Sonra bu iş üçün təyin olunan bir adamın vasitəsilə
çöldə yola salınsın.
22 Təkə onların bütün cəzasını öz üzərində ayaq dəyməmiş torpağa aparsın.
O adam təkəni çöldə yola salsın.
23 * Harun Hüzur çadırına girsin və Müqəddəs yerə girən zaman geymiş
olduğu kətan geyimi çıxarıb orada qoysun.
24 Müqəddəs bir yerdə bədənini su ilə yusun və öz geyimini geysin. Oradan
çıxıb öz yandırma qurbanını və xalqın yandırma qurbanını təqdim etsin.
25 Günah qurbanının piyini də qurbangahda tüstülədib yandırsın.
26 Azazel olan təkəni yola salan adam da geyimini və bədənini su ilə yusun,
sonra düşərgəyə girsin.
27 * Müqəddəs yerdə kəffarə etmək üçün qanı oraya gətirilən günah qurbanı
olan buğa ilə təkənin dəri, ət və bağırsaqları düşərgənin kənarına aparılıb
yandırılsın.
28 Onları yandıran adam geyimini, bədənini su ilə yusun, ondan sonra
düşərgəyə girsin.
29 * Bu sizin üçün əbədi bir qayda olsun. Yeddinci ayın onuncu günündə
özünüzü hər şeydən məhrum edib heç bir iş görməyin; həm yerliləriniz, həm
də aranızda yaşayan yadellilər belə etsin.
30 Çünki o gün sizin üçün kəffarə olunacaq ki, siz pak olasınız və Rəbbin
hüzurunda bütün günahlarınızdan təmizlənəcəksiniz.
31 O gün sizin üçün Şənbə gününə bənzər istirahət günüdür. Özünüzü hər
şeydən məhrum edin. Bu, əbədi qayda olsun.
32 Atasının yerinə kahinlik etmək üçün məsh edilmiş vəzifəli baş kahin belə
kəffarə etsin: o, müqəddəs kətan geyimlərini geyib
33 Ən Müqəddəs yer, Hüzur çadırı, qurbangah üçün kəffarə etsin; kahinlər və
camaatın hər biri üçün də kəffarə etsin.

* **16:15** İbr. 9:12 * **16:23** Yez. 44:19 * **16:27** İbr. 13:11 * **16:29** Lev. 23:26-32; Say. 29:7-11

34 İldə bir dəfə İsrail övladlarının bütün günahlarının kəffarə edilməsi üçün bu
sizə əbədi qayda olsun». Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi oldu.

17

Həyat verən qandır

1 Rəbb Musaya belə dedi:

2 «Harunla oğullarına və bütün İsrail övladlarına söylə: "Rəbbin əmri budur:

3 İsrailliləndən düşərgədə yaxud onun kənarında mal-qara, qoyun ya da keçi
kəsən
4 onu Rəbbin məskəninə, Onun önünə qurban kimi təqdim edərək Hüzur
çadırının girişinə gətirməyən hər kəs qan tökməkdə müqəssir sayılsın. Belə
adam xalqı arasından qovulsun.

5 Belə ki İsrail övladları qurbanlarını çöldə kəsmək əvəzinə onları Rəbbin
hüzuruna, Hüzur çadırının girişinə, kahinin yanına gətirsinlər və Rəbbə ünsiyyət
qurbanları olaraq kəssinlər.

6 Kahin belə qurbanın qanını Hüzur çadırı girişinin yanındakı Rəbbin qur-
bangahına səpsin, piyini isə Rəbbin xoşuna gələn ətir kimi tüstülədib yandırsın.

7 * İsrail övladları bir daha Rəbbə xəyanət edib heç vaxt təkə görkəmində
bütlərə qurban kəsməsinlər. Bu, nəsildən-nəslə onlar üçün əbədi qayda
olsun".

8 Bir də ki onlara de: "İsrail övladlarından yaxud aralarında yaşayan
yadellilərdən kim yandırma qurbanını və ya ünsiyyət qurbanını kəsəndə
9 Rəbbin hüzuruna təqdim edərək Hüzur çadırının girişinə qurban
gətirməyən hər adam xalqı arasından qovulsun.

10 * İsrail övladlarından ya da aralarında yaşayan yadellilərdən bir az da olsa,
qan yeyən hər kəsdən Mən üz döndərib xalqı arasından qovacağam,

11 * çünki hər məxluqa həyat verən qandır. Mən onu həyatınızın kəffarəsi
üçün qurbangahda təqdim olunmağa təyin etmişəm; çünki həyat verdiyinə
görə kəffarə edən qandır.

12 Buna görə də Mən İsrail övladlarına demişəm: ‹Sizdən heç bir kəs, aranızda
yaşayan yadelli də qan yeməsin›.

13 İsrail övladlarından ya da aralarında yaşayan yadellilərdən yeyilə bilən
heyvan yaxud quş ovlayan insan onun qanını yerə axıdıb torpaqla örtsün.

14 Çünki hər məxluqa həyat verən onun qanıdır. Buna görə Mən İsrail
övladlarına ‹heç bir məxluqun qanını yeməyin› demişəm. Çünki hər məxluqa
həyat verən onun qanıdır. Onu yeyən hər kəs xalqının arasından qovulsun.

15 Yerli olsun, yadelli olsun, təbii yolla ölən, parçalanıb ölən heyvanı yeyən
adam qoy geyimini yusun, su ilə yuyunsun və axşamadək murdar, sonra pak
sayılsın.

16 Əgər belə adam geyimini və bədənini yumasa, cəzasını çəkəcək"».

18

Qadağan olunmuş cinsi münasibətlər

1 Rəbb Musaya dedi:

2 «İsrail övladlarına belə de: "Allahınız Rəbb Mənəm.

---

* **17:7** 2Saln. 11:15 * **17:10** Yar. 9:4; Lev. 7:26-27; 19:26; Qanun. 12:16,23-25; 15:23 * **17:11** İbr. 9:22

3 Nə əvvəl yaşadığınız Misir torpağının ənənələrinə əməl edin, nə də sizi
aparacağım Kənan torpağına girəndən sonra adət-ənənələrinə əməl edib uy-
mayın;
4 Mənim hökmlərimə əməl edib qanunlarıma riayət edin, onlara uyğun
yaşayın. Allahınız Rəbb Mənəm.
5 * Qaydalarıma və hökmlərimə səylə əməl edin; onları yerinə yetirən adam
bunların sayəsində yaşayacaq. Rəbb Mənəm.
6 Qoy heç kəs öz yaxın qohumları ilə cinsi əlaqədə olmaq* üçün onlara
yaxınlaşmasın. Rəbb Mənəm.
7 Atanla cinsi əlaqədə olma, ananla da cinsi əlaqədə olma; o sənin anandır,
onunla cinsi əlaqədə olma.
8 * Atanın arvadı ilə cinsi əlaqədə olma, çünki o sənin atanın namusudur.
9 * Atabir yaxud anabir bacınla, sənlə bir evdə yaxud başqa yerdə
böyümüş bacınla cinsi əlaqədə olma.
10 Öz oğlunun qızı yaxud qızının qızı ilə cinsi əlaqədə olma, çünki onların
namusu sənin namusundur.
11 Atanın başqa arvadından doğulan qızı ilə cinsi əlaqədə olma; o sənin
bacındır.
12 * Bibinlə cinsi əlaqədə olma, çünki o, atanın yaxın qohumudur.
13 Xalanla cinsi əlaqədə olma, çünki o, ananın yaxın qohumudur.
14 Əminin namusunu tapdalama, onun arvadı ilə yaxınlıq etmə, çünki o
sənin əmiarvadındır.
15 * Oğlunun arvadı ilə cinsi əlaqədə olma. Oğlunun arvadı olduğu üçün
onunla cinsi əlaqədə olma.
16 * Qardaşının arvadı ilə cinsi əlaqədə olma, çünki bu, qardaşının na-
musudur.
17 * Bir qadının həm özü, həm də qızı ilə cinsi əlaqədə olma. O qadının oğul
ya da qız nəvəsi ilə cinsi əlaqədə olmaq üçün onları alma, çünki onlar sənin
yaxın qohumların olduğu üçün bu, əxlaqsızlıqdır.
18 Arvadın sağ ikən onun bacısını günü olaraq alma və onunla cinsi əlaqədə
olma.
19 * Aybaşı murdarlığı zamanı qadınla cinsi əlaqədə olmaq üçün onunla
yaxınlıq etmə.
20 * Başqasının arvadı ilə yaxınlıq edib özünü murdarlama.
21 * Övladlarının heç birini Molekə qurban olaraq təqdim etmə. Beləliklə,
Allahının adını ləkələmə. Rəbb Mənəm.
22 * Kişi qadınla yaxınlıq etdiyi kimi kişi ilə yaxınlıq etməsin, bu, iyrəncdir.
23 * Nə kişi, nə də qadın heç bir heyvanla cinsi əlaqəyə girib özünü murdar-
lamasın. Bu, rəzillikdir.
24 Bu şeylərin heç biri ilə özünüzü murdar etməyin, çünki önünüzdən
qovacağım millətlər bunların hamısı ilə murdarlanıb,
25 torpaqlarını da murdarlayıblar. Buna görə də Mən o torpağı cəzalandırıb
sakinlərini oradan rədd edirəm.
26 İstər yerli, istər aranızda yaşayan yadelli – hamınız qaydalarıma və
hökmlərimə riayət edərək iyrənc işlərin heç birinə əməl etməyin.

---

* **18:5** Neh. 9:29; Yez. 18:9; 20:11-13; Luka 10:28; Rom. 10:5; Qal. 3:12 * **18:6** *Cinsi əlaqədə olmaq* – hərfi tərcümədə *ayıb yerini açmaq.* * **18:8** Lev. 20:11; Qanun. 22:30; 27:20; 1Kor. 5:1 * **18:9** Lev. 20:17; Qanun. 27:22 * **18:12** Lev. 20:19-20 * **18:15** Lev. 20:12 * **18:16** Lev. 20:21 * **18:17** Lev. 20:14; Qanun. 27:23 * **18:19** Lev. 20:18 * **18:20** Lev. 20:10 * **18:21** Lev. 20:1-5 * **18:22** Lev. 20:13 * **18:23** Çıx. 22:19; Lev. 20:15-16; Qanun. 27:21

27 Önünüzdəki ölkənin sakinləri bütün bu iyrənc işləri edərək torpağı murdarlayıblar.
28 Əgər siz də bu torpağı murdarlasanız, torpaq sizdən əvvəlki milləti ağzından qaytardığı kimi sizi də ağzından qaytaracaq.
29 Buna görə də bu iyrənc işlərin hər hansı birinə əməl edən hər kəs xalqının arasından qovulsun.
30 Beləliklə, önünüzdə edilən iyrənc adətlərinə əməl edib onlarla özünüzü murdar etməmək üçün Mənim buyruğuma riayət edin. Allahınız Rəbb Mənəm”».

19

Müqəddəslik və ədalət

1 Rəbb Musaya dedi:
2 * «Bütün İsrail övladlarının icmasına bəyan edib de: “Müqəddəs olun, çünki Mən Allahınız Rəbb müqəddəsəm.
3 * * Sizdən hər kəs atasına və anasına hörmət etsin və Mənim Şənbə günlərimə riayət etsin. Allahınız Rəbb Mənəm.
4 * * Bütlərə tərəf dönməyin və özünüzə tökmə allahlar düzəltməyin. Allahınız Rəbb Mənəm.
5 Rəbbə ünsiyyət qurbanları gətirəndə elə gətirin ki, qurbanınız qəbul edilsin.
6 Qurbanınız kəsilən gün yaxud ertəsi gün yeyilsin, üçüncü günə qalan hissəsi yandırılsın.
7 Əgər ondan üçüncü gün yeyilsə, o qurban qəbul olunmaz, iyrənc sayılar.
8 O qurbanı yeyən adam Rəbbin müqəddəs yeməyini murdar etdiyinə görə cəzasını çəkər. Qoy o, xalqı arasından qovulsun.
9 * Torpağınızda məhsul biçəndə tarlanın qıraq-bucaqlarını biçməyin və biçindən düşən başaqları yığmayın.
10 Üzüm bağında da tənəkləri büsbütün təmizləyib yerə düşən salxımları yığmayın. Qalan məhsul kasıblara və qəriblərə qalsın. Allahınız Rəbb Mənəm.
11 * * Oğurlamayın, bir-birinizə yalan satıb aldatmayın.
12 * Allahınızın adını ləkələməmək üçün adıma yalandan and içməyin. Rəbb Mənəm.
13 * Qonşunu istismar etmə, onu soyma; muzdlu işçinin zəhmət haqqını axşamdan səhərəcən özündə saxlama.
14 * Kar adamı söymə və kor adamın qarşısına büdrədən heç bir şey qoyma. Allahından qorx. Rəbb Mənəm.
15 * Məhkəmədə haqsızlıq etməyin. Nə yoxsula üstünlük ver, nə də varlıya meyl sal, amma bir-birinizi ədalətlə mühakimə edin.
16 Xalq arasında xəbərçilik etmə; qonşunun qanının tökülməsini istəmə. Rəbb Mənəm.
17 * Soydaşına qarşı ürəyində nifrət bəsləmə. Başqa adamı mütləq tənbeh et ki, sən də günahının cəzasını çəkməyəsən.

---

* **19:2** Lev. 11:44-45; 1Pet. 1:16 * **19:3** Çıx. 20:12; Qanun. 5:16 * **19:3** Çıx. 20:8; Qanun. 5:12 * **19:4** Lev. 26:1 * **19:4** Çıx. 20:23; 34:17; Qanun. 27:15 * **19:9** Lev. 23:22; Qanun. 24:19-22 * **19:11** Çıx. 20:15; Qanun. 5:19 * **19:11** Çıx. 20:16; Qanun. 5:20 * **19:12** Çıx. 20:7; Qanun. 5:11; Mat. 5:33 * **19:13** Qanun. 24:14-15 * **19:14** Qanun. 27:18 * **19:15** Çıx. 23:6-8; Qanun. 16:19 * **19:17** Mat. 18:15

18 * Öz xalqından heç kəsdən qisas alma, heç kimə qarşı kin saxlama. Ancaq qonşunu özün kimi sev. Rəbb Mənəm.
19 * Mənim qaydalarıma riayət edin. Başqa növlərdən olan heyvanları cütləşdirməyin. Tarlanızda iki növ toxum əkməyin. Əyninizə iki növ sapdan toxunmuş paltar geyməyin.
20 Bir kişi başqa kişinin nişanlı, hələ qiyməti ödənməmiş, azad olunmamış qarabaşı ilə yaxınlıq edərsə, ona cəza verilsin. Amma onlar öldürülməsinlər, çünki qarabaş azad deyil,
21 o kişi isə Rəbbin önünə – Hüzur çadırının girişinə təqsir qurbanı kimi bir qoç gətirsin.
22 Kahin o kişi üçün işlətdiyi günahını təqsir qurbanı olan qoçla Rəbbin önündə kəffarə etsin ki, bu günahı bağışlansın.
23 Kənan torpağına girib yemək üçün hər hansı bir meyvə ağacını əksəniz, meyvəsi sizin üçün üç il haramdır, onu yeməyin.
24 Dördüncü ildə onun bütün meyvəsi şükür təqdimi kimi Rəbb üçün müqəddəs sayılsın.
25 Beşinci ildə isə o ağacın meyvəsini yeyə bilərsiniz. Bunu edin ki, məhsul xeyriniz üçün artsın. Allahınız Rəbb Mənəm.
26 * * Heç bir əti qanlı-qanlı yeməyin. Baxıcılıq etməyin və gələcəyi deməyin.
27 * Gicgahlarınızı qırxmayın, saqqallarınızın kənarlarını kəsməyin.
28 Ölülərə görə bədəninizə yara vurmayın, bədəninizə heç bir şəkil döydürməyin. Allahınız Rəbb Mənəm.
29 * Qoy heç kim qızını fahişəlik edib ləkələnməyə qoymasın. Qoy fahişəlik ölkəyə yayılmasın ki, ölkə əxlaqsızlıqla dolub daşmasın.
30 * Şənbə istirahət günlərimə riayət edin və Müqəddəs məkanıma ehtiramla yanaşın. Rəbb Mənəm.
31 * Cindarlara və ruh çağıranlara tərəf dönməyin, onlarla danışmayın, yoxsa murdarlanarsınız. Allahınız Rəbb Mənəm.
32 Yaşlıların qarşısında ayağa durun, ağsaqqallara hörmət eləyin. Allahınızdan qorxun. Rəbb Mənəm.
33 * Sizinlə ölkənizdə yaşayan heç bir qəribə haqsızlıq etməyin.
34 Hamınız onu öz adamınız, yerliniz kimi qəbul edin, hər kəs onu özünü sevən kimi sevsin. Çünki siz özünüz də Misir ölkəsində qərib idiniz. Allahınız Rəbb Mənəm.
35 * Məhkəmədə, ölçüdə, çəkidə və miqdarda haqsızlıq etməyin.
36 Qoy tərəziniz, çəki daşınız, taxıl və maye ölçüsü üçün işlənən qablarınız düzgün olsun. Sizi Misir torpağından çıxaran Allahınız Rəbb Mənəm.
37 Bütün Mənim qaydalarıma və hökmlərimə səylə əməl edin. Rəbb Mənəm"».

20

İtaətsizliyə görə cəza

1 Rəbb Musaya dedi:

---

* **19:18** Mat. 5:43; 19:19; 22:39; Mark 12:31,33; Luka 10:27; Rom. 13:9; Qal. 5:14; Yaq. 2:8 * **19:19** Qanun. 22:9-11 * **19:26** Yar. 9:4; Lev. 7:26-27; 17:10-14; Qanun. 12:16,23-25; 15:23 * **19:26** Qanun. 18:10 * **19:27** Lev. 21:5; Qanun. 14:1 * **19:29** Qanun. 23:17 * **19:30** Lev. 26:2 * **19:31** Qanun. 18:11; 1Şam. 28:3; 2Pad. 23:4; Yeş. 8:19 * **19:33** Çıx. 22:21; Qanun. 24:17-18; 27:19 * **19:35** Qanun. 25:13-16; Sül. 20:10; Yez. 45:10

2 «İsrail övladlarına de: “İsraillilərdən və İsraildə yaşayan yadellilərdən övladını
Molekə təqdim edən hər kəs öldürülməlidir. Qoy ölkə xalqı onu daşqalaq etsin.
3 Öz övladını Molekə təqdim etdiyi üçün Mən o adamdan üz döndərib xalqı
arasından qovacağam; çünki o, Müqəddəs məkanımı murdarlayıb müqəddəs
adımı ləkələmişdir.
4 Əgər ölkə xalqı o adamın övladını Molekə təqdim etdiyini görüb göz
yumaraq onu öldürməsə,
5 Mən Özüm həmin adamdan və ailəsindən üz döndərib onu və onunla birgə
Moleklə Mənə xəyanət edən hər kəsi xalqın arasından qovacağam.
6 Mənə xəyanət edərək cindarlara və ruh çağıranlara tərəf dönən hər kəsdən
üz döndərib xalqın arasından qovacağam.
7 Buna görə də özünüzü təqdis edin və müqəddəs olun, çünki Allahınız Rəbb
Mənəm.
8 Qaydalarıma səylə əməl edin, çünki sizi təqdis edən Rəbb Mənəm.
9 * Atasına yaxud anasına lənət edən hər kəs öldürülməlidir. O adam öz
atasına yaxud anasına lənət etdiyi üçün qanının tökülməyinə özü baisdir.
10 * Başqa kişinin arvadı ilə zina edənlərə aid: qonşusunun arvadı ilə zina
edən kişi zinakar qadınla birlikdə öldürülməlidir.
11 * Atasının arvadı ilə yaxınlıq edən kişi atasının namusunu tapdalamış
olur. Bunu edənlərin hər ikisi öldürülməlidir. Onlar qanlarının tökülməyinə
özləri baisdir.
12 * Gəlini ilə yaxınlıq edən kişi gəlini ilə birgə – hər ikisi öldürülməlidir, çünki
bu rəzillikdir. Bunlar qanlarının tökülməyinə özləri baisdir.
13 * Kişi qadınla yaxınlıq etdiyi kimi kişi kişi ilə yaxınlıq edərsə, hər ikisi
iyrənc iş görür və onlar öldürülməlidirlər; qanlarının tökülməyinə özləri bais-
dir.
14 * Qadınla bərabər anasını arvad alan kişi əxlaqsızlıq edər; aranızda belə
əxlaqsızlıq olmamaq üçün o kişi də, o qadınlar da yandırılsın.
15 * Heyvanla cinsi əlaqəyə girən kişi öldürülməlidir; heyvan isə kəsilməlidir.
16 Hər hansı bir heyvanla cinsi əlaqəyə girən qadın heyvanla birgə
öldürülməlidir. Bunlar qanlarının tökülməyinə özləri baisdir.
17 * Əgər bir kişi atabir yaxud anabir bacısını alıb onunla cinsi əlaqədə olsa,
qadın da onunla cinsi əlaqədə olsa, bu, rüsvayçılıqdır. Onlar xalqı arasından
qovulsun. Bacısı ilə cinsi əlaqədə olan kişi cəzasını çəkər.
18 * Əgər bir kişi aybaşı olan qadınla yaxınlıq edib onunla cinsi əlaqədə
olarsa, qadının qanaxma mənbəyinin üstünü açar, qadın da öz qanaxma
mənbəyinin üstünü açar. Hər ikisi xalqı arasından qovulsun.
19 * Xalanla yaxud bibinlə yaxınlıq etmə, çünki yaxın qohumları ilə yaxınlıq
edənlər cəzasını çəkərlər.
20 Əmisi arvadı ilə yaxınlıq edən kişi öz əmisinin namusunu tapdalamış
olur; ikisi də günahının cəzasını çəkərək övladları olmadan öləcəklər.
21 * Qardaşı arvadını alan kişi qardaşının namusunu tapdalayaraq murdar
iş görür; onlar sonsuz qalacaqlar.
22 Siz Mənim qaydalarıma və hökmlərimə səylə əməl edin ki, yaşamaq üçün
aparacağım torpaq sizi rədd etməsin.

---

* **20:9** Çıx. 21:17; Mat. 15:4; Mark 7:10 * **20:10** Çıx. 20:14; Lev. 18:20; Qanun. 5:18 * **20:11** Lev. 18:8; Qanun. 22:30; 27:20; 1Kor. 5:1 * **20:12** Lev. 18:15 * **20:13** Lev. 18:22 * **20:14** Lev. 18:17; Qanun. 27:23 * **20:15** Çıx. 22:19; Lev. 18:23; Qanun. 27:21 * **20:17** Lev. 18:9; Qanun. 27:22 * **20:18** Lev. 18:19 * **20:19** Lev. 18:12-14 * **20:21** Lev. 18:16

23 Qarşınızdan qovacağım millətlərin adətlərinə uymayın; onlar bütün bu
şeyləri etdiklərinə görə Mənim gözümdə iyrəncdirlər.
24 Mən sizə dedim ki, onların torpağına siz sahib olacaqsınız; Mən o süd
və bal axan torpağı sizə irs olaraq verəcəyəm. Sizi digər xalqlardan ayıran
Allahınız Rəbb Mənəm.
25 Beləliklə, siz pak və murdar heyvan və quşları bir-birindən ayırd edin.
Sizin üçün ayırd etdiyim murdar sayılan heyvanlar yaxud quşlar ya da yerdə
sürünən məxluqlarla özünüzü iyrənc etməyin.
26 Siz Mənim üçün müqəddəs olun, çünki Mən Rəbb müqəddəsəm. Mən sizi
digər xalqlardan ayırdım ki, siz Mənim xalqım olasınız.
27 Cindar yaxud ruh çağıran kişilər və ya qadınlar öldürülməlidir, onlar
daşqalaq olmalıdır. Bunlar qanlarının tökülməyinə özləri baisdir”».

21

Kahinlərə aid qanunlar

1 Rəbb Musaya dedi: «Harun nəslindən olan kahinlərə bəyan edib belə
de: “Qoy kahinlər öz xalqı arasından olan hər hansı bir meyitə görə özlərini
murdar etməsin;
2 ancaq kahinin yaxın qohumu – anası, atası, oğlu, qızı, qardaşı
3 * yaxud da yanında yaşayan subay bacısı ölsə, kahin o ölüyə görə özünü
murdar etməsin.
4 Qoy o, xalq arasında başçı olduğuna görə özünü murdar edib ləkələməsin.
5 * Qoy kahinlər yas tutaraq başının heç bir hissəsini qırxmasın, saqqalının
kənarını kəsməsin, bədənlərinə də yara vurmasınlar,
6 özlərinin Allahı üçün müqəddəs olsunlar və Onun adını ləkələməsinlər,
çünki onlar özlərinin Allahına pay, Rəbb üçün yandırma təqdimi gətirirlər.
Buna görə də müqəddəs olsunlar.
7 Kahin fahişəni yaxud ləkələnmiş və ya ərindən boşanmış qadını da arvad
almasın, çünki kahin Allahı üçün müqəddəsdir.
8 Onu müqəddəs say, çünki Allahına gətirilən payı təqdim edən odur; o sənin
üçün müqəddəs olsun, çünki Mən – sizi təqdis edən Rəbb müqəddəsəm.
9 Fahişəliklə ləkələnən kahin qızı atasını da ləkələdiyinə görə yandırılsın.
10 Qohumları üzərində olan başında məsh yağı ilə məsh olunan və müqəddəs
geyimləri geyən vəzifəli baş kahin yas tutaraq nə saçını dağıtsın, nə də
əynindəki geyimini cırsın.
11 Bu kahin heç bir meyitə, hətta ölən ata-anasına yaxınlaşıb özünü murdar
etməsin.
12 O, Müqəddəs məkanı tərk etməsin və Allahın Müqəddəs məkanını
ləkələməsin, çünki Allahın nişanəsi olan məsh yağı üzərindədir. Rəbb Mənəm.
13 Bu kahin bakirə qız alsın;
14 * dul, boşanmış yaxud fahişəliklə ləkələnmiş qadın yox, yalnız öz
xalqından olan bakirə qız alsın ki,
15 onun övladları xalqı arasında ləkəli olmasın. Onu təqdis edən Rəbb
Mənəm”».
16 Rəbb Musaya dedi:
17 «Haruna belə söylə: “Nəsildən-nəslə övladlarından qüsuru olan adam Al-
lahına pay təqdim etmək üçün yaxınlaşmasın.
18 Bunlardan heç biri bu xidmətə yaxınlaşmasın: nə kor, nə axsaq, nə
eybəcər, nə əlil,

* **21:3** Yez. 44:25 * **21:5** Lev. 19:27-28; Qanun. 14:1 * **21:14** Yez. 44:22

19 nə əl-ayağından şikəst,
20 nə qozbel, nə cırtdanboy, nə gözündə titə olan, nə xoralı yaxud dəmrovlu,
nə axtalanmış adam,
21 yəni kahin Harunun nəslindən bədənində hər hansı bir qüsuru olan şəxs
Rəbb üçün yandırma təqdimi verməyə yaxınlaşmasın. Onun bədənində qüsur
var. Buna görə də o, Allahına pay gətirmək üçün yaxınlaşmasın.
22 Belə adam Allahına gətirilən paydan – həm ən müqəddəs yeməkdən, həm
də müqəddəs yeməkdən yeyə bilər.
23 Lakin o, bədənində qüsuru olduğuna görə nə müqəddəs pərdəyə, nə
də qurbangaha yaxınlaşmasın ki, Müqəddəs məkanlarımı ləkələməsin, çünki
onları təqdis edən Rəbb Mənəm”».
24 Musa Harunla oğullarına və bütün İsrail övladlarına belə dedi.

22

Təqdimlərin və qurbanların müqəddəsliyi

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «Harunla oğullarına söylə ki, İsrail övladlarının Mənim üçün təqdis etdikləri
müqəddəs şeylərlə ehtiyatlı olsunlar və müqəddəs adımı ləkələməsinlər. Rəbb
Mənəm.
3 Onlara de: “Nəsildən-nəslə İsrail övladlarının Rəbb üçün təqdis etdikləri
müqəddəs şeylərə murdar halda yaxınlaşan hər hansı bir övladınız Mənim
hüzurumdan qovulsun. Rəbb Mənəm.
4 Harun nəslindən iyrənc dəri xəstəliyi yaxud xəstəliyə görə bədən axıntısı
olan heç kəs pak olana qədər müqəddəs yeməkdən yeməsin. Meyitə görə
murdar olan şeyə toxunan hər kəs, toxumu tökülən hər kəs,
5 onu murdarlayan qaynaşan heyvana və yaxud hər cür murdarlığı olan
insana toxunan hər kəs də –
6 belə şeylərə toxunan hər adam axşamadək bədənini yumayınca murdar
sayılsın və müqəddəs yeməkdən yeməsin.
7 Günəş batanda isə o adam pak sayılsın, sonra müqəddəs yeməkdən yesin,
çünki bu onun xörəyidir.
8 Murdarlanmamaq üçün kahin nə təbii yolla ölən, nə də parçalanıb ölən
heyvanın ətini yesin. Rəbb Mənəm.
9 Mənim buyruğuma riayət etsinlər ki, onu ləkələdikləri üçün günahının
cəzasını çəkərək ölməsinlər. Onları təqdis edən Rəbb Mənəm.
10 Heç bir kənar şəxs: nə kahinin qonağı, nə də onun muzdlu işçisi
müqəddəs yeməkdən yeməsin.
11 Lakin kahinin satın aldığı ya da evində doğulan qul o yeməkdən yeyə bilər.
12 Kənar adama ərə gedən kahin qızı müqəddəs təqdim yeməyindən
yeməsin.
13 Amma dul qalmış və ya boşanmış, sonsuz qalaraq atasının evinə qayıdıb
ailə üzvü kimi yaşayan kahin qızı atasının yeməyindən yeyə bilər. Lakin heç
bir kənar şəxs ondan yeyə bilməz.
14 Bilmədən müqəddəs yeməkdən yeyən adam beşdə birini əlavə edərək
əvəzini kahinə qaytarsın.
15 Qoy kahinlər İsrail övladlarının Rəbbə təqdim etdikləri müqəddəs yeməyi
ləkələməsinlər.
16 Onlara bu müqəddəs yeməyi verib bunun təqsirini və cəzasını boyun-
larına qoymasınlar; çünki onları təqdis edən Rəbb Mənəm”».
17 Rəbb Musaya dedi:

18 «Harunla oğullarına və bütün İsraillilərə belə de: “İsrail övladlarından
yaxud İsraildə yaşayan yadellilərdən kimsənin yandırma qurbanı olaraq Rəbbə
təqdim etdiyi hər əhdə görə təqdim və hər könüllü təqdim
19 sizdən qəbul olunsun deyə ya mal-qaradan ya da qoyun-keçidən qüsursuz
erkək olsun.
20 * Qüsurlu heyvanı gətirmək olmaz, çünki belə qurban sizdən qəbul
olunmaz.
21 Kimsə Rəbbə əhdini ödəmək üçün yaxud könüllü təqdim olaraq mal-
qaradan ya da qoyun-keçidən ünsiyyət qurbanı təqdim edərsə, heyvan qəbul
olunsun deyə qüsursuz olsun; onun bədənində heç bir qüsur olmasın.
22 Rəbbə kor, yaralı, şikəst, qaysaqlı, xoralı, dəmrovlu heyvanları təqdim
etməyin, Rəbb üçün yandırma təqdimi vermək üçün onları qurbangaha
gətirməyin.
23 Mal-qaradan yaxud qoyun-keçidən çolaq yaxud qısaqıç heyvanı könüllü
təqdim etmək olar, lakin əhdini ödəmək üçün o qəbul olunmaz.
24 Xayası zədələnmiş, əzilmiş, burulmuş ya da kəsilmiş heyvanı Rəbbə
qurban gətirməyin, ölkənizdə buna yol verməyin.
25 Belə bir heyvanı yadellidən götürüb pay olaraq Allahınıza təqdim
etməyin, çünki bu heyvan xarab və qüsurlu sayılaraq sizdən qəbul olunmaz”».
26 Rəbb Musaya dedi:
27 «Buzov, quzu ya da oğlaq doğularsa, yeddi gün anasının yanında qalsın.
Səkkizinci gündən etibarən Rəbb üçün yandırma təqdimi kimi qəbul oluna
bilər.
28 Nə inək, nə qoyun, nə də keçi ilə balasını eyni gündə birlikdə kəsməyin.
29 Rəbbə təşəkkür qurbanı gətirəndə elə gətirin ki, o sizdən Rəbbə məqbul
olsun.
30 Qurbanın əti həmin gün yeyilsin, səhərə qədər saxlanılmasın. Rəbb
Mənəm.
31 Mənim əmrlərimə səylə əməl edin. Rəbb Mənəm.
32 Mənim müqəddəs adımı ləkələməyin. Qoy İsrail övladları arasında
müqəddəs tutulum. Sizi təqdis edən Rəbb Mənəm.
33 Allahınız olmaq üçün sizi Misir torpağından çıxartdım. Rəbb Mənəm».

23

Rəbbin bayramları

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına belə de: “Rəbbin təyin etdiyi bayramlar, Mənim bayram-
larım bunlardır. Bu vaxt müqəddəs toplantı çağırın:

Şənbə istirahət günü

3 * Altı gün işinizi görün, yeddinci gün isə Şənbə istirahət və müqəddəs
toplantı günüdür. Qoy Rəbbin bu Şənbə günü yaşadığınız bütün yerlərdə heç
bir iş görülməsin.

Pasxa və Mayasız Çörək bayramları
(Çıx. 12:14-20; Say. 28:16-25; Qanun. 16:1-8)

4 Rəbbin təyin etdiyi bu müqəddəs toplantı günlərini bayramlar elan edin.
5 * Birinci ayın on dördü axşamçağı Rəbbin Pasxa bayramıdır.
6 Həmin ayın on beşi Rəbbin Mayasız Çörək bayramıdır. Yeddi gün mayasız
çörək yeyin.

* **22:20** Qanun. 17:1 * **23:3** Çıx. 20:8-10; 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Qanun. 5:12-14 * **23:5** Çıx. 12:1-13; Qanun. 16:1-2

7 Birinci gün müqəddəs toplantınız olsun; gündəlik işlərinizi görməyin.
8 Bu yeddi gün ərzində Rəbb üçün yandırma təqdimi gətirin. Yeddinci gün
isə müqəddəs toplantınız olsun; gündəlik işlərinizi görməyin"».

İlk dərzin həsr olunması bayramı

9 Rəbb Musaya belə dedi:
10 «İsrail övladlarına de: "Sizə verəcəyim torpağa gəldiyiniz zaman
məhsulunuzu biçəndə biçdiyiniz ilk dərzi kahinin yanına gətirin.
11 O, dərzi Rəbbin hüzurunda yellədərək təqdim etsin ki, sizdən qəbul
olunsun. Kahin onu Şənbənin ertəsi günü yellətsin.
12 Dərzi yellətdiyiniz gün Rəbbə birillik qüsursuz erkək toğlu yandırma
qurbanı kimi kəsin.
13 Toğlu ilə birlikdə taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş bir efanın
onda ikisi olan miqdarda narın un gətirin. Bu, Rəbb üçün yandırma təqdimi
– Onun xoşuna gələn ətirdir. İçmə təqdimi olaraq da bir hin şərabın dörddə
birini gətirin.
14 Bu qurbanı Allahınıza təqdim etdiyiniz həmin günə qədər nə çörək, nə
qovurğa, nə də təzə sünbül yeməyin. Bu bütün yaşadığınız yerlərdə nəsildən-
nəslə sizin üçün əbədi qayda olsun.

Biçin bayramı
(Say. 28:26-31; Qanun. 16:9-12)

15 * Şənbənin ertəsi günü olan yellədilən dərzi gətirdiyiniz gündən tam
yeddi həftə,
16 yeddinci Şənbə gününün ertəsinədək əlli gün sayın, sonra Rəbbə təzə taxıl
təqdimi gətirin.
17 Yaşadığınız hər yerdən yellədib təqdim etmək üçün bir efanın onda ikisi
narın undan maya ilə bişirilmiş iki kömbə çörəyi Rəbbə nübar təqdimi gətirin.
18 Çörəklə birgə birillik yeddi qüsursuz toğlu, bir buğa və iki qoç təqdim edin.
Bunlar taxıl təqdimləri və içmə təqdimləri ilə birlikdə Rəbb üçün yandırma
qurbanıdır, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir.
19 Günah qurbanı üçün bir təkə, ünsiyyət qurbanı üçün isə iki birillik toğlu
gətirin.
20 Kahin bu iki toğlunu nübar çörəyi ilə birgə Rəbbin hüzurunda yellədərək
təqdim etsin. Bunlar kahinin Rəbb üçün müqəddəs payı olsun.
21 Həmin gün özünüz üçün müqəddəs toplantı elan edin və heç bir gündəlik
iş görməyin. Bu bütün yaşadığınız yerlərdə nəsildən-nəslə sizin üçün əbədi
qayda olsun.
22 * Torpağınızda məhsul biçəndə tarlanın qıraqlarını biçməyin və biçindən
düşən başaqları yığmayın. Qoy qalan məhsul kasıblara və qəriblərə qalsın.
Allahınız Rəbb Mənəm"».

Şeypur çalınma günü
(Say. 29:1-6)

23 Rəbb Musaya dedi:
24 «İsrail övladlarına belə de: "Yeddinci ayın birinci günü sizin üçün istirahət
günü, şeypur çalınma ilə qeyd olunan gün, müqəddəs toplantı günü olsun.
25 O gün heç bir gündəlik iş görməyin və Rəbb üçün yandırma təqdimi
gətirin"».

* **23:15** Çıx. 23:16; 34:22 * **23:22** Lev. 19:9-10; Qanun. 24:19-22

Kəffarə günü
(Lev. 16:2-34; Say. 29:7-11)

26 Rəbb Musaya dedi:

27 * «İsrail övladlarına de: “Yeddinci ayın onu isə Kəffarə günüdür, müqəddəs
toplantınız olsun; özünüzü hər şeydən məhrum edin və Rəbb üçün yandırma
təqdimi gətirin.
28 Həmin gün heç bir iş görməyin, çünki bu, Allahınız Rəbbin hüzurunda sizin
üçün kəffarə edilən Kəffarə günüdür.
29 Həmin o gün özünü hər şeydən məhrum etməyən adam xalqı arasından
qovulsun.
30 O gün hər hansı bir iş görən adamı Mən xalqı arasından yox edəcəyəm.
31 Heç bir iş görməyin. Bu bütün yaşadığınız yerlərdə nəsildən-nəslə sizin
üçün əbədi qayda olsun.
32 O gün sizin üçün Şənbə istirahət günü kimidir. Özünüzü hər şeydən
məhrum edin. Ayın doqquzuncu günü axşamdan ertəsi günün axşamına qədər
Şənbə günü kimi istirahət edin”».

Çardaqlar bayramı
(Say. 29:12-40; Qanun. 16:13-17)

33 Rəbb Musaya dedi:

34 * «İsrail övladlarına söylə: “Həmin yeddinci ayın on beşinci günündən Rəbb
üçün yeddi gün Çardaqlar bayramını keçirin.
35 Birinci gün müqəddəs toplantı günüdür. Gündəlik işlərinizi görməyin.
36 Bu yeddi gün ərzində Rəbbə yandırma təqdimləri gətirin. Səkkizinci gün
isə müqəddəs toplantınız olsun və Rəbbə yandırma təqdimləri gətirin. Bu gün
təntənəli toplantı günüdür, gündəlik işlərinizi görməyin.

37 Bunlar Rəbbin təyin etdiyi bayramlardır: bu zaman müqəddəs toplantı
çağırıb hər birini öz günündə olmaqla yandırma təqdimlərini – yandırma
qurbanlarını, taxıl təqdimlərini, ünsiyyət qurbanlarını və içmə təqdimlərini
Rəbbə gətirin.
38 Bunlar Rəbbin Şənbələrinə və Rəbbə verdiyiniz bütün ianələrə, bütün
əhdlərin ödəmələrinə, bütün könüllü təqdimlərə əlavədir.

39 * Üstəlik yeddinci ayın on beşinci günü torpağın məhsullarını yığandan
sonra yeddi gün Rəbb üçün bayram keçirin. Birinci gün və səkkizinci gün
istirahət günləri olsun.
40 Birinci gün gözəl ağacların meyvələrini, xurma ağaclarının budaqlarını,
sıx yarpaqlı ağacların və çay kənarında bitən qovaq ağaclarının budaqlarını
toplayıb Allahınız Rəbbin hüzurunda yeddi gün şənlik edin.
41 Hər il Rəbb üçün bu bayramı yeddi gün keçirin. Bu, nəsildən-nəslə sizin
üçün əbədi qaydadır; bu bayramı yeddinci ayda qeyd edin.
42 Yeddi gün çardaqlarda qalın; bütün yerli İsraillilər çardaqlarda yaşasın.
43 Beləliklə, sizin nəsilləriniz bilsin ki, Mən İsrail övladlarını Misir tor-
pağından çıxarandan sonra onları çardaqlarda yerləşdirdim. Allahınız Rəbb
Mənəm”».
44 Beləcə Musa İsrail övladlarına Rəbbin təyin etdiyi bayramlar barəsində
nəql etdi.

* **23:27** Lev. 16:29-34; Say. 29:7 * **23:34** Say. 29:12,35 * **23:39** Çıx. 23:16; 34:22

24

Rəbbin hüzurunda yanan çıraq
(Çıx. 27:20-21)

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına əmr et ki, işıq yandırmaq üçün sənə zeytundan çəkilmiş
xalis yağ gətirsinlər. Bu yağdan çıraqlar daima
3 Hüzur çadırında, şəhadət pərdəsinin bayır tərəfində yansın. Harun onu hər
axşam Rəbbin hüzurunda yandırıb səhərə qədər nəzarət etsin. Bu, nəsildən-
nəslə sizin üçün əbədi qayda olsun.
4 Rəbbin hüzurunda xalis qızıldan düzəlmiş çıraqdandakı çıraqlara daim
nəzarət edilsin.

Təqdis çörəkləri

5 * Narın un götürüb hər kökə bir efanın onda ikisi qədər miqdarda on iki
kökə bişir.
6 Onları Rəbbin hüzurunda xalis qızıldan düzəlmiş masaya, iki sıraya altı-altı
qoy.
7 Çörək sıralarının üstünə xalis kündür qoy. Çörəklərin üstündəki kündür
Rəbb üçün yandırma təqdimi, çörək yerinə xatirə təqdimi olsun.
8 Qoy bu çörəklər hər Şənbə günü daim Rəbbin hüzurunda düzülsün. Bu, İsrail
övladları üçün əbədi əhddir.
9 * Bu çörəklər Harunla övladlarının payıdır. Onlar bu çörəkləri müqəddəs
bir yerdə yesinlər. Çünki bunlar Rəbb üçün verilən yandırma təqdimlərindən
ən müqəddəs, Harun övladları üçün əbədi paydır».

Allaha küfr edənin sonu

10 Bir gün anası İsrailli, atası Misirli olan bir adam İsrail övladlarının arasına
çıxdı. O, düşərgədə bir İsrailli ilə savaşıb
11 Allahın adına küfr və lənət etdi. O adamı Musanın yanına gətirdilər. Onun
anası Dan qəbiləsindən Dibri qızı Şelomit idi.
12 O adamı həbs edib Rəbbin qərarını gözlədilər.
13 Rəbb Musaya belə dedi:
14 «Lənət edəni düşərgədən kənara çıxar; qoy bu lənəti eşidənlər əllərini o
adamın başına qoysunlar. Sonra qoy bütün icma onu daşqalaq etsin.
15 İsrail övladlarına belə de: "Allahına lənət edən hər kəs öz günahının cəzasını
çəkəcək;
16 Rəbbin adına küfr edən hər kəs öldürülməlidir. Bütün icma onu
daşqalaq etsin; istər yadelli, istər yerli olsun, Allahın adına küfr etdiyinə görə
öldürülməlidir.
17 * Başqa bir adamın canını alan hər kəs öldürülməlidir.
18 Heyvanı öldürən isə can əvəzinə can olaraq zərəri ödəsin.
19 Bir adam başqa adamı yaralayarsa, o nə cür edibsə, ona da belə edilsin:
20 * sınıq əvəzinə sınıq, göz əvəzinə göz, diş əvəzinə diş; o adama nə cür yara
vurubsa, ona da belə yara vurulsun.
21 Heyvan öldürən zərərini ödəsin. Adam öldürən isə özü öldürülsün.
22 * Sizdə istər qərib, istər yerli üçün ədalət bir olsun; çünki Allahınız Rəbb
Mənəm"».

---

* **24:5** Çıx. 25:30 * **24:9** Mat. 12:4; Mark 2:26; Luka 6:4 * **24:17** Çıx. 21:12 * **24:20** Çıx. 21:23-25; Qanun. 19:21; Mat. 5:38 * **24:22** Say. 15:16

23 Musa İsrail övladlarına bunu dedi. Lənət edəni düşərgədən kənara çıxarıb
daşqalaq etdilər. Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi İsrail övladları buna əməl
etdilər.

25

Dinclik ili haqqında (Qanun. 15:1-11)

1 * Rəbb Sina dağında Musaya belə söylədi:
2 «İsrail övladlarına de: “Sizə verəcəyim torpağa daxil olanda bütün ölkədə
Şənbə günü kimi Rəbb üçün dinclik vaxtları olsun.
3 Altı il tarlanıək, üzümlüyün budaqlarını kəs və məhsulunu yığ.
4 Yeddinci ildə isə torpaq Şənbə günü kimi dincə qoyulsun. Bu, Rəbbin
dinclik ilidir. Bu il sən nə tarlanı ək, nə də üzümlüyünü buda,
5 biçinindən düşən toxumdan bitən məhsulu biçmə və kəsilməmiş
tənəklərdən salxımları yığma. Bu, torpaq üçün dinclik ili olsun.
6 Bu dinclik ilində torpağın verdiyi hər məhsul sizin üçün qida olacaq;
qulunuz, qarabaşınız, muzdlu işçiniz, aranızda yaşayan gəlmənin,
7 ev heyvanının və ölkədəki vəhşi heyvanın qidası olacaq.

Azadlıq ili

8 Özün üçün yeddi dinclik ili – yeddi dəfə yeddi il say. Yeddi dinclik ilinin
müddəti qırx doqquz ildir.
9 Sonra yeddinci ayın onu – Kəffarə günü bütün ölkənizdə yüksək səslə şeypur
çaldırmaqla
10 əllinci ili təqdis edin və ölkənin bütün sakinləri üçün azadlıq elan edin.
Bu il sizin üçün Azadlıq ili olsun; hamı öz mülkünə, öz ailəsinə qayıtsın.
11 Qoy əllinci il sizin üçün Azadlıq ili olsun. O il heç nə əkməyin, düşən
toxumdan bitən məhsulu biçməyin, budanmamış meynələrinizdən yığmayın,
12 çünki bu Azadlıq ili sizin üçün müqəddəs olsun. Tarlalarınızın verdiyi
məhsulu yeyin.
13 Bu Azadlıq ilində hər kəs öz mülkünə qayıtsın.
14 Kim torpaq sahəsini başqa adama satarsa, ondan alan soydaşına
haqsızlıq etməsin.
15 Alan şəxs Azadlıq ilindən neçə il keçməsinə görə qiymətləndirib alsın.
Satan isə məhsul götürəcəyi illərə münasib olaraq satsın.
16 İllərin sayı çoxdursa, qiyməti qaldır, azdırsa, onu endir, çünki o sənə satılan
məhsulların miqdarıdır.
17 Bir-birinizə qarşı haqsızlıq etməyin, amma Allahınızdan qorxun, çünki
Allahınız Rəbb Mənəm.
18 Mənim qaydalarıma əməl edin, hökmlərimə səylə riayət edin ki, ölkədə
arxayın yaşayasınız.
19 Torpaq da barını verəcək ki, siz doyunca yeyib orada sakit yaşayasınız.
20 ‹Məhsul əkib-biçmədiyimiz yeddinci ildə nə yeyək?› soruşanda bilin:
21 altıncı il üstünüzə elə bərəkət göndərəcəyəm ki, torpaq üçillik məhsul
verəcək.
22 Səkkizinci il əkin və köhnə məhsuldan yeyin; doqquzuncu il təzə məhsul
yetişənə qədər köhnəni yeyin.
23 Torpaq əbədi olaraq satılmaz; çünki torpaq Mənimdir, siz isə yanımda
qərib və gəlməsiniz.
24 Bütün mülkünüzdən sahə satanda onu geri satınalma hüququnu saxlayın.

* **25:1** Çıx. 23:10-11

25 Yanındakı soydaşın yoxsullaşıb mülkündən bir sahə satılmalıdırsa, onun
yaxın qohumu o sahəni geri satın ala bilər.
26 Geri satın alan qohumu yoxdursa, o soydaş sonra gücü çatıb geri
satınalma məbləği tapsa,
27 qoy satılan vaxtdan neçə illər keçdiyini hesablasın və qiymətin qalığını
satdığı adama verib yenə öz mülkünə malik olsun.
28 Əgər gücü çatıb bu məbləği tapmasa, sahəsi Azadlıq ilinə qədər onu geri
satın alan adama məxsus qalsın. Azadlıq ilində isə qaytarılsın ki, satan adam
yenə öz mülkünə malik olsun.
29 Bir adam qalalı şəhərdə olan yaşayış evini satarsa, onu geri satınalma
hüququ satdığı gündən bir il müddətinə qüvvədədir; satan adam evi geri satın
ala bilər.
30 Amma əgər bütöv il tamamlananacan o adam evi geri satın ala bilməsə,
qalalı şəhərdəki ev onu alana məxsus həmişəlik nəsildən-nəslə qalsın. Bu,
Azadlıq ilində qaytarılmaz.
31 Ətraf qala divarı olmayan kəndlərdəki evlər isə torpaq sahələri kimi
sayılsın; onları geri satınalma hüququ olsun və Azadlıq ilində qaytarılsın.
32 Lakin Levililər özlərinə aid şəhərlərdə mülklərini satdıqları evləri daima
geri satınalma hüququna malik olsunlar.
33 Levililərdən birinin mülkü satdığı və geri satın almadığı şəhər evi Azadlıq
ilində ona qaytarılsın. Çünki Levililərin şəhərlərindəki evlər onların İsrail
övladları arasındakı irsdir.
34 Onların şəhərlərinin ətraf otlaqları isə heç satılmamalıdır, çünki bunlar
Levililərin ayrılmaz mülküdür.
35 * Yanındakı soydaşın yoxsullaşıb və özünü təmin edə bilmirsə, ona yardım
et. Qoy o sənin yanında yadelli ya gəlmə kimi yaşasın.
36 Ondan nə sələm, nə də mənfəət götür. Allahından qorx və qoy soydaşın
sənin yanında yaşaya bilsin.
37 * Ona nə sələmlə pul ver, nə də mənfəətini güdmək üçün yemək ver.
38 Kənan torpağını sizə vermək və Allahınız olmaq üçün sizi Misir tor-
pağından çıxaran Allahınız Rəbb Mənəm.
39 * Yanındakı soydaşın yoxsullaşıb sənə özünü qul kimi satarsa, ona qulun
ağır işini gördürmə.
40 Qoy o, yanında muzdlu işçi yaxud gəlmə kimi olsun. O, Azadlıq ilinədək
yanında işləsin,
41 sonra uşaqları ilə birlikdə səndən ayrılıb ailəsinin yanına, atalarının
mülkünə qayıtsın.
42 Çünki İsrail övladları Mənim Misir torpağından çıxartdığım qullarımdır,
buna görə də onlar qul kimi satılmasınlar.
43 O soydaşına sərt ağalıq etmə. Allahından qorx.
44 Qullarınız və kənizləriniz ətrafınızdakı millətlərdən olsun. Siz onlardan
nökər və qarabaş geri satın ala bilərsiniz.
45 Aranızda yaşayan gəlmələrdən və onların ölkənizdə doğulmuş ailə
üzvlərindən də geri satın ala bilərsiniz. Bunlar sizin mülkiyyətiniz olacaq.
46 Siz özünüzdən sonra bunları oğullarınıza əmlak kimi vəsiyyət edə
bilərsiniz və onlar oğullarınızın mirası olub həyatı boyunca iş görəcəklər.
Ancaq İsrailli soydaşlarınız arasında heç kim soydaşına sərt ağalıq etməsin.

* **25:35** Qanun. 15:7-8 * **25:37** Çıx. 22:25; Qanun. 23:19-20 * **25:39** Çıx. 21:2-6; Qanun. 15:12-18

47 Yanındakı soydaşın yoxsullaşıbsa, qonşuluqda yaşayan pulu olan bir
yadelli ya da gəlməyə yaxud onun ailə üzvünə özünü qul olaraq satarsa,
48 satıldıqdan sonra onun geri satınalma hüququ var. Qardaşlarından biri onu
geri satın ala bilər;
49 əmisi ya da əmisi oğlu da onu geri satın ala bilər. Ailəsindən hər bir yaxın
qohumu da onu geri satın ala bilər. Öz gücü çatanda o adam özünü geri satın
ala bilər.
50 Qoy bu adam ağası ilə özünü satdığı ildən Azadlıq ilinə qədər muzdlu
işçinin iş müddəti kimi hesablaşsın və illərin sayına görə qiyməti qoyulsun.
51 Əgər illərin sayı hələ də çoxdursa, o buna görə geri satınalınmanın qiyməti
olaraq satın alındığı məbləğin böyük bir hissəsini ödəsin.
52 Lakin əgər Azadlıq ilinə az qalırsa, o müddətə görə hesab edərək geri
satınalınmanın qiyməti olaraq az ödəsin.
53 Yəni ilbəil muzdlu işçi kimi ağası ilə hesablaşsın. Qoy ağası da sənin gözün
qarşısında ona sərt ağalıq etməsin.
54 Əgər o adam bu yolla geri satın alınmamışdırsa, Azadlıq ilində uşaqları ilə
birgə azad olsun.
55 Çünki İsrail övladları Mənim qullarım, Mənim Misir torpağından çıxardığım
qullarımdır. Allahınız Rəbb Mənəm.

26

Allaha itaətin bərəkətləri
(Qanun. 7:12-24; 28:1-14)

1 * * Özünüzə büt düzəltməyin; oyma büt yaxud sütun qoymayın, ölkənizdə
yonulmuş daş qoyub səcdə etməyin; çünki Allahınız Rəbb Mənəm.
2 Şənbə istirahət günlərimə riayət edin, Müqəddəs məkanıma ehtiramla
yanaşın. Rəbb Mənəm.
3 * Əgər qaydalarımla yaşayıb əmrlərimə səylə əməl etsəniz,
4 sizə mövsümündə yağış göndərəcəyəm ki, torpaq öz məhsulunu, ağaclar isə
meyvələrini versin.
5 Sizin xırmanınız o qədər bol olacaq ki, onun döyülməsi üzüm yığımına
qədər davam edəcək, üzümünüz o qədər bol olacaq ki, onun yığılması əkin
vaxtına qədər davam edəcək. Çörəyinizi doyunca yeyib ölkənizdə arxayın
yaşayacaqsınız.
6 Ölkənizə sülh verəcəyəm; yatanda sizi vahiməyə salan olmayacaq. Yırtıcı
heyvanları ölkədən qovacağam və müharibə üzü görməyəcəksiniz.
7 Düşmənlərinizi qovacaqsınız, onlar döyüş zamanı qarşınızda həlak ola-
caqlar.
8 Beşiniz yüz adamı, yüzünüz on min adamı qovacaq. Düşmənləriniz döyüş
zamanı qarşınızda həlak olacaqlar.
9 Mən üzümü sizə çevirəcəyəm, sizi artırıb çoxaldacağam, sizinlə olan Öz
əhdimi yerinə yetirəcəyəm.
10 Saxladığınız məhsul bütün il boyu sizə çatacaq. Yeni məhsula yer tapmaq
üçün köhnəni boşaltmalı olacaqsınız.
11 Üstəlik, Mən aranızda məskunlaşacağam və sizə nifrət etməyəcəyəm.
12 * Mən həm də aranızda yaşayıb sizin Allahınız olacağam, siz isə Mənim
xalqım olacaqsınız.

---

* **26:1** Lev. 19:4 * **26:1** Çıx. 20:4; Qanun. 5:8; 16:21-22; 27:1 * **26:3** Qanun. 11:13-15 * **26:12** Yez. 37:27; 2Kor. 6:16; Vəhy 21:3

13 Sizi Misir torpağından çıxardan və onların köləliyindən azad edən, boyunduruğunuzu qırıb başınızı uca edən Allahınız Rəbb Mənəm.

Allahdan uzaqlaşmanın cəzası
(Qanun. 28:15-68)

14 Amma əgər Mənə qulaq asıb bütün bu əmrlərimə əməl etməsəniz,
15 əvəzində qaydalarıma xor baxıb hökmlərimi qəlbinizdən rədd etsəniz, Mənim bütün əmrlərimə əməl etməyib, əhdimi pozsanız,
16 Mən sizə bunu edəcəyəm: göz çıxaran və qəlbi sıxan fəlakət, vərəm, qızdırma göndərəcəyəm. Toxumlarınızı hədər yerə əkəcəksiniz; düşmənləriniz onlardan əmələ gələn məhsulu yeyəcək.
17 Üzümü sizdən döndərəcəyəm, düşmənlərinizin qarşısında məğlub olacaqsınız, yağılarınız üzərinizdə hökm sürəcək; sizi qovan olmasa da, qaçacaqsınız.
18 Əgər buna baxmayaraq yenə də Mənə qulaq asmasanız, o vaxt günahlarınıza görə sizi yeddi qat artıq tənbeh edəcəyəm.
19 Öyündüyünüz güclü təkəbbürünüzü qıracağam. Başınız üzərində olan göyləri dəmir və ayağınız altındakı yeri tunc kimi edəcəyəm ki,
20 qüvvətiniz tükənsin; nə torpağınız məhsul, nə də ağaclarınız meyvə verəcək.
21 Əgər Mənə qarşı çıxıb sözlərimə hələ də qulaq asmaq istəməsəniz, Mən sizə günahlarınıza görə yeddiqat artıq bəla göndərəcəyəm.
22 Üstünüzə vəhşi heyvanlar göndərəcəyəm. Onlar övladlarınızı öldürüb, ev heyvanlarınızı parçalayacaq. Buna görə sayınız elə azalacaq ki, yollarınız viran qalacaq.
23 Əgər bunlardan ibrət dərsi almayıb Mənə qarşı çıxmaqda davam etsəniz,
24 Mən də sizə qarşı çıxacağam və günahlarınıza görə yenə də yeddiqat artıq cəzalandıracağam.
25 Əhdi pozduğunuza görə qisas almaq üçün üstünüzə müharibə göndərəcəyəm. Siz şəhərlərinizdə sığınanda aranıza vəba salacağam ki, düşmənin əlinə düşəsiniz.
26 Çörəyinizin kökünü kəsəcəyəm. On qadın bir təndirdə çörək bişirəcək və onu sizə çəki ilə paylayacaq, siz isə yeyib doymayacaqsınız.
27 Əgər siz bundan sonra da Mənə qulaq asmasanız və Mənə qarşı çıxsanız,
28 bu dəfə Mən də sizə qarşı qəzəblə çıxıb günahlarınıza görə yeddiqat artıq tənbeh edəcəyəm.
29 Oğul və qızlarınızın ətini yeməyə məcbur olacaqsınız.
30 Səcdəgahlarınızı məhv edib, buxur qurbangahlarınızı yox edəcəyəm, bütlərinizi devirəcəyəm və meyitlərinizi o bütlərin üstünə sərəcəyəm. Sizi rədd edəcəyəm;
31 şəhərlərinizi xaraba qoyacağam, Müqəddəs məkanlarınızı viranəliyə döndərib xoş ətirlərinizi qəbul etməyəcəyəm.
32 Mən ölkənizi elə viran qoyacağam ki, oranı işğal edən düşmənləriniz baxıb dəhşətə gəlsinlər.
33 Sizi isə millətlər arasına səpələyəcəyəm və arxanızca qılıncla düşəcəyəm. Torpağınız viranəliyə, şəhərləriniz xarabalığa dönəcək.
34 O zaman ölkə viran qalacaq, siz isə düşmən torpağında yaşayacaqsınız. Bütün bu vaxt ərzində ölkə dinclik illərini qeyd edəcək. Yalnız o vaxt ölkə dinclik illərini qeyd edərək şadlanacaq.
35 Orada yaşadığınız dinclik illərində görmədiyi dincliyi ölkə viran qalan bütün müddət görəcək.

36 Düşmən ölkələrində sizdən sağ qalanların ürəklərinə elə cəsarətsizlik
salacağam ki, onlar hətta küləkdən tərpənən yarpağın xışıltısından qorxub
qaçacaqlar. Onları qovan olmasa da, müharibədən qaçan kimi qaçıb
yıxılacaqlar;
37 büdrəyib bir-birinin üstünə yıxılacaqlar, amma onları qovan olmayacaq;
düşmənləriniz qarşısında durmağa qüvvətiniz olmayacaq.
38 Millətlər arasında həlak olacaqsınız, düşmən torpağı sizi udacaq.
39 Sizdən sağ qalanlarsa düşmən ölkələrində həm öz günahlarının cəzasını,
həm də atalarının günahlarının cəzasını çəkib çürüyəcəklər.
40 Amma özlərinin və atalarının günahlarını, Mənə xainlik etdiklərini və
Mənə qarşı çıxdıqlarını etiraf etsələr,
41 – buna görə Mən də onlara qarşı çıxıb düşmən torpağına aparmışam – daş
ürəkləri yumşalıb günahlarının əvəzini ödəsələr,
42 * * * o zaman Mən də Yaqubla, İshaqla və İbrahimlə bağladığım əhdimi və
onlara vəd etdiyim ölkəni xatırlayacağam.
43 Bu torpaq onlar tərəfindən tərk ediləcək, onlarsız boş qalıb Şənbə
istirahəti edib şadlanacaq. Onlarsa öz cəzalarını çəkəcəklər, çünki Mənim
hökmlərimi rədd edərək qaydalarıma nifrət etdilər.
44 Bütün bunlara baxmayaraq, düşmən ölkəsində yaşadıqları zaman onlara
xor baxıb rədd etməyəcəyəm. Beləcə Mən onları məhv edib bağladığım əhdimi
pozmayacağam, çünki onların Allahı Rəbb Mənəm.
45 Mən onların əcdadlarını başqa millətlərin qarşısında onların Allahı olmaq
üçün Misir torpağından çıxaran vaxt bağladığım əhdimi xatırlayacağam; Rəbb
Mənəm"».
46 Bunlar Rəbbin Özü ilə İsrail övladları arasında Sina dağında Musa vasitəsilə
verdiyi qaydalar, hökmlər və qanunlardır.

27

Rəbbə təqdimlərin gətirilməsi

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına söylə: "İnsanları Rəbbə həsr edən adam əhdini bu
dəyərlərinə görə ödəyə bilər:
3 Müqəddəs yerdəki şekelin ölçüsünə görə iyirmi yaşından altmış yaşına qədər
kişinin dəyəri əlli şekel gümüş,
4 qadının dəyəri otuz şekeldir;
5 beş yaşından iyirmi yaşına qədər oğlanın dəyəri iyirmi şekel, qızın isə on
şekeldir;
6 bir aydan beş yaşa qədər olan oğlanın dəyəri beş şekel gümüş, qızın dəyəri
isə üç şekel gümüşdür;
7 altmış yaşından yuxarı olan kişinin dəyəri on beş şekel, qadının isə on
şekeldir;
8 əgər əhdinə əməl edən adam belə dəyəri ödəmək üçün çox kasıbdırsa, qoy
həsr etdiyi adamı kahinin önünə gətirsin ki, kahin onu qiymətləndirsin.
Əhdinə əməl edənin gücü nəyə çatırsa, kahin onun qiymətini təyin etsin.
9 Əgər bir nəfər Rəbbə qurban gətirilən heyvanlardan birini həsr etsə,
bunlardan Rəbbə verilən hər baş heyvan müqəddəs sayılır.
10 O adam heyvanı dəyişdirməsin. Nə pisi yaxşı ilə, nə yaxşını pislə
əvəz etməsin. Əgər o, heyvanı dəyişdirirsə, dəyişdirilən heyvanların ikisi də
müqəddəs sayılsın.

* **26:42** Yar. 28:13-14 * **26:42** Yar. 26:3-4 * **26:42** Yar. 17:7-8

11 Əgər Rəbbə qurban gətirməyə layiq olmayan hər hansı murdar heyvanlardan birini həsr etsə, qoy o heyvanı kahinin yanına gətirib ona göstərsin;
12 kahin onu yaxşı ya pis olduğuna görə qiymətləndirsin və dəyəri onun təyin etdiyinə görə olsun.
13 Əgər heyvanı həsr edən onu geri satın almaq istəsə, qoy o dəyərinə beşdə biri qədər əlavə edərək ödəsin.
14 Bir nəfər öz evini müqəddəs təqdim kimi Rəbbə təqdis edəndə kahin evi yaxşı ya pis olduğuna görə qiymətləndirsin. Qiymət kahinin təyin etdiyi kimi qalsın.
15 Əgər o adam evini geri satın almaq istəsə, qoy o qiymətə görə beşdə birini əlavə edərək ödəsin və ev ona qayıtsın.
16 Əgər bir nəfər mülkü olan tarla sahəsini Rəbbə təqdis edirsə, oraya əkilən toxum miqdarına görə bir xomer arpa əkilən tarlanın qiyməti əlli şekel gümüş olsun.
17 Əgər o adam tarlasını Azadlıq ilindən başlayaraq təqdis edirsə, bu dəyər olduğu kimi qalsın.
18 Əgər tarlasını Azadlıq ilindən sonra təqdis edirsə, kahin onunla qiymətini sonrakı Azadlıq ilinə qədər qalan müddətə görə hesablaşsın və dəyəri belə aşağı salınsın.
19 Əgər tarlanı təqdis edən adam onu geri satın almaq istəsə, qoy o, gümüşə görə dəyərinə beşdə birini əlavə edərək ödəsin və tarla ona qayıtsın.
20 Əgər tarlanı geri satın almadan başqa birinə satarsa, sonra onu heç vaxt geri satın ala bilməz.
21 O tarla Azadlıq ilində azad olanda həmişəlik həsr olunmuş bir tarla kimi Rəbb üçün təqdis edilmiş sayılsın; kahinin mülkü olsun.
22 Əgər bir nəfər öz mülkü olmayaraq, satın aldığı bir tarlanı Rəbbə təqdis edərsə,
23 qoy kahin onunla Azadlıq ilinə qədər dəyərini hesablasın. O adam həmin gün qiyməti Rəbb üçün təqdis edilmiş bir şey kimi versin.
24 Azadlıq ilində həmin tarla mülk olub onu satan adama qaytarılsın.
25 Bütün dəyərlər Müqəddəs yerdəki şekelə görə sayılsın. Bu şekel iyirmi geraya bərabərdir.
26 Heyvanlar arasında ilk doğulanlar Rəbbə məxsusdur. Heç kim onu yenidən təqdis etməsin. İstər mal-qara, istər qoyun-keçi olsun, onlar Rəbbindir.
27 Əgər murdar heyvanın balası olsa, onu gətirən adam ümumi dəyərinə beşdə birini əlavə edərək geri satın ala bilər. Əgər o geri satın alınmırsa, dəyərinə satılsın.
28 * Bir nəfərin öz əmlakından istər adam, istər heyvan, istər mülkü olan tarla sahəsi olsun – Rəbb üçün məhv edilməyə həsr etdiyi hər bir şey nə satılsın, nə də geri satın alınsın. Məhv edilməyə həsr olunmuş hər şey Rəbb üçün ən müqəddəsdir.
29 Məhv edilməyə həsr olunmuş hər kəs geri satın alınmamalıdır, hamısı öldürülməlidir.
30 * Torpağın məhsulundan – onun verdiyi taxıldan və ağacların meyvəsindən bütün onda bir hissə Rəbbə məxsusdur və Onun üçün təqdis edilib.
31 Əgər bir nəfər öz onda bir hissəsini geri satın almaq istəsə, qoy qiymətinə beşdə birini əlavə edərək ödəsin.

* **27:28** Say. 18:14 * **27:30** Say. 18:21; Qanun. 14:22-29

32 Bütün mal-qaradan, qoyun-keçidən onda bir hissə, sayla çoban
dəyənəyinin altından keçən hər onuncu heyvan Rəbb üçün təqdis edilmiş
sayılsın.
33 Qoy heyvan sahibi heyvanlara yaxşı yaxud pis fərq qoyub baxmasın;
birini o biri ilə dəyişdirməsin. Əgər o belə dəyişdirsə, dəyişdirilən heyvanların
ikisi də müqəddəs sayılıb geri satın alınmamalıdır"».
34 Bu, Rəbbin Musaya İsrail övladları üçün Sina dağında verdiyi əmrlərdir.

SAYLAR
KİTABI
GİRİŞ

«Saylar» Kitabı İsrail xalqının Sina dağını tərk etdiyi vaxtdan Allahın onlara vəd etdiyi ölkənin şərq sərhədinə çatdıqları vaxta qədər qırx illik tarixi əhatə edir. Kitab İsraillilərin mühüm bir işinin adı ilə bağlıdır: Musa peyğəmbərin İsrail xalqı ilə yola düşməzdən əvvəl Sina dağında İsrail xalqını siyahıya alması və bir nəsil böyüdükdən sonra İordan çayının şərqində – Moavda yenə də İsrail xalqını siyahıya alması. İki siyahıyaalma dövrü arasında İsraillilər Kənanın cənub sərhədinə – Qadeşə getdilər, amma vəd olunmuş ölkəyə girə bilmədilər. Onlar həmin ərazidə uzun illər qaldıqdan sonra İordan çayının şərqinə getdilər. Xalqın bir hissəsi burada məskunlaşdı, qalan hissəsi isə Kənana daxil olmaq üçün İordan çayını keçməyə hazırlaşdı.

«Saylar» Kitabı çətinliklər qarşısında ruhdan düşən və qorxan, Allaha və Onun göndərdiyi elçiyə – Musaya qarşı üsyankar olan xalqın salnaməsidir. Xalq dəfələrlə Allaha zəif iman və itaətsizlik göstərməsinə baxmayaraq, O Öz xalqına sədaqətli olmuş və ona davamlı qayğı göstərmişdir.

Kitabın məzmunu:

1:1–9:23 İsraillilərin Sina dağını tərk etməyə hazırlaşması
1:1–4:49 Birinci siyahıyaalma
5:1–8:26 Müxtəlif qanun və qaydalar
9:1-23 İkinci Pasxa
10:1–21:35 Sina dağından Moava
22:1–32:42 Moavda baş vermiş hadisələr
33:1-49 Misirdən Moava səyahətin yekunu
33:50–36:13 İordan çayını keçməzdən əvvəl Rəbbin verdiyi öyüd-nəsihətlər

İsrail övladlarının ilk dəfə siyahıya alınması

1 * İsrail övladlarının Misirdən çıxmasının ikinci ilində, ikinci ayın birinci
günü Sina səhrasında, Hüzur çadırında Rəbb Musaya belə dedi:
2 «Bütün İsrail övladlarının icmasını, nəsilləri və ailələri ilə birlikdə siyahıya
alın. Bütün kişiləri ayrı-ayrı sayıb adlarını yazın.
3 İsraildə iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər kişini sən və
Harun siyahıya alıb dəstələrə ayıracaqsınız.
4 Sizinlə bərabər hər qəbilədən bir kişi olsun; bu adamlar ailə başçısı
olmalıdır.
5 Sizə kömək edəcək adamlar bunlardır:
Ruven qəbiləsindən: Şedeur oğlu Elisur;
6 Şimeondan: Surişadday oğlu Şelumiel;
7 Yəhudadan: Amminadav oğlu Naxşon;
8 İssakardan: Suar oğlu Netanel;
9 Zevulundan: Xelon oğlu Eliav;
10 Yusif övladlarından:
Efrayimdən: Ammihud oğlu Elişama;

* **1:1** Say. 26:1-51

Menaşşedən: Pedahsur oğlu Qamliel;
11 Binyamindən: Gidoni oğlu Avidan;
12 Dandan: Ammişadday oğlu Axiezer;
13 Aşerdən: Okran oğlu Pagiel;
14 Qaddan: Deuel oğlu Elyasaf;
15 Naftalidən: Enan oğlu Axira».
16 Bunlar icmadan təyin edilmiş adamlar, öz ata-babalarının qəbilə
rəhbərləri və İsrailin tayfa başçıları idilər.
17 Musa ilə Harun adları göstərilən bu adamları apardılar.
18 İkinci ayın birinci günündə bütün icmanı topladılar; nəsillərinə və
ailələrinə görə adlarının siyahısı ilə iyirmi və ondan yuxarı yaşda olanlar ayrı-
ayrı yazıldılar.
19 Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi onlar Sina səhrasında xalqı elə də siyahıya
aldılar.
20 İsrailin ilk oğlu Ruvenin övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə
qabil olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına ayrı-ayrı
qeyd edildi.
21 Ruven qəbiləsindən 46 500 nəfər siyahıya alındı.
22 Şimeon övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər
kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına ayrı-ayrı qeyd edildi.
23 Şimeon qəbiləsindən 59 300 nəfər siyahıya alındı.
24 Qad övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər kişi
mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
25 Qad qəbiləsindən 45 650 nəfər siyahıya alındı.
26 Yəhuda övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər
kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
27 Yəhuda qəbiləsindən 74 600 nəfər siyahıya alındı.
28 İssakar övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər
kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
29 İssakar qəbiləsindən 54 400 nəfər siyahıya alındı.
30 Zevulun övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər
kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
31 Zevulun qəbiləsindən 57 400 nəfər siyahıya alındı.
32 Yusif nəslindən – Efrayim övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda
döyüşə qabil olan hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına
qeyd edildi.
33 Efrayim qəbiləsindən 40 500 nəfər siyahıya alındı.
34 Menaşşe övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər
kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
35 Menaşşe qəbiləsindən 32 200 nəfər siyahıya alındı.
36 Binyamin övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan
hər kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
37 Binyamin qəbiləsindən 35 400 nəfər siyahıya alındı.
38 Dan övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər kişi
mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
39 Dan qəbiləsindən 62 700 nəfər siyahıya alındı.
40 Aşer övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər kişi
mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.

41 Aşer qəbiləsindən 41 500 nəfər siyahıya alındı.
42 Naftali övladlarından iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan hər
kişi mənsub olduğu nəsil və ailəyə görə adlar siyahısına qeyd edildi.
43 Naftali qəbiləsindən 53 400 nəfər siyahıya alındı.
44 Musa, Harun və İsrailin on iki rəhbəri tərəfindən bunlar siyahıya alındı;
hər biri mənsub olduqları ailəni təmsil edirdi.
45 İsraildə iyirmi və ondan yuxarı yaşda döyüşə qabil olan kişilərin hamısı
mənsub olduqları ailəyə görə siyahıya alındı.
46 Siyahıya alınanlar cəmi 603 550 nəfər idi.
47 Lakin onların arasında Levililər ailələrinə görə siyahıya alınmadı.
48 Çünki Rəbb Musaya demişdi:
49 «Ancaq Levi qəbiləsini siyahıya alma və digər İsrail övladlarını aldığın
siyahıya daxil etmə.
50 Şəhadət məskəni ilə onun bütün avadanlığı və məskənə aid olan hər şey
üçün məsuliyyəti Levililərin üzərinə qoy. Məskəni və onun bütün avadanlığını
onlar daşısınlar, məskənə baxsınlar və onun ətrafında düşərgə salsınlar.
51 Məskən daşınacağı zaman Levililər onu toplasınlar. Məskən bir yerə
qoyulacağı zaman yenə Levililər onu qursunlar. Onlardan savayı məskənə
yaxınlaşan öldürülsün.
52 İsrail övladları öz çadırlarını bölüklərinə görə qursunlar. Hər kəs öz
düşərgəsində bayrağının altında olsun.
53 Levililər isə Şəhadət məskəni ətrafında düşərgə salsınlar ki, İsrail icması
Rəbbin qəzəbinə düçar olmasın. Levililər Şəhadət məskəninə cavabdeh olsun-
lar».
54 İsrail övladları bütün bunları Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi etdilər.

2

Qəbilələrin düşərgə yerləri

1 Rəbb Musaya və Haruna dedi:
2 «İsrail övladları Hüzur çadırını əhatə edərək bir az kənarda, hər biri öz
bayrağının altında ailələrinin nişanı ilə düşərgə salsınlar.
3 Şərq tərəfində, gündoğana tərəf Yəhuda ordugahına aid bölüklər öz
bayraqlarının altında düşərgə salsınlar. Yəhudalıların rəhbəri Amminadav
oğlu Naxşon olsun.
4 Yəhuda ordusunda 74 600 nəfər siyahıya alındı.
5 Onun yanında düşərgə salanlar İssakar qəbiləsi olacaq. İssakarlıların rəhbəri
Suar oğlu Netanel olsun.
6 Onun ordusundan 54 400 nəfər siyahıya alındı.
7 Sonra Zevulun qəbiləsi düşərgə salacaq. Zevulun övladlarının rəhbəri
Xelon oğlu Eliav olsun.
8 Onun ordusundan 57 400 nəfər siyahıya alındı.
9 Yəhuda ordugahından bölüklərinə görə bütün sayılanlar 186 400 nəfər idi.
Onlar birinci köçəcəklər.
10 Cənub tərəfində Ruven ordugahına aid bölüklər öz bayraqlarının altında
düşərgə salacaqlar. Ruvenlilərin rəhbəri Şedeur oğlu Elisur olsun.
11 Ruven ordusundan 46 500 nəfər siyahıya alındı.
12 Onun yanında düşərgə salanlar Şimeon qəbiləsi olacaq. Şimeonluların
rəhbəri Surişadday oğlu Şelumiel olsun.
13 Onun ordusundan 59 300 nəfər siyahıya alındı.

14 Sonra Qad qəbiləsi düşərgə salacaq. Qadlıların rəhbəri Deuel oğlu Elyasaf olsun.
15 Onun ordusundan 45 650 nəfər siyahıya alındı.
16 Ruven ordugahından bölüklərinə görə sayılanların cəmi 151 450 nəfər idi. İkinci onlar gedəcəklər.
17 Hüzur çadırı yola düşəndə Levililərin düşərgəsi düşərgələrin ortasında dursun. Hərə necə düşərgə salıbsa, həmin nizamla, öz bayrağı altında yola düşsün.
18 Qərb tərəfində Efrayim ordugahına aid bölüklər öz bayraqlarının altında düşərgə salacaqlar. Efrayimlilərin rəhbəri Ammihud oğlu Elişama olsun.
19 Efrayim ordusundan 40 500 nəfər siyahıya alındı.
20 Onun yanında düşərgə salanlar Menaşşe qəbiləsi olacaq. Menaşşelilərin rəhbəri Pedahsur oğlu Qamliel olsun.
21 Onun ordusundan 32 200 nəfər siyahıya alındı.
22 Sonra Binyamin qəbiləsi düşərgə salacaq. Binyaminlilərin rəhbəri Gidoni oğlu Avidan olsun.
23 Onun ordusundan 35 400 nəfər siyahıya alındı.
24 Efrayim ordugahından bölüklərinə görə sayılanların cəmi 108 100 nəfər idi. Üçüncü onlar gedəcəklər.
25 Şimal tərəfində Dan ordugahına aid bölüklər öz bayraqlarının altında düşərgə salacaqlar. Danlıların rəhbəri Ammişadday oğlu Axiezer olsun.
26 Dan ordusundan 62 700 nəfər siyahıya alındı.
27 Onun yanında düşərgə salanlar Aşer qəbiləsi olacaq. Aşerlilərin rəhbəri Okran oğlu Pagiel olsun.
28 Onun ordusundan 41 500 nəfər siyahıya alındı.
29 Sonra Naftali qəbiləsi düşərgə salacaq. Naftalililərin rəhbəri Enan oğlu Axira olsun.
30 Onun ordusundan 53 400 nəfər siyahıya alındı.
31 Dan ordugahından cəmi 157 600 nəfər siyahıya alındı. Öz bayraqlarının altında ən sonuncu onlar gedəcəklər».
32 İsrail övladlarından ailələrinə görə siyahıya alınanlar bunlardır. Ordugahlardan bölüklərinə görə cəmi 603 550 nəfər siyahıya alındı.
33 Ancaq Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi Levililər digər İsrail övladları ilə birgə siyahıya alınmadı.
34 İsrail övladları Rəbbin Musaya əmr etdiyi hər şeyi yerinə yetirdilər. Bayraqlarının altında belə düşərgə saldılar və hər kəs nəsil və ailəsi ilə birgə belə yola düşdü.

3

Harun oğulları

1 Rəbb Sina dağında Musa ilə danışdığı zaman Harunla Musanın nəsil tarixçəsi belədir.
2 * Harun oğullarının adları belədir: ilk doğulan Nadav, Avihu, Eleazar və İtamar.
3 Harun oğullarının kahinlik vəzifəsinə keçirdiyi məsh olunmuş kahinlər bunlardır.

* **3:2** Say. 26:60

4 * Nadav ilə Avihu Sina səhrasında Rəbbin önündə haram od təqdim
edərkən oradaca öldülər. Onların övladları yox idi. Eleazarla İtamar ataları
Harunun yanında kahinlik etdilər.
5 Rəbb Musaya dedi:
6 «Levi qəbiləsini gətir və kahin Harunun önündə dayandır ki, ona kömək
etsinlər.
7 Qoy Hüzur çadırında Harun və bütün icma üçün öz vəzifələrini yerinə
yetirərək müqəddəs məskənə xidmət etsinlər.
8 Hüzur çadırının bütün avadanlığına baxsınlar və məskənə xidmət edərək
İsrail övladları üçün vəzifələrini yerinə yetirsinlər.
9 Levililəri Harunla oğullarının ixtiyarına ver; onlar İsrail övladları arasından
tamamilə Onun xidmətinə verilmişdir.
10 Harunla oğullarına tapşır ki, öz kahinlik vəzifələrini yerinə yetirsinlər;
müqəddəs yerə yaxınlaşan kənar adam isə öldürülsün».
11 Rəbb Musaya dedi:
12 «Budur, hər İsrail qadınının doğduğu ilk oğlan uşağının əvəzinə İsraillilər
arasından Levililəri seçmişəm. Levililər Mənimdir.
13 * Çünki bütün ilk oğlanlar Mənimdir. Misir torpağında bütün ilk doğulanları
məhv etdiyim gün İsraildə istər insan, istərsə heyvan – erkək olan bütün ilk
doğulanları Özüm üçün ayırdım. Onlar Mənim olacaq. Rəbb Mənəm».

Levililərin vəzifələri

14 Rəbb Sina səhrasında Musaya belə dedi:
15 «Levililəri ailələrinə, nəsillərinə görə siyahıya al. Bir aylıq və ondan yuxarı
yaşda olan bütün kişi cinsindən olanları siyahıya al».
16 Musa da Rəbbin sözünə görə əmr edildiyi kimi onları siyahıya aldı.
17 Adbaad Levi oğulları bunlardır: Gerşon, Qohat və Merari.
18 Nəsillərinə görə Gerşonun nəsil başçısı olan oğullarının adları belədir:
Livni və Şimey.
19 Qohatın nəsil başçısı olan oğulları: Amram, İshar, Xevron və Uzziel.
20 Merarinin nəsil başçısı olan oğulları: Maxli və Muşi.
Ailələrinə görə Levi nəsilləri bunlardır.
21 Livni və Şimey nəsilləri Gerşon nəslindəndir. Gerşon tayfaları bunlardır.
22 Bir aylıq və ondan yuxarı yaşda olan bütün kişi cinsindən 7500 nəfər
siyahıya alındı.
23 Gerşon nəsilləri qərb tərəfində məskənin arxasında düşərgə salmalıdırlar.
24 Gerşon nəslinə mənsub olan ailələrin rəhbəri Lael oğlu Elyasafdır.
25 Hüzur çadırında Gerşon övladları Müqəddəs məskənə, çadır örtüklərinə,
Hüzur çadırının girişində olan arakəsməyə,
26 həyətin pərdələrinə, məskənlə qurbangahın ətrafındakı həyətin dar-
vazasının arakəsməsi ilə iplərinə və bunlarla əlaqədar olan bütün xidmətə
cavabdehdirlər.
27 Amram, İshar, Xevron və Uzziel nəsilləri Qohat nəslindəndir. Qohat
nəsilləri bunlardır.
28 Bir aylıq və ondan yuxarı yaşda olan bütün kişi cinsindən 8600 nəfər
siyahıya alındı. Onlar müqəddəs əşyalara cavabdehdirlər.
29 Qohat nəsilləri çadırın cənub tərəfində düşərgə salmalıdırlar.
30 Qohat nəsillərinə mənsub ailələrin rəhbəri Uzziel oğlu Elisafandır.

* **3:4** Lev. 10:1-2; Say. 26:61 * **3:13** Çıx. 13:2

31 Onlar sandığa, masaya, çıraqdana, qurbangahlara, müqəddəs yerdə
ibadət üçün işlənən bütün əşyalara, arakəsmə pərdəsinə və bunlarla əlaqədar
olan bütün xidmətə cavabdehdirlər.
32 Levili rəhbərlərinin rəhbəri kahin Harun oğlu Eleazardır. O, Müqəddəs
yerə cavabdeh olanlara nəzarətçi təyin edilmişdir.
33 Maxli və Muşi nəsilləri Merari nəslindəndir. Merari nəsilləri bunlardır.
34 Bir aylıq və ondan yuxarı yaşda olan bütün kişi cinsindən 6200 nəfər
siyahıya alındı.
35 Merari nəsillərinə mənsub ailələrin rəhbəri Avixayil oğlu Surieldir. Onlar
məskənin şimal tərəfində düşərgə salmalıdırlar.
36 Merarililərə məskənin çərçivələri, şüvülləri, dirəkləri, altlıqları, bütün
avadanlığı və bunlarla əlaqədar bütün xidmət,
37 məskənin ətrafındakı həyətin dirəkləri ilə altlıqları, payaları və ipləri
həvalə olundu.
38 Musa və Harun ilə oğulları məskənin şərq tərəfində, gündoğana doğru
Hüzur çadırının önündə düşərgə salmalıdırlar. Onlar İsrail övladları üçün
öz vəzifələrini yerinə yetirərək Müqəddəs məkana cavabdehdirlər. Oraya
yaxınlaşan kənar adam öldürülməlidir.
39 Rəbbin əmri ilə Musa və Harunun Levi nəsillərindən saydıqları bir aylıq
və ondan yuxarı yaşda kişi cinsindən olanlar cəmi 22 000 nəfər idi.
40 Rəbb Musaya dedi: «Bir aylıq və ondan yuxarı yaşda kişi cinsindən olan,
ilk doğulan bütün İsrail övladlarını adları ilə siyahıya al.
41 İsrail övladlarının bütün ilk oğlanlarının əvəzinə Levililəri və İsraillilərin
ilk doğulan heyvanlarının əvəzinə Levililərin heyvanlarını Mənim üçün ayır.
Rəbb Mənəm».
42 Musa Rəbbin ona əmr etdiyi kimi etdi. İsrail övladları arasında bütün ilk
doğulanları siyahıya aldı.
43 Adları qeyd edilən, bir aylıq və ondan yuxarı yaşda ilk doğulan kişi
cinsindən olanlar cəmi 22 273 nəfər idi.
44 Rəbb Musaya dedi:
45 «Levililəri İsrail övladlarının ilk doğulanlarının əvəzinə və Levililərin hey-
vanlarını onların heyvanları əvəzinə ayır. Levililər Mənim olacaq; Rəbb
Mənəm».
46 İsraillilərin ilk oğlanlarından olub Levililərin sayını aşan 273 nəfəri satın
almaq məqsədi ilə,
47 hər adam üçün hər şekeldə iyirmi gera olan Müqəddəs yerdəki şekelə görə
beş şekel götür.
48 Onları Levililərin sayını aşanları satınalma ödənişi olaraq Haruna və
oğullarına ver.
49 Musa Levililərlə əvəz olanların sayını aşan İsrail övladlarından satınalma
ödənişini götürdü.
50 İsrail övladlarının ilk oğlanlarından Müqəddəs yerdəki şekelə görə 1365 şekel
aldı.
51 Musa Rəbbin sözünə görə, Rəbbin ona əmr etdiyi kimi satınalma ödənişini
Harunla oğullarına verdi.

4

Qohat övladlarının vəzifələri

1 Rəbb Musaya və Haruna dedi:

2 «Levililər arasından Qohat övladlarına mənsub nəsillərlə ailələri siyahıya
alın.
3 Hüzur çadırında xidmət etməyə gələn otuz yaşından əlli yaşına qədər
kişilərin hamısını hesablayın.
4 Qohatlıların Hüzur çadırında xidməti budur: ən müqəddəs əşyalara baxmaq.
5 Düşərgə yola düşəndə Harunla oğulları içəri girsinlər, arakəsmə pərdəsini
endirərək onunla Şəhadət sandığını örtsünlər.
6 Onun üzərinə suiti dərisindən örtük çəkərək üstünə büsbütün bənövşəyi
kətan sərsinlər və onun şüvüllərini yerinə qoysunlar.
7 Təqdis masası üzərinə bənövşəyi kətan sərərək kətanın üstündə sinilər,
nimçələr, dolçalar və içmə təqdimi tökmək üçün piyalələr olmalıdır. Daimi
çörək onun üzərində qalsın.
8 Onların üzərinə al rəngli bir kətan sərərək suiti dərisindən bir örtük
çəksinlər və onun şüvüllərini yerinə qoysunlar.
9 Bənövşəyi kətan götürüb, işıq verəcək çıraqdanı, çıraqlarını, maşalarını,
xəkəndazlarını və çıraqdan xidmətində işlədilən bütün zeytun yağı qablarını
örtsünlər.
10 Çıraqdanı və onun bütün avadanlığını suiti dərisindən bir örtüklə sarıyıb
xərəyə qoysunlar.
11 Qızıl qurbangahın üzərinə bənövşəyi kətan sərərək onu suiti dərisindən
bir örtüklə örtsünlər və şüvüllərini taxsınlar.
12 Müqəddəs yerdə ibadət zamanı işlədilən bütün əşyaları götürərək
bənövşəyi kətanla sarısınlar və suiti dərisindən bir örtüklə örtüb xərəyə
qoysunlar.
13 Qurbangahdan külü təmizləyib, üzərinə tünd qırmızı kətan çəksinlər.
14 İbadət zamanı işlədilən bütün əşyaları: xəkəndazı, çəngəlləri, kürəkləri,
ləyənləri, qurbangahın bütün avadanlığını onun üzərinə qoysunlar. Sonra
bunların üstünü suiti dərisindən bir örtüklə örtüb şüvüllərini taxsınlar.
15 Düşərgə yola düşəndə Harunla oğulları müqəddəs əşyaları və bütün
avadanlığı örtməyi qurtarandan sonra Qohatlılar onu daşımağa gəlsinlər.
Amma müqəddəs şeylərə toxunmamalıdırlar ki, ölməsinlər. Hüzur çadırında
olan bu şeyləri daşımaq məsuliyyəti Qohatlılara aiddir.
16 Kahin Harun oğlu Eleazarın işi çıraq üçün zeytun yağına, ətirli buxura,
daimi taxıl təqdimi və məsh yağına nəzarət etməkdir. O bütün məskənə və
içində olan hər şeyə, müqəddəs yerlə avadanlığına nəzarət edəcəkdir».
17 Rəbb Musaya və Haruna dedi:
18 «Qoymayın ki Levililər arasından Qohatlıların nəsilləri yox olsun.
19 Ancaq ən müqəddəs şeylərə yaxınlaşdıqları zaman ölməyib sağ qalsınlar
deyə Harunla oğulları içəri girib onların hərəsini öz işinin üstünə və öz yükünün
başında qoysun.
20 Lakin Qohatlılar bir an belə, içəri girib müqəddəs əşyalara baxmasınlar,
yoxsa ölərlər».

Gerşon övladlarının vəzifələri

21 Rəbb Musaya belə dedi:
22 «Gerşonluları da mənsub olduqları ailələrə və nəsillərə görə siyahıya al.
23 Onlardan otuz yaşından əlli yaşına qədər olanların hamısını siyahıya al.
Qoy xidmət edib Hüzur çadırında iş görmək üçün gəlsinlər.
24 İş görmək və yük daşımaq xüsusunda Gerşon nəsillərinin vəzifəsi budur:

25 Müqəddəs məskənin pərdələrini, Hüzur çadırı ilə onun örtüyünü,
üzərindəki suiti dərisindən xarici örtüyü, Hüzur çadırının girişində olan
arakəsməni,
26 həyətin pərdələrini və qurbangahın ətrafındakı həyətin darvazasının
arakəsməsi ilə iplərini və onların ibadət üçün işlənən bütün əşyalarını
daşısınlar; bu şeylərlə görüləcək bütün işləri Gerşonlular görsünlər.
27 İstər yük daşımaq, istərsə başqa iş görmək, edəcəkləri bütün xidmətlər
Harunla oğullarının rəhbərliyi ilə görülsün. Gerşonlular daşıyacaqları hər yükə
cavabdeh olsunlar.
28 Hüzur çadırında Gerşon nəsillərinin xidməti budur. Onların vəzifələri
kahin Harun oğlu İtamarın nəzarəti altında olsun.

Merari övladlarının vəzifələri

29 Merarililəri mənsub olduqları nəsillərə və ailələrə görə siyahıya al.
30 Otuz yaşından əlli yaşına qədər Hüzur çadırının işini görmək üçün
gələnlərin hamısını siyahıya al.
31 Hüzur çadırında xidmət edərkən onların vəzifəsi budur: məskənin
çərçivələrini, şüvüllərini, direklərini, altlıqlarını,
32 çadırın ətrafındakı həyətin direkləri ilə altlıqlarını, payalarını, iplərini,
bütün avadanlığını və işlətdikləri hər şeyi daşımaq. Hər kəsi adbaad təyin et
ki, müəyyən əşyaları daşısın.
33 Hüzur çadırında Merari nəsillərinin vəzifəsi budur. Onlar kahin Harun
oğlu İtamarın nəzarəti altında xidmət edəcəklər».

Levililərin siyahıya alınması

34 Musa ilə Harun və icma başçıları, Qohatlılardan nəsillərə və ailələrə görə
35 otuz yaşından əlli yaşına qədər Hüzur çadırına xidmət edib iş görmək üçün
gələn kişilərin hamısını siyahıya aldılar.
36 Nəsillərinə görə 2 750 nəfər siyahıya alındı.
37 Hüzur çadırında xidmət edən Qohat nəsillərinə mənsub kişilərin cəmi bu
idi. Rəbbin Musa vasitəsilə verdiyi əmrə görə Musa ilə Harun onları siyahıya
aldılar.
38 Gerşonlulardan nəsillərinə və ailələrinə görə
39 otuz yaşından əlli yaşına qədər Hüzur çadırına xidmət edib iş görmək üçün
gələn kişilərin hamısı siyahıya alındı.
40 Nəsillərinə və ailələrinə görə 2630 nəfər siyahıya alındı.
41 Gerşon nəslindən siyahıya alınan, Hüzur çadırında xidmət edən kişilərin
cəmi bu idi. Rəbbin əmrinə görə Musa ilə Harun onları siyahıya aldılar.
42 Merari övladlarından nəsillərinə və ailələrinə görə
43 otuz yaşından əlli yaşına qədər Hüzur çadırına xidmət edib iş görmək üçün
gələn kişilərin hamısı siyahıya alındı.
44 Nəsillərinə görə 3200 nəfər siyahıya alındı.
45 Hüzur çadırında xidmət edən Merari nəsillərinə mənsub kişilərin cəmi bu
idi. Rəbbin Musa vasitəsi ilə verdiyi əmrə görə Musa ilə Harun onları siyahıya
aldılar.
46 Musa ilə Harun və İsrail rəhbərləri, nəsillərinə və ailələrinə görə bütün
Levililəri,
47 otuz yaşından əlli yaşına qədər, Hüzur çadırında xidmət etmək və yük
daşımaq üçün gələn kişilərin hamısını siyahıya aldılar.
48 8580 nəfər siyahıya alındı.

49 Rəbbin əmrinə görə hər biri edəcəyi xidmətə və daşıyacağı yükə görə
Musanın nəzarəti ilə siyahıya alındılar; onlar Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi
siyahıya alındılar.

5

Düşərgənin paklığı

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına əmr et ki, bütün iyrənc dəri xəstəliyi və xəstəliyə görə
bədən axıntısı olan yaxud da meyitdən murdarlanan hər kəsi düşərgədən
çıxarsınlar.
3 Onlar istər kişi olsun, istər qadın, arasında olduğum düşərgələrini murdar
etməsinlər, onları düşərgədən çıxarın».
4 İsrail övladları beləcə etdilər: onları düşərgədən çıxardılar. Rəbb Musaya
necə söyləmişdisə, İsrail övladları elə də etdilər.

Günah üçün ödəmə

5 * Rəbb Musaya dedi:
6 «İsrail övladlarına söylə: "İnsanların işlətdiyi günahlardan birini edərək Rəbbə
xəyanət edən kişi yaxud qadın təqsirkardır".
7 Qoy o işlətdiyi günahı etiraf edib təqsirinin əvəzinin beşdə birini əlavə
edərək qarşısında təqsirkar olan adama ödəsin.
8 Əgər o adamın təqsirinin əvəzini ala biləcək qohumu yoxdursa, ödənəcək
əvəz Rəbb üçün verilsin; qoy bu təqsirkar üçün verdiyi kəffarə təkəsi ilə
birlikdə kahininki olsun.
9 İsrail övladlarının kahinə təqdim etdikləri bütün müqəddəs ianələr kahinə
məxsusdur.
10 Hər kəsin özü üçün təqdis etdiyi əşyalar özünə məxsusdur, amma kahinə
nə verərlərsə, kahinə aiddir».

Xəyanətdə ittiham edilən qadınlar

11 Rəbb Musaya belə dedi:
12 «İsrail övladlarına belə söylə: "Bir kişinin arvadı əyri yola düşüb ona
xəyanət etsə və
13 başqa kişi ilə yaxınlıq edib cinsi əlaqədə olduğu ərindən gizlədilirsə və
beləcə qadının murdar işi ortaya çıxmamışsa, heç bir şahid olmadığı üçün
günah üstündə tutulmamışsa,
14 əri qısqanclığa qapılıb murdar iş görən arvadından şübhələnməyə
başlayarsa yaxud arvadı murdar iş görmədiyi halda yenə qısqanclığa qapılıb
ondan şübhələnərsə,
15 kişi arvadını kahinin yanına aparsın və arvadı üçün təqdim olaraq
istənilən efanın onda biri qədər arpa unu gətirsin. Onun üzərinə nə zeytun
yağı töksün, nə də kündür qoysun, çünki bu qısqanclıq üçün taxıl təqdimidir.
Təqsirkarlığı xatırladan xatirə təqdimidir.
16 Kahin qadını Rəbbin hüzuruna gətirsin;
17 gil qaba müqəddəs su alaraq müqəddəs məskənin döşəməsindən toz
götürüb suya salsın.
18 Kahin qadını Rəbbin önündə dayandıraraq onun saçını dağıtsın. Sonra
xatirə təqdimini onun ovuclarına qoysun. Bu, qısqanclıq üçün taxıl
təqdimidir. Kahinin əlində isə lənət gətirən acı su olacaq.

* **5:5** Lev. 6:1-7

19 Kahin qadına and içdirib desin: ‹Əgər sən başqa kişi ilə yaxınlıq
etməmisənsə, ərinin nikahı altında olaraq əyri yola düşüb murdarlıq
etməmisənsə, lənət gətirən bu acı su sənə zərər vurmayacaq.
20 Lakin əri ilə nikahda olaraq əyri yola düşərək ərindən başqa bir kişi ilə
yaxınlıq edib murdar olmusansa›
21 onda kahin qadına lənət andını içdirib belə desin: ‹Rəbb sənin bətnini
sonsuz edib qarnını şişirtdiyi zaman səni xalqının içində lənət və töhmətə düçar
etsin.
22 Lənət gətirən bu su sənin qarnını şişirtmək və bətnini sonsuz etmək üçün
bağırsaqlarına daxil olsun›. Qadın ‹Amin, amin!› desin.
23 Kahin bu lənətləri bir tumara yazsın və acı suda islatsın,
24 sonra lənət gətirən acı suyu qadına içirtsin. Lənət gətirən su onun bətninə
girəcək və acı olacaq.
25 Kahin qısqanclıq üçün taxıl təqdimini qadının əlindən alsın və Rəbbin
hüzurunda yellədikdən sonra qurbangaha gətirsin.
26 Xatirə təqdimi olaraq taxıl təqdimindən ovuc dolusu götürsün və qurban-
gahda tüstülədib yandırsın, sonra qadına suyu içirtsin.
27 Qadına suyu içirdikdən sonra əgər qadın murdar olub ərinə xəyanət
etmişsə, lənət gətirən su onun bətninə girəcək və acılıq verəcək; onun qarnı
şişəcək, bətni sonsuz olacaq və özü xalqının arasında lənətlənəcəkdir.
28 Əgər qadın murdarlıq etməmişsə və pakdırsa, su zərər vurmayacaq və
uşaq doğa biləcəkdir.
29 Qısqanclığa aid olan qanun belədir: bir qadın əri ilə nikahda olarkən əyri
yola düşüb murdar olanda
30 yaxud bir kişi qısqanclığa qapılıb arvadından şübhələnəndə kahin qadını
Rəbbin hüzurunda qoysun və ona bütün bu qanunu icra etsin.
31 Kişi bu işdə cəzasız qalsın, o qadın isə öz günahının cəzasını çəksin”».

6

Nəzirilik andı

1 Rəbb Musaya belə dedi:
2 «İsrail övladlarına söylə və onlara əmr et: “Bir kişi və yaxud bir qadın
nəzirilik əhdi edib özünü Rəbbə həsr edərsə,
3 * şərabdan və başqa kefləndirici içkidən çəkinsin. Hətta şərab sirkəsi də,
başqa kefləndirici içkidən hazırlanmış sirkə də, üzüm suyu da içməsin; nə üzüm,
nə də kişmiş yesin.
4 Nəziri olduğu müddətdə çəyirdəkdən qabığa qədər meynədən istehsal
edilmiş heç bir şey yeməsin.
5 Nəziri olduğu bütün müddətdə başına ülgüc dəyməsin, saçını uzatsın;
özünü Rəbbə həsr etdiyi müddət qurtarana qədər müqəddəs olsun.
6 Özünü Rəbbə həsr etdiyi günlərdə meyitə yaxınlaşmasın.
7 Atası və anası, qardaşı və bacısı ölsə, onlara görə özünü murdar etməsin;
çünki özünü Allahına həsrətmə rəmzi onun başı üzərindədir.
8 Nəziri olduğu bütün müddətdə o, Rəbbə həsr edilmişdir.
9 Yanında bir adam birdən-birə qəflətən ölərsə və nəzirinin saçını murdar
eləyərsə, o təmiz olduğu gün – yeddinci gün başını qırxdırsın.
10 Səkkizinci gün Hüzur çadırının girişində kahinə iki qumru quşu yaxud iki
göyərçin gətirsin.

* **6:3** Luka 1:15

11 Kahin birini günah qurbanı və o birini yandırma qurbanı kimi təqdim
etsin ki, nəzirinin günahı üçün kəffarə olsun, çünki meyitlə bir yerdə olmaqla
o günah işlətdi. Həmin gün yenidən başını təqdis etsin.
12 Nəziri olduğu müddətdə özünü Rəbbə yenidən həsr etsin və təqsir qurbanı
olaraq birillik erkək toğlu gətirsin. Əvvəlki günlər isə boşa getsin, çünki
nəziriliyi murdarlanmışdır.
13 * Nəziriyə aid olan qanun budur: özünü həsr etdiyi müddət qurtaranda
nəziri Hüzur çadırının girişinə gətirilsin.
14 Orada Rəbbə bu təqdimləri gətirsin: yandırma qurbanı olaraq birillik
qüsursuz bir erkək toğlu, günah qurbanı olan birillik qüsursuz bir dişi toğlu,
ünsiyyət qurbanı olan qüsursuz bir qoç,
15 bir səbət mayasız çörək, narın undan zeytun yağı ilə yoğrulmuş mayasız
kökələrdən və üstünə zeytun yağı sürtülmüş mayasız qoğallardan ibarət olan
taxıl təqdimləri və içmə təqdimləri.
16 Kahin Rəbbin önündə onları təqdim etsin; günah qurbanını və yandırma
qurbanını gətirsin.
17 Mayasız çörək səbəti ilə birgə qoçu Rəbbə ünsiyyət qurbanı kimi gətirsin;
kahin onun taxıl təqdimi ilə içmə təqdimini də gətirsin.
18 Nəziri Hüzur çadırının girişində öz həsr etdiyi saçını qırxsın, sonra saçını
götürüb ünsiyyət qurbanının altındakı oda qoysun.
19 Nəziri həsr etdiyi saçını qırxdıqdan sonra kahin qoçun bişmiş bir qolunu,
səbətdən götürdüyü mayasız bir kökə və mayasız bir qoğal ilə birgə nəzirinin
ovuclarına qoysun.
20 Sonra yellətmə təqdimi kimi onları Rəbbin hüzurunda yellətsin. Onlar
yellədilən döş əti və qaldırılan budla birgə müqəddəsdir, kahinə məxsusdur.
Ondan sonra nəziri şərab içə bilər.
21 Özünü həsr etdiyinə görə Rəbbə təqdimini və buna əlavə olaraq verə
biləcəyi başqa şeyləri əhd edən nəziri ilə əlaqədar qanun budur. Nəzirilik
qanuna görə nəziri nə əhd etmişsə, onu icra etməlidir"».

Kahinlərin xeyir-duası

22 Rəbb Musaya dedi:

23 «Harun və oğullarına belə de: İsrail övladlarına belə xeyir-dua verin:
24 "Qoy Rəbb sənə xeyir-dua verib səni qorusun;
25 Rəbb Öz nurlu üzünü sənə göstərərək lütf versin.
26 Rəbb üzünü sənə tərəf çevirsin, sənə sülh versin".
27 Beləcə kahinlər Mənim adımla İsrail övladlarına xeyir-dua verəndə Mən də
onlara xeyir-dua verəcəyəm».

7

Rəhbərlərin təqdimləri

1 Musa məskəni qurub qurtaranda onu və bütün avadanlığını məsh və
təqdis etdi. Qurbangah və bütün avadanlığını da məsh və təqdis etdi.
2 Sonra İsrail rəhbərləri təqdimləri gətirdilər. Onlar nəsil başçıları, siyahıya
alınan xalqa nəzarət edən qəbilə rəhbərləri idi.
3 Rəbbə təqdim olaraq üstü örtülü altı araba və on iki öküz gətirdilər; hər iki
rəhbər üçün bir araba və hər rəhbər üçün bir öküz. Bu təqdimləri məskənin
önünə gətirdilər.
4 Rəbb Musaya belə dedi:

* **6:13** Həv. 21:23-24

5 «Onları bu adamlardan götür ki, Hüzur çadırındakı xidmətlərdə işlənilsin.
Onları Levililərə, hər birinin vəzifəsinə görə ver».
6 Musa arabaları və öküzləri götürüb Levililərə verdi.
7 Gerşonlulara vəzifələrinə görə iki araba və dörd öküz verdi;
8 Merarililərə isə vəzifələrinə görə dörd araba və səkkiz öküz verdi. Onların
hamısı kahin Harun oğlu İtamarın nəzarəti altında idi.
9 Lakin Qohatlılara bir şey verm ədi, çünki onların vəzifəsi müqəddəs əşyaları
çiyinlərində daşımaqdır.
10 Qurbangah məsh edilən gün rəhbərlər onun təqdisi üçün təqdimlər
gətirdilər; onlar təqdimlərini qurbangahın qabağına gətirdilər.
11 Çünki Rəbb Musaya demişdi: «Qurbangahın təqdisi üçün hər gün bir rəhbər
öz təqdimini gətirsin».
12 Birinci gün təqdimi gətirən Yəhuda qəbiləsindən Amminadav oğlu
Naxşon oldu.
13 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel
ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də
taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla dolu idi;
14 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
15 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
16 günah qurbanı olaraq bir təkə;
17 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu.
Amminadav oğlu Naxşonun gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
18 İkinci gün İssakarlıların rəhbəri Suar oğlu Netanel təqdimlərini gətirdi.
19 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel
ağırlığında bir gümüş sini; yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də
taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla dolu idi;
20 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
21 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
22 günah qurbanı olaraq bir təkə;
23 qurban ediləcək ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş
erkək toğlu. Suar oğlu Netanelin gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
24 Üçüncü gün Zevulunluların rəhbəri Xelon oğlu Eliav təqdimlərini gətirdi.
25 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel
ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də
taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla dolu idi;
26 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
27 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
28 günah qurbanı olaraq bir təkə;
29 qurban ediləcək ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş
erkək toğlu. Xelon oğlu Eliavın gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
30 Dördüncü gün Ruvenlilərin rəhbəri Şedeur oğlu Elisur təqdimlərini gətirdi.
31 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel
ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də
taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla dolu idi;
32 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
33 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
34 günah qurbanı olaraq bir təkə;
35 qurban ediləcək ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş
erkək toğlu. Şedeur oğlu Elisurun gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.

36 Beşinci gün Şimeonluların rəhbəri Surişadday oğlu Şelumiel təqdimlərini
gətirdi.
37 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel
ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də
taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın un ilə dolu idi;
38 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
39 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
40 günah qurbanı olaraq bir təkə;
41 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu.
Surişadday oğlu Şelumielin gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
42 Altıncı gün Qadlıların rəhbəri Deuel oğlu Elyasaf təqdimlərini gətirdi.
43 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel
ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də
taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla dolu idi;
44 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
45 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
46 günah qurbanı olaraq bir təkə;
47 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Deuel
oğlu Elyasafın gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
48 Yeddinci gün Efrayimlilərin rəhbəri Ammihud oğlu Elişama təqdimlərini
gətirdi.
49 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel
ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də
taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla dolu idi;
50 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
51 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
52 günah qurbanı olaraq bir təkə;
53 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu.
Ammihud oğlu Elişamanın gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
54 Səkkizinci gün Menaşşelilərin rəhbəri Pedahsur oğlu Qamliel
təqdimlərini gətirdi.
55 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel
ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də
taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla dolu idi;
56 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
57 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
58 günah qurbanı olaraq bir təkə;
59 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu.
Pedahsur oğlu Qamlielin gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
60 Doqquzuncu gün Binyaminlilərin rəhbəri Gidoni oğlu Avidan
təqdimlərini gətirdi.
61 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel
ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də
taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla dolu idi;
62 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
63 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
64 günah qurbanı olaraq bir təkə;
65 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Gidoni
oğlu Avidanın gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.

66 Onuncu gün Danlıların rəhbəri Ammişadday oğlu Axiezer təqdimlərini gətirdi.
67 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla dolu idi;
68 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
69 yandırma qurbanı olaraq bir dana, bir qoç, bir erkək toğlu;
70 günah qurbanı olaraq bir təkə;
71 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Ammişadday oğlu Axiezerin gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
72 On birinci gün Aşerlilərin rəhbəri Okran oğlu Pagiel təqdimlərini gətirdi.
73 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın unla dolu idi;
74 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
75 yandırma qurbanı olaraq bir dana, bir qoç, bir erkək toğlu;
76 günah qurbanı olaraq bir təkə;
77 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, birillik beş erkək toğlu. Okran oğlu Pagielin gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
78 On ikinci gün Naftalililərin rəhbəri Enan oğlu Axira təqdimlərini gətirdi.
79 Onun təqdimləri bunlar idi: Müqəddəs yerdəki şekelə görə yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş sini, yetmiş şekellik bir gümüş ləyən – bunların ikisi də taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş unla dolu idi;
80 buxur dolu on şekel ağırlığında bir qızıl nimçə;
81 yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, bir erkək toğlu;
82 günah qurbanı olaraq bir təkə;
83 ünsiyyət qurbanı olaraq iki öküz, beş qoç, beş təkə, beş erkək toğlu. Enan oğlu Axiranın gətirdiyi təqdimlər bunlar idi.
84 Qurbangah məsh ediləndə İsrail rəhbərlərinin onun təqdisi üçün gətirdiyi təqdimlər bunlardır: on iki gümüş sini, on iki gümüş ləyən, on iki qızıl nimçə;
85 hər gümüş nimçənin ağırlığı yüz otuz şekel və hər ləyənin ağırlığı isə yetmiş şekel idi; bütün gümüş qabların ağırlığı Müqəddəs yerdəki şekelə görə iki min dörd yüz şekel idi;
86 buxurla dolu on iki qızıl nimçədən hər birinin ağırlığı Müqəddəs yerdəki şekelə görə on şekel olub. Beləliklə, nimçələrdəki bütün qızılın ağırlığı yüz iyirmi şekel idi;
87 yandırma qurbanı olaraq, taxıl təqdimləri ilə birlikdə heyvanların cəmi on iki buğa, on iki qoç, on iki erkək toğlu və günah qurbanı olaraq on iki təkə;
88 ünsiyyət qurbanı üçün heyvanların cəmi iyirmi dörd buğa, altmış qoç, altmış təkə, altmış erkək toğlu. Qurbangah məsh ediləndən sonra onun təqdisi üçün verilən təqdimlər bunlar idi.
89 Musa Rəbb ilə danışmaq üçün Hüzur çadırına girdiyi zaman Şəhadət sandığında olan kəffarə qapağının üzərindəki iki keruvun arasından ona xitab edən Rəbbin səsini eşidərdi. Rəbb Musa ilə danışardı.

8

Yeddi çıraq

1 * Rəbb Musaya belə dedi:

* **8:1** Çıx. 25:31-40; 37:17-24

2 «Haruna de: “Yeddi çırağı elə qoy ki, çıraqdanın önünü işıqlandırsın”».
3 Harun belə etdi; Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi çıraqları çıraqdanın önündə yerləşdirdi.
4 Çıraqdanın quruluşu belə idi: altlığından gül təsvirlərinə qədər yastılanmış qızıldan hazırlanmışdı. Çıraqdan Rəbbin Musaya göstərdiyi nümunəyə görə düzəldilmişdi.

Levililərin təyin edilməsi

5 Rəbb Musaya dedi:
6 «İsrail övladlarının arasından Levililəri götür və onları pak et.
7 Onları pak etmək üçün belə et: paklama suyunu üzərlərinə çilə, sonra bədənlərindəki bütün tükləri qırxıb geyimlərini yusunlar. Beləliklə, pak olarlar.
8 O zaman bir buğa və onun taxıl təqdimi olan zeytun yağı ilə yoğrulmuş narın un götürsünlər. Günah qurbanı olaraq yenə bir buğa götür.
9 Levililəri Hüzur çadırının önünə gətir. İsrail övladlarının bütün icmasını da topla.
10 Levililəri Rəbbin önünə gətirdikdə qoy İsrail övladları əllərini onların üzərinə qoysunlar.
11 Harun yellətmə təqdimi olaraq İsrail övladlarının arasından Levililəri Rəbbin önünə gətirəcək ki, Rəbbə xidmət etsinlər.
12 Levililər əllərini buğaların başlarına qoysunlar; birini günah qurbanı və o birini yandırma qurbanı olaraq Rəbbə gətir ki, Levililər üçün kəffarə olunsun.
13 Levililəri Harunla oğullarının önündə dayandır. Sonra da onları Rəbbə gətirib yellətmə təqdimi olaraq həsr edəcəksən.
14 Levililəri İsrail övladları arasından beləcə ayır ki, Levililər Mənim olsun.
15 Levililəri pak edib yellətmə təqdimi olaraq həsr et; bundan sonra onlar Hüzur çadırında xidmət etmək üçün içəri girə bilər.
16 Çünki İsrail övladları arasından onlar tamamilə Mənə verilmişdir; İsrailli qadınların doğduğu bütün ilk oğlanların əvəzinə onları Özümə götürdüm.
17 * İsrail övladları arasında ilk doğulan bütün oğlanlar və bütün heyvan balaları Mənimdir; Misir diyarında bütün ilk oğlanları məhv etdiyim gün onları Özümə təqdis etdim.
18 Ona görə də İsrail övladları arasında bütün ilk oğlanların yerinə Levililəri götürdüm.
19 İsrail övladları arasından Levililəri Haruna və oğullarına hədiyyə olaraq verdim ki, Hüzur çadırında İsrail övladları üçün xidməti yerinə yetirib kəffarə etsinlər və beləcə Müqəddəs yerə yaxınlaşan İsrailliləri bəlaya düçar olmaqdan qorusunlar».
20 Musa ilə Harun və bütün İsrail övladlarının icması Levililər üçün deyilənləri etdilər. İsrail övladları Rəbbin Levililər haqqında Musaya əmr etdiyi hər şeyi yerinə yetirdilər.
21 Levililər özlərini pak edib geyimlərini yudular. Harun onları Rəbbin önünə gətirib yelladilən təqdim olaraq həsr etdi və onlar üçün kəffarə etdi ki, pak olsunlar.
22 Ondan sonra Levililər Harunla oğullarının nəzarəti altında Hüzur çadırında xidmətlərini icra etmək üçün Rəbbin Musaya əmr etdiyini yerinə yetirdilər.
23 Rəbb Musaya belə dedi:

---

* **8:17** Çıx. 13:2

24 «Bu qanun Levililərə aiddir. İyirmi beş yaş və ondan yuxarı olanlar Hüzur
çadırının işini görmək üçün içəri girsinlər.
25 Əlli yaşa çatanda isə gördükləri xidmətlərini dayandırıb daha
işləməməlidirlər.
26 Hüzur çadırında öz vəzifələrini yerinə yetirən qardaşlarına yardım edə
bilərlər, lakin özləri xidmət etməsinlər. Levililərin vəzifələrini belə qaydaya
sal».

9

Pasxa bayramının keçirilməsi

1 * İsrail övladları Misir torpağından çıxdıqdan sonra ikinci ilin birinci ayında
Rəbb Sina səhrasında Musaya dedi:
2 «İsrail övladları Pasxa bayramını təyin olunmuş vaxtda qeyd etsinlər.
3 Onu ayın on dördüncü günündə, axşamçağı, təyin olunmuş vaxtda keçirin;
onu bütün qaydalarına və hökmlərinə görə qeyd edin».
4 Beləcə Musa İsrail övladlarına əmr etdi ki, Pasxa bayramını keçirsinlər.
5 Sina səhrasında, birinci ayın on dördüncü günündə, axşamçağı Pasxa
bayramını keçirtdilər. İsrail övladları Rəbbin Musaya əmr etdiyi hər şeyi yerinə
yetirdilər.
6 Ölüyə toxunub murdar olan adamlar vardı ki, o gün onlar Pasxa
bayramını keçirə bilmədilər. Həmin gün bu adamlar Musa və Harunun yanına
gəlib
7 belə dedilər: «Ölüyə görə biz murdarıq, nə üçün biz başqa İsrail övladları
kimi Rəbbə qurban təqdim etməkdən məhrum olaq?»
8 Musa onlara dedi: «Dayanın, görüm Rəbb sizin barədə nə əmr edəcək».
9 Rəbb Musaya dedi:
10 «İsrail övladlarına belə de: “Əgər sizdən yaxud nəslinizdən bir nəfər ölüyə
toxunub murdar olarsa yaxud uzaq yolda olarsa, yenə də Rəbbin Pasxa
bayramını keçirtsin.
11 İkinci ayın on dördüncü günü axşamçağı Pasxa bayramını qeyd etsinlər.
Pasxa qurbanını mayasız çörək və acı göyərti ilə yesinlər.
12 * Ondan sabaha qədər heç nə qalmasın və bir sümük belə qırılmasın.
Pasxaya aid olan bütün qanunları icra etsinlər.
13 Amma kim ki pakdır, uzaq yolda deyil və Pasxanı keçirmirsə, öz
xalqı arasından qovulsun; çünki təyin olunan vaxtda Rəbbin təqdimini
gətirməmişdir, o adam günahının cəzasını çəksin.
14 Əgər sizinlə yaşayan bir yadelli Rəbbin Pasxa bayramını keçirmək
istəyirsə, Pasxanı qaydalarına və hökmlərinə görə keçirsin; həm yadelli üçün,
həm də yerli əhali üçün qayda bir olsun”».

Məskən üzərindəki bulud
(Çıx. 40:34-38)

15 Məskənin qurulduğu gün məskəni, Şəhadət çadırını bulud bürüyərdi;
axşamdan səhərə qədər məskənin üzərindəki bulud alova oxşayırdı.
16 Daima belə oldu. Məskəni bürüyən bulud gecələr oda oxşayırdı.
17 * Bulud çadırın üzərindən qalxan zaman İsrail övladları köç edərdilər; əgər
bulud harada dayanardısa, İsrail övladları da orada düşərgə salardılar.

---

* **9:1** Çıx. 12:1-13 * **9:12** Çıx. 12:46; Zəb. 34:20; Yəh. 19:36 * **9:17** Çıx. 40:36

18 Onlar Rəbbin əmrinə görə yola düşər və Rəbbin əmrinə görə də məskən
salardılar. Nə vaxt bulud məskənin üzərində dayanardısa, onlar düşərgə
saldıqları yerdə qalardılar.
19 Bulud uzun müddət çadırın üzərində dayananda İsrail övladları Rəbbin
buyruğuna riayət edərdilər.
20 Bəzən bulud məskənin üzərində bir neçə gün görünərdi; onlar Rəbbin
əmrinə görə düşərgə saldıqları yerdə qalar, yenə Rəbbin əmrinə görə yola
düşərdilər.
21 Bəzən də bulud axşamdan səhərə kimi dayanırdı; səhər erkən bulud
qalxdıqda yola düşərdilər. İstər gecə, istər gündüz olsun bulud qalxanda yola
düşərdilər.
22 İstər iki gün olsun, istər bir ay və yaxud bir il, bulud məskən üzərində
dayanıb qalanda İsrail övladları düşərgə saldıqları yerdə qalar, köç etməzdilər.
Lakin qalxan zaman yola düşərdilər.
23 Rəbbin əmrinə görə düşərgə salardılar və Rəbbin əmrinə görə də yola
düşərdilər. Musa vasitəsilə verdiyi əmrə görə Rəbbin buyruğuna riayət
edərdilər.

10

İki gümüş kərənay

1 Rəbb Musaya belə dedi:
2 «Özünə yastılanmış gümüşdən iki kərənay düzəlt. Bunları icmanı çağırmaq
və düşərgədəkilərin köçməsi üçün işlət.
3 İki kərənay birdən çalınarsa, bütün icma sənin yanına, Hüzur çadırının
girişinə toplansın.
4 Əgər tək biri çalınarsa, rəhbərlər, İsrailin tayfa başçıları sənin yanına
toplansınlar.
5 Yüksək səslə çalınanda şərqi düşərgədəkilər yola düşsünlər.
6 Yenə də yüksək səslə çalınanda cənubi düşərgədəkilər yola düşsünlər. Onları
yola salmaq üçün yüksək səslə çalınsın.
7 Camaatı toplamaq lazım olanda çalın, amma yüksək səslə çalmayın.
8 Kərənayları Harun oğulları olan kahinlər çalsınlar. Bu, nəsildən-nəslə sizin
üçün əbədi qayda olsun.
9 Sizi torpağınızda sıxışdıran düşmənə qarşı döyüşə çıxanda kərənayları
yüksək səslə çalın ki, Allahınız Rəbbin yadına düşüb düşmənlərinizdən xilas
olasınız.
10 Şad gününüzdə, bayramlarınızda və Təzə Ay mərasimində yandırma
qurbanlarınızı və ünsiyyət qurbanınızı verərkən kərənay çalın; Allahınızın
qarşısında bu sizin üçün bir xatirə olsun. Allahınız Rəbb Mənəm».

İsrail övladları Sinanı tərk edirlər

11 İkinci ilin ikinci ayında, ayın iyirminci günündə Şəhadət məskəninin
üzərindən bulud çəkildi.
12 İsrail övladları köçlərinə görə Sina səhrasından yola düşdülər. Bulud Paran
səhrasında dayandı.
13 İlk dəfə olaraq Musa vasitəsilə Rəbbin əmrinə görə yola düşdülər.
14 Öncə Yəhuda ordu dəstələri öz bayraqları altında yola düşdülər. Bu orduya
Amminadav oğlu Naxşon rəhbərlik edirdi.
15 İssakar qəbiləsinin ordusuna Suar oğlu Netanel rəhbərlik edirdi.
16 Zevulun qəbiləsinin ordusuna isə Xelon oğlu Eliav rəhbərlik edirdi.

17 Məskən söküləndə məskəni daşıyan Gerşon övladları və Merari övladları
yola düşdülər.
18 Ruven ordu dəstələri öz bayraqları altında yola düşdülər. Onlara Şedeur
oğlu Elisur rəhbərlik edirdi.
19 Şimeon qəbiləsinin ordusuna Surişadday oğlu Şelumiel rəhbərlik edirdi.
20 Qad qəbiləsinin ordusuna Deuel oğlu Elyasaf rəhbərlik edirdi.
21 Müqəddəs əşyaları daşıyan Qohatlılar yola düşdülər; onlar gələnədək o
birilər məskəni qurardılar.
22 Efrayim ordu dəstələri öz bayraqları altında yola düşdülər. Onlara
Ammihud oğlu Elişama rəhbərlik edirdi.
23 Menaşşe qəbiləsinin ordusuna Pedahsur oğlu Qamliel rəhbərlik edirdi.
24 Binyamin qəbiləsinin ordusuna isə Gidoni oğlu Avidan rəhbərlik edirdi.
25 Ən axırda isə Dan ordu dəstələri öz bayraqları altında yola düşdülər. Bu
orduya Ammişadday oğlu Axiezer rəhbərlik edirdi.
26 Aşer qəbiləsinin ordusuna Okran oğlu Pagiel,
27 Naftali qəbiləsinin ordusuna Enan oğlu Axira rəhbərlik edirdi.
28 İsrail ordu dəstələri bu nizamla yola düşərdilər.
29 Musa qayınatası Midyanlı Reuel oğlu Xovava dedi: «Rəbbin “sizə
verəcəyəm” dediyi yerə yola düşürük, bizimlə gəl, biz sənə yaxşılıq edərik.
Çünki Rəbb İsrailə yaxşılıq edəcəyinə söz verib».
30 Xovav ona dedi: «Gedə bilmərəm. Mən öz torpağıma və qohum-əqrəbamın
yanına gedəcəyəm».
31 Musa dedi: «Xahiş edirəm, bizi tərk etmə, çünki səhrada düşərgə sala-
cağımız yerləri sən bilirsən. Bizə bələdçilik et.
32 Bizimlə getsən, Rəbbin bizə edəcəyi yaxşılığı biz də sənə edərik».
33 İsrail övladları Rəbbin dağından ayrılıb üç gün yol getdilər. Rəbbin Əhd
sandığı da üç gün onların önündə getdi ki, dincələcəkləri yeri onlara göstərsin.
34 Düşərgə saldıqları yerdən yola düşdükləri vaxt Rəbbin buludu gündüz
onların üzərində idi.
35 * Sandıq yola düşəndə Musa deyirdi:
«Ya Rəbb qalx!
Qoy düşmənlərin dağılsın,
Sənə nifrət edənlər Sənin hüzurundan qaçsın».
36 Sandıq dayananda belə deyirdi:
«Ya Rəbb, İsrail tayfalarının on minlərinin yanına qayıt».

11

Rəbbin göndərdiyi od və bildirçinlər

1 Camaat çəkdiyi sıxıntıdan Rəbbə şikayət etdi. Rəbb bunu eşidəndə qəzəbi
alovlandı. Rəbbin odu onların arasında yandı və düşərgə ətrafındakıların
bəzilərini məhv etdi.
2 Camaat Musaya fəryad etdi. Musa Rəbbə yalvardı və od söndü.
3 O yerin adı Tavera * qoyuldu, çünki onların arasında Rəbbin odu yanırdı.
4 * Xalqın arasında olan alçaq yadellilərin iştahası ifrat dərəcədə artdı. İsrail
övladları da yenə ağlayıb dedilər: «Kaş ki yeməyə ətimiz olaydı!
5 Misirdə müftə yediyimiz balıqları, xiyarları, qarpızları, kəvərləri, soğanları
və sarımsaqları yadımıza salırıq.

* **10:35** Zəb. 68:1 * **11:3** *Tavera* – ibrani dilində *yanğın.* * **11:4** 1Kor. 10:6

6 Ancaq indi iştahamız küsüb, yeməyə mannadan başqa bir şey görmürük».
7 * Manna görünüşcə keşniş toxumu kimi idi, rəngi də mirvari rəngində idi.
8 Camaat dolaşar və onu yığıb dəyirmanda üyüdər yaxud da həvəngdə döyərdilər. Qazanda qaynadaraq kökə düzəldərdilər. Onun dadı zeytun yağı ilə bişirilmiş yeməklərə oxşayırdı.
9 * Manna gecə düşərgə üzərinə düşən şehlə bərabər düşərdi.
10 Musa xalqın, hər ailənin çadırının qarşısında ağlamaqlarını eşitdi və Rəbbin qəzəbi çox alovlandı. Musa da narazı idi.
11 Ona görə Rəbbə dedi: «Sən nə üçün quluna əzab verdin? Sənin gözündə lütf tapmadığım üçün bu xalqın bütün yükünü mənim üzəriməmi qoyursan?
12 Bütün bu xalqa mənmi hamilə olmuşam? Bunları mənmi doğmuşam? Məgər Sən istəyirsən ki, südəmər uşağı gəzdirən dayə kimi atalarına and içib söz verdiyin torpağa onları qucağımda mən aparım?
13 Bütün bu xalqa yedirtmək üçün əti mən haradan tapım? Çünki onlar mənim qarşımda ağlayaraq "bizə ət ver, yeyək" deyirlər.
14 Bu xalqı mən təkbaşına daşıya bilmərəm, çünki bu mənim üçün çox ağırdır.
15 Əgər mənimlə bu cür davranacaqsansa, gözündə lütf tapdımsa, onda nə olar, məni öldür ki, belə əzabı görməyim».
16 Rəbb Musaya dedi: «Mənə xalq arasında rəhbər və mötəbər saydığın İsrail ağsaqqallarından yetmiş nəfər topla. Onları Hüzur çadırına gətir və qoy sənlə dursunlar.
17 Mən enərək orada sənlə danışacağam. Səndə olan Ruhdan götürüb onlara verəcəyəm ki, xalqın yükünü sənlə bərabər çəksinlər. Bununla da bu yükü təkbaşına daşımayacaqsan.
18 Xalqa de ki, sabah üçün özlərini pak etsinlər, çünki ət yeyəcəklər. "Kaş ki ətimiz olaydı! Misirdə halımız yaxşı idi" deyərək bərkdən ağladınız. Bunu Rəbb eşitdi. Ona görə Rəbb sizə ət verəcək, yeyəcəksiniz.
19 Nə bir gün, nə iki gün, nə beş gün, nə on gün, nə də iyirmi gün yeyəcəksiniz.
20 Düz bir ay, burnunuzdan gələnə qədər, iyrənənə qədər yeyəcəksiniz; çünki aranızda olan Rəbbi rədd etdiniz və Onun qarşısında "nə üçün Misirdən çıxdıq?" deyərək ağladınız».
21 Musa dedi: «Arasında olduğum bu xalqda altı yüz min piyada vardır və Sən deyirsən: "Mən onlara bir aylıq yemək üçün ət verəcəyəm".
22 Bütün qoyun-keçi və mal-qara kəsilərsə, onlar doyarmı? Dənizin bütün balıqları tutularsa, onlar doyarmı?»
23 Rəbb Musaya dedi: «Məgər Rəbbin əli qısaldımı? İndi görəcəksən sənə dediklərim yerinə yetir ya yox».
24 Musa çıxdı və Rəbbin sözünü xalqa çatdırdı. Xalqın ağsaqqallarından yetmiş nəfəri topladı və çadırın ətrafında dayandırdı.
25 Rəbb buludda endi və Musa ilə danışdı. Ondakı Ruhdan götürüb yetmiş nəfər ağsaqqallara verdi; onların üzərinə Ruh çökən zaman peyğəmbərlik etdilər, amma sonra etmədilər.
26 Düşərgədə iki adam qalmışdı, birinin adı Eldad və o birinin adı Medad idi. Onlar yazılan yetmiş nəfər arasında idilər, lakin çadıra getməmişdilər. Ruh onların da üzərinə çökdü və onlar düşərgədə peyğəmbərlik edirdilər.
27 Bir gənc qaçaraq Musaya xəbər verib dedi: «Eldad və Medad düşərgədə peyğəmbərlik edirlər».
28 Gəncliyindən bəri Musanın köməkçisi olan Nun oğlu Yeşua «ağam Musa, onlara qadağan et» deyib fikrini bildirdi.

* **11:7** Çıx. 16:31 * **11:9** Çıx. 16:13-15

29 Musa ona cavab verdi: «Sən mənə görəmi qısqanırsan? Kaş Rəbbin bütün
xalqı peyğəmbər olaydı və Rəbb onlara Ruhunu verəydi!»
30 Sonra Musa və İsrail ağsaqqalları düşərgəyə qayıtdılar.
31 Rəbb dənizdən bildirçin gətirən bir külək əsdirdi. Külək bildirçinləri
düşərgənin hər istiqamətindən bir günlük yol qədər uzaqlığa, yerin üzərindən
iki qulac qədər hündürlüyə saldı.
32 Bütün o gün, o gecə və ertəsi gün camaat çıxıb bildirçinləri yığdı. Ən az
yığan on xomer yığdı. Bildirçinləri özləri üçün düşərgənin ətrafına sərirdilər.
33 Amma əti hələ dişləri arasında çeynəməmişdən əvvəl xalqa qarşı Rəbbin
qəzəbi alovlandı, Rəbb onları şiddətli vəba ilə cəzalandırdı.
34 O yerin adı Qivrot-Hattaava† qoyuldu, çünki iştahası başqa yemək
çəkənlər orada basdırıldı.
35 Camaat Qivrot-Hattaavadan Xaserota köçüb orada qaldı.

12

Məryəmin cəzalanması

1 Məryəm ilə Harun Kuşlu qadından ötrü Musadan giley edirdilər. Çünki
Musa özünə arvad olaraq həmin Kuşlu qadını almışdı.
2 Onlar dedilər: «Rəbb yalnız Musa vasitəsiləmi danışdı? Bizim vasitəmizlə
də danışmadımı?» Rəbb bunu eşitdi.
3 Musa yer üzündə yaşayan bütün adamlardan daha itaətkar bir insan idi.
4 Rəbb bir anlıq Musaya, Haruna və Məryəmə dedi: «Üçünüz də Hüzur
çadırına gəlin». Üçü də oraya getdilər.
5 O zaman Rəbb bulud dirəyində endi və çadırın girişində durub Harunla
Məryəmi çağırdı; hər ikisi önə çıxanda
6 Rəbb onlara dedi:
«İndi sözlərimi dinləyin;
Əgər aranızda bir peyğəmbər varsa,
Mən Rəbb görüntüdə ona Özümü bildirərəm,
Yuxuda onunla danışaram.
7 * Qulum Musa isə elə deyil,
O bütün evimdə sadiqdir.
8 Mən onunla müəmmalarla deyil,
Üzbəüz açıq danışaram və
O, Rəbbin surətini görür.
Nə üçün qorxmayaraq qulum Musadan gileyləndiniz?»
9 Rəbb onlara bərk qəzəbləndi və oradan getdi.
10 Bulud çadırın üzərindən çəkiləndə Məryəm cüzama tutulmuş, qar kimi
ağarmışdı. Harun Məryəmə baxdıqda gördü ki, o cüzama tutulub.
11 Harun Musaya dedi: «Ey ağam, rica edirəm ki, axmaqlıq və günah
işlədiyimizə görə bizi bu cəzanı çəkməyə qoyma.
12 Rica edirəm, qoyma ki onun bədəni ananın bətnindən çıxan ölü doğulmuş
uşağın yarı çürümüş bədəninə bənzəsin».
13 Musa Rəbbə fəryad edib dedi: «Yalvarıram, ay Allah, ona şəfa ver!»
14 * Rəbb Musaya dedi: «Əgər atası onun üzünə tüpürmüş olsaydı, yeddi gün
gözdən düşməyəcəkdimi?»

---

† **11:34** *Qivrot-Hattaava* – ibrani dilində *həsrət qəbirləri.* * **12:7** İbr. 3:2,5 * **12:14** Say. 5:2-3

15 Məryəm yeddi gün düşərgədən kənar yerdə saxlandı. O geri gətirilənə
qədər camaat köçmədi.
16 Ondan sonra camaat Xaserotdan yola düşdü və Paran səhrasında düşərgə
saldılar.

13

Kənan ölkəsinə nəzər salma
(Qanun. 1:19-33)

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına verəcəyim Kənan torpağına nəzər salmağa adamlar
göndər; ataların hər qəbiləsindən bir rəhbər göndər».
3 Musa Rəbbin əmrinə görə Paran səhrasından onları göndərdi; hamısı İsrail
övladlarının başçılarındandır.
4 Adları bunlardır:
Ruven qəbiləsindən Zakkur oğlu Şammua;
5 Şimeon qəbiləsindən Xori oğlu Şafat;
6 Yəhuda qəbiləsindən Yefunne oğlu Kalev;
7 İssakar qəbiləsindən Yusif oğlu İqal;
8 Efrayim qəbiləsindən Nun oğlu Huşə;
9 Binyamin qəbiləsindən Rafu oğlu Palti;
10 Zevulun qəbiləsindən Sodi oğlu Qaddiel;
11 Yusif qəbiləsindən, yəni Menaşşe qəbiləsindən Susi oğlu Qaddi;
12 Dan qəbiləsindən Gemalli oğlu Ammiel;
13 Aşer qəbiləsindən Mikael oğlu Setur;
14 Naftali qəbiləsindən Vofsi oğlu Naxbi;
15 Qad qəbiləsindən Maki oğlu Geuel.
16 Ölkəni nəzərdən keçirmək üçün Musanın göndərdiyi adamların adları
belədir: Musa Nun oğlu Huşəyə Yeşua adını verdi.
17 Musa onları Kənan torpağını nəzərdən keçirmək üçün göndərərkən dedi:
«Bu yoldan Negevə gedin və dağlığa çıxın.
18 Ölkənin necə olduğunu görün. Orada yaşayan xalq güclümü, zəifmi, azmı,
çoxmu?
19 Yaşadıqları ölkə necə, yaxşımı, pismi? Şəhərləri necə, hasarlımı, is-
tehkamsızmı?
20 Torpaq necə, münbitmi, məhsulsuzmu? Orada ağac varmı, yoxsa yox?
Əlinizdən gələni edib ölkənin meyvəsindən gətirin». O zaman üzüm yetişən
mövsüm idi.
21 Onlar yola düşdülər və Zin səhrasından Xamat keçidindəki Rexova qədər
ölkəni nəzərdən keçirdilər.
22 Negevə çıxdılar və Xevrona çatdılar; orada Anaqlı Aximan, Şeşay və
Talmay yaşayırdı. Xevron Misirdəki Soan şəhərindən yeddi il əvvəl tikilmişdi.
23 Eşkol vadisinə çatanda bir salxım üzümü olan bir tənək budağı kəsdilər və
adamların ikisi bir neçə nar və əncirlə birlikdə tənək budağını aralarında bir
şüvüldə aparırdılar.
24 İsrail oğullarının oradan kəsdikləri salxıma görə o yerə Eşkol * vadisi
deyildi.
25 Qırx gündən sonra ölkəni nəzərdən keçirib qayıtdılar.

* **13:24** *Eşkol* – ibrani dilində *salxım.*

26 Paran səhrasındakı Qadeşə, Musa ilə Harunun və bütün İsrail övladlarının
icmasının yanına gəldilər. Onlara və bütün icmaya xəbər gətirdilər, sonra
ölkənin meyvələrini onlara göstərdilər.
27 Musaya belə izah edərək dedilər: «Bizi göndərdiyin ölkəyə çatdıq.
Həqiqətən də, orada süd və bal axır. Budur o torpağın meyvələri!
28 Lakin orada yaşayan xalq çox güclüdür. Şəhərlər istehkamlı və çox
böyükdür. Hətta orada Anaqlıları gördük.
29 Negev məntəqəsində Amaleqlilər, dağlıqda Xetlilər, Yevuslular və Emor-
lular, dəniz kənarında və İordan çayı sahilində isə Kənanlılar yaşayırlar».
30 Kalev Musanın önündə camaatı sakitləşdirib dedi: «Gedib oranı ələ keçirək.
Çünki biz mütləq onların öhdəsindən gələrik».
31 Onunla gedən adamlar isə dedilər: «O xalqa hücum edə bilmərik, çünki
onlar bizdən güclüdürlər».
32 Nəzərdən keçirdikləri torpaq haqqında İsrail övladlarına pis xəbər gətirib
dedilər: «Gözdən keçirmək üçün içindən keçdiyimiz torpaq öz əhalisinin başını
yeyən torpaqdır və orada gördüyümüz hər kəs uca boyludur.
33 Orada nəhəng adamların nəslindən olan Anaqlıları gördük. Onların
yanında özümüzü çəyirtkə boyda hiss etdik, onlara da elə göründük».

14

Xalqın üsyanı

1 Bütün icma uca səslə fəryad qoparıb gecə boyu ağladı.
2 İsrail övladları Musaya və Haruna qarşı deyindilər; bütün icma onlara
dedi: «Kaş Misir torpağında ya da bu səhrada öləydik!
3 Nə üçün Rəbb bizi bu torpağa aparır? Yəni biz qılıncla qırılaq? Arvad-
larımız və uşaqlarımız əsir olacaqlar. Misirə qayıtmaq bizim üçün daha yaxşı
olmazdımı?»
4 Sonra bir-birlərinə dedilər: «Özümüzə başçı seçək və Misirə qayıdaq».
5 O zaman Musa ilə Harun orada toplanmış bütün İsrail icmasının ca-
maatının önündə üzüstə yerə sərildi.
6 Ölkəyə nəzər salanlardan Nun oğlu Yeşua və Yefunne oğlu Kalev paltar-
larını cırdılar;
7 bütün İsrail övladlarının icmasına belə dedilər: «Nəzərdən keçirmək üçün
içərisindən keçdiyimiz ölkə çox yaxşı bir ölkədir.
8 Əgər Rəbb bizdən razı qalarsa, bizi o ölkəyə aparacaq, süd və bal axan
torpağı bizə verəcək.
9 * Ancaq Rəbbə qarşı üsyankarlıq etməyin. Ölkənin xalqından qorxmayın,
onları məğlub edə bilərik. Müdafiəçiləri onları atıb getmişdir, amma Rəbb
bizimlədir. Onlardan qorxmayın!»
10 Lakin bütün icma «Onları daşqalaq edin!» deyəndə Rəbbin izzəti Hüzur
çadırında bütün İsrail övladlarına göründü.
11 Rəbb Musaya belə dedi: «Nə vaxtadək bu xalq Mənə hörmətsizlik
edəcək? Aralarında etdiyim əlamətləri görə-görə nə vaxta qədər Mənə iman
gətirməyəcəklər?
12 Onları vəba ilə cəzalandıracağam. İrsdən məhrum edəcəyəm. Onlardan
çox böyük və güclü bir milləti səndən törədəcəyəm».
13 * Musa Rəbbə dedi: «O zaman Misirlilər eşidəcək, çünki bu xalqı onların
arasından qüdrətinlə Sən çıxartdın.

* **14:9** İbr. 3:16 * **14:13** Çıx. 32:11-14

14 Bunu ölkənin əhalisinə anladacaqlar. Eşitdilər ki, Sən Rəbb bu xalqın
arasındasan. Çünki, ya Rəbb, Sən onlarla üzbəüz görüşürsən, Sənin buludun
onların üzərində durur. Sən gündüz bulud sütunu və gecə alov sütunu ilə
onlara yol göstərirsən.
15 Əgər bu xalqın hamısını bir nəfər kimi öldürsən, Sənin şöhrətini eşidən
millətlər belə deyəcəklər:
16 "Rəbb and içərək vəd etdiyi ölkəyə bu xalqı apara bilmədiyi üçün onları
səhrada öldürdü".
17 İstəyirəm ki, qoy indi Xudavəndin böyük qüdrəti göstərilsin, necə ki Sən
dedin:
18 * * "Rəbb hədsiz səbirli, bol məhəbbətli, cəzanı və qanunsuzluğu
bağışlayandır, lakin cəzasız da qoymaz, ataların cəzasını üçüncü-dördüncü
nəslə çəkdirər".
19 İstəyirəm ki, Misirdən çıxdıqları gündən bu günə kimi bu xalqı necə
bağışlamısansa, onların günahını böyük məhəbbətinə görə bağışlayasan».
20 Rəbb dedi: «Sənin ricana görə bağışladım,
21 * amma Varlığıma və Rəbbin bütün dünyanı dolduran izzətinə and olsun
ki,
22 izzətimi və Misirdə, eləcə də səhrada etdiyim əlamətləri görüb Məni on
dəfə sınayan, Mənim sözümü dinləməyən bu adamların heç biri
23 atalarına and içərək vəd etdiyim torpağı görməyəcək və Mənə hörmətsizlik
edənlərin heç biri oranı görməyəcək.
24 * Ancaq qulum Kalevdə başqa ruh var. O bütün qəlbi ilə ardımca getdi.
Onu gəzdiyi torpağa aparacağam və onun nəsli oranı irs olaraq alacaq.
25 Amaleqlilər və Kənanlılar dərədə yaşayırlar. Ona görə sabah qayıdın və
Qırmızı dənizin yolu ilə səhraya gedin».
26 Rəbb Musaya və Haruna dedi:
27 «Nə vaxta qədər bu pis icma Mənə qarşı deyinəcək? İsrail oğullarının Mənə
deyinmələrini eşitdim.
28 Onlara de ki, Rəbb deyir: "Varlığıma and olsun ki, Mənə qarşı
dediklərinizin eynisini sizə edəcəyəm.
29 * Meyitləriniz bu səhraya səriləcək. Mənə deyinən iyirmi və ondan yuxarı
yaşda olub siyahıya alınanların hamısı səhrada öləcək,
30 sizi sakin edəcəyimə əlimi qaldırıb and içdiyim torpağa girməyəcəksiniz.
Oraya yalnız Yefunne oğlu Kalev və Nun oğlu Yeşua girəcək.
31 Lakin ‹əsir olacaqlar› dediyiniz uşaqlarınızı oraya aparacağam və sizin
rədd etdiyiniz ölkəni onlar tanıyacaqlar.
32 Sizə gəldikdə isə meyitləriniz bu səhraya səriləcək.
33 * Övladlarınız qırx il səhrada çobanlıq edəcəklər. Nə vaxta qədər ki siz
səhrada məhv olmamısınız, sizin xəyanətinizin acısını çəkəcəklər.
34 Ölkəni nəzərdən keçirdiyiniz günlərin sayına görə qırx gün, hər gün
üçün bir il olmaqla, qırx il günahlarınızın cəzasını çəkəcəksiniz və sizdən üz
döndərdiyimi biləcəksiniz".
35 Mən Rəbb söylədim: "Həqiqətən, Mənə qarşı birləşən bu pis icmaya belə
də edəcəyəm. Bu səhrada ölüb tələf olacaqlar"».

---

* **14:18** Çıx. 34:6; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 103:8; 145:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2 * **14:18** Çıx. 20:5-6; 34:6-7; Qanun. 5:9-10; 7:9-10 * **14:21** İbr. 3:18 * **14:24** Yeşua 14:9-12 * **14:29** 1Kor. 10:5; İbr. 3:17 * **14:33** Həv. 7:36; 13:17-18

36 Musanın ölkəni nəzərdən keçirmək üçün göndərdiyi adamlar qayıdıb ölkə
haqqında pis xəbər gətirərək bütün icmanın Rəbbə qarşı deyinməsinə səbəb
oldular.
37 Ölkə haqqında pis xəbər gətirənlər Rəbbin önündə vəbadan öldü.
38 Ölkəni nəzərdən keçirmək üçün gedənlərdən yalnız Nun oğlu Yeşua və
Yefunne oğlu Kalev sağ qaldılar.
39 Musa bu sözləri bütün İsrail övladlarına danışdı və xalq çox kədərləndi.
40 Onlar səhər tezdən qalxıb dağın təpəsinə çıxaraq dedilər: «Günah etmişik,
indi Rəbbin vəd verdiyi yerə çıxırıq».
41 Musa dedi: «Nə üçün Rəbbin əmrinə qarşı çıxırsınız? Bunu bacara
bilməzsiniz.
42 Döyüşə çıxmayın, çünki Rəbb aranızda deyil. Düşmənlərinizə məğlub
olacaqsınız.
43 Çünki Amaleqlilər və Kənanlılar orada önünüzdədir və qılıncla öləcəksiniz;
madam ki Rəbbin ardınca getməkdən vaz keçdiniz, Rəbb sizinlə bərabər
olmayacaq».
44 Ancaq onlar özlərinə güvənərək dağlığın ən yüksək təpəsinə çıxdılar. Lakin
nə Rəbbin Əhd sandığı, nə də Musa düşərgədən ayrılmadı.
45 O zaman həmin dağlıqda yaşayan Amaleqlilər və Kənanlılar enib onlara
hücum etdilər və Xorma şəhərinədək qovub məğlubiyyətə uğratdılar.

15

Qurban haqqında qanunlar

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına belə söylə: “Sakin olmaq üçün sizə verəcəyim torpağa
girib yaşadığınız vaxt
3 əgər kimsə Rəbbin xoşuna gələn ətri təqdim etmək üçün yandırma qurbanı,
əhd qurbanı, könüllü qurban yaxud bayram qurbanı olaraq mal-qaradan
yaxud qoyun-keçidən Rəbb üçün yandırma təqdimi versə,
4 Rəbbə qurban gətirən adam taxıl təqdimi kimi dörddə bir hin zeytun yağı
ilə yoğrulmuş efanın onda biri qədər narın un gətirsin.
5 Yandırma qurbanı yaxud digər növlü qurban üçün hər bir quzuya tökülən
içmə təqdimi olaraq dörddə bir hin şərab hazırlayın.
6 Qoç üçün taxıl təqdimi kimi hinin üçdə biri qədər zeytun yağı ilə yoğrulmuş
efanın onda iki hissəsi qədər narın un və
7 içmə təqdimi kimi hinin üçdə biri qədər şərab hazırlayın. Bunları Rəbbin
xoşuna gələn ətir olaraq təqdim edin.
8 Rəbbə yandırma qurbanı, əhd qurbanı və yaxud ünsiyyət qurbanı kimi bir
buğa kəsərkən
9 buğa ilə birlikdə taxıl təqdimi kimi yarım hin zeytun yağı ilə yoğrulmuş
efanın onda üçü qədər narın un gətirin.
10 İçmə təqdimi kimi yarım hin şərab təqdim edin. Bu, Rəbbin xoşuna gələn
ətir – yandırma təqdimidir.
11 Hər buğa, qoç, quzu və yaxud keçi belə hazırlansın.
12 Nə qədər heyvan kəssəniz, hər biri ilə birlikdə eyni təqdimi gətirin.
13 Hər bir yerli İsrail övladı Rəbbin xoşuna gələn ətri – yandırma təqdimini
gətirərkən bu şeyləri belə etsin.
14 Müvəqqəti yaxud nəsildən-nəslə aranızda yaşayan yadelli Rəbbin xoşuna
gələn ətri – yandırma təqdimini gətirərkən eynilə sizin etdiyiniz kimi etsin.

15 Ey camaat, sizin üçün də, sizinlə yaşayan yadelli üçün də qayda birdir,
nəsillər boyu daimi qaydadır, çünki Rəbb sizə də, yadellilərə də bir gözlə baxır.
16 * Sizin üçün də, sizinlə yaşayan yadellilər üçün də eyni qanun və eyni
hökm olmalıdır"».
17 Rəbb Musaya belə dedi:
18 «İsrail övladlarına belə söylə: "Mən sizi aparacağım torpağa girib
yaşadığınız vaxt
19 torpağın çörəyindən yeyəndə onun müəyyən hissəsini Rəbbə qaldırma
təqdimi kimi verin.
20 İlk xəmirinizdən bir yastı kökə gətirin, bunu xırmanınızın qaldırma
təqdimi kimi verin.
21 İlk xəmirinizdən edilən bu qaldırma təqdimini nəsildən-nəslə qədər Rəbbə
verin.

Bilmədən işlənən günaha görə təqdim

22 Əgər səhv edib Rəbbin Musaya buyurduğu əmrlərin birinə –
23 Rəbbin əmr etdiyi gündən başlayaraq nəsildən-nəslə Musa vasitəsilə sizə
buyurduğu hər hansı bir şeyə əməl etmirsinizsə
24 bu iş səhvən İsrail icması tərəfindən bilmədən edilirsə, onda bütün icma
Rəbbin xoşuna gələn ətir olaraq qaydaya görə taxıl və içmə təqdimləri ilə
birlikdə yandırma qurbanı olaraq bir buğa və günah qurbanı olaraq bir təkə
gətirsin.
25 Kahin bütün İsrail övladlarının icması üçün kəffarə etsin. Beləcə onlar
bağışlanacaqlar, çünki səhv olmuşdur və bu səhv üçün də Rəbb üçün yandırma
təqdimi olan qurbanlarını və Onun hüzurunda günah qurbanlarını gətirmişlər.
26 Bütün İsrail icması və aralarında yaşayan yadellilər bağışlanacaq, çünki
bütün xalq bilmədən səhv etmişdir.
27 * Əgər bir nəfər bilmədən günah edərsə, qoy günah qurbanı olaraq birillik
dişi keçi gətirsin.
28 Kahin bilmədən günah işlədən adam üçün Rəbbin önündə kəffarə etsin ki,
o bağışlansın. Kəffarə edilən adam bağışlanacaq.
29 İsrail övladları arasında yerli olsun ya da yadelli olsun, bilmədən günah
edənlər üçün qoy qanun bir olsun.
30 Lakin əgər yerli ya yadelli qəsdən günah işlətsə, Rəbbə küfr etmişdir və
xalqı arasından qovulsun.
31 Çünki o, Rəbbin sözünə xor baxıb və Onun əmrini pozub. Belə adam
mütləq qovulsun və öz cəzasını çəksin"».

Şənbə gününü pozan adam

32 İsrail övladları səhrada olarkən Şənbə günündə odun yığan bir adama rast
gəldilər.
33 Odun toplayan adamla rastlaşanlar onu Musanın, Harunun və bütün
icmanın qarşısına gətirdilər.
34 O adamı həbs etdilər, çünki onunla nə edəcəkləri hələ qərara alınmamışdı.
35 Rəbb Musaya dedi: «Bu adam öldürülməlidir; qoy bütün icma onu
düşərgədən kənara aparsın və daşqalaq edərək öldürsün».
36 İcma o adamı düşərgədən kənara çıxarıb Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi
daşqalaq edərək öldürdü.

Qotazlar

---

* **15:16** Lev. 24:22 * **15:27** Lev. 4:27-31

37 Rəbb Musaya belə dedi:
38 * «İsrail övladlarına de ki, nəsildən-nəslə geyimlərinin ətəklərinə dörd tərəfdən qotaz tiksinlər. Hər qotazın üzərinə bənövşəyi qaytan salsınlar.
39 Bu qotazlara baxanda Rəbbin bütün əmrlərini xatırlayın və onlara əməl edin; öz ürəyinizin və gözlərinizin istəklərinə qapılıb Mənə xəyanət etməyin.
40 O zaman bütün əmrlərimi yadda saxlayıb yerinə yetirəcəksiniz və Allahınızın hüzurunda müqəddəs olacaqsınız.
41 Allahınız olmaq üçün sizi Misir torpağından çıxaran Allahınız Rəbb Mənəm. Bəli, Allahınız Rəbb Mənəm!»

16

Qorah, Datan və Aviramın etirazı

1 * Levi oğlu Qohat oğlu İshar oğlu Qorah qürurlanıb Ruven nəslindən Eliav oğulları Datan ilə Aviram və Pelet oğlu On ilə birlikdə
2 Musaya qarşı üsyan qaldırdılar. İsrail övladlarından icmada seçilmiş və ad qazanmış iki yüz əlli nəfər icma rəhbəri onlara qoşuldu.
3 Birlikdə toplanaraq Musa ilə Haruna qarşı çıxdılar və onlara dedilər: «Artıq bəsdir! Çünki bütün icmanın hamısı müqəddəsdir və Rəbb onların arasındadır. Nə üçün siz özünüzü Rəbbin camaatından üstün tutursunuz?»
4 Musa bunu eşidib üzüstə yerə sərildi.
5 Sonra Qorah ilə bütün yoldaşlarına dedi: «Səhər Rəbb kimin Ona məxsus, kimin müqəddəs olduğunu göstərəcək və həmin adamın Öz hüzuruna girməsinə izin verəcək. Rəbbin seçdiyi adam hüzuruna girməsinə izin verdiyi adamdır.
6 Ey Qorah və bütün yoldaşları, özünüz üçün buxurdanlar alın;
7 səhəri gün Rəbbin hüzurunda onların içinə közərmiş kömür və buxur qoyun. Beləliklə, Rəbb kimi seçibsə, müqəddəs olan o olacaqdır. Ey Levililər, artıq bəsdir!»
8 Musa Qoraha bunu da söylədi: «Ey Levililər, mənə qulaq asın!
9 İsrailin Allahı sizi İsrail icmasından seçib Öz hüzuruna gəlməniz üçün imkan yaratdı ki, Rəbbin məskənində iş görəsiniz və icmanın önündə duraraq onlara xidmət edəsiniz.
10 Sizə və bütün Levili qardaşlarınıza Öz hüzuruna girmə səlahiyyətini verdi. Bu sizə azmı gəlir? İndi kahinliyi də istəyirsiniz?
11 Deməli, ey Qorah, sən və bütün yoldaşların belə toplanaraq Rəbbə qarşı çıxırsınız. Harun kimdir ki, ona qarşı deyinirsiniz?»
12 Musa Eliav oğulları Datanı və Aviramı çağırtdırdı və onlar dedi: «Gəlməyəcəyik!
13 Bizi səhrada öldürmək üçün süd və bal axan ölkədən çıxardığın bəs deyil, hələ özünü üzərimizdə başçı etmək istəyirsən?
14 Bundan başqa, bizi süd və bal axan bir ölkəyə gətirmədin, irs olaraq bizə tarlalar və bağlar vermədin. Bu adamların gözündən pərdə asmaq istəyirsən? Gəlməyəcəyik!»
15 Musa çox qəzəblənib Rəbbə dedi: «Onların təqdimlərinə əhəmiyyət vermə; onlardan bir eşşək belə, almadım və onların heç birinə pislik etmədim».
16 Musa Qoraha dedi: «Sən və bütün yoldaşların, sabah Rəbbin hüzurunda olun – sən, onlar və Harun.

* **15:38** Qanun. 22:12 * **16:1** Yəhd. 11

17 Hər biriniz öz buxurdanınızı götürüb üzərinə buxur qoyun. Sonra iki yüz
əlli nəfərin hər biri buxurdan götürüb Rəbbin hüzuruna gətirsin. Sən və Harun
da buxurdanınızı gətirin».
18 Hər kəs öz buxurdanını götürüb içinə közərmiş kömür və buxur qoydu.
Sonra Musa və Harunla birgə Hüzur çadırının girişində durdular.
19 Qorah Musa ilə Haruna qarşı çıxmaq üçün bütün yoldaşlarını Hüzur
çadırının girişinə toplayanda Rəbbin izzəti bütün icmaya göründü.

20 Rəbb Musaya və Haruna dedi:

21 «Bu icmadan ayrılın ki, onları bir an içində məhv edim».

22 Onlar üzüstə yerə sərildilər: «Ey Allah, bütün bəşərə ruh verən Allah! Bir
adamın günahına görə bütün icmayamı qəzəblənirsən?»
23 Rəbb Musaya dedi:
24 «İcmaya de: "Qorah, Datan və Aviramın məskənlərinin ətrafından
çəkilin!"»

25 Musa qalxıb Datanla Aviramın yanına getdi. İsrailin ağsaqqalları da onun
ardınca getdilər.
26 Musa icmaya xəbərdarlıq edib dedi: «Nə olar, bu pis adamların
məskənlərindən uzaqlaşın və onlara aid olan heç bir şeyə toxunmayın. Yoxsa
onların bütün günahlarına görə siz məhv olarsınız».
27 Hamı Qorah, Datan və Aviramın məskənlərindən uzaqlaşdı. Datanla
Aviram, arvadları, oğulları və körpə uşaqları ilə çıxıb çadırlarının girişində
durdular.
28 Musa dedi: «Bütün bu işləri etmək üçün məni Rəbbin göndərdiyini,
özbaşına hərəkət etmədiyimi bununla biləcəksiniz.
29 Əgər bu adamlar hər kəsin öldüyü kimi ölsələr və yaxud hər kəsin başına
gələn təcrübələrdən keçsələr, o halda Rəbb məni göndərməmişdir.
30 Lakin Rəbb yeni bir şey etsə, yer ağzını açaraq onları və onlara aid olan
hər şeyi udsa, onlar ölülər diyarına diri-diri ensələr, bu adamların Rəbbi təhqir
etdiklərini anlayacaqsınız».

31 Musa bütün bu şeyləri danışıb qurtaran kimi onların altındakı yer yarıldı.
32 Yer ağzını açdı, onları, ailələrini, Qoraha aid olan bütün adamları və
bütün mallarını uddu.
33 Onlar və onlara aid olanların hamısı diri-diri ölülər diyarına endilər. Yer
üzərlərinə qapandı və camaat arasından yox oldular.
34 Onların ətrafında olan bütün İsrail övladları onların fəryadını eşidib «Yer
bizi də udmasın!» deyərək qaçışdılar.
35 Rəbbin hüzurundan od çıxdı və buxur təqdim edən iki yüz əlli nəfəri məhv
etdi.

36 Rəbb Musaya dedi:

37 «Kahin Harun oğlu Eleazara de, buxurdanları yanmış adamların
üstündən götürsün, sən isə közləri kənara dağıt, çünki buxurdanlar
müqəddəsdir.
38 Öz həyatı bahasına günah edən bu adamların buxurdanlarından qurban-
gah üçün örtük olaraq lövhələr düzəltsinlər. Çünki buxurdanlar Rəbbə təqdim
edildiyi üçün müqəddəsdir. Qoy bu, İsrail övladlarına əlamət olsun».
39 Yandırılan adamların təqdim etmiş olduqları mis buxurdanları, kahin
Eleazar Rəbbin Musa vasitəsilə ona dediyi kimi götürüb döydü və onlardan
qurbangahı örtmək üçün lövhələr düzəltdi.

40 Bu, İsrail övladlarına bir xatirədir ki, Harunun nəslindən olmayan
bir kənar şəxs Rəbbin hüzuruna gəlib buxur yandırmasın, yoxsa Qorah və
yoldaşları kimi məhv olar.
41 * Ancaq ertəsi gün bütün İsrail övladlarının icması Musaya və Haruna
qarşı deyinərək dedilər: «Rəbbin xalqını siz öldürdünüz».
42 İcma Musaya və Haruna qarşı çıxmaq üçün toplanıb Hüzur çadırına
yönələndə qəflətən bulud çadırı bürüdü və Rəbbin izzəti göründü.
43 Musa ilə Harun Hüzur çadırının önünə gəldilər.
44 Rəbb Musaya dedi:
45 «Bu icmanın arasından çıxın ki, onları bir anda məhv edim». Musa ilə
Harun üzüstə yerə sərildilər.
46 Sonra Musa Haruna dedi: «Öz buxurdanını götür, içinə qurbangahdan
közərmiş kömür və buxur qoy. Tez icmaya apar, onlar üçün kəffarə et, çünki
Rəbb qəzəbini tökdü. Vəba başladı».
47 Musanın dediyi kimi Harun buxurdanı götürdü və camaatın arasına
qaçdı. Gördü ki, xalq arasında vəba başlamışdır. Buna görə buxuru təqdim
edərək xalq üçün kəffarə etdi.
48 Harun ölülərlə dirilər arasında duranda vəba dayandı.
49 Qorah əhvalatında ölənlərdən başqa vəbadan ölənlər on dörd min yeddi
yüz nəfər idi.
50 Vəba dayandığına görə Harun Musanın yanına Hüzur çadırının girişinə
qayıtdı.

17

Harunun əsası

1 Rəbb Musaya belə dedi:
2 «İsrail övladlarına de və hər qəbilə üçün bir əsa götür. Qəbilə rəhbərlərinin
hər birindən alınan on iki əsa olacaq. Hər birinin adını öz əsasının üzərinə yaz.
3 Harunun adını Levi əsasının üzərinə yaz ki, hər qəbilə başçısı üçün bir əsa
olsun.
4 Əsaları sizinlə görüşdüyüm yerə, Hüzur çadırındakı Şəhadət sandığının
qarşısına qoy.
5 O zaman seçəcəyim adamın əsası tumurcuqlayacaq və İsrail övladlarının
sizə qarşı sürəkli deyinmələrinə son qoyacağam».
6 Musa İsrail övladları ilə danışdı. Onların bütün rəhbərləri ona bir əsa
verdilər. Hər qəbilə rəhbəri üçün biri olmaqla on iki əsa var idi. Harunun
əsası da onların əsaları arasında idi.
7 Musa əsaları Şəhadət çadırında Rəbbin önünə qoydu.
8 * Ertəsi gün Musa Şəhadət çadırına girdi və gördü ki, Levi nəslini təmsil
edən Harunun əsası tumurcuqlayıb. Budur, tumurcuq qönçələnmiş, çiçək
açmış və badam yetişdirmişdi.
9 Musa əsaların hamısını Rəbbin hüzurundan bütün İsrail övladlarının
qarşısına çıxardı. Əsalara baxdılar və hər kəs öz əsasını götürdü.
10 Rəbb Musaya dedi: «Üsyan edənlərə qarşı əlamət olaraq saxlamaq üçün
Harunun əsasını Şəhadət sandığının önünə qoy. Bu onların Mənim üçün
deyinmələrinə son qoyacaq ki, ölməsinlər».
11 Musa Rəbbin əmr etdiyinə əməl etdi.

* **16:41** 1Kor. 10:10 * **17:8** İbr. 9:4

12 İsrail övladları Musaya dedilər: «Yox olacağımız bəllidir! Məhv olacağıq!
Hamımız həlak olacağıq!
13 Rəbbin məskəninə yaxınlaşan hər kəs ölür. Doğrudanmı hamımız
öləcəyik?»

18

Kahinlərlə Levililərin vəzifəsi

1 Rəbb Haruna dedi: «Sən, övladların və atanın nəsli Müqəddəs məkanla
əlaqədar hər hansı bir günah üçün məsuliyyət daşıyacaqsınız. Kahinliklə
əlaqədar günahlar üçün məsuliyyəti yalnız sən və oğulların daşıyacaqsınız.
2 * Atanın qəbiləsi olan Levi qəbiləsinə mənsub olan soydaşlarınızı da özünlə
götür ki, sən və övladların Şəhadət çadırının önündə ikən sənə qoşulub kömək
etsinlər.
3 Sənin qarşında cavabdehlik daşıyaraq çadırın bütün işlərinə baxsınlar.
Ancaq müqəddəs yerin əşyalarına və qurbangaha yaxınlaşmasınlar ki, həm
onlar, həm də siz ölməyəsiniz.
4 Sənə qoşulsunlar və Hüzur çadırının işlərinə, çadırdakı bütün xidmətlərə
cavabdeh olsunlar. Başqa heç kimsə sizə yaxınlaşmamalıdır.
5 Müqəddəs yerə və qurbangaha cavabdeh olun ki, İsrail övladları bir də
qəzəbimə düçar olmasınlar.
6 Budur, Mən İsrail övladları arasından Levili soydaşlarınızı sizə hədiyyə
olaraq seçdim. Onlar Rəbbə Hüzur çadırında xidmət etmək üçün həsr olun-
muşlar.
7 Lakin qurbangaha və pərdənin iç tərəfinə aid olan hər şeyə yalnız sən və
oğulların kahin kimi xidmət edin. Kahinlik xidmətinizi sizə hədiyyə olaraq
verirəm. Sizdən başqa müqəddəs yerə kim yaxınlaşarsa, öldürülsün».

Kahinlə Levililərin payı

8 Rəbb Haruna dedi: «Budur, Mənə gətirilən təqdimlərə nəzarət etməyi sənə
tapşırdım. İsrail övladlarının bütün müqəddəs təqdimlərini əbədi pay olaraq
sənə və övladlarına verirəm.
9 Qurbangahda yandırılmayan ən müqəddəs təqdimlərdən bunlar sənin
olsun: taxıl təqdimləri, günah qurbanları və təqsir qurbanları – Mənə gətirilən
ən müqəddəs təqdimlərin hamısı sənin və övladlarının olsun.
10 Bu ən müqəddəs şeyləri ye. Kişi cinsindən hər kəs onlardan yeyə bilər.
Onları müqəddəs say.
11 Bunlar, İsrail övladlarının xüsusi hədiyyə olaraq gətirdikləri yellətmə
təqdimlərinin hamısı sənindir. Onları sənə və oğullarınla qızlarına əbədi pay
olaraq verdim. Sənin ailəndə pak olan hər kəs onu yeyə bilər.
12 Rəbbə verdikləri ilk məhsulları, zeytun yağının ən yaxşısının hamısını,
təzə şərabın və buğdanın ən yaxşısının hamısını sənə verdim.
13 Torpaqlarında bitən nübardan Rəbbə gətirdiklərinin hamısı sənin olsun.
Sənin ailəndə pak olan hər kəs onu yeyə bilər.
14 * İsraildə Rəbbə həmişəlik həsr olunan hər şey sənin olsun.
15 Hər bətndən ilk doğulan, Rəbbə həsr olunan bütün oğlanlar və bütün
heyvan balaları sənin olsun. Ancaq hər ilk oğlanın əvəzini mütləq ödə, hər
murdar heyvanın ilk balasının da əvəzini ödə.
16 Onlar bir aylıq olanda sənin qoyduğun qiymətə görə iyirmi gera
ağırlığında olan Müqəddəs yerdəki şekelə görə beş şekel gümüşlə əvəzlərini ödə.

* **18:2** İbr. 9:6 * **18:14** Lev. 27:28

17 Ancaq inəyin, qoyunun və yaxud da keçinin ilk balasının əvəzini ödəmə.
Onlar müqəddəsdir. Qanlarını qurbangah üzərinə səp və piylərini tüstülədib
yandır ki, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimi olsun.
18 Yellədilən döş əti və sağ budu kimi onların əti də sənin olsun.
19 İsrail övladlarının Mənə qaldırma təqdimi kimi gətirdikləri müqəddəs
təqdimlərin hamısını Mən Rəbb sənə və oğullarınla qızlarına əbədi pay olaraq
verdim. Bu, Rəbbin sənin lə və nəslinlə kəsdiyi əbədi və pozulmaz əhddir». *
20 Rəbb Haruna dedi: «Onların torpağında sənin irsin olmayacaq və onlar
arasında heç bir payın olmayacaq. İsrail övladları arasında sənin payın və irsin
Mənəm.
21 * Levililərə isə İsraildə olan bütün varidatın onda birini irs olaraq verdim.
Bu, xidmətlərinin, Hüzur çadırında etdikləri xidmətin əvəzidir.
22 Artıq İsrail övladları Hüzur çadırına yaxınlaşmasınlar ki, günahlarının
cəzasını çəkib ölməsinlər.
23 Lakin Hüzur çadırının xidmətini Levililər etsinlər və çadırla əlaqədar
günahlarının cəzasını çəksinlər. Bu, nəsildən-nəslə qədər sizin üçün əbədi
qaydadır. İsrail övladları arasında onların irsi olmayacaq.
24 Bunun yerinə Levililərə irs olaraq İsrail övladlarının Rəbbə qaldırma
təqdimi kimi verdikləri onda birini verdim. Buna görə Levililər üçün dedim
ki, İsrail övladları arasında onların irsi olmayacaq».
25 Rəbb Musaya dedi:
26 «Levililərə belə söylə: “İsrail övladlarının məhsullarından irsiniz olaraq
sizə verdiyim onda bir hissəni aldığınız vaxt bu hissənin onda birini Rəbbə
qaldırma təqdimi kimi verin.
27 Təqdiminiz xırmanda döyülən taxıl yaxud üzümsıxandan çıxan məhsul
kimi sayılacaq.
28 Beləliklə, siz də İsrail övladlarından alacağınız onda birlərinizin hamısından
Rəbbə qaldırma təqdimini gətirib kahin Haruna verin.
29 Bütün hədiyyələrinizdən Rəbbə qaldırma təqdimi verin. Hər təqdim onun
təqdis olunmuş ən yaxşı hissəsindən olsun”.
30 Bunun üçün onlara deyin: “Ondan ən yaxşısını təqdim etdiyiniz zaman
bu, Levililər üçün xırman məhsulu yaxud üzümsıxan məhsulu kimi sayılacaq.
31 Siz və ev xalqınız hər yerdə onu yeyəcəksiniz, çünki o, haqqınız, Hüzur
çadırında olan xidmətinizin əvəzidir.
32 Ondan ən yaxşısını təqdim edəndə ondan savayı günahın cəzasını
çəkməmək üçün İsrail övladlarının müqəddəs təqdimlərini pozmayın ki,
ölməyəsiniz”».

19

Qırmızı düyə və paklama suyu

1 Rəbb Musaya və Haruna dedi:
2 «Bu, Rəbbin əmr etdiyi qanunun qaydasıdır: İsrail övladlarına deyin ki,
qüsursuz, eyibsiz, heç vaxt boynuna bir boyunduruq taxılmayan bir qırmızı
düyə gətirsinlər.
3 Onu kahin Eleazara verin. Düyə düşərgənin kənarına çıxarılsın və onun
önündə kəsilsin.

* **18:19** *Əbədi və pozulmaz əhd* – hərfi tərcümədə *əbədi duz əhdi.* * **18:21** Lev. 27:30-33; Qanun. 14:22-29; İbr. 7:5

4 Kahin Eleazar barmağı ilə onun qanından götürərək Hüzur çadırının önünə
doğru yeddi dəfə çiləsin.
5 Onun gözləri önündə düyə yandırılsın. Dərisi, əti və qanı, bağırsağı ilə birgə
yansın.
6 Kahin sidr ağacının budağını, züfa otunu və al rəngli ipi götürüb yandırılan
düyənin üstünə atsın.
7 Kahin geyimlərini yusun, bədənini su ilə yusun, sonra düşərgəyə girsin.
O, axşama qədər murdar sayılsın.
8 Qoy düyəni yandıran adam da geyimlərini yusun, bədənini də su ilə yusun
və axşama qədər murdar sayılsın.
9 * Düyənin külünü pak adam toplayıb düşərgənin kənarında pak bir yerə
qoysun və İsrail övladlarının icması naminə paklama suyu düzəltmək üçün
saxlanılsın. Bu, günah qurbanıdır.
10 Düyənin külünü toplayan adam geyimlərini yusun və axşama qədər
murdar sayılsın. Bu, İsrail övladları üçün və aralarında yaşayan yadellilər üçün
də əbədi bir qaydadır.
11 Hər hansı bir insan meyitinə toxunan yeddi gün murdar olacaq.
12 Üçüncü və yeddinci gün özünü paklama suyu ilə paklasın ki, pak olsun.
Əgər üçüncü və yeddinci gün özünü paklamasa, pak olmayacaq.
13 Bir ölüyə, hər hansı bir insan meyitinə toxunan və özünü pak etməyən
adam Rəbbin məskənini murdar edər, o şəxs İsraildən qovulsun. Paklama
suyu onun üzərinə səpilmədiyi üçün murdar sayılsın. Onun murdarlığı hələ
üzərində qalır.
14 Çadırda ölən adam üçün təlimat belədir: çadıra girən və çadırda olan hər
kəs yeddi gün murdar sayılsın.
15 İplə bağlanmış qapağı olmayan hər açıq qab murdar sayılsın.
16 Çöldə qılıncla öldürülmüş olana, bir ölüyə yaxud bir insan sümüyünə
yaxud da qəbirə toxunan şəxs yeddi gün murdar sayılsın.
17 Murdar adam üçün yanmış günah qurbanı külündən götürüb onun
üzərinə axar su tökün.
18 Pak bir adam züfa otunu götürüb, o suya batırsın və çadırın, bütün
qabların və orada olanların üzərinə çiləsin. Sümüyə, öldürülən adama, meyitə
yaxud da qəbirə toxunan adamın üzərinə də çiləsin.
19 Pak adam murdar adamın üzərinə üçüncü gün və yeddinci gün çiləsin və
yeddinci gün bu pak olacaq. O, geyimlərini yusun, su ilə yuyunsun və axşam
pak sayılsın.
20 Ancaq murdar olub özünü pak etməyən adam camaat arasından qovul-
sun, çünki Rəbbin Müqəddəs məkanını murdarlayıb. Onun üzərinə paklama
suyu çilənmədiyi üçün o murdar sayılsın.
21 Bu onlara əbədi qayda olsun: paklama suyu çiləyən adam geyimlərini
yusun və paklama suyuna toxunan adam axşama qədər murdar sayılsın.
22 Murdar adamın toxunduğu hər şey murdar sayılsın. O şeyə toxunan
adam axşama qədər murdar sayılsın».

20

Qayadan çıxan su

1 Birinci ay bütün İsrail övladlarının icması Zin səhrasına gəldi. Onlar
Qadeşdə dayandılar. Məryəm oradaca öldü və elə orada da basdırıldı.

* **19:9** İbr. 9:13

2 * İcma üçün su yox idi, ona görə Musa və Haruna etiraz etmək üçün toplandılar.
3 Xalq Musaya narazılıq edib dedi: «Kaş ki biz də soydaşlarımızla birgə Rəbbin önündə öləydik!
4 Rəbbin camaatını bu səhraya nə üçün gətirdiniz? Bizim və heyvanlarımızın burada ölməsi üçünmü?
5 Nə üçün bizi Misirdən çıxarıb belə pis yerə gətirdiniz? Bura nə əkin, nə əncir, nə bağ, nə də nar yeridir. İçməyə belə, su yoxdur».
6 Musa ilə Harun camaatın önündən Hüzur çadırının girişinə getdilər və üzüstə yerə sərildilər. Rəbbin izzəti onlara göründü.
7 Rəbb Musaya dedi:
8 «Əsanı götür, sən və qardaşın Harun icmanı toplayın və onların gözü önündə qayaya su versin deyə söyləyin. Qayadan onlara su çıxart, icmaya və heyvanlarına içirt».
9 Musa əmr olunduğu kimi əsanı Rəbbin önündən götürdü.
10 Musa ilə Harun camaatı qayanın önünə topladılar və onlara dedilər: «Ey dönük olanlar, indi dinləyin; bu qayadan sizə su çıxaraqmı?»
11 Musa əlini qaldırdı və əsası ilə iki dəfə qayaya vurdu, qayadan bol su çıxdı. Bütün icma və onların heyvanları su içdilər.
12 Lakin Rəbb Musaya və Haruna dedi: «Madam ki İsrail övladlarının gözü önündə Mənim müqəddəsliyimi göstərərək Mənə iman etmədiniz, bu camaatı onlara verdiyim ölkəyə aparmayacaqsınız».
13 Bu sulara Meriva suları deyilir, çünki bu yerdə İsrail övladları Rəbb ilə mübahisə etdilər və Rəbb onlara Öz müqəddəsliyini göstərdi.

Edom padşahının İsrail övladlarına etirazı

14 Musa Qadeşdən Edom padşahına bu xəbərlə qasidlər göndərdi: «Qardaşın İsrail belə deyir: “Çəkdiyimiz zəhmətin hamısını bilirsən.
15 Atalarımız Misirə köçdülər və biz bir xeyli vaxt Misirdə yaşadıq. Misirlilər bizimlə və atalarımızla pis rəftar etdilər.
16 Rəbbə fəryad etdik, O da səsimizi eşitdi və bir mələk göndərdi, bizi Misirdən çıxardı. İndi biz sənin sərhədinə yaxın bir şəhər olan Qadeşdəyik.
17 Sənə rica edib torpağından keçmək üçün izin istəyirəm. Biz tarladan və bağdan keçməyəcəyik, heç bir quyudan su içməyəcəyik. Padşah yolu ilə sənin torpaqlarından keçənədək sağa və sola dönməyəcəyik”».
18 Lakin Edomlular ona dedilər: «Torpağımızdan keçməyin, yoxsa qarşınıza qılıncla çıxarıq».
19 İsrail övladları onlara dedilər: «Biz əsas yolla getmək istəyirik. Əgər biz və sürülərimiz sularından içəriksə, dəyərini ödəyərik; yalnız piyada getməkdən başqa heç nə istəmirik».
20 Edomlular dedilər: «Keçmək olmaz». Sonra Edomlular böyük və güclü bir ordu ilə onların qarşısına çıxdılar.
21 Edomlular ölkəsindən İsrail övladlarının keçməsinə izin verməyəndə İsrailliər onların torpaqlarından çəkildilər.

Harunun ölümü

22 Bütün İsrail icması Qadeşdən yola düşüb Hor dağına gəldi.
23 Rəbb Edom torpağı sərhədində Hor dağında Musa ilə Haruna belə dedi:

* **20:2** Çıx. 17:1-7; 1Kor. 10:4

24 «Harun ölüb öz xalqına qovuşacaq, çünki Meriva sularında sözümə qarşı
çıxdığınız üçün İsrail övladlarına vəd etdiyim ölkəyə girməyəcək.
25 Harunu və oğlu Eleazarı götür, onları Hor dağına apar.
26 Harunun paltarlarını çıxar və onları oğlu Eleazara geyindir, Harun isə
oradaca ölüb xalqına qovuşacaq».
27 Musa Rəbbin əmr etdiyi kimi etdi və bütün icmanın gözü önündə Hor
dağına çıxdılar.
28 * * Musa Harunun kahinlik geyimlərini çıxarıb oğlu Eleazara geyindirdi.
Harun orada dağın təpəsində öldü. Musa ilə Eleazar dağdan endilər.
29 Bütün icma Harunun öldüyünü bildi. Bütün İsrail xalqı onun üçün otuz
gün yas tutdu.

21

Arad şəhərinin yox edilməsi

1 * Negevdə yaşayan Kənanlı Arad padşahı İsrail övladlarının Atarim yolun-
dan keçdiyini eşitdi. O, İsrail övladları ilə vuruşaraq bir neçə nəfəri əsir tutdu.
2 İsrail övladları Rəbbə əhd edib dedilər: «Əgər, həqiqətən, bu xalqı bizə təslim
etsən, o zaman onların şəhərlərini tamamilə yox edəcəyik».
3 Rəbb İsraillilərin səsini eşitdi. Kənanluları onlara təslim etdi. İsraillilər də
onları və şəhərlərini tamamilə yox etdilər və beləliklə, o yerin adı Xorma *
qoyuldu.

Tunc ilan

4 * Xalq Hor dağını tərk edib Edom torpağının ətrafından keçmək üçün
Qırmızı dəniz yolundan keçdi. Yolda onların səbri tükəndi.
5 * Onlar Allaha və Musaya qarşı deyinirdilər: «Nə üçün siz bizi Misirdən
çıxardınız? Səhrada ölmək üçünmü? Axı burada nə çörək, nə də su var. Bu
dadsız yeməkdən də iyrənirik».
6 O zaman Rəbb xalqın arasına zəhərli ilanlar göndərdi. İlanlar xalqı sancdı
və İsrail övladlarından çox adam öldü.
7 Xalq gəlib Musaya dedi: «Biz günah etdik, çünki Rəbbə və sənə qarşı
deyindik. İndi isə ilanları bizdən uzaqlaşdırmaq üçün Rəbbə yalvar». Musa
xalqı xilas etmək üçün Rəbbə yalvardı.
8 Rəbb Musaya dedi: «Özünə bir ilan düzəlt və onu uzun dəyənəyin üzərinə
qoy. İlan vuran adam ona baxdıqda sağalsın».
9 * Musa tuncdan bir ilan düzəltdi və dəyənəyin üzərinə qoydu, ilan vuran
hər adam tunc ilana baxan kimi sağalırdı.

Moav səfəri

10 İsrail övladları yola düşüb Ovotda düşərgə saldılar.
11 Ovotdan köç edib Moavın şərqindəki səhrada İye-Avarimdə dayandılar.
12 Oradan da yola düşdülər və Zered vadisində dayandılar.
13 Oradan da yola düşüb Emorluların sərhədindən başlanan səhradakı
Arnon dərəsinin o tayında dayandılar, çünki Arnon dərəsi Moavlılarla Emor-
lular arasındakı sərhəddir.
14 Bu barədə «Rəbbin Döyüşləri» kitabında yazılmışdır:

---

* **20:28** Çıx. 29:29 * **20:28** Say. 33:38; Qanun. 10:6 * **21:1** Say. 33:40 * **21:3** *Xorma* – ibrani dilində *tamamilə yox etmək.* * **21:4** Qanun. 2:1 * **21:5** 1Kor. 10:9 * **21:9** 2Pad. 18:4; Yəh. 3:14

«Sufada olan Vahev və vadilər, Arnon,
15 Arın məskəninə uzanıb
Moav sərhədinə çatan vadilərin yamacları...»
16 Oradan Beerə † yola düşdülər; Rəbbin Musaya «xalqı topla, onlara su
verəcəyəm» dediyi quyu budur.
17 O zaman İsrail övladları bu nəğməni oxudular:
«Ey quyu, suların fışqırsın,
Ona nəğmə oxuyun,
18 O quyu ki onu başçıların açdı,
Xalqın əsilzadələri
Əsa ilə, dəyənəklə qazdı».
Sonra səhradan Mattanaya yollandılar.
19 Mattanadan Naxalielə, Naxalieldən Bamota,
20 Bamotdan isə Moav torpağında olan dərəyə, çölə baxan Pisqa dağının
yamaclarına getdilər.

Padşah Sixonun və padşah Oqun məğlub olması (Qanun. 2:26-3:11)

21 İsrail Emorluların padşahı Sixona qasidlər göndərib dedi:
22 «Rica edirəm, sənin torpağından keçmək üçün bizə izin verəsən. Nə
tarlaya, nə də bağa girəcəyik. Quyularının suyundan belə, içməyəcəyik. Sənin
sərhədindən keçənədək yalnız padşah yolu ilə gedəcəyik».
23 Lakin Sixon İsraili öz sərhədlərindən buraxmayaraq bütün ordusunu
topladı və İsrail övladları ilə vuruşmaq üçün səhraya çıxdı. Yahsaya çatanda
İsraillilərə hücum etdi.
24 İsrail övladları onu qılıncdan keçirdilər, Arnondan Yabboqa və Ammonlu-
ların sərhədinə qədər uzanan torpaqlarını aldılar. Çünki Ammon sərhədinin
möhkəm istehkamı var.
25 İsrail övladları bu şəhərlərin hamısını ələ keçirdilər. Xeşbon və ətrafındakı
qəsəbələr daxil olmaqla Emorluların bütün şəhərlərinə yerləşdilər.
26 Çünki Xeşbon Emorluların padşahı Sixonun şəhəri idi. Sixon Moavın
əvvəlki padşahı ilə döyüşmüş və Arnona qədər uzanan bütün torpaqlarını ələ
keçirmişdi.
27 Bunun üçün şairlər belə deyirlər:
«Xeşbona gəlin;
Qoy yenidən qurulsun,
Sixonun şəhəri bərpa edilsin.
28 * Çünki Xeşbondan atəş,
Sixonun şəhərindən alov çıxdı;
Moavın Ar şəhərini,
Arnonun təpələrinin başçılarını
Yandırıb məhv etdi.
29 Vay halına, ey Moav!
Ey Kemoşun xalqı, yox oldun!
Kemoş övladları Emorluların padşahı Sixonun qarşısından qaçdı,
Qızları əsir aparıldı.
30 Lakin biz onları məğlub etdik,
Xeşbondan Divona qədər məhv oldular,
Medvaya uzanan Nofahadək
Hər tərəfi viran etdik».

† **21:16** *Beer* – ibrani dilində *quyu.* * **21:28** Yer. 48:45-46

31 İsraillilər Emorluların torpağında məskunlaşdı.

32 Musa Yazeri nəzərdən keçirmək üçün adamlar göndərdi. İsrail övladları ətraf qəsəbələri ələ keçirərək orada yaşayan Emorluları qovdular.

33 Sonra istiqaməti dəyişib Başana yollandılar. Başan padşahı Oq bütün ordusu ilə birlikdə Edreidə onlarla döyüşə çıxdı.

34 Rəbb Musaya dedi: «Ondan qorxma, çünki Mən onu, bütün xalqını və torpağını sənə təslim edirəm. Xeşbonda yaşayan Emorluların padşahı Sixonun başına gətirdiyini onun da başına gətir».

35 İsraillilər onu, övladlarını və bütün xalqını bir nəfər qalmayana qədər qırdılar və torpağını ələ keçirdilər.

22

Balaqın Bilamı çağırması

1 İsrail övladları yola düşüb Moav düzənliyində, İordanın şərqində Yerixonun qarşısında dayandılar.

2 İsrailin Emorluların başına gətirdiyi hər şeyi Sippor oğlu Balaq görmüşdü.

3 Camaatı gördükdə Moavlılar bərk qorxdular, çünki İsrail xalqı çox idi. Moav sakinləri İsrail övladlarından vahiməyə düşdü.

4 Moavlılar Midyan ağsaqqallarına dedilər: «Öküz çöl otunu yediyi kimi bu camaat da indi bütün ətrafımızı yeyib qurtaracaq». O vaxtlar Sippor oğlu Balaq Moav padşahı idi.

5 * Beor oğlu Bilamı çağırmaq üçün Fərat çayının kənarındakı Petora, onun vətəninə qasidlər göndərib dedi: «Budur, Misirdən bir xalq çıxıb, yer üzünü bürüyərək yaxınlığımda yerləşmişdir.

6 Xahiş edirəm, indi gəl, mənim xeyrimə bu xalqa lənət oxu, çünki onlar məndən güclüdür. Bəlkə onda mən onları məğlub edib ölkədən qova bildim. Sənin xeyir-dua verdiyin şəxsin xeyir-dualı, lənətlədiyin şəxsin lənətli olduğunu bilirəm».

7 Moav ağsaqqalları ilə Midyan ağsaqqalları fala baxmaq haqqını əllərinə götürüb Bilamın yanına getdilər və Balaqın sözlərini ona söylədilər.

8 Bilam onlara dedi: «Bu gecəni burada keçirin ki, Rəbb mənə söyləyəcəyini sizə deyim». Beləliklə, Moav başçıları Bilamın yanında qaldılar.

9 Allah Bilamın yanına gəlib dedi: «Evindəki bu adamlar kimdir?»

10 Bilam Allaha dedi: «Moav padşahı Sippor oğlu Balaq mənim yanıma adam göndərib dedi:

11 "Budur, Misirdən çıxan xalq yer üzünü bürüyür. İndi gəl, mənim xeyrimə görə ona lənət oxu, bəlkə döyüşüb onları qova bildim"».

12 Allah Bilama dedi: «O adamlarla getmə, o xalqa lənət etmə, çünki xeyir-dualı xalqdır».

13 Bilam səhər tezdən durdu və Balaqın başçılarına dedi: «Torpağınıza qayıdın, çünki Rəbb sizinlə birgə getməyə mənə izin vermir».

14 Moav başçıları qalxdılar və Balaqın yanına gəlib dedilər: «Bilam bizimlə birgə gəlmək istəmədi».

15 Yenə Balaq əvvəlkilərdən daha çox və daha etibarlı başçılar göndərdi.

16 Bilamın yanına gəlib ona dedilər: «Sippor oğlu Balaq belə deyir: "Xahiş edirəm, yanıma gəlməkdən imtina etmə.

17 Çünki sənə çox mükafat verəcəyəm və nə desən, hamısını edəcəyəm. İndi xahiş edirəm, gəl, mənim xeyrimə görə bu xalqa lənət oxu"».

---

* **22:5** 2Pet. 2:15-16; Yəhd. 11

18 Bilam cavab verib Balaqın adamlarına dedi: «Balaq evini qızıl və gümüşlə
dolu mənə versə belə, Allahım Rəbbin sözündən yan keçib, nə kiçik, nə də böyük
iş görə bilərəm.
19 İndi xahiş edirəm, siz də bu gecə burada qalın və görüm Rəbb mənə başqa
nə deyəcək».
20 O gecə Allah Bilama görünüb ona dedi: «Əgər bu adamlar səni çağırmaq
üçün gəliblərsə, qalx onlarla get, ancaq Mənim sənə söyləyəcəyim şeyləri et».

Bilamın eşşəyi

21 Bilam səhər tezdən qalxaraq eşşəyinə palan vurub Moav başçıları ilə
birgə getdi.
22 O getdiyi üçün Allahın qəzəbi alovlandı və Rəbbin mələyi ona qarşı çıxmaq
üçün yolda durdu. Bilam eşşəyinə minmişdi və onunla bərabər iki nökəri də
vardı.
23 Eşşək sıyrılmış qılıncı əlində, yolda duran Rəbbin mələyini gördü və
yoldan dönərək tarlaya girdi. Bilam yoluna döndərmək üçün eşşəyi vurdu.
24 Rəbbin mələyi bağların arasında dar bir yolda durdu. Hər iki tərəf divar
idi.
25 Eşşək Rəbbin mələyini görüb divara sıxıldı və Bilamın ayağını divara
sıxışdırdı. O yenə eşşəyi vurmağa başladı.
26 Rəbbin mələyi irəli çıxdı və sağa-sola dönmək üçün yol olmayan dar bir
yerdə durdu.
27 Eşşək Rəbbin mələyini gördü və Bilamın altında çökdü. Bilamın qəzəbi
alovlandı, dəyənəklə eşşəyi vurdu.
28 Rəbb eşşəyin dilini açdı və o, Bilama dedi: «Sənə nə etdim ki, məni üç dəfə
vurdun?»
29 Bilam eşşəyə dedi: «Çünki mənimlə əyləndin. Kaş ki əlimdə bir qılınc
olaydı, indi səni öldürərdim».
30 Eşşək Bilama dedi: «Ömrünün əvvəlindən bu günə qədər belinə mindiyin
eşşəyin mən deyiləmmi? Mən sənə heç belə edərdimmi?» Bilam dedi: «Xeyr».
31 Sonra Rəbb Bilamın gözlərini açdı. Bilam əlində sıyrılmış qılınc olan
Rəbbin mələyinin yolda durduğunu gördü və başını əyib üzüstə yerə sərildi.
32 Rəbbin mələyi ona dedi: «Nə üçün eşşəyini üç dəfə vurdun? Budur, mən
sənə qarşı durmaq üçün çıxdım. Məncə tezliklə yolun məhvə doğru gedir.
33 Eşşək məni gördü, bu üç dəfədir ki, önümdən yana döndü. Əgər yoldan
dönməsəydi, həqiqətən, indi səni öldürərdim və onu sağ buraxardım».
34 Bilam Rəbbin mələyinə dedi: «Günah etdim, çünki sənin mənə qarşı yolda
durduğunu bilmədim. İndi əgər bu sənin gözündə pis görünürsə, qoy evimə
qayıdım».
35 Rəbbin mələyi Bilama dedi: «Bu adamlarla get, ancaq yalnız sənə
deyəcəyim sözü də». Bilam Balaqın başçıları ilə bərabər getdi.
36 Balaq Bilamın gəldiyini eşitdikdə onu qarşılamaq üçün Arnon çayının
kənarında, torpağının ən uzaq sərhədində olan İr-Moav şəhərinə getdi.
37 Balaq Bilama dedi: «Səni çağırtdırmaq üçün adam göndərmədimmi? Nə
üçün mənim yanıma gəlmədin? Məgər mən sənə mükafat verə bilmirəmmi?»
38 Bilam Balaqa dedi: «Budur, indi sənin yanına gəldim! Amma nə deyə
bilərəm ki? Ancaq Allahın dilimə qoyacaq sözü söyləyəcəyəm».
39 Bilam Balaqla birgə getdi və Qiryat-Xusota gəldilər.
40 Balaq mal-qaranı və qoyun-keçini qurban kəsdi. Bilama və onunla birgə
olan başçılara ət göndərdi.

41 Bundan sonra səhəri gün Balaq Bilamı götürdü və onu Bamot-Baala
çıxartdı. Bilam oradan İsrail xalqının bir hissəsini gördü.

23

Bilamın birinci dəfə gələcəkdən xəbər verməsi

1 Bilam Balaqa dedi: «Burada mənə yeddi qurbangah düzəlt və mənim üçün
burada yeddi buğa və yeddi qoç hazırla».
2 Balaq Bilamın dediyi kimi etdi. Balaq ilə Bilam hər qurbangahda bir buğa
və bir qoç təqdim etdilər.
3 Bilam Balaqa dedi: «Sən yandırma qurbanının yanında dur, mən gedim.
Bəlkə Rəbb məni qarşılamağa gələcək və mənə nə göstərsə, sənə bildirərəm».
Sonra çılpaq bir təpəyə çıxdı.
4 Allah Bilamla qarşılaşdı və Bilam Ona dedi: «Yeddi qurbangah hazırladım
və hər qurbangahda bir buğa ilə bir qoç təqdim etdim».
5 Rəbb Bilamın vasitəsilə bir kəlam dedi: «Balaqın yanına qayıdıb belə de».
6 Bilam Balaqın yanına qayıtdı. Gördü ki, Balaq və Moavın bütün başçıları
yandırma qurbanlarının yanında durublar.
7 Bilam gələcəkdən xəbər verib dedi:
«Balaq məni Aramdan,
Moav padşahı məni şərq dağlarından gətirdi,
“Gəl, mənim xeyrimə görə Yaquba lənət oxu,
Gəl İsrailə qarğış et” dedi.
8 Allahın lənət etmədiyinə mən necə lənət edim?
Rəbbin qarğış etmədiyinə mən necə qarğış edim?
9 Qayaların zirvəsindən onları görürəm mən,
Təpələrdən onlara baxıram.
Müstəqil yaşayan,
Ellərdən özünü ayıran
Bir xalq görürəm.
10 Kim Yaqubun tozunu saya bilər?
İsrailin dörddə birini
Axı kim hesablar?
Qoy saleh adamların ölümü ilə ölüm!
Onlar necə olubsa, sonum elə olsun!»
11 Balaq Bilama dedi: «Mənə nə etdin? Düşmənlərimə lənət etmək üçün səni
gətirdim, budur, sən onlara xeyir-dua verdin!»
12 Bilam cavab verdi: «Rəbbin dilimə qoyduğunu söyləməyə diqqət etməli
deyiləmmi?»

Bilamın ikinci dəfə gələcəkdən xəbər verməsi

13 Balaq ona dedi: «Xahiş edirəm, mənimlə gəl, başqa bir yerə gedək, oradan
onları görəcəksən. Onların hamısını yox, bir qismini görəcəksən. Oradan
mənim xeyrimə onlara lənət oxu».
14 Onu Pisqa təpəsindəki Sofim yaylağına apardı, yeddi qurbangah düzəltdi
və hər qurbangahda bir buğa, bir qoç təqdim etdi.
15 Bilam Balaqa dedi: «Bir az irəlidə Rəblə görüşə gedirəm. Sən burada
yandırma qurbanının yanında dur».
16 Rəbb Bilama görünüb nə deyəcəyini ona bildirərək dedi: «Balaqın yanına
qayıt və belə de».

17 Beləliklə, Bilam Balaqın yanına gəldi. Gördü ki, Balaq yandırma qurbanının yanında durub. Moav başçıları da onunla bərabər idi. Balaq ondan soruşdu: «Rəbb nə dedi?»
18 Bilam gələcəkdən xəbər verib dedi:
«Ey Balaq, oyan və dinlə;
Ey Sippor oğlu, mənə qulaq as.
19 Allah insan deyil ki,
Yalan söyləsin,
Bəşər oğlu deyil ki,
Fikrini dəyişdirsin.
Dediyini həyata keçirməzmi?
Verdiyi sözü yerinə yetirməzmi?

20 Budur, xeyir-dua üçün əmr aldım;
O, xeyir-dua vermişdir,
Mən onu dəyişə bilmərəm.
21 Yaqubda bədbəxtlik üz verməyəcək.
İsraildə bəla olmayacaq.
Özlərinin Allahı Rəbb onlarladır,
Onları padşah kimi alqışlayırlar.
22 Allah onları Misirdən çıxardı;
Onların çöl öküzü kimi qüvvəti vardır.
23 Yaqub üçün edilən baxıcılıq baş tutmaz,
İsrail üçün edilən falçılıq alınmaz.
Bax indi deyiləcək:
"Yaqub və İsrail üçün
Allah nələr etdi!"
24 Budur, xalq dişi aslan tək oyanır,
Şir kimi qalxır,
Şikarını yeməyincə,
Ölənlərin qanını içməyincə yatmayacaq».
25 Balaq Bilama dedi: «Onlara nə lənət oxu, nə də xeyir-dua ver».
26 Ancaq Bilam Balaqa cavab verib dedi: «Məgər sənə demədim ki, Rəbb nə desə, hamısını etməliyəm?»

Bilamın üçüncü dəfə gələcəkdən xəbər verməsi

27 Balaq Bilama dedi: «Xahiş edirəm gəl, səni başqa bir yerə aparım; bəlkə Allahın gözünə xoş gələr ki, oradan onlara mənim xeyrimə görə lənət oxuyasan».
28 Balaq Bilamı çölə baxan Peor təpəsinə apardı.
29 Bilam Balaqa dedi: «Burada mənə yeddi qurbangah düzəlt və burada mənim üçün yeddi buğa və yeddi qoç hazırla».
30 Balaq Bilamın dediyi kimi etdi. Hər qurbangahda bir buğa və bir qoç təqdim etdi.

24

1 Bilam Rəbbin gözündə İsrailə xeyir-dua verməyin yaxşı olduğunu gördükdə əvvəlki kimi baxıcılıq etmədi, amma üzünü səhraya doğru çevirdi.

2 Bilam gözlərini qaldırdı və İsraili qəbilələrinə görə yerləşmiş görəndə onun üzərinə Allahın Ruhu endi.
3 O, gələcəkdən xəbər verib dedi:
«Budur, Beor oğlu Bilamın kəlamı,

Uzaq görən adamın kəlamı,
4 Allahın sözlərini eşidən,
Külli-İxtiyarın görüntüsünü görən,
Gözləri açıq, yerə sərilən adamın kəlamı:
5 “Ey Yaqub, sənin çadırların,
Ey İsrail, məskənlərin nə gözəldir!
6 Yayılırlar vadilər tək,
Çay kənarındakı bağ-bağçalar tək,
Rəbbin bitirdiyi əzvay ağacları tək,
Çay kənarındakı sidr ağacları tək.
7 Satıllarından sular axacaq,
Toxumları bol su ilə sulanacaq,
Padşahları Aqaqdan böyük olacaq,
Padşahlıqları ucalacaq.
8 Allah onları Misirdən çıxartdı;
Onların çöl öküzü kimi qüvvəti var.
Onlar düşmən millətləri yeyib qurtaracaq.
Sümüklərini qıracaq,
Oxları ilə onları dələcək.
9 * * Onlar pusub şir kimi yatar,
Dişi aslana oxşar.
Onları oyandırmağa kim cürət edər?
Sizə xeyir-dua verən xeyir-dualı olsun,
Sizə lənət oxuyan qoy lənətli olsun!”»

10 Bilama qarşı Balaqın qəzəbi alovlandı. Balaq əllərini bir-birinə vurdu və Bilama dedi: «Səni düşmənlərimə lənət etmək üçün çağırdım və budur, üçüncü dəfədir ki, onlara ancaq xeyir-dua verirsən.

11 İndi tez get, yerinə qayıt. Demişdim ki, səni çox mükafatlandıracağam, amma Rəbb səni mükafatdan məhrum etdi».

12 Bilam Balaqa dedi: «Yanıma göndərdiyin qasidlərə deməmmi,

13 Balaq mənə qızıl və gümüşlə dolu evini versə belə, Rəbbin sözündən bilə-bilə yan keçib yaxşılıq yaxud pislik edə bilmərəm. Rəbb nə desə, onu deyəcəyəm.

14 İndi mən xalqımın yanına qayıdıram. Qoy mən bu xalqın gələcəkdə sənin xalqının başına nə gətirəcəyini bildirim».

Bilamın dördüncü dəfə gələcəkdən xəbər verməsi

15 Sonra Bilam gələcəkdən xəbər verib dedi:
«Budur, Beor oğlu Bilamın kəlamı,
Uzaq görən adamın kəlamı,
16 Allahın sözlərini eşidən,
Haqq-Taalanın biliyinə qovuşan,
Külli-İxtiyarın görüntüsünü görən,
Gözləri açıq, yerə sərilən adamın kəlamı:
17 “Onu mən görürəm, amma indi deyil,
Mən ona baxıram, amma yaxından deyil.
Yaqubdan bir ulduz çıxacaq,
İsraildən bir Əsa * ucalacaq,
Moavlıların alınlarını,

* **24:9** Yar. 49:9; Vəhy 5:5 * **24:9** Yar. 12:3 * **24:17** *Əsa* – burada *başçı* mənasında işlənir.

Şet övladlarının başlarını əzəcək.
18 Onun düşməni Edomla Seir təslim olacaq,
İsrail isə get-gedə güclənəcək.
19 Yaqubun nəslindən olan o adam
Səltənət sürəcək,
Şəhərdə sağ qalanları məhv edəcək”».

Bilamın sonuncu dəfə gələcəkdən xəbər verməsi

20 Bilam Amaleqliləri görəndə gələcəkdən xəbər verib belə dedi:
«Amaleq millətlərin birincisi idi,
Ancaq axırda məhv olacaq».
21 Qenliləri görəndə gələcəkdən xəbər verib belə dedi:
«Məskəniniz möhkəm,
Yuvanız qayada qurulub.
22 Amma, ey Qenlilər, Aşşurlular sizi əsir alanda
Yanıb yox olacaqsınız».
23 Bilam gələcəkdən xəbər verməyə belə davam etdi:
«Vay, Allah bunu etdiyi zaman kim yaşaya biləcək?
24 Kittim sahillərindən gəmilər gələcək,
Aşşur ilə Everi ram edəcək,
Amma onlar da məhv olacaq».
25 Bundan sonra Bilam yola çıxıb evinə qayıtdı. Balaq da öz yoluna davam etdi.

25

İsrail övladlarının Peorda günaha batması

1 * İsrail xalqı Şittimdə yaşayarkən kişiləri Moav qızları ilə zina etməyə başladı.
2 Bu qadınlar allahlarına qurban kəsəndə İsrail xalqını da dəvət edirdilər. İsrail xalqı qurban ətindən yedi və onların allahlarına səcdə etdi.
3 İsrail övladları Peordakı Baal bütünə səcdə edənlərə qoşuldular və Rəbbin qəzəbi İsraillilərə qarşı alovlandı.
4 Rəbb Musaya dedi: «Xalqın bütün başçılarını götürüb gündüz Rəbbin önündə dar ağacından asdır. Beləliklə, qoy Rəbbin qızğın qəzəbi İsraildən dönsün».
5 Buna görə Musa İsrailin hakimlərinə dedi: «Hər biriniz öz adamlarınız arasında Peordakı Baala səcdə edənlərə qoşulanları öldürün».
6 Bu an İsrail övladlarından olan bir nəfər gəldi, Musanın və Hüzur çadırının girişində ağlaşan bütün İsrail övladlarının icmasının gözü önündə qohumlarına Midyanlı bir qadın gətirdi.
7 Kahin Harun oğlu Eleazar oğlu Pinxas bunu görən kimi icmanın arasından qalxdı və əlinə bir nizə götürdü.
8 İsrailli adamın ardınca çadırın içinə girdi, nizəni İsrailli kişinin və qadının qarnına soxdu. Beləliklə, İsrail övladlarını qıran vəba dayandı.
9 Vəbadan ölənlərin sayı iyirmi dörd min nəfər idi.
10 Rəbb Musaya dedi:
11 «Kahin Harun oğlu Eleazar oğlu Pinxas Mənim qəzəbimi İsrail övladlarından döndərdi, çünki aralarında yalnız o Mənim qeyrətimi çəkdi. Beləliklə, Mən qeyrətimə görə İsrail övladlarını məhv etmədim.

* **25:1** 1Kor. 10:8

12 Buna görə söylə: “Budur, Mən onunla sülh əhdi bağlayıram.
13 Bu onun üçün və ondan sonra gələn nəsli üçün əbədi kahinlik əhdi olacaq.
Çünki Allahının qeyrətini çəkib İsrail övladları üçün kəffarə etdi”».
14 Midyanlı qadınla birgə öldürülən İsrailli kişinin adı Salu oğlu Zimri idi. O,
Şimeonlular arasında bir nəsil rəhbəri idi.
15 Öldürülən Midyanlı qadının adı Sur qızı Kozbi idi. Sur Midyanda bir nəsil
başçısı idi.
16 Rəbb Musaya dedi:
17 «Midyanlıları düşmən hesab edin və onları qırın.
18 Çünki onlar hiylə ilə sizə düşmənçilik etdilər. Peor hadisəsində və Peorda baş verən vəba günündə öldürülən bacıları, Midyanlı bəyin qızı Kozbi
məsələsində sizi aldatdılar».

26

İkinci siyahıyaalma

1 * Vəbadan sonra Rəbb Musaya və kahin Harun oğlu Eleazara dedi:
2 «Bütün İsrail övladlarının icmasını, ailələrinə görə iyirmi və ondan yuxarı
yaşda döyüşə qabil olan İsrail övladlarını sayın».
3 Musa ilə kahin Eleazar İordan çayı yanında, Yerixo qarşısında Moav
düzənliyində onlarla danışıb dedi:
4 «Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi iyirmi və ondan yuxarı yaşda olanları
siyahıya alın!»
Misir torpağından çıxan İsrail övladları bunlardır:
5 İsrailin ilk oğlu Ruven, Ruvenlilər bunlardır:
Xanok soyundan Xanok nəsli;
Pallu soyundan Pallu nəsli;
6 Xesron soyundan Xesron nəsli;
Karmi soyundan Karmi nəsli.
7 Ruvenlilərin nəsilləri bunlardır, sayları 43 730 nəfər idi.
8 Palunun oğlu Eliav,
9 Eliavın oğulları Nemuel, Datan və Aviram idi. Bunlar o Datanla Aviramdır
ki, icma tərəfindən seçildi və Rəbbə üsyan edən Qorahın tərəfdarlarına qoşulub
Musa ilə Haruna zidd getdilər.
10 Qorahla 250 yoldaşını od yandırıb yox edəndə yer yarıqları onları uddu.
Qorahla birlikdə ölənlər başqalarına da bir ibrət oldu.
11 Qorahın nəsli isə ölmədi.
12 Nəsillərinə görə Şimeonlular bunlardır:
Nemuel soyundan Nemuel nəsli;
Yamin soyundan Yamin nəsli;
Yakin soyundan Yakin nəsli;
13 Zerah soyundan Zerah nəsli;
Şaul soyundan Şaul nəsli;
14 Şimeon nəsilləri bunlardır, sayları 22 200 nəfərdir.
15 Nəsillərinə görə Qadlılar bunlardır:
Sefon soyundan Sefon nəsli;
Haqqi soyundan Haqqi nəsli;
Şuni soyundan Şuni nəsli;
16 Ozni soyundan Ozni nəsli;

* **26:1** Say. 1:1-46

Eri soyundan Eri nəsli:
17 Arod soyundan Arod nəsli;
Areli soyundan Areli nəsli.
18 Qad nəsilləri bunlardır, sayları 40 500 nəfərdir.
19 Yəhudanın iki oğlu var idi: Er və Onan. Onlar Kənan torpağında öldülər.
20 Nəsillərinə görə Yəhudalılar bunlardır:
Şela soyundan Şela nəsli;
Peres soyundan Peres nəsli;
Zerah soyundan Zerah nəsli.
21 Peres övladları bunlardır:
Xesron soyundan Xesron nəsli;
Xamul soyundan Xamul nəsli.
22 Yəhuda nəsilləri bunlardır, sayları 76 500 nəfərdir.
23 Nəsillərinə görə İssakar övladları bunlardır:
Tola soyundan Tola nəsli;
Puva soyundan Puva nəsli;
24 Yaşuv soyundan Yaşuv nəsli;
Şimron soyundan Şimron nəsli.
25 İssakar nəsilləri bunlardır, sayları 64 300 nəfərdir.
26 Nəsillərinə görə Zevulunlular bunlardır:
Sered soyundan Sered nəsli;
Elon soyundan Elon nəsli;
Yaxleel soyundan Yaxleel nəsli.
27 Zevulun nəsilləri bunlardır, sayları 60 500 nəfərdir.
28 Nəsillərinə görə Yusifin oğulları: Menaşşe və Efrayim.
29 Menaşşe övladları bunlardır:
Makir soyundan Makir nəsli, Makir Gileadın atası idi;
Gilead soyundan Gilead nəsli;
30 Gilead övladları bunlardır:
İezer soyundan İezer nəsli;
Xeleq soyundan Xeleq nəsli;
31 Asriel soyundan Asriel nəsli;
Şekem soyundan Şekem nəsli;
32 Şemida soyundan Şemida nəsli;
Xefer soyundan Xefer nəsli.
33 Xefer oğlu Selofxadın oğlu olmadı, amma Maxla, Noa, Xoqla, Milka və Tirsa adında qızları var idi.
34 Menaşşe nəsilləri bunlardır, sayları 52 700 nəfərdir.
35 Nəsillərinə görə Efrayim övladları bunlardır:
Şutelah soyundan Şutelah nəsli;
Beker soyundan Beker nəsli;
Taxan soyundan Taxan nəsli;
36 Şutelah övladları bunlardır:
Eran soyundan Eran nəsli.
37 Efrayim övladlarının nəsilləri bunlardır, sayları 32 500 nəfərdir. Nəsillərinə görə Yusif övladları bunlardır.
38 Nəsillərinə görə Binyaminlilər bunlardır:
Bela soyundan Bela nəsli;
Aşbel soyundan Aşbel nəsli;
Axiram soyundan Axiram nəsli;
39 Şufam soyundan Şufam nəsli;

Xufam soyundan Xufam nəsli.
40 Belanın oğulları Ardla Naaman nəslindən törənənlər bunlardır:
Ard soyundan Ard nəsli;
Naaman soyundan Naaman nəsli.
41 Nəsillərinə görə Binyamin övladları bunlardır, sayları 45 600 nəfərdir.
42 Nəsillərinə görə Dan övladları bunlardır:
Şuxam soyundan Şuxam nəsli.
Bunlar Dan nəslindən törənən nəsillərdir.
43 Hamısı Şuxam nəslindəndir, sayları 64 400 nəfərdir.
44 Nəsillərinə görə Aşerlilər bunlardır:
İmna soyundan İmna nəsli;
İşvi soyundan İşvi nəsli;
Beria soyundan Beria nəsli.
45 Beria övladları bunlardır:
Xever soyundan Xever nəsli;
Malkiel soyundan Malkiel nəsli.
46 Aşerin Serah adında bir qızı var idi.
47 Aşer övladları bunlardır, sayı 53 400 nəfərdir.
48 Nəsillərinə görə Naftali övladları bunlardır:
Yaxseel soyundan Yaxseel nəsli;
Quni soyundan Quni nəsli;
49 Yeser soyundan Yeser nəsli;
Şillem soyundan Şillem nəsli.
50 Naftali nəsilləri bunlardır, sayları 45 400 nəfərdir.
51 Sayılan İsrail övladlarının cəmi 601 730 kişi idi.
52 * Rəbb Musaya belə dedi:
53 «Adamların sayına görə ölkə bunlara irs olaraq bölünsün.
54 Sayı çox olana böyük, sayı az olana az pay verəcəksən. Siyahıya yazılanların sayına görə hər birinə düşən pay verilsin.
55 Ancaq torpaq püşklə bölünsün. Hər kəsin payı ataларının aid olduğu qəbilələrin adına görə olacaq.
56 Kiçik ya böyük – hər qəbilənin payı püşklə bölünsün».
57 Nəsillərinə görə sayılan Levililər bunlardır:
Gerşon soyundan Gerşon nəsli;
Qohat soyundan Qohat nəsli;
Merari soyundan Merari nəsli.
58 Bunlar da Levi nəsilləridir:
Livni nəsli,
Xevron nəsli,
Maxli nəsli,
Muşi nəsli,
Qorah nəsli.
Qohat Amramın atası idi.
59 Amramın arvadının adı Yokeved idi. O, Misirdə Levi nəslindən doğulmuşdu. Amramdan Harun, Musa və bacıları Məryəm doğuldu.
60 * Harunun Nadav, Avihu, Eleazar, İtamar adlı uşaqları oldu.
61 * Nadavla Avihu Rəbbin önündə haram od təqdim edərkən öldülər.

* **26:52** Say. 34:13; Yeşua 14:1-2 * **26:60** Say. 3:2 * **26:61** Lev. 10:1-2; Say. 3:4

62 Levililərdən sayılan bir aylıq və ondan yuxarı yaşda bütün kişi cinsindən
olanlar 23 000 nəfər idi. Bunlar o biri İsrail övladları ilə birlikdə siyahıya
alınmışdı. Çünki İsrail övladları arasında onlara miras verilməmişdi.
63 İsrail övladlarının siyahısı İordan çayının yanında, Yerixo qarşısındakı Moav
düzənliyində Musa və kahin Eleazar tərəfindən tutuldu.
64 Amma Musa ilə kahin Harunun Sina səhrasında saydığı İsrail
övladlarından heç kim bu siyahıda olmadı.
65 * Ona görə ki Rəbb o vaxt siyahıya alınan İsrail övladlarının səhrada
öləcəyini qətiyyətlə söyləmişdi. Onlardan Yefunne oğlu Kalevlə Nun oğlu
Yeşuadan başqa kimsə sağ qalmamışdı.

27

Selofxadın qızları

1 Menaşşe oğlu Makir oğlu Gilead oğlu Xefer oğlu Selofxadın qızları Yusif
oğlu Menaşşenin nəsillərinə mənsub idi. Qızların adları belədir: Maxla, Noa,
Xoqla, Milka və Tirsa.
2 Onlar Musanın, kahin Eleazarın və rəhbərlərlə bütün icmanın önündə,
Hüzur çadırının girişində durub dedilər:
3 «Atamız səhrada öldü, lakin Qorahın tərəfini tutub Rəbbə qarşı üsyan
edənlərin arasında deyildi. O öz günahına görə öldü və oğulları olmadı.
4 Oğlu olmadığına görə onun adı öz nəsli arasından nə üçün silinməlidir?
Atamızın qardaşları arasında bizə bir mülk verin».
5 Musa onların işini Rəbbin önünə qoydu.
6 Rəbb Musaya dedi:
7 * «Selofxadın qızları doğru deyirlər: mütləq onlara ataларının qardaşları
arasında mülk ver və ataларının mirasını onlara keçir.
8 İsrail övladlarına de ki, əgər bir adam ölərsə və onun oğlu yoxdursa, o zaman
mirası onun qızına keçir.
9 Əgər onun qızı yoxdursa, onda mirasını onun qardaşlarına ver.
10 Əgər qardaşları yoxdursa, onda mirasını atasının qardaşlarına ver.
11 Əgər atasının qardaşları yoxdursa, o zaman mirasını nəslindən ona ən
yaxın olan qohumuna ver ki, mülk onun olsun. Bu, Rəbbin Musaya əmr
etdiyi kimi İsrail övladlarına qanun və hökm olsun».

Yeşuanın Musanın yerinə təyin olunması (Qanun. 31:1-8)

12 * Rəbb Musaya dedi: «Bu Avarim dağına çıx və İsrail oğullarına verdiyim
ölkəni gör.
13 Onu gördükdən sonra qardaşın Harun nə cür xalqına qovuşdusa, sən də
elə ölüb, xalqına qovuşacaqsan.
14 Çünki Zin səhrasında əmrimə qarşı çıxdınız. İcma Mənə üsyan edəndə
sulara görə onların gözləri önündə Mənim müqəddəsliyimi etiraf etmədiniz».
Bunlar Zin səhrasındakı Qadeşdə olan Meriva sularıdır.
15 Musa Rəbbə dedi:
16 «Rəbb – bütün bəşər ruhlarının Allahı, icma üzərinə bir adam nəsib etsin,

* **26:65** Say. 14:26-35 * **27:7** Say. 36:2 * **27:12** Qanun. 3:23-27; 32:48-52

17 * o da onların önündə girib-çıxsın, onların önündə döyüşə gedib-gəlsin. Qoy Rəbbin icması çobansız sürü kimi olmasın».
18 * Rəbb Musaya dedi: «İçində Ruh olan bir adamı – Nun oğlu Yeşuanı yanına gətirərək əlini onun üzərinə qoyacaqsan.
19 Onu kahin Eleazar və bütün icma qarşısında dayandırıb onların gözləri önündə ona vəzifə tapşır.
20 Ona öz səlahiyyətindən ver ki, bütün İsrail icması ona itaət etsin.
21 O, hökm almaq üçün kahin Eleazarın qarşısında duracaq. Eleazar isə Urim * vasitəsilə Rəbdən soruşmalıdır. Yeşua ilə bütün İsraillilər icması Eleazarın əmri ilə döyüşə gedib-gəlsinlər».
22 Musa Rəbbin ona əmr etdiyi kimi etdi: Yeşuanı götürüb kahin Eleazarın və bütün icmasının önündə dayandırdı.
23 * Rəbbin Musa vasitəsilə əmr etdiyi kimi əllərini onun üzərinə qoyaraq ona vəzifə tapşırdı.

28

Gündəlik təqdimlər
(Çıx. 29:38-46)

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına əmr edib de: “Diqqət edin ki, Mənə təqdim olunan payı – yandırma təqdimini, Mənim xoşuma gələn ətri öz vaxtında verəsiniz”.
3 Onlara de: “Rəbbə verəcəyiniz yandırma təqdimi budur: daimi yandırma qurbanı olaraq hər gün iki birillik qüsursuz erkək toğlu.
4 Toğlulardan birini səhər, o birini isə axşamçağı təqdim edin.
5 Toğlu ilə birlikdə taxıl təqdimi olaraq dörddə bir hin çəkilmiş zeytun yağı ilə yoğrulmuş efanın onda biri narın un təqdim edin.
6 Bu, daimi yandırma qurbanı, Sina dağında buyurulan, Rəbbin xoşuna gələn ətir – Onun üçün yandırma təqdimidir.
7 Hər toğlu ilə birlikdə içmə təqdimi olaraq dörddə bir hin kefləndirici içkini Rəbbin adına müqəddəs yerdə tökün.
8 O biri toğlunu axşamçağı təqdim edin. Səhərki kimi taxıl təqdimi və içmə təqdimi ilə birlikdə onu təqdim edin. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimidir.

Şənbə təqdimləri

9 * Şənbə günündə iki birillik qüsursuz erkək toğlu və taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda iki efa narın un və onun içmə təqdimini təqdim edin.
10 Daimi yandırma qurbanı və onun içmə təqdimindən başqa hər Şənbənin yandırma qurbanı olan təqdim budur.

Təzə Ay təqdimləri

11 Hər ayın başında Rəbbə yandırma qurbanı olaraq qüsursuz iki buğa və bir qoç, birillik yeddi erkək toğlu təqdim edin.
12 Hər buğa üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa narın un və tək qoç üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda iki efa narın un,

---

* **27:17** 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat. 9:36; Mark 6:34 * **27:18** Çıx. 24:13
* **27:21** *Urim* – kahin döşlüyünün içində olub, Rəbbin iradəsini bilmək üçün püşk kimi atılan daş.
* **27:23** Qanun. 31:23 * **28:9** Mat. 12:5

13 hər toğlu üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda bir efa
narın un təqdim edin. Bu, yandırma qurbanı Rəbbin xoşuna gələn ətir –
Onun üçün yandırma təqdimidir.
14 Onların içmə təqdimləri bir buğa üçün yarım hin, qoç üçün üçdə bir hin
və bir toğlu üçün dörddə bir hin şərab olacaq. İl boyu hər yeni ayda veriləcək
yandırma qurbanı budur.
15 Daimi yandırma qurbanı və onun içmə təqdimlərindən başqa Rəbbə günah
təqdimi olaraq bir təkə də təqdim edin.

Pasxa bayramının təqdimləri
(Lev. 23:5-14)

16 * Birinci ayın on dördüncü günü Rəbbin Pasxa bayramıdır.
17 Bu ayın on beşinci günü bayram olsun, yeddi gün mayasız çörək yeyilsin.
18 Birinci gün müqəddəs toplantı keçirin, gündəlik işlərinizi görməyin.
19 Rəbbə yandırma qurbanı, yandırma təqdimi olaraq iki buğa, bir qoç və
birillik yeddi erkək toğlu təqdim edin; hamısı qüsursuz olsun.
20 Hər buğa üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa,
qoç üçün onda iki,
21 yeddi toğludan hər toğlu üçün onda bir efa narın un təqdim edin.
22 Özünüzü kəffarə etmək üçün günah qurbanı olaraq bir təkə təqdim edin.
23 Hər səhər təqdim edəcəyiniz daimi yandırma qurbanına əlavə olaraq
bunları da təqdim edin.
24 Beləliklə, yeddi gün ərzində hər gün Rəbbin payını, Onun xoşuna gələn ətri
– yandırma təqdimini verin. Bunu daimi yandırma qurbanı ilə içmə təqdiminə
əlavə olaraq verin.
25 Yeddinci gün müqəddəs toplantı keçirin, gündəlik işlərinizi görməyin.

Həftələr bayramının təqdimləri
(Lev. 23:15-22; Qanun. 16:9-12)

26 Nübarın təqdim edilməsi günü Həftələr bayramında Rəbbə təzə taxıl
təqdimi gətirəndə müqəddəs toplantı keçirin, gündəlik işlərinizi görməyin.
27 Yandırma qurbanını Rəbbin xoşuna gələn ətir kimi iki buğa, bir qoç və
birillik yeddi erkək toğlu olmaqla təqdim edin.
28 Hər buğa üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa,
tək qoç üçün onda iki efa,
29 yeddi toğludan hər toğlu üçün isə onda bir efa narın un təqdim edin.
30 Özünüzü kəffarə etmək üçün bir təkə də təqdim edin.
31 Daimi yandırma qurbanı taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları
gətirin. Qurban etdiyiniz heyvanlar qüsursuz olmalıdır.

29

Şeypur çalma gününün təqdimləri
(Lev. 23:23-25)

1 Yeddinci ayda, ayın birində müqəddəs toplantı keçirin, heç bir gündəlik
işlərinizi görməyin. O gün sizin üçün şeypur çalma günü olacaq.
2 Yandırma qurbanını Rəbbin xoşuna gələn ətir kimi qüsursuz bir buğa, bir
qoç və birillik yeddi erkək toğlu olmaqla verin.
3 Buğa üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa, qoç
üçün onda iki efa,
4 yeddi toğludan hər toğlu üçün onda bir efa narın un təqdim edin.

* **28:16** Çıx. 12:1-13; Qanun. 16:1-2

5 Özünüzü kəffarə etmək üçün günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin.
6 Aylıq və gündəlik yandırma qurbanları ilə lazımi taxıl və içmə təqdimlərinə
əlavə olaraq bunları gətirin. Bu, Rəbbin xoşuna gələn ətir – Onun üçün
yandırma təqdimidir.

Kəffarə gününün təqdimləri (Lev. 23:26-32)

7 * Həmin yeddinci ayın onunda müqəddəs toplantı keçirin; özünüzü hər
şeydən məhrum edin və heç bir iş görməyin.
8 Rəbbə xoş ətir kimi yandırma qurbanı olaraq bir buğa, bir qoç, birillik
yeddi erkək toğlu təqdim edin. Onlar qüsursuz olmalıdır.
9 Buğa üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa, qoç
üçün onda iki efa,
10 yeddi toğludan hər toğlu üçün onda bir efa narın un təqdim edin.
11 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Kəffarələr üçün günah
qurbanına, daimi yandırma qurbanına, onun taxıl təqdiminə və onların içmə
təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.

Çardaqlar bayramının təqdimləri (Lev. 23:33-44)

12 * Yeddinci ayın on beşinci günündə müqəddəs toplantı keçirin; heç bir
gündəlik işlərinizi görməyin. Rəbbin şərəfinə yeddi gün bayram keçirin.
13 Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimi olaraq qüsursuz on üç buğa,
iki qoç və birillik on dörd erkək toğlu verin. Onlar qüsursuz olmalıdır.
14 Hər buğa üçün taxıl təqdimi olaraq zeytun yağı ilə yoğrulmuş onda üç efa,
hər qoç üçün onda iki efa,
15 on dörd toğludan hər toğlu üçün onda bir efa narın un təqdim edin.
16 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı
ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.
17 İkinci gün qüsursuz on iki buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək toğlu təqdim
edin.
18 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi taxıl və içmə təqdimlərini
gətirin.
19 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı
ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.
20 Üçüncü gün qüsursuz on bir buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək toğlu
təqdim edin.
21 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi taxıl və içmə təqdimlərini
gətirin.
22 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı
ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.
23 Dördüncü gün qüsursuz on buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək toğlu
təqdim edin.
24 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi taxıl və içmə təqdimlərini
gətirin.
25 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı
ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.
26 Beşinci gün qüsursuz doqquz buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək toğlu
təqdim edin.
27 Buğa, qoç və toğluların sayına görə lazımi taxıl və içmə təqdimlərini gətirin.

---

* **29:7** Lev. 23:27 * **29:12** Lev. 23:34-35

28 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı
ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.
29 Altıncı gün qüsursuz səkkiz buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək toğlu
təqdim edin.
30 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi taxıl və içmə təqdimlərini
gətirin.
31 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı
ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.
32 Yeddinci gün qüsursuz yeddi buğa, iki qoç, birillik on dörd erkək toğlu
təqdim edin.
33 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi taxıl və içmə təqdimlərini
gətirin.
34 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı
ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.
35 * Səkkizinci gün özünüz üçün təntənəli toplantı keçirin, heç bir gündəlik
işlərinizi görməyin.
36 Yandırma qurbanı, Rəbbin xoşuna gələn ətir – yandırma təqdimi olaraq
qüsursuz bir buğa, bir qoç və birillik yeddi erkək toğlu təqdim edin.
37 Buğa, qoç və toğluların sayına görə onların lazımi taxıl və içmə təqdimlərini
gətirin.
38 Günah qurbanı olaraq bir təkə də təqdim edin. Daimi yandırma qurbanı
ilə taxıl və içmə təqdimlərinə əlavə olaraq bunları gətirin.
39 Əhdə görə və könüllü təqdimlərinizdən əlavə təyin olunan bayra-
mlarınızda Rəbbə bu yandırma qurbanlarınızı, taxıl təqdimlərinizi, içmə
təqdimlərinizi və ünsiyyət qurbanlarınızı təqdim edin”».
40 Musa Rəbbin ona əmr etdiyi hər şeyi İsrail övladlarına bildirdi.

30

Əhdlər

1 Musa İsrail övladlarının qəbilə başçılarına dedi: «Rəbb belə əmr etmişdir:
2 * bir kişi Rəbbə əhd edərək yaxud and içərək öhdəsinə nə isə götürərsə,
verdiyi sözü pozmasın, ağzından çıxan hər şeyi yerinə yetirsin.
3 Əgər atasının evində yaşayan gənc qız Rəbbə əhd edib öhdəsinə nə isə
götürərsə,
4 lakin atası onun əhdini və öhdəsinə götürdüyü şeyi eşidəndə ona qarşı
çıxmazsa, qızın etdiyi əhdlər və öhdəsinə götürdüyü şeylərin hamısı qüvvədə
qalar.
5 Amma atası bunları eşidən gün mane olarsa, qızın etdiyi əhdlər və
öhdəsinə götürdüyü şeylər qüvvədən düşər. Rəbb onu bağışlayar, çünki atası
mane olmuşdur.
6 Əgər qız əhd yaxud düşünmədən öhdəsinə bir şey götürdükdən sonra ərə
gedərsə,
7 bunu eşidən əri həmin gün ona qarşı çıxmazsa, onun etdiyi əhdlər və
düşünmədən öhdəsinə götürdüyü şeylər qüvvədə qalar.
8 Amma əri bunu eşidən gün mane olarsa, gəlinin etdiyi əhdlər və öhdəsinə
götürdüyü şeylər qüvvədən düşər. Rəbb onu bağışlayar.
9 Dul yaxud boşanan qadının əhdi və öhdəsinə götürdüyü hər şey qüvvədə
qalar.

* **29:35** Lev. 23:36 * **30:2** Qanun. 23:21-23; Mat. 5:33

10 Əgər ərli bir qadın əhd edər yaxud öhdəsinə nə isə götürərsə,
11 əri bunu eşidəndə ona qarşı çıxmayıb mane olmazsa, qadının bütün
əhdləri yaxud öhdəsinə götürdüyü şeylər qüvvədə qalar.
12 Amma əri bunları eşidən gün ona mane olarsa, qadının bütün əhdləri və
öhdəsinə götürdüyü şeylər qüvvədən düşər. Əri mane olduğu üçün Rəbb qadını
bağışlayar.
13 Əri qadının özünü məhrum etmək üçün etdiyi əhdləri yaxud and içərək
öhdəsinə götürdüyü şeyləri təsdiq edə bilər ya da mane ola bilər.
14 Əgər əri bir gün içində bu barədə ona qarşı çıxmazsa, bütün əhdləri yaxud
öhdəliklərini təsdiqləmiş olur. Onları eşidən gün qadına qarşı çıxmamaqla
təsdiqləmiş sayılar.
15 Əgər onları eşitdikdən bir müddət sonra mane olursa, qadının cəzasını əri
çəkər».

16 Kişi ilə arvadı, atası ilə onun evində yaşayan gənc qızı arasında münasibət
barədə Rəbbin Musaya əmr etdiyi qaydalar bunlardır.

31

Midyanlılardan qisas alma

1 Rəbb Musaya belə dedi:
2 «İsrail övladlarının qisasını Midyanlılardan al. Sonra isə ölüb öz xalqına
qovuşacaqsan».

3 Buna görə Musa xalqa belə dedi: «Aranızdan bəzi adamları silahlandırın
ki, Midyanlılarla döyüşə çıxıb Rəbbin qisasını onlardan alsınlar.
4 İsrail qəbilələrinin hər birindən döyüşə min nəfər göndərin».

5 Beləliklə, İsrailin tayfalarından, hər qəbilədən min nəfər olmaqla döyüşə
hazır on iki min nəfər seçildi.
6 Musa hər qəbilədən min nəfəri kahin Eleazarın oğlu Pinxasla birlikdə
döyüşə göndərdi. Pinxas özü ilə müqəddəs yerə aid bəzi əşyaları və işarə vermək
üçün kərənayları götürdü.
7 Onlar Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi Midyanlılarla döyüşüb bütün kişiləri
qırdılar.
8 Qırılanlar arasında Midyanın beş padşahı vardı: Evi, Reqem, Sur, Xur və
Reva. Beor oğlu Bilamı da qılıncla öldürdülər.

9 Sonra İsraillilər bütün Midyan qadınları ilə uşaqlarını əsir götürüb onların
bütün naxır və sürülərini, bütün əşyalarını talan etdilər.
10 Midyanlıların yaşadıqları bütün şəhərlərə, obalara od vurdular.
11 İnsanları, heyvanları, bütün qəniməti, talan mallarını götürdülər.
12 Əsirləri, qəniməti, talan mallarını İordan çayının şərqində, Yerixonun
qarşısında, Moav düzənliyindəki düşərgədə olan Musa ilə kahin Eleazarın və
İsrail övladlarının icmasının yanına gətirdilər.

13 Musa, kahin Eleazar və icma rəhbərləri onları qarşılamaq üçün
düşərgənin kənarına çıxdılar.
14 Musa döyüşdən qayıdan sərkərdələrə – minbaşılara və yüzbaşılara
qəzəblənib
15 «Bütün qadınları nə üçün sağ saxladınız?» dedi.

16 * «Bunlar həmin qadınlardır ki, Bilamın verdiyi nəsihətə uyub Peor
hadisəsində İsrail övladlarının Rəbdən dönməsinə səbəb oldular. Ona görə
Rəbbin icması arasında vəba törəndi.
17 İndi bütün oğlan uşaqlarını və kişi ilə yaxınlıq etmiş qadınları öldürün.
18 Yalnız kişi ilə yaxınlıq etməmiş cavan qızları özünüz üçün sağ saxlayın.
19 Aranızda kimisə öldürən yaxud meyitə toxunan hər kəs yeddi gün
düşərgənin kənarında qalsın. Üçüncü və yeddinci gün özünüzü, həm də
əsirlərinizi pak edin.
20 Hər paltarı, dəridən, keçi tükündən və ağacdan düzələn nə varsa, hamısını
pak edin».
21 Bundan sonra kahin Eleazar döyüşdən qayıdan əsgərlərə dedi: «Rəbbin
Musaya əmr etdiyi qanunun qaydası belədir.
22 Qızılı, gümüşü, tuncu, dəmiri, qalayı, qurğuşunu,
23 oda davamlı hər şeyi alovdan keçirin ki, pak sayılsın. Lakin paklama suyu
ilə də paklansın. Oda davamsız şeyləri isə sudan keçirin.
24 Yeddinci gün geyimlərinizi yuyun, onda pak olacaqsınız, sonra düşərgəyə
girin».

Talan malının bölünməsi

25 Rəbb Musaya dedi:
26 «Sən, kahin Eleazar və icmanın nəsil başçıları ələ keçirilən insanları,
heyvanları, talan mallarını sayın.
27 Talan mallarını döyüşə çıxan igidlərlə icmanın qalan qismi arasında yarı
bölün.
28 Döyüşə gedən igidlərə düşən insan, mal-qara, eşşək, qoyun-keçi payından
vergi olaraq beş yüzdə birini Rəbbə ayırın.
29 Bu vergini igidlərə bölünən paydan götürüb Rəbbə ianə olaraq təqdim
etmək üçün kahin Eleazara verin.
30 O biri İsrail övladlarına düşən paydan insan, mal-qara, eşşək, qoyun-keçi
və başqa heyvanlardan əllidə birini götürüb Rəbbin məskəninə cavabdeh olan
Levililərə verin».
31 Musa ilə kahin Eleazar Rəbbin Musaya əmr etdiyinə əməl etdilər.
32 Döyüşə gedən igidlərin götürdüyü talan malından bu qənimətlər qalmışdı:
675 000 qoyun-keçi,
33 72 000 mal-qara,
34 61 000 eşşək,
35 kişi ilə yaxınlıq etməmiş 32 000 qız.
36 Bunların yarısı döyüşə gedən igidlərə pay düşdü: 337 500 qoyun-keçi,
37 bunlardan Rəbbə vergi olaraq 675 qoyun-keçi verildi;
38 36 000 mal-qara, bunlardan 72 mal-qara Rəbbə vergi olaraq ayrıldı;
39 30 500 eşşək, bunlardan 61 eşşək Rəbbə vergi olaraq ayrıldı;
40 16 000 nəfər, bunlardan 32 nəfər Rəbbə vergi olaraq ayrıldı.
41 Musa Rəbbin ona əmr etdiyi kimi Rəbbə vergi olaraq ayrılanları kahin
Eleazara verdi.
42 Musanın döyüşə gedən igidlərdən ayırdığından İsrail övladlarına düşən
payın yarısı bunlardır:
43 İcmaya düşən yarı pay 337 500 qoyun-keçi,
44 36 000 mal-qara,
45 30 500 eşşək,

* **31:16** Say. 25:1-9

46 16 000 insan.
47 Rəbbin ona əmr etdiyi kimi Musa İsrail övladlarının payından hər əlli
nəfərdən və heyvandan birini seçib Rəbbin məskəninə cavabdeh olan Lev-
ililərə verdi.
48 Ordu bölmələrində hökm verən sərkərdələr – minbaşılar və yüzbaşılar
Musanın yanına gedib dedilər:
49 «Biz qulların hökm etdiyimiz döyüşçülərin sayını öyrəndik. Onlardan heç
kim əskik deyildir.
50 Ona görə də hər birimiz əldə etdiyimiz qızıl əşyaları – xalxalları,
bilərziklər, üzüklər, sırğaları, boyunbağıları təqdim olaraq Rəbbə gətirdik ki,
Rəbbin önündə özümüz üçün kəffarə edək».
51 Musa ilə kahin Eleazar qızılı və hər cür bəzək əşyalarını onlardan aldı;
52 minbaşılardan və yüzbaşılardan Rəbbə ianə olaraq gətirdikləri qızıl cəmi 16
750 şekel * ağırlığında idi.
53 Döyüşə gedən igidlərin hər biri özləri üçün talan edilmiş maldan
götürmüşdü.
54 Musa ilə kahin Eleazar minbaşılardan və yüzbaşılardan qızılı alıb İsrail
övladları üçün Rəbbin önündə bir xatirə olaraq Hüzur çadırına gətirdilər.

32

Ruvenlilərlə Qadlıların Gileadda məskunlaşması
(Qanun. 3:12-22)

1 Ruvenlilərlə Qadlıların çoxlu heyvanları var idi. Onlar Yazer ilə Gilead
torpaqlarını görəndə heyvan otarmaq üçün bu yerlərin münasib olduğunu
başa düşdülər.
2 Qadlılarla Ruvenlilər gəlib Musaya, kahin Eleazara və icmanın
rəhbərlərinə dedilər:
3 «Atarot, Divon, Yazer, Nimra, Xeşbon, Elale, Sevam, Nevo və Beon
4 Rəbbin İsrail icmasına təslim etdiyi bu ölkə heyvan otarmaq üçün münasib
yerdir; qullarının da heyvanları var».
5 Sonra əlavə etdilər: «Əgər biz sənin gözündə lütf tapmışıqsa, qoy bu torpaq
mülk olaraq biz qullarına verilsin. Bizi İordandan o taya keçirməyin».
6 Musa cavab verdi: «İsrailli qardaşlarınız döyüşməyə gedərkən siz bu-
radamı qalmaq niyyətindəsiniz?
7 Nə üçün çayı keçib Rəbbin onlara verdiyi torpağa getmək üçün İsrail
övladlarını ruhdan salırsınız?
8 * Qadeş-Barneadan o torpağı gözdən keçirməyə göndərdiyim atalarınız da
belə hərəkət etdilər.
9 Onlar Eşkol vadisinə çatıb torpağı gördülər, lakin İsrail övladlarını ruhdan
saldılar ki, Rəbbin verdiyi torpağa girməsinlər.
10 * O gün Rəbbin qəzəbi alovlandı və and içib dedi:
11 "Misirdən çıxan iyirmi və ondan yuxarı yaşda olan adamların heç biri
İbrahimə, İshaqa və Yaquba and içib vəd etdiyim torpağı heç vaxt görməyəcək,
çünki onlar Mənim yolumda sədaqətlə getmədilər.
12 Ancaq Qenizli Yefunne oğlu Kalev və Nun oğlu Yeşua bu torpağı görəcək,
çünki onlar yolumda sədaqətlə getdilər".

* **31:52** *16 750 şekel* – təqribən 190 kq. * **32:8** Say. 13:17-33 * **32:10** Say. 14:26-35

13 Rəbbin qəzəbi İsrailə qarşı alovlandı və Rəbb gözündə pislik etmiş nəsil
ölənə qədər onları qırx il səhrada gəzdirdi.
14 Budur, atalarınızın yerinə siz – günahlılar nəsli qalxaraq Rəbbin qızğın
qəzəbini İsrailə qarşı daha da alovlandırırsınız.
15 Əgər siz indi Rəbbin ardınca getməkdən dönsəniz, O bütün bu xalqı yenə
də səhrada atacaq, siz də onların ölümünə səbəb olacaqsınız».
16 Ruvenlilərlə Qadlılar Musaya yaxınlaşıb dedilər: «Burada sürülərimiz
üçün ağıllar, övladlarımız üçün şəhərlər tikəcəyik.
17 Biz isə silahlanıb İsrail övladlarının qabağında getməyə hazırıq. Onlar
vəd olunmuş torpağa daxil olana qədər onları tərk etmərik. Uşaqlarımız
isə qoy möhkəmlənmiş şəhərlərdə qalsınlar ki, bu torpağın sakinlərindən
qorunsunlar.
18 İsrail övladlarından hər biri öz irsini alana qədər evlərimizə qayıtmayacağıq.
19 Biz onlarla birlikdə İordanın o biri tayındakı torpaqdan irs istəməyəcəyik,
çünki bizim payımız İordanın şərq tərəfinə düşdü».
20 Musa onlara belə cavab verdi: «Əgər siz belə hərəkət edib silahlanaraq
Rəbbin hüzurunda döyüşə getsəniz
21 və Rəbb düşmənlərini hüzurundan qovana qədər hamınız Onun hüzurunda
İordanın o biri tayına silahlı olaraq keçsəniz,
22 bu torpaq Rəbbin önündə sizə tabe olarsa, onda qayıda bilərsiniz. Rəbbin
və İsrailin qarşısında borclarınızı yerinə yetirmiş olarsınız. Onda bu torpaq
Rəbbin təsdiqi ilə sizin mülkünüz olacaq.
23 Lakin əgər belə etməsəniz, budur, Rəbbə qarşı günah etmiş olursunuz və
bilin ki, günahınıza görə cəza alacaqsınız.
24 Uşaqlarınız üçün şəhərlər, sürüləriniz üçün ağıllar düzəldin. Lakin vədinizi
yerinə yetirin».
25 Qadlılarla Ruvenlilər Musaya dedilər: «Ağamız necə buyurursa, biz
qulların elə də edərik.
26 Arvadlarımız, uşaqlarımız, qoyun-keçi və mal-qaramız, burada – Gilead
şəhərlərində qalacaq.
27 Sənin qulların – hamımız silahlanaraq, ağamız buyurduğu kimi çayı keçib
Rəbbin əmri ilə döyüşə çıxacağıq».
28 * Musa onların haqqında kahin Eleazara, Nun oğlu Yeşuaya və İsrail
övladlarının qəbilə başçılarına əmr etdi.
29 Musa onlara dedi: «Əgər Qadlılarla Ruvenlilər silahlanaraq Rəbbin əmri
ilə sizinlə İordan çayının o biri tayına keçərlərsə, torpaq zəbt olunarsa, onda
Gilead torpağını onlara mülk olaraq verin.
30 Lakin əgər onlar silahlanıb sizinlə çayın o biri tayına keçməsələr, onlar
sizin aranızda – Kənan torpağında miras alacaqlar».
31 Qadlılar və Ruvenlilər belə cavab verdilər: «Rəbb sənin qullarına necə
deyibsə, biz də elə edərik.
32 Biz Rəbbin hüzurunda silahlanıb çaydan Kənan torpağına keçəcəyik, lakin
bizim miras aldığımız torpaq İordanın bu tayında olsun».
33 Musa Emorlular padşahı Sixonun ölkəsini, Başan padşahı Oqun ölkəsini
bütün ətraf şəhərləri və torpaqları ilə birlikdə Ruvenlilərlə Qadlılara və
Menaşşe qəbiləsinin yarısına verdi.
34 Qadlılar möhkəmlənmiş şəhərlər olaraq Divonu, Atrotu, Aroeri,

* **32:28** Yeşua 1:12-15

35 Atrot-Şofanı, Yazeri, Yoqbohanı,
36 Bet-Nimranı və Bet-Haranı bərpa etdilər və sürülər üçün ağıllar düzəltdilər.
37 Ruvenlilər isə Xeşbonu, Elaleni, Qiryatayimi,
38 Nevonu, Baal-Meonu – onların adları sonra dəyişdirildi – və Sivmanı bərpa etdilər. Yenidən tikdikləri şəhərlərə başqa adlar qoydular.
39 Menaşşe oğlu Makirin övladları Gileada girib oradakı Emorluları qovdular və oranı ələ keçirdilər.
40 Musa Gileadı Menaşşe oğlu Makirin nəslinə verdi. Onlar orada məskən saldılar.
41 Menaşşe nəslindən olan Yair gedib Emorluların kəndlərini alaraq adlarını Xavvot-Yair qoydu.
42 Novah isə gedib Qenatı və ətrafdakı qəsəbələri aldı. Oranı da öz adı ilə Novah adlandırdı.

33

Misirdən Moava qədər köçlər

1 Musa və Harunun başçılığı ilə ordular halında Misir torpağından çıxan İsrail övladlarının köçləri bunlardır.
2 Musa Rəbbin əmrinə görə onların köçlərini və dayanacaqlarını qeyd etdi. Onların köçləri və qaldıqları yerlər bunlardır:
3 İsrail övladları Pasxa bayramının səhəri, birinci ayın on beşində Misirlilərin gözü qarşısında vüqarla Ramsesdən yola düşdü.
4 O vaxt Misirlilər Rəbbin qırdığı bütün ilk oğlanları basdırırdılar. Rəbb onların allahlarını da Öz hökmünə məruz qoymuşdu.
5 İsrail övladları Ramsesdən yola çıxıb Sukkotda düşərgə saldılar.
6 Sukkotu tərk edib səhra kənarındakı Etamda düşərgə saldılar.
7 Etamı tərk edib Baal-Sefonun şərqində Pi-Haxirota qayıtdılar və Miqdol yaxınlığında düşərgə saldılar.
8 Pi-Haxirotu tərk edib dənizin ortasından keçərək səhraya çıxdılar. Etam səhrasında üç gün gəzib dolanandan sonra Marada düşərgə saldılar.
9 * Maranı tərk edib on iki su çeşməsi və yetmiş xurma ağacı olan Elimə gedərək orada düşərgə saldılar.
10 Elimi tərk edib Qırmızı dəniz kənarında düşərgə saldılar.
11 Qırmızı dənizin kənarından ayrılıb Sin səhrasında düşərgə saldılar.
12 Sin səhrasını tərk edib Dofqada düşərgə saldılar.
13 Dofqanı tərk edib Aluşda düşərgə saldılar.
14 Aluşu tərk edib Refidimdə düşərgə saldılar. Orada xalq üçün içməyə su yox idi.
15 Refidimi tərk edib Sina səhrasında düşərgə saldılar.
16 Sina səhrasını tərk edib Qivrot-Hattaavada düşərgə saldılar.
17 Qivrot-Hattaavanı tərk edib Xaserotda düşərgə saldılar.
18 Xaserotu tərk edib Ritmada düşərgə saldılar.
19 Ritmanı tərk edib Rimmon-Peresdə düşərgə saldılar.
20 Rimmon-Peresi tərk edib Livnada düşərgə saldılar.
21 Livnanı tərk edib Rissada düşərgə saldılar.
22 Rissanı tərk edib Qehelatda düşərgə saldılar.
23 Qehelatı tərk edib Şefer dağında düşərgə saldılar.

* **33:9** Çıx. 15:27

24 Şefer dağını tərk edib Xaradada düşərgə saldılar.
25 Xaradadan ayrılıb Maqhelotda düşərgə saldılar.
26 Maqhelotu tərk edib Taxatda düşərgə saldılar.
27 Taxatdan ayrılıb Terahda düşərgə saldılar.
28 Terahı tərk edib Mitqada düşərgə saldılar.
29 Mitqanı tərk edib Xaşmonada düşərgə saldılar.
30 Xaşmonadan ayrılıb Moserotda düşərgə saldılar.
31 Moserotu tərk edib Bene-Yaaqanda düşərgə saldılar.
32 Bene-Yaaqandan ayrılıb Xor-Haqqidqadda düşərgə saldılar.
33 Xor-Haqqidqadı tərk edib Yotvatada düşərgə saldılar.
34 Yotvatanı tərk edib Avronada düşərgə saldılar.
35 Avronanı tərk edib Esyon-Geverdə düşərgə saldılar.
36 Esyon-Geveri tərk edib Zin səhrasında, yəni Qadeşdə düşərgə saldılar.
37 Qadeşdən ayrılıb Edom torpağının sərhədindəki Hor dağında düşərgə saldılar.
38 * Kahin Harun Rəbbin əmrinə görə Hor dağına çıxdı. İsrailliləri̇n Misirdən çıxmasının qırxıncı ilində, beşinci ayın birinci günündə orada öldü.
39 Harun Hor dağında öləndə yüz iyirmi üç yaşında idi.
40 * Kənan ölkəsinin Negev bölgəsində yaşayan Kənanlı Arad padşahı eşitdi ki, İsrail övladları gəlib.
41 İsrail övladları Hor dağından ayrılıb Salmonada düşərgə saldılar.
42 Salmonanı tərk edib Punonda düşərgə saldılar.
43 Punonu tərk edib Ovotda düşərgə saldılar.
44 Ovotu tərk edib Moav sərhədindəki İye-Avarimdə düşərgə saldılar.
45 İye-Avarimi tərk edib Divon-Qadda düşərgə saldılar.
46 Divon-Qaddan ayrılıb Almon-Divlataymada düşərgə saldılar.
47 Almon-Divlataymanı tərk edib Nevo yaxınlığında olan Avarim dağlıq bölgəsində düşərgə saldılar.
48 Avarim dağlıq bölgəsindən ayrılıb İordan çayı yanında, Yerixo qarşısında olan Moav düzənliyində düşərgə saldılar.
49 İordan çayı boyunca Bet-Yeşimotdan Avel-Şittimə qədər Moav düzənliyində düşərgə saldılar.
50 Orada, İordan çayı yanında, Yerixo qarşısındakı Moav düzənliyində Rəbb Musaya belə dedi:
51 «İsrail övladlarına de: “İordan çayından Kənan ölkəsinə keçəndə
52 ölkədə yaşayan bütün əhalini qovun. Oyma daşlarının, tökmə bütlərinin hamısını yox edin. Onların bütün səcdəgah yerlərini dağıdın.
53 Ölkəni ələ keçirib orada məskunlaşacaqsınız, çünki mülk almaq üçün oranı sizə yerdim.
54 * Püşklə ölkəni nəsilləriniz arasında bölün. Böyük nəslə böyük torpaq payı, kiçik nəslə kiçik torpaq payı verin. Kimin püşkünə nə çıxsa, qoy ora onun olsun. Paylarınızı atalarınızın qəbilələrinə görə irs alın.
55 Amma yerli əhalini qovmasanız, qalanlar böyrünüzü kol kimi dolayıb tikan kimi gözünüzə girəcək. Yaşadığınız ölkədə sizə əziyyət verəcək.
56 Mən də onlara nə etməyi düşünsəm, onu sizə edəcəyəm”».

* **33:38** Say. 20:22-28; Qanun. 10:6 * **33:40** Say. 21:1 * **33:54** Say. 26:54-56

34

Kənan ölkəsinin sərhədləri

1 Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına əmr et və onlara de: “Kənan ölkəsinə girdiyiniz zaman
irs olaraq sizə düşən torpağın – Kənan torpağının sərhədləri belə olacaq:
3 * Cənub tərəfiniz Zin səhrasından Edom sərhədi boyunca uzanacaq. Cənub
sərhədiniz şərqdə Duz dənizinin ucundan başlayacaq.
4 Sərhədiniz Aqrabbim keçidinin cənubundan dolaşaraq Zin səhrasına
keçəcək və oradan Qadeş-Barneanın cənubuna qədər uzanacaq. Oradan
Xasar-Addara uzanıb Asmona keçəcək.
5 Sərhəd Asmondan Misir vadisinə qədər dolaşacaq və onun ucu dənizin
yanında olacaq.
6 Qərb sərhədiniz Böyük dənizi və onun kənarı olacaq, qərb sərhədiniz belə
olacaq.
7 Şimal sərhədiniz bu olacaq: Böyük dənizdən Hor dağına qədər nişan
qoyacaqsınız.
8 Hor dağından da Xamat keçidinə qədər nişan qoyacaqsınız. Sərhədin ucu
Sedadda olacaq.
9 Sərhəd Zifrona uzanacaq və onun ucu Xasar-Enanda olacaq. Bu, şimal
sərhədiniz olacaq.
10 Şərq sərhədinizə Xasar-Enandan Şefama qədər nişan qoyacaqsınız.
11 Sərhəd Şefamdan Ayinin şərq tərəfində olan Rivlaya enəcək və oradan
Kinneret gölünün şərq kənarındakı yamaclara çatacaq.
12 Sonra sərhəd İordan çayı boyunca enəcək və onun ucu Duz dənizinin
yanında olacaq.
Hər tərəfdən ölkənizin sərhədləri bunlar olacaq”».
13 * * Musa İsrail övladlarına əmr edib dedi: «Bu o torpaqdır ki, siz onu püşk
vasitəsilə bölməlisiniz. Rəbbin əmri ilə onu doqquz yarım qəbilə arasında
bölməlisiniz.
14 Çünki Ruven qəbiləsinin nəsilləri, Qad qəbiləsinin nəsilləri və Menaşşe
qəbiləsinin o biri yarısı öz irsini aldılar.
15 Bu iki yarım qəbilə Yerixonun qarşısında İordan çayının şərq tərəfində
irsini aldı».
16 Rəbb Musaya dedi:
17 «Torpaqları sizə irs olaraq bölәcək adamların adları belədir: kahin
Eleazar və Nun oğlu Yeşua.
18 Torpaqları bölmək üçün hər qəbilədən bir nəfər rəhbər götürün.
19 Bu adamlar bunlardır: Yəhuda qəbiləsi üçün Yefunne oğlu Kalev;
20 Şimeon qəbiləsi üçün Ammihud oğlu Şamuel;
21 Binyamin qəbiləsi üçün Kislon oğlu Elidad;
22 Dan qəbiləsi üçün rəhbər olan Yoqli oğlu Buqqi;
23 Yusif oğullarından Menaşşe qəbiləsi üçün rəhbər olan Efod oğlu Xanniel;
24 Efrayim qəbiləsi üçün rəhbər olan Şiftan oğlu Qemuel;
25 Zevulun qəbiləsi üçün rəhbər olan Parnak oğlu Elisafan;
26 İssakar qəbiləsi üçün rəhbər olan Azzan oğlu Paltiel;
27 Aşer qəbiləsi üçün rəhbər olan Şelomi oğlu Axihud;
28 Naftali qəbiləsi üçün rəhbər olan Ammihud oğlu Pedahel».

---

* **34:3** Yeşua 15:2-4 * **34:13** Say. 26:52-56 * **34:13** Yeşua 14:1-5

29 Kənan torpağında İsrail övladlarına irs torpaqları bölmək üçün Rəbbin əmr etdiyi adamlar bunlardır.

35

Levililərə ayrılan şəhərlər

1 * İordan çayının yanında, Yerixo qarşısında olan Moav düzənliyində Rəbb Musaya dedi:
2 «İsrail övladlarına əmr et ki, mülk etdikləri torpaqda yaşamaq üçün Levililərə şəhərlər versinlər. Sən şəhərlərin ətrafında Levililərə otlaqlar da ver.
3 Beləliklə, Levililərin yaşamaq üçün şəhərləri və onların mal-qaraları, sürüləri və digər heyvanları üçün otlaqları olsun.
4 Levililərə verəcəyiniz şəhərlərin ətrafındakı otlaqlar şəhər divarından min qulac uzanacaq.
5 Şəhər ortada olaraq şəhərin bayırından şərq tərəfini iki min qulac, cənub tərəfini iki min qulac, qərb tərəfini iki min qulac və şimal tərəfini iki min qulac ölçün. Bu onlar üçün şəhər otlaqları olsun.
6 Levililərə verəcəyiniz şəhərlərdən altı sığınacaq şəhər olsun ki, kimisə öldürən oraya qaça bilsin. Bunlardan başqa qırx iki şəhər də verin.
7 Levililərə verəcəyiniz şəhərlərin cəmi qırx səkkiz şəhər olsun. Onları otlaqları ilə birgə verin.
8 Levililərə verəcəyiniz şəhərlər hər qəbiləyə düşən payın nisbətində alınsın, çox şəhəri olan qəbilədən çox şəhər, az şəhəri olan qəbilədən az şəhər alın».

Sığınacaq şəhərlər
(Qanun. 19:1-13; Yeşua 20:1-4)

9 Sonra Rəbb Musaya dedi:
10 «İsrail övladlarına de: "Siz İordan çayını keçib Kənan torpağına girəndə
11 sığınacaq şəhərlər olaraq bəzi şəhərlər seçin ki, bilmədən adam öldürən oraya qaçsın.
12 Qisas alandan sığınacaq şəhərləriniz bunlar olsun ki, adam öldürən şəxs icmanın önündə hökm alana qədər öldürülməsin.
13 Verəcəyiniz bu altı şəhər sizin üçün sığınacaq şəhərlər olsun.
14 İordan çayının o biri tayında üç şəhər və Kənan torpağında üç şəhər verin. Bunlar sığınacaq şəhərlər olsun.
15 Bu altı şəhər İsrail övladlarına, aralarında yaşayan yadellilərə və qəriblərə sığınacaq şəhərləri olacaq. Belə ki bilmədən birini öldürən hər kəs oraya qaça bilsin.
16 Əgər biri dəmir bir alətlə başqa birini vurub öldürmüşsə, o adam qatildir. Qatil öldürülməlidir.
17 Əgər kimsə əlində insanın ölə biləcəyi bir daşla kimisə vurmuşsa və o adam ölmüşsə, onda o adam qatildir. Qatil öldürülməlidir.
18 Yaxud əlində adam öldürə bilən ağac bir alətlə birini vurub öldürmüşsə, o adam qatildir. Qatil öldürülməlidir.
19 Tökülən qanın qisasını alan özü qatili öldürsün, onunla rastlaşdığı zaman öldürsün.
20 Əgər onu kinlə itələyib yaxud pusquda duraraq ona tərəf bir şey atıb öldürmüşsə

* **35:1** Yeşua 21:1-42

21 ya da ədavətə görə onu əli ilə vurub öldürmüşsə, vuran mütləq
öldürülməlidir. O qatildir, tökülən qanın qisasını alan adam qatilə rast gəldiyi
zaman onu öldürsün.
22 Ancaq ədavəti olmayaraq birini qəflətən itələmişsə yaxud pusquda dur-
madan ona bir şey atmışsa
23 və yaxud da onu görmədən üstünə adam öldürə bilən bir daş düşürüb
öldürmüşsə, onda ölən şəxsi-qərəzlik olmadığından və ona ziyan vurmaq
istəmədiyindən
24 adam öldürənlə tökülən qanın qisasını alan arasında bu hökmlərə görə
icma hökm çıxaracaq.
25 İcma tökülən qanın qisasını alanın əlindən adam öldürəni qurtaracaq,
qaçdığı sığınacaq şəhərə geri göndərəcək və o, müqəddəs yağla məsh olunmuş
baş kahinin ölümünə qədər orada qalacaq.
26 Əgər adam öldürən qaçdığı sığınacaq şəhərin sərhədini keçərsə,
27 tökülən qanın qisasını alan adam öldüréni sığınacaq şəhərin sərhəd
kənarında taparsa və onu öldürərsə, o qatil sayılmayacaq.
28 Çünki adam öldürən baş kahinin ölümünə qədər sığındığı şəhərdə qalmalı
idi. Ancaq baş kahinin ölümündən sonra öz mülkü olan torpağına qayıda bilər.
29 Bunlar nəsildən-nəslə bütün yaşadığınız yerlərdə qanun və hökm olacaq.
30 * Bir adam bir adamı öldürsə, şahidlərin ifadəsi ilə öldürülsün. Lakin heç
bir qatil tək şahidin ifadəsi ilə öldürülməsin.
31 Ölüm cəzasına layiq qatilin canı üçün fidyə almayın, çünki o
öldürülməlidir.
32 Sığınacaq şəhərinə qaçan üçün fidyə almayın ki, kahinin ölümündən əvvəl
torpağında yaşamağa qayıtsın.
33 Beləcə olduğunuz ölkəni murdarlamayın. Çünki qan tökmək ölkəni mur-
dar edər və ölkədə tökülən qanın əvəzi ancaq onu tökənin qanı ilə kəffarə oluna
bilər.
34 Yaşadığınız, Mənim də olduğum ölkəni ləkələməyin. Çünki İsrail övladları
arasında yaşayan Rəbb Mənəm”».

36

Selofxadın qızlarının irsi

1 Yusif övladlarının nəsillərindən Menaşşe oğlu Makir oğlu Gilead nəslinin
ailə başçıları yaxınlaşıb Musanın önündə və İsrail nəsil başçıları olan
rəhbərlərin önündə belə danışdılar:
2 * «Rəbb ölkəni irs olaraq püşk ilə İsrail övladları arasında bölüşdürməyi
ağamıza əmr etdi. Soydaşımız Selofxadın irsini onun qızlarına vermək ağamıza
Rəbb tərəfindən əmr olundu.
3 Əgər Selofxadın qızları başqa bir İsrail qəbiləsinə mənsub kişilərə ərə
getsələr, onların irsi bizim irsimizdən götürülüb mənsub olacaqları qəbilənin
irsinə qatılar. Beləliklə, püşklə bizə düşən pay azalar.
4 İsrail övladlarının Azadlıq ili gələndə qızların irsi ərlərinin mənsub olduqları
qəbilənin irsinə əlavə olunar. Beləliklə, qızların irsi atalarımızın qəbiləsinə
düşən irsdən alınar».
5 Musa Rəbbin əmrinə görə İsrail övladlarına əmr edib dedi: «Yusif nəslinin
qəbiləsi doğru söyləyir.

* **35:30** Qanun. 17:6; 19:15 * **36:2** Say. 27:7

6 Selofxadın qızları haqqında Rəbbin əmr edib dediyi söz budur: onlar öz
istədikləri kişiyə ərə gedə bilər, ancaq atalarının mənsub olduğu qəbilədən
olan nəsil içində ərə getməlidirlər ki,
7 İsrail övladlarının irsi qəbilədən qəbiləyə keçməsin. İsrail övladlarının hər biri
atalarının qəbiləsinin irsinə bağlı qalsın.
8 İsrail qəbilələrindən hər hansı birində irsə malik olan hər qız atasının
mənsub olduğu qəbilədən və nəsildən bir nəfərə ərə getməlidir ki, hər bir İsrail
övladı atalarının irsinə malik olsun.
9 İrs bir qəbilədən başqa qəbiləyə keçməsin. Hər bir İsrail qəbiləsi öz irsinə
bağlı qalsın».
10 Rəbbin Musaya əmr etdiyinə əməl edərək Selofxadın qızları
11 Maxla, Tirsa, Xoqla, Milka və Noa əmisi oğlanlarına ərə getdilər.
12 Onlar Yusif oğlu Menaşşe nəsillərinə mənsub kişilərə ərə getdilər. Ona
görə də irsi atalarının mənsub olduğu qəbilə və nəsil içində qaldı.
13 Rəbbin Musa vasitəsilə İordan çayının yanında Yerixo qarşısındakı Moav
düzənliyində İsrail övladlarına verdiyi əmr və hökmlər bunlardır.

QANUNUN TƏKRARI
KİTABI
GİRİŞ

«Qanunun Təkrarı» Kitabı Musa peyğəmbər Moav səhrasında olarkən İsrail xalqına söylədiyi nitqdir. Kitabda yazılan mühüm hadisələr bunlardır: Musa ötən qırx il ərzində baş vermiş hadisələri yada salır. O, xalqı Allaha itaətli və sadiq olmağa çağırır, Allahın onları səhradan necə keçirtdiyini yadda saxlasınlar deyə xalqa müraciət edir. Musa Müqəddəs Qanunun əsası olan On Əmri (5:6-21), həmçinin vəd olunmuş torpaqda İsrail xalqının həyatını istiqamətləndirən qanunları nəzərdən keçirir. O, Allahın kim olduğunu dönə-dönə İsrail xalqının yadına salır.

Musa İsrail xalqına Allahın onlarla bağladığı əhdinin mənasını xatırladır və əhdin şərtlərinə əsasən xalqı Allaha həsr olunmağa çağırır. Allah Musadan sonra Yeşuanı İsrail xalqına rəhbər olmağa çağırır. Musa Allahı mədh edən ilahi qoşub oxuyur və İsrail qəbilələrinə xeyir-dua verdikdən sonra Moavda – İordan çayının şərqində vəfat edir.

Kitabın əsas mövzusu budur: Allah seçdiyi xalqı sevdiyinə görə xilas edir və xeyir-dua verir. Buna görə də İsrail xalqı bunu yadda saxlamalı və xeyir-dualı həyat sürmək üçün Allaha itaət etməlidir. İsa Məsihin ən böyük əmr adlandırdığı əmrin sözləri bu kitabdandır:
«Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığınla, bütün gücünlə sev» (6:5).

Kitabın məzmunu:

1:1–4:49 Musanın xalqa nidası
5:1–26:19 Musa qanunu və əmrləri təkrarlayır
27:1–28:68 Bərəkət və lənət
29:1–30:20 Əhdin yeniləşməsi
31:1–33:29 Musanın son sözləri
34:1-12 Musanın ölümü

Qanunun izahı

1 İordan çayının şərq tərəfində səhrada Paranla Tofel, Lavan, Xaserot və
Di-Zahav arasında, Sufun qarşısında olan Arava vadisində Musanın bütün
İsrailliləra söylədiyi sözlər bunlar idi:
2 Seir dağının yolu ilə getmək üçün Xorevdən Qadeş-Barneaya qədər on bir
günlük yol var idi.
3 Misirdən çıxdıqlarının qırxıncı ilində, on birinci ayın birində Musa Rəbbin
İsrail övladları üçün ona əmr etdiyi hər şeyi söylədi.
4* Musa Xeşbonda yaşayan Emorluların padşahı Sixonu və Aştarotda, Edreidə
yaşayan Başan padşahı Oqu məğlub edəndən sonra bu nitqi söylədi.
5 İordan çayının şərq tərəfində yerləşən Moav torpağında Musa bu Qanunu
izah etməyə başladı.

Xorevdən çıxma

6 «Xorevdə olanda Allahımız Rəbb bizə belə dedi: “Bəsdir bu dağda
yaşadığınız!

---

* **1:4** Say. 21:21-35

7 Qalxın buradan köçüb Emorluların dağlıq bölgəsinə, Arava vadisində,
dağlarda, yamaclı-düzənlikli bölgədə, Negevdə və dəniz kənarında yaşayan
bütün qonşu xalqların arasına, böyük Fərat çayına qədər uzanan Kənan tor-
pağına və Livana gedin.
8 Sizin qarşınıza çıxardığım torpaq budur. Rəbbin ataларınıza – İbrahimə,
İshaqa, Yaquba özləri üçün və özlərindən sonra gələn övladları üçün vəd etdiyi
bu torpağa girərək oranı özünüzə mülk edin".
9 O vaxt mən sizə belə dedim: "Təkbaşına sizin yükünüzü daşıya bilmərəm.
10 Allahınız Rəbb sizi çoxaltdı və budur, bu gün siz göydəki ulduzlar qədər
çoxsunuz.
11 Qoy ataларınızın Allahı Rəbbin söylədiyi kimi olsun, sizə xeyir-dua
verərək olduğunuzdan min qat artıq etsin.
12 Axı mən təkbaşına zəhmətinizə, əziyyətinizə və münaqişələrinizə necə tab
gətirim?
13 Özünüz üçün hər qəbilədən müdrik, uzaqgörən və təcrübəli adamlar seçin.
Mən onları sizə başçı təyin edəcəyəm".
14 Siz də "sən deyən yaxşıdır" dediniz.
15 Mən qəbilələrinizin müdrik və təcrübəli ağsaqqallarından götürüb sizə
minbaşı, yüzbaşı, əllibaşı, onbaşı və qəbilə məmurları təyin etdim.
16 O vaxt hakimlərinizə belə əmr etdim: "Aralarında münaqişəsi olan
soydaşlarınızı dinləyin. Münaqişə istər İsrailli soydaşlarınız arasında, istərsə bir
İsrailli ilə yadelli arasında olsun, hökm çıxararkən ədalətli olun.
17 Heç kimə tərəfkeşlik etmədən kiçiyi də böyük kimi dinləyərək hökm çıxarın.
İnsan şəxsiyyətindən qorxmayın, hökm Allahındır. Sizin üçün çətin olan
münaqişəli məsələləri isə mənim yanıma gətirin. Mən onlara qulaq asaram".
18 O vaxt edəcəyiniz şeylərin hamısını sizə əmr etdim.

Vəd edilən torpaqların gözdən keçirilməsi (Say. 13:1-33)

19 Sonra biz Xorevdən köçdük. Allahımız Rəbbin bizə əmr etdiyi kimi
gördüyünüz böyük və qorxunc səhranı keçərək Emorluların dağlıq bölgəsinə
tərəf köçüb Qadeş-Barneaya çatdıq.
20 Mən orada sizə dedim: "Allahınız Rəbbin bizə verdiyi Emorluların dağlıq
bölgəsinə çatdınız.
21 Budur, Allahınız Rəbb torpağı sizə verdi. Ataларınızın Allahı Rəbbin sizə
söylədiyi kimi qalxın, oranı mülk edin. Heç nədən qorxub çəkinməyin".
22 O zaman hamınız yanıma gəlib dediniz: "Adamlar göndərək, qoy əvvəlcə
torpağı onlar nəzərdən keçirsinlər. Qoy gedəcəyimiz yol və çatacağımız şəhərlər
barədə bizə məlumat gətirsinlər".
23 Bu fikir xoşuma gəldi. Hər qəbilədən bir nəfər olmaqla aranızdan on iki
nəfər götürdüm.
24 Onlar dağlıq bölgəsinə qalxdılar. Eşkol vadisinə qədər gəlib oranı gözdən
keçirdilər.
25 Bu torpağın məhsullarından əllərinə götürüb yanımıza qayıtdılar və belə
məlumat verdilər: "Allahımız Rəbbin bizə vermək istədiyi münbit torpaqdır".

Rəbbə qarşı üsyankarlıq (Say. 14:1-45)

26 * Siz isə Allahımız Rəbbin əmrinə qarşı çıxaraq oraya qalxmaq
istəmədiniz.
27 Öz çadırlarınızda deyindiniz: “Rəbb bizə nifrət edir. Bizi Misir ölkəsindən
ona görə çıxartdı ki, Emorlulara təslim etsin və həlak etsin.
28 Axı biz hara gedirik? Soydaşlarımız ‹o xalq sayca bizdən çox və ucaboy-
dur, böyük şəhərləri, göyə çatan hasarları var, Anaqlıları da orada gördük›
deyə-deyə bizdə ürək qoymadılar”.
29 Onda mən sizə dedim: “Onlardan qorxub çəkinməyin.
30 * Allahınız Rəbb qarşınızca gedir. Sizin üçün Özü döyüşəcək. Misirdə və
səhrada gözünüz qarşısında sizin üçün etdiyi hər şeyi yenə də edəcəkdir.
31 İnsan öz balasını apardığı kimi səhradan bu yerə çatana qədər Allahınız
Rəbbin də sizi elə apardığını gördünüz”.
32 * Buna baxmayaraq, sizə düşərgə salmağa yer axtarmaq və gedəcəyiniz
yolu göstərmək üçün gecə alovla, gündüz buludla
33 qarşınızca yol gedən Rəbbə etibar etmədiniz.
34 * Rəbb bu danışığınızı eşidib qəzəbləndi və and içərək dedi:
35 “Atalarınıza vermək üçün and etdiyim bu gözəl torpağı Yefunne oğlu
Kalevdən başqa bu iyrənc nəslin adamlarından heç biri görməyəcək.
36 Oranı Kalev görəcək. Tamamilə Rəbbin ardınca getdiyi üçün ayaq basdığı
torpağı ona və övladlarına verəcəyəm”.
37 Sizin ucbatınızdan Rəbb mənə də qəzəbləndi və belə dedi: “Sən də oraya
girməyəcəksən.
38 Oraya sənin köməkçin Nun oğlu Yeşua girəcək. Onu cəsarətləndir, çünki
torpağı İsrailliləra irs olaraq o böləcək.
39 ‹Əsir olacaqlar› dediyiniz balalarınız, yaxşını pisdən hələ ayıra bilməyən
uşaqlarınız oraya girəcəklər. Ölkəni onlara verəcəyəm, oranı onlar mülk
olaraq alacaqlar.
40 Siz isə dönüb Qırmızı dəniz yolundan səhraya köçün”.
41 Sonra siz mənə belə cavab verdiniz: “Rəbbə qarşı günah etdik. Allahımız
Rəbbin bizə etdiyi əmrə əsasən çıxıb döyüşəcəyik”. Hamınız dağlığa çıxmağın
asan olduğunu düşünərək döyüş silahlarına sarıldınız.
42 * Rəbb mənə dedi: “Onlara de ki, aralarında Mən yoxam. Döyüşə
çıxmasınlar, yoxsa düşmənlərinə məğlub olarlar”.
43 Siz isə mənim sözümə qulaq asmadınız. Rəbbin əmrinə qarşı çıxaraq
döyüşə çıxmağa cürət etdiniz.
44 Bu dağlıq bölgəsində yaşayan Emorlular müqavimət göstərərək sizi arı
kimi qovdular və sizi Seirdən Xormaya qədər qırdılar.
45 Belə olanda qayıdıb Rəbbin hüzurunda ağladınız, lakin Rəbb səsinizi
eşitmədi və sizə qulaq asmadı.
46 Uzun müddət yerinizdəcə – Qadeşdə qaldınız.

2

İsrail xalqının səhrada dolaşdığı illər

1 * Rəbbin mənə əmr etdiyi kimi qayıdıb Qırmızı dəniz yolu ilə səhraya köç
etdik. Xeyli vaxt Seir dağlıq bölgəsini gəzib dolaşandan sonra
2 Rəbb mənə belə dedi:
3 “Bu dağlıq bölgəsini gəzib dolaşmağınız kifayətdir, indi şimala dönün.

* **1:26** Qanun. 9:23; İbr. 3:16 * **1:30** Həv. 13:18 * **1:32** İbr. 3:19 * **1:34** İbr. 3:18 * **1:42** Say. 14:42,45 * **2:1** Say. 21:4

4 * Xalqa belə əmr et: ‹Seirdə yaşayan qohumlarınız Esav övladlarının
torpağından keçəcəksiniz. Onlar sizdən qorxacaqlar, buna görə çox diqqətli
olun.
5 Onlarla münaqişə yaratmayın, çünki torpaqlarından bir qarış da sizə
verməyəcəyəm. Ona görə ki Mən mülk olaraq Seir dağlıq bölgəsini Esav
nəslinə vermişəm.
6 Onlardan yeməyi də, suyu da pulla alın, yeyib-içməyiniz qoy belə olsun›”.
7 Çünki Allahınız Rəbb əlinizdə olan hər işə xeyir-dua verib. Belə böyük
səhrada gəzib-dolaşdığınız zaman O sizi qorumuşdu. Bu qırx il ərzində sizinlə
olan Allahınız Rəbbin sayəsində heç nəyə ehtiyacınız olmayıb.
8 Biz Seir dağında yaşayan qohumlarımız Esav övladlarının torpağından,
Elat və Esyon-Geverdən Arava yolundan burularaq Moav səhrası yolundan
keçdik.
9 * Rəbb mənə dedi: “Moavlıları incitmə və onlarla döyüşə girmə. Mən
onların torpağından mülk olaraq sizə heç nə verməyəcəyəm, çünki Ar ölkəsini
mülk olaraq Lut övladlarına vermişəm”.
10 Orada əvvəl Emlilər, Anaqlılar kimi ucaboy, güclü və çoxsaylı bir xalq
yaşayırdı.
11 Onlar da Anaqlılar kimi Rafalılar sayılırdı, lakin Moavlılar onları Emlilər
adlandırırdılar.
12 Seirdə isə əvvəllər Xorlular yaşayırdı. Esav övladları onları qovdu,
İsrailliləin Rəbbin mülk olaraq verdiyi torpağın əhalisinə etdiyi kimi
qarşılarına çıxan Xorluları qırıb torpaqlarında məskən saldılar.
13 Rəbb sözünə davam etdi: “İndi qalxıb Zered vadisini keçin”. Biz Zered
vadisini keçdik.
14 * Qadeş-Barneadan köçdüyümüz vaxtdan Zered vadisini keçənədək otuz
səkkiz il oldu. Rəbbin and içdiyi kimi düşərgədə olan o dövrdəki nəslin
döyüşçülərindən heç biri sağ qalmamışdı.
15 Onları ordugahdan yox edib qurtaranadək Rəbbin əli onlara qarşı oldu.
16 Xalqın bütün döyüş adamları ölüb-qurtarandan sonra
17 Rəbb mənə belə dedi:
18 “Siz bu gün Moav torpağında yerləşən Ardan keçəcəksiniz.
19 * Ammon övladlarına yaxınlaşanda onları incitməyin və münaqişə yarat-
mayın, çünki sizə Ammon övladlarının torpağından mülk olaraq heç nə
verməyəcəyəm, ona görə ki oranı da Lut övladlarına vermişəm”.
20 Ora da Rafalıların torpağı sayılırdı, əvvəllər orada Rafalılar yaşayırdı.
Ammonlular onları Zamzumlular adlandırırdılar.
21 Onlar da Anaqlılar kimi ucaboy, güclü və çoxsaylı bir xalq idi. Rəbb
onları Ammonluların qarşısından yox etmişdi. Ammonlular onları qovub
yerlərində məskən salmışdılar.
22 Rəbb Seirdə yaşayan Esav övladları üçün də həmin işi görərək Xorluları
onların qarşısından yox etmişdi. Esav övladları Xorluları qıraraq yerlərində
məskən saldılar və bu günə qədər orada yaşamaqdadırlar.
23 Kaftordan çıxan Kaftorlular isə Qəzzəyə qədər kəndlərdə yaşayan Av-
valıları qırdılar və onların yerində məskən saldılar.
24 Rəbb dedi: “Qalxıb köç edin, Arnon vadisindən keçin. Bax Xeşbon padşahı
Emorlu Sixonu və onun ölkəsini sizə təslim etdim. Özünüz üçün mülk olaraq
oranı almağa başlayın. Onlarla döyüşə girin.

* **2:4** Yar. 36:8 * **2:9** Yar. 19:37 * **2:14** Say. 14:28-35 * **2:19** Yar. 19:38

25 Bu gündən Mən səma altında olan bütün xalqları sizə görə qorxu və
vahiməyə salmağa başlayıram. Sizin sorağınızı eşidənlər qarşınızda titrəyib
büzüşəcəklər".

İsrailliləri padşah Sixonu məğlub etməsi
(Say. 21:21-30)

26 Qedemot səhrasından Xeşbon padşahı Sixonun yanına sülh danışığı üçün
qasidlər göndərdim və dedim:
27 "Rica edirik, sənin torpağından keçmək üçün bizə izin verəsən. Yalnız yol
keçəcəyik, oradan nə sağa, nə də sola dönəcəyik.
28 Pulla bizə yemək satsanız, yeyəcəyik, su satsanız, içəcəyik. Bizə ölkəni
piyada keçmək kifayətdir.
29 Seirdə yaşayan Esav övladları və Arda yaşayan Moavlılar etdiyi kimi sən də
izin ver ki, İordan çayından Allahımız Rəbbin bizə verdiyi torpağa keçək".
30 Lakin Xeşbon padşahı Sixon bizi torpağından keçməyə qoymadı. Çünki
bugünkü kimi Allahınız Rəbb sizə təslim etmək üçün onu inadkar və daşürəkli
etdi.
31 Rəbb mənə dedi: "Bax Sixonu və ölkəsini sənə təslim etməyə başlayıram.
Oranı fəth edib irs olaraq almağa başla".
32 Sixon özü və bütün ordusu döyüşmək üçün Yahsada bizim qarşımıza çıxdı.
33 Allahımız Rəbb onu bizə təslim etdi. Biz də Sixonu, övladlarını və bütün
ordusunu qırdıq.
34 O vaxt onun bütün şəhərlərini aldıq. Hər bir şəhəri kişi, qadın və uşaqlarla
birlikdə tamamilə məhv etdik: kimsəni sağ qoymadıq.
35 Heyvanlarını götürüb aldığımız şəhərləri talan etdik.
36 Arnon vadisinin kənarında Aroerdən və vadidə olan şəhərdən Gileadadək
qarşımıza bizdən güclü bir şəhər çıxmadı. Allahımız Rəbb onların hamısını bizə
təslim etdi.
37 Lakin Ammonluların ölkəsinə, bütün Yabboq çayı kənarına və
dağlıq bölgəsindəki şəhərlərə – Allahımız Rəbbin qadağan etdiyi heç yerə
yaxınlaşmadıq.

3

Başan padşahı Oq üzərində qələbə
(Say. 21:31-35)

1 * Sonra istiqaməti dəyişib Başana yollandıq. Başan padşahı Oq bütün
ordusu ilə bərabər Edreidə bizimlə döyüşə çıxdı.
2 Rəbb mənə dedi: "Ondan qorxma, çünki Mən onu, bütün xalqını və
torpağını sənə təslim edirəm. Xeşbonda yaşayan Emorluların padşahı Sixonun
başına gətirdiyini onun da başına gətir".
3 Allahımız Rəbb Başan padşahı Oqu və bütün ordusunu bizə təslim etdi. Biz
də kimsəni sağ buraxmadan hamısını qırıb
4 bütün şəhərlərini aldıq, almadığımız bir şəhər belə, qalmadı. Aldığımız
şəhərlərin sayı altmış idi. Bu yerlər Başanda Oqun ölkəsi olan bütün Arqov
diyarını təşkil edirdi.
5 Şəhərlərin hamısının darvazaları cəftəli idi və hündür divarlarla əhatə
olunmuşdu. Bundan əlavə, çoxlu divarsız kəndlər də var idi.
6 Xeşbon padşahı Sixonun başına gətirdiyimiz kimi onları da qırıb kişi, qadın
və uşaqları ilə bərabər şəhərlərin hamısını tamamilə məhv etdik.
7 Bütün heyvanları götürüb şəhərləri talan etdik.

* **3:1** Say. 21:33-34

8 Beləcə o vaxtlar Arnon vadisindən Xermon dağına qədər olan İordan
çayının şərqindəki Emorluların iki padşahının əlindən ölkəni aldıq.
9 Sidonlular Xermonu Siryon adlandırırdılar. Emorlular isə oraya Senir
deyirdilər.
10 Yaylada olan bütün şəhərləri, bütün Gileadı, Oqun Başan ölkəsindəki
şəhərləri olan Selka və Edreiyə qədər bütün Başan torpağını aldıq.
11 Rafalılardan ancaq Başan padşahı Oq sağ qalmışdı. O, dəmir çarpayısında
yatardı. Hələ Ammon övladlarının Rabba şəhərində olan bu çarpayının adi
ölçüyə görə uzunluğu doqquz, eni isə dörd qulac idi.

İordan çayının şərq torpaqlarının paylaşdırılması (Say. 32:1-42)

12 O vaxt irs olaraq bu torpaqları aldıq: Arnon vadisinin yanında olan
Aroerdən başlanan ölkəni, Gilead dağlıq bölgəsinin yarısını şəhərləri ilə
bərabər Ruvenlilərə və Qadlılara verdim.
13 Gileadın qalan hissəsini, Oqun ölkəsi olan bütün Başanı Menaşşe
qəbiləsinin yarısına verdim. Başanda olan bütün Arqov diyarına Rafalılar
ölkəsi deyilirdi.
14 Menaşşe oğlu Yair Geşurlular və Maakatlıların sərhədinə qədər Arqov
diyarını aldı. Oraya – Başana öz adına uyğun Xavvot-Yair adını verdi, bu günə
qədər də belə adlanır.
15 Gileadı Makirə verdim.
16 Ruvenlilərlə Qadlılara Gileaddan Arnon vadisinə qədər uzanan tor-
paqları verdim. Vadinin ortası onların sərhədi, Ammonlularla sərhədləri isə
Yabboq çayı idi.
17 * Aravada sərhəd İordan çayı idi: Kinneretdən Arava dənizinə, yəni Duz
dənizinə, şərq tərəfdəki Pisqa yamaclarının altına qədər uzanırdı.
18 O vaxtlar sizə əmr edib dedim: “Bu torpağı mülk olaraq almaq üçün
Allahınız Rəbb sizə verdi. Siz – bütün cəngavərlər silahlanaraq soydaşlarınız
İsrail övladlarının qarşısında gedin.
19 Hər biriniz sizə verdiyim şəhərlərə sonralar qayıda bilərsiniz”.
20 Amma Rəbb sizin kimi soydaşlarınıza da rahatlıq verənə qədər, Rəbbin
İordan çayının şərqində onlara verdiyi torpağı mülk olaraq alana qədər arvad-
larınız, uşaqlarınız və heyvanlarınız – bilirəm ki, çox heyvanlarınız var – sizə
verdiyim şəhərlərdə qalsınlar.
21 O vaxtlar Yeşuaya əmr edib dedim: “Allahınız Rəbbin bu iki padşahın
başına gətirdiyi hər şeyi gözlərinizlə gördünüz. Rəbb keçəcəyiniz bütün
ölkələrdə belə edəcək.
22 Onlardan qorxmayın, çünki Allahınız Rəbb Özü sizin üçün döyüşəcək!”

Rəbb Musaya İordan çayını keçməyə izin vermir

23 * O zaman Rəbbə yalvararaq dedim:
24 “Ya Xudavənd Rəbb, Sən Öz böyüklüyünü və qüdrətli əlini bu quluna
göstərməyə başladın. Göydə və yerdə hansı allah var ki, Sənin etdiyin böyük
işləri görə bilsin, Sənin kimi hər şeyə qadir olsun!
25 Rica edirəm, qoy İordan çayını keçib onun qərb tərəfində olan gözəl torpağı
– o gözəl dağlıq bölgəsini və Livanı görüm”.
26 Lakin sizin ucbatınızdan Rəbb mənə qəzəblənmişdi, ona görə də məni
eşitmədi və dedi: “Bəsdir, bu barədə bir daha Mənə müraciət etmə!

* **3:17** Yeşua 1:12-15 * **3:23** Say. 27:12-14; Qanun. 32:48-52

27 Pisqa təpəsinə çıxıb qərbə, şimala, cənuba və şərqə göz gəzdir. Qoy gözlərin
oraları görsün, çünki sən İordan çayını keçməyəcəksən.
28 Yeşuaya əmr ver. Ona cəsarət verərək qüvvətləndir, çünki bu xalqın
önündən keçərək görəcəyin torpağı irs olaraq onlar üçün Yeşua böləcək".
29 Buna görə də Bet-Peor qarşısında olan dərədə dayandıq.

4

Rəbbin qanunlarına itaət

1 İndi, ey İsraillilər, sizə öyrədəcəyim qaydalara və hökmlərə qulaq asın.
Onlara əməl etsəniz, yaşayacaqsınız, ataларınızın Allahı Rəbbin sizə verəcəyi
torpağa daxil olub oranı irs olaraq alacaqsınız.
2 * Sizə verəcəyim əmrlərə heç nə artırıb-əskiltməyin. Yalnız Allahınız
Rəbbin əmrlərinə – sizə verəcəyim əmrlərə riayət edin.
3 * Rəbbin Baal-Peorda nələr etdiyini öz gözünüzlə gördünüz. Allahınız Rəbb
Peordakı Baala səcdə edənlərin hamısını aranızdan yox etdi.
4 Siz isə Allahınız Rəbbə sadiq olduğunuz üçün bu gün sağsınız.
5 Baxın Allahım Rəbbin mənə əmr etdiyi qayda və hökmləri sizə öyrətmişəm
ki, mülk olaraq almaq üçün daxil olacağınız torpaqda bunlara əməl edəsiniz.
6 Onlara diqqətlə riayət edin. Bu, digər xalqlara nə qədər müdrik və aqil
olduğunuzu göstərər. Onlar bu qaydaları eşidəndə deyəcəklər ki, bu böyük
millət, həqiqətən, müdrik və aqil bir xalqdır!
7 Allahımız Rəbb hər dəfə dua edərkən bizə yaxın olar. Axı hansı millət belə
üstündür ki, Allahı ona bu cür yaxın olsun?
8 Hansı millət belə üstündür ki, bu gün qarşınıza gətirdiyim bu Qanun kimi
ədalətli qaydalara və hökmlərə malik olsun?
9 Ancaq diqqətli olun. Gözünüzlə gördüklərinizi unutmamaq və ömür
boyu yaddan çıxarmamaq üçün böyük səy göstərin. Bunları övladlarınıza,
nəvələrinizə öyrədin.
10 Xorevdə Allahınız Rəbbin önündə dayandığınız günü xatırlayın. O zaman
Rəbb mənə dedi: "Xalqı Mənim üçün bir yerə topla. Mən Öz sözlərimi
onlara eşitdirəcəyəm. Belə ki yer üzərində yaşadıqları müddətdə yalnız Məndən
qorxmağı öyrənsinlər və övladlarına öyrətsinlər".
11 * Siz də yaxınlaşıb dağın ətəyində dayandınız. Dağ yanır, alovu göyün
dərinliklərinə çatırdı. Hər yan isə qara bulud və qatı zülmət içində idi.
12 Rəbb sizinlə bu alovun içərisindən danışdı. Siz Onun danışıq səsini
eşitdiniz, lakin bir surət görmədiniz. Yalnız bir səs var idi.
13 * O sizə əhdini, yəni əməl etmənizi buyurduğu On Əmri elan etdi. Bunları
iki daş lövhə üzərinə yazdı.
14 * Elə o vaxt Rəbb mənə mülk olaraq almaq üçün gedəcəyiniz torpaqda
əməl edəcəyiniz qayda və hökmləri öyrətmək tapşırığını verdi.

Bütpərəstlikdən çəkinmə yolları

15 Rəbb Xorevdə alovun içərisindən sizinlə danışan gün heç bir surət
görmədiniz. Buna görə çox diqqətli olun ki,
16 * * yoldan azıb özünüz üçün kişi və yaxud qadınabənzər,

---

* **4:2** Vəhy 22:18-19 * **4:3** Say. 25:1-9 * **4:11** Çıx. 19:16-18; İbr. 12:18-19 * **4:13** Çıx. 31:18
* **4:14** Çıx. 21:1 * **4:16** Çıx. 20:4; Lev. 26:1; Qanun. 5:8; 27:15 * **4:16** Rom. 1:23

17 yerdə olan hər hansı bir heyvanabənzər, göydə uçan hər hansı bir qanadlı
quşabənzər,
18 torpaqda sürünən hər hansı bir məxluqabənzər, yerin dərinliklərində
yığılan suda yaşayan hər hansı bir balığabənzər, hər hansı bir cisməbənzər
oyma büt yaratmayasınız.
19 Gözlərinizi göyə qaldıraraq günəşi, ayı, ulduzları və bütün səma
cisimlərini görəndə azmayın. Allahınız Rəbbin bütün səma altındakı xalqlara
verdiyi bu şeylərlə aldanıb onlara səcdə edərək sitayiş etməyin.
20 * Sizə gəldikdə isə, Rəbb sizi götürüb dəmirəridən soba içindən – Misirdən
çıxarıb ki, bugünkü kimi Ona məxsus xalq olasınız.
21 * Sizin ucbatınızdan Allahınız Rəbb mənə qəzəbləndi və and etdi ki, mən
İordan çayını keçib irs olaraq sizə verdiyi o gözəl torpağa daxil olmayım.
22 İordan çayını keçə bilməyib bu torpaqda öləcəyəm. Siz isə o gözəl torpağa
keçəcək və oranı mülk olaraq alacaqsınız.
23 Ehtiyatlı olun ki, Allahınız Rəbbin sizinlə etdiyi əhdi unutmayasınız. Al-
lahınız Rəbbin qadağan etdiyi hər hansı bir şeyə bənzər oyma büt yaratmayın.
24 * Çünki Allahınız Rəbb hər şeyi yandırıb-yaxan alovdur. O, qısqanc Allahdır.
25 Siz ölkədə yaşayıb övladlarınız, nəvələriniz doğulandan sonra oyma büt
yaradaraq yoldan azsanız, Allahınız Rəbbin gözündə pis olanı edib Onu
acıqlandırsanız,
26 sizin qarşınızda bu gün göyləri və yeri şahid tuturam ki, mülk olaraq
almaq üçün İordan çayını keçib getdiyiniz torpaq üzərindən tezliklə yox
olacaqsınız. O torpaqda uzun ömür sürməyəcəksiniz, tamamilə məhv ola-
caqsınız.
27 * Rəbb sizi xalqlar arasına səpələyəcək və apardığı yerdə millətlər arasında
sizdən az miqdarda adam sağ qalacaq.
28 Orada isə siz insanın əl işi olan – görməyən, eşitməyən, yeməyən, iy
bilməyən ağacdan və ya daşdan olan allahlara qulluq edəcəksiniz.
29 * Amma o yerdə Allahınız Rəbbi axtaracaqsınız. Əgər Onu bütün
qəlbinizlə, bütün varlığınızla axtarsanız, tapacaqsınız.
30 Əzabda olarkən, bütün bu hadisələr başınıza gələrkən, nəhayət, Rəbbə
dönüb Ona qulaq asacaqsınız.
31 Axı Allahınız Rəbb rəhmli Allahdır. O sizi atmaz, məhv etməz. Atalarınıza
andla təsdiq etdiyi əhdi unutmaz.
32 İndi Allahınızın yer üzərində insan yaratdığı gündən bəri sizdən əvvəlki
dövrün günləri barədə göylərin bir başından o biri başına qədər hamıdan
soruşun. Belə böyük hadisə olubmu? Belə bir şey eşidilibmi?
33 Hansı bir xalq sizin kimi alov içərisindən danışan Allahın səsini eşitdi və
sağ qaldı?
34 Yaxud hansı allah Allahınız Rəbb kimi Misirdə gözləriniz önündə
sizin xeyrinizə işləyərək imtahanlarla, əlamətlərlə, möcüzələrlə, döyüşlərlə,
qüdrətli əli ilə, uzanan qolu ilə, böyük zəhmi ilə başqa millətin üstünə gedib
onlardan öz millətini aldı?
35 * Bütün bunlar sizə ona görə göstərildi ki, bunu biləsiniz: yalnız Rəbb
Allahdır, başqası yoxdur.

* **4:20** Çıx. 19:5; Qanun. 7:6; 14:2; 26:18; Titə 2:14; 1Pet. 2:9 * **4:21** Say. 20:12 * **4:24** Qanun. 9:3; İbr. 12:29 * **4:27** Lev. 26:33; Qanun. 28:64 * **4:29** Yer. 29:13 * **4:35** Mark 12:32

36 Sizi tərbiyə etmək üçün göylərdən səsini sizə eşitdirdi. Öz böyük alovunu
yer üzərində sizə göstərdi və alovun içərisindən Onun sözlərini eşitdiniz.
37 Atalarınızı sevdiyindən onlardan sonra övladlarını seçdi. Sizi böyük
qüdrəti ilə Misirdən Şəxsən Özü çıxartdı ki,
38 sizdən böyük və qüvvətli millətləri qarşınızdan qovsun və bugünkü kimi
onların torpağını irs olaraq vermək üçün sizi oraya gətirsin.
39 Bu gündən bilin və yadınızda qalsın ki, yuxarıda – göydə və aşağıda – yerdə
Rəbb Allahdır. Ondan başqası yoxdur.
40 Bu gün sizə verdiyim Rəbbin qanun və əmrlərinə riayət edin ki, sizə,
sizdən sonra gələn övladlarınıza xeyir gətirsin, Allahınız Rəbbin əbədi olaraq
verdiyi bu torpaqda uzun ömür sürəsiniz».

Üç sığınacaq şəhər

41 * O zaman Musa İordan çayının şərq tərəfində üç şəhər seçdi.
42 Bu şəhərləri qonşusu ilə əvvəlcədən ədavəti olmayan və bilmədən onu
öldürən adamın oraya qaçması üçün ayırdı. Belə adam bu şəhərlərdən birinə
qaçıb sağ qala bilər.
43 Bunlar Ruven qəbiləsi üçün yaylada yerləşən səhradakı Beser, Qadlılar
üçün Gileaddakı Ramot, Menaşşe qəbiləsi üçün isə Başandakı Qolan şəhərləri
idi.

Qanuna giriş

44 Musa Qanunu İsrail övladlarının qarşısına qoydu.
45 Bu, Misirdən çıxan zaman Musanın İsrail övladlarına verdiyi göstərişlər,
qayda və hökmlərdir.
46 Bunları Musa İordan çayının şərqində Misirdən çıxan zaman Musa ilə İsrail
övladlarının həlak etdikləri Xeşbonda yaşayan Emorluların padşahı Sixonun
ölkəsində olan Bet-Peor qarşısındakı dərədə söylədi.
47 İrs olaraq onun ölkəsini və Başan padşahı Oqun ölkəsini – İordan çayının
şərq tərəfindən əldə edilən Emorluların iki padşahının ölkəsini,
48 Arnon vadisi kənarında olan Aroerdən Siyon dağına qədər, yəni Xermona
qədər,
49 İordan çayının şərqində Arava dənizinə qədər olan Pisqa yamaclarının
altındakı bütün Aravanı aldılar.

5

1 Musa bütün İsrailliləri çağırıb dedi: «Dinlə, ey İsrail! Bu gün sənə deyəcəyim
qayda və hökmləri öyrənib dəqiq əməl et!
2 Xorevdə Allahımız Rəbb bizimlə əhd kəsdi.
3 Bu əhdi Rəbb atalarımızla deyil, bu gün məhz burada bizim sağ qalan-
larımızla kəsdi.
4 Rəbb dağdakı alovun içərisindən sizinlə üzbəüz danışdı.
5 O zaman Rəbbin sözünü izah etmək üçün sizinlə Rəbbin arasında mən
dayanmışdım. Alovdan qorxduğunuza görə dağa çıxmadınız.

On Əmr
(Çıx. 20:1-17)

6 Rəbb belə dedi: “Səni Misir torpağından, kölәlik diyarından çıxaran Allahın
Rəbb Mənəm.
7 Məndən başqa allahların olmasın.

* **4:41** Yeşua 20:8-9

8 * Özün üçün heç bir oyma büt, nə yuxarıda – səmada və ya aşağıda – yerdə, nə də yerdən aşağıya yığılan sulardakı şeylərin heç birinin surətini düzəltmə.
9 * Belə şeylərə səcdə qılaraq ibadət etmə. Çünki Mən sənin Allahın Rəbb qısqanc Allaham. Mənə nifrət edən ataların cəzasını üç-dörd nəslə qədər övladlarına çəkdirərəm.
10 Məni sevib əmrlərimə əməl edənlərin isə minlərlə nəslinə məhəbbət göstərərəm.
11 * Allahın Rəbbin adını boş yerə dilinə gətirmə, çünki Rəbb Öz adını boş yerə dilinə gətirəni cəzasız qoymaz.
12 * Allahın Rəbbin sənə etdiyi əmrə əsasən Şənbə gününü qeyd və təqdis et.
13 * Altı gün çalışıb bütün işlərini gör.
14 Lakin yeddinci gün Allahın Rəbbin Şənbə günüdür. Bu gün sən, oğlun, qızın, qulun, qarabaşın, öküzün, eşşəyin, heç bir heyvanın, yanında qalan yadellin də heç bir iş görməsin, sənin kimi qul-qarabaşın da istirahət etsin.
15 Misir torpağında sənin kölə olduğunu və Allahın Rəbbin qüdrətli əli, uzanan qolu ilə səni oradan çıxardığını yadda saxla. Məhz buna görə Şənbə gününü qeyd etməyi Allahın Rəbb sənə əmr edib.
16 * * Allahın Rəbbin sənə əmr etdiyi kimi ata-anana hörmət et ki, ömrün uzun olsun və Allahın Rəbbin sənə verəcəyi torpaqda xoş güzəranın olsun.
17 * Qətl etmə.
18 * Zina etmə.
19 * Oğurluq etmə.
20 * Heç kimə qarşı yalandan şahidlik etmə.
21 * Heç kimin arvadına tamah salma. Heç kimin evinə, tarlasına, quluna, qarabaşına, öküzünə, eşşəyinə – heç bir şeyinə tamah salma”.
22 * Rəbb bu sözləri bütün camaatınıza dağda alovun, buludun və qatı qaranlığın içərisindən ucadan söylədi, başqa bir söz demədi. Sonra bunları iki lövhə üzərinə yazıb mənə verdi.
23 Dağ alovlanıb-yanarkən zülmət içindən siz Onun səsini eşidəndə bütün qəbilə başçılarınız və ağsaqqallarınız mənə yaxınlaşdı.
24 Belə dediniz: “Budur, Allahımız Rəbb bizə ehtişamını və əzəmətini göstərdi. Alovun içərisindən Onun səsini eşitdik. Bu gün gördük ki, Allah insanla danışanda insan sağ qalır.
25 Bu gün niyə ölməliyik? Axı bu böyük alov bizi külə döndərər. Əgər Allahımız Rəbbin səsini bir də eşitsək, o zaman öləcəyik.
26 Bütün bəşəriyyət içərisində bizim kimi alov içərisindən var olan Allahın səsini eşidib sağ qalan varmı?
27 Sən Ona yaxınlaş, Allahımız Rəbbin deyəcəyi hər şeyə qulaq as. Sonra Allahımız Rəbbin dediyi hər şeyi bizə söylə! Biz isə buna qulaq asıb əməl edəcəyik”.
28 Rəbb mənə bunları deyəndə bu sözləri siz də eşitdiniz. Rəbb mənə dedi: “Bu xalqın sənə söylədiklərini eşitdim. Söylədikləri hər şeyi yaxşı dedilər.

---

* **5:8** Qanun. 4:15-18; 27:15 * **5:9** Çıx. 34:6-7; Say. 14:18; Qanun. 7:9-10 * **5:11** Lev. 19:12 * **5:12** Çıx. 16:23-30; 31:12-14 * **5:13** Çıx. 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Lev. 23:3 * **5:16** Qanun. 27:16; Mat. 15:4; 19:19; Mark 7:10; 10:19; Luka 18:20; Ef. 6:2 * **5:16** Ef. 6:3 * **5:17** Yar. 9:6; Lev. 24:17; Mat. 5:21; 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9; Yaq. 2:11 * **5:18** Lev. 20:10; Mat. 19:18; Mark 5:27; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9; Yaq. 2:11 * **5:19** Lev. 19:11; Mat. 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20; Rom. 13:9 * **5:20** Çıx. 23:1; Mat. 19:18; Mark 10:19; Luka 18:20 * **5:21** Rom. 7:7; 13:9 * **5:22** İbr. 12:18-19

29 Kaş ki ürəkləri dönməsin, Məndən qorxsunlar və bütün əmrlərimə əməl etsinlər. O zaman həm özlərinin, həm də övladlarının xoş güzəranı olar.
30 Get, onlara de ki, çadırlarına qayıtsınlar.
31 Sən isə burada yanımda dayan. Bütün əmrləri, qayda və hökmləri sənə deyəcəyəm. Sən xalqa öyrət ki, mülk olaraq almaq üçün onlara verəcəyim torpaqda bunları yerinə yetirsinlər".
32 Allahınız Rəbbin sizə əmr etdiklərinə diqqətlə əməl edin, onlardan nə sağa, nə də sola dönün.
33 Bütünlüklə Allahınız Rəbbin sizə əmr etdiyi yolda gəzin. Onda sağ qalarsınız, xoş güzəranınız olar və mülk olaraq alacağınız torpaqda uzun ömür sürərsiniz.

6

Allahınız Rəbb yeganə Rəbdir

1 Allahınız Rəbbin sizə öyrətmək üçün mənə buyurduğu əmr, qayda və hökmlər bunlardır. Ona görə də irs olaraq almaq üçün gedəcəyiniz torpaqda bunlara əməl edin.
2 Ömrün boyu sən, oğlun, nəvələrin sənə buyurduğum Onun bütün qayda və əmrlərinə əməl etməklə Allahın Rəbdən qorx ki, ömrün uzun olsun.
3 Dinlə, ey İsrail! Bunlara diqqətlə əməl et ki, atalarının Allahı Rəbbin sənə söz verdiyi kimi süd və bal axan torpaqda xoş güzəran görərək çoxalıb artasan.
4 * Dinlə, ey İsrail! Allahımız Rəbb yeganə Rəbdir.
5 * Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığınla, bütün gücünlə sev.
6 * Bu gün sənə əmr etdiyim bu sözlər ürəyində kök salsın.
7 Bunları övladlarının şüuruna yaxşı-yaxşı yerit. Evində oturanda, yol gedəndə, yatanda, duranda bunlar barədə danış.
8 Onları yazıb qoluna bir nişan kimi, gözlərinin arasına alın bağı kimi bağla,
9 evlərinin qapı çərçivələrinə və darvazalarına yaz.
10 * Allahın Rəbb səni ata-babaların İbrahimə, İshaqa, Yaquba etdiyi anda görə verəcəyi torpağa aparacaq. Orada inşa etmədiyin böyük və gözəl şəhərlər,
11 zəhmətini çəkmədiyin qazılmış su quyuları, salmadığın üzümlüklər və zeytunluqlar var. Yeyib-doyanda isə diqqətli ol.
12 Səni Misir torpağından – köləlik diyarından çıxaran Rəbbi unutma.
13 * Allahın Rəbdən qorx və Ona qulluq et. Andı Onun adı ilə et.
14 Yad allahların – başqa xalqların allahlarının ardınca getmə ki,
15 Allahın Rəbbin sənə qarşı qəzəbi alovlanmasın və səni yer üzündən yox etməsin, çünki aranızda olan Allahın Rəbb qısqanc bir Allahdır.
16 * * Allahınız Rəbbi Massada sınadığınız kimi sınamayın.
17 Ona görə də Allahınız Rəbbin sizə buyurduğu əmrlərə, göstərişlərə və qanunlara diqqətlə əməl edin.
18 Rəbbin gözündə doğru və yaxşı olana əməl et ki, xoş güzəranın olsun, Rəbbin atalarına vəd etdiyi gözəl torpağı irs olaraq ala biləsən.
19 Rəbb də söz verdiyi kimi bütün düşmənlərini qarşından qovacaq.

Rəbbin qanunlarının şərhi

* **6:4** Mark 12:29 * **6:5** Mat. 22:37; Mark 12:30; Luka 10:27 * **6:6** Qanun. 11:18-20 * **6:10** Yar. 12:7; 26:3; 28:13 * **6:13** Mat. 4:10; Luka 4:8 * **6:16** Çıx. 17:1-7 * **6:16** Mat. 4:7; Luka 4:12

20 Əgər gələcəkdə oğlun sənə “Allahımız Rəbbin sizə buyurduğu göstərişlərin,
qayda və hökmlərin mənası nədir?” deyə soruşsa,
21 oğluna belə de: “Biz Misirdə fironun köləsi idik. Rəbb oradan bizi qüdrətli
əli ilə çıxartdı.
22 Rəbb gözümüzün önündə Misirə, fironla bütün ailəsinə böyük, dəhşətli
əlamətlər və möcüzələr göstərdi.
23 Bizi oradan çıxartdı ki, atalarımıza vəd etdiyi bu torpağa gətirsin və oranı
bizə versin.
24 Allahımız Rəbb bütün bu qaydalara əməl etməyi və Ondan qorxmağı bizə
ona görə buyurdu ki, həmişə güzəranımız xoş olsun, bugünkü kimi bizi sağ
saxlasın.
25 Allahımız Rəbbin hüzurunda bizə buyurduğu bütün bu əmrlərə diqqətlə
əməl etsək, bunu bizə salehlik sayacaq”.

7

Rəbbin Kənanlıları qovmaq barədəki əmri
(Çıx. 34:11-16)

1 * Allahınız Rəbb sizi gedəcəyiniz torpağa aparır. Siz oranı mülk olaraq ala-
caqsınız. O sizin önünüzdən bir çox milləti – Xetliləri, Qirqaşlıları, Emorluları,
Kənanlıları, Perizliləri, Xivliləri, Yevusluları – sizdən xeyli çox, xeyli qüvvətli
yeddi milləti qovacaq.
2 Allahınız Rəbb onları sizə təslim edəcək. Siz onları məğlub edərək
tamamilə məhv edin. Onlarla əhd bağlamayın və rəhm etməyin.
3 Onlarla qohum olmayın, oğullarına qız verib, oğullarınıza onlardan qız
almayın.
4 Çünki onlar övladlarınızı Mənim ardımca getməkdən döndərib, başqa al-
lahlara qulluq etdirəcəklər. Onda Rəbbin sizə qarşı qəzəbi alovlanacaq və
tezliklə sizi yox edəcək.
5 * Onlarla belə rəftar edin: qurbangahlarını dağıdıb daş sütunlarını sındırın,
ilahə Aşera bütlərini baltalayıb oyma bütlərini odda yandırın.
6 * Çünki siz Allahınız Rəbbin müqəddəs xalqısınız. O sizi yer üzündəki bütün
xalqlar içərisindən Özünə məxsus xalq olaraq seçdi.
7 Rəbbin sizi sevməsi, seçməsi o biri xalqlardan daha çox olduğunuz üçün
deyil. Həqiqətən, siz onlardan azsınız.
8 Rəbb sizi sevdiyi və atalarınıza verdiyi vədi yerinə yetirmək istədiyi üçün
qüdrətli əli ilə sizi Misirdən çıxartdı. O sizi kölәlik diyarından, Misir padşahı
firondan satın aldı.
9 * Bilin ki, Allahınız Rəbb əsl Allahdır. O, vəfalı Allahdır. Əhdinə sadiq qalıb
Onu sevənlərin, əmrlərini yerinə yetirənlərin minlərlə nəslinə məhəbbətini
göstərər.
10 Ona nifrət edənləri isə qisas alaraq məhv edəcək. Onlardan qisasını
almağa gecikməyəcək, bunu mütləq edəcək.
11 Ona görə sizə bu gün buyurduğum əmrləri, qaydaları və hökmləri diqqətlə
yerinə yetirin.
12 * Əgər bu əmrlərə qulaq asıb diqqətlə əməl edəcəksinizsə, Allahınız Rəbb
ata-babalarınıza etdiyi anda sadiq qalıb məhəbbətini göstərəcək.

---

* **7:1** Həv. 13:19-20 * **7:5** Qanun. 12:3 * **7:6** Çıx. 19:5; Qanun. 4:20; 14:2; 26:18; Titə 2:14; 1Pet. 2:9 * **7:9** Çıx. 20:5-6; 34:6-7; Say. 14:18; Qanun. 5:9-10 * **7:12** Qanun. 11:13-17

13 O sizi sevəcək, bərəkətli edib çoxaldacaq. Sizə vermək üçün ataларınıza
and etdiyi torpaqda, bətninizdən doğulanlarınızı, torpağınızın bəhrəsini,
buğdanızı, təzə şərabınızı, zeytun yağınızı, mal-qaranızın və qoyun-
keçilərinizin balalarını bərəkətli edəcək.
14 O biri xalqlardan daha çox siz xeyir-dua alacaqsınız. Heç bir kişi və
qadınınız sonsuz, heç bir heyvanınız qısır olmayacaq.
15 Rəbb üzərinizdən bütün xəstəlikləri götürəcək. Sizi Misirdə gördüyünüz
dəhşətli xəstəliklərin heç birinə məruz qoymayacaq. Bu bəlalara sizə nifrət
edənləri düçar edəcək.
16 Allahınız Rəbbin sizə təslim edəcəyi bütün xalqların axırına çıxacaqsınız.
Onlara rəhm etməyin, allahlarına sitayiş etməyin. Əgər belə etsəniz, bu sizə
tələ olar.
17 Bəlkə düşünürsünüz ki, bu millətlər bizdən güclüdür, onları necə qova
bilərik?
18 Onlardan qorxmayın. Allahınız Rəbbin firona və bütün Misirlilərə nə
etdiyini xatırlayın.
19 Gözünüzlə gördüyünüz böyük sınaqları, sizi Misirdən çıxaran zaman Al-
lahınız Rəbbin göstərdiyi əlamətləri, möcüzələri, qüdrətli əlini, uzanan qolunu
xatırlayın. Hazırda qorxduğunuz xalqların hamısını Allahınız Rəbb bu hala
salacaq.
20 Yerdə qalıb sizdən gizlənənlərin üzərinə də Allahınız Rəbb eşşəkarısı
göndərib hamısını yox edəcək.
21 Onlardan heç qorxmayın, çünki aranızda olan Allahınız Rəbb böyük və
zəhmli Allahdır.
22 Allahınız Rəbb yavaş-yavaş o millətləri qarşınızdan qovacaq. Onları
tezliklə məhv edə bilməyəcəksiniz, yoxsa çöl heyvanları üstünüzə daraşar.
23 Allahınız Rəbb onları sizə təslim edəcək və vahiməyə salaraq, nəhayət,
yox edəcək.
24 Onların padşahlarını da sizə təslim edəcək. Siz də onların adlarını səma
altından siləcəksiniz. Siz onları qırarkən kimsə qarşınızı ala bilməyəcək.
25 Onların allah saydıqları oyma bütlərə od vurub yandırın. Onlara çəkilmiş
qızıl-gümüşə gözünüz düşməsin. Özünüz üçün onlardan götürməyin, yoxsa
tələyə düşərsiniz, çünki onlar Allahınız Rəbbin gözündə iyrəncdir.
26 Belə iyrənc şeyləri evinizə gətirməyin, yoxsa siz də onlar kimi məhv
olarsınız. Onlara tamamilə ikrah və nifrət etməlisiniz, çünki belə təsvirlər
məhv olunmağa həsr olunub.

8

Rəbbi unutmayın

1 Bu gün sizə buyurduğum bütün əmrləri yerinə yetirməyə çalışın. Onda
yaşayıb çoxalar və Rəbbin ataларınıza vəd etdiyi torpağa daxil olub irs olaraq
oranı alarsınız.
2 Allahınız Rəbbin sizi qırx il səhrada gəzdirdiyi uzun səyahəti yada
salın. Bunu ona görə etdi ki, təkəbbürünüzü qırsın və sizi sınaqdan keçirərək
ürəyinizdəkini öyrənsin; görsün ki, siz Onun əmrlərinə əməl edəcəksiniz ya
yox.
3 * Təkəbbürünüzü qırmaq üçün sizi ac qoydu, sonra isə nə sizin, nə də
ataларınızın gördüyü manna ilə sizi qidalandırdı. Bununla öyrətdi ki, insan
yalnız çörəklə deyil, Rəbbin ağzından çıxan hər kəlmə ilə yaşayar.

* **8:3** Mat. 4:4; Luka 4:4

4 Bu qırx il ərzində paltarınız yırtılıb dağılmadı, ayaqlarınız şişmədi.
5 Bunu ürəkdən dərk edin ki, insan öz övladına necə tərbiyə verirsə, Allahınız
Rəbb də sizə elə tərbiyə verir.
6 Allahınız Rəbbin əmrlərinə riayət edib Onun yolları ilə gedin və Ondan
qorxun.
7 Çünki Allahınız Rəbb sizi gözəl torpağa – çay və gölləri olan, dərə və
təpələrində bulaqlar çağlayan yerlərə aparır.
8 O torpaq buğda, arpa, üzüm, əncir, nar, yağlı zeytun və bal yetirir.
9 Ora elə bir torpaqdır ki, orada qıtlıqla çörək yeməyəcək və heç nəyə möhtac
olmayacaqsınız; daşlarından dəmir, dağlarından isə mis çıxara biləcəksiniz.
10 Yeyib-doyanda sizə verdiyi gözəl torpağa görə Allahınız Rəbbə həmd
edəcəksiniz.

Təkəbbürdən çəkinin

11 * Ehtiyatlı olun ki, Allahınız Rəbbi unutmayasınız. Bu gün sizə buyur-
duğum Rəbbin əmr, hökm və qaydalarına riayət edin.
12 Yeyib doyanda, gözəl evlər tikib içərisində oturanda,
13 naxırınız, sürünüz çoxalanda, qızıl-gümüşünüz və hər şeyiniz artanda
14 ürəyiniz qürurla dolmasın. Diqqət edin ki, sizi Misir torpağından – köləlik
diyarından çıxaran Allahınız Rəbbi unutmayasınız.
15 Rəbb sizi o böyük və qorxunc səhrada, zəhərli ilan və əqrəblərlə dolu olan
o susuz şoran torpaqlarda gəzdirdi, sizə sərt qayalardan su çıxartdı.
16 Sizi atalarınıza məlum olmayan manna ilə qidalandırdı. Xoş güzəranınız
olsun deyə təkəbbürünüzü qıraraq sizi sınaqdan keçirdi.
17 Ürəyinizdə “biz öz qabiliyyətimizlə və biləyimizin gücü ilə bu sərvəti
qazandıq” deməyəsiniz.
18 Unutmayın ki, bu sərvəti qazanmaq qabiliyyətini sizə verən Allahınız
Rəbdir. O bunu edir ki, bugünkü kimi atalarınıza vəd verərək sizinlə kəsdiyi
əhdi yerinə yetirsin.
19 Əgər Allahınız Rəbbi unudub başqa allahların ardınca getsəniz, onlara
sitayiş edərək səcdə etsəniz, bu gün sizin qarşınızda şəhadət edirəm ki, mütləq
məhv olacaqsınız!
20 Allahınız Rəbbin sözünə qulaq asmasanız, Rəbb sizin qarşınızdan
millətləri yox etdiyi kimi sizi də yox edəcək.

9

İtaətsiz xalq

1 Ey İsrailliler, qulaq asın! Bu gün sizdən daha böyük, daha qüdrətli
millətlərin torpaqlarını irs olaraq almaq üçün İordan çayını keçmək
ərəfəsindəsiniz. Onların şəhərləri böyük, hasarları göylərə çatır.
2 Bu güclü, ucaboy xalq Anaqlılardır. Onları tanıyırsınız və barələrində belə
eşitmisiniz: “Anaqlıların qarşısında kim dayana bilər?”
3 * Bu gün də bilin ki, sizin önünüzdə gedən Allahınız Rəbb hər şeyi yandırıb-
yaxan alovdur. Rəbb onları qıracaq, qarşınızda boyun əydirəcək və sizə
söylədiyi kimi onları qovub tezliklə yox edəcəksiniz.
4 Allahınız Rəbb onları önünüzdən kənara atanda ürəyinizdə deməyin ki, bu
torpağı almaq üçün Rəbb bizi buraya salehliyimizə görə gətirdi. Belə ki Rəbb
bu millətləri pis əməllərinə görə önünüzdən qovur.

* **8:11** Huşə 13:5-6 * **9:3** Qanun. 4:24; İbr. 12:29

5 Torpaqlarına girib irs olaraq oranı almağınız sizin salehliyinizə və
ürəyinizin düzlüyünə görə deyil. Ancaq Allahınız Rəbb bu millətləri pis
əməllərinə görə sizin qarşınızdan qovacaq ki, ata-babalarınız İbrahimə, İshaqa,
Yaquba verdiyi vədi yerinə yetirsin.
6 Bilin ki, Allahınız Rəbb salehliyinizə görə bu gözəl torpağı mülk olaraq
almaq üçün sizə vermir, çünki siz dikbaş bir xalqsınız.
7 Bunu yada salın və Allahınız Rəbbi səhrada necə qəzəbləndirdiyinizi
unutmayın. Misir torpağından çıxdığınız gündən bu yerə gələnədək Rəbbə
qarşı nə qədər itaətsizlik etdiniz.
8 Rəbbi Xorevdə qəzəbləndirdiniz. Rəbb sizi məhv edəcək qədər hiddətləndi.
9 * Mən Rəbbin sizinlə etdiyi əhdin lövhələri olan daş lövhələri götürmək
üçün dağa çıxanda orada qırx gün-qırx gecə qaldım: nə çörək yedim, nə də su
içdim.
10 Rəbb Allah mənə Öz barmağı ilə yazdığı iki daş lövhə verdi. Yığıldığınız
gün dağda Rəbbin sizə alovun içindən bildirdiyi bütün əmrlər onların üzərində
yazılmışdı.
11 Rəbb iki daş lövhəni – əhd lövhələrini qırx gün-qırx gecənin sonunda mənə
verdi.
12 Sonra Rəbb dedi: “Tez ol, dağdan en, çünki Misirdən çıxardığın xalq
əxlaqsızlıq edir. Onlar buyurduğum yoldan yaman tez azdılar. Özlərinə tökmə
büt yaradıblar”.
13 Rəbb mənə bunu da söylədi: “Görürəm ki, bu xalq dikbaş xalqdır.
14 Qoy onları yox edim. Adlarını səma altından silim. Səndən isə onlardan
daha güclü, daha böyük millət törədim”.
15 Mən dönərək dağdan aşağı endim. Dağ alovlanıb yanırdı. Əhdin yazıldığı
iki lövhə əlimdə idi.
16 Gördüm ki, Allahınız Rəbbə qarşı günah edirsiniz. Özünüz üçün
danayabənzər bir tökmə büt düzəltmisiniz və Rəbbin sizə buyurduğu yoldan
yaman tez azmısınız.
17 Buna görə də əlimdə tutduğum iki lövhəni atdım və gözünüz önündə onları
parça-parça etdim.
18 Yenə Rəbbin hüzurunda heç nə yeyib-içmədən qırx gün-qırx gecə yerə
sərilib qaldım, çünki günah etmişdiniz və Rəbbin gözündə pis sayılan işlər
görərək Onu qəzəbləndirmişdiniz.
19 * Rəbbin qızğın qəzəbi qarşısında qorxdum. Qəzəbi o qədər alovlanmışdı
ki, O sizi yox etmək istəyirdi. Amma Rəbb yenə də yalvarışımı eşitdi.
20 Rəbb Haruna da hiddətlənmişdi. Onu da yox etmək istəyirdi. O an Harun
üçün də yalvardım.
21 * Etdiyiniz günah əşyasını – o danayabənzər tökmə bütü götürüb oda atdım
və sındırdım, əzib toza döndərdim. Sonra tozu dağdan axan selə tökdüm.
22 * * * Siz Taverada, Massada, Qivrot-Hattaavada da Rəbbi
qəzəbləndirdiniz.
23 * * * Rəbb sizi Qadeş-Barneadan yola salarkən belə buyurmuşdu: “Gedin,
sizə verəcəyim torpağı özünüz üçün irs olaraq alın”. Siz isə Allahınız Rəbbin
əmrinə qarşı çıxdınız, Rəbbə güvənmədiniz, sözünə qulaq asmadınız.
24 Sizi tanıyan gündən bu vaxta qədər dayanmadan Rəbbə qarşı üsyankar
oldunuz.

* **9:9** Çıx. 24:18 * **9:19** İbr. 12:21 * **9:21** Çıx. 32:20 * **9:22** Say. 11:3 * **9:22** Say. 17:7
* **9:22** Say. 11:34 * **9:23** Say. 13:25–14:38 * **9:23** Qanun. 1:21 * **9:23** Say. 13:31; Qanun. 1:26; İbr. 3:16

25 Rəbb sizi yox edəcəyini söylədiyi üçün qırx gün-qırx gecə Onun hüzurunda
yerə döşənib qaldım.
26 Rəbbə yalvarıb dedim: “Ya Xudavənd Rəbb, Misirdən böyük qüvvətinlə,
qüdrətli əlinlə çıxararaq qurtardığın xalqını, Öz irsini yox etmə.
27 Qulların İbrahimi, İshaqı, Yaqubu yada sal. Bu xalqın dikbaşlığına, pis-
liyinə, günahına nəzər salma.
28 Yoxsa bizi çıxartdığın ölkənin xalqı deyəcək ki, Rəbb onları vəd etdiyi
torpağa apara bilmədi və bu xalqa nifrət etdiyi üçün onları səhrada məhv
etmək məqsədi ilə Misirdən çıxartdı.
29 Halbuki onlar Sənin xalqın, Sənin irsindir. Sən onları böyük qüdrətinlə,
uzanan qolunla oradan çıxartmısan”.

10

Musanın yenidən əmr alması
(Çıx. 34:1-10)

1 O vaxt Rəbb mənə dedi: “Əvvəlki kimi özün üçün iki daş lövhə yon və dağa
– yanıma çıx. Ağacdan bir sandıq da düzəlt.
2 Qırdığın əvvəlki lövhələrdə yazılan sözləri yeni lövhələrin üstündə yaza-
cağam. Onları sandığa qoy”.
3 Əbrişim ağacından bir sandıq düzəldib əvvəlki kimi iki daş lövhəni yondum.
Sonra bu iki daş lövhəni əlimə götürüb dağa çıxdım.
4 Rəbb yığıldığınız gün dağda alovun içindən Özünün sizə bildirdiyi On Əmri
bu lövhələr üzərinə yenə də əvvəlki kimi yazdı və mənə verdi.
5 Mən dönüb dağdan enərək Rəbbin mənə əmr etdiyi kimi bu lövhələri
düzəltdiyim sandığa qoydum və həmin lövhələr orada qaldı.
6 * İsrail övladları Yaaqan övladlarına məxsus quyular olan yerdən Moseraya
köçdülər. Harun orada ölüb dəfn olundu. Onun yerinə oğlu Eleazar kahin
oldu.
7 Oradan Qudqodaya və Qudqodadan da axar sular diyarı olan Yotvataya
köçdülər.
8 * O zaman Rəbb Levi qəbiləsini ayırdı ki, Rəbbin Əhd sandığını daşısınlar,
Rəbbə xidmət edərək, Onun adı ilə xeyir-dua verərək hüzurunda dayansınlar.
Onlar bu günədək eyni işi görürlər.
9 * Elə buna görə də Levililərə İsrailli soydaşları ilə birlikdə pay və irsi torpaq
düşmədi. Allahınız Rəbbin onlara söz verdiyi kimi onların irsi Rəbb Özüdür.
10 * Əvvəlki kimi yenə də qırx gün-qırx gecə dağda qalmışdım. Rəbb bu dəfə
də məni dinlədi və ona görə sizi qırmaq istəmədi.
11 Rəbb mənə dedi: “Qalx köçən xalqın qarşısında get ki, atalarına vəd edib
söz verdiyim torpağa daxil olub oranı irs olaraq alsınlar”.
12 İndi, ey İsrail, axı Allahın Rəbb səndən nə istəyir? Yalnız bunu istəyir:
Ondan qorx, tamamilə Onun yolunu tut, Onu sev, bütün qəlbinlə və bütün
varlığınla Allahın Rəbbə sitayiş et.
13 Bu gün xoş güzəranın üçün sənə buyurduğum Rəbbin əmr və qaydalarına
riayət et.
14 Bax göylər, göylərin ən uca qatları belə, yer üzü və yer üzərində olan hər
şey Allahın Rəbbindir.

* **10:6** Say. 20:28; 33:38 * **10:8** Say. 3:5-8 * **10:9** Qanun. 18:2 * **10:10** Çıx. 34:28

15 Lakin Rəbb atalarınıza şəfqətli olmuşdur. Onları sevib sonrakı nəsil olan
sizi bugünkü kimi bütün xalqlar arasından seçdi.
16 Elə buna görə ürəklərinizi sünnət edin* ki, bir daha dikbaş olmayasınız.
17 * * Çünki Allahınız Rəbb allahların Allahı, hökmranların Hökmranıdır. O
tərəfkeşlik etməyən, rüşvət almayan, böyük, qüdrətli, zəhmli Allahdır.
18 O, yetimin və dul qadının haqqını qoruyur. Qəribi sevir, ona çörək və
paltar verir.
19 Siz də qəribi sevin, çünki özünüz də Misir ölkəsində qərib idiniz.
20 Allahınız Rəbdən qorxun, Ona sitayiş edərək sadiq qalın və yalnız Onun
adı ilə and için.
21 Ona həmişə həmd edin. Gözünüzlə gördüyünüz əzəmətli və zəhmli
əlamətləri edən Allahınızdır.
22 * * Atalarınız yetmiş nəfər olaraq Misirə getmişdi. İndi isə Allahınız Rəbb
sizi çoxaldaraq göydəki ulduzlar qədər edib.

11

Vəd olunan torpağa Rəbbin verəcəyi bərəkət

1 Allahınız Rəbbi sevin. Həmişə Onun buyruq, qayda, hökm və əmrlərinə
əməl edin.
2 Bu gün yadda saxlayın ki, Allahınız Rəbbin təlimini öyrənib sınaqdan
keçirən övladlarınız deyil, sizsiniz. Onun əzəmətini, qüdrətli əlini, uzanan
qolunu,
3 * Misirdə firona və bütün torpağına etdiyi əlamətləri, gördüyü işləri,
4 * Misir ordusuna, onların atlarına, döyüş arabalarına nə etdiyini, ardınızca
düşərkən onları Qırmızı dənizin sularında necə qərq etdiyini, Rəbbin onları bu
günədək davam edən bir qırğına necə düçar etdiyini
5 və səhrada, bu yerə çatanadək sizin üçün nə etdiyini,
6 * Ruvenli Eliavın oğullarına – Datana və Avirama nə etdiyini gördünüz:
bütün İsraillilərin arasında yeri yardı, onları və evindəkiləri çadırları ilə
bərabər onlara məxsus olan bütün canlıları uddu.
7 Siz Rəbbin etdiyi bu əzəmətli işlərin hamısını öz gözlərinizlə görürsünüz.
8 Bu gün sizə buyurduğum əmrlərin hamısına əməl edin ki, qüvvətli olasınız
və mülk olaraq almaq üçün İordan çayını keçəcəyiniz torpağa girib oranı zəbt
edəsiniz.
9 Rəbbin atalarınıza və onların övladlarına vəd etdiyi südlə bal axan torpaqda
uzun ömür sürəsiniz.
10 Çünki mülk olaraq almaq üçün girəcəyiniz torpaq çıxmış olduğunuz Misir
ölkəsinə bənzəmir. Orada toxumunuzu əkirdiniz, bostan kimi ayağınızla
sulayırdınız.
11 Amma mülk olaraq almağa gedəcəyiniz torpaq dağlı-dərəli bir diyardır.
Bu torpaq göydən yağış suyu içər.
12 Ora Allahınız Rəbbin lütf göstərdiyi elə bir torpaqdır ki, ilin əvvəlindən
sonuna qədər Allahınız Rəbbin nəzəri altındadır.
13 * Rəbb deyir: “Əgər bu gün sizə buyurduğum əmrlərə yaxşı qulaq assanız,
Allahınız Rəbbi sevib bütün qəlbinizlə, bütün varlığınızla ona sitayiş etsəniz,

---

* **10:16** *Ürəklərinizi sünnət edin* – yəni *ürəklərinizi həsr edin.* * **10:17** 1Tim. 6:15; Vəhy 17:14; 19:16
* **10:17** Həv. 10:34-35; Rom. 2:11; Qal. 2:6; Ef. 6:9 * **10:22** Yar. 46:27 * **10:22** Yar. 15:5; 22:17
* **11:3** Çıx. 7:8–12:13 * **11:4** Çıx. 14:28 * **11:6** Say. 16:31-32 * **11:13** Lev. 26:3-5; Qanun. 7:12-16; 28:1-14

14 o zaman Mən torpağınıza yağışı – ilk yağışla son yağışı vaxtlı-vaxtında
verəcəyəm. Onda taxılınızı, təzə şərabınızı və zeytun yağınızı yığacaqsınız.
15 Çöldə heyvanlarınıza ot verəcəyəm. Siz doyunca yeyəcəksiniz".
16 Onda məbada ürəyiniz aldansın, azmayın, başqa allahlara səcdə və sitayiş
etməyin.
17 Belə etsəniz, Rəbbin sizə qarşı qəzəbi alovlanacaq. O, göyləri bağlayıb
yağış yağdırmayacaq, torpağınızı məhsulsuz qoyacaq və tezliklə Rəbbin sizə
verdiyi o gözəl torpaqdan yox olacaqsınız.
18 * Buna görə də mənim bu sözlərimi ürəyinizdə və ağlınızda saxlayın,
qolunuza bir nişan kimi, gözlərinizin arasına alın bağı kimi bağlayın,
19 övladlarınıza öyrədin. Evinizdə oturanda, yol gedəndə, yatanda, duranda
bunlar barədə danışın.
20 Onları evlərinizin qapı çərçivələrinə və darvazalarına yazın.
21 Belə etsəniz, Rəbbin atalarınıza vəd etdiyi torpaqlarda sizin də,
övladlarınızın da ömrü uzun olar və göy yer üzərində durduqca orada
yaşayarsınız.
22 Əmələ etməniz üçün sizə buyurduğum bütün bu əmrləri diqqətlə yerinə
yetirsəniz, Allahınız Rəbbi sevib Onun yolları ilə getsəniz və yalnız Ona bağlı
qalsanız,
23 onda Rəbb qarşınızdan bütün millətləri qovacaq və sizdən daha böyük,
daha güclü millətlərin torpaqlarını mülk olaraq alacaqsınız.
24 * Ayaq basdığınız hər yer sizin olacaq. Sərhədiniz səhradan Livana, Fərat
çayından Qərb dənizinə* qədər uzanacaq.
25 Sizin qarşınızda heç kim dayana bilməyəcək. Allahınız Rəbb sizə vəd
etdiyi kimi ayaq basacağınız hər yerə vahimə və qorxunuzu yayacaq.
26 Budur, bu gün qarşınıza xeyir-dua və lənəti qoyuram.
27 Allahınız Rəbbin əmrlərinə, bu gün sizə buyurduğum əmrlərə qulaq
assanız, xeyir-dua alacaqsınız.
28 Əgər Allahınız Rəbbin əmrlərini dinləməsəniz, tanımadığınız başqa al-
lahların ardınca gedərək bu gün sizə buyurduğum yoldan azsanız, lənətə düçar
olacaqsınız.
29 * Allahınız Rəbb mülk olaraq almaq üçün girəcəyiniz torpağa sizi
aparanda Gerizim dağında xeyir-dua, Eval dağında isə lənət oxuyacaqsınız.
30 Bu iki dağ İordan çayının qarşı tayında, yolun şərqində – Aravada yaşayan
Kənanlılar ölkəsində, Qilqal qarşısında, More palıdlarının yanındadır.
31 Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpağı irs olaraq almaq üçün İordan çayını
keçmək ərəfəsindəsiniz. Oranı ələ keçirib yerləşəndə
32 bu gün önünüzə qoyacağım bütün qayda və hökmləri yerinə yetirmək
üçün diqqətli olun.

12

Tək ibadət yeri

1 Atalarınızın Allahı Rəbbin mülk olaraq almaq üçün sizə verəcəyi torpaqda
ömür boyu bu qaydalara və hökmlərə riayət edin.
2 Hansı millətlərin torpaqlarını alacaqsınızsa, allahlarına səcdə etdikləri uca
dağlarda, təpələrdə, kölgəli hər ağacın altında olan bütün yerləri mütləq viran
qoyun.

* **11:18** Qanun. 6:6-9 * **11:24** Yeşua 1:3-5 * **11:24** *Qərb dənizi* – Aralıq dənizi. * **11:29** Qanun.
27:11-14; Yeşua 8:33-35

3 * Qurbangahlarını dağıdıb daş sütunları sındırın, ilahə Aşera bütlərini odda
yandırıb allah saydıqları oyma bütləri baltalayın və adlarını o yerlərdən silin.
4 Allahınız Rəbbə bu cür pərəstiş etməyin.
5 Allahınız Rəbbin adını qoymaq üçün bütün qəbilələriniz arasından
seçəcəyi yeri, Onun məskənini axtarın və oraya gedin.
6 Yandırma qurbanlarınızı, ünsiyyət qurbanlarınızı, qazancınızın onda bir
hissəsini, qaldırma təqdimlərinizi, əhd etdiklərinizi, könüllü təqdimlərinizi,
mal-qara və qoyun-keçilərinizin ilk balalarını oraya gətirin.
7 Orada sizə bərəkət verən Allahınız Rəbbin önündə ailələrinizlə birlikdə
yemək yeyəcəksiniz. Onda hansı işə əl atacaqsınızsa, sevinc tapacaqsınız.
8 Bu gün burada etdiklərinizi orada etməyin. Burada hər kəs öz nəzərində
nəyi düz sayırsa, onu da edir.
9 Çünki hələ Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi rahatlığa və irs torpağa
çatmamısınız.
10 Amma İordan çayını keçib Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi
torpaqda məskunlaşacaqsınız. Rəbb sizi ətrafınızdakı bütün düşmənlərdən
qurtararaq rahatlıq verəcək və əmin-amanlıq içərisində yaşayacaqsınız.
11 O zaman sizə əmr etdiyim hər şeyi – yandırma təqdimlərinizi, ünsiyyət
qurbanlarınızı, qazancınızın onda bir hissəsini, qaldırma təqdimlərinizi və
Rəbbə həsr etdiyiniz bütün seçmə təqdimlərinizi Allahınız Rəbbin Öz isminə
məskən seçəcəyi yerə gətirəcəksiniz.
12 Allahınız Rəbbin qarşısında siz, oğullarınız, qızlarınız, qullarınız,
qarabaşlarınız, şəhərlərinizdə yaşayan sizinlə birgə payı və irsi torpağı
olmayan Levililər qoy sevinsin.
13 Ehtiyatlı olun! Hər gördüyünüz yerdə yandırma qurbanlarınızı təqdim
etməyin.
14 Yandırma qurbanlarınızı qəbilələrinizin birində Rəbbin seçəcəyi yerdə
təqdim edin. Sizə əmr etməkdə olduğum hər şeyi orada edəcəksiniz.
15 Ancaq Allahınız Rəbbin sizə verdiyi bərəkətə görə yaşadığınız şəhərlərdə
ürəyiniz istəyən qədər heyvan kəsib ətindən yeyə bilərsiniz. Pak yaxud
murdar insan bu əti ceyran və ya maral əti yediyiniz kimi yeyə bilər.
16 * Qanını isə yeməyin, su kimi yerə tökün.
17 Taxılınızın, təzə şərablarınızın, zeytun yağınızın onda bir hissəsini,
mal-qara və qoyun-keçilərinizin ilk balalarını, əhd etdiklərinizin hamısını,
könüllü təqdimlərinizi, qaldırma təqdimlərinizi yaşadığınız şəhərlərdə
yeməyin.
18 Siz, oğullarınız, qızlarınız, qul və qarabaşlarınız, şəhərlərinizdə yaşayan
Levililər bunları Allahınız Rəbbin hüzurunda, Onun seçəcəyi yerdə
yeyəcəksiniz. Allahınız Rəbbin hüzurunda hansı işə əl atsanız, sevinc
tapacaqsınız.
19 Ehtiyatlı olun! Bu torpaqda yaşadığınız müddətdə Levililərə etinasız
yanaşmayın.
20 Allahınız Rəbbin sizə vəd etdiyi kimi sərhədinizi genişləndirəndə ət
yemək istəyərək “gəlin ət yeyək” desəniz, ürəyiniz istəyən qədər ət yeyə
bilərsiniz.
21 Allahınız Rəbbin adını qoymaq üçün seçdiyi yer sizdən uzaqdırsa,
əmr etdiyim kimi Rəbbin verdiyi naxırlardan, sürülərdən heyvan kəsib öz
şəhərlərinizdə ürəyiniz istəyən qədər ət yeyə bilərsiniz.
22 Pak yaxud murdar insan bu əti ceyran və ya maral əti kimi yeyə bilər.

* **12:3** Qanun. 7:5 * **12:16** Yar. 9:4; Lev. 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Qanun. 15:23

23 * Lakin ehtiyatlı olun ki, əti qanlı-qanlı yeməyəsiniz, çünki ətə can verən
qandır. Ətlə birlikdə canı yeməyin.
24 Qanı yeməyin, su kimi yerə tökün.
25 Qan yeməyin. Belə etsəniz, Rəbbin gözündə doğru olanı etmiş olarsınız.
Onda həm sizin, həm də sizdən sonra gələn övladlarınızın xoş güzəranı olar.
26 Müqəddəs təqdimlərinizi, əhd etdiyiniz təqdimləri götürüb Rəbbin
seçəcəyi yerə gedin.
27 Yandırma qurbanlarınızı, əti və qanı Allahınız Rəbbin qurbangahında
təqdim edin. Qurbanlarınızın qanı Allahınız Rəbbin qurbangahında tökülsün.
Ətini isə yeyə bilərsiniz.
28 Sizə çatdırdığım bütün bu əmrlərə düzgün əməl edin. Allahınız Rəbbin
gözündə yaxşı və doğru işlər gördüyünüz üçün sizin və sizdən sonra gələn
övladlarınızın həmişə xoş güzəranı olar.

Başqa allahlara səcdə etməyin

29 Allahınız Rəbb torpaqlarını almağa gedəcəyiniz millətləri qarşınızdan yox
edəcək. Torpaqlarını irs olaraq alıb orada yaşayanda,
30 onları yox edəndə ehtiyatlı olun ki, onların felinə düşməyəsiniz. “Bu
millətlər allahlarına necə sitayiş edirdilərsə, biz də elə edək” deyərək onların
allahlarına müraciət etməyin.
31 Allahınız Rəbbə bu cür pərəstiş etməyin. Onlar öz allahları üçün Rəbbin
nifrət etdiyi iyrənc işləri görürlər. Belə ki oğullarını, qızlarını odda yandıraraq
allahlarına qurban verirlər.
32 * Sizə buyurduğum bütün əmrlərə diqqətlə əməl edin. Onlardan nəyisə
əskildib, onlara nəyisə artırmayın.

13

1 Əgər aranızdan bir peyğəmbər yaxud bir röya görən çıxıb sizə bir əlamət ya
da möcüzə olacağını söyləyərsə,
2 sonra “tanımadığınız yad allahların ardınca gedək və onlara sitayiş edək”
deyərsə, bəhs etdiyi əlamət və ya möcüzə həyata keçsə də,
3 belə peyğəmbərin yaxud röya görənin sözlərinə qulaq asmayın. Bilin ki,
Allahınız Rəbb sizi sınayır, görmək istəyir, siz Allahınız Rəbbi bütün qəlbinizlə,
bütün varlığınızla sevirsinizmi?
4 Siz Allahınız Rəbbin ardınca gedin və Ondan qorxun. Onun əmrlərinə əməl
edib sözlərinə qulaq asın, Rəbbə sitayiş edərək Ona bağlı qalın.
5 * O peyğəmbər yaxud röya görən isə öldürülsün, çünki sizi Misir ölkəsindən
çıxaran və köləlik diyarından qurtaran Allahınız Rəbbə qarşı getməyə səvq
edirdi. Onlar sizi Allahınız Rəbbin əmr etdiyi yolla getməkdən azdırmaq
istəyirdi. Beləliklə, aranızdan pisliyi atın.
6 Hətta bir anadan doğulan qardaşınız, öz oğlunuz və ya qızınız, qoynunuzdakı
arvadınız ya da candan əziz dostunuz sizi gizlicə başdan çıxarmaq üçün
sizə və ataларınıza naməlum olan allahlardan,
7 ətraf xalqların, dünyanın bu başından o biri başına qədər sizə yaxın və
ya uzaq xalqların allahlarından bəhs edib “gedək yad allahlara sitayiş edək”
desə,
8 ona uyaraq qulaq asmayın. Ona heyfiniz gəlməsin, acımayın, onu qorumayın.
9 Mütləq onu öldürün. Əvvəlcə siz, sonra bütün xalq qoy onu daşqalaq etsin.

* **12:23** Lev. 17:10-14 * **12:32** Qanun. 4:2; Vəhy 22:18-19 * **13:5** Qanun. 17:7; 1Kor. 5:13

10 Sizi Misir torpağından, kölәlik diyarından çıxaran Allahınız Rəbdən
ayırmaq üçün çalışdığına görə onu daşqalaq edib öldürün.
11 Onda bunun sorağını alan bütün İsraillilər qorxacaq və bir də aranızda
buna bənzər pis işlər olmayacaq.
12 Allahınız Rəbbin sizə yaşamaq üçün verəcəyi şəhərlərin birində
13 sizin aranızdan yaramaz adamlar çıxıb "tanımadığınız yad allahların
ardınca gedək və onlara sitayiş edək" deyərək şəhərlərində yaşayan xalqı
azdırdıqlarını eşitsəniz,
14 bunu araşdıraraq yaxşı-yaxşı tədqiq edin. Eşitdiklәriniz doğrudursa və
aranızdan birisinin belə iyrənc iş gördüyü sübut edilərsə,
15 mütləq o şəhərdə yaşayanları qılıncdan keçirin. Şəhəri tamamilə məhv edib
oradakı bütün xalqı və heyvanları qılıncdan keçirin.
16 Talan mallarının hamısını toplayıb meydanın ortasına yığın. Şəhəri və
malların hamısını Allahınız Rəbb üçün tamamilə yandırın. Qoy bu şəhər əbədi
olaraq viranəliyə çevrilsin və yenidən bərpa edilməsin.
17 Məhv edilməyə həsr edilən mallardan heç nəyi özünüz üçün götürməyin.
Onda Rəbbin qızğın qəzəbi yatar və atalarınıza and edib söz verdiyi kimi sizə
rəhm edər və mərhəmət göstərərək sizi çoxaldar.
18 Ona görə ki siz Allahınız Rəbbin sözünü dinləyirsiniz. Beləliklə, bu
gün sizə buyurduğum əmrlərə əməl edib Rəbbin gözündə doğru olanı etmiş
olacaqsınız.

14

Qadağan olan matəm ənənəsi

1 * Siz Allahınız Rəbbin övladlarısınız. Ölən üçün bədəninizi yaralamayın və
saçınızın ön tərəfini qırxmayın.
2 * Axı siz Allahınız Rəbbin müqəddəs xalqısınız. Rəbb yer üzərində olan
bütün xalqlar arasından sizi Özünə məxsus xalq olaraq seçdi.

Ətі yeyilən və yeyilməyən heyvanlar (Lev. 11:1-47)

3 Murdar şeylər yeməyin.
4 Bu heyvanların ətini yeyə bilərsiniz: öküz, qoyun, keçi,
5 maral, ceyran, xallı maral, dağ keçisi, geyik, cüyür, dağ qoyunu.
6 Heyvanlardan qoşadırnaqlı, gövşəyən heyvanların hamısının ətindən yeyə
bilərsiniz.
7 Lakin gövşəyən yaxud qoşadırnaqlı olan bu heyvanların – dəvə, dovşan,
qayadovşanının ətini yeməyin, çünki onlar gövşəyir, lakin qoşadırnaqlı deyil,
buna görə sizin üçün haramdır.
8 Donuz isə qoşadırnaqlı olsa da, gövşəmir, o sizin üçün haramdır. Onların
nə ətini yeyin, nə də leşinə toxunun.
9 Sularda yaşayan heyvanlardan üzgəcləri və pulcuqları olanların hamısını
yeyə bilərsiniz.
10 Amma üzgəcləri və pulcuqları olmayanların hamısı sizə haram sayılır,
yeməyin.
11 Bütün pak quşların ətindən yeyə bilərsiniz.
12 Lakin bu quşların ətini yeməməlisiniz: qartal, keçələkərkəs, qaraquş,
13 çalağan, şahin, bütün çalağan cinsindən olanlar,

* **14:1** Lev. 19:28; 21:5 * **14:2** Çıx. 19:5-6; Qanun. 4:20; 7:6; 26:18; Titə 2:14; 1Pet. 2:9

14 bütün qarğa cinsindən olanlar,
15 dəvəquşu, bayquş, qağayı, bütün qırğı cinsindən olanlar,
16 yapalaq, böyük bayquş, ağ bayquş,
17 qutan, leş kərkəsi, qarabatdaq,
18 leylək, bütün vağ cinsindən olanlar, şanapipik, yarasa.
19 Bütün qanadlı qaynaşan heyvanlar sizin üçün haramdır, yeməyin.
20 Qanadı olan pak heyvanların hamısını yeyə bilərsiniz.
21 * Ölü halda tapılan heyvan ətindən yeməyin. Şəhərinizdə olan əcnəbiyə verə bilərsiniz ki, yesin yaxud da yadellilərə sata bilərsiniz. Siz isə Allahın müqəddəs xalqısınız. Oğlağı anasının südündə bişirməyin.

Ondabir hissəyə aid qayda

22 * İlbəil tarlalarınızda bitən bütün məhsulların onda bir hissəsini mütləq ayırın.
23 Daim Allahınız Rəbdən qorxmağı öyrənmək üçün taxılınızın, təzə şərabınızın, zeytun yağınızın onda bir hissəsini, mal-qaranızın, qoyun-keçilərinizin ilk balalarını Allahınız Rəbbin qarşısında, Öz isminə məskən seçdiyi yerdə yeyin.
24 Allahınız Rəbbin Öz isminə məskən seçdiyi yer sizdən çox uzaqdadırsa, Allahınız Rəbbin sizə bərəkət verdiyi məhsulların onda bir hissəsini siz oraya apara bilməyəcək qədər yol uzundursa,
25 o zaman bunları satıb pula çevirin və bu pulu götürüb Allahınız Rəbbin seçəcəyi yerə gedin.
26 Pulu ürəyiniz istəyəni almağa sərf edin: mal-qara, qoyun-keçi, şərab, başqa kefləndirici içki – ürəyiniz nə istəyirsə, alın. Siz və külfətiniz orada Allahınız Rəbbin qarşısında yeyib sevinin.
27 Şəhərlərinizdə yaşayan Levililərə etinasız yanaşmayın, çünki onların sizinlə birgə payı və irsi torpağı yoxdur.
28 Hər üç ilin sonunda – üçüncü ildə bitən bütün məhsulunuzun onda bir hissəsini çıxarıb şəhərlərinizdə toplayın.
29 Sizinlə birgə payı və irsi torpağı olmayan Levililər, şəhərlərinizdə olan qəriblər, yetimlər və dul qadınlar qoy gəlib bundan doyunca yesinlər. Belə edin ki, Allahınız Rəbb sizə əlinizin bütün zəhmətinə xeyir-dua versin.

15

Borcların bağışlanma ili
(Lev. 25:1-7)

1 Hər yeddi ilin sonunda sizə borclu olanları bağışlayın.
2 Borcların bağışlanma işini belə edin: hər alacağı olan şəxs qonşusunun borcunu bağışlasın. Qonşusunu yaxud soydaşını borcunu geri qaytarmağa məcbur etməsin, çünki Rəbb tərəfindən borcların bağışlanma ili elan edilmişdir.
3 Yadellilərdən borclarınızı geri ala bilərsiniz, lakin İsrailli soydaşlarınızın borclarını bağışlamalısınız.
4 Onda aranızda kasıb olmaz. Əgər Allahınız Rəbbin sizə mülk olaraq almaq üçün verəcəyi torpaqda
5 Onun sözünə tam itaət etsəniz, bu gün sizə buyurduğum əmrlərin hamısına diqqətlə əməl etsəniz,

* **14:21** Çıx. 23:19; 34:26 * **14:22** Lev. 27:30-33; Say. 18:21

6 Allahınız Rəbb sizə vəd verdiyi kimi mütləq bərəkət verəcək. Siz bir çox millətlərə borc verəcək, lakin onlardan borc almayacaqsınız. Siz bir çox millətlərə hökmranlıq edəcəksiniz, onlar sizə hökmranlıq etməyəcək.

7 * Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpağın hər hansı bir şəhərində yaşayan soydaşlarınızdan biri kasıbdırsa, daşürəkli olmayın. Kasıb soydaşınıza qarşı əliniz bağlı olmasın.

8 Əksinə, əliaçıq olun, nəyə ehtiyacı varsa, ona lazımınca borc verin.

9 Məbada "yeddinci il – borcların bağışlanma ili yaxındır" deyərək ürəyinizə pis fikirlər gətirəsiniz. Soydaşınız üçün xəsislik etməyin, ona kömək etməkdən boyun qaçırmayın. Yoxsa kasıb soydaşınız sizdən Rəbbə şikayət edər və günah qazanarsınız.

10 Kasıba səxavətlə, könüllü surətdə yardım edin, çünki buna görə Allahınız Rəbb bütün əməyinizə, əl atdığınız hər işə bərəkət verəcək.

11 * Ölkədə həmişə kasıblar olacaq, buna görə mən sizə belə əmr edirəm: mütləq öz ölkənizdəki kasıb və möhtac soydaşınıza qarşı əliaçıq olun.

Qullar haqqında (Çıx. 21:1-11)

12 * * Əgər İbrani soydaşlarınızdan bir kişi və yaxud qadın sizə qul kimi satılıbsa, bu qul altı il sizə qulluq edəndən sonra yeddinci il onu azad edin.

13 Azad edərkən onları əliboş yola salmayın.

14 Səxavət göstərib sürülərinizdən, taxılınızdan, şərabınızdan onlara verin. Allahınız Rəbb sizə necə bərəkət veribsə, siz də onlara elə verin.

15 Misirdə kölə olduğunuzu, Allahınız Rəbbin sizi qurtardığını yada salın. Bu gün ona görə bu əmri verirəm.

16 Əgər qulunuz sizi və külfətinizi sevirsə, sizinlə güzəranı xoşdursa və "sizdən ayrılmaq istəmirəm" deyirsə,

17 onda bir biz götürüb qulunuzun qulağından keçirərək qapıya batırın. Bundan sonra o ömrü boyu qulunuz olaraq qalacaq. Qarabaşlarınızla da bu cür rəftar edin.

18 Qullarınızı azad etmək sizə çətin gəlməsin. Sizə qulluq etdiyi altı il ərzində muzdlu işçidən ikiqat artıq iş görmüşdür. Sizə Allahınız Rəbb hər işdə bərəkət verəcək.

İlk dəfə doğan heyvanlar

19 * Mal-qara və qoyun-keçilərinizin ilk doğulan balalarından hər erkək heyvanı Allahınız Rəbb üçün təqdis edin. Öküzlərinizin ilk balalarını işlətməyin, qoyun-keçilərinizin ilk balalarını qırxmayın.

20 Siz ailələrinizlə birgə hər il Allahınız Rəbbin önündə, Onun seçəcəyi yerdə bu heyvanların ətini yeyin.

21 Bir heyvanın qüsuru varsa, axsaq yaxud kordursa, hansısa ciddi çatışmazlığı varsa, onu Allahınız Rəbbə qurban etməyin.

22 Belə heyvanları kəsib şəhərlərinizdə yeyə bilərsiniz. Pak və yaxud murdar insan bu ətdən ceyran və ya maral əti yediyi kimi yeyə bilər.

23 * Qanını isə yeməyin, onu su kimi torpağa tökün.

---

* **15:7** Lev. 25:35 * **15:11** Mat. 26:11; Mark 14:7; Yəh. 12:8 * **15:12** Çıx. 21:2 * **15:12** Lev. 25:39-46 * **15:19** Çıx. 13:12 * **15:23** Yar. 9:4; Lev. 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Qanun. 12:16,23-25

16

Pasxa bayramı
(Çıx. 12:1-20)

1 Aviv ayını qeyd edin və Allahınız Rəbbin Pasxa bayramını keçirin. Allahınız Rəbb sizi Misirdən Aviv ayında gecə ikən çıxartdı.
2 Allahınız Rəbbin Öz isminə məskən seçəcəyi yerdə qoyun-keçilərinizdən, mal-qaranızdan Pasxa qurbanı kəsin.
3 Qurban əti ilə birlikdə mayalı çörək yeməyin. Misirdən tələsik çıxdığınıza görə əziyyət içərisində yediyiniz çörək kimi yeddi gün mayasız çörək, yəni əziyyət çörəyi yeyin. Bununla ömür boyu Misirdən çıxdığınız günü yada salın.
4 Ölkənizin heç bir yerində yeddi gün mayadan istifadə olunmasın. İlk gün axşam qurban kəsdiyiniz heyvanların əti səhərə qədər qalmasın.
5 Pasxa qurbanlarını Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi şəhərlərin heç birində kəsməyin,
6 ancaq Allahınız Rəbbin Öz isminə məskən seçəcəyi yerdə kəsin. Orada qurbanları axşam, gün batanda, Misirdən çıxdığınız saatlarda kəsin.
7 Əti Allahınız Rəbbin seçəcəyi yerdə bişirib yeyin. Səhər açılanda isə oradan çıxıb çadırlarınıza qayıdın.
8 Altı gün mayasız çörək yeyin. Yeddinci gün Allahınız Rəbb üçün təntənəli toplantı keçirin və heç bir iş görməyin.

Həftələr bayramı
(Çıx. 34:22; Lev. 23:15-21)

9 Əkinə oraq vurduğunuz ilk gündən yeddi həftə sayın və
10 Allahınız Rəbbin sizə verdiyi bərəkətə görə könüllü təqdim verməklə Allahınız Rəbb üçün Həftələr bayramı keçirin.
11 Allahınız Rəbbin qarşısında – Onun Öz isminə məskən seçəcəyi yerdə siz, oğullarınız, qızlarınız, qullarınız, qarabaşlarınız, şəhərlərinizdə yaşayan Levililər, aranızda yaşayan qəriblər, yetimlər və dul qadınlar birlikdə sevinəcəksiniz.
12 Misirdə kölə olduğunuzu yada salın və bu qaydalara diqqətlə əməl edin.

Çardaqlar bayramı
(Lev. 23:33-43)

13 Xırmanınızdan, üzümsıxanınızdan məhsul götürəndən sonra özünüz üçün yeddi gün Çardaqlar bayramı keçirin.
14 Bu bayramda siz, oğullarınız, qızlarınız, qullarınız, qarabaşlarınız, şəhərlərinizdə yaşayan Levililər, qəriblər, yetimlər və dul qadınlarla birlikdə sevinəcəksiniz.
15 Allahınız Rəbbin seçəcəyi yerdə Rəbb üçün yeddi gün bu bayramı keçirin, çünki Allahınız Rəbb bütün məhsullarınıza, əllərinizin hər işinə xeyir-dua verib və siz tam sevinc içində yaşayacaqsınız.
16 Bütün kişiləriniz ildə üç dəfə Mayasız Çörək bayramında, Həftələr bayramında, Çardaqlar bayramında Allahınız Rəbbin hüzurunda olmaq üçün Onun seçəcəyi yerə getsin. Heç kəs Rəbbin hüzuruna əliboş gəlməsin.
17 Hər biriniz Allahınız Rəbbin sizə verdiyi bərəkətə görə bəxşiş götürməlisiniz.

Hakimlərlə məmurların təyin olunması

18 Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi şəhərlərdə hər qəbiləniz üçün hakimlər və məmurlar seçin. Qoy onlar xalqa ədalətlə hakimlik etsinlər.

19 * Hökm çıxararkən haqsızlıq etməyin, heç kimin tərəfini saxlamayın. Rüşvət almayın, çünki rüşvət müdrik insanın belə, gözlərini kor edir və məhkəmədə məsum bir insana qarşı səhv qərara yol verir.
20 Salehliyin, yalnız salehliyin ardınca gedin, onda həyat taparsınız və Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpağı irs olaraq alarsınız.
21 * Allahınız Rəbb üçün quracağınız qurbangahın yanına ilahə Aşeranın surətində heç bir ağac sütunu qoymayın.
22 * Allahınız Rəbbin ikrah etdiyi daş sütun qoymayın.

17

1 Hər hansı bir qüsuru və çatışmazlığı olan öküzü ya da qoyunu Allahınız Rəbbə qurban etməyin. Belə etmək Allahınız Rəbb üçün iyrəncdir.
2 Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi şəhərlərin birində aranızdan Onun əhdini pozub gözündə pis olanı edən hər hansı bir kişi və ya qadın çıxarsa,
3 * əmrlərimin ziddinə gedib başqa allahlara sitayiş edərsə, bütlərə yaxud günəşə, aya yaxud səma cisimlərindən hər hansı birinə sitayiş və səcdə edərsə,
4 bu hadisədən xəbərdar olsanız, eşitdiklərinizi yaxşı-yaxşı araşdırın. Əgər bu xəbər doğrudursa və belə iyrənc halın İsraildə baş verdiyi sübuta yetərsə,
5 belə pis hərəkət edən kişini və ya qadını şəhərin darvazasına gətirib daşqalaq edərək öldürün.
6 * Ölümə məhkum olan adam iki yaxud üç nəfərin şahidliyi ilə öldürülməlidir. Tək bir nəfərin şahidliyi ilə öldürülməsin.
7 * O adamı əvvəlcə şahidlər, sonra isə bütün xalq daşqalaq etsin. Beləliklə, aranızdan pisliyi atın.

Məhkəmə işləri

8 Əgər şəhərlərinizdə qatillik, dava və ya təcavüz barəsində qərar çıxarmaqda həll edə bilmədiyiniz çətinliklərə rast gəlsəniz, Allahınız Rəbbin seçəcəyi yerə gedin.
9 O dövrdə xidmət edən Levili kahinlərin və hakimlərin yanına gedib onlara müraciət edin. Qoy onlar araşdırıb məhkəmə qərarını sizə versinlər.
10 Rəbbin seçəcəyi yerdən sizə deyilən qərara əməl edin. Sizə nə öyrətsələr, ona diqqətlə əməl edin.
11 Öyrədilən təlimata və söylənilən hökmə görə rəftar edin. Əmr edilənlərdən nə sağa, nə də sola dönün.
12 Orada Allahınız Rəbbin hüzurunda vəzifəsini icra edən kahinə yaxud hakimə qulaq asmamaq iddiasında olan şəxs öldürülsün. Beləliklə, aranızdan pisliyi atın.
13 Bütün xalq bu xəbəri eşidib qorxacaq və bir daha bu iddiaya düşməyəcək.

Padşahla əlaqədar qanunlar

14 * Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpağa girib, oranı irs olaraq alanda və orada məskunlaşanda əgər "bütün ətraf ölkələrdəki kimi bizə hökm edəcək bir padşah təyin edək" desəniz,
15 mütləq Allahınız Rəbbin seçəcəyi adamı padşah qoyun. Padşah təyin etdiyiniz adam öz soydaşlarınızdan olmalıdır. İsrailli soydaşlarınızdan olmayan yadelli bir adamı padşah edə bilməzsiniz.

---

* **16:19** Çıx. 23:6-8; Lev. 19:15 * **16:21** Çıx. 34:13 * **16:22** Lev. 26:1 * **17:3** Çıx. 22:20 * **17:6** Say. 35:30; Qanun. 19:15; Mat. 18:16; 2Kor. 13:1; 1Tim. 5:19; İbr. 10:28 * **17:7** Qanun. 13:5; 1Kor. 5:13 * **17:14** 1Şam. 8:5

16 * Qoy padşah özü üçün at çoxaltmasın. İlxısını artırmaq üçün xalqı Misirə
– geriyə qaytarmasın, çünki Rəbb sizə belə demişdi: “Bir də bu yoldan geri
qayıtmayın”.
17 * * Padşah çox arvad almasın, yoxsa ürəyi haqq yolundan dönər. O özü
üçün çoxlu qızıl-gümüş yığıb onu çoxaltmasın.
18 Padşah taxta çıxandan sonra Levili kahinlərin nəzarəti altında bu Qanun-
dan bir surətini özü üçün kitaba köçürsün.
19 Qoy o, Qanunun bu surətini yanında saxlayaraq ömrü boyu hər gün
oxusun. Bununla da padşah Allahınız Rəbdən qorxmağı, bu Qanunun bütün
sözlərinə və bu qaydalara diqqətlə əməl etməyi öyrənsin.
20 Özünü soydaşlarından üstün tutmasın, əmrdən nə sağa, nə də sola dönsün.
Onda İsraildə özünün və nəslinin padşahlıq dövrü uzun olar.

18

Levililərlə kahinlərin payı

1 Levili kahinlərin, bütün Levi qəbiləsinin digər İsraillilərlə birgə payı və irsi
olmayacaq. Onlar Rəbbə verilən yandırma təqdimləri ilə doyacaqlar və bu
onların irsi olacaq.
2 * Levililərin soydaşları arasında irsi torpaqları olmayacaq və Rəbbin
onlara söz verdiyi kimi onların irsi Rəbb Özüdür.
3 Xalq arasında öküz və qoyun qurbanı təqdim edən qol, çənə və içalatı
kahinlərə pay versin.
4 Taxılınızın, təzə şərabınızın, zeytun yağınızın nübarını və qoyunlarınızdan
qırxdığınız ilk yunu kahinlərə verin.
5 Allahınız Rəbb onları və övladlarını bütün qəbilələriniz arasından seçdi ki,
daim Rəbbin adına xidmətdə dayansınlar.
6 Əgər bir Levili yaşadığı İsrail şəhərlərinin birindən könüllü surətdə Rəbbin
seçəcəyi yerə gedərsə,
7 orada Allahı Rəbbin qarşısında dayanan Levili soydaşları kimi Rəbbin
naminə xidmət edə bilsin.
8 O, ata mülkünün satışından əldə etdiyi vəsaitdən əlavə, onlarla bərabər
paydan da istifadə edə bilər.

Başqa millətlərin iyrənc adətləri

9 Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpağa girdiyiniz zaman o millətlərin
iyrənc adətlərini götürüb təqlid etməyin.
10 * Aranızda oğul və qızını oda qurban verən, falçı, gələcəyideyən, baxıcı,
cadugər,
11 ovsunçu, cindarlara və ruhçağıranlara müraciət edən yaxud ölüləriçağıran
olmasın.
12 Rəbb belə iş görənlərə nifrət edir. Elə bu iyrənc işlərə görə Allahınız Rəbb
millətləri sizin qarşınızdan qovacaq.
13 * Allahınız Rəbbin gözü önündə kamil olun.
14 Çünki torpaqlarını alacağınız millətlərin hamısı gələcəyideyənlərin və
falçıların nəsihətlərinə qulaq asırlar. Amma Allahınız Rəbb sizin üçün buna
izin vermir.

Gələcək peyğəmbər

* **17:16** 1Pad. 10:28; 2Saln. 1:16; 9:28 * **17:17** 1Pad. 11:1-8 * **17:17** 1Pad. 10:14-22,27; 2Saln. 1:15; 9:27 * **18:2** Say. 18:20; Qanun. 10:9 * **18:10** Çıx. 22:18; Lev. 19:26,31 * **18:13** Mat. 5:48

15 * Allahınız Rəbb sizin üçün aranızdan – öz soydaşlarınız içərisindən mənim kimi bir peyğəmbər yetirəcək. Ona qulaq asın.
16 Çünki Xorevdə yığıldığınız gün Allahınız Rəbdən bunu diləmişdiniz: “Qoy bir də Allahımız Rəbbin səsini eşitməyək və bir daha bu böyük alovu görməyək, yoxsa ölərik”.
17 Onda Rəbb mənə dedi: “Dedikləri doğrudur.
18 Onlar üçün soydaşları arasından sənin kimi bir peyğəmbər yetirəcəyəm və sözlərimi onun dilindən eşidəcəksiniz. O əmr etdiyim hər şeyi sizə söyləyəcək.
19 * Mənim adımla söylədiyi sözlərə qulaq asmayan adamı ittiham edəcəyəm.
20 Lakin hansı bir peyğəmbər ona əmr etmədiyim sözü Mənim adımdan danışmağa cürət edərsə yaxud başqa allahların adından danışarsa, o peyğəmbər öldürülsün”.
21 “Axı bu sözün Rəbdən olub-olmadığını necə bilək?” deyə düşünə bilərsiniz.
22 Əgər bir peyğəmbər Rəbbin adından danışanda dediyi söz həyata keçməzsə yaxud düz çıxmazsa, bilin ki, onu Rəbb söyləməmişdir. O peyğəmbərin dediklərinin səlahiyyəti yoxdur. Ondan qorxmayın.

19

Sığınacaq şəhərlər
(Say. 35:6-34; Qanun. 4:41-43; Yeşua 20:1-9)

1 Allahınız Rəbb torpaqlarını sizə verəcəyi millətləri yox edəndə və siz onların mülkünü alıb şəhərlərində və evlərində yaşayanda
2 Allahınız Rəbbin mülk olaraq almaq üçün sizə verəcəyi torpağın mərkəzində özünüz üçün üç şəhər ayırın.
3 Bu şəhərlərə getmək üçün yollar çəkib Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi ölkəni üç bölgəyə ayırın. Belə ki qətl edən bu şəhərlərdən birinə qaçsın.
4 Sağ qalmaq üçün oraya qaçan qatil haqqında – yəni qonşusu ilə əvvəlcədən ədavəti olmadan və bilmədən onu öldürən adam barədə belə bir qaydanız olsun.
5 Məsələn, odun kəsmək üçün qonşusu ilə meşəyə gedib ağac doğramaq üçün balta vuranda baltanın dəmiri sapından çıxıb qonşusuna dəyərsə və qonşusu ölərsə, ölümə bais adam bu şəhərlərdən birinə qaçıb canını qurtarsın.
6 Yoxsa qan qisasını alan qəzəblə qatilin izinə düşə bilər. Yol uzaq olarsa, çatıb onu öldürə bilər. Bu adamın öldürdüyü adamla əvvəllər heç bir ədavəti olmamışdı. Ona görə də ölüm hökmünə layiq deyil.
7 Bunun üçün “özünüzə üç şəhər seçin” deyə əmr edirəm.
8 Allahınız Rəbbi sevmək və daim Onun yolları ilə getmək üçün bu gün sizə buyurduğum bütün bu əmrlərə diqqətlə əməl etdiyiniz üçün
9 Allahınız Rəbb atalarınıza and etdiyi kimi sizin sərhədinizi genişləndirərsə və atalarınıza verməyi vəd etdiyi bütün torpaqları sizə verərsə, o zaman özünüz üçün bu üç şəhərdən əlavə üç şəhər də seçin.
10 Belə ki Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi torpaqda günahsız qan tökülməsin və həm də qan tökməkdə təqsirkar olmayasınız.
11 Lakin kiminsə qonşusu ilə ədavəti varsa, pusquda durub onu izləyərsə, hücum edərək onu vurub öldürərsə və bu şəhərlərdən birinə qaçarsa,

* **18:15** Yəh. 1:21; 7:40; Həv. 3:22; 7:37 * **18:19** Həv. 3:23

12 bu adamın şəhərinin ağsaqqalları adam göndərib onu oradan götürüb
öldürmək üçün qan qisası alana təslim etsin.
13 Ona rəhm etməyin. Günahsız qanı İsraildən təmizləyin ki, güzəranınız xoş
olsun.
14 * Allahınız Rəbbin mülk olaraq almaq üçün sizə verəcəyi torpaqda
alacağınız mülkdə qonşunuzun əvvəlki adamlar tərəfindən qoyulan sərhədini
dəyişdirməyin.

Şahidlər

15 * Bir adamı işlədə biləcəyi hər hansı bir günahda yaxud cinayətdə
təqsirləndirmək üçün bir şahid kifayət deyil. Hər iddia iki yaxud üç nəfərin
şahidliyi ilə təsdiq edilsin.
16 Əgər bir yalançı şahid pis məqsədlə birini təqsirləndirərsə,
17 aralarında münaqişə olan iki adam Rəbbin hüzurunda, o dövrdə xidmət
edən kahinlərin və hakimlərin qarşısında dayansın.
18 Hakimlər yaxşı-yaxşı araşdırsınlar. Əgər şahid yalançıdırsa, soydaşlarına
qarşı yalandan şahidlik etmişsə,
19 onda soydaşına etmək istədiyini onun öz başına gətirin. Beləliklə,
aranızdan pisliyi atın.
20 Qalanları da bunu eşidib qorxacaq və bir daha bu cür pislik etməyəcəklər.
21 * Belə adama rəhm etməyin, can əvəzinə can, göz əvəzinə göz, diş əvəzinə
diş, əl əvəzinə əl, ayaq əvəzinə ayaq ödənsin.

20

Döyüş zamanı

1 Düşmənlərinizə qarşı döyüşə çıxanda atları, döyüş arabalarını və sizdən
böyük bir ordunu görəndə qorxmayın, çünki sizi Misir torpağından çıxaran
Allahınız Rəbb sizinlədir.
2 Kahin döyüş qabağı ordunun yanına gəlib müraciət edərək
3 belə desin: “Ey İsrailliler, qulaq asın! Bu gün düşmənlərinizlə döyüşə
çıxırsınız. Onlardan qorxub ürkməyin və tələşə düşərək ürəyinizi yeməyin,
4 çünki Allahınız Rəbb düşmənlərinizlə döyüşmək və sizə qələbə qazandırmaq
üçün sizinlə gedir”.
5 Zabitlər isə orduya belə desinlər: “Yeni ev tikib içində oturmayan kim var?
Qoy evinə qayıtsın. Yoxsa döyüşdə ölər, evində başqası yaşayar.
6 Üzüm bağı salıb məhsulunu toplamayan varmı? Qoy o da evinə qayıtsın.
Birdən döyüşdə ölər, məhsulunu başqası yığar.
7 Bir qıza nişanlı olub evlənməyən varmı? O da evinə qayıtsın. Yoxsa
döyüşdə ölər, nişanlısını başqası alar”.
8 Zabitlərin orduya müraciətinin davamı belə olsun: “Kim qorxusundan ürəyini yeyirsə, evinə qayıtsın. Öz ürəyi kimi yoldaşlarının da ürəyini
üzməsin”.
9 Zabitlər orduya müraciətini bitirəndən sonra bölmələrə rəhbərlər təyin
etsinlər.
10 Hansı şəhərə yürüş etsəniz, əvvəl onun xalqını sülhə çağırın.
11 Əgər o sizinlə sülh yolu ilə razılaşıb qarşınızda darvazalarını açarsa, qoy
oranın bütün əhalisi sizə mükəlləfiyyətçi olub qulluğunuzda dursun.

---

* **19:14** Qanun. 27:17 * **19:15** Say. 35:30; Qanun. 17:6; Mat. 18:16; Yəh. 19:31; 2Kor. 13:1; 1Tim. 5:19; İbr. 10:28 * **19:21** Çıx. 21:23-25; Lev. 24:20; Mat. 5:38

12 Yox, əgər sizin sülh çağırışınızı rədd edib döyüşə başlasa, onda şəhəri
mühasirəyə alın.
13 Allahınız Rəbb şəhəri sizə təslim edəndə oranın bütün kişilərini qılıncdan
keçirin.
14 Qadınları, uşaqları, heyvanları və şəhərdə olan bütün malları isə talan
edin. Allahınız Rəbbin sizə verdiyi düşmən malını özünüzə sərf edə bilərsiniz.
15 Sizə yaxın millətlərə aid olmayan, sizdən uzaqlarda yerləşən şəhərlərin
hamısına qarşı rəftarınız belə olsun!
16 Ancaq Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi bu millətlərin
şəhərlərində nəfəsi olan heç bir canlını belə, sağ buraxmamalısınız.
17 Xetliləri, Emorluları, Kənanlıları, Perizliləri, Xivliləri, Yevusluları Allahınız Rəbbin sizə əmr etdiyi kimi tamamilə yox edin ki,
18 allahlarına iyrənc adətlərlə səcdə edənlərdən bunları öyrənərək Allahınız
Rəbbə qarşı günah işlətməyəsiniz.
19 Hər hansı bir şəhərlə döyüşəndə oranı almaq üçün mühasirəsi uzun
çəkərsə, ağacları baltalayıb məhv etməyin. Bu ağacların məhsulundan yeyə
bilərsiniz, amma onları qırmayın. Məgər çöldəki ağaclar insandır ki, onları
mühasirəyə alasınız?
20 Biləndə ki bir ağac bar vermir, həmin ağacı kəsib yox edə bilərsiniz.
Sizə müqavimət göstərən şəhəri alanadək mühasirə əməliyyatında bu ağaclardan
istifadə edə bilərsiniz.

21

Naməlum şəxs tərəfindən öldürülənlər

1 Allahınız Rəbbin mülk olaraq almaq üçün sizə verəcəyi torpaqda, çöldə
yerə sərilmiş və kim tərəfindən öldürüldüyü bilinməyən meyit görsəniz,
2 ağsaqqallarınız və hakimləriniz gedib meyitin olduğu yerlə ətraf şəhərlər
arasındakı məsafəni ölçsünlər.
3 Meyitə ən yaxın şəhər hansıdırsa, oranın ağsaqqalları işə qoşulmamış,
boyunduruq taxılmayan bir düyə götürsünlər.
4 Düyəni şumlanmamış, əkilməmiş torpaqdakı axar sulu dərəyə gətirsinlər və
orada düyənin boynunu qırsınlar.
5 Levili kahinlər də oraya getsin. Çünki Allahınız Rəbb onları Özünə
xidmətçi seçib. Qoy onlar Rəbbin adı ilə xeyir-dua versinlər, aranızdakı
münaqişə və zorakılıq hallarına baxsınlar.
6 Meyitə ən yaxın şəhərin ağsaqqalları dərədə boynu qırılmış düyənin
üzərində əllərini yuyub
7 belə bəyan etsinlər: “Bu qan bizim əllərimizlə tökülməyib. Kimin etdiyini
də gözümüzlə görməmişik.
8 Ya Rəbb, qurtardığın xalqı – İsrailliləri kəffarə et. Xalqını nahaq tökülən
qana cavabdeh etmə”. Beləliklə, qan tökmək günahı kəffarə olunacaq.
9 Rəbbin gözündə doğru olanı etdiyiniz üçün nahaq qan boynunuzdan
götürüləcək.

Əsirlərdən arvad almaq

10 Düşmənlərinizlə döyüşə çıxanda, Allahınız Rəbb onları sizə təslim edəndə
və siz onları əsir götürəndə
11 aralarında gözəl qadın görüb ona vurulsanız, onu arvad olaraq ala
bilərsiniz.

12 Qoy o qadın kişinin evinə aparılsın. O, başını qırxdıraraq dırnaqlarını
kəssin,
13 əynindəki əsirlik geyimlərini çıxarsın və evinizdə qalıb ata-anası üçün bir
ay yas tutsun. Bundan sonra qadını alan kişi onun yanına girib öz arvadı edə
bilər.
14 Əgər o sənin sonradan xoşuna gəlməzsə, könlü istədiyi kimi onu azad
burax. Qadını pula satma və qul kimi rəftar etmə, çünki onu zəlil etmisən.

İlk oğulluq haqqı

15 Əgər bir kişinin iki arvadı varsa, birini sevib digərini sevmirsə və hər iki
qadın ona oğul doğmuşsa, sevmədiyi qadından doğulan oğul ilk oğludursa,
16 bu kişi əmlakını irs olaraq oğulları arasında bölərkən ilk oğulluq haqqını
sevdiyi qadının oğluna verə bilməz.
17 Sevmədiyi qadının oğlunu ilk oğul olaraq tanısın və bölünən malın ikiqat
payını ona versin, çünki gücünün ilk yadigarıdır. Ona görə də ilk oğulluq haqqı
onundur.

Sözə baxmayan oğul

18 Əgər bir adamın dikbaş, itaətsiz, valideynlərinə qulaq asmayan, ata-ana
tərbiyəsinə məhəl qoymayan bir oğlu varsa,
19 valideynləri onu götürüb şəhərin darvazasına, şəhərin ağsaqqallarının
yanına gətirsinlər.
20 Şəhər ağsaqqallarına belə desinlər: “Bizim oğlumuz dikbaş və itaətsizdir.
Heç sözümüzə baxmır, qarınqulu və əyyaşdır.
21 Onda şəhərin əhalisi onu daşqalaq edib öldürəcək. Beləliklə, aranızdan
pisliyi atın. Qoy bütün İsrailli lər bu xəbəri eşidib qorxsunlar”.

Digər qanunlar

22 * Əgər bir adam bir günahdan ötrü ölüm cəzasına məhkum olunub ağacdan
asılırsa,
23 meyiti gecə ağacda asılı qoymayın, mütləq onu həmin gün basdırın, çünki
asılan adam Allahın lənətinə düçar olub. Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə
verəcəyi torpağı murdarlamayın.

22

1 * Soydaşının itmiş öküz və ya qoyununu görsən, özünü görməməzliyə
vurma. Mütləq öküzü və ya qoyunu soydaşına geri qaytarmalısan.
2 Soydaşın səndən uzaqdadırsa ya da heyvanın kimə aid olduğunu
bilmirsənsə, onu öz evinə apar. Soydaşın onu axtara-axtara sizə gələnədək
qoy bu heyvan evində qalsın. Sonra onu geri qaytar.
3 Soydaşının eşşəyini, paltarını yaxud itirdiyi başqa şeyləri tapanda da bu
cür etməlisən. Özünü görməməzliyə vurma.
4 Görəndə ki soydaşının eşşəyi yaxud öküzü yolda yıxılıb, özünü
görməməzliyə vurma. Mütləq heyvanı ayağa qaldırmaq üçün soydaşına
kömək et.
5 Qadın kişi paltarı, kişi də qadın paltarı geyinməsin, çünki belə şeyləri edən
hər kəs Allahınız Rəbbə iyrənc görünür.
6 Əgər təsadüfən yolda, ağacda yaxud torpaq üzərində bir quş yuvası görsən
və ana quş balalarının ya da yumurtalarının üzərində oturmuşsa, ana quşu
balaları ilə birlikdə götürmə.

---

* **21:22** Qal. 3:13-14 * **22:1** Çıx. 23:4-5

7 Özün üçün balalarını götürə bilərsən, amma mütləq anasını buraxmalısan.
Belə etsən, güzəranın xoş, ömrün uzun olar.
8 Yeni tikdiyin evin damının kənarına sürahi çək ki, kimsə damından yıxılıb
ölsə, qanı evinin üstünə düşməsin.
9 * Bağında iki növ toxumu qarışdırıb əkmə. Belə etsən, əkdiyin toxumun da,
bağın da məhsulundan istifadə etmək sənə qadağandır.
10 Kotan sürmək üçün eşşəklə öküzü yanaşı qoşma.
11 Yunla kətandan toxunmuş qarışıq parçadan paltar geyinmə.
12 * Əbanın dörd tərəfinə qotaz sal.

Cinsi təmizliyə aid qanunlar

13 Əgər bir nəfər arvad alıb yaxınlıq edəndən sonra onu bəyənməzsə,
14 ona şər ataraq adını ləkələyib "bu qızı aldım, onunla yaxınlıq edəndən
sonra gördüm ki, bakirə deyil" deyərsə,
15 onda ata-anası qızın "üzağlıq mələfəsini" darvazaya – şəhər ağsaqqallarının
yanına gətirsin.
16 Qızın atası şəhər ağsaqqallarına belə desin: "Bu adama qızımı arvad olaraq
verdim. İndi qızımı bəyənmir.
17 ‹Gördüm ki, sənin qızın bakirə deyil› deyərək mənim qızımın adını
ləkələyir. Bu isə qızımın ‹üzağlıq mələfəsidir›". Mələfə şəhərin ağsaqqallarının
qarşısına sərilsin.
18 Şəhərin ağsaqqalları isə o adama cəza versin.
19 Onu yüz şekel gümüş pul cəzasına məhkum edib gənc qadının atasına
versinlər, çünki o adam İsraildə bir qızın adını ləkələyib. Bu qadın həmin
adamın arvadı olacaq və ömrü boyu onu boşaya bilməz.
20 Əgər iddia doğrudursa, gənc qadının üzağlığı tapılmazsa,
21 onda gənc qadını ata evinin qapısına çıxarsınlar. Şəhər sakinləri onu
daşqalaq edib öldürsünlər, çünki ata evində zina etməklə İsraildə namussuzluq
edib. Beləliklə, aranızdan pisliyi atın.
22 Kim başqasının arvadı ilə yataqda tutulsa, o zaman o kişi və qadın – hər
ikisi öldürülsün. Beləliklə, İsraildən pisliyi atın.
23 Əgər bir qız kiməsə nişanlıdırsa, şəhərdə kimsə onu tapıb cinsi yaxınlıq
etsə,
24 o zaman onların ikisini də o şəhərin darvazasına çıxararaq daşqalaq edib
öldürün. Şəhərdə olduğu halda qışqırmadığı üçün qızı, yaxınının nişanlısını
ləyaqətsiz etdiyi üçün kişini öldürün. Beləliklə, İsraildən pisliyi atın.
25 Əgər bir kişi nişanlı qıza çöldə rast gəlsə, onu zorlasa, onunla cinsi yaxınlıq
etsə, o zaman yalnız onunla cinsi yaxınlıq edən kişi öldürülsün.
26 Gənc qadına heç nə etməyin, çünki onda ölümə layiq günah yoxdur. Ona
görə ki bir adam qonşusuna necə hücum edib öldürərsə, bu iş də elədir.
27 Çünki kişi qıza çöldə rast gəlib. Nişanlı qız nə qədər qışqırsa da, köməyinə
çatan olmayıb.
28 * Əgər kimsə nişanlanmamış bakirə bir qıza rast gəlib onu zorlayarsa və
onlar tapılarsa,
29 o zaman onunla cinsi yaxınlıq edən adam qızın atasına əlli şekel gümüş
versin və həmin qız onun arvadı olsun, çünki onu zəlil etmişdir. O, qadını
ömrü boyu boşaya bilməz.

* **22:9** Lev. 19:19 * **22:12** Say. 15:37-41 * **22:28** Çıx. 22:16-17

30 * Kimsə atasının arvadını almasın və atasının nikahını ləkələməsin.

23

Camaat arasına daxil ola bilməyənlər

1 Cinsiyyət üzvü əzilmiş ya da kəsilmiş şəxs Rəbbin camaatı arasına daxil
ola bilməz.
2 Qeyri-qanuni doğulan şəxs Rəbbin camaatı arasına daxil ola bilməz. Onun
övladları, hətta onuncu nəslə qədər olanı Rəbbin camaatı arasına daxil ola
bilməz.
3 * Heç bir Ammonlu və yaxud Moavlı Rəbbin camaatı arasına daxil ola
bilməz. Onların heç bir övladı, hətta onuncu nəslə qədər olanlar da Rəbbin
camaatı arasına əsla daxil ola bilməz,
4 * çünki onlar Misirdən çıxdığınız zaman yolda sizi çörək və su ilə
qarşılamadılar. Sizə lənət oxumaq üçün Aram-Naharayimdəki Petor
şəhərindən Beor oğlu Bilamı muzdla tutdular.
5 * Lakin Allahınız Rəbb Bilamı dinləmək istəmədi. Ona görə də Allahınız
Rəbb bu lənəti xeyir-duaya çevirdi, çünki O sizi sevir.
6 * Nə qədər ömrünüz varsa, onların xeyri və rifahı üçün çalışmayın.
7 Edomlulara isə ikrahla yanaşmayın, çünki onlar sizin qohumlarınızdır.
Misirlilərə də ikrahla yanaşmayın, çünki torpaqlarında qərib olmusunuz.
8 Onlardan doğulanların üçüncü nəsli Rəbbin camaatı arasına daxil ola bilər.

Ordugahın təmizliyi

9 Düşmənlərinizlə döyüşmək üçün ordugah quranda özünüzü hər cür mur-
darlıqdan qoruyun.
10 Əgər gecə yatarkən aranızda toxumu tökülən şəxs olarsa, o, ordugahdan
kənara çıxsın və buraya daxil olmasın.
11 Axşamadək yuyunsun və gün batandan sonra ordugaha qayıtsın.
12 Ordugahınızdan kənarda ayaqyolu üçün yer təyin edin.
13 Sursatınız arasında yer qazmaq üçün bel də olsun ki, ayaqyoluna gedəndə
ifrazatın üstünü basdıra biləsiniz.
14 Çünki sizi qurtarmaq və düşmənlərinizi sizə təslim etmək üçün or-
dugahınızın içində Allahınız Rəbb gedir. Ordugahınız müqəddəs olsun ki, Rəbb
natəmiz bir şey görüb sizdən üz döndərməsin.

Müxtəlif qanunlar

15 Ağasının yanından sizin yanınıza qaçan qulu ağasına qaytarmayın.
16 Qoy öz seçdiyi yerdə, bəyəndiyi bir şəhərdə aranızda yaşasın. Ona əzab
verməyin.
17 * İsrailli qadın və kişilər arasından heç kim məbəd fahişəliyi etməsin.
18 Qadının və ya kişinin fahişəliklə qazandığı qazancı Allahınız Rəbbin
məbədinə təqdim etməyin. Hər ikisi Allahınız Rəbbin gözündə iyrəncdir.
19 * Soydaşınıza pulu, ərzağı və yaxud da faiz gətirən başqa bir şeyi sələmlə
borc verməyin.
20 Yadellidənsə faiz ala bilərsiniz, amma soydaşlarınızdan almayın ki, Al-
lahınız Rəbb mülk olaraq almaq üçün gedəcəyiniz torpaqda əl atdığınız hər
işə xeyir-dua versin.

---

* **22:30** Lev. 18:8; 20:11; Qanun. 27:20; 1Kor. 5:1 * **23:3** Neh. 13:1-2 * **23:4** Say. 22:1-6 * **23:5** Say. 23:7–24:9 * **23:6** Ezra 9:12 * **23:17** Lev. 19:29 * **23:19** Çıx. 22:25; Lev. 25:36-37; Qanun. 15:7-11

21 * Allahınız Rəbbə bir əhd təqdimi edəcəyinizi söyləyəndə gecikdirməyin, çünki Allahınız Rəbb mütləq bunu sizdən istəyəcək. Onu yerinə yetirməməyiniz günahdır.
22 Amma əhd etməkdən çəkinirsinizsə, bu, günah deyil.
23 Ağzınızdan çıxanı yerinə yetirməyə diqqət edin, çünki Allahınız Rəbbə əhd edərək ürəkdən təqdim etməlisiniz.
24 Qonşunuzun bağına girəndə doyunca üzüm yeyə bilərsiniz, amma səbətinizə yığmayın.
25 * Qonşunuzun zəmisinə girəndə əlinizlə başaq yığa bilərsiniz, amma zəmiyə oraq vurmayın.

24

1 * Kimsə bir qadını alıb, evlilik zamanı onda ləyaqətsiz bir şey tapdığı üçün qadını bəyənməzsə, talaq kağızı yazıb əlinə verərək evindən çıxararsa,
2 evdən çıxmış qadın sonra başqa kişiyə ərə gedə bilər.
3 O biri kişi də onu bəyənməzsə, ona talaq kağızı yazıb əlinə verərək evdən çıxararsa və yaxud onu alan kişi ölərsə,
4 onu evdən çıxarmış əvvəlki əri onu təkrar özünə arvad edə bilməz, çünki qadını ləkələmişdir. Bu, Rəbbin hüzurunda iyrəncdir. Allahınız Rəbbin sizə irs olaraq verəcəyi ölkədə belə günaha yol verməyin.
5 Təzə evlənən adam döyüşə getməsin. Ona heç bir iş tapşırmayın. Qoy bir il evində sərbəst qalıb aldığı arvadı sevindirsin.
6 Dəyirmanı yaxud üst daşını kimsə girov götürməsin, çünki o adamın həyatını girov götürmüş olur.
7 * Əgər İsrail övladları arasında kimsə soydaşını oğurlayıb onunla kölə kimi rəftar edərsə yaxud onu satarsa, bu oğru öldürülməlidir. Beləliklə, aranızdan pisliyi atın.
8 * Cüzam xəstəliyinə tutulanda Levili kahinlərin əmr etdiyi kimi sizə öyrədəcəkləri hər şeyə əməl etməyə hədsiz diqqət göstərin.
9 * Misirdən çıxan zaman Allahınız Rəbbin yolda Məryəmə etdiyi hər şeyi xatırlayın.
10 * Qonşunuza bir şey borc verəndə girovu onun evinə girərək özünüz götürməyin.
11 Bayırda dayanın, borc verdiyiniz adam qoy özü girovu bayıra çıxarsın.
12 Əgər o adam kasıbdırsa, onun girovu sizdə ola-ola yatmayın.
13 Girov götürdüyünüzün üst paltarını mütləq gün batanda geri qaytarın ki, o öz üst paltarında yatıb sizə xeyir-dua etsin və bu, Allahınız Rəbbin önündə sizin üçün salehlik sayılsın.
14 * Muzdla işləyəni, kasıb və möhtac bir İsrailli soydaşınızı yaxud şəhərlərinizdə yaşayan hər hansı bir qəribi istismar etməyin.
15 Muzdunu hər gün gün batmazdan əvvəl verin, çünki kasıbdır, ümidini yalnız ona bağlayıb. Yoxsa sizdən Rəbbə fəryad edər və siz günahkar sayılarsınız.
16 * Oğula görə ata, ataya görə oğul öldürülməsin, hər kəs öz günahına görə öldürülsün.

---

* **23:21** Say. 30:1-16; Mat. 5:33 * **23:25** Mat. 12:1; Mark 2:23; Luka 6:1 * **24:1** Mat. 5:31; 19:7; Mark 10:4 * **24:7** Çıx. 21:16 * **24:8** Lev. 13:1–14:54 * **24:9** Say. 12:10 * **24:10** Çıx. 22:26-27 * **24:14** Lev. 19:13; Yaq. 5:4 * **24:16** 2Pad. 14:6; 2Saln. 25:4; Yez. 18:20

17 * Qəribi və yetimi ədalətdən məhrum etməyin və dul qadının geyimini girov götürməyin.
18 Misirdə kölə olan zaman Allahınız Rəbbin sizi oradan necə qurtardığını xatırlayın. Bunun üçün belə rəftar etməyi sizə əmr edirəm.
19 * Zəminizdə əkini biçən zaman bir dərz unutmusunuzsa, onu götürmək üçün geri qayıtmayın. Qoy o qəribin, yetimin və dul qadının olsun. Onda Allahınız Rəbb ələ götürdüyünüz hər işdə sizə bərəkət verəcək.
20 Ağacları döyüb zeytun yığan zaman budaqlarda qalanı dənləmək üçün geri qayıtmayın. Qoy o, qəribin, yetimin və dul qadının olsun.
21 Bağınızın üzümlərini yığan zaman tənəklərdə qalan məhsulu toplamaq üçün geri qayıtmayın. Qoy o, qəribin, yetimin və dul qadının olsun.
22 Misir torpağında kölə olduğunuzu xatırlayın. Bunun üçün belə rəftar etməyi sizə əmr edirəm.

25

1 İnsanlar arasında münaqişə olarsa, qoy onlar məhkəməyə getsinlər. Hakimlər bu işə baxıb haqlı adama bəraət, haqsıza isə cəza versinlər.
2 Əgər təqsirkar adam kötəklənməyə layiqdirsə, qoy hakim onu yerə uzandırıb kötəyi günahının ağırlığına görə vurdursun.
3 * Təqsirkara qırx zərbədən artıq vurulmasın. Əgər qırxdan çox zərbə vursanız, soydaşınız göz önündə zəlil ola bilər.
4 * Xırman çəkən öküzün ağzını bağlama.
5 * Əgər qardaşlar bir yerdə yaşayırlarsa, onlardan biri ölərsə və ölənin oğlu olmazsa, dul qadın başqa ailədən olan bir adama ərə getməsin. Qaynı yanına gəlib onu arvad olaraq alsın və qayın-qəyyumluq vəzifəsini yerinə yetirsin.
6 Qadının doğacağı ilk oğul mərhumun adını yaşatsın. Qoy İsraildə mərhumun adı batmasın.
7 * Kim mərhum qardaşının dul arvadını almaq istəməzsə, dul qadın darvazada yerləşən ağsaqqalların yanına getsin və belə desin: “Qaynım İsraildə qardaşının adını yaşatmaqdan imtina edir. Mənim üçün qayın-qəyyumluq vəzifəsini icra etmək istəmir”.
8 Onda şəhər ağsaqqalları onun qaynını çağırıb danışacaqlar. Əgər o inad edib yenə də “onu almıram” desə,
9 o zaman həmin qadın ağsaqqallar qarşısında gəlib qaynının çarığını çıxararaq üzünə tüpürsün və “qardaşının nəslini yaşatmayana belə edilir” desin.
10 İsraildə onun nəsli “çarığı çıxarılanın nəsli” adlanacaq.
11 Əgər dalaşan iki kişinin arvadlarından hansısa ərini döyən kişinin əlindən qurtarmaq üçün gəlib əl uzatsa və o biri kişinin cinsiyyət üzvündən yapışsa,
12 belə qadına rəhm etmədən onun əlini kəsin.
13 * Aldatmaq üçün torbanızda biri ağır, digəri yüngül çəkən iki cür çəki daşı olmasın.
14 Evinizdə biri böyük, digəri kiçik ölçən iki cür ölçü əşyası olmasın.
15 Çəki daşınız, ölçünüz düzgün və dəqiq olsun ki, Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpaqda uzun ömür sürəsiniz.
16 Çünki Allahınız Rəbb belə pis işlər görən və haqsızlıq edənlərə nifrət edir.

---

* **24:17** Çıx. 23:9; Lev. 19:33-34; Qanun. 27:19 * **24:19** Lev. 19:9-10; 23:22 * **25:3** 2Kor. 11:24 * **25:4** 1Kor. 9:9-10; 1Tim. 5:18 * **25:5** Mat. 22:23-24; Mark 12:18-19; Luka 20:27-28 * **25:7** Rut 4:7-8 * **25:13** Lev. 19:35-36

17 * Misirdən çıxanda Amaleqlilərin yolda sizə nə etdiyini yada salın.
18 Siz yorulub əldən düşərkən onlar yolda sizə hücum etdilər, arxada qalan
bütün gücsüzləri qırdılar, Allahdan qorxmadılar.
19 Allahınız Rəbb mülk etmək üçün irs olaraq sizə verəcəyi torpaqda və
ətrafınızda olan düşmənlərin hamısından qurtarıb rahatlıq verəndə səma
altından Amaleqlilərin xatirəsini silin və bunu unutmayın.

26

İlk məhsul və onda bir hissə

1 Allahınız Rəbbin irs olaraq sizə verəcəyi torpağa girib orada
məskunlaşanda
2 * Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi ölkənin torpaqlarından topladığınız bütün
məhsulların nübarını götürüb bir səbətə yığın. Sonra Allahınız Rəbbin Öz
isminə məskən seçəcəyi yerə gedin.
3 O dövrdə xidmət edən kahinin yanına gedib deyin: “Allahın Rəbbə bu gün
bəyan edirəm ki, Rəbbin atalarımıza vəd etdiyi ölkəyə çatdım”.
4 Kahin əlinizdən səbəti alıb onu Allahınız Rəbbin qurbangahı önündə yerə
qoysun.
5 Allahınız Rəbbin önündə bunu bəyan edin: “Atam köçəri Aramlı idi.
Azsaylı olaraq Misirə enib orada məskunlaşdı və ondan böyük, güclü, çoxsaylı
millət törədi.
6 Misirlilər bizimlə pis rəftar etdilər. Bizi zəlil edib üzərimizə ağır işlər
yüklədilər.
7 Onda atalarımızın Allahı Rəbbə fəryad qopardıq və Rəbb səsimizi eşitdi.
Əzabımızı, əziyyətimizi və zəlalətimizi gördü.
8 Rəbb qüdrətli əli, uzanan qolu, böyük zəhmi, əlamət və möcüzələri ilə bizi
Misirdən çıxartdı.
9 O bizi bu yerə gətirərək süd və bal axan bu torpağı bizə verdi.
10 İndi, ya Rəbb, mənə verdiyin torpağın məhsulunun nübarını Sənə
gətirmişəm”. Sonra səbəti Allahınız Rəbbin önünə qoyub Onun qarşısında
səcdə edin.
11 Siz, Levililər, aranızda yaşayan qəriblər Allahınız Rəbbin sizə və ailənizə
verdiyi bütün yaxşı şeylər üçün sevinəcəksiniz.
12 * Üçüncü il onda bir hissəni təqdimetmə ilidir. Bütün məhsulunuzun
onda birini bir yana yığın. Ayırma işini qurtarandan sonra onda bir hissəni
Levililərə, qəriblərə, yetimlərə və dul qadınlara verin ki, şəhərlərinizdə onlar
da yeyib-doysunlar.
13 Sonra Allahınız Rəbbə deyin: “Mənə əmr etdiyin kimi Rəbb yolunda
ayırdıqlarımı evdən çıxarıb Levililərə, qəriblərə, yetimlərə və dul qadınlara
verdim. Əmrlərindən çıxmadım, heç birini yaddan çıxarmadım.
14 Bu paydan yas tutarkən yemədim, onu evdən çıxaranda murdar deyildim
və onu ölülərə təqdim etmədim. Allahım Rəbbin sözünə qulaq asdım. Mənə
əmr etdiklərinin hamısını yerinə yetirdim.
15 Ya Rəbb, indi müqəddəs məskənindən – göylərdən aşağıya bax. Xalqın
İsrailə, atalarımıza etdiyin anda görə bizə verdiyin torpağa – süd və bal axan
torpağa xeyir-dua ver”.

Allahın Öz xalqı

* **25:17** Çıx. 17:8-14; 1Şam. 15:2-9 * **26:2** Çıx. 23:19 * **26:12** Qanun. 14:28-29

16 Bu gün Allahınız Rəbb bu qaydalara, hökmlərə əməl etməyi sizə buyurur.
Onlara bütün qəlbinizlə, bütün varlığınızla əməl etmək üçün diqqətli olun.
17 Bu gün Rəbbin Allahınız olduğunu, Onun yolları ilə gedəcəyinizi, qanunlarına, əmrlərinə, hökmlərinə riayət edəcəyinizi, Onun sözünə qulaq
asacağınızı bəyan etdiniz.
18 * Bu gün Rəbb sizə verdiyi sözə görə bəyan etdi ki, Ona məxsus xalq
olasınız. Ona görə də bütün əmrlərinə riayət etməlisiniz.
19 O zaman dediyi kimi Allahınız Rəbb, yaratdığı bütün millətlərdən tərifdə,
şöhrətdə və hörmətdə sizi üstün edəcək ki, Allahınız Rəbb üçün təqdis edilmiş
xalq olasınız».

27

Eval dağındakı qurbangah

1 Musa ilə İsrailin ağsaqqalları xalqa belə dedilər: «Bu gün sizə buyurduğum
bütün əmrlərə riayət edin.
2 * İordan çayını keçib Allahınız Rəbbin sizə verəcəyi torpağa gedəndə böyük
daşları dik qoyub əhəngləyin.
3 Atalarınızın Allahı Rəbbin vəd etdiyi kimi Onun sizə verəcəyi ölkəyə – süd
və bal axan torpağa girəndə bu qanunun bütün sözlərini bu daşlara yazın.
4 Bu daşları bu gün sizə əmr etdiyim kimi İordan çayını keçəndən sonra Eval
dağında dikəldib əhəngləyin.
5 * Orada Allahınız Rəbbə dəmir alət vurulmamış daşlardan bir qurbangah
düzəldin.
6 Allahınız Rəbbin qurbangahını yonulmamış daşlardan düzəldib üzərində
Allahınız Rəbbə yandırma qurbanları təqdim edin.
7 Ünsiyyət qurbanlarını orada kəsib yeyərək Allahınız Rəbbin önündə
sevinin.
8 Bu qanunun bütün sözlərini bu daşlara aydın, oxunabilən tərzdə yazın».
9 Sonra Musa ilə Levili kahinlər bütün İsrailliərə belə müraciət etdilər: «Ey
İsrailliər, sakitcə qulaq asın! Bu gündən siz Allahın xalqı oldunuz.
10 Bu gün sizə buyurduğum kimi Allahınız Rəbbin sözlərinə qulaq asıb Onun
əmrlərinə, qanunlarına və qaydalarına əməl edin».

Eval dağından lənətlər

11 O gün Musa xalqa belə dedi:
12 * «İordan çayını keçəndə xalqa xeyir-dua vermək üçün bu qəbilələr Ger-
izim dağında dursun: Şimeon, Levi, Yəhuda, İssakar, Yusif, Binyamin.
13 Lənətləmək üçün bu qəbilələr Eval dağında dursun: Ruven, Qad, Aşer,
Zevulun, Dan, Naftali.
14 Levililər bütün İsrail xalqına ucadan belə müraciət etsin:

15 * "Qoy Rəbbin iyrəndiyi, bir sənətkarın əl işi olan oyma və ya tökmə büt
yaradana, gizlicə belə şeylər saxlayana lənət olsun!"
Bütün xalq cavab versin: "Amin!"
16 * "Qoy ata-anası ilə hörmətsiz rəftar edənə lənət olsun!"
Bütün xalq desin: "Amin!"

* **26:18** Çıx. 19:5; Qanun. 4:20; 7:6; 14:2; Titə 2:14; 1Pet. 2:9 * **27:2** Yeşua 8:30-32 * **27:5** Çıx. 20:25
* **27:12** Qanun. 11:29; Yeşua 8:33-35 * **27:15** Çıx. 20:4; 34:17; Lev. 19:4; 26:1; Qanun. 4:15-18; 5:8 * **27:16** Çıx. 20:12; Qanun. 5:16

17 * “Qoy qonşusunun sərhədini dəyişdirənə lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
18 * “Qoy kor olanı yoldan azdırana lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
19 * “Qoy qəribə, yetimə, dul qadına haqsızlıq edənə lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
20 * “Qoy atasının arvadı ilə yatana lənət olsun! Çünki o, atasının nikahını ləkələmişdir”.
Bütün xalq desin: “Amin!”
21 * “Qoy hər hansı bir heyvanla cinsi əlaqəyə girənə lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
22 * “Qoy anadan yaxud atadan bir olan bacısı ilə yatana lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
23 * “Qoy qayınanası ilə yatana lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
24 “Qoy gizlicə qonşusunu öldürənə lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
25 “Qoy günahsız qan tökmək üçün rüşvət alana lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”
26 * “Qoy bu Qanunun sözlərini əməldə təsdiq etməyənə lənət olsun!”
Bütün xalq desin: “Amin!”

28

Xeyir-dualar
(Lev. 26:3-13; Qanun. 7:12-24)

1 * Əgər Allahınız Rəbbin sözlərinə yaxşı-yaxşı qulaq asıb bu gün sizə buyurduğum bütün əmrlərinə riayət etsəniz, Allahınız Rəbb sizi yer üzündəki bütün millətlərdən üstün edəcək.
2 Allahınız Rəbbin sözünü dinləsəniz, bütün bu xeyir-dualar sizə gələcək və üzərinizdə qalacaq.
3 Şəhərdə və çöldə xeyir-dualı olacaqsınız.
4 Doğulan övladlarınız, torpağınızın məhsulları, heyvanlarınızın, mal-qara və qoyun-keçilərinizin balaları artımlı olacaq.
5 Səbət və xəmir təknələriniz bərəkətli olacaq.
6 Hər girişiniz, hər çıxışınız xeyir-dualı olacaq.
7 Rəbb sizə hücum edən düşmənlərinizi önünüzdə məğlub edəcək. Onlar sizə bir yoldan hücum edəndə önünüzdən yeddi yolla qaçacaq.
8 Rəbb anbarlarınıza, əl atdığınız hər işə “Bərəkətli olsun!” deyə əmr verəcək və Allahınız Rəbb sizə verəcəyi torpağa bərəkət yağdıracaq.
9 Allahınız Rəbbin əmrlərinə riayət etsəniz, Onun yolları ilə getsəniz, Rəbb vəd etdiyi kimi sizi Özü üçün müqəddəs bir xalq kimi qoruyacaq.
10 Yer üzərindəki bütün xalqlar Rəbbə məxsus olduğunuzu görüb sizdən qorxacaq.

---

* **27:17** Qanun. 19:14 * **27:18** Lev. 19:14 * **27:19** Çıx. 22:21; 23:9; Lev. 19:33-34; Qanun. 24:17-18 * **27:20** Lev. 18:8; 20:11; Qanun. 22:30; 1Kor. 5:1 * **27:21** Çıx. 22:19; Lev. 18:23; 20:15 * **27:22** Lev. 18:9; 20:17 * **27:23** Lev. 18:17; 20:14 * **27:26** Qal. 3:10 * **28:1** Qanun. 11:13-17

11 Rəbb atalarınıza vəd etdiyi torpaqda sizi bolluq içərisində yaşadacaq. Doğulan övladlarınızın nəslini artırıb-çoxaldacaq, heyvanlarınızın balalarını, torpağınızın məhsulunu artımlı edəcək.
12 Rəbb torpağınıza yağışı vaxtlı-vaxtında yağdıracaq və bütün zəhmətinizə bərəkət vermək üçün göylərdən zəngin xəzinəsini açacaq. Siz bir çox millətlərə borc verəcək, lakin heç kimdən borc almayacaqsınız.
13 Rəbb sizi quyruq deyil, baş edəcək. Əgər bu gün sizə buyurduğum Allahınız Rəbbin əmrlərinə qulaq assanız, onlara dəqiq əməl etsəniz, aşağıda deyil, hər zaman yuxarıda olacaqsınız.
14 Bu gün sizə buyurduğum əmrlərdən kənara çıxmayın, başqa allahların ardınca getməyin, onlara sitayiş etməyin.

Lənətlər
(Lev. 26:14-46)

15 Amma Allahınız Rəbbin sözünə qulaq asmasanız, bu gün sizə buyurduğum əmrlərin, qaydaların hamısına dəqiq əməl etməsəniz, bu lənətlər gəlib üzərinizə töküləcək.
16 Şəhərdə və çöldə lənət qazanacaqsınız.
17 Səbət və xəmir təknələriniz lənətli olacaq.
18 Doğulan övladlarınız, torpaqlarınızın məhsulları, mal-qara və qoyun-keçilərinizin balaları lənətə düçar olacaq.
19 Hər girişiniz, hər çıxışınız lənətli olacaq.
20 Rəbb əl atdığınız hər işdə üzərinizə lənət göndərəcək, sizi vahiməyə salıb çaşdıracaq. Nəhayət, Rəbdən üz döndərib pislik etdiyinizə görə tezliklə sizə ziyan vurub həlak edəcək.
21 Rəbb mülk olaraq almaq üçün gedəcəyiniz torpaqdan sizi yox edənədək vəbaya düçar edəcək.
22 O sizi vərəm, qızdırma, iltihab, insanı qovuran istilik, quraqlıq, səmum küləyi və kiflə cəzalandıracaq. Siz yox olana qədər bunlar sizdən əl çəkməyəcək.
23 Başınız üzərində olan göylər tunc, ayağınız altındakı yer isə dəmir kimi olacaq.
24 Rəbb ölkənizə yağış əvəzinə toz-torpaq yağdıracaq. Siz həlak olana qədər göydən üzərinizə bunlar yağacaq.
25 Rəbb sizi düşmənlərinizin önündə məğlub edəcək, onlara bir yoldan hücum edəndə önlərindən yeddi yolla qaçacaqsınız. Dünyanın bütün ölkələrinə dəhşətli ibrət olacaqsınız.
26 * Cəsədləriniz göydəki quşlara, yerdəki heyvanlara yem olacaq, onları ürküdüb qovan olmayacaq.
27 Rəbb sizi sağalmaz Misir çibanları, şişlər, xoralar, qoturlarla cəzalandıracaq.
28 O sizi cəzalandıraraq dəli və kor edəcək, ürəyinizi qubarladacaq.
29 Günorta vaxtı kor adam qaranlıqda əl toxundura-toxundura gəzdiyi kimi gəzəcəksiniz. Hər işiniz uğursuz olacaq, daim iztirab çəkəcək və talan olacaqsınız. Sizi qurtaran olmayacaq.
30 Nişanlandığınız qızla başqası yatacaq. Tikdiyiniz evdə yaşamayacaqsınız. Saldığınız bağın məhsulunu dərməyəcəksiniz.
31 Öküzünüz gözünüz önündə kəsiləcək, ətindən yeməyəcəksiniz. Eşşəkləriniz sizdən zorla alınacaq və geri qaytarılmayacaq. Sürüləriniz düşmənlərinizə veriləcək və sizi qurtaran olmayacaq.

* **28:26** Yer. 7:33

32 Oğullarınız və qızlarınız gözünüz önündə başqa bir xalqa təslim ediləcək və
onların həsrətindən günbəgün gözlərinizin nuru sönəcək. Əlinizdən isə heç nə
gəlməyəcək.
33 Torpağınızın və bütün zəhmətinizin məhsulunu tanımadığınız bir xalq
yeyəcək, siz isə daima iztirab çəkəcək və əziləcəksiniz.
34 Gözlərinizlə gördükləriniz ağlınızı başınızdan çıxaracaq.
35 Rəbb dizlərinizə, baldırlarınıza təpədən dırnağa qədər sağalmaz çibanlar
çıxararaq sizi cəzalandıracaq.

36 Rəbb sizi, öz üzərinizə təyin etdiyiniz padşahı sizin də, atalarınızın da
tanımadığı bir millətə əsir apartdıracaq. Orada ağacdan, daşdan düzəldilmiş
yad allahlara sitayiş edəcəksiniz.
37 Rəbbin sizi əsir etdiyi xalqlar arasında heyrət, məsəl və kinayə hədəfinə
çevriləcəksiniz.

38 Zəmiyə çox toxum səpib, az yığacaqsınız, çünki onu çəyirtkə yeyib qurtara-
caq.
39 Üzüm bağları salacaq, becərəcəksiniz, lakin üzümündən dərməyəcək,
şərabından içməyəcəksiniz, çünki onlara qurd düşəcək.
40 Torpağınızın hər tərəfində zeytun ağacları bitsə də, onlardan yağ çəkə
bilməyəcəksiniz, çünki zeytun ağaclarınız öz meyvəsini tökəcək.
41 Oğullarınız, qızlarınız olacaq, lakin yanınızda qalmayacaq, çünki əsir
düşəcəklər.
42 Bütün ağaclarınızın və əkin sahələrinizin bəhərinə çəyirtkələr daraşacaq.

43 Aranızda yaşayan yadellilər sizdən olduqca üstün olacaq, siz aşağı endikcə
enəcəksiniz.
44 Sizə onlar borc verəcək, siz onlara borc verə bilməyəcəksiniz, onlar baş,
siz isə quyruq olacaqsınız.

45 Bu lənətlərin hamısı sizin üzərinizə töküləcək. Sizi həlak olanadək
qovub yaxalayacaqlar, çünki Allahınız Rəbbin sözünə qulaq asmadınız, sizə
buyurduğu əmrlərə və qaydalara riayət etmədiniz.
46 Bunlar sizə və övladlarınıza əbədi bir əlamət, bir möcüzə olacaq.

47 Madam ki bolluq vaxtında Allahınız Rəbbə sevinclə və xoşluqla itaət
etmədiniz,
48 Rəbbin sizə qarşı göndərdiyi düşmənlərə ac-susuz, çılpaq və hər cür
ehtiyac içərisində qulluq edəcəksiniz. Rəbb sizi həlak edənə qədər boynunuza
dəmir boyunduruq salacaq.

49 Rəbb uzaqdan, dünyanın ucqarlarından bir milləti – dilini başa
düşmədiyiniz bir milləti qartal kimi üzərinizə şığıdacaq.
50 Bu elə sərt sifətli bir millətdir ki, nə qocaların şəxsiyyətinə hörməti var, nə
də uşaqlara rəhmi gəlir.
51 Bu millət sizi həlak edənə qədər heyvanlarınızın balalarını, torpağınızın
məhsulunu yeyib qurtaracaq, sizin üçün nə taxıl, nə təzə şərab, nə zeytun
yağı, nə mal-qaranızın, nə də qoyun-keçilərinizin balalarını qoymayacaq.
52 Bütün şəhərlərinizi mühasirəyə alıb ölkənizdəki güvəndiyiniz möhkəm və
hündür divarlarınızı tamamilə yerlə yeksan edəcəklər. Allahınız Rəbbin sizə
verəcəyi ölkənin bütün şəhərlərini mühasirəyə alacaqlar.

53 Mühasirəyə düşəndə düşmənlərinizin sizə verəcəyi aclıqdan doğulan
övladlarınızın – Allahın Rəbbin sizə verdiyi oğul-qızlarınızın ətini yeyəcəksiniz.
54 Aranızda ən ürəyinazik və həssas adam belə, öz qardaşına, sevdiyi ar-
vadına, sağ qalan övladlarına rəhm etməyəcək.

55 Yediyi uşaqların ətindən onların heç birinə verməyəcək, çünki mühasirə olunanda düşmənlərinizin yaratdığı qıtlığa görə şəhərlərinizdə yeməyə heç nə qalmayacaq.
56 * Aranızda ən ürəyinazik, həssas qadın – zərifliyindən və incəliyindən ayağını yerə basmaq istəməyən qadın belə, sevdiyi ərinə, öz oğluna, eləcə də qızına rəhm etməyəcək.
57 Bətnindən çıxan cifti və doğduğu uşaqları verməyib gizli yeyəcək, çünki bütün şəhərləriniz mühasirəyə düşəndə aclıq olacaq.
58 Əgər bu kitaba yazılmış bu Qanunun bütün sözlərinə diqqətlə əməl etməsəniz, Allahınız Rəbbin əzəmətli və zəhmli adından qorxmasanız,
59 Rəbb sizi və nəslinizi dəhşətli bəlalara, böyük və sonsuz müsibətlərə, sağalmaz, ağır xəstəliklərə düçar edəcək.
60 Qorxduğunuz bütün Misir xəstəliklərini yenə başınıza gətirəcək, bu xəstəliklərə tutulacaqsınız.
61 Rəbbin bu Qanun kitabında yazılmamış hər cür xəstəlik və bəlanı sizi yox edənədək başınıza gətirəcək.
62 Göydəki ulduzlar qədər çoxalmaq əvəzinə sayca çox az qalacaqsınız, çünki Allahınız Rəbbin sözünə qulaq asmadınız.
63 Sizə yaxşılıq etmək və artırmaqdan Rəbb necə razı qalırdısa, sizi həlak etdiyi və yox etdiyi üçün də elə razı qalacaq. Mülk olaraq almaq üçün gedəcəyiniz ölkədən qoparılacaqsınız.
64 Rəbb sizi dünyanın bu başından o biri başınadək bütün xalqların arasına səpələyəcək. Orada sizin də, ataларınızın da tanımadığı, ağacdan və ya daşdan düzəldilmiş yad allahlara sitayiş edəcəksiniz.
65 Bu millətlər arasında nə sülhünüz, nə də rahatlığınız olacaq. Rəbb sizə orada ürəkqopması, ümidsizlik, gözləməkdən yorulan gözlər verəcək.
66 Daim canınızın qayğısını çəkəcək, gecə-gündüz vahimə içərisində yaşayacaqsınız. Həyatınızın asayişi olmayacaq.
67 Ürəyinizə dolan vahimədən və gözünüzlə gördüyünüz hadisələr üzündən səhər olanda “kaş axşam olaydı”, axşam olanda “kaş səhər olaydı” deyəcəksiniz.
68 Mən sizə demişdim ki, gəldiyiniz yolla geri dönməyəcəksiniz, amma Rəbb sizi gəmilərlə Misirə geri qaytaracaq. Orada qul və qarabaş kimi düşmən bazarında satılacaqsınız, amma sizi pulla alan olmayacaq».

29

Əhdin yeniləşməsi

1 Rəbb İsrail övladları ilə Xorev dağında əhd etmişdir. Moavda isə Musaya əmr etdi ki, yenidən əhd kəssin. Əhdin şərtləri bunlardır:

2 Musa bütün İsrailliləri bir yerə yığıb belə dedi: «Rəbbin Misirdə gözləriniz önündə firona, əyanlarına və ölkəsinə etdiyi hər şeyi gördünüz.
3 Böyük sınaqları, bu böyük əlamətləri və möcüzələri öz gözünüzlə gördünüz.
4 Lakin Rəbb bu günədək sizə anlamaq üçün ağıl, görmək üçün göz, eşitmək üçün qulaq verməmişdir.
5 Rəbb deyir: “Sizi qırx il səhrada gəzdirdim. Əyninizdəki paltar, ayağınızdakı çarıq yırtılıb-dağılmadı.
6 Çörək yemədiniz, şərab ya da başqa kefləndirici içki içmədiniz. Bunları ona görə etmişəm ki, Mənim Allahınız Rəbb olduğumu biləsiniz”.

* **28:56** 2Pad. 6:28-29; Mərs. 4:10

7 * Buraya çatanda Xeşbon padşahı Sixon ilə Başan padşahı Oq bizimlə döyüşə
başladılar. Amma onları məğlub etdik.
8 * Torpaqlarını ələ keçirib irs olaraq Ruvenlilərə, Qadlılara, Menaşşe
qəbiləsinin yarısına verdik.
9 Ələ götürdüyünüz hər işdə uğur qazanmaq üçün bu əhdin hər sözünə
diqqətlə əməl edin.
10 Bu gün siz hamınız – qəbilə başçılarınız, ağsaqqallarınız, məmurlarınız,
İsraillilərin hamısı,
11 uşaqlarınız, arvadlarınız, aranızda yaşayıb odununuzu doğrayan,
suyunuzu daşıyan yadellilər Allahınız Rəbbin qarşısında dayanmısınız ki,
12 bu gün Allahınız Rəbbin and edərək sizinlə bağladığı bu əhdi həyata
keçirəsiniz.
13 Qoy bu gün O sizi Öz xalqı kimi təsdiq etsin, sizə söz verdiyi kimi
atalarınız İbrahimə, İshaqa, Yaquba etdiyi anda görə sizin Allahınız olsun.
14 Mən bu əhdi və andı yalnız sizinlə,
15 Allahımız Rəbbin hüzurunda bizimlə bərabər duranlarla deyil, bu gün
yanımızda olmayanlarla da edirəm.
16 Misirdə necə yaşadığınızı, o biri millətlərin içərisindən keçərək buraya
necə gəldiyinizi özünüz də bilirsiniz.
17 Onların arasında iyrənc şeyləri – ağacdan, daşdan, qızıldan, gümüşdən
düzəldilən iyrənc bütləri gördünüz.
18 * Ehtiyatlı olun, bu gün aranızda bu millətlərin allahlarına sitayiş etmək
üçün Allahınız Rəbdən dönən nə kişi, nə qadın, nə nəsil, nə də qəbilə olsun.
Aranızda belə acı pöhrəli, zəhərli kök olmasın.
19 Bu andın sözlərini eşidən zaman kimsə öz-özünə gözaydınlığı verib belə
bir fikrə düşməsin: “Onsuz da salamat qalacağam, qoy kefim istəyən kimi
yaşayım”. Bu fikir həm münbit torpağa, həm də quru torpağa bəla gətirər.
20 Belə adamı Rəbb bağışlamaq istəməz. O adama qarşı qısqanc Rəbbin
qəzəbi alovlanacaq. Bu kitabda yazılan bütün lənətlər başına töküləcək və
Rəbb onun adını göyün altından siləcək.
21 Rəbb bu Qanun kitabında yazılan əhdin içərisində yer tutan lənətlərin
hamısına görə fəlakətə uğratmaq üçün onu İsrailin bütün qəbilələrinin
içərisindən çıxaracaq.
22 Gələcək nəsil, sizdən sonra gələn övladlarınız və uzaq diyardan gələn
yadellilər bu ölkənin bəlalarını, Rəbbin oraya göndərdiyi xəstəlikləri görəcək.
23 * Bütün torpaq yanacaq, kükürd və duzla örtüləcək, toxum əkilməyəcək,
cücərti görünməyəcək, ot bitməyəcək. Ölkə Rəbbin qızğın qəzəbi ilə yerlə
yeksan etdiyi Sodom, Homorra, Adma və Sevoyim kimi viran olacaq.
24 * Bütün millətlər “Rəbb bu ölkəyə niyə belə etdi? Bu böyük qəzəb niyə
alovlandı?” deyə soruşacaqlar.
25 O zaman deyəcəklər: “Çünki onları Misir torpağından çıxararkən ata-
larının Allahı Rəbbin onlarla bağladığı əhdi atdılar.
26 Gedib tanımadıqları allahlara, Rəbbin onlara bəxş etmədiyi yad allahlara
sitayiş və səcdə etdilər.
27 Ona görə Rəbbin qəzəbi bu ölkəyə qarşı alovlandı, oranı bu kitabda
yazılan bütün lənətlərə düçar etdi.

---

* **29:7** Say. 21:21-35 * **29:8** Say. 32:33 * **29:18** İbr. 12:15 * **29:23** Yar. 19:24-25 * **29:24** Yer. 22:8-9

28 Rəbb qəzəb, hirs və böyük hiddətlə onları ölkələrindən qopardı. Bu gün
olduğu kimi onları başqa bir torpağa atdı".
29 Allahımız Rəbbin sirləri var, lakin bəzi şeyləri bizə və övladlarımıza əbədilik
aşkar etdi ki, bu qanunun bütün sözlərinə əməl edək.

30

Şəfa və xeyir-dua

1 Bütün bu hadisələr – qarşınıza qoyduğum xeyir-dua və lənət başınıza
gələndə Allahınız Rəbbin sizi səpələdiyi millətlər arasında bunları
xatırlayacaqsınız.
2 Siz və övladlarınız Allahınız Rəbbə tərəf dönüb bu gün sizə əmr etdiyim
hər işdə Onun sözünü bütün qəlbinizlə və bütün varlığınızla qulağınızda
saxlasanız,
3 Allahınız Rəbb sizə rəhm edib əsirlikdən geri qaytaracaq, sizi yenidən
səpələdiyi bütün xalqların arasından toplayacaq.
4 * Səpələnib göyün altındakı ən ucqar ölkəyə düşsəniz belə, Allahınız Rəbb
sizi oradan yığıb geri qaytaracaq.
5 Sizi ataralarınıza irs olaraq verdiyi torpağa qovuşduracaq. Oranı yenə
də irs olaraq alacaqsınız, Allahınız Rəbb sizə xoş güzəran verəcək və sizi
atalarınızdan da artıq çoxaldacaq.
6 Allahınız Rəbb sizin ürəyinizi və övladlarınızın ürəklərini sünnət edəcək ki,
Allahınız Rəbbi bütün qəlbinizlə, bütün varlığınızla sevəsiniz və yaşayasınız.
7 Allahınız Rəbb bütün bu lənətləri isə sizə nifrət və zülm edən
düşmənlərinizin üzərinizə tökəcək.
8 Siz yenə Rəbbin sözünə qulaq asacaq və bu gün sizə buyurduğum bütün
əmrlərini yerinə yetirəcəksiniz.
9 Onda Allahınız Rəbb əlinizdə olan hər işinizi uğurlu edəcək, sizə çoxlu
övlad, heyvanlarınıza çoxlu bala, torpaqlarınıza bol məhsul verəcək. Rəbb
atalarınıza yaxşılıq etməkdən necə razı qalırdısa, sizə də yaxşılıq etməkdən elə
razı qalacaq.
10 Bir şərtlə: Allahınız Rəbbin sözünü qulağınızda saxlayın. Onun bu Qanun
kitabında yazılan əmrlərinə və qaydalarına əməl edin, bütün qəlbinizlə, bütün
varlığınızla Allahınız Rəbbə tərəf dönün.
11 Bu gün sizə verdiyim əmrə əməl etmək sizin üçün çətin və əlçatmaz deyil.
12 * Axı o, göylərdə deyil ki, deyəsiniz: "Kim bizim üçün göylərə çıxacaq və
onu oradan götürüb bizə çatdıracaq ki, biz buna əməl edək?"
13 O, dənizin o tayında deyil ki, deyəsiniz: "Kim bizim üçün dənizin o tayına
gedəcək və onu götürüb bizə çatdıracaq ki, qulaq asıb buna əməl edək?"
14 Yox, bu kəlam sizə əməl etmək üçün çox yaxındır, o, dilinizdə və
ürəyinizdədir.
15 Bax bu gün sizin qarşınızda həyatla xoşbəxtliyi, ölümlə bədbəxtliyi qoyu-
ram.
16 Bu gün sizə Allahınız Rəbbi sevməyi, Onun qoyduğu yollarla getməyi,
əmrlərinə, qaydalarına, hökmlərinə riayət etməyi əmr edirəm. Belə etsəniz,
yaşayıb artacaqsınız və mülk olaraq almaq üçün gedəcəyiniz torpaqda Al-
lahınız Rəbb tərəfindən xeyir-dua alacaqsınız.
17 Əgər bu yoldan dönsəniz, qulaq asmasanız, azaraq, yad allahlara səcdə
qılaraq onlara qulluq etsəniz,

* **30:4** Neh. 1:9 * **30:12** Rom. 10:6-8

18 bu gün sizə bildirirəm ki, mütləq məhv olacaqsınız. İordan çayını keçib
mülk olaraq almaq üçün gedəcəyiniz ölkədə uzun ömür sürməyəcəksiniz.
19 Qarşınızda həyatla ölümü, xeyir-dua ilə lənəti qoyduğum üçün bu gün
göyü və yeri sizə şahid tuturam. Həyatı seçin ki, siz və övladlarınız yaşaya
biləsiniz.
20 * Allahınız Rəbbi sevin, sözü qulağınızda qalsın və Ona bağlanın. Çünki
sizin həyatınız Odur. Belə etsəniz, Rəbbin ata-babalarınız İbrahimə, İshaqa və
Yaquba verməyi vəd etdiyi torpaqda sizi uzun ömürlü edəcək».

31

Musanın yerinə Yeşuanın gəlməsi

1 Musa bütün İsraillilərin qarşısına çıxıb belə dedi:
2 * «Artıq mən yüz iyirmi yaşındayam, daha sizə başçılıq etməyə taqətim
yoxdur. Rəbb mənə demişdir ki, sən İordan çayını keçməyəcəksən.
3 Oranı keçəndə Allahınız Rəbb Özü qabağınızda gedəcək və bu millətləri
qarşınızdan yox edəcək, siz də onların torpaqlarını irs olaraq alacaqsınız.
Rəbbin sözünə görə Yeşua sizə rəhbərlik edəcək.
4 * Rəbb Emorlu padşahları Sixonu və Oqu həlak edərək ölkələrinin başına
gətirdiyini bu millətlərin də başına gətirəcək.
5 Rəbb onları sizə təslim edəcək. Onlarla əmr etdiyim kimi rəftar
etməlisiniz.
6 * Möhkəm və cəsarətli olun! Onlardan qorxub çəkinməyin! Çünki
Allahınız Rəbb sizinlə gedir. O sizi atmaz, tərk etməz!»
7 Sonra Musa Yeşuanı çağırıb bütün İsraillilərin gözü qarşısında ona belə dedi:
«Möhkəm və cəsarətli ol! Çünki Rəbbin atalarına vəd etdiyi ölkəyə bu xalqla
birlikdə sən gedəcəksən. Ölkəni irs olaraq onlara sən verəcəksən.
8 Başının üstündə Rəbb gedəcək. O sənin ləndir, səni atmaz və tərk etməz.
Qorxub çəkinmə!»

Qanunun oxunması

9 Musa bu qanunu yazıb sonra Rəbbin Əhd sandığını aparan Levili
kahinlərə və bütün İsrail ağsaqqallarına verdi.
10 * * Sonra onlara belə buyurdu: «Hər yeddi ilin sonunda, borcların
bağışlanma ilində, Çardaqlar bayramında,
11 bütün İsraillilər Allahınız Rəbbin hüzurunda olmaq üçün Onun seçəcəyi
yerə gələndə bu qanunu İsraillilərə oxuyun.
12 Xalqın kişi, qadın və uşaqlarını, həmçinin şəhərinizdə yaşayan yadelliləri
toplayın. Qoy hamı eşidib öyrənsin və Allahınız Rəbdən qorxub Qanunun
bütün sözlərinə diqqətlə əməl etsin.
13 Qoy qanunu bilməyən uşaqlar da eşitsinlər və mülk olaraq almaq üçün
İordan çayından keçib gedəcəyiniz ölkədə ömür boyu Allahınız Rəbdən qorx-
mağı öyrənsinlər».

Rəbbin Musaya son əmri

14 Rəbb Musaya dedi: «Ölümünə az qalıb. Yeşuanı çağır. Hüzur çadırında
hazır dayanın ki, ona əmrlərimi bildirim». Beləliklə, Musa ilə Yeşua gedib
Hüzur çadırında gözlədilər.

---

* **30:20** Yar. 12:7; 26:3; 28:13 * **31:2** Say. 20:12 * **31:4** Say. 21:21-35 * **31:6** Yeşua 1:5; İbr. 13:5 * **31:10** Qanun. 15:1 * **31:10** Qanun. 16:13-15

15 Sonra Rəbb çadırda sütuna oxşar bir bulud içərisində göründü. Bulud
çadırın qapısı üzərində dayandı.
16 Rəbb Musaya belə söylədi: «Bu yaxınlarda ölüb atalarına qovuşacaqsan. Bu
xalq da gedəcəyi ölkənin allahlarına bağlanıb Mənə xəyanət edəcək. Məni atıb
onlarla bağladığım əhdi pozacaqlar.
17 Onda onlara qəzəblənəcəyəm, onları ataraq üz döndərəcəyəm. Onlar
başqalarına yem olacaq, başlarına çox bəlalar və müsibətlər gələcək. Həmin gün
"Allahımız bizimlə olmadığı üçün başımıza müsibətlər gəldi" deyəcəklər.
18 Başqa allahlara tərəf dönməklə pis iş gördüklərinə görə mütləq onlardan
üz döndərəcəyəm.
19 İndi özünüz üçün bu ilahini yazın və İsrail övladlarına öyrədin. Qoy onu
oxusunlar. Belə ki bu ilahi İsrailliləra qarşı Mənim şahidim olsun.
20 Çünki onları atalarına and edib söz verdiyim süd və bal axan torpağa
gətirəndə, yeyib-doyanda və kökələndə yad allahlara meyl edərək onlara
sitayiş edəcəklər, Məni rədd edərək əhdimi pozacaqlar.
21 Onlara çox bəlalar və müsibətlər yetişəndə qoy bu ilahi onlara qarşı
şahid kimi səslənsin, çünki bu ilahi nəsillərin dilindən düşməyəcək. Ona görə
ki Mən onları vəd etdiyim torpağa gətirməzdən əvvəl, bu gün belə, fəndgir
olduqlarını bilirəm».
22 Həmin gün Musa bu ilahini yazıb İsrail övladlarına öyrətdi.
23 * * Rəbb o gün Nun oğlu Yeşuaya əmr edib dedi: «Möhkəm və cəsarətli
ol, çünki İsrail övladlarını onlara vəd etdiyim ölkəyə sən aparacaqsan və Mən
səninləyəm».
24 Musa bu Qanunu sözlərindən heç nəyi əskiltmədən kitaba yazmağı
qurtaranda
25 Rəbbin Əhd sandığını daşıyan Levililərə bu əmri verdi:
26 «Bu Qanun kitabını götürüb Allahınız Rəbbin Əhd sandığının yanına
qoyun. Qoy sizə qarşı bir şahid olaraq orada qalsın.
27 Çünki sizin üsyankar və dikbaş olduğunuzu bilirəm. Bu gün mən sağ olaraq
aranızda ikən belə, Rəbbə üsyankar oldunuzsa, gör mən öləndən sonra necə
olacaqsınız.
28 Qəbilələrinizin bütün ağsaqqallarını və məmurlarınızı yanıma toplayın. Bu
sözləri onlara eşitdirim ki, göyü və yeri onlara qarşı şahid tutacağam.
29 Ölümümdən sonra tamamilə pozulacağınızı, sizə əmr etdiyim yoldan aza-
cağınızı bilirəm. Axır zamanda müsibətlərlə qarşılaşacaqsınız. Çünki Rəbbin
gözündə pis olan işləri görərək əməllərinizlə Onu qəzəbləndirəcəksiniz».

Musanın ilahisi

30 Musa bu ilahini axıracan oxudu ki, bütün İsrail camaatı ilahinin sözlərini
eşitsin.

32

1 «Ey göylər, qulaq asın, söyləyəcəyəm,
Qoy yer üzü dilimdən çıxan sözləri eşitsin.
2 Qoy təlimim yağış kimi tökülsün,
Sözüm şeh kimi düşsün,
Çəmən üzərinə düşən narın yağış tək olsun,
Ot üzərinə tökülən leysana oxşasın,
3 Çünki Rəbbin ismini elan edəcəyəm!
Allahımızın əzəmətini mədh edin!

* **31:23** Say. 27:23 * **31:23** Yeşua 1:6

4 O, işləri kamil Qayadır,
Çünki bütün yolları haqdır,
Sadiq Allahdır, heç zaman haqsızlıq etməz,
Adil və doğru olan Odur.
5 Ona xəyanət etdilər,
Ona övlad olmadılar,
Ona görə rüsvay oldular.
Çünki əyri və tərs nəsildirlər.
6 Ey axmaq, ağılsız xalq,
Rəbbə budurmu əvəziniz?
Sizi yaradan, sizə görkəm verən
Atanız, Yaradanınız O deyilmi?

7 Ötən günləri yadınıza salın,
Keçmiş nəsillərin dövrünə nəzər salın,
Atanızdan soruşun, o sizə desin,
Ağsaqqallarınızdan soruşun, onlar sizə söyləsin.
8 * Haqq-Taala millətlərə irsi torpaq bölərkən,
Bəşər övladlarını ayırarkən
İsrail övladlarının sayına görə
Xalqlara sərhəd qoydu.
9 Çünki Rəbbin payı Öz xalqıdır!
Yaqub Onun payına düşən irsidir.

10 Onu quraq bir torpaqda,
Uğultulu, boş-biyaban səhrada tapdı.
Bir sipər kimi onu hifz etdi,
Göz bəbəyi kimi onu qorudu.
11 Yuvasında balalarını sövq etdirərək uçuran,
Onlar üzərində qanad çalan,
Qanadlarını açıb onları tutan,
Pərlərinin üzərində aparan qartal kimi
12 Ona yol göstərən yalnız Rəbb idi.
Yanında özgə bir allah yox idi.

13 Onu yer üzünün yüksəkliklərinə çıxartdı,
Zəminin məhsulundan yedirtdi.
Onu qayadan süzülən balla,
Çaxmaq daşından çəkilən yağla bəsləndi.
14 Onu inəklərin kəsmiyi, qoyunların südü ilə,
Kökəldilmiş quzularla,
Başandakı təkələrlə, qoçlarla.
Ən yaxşı buğda ilə bəslədi.
Xalq şərabı, üzümün al qanını içdi,

15 Lakin Yeşurun * kökələrkən təpik atdı,
Doyarkən, yoğunlaşıb piyləşərkən
Onu yaradan Allahı tərk etdi,
Xilaskarını, Qayasını rədd etdi.
16 Yad allahlarla Allahı qısqandırdılar,

* **32:8** Həv. 17:26 * **32:15** *Yeşurun* – İsrailin bir ləqəbi olub *düz olan* mənasını verir.

İyrənc əməllərlə Onu qəzəbləndirdilər.
17 * Allah olmayan cinlərə,
Tanımadıqları allahlara,
Atalarının qorxmadıqları,
Son zamanlar yeni yaranan allahlara
Qurban kəsdilər.
18 Sizi həyata gətirən Qayanı atdınız.
Sizi yaradan Allahı unutdunuz.

19 Rəbb bunu görəndə onları rədd etdi,
Çünki oğul və qızları Onu hiddətləndirdi.
20 O dedi: “Bax onlardan Mənim üzüm dönəcək,
Onların aqibəti görüm necə olacaq?
Çünki onlar etimada layiq olmayan övladlar, azğın nəsildirlər.
21 * * Məni Allah olmayanlarla qısqandırdılar,
Boş bütləri ilə qəzəbləndirdilər.
Mən də onları xalq olmayanlarla qısqandıracağam,
Axmaq bir millətlə qəzəbləndirəcəyəm.
22 Çünki qəzəbimdən bir od alovlandı,
Ölülər diyarı dibinəcən yandı.
Dünyanı və nemətlərini yeyib qurtaracaq,
Dağların bünövrəsi odlanıb tutuşacaq.

23 Mən onların üzərinə bəlalar yığacağam,
Oxlarımı onlara tuşlayacağam.
24 Qıtlıqdan tükənəcək, qızdırmadan qırılacaqlar,
Vəbadan tələf olacaqlar.
Heyvanların dişlərini,
Torpaqda sürünən ilanların zəhərini
Onlara sarı göndərəcəyəm.
25 Gənc oğlanı və qızı,
Südəmər körpəni, ağsaçlı insanı
Bayırdan qılınc, daxildən dəhşət məhv edəcək.
26 Dedim: ‹Qoy onları uzaqlara dağıdım,
Onları insanların yaddaşından çıxarım›.
27 Lakin düşmənin istehzasından çəkindim,
İstəmədim ki, əleyhdarları yanlış anlayıb desinlər:
‹Bütün bu işləri Rəbb görməyib,
Özümüz zəfər qazanmışıq›”.

28 Çünki onlar düşüncəsiz bir millətdir,
Necə də ağılsızdırlar.
29 Kaş ki müdrik olub bunu dərk edəydilər,
Aqibətlərini düşünəydilər.
30 Əgər onların Qayası onları satmasaydı,
Rəbb onları təslim etməsəydi,
Bir adam min nəfəri necə qova bilərdi?
İki kişi on min nəfəri necə qaçıra bilərdi?
31 Həqiqətən, onların qayası Qayamız kimi deyil,

* **32:17** 1Kor. 10:20 * **32:21** 1Kor. 10:22 * **32:21** Rom. 10:19

Hətta düşmənlərimiz bunu qəbul edir.
32 Tənəkləri Sodomdakı üzüm ağaclarındandır,
Homorra bağlarındandır.
Üzümləri zəhərlidir,
Salxımları acıdır.
33 Şərabları əfi ilan zəhəridir,
Gürzələrin öldürücü ağısıdır.

34 “Məgər bunların hamısını Mən yanımda saxlamamışammı?
Bunları xəzinəmdə möhürləyən Mən deyiləmmi?
35 * Qisas Mənimdir, əvəzini Mən verəcəyəm.
Vaxtı çatarkən sürüşüb yıxılacaqlar,
Çünki onlar həlak gününə yaxındırlar,
Əcəlləri tez çatar”.

36 * Rəbb Öz xalqını mühakimə edəcək.
Onların gücünün qurtardığını görərkən,
Nə kölədən, nə azaddan kimsə qalmayarkən
Qullarına rəhm edəcək.
37 O belə deyəcək: “Hanı onların Allahı, sığınacaqları qaya?
38 Qurbanlarının yağını yeyən,
Hanı içmə təqdimlərini içən allahları?
Qoy sizə kömək etmək üçün dursunlar,
Pənahgahınız olsunlar.

39 İndi görün ki, Mən, Mən Oyam,
Məndən başqa Allah yoxdur.
Mənəm öldürən və həyat verən,
Mənəm yaralayan və şəfa verən,
Heç kim əlimdən qurtara bilməz.
40 Çünki əlimi göylərə qaldırıb belə bəyan edirəm:
‹Əbədi Varlığıma and olsun ki,
41 Şimşək çaxan qılıncımı itiləyib
Hökm etmək üçün əlimə alsam,
Düşmənlərimdən qisas alacağam,
Mənə nifrət edənlərdən əvəz çıxacağam.
42 Onların qanı ilə oxlarımı sərxoş edəcəyəm;
Qılıncım əti, qırılanların, əsir edənlərin qanını,
Düşmən rəhbərlərinin başını yeyəcək›”.

43 * * Ey millətlər, Onun xalqı ilə birgə sevinin!
Çünki O, qullarının qan qisasını alacaq,
Düşmənlərindən əvəz çıxacaq,
Ölkəsi və xalqı üçün kəffarə edəcək».
44 Musa Nun oğlu Yeşua ilə bərabər gəlib bu ilahinin bütün sözlərini xalq qarşısında söyləd.
45 Musa bütün İsrailliərə bu sözlərin hamısını söyləyib qurtaranda

* **32:35** Rom. 12:19; İbr. 10:30 * **32:36** Zəb. 135:14 * **32:43** Rom. 15:10-11 * **32:43** Vəhy 19:2

46 belə dedi: «Bu gün sizə bəyan etdiyim sözlərin hamısına ürəkdən bağlanın
ki, övladlarınıza bu qanunun bütün sözlərinə diqqətlə əməl etməyi əmr
edəsiniz.
47 Axı bu sizin üçün əhəmiyyətsiz iş deyil, həyatınızdır. Bu sözlər mülk
olaraq almaq üçün İordan çayını keçərək gedəcəyiniz torpaqda sizə uzun ömür
verəcək».

Musanın ölümünün əvvəldən bildirilməsi

48 * Rəbb elə həmin gün Musaya belə dedi:
49 «Yerixo qarşısında, Moav torpağında olan bu Avarim dağına, Nevo dağına
çıx. İsrail övladlarına mülk olaraq verəcəyim Kənan torpağını gör.
50 Qardaşın Harun Hor dağında ölüb əcdadlarına qoşulduğu kimi sən də
çıxacağın dağda ölüb xalqına qovuşacaqsan.
51 Çünki Zin səhrasında, Meriva-Qadeş sularında, İsrail övladlarının önündə
Məni müqəddəs saymamaqla İsrail övladları arasında Mənə xəyanət etdiniz.
52 Ona görə ölkəni uzaqdan görəcəksən, lakin İsrail övladlarına verəcəyim
torpağa girməyəcəksən».

33

Musanın İsrail qəbilələrinə xeyir-duası

1 Allah adamı Musa ölümündən əvvəl İsrail övladlarına bu xeyir-duanı ox-
udu.
2 O belə dedi:
«Rəbb Sina dağından gəldi,
Bizə Seirdən zühur etdi,
Paran dağından şəfəq saçdı,
On minlərlə müqəddəs mələklər ilə gəldi.
Sağ əlində yanar alov var idi.
3 Ya Rəbb, həqiqətən, Sən xalqları sevirsən!
Bütün müqəddəslər Sənin əlindədir!
Onlar ayağına düşər, sözlərini dinlər.
4 Musa bizə qanuna əməl etməyi tapşırdı,
Bu, Yaqubun camaatı üçün bir irsdir.
5 İsrail qəbilələri,
Xalqın rəhbərləri bir yerə yığılanda
Rəbb Yeşuruna padşah oldu.

6 Qoy Ruven ölməsin, yaşasın!
Xalqının sayı azalmasın!»

7 Musa Yəhuda üçün belə dedi:
«Ya Rəbb, Yəhudanın səsini eşit,
Onu xalqına geri qaytar.
O özü üçün öz əlləri ilə döyüşdü,
Düşmənlərinə görə ona kömək et!»

8 * * Levi üçün belə dedi:
«Ya Rəbb, Tummimin və Urimin
Sənin sadiq qulun üçündür.
Onu Massada sınaqdan keçirdin,

* **32:48** Say. 27:12-14; Qanun. 3:23-27 * **33:8** Çıx. 28:30 * **33:8** Çıx. 17:7; Say. 20:13

Onunla Meriva sularında mübahisə etdin.
9 O, ata-anası üçün dedi:
“Onlara nəzər salmadım”.
Qardaşlarını tanımadı,
Övladlarını unutdu,
Ancaq Sənin sözünə riayət etdi,
Sənin əhdini hifz etdi.
10 Hökmlərini Yaqub nəslinə,
Qanununu İsraillilərə öyrədəcəklər.
Onlar hüzurunda buxuru,
Qurbangahında bütöv yandırma qurbanını təqdim edəcək.
11 Ya Rəbb, onların malına bərəkət ver,
Əməllərindən razı qal.
Kim onlara hücum etsə,
Kim onlara nifrət etsə,
Belini qır,
Bir daha qalxmasınlar!»

12 Binyamin üçün belə dedi:
«Rəbbin sevimlisi
Onun yanında əmin-amanlıqda yaşasın!
Rəbb gün boyu onu qoruyur,
O da Rəbbin qucağında qalır».

13 Yusif üçün belə dedi:
«Onun torpağı Rəbdən bərəkət alsın,
Göydən gələn qiymətli şehlə,
Yer altında yatan dərin sularla,
14 Günəşin yetişdirdiyi ən gözəl barlarla,
Hər ay yetişən ən gözəl bəhərlərlə,
15 Qədimdən qalan dağların əla nemətləri ilə,
Əbədi təpələrin münbitliyi ilə,
16 * Yerin ən qiymətli məhsulu və bolluğu ilə,
Kolda məskən Salanın lütfü ilə
Qoy bərəkət alsın!
Yusifin başı üzərinə –
Qardaşlarından ayrı düşənin başı üzərinə
Qoy bərəkət yağsın!
17 O, birinci doğulan buğa qədər heybətlidir,
Buynuzları çöl öküzünün buynuzlarına bənzəyir.
Bu buynuzlarla xalqları,
Yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə olanları vuracaq.
Bax belədir Efrayimin on minləri,
Bax budur Menaşşenin minləri».

18 Zevulun üçün belə dedi:
«Ey Zevulun, yola düşəndə sevin,
Ey İssakar, çadırlarında sevin!
19 Onlar xalqları dağa çağıracaqlar,
Orada salehlik qurbanları kəsəcəklər.
Bol dəniz nemətləri ilə,

* **33:16** Çıx. 3:2

Qumlarda gizlənən xəzinələrlə doyacaqlar».

20 Qad üçün belə dedi:
«Qadın ərazisini artırana şükür olsun!
Qad aslan tək yaşayır,
Qolu, başı qoparır.
21 O özü üçün ilk torpağı seçdi.
Çünki onun üçün sərdarın payı saxlanıldı.
Xalq rəhbərləri yığılanda
Rəbbin ədalətini,
İsrailliləra gətirdiyi hökmləri icra etdi».

22 Dan üçün belə dedi:
«Dan Başandan sıçrayan
Bala aslandır».

23 Naftali üçün belə dedi:
«Ey Rəbbin lütfü və bərəkəti ilə dolu olan Naftali,
Qərbi və cənubu mülk edəcəksən».

24 Aşer üçün belə dedi:
«Oğullar arasında Aşer ən çox bərəkət alsın!
Qardaşlarının ən çox bəyəndiyi o olsun!
Ayağını zeytun yağına batırsın.
25 Darvazalarının çəftələri dəmirdən, tuncdan olsun,
Qüvvətin ömrün boyu qurtarmasın!

26 Ey Yeşurun, bax sənə kömək etmək üçün
Göylər və buludlara əzəməti ilə minən
Allahın bənzəri yoxdur.
27 Pənahgahın əzəli əbədi Allahdır,
Səni daim qollarında gəzdirər.
Düşmənlərini qarşından qovar,
“Yox et onları!” sənə deyər.
28 İsrail əmin-amanlıqda yaşayır.
Taxıl və təzə şərab torpağında
Yaqubun çeşməsi sakit qalır,
Oraya göylərdən şeh damır.
29 Ey İsrail! Nə bəxtiyarsan,
Sənin kimisi varmı?
Rəbbin qurtardığı xalqsan!
Rəbb sipərdir, köməyinə çatandır,
Əzəmətli qılıncındır.
Sənə düşmənlər yaltaqlanır,
Sən onların yuxarı yerlərini tapdalayırsan».

34

Musanın ölümü

1 Musa Moav düzənliyindən Nevo dağına gedib Yerixo qarşısında olan Pisqa təpəsinə çıxdı. Rəbb ona bütün ölkəni göstərdi. Dana qədər uzanan Gileadı,
2 bütün Naftalini, Efrayim və Menaşşe torpaqlarını, Qərb dənizinə qədər uzanan bütün Yəhuda torpağını,

3 Negevi, Xurmalar şəhəri Yerixo vadisinin Soara qədər uzanan hövzəsini
göstərdi.
4 * Sonra Rəbb ona dedi: «İbrahimə, İshaqa və Yaquba vəd etdiyim torpaq
budur, oranı sizin övladlarınıza verəcəyəm. Mən izin verdim ki, oranı öz
gözlərinlə görəsən. Lakin oraya girməyəcəksən».
5 Rəbbin sözünə görə qulu Musa elə orada – Moav torpağında öldü.
6 Rəbb onu Moav torpağında olan Bet-Peor qarşısındakı dərədə dəfn etdi. Bu
günə qədər heç kim onun qəbrinin yerini bilmir.
7 Musa öləndə yüz iyirmi yaşında idi. Gözü nurdan düşməmiş, taqəti
çəkilməmişdi.
8 İsrail övladları Musa üçün Moav düzənliyində otuz gün yas tutdular.
Musa üçün olan ağlaşma və yas günləri qurtardı.
9 Nun oğlu Yeşua hikmət ruhu ilə dolmuşdu, çünki Musa onun üzərinə
əllərini qoymuşdu. İsrail övladları da ona qulaq asdılar və Rəbbin Musaya əmr
etdiyi hər şeyə əməl etdilər.
10 * İsraildə Musa kimi Rəbbin üz-üzə görüşdüyü bir peyğəmbər bir daha
çıxmadı.
11 Rəbb onu göndərmişdi ki, Misir torpağında firona, onun bütün əyanlarına,
ölkəsinə çoxlu əlamətlər və möcüzələr göstərsin.
12 Musanın əməlləri İsrailliərin gözləri önündə böyük və zəhmli idi.

* **34:4** Yar. 12:7; 26:3; 28:13 * **34:10** Çıx. 33:11

YEŞUA
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

«Yeşua» Kitabının məzmunu Musanın davamçısı olan Yeşuanın başçılığı ilə İsrail xalqının Kənan torpağını zəbt etmə tarixindən bəhs edir. Bu kitabda yazılan məşhur hadisələr İsrail xalqının İordan çayının keçməsi, Yerixonun süqutu, Ay şəhəri uğrunda döyüş, Kənan torpağının on iki qəbilə arasında bölünməsi və Allahla xalqının arasında əhdin təzələnməsidir. Müqəddəs Kitabın ən geniş yayılan ayələrindən biri *«Yeşua»* Kitabının 24:15-ci ayəsində yazılmışdır: «...bu gün kimə qulluq edəcəyinizi özünüz seçin. ...Amma mən və mənim evimdəkilər Rəbbə qulluq edəcək».

Kitabın məzmunu:

1:1–12:24 Kənan torpağının ələ keçirilməsi
13:1–21:45 Torpağın bölünüb paylanması
13:1-33 İordan çayının şərqindəki torpaq
14:1–19:51 İordan çayının qərbindəki torpaq
20:1-9 Sığınacaq üçün şəhərlər
21:1-45 Levililərin şəhərləri
22:1-34 Şərq qəbilələrinin qayıtması
23:1-6 Yeşuanın vəsiyyəti
24:1-33 Şekemdə yenidən bağlanan əhd

Rəbb Yeşuaya vəd olunmuş torpağı tutmasını əmr edir

1 Rəbbin qulu Musanın ölümündən sonra Rəbb Musanın köməkçisi Nun oğlu Yeşuaya belə dedi:
2 «Qulum Musa öldü. İndi qalx, sən və bütün bu xalq İordan çayını keçib İsrail
övladlarına verəcəyim torpağa gedin.
3 * Musaya dediyim kimi qədəm qoyacağınız hər yeri sizə vermişəm.
4 Bu səhra ilə Livandan böyük çaya – Fərat çayına qədər, Xetlilərin bütün
ölkəsi və günbatan tərəfdən isə Böyük dənizə* qədər yer sizin torpaqlarınız
olacaq.
5 * Bütün ömrün boyu heç kəs sənə qarşı çıxa bilməyəcək. Musa ilə olduğum
kimi sənin də olacağam, səni atmayacağam və tərk etməyəcəyəm.
6 * Möhkəm və cəsarətli ol, çünki atalarına vermək üçün and içdiyim bu
torpağı bu xalqa irs olaraq sən verəcəksən.
7 Qulum Musanın sənə tapşırdığı Qanuna tam və dəqiq əməl etmək üçün
cəsarətli və çox möhkəm ol. Ondan nə sağa, nə də sola dön ki, hara getsən, uğur
qazanasan.
8 Bu Qanun kitabının sözləri dilindən düşməsin, orada yazılan hər şeyə
dəqiq əməl etmək üçün gecə-gündüz onun üzərində düşün. Onda yolun uğurlu
olacaq və müvəffəqiyyət qazanacaqsan.
9 Sənə möhkəm və cəsarətli olmağı əmr edən Mən deyiləmmi? Qorxma və
ruhdan düşmə, çünki Allahın Rəbb gedəcəyin hər yerdə səninlədir».
10 Yeşua xalqın məmurlarına əmr edib dedi:

* **1:3** Qanun. 11:24-25 * **1:4** *Böyük dəniz* – Aralıq dənizi. * **1:5** Qanun. 31:6,8; İbr. 13:5 * **1:6** Qanun. 31:6,7,23

11 «Ordugahı gəzin və xalqa əmr edib deyin: “Özünüzə azuqə hazırlayın, çünki
üç gün ərzində İordan çayını keçib Allahınız Rəbbin sizə mülk olaraq verdiyi
torpağa girərək oraya sahib olacaqsınız”».

Torpaq alan İsrail qəbilələri də Yeşua ilə gedir

12 * Yeşua Ruvenlilərə, Qadlılara, Menaşşe qəbiləsinin yarısına belə dedi:
13 «Yadınıza salın ki, Rəbbin qulu Musa sizə belə vəsiyyət etmişdi: “Allahınız
Rəbb rahatlığınız üçün bu torpağı sizə verdi”.
14 Arvadlarınız, uşaqlarınız, sürüləriniz İordan çayının bu tayında Musanın
sizə verdiyi torpaqda qalsın. Ancaq siz – bütün igid adamlar silahlanıb
qardaşlarınızın qabağında o taya keçin.
15 Rəbb sizə rahatlıq verdiyi kimi soydaşlarınıza da rahatlıq verənə qədər və
Allahınız Rəbbin verdiyi torpağa sahib olana qədər onlara kömək edin. Sonra
siz Rəbbin qulu Musanın İordan çayının şərqində sizə mülk olaraq verdiyi
torpağa qayıdıb oraya sahib ola bilərsiniz».
16 Onlar da Yeşuaya cavab verib dedilər: «Bizə nə buyursan, edəcəyik və
hara göndərsən, gedəcəyik.
17 Hər işdə Musaya necə qulaq asırdıqsa, sənə də elə qulaq asacağıq. Qoy
Allahın Rəbb Musa ilə olduğu kimi sənin də olsun.
18 Sənin əmrlərinə qarşı çıxan, buyurduğun hər sözə qulaq asmayan hər kəs
öldürüləcək. Yalnız sən möhkəm və cəsarətli ol».

2

Yerixoda İsrail casusları və fahişə Raxav

1 * Nun oğlu Yeşua Şittimdən iki kişini casusluq etməyə gizli göndərib dedi:
«Gedin oranın torpağını və Yerixonu gözdən keçirin». Onlar getdilər və Raxav
adlı bir fahişənin evinə girib orada qaldılar.
2 Yerixo padşahına «budur, bu gecə torpağımızı gözdən keçirmək üçün İsrail
övladlarından buraya adamlar gəldi» deyə bildirildi.
3 Yerixo padşahı Raxava xəbər göndərib dedi: «Sənin yanına gəlib evinə
girən adamları çıxart, çünki onlar torpağımızın hər tərəfini gözdən keçirməyə
gəliblər».
4 Raxav isə o iki kişini gizlətmişdi. O dedi: «Doğrusu, yanıma adamlar
gəlmişdi, amma haradan olduqlarını bilmirdim.
5 Qaranlıq düşəndə, darvaza bağlananda o adamlar çıxdılar. Bilmirəm hara
getdilər. Tez dallarınca qaçın ki, onları tuta biləsiniz».
6 Lakin qadın onları dama çıxarıb damda sərdiyi kətan liflərin arasında
gizlətmişdi.
7 Padşahın göndərdiyi adamlar casusları təqib etmək üçün İordan çayının
keçidinə qədər yol boyu qaçdılar. Təqibçilər bayıra çıxan kimi darvazalar
bağlandı.
8 Casuslar yatmazdan əvvəl qadın dama – onların yanına çıxdı.
9 O bu adamlara dedi: «Mən bilirəm ki, Rəbb bu torpağı sizə verib. Siz bizi
dəhşətə saldınız və bu torpağın bütün sakinləri sizin qarşınızda əsir.
10 * * Çünki Misirdən çıxdığınız zaman Rəbb Qırmızı dənizin sularını
qarşınızda necə qurutduğunu və İordan çayının o tayında məhv etdiyiniz iki
Emor padşahı Sixonla Oqa nə etdiyinizi eşitmişik.

---

* **1:12** Say. 32:28-32; Qanun. 3:18-20; Yeşua 22:1-6 * **2:1** İbr. 11:31; Yaq. 2:25 * **2:10** Çıx. 14:21
* **2:10** Say. 21:21-35

11 Biz bunları eşidəndə ürəyimiz qorxuya düşdü və vahimənizdən heç kimin
taqəti qalmadı; çünki Allahınız Rəbb yuxarıda göyün və aşağıda yerin Allahıdır.
12 İndi rica edirəm, Rəbbə and için ki, sizə xeyirxahlıq etdiyim üçün siz də
mənə və atamın külfətinə xeyirxahlıq edəcəksiniz. Mənə etibarlı bir nişanə
verin ki,
13 atamı, anamı, qardaşlarımı, bacılarımı, onların yanında olan hər kəsi sağ
qoyacaqsınız və canımızı ölümdən qurtaracaqsınız».
14 Adamlar isə ona dedilər: «Əgər bu işimizin üstünü açmasanız, canımızı belə,
sizə fəda edərik. Rəbb bu torpağı bizə verən vaxt sənə xeyirxahlıq və sədaqət
göstərərik».
15 O vaxt qadın onları kəndirlə pəncərədən aşağı endirdi, çünki onun evi
şəhərin qala divarında idi və o, divarın içində yaşayırdı.
16 Qadın onlara dedi: «Dağa gedin ki, təqibçilər sizə çatmasınlar, onlar
qayıdana qədər üç gün orada gizlənin, sonra yolunuza davam edərsiniz».
17 Bu adamlar da ona dedilər: «Sənin bizə içdirdiyin bu anddan bu yolla
günahsız olacağıq.
18 Bu torpağa gəldiyimiz vaxt bizi düşürdüyün pəncərəyə bu al rəngli ipi
bağlayarsan. Atanı, ananı, qardaşlarını və atanın bütün qohumlarını yanına
– öz evinə toplayarsan.
19 Əgər sənin evinin qapısından kim bayıra çıxarsa, qanı öz başına dönəcək və
biz buna günahkar olmayacağıq. Əgər sənin birgə evində olan bir kimsəyə
toxunularsa, qoy onun qanı bizim başımıza dönsün.
20 Ancaq bu işimizin üstünü açmaq istəsən, onda sənin bizə içdirdiyin anddan
təqsirimiz olmaz».
21 Raxav dedi: «Necə deyirsiniz, elə də olsun». Sonra onları yola saldı və
onlar getdilər. Raxav al rəngli ipi pəncərəyə bağladı.
22 Bu iki adam getdi. Dağa çatıb təqibçilər qayıdana qədər üç gün orada
qaldılar. Təqibçilər bütün yol boyu onları axtardılar, ancaq tapmadılar.
23 O iki kişi isə geri dönüb dağdan endi, çayı keçərək Nun oğlu Yeşuanın yanına
gəldi və başlarına gələn hər şeyi ona nəql etdi.
24 Onlar Yeşuaya dedilər: «Həqiqətən, Rəbb bütün o torpağı bizə təslim edib,
o torpağın bütün sakinləri də qarşımızda qorxu içində əsir».

3

İsraillilərin İordan çayını keçməsi

1 Yeşua səhər erkən qalxdı. Onunla birgə bütün İsrail övladları Şittimdən
irəliləyərək İordan çayına qədər gəldilər. Onlar çayı keçməzdən əvvəl orada
qaldılar.
2 Üçüncü günün sonunda məmurlar ordugahı gəzdilər.
3 Xalqa əmr edib dedilər: «Allahınız Rəbbin Əhd sandığını Levililərdən
olan kahinlərin daşıdığını görəndə siz də yerinizdən irəliləyərək onun ardınca
gedin.
4 Ancaq sizinlə onun arasında iki min qulaca qədər məsafə olmalıdır. Ona
yaxınlaşmayın ki, hansı yolla gedəcəyinizi biləsiniz, çünki siz əvvəllər heç vaxt
bu yoldan keçməmisiniz».
5 Yeşua xalqa dedi: «Özünüzü təqdis edin, çünki sabah Rəbb aranızda
möcüzələr göstərəcək».
6 Kahinlərə isə Yeşua belə dedi: «Əhd sandığını götürün və xalqın önündə
gedin». Onlar da Əhd sandığını götürüb xalqın önündə getdilər.

7 Rəbb Yeşuaya dedi: «Bu gün Mən səni bütün İsraillilərin gözündə ucaltmağa
başlayacağam ki, onlar Musa ilə olduğum kimi səninlə də olduğumu bilsinlər.
8 Sən isə Əhd sandığını daşıyan kahinlərə əmr edib deyəcəksən: "Siz İordan
çayının kənarına çatanda İordan çayına girib dayanın"».
9 Yeşua İsrail övladlarına dedi: «Buraya yaxınlaşın və Allahınız Rəbbin sözlərini
eşidin».
10 Yeşua dedi: «Var olan Allahın aranızda olmasını buradan biləcəksiniz
ki, O sizin önünüzdən hökmən Kənanlıları, Xetliləri, Xivliləri, Perizliləri,
Qirqaşlıları, Emorluları və Yevusluları qovacaq.
11 Budur, bütün yer üzünün Sahibinin Əhd sandığı sizin önünüzdən keçib
İordan çayına girəcək.
12 İndi isə özünüzə hər qəbilədən bir adam olmaqla İsrail qəbilələrindən on
iki adam götürün.
13 Bütün yer üzünün Sahibi Rəbbin sandığını daşıyan kahinlərin ayaqları
İordan çayının sularına dəyən kimi çayın suları kəsiləcək, yuxarıdan axan sular
yığın halında dayanacaq».
14 Xalq çadırlarından çıxıb İordan çayını keçmək üçün irəliləyirdi və Əhd
sandığını daşıyan kahinlər xalqın önündə gedirdilər.
15 Biçin ərzində İordan çayının suları daşıb sahilləri basırdı. Sandığı daşıyan
kahinlər İordana girəndə və onların ayaqları çayın sularına dəyəndə
16 yuxarıdan axan sular çox uzaqda Sartan yanında olan Adam şəhərində
yığın halında dayanıb qalxdı. Arava dənizinə, yəni Duz dənizinə axan sular
tamamilə kəsildi. Xalq çayı Yerixonun qarşısından keçdi.
17 Rəbbin Əhd sandığını daşıyan kahinlər isə İordan çayının ortasında quru
yerdə möhkəm durmuşdular. Bütün İsraillilər İordan çayını tamamilə keçənə
qədər quru yerdə gedirdilər.

4

İordan çayının dibindən on iki daşın götürülməsi

1 Bütün millət tamamilə İordan çayını keçəndən sonra Rəbb Yeşuaya dedi:
2 «Hər qəbilədən bir adam olmaqla özünüzə xalqdan on iki adam götürün.
3 Onlara əmr et ki, buradan, İordan çayının ortasından, kahinlərin
ayaqlarının möhkəm durduğu yerdən on iki daş götürsünlər. Bu daşları
aparıb bu gecə qaldığınız yerdə qoyun».
4 Yeşua hər qəbilədən bir adam olmaqla İsrail övladlarının arasından seçdiyi
on iki adamı çağırdı.
5 Yeşua onlara dedi: «Allahınız Rəbbin sandığı önündən İordan çayının or-
tasına keçib İsrail qəbilələrinin sayına görə hərəniz çiyninizə bir daş götürün.
6 Qoy bu sizin aranızda bir əlamət olsun. Sizdən sonra övladlarınız "Bu daşlar
nədir?" deyərək soruşanda
7 onlara belə deyərsiniz: "İordan çayının suları Rəbbin Əhd sandığının
önündə kəsildi. Əhd sandığını İordan çayından keçirəndə İordan çayının suları
kəsilmişdi". Bu daşlar İsrail övladlarına əbədi bir xatirə olacaq».
8 İsraillilər Yeşuanın əmr etdiyi kimi etdilər və Rəbbin Yeşuaya dediyi kimi
İsrail qəbilələrinin sayına görə İordan çayının ortasından on iki daş götürdülər,
özləri ilə gecə qalacaqları yerə aparıb onları orada yerə qoydular.

9 Sonra Yeşua İordan çayının ortasında Əhd sandığını daşıyan kahinlərin
ayaqlarının möhkəm durduğu yerə on iki daş qoydu. Onlar bu günə qədər
oradadır.
10 Musanın Yeşuaya dediyi kimi xalqa demək üçün Rəbbin Yeşuaya əmr
etdiyi şeylər qurtarana qədər sandığı daşıyan kahinlər İordan çayının ortasında
dayandılar, xalq isə tələsərək çayı keçdi.
11 Xalq çayı keçib qurtarandan sonra Rəbbin sandığı və kahinlər xalqın
önünə keçdilər.
12 Ruvenlilər, Qadlılar və Menaşşe qəbiləsinin yarısı Musanın onlara dediyi
kimi silahlanaraq İsrail övladlarının önündə çayı keçdi.
13 Döyüş üçün silahlanmış qırx minə yaxın adam Rəbbin önündə Yerixo
düzənliklərinə keçdi.
14 O gün Rəbb Yeşuanı bütün İsrail xalqının gözündə ucaltdı. Onlar da
Musadan çəkindiyi kimi Yeşuadan da onun ömrü boyu çəkindilər.
15 Rəbb Yeşuaya söyləyib dedi:
16 «Şəhadət sandığını daşıyan kahinlərə əmr et ki, İordan çayından çıxsınlar».
17 Yeşua da kahinlərə «İordan çayından çıxın!» deyə əmr etdi.
18 Rəbbin Əhd sandığını daşıyan kahinlər İordan çayının ortasından çıxanda
kahinlərin ayaqları quru torpağa dəyən kimi İordan çayının suları öz yerinə
qayıtdı. Yenə əvvəlki kimi bütün sular daşıb sahilləri basdı.
19 Birinci ayın onuncu günündə xalq İordan çayından çıxıb Yerixonun şərq
sərhədində olan Qilqalda ordugah qurdu.
20 Yeşua İordan çayından götürülmüş həmin on iki daşı Qilqalda qoydu.
21 O, İsrail övladlarına dedi: «Sonra övladlarınız ataларından “Bu daşlar nəyə
görədir?” deyib soruşanda
22 övladlarınıza bəyan edin: “İsraillilər İordan çayını quru yer üzərində keçib”.
23 Çünki Allahınız Rəbb biz keçənə qədər qarşımızda qurutduğu Qırmızı
dəniz kimi İordan çayının sularını da siz keçənə qədər qarşımızda qurutdu ki,
24 yer üzünün bütün xalqları Rəbbin əlinin qüdrətli olduğunu bilsin və siz də
bütün ömrünüz boyu Rəbdən qorxasınız».

5

İsraillilərin Qilqalda sünnət olunması

1 İordan çayının qərb tərəfində olan bütün Emorluların padşahları və dəniz
kənarında yaşayan bütün Kənan padşahları biz İordan çayını keçərkən, Rəbbin
İsrail övladlarının qarşısında suları necə qurutduğunu eşidərkən ürəkləri qorx-
uya düşdü. İsrail övladlarının vahiməsindən onlarda taqət qalmadı.
2 O zaman Rəbb Yeşuaya dedi: «Özün üçün çaxmaq daşından bıçaqlar düzəlt
və İsrail övladlarını ikinci dəfə sən sünnət et».
3 Yeşua özü üçün çaxmaq daşından bıçaqlar düzəldib Giveat-Haaralotda İsrail
övladlarını sünnət etdi.
4 Yeşuanın sünnət etməsinin səbəbi budur: bütün döyüş qabiliyyəti olan
kişilər Misirdən çıxandan sonra səhrada – yolda öldülər.
5 Oradan çıxan xalqın hamısı sünnətli idi, ancaq Misirdən çıxandan sonra
səhrada – yolda doğulanların heç biri sünnət olunmamışdı.

6 * Misirdən çıxan döyüş qabiliyyəti olan adamların hamısı ölüb qurtarana
qədər İsrail övladları qırx il səhrada dolaşdı, çünki onlar Rəbbin sözünə qulaq
asmamışdı. Rəbb bizə vermək üçün atalarımıza and içdiyi süd və bal axan
torpağı itaətsizlərə göstərməmək üçün də and içdi.
7 Bunun əvəzinə Rəbb onların övladlarını yetişdirdi və Yeşua onları sünnət
etdi. Çünki onlar sünnətsiz idilər və yolda onları heç kim sünnət etməmişdi.
8 Bütün İsraillilərin sünnət olunması qurtardıqdan sonra onlar sağalana
qədər ordugahda öz yerlərində qaldılar.
9 Rəbb Yeşuaya dedi: «Misir rüsvayçılığını bu gün üzərinizdən atdım». Ona
görə də bu günə qədər o yerin adına Qilqal * deyilir.
10 * İsrail övladları Qilqalda ordugah qurdular. Ayın on dördü axşam vaxtı
Yerixo düzənliklərində Pasxa bayramı keçirdilər.
11 Pasxanın ertəsi günü – həmin o gün bu torpağın bəhrəsindən olan
mayasız çörək və qovurğa yedilər.
12 * Onlar o torpağın bəhrəsindən yedikləri günün səhəri mannanın
tökülməsi kəsildi. Artıq İsrail övladlarının mannası yox idi və o il Kənan
torpağının məhsulları ilə dolandılar.

Yeşua və qılınclı adam

13 Yeşua Yerixo yaxınlığında olanda başını qaldırıb baxdı və əlində sıyrılmış
qılınc olan bir şəxsi qarşısında gördü. Yeşua onun yanına gəlib «Sən bizim
tərəfdənsən, yoxsa düşmənlərimiz tərəfdən?» deyə soruşdu.
14 O dedi: «Xeyr, mən Rəbbin ordusunun başçısıyam, indi gəlmişəm». Yeşua
üzüstə yerə yıxıldı və ona səcdə edib dedi: «Ağamın quluna nə sözü var?»
15 * Rəbbin ordusunun başçısı Yeşuaya dedi: «Çarığını ayağından çıxart, çünki
üstündə durduğun yer müqəddəsdir». Yeşua belə də etdi.

6

Yerixonun süqutu

1 İsrail övladlarının qorxusundan Yerixonu bərk-bərk bağlamışdılar. Oraya
girib-çıxan yox idi.
2 Rəbb Yeşuaya dedi: «Bax Yerixonu, onların padşahını, igid adamlarını sənə
təslim edirəm.
3 Siz – bütün döyüşçülər şəhərin ətrafına bir dəfə dolanın; altı gün belə edin.
4 Sandığın qarşısında yeddi kahin qoç buynuzundan olan yeddi şeypur
daşısın. Yeddinci gün şəhəri yeddi dəfə dolanın və kahinlər şeypurları çalsınlar.
5 Onlar qoç buynuzundan olan şeypuru uzun-uzadı çaldıqları və siz şeypurun
səsini eşitdiyiniz vaxt bütün xalq gur səslə bağırsın. Onda şəhərin qala
divarları yerə çökəcək və xalqın hər biri dayandığı yerdən şəhərə qalxsın».
6 Nun oğlu Yeşua kahinləri çağırıb onlara dedi: «Əhd sandığını götürün,
Rəbbin sandığı qarşısında yeddi kahin qoç buynuzundan olan yeddi şeypur
daşısın».
7 Xalqa isə dedi: «Gedin şəhəri dolanın, silahlı adamlar isə Rəbbin sandığı
önündə getsinlər».
8 Yeşuanın xalqa dediyi kimi Rəbbin önündə qoç buynuzundan olan yeddi
şeypuru daşıyan yeddi kahin keçib şeypurları çaldı. Rəbbin Əhd sandığı da
onların ardınca aparıldı.

---

* **5:6** Say. 14:28-35 * **5:9** *Qilqal* – ibrani dilində *atmaq.* * **5:10** Çıx. 12:1-13 * **5:12** Çıx. 16:35
* **5:15** Çıx. 3:5

9 Silahlı adamlar şeypurları çalan kahinlərin qarşısında gedirdilər, kahinlər
şeypurları çala-çala gedərkən arxada olan dəstə sandığın ardınca gedirdi.
10 Yeşua xalqa əmr edib dedi: «Sizə "çığırın" deyəcəyim günə qədər çığırmayın,
səsinizi eşitdirməyin və ağzınızdan bir söz çıxartmayın, ancaq mən deyən vaxt
çığırın».
11 Xalq Rəbbin sandığını bir dəfə şəhərin ətrafına dolandırdı. Sonra or-
dugaha gəldilər və orada gecələdilər.
12 Yeşua səhər erkən qalxdı. Kahinlər də Rəbbin sandığını götürdülər.
13 Qoç buynuzundan olan yeddi şeypuru daşıyan yeddi kahin Rəbbin
sandığı önündə gedirdi və şeypurları çalırdı. Silahlı adamlar onların qarşısında
gedirdi. Kahinlər şeypurları çala-çala gedir, arxa dəstə Rəbbin sandığının
ardınca gedirdi.
14 Onlar ikinci gün də şəhəri bir dəfə dolandılar və ordugaha qayıtdılar; altı
gün belə etdilər.
15 Yeddinci gün tezdən dan yeri söküləndə qalxıb şəhəri yeddi dəfə bu qayda
ilə dolandılar. Ancaq yeddinci gün şəhəri yeddi dəfə dolandılar.
16 Yeddinci dəfə dolanan zaman kahinlər şeypurları çalanda Yeşua xalqa
dedi: «Çığırın, çünki Rəbb şəhəri sizə verdi.
17 Şəhər məhv edilməyə həsr olunmuşdur * və onda olan hər şey Rəbbə
təqdim olunmalıdır. Yalnız fahişə Raxav və onunla birgə evdə olanların
hamısı sağ qalmalıdır, çünki o göndərdiyimiz elçiləri gizlətmişdi.
18 Lakin siz məhv edilməyə həsr olunmuş şeylərdən çəkinin ki, heç nə
götürməyəsiniz. Əgər bir şey götürsəniz, onda siz də məhv edilməyə həsr
olunacaqsınız və bununla da İsrail ordugahını məhv edilməyə həsr etməklə
bəlaya salarsınız.
19 Ancaq bütün qızıl və gümüş, tunc və dəmir əşyalar Rəbbə məxsus olduğuna
görə Rəbbin xəzinəsinə daxil olacaq».
20 * Xalq çığırdı və kahinlər şeypur çaldılar. Xalq şeypur səsini eşidəndə
ucadan çığırdı. Onda qala divarları yerə çökdü və xalqın hər biri dayandığı
yerdən irəliləyərək şəhəri aldı.
21 Onlar kişini, qadını, cavanı, qocanı, mal-qaranı, qoyun-quzunu, eşşəyi və
şəhərdə olanların hamısını qılıncdan keçirib tamamilə məhv etdilər.

Yeşuanın Raxavı və yanındakıları sağ buraxması

22 Yeşua ölkəni gözdən keçirən o iki nəfər casusa tapşırmışdı: «Fahişə qadının
evinə girin, ona and içdiyiniz kimi qadını və onun yanındakıların hamısını
evdən çıxarın».
23 O zaman həmin casus cavanlar qadının evinə gəldi. Raxavı, atasını,
anasını, qardaşlarını, onun yanında olan hər kəsi, bütün qohumlarını evdən
çıxartdılar və onları İsrail ordugahından kənar yerdə qoydular.
24 Şəhərə və orada olan hər şeyə od vurub yandırdılar. Yalnız qızıl-gümüşü,
mis və dəmir əşyaları Rəbbin evinin xəzinəsinə qoydular.
25 * Ancaq Yeşua fahişə Raxavı, onun atasının külfətini və onun yanında olan
hər kəsi sağ buraxdı. Qadın bu günə qədər də İsraillilərin arasında yaşayır,
çünki Yerixonu gözdən keçirmək üçün Yeşuanın göndərdiyi elçiləri yanında
gizlətmişdi.

---

* **6:17** *Məhv edilməyə həsr olunmuş* – ibrani mətnində *xerem* sözü olub Allaha təqdim olunan, məhv olunmaq üçün təqdis edilən və götürülməsi qadağan olunan şeylərə deyilir. * **6:20** İbr. 11:30 * **6:25** İbr. 11:31

Yeşuanın Yerixonu lənətləməsi

26 * Yeşua o vaxt xalqa and verib xəbərdarlıq etdi: «Bu şəhəri – Yerixonu
kim bərpa etsə, qoy Rəbbin önündə lənətə gəlsin. Bunu edən həmin şəxs
onun bünövrəsini ilk oğlunun həyatı bahasına qoyacaq və kiçik oğlunun həyatı
bahasına isə onun qapılarını yerinə vuracaq».
27 Rəbb Yeşua ilə idi və onun şöhrəti bütün ölkəyə yayıldı.

7

Akanın günahı və cəzası

1 Amma İsrail övladları məhv edilməyə həsr olunmuş şeylərə münasibətdə
xəyanət etdilər. Çünki Yəhuda qəbiləsindən Zerah oğlu Zavdi oğlu Karmi oğlu
Akan məhv edilməyə həsr olunmuş şeylərdən götürdü. Ona görə də Rəbbin
qəzəbi İsrail övladlarına qarşı alovlandı.
2 Yeşua Yerixodan Bet-Elin şərqində, Bet-Avenin yanında olan Ay şəhərinə
adamlar göndərib onlara dedi: «Gedin, ölkəni gözdən keçirin». Adamlar çıxıb
Ay şəhərini gözdən keçirdilər.
3 Onlar Yeşuanın yanına qayıdıb dedilər: «Bütün xalq getməsin, ancaq iki ya
üç min nəfərə qədər adam gedib Ay şəhərini məhv etsin. Bütün xalqı oraya
göndərib yorma, çünki onlar azdır».
4 Beləliklə, oraya xalqın üç min nəfərə qədəri getdi, lakin onlar Ay
sakinlərinin qarşısından qaçdılar.
5 Aylılar onlardan otuz altı nəfəri öldürüb, İsrailliləri şəhərin darvazasının
qabağından daş çıxarılan yerə qədər qovdular və onları enişlikdə qırdılar.
Bundan sonra xalqın ürəyi qorxudan dəhşətə gəldi.
6 Yeşua paltarını cırdı, özü və İsrailin ağsaqqalları Rəbbin sandığı önündə
axşama kimi yerə yıxılıb başlarına torpaq tökdülər.
7 Yeşua dedi: «Ah, ey Xudavənd Rəbb, bizi Emorlulara təslim etmək, bizi
məhv etmək üçünmü bu xalqı İordan çayından keçirtdin? Kaş ki İordan çayının
o tayında qalıb yaşayaydıq.
8 Ah, ey Xudavənd, İsraillilər düşmənin qarşısından qaçandan sonra mən nə
deyə bilərəm?
9 Bundan sonra Kənanlılar və bu ölkədə yaşayan bütün xalqlar eşidəcək, bizi
mühasirəyə alıb adımızı yer üzündən siləcəklər. Bəs Sən Öz böyük adın üçün nə
edəcəksən?»
10 Rəbb Yeşuaya dedi: «Qalx, nə üçün belə üzüstə yıxılmısan?»
11 İsraillilər günah etdilər və onlara əmr etdiyim əhdimi pozdular. Məhv
edilməyə həsr olunmuş şeylərdən götürdülər, onlardan oğurladılar, gizlədərək
öz əşyaları arasına qoydular.
12 Buna görə də İsrail övladları düşmən qabağında dura bilmir, düşmənin
qarşısından qaçdılar. Çünki onlar özləri də məhv edilməyə həsr olunmuşlar.
Əgər məhv edilməyə həsr olunmuş şeyləri aranızdan yox etməsəniz, bir daha
sizinlə olmayacağam.
13 Qalx, xalqı təqdis et və de: «Sabahkı gün üçün özünüzü təqdis edin, çünki
İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: "Ey İsraillilər, aranızda məhv edilməyə həsr
olunmuş şey var. Onu aranızdan götürməsəniz, düşmənləriniz qarşısında dura
bilməyəcəksiniz.

* **6:26** 1Pad. 16:34

14 Sabah hamınız qəbilələrinizə görə Rəbbin hüzuruna çıxacaqsınız və Onun göstərdiyi qəbilə nəsillərə görə irəli çıxacaq. Rəbbin göstərdiyi nəsil ailələrə görə irəli çıxacaq. Rəbbin göstərdiyi ailə kişilərə görə irəli çıxacaq.
15 Məhv edilməyə həsr olunmuş şeylərə xəyanət edən adam və ona aid olanların hamısı odda yandırılacaq, çünki o, Rəbbin əhdini pozmuşdur və İsraildə rüsvayçılıq etmişdir"».
16 Yeşua səhər tezdən qalxdı və İsraillilərin qəbilələrinə görə Rəbbin hüzuruna çıxmasını əmr etdi və Yəhuda qəbiləsi göstərildi.
17 Yəhuda qəbiləsini irəli çıxardı və Zerah nəsli göstərildi. Zerah nəslini ailələrinə görə irəli çıxardı və Zavdi ailəsi göstərildi.
18 Zavdi ailəsini kişilərinə görə irəli çıxardı və Yəhuda qəbiləsindən Zerah oğlu Zavdi oğlu Karmi oğlu Akan göstərildi.
19 Yeşua Akana dedi: «Oğlum, buyur, İsrailin Allahı Rəbbi izzətləndir və Onun önündə etiraf et. Nə etmisən? İndi mənə bildir, məndən gizlətmə».
20 Akan Yeşuaya cavab verdi: «Həqiqətən, mən İsrailin Allahı Rəbbə qarşı günah edərək belə elədim:
21 talan malından Babil malı olan gözəl bir paltar, iki yüz şekel gümüş və ağırlığı əlli şekel olan bir qızıl külçə görəndə onlara tamah salıb götürdüm. Budur, ən altda gümüş olmaqla hamısını çadırımın ortasında torpağa basdırmışam».
22 Yeşua adamlar göndərdi və onlar çadıra qaçdılar. Şeylər ən altda gümüş olmaqla onun çadırında gizlədilmişdi.
23 Onları çadırın içindən götürüb Yeşuanın və bütün İsrail övladlarının yanına gətirdilər və Rəbbin önündə yerə qoydular.
24 Yeşua, onunla birgə bütün İsraillilər, Zerah oğlu Akanı, gümüşü, paltarı, qızıl külçəni, onun övladlarını, qızlarını, mal-qarasını, eşşəklərini, qoyun-quzularını, çadırını və bütün malını götürüb Akor dərəsinə çıxartdılar.
25 Yeşua dedi: «Nə üçün bizi bəlaya saldın? Rəbb bu gün səni bəlaya salacaq». Bütün İsraillilər onu və onunla olanları da daşqalaq edib sonra odda yandırdılar.
26 Onların üstünə böyük daş qalağı yığıldı və o bu günə qədər də durur. Bundan sonra Rəbbin qəzəb alovu söndü. Bunun üçün bu günə qədər o yerin adına Akor * dərəsi deyilir.

8

İsraillilərin Ay şəhərini ələ keçirməsi

1 Rəbb Yeşuaya dedi: «Qorxma və dəhşətə gəlmə, bütün döyüşçülərini öz yanına yığ və qalxıb Ay şəhərinə hücum et. Mən Ay şəhərinin padşahını, xalqını, şəhərini və torpağını sənə təslim edirəm.
2 Yerixonun və oranın padşahının başına gətirdiyini Ay torpağının və onun padşahının başına gətir. Mallarını və heyvanlarını isə özünüz üçün qarət edin. Şəhərə qarşı arxa tərəfdən pusqu qurun».
3 Yeşua ilə bütün döyüşçülər Ay şəhərinə getmək üçün qalxdılar. Yeşua otuz min igid adam seçib onları gecə ikən oraya göndərəndə belə əmr etdi:
4 «Qulaq asın, şəhərə qarşı arxa tərəfdən pusquda durun, şəhərdən çox uzağa getməyin, hamınız hazır durun.
5 Mən və yanımda olan bütün xalq şəhərə yaxınlaşacağıq. Əvvəlki kimi Ay şəhərinin sakinləri bizə qarşı çıxanda biz də onların qarşısından qaçacağıq.

* **7:26** *Akor* – ibrani dilində *əziyyət*.

6 Biz onları şəhərdən ayırana qədər arxamızca aparacağıq, çünki “əvvəlki
kimi qarşımızdan qaçırlar” deyəcəklər. Biz də onların qarşısından qaçacağıq.
7 O vaxt siz pusqudan qalxıb şəhəri alın, çünki Allahınız Rəbb oranı sizə
təslim edəcək.
8 Şəhəri ələ keçirdiyiniz zaman şəhərə od vurun. Bunu Rəbbin sözünə görə
edin. Sizə belə əmr edirəm».
9 Beləliklə, Yeşua onları göndərdi. Onlar pusquda durdular və Bet-El ilə Ay
şəhəri arasında, Ay şəhərinin qərb tərəfində gözlədilər. Yeşua gecəni camaatın
arasında keçirdi.
10 Yeşua səhər tezdən durdu, xalqı gözdən keçirdi, özü və xalqın ağsaqqalları
xalqın qarşısında Ay şəhərinin üzərinə getdilər.
11 Onunla birgə olan bütün döyüşçülər getdilər və yaxınlaşıb şəhərin
qarşısına gəldilər, Ay şəhərinin şimal tərəfində toplandılar. Onlarla Ay
şəhərinin arasında bir dərə var idi.
12 Yeşua beş minə qədər adam götürdü, onları Bet-El ilə Ay şəhəri arasında,
şəhərin qərb tərəfində pusquya qoydu.
13 Şəhərin şimalında olan bütün ordu və şəhərin qərbində pusquda duranlar
döyüş üçün yerləşdirildi. Yeşua o gecə dərənin ortasına getdi.
14 Ay şəhərinin padşahı bunu gördükdə səhər tezdən şəhərin adamları ilə
birgə tələsik qalxdı və bütün camaat düz vaxtında İsrailliləra qarşı Arava
vadisinin önündə döyüşə çıxdı. Lakin padşah bilmirdi ki, şəhər arxasında ona
qarşı pusqu qurulub.
15 Yeşua ilə bütün İsrailliler özlərini onların qarşısında məğlub olmuş kimi
göstərərək çölə tərəf qaçdılar.
16 Onları təqib etmək üçün şəhərdə olan bütün camaat çağırıldı. Yeşuanı
təqib edərək şəhərdən çıxdılar.
17 Ay və Bet-El şəhərlərində bir nəfər də qalmadı ki, İsrailliləra ardınca
getməsin. Onlar şəhəri açıq qoyaraq İsrailliləri təqib etdilər.
18 Rəbb Yeşuaya dedi: «əlindəki nizəni Ay şəhərinə tərəf uzat, çünki oranı sənə
təslim edəcəyəm». Yeşua əlindəki nizəni Ay şəhərinə tərəf uzatdı.
19 Yeşua əlini şəhərə tərəf uzadarkən pusquda duranlar cəld yerlərindən
qalxdılar və şəhərə girib oranı aldılar. O anda bütün şəhərə od vurdular.
20 Ay şəhərinin əhalisi arxaya dönüb baxanda gördü ki, şəhərdən göyə tüstü
qalxır və onların o yan-bu yana qaçmağa da taqəti yox idi. Çölə tərəf qaçan
İsrailliler də onları təqib edənlərə tərəf döndü.
21 Yeşua ilə pusquda olan bütün İsrailliler şəhəri alındığını və şəhərdən tüstü
qalxdığını görəndə dönüb Ay şəhərinin adamlarını qırdılar.
22 O biri İsrailliler də şəhərdən onlara tərəf çıxdılar. Onda onlar iki tərəfdən
gələn İsrailliləra arasında qaldılar. İsrailliler onlardan heç kimi sağ yaxud
qaçmağa qoymadan qırdılar.
23 Ay şəhərinin padşahını isə diri tutub Yeşuanın yanına gətirdilər.
24 İsrailliler Ay şəhərinin əhalisinin hamısını öldürüb qurtarana qədər tar-
lada və onları təqib etdikləri çöldə qılıncdan keçirtdilər. Sonra bütün İsrailliler
Ay şəhərinə qayıdıb orada qalanları da qılıncdan keçirtdilər.
25 O gün qırılan kişi və qadınlardan hamısı – bütünlüklə Ay şəhərinin əhalisi
on iki min nəfər idi.
26 Bütün Ay şəhərinin əhalisini tamamilə qırıb qurtarana qədər Yeşua nizə
uzadan əlini geri çəkmədi.

27 Ancaq Rəbbin Yeşuaya buyurduğu sözə görə İsraillilər o şəhərin heyvanlarını və əmlakını talan edib özlərinə götürdülər.
28 Yeşua Ay şəhərini yandırdı. Oranı əbədi qalan daş qalağına, yəni elə bir viranəyə çevirdi ki, bu günə qədər qalmaqdadır.
29 O, Ay şəhərinin padşahını ağacdan asaraq axşama qədər saxladı. Gün batanda isə Yeşua əmr verdi və onun cəsədini ağacdan düşürtdülər, onu şəhər darvazasının girəcəyinə atdılar. Üstünə bu günə qədər qalan böyük bir daş qalağı yığdılar.

Eval dağında qurban mərasimi

30 * O zaman Yeşua Eval dağında İsrailin Allahı Rəbbə bir qurbangah qurdu.
31 * O, Rəbbin qulu Musanın İsrail övladlarına əmr etdiyi və Musanın Qanun kitabında yazıldığı kimi üstünə heç kimin dəmir vurmadığı, yonulmamış daşlardan bir qurbangah düzəltdi. Onun üstündə Rəbbə yandırma qurbanları və ünsiyyət qurbanları təqdim etdilər.
32 Yeşua orada Musanın İsrail övladları qarşısında yazdığı Qanunun bir nüsxəsini daşlar üzərinə yazdı.
33 * Bütün İsraillilər, ağsaqqallar, məmurlar, hakimlər, qəriblər də daxil olmaqla Rəbbin Əhd sandığının iki tərəfində sandığı daşıyan Levili kahinlərin qarşısında dayandılar. Xalqın yarısı Gerizim dağının, o biri yarısı isə Eval dağının qarşısında durdu. Çünki Rəbbin qulu Musa İsrail xalqına xeyir-dua vermək üçün əvvəllər bu cür dayanmağı buyurmuşdu.
34 Ondan sonra Yeşua Qanunun bütün sözlərini – xeyir-dua və lənəti, yəni Qanun kitabında yazılanların hamısını oxudu.
35 Bütün İsrail camaatının, qadınların, uşaqların və aralarında olan qəriblərin qarşısında Musanın bütün buyurduqlarından Yeşuanın oxumadığı bir söz belə, qalmadı.

9

Kənan padşahlarının İsraillilərlə vuruşmaq üçün yığılması

1 İordan çayının qərb tərəfində dağlıqda, yamaclı-düzənlikli bölgədə, Livana qədər uzanan Böyük dənizin sahilində yaşayan Xetlilər, Emorlular, Kənanlılar, Perizlilər, Xivlilər və Yevusluların padşahları bunu eşidən zaman
2 Yeşua və İsraillilərə qarşı birlikdə döyüşmək üçün bir yerə toplandılar.

Giveon əhalisinin İsraillilərlə hiyləgərcəsinə sülh bağlaması

3 Lakin Giveon əhalisi Yeşuanın Yerixonun və Ay şəhərinin başına gətirdiklərini eşitdikdə
4 hiylə ilə hərəkət etdilər: gedib özlərini elçi kimi göstərdilər və köhnəlmiş torbalar, köhnə, yırtıq və bağlanmış şərab tuluqlarını eşşəklərinə yüklədilər.
5 Ayaqlarında cırıq və yamaqlı çarıqları, əyinlərində köhnə paltarları var idi. Ərzaqları, bütün çörəkləri qurumuş və kiflənmişdi.
6 Onlar Qilqalda olan ordugaha, Yeşuanın yanına getdilər, ona və İsraillilərə dedilər: «Biz uzaq bir ölkədən gəlmişik, indi bizimlə əhd kəsin».
7 * İsraillilər Xivlilərə dedilər: «Bəlkə siz bizim aramızda yaşayırsınız? Biz sizinlə necə əhd kəsək?»

---

* **8:30** Qanun. 27:2-8 * **8:31** Çıx. 20:25 * **8:33** Qanun. 11:29; 27:11-14 * **9:7** Çıx. 23:32; 34:12; Qanun. 7:2

8 Onlar Yeşuaya dedilər: «Biz sənin qullarınıq». Yeşua isə onlara dedi: «Siz
kimsiniz və haradan gəlirsiniz?»
9 Ona dedilər: «Sənin Allahın Rəbbin şöhrətli adına görə biz qulların çox
uzaq ölkədən gəlmişik. Çünki Rəbbin xəbərini, Misirdə etdiyi bütün şeyləri,
10 * İordan çayının o tərəfində olan Emorluların iki padşahı – Xeşbon padşahı
Sixonun və Aştarotdakı Başan padşahı Oqun başına gətirdiyi hər şeyi eşitmişik.
11 Ona görə ağsaqqallarımız və ölkəmizin bütün əhalisi bizə belə dedilər:
“Yol üçün əlinizə ərzaq götürüb onları qarşılamağa gedin və deyin: ‹Biz sizin
qullarınızıq, indi bizimlə əhd kəsin›”.
12 Yanınıza gəlmək üçün çıxdığımız gün bu çörəyimizi ərzaq kimi
evlərimizdən isti-isti götürmüşdük, indi isə quruyub və kiflənib.
13 Doldurduğumuz bu şərab tuluqları təzə idi, indi isə yırtılıb. Yol çox uzun
olduğu üçün paltarlarımız və çarıqlarımız da köhnəlib».
14 İsrailliləronların ərzaqlarını götürdülər və onlara inandılar, ancaq Rəbdən
məsləhət almadılar.
15 Yeşua onlarla sülh bağlayıb onları sağ buraxacağına söz verdi və icma
rəhbərləri də bunun üçün and içdilər.
16 Onlarla əhd bağladıqdan üç gün sonra eşitdilər ki, bu adamlar İsraillilə[…]
qonşuluqda – öz aralarında yaşayanlardır.
17 İsrailliləçıxıb üçüncü gün onların şəhərlərinə gəldilər. Onların şəhərləri
Giveon, Kefira, Beerot və Qiryat-Yearim idi.
18 İsrailliləronları qırmadılar, çünki icma rəhbərləri onlar üçün İsrailin Allahı
Rəbbə and içmişdilər. Bütün icma rəhbərlərin əleyhinə danışdı.
19 Rəhbərlərin hamısı icmaya dedi: «Biz onlar üçün İsrailin Allahı Rəbbə and
içdik ki, onlara toxunmayaq.
20 Ona görə də belə edək: onları sağ buraxaq, yoxsa içdiyimiz anda görə
üzərimizə qəzəb gələr».
21 Rəhbərlər xalqa dedi: «Qoy onlar sağ qalsın, amma bütün icma üçün odun
kəsən və su daşıyan olsunlar». Beləcə hər şey rəhbərlər deyən kimi oldu.
22 Yeşua onları çağırıb belə dedi: «Aramızda yaşadığınız halda “biz sizdən çox
uzağıq” deyərək bizi nə üçün aldatdınız?
23 İndi lənətlənmisiniz və siz həmişəlik Allahımın evi üçün odun kəsən və su
daşıyan kölələr olmalısınız».
24 Onlar Yeşuaya cavab verib dedilər: «Sənin Allahın Rəbbin bütün ölkəni
sizə vermək, ölkənin bütün əhalisini qarşınızda həlak etmək üçün qulu
Musaya necə əmr verdiyi bu qullarına aşkar bildirilmişdi. Sizin ucbatınızdan
canımız üçün çox qorxduq və ona görə belə etdik.
25 Artıq sənin əlindəyik. Sənin gözündə nə xoşdursa və nə doğrudursa, onu et».
26 Yeşua onlarla belə rəftar etdi: onları İsrail övladlarının əlindən qurtarıb
qoymadı ki, öldürülsünlər.
27 O gün Yeşua icma üçün və Rəbbin seçəcəyi yerdəki öz qurbangahı üçün
onları odun kəsən və su daşıyan işinə təyin etdi və bu günə qədər də belədir.

10

Giveon ətrafında döyüş

1 Yerusəlim padşahı Adoni-Sedeq Yeşuanın Ay şəhərini alıb tamamilə məhv
etməsini, Yerixo ilə padşahının, Ay şəhəri ilə padşahının başına gətirdiyini və
Giveon əhalisinin İsraillilə[…] sülh bağlayıb onların arasında olduqlarını eşitdi.

* **9:10** Say. 21:21-35

2 O vaxt onun özü və xalqı çox qorxdu, çünki Giveon şəhəri padşah
şəhərlərindən biri kimi böyük bir şəhər idi. Giveon Ay şəhərindən də böyük
idi və oranın adamları igid idi.
3 Bunun üçün Yerusəlim padşahı Adoni-Sedeq Xevron padşahı Hohama,
Yarmut padşahı Pirama, Lakiş padşahı Yafiaya, Eqlon padşahı Devirə xəbər
göndərib dedi:
4 «Yanıma gəlib Giveonluları qırmaqda mənə kömək edin, çünki onlar Yeşua
və İsrail övladları ilə sülh bağlayıb».
5 Beş Emor padşahı olan Yerusəlim padşahı, Xevron padşahı, Yarmut
padşahı, Lakiş padşahı, Eqlon padşahı bütün orduları birləşdirərək gəlib
Giveon qarşısında ordugah quraraq ona qarşı vuruşdular.
6 Giveon adamları Qilqaldakı ordugaha, Yeşuaya xəbər göndərib dedilər:
«Əlini qullarının üstündən çəkmə, tez yanımıza gəl, bizi qurtar və bizə kömək
et. Çünki dağlıqda yaşayan bütün Emor padşahları bizə qarşı birləşib».
7 Yeşua, onunla birgə bütün döyüşçülər və bütün igid adamlar Qilqaldan
çıxdılar.
8 Rəbb Yeşuaya dedi: «Onlardan qorxma, çünki onları sənə təslim etdim,
onlardan heç kim sənin qarşında dura bilməyəcək».
9 Yeşua bütün gecə Qilqaldan yuxarı çıxıb qəflətən onların üstünə gəldi.
10 Rəbb onları İsraillilərin qarşısında çaşbaş saldı, İsraillilər onları Giveonda
böyük tələfata uğratdı və onları Bet-Xoron yoxuşunda təqib edərək Azeqaya və
Maqqedaya qədər qırdılar.
11 Emorlular İsraillilərin qarşısından qaçdıqları zaman Bet-Xoron enişində
ikən Azeqaya qədər Rəbb onların üstünə göydən böyük daşlar yağdırdı və onlar
öldülər. Daş kimi dolu ilə ölənlər İsrail övladlarının qılıncla öldürdüklərindən
daha çox idi.
12 Rəbb Emorluları İsrail övladlarına təslim etdiyi gün Yeşua Rəbbə yalvardı
və İsraillilərin gözü qarşısında dedi:
«Dayan, ey günəş, Giveon üzərində,
Ey ay, Ayyalon dərəsində».
13 * İsrail xalqı düşmənlərindən qisas alana qədər günəş orada dayandı və ay
yerində qaldı. Bu hadisə Yaşar kitabında yazılmışdı. Günəş göyün ortasında
durdu və ləngiyib təxminən bütün günü batmadı.
14 Rəbbin insan səsini eşitdiyi o gün kimi bir gün nə ondan əvvəl, nə də ondan
sonra oldu, çünki Rəbb İsrail üçün vuruşdu.
15 Sonra Yeşua və onunla birlikdə bütün İsraillilər Qilqaldakı ordugaha
qayıtdı.

Emor padşahlarının öldürülməsi

16 Bu beş padşah qaçıb Maqqedada olan mağarada gizləndi.
17 «Maqqedadakı mağarada gizlənən beş padşah tapıldı» deyə Yeşuaya xəbər
verdilər.
18 Yeşua dedi: «Mağaranın ağzına böyük daşlar yuvarladın və onlara nəzarət
etmək üçün yanına adamlar qoyun.
19 Ancaq siz dayanmayın, düşmənlərinizi təqib edin və arxadakıları da qırın.
Onları şəhərlərinə girməyə qoymayın. Allahınız Rəbb onları sizə təslim edib».
20 Yeşua və İsrail övladları düşməni çox ağır bir məğlubiyyətə uğradaraq
tamamilə qırdı. Sağ qalanlar isə qalalı şəhərlərdə sığındı.

* **10:13** 2Şam. 1:18

21 Bütün xalq Maqqedadakı ordugaha, Yeşuanın yanına salamat qayıtdı və
bundan sonra İsrail övladlarına qarşı heç kim bir söz deyə bilmədi.
22 O vaxt Yeşua dedi: «Mağaranın ağzını açın, bu beş padşahı mağaradan
mənim yanıma gətirin».
23 Elə də etdilər, mağaradan bu beş padşahı – Yerusəlim padşahını, Xevron
padşahını, Yarmut padşahını, Lakiş padşahını və Eqlon padşahını onun yanına
gətirdilər.
24 Bu padşahları Yeşuanın yanına gətirən zaman o bütün İsrail adamlarını
çağırdı. Onunla gələn döyüşçülərin başçılarına dedi: «Yaxınlaşın, ayaqlarınızı
bu padşahların boynuna qoyun». Onlar yaxınlaşdılar, ayaqlarını onların
boynuna qoydular.
25 Yeşua onlara dedi: «Qorxmayın və ruhdan düşməyin, qüvvətli və
ürəkli olun, çünki Rəbb vuruşacağınız bütün düşmənlərinizin başına bunları
gətirəcək».
26 Ondan sonra Yeşua onları vurub öldürdü. Onları beş ağacdan asdı və
axşama kimi ağacdan asılı qaldılar.
27 Gün batanda Yeşua əmr etdi ki, onları ağacdan endirsinlər və onları
gizləndikləri mağaraya atdılar. Mağaranın ağzına da böyük daşlar qoydular və
bu daşlar bu günə qədər də oradadır.
28 Yeşua o gün Maqqedanı aldı, onları və onun tərəfində olan bütün
adamları tamamilə məhv etdi, bir adamı belə, sağ buraxmadı. Yerixo
padşahının başına gətirdiyini Maqqeda padşahının da başına gətirdi.

Yeşuanın cənub şəhərləri fəth etməsi

29 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Maqqedadan Livnaya keçdilər və
Livnaya qarşı vuruşdular.
30 Rəbb həm şəhəri, həm də onun padşahını İsraillilərə təslim etdi. Yeşua
padşahı və orada olan bütün adamları qılıncdan keçirib bir adamı belə, sağ
buraxmadı. Yerixo padşahının başına gətirdiyini oranın padşahının da başına
gətirdi.
31 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Livnadan Lakişə keçib onların
qarşısında dayanaraq Lakişlilərlə vuruşdular.
32 Rəbb Lakişi İsraillilərə təslim etdi və oranı ikinci gün aldılar. Livnada
etdikləri kimi Lakişi və oradakı bütün adamları qılıncdan keçirtdilər.
33 O zaman Gezer padşahı Horam Lakişə kömək etmək üçün gəldi. Yeşua bir
nəfəri də sağ buraxmadan onu və onun xalqını da qırdı.
34 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Lakişdən Eqlona keçdilər, onun
qarşısına çıxıb Eqlonlularla vuruşdular.
35 Elə həmin gün oranı aldılar və qılıncdan keçirdilər. Lakişdə etdikləri kimi
Eqlondakı bütün adamları o gün tamamilə məhv etdilər.
36 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Eqlondan Xevrona keçdilər və
oradakılarla vuruşdular.
37 Oranı da alıb padşahını, bütün kəndləri və bütün əhalisini qılıncdan
keçirdilər. Eqlonda etdikləri kimi Xevronda da heç kimi sağ qoymadılar, oranı
və oradakı bütün adamları tamamilə məhv etdilər.
38 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Devirə qayıtdılar və oradakılarla
vuruşdular.
39 Deviri, onun padşahını və bütün kəndlərini alaraq əhalisini qılıncdan
keçirdilər. Orada olan bütün adamları tamamilə məhv etdilər, heç kimi sağ
qoymadılar. Yeşua Xevronun, Livnanın və onun padşahının başına gətirdiyini
Devirin və onun padşahının da başına gətirdi.

40 Yeşua bütün ölkəni – dağlıq yerləri, Negevi, yamaclı-düzənlikli bölgəni tutdu və bütün o yerlərin padşahlarını qırdı. İsrailin Allahı Rəbbin əmr etdiyi kimi heç kəsi sağ qoymadı, hər nəfəs alan adamı tamamilə məhv etdi.
41 Yeşua Qadeş-Barneadan Qəzzəyə və Giveona qədər bütün Qoşen diyarında yaşayanları qırdı.
42 Yeşua bir dəfəyə bütün padşahları və onların ölkələrini aldı, çünki İsrailin Allahı Rəbb İsrail üçün vuruşdu.
43 Yeşua və onunla birgə bütün İsraillilər Qilqaldakı ordugaha qayıtdı.

11

Yeşuanın şimal şəhərlərini fəth etməsi

1 Xasor padşahı Yavin bunu eşidəndə Madon padşahı Yovava, Şimron padşahına, Akşaf padşahına,
2 şimalda – dağlıq yerlərdəki, Kinneretin cənubunda olan Aravadakı, yamaclı-düzənlikli bölgədəki və qərbdə yerləşən Nafot-Dordakı padşahlara,
3 şərqdə və qərbdə yaşayan Kənanlılara və Emorlulara, Xetlilərə, Perizlilərə, dağlıqda yaşayan Yevuslulara, Xermon dağının aşağısındakı Mispa diyarında yaşayan Xivlilərə xəbər göndərdi.
4 Bunlar özləri ilə birgə bütün orduları dəniz sahilindəki qum kimi böyük xalq olaraq çoxlu at və döyüş arabaları ilə gəldilər.
5 Bütün bu padşahlar birləşdilər və İsraillilərlə vuruşmaq üçün gəlib Merom suları yanında birgə ordugah qurdular.
6 Rəbb Yeşuaya dedi: «Onlardan qorxma, çünki sabah bu vaxt hamısını İsraillilərin qarşısında öldürüb təslim edəcəyəm, onların atlarının ayaq vətərini kəsəcəksən, döyüş arabalarına od vurub yandıracaqsan».
7 Yeşua və onunla birgə bütün döyüşçülər Merom suları yanında qəflətən düşmənlərin üstünə çıxdılar və onlara hücum etdilər.
8 Rəbb onları İsraillilərə təslim edib qırdırdı. İsraillilər böyük Sidona və Misrefot-Mayimə qədər, şərq tərəfdəki Mispa vadisinə qədər düşmənləri qovub heç kim sağ qalmayana qədər hamısını qırdılar.
9 Yeşua Rəbbin ona dediyi kimi onlarla rəftar etdi; atlarının ayaq vətərini kəsdi və döyüş arabalarına od vurub yandırdı.
10 O vaxt Yeşua geri qayıdıb Xasoru aldı və onun padşahını qılıncla öldürdü. Xasor əvvəlcə bütün bu ölkələrin başı idi.
11 Orada olan bütün adamları qılıncdan keçirib tamamilə məhv etdilər, nəfəs çəkən bir nəfər də qalmadı. Sonra Xasora od vurdu.
12 Rəbbin qulu Musanın əmr etdiyi kimi Yeşua bu padşahların bütün şəhərlərini və bütün padşahları tutub hamısını qılıncdan keçirərək tamamilə məhv etdi.
13 Ancaq Yeşuanın yandırdığı Xasordan başqa təpəciklər üstündə olan şəhərlərdən heç birini İsraillilər yandırmadılar.
14 İsrail övladları bu şəhərlərin bütün əmlakını və heyvanlarını qarət etdilər. Hamısını həlak edənədək qılıncdan keçirib məhv etdilər, nəfəsi çəkən bir adam belə, qalmadı.
15 Rəbbin qulu Musaya əmr etdiyini Musa da Yeşuaya əmr etdi və Yeşua da belə etdi. Rəbb Musaya nə əmr etmişdisə, hamısını yerinə yetirdi.
16 Yeşua Seirə çıxan Xalaq dağından, Xermon dağı altında, Livan vadisindəki Baal-Qada qədər bütün bu diyarı – dağları,

17 bütün Negevi, bütün Qoşen diyarını, yamaclı-düzənlikli bölgəni, Aravanı və İsrailin dağlıq və yamaclı-düzənlikli bölgəsini aldı. Onların bütün padşahlarını tutdu və vurub öldürdü.
18 Yeşua uzun müddət bu padşahlarla vuruşdu.
19 Giveonun əhalisi olan Xivlilərdən başqa İsrail övladları ilə sülh bağlayan başqa bir şəhər yox idi. Bütün yerlər döyüşlə alınmışdı.
20 * Çünki Rəbbin Musaya əmr etdiyi kimi İsraillilər onları rəhm etmədən tamamilə məhv etdilər. Beləliklə, İsraillilərə qarşı döyüşə çıxmağa onların ürəyini sərtləşdirən Rəbbin Özü idi.
21 O vaxt Yeşua gedib dağlıq Xevronda, Devirdə, Anavda, bütün Yəhudanın dağlıq bölgəsində və bütün İsrailin dağlıq bölgəsində olan Anaqlıları qırıb məhv etdi. Yeşua onları şəhərləri ilə birgə tamamilə yerlə yeksan etdi.
22 İsrail övladlarının torpağında Anaqlılar qalmadı, onlar ancaq Qəzzədə, Qatda və Aşdodda qaldı.
23 Rəbbin Musaya dediyi kimi Yeşua bütün ölkəni aldı. Yeşua oranı İsraillilərə, hər qəbiləyə irs olaraq öz payını verdi. Ölkə müharibədən əmin-amanlığa çıxdı.

12

İordan çayının şərq tərəfində Musanın qalib gəldiyi padşahlar

1 * İsrail övladları bu padşahları öldürdülər və onların torpaqlarını – İordan çayının şərqindəki bütün Arava ilə Arnon vadisindən Xermon dağına qədər olan yeri zəbt edib özlərinə mülk etdilər.
2 Xeşbonda yaşayan Emorluların padşahı Sixon bu torpaqlarda hökmranlıq etmişdi: Arnon vadisi sahilindəki Aroerdən və vadinin ortasındakı Ammonluların sərhədi olan Yabboq çayına qədər Gileadın yarısı,
3 şərqə tərəf Kinneret gölündən Arava dənizinə, yəni Duz dənizinə qədər, şərqdə Bet-Yeşimot istiqamətinə və cənuba tərəf Pisqa yamaclarının ətəklərinə qədər Arava torpağı idi.
4 Sağ qalan Rafalılardan biri olan Başan padşahı Oq Aştarotda və Edreidə hökmranlıq edirdi.
5 O, Xermon dağında, Sakada, Geşurlular və Maakatlılar sərhədinə qədər bütün Başanda, Xeşbon padşahı Sixonun sərhədinə qədər Gileadın yarısında hökmranlıq edirdi.
6 * Rəbbin qulu Musa və İsrail övladları onları öldürdülər. Sonra Rəbbin qulu Musa onların torpaqlarını irs olaraq Ruvenlilərə, Qadlılara, Menaşşe qəbiləsinin yarısına verdi.

İordan çayının qərb tərəfində Yeşuanın məğlub etdiyi padşahlar

7 Livan vadisində olan Baal-Qaddan Seirə çıxan Xalaq dağına qədər İordan çayının qərb tərəfində olan torpaqlarda Yeşua ilə İsrail övladlarının öldürdükləri padşahlar bunlardır:
8 Yeşua dağlıq bölgədə, yamaclı-düzənlikli bölgədə, Aravada, yamaclarda, çöldə, Negevdə yerləşən bu torpaqları, yəni Xetlilər, Emorlular, Kənanlılar, Perizlilər, Xivlilər və Yevuslular ölkəsini, İsrail qəbilələrinə torpaq payı kimi mülk olaraq verdi.

* **11:20** Qanun. 7:16 * **12:1** Say. 21:21-35; Qanun. 2:26–3:11 * **12:6** Say. 32:33; Qanun. 3:12

9 Yerixo padşahı;
Bet-Elin yanındakı Ay şəhərinin padşahı;
10 Yerusəlim padşahı;
Xevron padşahı;
11 Yarmut padşahı;
Lakiş padşahı;
12 Eqlon padşahı;
Gezer padşahı;
13 Devir padşahı;
Geder padşahı;
14 Xorma padşahı;
Arad padşahı;
15 Livna padşahı;
Adullam padşahı;
16 Maqqeda padşahı;
Bet-El padşahı;
17 Tappuah padşahı;
Xefer padşahı;
18 Afeq padşahı;
Laşşaron padşahı;
19 Madon padşahı;
Xasor padşahı;
20 Şimron-Meron padşahı;
Akşaf padşahı;
21 Taanak padşahı;
Megiddo padşahı;
22 Qedeş padşahı;
Karmeldəki Yoqneam padşahı;
23 Nafot-Dordakı Dor padşahı;
Qilqaldakı Qoyim padşahı;
24 Tirsa padşahı.

Bütün padşahlar cəmi 31 nəfər idi.

13

İsraillilərin almalı olduqları torpaqlar

1 Yeşua qocalıb yaşa dolmuşdu. Rəbb ona dedi: «Sən qocalıb yaşa dolmusan, ancaq mülk olaraq almaq üçün olduqca çox yer qalıb.

2 Qalan yerlər bunlardır: Filiştlilərin bütün əyalətləri, Geşurluların bütün torpaqları;
3 Misir qarşısında olan Şixor çayından şimala tərəf Kənanlıların torpağı sayılan Eqron sərhədinə qədər torpaqlar; Filiştlilərin beş ağasına məxsus Qəzzəlilərin, Aşdodluların, Aşqelonluların, Qatlıların torpaqları və Eqronluların ağalarına məxsus torpaqlar; Avvalıların torpağı;
4 cənubda bütün Kənan torpağı, Sidonlulara məxsus Mearadan Afeqə – Emorluların sərhədlərinə qədər olan torpaqlar;
5 Gevallıların torpağı, Xermon dağı ətəyində olan Baal-Qaddan Xamat keçidinə qədər gün doğana tərəf bütün Livan;

6 * Livandan Misrefot-Mayimə qədər bütün dağlıq əhalisi və bütün Sidonluları da İsrail övladlarının qarşısından Mən qovacağam. Ancaq sənə əmr etdiyim kimi bu torpaqları İsraillilərə irs olaraq böl.
7 İndi bu yerləri doqquz qəbilə ilə Menaşşe qəbiləsinin yarısına irs olaraq böl».

İordan çayının şərq tərəfindəki torpaqların bölünməsi

8 * Menaşşe qəbiləsinin yarısı ilə birgə Ruvenlilər və Qadlılar Musanın İordan çayının şərq tərəfində onlara verdiyi irs torpaqları, Rəbbin qulu Musanın onlara verdiyi bu torpaqları almışdılar:
9 Arnon vadisi kənarında olan Aroerdən vadinin ortasında olan şəhərlə Divona qədər bütün Medva yaylası;
10 Ammonluların sərhədinə qədər Xeşbonda hökmranlıq edən Emorluların padşahı Sixonun bütün şəhərləri;
11 Gilead, Geşurlular və Maakatlıların torpaqları, bütün Xermon dağı, Salkaya qədər bütün Başan;
12 Aştarot və Edreidə hökmranlıq edən, sağ qalan Rafalılardan biri olan Oqun Başandakı bütün torpaqları; Musa bütün bu torpaqlarda yaşayanları döyüşlə qovmuşdu.
13 Ancaq İsraillilər Geşurluları və Maakatlıları qovmadılar. Geşurlularla Maakatlılar bu günə qədər İsraillilər arasında yaşayır.
14 * Amma Levi qəbiləsinə irs olaraq torpaq verilmədi, çünki Rəbbin Musaya dediyi kimi onların irsi İsrailin Allahı Rəbb üçün gətirilən yandırma təqdimləridir.

Ruven qəbiləsinin İordan çayının şərq tərəfindən torpaq alması

15 Musa Ruven övladlarının qəbiləsinə nəsillərinə görə pay verdi.
16 Onların sərhədi belə idi: Arnon vadisi kənarındakı Aroerdən, bu vadinin ortasındakı şəhər və Medva yanında olan bütün yayla;
17 Xeşbon və yaylada yerləşən şəhərlərin hamısı – Divon, Bamot-Baal, Bet-Baal-Meon,
18 Yahsa, Qedemot, Mefaat,
19 Qiryatayim, Sivma, dərə dağında olan Seret-Şahar,
20 Bet-Peor, Pisqa yamacları, Bet-Yeşimot,
21 bu yaylanın bütün şəhərləri, Xeşbonda hökmranlıq edən Emorlular padşahı Sixonun bütün ölkəsi idi. Musa Sixonu və Midyan başçıları olan və onun ölkəsində yaşayan ağaları – Evini, Reqemi, Suru, Xuru, Revanı öldürdü.
22 İsrail övladları öldürdükləri adamlarla birgə Beor oğlu falçı Bilamı da qılıncdan keçirtdilər.
23 Ruven övladlarının sərhədi İordan çayı ilə sahil torpaqları idi. Ruven övladlarının nəsillərinə görə irsi olan şəhərlər və onların kəndləri bunlar idi.

Qad qəbiləsinin İordan çayının şərq tərəfindən torpaq alması

24 Musa Qad qəbiləsinə, Qad övladlarına nəsillərinə görə torpaq verdi.
25 Onların sərhədi isə belə idi: Yazer, Gileadın bütün şəhərləri və Rabba qarşısında olan Aroerə qədər Ammon övladları ölkəsinin yarısı;
26 Xeşbondan Ramat-Mispa və Betonimə qədər; Maxanayimdən Devir sərhədinə qədər;

* **13:6** Say. 33:54 * **13:8** Say. 32:33; Qanun. 3:12 * **13:14** Qanun. 18:1

27 dərədə Bet-Haram, Bet-Nimra, Sukkot, Safon, Xeşbon padşahı Sixonun
ölkəsinin qalan hissəsi, İordan çayı ilə onun sahil torpaqları, İordan çayının şərq
tərəfindən Kinneret gölünün cənub sahilinə qədər.
28 Qad övladlarının nəsillərinə görə torpaq irsi olan şəhərlər və onların
kəndləri bunlar idi.

Menaşşe qəbiləsinin yarısının İordan çayının şərq tərəfində torpaq alması

29 Musa Menaşşe qəbiləsinin yarısına torpaq verdi ki, bu da Menaşşe
övladları qəbiləsinin yarısı üçün, nəsillərinə görə idi.
30 Onların torpağı Maxanayimdən, bütün Başan diyarı, Başan padşahı Oqun
bütün ölkəsi və Başanda olan Yairin bütün qəsəbələri də daxil olmaqla altmış
şəhər idi.
31 Gileadın yarısı Başan padşahı Oqun ölkəsindəki Aştarot və Edrei
şəhərlərini də əhatə edirdi. Bunlar Menaşşe oğlu Makir övladlarına nəsillərinə
görə Makir övladlarının yarısına verilmək üçün idi.
32 Yerixo şəhərinin qarşısında, İordan çayının şərq tərəfindəki Moav
düzənliklərində Musanın böldüyü irs olan torpaqlar bunlar idi.
33 * Ancaq Musa Levi qəbiləsinə irs olaraq torpaq verməmişdi. Rəbbin onlara
dediyi kimi İsrailin Allahı Rəbb Özü onların irsidir.

14

Kənan torpağının bölünməsi

1 İsrail övladları Kənan torpağından irs olaraq aldıqları torpaqlar bunlardır;
bu torpaqları kahin Eleazar, Nun oğlu Yeşua və İsrail övladları qəbilələrinin
nəsil başçıları,
2 * Rəbbin Musa vasitəsilə buyurduğu kimi doqquz qəbilə və bir qəbilənin
yarısı üçün irs olaraq püşk ilə bölüşdürdülər.
3 * Çünki Musa iki qəbilə ilə yarım qəbilənin irs olan torpağını İordanın şərq
tərəfində onlara vermişdi, lakin onların arasında Levililərə irs olaraq torpaq
verməmişdi.
4 Çünki Yusif övladları Menaşşe və Efrayim qəbiləsindən ibarət iki qəbilə
oldu. Bundan sonra Levililərə yaşamaqdan ötrü şəhərlərdən, sürüləri və
naxırları üçün otlaqlardan başqa heç bir torpaq hissəsi verilmədi.
5 İsrail övladları Rəbbin Musaya buyurduğu kimi etdilər və torpağı
bölüşdürdülər.

Kalevin Xevronu alması

6 * Belə bir zamanda Yəhuda övladları Qilqala – Yeşuanın yanına gəldilər.
Qenizli Yefunne oğlu Kalev Yeşuaya dedi: «Qadeş-Barneada Rəbbin sənin lə
mənim haqqımda Allah adamı Musaya dediyi sözü sən özün bilirsən.
7 * Rəbbin qulu Musa ölkəni gözdən keçirtmək üçün Qadeş-Barneadan məni
göndərəndə qırx yaşında idim. Mən ona səmimi qəlbdən müjdə gətirdim.
8 Lakin mənimlə birlikdə gedən soydaşlarım xalqın ürəyini üzdülər. Amma
mən səmimi qəlblə Allahım Rəbbin ardınca getdim.
9 * O gün Musa and içib dedi: "Sən qədəm basdığın torpaq mütləq sənə və
sənin övladlarına əbədi irs olaraq veriləcək, çünki sən Allahım Rəbbin ardınca
səmimi qəlblə getdin".

---

* **13:33** Say. 18:20; Qanun. 18:2 * **14:2** Say. 26:52-56; 34:13 * **14:3** Say. 32:33; 34:14-15; Qanun. 3:12-17 * **14:6** Say. 14:30 * **14:7** Say. 13:1-30 * **14:9** Say. 14:24

10 İndi artıq İsraillilər səhrada gedərkən Rəbbin Musaya bu sözü dediyi
vaxtdan qırx beş il keçir. Rəbb dediyi kimi mənə ömür verdi, bax mən bu gün
səksən beş yaşındayam.
11 Musanın məni göndərdiyi vaxta olduğum kimi bu gün də qüvvətliyəm.
O zaman qüvvətim necə idisə, indi də girib-çıxmaq və döyüşmək üçün elə
qüvvətim var.
12 Buna görə də Rəbbin o zaman dediyi bu dağlıq yeri sən indi mənə ver.
Bu dağlıq yerdə Anaqlıların, böyük və qala divarlı şəhərlərin olduğunu o gün
sən də eşitdin. Bəlkə Rəbb mənimlə olar və mən də Rəbbin dediyi kimi onları
qovaram».
13 Yeşua ona xeyir-dua verdi. Xevronu Yefunne oğlu Kalevə irs olaraq verdi.
14 Bunun üçün Xevron bu günə qədər Qenizli Yefunne oğlu Kalevin irs
torpağıdır. Çünki o, səmimi qəlblə İsrailin Allahı Rəbbin ardınca getmişdi.
15 Xevronun adı əvvəlcə Qiryat-Arba idi. Anaqlılar arasında Arba ən böyük
adam olmuşdu.

Ölkə müharibədən dincliyə çıxdı.

15

Yəhuda qəbiləsinin torpaqları

1 Nəsillərinə görə Yəhuda övladları qəbiləsinin irs torpağı Edom sərhədinə,
cənuba doğru və onun ən cənubunda yerləşən Zin səhrasına qədər idi.
2 Onların cənub sərhədi Duz dənizi qurtaran yerdən – cənubda yerləşən
körfəzdən başlayırdı.
3 Aqrabbim keçidinin cənubundan keçib Zinə çatırdı və oradan Qadeş-
Barneanın cənubundan qalxaraq Xesrona çatırdı. Buradan Addara qalxıb
Qarqaya dönürdü.
4 * Sonra isə Asmonadan keçib Misir vadisinə çıxırdı və bu sərhədin sonu
dənizdə qurtarırdı. Rəbb demişdi ki, cənub sərhədiniz bura olacaq.
5 Şərq sərhədi İordan çayının mənsəbindən Duz dənizi boyunca idi. Şimal
tərəfdən isə bu sərhəd İordan çayının mənsəbində yerləşən su körfəzindən
başlayırdı.
6 Sonra bu sərhəd Bet-Xoqlaya qalxaraq Bet-Aravanın şimalından keçirdi və
Ruven oğlu Bohanın qayasına çatırdı.
7 Sonra isə Akor dərəsindən Devirə çıxıb onun cənubundakı Adummim
yoxuşu qarşısında olan Qilqala doğru, şimala yönəlirdi. Buradan isə En-Şemeş
sularına keçirdi və onun sonu En-Rogeldə qurtarırdı.
8 Sonra sərhəd Ben-Hinnom vadisindən cənuba doğru Yevusluların
şəhərinin, yəni Yerusəlimin arxasından keçib buradan Refaim vadisinin
şimal qütbündə olan Hinnom vadisinin qərbindəki dağın təpəsinə qalxırdı.
9 Bu dağın təpəsindən isə Neftoah sularının mənbəyinə doğru uzanıb
Efron dağındakı şəhərlərə çıxır və oradan Baalaya, yəni Qiryat-Yearimə tərəf
uzanırdı.
10 Baaladan qərbə doğru, Seir dağına qədər dönəndən sonra Yearim dağının,
yəni Kesalonun şimal tərəfindən keçib Bet-Şemeşə enərək Timnaya çatırdı.
11 Sonra isə Eqronun yanından şimala doğru çıxaraq Şikkerona uzanıb Baala
dağına keçərək Yavneelə qalxırdı. Burada sərhədin sonu dənizdə qurtarırdı.
12 Böyük dənizin sahili qərb sərhədi idi. Nəsillərinə görə Yəhuda övladlarına
verilən torpağın sərhədi belə idi.

* **15:4** Say. 34:3-5

Kalevlə Otnielin Xevron və Deviri alması

13 Rəbbin əmrinə görə Yeşua Yəhudalıların torpağında olan Qiryat-Arbanı,
yəni Xevronu irs olaraq Yefunne oğlu Kalevə verdi. Arba Anaqın atası idi.
14 * Kalev Anaq oğullarından Anaqın üç oğlu Şeşayı, Aximanı və Talmayı
oradan qovdu.
15 Bundan sonra Devir əhalisinə qarşı çıxdı. Devirin əvvəlki adı Qiryat-
Sefer idi.
16 Kalev dedi: «Kim Qiryat-Seferliləri qırıb oranı alarsa, qızım Aksanı ona
ərə verəcəyəm».
17 Oranı Kalevin qardaşı Kenazın oğlu Otniel aldı. Kalev də qızı Aksanı ona
ərə verdi.
18 Aksa ona ərə gedəndə ərini atasından bir tarla istəməyə sövq etdirdi. Qız
eşşəyindən düşəndə Kalev ona dedi: «Nə istəyirsən?»
19 Aksa dedi: «Mənə bir pay da ver. Madam ki Negev torpağını mənə verdin,
onda su qaynaqlarını da mənə ver». Kalev ona yuxarıdakı və aşağıdakı su
qaynaqlarını verdi.

Yəhuda qəbiləsinin şəhərləri

20 Nəsillərinə görə Yəhuda övladlarının qəbiləsinin irs torpağı budur:
21 Yəhuda övladları qəbiləsinin Edom sərhədinə doğru ən cənubda yerləşən
şəhərləri bunlardır: Qavseel, Eder, Yaqur,
22 Qina, Dimona, Adada,
23 Qedeş, Xasor, İtnan,
24 Zif, Telem, Bealot,
25 Xasor-Xadatta, Qeriyot-Xesron, yəni Xasor
26 Amam, Şema, Molada,
27 Xasar-Qadda, Xeşmon, Bet-Pelet,
28 Xasar-Şual, Beer-Şeva, Bizyotya,
29 Baala, İyim, Esem,
30 Eltolad, Kesil, Xorma,
31 Ziqlaq, Madmanna, Sansanna,
32 Levaot, Şilxim, Ayin və Rimmon. Bu şəhərlərin hamısı kəndləri ilə birlikdə
iyirmi doqquz şəhər idi.
33 Yamaclı-düzənlikli bölgədə yerləşən şəhərlər isə bunlardır: Eştaol, Sora,
Aşna,
34 Zanoah, En-Qannim, Tappuah, Enam,
35 Yarmut, Adullam, Soko, Azeqa,
36 Şaarayim, Aditayim, Gedera və Gederotayim. Bunlar da kəndləri ilə
birlikdə on dörd şəhər idi.
37 Senan, Xadaşa, Miqdal-Qad,
38 Dilan, Mispe, Yoqteel,
39 Lakiş, Bosqat, Eqlon,
40 Kabbon, Laxmas, Kitliş,
41 Gederot, Bet-Daqon, Naama və Maqqeda. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə
on altı şəhər idi.
42 Livna, Eter, Aşan,
43 İftah, Aşna, Nesiv,
44 Qeila, Akziv və Mareşa. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə doqquz şəhər idi.
45 Qəsəbələri və kəndləri ilə birlikdə Eqron,

* **15:14** Hak. 1:10-15,20

46 Eqrondan dənizə qədər kəndləri ilə birlikdə bütün Aşdod ətrafında
yerləşənlər,
47 Aşdod və onun qəsəbələri ilə kəndləri, Misir vadisinə və Böyük dənizin
sahilinə qədər olan Qəzzə və onun qəsəbələri ilə kəndləri.
48 Dağlıq bölgəsində yerləşən şəhərlər isə bunlardır: Şamir, Yattir, Soko,
49 Danna, Qiryat-Sanna, yəni Devir,
50 Anav, Eştemo, Anim,
51 Qoşen, Xolon və Gilo. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə on bir şəhər idi.
52 Arav, Ruma, Eşan,
53 Yanim, Bet-Tappuah, Afeqa,
54 Xumta, Qiryat-Arba, yəni Xevron, Sior. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə
doqquz şəhər idi.
55 Maon, Karmel, Zif, Yutta,
56 İzreel, Yoqdeam, Zanoah,
57 Qayin, Givea, Timna. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə on şəhər idi.
58 Xalxul, Bet-Sur, Qedor,
59 Maarat, Bet-Anot, Elteqon. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə altı şəhər idi.
60 Qiryat-Baal, yəni Qiryat-Yearim, Rabba. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə
iki şəhər idi.
61 Çöllükdə yerləşən şəhərlər isə bunlardır: Bet-Arava, Middin, Sekaka,
62 Nivşan, Duz şəhəri, En-Gedi. Bunlar da kəndləri ilə birlikdə altı şəhər idi.
63 * Yəhuda övladları Yerusəlimdə yaşayan Yevusluları qova bilmədilər və
Yevuslular bu günə qədər Yəhuda övladları ilə birlikdə Yerusəlimdə yaşayır.

16

Menaşşe və Efrayim qəbilələrinə düşən torpağın cənub sərhədi

1 Yusif övladlarına püşk ilə düşən torpaqların sərhədi şərqdən Yerixo su-
larından – qarşısındakı İordan çayından başlayıb çöllüyə, Yerixodan Bet-Elin
dağlıq bölgəsinə qalxırdı.
2 Bet-Eldən isə Luza çıxıb Arklılar torpağına, Atarota keçirdi.
3 Sonra qərbə doğru Aşağı Bet-Xoron torpağına qədər, Yafletlilər torpağına,
bundan sonra isə Gezerə qədər enirdi. Bu sərhədin sonu dənizdə qurtarırdı.
4 Yusifin övladları Menaşşe və Efrayim torpaqlarını irs olaraq aldılar.

Efrayim qəbiləsinin torpaqları

5 Efrayim övladlarının nəsillərinə görə irs torpağının sərhədi belə idi. Şərqə
doğru Atrot-Addardan Yuxarı Bet-Xorona qədər gedib dənizdə bitirdi.
6 Şimal tərəfdən isə Mikmetatdan şərqə tərəf uzanıb, Taanat-Şilo şəhərinin
şərqindən dönərək Yanoahın şərqinə çıxırdı.
7 Yanoahdan isə Atarota və Naaraya enərək oradan Yerixoya çatır və sonu
İordan çayında qurtarırdı.
8 Bu sərhəd Tappuahdan qərbə tərəf Qana vadisinə gedərək sonu dənizdə
bitirdi. Nəsillərinə görə Efrayim övladları qəbiləsinin irs torpağı bunlardır.
9 Bundan əlavə, Menaşşe övladlarına düşən torpaqlarda da Efrayim övladları
üçün ayrılan şəhər və kəndlər var idi.

---

* **15:63** Hak. 1:21; 2Şam. 5:6; 1Salın. 11:4

10 * Amma Efrayim övladları Gezerdə yaşayan Kənanlıları qovmadılar. Onlar
bu günə qədər Efrayim övladları arasında yaşayır, Efrayim övladları üçün
mükəlləfiyyətçi quldurlar.

17

Menaşşe qəbiləsinin torpaqları

1 Menaşşe qəbiləsinin püşkünə bu torpaqlar düşdü: Menaşşe Yusifin ilk oğlu
idi. Gileadın atası Makir isə Menaşşenin ilk oğlu idi. Makir döyüşçü olduğu
üçün Gilead və Başan torpağı onun oldu.
2 Menaşşenin o biri oğulları – Aviezerin, Xeleqin, Asrielin, Şekemin, Xeferin
və Şemidanın oğulları üçün də nəsillərinə görə püşk düşdü. Bunlar nəsillərinə
görə Yusif oğlu Menaşşenin kişi nəsli idi.
3 Lakin Menaşşe oğlu Makir oğlu Gilead oğlu Xefer oğlu Selofxadın oğlanları
yox idi, ancaq qızları var idi. Qızlarının adları belə idi: Maxla, Noa, Xoqla,
Milka, Tirsa.
4 * Onlar kahin Eleazarın, Nun oğlu Yeşuanın və rəhbərlərin qarşısına gəlib
dedilər: «Rəbb Musaya buyurmuşdu ki, soydaşlarımızın yanında bizə irs
torpaq versin». Onda Yeşua Rəbbin əmrinə görə ataларının kişi qohumları
arasında onlara irs olaraq torpaq verdi.
5 Menaşşeyə İordan çayının o tayında olan Gilead və Başan torpağından başqa
on hissə torpaq da düşdü,
6 çünki Menaşşe qızları da onun oğulları arasından irs olaraq torpaq aldılar.
Gilead diyarı Menaşşenin qalan oğullarına məxsus idi.
7 Menaşşenin sərhədi Aşerdən Şekemin şərqində olan Mikmetata uzanaraq
cənuba tərəf En-Tappuah əhalisinin yerlərinə gəlib çatırdı.
8 Tappuah torpağı Menaşşenin idi, amma Menaşşe sərhədində olan Tap-
puah şəhəri isə Efrayim oğullarına məxsus idi.
9 Sərhəd Qana vadisinə enirdi. Bu vadinin cənubunda olan şəhərlər
Menaşşenin şəhərləri arasında olsa da, Efrayimin idi. Menaşşenin sərhədi
vadinin şimal tərəfində idi, sonu isə dənizdə qurtarırdı.
10 Sərhədin cənubu Efrayimin, şimalı isə Menaşşenin idi. Dəniz də
Menaşşenin sərhədi idi. Sərhəd şimaldan Aşerə, şərqdən İssakara gedib çatırdı.
11 İssakar və Aşer torpaqlarının daxilində olan bu şəhərlər Menaşşenin
idi: Bet-Şeanla qəsəbələri, İvleamla qəsəbələri, Dorla qəsəbələrinin əhalisi,
En-Dorla qəsəbələrinin əhalisi, Taanakla qəsəbələrinin əhalisi, Megiddo ilə
qəsəbələrinin əhalisi. Bunlar birlikdə üç bölgədən ibarət idi.
12 * Menaşşe övladları bu şəhərlərdə yaşayanları qova bilmədilər, buna görə
Kənanlılar da bu torpaqda qaldılar.
13 İsraillilər qüvvətlənəndə Kənanlıları özlərinə mükəlləfiyyətçi etdilər, amma
tamamilə qovmadılar.

Efrayim ilə Menaşşe qəbilələrinin çox torpaq istəməsi

14 Yusif övladları Yeşuaya belə dedilər: «İrs torpaq almaq üçün niyə bizə tək
püşklə bir pay verdin? Biz böyük xalqıq və indiyə qədər Rəbb bizə bərəkət
verib».
15 Yeşua onlara dedi: «Əgər siz böyük xalqsınızsa və Efrayimin dağlıq bölgəsi
sizə darlıq edirsə, meşəliyə çıxın, orada Perizlilər və Rafalılar torpağında
özünüzə yer edin».

* **16:10** Hak. 1:29 * **17:4** Say. 27:1-7 * **17:12** Hak. 1:27-28

16 Yusif övladları dedilər: «Dağlıq bölgəsi bizə bəs deyil. Ancaq dərədə olan
torpaqda – Bet-Şean və onun qəsəbələrində, İzreel vadisində yaşayan bütün
Kənanlıların dəmir döyüş arabaları var».
17 Onda Yeşua Yusif nəslinə – Efrayimlilərə və Menaşşelilərə belə dedi: «Siz
böyük xalqsınız, qüvvətiniz də böyükdür, ona görə sizə bir püşk kifayət deyil.
18 Dağlıq bölgə də sizin olacaq, o yer meşəlikdir, amma siz oranı
təmizləyəcəksiniz və bütünlüklə sizin olacaq. Kənanlılar qüvvətli olsa da,
onların dəmir döyüş arabaları olsa da, siz onları qova biləcəksiniz».

18

Qalan torpaqların bölünməsi

1 Bütün İsrail övladlarının icması Şiloya yığışıb orada Hüzur çadırını qurdu.
Bu torpaq onların hökmranlığı altında idi.
2 İsrail övladlarının yeddi qəbiləsi arasında isə irs olan torpaqlar hələ paylan-
mamışdı.
3 Yeşua İsrail övladlarına dedi: «Atalarınızın Allahı Rəbbin sizə verdiyi torpağa
mülk sahibi kimi girməyə nə vaxta qədər tərəddüd edəcəksiniz?
4 Hər qəbilədən özünüzə üç adam seçin. Onları göndərəcəyəm ki, çıxıb ölkəni
dolaşsınlar və alacaqları irs torpaqlara görə oranı təsvir edib mənim yanıma
gəlsinlər.
5 Onlar oranı yeddi hissəyə bölsünlər. Yəhuda cənubda olan öz torpağında
qalsın, Yusifin nəsli də şimalda olan torpağında qalsın.
6 Siz ölkəni yeddi hissə kimi təsvir edin və təsviri buraya mənə gətirin.
Burada Allahımız Rəbbin hüzurunda sizin üçün püşk atacağam.
7 Amma aranızda Levililərin payı yoxdur, çünki onların irsi Rəbbin kahin-
liyidir. Qad, Ruven qəbilələri və Menaşşe qəbiləsinin yarısı İordan çayının şərq
tərəfində Rəbbin qulu Musanın onlara verdiyi irs olan torpaqlarını aldılar».
8 Adamlar qalxıb gedəndə Yeşua onlara ölkəni təsvir edərək yazmağı əmr
edib dedi: «Gedin, ölkəni gəzib oranı yazılı təsvir edərək yanıma qayıdın. Mən
də burada, Şiloda, Rəbbin hüzurunda sizin üçün püşk atacağam».
9 Adamlar gedib ölkəni dolaşdılar. Şəhərlərinə görə oranı yeddi hissəyə
ayıraraq təsvirini kitaba yazıb Şilodakı ordugaha, Yeşuanın yanına qayıtdılar.
10 Yeşua Şiloda Rəbbin hüzurunda onlar üçün püşk atdı və orada İsrail
övladlarının paylarına görə torpağı payladı.

Binyamin qəbiləsinin torpaqları

11 İlk püşk nəsillərinə görə Binyamin övladları qəbiləsinə düşdü. Onlara
düşən hissə Yəhuda övladları ilə Yusif övladlarının torpağı arasında idi.
12 Şimal tərəfdən onların sərhədi İordan çayından başlayırdı. Sərhəd Yerixo-
nun şimal tərəfindəki yamacına yüksəlirdi, sonra qərbə doğru dağlığa qalxırdı,
sonu isə Bet-Aven çölündə qurtarırdı.
13 Oradan cənuba doğru sərhəd Luza, yəni Bet-Elə və Luzun yamacına
çatırdı. Sonra sərhəd Aşağı Bet-Xoronun cənubunda olan dağlıqdan Atrot-
Addara enirdi.
14 Sərhəd oradan uzanaraq qərb tərəfdən cənuba doğru, Bet-Xoronun
qarşısında olan dağdan da cənuba doğru dönürdü. Onun sonu Yəhuda
övladlarının şəhəri olan Qiryat-Baalda, yəni Qiryat-Yearimdə qurtarırdı; qərb
sərhədi bu idi.
15 Cənub sərhədi Qiryat-Yearimin ən son hissəsindən qərbə doğru Neftoah
sularının mənbəyinə çatırdı.

16 Ondan sonra sərhəd Refaim vadisinin şimalında Ben-Hinnom vadisinin
qarşısındakı dağın ən son hissəsinə enirdi; buradan da cənuba doğru Hinnom
vadisinə, Yevusun cənub yamacına enib En-Rogelə çatırdı,
17 sonra sərhəd şimala doğru uzanaraq En-Şemeşə çıxırdı, Adummim yoxuşu
qarşısında olan Gelilota çatırdı; oradan da Ruven oğlu Bohanın qayasına
enirdi,
18 sonra şimala doğru Aravanın qarşı tərəfinə keçib Aravaya enirdi.
19 Sərhəd şimala doğru Bet-Xoqla yoxuşuna keçir, sərhədin sonu Duz
dənizinin şimal körfəzində, İordan çayının cənubunda qurtarırdı. Bu, cənub
sərhədi idi.
20 Onun şərq tərəfdən sərhədi İordan çayı idi. Nəsillərinə görə Binyamin
oğullarının irs torpaqlarının ərazisi bunlar idi.
21 Nəsillərinə görə Binyamin övladları qəbiləsinin şəhərləri bunlar idi: Yeri-
xo, Bet-Xoqla, Emeq-Qesis,
22 Bet-Arava, Semarayim, Bet-El,
23 Avvim, Para, Ofra,
24 Kefar-Ammonay, Ofni, Geva, yəni kəndləri ilə birlikdə on iki şəhər;
25 Giveon, Rama, Beerot,
26 Mispe, Kefira, Mosa,
27 Reqem, İrpeel, Tarala,
28 Sela, Elef, Yevus, yəni Yerusəlim, Givea, Qiryat, yəni kəndləri ilə birlikdə
on dörd şəhər. Nəsillərinə görə Binyamin övladlarının irs torpaqları bunlardır.

19

Şimeon qəbiləsinin torpaqları

1 İkinci püşk nəsillərinə görə Şimeona – Şimeon övladlarının qəbiləsinə düşdü.
Onların irs torpağı Yəhuda övladlarının irs torpağı arasında idi.
2 * Onların irs torpaqları bunlar idi: Beer-Şeva, Şeva, Molada,
3 Xasar-Şual, Bala, Esem,
4 Eltolad, Betul, Xorma,
5 Ziqlaq, Bet-Markavot, Xasar-Susa,
6 Bet-Levaot, Şaruxen, yəni kəndləri ilə birlikdə on üç şəhər;
7 Ayin, Rimmon, Eter, Aşan, yəni kəndləri ilə birlikdə dörd şəhər;
8 Baalat-Beerə, yəni cənubda Ramaya qədər bu şəhərlərin ətrafındakı bütün
kəndlər onların irs olan torpağı idi. Bunlar nəsillərinə görə Şimeon övladları
qəbiləsinin irs olan torpaqlarıdır.
9 Şimeon övladlarının irs olan torpağı Yəhuda övladlarının payından oldu,
çünki Yəhuda övladlarının payı onlar üçün çox idi. Buna görə də Şimeon övladları
onların torpaqları arasında irs torpaqlarını aldılar.

Zevulun qəbiləsinin torpaqları

10 Üçüncü püşk nəsillərinə görə Zevulun övladlarına düşdü. Onların irs olan
torpağının sərhədi Saridə qədərdir.
11 Sonra sərhədi Maralaya qədər – qərbə doğru yüksəlib Dabbeşetdən
keçərək Yoqneam qarşısında olan vadiyə çatırdı.
12 Sariddən şərqə – gün doğana tərəf Kislot-Tavor sərhədinə dönüb Davrata
qalxaraq Yafiaya yüksəlirdi.
13 Oradan şərqə doğru Qat-Xeferə, Et-Qasinə keçirdi və Neaya dönən Rim-
mona qalxırdı.

* **19:2** 1Saln. 4:28-33

14 Şimala tərəf sərhəd Xannatona dönüb sonu İftah-El dərəsində idi.
15 Qattat, Nahalal, Şimron, İdala, Bet-Lexem, yəni kəndləri ilə birlikdə on iki şəhər idi.
16 Nəsillərinə görə Zevulun övladlarının irsi olan torpaq kəndləri ilə birlikdə bu şəhərlər idi.

İssakar qəbiləsinin torpaqları

17 Dördüncü püşk nəsillərinə görə İssakara – İssakar övladlarına düşdü.
18 Onların torpağı İzreel, Kesulot, Şunem,
19 Xafarayim, Şion, Anaxarat,
20 Rabbit, Qişyon, Eves,
21 Remet, En-Qannim, En-Xadda, Bet-Passes idi.
22 Sərhəd Tavora, Şaxsivmaya, Bet-Şemeşə çatırdı. Sərhədlərinin sonu İordan çayında idi. Bunlar kəndləri ilə birlikdə on altı şəhər idi.
23 Nəsillərinə görə İssakar övladları qəbiləsinin irs olan kəndləri ilə birlikdə bu şəhərlər idi.

Aşer qəbiləsinin torpaqları

24 Beşinci püşk nəsillərinə görə Aşer övladları qəbiləsinə düşdü.
25 Onların torpağı Xelqat, Xali, Beten, Akşaf,
26 Alamelek, Amad və Mişal idi. Sərhəd qərbə tərəf Karmelə, Şixor-Livnata çatırdı,
27 Gündoğana tərəf Bet-Daqona dönürdü. Sonra şimala tərəf Zevuluna, İftah-El dərəsinə, oradan Bet-Emeqə, Neielə çatırdı, sonra şimala doğru Kavula,
28 Evrona, Rexova, Xammona, Qanaya, böyük Sidona qədər çatırdı.
29 Onda sərhəd Ramaya, qalalı Sur şəhərinə dönürdü. Sərhəd Xosaya dönürdü, sonu Akziv,
30 Uma, Afeq, Rexov torpağında dənizdə qurtarırdı. Bunlar kəndləri ilə birlikdə iyirmi iki şəhər idi.
31 Nəsillərinə görə Aşer övladları qəbiləsinin irs olan torpaqları kəndləri ilə birlikdə bu şəhərlər idi.

Naftali qəbiləsinin torpaqları

32 Altıncı püşk Naftali övladları üçün nəsillərinə görə Naftali övladlarına düşdü.
33 Onların sərhədi Xelefdən Saanannimdəki palıd ağacından başlayaraq Adami-Negev və Yavneeli keçib Laqquma çatır, sonu isə İordan çayında bitirdi.
34 Sərhəd qərbə doğru Aznot-Tavora dönüb oradan Xuqoqa qalxırdı. Cənubda Zevuluna, qərbdə Aşerə, gündoğana tərəf İordan çayına * çatırdı.
35 Qalalı şəhərlər bunlar idi: Siddim, Ser, Xammat, Raqqat, Kinneret,
36 Adama, Rama, Xasor,
37 Qedeş, Edrei, En-Xasor,
38 İreon, Miqdal-El, Xorem, Bet-Anat, Bet-Şemeş. Bunlar kəndləri ilə birlikdə on doqquz şəhər idi.
39 Nəsillərinə görə Naftali övladları qəbiləsinin irs olan torpaqları kəndləri ilə birlikdə bu şəhərlər idi.

Dan qəbiləsinin torpaqları

40 Yeddinci püşk nəsillərinə görə Dan övladları qəbiləsinə düşdü.

* **19:34** *İordan çayına* – yaxud *İordan çayından Yəhudaya.*

41 İrs torpaqları bunlar idi: Sora, Eştaol, İr-Şemeş,
42 Şaalabbin, Ayyalon, İtla,
43 Elon, Timna, Eqron,
44 Elteqe, Gibbeton, Baalat,
45 Yehud, Bene-Beraq, Qat-Rimmon,
46 Me-Yarqon, Yafo qarşısında olan sərhədi ilə Raqqon.
47 * Amma Dan övladlarının torpağı onların əlindən çıxdı. Ona görə də Dan övladları Leşem üzərinə döyüşə getdilər. Oranı alıb əhalisini qılıncdan keçirtdilər və oraya sahib olub məskən saldılar. Ataları Danın şərəfinə görə Leşemə Dan adı verdilər.
48 Nəsillərinə görə Dan övladları qəbiləsinin irs olan kəndləri ilə birlikdə bu şəhərlər idi.

Torpağın bölüşdürülməsinin başa çatması

49 Ölkəni torpaq paylarına görə irs olaraq bölüşdürüb qurtarandan sonra İsrail övladları Nun oğlu Yeşuaya aralarında irs olaraq torpaq verdilər.
50 Rəbbin əmrinə görə istədiyi şəhəri – Efrayimin dağlıq bölgəsində Timnat-Serahı ona verdilər. O da bu şəhəri tikib orada yaşadı.
51 Şilodakı Hüzur çadırının girişində, Rəbbin hüzurunda kahin Eleazarın, Nun oğlu Yeşuanın, İsrail qəbilələrinin nəsil başçılarının püşk ilə bölüşdürdükləri irs torpaqlar bunlar idi. Beləliklə, onlar ölkənin bölüşdürülməsini başa çatdırdılar.

20

Altı sığınacaq şəhər

1 Rəbb Yeşuaya dedi:
2 «İsrail övladlarına söylə: "Özünüz üçün Musa vasitəsilə dediyim sığınacaq şəhərləri seçin ki,
3 bilmədən, səhvən bir adamı öldürən qatil oraya qaçsın. Ora sizin üçün qan qisasını alan adamdan sığınacaq yeri olsun.
4 Qoy qatil bu şəhərlərdən birinə qaçsın, şəhər qapısının girəcəyində dursun. Orada o şəhərin ağsaqqallarına öz əməlini söyləsin. Onlar da onu şəhərə, yanlarına aparsınlar və yer versinlər ki, onlarla yaşasın.
5 Əgər qan qisası alan onu təqib edərsə, o zaman qatili ona təslim etməsinlər, çünki qonşusunu bilmədən öldürmüşdür, əvvəldən onunla ədavəti yox idi.
6 Bu adam icma qarşısında hökm alana qədər və o dövrdə olan baş kahinin ölümünə qədər qoy bu şəhərdə yaşasın. Bundan sonra qatil qaçdığı şəhərə, öz şəhərinə, öz evinə qayıda bilər"».
7 Sığınacaq şəhər üçün Qalileyada, Naftalinin dağlıq bölgəsində Qedeşi, Efrayimin dağlıq bölgəsində Şekemi və Yəhudanın dağlıq bölgəsində Qiryat-Arbanı, yəni Xevronu ayırdılar.
8 İordan çayının şərqində, Yerixonun şərqində isə Ruven qəbiləsinin torpağından yaylada yerləşən səhradakı Beseri, Qad qəbiləsinin torpağından olan Gileaddakı Ramotu, Menaşşe qəbiləsindən olan Başanda Qolanı ayırdılar.
9 Bilmədən qətl edən hər bir kəs oraya qaçsın və icma qarşısında dayananadək qan qisasını alanın əli ilə öldürülməsin deyə bütün İsraillilərlə aralarında yaşayan yadellilər üçün təyin olunan şəhərlər bunlar idi.

* **19:47** Hak. 18:27-29

21

Levililərə verilən şəhərlər

1 * O zaman Levililərin nəsil başçıları kahin Eleazara, Nun oğlu Yeşuaya və İsrail övladları qəbilələrinin nəsil başçılarına yaxınlaşdılar.
2 Kənan torpağında yerləşən Şiloda onlara belə dedilər: «Rəbb Musa vasitəsilə bizə yaşamaq üçün şəhərlər, heyvanlarımız üçün otlaqlar verməyi əmr edib».
3 İsrail övladları Rəbbin əmrinə görə öz irs torpaqlarından bu şəhərləri və oranın otlaqlarını Levililərə verdilər.
4 Püşk Qohatdan olan nəsillərə düşdü. Levililərdən olan kahin Harun övladlarına Yəhuda, Şimeon və Binyamin qəbilələrindən püşk ilə on üç şəhər verildi.
5 Digər Qohat övladlarına isə Efrayim qəbiləsinin nəsillərindən, Dan qəbiləsindən və Menaşşe qəbiləsinin yarısından püşk ilə on şəhər verildi.
6 Gerşon övladlarına İssakar qəbiləsi nəsillərindən, Aşer, Naftali qəbilələrindən, Başanda Menaşşe qəbiləsinin yarısından püşk ilə on üç şəhər verildi.
7 Nəsillərinə görə Merari övladlarına Ruven, Qad, Zevulun qəbilələrindən on iki şəhər verildi.
8 İsrail övladları Musa vasitəsilə Rəbbin əmr etdiyinə görə bu şəhərləri və onların otlaqlarını püşk ilə Levililərə verdilər.
9 Onlara Yəhuda və Şimeon övladlarının qəbilələrindən adları göstərilən bu şəhərləri verdilər.
10 Bunlar Levililərdən olan Qohat övladlarından Harun övladları üçün idi, çünki ilk püşk onların idi.
11 Yəhudanın dağlıq bölgəsindəki Anaqlıların atası Arbanın adı ilə adlanan Qiryat-Arba şəhərini, yəni Xevronu və ətrafında olan otlaqları onlara verdilər.
12 Amma şəhərin tarlaları ilə kəndlərini mülk olaraq Yefunne oğlu Kalevə verdilər.
13 Kahin Harun övladlarına qatillər üçün bu sığınacaq şəhərləri verdilər: Xevronla otlaqlarını, Livna ilə otlaqlarını,
14 Yattirlə otlaqlarını, Eştemoa ilə otlaqlarını,
15 Xolonla otlaqlarını, Devirlə otlaqlarını,
16 Ayin, Yutta, Bet-Şemeş şəhərləri ilə otlaqlarını. Bu, iki qəbilədən cəmi doqquz şəhər idi.
17 Binyamin qəbiləsindən isə bu şəhərləri verdilər: Giveonla otlaqlarını, Geva ilə otlaqlarını,
18 Anatotla otlaqlarını, Almonla otlaqlarını. Bu, dörd şəhər idi.
19 Harun övladlarının, kahinlərin bütün şəhərləri otlaqları ilə birgə on üç şəhər idi.
20 Levililərdən olan digər Qohat övladlarına nəsillərinə görə püşklə düşən Efrayim qəbiləsinə aid şəhərləri verdilər.
21 Onlara Efrayimin dağlıq bölgəsində qatillər üçün bu sığınacaq şəhərləri verdilər: Şekemlə otlaqlarını, Gezerlə otlaqlarını,
22 Qivsayimlə otlaqlarını, Bet-Xoronla otlaqlarını verdilər. Bunlar cəmi dörd şəhər idi.
23 Dan qəbiləsindən bu şəhərləri verdilər: Elteqe ilə otlaqlarını, Gibbetonla otlaqlarını,

* **21:1** Say. 35:1-8

24 Ayyalonla otlaqlarını, Qat-Rimmonla otlaqlarını. Bunlar da dörd şəhər idi.
25 Menaşşe qəbiləsinin yarısından isə bu şəhərləri verdilər: Taanakla otlaqlarını, Qat-Rimmonla otlaqlarını. Bunlar isə iki şəhər idi.
26 Digər Qohat övladlarına nəsillərinə görə verilən bütün şəhərlər otlaqları ilə birlikdə on şəhər idi.
27 Levililərin nəsillərindən Gerşon övladlarına Menaşşe qəbiləsinin yarısından qatillər üçün bu sığınacaq şəhərləri verdilər: Başandakı Qolanla otlaqlarını, Beeştera ilə otlaqlarını verdilər. Bunlar iki şəhər idi.
28 İssakar qəbiləsindən Qişyonla otlaqlarını, Davratla otlaqlarını,
29 Yarmutla otlaqlarını, En-Qannimlə otlaqlarını verdilər. Bunlar dörd şəhər idi.
30 Aşer qəbiləsindən Mişalla otlaqlarını, Avdonla otlaqlarını,
31 Xelqatla otlaqlarını, Rexovla otlaqlarını verdilər. Bunlar dörd şəhər idi.
32 Naftali qəbiləsindən qatillər üçün sığınacaq şəhəri olan Qalileyadakı Qedeşlə otlaqlarını, Xammot-Dorla otlaqlarını və Qartanla otlaqlarını verdilər. Bunlar üç şəhər idi.
33 Nəsillərinə görə Gerşonluların bütün şəhərləri otlaqları ilə birlikdə on üç şəhər idi.
34 Levililərdən olan Merari övladlarının nəsillərinə bu şəhərləri verdilər: Zevulun qəbiləsindən Yoqneamla otlaqlarını, Qarta ilə otlaqlarını,
35 Dimna ilə otlaqlarını, Nahalalla otlaqlarını. Bunlar dörd şəhər idi.
36 Onlara Ruven qəbiləsindən Beserlə otlaqlarını, Yahsa ilə otlaqlarını,
37 Qedemotla otlaqlarını, Mefaatla otlaqlarını verdilər. Bunlar dörd şəhər idi;
38 Qad qəbiləsindən qatillər üçün sığınacaq şəhəri olan Gileaddakı Ramotla otlaqlarını, Maxanayimlə otlaqlarını,
39 Xeşbonla otlaqlarını, Yazerlə otlaqlarını verdilər. Bunlar dörd şəhər idi.
40 Bunların hamısı Merari övladlarının, yəni Levililərdən qalan nəsillərin şəhərləri idi. Onların püşkü on iki şəhərə düşmüşdü.
41 İsrail övladlarının irsi arasında Levililərin bütün şəhərləri otlaqları ilə birlikdə qırx səkkiz şəhər idi.
42 Bu şəhərlərin hər birinin ətrafında otlaqları var idi. Şəhərlərin hamısı belə idi.

Vəd olunmuş torpağın İsrailə verilməsi barədə Rəbbin sözünün yerinə yetirilməsi

43 Rəbb atalarına etdiyi anda görə vəd etdiyi bütün torpağı İsrailliərə verdi. Onlar bu torpağa sahib oldular və orada məskən saldılar.
44 Rəbb atalarına etdiyi anda görə hər şeydə onlara hər tərəfdən dinclik verdi və bütün düşmənlərindən heç biri onların qarşısında dura bilmədi. Rəbb bütün düşmənlərini onlara təslim etdi.
45 Rəbbin İsrail nəslinə söylədiyi bütün yaxşı sözlərdən heç biri boşa çıxmadı, hamısı yerinə yetdi.

22

Şərq qəbilələrinin qayıtması

1 O zaman Yeşua Ruvenliləri, Qadlıları, Menaşşe qəbiləsinin yarısını çağırıb dedi:

2 * «Siz Rəbbin qulu Musanın əmr etdiyi hər şeyə əməl etdiniz və mənim sizə
əmr etdiyim hər şeydə sözümə qulaq asdınız.
3 Bu günə qədər keçən uzun müddət ərzində soydaşlarınızı tərk etmədiniz və
Allahınız Rəbbin sizə buyurduğu işlərə əməl etdiniz.
4 Ona görə də Allahınız Rəbb soydaşlarınıza vəd etdiyi kimi əmin-amanlıq
verdi. İndi Rəbbin qulu Musanın İordan çayının o tərəfində sizə mülk olaraq
verdiyi torpağa, öz çadırlarınıza qayıdın.
5 Ancaq Rəbbin qulu Musanın sizə buyurduğu əmrə və qanuna əməl etməyə
səylə çalışın. Allahınız Rəbbi sevin, tamamilə Allahın göstərdiyi yolla gedin və
əmrlərinə əməl edin, Ona bağlanın, bütün qəlbinizlə, bütün varlığınızla yalnız
Ona qulluq edin».
6 Yeşua onlara xeyir-dua verib yola saldı və onlar çadırlarına qayıtdılar.
7 Musa Başanda Menaşşe qəbiləsinin yarısına irs torpağı vermişdi. Yeşua isə
İordan çayının qərb tərəfində bu qəbilənin o biri yarısına soydaşları arasında irs
torpağı verdi. Yeşua onları çadırlarına göndərən zaman xeyir-dua verdi.
8 Onlara belə dedi: «İndi öz çadırlarınıza çoxlu var-dövlətlə qayıdırsınız.
Özünüzə xeyli heyvan, qızıl-gümüş, tunc, dəmir və çoxlu paltar götürmüsünüz.
Düşmənlərinizdən qarət etdiyiniz bu malı soydaşlarınıza paylayın».
9 Ruven övladları, Qad övladları, Menaşşe qəbiləsinin yarısı Kənan tor-
pağındakı Şilodan, İsrail övladlarının yanından qayıtdılar. Onlar Rəbbin əmrinə
görə Musa vasitəsilə sahib olduqları Gilead torpağına – mülk olaraq onlara
verilən torpağa yola düşdülər.

İordan çayının o tayında qoyulmuş qurbangah barədə mübahisə

10 Onlar Kənan torpağında olan İordan çayının yanındakı Gelilota çatdılar.
Orada – İordan çayının yanında Ruven övladları, Qad övladları və Menaşşe
qəbiləsinin yarısı bir qurbangah – möhtəşəm görünüşlü qurbangah qurdular.
11 İsrail övladları bunu eşitdilər: «Budur, Ruven övladları, Qad övladları və
Menaşşe qəbiləsinin yarısı Kənan torpağının sərhədində – İordan çayının
yanındakı Gelilotda, İsrail övladlarına aid olan tərəfdə bir qurbangah qurub».
12 İsrail övladları bunu eşidəndə bütün İsrail övladlarının icması onlara qarşı
döyüşə çıxmaq üçün Şiloya çağırdılar.
13 İsrail övladları Gilead torpağına, Ruven övladlarının, Qad övladlarının və
Menaşşe qəbiləsinin yarısının yanına kahin Eleazar oğlu Pinxası,
14 onunla birlikdə İsrail qəbilələrinin hər biri üçün nəsil rəhbəri olmaqla on
rəhbər göndərdilər. Onların hər biri İsrail tayfaları arasında nəsil başçıları idi.
15 Onlar Gilead torpağına, Ruven övladlarının, Qad övladlarının və Menaşşe
qəbiləsinin yarısının yanına gələrək belə dedi:
16 * «Rəbbin icması hamılıqla belə deyir: “Nədir İsrailin Allahına belə xəyanət
etdiniz? Niyə Rəbbin yolundan döndünüz və bu gün özünüzə başqa qurban-
gah quraraq Ona qarşı üsyan etdiniz?
17 * Rəbbin icması üzərinə bəla gətirən və bu günə qədər də
təmizlənmədiyimiz Peor günahı məgər bizə azlıq edir ki,
18 bu gün də Rəbbin yolundan dönürsünüz? Əgər siz bu gün Rəbbə qarşı
üsyan etsəniz, O da sabah bütün İsrail icmasına qəzəblənəcək.

* **22:2** Say. 32:20-32; Yeşua 1:12-15 * **22:16** Qanun. 12:6 * **22:17** Say. 25:1-9

19 Əgər sahib olduğunuz torpaq murdardırsa, Rəbbin məskəninin yerləşdiyi
– Rəbbin mülkü olan torpağa keçin. Qoy torpaq payınız bizim aramızda ol-
sun. Allahımız Rəbbin qurbangahından başqa özünüzə qurbangah qurmaqla
Rəbbə və bizə qarşı üsyan etməyin.
20 * Zerah oğlu Akan məhv edilmək üçün həsr olunan şeylərdən götürməklə
xəyanət etmədimi? Ona görə bütün İsrail icması üzərinə qəzəb gəlmədimi? Bu
günahdan ötrü o adam tək özü məhv olmadı”».
21 Ruven övladları, Qad övladları, Menaşşe qəbiləsinin yarısı İsrail tay-
falarının başçılarına cavab verdilər:
22 «Qadir Allah Rəbb! Qadir Allah Rəbb! O bilir, qoy İsrail də bilsin. Əgər
Rəbbin əleyhinə çıxıb üsyan edəriksə, qoy bu gün O bizə qənim olsun!
23 Əgər Rəbbin yolundan dönmək üçün üzərində yandırma qurbanları, taxıl
təqdimləri, ünsiyyət qurbanları təqdim etməkdən ötrü özümüzə başqa bir
qurbangah qurmuşuqsa, qoy Rəbb Özü bunun cavabını bizdən istəsin.
24 Amma bunu qorxaraq bu məqsədlə etdik ki, sabah sizin övladlarınız
övladlarımıza deməsinlər: “İsrailin Allahı Rəbdən sizə nə?
25 Ey Ruven övladları, ey Qad övladları! Rəbb sizinlə bizim aramızda
İordan çayını sərhəd qoydu. Rəbdə sizin payınız yoxdur”. Bununla da sizin
övladlarınız bizim övladlarımızı Rəbb qorxusundan döndərə bilər.
26 Ona görə belə dedik: “Özümüzə bir qurbangah qurmaq üçün işə
başlayaq”. Bu qurbangah yandırma qurbanı və başqa qurbanlar üçün deyil,
27 bizimlə sizin aranızda və sonrakı nəsillərimiz arasında şahid olmaq
üçündür. Ta ki biz də yandırma qurbanlarımız, başqa qurbanlarımız və
ünsiyyət qurbanlarımızla Rəbbin hüzurunda Ona xidmət edək. Sabah sizin
övladlarınız da bizim övladlarımıza “Rəbdə sizin payınız yoxdur” deməsinlər.
28 Biz dedik: “Sabah bizə yaxud nəsillərimizə belə desələr, biz də belə
cavab verərik ki, ataларımızın qurduğu Rəbbin qurbangahının surətinə baxın.
Bu yandırma qurbanlar və başqa qurbanlar üçün deyil, yalnız sizinlə bizim
aramızda şahid olmaq üçündür”.
29 Rəbbə qarşı üsyan etmək, bu gün Rəbbin yolundan dönmək, yandırma
qurbanı, taxıl təqdimləri, başqa qurbanlar üçün Allahımız Rəbbin məskəni
qarşısında olan Öz qurbangahından başqa qurbangah qurmaq qoy bizdən
uzaq olsun».
30 Kahin Pinxas, onunla birgə olan icma rəhbərləri, yəni İsrail tay-
falarının başçıları Ruven övladlarının, Qad övladlarının və Menaşşe övladlarının
söylədiklərini eşidəndə bu sözləri bəyəndilər.
31 Kahin Eleazar oğlu Pinxas və rəhbərlər Ruven övladlarına, Qad övladlarına
və Menaşşe övladlarına dedilər: «Bu gün bildik ki, Rəbb aramızdadır, çünki Ona
qarşı bu xəyanəti etmədiniz və İsrailliləri Rəbbin əlindən qurtardınız».
32 Kahin Eleazar oğlu Pinxas və rəhbərlər Ruven övladları və Qad övladlarının
yanından, Gilead torpağından Kənan torpağına İsrail övladlarının yanına
qayıdıb onlara xəbər gətirdilər.
33 Bu işi İsrail övladları da bəyəndilər. Onlar Allaha şükür etdilər və Ruven
övladlarına, Qad övladlarına qarşı müharibə etmək və onların yaşadıqları ölkəni
viran etmək fikrindən döndülər.
34 Ruven övladları və Qad övladları qurbangahın adını «Şahid» qoydular.
Çünki onlar dedi: «Bu qurbangah Rəbbin Allah olduğuna aramızda şahiddir».

* **22:20** Yeşua 7:1-26

23

Yeşuanın vəsiyyəti

1 Rəbb İsrailliləra hər tərəfdən düşmənlərindən əmin-amanlıq verəndən
sonra uzun müddət keçdi. Artıq Yeşua qocalıb yaşa dolmuşdu.
2 O bütün İsraili, ağsaqqalları, başçıları, hakimləri və məmurları çağırdı və
onlara dedi: «Mən qocalmışam, yaşım çoxdur.
3 Allahınız Rəbbin sizin uğrunuzda bütün bu millətlərə nə etdiyini gördünüz,
çünki Allahınız Rəbb Özü sizin üçün döyüşdü.
4 Budur, İordan çayından qərb tərəfə Böyük dənizə qədər qırdığım bütün
millətlərin torpaqları ilə birlikdə qalan bu millətlərin də torpaqlarını
qəbilələriniz üçün irs olaraq payladım.
5 Allahınız Rəbb Özü onları qarşınızdan silib atacaq və onları gözünüzün
qarşısından qovacaq. Allahınız Rəbbin sizə söz verdiyi kimi onların torpağına
sahib olacaqsınız.
6 Musanın Qanun kitabında yazılan hər şeyi saxlayıb yerinə yetirmək üçün
çox diqqətli olun ki, ondan nə sağa, nə də sola dönəsiniz.
7 Sizinlə qalan bu millətlərə qarışmayın, allahlarının adını çəkməyin, onlara
and içməyin, onlara qulluq etməyin, onlara səcdə qılmayın.
8 Yalnız bu günə qədər etdiyiniz kimi Rəbbə etibar edin.
9 Çünki Rəbb qarşınızdan böyük və qüvvətli millətləri qovdu, ona görə də bu
günə qədər sizin qarşınızda heç kim dura bilmədi.
10 ** Sizdən bir adam min adamı qova bildi, çünki Allahınız Rəbb sizə dediyi
kimi sizin üçün Özü döyüşdü.
11 Öz canınız xatirinə Allahınız Rəbbi sevməyə cəhd edin.
12 Əgər geri dönsəniz, sizin aranızda yaşayan bu millətlərdən qalanlara
bağlansanız, onlarla qohum olsanız, onlarla qaynayıb-qarışsanız,
13 yaxşı bilin ki, Allahınız Rəbb bu millətləri gözünüz qarşısından bir daha
qovmayacaq. Allahınız Rəbbin verdiyi bu nemətli torpaq üzərindən yox
olana qədər onlar sizin üçün kəmənd, tələ, böyürlərinizə qamçı və gözlərinizə
tikan olacaq.
14 Budur, bu gün mən də hamı kimi dünyadan köçəcəyəm. Bütün qəlbinizlə
və varlığınızla bilirsiniz ki, Allahınız Rəbbin haqqında dediyi bütün yaxşı
şeylərdən heç biri boşa çıxmadı. Hamısı sizin üçün yerinə yetdi. Onun
sözlərindən heç biri boşa çıxmadı.
15 Allahınız Rəbbin sizə vəd etdiyi bütün nemətli şeylər necə yerinə yetdisə,
verdiyi bu yaxşı torpaq üzərindən sizi həlak edənə qədər bütün pis şeyləri də
Rəbb beləcə sizin başınıza gətirəcək.
16 Əgər Allahınız Rəbbin sizə buyurduğu əhdi pozsanız, gedib başqa
allahlara qulluq etsəniz, onlara səcdə qılsanız, Rəbbin qəzəbi sizə qarşı
alovlanacaq və sizə verdiyi nemətli torpaq üzərindən tezliklə yox ola-
caqsınız».

24

Yeşuanın və İsrail xalqının Şekemdə əhd bağlaması

1 Yeşua İsrailin bütün qəbilələrini Şekemə topladı və İsrailin ağsaqqallarını,
başçılarını, hakimlərini və məmurlarını çağırdı. Onlar Allahın hüzurunda
durdular.

---

* **23:10** Qanun. 32:30 * **23:10** Qanun. 3:22

2 * Yeşua bütün xalqa dedi: «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “İbrahimin, Naxorun atası Terah və ataларınız keçmişdə Fərat çayının o biri tayında yaşayırdılar. Onlar başqa allahlara qulluq edirdilər.
3 * * Atanız İbrahimi Fərat çayının o biri tayından gətirib bütün Kənan torpağında gəzdirdim, nəslini çoxaldaraq ona İshaqı verdim.
4 * * * İshaqa Yaqubu və Esavı verdim. Esavın mülk sahibi olması üçün Seir dağını ona verdim. Yaqubla övladları isə Misirə getdilər.
5 * Musa ilə Harunu göndərib Misiri bəlalara düçar etdim və sonra sizi oradan çıxartdım.
6 * Ataларınızı Misirdən çıxartdım, siz Qırmızı dənizə tərəf gəldiniz. Misirlilər Qırmızı dənizə qədər döyüş arabaları və süvarilərlə ataларınızı təqib etdilər.
7 Onlar Rəbbə fəryad edəndə O, Misirlilərlə sizin aranızda qaranlıq yaratdı, onların üstünə dənizi gətirdi, onlar suların altında qaldılar. Misirdə etdiyim şeyləri gözünüzlə gördünüz və uzun müddət səhrada yaşadınız.
8 * Sizi İordan çayının şərq tərəfində yaşayan Emorlular torpağına gətirdim, onlar sizinlə vuruşanda onları sizə təslim etdim, torpaqlarını isə mülk olaraq aldınız və hamısını qarşınızdan yox etdim.
9 * Moav padşahı Sippor oğlu Balaq qalxıb İsraillilərlə vuruşdu və xəbər göndərib Beor oğlu Bilamı sizə lənət etmək üçün çağırdı.
10 Lakin Bilamı eşitmək istəmədim. O da ancaq xeyir-dua verdi. Beləcə sizi onun əlindən azad etdim.
11 * * İordan çayından keçib Yerixoya gəldiniz. Yerixo adamları, Emorlular, Perizlilər, Kənanlılar, Xetlilər, Qirqaşlılar, Xivlilər, Yevuslular sizə qarşı vuruşdular, lakin onları sizə təslim etdim.
12 Sizin önünüzcə eşşəkarısı çıxarıb onunla Emorluların iki padşahını qarşınızdan qovdum. Bu iş sizin qılıncınızla və ox-kamanınızla olmadı.
13 * Üzərində işləmədiyiniz bir torpağı, tikmədiyiniz şəhərləri sizə verdim ki, orada yaşayasınız. Salmadığınız bağlardan və zeytunluqlardan yeyirsiniz”.
14 Ona görə də Rəbdən qorxun, səmimiyyətlə və sədaqətlə Ona qulluq edin. Fərat çayının o biri tərəfində və Misirdə ataларınızın qulluq etdiyi allahları atın, yalnız Rəbbə qulluq edin.
15 Əgər Rəbbə qulluq etmək gözünüzdə pisdirsə, bu gün kimə qulluq edəcəyinizi özünüz seçin. Ataларınızın qulluq etdikləri Fərat çayının o tayındakı allahlaramı, yoxsa torpaqlarında yaşadığınız Emorluların allahlarınamı qulluq edəcəksiniz? Amma mən və mənim evimdəkilər Rəbbə qulluq edəcək».
16 Xalq cavab verdi: «Rəbbi tərk edib başqa allahlara qulluq etmək qoy bizdən uzaq olsun!
17 Çünki bizi və ataларımızı Misir torpağından – köləlik diyarından çıxaran, gözümüzün qarşısında bu böyük əlamətləri göstərən və getdiyimiz bu yolda, arasından keçdiyimiz bütün xalqlar arasında bizi qoruyan yalnız Allahımız Rəbdir.
18 Rəbb bütün xalqları, bu torpaqda yaşayan Emorluları qarşımızdan qovdu. Biz də Rəbbə qulluq edəcəyik, çünki Allahımız Odur».
19 Yeşua xalqa dedi: «Rəbbə qulluq edə bilməzsiniz, çünki O, müqəddəs Allahdır. O, qısqanc Allahdır, qanunsuzluğunuzu və günahlarınızı bağışlamayacaq.

---

* **24:2** Yar. 11:27 * **24:3** Yar. 12:1-9 * **24:3** Yar. 21:1-3 * **24:4** Yar. 25:24-26 * **24:4** Yar. 36:8; Qanun. 2:5 * **24:4** Yar. 46:1-7 * **24:5** Çıx. 3:1–12:42 * **24:6** Çıx. 14:1-31 * **24:8** Say. 21:21-35 * **24:9** Say. 22:1–24:25 * **24:11** Yeşua 3:14-17 * **24:11** Yeşua 6:1-21 * **24:13** Qanun. 6:10-11

20 Əgər Rəbbi tərk edib yad allahlara qulluq etsəniz, sizə yaxşılıq edən Rəbb
əleyhinizə dönüb pislik edəcək və sizi məhv edəcək».
21 Xalq Yeşuaya dedi: «Xeyr, ancaq Rəbbə qulluq edəcəyik».
22 Yeşua xalqa dedi: «Qulluq etmək üçün Rəbbi seçdiyinizə siz özünüz
şahidsiniz». Onlar «biz şahidik» dedilər.
23 Yeşua dedi: «Elə isə indi aranızda olan yad allahları atın, ürəyinizi İsrailin
Allahı Rəbbə meyl etdirin».
24 Xalq Yeşuaya dedi: «Allahımız Rəbbə qulluq edəcəyik və yalnız Onun
sözünə qulaq asacağıq».
25 Yeşua o gün xalqla əhd bağladı. Onlar üçün Şekemdə qanun və hökm
qoydu.
26 Yeşua bu sözləri Allahın Qanun kitabına yazdı. Sonra böyük bir
daş götürüb Rəbbin Müqəddəs məkanının yanında olan palıd ağacı altında
yerləşdirdi.
27 Yeşua bütün xalqa dedi: «Budur, bu daş bizə qarşı şahid olacaq, çünki
Rəbbin bizə dediyi bütün sözləri o eşitdi. Qoy bu daş Allahınızı inkar etməmək
üçün sizə qarşı şahid olsun».
28 Bundan sonra bütün xalqı irs aldığı torpaqlara göndərdi.

Yeşuanın ölümü

29 Bu hadisələrdən sonra Rəbbin qulu Nun oğlu Yeşua yüz on yaşında vəfat
etdi.
30 * Onu Qaaş dağının şimalında, Efrayimin dağlıq bölgəsindəki Timnat-
Serahda irs olan torpağının sahəsində dəfn etdilər.
31 Yeşuanın bütün ömrü boyu və ondan sonra sağ qalan, Rəbbin İsrail üçün
etdiyi bütün işləri bilən ağsaqqalların ömrü boyu İsrail xalqı Rəbbə qulluq etdi.

Yusifin sümüklərinin Şekemdə basdırılması

32 ** İsraillilər Misirdən çıxarkən Yusifin sümüklərini özləri ilə götürmüşdülər.
Bunları Yaqubun Şekemdəki tarlasında basdırdılar. Yaqub bu tarlanı Şekemin
atası Xamorun övladlarından yüz parça gümüşə satın almışdı və bu torpaq
Yusif övladlarının irsi oldu.
33 Bundan sonra Harun oğlu Eleazar öldü. Onu Efrayimin dağlıq bölgəsində
oğlu Pinxasa verilən təpədə dəfn etdilər.

* **24:30** Yeşua 19:49-50 * **24:32** Yar. 50:24-25; Çıx. 13:19 * **24:32** Yar. 33:19; Yəh. 4:5; Həv. 7:16

HAKİMLƏR
KİTABI
GİRİŞ

«Hakimlər» Kitabı İsrail tarixində Kənan torpağının zəbt olunması və padşahlığın əsasının qoyulması arasındakı dövrü təsvir edir. Bu, qanunsuzluq dövrü idi. Kitabın əsas ideyası budur: «O dövrdə İsraildə padşah yox idi, hərə öz gözündə doğru görünən işi edirdi» (17:6, 21:25).

Burada yazılan hekayələr «hakimlər» adlanan milli qəhrəmanların rəşadətindən bəhs edir. Əslində onların əksəri hakimlərdən çox hərbi başçı idi. Kitabın verdiyi ibrət dərsi budur ki, İsrailin varlığı Allaha sadiqliyindən asılı idi, çünki onların vəfasızlığı başlarına bəla gətirirdi. Amma ən vacib şey odur ki, İsrail xalqı Allaha vəfasız olub üzərinə bəla gətirsə də, onlar Allaha tərəf dönüb tövbə etdikdə O Öz xalqını xilas etməyə həmişə hazır idi.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:10 Yeşuanın ölümünə qədər baş verən hadisələr
2:11–3:6 İsrail Rəbdən üz döndərir
3:7–16:31 İsrailin hakimləri
3:7-31 Otniel, Ehud, Şamqar
4:1–5:3 Devora və Baraq
6:1–8:35 Gideon
9:1-57 Avimelek
10:1–12:7 Tola, Yair, İftah
12:8-15 İvsan, Elon və Avdon
13:1–16:31 Şimşon
17:1–21:25 Müxtəlif hadisələr

Yerusəlimin alınması

1 Yeşuanın ölümündən sonra İsrail övladları Rəbdən soruşdu: «Bizim üçün
Kənanlılara qarşı döyüşə birinci kim çıxacaq?»
2 Rəbb dedi: «Yəhudalılar çıxacaq, budur, Mən torpağı onlara təslim
edirəm».
3 Yəhudalılar soydaşları Şimeonlulara dedi: «Torpağın bizə düşən hissəsinə
gəlin, Kənanlılara qarşı vuruşmaq üçün bizimlə döyüşə çıxın. Sonra da tor-
pağın sizə düşən hissəsinə gəlib sizinlə bərabər biz döyüşə çıxarıq».
4 Yəhudalılar döyüşə çıxdı. Rəbb Kənanlılarla Perizliləri onlara təslim etdi və
Yəhudalılar Bezeqdə onlardan on min nəfər adamı qırdı.
5 Bezeqdə Adoni-Bezeqi tapıb vuruşdular və həm Kənanlıları, həm də Peri-
zliləri qırdılar.
6 Lakin Adoni-Bezeq qaçdı və Yəhudalılar onun ardınca qaçıb əllərinin və
ayaqlarının baş barmaqlarını kəsdilər.
7 Adoni-Bezeq dedi: «Mənim masamın altında yetmiş padşah əl və
ayaqlarının baş barmaqları kəsilmiş halda çörək qırıntıları dənləyirdi. Mən
necə etmişdimsə, Allah da mənə əvəzini elə verdi». Yəhudalılar Adoni-Bezeqi
Yerusəlimə gətirdi və o orada öldü.
8 Yəhuda övladları Yerusəlimə hücum edib vuruşdu və oranı alıb əhalisini
qılıncdan keçirdilər. Şəhərə isə od vurub yandırdılar.

9 Bundan sonra Yəhuda övladları dağlıq bölgədə, Negevdə və yamaclı-
düzənlikli bölgədə yaşayan Kənanlılara qarşı vuruşmaq üçün endilər.
10 * Əvvəlki adı Qiryat-Arba olan Xevronda yaşayan Kənanlılara qarşı yürüş
edib Şeşayı, Aximanı və Talmayı məğlub etdilər.
11 Oradan da əvvəlki adı Qiryat-Sefer olan Devir əhalisinə qarşı yürüş
etdilər.
12 Kalev dedi: «Kim Qiryat-Seferə hücum edib oranı alarsa, qızım Aksanı ona
ərə verəcəyəm».
13 Oranı Kalevin kiçik qardaşı Kenazın oğlu Otniel aldı. Kalev qızı Aksanı
arvad olaraq ona verdi.
14 Qız Otnielə ərə gedəndə ərini atasından bir tarla yeri istəməyə sövq etdi.
Qız eşşəkdən düşəndə Kalev ona dedi: «Nə istəyirsən?»
15 Aksa Kalevə dedi: «Mənə bir pay da ver. Madam ki mənə Negev torpağını
verdin, onda su qaynaqlarını da ver». Kalev ona yuxarıdakı və aşağıdakı su
qaynaqlarını verdi.
16 Musanın Qenli qayınatasının nəslindən olanlar Yəhudalılarla birgə Xurma
şəhərindən * çıxaraq Aradın cənubunda olan Yəhuda çölündə xalqın arasında
məskunlaşdılar.
17 Yəhudalılar soydaşları Şimeonlularla birgə gedib Sefatda qalan Kənanlıları
qıraraq tamamilə məhv etdilər. O şəhərin adı Xorma† adlandırıldı.
18 Yəhudalılar Qəzzəni və bütün ərazisini, Aşqelonu və bütün ərazisini,
Eqronu və bütün ərazisini aldılar.
19 Rəbb Yəhudalılarla idi. Yəhudalılar dağlıq bölgəsini ələ keçirdilər. Vadi
sakinlərini isə qova bilmədilər, çünki onların dəmir döyüş arabaları var idi.
20 Musanın söylədiyi kimi Xevronu Kalevə verdilər. O da Anaqın üç oğlunu
oradan qovdu.
21 * Lakin Binyamin övladları Yerusəlimdə qalan Yevusluları qovmadılar və
Yevuslular bu günə qədər Binyamin övladları ilə birgə Yerusəlimdə yaşayırlar.
22 Yusif nəsli də Bet-Elə hücum etdi və Rəbb onlarla idi.
23 Yusif nəsli Bet-Elə kəşfiyyata adamlar göndərdi. Şəhərin əvvəlki adı Luz
idi.
24 Kəşfiyyatçılar şəhərdən çıxan bir adamı görüb dedilər: «Rica edirik, bizə
şəhərə girmək üçün yol göstərəsiniz və biz də sizinlə yaxşı rəftar edərik».
25 Bu adam onlara şəhərə girmək üçün yol göstərdi. Onlar şəhərə girib
əhalisini qılıncdan keçirdilər, lakin həmin adama və qohumlarına dəyməmədilər.
26 Bu adam Xetlilərin torpağına getdi və orada bir şəhər salıb adını Luz
qoydu. Oranın bu günə qədər adı belədir.
27 * Menaşşe qəbiləsi Bet-Şeanla qəsəbələrinin əhalisini, Taanakla
qəsəbələrinin əhalisini, Dorla qəsəbələrinin əhalisini, İvleamla qəsəbələrinin
əhalisini və Megiddo ilə qəsəbələrinin əhalisini qovmadı. Kənanlılar bu ölkədə
qalmaq iddiasını etdi.
28 İsrailliler bu torpaqlarda möhkəmlənəndə Kənanlıların üzərinə
mükəlləfiyyət qoydular, amma tamamilə qovmadılar.
29 * Efrayim qəbiləsi Gezerdə olan Kənanlıları qovmadı. Bununla da
Kənanlılar Gezerdə – onların arasında yaşadı.
30 Zevulun qəbiləsi Qitron əhalisini və Nahalol əhalisini qovmadı.
Kənanlılar da onların arasında qalıb mükəlləfiyyətçi oldular.

* **1:10** Yeşua 15:14-19 * **1:16** *Xurma şəhəri* – Yerixo şəhəri. † **1:17** *Xorma* – ibrani dilində *tamamilə yox etmək.* * **1:21** Yeşua 15:63; 2Şam. 5:6; 1Saln. 11:4 * **1:27** Yeşua 17:11-13 * **1:29** Yeşua 16:10

31 Aşer qəbiləsi Akko əhalisini, Sidon, Axlav, Akziv, Xelba, Afeq və Rexov
əhalisini qovmadı.
32 Aşerlilər bu ölkənin sakinləri olan Kənanlılar arasında yaşadı və onları
qovmadı.
33 Naftali qəbiləsi Bet-Şemeş və Bet-Anat əhalisini qovmadı, bu ölkənin
sakinləri olan Kənanlılar arasında yaşadı. Bet-Şemeş və Bet-Anat əhalisi onlar
üçün mükəlləfiyyətçi oldu.
34 Emorlular Dan övladlarını dağlıq bölgəsinə köçməyə vadar etdi və onları
vadiyə düşməyə qoymadı.
35 Emorlular Har-Xeresdə, Ayyalonda və Şaalvimdə qalıb orada yaşadı.
Ancaq Yusif nəsli qüvvətlənəndə Emorlular onlar üçün mükəlləfiyyətçi oldu.
36 Emorluların sərhədi Aqrabbim keçidindən – Seladan yuxarıya uzanırdı.

2

İsrailin sədaqətsizliyi

1 Rəbbin mələyi Qilqaldan Bokimə çıxdı və dedi: «Sizi Mən Misirdən çıxararaq
atalarınıza vəd etdiyim torpağa gətirib dedim ki, sizinlə olan əhdimi heç vaxt
pozmayacağam.
2 * Siz isə bu torpağın əhalisi ilə əhd bağlamayın və onların qurbangahlarını
dağıdın. Lakin siz Mənim sözümə qulaq asmadınız. Niyə belə etdiniz?
3 Buna görə də Mən deyirəm: onları qarşınızdan qovmayacağam və onlar
sizə əngəl, allahları isə sizə tələ olacaq».
4 Rəbbin mələyi bu sözləri İsrail övladlarına söylədiyi zaman xalq bərkdən
ağlamağa başladı.
5 Ona görə də o yerin adına Bokim * dedilər və orada Rəbbə qurban təqdim
etdilər.

Yeşuanın ölümü

6 Yeşua xalqı yola salan zaman İsrail övladlarından hər biri öz torpaq pay-
larına sahib olmaq üçün getdi.
7 Yeşuanın bütün ömrü boyu Rəbbin İsrail üçün etdiyi bütün böyük işləri
görən və Yeşuadan sonra sağ qalan ağsaqqalların bütün ömrü boyunca xalq
Rəbbə qulluq etdi.
8 Rəbbin qulu Nun oğlu Yeşua yüz on yaşında vəfat etdi.
9 * Onu Qaaş dağının şimalında, Efrayimin dağlıq bölgəsində olan Timnat-
Xeres adlı irs olan torpaq sahəsində dəfn etdilər.
10 Yeşua ilə bir dövrdə yaşayan bütün nəsil də ölüb atalarına qovuşdu. Bundan
sonra Rəbbin İsrail üçün etdiyi işləri bilməyən başqa bir nəsil törədi.
11 İsrail övladları Rəbbin gözündə pis olan işlər görərək Baal bütlərinə qulluq
etdilər.
12 Bununla da onları Misir ölkəsindən çıxaran atalarının Allahı Rəbbi atıb
başqa allahlara – ətraflarında yaşayan millətlərin allahlarına sitayiş edərək
onlara səcdə etdilər. Buna görə də Rəbbi qəzəbləndirdilər.
13 Onlar Rəbbi ataraq Baal və Aştoret bütlərinə qulluq etdilər.
14 Rəbbin İsrailə qarşı qəzəbi alovlandı və onları basqınçılara təslim etdi.
Basqınçılar da onları talan etdilər. Rəbb onları ətraflarındakı düşmənlərə
verdi. İsrail övladları isə düşmən qabağında tab gətirə bilmədilər.

* **2:2** Çıx. 34:12-13; Qanun. 7:2-5 * **2:5** *Bokim* – ibrani dilində *ağlayanlar.* * **2:9** Yeşua 19:49-50

15 Harada döyüşdülərsə, Rəbbin onlara dediyi və and içdiyi kimi Rəbbin
əli onların əleyhinə qalxdı. Bundan İsraillilər pis vəziyyətə düşüb çox əziyyət
çəkdilər.
16 Rəbb İsrail övladlarını talançıların əlindən qurtarmaq üçün hakimlər
yetirdi.
17 Lakin onlar hakimlərə də qulaq asmadılar. Başqa allahlara sitayiş
etməklə Rəbbə xəyanət etdilər. Rəbbin əmrlərinə itaət edən atalarına
bənzəmədilər və tezliklə ata-babaları gedən yoldan azdılar.
18 Rəbb onlar üçün hakimlər yetirdi və Özü də hakimlərlə oldu. Hakimlərin
ömrü boyunca Rəbb İsraillilər düşmənlərin əlindən qurtarırdı. Ona görə ki
onları əzənlərin və sıxışdıranların üzündən nalə çəkdikləri zaman Rəbbin xalqa
rəhmi gəlirdi.
19 Hər hansı hakim öləndən sonra xalq yenə başqa allahlara sitayiş etməklə,
onlara qulluq edib səcdə etməklə atalarından daha betər olurdu. Onlar bu
əməllərindən, bu inadkarlıqlarından əl çəkmədi.
20 Ona görə də Rəbbin İsraillilərə qarşı qəzəbi alovlandı və dedi: «Madam ki
bu millət Mənim atalarına əmr etdiyim əhdi pozub sözümə qulaq asmadı,
21 Mən də Yeşua vəfat edəndə bu torpaqlarda saxladığı millətlərin heç birini
daha onların qarşısından qovmayacağam.
22 Ataları kimi bu yolla gedib-getməyəcəklərini görmək üçün İsraillileri bu
millətlər vasitəsilə sınaqdan keçirəcəyəm».
23 Rəbb bu millətlərin həmin torpaqlarda qalmasına izin verdi. Onları
Yeşuaya təslim etməyərək dərhal qovmadı.

3

Kənan torpağında qalan millətlər

1 Rəbb Kənan döyüşlərindən heç birini görməyən İsraillileri sınamaq istədi.
2 İsrail övladlarının nəsillərindən əvvəldən döyüşə bilməyənlərin hamısına
döyüş təlimi vermək üçün Rəbbin ölkədə saxladığı millətlər bunlar idi:
3 Beş Filişt ağası, bütün Kənanlılar və Sidonlular, eləcə də Baal-Xermon
dağından Xamat keçidinə qədər Livan dağlarında yaşayan Xivlilər.
4 Onları orada Rəbb ona görə saxladı ki, İsraillileri sınasın və Musa vasitəsilə
atalarına verdiyi əmrlərə necə itaət edib-etməyəcəklərini öyrənsin.
5 Beləliklə, İsrail övladları Kənanlılar, Xetlilər, Emorlular, Perizlilər, Xivlilər və
Yevuslular arasında yaşadı.
6 İsrail övladları onların qızlarından özlərinə arvad aldı, öz qızlarını da onların
oğullarına verdi və onların allahlarına sitayiş etdi.

Birinci hakim Otniel

7 Beləliklə, İsrail övladları Rəbbin gözündə pis olan işlər gördülər. Onlar
özlərinin Allahı Rəbbi unudaraq Baal və Aşera bütlərinə sitayiş etdilər.
8 Ona görə də Rəbbin qəzəbi İsraillilərə qarşı alovlandı və onları Aram-
Naharayim padşahı Kuşan-Rişatayimə təslim etdi. İsrail övladları səkkiz il
Kuşan-Rişatayimə tabe oldu.
9 İsrail övladları Rəbbə fəryad edəndə Rəbb də onlar üçün bir xilaskar yetirdi.
Xilaskar Kalevin kiçik qardaşı olan Qenazın oğlu Otniel idi. O, İsrail övladlarını
əsarətdən xilas etdi.

10 Rəbbin Ruhu Otnielin üzərinə endi. O, İsrailin hakimi oldu və döyüşə çıxdı.
Rəbb Aram-Naharayim padşahı Kuşan-Rişatayimi Otnielə təslim etdi. O, Kuşan-
Rişatayimdən daha güclü oldu.
11 O dövrdə ölkə qırx il rahat yaşadı. Sonra Qenazın oğlu Otniel öldü.

Ehudun hakimliyi

12 İsrail övladları yenə də Rəbbin gözündə pis olan işləri gördülər. Rəbb də
Moav padşahı Eqlonu İsraillilərə qarşı qaldıraraq qüvvətləndirdi. Çünki onlar
Rəbbin gözündə pis olan işləri görmüşdülər.
13 Moav padşahı Eqlon Ammon və Amaleq övladlarını öz yanına toplayaraq
İsraillilər məğlub edib Xurma şəhərini aldı.
14 Beləliklə, İsrail övladları Moav padşahı Eqlona on səkkiz il tabe oldu.
15 Lakin İsrail övladları Rəbbə fəryad edəndə Rəbb Binyaminli Geranın oğlu
solaxay Ehudu bir xilaskar kimi onlara yetirdi. İsrail övladları Moav padşahı
Eqlona Ehud vasitəsilə xərac göndərdi.
16 Ehud özünə uzunluğu bir qulac olan ikiağızlı xəncər düzəltdi və onu
paltarının altında sağ buduna bağladı.
17 Ehud xəracı Moav padşahı Eqlona təqdim etdi. Eqlon isə çox tosqun
adam idi.
18 Ehud xərac təqdimini bitirəndən sonra hədiyyə gətirən adamları geri
göndərdi.
19 Amma özü Qilqalın yaxınlığındakı daş bütlərin yanından geriyə qayıdıb
padşaha dedi: «Ey padşah, sənə gizli sözüm var». Padşah «sus» dedi. Onda
yanında dayanan adamların hamısı eşiyə çıxdılar.
20 Ehud onun yanına gəldi. Padşah üst mərtəbədəki sərin otağında tənha
qalırdı. Ehud ona dedi: «Allahdan sənə bir sözüm var». Padşah kürsüsündən
qalxdı.
21 Ehud isə sol əlini uzadıb sağ buduna bağladığı xəncəri çıxarıb padşahın
qarnına soxdu.
22 Xəncəri elə bərk vurmuşdu ki, tiyənin ardınca qəbzəsi də onun qarnına
girmişdi və bağırsaqları yerə tökülmüşdü. Xəncərin tiyəsini isə piy tutmuşdu,
çünki Ehud xəncəri padşahın qarnından çıxarmamışdı.
23 Ehud eyvana çıxıb arxasınca yuxarıdakı otağın qapılarını örtüb qıfılladı.
24 O çıxanda padşahın qulları gəlib baxdılar. Yuxarı otağın qapısını qıfıllı
görəndə dedilər: «Yəqin padşah yuxarı otaqda ayaqyoluna gedir».
25 Padşahı gözlədilər, lakin otağın qapısını açan olmadığına görə nigaran
qaldılar. Sonra açar götürüb qapıları açanda gördülər ki, ağalarının meyiti yerə
sərilib.
26 Onlar padşahı gözləyən zaman Ehud artıq aradan çıxmış və daş bütlərin
yanından keçib Seiraya qaçmışdı.
27 O, İsrailə çatan kimi Efrayimin dağlıq bölgəsində şeypur çaldı və İsrail
övladları onunla birgə dağlıq yerdən aşağı düşdülər. Ehud onların qabağında
gedirdi.
28 Ehud İsraillilərə dedi: «Ardımca gəlin, çünki Rəbb düşmənimiz olan
Moavlıları sizə təslim etdi». İsrail övladları da Ehudun ardınca enib Moavlılara
qarşı bütün İordan çayının keçidlərini bağladılar ki, heç kim keçə bilməsin.
29 O zamankı döyüşdə Moavlılardan on min nəfərə qədər qırıldı. Onların da
hər biri qüvvətli bir igid idi və heç kim canını qurtara bilmədi.
30 Həmin gün Moav ölkəsi İsraillilərə tabe oldu və İsrail ölkəsi səksən il rahat
yaşadı.

Şamqarın hakimliyi

31 Bundan sonra Anat oğlu Şamqar hakim oldu və o, altı yüz Filiştlini öküz payası ilə qıraraq İsraili xilas etdi.

4

Devora və Baraqın İsraili xilas etməsi

1 Ehud öləndən sonra İsrail övladları yenə də Rəbbin gözündə pis olan işlər gördülər.
2 Buna görə də Rəbb onları Xasorda padşahlıq edən Kənan padşahı Yavinə təslim etdi. Yavinin ordu başçısı Sisra idi. O, Xaroşet-Haqqoyimdə yaşayırdı.
3 İsrail övladları Rəbbə fəryad etdilər, çünki doqquz yüz dəmir döyüş arabasına malik olan Yavin iyirmi il idi ki, İsrail övladlarına zülm edib əziyyət verirdi.
4 O vaxtlar Lappidotun arvadı peyğəmbər Devora İsraildə hakimlik edirdi.
5 Bu qadın Efrayimin dağlıq bölgəsində Rama ilə Bet-El arasında olan Devoranın xurma ağacı altında yaşayırdı. İsrail övladları da hökm çıxarmaq üçün onun yanına qalxırdılar.
6 Devora adam göndərib Naftali bölgəsində Qedeş şəhərindən Avinoam oğlu Baraqı çağırıb dedi: «İsrailin Allahı Rəbb sənə əmr etdi ki, yanına Naftali və Zevulun övladlarından on min nəfər kişini alıb Tavor dağına aparasan.
7 Mən də Yavinin ordu başçısı Sisranı və onun döyüş arabaları ilə əsgərlərini yolundan döndərib Qişon çayına – sənin yanına gətirəcəyəm və sənə təslim edəcəyəm».
8 Baraq Devoraya dedi: «Əgər sən mənimlə bərabər getsən, mən də gedəcəyəm, yox, əgər mənimlə bir getməsən, mən də getməyəcəyəm».
9 Devora dedi: «Mən mütləq sənինlə bir gedəcəyəm, amma bunu da bil ki, getdiyin yolun şöhrəti sənin olmayacaq, çünki Rəbb Sisranı bir qadına təslim edəcək». Devora ayağa qalxdı və Baraqla birgə Qedeşə getdi.
10 Baraq Zevulun və Naftali övladlarını Qedeşə topladı və on min nəfər kişi onun ardınca getdi. Devora da Baraqla birgə yola düşdü.
11 Qenli Xever, Musanın qaynı Xovavın nəslindən olan o biri Qenlilərdən ayrılmışdı. O, Qedeş yaxınlığında, Saanayimdəki palıd ağacının yanında öz çadırını qurmuşdu.
12 Sisraya xəbər çatdı ki, Avinoam oğlu Baraq Tavor dağına çıxıb.
13 Sisra doqquz yüz dəmir arabadan ibarət bütün döyüş arabalarını və yanındakı bütün xalqı Xaroşet-Haqqoyimdən Qişon çayına topladı.
14 Devora Baraqa dedi: «Qalx, çünki Rəbbin Sisranı təslim etdiyi gün bu gündür. Sənin qarşında gedən Rəbb deyilmi?» Baraq da arxasınca gələn on min nəfər kişi ilə birgə Tavor dağından endi.
15 Rəbb Sisranı və bütün döyüş arabaları ilə ordusunu Baraqın qarşısında qılıncdan keçirərək məğlub etdi. Sisra isə öz döyüş arabasından düşüb qaçdı.
16 Baraq Xaroşet-Haqqoyimə qədər onların döyüş arabaları ilə ordusunu qovdu. Sisranın bütün ordusu qılıncdan keçirildi və heç kim sağ qalmadı.
17 Sisra Qenli Xeverin arvadı Yaelin çadırına qaçdı, çünki Xasor padşahı Yavinlə Qenli Xever arasında sülh var idi.
18 Yael Sisranı qarşılamaq üçün bayıra çıxıb dedi: «Gəl içəri, ağam, qorxma, bizə gəl». Sisra onun çadırına girdi və qadın onun üstünü kilimlə örtdü.
19 Sisra qadına dedi: «Susamışam, rica edirəm, mənə bir içim su ver». Qadın süd tuluğunu açıb ona süd içirtdi və üstünü örtdü.

20 Sisra qadına dedi: «Çadırın qapısında dayan, əgər bir adam gəlib səndən
"Burada kimsə varmı?" deyə soruşsa, deyərsən ki, yox».
21 Lakin Xeverin arvadı Yael əlinə bir çadır payası və bir də toxmaq
götürüb yavaş-yavaş ona yaxınlaşdı. Sisra isə çox yorulduğundan dərin yuxuya
getmişdi. Yael çadır payasını onun gicgahına zərblə elə vurdu ki, paya onun
başından keçib yerə girdi və Sisra belə öldürüldü.
22 Bu vaxt Baraq Sisranın izinə düşmüşdü. Yael onun qarşısına çıxıb dedi:
«Gəl, axtardığın adamı sənə göstərim». O, Yaellə birgə çadıra girəndə gördü ki,
Sisra gicgahında paya ölüb yerə sərilmişdir.
23 Beləcə o gün Allah Kənan padşahı Yavini İsrail övladlarına tabe etdi.
24 İsrail övladlarının əli Kənan padşahı Yavinə qarşı get-gedə qüvvətləndi və
axırda Kənan padşahı Yavini məhv etdi.

5

Devora ilə Baraqın ilahisi

1 Həmin gün Devora və Avinoam oğlu Baraq bu ilahini oxudular:

2 Başçılar İsraildə rəhbərlik edəndə,
Xalq özünü könüllü təqdim edəndə
Rəbbə alqış edin!

3 Dinləyin, ey padşahlar! Qulaq asın, əmirlər!
Mən Rəbbi tərənnüm edəcəyəm,
İsrailin Allahı Rəbbə nəğmə söyləyəcəyəm!

4 * Ya Rəbb, Sən Seirdən çıxarkən,
Edom çölündən keçərkən
Yer titrədi, göylər damdı.
Bəli, buludlardan sular axdı.
5 Sina dağına sahib olan Rəbbin qarşısında,
İsrailin Allahı Rəbbin qarşısında
Dağlar titrədi.

6 Anat oğlu Şamqar zamanında,
Həm də Yael zamanında
Karvanlar buraya gəlişini kəsdi,
Səyyahlar dolanbac yollarla getdi.
7 Mən Devora ayağa qalxanadək,
İsraildə ana kimi meydana çıxanadək
İsraildə kəndlilər artıq yaşamırdı.
8 İsrailliər yeni allahlar seçərkən
Döyüşlər darvazalardan keçdi.
O zaman qırx min İsrailliinin əlində
Nə nizə, nə də ki qalxan göründü.
9 Mənim könlüm İsrailə hökm edənlərlədir,
Xalq içində özünü könüllü təqdim edənlərlədir.
Rəbbə alqış edin!

* **5:4** Çıx. 19:18; Zəb. 68:7-8

10 Bu nəğməni söyləyin, ey ağappaq eşşəklərə minənlər,
Ey əlvan xalılar üstündə əyləşənlər,
Ey bütün yoldan keçənlər!

11 Oxatanların səs-küyündən uzaqda,
Su çəkənlər arasında –
Orada Rəbbin zəfərlərindən,
İsraildəki igidlərin zəfərlərindən nəql ediləcək.

O zaman Rəbbin xalqı darvazalara endi.
12 Oyan, ey Devora, oyan!
Oyan, ilahi oxu, oyan!
Ayağa qalx, ey Baraq!
Sən, ey Avinoam oğlu, gəl əsirlərini apar!

13 O zaman sağ qalanlar əyanların yanına endi.
Rəbbin xalqı cəngavər tək yanıma endi.
14 Amaleq soyundan olanlar Efrayimdən gəldi,
Sənin ardınca gələn xalq arasında Binyamin də var idi.
Makirdən əmirlər,
Zevulundan sərkərdə əsasını daşıyanlar gəldilər.
15 İssakardakı ağalar Devora ilə gəldilər.
İssakar necədirsə, Baraq da elə idi,
Onun ardınca vadiyə hücum çəkirdilər.

Ruven qəbiləsinin bölmələri çaşıb qalmışdı.
16 Çobanların sürülərinə çaldığı tütək səsini dinləmək üçün
Niyə ağıllar arasında qaldınız?
Ruven qəbiləsinin bölmələri çaşıb qalmışdı.
17 Gilead xalqı İordan çayının o tayında qaldı.
Bəs niyə Dan gəmilərin yanında sakin oldu?
Aşer dənizlərin sahilində qaldı,
Öz limanlarında məskən saldı.
18 Döyüş meydanının yüksək yerlərində, Zevulunla Naftali
Canlarını ölüm təhlükəsinə atan bir xalq oldu.

19 O zaman padşahlar gəlib vuruşdular.
Taanakda, Megiddo suları kənarında
Kənan padşahları vuruşdular.
Nə gümüş, nə də qənimət alan oldu.
20 Ulduzlar göydən döyüşdü,
Sisraya qarşı öz dövrəsində döyüşdülər.
21 Düşmənləri Qişon çayı apardı,
Qişon çayı coşub-daşandı.
Ey canım, sən qüvvətlə irəli get!

22 O zaman at dırnaqları vurdu o yerə damğalar,
Dördnala, dördnala qaçarkən köhlən atlar.

23 Rəbbin mələyi dedi: «Meroza lənət edin,
Onun xalqına ağır lənət söyləyin.
Çünki Rəbbin köməyinə,

Cəngavərlərə qarşı Rəbbin köməyinə gəlmədilər».

24 Qenli Xeverin arvadı Yael
Qadınlar arasında hamıdan artıq xeyir-dua alsın,
Çadırda yaşayan qadınlardan daha bəxtiyar olsun!
25 Su istəyəndə Sisra
Yael ona süd verdi.
Ağalara layiq bir camda ayran verdi.
26 Sol əlinə payanı,
Sağ əlinə isə işçi toxmağını götürdü,
Onlarla Sisranı vurdu, başını əzdi.
Sındırıb gicgahlarını, deşib yerə keçirtdi.
27 O yıxılıb ayaqlar altına sərildi,
Yerə döşəndi,
O yıxılıb ayaqlar altına sərildi,
Yıxıldığı yerə sərilib öldü.

28 Sisranın anası məhəccər arxasından,
Pəncərədən nigaran-nigaran baxıb çığırdı:
«Nə üçün onun döyüş arabası bu qədər gecikir?
Döyüş arabalarının səsi axı niyə ləngiyir?»
29 Müdrik əsilzadə xanımlar ona cavab verirdi,
O da öz-özünə təkrar-təkrar deyirdi:
30 «Bəlkə qənimət malını tapıb bölüşdürürlər,
Yəqin ki hər igidə bir-iki qız düşür.
Sisraya talan malından düşür əlvan geyimlər,
Bəli, talan malından naxışlı əlvan geyimlər.
Qarət etdiklərinin içindən tapıb bölüşdürdülər,
Talançıların boyunları üçün
İki tərəfdən əlvan naxışlı geyimlər».

31 Ya Rəbb, bütün düşmənlərin belə yox olur.
Amma səni sevənlər qüdrəti ilə doğan günəş kimi olur!

Bundan sonra ölkə qırx il rahat yaşadı.

6

Rəbbin Gideona çağırışı

1 İsrail övladları yenə də Rəbbin gözündə pis işlər gördülər və Rəbb də onları
yeddi il Midyanlılara təslim etdi.
2 Midyanlıların güclü əli İsraillilərin əleyhinə qalxdı və Midyanlıların
üzündən İsrail övladları özləri üçün dağlarda sığınacaq yerləri, mağaralar və
qalalar qurdular.
3 İsraillilər əkin əkəndə Midyanlılar, Amaleqlilər və şərq xalqları gəlib İsrailə
hücum edirdi.
4 İsraildə ordugah quraraq Qəzzəyə çatana qədər torpağın məhsullarını məhv
edirdilər. İstər qoyun, istər öküz, istərsə də eşşək olsun, İsraillilərə dolanmaq
üçün heç nə qoymazdılar.
5 Çünki onlar öz heyvanları və çadırları ilə çıxırdılar. Gələndə isə çəyirtkə kimi
o qədər çox gəlirdilər ki, nə özlərinin, nə də dəvələrinin sayı-hesabı olmazdı.
Onlar İsraili viran qoymaq üçün gəlirdilər.

6 İsraillilər Midyanlıların əlindən çox yoxsullaşdı. Ona görə də İsrail övladları
Rəbbə fəryad qopardı.
7 Midyanlıların əlindən İsrail övladları Rəbbə fəryad edəndə
8 Rəbb İsrail övladlarına bir peyğəmbər göndərdi. O, İsrailliləra belə dedi: «İs-
railin Allahı Rəbb belə deyir: "Mən sizi Misirdən çıxardaraq köləlik diyarından
qurtardım.
9 Sizi Misirlilərin və bütün zülmkarların əlindən azad edərək onları
qarşınızdan qovdum və torpaqlarını sizə verdim.
10 Sizə dedim ki, Allahınız Rəbb Mənəm, torpağında yaşadığınız Emorluların
allahlarına sitayiş etməyin. Siz isə Mənim sözümə qulaq asmadınız"».
11 Rəbbin mələyi gəlib Aviezerli Yoaşın Ofra şəhərindəki palıd ağacının
altında durdu. Yoaş oğlu Gideon üzüm sıxılan yerdə Midyanlılardan gizlətdiyi
taxılı döyürdü.
12 Rəbbin mələyi ona görünüb dedi: «Ey cəsur cəngavər, Rəbb sənin-
lədir».
13 Gideon dedi: «Ah mənim ağam, əgər Rəbb bizimlədirsə, bəs bütün bu işlər
başımıza niyə gəldi? Atalarımız "Rəbb bizi Misirdən çıxarmadımı?" deyərək
danışdıqları bütün möcüzələr görəsən indi harada qaldı? İndi Rəbb bizi
atmışdır, ona görə də bizi Midyanlılara təslim edib».
14 Rəbb ona tərəf çevrilib dedi: «Bu qüvvətinlə get, İsraili Midyanlıların
əlindən qurtar. Səni göndərən Mən deyiləmmi?»
15 Gideon ona dedi: «Ey Xudavənd, İsraili mən necə qurtarım? Mənim
nəslim Menaşşe qəbiləsində ən zəif nəsildir, mən də atamın evində ən
kiçiyəm».
16 Rəbb ona dedi: «Mən mütləq sənin-lə olacağam və sən də Midyanlıların
hamısını bir nəfər kimi qıracaqsan».
17 Gideon dedi: «Əgər indi Sənin gözündə lütf tapmışamsa, mənə bir əlamət
göstər, bilim ki, mənimlə danışan Rəbdir.
18 Rica edirəm, mən sənin yanına qurbanımı gətirib təqdim edənə qədər
buradan getmə». Rəbb Gideona dedi: «Sən geri qayıdana qədər Mən burada
gözləyirəm».
19 Gideon içəri girdi. Bir oğlaq kəsib bir efa undan mayasız çörəklər bişirdi
və əti səbətə qoydu, ətin suyunu isə qazana tökdü. Sonra onları palıd ağacının
altına – Rəbbin yanına gətirib Ona təqdim etdi.
20 Allahın mələyi ona dedi: «Əti və mayasız çörəkləri götür, bu qayanın
üstünə qoy və ətin suyunu da oraya tök». Gideon belə də etdi.
21 Rəbbin mələyi əlində olan əsanın ucunu oraya uzadıb ətlə mayasız
çörəklərə toxunanda qayadan alov çıxdı və ətlə mayasız çörəkləri udub yox
etdi. Sonra Rəbbin mələyi onun gözü önündəcə qeyb oldu.
22 Gideon Onun Rəbbin mələyi olduğunu anlayıb dedi: «Ay aman, ya
Xudavənd Rəbb! Mən Sənin mələyinin sifətini gördüm».
23 Rəbb ona dedi: «Salamat qal, qorxma, ölməyəcəksən».
24 Gideon orada Rəbbə bir qurbangah düzəltdi və onun adını Yahve-Şalom
* qoydu. Bu qurbangah bu günə qədər Aviezerlilərin Ofra şəhərindədir.
25 Həmin gecə Rəbb Gideona dedi: «Get, atanın ikinci yeddiillik buğasını
götür. Sonra get, atanın Baal bütünə düzəltdiyi qurbangahı dağıt və yanındakı
Aşera bütünü kəs.
26 Bu təpənin başında Allahın Rəbbə layiq qurbangah düzəlt. Sonra kəsdiyin
Aşeranın ağac bütünə od vuraraq götürdüyün ikinci buğanı yandırma qurbanı
olaraq təqdim et».

* **6:24** *Yahve-Şalom* – ibrani dilində *Rəbbin sülhü.*

27 Gideon qulluqçularından on nəfəri özü ilə götürüb Rəbbin tapşırdığı kimi
etdi. Lakin atasının ev xalqından və şəhər sakinlərindən qorxduğu üçün işi
gündüz deyil, gecə etdi.
28 Şəhər sakinləri səhər tezdən qalxıb gördülər ki, Baal qurbangahı
tamamilə dağıdılıb və yanındakı Aşera bütü kəsilib. Qurulan yeni qurbangah
üzərində isə ikinci buğa yandırma qurbanı olaraq təqdim olunub.
29 Adamlar bunu görüb bir-birlərinə dedilər: «Görəsən bu işi kim görüb?»
Onlar bunu araşdırandan sonra bildilər ki, bu işi görən Yoaşın oğlu Gideondur.
30 Şəhər sakinləri Yoaşa dedilər: «Oğlunu buraya gətir ki, öldürülsün. Çünki
o, Baalın qurbangahını dağıdıb, yanındakı Aşera bütünü isə kəsib».
31 Yoaş ona qarşı çıxanların hamısına belə dedi: «Bu Baal bütünün əvəzinə
sizmi mübarizə aparacaqsınız? Ya sizmi onu qurtaracaqsınız? Baal üçün
mübarizə aparan səhərə qədər öləcək. Əgər o, həqiqətən, allahdırsa, onun
qurbangahını dağıdan adamla qoy özü mübarizə aparsın».
32 Bundan sonra «qoy Baal onunla özü mübarizə aparsın, çünki o, Baalın
qurbangahını dağıdıb» deyərək Gideonun adını Yerub-Baal † qoydular.
33 Bu vaxt bütün Midyanlılar, Amaleqlilər və şərq xalqları bir yerə yığılaraq
İordan çayını keçib İzreel vadisində ordugah qurdular.
34 Gideonun üzərinə Rəbbin Ruhu endi və o, şeypur çalıb Aviezerliləri öz
yanına yığdı.
35 O bütün Menaşşeyə qasidlər göndərdi və onları da öz yanına yığdı. Sonra
Aşerə, Zevuluna və Naftaliyə qasid göndərdi. Onlar qasidləri qarşılamağa
çıxdılar.
36 Gideon Allaha dedi: «Söz verdiyin kimi İsraili mənim əlimlə qurtara-
caqsansa,
37 qoy mən xırmanın üstünə qoyundan qırxılan yun qoyum. Əgər şeh yalnız
yunu isladarsa, torpaq isə quru qalarsa, onda biləcəyəm ki, Sən dediyin kimi
İsraili mənim əlimlə qurtaracaqsan».
38 Belə də oldu. Gideon ertəsi gün tezdən qalxıb yunu sıxdı. Yundan bir kasa
dolu su çıxartdı.
39 Sonra Gideon Allaha dedi: «Qoy mənə qarşı qəzəbin alovlanmasın, yenə
bir ricam var. Bu yunla bir də bu işi sınamaq istəyirəm. İndi də qoy yalnız bu
yun quru qalsın və bütün yer şehlə islanmış olsun».
40 Allah o gecə belə də etdi. Bütün torpaq şehə büründü, qırxılmış yun isə
quru qaldı.

7

Gideonun Midyan üzərində qələbəsi

1 Yerub-Baal, yəni Gideon və onunla bərabər bütün xalq tezdən durub
Xarod çeşməsinin başında ordugah qurdu. Midyan ordugahı isə onların şimal
tərəfində More təpəsinin yanındakı vadidə idi.
2 Rəbb Gideona dedi: «Yanında olan xalqın sayı çoxdur, ona görə Midyanlıları
onlara təslim etmirəm. Çünki İsrailliər Mənim qarşımda "öz əlimlə özümü
qurtardım" deyib öyünəcək.
3 * İndi sən xalqa bunu eşitdirib de: "Kim qorxudan əsirsə, Gilead dağından
geri qayıtsın"». Xalqdan iyirmi iki min nəfəri geri qayıtdı, on min nəfəri qaldı.
4 Rəbb Gideona dedi: «Xalqın sayı yenə də çoxdur, onları su kənarına endir
və orada adamları sənin üçün ələkdən keçirəcəyəm. "Bu sənin-lə gedəcək"

† **6:32** *Yerub-Baal* – ibrani dilində *Baal mübarizə aparsın.* * **7:3** Qanun. 20:8

dediyim adam səninlə gedəcək və “bu səninlə getməyəcək” dediyim bütün adamlar isə getməyəcək».
5 Gideon xalqı su kənarına endirəndə Rəbb ona dedi: «Suyu it kimi dili ilə içənlərin hamısını bir tərəfə, su içmək üçün dizüstü oturanların hamısını isə o biri tərəfə ayırıb yığarsan».
6 Əllərini ağızlarına aparıb suyu dili ilə içənlərin sayı üç yüz nəfər oldu. Lakin xalqın qalan hissəsi su içmək üçün dizüstü yerə oturdu.
7 Rəbb Gideona dedi: «Sizi dili ilə su içən bu üç yüz nəfərlə qurtaracağam və Midyanlıları sənə təslim edəcəyəm. Qoy xalqın qalan hissəsi öz yerinə qayıtsın».
8 Bu üç yüz adam xalqın azuqəsini və şeypurlarını əlindən aldı. Gideon qalan İsrailliləri hamısını bir nəfər kimi öz evlərinə göndərdi və üç yüz nəfəri yanında saxladı. Midyan ordugahı Gideonun olduğu yerin aşağısındakı vadidə idi.
9 O gecə Rəbb ona dedi: «Qalx, Midyan ordugahına en, çünki onları sənə təslim edirəm.
10 Əgər ordugaha enməyə qorxursansa, nökərin Pura ilə bərabər en.
11 Orada sən onların söhbətini eşidəcəksən, onda qüvvət alıb ordugaha enərsən». O zaman Gideon və nökəri Pura ordugahın kənarında olan silahlı adamların yanına endilər.
12 Vadiyə yığılan Midyanlılar, Amaleqlilər və bütün şərq xalqlarının sayı çəyirtkə qədər çox idi. Dəvələrinin isə dəniz sahilindəki qum qədər sayı-hesabı yox idi.
13 Gideon gəlib gördü ki, bir nəfər yoldaşına öz yuxusunu danışır və belə deyir: «Bax yuxumda görmüşəm ki, arpa unundan bişirilmiş bir yumru çörək yuvarlanaraq Midyan ordugahına girib çadıra çatdı, çadırı vurub yıxaraq alt-üst etdi və çadır yerə sərildi».
14 Yoldaşı ona cavab verdi: «Bu İsrailli Yoaş oğlu Gideonun qılıncından başqa bir şey deyil. Allah Midyanı və bütün ordugahını ona təslim edib».
15 Gideon yuxu danışan adamın hekayəsini və yozumunu eşidəndə Allaha səcdə qıldı və İsrail ordugahına qayıdıb dedi: «Qalxın, çünki Rəbb Midyan ordusunu bizə təslim edib».
16 Yanında olan üç yüz nəfəri üç dəstəyə ayırdı. Hamısının əlinə şeypurlar, boş dolçalar və dolçanın içində məşəllər verdi.
17 Onlara tapşırdı ki, «mənə baxın, mən necə edirəmsə, siz də elə edin. Bax mən ordugahın kənarına çatan zaman nə etsəm, siz də elə edin.
18 Mən və mənimlə bərabər olanların hamısı şeypur çalan kimi siz də ordugahın bütün ətrafında şeypurlarınızı çalın və “Rəbb üçün və Gideon üçün!” deyə bağırın».
19 Gideonla yanında olan yüz nəfər kişi orta növbəsinin başlanğıcında * – növbətçilər təzə dəyişən zaman ordugahın kənarına çatdılar. Onlar şeypurlarını çalıb əllərindəki dolçaları qırdılar.
20 Üç dəstə də şeypur çalıb dolçaları qırdı, sol əllərində məşəl, sağ əllərində isə çaldıqları şeypuru tutub «Rəbbin və Gideonun qılıncı!» deyə bağırdılar.
21 Ordugahın ətrafında hamı öz yerində dayandı və bütün Midyan ordusuna vurnuxma düşdü. Onlar bağıra-bağıra qaçdılar.
22 Üç yüz nəfər şeypur çalanda Rəbb düşmən ordugahındakıların qılıncını bir-birinə qarşı qaldırdı. Düşmən ordusu Sereraya doğru – Bet-Şittaya qədər, Tabbatın yanında olan Avel-Mexola sərhədinə qədər qaçdı.

* **7:19** *Orta növbəsinin başlanğıcı* – yəni axşam saat 10-a yaxın.

23 Naftalidən, Aşerdən və bütün Menaşşedən çağırılmış İsraillilər Midyanlıları
qovdular.
24 Gideon bütün Efrayimin dağlıq bölgəsinə qasid göndərib dedi: «Enin,
Midyanlılara hücuma keçin. Onların yolunu kəsmək üçün Bet-Baraya qədər
İordan çayının sularını tutun». Bütün Efrayimlilər yığılıb Bet-Baraya qədər
İordan çayının sularını tutdular.
25 Sonra iki Midyan başçısı Orevlə Zeevi tutdular. Orevi Orev qayasında,
Zeevi isə Zeev üzümsıxanında öldürdülər. Midyanlıları qovdular və İordan
çayını keçərək Orevlə Zeevin başlarını Gideona gətirdilər.

8

Efrayimin qısqanclığı

1 Efrayimlilər Gideona dedilər: «Bu nə işdir başımıza gətirdin? Midyanlılarla
döyüşə gedəndə niyə bizi çağırmadın?» Bundan ötrü onunla kəskin mübahisə
etdilər.
2 Gideon onlara dedi: «Axı sizin gördüyünüz işlərin yanında indi
gördüyüm bu iş nədir ki? Efrayimin üzüm başaqları Aviezerin üzüm bağının
məhsullarından yaxşı deyilmi?
3 Midyan başçıları olan, Orevi və Zeevi Allah sizə təslim etdi. Axı sizin
gördüyünüz işlərin yanında mən nə edə bilmişəm?» Bunu deyəndən sonra
Efrayimlilərin ona olan qəzəbi yatdı.
4 Gideon İordan çayına çatdı, özü və yanındakı üç yüz nəfərlə bərabər
çayı keçdilər. Onlar yorulmaqlarına baxmayaraq düşmənləri təqib etməkdə
davam edirdilər.
5 O gəlib Sukkot adamlarının yanına çataraq dedi: «Rica edirəm, arxamca
gələn adamlara bir parça çörək verin, çünki taqətdən düşüblər. Mən isə
Midyan padşahları Zevah və Salmunnanın ardınca qaçıram».
6 Sukkot başçıları ona dedilər: «Zevah və Salmunnanın biləyi indi sənin
əlindədir ki, sənin döyüşçülərinə çörək verək?»
7 Gideon onlara dedi: «Elə buna görə sizə deyirəm ki, Rəbb Zevah
və Salmunnanı mənə təslim edəndə çölün tikanları və kolları ilə ətinizi
didəcəyəm».
8 Oradan gəlib Penuelə çıxdı və oradakılardan da eyni şeyi istədi. Sukkot
sakinləri necə ona cavab vermişdilərsə, Penuel sakinləri də ona elə cavab
verdilər.
9 Gideon Penuel sakinlərinə isə belə dedi: «Sağ-salamat geriyə qayıtdığım
zaman bu qülləni dağıdacağam».
10 Zevahla Salmunna və bütün şərq xalqlarının ordusundan sağ qalan
təxminən on beş min nəfərlik bir ordu Qarqorda idi. Onların ordusundan
yüz iyirmi min qılınc gəzdirən adam yerə sərilmişdi.
11 Gideon Novah və Yoqbohanın şərqindən – köçərilərin yolundan keçərək
laqeyd dayanan düşmən ordugahına hücum etdi.
12 Zevah və Salmunna qaçdı. Gideon isə onları təqib etdi. O, Midyanın iki
padşahı Zevahla Salmunnanı tutub bütün ordunu məğlub etdi.
13 Yoaş oğlu Gideon Xeres keçidi ilə döyüşdən qayıtdı.
14 Sukkot sakinlərindən bir cavanı tutub ondan söz aldı. O da ona Sukkot
başçısı olan yetmiş yeddi ağsaqqalın adını yazıb verdi.
15 Gideon Sukkot sakinlərinin yanına gəlib dedi: «“Zevah və Salmunnanın
biləyi sənin əlindədir ki, sənin yorğun adamlarına çörək verək?” deyərək məni
ələ salırdınız. Budur, bu da Zevah və Salmunna!»

16 Sonra o, şəhər ağsaqqallarını topladı və Sukkot sakinlərini çöl tikanları və
kollarla döyərək tənbeh etdi.
17 Bundan sonra da gəlib Penuel qülləsini dağıtdı və şəhərin sakinlərini
qırdı.
18 Gideon Zevah ilə Salmunnaya dedi: «Tavorda öldürdüyünüz adamlar necə
adamlar idi?» Onlar dedilər: «Hamısı sənin kimi padşah oğullarına oxşayırdı».
19 Gideon dedi: «Onlar mənim qardaşlarım, anamın oğulları idi. Var olan
Rəbb haqqı, əgər siz onları sağ buraxsaydınız, mən də sizi öldürməzdim».
20 İlk oğlu Yeterə dedi: «Qalx onları öldür». Lakin oğlan qılıncını çəkmədi,
çünki hələ cavan olduğuna görə qorxurdu.
21 Zevah və Salmunna dedilər: «Dur, bizi sən vur, çünki kişi güclü olar».
Gideon qalxıb Zevahla Salmunnanı öldürdü və sonra onların dəvələrinin
boyunlarından asılan ayparalarını götürdü.

Gideonun efodu

22 İsraillilər Gideona dedilər: «Sən, oğlun və nəvən bizə hakimlik edin. Çünki
bizi Midyanın əlindən sən qurtardın».
23 Gideon onlara dedi: «Nə mən sizin üstünüzdə hakimlik edəcəyəm, nə də
oğlum. Sizə hökmranlığı Rəbb edəcək».
24 Sonra Gideon onlara dedi: «Ancaq sizdən bir ricam var ki, götürdüyünüz
talan malından hər kəs mənə bir sırğa versin». Çünki düşmənlər İsmailli
olduqları üçün qızıl sırğa taxırdılar.
25 Onlar Gideona dedilər: «Bunu məmnuniyyətlə verərik». Onlar yerə bir
paltar sərdilər və hamı talan malından götürdüyü sırğaları bu palтarın üstünə
atdı.
26 Ayparalardan, boyunbağılardan, Midyan padşahlarının əynindəki tünd
qırmızı paltarlardan və dəvələrin boynundakı zəncirlərdən əlavə bu qızıl
sırğaların çəkisi min yeddi yüz şekel gəlirdi.
27 Gideon onlardan bir efod düzəltdi və onu öz şəhərində Ofrada qoydu.
Bundan sonra bütün İsraillilər orada bu efoda səcdə etməklə Rəbbə xəyanət
etdilər. Bu efod Gideon və onun külfəti üçün tələ oldu.
28 Midyanlılar İsrail övladlarına tabe olub bir daha başlarını qaldıra
bilmədilər. Gideonun dövründə ölkə qırx il rahat yaşadı.

Gideonun, yəni Yerub-Baalın ölümü

29 Yoaş oğlu Yerub-Baal qayıdıb yenə öz evində yaşadı.
30 Onun belindən gələn yetmiş oğlu var idi, çünki arvadı çox idi.
31 Şekemdə olan cariyəsi də ona bir oğul doğdu və Yerub-Baal onun adını
Avimelek qoydu.
32 Yoaş oğlu Gideon uzun və yaxşı ömür sürüb öldü. O, Aviezerlilərin Orfa
şəhərində atası Yoaşın məqbərəsində dəfn olundu.
33 Gideonun vəfatından sonra İsrail övladları yenə də Baal bütlərinə sitayiş
edərək Rəbbə xəyanət etdilər. Onlar Baal-Beriti özlərinə allah etdilər.
34 İsrail övladları ətraflarındakı bütün düşmənlərinin əlindən onları azad
edən özlərinin Allahı Rəbbi yada salmadılar.
35 Yerub-Baalın, yəni Gideonun İsraillilərə etdiyi bütün xeyirxahlığın
əvəzinə onun nəsli ilə yaxşı rəftar etmədilər.

9

Gideonun oğlu Avimelekin Şekemdə hökmranlığı

1 Yerub-Baalın oğlu Avimelek Şekemə, dayılarının yanına getdi. Onlara və
bütün ana nəslinə belə dedi:
2 «Rica edirəm, bütün Şekem başçılarına bunu eşitdirib deyin: “Sizin üçün
hansı yaxşıdır, Yerub-Baalın yetmiş oğlu sizə hakimlik etsin, yoxsa bir nəfər?
Unutmayın ki, mən sizin sümüyünüzdən və ətinizdənəm”».
3 Dayıları onun söylədiyi bu sözləri bütün Şekem əhalisinə çatdırdı. Bundan
sonra onların da könülləri Avimelekə meyl etdi və «o bizim soydaşımızdır»
dedilər.
4 Ona Baal-Beritin ibadət evindən yetmiş şekel gümüş verdilər. Avimelek
isə özünə muzdla yaramaz və macəraçı adamlar tutdu. Onlar Avimelekin
ardınca getdilər.
5 Avimelek Ofraya – öz ata evinə gəldi və qardaşları Yerub-Baalın yetmiş
oğlunu bir daş üstündə öldürdü. Təkcə Yerub-Baalın kiçik oğlu Yotam sağ
qalmışdı, ona görə ki gizlənə bilmişdi.
6 Bütün Şekem və Bet-Millo əhalisi toplaşaraq gedib Şekemdə daş sütunun
yanındakı palıd ağacının yaxınlığında Avimeleki padşah elan etdi.
7 Bu xəbər Yotama çatanda o gedib Gerizim dağının təpəsində durdu və
bərkdən çığırıb onlara belə dedi: «Ey Şekem sakinləri, məni dinləyin ki, Allah
da sizi dinləsin.
8 Günlərin bir günündə bütün ağaclar özləri üçün padşah məsh etməkdən ötrü
gedib zeytun ağacına dedilər: “Bizim padşahımız ol”.
9 Zeytun ağacı dedi: “Allahın və insanın şərəfi üçün məndən alınan yağı
ataraq ağacların üstündəmi sallanıb qalım?”
10 Sonra ağaclar əncir ağacına dedilər: “Gəl sən bizə padşah ol”.
11 Əncir ağacı onlara dedi: “Şirinliyimi və gözəl meyvələrimi ataraq ağacların
üstündəmi sallanıb qalım?”
12 Bu dəfə ağaclar üzüm tənəyinə dedilər: “Gəl sən bizə padşah ol”.
13 Üzüm tənəyi isə onlara dedi: “Allahı və insanları sevindirən təzə
şərablarımı ataraq ağacların üstündəmi sallanıb qalım?”
14 Nəhayət, bütün ağaclar gəlib yabanı göyəmə dedilər: “Gəl sən bizə padşah
ol”.
15 Yabanı göyəm dedi: “Əgər, həqiqətən, siz məni özünüzə padşah olaraq
məsh edirsinizsə, gəlin mənim kölgəmə sığının. Belə olmazsa, qoy yabanı
göyəmdən alov çıxsın və Livanın sidr ağaclarını yandırıb-yaxsın”.
16 Baxın Avimeleki padşah etməkdə haqq niyyət və doğruluqla iş
gördünüzmü? Siz Yerub-Baala və onun nəslinə qarşı yaxşı iş gördünüzmü?
Münasibətiniz atama layiqdirmi?
17 Axı atam sizin üçün döyüşdü və öz canını təhlükəyə atıb sizi Midyanın
əlindən qurtardı.
18 Siz isə bu gün atamın nəslinin əleyhinə çıxıb yetmiş oğlunu bir daş üstündə
öldürdünüz və sonra cariyəsindən olan oğlu Avimeleki Şekem əhalisinin
padşahı etdiniz, çünki o sizin soydaşınızdır.
19 Əgər bu gün Yerub-Baalla onun nəsli üçün haqq niyyətlə və doğruluqla
rəftar etdinizsə, onda bu Avimeleklə sevinin və qoy o da sizinlə sevinsin.
20 Yoxsa qoy Avimelekdən alov çıxıb Şekem başçılarını və Bet-Millo əhalisini
yox etsin, onlardan da od çıxıb Avimeleki yox etsin».
21 Yotam qaçıb aradan çıxdı və Beerə getdi. Qardaşı Avimelekdən qorxduğu
üçün orada qaldı.

Şekemlə Avimelek arasında münaqişə

22 Avimelek üç il İsrail üzərində başçılıq etdi.

23 Sonra Allahın izni ilə Avimeleklə Şekem əhalisinin arasına şər ruh girdi və
onlar Avimelekə xəyanətlə yanaşdılar.
24 Bu ona görə baş verdi ki, həm Avimelek Yerub-Baalın yetmiş oğluna qarşı
etdiyi günahın cəzasını çəksin, həm də Avimelekdən və onu bu qətlə sövq edən
Şekem əhalisindən tökdükləri qanların qisası alınsın.
25 Şekem əhalisi dağların başında Avimelekə qarşı pusqu qurub yolda yan-
larından keçənlərin hamısını soyurdular. Bunu Avimelekə xəbər verdilər.
26 Evedin oğlu Qaal və qardaşları gəlib Şekemdə məskunlaşdılar. Şekem
əhalisi də ona etimad göstərdi.
27 Onlar çölə, bağlara gedib üzüm yığdılar. Sonra bu üzümləri əzib şənlik
qurdular və öz allahlarının ibadətgahına gedərək yeyib-içib Avimelekə lənət
oxudular.
28 Eved oğlu Qaal dedi: «Avimelek kimdir ki, biz Şekem sakinləri ona xidmət
edək? Yerub-Baalın oğlu deyilmi? Onun müavini də Zevul deyilmi? Gəlin
Şekemin atası Xamorun adamlarına xidmət edin! Axı nəyə görə biz Avimelekə
xidmət etməliyik?
29 Kaş bu xalq mənim əlimdə olaydı! O zaman Avimeleki qovardım». Sonra
Qaal Avimelekə dedi: «Ordunu yığ, meydana çıx!»
30 Şəhər başçısı Zevul Evedin oğlu Qaalın bu sözlərini eşidəndə qəzəbdən
alışıb yandı.
31 Hiylə işlədərək Avimelekin yanına qasidlər göndərib dedi: «Budur, Eved
oğlu Qaal ilə qardaşları Şekemə gəlib şəhəri sənin əleyhinə qaldırırlar.
32 İndi sən və adamların bu gecə qalxıb çöldə pusquda durun.
33 Səhər açılanda günəş doğar-doğmaz qalxıb şəhərə hücum edərsən. Bax Qaal
ilə adamları sənə qarşı çıxarkən əlindən gələni et».
34 Avimeleklə adamları gecə ikən qalxdılar və dörd dəstə olub Şekemin
yaxınlığında pusquda durdular.
35 Eved oğlu Qaal çıxıb şəhər darvazasının giriş yerində duranda Avimelek
və adamları pusqudan çıxdılar.
36 Qaal onları görüb Zevula dedi: «Bax dağların təpəsindən bir dəstə xalq
enir». Zevul ona dedi: «Gördüyün dağların kölgəsidir, adamlara oxşadırsan».
37 Qaal sözünə davam edərək dedi: «Bax ölkənin orta hissəsindən xalq enir.
Gələcəyideyənlər palıdı yolundan da bir dəstə gəlir».
38 O zaman Zevul ona dedi: «“Avimelek kimdir ki, biz ona xidmət edək”
deyə lovğalanan dilin haradadır? Həqarətlə baxdığın xalq bu xalq deyilmi?
İndi meydana çıx, onunla döyüş».
39 Qaal Şekem əhalisinin qabağına çıxıb Avimeleklə döyüşdü.
40 Avimelek onu qovdu, Qaal onun qabağından qaçdı. Adamların çoxu
yaralanaraq darvazanın giriş yerinə qədər yerə sərildi.
41 Avimelek Arumada yaşadı. Zevul isə Qaal ilə qardaşlarını Şekemdə
yaşamağa qoymayıb qovdu.
42 Ertəsi gün Şekem xalqı çölə çıxanda bu barədə Avimelekə xəbər verildi.
43 O, ordusunu götürüb üç dəstəyə ayırdı və onlar çöldə pusqu qurub
güddülər. Avimelek xalqın şəhərdən çıxdığını görəndə qalxıb hücuma keçdi.
44 Avimeleklə dəstəsi cəld irəli keçərək şəhər darvazasının girişində
dayandılar. O biri iki dəstə isə çöldəki xalqın üstünə düşüb onları qırdı.
45 Avimelek bütün günü şəhərə hücum edərək şəhəri aldı. Orada olan
adamları qırdı, şəhəri viran edib yerinə duz əkdi.
46 Şekemin qülləsindəki adamlar bunu eşidəndə El-Berit məbədinin qalasına
girdilər.
47 Bütün Şekem qülləsindəkilərin oraya yığıldığını Avimelekə xəbər verdilər.

48 Avimelek bütün adamları ilə bərabər Salmon dağına çıxdı. Əlinə balta götürüb ağacdan bir budaq kəsdi və onu çiyinlərinin üstünə qoyub yanındakı xalqa belə dedi: «Cəld olun, mən necə edirəmsə, siz də elə edin».
49 Bütün xalq bir-bir budaqları kəsərək Avimelekin arxasınca getdi və budaqları qalanın ətrafında qoyub od vurdu. Şekem qülləsindəki adamlardan minə qədər kişi və qadın yanaraq öldü.
50 Avimelek Tevesə getdi və oranı mühasirə edib aldı.
51 Şəhərin ortasında möhkəm bir güllə var idi. Bütün şəhər əhalisi – kişi və qadınlar gülləyə qaçaraq qapını arxalarınca bağlayıb güllənin başına çıxdılar.
52 Avimelek gəlib gülləyə hücum etdi. Oraya od vurmaq üçün güllənin qapısına yaxınlaşdı.
53 Onda bir qadın dəyirmanın üst daşını Avimelekin başına tullayaraq kəlləsini əzdi.
54 Avimelek tez silah daşıyan gənc nökərini çağırıb dedi: «Çək qılıncını, məni öldür. Qoy mənim üçün deməsinlər ki, onu bir arvad öldürdü». Nökər qılıncı ilə onu vuranda Avimelek öldü.
55 İsraillilər görəndə ki Avimelek ölüb, hamısı öz yerinə qayıtdı.
56 Bununla da Allah Avimelekin yetmiş qardaşını öldürməklə atasına etdiyi pisliyi öz başına gətirdi.
57 Allah Şekem əhalisinin də bütün pisliyini öz başlarına gətirdi. Yerub-Baalın oğlu Yotamın lənəti onların üstünə düşdü.

10

Tolanın hakimliyi

1 Avimelekdən sonra İsraili xilas etmək üçün İssakar qəbiləsindən olan Dodo oğlu Pua oğlu Tola adlı bir adam çıxdı. O, Efrayimin dağlıq bölgəsində Şamirdə yaşayırdı.
2 İsraildə Tola iyirmi üç il hakimlik edəndən sonra öldü və Şamirdə dəfn olundu.

Yairin hakimliyi

3 Bundan sonra Gileadlı Yair çıxıb iyirmi iki il İsraildə hakimlik etdi.
4 Onun otuz sıpaya minən otuz oğlu və oğlanlarının da otuz şəhəri var idi. Gilead bölgəsində olan bu şəhərlərə bu günə qədər Xavvot-Yair deyilir. *
5 Yair öldü və Qamonda dəfn olundu.

İsraillilərin Ammonlulara və Filiştlilərə təslim edilməsi

6 İsrail övladları yenə də Rəbbin gözündə pis olan işlər görərək Baal və Aştoret bütlərinə, Aram allahlarına, Sidon allahlarına, Moav allahlarına, Ammon övladlarının allahlarına, Filiştlilərin allahlarına qulluq edərək Rəbbi atdılar və Ona qulluq etmədilər.
7 Buna görə də İsraillilərə qarşı Rəbbin qəzəbi alovlandı və onları Filiştlilərə, Ammon övladlarına təslim etdi.
8 Bu dövrdə onlar İsrailliləri sıxışdırıb əzdilər. Onlar on səkkiz il İordan çayının o tayında Gileaddakı Emorlular diyarında olan bütün İsrail övladlarını əzdilər.
9 Ammon övladları hətta Yəhuda, Binyamin, Efrayim qəbilələrinə qarşı döyüşmək üçün İordan çayını keçirdilər. Buna görə İsraillilər çox əziyyət çəkirdi.
10 * İsrail övladları Rəbbə fəryad edib dedilər: «Sənə qarşı günah etmişik, çünki Allahımızı atıb Baal bütlərinə qulluq etmişik».

* **10:4** *Xavvot-Yair* – ibrani dilində *Yairin qəsəbələri.* * **10:10** 1Şam. 12:10

11 Rəbb İsrail övladlarına dedi: «Sizi Misirlilərdən, Emorlulardan, Ammon
övladlarından və Filiştlilərdən Mən qurtarmadımmı?
12 Sidonlular, Amaleqlilər, Maonlular sizi sıxışdıranda da Mənə fəryad etdi-
niz və sizi onların əlindən qurtaran Mən deyildimmi?
13 Amma siz Məni atıb başqa allahlara qulluq etdiniz, buna görə də bir daha
sizi qurtarmayacağam.
14 Gedin seçdiyiniz allahlara fəryad edin, qoy bu əzablı vaxtınızda onlar sizi
qurtarsınlar».
15 İsrail övladları Rəbbə dedilər: «Günah etmişik. Gözündə nə xoş görünürsə,
onu bizə et. Yalvarırıq bu gün bizi qurtar».
16 Onlar aralarından yad allahları atdılar və Rəbbə qulluq etdilər. Rəbb
İsraillilərin bu əzabına artıq dözə bilmədi.
17 Ammon övladları yığılıb Gileadda ordugah qurdular. İsrail övladları isə
toplanıb Mispada ordugah qurdular.
18 Xalq və Gilead başçıları bir-birlərinə dedilər: «Kim Ammon övladlarına
qarşı döyüşə başlasa, o adam bütün Gilead əhalisinə rəhbər olacaq».

11

İftahın hakimliyi

1 Bir fahişədən doğulan Gileadlı İftah igid döyüşçü idi. Onun atası Gilead idi.
2 Gileadın arvadı ona oğullar doğdu və bu qadının oğulları böyüyən zaman
İftahı qovub belə dedilər: «Atamızın evindən sənə miras düşmür, ona görə ki
sən başqa qadının oğlusan».
3 İftah qardaşlarının yanından qaçıb Tov diyarında yaşadı. İftahın başına
macəraçı adamlar yığıldı və onunla birgə basqınçılıq edirdilər.
4 Bir müddətdən sonra Ammon övladları İsraillilərə qarşı döyüşə çıxdılar.
5 Ammon övladları İsraillilərə qarşı çıxan zaman Gilead ağsaqqalları İftahı Tov
diyarından gətirmək üçün onun yanına getdilər.
6 Onlar İftaha dedilər: «Gəl bizə sərkərdəlik et və Ammon övladlarına qarşı
birgə vuruşaq».
7 İftah Gilead ağsaqqallarına dedi: «Mənə nifrət edib atamın evindən məni
qovan siz deyildinizmi? Bəs indi niyə çətinliyə düşəndə mənim yanıma
gəlmisiniz?»
8 Gilead ağsaqqalları İftaha dedilər: «Sənin yanına ona görə gəlmişik ki, indi
sən bizimlə gedib Ammon övladlarına qarşı döyüşəsən və bizə – bütün Gilead
əhalisinə sərkərdə olasan».
9 İftah Gilead ağsaqqallarına dedi: «Yaxşı, Ammon övladlarına qarşı döyüşmək
üçün məni geri aparırsınız. Bəs Rəbb qarşımda onları mənə təslim edəndə sizin
başçınız mən olacağammı?»
10 Gilead ağsaqqalları İftaha dedilər: «Sənin bizim aramızda qoy Rəbb şahid
olsun! Biz mütləq sənin sözünə əməl edəcəyik».
11 İftah Gilead ağsaqqalları ilə bərabər getdi və xalq da onu özünə başçı –
sərkərdə etdi. İftah Mispada, Rəbbin önündə bütün şərtlərini təkrar etdi.
12 Bundan sonra Ammon padşahının yanına qasidlər göndərib dedi: «Bizim
aramızda nə olub ki, torpağımda mənimlə vuruşmağa gəlmisiniz?»
13 Ammon padşahı İftahın qasidlərinə dedi: «Ona görə ki İsraillilər Misirdən
çıxan zaman mənim torpaqlarımı Arnondan Yabboq və İordan çaylarına qədər
alıb. Gəlin onları mənə sülh yolu ilə geri qaytarın».

14 İftah yenə də Ammon xalqının padşahının yanına qasidlər göndərib dedi:
15 İftah belə deyir: «İsraillilər Moav torpağını, Ammon övladlarının torpağını almayıb.
16 Amma İsraillilər Misirdən çıxanda Qırmızı dənizə qədər səhradan keçərək Qadeşə gəlib və
17 * Edom padşahının yanına qasidlər göndərib belə demişdilər: “Rica edib torpağından keçmək üçün səndən izin istəyirəm”. Lakin Edom padşahı onlara qulaq asmadı və sonra İsraillilər Moav padşahının yanına adamlar göndərdi, o da razı olmadı. Ona görə də İsraillilər Qadeşdə qalmışdılar.
18 * İsraillilər səhra ilə gedib Edomla Moav torpaqlarının ətrafından keçərək Moav ölkəsinin şərqinə çatdı və Arnon vadisinin o biri tərəfində düşərgə saldılar. Lakin Moavın sərhədini keçmədilər, ona görə ki Arnon Moavın sərhədi idi.
19 * İsraillilər Emorluların padşahı – Xeşbon padşahı Sixonun yanına qasidlər göndərib demişdi: “Rica edirik, öz ölkəmizə çatana qədər sənin torpağından keçmək üçün bizə izin verəsən”.
20 Amma Sixon öz torpağını yol keçmək üçün İsraillilərə etibar etmədi və bütün xalqını toplayaraq Yahsada ordugah qurub İsraillilərə qarşı döyüşdü.
21 İsrailin Allahı Rəbb Sixonu və onun bütün xalqını İsraillilərə təslim edəndə onları məğlub etdilər. Beləliklə, İsraillilər o yerdə yaşayan Emorluların torpağını irs olaraq aldı.
22 Arnondan Yabboq çayına qədər, səhradan İordan çayına qədər bütün Emor torpaqlarını İsraillilər irs olaraq aldı.
23 İndi İsrailin Allahı Rəbb Öz xalqı İsraillilərin qarşısından Emorluları qovandan sonra sənmi buraya sahib çıxacaqsan?
24 Allahın Kemoşun sənə verdiyi torpağı özünə irs etməzsənmi? Biz də Allahımız Rəbbin bizə verdiyi torpağı özümüzə irs edəcəyik.
25 * İndi sənin Moav padşahı Sippor oğlu Balaqdan nəyin yaxşıdır? Gör o, İsraillə heç çəkişdimi? Yaxud onlara qarşı heç döyüşdümü?
26 Üç yüz il İsrail Xeşbon ilə Aroerdə, bunların ətraf qəsəbələrində və Arnon vadisi boyunca yerləşən bütün şəhərlərdə yaşadığı müddətdə niyə bu torpaqları geri almadınız?
27 Mən sənə qarşı günah etmədim. Lakin sən mənə qarşı döyüşməklə mənə pislik edirsən. Qoy hakim olan Rəbb bu gün İsrail övladları ilə Ammon övladları arasında hökm etsin».
28 Lakin Ammon padşahı İftahın ona göndərdiyi sözlərə qulaq asmadı.

29 İftahın üzərinə Rəbbin Ruhu endi. O, Gileaddan və Menaşşedən keçdi, sonra Gileaddakı Mispadan keçib Ammon övladlarının üstünə getdi.
30 İftah Rəbbə əhd edib dedi: «Əgər Ammon övladlarını, həqiqətən, mənə təslim etsən,
31 o zaman Ammon övladları ilə döyüşdən sağ-salamat qayıdanda mənim evimin darvazasından qarşıma birinci nə çıxarsa, Rəbbin olacaq və onu yandırma qurbanı edəcəyəm».
32 İftah Ammon övladları ilə döyüşə çıxdı. Rəbb də Ammon övladlarını İftaha təslim etdi.

* **11:17** Say. 20:14-21 * **11:18** Say. 21:4 * **11:19** Say. 21:21-24 * **11:25** Say. 22:1-6

33 Aroerdən Minnitə çatana qədər iyirmi şəhəri və Avel-Keramimə qədər
Ammon övladlarını çox böyük məğlubiyyətə uğratdı. Onlar İsrailliləra tabe
oldular.
34 İftah Mispaya, öz evinə qayıtdı. Budur, İftahın qızı dəf çalıb oynayaraq onu
qarşılamağa çıxdı. Bu onun yeganə övladı idi, ondan başqa nə oğlu, nə də qızı
var idi.
35 * O, qızını görəndə paltarını cırıb dedi: «Vay, qızım! Belimi əydin, qəddimi
əyənlərdən biri də sən oldun! Mən Rəbbə əhd etmişəm, artıq sözümdən dönə
bilmərəm».
36 Qızı ona dedi: «Ata, sən Rəbbə əhd etmisən. Madam ki Rəbb
düşmənlərindən, Ammon övladlarından sənin üçün qisas aldı, söz ağzından
necə çıxıbsa, mənə eləcə də et».
37 Sonra qız atasına dedi: «Ancaq bu arzumu yerinə yetir: mənə iki ay izin
ver, qoy rəfiqələrimlə dağları gəzib-dolaşaraq öz nakam qızlığım üçün ağlayım».
38 Atası ona «yaxşı, gedə bilərsən» deyərək ona iki ay müddətinə izin verdi.
O da rəfiqələri ilə bərabər gedib dağlarda öz nakam qızlığına ağladı.
39 İki ay keçəndən sonra atasının yanına qayıtdı və atası onun barəsində
etdiyi əhdi yerinə yetirdi. Qız ərə getməmişdi. Bundan sonra İsraildə belə bir
adət oldu:
40 hər il İsrail qızları gedib Gileadlı İftahın qızı üçün ildə dörd gün yas tutdular.

12

İftahla Efrayimlilərin münaqişəsi

1 Efrayimlilər yığılaraq Safona gedib İftaha dedilər: «Sən nəyə görə Ammon
övladları ilə döyüşə çıxıb bizi özünlə getməyə çağırmadın? Buna görə biz səni də,
evini də yandıracağıq».
2 İftah onlara dedi: «Mən və xalqım Ammon övladları ilə ağır döyüşdə olan
vaxt sizi köməyə çağırdım, lakin siz gəlib məni onların əlindən qurtarmadınız.
3 Mən də gördüm ki, siz məni qurtarmırsınız, onda həyatımı təhlükəyə atıb
Ammon övladlarına qarşı özüm hücuma keçdim və Rəbb onları mənə təslim
etdi. Nə üçün bu gün mənimlə davaya çıxmısınız?»
4 İftah bütün Gileadlıları toplayıb Efrayimlilərlə döyüşdü və Gileadlılar
Efrayimliləri qırdılar, çünki Efrayimlilər belə demişdilər: «Ey Efrayimlə
Menaşşe arasında yaşayan Gileadlılar, siz Efrayimdən qaçan fərarilərsiniz!»
5 Gileadlılar Efrayimin qarşısındakı İordan çayının keçidlərini tutdular. Əgər
qaçıb qurtulmaq istəyən Efrayimlilərdən biri gəlib «qoy çayı keçim» deyərdisə,
Gileadlılar ondan «sən Efrayimlisənmi?» deyə soruşardılar. O «xeyr» desəydi,
6 o zaman ona «bir "şibbolet" de görək» deyərdilər. O da kəlməni doğru
söyləyə bilməyib «sibbolet» deyərdi. Onda Gileadlılar onu tutub İordan çayının
keçidlərində öldürərdi. Həmin dövrdə Efrayimlilərdən qırx iki min nəfər
qırıldı.
7 İftah altı il İsraildə hakimlik etdi. Sonra Gileadlı İftah öldü və Gileadın bir
şəhərində dəfn olundu.

İvsan, Elon və Avdonun hakimliyi

8 Ondan sonra Bet-Lexemli İvsan İsraildə hakimlik etdi.

* **11:35** Say. 30:2

9 Onun otuz oğlu və otuz qızı var idi. Qızlarını başqa nəsillərə ərə vermiş,
oğullarına isə başqa nəsillərdən otuz gəlin gətirmişdi. İvsan İsraildə yeddi il
hakimlik etdi.
10 Sonra İvsan öldü və Bet-Lexemdə dəfn olundu.
11 Ondan sonra Zevulunlu Elon on il İsraildə hakimlik etdi.
12 Zevulunlu Elon da öldü və Zevulun torpağında, Ayyalonda dəfn olundu.
13 Ondan sonra Piratonlu Hillel oğlu Avdon İsraildə hakimlik etdi.
14 Onun yetmiş sıpaya minən qırx oğlu ilə otuz nəvəsi var idi və o, səkkiz il
İsraildə hakimlik etdi.
15 Piratonlu Hillel oğlu Avdon da öldü və Amaleqlilərin dağlıq bölgəsindəki
Efrayim torpağında – Piratonda dəfn olundu.

13

Şimşonun doğulması

1 İsrail övladları yenə də Rəbbin gözündə pis işlər etdilər. Rəbb onları qırx il
Filiştlilərə təslim etdi.
2 Dan qəbiləsindən Manoah adlı Soralı bir adam var idi. Onun arvadı
doğmurdu, sonsuz idi.
3 Rəbbin mələyi bu qadına görünüb dedi: «Bax indi sən sonsuzsan,
doğmursan, amma hamilə olub bir oğlan doğacaqsan.
4 İndidən diqqətli ol: sən nə şərab, nə də başqa kefləndirici içki içmə və dilinə
heç bir haram şey dəyməsin.
5 Ona görə ki sən hamilə olub bir oğul doğacaqsan və qoy onun başına ülgüc
dəyməsin. Çünki uşaq ana bətnindən Allaha həsr olunmuş Nəziri* olacaq. O,
İsraili Filiştlilərin əlindən qurtarmağa başlayacaq».
6 Qadın gedib ərinə belə dedi: «Mənim yanıma bir Allah adamı gəlmişdi.
O, Allahın mələyi görkəmində çox zəhmli idi. Buna görə də onun haradan
gəldiyini soruşmadım. Mənə adını da bildirmədi.
7 Lakin dedi ki, sən hamilə olub bir oğul doğacaqsan. İndidən sən nə şərab, nə
də başqa kefləndirici içki iç və dilinə heç bir haram şey dəyməsin, çünki uşaq
ana bətnindən ölən gününə qədər Allahın Nəzirisi olacaq».
8 Manoah Rəbbə yalvarıb dedi: «Ya Xudavənd, yalvarıram, göndərdiyin
Allah adamı qoy yanımıza yenə gəlsin və doğulacaq uşaq barədə nə edəcəyimizi
bizə öyrətsin».
9 Allah Manoahın səsini eşitdi. Qadın çöldə oturanda Allahın mələyi yenə
onun yanına gəldi. Lakin qadının əri Manoah yanında deyildi.
10 Qadın cəld qaçıb ərinə xəbər verərək dedi: «Budur, ötən gün yanıma gələn
o adam yenə mənə göründü».
11 Manoah durub arvadının arxasınca getdi və o adamın yanına gəlib
soruşdu: «Arvadımla söhbət edən adam sənsənmi?» O «mənəm» dedi.
12 Manoah dedi: «Sənin sözlərin yerinə yetəndə uşağın həyat tərzi və işi nə
olacaq?»
13 Rəbbin mələyi Manoaha dedi: «Arvadın ona tapşırdığım şeylərdən özünü
qorusun.
14 Tənəkdən emal olunan şeylərdən heç nə yeməsin. Nə şərab, nə də başqa
kefləndirici içki içsin və dilinə heç bir haram şey dəyməsin. Qoy ona əmr
etdiyim hər şeydən özünü qorusun».

* **13:5** *Nəziri* – yəni Allaha həsr olunan adam. Bax: Say. 6:2.

15 Manoah Rəbbin mələyinə dedi: «Rica edirəm, bir ayaq saxla, sənin üçün
bir oğlaq kəsib yemək hazırlayaq».
16 Rəbbin mələyi Manoaha dedi: «Məni burada saxlasan belə, sənin
çörəyindən yemərəm. Əgər yandırma qurbanı vermək istəyirsənsə, onu Rəbbə
təqdim et». Amma Manoah bilmirdi ki, bu, Rəbbin mələyidir.
17 O, Rəbbin mələyinə dedi: «Sənin adın nədir ki, sözlərin yerinə yetəndə səni
şərəfləndirək?»
18 Rəbbin mələyi ona dedi: «Niyə adımı soruşursan? Ecazkar adım var».
19 Manoah oğlağı və taxıl təqdimini götürüb qaya üzərində Rəbbə təqdim
etdi. Mələk də Manoah ilə arvadının gözü önündə qeyri-adi bir şey etdi.
20 Qurbangahın üstündən alov göyə qalxanda Rəbbin mələyi də qurban-
gahın alovu ilə bərabər göyə qalxdı. Manoahla arvadı bunu görəndə ikisi də
üzüstə yerə döşəndi.
21 Rəbbin mələyi bundan sonra Manoahla arvadına bir daha görünmədi.
Manoah o zaman bildi ki, bu, Rəbbin mələyidir.
22 Manoah arvadına dedi: «Biz mütləq öləcəyik, çünki Allahı gördük».
23 Arvadı ona dedi: «Əgər Rəbb bizi öldürmək istəsəydi, bizdən yandırma
qurbanı və taxıl təqdimi qəbul etməzdi. Bu şeyləri bizə göstərməz və indi
eşitdiklərimizi deməzdi».
24 Beləliklə, qadın bir oğul doğdu və adını Şimşon qoydu. Uşaq böyüdükcə
Rəbb ona xeyir-dua verdi.
25 Sora ilə Eştaol arasında, Maxane-Danda Rəbbin Ruhu onu idarə etməyə
başladı.

14

Şimşon və Timnalı qadın

1 Bir gün Şimşon Timnaya endi və Timnada Filişt qızlarından bir qadın gördü.
2 O, ata-anasının yanına qayıdıb dedi: «Timnada Filişt qızlarının arasında bir
qadın görmüşəm, gedin, onu mənim üçün arvad alın».
3 Atası ilə anası ona dedilər: «Məgər qohumlarının qızları arasında, xalqımın
arasında bir qadın yoxdur ki, gedib özünə sünnətsiz Filiştlilərdən arvad
alırsan?» Şimşon atasına dedi: «Mənim üçün onu alın, çünki gözümə o xoş
görünür».
4 Ata və anası bilmirdi ki, bu istək Rəbdəndir. Ona görə ki Rəbb Filiştlilərin
hakimiyyətini devirmək üçün fürsət axtarırdı. O dövrdə Filiştlilər İsraillilərin
üstündə hökmranlıq edirdi.
5 Şimşon ata və anası ilə birlikdə Timnaya endi. Onlar Timnanın üzüm
bağlarına çatanda qəflətən cavan bir aslan nərə çəkərək onun qarşısına çıxdı.
6 Rəbbin Ruhu qüvvəsi ilə Şimşonun üstünə endi. Onun əli boş idi, amma
cavan aslanı balaca oğlaq kimi parçaladı. Ata-anasına isə heç nə bildirmədi.
7 Sonra enib qadınla söhbət etdi və qadın Şimşonun gözünə xoş göründü.

Şimşon və tapmaca

8 Bir müddət keçəndən sonra Şimşon qadını almaq məqsədi ilə geri qayıtdı.
Aslanın leşinə baxmaq üçün o öz yolundan döndü. Gördü ki, aslanın leşinin
üstündə arı beçəsi ilə bal var.
9 O, ovucları ilə baldan götürdü və yeyə-yeyə ata-anasının yanına gəldi.
Baldan onlara da verdi, lakin onlara bildirmədi ki, balı aslanın leşinin
üzərindən götürüb.
10 Atası qadının evinə getdi və Şimşon orada ziyafət qurdu, çünki o zamanlar
cavanlar belə edərdi.

11 Onu görən xalq müşayiət üçün ona otuz nəfər sağdış-soldış seçdi.
12 Şimşon onlara dedi: «İndi mən sizə bir tapmaca deyəcəyəm. Əgər ziyafətin
yeddinci gününə qədər açmasını mənə desəniz, mən sizə otuz dəst kətan paltar
və otuz dəst bayram libası verəcəyəm.
13 Yox, əgər tapmacanın açmasını mənə deyə bilməsəniz, onda siz mənə
otuz dəst kətan paltar və otuz dəst bayram libası verməlisiniz». Ona dedilər:
«Tapmacanı de, bir ona qulaq asaq».
14 Şimşon onlara dedi:
«Yeyəndən bir yeməli şey çıxdı,
Güclüdən bir şirin şey çıxdı».

Üç gün ərzində onlar tapmacanı tapa bilmədilər.
15 Dördüncü gün * olanda Şimşonun arvadına dedilər: «Ərini başa sal ki, bizə
bu tapmacanın cavabını desin, yoxsa sənin də, atanın da evini yandırarıq. Siz
bizi buraya soymağa çağırmısınız?»
16 Arvadı Şimşonun qarşısında ağlayıb dedi: «Əslində məndən zəhlən gedir,
məni sevmirsən, ona görə də xalqımın oğullarına dediyin tapmacanın cav-
abını mənə açmırsan». Şimşon ona dedi: «Bax heç atama və anama da bu
tapmacanın cavabını açmamışam. Sənəmi açım?»
17 Yeddi gün ziyafət davam edə-edə qadın onun qarşısında ağladı. Yed-
dinci gün Şimşon tapmacanın açmasını arvadına dedi, çünki qadın onu cana
gətirmişdi. Qadın da gedib tapmacanın cavabını öz xalqına söylədi.
18 Şəhərin adamları yeddinci gün günəş batmazdan əvvəl Şimşona dedilər:
«Baldan şirini varmı?
Aslandan güclüsü varmı?»
Şimşon onlara dedi: «Əgər mənim düyəmlə kotan sürməsəydiniz, tap-
macamı tapa bilməzdiniz».
19 Bundan sonra Rəbbin Ruhu qüvvə ilə onun üstünə endi. Şimşon Aşqelona
gedib oradakılardan otuz nəfəri öldürərək onların mallarını talan edib tap-
macanın açmasını deyənlərə bayram libası verdi. Sonra o, alovlu qəzəblə
atasının evinə qalxdı.
20 Şimşonun arvadını isə Şimşonu müşayiət edən sağdışlarından birinə
verdilər.

15

Şimşonun Filiştlilərdən qisas alması

1 Bir müddət keçəndən sonra, buğda biçini mövsümündə Şimşon bir oğlaq
götürüb arvadına baş çəkməyə getdi və dedi: «Arvadımın yanına – gərdəyə
girmək istəyirəm». Lakin qadının atası Şimşonu gərdəyə girməyə qoymadı.
2 Qızın atası dedi: «Elə bildim ki, sənin ondan, həqiqətən, zəhlən gedir, ona
görə də arvadını sənin sağdışına ərə verdim. Bax onun kiçik bacısı var. O
ondan da gözəl deyilmi? Rica edirəm, qoy onun yerinə bu sənin olsun».
3 Şimşon onlara dedi: «Bu dəfə Filiştlilərə pislik etsəm, heç təqsirkar ol-
maram».
4 Şimşon gedib üç yüz tülkü tutdu və məşəllər götürdü. Tülküləri cüt-cüt
quyruq-quyruğa bağladı və quyruqların arasına bir məşəl qoydu.
5 Məşəlləri yandırıb tülküləri Filiştlilərin əkinlərinə buraxdı və bununla da
taxıl dərzlərinə, əkinlərə, üzümlüklərə, zeytunluqlara od vurdu.
6 Filiştlilər bir-birindən soruşdular: «Görəsən bunu kim edib?» Kimsə dedi
ki, bunu Timnalının kürəkəni Şimşon edib, çünki qayınatası götürüb onun

* **14:15** *Dördüncü gün* – qədim yunan və süryani tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *yeddinci gün.*

arvadını sağdışına ərə verib. Filiştlilər çıxıb o qadınla atasına od vurub yandırdılar.
7 Şimşon onlara dedi: «İndi ki siz belə etdiniz, mütləq sizdən qisasımı almamış əl çəkməyəcəyəm».
8 Şimşon onlara amansızcasına hücum edərək çoxunun belini qırdı. Özü isə Etam qayasının oyuğuna enib orada qaldı.
9 Filiştlilər çıxıb Yəhudada ordugah qurdular və Lexidə yayıldılar.
10 Yəhuda adamları dedi: «Nə üçün bizə qarşı çıxmısınız?» Onlar dedilər: «Biz gəlmişik ki, Şimşonun əl-qolunu bağlayaq və bizim başımıza gətirdiyini onun başına gətirək».
11 Yəhudadan üç min nəfər Etam qayasının oyuğuna enib Şimşona dedi: «Bilmirsən Filiştlilər bizim üzərimizdə hakimdir? Bu nə işdir başımıza gətirdin?» Şimşon onlara dedi: «Onların mənə elədiklərini onların başına gətirmişəm».
12 Yəhudalılar ona dedi: «Biz sənin əl-qolunu bağlayıb Filiştlilərə təslim etməyə gəlmişik». Şimşon onlara dedi: «And için ki, məni öldürməyəcəksiniz».
13 Yəhudalılar söz verdilər: «Yox, biz ancaq səni möhkəm bağlayıb onlara təslim edəcəyik və səni əsla öldürmərik». Sonra onu iki təzə iplə sarıdılar və qayadan çıxartdılar.
14 Şimşon Lexiyə gələndə Filiştlilər onu bağıra-bağıra qarşıladılar və elə o anda Rəbbin Ruhu qüvvə ilə Şimşonun üstünə endi. Qollarına bağlanan ip alışıb-yanan kətan kimi qırılıb yerə töküldü.
15 O, yerdə bir eşşəyin saf çənə sümüyünü tapdı. Əl ataraq sümüyü götürüb onunla min nəfər kişini qırdı.
16 Sonra Şimşon belə dedi:
«Eşşəyin çənə sümüyü ilə bir-iki qalaq yaratdım.
Eşşəyin çənə sümüyü ilə min nəfəri qırıb-çatdım».
17 Şimşon bu sözləri söyləyib qurtarandan sonra eşşəyin çənə sümüyünü tulladı. Ona görə də o yerə Ramat-Lexi * deyilir.
18 Bundan sonra Şimşon bərk susadı və Rəbbə fəryad edib dedi: «Sən quluna bu böyük qələbəni verdin, amma indi mən susuzluqdan ölüb sünnətsizlərin əlinə düşümmü?»
19 Onda Rəbb Lexidə çuxur yarıb su axıtdı. Şimşon su içəndə cana gəlib ruhlandı. Buna görə bu çeşmənin adı En-Haqqore † qoyuldu və bu bulaq bu günə qədər Lexidədir.
20 Filiştlilərin hökmranlığı dövründə Şimşon İsraildə iyirmi il hakimlik etdi.

16

Şimşon və Delila

1 Şimşon Qəzzəyə getdi və orada bir fahişə görüb evinə girdi.
2 Qəzzəlilərə xəbər çatdı ki, Şimşon buraya gəlib. Qəzzəlilər evi mühasirəyə aldılar. «Dan yeri ağarana qədər onu öldürərik» deyərək bütün gecəni şəhərin darvazasında pusquda durub onu gözlədilər.
3 Şimşon gecəyarısına qədər yatdı, sonra ayağa qalxdı. O gəlib şəhər darvazasının hər iki dirəyindən tutaraq cəftə qarışıq darvazanı çiyninə qoydu və Xevronun qarşısındakı dağın təpəsinə çıxartdı.
4 Bundan bir qədər sonra Şimşon Soreq vadisində Delila adlı bir qadına vuruldu.

* **15:17** *Ramat-Lexi* – ibrani dilində *çənə sümüyü təpəsi.* † **15:19** *En-Haqqore* – ibrani dilində *fəryad edənin çeşməsi.*

5 Filiştlilərin ağaları o qadının yanına gəlib dedilər: «Şimşonu dilə tutub öyrən, gör onda bu qədər güc haradandır? Onu özümüzə tabe etmək üçün necə gücdən salıb bağlaya bilərik? Bundan ötrü hər birimiz sənə min yüz şekel gümüş verərik».
6 Delila Şimşona dedi: «Rica edirəm, səndəki bu böyük qüvvənin haradan olduğunu mənə söylə. Səni necə ram etmək və bağlamaq olar?»
7 Şimşon ona dedi: «Əgər məni yeddi kaman yayı düzəldilən qurumamış, təzə iplə bağlasalar, o zaman gücdən düşüb adi adam kimi oluram».
8 Filiştlilərin ağaları qadının yanına yeddi qurumamış, təzə ip gətirdilər və Delila bunlarla Şimşonu bağladı.
9 İç otaqda qadının pusquda duran adamları var idi. Qadın Şimşona dedi: «Filiştlilər sənin üstünə gəldilər, ey Şimşon!» Şimşon isə qollarındakı ipləri oda toxunub qırılan kətan lifi kimi qırdı və gücünün sirri bilinmədi.
10 Delila Şimşona dedi: «Bax məni lağa qoyub yalan demişdin. Rica edirəm, indi mənə bildir, səni hansı iplə bağlamaq olar?»
11 Şimşon dedi: «Əgər heç işlədilməmiş təzə iplərlə məni yaxşıca bağlasalar, o zaman gücdən düşüb adi adam kimi oluram».
12 Delila yeni iplər götürüb onlarla Şimşonu bağlayıb dedi: «Filiştlilər sənin üstünə gəldilər, ey Şimşon!» Pusquda duranlar iç otaqda qalmışdı. O isə qollarındakı iplərin sarığını sap kimi qırdı.
13 Delila Şimşona dedi: «Bəsdir, indiyə qədər məni lağa qoyub yalan dedin. İndi isə bir başa sal görüm, səni nə ilə bağlamaq olar?» Şimşon dedi: «Saçımın yeddi hörüyünü toxucu dəzgahındakı parça ilə toxusan».
14 Sonra Delila onun saçının yeddi hörüyünü payaya bərkitdi və onu səslədi: «Filiştlilər sənin üstünə gəldilər, ey Şimşon!» O yuxudan oyandı və toxucu dəzgahının payasını parça ilə qopardı.
15 Delila dedi: «Ürəyində mənə etibarın yox ikən necə “səni sevirəm” deyirsən? Bununla üçüncü dəfədir ki, məni lağa qoyursan və bu böyük qüvvənin səndə haradan olduğunu mənə bildirmirsən».
16 Qadının bu sözlərindən, hər gün ona əziyyət və başağrısı verməsindən Şimşonun canı boğazına yığıldı.
17 Ona görə də ürəyinin sirrini qadına açdı: «Mənim başıma ülgüc dəyməmişdi, çünki mən ana bətnindən Allahın Nəzirisiyəm. Əgər başım qırxılsa, o zaman bu qüvvə məndən çıxar və gücdən düşüb adi adam kimi olaram».

Şimşonun ölümü

18 Delila Şimşonun ürəyinin sirrini ona açdığını görəndə Filiştlilərin ağalarına xəbər göndərib onları çağırdı və dedi: «Bu dəfə də buraya gəlin, çünki o, ürəyindəki sirri mənə açdı». Filiştlilərin ağaları əllərində gümüş gətirərək Delilanın yanına gəldilər.
19 Delila dizləri üstündə Şimşonu yuxuya verdi. Sonra adam çağırıb onun saçının yeddi hörüyünü qırxdırdı və bununla onu gücdən saldı. Şimşonun gücü get-gedə yox oldu.
20 Delila yenə dedi: «Filiştlilər sənin üstünə gəldilər, ey Şimşon!» Şimşon yuxudan oyanıb düşündü: «Başqa vaxtlarda olduğu kimi bu dəfə də onların əlindən sıçrayıb çıxaram». Lakin bilmirdi ki, Rəbb ondan ayrılıb.
21 Filiştlilər onu yaxalayıb gözlərini çıxartdılar. Onu Qəzzəyə endirib tunc zəncirlərlə bağladılar. O, zindanda dəyirman daşı çəkirdi.
22 Lakin Şimşonun qırxılmış saçı yenidən bitməyə başladı.

23 Filiştlilərin ağaları öz allahları Daqona böyük qurban kəsmək və şənlik
etmək üçün yığılıb dedilər: «Allahımız düşmənimiz Şimşonu bizə təslim etdi».
24 Xalq Şimşonu görəndə öz allahlarına həmdlər etdi və dedi:
«Ölkəmizə ziyan vuran,
Bizdən bir çoxunu öldürən
Düşmənimizi allahımız bizə təslim etdi».
25 Onların kefi kökələndə dedilər: «Şimşonu bura gətirin, qoy bizi əyləndirsin».
Onlar Şimşonu zindandan çağırtdırdılar və Şimşon onların qarşısında oynadı.
Onu dirəklər arasında dayandırdılar.
26 Şimşon əlindən tutan gəncə dedi: «Nə olar, məni burax, məbədin damını
saxlayan dirəklərə toxunum və onlara söykənim».
27 Məbəd kişi və qadınlarla dolu idi. Filiştlilərin bütün ağaları da orada idi.
Şimşonun oynamasına tamaşa edən üç minə qədər kişi və qadın isə damın
üstündə idi.
28 Şimşon Rəbbə fəryad edib dedi: «Ey Xudavənd Rəbb, yalvarıram, məni
yada sal. Yalvarıram, ay Allah, mənə ancaq bu dəfəlik qüvvət ver ki, bu
Filiştlilərdən iki gözüm üçün bir zərbə ilə qisas alım».
29 Şimşon əllərini məbədin damını saxlayan iki orta dirəyə uzatdı. Sağ əli ilə
bir, sol əli ilə isə o biri dirəkdən yapışdı.
30 Şimşon «qoy mən də Filiştlilərlə bir ölüm» dedi. Sonra var gücü ilə əyilərək
dirəkləri itələyib məbədin damını oradakı bütün ağaların və xalqın üzərinə
saldı. Beləliklə, Şimşon öləndə həyatı boyu öldürdüyü adamlardan daha çox
adam öldürdü.
31 Onun qardaşları, atasının bütün külfəti məbədə endilər və Şimşonun
meyitini oradan çıxarıb apardılar. Onu Sora ilə Eştaol arasında atası Manoahın
məqbərəsində dəfn etdilər. Şimşon İsraildə iyirmi il hakimlik etmişdi.

17

Mikeyanın ev bütləri

1 Efrayimin dağlıq bölgəsindən olan Mikeya adlı bir adam var idi.
2 O, anasına belə dedi: «Səndən oğurlanan min yüz şekel gümüşdən ötrü
lənət etdin və bunu mənə eşitdirdin. Budur, o gümüş məndədir, onu mən
götürmüşəm». Anası ona dedi: «Oğlum, qoy Rəbb sənə xeyir-dua versin».
3 O, min yüz şekel gümüşü anasına qaytardı. Anası ona dedi: «Bu gümüşün
hamısını Rəbb üçün təqdis edirəm. Qoy oğlum ondan bir oyma və bir tökmə
büt düzəltsin. İndi bu gümüşü sənə qaytarıram».
4 Gümüşü anasına geri qaytararkən anası iki yüz şekel gümüş götürüb
zərgərə verdi. Ondan bir oyma və bir tökmə büt düzəltdirdi. Bu bütləri
Mikeyanın evinə qoydular.
5 Mikeyanın ibadətgahı var idi. O, bir efod və ev bütləri düzəldib
oğullarından birini özünə kahin təyin etdi.
6 * O dövrdə İsraildə padşah yox idi, hərə öz gözündə doğru görünən işi edirdi.
7 Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən olan bir Yəhudalının ailəsində yaşayan
gənc Levili var idi.
8 Həmin adam yaşamağa bir yer tapmaq üçün Yəhudanın Bet-Lexem
şəhərindən çıxdı. Səfərə çıxarkən Efrayimin dağlıq bölgəsinə – Mikeyanın evinə
gəldi.
9 Mikeya ona dedi: «Haradan gəlirsən?» O, Mikeyaya dedi: «Mən Yəhudanın
Bet-Lexem şəhərindən gələn bir Leviliyəm, bir yer tapıb yaşamaq istəyirəm».

* **17:6** Hak. 21:25

10 Mikeya ona dedi: «Mənimlə qal, mənə ata və kahin ol. Mən də sənə ildə
on şekel gümüş, bir dəst paltar və yeməyini verərəm». Levili onunla getdi.
11 O, Mikeya ilə qalmağa razı oldu və bu gənc ona bir oğul kimi oldu.
12 Mikeya Levilini özünə kahin təyin etdi və bu gənc onun evində yaşadı.
13 Mikeya dedi: «İndi bilirəm ki, Rəbb mənə yaxşılıq edəcək, çünki bir Levili
kahinim var».

18

Mikeyanın evinin qarət edilməsi

1 O dövrdə İsraildə padşah yox idi. Elə həmin dövrdə Dan qəbiləsi yaşamaq
üçün özlərinə irsi torpaq axtarırdı, çünki o günə qədər İsrail qəbilələri arasında
onlara irs olaraq torpaq düşməmişdi.
2 Dan övladları ölkəni axtarıb aramaq üçün Sora və Eştaol şəhərlərindən
olan bütün nəsillərindən beş nəfər igid adamı kəşfiyyata göndərdilər və onlara
dedilər: «Gedin, ölkəni axtarın». Onlar Efrayimin dağlıq bölgəsinə – Mikeyanın
evinə gəldilər və orada gecələdilər.
3 Hələ Mikeyanın evinin yanında ikən gənc Levilinin səsini tanıdılar və evə
tərəf dönüb ondan soruşdular: «Buraya səni kim gətirib? Burada nə edirsən?
Sənin burada nə işin var?»
4 Levili onlara dedi: «Mikeya mənim üçün belə-belə işlər gördü. O məni
muzdla tutdu və mən də onun kahini oldum».
5 Danlılar ona dedilər: «Rica edirik, Allaha müraciət et. Qoy biz getdiyimiz
bu yolun necə uğurlu olacağını öyrənək».
6 Kahin onlara dedi: «Salamat gedin, getdiyiniz bu yol Rəbbə xoşdur».
7 Bu beş igid gedib Layişə çatdı və gördü ki, orada yaşayan xalq qayğısızdır.
Sidonlular kimi dinc və rahat yaşayırlar. Bu bölgədə onlara hökm edib əziyyət
verən heç kim yox idi. Onlar Sidonlulardan uzaqda olub başqa heç kəslə
əlaqələri yox idi.
8 İgidlər Sora və Eştaol şəhərlərinə, öz xalqının yanına qayıdanda xalq onlara
dedi: «Nə öyrənə bildiniz?»
9 İgidlər onlara dedilər: «Qalxın, Sidonlulara hücum edək, çünki onların
torpağını gördük, çox yaxşıdır. Niyə boş dayanmısınız? Tərəddüd etməyin,
gedib torpağı alın!
10 Oraya çatanda qayğısız bir xalq görəcəksiniz. Allahın sizə verdiyi bu
torpaq çox genişdir. Ora elə torpaqdır ki, heç nəyə ehtiyacları yoxdur».
11 Dan nəslindən altı yüz kişi silahlanaraq Sora və Eştaoldan yola düşdülər.
12 Yəhudaya qalxıb Qiryat-Yearimdə gecələdilər. Buna görə də o yer bu günə
qədər Maxane-Dan * adlanır. O yer Qiryat-Yearimin qərbində yerləşir.
13 Oradan Efrayimin dağlıq bölgəsinə keçdilər və Mikeyanın evinə gəldilər.
14 Layiş diyarını axtarmaq üçün gedən beş nəfər kişi öz xalqına sual
verdi: «Bu evlərdə efod, ev bütləri, həm də oyma və tökmə bütlərin olduğunu
bilirsinizmi? Onda görün nə edirsiniz, bu barədə bir qərara gəlin».
15 Onlar oraya burulub, o gənc Levilinin qaldığı Mikeyanın evinə gələrək
onun hal-əhvalını xəbər aldılar.
16 Dan övladlarından döyüş üçün silahlanmış altı yüz nəfər onun dar-
vazasının girişində dayandı.

* **18:12** *Maxane-Dan* – ibrani dilində *Dan ordugahı.*

17 Ölkəni axtarmağa gedən həmin o beş igid evə girib oyma bütü, efodla
ev bütlərini və tökmə bütü götürdülər. Kahin və silahlanmış altı yüz nəfər isə
darvazanın girişində dayanmışdı.
18 Onlar Mikeyanın evinə girib oyma bütü, efodla ev bütlərini və tökmə bütü
götürdükləri zaman kahin onlardan soruşdu: «Nə edirsiniz?»
19 Onda dedilər: «Sus, əlinlə ağzını yum və dur bizimlə gedək, bizə ata
və kahin ol. Sənin üçün bir adama kahin olmaq yaxşıdır, yoxsa bir İsrail
qəbiləsinə, bir nəslə?»
20 Kahinin könlü şad oldu, efodla ev bütlərini və oyma bütü götürüb xalq ilə
bərabər getdi.
21 Onlar öz külfətlərini, heyvanları və ev əşyalarını qabaqlarına qatıb yola
düşdülər.
22 Mikeyanın evindən uzaqlaşanda Mikeyanın qonşuları toplaşaraq Dan
övladlarına çatdılar.
23 Onlar Dan övladlarını səslədi. Dan övladları üzlərini Mikeyaya tutub dedi:
«Sənə nə olub ki, bunları bura yığmısan?»
24 Mikeya onlara dedi: «Düzəltdiyim allahları və kahini götürüb getdiniz,
bəs mənə nə qaldı? Hələ bir soruşursunuz ki, sənə nə olub?»
25 Dan övladları ona dedilər: «Səsin aramızda eşidilməsin, yoxsa qəzəbindən
odlanan adamlarımız sənin üstünə düşər, həm öz həyatını, həm də
evindəkilərin həyatını itirərsən».
26 Dan övladları yollarına davam etdilər. Mikeya bu adamların ondan güclü
olduğunu görüb evinə qayıtdı.
27 Dan övladları Mikeyanın düzəltdiyi şeyləri və onun kahinini götürüb
Layişə, dinc və rahat bir xalqa hücum etdi. Əhalisini qılıncdan keçirib şəhərə
od vurdular.
28 Onları qurtaran olmadı, çünki Layiş Sidondan uzaqda idi. Bu xalqın
başqa heç kəslə əlaqəsi yox idi. Bu şəhər Bet-Rexovun yanında olan bir vadidə
yerləşir. Danlılar bu şəhəri bərpa edib orada yaşadılar.
29 Onlar İsraildən törənən öz ataları Danın xatirinə bu şəhərin adını Dan
qoydular. Amma əvvəlcə şəhərin adı Layiş idi.
30 Dan övladları orada oyma bütü qurdular və əhali əsirliyə düşən günə qədər
Musa oğlu † Gerşom oğlu Yonatan özü və oğulları Dan qəbiləsinə kahin oldu.
31 Allahın evi Şiloda olarkən bütün bu dövrdə Danlılar Mikeyanın düzəltdiyi
oyma bütə sitayiş edirdilər.

19

Giveada baş verən dəhşətli hadisə

1 İsraildə padşah olmayan dövrdə Efrayimin dağlıq bölgəsinin ucqar bir
hissəsində bir Levili yaşayırdı. O, Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən özü üçün
bir cariyə almışdı.
2 Bu cariyə ona qarşı zina etdi və ondan ayrılıb atasının evinə, Yəhudanın
Bet-Lexem şəhərinə qayıdaraq orada dörd ay qaldı.
3 Əri cariyənin könlünü alıb geri qaytarmaq üçün onun dalınca getdi. O özü
ilə nökərini və bir cüt eşşək götürdü. Cariyə ərini ata evinə apardı və atası
kişini görəndə onu sevinclə qarşıladı.
4 Bu kişinin qayınatası – gənc qadının atası onu evində qonaq saxladı. Kişi
onlarda üç gün qaldı və onlar yeyib-içib orada gecələdilər.

† **18:30** *Musa oğlu* – ibrani dilində *Menaşşe oğlu* kimi də oxunur.

5 Dördüncü gün sübh tezdən durdular. Kişi getməyə hazırlaşanda gənc
qadının atası kürəkəninə dedi: «Bir loğma çörək ye ki, ürəyində taqət olsun,
ondan sonra gedərsiniz».
6 Onlar oturdular və ikisi də birlikdə yeyib-içdilər. Sonra gənc qadının atası
bu kişiyə dedi: «Rica edirəm, bu gecəni də bizimlə qal, qoy ürəyin şad olsun».
7 Kişi isə yola düşmək üçün ayağa qalxdı, lakin qayınatası təkidlə onun
qalmasını istədiyinə görə o gecəni orada keçirdi.
8 Beşinci gün kişi geri qayıtmaq üçün sübh tezdən qalxanda gənc qadının
atası ona dedi: «Rica edirəm, bir az yemək ye ki, ürəyində taqət olsun.
Günortadan sonraya qədər ləngisəniz, nə olar?» Onlar ikisi də birlikdə yedilər
və içdilər.
9 Kişi cariyəsi və nökəri ilə getmək üçün ayağa qalxanda qayınatası – gənc
qadının atası ona dedi: «Bax gün günortanı keçib, axşama çatır. Rica edirəm, bu
gecəni də burada qal, qoy ürəyin şad olsun. Sabah səhər tezdən durub evinizə
qayıdarsınız».
10 Lakin bu kişi gecəni onunla qalmaq istəməyərək ayağa qalxıb yola düşdü.
O, Yevus, yəni indiki Yerusəlim şəhərinin qarşısına gəlib çıxdı. Onun palanlı
iki eşşəyi var idi, cariyəsi də yanında idi.
11 Onlar Yevusa yaxınlaşanda artıq gün batmaqda idi. Nökəri ağasına dedi:
«Rica edirəm, gəl Yevusluların bu şəhərinə girək və burada gecələyək».
12 Ağası ona dedi: «Yox, İsrail övladlarından olmayan yadellilərin şəhərinə
girməyək, Giveaya gedək».
13 Sonra ağası nökərinə dedi: «Gəl çalışaq Giveaya ya da ki Ramaya çataq.
Onların birində gecələyək».
14 Onlar oradan keçib getdilər. Binyaminin Givea şəhərinə yaxınlaşarkən
artıq günəş batmışdı.
15 Gecəni Giveada keçirmək üçün oranın yoluna döndülər. Kişi şəhərə girib
meydanda oturdu, amma onları gecələmək üçün evinə aparan kimsə yox idi.
16 Bu zaman axşam bir qoca tarladan – işdən evə qayıdırdı. O, Efrayimin dağlıq bölgəsindən idi, amma Giveada yaşayırdı. Oranın sakinləri isə
Binyaminlilərdən ibarət idi.
17 Bu qoca başını qaldırıb şəhərin meydanındakı yolçunu görüb dedi:
«Haradan gəlib, hara gedirsən?»
18 Kişi ona dedi: «Biz Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən Efrayimin dağlıq
bölgəsinin ucqar bir hissəsinə gedirik. Mən oralıyam. Yəhudanın Bet-Lexem
şəhərinə getmişdim, indi isə Rəbbin evinə qayıdıram, amma məni evinə aparan
yoxdur.
19 Halbuki eşşəklərimizin samanı da var, yemi də var. Mənim, qarabaşımın
və yanımdakı nökərin çörəyi və şərabı var, heç nəyə ehtiyacımız yoxdur».
20 Qoca dedi: «Canın sağ olsun! Təki mənim üzərimə sənin ehtiyacların
düşsün, ancaq meydanda gecələmə».
21 Onu götürüb evinə gətirdi və eşşəklərinə yem verdi. Hamı ayaqlarını
yuyandan sonra yeyib-içdilər.
22 Onlar könüllərini şad edərkən, budur, şəhər sakinlərindən bir dəstə
yaramaz adam evi əhatəyə alıb qapını döydü. Bu adamlar ev sahibi qocaya
dedi: «Evinə gələn kişini bayıra çıxar, onunla cinsi əlaqədə olaq».
23 Ev sahibi bayıra çıxıb onlara dedi: «Yox, soydaşlarım, yalvarıram pislik
etməyin. Madam ki bu adam mənim evimə gəlib, bu alçaqlığı etməyin.
24 Bax mənim evdə ərə getməmiş qızım və o kişinin cariyəsi var. Qoy onları
bura çıxarım, bu biabırçılığı onlarla edin, onlarla gözünüzə xoş görünəni edin,
lakin bu kişi ilə belə alçaqlıq etməyin».

25 Lakin bu adamlar ona qulaq asmaq istəmədilər. Ona görə də Levili
cariyəsinin qolundan tutub bayıra – onların yanına çıxardı. Onlar onunla
cinsi münasibətdə olub bütün gecəni səhərəcən pis işlər gördülər. Dan yeri
söküləndə isə qadını buraxdılar.
26 Qadın gün ağaranda ağasının qaldığı yerə – qocanın evinə qayıdıb dar-
vazanın yanında yerə sərildi və hava açılana qədər orada qaldı.
27 Ağası səhər qalxıb evin qapılarını açdı və yoluna davam etmək üçün
çıxanda cariyəsini evin darvazasında əlləri astanada yerə sərilmiş gördü.
28 Kişi qadına dedi: «Dur, gedək». Lakin ondan heç bir cavab gəlmədi. Sonra
kişi cariyəsini eşşəyin üstünə qoyub öz şəhərinə yola düşdü.
29 O, evinə çatanda bir bıçaq götürüb cariyəsinin cəsədini hissə-hissə on iki
parçaya böldü. O doğradığı hissələri bütün İsrail ərazisinə göndərdi.
30 Bu hissələri görən hər kəs belə dedi: «İsrail övladları Misirdən çıxandan bu
günədək belə bir hadisə olmamışdır və görünməmişdir. Bu barədə düşünün,
məsləhətləşib bir qərar verin».

20

İsrailliləri Binyaminlilər arasında olan qardaş qırğını

1 Bütün İsrail övladları Dandan Beer-Şevaya qədər ərazidən və Gilead tor-
pağından Mispaya çıxdılar. İcma bir nəfər kimi Rəbbin önündə toplandı.
2 Bütün xalqın, bütün İsrail qəbilələrinin başçıları Allahın xalqının
toplantısında öz yerlərini tutdular. Orada qılınc daşıyan dörd yüz min piyada
var idi.
3 Binyamin övladları İsrail övladlarının Mispaya çıxdıqlarını eşitdi. Orada İsrail
övladları dedilər: «Danışın görək, bu pis hadisə necə baş verdi?»
4 Öldürülən qadının əri olan Levili onlara cavab verdi: «Mənimlə cariyəm
gecələmək üçün Binyaminin Givea şəhərinə daxil olduq.
5 Givea kişiləri mənə qarşı qalxdılar və mənim gecələdiyim evi mühasirəyə
aldılar, məni öldürmək istədilər və cariyəmi zorladılar. Bunun nəticəsində
qadın öldü.
6 Mən də cariyəmi götürüb parça-parça doğrayaraq hər hissəsini İsrailin
irs torpaqlarının bütün bölgələrinə göndərdim, çünki İsraildə pozğunçuluq və
alçaqlıq edilib.
7 Ey İsrail övladları! Baxın hamınız burada öz fikir və məsləhətinizi verin».
8 Bütün xalq bir nəfər kimi ayağa qalxıb dedi: «Bizdən heç kim çadırına
getməyəcək və heç kim evinə qayıtmayacaq.
9 İndi belə bir iş görməliyik: püşk atıb Giveaya hücum edəcəyik.
10 Orduya azuqə gətirmək üçün İsrailin bütün qəbilələrinin hər yüz nəfərdən
onunu, min nəfərindən yüzünü, on min nəfərindən minini götürəcəyik
ki, Binyaminin Givea şəhərinə gedib çatanda İsraildə etdikləri alçaq işlərin
hamısının əvəzini onlara edə bilsinlər».
11 Bütün İsrailliler bir nəfər kimi birləşib o şəhərə qarşı toplandılar.
12 İsrail qəbilələri Binyamin qəbiləsinin torpaqlarının hər tərəfinə qasidlər
göndərib dedi: «Bu nə pislikdir, sizin aranızdan çıxıb?
13 İndi Giveada olan o yaramaz adamları bizə verin, onları öldürək və
bununla İsraildən bu pisliyi təmizləyək». Lakin Binyamin övladları soydaşları
olan İsrail övladlarının sözünə qulaq asmaq istəmədilər.

14 İsrail övladları ilə döyüşə çıxmaq üçün Binyamin övladları öz şəhərlərindən
Giveaya toplandılar.
15 Həmin gün şəhərlərdən gələn Binyamin övladları Givea əhalisindən
yığılmış yeddi yüz seçmə adamdan savayı, qılınc daşıyan iyirmi altı min kişi
də yığdılar.
16 Bütün bu xalqın arasında solaxay olan yeddi yüz seçmə adam var idi ki,
hər biri sərrast sapand atıb daşla başda olan bir tükü belə, vura bilirdi və
atdıqları boşa çıxmırdı.
17 Binyaminlilərdən başqa, İsraillilərdən qılınc daşıyan dörd yüz iyirmi kişini
saydılar ki, bunların da hamısı döyüşçü idi.
18 İsrail övladları Bet-Elə çıxdılar və Allaha müraciət edib dedilər: «Binyamin
övladlarına qarşı biz tərəfdən əvvəlcə kim döyüşə çıxacaq?» Rəbb dedi: «Əvvəlcə
Yəhuda qəbiləsi çıxacaq».
19 İsrail övladları səhər tezdən qalxıb Giveaya qarşı ordugah qurdular.
20 İsraillilər Binyaminlilərlə döyüşə çıxıb Giveada onlara qarşı düzüldülər.
21 Binyamin övladları Giveadan çıxdılar və o gün İsraillilərdən iyirmi iki min
kişini vurub yerə sərdilər.
22 Lakin İsrail ordusu cəsarətə gəlib əvvəlki gün düzüldükləri yerdə yenə də
döyüşə düzüldü.
23 İsrail övladları Bet-Elə çıxıb Rəbbin önündə axşama qədər ağladılar və Rəbbə
müraciət edib dedilər: «Soydaşımız olan Binyamin övladları ilə yenə döyüşə
girişəkmi?» Rəbb onlara dedi: «Onların qarşısına çıxın».
24 İkinci gün İsrail övladları Binyamin övladlarına yaxınlaşdılar.
25 Həmin gün də Binyaminlilər onların qarşısına çıxaraq İsrail övladlarından
bu dəfə on səkkiz min kişini vurub yerə sərdi. Bunların hamısı qılınc daşıyan
adamlar idi.
26 Bütün İsrail övladları, bütün ordu Bet-Elə çıxıb ağladı. Orada Rəbbin önündə
qalıb axşama qədər oruc tutdular. Rəbbin hüzurunda yandırma və ünsiyyət
qurbanları təqdim etdilər.
27 İsrail övladları Rəbbə müraciət etdilər, çünki Allahın Əhd sandığı o günlər
orada idi.
28 Harun oğlu Eleazar oğlu Pinxas o dövrdə sandığın önündə dururdu. Onlar
Rəbbə dedilər: «Soydaşlarımız olan Binyamin övladlarına qarşı bir daha döyüşə
çıxaqmı, yoxsa bu işdən əl çəkək?» Rəbb dedi: «Çıxın, çünki sabah onları sizə
təslim edəcəyəm».
29 İsraillilər pusquda duranları Giveanın ətrafında yerləşdirdilər.
30 Üçüncü gün yenə İsrail övladları Binyamin övladlarına qarşı çıxdılar və
əvvəlki kimi Giveaya qarşı düzüldülər.
31 Binyamin övladları da bu xalqa qarşı çıxdılar və şəhərdən kənara
çəkildilər. Əvvəlki kimi onlar İsraillileri qırmağa başladılar. Bet-Elə və Giveaya
gedən əsas yollarda otuz nəfər İsrailli qırıldı.
32 Binyamin övladları dedilər: «Əvvəlki kimi onlar yenə də qarşımızda məğlub
olur». İsrail övladları isə dedilər: «Qaçaq, onları şəhərdən uzağa əsas yollara
çıxardaq».
33 Bütün İsraillilər yerlərindən qalxıb Baal-Tamarda düzüldülər. Birdən-birə
Givea yaxınlığında pusquda duran İsraillilər də yerlərindən çıxdılar.
34 Bütün İsraildən seçilmiş on min kişi Giveaya ön cəbhədən hücum etdi.
Döyüş şiddətli idi. Amma Binyaminlilər müsibətlə qarşılaşdıqlarını bilmədilər.

35 Rəbb İsrailin önündə Binyaminliləri darmadağın etdi. Həmin gün İsrail
övladları Binyaminlilərdən iyirmi beş min yüz kişini həlak etdi. Bunların
hamısı qılınc gəzdirən adamlar idi.
36 Binyamin övladları gördülər ki, məğlub oldular. Belə oldu ki, İsraillilər
Giveaya qarşı qurduqları pusquda duranlara güvəndiklərinə görə
Binyaminlilərə meydan vermişdilər.
37 Pusquda duran adamlar cəld tərpənib Giveaya hücum etdilər və ətrafa
yayılaraq bütün şəhəri qılıncdan keçirtdilər.
38 Şəhərdən qalxan böyük tüstü İsraillilərlə pusquda duranlar arasında təyin
olunmuş işarə idi.
39 Bu işarəyə görə döyüş meydanındakı İsraillilər dönüb Binyaminlilərin
üzərinə getməli idi. Binyaminlilər İsrailliləri qırmağa başladılar və otuz nəfərə
qədər adamı öldürdülər. Ona görə də belə dedilər: «Yəqin əvvəlki döyüşdə
olduğu kimi önümüzdə məğlub olurlar».
40 Lakin şəhərdən sütun kimi tüstü qalxmağa başlayanda Binyaminlilər
arxaya baxıb bütün şəhərdən yanğının göyə yüksəldiyini gördülər.
41 İsraillilər dönüb onların üstünə gələndə Binyaminliləri dəhşət bürüdü,
çünki fəlakətlə qarşılaşdıqlarını gördülər.
42 Onlar İsraillilərin önündən geri çəkilib çölə tərəf qaçdılar, lakin döyüş oranı
da bürüdü. Onları şəhərdən çıxanlar mühasirəyə alıb qırdılar.
43 Binyaminliləri mühasirəyə alıb dayanmadan təqib edərək gündoğana tərəf
Giveanın qarşısında onları əzdilər.
44 Binyaminlilərdən on səkkiz min nəfər yerə sərildi. Bunların hamısı igid
cəngavər idi.
45 Qalanları dönüb çölə tərəf, Rimmon qayasına qaçdılar. İsraillilər əsas
yollar boyunca onlardan beş min kişini qırdılar. Sonra Gidoma qədər
Binyaminlilərin ardınca düşüb daha iki minini qırdılar.
46 Həmin gün qılınc gəzdirən iyirmi beş min Binyaminli qırıldı. Bunların
hamısı igid cəngavər idi.
47 Altı yüz kişi isə dönüb çölə tərəf, Rimmon qayasına qaçdı və dörd ay orada
qaldı.
48 İsraillilər Binyamin övladlarının torpaqlarına qayıdıb bütün şəhər
sakinlərini və heyvanlarını, əllərinə nə keçdisə, hamısını qılıncdan keçirdilər.
Sonra qarşılarına çıxan bütün şəhərlərə od vurdular.

21

Binyamin qəbiləsinin sonrakı aqibəti

1 İsraillilər «bizdən heç kim qızını Binyaminliyə ərə verməyəcək» deyə Mis-
pada and içmişdilər.
2 Xalq Bet-Elə gedib orada axşama qədər Allahın hüzurunda oturaraq və
fəryad edərək bərkdən ağladı.
3 Onlar dedilər: «Ey İsrailin Allahı Rəbb, niyə İsraildə belə hadisə baş verdi?
Nə üçün bu gün İsraildən bir qəbilə əskildi?»
4 Ertəsi gün xalq tezdən qalxıb orada Rəbbə bir qurbangah tikərək yandırma
və ünsiyyət qurbanları təqdim etdi.
5 İsrail övladları dedi: «Bütün İsrail qəbilələrindən Rəbbin önündəki
toplantımıza gəlməyən varmı?» Çünki Mispada olan Rəbbin önündəki
toplantıya gəlməyənlər haqqında möhkəm and içmişdilər ki, onlar
öldürülməlidirlər.

6 İsrail övladları öz soydaşları Binyaminlilərdən ötrü kədərlənib dedilər: «Bu
gün İsraildən bir qəbilə kəsildi.
7 Onlardan sağ qalanlara arvad tapmaq üçün nə edək? Axı onlara
qızlarımızı ərə verməmək üçün Rəbbin haqqına and içmişik».
8 Sonra İsrail övladları soruşdu: «İsrail qəbilələrindən Mispaya, Rəbbin
hüzuruna kim gəlməyib?» Toplantı üçün ordugaha Yaveş-Gileaddan heç kimin
gəlmədiyini öyrəndilər,
9 çünki xalq siyahıya alınanda orada Yaveş-Gilead əhalisindən heç kimin
olmadığı məlum oldu.
10 İcma oraya on iki min igid cəngavər göndərərək onlara əmr edib dedi:
«Gedin, qadınlar və uşaqlar da daxil olmaqla Yaveş-Gilead əhalisinin hamısını
qılıncdan keçirin.
11 Edəcəyiniz iş belə olacaq: hər kişini və kişi ilə yatan qadınların hamısını
tamamilə məhv edin».
12 Yaveş-Gilead əhalisi arasında ərə getməmiş dörd yüz qız tapdılar və onları
Kənan torpağında olan Şilodakı ordugaha gətirdilər.
13 Bütün icma Rimmon qayasında olan Binyamin övladlarının yanına adam
göndərib danışdı və onları barışığa çağırdı.
14 O vaxt Binyaminlilər qayıtdılar və Yaveş-Gilead qadınlarından sağ qalan
qadınlar onlara verildi, lakin gətirilənlər onların hamısına çatmadı.
15 Xalq Binyaminlilərdən ötrü kədərləndi, çünki Rəbb İsrail qəbilələri
arasında bir yarıq açmışdı.
16 İcmanın ağsaqqalları dedi: «Qalanlar üçün necə arvad tapaq? Çünki Binya-
mindəki qadınlar həlak olmuşdu».
17 Ağsaqqallar sözlərinə davam etdi: «İsraildən bir qəbilə silinməsin deyə
Binyamində sağ qalan oğulların varisi olmalıdır.
18 Biz qızlarımızı onlara ərə verə bilmərik, çünki İsrail övladları “Binyaminliyə
qız verən lənətə gəlsin” deyə and içmişdilər».
19 Onlar sonra dedilər: «Baxın Bet-Elin şimalında, Bet-Eldən Şekemə çıxan əsas
yolun şərqində və Levonanın cənubunda olan Şiloda ilbəil Rəbbin bayramı
olur».
20 Beləliklə, Binyamin övladlarına belə əmr etdilər: «Gedib üzüm bağlarında
pusquda durun,
21 baxın, güdün, Şilo qızları rəqsə çıxanda cəld bağlardan çıxın, hər kəs özünə
arvad etmək üçün bir Şilo qızı götürüb Binyamin torpağına qaçsın.
22 Əgər onların ataları ya da qardaşları bizim yanımıza şikayətə gəlsələr,
onlara belə deyərik: “Bizim xatirimizə Binyaminliləri bağışlayın, çünki əsir
aldığımız qızlar hamısına çatmadı. Siz də onlara qız vermədiyinizə görə
təqsirkar deyilsiniz”».
23 Binyamin övladları belə də etdilər və öz saylarına görə rəqs edən qızlardan
götürüb qaçdılar. Sonra öz irs olan torpaqlarına qayıtdılar və şəhərləri bərpa
edib o yerlərdə yaşadılar.
24 O vaxt İsrail övladları oranı tərk etdilər. Hər biri öz qəbiləsinə və öz nəslinin
yanına qayıtdı, hər biri öz irs olan torpağına getdi.
25 * O dövrdə İsraildə padşah yox idi, hərə öz gözündə doğru görünən işi edirdi.

* **21:25** Hak. 17:6

RUT
KİTABI
GİRİŞ

«Rut» Kitabı Moavlı bir qadının ürək kövrəldən həyat hekayəsidir. Moavlı Rut İsrailli bir kişiyə ərə gedir. Əri öləndən sonra o, qayınanasına sonsuz sədaqət göstərərək İsrailliləri etiqad etdikləri Allaha bütün ürəyi ilə ümid bağlayır. Allah da Rutun sadiq ürəyini görüb ona yeni bir ümid qapısı açır. Sınıq qəlbli, qərib və tənha dul qadın olan Rut Allahın sonsuz mərhəməti nəticəsində İsrail xalqı arasında sakin olur. O, böyük peyğəmbər və padşah Davudun ulu nənəsidir.

«Rut» Kitabında aydın göstərilir ki, millətindən asılı olmayaraq hər kəs tək Allaha üz tutsa, Allahdan bərəkət alar və Onun sadiq xalqının nümayəndəsi olar.

Kitabın məzmunu:

1:1-22 Naominin Rutla Bet-Lexemə qayıtması
2:1–3:18 Rut Boaza rast gəlir
4:1-22 Boazın Rutla evlənməsi

Elimelekin ailəsi ilə Moav torpağına köçməsi

1 Hakimlərin hökm etdiyi günlərdə ölkədə qıtlıq oldu. Elə bu vaxtlarda Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən bir kişi arvadı və iki oğlu ilə birgə müvəqqəti yaşamaq üçün Moav torpağına köçdü.

2 Bu kişinin adı Elimelek, arvadının adı Naomi, bir oğlunun adı Maxlon, o birinin adı isə Kilyon idi. Onlar Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən olan Efratlılar idi. Bu adamlar gəlib Moav torpağında yaşadılar.

3 Bir gün Naominin əri Elimelek öldü və o, iki oğlu ilə qaldı.

4 Oğulları özlərinə Moav qadınlarından arvad aldı. Bu qadınların birinin adı Orpa, o birinin adı isə Rut idi. Onlar on ilə yaxın bu torpaqda yaşadı.

5 Sonra Maxlon və Kilyon da öldü, Naomi həm oğulsuz, həm də ərsiz qaldı.

Bet-Lexemə qayıtma

6 Bir gün Naomi gəlinləri ilə Moav torpağından geri qayıtmaq üçün ayağa qalxdı. O, Moav torpağında eşitmişdi ki, Rəbb Öz xalqına nəzər salaraq onlara çörək vermişdir.

7 Naomi Yəhuda torpağına qayıtmaq üçün gəlinləri ilə yaşadığı yerdən çıxıb yola düşdü.

8 Naomi hər iki gəlininə dedi: «Gəlin siz hər biriniz ananızın evinə qayıdın. Sizin mərhumlara və mənə etdiyiniz xeyirxahlığa görə qoy Rəbb sizə xeyirxahlıq etsin.

9 Rəbb elə etsin ki, hər biriniz ər evində rahatlıq tapasınız». Sonra o, gəlinlərini öpdü və onlar hönkürüb ağladılar.

10 Gəlinləri ona dedilər: «Xeyr, biz də sənin birgə xalqının yanına gedirik».

11 Naomi isə dedi: «Ay qızlarım, qayıdın geri. Axı niyə siz də mənimlə getməlisiniz? Məgər bətnimdə yenə oğullarım var ki, sizə ər olsun?

12 Qayıdın, ay qızlarım, öz yolunuzla gedin. Mən indi ərə getmək üçün çox yaşlıyam. Desəm ki, ümidim var, hətta bu gecə ərə gedib oğullar doğacağam,

13 onlar böyüyənə qədər gözləyərsinizmi? Ərə getməyib səbir edərsinizmi?
Yox, qızlarım! Sizin halınıza çox acıyıram, çünki mənə qarşı qalxan Rəbbin
əlidir».
14 Onlar yenə də bərkdən ağlaşdılar. Orpa qayınanasını öpüb vidalaşdı, Rut
isə ona sarıldı.
15 Naomi Ruta dedi: «Bax qaynın arvadı öz xalqının və allahlarının yanına
qayıtdı, gəl sən də onun ardınca geri qayıt».
16 Rut dedi:
«Məcbur etmə ki, səni tərk edib
Səninlə getməyim.
Bil ki, hara getsən, ora gedəcəyəm,
Harada qalsan, orada qalacağam;
Xalqın xalqım olacaq,
Allahın Allahım.
17 Sən harada öləcəksənsə,
Mən də orada öləcəyəm,
Orada da basdırılacağam.
Əgər ölümdən başqa bir şey
Məni səndən ayırarsa,
Qoy Rəbb mənə beləsini və
Bundan betərini etsin».
18 Naomi Rutun onunla getmək üçün qəti qərara gəldiyini görəndə bir daha
onu dilə tutmadı.
19 Hər ikisi Bet-Lexemə qədər gedib oraya çatdılar. Bet-Lexemə daxil
olanda onları görən bütün şəhər əhalisi həyəcətə gəldi və dedilər: «Bu, Naomi
deyilmi?»
20 Naomi onlara dedi: «Mənə Naomi * deməyin, mənə Mara† deyin, çünki
Külli-İxtiyar həyatımı acı etdi.
21 Mən buradan dolu çıxdım, Rəbb məni boş qaytardı. Bir halda ki Rəbb
məni ittiham etdi, Külli-İxtiyar başıma müsibət gətirdi, daha niyə məni Naomi
çağırırsınız?»
22 Beləliklə, Naomi Moav torpağından onunla birgə gələn gəlini Moavlı Rutla
bərabər geri qayıtdı. Onlar Bet-Lexemə arpa biçini başlananda gəldilər.

2

Rut Boazın zəmisində

1 Naominin əri Elimelekin nəslindən Boaz adlı mərd və xeyirxah bir
qohumu var idi.
2 * Bir gün Moavlı Rut Naomiyə dedi: «İzin ver, zəmilərə gedim. Kimin
gözündə lütf tapsam, onun ardınca düşüb başaq yığaram». Naomi ona «get,
qızım» dedi.
3 Rut getdi və bir zəmiyə girib biçinçilərin ardınca başaq yığmağa başladı.
Təsadüfən o, Elimelekin nəslindən olan Boazın sahəsinə girmişdi.
4 Bu vaxt Boaz Bet-Lexemdən gəldi və biçinçilərə dedi: «Qoy Rəbb sizinlə
olsun!» Biçinçilər cavab verdilər: «Rəbb sənə xeyir-dua versin».
5 Boaz biçinçilərə nəzarət edən nökərinə dedi: «Bəs bu cavan qadın kimdir?»
6 Nökər cavab verdi: «Bu cavan qadın Moavlıdır. O, Moav torpağından
buraya Naomi ilə birlikdə gəlib.

---

* **1:20** *Naomi* – ibrani dilində *xoş.* † **1:20** *Mara* – ibrani dilində *acı.* * **2:2** Lev. 19:9-10; Qanun. 24:19

7 Mənə dedi: “Rica edirəm, qoy biçinçilərin ardınca düşüm və dərzlərin arasından düşən başaqları yığıb toplayım”. Səhərdən gəlib, indiyəcən buradadır, talvar altında isə lap az dincəlib».
8 Boaz Ruta dedi: «Mənə qulaq as, qızım! Başaq yığmaq üçün buradan ayrılıb başqa zəmiyə getmə. Burada işləyən mənim qulluqçu qızlarımla qal.
9 Yalnız biçinçilərin biçdiyi bu zəmiyə gözünü dik və qızların ardınca get. Nökərlərə əmr etmişəm ki, heç kimin sənin-lə işi olmasın. Əgər susasan, su qablarının yanına gedib nökərlərin çəkdiyi sudan iç».
10 Rut üzüstə yerə döşəndi və yerədək təzim edərək dedi: «Nəyə görə mən gözlərində lütf tapdım? Nə üçün mənə hörmət edirsən? Axı mən bir qəribəm».
11 Boaz ona cavab verdi: «Ərin öləndən sonra qayınanana etdiyin hər şeyi eşitmişəm. Sən atanı, ananı, doğma torpağını atıb heç tanımadığın bir xalqın yanına gəlmisən».
12 Bu işinin əvəzini qoy Rəbb versin! Qoy qanadı altına sığınmaq üçün gəldiyin İsrailin Allahı Rəbb sənə bol mükafat versin!
13 Rut dedi: «Qoy sənin gözündə lütf tapım, ağam, necə də mənə təsəlli verdin. Sənin kənizlərinin birinə tay olmadığım halda bu kənizini ürəkləndirən sözlər söylədin».
14 Yemək zamanı Boaz Ruta dedi: «Buraya gəl, sən də çörəkdən ye, tikəni sirkə-şirəyə batır». Qadın gəlib biçinçilərin yanında əyləşdi. Boaz ona qovurğa uzatdı. Qadın yeyib-doydu və yeməyindən artıq da qaldı.
15 Rut başaq yığmaq üçün ayağa qalxanda Boaz nökərlərinə əmr edib dedi: «Qoy o gedib dərzlərin arasından başaq yığsın, onu incitməyin.
16 Dərzlər arasından çəkib onun üçün də atın ki, o da yığsın. Onu qınamayın».
17 Rut axşama qədər zəmidə başaq yığdı və yığdığı başağı döyüb bir efaya yaxın arpa çıxartdı.
18 Sonra onu götürüb şəhərə gəldi. Qayınanası gördü ki, o, başaq gətirib. Rut naharda doyandan sonra artıq qalan yeməyini qayınanasına verdi.
19 Qayınanası ona dedi: «Bu gün harada başaq yığmısan? Harada işləmisən? Sənə hörmət edən qoy xeyir-dua alsın!» Rut yanında işlədiyi adam haqqında qayınanasına danışıb dedi: «Bu gün yanında işlədiyim adamın adı Boazdır».
20 * Naomi gəlininə dedi: «Dirilərdən və ölülərdən Öz xeyirxahlığını əsirgəməyən Rəbb qoy ona xeyir-dua versin!» Naomi yenə dedi: «O, qohumumuzdur, yaxın qəyyumlarımızdan biridir».
21 Moavlı Rut dedi: «Bir də o mənə dedi ki, mənim biçinim qurtarana qədər işçilərimlə birgə işlə».
22 Naomi gəlininə dedi: «Qızım, onun qulluqçu qızları ilə işləməyin çox yaxşıdır, yoxsa başqa zəmilərdə səni incidərlər».
23 Beləliklə, Rut arpa və buğda biçinləri qurtarana qədər Boazın qulluqçu qızlarının yanında başaq yığdı və qayınanası ilə birgə yaşadı.

3

Rut Boazın xırmanında

1 Bir gün qayınanası Naomi Ruta dedi: «Qızım, sənin ailə xoşbəxtliyin üçün rahat bir yer axtarmayımmı?
2 Bax qulluqçu qızları ilə sahəsində işlədiyin Boaz bizim qohumumuzdur. O bu gecə xırmanda arpa sovurur.
3 Sən də yuyun, ətirlən və ən gözəl paltarını geyinib xırmana en. Amma o yeyib-içməyini qurtarmayınca özünü ona göstərmə.

* **2:20** Lev. 25:25

4 Elə ki yatmağa getdi, yerini tapıb onun ayaqlarının üstünü açaraq ayaq tərəfində yatarsan. Sonra nə etmək lazımdırsa, o özü sənə deyəcək».*
5 Rut ona «dediklərinin hamısına əməl edərəm» dedi.
6 Rut xırmana endi və qayınanasının bütün tapşırıqlarına əməl etdi.
7 Boaz yeyib-içib kefi kökələndən sonra yatmaq üçün məhsul tayasının kənarına getdi. Rut da sakitcə gəldi və ayaqlarının üstünü açıb ayaq tərəfində uzandı.
8 Gecə yarısı birdən Boaz səksəndi və çevrilib baxanda gördü ki, ayaqlarının yanında bir qadın uzanıb.
9 O, qadına dedi: «Sən kimsən?» Qadın cavab verdi: «Mən qarabaşın Rutam. Ətəyinlə bu qarabaşının da üstünü ört, çünki sən qəyyumumsan».
10 Boaz dedi: «Qoy Rəbb sənə xeyir-dua versin, qızım! Sonuncu xeyirxahlığın əvvəlkindən də yaxşıdır. Çünki nə kasıb, nə də varlı bir cavanın ardınca düşdün.
11 Qızım, daha qorxma! Dediyin hər şeyi sənin üçün edəcəyəm. Şəhərimizin bütün əhalisi yaxşı bilir ki, sən xeyirxah qadınsan.
12 * Düzdür, sənin qəyyumun mənəm, amma məndən də yaxın qəyyumun var.
13 Bu gecəni qal, sabah əgər o adam sənə qəyyum olmaq istəsə, çox yaxşı, qoy olsun. Yox, əgər bundan imtina etsə, var olan Rəbb haqqı, sənin qəyyumun mən özüm olacağam. Hələlik sabaha qədər yat».
14 Rut onun ayaqlarının yanında sübhədək yatdı və səhərin alaqaranlığında – hələ gözün yaxşı seçmədiyi vaxtda ayağa qalxdı, çünki Boaz demişdi: «Qoy heç kəs bilməsin ki, xırmana bu qadın gəlib».
15 Sonra Boaz Ruta dedi: «Üst örtüyünü götür, burada tut». Rut örtüyünü götürüb kənarından tutdu. Boaz altı ölçü arpanı örtüyün üstünə töküb ona verdi. Rut şəhərə qayıtdı.
16 O, qayınanasının yanına gələndə qayınanası ona dedi: «Necə oldu, qızım?» Rut Boazla olan hər şeyi Naomiyə danışdı,
17 sonra dedi: «O mənə altı ölçü arpa verib dedi ki, qayınanan yanına əliboş qayıtma».
18 Naomi Ruta dedi: «Qızım, gözlə, gör bu işin sonu necə qurtarır, çünki o adam bu işi bu gün axıra çatdırmayınca sakit olmayacaq».

4

Boazın Rutla evlənməsi

1 Boaz şəhərin darvazasına çıxıb adamlar toplanan yerdə oturdu. Boazın bəhs etdiyi qəyyum oradan keçirdi. Onu görən Boaz «ay filankəs, bir dön, burada otur» dedi. O da gəlib orada oturdu.
2 Şəhər ağsaqqallarından on adamı çağırıb «siz də burada oturun» dedi. Onlar da gəlib orada oturdular.
3 Boaz həmin qəyyuma dedi: «Moav torpağından qayıdan Naomi, qardaşımız Elimelekin zəmisini satır.
4 Mən də burada oturanların və xalqımın ağsaqqalları qarşısında sənə eşitdirmək istədim ki, oranı satın alasan. Əgər sən bu qəyyumluq vəzifəsini yerinə yetirəcəksənsə, bunu et, əgər bundan imtina edirsənsə, bunu açıq de, mən də bilim. Çünki səndən başqa bu vəzifəni öhdəsinə götürən kimsə yoxdur, yalnız səndən sonra mən varam». O, Boaza dedi: «Qəyyumluq vəzifəsini mən yerinə yetirərəm».

* **3:4** Bu, qədim Yəhudilərdə ərə getməyə bir işarədir. * **3:12** Rut 2:20

5 Boaz dedi: «Zəmini Naomidən satın alarkən onun mərhum oğlunun arvadı
Moavlı Rutu da arvad olaraq almalısan ki, mərhumun adı öz irsi üzərində
qalsın».
6 Qəyyum olan adam dedi: «Mən ona qəyyumluq edə bilmərəm, yoxsa
öz irsim dağılar. Mənim vəzifəmi sən öz öhdənə götür, mən qəyyum ola
bilmərəm».
7 * Qədim zamanlarda İsraildə belə bir adət var idi: qəyyumluq vəzifəsini
icra edərkən və mal dəyişərkən müqavilə bağlanmasına şəhadət olsun deyə biri
öz çarığını çıxarıb başqasına verərdi. Bu, İsraildə qəbul olunan razılaşma üsulu
idi.
8 Qəyyum olan adam Boaza dedi: «Sən özün satın al». Sonra da o öz çarığını
çıxardı.
9 Boaz ağsaqqallara və bütün xalqa dedi: «Siz də bu gün şahidsiniz ki, mən
Elimelekin bütün mülkünü, Kilyon və Maxlonun bütün mülklərini Naomidən
satın alıram.
10 * Mərhumun adı öz irsi üzərində qalsın deyə Maxlonun dul arvadı Moavlı
Rutu da özümə arvad alıram. Qoy qardaşları arasından, yurd qapılarından
mərhumun adı silinməsin. Siz də bu gün şahidsiniz».
11 * Darvaza yanına yığılan bütün xalq və ağsaqqallar dedilər: «Biz şahidik, qoy
Rəbb sənin evinə gələn qadını İsrail evini quran iki qadın Rəhilə və Lea kimi
etsin. Efratada qüdrətli işlər görəsən və Bet-Lexemdə adın tanınsın.
12 * Qoy Rəbb sənin evini bu gənc qadından verəcəyi nəsli Tamarın
Yəhudaya doğduğu Peresin evi kimi etsin».
13 Boaz Rutu aldı və Rut ona arvad oldu. Boaz onun yanına girdi. Rəbb
Rutun bətninə uşaq verdi və Rut oğul doğdu.
14 Qadınlar Naomiyə dedilər: «Rəbbə alqış olsun ki, bu gün sənə gələcək
qəyyumunu verdi. Qoy onun adı İsraildə tanınsın.
15 Bu körpə səni canlandıracaq və qoca vaxtında səni saxlayacaq. Çünki onu
sənə yeddi oğuldan daha yaxşı olan, səni sevən gəlinin doğmuşdur».
16 Naomi uşağı qucağına alıb gəzdirdi və onun dayəsi oldu.
17 Qonşu qadınlar ona ad qoyub dedilər: «Naomi üçün oğul doğulub». Onun
adını Oved qoydular. O, Davudun atası olan Yesseyin atasıdır.

Davudun nəsil şəcərəsi

18 Peresin nəsli budur: Peresdən Xesron törədi.
19 Xesrondan Ram törədi. Ramdan Amminadav törədi.
20 Amminadavdan Naxşon törədi. Naxşondan Salmon törədi.
21 Salmondan Boaz törədi. Boazdan Oved törədi.
22 Oveddən Yessey törədi. Yesseydən də Davud törədi.

* **4:7** Qanun. 25:9 * **4:10** Qanun. 25:5-6 * **4:11** Yar. 29:31 * **4:12** Yar. 38:27-30

BİRİNCİ ŞAMUEL KİTABI

GİRİŞ

«1 Şamuel» Kitabı İsrailin hakimlər dövründən padşahlığa keçid dövrünün salnaməsidir. Ölkədə dəyişikliklər əsasən üç nəfər – böyük hakimlərin sonuncusu Şamuelin, İsrailin birinci padşahı Şaulun və onların qarşılaşdığı İsrailin gələcək hökmdarı Davudun vasitəsilə baş verir. Şamuel və Şaul gənc Davudun həyatına təsir edir.

Əhdi-Ətiqin digər tarixi yazıları kimi bu kitabın da əsas mövzusu belədir: Allaha sədaqət uğur, itaətsizlik isə fəlakət gətirir. Bu fikir Rəbbin kahin Eliyə göndərdiyi xəbərdə aydın ifadə olunur: «Mənə hörmət edənləri hörmətə çatdıracağam, Məni saymayanlar isə rüsvay ediləcək!» (2:30).

«1 Şamuel» Kitabında padşahlığın qurulmasına müsbət nöqteyi-nəzərdən baxılmır, çünki Rəbb Özü İsrailin padşahı sayılırdı. Lakin xalqının xahişini nəzərə alaraq Rəbb onlar üçün padşah seçdi. Ən vacib o idi ki, İsrail xalqı da, padşah da Allahın hakimiyyəti altında yaşayırdı. Bütün xalqın – varlıların da, kasıbların da hüquqları Allahın qanunlarının himayəsi altında qorunurdu.

Qədim yunan və bəzi müasir tərcümələrdə *«1 və 2 Şamuel»* ilə *«1 və 2 Padşahlar»* Kitabları *«1, 2, 3 və 4 Padşahlıqlar»* başlığı ilə yazılıb.

Kitabın məzmunu:

1:1–7:17 Şamuel İsrailin hakimidir
8:1–10:27 Şaulun padşah seçilməsi
11:1–15:35 Şaulun hakimiyyətinin ilk illəri
16:1–30:31 Şaulun Davudu təqib etməsi
31:1-13 Şaul və oğullarının ölümü

Şamuelin doğulması

1 Efrayimin dağlıq bölgəsində yerləşən Ramatayim-Sofim şəhərində Elqana adlı bir adam yaşayırdı. O, Efrayim sakini olub Suf tayfasından – Suf oğlu Toxu oğlu Elihu oğlu Yeroxamın oğlu idi.

2 Elqananın Xanna və Peninna adında iki arvadı vardı. Peninnanın uşaqları var idi, amma Xannanın övladı olmurdu.

3 Elqana Ordular Rəbbinə səcdə qılmaq və qurban kəsmək üçün hər il öz şəhərindən Şiloya gedərdi. Orada Elinin iki oğlu – Xofni və Pinxas Rəbbin kahinləri idi.

4 Elqana qurban kəsilən gün arvadı Peninnaya, oğul və qızlarının hamısına pay verərdi.

5 Xannaya isə ikiqat pay verərdi. Rəbb onun bətnini bağlamışdı, buna baxmayaraq Elqana onu çox sevirdi.

6 Günüsü Peninna isə Xannanın Rəbb tərəfindən bətninin bağlanmasına görə həmişə ona sataşar və xətrinə dəyərdi.

7 Bu, illərlə belə davam edirdi. Xanna hər dəfə Rəbbin ibadətgahına gedəndə günüsü ona söz atar, Xanna da ağlayar, yemək yeməzdi.

8 Bir gün əri Elqana ona dedi: «Xanna, niyə ağlayırsan? Niyə yemək yemirsən? Axı niyə kədərlisən? Mən sənə on oğuldan da artıq deyiləmmi?»

9 Onlar Şiloda yeyib-içəndən sonra Xanna ayağa qalxdı. Kahin Eli Rəbbin məbədinin qapısının yanındakı kürsüdə oturmuşdu.

10 Xanna ürək yanğısı ilə dua edərək acı-acı ağlayırdı.
11 Rəbbə yalvararaq əhdini belə söylədi: «Ey Ordular Rəbbi, Öz dərdli
bəndənin vəziyyətini görürsən. Mən bəndəni unutmayıb bir oğul versən,
oğlumun həyatını Sənə həsr etmək üçün verər və qoymaram ki, onun başına
ülgüc dəysin».*
12 Xanna Rəbbin hüzurunda uzun müddət dua etdi. Eli isə onun ağzına
baxırdı.
13 Xanna qəlbində yalvardığı üçün yalnız dodaqları tərpənirdi, səsi
eşidilmirdi. Eli elə güman etdi ki, o sərxoşdur.
14 Ona görə də dedi: «Nə vaxta qədər sərxoşluq edəcəksən? Bəsdir, at bu
şərabı».
15 Xanna cavabında dedi: «Xeyr, ağam, mən nə şərab içmişəm, nə də başqa
kefləndirici içki. Könlü qəm-qüssəli bir qadınam ki, sadəcə Rəbbin hüzurunda
ürəyimi boşaldıram.
16 Kənizini pis qadın sanma. Bu yalvarışım indiyədək çəkdiyim böyük qayğı
və əziyyətə görədir».
17 Eli cavab verib dedi: «Salamat get, qoy İsrailin Allahı səni muradına
çatdırsın!»
18 Xanna «təki bəndən sənin gözlərində lütf tapsın» deyib yolu ilə getdi və
yemək yedi. Artıq çöhrəsi kədərli deyildi.
19 Ertəsi gün onlar sübh tezdən qalxıb Rəbbə səcdə qılandan sonra Ramadakı
evlərinə qayıtdılar. Elqana arvadı Xanna ilə yaxınlıq etdi və Rəbb də Xannanı
yada saldı.
20 Vaxt keçdi, Xanna hamilə olub bir oğul doğdu. «Onu Rəbdən dilədim»
deyərək adını Şamuel† qoydu.

Xannanın Şamueli Allaha təqdim etməsi

21 Elqana Rəbbə illik qurbanını və əhdini yerinə yetirmək üçün evdəkilərlə
bərabər Şiloya getdi.
22 Amma Xanna getmədi. Ərinə «körpəni süddən kəsəndən sonra onu Rəbbə
xidmət etmək üçün aparacağam və ömrü boyu orada qalacaq» dedi.
23 Əri Elqana ona dedi: «Gözündə nə xoşdursa, elə də et, onu süddən ayırana
qədər evdə otur. Qoy Rəbb Öz vədini yerinə yetirsin». Qadın evdə qalıb oğlunu
süddən ayırana qədər əmizdirdi.
24 Uşağı süddən ayırandan sonra Xanna onu üç buğa, bir efa un və bir tuluq
şərabla birlikdə Rəbbin Şilodakı ibadətgahına apardı. Uşaq isə hələ balaca idi.
25 Buğanı kəsəndən sonra uşağı Eliyə verdilər.
26 Xanna dedi: «Ey ağam, canına and olsun, burada – sənin yanında durub
Rəbbə yalvaran qadın mənəm.
27 Yalvarışım bu uşaq üçün idi, Rəbb muradımı yerinə yetirdi.
28 Mən onu Rəbbə əhd etmişdim və ömrü boyu Rəbbə həsr olunmalıdır».
Sonra uşaq orada Rəbbə səcdə etdi.

2

Xannanın duası

1 * Xanna Rəbbə belə dua etdi:
«Rəbdə tapdığım sevincdən ürəyim cuşa gəlir,

* **1:11** Saçını qırxdırmamaq özünü Rəbbə təqdim etmək əlamətidir. Bax: Say. 6:5. † **1:20** *Şamuel* – ibrani dilində *Allah tərəfindən eşidildi.* * **2:1** Luka 1:46-55

Rəbb mənə böyük güc verir, *
Düşmənlərimin önündə öyünürəm,
Çünki Sən məni qurtardığına görə sevinirəm.

2 Rəbbə oxşar ikinci müqəddəs yoxdur,
Ey Rəbb, yeganəsən Sən!
Allahımız kimi sığınacaq qaya yoxdur!

3 Artıq qürurla danışmayın,
Dilinizdən təkəbbürlü sözlər çıxmasın.
Çünki Rəbb hər şeyi bilən Allahdır,
Hər iş Onun tərəfindən ölçülür.

4 İgidlərin yayları qırılır,
Büdrəyənlər isə Onun qüdrəti ilə qurşanır.
5 Toxlar azuqə üçün muzdla işlərkən
Aclar doyuzdurulur.
Sonsuz qadın yeddi övlad doğur,
Çoxuşaqlı qadın isə tənha qalır.

6 Rəbb insanı həm öldürür, həm dirildir.
Ölülər diyarına həm endirir, həm çıxarır.
7 Rəbb yoxsulluq və var-dövlət göndərir,
Alçaldır və yüksəldir.
8 * O, yoxsulları toz-torpağın içindən götürür,
Fəqirləri küllükdən çıxarır.
Onları hökmdarların yanında əyləşdirir,
Onlara irs olaraq şərəf taxtını verir.
Çünki Rəbb yerin təməlini qoydu,
Onun üzərində dünyanı qurdu.

9 Sadiq qullarının addımlarını qoruyur,
Pisləri isə zülmətdə susdurur.
Çünki insan öz qüvvəsi ilə zəfər çalmır.
10 Rəbbə qarşı duranlar parça-parça olacaq,
Haqq-Taala onların üzərində göyləri gurladacaq.
Rəbb yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə hakimlik edir,
Öz padşahına qüvvət verəcək,
Məsh etdiyinə böyük güc verəcək!»

11 Sonra Elqana Ramadakı evinə qayıtdı. Kiçik Şamuel isə kahin Elinin nəzəri altında Rəbbə xidmət etməyə başladı.

Elinin oğullarının pis əməlləri

12 Elinin oğulları yaramaz adamlar idi.
13 Onlar Rəbbi tanımırdı. Bu kahinlərin xalqla rəftarı belə idi: qurban təqdim edilən zaman, ət qaynayarkən kahinin xidmətçisi əlində üçdişli ət qarmağı ilə gələrdi.

---

* **2:1** *Mənə böyük güc verir* – bu cümlə ibrani dilində *buynuzumu yüksəldir* idiomudur. * **2:8** Zəb. 113:7

14 Ət qarmağını qazana, təknəyə, tavaya, bardağa salardı və qarmaqla nə
çıxardısa, bu kahinlər onu özlərinə götürərdi. Onlar Şiloya qurban gətirən
İsrailliləri hamısı ilə belə rəftar edirdilər.
15 Üstəlik də qurbanın iç piyini yandırmazdan əvvəl kahinin xidmətçisi gəlib
qurban gətirən adama deyərdi: «Kahinə qızartma üçün ət ver. İndi isə o səndən
bişmiş ət deyil, çiy ət istəyir».
16 Əgər qurban gətirən «qoy əvvəlcə iç piyi yandırılsın, sonra istədiyin payı
gəl götür» deyərdisə, xidmətçi «xeyr, indi ver, yoxsa zorla götürərəm» deyə
cavab verərdi.
17 Rəbbin gözü önündə bu gənclər çox böyük günah işlədirdilər, çünki onlar
Rəbbə gətirilən təqdimlərə hörmət etmirdilər.
18 Kiçik Şamuel isə əyninə kətan efod geyərək Rəbbin önündə xidmət edirdi.
19 Anası Şamuelə kiçik cübbə tikərdi. Hər il atası illik qurbanı təqdim etmək
üçün Şiloya gələndə o da tikdiyi kiçik cübbəni gətirib oğluna verərdi.
20 Kahin Eli isə Elqana ilə arvadına xeyir-dua verərək «arvadının istədiyi və
Rəbbə əhd etdiyi uşağın yerinə Rəbb sənə bu qadından yeni övladlar versin»
deyərdi. Bundan sonra onlar evlərinə qayıdardı.
21 Rəbbin lütfü ilə Xanna yenə hamilə olub bundan sonra üç oğul və iki qız
doğdu. Kiçik Şamuel isə Rəbbin hüzurunda böyüyürdü.
22 Eli artıq çox qocalmışdı. O, oğullarının İsrailliləra etdikləri və Hüzur
çadırının girişində xidmət edən qadınlarla əxlaqsızlıqları barədə hər şeyi
eşitmişdi.
23 Eli onlara dedi: «Nə edirsiniz? Bütün xalqdan etdiyiniz pis əməllər
barədə eşidirəm.
24 Belə yaramaz, oğullarım! Eşitdiyim yaxşı xəbər deyil. Rəbbin xalqını
yoldan çıxarırsınız.
25 İnsan insana qarşı günah işlədərsə, onun üçün Allaha yalvarmaq olar.
Amma Rəbbə qarşı günah işlədənə kim yalvarışla zamin durar?» Lakin
onlar atalarının sözlərinə qulaq asmazdılar, çünki Rəbb onları ölümə məhkum
etmişdi.
26 * Kiçik Şamuel isə getdikcə böyüyür, Rəbbin və insanların gözündə hörmət
qazanırdı.

Elinin oğulları haqqında peyğəmbərlik sözü

27 Həmin dövrdə bir Allah adamı Elinin yanına gəlib söylədi: «Rəbb belə
deyir: “Misirdə atan və onun nəsli fironun xalqına kölə olarkən Özümü onlara
aydın göstərmədimmi?
28 * * Qurbangahıma çıxaraq buxur yandırıb önümdə efod geyməsi üçün
bütün İsrail qəbilələri arasından yalnız atanı Özümə kahin seçmədimmi?
İsrailliləra verdiyi yandırma təqdimlərinin hamısını atanın nəslinə
vermədimmi?
29 Bəs nə üçün məskənimə buyurduğum qurban və təqdimlərə hörmətsizlik
edirsiniz? Nə üçün oğullarını Məndən üstün tutursan? Xalqım İsrailin bütün
təqdimlərinin ən əlası ilə özünüzü kökəltdiyinizə görəmi?”
30 Ona görə də İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Həqiqətən, ailən və ata nəslin
əbədilik Mənə xidmət edəcək” demişdim, amma indi belə deyirəm: “Yox,
Mən belə etməyəcəyəm. Mənə hörmət edənləri hörmətə çatdıracağam, Məni
saymayanlar isə rüsvay ediləcək!

* **2:26** Sül. 3:4; Luka 2:52 * **2:28** Çıx. 28:1-4 * **2:28** Lev. 7:35-36

31 Budur, elə günlər gəlir ki, sənin də, ata nəslinin də gücünü qıracağam və
nəslindən heç kim uzun ömür sürməyəcək.
32 İsrailə etdiyim yaxşılığın əvəzinə sən evində qəm-qüssə görəcəksən və artıq
nəslindən heç kim uzun ömür sürməyəcək.
33 Aranızda qurbangahımdan ayağını kəsmədiyim bir adam olacaq ki, onu
da gözlərini kor etmək və qəlbini kədərləndirmək üçün sağ saxlayacağam.
Nəslindən olanların hamısı az ömür sürüb öləcək.
34 İki oğlunun – Xofni və Pinxasın eyni bir gündə ölməsi sənə bir işarə olacaq.
35 Mən isə Özümə istəklərimi və arzularımı yerinə yetirən vəfalı bir kahin
seçəcəyəm. Onun nəslini əbədiləşdirəcəyəm. Məsh etdiyimin önündə o xidmət
edəcək.
36 Ailəndən sağ qalan hər kəs bir az gümüş pul və bir parça çörək üçün gəlib
onun qarşısında əyiləcək, ‹nə olar, bir parça çörək üçün mənə hər hansı bir
kahinlik işi ver› deyərək yalvaracaq”».

3

Allahın Şamueli çağırması

1 Gənc Şamuel Elinin başçılığı altında Rəbbə xidmət edirdi. O vaxt Rəbbin
sözünün nazil olması və görüntülərin görülməsi nadir hallarda baş verirdi.
2 Bir gecə Eli yatağında uzanmışdı. Onun gözləri zəif olduğuna görə yaxşı
görmürdü.
3 Şamuel isə Rəbbin məbədində – Allahın sandığı olan yerdə uzanmışdı və
Allahın çırağı hələ sönməmişdi.
4 Rəbb Şamueli çağırdı. O «buradayam» deyə cavab verdi.
5 Sonra da Elinin yanına qaçıb «məni çağırdın, mən buradayam» dedi.
Amma Eli «mən çağırmamışam, get yat» deyə cavab verdi. Şamuel gedib yatdı.
6 Rəbb «Şamuel!» deyə yenidən çağırdı. Şamuel yenə qalxıb Elinin yanına
getdi və «Məni çağırdın? Mən buradayam!» dedi. Eli yenə də «mən çağırmadım
oğlum, get yat» deyə cavab verdi.
7 Şamuel Rəbbi hələ tanımırdı və Rəbbin sözü ona açılmamışdı.
8 Rəbb üçüncü dəfə Şamueli çağırdı və Şamuel yenə qalxaraq Elinin yanına
gedib dedi: «Bax buradayam, məni sən çağırdın». O anda Eli anladı ki, gənc
Şamueli çağıran Rəbdir.
9 Buna görə də Şamuelə dedi: «Get uzan, yenə səni çağırarsa, belə deyərsən:
“Danış, ya Rəbb, qulun Səni eşidir”». Şamuel gedib yerində yatdı.
10 Rəbb gəlib orada durdu və əvvəlki kimi «Şamuel! Şamuel!» deyə çağırdı.
Şamuel dedi: «Danış, ya Rəbb, qulun Səni eşidir».
11 Rəbb Şamuelə belə dedi: «Bax İsraildə elə bir iş görəcəyəm ki, eşidənin
qulaqları cingildəyəcək.
12 Həmin gün Elinin evi haqqında dediklərimin hamısını əvvəldən axıra
qədər yerinə yetirəcəyəm.
13 Çünki ona çatdırmışdım ki, özü bildiyi günahlarına görə onun evini əbədi
məhkum edəcəyəm. Oğulları özlərini alçaltdılar. Eli isə onların qarşısını
almadı.
14 Buna görə də and içmişəm ki, Elinin ailəsinin günahı heç vaxt nə qurban,
nə də başqa təqdimlərlə bağışlanmayacaq».
15 Şamuel səhərə qədər uzandı, sonra Rəbbin ibadətgahının qapılarını açdı.
Eşitdiyi görüntünü isə Eliyə bildirməyə qorxdu.
16 Amma Eli onu «Şamuel, oğlum» deyə səslədi. Şamuel cavab verib dedi:
«Bəli, buradayam».

17 Eli ondan soruşub dedi: «Rəbb sənə nə dedi? Rica edirəm, məndən
gizlətmə. Əgər sənə dediklərindən birini belə, məndən gizlətsən, Allah sənə
beləsini və bundan betərini etsin».
18 Bundan sonra Şamuel heç nə gizlətmədi və ona hər şeyi danışdı. Eli də
dedi: «O, Rəbdir, gözündə nə xoşdursa, onu da etsin».
19 Şamuel böyüdü. Rəbb onunla idi və Rəbb onun sözlərindən heç birini boşa
çıxartmadı.
20 Rəbbin Şamueli peyğəmbər kimi təsdiq etdiyini Dandan Beer-Şevaya qədər
bütün İsrail bildi.
21 Rəbb yenə Şiloda görünməyə başladı. O Özünü Şamuelə kəlamı ilə
göstərmişdi.

4

Əhd sandığının ələ keçməsi

1 Şamuelin sözü bütün İsrailə yayılmışdı. O dövrdə İsraillilər Filiştlilərə qarşı
döyüşmək üçün çıxdılar.
2 İsraillilər Even-Ezerdə, Filiştlilər isə Afeqdə ordugah qurdular. Filiştlilər
İsraillilərlə döyüşmək üçün düzüldülər. Döyüş qızışanda İsraillilər Filiştlilərə
məğlub oldular və döyüş meydanında dörd minə yaxın İsrailli qırıldı.
3 Xalq ordugaha qayıdarkən İsrail ağsaqqalları bir-birindən soruşdu:
«Görəsən Rəbb bu gün bizi Filiştlilər qarşısında nə üçün məğlub etdi?
Şilodan Rəbbin Əhd sandığını yanımıza gətirək. Qoy aramızda olsun və bizi
düşmənlərin əlindən qurtarsın».
4 * Xalq Şiloya adam göndərdi. Keruvlar arasında taxt qurmuş Ordular
Rəbbinin Əhd sandığını oradan gətirdilər. Elinin iki oğlu Xofni və Pinxas
Allahın Əhd sandığının yanında idi.
5 Rəbbin Əhd sandığı ordugaha çatan kimi bütün İsraillilər bərkdən elə
qışqırdılar ki, yer titrədi.
6 Bu qışqırığın gurultusunu eşidərkən Filiştlilər belə dedilər: «İbranilərin
ordugahında niyə belə böyük qışqırıq və gurultu var?» Ordugaha Rəbbin
sandığının gəldiyini bildikdə
7 Filiştlilər qorxub dedilər: «Ordugaha allahlar gəlib, vay halımıza! Çünki
bundan əvvəl belə bir şey olmamışdı.
8 Vay halımıza! Bu qüdrətli allahların əlindən bizi kim qurtaracaq? Səhrada
Misirlilərə hər cür bəla verən allahlar bunlardır.
9 Ey Filiştlilər, cəsur olun, kişi kimi dayanın! Yoxsa İbranilər sizə necə boyun
əydilərsə, siz də onlara elə boyun əyəcəksiniz! Kişi kimi dayanın və döyüşün!»
10 Filiştlilər vuruşdular. İsraillilər məğlub oldu və hamısı öz çadırına qaçdı. Çox
böyük qırğın oldu və İsraillilərdən otuz min piyada həlak oldu.
11 Allahın sandığı ələ keçirildi və Elinin iki oğlu – Xofni ilə Pinxas öldü.

Elinin ölümü

12 Bir nəfər Binyaminli döyüş yerindən qaçaraq elə həmin gün gəlib Şiloya
çatdı. Onun paltarı cırılmış, başı toz-torpaq içində idi.
13 Budur, o gələn zaman Eli kürsü üstündə oturub yol kənarında gözləyir
və Allahın sandığından ötrü ürəyi çırpınırdı. Bu adam şəhərə girib baş verən
hadisələri danışanda bütün şəhər şivən qopardı.
14 Eli bu səsi eşidəndə «Bu nə səs-küydür?» deyə soruşdu. Bu adam tez gəlib
hər şeyi Eliyə danışdı.

* **4:4** Çıx. 25:22

15 Eli doxsan səkkiz yaşında idi, artıq gözləri tutulmuşdu, görmürdü.
16 Həmin adam Eliyə dedi: «Mən döyüş meydanından gəlirəm. Bu gün döyüşdən qaçmışam». Eli soruşdu: «Oğlum, nə baş verib?»
17 Xəbər gətirən adam belə cavab verdi: «İsraillilər Filiştlilərin qabağından qaçdılar və xalq arasında böyük qırğın oldu. İki oğlun Xofni ilə Pinxas ölmüş, Allahın sandığı isə ələ keçirilmişdir».
18 Bu adam Allahın sandığından danışan zaman Eli kürsüdən arxaya – qapının yanına yıxıldı; həm qoca, həm də kök olduğu üçün boynu qırıldı və öldü. O, qırx il İsrail xalqına hakimlik etmişdi.
19 Elinin gəlini – Pinxasın arvadı hamilə idi. Doğuş vaxtı çatmışdı. Allahın sandığının ələ keçirildiyini, qayınatası ilə ərinin ölüm xəbərini eşidərkən onun ağrısı tutdu və çömbəlib doğdu.
20 Ölüm ayağında ona kömək edən qadınlar dedilər: «Qorxma, bir oğlun oldu». O isə bunu əhəmiyyətsiz bir şey saydığı üçün cavab vermədi.
21 Çünki Allahın sandığı ələ keçmiş, qayınatası ilə əri ölmüşdü. Buna görə də «İsrail şərəfdən düşdü» deyərək körpəsinin adını İkavod qoydu.
22 O dedi: «Allahın sandığı ələ keçirildi, İsrail şərəfdən düşdü».

5

Allahın Filiştlilərə qəzəbi

1 Filiştlilər Allahın sandığını ələ keçirib Even-Ezerdən Aşdoda apardılar.
2 Allahın sandığını Daqonun məbədinə aparıb Daqonun heykəlinin yanına qoydular.
3 Ertəsi gün Aşdodlular erkən duranda Daqonu Rəbbin sandığının önündə üzüstə yerə düşmüş gördülər. Onlar Daqonu götürüb öz yerinə qoydular.
4 Amma ertəsi gün səhər erkən durduqları vaxt gördülər ki, Daqon yenə Rəbbin sandığının önündə üzüstə yerə düşmüşdür. Bu dəfə isə Daqonun başı ilə iki əli qırılıb kandarın üstünə düşmüş və yalnız gövdəsi qalmışdı.
5 Daqonun kahinləri də, Aşdoddakı Daqon məbədinə gələnlər də buna görə bu günə qədər bu məbədin kandarına ayaq basmırlar.
6 Rəbbin əli Aşdodlular üzərində ağırlaşdı. Onlara və ətrafındakı camaata bəla verib bədənlərinə şişlər çıxartdı.
7 Aşdodlular vəziyyətin belə olduğunu görəndə dedilər: «Qoy İsrail Allahının sandığı bizim yanımızda qalmasın, çünki Onun əli bizim və allahımız Daqonun üzərində ağır oldu».
8 Ona görə də hər tərəfə qasidlər göndərərək bütün Filiştlilərin ağalarını yanlarına toplayıb soruşdular: «İsrail Allahının sandığını nə edək?» Filiştlilərin ağaları isə dedilər: «İsrail Allahının sandığı Qata aparılsın». Beləliklə, İsrail Allahının sandığını Qata apardılar.
9 Onlar sandığı Qata gətirəndən sonra Rəbbin əli bu şəhərin üstündə də ağırlaşdı. Şəhəri dəhşətli qorxu bürüdü, böyükdən-kiçiyə qədər şəhər sakinlərinin hamısına zərbə dəydi. Onların da bədənlərinə şiş çıxdı.
10 Bu hadisədən sonra Allahın sandığını Eqrona göndərdilər. Allahın sandığı Eqrona çatanda Eqronlular fəryad qoparıb dedilər: «Bizi və xalqımızı öldürmək üçün İsrailin Allahının sandığını bura gətirdilər!»
11 Ona görə də hər tərəfə qasidlər göndərib bütün Filiştlilərin ağalarını yanlarına toplayaraq dedilər: «İsrail Allahının sandığını göndərin getsin yerinə, qoy bizi və xalqımızı qırmasın». Çünki bütün şəhəri ölüm vahiməsi bürümüşdü və Allahın əli ora üçün də çox ağır olmuşdu.

12 Sağ qalanların da bədənlərinə şiş çıxdı və şəhərin fəryadı ərşə qalxdı.

6

Əhd sandığının İsrailə qaytarılması

1 Rəbbin sandığı Filiştlilərin diyarında yeddi ay qaldı.
2 Filiştlilər kahinlərlə falçıları çağırıb dedilər: «Bu Rəbbin sandığını nə edək? Onu öz yerinə necə qaytarmağı bizə başa salın».
3 Kahinlər və baxıcılar dedilər: «İsrail Allahının sandığını geri göndərmək istəyirsinizsə, boş göndərməyin. Ona mütləq təqsir təqdimi verməlisiniz. O zaman sağalacaqsınız və O sizdən nə üçün əl çəkmədiyini bildirəcək».
4 Filiştlilər soruşdular: «Ona göndərəcəyimiz təqsir təqdimi nə olmalıdır?» Kahinlər və baxıcılar belə cavab verdi: «Filiştlilərin ağalarının sayına görə beş qızıl şiş surəti ilə beş qızıl siçovul surəti düzəldib göndərin. Çünki bu bəla həm sizin, həm də ağalarınızın üstündədir.
5 Ona görə də həm şişlərinizin, həm də ölkənizi dağıdan siçovulların surətlərini yaradın və İsrailin Allahını şərəfləndirin. Bəlkə O sizin, allahlarınızın və torpağınızın üstündə əlini yüngülləşdirdi.
6 Misirlilərlə fironun ürəyi inadkarlıq etdiyi kimi nə üçün sizin də ürəklәriniz inadkarlıq edir? Allah onlarla sərt davrananda İsrailliləri azad buraxmadılarmı?
7 İndi isə bir təzə araba düzəldin və boyunduruğa qoşulmayan iki sağmal inəyi arabaya qoşun. Balalarını isə onlardan ayırıb evə göndərin.
8 Rəbbin sandığını götürüb arabaya qoyun və təqsir təqdimi olaraq Ona ödəyəcəyiniz qızıl əşyaları isə bir mücrü içərisində sandığın yanına qoyun, sonra da yola salın getsin.
9 Amma baxın, onlar sandığın olduğu torpağa – Bet-Şemeş yoluna qalxarlarsa, deməli, bu böyük bəlanı bizə verən Odur. Yox, əgər oraya getməzlərsə, onda biləcəyik ki, bizi vuran Onun əli deyil və bu qəza başımıza təsadüfən gəlmişdir».
10 Adamlar belə də etdilər. İki sağmal inək gətirib arabaya qoşdular və balalarını da evdə bağladılar.
11 Rəbbin sandığı ilə bərabər içərisində siçovulların və şişlərin qızıl surətləri yığılmış mücrünü də arabaya qoydular.
12 İnəklər birbaşa Bet-Şemeşə gedən yolla sağa-sola dönmədən, böyürə-böyürə getdilər. Filiştlilərin ağaları isə onları Bet-Şemeş sərhədinə qədər ötürdülər.
13 O zaman Bet-Şemeşlilər zəmidə buğda biçirdilər. Onlar başlarını qaldırıb sandığı görəndə sevindilər.
14 Araba Bet-Şemeşli Yeşuanın zəmisinə girib böyük bir daşın yanında dayandı. Bet-Şemeşlilər arabanın ağaclarını qırdılar, inəkləri isə Rəbbə yandırma qurbanı verdilər.
15 Levililər Rəbbin sandığını və onun yanındakı qızıl əşyalar yığılmış mücrünü arabadan endirib böyük bir daşın üstünə qoydular. O gün Bet-Şemeşlilər Rəbbə yandırma qurbanı verib başqa qurbanlar da kəsdilər.
16 Filiştlilərin beş ağası bu hadisəni gördükdən sonra həmin gün Eqrona qayıtdı.
17 Filiştlilərin təqsir təqdimi olaraq Rəbbə gətirdikləri qızıl şişlərin hər biri Aşdod, Qəzzə, Aşqelon, Qat, Eqron üçün olub bu şəhərlərin sayına görə idi.
18 Qızıl siçovullar isə qala divarlı şəhərlərlə ətraf kəndlər də daxil olmaqla beş ağaya məxsus Filişt şəhərlərinin sayına görə beş dənə idi. Bet-Şemeşli

Yeşuanın zəmisində Rəbbin sandığı qoyulan böyük daş bu günə qədər şahid kimi qalmaqdadır.
19 Rəbbin sandığının içinə baxdıqları üçün Allah Bet-Şemeşliləri də vurdu və
əlli ailədən yetmiş nəfəri * öldürdü. Xalq isə Rəbbin onların başına gətirdiyi
müsibətə görə yas tutdu.
20 Bet-Şemeşlilər dedilər: «Bu müqəddəs Allah olan Rəbbin qarşısında kim
dayana bilər? Bizdən sonra kimin yanına gedəcək?»
21 Sonra Qiryat-Yearim əhalisinə qasidlər göndərib dedilər: «Filiştlilər
Rəbbin sandığını geri qaytardılar, gəlin onu aparın».

7

Şamuelin İsrailə hakimlik etməsi

1 * Qiryat-Yearim əhalisi gəlib Rəbbin sandığını apardı. Onu təpədə olan
Avinadavın evinə çıxartdı və oğlu Eleazarı Rəbbin sandığına nəzarətçi təyin
etdi.
2 Sandıq Qiryat-Yearimə gələn gündən çox vaxt keçdi: iyirmi il tamam oldu.
Bütün İsrail xalqı Rəbbin intizarını çəkirdi.

3 Şamuel bütün İsraillilərə müraciət edib dedi: «Əgər bütün qəlbinizlə Rəbbə
dönürsünüzsə, yad allahları, Aştoret bütlərini atıb ürəyinizi Rəbbə verin və
yalnız Ona qulluq edin. Sizi Filiştlilərin əlindən O qurtaracaq».
4 O zaman İsrail övladları Baal bütlərini və Aştoret bütlərini rədd edib yalnız
Rəbbə qulluq etdilər.

5 Şamuel dedi: «Bütün İsraillilərі Mispaya toplayın və mən sizə görə Rəbbə
yalvaracağam».
6 Onlar Mispaya toplaşdılar, su çəkib Rəbbin önünə tökdülər və o gün orada
oruc tutub dedilər: «Rəbbə qarşı günah işlətmişik». Şamuel Mispada İsraillilərə
hakimlik edirdi.
7 İsrail övladlarının Mispada toplandığını Filiştlilər eşidəndə Filiştlilərin
ağaları İsraillilərə qarşı çıxdılar. Bunu eşidən İsrail övladları Filiştlilərdən
qorxdu.
8 Ona görə də İsrail övladları Şamuelə dedilər: «Bizi Filiştlilərin əlindən qurtar-
maq üçün Allahımız Rəbbə durmadan yalvar».
9 Şamuel bir əmlik quzu götürərək onu bütövlüklə Rəbbə yandırma qurbanı
verdi və o, İsrail üçün Rəbbə yalvardı. Rəbb Şamuelə cavab verdi.
10 Şamuel yandırma qurbanı verərkən Filiştlilər İsrailə hücum etmək üçün
yaxınlaşdılar. Rəbb o gün güclü səslə gurlayıb Filiştlilərin üzərinə vəlvələ saldı
və onları İsrailin önündə məğlub etdi.
11 İsraillilər Mispadan çıxıb Bet-Kar altına çatana qədər Filiştliləri qovaraq
qırdılar.
12 Sonra Şamuel bir daş götürüb Mispa ilə Şen arasına qoydu və «Rəbb bizə
buraya qədər kömək etdi» deyərək bu daşı Even-Ezer * adlandırdı.

13 Məğlubiyyətə uğrayan Filiştlilər bir daha İsrail torpağına gəlmədi. Şamuelin
bütün ömrü boyu Rəbbin əli Filiştlilərə qarşı oldu.

---

* **6:19** *əlli ailədən yetmiş nəfəri* – yaxud *əlli min yetmiş nəfər*. * **7:1** 2Şam. 6:2-4; 1Saln. 13:5-7 * **7:12** *Even-Ezer* – ibrani dilində *kömək daşı*.

14 Filiştlilər Eqrondan Qata qədər İsraildən aldıqları şəhərləri geri qaytardılar. Bundan əlavə, İsrail ətrafındakı torpaqları da Filiştlilərin əlindən aldı və İsraillilərlə Emorluların arasında sülh yarandı.

15 Şamuel ömrü boyu İsrailə hakimlik etdi.

16 O, ilbəil, növbə ilə Bet-Eli, Qilqalı, Mispanı gəzir və bu yerlərdə İsrailə hakimlik edirdi.

17 Sonra isə Ramaya qayıdardı, çünki evi orada idi. Oradan da İsrailə hakimlik edirdi. O həmin yerdə Rəbbə bir qurbangah tikdi.

8

İsrail xalqının padşah istəməsi

1 Şamuel qocalanda oğullarını İsrailə hakim etdi.

2 Onun ilk oğlunun adı Yoel, ikincisinin adı isə Aviya idi. Onlar Beer-Şevada hakim idilər.

3 Oğulları onun yolu ilə getməyib şərəfsiz qazanc ardınca düşdülər və rüşvət alıb düzgün olmayan hökmlər verirdilər.

4 Bütün İsrail ağsaqqalları yığılıb Ramaya – Şamuelin yanına gəldilər.

5 * Ona dedilər: «Bax sən qocasan və oğulların sənin yolunla getmir. İndi isə digər millətlərdə olduğu kimi bizə bir padşah təyin et ki, bizə hökmranlıq etsin».

6 Lakin Şamuel «bizə bir padşah təyin et ki, hökmranımız olsun» deyilən zaman bu sözlərdən narazı qaldı və Rəbbə dua etdi.

7 Rəbb Şamuelə dedi: «Sənə dedikləri məsələlərlə əlaqədar xalqın hər sözünə qulaq as, çünki rədd etdikləri sən deyilsən, onlar üzərində hökmranlıq etməyim deyə, yalnız Məni rədd edirlər.

8 Onları Misirdən çıxartdığım gündən bu günə qədər yad allahlara qulluq etməklə Məni tərk edirlər. Mənə etdiklərini indi eyni şəkildə sənə edirlər.

9 Sən onların sözlərinə qulaq as, amma açıqca xəbərdarlıq et ki, onlara hökmdarlıq edəcək padşahın hakimiyyəti necə olacaq».

10 Şamuel ondan padşah istəyən xalqa Rəbbin bütün sözlərini söylədi.

11 O dedi: «Sizə hökmdarlıq edəcək padşahın hökmranlığı belə olacaq: oğullarınızı döyüş arabaları və süvari qoşununda xidmət etmək üçün aparacaq və döyüş arabalarının qabağında qaçıracaq.

12 Onlardan bəzisini minbaşı və əllibaşı təyin edəcək, bəzisinə torpaqlarını şumladacaq və əkinini biçdirəcək, bəzisini isə hərbi sursat və döyüş arabalarına ləvazimat hazırlamaq üçün işlədəcək.

13 Qızlarınızı ətir düzəltmək, aşpaz və çörəkçi işlətmək üçün aparacaq.

14 Ən yaxşı tarlalarınızı, üzüm və zeytun bağlarınızı alıb əyanlarına verəcək.

15 Taxıllarınızın və üzümlüklərinizin məhsullarından onda birini alıb xadimlərinə və əyanlarına verəcək.

16 Qullarınızla qarabaşlarınızı, ən seçmə cavanlarınızı və eşşəklərinizi götürüb öz işində işlədəcək.

17 Sürülərinizin onda birini özünə götürəcək və siz onun qulu olacaqsınız.

18 Gün gələcək ki, seçdiyiniz padşahın əlindən fəryad edəcəksiniz, amma o vaxt Rəbb sizə cavab verməyəcək».

19 Xalq isə Şamuelin sözünə qulaq asmaq istəməyib dedi: «Yox, mütləq üzərimizdə bir padşah olsun.

---

* **8:5** Qanun. 17:14

20 Başqa millətlərdə olduğu kimi bizə də padşahımız hökmranlıq etsin, qabağa
düşüb döyüşlərimizə başçılıq etsin».
21 Şamuel xalqın hər sözünü dinləyib Rəbbə söylədi.
22 Rəbb Şamuelə belə dedi: «Onların sözlərinə qulaq as və bir padşah təyin et».
Şamuel İsrailliləra «hər kəs öz şəhərinə qayıtsın» dedi.

9

Şaulun padşahlığa seçilməsi

1 Binyamindən Afiah oğlu Bekorat oğlu Seror oğlu Aviel oğlu Qiş adlı bir
adam var idi. Binyaminli bu adam cəsur cəngavər idi.
2 Onun Şaul adlı gənc, yaraşıqlı oğlu var idi və İsrail övladları arasında ondan
yaraşıqlısı yox idi. O, xalqın hamısından bir çiyin hündür idi.
3 Şaulun atası Qişin eşşəkləri itmişdi. Qiş oğlu Şaula dedi: «Qalx nökərlərdən
birini yanına al, get, eşşəkləri axtar».
4 Onlar Efrayimin dağlıq bölgəsini gəzdilər və Şalişa diyarından keçdilər,
lakin eşşəkləri tapa bilmədilər. Şaalim diyarını dolandılar, eşşəklər orada da
yox idi. Sonra Binyamin torpağını gəzdilər, lakin eşşəkləri tapa bilmədilər.
5 Bundan sonra Suf bölgəsinə gəldilər və Şaul yanındakı nökərinə dedi: «Gəl
qayıdaq, yoxsa atam eşşəkləri yaddan çıxarıb bizim üçün narahat olacaq».
6 Nökəri isə ona dedi: «Bax bu şəhərdə bir Allah adamı var. O, möhtərəm bir
adamdır və nə deyirsə, hamısı mütləq doğru çıxır. Gəl oraya gedək, bəlkə bizə
gedəcəyimiz yolu o göstərdi».
7 Şaul nökərinə dedi: «Əgər getsək, o adama nə aparaq? Artıq torbalarımızda
çörək qurtarmış və Allah adamına vermək üçün bir hədiyyəmiz belə, yoxdur.
Axı nəyimiz var?»
8 Nökər Şaula cavab olaraq belə dedi: «Bax əlimdə dörddə bir şekel gümüş var.
Mən onu Allah adamına verərəm, qoy o bizə yolumuzu göstərsin».
9 Əvvəllər İsraildə Allahın iradəsini öyrənmək üçün gedəndə adamlar belə
deyərdilər: «Gəl görücünün yanına gedək». O vaxt peyğəmbərləri görücü
adlandırırdılar.
10 Şaul isə nökərinə dedi: «Yaxşı deyirsən, gəl gedək». Onlar Allah adamının
olduğu şəhərə getdilər.
11 Yoxuşdan şəhərə qalxanda su çəkmək üçün şəhərdən çıxan gənc qızlara rast
gəldilər və onlara dedilər: «Görücü buradadırmı?»
12 Onlara cavab verdilər: «Buradadır, sizdən qabaqdadır. Tələsin, elə bu gün
şəhərə gəlib, çünki xalq bu gün səcdəgahda qurban kəsəcək.
13 Şəhərə girən kimi onu yemək üçün səcdəgaha qalxmazdan əvvəl
taparsınız, ona görə ki o gəlməyincə xalq yeməyə başlamaz. O, qurbana xeyir-
dua verəndən sonra çağırılanlar yeyər. Tez qalxsanız, ona çatarsınız».
14 Onlar şəhərə qalxdılar. Şaul da təpədə yerləşən şəhərin mərkəzinə çatanda
Şamuellə rastlaşdı, çünki o da səcdəgaha çıxırdı.
15 Şaul gəlməmişdən bir gün əvvəl Rəbb Şamuelə bunu bildirərək qulağına
demişdi:
16 «Sabah bu vaxtlar sənin yanına Binyamin torpağından bir adam
göndərəcəyəm və onu Mənim xalqım İsrailliləra başçı olaraq məsh edəcəksən.
Filiştlilərin əlindən xalqımı o qurtaracaq, çünki xalqımın halına yanıram. Ona
görə ki fəryadı gəlib Mənə çatdı».
17 Şamuel Şaulu görəndə Rəbb ona dedi: «Bax sənə dediyim bu adam xalqıma
hökmranlıq edəcək».

18 Şaul darvazada Şamuelə yaxınlaşıb dedi: «Rica edirəm, görücünün evinin
harada olduğunu mənə göstərəsiniz».
19 Şamuel Şaula cavab verdi: «Görücü mənəm, qarşımca səcdəgaha qalx.
Bu gün mənimlə bərabər yemək yeyəcəksiniz, sabah açılanda isə ürəyində
olanların hamısını sənə bildirib yola salaram.
20 Üç gün əvvəl itən eşşəklərinə gəlincə, onların fikrini çəkmə, artıq tapılıblar.
Bütün İsrail nəyin həsrətindədir? Bu sənə və ata nəslinə aid deyilmi?»
21 Şaul cavab verdi: «Mən İsrail qəbilələrinin ən kiçiyi olan Binyamindən
deyiləmmi? Nəslim isə Binyamin qəbiləsinin nəsillərinin ən kiçiyi deyilmi?
Axı nə üçün mənə belə söz söyləyirsiniz?»
22 Şamuel Şaul ilə nökəri götürüb otağa apardı və otuz nəfərə qədər çağırılmış
adamların arasında baş tərəfdə ona yer verdi.
23 Şamuel aşpaza dedi: «"Bir yana ayrı qoy" deyib sənə verdiyim payı bura
gətir!»
24 Aşpaz yağlı budu Şaulun qarşısına qoydu. Şamuel dedi: «Buyur ye, bu
sənin üçün ayrılan paydır, bunu sənin üçün saxladım ki, təyin etdiyim gün
çağırdığım xalqla birlikdə yeyəsən». O gün Şaul Şamuellə birlikdə yemək yedi.
25 Onlar səcdəgahdan şəhərə endilər, Şamuel Şaulla evin damında söhbət etdi.
26 Onlar erkən qalxdılar. Dan yeri söküləndə damdan Şamuel Şaulu çağırıb
dedi: «Dur, səni yola salım». O da qalxıb Şamuellə birlikdə bayıra çıxdı.
27 Onlar şəhər kənarına enərkən Şamuel Şaula dedi: «Nökərə de ki, qabaqda
getsin». Nökər qabağa keçdi. «Amma sən indi ayaq saxla, qoy Allahın sözünü
sənə bildirim».

10

Şaulun padşahlığa məsh olunması

1 Şamuel bir qab zeytun yağı götürüb Şaulun başına tökdü və onu öpərək dedi:
«Rəbb səni Öz irsi olan İsrail üzərində başçı olmaq üçün məsh etdi, elə deyilmi?
2 Bu gün məndən ayrılandan sonra Binyamin torpağında, Selsahda olan
Rəhilənin məzarı yanında iki adama rast gələcəksən və onlar sənə deyəcək:
"Axtarmağa getdiyin eşşəklər tapılıb. Artıq atan eşşəkləri unudub sizin
dərdinizi çəkərək deyir: ‹Oğluma görə nə edim?›"
3 Oradan da irəli keçib Tavordakı palıd ağacının yanına çatacaqsan və həmin
yerdə səni Bet-Elə – Allahın hüzuruna çıxan üç adam qarşılayacaq. Onlardan
biri üç oğlaq, o biri üç kömbə çörək, biri də bir tuluq şərab aparacaq.
4 Onlar səni salamlayaraq iki kömbə çörək verəcəklər. Sən də o çörəkləri
onlardan alacaqsan.
5 Bundan sonra Filiştlərin keşik dəstəsinin olduğu yerə – Giveat-Elohimə
çatacaqsan. Şəhərə girən zaman orada səcdəgahdan enən bir peyğəmbər
dəstəsinə rast gələcəksən. Onların qarşılarında çəng, dəf, ney, lira çalınacaq və
onlar peyğəmbərlik edəcək.
6 Onda Rəbbin Ruhu üzərinə qüvvə ilə enəcək və sən də onlarla birgə
peyğəmbərlik edəcəksən və dönüb tamam başqa bir adam olacaqsan.
7 Bu əlamətlər səndə baş verəndə vəziyyətə uyğun hərəkət et, çünki Allah
sənindir.
8 Sən məndən əvvəl Qilqala enəcəksən, mən də yandırma qurbanları təqdim
etmək və ünsiyyət qurbanları kəsmək üçün oraya enəcəyəm. Amma mən
yanına gəlib nə edəcəyini sənə bildirənədək yeddi gün gözləməli olacaqsan».
9 Şaul Şamuelin yanından yola düşmək üçün çevriləndə Allah onun ürəyini
dəyişdirdi və bütün bu əlamətlər o gün yerinə yetdi.

10 Oradan Giveaya gedərkən onları bir peyğəmbər dəstəsi qarşıladı və
Allahın Ruhu Şaulun üstünə qüvvə ilə endi. Onların arasında Şaul da
peyğəmbərlik etməyə başladı.
11 Əvvəldən onu tanıyan camaatın hamısı onun peyğəmbərlik etdiyini
görəndə bir-birinə belə dedi: «Qişin oğluna nə olub? Məgər Şaul da
peyğəmbərlərin sırasındadır?»
12 * Bir adam cavab verib dedi: «Görün onların atası kimdir?» Buna görə də
«Məgər Şaul da peyğəmbərlərin sırasındadır?» sözü məsələ çevrildi.
13 Şaul peyğəmbərlik edəndən sonra səcdəgaha qalxdı.
14 Şaulun əmisi ondan və nökərindən soruşdu: «Hara getmişdiniz?» Şaul dedi:
«Eşşəkləri axtarmağa getmişdik, amma gördük ki, tapa bilmirik, ona görə də
Şamuelin yanına getdik».
15 Şaulun əmisi dedi: «Rica edirəm, Şamuelin sənə nə dediyini mənə danış».
16 Şaul əmisinə dedi: «Eşşəklərin tapıldığını bizə aydın bildirdi». Lakin
padşahlıq haqqında Şamuelin sözünü əmisinə danışmadı.
17 Şamuel xalqı Rəbbin önünə – Mispaya çağırdı.
18 O, İsrail övladlarına dedi: «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: "İsraili Misirdən
Mən çıxartdım. Misirlilərin və sizə zülm edən bütün padşahlıqların əlindən sizi
Mən azad etdim".
19 Lakin bəlalarınızdan və müsibətlərinizdən sizi qurtaran Allahınızı bu gün
rədd etdiniz və Ona "üzərimizə bir padşah qoy" dediniz. İndi isə qəbilələrinizə
və nəsillərinizə görə Rəbbin hüzurunda durun».
20 Şamuel İsrailin bütün qəbilələrini bir-bir qabağa çıxartdı, Binyamin
qəbiləsi püşk ilə seçildi.
21 Sonra Binyamin qəbiləsini nəsilbənəsil qabağa çıxartdı. Püşk Matri
nəslinə düşdü. Nəhayət Qiş oğlu Şaul seçildi. Lakin onu axtarıb tapa bilmədilər.
22 Yenə Rəbdən soruşdular: «O buraya hələ gəlməyibmi?» Rəbb dedi: «Odur,
yüklərin arasında gizlənib».
23 Qaçıb Şaulu oradan gətirdilər. Xalq arasında duran zaman Şaul xalqın
hamısından bir çiyin hündür görünürdü.
24 Şamuel bütün xalqa dedi: «Rəbbin seçdiyi bu xalqın arasında bənzəri ol-
mayan adamı görürsünüzmü?» O zaman xalq bir səslə qışqırıb dedi: «Yaşasın
padşah!»
25 Şamuel padşahlıq qaydalarını xalqa söylədi və kitaba yazıb Rəbbin önünə
qoydu. Sonra Şamuel bütün xalqı evinə göndərdi.
26 Şaul da Giveaya, öz evinə qayıtdı və qəlblərində Allahın oyanış yaratdığı
igidlər onunla bərabər getdilər.
27 Bəzi yaramaz adamlar isə belə dedilər: «Bu adam bizi necə qurtaracaq?»
Ona xor baxıb hədiyyə göndərmədilər. Şaul isə buna susdu.

11

Şaulun Ammonluları məğlubiyyətə uğratması

1 Ammonlu Naxaş gəlib Yaveş-Gileada qarşı ordugah qurdu. Bütün Yaveş
əhalisi Naxaşa dedi: «Bizimlə saziş bağla, biz də sənə qulluq edək».
2 Ammonlu Naxaş isə onlara dedi: «Bu şərtlə sizinlə razılığa gələrəm ki, hər
birinizin sağ gözünü çıxarıb bütün İsraili rüsvay edim».
3 Yaveş ağsaqqalları ona dedilər: «Bizə yeddi gün möhlət ver ki, İsrailin bütün
ərazisinə qasidlər göndərək və əgər bizi heç kim xilas edə bilməsə, sənə təslim
olarıq».

* **10:12** 1Şam. 19:23-24

4 Qasidlər Şaulun Givea şəhərinə gəldilər və xalq arasında bu sözləri car
çəkdilər. Bütün xalq da şivən qoparıb ağladı.
5 Bu vaxt Şaul öküzlərin arxasınca tarladan gəlirdi. O dedi: «Xalqa nə olub
ki, ağlayır?» Ona Yaveşlilərin sözünü çatdırdılar.
6 Həmin sözləri eşidən zaman Allahın Ruhu Şaulun üstünə qüvvə ilə endi,
qəzəbindən od tutub yandı.
7 O, bir cüt öküzünü götürüb parça-parça doğradı və onları qasidlərin əli ilə
bütün İsrail ərazisinə göndərib dedi: «Kim Şaulun və Şamuelin ardınca getməsə,
bax öküzləri bu kökə salınacaq». Xalqın arasına Rəbbin xofu düşdü və hamı bir
nəfər kimi ayağa qalxdı.
8 Şaul onları Bezeqdə saydı: İsrail övladları üç yüz min və Yəhuda adamları
isə otuz min nəfər oldu.
9 Gələn qasidlərə dedilər: «Yaveş-Gileadlılara belə deyərsiniz: “Sabah gün
qızınca sizə qurtuluş olacaq”». Qasidlər gedib bunu Yaveşlilərə bildirdilər və
onlar da sevindilər.
10 Yaveşlilər Ammonlulara dedilər: «Sabah təslim olacağıq və bizimlə
gözünüzdə xoş görünən kimi rəftar edin».
11 Ertəsi gün Şaul xalqı üç bölməyə ayırdı və səhər qarovulunda düşmən
ordugahının içinə girərək gün qızana qədər Ammonluları qırdı. Qalanlar isə
elə dağıldılar ki, onlardan iki nəfər bir yerdə qalmadı.
12 Xalq Şamuelə dedi: «“Şaulmu üzərimizdə padşah olacaq?” deyənlər
kimlərdir? O adamları verin öldürək».
13 Şaul isə dedi: «Bu gün heç kəs öldürülməyəcək, çünki Rəbb bu gün İsrailə
qurtuluş verdi».
14 Şamuel xalqa dedi: «Gəlin Qilqala gedək və orada padşahlığı yenidən
təsdiq edək».
15 Bütün xalq Qilqala getdi. Orada – Qilqalda Şaulu Rəbbin önündə padşah
olaraq qəbul etdilər və sonra Rəbbin önündə ünsiyyət qurbanları kəsdilər.
Bütün İsraillilər Şaulla birgə böyük bayram etdilər.

12

Şamuelin nitqi

1 Şamuel İsraillilərin hamısına dedi: «Baxın mən dediklərinizə axıradək qulaq
asaraq üzərinizə bir padşah təyin etdim.
2 İndi qarşınızda padşah gedir, mən isə qocalmışam, saçlarım ağarıb. Budur,
oğlanlarım da sizinlədir. Mən də gəncliyimdən bu günə qədər sizin qarşınızda
getmişəm.
3 Budur, qarşınızdayam, hansınızın öküzünü almışam? Kimin eşşəyini
almışam? Kimi aldatmışam, kimi incitmişəm və yaxud kimdən rüşvət alıb
haqsız əməlinə göz yummuşam? Rəbbin və Onun məsh etdiyinin qarşısında
mənə qarşı şəhadət edin ki, haqqınızı ödəyim».
4 Onlar belə cavab verdilər: «Sən bizi heç vaxt aldatmamısan, in-
citməmisən, heç kimin əlindən də heç nə almamısan».
5 Şamuel onlara dedi: «Sizə qarşı əlimdə bir şey tapmadığınıza bu gün Rəbb
və Onun məsh olunmuş padşahı da şahiddir». Xalq dedi: «Bəli, şahiddir».
6 * Şamuel xalqa dedi: «Musanı və Harunu təyin edən, atalarınızı Misir
torpağından çıxaran Rəbdir.
7 İndi isə Rəbbin hüzurunda dayanın. Rəbbin sizə və atalarınıza etdiyi bütün
haqq işlər barədə sübutlar göstərəcəyəm.

* **12:6** Çıx. 6:26

8 * Yaqub Misirə gəldi. Sonra atalarınız Rəbbə fəryad etdilər. Rəbb Musa ilə
Harunu göndərdi ki, atalarınızı Misirdən çıxardıb bu yerdə məskunlaşdırsın.
9 * * * Lakin onlar özlərinin Allahı Rəbbi unutdular, Rəbb də onları Xasor
ordusunun başçısı Sisraya, Filiştlilərə və Moav padşahına təslim etdi. Onlar
atalarınıza qarşı vuruşdular».
10 * Xalq Rəbbə fəryadla dedi: «Rəbbi atıb Baal və Aştoret bütlərinə qulluq
etməklə günah etdik. Ya Rəbb, indi bizi düşmənlərimizin əlindən qurtar və biz
Sənə qulluq edərik».
11 * * * Rəbb də Yerub-Baalı, Bedanı, İftahı və Şamueli göndərdi. O sizi
ətrafınızdakı düşmənlərin əlindən qurtardı və əmin-amanlıqda yaşadınız.
12 * Amma siz Ammon padşahı Naxaşın sizə qarşı gəldiyini görəndə Rəbb Al-
lahınız sizə padşah ikən mənə dediniz: «Xeyr, gərək bizə bir padşah hökmranlıq
etsin».
13 İndi isə budur seçdiyiniz və istədiyiniz padşah! Baxın Rəbb üzərinizə bir
padşah qoydu.
14 Əgər Rəbdən qorxub Ona qulluq edərək səsinə qulaq assanız, əmrinə
qarşı çıxmasanız, həm sizə hökmranlıq edən padşahınız, həm də siz Allahınız
Rəbbin ardınca gedəcəksiniz.
15 Yox, əgər Rəbbin səsinə qulaq asmasanız və Rəbbin əmrinə qarşı çıxsanız,
o zaman Rəbbin əli atalarınıza qarşı olduğu kimi sizin də əleyhinizə olacaq.
16 İndi isə dayanın, Rəbbin gözünüz önündə edəcəyi bu böyük hadisəni görün.
17 Bu gün buğda biçimi deyilmi? Göy gurultusu və yağış göndərsin deyə
Rəbbi çağıracağam, özünüz üçün padşah istəməklə etdiyiniz pisliyin Rəbbin
gözündə nə qədər böyük olduğunu dərk edib görəcəksiniz.
18 Şamuel Rəbbi çağırdı və Rəbb o gün göy gurladıb yağış yağdırdı. Bütün xalq
həmin gün Rəbdən və Şamueldən çox qorxdu.
19 Camaat Şamuelə belə dedi: «Qulların üçün Allahın Rəbbə yalvar ki,
ölməyək, çünki bütün günahlarımızın üzərinə özümüzə padşah istəmək təqsirini
də əlavə etdik».
20 Şamuel isə xalqa dedi: «Qorxmayın, bu pisliyi həqiqətən siz etmisiniz, lakin
Rəbbin yolundan dönməyin, bütün qəlbinizlə yalnız Rəbbə qulluq edin.
21 Dönməyin, çünki o zaman boş bütlərin ardınca getmiş olacaqsınız, o bütlər
ki fayda verməz və xilas etməzlər, çünki puçdurlar.
22 Amma Rəbb xalqını Öz böyük ismi naminə atmayacaq, ona görə ki sizi Öz
xalqı etmək Rəbbin xoşuna gəlmişdi.
23 Mənə gəlincə, sizin üçün yalvarmağı dayandırmaqla Rəbbə qarşı günah
etmək qoy məndən uzaq olsun. Mən sizə xeyirli və düz yolu öyrədəcəyəm.
24 Ancaq Rəbdən qorxun, Ona sədaqətlə, bütün qəlbinizlə xidmət edin.
Görün sizin üçün necə əzəmətli işlər görüb.
25 Əgər pislik etməkdə davam etsəniz, həm siz, həm də padşahınız məhv
olacaq».

13

Şaulun itaətsizliyi

1 Şaul bir il padşah oldu və İsrailin üzərində daha iki il padşahlıq edəndən
sonra

* **12:8** Çıx. 2:23 * **12:9** Hak. 4:2 * **12:9** Hak. 13:1 * **12:9** Hak. 3:12 * **12:10** Hak. 10:10
* **12:11** Hak. 7:1 * **12:11** Hak. 11:29 * **12:11** 1Şam. 3:20 * **12:12** 1Şam. 8:19

2 o özü üçün üç min nəfər İsrailli seçdi. Bunlardan iki min nəfəri Mikmasda
və Bet-El təpələrində Şaulun yanında qaldı, min nəfəri isə Binyaminin Givea
şəhərində Yonatanın yanında saxladı. Xalqın qalan hissəsini isə Şaul öz
evlərinə göndərdi.
3 Yonatan Gevadakı Filiştlilərin keşik dəstəsinin əsgərlərini qırdı və bunu
bütün Filiştlilər eşitdilər. Şaul isə İbranilər eşitsinlər deyə bütün ölkədə şeypur
çaldırdı.
4 İsraillilərin hamısı Şaulun Filiştlilərin keşik dəstəsini qırdığını, Filiştlilərin
İsrailə nifrət etdiyini eşitdi. Xalq Şaulun ətrafında yığılmaq üçün Qilqala
çağırıldı.
5 Filiştlilər İsraillə vuruşmaq üçün yığıldılar. Otuz min döyüş arabası, altı min
atlı və dənizdəki qum dənələrinin sayı qədər camaat çıxıb Bet-Avenin şərqində
Mikmasda ordugah qurdu.
6 İsraillilər təhlükə qarşısında olduqlarını gördülər, çünki xalq sıxışdırıldı, xalq
mağaralarda, kolluqlarda, qayalarda, məqbərələrdə və nohurlarda gizləndi.
7 İbranilərdən bəzisi İordan çayından Qad və Gilead torpağına keçmişdi, lakin
Şaul isə hələ Qilqalda idi və bütün xalq qorxudan əsə-əsə onun ardınca gedirdi.
8 * Şaul Şamuel təyin etdiyi vaxta qədər yeddi gün gözlədi, lakin Şamuel
Qilqala gəlmədi, ona görə də xalq Şaulun yanından dağılmağa başladı.
9 Şaul dedi: «Yandırma qurbanını və ünsiyyət qurbanını yanıma gətirin». O,
yandırma qurbanını təqdim etdi.
10 Yandırma qurbanının təqdimi qurtaranda Şamuel gəlib çıxdı və Şaul salam-
laşmaq üçün onu qarşılamağa çıxdı.
11 Şamuel dedi: «Sən nə etmisən?» Şaul isə dedi: «Gördüm ki, ətrafımdakı xalq
dağılır, sən isə təyin etdiyin gün gəlmədin və Filiştlilər Mikmasda toplanıb.
12 Dedim ki, indi Filiştlilər Qilqala, üstümə gələcəklər, mən isə hələ Rəbbin
razılığını almamışam. Ona görə də özümü məcbur edib yandırma qurbanını
təqdim etdim».
13 Şamuel Şaula dedi: «Ağılsızlıq etdin, Allahın Rəbbin sənə verdiyi əmrə
əməl etmədin. Belə olmasaydı, Rəbb İsrail üzərində sənin padşahlığını əbədi
saxlayacaqdı.
14 * Lakin indi padşahlığın davam etməyəcək. Rəbb Özü üçün Öz ürəyinə
yatan bir adam tapıb. Həmin adamı Rəbb xalqına başçı təyin etdi. Çünki sən
Rəbbin verdiyi əmrlərə əməl etmədin».
15 Bundan sonra Şamuel Qilqalı tərk edib Binyaminlilərin Givea şəhərinə
çıxdı. Şaul yanında olan xalqı saydı: altı yüz nəfərə qədər idi.
16 Şaul, oğlu Yonatan və yanında olan xalq Binyaminlilərin Geva şəhərində
qalmaqda idi. Filiştlilər isə Mikmasda ordugah qurmuşdular.
17 Filişt ordugahından qarətçi hücumçular üç dəstəyə bölünüb çıxdılar. Bir
dəstə Ofra yoluna – Şual torpağına yönəldi.
18 Digər dəstə isə Bet-Xoron yoluna, o biri dəstə isə çölə – Sevoim vadisinə
baxan sərhəd yoluna yönəldi.
19 Bütün İsrail ölkəsində bir nəfər də olsun dəmirçi yox idi. Filiştlilər
demişdilər ki, qoy İbranilər qılınc, nizə düzəltməsinlər.
20 Bütün İsraillilər kotanlarını, kərkilərini, baltalarını və oraqlarını itiləmək
üçün Filiştlilərin yanına gəlirdi.

* **13:8** 1Şam. 10:8 * **13:14** Həv. 13:22

21 Kotanın, kərkinin itiləmə qiyməti bir pim * idi. Bellər, baltalar, bizlər üçün
isə şekelin üçdə biri qədər gümüş pul alardılar.
22 Ona görə də müharibə zamanı Şaulla Yonatanın yanında olan xalqın əlində
qılınc və nizə yox idi, bu silahlar ancaq Şaulun və oğlu Yonatanın əlində olardı.
23 Filiştlilərin keşik dəstəsi Mikmas keçidinə çıxdı.

14

Yonatanın böyük qələbəsi

1 Bir gün Şaulun oğlu Yonatan silahdarı olan nökərə dedi: «Gəl qarşı tərəfdə
olan Filiştlilərin keşik dəstəsinə keçək». Lakin bunu atasına bildirmədi.
2 Şaul isə Givea kənarında Miqrondakı nar ağacı altında oturmuşdu,
yanındakı xalq altı yüz nəfərə qədər idi.
3 Şiloda Rəbbin kahini, Eli oğlu Pinxas oğlu İkavodun qardaşı Axituvun oğlu
Axiya efod geyinmişdi. Yonatanın getdiyindən xalqın xəbəri yox idi.
4 Filiştlilərin keşik dəstəsinə getmək üçün Yonatanın keçmək istədiyi keçidlər
iki şişuclu qayalığın arasında idi. Qayalıqlardan birinin adı Boses, o birinin adı
isə Sene idi.
5 Qayalıqlardan biri şimal tərəfdən Mikmasa, o biri qayalıq isə cənub tərəfdən
Gevaya baxırdı.
6 Yonatan silahdarı olan nökərə dedi: «Gəl bu sünnətsizlərin keşik dəstəsinə
keçək, bəlkə Rəbb bizim üçün bir iş gördü. Çünki həm çox, həm də az adamların
üzərində qələbə çalmaq üçün Rəbbə mane olan yoxdur».
7 Silahdarı ona dedi: «Ürəyin necə istəyirsə, elə də et. Get bax, mən
sənin ləyəm, çünki ürəyimizin istəyi birdir».
8 Yonatan dedi: «Gəl bu adamlara tərəf gedib özümüzü onlara göstərək.
9 Əgər bizə “sizin yanınıza biz gələnə qədər dayanın” desələr, o zaman
yerimizdə durub onların yanına çıxmarıq.
10 Lakin “yanımıza çıxın”, desələr, o zaman yerimizdən durub onların
yanına qalxarıq, çünki Rəbb onları bizə təslim etmişdir və bu bizim üçün
əlamət olacaq».
11 İkisi də özünü Filiştlilərin keşik dəstəsinə göstərdi. Filiştlilər isə dedilər:
«Bax İbranilər gizləndikləri deşiklərdən çıxırlar».
12 Əsgərlər Yonatana və onun silahdarına dedilər: «Yanımıza çıxın, sizin
dərsinizi verək». Yonatan silahdarına dedi: «Ardımca gəl, çünki Rəbb onları
İsrailə təslim etdi».
13 Yonatan, onun ardınca silahdarı əl və ayaqları ilə yuxarı dırmaşdılar,
Yonatan Filiştliləri vurub yıxır, arxadan silahdarı onları öldürürdü.
14 Bu ilk döyüşdə yarım sahə torpaqda * Yonatanla silahdarı iyirmi nəfərə
qədər adamı qırdı.
15 Ordugaha, çölə, bütün xalq arasına vəlvələ düşdü. Keşikçi əsgərlər və qarət
hücumçuları arasına elə bir çaxnaşma düşdü ki, yer sarsıldı. Bu, Allah xofu idi.
16 Şaulun Binyamində olan Givea şəhərindəki gözətçiləri baxanda gördülər
ki, Filişt qoşunu dağılıb ora-bura qaçır.
17 Şaul yanında olan xalqa dedi: «İndi sayın, görün bizdən kim yoxdur».
Saydıqları zaman Yonatanla silahdarı olmadı.
18 Şaul Axiyaya dedi: «Allahın sandığını buraya gətirin». Çünki o vaxtlar
Allahın sandığı İsraillilərin yanında idi.

---

* **13:21** *Pim* – şekelin üçdə ikisi, səkkiz qrama yaxın gümüş pul.
* **14:14** *Yarım sahə torpaq* – yarım hektara qədər sahə.

19 Şaul kahinə bunu deyərkən Filiştlilərin ordugahından gurultu getdikcə
çoxalırdı və Şaul kahinə «əl saxla!» dedi.
20 Şaul və yanında olan bütün xalq yığılıb döyüş meydanına getdilər. Budur,
Filiştlilərdən hər bir kəs qılıncını öz ətrafındakı qonşusuna qarşı çıxartdı və çox
böyük çaşqınlıq yarandı.
21 Əvvəlcədən Filiştlilər tərəfinə keçən İbranilər Filiştlilərlə bərabər ordugaha
gəlmişdilər. Onlar da Şaulun və Yonatanın yanında olan İsraillilərlə birləşdilər.
22 Efrayim dağlıq bölgəsində gizlənən bütün İsraillilər də Filiştlilərin
qaçdığını eşitdikdə öz döyüş meydanından Filiştliləri qovmağa başladılar.
23 Beləcə o gün Rəbb İsrailə qələbə qazandırdı və döyüş Bet-Avendən o tərəfə
keçdi.
24 İsraillilər o gün çox yorulmuşdu. Çünki Şaul «Axşama qədər, Şaul
düşmənlərindən qisas alana qədər kim çörək yesə, lənətə gəlsin!» deyərək
onlara and içdirmişdi. Xalqdan heç kim dilinə heç nə vurmadı.
25 Bütün xalq meşəyə getdi və torpaq üzərində olan bal şanısına rast gəldi.
26 Xalq meşədə bal şanısına rast gələndə şanıdan bal süzülürdü, lakin heç kəs
əlini ağzına aparmırdı, çünki xalq anddan qorxurdu.
27 Lakin Yonatan atasının xalqa and içdirdiyini eşitməmişdi. O, əlindəki
dəyənəyi uzadıb ucunu şanı balına batıraraq əlini ağzına apardı və gözlərinə
işıq gəldi.
28 Camaat arasından bir nəfər dedi: «“Bu gün kim çörək yesə, lənətə gəlsin!”
deyə atan xalqa möhkəm and içdirmiş, buna görə də xalq taqətdən düşmüşdü».
29 Yonatan dedi: «Atam ölkəyə əzab verir. Rica edirəm, baxın bu baldan bir
az daddım, gör necə gözlərim işıqlandı!
30 Əgər bu gün düşmənlərdən ələ keçirilən yeməkləri xalq doyunca yemiş
olsaydı, gör nələr olardı? O zaman Filiştlilər arasında daha böyük qırğın
olmazdımı?»
31 Həmin gün İsraillilər Mikmasdan Ayyalona qədər Filiştliləri məğlub etdilər.
Xalq çox yorğun idi.
32 Ona görə də düşmən malının üstünə düşüb qoyunları, öküzləri, buğaları
yerindəcə kəsdilər və onları qanlı-qanlı yedilər.
33 * Bunu Şaula xəbər verdilər: «Bax xalq əti qanlı-qanlı yeyərək Rəbbə qarşı
günah edir». Şaul dedi: «Xəyanət etmisiniz, indi isə yanıma böyük bir daş
yuvarlayın».
34 Şaul sözünə davam etdi: «Xalqın arasına gedib onlara deyin: “Hər kəs
öküzünü, qoyununu yanıma gətirsin və burada kəsib yesin. Əti qanlı-qanlı
yeyərək Rəbbə qarşı günah etməyin”». Bütün xalq o gecə öküzünü öz əli ilə
oraya gətirib kəsdi.
35 Şaul Rəbbə bir qurbangah düzəltdi. Bu onun Rəbb üçün qurduğu ilk
qurbangah idi.
36 Şaul dedi: «Filiştlilərin ardınca gecə ikən düşək ki, dan yeri sökülənə qədər
onları talan edək və onlardan heç kimi sağ buraxmayaq». Ona dedilər:
«Gözündə nə xoşdursa, onu da et». Kahin isə dedi: «Gəlin buraya – Allahın
hüzuruna yaxınlaşaq».
37 Şaul Allahdan soruşdu: «Mən Filiştlilərin ardınca düşümmü? Sən onları
İsraillilərə təslim edəcəksənmi?» Lakin həmin gün Allah ona cavab vermədi.
38 Şaul dedi: «Ey bütün xalq başçıları, buraya yaxınlaşın, bu gün hansı günah
etdiyinizi öyrənin və görün.

* **14:33** Yar. 9:4; Lev. 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Qanun. 12:16,23-25; 15:23

39 Çünki İsraili qurtaran, var olan Rəbbə and olsun, bu işdə oğlum Yonatan
təqsirkar olsa belə, mütləq ölməlidir». Lakin xalq arasından ona cavab verən
olmadı.
40 Şaul bütün İsrailliləra dedi: «Siz bir tərəfdə, mən də oğlumla başqa bir tərəfdə
duraq». Xalq Şaula dedi: «Gözündə nə xoşdursa, onu da et».
41 Şaul İsrailin Allahı Rəbbə dedi: «Həqiqəti üzə çıxart!» Püşk Şaulla Yonatana
düşdü. Xalq təmizə çıxdı.
42 Şaul dedi: «Mənimlə oğlum Yonatan arasında da püşk atın». Püşk Yonatana
düşdü.
43 Şaul Yonatana dedi: «Nə etmisən, mənə bildir!» Yonatan ona dedi: «Ancaq
əlimdə olan dəyənəyin ucu ilə bir az bal dadmışam, buna görə ölməliyəmmi?»
44 Şaul dedi: «Yonatan, əgər mən səni öldürməsəm, Allah mənə beləsini və
bundan betərini etsin! Sən mütləq ölməlisən».
45 Xalq Şaula belə dedi: «İsraildə belə böyük qurtuluş zəfəri çalan Yonatanmı
öləcək? Əsla! Var olan Rəbbə and olsun, onun başından bir tük belə, yerə
düşməyəcək. Çünki bu gün o, Allahın köməyi ilə iş gördü». Beləliklə, xalq
Yonatanı qurtardı və o ölmədi.
46 Şaul daha Filiştliləri təqib etməyib geri qayıtdı və Filiştlilər öz yerlərinə
qayıtdılar.
47 Beləliklə, Şaul İsrail üzərində padşah olandan sonra ətrafdakı bütün
düşmənlərinə – Moavlılara, Ammonlulara, Edomlulara, Sova padşahlarına və
Filiştlilərə qarşı döyüşdü. Hansı tərəfə gedərdisə, onların başına bəla gətirirdi.
48 O şücaət göstərərək Amaleqliləri məğlub etdi və İsraili talan edənlərin
əlindən qurtardı.
49 Şaulun oğulları Yonatan, İşvi və Malki-Şua idi. İki qızından böyüyünün adı
Merav, kiçiyinin adı isə Mikal idi.
50 Şaulun arvadının adı Aximaas qızı Axinoam idi. Ordu başçısı Şaulun əmisi
Nerin oğlu Avner idi.
51 Şaulun atası Qişlə Avnerin atası Ner Avielin oğulları idi.
52 Şaul ömrü boyu Filiştlilərə qarşı şiddətli döyüşlərdə oldu və o, güclü yaxud
da cəsur bir adam görən zaman öz yanına götürürdü.

15

Şaulun daha bir itaətsizliyi

1 * Şamuel Şaula dedi: «Rəbb məni göndərdi ki, Öz xalqı İsrail üzərində padşah
olaraq səni məsh edim. İndi isə Rəbbin sözünü dinlə,
2 * Ordular Rəbbi belə deyir: “İsrailliləra Misirdən çıxan zaman yolda
Amaleqlilər onlara qarşı müqavimət göstərdilər. Ona görə də onları
cəzalandıracağam.
3 İndi get, Amaleqliləri qır, hər şeylərini tamamilə darmadağın et və onlara
heyfin gəlməsin. Kişidən qadınadək, yeniyetmədən südəmər körpəyədək,
öküzdən qoyunadək, dəvədən eşşəyədək hamısını qır”».
4 Şaul xalqı çağırdı və onları Telaimdə saydı: iki yüz min piyada əsgərlə
bərabər Yəhudadan on min nəfər var idi.
5 Şaul Amaleqlilərin şəhərinə gəlib vadidə pusqu qurdu.
6 O, Qenlilərə dedi: «Gedib Amaleqlilərdən ayrılın ki, sizi də onlarla bərabər
qırmayım. Çünki İsrail övladları Misirdən çıxan zaman siz onlara xeyirxahlıq
etdiniz». Qenlilər Amaleqlilərdən ayrıldılar.

* **15:1** 1Şam. 10:1 * **15:2** Çıx. 17:8-14; Qanun. 25:17-19

7 Şaul Xaviladan Misirin şərqindəki Şura çatana qədər Amaleqliləri qırdı.
8 Amaleq padşahı Aqaqı sağ tutdu, bütün xalqı isə tamamilə qılıncdan keçirdi.
9 Amma Şaul xalqı ilə birlikdə Aqaqa və Amaleqlilərin ən yaxşı qoyunlarına, öküzlərinə, kökəldilmiş heyvanlarına, quzularına və yaxşı şeylərin hamısına heyfi gəlib tamamilə məhv etmək istəmədi, bütün gərəksiz və yararsız şeyləri isə tamamilə yox etdi.
10 Bundan sonra Rəbbin sözü Şamuelə nazil oldu:
11 «Şaulu padşah etdiyimə peşman oldum. Çünki o dönüb Mənim ardımca getməyərək sözlərimi yerinə yetirməyib». Şamuel qəzəbləndi və bütün gecəni Rəbbə fəryad etdi.
12 O, Şaulla səhər görüşmək üçün erkən durdu, amma ona belə xəbər verdilər: «Şaul Karmelə getdi və özünə abidə qoyandan sonra geri qayıdıb irəlidəki Qilqala endi».
13 Şamuel Qilqala, Şaulun yanına gəldi. Şaul ona dedi: «Qoy Rəbb sənə xeyir-dua versin, mən Rəbbin sözünə əməl etdim».
14 Şamuel isə dedi: «Elə isə qulaqlarıma gələn bu qoyun mələşməsi və eşitdiyim bu öküz böyürtüsü nədir?»
15 Şaul dedi: «Onları Amaleqlilərdən gətiriblər. Çünki xalq sənin Allahın Rəbbə qurban etmək üçün qoyunlarla öküzlərin ən yaxşılarını saxlayıb, qalanlarını isə tamamilə yox etdi».
16 Şamuel Şaula dedi: «Dayan, bu gecə Rəbbin mənə söylədiklərini sənə deyəcəyəm». Şaul dedi: «Danış».
17 Şamuel dedi: «Sən öz gözündə kiçik olduğun halda İsrail qəbilələrinin başçısı olmadınmı? Rəbb səni İsrail üzərinə padşah olaraq məsh etməyibmi?
18 Rəbb səni yürüşə göndərib dedi: "Günahkarları – Amaleqliləri tamamilə məhv et və qırıb qurtarana qədər onlarla vuruş".
19 Bəs nə üçün Rəbbin sözünə itaət etmədin, qarətçilik edib talana girişdin və Rəbbin gözündə pis sayılan iş gördün?»
20 Şaul Şamuelə dedi: «Mən Rəbbin sözünə itaət etdim. Rəbbin məni göndərdiyi yürüşə getdim. Amaleq padşahı Aqaqı bura gətirdim, Amaleqliləri isə tamamilə məhv etdim.
21 Lakin xalq talan malından qoyunları və öküzləri, məhv edilməyə həsr olunanlardan ən yaxşısını götürdü ki, Qilqalda Allahın Rəbbə qurban versin».
22 Şamuel isə dedi:

«Rəbb Öz sözünə itaət edilməsindən xoşu gəldiyi qədər
Yandırma qurbanı və başqa qurbanlardan xoşu gələrmi?
Bax itaət etmək qurbandan,
Qulaq asmaq qoçların iç piyindən daha yaxşıdır.
23 Çünki üsyankarlıq falçılığa bərabər günahdır,
İnadkarlıq isə özbaşınalıq və bütpərəstliyə bərabərdir.
İndi ki sən Rəbbin sözünü rədd etdin,
O da səni padşahlıqdan rədd etdi».

24 Şaul Şamuelə dedi: «Günah etdim, çünki Rəbbin əmrini və sənin sözlərini pozdum və xalqdan qorxub onların sözünə qulaq asdım.
25 Rica edirəm, günahımı bağışla və indi mənimlə bərabər geri qayıt ki, Rəbbə səcdə qılım».
26 Şamuel Şaula dedi: «Mən səninlə geri qayıtmayacağam, çünki sən Rəbbin sözünü rədd etdin. Ona görə Rəbb İsraildə padşah olmayasan deyə səni rədd etdi».

27 Şamuel geri qayıtmaq üçün dönən zaman Şaul onun cübbəsinin ətəyindən
yapışanda ətək qopdu.
28 Şamuel ona dedi: «Bu gün Rəbb də səndən İsrail padşahlığını bu cür qoparıb
səndən də yaxşı olan yaxınına verdi.
29 İsrailin İzzətlisi yalan söyləməz və fikrini dəyişməz. Axı insan deyil ki,
fikrini dəyişsin».
30 Şaul dedi: «Günaha batdım. Rica edirəm, indi xalqımın ağsaqqalları və İsrail
qarşısında mənə hörmət et və mənimlə birlikdə geri qayıt ki, Allahın Rəbbə
səcdə qılım».
31 Şamuel Şaulun arxasınca geri qayıtdı və Şaul Rəbbə səcdə qıldı.
32 Şamuel dedi: «Amaleq padşahı Aqaqı buraya – mənim yanıma gətirin».
Aqaq isə onun yanına tərəddüd içində gəldi. Aqaq öz-özünə deyirdi: «Görəsən
acı ölüm məni mütləq haqlayıbmı?»
33 Şamuel dedi: «Sənin qılıncın qadınları necə övladsız qoyurdusa, sənin anan
da qadınlar arasında beləcə övladsız qalacaq». Şamuel Qilqalda – Rəbbin önündə
Aqaqı doğradı.
34 Sonra Şamuel Ramaya getdi, Şaul isə Giveadakı evinə qalxdı.
35 Şamuel ölənə qədər daha Şaulu görmədi, çünki Şaulun dərdini çəkirdi. Rəbb
Şaulu İsrailin padşahı etdiyinə peşman olmuşdu.

16

Davudun padşah seçilməsi

1 Rəbb Şamuelə dedi: «İsrail üzərində padşah olmasın deyə Şaulu rədd etdiyim
halda sən nə vaxta qədər onun dərdini çəkəcəksən? Yağ buynuzunu yağla
doldur və get. Səni Bet-Lexemli Yesseyin yanına göndərirəm. Çünki onun
oğulları arasında Özüm üçün padşah təyin etmişəm».
2 Şamuel dedi: «Necə gedim? Axı Şaul eşitsə, məni öldürər». Rəbb dedi:
«Özünlə bir düyə götürüb "Rəbbə qurban kəsmək üçün gəlmişəm" de.
3 Yesseyi də qurban mərasiminə dəvət et və sonra nə edəcəyini sənə
bildirəcəyəm. Sənə deyəcəyim adamı Mənim üçün məsh edəcəksən».
4 Şamuel Rəbbin söylədiyi kimi Bet-Lexemə getdi. Şəhərin ağsaqqalları onu
həyəcanla qarşıladılar və dedilər: «Bu gəlişin xeyirdirmi?»
5 O dedi: «Bəli, xeyirdir. Rəbbə qurban kəsmək üçün gəlmişəm. Özünüzü
təqdis edin və mənimlə bərabər qurban mərasiminə gəlin». Şamuel Yesseylə
oğullarını da təqdis edərək onları da qurban mərasiminə dəvət etdi.
6 Onlar gələrkən Şamuel Eliava baxıb dedi: «Doğrudan da, Rəbbin məsh etdiyi
Rəbbin qarşısındadır!»
7 Lakin Rəbb Şamuelə belə dedi: «Onun görünüşünə və uca boyuna baxma,
Mən onu rədd etmişəm. Ona görə ki Rəbb insanın gördüyü kimi görməz, çünki
insan zahirə, Rəbb isə ürəyə baxar».
8 O zaman Yessey Avinadavı çağırdı və onu Şamuelin qarşısından keçirdi.
Şamuel dedi: «Rəbb bunu da seçmədi».
9 Yessey Şammanı gətirdi və Şamuel dedi: «Rəbb bunu da seçmədi».
10 Yessey isə oğlanlarının yeddisini Şamuelin qarşısından keçirdi. Şamuel
Yesseyə dedi: «Rəbb bunları seçmədi».
11 Sonra Yesseydən soruşdu: «Oğlanlarının hamısı budur?» Yessey cavab
verdi: «Lap kiçiyi də var, odur, qoyun otarır». Şamuel Yesseyə dedi: «Bir
nəfər göndər, qoy o da buraya gəlsin. Çünki o buraya gəlməsə, biz süfrəyə
oturmayacağıq».

12 Yessey adam göndərib onu içəri gətirtdi. Oğlan alyanaq, gözləri gözəl, üzü
göyçək idi. Rəbb Şamuelə dedi: «Dur, onu məsh et, çünki seçilmiş budur».
13 Şamuel yağ buynuzunu götürüb qardaşları arasında onu məsh etdi və o
gündən başlayaraq Davudun üzərinə Rəbbin Ruhu qüvvə ilə endi. Sonra Şamuel
qalxıb Ramaya getdi.

Şaul və Davud

14 Rəbbin Ruhu Şauldan ayrılandan sonra Rəbbin izni ilə şər bir ruh ona əzab
verirdi.
15 Şaulun əyanları ona belə dedilər: «Budur, indi Allahın izni ilə şər bir ruh
sənə əziyyət verir.
16 Ey ağamız, qarşında olan qullarına əmr et ki, yaxşı çəng çalan bir adam
axtarsınlar. Allahın izni ilə şər ruh sənin üstünə gələn zaman o, lira çalar, sən
də ruhlanarsan».
17 Şaul əyanlarına dedi: «Elə isə mənim üçün yaxşı çəng çalan bir adam tapıb
yanıma gətirin».
18 Gənc əyanlardan biri cavab verdi: «Mən görmüşəm ki, Bet-Lexemli
Yesseyin oğlu yaxşı çəng çalır. O, igid, cəsur döyüşçü, müdrikliklə danışan,
yaraşıqlı bir oğlandır və Rəbb onunladır».
19 Şaul Yesseyin yanına qasidlər göndərib dedi: «Qoyunotaran oğlun Davudu
mənim yanıma göndər».
20 Yessey bir eşşəyə çörək, bir tuluq şərab, bir oğlaq yüklədi və oğlu Davudun
əli ilə Şaula göndərdi.
21 Davud Şaulun yanına gəldi və onun qulluğunda durdu. Davud Şaulun çox
xoşuna gəldi və onu öz silahdarı etdi.
22 Sonra Şaul Yesseyin yanına adam göndərib dedi: «Rica edirəm, qoy Davud
yanımda qalsın, çünki o, gözümdə lütf tapıb».
23 Hər dəfə Allahın izni ilə Şaula şər ruh gələn zaman Davud lirasını götürüb
çalar, Şaul sakitləşər, yaxşı olar və şər ruh ondan ayrılardı.

17

Davud Qolyatı öldürür

1 Filiştlilər müharibə üçün ordularını toplayıb Yəhudaya mənsub Soko
şəhərində cəmləşdilər. Soko ilə Azeqa şəhəri arasında olan Efes-Dammimdə
ordugah qurdular.
2 Şaulla İsraillilər toplaşıb Ela vadisində ordugah qurdular və Filiştlilərə qarşı
döyüş üçün düzüldülər.
3 Filiştlilər bir təpənin üstündə, İsraillilər isə o biri təpədə dayanmışdılar,
aralarında vadi var idi.
4 Qat şəhərindən olan Qolyat adlı bir cəngavər Filiştlilərin ordugahından
irəli çıxdı. Onun boyu altı qulac bir qarış * idi.
5 Başında tunc dəbilqəsi vardı, əyninə beş min şekel ağırlığında tuncdan
pullu zireh geymişdi.
6 Baldırlarına tunc zireh taxmışdı, kürəyində isə tunc mizraq vardı.
7 Nizəsinin sapı toxucu dəzgahının əriş ağacı boyda olub dəmir ucu altı yüz
şekel ağırlığında idi. Qalxan daşıyan silahdarı isə onun qabağında gedirdi.
8 Qolyat İsrail alaylarının qarşısında dayanaraq qışqıra-qışqıra dedi: «Niyə
döyüşə çıxıb düzülmüsünüz? Mən Filiştli, siz də Şaulun qulları deyilsinizmi?
Aranızdan bir kişi tapın, qoy yanıma gəlsin.

* **17:4** *Altı qulac bir qarış* – təqribən 3 metr.

9 Əgər mənimlə vuruşanda o məni öldürərsə, onda biz sizə qul olarıq, yox əgər mən onu vurub öldürsəm, onda siz bizə qul olub qulluq edəcəksiniz».
10 Sonra Filiştli sözünü belə davam etdirdi: «Bu gün mən İsrail alaylarına meydan oxuyuram. Mənim qarşıma təkbətək vuruşmaq üçün bir kişi çıxarın!»
11 Filiştlinin bu sözlərini eşidən Şaul və bütün İsraillilər vahiməyə düşüb çox qorxdu.
12 Davud Yəhudanın Bet-Lexem şəhərindən olan Yessey adlı bir Efratlının oğlu idi. Yesseyin səkkiz oğlu var idi. Şaulun dövründə Yessey qocalıb yaşa dolmuşdu.
13 Onun üç böyük oğlu Şaulun ardınca döyüşə getmişdi. Döyüşə gedən üç oğlunun adı belə idi: birincisi Eliav, ikincisi Avinadav və üçüncüsü Şamma.
14 Davud Yesseyin ən kiçik oğlu idi. Üç böyük oğlu isə Şaulun ardınca gedirdi.
15 Davud da atasının sürüsünü otarmaq üçün Şaulun yanından Bet-Lexemə gedər və geri qayıdardı.
16 Filiştli Qolyat qırx gün səhər-axşam İsraillilərə meydan oxudu.
17 Bir gün Yessey oğlu Davuda dedi: «İndi qardaşların üçün bu bir efa qovurğa və on kömbə çörəyi götür, ordugaha – qardaşlarının yanına tələs.
18 Bu on parça pendiri də minbaşı üçün götür, ondan qardaşlarının haləhvalını soruş və mənə onlardan bir xəbər gətir».
19 Davudun qardaşları Şaul və bütün İsraillilərlə birgə Ela vadisində Filiştlilərlə döyüşdə idi.
20 Davud səhər tezdən durub qoyunlarını çobana tapşıraraq Yesseyin buyurduğu kimi ərzaqları götürüb getdi. O, ordugaha gələn zaman ordu döyüş meydanına çıxır və nərə çəkərək döyüşə düzülürdü.
21 İsraillilərlə Filiştlilər döyüşmək üçün üz-üzə dayandılar.
22 Davud gətirdiyi şeyləri tədarük keşikçisinə verdi, özü isə cəbhəyə qaçdı və qardaşlarının yanına gəlib onları salamladı.
23 Davud onlarla söhbət edərkən Filiştlilərin Qat şəhərindən olan Qolyat adlı cəngavər öz alaylarının arasından irəli çıxıb yenə əvvəlki kimi sözlər söylədi. Davud bunu eşitdi.
24 Bütün İsraillilər bu adamı görəndə bərk qorxdular və onun qarşısından qaçdılar.
25 İsraillilər dedilər: «Qabağa çıxan bu adamı görürsünüzmü? Doğrudan da, o, İsrailə meydan oxumağa çıxıb. Kim onu öldürsə, padşah onu var-dövlətə çatdıracaq, qızını ona verəcək və atasının ailəsini İsraildəki vergidən azad edəcək».
26 Davud yanındakı adamlara dedi: «Bu Filiştlini öldürüb İsraili bu xəcalətdən qurtaran adama nə ediləcək? Axı bu sünnətsiz Filiştli kimdir ki, var olan Allahın alaylarına meydan oxuyur?»
27 Xalq onu öldürən adama nə ediləcəyini deyərək eyni sözü təkrar etdi.
28 Davud adamlarla danışarkən böyük qardaşı Eliav onun səsini eşitdi və qəzəbdən alovlanaraq dedi: «Sən niyə aşağı enmisən? Çöldəki bir neçə qoyunumuzu kimə tapşırmısan? Bilirəm, sən lovğalığından və ürəyinin pis niyyətindən ötrü buraya döyüşə tamaşa etmək üçün gəlmisən».
29 Davud dedi: «Axı indi mən nə etmişəm? Yəni danışa da bilmərəm?»
30 Davud oradan qayıdıb başqasından soruşdu və xalq ona yenə də əvvəlki kimi cavab verib eyni sözləri dedi.
31 Davudun bu sözlərini eşidənlər bunu Şaula çatdırdılar. Şaul onu yanına çağırtdırdı.

32 Davud Şaula dedi: «Bu adamdan ötrü heç kim ürəyini üzməsin. Sənin
qulun gedib o Filiştli ilə vuruşacaq».
33 Şaul Davuda dedi: «Bu Filiştli ilə vuruşmağa hünərin çatmaz, çünki sən hələ
uşaqsan, o isə cavanlığından döyüşçüdür».
34 Davud Şaula dedi: «Sənin qulun atasının qoyunlarını otaranda aslan
yaxud da ayı gəlib sürüdən bir quzu götürəndə
35 mən arxadan çıxıb onu vurardım və ağzından quzunu qurtarardım. Əgər
üstümə atılardısa, mən boğazının tüklərindən tutaraq çırpıb öldürərdim.
36 Bu qulun həm aslan, həm də ayı öldürüb, bu sünnətsiz Filiştli də onlardan
biri kimi olacaq, çünki o, var olan Allahın alaylarına meydan oxumuşdur».
37 Davud sözünə davam etdi: «Məni aslan pəncəsindən, ayı pəncəsindən
qurtaran Rəbb bu Filiştlinin də əlindən qurtaracaq». Şaul Davuda dedi: «Get,
Rəbb sənə yar olsun!»
38 Şaul öz silahlarını Davuda bağladı və başına tunc dəbilqə qoyub əyninə
zireh geyindirdi.
39 Davud bu zirehin üstündən qılınc taxıb gəzməyə çalışdı, çünki ona
alışmamışdı. Sonra Davud Şaula dedi: «Bunlara alışmadığım üçün gəzə
bilmirəm». Davud onları əynindən çıxartdı.
40 Sonra əlinə dəyənəyini götürüb çaydan özünə beş hamar daş seçdi və
onları üstündəki çoban torbasına – dağarcığına qoyub əlində sapand Filiştliyə
yaxınlaşdı.
41 Filiştli irəliləyərək Davuda yaxınlaşırdı. Qalxan daşıyan nökəri isə onun
qabağında idi.
42 O nəzər salıb Davudu görəndə ona kinayə ilə baxdı. Çünki Davud gənc,
alyanaq, üzügöyçək idi.
43 Filiştli Davuda dedi: «Məgər mən itəm ki, üstümə dəyənəklərlə gəlirsən».
Filiştli öz allahları ilə Davudu lənətlədi və dedi:
44 «Yanıma gəl, sənin ətini göydəki quşlara və çöldəki heyvanlara verim».
45 Davud isə Filiştliyə dedi: «Sən mənim üstümə qılınc, nizə və mizraqla
gəlirsən, lakin mən sənin üstünə söydüyün İsrail alaylarının Allahı Ordular
Rəbbinin ismi ilə gəlirəm.
46 Bu gün Rəbb səni mənə təslim edəcək və mən səni öldürəcəyəm. Başını
bədənindən ayıracağam. Bu gün Filiştordusunun leşlərini göydəki quşlara və
yerdəki heyvanlara verəcəyəm. Bundan sonra bütün dünya biləcək ki, İsraildə
Allah var.
47 Bütün bu camaat biləcək ki, Rəbb qılıncla və nizə ilə xilas etməz, çünki bu
döyüş Rəbbindir və O sizi bizə təslim edəcək».
48 Davudun qabağına çıxmaq üçün Filiştli durub yaxınlaşanda Davud cəld
onu qabaqlayıb Filişt alaylarına tərəf qaçdı.
49 Davud əl atıb dağarcığından bir daş götürdü, sapandla fırladaraq Filiştlinin
alnından vurdu. Daş onun alnına batdı və o, üzüstə yerə yıxıldı.
50 Davud Filiştlini sapandla, daşla məğlub etdi və vurub yerə sərdi. Davudun
əlində qılınc yox idi.
51 O qaçıb bu Filiştlinin üstünə çıxdı. Filiştlinin qılıncını götürdü, qınından
çəkib onu öldürdü və sonra başını kəsdi. Filiştlilər öz cəngavərinin
öldürüldüyünü görəndə qaçdılar.
52 İsraillilələ Yəhudalılar isə qalxıb nərə çəkdilər və Filiştliləri Qatın girişinə
və Eqronun darvazalarına çatana qədər qovdular. Filiştlilərdən ölənlər
Şaarayim yolu boyu Qata və Eqrona qədər yerə sərilmişdilər.

53 İsrail övladları Filiştliləri arxadan qovandan sonra qayıdıb onların ordugahını talan etdilər.
54 Davud Qolyatın başını götürüb Yerusəlimə gətirdi, lakin silahını öz çadırına qoydu.
55 Şaul Davudun Filiştliyə qarşı çıxdığını görən zaman ordu başçısı Avnerə «Avner, bu gənc kimin oğludur?» deyə soruşdu. Avner isə dedi: «Padşah sağ olsun, bilmirəm».
56 Padşah dedi: «Öyrən gör, bu cavan kimin oğludur».
57 Davud Qolyatı öldürüb qayıdandan sonra Avner onu götürüb Şaulun qarşısına gətirdi. Filiştlinin başı onun əlində idi.
58 Şaul ona dedi: «Ey cavan, kimin oğlusan?» Davud cavab verdi: «Qulun Bet-Lexemli Yesseyin oğluyam».

18

Davud və Yonatan

1 Davud Şaulla danışığını qurtaran kimi Yonatanın qəlbi Davudun qəlbinə bağlandı və Yonatan onu öz canı kimi sevdi.
2 Şaul o gündən sonra Davudu öz yanında saxlayıb bir daha atasının evinə qayıtmağa qoymadı.
3 Yonatan isə Davudla əhd bağladı, çünki onu öz canı kimi sevirdi.
4 Yonatan cübbəsini əynindən çıxarıb qılınc, ox-kaman və kəməri ilə birlikdə zirehini Davuda verdi.
5 Şaul Davudu hansı işə göndərirdisə, o uğur qazanırdı. Ona görə də Şaul Davudu döyüşçülərinin başçısı etdi və bu da həm xalqın, həm də Şaulun əyanlarının gözünə xoş göründü.

Şaulun Davuda paxıllıq etməsi

6 Davud Filiştli Qolyatı öldürüb qayıdanda əsgərlər geri gələrkən İsrailin bütün şəhərlərindən qadınlar dəflərlə, üçsimli alətlərlə şənlik mahnısı oxuyaraq və rəqs edərək padşah Şaulu qarşılamaq üçün çıxırdılar.
7 * Qadınlar rəqs edə-edə belə mahnı oxuyurdular:
«Şaul qırdı minləri,
Davudsa on minləri».
8 Şaul bundan çox qəzəbləndi, çünki bu söz onun gözündə pis göründü və dedi: «Davud üçün on minləri, mənim üçünsə ancaq minləri deyirlər. Təkcə padşahlıq qaldı, bundan başqa nə var ki, ona verilsin?»
9 O gündən sonra Şaul Davuda çəp-çəp baxmağa başladı.
10 Ertəsi gün Allahın izni ilə şər ruh Şaulun üstünə qüvvə ilə gəldi və o, evinin ortasında sayıqlamağa başladı. Davud isə hər gün etdiyi kimi yenə də əlində lira çalırdı. Şaulun nizəsi əlində olardı.
11 Şaul «qoy Davudu bu nizə ilə divara yapışdırım» deyərək nizəni atdı. Lakin Davud onun qabağından iki dəfə kənara çəkildi.
12 Şaul Davuddan qorxdu, çünki Rəbb Davudla idi və Şauldan ayrılmışdı.
13 Ona görə də Şaul onu öz yanından uzaqlaşdırıb minbaşı etdi və Davud xalqı döyüşə aparıb-gətirməyə başladı.
14 Davud bütün yürüşlərində uğur qazanırdı, çünki Rəbb onunla idi.
15 Şaul Davudun böyük uğurlar qazandığını görüb çox qorxdu.
16 Bütün İsrail və Yəhuda xalqı isə Davudu çox sevirdi, çünki onları döyüşlərə aparıb-gətirirdi.

* **18:7** 1Şam. 21:11; 29:5

17 Şaul Davuda dedi: «Bax, budur böyük qızım Merav, onu sənə ərə
verəcəyəm. Ancaq sən uğrumda cəsur ol və Rəbbin döyüşlərini apar». Çünki
Şaul «qoy o mənim yox, Filiştlilərin əlində ölsün» deyə fikirləşdi.
18 Davud Şaula dedi: «Axı mən kiməm ki? Ailəm kimdir, İsraildə atamın nəsli
kimdir ki, padşaha kürəkən olum?»
19 Şaulun qızı Merav isə Davuda veriləcəyi vaxt Mexolalı Adrielə ərə verildi.
20 Şaulun o biri qızı Mikal Davuda vurulmuşdu. Bu xəbəri Şaula çatdırdılar və
bu onun gözündə xoş göründü.
21 Şaul «Davuda Mikalı verim ki, bu ona bir tələ olsun. Qoy Davud Filiştlilərin
əli ilə öldürülsün» deyə fikirləşdi. Sonra Şaul Davuda dedi: «Bu gün mənə
kürəkən olmaq üçün əlində ikinci fürsət var».
22 Şaul əyanlarına əmr etdi ki, Davuda gizlincə belə desinlər: «Bax padşahın
səndən xoşu gəlir və bütün əyanları da səni sevir; gəl indi padşaha sən kürəkən
ol».
23 Şaulun əyanları bu sözləri Davuda eşitdirəndə o belə dedi: «Kasıb və
gərəksiz adam olan mən padşahamı kürəkən olum? Məgər bu sizin gözünüzdə
kiçik işdirmi?»
24 Şaulun əyanları «Davud belə söylədi» deyərək onun sözünü Şaula çatdırdılar.
25 Şaul dedi: «Davuda deyərsiniz: “Padşah səndən başlıq pulu istəmir.
Ancaq padşahın düşmənlərindən qisas almaq üçün yüz Filiştlinin sünnət
ətini istəyir”». Bunu da Şaul Davudu Filiştlilərin əli ilə həlak etmək üçün
quraşdırmışdı.
26 Şaulun əyanları bu sözləri Davuda çatdırdılar və padşahın kürəkəni olmaq
onun gözündə xoş göründü. Təyin olunan günlər hələ başa çatmamış
27 Davud qalxıb adamları ilə getdi və Filiştlilərdən iki yüz kişini öldürdü.
Padşahın kürəkəni olmaq üçün Davud onların sünnət ətini gətirdi və onları
tam sayda padşaha verdilər. Şaul qızı Mikalı Davuda ərə verdi.
28 Şaul Rəbbin Davudla olduğunu görüb başa düşdü. Şaulun qızı Mikal isə
Davudu sevirdi.
29 Bundan sonra Şaul Davuddan daha da qorxdu və ömrünün sonuna qədər
ona düşmən oldu.
30 Filiştlilərin başçıları döyüşə çıxırdılar. Onlar hər dəfə döyüşə çıxanda Davud
Şaulun əyanlarının hamısından daha çox uğur qazanırdı. Buna görə də onun adı
çox şöhrətlənmişdi.

19

Şaulun Davudu təqib etməsi

1 Şaul oğlu Yonatana və bütün əyanlarına tapşırdı ki, Davudu öldürsünlər.
Lakin Şaulun oğlu Yonatanın Davuddan çox xoşu gəlirdi.
2 Yonatan Davuda xəbər verib dedi: «Atam Şaul səni öldürmək istəyir. İndi isə
rica edirəm, səhərə qədər özünü qoru. Bir yer tap, gizlən.
3 Mən isə çöldə gizləndiyin yerə çıxaraq atamın yanında dayanıb sənin
haqqında onunla danışacağam. Əgər bir şey görsəm, gəlib sənə xəbər verərəm».
4 Yonatan atası Şaula Davudu tərifləyib dedi: «Padşah qulu Davuda qarşı
günah etməsin, çünki o sənə qarşı heç vaxt günah etməyib və onun işləri sənin
üçün çox xeyirli olmuşdur.
5 O, canını dişinə tutub Qolyatı öldürdü və Rəbb bütün İsrailə böyük qələbə
qazandırdı. Bunu sən də görüb sevindin. Davudu boş yerə öldürməklə nə üçün
nahaq qan töküb günah edirsən?»
6 Şaul Yonatanın sözünü dinləyib «var olan Rəbb haqqı, onu
öldürməyəcəyəm» deyə and içdi.

7 Yonatan Davudu çağırdı və bütün bu sözləri ona xəbər verdi. Sonra o,
Davudu Şaulun yanına gətirdi və Davud əvvəlki kimi Şaulun qulluğunda durdu.
8 Yenidən müharibə başladı. Davud qalxıb Filiştlilərə qarşı vuruşdu, onları
məğlubiyyətə uğratdı və Filiştlilər Davudun qabağından qaçdılar.
9 Şaul əlində nizə evdə oturmuşdu, Rəbbin izni ilə şər ruh onun üzərinə endi.
Davud isə əlində lira çalırdı.
10 Şaul Davudu nizə ilə divara yapışdırmağa çalışdı, lakin Davud Şaulun
qabağından qaçdı, nizə divara yapışdı. Davud o gecə qaçıb canını qurtardı.
11 * Şaul Davudun evinə adamlar göndərdi ki, onu güdüb səhər ikən
öldürsünlər. Davudun arvadı Mikal bunu Davuda xəbər verib dedi: «Əgər bu
gecə canını qurtarmasan, səhər ikən öldürüləcəksən».
12 Sonra Mikal Davudu pəncərədən aşağı saldı və o qaçaraq qurtuldu.
13 Mikal ev bütünü götürüb yatağa uzatdı və başına tüklü keçi dərisi keçirib
üstünü paltarla örtdü.
14 Şaulun Davudu yaxalamaq üçün göndərdiyi adamlar gələndə Mikal dedi
ki, o xəstədir.
15 Şaul Davudu görmək istəyirdi. Onun üçün başqa adamlar göndərib dedi:
«Onu yatağının içindən çıxarıb yanıma gətirin ki, öldürüm».
16 Bu adamlar içəri girib gördülər ki, yataqda başına tüklü keçi dərisi
keçirilmiş büt uzanıb.
17 Şaul Mikala dedi: «Niyə məni aldatdın? Düşmənimi buraxdın, o da
qurtuldu». Mikal Şaula cavab verdi: «Davud mənə dedi ki, məni burax, gedim!
Axı niyə səni öldürüm?»
18 Davud qaçıb qurtuldu və Ramaya, Şamuelin yanına gəldi. Şaulun ona
qarşı nə etdiyini təfsilatı ilə Şamuelə danışdı və onunla birlikdə gedib Nayot
məhəlləsində qaldılar.
19 «Budur, Davud Ramanın Nayot məhəlləsindədir» deyə Şaula xəbər verdilər.
20 Şaul Davudu gətirmək üçün oraya adamlar göndərdi. Adamlar Şamuelin
başçılığı altında peyğəmbərlər dəstəsinin peyğəmbərlik etdiyini gördülər.
Onda bu adamların da üstünə Allahın Ruhu endi və onlar da peyğəmbərlik
etməyə başladılar.
21 Bunu Şaula xəbər verdilər, o başqa adamlar göndərdi və onlar da
peyğəmbərlik etdilər. Şaul üçüncü dəfə yenə adamlar göndərdi, onlar da
peyğəmbərlik etdilər.
22 Axırda özü Ramaya getdi və Sekuda olan böyük quyunun yanına gəlib
oradakılardan soruşdu: «Şamuellə Davud haradadırlar?» Bir nəfər dedi ki,
budur, Ramadakı Nayotda.
23 Şaul Ramadakı Nayota gedəndə onun da üstünə Allahın Ruhu endi və
Ramadakı Nayota çatana qədər peyğəmbərlik edərək getdi.
24 * Sonra o, paltarını soyunub Şamuelin qabağında peyğəmbərlik etdi və
gəlib bütün o günü və gecəni çılpaq yerə sərildi. Buna görə də «Məgər Şaul da
peyğəmbərlərin sırasındadır?» deyirlər.

20

Yonatanla Davudun əhdi

1 Davud Ramadakı Nayotdan qaçdı və gəlib Yonatana dedi: «Axı nə et-
mişəm? Təqsirim nədir? Atana qarşı nə günahım var ki, canımın qəsdinə
durub?»

* **19:11** Zəb. 59 başlıq * **19:24** 1Şam. 10:11-12

2 Yonatan ona cavab verdi: «Əsla, sən ölməyəcəksən. Bax böyük olsun,
kiçik olsun, atam mənə deməmiş bir iş görməz. Axı niyə atam məndən bu işi
gizlətsin? Belə şey ola bilməz!»
3 Davud yenə and içib dedi: «Atan əmindir ki, mən sənin gözündə lütf
tapmışam. Ona görə deyir ki, qoy Yonatan bunu bilməsin, yoxsa kədərlənər.
Lakin var olan Rəbbə və canına and olsun, mənimlə ölüm arasında, həqiqətən,
ancaq bir addım var».
4 Yonatan Davuda dedi: «Sənin üçün ürəyin nə istəsə, onu da edəcəyəm».
5 * Davud Yonatana dedi: «Sabah Təzə Ay mərasimidir və mütləq padşahla
yeməyə oturmalıyam. Lakin sən mənə birisi gün axşama qədər izin ver, gedib
çöldə gizlənim.
6 Əgər atan məni axtararsa, o vaxt de ki, Davud öz şəhərinə – Bet-Lexemə
dəymək üçün məndən izin istədi. Çünki orada bütün ailəsinin illik qurbanı
vardır.
7 Əgər “lap yaxşı” deyərsə, deməli sənin qulun salamatdır, yox, əgər
qəzəblənərsə, onda o mənə pislik etmək niyyətindədir.
8 Belə olarsa, bu quluna xeyirxahlıq et, çünki qulunu özünlə Rəbbin əhdinə
saldın. Əgər mənim təqsirim varsa, sən özün məni öldür. Axı nə üçün məni
atanın yanına aparmalısan?»
9 Yonatan dedi: «Əsla, bu sənin başına gəlməz! Atamın sənə pislik etmək
niyyətində olduğunu bilsəydim, sənə xəbər verməzdimmi?»
10 Davud Yonatana dedi: «Atan sənə sərt cavab versə, bunu mənə kim
bildirəcək?»
11 Yonatan Davuda dedi: «Gəl çölə çıxaq». Hər ikisi çölə çıxdı.
12 Sonra Yonatan Davuda dedi: «İsrailin Allahı Rəbbə and olsun, sabah
yaxud o birisi gün bu vaxtlar mən atamdan fikrini öyrənərəm. Əgər,
həqiqətən, Davuda qarşı fikri yaxşıdırsa, bu xəbəri sənə çatdıraram.
13 Yox, əgər sənə pislik etmək atamın xoşuna gəlirsə və mən bunu sənə
deməsəm, salamat gedəsən deyə səni yola salmasam, Rəbb Yonatana beləsini
və bundan betərini etsin. Rəbb necə atamla oldusa, qoy səninlə də elə olsun.
14 Əgər sağ qalaramsa, Rəbbin sədaqətini mənə göstərərsən. Yox, əgər ölsəm,
15 * bu sədaqəti Rəbb Davudun bütün düşmənlərini yer üzündən silən
zaman da heç vaxt evimdən kəsməyəcəksən».
16 Yonatan Davud nəsli ilə əhd bağlayıb dedi: «Qoy Rəbb Davudun
düşmənlərini Özü cəzalandırsın!»
17 Yonatan Davuda olan sevgisi naminə bir də ona and içdirdi, çünki onu öz
canı kimi sevirdi.
18 Yonatan dedi: «Sabah Təzə Ay mərasimidir, yerin boş olduğu üçün səni
axtaracaqlar.
19 Üç gün qalandan sonra tezdən bura enərsən və əvvəl gizləndiyin yerə
gəlib Ezel * daşının yanında oturarsan.
20 Mən hədəfə atan kimi daşın bir tərəfinə üç ox atacağam.
21 Sonra “get oxları tap” deyərək bir uşaq göndərəcəyəm. Bax əgər uşağa
“oxlar burada – sənin yanındadır, get onları oradan götür” desəm, yanıma
gəl, çünki sənin üçün salamatlıqdır və var olan Rəbbə and olsun, heç bir şey
yoxdur.
22 Lakin əgər uşağa “oxlar səndən uzaqdadır” desəm, öz yolunla çıx get,
çünki Rəbb səni uzağa göndərmişdir.

* **20:5** Say. 28:11 * **20:15** 2Şam. 9:1 * **20:19** *Ezel* – ibrani dilində *ayrılıq.*

23 Aramızda danışdığımız sözə gəlincə, bil ki, Rəbb əbədi olaraq sənin-
lə mənim aramdadır».
24 Davud çöldə gizləndi. Təzə Ay mərasimi başlayarkən padşah yeməyə
oturdu.
25 Həmişəki kimi padşah öz yerində – divarın yanında oturdu. Yonatan
ayağa qalxdı və Avner Şaulun yanında oturdu. Davudun yeri isə boş idi.
26 Şaul o gün bir söz demədi, çünki elə düşünürdü ki, Davudun başına nə isə
gəlib. Yəqin ki natəmizdir.
27 Ertəsi gün – Təzə Ay mərasiminin ikinci günü Davudun yeri yenə də boş
idi və Şaul oğlu Yonatana dedi: «Nə üçün Yesseyin oğlu nə dünən, nə də bu gün
yeməyə gəlməyib?»
28 Yonatan Şaula belə cavab verdi: «Davud Bet-Lexemə getmək üçün təkidlə
məndən izin istədi.
29 Mənə dedi: "Rica edirəm, izin ver gedim, çünki şəhərdə ailəmizin qurbanı
var. Orada olmağımı böyük qardaşım mənə əmr etmişdi. Əgər indi gözündə
lütf tapmışamsa, rica edirəm, məni burax, gedim qardaşlarımla görüşüm".
Buna görə də padşahın süfrəsinə gələ bilməyib».
30 Yonatana qarşı Şaulun qəzəbi alovlandı və ona belə dedi: «Ey xəyanətkar
və dönük qadının oğlu, öz rüsvayçılığına görə, ananın biabırçılığına görə
Yesseyin oğlunu özünə dost seçdiyini guya mən bilmirəm?
31 Nə qədər ki Yesseyin bu oğlu yer üzündə yaşayır, nə sən rahat olacaqsan, nə
də padşahlığın. İndi isə adam göndər, qoy onu yanıma gətirsin, çünki o mütləq
ölməlidir».
32 Yonatan atası Şaula cavab verdi: «Axı nə üçün ölməlidir? O nə edib ki?»
33 Şaul Yonatanı öldürmək üçün nizə atdı. Onda Yonatan atasının Davudu
öldürmək niyyətində olduğunu başa düşdü.
34 Yonatan qızğın qəzəblə süfrə üstündən qalxdı. Təzə ayın ikinci günündə
yemək yemədi, çünki atası Davuda namərdlik etdiyi üçün qanı qaralmışdı.
35 Səhəri gün erkən Yonatan Davudla təyin etdiyi vaxt çölə getdi. Yanında
kiçik bir uşaq var idi.
36 O, uşağa dedi: «Qaç, indi atacağım oxları tap». Uşaq qaçarkən Yonatan
onun başı üzərindən bir ox atdı.
37 Uşaq Yonatanın atdığı oxun yanına çatanda Yonatan uşağı arxadan çağırıb
dedi: «Ox səndən uzaqda deyilmi?»
38 Yonatan uşağı yenə arxadan çağırıb «Tez ol, qaç, dayanma!» dedi.
Yonatanın nökəri oxu götürüb ağasının yanına gəldi.
39 Lakin uşağın heç nədən xəbəri yox idi. Bu işi ancaq Yonatanla Davud
bilirdi.
40 Yonatan silahlarını uşağa verib dedi: «Get, bunları şəhərə apar».
41 Uşaq gedəndən sonra Davud daşın cənub tərəfindən çıxıb üzüstə yerə
sərildi və üç dəfə onun qarşısında əyildi. Onlar öpüşüb ağlaşdılar, Davud daha
çox ağladı.
42 Yonatan Davuda dedi: «Sağ-salamat get, çünki "sənin mənim aramda
və sənin övladlarınla mənim övladlarım arasında əbədilik Rəbb olacaq" deyərək
ikimiz də Rəbbin isminə and içmişik». Bundan sonra Davud qalxıb öz yolu ilə
getdi, Yonatan isə şəhərə qayıtdı.

21

Davudun Şaulun yanından qaçması

1 * Davud Nov şəhərinə – kahin Aximelekin yanına gəldi. Aximelek qorx-

* **21:1** Mat. 12:3-4; Mark 2:25-26; Luka 6:3-4

udan əsərək Davudu qarşılayıb dedi: «Niyə tənhasan, məgər yanında heç kim yoxdur?»
2 Davud kahin Aximəlekə dedi: «Padşah mənə iş buyurub dedi ki, səni nə üçün göndərdiyimi və sənə əmr etdiyim işi heç kim bilməsin. Ona görə də nökərləri müəyyən yerlərə təyin etmişəm.
3 İndi yanında yeməyə nə var? Mənə beş kömbə çörək yaxud nə varsa, ver».
4 Kahin Davuda dedi: «Yanımızda adi çörək yoxdur, ancaq gənclər qadınlarla yaxınlıq etməyiblərsə, müqəddəs çörək var».
5 Davud kahinə belə cavab verdi: «Adətə görə mənim adamlarım adi səfərə çıxanda belə, bədənlərini təmiz saxlayır və qadınlarla yaxınlıq etmirlər. O ki qaldı bugünkü səfərə, sözsüz ki hamı pak olmalıdır».
6 * Kahin ona müqəddəs çörək verdi, çünki Rəbbə təqdim edilən çörəklərdən başqa, çörək yox idi. O çörəklər Rəbbin önündən götürülmüşdü ki, yerinə isti çörəklər qoyulsun.
7 O gün Şaulun əyanlarından bir nəfər orada idi. O, Rəbbin önündə olan dini mərasimə görə yubanmışdı. Bu, Şaulun baş çobanı Edomlu Doeq idi.
8 Davud Aximəlekə dedi: «Burada yanınızda bir nizə yaxud bir qılınc varmı? Çünki padşah mənə təcili iş buyurduğu üçün nə qılıncımı, nə də silahlarımı götürə bildim».
9 * Kahin dedi: «Ela vadisində öldürdüyün Filiştli Qolyatın qılıncı bezə bükülü olaraq orada – efodun arxasındadır. Əgər onu istəyirsənsə, götür, çünki burada ondan başqası yoxdur». Davud dedi: «Onun əvəzi yoxdur, mənə ver».
10 O gün Davud Şauldan qaçdı və Qat padşahı Akişin yanına getdi.
11 * Akişin əyanları ona dedilər: «Bu öz ölkəsinin padşahı Davud deyilmi? Rəqslərdə qadınlar bunu tərənnüm edib oxumurdularmı?
“Şaul qırdı minləri,
Davudsa on minləri”».
12 * Davud bu sözləri ürəyinə salıb Qat padşahı Akişdən çox qorxdu.
13 Onların qarşısında görkəmini dəyişdirdi və yanlarında özünü dəli kimi göstərərək darvaza qapısının taylarını cırmaqladı və ağzının suyunu saqqalına axıtdı.
14 Akiş əyanlarına dedi: «Bax görürsünüz ki, bu adam dəlidir. Nə üçün onu mənim yanıma gətirmisiniz?
15 Mənim dəlilərim əskikdir ki, qarşımda dəlilik etmək üçün bunu da gətirdiniz? Heç belə adam da mənim evimə girərmi?»

22

1 * Davud oradan yola çıxıb Adullam mağarasında gizləndi. Qardaşları və atasının külfəti bunu eşidəndə onun yanına gəldilər.
2 Vəziyyəti ağır olanların, borcu olanların, narazıların hamısı yanına yığıldı və Davud onların başçısı oldu. Onun yanında dörd yüz nəfərə qədər adam var idi.
3 Davud oradan Moavın Mispa şəhərinə gəlib Moav padşahına dedi: «Rica edirəm, Allahın mənə nə edəcəyini bilənə qədər qoy atamla anam gəlib yanında qalsın».
4 Davud onları Moav padşahının yanında qoydu və özü qalada qaldığı müddətdə ata və anası Moav padşahının yanında qaldı.
5 Peyğəmbər Qad Davuda dedi: «Sən burada – qalada belə dolanma, Yəhuda diyarına get». Davud gedib Xeret meşəsinə girdi.

* **21:6** Lev. 24:5-9 * **21:9** 1Şam. 17:51 * **21:11** 1Şam. 18:7; 29:5 * **21:12** Zəb. 56 başlıq; Zəb. 34 başlıq * **22:1** Zəb. 57 başlıq; Zəb. 142 başlıq

Şaulun Nov kahinlərini öldürməsi

6 Şaul Davudla yanındakı adamlarının yerini öyrəndi. O, Giveadakı bir
təpədə, yulğun ağacının altında əlində nizə oturmuş, bütün əyanları isə
ətrafında dayanmışdılar.
7 Şaul ətrafındakı əyanlarına belə dedi: «Ey Binyaminlilər, indi mənə qulaq
asın. Yesseyin oğlu hamınıza tarlalar və üzümlüklər verəcəkmi? Hamınızı
minbaşı və yüzbaşı edəcək ki,
8 mənim üçün hiylə qurursunuz? Mənim oğlum Yesseyin oğlu ilə əhd
bağlayan zaman bunu qulağıma çatdıran olmadı və heç birinizin mənə yazığı
gəlmədi. Pusqu qurmaq üçün oğlum mənim üstümə qulumu qiyama qaldırır,
deyə bu xəbəri qulağıma çatdıran oldumu?»
9 * Şaulun əyanlarının yanında Edomlu Doeq də dayanmışdı və o dedi:
«Yesseyin oğlunu Novda, Axituv oğlu Aximelekin yanına gələndə gördüm.
10 Orada Aximelek Davud üçün Rəbbə müraciət etdi və ona həm ərzaq, həm
də Filiştli Qolyatın qılıncını verdi».
11 Padşah Axituv oğlu kahin Aximeleki və atasının külfətini, həm də Novda
olan kahinləri çağırmaq üçün adam göndərdi. Onların hamısı padşahın yanına
gəldi.
12 Şaul dedi: «Ey Axituv oğlu, indi məni dinlə». Aximelek dedi: «Buyurun,
ağam».
13 Şaul dedi: «Allaha müraciət edib bugünkü kimi mənim üstümə qiyam
qaldırmaq üçün Yessey oğlunun əlinə çörək və qılınc verərək niyə mənə qarşı
fənd qurdunuz?»
14 Aximelek padşaha cavab verdi: «Bütün əyanlarının arasında Davud kimi
sədaqətli olanı varmı? O, padşahın kürəkəni, mühafizəçilərin başçısı və sənin
evində çox etibarlı sayılan adamdır.
15 Onun üçün Allaha müraciət etməyə ancaq o gündənmi başlamışam? Əsla!
Padşahım bu quluna və atamın külfətinə şər atmasın, çünki az-çox olsa belə,
qulunun bu işdən heç bir xəbəri yoxdur».
16 Padşah dedi: «Ey Aximelek, sən və atanın külfəti mütləq ölməlisiniz».
17 Padşah yanındakı mühafizəçi əsgərlərə dedi: «Dönün, Rəbbin kahinlərini
öldürün. Ona görə ki onlar da Davudla əlbir olub. Çünki onun qaçdığını
bilib bu xəbəri qulağıma çatdırmayıblar». Lakin padşahın adamları əl qaldırıb
Rəbbin kahinlərini öldürmək istəmədilər.
18 Padşah Edomlu Doeqə dedi: «Dön, bu kahinləri öldür». Edomlu Doeq
dönüb kahinləri öldürdü və o gün kətan efod geyən səksən beş kişi öldürüldü.
19 Sonra o, kahinlərin şəhəri olan Novu da qılıncdan keçirdi. Kişi, qadın,
gənc, körpə bilmədən bütün adamları, eləcə də öküzləri, eşşəkləri və qoyunları
qılıncdan keçirdi.
20 Axituvun oğlu Aximelekin oğullarından Evyatar adlı bir nəfər qurtulub
Davudun yanına qaçdı.
21 Evyatar Şaulun Rəbbin kahinlərini öldürdüyünü Davuda xəbər verdi.
22 Davud Evyatara dedi: «O vaxt Edomlu Doeq orada olanda mütləq bunu
Şaula çatdıracağını anlamışdım. Atanın külfətinin qırılmasına səbəb mən oldum.
23 Yanımda qal, qorxma, çünki mənim canımı almaq istəyən sənin də canını
almaq istəyir. Əgər yanımda qalsan, salamat olarsan».

23

Davudun Qeila şəhərini qurtarması

* **22:9** Zəb. 52 başlıq

1 Davuda xəbər verərək dedilər: «Budur, Filiştlilər Qeilaya hücum çəkib
xırmanları talan edirlər».
2 Davud Rəbbə müraciət edib dedi: «Gedib Filiştlilərlə vuruşummu?» Rəbb
Davuda dedi: «Get Filiştlilərə hücum et və Qeilanı qurtar».
3 Davudun adamları isə ona dedilər: «Bax burada – Yəhudada biz qorxu
içərisindəyik. Bəs biz Qeilaya, Filişt ordularına qarşı necə çıxaq?»
4 Davud Rəbbə yenidən müraciət etdi və Rəbb ona cavab verib dedi: «Qalx
Qeilaya en, çünki Filiştliləri sənə təslim edəcəyəm».
5 Davudla adamları Qeilaya gedib Filiştlilərə qarşı hücuma keçdilər. Davud
onların mal-qaralarını apardı və Filiştlilərə güclü zərbə vurub Qeila əhalisini
qurtardı.
6 Aximelekin oğlu Evyatar Qeilaya – Davudun yanına qaçarkən əlində efod
enmişdi.
7 Davudun Qeilaya gəlməsi Şaula çatdırıldı. Şaul dedi: «Allah onu mənim
ovcumun içinə qoyub, çünki cəftəli darvazaları olan bir şəhərə girməklə o
özünü çıxılmaz vəziyyətə salıb».
8 Şaul Qeilaya enmək və Davudla adamlarını mühasirəyə almaq üçün bütün
xalqı müharibəyə çağırdı.
9 Şaulun ona pislik etmək istədiyini Davud bilirdi. O, kahin Evyatara dedi:
«Efodu bura gətir».
10 Davud sözünə davam etdi: «Ey İsrailin Allahı Rəbb, mən ciddi məlumat
almışam ki, bu quluna görə şəhəri məhv etmək üçün Şaul Qeilaya gəlmək
istəyir.
11 Qeila sakinləri məni ona təslim edəcəklərmi? Ey İsrailin Allahı Rəbb,
yalvarıram, bunu quluna agah et. Şaul da Sənin qulun eşitdiyi kimi bura
enəcəkmi?» Rəbb «o enəcək» dedi.
12 O zaman Davud dedi: «Qeilalılar məni və adamlarımı Şaula təslim
edəcəkmi?» Rəbb «təslim edəcəklər» dedi.
13 Davud təxminən altı yüz nəfər adam ilə qalxıb Qeiladan çıxdı və bu
yerdən başqa yerə getdi. Davudun Qeiladan qaçdığını eşidən Şaul oraya
getmək fikrindən döndü.
14 Davud çöllükdə qalalarda qalıb Zif səhrasındakı dağlıq bölgəsində yaşadı.
Şaul hər gün Davudu axtarırdı, lakin Allah onu Şaula təslim etmədi.

Yonatan ilə Davudun görüşü

15 Zif səhrasındakı Xoreşdə olan Davud gördü ki, Şaul onun canını almaq
üçün yola çıxıb.
16 Şaulun oğlu Yonatan qalxıb Xoreşə, Davudun yanına gəldi və onu Allah
naminə ruhlandırdı.
17 Ona dedi: «Qorxma, atam Şaulun əlinə düşməyəcəksən, İsrailin padşahı sən
olacaqsan, mən səndən sonra ikinci olacağam. Bunu hətta atam Şaul da bilir».
18 * Sonra ikisi də Rəbbin önündə əhd bağladı və Davud Xoreşdə qaldı,
Yonatan isə evinə qayıtdı.

Davudun Zifdə Şauldan qurtulması

19 * Ziflilər Giveaya, Şaulun yanına qalxıb dedilər: «Davud bizim yanımızda,
Yeşimonun cənubundakı Xakila təpəsində, Xoreşdəki qalalarda gizlənmişdi.
20 Ey padşah, indi oraya ensən, ürəyindəki arzuna çatarsan. Onu padşaha
təslim etmək bizim payımıza düşər».
21 Şaul dedi: «Mənə xeyirxahlıq etdiyiniz üçün Rəbb sizə bərəkət versin.

* **23:18** 1Şam. 18:3 * **23:19** Zəb. 54 başlıq

22 Gedin daha yaxşı araşdırın və öyrənin ki, hara ayaq basıb, kimlər onu
görüb. Deyirlər ki, o çox hiyləgərdir.
23 Gizləndiyi yerlərin hamısını tapıb öyrənin, doğru xəbərlə mütləq yanıma
gəlin və mən də sizinlə oraya gedəcəyəm. Əgər o bölgədə olsa, onu bütün
Yəhuda tayfaları arasında axtaracağam».
24 Ziflilər qalxıb Şauldan qabaq Zifə qayıtdılar. Davudla adamları Yeşimonun
cənubunda – Aravadakı Maon səhrasında idi.
25 Şaulla adamları onu axtarmaq üçün həmin yerə getdilər. Bu, Davuda
xəbər verildi və o da qayalığa enib Maon səhrasında qaldı. Şaul bunu eşidərkən
Maon səhrasında Davudu təqib etdi.
26 Şaul dağın bir tərəfi, Davudla adamları isə dağın o biri tərəfi ilə getməkdə
idi. Davud cəld tərpənib Şaulun qabağından qaçdı, çünki Şaulla adamları
Davudla adamlarını tutmaq üçün oranı mühasirəyə alırdılar.
27 Bu vaxt Şaulun yanına bir qasid gəlib dedi: «Tez ol, geri qayıt, çünki
Filiştlilər ölkəyə hücum ediblər».
28 Şaul Davudu təqib etməkdən əl çəkərək Filiştlilərə qarşı döyüşə getdi. Ona
görə də o yerə Sela-Hammaxleqot * adı verildi.
29 Davud oradan çıxıb En-Gedi qalalarında qaldı.

24

Davudun Şaula rəhmi

1 Şaul Filiştliləri təqib edib dönərkən ona belə xəbər verildi: «Davud En-Gedi
səhrasındadır».
2 O bütün İsraildən üç min seçmə adam götürüb Davudla adamlarını axtar-
maq üçün Dağ Keçiləri qayasının yaxınlığına getdi.
3 * Yol kənarındakı qoyun ağıllarına gəldi. Orada bir mağara vardı. Şaul
ayaqyoluna getmək üçün oraya girdi. Davud adamları ilə mağaranın lap içəri
tərəfində oturmuşdu.
4 Davudun adamları ona dedi: «Budur, Rəbbin sənə “bax düşmənini sənə
təslim edəcəyəm, gözündə nə xoşdursa, ona edəcəksən” dediyi gün bu gündür».
Davud qalxıb gizlicə Şaulun cübbəsinin ətəyindən kəsdi.
5 Sonra Şaulun ətəyindən bir parça kəsdiyinə görə Davudun ürəyi ağrıdı.
6 O, adamlarına belə dedi: «Rəbbin məsh etdiyi ağama əl qaldırıb belə bir iş
görməyi Rəbb məndən uzaq etsin, çünki o, Rəbbin məsh olunmuşudur».
7 Davud bu sözlərlə adamlarının qarşısını aldı və onları Şaula qarşı qalx-
mağa qoymadı. Şaul da mağaradan çıxıb yoluna davam etdi.
8 Ondan sonra Davud qalxıb mağaradan çıxdı və Şaulun arxasınca «Ağam
padşah!» deyə çığırdı. Şaul arxaya baxdı. Davud üzüstə yerədək təzim etdi.
9 O, Şaula dedi: «“Davud sənin pisliyini istəyir” deyən adamların sözünə niyə
qulaq asırsan?
10 Bax öz gözlərinlə gördün ki, bu gün Rəbb mağarada səni mənə necə təslim
etdi. Mənə təklif etdilər ki, səni öldürüm, lakin mən sənə qıymadım. Dedim ki,
ağama qarşı əl qaldırmaram, çünki o, Rəbbin məsh olunmuş padşahıdır.
11 Ey atam, əlimdəkinə bax, bu sənin cübbənin ətəyidir. Cübbənin ətəyindən
kəsib səni öldürmədiyimdən gör və anla ki, sənə qarşı pislik və qiyam etmək
əlimdən gəlmir. Sən canımı almaq üçün məni ovladığın halda mən sənə qarşı
günah etmədim.

* **23:28** *Sela-Hammaxleqot* – ibrani dilində *ayrılıq qayası.* * **24:3** Zəb. 57 başlıq; Zəb. 142 başlıq

12 Sənin‌lə mənim aramda qoy Rəbb hakim olsun! Qoy Rəbb səndən mənim
qisasımı alsın. Mən sənə əl qaldırmaram.
13 Qədim zamanlardan belə bir məsəl var: “Pislik pislərdən çıxar”. Bu
məsəldə deyildiyi kimi sənə əl qaldırmayacağam.
14 İsrailin padşahı kimə qarşı çıxıb? Sən kimi qovursan? Ölü itimi qovursan,
yoxsa bir birənimi?
15 Qoy Rəbb sənin‌lə mənim aramda hakim olub hökm versin və baxıb bu
çəkişməni görsün, məni sənin əlindən qurtarsın».
16 Davud bu sözləri Şaula söyləyib qurtarandan sonra Şaul «Oğlum Davud,
bu sənin səsindirmi?» dedi və bərkdən ağladı.
17 O, Davuda dedi: «Mən sənin qədər saleh deyiləm, çünki sən mənə
pisliyimin əvəzinə yaxşılıq etdin.
18 Bu gün də mənə yaxşı münasibətini bəlli etdin, çünki Rəbb məni sənə təslim
etdi, sən isə məni öldürmədin.
19 Əgər bir insan düşmənini taparsa, onu salamat buraxarmı? Buna görə də
bugünkü işinin əvəzini Rəbb sənə yaxşılıqla ödəsin.
20 İndi isə bax bilirəm ki, sən mütləq padşah olacaqsan və İsrailin padşahlığı
sənin əlinə keçib güclənəcək.
21 Məndən sonra nəslimi kəsməyəcəyinə və atamın nəslindən adımı
silməyəcəyinə indi burada mənə Rəbbin haqqı naminə and iç».
22 Davud Şaula and içdi və Şaul evinə qayıtdı. Davud isə adamları ilə
sığınacağa çıxdı.

25

Şamuelin ölümü

1 Şamuel öldü və bütün İsrail yığılıb onun üçün yas qurdu. Onu Ramada – öz
evinin yanında dəfn etdilər. Sonra Davud durub Paran səhrasına endi.

Aviqailin müdrikliyi

2 Maonda yaşayan, Karmeldə mülkü olan çox varlı bir adam var idi. Onun
üç min baş qoyunu, min baş keçisi vardı. O, qoyunlarını Karmeldə qırxdırırdı.
3 Bu adamın adı Naval, arvadının adı isə Aviqail idi. Qadın ağıllı və gözəl idi.
Kalev nəslindən olan kişi isə kobud və bədxasiyyət idi.
4 Davud səhrada eşitdi ki, Navalın qoyun qırxımı var.
5 O, on nökər göndərib onlara dedi: «Karmelə qalxıb Navalın yanına gedin və
məndən ona salam deyin.
6 Sonra ona belə deyərsiniz: “Ömrün uzun olsun! Sən və evin, sənin‌kilərin
hamısı qoy var olsun!
7 Eşitmişəm ki, indi sizdə yun qırxımıdır. Sənin çobanların bizim yanımızda
olanda biz onları incitmədik və Karmeldə qaldıqları günlər ərzində heç nəyi
əskilmədi.
8 Bunu öz nökərlərindən də soruşa bilərsən və onlar da sənə deyər. Qoy
nökərlərim sənin gözündə lütf tapsın, çünki yanına bayram zamanı gəlmişik.
Rica edirəm ki, qullarına və oğlun Davuda əlində olanından ver”».
9 Davudun nökərləri gəlib bütün bu sözləri Davudun adından Navala
söyləyib gözlədilər.
10 Naval isə Davudun nökərlərinə belə cavab verdi: «Davud kimdir? Yessey
oğlu kimdir? İndilərdə ağasından qaçan çox qullar var.
11 Çörəyimi, suyumu və qırxınçılar üçün kəsdiyim heyvanların ətini götürüb
haradan olduğunu bilmədiyim adamlaramı verim?»

12 Davudun nökərləri öz yolları ilə geriyə qayıtdılar və gəlib bu sözlərin
hamısını Davuda söylədilər.
13 Davud adamlarına «hamı qılıncını bağlasın» dedi. Hamı bir nəfər kimi
qılıncını bağladı. Davud da belə etdi. Dörd yüz nəfər Davudun ardınca getdi
və iki yüz nəfər isə ərzaqların yanında qaldı.
14 Navalın nökərlərindən biri onun arvadı Aviqailə xəbər verdi: «Bax
ağamızı salamlamaq üçün Davud səhradan qasidlər göndərdi, ağamız isə
onları təhqir etdi.
15 Amma həmin adamlar bizə çox yaxşılıq etmiş və bizi incitməmişdilər.
Çöldə olduğumuz, onlarla gəzdiyimiz bütün günlər ərzində heç nəyimiz
əskilməmişdi.
16 Qoyunları otararkən yanlarında olduğumuz günlər gecə və gündüz bizə
dayaq oldular.
17 İndi isə budur, bax nə edəcəyini düşün, çünki ağamıza, onun bütün
külfətinə qarşı pis qərar verilmişdir. Çünki Naval elə yaramaz insandır ki, ona
kimsə söz deyə bilmir».
18 Bundan sonra Aviqail cəld tərpənib, iki yüz kömbə çörək və iki tuluq şərab
hazırladı. Beş qoyun cəmdəyi, beş ölçü qovurğa, yüz salxım quru üzüm və iki
yüz parça basılmış əncir lavaşanası götürüb eşşəklərə yüklədi.
19 Sonra nökərlərinə dedi: «Siz qabaqda gedin, arxanızca gəlirəm». Bu
barədə əri Navala heç nə bildirmədi.
20 Aviqail eşşəyə minib dağın bağlı tərəfindən enərkən Davud da adamları
ilə oraya enməkdə idi və qadın onlarla rastlaşdı.
21 Davud demişdi: «Doğrudan da, bu adamın çöldə olan bütün mallarını
qorudum və onun heç nəyini əskilməyə qoymadım, amma nahaq yerə. O isə
mənə yaxşılığımın əvəzində pislik etdi.
22 Əgər səhərədək onun bütün divar isladanlarından – kişilərindən birini
belə, sağ buraxsam, qoy Allah Davudun düşmənlərinə beləsini və bundan
betərini etsin».
23 Aviqail Davudu görcək cəld eşşəkdən düşdü və Davudun önündə üzünü
yerə qoyaraq təzim etdi.
24 Sonra onun ayaqlarına düşüb dedi: «Ey ağam, bu günahı mənim üzərimə
qoy. İzin ver ki, kənizin səninlə danışsın. Nə olar, kənizinin sözlərinə qulaq as.
25 Ağam, rica edirəm, Navalın – o yaramaz insanın acığını qəlbinə salma,
çünki adı necədirsə, özü də elədir. Adı Naval * olduğu kimi özü də axmaqdır.
Ey ağam, mən kənizin ağamın göndərdiyi nökərləri görməmişəm.
26 Madam ki Rəbb səni indi qana batmaqdan və öz əlinlə qisas almaqdan
saxladı, var olan Rəbbə və canına and olsun, ağamın düşmənləri və bədxahları
Naval kimi olsun.
27 İndi isə izin ver, kənizinin ağama gətirdiyi bu hədiyyələr arxanca gələn
cavanlara verilsin.
28 Yalvarıram, kənizinin günahını bağışla, çünki Rəbb mütləq ağam üçün
möhkəm sülalə yaradacaq, ona görə ki ağam Rəbbin döyüşlərini edir və ömrün
boyu səndə şər olmayacaq.
29 Kimsə qalxıb səni qovmaq və canını almaq istəyəndə ağamın canı Rəbb
Allahın həyat kisəsində saxlanılacaq, sənin düşmənlərinin canı isə sapandın
ortasından atılan daş kimi atılacaq.
30 Rəbb ağama dediyi yaxşılıqların hamısını həyata keçirəndə və səni İsrailə
hökmdar edəndə

* **25:25** *Naval* – ibrani dilində *axmaq.*

31 ağam nahaq qan töküb özü üçün qisas aldığına görə peşman olmayacaq, vicdan əzabı çəkməyəcək. Rəbb ağama yaxşılıq edəndə kənizini də yada sal».

32 Davud Aviqailə dedi: «İsrailin Allahı Rəbbə alqış olsun ki, bu gün məni qarşılamağa səni göndərdi.

33 Ağlına bərəkallah, xeyir-dualı olasan! Bu gün məni qan tökməkdən və əlimlə öz qisasımı almaqdan saxladın.

34 Həqiqətən, məni sizə pislik etməkdən sən saxladın, İsrailin Allahı var olan Rəbbə and olsun, əgər cəld tərpənib mənim qarşıma çıxmasaydın, mütləq səhər işığına qədər Navalın divar isladanlarından – kişilərindən biri də sağ qalmayacaqdı».

35 Davud onun gətirdiyi şeyləri əlindən alıb dedi: «Evinə salamat get, budur, sənin sözünə baxıb xahişini yerinə yetirdim».

36 Aviqail Navalın yanına gəldi. Navalın evində padşah ziyafətinə oxşar bir ziyafət vardı. O çox sərxoş olduğuna görə könlü nəşəli idi. Səhər açılana qədər qadın ona heç nə bildirmədi.

37 Səhər açılanda, Naval şərabdan ayılan kimi arvadı baş verən hadisələri ona danışdı və Navalın ürəyindən ağrı tutdu, bədəni daşa döndü.

38 Bununla da təxminən on gündən sonra Rəbb Navalı vurdu və o öldü.

39 Davud Navalın öldüyünü eşidəndə dedi: «Navalın əli ilə yaranan rüsvayçılığımı görüb qulunu davadan və pislikdən saxlayan Rəbbə alqış olsun! Rəbb Navalın bədxahlığını öz başına gətirdi». Davud Aviqaili özünə arvad olaraq almaq üçün ona elçi göndərdi.

40 Davudun elçiləri Karmelə, Aviqailin yanına gəlib belə söylədilər: «Səni arvad olaraq almaq üçün Davud bizi elçi göndərdi».

41 Aviqail qalxıb yerədək təzim edib dedi: «Qoy kənizin ağamın qullarının ayaqlarını yumaq üçün bir qarabaş olsun».

42 O cəld qalxıb eşşəyə mindi. Ona xidmət edən beş gənc qadını yanına alaraq Davudun qasidlərinin ardınca getdi və Davudun arvadı oldu.

43 Davud İzreelli Axinoamı da almışdı. Hər ikisi onun arvadı oldu.

44 Şaul isə qızı Mikalı – Davudun arvadını Qallimli Layiş oğlu Paltiyə ərə vermişdi.

26

Davudun yenə Şaula rəhm etməsi

1 * Ziflilər Giveaya, Şaulun yanına gəlib dedilər: «Davud Yeşimon şəhəri ilə üzbəüz olan Xakila təpəsində gizlənmirmi?»

2 Şaul durub Davudu axtarmaq üçün özü ilə bərabər İsraildən üç min seçmə adam götürərək Zif səhrasına endi.

3 O, Yeşimonla üzbəüz olan Xakila təpəsindəki yol kənarında ordugah qurdu. Səhrada qalan Davud Şaulun onun ardınca düşüb gəldiyini gördü.

4 Davud kəşfiyyatçılar göndərdi və həqiqətən, Şaulun gəldiyini öyrəndi.

5 O qalxıb Şaulun ordugah qurduğu yerə gəldi və Şaulla ordu başçısı Ner oğlu Avnerin yatdığı yerə baxdı. Şaul ordugahın içərisində yatırdı. Xalq onun yanında düşərgə salmışdı.

6 Davud Xetli Aximelekə və Yoavın qardaşı Seruya oğlu Avişaya dedi: «Kim mənimlə Şaulun yanına – ordugaha enər?» Avişay dedi: «Mən sənin enərəm».

* **26:1** Zəb. 54 başlıq

7 Davud və Avişay gecə xalqın yanına çatdılar və budur, Şaul ordugahın
içərisində yatıb yuxuya getmişdi, nizəsi isə başı üstündə yerə sancılmışdı.
Avnerlə xalq isə onun ətrafında yatırdı.
8 Avişay Davuda dedi: «Allah bu gün düşmənini sənə təslim etdi. İndi isə
qoy nizə ilə onu birdəfəlik yerə elə yapışdırım ki, ikinci dəfə vurmağa ehtiyac
olmasın».
9 Davud Avişaya dedi: «Yox, onu öldürmə! Bax Rəbbin məsh etdiyinə əl
qaldıran günahsız sayılarmı?»
10 Davud yenə dedi: «Var olan Rəbbə and olsun, Rəbb onu mütləq vuracaq.
Elə gün gələcək ki, öz əcəli ilə öləcək ya da döyüşdə həlak olacaq.
11 Qoy Rəbbin məsh etdiyinə əl qaldırmaqdan Rəbb Özü məni uzaq etsin.
Rica edirəm, indi başının yanındakı nizəsini və su qabını götür gedək».
12 Davud Şaulun başının yanındakı nizəsi ilə su qabını götürdü və onlar
getdilər. Onları görən olmadı. Bu işi bilən və oyanan da olmadı. Rəbb
tərəfindən onların üstünə dərin yuxu gəldiyinə görə hamı yatmışdı.
13 Davud qarşı tərəfə keçib uzaqda, dağın başında durdu; onların arasında
xeyli məsafə var idi.
14 Davud xalqa və Ner oğlu Avnerə «ey Avner, mənə cavab ver» deyə qışqırdı.
Avner də cavab verdi: «Sən kimsən ki, qışqıra-qışqıra padşahı çağırırsan?»
15 Davud Avnerə dedi: «Sən igidsən? İsraildə sənə bənzər kim var ki? Bəs
niyə ağan padşahın keşiyini çəkmirsən? Axı xalq arasından biri ağan padşahı
öldürmək üçün gəlmişdi.
16 İşini yaxşı görmürsən. Var olan Rəbb haqqı, hamınız ölümə layiq
adamlarsınız, ona görə ki ağanızın – Rəbbin məsh etdiyinin keşiyini
çəkmirsiniz. Bax padşahın başının yanında olan nizə və su qabı indi
haradadır?»
17 Şaul Davudun səsini tanıyıb dedi: «Bu sənin səsindirmi, oğlum Davud?»
Davud dedi: «Mənim səsimdir, ağam padşah».
18 Sonra sözünə davam etdi: «Ağam nə üçün qulunu belə təqib edir? Nə
etmişəm ki? Əlimdən nə pislik gəlib?
19 Rica edirəm, ağam padşah indi qulunun sözlərinə qulaq assın. Əgər mənə
qarşı səni qaldıran Rəbdirsə, bir təqdim qəbul etməyə razı olsun, yox, əgər
bəşər övladlarıdırsa, qoy onlar Rəbb qarşısında lənətə gəlsinlər. Belə ki "get
özgə allahlara qulluq et" deyərək Rəbbin irsindən pay almayım deyə məni
qovdular.
20 Qoy qanım Rəbbin hüzurundan uzaq yerdə tökülməsin. Dağlarda necə
kəklik ovlayırlarsa, indi İsrail padşahı da bir tək birəni axtarmaq üçün eləcə
ova çıxıb».
21 Şaul dedi: «Günah etdim, qayıt, oğlum Davud. Mənim canım bu gün sənin
gözündə qiymətli olduğu üçün bir daha sənə pislik etməyəcəyəm. Bax ağılsızlıq
edib lap çox yanıldım».
22 Davud cavab verdi: «Budur nizən, ey padşah! Qoy nökərlərindən biri gəlib
onu aparsın.
23 Rəbb hər kəsə öz salehliyinin və sədaqətinin əvəzini verəcək. Bu gün
Rəbb səni mənə təslim etdiyi halda mən Rəbbin məsh etdiyinə əl qaldırmaq
istəmədim.
24 Qoy bu gün sənin canın gözümdə necə qiymətlidirsə, mənim canım da
Rəbbin gözündə elə qiymətli olsun və məni hər çətinlikdən qurtarsın».

25 Şaul Davuda dedi: «Oğlum Davud, bəxtiyar olasan! Sən böyük işlər görüb
mütləq qalib gələcəksən». Bundan sonra Davud öz yolu ilə getdi və Şaul da öz
yerinə qayıtdı.

27

Davud Filiştlilər arasında

1 Davud ürəyində düşündü: «Bir gün Şaulun əlində öləcəyəm. Mənim üçün
Filiştlilərin ölkəsinə qaçmaqdan yaxşı çarə yoxdur. Şaul da məni bütün İsrail
torpağında axtarmaq fikrindən əl çəkər və mən onun əlindən qurtararam».
2 Davud durub yanındakı altı yüz kişi ilə Qat padşahı Maok oğlu Akişin
tərəfinə keçdi.
3 Davud həm özü, həm də adamlarının hər biri külfəti ilə – Davudun iki
arvadı İzreelli Axinoam və Karmelli Navalın dul arvadı Aviqaillə birlikdə
Qatda, Akişin yanında qaldı.
4 Davudun Qata qaçdığını Şaula xəbər verdilər və o da bir daha onu axtar-
madı.
5 Davud Akişə dedi: «Əgər indi sənin gözündə lütf tapmışamsa, qoy ətraf
şəhərlərin birində mənə yer verilsin və mən də orada qalım. Axı nə üçün bu
qulun padşah şəhərində sənin yanında qalsın?»
6 O gün Akiş ona Ziqlaqı verdi. Bu günə qədər Ziqlaq Yəhuda padşahlarına
məxsusdur.
7 Davudun Filiştlilərin ölkəsində qaldığı müddət bir il dörd ay idi.
8 Davudla adamları gəlib Geşurlulara, Girzlilərə və Amaleqlilərə basqın
etdilər. Bu xalqlar qədim zamanlardan bəri Şura çatanadək – Misir ölkəsinə
qədər olan ərazidə məskən salmışdılar.
9 O hücum etdiyi bu yerlərdə nə kişi, nə də qadınlardan heç kimi sağ burax-
mazdı. Onların qoyunlarını, öküzlərini, eşşəklərini, dəvələrini və geyimlərini
götürüb Akişin yanına qayıdırdı.
10 Akiş ondan soruşanda ki bu gün hara basqın etdiniz, Davud belə cavab
verirdi: «Yəhudanın, Yeraxmeellilərin və Qenlilərin cənub bölgəsinə basqın
etdik».
11 Davud belə edirdi. Filiştlilərin ölkəsində qaldığı müddət ərzində onun iş
üsulu belə idi: «Bizim haqqımızda qoy xəbər verməsinlər» deyərək nə kişi, nə də
qadınlardan heç kimi sağ buraxmaz və onlardan heç birisini Qata gətirməzdi.
12 Akiş Davuda inanaraq belə düşünürdü: «Artıq o öz xalqının – İsrailin
gözündən tamamilə düşüb və bundan sonra həmişəlik qulum olacaq».

28

Şaul və En-Dorlu cindar qadın

1 Həmin dövrdə İsrailə qarşı döyüşmək üçün Filiştlilər ordularını döyüşə
yığdılar. Akiş Davuda dedi: «Bunu yaxşı bil ki, sən və adamların mənimlə bir
orduda döyüşəcəksiniz».
2 Davud Akişə dedi: «Əla! Sən qulunun nə edəcəyini görəcəksən». Akiş
Davuda dedi: «Çox yaxşı, mən səni həmişə özümə mühafizəçi qoyacağam».
3 * * Şamuel ölmüşdü və bütün İsrail onun üçün yas tutmuşdu. Onu Ramada
– öz şəhərində dəfn etmişdilər. Şaul isə bütün cindarları və ruhçağıranları
ölkədən qovmuşdu.

* **28:3** 1Şam. 25:1 * **28:3** Lev. 20:27; Qanun. 18:10-11

4 Filiştlilər yığılaraq gəlib Şunemdə ordugah qurdular. Şaul bütün İsraili yığıb
Gilboa dağında ordugah qurdu.
5 Şaul Filişt ordugahını görəndə qorxudan ürəyi əsdi.
6 O, Rəbbə müraciət etdi. Amma Rəbb ona nə yuxu, nə Urim, nə də
peyğəmbərlər vasitəsilə cavab verdi.
7 Şaul əyanlarına dedi: «Mənim üçün bir cindar qadın tapın ki, gedib ona
müraciət edim». Əyanları ona dedilər: «Bax En-Dorda bir cindar qadın var».
8 Şaul zahiri görkəmini dəyişdirdi, başqa paltar geyinib, iki nəfərlə bərabər
oraya getdi və gecə ikən qadının yanına gəlib çatdı. Şaul dedi: «Rica edirəm,
mənim falıma baxıb cindarlığını göstər və kimi desəm, onu mənim üçün çıxar».
9 Qadın dedi: «Bax Şaulun bu ölkədə nə etdiyini, cindarları və ruhçağıranları
necə qırdığını bilirsən. Niyə məni öldürmək üçün canıma tələ qurursan?»
10 Şaul qadına «var olan Rəbbə and olsun, bu işin sənə bir ziyanı olmayacaq»
deyərək Rəbbə and içdi.
11 Qadın dedi: «Sənin üçün kimi çıxarım?» Şaul «mənə Şamueli çıxar» dedi.
12 Qadın Şamueli görüncə bərkdən çığırıb Şaula dedi: «Sən ki Şaulsan, niyə məni
aldatdın?»
13 Padşah ona dedi: «Qorxma, de görüm, nə görürsən?» Qadın Şaula dedi: «Yer
altından çıxan allahlar kimi bir şəxs görürəm».
14 Şaul dedi: «O kimə oxşayır?» Qadın dedi: «Cübbə geyinmiş qoca bir adam
çıxır». Şaul onun Şamuel olduğunu başa düşüb üzüstə əyilib yerə sərildi.
15 Şamuel Şaula dedi: «Məni çıxararaq niyə narahat etdin?» Şaul dedi: «Çox
dara düşmüşəm, çünki Filiştlilər mənə qarşı müharibə edirlər. Artıq Allah
da məndən üz döndərib, daha mənə peyğəmbərlər, yuxular vasitəsilə cavab
vermir. Ona görə də səni çağırdım ki, nə etməliyəmsə, onu mənə bildirəsən».
16 Şamuel dedi: «Əgər Rəbb səndən üz döndəribsə, demək O sənə düşmən
olmuşdur. Belə halda bunu niyə məndən soruşursan?
17 * Rəbb mənim vasitəmlə söylədiyini etdi və padşahlığı sənin əlindən
qoparıb onu sənin yaxının Davuda verdi.
18 * Sən Rəbbin sözünə baxmadığın və Onun qızğın qəzəbini Amaleqlilərin
üstünə gətirmədiyin üçün bu gün O səni bu hala salıb.
19 Rəbb səninlə bərabər İsraili də Filiştlilərə təslim edəcək və sabah sən
və oğulların mənimlə bərabər olacaqsınız, çünki Rəbb İsrail ordusunu da
Filiştlilərə təslim edəcək».
20 Şaul o zaman tir-tap yerə sərildi. Ona görə ki Şamuelin sözlərindən çox
qorxmuşdu, həm də onda taqət qalmamışdı, çünki bütün günü və gecəni çörək
yeməmişdi.
21 Qadın Şaulun yanına gəldi və onu sarsılmış halda gördükdə dedi: «Bax
kənizin sənin sözünə itaət etdi. Canımı dişimə tutub mənə dediyin sözlərə
qulaq asdım.
22 Rica edirəm, indi kənizinin sözünə qulaq as və qabağına bir tikə çörək
qoyum, onu ye ki, yola düşəndə qüvvən olsun».
23 Lakin Şaul bunu rədd edib «yemirəm» dedi. Amma əyanları da qadınla
bərabər onu məcbur etdikdə Şaul onların sözünə qulaq asdı və yerdən qalxıb
yatağın üstündə oturdu.
24 Qadının evində kökəldilmiş bir dana var idi. Tez onu kəsdi və un götürüb
yoğurdu, ondan mayasız çörək bişirdi.
25 Sonra onu Şaulla əyanlarının qarşısına qoydu. Onlar yeyib ayağa qalxdılar
və həmin gecə də durub getdilər.

* **28:17** 1Şam. 15:28 * **28:18** 1Şam. 15:3-9

29

Filiştlilərin Davuda inanmaması

1 Filiştlilər bütün ordularını Afeqdə topladılar. İsraillilər isə İzreeldəki bulağın
yanında ordugah qurdular.
2 Filiştlilərin ağaları yüz və min nəfərlik dəstələrlə irəliləyirdilər. Davudla
adamları isə Akişlə birlikdə arxadan gəlirdilər.
3 Filiştlilərin ağaları dedilər: «Bu İbranilərin burada nə işi var?» Akiş onlara
belə cavab verdi: «Bu adam bu günlərdə yaxud daha doğrusu, bu illərdə
yanımda olan İsrail padşahı Şaulun qulu Davud deyilmi? Mənim yanıma gələn
gündən bəri onda pis bir şey görmədim».
4 Filiştlilərin ağaları Akişin üstünə qəzəblənib dedilər: «Bu adamı geri qaytar,
qoy o təyin etdiyin yerə qayıtsın və bizimlə döyüşə getməsin, yoxsa döyüşdə
bizə düşmənçilik edər. Çünki o, ağasının rəğbətini qazanmaq üçün buradakı
adamların başını kəsib ona aparmaqdan daha yaxşı yol taparmı?
5 * Rəqslərdə
“Şaul qırdı minləri,
Davudsa on minləri”
deyə haqqında tərənnüm sözləri söylənən Davud bu deyilmi?»
6 Akiş Davudu çağırıb ona dedi: «Var olan Rəbbə and olsun, sən düz
adamsan. Orduda mənimlə yürüşə çıxmağın gözümdə xoşdur, çünki yanıma
gəldiyin gündən bu günə qədər səndə pis bir şey tapmadım. Lakin ağaların
gözünə xoş görünmürsən.
7 İndi sağ-salamat öz yerinə qayıt. Filiştlilərin ağalarının gözündə pis olanı
etmə».
8 Davud Akişə dedi: «Axı mən nə etmişəm? Yanına gələn gündən bu
günə qədər qulunda nə tapdın ki, ağam padşahın düşmənlərinə qarşı gedib
vuruşmayım?»
9 Akiş Davuda cavab verdi: «Bilirəm ki, mənim gözümdə sən Allahın mələyi
kimi yaxşısan, amma Filiştlilərin başçıları dedilər: “O bizimlə bir döyüşə
çıxmasın”.
10 İndi sənin lə gələn ağanın qulları ilə birgə səhər tezdən qalxın. Sübh tezdən
qalxın və dan yeri ağarar-ağarmaz buradan gedin».
11 Səhəri yola çıxmaq üçün Davud özü və adamları qalxıb Filiştlilərin tor-
pağına qayıtdı. Filiştlilər isə İzreelə getdilər.

30

Davudun Amaleqliləri məğlub etməsi

1 Davudla adamları üçüncü gün Ziqlaqa çatdılar. Elə bu zaman Amaleqlilər
Negevə və Ziqlaqa hücum edərək Ziqlaq şəhərinə od vurub yandırmışdılar.
2 Orada olan qadınlardan isə heç kimi öldürməmişdilər, böyükdən kiçiyə qədər
hamısını əsir edib öz yolları ilə geri qayıtmışdılar.
3 Davud adamları ilə şəhərə gəlib gördü ki, şəhər yandırılıb və onların
arvadları, oğul və qızları əsir aparılıb.
4 Buna görə Davud yanına yığılan camaatla birgə taqətdən düşənə qədər
hönkürüb ağladı.
5 * Əsir aparılanlar arasında Davudun iki arvadı, İzreelli Axinoamla Karmelli
Navalın dul arvadı Aviqail də var idi.

* **29:5** 1Şam. 18:7; 21:11 * **30:5** 1Şam. 25:42-43

6 * Davudun ürəyi çox sıxılırdı, çünki xalq «onu daşlayaq» deyirdi. Ona görə
ki camaatın hər birinin oğul və qızından ötrü canı yanırdı. Lakin Davud Allahı
Rəbdən qüvvət aldı.
7 O, Aximelekin oğlu kahin Evyatara dedi: «Rica edirəm, efodu mənim üçün
buraya gətir». Evyatar da efodu Davudun yanına gətirdi.
8 Davud Rəbbə müraciət edərək dedi: «Bu basqınçıların arxasınca düşsəm,
onlara çatarammı?» Rəbb ona dedi: «Ardlarınca düş, mütləq onlara çatacaqsan
və mütləq əsirləri qurtaracaqsan».
9 Davud yanında olan altı yüz nəfərlə gedib Besor vadisinə çatdı. Yorulub
dala qalanlar isə vadidə qaldılar.
10 Lakin Davud dörd yüz nəfərlə basqınçıların ardınca qaçmaqda davam etdi,
çünki iki yüz nəfər adam yorularaq Besor vadisini keçə bilməmişdi.
11 Çöldə bir Misirli tapdılar və onu Davudun yanına gətirdilər. Ona çörək
yedirib, su içirtdilər.
12 Sonra bir dilim basılmış əncir lavaşanası ilə iki salxım quru üzüm verdilər.
O da yeyib özünə gəldi, çünki üç gün-üç gecə çörək yeməmiş və su içməmişdi.
13 Davud ona dedi: «Sən kimin qulusan? Haradansan?» O dedi: «Bir
Amaleqlinin qulu, Misirli bir gəncəm. Üç gün əvvəl xəstələndim, ona görə
ağam məni atdı.
14 Biz Keretlilərin cənubuna, Yəhuda torpağına və Kalevin cənubuna
basqın etdik, Ziqlaqa od vurub yandırdıq».
15 Davud ona dedi: «Məni bu basqınçıların yanına apararsanmı?» Həmin
adam dedi: «Məni öldürməyəcəyinə və ağama təslim etməyəcəyinə Allah haqqı
üçün and iç, mən də səni basqınçıların yanına aparım».
16 O, Davudu basqınçıların yanına endirdi. Bu zaman basqınçılar hər yana
yayılmışdılar. Onlar Filiştlilərdən və Yəhuda diyarından böyük talan malı götürmüş və
bundan ötrü yeyib-içərək şənlik edirdilər.
17 Davud gün batandan ertəsi günün axşamınadək onları qırdı. Dəvələrə
minib qaçan dörd yüz nəfər gəncdən başqa heç kim canını qurtara bilmədi.
18 O, Amaleqlilərin götürüb apardığı hər bir şeyi və iki arvadını geri qay-
tardı.
19 Böyükləri, kiçikləri, bütün oğul və qızları, talan edərək ələ keçirdikləri bütün
şeyləri Davud geri qaytardı və onlardan heç nə əskik olmadı.
20 Davud qoyunlarla öküzləri də geri qaytardı. Onları o biri heyvanların
qarşısından sürüb «bu, Davudun talan malıdır» deyirdilər.
21 Davud yorulub ardınca gələ bilməyən və Besor vadisində qalan iki
yüz nəfərin yanına gəldi. Onlar Davudu və yanındakı adamları qarşılamağa
çıxdılar. Davud oraya yaxınlaşanda xalqa salam verdi.
22 Davudla birlikdə gedən adamlar arasında olan bütün pis və yaramaz
adamlar belə dedilər: «Onlar bizimlə birlikdə getmədikləri üçün biz də qur-
tardığımız talan malından onlara heç nə verməyəcəyik. Ancaq hər adama öz
arvad-uşaqlarını verəcəyik. Qoy onları götürüb buradan getsinlər».
23 Amma Davud onlara belə dedi: «Xeyr, qardaşlarım! Rəbbin bizə
verdiyi şeylərlə belə etməyəcəksiniz. Bizi qoruyan Rəbdir və üstümüzə gələn
basqınçıları O bizə təslim etdi.
24 Sizin bu sözünüzü kim dinləyər? Çünki döyüşə gedənin payı nə
qədərdirsə, yüklərin yanında qalanın da payı o qədər olacaq, bərabər
bölünəcək».
25 Davud bütün İsrail üçün o gündən bu günə qədər davam edən bir qanun
və hökm yaratdı.

* **30:6** 1Şam. 22:20-23

26 Davud Ziqlaqa gəldi və «budur, sizin üçün Rəbbin düşmənlərindən alınan
talandan bir hədiyyə» deyərək dostları olan Yəhuda ağsaqqallarına,
27 Bet-Eldə, Negevdəki Ramotda və Yattirdə,
28 Aroerdə, Sifmotda, Eştemoada,
29 Rakalda, Yeraxmeellilərin və Qenlilərin şəhərlərində,
30 Xormada, Bor-Aşanda, Atakda,
31 Xevronda olanlara və adamları ilə gəzdiyi yerlərin hamısında yaşayanlara
talan malından göndərdi.

31

Şaulla oğullarının ölümü
(1Saln. 10:1-14)

1 Filiştlilər İsraillilərlə döyüşdü. İsraillilər Filiştlilərin önündən qaçdılar,
qırılanlar Gilboa dağında qaldı.
2 Filiştlilər Şaulla oğullarını təqib edib Şaulun oğulları Yonatanı, Avinadavı və
Malki-Şuanı öldürdülər.
3 Döyüş Şaulun ətrafında şiddətlənəndə oxatanlar onu tapdılar və ağır yaral-
adılar.
4 Şaul öz silahdarına dedi: «Qılıncını çək, məni vur, yoxsa bu sünnətsizlər
gəlib qılınclarını mənə batıraraq əylənəcəklər». Lakin silahdarı çox qorx-
duğundan bunu etmək istəmədi. Ona görə də Şaul qılıncını götürüb özünü
üstünə yıxdı.
5 Şaulun öldüyünü görəndə silahdarı da özünü qılıncının üstünə yıxıb Şaulla
birgə öldü.
6 O gün Şaul üç oğlu, silahdarı və bütün adamları ilə birlikdə belə həlak oldu.
7 Dərənin o biri tərəfində və İordan çayının o biri tayında olan İsraillilər İsrail
ordusunun qaçdığını və Şaulla oğullarının öldüyünü görəndə şəhərləri qoyub
qaçdılar. Filiştlilər gəlib o yerlərdə yaşadılar.
8 Ertəsi gün Filiştlilər öldürülənləri soymaq üçün gələndə Gilboa dağında
Şaulla üç oğlunun meyitini tapdılar.
9 Şaulun başını kəsib silahlarını götürdülər. Bütlərinin məbədinə və xalqa xoş
xəbər vermək üçün Filiştlilərin ölkəsinin hər tərəfinə qasid göndərdilər.
10 Şaulun silahlarını ilahə Aştoretin məbədinə qoydular və cəsədini Bet-Şean
şəhərinin divarına mıxladılar.
11 Yaveş-Gilead əhalisi Filiştlilərin Şaula etdiklərini eşidəndə
12 bütün igidləri qalxıb gecə boyu yol gedərək Şaulun və oğullarının cəsədini
Bet-Şeanın divarından götürdülər. Yaveşə gəlib orada cəsədləri yandırdılar.
13 Sonra cəsədlərin sümüklərini götürüb Yaveşdə, yulğun ağacının altında
basdırdılar və yeddi gün oruc tutdular.

İKİNCİ ŞAMUEL
KİTABI
GİRİŞ

«2 Şamuel» Kitabı *«1 Şamuel»* Kitabının davamıdır. Bu, Davudun əvvəl Yəhuda üzərində, sonra da, İsrail daxil olmaqla bütün millət üzərində hökmranlıq etməsinin tarixidir. Davud padşahlığının sərhədlərini genişləndirmək və mövqeyini möhkəmləndirmək üçün həm daxili, həm də xarici düşmənləri ilə mübarizə aparırdı. Bu Kitab Davudu böyük imana malik və Allaha həsr olunmuş, öz xalqının məhəbbətini qazanan bir insan kimi təsvir edir. Lakin o öz ehtiraslarına uyaraq böyük günah etdi. Amma Rəbbin peyğəmbəri Natan onun günahlarını ifşa edəndə Davud etiraf edərək Allahın verdiyi cəzanı həlimliklə qəbul edir. Davudun həyatı və nailiyyətləri İsrail xalqına o qədər təsir etmişdi ki, sonrakı dövrlərdə millət ən əzablı günlərində belə, Davuda bənzər bir padşah istəyir və arzuladığı padşahı «Davud oğlu» adlandırırdı.

Kitabın məzmunu:

1:1–4:12 Davudun Yəhuda üzərində hökmranlıq etməsi
5:1–24:25 Davudun bütün İsrail üzərində hökmranlıq etməsi
5:1–10:19 Erkən illər
11:1–12:25 Davud və Bat-Şeva
12:26–20:26 Əziyyət və çətinliklər
21:1–24:25 Sonrakı illər

Şaulun ölüm xəbəri

1 Şaulun ölümündən sonra Davud Amaleqliləri məğlub edib qayıdan zaman iki gün Ziqlaqda qaldı.

2 Üçüncü gün Şaulun yanından – ordugahdan paltarı cırılmış, başı toz-torpağa batmış bir adam gəldi. O, Davudun yanına çatıb qarşısında üzünü yerə qoyaraq təzim etdi.

3 Davud ondan soruşdu: «Haradan gəlirsən?» Həmin adam ona dedi: «Qaçıb canımı İsrail ordugahından qurtardım».

4 Davud ona dedi: «Orada nə baş verib? Rica edirəm, mənə de». O dedi: «Ordu döyüş meydanından qaçdı və onların bir çoxu qırılıb öldü. Şaulla oğlu Yonatan da həlak oldu».

5 Davud ona xəbər verən cavan adamdan soruşdu: «Bəs sən haradan bildin ki, Şaulla Yonatan da öldü?»

6 * Davuda xəbər verən cavan belə dedi: «Təsadüfən Gilboa dağında idim və gördüm ki, Şaul nizəsinə söykənərək dayanıb. Atlılar və döyüş arabaları isə artıq ona çatmaqda idi.

7 Şaul geriyə baxanda məni görüb çağırdı. Mən dedim: "Buyurun, buradayam".

8 O mənə "Sən kimsən?" dedi. Mən ona dedim ki, mən bir Amaleqliyəm.

9 Şaul mənə dedi: "Gəl əyil üzərimə, məni öldür, can üstəyəm, bu ağrılardan qurtarmaq istəyirəm".

10 Elə buna görə də mən onun üstünə əyilib nəfəsini kəsdim. Çünki bilirdim ki, o yıxılandan sonra artıq yaşaya bilməyəcək. Sonra onun başının tacını və qolunun bilərziyini götürdüm və buraya, ağam üçün gətirdim».

* **1:6** 1Şam. 31:1-6; 1Saln. 10:1-6

11 Bunu eşidən Davud dartıb paltarlarını cırdı və yanındakı bütün adamlar
da belə etdilər.
12 Onlar Şaul üçün, oğlu Yonatan üçün, Rəbbin xalqı və bütün İsrail nəsli
üçün axşamacan yas qurub ağladılar və oruc tutdular, çünki onlar qılıncdan
keçirilərək həlak olmuşdu.
13 Davud əhvalatı ona danışan cavana dedi: «Haralısan?» O cavab verdi:
«Mən yadelliyəm, bir Amaleqlinin oğluyam».
14 Davud ona dedi: «Bəs niyə qorxmayaraq Rəbbin məsh olunmuş
padşahını öldürmək üçün əl qaldırdın?»
15 Davud adamlarından birini çağırıb dedi: «Get, onu öldür». O da Amale-
qlini vurub öldürdü.
16 Davud Amaleqliyə dedi: «Qoy qanın öz başına dönsün! Çünki sənin
əleyhinə "mən Rəbbin məsh olunmuş padşahını öldürdüm" deyən ağzın
şahidlik etdi».

Davudun Şaul və Yonatan üçün söylədiyi mərsiyə

17 Davud Şaul və oğlu Yonatanın yasında bu mərsiyəni oxudu.
18 Sonra tapşırdı ki, «Oxatan yay» adlı bu mərsiyəni Yəhuda övladlarına
öyrətsinlər. Bu mərsiyə Yaşar kitabında* yazılmışdır:
19 Ey İsrail, şərəfin öz yüksək yerlərinin üstündə öldürüldü!
İgidlər necə də qırıldı!
20 Filiştlilərin qızları sevinməsinlər deyə,
Sünnətsizlərin qızları fərəhlənməsinlər deyə
Bunu Qatda bildirməyin,
Aşqelon küçələrində yaymayın.

21 Ey Gilboa dağları,
Üstünə şeh, yağış düşməsin,
Qoy zəmilərin məhsul verməsin!
Çünki orada ləkələndi igidlərin qalxanı,
Şaulun yağ ilə silinməmiş qalxanı.
22 Öldürülənlərin qanına, igidlərin piyinə görə
Yonatanın yayı geri dönməzdi,
Şaulun qılıncı boş qayıtmazdı.

23 Şaul ilə Yonatan necə sevimli, əziz,
Həyatda və ölümdə ayrılmaz oldunuz siz.
Onlar qartallardan sürətli idi,
Aslanlardan qüvvətli idi.

24 Ey İsrail qızları, ağlayın Şaul üçün.
O sizə qiymətli al qumaşlar geydirərdi,
Geyiminizə qızıl naxışlar vurardı.

25 Ah, döyüş meydanında necə də igidlər qırıldı!
Yonatan sənin yüksək təpələrində həlak oldu.
26 Ey qardaşım Yonatan, sənin üçün ürəyim yanar.
Sən mənə çox əziz idin.
Sənin sevgin mənim üçün heyranedici idi,
Qadın sevgisindən də üstün idi.

* **1:18** *Yaşar kitabı* – bax: Yeşua 10:13.

27 İgidlər necə də qırıldı!
Döyüş silahları necə də yox oldu!

2

Davudun Yəhudada padşah seçilməsi

1 Bundan sonra Davud «Yəhuda şəhərlərindən birinə qalxımmı?» deyə
Rəbbə müraciət etdi. Rəbb «ora qalx» deyə cavab verdi. Davud dedi: «Hara
qalxım?» Rəbb dedi: «Xevrona».
2 * Davud iki arvadı – İzreelli Axinoam və Karmelli Navalın dul arvadı
Aviqaillə birlikdə Xevrona qalxdı.
3 Davudun yanında olan adamları öz külfətlərini götürüb Xevronun ətraf
məhəllələrində yaşamağa başladı.
4 * Yəhuda adamları isə gəlib Davudu orada Yəhuda nəslinin padşahı olaraq
məsh etdilər.
O vaxt Davuda bildirdilər ki, Şaulu Yaveş-Gilead əhalisi dəfn edib.
5 Davud Yaveş-Gilead sakinlərinin yanına qasidlər göndərib belə dedi: «Rəbb
sizə xeyir-dua versin, çünki ağanız Şaula sədaqətli oldunuz və onu dəfn etdiniz.
6 Bu işinizin əvəzini indi Rəbb sizə qoy xeyirxahlıq və sədaqətlə versin! Bu
işinizin və bu yaxşılığınızın əvəzini mən də sizə ödəyəcəyəm.
7 Ağanız Şaul öldüyü üçün qoy indi qollarınız qüvvətdən düşməsin və cəsur
olun, çünki Yəhuda nəsli məni öz üzərində padşah olaraq məsh edib».
8 Şaulun ordu başçısı Ner oğlu Avner Şaulun oğlu İş-Boşeti götürüb Max-
anayimə aparmışdı.
9 Orada Avner onu Gilead, Aşuri, İzreel, Efrayim, Binyamin və bütün İsrailin
üzərində padşah etdi.
10 Şaul oğlu İş-Boşet İsrailin padşahı olan zaman qırx yaşında idi. O, cəmi iki
il padşahlıq etdi. Yəhuda nəsli isə Davudun tərəfində idi.
11 Davud Xevronda, Yəhuda nəsli üzərində yeddi il altı ay idi ki, padşahlıq
edirdi.
12 Bir gün Ner oğlu Avner, Şaul oğlu İş-Boşetin əyanları ilə Maxanayimdən
Giveona getdi.
13 Seruya oğlu Yoav isə Davudun adamları ilə çıxıb Giveon gölməçəsi
yanında onları qarşıladı. Yoav adamları ilə gölməçənin bir tərəfində, Avner
isə adamları ilə gölməçənin o biri tərəfində əyləşdi.
14 Avner Yoava dedi: «Qoy cavanlar qalxıb qarşımızda təkbətək döyüşsün».
Yoav dedi: «Qalxsınlar».
15 Onlar qalxdılar. Binyamin və Şaul oğlu İş-Boşet tərəfindən on iki nəfər və
Davudun adamlarından da on iki nəfər qalxıb sayı-hesabı ilə yerlərinə keçdilər.
16 Onlar bir-birinin başından tutub hər biri öz qılıncını qarşısında olanın
böyrünə sapladı. Hamısı birlikdə yerə yıxıldı. Buna görə də Giveonda olan
o yerə Xelqat-Hassurim * deyilir.
17 O gün döyüş çox şiddətli oldu və Avnerlə İsraillilər Davudun adamları
qarşısında məğlub oldular.
18 Seruyanın üç oğlu Yoav, Avişay və Asahel də orada idi. Asahel çöl ceyranı
kimi ayaqdan iti idi.
19 O, Avnerin dalınca düşüb onu qovurdu və Avnerin arxasınca qaçarkən düz
gedərək nə sağa, nə də sola dönürdü.

* **2:2** 1Şam. 25:42-43 * **2:4** 1Şam. 31:11-13 * **2:16** *Xelqat-Hassurim* – ibrani dilində *qılınclar sahəsi.*

20 Avner arxaya baxıb dedi: «Asahel, bu sənsənmi?» O dedi: «Bəli, mənəm».
21 Avner ona dedi: «Bir sağına yaxud soluna dön. O gənclərdən birini tut, onun silahlarını al». Lakin Asahel əl çəkmədən onu qovurdu.
22 Avner Asahelə bir də dedi: «Qayıt, əl çək, məni qovma! Axı niyə səni öldürüb yerə sərim? Sonra qardaşın Yoavın üzünə necə baxaram?»
23 Lakin Asahel yolundan dönmək istəmədi. Avner də nizəsinin arxa ucu ilə onun qarnından elə vurdu ki, nizə onun kürəyindən çıxdı. Asahel yerindəcə öldü. Bu hadisədən sonra Asahelin yıxılıb öldüyü yerə gələnlərin hamısı ayaq saxladı.
24 Yoavla Avişay Avnerin ardınca qaçdılar və gün batarkən Giveon çölü yolunda Giahla üzbəüz olan Amma təpəsinə çatdılar.
25 Binyamin övladları toplanıb Avnerin ardınca getdilər və yığılıb bir təpənin başında dayandılar.
26 Avner Yoava üz tutub çığıra-çığıra dedi: «Həmişə bizi qılıncmı yeyib qurtarmalıdır? Bəs bilmirsən ki, bunun sonu acı olacaq? Nə vaxta qədər bu xalqa deməyəcəksən ki, soydaşlarınızdan əl çəkin?»
27 Yoav dedi: «Var olan Allaha and olsun, əgər sən bu sözləri deməsəydin, həqiqətən, sabaha qədər döyüşçülər dayanmadan öz soydaşlarını təqib edəcəkdi».
28 Sonra Yoav şeypur çaldı, hamı dayandı. Artıq İsrailliləri təqib etmədilər və bir daha döyüşmədilər.
29 Avnerlə adamları bütün gecəni Arava vadisindən ötüb İordan çayını keçdilər və bütün Bitron boyunca irəliləyərək Maxanayimə çatdılar.
30 Yoav Avnerin ardınca düşməkdən vaz keçib qayıtdı və bütün xalqı topladı. Davudun adamlarından Asaheldən başqa on doqquz nəfər də əskik idi.
31 Davudun adamları isə Binyaminliləri və Avnerin adamlarını vurdu və üç yüz altmış nəfəri öldürdü.
32 Asaheli götürüb atasının Bet-Lexemdə olan qəbrində dəfn etdilər. Yoavla adamları bütün gecəni yol getdilər və gün doğanda Xevrona çatdılar.

3

Davud nəslinin güclənməsi (1Saln. 3:1-4)

1 Şaul nəsli ilə Davud nəsli arasında çəkişmə çox uzun çəkdi. Getdikcə Davud nəsli qüvvətlənir, Şaul nəsli isə zəifləyirdi.

2 Xevronda Davudun oğulları doğuldu. İlk oğlu İzreelli Axinoamdan doğulan Amnon idi.
3 İkincisi Karmelli Navalın dul arvadı Aviqaildən doğulan Kilav, üçüncüsü Geşur padşahı Talmayın qızı Maakadan doğulan Avşalom,
4 dördüncüsü Haqqitdən doğulan Adoniya, beşincisi Avitaldan doğulan Şefatya,
5 altıncısı isə Davudun arvadı Eqladan doğulan İtream idi. Davudun bu oğulları Xevronda doğulmuşdu.

Avnerin Davudla birləşməsi

6 Şaul nəsli ilə Davud nəsli arasında olan çəkişmə zamanı Şaul nəslini himayə edən Avner qüvvə toplayırdı.

7 Şaulun Ayya qızı Rispa adlı bir cariyəsi var idi. İş-Boşet Avnerə dedi: «Niyə atamın cariyəsinin yanına girdin?»

8 İş-Boşetin bu sözlərinə görə Avner çox qəzəbləndi və dedi: «Mən Yəhuda
tərəfini saxlayan bir köpək başıyammı? Mən bu gün atan Şaulun nəslinə, onun
soydaşlarına və dostlarına havadar olub səni Davuda təslim etmədim, lakin
indi sən bir qadından ötrü mənim üstümə günah yıxırsan?
9 * Rəbb padşahlığı Şaul nəslindən alıb Dandan Beer-Şevaya qədər İsraildə
Davudun taxtını quracağına and içdi.
10 Bunu Davud üçün mən də etməsəm, qoy Allah Avnerə beləsini və bundan
betərini etsin!»
11 Belə olanda İş-Boşet Avnerdən qorxdu, daha cavab qaytara bilmədi.
12 Sonra Avner Davudun yanına öz adından qasidlər göndərib dedi: «Bu
torpaq kimindir? Gəl sən mənimlə əhd bağla və sonra mən bütün İsraili sənin
tərəfinə çəkmək üçün səninlə əlbir olacağam».
13 Davud dedi: «Lap yaxşı, mən səninlə əhd bağlayaram. Ancaq bir
şərtlə ki mənimlə görüşməyə gələn zaman əvvəlcə Şaulun qızı Mikalı yanıma
gətirməlisən, yoxsa məni görməyəcəksən».
14 * Davud Şaul oğlu İş-Boşetin yanına qasidlər göndərib dedi: «Yüz Filiştlinin
sünnət ətini gətirib nişanlandığım arvadım Mikalı mənə qaytar».
15 İş-Boşet adam göndərib qadını əri Layiş oğlu Paltieldən aldı.
16 Onun əri ağlaya-ağlaya Baxurimə qədər arvadının dalınca getdi. Burada
Avner ona dedi: «Geri qayıt». O da geriyə qayıtdı.
17 Avner İsrail ağsaqqallarına müraciət edib dedi: «Xeyli vaxtdır istəyirsiniz
ki, Davud padşahınız olsun.
18 İndi isə bunu edin! Çünki Rəbb “qulum Davudun əli ilə xalqım İsraili
Filiştlilərin və bütün düşmənlərinin əlindən qurtaracağam” sözünü Davud
üçün söyləmişdi».
19 Avner bunu Binyaminlilərə də söylədi və İsrail ilə bütün Binyamin
nəslinin gözündə xoş olan hər şeyi Davuda nəql etmək üçün Xevrona getdi.
20 Avner və onunla bərabər iyirmi nəfər Xevrona, Davudun yanına gəldi.
Davud Avnerlə adamları üçün ziyafət qurdu.
21 Avner Davuda dedi: «Qoy gedim, bütün İsraili ağam padşaha tərəfdar edim
ki, onlar da sənin lə əhd bağlasın. Sən də ürəyin istəyən kimi bütün ölkəyə
padşahlıq et». Davud Avneri buraxdı, o da sağ-salamat çıxıb getdi.

Yoavın Avneri öldürməsi

22 Bu vaxt Davudun adamları ilə Yoav bir basqından qayıtmışdı. Özləri ilə
çoxlu talan malı gətirmişdilər. Avner isə Xevronda Davudun yanında deyildi,
çünki Davud onu buraxmışdı, o da sağ-salamat çıxıb getmişdi.
23 Yoavla birlikdə bütün ordu gəldi və Yoava bunu xəbər verib dedilər: «Ner
oğlu Avner padşahın yanına gəlmişdi və padşah onu buraxdı, o da sağ-salamat
çıxıb getdi».
24 Yoav padşahın yanına gəlib dedi: «Sən nə etmisən? Bax Avner sənin
yanına gəlmişdi, bəs nə üçün onu buraxdın? O getdi.
25 Sən Ner oğlu Avneri tanıyırsan, bilirsən ki, o səni aldatmaq, hara gedib-
gəldiyini öyrənmək və etdiyin hər şeyi bilmək üçün gəlmişdi».
26 Yoav Davudun yanından çıxıb Avnerin arxasınca çaparlar göndərdi və onu
Sira quyusunun yanından geri qaytardılar, lakin Davudun bundan xəbəri yox
idi.

* **3:9** 1Şam. 15:28 * **3:14** 1Şam. 18:27

27 Avner Xevrona qayıdanda Yoav təklikdə danışmaq üçün onu darvazanın
içinə çəkdi və qardaşı Asahelin qanından ötrü Avneri qarnından vurub
öldürdü.
28 Sonra Davud bundan xəbər tutanda dedi: «Rəbb qarşısında Ner oğlu
Avnerin qanından ötrü əbədi olaraq mən və padşahlığım günahkar deyil.
29 Qoy bu günah Yoavın başına və atasının nəslinin üstünə dönsün. Qoy
Yoavın nəslindən yara-xoralı, cüzamlı, qoltuq ağacına söykənən, qılıncdan
keçən yaxud aclıq çəkən adamlar heç vaxt əskik olmasın».
30 Beləcə Yoavla qardaşı Avişay Avneri öldürdülər, çünki onların qardaşı
Asaheli Giveondakı döyüşdə o öldürmüşdü.
31 Sonra Davud Yoava və yanında olan bütün xalqa belə dedi: «Paltarlarınızı
cırın, çula bürünüb Avner üçün yas qurun». Padşah Davud mafənin ardınca
gedirdi.
32 Avneri Xevronda dəfn etdilər. Padşah Avnerin qəbri üstündə bərkdən
ağladı və bütün xalq ona qoşulub ağladı.
33 Padşah Avner üçün mərsiyə oxudu:
Avner, bir axmaq kimi ölməli idinmi?
34 Əllərin bağlanmamışdı,
Ayaqlarına zəncir vurulmamışdı.
Şər adamlar qarşısında yerə düşən bir adam kimi yıxıldın.
Bütün xalq bir daha Avner üçün ağladı.
35 Bütün xalq hələ gündüz ikən Davudun yanına gəlib onu çörək yeməyə
məcbur edirdi. Lakin Davud and içib dedi: «Əgər gün batmazdan əvvəl
çörək yaxud başqa bir şey dilimə vursam, qoy Allah mənə beləsini və bundan
betərini etsin!»
36 Bütün xalq buna fikir verdi, əvvəllər padşahın etdiyi hər şey onlara xoş
təsir bağışladığı kimi bu iş də gözlərində o cür yaxşı göründü.
37 O gün xalq – bütün İsrailli lər başa düşdülər ki, Ner oğlu Avnerin
öldürülməsində günahkar padşah deyil.
38 Padşah əyanlarına dedi: «Bu gün İsraildə bir rəhbərin, böyük bir adamın
həlak olduğunu bilmirsinizmi?
39 Mən məsh edilmiş bir padşah olduğum halda bu gün nə qədər acizəm.
Bu adamlar – Seruyanın oğulları məndən çox güclüdür. Qoy Rəbb pislik edənə
əvəzini versin!»

4

İş-Boşetin qətli

1 Şaul oğlu İş-Boşet Avnerin Xevronda öldürüldüyünü eşidəndə əlləri sustaldı
və bütün İsraili dəhşət bürüdü.
2 Şaul oğlu İş-Boşetin dəstə başçısı olan iki adamı var idi. Bunlar Binyamin
övladlarından olan Beerotlu Rimmonun oğulları olub, birinin adı Baana, o
birinin adı isə Rekav idi. Beerot da Binyaminin bir hissəsi sayılır.
3 Beerotlular Gittayimə qaçmışdı və bu günə qədər orada qəriblikdə
yaşayırlar.
4 * Şaul oğlu Yonatanın ayaqdan şikəst bir oğlu var idi. İzreeldən Şaulla
Yonatanın ölüm xəbəri çatanda onun beş yaşı var idi. Dayəsi onu götürüb
qaçdı. Tələsib qaçanda uşaq əlindən düşüb topal oldu. Bu uşağın adı Mefiboşet
idi.

* **4:4** 2Şam. 9:3

5 İş-Boşet günorta vaxtı dincələndə Beerotlu Rimmonun oğulları Rekav və
Baana yola çıxıb günortanın isti çağında onun evinə çatdılar.
6 Rekav qardaşı Baana ilə buğda daşıyanlar görkəmində evə girdilər və İş-
Boşeti qarnından vurub aradan çıxdılar.
7 Onlar evə girəndə İş-Boşet yataq otağında, öz yatağında yatırdı. Onu vurub
öldürdülər, başını kəsdilər və başını götürüb bütün gecəni Arava yolu ilə
getdilər.
8 İş-Boşetin başını Xevrona Davudun yanına gətirdilər və padşaha dedilər:
«Budur, sənin canına qəsd etmək istəyən düşmənin Şaul oğlu İş-Boşetin başı!
Rəbb Şauldan və onun övladlarından ağam padşaha bu gün qisaslar ehsan etdi».
9 * Davud Beerotlu Rimmonun oğullarına – Rekavla qardaşı Baanaya belə
cavab verdi: «Canımı hər cür bəlalardan qurtaran var olan Rəbbə and olsun,
10 Ziqlaqda olanda özünə görə guya müjdə verərək "budur, Şaul öldü" deyə
birisi mənə xəbər gətirmişdi. Buna görə də onu yaxalayıb öldürdüm. Ona
gətirdiyi xəbərə görə mükafatım bu oldu.
11 İndi şər adamlar bir günahsızı öz evində, yatağı üstündə öldürərkən sizdən
onun qan qisasını alıb sizi yer üzündən yox etməyəcəyəmmi?»
12 Sonra Davud nökərlərinə əmr etdi, nökərlər onları öldürdü və əl-
ayaqlarını kəsib Xevrondakı gölməçənin yanından asdı. İş-Boşetin başını isə
götürüb Xevronda Avnerin qəbrinin yanında basdırdılar.

5

Davudun bütün İsrail üzərində padşahlığı
(1Saln. 11:1-3)

1 İsrailin bütün qəbilələri Xevrona, Davudun yanına gəlib belə dedi: «Bax biz
sənin sümüyündən, sənin ətindənik.
2 Əvvəllər – Şaul padşahımız olanda da İsrailliləri yürüşlərə aparan və gətirən
sən idin. Rəbb sənə demişdi ki, xalqım İsrailə sən çobanlıq edəcəksən, İsrail
üzərində sən hökmdar olacaqsan».
3 İsrailin bütün ağsaqqalları Xevrona, padşah Davudun yanına gəldilər və
padşah orada Rəbbin önündə onlarla əhd bağladı. Ağsaqqallar Davudu İsrail
üzərində padşah olmaq üçün məsh etdilər.
4 * Davud padşah olanda otuz yaşı var idi və qırx il padşahlıq etdi.
5 O, Xevronda Yəhuda üzərində yeddi il altı ay idi ki, padşahlıq etmişdi və
Yerusəlimdə, bütün İsrail ilə Yəhuda üzərində isə otuz üç il padşahlıq etdi.

Davudun Yerusəlimi alması
(1Saln. 11:4-9; 14:1-2)

6 * Padşahla adamları Yerusəlimə gedib o torpağın yerli əhalisi Yevuslulara
hücum etdilər. Yevuslular Davuda dedilər: «Sən buraya girə bilməzsən.
Əgər buraya gəlsən, səni hətta korlar və topallar da geri ata bilər». Onlar
fikirləşdilər ki, Davud bu şəhərə girə bilməz.
7 Buna baxmayaraq Davud indi «Davudun şəhəri» adlanan Sion qalasını
aldı.
8 Davud həmin gün dedi: «Hər kim Yevuslulara hücum edəcəksə, yeraltı
keçidlə Davudun canına nifrət edən o topallara və korlara çatmalıdır». Elə
buna görə də deyirlər ki, kor və topallar saraya girməyəcək.

* **4:9** 2Şam. 1:1-16 * **5:4** 1Pad. 2:11; 1Saln. 3:4; 29:27 * **5:6** Yeşua 15:63; Hak. 1:21

9 Davud qalada məskən saldı və qalanı Davudun şəhəri adlandırdı. Sonra
ətrafda, qala yamacından içəriyə doğru olan sahəni tikdi.
10 Davud getdikcə yüksəlirdi, çünki Ordular Allahı Rəbb onunla idi.
11 Sur padşahı Xiram Davudun yanına qasidlərlə sidr ağacları, dülgərlər,
bənnalar göndərdi. Onlar Davud üçün bir ev tikdilər.
12 Onda Davud başa düşdü ki, Rəbb onu İsrail üzərində padşah kimi
möhkəmləndirib və xalqı İsrailin xatirinə onun padşahlığını yüksəldib.
13 Davud Xevrondan gələndən sonra Yerusəlimdən özünə təzə arvadlarla
cariyələr aldı. Onlar Davuda yenə oğul və qızlar doğdu.
14 Onun Yerusəlimdə doğulan oğullarının adları belədir: Şammua, Şovav,
Natan, Süleyman,
15 İvxar, Elişua, Nefeq, Yafia,
16 Elişama, Elyada və Elifelet.

Davudun Filiştliləri məğlub etməsi (1Saln. 14:8-17)

17 Filiştlilər eşitdilər ki, Davud İsrail üzərində padşah olmaq üçün məsh
edilib. Onda hamısı Davudu axtarmağa çıxdı. Davud bunu eşidib qalaya endi.
18 Filiştlilər gəlib Refaim vadisinə yayıldı.
19 Davud Rəbdən soruşdu: «Mən Filiştlilərə qarşı çıxımmı? Onları mənə
təslim edəcəksənmi?» Rəbb Davuda cavab verdi: «Çıx, mütləq Filiştliləri sənə
təslim edəcəyəm».
20 Davud Baal-Perasimə gəlib Filiştliləri qırdı və belə dedi: «Sellər bəndləri
dağıtdığı kimi Rəbb də düşmənlərimi mənim önümdə dağıtdı». Buna görə də o
yerin adını Baal-Perasim* qoydular.
21 Filiştlilər qaçanda bütlərini orada qoydular. Davudla adamları o bütləri
götürüb apardı.
22 Filiştlilər yenə də Refaim vadisinə çıxaraq yayıldılar.
23 Buna görə Davud Rəbdən soruşdu və Rəbb dedi: «Birbaşa onların qarşısına
çıxma, arxalarından dolanıb balzam ağaclarının qabağında bu düşmənlərin
üstünə gəl.
24 Balzam ağaclarının başından addım səslərini eşidəndə cəld hərəkətə keç,
çünki o zaman Rəbb sənin qarşında Filiştlilərin ordusunu məğlub etmək üçün
çıxacaq».
25 Rəbb Davuda necə buyurmuşdusa, o da elə etdi və Gevadan Gezerə çatana
qədər Filiştliləri qırdı.

6

Əhd sandığının Yerusəlimə gətirilməsi (1Saln. 13:1-14; 15:25-16:6,43)

1 Davud İsraildə yenidən bütün seçmə adamları topladı. Onlar otuz min
nəfər idi.
2 * Davud durub yanındakı xalqla birgə Yəhudanın Baale şəhərinə getdi
ki, keruvlar üstündə taxt quran Ordular Rəbbinə aid olan Allahın sandığını
oradan çıxartsın.
3 * Allahın sandığını bir təzə arabaya qoyub Avinadavın təpədəki evindən
çıxartdılar. Təzə arabanı Avinadavın oğulları Uzza və Axyo sürürdü.

---

* **5:20** *Baal-Perasim* – ibrani dilində *dağıdıcılıq ağası.* * **6:2** Çıx. 25:22 * **6:3** 1Şam. 7:1-2

4 Onlar Allahın sandığını Avinadavın təpədəki evindən arabaya qoyub
çıxartdılar. Axyo sandığın qabağında gedirdi.
5 Davudla bütün İsrail nəsli Rəbbin hüzurunda həvəslə ilahi oxuyur, liralarla,
çənglərlə, dəflərlə, şaxşaxlarla və sinclərlə çalıb oynayırdılar.
6 Nakonun xırman yerindən keçəndə öküzlər büdrədi. Buna görə də Uzza əl
uzadıb Allahın sandığından tutdu.
7 Uzzaya qarşı Rəbbin qəzəbi alovlandı və Allah onu hörmətsizlik etdiyinə
görə oradaca vurdu. Uzza yerindəcə – Allahın sandığı yanında öldü.
8 Davud Rəbbin Uzzanı vurmasından çox məyus oldu. O yerə bu günə qədər
Peres-Uzza* deyilir.
9 Həmin gün Davud Rəbdən qorxub dedi: «Rəbbin sandığı mənim yanımda
necə qala bilər?»
10 Davud Rəbbin sandığını öz yanına – Davudun şəhərinə aparmaq istəmədi
və sandığı yolundan döndərib Qatlı Oved-Edomun evinə qoydu.
11 * Rəbbin sandığı üç ay Qatlı Oved-Edomun evində qaldı. Rəbb Oved-
Edoma və onun bütün külfətinə bərəkət verdi.
12 Padşah Davuda «Rəbb Oved-Edomun nəslinə və ona məxsus hər şeyə
Allahın sandığına görə bərəkət verdi» deyə xəbər verildi. Davud gedib Oved-
Edomun evindən Allahın sandığını sevinclə Davudun adı verilən şəhərə
çıxardı.
13 Rəbbin sandığını daşıyanlar altı addım gedəndən sonra Davud bir öküzü
və kökəldilmiş buğanı qurban kəsdi.
14 O, kətan efod geyib Rəbbin önündə var gücü ilə rəqs edirdi.
15 Davudla bütün İsrail nəsli Rəbbin sandığını hay-küylə, şeypur səsi ilə
çıxartdılar.
16 Rəbbin sandığı Davudun şəhərinə gətiriləndə Şaulun qızı Mikal
pəncərədən baxıb padşah Davudu Rəbbin önündə atılıb rəqs edərkən gördü və
ürəyində ona kinayə etdi.
17 Rəbbin sandığını gətirib Davudun bu məqsədlə qurduğu çadırın içərisində
onun üçün ayrılan yerə qoydular. Davud Rəbbin önündə yandırma və ünsiyyət
qurbanları kəsdi.
18 Davud yandırma və ünsiyyət qurbanlarını təqdim edib qurtarandan
sonra Ordular Rəbbinin adı ilə xalqa xeyir-dua verdi.
19 * İstər qadın, istərsə də kişi olsun, xalqın hamısına – İsrail camaatından
hərəyə bir kömbə çörək, bir parça ət və bir üzüm lavaşanası payladı. Sonra
xalqın hamısı öz evinə qayıtdı.
20 Davud öz külfətinə xeyir-dua vermək üçün qayıdanda Şaulun qızı Mikal
Davudun qarşısına çıxıb belə dedi: «Gör bu gün İsrailin padşahı necə də şərəf
qazanıb! Adi bir təlxək kimi utanmadan bu gün əyanlarının və qarabaşlarının
qarşısında soyundu!»
21 Davud Mikala dedi: «Mən bunu atanın və onun bütün nəslinin yerinə
məni seçib Öz xalqı İsraillilərə hökmdar qoyan Rəbbin qarşısında etmişəm. Bəli,
Rəbbin hüzurunda şənlik edəcəyəm.
22 Bundan sonra bundan betər alçalıb öz mənliyimi heç edəcəyəm, yalnız
sən dediyin qarabaşların qarşısında şərəflənəcəyəm».
23 Buna görə də Şaul qızı Mikalın ölənə qədər övladı olmadı.

* **6:8** *Peres-Uzza* – ibrani dilində *Uzzanın cəzası.* * **6:11** 1Saln. 26:4-5 * **6:19** 1Saln. 16:43

7

Davudun məbəd tikmək fikri
(1Saln. 17:1-15)

1 Rəbb padşah Davuda ətrafında olan bütün düşmənlərinin əlindən rahatlıq
verən zamanlarda Davud öz evində oturmuşdu.
2 O vaxt padşah peyğəmbər Natana belə dedi: «Bax mən sidr ağacından
tikilən bir sarayda yaşayıram, lakin Allahın sandığı isə bir çadırda qalır».
3 Natan padşaha dedi: «Get, ürəyindəki niyyətini həyata keçir, çünki Rəbb
sənin ləndir».
4 Lakin o gecə Natana Rəbbin bu sözü nazil oldu:
5 «Get, qulum Davuda söylə ki, Rəbb belə deyir: "Sənmi Mənə yaşamaq üçün
ev tikəcəksən?
6 İsrail övladlarını Misirdən çıxartdığım gündən ta bu günə qədər Mən heç bir
evdə yaşamamışam, ancaq bir səyyar çadırda oraya-buraya köçmüşəm.
7 Bütün İsrail övladları ilə birgə gəzdiyim o yerlərdə xalqım İsrailin qayğısına
qalmağı buyurduğum İsrail qəbilələrindən birinə ‹Niyə Mənə sidr ağacından
bir ev qurmadınız?› deyə bir söz söyləmişəmmi?"
8 İndi qulum Davuda söylə ki, Ordular Rəbbi belə deyir: "Mən səni ot-
laqlarda qoyun otaranda götürüb xalqım İsrailə hökmdar etdim.
9 Getdiyin hər yerdə səninlə oldum və qarşından bütün düşmənlərini qırıb
atdım. İndi isə adını dünyadakı böyüklərin adı kimi məşhur edəcəyəm.
10 Xalqım İsrail üçün bir yer təyin edib onları oraya sakin edəcəyəm ki, öz
yurdlarında yaşasınlar və bir daha sarsılmasınlar. Şər adamlar əvvəllər xalqım
İsrailliləra hakimlər təyin etdiyim günlərdən bəri etdikləri kimi yenə də onlara
zülm etməsinlər.
11 Sənə bütün düşmənlərinin əlindən rahatlıq verəcəyəm". Rəbb sənə bildirir
ki, Rəbb Özü sənə ev tikəcək.
12 * "Ömrün başa çatıb ataların la uyuyanda yerinə sənin toxumundan – be-
lindən gələn övladını çıxaracağam və onun padşahlığını möhkəmləndirəcəyəm.
13 O Mənim ismimə ev tikəcək və onun şahlıq taxtını əbədi möhkəm
edəcəyəm.
14 * Mən ona Ata, o isə Mənə oğul olacaq. Günah edəndə onu insanların
dəyənəyi ilə, bəşər övladlarının kötəkləri ilə vuracağam.
15 Qarşından götürdüyüm Şauldan lütfümü geri aldığım kimi ondan geri
almayacağam.
16 Sənin nəslin və padşahlığın Mənim qarşımda əbədi əmin-amanlıqda ola-
caq, taxtın isə əbədi möhkəm qalacaq"».
17 Natan Davuda bütün bu sözləri və bütün bu vəhyi nəql etdi.

Davudun duası
(1Saln. 17:16-27)

18 Padşah Davud içəri keçib Rəbbin önündə diz çökərək dedi: «Ya Xudavənd
Rəbb, mən kiməm və nəslim kimdir ki, Sən məni bu yerə çıxartdın?
19 Ya Xudavənd Rəbb, Sənin gözündə bu da kiçik göründü, hələ bu qulunun
nəslinin gələcəyi haqqında xəbər verdin. Bu insanlar üçün bir təlimdirmi, ya
Xudavənd Rəbb?
20 Davud Sənə daha nə deyə bilər? Ya Xudavənd Rəbb, bu qulunu Sən
tanıyırsan!

* **7:12** Zəb. 132:11; Həv. 2:30 * **7:14** 1Saln. 17:13; 2Kor. 6:18; İbr. 1:5; Vəhy 21:7

21 Sən bütün bu böyük şeyləri quluna başa salmaq üçün, həm də Öz sözün
uğrunda və Öz ürəyincə etdin.
22 Bunun üçün, ya Rəbb Allah, Sən böyüksən. Axı qulaqlarımızla
eşitdiklərimizin hamısına görə Sənin kimisi heç yoxdur və Səndən başqa Allah
yoxdur.
23 Yer üzərində xalqın İsrail kimi bir millət varmı? Ey Allah, Sən onu Özünə
xalq etmək üçün satın almağa getdin. Sən Misirdən satın aldığın xalqın önündə
onlar və Öz ölkən uğrunda böyük və xariqəli işlər gördün. Belə ki millətləri və
onların allahlarını qovub Özünə şöhrət qazandın.
24 Əbədi olaraq xalqın İsraili Özün üçün xalq olaraq təyin etdin və Sən, ya
Rəbb, onların Allahı oldun.
25 İndi isə, ya Rəbb Allah, bu qulun və onun nəsli haqqında söylədiyin sözü
əbədi saxla və dediyinə əməl et.
26 Qoy insanlar "Ordular Rəbbi İsrailə hakim olan Allahdır" deyərək Sənin
adını əbədi ucaltsınlar və qulun Davudun nəsli Sənin önündə möhkəm qalsın.
27 Çünki Sən Ordular Rəbbi, İsrailin Allahı "sənə ev tikəcəyəm" deyərək bu
quluna vəhy göndərdin. Ona görə də qulun Sənə bu duanı etməyə cəsarət
tapdı.
28 Ya Xudavənd Rəbb, Sən Allahsan, Sənin sözlərin haqdır və indi də quluna
bu yaxşı şeyi vəd etdin.
29 Əbədi olaraq Sənin önündə olsun deyə qulunun nəslinə xeyir-dua vermək
qoy Sənə xoş görünsün! Çünki, ya Xudavənd Rəbb, Sən belə söz verdin. Bu
qulunun nəsli Sənin xeyir-duanla əbədilik xeyir-dua alsın!»

8

Davudun qələbələri
(1Saln. 18:1-17)

1 Bundan sonra Davud Filiştliləri məğlub edib özünə tabe etdi və Meteq-
Ammahı Filiştlilərdən aldı.
2 Moavlıları da məğlub etdi və yerə uzadaraq ölçü ipi ilə ölçdü, ölçdüyü iki
cərgəni öldürdü, bir cərgəni isə sağ buraxdı. Moavlılar Davuda tabe olub xərac
verdilər.
3 Sova padşahı Rexov oğlu Hadadezer Fərat çayının ətrafında öz
hakimiyyətini bərpa etmək üçün gedəndə Davud onu məğlub etdi.
4 O, Hadadezerin min yeddi yüz süvarisini və iyirmi min piyada əsgərini əsir
etdi və atlardan yüzə qədərini döyüş arabası üçün saxlayaraq qalan atların
ayaq vətərini kəsdi.
5 Dəməşqdə yaşayan Aramlılar Sova padşahı Hadadezerə kömək etməyə
gələndə Davud onlardan iyirmi iki min nəfəri qırdı.
6 Davud Dəməşq Aramına hərbi dəstələr yerləşdirdi və Aramlılar ona tabe
olub xərac verdilər. Rəbb Davuda getdiyi hər yerdə zəfər qazandırdı.
7 O, Hadadezerin zabitlərinin gəzdirdiyi qızıl qalxanları götürüb
Yerusəlimə gətirdi.
8 Padşah Davud Hadadezerin Betah və Berotay şəhərlərindən çoxlu tunc
aldı.
9 Xamat padşahı Toi eşitdi ki, Davud Hadadezerin bütün ordusunu məğlub
edib.
10 Toi padşah Davudu salamlamaq və Hadadezeri döyüşdə məğlub etdiyinə
görə təbrik etmək üçün oğlu Yoramı onun yanına göndərdi, çünki Hadadezer

Toi ilə həmişə müharibə etmişdi. Yoram Davuda qızıl-gümüş və tunc əşyalar bəxş etdi.
11 Padşah Davud bu bəxşişləri də, özünə tabe etdirdiyi bütün millətlərdən –
12 Aramlılardan, Moavlılardan, Ammonlulardan, Filiştlilərdən, Amalеqlilərdən əldə etdiyi qızıl-gümüşü də Sova padşahı Rexov oğlu Hadadezerdən əldə edilən talan malı ilə birlikdə Rəbbə həsr etdi.
13 * Duz vadisində Davud Edomlulardan on səkkiz min nəfəri qırandan sonra geri qayıdan zaman ad qazandı.
14 Edoma hərbi dəstələr yerləşdirdi. Edomun hər tərəfinə hərbi dəstələri yerləşdirəndən sonra Edomluların hamısı Davuda tabe oldu. Rəbb Davuda getdiyi hər yerdə zəfər qazandırdı.
15 Davud bütün İsrailin padşahı oldu. O bütün xalqına ədalət və salehliklə hökmranlıq edirdi.
16 Seruya oğlu Yoav ordu başçısı idi; Axilud oğlu Yehoşafat salnaməçi idi;
17 Axituv oğlu Sadoq və Evyatar oğlu Aximelek kahin idi; Seraya mirzə idi;
18 Yehoyada oğlu Benaya Keretlilər və Peletlilərin başçısı idi; Davudun oğulları isə vəzir idi.

9

Davudun Mefiboşetə etdiyi yaxşılıq

1 * Davud dedi: «Şaul nəslindən sağ qalan kimsə varmı? Yonatanın xatirinə ona yaxşılıq edim».
2 Şaulun nəslində Siva adlı bir xidmətçi var idi. Onu Davudun yanına çağırdılar və padşah ona dedi: «Siva sənsənmi?» O dedi: «Qulun özüdür ki, var».
3 * Padşah dedi: «Şaul nəslindən bir adam qalmayıb ki, ona Allah xatirinə yaxşılıq edim?» Siva padşaha dedi: «Yonatanın iki ayağından şikəst bir oğlu var».
4 Padşah ona dedi: «İndi o haradadır?» Siva padşaha dedi: «Budur, indi o, Lo-Devarda Ammielin oğlu Makirin evindədir».
5 Padşah Davud adam göndərib Lo-Devardan Ammielin oğlu Makirin evindən Mefiboşeti gətirtdi.
6 Şaul oğlu Yonatanın oğlu Mefiboşet Davudun yanına gəldi və üzünü yerə qoyub təzim etdi. Davud dedi: «Mefiboşet!» O «Budur, qulun özüdür ki, var!» dedi.
7 Davud ona dedi: «Qorxma, atan Yonatanın xatirinə mütləq sənə yaxşılıq edəcəyəm və baban Şaulun bütün torpağını sənə qaytaracağam. Sən həmişə mənim süfrəmdə yemək yeyəcəksən».
8 Mefiboşet təzim edib dedi: «Axı bu qulun kimdir ki? Mənim kimi ölü bir köpəyə tərəf nə üçün üz tutursan?»
9 Padşah Şaulun xidmətçisi Sivanı çağırıb dedi: «Şaula və onun nəslinə aid olan hər şeyi sənin ağanın nəvəsinə verdim.
10 Ağanızın nəvəsinin torpağını sən, oğulların və qulların becərəcək. Məhsulunu ona verəcəksiniz ki, azuqəsi olsun. Ağanızın nəvəsi Mefiboşet isə həmişə mənim süfrəmdə yemək yeyəcək». Sivanın on beş oğlu və iyirmi qulu var idi.
11 Siva padşaha dedi: «Mən ağam padşahın bu quluna əmr etdiyi hər şeyi edəcəyəm». Beləliklə, Mefiboşet padşah oğullarından biri kimi Davudun süfrəsində yemək yeyirdi.

---

* **8:13** Zəb. 60 başlıq * **9:1** 1Şam. 20:15-17 * **9:3** 2Şam. 4:4

12 Mefiboşetin kiçik bir oğlu var idi. Onun adı Mika idi. Sivanın evində
yaşayanların hamısı Mefiboşetin xidmətçiləri idi.
13 Bundan sonra Mefiboşet Yerusəlimdə qaldı, çünki həmişə padşahın
süfrəsində yemək yeyirdi. O, iki ayağından şikəst idi.

10

Ammonluların və Aramlıların məğlubiyyəti
(1Saln. 19:1-19)

1 Bir müddət sonra Ammonluların padşahı öldü və onun yerinə oğlu Xanun
padşah oldu.
2 Davud dedi: «Atası mənə yaxşılıq etdiyinə görə mən də Naxaşın oğlu
Xanuna yaxşılıq edəcəyəm». Davud əyanlarından bir neçəsini Xanunun atası
üçün başsağlığı verməyə göndərdi. Lakin Davudun adamları Ammon ölkəsinə
çatanda
3 Ammonluların başçıları öz ağaları Xanuna dedilər: «Sən elə bilirsən
ki, Davud bu başsağlığı verən adamları sənin atana hörməti olduğu üçün
göndərib? Davudun sənin yanına adamlarını göndərməsi şəhəri gözdən keçirib
araşdırmaq və buranı yıxmaq üçün deyilmi?»
4 Xanun Davudun adamlarını tutaraq saqqallarını yarıyacan qırxdırıb pal-
tarlarını oturacaq yerinə qədər aşağıdan kəsdirdi və onları geri göndərdi.
5 Bunu Davuda xəbər verdilər, Davud da onları qarşılamaq üçün qasidlər
göndərdi, çünki bu adamlar çox utanırdı. Padşah dedi: «Saqqalınız çıxana qədər
Yerixoda qalın, sonra qayıdarsınız».
6 Ammonlular özlərinə qarşı Davudda nifrət oyatdıqlarını görəndə adam
göndərib Bet-Rexov Aramlılarından və Sova Aramlılarından iyirmi min piyada
əsgəri, Maaka padşahı ilə min adamı və Tov əhalisindən on iki min nəfəri
muzdla tutdular.
7 Davud bunu eşidib Yoavla bütün igidlər ordusunu onların üstünə
göndərdi.
8 Ammonlular çıxıb darvazanın girişində döyüşə düzüldülər. Sova və Rexov
Aramlıları ilə Tov və Maaka adamları çöldə ayrıca durmuşdular.
9 Yoav öndən və arxadan düşmənlərin ona qarşı düzüldüklərini görəndə
bütün İsrailin seçmə döyüşçülərindən bəzilərini ayırıb Aramlılara qarşı düzdü.
10 Xalqın qalan hissəsinə isə qardaşı Avişayı başçı qoydu və onları Ammon-
lulara qarşı düzdü.
11 Yoav dedi: «Əgər Aramlılar məndən güclü çıxarsa, sən mənə kömək
edərsən, əgər Ammonlular səndən güclü çıxarsa, mən gəlib sənə kömək edərəm.
12 Cəsarətli ol. Gəl xalqımız naminə, Allahımızın şəhərləri naminə igidlik
göstərək. Qoy Rəbb gözündə xoş olanı etsin».
13 Yoav və yanındakı qoşun Aramlılara qarşı döyüşə yaxınlaşarkən düşmənlər
Yoavın qabağından qaçdılar.
14 Ammonlular Aramlıların qaçdığını görəndə Avişayın qabağından qaçıb
şəhərə girdilər. Ammonlular ilə döyüş qurtarandan sonra Yoav Yerusəlimə
qayıtdı.
15 Aramlılar İsraillilərin önündə məğlub olduqlarını görəndə bir yerə
yığıldılar.
16 Hadadezer adam göndərib Fərat çayının o tayındakı Aramlıları döyüşə
çıxartdı. Hadadezerin ordu başçısı Şovakla birgə Xelama gəldi.
17 Bunu Davuda xəbər verdilər. O bütün İsraillilərı toplayıb İordan çayını
keçərək Xelama gəldi. Aramlılar Davuda qarşı düzülüb onunla vuruşdular.

18 Aramlılar İsraillilərin qarşısından qaçdılar. Davud Aramlılardan yeddi yüz
döyüş arabaçısı ilə qırx min süvarini qırdı və orada ordu başçısı Şovakı vurub
öldürdü.
19 Hadadezerə tabe olan padşahların hamısı İsrail qarşısında məğlub
olduqlarını görəndə İsraillilərlə sülh bağlayıb onlara tabe oldular. Artıq
Aramlılar Ammonlulara kömək etməyə qorxdular.

11

Davud və Bat-Şeva

1 * Bahar gələndə padşahlar müharibəyə çıxan vaxt Davud Yoavı, zabitlərini
bütün İsrail ordusu ilə birlikdə müharibəyə göndərdi. Onlar Ammonluları qırıb
Rabbanı mühasirəyə aldılar. Davud isə Yerusəlimdə qaldı.
2 Bir axşamçağı Davud yatağından qalxıb padşah sarayının damı üstündə
gəzişirdi. O, damdan baxıb gördü ki, bir qadın yuyunur. Qadın çox gözəl idi.
3 Davud adam göndərib bu qadın barəsində xəbər aldı. Biri belə dedi: «Bu
qadın Xetli Uriyanın arvadı, Eliamın qızı Bat-Şevadır».
4 Davud qasidlər göndərib onu yanına gətirtdi. Qadın onun yanına gələndə
hələ aybaşı murdarlığından təmizlənməkdə idi. Davud onunla yatdı və sonra
qadın evinə qayıtdı.
5 Qadın bundan boylu olub Davuda «mən hamiləyəm» deyə xəbər göndərdi.
6 Davud Yoavın yanına adam göndərib dedi: «Xetli Uriyanı mənim yanıma
göndər». Yoav Uriyanı Davudun yanına göndərdi.
7 Uriya Davudun yanına gələndə Davud Yoavın, xalqın və döyüşün
vəziyyətini soruşdu.
8 Sonra Davud Uriyaya dedi: «Get evinə, ayaqlarını yu». Uriya padşahın
sarayından çıxanda padşah arxasınca ona hədiyyə də göndərdi.
9 Lakin Uriya padşahın sarayının qapısında ağasının bütün mühafizəçiləri ilə
birlikdə yatıb evinə getmədi.
10 Davuda «Uriya evinə getmədi» deyə bildirdilər. Davud Uriyaya dedi: «Sən
yoldan gəlməmisənmi? Niyə evinə getmədin?»
11 Uriya Davuda dedi: «Əhd sandığı və İsraillilərlə Yəhudalılar çardaqlarda
qalarkən, ağam Yoavla ağamın zabitləri çöllərdə məskən salarkən mən yemək-
içmək və arvadım ilə yatmaq üçün evimə gedimmi? Həyatına və canına and
olsun, mən belə şey etmərəm».
12 Davud Uriyaya dedi: «Bu gün də burada qal, sabah səni yola salaram».
Uriya həmin günü və ertəsi günü Yerusəlimdə qaldı.
13 Davud onu çağırıb yedirib-içirərək sərxoş etdi. Uriya padşahın yanından
axşamüstü çıxdı. O öz hərbi yatağında yatmaq üçün ağasının mühafizəçilərinin
yanına gedərək yenə də evinə getmədi.
14 Səhər açılanda Davud Yoava məktub yazdı və məktubu Uriyanın əli ilə
Yoava göndərdi.
15 Məktubunda belə yazılmışdı: «Uriyanı qızğın döyüşlərə göndər. Onu ön
xəttə qoy və yanından çəkilin ki, vurulub öldürülsün».
16 Yoav şəhəri mühasirə altında saxlayarkən igid adamlar olan yeri bilirdi
və Uriyanı oraya göndərdi.
17 Şəhərin adamları qalxıb Yoavla döyüşə çıxdılar. Xalqdan, Davudun
döyüşçülərindən qırılanlar oldu və Xetli Uriya da ölənlər arasında idi.
18 Yoav Davudun yanına adam göndərib döyüş haqqında olan məlumatların
hamısını xəbər verdi.

* **11:1** 1Saln. 20:1

19 Qasidə əmr edib dedi: «Döyüş haqqında olan bütün məlumatları padşaha
söyləyib bitirərkən
20 padşah sənə qəzəblənib "Şəhərə hücum etmək üçün niyə bu qədər
yaxınlaşdınız? Divarın üstündən sizə ox atacaqlarını bilmirdinizmi?
21 * Bax Yerubbeşet oğlu Avimeleki kim vurdu? Divarın üstündən bir
qadın dəyirmanın üst daşını onun üstünə atmadımı və o, Tevesdə ölmədimi?"
deyərsə, o zaman "qulun Xetli Uriya da öldü" deyərsən».
22 Qasid yola düşdü və Davudun yanına gəlib Yoavın göndərdiyi
məlumatların hamısını ona xəbər verdi.
23 Qasid Davuda dedi: «Adamlar bizə üstün gəldilər. Onlar bizə qarşı
döyüşmək üçün çölə çıxdılar və onları darvazanın girişinə qədər qovduq.
24 Oxatanlar divardan döyüşçülərin üstünə ox yağdırdılar və padşahın
döyüşçülərindən ölənlər də oldu. Qulun Xetli Uriya da ölənlər arasındadır».
25 Davud qasidə dedi: «Yoava deyərsən ki, "bu hadisə sənin gözündə pis
görünməsin, çünki qılınc gah birinin, gah da başqasının başını yeyir. Şəhərə
qarşı döyüşü gücləndirib oranı yıxsın". Bununla Yoavı sən də ruhlandır».
26 Uriyanın arvadı Uriyanın ölümünü eşidib əri üçün yas tutdu.
27 Yas qurtarandan sonra Davud adam göndərib Bat-Şevanı öz evinə gətirdi
və o, Davudun arvadı oldu. Sonra Davuda bir oğul doğdu. Lakin Davudun
gördüyü bu iş Rəbbin gözündə pis idi.

12

Natan peyğəmbərin Davuda məzəmməti

1 * Rəbb Natanı Davudun yanına göndərdi. Natan onun yanına gəlib belə
nəql etdi: «Bir şəhərdə iki adam var idi. Onlardan biri varlı, o biri isə kasıb
idi.
2 Varlı adamın çoxlu sürüləri və naxırı var idi.
3 Lakin kasıb adamın satın alıb bəslədiyi bir körpə dişi quzudan başqa heç
nəyi yox idi. O, quzusunu öz yanında uşaqları ilə bərabər böyütmüş, ona öz
yeməyindən yedirtmiş, öz içdiyi qabdan su içirtmiş və qoynunda yatırtmışdı.
Quzu ona doğma qızı kimi idi.
4 Bir gün varlı adamgilə yadelli bir qonaq gəlir. Varlı adam onlara gələn
qonağa yemək hazırlamaq üçün öz sürüsündən və naxırından heyvan götürüb
kəsməyə qıymadı. O gedib kasıbın quzusunu götürüb kəsdi və yanına gələn
qonağa yemək hazırladı».
5 O adama qarşı Davudun qəzəbi alovlandı və Natana dedi: «Var olan Rəbb
haqqı, bunu edən adam ölümə layiqdir.
6 Bu işi gördüyünə və rəhmsizliyinə görə o, quzunun əvəzini dördqat
verəcək».
7 Natan Davuda dedi: «O adam sənsən! İsrailin Allahı Rəbb belə deyir:
"Mən səni İsrailin üzərində padşah olaraq məsh etdim və səni Şaulun əlindən
qurtardım.
8 Sənə ağanın evini verdim. Ağanın arvadlarını qoynunda yatırıb İsraillə
Yəhuda nəslini sənə verdim. Əgər bu sənə azlıq edirdisə, Mən sənə daha nələri,
nələri əlavə edərdim.
9 Nə üçün Rəbbin gözündə pis olan işi etdin? Niyə Onun sözünə xor baxdın?
Xetli Uriyanın arvadını özünə arvad etmək üçün onu qılıncla öldürtdürdün.
Uriyanı Ammon övladlarının qılıncı ilə öldürtdürdün.

* **11:21** Hak. 9:53 * **12:1** Zəb. 51 başlıq

10 Bundan sonra heç vaxt qılınc sənin evindən ayrılmayacaq, çünki sən Mənə
xor baxdın və Xetli Uriyanın arvadını özünə arvad etdin".
11* Rəbb belə deyir: "Bax sənə qarşı pisliyi öz nəslindən çıxaracağam və sənin
gözünün önündə arvadlarını götürüb yaxınına verəcəyəm. O da göz görə-görə,
gündüzün günorta çağı sənin arvadlarınla yatacaq.
12 Bu işi sən gizli etdinsə, Mən bu işi bütün İsraillilərin qarşısında gündüzün
günorta çağı etdirəcəyəm"».
13 Davud Natana dedi: «Mən Rəbbə qarşı günah etdim». Natan Davuda dedi:
«Rəbb sənin günahını sildi, ölməyəcəksən.
14 Lakin bunu etməklə Rəbbin düşmənlərinə böyük fürsət verdin ki, Ona
küfr etsinlər. Ona görə də mütləq səndən doğulan uşaq öləcək».

Davudun uşağının ölümü

15 Sonra Natan evinə qayıtdı. Rəbb Davudun Uriyanın dul arvadından olan
uşağını vurdu və uşaq xəstələndi.
16 Davud uşaq üçün Allaha yalvardı və oruc tutaraq otağına girib bütün
gecəni quru yerdə uzandı.
17 Evinin ağsaqqalları onu yerdən qaldırmaq üçün yanında dayandılar, lakin
o qalxmaq istəmədi və onlarla birgə çörək yemədi.
18 Yeddinci gün körpə öldü. Davudun əyanları uşağın öldüyünü ona
bildirməyə qorxdular və belə düşündülər: «Uşaq sağ ikən onu dilə tutduq,
lakin sözümüzə qulaq asmadı. İndi uşağın öldüyünü ona necə söyləyək? Özünə
bir xətər yetirər».
19 Davud əyanlarının pıçıldaşmasını görəndə başa düşdü ki, uşaq ölüb və
əyanlarına «Uşaq öldümü?» dedi. Onlar «öldü» dedilər.
20 Davud yerdən qalxdı, yuyunub başına zeytun yağı sürtdü və paltarlarını
dəyişərək Rəbbin evinə gedib səcdə qıldı. Evə qayıdıb yemək istəyəndə
qarşısına yemək qoydular və o yedi.
21 Əyanları ona dedi: «Bu nə işdir edirsən? Körpə sağ ikən nə üçün oruc tutub
ağladın, körpə öləndə isə durub çörək yedin?»
22 Davud cavab verdi: «Uşaq sağ olanda oruc tutub ağlayırdım və deyirdim
ki, kim bilir, bəlkə Rəbb mənə lütf edər, uşaq sağ qalar.
23 Lakin indi uşaq ölüb, nə üçün oruc tutum? Məgər onu geri qaytara
bilərəmmi? Mən onun yanına gedəcəyəm, o mənim yanıma qayıtmayacaq».

Süleymanın anadan olması

24 Davud arvadı Bat-Şevaya təsəlli verdi və yanına girib onunla yatdı. Bat-
Şeva bir oğul doğdu və adını Süleyman qoydu. Rəbb bu uşağı sevdi.
25 O, Natan peyğəmbəri göndərdi və o da Rəbbin naminə uşağın adını
Yedidyah* qoydu.

Yenidən müharibənin başlanması
(1Saln. 20:1-3)

26 Yoav Ammon övladlarının Rabba şəhərinə hücum edib padşah qalasını
aldı.
27 Sonra Yoav Davudun yanına qasidlər göndərib belə dedi: «Rabbaya hücum
edib ehtiyat su mənbələrini aldım.
28 İndi isə sən xalqın qalan hissəsini topla və şəhərə qarşı ordugah qurub
oranı al ki, mən gedib oranı almayım və o yer adımla çağırılmasın».

---

* **12:11** 2Şam. 16:22 * **12:25** *Yedidyah* – ibrani dilində *Rəbbin sevimlisi.*

29 Davud da bütün xalqı toplayıb Rabbaya getdi və şəhərə hücum edib oranı
aldı.
30 Davud onların padşahının başından tacını götürdü. Tac qızıldan olub çəkisi
bir talant idi. Onun üzərində qiymətli daş var idi. Bu tac Davudun başına
qoyuldu. Davud bu şəhərdən çoxlu qənimət apardı.
31 O, şəhərdə olan xalqı köçürüb mişar, dəmir külüng, dəmir balta ilə görülən
işlərdə və kərpic emalında işlətdi. Davud Ammonluların bütün şəhərlərində
belə edəndən sonra bütün xalqla birgə Yerusəlimə qayıtdı.

13

Amnon və Tamar

1 Davudun oğlu Avşalomun Tamar adlı gözəl doğma bacısı var idi. Rabbanın
alınmasından bir müddət sonra Davudun oğlu Amnon Tamara vuruldu.
2 Amnon ögey bacısı Tamardan ötrü o qədər qüssələndi ki, lap xəstəliyə
düşdü. Çünki Tamar bakirə qız olduğuna görə Amnona onunla bir şey etmək
çətin gəlirdi.
3 Amnonun Yonadav adlı bir dostu var idi. Yonadav Davudun qardaşı
Şimanın oğlu idi və özü də çox hiyləgər idi.
4 Yonadav Amnona dedi: «Ey şahzadə, niyə gündən-günə pərişansan? Bunu
mənə bildirməzsənmi?» Amnon ona dedi: «Qardaşım Avşalomun doğma bacısı
Tamara vurulmuşam».
5 Yonadav ona dedi: «Yatağına girib özünü xəstə göstər və atan səni görməyə
gələndə ona belə de: "Rica edirəm, bacım Tamar gəlib mənə çörək yedirtsin
və gözümün qarşısında yemək hazırlasın, mən də onu görüm, bişirdiyi yeməyi
onun əlindən alıb yeyim"».
6 Amnon yatağa girib özünü xəstə göstərdi. Padşah onu görməyə gələndə Am-
non padşaha dedi: «Rica edirəm, bacım Tamar gəlsin və gözümün qarşısında iki
kökə bişirsin, mən də o kökələri onun əlindən alıb yeyim».
7 Davud evə adam göndərib Tamara dedi: «İndi qardaşın Amnonun evinə
get, ona yemək hazırla».
8 Tamar qardaşı Amnonun evinə gedəndə o uzanmışdı. Tamar xəmir
yoğurdu və onun gözü önündə kökələr düzəldib bişirdi.
9 Tavanı götürüb onun qarşısına boşaltdı. Lakin o yemək istəmədi. Amnon
dedi: «Qoy hamı yanımdan çıxsın». Hamı onun yanından çıxdı.
10 Amnon Tamara dedi: «Yeməyi içəri otağa apar və orada sənin əlindən
alıb yeyim». Tamar qardaşı Amnon üçün bişirdiyi kökələri götürüb içəri otağa
apardı.
11 Kökələri yemək üçün Amnonun yanına gətirəndə Amnon Tamardan
yapışıb dedi: «Gəl mənimlə yat, bacım».
12 Tamar isə ona dedi: «Yox, qardaşım, mənim namusuma toxunma, çünki
İsraildə belə işlər etmək olmaz. Belə iyrənc iş görmə.
13 Mən bu rüsvayçılıqdan necə qurtara bilərəm? Səni isə İsraildə binamus
kimi tanıyacaqlar. İndi isə rica edirəm, get padşahla danış, o məni sənə verər,
yox deməz».
14 Lakin Amnon onun sözünü dinləmək istəmədi və qızdan qüvvətli olduğu
üçün qızı zorlayaraq onunla yatdı.
15 Bundan sonra Amnonda Tamara qarşı həddən çox nifrət yarandı. Ona
olan nifrəti əvvəlki sevgi hissindən daha güclü idi. Amnon ona «dur, buradan
rədd ol» dedi.

16 Tamar isə dedi: «Yox! Axı indi məni qovmaqla etdiyin bu pislik mənə
etdiyin o biri pislikdən daha böyükdür».
17 Amma Amnon ona qulaq asmaq istəməyib öz nökərini yanına çağırıb
dedi: «Bunu yanımdan rədd edib bayıra at və arxasınca da qapını qıfılla».
18 Qızın əynində əlvan paltar var idi, çünki padşahın bakirə qızları belə paltar
geyərdilər. Amnonun nökəri Tamarı bayıra atıb arxasınca qapını qıfılladı.
19 Tamar da başına kül tökdü. Əynindəki əlvan paltarını cırıb əlləri ilə başını
tutaraq getdi. O gedə-gedə hönkürürdü.
20 Qardaşı Avşalom ona dedi: «Sənə toxunan qardaşın Amnon idimi?
Hələlik sus, bacım, axı o sənin qardaşındır, bunu qəlbinə salma». Tamar tənha
və qəm içində qardaşı Avşalomun evində yaşadı.
21 Padşah Davud bu hadisəni eşidərkən çox qəzəbləndi.
22 Avşalom isə Amnona nə yaxşı, nə də yaman bir söz dedi, çünki bacısı
Tamarı zorladığına görə Avşalom Amnona nifrət edirdi.

Avşalomun qisası

23 İki il tamam olandan sonra Efrayimə yaxın Baal-Xasorda Avşalom qoyun
qırxımı keçirirdi. Avşalom padşahın bütün oğullarını oraya dəvət etdi.
24 O, padşahın yanına gəlib dedi: «Bax bu qulun qoyun qırxımı keçirir. Rica
edirəm, qoy padşah və əyanları bu qulunun yanına gəlsin».
25 Padşah Avşaloma dedi: «Yox, ay oğul, qoy hamımız getməyək, sənə ağırlıq
düşər». Avşalom nə qədər təkid etsə də, padşah getmək istəmədi, lakin ona
xeyir-dua verdi.
26 Sonra Avşalom dedi: «Heç olmasa qardaşım Amnon bizimlə getsin».
Padşah ona dedi: «Axı nə üçün o sənինlə getsin?»
27 Avşalom isə təkid etdi. Davud Amnonu və bütün şahzadələri onunla
göndərdi.
28 Avşalom nökərlərinə belə əmr etmişdi: «Baxın Amnonun ürəyi şərabla
nəşələnəndə sizə "Amnonu vurun!" deyəcəyəm, o zaman onu öldürün, qorx-
mayın. Sizə əmri verən mən deyiləmmi? Cəsur və igid olun».
29 Avşalom necə buyurmuşdusa, nökərləri elə edib Amnonu vurdular. Bunu
görən bütün şahzadələr qalxıb hər biri öz qatırına minərək qaçdı.
30 Hələ onlar yolda ikən Davuda belə xəbər çatdı: «Avşalom bütün şahzadələri
qırıb, onlardan heç birini sağ qoymayıb».
31 Padşah qalxıb paltarını cırdı və yerə sərildi. Yanındakı əyanların hamısı öz
paltarını cırdılar.
32 Davudun qardaşı Şimanın oğlu Yonadav belə dedi: «Ağam bütün gəncləri,
şahzadələri öldüş zənn etməsin, təkcə Amnon ölüb. Ona görə ki o, ögey bacısı
Tamarı zorladığı gündən bəri Avşalom bu niyyətdə idi.
33 Onun üçün də ağam padşahın bütün şahzadələrin ölüm xəbərindən ürəyi
narahat olmasın, çünki təkcə Amnon ölüb».
34 Avşalom isə qaçmışdı. Növbətçi nökər başını qaldırıb baxdı və budur, arxa
yoldan dağın yamacından böyük bir qələbəlik gəlirdi.
35 Yonadav padşaha dedi: «Budur, şahzadələr gəlir, qulun necə dedisə, elə də
oldu».
36 O, sözünü qurtaran kimi şahzadələr içəri girib bərkdən ağladılar və
padşahla bütün əyanları da acı göz yaşları tökdülər.
37 * Avşalom qaçıb Geşur padşahı Ammihud oğlu Talmayın yanına getdi.
Davud isə oğlu Amnon üçün hər gün yas tuturdu.
38 Geşura qaçan Avşalom üç il orada qaldı.

---

* **13:37** 2Şam. 3:3

39 Avşalom üçün padşah Davud ürəyində həsrət çəkirdi, çünki Amnonun ölümünə görə artıq təsəlli tapmışdı.

14

Teqoalı qadın

1 Seruya oğlu Yoav başa düşdü ki, padşah Avşalomun həsrətini çəkir.
2 Yoav Teqoaya adam göndərib oradan müdrik bir qadın gətirtdi və ona dedi: «Rica edirəm, özünü yaslı adam kimi göstər. Yas paltarı geyin, başına zeytun yağı sürtmə, özünü çoxdan bəridir ki, ölən üçün yas tutan bir qadına bənzət.
3 Padşahın yanına gedib ona belə söyləyərsən». Yoav qadına nə demək lazım olduğunu öyrətdi.
4 Teqoalı qadın padşahın hüzurunda üzüstə yerə döşəndi və ona müraciət edib belə dedi: «Kömək et, ey padşah!»
5 Padşah da ona dedi: «Dərdin nədir?» Qadın dedi: «Həqiqətən, mən dul bir qadınam, ərim ölüb.
6 Kənizinin iki oğlu var idi. Bir gün onların ikisi də çöldə bir-biri ilə dalaşdı. Orada onları ayıran heç kim yox idi və biri o birini vurub öldürdü.
7 Bax bütün nəsil mənə – kənizinə qarşı çıxdı və "qardaş qatilini bizə ver, öldürdüyü qardaşının canının əvəzinə onu öldürək, qoy mirasa varis olan qardaş da həlak olsun" dedilər. Onlar ocağımın qalan közünü də söndürəcəklər və ərimin yer üzündə nə adı, nə də yadigarı qalacaq».
8 Padşah qadına dedi: «Evinə qayıt. Mən sənin haqqında əmr verərəm».
9 Teqoalı qadın padşaha dedi: «Ağam padşah, günahın qoy mənim və atamın nəsli üzərinə düşsün! Qoy padşahla taxtı günahsız qalsın!»
10 Padşah dedi: «Kim sənə bir söz desə, onu mənim yanıma gətir, heç kim sənə toxuna bilməz».
11 Qadın dedi: «Rica edirəm, padşah Allahı Rəbbi xatırlasın ki, qan qisasını alaraq qırğını davam etdirməsin, yoxsa onlar mənim oğlumu həlak edəcək». Davud dedi: «Var olan Rəbb haqqı, oğlunun başından bir tük belə, əskik olmayacaq».
12 Qadın dedi: «Rica edirəm, izin ver, kənizin ağam padşaha bir söz söyləsin». O «söylə» dedi.
13 Qadın dedi: «Əgər belə olarsa, nə üçün Allahın xalqına qarşı bu cür iş gördün? Çünki padşahın bu sözü onun özünü də mühakimə edir. Ona görə ki sürgün etdiyi adamı qaytarıb geri gətirtmir.
14 Axı hamımız öləcəyik, yerə dağılan və yenidən bir yerə yığılmayan su kimiyik. Allah da canı insandan çəkib almaz, lakin bir çarə düşünər ki, sürgündə olan adam Özündən uzaq düşməsin.
15 İndi ağam padşaha bu sözü söyləmək üçün gəlməyimin səbəbi budur ki, xalq məni qorxutdu və bu kənizin dedi: "Qoy indi gedib bunu padşaha söyləyim, bəlkə padşah kənizinin xahişini yerinə yetirər.
16 Ona görə ki padşah bu kənizini eşidəcək və oğlunu Allahın irs olaraq verdiyi torpaqdan qoparıb atmaq istəyənin əlindən qurtaracaq".
17 Ona görə kənizin belə düşündü. Rica edirəm, ağam padşah, sözünlə mənə təskinlik ver, çünki yaxşını-pisi başa düşməkdə Allahın mələyi necədirsə, ağam padşah da elədir. Qoy Allahın Rəbb sənə yar olsun!»
18 Bu sözdən sonra padşah qadına belə dedi: «Səndən bir şey soruşacağam, cavabını məndən gizlətmə». Qadın dedi: «Ağam padşah, söylə, rica edirəm».
19 Padşah dedi: «Sənin bu işlərinin hamısında Yoavın da əli varmı?» Qadın cavab verdi: «Ağam padşah sağ olsun, padşahın sözündən heç kim nə sağa,

nə də sola dönə bilməz. Qulun Yoav mənə əmr etdi və bu sözlərin hamısını kənizinə o öyrətdi.
20 Qulun Yoav bunu işin istiqamətini dəyişmək üçün etdi. Ağam Allahın
mələyi qədər müdrikdir, ölkədə olub-keçən hər şeyi bilir».

Avşalomun Yerusəlimə qaytarılması

21 Padşah Yoava dedi: «Yaxşı, bu işi görərəm. Get, o cavanı – Avşalomu geri
qaytar».
22 Yoav üzüstə düşüb yerə döşəndi və padşahı alqışladı. Sonra Yoav dedi:
«Ağam padşah, bu gün sənin gözündə lütf tapdığını bu qulun bilir, çünki padşah
qulunun ricasına əməl etdi».
23 Yoav durub Geşura gedib Avşalomu Yerusəlimə gətirdi.
24 Lakin padşah dedi: «Qoy o öz evinə qayıtsın, mənim gözümə görünməsin».
Avşalom evinə qayıtdı və padşahın gözünə görünmədi.
25 Bütün İsraildə Avşalom qədər gözəlliyi mədh olunan heç kim yox idi.
Təpədən dırnağa qədər onda bir eyib yox idi.
26 Hər ilin sonunda saçı ona ağırlıq etdiyi üçün kəsərdi, başından saçını
kəsəndə saçı padşah tərəzisi ilə iki yüz şekel * gələrdi.
27 Avşalomun üç oğlu və Tamar adında bir qızı vardı. Tamar çox gözəl bir
qadın olmuşdu.
28 Avşalom tam iki il Yerusəlimdə qaldı və padşahın gözünə görünmədi.
29 O, Yoavı padşahın yanına göndərmək üçün onun yanına adam göndərdi,
amma Yoav onun yanına gəlmək istəmədi. Avşalom ikinci dəfə Yoavın yanına
adam göndərdi və o yenə də gəlmək istəmədi.
30 Sonra Avşalom qullarına dedi: «Baxın Yoavın tarlası mənimkinə bitişikdir
və orada onun arpası var. Gedib ora od vurun». Avşalomun qulları gedib
tarlaya od vurdular.
31 Yoav durub Avşalomun evinə gəlib dedi: «Niyə sənin qulların gəlib mənim
tarlama od vurdular?»
32 Avşalom Yoava dedi: «Bax sənin yanına adam göndərdim, dedim ki,
buraya gələsən. “Söylə, mən Geşurdan buraya nə üçün gəlmişəm? Orada
qalsaydım, mənim üçün bundan daha yaxşı olardı” deyərək səni padşahın
yanına göndərmək istəyirdim. İndi gedib padşahın gözünə görünüm, günahım
varsa, qoy məni öldürsün».
33 Yoav da padşahın yanına gəlib bunu ona bildirdi və padşah Avşalomu
çağırdı. Avşalom padşahın yanına gedib onun qarşısında üzüstə yerə təzim etdi
və padşah onu öpdü.

15

Avşalomun qəsdi

1 Bir müddət keçəndən sonra Avşalom özü üçün bir döyüş arabası ilə atlar və
onun qabağında qaçmaq üçün əlli adam hazırladı.
2 Avşalom tezdən durub darvaza yolunun kənarında dayanardı. O, hökm
almaq üçün padşahın yanına aparılacaq davası olan hər adamı öz yanına
çağırar, «Sən hansı şəhərdənsən?» deyə ondan soruşardı. O adam da deyərdi
ki, qulun İsrailin filan qəbiləsindəndir.
3 Avşalom ona belə deyərdi: «Bax sənin işin yaxşı və düzgündür, lakin padşah
tərəfindən heç kim sənə qulaq asmayacaq».

* **14:26** *Padşah tərəzisi ilə iki yüz şekel* – təqribən 2,5 kq.

4 Avşalom deyərdi: «Kaş bu ölkəyə məni hakim qoyaydılar. O zaman mənim
yanıma davası və yaxud da iddiası olub gələn hər adamın işinə ədalətlə
baxardım».
5 Bir nəfər ona təzim etmək üçün yaxınlaşanda o əl uzadıb onu qucaqlayar
və öpərdi.
6 Avşalom hökm üçün padşahın yanına gələn bütün İsraillilərlə belə rəftar
edərdi. İsraillilərin könlünü bu surətdə ələ alardı.
7 Dörd il keçəndən sonra Avşalom padşaha dedi: «Rica edirəm, izin ver, gedib
Xevronda Rəbbə əhd etdiyim qurbanı təqdim edim.
8 Çünki qulun Aram torpağının Geşur şəhərində qalanda belə əhd etmişdi:
“Əgər Rəbb məni Yerusəlimə geri qaytarsa, Ona qulluq edəcəyəm”».
9 Padşah ona «salamat get» dedi. Avşalom qalxıb Xevrona getdi.

10 Avşalom İsrail qəbilələrinin hamısına gizli qasidlər göndərərək onlara
tapşırdı: «Şeypur səsini eşidəndə “Avşalom Xevronda padşah oldu” deyin».
11 Yerusəlimdən çağırdığı iki yüz nəfər də Avşalomla getdi. Onlar pak niyyətlə
onun arxasınca gedirdi və heç bir şeydən xəbərləri yox idi.
12 Avşalom qurbanları təqdim edərkən Davudun müşaviri Gilolu Axitofeli
öz şəhərindən – Gilodan öz yanına gətirtdi. Fitnəkar dəstə qüvvətli idi, çünki
Avşalomun yanında olan xalq get-gedə çoxalırdı.

Davudun Yerusəlimdən qaçması

13 Bir adam gəlib Davuda xəbər verərək dedi: «İsraillilər Avşaloma rəğbət
bəsləyir».
14 Davud Yerusəlimdə – yanında olan bütün əyanlarına dedi: «Durun qaçaq,
yoxsa Avşalomun qarşısından heç kim qaçıb qurtula bilməz. Cəld olun, gedək,
yoxsa o tez gəlib bizə çatar, başımıza bəla açar və şəhəri qılıncdan keçirər».
15 Padşahın əyanları dedilər: «Ağam padşahın istədiyi kimi olsun, bax biz
sənin qullarınıq».
16 Padşah və onun ardınca bütün külfəti çıxdı. Lakin padşah cariyələrindən
on qadını evə nəzarət etmək üçün qoydu.
17 Padşah və ardınca bütün xalq çıxıb şəhərin sonuncu evində dayandı.
18 Bütün əyanları onun qarşısından keçdilər və bütün Keretlilər, Peletlilər və
Qatdan onun ardınca gəlmiş altı yüz nəfər Qatlı da padşahın qarşısından keçdi.
19 Padşah Qatlı Yettaya dedi: «Sən niyə bizimlə gedirsən? Qayıt təzə padşahla
qal. Sən ki yadellisən və öz yurdundan sürgünə aparılmış adamsan, qayıt öz
yerinə.
20 Sən bura hələ dünən gəlmisən. Bu gün səni özümüzlə getməyəmi məcbur
edim? Mən hara gedə bilsəm, ora gedəcəyəm. Sən isə qayıt, öz soydaşlarını da
geri qaytar. Xeyirxahlıq və sədaqət sənə yar olsun!»
21 Yettay padşaha cavab verdi: «Var olan Rəbbə və ağam padşahımın canına
and olsun, padşahım harada olsa, mütləq bu qulun ölsə də, qalsa da, orada
olacaq».
22 Davud Yettaya dedi: «Onda gəl, keç». Qatlı Yettay ilə bütün adamları və
yanında olan bütün uşaqlar gəlib onların tərəfinə keçdi.
23 Camaat keçərkən bütün bölgə əhalisi bərkdən ağlayırdı. Padşah da Qidron
vadisini keçdi və bütün camaat çölə tərəf irəlilədi.

24 Sonra Sadoq Allahın Əhd sandığını daşıyan bütün Levililərlə bərabər
gəldi. Allahın sandığını yerə qoydular. Bütün xalq şəhərdən tamamilə
çıxandan sonra Evyatar da çıxdı.

25 Padşah Sadoqa yenə dedi: «Allahın sandığını şəhərə qaytar. Əgər mən
Rəbbin gözündə lütf tapsam, O məni geri qaytarıb Öz sandığını və məskənini
yenə mənə göstərər.
26 Lakin "səndən razı deyiləm" desə, budur, qoy gözündə nə yaxşı görünsə,
mənim üçün elə etsin. Mən hazıram».
27 Padşah kahin Sadoqa dedi: «Sən görücü deyilsənmi? Sən oğlun Aximaas
və Evyatarın oğlu Yonatanla bərabər salamat şəhərə qayıt. Sən və Evyatar iki
oğlunuzu da özünüzlə aparın.
28 Baxın sizdən mənə hal-əhval bildirən söz çatana qədər mən çöldə – çayın
dayaz yerində gözləyəcəyəm».
29 Sadoqla Evyatar Allahın sandığını Yerusəlimə geri qaytardı və orada
qaldı.
30 Davud Zeytun dağının yoxuşu ilə çıxır və çıxarkən ağlayırdı. Başıörtülü,
ayaqyalın gedirdi. Onunla bərabər gedən bütün xalq da başıörtülü dağı çıxır
və gedə-gedə ağlayırdı.
31 Kimsə «Axitofel Avşalomun yanında – qiyamçılar arasındadır» deyə
Davuda xəbər verdi. Davud dedi: «Ya Rəbb, Səndən diləyirəm, Axitofelin
məsləhətlərini boşa çıxar».
32 Davud xalqın Allaha səcdə etdiyi təpənin başına çatanda, budur, Arklı
Xuşay paltarı cırılmış və başı toz-torpaq içində onu qarşılamağa gəldi.
33 Davud ona dedi: «Əgər sən də mənimlə bərabər getsən, mənə yük olarsan.
34 Lakin əgər şəhərə qayıdıb Avşaloma "ey padşah, mən də sənin qulun
olacağam. Keçmişdə necə atana qul oldumsa, sənə də indi elə qul olacağam"
desən, o zaman mənim xeyrimə Axitofelin məsləhətini poza bilərsən.
35 Kahin Sadoq və kahin Evyatar orada sənin lə deyilmi? Padşah sarayından
eşidəcəyin hər şeyi kahinlərə – Sadoq və Evyatara bildirəcəksən.
36 Budur, iki oğlu – Sadoqun oğlu Aximaas, Evyatarın oğlu Yonatan onların
yanındadır və eşidəcəyiniz hər şeyi onların əli ilə mənə çatdıracaqsınız».
37 Avşalom Yerusəlimə girərkən Davudun dostu Xuşay da şəhərə girdi.

16

Xidmətçi Sivanın iftirası

1 * Davud təpə başından bir az yana keçərkən Mefiboşetin xidmətçisi Siva
iki yüz kömbə çörək, yüz salxım quru üzüm, yüz ədəd yay meyvəsi və bir tuluq
şərab yüklənmiş bir sürü palanlı eşşəklə onu qarşıladı.
2 Padşah Sivaya dedi: «Bunları hara aparırsan?» Siva dedi: «Eşşəkləri
padşahın külfətinin minməsi, çörəklə yay meyvələrini nökərlərin yeməsi və bu
şərabı isə çöldə olan yorğunların içməsi üçün gətirmişəm».
3 Padşah Sivaya dedi: «Bəs sənin ağanın oğlu haradadır?» Siva padşaha dedi:
«Bax o "bu gün İsrail nəsli atamın padşahlığını mənə geri qaytaracaq" deyərək
Yerusəlimdə qaldı».
4 Padşah Sivaya dedi: «Belə isə, onda Mefiboşetin hər şeyi sənindir». Siva
cavab verdi: «Ayağının torpağı olum, ağam padşah, təki sənin gözündə lütf
tapım».

Şimeyin lənəti

5 Padşah Davud Baxurimə gəldi və oradan Şaulun nəslindən olan Gera oğlu
Şimey adlı bir nəfər çıxdı. Şimey Davuda lənət edə-edə çıxırdı.

* **16:1** 2Şam. 9:9-10

6 Davuda və Davudun adamlarına daş atırdı. Bütün xalq və igidlərin hamısı
Davudun sağında və solunda idi.
7 Şimey Davuda lənət edərkən belə deyirdi: «Rədd ol, rədd ol, ey əliqanlı,
yaramaz adam!
8 Yerinə padşah olduğun Şaul nəslinin tökülən qan qisasını Rəbb səndən alır.
Rəbb padşahlığı oğlun Avşaloma verdi. Budur, sən öz şərinin qurbanısan, çünki
sən əliqanlı insansan».
9 Seruya oğlu Avişay padşaha dedi: «Axı nə üçün bu köpək leşi ağam padşaha
belə lənət etsin? İzin ver gedim, onun başını üzüm».
10 Padşah dedi: «Ey Seruya oğulları, axı məndən sizə nə? Madam ki lənət
edir, demək Rəbb ona "Davuda lənət et" deyib. Elə isə kim ona "belə etmə"
deyə bilər?»
11 Davud Avişaya və bütün əyanlarına dedi: «Bax əgər öz belimdən gələn
oğlum canımı almaq istəyirsə, bu Binyaminli bundan daha betərini etməzmi?
Buraxın onu, qoy o, lənətini etsin, çünki ona Rəbb belə əmr etmişdir.
12 Bəlkə Rəbb çəkdiyim əzabı görüb bu gün onun etdiyi lənətlərin əvəzinə
mənə yaxşılıq edər».
13 Davud və adamları yolla gedirdi, Şimey isə onun qarşısında dağın yamacı
ilə gedir və gedə-gedə lənət edir, ona daş-torpaq atırdı.
14 Padşahla yanındakı bütün xalq yorulmuşdu və bu yerdə dinclərini aldı.

Avşalomun Yerusəlimə daxil olması

15 Avşalom ilə bütün xalq – İsrail adamları Yerusəlimə gəldilər, Axitofel də
onunla idi.
16 Davudun dostu Arklı Xuşay Avşalomun yanına gəlib «Yaşasın padşah!
Yaşasın padşah!» dedi.
17 Avşalom Xuşaya dedi: «Dostuna etibarın budurmu? Niyə dostunla bərabər
getmədin?»
18 Xuşay Avşaloma dedi: «Xeyr, mən ancaq Rəbbin, bu xalqın və bütün İsrail
adamlarının seçdiyi adamın tərəfində olacağam və onunla da qalacağam.
19 Bir də görüm, axı mən kimə xidmət edəcəyəm, dostumun oğluna deyilmi?
Atana necə qulluq etdimsə, sənə də elə qulluq edəcəyəm».
20 Avşalom Axitofelə dedi: «Məsləhətinizi verin görək, nə etməliyik?»
21 Axitofel Avşaloma dedi: «Evə nəzarət etmək üçün atanın qoyub getdiyi
cariyələrin yanına gir. Onda atanın nifrətini qazandığını bütün İsraillilər
eşidəcək və sənin tərəfində olanların hamısının əl-qolu qüvvətlənəcək».
22 * Dam üstündə Avşalom üçün çadır qurdular və bütün İsraillilərin gözü
qarşısında Avşalom atasının cariyələrinin yanına girdi.
23 O zamanlar Axitofelin verdiyi məsləhət Allah kəlamına müraciət edən
şəxsin aldığı məsləhətlərlə bərabər sayılırdı. Axitofelin hər məsləhəti Davud
üçün də, Avşalom üçün də bu cür idi.

17

Xuşayın məsləhəti

1 Axitofel Avşaloma dedi: «İndi seçəcəyim on iki min nəfərlə çıxıb bu gecə
Davudu təqib edəcəyəm.
2 Gərək onu yorğun və qol-qanadı qırılmış ikən dəhşətə gətirim. Onda
yanında olan bütün xalq qaçar və mən də yalnız padşahı öldürərəm.

* **16:22** 2Şam. 12:11-12

3 Bütün xalqı isə sənə qaytarараm. Hamının sənə tərəf dönməsi üçün
axtardığın adamın öldürülməsi vacibdir. O zaman bütün xalq salamat qalar».
4 Bu söz Avşalomun və bütün İsrail ağsaqqallarının nəzərində doğru göründü.
5 Avşalom dedi: «İndi isə Arklı Xuşayı da çağır, bir onun da dediyinə qulaq
asaq».
6 Xuşay Avşalomun yanına gəldi. Avşalom ona müraciət edib dedi: «Axitofel
belə bir məsləhət verdi. Onun təklifinə əməl edəkmi? Əgər belə etməyəcəyiksə,
sən məsləhətini ver».
7 Xuşay dedi: «Axitofelin bu dəfə verdiyi məsləhət yaxşı deyil».
8 Sonra Xuşay sözünə davam etdi: «Bilirsən ki, atan və adamları igiddir.
Onlar çöldə balalarından məhrum olan ayı kimi qəzəbli adamlardır. Atan isə
təcrübəli cəngavərdir, o xalqla bir yerdə gecələməz.
9 Bax indi mağaraların birində yaxud başqa bir yerdə gizlənmişdir. İlk
həmlədə sizlərdən qırılanlar olsa, hər eşidən "Avşalomun ardınca gedən xalqın
arasında qırğın var" deyəcək.
10 Aslan ürəyi kimi ürəyi olan igid oğul da bundan tamamilə yumşalıb
əriyəcək. Çünki bütün İsrail bilir ki, atan qoçaqdır və onunla əlbir olan adamlar
da igiddir.
11 Lakin mən belə məsləhət verirəm: Dandan Beer-Şevaya qədər bütün
İsraillilər dəniz kənarında qum kimi yanına yığılsın və döyüşə şəxsən sən
gedəsən.
12 Davudun qaldığı yerlərin birində onun üstünə gedərək torpağa düşən şeh
kimi onların üstünə elə səpələnərik ki, nə özü, nə də ki yanındakı adamlardan
biri belə, sağ qalmaz.
13 Əgər o bir şəhərə çəkilibsə, o zaman bütün İsraillilər oraya iplər gətirər və
yerdə kiçik bir çınqıl belə, qalmayana qədər şəhəri vadiyə çəkib atarıq».
14 Avşalomla bütün İsrail adamları dedilər: «Arklı Xuşayın məsləhəti Axitofe-
lin məsləhətindən yaxşıdır». Çünki Rəbb Avşalomun başına fəlakət gətirmək
üçün Axitofelin yaxşı məsləhətinin pozulmasına qərar vermişdir.

Xuşayın Davuda xəbərdarlığı və Davudun xilası

15 Xuşay kahin Sadoqa və kahin Evyatara dedi: «Axitofel Avşaloma və İsrail
ağsaqqallarına bu cür məsləhət verdi, mən də başqa cür məsləhət verdim.
16 İndi cəld Davudun yanına adam göndərin və ona belə deyin: "Bu gecə
çöldə, çayın dayaz yerində qalma, mütləq qarşı tərəfə keç, yoxsa padşah və
onunla birlikdə bütün xalq məhv olacaq"».
17 Yonatanla Aximaas En-Rogeldə qalırdılar. Bir qulluqçu qız gedib onlara
məlumat gətirir, onlar da gedib bunu padşah Davuda çatdırırdılar. Ona görə ki
şəhər içərisində görünə bilməzdilər.
18 Lakin bir gənc onları görüb Avşaloma xəbər verdi. Ona görə də Yonatanla
Aximaas cəld gedib Baxurimdə bir adamın evinə girdilər. Bu adamın
həyətində bir quyu var idi. Onlar quyunun içinə girdilər.
19 Ev sahibəsi bir örtük götürüb quyunun üstünə döşəyib ora yarma sərdi və
heç bir şey bilinmədi.
20 Avşalomun adamları bu evə – qadının yanına gəlib dedilər: «Aximaas və
Yonatan haradadır?» Qadın onlara dedi: «Çayı keçdilər». Onlar axtarmağa
başladılar, lakin heç kəsi tapa bilməyib Yerusəlimə qayıtdılar.
21 Avşalomun adamları gedəndən sonra Yonatanla Aximaas quyudan çıxdı
və gedib padşah Davuda xəbər verərək dedi: «Qalxın, tez axar sulardan keçin,
çünki Axitofel sizə qarşı bu cür məsləhət verib».

22 Davud və yanında olan bütün xalq qalxıb İordan çayını keçdilər və səhər
açılana qədər çayı keçməmiş adam qalmadı.
23 Axitofel görəndə ki işlər onun məsləhətinə görə edilməyib, eşşəyinin
üstünə palan vuraraq yola çıxdı və öz şəhərinə, öz evinə getdi. Ev işlərini
nizama salandan sonra özünü asıb öldürdü və onu atasının qəbri yanında
basdırdılar.
24 Davud Maxanayimə gəldi. Avşalomla yanında olan bütün İsraillilərsə
İordan çayını keçdilər.
25 Avşalom Amasanı Yoavın yerinə ordu başçısı qoymuşdu. Amasa Yoavın
anası Seruyanın bacısı, Naxaşın qızı Aviqailin yanına girmiş olan İsrailli Yetra
adlanan bir adamın oğlu idi.
26 İsraillilərlə Avşalom Gilead torpağında ordugah qurdu.
27 Belə oldu ki, Davud Maxanayimə gələndə Ammon oğullarının Rabba
şəhərindən Naxaş oğlu Şovi, Lo-Devardan Ammiel oğlu Makir və Rogelimdən
Gileadlı Barzillay
28 Davudla yanındakı camaata döşəklər, ləyənlər, gil qablar, yemək üçün
buğda, arpa, un, qovurğa, paxla, mərci və qovrulmuş dən,
29 bal və kəsmik, qoyun və inək pendiri gətirdilər. Çünki düşünürdülər ki,
xalq çöldə ac, yorğun və susuzdur.

18

Avşalomun ölümü

1 Davud yanındakı xalqı saydı. Onların üzərinə minbaşılar və yüzbaşılar
təyin etdi.
2 Davud xalqı üç dəstəyə böldü. Birincisinə Yoavı, ikincisinə Yoavın qar-
daşını – Seruya oğlu Avişayı, üçüncüsünə isə Qatlı Yettayı başçı etdi. Padşah
xalqa dedi: «Mütləq mən də sizinlə bərabər döyüşə çıxacağam».
3 Lakin xalq ona dedi: «Yox, sən döyüşə çıxmayacaqsan, çünki əgər biz qaçsaq,
bizə əhəmiyyət verməzlər, yarımız ölsək belə, yenə də əhəmiyyəti olmaz.
Ancaq sən bizim on minimizdən də qiymətlisən və indi şəhərdə qalıb bizə
köməketməyə hazır olmağın daha yaxşıdır».
4 Padşah onlara dedi: «Sizin gözünüzdə yaxşı sayılan nədirsə, onu
edəcəyəm». Padşah darvazanın yanında dayandı və bütün xalq yüz-yüz,
min-min şəhərdən çıxdı.
5 Padşah Yoava, Avişaya və Yettaya müraciətlə əmr edib dedi: «Mənim
xatirimə o cavanla – Avşalomla mülayim davranın!» Padşahın Avşalomla
əlaqədar bütün bu rəislərə müraciətlə əmrini bütün xalq eşitdi.
6 Ordu çölə, İsrail xalqına qarşı döyüşə çıxdı və döyüş Efrayim meşəsində
oldu.
7 İsrail xalqı orada Davudun adamları qarşısında məğlub oldu. O gün o yerdə
böyük qırğın oldu, iyirmi min nəfər qırıldı.
8 Orada olan döyüş bütün ətrafa yayıldı və həmin gün qılıncla qırılanlardan
çox meşədə qırılanlar oldu.
9 Avşalom Davudun adamlarına rast gəldi. O, qatıra minmişdi və qatır böyük
bir palıd ağacının sıx budaqları altından keçəndə Avşalomun saçı palıd ağacına
ilişdi. O, göylə yer arasında asılı qaldı, altındakı qatır isə yoluna davam etdi.
10 Bir nəfər bunu görüb Yoava xəbər verdi: «Bax Avşalomun bir palıd
ağacından asıldığını gördüm».

11 Yoav ona xəbər verən adama dedi: «Bəs sən gördünsə, nə üçün onu
oradaca vurub yerə sərmədin? Onda mən sənə on şekel gümüş və bir kəmər
verərdim».
12 Həmin adam Yoava dedi: «Ovcuma min gümüş alsam belə, padşahın oğluna
əl qaldırmaram. Çünki sənə, Avişaya və Yettaya "mənim xatirimə o cavana –
Avşaloma qıymayın" deyə əmr etdiyini qulaqlarımızla eşitdik.
13 Əgər mən xəyanət edib onun canını almış olsaydım, heç bir şey padşah
üçün gizli qalmazdı və sən də mənə kömək etməzdin».
14 Yoav «səninlə belə vaxt itirə bilmərəm» dedi. Avşalom palıd ağacının içində
hələ sağ ikən Yoav əlinə üç mizraq alıb onun sinəsinə sapladı.
15 Yoavın silahlarını daşıyan on nəfər cavan adam Avşalomu əhatə edərək
onu vurub öldürdü.
16 Yoav şeypur çaldı və ordu İsrailliləri təqib etməkdən əl çəkdi, çünki Yoav
buna mane oldu.
17 Avşalomu isə götürüb meşədəki dərin çuxura atdılar və üstünə böyük daş
qalağı yığdılar. Sonra İsraillilər öz evlərinə dağılışdılar.
18 Avşalom hələ sağ ikən bir sütunu götürüb özü üçün tikdirmişdi, çünki
«adımı yaşadan bir oğlum olmadı» deyərək həmin sütuna öz adını qoymuşdu.
Bu sütun Padşah Vadisindədir və bu günə qədər ona Avşalomun abidəsi deyilir.

Davud Avşalomun ölümündən xəbər tutur

19 Sadoq oğlu Aximaas dedi: «Qoy qaçım, padşahın haqqını düşmənlərin
əlindən Rəbbin necə aldığını padşaha müjdələyim».
20 Yoav ona dedi: «Sən bu gün müjdəçi olmayacaqsan, müjdəni başqa gün
verəcəksən. Bu gün vermə, ona görə ki padşahın oğlu ölüb».
21 Yoav Kuşlu kişiyə dedi: «Get, bütün gördüklərini padşaha xəbər ver». Kuşlu
kişi Yoavın qarşısında baş əydi və qaçdı.
22 Sadoq oğlu Aximaas yenə Yoava dedi: «Nə olursa-olsun, qoy mən də Kuşlu
kişinin ardınca qaçım». Yoav dedi: «Axı nə üçün qaçırsan, oğlum? Getdiyin üçün
mükafat almayacaqsan».
23 O dedi: «Nə olursa-olsun, qaçacağam». Yoav ona «Yaxşı, qaç» dedi.
Aximaas hövzə yolu ilə qaçıb Kuşlu kişini ötdü.
24 Davud içəri və çöl darvazaların arasında oturmuşdu. Növbətçi divara,
darvazanın üstünə çıxdı, başını qaldırıb gördü ki, bir adam təkbaşına qaçır.
25 Növbətçi qışqıraraq padşaha xəbər verdi. Padşah dedi: «Əgər o tək gəlirsə,
müjdə gətirir». Həmin adam getdikcə yaxınlaşırdı.
26 Növbətçi qaçan başqa bir adam gördü və qapıçıya qışqırıb «bax təkbaşına
qaçan daha bir adam da gəlir» dedi. Padşah dedi: «O da müjdəçidir».
27 Növbətçi dedi: «Baxıram, birincisinin qaçışı Sadoq oğlu Aximaasın qaçışına
bənzəyir». Padşah dedi: «O yaxşı adamdır, müjdə ilə gəlir».
28 Aximaas bərkdən padşaha belə dedi: «Salamatlıqdır». Sonra padşaha təzim
edib üzüstə yerə döşəndi və dedi: «Allahın Rəbbə alqış olsun ki, ağam padşaha
əl qaldıranları Rəbb ona təslim etdi».
29 Padşah dedi: «O cavan – Avşalom salamatdırmı?» Aximaas dedi: «Yoav
padşahın bir qulunu və mən qulunu göndərən zaman gördüm ki, orada böyük
bir qarışıqlıq var, lakin nə olduğunu bilmədim».
30 Padşah dedi: «Çəkil, bir yanda dayan». O da çəkilib bir yanda dayandı.
31 Budur, Kuşlu gəldi və dedi: «Ağam padşaha müjdə var! Rəbb bu gün sənə
qarşı qalxanların hamısının əlindən səni qurtardı».

32 Padşah Kuşluya dedi: «O cavan – Avşalom salamatdırmı?» Kuşlu dedi: «Ağam padşahın düşmənləri, pis niyyətlə sənə qarşı qalxanların hamısı qoy o cavan kimi olsun».
33 Padşah həyəcandan titrəyərək darvazanın üstündəki otağa qalxdı və ağladı. Gedə-gedə belə deyirdi: «Oğlum Avşalom, oğlum, oğlum Avşalom! Kaş sənin yerinə mən öləydim, oğlum! Oğlum, Avşalom!»

19

Yoavın Davuda məzəmməti

1 Yoava «budur, padşah Avşalom üçün ağlayır və yas tutur» deyə bildirildi.
2 O gün qələbə xalq üçün yasa çevrildi, çünki bütün xalq eşitdi ki, padşah oğlu üçün kədərlidir.
3 Fərari döyüşdən qaçandan sonra utanan oğru kimi necə geri qayıdırsa, o gün ordu da şəhərə o cür oğru kimi qayıtdı.
4 Padşah üzünü örtüb fəryadla çığırırdı: «Oğlum Avşalom, ey Avşalom, oğlum, oğlum!»
5 Yoav saraya – padşahın yanına gəlib dedi: «Bu gün sənin canını, oğullarının, qızlarının və cariyələrinin canlarını xilas edən bütün qullarını xəcalətli etdin.
6 Çünki sənə nifrət edənləri sevib, səni sevənlərə isə nifrət edirsən. Bu gün sən aşkar etdin ki, başçıların və zabitlərin sənin gözündə əhəmiyyətsizdir. Mən bu gün başa düşdüm ki, əgər Avşalom sağ qalıb, biz hamımız bu gün ölsəydik, bundan razı qalardın.
7 İndi isə qalx ayağa, xalqın qarşısına çıx, adamlarının könlünü al. Çünki mən Rəbbin haqqı üçün and içirəm, xalqın qarşısına çıxmasan, bu gecə sənin bir nəfər belə, qalmayacaq. Bu da sənin üçün uşaqlıqdan indiyədək başına gələn müsibətlərin hamısından betər olacaq».
8 Padşah qalxıb darvazada oturdu. Bütün xalqa «budur, padşah darvaza ağzında oturub» deyə bildirdilər və bütün camaat padşahın qarşısına gəldi. Bu vaxt İsrailliərin hamısı öz evlərinə dağılmışdı.

Davudun padşahlığının bərpası

9 İsrailin bütün qəbilələrində hər kəs mübahisə edib deyirdi: «Padşah bizi düşmənlərimizin əlindən qurtardı və Filiştlilərin əlindən xilas etdi. İndi isə Avşaloma görə o bu ölkədən qaçdı.
10 Bizə hakim olmaq üçün məsh etdiyimiz Avşalom isə döyüşdə öldü. İndi padşahı geri qaytarmaq barədə niyə susursunuz?»
11 Padşah Davud kahin Sadoq və kahin Evyatara bu xəbəri göndərib dedi: «Yəhuda ağsaqqallarına belə deyin: “Padşahı evinə qaytarmaqda siz niyə axıra qalırsınız? Bütün İsraildə gəzən söz-söhbət padşahın qulağına çatmışdır.
12 Siz mənim qardaşlarım, ətimdən, sümüyümdənsiniz. Niyə padşahı geri qaytarmaqda axıra qalmısınız?”
13 Amasaya da deyin ki, məgər sən də mənim ətimdən, sümüyümdən deyilsənmi? Daim mənim qarşımda Yoavın yerinə ordu başçısı olmasan, qoy Allah mənə beləsini və bundan betərini etsin».
14 Beləliklə o, bir nəfər kimi bütün Yəhudalıların könlünü aldı və onlar padşahın yanına adam göndərib dedilər: «Ey padşah, sən bütün qullarınla bərabər geri qayıt».
15 Padşah geri qayıtdı və İordan çayına çatdı. Yəhudalılar padşahı qarşılamaq və onu İordan çayından keçirmək üçün Qilqala gəldilər.

16 * Baxurimdən olan Binyaminli Geranın oğlu Şimey də Yəhuda adamları
ilə birgə padşah Davudu qarşılamaq üçün cəld tərpənib aşağı endi.
17 Onun yanında Binyamindən min nəfər və Şaul evinin xidmətçisi Siva ilə on
beş oğlu və iyirmi qulu var idi. Onlar İordan çayına tərəf – padşahın qarşısına
çıxmağa tələsdilər.
18 Padşahın külfətini çaydan keçirmək və onu razı salmaq üçün qayıqla o
tay-bu taya keçirtdilər. Gera oğlu Şimey padşah İordan çayını keçən kimi onun
qabağında yerə sərildi.
19 O, padşaha dedi: «Qoy ağam məni günahkar saymasın və ağam padşah
Yerusəlimdən çıxdığı gün bu qulunun etdiyi azğınlığı ürəyinə salıb
xatırlamasın.
20 Çünki günah etdiyimi bu qulun özü də bilir və budur, ağam padşahı
qarşılamaq üçün bütün Yusif nəslindən hamıdan əvvəl bu gün mən gəlmişəm».
21 Lakin Seruya oğlu Avişay cavab verib dedi: «Sən Rəbbin məsh etdiyinə
lənət yağdırdın. Ona görə sən Şimey öldürülməlisən».
22 Davud dedi: «Ey Seruya oğulları, məndən sizə nə? Niyə mənə düşmənçilik
edirsiniz? Heç bu gün də İsraildə kimi isə öldürmək olarmı? Məgər mən
bilmirəm ki, bu gün İsrailin padşahı mənəm?»
23 Padşah sonra Şimeyə dedi: «Sənə ölüm yoxdur». Buna görə padşah ona
and içdi.
24 * Şaulun nəvəsi Mefiboşet padşahı qarşılamağa gəldi. Padşah gedən gündən
evinə sağ-salamat qayıdan günə qədər o, ayaqlarına baxmamış, bığlarını
kəsməmiş və paltarlarını yumamışdı.
25 Padşahı qarşılamaq üçün Yerusəlimə gələn zaman padşah ona dedi:
«Mefiboşet, bəs niyə sən də mənimlə getmədin?»
26 O isə cavab verib dedi: «Ey ağam padşah, xidmətçim məni aldatdı, çünki
bu qulun demişdi ki, padşahla bərabər getmək üçün eşşəyə palan vurub üstünə
minim. Axı qulun şikəstdir.
27 Lakin xidmətçim ağam padşahın qarşısında quluna böhtan atdı. Ağam
padşah Allahın mələyi kimidir. İndi sənin gözündə nə xoşdursa, mənə et.
28 Atamın bütün evi ağam padşahın önündə ölümdən başqa bir şeyə layiq
deyilkən sən bu qulunu öz süfrəndə yemək yeyənlər arasında qoydun. Artıq
padşahdan bir şey istəməyə nə haqqım var ki?»
29 Padşah ona dedi: «Öz işlərin haqqında nə üçün sözü uzadırsan? Sən və Siva
torpağı öz aranızda bölün, deyirəm».
30 Mefiboşet padşaha dedi: «İndi ki padşah öz sarayına salamat gəldi, qoy hər
şeyi o götürsün».
31 * Gileadlı Barzillay Rogelimdən gəlmişdi. Padşahı İordan çayından
keçirmək üçün onunla bərabər o da İordan çayına qədər getdi.
32 Barzillay səksən yaşına çatmış, yaşlanmışdı. Padşah Maxanayimdə qalan
zaman Barzillay onun dolanacağını təmin etmişdi, çünki o çox böyük adam
idi.
33 Padşah Barzillaya dedi: «Mənimlə bərabər çayı keç, səni Yerusəlimdə öz
yanımda dolandırım».
34 Barzillay padşaha dedi: «Ömrümün illəri və günlərinin tamamına nə qalıb
ki, padşahla bərabər Yerusəlimə qalxım?

* **19:16** 2Şam. 16:5-13 * **19:24** 2Şam. 9:1-13; 16:1-4 * **19:31** 2Şam. 17:27-29

35 Mənim bu gün səksən yaşım var, yaxşını pisdən ayıra bilirəmmi? Bu
qulun heç yediyinin, içdiyinin dadını bilirmi? Kişi və qadın xanəndələrinin
səsini eşidə bilərəmmi? Belə isə, nə üçün bu qulun ağam padşaha artıq yük
olsun?
36 Bu qulun ancaq padşahla İordan çayını keçib bir az yol getmək istəyir. Axı
niyə görə padşah mənə belə mükafat versin?
37 Qoy mən qulun qayıdıb öz şəhərimdə – ata-anamın qəbrinin yanında
ölüm. Lakin budur, qulun Kimham, qoy o, ağam padşahla çayı keçsin və sən
də gözündə xoş görünəni onun üçün et».
38 Padşah dedi: «Kimham mənimlə bərabər o taya keçəcək, sənin gözündə xoş
olanı onun üçün edəcəyəm. Məndən umduğun hər şeyi sənin üçün edəcəyəm».
39 Bütün xalq İordan çayını keçdi. Padşah da çayı keçdi. Sonra padşah
Barzillayı öpdü və ona xeyir-dua verdi. O da öz yerinə qayıtdı.
40 Padşah Qilqala tərəf yolunu davam etdirdi və Kimham da onunla bir
getdi. Bütün Yəhuda xalqı və İsrail xalqının yarısı padşahı müşayiət edirdi.
41 Bütün İsrailli lər padşahın yanına gəlib və padşaha dedi: «Nə üçün qar-
daşımız Yəhudalılar səni oğurladılar? Nə üçün padşah Davudla külfətini və
yanındakı bütün adamları İordan çayından keçirtdilər?»
42 Bütün Yəhudalılar İsrailli lərə cavab verdilər: «Çünki padşah qohumumuz-
dur. Belə isə nə üçün bundan qəzəblənirsiniz? Biz padşah kasasından bir şey
yedikmi? Yaxud padşah bizə bir hədiyyə verdimi?»
43 İsrailli lər Yəhudalılara cavab verib dedilər: «Padşah bizə sizdən on qat
artıq yaxındır. Davudda bizim sizdən də artıq haqqımız var. Axı niyə bizə xor
baxırsınız? Padşahı geri qaytarmaqdan ilk bəhs edən biz deyildikmi?» Lakin
Yəhudalılar İsrailli lərdən daha ötkəm danışırdılar.

20

Binyaminli Şevanın qiyamı

1 * Elə bu zamanlar Binyaminli Bikri oğlu Şeva adında yaramaz bir adam
təsadüfən Qilqalda idi. O, şeypur çalıb dedi:
«Bizim Davudla şərikliyimiz yoxdur.
Yesseyin oğlu ilə heç bir irsimiz yoxdur!
Ey İsrailli lər, hərə öz çadırına!»
2 Bütün İsrailli lər də Davudu atıb Bikri oğlu Şevanın ardınca getdi. Lakin
Yəhudalılar padşahları Davuda sadiq qalaraq İordan çayından Yerusəlimə
qədər onu müşayiət etdi.
3 * Padşah Davud Yerusəlimdəki evinə gedib on qadını – sarayı qorumaq
üçün saxladığı cariyələri götürərək öz nəzarəti altında saxladı və onların
yaşayışını təmin etdi, lakin yanlarına girmədi. Ölənə qədər bu qadınlar dul
kimi qalaraq qapalı saxlandılar.
4 Padşah Amasaya dedi: «Üç gün ərzində Yəhudalıları mənim yanıma çağır
və özün də burada ol».
5 Amasa Yəhudalıları bir yerə çağırmaq üçün getdi, lakin onun üçün təyin
olunan vaxtda geri qayıtmadı.
6 Davud Avişaya dedi: «İndi Bikri oğlu Şeva bizə Avşalomdan daha çox ziyan
vuracaq. Sən ağanın qullarını götür, onu təqib etməyə get. Yoxsa o özünə qala
divarlı şəhərlər tapar və gözümüzdən qaçar».

* **20:1** 1Pad. 12:16; 2Saln. 10:16 * **20:3** 2Şam. 16:22

7 Beləcə Yoavın adamları, Keretlilərlə Peletlilər və bütün cəngavərlər Bikri
oğlu Şevanı təqib etmək üçün Avişayın başçılığı altında Yerusəlimdən çıxdılar.
8 Onlar Giveondakı böyük qayanın yanında olanda Amasa onları
qarşılamağa gəldi. Yoav döyüş libasını geymişdi və paltarının üstündə kəməri
var idi. Kəmərinə bağlı qınında olan bir qılınc belində idi. O irəliyərkən qılınc
qınından çıxdı.
9 Yoav Amasaya dedi: «Qardaşım, yaxşısanmı?» Sonra Yoav onu öpmək üçün
sağ əli ilə Amasanın saqqalından yapışdı.
10 Amasa isə Yoavın sol əlindəki qılınca əhəmiyyət vermədi. Yoav qılıncı
ilə Amasanın qarnından vurub bağırsaqlarını yerə elə tökdü ki, ikinci zərbəyə
ehtiyac qalmadan Amasa öldü. Yoavla qardaşı Avişay Bikri oğlu Şevanı təqib
etdilər.
11 Yoavın adamlarından biri onun yanında durub dedi: «Kim Yoavdan
razıdırsa, kim Davudun tərəfindədirsə, Yoavın ardınca gəlsin».
12 Amasa əsas yolun ortasında qan içində üzürdü. Yoavın tərəfdarı həmin
adam gördü ki, Amasanın cəsədinin yanına gələn hər kəs dayanır. Xalqın
dayandığını gördüyü üçün cəsədi böyük yoldan götürüb çölə apararaq üstünə
bir paltar atdı.
13 Amasa böyük yoldan götürüləndən sonra hamı Bikri oğlu Şevanı təqib
etmək üçün Yoavın ardınca getdi.
14 Şeva Avel-Bet-Maaka və bütün Berim diyarlarına qədər bütün İsrail
qəbilələrinin içərisindən keçdi və bütün camaat yığılıb onun ardınca getdi.
15 Yoavın yanındakı bütün xalq gəlib Şevanın qaldığı Avel-Bet-Maaka
şəhərini mühasirəyə aldı və şəhərin qarşısında bir torpaq qalağı tökdü. Onlar
divarı uçurtmaq üçün lağım atarkən
16 bir ağıllı qadın şəhərdən qışqırıb dedi: «Qulaq asın! Qulaq asın! Rica
edirəm, Yoava söyləyin ki, buraya yaxınlaşsın, ona sözüm var».
17 Yoav ona yaxınlaşanda qadın «Yoav sənsən?» dedi. O «bəli, mənəm» dedi.
Qadın ona dedi: «Sən bu kənizinin sözünə qulaq as». Yoav «eşidirəm səni»
dedi.
18 Qadın sözünə davam etdi «Qədim zamanlarda “Aveldə məsləhət alın”
deyərdilər və işləri belə həll edərdilər.
19 Mən İsrailin rifahını istəyən sadiq adamlardan biriyəm. Sən İsraildə
şəhərlərin anası olan bir şəhəri dağıtmaq istəyirsən. Axı nə üçün Rəbbin irsini
məhv etmək istəyirsən?»
20 Yoav cavab verdi: «Dağıtmaq yaxud məhv etmək niyyəti məndən uzaq,
qoy uzaq olsun!
21 İş burasındadır ki, Efrayimin dağlıq bölgəsindən Bikri oğlu Şeva adlı bir
adam padşah Davuda qarşı üsyan qaldırıb. Yalnız onu bizə verin, mən də
bu şəhərdən çəkilim». Qadın Yoava dedi: «Onun başı şəhər divarından sənə
atılacaq».
22 Qadın ağıllı tərpənib xalqının yanına getdi. Onlar da Bikri oğlu Şevanın
başını kəsib Yoava atdı. Bundan sonra Yoav şeypur çaldı və ordu şəhərin
mühasirəsindən çəkildi. Hamı öz evinə qayıtdı. Yoav isə Yerusəlimə – padşahın
yanına qayıtdı.
23 Yoav bütün İsrail ordusunun başçısı idi. Yehoyadanın oğlu Benaya
Keretlilərin və Peletlilərin qabağında idi.
24 Adoram mükəlləfiyyətçilərin başçısı və Axilud oğlu Yehoşafat salnaməçi
idi.
25 Şeva mirzə, Sadoqla Evyatar kahin,
26 Yairli İra isə Davudun kahini idi.

21

Giveonluların qisası

1 Davudun dövründə üç il dalbadal qıtlıq oldu. Davud buna görə Rəbbə
müraciət edəndə Rəbb dedi ki, bu qıtlıq Şaula və onun qan tökən nəslinə görədir.
Çünki o, Giveonluları öldürmüşdü.
2 * Padşah Giveonluları çağırdı və onlarla danışdı. Giveonlular İsrail
övladları deyildi. Emorlulardan sağ qalan bir xalq idi ki, İsraillilər onları sağ
buraxacaqlarına and içmişdilər. Lakin Şaul İsrail və Yəhuda övladları naminə
onları ciddi-cəhdlə yox etməyə çalışmışdı.
3 Davud Giveonlulara dedi: «Sizin üçün mən nə edə bilərəm? Edilən bu
günahı nə ilə təmizləyə bilərəm ki, siz Rəbbin irsinə xeyir-dua verəsiniz?»
4 Giveonlular ona dedi: «Şaulla onun nəslindən qızıl-gümüş istəmək fikrində
deyilik. İsraildə adam öldürmək niyyətində də deyilik». Davud dedi: «Siz nə
istəsəniz, onu edərəm».
5 Onlar padşaha dedi: «Bizi qırıb məhv edən və İsrail ərazisində qalmamaq
üçün bizə qəsd quran adamın övladlarından yeddi nəfər bizə verilsin.
6 Rəbbin seçdiyi Şaulun Givea şəhərində onları Rəbbin önündə asaq». Padşah
dedi: «Yaxşı, mən onları sizə verərəm».
7 * Lakin padşah Davud Rəbbin önündə and içdiyi Şaul oğlu Yonatan oğlu
Mefiboşetə qıymadı.
8 Ayya qızı Rispanın Şauldan doğulan iki oğlunu – Armoni ilə Mefiboşeti, bir
də Şaulun qızı Meravın Mexolalı Barzillay oğlu Adrieldən doğduğu beş oğlunu
padşah götürüb
9 Giveonlulara təslim etdi. Giveonlular onları Rəbbin önündə, dağın
üstündə asdılar və yeddisi də birlikdə öldü. Onlar biçin vaxtının ilk günlərində,
arpa biçini başlanğıcında öldürüldü.
10 Ayyanın qızı Rispa çul götürüb özü üçün qayaya sərdi. Biçin başlanandan
cəsədlərin üstünə yağış yağanadək Rispa orada qalaraq onların meyitlərini
gündüz göydəki quşlardan, gecə vəhşi heyvanlardan qorudu.
11 Şaulun cariyəsi Ayya qızı Rispanın etdiyi bu işi Davuda xəbər verdilər.
12 * Davud gedib Şaulun sümüklərini və oğlu Yonatanın sümüklərini Yaveş-
Gilead əhalisindən aldı. Filiştlilər Gilboada Şaulu öldürdükləri gün onların
cəsədlərini Bet-Şean meydanında asmışdılar, Yaveş-Gilead əhalisi də gəlib
cəsədləri oradan oğurlamışdı.
13 Davud Şaulun və oğlu Yonatanın sümüklərini həmin yerdən çıxartdırdı və
asılanların da sümüklərini topladılar.
14 Onlar Şaulun və oğlu Yonatanın sümüklərini Binyamin torpağında – Se-
lada, Şaulun atası Qişin məqbərəsində basdırdılar, padşahın onlara əmr etdiyi
hər şeyə əməl etdilər. Bundan sonra Allah ölkə üçün duaları qəbul etdi.

İsraillilərin Filiştli nəhənglərə qarşı döyüşü (1Saln. 20:4-8)

15 Yenə Filiştlilərin İsraillilərlə döyüşü oldu. Davud adamları ilə birgə döyüşə
getdi və onlar Filiştlilərlə döyüşərkən Davud yoruldu.
16 Rafa övladlarından * İşbi-Benov Davudu öldürmək istədi. Onun nizəsinin
başı üç yüz şekel ağırlığında tuncdan idi və belinə təzə qılınc bağlamışdı.

---

* **21:2** Yeşua 9:3-15 * **21:7** 1Şam. 20:15-17; 2Şam. 9:1-7 * **21:12** 1Şam. 31:8-13 * **21:16** *Rafa övladları* – nəhəng adamlar.

17 Seruya oğlu Avişay Davudun köməyinə çatıb həmin Filiştlini vurub
öldürdü. O zaman Davudun adamları ona and verib dedilər: «Bir daha sən
bizimlə bərabər döyüşə çıxma ki, İsrailin çırağını söndürməyəsən».
18 Bundan sonra yenə Filiştlilərlə Qovda döyüş oldu. O zaman Xuşalı
Sibbekay Rafa övladlarından Safı öldürdü.
19 Yenə Filiştlilərlə Qovda döyüş oldu və Bet-Lexemli Yaare-Orgimin oğlu
Elxanan Qatlı Qolyatı öldürdü. Qolyatın nizəsinin sapı toxucu dəzgahının əriş
ağacı boyda idi.
20 Qatda bir də döyüş oldu. Orada Rafa övladlarından digər ucaboy bir adam
var idi. Bu adamın əlləri və ayaqları altı barmaqlı idi və cəmi iyirmi dörd
barmağı var idi.
21 O, İsrailə meydan oxudu. Onu Davudun qardaşı Şimanın oğlu Yonatan
öldürdü.
22 Bu dörd kişi Rafa övladlarından olub Qatda doğulmuşdu. Onlar Davudun
və onun adamlarının əli ilə qırıldı.

22

Davudun qələbə məzmuru
(Zəb. 18)

1 Rəbb Davudu bütün düşmənlərinin və Şaulun əlindən qurtaranda Davud
bu ilahinin * sözlərini Rəbbə söylədi;
2 O belə oxudu:
Rəbb qayam, qalamdır, xilaskarımdır,
3 Allahım qayamdır, Ona pənah gətirəcəyəm,
Odur qalxanım, qüvvətli qurtarıcım, qülləm,
Sığınacaq yerim, xilaskarım!
Sən məni zalımların əlindən qurtarırsan!

4 Həmdə layiq olan Rəbbi çağıracağam,
Düşmənlərimin əlindən qurtulacağam.
5 Çünki ətrafımı ölüm dalğaları bürümüşdü,
Məni əcəl selləri ürkütmüşdü,
6 Ölülər diyarının ipləri mənə sarılmışdı,
Ölüm kəməndləri məni qarşılamışdı.
7 Əzab içində Rəbbə yalvardım,
Allahımı köməyə çağırdım.
O, məbədindən səsimi eşitdi,
Fəryadımsa Onun qulağına yetdi.

8 O zaman sarsılıb dünya titrədi,
Göylər təməllərindən sarsılıb lərzəyə gəldi.
Çünki O qəzəbləndi.
9 Burnundan tüstü çıxıb yüksəldi,
Ağzından yandırıb-yaxan alov püskürdü,
Bundan közlər tutuşdu.
10 O, göyləri yarıb yerədək endi.
Qatı zülmət ayaqları altında idi.
11 Bir keruva minib uçdu,
Yel qanadları üstündə şığıdı.

* **22:1** *İlahi* – ruhani nəğmə.

12 Ətrafını zülmətə bürüdü,
Tufan qoparan qara buludlardan Özünə çardaqlar qurdu.
13 Hüzurunun nuru şəfəq saçdı,
Oradan odlu közlər düşüb alovlandı.
14 Rəbb göylərdən gurladı,
Haqq-Taala səs saldı.
15 Oxlar atıb düşmənləri darmadağın etdi,
Şimşəyini çaxdırıb onları dağıtdı.
16 Rəbbin məzəmmətindən,
Burnundakı nəfəsinin şiddətindən
Dənizin dərinlikləri göründü,
Dünyanın bünövrələri açıq qaldı.

17 O, ucalardan əl uzadıb məni tutdu,
Məni dərin suların içindən çıxartdı.
18 Məni qüvvətli düşmənimdən azad etdi,
Çünki yağılarım məndən güclü idi.
19 Fəlakətli günümdə qarşıma çıxdılar,
Lakin Rəbb mənə dayaq oldu.
20 O məni geniş yerə çıxartdı,
Məndən razı qalıb məni qurtardı.

21 Rəbb mənə salehliyim naminə ənam verdi,
Mənə əlitəmizliyimin əvəzini verdi.
22 Çünki Rəbbin yolunu tutmuşam,
Pis olub Allahımın yolundan azmamışam.
23 Onun bütün hökmləri önümdədir,
Qaydalarından imtina etməmişəm.
24 Onun önündə kamilliyə çatmışam,
Özümü günahdan qorumuşam.
25 Rəbb mənə salehliyimin əvəzini verdi,
Gözünün önündə təmizliyimin əvəzini verdi.

26 Sədaqətlilərlə sədaqətlisən,
Kamillərlə kamilsən.
27 Təmizlərlə təmizsən,
Əyrilərlə əyriliklərinə görə davranırsan.
28 İtaətkar insanları qurtarırsan,
Lovğalara göz qoyursan, onları alçaldırsan.

29 Ya Rəbb, Sən mənim çırağımsan,
Rəbb zülmətimi nura çevirir.
30 Sənin lə qoşun üstünə hücum çəkirəm,
Allahımla sədlər keçirəm.
31 Allahın yolu kamildir,
Rəbbin kəlamı safdır,
Rəbb ona sığınanların sipəridir.
32 Rəbdən başqa Allah kimdir ki?
Allahımızdan başqa qaya kimdir ki?
33 Allah qalamdır, mənə qüvvət verər,
Yolumu kamil edər.

34 * Ayaqlarımı maral ayaqları kimi çevik edər,
Məni zirvələrdə saxlar.
35 Əllərimə döyüş təlimi verər,
Qollarım tunc kamanı dartar.

36 Sən mənə qurtuluş qalxanını verdin,
Etdiyin köməklə Sən məni yüksəltdin.
37 Geniş yer açdın ki, addımlayım,
Büdrəməsin ayaqlarım.
38 Düşmənlərimi qovdum, onları qırdım,
Onlar məhv olanadək geriyə qayıtmadım.
39 Onları əzib qurtardım, qalxa bilmədilər,
Ayaqlarımın altına sərildilər.
40 Döyüş üçün məni qüvvə ilə bürüdün,
Əleyhdarlarımı ayağımın altına saldın,
41 Düşmənlərimin kürəyini mənə sarı çevirdin,
Mənə nifrət edən yağıları məhv etdim.
42 Gözləsələr də, onları qurtaran olmadı,
Rəbbə baxsalar da, Ondan cavab gəlmədi.
43 Onları yerdəki toz kimi əzdim,
Küçələrin palçığı kimi tapdaladım.

44 Sən məni xalqımın çəkişmələrindən qurtardın,
Məni millətlərə başçı qoydun,
Tanımadığım xalqları mənə tabe etdirdin.
45 Yadellilər mənə boyun əyirlər.
Səsimi eşidəndə mənə itaət edirlər.
46 Yadellilərin cəsarəti qırıldı,
Titrəyərək sığınacaqlarından çıxdılar.

47 Rəbb əbədi yaşayır, Qayama alqış olsun!
Məni qurtaran Qayam, Allahım ucalsın!
48 O Allahdır, mənə görə qisas alır,
Xalqları mənə tabe etdirir.
49 O məni düşmən içindən çıxarır,
Məni yağılar üstündə ucaldır,
Məni zalımların əlindən qurtarır.

50 * Buna görə, ya Rəbb,
Millətlər arasında Sənə şükür edəcəyəm,
İsminə tərənnüm söyləyəcəyəm!
51 Rəbb padşahına böyük zəfərlər verər,
Məsh etdiyi Davuda və nəslinə əbədi məhəbbət göstərər.

23

Davudun son sözləri

1 Davudun son sözləri bunlardır:
Yessey oğlu Davud deyir,
Allahın ucaltdığı adam,
Yaqubun Allahının məsh etdiyi,

* **22:34** Hab. 3:19 * **22:50** Rom. 15:8-9

İsrailin sevimli məzmur şairi belə söyləyir:
2 Rəbbin Ruhu mənim vasitəmlə söylədi,
Onun sözü dilimin ucundadır.
3 İsrailin Allahı belə dedi,
İsrailin Qayası mənə belə söylədi:
İnsanlar üstündə doğruluqla hökm edən,
Allah qorxusu ilə səltənət sürən şəxs
4 Buludsuz bir səmada gün doğarkən sübh şəfəqi kimidir,
Şüası yağışdan sonra yerdən təzə ot bitirir.

5 Həqiqətən, mənim evim Allahla belə deyilmi?
Çünki O mənimlə əbədi əhd bağladı,
Kamil və tam təminatlı əhd bağladı,
Qurtuluşumu və arzumu tam həyata keçirməzmi?
6 Bütün yaramazlar tikanlar kimi atılacaq.
Onlara heç kim əl vurmayacaq.
7 Lakin onlara toxunanlar
Dəmirlə və nizə sapı ilə silahlanmalıdırlar.
Yaramazlar yerindəcə tamamilə yandırılacaqlar.

Davudun igid döyüşçüləri (1Saln. 11:10-47)

8 Davudun igid döyüşçülərinin adları belədir: Taxkemonlu Yoşev-Başşevet «üç igid»in * başçısı idi. O, nizəsini qaldırıb † bir hücumda səkkiz yüz nəfəri vurub öldürmüşdü.
9 Ondan sonra Axoah nəslindən Dodo oğlu Eleazar idi. O, döyüş üçün orada yığılan Filiştlilərə meydan oxunanda Davudun yanındakı «üç igid»dən biri idi. İsrailliər döyüş meydanından geriyə çəkiləndə
10 Eleazar möhkəm dayandı və qılınc çəkib əlləri taqətdən düşənə qədər Filiştliləri qırdı. Rəbb o gün İsrailliərə böyük qələbə bəxş etdi. İsrailliər onun ardınca yalnız talan malı götürmək üçün qayıtdılar.
11 Ondan sonra Hararlı Age oğlu Şamma idi. Filiştlilər Laxidə yığılmışdılar. Orada mərci əkilən bir tarla sahəsi vardı. Xalq Filiştlilərin önündən qaçdı.
12 Lakin Şamma tarlanın ortasında durub oranı qorudu və Filiştliləri qırdı. Rəbb İsrailliərə böyük bir zəfər verdi.
13 Biçin zamanı otuz başçı arasından «üç igid» Davudun yanına – Adullam mağarasına getdi. Filiştlilərin bir döyüş dəstəsi Refaim vadisində ordugah qurmuşdu.
14 Bu zaman Davud qalada idi. Filiştlilərin bir keşikçi dəstəsi isə Bet-Lexemdə idi.
15 Davud həsrət çəkərək dedi: «Kaş ki biri Bet-Lexem darvazası yanındakı quyudan mənə içmək üçün su gətirəydi!»
16 Bu «üç igid» Filiştlilərin ordugahını yararaq darvazanın yanında olan Bet-Lexem quyusundan su çəkdi və onu götürüb Davuda gətirdi. Lakin Davud bu suyu içmək istəmədi və onu Rəbbə təqdim olaraq yerə tökdü.
17 O dedi: «Ya Rəbb, bunu etmək qoy məndən uzaq olsun, canlarını təhlükəyə salaraq gedən adamların qanındanmı içəcəyəm?» Buna görə də bu suyu içmək istəmədi. Bunları «üç igid» etmişdi.

* **23:8** *Üç igid* – bax: 1Saln. 11:12. † **23:8** *O, nizəsini qaldırıb* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *o, Esnili Adino idi, çünki...* Bax: 1Saln. 11:11.

18 Yoavın qardaşı Seruya oğlu Avişay bu «üç igid»in başçısı idi. O, nizəsini
qaldırıb üç yüz nəfəri qırdı. Buna görə də onun adı «üç igid»in adı qədər
şöhrətləndi.
19 Əslində «üç igid»dən daha şöhrətli idi və onlara başçı oldu, lakin «üç igid»
kimi deyildi.
20 Yehoyada oğlu Benaya da böyük işlər görən igid adam idi. O, Qavseeldən
gəlmişdi. Benaya iki Moavlı igidi öldürdü. O, qarlı gündə çuxura enib bir şir
öldürdü.
21 O həm də qədd-qamətli bir Misirlini vurub öldürdü. Misirlinin əlində
nizə vardı. Benaya onun üstünə dəyənəklə getdi və Misirlinin əlindən nizəsini
çəkib aldı, onu öz nizəsi ilə öldürdü.
22 Bunları Yehoyada oğlu Benaya etdi. Buna görə də onun «üç igid» qədər
şöhrəti var idi.
23 O, «otuz igid»dən daha məşhur idi, lakin «üç igid» kimi deyildi. Davud
onu öz mühafizəçilərinə başçı qoydu.
24 «Otuz igid»in arasında olanlar: Yoavın qardaşı Asahel, Bet-Lexemli Dodo
oğlu Elxanan,
25 Xarodlu Şamma və Eliqa,
26 Peletli Xeles, Teqoalı İqqeş oğlu İra,
27 Anatotlu Aviezer, Xuşalı Mevunnay,
28 Axoahlı Salmon, Netofalı Mahray,
29 Netofalı Baana oğlu Xelev, Binyamin övladlarından Givealı Rivay oğlu
Yettay,
30 Piratonlu Benaya, Qaaş vadilərindən Hidday,
31 Aravalı Avi-Alvon, Barxumlu Azmavet,
32 Şaalvonlu Elyaxba, Yaşenin oğulları Yonatan,
33 Hararlı Şamma, Ararlı Şarar oğlu Axiam,
34 Maakalı Axasbay oğlu Elifelet, Gilolu Axitofel oğlu Eliam,
35 Karmelli Xesro, Aravalı Paaray,
36 Sovalı Natan oğlu İqal, Qadlı Bani,
37 Ammonlu Seleq, Seruya oğlu Yoavın silahdarı olan Beerotlu Naxray,
38 Yeterli İra və Yeterli Qarev,
39 Xetli Uriya. Hamısı birlikdə otuz yeddi nəfər idi.

24

Davudun xalqı siyahıya alması
(1Saln. 21:1-27)

1 İsrailə qarşı Rəbbin qəzəbi yenə də alovlandı və «get, İsraillilərlə Yəhudalıları
say» deyə Davudu onlara qarşı təhrik etdi.
2 Padşah yanındakı ordu başçısı Yoava dedi: «İndi Dandan Beer-Şevaya qədər
İsrailin bütün qəbilələri arasında dolanın və xalqı siyahıya alın ki, sayını bilim».
3 Yoav padşaha dedi: «Xalqın nə qədərdirsə, qoy Allahın Rəbb onu yüz qat
artıq etsin və ağam padşah bunu gözləri ilə görsün. Axı niyə belə şeylər ağam
padşahın xoşuna gəlir?»
4 Lakin padşahın sözü Yoava və onun ordu başçılarına üstün gəldi. Yoavla
ordu başçıları İsrail xalqını siyahıya almaq üçün padşahın hüzurundan çıxdı.
5 İordan çayını keçdilər və Qad vadisinin ortasında olan şəhərin cənubunda
– Aroerdə düşərgə qurdular.

6 Sonra Yazerə, Gileada və Taxtim-Xodşi torpağına getdilər və Dan-Yaanı
keçib Sidona çatdılar.
7 Sur qalasına və Xivlilərlə Kənanlıların bütün şəhərlərinə yetişib, nəhayət,
Yəhudanın cənubunda olan Beer-Şevaya gəldilər.
8 Bütün ölkəni dolandılar və doqquz ay iyirmi gün keçəndən sonra
Yerusəlimə qayıtdılar.
9 Yoav xalqın siyahısını padşaha verdi. İsraildə qılınc çəkən səkkiz yüz min
igid, Yəhudada isə beş yüz min igid var idi.
10 Lakin xalqı sayandan sonra Davud vicdan əzabı çəkdi. O, Rəbbə dedi:
«Bu işi görməklə böyük günah etdim. İndi isə, ya Rəbb, yalvarıram, qulunun bu
təqsirindən keç, çünki çox ağılsızlıq etmişəm».
11 Davud ertəsi gün səhər qalxanda Rəbb Davudun görücüsü Qad
peyğəmbərə sözünü bildirib dedi:
12 «Get, Davuda söylə ki, Rəbb belə deyir: "Sənin qarşına üç şey qoyuram,
özün üçün bunların birini seç ki, sənə edim"».
13 Qad Davudun yanına gəlib bunu bildirdi: «Sənin ölkəndə yeddi il aclıq
olsun, yoxsa səni təqib edən düşmənlərin önündə üç ay qaçasan yaxud da
ölkəndə üç gün vəba olsun? İndi yaxşı fikirləş və qərar ver, məni Göndərənə
mən nə cavab verim?»
14 Davud Qada dedi: «Mənim üçün çox çətindir. İnsan əlinə düşməkdənsə qoy
Rəbbin əlinə düşək, çünki Onun rəhmi çoxdur».
15 Beləcə Rəbb sabahdan təyin olunan vaxta qədər İsrailin üzərinə vəba
göndərdi. Dandan Beer-Şevaya qədər xalqdan yetmiş min nəfər öldü.
16 Xalqı həlak edən mələk Yerusəlimi məhv etmək üçün oraya doğru əlini
uzadanda Rəbb verəcəyi bəladan vaz keçib mələyə dedi: «Bəsdir, əl saxla!»
Rəbbin mələyi Yevuslu Aravnanın xırmanının yanında idi.
17 Davud xalqı qıran mələyi görən zaman Rəbbə belə dedi: «Budur, günah
edən mənəm, mən təqsirkaram. Bəs bu yazıq xalq nə edib? Qoy Sənin əlin
mənim və ata nəslimin əleyhinə qalxsın».
18 O gün Qad Davudun yanına gəlib dedi: «Çıx, Yevuslu Aravnanın
xırmanında Rəbbə bir qurbangah düzəlt».
19 Qadın sözü ilə Davud Rəbbin əmr etdiyi kimi çıxdı.
20 Aravna aşağı baxıb gördü ki, padşahla əyanları onlara tərəf gəlir. O bayıra
çıxıb padşahın qarşısında yerə qədər təzim etdi və dedi:
21 «Ağam padşah nə əcəb bu qulunun yanına gəlib?» Davud dedi: «Rəbbə
qurbangah qurmaq üçün səndən bu xırmanını satın almağa gəldim ki, xalqın
üzərinə gələn vəba dayansın».
22 Aravna Davuda dedi: «Qoy ağam padşah öz gözünə xoş görünəni götürsün
və Rəbbə təqdim etsin. Budur yandırma qurbanı üçün öküzlər, yandırmağa
odun yerinə vəllər və öküzlərin boyunduruqları.
23 Ey padşah, Aravna bunların hamısını sənə verir». Aravna padşaha yenə
dedi: «Qoy Allahın Rəbb səndən razı olsun».
24 Lakin padşah Aravnaya dedi: «Belə yox, amma səndən bunu mütləq
qiymət qoyub satın alacağam. Çünki mən havayı malı Allahım Rəbbə yandırma
qurbanı vermərəm». Beləliklə, Davud xırmanı və öküzləri əlli şekel gümüşə
satın aldı.
25 Davud orada Rəbbə bir qurbangah düzəldib yandırma qurbanları və
ünsiyyət qurbanları təqdim etdi. Rəbb ölkə üçün edilən duaları qəbul etdi və
İsrailin üzərinə gələn vəbanı dayandırdı.

BİRİNCİ PADŞAHLAR
KİTABI
GİRİŞ

«1 Padşahlar» Kitabı *«1 və 2 Şamuel»* Kitablarında başlanan İsrail padşahlığının tarixinin davamıdır.

Bu kitabı iki hissəyə ayırmaq olar: Süleymanın hakimiyyəti və nailiyyətləri, xüsusən Yerusəlimdə məbədin tikilməsi; İsrailin şimal və cənub padşahlıqlara bölünməsi.

«1 və 2 Padşahlar» Kitablarında hər hökmdarın dəyəri Allaha sadiq olması ilə ölçülür. Xalqın uğurları da bu sədaqətdən asılı idi. Bütpərəstlik və itaətsizlik isə bədbəxtliyə aparırdı. Şimaldakı dövlətin padşahlarından heç biri Allaha sadiq qalmadı, cənubda isə Yəhuda padşahlarının bəzisi sadiq, bəzisi isə sədaqətsiz çıxdı. *«1 Padşahlar»* Kitabında Rəbbin peyğəmbərləri əhəmiyyətli rol oynayır. Onlar bütlərə səcdə etməmək üçün adamlara cəsarətlə xəbərdarlıq edir və Allaha tərəf dönməyə çağırırdılar. Bu baxımdan İlyas peyğəmbərlə Baal bütünün kahinlərinin mübahisəsi barədə hekayət xüsusilə diqqəti cəlb edir.

Kitabın məzmunu

1:1–2:12 Davudun padşahlığının sonu
2:13-46 Süleymanın padşah olması
3:1–11:43 Süleymanın hakimiyyəti
3:1–4:34 Erkən illər
5:1–8:66 Məbədin tikilməsi
9:1–11:43 Sonrakı illər
12:1–22:53 Padşahlığın bölünməsi
12:1–14:20 Şimal qəbilələrinin üsyanı
14:21–16:34 Yəhuda və İsrailin padşahları
17:1–19:21 İlyas peyğəmbər
20:1–22:40 İsrail padşahı Axav
22:41-53 Yəhuda padşahı Yehoşafat və İsrail padşahı Axazya

Padşah Davudun son illəri

1 Padşah Davud qocalıb yaşa dolmuşdu. Onun üstünü örtüklərlə nə qədər
örtürdülərsə, o isinmirdi.
2 Əyanları ona dedilər: «Ağamız padşah üçün gənc bir qız axtaraq. Qoy o,
padşahın önündə durub qayğısına qalsın və qoynunda yatsın ki, ağamız padşah
isinsin».
3 Onlar İsrailin bütün ərazisində gözəl bir qız axtardılar və Şunemli Avişaqı
tapıb padşahın yanına gətirdilər.
4 Qız çox gözəl idi. O, padşaha baxıb xidmət etdi, amma padşah onunla
yaxınlıq etmədi.

Adoniyanın padşahlıq iddiası

5 * Davudun Haqqitdən olan oğlu Adoniya «mən padşah olacağam» deyə
lovğalanırdı. O özü üçün döyüş arabaları, atlılar və önündə gedəcək əlli nəfər
hazırlamışdı.

---

* **1:5** 2Şam. 3:4

6 Atası Davud heç vaxt ona «Niyə belə etdin?» deməmişdi. Adoniya
görkəmcə çox yaraşıqlı idi. O, Avşalomdan sonra dünyaya gəlmişdi.
7 Adoniya Seruya oğlu Yoav və kahin Evyatarla əlbir oldu və onlar
Adoniyaya kömək etdilər.
8 Amma kahin Sadoq, Yehoyada oğlu Benaya, peyğəmbər Natan, Şimey, Rei
və Davudun igidləri Adoniyanın tərəfində deyildilər.
9 Adoniya En-Rogel yaxınlığındakı Zoxelet qayasında qoyun-keçi, mal-
qara və bəslənmiş heyvanlar qurban kəsdi. Bütün qardaşlarını – padşahın
oğullarını və padşaha qulluq edən bütün Yəhudalıları çağırdı,
10 amma peyğəmbər Natanı, Benayanı, igidləri və qardaşı Süleymanı
çağırmadı.

Süleymanın padşah elan edilməsi

11 * Onda Natan Süleymanın anası Bat-Şevaya dedi: «Məgər eşitməmisən ki,
Haqqit oğlu Adoniya ağamız Davudun xəbəri olmadan padşahlıq edir?
12 İndi qulaq as, özünün və oğlun Süleymanın canını necə qurtaracağın
barədə sənə məsləhət verim:
13 get, padşah Davudun yanına gir və ona söylə: “Ağam padşah! ‹Məndən
sonra hökmən oğlun Süleyman padşah olacaq və taxtımda o oturacaq› deyib
kənizinə and içmədinmi? Bəs onda nə üçün Adoniya padşahlıq edir?”
14 Sən orada padşahla danışarkən mən səndən sonra girəcəyəm və sözlərini
təsdiq edəcəyəm».
15 Bat-Şeva otağa – padşahın yanına girdi. Padşah çox qoca idi və Şunemli
Avişaq ona qulluq edirdi.
16 Bat-Şeva padşahın önündə diz çöküb təzim etdi. Padşah «Nə istəyirsən?»
dedi.
17 Bat-Şeva ona dedi: «Mənim ağam! “Məndən sonra hökmən oğlun Süleyman
padşah olacaq və taxtımda o oturacaq” deyib kənizinə Allahın Rəbbin haqqı
üçün and içdin.
18 Ağam padşah, indi isə Adoniya padşahlıq edir və sənin bundan xəbərin
yoxdur.
19 O, çoxlu mal-qara, bəslənmiş heyvan və qoyun-keçi qurban kəsdi.
Padşahın bütün oğullarını, kahin Evyatarı və ordu başçısı Yoavı çağırdı, amma
qulun Süleymanı çağırmadı.
20 Ağam padşah, bütün İsrailin gözü səndədir; sən onlara bildirməlisən ki,
ağam padşahdan sonra taxtında kim oturacaq.
21 Yoxsa ağam padşah ataları ilə uyuyanda mən və oğlum Süleyman müqəssir
sayılacağıq».
22 Bat-Şeva hələ padşahla danışarkən peyğəmbər Natan gəldi.
23 Padşaha «peyğəmbər Natan gəldi» dedilər. O, padşahın hüzuruna gəldi və
üzüstə əyilib təzim etdi.
24 Natan dedi: «Ağam padşah! “Məndən sonra Adoniya padşah olacaq və
taxtımda o oturacaq” deyib söyləmisənmi?
25 Adoniya bu gün gedib çoxlu mal-qara, bəslənmiş heyvan və qoyun-keçi
qurban kəsdi və padşahın bütün oğullarını, ordu başçılarını və kahin Evyatarı
çağırdı. Budur, “Yaşasın padşah Adoniya!” deyərək onun önündə yeyib-içirlər.
26 Ancaq o mən qulunu, kahin Sadoqu, Yehoyada oğlu Benayanı və qulun
Süleymanı çağırmadı.
27 Məgər bu iş ağam padşahın əmri ilə olub? Bəs sən nə üçün qullarına
bildirmədin ki, ağam padşahdan sonra taxtında kim oturacaq?»

* **1:11** 2Şam. 12:24

28 Padşah Davud cavab verib «Bat-Şevanı yanıma çağırın!» dedi. Bat-Şeva
padşahın hüzuruna gəlib önündə durdu.
29 Padşah and içib dedi: «Canımı bütün bəlalardan qurtarmış var olan Rəbbə
and olsun ki,
30 "məndən sonra hökmən oğlun Süleyman padşah olacaq və mənim əvəzimə
taxtımda o oturacaq" deyib sənin üçün İsrailin Allahı Rəbbə içdiyim andı bu gün
yerinə yetirəcəyəm».
31 Bat-Şeva padşahın önündə üzüstə yerə əyilib təzim etdi və «Ağam padşah
Davud əbədi yaşasın!» dedi.

32 Padşah Davud dedi: «Kahin Sadoqu, peyğəmbər Natanı və Yehoyada oğlu
Benayanı mənim yanıma çağırın». Onların hamısı padşahın hüzuruna gəldi.
33 Padşah onlara dedi: «Ağanızın əyanlarını yanınıza alın və oğlum Süleymanı
mənim qatırıma mindirib Gixon bulağına endirin.
34 Orada kahin Sadoq və peyğəmbər Natan onu İsrail padşahı olmaq üçün
məsh etsinlər. Şeypur çalıb "Yaşasın padşah Süleyman!" söyləyin.
35 Sonra onun dalınca qalxın, o da gəlib taxtımda otursun, çünki mənim
yerimə padşah olacaq. Onu İsrail və Yəhudaya hökmdar təyin etdim».
36 Yehoyada oğlu Benaya cavab verib dedi: «Amin! Ağam padşahın Allahı
Rəbb belə istəyir.
37 Rəbb ağam padşaha yar olduğu kimi Süleymana da yar olsun və onun
taxtını ağam padşah Davudun taxtından daha uca etsin».

38 Kahin Sadoq, peyğəmbər Natan, Yehoyada oğlu Benaya, Keretlilər və
Peletlilər Süleymanı padşah Davudun qatırına mindirib aşağı endilər və onu
Gixona qədər apardılar.
39 Kahin Sadoq ibadət çadırından yağ buynuzunu götürüb Süleymanı məsh
etdi. Şeypur çalındı və bütün camaat «Yaşasın padşah Süleyman!» söylədi.
40 Camaat onun dalınca qalxıb getdi. Onlar ney çalaraq elə sevinirdilər ki,
səslərindən yer titrəyirdi.

41 Adoniya və onunla olan bütün qonaqlar yeməklərini qurtaranda bu səsi
eşitdilər. Yoav şeypur səsini eşidəndə dedi: «Şəhərdən niyə qurultu gəlir?»
42 O, sözünü qurtarmamış birdən kahin Evyatarın oğlu Yonatan gəldi.
Adoniya ona dedi: «Gəl, sən igid adamsan, yaxşı xəbər gətirərsən».
43 Yonatan Adoniyaya cavab verib dedi: «Yox, elə deyil, ağamız padşah
Davud Süleymanı padşah etmişdir.
44 Padşah kahin Sadoqu, peyğəmbər Natanı, Yehoyada oğlu Benayanı,
Keretliləri və Peletliləri Süleymanla birgə göndərdi və onu padşahın qatırına
mindirdilər.
45 Kahin Sadoq və peyğəmbər Natan Gixonda onu padşah olmaq üçün məsh
etdilər. Oradan sevinclə qalxıb getdilər və şəhər canlandı. Eşitdiyiniz səs
budur.
46 Üstəlik Süleyman padşahlıq taxtında oturdu.
47 Ağamız padşah Davudu təbrik etməyə gələn əyanları da "Sənin Allahın
Süleymanın adını sənin adından daha böyük, taxtını sənin taxtından daha uca
etsin!" deyəndə padşah yatağının üstündən əyildi.
48 Sonra belə dedi: "İsrailin Allahı Rəbbə alqış olsun ki, bu gün hələ gözlərim
görərkən taxtımda oturan bir nəfər verdi!"»

49 Bunu eşidəndə Adoniyanın bütün qonaqları təşvişə düşüb qalxdılar və hər
kəs öz yolu ilə getdi.

50 Adoniya isə Süleymandan qorxaraq qalxıb getdi və qurbangahın buynuzlarından yapışdı. *
51 Bunu Süleymana bildirib dedilər: «Adoniya padşah Süleymandan qorxur və qurbangahın buynuzlarından yapışaraq “qoy padşah Süleyman bu gün mənə and içsin ki, bu qulunu qılıncla öldürməyəcək” deyir».
52 Süleyman dedi: «Əgər o, ləyaqətli adam olsa, başından bir tük belə, əskik olmaz, amma onda bir pislik tapılsa, öləcək».
53 Padşah Süleyman Adoniyanı qurbangahdan düşürüb gətirtdi. O da gəlib padşah Süleymana təzim etdi və Süleyman ona «Evinə get!» dedi.

2

Davudun Süleymana vəsiyyəti

1 Davudun ölüm günü yaxınlaşanda oğlu Süleymana vəsiyyət edərək dedi:
2 «Bu yaxınlarda mən də hamı kimi dünyadan köçəcəyəm. Sən möhkəm və igid ol.
3 Allahın Rəbbin verdiyi buyruğu yerinə yetirib Onun yolları ilə get və Musanın Qanununda yazıldığı kimi Allahın qaydalarına, əmrlərinə, hökmlərinə və göstərişlərinə əməl et ki, elədiyin hər işdə və getdiyin hər yerdə uğur qazanasan.
4 Onda Rəbb mənə verdiyi bu sözü yerinə yetirəcək: “Əgər övladların öz yollarına diqqət etsələr, bütün ürəkləri və canları ilə Mənə sadiq qalsalar, İsrail taxtında sənin nəslindən bir kişi əskik olmayacaq”.
5 * * Sən Seruya oğlu Yoavın mənə nə elədiyini bilirsən: İsrail ordusunun iki başçısı Ner oğlu Avnerlə Yeter oğlu Amasanı öldürərək sülh zamanı hərb qanı tökdü və belindəki kəmərlə ayağındakı çarıqları qana bulaşdırdı.
6 Sən öz hikmətinə görə davran, qoy onun ağarmış başı ölülər diyarına salamat enməsin.
7 * Gileadlı Barzillayın oğullarına xeyirxahlıq et, qoy süfrəndə yemək yeyənlərin arasında olsunlar. Çünki mən qardaşın Avşalomun önündən qaçdığım vaxt onlar mənə kömək etdilər.
8 * * Baxurimdən olan Binyaminli Gera oğlu Şimey də sənin yanındadır. Maxanayimə getdiyim gün o məni ağır lənətlədi. Ancaq sonra məni qarşılamaq üçün İordan çayı sahilinə endi və mən ona “səni qılıncla öldürməyəcəyəm” deyə Rəbbin haqqı üçün and içdim.
9 İndi onu cəzasız qoyma, çünki sən müdrik adamsan və ona nə edəcəyini bilirsən. Onun ağarmış başını qan içində ölülər diyarına göndər».

Davudun ölümü

10 Davud ataları ilə uyudu və Davudun şəhərində basdırıldı.
11 * Davud İsrail üzərində qırx il padşah olmuşdu: yeddi il Xevronda və otuz üç il Yerusəlimdə padşahlıq etmişdi.
12 * Süleyman atası Davudun taxtında oturdu və onun padşahlığı çox möhkəm oldu.

Adoniyanın öldürülməsi

---

* **1:50** *Qurbangahın buynuzlarından yapışdı* – qədim Yəhudilərin adətinə görə qurbangahın buynuzlarından yapışmış adamı öldürmək olmazdı. Bax: Çıx. 21:13-14. * **2:5** 2Şam. 3:27 * **2:5** 2Şam. 20:10 * **2:7** 2Şam. 17:27-29 * **2:8** 2Şam. 16:5-13 * **2:8** 2Şam. 19:16-23 * **2:11** 2Şam. 5:4-5; 1Saln. 3:4 * **2:12** 1Saln. 29:23

13 Haqqit oğlu Adoniya Süleymanın anası Bat-Şevanın yanına gəldi. Bat-Şeva
dedi: «Xeyirlə gəlirsənmi?» Adoniya «bəli» deyə cavab verdi.
14 Sonra dedi: «Sənə söyləyəcək sözüm var». Bat-Şeva «söylə» dedi.
15 O dedi: «Sən bilirsən ki, padşahlıq mənim idi və bütün İsraillilər mənim
padşah olacağımı gözləyirdilər, ancaq hər şey dəyişdi, padşahlıq qardaşımın
əlinə keçdi, çünki Rəbb belə etdi.
16 İndi səndən bir xahişim var, mənə "yox" demə». Bat-Şeva ona «söylə» dedi.
17 O dedi: «Xahiş edirəm, padşah Süleymana söylə – o sənə "yox" deməz – qoy
Şunemli Avişaqı mənə arvad olmaq üçün versin».
18 Bat-Şeva dedi: «Yaxşı, mən səndən ötrü padşahla danışaram».
19 Bat-Şeva Adoniya barədə padşah Süleymanla danışmaq üçün onun yanına
getdi. Padşah onu qarşılamaq üçün ayağa qalxdı və ona təzim etdi, sonra
taxtına oturdu. Padşah anası üçün də bir taxt qoydurdu. O, padşahın sağında
oturdu,
20 sonra dedi: «Mənim səndən kiçik bir xahişim var, mənə "yox" demə».
Padşah ona dedi: «Söylə, ana, mən sənə "yox" deməræm».
21 Bat-Şeva dedi: «Şunemli Avişaqı qardaşın Adoniyaya arvad olmaq üçün
ver».
22 Padşah Süleyman anasına cavab verib dedi: «Niyə Adoniya üçün Şunemli
Avişaqı istəyirsən? Padşahlığı da onun üçün istə, üstəlik onunla birlikdə kahin
Evyatarla Seruya oğlu Yoav üçün istə. Axı o mənim böyük qardaşımdır!»
23 Padşah Süleyman Rəbbin haqqı üçün and içərək dedi: «Əgər Adoniya bu
sözü öz həyatı bahasına söyləməmişsə, Allah mənə beləsini və bundan betərini
etsin.
24 İndi məni möhkəmləndirib atam Davudun taxtında oturtmuş və söylədiyi
kimi mənə bir ev qurmuş var olan Rəbbə and olsun ki, Adoniya hökmən bu
gün öldürüləcək!»
25 Padşah Süleyman Yehoyada oğlu Benayaya əmr etdi, Benaya da gedib
Adoniyanı vurdu və o öldü.

Evyatarın qovulması və Yoavın ölümü

26 * * Padşah kahin Evyatara da dedi: «Anatota, öz tarlalarına get! Sən
ölümə layiqsən, amma indi səni öldürmürəm. Çünki atam Davudun önündə
Xudavənd Rəbbin sandığını daşıyırdın və atamın çəkdiyi hər əzabı sən də
çəkirdin».
27 * Beləcə Süleyman Evyatarı Rəbbin kahinliyindən qovdu. Bununla da
Elinin evinə qarşı Rəbbin Şiloda söylədiyi söz yerinə yetdi.
28 Xəbər Yoava çatdı. Yoav Avşaloma qoşulmadığı halda Adoniyanın tərəfini
tutmuşdu. Buna görə də o, Rəbbin ibadət çadırına qaçdı və qurbangahın
buynuzlarından yapışdı.
29 Padşah Süleymana söylədilər: «Yoav Rəbbin ibadət çadırına qaçdı və indi
qurbangahın yanındadır». Süleyman «get, onu öldür» deyə Yehoyada oğlu
Benayanı göndərdi.
30 Benaya Rəbbin ibadət çadırına gəlib Yoava dedi: «Çıx, padşah belə deyir!»
O dedi: «Yox, burada öləcəyəm». Benaya padşaha «Yoav belə dedi və mənə bu
cavabı verdi» deyə xəbər gətirdi.
31 Padşah ona dedi: «Onun dediyi kimi et: onu orada öldür və basdır
ki, Yoavın səbəbsiz tökdüyü qanın təqsirini mənim və atamın evi üzərindən
götürəsən.

---

* **2:26** 2Şam. 15:24 * **2:26** 1Şam. 22:20-23 * **2:27** 1Şam. 2:27-36

32 Rəbb onun qanını öz başına döndərəcək, çünki o özündən daha saleh və
daha yaxşı olan iki nəfəri qılıncla vurdu: atam Davudun xəbəri olmadan İsrail
ordusunun başçısı Ner oğlu Avnerlə Yəhuda ordusunun başçısı Yeter oğlu
Amasanı öldürdü.
33 Beləcə onların qanı həmişəlik Yoavın və onun nəslinin üstündə qalacaq,
amma Rəbb Davuda, onun nəslinə, evinə və taxtına əbədi əmin-amanlıq
verəcək».
34 Yehoyada oğlu Benaya yuxarıya getdi, Yoavı vurub öldürdü və onu çöldəki
evində basdırdılar.
35 Padşah Yoavın yerinə Yehoyada oğlu Benayanı ordu başçısı qoydu. Evyatarın yerinə isə kahin Sadoqu təyin etdi.

Şimeyin ölümü

36 Padşah Şimeyi çağırtdırıb ona dedi: «Yerusəlimdə özünə bir ev tik və orada
yaşa, heç yerə getmə.
37 Oradan çıxıb Qidron vadisini keçdiyin gün, bil ki, hökmən öləcəksən və
qanın öz üstündə qalacaq».
38 Şimey padşaha dedi: «Sözünlə razıyam, ağam padşah necə dedisə, qulun elə
də edəcək». Şimey uzun müddət Yerusəlimdə yaşadı.
39 Üçüncü ilin sonunda Şimeyin iki qulu Qat padşahı Maaka oğlu Akişin
yanına qaçdı. Şimeyə xəbər gəldi ki, qulları Qatdadır.
40 O qalxıb eşşəyini palanladı, qullarını axtarmaq üçün Qata, Akişin yanına
gedib onları Qatdan gətirdi.
41 Şimeyin Yerusəlimdən Qata gedib-gəlmək xəbəri Süleymana çatdı.
42 Padşah Şimeyi çağırtdırıb ona dedi: «Səni Rəbbin haqqına and
içdirmədimmi? "Çıxıb bir yerə getdiyin gün, bil ki, hökmən öləcəksən!"
deyə sənə xəbərdarlıq etmədimmi? Sən də mənə "yaxşı, sözünlə razıyam"
demədinmi?
43 Elə isə Rəbbə içdiyin anda və sənə verdiyim əmrə niyə əməl etmədin?»
44 Sonra padşah Şimeyə dedi: «Sən atam Davuda qarşı ürəyində saxladığın
və etdiyin pisliklərin hamısını bilirsən. Pisliyini Rəbb sənin öz başına
döndərəcək.
45 Amma qoy padşah Süleyman xeyir-dua alsın və Davudun taxtı Rəbbin
önündə əbədi möhkəmlənsin».
46 Padşah Yehoyada oğlu Benayaya əmr etdi, Benaya da gedib Şimeyi vurdu
və o öldü. Beləliklə, Süleymanın padşahlığı möhkəmləndi.

3

Süleymanın Allahdan hikmət istəməsi
(2Saln. 1:3-12)

1 Süleyman Misir padşahı fironun qızını arvad alaraq onunla müttəfiq
oldu. Öz sarayı, Rəbbin məbədi və Yerusəlimin ətrafındakı divarlar tikilib
qurtarana qədər arvadını Davudun şəhərinə gətirdi.
2 Xalq isə hələ səcdəgahlarda qurban gətirirdi, çünki o günlərə qədər Rəbbin
adına tikilmiş bir məbəd yox idi.
3 Süleyman atası Davudun qanunlarına əməl edərək Rəbbi sevirdi, ancaq
səcdəgahlarda qurban gətirir və buxur yandırırdı.
4 Padşah qurban gətirmək üçün Giveona getdi, çünki ora səcdəgahların ən
böyüyü idi. Süleyman o qurbangahda min baş yandırma qurbanı təqdim
etmişdi.

5 Giveonda Rəbb Süleymana gecə vaxtı yuxuda göründü. Allah dedi: «Nə
istəyirsən, sənə verim?»
6 Süleyman dedi: «Sən qulun atam Davuda böyük xeyirxahlıq göstərdin,
çünki o Sənin önündə sadiq və saleh işlər görürdü, düz qəlblə Sənin idi.
Bu gün də taxtında oturan bir oğul verməklə ona Öz böyük xeyirxahlığını
saxladın.
7 İndi, ya Rəbb Allahım, Öz qulunu atam Davudun yerinə padşah etdin.
Ancaq mən çox cavanam, nə edib-etməyəcəyimi bilmirəm.
8 Qulun Sənin seçdiyin xalqın – saysız-hesabsız böyük bir kütlənin
arasındadır.
9 İndi mənə elə bir dərrakəli ürək ver ki, yaxşı ilə pisi ayırd edib Sənin xalqına
hökm edə bilim. Başqa cür Sənin bu böyük xalqını kim idarə edə bilər?»
10 Süleymanın bu istəyi Xudavəndin gözünə xoş gəldi.
11 Allah ona dedi: «İndi ki özün üçün uzun ömür, var-dövlət və düşmənlərinin
canını istəmədin, bunların yerinə ədaləti ayırd etmək üçün dərrakə istədin,
12 Mən istəyini yerinə yetirirəm: sənə elə bir hikmətli və dərrakəli ürək
verirəm ki, sənin kimisi nə səndən əvvəl olmuş, nə də səndən sonra olacaq.
13 Hətta sənə istəmədiyini – var-dövləti də, şöhrəti də verirəm; belə ki bütün
ömrün boyu padşahlar arasında sənin kimisi olmayacaq.
14 Əgər sən də atan Davud kimi qanunlarıma və əmrlərimə əməl edib
yolumla getsən, sənin ömrünü də uzadacağam».
15 Süleyman oyandı. Bu, bir yuxu idi. Sonra Yerusəlimə gəldi. Xudavəndin
Əhd sandığının önündə durub yandırma qurbanları və ünsiyyət qurbanları
təqdim etdi və bütün əyanları üçün ziyafət verdi.

Süleymanın hikmətlə hökm verməsi

16 Bir gün iki fahişə qadın gəlib padşahın hüzurunda durdu.
17 Qadınlardan biri dedi: «Yalvarıram, ay ağam! Mən bu qadınla bir evdə
yaşayıram. Bu evdə onun yanında uşaq doğdum.
18 Mən doğandan sonra üçüncü gün bu qadın da doğdu. Biz bir yerdə
olurduq, evdə bizdən başqa heç kəs yox idi, yalnız ikimiz idik.
19 Gecə bu qadın yatanda oğlu onun altında qalıb öldü.
20 Kənizin yuxuda ikən gecə yarısı bu qadın qalxaraq oğlumu yanımdan
götürüb öz qoynuna almış, ölü oğlunu isə mənim qoynuma qoymuşdur.
21 Səhər oğlumu əmizdirmək üçün duranda gördüm ki, o ölüb. Amma sonra
diqqətlə baxanda bildim ki, bu mənim doğduğum uşaq deyil».
22 O biri qadın isə dedi: «Yox, sağ olan uşaq mənim oğlumdur, ölən isə
səninkidir». Amma birinci qadın dedi: «Yox, ölən uşaq sənin oğlundur, sağ olan
mənimkidir». Padşahın önündə onlar beləcə mübahisə edirdilər.
23 Padşah dedi: «Biri deyir, sağ olan uşaq mənim oğlumdur, ölən səninkidir;
o biri isə deyir, yox, ölən uşaq sənin oğlundur, sağ olan mənimkidir».
24 Padşah yenə dedi: «Mənə qılınc gətirin!» Padşaha qılınc gətirdilər.
25 Padşah dedi: «Sağ olan uşağı iki yerə bölün: yarısını birinə, yarısını isə o
birinə verin!»
26 Oğlu sağ olan qadın balası üçün ürəyi yandığına görə padşaha belə söylədi:
«Aman, ağam, sağ olan uşağı ona verin, amma öldürməyin». O biri isə dedi:
«Bölün, qoy nə onun olsun, nə mənim».
27 Onda padşah cavab verib dedi: «Sağ olan uşağı birinci qadına verin, onu
öldürməyin, uşağın anası odur».
28 Bütün İsraillilər padşahın verdiyi hökmü eşidib ona hörmət etdilər, çünki
gördülər ki, hökm etmək üçün onda Allahın hikməti var.

4

Süleymanın əyanları

1 Padşah Süleyman bütün İsrail üzərində hökmran idi.
2 Əyanları da bunlar idi:
Kahin – Sadoq oğlu Azarya;
3 Mirzələr – Şişanın oğulları Elixoref və Axiya;
Salnaməçi – Axilud oğlu Yehoşafat;
4 Ordu başçısı – Yehoyada oğlu Benaya;
Kahinlər – Sadoq və Evyatar;
5 Baş vali – Natan oğlu Azarya;
Padşahın həmsöhbəti – kahin Natan oğlu Zavud;
6 Saray rəisi – Axişar;
Mükəlləfiyyətçilər üzərində nəzarətçi – Avda oğlu Adoniram.
7 Bütün İsrail üzərində Süleymanın on iki bölgə valisi var idi. Onlar padşahı və onun evini ərzaqla təmin edirdilər və hər biri ildə bir aylıq ərzaq göndərməli idi.
8 Onların adları belədir:
Efrayimin dağlıq bölgəsində Ben-Xur;
9 Maqas, Şaalvim, Bet-Şemeş və Elon-Bet-Xanan bölgələrində Ben-Deqer;
10 Soko və bütün Xefer torpağının da aid olduğu Arubbot bölgəsində Ben-Xesed;
11 bütün Nafat-Dor bölgəsində Süleymanın qızı Tafatın əri olan Ben-Avinadav;
12 Taanak, Megiddo, İzreelin altındakı Sartanın yanında olan bütün Bet-Şean bölgəsində və Bet-Şeandan Avel-Mexolaya, Yoqmeamın o biri tərəfinə qədər uzanan bölgədə Axilud oğlu Baana;
13 Gileadda olan Menaşşe oğlu Yairin kəndlərinin və Başanda olan Arqov ətrafında divarlar və tunc sürgülərlə bağlanmış altmış böyük şəhərin aid olduğu Ramot-Gilead bölgəsində Ben-Gever;
14 Maxanayim bölgəsində İddo oğlu Axinadav;
15 Naftali torpağında Süleymanın qızı Basmatı arvad alan Aximaas;
16 Aşer torpağında və Alot bölgəsində Xuşay oğlu Baana;
17 İssakar torpağında Paruah oğlu Yehoşafat;
18 Binyamin torpağında Ela oğlu Şimey;
19 Gilead torpağında, yəni keçmişdə Emorluların padşahı Sixona və Başan padşahı Oqa məxsus olan ölkədə bu bölgənin yeganə valisi olan Uri oğlu Gever.

Süleymanın bir günlük təminatı

20 Yəhudalılar və İsraillilər dəniz qırağında olan qum qədər çox idi. Onlar yeyib-içir və xoşbəxt yaşayırdılar.
21 * Süleyman Fərat çayından Filiştlilərin torpağına və Misir sərhədinə qədər bütün padşahlıqlar üzərində hökmranlıq edirdi. Onlar Süleymanın ömrünün axırına qədər xərac verdilər və ona qulluq etdilər.
22 Süleymanın evinin gündəlik ərzağı bunlardan ibarət idi: otuz kor narın un və altmış kor iri üyüdülmüş un,
23 on baş bəslənmiş mal-qara, iyirmi otlaq öküzü, yüz qoyun, maral, ceyran, cüyür və bəslənmiş ev quşları.

* **4:21** Yar. 15:18; 2Saln. 9:26

24 Tifsahdan Qəzzəyə qədər Fərat çayının bu tayındakı bütün torpaqlar və
çayın bu tayındakı bütün padşahlar üzərində Süleyman hökmranlıq edirdi və
bütün ətraf ölkələrlə sülh şəraitində yaşayırdı.
25 Onun bütün ömrü boyu Dandan Beer-Şevaya qədər Yəhuda və İsraildə hər
kəs öz üzüm meynəsinin və əncir ağacının altında dinclik içində yaşayırdı.
26 * Süleymanın qırx min axurunda döyüş arabaları üçün atları və on iki min
atlısı var idi.
27 Valilərin hər biri öz ayında padşah Süleymana və onun süfrəsinə gələnlərin
hamısına ərzaq göndərirdi və heç bir şeyə ehtiyac qalmırdı.
28 Hər vali ona verilmiş əmrə görə döyüş və çapar atlarının olduqları yerə
arpa-saman göndərirdi.

Süleymanın misilsiz hikməti

29 Allah Süleymana dəniz sahilindəki qum qədər bol hikmət, dərrakə və ürək
genişliyi verdi.
30 Süleymanın hikməti bütün şərq xalqlarının və Misirlilərin hikmətindən
üstün idi.
31 * O bütün adamlardan, Ezrahlı Etandan, Maxolun oğulları Heman,
Kalkol və Dardadan hikmətli idi, şöhrəti bütün ətraf millətlər arasında
yayılmışdı.
32 * O, üç min məsəl söyləmişdi və onun min beş nəğməsi var idi.
33 Livanda olan sidr ağacından tutmuş divarda bitən züfa otuna qədər
bitkilər barədə bəhs etdi, həmçinin heyvanlar, quşlar, həşəratlar və balıqlar
haqqında danışdı.
34 Süleymanın hikmətli sözlərinə qulaq asmaq üçün bütün xalqlardan və
onun hikməti barədə eşitmiş bütün dünya padşahlarından yanına adamlar
gəlirdi.

5

Məbədin tikilməsinə hazırlıq
(2Saln. 2:1-18)

1 Sur padşahı Xiram atasının yerinə Süleymanın padşah olmaq üçün məsh
edildiyini eşidəndə öz adamlarını onun yanına göndərdi, çünki Xiram Davudla
bütün ömrü boyu dost olmuşdu.
2 Süleyman Xirama xəbər göndərib dedi:
3 «Sən bilirsən ki, atam Davud Allahı Rəbbin adına bir məbəd tikə
bilmədi. Çünki Rəbb düşmənlərini onun ayaqları altına atana qədər ətrafında
müharibələr gedirdi.
4 Ancaq indi Allahım Rəbb mənə hər tərəfdən əmin-amanlıq verib: nə bir
düşmən var, nə də bir əngəl.
5 * Mən Allahım Rəbbin adına bir məbəd tikmək niyyətindəyəm; necə ki
Rəbb atam Davuda demişdi: "Sənin yerinə taxtında oturdacağım oğlun Mənim
adıma məbəd tikəcək".
6 İndi əmr et ki, mənim üçün Livan dağlarından sidr ağacları kəsilsin.
Adamlarım da sənin adamlarınla birgə olacaq və mən sənin adamların üçün
nə qədər desən, o qədər zəhmət haqqı verəcəyəm. Çünki bilirsən ki, bizdə
Sidonlular kimi ağac kəsməyi bilən adamlar yoxdur».

---

* **4:26** 1Pad. 10:26; 2Saln. 1:14; 9:25 * **4:31** Zəb. 89 başlıq * **4:32** Sül. 1:1; 10:1; 25:1; Nəğ. 1:1
* **5:5** 2Şam. 7:12-13; 1Saln. 17:11-12

7 Xiram Süleymanın sözlərini eşidəndə çox sevindi və dedi: «Bu gün Rəbbə
alqış olsun ki, bu böyük xalqı idarə etmək üçün Davuda belə müdrik oğul
verdi!»
8 O, Süleymana xəbər göndərib dedi: «Mənə göndərdiyin sözü eşitdim. Mən
sənin sidr və şam ağacları barədə hər istəyini yerinə yetirəcəyəm:
9 mənim adamlarım onları Livandan dənizə endirərlər və mən bu
ağaclardan sallar düzəldərəm, dəniz yolu ilə təyin edəcəyin yerə apararam və
onları orada ayırıb yığaram, sən isə götürərsən. Ancaq sən də mənim istəyimi
yerinə yetirib evimi ərzaqla təmin et».
10 Xiram Süleymana istədiyi qədər sidr və şam ağacları verirdi.
11 Süleyman isə hər il Xiramın evi üçün ərzaq olaraq iyirmi min kor buğda
və iyirmi kor xalis zeytun yağı verirdi.
12 Rəbb vəd etdiyi kimi Süleymana hikmət verdi. Xiramla Süleyman arasında
sülh var idi və onlar bir-biri ilə saziş bağlamışdılar.
13 Padşah Süleyman bütün İsrailliləri üzərinə əmək mükəlləfiyyəti qoydu.
Mükəlləfiyyətçilər otuz min nəfər idi.
14 Hər ay onların on min nəfərini növbə ilə Livana göndərirdi; bir ay
Livanda, iki ay evlərində qalırdılar. Onların üzərində Adoniram nəzarət
edirdi.
15 Süleymanın yük daşıyan yetmiş min və dağlarda daş yonan səksən min
adamı var idi.
16 Bunlardan başqa, Süleyman işə nəzarət etmək üçün üç min üç yüz nəfər
məmur qoymuşdu. Onlar adamlara hökm edir və iş görürdülər.
17 Padşahın əmrinə görə işçilər məbədin bünövrəsini yonulmuş daşdan qoy-
maq üçün böyük və dəyərli daşlar kəsib gətirdilər.
18 Süleymanın və Xiramın ustaları Gevallılarla birgə məbədi tikmək üçün
taxtalar və daşlar yonub hazırladılar.

6

Məbədin tikilməsi
(2Saln. 3:1-14)

1 İsrail övladları Misir torpağından çıxdıqdan dörd yüz səksən il sonra –
Süleymanın İsrail üzərində padşahlığının dördüncü ilində, ikinci ay olan Ziv
ayında o, Rəbbə məbəd tikməyə başladı.
2 Padşah Süleymanın Rəbbə tikdiyi məbədin uzunluğu altmış, eni iyirmi və
hündürlüyü otuz qulac idi.
3 Məbədin böyük otağının önündə olan eyvanın uzunluğu məbədin eninə
görə iyirmi qulac və eni məbədin önündə on qulac idi.
4 O, məbəd üçün qəfəslə bağlı pəncərələr düzəltdi.
5 Məbədin divarına bitişik, bütün məbədin divarını, yəni böyük otağı və iç
otağı dövrəyə alan artırma tikdi. Onun içində məbədi əhatə edən yan otaqlar
düzəltdi.
6 Artırmanın alt mərtəbəsinin eni beş, ortasındakının eni altı, üçüncüsünün
eni isə yeddi qulac idi. Çünki artırmanın dirəkləri məbədin divarına dəyməsin
deyə məbədin divarı ətrafında bayır tərəfdən çıxıntılar düzəldilmişdi.
7 Məbədin tikilməsi üçün karxanada hazırlanan yonulmuş daşlar
işlədilmişdi. Məbəddə tikinti zamanı nə gürzün, nə iskənənin, nə də başqa
bir dəmir alətin səsi eşidildi.
8 Orta mərtəbəyə giriş məbədin sağ tərəfində idi. Pilləkənlərlə orta
mərtəbəyə, orta mərtəbədən isə üçüncü mərtəbəyə çıxırdılar.

9 Beləcə Süleyman məbədi tikib qurtardı. Məbədi sidr ağacından olan tirlər
və taxtalarla örtdü.
10 Bütün məbədə bitişik olan mərtəbələri beş qulac hündürlüyündə tikdi və
bunlar sidr direklərlə məbədə bərkidilmişdi.
11 Süleymana Rəbbin bu sözü nazil oldu:
12 «Budur, sən məbəd tikirsən. Əgər sən Mənim qaydalarımla getsən,
hökmlərimə və əmrlərimə uyğun hərəkət etsən, onda Mən atan Davuda
verdiyim sözü sənin vasitənlə yerinə yetirəcəyəm:
13 İsrail övladlarının arasında yaşayacağam və xalqım İsraili tərk
etməyəcəyəm».
14 Süleyman məbədi tikib qurtardı.
15 Məbədin divarlarına içəridən sidr taxtalarla örtük vurdu və məbədin
döşəməsini şam ağacından olan taxtalarla örtdü. Beləcə məbədi döşəməsindən
divarlarına və tavanına qədər ağacla örtdü.
16 * Məbədin arxa tərəfində döşəmədən tavana qədər sidr taxtalarla
örtülmüş uzunluğu iyirmi qulac olan bir bölmə ayırıb orada Ən Müqəddəs yer
üçün bir iç otaq hazırladı.
17 İç otağın bayırında olan böyük otaq qırx qulac uzunluğunda idi.
18 Məbədin içindəki sidr ağaclarının üstündə balqabaq və açılmış güllərin
təsviri oyulmuşdu. Hər şey sidrlə örtülmüşdü, daş heç görünmürdü.
19 Məbədin içərisindəki iç otağı isə o, Rəbbin Əhd sandığını qoymaq üçün
hazırladı.
20 İç otağın uzunluğu iyirmi, eni iyirmi və hündürlüyü iyirmi qulac idi.
Oranı və sidr ağacından olan qurbangahın üstünü xalis qızılla örtdü.
21 Süleyman məbədi içəridən xalis qızılla örtdü, iç otağın önündən qızıl
zəncirlər keçirdi və onu qızılla örtdü.
22 * O bütün məbədi tikib qurtararaq onu başdan-başa qızılla örtdü. İç otağa
aid olan qurbangahı da tamamilə qızılla örtdü.
23 * İç otaqda zeytun ağacından hündürlüyü on qulac olan iki keruv düzəltdi.
24 Keruvun bir qanadının uzunluğu beş qulac, o biri qanadının da uzunluğu
beş qulac idi; bir qanadının ucundan o biri qanadının ucuna qədər on qulac
idi.
25 O biri keruvun ölçüsü də on qulac idi. Hər iki keruv eyni ölçüdə və eyni
görkəmdə idi.
26 Hər ikisinin hündürlüyü on qulac idi.
27 O, keruvları məbədin iç otağının ortasına qoydu. Keruvların qanadları
açıq idi. Bir keruvun qanadı bir divara, o birisinin qanadı isə o biri
divara toxunurdu. Onların o biri qanadları məbədin ortasında bir-birinə
toxunurdu.
28 O, keruvları qızılla örtdü.
29 Məbədin iç və bayır otağındakı bütün divarlarında keruvların, xurma
ağaclarının və açılmış güllərin oyma təsvirini düzəltdi.
30 Məbəddə iç və bayır otağın döşəməsini qızılla örtdü.
31 İç otağın girişi üçün zeytun ağacından qapılar düzəltdi. Onların çərçivəsi
beşguşəli idi.
32 O, zeytun ağacından düzəldilmiş iki qapı üzərində keruvların, xurma
ağaclarının və açılmış güllərin təsvirini oydu və qapıları qızılla örtdü. Keru-
vların və xurma ağaclarının üstünə qızıl çəkdi.
33 Eləcə də böyük otağın girişi üçün zeytun ağacından dördguşəli çərçivə,

* **6:16** Çıx. 26:33-34 * **6:22** Çıx. 30:1-3 * **6:23** Çıx. 25:18-20

34 həmçinin şam ağacından iki qapı düzəltdi. Bir qapının hər iki tayı qatlanırdı, o biri qapının da hər iki tayı qatlanırdı.
35 Onların üstündə keruvların, xurma ağaclarının, açılmış güllərin təsvirini oydu və oyma işinin üstünü qızılla örtdü.
36 O, üç cərgə yonulmuş daşlardan və bir cərgə sidr dirəklərdən içəri həyət tikdi.
37 Dördüncü ildə, Ziv ayında Rəbbin məbədinin bünövrəsi qoyuldu,
38 on birinci ildə, səkkizinci ay olan Bul ayında məbəd bütün ləvazimatı ilə birgə və bütün şəklinə görə tikilib qurtardı. Beləcə Süleyman onu yeddi ilə tikdi.

7

Süleymanın sarayı

1 Ancaq Süleyman öz sarayını ətrafdakı bütün evlərlə birlikdə on üç ilə tikib qurtardı.
2 Onun tikdiyi «Livan meşəsi» adlı sarayın uzunluğu yüz, eni əlli, hündürlüyü isə otuz qulac idi. O, dörd cərgə sidr sütunlardan və sütunlar üzərində olan sidr dirəklərdən ibarət idi.
3 Sütunlar üzərindəki qırx beş dirəyin üstündə sidrdən olan dam salınmışdı və hər cərgədə on beş dirək var idi.
4 Pəncərə çərçivələri üç cərgə idi və onların içində qarşı-qarşıya üç cərgə pəncərə var idi.
5 Bütün girişlər və onların çərçivələri dördguşəli idi. Girişlər qarşı-qarşıya olmaqla üç cərgə idi.
6 Süleyman uzunluğu əlli, eni otuz qulac olan sütunlu bir eyvan tikdi. Qabağında artırma və sütunlar, onların qabağında isə eşik düzəltdi.
7 O həmçinin hökm verəcəyi taxt eyvanını, yəni məhkəmə otağını tikdi və onu döşəmədən tavana qədər sidr ağacı ilə örtdü.
8 * Onun yaşadığı ev eyvanın arxasında, o biri həyətdə idi və eyni quruluşda tikilmişdi. Süleyman arvad aldığı firon qızı üçün də bu eyvan kimi bir ev tikdirdi.
9 Bütün bunlar iç və bayır tərəfdən, bünövrədən dama və bayır tərəfdən böyük həyətə qədər ölçüyə görə yonulmuş, daş mişarı ilə kəsilmiş dəyərli daşlardan düzəldilmişdi.
10 Bünövrə böyük və dəyərli daşlardan – on qulaclıq və səkkiz qulaclıq daşlardan qoyulmuşdu.
11 Onların üstündə ölçüyə görə yonulmuş dəyərli daşlar və sidr dirəklər var idi.
12 Rəbbin məbədinin içəri həyəti və məbədin eyvanı kimi böyük həyət də üç cərgə yonulmuş daş və bir cərgə sidr dirəklərlə əhatə olunmuşdu.

Xiramın məbəd üçün tunc şeylər düzəltməsi (2Saln. 3:15-5:1)

13 Padşah Süleyman Xiram adlı bir nəfəri Surdan gətirtdi.
14 Onun anası Naftali qəbiləsindən dul bir qadın, atası isə Surlu bir misgər idi. Xiram tuncdan hər cür şey qayırmaq işində hikmətli, dərrakəli və bilikli idi. O, padşah Süleymanın yanına gəldi və onun bütün işlərini gördü.
15 Xiram iki tunc sütun düzəltdi. Hər sütunun hündürlüyü on səkkiz qulac idi və hər birinin ətrafına on iki qulaclıq bir ip dolanmışdı.

* **7:8** 1Pad. 3:1

16 O, sütunların üstünə qoymaq üçün tökmə tuncdan iki başlıq düzəltdi. Hər
iki başlığın hündürlüyü beş qulac idi.
17 Sütunların üstündə olan başlıqlarda hörmə torlar və zəncirvari çələnglər
var idi. Hər iki başlıqda yeddi dənə var idi.
18 O, sütunları belə düzəltdi. Sütunların üstündəki başlıqları örtmək üçün
hörmə torların ətrafında iki cərgə nar düzəltdi və hər başlıq üçün də belə etdi.
19 Eyvanda olan sütunların üstündəki başlıqlar su zanbağı şəklində
düzəldilmişdi və hər birinin hündürlüyü dörd qulac idi.
20 Hər iki sütunun yuxarısında olan başlıqlar hörmə torların yanındakı girdə
çıxıntının üst tərəfində idi. Hər başlığın üzərində dairəvi cərgələrdə iki yüz nar
var idi.
21 Xiram məbədin eyvanında sütunlar qoydu. Sağ tərəfdə olan sütunu Yakin,*
sol tərəfdəkini isə Boaz† adlandırdı.
22 Sütunların üstündəki başlıqlar su zanbağı şəklində idi. Beləcə sütunların işi
qurtardı.
23 Xiram tuncdan tökülmüş dairəvi bir hovuz‡ düzəltdi. Onun hündürlüyü
beş qulac idi və bir kənarından digər kənarına qədər on qulac idi, otuz qulaclıq
bir ip də onun ətrafına dolanmışdı.
24 Hər tərəfdən kənarının altından onu balqabaq təsvirləri əhatə edirdi. Hər
qulacda on balqabaq var idi. Balqabaqlar iki cərgə idi və onlar hovuzla birgə
tökülmüşdü.
25 Hovuz on iki tökmə buğanın üstündə dururdu: üçü şimala, üçü qərbə,
üçü cənuba, üçü də şərqə baxırdı. Hovuz yuxarıda – onların üzərində idi və
buğaların bütün sağrıları içəriyə doğru idi.
26 Hovuzun qalınlığı bir ovuc idi, onun kənarı kasa kənarı kimi
düzəldilmişdi və açılan zanbağa bənzəyirdi. O, iki min bat su tuturdu.
27 Xiram tuncdan on dayaq düzəltdi. Hər dayağın uzunluğu dörd, eni dörd
və hündürlüyü üç qulac idi.
28 Dayaqlar belə hazırlanmışdı: onların yan lövhələri var idi və yan lövhələr
gövdəyə bərkidilmişdi.
29 Gövdənin arasında olan yan lövhələr üzərində şir, buğa və keruv təsvirləri
var idi. Həmçinin gövdədə, şir və buğa təsvirlərinin yuxarısında və aşağısında
asma çələnglər var idi.
30 Hər dayağın dörd tunc çarxı, tunc oxları və ləyən üçün dörd tökmə çıxıntısı
var idi. Çıxıntılar hər tərəfdən çələnglərlə bəzədilmişdi.
31 Dayağın başlığında bir oyuq var idi. Başlığın hündürlüyü bir qulac idi,
oyuq isə dəyirmi və bir qulac yarım enində idi, üstündə oymalar var idi. Yan
lövhələr dairəvi deyil, dördguşəli idi.
32 Dörd çarx yan lövhələrin altında idi və çarxların oxları dayaqda idi. Bir
çarxın hündürlüyü bir qulac yarım idi.
33 Çarxların quruluşu döyüş arabalarının çarxlarının quruluşu kimi idi. On-
ların oxları, sağanaqları, milləri və topları – hər şeyi tökmə idi.
34 Hər dayağın dörd küncündə çıxıntı var idi. Çıxıntılar dayağa bitişik idi.
35 Dayağın başında yarım qulac hündürlüyündə dəyirmi bir çənbər var idi.
Dayağın başında olan dəstəkləri və yan lövhələri özünə bitişik idi.
36 Xiram dəstəklərin və yan lövhələrin üzərində yer çatan qədər keruv, şir,
xurma ağacı təsvirləri, ətrafında isə çələnglər oydu.
37 Beləcə on dayaq düzəltdi. Onların hamısı bir tökmədə, bir ölçüdə və bir
quruluşda idi.

* **7:21** *Yakin* – ibrani dilində *möhkəm.* † **7:21** *Boaz* – ibrani dilində *güclü.* ‡ **7:23** *Hovuz* – hərfi tərcümədə *dəniz.*

38 * Xiram on dayağın üstünə qoymaq üçün tuncdan on ləyən düzəltdi. Hər
ləyən qırx bat tuturdu və dörd qulac enində idi.
39 Dayaqların beşini məbədin sağ tərəfində, beşini də məbədin sol tərəfində
qoydu. Hovuzu isə məbədin cənub-şərq küncündə yerləşdirdi.
40 O həmçinin qazanlar, kürəklər, piyalələr düzəltdi. Xiram Rəbbin məbədi
üçün padşah Süleymanın əmri ilə bütün bu işləri görüb qurtardı:
41 iki sütun;
sütunların üstündə iki dəyirmi başlıq;
sütunların üstündəki başlıqları örtmək üçün iki hörmə tor;
42 sütunların üstündə olan dəyirmi başlıqları örtən hər hörmə torun üzərində
iki cərgədə dörd yüz nar;
43 on dayaq;
dayaqların üzərində on ləyən;
44 bir hovuz;
hovuzun altında on iki tökmə buğa;
45 qazanlar, kürəklər və piyalələr.
Bütün bu əşyaları Xiram Rəbbin məbədi üçün padşah Süleymanın əmri ilə
cilalanmış tuncdan düzəltmişdi.
46 Padşah bunları İordan çayının kənarındakı düzənlikdə Sukkot ilə Sartan
arasındakı gilli torpaqlarda tökmüşdü.
47 Bütün bu əşyalar həddən artıq çox olduğu üçün Süleyman onlara işlədilən
tuncun çəkisini müəyyən etmədi.
48 * * Süleyman Rəbbin məbədindəki bütün bu əşyaları düzəltdi:
qızıl qurbangah;
təqdis çörəkləri qoyulan qızıl masa;
49 * iç otağın önündə beşi sağ tərəfdə, beşi də sol tərəfdə olan xalis qızıldan
çıraqdanlar;
qızıldan olan qönçə, çıraqlar və maşalar;
50 xalis qızıldan kasalar, maqqaşlar, piyalələr, nimçələr və buxurdanlar;
iç otağın, yəni Ən Müqəddəs yerin və böyük otağın qapıları üçün qızıldan
ilgəklər.
51 * Padşah Süleymanın Rəbbin məbədində gördüyü bütün işlər qurtardı.
Atası Davudun təqdis etdiyi qızıl-gümüşü və əşyaları Süleyman içəri gətirib
Rəbbin məbədinin xəzinələrinə qoydu.

8

Əhd sandığının məbədə gətirilməsi (2Saln. 5:2-6:2)

1 * O zaman padşah Süleyman İsrailin ağsaqqallarını, bütün qəbilə başçılarını,
yəni İsrail övladlarının nəsil rəhbərlərini Yerusəlimə, özünün yanına topladı ki,
Rəbbin Əhd sandığını Davudun şəhəri olan Siondan yuxarı gətirsinlər.
2 Yeddinci – Etanim ayında olan bayram vaxtı bütün İsrail xalqı padşah
Süleymanın yanına toplandı.
3 Bütün İsrail ağsaqqalları gələndə kahinlər Rəbbin sandığını götürdülər.
4 Onunla birgə Hüzur çadırını və çadırda olan bütün müqəddəs əşyaları
kahinlər və Levililər yuxarı gətirdilər.

* **7:38** Çıx. 30:17-21 * **7:48** Çıx. 30:1-3 * **7:48** Çıx. 25:23-30 * **7:49** Çıx. 25:31-40 * **7:51** 2Şam. 8:11; 1Saln. 18:11 * **8:1** 2Şam. 6:12-16; 1Saln. 15:25-29

5 Padşah Süleyman və onun yanına toplanmış bütün İsrail icması sandığın
önündə çoxluğuna görə sayı-hesabı bilinməyən qədər qoyun-keçi və mal-qara
qurban kəsirdilər.
6 Kahinlər Rəbbin Əhd sandığını öz yerinə, məbədin iç otağına – Ən
Müqəddəs yerə, keruvların qanadları altındakı yerinə gətirdilər.
7 Keruvlar qanadlarını sandığın yeri üzərində açmışdı, onlar sandığı və
onun şüvüllərini örtmüşdü.
8 Şüvüllər elə uzun idi ki, onların ucu iç otağın önündəki Müqəddəs yerdən
görünürdü, ancaq bayır tərəfdən görünmürdü. Onlar bu günə qədər oradadır.
9 * İsrail övladları Misir torpağından çıxdıqları zaman Rəbbin onlarla əhd
bağladığı Xorevdə Musa sandığın içinə iki daş lövhə qoymuşdu. Bunlardan
başqa, sandığın içində heç bir şey yox idi.
10 * Kahinlər Müqəddəs yerdən çıxdıqları vaxt bulud Rəbbin məbədini elə
doldurdu ki,
11 buluda görə onlar ibadət etmək üçün orada dayana bilmədilər. Çünki
Rəbbin izzəti Onun məbədini doldurmuşdu.
12 O zaman Süleyman dedi:
«Rəbb istədi ki, qatı qaranlıqda məskən salsın.
13 Mən Sənin üçün uca bir məbəd tikdim ki,
Sənin əbədi yaşayacağın yer olsun».

Süleymanın xalqa müraciəti (2Saln. 6:3-11)

14 Padşah dönüb bütün İsrail camaatına xeyir-dua verdi. Bu zaman bütün
İsrail camaatı ayaq üstə durmuşdu.
15 Padşah dedi: «İsrailin Allahı Rəbbə alqış olsun ki, atam Davuda Öz ağzı ilə
dediyini Öz əli ilə yerinə yetirdi. O söyləmişdi:
16 * “Mən xalqım İsraili Misirdən çıxardığım gündən bəri bir məbəd tikmək
üçün İsrailin heç bir qəbiləsindən şəhər seçməmişdim ki, adım üstündə olsun,
ancaq xalqım İsrailin üzərində olmaq üçün Davudu seçdim”.
17 * Atam Davudun ürəyində İsrailin Allahı Rəbbin adına bir məbəd tikmək
istəyi var idi.
18 Lakin Rəbb atam Davuda dedi: “Sən yaxşı eləmisən ki, Mənim adıma bir
məbəd tikmək niyyətinə düşmüsən.
19 * Ancaq məbədi sən tikməyəcəksən, sənin belindən gələn oğlun Mənim
adıma məbəd tikəcək”.
20 Rəbb vəd etdiyini yerinə yetirdi: belə ki mən atam Davudun yerinə
qalxdım, Rəbbin dediyi kimi İsrail taxtında oturdum və İsrailin Allahı Rəbbin
adına məbəd tikdim.
21 Orada sandıq üçün yer hazırladım. Atalarımızı Misir torpağından çıxardığı
vaxt Rəbbin onlarla bağladığı əhd onun içindədir».

Məbədin təqdisi üçün Süleymanın duası (2Saln. 6:12-42)

22 Süleyman Rəbbin qurbangahı önündə, bütün İsrail camaatının qarşısında
durdu və əllərini göyə açıb dedi:

---

* **8:9** Qanun. 10:5 * **8:10** Çıx. 40:34-35 * **8:16** 2Şam. 7:4-11; 1Saln. 17:3-10 * **8:17** 2Şam. 7:1-3; 1Saln. 17:1-2 * **8:19** 2Şam. 7:12-13; 1Saln. 17:11-12

23 «Ya Rəbb, İsrailin Allahı! Nə yuxarıda göydə, nə də aşağıda yerdə Sənin kimi
Allah yoxdur. Sən bütün ürəkləri ilə yolunla gedən qullarına əhdini və lütfünü
saxlayırsan.
24 Sən qulun atam Davuda verdiyin vədə əməl etdin, Öz dilinlə söylədiyini
bu gün Öz əlinlə yerinə yetirdin.
25 * Ya Rəbb, İsrailin Allahı, indi də qulun atam Davuda dediyin sözə
əməl et, Özün söyləmişdin: “Sən yolumla getdiyin kimi oğulların da yolumla
gedərək öz əməllərinə diqqət etsələr, İsrail taxtında sənin nəslindən bir kişi
əskik olmayacaq”.
26 Ey İsrailin Allahı, indi qulun atam Davuda dediyin sözü təsdiq et!
27 * Lakin, doğrudan da, Allah yerdə yaşayarmı? Sən göyə və göylərin göyünə
sığmazsan, o ki qaldı mənim tikdiyim məbədə!
28 Ancaq Sən bu qulunun duasına və yalvarışına nəzər sal, ya Rəbb Allahım.
Bu gün qulunun Sənin önündə etdiyi fəryadı və duanı eşit.
29 * Qoy Sənin nəzərin gecə-gündüz bu məbədin üstündə olsun. Bu yer
barədə Sən demisən: “Mənim adım orada olacaq”. Qulunun buraya üz tutub
etdiyi duanı eşit.
30 Bu yerə tərəf dua etdikləri vaxt Öz qulunun və xalqın İsrailin yalvarışlarını
Sən eşit, göydə – Öz məskənində eşit və bağışla!
31 Əgər bir adam öz yaxınına qarşı günah edərsə və ondan and içmək tələb
olunarsa, o da gəlib bu məbəddə, Sənin qurbangahın önündə and içərsə,
32 o vaxt Sən göydə eşit və belə et, qulların üzərində hökm et: əməlini öz
başına döndərərək müqəssiri ittiham et və təqsirsizə salehliyinə görə bəraət
ver.
33 Əgər xalqın İsrail Sənə qarşı günah etdiyi üçün düşmən önündə məğlub olsa,
onlar təkrar Sənə tərəf dönüb adını dillərinə gətirsələr və bu məbəddə Sənə
yalvarıb fəryad etsələr,
34 o vaxt Sən göydə eşit və xalqın İsrailin günahını bağışla, onları yenə
atalarına verdiyin torpağa qaytar.
35 Əgər xalqın Sənin önündə günah etdiyi üçün göy bağlanıb yağış yağmayan
vaxt bu yerə tərəf dua edərək adını dillərinə gətirsələr və Sən onlara bəla
göndərdiyin vaxt öz günahlarından dönsələr,
36 o vaxt Sən göydə eşit, qullarının və xalqın İsrailin günahını bağışla və
gedəcəkləri doğru yolu onlara göstər. Xalqına irs kimi verdiyin torpağına da
yağış göndər.
37 Əgər ölkədə aclıq, vəba olarsa, səmum küləyi ya kif, çəyirtkə ya bitki
qurdu olarsa, əgər düşmən onları ölkənin hər hansı bir şəhərində mühasirəyə
alarsa – hansı bəla, hansı xəstəlik olursa-olsun –
38 kimsə tərəfindən yaxud da bütün xalqın İsrail tərəfindən bir dua və
yalvarış olarsa, hər kəs öz ürəyinin dərdini bilib bu məbədə tərəf əllərini
açarsa,
39 o vaxt Sən göydə – Öz məskənində eşit, bağışla və bir əlac et. Ürəyini
bildiyin hər adama bütün əməllərinə görə əvəz ver, çünki hər insanın ürəyini
yalnız Sən bilirsən.
40 Ta ki onlar atalarımıza verdiyin torpaqda yaşadıqları bütün günlər boyu
Səndən qorxsunlar.

* **8:25** 1Pad. 2:4 * **8:27** 2Saln. 2:6 * **8:29** Qanun. 12:11

41 Əgər xalqın İsraildən olmayan yadelli də Sənin adın naminə uzaq ölkədən
gəlsə,
42 Sənin böyük adın, qüdrətli əlin və uzanan qolun barədə eşidib bu məbədə
tərəf dua etsə,
43 o vaxt Sən göydə – Öz məskənində eşit və yadellinin Sənə fəryad etdiyi
hər şeyi elə ki, yer üzünün bütün xalqları da Sənin adını tanısınlar, xalqın İsrail
kimi Səndən qorxsunlar və tikdiyim bu məbədin Sənin adınla çağırıldığını
bilsinlər.
44 Əgər xalqın göndərdiyin yolla düşməninə qarşı müharibəyə çıxsa və Sənin
seçdiyin şəhərə tərəf, Sənin adına tikdiyim məbədə doğru üz çevirib Rəbbə dua
etsə,
45 Sən göydə onların dua və yalvarışlarını eşit, onların tərəfində ol.
46 Əgər onlar önündə günah etsələr – çünki günah etməyən insan yoxdur –
Sən qəzəblənib onları düşmənə təslim etsən və düşmən onları əsir edib yaxın
ya uzaq torpağına aparsa,
47 onlar əsirlikdə olduqları ölkədə ürəklərini döndərib tövbə etsələr və Sənə
dua edərək “biz günah və haqsızlıq etdik, pislik etdik” desələr,
48 onları əsir edən düşmənlərin ölkəsində bütün ürəkləri və canları ilə Sənə
tərəf dönsələr, atalarına verdiyin torpağa, seçdiyin şəhərə və adına tikdiyim
məbədə tərəf üz tutub Sənə dua etsələr,
49 o vaxt Sən göydə – Öz məskənində onların dua və yalvarışlarını eşit,
onların tərəfində ol.
50 Sənin önündə günah edən xalqını və onun Sənə qarşı etdiyi bütün
üsyankarlıqları bağışla və onları əsir alanlara insaf ver ki, onlara qarşı rəhmli
olsunlar.
51 Çünki onlar Sənin xalqın, Sənin irsindir, Sən onları Misirdən, dəmir
kürənin içindən çıxartmısan.
52 Bu qulunun və xalqın İsrailin yalvarışına nəzər yetir ki, onların Sənə
fəryad etdikləri hər sözü eşidəsən.
53 Çünki, ya Xudavənd Rəbb, Sən irsin olmaq üçün onları yer üzünün bütün
xalqlarından ayırdın. Bunu atalarımızı Misirdən çıxartdığın vaxt qulun Musa
vasitəsilə söyləmişdin».

Süleymanın xalqa xeyir-dua verməsi

54 Süleyman bütün bu dua və yalvarışlarını Rəbbə söyləyib qurtarandan
sonra Rəbbin qurbangahı önündən, əlləri göyə açıq halda diz çökdüyü yerdən
qalxdı.
55 O ayağa durdu və bütün İsrail camaatına uca səslə xeyir-dua verib dedi:
56 * «Rəbbə alqış olsun ki, vəd etdiyi kimi xalqı İsrailə dinclik verdi! Öz qulu
Musanın vasitəsilə verdiyi yaxşı vədlərindən heç biri hədər getmədi.
57 Qoy Allahımız Rəbb atalarımıza yar olduğu kimi bizə də yar olsun, qoy
bizi buraxmasın və tərk etməsin.
58 Bizim ürəklərimizi Özünə tərəf yönəltsin ki, Onun yolları ilə gedək və
Onun atalarımıza buyurduğu əmrlərinə, qanunlarına və hökmlərinə əməl
edək.
59 Qoy Rəbbin önündə bu yalvarış sözlərim gecə-gündüz Rəbb Allahımızın
xatirində olsun, Öz qulunun və xalqı İsrailin yaxşılığı üçün günbəgün çalışsın.
60 Ta ki yer üzünün bütün xalqları bilsin: yalnız Rəbb Allahdır, Ondan
başqası yoxdur.

* **8:56** Qanun. 12:10; Yeşua 21:44-45

61 Qoy sizin ürəyiniz bütünlüklə Allahımız Rəbbə sadiq olsun ki, bu gün
olduğu kimi Onun qanunları ilə gedəsiniz və Onun əmrlərinə əməl edəsiniz».

Məbədin təqdis edilməsi
(2Saln. 7:4-10)

62 Padşah və onunla birgə bütün İsraillilər Rəbbin önündə qurbanlar kəsdilər.
63 Süleymanın Rəbbə təqdim etdiyi ünsiyyət qurbanlarının sayı iyirmi iki min
baş mal-qara və yüz iyirmi min baş qoyun-keçi idi. Beləliklə, padşah və bütün
İsrail övladları Rəbbin məbədini təqdis etdilər.
64 Həmin gün padşah Rəbbin məbədi önündəki həyətin ortasını təqdis etdi
ki, yandırma qurbanlarını, taxıl təqdimlərini və ünsiyyət qurbanlarının piyini
orada təqdim etsin, çünki Rəbbin önündəki tunc qurbangah kiçik olduğu üçün
yandırma qurbanları, taxıl təqdimləri və ünsiyyət qurbanlarının piyi oraya
yerləşməzdi.
65 O vaxt Süleyman və onunla birgə böyük bir camaat – Xamat keçidindən
Misir vadisinə qədər yaşayan bütün İsraillilər Allahımız Rəbbin önündə yeddi
gün və daha yeddi gün – on dörd gün bayram etdilər.
66 Səkkizinci gün Süleyman xalqı buraxdı. Onlar padşaha xeyir-dua verib
Rəbbin qulu Davuda və xalqı İsrailə etdiyi bütün yaxşılıqlara görə sevinclə və
şad ürəklə öz evlərinə getdilər.

9

Rəbbin yenə Süleymana görünməsi
(2Saln. 7:11-22)

1 Süleyman Rəbbin məbədini, padşah sarayını və tikmək istədiyi bütün şeyləri
tamamlayıb qurtarandan sonra
2 * Rəbb Giveonda göründüyü kimi ikinci dəfə ona göründü.
3 Rəbb Süleymana dedi: «Mən önümdə etdiyin dua və yalvarışını eşitdim.
Adımı əbədilik oraya qoymaq üçün tikdiyin bu məbədi təqdis etdim. Mənim
nəzərim və ürəyim daim orada olacaq.
4 Əgər Mənim sənə əmr etdiklərimi yerinə yetirərək atan Davud kimi ürək
bütövlüyü və düzlüklə yolumla getsən, Mənim qanunlarıma və hökmlərimə
əməl etsən,
5 * sənin padşahlıq taxtını İsrail üzərində əbədi ucaldacağam. Bunu atan
Davuda "İsrail taxtında sənin nəslindən bir kişi əskik olmayacaq" deyə vəd
etmişdim.
6 Ancaq siz və övladlarınız ardımca getməkdən dönüb qarşınıza qoyduğum
əmrlərimə və qaydalarıma əməl etməsəniz, gedib başqa allahlara qulluq
edərək onlara səcdə etsəniz,
7 Mən İsraillilər onlara verdiyim torpaqdan silib atacağam və Öz adıma
təqdis etdiyim bu məbədi hüzurumdan rədd edəcəyəm. Onda İsrail barədə
bütün xalqlar arasında məsəl və kinayə söylənilәcək.
8 Bu məbədin qalaqları elə uca olacaq ki, yanından keçən hər kəs dəhşətə
gələrək deyəcək: "Nə üçün Rəbb bu torpağı və bu məbədi bu cür rədd etdi?"
9 Onlara deyəcəklər: "Ona görə ki bu xalq atalarını Misir torpağından çıxaran
özlərinin Allahı Rəbbi tərk etdi və başqa allahlardan yapışdı, onlara səcdə və
qulluq etdi. Buna görə də Rəbb bütün bu bəlanı onların üzərinə göndərdi"».

* **9:2** 1Pad. 3:5; 2Saln. 1:7 * **9:5** 1Pad. 2:4

Süleymanın Xiramla müqavilə bağlaması
(2Saln. 8:1-2)

10 Süleyman iki evi – Rəbbin məbədini və padşah sarayını iyirmi ilə tikib
qurtardıqdan sonra
11 Sur padşahı Xirama Qalileya diyarında iyirmi şəhər verdi, çünki Xiram
Süleymana onun arzusuna görə sidr, şam ağacları və qızıl göndərmişdi.
12 Xiram Surdan çıxdı ki, Süleymanın ona verdiyi şəhərlərə baxsın. Onlar
Xiramın xoşuna gəlmədi.
13 O dedi: «Qardaşım, bu nə şəhərlərdir, mənə vermisən?» Onları Kavul *
torpağı adlandırdı və bu günə qədər onlar belə adlanır.
14 Xiram padşaha yüz iyirmi talant qızıl göndərdi.

Süleymanın tikinti işləri
(2Saln. 8:3-18)

15 Padşah Süleyman əmək mükəlləfiyyəti qoyub bu işləri gördü: Rəbbin
məbədini, öz sarayını, qala yamacını, Yerusəlim divarını, Xasoru, Megiddonu
və Gezeri tikdi.
16 Misir padşahı firon gəlib Gezeri tutmuşdu və oranı yandırmışdı. Şəhərdə
yaşayan Kənanlıları qırmışdı və bu şəhəri öz qızına – Süleymanın arvadına cehiz
vermişdi.
17 Süleyman yenidən Gezeri tikdi. O həmçinin Aşağı Bet-Xoronu,
18 Baalatı, ölkədəki səhralıqda olan Tadmoru,
19 özünün bütün anbar şəhərlərini, döyüş arabalarının olduğu şəhərləri,
süvarilərin olduğu şəhərləri, Yerusəlimdə, Livanda və onun hökmranlığı altında
olan bütün yerlərdə tikmək istədiyi hər şeyi tikdi.
20 Ölkədə İsrail övladlarından olmayan başqa xalqlar – Emorlular, Xetlilər,
Perizlilər, Xivlilər və Yevuslular qalmışdı,
21 çünki İsraillilər onların atalarını tamamilə məhv edə bilməmişdilər.
Süleyman onları mükəlləfiyyətçi qul etdi və bu indiyə qədər belədir.
22 İsrail övladlarını isə qul etmədi, ancaq onlar Süleymanın əsgərləri, əyanları,
rəisləri və sərkərdələri, döyüş arabalarının və süvarilərinin başçıları idi.
23 Süleymanın işlərinə nəzarət edən rəislər də İsraillilərdən idi. İş görən xalqa
rəislik edən bu adamlar beş yüz əlli nəfər idi.
24 Fironun qızı Davudun şəhərindən Süleymanın onun üçün tikdiyi evinə
köçdü. Sonra Süleyman qala yamacını tikdi.
25 * Süleyman Rəbbə tikdiyi qurbangahın üzərində ildə üç dəfə yandırma
qurbanları və ünsiyyət qurbanları gətirirdi, bununla bərabər Rəbbin önündə
buxur yandırırdı. Beləcə o, məbədin işini görürdü.

Süleymanın donanması

26 Padşah Süleyman həmçinin Edom ölkəsində, Qırmızı dənizin körfəzində,
Elatın yanında olan Esyon-Gever limanında donanma düzəltdi.
27 Xiram öz təbəəsi olan dənizə bələd gəmiçiləri Süleymanın adamları ilə
birgə donanmaya göndərdi.
28 Onlar Ofirə gəldilər və oradan dörd yüz iyirmi talant qızıl götürüb padşah
Süleymana gətirdilər.

* **9:13** *Kavul* – ibrani dilində *heç nə.* * **9:25** Çıx. 23:17; 34:23; Qanun. 16:16

10

Səba mələkəsinin Süleymanın yanına gəlməsi (2Saln. 9:1-12)

1 * Səba mələkəsi Rəbbin adından ötrü Süleymanın şöhrətini eşidib onu
tapmacalarla sınamağa gəldi.
2 O, çox böyük karvanla – ətriyyat, çoxlu qızıl və qiymətli daşlarla yüklənmiş
dəvələrlə Yerusəlimə, Süleymanın yanına gəldi və ürəyində olan hər şey barədə
onunla söhbət etdi.
3 Süleyman onun bütün suallarına cavab verdi, elə bir gizli şey olmadı ki,
padşah ona izah etməsin.
4 Səba mələkəsi Süleymanın bütün hikmətini və onun tikdiyi sarayı,
5 süfrəsindəki yeməyi, əyanlarının oturuşunu, qulluqçularının xidmətini və
onların geyimlərini, saqilərini, Rəbbin məbədində gətirdiyi yandırma qur-
banlarını görəndə daha özünü saxlaya bilmədi.
6 O, padşaha dedi: «Sənin işlərin və hikmətin barədə öz ölkəmdə eşitdiyim
sözlər düz imiş.
7 Gəlib öz gözlərimlə görənə qədər mən bu sözlərə inanmamışdım. Mənə
heç gördüklərimin yarısı danışılmayıb, sənin hikmətin və var-dövlətin mən
eşitdiyim şöhrətdən üstündür.
8 Sənin adamların nə bəxtiyardır, bu qulluqçuların nə bəxtiyardır ki, həmişə
önündə durub hikmətini eşidirlər.
9 Allahın Rəbbə alqış olsun ki, səni istəyib İsrail taxtında oturtdu! Rəbb İsrailə
olan əbədi sevgisi naminə ədalət və salehliklə hökm etmək üçün səni padşah
qoydu».
10 Səba mələkəsi padşaha yüz iyirmi talant qızıl, çoxlu ətriyyat və qiymətli
daşlar bağışladı. Onun padşah Süleymana verdiyi qədər çox ətriyyat hələ heç
vaxt gəlməmişdi.
11 Ofirdən qızıl gətirən Xiramın gəmiləri oradan çoxlu ardıc ağacı və qiymətli
daşlar gətirdi.
12 Padşah ardıc ağacından Rəbbin məbədi və padşah sarayı üçün sürahi,
musiqiçilər üçün lira və çəng düzəltdi. Heç vaxt bu qədər ardıc ağacı
gəlməmişdi və bu günə qədər görünməmişdi.
13 Padşah Süleymanın öz səxavətinə görə Səba mələkəsinə verdiklərindən
başqa, padşah onun arzuladığı və istədiyi bütün şeyləri verdi. O da adamları
ilə birgə qayıdıb öz ölkəsinə getdi.

Padşah Süleymanın var-dövləti (2Saln. 9:13-28)

14 Bir ildə Süleymana gələn qızılın çəkisi altı yüz altmış altı talant idi.
15 Alver edən adamlardan, tacirlərin ticarətindən, bütün Ərəb
padşahlarından və ölkənin valilərindən gələn qızıl buraya daxil deyildi.
16 Padşah Süleyman döymə qızıldan iki yüz sipər düzəltdi. Bir sipərə altı yüz
şekel qızıl işləndi.
17 O, döymə qızıldan üç yüz qalxan da düzəltdi. Bir qalxana üç mina qızıl
işləndi. Padşah onları «Livan meşəsi» adlı sarayına qoydu.
18 Padşah fil sümüyündən böyük taxt düzəltdi və onu xalis qızılla örtdü.
19 Taxtın altı pilləsi var idi. Arxa tərəfdən taxtın başı dəyirmi idi. Oturacağın
hər iki tərəfində qollar var idi, qolların yanında iki şir təsviri var idi.

* **10:1** Mat. 12:42; Luka 11:31

20 Altı pillənin iki tərəfində isə on iki şir təsviri var idi. Heç bir padşahlıqda belə şey yox idi.
21 Padşah Süleymanın bütün içki qabları qızıldan idi, «Livan meşəsi» adlı sarayında olan bütün əşyalar da xalis qızıldan idi. Gümüşdən heç bir şey yox idi, çünki gümüş Süleymanın dövründə heç nə sayılırdı.
22 Padşahın dənizdə Xiramın gəmiləri ilə birgə Tarşiş gəmiləri * var idi. Üç ildə bir dəfə Tarşiş gəmiləri qızıl, gümüş, fil sümüyü, meymunlar və əntərlərlə yüklənərək gəlirdi.
23 Padşah Süleyman var-dövlətdə və hikmətdə yer üzünün bütün padşahlarından üstün idi.
24 Süleymanın ürəyinə Allahın qoyduğu hikməti eşitmək üçün hamı onun üzünü görmək istəyirdi.
25 Onun yanına gələn hər kəs hədiyyə gətirirdi. Beləcə ona hər il qızıl və gümüş qablar, paltarlar, silahlar, ətriyyat, atlar və qatırlar gətirilirdi.
26 * Süleyman döyüş arabaları və süvarilər topladı. Onun min dörd yüz döyüş arabası və on iki min süvarisi var idi. Onları arabalar üçün ayrılan şəhərlərdə və Yerusəlimdə, padşahın yanında yerləşdirdi.
27 * Padşah Yerusəlimdə çoxluğuna görə gümüşü daşlara, sidr ağacını isə yamaclı-düzənlikli bölgədə bitən firon ənciri ağacına bərabər etdi.
28 * Süleymanın atları Misirdən və Quvedən gətirilirdi, padşahın tacirləri onları Quvedən satın alırdılar.
29 Hər bir döyüş arabası altı yüz şekel, hər bir at isə yüz əlli şekel gümüşə başa gəlib, Misirdən gətirilirdi. Bütün Xet və Aram padşahları da bunları Süleymanın tacirlərinin vasitəsilə alırdılar.

11

Süleymanın Allahdan uzaqlaşması

1 * Padşah Süleyman fironun qızından başqa, Moavlılar, Ammonlular, Edomlular, Sidonlular və Xetlilərdən çoxlu yadelli qadın sevdi.
2 * Rəbb İsrail övladlarına bu xalqlar barədə demişdi: «Onlardan qız almayın və onlara qız verməyin. Əgər belə etsəniz, hökmən ürəyinizi öz allahlarına tərəf azdıracaqlar». Bu qadınlar da həmin xalqlardan idi. Süleyman sevgi ilə onlara bağlandı.
3 Onun zadəgan nəslindən olan yeddi yüz arvadı və üç yüz kənizi var idi. Arvadları onun ürəyini yoldan çıxartdılar.
4 Onlar Süleymanın qocalıq çağında onun ürəyini başqa allahlara tərəf azdırdılar və onun ürəyi atası Davuddan fərqli olaraq Allahı Rəbbə sadiq deyildi.
5 Süleyman Sidonluların ilahəsi Aştoretə və Ammonluların iyrənc bütü Milkoma xidmət etdi.
6 Süleyman Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və atası Davuddan fərqli olaraq Rəbbə tamamilə xidmət etmədi.
7 Onda Süleyman Yerusəlimin şərqindəki dağda Moavın iyrənc bütü Kemoş üçün və Ammon övladlarının iyrənc bütü Molek üçün səcdəgah düzəltdi.
8 O öz allahlarına buxur yandıran və qurbanlar gətirən bütün yadelli arvadları üçün belə etdi.

---

* **10:22** *Tarşiş gəmiləri* – yaxud *ticarət gəmiləri.* * **10:26** 1Pad. 4:26 * **10:27** Qanun. 17:17
* **10:28** Qanun. 17:16 * **11:1** Qanun. 17:17 * **11:2** Çıx. 34:16; Qanun. 7:3-4

9 Rəbb Süleymana qəzəbləndi, çünki onun ürəyi İsrailin Allahı Rəbdən dönmüşdü. Rəbb ona iki dəfə görünərək
10 «başqa allahlara xidmət etmə» deyə bu barədə əmr etdi, o isə Rəbbin əmrinə əməl etmədi.
11 Ona görə də Rəbb Süleymana dedi: «Bu niyyətdə olduğuna görə, sənə əmr etdiyim əhdimə və qaydalarıma əməl etmədiyin üçün Mən hökmən padşahlığını əlindən çəkib alacağam və onu sənin quluna verəcəyəm.
12 Ancaq atan Davudun xatirinə Mən bunu sənin dövründə etməyəcəyəm, onu sənin oğlunun əlindən çəkib alacağam.
13 Həm də bütün padşahlığı çəkib almayacağam, qulum Davudun xatirinə və Mənim seçdiyim Yerusəlimdən ötrü bir qəbiləni sənin oğluna verəcəyəm».

Süleymanın düşmənləri

14 Rəbb Edomlu Hadadı Süleymana düşmən etdi. O, Edomun padşah nəslindən idi.
15 Davud Edomda olarkən ordu başçısı Yoav ölənləri basdırmaq üçün gəlib Edomda bütün kişiləri qırmışdı.
16 Yoav bütün İsraillilərlə birgə Edomda olan bütün kişiləri qırana qədər altı ay orada qalmışdı.
17 O zaman Hadad və atasının əyanlarından olan bəzi Edomlular onunla birgə Misirə tərəf qaçmışdılar. Hadad balaca bir uşaq idi.
18 Onlar Midyandan qalxıb Parana gəldilər, Parandan özləri ilə adamlar götürüb Misirə, Misir padşahı fironun yanına gəldilər. O, Hadada ev və torpaq verdi, onu azuqə ilə təmin etdi.
19 Hadad fironun gözündə böyük rəğbət qazandı və firon arvadı mələkə Taxpenesin bacısını ona arvad olmaq üçün verdi.
20 Taxpenesin bacısı ona oğlu Genuvatı doğdu. Taxpenes özü fironun evində onu böyütdü. Genuvat fironun evində, fironun oğulları arasında idi.
21 Hadad Misirdə olanda Davudun vəfat etdiyini və ordu başçısı Yoavın öldüyünü eşidib firona dedi: «Göndər məni, öz ölkəmə gedim».
22 Firon ona dedi: «Məgər mənim yanımda bir şeyə ehtiyacın var ki, öz ölkənə getmək istəyirsən?» O cavab verdi: «Yox, ancaq sən məni göndər, gedim».
23 Allah həmçinin ağası Sova padşahı Hadadezerdən qaçan Elyada oğlu Rezonu Süleymana düşmən etdi.
24 Davud Sovalıları qırandan sonra o, yanına adamlar toplayıb bir quldur dəstəsinin başçısı olmuşdu. Bu adamlar Dəməşqə gedib orada qalmışdılar və Dəməşqdə hökmranlıq edirdilər.
25 O, Süleymanın bütün ömrü boyu İsrailə düşmən idi. Hadadın etdiyi pisliklərlə birgə o da həmişə İsraillilərə pislik edirdi və kin bəsləyirdi. Aramda o, padşahlıq edirdi.

Yarovamın padşah olacağı barədə peyğəmbərlik

26 Süleymanın təbəələrindən biri – Seredadan olan Efrayimli Nevat oğlu Yarovam da padşaha qarşı çıxmışdı. Onun dul bir qadın olan anasının adı Serua idi.
27 Yarovamın padşaha qarşı çıxmasının səbəbi bu idi: Süleyman qala yamacını tikdi və atası Davudun şəhərinin divarındakı yarığı bərpa etdi.
28 Yarovam bacarıqlı adam idi. Süleyman cavan oğlanın iş bacarığını gördü və onu Yusifin nəslindən olan ağır işdə işləyən adamların üzərində rəis qoydu.

29 O zaman günlərin birində Yarovam Yerusəlimdən çıxdı və yolda Şilolu
peyğəmbər Axiya onu qarşıladı. Axiya təzə paltar geymişdi. Çöldə yalnız onlar
ikisi idi.
30 Axiya əynində olan təzə paltarı götürüb on iki yerə cırdı.
31 Sonra Yarovama dedi: «Özünə on hissə götür, çünki İsrailin Allahı Rəbb
belə deyir: "Mən padşahlığı Süleymanın əlindən çəkib alıram və on qəbiləni
sənə verirəm.
32 Ancaq qulum Davudun xatirinə və İsrailin bütün qəbilələrindən seçdiyim
şəhər olan Yerusəlimdən ötrü bir qəbilə onun olacaq.
33 Bunu ona görə edirəm ki, Süleyman Məni tərk etdi və Sidonluların ilahəsi
Aştoretə, Moav allahı Kemoşa, Ammonluların allahı Milkoma səcdə etdi.
Atası Davud gözümdə doğru olan işlər etməklə, qaydalarıma və əmrlərimə
əməl etməklə Mənim yolumla getdi, amma Süleyman belə etmədi.
34 Buna baxmayaraq, bütün padşahlığı onun əlindən çəkib almayacağam.
Əmrlərimə və qaydalarıma əməl edən seçdiyim qulum Davudun xatirinə onu
bütün ömrü boyu hökmdar edəcəyəm.
35 Padşahlığı onun oğlunun əlindən çəkib alacağam və on qəbiləni sənə
verəcəyəm.
36 * Onun oğluna isə bir qəbiləni verəcəyəm ki, Mənim önümdə, adımı oraya
qoymaq üçün seçdiyim şəhər olan Yerusəlimdə həmişə qulum Davudun çırağı
olsun.
37 Mən səni seçirəm, sən ürəyin istədiyi hər şey üzərində hökmranlıq
edəcəksən və İsrailin padşahı olacaqsan.
38 Əgər qulum Davud kimi Mənim qanunlarıma və əmrlərimə əməl edərək
sənə buyurduğum hər şeyə qulaq assan, Mənim yolumla getsən və Mənim
gözümdə doğru olan işlər görsən, onda Mən sənինlə olacağam. Davud üçün
qurduğum kimi sənin üçün də möhkəm bir sülalə quracağam və İsraili sənə
verəcəyəm.
39 Mən bundan ötrü Davudun nəslini alçaldacağam, ancaq həmişəlik yox"».
40 Süleyman Yarovamı öldürmək istədi, ancaq Yarovam qalxıb Misirə, Misir
padşahı Sisaqın yanına qaçdı və Süleymanın ölümünə qədər Misirdə qaldı.

Süleymanın ölümü
(2Saln. 9:29-31)

41 Süleymanın qalan işləri, etdiyi hər şey və onun hikməti barədə Süleymanın
əməlləri kitabında yazılmışdır.
42 O, Yerusəlimdə bütün İsrail üzərində qırx il padşahlıq etmişdi.
43 Süleyman ataları ilə uyudu və atası Davudun şəhərində basdırıldı. Onun
yerinə oğlu Rexavam padşah oldu.

12

İsraillilərin Rexavama qarşı çıxması
(2Saln. 10:1-19)

1 Rexavam Şekemə getdi, çünki bütün İsraillilər onu padşah etmək üçün
Şekemə gəlmişdilər.
2 Nevat oğlu Yarovam bunu eşitdiyi zaman hələ Misirdə idi. Oraya padşah
Süleymanın əlindən qaçmışdı və Misirdə yaşayırdı.
3 Onu çağırtdırdılar. Yarovam gəldi və bütün İsrail camaatı ilə birgə Rex-
avama söylədi:

* **11:36** 1Pad. 15:4; 2Pad. 8:19; 2Saln. 21:7; Zəb. 132:17

4 «Atan üzərimizə ağır boyunduruq qoydu. Sən isə indi atanın çətin qulluğunu və üzərimizə qoyduğu ağır boyunduruğu yüngülləşdir, biz də sənə qulluq edərik».
5 Rexavam onlara dedi: «İndi gedin və üç gündən sonra yenə mənim yanıma gəlin». Xalq getdi.
6 Padşah Rexavam atası Süleymanın sağlığında onun önündə duran ağsaqqallarla məsləhət edib dedi: «Bu xalqa cavab vermək üçün mənə nə məsləhət verirsiniz?»
7 Ağsaqqallar ona dedilər: «Əgər bu gün sən bu xalqa xidmətçi olsan, onlara qulluq etsən və onlara cavab verəndə yaxşı sözlər desən, daim sənə qul olacaqlar».
8 Ancaq o, ağsaqqalların verdikləri məsləhətə məhəl qoymadı, onunla birgə böyümüş və onun önündə duran cavan adamlarla məsləhətləşdi.
9 Onlara dedi: «Siz nə məsləhət verirsiniz? Mənə "atanın üzərimizə qoyduğu boyunduruğu yüngülləşdir" deyən bu xalqa nə cavab verim?»
10 Onunla birgə böyümüş cavan adamlar ona dedilər: «Sənə "atan üzərimizə ağır boyunduruq qoydu, sən isə onu yüngülləşdir" deyən bu xalqa belə söylə: "Mənim kiçik barmağım atamın belindən yoğundur.
11 Atam sizi ağır boyunduruqla yükləmişdi, mən isə sizin boyunduruğunuzu daha da artıracağam; atam sizi qamçılarla cəzalandırırdı, mən isə sizi əqrəblərlə cəzalandıracağam"».
12 «Üç gündən sonra yenə yanıma gəlin» deyə padşahın söylədiyi kimi Yarovam bütün xalqla birgə üç gündən sonra Rexavamın yanına gəldi.
13 Padşah xalqa sərt cavab verdi, ağsaqqalların ona verdiyi məsləhətə məhəl qoymayıb
14 cavan adamların məsləhətinə görə xalqa dedi: «Atam sizi ağır boyunduruqla yükləmişdi, mən isə sizin boyunduruğunuzu daha da artıracağam; atam sizi qamçılarla cəzalandırırdı, mən isə əqrəblərlə cəzalandıracağam».
15 Padşah xalqa qulaq asmadı, çünki bu hadisə Rəbb tərəfindən oldu ki, O, Şilolu Axiya vasitəsilə Nevat oğlu Yarovama söylədiyi sözü yerinə yetirsin.
16 * Bütün İsraillilər padşahın onlara qulaq asmadığını gördülər. Onda xalq ona cavab verib dedi:
«Davudla bizim nə şərikliyimiz var?
Yesseyin oğlu ilə heç bir irsimiz yoxdur!
Ey İsraillilər, çadırınıza!
İndi, ey Davud, öz evinin halına özün bax!»
İsraillilər evlərinə getdilər.
17 Rexavam yalnız Yəhuda şəhərlərində yaşayan İsrail övladları üzərində padşahlıq etdi.
18 Padşah Rexavam mükəlləfiyyətçilər üzərində nəzarətçi olan Adoniramı göndərdi, bütün İsraillilər onu daşqalaq edib öldürdülər. Padşah Rexavam Yerusəlimə qaçmaq üçün tələsik öz döyüş arabasına mindi.
19 Beləcə İsraillilər Davudun sülaləsinə qarşı qalxdılar və bu indiyə qədər belədir.
20 Bütün İsraillilər Yarovamın qayıtdığını eşidəndə onu toplantıya çağırtdırdılar və bütün İsrail üzərində onu padşah etdilər. Yəhuda qəbiləsindən başqa Davud sülaləsinin arxasınca gedən olmadı.

* **12:16** 2Şam. 20:1

Şemayanın peyğəmbərliyi
(2Saln. 11:1-4)

21 Rexavam Yerusəlimə gəldi. O, İsrail evi ilə müharibə edib öz padşahlığını
qaytarmaq üçün bütün Yəhuda evini və Binyamin qəbiləsini – yüz səksən min
seçmə döyüşçünü topladı.
22 Ancaq Allah adamı Şemayaya Allahın bu sözü nazil oldu:
23 «Yəhuda padşahı Süleyman oğlu Rexavama, bütün Yəhuda və Binyamin
evinə, qalan xalqa söylə ki,
24 Rəbb belə deyir: "Getməyin və öz soydaşlarınız olan İsrail övladları ilə
müharibə etməyin. Hər kəs öz evinə qayıtsın, çünki bu iş Mənim tərəfimdən
oldu"». Onlar Rəbbin sözünə qulaq asdılar və Rəbbin sözünə görə geri
qayıtdılar.

Yarovamın İsrailə etdirdiyi günah

25 Yarovam Efrayimin dağlıq bölgəsində Şekemi tikdi və orada yaşadı.
Oradan çıxıb Penueli tikdi.
26 Yarovam ürəyində dedi: «Padşahlıq yenə Davud sülaləsinə qayıda bilər.
27 Əgər bu xalq Yerusəlimə, Rəbbin məbədinə qurban gətirmək üçün
gedərsə, bu xalqın ürəyi ağalarına – Yəhuda padşahı Rexavama tərəf dönəcək.
Onlar məni öldürüb Yəhuda padşahı Rexavamın tərəfinə keçəcəklər».
28 * Padşah məsləhətləşib iki qızıl dana * düzəltdi və xalqa dedi: «Sizə daha
Yerusəlimə getmək lazım deyil. Ey İsraillilər, sizi Misir torpağından çıxaran
allahlarınız bunlardır».
29 O, danalardan birini Bet-Eldə, o birini isə Danda qoydu.
30 Bu iş günah oldu. Xalq onlardan birinə səcdə etmək üçün Dana qədər
gedirdi.
31 Yarovam səcdəgahlarda ibadət evləri tikdi və xalqın arasından Lev-
ililərdən olmayan kahinlər təyin etdi.

Yarovam və Yəhudalı Allah adamı

32 * Yarovam səkkizinci ayın on beşinci günü Yəhudada keçirilən bayram
kimi bir bayram keçirdi. Bet-Eldə düzəltdiyi danalara qurban gətirmək üçün
qurbangaha qalxdı və tikdiyi səcdəgahların kahinlərini Bet-Eldə vəzifəyə
qoydu.
33 O öz istəyincə uydurduğu vaxt – səkkizinci ayın on beşinci günü İsrail
övladları üçün bayram keçirdi və buxur yandırmaq üçün Bet-Eldə düzəltdiyi
qurbangaha qalxdı.

13

1 Yarovam buxur yandırmaq üçün qurbangahın yanında durduğu vaxt bir
Allah adamı Rəbbin sözü ilə Yəhudadan Bet-Elə gəlib
2 * Rəbbin adından qurbangaha müraciətlə dedi: «Qurbangah, ay qurbangah!
Rəbb belə deyir: "Budur, Davudun nəslində bir oğlan uşağı doğulacaq, onun
adı Yoşiya olacaq. O sənin üstündə, orada buxur yandıran səcdəgahların
kahinlərini qurban edib insan sümükləri yandıracaq"».
3 Allah adamı həmin gün bir əlamət verib dedi: «Rəbbin söylədiyi əlamət
budur: "Bu qurbangah bölünəcək və üstündəki kül töküləcək"».

---

* **12:28** Çıx. 32:4 * **12:28** *Qızıl dana* – bax: Çıx. 32:4. * **12:32** Lev. 23:33-34 * **13:2** 2Pad. 23:15-16

4 Padşah Yarovam Allah adamının Bet-Eldə qurbangaha müraciətlə dediyi
sözü eşidəndə qurbangahın üzərindən əlini uzadıb «onu tutun» dedi. Onun
Allah adamına qarşı uzatdığı əli qurudu və əlini özünə tərəf döndərə bilmədi.
5 Allah adamının Rəbbin sözü ilə verdiyi əlamətə görə qurbangah bölündü
və kül qurbangahdan töküldü.

6 Onda padşah Allah adamına dedi: «Allahın Rəbbi rəhmə gətir və mənim
üçün dua et ki, əlimi özümə tərəf döndərə bilim». Allah adamı Rəbbi rəhmə
gətirdi və padşahın əli özünə tərəf dönüb əvvəlki kimi oldu.
7 Padşah Allah adamına dedi: «Mənimlə birgə evə gedib nahar edək. Mən
sənə hədiyyə verərəm».
8 Allah adamı isə padşaha dedi: «Sən mənə malının yarısını da versən,
səninlə getmərəm, bu yerdə çörək yeyib su içmərəm.
9 Çünki Rəbbin sözü ilə mənə belə əmr gəldi: "Orada çörək yeyib su içmə və
getdiyin yolla geri qayıtma"».
10 Allah adamı başqa yolla getdi və Bet-Elə gəldiyi yolla geri qayıtmadı.

Allah adamı və qoca peyğəmbər

11 Bet-Eldə qoca bir peyğəmbər yaşayırdı. Onun oğullarından biri gəlib Allah
adamının həmin gün Bet-Eldə etdiyi bütün işlər barədə danışdı. Oğulları onun
padşaha söylədiyi sözləri də atalarına bildirdilər.
12 Ata onlara dedi: «O hansı yolla getdi?» Oğulları Yəhudadan gələn Allah
adamının hansı yolla getdiyini ona göstərdilər.
13 O öz oğullarına dedi: «Mənim üçün eşşəyi palanlayın». Eşşəyi onun üçün
palanladılar və o, eşşəyin üstünə minib
14 Allah adamının dalınca getdi. Onu palıd ağacının altında oturmuş halda
tapdı və ona dedi: «Yəhudadan gələn Allah adamı sənsənmi?» O da «mənəm»
dedi.
15 Sonra qoca peyğəmbər ona dedi: «Mənimlə birgə evə gedib nahar edək».
16 O dedi: «Səninlə qayıdıb evinə getmərəm, bu yerdə səninlə çörək yeyib su
içmərəm.
17 Çünki Rəbbin sözü ilə mənə deyildi: "Orada çörək yeyib su içmə və
getdiyin yolla geri qayıtma"».
18 Qoca peyğəmbər ona dedi: «Mən də sənin kimi bir peyğəmbərəm. Bir
mələk Rəbbin sözü ilə mənə dedi: "Onu qaytarıb özünlə evinə gətir, çörək yeyib
su içsin"». Ancaq bunu ona yalandan söylədi.
19 Allah adamı onunla qayıtdı, onun evində çörək yeyib su içdi.

20 Onlar süfrə arxasında oturarkən onu yoldan qaytaran peyğəmbərə
Rəbbin sözü nazil oldu.
21 O, Yəhudadan gələn Allah adamına müraciətlə dedi: «Rəbb belə deyir:
"Sən Rəbbin sözünə qarşı getdin və Allahın Rəbbin sənə etdiyi əmrə əməl
etmədin,
22 geri qayıdaraq Onun sənə ‹çörək yeyib su içmə› dediyi yerdə çörək yeyib
su içdin. Buna görə də cəsədin atalarının qəbrinə girməyəcək"».

23 Yoldan qaytardığı peyğəmbər çörək yeyib su içdikdən sonra qoca
peyğəmbər onun üçün eşşəyi palanladı.
24 Allah adamı getdi, yolda ona bir şir rast gəldi və onu öldürdü. Onun cəsədi
yola sərilmişdi və eşşək onun yanında dayanmışdı, şir də cəsədin yanında
durmuşdu.
25 Adamlar onların yanından keçirdilər, yola sərilmiş cəsədi, cəsədin yanında
durmuş şiri gördülər və gəlib qoca peyğəmbərin yaşadığı şəhərdə söylədilər.

26 Onu yoldan qaytaran peyğəmbər bunu eşidib dedi: «O, Rəbbin sözünə
qarşı gedən Allah adamıdır. Rəbb də ona söylədiyi sözə görə onu şirə verdi
və şir onu didib öldürdü».
27 O, oğullarına dedi: «Mənim üçün eşşəyi palanlayın». Onlar eşşəyi palan-
ladılar.
28 O gedib yola sərilmiş cəsədi tapdı. Eşşək və şir cəsədin yanında durmuşdu.
Şir cəsədi yeməmiş və eşşəyə toxunmamışdı.
29 Qoca peyğəmbər Allah adamının cəsədini götürüb eşşəyin üstünə qoydu
və yas tutub onu basdırmaq üçün öz şəhərinə geri gətirdi.
30 Onun cəsədini özünün qəbrinə qoydu. «Ah, qardaşım!» deyib onun üçün
yas tutdular.
31 Onu basdırandan sonra qoca peyğəmbər oğullarına dedi: «Öləndə məni
Allah adamının basdırıldığı qəbirdə basdırın, sümüklərimi onun sümüklərinin
yanına qoyun.
32 Çünki Bet-Eldə olan qurbangaha və Samariya şəhərlərində olan
səcdəgahların bütün ibadət evlərinə müraciətlə deyilmiş Rəbbin sözü hökmən
yerinə yetəcək».

Yarovam günahlarını davam etdirir

33 Bu işdən sonra da Yarovam öz pis yolundan dönmədi. Yenə də
səcdəgahlara xalqın hər təbəqəsindən olan kahinlər qoydu. O, səcdəgahların
kahini olmaq istəyən hər kəsi təqdis etdi.
34 Bu günah iş Yarovam nəslinin yer üzündən silinib atılmasına və məhv
olmasına səbəb oldu.

14

Yarovamın oğlunun ölümü

1 O vaxt Yarovamın oğlu Aviya xəstələndi.
2 Yarovam arvadına dedi: «Qalx öz qiyafəni elə dəyiş ki, sənin Yarovamın
arvadı olduğunu bilməsinlər. Şiloya get, peyğəmbər Axiya oradadır. O mənim
barəmdə demişdi ki, bu xalqın padşahı olacağam.
3 Əlinə on kömbə çörək, qurabiyələr və bir küpə bal götürüb onun yanına get.
Oğlana nə olacağını o sənə bildirəcək».
4 Yarovamın arvadı belə də etdi: qalxıb Şiloya getdi və Axiyanın evinə gəldi.
Axiya artıq görə bilmirdi, çünki qocaldığı üçün gözləri zəifləmişdi.
5 Rəbb Axiyaya demişdi: «Yarovamın arvadı oğlu barədə səndən soruşmağa
gəlir, çünki oğlu xəstədir. O başqa bir qiyafədədir. Sən ona belə-belə deyərsən».
6 Qadın qapıdan girəndə Axiya onun ayaq səslərini eşidib dedi: «Yarovamın
arvadı, içəri gəl! Sən nə üçün qiyafəni dəyişmisən? Mən sənə ağır xəbər
söyləmək üçün göndərilmişəm.
7 Get, Yarovama söylə ki, İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: "Mən səni xalqın
içindən yüksəldib xalqım İsrailin üzərində hökmran etdim.
8 Padşahlığı Davudun nəslindən çəkib aldım və sənə verdim. Sən isə qulum
Davud kimi olmadın. O, əmrlərimə əməl edib gözümdə yalnız doğru olan işi
görmək üçün bütün ürəyi ilə Mənə xidmət edirdi.
9 Səndən əvvəl olanların hamısından çox pislik etdin. Məni qəzəbləndirmək
üçün gedib özünə başqa allahlar, tökmə bütlər düzəltdin və Məni kənara atdın.
10 * Bunun üçün Mən Yarovamın nəsli üzərinə bəla gətirəcəyəm. İsraildə
Yarovamın nəslindən divar isladan hər kəsi – bütün kişiləri, istər kölə olsun,

* **14:10** 1Pad. 15:29

istər azad, kəsib atacağam və onları peyin yandırılan kimi hamısı tükənənə qədər bütünlüklə yandırıb məhv edəcəyəm.
11 Yarovamdan şəhərdə ölənləri köpəklər, çöldə ölənləri quşlar yeyəcək, çünki Rəbb belə söyləndi".
12 Sən qalxıb evinə get. Şəhərə ayaq basdığın vaxt oğlan öləcək.
13 Bütün İsraillilər yas tutub onu basdıracaq. Amma Yarovam nəslindən yalnız o, qəbirə gedəcək, çünki İsrailin Allahı Rəbb Yarovamın nəslindən yalnız onda yaxşı bir şey tapmışdır.
14 Rəbb Özü üçün İsrail üzərində bir padşah qoyacaq, o da Yarovamın nəslini bu gün kəsib atacaq, hətta indi belə olacaq.
15 Rəbb İsraili suda yellənən bir qamış kimi vuracaq və İsraillileri atalarına verdiyi bu yaxşı torpaqdan çəkib çıxaracaq, onları Fərat çayının o tərəfinə səpələyəcək, çünki özlərinə Aşera bütləri düzəldərək Rəbbi qəzəbləndirdilər.
16 Yarovamın etdiyi və İsraillilərə etdirdiyi günahları ucbatından Rəbb İsraildən üz döndərəcək».
17 Yarovamın arvadı qalxıb getdi və Tirsaya gəldi. Evin astanasına ayaq basdığı vaxt oğlan öldü.
18 Bütün İsraillilər onu basdırıb yas tutdular. Beləcə Rəbbin Öz qulu peyğəmbər Axiya vasitəsilə söylədiyi sözü yerinə yetdi.

Yarovamın ölümü
19 Yarovamın qalan işləri, necə döyüşdüyü və necə padşahlıq etdiyi barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
20 Yarovam iyirmi iki il padşahlıq etdi. O, ataları ilə uyudu və yerinə oğlu Nadav padşah oldu.

Yəhuda padşahı Rexavam
(2Saln. 11:5-12:15)
21 Süleyman oğlu Rexavam Yəhudada padşahlıq etdi. Rexavam padşah olan vaxt qırx bir yaşında idi. O, Rəbbin Öz adını qoymaq üçün İsrailin bütün qəbilələrindən seçdiyi şəhərdə – Yerusəlimdə on yeddi il padşahlıq etdi. Anası Ammonlu olub adı Naama idi.
22 Yəhudalılar Rəbbin gözündə pis olan işlər etdilər və ataларının etdiyi bütün günahlardan da çox günah etməklə Rəbdə qısqanclıq oyatdılar.
23 * Onlar da hər yüksək təpə üzərində və hər kölgəli ağac altında özləri üçün səcdəgahlar, sütunlar və Aşera bütləri düzəltdilər.
24 * Ölkədə həm də məbəd fahişəliyi ilə məşğul olan kişilər var idi. Xalq İsrail övladlarının önündən Rəbbin qovduğu millətlərin bütün iyrənc işlərinə görə davrandı.
25 * Rexavamın padşahlığının beşinci ilində Misir padşahı Sisaq Yerusəlimə hücum etdi.
26 * O, Rəbbin məbədinin və padşah sarayının xəzinələrini götürdü. Hər şeyi aldı, Süleymanın düzəltdiyi bütün qızıl qalxanları da götürdü.
27 Padşah Rexavam onların yerinə tunc qalxanlar düzəltdi və bunları padşah sarayının qapısını qoruyan mühafizəçi rəislərin əlinə verdi.
28 Hər dəfə padşah Rəbbin məbədinə gələndə mühafizəçilər onları daşıyır və sonra mühafizəçilərin otağına geri gətirirdilər.
29 Rexavamın qalan işləri və onun etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.

* **14:23** 2Pad. 17:9-10 * **14:24** Qanun. 23:17 * **14:25** 2Saln. 12:2-8 * **14:26** 1Pad. 10:16-17; 2Saln. 9:15-16

30 Rexavamla Yarovam arasında həmişə müharibə gedirdi.
31 Rexavam ataları ilə uyudu və Davudun şəhərində, ataларının yanında basdırıldı. Anası Ammonlu olub adı Naama idi. Onun yerinə oğlu Aviya * padşah oldu.

15

Yəhuda padşahı Aviya
(2Saln. 13:1-14:1)

1 Nevat oğlu Yarovamın padşahlığının on səkkizinci ilində Aviya Yəhuda üzərində padşah oldu.
2 O, Yerusəlimdə üç il padşahlıq etdi. Anasının adı Avişalom qızı Maaka idi.
3 Aviya atasının ondan qabaq etdiyi bütün günahları ilə getdi. Onun ürəyi babası Davuddan fərqli olaraq Allahı Rəbbə sadiq deyildi.
4 * Ancaq Allahı Rəbb Davudun xatirinə ona Yerusəlimdə bir çıraq verdi, özündən sonra oğlunu onun yerinə oturtdu və Yerusəlimi möhkəmləndirdi.
5 * Çünki Xetli Uriya ilə olan işindən başqa, Davud Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi və bütün ömrü boyu Onun əmr etdiyi heç bir şeydən kənara çıxmadı.
6 * Aviyanın bütün ömrü boyu Rexavam və Yarovam arasında müharibə gedirdi.
7 Aviyanın qalan işləri və onun etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. Aviya ilə Yarovam arasında müharibə gedirdi.
8 Aviya ataları ilə uyudu və onu Davudun şəhərində basdırdılar. Onun yerinə oğlu Asa padşah oldu.

Yəhuda padşahı Asa
(2Saln. 15:16-16:6)

9 İsrail padşahı Yarovamın padşahlığının iyirminci ilində Asa Yəhuda üzərində padşah oldu.
10 O, Yerusəlimdə qırx bir il padşahlıq etdi. Nənəsinin adı Avişalom qızı Maaka idi.
11 Asa babası Davud kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi.
12 * O, məbəd fahişəliyi ilə məşğul olan kişiləri ölkədən qovdu və ataларının düzəltdiyi bütün bütləri aradan qaldırdı.
13 Nənəsi Maakanı da mələkəlikdən məhrum etdi, çünki o, Aşera üçün iyrənc bir büt düzəltmişdi. Asa onun bütünü kəsib Qidron vadisində yandırdı.
14 Ancaq səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, lakin Asanın ürəyi bütün ömrü boyu Rəbbə sadiq idi.
15 O, atasının və özünün təqdis etdiyi əşyaları – qızılı, gümüşü və qabları Rəbbin məbədinə gətirdi.
16 Asa ilə İsrail padşahı Baaşa arasında ömürləri boyu müharibə gedirdi.
17 İsrail padşahı Baaşa Yəhudaya hücum etdi və Yəhuda padşahı Asanın yanına gəlib-getmək istəyənləri buraxmamaq üçün Rama şəhərini tikdi.
18 Asa Rəbbin məbədinin və padşah sarayının xəzinələrində qalan bütün qızıl-gümüşü götürüb əyanlarına verdi. Padşah Asa onları Dəməşqdə yaşayan Aram padşahı Xezyon oğlu Tavrimmon oğlu Ben-Hadada bu xəbərlə göndərdi:

* **14:31** *Aviya* – ibrani mətnində *Aviyam*. Bax: 2Saln. 12:16. * **15:4** 1Pad. 11:36; 2Pad. 8:19; 2Saln. 21:7; Zəb. 132:17 * **15:5** 2Şam. 11:1-27 * **15:6** 2Saln. 13:3-21 * **15:12** 2Saln. 15:8-15

19 «Sənin atanla mənim atam arasında saziş var idi, qoy bizim aramızda da saziş olsun. Sənə qızıl-gümüş hədiyyə göndərirəm. Get İsrail padşahı Baaşa ilə olan sazişini poz ki, torpağımdan geri çəkilsin».
20 Ben-Hadad padşah Asaya qulaq asdı və qoşun başçılarını İsrail şəhərlərinin üstünə göndərdi. Onun qoşunları bütün Naftali torpağına – İyona, Dana, Avel-Bet-Maakaya və bütün Kinneretə zərbə vurdu.
21 Baaşa bunu eşitdikdə Ramanı tikməyi dayandırdı və Tirsada qaldı.
22 Padşah Asa istisna etmədən bütün Yəhudalıları çağırdı və onlar Ramada Baaşanın tikməkdə olduğu yerlərin daşlarını və dirəklərini daşıdılar. Bunlarla padşah Asa Binyamin torpağındakı Gevanı və Mispanı tikdi.
23 Asanın bütün qalan işləri, onun bütün hünəri, etdiyi hər şey və tikdiyi şəhərlər barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır. Ancaq qocalanda onun ayaqları xəstə oldu.
24 Asa ataları ilə uyudu və atası Davudun şəhərində, atalarının yanında basdırıldı. Onun yerinə oğlu Yehoşafat padşah oldu.

İsrail padşahı Nadav

25 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının ikinci ilində Yarovam oğlu Nadav İsrail üzərində padşah oldu və iki il padşahlıq etdi.
26 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, atasının yolu və İsrailə etdirdiyi günahı ilə getdi.
27 İssakar qəbiləsindən Axiya oğlu Baaşa ona qəsd hazırladı və Filiştlilərə məxsus olan Gibbetonda onu öldürdü. O zaman Nadav və bütün İsrailli̇lər Gibbetonu mühasirəyə almışdılar.
28 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının üçüncü ilində Baaşa Nadavı öldürdü və onun yerinə padşah oldu.
29 * O, padşah olan kimi Yarovamın bütün nəslini qırdı, Yarovamdan nəfəs çəkən hər kəsi məhv edənə qədər bir nəfəri sağ buraxmadı. Beləcə Rəbbin Öz qulu Şilolu Axiya vasitəsilə söylədiyi söz yerinə yetdi.
30 İsrailin Allahı Rəbbi qəzəbləndirərək Yarovamın özünün etdiyi və İsrailə etdirdiyi günahların ucbatından bu iş oldu.
31 Nadavın qalan işləri və onun etdiyi hər şey barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
32 Asa ilə İsrail padşahı Baaşa arasında bütün ömürləri boyu müharibə gedirdi.

İsrail padşahı Baaşa

33 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının üçüncü ilində Axiya oğlu Baaşa bütün İsrail üzərində padşah oldu və Tirsada iyirmi dörd il padşahlıq etdi.
34 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, Yarovamın yolu və İsrailə etdirdiyi günahı ilə getdi.

16

1 Baaşaya qarşı Xanani oğlu Yehuya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Səni torpaqdan yüksəldib xalqım İsrail üzərində hökmran etdim, sən isə Yarovamın yolu ilə gedib xalqım İsrailə günah etdirərək Məni qəzəbləndirdin.
3 Buna görə də Baaşanı və onun nəslini Nevat oğlu Yarovamın nəsli kimi yandırıb məhv edəcəyəm.

* **15:29** 1Pad. 14:10

4 Baaşadan şəhərdə ölənləri köpəklər, çöldə ölənləri quşlar yeyəcək».
5 Baaşanın qalan işləri, etdiyi hər şey və onun hünəri barədə İsrail
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
6 Baaşa ataları ilə uyudu və Tirsada basdırıldı. Onun yerinə oğlu Ela padşah
oldu.
7 Baaşa Rəbbin gözündə pis olan işlər edərək Yarovamın nəsli kimi əməlləri
ilə Rəbbi qəzəbləndirdi. O, Yarovamın nəslini də qırdı. Buna görə də
peyğəmbər Xanani oğlu Yehu vasitəsilə onun özünə və nəslinə qarşı Rəbbin
sözü nazil oldu.

İsrail padşahı Ela

8 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının iyirmi altıncı ilində Baaşa oğlu Ela
İsrail üzərində padşah oldu və Tirsada iki il padşahlıq etdi.
9 Döyüş arabalarının yarısına başçılıq edən əyanı Zimri ona qəsd hazırladı.
Ela Tirsada, öz saray rəisi olan Arsanın evində içib sərxoş olarkən
10 Zimri içəri girdi, onu vurub öldürdü və onun yerinə padşah oldu. Bu
hadisə Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının iyirmi yeddinci ilində oldu.
11 O, padşah olub taxtda oturan kimi Baaşanın bütün nəslini qırdı, istər onun
qohumlarından, istərsə də dostlarından divar isladan heç kəsi – bir kişini də sağ
buraxmadı.
12 Peyğəmbər Yehu vasitəsilə Baaşaya qarşı Rəbbin söylədiyi sözə görə Zimri
Baaşanın bütün nəslini məhv etdi.
13 Çünki Baaşa və oğlu Ela öz bütləri ilə etdikləri və İsrailə etdirdikləri bütün
günahlara görə İsrailin Allahı Rəbbi qəzəbləndirmişdilər.
14 Elanın qalan işləri və onun etdiyi hər şey barədə İsrail padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.

İsrail padşahı Zimri

15 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının iyirmi yeddinci ilində Zimri Tir-
sada yeddi gün padşahlıq etdi. O vaxt xalq Filiştlilərə məxsus olan Gibbetona
qarşı qurulmuş ordugahda qalırdı.
16 Zimrinin padşaha qəsd hazırladığını və onu öldürdüyünü ordugahda olan
xalq eşitdi. O gün bütün İsraillilər ordu başçısı Omrini ordugahda İsrail
üzərində padşah etdilər.
17 Omri bütün İsraillilərlə birgə Gibbetondan gəlib Tirsanı mühasirəyə aldı.
18 Zimri şəhərin alınacağını görəndə padşah sarayının qalasına girdi və
padşah sarayını odladı, özü də həlak oldu.
19 Ona görə ki günah edərək Rəbbin gözündə pis olan işlər etmişdi:
Yarovamın yolu və günahı ilə gedib İsrailə günah etdirmişdi.
20 Zimrinin qalan işləri və onun hazırladığı qəsd barədə İsrail padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.
21 O vaxt İsrail xalqı iki hissəyə bölündü: xalqın yarısı Ginat oğlu Tivnini
padşah etmək üçün onun dalınca, yarısı isə Omrinin dalınca getdi.
22 Omrinin dalınca gedən xalq Ginat oğlu Tivninin dalınca gedən xalqa
üstün gəldi. Beləliklə, Tivni öldü və Omri padşah oldu.

İsrail padşahı Omri

23 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının otuz birinci ilində Omri İsrail
üzərində padşah oldu və on iki il padşahlıq etdi. Tirsada altı il padşahlıq etdi.
24 O, Samariya dağını Samardan iki talant gümüşə satın aldı və dağın
üstündə şəhər tikib, adını dağın sahibi Samarın adına görə Samariya qoydu.

25 Omri Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və özündən əvvəl olanların
hamısından çox pislik etdi.
26 O, Nevat oğlu Yarovamın yolu və onun İsrailə etdirdiyi günahlarla gedib
İsrailin Allahı Rəbbi öz bütləri ilə qəzəbləndirdi.
27 Omrinin etdiyi qalan işlər və göstərdiyi hünər barədə İsrail padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.
28 Omri ataları ilə uyudu və Samariyada basdırıldı. Onun yerinə oğlu Axav
padşah oldu.

İsrail padşahı Axav

29 Yəhuda padşahı Asanın padşahlığının otuz səkkizinci ilində Omri oğlu
Axav İsrail üzərində padşah oldu. O, Samariyada iyirmi iki il padşahlıq etdi.
30 Omri oğlu Axav özündən əvvəl olanların hamısından çox Rəbbin gözündə
pis olan işlər etdi.
31 Nevat oğlu Yarovamın günahları ilə getmək ona az gəlirdi, üstəlik Sidon-
luların padşahı Etbaalın qızı İzeveli də arvad alıb Baala qulluq və səcdə etdi.
32 O, Samariyada tikdiyi Baal məbədində Baal üçün qurbangah qurdu.
33 Aşera bütü də düzəltdi. Axav özündən əvvəl olan bütün İsrail
padşahlarından çox pislik edərək İsrailin Allahı Rəbbi qəzəbləndirdi.
34 * Onun dövründə Bet-Elli Xiel Yerixonu tikdi. Nun oğlu Yeşua vasitəsilə
Rəbbin söylədiyi sözə görə o, ilk oğlu Aviramın həyatı bahasına şəhərin
bünövrəsini tikdi və kiçik oğlu Sequvun həyatı bahasına qapılarını qoydu.

17

İlyasın quraqlıq barədə xəbərdarlığı

1 * Gilead sakinlərindən olan Tişbeli İlyas Axava dedi: «Önündə durduğum
İsrailin Allahı var olan Rəbbə and olsun ki, mənim bir sözüm olmayınca bu
illərdə şeh və yağış olmayacaq».
2 Ona Rəbbin bu sözü nazil oldu:
3 «Buradan get və şərqə tərəf yollan, İordan çayının şərqində olan Kerit
vadisində gizlən.
4 Orada vadidən su içəcəksən, səni yedirməyi də qarğalara əmr etdim».
5 O, Rəbbin sözünə əməl etdi və İordan çayının şərqində olan Kerit vadisinə
gedib orada qaldı.
6 Qarğalar ona hər səhər-axşam çörək və ət gətirərdilər, vadidən də su içərdi.
7 Bir müddət sonra vadi qurudu, çünki ölkədə yağış yağmırdı.

İlyas və Sarfatlı qadın

8 İlyasa Rəbbin bu sözü nazil oldu:
9 * «Qalx Sidonun Sarfat şəhərinə get və orada qal. Orada bir dul qadına sənə
yemək verməyi əmr etdim».
10 O qalxıb Sarfata getdi. Şəhərin darvazasına çatanda bir dul qadının odun
yığdığını gördü və onu çağırıb dedi: «Mənə bir qabda azca su gətir, içim».
11 Qadın gətirməyə gedəndə onu çağırıb dedi: «Mənim üçün əlinə bir tikə
çörək də al».
12 Qadın dedi: «Allahın var olan Rəbbə and olsun ki, bişmiş heç nəyim
yoxdur, ancaq küpdə bir ovuc un və qabda bir az yağ var. Bax mən

* **16:34** Yeşua 6:26 * **17:1** Yaq. 5:17 * **17:9** Luka 4:25-26

iki parça odun yığıram və içəri girib özümlə oğlum üçün bunlardan yemək hazırlayacağam. Biz onu yeyəcəyik və sonra öləcəyik».

13 İlyas ona dedi: «Qorxma, get söylədiyin kimi et. Amma əvvəlcə mənim üçün ondan kiçik bir kökə düzəlt və mənə gətir, özünlə oğlun üçün sonra hazırlayarsan.

14 Çünki İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: "Rəbb torpaq üzərinə yağış verəcəyi günə qədər nə küpdə un tükənəcək, nə də qabda yağ qurtaracaq"».

15 Qadın gedib İlyasın sözünə əməl etdi. Qadın və onun ailəsi İlyasla birgə uzun müddət ərzində yemək yedilər.

16 İlyas vasitəsilə Rəbbin söylədiyi sözə görə nə küpdə un tükəndi, nə də qabda yağ qurtardı.

17 Bundan sonra ev sahibi qadının oğlu xəstələndi, xəstəliyi də çox ağır oldu, belə ki onun heç nəfəsi gəlmirdi.

18 Qadın İlyasa dedi: «Mən sənə nə etdim, ey Allah adamı? Günahımı xatırlatmaq və oğlumu öldürmək üçün yanıma gəlmisən?»

19 İlyas ona dedi: «Oğlunu mənə ver». Uşağı qadının qucağından götürüb özünün qaldığı yuxarı otağa çıxartdı və onu öz yatağının üstünə uzandırdı.

20 O, Rəbbi çağırıb dedi: «Ey Allahım Rəbb, yanında qaldığım dul qadının oğlunu öldürməklə onun başına bəla gətirirsən?»

21 Sonra uşağın üstünə üç dəfə uzandı və Rəbbi çağırıb dedi: «Ey Allahım Rəbb, Sənə yalvarıram, qoy bu uşağın canı özünə qayıtsın».

22 Rəbb İlyasın səsini eşitdi: uşağın canı özünə qayıtdı və o dirildi.

23 İlyas uşağı götürüb yuxarı otaqdan evə düşürtdü və onu anasına verib dedi: «Bax oğlun sağdır».

24 Qadın İlyasa dedi: «İndi bildim ki, sən Allah adamısan və sənin ağzında Rəbbin sözü haqdır».

18

İlyas və Avdiya

1 Uzun müddət sonra, quraqlığın üçüncü ilində İlyasa Rəbbin bu sözü nazil oldu: «Get, Axava görün. Mən torpağın üzərinə yağış verəcəyəm».

2 İlyas Axava görünmək üçün getdi. O vaxt Samariyada şiddətli aclıq idi.

3 Axav saray rəisi olan Avdiyanı çağırdı. Avdiya Rəbdən çox qorxurdu.

4 İzevel Rəbbin peyğəmbərlərini qırıb öldürən zaman Avdiya peyğəmbərlərdən yüz nəfəri aparıb onları əlli-əlli olaraq mağaralarda gizlətmiş, çörək və su ilə təmin etmişdi.

5 Axav Avdiyaya dedi: «Ölkədə olan bütün su mənbələrinə və vadilərə get. Bəlkə ot tapdıq, atları və qatırları salamat saxladıq, heyvanlar da tələf olmadı».

6 Onlar ölkəni aralarında böldülər ki, hər tərəfi gəzib dolaşsınlar. Axav ayrıca, bir yolla, Avdiya isə ayrıca, başqa bir yolla getdi.

7 Avdiya yolda ikən İlyas ona rast gəldi. O, İlyası tanıdı və üzüstə yerə döşənib dedi: «Ağam İlyas, bu sənsənmi?»

8 İlyas dedi: «Mənəm. Get, ağana de ki, İlyas buradadır».

9 O dedi: «Nə günah etmişəm ki, mən qulunu öldürmək üçün Axavın əlinə verirsən?

10 Allahın var olan Rəbbə and olsun ki, ağamız səni axtarmağa adam göndərmədiyi bir millət, bir padşahlıq qalmadı. Onlar “o burada yoxdur” dedikləri vaxt həmin padşahlığa və millətə səni tapmadıqlarına and içdirdi.

11 Amma indi sən deyirsən: “Get, ağana de ki, İlyas buradadır”.

12 Sənin yanından getdiyim vaxt Rəbbin Ruhu səni bilmədiyim bir yerə aparacaq. Mən də gedib Axava bildirəndə o səni tapmayacaq və məni öldürəcək. Ancaq bu qulun cavanlığından bəri Rəbdən qorxur.

13 İzevel Rəbbin peyğəmbərlərini qırıb öldürən zaman mənim etdiyim iş ağama bildirilmədimi? Mən onda Rəbbin peyğəmbərlərindən yüz nəfəri əlli-əlli olaraq mağaralarda gizlətdim, onları çörək və su ilə təmin etdim.

14 İndi sən deyirsən: “Get, ağana de ki, İlyas buradadır”. Axı o məni öldürər».

15 İlyas dedi: «Önündə durduğum var olan Ordular Rəbbinə and olsun ki, bu gün hökmən ona görünəcəyəm».

İlyas Karmel dağında

16 Avdiya Axavın yanına getdi və ona hər şeyi danışdı. Axav da İlyası qarşılamağa getdi.

17 Axav İlyası görəndə ona dedi: «Ey İsraili dərdə salan adam, bu sənsənmi?»

18 O cavab verdi: «İsraili mən yox, sən və atanın evi dərdə saldınız. Siz Rəbbin əmrlərindən dönüb Baal bütlərinə xidmət etdiniz.

19 İndi bütün İsrailliləri, İzevelin süfrəsində yemək yeyən dörd yüz əlli Baal peyğəmbərini və dörd yüz Aşera peyğəmbərini Karmel dağına, yanıma çağırtdır».

20 Axav bütün İsrail övladlarını və peyğəmbərləri Karmel dağına çağırtdırdı.

21 İlyas bütün xalqın yanına gəlib dedi: «Nə vaxta qədər iki tərəfə əyiləcəksiniz? Əgər Rəbb Allahdırsa, Ona xidmət edin, yox, Baal Allahdırsa, onda ona xidmət edin». Xalq onun sözünə cavab vermədi.

22 Onda İlyas xalqa dedi: «Rəbbin peyğəmbərlərindən təkcə mən qaldım, amma Baalın peyğəmbərləri dörd yüz əlli nəfərdir.

23 İndi qoy bizə iki buğa verilsin: onlar özləri üçün bir buğa seçsinlər, onu doğrayıb odunların üstünə qoysunlar, ancaq od vurmasınlar. Mən isə başqa buğanı hazırlayıb onu odunların üstünə qoyacağam, ancaq od vurmayacağam.

24 Siz öz allahınızın adını çağırın, mən də Rəbbin adını çağıracağam; hansı odla cavab verərsə, Allah odur». Bütün xalq cavab verib «qoy belə olsun» dedi.

25 İlyas Baal peyğəmbərlərinə dedi: «Bir buğanı özünüz üçün seçin və məndən əvvəl onu hazırlayın, çünki siz çoxsunuz. Siz öz allahınızın adını çağırın, ancaq od vurmayın».

26 Onlar özlərinə verilən buğanı götürüb hazırladılar və səhərdən günortaya qədər «Ey Baal, bizə cavab ver!» deyə Baalın adını çağırdılar, ancaq heç səs-soraq çıxmadı. Onlar düzəltdikləri qurbangahın ətrafında gəzərək atılıb-düşdülər.

27 Günorta olanda İlyas onları lağa qoyub dedi: «Onu uca səslə çağırın. O ki allahdır, bəlkə fikrə gedib yaxud bayıra çıxıb ya da səfərdədir? Bəlkə də yatıb, oyatmaq lazımdır?»

28 Onlar uca səslə çağırdılar və adətlərinə görə bədənlərindən qan axana qədər qılınc və nizələrlə özlərini yaraladılar.

29 Günorta keçincə, axşam qurbanı təqdim olunan vaxta qədər coşub dəlilik etdilər, ancaq nə bir səs-soraq verən, nə də bir qulaq asan var idi.

30 İlyas bütün xalqa dedi: «Mənim yanıma gəlin». Bütün xalq onun yanına
gəldi. O, Rəbbin dağıdılmış qurbangahını bərpa etdi.
31 * İlyas Yaqub oğulları qəbilələrinin sayına görə on iki daş götürdü, çünki
Yaquba «sənin adın İsrail olacaq» deyə Rəbbin sözü nazil olmuşdu.
32 İlyas daşlarla Rəbbin adına qurbangah tikdi. O, qurbangahın ətrafında iki
sea toxum tutacaq qədər bir xəndək düzəltdi.
33 Odunları düzdü, buğanı doğrayıb odunların üzərinə qoydu və
34 dedi: «Dörd səhəng su gətirin, onu yandırma qurbanının və odunların
üstünə tökün». Sonra o dedi: «İkinci dəfə edin». Onlar ikinci dəfə etdilər. O
dedi: «Üçüncü dəfə edin». Onlar üçüncü dəfə etdilər.
35 Su qurbangahın ətrafına axdı və xəndək də su ilə doldu.
36 Axşam qurbanı təqdim edilən vaxt peyğəmbər İlyas qabağa çıxıb dedi: «Ey
İbrahimin, İshaqın və İsrailin Allahı Rəbb! Qoy bu gün bilinsin ki, İsraildə Sən
Allahsan və mən Sənin qulunam, bütün bu işləri də Sənin sözünlə etdim.
37 Səsimi eşit, ya Rəbb, mənə cavab ver. Qoy bu xalq bilsin ki, Sən Allahsan,
ya Rəbb, onda onların ürəyini Özünə tərəf döndərəcəksən».
38 O vaxt Rəbdən od düşdü, yandırma qurbanını, odunları, daşları, torpağı
yandırıb-yaxdı və xəndəkdə olan suyu uddu.
39 Bütün xalq bunu gördü və onlar üzüstə düşüb dedilər: «Rəbb Allahdır!
Rəbb Allahdır!»
40 İlyas onlara dedi: «Baal peyğəmbərlərini tutun, onlardan bir nəfər də
qaçıb qurtarmasın». Onları tutdular. İlyas onları Qişon vadisinə endirib
orada öldürdü.

Quraqlığın sonu

41 İlyas Axava dedi: «Get, yeyib-iç, çünki güclü yağış səsi gəlir».
42 * Axav yeyib-içməyə getdi. İlyas Karmel dağının təpəsinə çıxdı, yerə əyilib
üzünü dizləri arasına qoydu.
43 Öz nökərinə dedi: «İndi qalx və dəniz tərəfə diqqətlə bax». Nökər qalxdı və
diqqətlə baxıb «bir şey yoxdur» dedi. İlyas yeddi dəfə ona «yenə get» dedi.
44 Yeddinci dəfə gedəndə nökər dedi: «Budur, dənizdən insan ovcu boyda
kiçik bir bulud çıxır». İlyas dedi: «Gedib Axava söylə: "Arabanı qoşub aşağı en
ki, yağış səni ləngitməsin"».
45 Bu vaxt göylər qalın buludlarla qaraldı, külək əsdi və güclü yağış yağmağa
başladı. Axav arabaya minib İzreelə getdi.
46 İlyasa Rəbbin gücü gəldi və o, belini qurşayıb Axavın önündə İzreelin
girəcəyinə qədər qaçdı.

19

İlyasın təqibdən qaçması

1 Axav İlyasın etdiyi bütün işləri və onun necə bütün peyğəmbərləri qılıncla
öldürdüyünü İzevelə danışdı.
2 İzevel İlyasın yanına qasid göndərib dedi: «Sabah bu vaxt mən səni onların
gününə salmasam, qoy allahlar mənə beləsini və bundan betərini etsin».
3 İlyas bunu görüb canını qurtarmaq üçün Yəhudada olan Beer-Şevaya getdi.
Nökərini orada qoyub,

* **18:31** Yar. 32:28; 35:10 * **18:42** Yaq. 5:18

4 özü çöldə bir günlük yol getdi. Gəlib bir süpürgə ağacının altında oturdu və
canına ölüm diləyib dedi: «Bəsdir, ya Rəbb, indi mənim canımı al, çünki mən
atalarımdan yaxşı deyiləm».
5 O, süpürgə ağacının altında uzanıb yuxuya getdi. Bu zaman bir mələk ona
toxunub dedi: «Qalx yemək ye!»
6 İlyas baxıb gördü ki, başının kənarında isti daş üzərində bişən bir kökə və
bir bardaq su var. O yeyib-içdi və yenə yuxuya getdi.
7 Rəbbin mələyi ikinci dəfə qayıtdı və ona toxunub dedi: «Qalx yemək ye,
çünki çox uzun yol gedəcəksən».
8 O qalxdı və yeyib-içdi. Yeməyin gücü ilə qırx gün-qırx gecə Allahın dağı
Xorevə qədər getdi.

Rəbbin İlyasa görünməsi

9 İlyas oradakı mağaraya girdi və burada gecələdi. Ona «İlyas, burada nə
edirsən?» deyə Rəbbin sözü nazil oldu.
10 * O dedi: «Mən Ordular Allahı Rəbb üçün çox fədakarlıq göstərdim.
Çünki İsrail övladları Sənin əhdini unutdular, qurbangahlarını dağıtdılar və
peyğəmbərlərini qılıncla öldürdülər. Təkcə mən qaldım, onlar canımı almaq
üçün məni də axtarırlar».
11 O dedi: «Çıx, dağda Rəbbin önündə dur, çünki Rəbb buradan keçəcək».
Dağları yaran və Rəbbin önündə qayaları parçalayan böyük və güclü bir külək
əsdi, ancaq Rəbb küləkdə deyildi. Küləkdən sonra zəlzələ oldu, ancaq Rəbb
zəlzələdə deyildi.
12 Zəlzələdən sonra od düşdü, ancaq Rəbb odda deyildi. Oddan sonra xəfif
bir meh səsi gəldi.
13 İlyas bunu eşidəndə üzünü cübbəsi ilə örtdü və çıxıb mağaranın ağzında
dayandı. Bir səs ona dedi: «İlyas, burada nə edirsən?»
14 O dedi: «Mən Ordular Allahı Rəbb üçün çox fədakarlıq göstərdim.
Çünki İsrail övladları Sənin əhdini unutdular, qurbangahlarını dağıtdılar və
peyğəmbərlərini qılıncla öldürdülər. Təkcə mən qaldım, onlar canımı almaq
üçün məni də axtarırlar».
15 * * Rəbb ona dedi: «Qalx çöl yolu ilə Dəməşqə get. Oraya çatanda Xazaeli
Aram üzərində padşah olmaq üçün məsh et,
16 Nimşi oğlu Yehunu İsrail üzərində padşah olmaq üçün məsh et, Avel-
Mexoladan olan Şafat oğlu Elişanı öz yerinə peyğəmbər olmaq üçün məsh et.
17 Xazaelin qılıncından qurtaranı Yehu öldürəcək, Yehunun qılıncından qur-
taranı Elişa öldürəcək.
18 * Ancaq Mən İsraildə Baal qarşısında diz çökməmiş və dodaqları onu
öpməmiş hər kəsi – yeddi min adamı saxlamışam».

Elişanın peyğəmbərlik çağırışı

19 İlyas oranı tərk etdi və Şafat oğlu Elişanı tapdı. O, yer şumlayırdı, önündə on
iki cüt öküz var idi və özü on ikinci cüt öküzü sürürdü. İlyas Elişanın yanından
keçəndə cübbəsini onun üstünə atdı.
20 * Elişa öküzləri qoyub İlyasın dalınca qaçdı və dedi: «Qoy gedib ata-anamı
öpüm, sonra sənin dalınca gələrəm». İlyas ona dedi: «Geri qayıt, mən sənə nə
etdim?»

---

* **19:10** Rom. 11:3 * **19:15** 2Pad. 8:7-13 * **19:15** 2Pad. 9:6 * **19:18** Rom. 11:4 * **19:20** Luka 9:61

21 Elişa ondan ayrılıb geri qayıtdı. Öz bir cüt öküzünü götürüb onları qurban
kəsdi. Öküzləri kotanın taxtaları ilə bişirib ətlərini xalqa verdi və onlar yedilər.
Sonra o qalxıb İlyasın dalınca getdi və ona xidmət etdi.

20

Ben-Hadadın Samariyaya hücumu

1 Aram padşahı Ben-Hadad bütün ordusunu topladı. Onunla birgə otuz
iki padşah, atlar və döyüş arabaları var idi. Ben-Hadad gəlib Samariyanı
mühasirəyə aldı və şəhərə hücum etdi.
2 O, şəhərə, İsrail padşahı Axavın yanına qasidlər göndərib dedi: «Ben-Hadad
belə deyir:
3 “Sənin qızıl-gümüşün mənimdir, arvadlarının və oğullarının ən yaxşıları da
mənimdir”».
4 İsrail padşahı cavab verib dedi: «Ağam padşah, sənin söylədiyin kimi özüm
və hər nəyim var, sənindir».
5 Qasidlər yenə gəlib dedilər: «Ben-Hadad belə söyləyir: “Hərçənd ki sənə
‹qızıl-gümüşünü, arvadlarını və oğullarını mənə ver› deyə xəbər göndərdim,
6 ancaq sabah bu vaxt adamlarımı sənin yanına göndərəcəyəm. Evini
və əyanlarının evlərini axtaracaqlar və sənin xoşuna gələn hər şeyi götürüb
gətirəcəklər”».
7 İsrail padşahı ölkənin bütün ağsaqqallarını çağırıb dedi: «Görün bu adam
necə pislik axtarır. Arvadlarımı, oğullarımı, qızıl-gümüşümü məndən tələb
etdi, mən ondan əsirgəmədim».
8 Bütün ağsaqqallar və xalq ona «qulaq asma və razı olma» dedilər.
9 O, Ben-Hadadın qasidlərinə dedi: «Ağam padşaha deyin: “Bu qulundan
əvvəlcə istədiyin hər şeyi verərəm, ancaq bunu edə bilməyəcəyəm”». Qasidlər
gedib onun sözünü çatdırdılar.
10 Ben-Hadad ona xəbər göndərib dedi: «Əgər Samariya torpağı mənim
dalımca gedən qoşunun ovuclarını doldurmağa bəs edərsə, allahlar mənə
beləsini və bundan betərini etsin».
11 İsrail padşahı cavab verib dedi: «Söyləyin, qurşanan adam soyunan kimi
öyünməsin».
12 Bu sözü eşidəndə Ben-Hadad padşahlarla birgə çadırlarda şərab içirdi. O,
əsgərlərinə «Sıraya düzülün!» dedi. Onlar şəhərin qarşısında sıraya düzüldülər.

Axavın Ben-Hadadı məğlub etməsi

13 Bu vaxt bir peyğəmbər İsrail padşahı Axavın yanına gəlib dedi: «Rəbb belə
deyir: “Bu böyük qoşunu görürsənmi? Bu gün onu sənə təslim edəcəyəm və
biləcəksən ki, Rəbb Mənəm”».
14 Axav dedi: «Kimin vasitəsilə?» O dedi: «Rəbb belə deyir: “Əyalət
başçılarının xidmətində olan igidlərin vasitəsilə bunu edəcəyəm”». Sonra
Axav dedi: «Döyüşü kim başlayacaq?» O cavab verdi: «Sən».
15 Sonra Axav əyalət başçılarının igidlərini sıraya düzdü: onlar iki yüz otuz
iki nəfər idi. Onlardan sonra orada olan xalqın hamısını – bütün İsrail
övladlarını sıraya düzdü: onlar yeddi min nəfər idi.
16 Onlar günorta oradan çıxdılar. Ben-Hadad və ona kömək edən otuz iki
padşah çadırlarda içib sərxoşluq edirdilər.
17 Əvvəl əyalət başçılarının igidləri çıxdılar. Ben-Hadadın göndərdiyi casuslar
ona «Samariyadan adamlar çıxır» deyə bildirdilər.

18 O dedi: «Əgər sülh üçün çıxırlarsa, onları diri tutun, yox, döyüş üçün
çıxırlarsa, yenə onları diri tutun».
19 O vaxt bu adamlar – həm əyalət başçılarının igidləri, həm də onların
ardınca gələn qoşun artıq şəhərdən çıxmışdı.
20 Onlardan hər biri qarşısında duranı vurdu. Aramlılar qaçdılar və İsraillilər
onları təqib etdilər. Aram padşahı Ben-Hadad at üstündə süvariləri ilə birgə
qaçıb qurtardı.
21 İsrail padşahı oradan çıxıb atlara və döyüş arabalarına hücum etdi və
Aramlıları böyük tələfata uğratdı.

Aramlıların ikinci hücumu

22 Həmin peyğəmbər İsrail padşahının yanına gəlib ona dedi: «Get özünü
möhkəmləndir, gör ki, nə etməlisən. Çünki bahar gələndə Aram padşahı yenə
sənin üstünə gələcək».
23 Aram padşahının əyanları ona deyirdilər: «İsraillilərin Allahı təpələr
Allahıdır, buna görə də onlar bizə qalib gəldilər. Onlarla düzənlikdə vuruşaq,
hökmən biz onlara qalib gələcəyik.
24 Belə et: padşahların hər birini vəzifəsindən götür və onların yerinə valilər
təyin et.
25 Sən isə at yerinə at, araba yerinə araba qoyaraq itirdiyin ordu kimi özün
üçün bir ordu düzəlt ki, biz onlara qarşı düzənlikdə vuruşaq. Hökmən biz
onlara qalib gələcəyik». Ben-Hadad onların sözünə qulaq asdı və belə etdi.
26 Bahar gələndə Ben-Hadad Aramlıları topladı və İsraillilərlə vuruşmaq üçün
Afeqə doğru getdi.
27 İsrail övladları da toplaşdılar, azuqə hazırladılar və onların qarşısına get-
dilər. İsrail övladları onların önündə iki kiçik sürü kimi ordugah qurdular,
Aramlılar isə hər tərəfi tutmuşdular.
28 Allah adamı İsrail padşahının yanına gəlib dedi: «Rəbb belə deyir:
“Aramlılar ‹Rəbb təpələr Allahıdır, düzənliklər Allahı deyil› deyirlər. Buna görə
də Mən bu böyük qoşunu bütünlüklə sənə təslim edəcəyəm və biləcəksiniz ki,
Rəbb Mənəm”».
29 Onlar bir-birlərinin qarşısında yeddi gün ordugahda qaldılar. Yeddinci
gün döyüş başlandı. İsrail övladları bir gündə Aramlıların piyada qoşunundan
yüz min nəfəri qırdılar.
30 Onların qalanları Afeqə – şəhərin içinə qaçdılar. Şəhərin divarı qalan
iyirmi yeddi min nəfərin üstünə yıxıldı. Ben-Hadad şəhərə qaçıb bir iç otağa
girdi.
31 Əyanları ona dedilər: «Biz eşitmişik ki, İsrail padşahları mərhəmətli
padşahlardır. Gəlin bellərimizə çul, başlarımıza ip sarıyaq və İsrail padşahının
yanına gedək. Bəlkə o səni sağ buraxar».
32 Onlar bellərinə çul, başlarına ip bağladılar və gəlib İsrail padşahına dedilər:
«Qulun Ben-Hadad “yalvarıram, məni sağ burax” deyir». İsrail padşahı dedi:
«O hələ sağdır? O ki mənim qardaşımdır».
33 Bu adamlar bir əlamət gözləyirdilər, padşahın sözünü yaxşı əlamət sayıb
cəld dedilər: «Bəli, Ben-Hadad sənin qardaşındır». O dedi: «Gedin, onu
gətirin». Ben-Hadad onun yanına gəldi və o, Ben-Hadadı öz döyüş arabasına
mindirdi.
34 Ben-Hadad ona dedi: «Mənim atamın sənin atandan aldığı şəhərləri geri
qaytarıram. Atamın Samariyada düzəltdiyi kimi sən də Dəməşqdə özün üçün

bazarlar düzəldərsən». İsrail padşahı dedi: «Mənimlə saziş bağlayandan sonra
səni buraxacağam». Ben-Hadadla saziş bağladı və onu buraxdı.

İsrail padşahı və peyğəmbər

35 Peyğəmbərlərdən olan bir nəfər Rəbbin sözü ilə öz yoldaşına dedi: «Məni
vur». O adam onu vurmaq istəmədi.
36 Onda peyğəmbər o adama dedi: «İndi ki sən Rəbbin sözünə qulaq
asmadın, mənim yanımdan gedəndə bir şir səni öldürəcək». Peyğəmbərin
yanından gedəndə bir şir ona rast gəlib onu öldürdü.
37 Peyğəmbər başqa bir adam tapıb ona dedi: «Məni vur». O adam
peyğəmbəri vurub yaraladı.
38 Peyğəmbər getdi və gözlərini örtərək qiyafəsini dəyişib padşahın yolu
üstündə dayandı.
39 Padşah keçəndə onu səsləyib dedi: «Bu qulun döyüşün ortasına girmişdi.
Bu zaman bir adam kənara çəkildi və mənim yanıma bir nəfər gətirib dedi:
“Bu adamı qoru. Əgər aradan çıxsa, əvəzində ya canını verəcəksən ya da bir
talant gümüş”.
40 Bu qulun orada-burada çalışarkən o, yanımdan qaçdı». İsrail padşahı bu
adama dedi: «Hökmün elə də olmalıdır, özün qərar vermisən».
41 O cəld gözlərindən örtüyü götürdü. İsrail padşahı onun peyğəmbərlərdən
biri olduğunu gördü.
42 O, İsrail padşahına dedi: «Rəbb belə deyir: “Mənim lənətlədiyim adamı
sən əldən buraxdın. Buna görə də onun yerinə sən öləcəksən və onun xalqının
başına gələcək işlər sənin xalqının başına gələcək”».
43 İsrail padşahı qaşqabaqlı və dilxor halda Samariyada olan evinə gəldi.

21

Navotun bağı

1 İzreeldə, Samariya padşahı Axavın sarayının yanında İzreelli Navotun bir
üzüm bağı var idi.
2 Bir müddət sonra Axav Navota dedi: «Üzüm bağını mənə ver ki, oranı
özüm üçün bostan edim, çünki evimə yaxındır. Mən onun əvəzinə sənə daha
yaxşı bağ verərəm ya da istəsən, onun dəyərini sənə pulla ödəyərəm».
3 Navot Axava dedi: «Qoy atalarımın mirasını sənə verməyi Rəbb məndən
uzaq etsin!»
4 Axav evinə qaşqabaqlı və dilxor halda qayıtdı, çünki İzreelli Navot ona
«atalarımın mirasını sənə vermərəm» demişdi. O, yatağı üzərinə uzanıb üzünü
çevirdi və yemək yemədi.
5 Arvadı İzevel yanına gəlib ona dedi: «Niyə qanın qaradır, heç yemək də
yemirsən?»
6 O dedi: «Mən İzreelli Navota “üzüm bağını pulla mənə sat ya da istəsən,
onun əvəzində sənə başqa üzüm bağı verərəm” söylədim, o isə dedi: “Üzüm
bağımı sənə vermərəm”».
7 Arvadı İzevel ona dedi: «İndi İsrail üzərində padşahlıq edən sənsən ya
yox? Qalx yemək ye, ürəyini sıxma. İzreelli Navotun üzüm bağını mən sənə
verərəm».
8 O, Axavın adından məktublar yazdı və onları Axavın möhürü ilə möhürlədi.
Navotun şəhərində onunla birgə yaşayan ağsaqqallara və əyanlara məktublar
göndərdi.

9 İzevel məktublarda belə yazdı:
«Oruc elan edin və Navotu xalqın arasında yuxarı başda əyləşdirin.
10 İki nəfər yaramaz adamı onun qarşısında oturdun və onlar şahidlik
edərək desinlər: “Sən Allahı və padşahı lənətlədin”. Sonra onu bayıra çıxarın
və ölənə qədər daşqalaq edin».
11 Navotun yaşadığı şəhərin adamları – orada yaşayan ağsaqqallar və əyanlar
İzevelin onlara göndərdiyi məktublarda yazdığı kimi etdilər.
12 Onlar oruc elan etdilər və Navotu xalqın arasında yuxarı başda
əyləşdirdilər.
13 İki nəfər yaramaz adam gəlib onun qarşısında oturdu. Onlar xalqın
önündə Navota qarşı «Navot Allahı və padşahı lənətlədi» deyə şahidlik etdilər.
Sonra onu şəhərin kənarına çıxartdılar və daşqalaq edib öldürdülər.
14 Onlar İzevelə xəbər göndərib dedilər: «Navot daşqalaq olunaraq öldü».
15 İzevel Navotun daşqalaq olunaraq öldüyünü eşidəndə Axava dedi: «Qalx
İzreelli Navotun sənə pulla verməк istəmədiyi üzüm bağını özünə mülk götür,
çünki Navot sağ deyil, ölüb».
16 Axav İzreelli Navotun öldüyünü eşidəndə onun üzüm bağını özünə mülk
götürmək üçün oraya yollandı.

Axavın nəsli barədə İlyasın peyğəmbərliyi

17 Tişbeli İlyasa Rəbbin bu sözü nazil oldu:
18 «Qalx Samariyada İsrailə padşahlıq edən Axavı qarşılamağa get. O, Navo-
tun üzüm bağındadır. Axav onu mülk etmək üçün oraya yollandı.
19 Sən ona söylə ki, Rəbb belə deyir: “Qatillik etdin, hələ özünə mülk də
götürürsən?” Sonra ona söylə ki, Rəbb belə deyir: “Navotun qanını köpəklərin
yaladıqları yerdə sənin də qanını köpəklər yalayacaq”».
20 Axav İlyasa dedi: «Ey düşmənim, axır məni də tapdın». O dedi: «Bəli, səni
də tapdım. Sən Rəbbin gözündə pis olan işlər etməyə özünü təslim etdin.
21 “Budur, sənin üzərinə bəla gətirəcəyəm, səni yandırıb məhv edəcəyəm.
İsraildə Axavın nəslindən divar isladan hər kəsi – bütün kişiləri, istər kölə
olsun, istər azad, kəsib atacağam.
22 Mən sənin evini Nevat oğlu Yarovamın evi kimi, Axiya oğlu Baaşanın evi
kimi edəcəyəm. Çünki sən İsrailə günah etdirərək Məni qəzəbləndirdin”.
23 * Rəbb İzevel barədə dedi: “İzreel divarının içərisində İzeveli köpəklər
yeyəcək”.
24 Axavın nəslindən şəhərdə öləni köpəklər, çöldə öləni isə quşlar yeyəcək».
25 Həqiqətən, Axav kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etməyə özünü təslim
edən hələ olmamışdı. Arvadı İzevel onu buna təhrik edirdi.
26 Axav İsrail övladlarının önündən Rəbbin qovduğu Emorlular kimi bütlərə
xidmət edərək çox iyrənc işlər etdi.
27 Axav bu sözləri eşidəndə libasını cırıb əyninə çul geydi. O, oruc tutub çulda
yatdı və qüssəyə batdı.
28 Tişbeli İlyasa Rəbbin bu sözü nazil oldu:
29 «Gördünmü Axav Mənim önümdə özünü necə aşağı tutdu? Önümdə özünü
aşağı tutduğu üçün Mən bu bəlanı onun dövründə göndərməyəcəyəm, oğlunun
dövründə bu bəlanı onun evinə göndərəcəyəm».

* **21:23** 2Pad. 9:36

22

Yehoşafat, Axav və peyğəmbər Mikeya
(2Saln. 18:2-27)

1 Üç il keçdi. Bu müddətdə Aramla İsrail arasında müharibə getmirdi.
2 Üçüncü ildə Yəhuda padşahı Yehoşafat İsrail padşahının yanına gəldi.
3 İsrail padşahı əyanlarına dedi: «Bilirsiniz ki, Ramot-Gilead bizimdir? Biz isə onu Aram padşahının əlindən almaq üçün heç nə etmirik».
4 Sonra o, Yehoşafata dedi: «Sən mənimlə birgə vuruşmaq üçün Ramot-Gileada gedirsənmi?» Yehoşafat İsrail padşahına dedi: «Məni özün kimi, xalqımı xalqın kimi, atlarımı atların kimi hesab et».
5 Yehoşafat yenə İsrail padşahına dedi: «Əvvəlcə görək Rəbbin sözü nədir?»
6 İsrail padşahı dörd yüzə qədər peyğəmbəri topladı və onlara dedi: «Vuruşmaq üçün Ramot-Gileada gedim ya getməyim?» Onlar dedilər: «Get, Xudavənd onu padşaha təslim edəcək».
7 Yehoşafat dedi: «Burada olanlardan başqa, Rəbbin bir peyğəmbəri yoxdur ki, ondan soruşaq?»
8 İsrail padşahı Yehoşafata dedi: «Rəbdən soruşmaq üçün bir nəfər də var: İmla oğlu Mikeya. Ancaq mənim ondan zəhləm gedir, çünki yaxşılığıma deyil, pisliyimə peyğəmbərlik edir». Yehoşafat dedi: «Qoy padşah belə söyləməsin».
9 İsrail padşahı bir saray xidmətçisini çağırıb dedi: «Tez İmla oğlu Mikeyanı buraya gətir».
10 İsrail padşahı və Yəhuda padşahı Yehoşafat Samariya darvazalarının girəcəyindəki meydanda şahlıq libası geymiş halda hər biri öz taxtında oturmuşdu və bütün peyğəmbərlər onların önündə peyğəmbərlik edirdilər.
11 Kenaana oğlu Sidqiya özünə dəmir buynuzlar düzəldib dedi: «Rəbb belə deyir: "Aramlıları qırıb qurtarana qədər onları beləcə buynuzlayacaqsan"».
12 Bütün peyğəmbərlər də peyğəmbərlik edərək deyirdilər: «Ramot-Gileada get, qalib gələcəksən, Rəbb onu padşaha təslim edəcək».
13 Mikeyanı çağırmaq üçün gedən qasid ona dedi: «İndi peyğəmbərlər padşaha bir ağızdan xoş sözlər deyirlər. Sənin sözün də onlardan birinin sözü kimi olsun və yaxşılığa danış».
14 Mikeya dedi: «Var olan Rəbbə and olsun ki, Rəbb mənə nə desə, onu söyləyəcəyəm».
15 O, padşahın yanına gəldi və padşah ona dedi: «Mikeya, vuruşmaq üçün Ramot-Gileada gedək, yoxsa getməyək?» Mikeya ona dedi: «Get, qalib gələcəksən, Rəbb onu padşaha təslim edəcək».
16 Padşah ona dedi: «Səni neçə dəfə and içdirim ki, mənə Rəbbin adı ilə həqiqətdən başqa bir şey söyləməyəcəksən?»
17 * Mikeya dedi: «Mən bütün İsrailliləri təpələr üstündə çobanı olmayan sürü kimi səpələnmiş gördüm. Rəbb dedi: "Onların ağaları yoxdur. Qoy hər biri salamat öz evinə qayıtsın"».
18 İsrail padşahı Yehoşafata dedi: «Sənə demədimmi o mənim yaxşılığıma deyil, pisliyimə peyğəmbərlik edəcək?»
19 Mikeya dedi: «Onda Rəbbin sözünü eşit. Mən Rəbbi Öz taxtında oturmuş və bütün göylər ordusunu Onun sağında və solunda durmuş gördüm.
20 Rəbb dedi: "Ramot-Gileada gedib həlak olması üçün Axavı kim tovlayacaq?" Biri elə dedi, o biri belə.

* **22:17** Say. 27:17; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat. 9:36; Mark 6:34

21 Bir ruh irəli çıxıb Rəbbin önündə dayandı və dedi: “Mən onu tovlayaram”.
Rəbb ona dedi: “Necə?”
22 O dedi: “Mən çıxıb bütün peyğəmbərlərin ağzında yalançı bir ruh
olaram”. Rəbb dedi: “Sən onu tovlayacaqsan, bunu bacarırsan, get və belə
et”».
23 Mikeya davam etdi: «İndi, budur, Rəbb sənin bütün bu peyğəmbərlərinin
ağzına yalançı bir ruh qoymuşdur. Beləcə Rəbb sənin başına bəla gətirməyi
qərara aldı».
24 Kenaana oğlu Sidqiya yaxınlaşdı və Mikeyanın yanağına vurub dedi:
«Rəbbin Ruhu səndə danışmaq üçün məndən sənə necə keçdi?»
25 Mikeya dedi: «Sən gizlənmək üçün iç otağa girdiyin gün bunu
biləcəksən».
26 İsrail padşahı dedi: «Mikeyanı götür, onu şəhər rəisi Amonun və padşahın
oğlu Yoaşın yanına göndər.
27 Onlara söylə ki, padşah belə deyir: “Bu adamı zindana atın və mən
salamat qayıdana qədər ona çox az çörək və su verərək zülm edin”».
28 Mikeya dedi: «Əgər sən salamat qayıtsan, Rəbb mənim vasitəmlə
danışmamışdır». Sonra dedi: «Ey camaat, hamınız eşidin!»

Axavın ölümü
(2Saln. 18:28-34)

29 İsrail padşahı və Yəhuda padşahı Yehoşafat Ramot-Gileada getdilər.
30 İsrail padşahı Yehoşafata dedi: «Mən qiyafəmi dəyişib döyüşə girəcəyəm,
ancaq sən öz şahlıq libasını gey». İsrail padşahı qiyafəsini dəyişib döyüşə girdi.
31 Aram padşahı öz döyüş arabalarının otuz iki başçısına «nə kiçiklə, nə də
böyüklə vuruşun, yalnız İsrail padşahı ilə döyüşə girin» deyə əmr etmişdi.
32 Döyüş arabalarının başçıları Yehoşafatı görəndə dedilər: «Yəqin İsrail
padşahı budur». Dönüb onunla vuruşmağa getdilər. Onda Yehoşafat çığırdı.
33 Döyüş arabalarının başçıları onun İsrail padşahı olmadığını görəndə
ardınca getməyib geri qayıtdılar.
34 Bir adam nişan almadan yay çəkib İsrail padşahını zirehlərin birləşdiyi
yerdən vurdu. Padşah arabaçısına dedi: «Döndər və məni döyüşdən çıxar, çünki
yaralanmışam».
35 O gün döyüş qızışdı. Padşah öz döyüş arabasında Aramlıların önündə
söykənib dayandı. Döyüş arabası onun yarasının qanına bulaşdı. Axşam o
öldü.
36 Günəş batmaqda ikən ordugahın içində «Hər kəs öz şəhərinə! Hər kəs öz
ölkəsinə!» deyə car çəkildi.
37 Beləcə padşah öldü və onu Samariyaya gətirib orada basdırdılar.
38 Arabanı Samariya hovuzunun suyunda yudular. Rəbbin söylədiyi sözə
görə köpəklər onun qanını yaladı. O hovuzda fahişələr yuyunardı.
39 Axavın qalan işləri və onun etdiyi hər şey, fil sümüyündən tikdiyi saray
və tikdiyi bütün şəhərlər barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında
yazılmışdır.
40 Axav ataları ilə uyudu və yerinə oğlu Axazya padşah oldu.

Yəhuda padşahı Yehoşafat
(2Saln. 20:31-21:1)

41 İsrail padşahı Axavın padşahlığının dördüncü ilində Asa oğlu Yehoşafat
Yəhuda üzərində padşah oldu.

42 Yehoşafat padşah olduğu vaxt otuz beş yaşında idi. O, Yerusəlimdə iyirmi
beş il padşahlıq etdi. Anasının adı Şilxi qızı Azuva idi.
43 O, atası Asanın yolu ilə getdi və Rəbbin gözündə doğru olan işlər edərək
bunlardan kənara çıxmadı. Ancaq səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, xalq hələ
səcdəgahlarda qurban gətirir və buxur yandırırdı.
44 Yehoşafat İsrail padşahı ilə sülh içində yaşadı.
45 Yehoşafatın qalan işləri, onun göstərdiyi hünər və necə döyüşdüyü barədə
Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
46 O, atası Asanın qovmadığı məbəd fahişəliyi ilə məşğul olan kişiləri ölkədən
qovdu.
47 Edomda padşah yox idi, bir canişin orada hökmranlıq edirdi.
48 Yehoşafat qızıl dalınca Ofirə getmək üçün Tarşiş gəmiləri * düzəltdi. Ancaq
gedə bilmədilər, çünki gəmilər Esyon-Geverdə parçalandı.
49 Onda Axav oğlu Axazya Yehoşafata dedi: «Qoy gəmilərdə sənin
adamlarınla birgə mənim adamlarım da getsinlər». Ancaq Yehoşafat razı
olmadı.
50 Yehoşafat ataları ilə uyudu və atası Davudun şəhərində, ataların yanında
basdırıldı. Onun yerinə oğlu Yehoram padşah oldu.

İsrail padşahı Axazya

51 Yəhuda padşahı Yehoşafatın padşahlığının on yeddinci ilində Axav oğlu
Axazya Samariyada İsrail üzərində padşah oldu. O, iki il İsrail üzərində
padşahlıq etdi.
52 Axazya Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, ata-anasının və İsrailə günah
etdirmiş Nevat oğlu Yarovamın yolu ilə getdi.
53 Axazya atasının etdiyi kimi Baala qulluq və səcdə edərək İsrailin Allahı
Rəbbi qəzəbləndirdi.

* **22:48** *Tarşiş gəmiləri* – yaxud *ticarət gəmiləri.*

İKİNCİ PADŞAHLAR KİTABI

GİRİŞ

«2 Padşahlar» Kitabı Yəhuda və İsrail padşahlıqlarının tarixini davam etdirir. Kitabdakı hadisələr miladdan əvvəl IX əsrin ortalarından 586-cı ildə Yəhuda padşahlığının süqutuna qədər olan dövrü əhatə edir. Kitabda həmçinin 722-ci ildə İsrail padşahlığının süqutu təsvir edilir.

Yəhuda və İsrail padşahları ilə xalqın Allaha sədaqətsizliyi üzündən millətin başına bu bəlalar gəlmişdi. Yerusəlimin dağıdılması və Yəhuda xalqının əksəriyyətinin sürgün edilməsi İsraillilərin tarixində ən mühüm hadisələrdən biridir.

«2 Padşahlar» Kitabında İlyasın ardıcılı olan Elişa Rəbb tərəfindən peyğəmbərliyə seçilir.

Kitabın məzmunu

1:1–17:41 Bölünmüş padşahlıq
1:1–8:15 Elişa peyğəmbər
8:16–17:4 Yəhuda və İsrail padşahları
17:5-41 Samariyanın süqutu
18:1–25:30 Yəhuda padşahlığı
18:1–21:26 Xizqiyadan Yoşiyaya qədər olan dövr
22:1–23:30 Yoşiyanın hökmranlıq etməsi
23:31–24:20 Yəhudanın axırıncı padşahları
25:1-30 Yerusəlimin süqutu

Rəbbin padşah Axazyanı cəzalandırması

1 İsrail padşahı Axavın ölümündən sonra Moav İsrailə qarşı üsyan qaldırdı.
2 Padşah Axazya Samariyada olan yuxarı otağındakı barmaqlığı olan pəncərədən yıxılıb yaralandı. O, qasidlərinə «Gedin, Eqron allahı Baal-Zevuvdan* soruşun, bu yaram sağalacaqmı?» deyib onları göndərdi.
3 Rəbbin mələyi Tişbeli İlyasa dedi: «Qalx Samariya padşahının qasidlərini qarşılamaq üçün çıx və onlara de: "İsraildə Allah yoxdur ki, Eqron allahı Baal-Zevuva müraciət etməyə gedirsiniz?"
4 Buna görə də Rəbb belə deyir: "Üstündə uzandığın yataqdan qalxa bilməyəcəksən, çünki hökmən öləcəksən!"» İlyas getdi.
5 Qasidlər padşahın yanına qayıtdılar. Padşah onlara dedi: «Niyə geri qayıtdınız?»
6 Ona dedilər: «Bir adam bizi qarşılamağa çıxdı və bizə dedi: "Sizi göndərən padşahın yanına qayıdıb ona söyləyin ki, Rəbb belə deyir: ‹İsraildə Allah yoxdur ki, Eqron allahı Baal-Zevuva müraciət etmək üçün qasidlər göndərdin?› Buna görə də üstündə uzandığın yataqdan qalxa bilməyəcəksən, çünki hökmən öləcəksən!"»
7 Padşah onlara dedi: «Sizi qarşılamağa çıxan və sizə bu sözləri söyləyən adam nə qiyafədə idi?»

---

* **1:2** *Baal-Zevuv* – ibrani dilində *milçəklərin ağası* mənasında olub İsraillilərin Baal-Zevul (yüksək yerin ağası) adlı bir Filişt bütünə verdikləri addır.

8 * Ona dedilər: «Tüklü bir adam idi, belinə dəri qurşaq bağlamışdı». Padşah dedi: «O, Tişbeli İlyasdır».

9 Padşah bir əllibaşı ilə əlli adamını İlyasın yanına göndərdi. Əllibaşı onun yanına qalxdı. İlyas təpənin başında oturmuşdu. Əllibaşı ona dedi: «Ey Allah adamı, padşah "aşağı düş" deyir».

10 * İlyas əllibaşıya cavab verib dedi: «Əgər mən Allah adamıyamsa, göydən od yağsın, səni və əlli adamını tələf etsin!» Onda göydən od yağdı, əllibaşı ilə əlli adamını tələf etdi.

11 Padşah başqa bir əllibaşı ilə əlli adamını onun yanına göndərdi. Əllibaşı ona dedi: «Ey Allah adamı, padşah belə deyir: "Tez aşağı düş"».

12 İlyas onlara cavab verib dedi: «Əgər mən Allah adamıyamsa, göydən od yağsın, səni və əlli adamını tələf etsin!» Onda göydən Allahın odu yağdı, əllibaşı ilə əlli adamını tələf etdi.

13 Padşah yenə üçüncü bir əllibaşı ilə əlli adamını göndərdi. Üçüncü əllibaşı qalxıb gəldi, İlyasın qarşısında diz çökdü və ona yalvarıb dedi: «Ey Allah adamı, xahiş edirəm, mənim və bu əlli qulunun canına yazığın gəlsin.

14 Göydən od yağıb əvvəl gələn iki əllibaşını və onların hərəsinin əlli adamını tələf etdi. İndi mənim canıma yazığın gəlsin».

15 Rəbbin mələyi İlyasa dedi: «Onunla birgə aşağı düş, ondan qorxma». İlyas qalxıb aşağı düşdü və əllibaşı ilə birgə padşahın yanına gəldi.

16 Ona dedi: «Rəbb belə deyir: "İsraildə sözünü soruşmağa Allah yoxdur ki, Eqron allahı Baal-Zevuvdan soruşmaq üçün qasidlər göndərdin? Buna görə də üstündə uzandığın yataqdan qalxa bilməyəcəksən, çünki hökmən öləcəksən!"»

17 İlyasın söylədiyi Rəbbin sözünə görə Axazya öldü. Oğlu olmadığı üçün yerinə Axavın oğlu Yehoram padşah oldu. Bu da Yəhuda padşahı Yehoşafat oğlu Yehoramın padşahlığının ikinci ilində oldu.

18 Axazyanın qalan işləri İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.

2

İlyasın göyə aparılması

1 Rəbb İlyası qasırğa ilə göyə qaldırmazdan əvvəl İlyas və Elişa Qilqaldan getdilər.

2 Onda İlyas Elişaya dedi: «Burada qal, çünki Rəbb məni Bet-Elə göndərir». Elişa dedi: «Var olan Rəbbə və sənin canına and olsun ki, səndən əl çəkmərəm». Onlar Bet-Elə getdilər.

3 Bet-Eldə olan peyğəmbərlər Elişanın yanına gəlib ona dedilər: «Rəbbin bu gün sənin ağanı başının üstündən götürəcəyini bilirsənmi?» O dedi: «Bəli, bilirəm, susun».

4 İlyas ona dedi: «Elişa, burada qal, çünki Rəbb məni Yerixoya göndərir». Elişa dedi: «Var olan Rəbbə və sənin canına and olsun ki, səndən əl çəkmərəm». Onlar Yerixoya gəldilər.

5 Yerixoda olan peyğəmbərlər Elişanın yanına gəlib ona dedilər: «Bilirsənmi, Rəbb bu gün ağanı sənin başın üstündən götürəcək?» O dedi: «Bəli, bilirəm, susun!»

* **1:8** Mat. 3:4; Mark 1:6 * **1:10** Luka 9:54

6 İlyas ona dedi: «Burada qal, çünki Rəbb məni İordan çayının yanına göndərir». Elişa dedi: «Var olan Rəbbə və sənin canına and olsun ki, səndən əl çəkmərəm». Onlar getdilər.
7 Peyğəmbərlərdən əlli adam gedib uzaqda onların qarşısında dayandı. Onlar da İordan çayının yanında dayandılar.
8 İlyas cübbəsini götürdü və onu büküb suya vurdu. Su iki yerə ayrıldı və onlar quru yerin üstündən keçdilər.
9 * Onlar keçəndən sonra İlyas Elişaya dedi: «Mən sənin yanından götürülməzdən əvvəl məndən bir şey istə, sənin üçün nə edim?» Elişa dedi: «Qoy indi səndə olan ruh ikiqat artıq məndə olsun».
10 İlyas dedi: «Sən çətin bir şey istədin. Əgər sənin yanından götürüldüyümü görsən, sənin belə olacaq, yoxsa bu olmayacaq».
11 Onlar danışa-danışa gedərkən qəflətən odlu bir araba və odlu atlar göründü, onları bir-birindən ayırdı və İlyas qasırğa ilə göyə qaldırıldı.
12 * Elişa bunu görüb qışqırdı: «Atam, ey atam! İsrailin arabası və atlıları!» O, İlyası daha görməyəndə öz paltarını götürdü və onu cırıb iki yerə böldü.
13 Sonra İlyasın əynindən düşən cübbəni götürüb geri döndü və İordan çayının sahilində dayandı.
14 İlyasın əynindən düşən cübbəni götürüb suya vurdu və dedi: «İlyasın Allahı Rəbb haradadır?» O da cübbəni suya vuranda su iki yerə ayrıldı. Elişa oradan keçdi.
15 Yerixoda olan peyğəmbərlər onu uzaqdan görüb dedilər: «İlyasın ruhunun gücü Elişanın üstünə qondu». Onlar Elişanı qarşılamağa gələrək önündə yerə qədər təzim etdilər.
16 Ona dedilər: «Bu qullarının yanında əlli igid var, qoy gedib ağanı axtarsınlar. Bəlkə Rəbbin Ruhu onu qaldırıb dağların yaxud da dərələrin birinə atmışdır?» Elişa dedi: «Göndərməyin».
17 Amma onlar o qədər inad etdilər ki, Elişa utanıb dedi: «Göndərin». Əlli nəfər göndərdilər və onlar üç gün axtardılar, ancaq İlyası tapa bilmədilər.
18 Sonra Yerixoda qalan Elişanın yanına qayıtdılar. Elişa onlara dedi: «Mən sizə demədim ki, getməyin?»

Elişanın suyu pak etməsi

19 Şəhərin adamları Elişaya dedilər: «Ağamın gördüyü kimi bu şəhərin yeri yaxşıdır, ancaq suyu pisdir, torpağı bəhər vermir».
20 O dedi: «Mənə təzə bir qab gətirin və onun içinə duz qoyun». Bunu ona gətirdilər.
21 O, bulağa çıxdı, duzu oraya atıb dedi: «Rəbb belə deyir: "Bu suları pak edirəm, artıq onda ölüm və bəhərsizlik olmayacaq"».
22 Elişanın söylədiyi sözə görə bu su indiyə qədər də pak qalır.

Elişanı lağa qoyan oğlanlar

23 Elişa oradan Bet-Elə qalxdı. O, yola düşəndə kiçik oğlanlar şəhərdən çıxdılar və onu lağa qoyub dedilər: «Rədd ol, keçəl, rədd ol, keçəl!»
24 O arxaya dönüb oğlanları gördü və onları Rəbbin adı ilə lənətlədi. Meşədən iki dişi ayı çıxıb onlardan qırx iki nəfəri parçaladı.
25 Elişa oradan Karmel dağına getdi, oradan da Samariyaya qayıtdı.

* **2:9** Qanun. 21:17 * **2:12** 2Pad. 13:14

3

İsrail padşahı Yehoram

1 Yəhuda padşahı Yehoşafatın padşahlığının on səkkizinci ilində Axav oğlu
Yehoram Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və on iki il padşahlıq etdi.
2 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, ancaq atası və anası kimi deyildi,
çünki atasının düzəltdiyi Baal sütununu yox etdi.
3 Ancaq Nevat oğlu Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahlardan yapışdı, onlar-
dan əl çəkmədi.

Moavlıların üsyan qaldırması

4 Moav padşahı Meşanın sürüsü var idi. O, İsrail padşahına yüz min quzu və
yüz min qoçun yununu göndərərdi.
5 Axavın ölümündən sonra Moav padşahı İsrail padşahına qarşı üsyan
qaldırdı.
6 O vaxt padşah Yehoram Samariyadan çıxdı və bütün İsrailliləri topladı.
7 O gedəndə Yəhuda padşahı Yehoşafata xəbər göndərib dedi: «Moav padşahı
mənə qarşı üsyan qaldırdı. Moavlılara qarşı vuruşmaq üçün mənimlə birgə
gedərsənmi?» Yehoşafat dedi: «Gedərəm, məni özün kimi, xalqımı xalqın kimi,
atlarımı atların kimi hesab elə».
8 Yehoram dedi: «Hansı yolla çıxaq?» O dedi: «Edom çölünün yolu ilə».
9 İsrail padşahı, Yəhuda padşahı və Edom padşahı gedib o yolu yeddi gün
dolaşdılar. Əsgərlər və dallarınca gələn heyvanlar üçün su yox idi.
10 İsrail padşahı dedi: «Ay aman! Rəbb bu üç padşahı Moavlılara təslim etmək
üçün bir yerə çağırıb».
11 Yehoşafat dedi: «Burada Rəbbin bir peyğəmbəri yoxdur ki, onun vasitəsilə
Rəbdən soruşaq?» İsrail padşahının əyanlarından biri cavab verib dedi: «Şafat
oğlu Elişa buradadır. O, İlyasın əlinə su tökərdi».
12 Padşah Yehoşafat dedi: «Onda Rəbbin sözü var». Sonra İsrail padşahı,
Edom padşahı və Yehoşafat Elişanın yanına enib getdilər.
13 Elişa İsrail padşahına dedi: «Məndən sənə nə? Öz ata-ananın
peyğəmbərlərinin yanına get». İsrail padşahı ona dedi: «Yox! Bu üç padşahı
Moavlılara təslim etmək üçün Rəbb bir yerə çağırıb».
14 Elişa dedi: «Önündə durduğum var olan Ordular Rəbbinə and olsun ki,
Yəhuda padşahı Yehoşafata hörmət etməsəydim, sənin üzünə baxmazdım.
15 İndi mənim yanıma çəng çalan bir adam gətirin». Gətirilən adam çəng
çalarkən Rəbbin əli Elişanın üzərinə gəldi.
16 O dedi: «Rəbb belə deyir: "Bu vadinin hər tərəfində xəndəklər qazın".
17 Çünki Rəbb belə deyir: "Siz külək və yağış görməyəcəksiniz, amma bu vadi
su ilə dolacaq. Siz, mal-qaranız və heyvanlarınız doyunca su içəcəksiniz".
18 Bu, Rəbbin gözündə çox asan bir şeydir. O, Moavlıları da sizə təslim edəcək.
19 Bütün qalalı şəhərləri və seçmə şəhərləri dağıdacaqsınız, hər yaxşı ağacı
kəsəcəksiniz, bütün bulaqların gözünü tutacaqsınız və hər yaxşı tarlanı
daşlarla dolduracaqsınız».
20 Ertəsi gün səhər təqdim gətirilən zaman birdən Edom yolundan su gəldi
və torpaq su ilə doldu.
21 Bütün Moavlılar eşitdilər ki, padşahlar onlarla vuruşmağa gəlir. Silah
qurşana bilən hər kəsi və daha yaşlı adamları çağırdılar. Onlar sərhəddə
dayandılar.

22 Moavlılar ertəsi gün səhər tezdən duran zaman günəş çıxıb suların üzərinə
şəfəq salmışdı. Onlar qarşılarındakı suları qan kimi qırmızı gördülər.
23 O zaman dedilər: «Bu qandır, yəqin padşahlar vuruşub bir-birlərini
qırıblar. İndi, ey Moavlılar, qarət etməyə gedək!»
24 Onlar İsrail ordugahına gəldilər. İsraillilər qalxıb Moavlıları qırdılar və
Moavlılar onların qabağından qaçmağa başladılar. İsraillilər qalxıb Moav tor-
pağını viran etmək üçün hücum etdilər.
25 Onlar şəhərləri dağıtdılar, hər yaxşı tarlanı daşlarla doldurdular, bütün
bulaqların gözünü tutdular və hər yaxşı ağacı kəsdilər. Yalnız Qir-Xaresetin
daşları yerində qaldı, ancaq sapandçılar onu da mühasirəyə alıb vurdular.
26 Moav padşahı döyüşdə məğlub olduğunu görəndə özü ilə yeddi yüz nəfər
əli qılınclı adam götürdü. Onlar Edom padşahının qoşununu yarmaq istədilər,
ancaq bunu edə bilmədilər.
27 Sonra o, vəliəhd olan ilk oğlunu götürüb divarın üzərində yandırma
qurbanı gətirdi. Onda İsraillilərə qarşı böyük bir qəzəb oyandı, onlar da oranı
tərk edib öz ölkələrinə qayıtdılar.

4

Elişanın yoxsul dul qadına kömək etməsi

1 Peyğəmbərlərdən olan bir adamın arvadı Elişaya fəryad edərək dedi:
«Sənin qulun ərim öldü! Bilirsən ki, o qulun Rəbdən qorxurdu. İndi isə bir
borc sahibi iki oğlumu özünə qul etmək üçün gəlmişdi».
2 Elişa ona dedi: «Sənin üçün nə edim? Mənə söylə görüm, evində nəyin
var?» Qadın dedi: «Bir qab yağdan başqa bu kənizinin evində heç nə yoxdur».
3 Elişa dedi: «Get bayırda bütün qonşularından özün üçün boş qablar istə, qoy
çox olsun.
4 Sonra içəri gir, özünün və oğullarının dalınca qapını bağla, öz yağını bütün
bu qablara tök və onları doldurub bir tərəfə qoy».
5 Qadın onu tərk edib qapını özünün və oğullarının dalınca bağladı. Oğulları
qabları onun yanına gətirdilər, o da doldurdu.
6 Qablar dolanda o, oğullarından birinə dedi: «Mənə bir qab da gətir». Oğlu
ona dedi: «Daha qab qalmadı». Onda yağ kəsildi.
7 Qadın gəlib bunları Allah adamına danışdı, o da dedi: «Get yağı satıb
borcunu ödə. Qalanı ilə də oğullarınla birgə dolanarsan».

Elişa və Şunemli varlı qadın

8 Bir gün Elişa Şunemdən keçirdi. Orada yaşayan varlı bir qadın Elişanı çörək
yeməyə dəvət etdi. Sonralar Elişa hər dəfə keçəndə çörək yemək üçün oraya
gedərdi.
9 Qadın ərinə dedi: «İndi bildim ki, həmişə yanımızdan keçən bu adam
müqəddəs bir Allah adamıdır.
10 Gəl damda ona kiçik bir otaq düzəldək, oraya onun üçün yataq, süfrə, taxt,
bir də çıraq qoyaq ki, bizə gələndə orada qalsın».
11 Bir gün Elişa oraya gəldi və damdakı otağa çıxıb orada yatdı.
12 O, nökəri Gehaziyə dedi: «Şunemli qadını çağır». O, qadını çağırdı və qadın
onun qarşısında dayandı.
13 Elişa nökərinə dedi: «İndi qadına söylə: “Bizim üçün bu qədər zəhmət
çəkmisən. Mən sənin üçün nə edə bilərəm? Sənin barəndə padşahla ya ordu
başçısı ilə danışım?”» Gehazi bunu söylədi. Qadın dedi: «Yox, lazım deyil, mən
öz xalqımla birgə yaşayıram».

14 Elişa dedi: «Elə isə onun üçün nə edə bilərəm?» Gehazi dedi: «Doğrusu,
oğlu yoxdur, əri də qocadır».
15 Elişa dedi: «Qadını çağır». Gehazi qadını çağırdı və o gəlib qapıda durdu.
16 Elişa dedi: «Bir ildən sonra bu fəsildə qucağında bir oğlun olacaq». Qadın
dedi: «Yox, ey ağam Allah adamı, kənizinə yalan söyləmə!»
17 Elişanın söylədiyi kimi qadın hamilə oldu və bir il sonra həmin fəsildə bir
oğlan doğdu.
18 Uşaq böyüdü. O, bir gün biçinçilərlə birgə işləyən atasının yanına getdi.
19 O, atasına «Başım ağrıyır, başım!» dedi. Atası nökərə dedi: «Onu anasının
yanına apar».
20 Nökər onu götürüb anasının yanına gətirdi. O, günortaya qədər anasının
dizləri üstündə qaldı və sonra öldü.
21 Qadın yuxarı çıxıb uşağı Allah adamının yatağı üstünə uzandırdı, sonra
qapını dalınca örtüb çıxdı.
22 O, ərini çağırıb dedi: «Nökərlərindən biri ilə mənə bir eşşək göndər. Tez
Allah adamının yanına gedib-qayıdacağam».
23 Əri dedi: «Nə üçün bu gün onun yanına gedirsən? Nə Təzə Ay mərasimi,
nə də Şənbə günüdür». Qadın dedi: «Eybi yox».
24 O, eşşəyi palanlayıb nökərinə dedi: «Sür və mən sənə deməyincə
dayanma».
25 O getdi və Karmel dağına, Allah adamının yanına gəldi.
Allah adamı qadını uzaqdan gördükdə nökəri Gehaziyə dedi: «Şunemli qadın
buraya gəlir.
26 İndi onun qabağına qaçıb soruş: "Necəsən, yaxşısanmı, ərin və oğlun
yaxşıdırmı?"» O gedib soruşdu. Qadın dedi: «Yaxşıyıq».
27 Qadın dağa çıxıb Allah adamının yanına gəldi və onun ayaqlarına sarıldı.
Gehazi onu geri itələmək üçün yaxınlaşdı, ancaq Allah adamı dedi: «Onu
burax, çünki ürəyi kədərlidir, ancaq Rəbb bunun səbəbini gizlətdi və mənə
bildirmədi».
28 Qadın dedi: «Mən ağamdan uşaq istədimmi? "Məni aldatma"
demədimmi?»
29 Elişa Gehaziyə dedi: «Belini qurşa və əsamı əlinə götürüb get. Əgər bir
adamla rastlaşsan, ona salam vermə və sənə salam verənin salamını alma.
Get, əsamı oğlanın üzünün üstünə qoy».
30 Oğlanın anası dedi: «Var olan Rəbbə və sənin canına and olsun ki, səndən
əl çəkmərəm». Elişa qalxıb onun dalınca getdi.
31 Gehazi onlardan qabaq getdi və əsanı oğlanın üzünün üstünə qoydu,
ancaq nə bir səs, nə də bir cavab oldu. Gehazi Elişanı qarşılamaq üçün geri
döndü və «oğlan dirilmədi» deyə ona bildirdi.
32 Elişa evə girdi. Ölən oğlan onun yatağı üstündə uzanmışdı.
33 O içəri girib qapını onların üzünə bağladı və Rəbbə dua etdi.
34 Sonra yatağa qalxıb uşağın üstünə əyildi. Ağzını onun ağzının, gözlərini
onun gözlərinin, ovuclarını onun ovuclarının üstünə qoydu. Uşağın bədəni
isindi.
35 Elişa yataqdan düşüb otaqda o tərəf-bu tərəfə gəzdi. Sonra yenə yatağa
qalxıb onun üstünə əyildi. Oğlan yeddi dəfə asqırıb gözlərini açdı.
36 Elişa Gehazini çağırıb dedi: «Şunemli qadını çağır». O, qadını çağırdı. Qadın
Elişanın yanına gələndə o dedi: «Al oğlunu».
37 Qadın gəlib Elişanın ayaqlarına düşərək yerə qədər əyildi və oğlunu
götürüb getdi.

Elişanın şorbanı pak etməsi

38 Elişa yenə Qilqala gəldi. Vilayətdə aclıq idi. Peyğəmbərlər onun önündə
oturmuşdular. O, nökərinə dedi: «Böyük qazanı ocağa qoy və peyğəmbərlər
üçün şorba bişir».
39 Onlardan biri ot yığmaq üçün çölə çıxdı. Bir çöl tənəyi tapıb ondan ətək
dolusu yabanı balqabaq yığdı və gətirib şorba qazanına doğradı. Bunun nə
olduğunu bilməyərək
40 yemək üçün adamlara verdilər. Şorba yeyənlər qışqırıb dedilər: «Qazan-
dakı yeməkdən yesək, ölərik, ey Allah adamı!» Heç kəs ondan yeyə bilmədi.
41 Elişa dedi: «Elə isə un gətirin». Sonra onu qazana atıb dedi: «Adamlar üçün
tök, yesinlər». Qazanda zərərli bir şey olmadı.

Elişanın yüz adama çörək verməsi

42 Baal-Şalişadan bir adam gəldi. O, Allah adamı üçün ilk nübardan bişirilən
iyirmi kömbə arpa çörəyi və təzə sünbülləri torbada gətirdi. Elişa dedi:
«Adamlara ver, yesinlər».
43 Onun qulluqçusu dedi: «Bunu yüz adamın qabağına necə qoyaq?» Elişa
dedi: «Adamlara ver, yesinlər. Çünki Rəbb belə deyir: "Yeyəcəklər, hələ artıq da
qalacaq"».
44 Yeməyi onların qabağına qoydular. Rəbbin dediyi kimi onlar yedilər və
yemək artıq qaldı.

5

Naamanın cüzamdan şəfa tapması

1 * Aram padşahının ordu başçısı Naaman ağasının yanında hörmət və etibar
sahibi idi, çünki Rəbb onun vasitəsilə Arama qurtuluş vermişdi. O, cəsur bir
döyüşçü idi, ancaq cüzamlı idi.
2 Aramlılar dəstələrlə çıxıb İsrail torpağından kiçik bir qızı əsir götürmüşdülər.
Bu qız Naamanın arvadının yanında qalırdı.
3 O, xanımına dedi: «Kaş ki ağam Samariyada peyğəmbərin yanında olaydı.
O zaman peyğəmbər onun cüzamına şəfa verərdi».
4 Naaman gedib «İsrail torpağından olan qız belə-belə söylədi» deyə ağasına
bildirdi.
5 Aram padşahı dedi: «Get, mən İsrail padşahına bir məktub göndərərəm».
Naaman özü ilə altı min şekel qızıl, on talant gümüş və on dəst paltar götürüb
getdi.
6 Məktubu da İsrail padşahına gətirdi. Orada belə yazılmışdı:
«İndi bu məktubla bərabər qulum Naamanı da yanına göndərirəm ki, sən
onun cüzamına şəfa verəsən».
7 İsrail padşahı məktubu oxuyanda paltarını cırıb dedi: «Məgər mən öldürüb-
dirildən Allaham? Niyə bu adam cüzamına şəfa vermək üçün mənim yanıma
adam göndərir? Baxarsınız, mənimlə dava etmək üçün bəhanə axtarır».
8 Allah adamı Elişa İsrail padşahının öz paltarını cırdığını eşidəndə ona xəbər
göndərib dedi: «Nə üçün paltarını cırdın? Qoy indi o mənim yanıma gəlsin və
bilsin ki, İsraildə bir peyğəmbər var».
9 Naaman atları və döyüş arabası ilə gəldi və Elişanın evinin qapısında
dayandı.
10 Elişa onun yanına qasid göndərib dedi: «Get, İordan çayında yeddi dəfə
yuyun ki, bədənin sağalıb tər-təmiz olsun».

* **5:1** Luka 4:27

11 Ancaq Naaman acıqlanıb getdi və dedi: «Mən güman edirdim ki, mütləq
bayıra çıxıb yanıma gələcək, durub Allahı Rəbbin adını çağıracaq və əlini
cüzamlı yerin üzərində yelləyib şəfa verəcək.
12 Dəməşqin çayları Avana və Parpar İsrailin bütün sularından daha yaxşı
deyilmi? Onlarda yuyunub təmiz ola bilməzdimmi?» O hirslə dönüb getdi.
13 Naamanın adamları onun yanına gəlib dedilər: «Ey atamız, əgər
peyğəmbər sənə böyük bir şey əmr etsəydi, ona əməl etməzdinmi? O yalnız
sənə "yuyun və təmiz ol" deyir».
14 Bundan sonra Naaman Allah adamının sözünə görə İordan çayına enib
yeddi dəfə suya baş vurdu. Onun bədəni sağaldı və körpə bədəni kimi tər-təmiz
oldu.
15 Naaman bütün dəstəsi ilə yenə Allah adamının yanına gəldi və onun
önündə dayanıb dedi: «Bax indi bildim ki, İsraildən başqa, dünyanın heç bir
yerində Allah yoxdur. Buyur bu qulunun hədiyyəsini götür».
16 Lakin Elişa dedi: «Önündə durduğum var olan Rəbbə and olsun ki, heç nə
götürməyəcəyəm». Naaman götürməyi təkid etdi, ancaq Elişa istəmədi.
17 Naaman dedi: «Əgər götürmürsənsə, onda qoy bu quluna buradan iki
qatır yükü torpaq verilsin. Çünki bu qulun artıq başqa allahlara deyil, yalnız
Rəbbə yandırma qurbanları və təqdimlər gətirəcək.
18 Ancaq Rəbb bu işi quluna bağışlasın: ağam padşah səcdə etmək üçün
Rimmon məbədinə girəndə mən onun sağında durmalıyam, onda Rimmon
məbədində mən də səcdə etməliyəm. Orada səcdə etdiyimi Rəbb quluna
bağışlasın».
19 Elişa ona dedi: «Sağ-salamat get». Naaman onun yanından çıxıb bir az yol
getdi.
20 Allah adamı Elişanın nökəri Gehazi dedi: «Ağam gətirdiyi şeyi bu Aramlı
Naamandan götürmək istəmədi. Var olan Rəbbə and olsun ki, onun dalınca
qaçıb ondan nəsə alacağam».
21 Gehazi Naamanın dalınca qaçdı. Naaman dalınca bir nəfərin gəldiyini
görəndə onu qarşılamaq üçün arabadan düşüb dedi: «Xeyir ola?»
22 Gehazi dedi: «Xeyirdir. Ağam məni göndərdi ki, sənə deyim: "Elə indicə
Efrayimin dağlıq bölgəsindən yanıma peyğəmbərlərdən olan iki cavan oğlan
gəldi. Xahiş edirəm, onlara bir talant gümüş və iki dəst paltar ver"».
23 Naaman dedi: «Buyur iki talant götür». Ona təkid edərək iki talant
gümüşü iki torbaya qoyub bağladı və iki dəst paltarla birgə nökərlərindən
ikisinə verdi. Nökərlər Gehazinin qabağında gedib bunları daşıdılar.
24 Təpəyə çatanda Gehazi şeyləri onların əlindən alıb evinə qoydu. Nökərləri
geri göndərdi və onlar getdilər.
25 Sonra ağası Elişanın yanına gedib önündə dayandı. Elişa ondan soruşdu:
«Haradan gəlirsən, Gehazi?» Gehazi dedi: «Bu qulun heç yerə getməyib».
26 Elişa ona dedi: «O adam səni qarşılamaq üçün arabasından düşəndə
ürəyim orada deyildimi? İndi gümüş götürmək, paltar, zeytun və üzüm bağları,
qoyun-keçi, mal-qara, qullar və kənizlər almaq vaxtıdırmı?
27 Buna görə də Naamanın cüzamı əbədi olaraq sənə və sənin nəslinə
yapışacaq». Gehazi qar kimi cüzamlı olub onun hüzurundan çıxdı.

6

Baltanın su üzərinə çıxması

1 Peyğəmbərlər Elişaya dedilər: «Bax indi sənin yanında qaldığımız yer bizə
dardır.
2 Qoy İordan çayının kənarına gedək, hərəmiz bir ağac kəsib gətirək və
qalmaq üçün orada özümüzə yer düzəldək». Elişa «gedin» dedi.
3 Onlardan biri dedi: «Xahiş edirəm, sən də bu qullarınla gəl». Elişa
«gələrəm» deyib
4 onlarla getdi. Onlar İordan çayının kənarına gəldilər və ağac kəsməyə
başladılar.
5 Onlardan biri ağac kəsərkən baltanın dəmiri suya düşdü. O qışqırıb dedi:
«Vay, ağam! Onu borc almışdım».
6 Allah adamı dedi: «Hara düşdü?» O, Elişaya həmin yeri göstərdi. Elişa bir
budaq kəsib oraya atdı və dəmir suyun üzərinə çıxdı.
7 Elişa «onu qaldır» dedi. Həmin adam əlini uzadıb onu qaldırdı.

Elişanın Aram ordusunu əsir alması

8 Aram padşahı İsrailə qarşı vuruşduğu zaman əyanları ilə məsləhətləşib
dedi: «Filan yerdə ordugah quracağam».
9 Allah adamı İsrail padşahına xəbər göndərib dedi: «O yerdən keçmə, çünki
Aramlılar oraya enirlər».
10 İsrail padşahı Allah adamının dediyi yerə xəbər göndərdi. Beləcə padşah
onun xəbərdarlıq etdiyi yerlərdə dəfələrlə özünü qorudu.
11 Aram padşahı bundan çox qəzəbləndi və əyanlarını çağırıb onlara dedi:
«Mənə deyin görək, bizimkilərdən İsrail padşahına tərəfdar olan kimdir?»
12 Əyanlardan biri dedi: «Heç kim, ağam padşah. Bunları İsrail padşahına
bildirən İsraildə olan peyğəmbər Elişadır. O hətta yataq otağında söylədiyin
sözləri ona çatdırır».
13 Padşah dedi: «Gedin görün, o haradadır, mən onu bura gətirtdirəcəyəm».
Padşaha «o, Dotandadır» deyə bildirdilər.
14 Padşah atlar, döyüş arabaları və çoxlu qoşun göndərdi və onlar gecə ikən
gəlib şəhəri əhatəyə aldılar.
15 Allah adamının qulluqçusu səhər tezdən durub bayıra çıxdı və şəhərin
ətrafında qoşunun, atların və döyüş arabalarının olduğunu gördü. O, Elişaya
dedi: «Vay, ağam, nə edəcəyik?»
16 O dedi: «Qorxma, çünki bizimlə olanlar onlarla olanlardan çoxdur».
17 Sonra Elişa dua edib dedi: «Ya Rəbb, onun gözlərini aç ki, görsün». Rəbb
nökərin gözlərini açdı və o gördü ki, dağ odlu atlar və döyüş arabaları ilə
doludur. Onlar Elişanı əhatəyə almışdı.
18 Qoşun ona tərəf enəndə Elişa Rəbbə dua edib dedi: «Bu adamları kor et».
Elişanın sözünə görə Rəbb onları kor etdi.
19 Elişa onlara dedi: «Yol bu deyil, şəhər də bu deyil. Ardımca gəlin, sizi
axtardığınız adamın yanına aparım». Elişa onları Samariyaya gətirdi.
20 Onlar Samariyaya girəndə Elişa dedi: «Ya Rəbb, onların gözlərini aç ki,
görsünlər». Rəbb onların gözlərini açdı və onlar gördülər ki, Samariyanın
ortasındadırlar.
21 İsrail padşahı onları görəndə Elişaya dedi: «Mənim atam, onları qırıb məhv
edimmi?»
22 Elişa dedi: «Yox, qırma. Məgər bu adamları sən qılıncın və ox-kamanınla
əsir etmisən ki, qırmağa haqqın olsun? Onların qabağına çörək və su qoy ki,
yeyib-içsinlər və sonra öz ağalarının yanına getsinlər».

23 O, Aramlılar üçün böyük bir ziyafət verdi və onlar yeyib-içdilər. Sonra
onları öz ağalarının yanına göndərdi. Aramlıların dəstələri bir daha İsrail
torpağına gəlmədi.

Samariyada aclıq

24 Bir müddət sonra Aram padşahı Ben-Hadad bütün ordusunu toplayıb
çıxdı və Samariyanı mühasirəyə aldı.
25 Samariyada böyük bir aclıq oldu. Çünki şəhəri o qədər mühasirədə
saxlamışdılar ki, bir eşşək başı səksən şekel gümüşə və bir kabın dörddə biri
qədər göyərçin peyini beş şekel gümüşə satılırdı.
26 Bir dəfə İsrail padşahı qala divarının üstündən keçəndə bir qadın fəryad
edib ona dedi: «Ağam padşah, kömək et!»
27 Padşah dedi: «Rəbb sənə kömək etməsə, mən sənə necə kömək edim?
Xırmandan yoxsa üzümsıxandan?»
28 Sonra padşah ona dedi: «Nə istəyirsən?» O dedi: «Bu qadın mənə demişdi:
“Sən öz oğlunu ver, bu gün yeyək, mənim oğlumu isə sabah yeyərik”.
29 * Oğlumu bişirib yedik. Ertəsi gün ona dedim: “Öz oğlunu ver, yeyək”.
Ancaq o, oğlunu gizlətdi».
30 Padşah qadının sözlərini eşidəndə paltarını cırdı. O bu vaxt qala divarının
üstündən keçirdi və xalq gördü ki, onun əynində çul var.
31 Padşah dedi: «Əgər bu gün Şafat oğlu Elişanın başı çiyni üstündə qalsa, Allah
mənə beləsini və bundan betərini eləsin».
32 Elişa öz evində oturmuşdu, ağsaqqallar da onun yanında əyləşmişdi. Padşah
hüzurundan bir qasid göndərdi. Amma qasid yanına gəlməzdən qabaq Elişa
ağsaqqallara dedi: «Görürsünüzmü, bu qatil mənim boynumu vurmaq üçün
adam göndərir! Baxın qasid gələndə qapını bağlayın və onu içəri buraxmayın.
Onun arxasınca ağasının da ayaq səsləri gələcək!»
33 Elişa hələ danışarkən qasid onun yanına gəlib dedi: «Bax bu bəlanı
göndərən Rəbdir. Nə üçün daha Rəbdən kömək gözləyək?»

7

1 Elişa dedi: «Rəbbin sözünü eşidin, Rəbb belə deyir: “Sabah bu vaxt
Samariya darvazasında bir sea narın un bir şekelə və iki sea arpa bir şekelə
satılacaq”».
2 Padşahın sağında duran köməkçi Allah adamına cavab verib dedi: «Rəbb
göylərdə pəncərələr açsa da, bu iş ola bilməz». Allah adamı isə dedi: «Bax sən
gözlərinlə bunu görəcəksən, ancaq ondan yeməyəcəksən».

Mühasirənin sonu

3 Şəhər darvazasının önündə dörd cüzamlı adam var idi. Onlar bir-birlərinə
dedilər: «Nə üçün biz ölənə qədər burada oturub qalmalıyıq?
4 Əgər şəhərə girsək, şəhərdə olan aclıqdan öləcəyik, burada qalsaq, burada
öləcəyik. Onda Aramlıların ordugahına gedib təslim olaq. Əgər bizi sağ
buraxsalar, sağ qalarıq, öldürsələr, ölərik».
5 Onlar Aramlıların ordugahına getmək üçün axşam alaqaranlığında qalxıb
onun kənarına gəldilər. Orada heç kəs yox idi.
6 Rəbb Aramlıların ordusuna döyüş arabalarının gurultusunu, atların
tappıltısını və böyük ordunun səsini eşitdirmişdi. Onlar bir-birlərinə
söyləmişdilər: «İsrail padşahı Xet və Misir padşahlarını muzdla tutmuşdur ki,
bizim üstümüzə gəlsinlər».

---

* **6:29** Qanun. 28:57

7 Onlar axşam alaqaranlığında qalxıb qaçmışdılar. Çadırlarını, atlarını,
eşşəklərini – bütün ordugahı olduğu kimi buraxıb getmişdilər. Beləcə can-
larını qurtarmaq üçün qaçmışdılar.
8 Bu cüzamlılar ordugahın kənarına gəlib bir çadıra girdilər və yeyib-içdilər.
Oradan qızıl-gümüş, paltar götürüb getdilər və onları gizlətdilər. Sonra
qayıdıb başqa bir çadıra girdilər. Oradan da şeylər götürüb getdilər və onları
da gizlətdilər.
9 Onlar bir-birlərinə dedilər: «Biz yaxşı eləmirik, bu gün müjdə günüdür, biz
isə susuruq. Səhər açılana qədər gözləməyə haqqımız yoxdur, indi gedək, saray
adamlarına bu xəbəri bildirək».
10 Onlar gəlib şəhərin qapıçılarını səslədilər və onlara bildirib dedilər:
«Aramlıların ordugahına getdik, orada heç kəs yox idi və insan səsi də gəlmirdi.
Ancaq bağlı atlar, bağlı eşşəklər və olduğu kimi qalan çadırlar var idi».
11 Qapıçılar da qışqırıb bu xəbəri saray içərisində olan adamlara bildirdilər.
12 Padşah gecə ikən qalxıb əyanlarına dedi: «Aramlıların bizə nə etmək
istədiklərini indi sizə deyərəm: onlar bilirlər ki, biz acıq, buna görə də
ordugahdan çıxıb çöldə gizlənmişlər və "şəhərdən çıxanda onları diri tutarıq
və şəhərə girərik" deyə düşünürlər».
13 Əyanlardan biri cavab verib dedi: «Qoy bir neçə adam şəhərdə qalmış
atlardan beşini götürsün və onları göndərək, gedib görsünlər. Onların da
aqibəti qalan bütün İsrail camaatının aqibəti kimi olacaq, çünki bütün İsrail
camaatı həlak olacaq».
14 Onlar atlar qoşulmuş iki döyüş arabası götürdülər. Padşah «gedin görün»
deyib onları Aram ordusunun dalınca göndərdi.
15 Onlar Aramlıların dalınca İordan çayına qədər getdilər. Bütün yol
Aramlıların tələsik qaçdıqları vaxt atdıqları geyim və əşyalarla dolu idi. Qasidlər
geri qayıdıb padşaha bu xəbəri bildirdilər.
16 Xalq çıxıb Aramlıların ordugahını qarət etdi. Rəbbin sözünə görə bir sea
narın un bir şekelə və iki sea arpa bir şekelə satıldı.
17 Padşah sağında duran köməkçini darvazanın ağzına qoymuşdu. Padşah
Allah adamının yanına enib gəldiyi zaman onun söylədiyi kimi xalq padşahın
köməkçisini darvazanın ağzında tapdaladı və o öldü.
18 Allah adamının padşaha söylədiyi kimi oldu. O demişdi: «Sabah bu vaxt
Samariya darvazasında iki sea arpa bir şekelə və bir sea narın un bir şekelə
satılacaq».
19 Padşahın köməkçisi də Allah adamına cavab verib demişdi: «Rəbb göylərdə
pəncərələr açsa da, bu iş ola bilməz». Allah adamı isə demişdi: «Bax sən
gözlərinlə bunu görəcəksən, ancaq ondan yeməyəcəksən».
20 Həmin şey də onun başına gəldi: xalq onu darvazanın ağzında tapdaladı
və o öldü.

8

Şunemli qadının qayıtması
(2Saln. 21:1-20)

1 * Elişa oğlunu diriltdiyi qadına demişdi: «Qalx öz ev adamlarınla birgə get
və qala biləcəyin yerdə qal. Çünki Rəbb qərar verdi ki, yeddi il ölkədə aclıq
olacaq».
2 Qadın Allah adamının sözünə əməl etmişdi və ev adamları ilə birgə gedib
Filiştlilərin ölkəsində yeddi il qalmışdı.

* **8:1** 2Pad. 4:8-37

3 Bu müddətdən sonra qadın Filiştlilərin ölkəsindən qayıtdı. O, evini və
tarlasını istəmək üçün padşahın yanına getdi.
4 O vaxt padşah Allah adamının nökəri Gehazi ilə danışaraq ona deyirdi:
«Buyur Elişanın etdiyi bütün böyük işləri mənə danış».
5 O, Elişanın ölünü necə diriltdiyini padşaha danışdığı vaxt oğlu dirilən qadın
da evini və tarlasını istəmək üçün padşaha yalvarmağa başladı. Gehazi dedi:
«Ağam padşah, o qadın budur, Elişanın diriltdiyi oğlu da yanındadır».
6 Padşah qadından soruşanda o, padşaha hər şeyi danışdı. Padşah ona bir
saray xidmətçisi verib dedi: «Onun hər şeyini qaytar, ölkəni tərk etdiyi gündən
indiyə qədər tarlasının yetirdiyi bütün məhsulu ona ver».

Elişa və Aram padşahları

7 Elişa Dəməşqə gəldi. Aram padşahı Ben-Hadad xəstə idi. «Allah adamı
buraya gəlib» deyə ona bildirdilər.
8 Padşah Xazaelə dedi: «Bir hədiyyə götürüb Allah adamını qarşılamağa get.
“Bu xəstəlikdən sağalacağammı?” deyib onun vasitəsilə Rəbdən soruş».
9 Xazael onu qarşılamağa getdi. Əlindəki hədiyyə ilə birgə Dəməşqin bütün
yaxşı şeylərindən qırx dəvə yükü hədiyyə götürüb gəldi və onun önündə durub
dedi: «Oğlun Aram padşahı Ben-Hadad “Bu xəstəlikdən sağalacağammı?” deyib
məni sənin yanına göndərdi».
10 Elişa ona dedi: «Get, ona “mütləq sağalacaqsan” söylə. Ancaq Rəbb mənə
göstərdi ki, o mütləq öləcək».
11 Allah adamı Xazaeli utandırana kimi gözünü onun üzünə dikdi və sonra
ağladı.
12 Xazael dedi: «Ağam nə üçün ağlayır?» O dedi: «Ona görə ki İsraillilərə
sənin edəcəyin pisliyi bilirəm: onların qalalarına od vuracaqsan, cavan-
larını qılıncla öldürəcəksən, uşaqlarını daşlara çırpacaqsan və hamilə qadınlarını
doğrayacaqsan».
13 * Xazael dedi: «Bu köpək qulun kimdir ki, bu böyük işi etsin?» Elişa dedi:
«Rəbb mənə göstərdi ki, sən Aram üzərində padşah olacaqsan».
14 Xazael Elişanı tərk edib ağasının yanına gəldi. Ağası ondan soruşdu: «Elişa
sənə nə dedi?» O cavab verdi: «Mənə dedi ki, sən mütləq sağalacaqsan».
15 Ertəsi gün Xazael bir örtük götürüb suya batırdı, ağasının üzünün üstünə
çəkdi və o boğulub öldü. Onun yerinə Xazael padşah oldu.

Yəhuda padşahı Yehoram (2Saln. 21:1-20)

16 İsrail padşahı Axav oğlu Yehoramın padşahlığının beşinci ilində, Yehoşafat
Yəhuda padşahı olanda onun oğlu Yehoram da onunla birgə padşah oldu.
17 O, padşah olduğu vaxt otuz iki yaşında idi və Yerusəlimdə səkkiz il
padşahlıq etdi.
18 Axav nəslinin etdiyi kimi o da İsrail padşahlarının yolu ilə getdi, çünki
Axavın qızı onun arvadı idi. Yehoram Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
19 * Ancaq Rəbb Öz qulu Davudun xatirinə Yəhudalıları məhv etmək
istəmədi, çünki Davuda və onun nəslinə əbədi olaraq bir çıraq verəcəyini vəd
etmişdi.
20 * Onun dövründə Edomlular üsyan qaldırıb Yəhudanın əsarəti altından
çıxdılar və özlərinə bir padşah qoydular.

* **8:13** 1Pad. 19:15 * **8:19** 1Pad. 11:36; 15:4; 2Saln. 21:7; Zəb. 132:17 * **8:20** Yar. 27:40

21 Yehoram bütün döyüş arabaları ilə birgə Sairə getdi. Gecə ikən qalxıb
onu hər tərəfdən əhatə edən Edomluları və araba rəislərini qırdı, lakin xalq
öz torpağına qaçdı.
22 Beləcə Edomlular üsyan qaldırdılar, bu günə qədər də Yəhudanın əsarəti
altında deyillər. Həmin vaxt Livnalılar da üsyan qaldırmışdılar.
23 Yehoramın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.
24 Yehoram ataları ilə uyudu və Davudun şəhərində, atalarının yanında
basdırıldı. Onun yerinə oğlu Axazya padşah oldu.

Yəhuda padşahı Axazya
(2Saln. 22:1-6)

25 İsrail padşahı Axav oğlu Yehoramın padşahlığının on ikinci ilində Yeho-
ram oğlu Axazya Yəhuda üzərində padşah oldu.
26 Axazya padşah olduğu vaxt iyirmi iki yaşında idi və Yerusəlimdə bir il
padşahlıq etdi. Anası İsrail padşahı Omrinin nəvəsi olub adı Atalya idi.
27 Axazya da Axav nəslinin yolu ilə getdi və onlar kimi Rəbbin gözündə pis
olan işlər etdi, çünki Axav nəslinin kürəkəni idi.
28 O, Aram padşahı Xazaelə qarşı vuruşmaq üçün Axav oğlu Yehoramla birgə
Ramot-Gileada getdi. Aramlılar Yehoramı yaraladılar.
29 Padşah Yehoram Ramot-Gileadda Aram padşahı Xazaelə qarşı vu-
ruşarkən Aramlıların ona vurduqları yaraları sağaltmaq üçün İzreelə qayıtdı.
Yəhuda padşahı Yehoram oğlu Axazya, Axav oğlu Yehoramı görmək üçün
İzreelə gəldi, çünki o, yaralı idi.

9

İsrail padşahı Yehu

1 Peyğəmbər Elişa peyğəmbərlərdən birini çağırıb ona demişdi: «Belini qurşa
və bu yağ qabını əlinə alıb Ramot-Gileada get.
2 Oraya çatınca Nimşi oğlu Yehoşafat oğlu Yehunu tap. Girib onu
yoldaşlarının arasından çağır və içəri otağa apar.
3 Yağ qabını götür və yağı onun başına töküb söylə: “Rəbb belə deyir: ‹Səni
İsrail üzərində padşah olmaq üçün məsh etdim›”. Sonra qapını açıb qaç və
orada durma».
4 Peyğəmbərin nökəri olan bu cavan oğlan Ramot-Gileada getdi.
5 Oraya gəlib gördü ki, qoşun başçıları burada oturmuşlar. O dedi: «Ey rəis,
sənə sözüm var». Yehu dedi: «Aramızdan kimə?» Nökər dedi: «Ey rəis, sənə».
6 * Yehu qalxıb içəri girdi. Nökər yağı onun başına töküb dedi: «İsrailin Allahı
Rəbb belə deyir: “Səni Rəbbin xalqı olan İsrail üzərində padşah olmaq üçün
məsh etdim.
7 Ağan Axavın nəslini qırıb məhv edəcəksən. Qullarım peyğəmbərlərin və
Rəbbin bütün qullarının qanı üçün Mən İzeveldən qisasımı alacağam.
8 Bütün Axav nəsli məhv olacaq: İsraildə Axavdan divar isladan hər kəsi –
bütün kişiləri, istər kölə olsun, istər azad, kəsib atacağam.
9 Axavın nəslini Nevat oğlu Yarovamın və Axiya oğlu Baaşanın nəsilləri kimi
edəcəyəm.
10 * İzeveli isə İzreel tarlasında köpəklər yeyəcək və onu basdıran olmaya-
caq”». Sonra o, qapını açıb qaçdı.

* **9:6** 1Pad. 19:16 * **9:10** 1Pad. 21:23

11 Yehu çıxıb ağasının adamlarının yanına gəldi. Onlardan biri Yehuya dedi:
«Xeyir ola? Bu dəli sənin yanına nə üçün gəlib?» Yehu onlara dedi: «Onun necə
adam olduğunu və nə deyəcəyini bilirsiniz».
12 Onlar dedilər: «Yalan deyirsən! Onun nə dediyini bizə bildir». Yehu dedi:
«Mənə söylədi ki, Rəbb belə deyir: "Səni İsrail üzərində padşah olmaq üçün
məsh etdim"».
13 Hamı tez qalxıb öz paltarını götürdü və onları pilləkənin üstünə – Yehu-
nun ayağı altına sərdi. Onlar şeypur çalıb «Yehu padşahdır!» dedilər.

Yehunun Yehoramı öldürməsi

14 Nimşi oğlu Yehoşafat oğlu Yehu Yehorama qəsd hazırladı. O vaxt Yeho-
ram və onunla birgə bütün İsraillilər Ramot-Gileadı Aram padşahı Xazaelin
hücumundan qoruyurdular.
15 * Ancaq padşah Yehoram Aram padşahı Xazaelə qarşı vuruşarkən
Aramlıların ona vurduqları yaraları sağaltmaq üçün İzreelə qayıtmışdı. Yehu
dedi: «Əgər siz mənimlə razısınızsa, qoy şəhəri heç kəs tərk etməsin ki, bu xəbər
İzreelə gedib çatmasın».
16 Yehu arabaya minib İzreelə getdi, çünki Yehoram orada yatırdı. Yəhuda
padşahı Axazya Yehoramı görmək üçün gəlmişdi.
17 İzreeldəki qüllə üzərində duran gözətçi Yehunun oraya yaxınlaşan
qoşununu görüb dedi: «Qoşun görürəm». Yehoram dedi: «Bir atlı götürüb
onları qarşılamağa göndər ki, soruşsun: "Xeyir ola?"»
18 Bir atlı Yehunu qarşılamağa getdi və ona dedi: «Padşah soruşur: "Xeyir
ola?"» Yehu dedi: «Xeyirdən sənə nə? Dön, dalımca gəl». Gözətçi dedi: «Qasid
onların yanına gəldi, ancaq geri qayıtmır».
19 İkinci atlını göndərdilər, o da Yehunun yanına gəlib dedi: «Padşah soruşur:
"Xeyir ola?"» Yehu dedi: «Xeyirdən sənə nə? Dön, dalımca gəl».
20 Gözətçi dedi: «Qasid onların yanına gəldi, ancaq geri qayıtmır. Araba
sürməyi Nimşi oğlu Yehunun sürməyinə oxşayır, çünki o dəli kimi sürür».
21 Yehoram dedi: «Arabamı qoş». Onun arabasını qoşdular. İsrail padşahı
Yehoram və Yəhuda padşahı Axazya öz arabalarında Yehunu qarşılamağa
çıxdılar və İzreelli Navotun tarlasında onunla rastlaşdılar.
22 Yehoram Yehunu görəndə soruşdu: «Xeyir ola, Yehu?» Yehu dedi: «Anan
İzevelin xainlikləri və cadugərlikləri bu qədər çox olduğu halda necə xeyir ola
bilər?»
23 Yehoram arabasını döndərdi və Axazyaya «Xəyanət, ey Axazya!» deyib
qaçdı.
24 Yehu ox-kamanını çəkdi və Yehoramı kürəyindən vurdu. Ox onun
ürəyindən keçib çıxdı və o öz arabasına yıxıldı.
25 Yehu padşahın köməkçisi Bidqara dedi: «Onu götürüb İzreelli Navotun
tarlasına at. Yadına sal, mən sənin lə birgə onun atası Axavın dalınca gedərkən
Rəbb ona qarşı belə söyləmişdi:
26 * "Navotun və onun oğullarının qanı dünən Mənim gözümün qabağına
gəldi" bəyan edir Rəbb. "Səndən bu tarlada qisas alacağam" bəyan edir Rəbb.
İndi Rəbbin sözünə görə onu götürüb tarlaya at».

Yehunun Yəhuda padşahı Axazyanı öldürməsi

* **9:15** 2Saln. 22:6 * **9:26** 1Pad. 21:19

27 Yəhuda padşahı Axazya bunu gördükdə Bet-Haqqan yolu ilə qaçdı. Yehu
onu təqib edib dedi: «Onu da vurun». İvleam yanında olan Qur yoxuşunda onu
arabada vurdular. O, Megiddoya qaçıb orada öldü.
28 Adamları onu araba ilə Yerusəlimə gətirdilər və Davudun şəhərində,
atalarının yanında, öz qəbrində basdırdılar.
29 Axav oğlu Yehoramın padşahlığının on birinci ilində Axazya Yəhuda
üzərində padşah olmuşdu.

Yehunun İzeveli öldürməsi

30 Yehu İzreelə gəldi. İzevel bunu eşitdi. O, gözlərinə sürmə çəkib başına bəzək
vurdu və pəncərədən boylanıb baxdı.
31 Yehu darvazadan girəndə İzevel dedi: «Xeyir ola, ey öz ağasını öldürən
Zimri?»
32 Yehu üzünü pəncərəyə doğru qaldırıb dedi: «Kim mənimlədir, kim?» İki-üç
saray xidmətçisi boylanıb ona baxdı.
33 Yehu dedi: «Onu aşağı atın». İzeveli aşağı atdılar. Qanı divarın və atların
üstünə sıçradı və atlar onun cəsədini tapdaladı.
34 Yehu içəri girərək yeyib-içdi və dedi: «Bu lənətə gəlmiş qadını götürüb
basdırın, çünki padşah qızıdır».
35 Onlar İzeveli basdırmaq üçün getdilər. Ancaq onun kəlləsindən,
ayaqlarından və ovucларından başqa heç nə tapmadılar.
36 * Geri qayıdıb Yehuya söylədilər. O dedi: «Qulu Tişbeli İlyas vasitəsilə
Rəbbin söylədiyi söz belədir: "İzreel tarlasında İzevelin ətini köpəklər yeyəcək.
37 İzevelin cəsədi İzreel tarlasına tökülmüş peyin kimi olacaq və heç kəs deyə
bilməyəcək ki, bu, İzeveldir"».

10

Yehunun şahzadələri öldürməsi

1 Samariyada Axavın nəslindən olan yetmiş nəfər şahzadə var idi.
Yehu İzreel başçılarına, ağsaqqallara və Axavın nəslindən olan uşaqların
himayəçilərinə məktublar yazıb Samariyaya göndərdi. O belə yazdı:
2 «Ağanızın şahzadələri sizin yanınızdadır, döyüş arabalarınız və atlarınız,
qalalı şəhəriniz və silahlarınız var. Bu məktub sizə çatanda
3 ağanızın şahzadələrindən ən yaxşısını, ən layiqlisini seçib onu atasının
taxtında oturdun və ağanızın nəsli üçün vuruşun».
4 Onlar çox qorxub dedilər: «İki padşah ona qarşı dayana bilmədi, biz necə
dayanacağıq?»
5 Saray rəisi, şəhər başçısı, ağsaqqallar və himayəçilər Yehuya xəbər göndərib
dedilər: «Biz sənin qullarınıq və bizə dediyin hər şeyi edərik, heç kəsi də padşah
etməyəcəyik. Sən nə istəyirsən, onu da et».
6 Yehu ikinci məktubunda onlara belə yazdı: «Əgər siz mənimlə razı olub
sözümə qulaq asırsınızsa, ağanızın şahzadələrinin başlarını götürüb sabah bu
vaxt İzreelə, yanıma gəlin». Yetmiş nəfər şahzadə onları tərbiyə edən şəhərin
böyük adamlarının yanında qalırdı.
7 Məktub onlara çatanda onlar yetmiş nəfər şahzadəni tutub öldürdülər və
başlarını səbətlərə qoyub İzreelə, Yehuya göndərdilər.
8 Qasid gəldi və ona bildirib dedi: «Şahzadələrin başlarını gətirdilər». Yehu
dedi: «Onları iki qalaq edib darvazanın girişində səhərə qədər qoyun».

* **9:36** 1Pad. 21:23

9 Səhəri gün Yehu bayıra çıxdı və qalxıb bütün xalqa dedi: «Sizin təqsiriniz
yoxdur. Ağama mən qəsd hazırladım və onu mən öldürdüm. Bəs bunların
hamısını kim qırdı?
10 Onda bilin ki, Axavın nəslinə qarşı Rəbbin söylədiyi sözlərdən heç biri
hədər gedə bilməz. Rəbb Öz qulu İlyas vasitəsilə söylədiyi işi etmişdir».
11 * Yehu Axavın İzreeldəki sarayında olan adamlardan sağ qalanların
hamısını – onun bütün böyüklərini, yaxın adamlarını və kahinlərini qırdı, bir
adamını da sağ buraxmadı.

Yehu padşah Axazyanın qohumlarını öldürür

12 Yehu Samariyaya tərəf yola düşdü. Yolda çobanlara məxsus olan Bet-
Eqeddən keçəndə
13 Yəhuda padşahı Axazyanın qohumlarına rast gəldi və onlara dedi: «Siz
kimsiniz?» Onlar dedilər: «Biz Axazyanın qohumlarıyıq. Padşahın və
mələkənin övladlarını salamlamaq üçün gedirik».
14 Yehu dedi: «Bunları diri tutun». Onları diri tutdular və bu qırx iki nəfər
adamı Bet-Eqed quyusunun yanında öldürdülər. Yehu onlardan heç birini sağ
buraxmadı.

Yehu Axavın Samariyada olan adamlarını öldürür

15 Yehu oradan gedəndə onu qarşılamağa gələn Rekav oğlu Yehonadava rast
gəldi və onu salamlayıb dedi: «Sənin niyyətin mənim ürəyimcə olduğu kimi
mənim də niyyətim sənin ürəyincədirmi?» Yehonadav «bəli» dedi. Yehu dedi:
«Elə isə əlini ver». O, əlini verdi və Yehu onu öz arabasına qaldırdı.
16 Sonra dedi: «Mənimlə gəl və Rəbb üçün göstərdiyim qeyrəti gör». Onu
Yehunun arabasına mindirib apardılar.
17 Yehu Samariyaya gəldi və Rəbbin İlyasa söylədiyi sözə görə Axavın
Samariyada qalan bütün adamlarını tamamilə qırıb məhv etdi.

Yehunun Baala səcdə edənləri öldürməsi

18 Yehu bütün xalqı toplayıb onlara dedi: «Axav Baala az səcdə etdi, ancaq
Yehu ona çox səcdə edəcək.
19 İndi Baalın bütün peyğəmbərlərini, ona səcdə edənlərin hamısını, onun
bütün kahinlərini mənim yanıma çağırın, heç kəs qalmasın, çünki Baala böyük
qurbanım var. Kim gəlməsə, sağ qalmayacaq». Ancaq Yehu burada hiylə
işlətdi ki, Baala səcdə edənləri məhv etsin.
20 Yehu dedi: «Baal üçün təqdis olunmuş bir toplantı çağırın». Onlar toplantı
çağırdılar.
21 Yehu İsrailin hər tərəfinə xəbər göndərdi. Baala səcdə edənlərin hamısı
gəldi, gəlməyən bir nəfər də qalmadı. Onlar Baal məbədinə girdilər və Baal
məbədi ağzınacan adamla doldu.
22 Yehu paltarlara baxan adama dedi: «Baala səcdə edənlərin hamısı üçün
əba ver». Bu adam da onlar üçün əba verdi.
23 Yehu Rekav oğlu Yehonadavla birgə Baal məbədinə girib Baala səcdə
edənlərə dedi: «Axtarıb baxın, burada Rəbbə səcdə edən bir nəfər sizinlə
olmasın, yalnız Baala səcdə edənlər olsun».
24 Onlar təqdimlər və yandırma qurbanları gətirmək üçün qabağa gəldilər.
Yehu bayırda səksən adam qoymuşdu və onlara demişdi: «əlinizə verdiyim bu
adamlardan biri kimdən qaçıb qurtarsa, o adam əvəzində öz canını verəcək».
25 Yandırma qurbanları gətirilməsi sona çatanda Yehu öz mühafizəçilərinə və
rəislərinə dedi: «İçəri girib onları qırın, heç kəs çıxa bilməsin». Mühafizəçilər

* **10:11** Huşə 1:4

və rəislər onları qılıncdan keçirib qırdılar və meyitlərini bayıra atdılar. Sonra Baal məbədinin içəri otağına girdilər.
26 Oradan Baal məbədinin büt olan sütununu çıxarıb yandırdılar.
27 Beləcə Baala qoyulan sütunu yıxdılar. Baal məbədini də dağıdıb ayaqyolu etdilər, ora bu günə qədər də belədir.
28 Beləliklə, Yehu İsraildən Baalın kökünü kəsdi.
29 * Ancaq Yehu Nevat oğlu Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahlardan, Bet-Eldə və Danda olan qızıl danalara səcdə etməkdən əl çəkmədi.
30 Rəbb Yehuya dedi: «Sən gözümdə doğru olan işlər görməklə yaxşı elədin və Mənim ürəyimdə olan hər şeyə görə Axavın adamları ilə rəftar etdin. Buna görə də dördüncü nəslinə qədər sənin övladların İsrail taxtında oturacaq».
31 Ancaq Yehu bütün qəlbi ilə İsrailin Allahı Rəbbin Qanunu ilə getmək istəmədi və Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahlardan əl çəkmədi.

Yehunun ölümü
32 Rəbb o dövrdə İsrail torpağını kəsib kiçiltməyə başladı. Xazael bütün İsrail hüdudlarında onları məğlub etdi:
33 İordan çayının şərq tərəfindəki Qadlılara, Ruvenlilərə və Menaşşelilərə məxsus olan bütün Gilead torpağını, Arnon vadisinin kənarında olan Aroerdən Gileada və Başana qədər hər tərəfi zəbt etdi.
34 Yehunun qalan işləri, etdiyi hər şey və onun bütün hünəri barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
35 Yehu ataları ilə uyudu və onu Samariyada basdırdılar. Onun yerinə oğlu Yehoaxaz padşah oldu.
36 Yehunun Samariyada İsrail üzərində padşahlıq etdiyi müddət iyirmi səkkiz il idi.

11

Yəhuda məlikəsi Atalya
(2Saln. 22:10-23:15)
1 Axazyanın anası Atalya oğlunun öldüyünü görəndə qalxıb bütün padşah nəslini məhv etdi.
2 Ancaq padşah Yehoramın qızı, Axazyanın bacısı Yehoşeva öldürülən şahzadələr arasından Axazyanın oğlu Yoaşı gizlincə apardı və onu dayəsi ilə birgə yataq otağında yerləşdirdi. Beləcə Yoaşı Atalyadan gizlətdilər və o öldürülmədi.
3 O, altı il gizli olaraq Rəbbin məbədində dayəsi ilə birgə qaldı. Atalya isə ölkə üzərində padşahlıq etdi.
4 * Yeddinci ildə Yehoyada Karyalıların və mühafizəçilərin yüzbaşılarını çağırtdırdı, onları öz yanına – Rəbbin məbədinin içərisinə gətirdi. Orada bu adamlarla əhd kəsib onları and içdirdi və şahzadəni onlara göstərdi.
5 Sonra Yehoyada onlara əmr edib dedi: «Siz belə edin: Şənbə günü növbə çəkənlərinizin üçdə biri sarayın keşiyini çəksin,
6 üçdə biri Sur darvazasında dursun, üçdə biri isə mühafizəçilərin arxasındakı darvazada dayansın. Beləcə sarayın keşiyini çəkin.
7 Sizin iki bölüyünüz – Şənbə günü növbə çəkməyənlərin hamısı padşahın tərəfində olub Rəbbin məbədinin keşiyini çəksin.
8 Hər kəs silahı əlində padşahı əhatəyə alsın, cərgələrinizə girən öldürülsün. Padşah girib-çıxdığı vaxt onunla olun».

* **10:29** 1Pad. 12:28-30 * **11:4** Çıx. 30:11-16; Lev. 27:1-25

9 Yüzbaşılar kahin Yehoyadanın əmr etdiyi hər şeyi etdilər: hər biri öz
adamlarını, Şənbə günü növbə çəkənləri və növbədə olmayanları götürüb
kahin Yehoyadanın yanına gəldi.
10 Kahin yüzbaşılara Rəbbin məbədində olan padşah Davudun nizələrini və
qalxanlarını verdi.
11 Mühafizəçilər məbədin sağ tərəfindən sol tərəfinə qədər qurbangahın və
məbədin yanında, padşahın ətrafında dayandılar. Hər kəsin silahı əlində idi.
12 Kahin şahzadəni irəli çıxartdı və tacı başına qoyub şəhadətnaməni ona
verdi. Onu padşah olmaq üçün məsh etdilər və əl çalıb «Yaşasın padşah!»
dedilər.
13 Atalya mühafizəçilərin və xalqın səsini eşidəndə xalqın yanına, Rəbbin
məbədinə gəldi.
14 O baxıb gördü ki, padşah qaydaya görə sütunun yanında dayanmış, rəislər
və kərənay çalanlar da padşahın yanındadır. Bütün ölkə xalqı sevinərək kərənay
çalırdı. Atalya paltarını cırıb bağırdı: «Xəyanət! Xəyanət!»
15 Kahin Yehoyada qoşun üçün cavabdeh olan yüzbaşılara əmr edib dedi:
«Onu cərgələrin arasından çıxarın və dalınca gələni qılıncla öldürün». Çünki
kahin «qoy o, Rəbbin məbədində öldürülməsin» demişdi.
16 * Atalyanı tutdular, onu atların girdiyi darvazadan saraya gətirdilər və
orada öldürüldü.
17 Yehoyada Rəbb ilə padşah və xalq arasında əhd kəsdi ki, onlar Rəbbin
xalqı olsun. O, padşahla xalq arasında da əhd kəsdi.
18 Bütün ölkə xalqı Baal məbədinə getdi. Onu dağıdıb qurbangahlarını
və bütlərini parça-parça etdilər, Baal kahini Mattanı qurbangahların önündə
öldürdülər. Kahin Rəbbin məbədinə gözətçilər qoydu.
19 O, yüzbaşıları, Karyalıları, mühafizəçiləri, bütün ölkə xalqını özü ilə
götürdü. Onlar padşahı Rəbbin məbədindən düşürtdülər və mühafizəçilər
darvazasının yolu ilə saraya gəldilər. Yoaş padşahların taxtında oturdu.
20 Bütün ölkə xalqı sevindi və şəhər sakitləşdi. Çünki Atalyanı padşah
sarayında qılıncla öldürmüşdülər.

Yəhuda padşahı Yoaş
(2Saln. 24:1-27)

21 Yoaş padşah olduğu vaxt yeddi yaşında idi.

12

1 Yehunun padşahlığının yeddinci ilində Yoaş padşah oldu və Yerusəlimdə
qırx il padşahlıq etdi. Anası Beer-Şevadan olub adı Sivya idi.
2 Kahin Yehoyada Yoaşı öyrətdiyi dövr ərzində Rəbbin gözündə doğru olan
işlər etdi.
3 Ancaq səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, xalq hələ səcdəgahlarda qurban
gətirir və buxur yandırırdı.
4 Yoaş kahinlərə dedi: «Müqəddəs şeylər kimi Rəbbin məbədinə gətirilən
gümüşü, siyahıyaalma zamanı toplanmış gümüşü, hər kəsin öz canı əvəzinə
verdiyi gümüşü və Rəbbin məbədinə gətirmək üçün hər kəsin ürəyi istədiyi
qədər verdiyi gümüşün hamısını
5 kahinlərin hər biri öz xəzinədarından götürsün və məbəddə harada uçuq
bir yer varsa, o uçuqları özləri təmir etsin».
6 Ancaq padşah Yoaşın padşahlığının iyirmi üçüncü ilində kahinlər hələ
məbədin uçuqlarını təmir etməmişdilər.

* **11:16** Lev. 7:7

7 Padşah Yoaş kahin Yehoyadanı və o biri kahinləri çağırıb onlara dedi: «Nə
üçün siz məbədin uçuqlarını təmir etmirsiniz? İndi daha xəzinədarlarınızdan
özünüz üçün gümüş almayın, qoy bu gümüş məbədin uçuqlarının təmiri üçün
verilsin».
8 Kahinlər razı oldular ki, daha xalqdan gümüş almasınlar və məbədin
uçuqlarını da özləri təmir etməsinlər.
9 Kahin Yehoyada bir sandıq götürdü və onun qapağında dəlik açdı. Onu
qurbangahın yanına, Rəbbin məbədinə girən yerdə sağ tərəfə qoydu. Astana
keşikçisi olan kahinlər Rəbbin məbədinə gətirilən gümüşün hamısını oraya
qoyardı.
10 Sandıqda çoxlu gümüş olduğunu görəndə padşahın mirzəsi və baş kahin
gələrək Rəbbin məbədində tapılan gümüşü torbalara doldurub tərəzidə
çəkirdilər.
11 Çəkilən gümüşü Rəbbin məbədinin işinə nəzarət edən rəislərə verirdilər.
Onlar da bunu Rəbbin məbədində işləyən dülgərlərə, ustalara,
12 bənnalara, daşyonanlara, Rəbbin məbədinin uçuqlarını təmir etmək üçün
taxta və yonulmuş daşlar satın alan adamlara verir və məbədin bütün təmir
işlərinə xərcləyirdilər.
13 Ancaq Rəbbin məbədinə gətirilmiş gümüşdən məbəd üçün gümüş kasalar,
maqqaşlar, piyalələr, kərənaylar və qızıl yaxud gümüş qablar düzəldilmirdi.
14 * Çünki gümüşü iş görənlərə verirdilər və onunla Rəbbin məbədini təmir
edirdilər.
15 İş görənlərə vermək üçün əllərinə gümüş verdikləri adamlardan hesabat
istəmirdilər, çünki onlar sədaqətlə çalışırdılar.
16 Təqsir təqdimlərinin və günah təqdimlərinin gümüşü Rəbbin məbədinə
gətirilmədi, çünki o, kahinlərin idi.
17 O vaxt Aram padşahı Xazael gəldi və Qata hücum edib oranı aldı. Sonra
o, Yerusəlimə hücum etməyə yönəldi.
18 Yəhuda padşahı Yoaş babaları olan Yəhuda padşahları Yehoşafatın, Yeho-
ramın və Axazyanın təqdis etdiyi bütün şeyləri, özünün təqdis etdiyi şeyləri,
Rəbbin məbədinin və sarayın xəzinələrində tapılan bütün qızılı götürüb Aram
padşahı Xazaelə göndərdi. O da Yerusəlimdən geri çəkildi.
19 Yoaşın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının sal-
namələr kitabında yazılmışdır.
20 Əyanları qalxıb ona qəsd hazırladılar və Sillaya enən yoldakı Bet-Milloda
Yoaşı vurdular.
21 Onu vuranlar əyanları Şimeat oğlu Yozakar və Şomer oğlu Yehozavad
idi. Yoaş ataları ilə uyudu və onu Davudun şəhərində, atalarının yanında
basdırdılar. Onun yerinə oğlu Amasya padşah oldu.

13

İsrail padşahı Yehoaxaz

1 Yəhuda padşahı Axazya oğlu Yoaşın padşahlığının iyirmi üçüncü ilində
Yehunun oğlu Yehoaxaz Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və on yeddi
il padşahlıq etdi.
2 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və Nevat oğlu Yarovamın İsrailə
etdirdiyi günahların dalınca getdi, onlardan əl çəkmədi.
3 İsrailə qarşı Rəbbin qəzəbi alovlandı və Yehoaxazın bütün ömrü boyu
onları Aram padşahı Xazaelin və Xazaelin oğlu Ben-Hadadın əlinə verdi.

* **12:14** 2Pad. 2:12

4 Yehoaxaz Rəbbə üz tutub yalvardı və Rəbb onu eşitdi, çünki İsrailliləri
n əzabını və Aram padşahının onlara necə zülm etdiyini gördü.
5 Rəbb İsrailliləra bir xilaskar verdi və onlar Aramın əsarəti altından çıxdılar.
İsrailliləv əvvəlki kimi öz torpaqlarında yaşadılar.
6 Ancaq onlar Yarovam nəslinin İsrailə etdirdiyi günahlardan əl çəkmədilər
və bu günahların dalınca getdilər, Aşera bütü də Samariyada qalırdı.
7 Əlli süvaridən, on döyüş arabasından və on min piyadadan başqa, Yehoax-
azın daha qoşunu qalmadı, çünki Aram padşahı onları xırmanda toz kimi
əzmişdi.
8 Yehoaxazın qalan işləri, etdiyi hər şey və onun hünəri barədə İsrail
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
9 Yehoaxaz ataları ilə uyudu və onu Samariyada basdırdılar. Onun yerinə
oğlu Yoaş padşah oldu.

İsrail padşahı Yoaş

10 Yəhuda padşahı Yoaşın padşahlığının otuz yeddinci ilində Yehoaxaz oğlu
Yoaş Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və on altı il padşahlıq etdi.
11 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, Nevat oğlu Yarovamın İsrailə
etdirdiyi bütün günahlardan əl çəkmədi və bu günahların dalınca getdi.
12 Yoaşın qalan işləri, etdiyi hər şey və Yəhuda padşahı Amasya ilə döyüşdə
göstərdiyi hünər barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
13 Yoaş ataları ilə uyudu və onun taxtında Yarovam oturdu. Yoaş
Samariyada İsrail padşahlarının yanında basdırıldı.

Elişanın ölümü və Yoaşın qələbələri

14 Elişa ölümcül halda xəstələnmişdi. İsrail padşahı Yoaş ona baş çəkmək
üçün yanına gəldi və ağlayıb dedi: «Atam, ey atam! İsrailin arabası və atlıları!»
15 Elişa ona dedi: «Kaman və oxlar götür». O, kaman və oxlar götürdü.
16 Elişa İsrail padşahına dedi: «Kamanı çək». O, kamanı çəkdi. Elişa əllərini
padşahın əlləri üstünə qoydu.
17 Sonra dedi: «Şərq tərəfdəki pəncərəni aç». O açdı. Elişa «oxu at» dedi. O
atdı. Elişa dedi: «Bu, Rəbbin qurtuluş oxu, Arama qarşı qurtuluş oxudur! Sən
Aramlıları Afeqdə axıra qədər qıracaqsan».
18 Sonra dedi: «Oxları götür». O götürdü. Elişa İsrail padşahına dedi: «Yerə
vur». O, üç dəfə vurub dayandı.
19 Allah adamı ona qəzəblənib dedi: «Beş-altı dəfə vurmalı idin. Onda
Aramlıları axıra qədər qıra bilərdin, indi isə onları üç dəfə qıracaqsan».
20 Elişa öldü və onu basdırdılar. Moavlıların dəstələri hər bahar fəslində
ölkəyə gələrdi.
21 Bir dəfə bir nəfəri basdırarkən adamlar bir dəstə gördülər və ölünü Elişanın
qəbrinə atdılar. Ölü düşüb Elişanın sümüklərinə toxunan kimi dirildi və ayaq
üstə qalxdı.
22 Yehoaxazın bütün ömrü boyu Aram padşahı Xazael İsrailliləra zülm etdi.
23 Ancaq Rəbb İbrahim, İshaq və Yaqubla etdiyi əhdindən ötrü lütf və
mərhəmət göstərib onlara tərəf üz tutdu, onları məhv etmək istəmədi və indiyə
qədər Öz hüzurundan kənar etmədi.
24 Aram padşahı Xazael öldü və yerinə oğlu Ben-Hadad padşah oldu.

25 Yehoaxaz oğlu Yoaş müharibədə atası Yehoaxazın əlindən alınan şəhərləri
Xazaelin oğlu Ben-Hadadın əlindən aldı. Yoaş Aramlıları üç dəfə qırıb İsrail
şəhərlərini geri aldı.

14

Yəhuda padşahı Amasya
(2Saln. 25:1-24)

1 İsrail padşahı Yehoaxaz oğlu Yoaşın padşahlığının ikinci ilində Yəhuda
padşahı Yoaşın oğlu Amasya padşah oldu.
2 O, padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə iyirmi doqquz
il padşahlıq etdi. Anası Yerusəlimdən olub adı Yehoaddan idi.
3 Amasya atası Yoaşın etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi,
amma babası Davud kimi deyildi.
4 Lakin səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, xalq hələ səcdəgahlarda qurban
gətirir və buxur yandırırdı.
5 Padşahlıq əlində möhkəmlənəndə Amasya padşah olan atasını öldürmüş
əyanları öldürdü.
6 * Ancaq Musanın Qanun kitabında yazıldığı kimi qatillərin oğullarını
öldürmədi, çünki Rəbb əmr edib demişdi: «Oğula görə ata, ataya görə oğul
öldürülməsin, hər kəs öz günahına görə ölməlidir».
7 O, on min nəfər Edomlunu Duz dərəsində qırıb Selanı müharibə ilə aldı.
Onun adını Yoqteel qoydu və bu günə qədər də belədir.
8 O vaxt Amasya İsrail padşahı Yehu oğlu Yehoaxaz oğlu Yoaşın yanına
qasidlər göndərib dedi: «Gəl, qarşılaşaq».
9 İsrail padşahı Yoaş Yəhuda padşahı Amasyaya cavab verib dedi: «Livanda
olan qanqal oradakı sidr ağacına xəbər göndərib “qızını oğluma arvad olmaq
üçün ver” dedi. Amma Livanda olan bir çöl heyvanı keçərək qanqalı
tapdaladı.
10 Əlbəttə, sən Edomluları qırdın və ürəyin qürurlandı. Bununla öyün və
öz evində otur. Nə üçün sən Yəhudalılarla birlikdə bəlaya düşmək üçün
münaqişəyə atılırsan?»
11 Ancaq Amasya qulaq asmadı. İsrail padşahı Yoaş çıxıb Yəhuda padşahı
Amasya ilə Yəhudada olan Bet-Şemeşdə qarşılaşdı.
12 Yəhudalılar İsraillilərin önündə məğlub oldular və hər kəs öz evinə qaçdı.
13 İsrail padşahı Yoaş Yəhuda padşahı Axazya oğlu Yoaş oğlu Amasyanı Bet-
Şemeşdə tutdu. Yoaş Yerusəlimə gəlib şəhər divarının Efrayim darvazasından
Künc darvazasına qədər dörd yüz qulacını uçurdu.
14 Rəbbin məbədində və sarayın xəzinələrində tapılan bütün qızıl-gümüşü,
bütün əşyaları apardı. Girov olaraq tutduğu adamları da götürüb Samariyaya
qayıtdı.
15 Yoaşın qalan işləri, onun hünəri və Yəhuda padşahı Amasya ilə necə
vuruşduğu barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
16 Yoaş ataları ilə uyudu və Samariyada İsrail padşahlarının yanında
basdırıldı. Onun yerinə oğlu Yarovam padşah oldu.
17 Yəhuda padşahı Yoaş oğlu Amasya İsrail padşahı Yehoaxaz oğlu Yoaşın
ölümündən sonra on beş il yaşadı.
18 Amasyanın qalan işləri barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr
kitabında yazılmışdır.

* **14:6** Qanun. 24:16; 2Saln. 25:4; Yez. 18:20

19 Yerusəlimdə Amasyaya qəsd hazırladılar. O, Lakişə qaçdı. Lakişə onun dalınca adamlar göndərib orada onu öldürdülər.
20 Onu atlar üstündə gətirib Yerusəlimdə, Davudun şəhərində, ataларının yanında basdırdılar.
21 Bütün Yəhuda xalqı on altı yaşlı Azaryanı * götürüb atası Amasyanın yerinə padşah etdi.
22 Padşah ataları ilə uyuduqdan sonra o, Elatı Yəhudaya qaytarıb oranı tikdi.

İsrail padşahı II Yarovam

23 Yəhuda padşahı Yoaş oğlu Amasyanın padşahlığının on beşinci ilində Yoaş oğlu Yarovam Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və qırx bir il padşahlıq etdi.
24 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və Nevat oğlu Yarovamın İsrailə etdirdiyi bütün günahlardan əl çəkmədi.
25 * Qulu Qat-Xeferli peyğəmbər Amittay oğlu Yunus vasitəsilə İsrailin Allahı Rəbbin söylədiyi sözə görə o, Xamat keçidindən Arava dənizinə qədər İsrail torpaqlarını geri aldı.
26 Çünki Rəbb İsrailliləin acı fəlakətini görmüşdü: istər kölə olsun, istər azad, İsrailliləə kömək edən bir kəs olmadı.
27 Rəbb heç vaxt İsrailin adını göylər altından siləcəyini deməmişdi, buna görə də Yoaş oğlu Yarovamın vasitəsilə onlara qurtuluş verdi.
28 Yarovamın qalan işləri, etdiyi hər şey, onun hünəri, necə vuruşduğu və əvvəllər Yəhudaya məxsus olan Dəməşqi və Xamatı İsrailə necə qaytarması barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
29 Yarovam ataları İsrail padşahları ilə uyudu və yerinə oğlu Zəkəriyyə padşah oldu.

15

Yəhuda padşahı Azarya
(2Saln. 26:1-23)

1 İsrail padşahı Yarovamın padşahlığının iyirmi yeddinci ilində Yəhuda padşahı Amasyanın oğlu Azarya padşah oldu.
2 O padşah olduğu vaxt on altı yaşında idi və Yerusəlimdə əlli iki il padşahlıq etdi. Anası Yerusəlimdən olub adı Yekolya idi.
3 Azarya atası Amasyanın etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi.
4 Lakin səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, xalq hələ səcdəgahlarda qurban gətirir və buxur yandırırdı.
5 Rəbb padşaha bəla göndərdi, o, ölüm gününə qədər cüzamlı oldu. Padşah başqa bir evdə yaşayırdı. Onun oğlu Yotam isə saraya başçılıq edərək ölkə xalqına hökm edirdi.
6 Azaryanın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
7 * Azarya ataları ilə uyudu və onu Davudun şəhərində, ataларının yanında basdırdılar. Onun yerinə oğlu Yotam padşah oldu.

İsrail padşahı Zəkəriyyə

* **14:21** *Azarya* – başqa adı Uzziya. Bax: 2Pad. 15:13. * **14:25** Yun. 1:1 * **15:7** Yeş. 6:1

8 Yəhuda padşahı Azaryanın padşahlığının otuz səkkizinci ilində Yarovam
oğlu Zəkəriyyə Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və altı ay padşahlıq etdi.
9 O, atalarının etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və Nevat oğlu
Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahlardan əl çəkmədi.
10 Yaveş oğlu Şallum ona qəsd hazırladı, onu xalqın qabağında vurub öldürdü
və yerinə padşah oldu.
11 Zəkəriyyənin qalan işləri barədə İsrail padşahlarının salnamələr kitabında
yazılmışdır.
12 * Rəbbin Yehuya «dördüncü nəslinə qədər sənin övladların İsrail taxtında
oturacaqlar» deyə söylədiyi sözə görə belə oldu.

İsrail padşahı Şallum

13 Yəhuda padşahı Uzziyanın * padşahlığının otuz doqquzuncu ilində Yaveş
oğlu Şallum padşah oldu və Samariyada bir ay padşahlıq etdi.
14 Qadi oğlu Menaxem Tirsadan çıxıb Samariyaya gəldi. Samariyada Yaveş
oğlu Şallumu vurub öldürdü və yerinə padşah oldu.
15 Şallumun qalan işləri və necə qəsd hazırladığı barədə İsrail padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.
16 O vaxt Menaxem Tirsadan çıxıb Tifsahda və onun ətrafında yaşayanların
hamısını qırdı. Darvazaları onun üzünə açmadıqlarına görə onları məhv etdi
və orada olan bütün hamilə qadınları doğradı.

İsrail padşahı Menaxem

17 Yəhuda padşahı Azaryanın padşahlığının otuz doqquzuncu ilində Qadi
oğlu Menaxem İsrail üzərində padşah oldu və Samariyada on il padşahlıq etdi.
18 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və bütün ömrü boyu Nevat oğlu
Yarovamın İsrailə etdirdiyi günahlardan əl çəkmədi.
19 Aşşur padşahı Pul † ölkəyə hücum etdi. Menaxem ona min talant gümüş
verdi ki, padşahlığını möhkəmləndirmək üçün Pul onunla müttəfiq olsun.
20 Menaxem Aşşur padşahına vermək üçün İsrailin varlı adamlarının
hamısından gümüş yığdı, onların hər birindən əlli şekel gümüş aldı. Onda Aşşur
padşahı bu ölkədə qalmayıb geri qayıtdı.
21 Menaxemin qalan işləri və etdiyi hər şey barədə İsrail padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.
22 Menaxem ataları ilə uyudu və yerinə oğlu Peqahya padşah oldu.

İsrail padşahı Peqahya

23 Yəhuda padşahı Azaryanın padşahlığının əllinci ilində Menaxem oğlu
Peqahya Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və iki il padşahlıq etdi.
24 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və Nevat oğlu Yarovamın İsrailə
etdirdiyi günahlardan əl çəkmədi.
25 Peqahyanın mühafizəçilər rəisi Remalya oğlu Peqah ona qəsd hazırladı,
Gileadlılardan əlli nəfərin köməyi ilə Samariyada sarayın qalasında onu Arqov
və Arye ilə birgə vurub öldürdü və onun yerinə padşah oldu.
26 Peqahyanın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə İsrail padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.

İsrail padşahı Peqah

* **15:12** 2Pad. 10:30 * **15:13** *Uzziya* – Azaryanın başqa adı. Bax: 2Pad. 14:21; 15:26. † **15:19** *Pul* – Tiqlat-Pileserin başqa adı. Bax: 1Saln. 5:26.

27 Yəhuda padşahı Azaryanın padşahlığının əlli ikinci ilində Remalya oğlu
Peqah Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və iyirmi il padşahlıq etdi.
28 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi və Nevat oğlu Yarovamın İsrailə
etdirdiyi günahlardan əl çəkmədi.
29 İsrail padşahı Peqahın dövründə Aşşur padşahı Tiqlat-Pileser gəlib İyonu,
Avel-Bet-Maakanı, Yanoahı, Qedeşi, Xasoru, Gileadı, Qalileyanı və bütün
Naftali torpağını tutdu, əhalisini də Aşşura sürgün etdi.
30 Ela oğlu Huşə Remalya oğlu Peqaha qəsd hazırladı, onu vurub öldürdü və
Uzziya oğlu Yotamın padşahlığının iyirminci ilində onun yerinə padşah oldu.
31 Peqahın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə İsrail padşahlarının sal-
namələr kitabında yazılmışdır.

Yəhuda padşahı Yotam
(2Saln. 27:1-9)

32 İsrail padşahı Remalya oğlu Peqahın padşahlığının ikinci ilində Uzziya
oğlu Yotam Yəhuda üzərində padşah oldu.
33 O, padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə on altı il
padşahlıq etdi. Anası Sadoq qızı Yeruşa idi.
34 Yotam atası Uzziyanın etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi.
35 Lakin səcdəgahlar aradan qaldırılmadı, xalq hələ səcdəgahlarda qurban
gətirir və buxur yandırırdı. O, Rəbbin məbədinin yuxarı darvazasını düzəltdi.
36 Yotamın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının sal-
namələr kitabında yazılmışdır.
37 Rəbb o dövrdə Aram padşahı Resini və Remalya oğlu Peqahı Yəhudalıların
üstünə göndərməyə başladı.
38 Yotam ataları ilə uyudu və babası Davudun şəhərində, atalarının yanında
basdırıldı. Onun yerinə oğlu Axaz padşah oldu.

16

Yəhuda padşahı Axaz
(2Saln. 28:1-27)

1 Remalya oğlu Peqahın padşahlığının on yeddinci ilində Yotam oğlu Axaz
Yəhuda üzərində padşah oldu.
2 Axaz padşah olduğu vaxt iyirmi yaşında idi və Yerusəlimdə on altı il
padşahlıq etdi. O, babası Davuddan fərqli olaraq Allahı Rəbbin gözündə doğru
olan işlər etmədi.
3 * Axaz İsrail padşahlarının yolu ilə getdi və Rəbbin İsrail övladlarının önündən
qovduğu millətlərin iyrənc əməllərini edərək oğlunu oda qurban verdi.
4 O, səcdəgahlarda, təpələr üstündə və hər kölgəli ağac altında qurban gətirir
və buxur yandırırdı.
5 * Onda Aram padşahı Resin və İsrail padşahı Remalya oğlu Peqah
Yerusəlimin üzərinə hücum etdilər və Axazı mühasirəyə aldılar, ancaq onu
məğlub edə bilmədilər.
6 O vaxt Aram padşahı Resin Elatı Arama qaytardı və Yəhudalıları Elatdan
qovub çıxartdı. Edomlular Elata girdilər və bu günə qədər orada yaşayırlar.
7 Axaz Aşşur padşahı Tiqlat-Pileserin yanına qasidlər göndərib dedi: «Mən
sənin qulun və nökərinəm. Gəl, məni üstümə hücum edən Aram və İsrail
padşahlarının əlindən qurtar».

* **16:3** Qanun. 12:31 * **16:5** Yeş. 7:1

8 Axaz Rəbbin məbədində və sarayın xəzinələrində tapılan qızıl-gümüşü
götürüb Aşşur padşahına hədiyyə göndərdi.
9 Aşşur padşahı ona qulaq asdı: Dəməşqə hücum edib onu aldı, əhalisini Qirə
sürgün etdi və Resini öldürdü.
10 Padşah Axaz Aşşur padşahı Tiqlat-Pileseri qarşılamaq üçün Dəməşqə getdi.
O, Dəməşqdə olan qurbangahı gördü, qurbangahın bütün quruluşunu və
təsvirini kahin Uriyaya göndərdi.
11 Kahin Uriya padşah Axazın Dəməşqdən göndərdiyi bütün şeylərə görə bir
qurbangah düzəltdi. O, padşah Dəməşqdən qayıdana qədər bunu etdi.
12 Padşah Dəməşqdən qayıdıb qurbangahı gördü. O yaxınlaşıb qurbangahın
üstünə qalxdı.
13 Qurbangahın üstündə öz yandırma qurbanını və taxıl təqdimini yandırdı,
tökmə təqdimini tökdü və ünsiyyət qurbanlarının qanını oraya səpdi.
14 * Rəbbin önündə olan tunc qurbangahı məbədin qabaq tərəfindən, öz
qurbangahı ilə Rəbbin məbədi arasından gətirdi və onu öz qurbangahının
şimal tərəfinə qoydu.
15 Padşah Axaz kahin Uriyaya əmr edib dedi: «Hər gün səhərin yandırma
qurbanını, axşamın taxıl təqdimini, padşahın yandırma qurbanını və taxıl
təqdimini, bütün ölkə xalqının yandırma qurbanını, taxıl təqdimini və tökmə
təqdimini böyük qurbangahın üstündə yandır. Yandırma qurbanlarının və
başqa qurbanların bütün qanını onun üstünə səp. Ancaq tunc qurbangah
soraq etmək üçün mənim olacaq».
16 Kahin Uriya da padşah Axazın əmr etdiyi hər şeyi yerinə yetirdi.
17 * Padşah Axaz dayaqların yan lövhələrini kəsib dayaqların üstündən
ləyənləri götürdü. Hovuzu altında olan tunc buğaların üstündən qaldırıb bir
daş səkinin üstünə qoydu.
18 Şənbə günü üçün məbəddə düzəldilmiş bağlı yeri və padşahın bayırdakı
giriş yerini Aşşur padşahından ötrü Rəbbin məbədindən götürdü.
19 Axazın qalan işləri barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında
yazılmışdır.
20 * Axaz ataları ilə uyudu və Davudun şəhərində, atalarının yanında
basdırıldı. Onun yerinə oğlu Xizqiya padşah oldu.

17

İsrailin son padşahı Huşə

1 Yəhuda padşahı Axazın padşahlığının on ikinci ilində Ela oğlu Huşə
Samariyada İsrail üzərində padşah oldu və doqquz il padşahlıq etdi.
2 O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, ancaq özündən əvvəlki İsrail
padşahları kimi deyildi.
3 Aşşur padşahı Şalmaneser Huşənin üstünə hücum etmişdi və Huşə ona tabe
olub xərac vermişdi.
4 Amma Aşşur padşahı Huşənin xəyanət etdiyini gördü, çünki o həm Misir
padşahı Sonun yanına qasidlər göndərmişdi, həm də hər il olduğu kimi Aşşur
padşahına xərac verməmişdi. Buna görə də Aşşur padşahı onu tutub zindana
saldı.

Samariyanın süqutu

5 Aşşur padşahı bütün ölkəyə hücum etdi. O, Samariyaya yaxınlaşdı və oranı
üç il mühasirədə saxladı.

* **16:14** Çıx. 27:1-2; 2Saln. 4:1 * **16:17** 1Pad. 7:23-39; 2Saln. 4:2-6 * **16:20** Yeş. 14:28

6 Huşənin padşahlığının doqquzuncu ilində Aşşur padşahı Samariyanı
aldı və İsrailliləri Aşşur torpağına sürgün etdi. Onları Xalahda, Qozan çayı
sahilindəki Xavorda və Midiya şəhərlərində yerləşdirdi.
7 Bu iş ona görə İsrail övladlarının başına gəldi ki, onları Misir padşahı fironun
əsarəti altından, Misir torpağından çıxaran özlərinin Allahı Rəbbə qarşı günah
etmişdilər. İsrail övladları başqa allahlara səcdə etmişdilər.
8 Onların önündən Rəbbin qovduğu millətlərin adətlərinə və İsrail
padşahlarının qoyduğu qanunlara görə davranmışdılar.
9 Gizlində özlərinin Allahı Rəbbə qarşı doğru olmayan işlər etmişdilər.
Məskən saldıqları hər yerdə keşikçi qülləsindən qalalı şəhərə qədər özləri üçün
səcdəgahlar tikmişdilər.
10 * Hər hündür təpənin üstündə, hər kölgəli ağacın altında sütunlar və Aşera
bütləri qoymuşdular.
11 Onların önündən Rəbbin qovduğu millətlərin etdiyi kimi bütün bu
səcdəgahlarda buxur yandırmış və pis işlər görüb Rəbbi qəzəbləndirmişdilər.
12 Rəbb onlara «belə etməyin» söylədiyinə baxmayaraq, onlar bütlərə qul-
luq etmişdilər.
13 Rəbb bütün peyğəmbərləri və görücüləri vasitəsilə İsrailliləra və
Yəhudalılara xəbərdarlıq edib demişdi: «Pis yolunuzdan dönün. Ataларınıza
buyurduğum və qullarım peyğəmbərlər vasitəsilə sizə öyrətdiyim Qanunda
olan bütün əmrlərimə və qanunlarıma əməl edin».
14 Ancaq onlar bu sözlərə qulaq asmamışdılar və iman etməyən ataları kimi
özlərinin Allahı Rəbbə boyun əyməmişdilər.
15 Onun qanunlarını, ataları ilə bağladığı əhdini və onlara etdiyi
xəbərdarlıqları rədd etmişdilər. Boş şey dalınca gedib boş adamlar olmuşdular.
Rəbb «ətrafınızdakı millətlər kimi etməyin» deyib əmr etdiyi halda onlar kimi
davranmışdılar.
16 * Özlərinin Allahı Rəbbin bütün əmrlərindən üz döndərib iki tökmə dana
bütü və Aşera bütü düzəltmişdilər, bütün səma cisimlərinə səcdə etmişdilər və
Baala qulluq etmişdilər.
17 * Oğullarını və qızlarını oda qurban vermişdilər, falçılıq və baxıcılıq
etmişdilər. Rəbbin gözündə pis olan işlərə özlərini təslim edib Onu
qəzəbləndirmişdilər.
18 Buna görə də Rəbb İsrailliləra qəzəblənib onlardan üz döndərdi. Yalnız
Yəhuda qəbiləsindən başqa heç biri qalmadı.
19 Yəhudalılar da özlərinin Allahı Rəbbin əmrlərinə əməl etməmişdilər və
İsrailliləra qoyduğu adətlərlə davranmışdılar.
20 Rəbb bütün İsrail nəslindən üz döndərərək onları alçaldıb soyğunçulara
təslim etdi və nəhayət, onları hüzurundan kənara atdı.
21 Rəbb İsraili Davud sülaləsindən alıb ayırmışdı və İsrailliləra Nevat oğlu
Yarovamı padşah etmişdilər. Yarovam onları Rəbbin yolundan azdırmışdı və
onlara böyük günahlar etdirmişdi.
22 İsrail övladları Yarovamın etdiyi bütün günahlara görə davranmışdılar və
bu günahlardan əl çəkməmişdilər.
23 Rəbb Öz qulu olan bütün peyğəmbərlər vasitəsilə söylədiyi kimi, nəhayət,
İsrailliləra üz döndərdi. Onlar öz torpaqlarından Aşşur torpağına sürgün
olundular və bu günə qədər belədir.

* **17:10** 1Pad. 14:23 * **17:16** 1Pad. 12:28 * **17:17** Qanun. 18:10

Aşşurluların Samariyaya yeni sakinlər köçürməsi

24 Aşşur padşahı Babildən, Kutadan, Avvadan, Xamatdan və Sefarvayimdən
adamlar gətirib İsrail övladlarının yerinə Samariyanın şəhərlərində yerləşdirdi.
Onlar Samariyaya sahib oldular və oranın şəhərlərində yaşadılar.
25 Onlar orada yaşamağa başlayanda Rəbbə sitayiş etmirdilər. Rəbb də
üstlərinə şirlər göndərdi və şirlər onları öldürməyə başladı.
26 Onlar Aşşur padşahına dedilər: «Sürgün edib Samariyanın şəhərlərində
yerləşdirdiyin millətlər bu ölkə Allahının adətlərini bilmirlər. O Allah da
üstlərinə şirlər göndərdi və şirlər onları öldürür, çünki bu adamlar ölkə Allahının adətlərini bilmirlər».
27 Aşşur padşahı əmr edib dedi: «Oradan sürgün etdiyiniz kahinlərdən birini
geri qaytarın, adamları ilə gedib orada yaşasın və ölkə Allahının adətlərini
onlara öyrətsin».
28 Samariyadan sürgün etdikləri kahinlərdən biri gəlib Bet-Eldə yaşadı və
Rəbbə necə sitayiş etməyi onlara öyrətməyə başladı.
29 Ancaq hər millət öz allahının bütünü düzəltdi. Onları yaşadıqları
şəhərlərdə Samariyalıların səcdəgahlarda tikdikləri məbədlərə qoydular:
30 Babillilər Sukkot-Benot bütünü, Kutalılar Nerqal bütünü, Xamatlılar
Aşima bütünü,
31 Avvalılar Nivxaz və Tartaq bütlərini düzəltdilər. Sefarvayimlilər isə
oğullarını Sefarvayim allahları Adrammelek və Anammelek üçün odda
yandırırdılar.
32 Onlar Rəbbə də sitayiş edirdilər. Səcdəgahların məbədlərində xidmət
etmək üçün öz aralarından kahinlər seçib qoydular.
33 Onlar həm Rəbbə, həm də aralarından sürgün olunduqları millətlərin
adətlərinə görə öz allahlarına sitayiş edirdilər.
34 * Onlar bu günə qədər də əvvəlki adətlərinə görə davranırlar və Rəbbə
sitayiş etmirlər, adını İsrail qoyduğu Yaqubun nəslinə Rəbbin buyurduğu
qaydalara, hökmlərə, qanunlara və əmrlərə əməl etmirlər.
35 * Rəbb Yaqub övladları ilə əhd etmişdi və onlara əmr edib demişdi: «Başqa
allahlara sitayiş və səcdə etməyin, onlara qulluq edib qurban gətirməyin.
36 * Ancaq böyük qüdrəti və uzatdığı əli ilə sizi Misir torpağından çıxaran
Rəbbə sitayiş və səcdə edin, Ona qurban gətirin.
37 Sizin üçün yazdığı qaydalara, hökmlərə, qanunlara və əmrlərə həmişə
diqqətlə əməl edin və başqa allahlara sitayiş etməyin.
38 Sizinlə bağladığım əhdi unutmayın. Başqa allahlara deyil,
39 yalnız Allahınız Rəbbə sitayiş etsəniz, O sizi bütün düşmənlərinizin
əlindən qurtarar».
40 Ancaq onlar bu sözlərə qulaq asmadılar və bu günə qədər də özlərinin
əvvəlki adətlərinə görə davranırlar.
41 Beləcə bu millətlər həm Rəbbə, həm də öz bütlərinə sitayiş edirdilər.
Ataları necə edirdisə, oğulları və nəvələri də bu günə qədər belə edirlər.

18

Yəhuda padşahı Xizqiya
(2Saln. 29:1-2; 31:1)

1 İsrail padşahı Ela oğlu Huşənin padşahlığının üçüncü ilində Axaz oğlu
Xizqiya Yəhuda üzərində padşah oldu.

* **17:34** Yar. 32:28; 35:10 * **17:35** Çıx. 20:5; Qanun. 5:9 * **17:36** Qanun. 6:13

2 O, padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə iyirmi doqquz
il padşahlıq etdi. Anası Zəkəriyyə qızı Avi idi.
3 Xizqiya babası Davudun etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi.
4 * O, səcdəgahları aradan qaldırdı, sütunları parça-parça etdi və Aşera
bütünü kəsdi. Musanın düzəltdiyi tunc ilanı əzib parçaladı, çünki İsraillilər
onun adını Nexuştan * qoyub o vaxta qədər ona buxur yandırırdılar.
5 Xizqiya İsrailin Allahı Rəbbə güvəndi. Özündən əvvəl və sonra olan bütün
Yəhuda padşahları arasında onun kimisi olmadı.
6 O, Rəbdən yapışıb Onun yolundan dönmədi və Rəbbin Musaya verdiyi
əmrlərinə əməl etdi.
7 Rəbb də onunla idi və hara gedirdisə, uğur qazanırdı. Xizqiya Aşşur
padşahına qulluq etməkdən boyun qaçırdı.
8 Qəzzədə və onun sərhədləri boyu, keşikçi qülləsindən qalalı şəhərə qədər
hər yerdə yaşayan Filiştliləri qırdı.
9 Xizqiyanın padşahlığının dördüncü ilində, yəni İsrail padşahı Ela oğlu
Huşənin padşahlığının yeddinci ilində Aşşur padşahı Şalmaneser Samariya
üzərinə hücum edib oranı mühasirəyə aldı.
10 Üç ildən sonra şəhəri aldılar. Xizqiyanın padşahlığının altıncı ilində, yəni
İsrail padşahı Huşənin padşahlığının doqquzuncu ilində Samariya alındı.
11 Aşşur padşahı İsraillilәri Aşşur torpağına sürgün etdi və onları Xalahda,
Qozan çayı sahilindəki Xavorda və Midiya şəhərlərində yerləşdirdi.
12 Bu iş ona görə onların başına gəldi ki, özlərinin Allahı Rəbbin sözünə
qulaq asmamışdılar və Onun əhdini, Rəbbin qulu Musanın əmr etdiyi hər şeyi
pozmuşdular. Onlar buna nə qulaq asmış, nə də əməl etmişdilər.

Aşşurluların Yəhudaya hücum etməsi (2Saln. 32:1-19; Yeş. 36:1-22)

13 Xizqiyanın padşahlığının on dördüncü ilində Aşşur padşahı Sanxeriv
Yəhudanın bütün qalalı şəhərlərinə hücum edib onları aldı.
14 Yəhuda padşahı Xizqiya Lakişə, Aşşur padşahına xəbər göndərib dedi:
«Təqsirkaram, üzərimdən geri çəkil, məndən nə qədər xərac tələb etsən,
verərəm». Aşşur padşahı Yəhuda padşahı Xizqiyadan xərac olaraq otuz talant
qızıl və üç yüz talant gümüş tələb etdi.
15 Xizqiya Rəbbin məbədində və sarayın xəzinələrində tapılan gümüşün
hamısını verdi.
16 O vaxt Yəhuda padşahı Xizqiya Rəbbin məbədinin qapılarının və
sütunlarının üstünə özünün örtdüyü qızılı çıxartdı və onu Aşşur padşahına verdi.

Aşşur padşahının Yerusəlimi hədələməsi

17 Aşşur padşahı öz ordu başçısını, baş məmuru və baş vəzirini böyük
qoşunla Lakişdən Yerusəlimə, padşah Xizqiyanın yanına göndərdi. Onlar
çıxıb Yerusəlimə gəldilər və Mahudbasan tarlası yoluna, yuxarı hovuzun su
kəmərinin yanına qalxıb orada dayandılar.
18 Onlar padşahı çağırdılar. Saray rəisi Xilqiya oğlu Elyaqim, mirzə Şevna və
salnaməçi Asəf oğlu Yoah onların qabağına çıxdı.
19 Baş vəzir onlara dedi: «İndi Xizqiyaya söyləyin ki, böyük padşah – Aşşur
padşahı belə deyir: “Nəyə güvənirsən?
20 Sən yalnız boş sözlər deyirsən, müharibə üçün tədbir və güc lazımdır. İndi
sən kimə güvənirsən ki, mənə qarşı çıxırsan?

---

* **18:4** Say. 21:9 * **18:4** *Nexuştan* – ibrani dilində *tunc parçası.*

21 * Yəqin sən əzilmiş qamış çubuğuna – Misirə güvənirsən. Bil ki, kim ona söykənsə, əlinə batıb deşər. Misir padşahı firon ona güvənənlərin hamısı üçün belədir.
22 Bəlkə mənə ‹biz Allahımız Rəbbə güvənirik› söyləyəsiniz. Məgər bu həmin Allah deyildi ki, Xizqiya Onun səcdəgahlarını və qurbangahlarını aradan qaldırdı? O, Yəhudalılara və Yerusəlimlilərə də ‹yalnız Yerusəlimdəki bu qurbangahın önündə səcdə edin› deməmdi?
23 İndi ağam Aşşur padşahı ilə mərcə gəl: əgər sən iki min süvari tapa bilsən, mən sənə o qədər at verərəm.
24 Görək sən ağamın kiçik qulu olan bir başçını necə məğlub edəcəksən. Sən hələ döyüş arabaları və süvarilər almaq üçün Misirə güvənirsən!
25 Məgər indi mən bu yeri viran etməyə Rəbbin istəyi ilə gəlmədimmi? Rəbb mənə ‹bu ölkəyə hücum edib onu viran et› dedi”».
26 Xilqiya oğlu Elyaqim, Şevna və Yoah baş vəzirə dedi: «Xahiş edirik, bu qullarınla Arami dilində danış, biz bu dili başa düşürük, amma divar üzərindəki xalqın eşitdiyi yerdə bizimlə Yəhudi dilində danışma».
27 Baş vəzir onlara dedi: «Məgər ağam məni göndərib ki, bu sözləri təkcə sənin ağana və sənə söyləyim, yoxsa divar üzərində oturan bu adamlara? Axı onlar da sizinlə birgə nəcislərini yeyib sidiklərini içəcəklər».
28 Onda baş vəzir durub Yəhudi dilində uca səslə bağıraraq dedi: «Böyük padşahın – Aşşur padşahının sözünü eşidin!
29 Padşah belə deyir: “Xizqiya sizi aldatmasın, sizi mənim əlimdən qurtara bilməyəcək.
30 Qoy Xizqiya sizə ‹Rəbb bizi hökmən qurtaracaq və bu şəhər Aşşur padşahına təslim edilməyəcək› deyib Rəbbə arxayın etməsin”.
31 Ona qulaq asmayın! Çünki Aşşur padşahı belə deyir: “Mənimlə sülh bağlayın və yanıma gəlin. Mən gələnə qədər hər kəs öz üzüm meynəsinin və əncir ağacının bəhrəsindən yeyib öz quyusunun suyundan içəcək.
32 Sonra mən gəlib sizi ölkənizə bənzər bir ölkəyə – buğda, şərab, çörək, üzüm bağları, zeytun yağı və bal olan bir torpağa aparacağam. Beləcə ölməyib sağ qalarsınız. ‹Rəbb bizi qurtaracaq› deyib sizi azdıran Xizqiyaya qulaq asmayın.
33 Millətlərin allahlarından biri öz ölkəsini Aşşur padşahının əlindən qurtardımı?
34 Hanı Xamatın və Arpadın allahları? Hanı Sefarvayimin, Henanın və Avvanın allahları? Onlar Samariyanı mənim əlimdən qurtardılarmı?
35 Bütün bu allahlardan hansı öz ölkəsini mənim əlimdən qurtardı? Bəs Rəbb necə Yerusəlimi mənim əlimdən qurtara bilər?”»
36 Xalq susdu və onun cavabında heç nə demədi. Çünki padşah «ona cavab verməyin» deyə əmr etmişdi.
37 Saray rəisi Xilqiya oğlu Elyaqim, mirzə Şevna və salnaməçi Asəf oğlu Yoah cırılmış paltarlarda Xizqiyanın yanına gəlib baş vəzirin sözlərini ona çatdırdılar.

19

Padşah Xizqiyanın Yeşayadan məsləhət alması (Yeş. 37:1-7)

1 Padşah Xizqiya bunu eşidəndə paltarını cırdı və çula bürünüb Rəbbin məbədinə girdi.

* **18:21** Yez. 29:6-7

2 O, saray rəisi Elyaqimi, mirzə Şevnanı və kahinlərin ağsaqqallarını çula
bürünmüş halda peyğəmbər Amots oğlu Yeşayanın yanına göndərdi.
3 Onlar Yeşayaya dedilər: «Xizqiya belə deyir: “Bu gün bəla, təhqir və
rüsvayçılıq günüdür, çünki uşaqların doğulması vaxtı çatıb, ancaq doğmağa güc
yoxdur.
4 Bəlkə ağası Aşşur padşahının var olan Allahı təhqir etməyə göndərdiyi baş
vəzirin bütün sözlərini Allahın Rəbb eşidib buna görə məzəmmət edər. Ona
görə də qalanlar üçün dua et”».
5 Padşah Xizqiyanın adamları Yeşayanın yanına gələndə
6 Yeşaya onlara dedi: «Ağanıza söyləyin ki, Rəbb belə deyir: “Aşşur
padşahının nökərlərinin Mənə qarşı küfr edərək söylədiyi və sənin eşitdiyin
sözlərdən qorxma.
7 Mən onun daxilinə elə bir ruh göndərəcəyəm ki, bir xəbər eşidib öz ölkəsinə
qayıdacaq və orada onu qılıncla öldürtdürəcəyəm”».

Aşşur padşahının məktubu (Yeş. 37:8-20)

8 Baş vəzir geri qayıdıb Aşşur padşahının Livna üzərinə hücum etdiyini
gördü. Çünki Lakişdən geri çəkildiyini eşitmişdi.
9 Aşşur padşahına «Kuş padşahı Tirhaqa sənin üstünə vuruşmağa gəlir»
xəbəri çatdı. O, Xizqiyanın yanına yenidən qasidlər göndərib dedi:
10 «Yəhuda padşahı Xizqiyaya belə söyləyin: “Qoy güvəndiyin Allahın
‹Yerusəlim Aşşur padşahına təslim edilməyəcək› deyə səni aldatmasın.
11 Axı sən eşitdin ki, Aşşur padşahları bütün ölkələrə nə ediblər, oraları necə
viran ediblər. Sən qurtula biləcəksənmi?
12 Atalarımın məhv etdikləri millətlərin – Qozanın, Xaranın, Resefin və
Telassarda olan Edenlilərin allahları onları qurtardımı?
13 Hanı Xamat padşahı, Arpad padşahı, Sefarvayim şəhərinin, Henanın və
Avvanın padşahı?”»
14 Xizqiya məktubu qasidlərdən alıb oxudu. O, Rəbbin məbədinə qalxıb
məktubu Rəbbin önündə yerə sərdi.
15 * Xizqiya Rəbbin önündə dua edib dedi: «Ey keruvlar üstündə əyləşən
İsrailin Allahı Rəbb! Bütün dünya padşahlıqlarının Allahı yalnız Sənsən. Göyü
və yeri Sən yaratmısan.
16 Ya Rəbb, qulağın eşitsin, gözün görsün, Sanxerivin var olan Allaha qarşı
küfr edərək göndərdiyi sözlərə qulaq as.
17 Ya Rəbb, doğrudur, Aşşur padşahları millətləri və onların torpaqlarını talan
etdilər,
18 allahlarını oda atıb məhv etdilər. Çünki onlar Allah deyildi, insanlar
onları ağac və daşdan düzəltmişdilər.
19 Ey Allahımız Rəbb, indi isə yalvarıram, bizi onun əlindən qurtar və bütün
dünya padşahlıqları bilsinlər ki, ya Rəbb, Sən, yalnız Sən Allahsan!»

Aşşurluların məğlubiyyəti barədə Yeşayanın peyğəmbərlik etməsi (Yeş. 37:21-38)

20 Amots oğlu Yeşaya Xizqiyaya xəbər göndərib dedi: «İsrailin Allahı Rəbb
belə deyir: “Aşşur padşahı Sanxeriv barədə Mənə etdiyin duanı eşitdim”.
21 Onun haqqında Rəbbin söylədiyi söz budur:
“Bakirə Sion qızı
Sənə xor baxıb lağ edir,

* **19:15** Çıx. 25:22

Yerusəlim qızı
Sənin arxanca başını bulayır.
22 Kimi söyüb küfr etdin?
Kimə qarşı səsini qaldırdın?
Kimə lovğalıqla baxdın?
İsrailin Müqəddəsinə!
23 Qasidlərinin vasitəsilə
Rəbbi təhqir edib dedin:
‹Çoxlu döyüş arabalarımla
Dağların zirvəsinə,
Livanın ən uca yerlərinə çıxdım.
Uca sidr ağaclarını,
Gözəl sərv ağaclarını kəsdim,
Ən son məskəninə,
Yaşıl meşələrinə girdim.
24 Quyu qazdım və özgə sularını içdim,
Misirin bütün çaylarını ayağımla qurutdum›.

25 Məgər eşitməmisən ki,
Mən çoxdan bu işi hazırladım,
Qədimdən bəri müəyyən etdiyimi
İndi yerinə yetirirəm ki,
Sən qalalı şəhərləri dağıdıb
Viranəliyə çevirəsən.
26 Bu şəhərlərin sakinləri zəifləmişdi,
Çaşqınlığa və xəcalətə düşdülər.
Yetişməmişdən əvvəl yandırılan
Çöl otu, göyərti və damda bitən ot kimi oldular.
27 Sənin oturuşunu,
Girişini-çıxışını,
Mənə qarşı hiddətini bilirəm.
28 Mənə qarşı hiddətləndiyinə görə,
Lovğalığın qulağıma çatdığına görə
Halqamı burnuna və yüyənimi ağzına taxacağam,
Səni gəldiyin yolla geri qaytaracağam.

29 Ancaq sənin üçün əlamət budur, ey Xizqiya!
Bu il və gələn il özü yetişən barını,
Üçüncü il isə taxıl zəmilərini,
Üzüm bağları salıb onların bəhrəsini yeyin.
30 Yəhuda nəslindən xilas olub qalanlar
Yenə aşağıya doğru kök atacaqlar,
Yuxarıya doğru bəhrə verəcəklər.
31 Çünki qalanlar Yerusəlimdən,
Xilas olanlar Sion dağından çıxacaqlar.
Rəbbin qeyrəti bunu edəcək”.

32 Buna görə Aşşur padşahı barədə Rəbb belə deyir:
“O bu şəhərə girməyəcək,
Oraya ox atmayacaq,
Qarşısına qalxanla çıxmayacaq,
Qala önündə torpaq qalağı qurmayacaq.

33 Ancaq gəldiyi yolla geri qayıdacaq,
Bu şəhərə girməyəcək”
Rəbb belə bəyan edir.
34 “Mən bu şəhəri Özüm üçün,
Qulum Davudun xatirinə qoruyub xilas edəcəyəm”».
35 O gecə Rəbbin mələyi çıxıb Aşşur ordugahında yüz səksən beş min nəfəri qırdı. Səhər erkən qalxıb gördülər ki, onların hamısı öldürülüb.
36 Aşşur padşahı Sanxeriv geri çəkilib getdi və Ninevada qaldı.
37 O öz allahı Nisrokun məbədində səcdə edərkən oğulları Adrammelek və Şareser onu qılıncla öldürdülər və Urartu ölkəsinə qaçdılar. Sanxerivin yerinə oğlu Esar-Xaddon padşah oldu.

20

Xizqiyanın xəstələnməsi
(2Salın. 32:24-26; Yeş. 38:1-8,21-22)

1 O günlərdə Xizqiya ölümcül xəstələndi. Peyğəmbər Amots oğlu Yeşaya onun yanına gəlib dedi: «Rəbb belə deyir: “Evin üçün vəsiyyət et, çünki xəstəlikdən sağalmayıb öləcəksən”».
2 Xizqiya üzünü divara çevirdi və Rəbbə dua edib dedi:
3 «Yalvarıram, ya Rəbb, yadına sal ki, necə Sənin önündə salehliklə və sidq ürəklə davranmışam, necə Sənin gözündə yaxşı olan işlər etmişəm». Xizqiya acı-acı ağladı.
4 Yeşaya hələ orta həyətdən çıxmamış ona Rəbbin bu sözü nazil oldu:
5 «Qayıt, Mənim xalqımın hökmdarı Xizqiyaya söylə ki, baban Davudun Allahı Rəbb belə deyir: “Sənin duanı eşitdim, göz yaşlarını gördüm. İndi Mən səni sağaldıram və üçüncü gün Rəbbin məbədinə qalxacaqsan.
6 Sənin ömrünü on beş il artırıram. Səni və bu şəhəri Aşşur padşahının əlindən qurtaracağam, onu Özüm üçün və qulum Davudun xatirinə qoruyacağam”».
7 Sonra Yeşaya «əncir kündəsi götürün» dedi. Bunu götürüb çibanın üstünə qoydular və padşah sağaldı.
8 Xizqiya Yeşayaya demişdi: «Rəbbin məni sağaldacağına və üçüncü gün Rəbbin məbədinə qalxacağıma əlamət nədir?»
9 Yeşaya dedi: «Söylədiyi sözə əməl edəcəyinə Rəbbin verdiyi əlamət budur: sənin istəyinə görə kölgə ya on dərəcə qabağa gedəcək ya da on dərəcə geri çəkiləcək».
10 Xizqiya dedi: «Kölgə üçün on dərəcə qabağa getmək asandır. Qoy on dərəcə geri çəkilsin».
11 Peyğəmbər Yeşaya Rəbbi çağırdı, Rəbb də Axazın tikdiyi günəş saatının üstünə düşən kölgəni on dərəcə geri çəkdi.

Xizqiyanın ağılsızlığı
(Yeş. 39:1-8)

12 O zaman Babil padşahı Baladan oğlu Merodak-Baladan Xizqiyaya məktublar və hədiyyələr göndərdi, çünki Xizqiyanın xəstələndiyini eşitmişdi.
13 Bunlar Xizqiyanı sevindirdi. O, xəzinəsində olan bütün şeyləri – qızıl-gümüşü, ətriyyatı, qiymətli yağları, silah anbarını elçilərə göstərdi. Xizqiyanın sarayında və bütün ölkəsində onlara göstərmədiyi bir şey qalmadı.
14 Onda Yeşaya peyğəmbər padşah Xizqiyanın yanına gəlib ona dedi: «Bu adamlar nə dedilər? Sənin yanına haradan gəldilər?» Xizqiya dedi: «Uzaq bir ölkədən – Babildən gəldilər».

15 Yeşaya dedi: «Sənin sarayında nə gördülər?» Xizqiya dedi: «Sarayımda olan
bütün şeyləri gördülər. Xəzinəmdə onlara göstərmədiyim bir şey qalmadı».
16 Yeşaya Xizqiyaya dedi: «Rəbbin sözünü dinlə:
17 * "Bir gün gələcək ki, sənin sarayında olan hər şey və atalarının bu günə
qədər yığdıqları şeylər Babilə aparılacaq, heç nə qalmayacaq" deyir Rəbb.
18 * "Sənin nəslindən olan və səndən törəyən bəzi oğullarını götürüb apara-
caqlar və onlar Babil padşahının sarayında hərəmağası olacaq"».
19 Xizqiya Yeşayaya dedi: «Söylədiyin Rəbbin sözü yaxşı sözdür». Sonra
dedi: «Heç olmasa mənim dövrümdə sülh və əmin-amanlıq olacaq. Bu, yaxşı
deyilmi?»
20 Xizqiyanın qalan işləri, onun bütün hünəri, hovuz və su kəməri düzəldib
suyu necə şəhərə gətirməsi barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında
yazılmışdır.
21 Xizqiya ataları ilə uyudu və yerinə oğlu Menaşşe padşah oldu.

21

Yəhuda padşahı Menaşşe
(2Saln. 33:1-20)

1 Menaşşe padşah olduğu vaxt on iki yaşında idi və Yerusəlimdə əlli beş il
padşahlıq etdi. Anasının adı Xefsivah idi.
2 * O, İsrail övladlarının önündən Rəbbin qovduğu millətlərin etdikləri iyrənc
işlər kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
3 Atası Xizqiyanın dağıtdığı səcdəgahları yenidən tikdi. İsrail padşahı Axav
kimi Baal bütü üçün qurbangahlar qurdu və Aşera bütü düzəltdi, bütün səma
cisimlərinə səcdə və qulluq etdi.
4 * Rəbbin «adımı Yerusəlimdə qoyacağam» dediyi məbədində Menaşşe
qurbangahlar tikməyə başladı.
5 Rəbbin məbədinin hər iki həyətində bütün səma cisimlərinə qurbangahlar
düzəltdi.
6 O, oğlunu oda qurban verdi, gələcəyi dedi, baxıcılıq edib cindarlara və
ruhçağıranlara müraciət etdi. Beləliklə, Rəbbin gözündə çoxlu pis işlər görərək
Onu qəzəbləndirdi.
7 * Düzəltdiyi oyma Aşera bütünü məbədə qoydu. Rəbb Davuda və oğlu
Süleymana demişdi: «Bu məbəddə və bütün İsrail qəbilələrindən seçdiyim
Yerusəlimdə Öz adımı əbədi qoyacağam.
8 Əgər Mənim onlara buyurduqlarıma və qulum Musanın onlara əmr etdiyi
bütün Qanuna əməl etsələr, İsrailliləri atalarına verdiyim torpaqdan didərgin
düşməyə qoymayacağam».
9 Ancaq onlar bu sözlərə qulaq asmadılar. İsrail övladlarının önündə Rəbbin
məhv etdiyi millətlərdən də çox pis işlər etmək üçün Menaşşe onları yoldan
çıxartdı.
10 Rəbb Öz qulları peyğəmbərlər vasitəsilə dedi:
11 «Yəhuda padşahı Menaşşe bu iyrənc işləri etməklə özündən əvvəlki Emor-
luların etdiklərindən də çox pislik etdi və bütləri ilə Yəhudalılara da günah
etdirdi.

* **20:17** 2Pad. 24:13; 2Saln. 36:10 * **20:18** 2Pad. 24:10-16; Dan. 1:1-7 * **21:2** Yer. 15:4 * **21:4** 2Şam. 7:13 * **21:7** 1Pad. 9:3-5; 2Saln. 7:12-18

12 Buna görə də İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Mən Yerusəlimin və
Yəhudanın üzərinə elə bir bəla gətirəcəyəm ki, bunu eşidən hər kəsin qulaqları
cingildəyəcək.
13 Samariyanı ölçdüyüm ipi və Axav nəslinin üstünə çəkdiyim şaqulu
Yerusəlimin üzərinə də çəkəcəyəm. Bir nəfər boşqabı necə silib üzüstə çevirirsə,
Mən də Yerusəlimi elə siləcəyəm.
14 İrsimin qalanlarından üz döndərəcəyəm, onları düşmənlərinə təslim
edəcəyəm və düşmənləri onları soyub talan edəcək.
15 Çünki gözümdə pis olan işlər edirdilər və ataları Misirdən çıxdıqları gündən
bu günə qədər Məni qəzəbləndirirdilər”».
16 Menaşşe Rəbbin gözündə pis olan işlər edərək Yəhudalılara etdirdiyi
günahdan başqa çoxlu günahsız qan töküb Yerusəlimi başdan-başa qana buladı.
17 Menaşşenin qalan işləri, etdiyi hər şey və elədiyi günah barədə Yəhuda
padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
18 Menaşşe ataları ilə uyudu və öz sarayının bağçasında – Uzza bağçasında
basdırıldı. Onun yerinə oğlu Amon padşah oldu.

Yəhuda padşahı Amon
(2Saln. 33:21-25)

19 Amon padşah olduğu vaxt iyirmi iki yaşında idi və Yerusəlimdə iki il
padşahlıq etdi. Anası Yotvalı Xarusun qızı olub adı Meşullemet idi.
20 O, atası Menaşşenin etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
21 Atasının yolu ilə gedib onun qulluq etdiyi bütlərə səcdə və qulluq etdi.
22 Atalarının Allahı Rəbbi tərk etdi və Rəbbin yolu ilə getmədi.
23 Amonun əyanları ona qəsd hazırladılar və padşahı sarayında öldürdülər.
24 Ölkə xalqı padşah Amona qəsd hazırlayanların hamısını qırdı və onun
yerinə oğlu Yoşiyanı padşah etdi.
25 Amonun qalan işləri barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında
yazılmışdır.
26 O, Uzza bağçasında, öz qəbrində basdırıldı. Onun yerinə oğlu Yoşiya padşah
oldu.

22

Yəhuda padşahı Yoşiya
(2Saln. 34:1-2)

1 * Yoşiya padşah olduğu vaxt səkkiz yaşında idi və Yerusəlimdə otuz bir il
padşahlıq etdi. Anası Bosqatlı Adayanın qızı olub adı Yedida idi.
2 O, Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi, hər işdə babası Davudun yolu ilə
gedərək ondan kənara çıxmadı.

Məbəddə Qanun kitabının tapılması
(2Saln. 34:8-28)

3 Yoşiyanın padşahlığının on səkkizinci ilində padşah mirzə Meşullam oğlu
Asalya oğlu Şafanı Rəbbin məbədinə göndərib dedi:
4 «Baş kahin Xilqiyanın yanına get. Qoy o, astana keşikçilərinin xalqdan
yığdıqları Rəbbin məbədinə gətirilən pulu tərəzidə çəksin.
5 Onu Rəbbin məbədinin işinə nəzarət edənlərə versinlər. Onlar da pulu
məbədin uçuq yerlərini təmir etmək üçün Rəbbin məbədində olan işçilərə –
6 dülgərlərə, ustalara, bənnalara, məbədi təmir etmək üçün taxta və yonul-
muş daş alanlara versinlər.

* **22:1** Yer. 3:6

7 Ancaq əllərinə verilən pulun hesabı onlarla aparılmasın, çünki sədaqətlə
çalışırlar».
8 Baş kahin Xilqiya mirzə Şafana dedi: «Rəbbin məbədində Qanun kitabını
tapdım». Xilqiya kitabı Şafana verdi və Şafan onu oxudu.
9 Mirzə Şafan padşahın yanına gəldi və ona xəbər gətirib dedi: «Qulların
məbəddə tapılan pulu boşaltdılar və onu Rəbbin məbədinin işinə nəzarət
edənlərə verdilər».
10 Mirzə Şafan padşaha bildirib dedi: «Kahin Xilqiya mənə bir kitab verdi».
Şafan onu padşahın önündə oxudu.
11 Padşah Qanun kitabının sözlərini eşidəndə paltarını cırdı.
12 Padşah kahin Xilqiyaya, Şafan oğlu Axiqama, Mikeya oğlu Akbora, mirzə
Şafana və padşahın xidmətçisi Asayaya əmr edib dedi:
13 «Gedin, tapılmış bu kitabın sözlərinə görə mənim üçün, xalq və bütün
Yəhuda üçün Rəbdən soruşun, çünki Rəbbin bizə qarşı alovlanmış qəzəbi
böyükdür. Ona görə ki atalarımız bu kitabın sözlərinə qulaq asmamışdı və
orada bizim üçün yazılmış bu şeylərə əməl etməmişdi».
14 Kahin Xilqiya, Axiqam, Akbor, Şafan və Asaya qadın peyğəmbər Xuldanın
yanına getdilər. O, paltarlara baxan Harhas oğlu Tiqva oğlu Şallumun arvadı
idi və Yerusəlimdə ikinci məhəllədə yaşayırdı. Onunla söhbət etdilər.
15 Qadın onlara dedi: «İsrailin Allahı Rəbb deyir: sizi Mənim yanıma
göndərən adama söyləyin ki,
16 Rəbb belə deyir: "Mən Yəhuda padşahının oxuduğu kitabdakı bütün
sözlərə görə bu yerə və burada yaşayanların üzərinə bəla gətirəcəyəm.
17 Onlar Məni tərk etdilər və başqa allahlara buxur yandıraraq bütün
əməlləri ilə Məni qəzəbləndirdilər. Buna görə də bu yerə qarşı qəzəbim
alovlanacaq və sönməyəcək".
18 Ancaq Rəbdən soruşmaq üçün sizi göndərən Yəhuda padşahına söyləyin ki,
İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: "Sözlərimi dinlədin.
19 Mənim bu yer və orada yaşayanlar barədə ‹viranəlik və lənət olsun›
deyə söylədiyim sözü eşidəndə ürəyin yumşaldı və Rəbbin önündə özünü aşağı
tutdun, paltarını cırıb önümdə ağladın. Buna görə də Mən səni eşitdim" belə
deyir Rəbb.
20 "Bundan ötrü Mən səni atalarına qoşacağam, rahatlıqla öz qəbrinə qoyu-
lacaqsan və bu yerin üzərinə gətirəcəyim bütün bəlanı gözlərin görməyəcək"».
Onlar bu xəbəri padşaha çatdırdılar.

23

Padşah və xalqın Rəbb ilə əhd bağlaması
(2Saln. 34:3-7,29-30)

1 Padşah Yəhuda və Yerusəlimin bütün ağsaqqallarını çağırtdırıb öz yanına
topladı.
2 Padşah, onunla birgə bütün Yəhuda adamları, Yerusəlimdə yaşayanların
hamısı, kahinlər, peyğəmbərlər və böyükdən kiçiyə qədər bütün xalq Rəbbin
məbədinə qalxdı. O, Rəbbin məbədində tapılmış Əhd kitabının bütün sözlərini
onlara eşitdirərək oxudu.
3 Padşah sütunun yanında dayandı. O, Rəbbin önündə əhd bağladı ki, Rəbbin
ardınca gedib Onun əmrlərinə, göstərişlərinə, qaydalarına bütün qəlbi, bütün
varlığı ilə əməl etsin və bu kitabda yazılmış əhdin sözlərini yerinə yetirsin.
Bütün xalq da onunla birgə əhd bağladı.

Yoşiyanın bütpərəstliyi aradan qaldırması

4 * Padşah baş kahin Xilqiyaya, müavin kahinlərə və astana keşikçilərinə əmr etdi ki, Baal, Aşera və bütün səma cisimləri üçün düzəldilmiş şeylərin hamısını Rəbbin məbədindən çıxarsınlar. Onları Yerusəlimin kənarında olan Qidron vadisindəki tarlalarda yandırdı və küllərini Bet-Elə apardı.
5 O, Yəhuda şəhərlərində və Yerusəlimin ətrafında olan səcdəgahlarda buxur yandırmaq üçün Yəhuda padşahlarının qoyduqları kahinləri və Baala, günəşə, aya, bürclərə, bütün səma cisimlərinə buxur yandıranları işdən kənar etdi.
6 Aşera bütünü Rəbbin məbədindən Yerusəlimin kənarına, Qidron vadisinə çıxartdı. Onu Qidron vadisində yandırdı, əzib toz etdi və tozunu adi adamların qəbirləri üstünə səpələyib murdarladı.
7 Rəbbin məbədində məbəd fahişəliyi ilə məşğul olan kişilərin evlərini dağıtdı. Qadınlar orada Aşera üçün çadırlar toxuyurdular.
8 Yoşiya Yəhuda şəhərlərindən bütün kahinləri gətirtdi, Gevadan Beer-Şevaya qədər bu kahinlərin buxur yandırdıqları səcdəgahları murdar etdi. Şəhər rəisi Yeşuanın darvazasının girəcək yerində, sol tərəfdə olan şəhər darvazasındakı səcdəgahları dağıtdı.
9 Lakin səcdəgahların kahinləri Yerusəlimdə Rəbbin qurbangahına qalxmırdılar, amma qardaşları ilə birlikdə mayasız çörək yeyirdilər.
10 * * Yoşiya Ben-Hinnom vadisində olan Tofeti murdar etdi ki, heç kəs oğlunu ya qızını Molek üçün oda qurban verməsin.
11 O, Rəbbin məbədinə, saray xidmətçisi Natan-Melekin həyətdə olan otağına Yəhuda padşahlarının günəşə həsr etdikləri atların gətirilməsinə son qoydu və günəş arabalarını odda yandırdı.
12 * Axazın yuxarı otağının damında Yəhuda padşahlarının düzəltdiyi qurbangahları və Rəbbin məbədinin iki həyətində Menaşşenin düzəltdiyi qurbangahları da padşah dağıtdı. Onları orada qırıb əzdi və tozlarını Qidron vadisinə səpələdi.
13 * Yerusəlimin şərq tərəfində, Həlak dağının cənub tərəfində Sidonluların iyrənc bütü Aştoret, Moavlıların iyrənc bütü Kemoş və Ammonluların iyrənc bütü Milkom üçün İsrail padşahı Süleymanın düzəltdiyi səcdəgahları padşah murdar etdi.
14 O, sütunları parça-parça etdi, Aşera bütlərini kəsdi və onların yerlərini insan sümükləri ilə doldurdu.
15 * Həmçinin Bet-Eldə olan qurbangahı və İsrailə günah etdirmiş Nevat oğlu Yarovamın düzəltdiyi səcdəgahı dağıtdı. O, səcdəgahı yandırdı və əzib toz etdi, Aşera bütünü də yandırdı.
16 * Yoşiya dönüb qarşısındakı dağda olan qəbirləri gördü və sümükləri qəbirlərdən götürtdü. Bu işləri qabaqcadan söyləyən Allah adamının dediyi Rəbbin sözünə görə onları qurbangah üzərində yandırıb onu murdar etdi.
17 * Yoşiya dedi: «Orada gördüyüm abidə nədir?» Şəhərin adamları ona dedilər: «Yəhudadan gələn Allah adamının qəbridir. O, Bet-El qurbangahına qarşı sənin etdiyin bu işləri qabaqcadan söyləmişdi».
18 O dedi: «Ona toxunmayın, heç kəs onun sümüklərini narahat etməsin». Onun və Samariyadan gələn peyğəmbərin sümüklərinə toxunmadılar.
19 Yoşiya Samariya şəhərlərində olan bütün səcdəgahlardakı məbədləri aradan qaldırdı. İsrail padşahları bu məbədləri tikib Rəbbi qəzəbləndirmişdilər. O, Bet-Eldə etdiyi bütün işləri bu yerlərdə də etdi.

* **23:4** 2Pad. 21:3; 2Saln. 33:3 * **23:10** Lev. 18:21 * **23:10** Yer. 7:31; 19:1-6; 32:35 * **23:12** 2Pad. 21:5; 2Saln. 33:5 * **23:13** 1Pad. 11:7 * **23:15** 1Pad. 12:33 * **23:16** 1Pad. 13:2 * **23:17** 1Pad. 13:30-32

20 Yoşiya qurbangahların üstündə həmin səcdəgahlardakı bütün kahinləri
qurban gətirdi və insan sümükləri yandırdı. Sonra Yerusəlimə qayıtdı.

Yoşiyanın Pasxa bayramını keçirməsi
(2Saln. 35:1-19)

21 Padşah bütün xalqa əmr edib dedi: «Bu Əhd kitabında yazıldığına görə
Allahınız Rəbb üçün Pasxa bayramını keçirin».
22 İsrailə hökm edən hakimlərin dövründən bəri, İsrail və Yəhuda
padşahlarının bütün dövrü boyu Pasxa bayramı belə keçirilməmişdi.
23 Ancaq Yoşiyanın padşahlığının on səkkizinci ilində bu Pasxa Rəbb üçün
Yerusəlimdə keçirildi.
24 Bundan başqa, Yoşiya Rəbbin məbədində kahin Xilqiyanın tapdığı
kitabda yazılan Qanunun sözlərinə əməl edərək cindarları və ruhçağıranları,
ev bütlərini və başqa bütləri – Yəhuda ölkəsində və Yerusəlimdə gözünə dəyən
bütün mənfur şeyləri məhv etdi.
25 Musanın bütün Qanununa görə bütün qəlbi, bütün varlığı, bütün gücü ilə
onun kimi Rəbbə üz tutan bir padşah nə ondan əvvəl, nə də ondan sonra oldu.
26 Ancaq Menaşşenin Rəbbi qəzəbləndirmək üçün etdiyi bütün əməllərindən
ötrü Rəbb Yəhudalılara qarşı alovlanan böyük qəzəbindən dönmədi.
27 Rəbb dedi: «İsrailliləri gözümün önündən rədd etdiyim kimi Yəhudalıları
da rədd edəcəyəm, seçdiyim şəhər Yerusəlimdən və "adım orada olacaq"
dediyim məbəddən üz döndərəcəyəm».

Yoşiyanın ölümü
(2Saln. 35:20–36:1)

28 Yoşiyanın qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının
salnamələr kitabında yazılmışdır.
29 * Onun dövründə Misir padşahı firon Neko Fərat çayına tərəf Aşşur
padşahının üstünə hücum etmək istədi. Padşah Yoşiya onunla qarşılaşmağa
çıxdı. Firon Neko Yoşiya ilə Megiddoda qarşılaşıb onu öldürdü.
30 Adamları onun cəsədini Megiddodan götürüb araba ilə Yerusəlimə
gətirdilər və öz qəbrində basdırdılar. Ölkə xalqı Yoşiyanın oğlu Yehoaxazı
götürüb məsh etdi və onu atasının yerinə padşah etdi.

Yəhuda padşahı Yehoaxaz
(2Saln. 36:2-4)

31 Yehoaxaz padşah olduğu vaxt iyirmi üç yaşında idi və Yerusəlimdə üç ay
padşahlıq etdi. Anası Livnalı Yeremyanın qızı olub adı Xamutal idi.
32 O, ataларının etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
33 Firon Neko Xamat torpağındakı Rivlada onu əsir aldı ki, Yerusəlimdə
padşahlıq edə bilməsin. O, ölkə üzərinə bir talant qızıl və yüz talant gümüş
miqdarında xərac qoydu.
34 * Firon Neko Yoşiyanın oğlu Elyaqimi atası Yoşiyanın yerinə padşah etdi
və onun adını dəyişdirib Yehoyaqim qoydu. Yehoaxazı isə götürüb apardı.
Yehoaxaz Misirə gəlib orada öldü.
35 Yehoyaqim firona qızıl-gümüş verdi və fironun istədiyi qədər gümüş
vermək üçün ölkə üzərinə vergi qoydu. O, firon Nekoya vermək üçün ölkə
xalqından hər kəsə təyin olunmuş məbləğə görə qızıl-gümüş alırdı.

Yəhuda padşahı Yehoyaqim
(2Saln. 36:5-8)

* **23:29** Zək. 12:11; Vəhy 16:16 * **23:34** Yer. 22:11-12

36 * Yehoyaqim padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə on bir il padşahlıq etdi. Anası Rumalı Pedayanın qızı olub adı Zevida idi.
37 O, atalarının etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.

24

1 * Yehoyaqimin dövründə Babil padşahı Navuxodonosor onun üzərinə hücum etdi. Yehoyaqim üç il ona tabe oldu, amma sonra ona qulluq etməkdən boyun qaçırdı.
2 Xaldeylilərin, Aramlıların, Moavlıların və Ammonluların qoşunlarını Rəbb ona qarşı göndərdi; Rəbbin Öz qulları peyğəmbərlər vasitəsilə söylədiyi sözünə görə Yəhudanı məhv etmək üçün onun üzərinə göndərdi.
3 Həqiqətən, Rəbbin sözünə görə Yəhudanın başına bu iş gəldi ki, Menaşşenin etdiyi bütün günahlardan ötrü Rəbb onları hüzurundan rədd etsin.
4 Çünki onun günahsız qan töküb Yerusəlimi qanla doldurmasını Rəbb bağışlamaq istəmədi.
5 Yehoyaqimin qalan işləri və etdiyi hər şey barədə Yəhuda padşahlarının salnamələr kitabında yazılmışdır.
6 Yehoyaqim ataları ilə uyudu və yerinə oğlu Yehoyakin padşah oldu.
7 Misir padşahı bir daha öz ölkəsindən kənara çıxmadı, çünki Misir vadisindən Fərat çayına qədər Misir padşahının əvvəllər işğal etdiyi hər yeri Babil padşahı tutmuşdu.

Yəhuda padşahı Yehoyakin (2Saln. 36:9-10)

8 Yehoyakin padşah olduğu vaxt on səkkiz yaşında idi və Yerusəlimdə üç ay padşahlıq etdi. Anası Yerusəlimli Elnatanın qızı olub adı Nexuşta idi.
9 Yehoyakin atasının etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
10 O zaman Babil padşahı Navuxodonosorun qoşunları Yerusəlimə yaxınlaşdı. Şəhər mühasirəyə alındı.
11 Qoşunlar şəhəri mühasirəyə alanda Babil padşahı Navuxodonosor onun ətrafına gəldi.
12 * Yəhuda padşahı Yehoyakin anası, əyanları, rəisləri və saray xidmətçiləri ilə birlikdə Babil padşahına təslim oldu. Padşahlığının səkkizinci ilində Babil padşahı onu əsir aldı.
13 Rəbbin söylədiyi kimi Rəbbin məbədinin və sarayın xəzinələrini oradan çıxartdı. İsrail padşahı Süleymanın Rəbbin məbədi üçün düzəltdiyi bütün qızıl şeyləri parça-parça etdi.
14 O bütün Yerusəlimliləri, bütün rəisləri, igid adamların hamısını – cəmi on min nəfəri və bütün ustalarla sənətkarları sürgün etdi. Ölkədə yoxsul xalqdan başqa heç kəs qalmadı.
15 * Yehoyakini də Babilə sürgün etdi. Padşahın anasını, arvadlarını, saray xidmətçilərini və ölkənin adlı-sanlı adamlarını Yerusəlimdən sürgün edib Babilə apardı.
16 Babil padşahı sayı yeddi min nəfər olan bütün döyüşçüləri, min nəfər ustanı və sənətkarı – müharibədə iş görən bütün bacarıqlı adamları əsir edib Babilə gətirdi.
17 * Babil padşahı Yehoyakinin yerinə əmisi Mattanyanı padşah etdi və onun adını dəyişib Sidqiya qoydu.

* **23:36** Yer. 22:18-19; 26:1-6; 35:1-19 * **24:1** Yer. 25:1-38; Dan. 1:1-2 * **24:12** Yer. 22:24-30; 24:1-10; 29:1-2 * **24:15** Yez. 17:12 * **24:17** Yer. 37:1; Yez. 17:13

Yəhudanın son padşahı Sidqiya
(2Saln. 36:11-12; Yer. 52:1-3)

18 * Sidqiya padşah olduğu vaxt iyirmi bir yaşında idi və Yerusəlimdə on bir
il padşahlıq etdi. Anası Livnalı Yeremyanın qızı olub adı Xamutal idi.
19 O, Yehoyaqimin etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
20 * Həqiqətən, Rəbbin qəzəbinə görə Yerusəlimin və Yəhudanın başına bu iş
gəldi və Rəbb onları hüzurundan kənar etdi.

Yerusəlimin süqutu
(2Saln. 36:13-21; Yer. 52:3-33)

Sidqiya Babil padşahına qarşı üsyan etdi.

25

1 * Onun padşahlığının doqquzuncu ilində, onuncu ayın onuncu günü Babil
padşahı Navuxodonosor bütün ordusu ilə Yerusəlimin üzərinə hücum etdi,
oraya qarşı ordugah qurdu və ətrafında mühasirə divarları düzəltdi.
2 Padşah Sidqiyanın hakimiyyətinin on birinci ilinə qədər şəhər mühasirədə
qaldı.
3 Dördüncü ayın doqquzuncu günü şəhərdə aclıq elə gücləndi ki, ölkə
xalqının yeməyə çörəyi qalmadı.
4 * Həmin vaxt şəhərin divarlarında dəlik açıldı. Gecə ikən Xaldeylilər
şəhərin ətrafında olanda padşah və bütün döyüşçülər padşah bağçasının
yanında olan iki divar arasındakı darvazadan çıxıb Arava yolu ilə getdilər.
5 Ancaq Xaldeylilərin qoşunu padşahı təqib etdi və Yerixo düzənliklərində
ona çatdı. Padşahın ordusu onu tərk edib dağılmışdı.
6 Padşahı tutub Rivlaya, Babil padşahının yanına apardılar və onun
haqqında hökm verdilər.
7 * Sidqiyanın oğullarını gözü qabağında öldürdülər, özünün isə gözlərini
çıxartdılar və qandallayıb Babilə apardılar.
8 Babil padşahı Navuxodonosorun padşahlığının on doqquzuncu ilində,
beşinci ayın yeddinci günü Babil padşahının əyanı olan mühafizəçilər rəisi
Nevuzaradan Yerusəlimə gəldi.
9 O, Rəbbin məbədinə, padşah sarayına, Yerusəlimdəki bütün evlərə od
vurub bütün əsas binaları yandırdı.
10 Mühafizəçilər rəisi ilə birgə gələn bütün Xaldey ordusu Yerusəlimin
ətrafındakı divarları uçurtdu.
11 Mühafizəçilər rəisi Nevuzaradan şəhərdə qalan xalqı, Babil padşahının
tərəfinə keçən fərariləri və başqa əhalini sürgün etdi.
12 Ancaq o, bağçılıq və əkinçilik etmək üçün ölkədəki yoxsulların bir
hissəsini orada saxladı.
13 * * Xaldeylilər Rəbbin məbədində olan tunc sütunları, dayaqları və tunc
hovuzu parçalayıb tunclarını Babilə apardılar.
14 * İbadət zamanı işlədilən qazanları, kürəkləri, maqqaşları, nimçələri və
bütün tunc qabları götürüb apardılar.
15 Mühafizəçilər rəisi xalis qızıldan və gümüşdən olan bütün şeyləri – buxur-
danları və piyalələri götürdü.

---

* **24:18** Yer. 27:1-22; 28:1-17 * **24:20** Yez. 17:15 * **25:1** Yer. 21:1-10; 34:1-5; Yez. 24:2 * **25:4** Yez. 33:21 * **25:7** Yez. 12:13 * **25:13** 1Pad. 7:15-22; 2Saln. 3:15-17 * **25:13** 1Pad. 7:23-26; 2Saln. 4:2-5 * **25:14** 1Pad. 7:45; 2Saln. 4:16

16 Rəbbin məbədi üçün Süleymanın düzəltdiyi iki sütunda, hovuzda və
dayaqlarda olan bütün tuncun ağırlığı hesaba gəlməzdi.
17 Bir sütunun hündürlüyü on səkkiz qulac idi və üzərində tunc başlıq var idi.
Başlığın hündürlüyü üç qulac idi. Bu başlığın ətrafında hörmə tor və narlar var
idi. Hər şey tuncdan düzəldilmişdi. O biri sütun da hörmə torla birgə bu cür
idi.
18 Mühafizəçilər rəisi başçı kahin Serayanı, başçı kahinin müavini Sefanyanı
və üç astana keşikçisini əsir aldı.
19 Şəhərdə qalan döyüşçülərin sərkərdəsini, padşahın məsləhətçilərindən
şəhərdə olan beş nəfəri, ölkə xalqını orduya yazan sərkərdənin mirzəsini və
ölkə xalqından şəhərdə qalan altmış nəfəri əsir tutdu.
20 Mühafizəçilər rəisi Nevuzaradan onları götürüb Rivlaya, Babil padşahının
yanına apardı.
21 Babil padşahı Xamat torpağında olan Rivlada onları öldürdü. Beləcə
Yəhuda xalqı öz ölkəsindən sürgün olundu.

Yəhuda valisi Gedalya (Yer. 40:7-9; 41:1-3)

22 * Yəhuda ölkəsində Babil padşahı Navuxodonosorun toxunmadığı qalan
xalqa gəlincə, padşah Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyanı onların üzərində vali
qoydu.
23 Babil padşahının Gedalyanı vali qoyduğunu eşitdikdə bütün qoşun
başçıları və onların adamları – Netanya oğlu İsmail, Qareah oğlu Yoxanan,
Netofalı Tanxumet oğlu Seraya, bir Maakalının oğlu Yaazanya və onların
döyüşçüləri Mispaya, Gedalyanın yanına gəldilər.
24 Gedalya onların özlərinə və adamlarına and içib dedi: «Xaldeylilərdən
qorxmayın. Ölkədə qalıb Babil padşahına qulluq edin. Belə etsəniz, sizin üçün
yaxşı olar».
25 * Yeddinci ayda padşah nəslindən olan Elişama oğlu Netanya oğlu İsmail
on nəfərlə birgə gəlib Gedalyanı öldürdü. Onlar Mispada Gedalyanın yanında
olan Yəhudalıları və Xaldeyliləri də öldürdülər.
26 * Böyükdən kiçiyə qədər bütün xalq və qoşun başçıları qalxıb Misirə qaçdı,
çünki Xaldeylilərdən qorxurdular.

Yehoyakinin azad edilməsi (Yer. 52:31-34)

27 Yəhuda padşahı Yehoyakinin sürgündə olmasının otuz yeddinci ilində
Evil-Merodak Babil padşahı oldu. Həmin ilin on ikinci ayının iyirmi yeddinci
günü Evil-Merodak Yəhuda padşahı Yehoyakinə mərhəmət göstərərək onu
zindandan azad etdi.
28 Onunla mehribanlıqla söhbət etdi və onun üçün özü ilə birgə Babildə olan
padşahların taxtlarından yuxarı bir taxt qoydurdu.
29 Yehoyakin həbsxana paltarlarını əynindən çıxartdı. O yaşadığı müddətdə
padşahın süfrəsində yemək yeyərdi.
30 Bütün ömrü boyu ona padşah tərəfindən gündəlik azuqə verilirdi.

* **25:22** Yer. 40:7-9 * **25:25** Yer. 41:1-3 * **25:26** Yer. 43:5-7

BİRİNCİ SALNAMƏLƏR
KİTABI
GİRİŞ

«1 və 2 Salnamələr» adlanan iki kitab *«Şamuel»* və *«Padşahlar»* Kitablarındakı hadisələri yenidən başqa nöqteyi-nəzərdən işıqlandırır. *«1 Salnamələr»* Kitabı İsrail tarixinin yazılmasının iki əsas məqsədini göstərir:

İsrail və Yəhuda padşahlığının başına gəlmiş bəlalara baxmayaraq, Allah İsrail xalqına verdiyi vədlərinə sadiq olub Yəhudada yaşayanlar vasitəsilə Öz xalqı üçün niyyətini həyata keçirirdi. Müəllif bunu Davud və Süleymanın nailiyyətlərində, Yehoşafat, Xizqiya və Yoşiyanın islahatlarında, həmçinin xalqın Allaha sadiqliyində görürdü.

Yerusəlim məbədində xalqın Allaha səcdə etməsi, xüsusilə kahinlərlə Levililərin ibadət xidməti təsvir olunur. Süleyman məbədi tikdi, amma Davud məbədin təməlini və mərasimlərin əsasını qoydu.

Kitabın məzmunu

1:1–9:44 Nəsil şəcərələri və siyahılar
10:1-14 Şaulun ölümü
11:1–29:30 Davudun padşahlığı
11:1–22:1 Bəlalar və nailiyyətlər
22:2–29:30 Məbədi tikmək üçün hazırlıq

Adəm və onun nəsilləri
(Yar. 5:1-32)

1 Adəm, Şet, Enoş,
2 Qenan, Mahalalel, Yered,
3 Xanok, Metuşelah, Lemek,
4 Nuh, Sam, Ham və Yafəs.

Nuhun nəsilləri
(Yar. 10:1-32; 11:10-26)

5 Yafəsin oğulları: Qomer, Maqoq, Maday, Yavan, Tuval, Meşek və Tiras.
6 Qomerin oğulları: Aşkenaz, Rifat və Toqarma.
7 Yavanın oğulları: Elişa, Tarşiş, Kittim və Rodanim.
8 Hamın oğulları: Kuş, Misrayim, Put və Kənan.
9 Kuşun oğulları: Seva, Xavila, Savta, Raama və Savteka. Raamanın oğulları: Səba və Dedan.
10 Kuşun Nəmrud adlı bir oğlu da oldu. O, yer üzündə ilk qüdrətli adam oldu.
11 Misrayimin nəsilləri bunlardır: Ludlular, Anamlılar, Lehavlılar, Naftuhlular,
12 Patroslular, Filiştlilərin əcdadı olan Kasluhlular, həmçinin Kaftorlular.
13 Kənanın nəsilləri bunlardır: ilk oğlu Sidon, Xet,
14 həmçinin Yevuslular, Emorlular, Qirqaşlılar,
15 Xivlilər, Arqlılar, Sinlilər,
16 Ervadlılar, Semarlılar və Xamatlılar.
17 Samın oğulları: Elam, Aşşur, Arpakşad, Lud, Aram, Us, Xul, Geter və Meşek.
18 Arpakşaddan Şelah törədi və Şelahdan Ever törədi.

19 Everin iki oğlu oldu: birinin adı Peleq * idi, çünki onun dövründə yer üzü
bölündü. Qardaşının adı Yoqtan idi.
20 Yoqtandan Almodad, Şelef, Xasarmavet, Yerah,
21 Hadoram, Uzal, Diqla,
22 Eval, Avimael, Səba,
23 Ofir, Xavila və Yovav törədi. Bunların hamısı Yoqtanın oğulları idi.
24 Sam, Arpakşad, Şelah,
25 Ever, Peleq, Reu,
26 Seruq, Naxor, Terah,
27 İbram, yəni İbrahim.

İbrahimin nəsilləri
(Yar. 25:12-16; 36:1-19)

28 İbrahimin oğulları: İshaq və İsmail.
29 Onların oğulları bunlardır: İsmailin ilk oğlu Nevayot, sonra Qedar, Adbeel,
Mivsam,
30 Mişma, Duma, Massa, Xadad, Tema,
31 Yetur, Nafiş və Qedma. Bunlar İsmailin oğullarıdır.
32 İbrahimin cariyəsi Qeturanın doğduğu oğullar bunlardır: Zimran, Yoqşan,
Medan, Midyan, İşbaq və Şuah. Yoqşanın oğulları: Səba və Dedan.
33 Midyanın oğulları: Efa, Efer, Xanok, Avida və Eldaa. Bunların hamısı
Qeturanın övladlarıdır.
34 İbrahimdən İshaq törədi. İshaqın oğulları: Esav və İsrail.
35 Esavın oğulları: Elifaz, Reuel, Yeuş, Yalam və Qorah.
36 Elifazın oğulları: Teman, Omar, Sefi, Qatam, Qenaz, Timna və Amaleq.
37 Reuelin oğulları: Naxat, Zerah, Şamma və Mizza.

Seirin nəsilləri
(Yar. 36:20-30)

38 Seirin oğulları: Lotan, Şoval, Siveon, Ana, Dişon, Eser və Dişan.
39 Lotanın oğulları: Xori və Homam, Lotanın bacısı Timna.
40 Şovalın oğulları: Alvan, Manaxat, Eval, Şefo və Onam. Siveonun oğulları:
Ayya və Ana.
41 Ananın oğlu Dişon. Dişonun oğulları: Xamran, Eşban, İtran və Keran.
42 Eserin oğulları: Bilhan, Zaavan və Yaaqan. Dişanın oğulları: Us və Aran.

Edomun padşahları və başçıları
(Yar. 36:31-43)

43 İsrailliləra bir kəs padşahlıq etməzdən əvvəl Edom ölkəsində padşahlıq edən
adamlar bunlardır: Beor oğlu Bela. Onun şəhəri Dinhava idi.
44 Bela öldü və onun yerinə Bosradan olan Zerah oğlu Yovav padşah oldu.
45 Yovav öldü və onun yerinə Temanlıların torpağından olan Xuşam padşah
oldu.
46 Xuşam öldü və onun yerinə Moav çölündə Midyanlıları qıran Bedad oğlu
Hadad padşah oldu. Onun şəhəri Avit idi.
47 Hadad öldü və onun yerinə Masreqadan olan Samla padşah oldu.
48 Samla öldü və onun yerinə Rexovot-Hannahardan olan Şaul padşah oldu.
49 Şaul öldü və onun yerinə Akbor oğlu Baal-Xanan padşah oldu.
50 Baal-Xanan öldü və onun yerinə Hadad padşah oldu. Onun şəhəri Pau
idi. Onun arvadının adı Me-Zahav qızı Matred qızı Mehetavel idi.

* **1:19** *Peleq* – ibrani dilində *bölünmə.*

51 Hadad öldü və bunlar Edomun başçıları oldu: başçı Timna, başçı Alva, başçı Yetet,
52 başçı Oholivama, başçı Ela, başçı Pinon,
53 başçı Qenaz, başçı Teman, başçı Mivsar,
54 başçı Maqdiel, başçı İram. Edomun başçıları bunlardır.

2

İsrailin oğulları

1 İsrailin oğulları bunlardır: Ruven, Şimeon, Levi, Yəhuda, İssakar, Zevulun,
2 Dan, Yusif, Binyamin, Naftali, Qad və Aşer.

Yəhudanın nəsilləri

3 Yəhudanın oğulları: Er, Onan və Şela. Onun bu üç oğlu Kənanlı Bat-Şuadan doğuldu. Yəhudanın ilk oğlu Er Rəbbin gözündə pis adam idi və Rəbb onu öldürdü.
4 Yəhudanın gəlini Tamar ona Peresi və Zerahı doğdu. Yəhudanın cəmisi beş oğlu var idi.
5 Peresin oğulları: Xesron və Xamul.
6 Zerahın oğulları: Zimri, Etan, Heman, Kalkol və Dara. Bunlar cəmisi beş nəfər idi.
7 * Karminin oğlu həsr olunmuş şeydə xainlik edib İsraili bəlaya salan Akan idi.
8 Etanın oğlu Azarya idi.

Davudun əcdadları

9 Xesronun oğulları: Yeraxmeel, Ram və Kalev.
10 Ramdan Amminadav törədi və Amminadavdan Yəhudalıların rəhbəri Naxşon törədi.
11 Naxşondan Salmon törədi və Salmondan Boaz törədi.
12 Boazdan Oved törədi və Oveddən Yessey törədi.
13 Yesseyin oğulları bunlar idi: ilk oğlu Eliav, ikincisi Avinadav, üçüncüsü Şimea,
14 dördüncüsü Netanel, beşincisi Radday,
15 altıncısı Osem, yeddincisi Davud.
16 Onların bacıları Seruya və Aviqail idi. Seruyanın üç oğlu var idi: Avişay, Yoav və Asahel.
17 Aviqail Amasanı doğdu. Amasanın atası İsmailli Yeter idi.

Xesronun başqa nəsilləri

18 Xesron oğlu Kalevin arvadı Azuva və Yeriot ona övladlar doğdu. Kalevin Azuvadan olan oğulları bunlardır: Yeşer, Şovav və Ardon.
19 Azuva öldü. Kalev Efratı arvad aldı və o da Kalevə Xuru doğdu.
20 Xurdan Uri törədi. Uridən Besalel törədi.
21 Bundan sonra Xesron altmış yaşında ikən Gileadın atası olan Makirin qızını aldı və onunla yaxınlıq etdi; o, Xesrona Sequvu doğdu.
22 Sequv Yairin atası idi. Yairin Gilead torpağında iyirmi üç şəhəri var idi.
23 Amma Geşurlular və Aramlılar onlardan Xavvot-Yairi aldılar, bundan başqa, Qenatı və onun qəsəbələrini də – cəmisi altmış şəhəri aldılar. Bunların hamısı Gileadın atası olan Makirin nəsilləri idi.
24 Xesron Kalev-Efratada öldükdən sonra Xesronun arvadı Aviya ona Teqoanın atası Aşxuru doğdu.

* **2:7** Yeşua 7:1

25 Xesronun ilk oğlu Yeraxmeelin oğulları: ilk oğlu Ram, Buna, Oren, Osem
və Axiya.
26 Yeraxmeelin başqa bir arvadı var idi, onun adı Atara idi. Onamın anası
o idi.
27 Yeraxmeelin ilk oğlu Ramın oğulları: Maas, Yamin və Eqer.
28 Onamın oğulları: Şammay və Yada. Şammayın oğulları: Nadav və Avişur.
29 Avişurun arvadının adı Avihayil idi. O, Avişura Axbanı və Molidi doğdu.
30 Nadavın oğulları: Seled və Appayim. Seled oğulsuz öldü.
31 Appayimin oğlu İşi idi. İşinin oğlu Şeşan idi. Şeşanın oğlu Axlay idi.
32 Şammayın qardaşı Yadanın oğulları: Yeter və Yonatan. Yeter oğulsuz öldü.
33 Yonatanın oğulları: Pelet və Zaza. Bunlar Yeraxmeelin nəsilləri idi.
34 Şeşanın oğulları yox idi, yalnız qızları var idi. Şeşanın bir Misirli qulu var
idi, onun adı Yarxa idi.
35 Şeşan qulu Yarxaya qızını arvad olmaq üçün verdi. Arvadı ona Attayı
doğdu.
36 Attaydan Natan törədi. Natandan Zavad törədi.
37 Zavaddan Eflal törədi. Eflaldan Oved törədi.
38 Oveddən Yehu törədi. Yehudan Azarya törədi.
39 Azaryadan Xeles törədi. Xelesdən Eleasa törədi.
40 Eleasadan Sismay törədi. Sismaydan Şallum törədi.
41 Şallumdan Yeqamya törədi. Yeqamyadan Elişama törədi.
42 Yeraxmeelin qardaşı Kalevin oğulları: Zifin atası ilk oğlu Meşa, Xevronun
atası Mareşa.
43 Xevronun oğulları: Qorah, Tappuah, Reqem və Şema.
44 Şemadan Yorqoamın atası olan Raxam törədi. Reqemdən Şammay törədi.
45 Şammayın oğlu Maon idi. Maon Bet-Suru tikdi.
46 Kalevin cariyəsi Efa Xaranı, Mosanı və Qazezi doğdu. Xaran Qazezin
atası idi.
47 Yahdayın oğulları: Regem, Yotam, Geşan, Pelet, Efa və Şaaf.
48 Kalevin cariyəsi Maaka Şeveri və Tirxananı doğdu.
49 O həm də Madmannanın atası Şaafı, Makbenanın və Giveanın atası Şevanı
doğdu. Kalevin qızı Aksa idi.
50 Bunlar Kalevin nəsilləri idi.
Efratanın ilk oğlu Xurun oğulları bunlardır: Qiryat-Yearimin atası Şoval,
51 Bet-Lexemin atası Salma, Bet-Qaderin atası Xaref.
52 Qiryat-Yearimin atası Şovalın nəsilləri bunlardır: Haroelilər, Manax-
atlıların yarısı.
53 Qiryat-Yearimin sakinləri: Yeterlilər, Putlular, Şumalılar, Mişralılar. Bun-
ların arasından Soralılar və Eştaollular çıxdılar.
54 Salmanın nəsilləri: Bet-Lexemlilər, Netofalılar, Atrot-Bet-Yoavlılar, Ma-
naxatlıların yarısı və Soralılar.
55 Yabesdə yaşayan mirzələrin nəsilləri: Tirealılar, Şimealılar, Sukalılar. Bun-
lar Bet-Rekavın atası Xammatın nəslindən olan Qenlilərdir.

3

Davudun oğulları

1 Davudun Xevronda doğulan oğulları bunlardır: ilk oğlu İzreelli Axinoam-
dan doğulan Amnon, ikincisi Karmelli Aviqaildən doğulan Daniel,
2 üçüncüsü Geşur padşahı Talmayın qızı Maakadan doğulan Avşalom,
dördüncüsü Haqqitdən doğulan Adoniya,

3 beşincisi Avitaldan doğulan Şefatya, altıncısı arvadı Eqladan doğulan İtream.
4 * Davudun bu altı oğlu Xevronda doğuldu. Davud orada yeddi il altı ay
padşahlıq etdi, Yerusəlimdə isə otuz üç il padşahlıq etdi.
5 * Davudun Yerusəlimdə doğulan oğulları bunlardır: Ammielin qızı Bat-
Şevadan doğulan dörd oğlu: Şimea, Şovav, Natan və Süleyman,
6 daha doqquz oğlu: İvxar, Elişua, Elpelet,
7 Noqah, Nefeq, Yafia,
8 Elişama, Elyada və Elifelet.
9 Cariyələrdən doğulan oğullarından başqa Davudun bütün oğulları bunlardır.
Tamar da onların bacısıdır.

Yəhuda padşahları

10 Süleymanın oğlu Rexavam, onun oğlu Aviya, onun oğlu Asa, onun oğlu
Yehoşafat,
11 onun oğlu Yehoram, onun oğlu Axazya, onun oğlu Yoaş,
12 onun oğlu Amasya, onun oğlu Azarya, onun oğlu Yotam,
13 onun oğlu Axaz, onun oğlu Xizqiya, onun oğlu Menaşşe,
14 onun oğlu Amon, onun oğlu Yoşiya.
15 Yoşiyanın oğulları: ilk oğlu Yoxanan, ikincisi Yehoyaqim, üçüncüsü
Sidqiya, dördüncüsü Şallum.
16 Yehoyaqimin oğulları: onun oğlu Yekonya, * onun oğlu Sidqiya.

Yekonyanın nəsilləri

17 Əsir aparılmış Yekonyanın oğulları: Şealtiel,
18 Malkiram, Pedaya, Şenassar, Yeqamya, Hoşama və Nedavya.
19 Pedayanın oğulları: Zerubbabil və Şimey. Zerubbabilin oğulları: Meşullam
və Xananya, onların bacısı Şelomit,
20 daha beş oğlu: Xaşuva, Ohel, Berekya, Xasadya və Yuşav-Xesed.
21 Xananyanın nəsilləri: Pelatya, Yeşaya, Refayanın oğulları, Arnanın
oğulları, Avdiyanın oğulları, Şekanyanın oğulları.
22 Şekanyanın oğlu Şemaya idi. Şemayanın altı oğlu: Xattuş, İqal, Bariah,
Nearya və Şafat.
23 Nearyanın üç oğlu: Elyoenay, Xizqiya və Azriqam.
24 Elyoenayın yeddi oğlu: Hodavya, Elyaşiv, Pelaya, Aqquv, Yoxanan,
Delaya və Anani.

4

Yəhudanın nəsilləri

1 Yəhudanın oğulları: Peres, Xesron, Karmi, Xur və Şoval.
2 Şovalın oğlu Reayadan Yaxat törədi; Yaxatdan Axumay və Lahad törədi.
Bunlar Soralıların nəsilləri idi.
3 Etamın oğulları bunlardır: İzreel, İşma və İdbaş. Onların bacısının adı
Haslelponidir.
4 Penueldən Qedor, Ezerdən isə Xuşa törədi. Bunlar Bet-Lexemin atası
Efratanın ilk oğlu Xurun övladlarıdır.
5 Teqoanın atası Aşxurun iki arvadı var idi: Xela və Naara.
6 Naara ona bunları doğdu: Axuzzam, Xefer, Temeni və Axaştari. Bunlar
Naaranın oğulları idi.

* **3:4** 2Şam. 5:4-5; 1Pad. 2:11; 1Saln. 29:27 * **3:5** 2Şam. 11:3 * **3:16** *Yekonya* – başqa adı Yehoyakin.

7 Xelanın oğulları: Seret, İsxar, Etnan və Qos.
8 Qosdan Anuv, Soveva və Harum oğlu Axarxelin nəsilləri törədi.
9 Yabes qardaşlarından daha hörmətli idi. Anası «onu ağrı ilə doğdum» deyib
adını Yabes qoymuşdu.
10 Yabes İsrailin Allahını çağırıb dedi: «Kaş Sən mənə xeyir-dua verəydin!
Torpaqlarımı genişləndir, mənə kömək ol və əzab çəkməyim deyə məni şərdən
qoru». Allah da istədiyi şeyi ona verdi.
11 Şuxanın qardaşı Keluvdan Mexir törədi. Mexirdən Eşton törədi.
12 Eştondan Bet-Rafa, Paseahın və İr-Naxaşın atası Texinna törədi. Bunlar
Rekalilərdir.
13 Qenazın oğulları: Otniel və Seraya. Otnielin oğulları Xatat və
14 Ofranın atası olan Meonotay. Serayadan Ge-Xaraşimin * atası Yoav
törədi. Bu şəhərin sakinləri ustalar olduğuna görə belə adlanırdı.
15 Yefunnenin oğlu Kalevin oğulları: İru, Ela və Naam. Elanın oğlu Qenaz idi.
16 Yehallelelin oğulları: Zif, Zifa, Tirya və Asarel.
17 Ezranın oğulları: Yeter, Mered, Efer, Yalon. Meredin arvad aldığı firon
qızı Bityanın oğulları: Məryəm, Şammay və Eştemoanın atası İşbah.
18 Yəhudalı arvadı isə bunları doğdu: Qedorun atası Yered, Sokonun atası
Xever və Zanoahın atası Yequtiel.
19 Naxamın bacısı Hodiyanın arvadı idi. Onun oğullarından Qarmili Qeila
və Maakalı Eştemoa törədi.
20 Şimeonun oğulları: Amnon, Rinna, Ben-Xanan və Tilon. İşinin oğulları:
Zoxet və Ben-Zoxet.
21 Yəhudanın oğlu Şelanın nəsilləri: Lexanın atası Er, Mareşanın atası Laada
və Bet-Aşbeada olan incə kətan toxuyanların nəsilləri,
22 Yoqim və Kozevalılar, Yoaş və Saraf. Bunlar Moavda arvad aldılar və
Lexemə qayıtdılar. Bu, qədim hadisələrdir.
23 Onlar dulusçu idi, Netaimdə və Gederada yaşayırdılar. Padşah üçün iş
görərək orada qalırdılar.

Şimeonun nəsilləri

24 Şimeonun oğulları: Nemuel, Yamin, Yariv, Zerah və Şaul.
25 Şaulun oğlu Şallum, onun oğlu Mivsam, onun oğlu Mişma.
26 Mişmanın oğulları: onun oğlu Xammuel, onun oğlu Zakkur, onun oğlu
Şimey.
27 Şimeyin on altı oğlu və altı qızı var idi, lakin qohumlarının oğulları çox
deyildi və onların bütün nəsli Yəhuda oğulları qədər çoxalmadı.
28 Onlar bu yerlərdə yaşayırdı: Beer-Şeva, Molada, Xasar-Şual,
29 Bilha, Esem, Tolad,
30 Betuel, Xorma, Ziqlaq,
31 Bet-Markavot, Xasar-Susim, Bet-Biri və Şaarayim. Davudun padşahlıq
etdiyi dövrə qədər onların şəhərləri bunlardır.
32 Onların qəsəbələri bunlardır: Etam, Ayin, Rimmon, Token və Aşan – cəmi
beş şəhər.
33 Bu şəhərlərin ətrafında Baala qədər olan bütün kəndlər də onların
yaşadıqları yerlərdir. Onların nəsil şəcərəsi belədir:
34 Meşovav, Yamlek, Amasya oğlu Yoşa,
35 Yoel, Asiel oğlu Seraya oğlu Yoşivya oğlu Yehu,
36 Elyoenay, Yaaqova, Yeşoxaya, Asaya, Adiel, Yesimiel, Benaya,

* **4:14** *Ge-Xaraşim* – ibrani dilində *ustalar vadisi.*

37 Şemaya oğlu Şimri oğlu Yedaya oğlu Allon oğlu Şifi oğlu Ziza.
38 Bu adları çəkilənlər nəsil rəhbərləri idi və onların nəsilləri artıb çoxalmışdı.
39 Onlar sürüləri üçün otlaq axtarmaqdan ötrü Qedorun yaxınlığına, dərənin şərq tərəfinə qədər getdilər.
40 Bol və yaxşı otlaq tapdılar, ölkə də geniş, sakit və dinc idi. Onlardan əvvəl orada Hamlılar yaşayırdı.
41 Bu adları yazılanlar Yəhuda padşahı Xizqiyanın dövründə gəlib öz çadırlarında olan Hamlıları və orada olan Maonluları qırdılar. Onları tamamilə məhv edib yerlərində yaşadılar, çünki orada sürüləri üçün otlaq var idi. Bu günə qədər də belədir.
42 Həmin Şimeonlulardan beş yüz nəfər Seir dağına getdi. İşinin oğulları Pelatya, Naarya, Refaya və Uzziel onlara başçılıq edirdi.
43 Onlar sağ qalan Amaleqli qaçanları qırdılar. Onlar bu günə qədər də orada yaşayır.

5

Ruvenin nəsilləri

1 * İsrailin ilk oğlu Ruven idi, amma atasının yatağını murdarladığı üçün onun ilk oğulluq haqqı İsrailin oğlu Yusifin nəslinə verildi və Ruvenin nəsli şəcərədə ilk oğul kimi sayılmadı.
2 * Ancaq Yəhuda qardaşları arasında daha güclü oldu və hökmdar onun nəslindən çıxdı. İlk oğulluq haqqı isə Yusifin idi.
3 İsrailin ilk oğlu Ruvenin oğulları: Xanok, Pallu, Xesron və Karmi.
4 * Yoelin nəsli: onun oğlu Şemaya, onun oğlu Qoq, onun oğlu Şimey,
5 onun oğlu Mikeya, onun oğlu Reaya, onun oğlu Baal,
6 onun oğlu Beera. Onu Aşşur padşahı Tiqlat-Pileser sürgünə aparmışdı. Beera Ruvenlilərin başçısı idi.
7 Nəsil şəcərələrinə görə onların qohumları bunlar idi: başçı Yeiel, Zəkəriyyə,
8 Yoel oğlu Şema oğlu Azaz oğlu Bela. O, Aroerdə yaşayırdı, torpağı Nevoya və Baal-Meona qədər uzanırdı.
9 Şərqə tərəf Fərat çayının bu tayındakı çölün başlanğıc yerinə qədər torpaqlar onun idi, çünki Gilead torpağında çoxlu heyvanları var idi.
10 Şaulun dövründə bu adamlar Həcərlilərlə müharibə edib onları məğlub etdi və Gileadın şərqindəki bütün torpaqlarda Həcərlilərin çadırlarında yaşadı.

Qadın nəsilləri

11 Qadlılar Salkaya qədər uzanan Başan torpağında Ruvenlilərin qarşısında yaşadı.
12 Başanda başçı Yoel, köməkçisi Şafam, sonra Yanay və Şafat idi.
13 Öz nəsillərindən olan qohumları bunlardır: Mikael, Meşullam, Şeva, Yoray, Yakan, Ziya və Ever – cəmi yeddi nəfər.
14 Bunlar Buz oğlu Yaxdo oğlu Yeşişay oğlu Mikael oğlu Gilead oğlu Yaroah oğlu Xuri oğlu Avixayilin oğulları idi.
15 Quni oğlu Avdiel oğlu Axi onların nəsil başçısı idi.
16 Onlar Gileadda, Başanda və onun qəsəbələrində, Şaronun sərhədlərinə qədər uzanan bütün otlaq torpaqlarında yaşadı.

* **5:1** Yar. 35:22; 49:3-4 * **5:2** Yar. 49:8-10 * **5:4** 2Pad. 15:29

17 Yəhuda padşahı Yotamın və İsrail padşahı Yarovamın dövründə onların
hamısı nəsil şəcərələrində qeyd olundu.

İsrailliləri Həcərlilərlə müharibəsi

18 Ruvenlilərdən, Qadlılardan, Menaşşe qəbiləsinin yarısından olan, qalxan
və qılınc daşıyan, ox atan, döyüş üçün təlim görmüş və döyüşməyi bacaran igid
adamlar qırx dörd min yeddi yüz altmış nəfər idi.
19 Onlar Həcərlilərdən olan Yeturun, Nafişin və Nadavın nəsilləri ilə
müharibə etdi.
20 İsrailliləri düşmənləri ilə döyüşdə kömək aldıqları üçün Həcərliləri və on-
larla olanların hamısını məğlub etdilər, çünki İsrailliləri döyüş zamanı Allahı
çağırdılar və Ona güvəndikləri üçün Allah onları eşitdi.
21 Onlar düşmənlərinin heyvanlarını – əlli min dəvəsini, iki yüz əlli min
qoyun-keçisini, iki min eşşəyini ələ keçirdi və yüz min adamını götürüb apardı.
22 Həlak olanlar çox oldu, çünki bu döyüş Allahdan idi. Onlar sürgün olunan
zamana qədər Həcərlilərin yerlərində yaşadı.

İordan çayının şərqində yaşayan Menaşşelilərin nəsilləri

23 Menaşşe qəbiləsinin yarısının nəsilləri də həmin torpaqda yaşadı. Onlar
çoxalıb Başandan Baal-Xermona, Senirə və Xermon dağına qədər uzanan
torpağa yayıldılar.
24 Onların nəsil başçıları bunlardır: Efer, İşi, Eliel, Azriel, Yeremya, Ho-
davya və Yaxdiel. Bunlar igid döyüşçülər, adlı-sanlı adamlar və nəsil başçıları
idi.
25 Amma onlar ataларının Allahına qarşı xainlik etdilər və onların önündə
Allahın məhv etdiyi ölkə xalqlarının allahlarına sitayiş edib xəyanət etdilər.
26 * * * Onda İsrailin Allahı Aşşur padşahı Pulda, yəni Tiqlat-Pileserdə niyyət
oyandırdı, o da Ruvenliləri, Qadlıları və Menaşşe qəbiləsinin yarısını əsir
aparıb Xalaha, Xavora, Haraya və Qozan çayının sahilində yerləşdirdi. Onlar
bu günə qədər də oradadır.

6

Levinin nəsilləri

1 Levinin oğulları: Gerşon, Qohat və Merari.
2 Qohatın oğulları: Amram, İshar, Xevron və Uzziel.
3 Amramın övladları: Harun, Musa və Məryəm. Harunun oğulları: Nadav,
Avihu, Eleazar və İtamar.
4 Eleazardan Pinxas törədi. Pinxasdan Avişua törədi.
5 Avişuadan Buqqi törədi. Buqqidən Uzzi törədi.
6 Uzzidən Zerahya törədi. Zerahyadan Merayot törədi.
7 Merayotdan Amarya törədi. Amaryadan Axituv törədi.
8 Axituvdan Sadoq törədi. Sadoqdan Aximaas törədi.
9 Aximaasdan Azarya törədi. Azaryadan Yoxanan törədi.
10 Yoxanandan Azarya törədi. Yerusəlimdə Süleymanın tikdiyi məbəddə
Azarya kahin idi.
11 Azaryadan Amarya törədi. Amaryadan Axituv törədi.
12 Axituvdan Sadoq törədi. Sadoqdan Şallum törədi.
13 Şallumdan Xilqiya törədi. Xilqiyadan Azarya törədi.
14 Azaryadan Seraya törədi. Serayadan Yehosadaq törədi.

* **5:26** 2Pad. 15:19 * **5:26** 2Pad. 15:29 * **5:26** 2Pad. 17:6

15 Navuxodonosorun vasitəsilə Rəbb Yəhudalıları və Yerusəlimliləri sürgün
etdiyi zaman Yehosadaq da sürgün olundu.
16 * Levinin oğulları: Gerşon, Qohat və Merari.
17 Gerşonun oğullarının adları belədir: Livni və Şimey.
18 Qohatın oğulları: Amram, İshar, Xevron və Uzziel.
19 Merarinin oğulları: Maxli və Muşi. Nəsillərinə görə Levililərin övladları
bunlardır.
20 Gerşonun nəsli: onun oğlu Livni, onun oğlu Yaxat, onun oğlu Zimma,
21 onun oğlu Yoah, onun oğlu İddo, onun oğlu Zerah, onun oğlu Yeatray.
22 Qohatın nəsli: onun oğlu Amminadav, onun oğlu Qorah, onun oğlu Assir,
23 onun oğlu Elqana, onun oğlu Evyasaf, onun oğlu Assir,
24 onun oğlu Taxat, onun oğlu Uriel, onun oğlu Uzziya və onun oğlu Şaul.
25 Elqananın oğulları: Amasay, Aximot və Elqana.
26 Elqananın nəsli: onun oğlu Sofay, onun oğlu Naxat,
27 onun oğlu Eliav, onun oğlu Yeroxam, onun oğlu Elqana.
28 Şamuelin oğulları: ilk oğlu Yoel və ikincisi Aviya.
29 Merarinin nəsli: onun oğlu Maxli, onun oğlu Livni, onun oğlu Şimey, onun
oğlu Uzza,
30 onun oğlu Şima, onun oğlu Haqqiya, onun oğlu Asaya.

Rəbbin evində olan musiqiçilər və kahinlər

31 Əhd sandığı rahatlıq yerinə qoyulduqdan sonra Rəbbin evində musiqi
xidməti üzərində Davudun qoyduğu adamlar bunlardır.
32 Süleyman Yerusəlimdə Rəbbin məbədini tikənə qədər onlar müqəddəs
məskən olan Hüzur çadırının önündə ilahi oxumaqla xidmət edirdilər və
növbələrinə görə öz xidmətlərində dayanırdılar.
33 Orada xidmət edənlər və onların oğulları bunlardır: Qohatın nəslindən
ilahi oxuyan Heman. Onun nəsil şəcərəsi belədir: Yoel oğlu Şamuel oğlu
34 Elqana oğlu Yeroxam oğlu Eliel oğlu Toah oğlu
35 Suf oğlu Elqana oğlu Maxat oğlu Amasay oğlu
36 Elqana oğlu Yoel oğlu Azarya oğlu Sefanya oğlu
37 Taxat oğlu Assir oğlu Evyasaf oğlu Qorah oğlu
38 İshar oğlu Qohat oğlu Levi oğlu İsrail oğlu.
39 Sağında xidmət edən qohumu Asəf. Onun nəsil şəcərəsi belədir: Berekya
oğlu Şima oğlu
40 Mikael oğlu Baaseya oğlu Malkiya oğlu
41 Etni oğlu Zerah oğlu Adaya oğlu
42 Etan oğlu Zimma oğlu Şimey oğlu
43 Yaxat oğlu Gerşon oğlu Levi oğlu.
44 Sol tərəfində xidmət edən qohumları Merarinin nəslindən Etan. Onun
nəsil şəcərəsi belədir: Qişi oğlu Avdi oğlu Malluk oğlu
45 Xaşavya oğlu Amasya oğlu Xilqiya oğlu
46 Amsi oğlu Bani oğlu Şemer oğlu
47 Maxli oğlu Muşi oğlu Merari oğlu Levi oğlu.
48 Onların qohumları olan Levililər müqəddəs məskən olan Allah evinin
bütün xidmət işlərinə təyin olunmuşdu.
49 Harunun və onun nəslinin öhdəsinə isə bu işlər qoyulmuşdu: yandırma
qurbangahında və buxur qurbangahında təqdim gətirilməsi, Ən Müqəddəs

* **6:16** Çıx. 6:16-19

yerə aid hər iş – İsraillilərin günahlarını kəffarə etmək üçün Allahın qulu Musanın əmr etdiyi bütün işlər.

50 Harunun nəsli budur: onun oğlu Eleazar, onun oğlu Pinxas, onun oğlu Avişua,
51 onun oğlu Buqqi, onun oğlu Uzzi, onun oğlu Zerahya,
52 onun oğlu Merayot, onun oğlu Amarya, onun oğlu Axituv,
53 onun oğlu Sadoq, onun oğlu Aximaas.

Levililərə verilən şəhərlər

54 Levililərin öz torpaqlarında yaşadığı yerlər bunlardır: ilk püşk Qohat nəslindən olan Harunun övladlarına düşdüyü üçün onlara
55 Yəhuda torpağında olan Xevronu və onun ətrafındakı otlaqları verdilər.
56 Ancaq bu şəhərin çölünü və kəndlərini Yefunne oğlu Kalevə verdilər.
57 Harunun nəslinə bu şəhərləri verdilər: sığınacaq şəhəri olan Xevron, Livna ilə otlaqları, Yattir, Eştemoa ilə otlaqları,
58 Xilenlə otlaqları, Devirlə otlaqları,
59 Aşanla otlaqları, Bet-Şemeşlə otlaqları,
60 Binyamin qəbiləsinin torpağından Geva ilə otlaqları, Alemetlə otlaqları, Anatotla otlaqları. Onların bütün şəhərləri nəsillərinə görə on üç şəhərdir.
61 Digər Qohat övladlarına isə Menaşşe qəbiləsinin yarısının torpağından püşkə görə on şəhər verildi.
62 Gerşon övladlarına nəsillərinə görə İssakar qəbiləsinin, Aşer qəbiləsinin, Naftali qəbiləsinin və Başanda olan Menaşşe qəbiləsinin torpağından on üç şəhər verildi.
63 Merari övladlarına nəsillərinə görə Ruven, Qad və Zevulun qəbilələrinin torpağından püşklə on iki şəhər verildi.
64 İsrail övladları Levililərə bu şəhərləri və onların otlaqlarını verdilər.
65 Yəhuda, Şimeon və Binyamin qəbilələrinin torpağından adları göstərilən bu şəhərləri püşkə görə verdilər.
66 Qohat nəslindən bəzilərinə Efrayim qəbiləsinə aid şəhərləri verdilər.
67 Efrayimin dağlıq bölgəsində sığınacaq şəhəri olan Şekemlə otlaqları, Gezerlə otlaqları,
68 Yoqmeamla otlaqları, Bet-Xoronla otlaqları,
69 Ayyalonla otlaqları, Qat-Rimmonla otlaqları.
70 Menaşşe qəbiləsinin yarısının torpağından Anerlə otlaqları, Bileamla otlaqları Qohat nəslinin qalanına verildi.
71 Gerşon nəslinə bu yerlər verildi: oğullarına Menaşşe qəbiləsinin yarısının torpağından Başandakı Qolanla otlaqları, Aştarotla otlaqları,
72 İssakar qəbiləsinin torpağından Qedeşlə otlaqları, Davratla otlaqları,
73 Ramotla otlaqları, Anemlə otlaqları,
74 Aşer qəbiləsinin torpağından Maşalla otlaqları, Avdonla otlaqları,
75 Xuqoqla otlaqları, Rexovla otlaqları,
76 Naftali qəbiləsinin torpağından Qalileyada olan Qedeşlə otlaqları, Xammonla otlaqları, Qiryatayimlə otlaqları.
77 Merari nəslinin digər adamlarına bu yerlər verildi: Zevulun qəbiləsinin torpağından Rimmono ilə otlaqları, Tavorla otlaqları,
78 Yerixonun qarşısındakı, İordan çayının şərq tərəfində olan Ruven qəbiləsinin torpağından səhradakı Beserlə otlaqları, Yahsa ilə otlaqları,
79 Qedemotla otlaqları, Mefaatla otlaqları,

80 Qad qəbiləsinin torpağından Gileaddakı Ramotla otlaqları, Maxanayimlə
otlaqları,
81 Xeşbonla otlaqları, Yazerlə otlaqları.

7

İssakarın nəsilləri

1 İssakarın oğulları: Tola, Pua, Yaşuv və Şimron – cəmisi dörd nəfər.
2 Tolanın oğulları: Uzzi, Refaya, Yeriel, Yaxmay, İvsam və Şamuel. Bunlar
Tolanın nəsil başçıları idi. Davudun dövründə onların nəslindən olan igid
döyüşçülər iyirmi iki min altı yüz nəfər idi.
3 Uzzinin nəsli: İzrahya və onun oğulları: Mikael, Avdiya, Yoel, İşşiya – cəmisi
beş nəfər. Onların hamısı başçı idi.
4 Bunlardan başqa nəsil şəcərələrinə görə döyüşə bilən dəstələrdə otuz altı
min nəfər var idi, çünki onların çoxlu arvadları və oğulları var idi.
5 İssakarın bütün nəsilləri arasında igid döyüşçülər olan qohumları nəsil
şəcərəsinə görə cəmisi səksən yeddi min nəfər idi.

Binyaminin nəsilləri

6 Binyaminin oğulları: Bela, Beker və Yediael – cəmisi üç nəfər.
7 Belanın oğulları: Esbon, Uzzi, Uzziel, Yerimot və İri – cəmisi beş nəfər nəsil
başçısı. Onların nəslindən olan igid döyüşçülər nəsil şəcərələrinə görə iyirmi
iki min otuz dörd nəfər idi.
8 Bekerin oğulları: Zemira, Yoaş, Eliezer, Elyoenay, Omri, Yeremot, Aviya,
Anatot və Alemet. Bunların hamısı Bekerin oğulları idi.
9 Nəsil başçılarının şəcərəsinə görə onların igid döyüşçüləri iyirmi min iki
yüz nəfər idi.
10 Yediaelin nəsli: Bilhan və onun oğulları Yeuş, Binyamin, Ehud, Kenaana,
Zetan, Tarşiş və Axişaxar.
11 Bunların hamısı Yediaelin nəsil başçıları idi. Onlardan döyüşə bilən igid
döyüşçülər on yeddi min iki yüz nəfər idi.
12 İrin nəsilləri: Şuflular və Xuflular. Xuşlular isə Axerin nəslindən idi.

Naftalinin nəsilləri

13 Naftalinin oğulları: Yaxasiel, Quni, Yeser, Şallum. Bunlar Bilhanın nəsilləri
idi.

Menaşşenin nəsilləri

14 Menaşşenin oğulları: Aramlı cariyəsinin doğduğu Asriel, həmin qadının
doğduğu Gileadın atası Makir.
15 Makir Xuflulardan və Şuflulardan bir arvad aldı. Onun bacısının adı
Maaka idi. Selofxad isə onların qohumu idi. Onun yalnız qızları var idi.
16 Makirin arvadının da adı Maaka idi. O, bir oğul doğub adını Pereş qoydu.
Pereşin qardaşının adı Şereş idi, onun oğulları isə Ulam və Reqem idi.
17 Ulamın oğlu Bedan idi. Menaşşe oğlu Makir oğlu Gileadın nəsli bunlardır.
18 Onun bacısı Hammoleket İşhodu, Aviezeri və Maxlanı doğdu.
19 Şemidanın oğulları: Axyan, Şekem, Liqxi və Aniam.

Efrayimin nəsilləri

20 Efrayimin nəsli: Şutelah, onun oğlu Bered, onun oğlu Taxat, onun oğlu
Eleada, onun oğlu Taxat,

21 onun oğlu Zavad, onun oğlu Şutelah. Efrayimin başqa oğulları Ezer və
Eleadı o torpağın yerli sakinləri olan Qatlılar öldürdü, çünki onların heyvan-
larını oğurlamağa getmişdilər.
22 Ataları Efrayim uzun müddət onlara yas tutdu və qohumları ona təsəlli
vermək üçün gəldi.
23 Sonra o, arvadının yanına girdi, qadın hamilə oldu və bir oğul doğdu. Atası
onun adını Beria * qoydu, çünki evinə bəla üz vermişdi.
24 Onun Şeera adlı qızı da var idi. O, Aşağı və Yuxarı Bet-Xoronu, Uzzen-
Şeeranı tikdi.
25 Efrayimin başqa oğlu Refah, onun oğlu Reşef, onun oğlu Telah, onun oğlu
Taxan,
26 onun oğlu Ladan, onun oğlu Ammihud, onun oğlu Elişama,
27 onun oğlu Nun, onun oğlu Yeşua.
28 Onların mülkləri və yaşadıqları yerlər bunlardır: Bet-Ellə qəsəbələri, şərq
tərəfdə Naaran, qərb tərəfdə Gezerlə qəsəbələri, Şekemlə qəsəbələri, Ayya ilə
qəsəbələri,
29 həm də Menaşşelilərin torpağına yaxın olan Bet-Şeanla qəsəbələri,
Taanakla qəsəbələri, Megiddo ilə qəsəbələri, Dorla qəsəbələri. İsrail oğlu
Yusifin nəsli bu yerlərdə yaşadı.

Aşerin nəsilləri

30 Aşerin övladları: İmna, İşva, İşvi, Beria və onların bacısı Serah.
31 Berianın oğulları: Xever və Birzayitin atası olan Malkiel.
32 Xever bunların atası idi: Yaflet, Şomer, Xotam və onların bacısı Şua.
33 Yafletin oğulları bunlardır: Pasak, Bimhal və Aşvat.
34 Şemerin oğulları: Axi, Rohqa, Xubba və Aram.
35 Onun qardaşı Helemin oğulları: Sofah, İmna, Şeleş və Amal.
36 Sofahın oğulları: Suah, Xarnefer, Şual, Beri, İmra,
37 Beser, Hod, Şamma, Şilşa, İtran və Beera.
38 Yeterin oğulları: Yefunne, Pispa və Ara.
39 Ullanın oğulları: Arah, Xanniel və Risya.
40 Aşerin nəslindən olan bu adamların hamısı nəsil başçıları, seçilmiş
adamlar, igid döyüşçülər və baş rəislər idi. Onlardan döyüşə bilən adamlar
nəsil şəcərələrinə görə iyirmi altı min nəfər idi.

8

Binyaminin nəsilləri

1 Binyaminin oğulları bunlardır: ilk oğlu Bela, ikincisi Aşbel, üçüncüsü
Axrah,
2 dördüncüsü Noxa, beşincisi Rafa.
3 Belanın oğulları bunlardır: Addar, Gera, Avihud,
4 Avişua, Naaman, Axoah,
5 Gera, Şefufan və Xuram.
6 Gevada yaşayanların nəsil başçıları olan, sonra isə Manaxata köçürülən
Ehudun oğulları bunlardır:
7 Naaman, Axiya və onları köçürən Gera. Geradan Uzza və Axixud törədi.
8 Şaxarayim arvadları Xuşim və Baaranı boşadıqdan sonra Moav ölkəsində
övlad atası oldu,

* **7:23** *Beria* – ibrani dilində *bəla içində.*

9 arvadı Xodeş ona bunları doğdu: Yovav, Sivya, Meşa, Malkam,
10 Yeus, Sakya və Mirma. Onun bu oğulları nəsil başçıları idi.
11 Xuşim isə ona Avituvu və Elpaalı doğmuşdu.
12 Elpaalın oğulları: Ever, Mişam və Şamed. Şamed Ono ilə Lodu, onun qəsəbələrini tikdi.
13 Ayyalonda yaşayanların nəsil başçıları Beria və Şema idi. Onlar Qatda yaşayanları qovdu.
14 Berianın oğulları: Axyo, Şaşaq, Yeremot,
15 Zevadya, Arad, Eder,
16 Mikael, İşpa və Yoxa.
17 Elpaalın oğulları: Zevadya, Meşullam, Xizqi, Xever,
18 İşmeray, İzlia və Yovav.
19 Şimeyin oğulları: Yaqim, Zikri, Zavdi,
20 Elienay, Silletay, Eliel,
21 Adaya, Beraya və Şimrat.
22 Şaşaqın oğulları: İşpan, Ever, Eliel,
23 Avdon, Zikri, Xanan,
24 Xananya, Elam, Antotiya,
25 İfdeya və Penuel.
26 Yeroxamın oğulları: Şamşeray, Şexarya, Atalya,
27 Yaareşya, İlyas və Zikri.
28 Bunlar nəsil şəcərələrinə görə nəsil başçıları idi və Yerusəlimdə yaşadılar.

Padşah Şaulun əcdadları və nəsilləri

29 Giveonun atası Yeiel Giveonda yaşayırdı və arvadının adı Maaka idi.
30 İlk oğlu Avdon idi, o biriləri isə bunlar idi: Sur, Qiş, Baal, Nadav,
31 Qedor, Axyo, Zeker,
32 Şimanın atası Miqlot. Onlar qohumlarının yanında, Yerusəlimdə qohumları ilə birgə yaşayırdı.
33 Nerdən Qiş törədi və Qişdən Şaul törədi. Şauldan Yonatan, Malki-Şua, Avinadav və Eşbaal * törədi.
34 Yonatanın oğlu Merib-Baal † idi. Merib-Baaldan Mikeya törədi.
35 Mikeyanın oğulları: Piton, Melek, Tarea və Axaz.
36 Axazdan Yehoadda törədi. Yehoaddadan Alemet, Azmavet və Zimri törədi. Zimridən Mosa törədi.
37 Mosadan Bina törədi. Binanın oğlu Rafa, onun oğlu Elasa, onun oğlu Asel.
38 Aselin altı oğlu var idi, onların adları belədir: Azriqam, Bokru, İsmail, Şearya, Avdiya və Xanan. Bunların hamısı Aselin oğulları idi.
39 Onun qardaşı Eseqin oğulları: ilk oğlu Ulam, ikincisi Yeuş və üçüncüsü Elifelet.
40 Ulamın oğulları oxatan igid döyüşçülər idi. Oğulları və nəvələri çox idi: yüz əlli nəfər. Bunların hamısı Binyaminin nəslindəndir.

9

Yerusəlimin sakinləri

1 Beləcə bütün İsrailli lər nəsil şəcərələrində qeyd olunmuşdu və bunlar İsrail padşahlarının kitabında yazılmışdır.

* **8:33** *Eşbaal* – başqa adı İş-Boşet. † **8:34** *Merib-Baal* – başqa adı Mefiboşet.

Yəhudalılar xainliklərinə görə Babilə sürgün olunmuşdu.

2 * İlk dəfə mülklərinə qayıdıb yaşayanlar İsraillilə[…]

3 Yerusəlimdə isə Yəhudalılardan, Binyaminlilərdən, Efrayimlilərdən və Menaşşelilərdən olan bu adamlar yaşadı.

4 Yəhudanın oğlu Peresin nəslindən: Bani oğlu İmri oğlu Omri oğlu Ammihud oğlu Utay.

5 Şelanın nəslindən: ilk oğlu Asaya və onun oğulları.

6 Zerahın nəslindən: Yeuel və onun qohumları. Hamısı birlikdə altı yüz doxsan nəfər idi.

7 Binyaminin nəslindən: Hassenua oğlu Hodavya oğlu Meşullam oğlu Sallu,

8 Yeroxam oğlu İvniya, Mikri oğlu Uzzi oğlu Ela və İvniya oğlu Reuel oğlu Şefatya oğlu Meşullam.

9 Onlar qohumları ilə birgə nəsil şəcərələrinə görə doqquz yüz əlli altı nəfər idi. Bunların hamısı nəsil başçıları idi.

10 Kahinlərdən: Yedaya, Yehoyariv, Yakin,

11 Allah məbədinin rəisi Axituv oğlu Merayot oğlu Sadoq oğlu Meşullam oğlu Xilqiya oğlu Azarya,

12 Malkiya oğlu Paşxur oğlu Yeroxam oğlu Adaya və İmmer oğlu Meşillemit oğlu Meşullam oğlu Yaxzera oğlu Adiel oğlu Maasay.

13 Bunlar nəsil başçıları idi. Onlar qohumları ilə birgə – Allah evinin xidməti işində bacarıqlı olan bu adamlar min yeddi yüz altmış nəfər idi.

14 Levililərdən: Merarinin nəslindən Xaşavya oğlu Azriqam oğlu Xaşşuv oğlu Şemaya,

15 Baqbaqqar, Xereş, Qalal, Asəf oğlu Zikri oğlu Mikeya oğlu Mattanya,

16 Yedutun oğlu Qalal oğlu Şemaya oğlu Avdiya və Netofalıların kəndlərində yaşayan Elqana oğlu Asa oğlu Berekya.

17 Qapıçılar: Şallum, Aqquv, Talmon, Aximan və onların qohumları. Şallum onların başçısı idi.

18 Onlar bu günə qədər də məbədin şərq tərəfdəki padşah qapısında keşik çəkirlər. Levililərin düşərgə qapıçıları bunlardır.

19 Qorah oğlu Evyasaf oğlu Qore oğlu Şallum və onun Qorah nəslindən olan qohumları məbədin astana keşikçilərinin xidmət işinə başçılıq edirdi. Əvvəllər onların babaları Rəbbin düşərgəsinin girəcək yerinin keşiyini çəkirdi.

20 Eleazar oğlu Pinxas onların başçısı idi və Rəbb onunla idi.

21 Hüzur çadırının girişində Meşelemya oğlu Zəkəriyyə qapıçı idi.

22 Astana keşikçisi olmaq üçün seçilən bütün bu adamlar iki yüz on iki nəfər idi. Onlar öz kəndlərində nəsil şəcərələrində qeyd edilmişlər. Onları vəzifələrinə Davud və görücü Şamuel təyin etmişdi.

23 Bu adamlar və onların nəsilləri çadırın və Rəbbin məbədinin qapılarında keşik çəkirdi.

24 Bu qapıçılar məbədin dörd tərəfində – şərq, qərb, şimal və cənub qapılarında dururdu.

25 Öz kəndlərində yaşayan qohumları vaxtaşırı yeddi günlüyə onların yanına gəlməli idi.

26 Allah evinin otaqlarının və xəzinələrinin keşiyini çəkmək Levili olan qapıçıların dörd nəfər rəisinin öhdəsində idi.

* **9:2** Ezra 2:27; Neh. 7:73

27 Onlar gecə də Allah evinin ətrafında qalırdı, çünki onun keşiyini çəkmək
və hər səhər qapıları açmaq onların işi idi.
28 Onların bəzisi xidmət üçün olan qablara baxırdı: bunları sayıb içəri
gətirir və sayıb bayıra aparırdılar.
29 Bəziləri isə başqa əşyalar, bütün təqdis olunmuş şeylər və un, şərab, yağ,
kündür, ətriyyatlar üzərində nəzarətçi qoyulmuşdu.
30 Kahinlərdən bəzisi ətriyyatlardan qatışıq maddə hazırlayırdı.
31 Kökələr bişirilməsi Qorah nəslindən olan Şallumun ilk oğlu olan Levili
Mattityanın öhdəsində idi.
32 Onların Qohat nəslindən olan qohumlarından bəzisinə isə hər Şənbə günü
çörək hazırlanması tapşırılmışdı.
33 Levililərin nəsil başçıları olan ilahiçilər başqa xidmətdən azad olub
məbədin otaqlarında qalırdılar, çünki onlar gecə-gündüz öz işləri ilə məşğul
olmalı idi.
34 Bunlar nəsil şəcərələrinə görə Levililərin nəsil başçıları idi və Yerusəlimdə
yaşayırdılar.

Padşah Şaulun əcdadları və nəsilləri
(1Saln. 8:29-38)

35 Giveonun atası Yeiel Giveonda yaşayırdı və arvadının adı Maaka idi.
36 İlk oğlu Avdon idi, o biriləri isə bunlar idi: Sur, Qiş, Baal, Ner, Nadav,
37 Qedor, Axyo, Zəkəriyyə və Miqlot.
38 Miqlotdan Şima törədi. Onlar qohumlarının yanında, Yerusəlimdə qo-
humları ilə birgə yaşayırdılar.
39 Nerdən Qiş törədi. Qişdən Şaul törədi. Şauldan Yonatan, Malki-Şua,
Avinadav və Eşbaal törədi.
40 Yonatanın oğlu Merib-Baal idi. Merib-Baaldan Mikeya törədi.
41 Mikeyanın oğulları: Piton, Melek, Taxrea və Axaz.
42 Axazdan Yehoadda * törədi. Yehoaddadan Alemet, Azmavet və Zimri
törədi. Zimridən Mosa törədi.
43 Mosadan Bina törədi. Binanın oğlu Rafa, onun oğlu Elasa, onun oğlu Asel.
44 Aselin altı oğlu var idi, onların adları belədir: Azriqam, Bokru, İsmail,
Şearya, Avdiya və Xanan. Bunların hamısı Aselin oğulları idi.

10

Şaulla oğullarının ölümü
(1Şam. 31:1-13)

1 Filiştlilər İsraillilərlə döyüşdü. İsraillilər Filiştlilərin önündən qaçdılar və
qırılanlar Gilboa dağında qaldı.
2 Filiştlilər Şaulla oğullarını təqib edib Şaulun oğulları Yonatanı, Avinadavı və
Malki-Şuanı öldürdülər.
3 Döyüş Şaulun ətrafında şiddətlənəndə oxatanlar onu tapdılar və yaraladılar.
4 Şaul öz silahdarına dedi: «Qılıncını çək, məni vur, yoxsa bu sünnətsizlər
gəlib mənimlə əylənəcəklər». Lakin silahdarı çox qorxduğundan bunu etmək
istəmədi. Ona görə də Şaul qılıncını götürüb özünü onun üstünə yıxdı.
5 Şaulun öldüyünü görəndə silahdarı da özünü qılıncının üstünə yıxıb Şaulla
birgə öldü.
6 Beləcə Şaul və üç oğlu öldü, bütün nəsli də onunla birgə öldü.

* **9:42** *Yehoadda* – ibrani mətnində *Yara*, 1Saln. 8:36 görə *Yehoadda* yazılır.

7 Dərədə olan bütün İsraillilər öz ordularının qaçdığını və Şaulla oğullarının
öldüyünü görəndə şəhərlərini qoyub qaçdılar. Filiştlilər gəlib o yerlərdə yaşadı.
8 Ertəsi gün Filiştlilər öldürülənləri soymaq üçün gələndə Gilboa dağında
Şaulla oğullarının meyitini tapdılar.
9 Onun paltarlarını soyundurdular, başını və silahlarını götürdülər, öz
bütlərinin məbədinə və xalqa xoş xəbər vermək üçün Filiştlilərin ölkəsinin hər
tərəfinə qasid göndərdilər.
10 Şaulun silahlarını öz allahlarının məbədinə qoydular və başını Daqon
məbədinə mıxladılar.
11 Yaveş-Gilead əhalisi Filiştlilərin Şaula etdiklərini eşidəndə
12 onların bütün igidləri qalxıb Şaulla oğullarının cəsədini götürərək Yaveşə
gətirdilər. Onların sümüklərini götürüb Yaveşdə olan palıd ağacının altında
basdırdılar və yeddi gün oruc tutdular.
13 ** Beləcə Şaul Rəbbə qarşı xainlik etdiyi üçün öldü. O, Rəbbin sözünə əməl
etməyib cindara müraciət etdi,
14 amma Rəbdən məsləhət istəmədi. Ona görə də Rəbb onu öldürdü və
padşahlığı Yesseyin oğlu Davuda verdi.

11

Davudun taxta çıxması (2Şam. 5:1-10)

1 Bütün İsraillilər Xevrona, Davudun yanına toplaşıb dedilər: «Bax biz sənin
sümüyündən, sənin ətindənik.
2 Əvvəlki vaxtlarda, Şaul padşahımız olanda da İsrailliləri yürüşlərə aparan
və gətirən sən idin. Allahın Rəbb sənə demişdi ki, xalqım İsrailə sən çobanlıq
edəcəksən, xalqım İsrail üzərində sən hökmdar olacaqsan».
3 İsrailin bütün ağsaqqalları Xevrona, padşahın yanına gəldilər. Davud
Xevronda, Rəbbin önündə onlarla əhd bağladı və onlar Şamuel vasitəsilə
Rəbbin söylədiyi sözə görə Davudu İsrail üzərində padşah olmaq üçün məsh
etdilər.

Davudun Yerusəlimi paytaxt şəhərinə çevirməsi

4 * Davud və bütün İsraillilər Yerusəlimə gəldilər. O vaxt şəhər Yevus
adlanırdı və burada Yevuslular yaşayırdı.
5 Onlar Davuda dedilər: «Sən buraya girə bilməzsən». Ancaq Davud indi
«Davudun şəhəri» adlanan Sion qalasını aldı.
6 Davud dedi: «Yevusluları hamıdan əvvəl kim məğlub etsə, rəis və ordu
başçısı o olacaq». Seruya oğlu Yoav hamıdan əvvəl Yevusa qalxdı və buna görə
də o, başçı oldu.
7 Davud qalada məskən saldı və buna görə onu «Davudun şəhəri» ad-
landırdılar.
8 O, qala yamacından qalanın ətrafına qədər bütün yerləri tikdi. Yoav isə
şəhərin qalan hissəsini bərpa etdi.
9 Davud getdikcə yüksəlirdi, çünki Ordular Rəbbi onunla idi.

Davudun igid döyüşçüləri (2Şam. 23:8-39)

* **10:13** 1Şam. 13:8-14; 15:1-24 * **10:13** Lev. 19:31; 20:6; 1Şam. 28:7-8 * **11:4** Yeşua 15:63; Hak. 1:21

10 Davudun igid döyüşçülərinin başçıları bütün İsraillilərlə birgə Rəbbin
sözünə görə Davudu İsrail üzərində padşah etmək üçün onun padşahlığında
şücaət göstərirdilər.
11 Davudun igid döyüşçülərinin siyahısı belədir: «otuz igid»in başçısı olan
Xakmoni oğlu Yaşoveam. O, bir hücumda üç yüz nəfəri nizəsi ilə vurub öldürdü.
12 Ondan sonra «üç igid»dən biri olan Axoahlı Dodo oğlu Eleazar idi.
13 Filiştlilər döyüşmək üçün Pas-Dammimdə toplaşanda o da Davudla birgə
orada idi. Orada arpa əkilən bir tarla sahəsi var idi. Xalq Filiştlilərin önündən
qaçdı.
14 Lakin Eleazar və döyüşçüləri bu sahənin ortasında durub oranı qorudular və Filiştliləri qırdılar. Rəbb İsraillilərə xilas edib böyük zəfər qazandırdı.
15 Otuz başçı arasından «üç igid» qayaya, Davudun yanına, Adullam
mağarasına enib gəldi. Filiştlilərin ordusu Refaim vadisində ordugah qurmuşdu.
16 Bu zaman Davud qalada idi, Filiştlilərin bir keşikçi dəstəsi isə Bet-
Lexemdə idi.
17 Davud həsrət çəkərək dedi: «Kaş ki biri Bet-Lexem darvazasının yanındakı
quyudan mənə içmək üçün su gətirəydi!»
18 Bu üç nəfər Filiştlilərin ordugahını yararaq darvazanın yanında olan Bet-
Lexem quyusundan su çəkdilər və onu götürüb Davuda gətirdilər. Lakin
Davud suyu içmək istəmədi və Rəbbə təqdim olaraq yerə tökdü.
19 O dedi: «Allahım bunu etməkdən məni uzaq eləsin. Bu adamların qanını
içəcəyəmmi? Axı canlarını təhlükəyə salaraq bu suyu gətirdilər». Buna görə
də bu suyu içmək istəmədi. Bunları «üç igid» etmişdi.
20 Yoavın qardaşı Avişay bu «üç igid»in başçısı idi. O, nizəsini qaldırıb üç yüz
nəfəri qırdı. Buna görə də onun adı «üç igid»in adı qədər şöhrətləndi.
21 Əslində «üç igid»dən ikiqat artıq şöhrəti var idi və onlara başçı oldu, lakin
«üç igid» kimi deyildi.
22 Yehoyada oğlu Benaya da böyük işlər görmüş igid adam idi. O, Qavseeldən
gəlmişdi. Benaya iki Moavlı igidi öldürdü. O, qarlı gündə çuxura enib bir şir
öldürdü.
23 O həm də boyu beş qulac olan bir Misirlini öldürdü. Misirlinin əlində toxucu dəzgahının əriş ağacı boyda nizə var idi. Benaya onun üstünə dəyənəklə
getdi, nizəni Misirlinin əlindən çəkib aldı və onu öz nizəsi ilə öldürdü.
24 Bunları Yehoyada oğlu Benaya etdi, buna görə də onun «üç igid» qədər
şöhrəti var idi.
25 O, «otuz igid»dən daha şöhrətli idi, lakin «üç igid» kimi deyildi. Davud
onu öz mühafizəçilərinə başçı qoydu.
26 Ordunun igid döyüşçüləri bunlardır: Yoavın qardaşı Asahel, Bet-Lexemli
Dodo oğlu Elxanan,
27 Harorlu Şammot, Pelonlu Xeles,
28 Teqoalı İqqeş oğlu İra, Anatotlu Aviezer,
29 Xuşalı Sibbekay, Axoahlı İlay,
30 Netofalı Mahray, Netofalı Baana oğlu Xeled,
31 Binyamin övladlarından Givealı Rivay oğlu Yetay, Piratonlu Benaya,
32 Qaaş vadisindən olan Xuray, Aravalı Aviel,
33 Baxarumlu Azmavet, Şaalvonlu Elyaxba,
34 Gizonlu Haşemin oğulları, Hararlı Şage oğlu Yonatan,
35 Hararlı Sakar oğlu Axiam, Ur oğlu Elifal,
36 Mekeralı Xefer, Pelonlu Axiya,

37 Karmelli Xesro, Ezbay oğlu Naaray,
38 Natanın qardaşı Yoel, Haqri oğlu Mivxar,
39 Ammonlu Seleq, Seruya oğlu Yoavın silahdarı olan Beerotlu Naxray,
40 Yeterli İra, Yeterli Qarev,
41 Xetli Uriya, Axlay oğlu Zavad,
42 Ruvenlilərin başçısı Ruvenli Şiza oğlu Adina və onunla birgə otuz nəfər,
43 Maaka oğlu Xanan və Metenli Yehoşafat,
44 Aşteratlı Uzziya, Aroerli Xotamın oğulları Şama və Yeiel,
45 Şimri oğlu Yediael və qardaşı Tisli Yoxa,
46 Maxavlı Eliel və Elnaamın oğulları Yerivay, Yoşavya və Moavlı Yetma,
47 Eliel, Oved və Mesovalı Yaasiel.

12

Davuda qoşulan döyüşçülər

1 Davud, Qiş oğlu Şauldan gizlənən vaxt bir neçə nəfər Ziqlaqa, Davudun yanına gəldi. Onlar döyüşdə ona kömək edən igidlər arasında idi.
2 Binyamin nəslindən, Şaulun qohumlarından olan bu adamlar ox-kamanla silahlanıb sağ və sol əllə sapanddan daş atmağı və kamanla ox atmağı bacarırdı. Onların adları belədir:
3 onların başçısı olan Givealı Şemaanın oğulları, Axiezer və Yoaş, Azmavetin oğulları Yeziel və Pelet, Beraka və Anatotlu Yehu,
4 «otuz igid»dən biri olan və onlara başçılıq edən Giveonlu İşmaya, Yeremya, Yaxaziel, Yoxanan, Gederalı Yozavad,
5 Eluzay, Yerimot, Bealya, Şemarya, Xaruflu Şefatya,
6 Qorahın nəslindən olan Elqana, İşşiya, Azarel, Yoezer, Yaşoveam,
7 Qedorlu Yeroxam oğulları Yoela və Zevadya.
8 Qadlılardan sipər və nizə işlədə bilən, döyüşməyi bacaran igidlər Davudun tərəfinə keçdilər və çöldəki qalaya gəldilər. Onların üzləri şir üzü kimi idi və dağlardakı ceyranlar kimi qaçа bilirdilər.
9 Bu başçıların adları belədir: Ezer, ikincisi Avdiya, üçüncüsü Eliav,
10 dördüncüsü Mişmanna, beşincisi Yeremya,
11 altıncısı Attay, yeddincisi Eliel,
12 səkkizincisi Yoxanan, doqquzuncusu Elzavad,
13 onuncusu Yeremya, on birincisi Makbannay.
14 Bunlar Qadlılardan olan qoşun başçıları idi. Ən zəifi yüz adamın, ən güclüsü isə min adamın qabağına çıxa bilərdi.
15 Onlar birinci ayda, İordan çayı bütün sahilləri boyu daşanda onu keçib vadilərdə yaşayanların hamısını şərqə və qərbə tərəf qovdular.
16 Binyaminlilərdən və Yəhudalılardan da Davudun yanına, qalaya adamlar gəldi.
17 Davud onları qarşılamağa çıxdı və onlara dedi: «Əgər mənə kömək üçün sülhlə gəlmisinizsə, gözüm üstə yeriniz var, ancaq zorakılıq etmədiyim halda məni düşmənlərimə təslim etmək üçün gəlmisinizsə, atalarımızın Allahı bunu görsün və hökm etsin».
18 Ruh «otuz igid»in başçısı Amasayın üzərinə endi və o dedi:
«Ey Davud, biz sənin olaq,
Ey Yessey oğlu, biz sənin tərəfində olaq.
Sülh, sülh olsun sənə və sənə kömək edənə,
Çünki Allahın sənə kömək edir».

Davud onları götürüb dəstə başçıları təyin etdi.

19 Davud Filiştlilərlə birgə müharibə etmək üçün Şaulun üstünə gələndə
Menaşşelilərdən də bəzisi Davudun tərəfinə keçdi, ancaq Filiştlilərə kömək
etmədilər. Çünki Filiştlilərin ağaları məsləhətləşib «Davud bizim başımızı verib
ağası Şaulla barışacaq» dedilər və onu geri göndərdilər.
20 Davud Ziqlaqa gedərkən onun tərəfinə keçən Menaşşelilər bunlardır:
Adnah, Yozavad, Yediael, Mikael, Yozavad, Elihu və Silletay. Onların hamısı
Menaşşelilər arasında minbaşı idi.
21 Onlar quldur dəstəsinə qarşı döyüşdə Davuda kömək etdilər, çünki onların
hamısı igid adamlar idi. Sonra onlar qoşun başçıları oldu.
22 Beləcə gündən-günə Davuda kömək etmək üçün onun yanına döyüşçülər
gəlirdi və onun ordusu Allah ordusu qədər böyük oldu.

Davudu padşah etmək üçün gələn adamlar

23 Rəbbin sözünə görə Şaulun padşahlığını Davuda vermək üçün onun
yanına, Xevrona gələn silahlanmış döyüşçülərin sayı belədir:
24 Yəhudalılardan altı min səkkiz yüz nəfər sipər və nizə ilə silahlanmış əsgər;
25 Şimeonlulardan döyüş üçün yeddi min yüz nəfər igid döyüşçü;
26 Levililərdən dörd min altı yüz nəfər;
27 Harun evinin rəhbəri Yehoyada və onunla birgə üç min yeddi yüz nəfər;
28 gənc və igid bir döyüşçü olan Sadoq və onun nəslindən olan iyirmi iki
başçı;
29 Şaulun qohumları olan Binyaminlilərin əksəriyyəti o vaxta qədər Şaul
sülaləsinə sadiq qaldığı üçün onlardan yalnız üç min nəfər;
30 Efrayimlilərdən iyirmi min səkkiz yüz nəfər igid və öz nəsillərinin adlı-
sanlı adamları;
31 Menaşşe qəbiləsinin yarısının arasından gəlib Davudu padşah etmək üçün
təyin olunmuş on səkkiz min nəfər;
32 İssakarlılardan dövrün vəziyyətinə görə İsrailə nə etmək lazım gəldiyini
bilən adamlar – iki yüz nəfər başçı və onların əmri altında olan bütün qohum-
ları;
33 Zevulunlulardan döyüşməyi bacaran, bütün silahlarla döyüş nizamını
qura bilən və sidq ürəkdən kömək edən əlli min nəfər;
34 Naftalililərdən min başçı, onlarla birgə sipər və nizəsi olan otuz yeddi
min nəfər;
35 Danlılardan döyüş nizamını qura bilən iyirmi səkkiz min altı yüz nəfər;
36 Aşerlilərdən döyüşməyi bacaran və döyüş nizamını qura bilən qırx min
nəfər;
37 İordan çayının o tayında yaşayan Ruvenlilərdən, Qadlılardan və Menaşşe
qəbiləsinin yarısından döyüş üçün hər cür silahı olan yüz iyirmi min nəfər.

38 Döyüşməyi bacaran bu könüllü döyüşçülərin hamısı Davudu bütün İsrail
üzərində padşah etmək üçün Xevrona gəldi. İsraillilərin qalan hissəsi də
Davudu yekdilliklə padşah etmək niyyətində idi.
39 Döyüşçülər orada üç gün Davudla birgə qaldılar və yeyib-içdilər, çünki
qohumları onlar üçün hazırlıq görmüşdü.
40 İssakara, Zevuluna və Naftaliyə qədər yayılmış yaxınları da onlara eşşəklər,
dəvələr, qatırlar və öküzlər üstündə ərzaq – yaxşı un, sıxılmış əncir, kişmiş,
şərab, yağ, mal-qara və qoyun-keçi gətirmişdi. O zaman İsraildə şadlıq var idi.

13

Davud Əhd sandığını Qiryat-Yearimdən köçürür
(2Şam. 6:1-11)

1 Davud minbaşılar, yüzbaşılar və bütün başçılarla məsləhətləşdi.
2 O bütün İsrail camaatına dedi: «Əgər bu iş sizə xoş gəlsə və Allahımız
Rəbbin iradəsi ilə olsa, İsrailin hər tərəfində yaşayan soydaşlarımıza, onlarla
birgə otlağı olan şəhərlərdə yaşayan kahinlərə və Levililərə xəbər göndərək ki,
bizim yanımıza toplansınlar.
3 Sonra Allahımızın sandığını yanımıza qaytaraq, axı Şaulun dövründə biz
ona məhəl qoymurduq».
4 Bütün camaat «belə edək» dedi, çünki bütün xalqın nəzərində bu iş doğru
idi.
5 * Davud Allahın sandığını Qiryat-Yearimdən gətirmək üçün Misirdəki
Şixor çayından Xamat keçidinə qədər uzanan torpaqda yaşayan bütün İsrailliləri
topladı.
6 * Davud bütün İsrailliləlrlə birgə «keruvlar üzərində taxt quran Rəbb»
çağırılan Allahın sandığını Yəhudaya məxsus olan Baalatdan, yəni Qiryat-
Yearimdən çıxartmaq üçün oraya getdi.
7 Allahın sandığını bir təzə arabaya qoyub Avinadavın evindən apardılar.
Arabanı Uzza və Axyo sürürdü.
8 Davud və bütün İsraillilər Allahın hüzurunda həvəslə ilahi oxuyur, liralarla,
çənglərlə, dəflərlə, sinclərlə və kərənaylarla çalıb oynayırdılar.
9 Kidonun xırman yerindən keçəndə öküzlər büdrədi. Buna görə də Uzza əl
uzadıb sandığı tutdu.
10 Uzza əlini uzadaraq sandığa toxunduğu üçün Rəbb qəzəblənib onu
vurdu. Beləcə Uzza orada Allahın önündə öldü.
11 Davud Rəbbin Uzzanı vurmasından çox məyus oldu. O yerə bu günə qədər
Peres-Uzza * deyilir.
12 Həmin gün Davud Allahdan qorxub dedi: «Allahın sandığını necə yanıma
gətirə bilərəm?»
13 Buna görə də Davud sandığı öz yanına – Davudun şəhərinə gətirmədi, onu
yolundan döndərib Qatlı Oved-Edomun evinə qoydu.
14 * Allahın sandığı üç ay Oved-Edomun evində – onun ailəsinin yanında
qaldı. Rəbb Oved-Edomun ailəsinə və ona məxsus hər şeyə bərəkət verdi.

14

Davudun Yerusəlimdə padşahlıq etməsi
(2Şam. 5:11-16)

1 Sur padşahı Xiram Davudun yanına qasidlər və ona saray tikmək üçün sidr
ağacları, bənnalar və dülgərlər göndərdi.
2 Onda Davud başa düşdü ki, Rəbb onu İsrail üzərində padşah kimi
möhkəmləndirmiş və xalqı İsrailin xatirinə onun padşahlığını yüksəltmişdi.
3 Davud Yerusəlimdə başqa arvadlar aldı, yenə oğullar və qızlar atası oldu.
4 Onun Yerusəlimdə doğulan oğullarının adları belədir: Şammua, Şovav,
Natan, Süleyman,
5 İvxar, Elişua, Elpelet,

* **13:5** 1Şam. 7:1-2 * **13:6** Çıx. 25:22 * **13:11** *Peres-Uzza* – ibrani dilində *Uzzanın cəzası.* * **13:14** 1Saln. 26:4-5

6 Noqah, Nefeq, Yafia,
7 Elişama, Beelyada və Elifelet.

İki döyüşdə Filiştlilər üzərində qələbə
(2Şam. 5:17-25)

8 Filiştlilər eşitdilər ki, Davud bütün İsrail üzərində padşah olmaq üçün məsh edilmişdir. Onda hamısı Davudu axtarmağa çıxdı. Davud bunu eşidib onlarla qarşılaşmağa çıxdı.
9 Filiştlilər gəlib Refaim vadisini talayırdılar.
10 Davud Allahdan soruşdu: «Filiştlilərin qarşısına çıxımmı? Onları mənə təslim edəcəksənmi?» Rəbb ona cavab verdi: «Çıx, onları sənə təslim edəcəyəm».
11 Davud Baal-Perasimə çıxıb Filiştliləri qırdı. Davud dedi: «Sellər bəndləri dağıtdığı kimi Allah da mənim əlimlə düşmənlərimi dağıtdı». Buna görə də o yerin adını Baal-Perasim* qoydular.
12 Filiştlilər qaçanda öz allahlarının bütlərini orada qoydular. Davudun əmri ilə bunlar odda yandırıldı.
13 Filiştlilər yenə o vadini taladılar.
14 Davud yenə Allahdan soruşdu və Allah ona dedi: «Onların arxasınca çıxma, onların ətrafına dolanıb balzam ağaclarının qabağında bu düşmənlərin üstünə gəl.
15 Balzam ağaclarının başından addım səsləri eşidəndə döyüşə çıx, çünki o zaman Allah sənin qarşınca Filiştlilərin ordusunu məğlub etmək üçün çıxacaq».
16 Davud Allahın ona buyurduğu kimi etdi və onlar Giveondan Gezerə qədər Filiştlilərin ordusunu qırdılar.
17 Davudun şöhrəti bütün ölkələrə yayıldı və Rəbb onun qorxusunu bütün millətlərin ürəyinə saldı.

15

Allahın sandığını Yerusəlimə gətirmək üçün hazırlıq görülür

1 Davud özü üçün Davudun şəhərində evlər tikdi və Allahın sandığı üçün də yer hazırlayıb çadır qurdu.
2 * Onda Davud dedi: «Levililərdən başqa heç kəs Allahın sandığını daşıya bilməz, çünki Rəbbin sandığını daşımaq və Ona əbədi olaraq xidmət etmək üçün Rəbb onları seçdi».
3 Davud Rəbbin sandığını onun üçün hazırladığı yerə çıxarmaq üçün bütün İsraillileri Yerusəlimə yığdı.
4 Davud Harunun nəslindən olan adamları və Levililəri topladı:
5 Qohat nəslindən başçı Uriel və onun yüz iyirmi nəfər qohumu;
6 Merarinin nəslindən başçı Asaya və onun iki yüz iyirmi nəfər qohumu;
7 Gerşon nəslindən başçı Yoel və onun yüz otuz nəfər qohumu;
8 Elisafan nəslindən başçı Şemaya və onun iki yüz nəfər qohumu;
9 Xevron nəslindən başçı Eliel və onun səksən nəfər qohumu;
10 Uzziel nəslindən başçı Amminadav və onun yüz on iki nəfər qohumu.
11 Davud kahin olan Sadoqu və Evyatarı, Levili olan Urieli, Asayanı, Yoeli, Şemayanı, Elieli və Amminadavı çağırıb

* **14:11** *Baal-Perasim* – ibrani dilində *dağıtma ağası.* * **15:2** Qanun. 10:8

12 onlara dedi: «Siz Levililər arasında nəsil başçılarısınız. Siz və qohumlarınız özünüzü təqdis edin və İsrailin Allahı Rəbbin sandığını onun üçün hazırladığım yerə çıxarın.
13 Çünki keçən dəfə siz onu daşımadığınıza və lazım olduğu kimi Allahımız Rəbbi axtarmadığımıza görə O bizi cəzalandırdı».
14 İsrailin Allahı Rəbbin sandığını çıxarmaq üçün kahinlərlə Levililər özlərini təqdis etdilər.
15 * Rəbbin sözünə görə, Musanın əmr etdiyi kimi Levililər Allahın sandığının şüvüllərini çiyinlərinə qoyub onu daşıdılar.
16 Davud Levililərin başçılarına əmr etdi ki, şadlıq etmək üçün öz qohumları arasından musiqi alətlərində – çənglərdə, liralarda və sinclərdə çalıb-oxuyan ilahiçilər təyin etsinlər.
17 Levililər bu adamları təyin etdilər: Yoel oğlu Heman, onun qohumlarından Berekya oğlu Asəf – qohumları Merari nəslindən Quşaya oğlu Etan,
18 onların köməkçisi olan Zəkəriyyə, Ben, Yaaziel, Şemiramot, Yexiel, Unni, Eliav, Benaya, Maaseya, Mattitya, Elifelehu, Miqneya, qapıçılar Oved-Edom və Yeiel.
19 İlahiçilər Heman, Asəf və Etan yüksək səsli tunc sinclər,
20 Zəkəriyyə, Aziel, Şemiramot, Yexiel, Unni, Eliav, Maaseya, Benaya Alamot ahəngi üzrə çənglər,
21 Mattitya, Elifelehu, Miqneya, Oved-Edom, Yeiel və Azazya Şeminit ahəngi üzrə lira çalmalı idi.
22 Levililərin rəhbəri Kenanya musiqiyə rəhbərlik edirdi, çünki onun bu işdə bacarığı var idi;
23 Berekya və Elqana sandığın yanında qapıçı idi;
24 kahinlər Şevanya, Yehoşafat, Netanel, Amasay, Zəkəriyyə, Benaya və Eliezer Allahın sandığı önündə kərənay çalırdılar; Oved-Edom və Yexiya sandığın yanında qapıçı idi.

Allahın sandığı Yerusəlimə gətirilir
(2Şam. 6:12-22)

25 Davud, İsrail ağsaqqalları və minbaşılar şadlıq etməklə Rəbbin Əhd sandığını Oved-Edomun evindən gətirməyə getdilər.
26 Rəbbin Əhd sandığını daşıyan Levililər yeddi buğa və yeddi qoç qurban kəsdilər, çünki Allah onlara kömək edirdi.
27 Davud incə kətandan cübbə geyinmişdi, sandığı daşıyan bütün Levililər, ilahiçilər və ilahiçilərin rəhbəri olan Kenanya da belə geyinmişdi. Davudun əynində kətan efod da var idi.
28 Bütün İsraillilər səs-küylə şeypur, kərənay, sinc çalaraq çənglərin və liraların yüksək səsi altında Rəbbin Əhd sandığını çıxartdılar.
29 Rəbbin Əhd sandığı Davudun şəhərinə gətiriləndə Şaulun qızı Mikal pəncərədən baxdı, padşah Davudu tullanıb rəqs edən gördü və ürəyində ona kinayə etdi.

16

1 Allahın sandığını gətirib onun üçün Davudun qurduğu çadırın ortasına qoydular. Allahın önündə yandırma və ünsiyyət qurbanları təqdim etdilər.
2 Davud yandırma və ünsiyyət qurbanlarını təqdim edib qurtarandan sonra Rəbbin adı ilə xalqa xeyir-dua verdi.

* **15:15** Çıx. 25:14

3 O bütün İsraillilərə – kişilərin və qadınların hər birinə bir kömbə çörək, bir
parça ət və bir üzüm lavaşanası payladı.
4 Davud İsrailin Allahı Rəbbi çağırıb Ona şükür və həmd etmək üçün Lev-
ililərdən xidmət edən bu adamları Rəbbin sandığının önünə qoydu.
5 Başçı Asəf, onun köməkçisi Zəkəriyyə, çəng və lira çalan Yeiel, Şemiramot,
Yexiel, Mattitya, Eliav, Benaya, Oved-Edom və Yeiel, sinclәri yüksək səslə çalan
Asəf,
6 Allahın Əhd sandığı önündə həmişə kərənaylar çalan kahinlər Benaya və
Yaxaziel.
7 O gün Davud ilk dəfə olaraq Rəbbə şükür etmək işini Asəflə yoldaşlarına
tapşırdı.

Allaha həsr olunan məzmur
(Zəb. 105:1-15; 96:1-13; 106:47-48)

8 * «Rəbbə şükür edin, ismini çağırın,
Əməllərini xalqlar arasında elan edin!
9 Onu ilahilərlə tərənnüm edin,
Bütün xariqələrini bəyan edin!
10 Onun müqəddəs adı ilə fəxr edin,
Ey Rəbbi axtaranlar, ürəkləriniz qoy sevinsin!
11 Rəbbi, Onun qüvvətini arayın,
Daim hüzurunu axtarın.
12 Etdiyi xariqələri,
Möcüzələri, dilindən çıxan hökmləri xatırlayın,
13 Ey Onun qulu İsrail nəsli,
Ey Yaqub övladları, ey Onun seçdikləri!

14 Allahımız Rəbb Odur,
Hökmü bütün yer üzərindədir.
15 * * Əbədi olaraq – min nəslə qədər əhdini,
Əmr etdiyi sözü,
16 İbrahimlə kəsdiyi əhdini,
İshaqa and içərək verdiyi vədini unutmaz.
17 * Bunu qayda kimi Yaqub üçün təsdiq etdi,
Bu əbədi əhdi İsrail üçün etdi,
18 Dedi: "Övladlarının payına düşən mülk kimi
Kənan torpağını sənə verəcəyəm".

19 O zaman sayca onlar az idilər,
Azsaylı olaraq ölkədə qərib idilər.
20 Ölkədən-ölkəyə,
Məmləkətdən-məmləkətə köçürdülər.
21 * Rəbb heç kimi onlara əzab verməyə qoymadı,
Onlara görə padşahları tənbeh etdi.
22 Dedi: "Məsh elədiklərimə dəyməyin,
Peyğəmbərlərimə pislik etməyin".

23 Ey bütün dünya, Rəbbə ilahi oxuyun,
Xilaskar olduğunu gündən-günə müjdələyin.

* **16:8** Zəb. 105:1; Yeş. 12:4 * **16:15** Yar. 12:7 * **16:15** Yar. 26:3 * **16:17** Yar. 28:13 * **16:21** Yar. 20:3-7

24 Ehtişamını millətlərə elan edin,
Xariqələrini bütün xalqlara bəyan edin!
25 Axı Rəbb əzəmətlidir, bol həmdə layiqdir,
O bütün allahlardan daha zəhmlidir.
26 Bütün özgə xalqların allahları bütlərdir,
Lakin göyləri yaradan Rəbdir.
27 Ehtişam və əzəmət hüzurunda olar,
Sevinclə qüdrət Onun yerindədir.

28 Ey xalqların tayfaları, Rəbbə verin –
Ehtişamı, qüdrəti Rəbbə verin,
29 * Adına layiq ehtişamı Rəbbə verin,
Hüzuruna girib təqdimlər verin.
Müqəddəslik zinəti ilə Rəbbə səcdə edin.
30 Ey bütün dünya, Onun hüzurunda lərzəyə gəlin!
O, dünyanı sarsılmaz və möhkəm qurub.
31 Göylər sevinsin, yer üzü şad olsun!
Millətlərə belə elan edin:
“Rəbb hökmranlıq edir”.
32 Dənizin və dənizdəki canlıların səsi ucalsın,
Çöllər və çöldə yaşayanlar fərəhlənsin,
33 Meşədəki bütün ağaclar mədh söyləsin
Rəbbin hüzurunda!
O, dünyanın hökmünü vermək üçün gəlir.

34 *
Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir.
35 Deyin: “Ey qurtarıcımız Allah, bizi qurtar,
Bizi millətlərin arasından topla və azad et.
Müqəddəs isminə şükür edək,
Biz fəxrlə Sənə həmd söyləyək”.
36 Alqış olsun İsrailin Allahı Rəbbə
Əzəldən sonsuza qədər!»
Bütün xalq «Amin!» söylədi və Rəbbə həmd etdi.

Rəbbin Əhd sandığının önündə və Giveonda xidmət edənlər

37 Davud orada – Rəbbin Əhd sandığının önündə bu adamları qoydu: hər günün işinə görə sandığın önündə daim xidmət edən Asəf və onun yoldaşları,
38 Oved-Edom və onun altmış səkkiz nəfər yoldaşı, qapıçılar Yedutun oğlu Oved-Edom və Xosa.
39 O, Giveonda olan səcdəgahda, Rəbbin məskəni önündə, kahin Sadoqu və onun kahin yoldaşlarını qoydu ki,
40 Rəbbin İsrailə əmr etdiyi Qanunda yazılanların hamısına görə daim səhər və axşam Rəbbə yandırma qurbanları üçün düzəldilən qurbangahda Ona yandırma qurbanları versinlər.
41 Onlarla birgə Hemanı, Yedutunu və adları çəkilən başqa seçilmiş adamları təyin etdi ki, Rəbbə şükür etsinlər, çünki Onun məhəbbəti əbədidir.

* **16:29** Zəb. 29:2; 96:8-9 * **16:34** 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11

42 Heman, Yedutun və həmin adamların əlində Allaha yüksək səslə musiqi
çalmaq üçün kərənaylar, sinclər və başqa alətlər var idi. Yedutunun oğulları isə
qapıçı oldular.
43 * Bütün xalq – hər kəs evinə getdi, Davud da öz evinə xeyir-dua vermək
üçün geri qayıtdı.

17

Allahın Davuda vədi
(2Şam. 7:1-17)

1 Davud sarayında yaşayan vaxt peyğəmbər Natana dedi: «Mən sidr
ağacından tikilən bir sarayda yaşayıram, Rəbbin Əhd sandığı isə çadır
altındadır».
2 Natan Davuda dedi: «Ürəyindəki niyyəti həyata keçir, çünki Allah
sənindədir».
3 Lakin gecə Natana Allahın bu sözü nazil oldu:
4 «Get qulum Davuda söylə ki, Rəbb belə deyir: "Yaşamaq üçün Mənə evi sən
tikməyəcəksən,
5 çünki İsraili çıxartdığım gündən bu günə qədər heç bir evdə yaşamadım,
yalnız çadırdan çadıra, məskəndən məskənə gəzdim.
6 Bütün İsraillilərlə birgə gəzdiyim yerlərdə xalqımın qayğısına qalmağı
buyurduğum İsrail hakimlərindən birinə ‹Niyə Mənə sidr ağacından bir ev
tikmədiniz?› deyə bir söz söyləmişəmmi?"
7 İndi qulum Davuda söylə ki, Ordular Rəbbi belə deyir: "Mən səni ot-
laqlarda qoyun otararkən götürüb xalqım İsrailə hökmdar etdim.
8 Getdiyin hər yerdə səninlə oldum, qarşından bütün düşmənlərini qırıb
atdım. İndi isə adını dünyadakı böyüklərin adı kimi məşhur edəcəyəm.
9 Xalqım İsrail üçün bir yer təyin edəcəyəm, o kök atıb bu yerdə yaşayacaq
və bir daha sarsılmayacaq. Şər adamlar əvvəllər – xalqım İsraillilərə hakimlər
təyin etdiyim günlərdən bəri etdikləri kimi yenə də onu qırıb-çatmayacaq.
10 Bütün düşmənlərini əzəcəyəm. Sənə bildirirəm ki, Rəbb sənə bir ev
tikəcək.
11 * Ömrün başa çatıb ataların kimi dünyadan getdiyin zaman yerinə
sənin övladını – oğullarından birini çıxaracağam və onun padşahlığını
möhkəmləndirəcəyəm.
12 O Mənim üçün ev tikəcək və Mən onun taxtını əbədi möhkəm edəcəyəm.
13 * Mən ona Ata, o isə Mənə oğul olacaq. Lütfümü səndən əvvəl olan
adamdan geri aldığım kimi ondan geri almayacağam.
14 Onu Öz evimin və padşahlığımın üzərinə əbədi olaraq qoyacağam, onun
taxtı əbədi möhkəm qalacaq"».
15 Natan Davuda bütün bu sözləri və bütün bu vəhyi nəql etdi.

Davudun duası
(2Şam. 7:18-29)

16 Padşah Davud içəri keçib Rəbbin önündə diz çökərək dedi: «Ya Rəbb Allah,
mən kiməm və nəslim kimdir ki, Sən məni bu yerə çıxartdın?
17 Ey Allah, Sənin gözündə bu da kiçik göründü, hələ bu qulunun nəslinin
gələcəyi haqqında xəbər verdin. Mənə yüksək bir adam kimi baxırsan, ya Rəbb
Allah!

* **16:43** 2Şam. 6:19-20 * **17:11** Zəb. 132:11; Həv. 2:30 * **17:13** 2Şam. 7:14; 2Kor. 6:18; İbr. 1:5; Vəhy 21:7

18 Bu quluna izzət verdiyin üçün Davud Sənə daha nə deyə bilər? Sən ki bu
qulunu tanıyırsan.
19 Ya Rəbb, qulundan ötrü və Öz istəyinə görə bu böyük işlərin hamısını etdin
ki, bütün əzəmətini göstərəsən.
20 Ya Rəbb, qulaqlarımızla eşitdiklərimizin hamısına görə Sənin kimisi heç
yoxdur və Səndən başqa Allah yoxdur.
21 Yer üzərində xalqın İsrail kimi bir millət varmı? Ey Allah, Sən onu Özünə
xalq etmək üçün satın almağa getdin. Sən Misirdən satın aldığın xalqının
önündən millətləri qovaraq böyük və xariqəli işlərlə Özünə şöhrət qazandın.
22 Əbədi olaraq xalqın İsraili Özün üçün xalq olaraq müəyyən etdin və Sən,
ya Rəbb, onların Allahı oldun.
23 İndi isə, ya Rəbb, bu qulun və onun nəsli haqqında söylədiyin söz əbədi
olaraq yerinə yetsin və dediyinə əməl et.
24 Qoy adın əbədi olaraq qalsın və izzətlənsin, "İsrailin Allahı Ordular Rəbbi
İsraili saxlayan Allahdır" desinlər. Qulun Davudun nəsli də Sənin önündə
möhkəm qalsın.
25 Çünki, Sən ey Allahım, "sənə ev tikəcəyəm" deyərək bunu quluna çatdırdın
və buna görə qulun önündə dua etməyə cəsarət tapdı.
26 Ya Rəbb, Sən Allahsan və indi də quluna bu yaxşı şeyi vəd etdin.
27 Əbədi olaraq Sənin önündə olsun deyə bu qulunun nəslinə xeyir-dua
vermək Sənə xoş göründü. Sən, ya Rəbb, ona xeyir-dua verdiyin üçün o əbədi
olaraq xeyir-dua almışdır».

18

Davudun qələbələri
(2Şam. 8:1-18)

1 Bundan sonra Davud Filiştliləri məğlub edib özünə tabe etdi və Qatı, onun
qəsəbələrini Filiştlilərdən aldı.
2 O, Moavlıları da məğlub etdi və Moavlılar Davuda tabe olub xərac verdilər.
3 Sova padşahı Hadadezer Fərat çayının ətrafındakı yerlərdə hakimiyyətini
bərpa etməyə gedəndə Davud Xamatda onu məğlub etdi.
4 O, Hadadezerin min döyüş arabasını aldı, yeddi min süvarisini, iyirmi
min piyada əsgərini əsir etdi və atlardan yüzə qədərini döyüş arabası üçün
saxlayaraq qalan atların ayaq vətərini kəsdi.
5 Dəməşqdə yaşayan Aramlılar Sova padşahı Hadadezerə kömək etməyə
gələndə Davud onlardan iyirmi iki min nəfəri qırdı.
6 Davud Dəməşq Aramına hərbi dəstələr yerləşdirdi və Aramlılar ona tabe
olub xərac verdilər. Rəbb Davuda getdiyi hər yerdə zəfər qazandırdı.
7 O, Hadadezerin zabitlərinin gəzdirdiyi qızıl qalxanları götürüb
Yerusəlimə gətirdi.
8 * Davud Hadadezerin şəhərləri olan Tivxatdan və Kundan çoxlu tunc aldı.
Sonralar Süleyman ondan tunc hovuzu, sütunları və tunc qabları düzəltdi.
9 Xamat padşahı Tou eşitdi ki, Davud Sova padşahı Hadadezerin bütün
ordusunu məğlub edib.
10 O, Davudu salamlamaq və Hadadezeri döyüşdə məğlub etdiyinə görə
təbrik etmək üçün oğlu Hadoramı onun yanına göndərdi, çünki Hadadezer
Tou ilə həmişə müharibə etmişdi. Hadoram hər cür qızıl-gümüş və tunc əşyalar
gətirdi.

* **18:8** 1Pad. 7:40-47; 2Saln. 4:11-18

11 Padşah Davud bütün millətlərdən – Edomlulardan, Moavlılardan, Ammonlulardan, Filiştlilərdən və Amaleqlilərdən alıb gətirdiyi qızıl-gümüşlə birgə bunları da Rəbbə həsr etdi.
12 * Seruya oğlu Avişay Duz vadisində Edomlulardan on səkkiz min nəfəri qırdı.
13 O, Edoma hərbi dəstələr yerləşdirdi və bütün Edomlular Davuda tabe oldular. Rəbb Davuda getdiyi hər yerdə zəfər qazandırdı.

Davudun əyanları

14 Davud bütün İsrailin padşahı oldu. O bütün xalqına ədalət və salehliklə hökmranlıq edirdi.
15 Seruya oğlu Yoav ordu başçısı idi; Axilud oğlu Yehoşafat salnaməçi idi;
16 Axituv oğlu Sadoq və Evyatar oğlu Avimelek kahin idi; Şavşa mirzə idi;
17 Yehoyada oğlu Benaya Keretlilər və Peletlilərin başçısı idi; Davudun oğulları padşahın baş məmurları idi.

19

Ammonlular və Aramlılar üzərində qələbə (2Şam. 10:1-19)

1 Bir müddət sonra Ammonluların padşahı Naxaş öldü və yerinə oğlu padşah oldu.
2 Davud dedi: «Naxaşın oğlu Xanuna yaxşılıq edəcəyəm, çünki atası mənə yaxşılıq etdi». Davud qasidlər göndərdi ki, atasına görə Xanuna başsağlığı versin. Lakin Davudun adamları Ammon ölkəsinə, onun yanına gələndə
3 Ammonluların başçıları Xanuna dedilər: «Sən elə bilirsən ki, Davud bu başsağlığı verən adamları sənin atana hörməti olduğu üçün göndərib? Bəlkə onun adamları bu torpaqdan keçməklə onu yoxlayıb öyrənmək, sonra da ələ keçirmək üçün sənin yanına gəliblər».
4 Xanun Davudun adamlarını tutub saqqallarını qırxdıraraq paltarlarını oturacaq yerinə qədər aşağıdan kəsdirdi və onları geri göndərdi.
5 Bu adamlar barədə Davuda xəbər çatdı. Davud onları qarşılamaq üçün qasidlər göndərdi, çünki bu adamlar çox utanırdı. Padşah dedi: «Saqqalınız çıxana qədər Yerixoda qalın, sonra qayıdarsınız».
6 Xanun və Ammonlular Davudun yanında nifrət qazandıqlarını görəndə Aram-Naharayimdən, Aram-Maakadan, Sovadan özlərinə muzdla döyüş arabaları və atlılar tutmaq üçün min talant gümüş göndərdilər.
7 Özləri üçün otuz iki min araba, Maaka padşahını və onun qoşunlarını muzdla tutdular, onlar da gəlib Medvanın önündə ordugah qurdular. Ammonlular öz şəhərlərindən yığılıb döyüşə gəldilər.
8 Davud bunu eşidib Yoavla bütün igidlər ordusunu onların üstünə göndərdi.
9 Ammonlular çıxıb şəhərin girişində, gələn padşahlar isə ayrıca çöldə döyüş üçün düzüldü.
10 Yoav öndən və arxadan düşmənlərin ona qarşı düzüldüklərini görəndə bütün İsrailin seçmə döyüşçülərindən bəzisini ayırıb Aramlılara qarşı düzdü.
11 Xalqın qalan hissəsinə isə qardaşı Avişayı başçı qoydu və onlar Ammonluların qarşısında düzüldü.
12 Yoav dedi: «Əgər Aramlılar məndən güclü çıxarsa, sən mənə kömək edərsən, əgər Ammonlular səndən güclü çıxarsa, mən sənə kömək edərəm.

* **18:12** Zəb. 60 başlıq

13 Möhkəm ol. Gəl xalqımız naminə və Allahımızın şəhərləri naminə igidlik
göstərək. Qoy Rəbb gözündə xoş olanı etsin».
14 Yoav və yanındakı qoşun vuruşmaq üçün Aramlıların qarşısına yaxınlaşdı.
Aramlılar Yoavın önündən qaçdı.
15 Ammonlular da Aramlıların qaçdığını görəndə Yoavın qardaşı Avişayın
qabağından qaçıb şəhərə girdilər. Sonra Yoav Yerusəlimə gəldi.

16 Aramlılar İsrailliləri n önündə məğlub olduqlarını görəndə qasidlər
göndərib Fərat çayının o tayındakı Aramlıları döyüşə çıxartdılar. Onların
başçısı Hadadezerin ordu başçısı Şofak idi.
17 Bunu Davuda xəbər verdilər. O bütün İsraili ləri toplayıb İordan çayını
keçdi və Aramlıların qarşısına gəlib qoşununu onlara qarşı düzdü. Davud öz
qoşununu Aramlıların önünə çıxartdı və Aramlılar onunla vuruşdu.
18 Aramlılar İsrailliləri n qabağından qaçdı. Davud Aramlılardan yeddi min
araba döyüşçüsünü və qırx min piyadanı qırdı, ordu başçısı Şofakı da öldürdü.
19 Hadadezerin adamları İsrailliləri n önündə məğlub olduqlarını görəndə
Davudla sülh bağladılar və ona tabe oldular. Aramlılar bir daha Ammonlulara
kömək etmək istəmədi.

20

Ammonluları n darmadağı n edilməsi (2Şam. 11:1; 12:26-31)

1 * Bahar gələndə padşahlar müharibəyə çıxan vaxt Yoav ordusunu səfərə
çıxardı. O, Ammonluları n ölkəsini viran etdi və gəlib Rabbanı mühasirəyə aldı.
Davud isə Yerusəlimdə qaldı. Yoav Rabbanı vurub dağıtdı.
2 Davud onları n padşahını n başından tacını götürdü. Tac qızıldan olub çəkisi
bir talant idi. Onun üzərində qiymətli daş var idi. Bu tac Davudun başına
qoyuldu. Davud bu şəhərdən çoxlu qənimət apardı.
3 O, şəhərdə olan xalqı köçürdü və əllərinə mişar, dəmir, külüng və balta verib
ağır işlərə qoydu. Davud Ammonluları n bütün şəhərlərində belə edəndən
sonra xalqın hamısı ilə birgə Yerusəlimə qayıtdı.

İsrailliləri n Filiştli nəhəngləri ə qarşı döyüşü (2Şam. 21:15-22)

4 Bundan sonra Gezerdə Filiştlilərlə döyüş oldu. O zaman Xuşalı Sibbekay
Rafa övladlarından * Sippayı öldürdü. Beləcə Filiştlilər tabe oldu.
5 * Filiştlilərlə daha bir döyüşdə Yair oğlu Elxanan Qatlı Qolyatın qardaşı
Laxmini öldürdü. Onun əlindəki nizənin sapı toxucu dəzgahının əriş ağacı
boyda idi.
6 Qatda bir də döyüş oldu. Orada Rafa övladlarından digər ucaboy bir adam
var idi. Bu adamın əlləri və ayaqları altı barmaqlı idi və cəmi iyirmi dörd
barmağı var idi.
7 O, İsrailə meydan oxudu. Onu Davudun qardaşı Şimanın oğlu Yonatan
öldürdü.
8 Bunlar Rafa övladlarından olub Qatda doğulmuşdu. Onlar Davudun və
onun adamlarının əli ilə qırıldı.

* **20:1** 2Şam. 11:1 * **20:4** *Rafa övladları* – nəhəng adamlar. * **20:5** 1Şam. 17:4-7

21

Davudun xalqı siyahıya alması (2Şam. 24:1-25)

1 Şeytan İsrailliləra qarşı qalxdı və Davudu İsrailliləri siyahıya almağa təhrik etdi.
2 Davud Yoava və xalqın başçılarına dedi: «Gedin, Beer-Şevadan Dana qədər İsrailliləri siyahıya alın və siyahını mənə gətirin ki, onların sayını bilim».
3 Yoav dedi: «Rəbb xalqını olduğundan yüz qat artıq etsin. Ancaq, ağam padşah, onların hamısı ağamın qulları deyilmi? Nə üçün ağam bunu istəyir? Nə üçün bu, İsrailə cəza gətirsin?»
4 Lakin padşahın sözü Yoava üstün gəldi. Yoav çıxıb bütün İsraili dolaşdı və sonra Yerusəlimə gəldi.
5 O, xalqın siyahısını Davuda verdi. Bütün İsraildə qılınc çəkən bir milyon yüz min nəfər, Yəhudada isə qılınc çəkən dörd yüz yetmiş min nəfər adam var idi.
6 Ancaq Yoav onların arasında Levililəri və Binyaminliləri siyahıya almadı, çünki padşahın sözündən acığı gəlmişdi.
7 Bu iş Allahın gözündə pis oldu və O, İsrailə cəza verdi.
8 Davud Allaha dedi: «Bu işi görməklə böyük günah etdim. İndi isə, yalvarıram, bu qulunun təqsirindən keç, çünki çox ağılsızlıq etmişəm».
9 Rəbb Davudun görücüsü Qada dedi:
10 «Get, Davuda söylə ki, Rəbb belə deyir: "Sənə üç şey təklif edirəm, özün üçün bunların birini seç ki, sənə edim"».
11 Qad Davudun yanına gəlib ona dedi: «Rəbb belə deyir: "Özün üçün seç:
12 ya üç il aclıq olacaq ya üç ay düşmənlərin səni təqib edəcək və onların qılıncı səni vuracaq ya da üç gün Rəbbin qılıncı olan vəba ölkənin üzərinə gələcək və Rəbbin mələyi İsrailliləri hər yerdə qıracaq". İndi qərar ver görək məni göndərənə nə cavab verim?»
13 Davud Qada dedi: «Mənim üçün çox çətindir. İnsan əlinə düşüncə qoy Rəbbin əlinə düşüm, çünki Onun rəhmi çox böyükdür».
14 Beləcə Rəbb İsrail üzərinə vəba göndərdi və İsraillilərdən yetmiş min nəfər həlak oldu.
15 Allah Yerusəlimin əhalisini həlak etmək üçün bir mələk göndərdi. Mələk onları həlak edərkən Rəbb bunu görüb bu bəlaya görə təəssüfləndi və həlak edən mələyə dedi: «Bəsdir, əl saxla!» Rəbbin mələyi Yevuslu Ornanın xırmanının yanında dayandı.
16 Davud başını qaldırıb Rəbbin mələyini gördü. Mələk əlindəki sıyrılmış qılıncı Yerusəlimin üzərinə uzadaraq yerlə göyün arasında dayanmışdı. Çula bürünən Davud və ağsaqqallar üzüstə yerə qapandı.
17 Davud Allaha dedi: «Xalqı siyahıya almağı əmr edən mən deyildimmi? Mən günah etdim və həqiqətən, pis iş gördüm, bəs bu yazıq xalq nə edib? Ya Rəbb Allahım, qoy Sənin əlin mənim və ata nəslimin əleyhinə qalxsın, amma Öz xalqına vəba göndərmə».

Davud Ornanın xırmanı yerində qurbangah düzəldir

18 Rəbbin mələyi Davuda söyləmək üçün Qada dedi: «Qoy Davud çıxıb Yevuslu Ornanın xırmanında Rəbbə bir qurbangah düzəltsin».
19 Rəbbin adı ilə Qadın söylədiyi sözə görə Davud çıxdı.

20 Ornan geri dönüb mələyi gördü. Onunla birgə olan dörd oğlu gizləndi,
Ornan isə yenə də buğda döyürdü.
21 Davud Ornanın yanına gələndə Ornan baxıb Davudu gördü, xırmandan
çıxdı və ona yerə qədər təzim etdi.
22 Davud Ornana dedi: «Bu xırmanını mənə ver ki, burada Rəbb üçün
qurbangah tikim, onu mənə tam dəyərinə sat. Beləcə xalqın üzərinə gələn
vəba dayansın».
23 Ornan Davuda dedi: «Götür, havayı sənin olsun, ağam padşah gözündə
xoş olanı etsin. Mən yandırma qurbanı olaraq öküzləri, odun yerinə vəlləri və
taxıl təqdimi kimi buğdanı verirəm, bunların hamısını verirəm».
24 Padşah Davud Ornana dedi: «Yox, mütləq tam dəyərinə satın alacağam,
çünki sənin malını Rəbb üçün götürmərəm, havayı malı yandırma qurbanı
vermərəm».
25 Buna görə də Davud bu yer üçün Ornana çəkisi altı yüz şekel qızıl verdi.
26 Davud orada Rəbbə bir qurbangah düzəldib yandırma qurbanları və
ünsiyyət qurbanları təqdim etdi. O, Rəbbi çağırdı, Rəbb də yandırma qurban-
larının gətirildiyi qurbangaha göydən od göndərib ona cavab verdi.
27 Rəbb mələyə əmr etdi, o da qılıncını qınına qoydu.
28 Davud Yevuslu Ornanın xırmanında Rəbbin ona cavab verdiyini gördükdə
orada qurban kəsdi.
29 Musanın səhrada düzəltdiyi Rəbbin məskəni və yandırma qurbanları
üçün düzəldilən qurbangah o vaxt Giveondakı səcdəgahda idi.
30 Ancaq Davud Allahdan soruşmaq üçün Onun hüzuruna gedə bilmədi,
çünki Rəbbin mələyinin qılıncından qorxurdu.

22

1 Buna görə də Davud dedi: «Rəbb Allahın evi burada olsun, burada İsrail
üçün yandırma qurbanları gətirilən qurbangah da olsun».

Davud məbədin tikilməsinə hazırlıq görür

2 Davud İsrail torpağında olan qəriblərin yığılmasını əmr etdi və Allah evinin
tikilişinə yonma daşlar düzəltmək üçün onların arasından daşyonanlar təyin
etdi.
3 Davud qapı taylarının mıxları və rəzələri üçün çoxlu dəmir hazırladı.
Həmçinin çoxluğuna görə çəkiyə gəlməz tunc hazırladı
4 və saysız-hesabsız sidr ağacları da yığdı. Çünki Sidonlular və Surlular
Davuda çoxlu sidr ağacları gətirmişdi.
5 Davud öz-özünə dedi: «Oğlum Süleyman cavandır, təcrübəsi yoxdur, Rəbbə
tikiləcək məbəd isə əzəmətli olmalı, şöhrəti və izzəti bütün ölkələrə yayılmalıdır.
Buna görə onun üçün hazırlıq görməliyəm». Beləliklə, Davud ölümündən əvvəl
çoxlu hazırlıq işləri gördü.

Davud Süleymana məbəd tikməyi vəsiyyət edir

6 Davud oğlu Süleymanı çağırdı və İsrailin Allahı Rəbb üçün məbəd tikməyi
ona vəsiyyət etdi.
7* Davud Süleymana dedi: «Ey oğlum, mənim ürəyimdə Allahım Rəbbin adına
məbəd tikmək istəyi vardı.
8 Ancaq mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: "Sən çoxlu qan tökdün və böyük
müharibələr etdin. Sən Mənim adıma məbəd tikməyəcəksən, çünki önümdə
yerə çoxlu qan tökmüsən.

* **22:7** 2Şam. 7:1-16; 1Saln. 17:1-14

9 Sənin bir oğlun olacaq. O, dinc yaşayacaq, onu ətrafındakı bütün
düşmənlərindən qoruyacağam. Onun adı Süleyman olacaq. Onun dövründə
İsrailə sülh və əmin-amanlıq verəcəyəm.
10 O Mənim adıma məbəd tikəcək. O Mənə oğul olacaq, Mən də
ona ata olacağam. Onun padşahlıq taxtını İsrail üzərində əbədi olaraq
möhkəmlədəcəyəm".
11 İndi, oğlum, qoy Rəbb sənə yar olsun, sənin barəndə söylədiyi kimi Allahın
Rəbbin məbədini uğurla tikəsən.
12 Ancaq Rəbb səni İsrailə hökm etmək üçün qoyanda sənə müdriklik və
həssaslıq versin ki, Allahın Rəbbin verdiyi Qanuna əməl edəsən.
13 * Əgər İsrail barədə Rəbbin Musaya əmr etdiyi qaydalara və hökmlərə əməl
etsən, uğur qazanacaqsan. Möhkəm və cəsarətli ol, qorxma və ruhdan düşmə.
14 Bax böyük cəhdlə Rəbbin məbədi üçün yüz min talant qızıl, bir milyon
talant gümüş, çox olduğu üçün çəkiyə gəlməz tunc və dəmir yığdım, həmçinin
ağaclar və daşlar hazırladım. Sən də bunların üstünə əlavə et.
15 Sənin yanında çoxlu işçilər – daşyonanlar, bənnalar, dülgərlər,
16 hər cür qızıl, gümüş, tunc və dəmir işini bacaran ustalar var. Onların sayı-
hesabı yoxdur. Buyur, işə başla, Rəbb sənə yar olsun».
17 Davud İsrailin bütün başçılarına oğlu Süleymana kömək etməyi vəsiyyət
edib dedi:
18 «Allahınız Rəbb sizinlə deyilmi? O, ölkədə yaşayanları mənim ixtiyarıma
verməklə sizə hər tərəfdən dinclik vermədimi? Ölkə Rəbbə və Onun xalqına
tabe edilib.
19 İndi ürəyinizi və canınızı Allahınız Rəbbi axtarmağa yönəldin. Rəbb
Allahın Müqəddəs məkanını tikməyə başlayın ki, Rəbbin Əhd sandığını və
Allahın müqəddəs əşyalarını Rəbbin adına tikilmiş məbədə gətirəsiniz».

23

1 * Davud qocalıb yaşa dolanda oğlu Süleymanı İsrail üzərində padşah etdi.

Levililər və onların vəzifələri

2 Davud İsrailin bütün başçılarını, kahinləri və Levililəri topladı.
3 Otuz yaşında və bundan yuxarı yaşda olan Levililər siyahıya alındı. Onlar-
dan kişilərin sayı otuz səkkiz min nəfər idi.
4 Bunlardan iyirmi dörd min nəfəri Rəbbin məbədində xidmət üçün
qoyuldu. Altı min məmur və hakim,
5 dörd mini isə qapıçı oldu. Dörd min nəfər Davudun bu məqsədlə düzəltdiyi
musiqi alətləri ilə Rəbbi həmd etmək üçün qoyuldu.
6 Levinin Gerşon, Qohat və Merari nəsillərinə görə Davud onları bölmələrə
ayırdı.
7 Gerşonun nəslindən: Ladan və Şimey.
8 Ladanın oğulları: ilk oğlu Yexiel, Zetam və Yoel – üç nəfər.
9 Şimeyin oğulları: Şelomit, Xaziel və Haran – üç nəfər. Bunlar Ladanın nəsil
başçıları idi.
10 Şimeyin oğulları: Yaxat, Ziza, Yeuş və Beria. Bu dördü Şimeyin oğulları idi.
11 Yaxat ilk oğlu, Ziza isə ikincisi idi. Ancaq Yeuşun və Berianın oğulları çox
deyildi. Onlar birlikdə bir nəsil kimi siyahıya alındı.
12 Qohatın oğulları: Amram, İshar, Xevron və Uzziel – dörd nəfər.

* **22:13** Yeşua 1:6-9 * **23:1** 1Pad. 1:1-40

13 * Amramın oğulları: Harun və Musa. Harun ən müqəddəs şeyləri təqdis
etmək üçün təyin olundu. Onun nəsli əbədi olaraq Rəbbin önündə buxur
yandırmaq, Rəbbə xidmət etmək və həmişə Onun adı ilə xeyir-dua vermək
üçün təyin olundu.
14 Allah adamı Musaya gəlincə, onun nəsli Levi qəbiləsi arasında siyahıya
alındı.
15 Musanın oğulları: Gerşom və Eliezer.
16 Gerşomun ilk oğlu Şevuel.
17 Eliezerin ilk oğlu Rexavya. Eliezerin başqa oğlu yox idi, amma Rex-
avyanın oğulları olduqca çox idi.
18 İsharın ilk oğlu Şelomit.
19 Xevronun oğulları: ilk oğlu Yeriya, ikincisi Amarya, üçüncüsü Yaxaziel və
dördüncüsü Yeqameam.
20 Uzzielin oğulları: ilk oğlu Mikeya və ikincisi İşşiya.
21 Merarinin oğulları: Maxli və Muşi. Maxlinin oğulları: Eleazar və Qiş.
22 Eleazar öləndə onun oğlu yox idi, ancaq qızları var idi və əmiləri Qişin
oğulları onları arvad aldılar.
23 Muşinin oğulları: Maxli, Eder və Yeremot – üç nəfər.
24 Bunlar adları ilə siyahıya düşən Levililərin ailə başçılarıdır. Rəbbin
məbədinin xidmət işini görən Levililər iyirmi yaşında və bundan yuxarı yaşda
idi.
25 Davud demişdi: «İsrailin Allahı Rəbb xalqına dinclik vermişdir və əbədi
olaraq Yerusəlimdə məskən salacaq.
26 * Levililər müqəddəs məskəni və onun bütün xidmət əşyalarını daha
daşımayacaq».
27 Buna görə də Davudun son sözlərinə görə iyirmi yaşında və bundan
yuxarı yaşda olan Levililər siyahıya alındı.
28 * Onların vəzifəsi Rəbbin məbədində Harunun nəslindən olan kahinlərin
yanında dayanıb bu xidmət işlərini görmək idi: həyətlərə və otaqlara baxmaq,
bütün müqəddəs əşyaları təmizləmək, Allahın evində xidmət etmək,
29 təqdim çörəklərinə, təqdim üçün verilən una, mayasız qoğallara, onların
yoğrulmasına və bişməsinə, hər cür ölçü qablarına baxmaq,
30 hər səhər durub Rəbbə şükür və həmd etmək, hər axşam da elə etmək,
31 Şənbə günlərində, Təzə Ay mərasimlərində, bayramlarda əmr edilən
qaydalara görə düzgün sayda daim Rəbbin önündə yandırma qurbanları
təqdim etmək.
32 Beləcə Levililər Hüzur çadırının, Müqəddəs yerin xidmətlərinə, Rəbbin
evinin xidmətlərində qohumları Harun nəslinə xidmət etməyə cavabdeh
idilər.

24

Kahinlər və onların xidmət qaydaları

1 Harun nəslinin bölükləri bunlardır. Harunun oğulları: Nadav, Avihu,
Eleazar və İtamar.
2 * Ancaq Nadav və Avihu ataларından əvvəl öldü və oğulları da yox idi. Buna
görə də Eleazar və İtamar kahin oldu.
3 Davud, Eleazar nəslindən Sadoq və İtamar nəslindən Aximelek onları
xidmət işlərinə görə növbələrə ayırdı.

* **23:13** Çıx. 28:1 * **23:26** Qanun. 10:8 * **23:28** Say. 3:5-9 * **24:2** Lev. 10:1-2

4 Eleazar nəsli arasında İtamar nəslindən daha çox nəsil başçısı tapıldı. Onlar
belə ayrıldı: Eleazar nəslindən nəsil başçısı on altı nəfər, İtamar nəslindən nəsil
başçısı səkkiz nəfər.
5 Beləcə onlar püşklə eyni qayda ilə ayrıldı, çünki həm Eleazar nəslindən,
həm də İtamar nəslindən Müqəddəs yerdə və Allahın önündə durmaq üçün
başçılar var idi.
6 Padşahın, rəislərin, kahin Sadoqun, Evyatar oğlu Aximelekin, kahinlərin
və Levililərin nəsil başçılarının önündə Levili mirzə Netanel oğlu Şemaya onları
qeydə aldı. Bir nəsil Eleazar üçün, o biri İtamar üçün alındı.
7 Birinci püşk Yehoyarivə, ikincisi Yedayaya,
8 üçüncüsü Xarimə, dördüncüsü Seorimə,
9 beşincisi Malkiyaya, altıncısı Miyaminə,
10 * yeddincisi Haqqosa, səkkizincisi Aviyaya,
11 doqquzuncusu Yeşuaya, onuncusu Şekanyaya,
12 on birincisi Elyaşivə, on ikincisi Yaqimə,
13 on üçüncüsü Xuppaya, on dördüncüsü Yeşevaya,
14 on beşincisi Bilqaya, on altıncısı İmmerə,
15 on yeddincisi Xezirə, on səkkizincisi Happissesə,
16 on doqquzuncusu Petahyaya, iyirmincisi Yezekelə,
17 iyirmi birincisi Yakinə, iyirmi ikincisi Qamula,
18 iyirmi üçüncüsü Delayaya, iyirmi dördüncüsü Maazyaya çıxdı.
19 İsrailin Allahı Rəbbin əmr etdiyi kimi babaları Harunun vasitəsilə onlara
verilən qaydalarına görə, Rəbbin məbədinə girmək üçün xidmət işinə görə
növbələri belə idi.

Qalan Levililərin siyahısı

20 Levililərin qalan bölmələri bunlardır: Amramın nəslindən Şuvael, Şuvaelin
nəslindən Yexdeya.
21 Rexavyanın nəslindən ilk oğlu İşşiya.
22 İsharın nəslindən Şelomot, Şelomotun nəslindən Yaxat.
23 Xevronun oğulları: ilk oğlu Yeriya, ikincisi Amarya, üçüncüsü Yaxaziel,
dördüncüsü Yeqameam.
24 Uzzielin nəslindən Mikeya, Mikeyanın nəslindən Şamir.
25 Mikeyanın qardaşı İşşiya, İşşiyanın nəslindən Zəkəriyyə.
26 Merarinin oğulları: Maxli, Muşi, onun nəslindən Yaaziya.
27 Merari nəslindən olan Yaaziyanın oğulları: Şoham, Zakkur və İvri.
28 Maxlinin nəslindən Eleazar. Onun oğlu yox idi.
29 Qişin nəslindən Yeraxmeel.
30 Muşinin oğulları: Maxli, Eder və Yerimot. Bunlar nəsillərinə görə Lev-
ililərin bölükləridir.
31 Onlar da qohumları olan Harun nəsli kimi padşah Davudun, Sadoqun,
Aximelekin, kahinlərin və Levililərin nəsil başçılarının önündə püşk atdılar.
Böyük nəsil başçıları da, qohumları olan kiçik nəsil başçıları da eyni qayda
ilə püşk atdılar.

25

Məbəddə olan musiqiçilər

* **24:10** Luka 1:5

1 Davud və ordu başçıları, Asəfin, Hemanın və Yedutunun nəslindən
liralarla, çənglərlə və sinclərlə peyğəmbərlik etsinlər deyə xidmət üçün
ayırdılar. Bu xidmət işini görənlərin siyahısı budur:
2 Asəfin nəslindən: onun oğulları Zakkur, Yusif, Netanya, Asarela. Asəfin
başçılığı altında olan oğulları padşahın əmrinə görə peyğəmbərlik edirdilər.
3 Yedutunun nəslindən: onun oğulları Gedalya, Seri, Yeşaya, Xaşavya, Mat-
titya. Ataları Yedutunun başçılığı altında olan bu altı nəfər Rəbbə şükür və
həmd edərək lira ilə peyğəmbərlik edirdi.
4 Hemanın nəslindən: onun oğulları Buqqiya, Mattanya, Uzziel, Şevuel, Yer-
imot, Xananya, Xanani, Eliata, Giddalti, Romamti-Ezer, Yoşbeqaşa, Malloti,
Hotir və Maxaziot.
5 Bunların hamısı padşahın görücüsü Hemanın oğulları idi, çünki Hemanı
yüksəltmək barədə Allahın verdiyi sözə görə Allah ona on dörd oğul və üç qız
vermişdi.
6 Onların hamısı Rəbbin məbədində atalarının başçılığı altında Allah evinin
xidməti üçün sinclər, çənglər və liralar çalıb ilahi oxuyurdu. Asəf, Yedutun və
Heman isə padşahın başçılığı altında idi.
7 Rəbbə ilahi oxumaq öyrədilmiş qohumları ilə birgə bütün bunu bacaran-
lar iki yüz səksən səkkiz nəfər idi.
8 Hamısı – böyüyü də, kiçiyi də, müəllimi də, şagirdi də eyni qayda ilə
vəzifələri üçün püşk atdı.

9 Birinci püşk Asəfin nəslindən olan Yusifə çıxdı. İkincisi qohumları və
oğulları ilə birgə Gedalyaya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
10 Üçüncüsü oğulları və qohumları ilə birgə Zakkura çıxdı. Onlar on iki nəfər
idi.
11 Dördüncüsü oğulları və qohumları ilə birgə İsriyə çıxdı. Onlar on iki nəfər
idi.
12 Beşincisi oğulları və qohumları ilə birgə Netanyaya çıxdı. Onlar on iki
nəfər idi.
13 Altıncısı oğulları və qohumları ilə birgə Buqqiyaya çıxdı. Onlar on iki nəfər
idi.
14 Yeddincisi oğulları və qohumları ilə birgə Yesarelaya çıxdı. Onlar on iki
nəfər idi.
15 Səkkizincisi oğulları və qohumları ilə birgə Yeşayaya çıxdı. Onlar on iki
nəfər idi.
16 Doqquzuncusu oğulları və qohumları ilə birgə Mattanyaya çıxdı. Onlar
on iki nəfər idi.
17 Onuncusu oğulları və qohumları ilə birgə Şimeyə çıxdı. Onlar on iki nəfər
idi.
18 On birincisi oğulları və qohumları ilə birgə Azarelə çıxdı. Onlar on iki
nəfər idi.
19 On ikincisi oğulları və qohumları ilə birgə Xaşavyaya çıxdı. Onlar on iki
nəfər idi.
20 On üçüncüsü oğulları və qohumları ilə birgə Şuvaelə çıxdı. Onlar on iki
nəfər idi.
21 On dördüncüsü oğulları və qohumları ilə birgə Mattityaya çıxdı. Onlar on
iki nəfər idi.
22 On beşincisi oğulları və qohumları ilə birgə Yeremota çıxdı. Onlar on iki
nəfər idi.
23 On altıncısı oğulları və qohumları ilə birgə Xananyaya çıxdı. Onlar on iki
nəfər idi.

24 On yeddincisi oğulları və qohumları ilə birgə Yoşbeqaşaya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
25 On səkkizincisi oğulları və qohumları ilə birgə Xananiyə çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
26 On doqquzuncusu oğulları və qohumları ilə birgə Mallotiyə çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
27 İyirmincisi oğulları və qohumları ilə birgə Eliataya çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
28 İyirmi beşincisi oğulları və qohumları ilə birgə Hotirə çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
29 İyirmi ikincisi oğulları və qohumları ilə birgə Giddaltiyə çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
30 İyirmi üçüncüsü oğulları və qohumları ilə birgə Maxaziota çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.
31 İyirmi dördüncüsü oğulları və qohumları ilə birgə Romamti-Ezerə çıxdı. Onlar on iki nəfər idi.

26

Məbədin qapıçıları

1 Qapıçıların bölükləri belədir: Qorah nəslindən, Asəfin övladlarından olan Qore oğlu Meşelemya.
2 Meşelemyanın oğulları: ilk oğlu Zəkəriyyə, ikincisi Yediael, üçüncüsü Zevadya, dördüncüsü Yatniel,
3 beşincisi Elam, altıncısı Yehoxanan, yeddincisi Elyehoenay.
4 * Oved-Edomun oğulları: ilk oğlu Şemaya, ikincisi Yehozavad, üçüncüsü Yoah, dördüncüsü Sakar, beşincisi Netanel,
5 altıncısı Ammiel, yeddincisi İssakar, səkkizincisi Peulletay, çünki Allah Oved-Edoma xeyir-dua vermişdi.
6 Onun oğlu Şemayanın da oğulları oldu və onlar nəsil başçıları oldu, çünki igid adamlar idi.
7 Şemayanın oğulları: Otni, Refael, Oved və Elzavad. Qohumları Elihu və Semakya da igid adamlar idi.
8 Bunların hamısı Oved-Edomun nəslindən idi. Özləri, oğulları və qohumları xidmət işində bacarıqlı və igid adamlar idi. Hamısı birlikdə altmış iki nəfər idi. Onlar Oved-Edomdan idi.
9 Meşelemyanın oğullarından və qohumlarından olan igid adamlar on səkkiz nəfər idi.
10 Merari nəslindən olan Xosanın oğulları: ilk oğlu olmadığı halda atasının böyük başçı qoyduğu Şimri,
11 ikincisi Xilqiya, üçüncüsü Tevalya, dördüncüsü Zəkəriyyə. Xosanın bütün oğulları və qohumları on üç nəfər idi.
12 Bu adamların başçılıq etdiyi qapıçı bölükləri başqa qohumları kimi Rəbbin məbədində xidmət etmək üçün vəzifələrinə təyin olundular.
13 Böyüyü də, kiçiyi də ata nəsillərinə görə hər qapı üçün püşk atdı.
14 Şelemya üçün püşk Şərq qapısına düşdü. Onun oğlu ağıllı məsləhətçi olan Zəkəriyyə üçün də püşk atdılar. Onun püşkü Şimal qapısına düşdü.
15 Oved-Edom üçün püşk Cənub qapısına, oğulları üçün isə anbar evinə düşdü.

* **26:4** 2Şam. 6:11; 1Saln. 13:14; 27:23

16 Şuppim və Xosa üçün püşk Qərb qapısına və yuxarı qalxan yolda olan
Şalleket qapısına düşdü. Bunların hamısı növbə ilə beləcə keşik çəkirdi.
17 Şərq qapısı üçün altı Levili, Şimal qapısı üçün gündə dörd Levili, Cənub
qapısı üçün gündə dörd Levili və hər iki anbar üçün iki Levili.
18 Qərb tərəfdə olan həyət üçün isə yolda dördü, həyətdə ikisi dururdu.
19 Bunlar Qorah və Merari nəsillərindən olan qapıçı bölmələridir.

Xəzinə nəzarətçiləri və başqa məmurlar

20 Allah evinin xəzinələrinə və təqdis olunan şeylərin xəzinələrinə nəzarət
edən Levililər – onların qohumları bunlardır:
21 Gerşonlulardan olan Ladanın nəslindən Ladanın nəsil başçısı Gerşonlu
Yexieli,
22 Rəbbin məbədinin xəzinələrinə nəzarət edən Yexielinin oğulları Zetam və
onun qardaşı Yoel.
23 Amramın, İsharın, Xevronun və Uzzielin nəsillərindən
24 Musa oğlu Gerşomun nəslindən olan Şevuel xəzinələr üzərində baş
nəzarətçi idi.
25 Gerşomun qardaşı Eliezerin nəsli: onun oğlu Rexavya, onun oğlu Yeşaya,
onun oğlu Yoram, onun oğlu Zikri, onun oğlu Şelomit.
26 Şelomit və onun qohumları bütün təqdis olunan şeylər xəzinələri üzərində
nəzarətçi idi. Bu şeyləri padşah Davud, minbaşı və yüzbaşı olan nəsil və ordu
başçıları təqdis etmişdi.
27 Müharibələrdə ələ keçirilən təqdis olunmuş qənimətin bir hissəsini Rəbbin
məbədini təmin etmək üçün ayırmışdılar.
28 Hər kəsin təqdis etdiyi şeylər – görücü Şamuelin, Qiş oğlu Şaulun, Ner oğlu
Avnerin və Seruya oğlu Yoavın təqdis etdiyi şeylərin hamısı Şelomitin və onun
qohumlarının nəzarəti altında idi.
29 İshar nəslindən Kenanya və onun oğulları İsrail üzərində məmur və hakim
olub məbəddən kənardakı işlərə baxırdı.
30 Xevronun nəslindən igid adamlar olan Xaşavya və onun qardaşları – min
yeddi yüz nəfər Rəbbə ibadət işi və padşahın xidmət işi üçün İordan çayının qərb
tayında yaşayan İsrailliləر üzərində məmur idi.
31 Xevronun nəslindən olan Yeriya Xevronluların nəsil başçısı idi.
Davudun padşahlığının qırxıncı ilində onların nəsil şəcərələrinə baxıldı və
Gileadın Yazer şəhərində onların arasında igid adamlar tapıldı.
32 Yeriyanın nəsil başçıları olan qohumları igid adamlar idi və sayları iki
min yeddi yüz nəfər idi. Padşah Davud Allahın və padşahın xidmət işi üçün
Ruvenlilər, Qadlılar və Menaşşe qəbiləsinin yarısı üzərində onları məmur
qoydu.

27

Qoşun başçılarının aylıq növbələri

1 İlin hər ayında bir bölmə növbə çəkirdi. Hər bölmədə iyirmi dörd min nəfər
var idi. Bu bölmələrin bütün işlərində padşaha xidmət edən İsraillilərin nəsil
başçılarının, minbaşıların, yüzbaşıların və məmurların siyahısı budur:
2 birinci ay üçün birinci bölməyə Zavdiel oğlu Yaşoveam başçılıq edirdi.
Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.
3 O, Peres nəslindən idi və birinci ay üçün bütün ordu başçılarının böyüyü
idi.

4 İkinci ayın bölməsinə Axoahlı Doday başçılıq edirdi. Miqlot onun köməkçisi
idi və onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.
5 Üçüncü ay üçün üçüncü qoşun başçısı kahin Yehoyadanın oğlu Benaya idi.
Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.
6 «Otuz igid»dən biri və «otuz igid»in başçısı olan Benaya budur. Oğlu
Ammizavad onun köməkçisi idi.
7 Dördüncü ay üçün dördüncü başçı Yoavın qardaşı Asahel idi, ondan sonra
oğlu Zevadya idi. Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.
8 Beşinci ay üçün beşinci başçı İzrahlı Şamhut idi. Onun bölməsində iyirmi
dörd min nəfər var idi.
9 Altıncı ay üçün altıncı başçı Teqoalı İqqeşin oğlu İra idi. Onun bölməsində
iyirmi dörd min nəfər var idi.
10 Yeddinci ay üçün yeddinci başçı Efrayimlilərdən Pelonlu Xeles idi. Onun
bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.
11 Səkkizinci ay üçün səkkizinci başçı Zerah nəslindən Xuşalı Sibbekay idi.
Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.
12 Doqquzuncu ay üçün doqquzuncu başçı Binyaminlilərdən Anatotlu
Aviezer idi. Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.
13 Onuncu ay üçün onuncu başçı Zerah nəslindən Netofalı Mahray idi.
Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.
14 On birinci ay üçün on birinci başçı Efrayimlilərdən Piratonlu Benaya idi.
Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.
15 On ikinci ay üçün on ikinci başçı Otnielin nəslindən Netofalı Xelday idi.
Onun bölməsində iyirmi dörd min nəfər var idi.

İsrail qəbilələri üzərində olan başçılar

16 İsrail qəbilələri üzərində olan başçılar bunlardır: Ruvenlilərin başçısı Zikri
oğlu Eliezer; Şimeonluların başçısı Maaka oğlu Şefatya;
17 Levililərin başçısı Qemuel oğlu Xaşavya, Harun nəslinin başçısı Sadoq;
18 Yəhudalıların başçısı Davudun qardaşlarından biri Elihu; İssakarlıların
başçısı Mikael oğlu Omri;
19 Zevulunluların başçısı Avdiya oğlu İşmaya; Naftalililərin başçısı Azriel
oğlu Yerimot;
20 Efrayimlilərin başçısı Azazya oğlu Huşə; Menaşşelilərin yarısının başçısı
Pedaya oğlu Yoel;
21 Gileadda olan Menaşşelilərin yarısının başçısı Zəkəriyyə oğlu İddo;
Binyaminlilərin başçısı Avner oğlu Yaasiel;
22 Danlıların başçısı Yeroxam oğlu Azarel. Bunlar İsrail qəbilələrinin
başçılarıdır.
23 * Davud iyirmi yaşında və bundan aşağı yaşda olanları hesaba almadı,
çünki Rəbb İsraili göydəki ulduzlar qədər çoxaldacağını vəd etmişdi.
24 * Seruya oğlu Yoav siyahıya almağa başladı, ancaq bunu başa çatdırmadı.
Bu siyahıyaalmadan ötrü Rəbbin qəzəbi İsrail üzərinə gəldi və siyahıyaalma
padşah Davudun salnamələr kitabına daxil olmadı.

Padşahın nəzarətçiləri və məsləhətçiləri

* **27:23** Yar. 15:5; 22:17; 26:4 * **27:24** 2Şam. 24:1-15; 1Saln. 21:1-14

25 Padşahın anbarlarına nəzarət edən Adiel oğlu Azmavet; tarlalarda, şəhərlərdə, kəndlərdə və qalalarda olan anbarlara nəzarət edən Uzziya oğlu Yonatan;
26 tarlada çalışan əkinçilərin üzərində nəzarətçi Keluv oğlu Ezri;
27 üzüm bağlarına nəzarət edən Ramalı Şimey; üzüm bağlarındakı şərab anbarlarına yığılan üzüm məhsuluna nəzarət edən Şifemli Zavdi;
28 yamaclı-düzənlikli bölgədə olan zeytunluqlar və firon ənciri ağaclarına nəzarət edən Gederli Baal-Xanan; yağ anbarlarına nəzarət edən Yoaş;
29 Şaron düzənliyində otlayan mal-qaraya baxan Şaronlu Şitray; dərələrdə olan mal-qaraya baxan Adlay oğlu Şafat;
30 dəvələrə baxan İsmailli Ovil; eşşəklərə baxan Meronotlu Yexdeya;
31 qoyun-keçiyə baxan Həcərli Yaziz. Bunların hamısı padşah Davudun mülklərinə baxan rəislər idi.
32 Davudun əmisi Yonatan məsləhətçi idi. O çox ağıllı və savadlı idi. Xakmoni oğlu Yexiel padşah oğullarının tərbiyəçisi idi.
33 Axitofel padşahın məsləhətçisi idi. Arklı Xuşay padşahın həmsöhbəti idi.
34 Axitofeldən sonra yerinə Benaya oğlu Yehoyada və Evyatar oldu. Padşahın ordu başçısı isə Yoav idi.

28

Məbədin tikilişi barədə Davudun son məsləhətləri

1 Davud İsrailin bütün başçılarını – qəbilə başçılarını, padşaha xidmət edən bölmələrin başçılarını, minbaşıları və yüzbaşıları, padşahla oğullarının bütün mülkünə və heyvanlarına baxanların başçılarını, saray xidmətçilərini, sərkərdələri və bütün igid adamları Yerusəlimə topladı.
2 * Padşah Davud ayağa qalxıb dedi: «Ey qardaşlarım və xalqım, məni dinləyin! Ürəyimdə Allahımızın kətili və Rəbbin Əhd sandığı üçün bir rahatlıq evi tikmək arzusu var idi və onu tikmək üçün hazırlıq gördüm.
3 Ancaq Allah mənə dedi: "Sən Mənim adıma məbəd tikməyəcəksən, çünki sən hərb adamısan və qan tökmüsən".
4 Lakin İsrailin Allahı Rəbb İsrail üzərində əbədi olaraq padşah olmaq üçün bütün nəslimdən məni seçdi, çünki hökmdar olmaq üçün O, Yəhudanı və Yəhuda qəbiləsindən mənim nəslimi seçdi. Bütün İsrail üzərində padşah etmək üçün nəslimin arasında mən xoşuna gəldim.
5 Rəbbin mənə verdiyi çoxlu oğul arasından da İsrail üzərində Rəbbin padşahlıq taxtında oturmaq üçün oğlum Süleymanı seçdi.
6 Rəbb mənə dedi: "Oğlun Süleyman da həmin adamdır ki, Mənim məbədimi və həyətlərimi tikəcək, çünki onu Özümə oğul seçdim və Mən ona Ata olacağam.
7 Əgər bu gün olduğu kimi əmrlərimə və hökmlərimə əməl etməkdə sadiq olsa, onun padşahlığını əbədi olaraq möhkəmləndirəcəyəm".
8 İndi isə bütün İsraillilərin, Rəbbin camaatının gözü önündə və Allahımız eşidərkən belə tapşırıram: "Allahınız Rəbbin bütün əmrlərinə əməl edin, onları öyrənin ki, bu nemətli torpaqda qalasınız və sizdən sonra övladlarınıza onu əbədi miras verəsiniz".
9 Sən də, oğlum Süleyman, atanın Allahını tanı, səmimi qəlbdən və həvəslə Ona qulluq et, çünki Rəbb bütün ürəkləri sınayır və ağılların bütün istəklərini bilir. Əgər Onu axtarsan, sən Onu tapacaqsan. Əgər Onu tərk etsən, O da səni əbədi olaraq atacaq.

* **28:2** 2Şam. 7:1-16; 1Saln. 17:1-14

10 İndi bax Rəbb səni Müqəddəs məkan olan bir ev tikmək üçün seçmişdir,
sən də möhkəm ol və bu işi gör».
11 Davud oğlu Süleymana eyvanın, onun evlərinin, xəzinələrinin, yuxarı
otaqların, iç otaqların, Kəffarə yerinin, fikrində olan bütün bunların təsvirini
və
12 Ruhun vasitəsilə ona aşkar olmuş bütün bunların təsvirini verdi: Rəbbin
məbədinin həyətləri, ətrafdakı bütün otaqlar, Allah məbədinin xəzinələri,
təqdis olunan şeylərin xəzinələri,
13 kahinlərin və Levililərin bölükləri, Rəbbin məbədində hər cür xidmət işi,
Rəbbin məbədində olan bütün xidmət əşyaları,
14 hər cür xidmət üçün işlədilən bütün qızılın çəkisinə görə qızıl əşyalar, hər
cür xidmət üçün işlədilən gümüşün çəkisinə görə gümüş əşyalar,
15 hər çıraqdanın və onun çıraqlarının çəkisinə görə qızıl çıraqdanlar və onların
qızıl çıraqları, hər cür xidmət üçün çəkisinə görə gümüş çıraqdanlar və onların
çıraqları,
16 təqdis çörəkləri qoyulan masalar üçün hər masanın çəkisinə görə qızıl,
hər gümüş masa üçün gümüş,
17 xalis qızıldan olan çəngəllər, piyalələr və dolçalar, hər kasanın çəkisinə görə
qızıl kasalar, hər kasanın çəkisinə görə gümüş kasalar,
18 çəkisinə görə xalis qızıldan buxur qurbangahı. Davud həm də qanadlarını
açıb Əhd sandığını örtən Rəbbin arabası olan qızıl keruvların təsvirini verdi.
19 Davud dedi: «Bunların hamısının təsviri bütün təfsilatı ilə yazılı şəkildə
Rəbb tərəfindən mənə aşkar edildi».
20 Davud oğlu Süleymana dedi: «Möhkəm və cəsarətli ol, bu işi gör, qorxma
və ruhdan düşmə, çünki Rəbb Allah, mənim Allahım səninlədir. O, Rəbbin
məbədinin bütün xidmət işi sona çatmamış səni atmaz və tərk etməz.
21 Allah məbədinin bütün xidməti üçün kahinlərin və Levililərin bölükləri
hazır durub. Sənin yanında bütün işlər üçün hər cür xidməti bacaran könüllü
adamlar da var. Rəislər və bütün xalq sənin hər əmrini gözləyir».

29

Məbədə gətirilən nəzirlər

1 * Padşah Davud bütün camaata dedi: «Allahın yeganə seçdiyi oğlum
Süleyman cavan və təcrübəsizdir, bu iş isə böyükdür, çünki bu bina insan üçün
deyil, Rəbb Allah üçün olacaq.
2 Bütün səyimlə Allahımın məbədindən ötrü qızıl şeylər üçün qızıl, gümüş
şeylər üçün gümüş, tunc şeylər üçün tunc, dəmir şeylər üçün dəmir, ağac şeylər
üçün ağac, damarlı əqiq daşları və onların sağanaqları, cilalı və cürbəcür rəngli
daşlar, hər cür qiymətli daşlar və çoxlu mərmər daşlar hazırlamışam.
3 Bundan başqa, Allahımın məbədini tikməyə həvəsim naminə müqəddəs
məbəd üçün hazırladığım hər şeydən əlavə nə qədər qızıl-gümüş xəzinəm varsa,
onu da Allahım Rəbbin məbədi üçün verirəm:
4 Ofir qızılından üç min talant qızılı, yeddi min talant xalis gümüşü evlərin
divarını örtmək üçün,
5 qızıl şeylər üçün qızılı, gümüş şeylər üçün gümüşü ustaların düzəldəcəyi
bütün işlər üçün verirəm. Kim bu gün Rəbbə könüllü nəzir təqdim etmək
istəyir?»
6 Nəsil başçıları, İsrail qəbilələrinin başçıları, minbaşılar, yüzbaşılar və
padşahın işləri üzərində olan rəislər könüllü gəlib

* **29:1** 1Saln. 22:5

7 Allah məbədinin xidməti üçün beş min talant və on min darik qızıl, on min talant gümüş, on səkkiz min talant tunc və yüz min talant dəmir verdilər.
8 Kimdə qiymətli daşlar var idisə, onları Gerşon nəslindən olan Yexielin nəzarəti altında olan Rəbbin məbədinin xəzinəsinə verirdi.
9 Xalq onların könüllü nəzir verməsinə sevindi, çünki bütün qəlbi ilə Rəbbə nəzir təqdim etmişdilər. Padşah Davud da çox sevindi.

Davudun duası

10 Davud bütün camaatın gözü önündə Rəbbə alqış edib dedi: «Ey atamız İsrailin Allahı Rəbb, əzəldən sonsuza qədər Sənə alqış olsun!
11 * Ya Rəbb, əzəmət, qüdrət, calal, zəfər və şöhrət Sənə məxsusdur, çünki göydə və yerdə olan hər şey Sənindir. Ya Rəbb, padşahlıq Sənindir və Hökmdar olaraq hər şeydən ucasan.
12 Var-dövlətlə şöhrət Səndən gəlir və Sən hər şeyə hökmranlıq edirsən. Hər kəsi yüksəltmək və gücləndirmək üçün qüdrət və güc Sənin əlindədir.
13 İndi, ey Allahımız, biz Sənə şükür edirik və izzətli adına həmd edirik.
14 Ancaq mən kiməm və xalqım nədir ki, bu cür könüllü nəzirlər verə bilək? Çünki hər şey Səndəndir və əlindən aldığımızı Sənə verdik.
15 Biz bütün atalarımız kimi Sənin önündə bir qərib və qonağıq. Günlərimiz yer üzündə kölgə kimidir və heç nəyə ümidimiz yoxdur.
16 Ya Rəbb Allahımız, Sənin müqəddəs adına məbəd tikmək üçün hazırladığımız bütün bu var-dövlət Sənin əlinlə verilib, bunların hamısı Sənindir.
17 Bilirəm ki, ey Allahım, Sən ürəyi sınayırsan və düzlüyü sevirsən. Mən bütün bu şeyləri ürəyimin düzlüyü ilə könüllü olaraq təqdim etdim, indi də burada olan xalqının Sənə könüllü nəzir verdiyini sevinclə gördüm.
18 Ya Rəbb, atalarımız İbrahimin, İshaqın və İsrailin Allahı! Xalqının ürəyindəki istəklərində bunu əbədi olaraq qoruyub saxla və onların ürəyini Özünə tərəf yönəlt.
19 Oğlum Süleymana sadiq bir ürək ver ki, Sənin əmrlərinə, göstərişlərinə və qanunlarına əməl etsin, bütün bu işləri görsün, tikintisinə hazırlıq gördüyüm bu binanı tiksin».
20 Davud bütün camaata dedi: «İndi Allahınız Rəbbə həmd edin». Bütün camaat atalarının Allahı Rəbbə həmd etdi. Onlar əyilib Rəbbə səcdə, padşaha isə təzim etdilər.

Süleymanın taxta çıxması

21 Ertəsi gün Rəbbə qurbanlar kəsdilər və Rəbbə yandırma qurbanı olaraq min baş buğa, min baş qoç, min baş quzu, onların içmə təqdimlərini və bütün İsrail üçün çoxlu qurbanlar təqdim etdilər.
22 O gün onlar böyük sevinclə Rəbbin önündə yeyib-içdilər. Sonra ikinci dəfə Davud oğlu Süleymanı padşah etdilər. Rəbb üçün onu hökmdar və Sadoqu kahin olaraq məsh etdilər.
23 * Süleyman atası Davudun yerinə padşah olaraq Rəbbin taxtında oturdu və uğur qazandı. Bütün İsraillilər ona itaət etdi.
24 Bütün rəislər, igid adamlar, həm də Davudun bütün oğulları padşah Süleymana tabe oldu.
25 Rəbb Süleymanı bütün İsraillilərin gözündə çox ucaltdı və özündən əvvəl İsraildə heç bir padşahın malik olmadığı padşahlıq əzəmətini ona verdi.

* **29:11** Mat. 6:13 * **29:23** 1Pad. 2:12

Davudun ölümü

26 Beləliklə, Yessey oğlu Davud bütün İsrail üzərində padşahlıq etdi.
27 * Onun İsrail üzərində padşahlıq etdiyi müddət qırx il idi; yeddi il
Xevronda və otuz üç il Yerusəlimdə padşahlıq etdi.
28 O, uzun ömür sürüb sərvət və şöhrətdən doymuş halda xoş bir qocalıq
çağında öldü və yerinə oğlu Süleyman padşah oldu.
29 Padşah Davudun əvvəldən axıra qədər bütün işləri görücü Şamuelin
kitabında, peyğəmbər Natanın kitabında və görücü Qadın kitabında
yazılmışdır.
30 Bu kitablarda həm Davudun padşahlığı və qüdrəti, həm də onun, İsrailin
və bütün dünya padşahlıqlarının başına gələn əhvalatlar barədə yazılmışdır.

* **29:27** 2Şam. 5:4-5; 1Saln. 3:4

İKİNCİ SALNAMƏLƏR
KİTABI
GİRİŞ

«2 Salnamələr» Kitabı *«1 Salnamələr»* Kitabının davamıdır. Müəllif bu kitabı Davud oğlu Süleymanın hökmdarlıq dövrünü təsvir etməklə başlayır. Süleymanın oğlu və varisi Rexavama qarşı Yarovamın başçılıq etdiyi şimal qəbilələrinin qiyamını nəql edəndən sonra yalnız cənub padşahlığı olan Yəhudanın tarixindən danışır. Kitabda miladdan əvvəl 586-cı ildə Yerusəlimin süqutunun təsviri ilə Yəhuda padşahlığının tarixi tamamlanır.

Kitabın məzmunu:

1:1–9:31 Süleymanın hakimiyyəti
1:1-17 Erkən illər
2:1–7:10 Məbədin tikilməsi
7:11–9:31 Sonrakı illər
10:1-19 Şimal qəbilələrinin qiyamı
11:1–36:12 Yəhuda padşahları
36:13-23 Yerusəlimin süqutu

Süleyman Allahdan hikmət istəyir (1Pad. 3:1-15)

1 Davud oğlu Süleyman öz padşahlığını möhkəmləndirdi, Allahı Rəbb onunla
idi və onu çox yüksəltdi.
2 Süleyman bütün İsraillilər, minbaşılar, yüzbaşılar, hakimlər, bütün İsraildə
hər bir rəhbəri və nəsil başçılarını çağırdı.
3 Süleyman və onunla bərabər bütün camaat Giveonda olan səcdəgaha getdi,
çünki Rəbbin qulu Musanın çöldə qurduğu Allahın Hüzur çadırı orada idi.
4 * Ancaq Davud Allahın sandığını Qiryat-Yearimdən onun üçün hazırladığı
yerə gətirmişdi, çünki Davud onun üçün Yerusəlimdə bir çadır qurmuşdu.
5 * Xur oğlu Uri oğlu Besalelin düzəltdiyi tunc qurbangah Giveonda, Rəbbin
məskəni önündə idi və Süleymanla camaat oraya Rəbdən söz soruşmağa getdi.
6 Süleyman oraya – Rəbbin önündə, Hüzur çadırının qarşısındakı tunc qurban-
gaha qalxdı və onun üzərində min baş yandırma qurbanı təqdim etdi.
7 Həmin gecə Allah Süleymana görünüb ona dedi: «Nə istəyirsən, sənə
verim?»
8 Süleyman Allaha dedi: «Sən atam Davuda böyük xeyirxahlıq göstərdin və
onun yerinə məni padşah etdin.
9 * İndi, ya Rəbb Allah, atam Davuda olan vədin yerinə yetsin, çünki Sən
məni yerin tozu qədər çox olan bir xalq üzərində padşah etdin.
10 İndi mənə hikmət və bilik ver ki, bu xalqa nə edib-etməyəcəyimi bilim,
çünki bu qədər böyük olan bu xalqına kim hökm edə bilər?»
11 Allah Süleymana dedi: «İndi ki ürəyində bu istək var və sən var-dövlət,
əmlak, izzət, hətta sənə nifrət edənlərin canını və özünə uzun ömür istəmədin,
ancaq səni üzərində padşah etdiyim xalqıma hökm edəsən deyə özün üçün
hikmət və bilik istədin,

* **1:4** 2Şam. 6:1-17; 1Saln. 13:5-14; 15:25–16:1 * **1:5** Çıx. 38:1-7 * **1:9** Yar. 13:16; 28:14

12 Mən sənə nəinki hikmət və bilik, həm də var-dövlət, əmlak və izzət
verəcəyəm ki, nə səndən əvvəl olan padşahlarda olub, nə də səndən son-
rakılarda olacaq».
13 Süleyman Giveonda olan səcdəgahdan, Hüzur çadırının önündən
Yerusəlimə gəldi və İsrail üzərində padşahlıq etdi.

Süleymanın var-dövləti
(1Pad. 10:26-29)

14 * Süleyman döyüş arabaları ilə süvarilər topladı. Onun min dörd yüz döyüş
arabası və on iki min süvarisi var idi. Onları arabalar üçün ayrılan şəhərlərdə
və Yerusəlimdə, padşahın yanında yerləşdirdi.
15 * Padşah Yerusəlimdə çoxluğuna görə qızıl və gümüşü daşlara, sidr ağacını
isə yamaclı-düzənlikli bölgədə bitən firon ənciri ağacına bərabər etdi.
16 * Süleymanın atları Misirdən və Quvedən gətirilirdi, padşahın tacirləri
onları Quvedən satın alırdı.
17 Hər bir döyüş arabası altı yüz şekel, hər bir at isə yüz əlli şekel gümüşə başa
gəlib Misirdən gətirilirdi. Bütün Xet və Aram padşahları da bunları Süleymanın
tacirlərinin vasitəsilə alırdı.

2

Məbədin tikilməsinə hazırlıq
(1Pad. 5:1-18)

1 Süleyman Rəbbin adına bir məbəd və özü üçün bir saray tikməyi niyyət etdi.
2 Süleyman yük daşıyan yetmiş min nəfər, dağlarda daş yonan səksən min
nəfər, onların üzərində nəzarətçi olan üç min altı yüz adam sayıb ayırdı.
3 Süleyman Sur padşahı Xirama xəbər göndərib dedi:
«Yaşamaq üçün özünə saray tiksin deyə atam Davuda sidr ağacları
göndərdiyin kimi mənə də göndər.
4 Mən Allahım Rəbbə təqdis etmək üçün Onun adına bir məbəd tikirəm ki,
Onun önündə xoş ətirli buxur yandırmaq üçün, daimi təqdis çörəkləri üçün,
səhər-axşam, Şənbə günlərində, Təzə Ay mərasimlərində və Allahımız Rəbbin
bayramlarında yandırma qurbanları üçün olsun. Bunlar İsrail üçün əbədi
qaydadır.
5 Tikəcəyim məbəd böyükdür, çünki Allahımız bütün allahlardan
böyükdür.
6 * Kim Ona ev tikməyə qadirdir? O, göyə və göylərin göyünə sığmaz və
mən kiməm ki, Ona bir ev tikəm? Onun önündə yalnız buxur yandırmaq üçün
bir yer tikə bilərəm.
7 Atam Davudun hazırladığı, Yəhudada və Yerusəlimdə mənim yanımda
olan ustalarla birgə işləmək üçün mənə bir adam göndər ki, qızıl, gümüş, tunc,
dəmir işlərini, tünd qırmızı, al rəngli və bənövşəyi parça işlərini bacarsın, hər
cür oyma işi görsün.
8 Livandan mənə sidr, şam və ardıc ağacları göndər, çünki bilirəm ki, sənin
adamların Livanda ağac kəsməyi bacarır.
9 İndi mənə bol taxta-şalban hazırlasınlar deyə mənim adamlarım sənin
adamlarınla birgə olacaq. Çünki tikəcəyim məbəd böyük və möcüzəli bir şey
olacaq.

* **1:14** 1Pad. 4:26 * **1:15** Qanun. 17:17 * **1:16** Qanun. 17:16 * **2:6** 1Pad. 8:27; 2Saln. 6:18

10 Mən isə sənin adamlarına – ağac kəsənlərə iyirmi min kor döyülmüş
buğda, iyirmi min kor arpa, iyirmi min bat şərab və iyirmi min bat zeytun
yağı verirəm».
11 Sur padşahı Xiram göndərdiyi məktubla Süleymana cavab verdi:
«Rəbb xalqını sevdiyi üçün səni onların üzərində padşah etdi».
12 Xiram belə davam etdi:
«Göyü və yeri yaradan İsrailin Allahı Rəbbə alqış olsun ki, padşah Davuda
Rəbb üçün bir məbəd və özü üçün bir padşah sarayı tikən bacarıqlı, dərrakəli
və müdrik oğul verib.
13 Bacarıqlı və həssas olan Xiram-Avini yanına göndərdim ki, sənin usta-
larınla və atanın – ağam Davudun ustaları ilə birgə ona da iş tapşırılsın.
14 O, Danlı bir qadının oğludur, atası isə Surlu idi. Bu adam qızıl, gümüş,
tunc, dəmir, daş, ağac işlərini, tünd qırmızı, bənövşəyi, al rəngli parça və incə
kətan işlərini bacarır, hər cür oyma işini və ona tapşırılan hər naxışı çəkə bilir.
15 Ağamın söylədiyi buğdanı və arpanı, zeytun yağını və şərabı qullarına
göndər.
16 Biz isə sənə lazım olduğu qədər Livandan ağac kəsərik, onu sal-
larla dəniz yolu ilə sənin yanına Yafoya gətirərik və sən də onu Yerusəlimə
çıxararsan».
17 Atası Davud İsrail torpağında olan bütün qəribləri siyahıya aldıqdan sonra
Süleyman onları bir də saydı. Qəriblər yüz əlli üç min altı yüz nəfər idi.
18 Onlardan yetmiş min nəfəri yük daşımağa, səksən min nəfəri dağlarda
daş yonmağa qoydu. Üç min altı yüz adamı da xalqı işlətmək üçün nəzarətçi
qoydu.

3

Məbədin tikilməsi
(1Pad. 6:1-38)

1 Süleyman Yerusəlimdə atası Davuda Rəbbin göründüyü Moriya dağında,
Yevuslu Ornanın xırmanında Davudun hazırladığı yerdə Rəbbin məbədini
tikməyə başladı.
2 Onu padşahlığının dördüncü ilində, ikinci ayın ikinci günündə tikməyə
başladı.
3 Allahın məbədinin tikilməsi üçün Süleymanın qoyduğu bünövrələr bun-
lardır: bünövrələrin uzunluğu köhnə ölçüyə görə altmış qulac və eni iyirmi
qulac idi.
4 Məbədin önündəki eyvanın uzunluğu məbədin eninə görə iyirmi qulac və
hündürlüyü yüz iyirmi qulac idi. Onu içəridən xalis qızılla örtdü.
5 Böyük otağa şam ağacı ilə örtük vurub onu xalis qızılla örtdü, onun üstünə
xurma ağacları və zəncir təsvirləri həkk etdi.
6 Əzəmətli olsun deyə evi qiymətli daşlarla bəzədi. Qızıl Parvayim qızılı idi.
7 Məbədi və onun dirəklərini, astanalarını, divarlarını və qapılarını qızılla
örtdü, divarlarda keruvların təsvirini oydu.
8 * Süleyman Ən Müqəddəs yeri də tikdi. Onun uzunluğu məbədin eninə görə
iyirmi qulac və eni iyirmi qulac idi. Onu altı yüz talant xalis qızılla örtdü.
9 Qızıl mismarların ağırlığı əlli şekel idi. Yuxarı otaqları da qızılla örtdü.
10 * Ən Müqəddəs yerdə heykəltəraş işi olan iki keruv düzəltdi və onları
qızılla örtdü.

* **3:8** Çıx. 26:33-34 * **3:10** Çıx. 25:18-20

11 Keruvların qanadları iyirmi qulac uzunluğunda idi. Bir keruvun qanadı
beş qulac idi və evin divarına dəyirdi. O biri qanadı da beş qulac idi və o biri
keruvun qanadına dəyirdi.
12 O biri keruvun da qanadı beş qulac idi və evin divarına dəyirdi. O biri
qanadı da beş qulac idi və o biri keruvun qanadına birləşmişdi.
13 Bu keruvların qanadları iyirmi qulac uzanırdı. Keruvlar ayaq üstə
durmuşdu və üzləri böyük otağa doğru çevrilmişdi.
14 * O, bənövşəyi, tünd qırmızı, al rəngli parça və incə kətandan pərdə tikdi,
üzərində keruvlar işlədi.

Məbəd üçün qızıldan və tuncdan olan əşyalar
(1Pad. 7:15-51)

15 Süleyman məbədin önündə otuz beş qulac hündürlüyündə iki sütun
düzəltdi və hər bir sütunun üstündəki başlıq beş qulac idi.
16 İç otaqda zəncirlər düzəltdi və onları sütunların üstünə qoydu, yüz nar
düzəltdi və onları zəncirlərin üzərinə qoydu.
17 O, sütunları məbədin önünə – birini sağa və o birini sola qoydu. Sağda olanı
Yakin, solda olanı isə Boaz adlandırdı.

4

1 * Süleyman tuncdan bir qurbangah tikdi. Onun uzunluğu və eni iyirmi
qulac, hündürlüyü isə on qulac idi.
2 O, tökülmüş dairəvi bir hovuz düzəltdi. Onun hündürlüyü beş qulac idi,
bir kənarından digər kənarına qədər on qulac idi və otuz qulaclıq bir ip onun
ətrafına dolanmışdı.
3 Altının hər tərəfindən onu buğa təsvirləri əhatə edirdi. Hər qulacda on
buğa vardı. Buğalar iki cərgə idi və onlar hovuzla birgə tökülmüşdü.
4 Hovuz on iki tökmə buğanın üstündə dururdu: üçü şimala, üçü qərbə,
üçü cənuba, üçü də şərqə baxırdı. Hovuz yuxarıda – onların üzərində idi və
buğaların bütün sağrıları içəriyə doğru idi.
5 Hovuzun qalınlığı bir ovuc idi. Onun kənarı kasa kənarı kimi
düzəldilmişdi və açılan zanbağa bənzəyirdi. O, üç min bat su tuturdu.
6 * Süleyman on ləyən düzəltdi, onlarda yuyunmaq üçün beşini sağa, beşini
sola qoydu. Yandırma qurbanı olacaq şeyləri onların içində yuyardılar. Ancaq
hovuz kahinlərin yuyunması üçün idi.
7 * O, təsvirinə görə on qızıl çıraqdan düzəltdi, beşi sağda və beşi solda
olmaqla onları məbədə qoydu.
8 * On masa düzəltdi, beşi sağda və beşi solda olmaqla onları məbədə qoydu.
Qızıldan yüz piyalə də düzəltdi.
9 Kahinlər həyətini, böyük həyəti, həyətin qapılarını düzəltdi və onların
qapılarını tuncla örtdü.
10 Hovuzu məbədin sağında, cənub-şərq küncündə yerləşdirdi.
11 Xiram həmçinin qazanlar, kürəklər, piyalələr düzəltdi.
Xiram Allahın məbədi üçün padşah Süleymanın əmri ilə bütün bu işləri görüb
qurtardı:
12 iki sütun;
sütunların üstündə iki dəyirmi başlıq;
sütunların üstündəki başlıqları örtmək üçün iki hörmə tor;

* **3:14** Çıx. 26:31 * **4:1** Çıx. 27:1-2 * **4:6** Çıx. 30:17-21 * **4:7** Çıx. 25:31-40 * **4:8** Çıx. 25:23-30

13 sütunların üstündə olan dəyirmi başlıqları örtən hər hörmə torun üzərində
iki cərgədə dörd yüz nar;
14 dayaqlar;
dayaqların üzərində on ləyən;
15 bir hovuz;
onun altında on iki tökmə buğa;
16 qazanlar, kürəklər və piyalələr.
Bütün bu əşyaları Xiram-Avi Rəbbin məbədi üçün padşah Süleymanın əmri
ilə cilalanmış tuncdan tökmüşdü.
17 Padşah bunları İordan çayının kənarındakı düzənlikdə, Sukkot ilə Seredata
arasındakı gil torpaqlarda tökmüşdü.
18 Süleyman bu əşyaların hamısından lap çox düzəltdi və onlara işlədilən
tuncun çəkisini müəyyən etmədi.
19 Süleyman Allahın məbədindəki bütün əşyaları düzəltdi:
qızıl qurbangah;
təqdis çörəkləri qoyulan masalar;
20 qaydaya görə iç otağın önündə yandırmaq üçün xalis qızıldan çıraqdanlar və
onların çıraqları;
21 xalis qızıldan güllər, çıraqlar və maşalar;
22 xalis qızıldan maqqaşlar, piyalələr, nimçələr və buxurdanlar;
məbədin qızıl qapıları, yəni Ən Müqəddəs yerə açılan içəri qapı tayları və
məbədin böyük otağının qapı tayları.

5

1 * Rəbbin məbədi üçün Süleymanın gördüyü bütün işlər qurtardı. Atası
Davudun təqdis etdiyi qızıl-gümüşü və əşyaları Süleyman içəri gətirib Allahın
məbədinin xəzinələrinə qoydu.

Əhd sandığının məbədə gətirilməsi (1Pad. 8:1-9)

2 * O zaman padşah Süleyman İsrailin ağsaqqallarını, bütün qəbilə başçılarını,
yəni İsrail övladlarının nəsil rəhbərlərini Yerusəlimə, özünün yanına topladı ki,
Rəbbin Əhd sandığını Davudun şəhəri olan Siondan yuxarı gətirsinlər.
3 Yeddinci ayda olan bayram vaxtı bütün İsrail xalqı padşahın yanına
toplandı.
4 Bütün İsrail ağsaqqalları gələndə Levililər sandığı götürdü.
5 Onunla birgə Hüzur çadırını və çadırda olan bütün müqəddəs əşyaları Levili
kahinlər yuxarı gətirdi.
6 Padşah Süleyman və onun yanına toplanmış bütün İsrail icması sandığın
önündə çoxluğuna görə sayı-hesabı bilinməyən qoyun-keçi və mal-qara qurban
kəsirdi.
7 Kahinlər Rəbbin Əhd sandığını öz yerinə, məbədin iç otağına – Ən
Müqəddəs yerə, keruvların qanadları altındakı yerinə gətirdi.
8 Keruvlar qanadlarını sandığın yeri üzərində açmışdı, onlar sandığı və
onun şüvüllərini örtmüşdü.
9 Şüvüllər elə uzun idi ki, onların ucu iç otağın önündəki Müqəddəs yerdən
görünürdü, ancaq bayır tərəfdən görünmürdü. Onlar bu günə qədər oradadır.

* **5:1** 2Şam. 8:11; 1Saln. 18:11 * **5:2** 2Şam. 6:12-15; 1Saln. 15:25-28

10 * İsrail övladları Misirdən çıxdıqları zaman Rəbbin onlarla əhd bağladığı
Xorevdə Musa sandığın içinə iki lövhə qoymuşdu. Bunlardan başqa onun
içində heç bir şey yox idi.
11 Kahinlər Müqəddəs yerdən çıxdılar. Hazır olan kahinlərin hamısı
bölmələrini gözləmədən özlərini təqdis etmişdi.
12 İlahi oxuyan Levililərin hamısı da – Asəf, Heman, Yedutun və onların
oğulları ilə qohumları incə kətan geyərək sinclər, çənglər və liralarla qurban-
gahın şərq tərəfində dayandılar və onlarla bərabər yüz iyirmi kahin kərənay
çalırdı.
13 * * Kərənay çalanlar və ilahiçilər bir səslə Rəbbə həmd və şükür etməklə
səslərini birgə ucaltdılar. Kərənayların, sinclərin, musiqi alətlərinin səsi
yüksələndə onlar dedi: «Rəbbə həmd edin, çünki yaxşıdır, çünki məhəbbəti
əbədidir». O vaxt bulud Rəbbin məbədini elə doldurdu ki,
14 o buluda görə kahinlər ibadət etmək üçün orada dayana bilmədilər, çünki
Rəbbin izzəti Allahın məbədini doldurmuşdu.

6

1 O zaman Süleyman dedi: «Rəbb istədi ki, qatı qaranlıqda məskən salsın.
2 Mən Sənin üçün uca bir məbəd tikdim ki, Sənin əbədi yaşayacağın yer
olsun».

Süleymanın xalqa müraciəti (1Pad. 8:12-21)

3 Padşah dönüb bütün İsrail camaatına xeyir-dua verdi. Bu zaman bütün
İsrail camaatı ayaq üstə durmuşdu.
4 * Padşah dedi: «İsrailin Allahı Rəbbə alqış olsun ki, atam Davuda Öz ağzı
ilə dediyini Öz əli ilə yerinə yetirdi. O söyləmişdi:
5 "Mən xalqımı Misir torpağından çıxartdığım gündən bəri bir məbəd tikmək
üçün İsrailin heç bir qəbiləsindən şəhər seçməmişdim ki, adım üstündə olsun.
Xalqım İsrail üzərində hökmdar olmaq üçün bir adam da seçməmişdim.
6 İndi isə adım orada olsun deyə Yerusəlimi seçmişəm və xalqım İsrail
üzərində hökmdar olmaq üçün Davudu seçmişəm".
7 Atam Davudun ürəyində İsrailin Allahı Rəbbin adına bir məbəd tikmək
istəyi var idi.
8 Lakin Rəbb atam Davuda dedi: "Sən yaxşı eləmisən ki, Mənim adıma bir
məbəd tikmək niyyətinə düşmüsən.
9 Ancaq məbədi sən tikməyəcəksən, sənin belindən gələn oğlun Mənim
adıma məbəd tikəcək".
10 Rəbb vəd etdiyini yerinə yetirdi: belə ki mən atam Davudun yerinə
qalxdım, Rəbbin dediyi kimi İsrail taxtında oturdum və İsrailin Allahı Rəbbin
adına məbəd tikdim.
11 Sandığı oraya qoydum. Rəbbin İsrail övladları ilə bağladığı əhd onun
içindədir».

Süleymanın duası (1Pad. 8:22-53)

12 Süleyman Rəbbin qurbangahı önündə, bütün İsrail camaatının qarşısında
durub əllərini göyə açdı.

---

* **5:10** Qanun. 10:5 * **5:13** 1Saln. 16:34; 2Saln. 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 116:1; 136:1; Yer. 33:11 * **5:13** Çıx. 40:34-35 * **6:4** 2Şam. 7:1-13; 1Saln. 17:1-12

13 O, tuncdan uzunluğu ilə eni beş qulac, hündürlüyü isə üç qulac olan bir kürsü düzəldib həyətin ortasına qoymuşdu və indi onun üstündə dururdu. Bütün İsrail camaatı önündə diz çöküb əllərini göyə açdı.

14 Süleyman dedi: «Ya Rəbb, İsrailin Allahı! Nə göydə, nə də yerdə Sənin kimi Allah yoxdur. Sən bütün ürəkləri ilə yolunla gedən qullarına əhdini və lütfünü saxlayırsan.

15 Sən qulun atam Davuda verdiyin vədə əməl etdin, Öz dilinlə söylədiyini bu gün Öz əlinlə yerinə yetirdin.

16 * Ya Rəbb İsrailin Allahı, indi də qulun atam Davuda dediyin sözə əməl et. Özün söyləmişdin: "Sən yolumla getdiyin kimi oğulların da qanunuma görə əməl edərək öz yollarına diqqət edərlərsə, İsrail taxtında sənin nəslindən bir kişi əskik olmayacaq".

17 Ey İsrailin Allahı Rəbb, indi qulun atam Davuda dediyin sözü təsdiq et!

18 * Lakin, doğrudan da, Allah yerdə, insanların yanında yaşayarmı? Sən göyə və göylərin göyünə sığmazsan, o ki qaldı mənim tikdiyim məbədə!

19 Ancaq Sən bu qulunun duasına və yalvarışına nəzər sal, ya Rəbb Allahım, bu gün onun önündə etdiyi fəryadı və duanı eşit.

20 * Qoy Sənin nəzərin gecə-gündüz bu məbədin üstündə olsun. Bu yer barədə Sən demisən ki, adını orada qoyursan. Qulunun buraya üz tutub etdiyi duanı eşit.

21 Bu yerə tərəf dua etdikləri vaxt Öz qulunun və xalqın İsrailin yalvarışlarını Sən eşit, göydən – Öz məskənindən eşit və bağışla!

22 Əgər bir adam öz yaxınına qarşı günah edərsə və ondan and içmək tələb olunarsa, o da gəlib bu məbəddə, Sənin qurbangahın önündə and içərsə,

23 o vaxt Sən göydən eşit və belə et, qulların üzərində hökm et: əməlini öz başına döndərərək müqəssiri ittiham et və təqsirsizə salehliyinə görə bəraət ver.

24 Əgər xalqın İsrail Sənə qarşı günah etdiyi üçün düşmən önündə məğlub olsa və onlar təkrar Sənə dönüb adını dillərinə gətirsələr və bu məbəddə Sənə yalvarıb fəryad etsələr,

25 o vaxt Sən göydən eşit və xalqın İsrailin günahını bağışla, onları yenə özlərinə və atalarına verdiyin torpağa qaytar.

26 Əgər xalqın Sənin önündə günah etdiyi üçün göy bağlanıb yağış yağmayan vaxt bu yerə tərəf dua edərək adını dillərinə gətirsələr və Sən onlara bəla göndərdiyin vaxt öz günahlarından dönsələr,

27 o vaxt Sən göydə eşit, qullarının və xalqın İsrailin günahını bağışla və gedəcəkləri doğru yolu onlara göstər. Xalqına irs kimi verdiyin torpağına da yağış göndər.

28 Əgər ölkədə aclıq, vəba olarsa, səmum küləyi ya kif, çəyirtkə ya bitki qurdu olarsa, əgər düşmən onları ölkənin hər hansı bir şəhərində mühasirəyə alarsa – hansı bəla, hansı xəstəlik olursa-olsun –

29 kimsə tərəfindən yaxud da bütün xalqın İsrail tərəfindən bir dua və yalvarış olarsa, hər kəs öz bəlasını və dərdini bilib bu məbədə tərəf əllərini açsa,

* **6:16** 1Pad. 2:4 * **6:18** 2Saln. 2:6 * **6:20** Qanun. 12:11

30 o vaxt Sən göydən – Öz məskənindən eşit və bağışla. Ürəyini bildiyin
hər adama bütün əməllərinə görə əvəz ver, çünki insan ürəklərini yalnız Sən
bilirsən.
31 Ta ki onlar atalarımıza verdiyin torpaqda yaşadıqları bütün günlər boyu
Sənin yolunla getmək üçün Səndən qorxsun.
32 Əgər xalqın İsraildən olmayan yadelli də uzaq ölkədən gəlsə, Sənin böyük
adın, qüdrətli əlin və uzanan qolun barədə eşidib bu məbədə tərəf dua etsə,
33 o vaxt Sən göydən – Öz məskənindən eşit və yadellinin Sənə fəryad etdiyi
hər şeyi et ki, yer üzünün bütün xalqları da Sənin adını tanısın, xalqın İsrail
kimi Səndən qorxsun və tikdiyim bu məbədin Sənin adınla çağırıldığını bilsin.
34 Əgər xalqın göndərdiyin yolla düşmənlərinə qarşı müharibəyə çıxsa və
Sənin seçdiyin bu şəhərə tərəf, Sənin adına tikdiyim məbədə doğru üz çevirib
Sənə dua etsə,
35 Sən göydən onların dualarını və yalvarışlarını eşit, onların tərəfində ol.
36 Əgər onlar önündə günah etsələr – çünki günah etməyən insan yoxdur –
Sən qəzəblənib onları düşmənə təslim etsən və düşmən onları əsir edib yaxın
ya uzaq torpağına aparsa,
37 onlar əsirlikdə olduqları ölkədə ürəklərini döndərib tövbə etsələr və Sənə
dua edərək “biz günah və haqsızlıq etdik, pislik etdik” desələr,
38 onların əsir olunub aparıldığı ölkədə bütün ürəkləri və canları ilə Sənə
tərəf dönsələr, atalarına verdiyin torpağa, seçdiyin şəhərə və adına tikdiyim
məbədə tərəf üz tutub Sənə dua etsələr,
39 o vaxt Sən göydən – Öz məskənindən onların dua və yalvarışlarını eşit və
onların tərəfində ol. Sənin önündə günah edən xalqını bağışla.
40 İndi, ey Allahım, Sənə yalvarıram, bu yerdə edilən duanı gözlərin görsün
və qulaqların eşitsin.
41 Ya Rəbb Allah, qüvvənin rəmzi olan sandığınla birgə,
Gücün rəmzi olan sandığınla birgə
İstirahət edəcəyin yerə qalx.
Ya Rəbb Allah, kahinlərin zəfərinlə əhatə olunsun,
Möminlərin xeyirxahlığına görə sevinsin.
42 Ya Rəbb Allah, məsh etdiyindən üz döndərmə,
Qulun Davuda göstərdiyin məhəbbətini yada sal».

7

Məbədin təqdis edilməsi (1Pad. 8:62-66)

1 * Süleyman duanı bitirdikdə göydən od düşüb yandırma qurbanları və
təqdimləri uddu. Rəbbin izzəti məbədi doldurdu.
2 Kahinlər Rəbbin məbədinə girə bilmədi, çünki Rəbbin izzəti Öz məbədini
doldurmuşdu.
3 * Bütün İsrail övladları odun düşdüyünü və məbədin üzərində olan Rəbbin
izzətini görəndə daş döşəmənin üstündə üzüstə yerə çöküb «Rəbbə şükür olsun,
çünki O yaxşıdır, Onun məhəbbəti əbədidir» deyərək səcdə etdilər.
4 Padşah və bütün xalq Rəbbin önündə qurbanlar kəsdi.

---

* **7:1** Lev. 9:23-24 * **7:3** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11

5 Padşah Süleyman qurban olaraq iyirmi iki min baş mal-qara və yüz iyirmi
min baş qoyun-keçi təqdim etdi. Beləliklə, padşah və bütün xalq Allahın
məbədini təqdis etdi.
6 Kahinlər öz vəzifələrinə görə dayandı, Levililər isə Rəbbin musiqi alətləri
ilə durdu. Padşah Davud bunları düzəltmişdi ki, o, «Rəbbə şükür olsun,
çünki məhəbbəti əbədidir» oxuyaraq həmd edəndə Levililər onlarda çalsın.
Kahinlər onların qarşısında kərənaylar çalırdı və bütün İsraillilər ayaq üstə
dayanmışdı.
7 Süleyman Rəbbin məbədi önündəki həyətin ortasını təqdis etdi ki, yandırma
qurbanları və ünsiyyət qurbanlarının piyini orada təqdim etsin. Çünki
düzəltdiyi tunc qurbangah kiçik olduğu üçün yandırma qurbanları, taxıl
təqdimləri və piy oraya yerləşməzdi.
8 O vaxt Süleyman və onunla birgə çox böyük bir camaat – Xamat keçidindən
Misir vadisinə qədər yaşayan bütün İsraillilər yeddi gün bayram etdi.
9 Səkkizinci gün təntənəli toplantı oldu. Qurbangahın təqdisi yeddi gün,
bayram da yeddi gün oldu.
10 Yeddinci ayın iyirmi üçüncü günü Süleyman xalqı buraxdı. Rəbbin
Davuda, Süleymana və xalqı İsrailə etdiyi yaxşılıqlara görə onlar sevinclə və şad
ürəklə öz evlərinə getdi.

Rəbb yenə Süleymana görünür (1Pad. 9:1-9)

11 Süleyman Rəbbin məbədini və padşah sarayını tikib qurtardı. Rəbbin
məbədində və öz sarayında ürəyi istədiyi hər şeyi uğurla etdi.
12 Rəbb Süleymana gecə görünüb ona dedi: «Sənin duanı eşitdim və bu yeri
Özümə qurban evi seçdim.
13 Göyləri bağladığım və yağış olmadığı vaxt yeri yeyib qurtarsın deyə,
çəyirtkəyə əmr etdiyim və xalqımın arasına vəba göndərdiyim zaman
14 əgər Mənim adımla çağırılan xalqım özünü aşağı tutarsa, dua edib Məni
axtararsa və pis yollarından dönərsə, o vaxt göydən eşidib onların günahını
bağışlayacağam və torpaqlarını sağaldacağam.
15 İndi bu yerdə edilən duanı gözlərim görəcək və qulaqlarım eşidəcək.
16 İndi adımı əbədilik oraya qoymaq üçün bu məbədi seçib təqdis etdim.
Mənim nəzərim və ürəyim daim orada olacaq.
17 Əgər sən Mənim əmr etdiklərimi yerinə yetirərək atan Davud kimi
yolumla getsən, Mənim qanunlarıma və hökmlərimə əməl etsən,
18 * sənin padşahlıq taxtını ucaldacağam. Mən “sənin nəslindən İsrailə hökm
edən bir kişi əskik olmayacaq” deyərək atan Davudla əhd bağlamışdım.
19 Ancaq siz dönüb qarşınıza qoyduğum qanunlarımı və əmrlərimi tərk
etsəniz, gedib başqa allahlara qulluq edərək onlara səcdə etsəniz,
20 Mən İsraillilər onlara verdiyim torpaqdan qovub atacağam və Öz adıma
təqdis etdiyim bu məbədi hüzurumdan rədd edəcəyəm. Onda İsrail barədə
bütün xalqlar arasında məsəl və kinayə söylədəcəyəm.
21 İndi uca olan bu məbədin yanından keçən hər kəs dəhşətə gələrək deyəcək:
“Nə üçün Rəbb bu torpağı və bu məbədi bu cür rədd etdi?”
22 Onlara deyəcəklər: “Bu xalq atalarını Misir torpağından çıxaran Allahı
Rəbbi tərk etdi və başqa allahlardan yapışdı, onlara səcdə və qulluq etdilər.
Buna görə də O bütün bu bəlanı onların üzərinə göndərdi”».

* **7:18** 1Pad. 2:4

8

Süleymanın tikinti işləri
(1Pad. 9:10-28)

1 Süleyman Rəbbin məbədini və öz sarayını iyirmi ilə tikib qurtardıqdan sonra
2 Xiramın Süleymana verdiyi şəhərləri Süleyman yenə tikdi və İsrail övladlarını orada yerləşdirdi.
3 Süleyman Xamat-Sovaya getdi və bu ölkəni tutdu.
4 Səhrada Tadmoru və Xamatda bütün anbar şəhərlərini tikdi.
5 Yuxarı Bet-Xoronu və Aşağı Bet-Xoronu, divarlarla, qapılarla və sürgülərlə olan qalalı şəhərlər kimi tikdi.
6 Baalatı, özünün bütün anbar şəhərlərini, bütün döyüş arabalarının olduğu şəhərləri, süvarilərin olduğu şəhərləri, Yerusəlimdə, Livanda və onun hökmranlığı altında olan bütün yerlərdə tikmək istədiyi hər şeyi tikdi.
7 Ölkədə İsraillilərdən olmayan başqa xalqlar – Xetlilər, Emorlular, Perizlilər, Xivlilər və Yevuslular qalmışdı.
8 Çünki İsrail övladları onların ataların məhv etməmişdi. Süleyman onları mükəlləfiyyətçi etdi və bu indiyə qədər belədir.
9 İsrail övladlarından isə heç kəsi öz işi üçün qul etmədi, ancaq onlar Süleymanın əsgərləri, keşik rəisləri, döyüş arabalarının və süvarilərinin başçıları idi.
10 Padşah Süleymanın nəzarətçi rəisləri də İsraillilərdən idi. Xalqa rəislik edən bu adamlar iki yüz əlli nəfər idi.
11 Süleyman fironun qızını Davudun şəhərindən onun üçün tikdiyi evinə köçürdü. Çünki o dedi: «Arvadım İsrailin padşahı Davudun sarayında yaşamasın, ona görə ki Rəbbin sandığının gəldiyi yerlər müqəddəsdir».

Süleyman məbəddə ibadət qaydasını müəyyən edir

12 O vaxt Süleyman eyvanın önündə düzəltdiyi Rəbbin qurbangahında Rəbbə yandırma qurbanları təqdim edərdi.
13 * Şənbə günlərində və Təzə Ay mərasimlərində, ildə üç dəfə bayramlarda – Mayasız Çörək bayramında, Həftələr bayramında və Çardaqlar bayramında Musanın əmr etdiyi təqdimlər günündə təqdim edərdi.
14 Atası Davudun hökmünə görə, o, kahinlərin bölmələrini xidmətlərinə görə, hər günün qaydası ilə kahinlərin yanında həmd və xidmət etmək üçün Levililəri vəzifələrinə görə və hər qapıya qapıçıları bölmələrinə görə təyin etdi. Çünki Allah adamı Davud belə əmr etmişdi.
15 Onlar hər məsələdə, xəzinələrlə bağlı məsələlərdə padşahın kahinlərə və Leviliərə olan əmrindən çıxmadı.
16 Rəbbin məbədinin bünövrəsinin qoyulmasından tikilib qurtarmasına qədər Süleymanın hər işi hazırlanmışdı. Beləcə Rəbbin məbədi tikilib qurtardı.

Süleymanın donanması

17 Süleyman Edom ölkəsində, dənizin körfəzində olan Esyon-Geverə və Elata getdi.
18 Xiram adamlarının vasitəsilə ona gəmilər və dənizə bələd adamlar göndərdi. Onlar Süleymanın adamları ilə birgə Ofirə gəldi və oradan dörd yüz əlli talant qızıl götürüb padşah Süleymana gətirdilər.

* **8:13** Say. 28:9-15

9

Süleyman və Səba məlikəsi
(1Pad. 10:1-13)

1 * Səba məlikəsi Süleymanın şöhrətini eşidib onu tapmacalarla sınamağa gəldi. O, çox böyük karvanla – ətriyyat, çoxlu qızıl və qiymətli daşlarla yüklənmiş dəvələrlə Yerusəlimə, Süleymanın yanına gəldi və ürəyində olan hər şey barədə onunla söhbət etdi.
2 Süleyman onun bütün suallarına cavab verdi, elə bir gizli şey olmadı ki, padşah ona izah etməsin.
3 Səba məlikəsi Süleymanın hikmətini və onun tikdiyi sarayı,
4 süfrəsindəki yeməyi, əyanlarının oturuşunu, qulluqçularının xidmətini və onların geyimlərini, saqilərini və onların geyimlərini, Rəbbin məbədində gətirdiyi yandırma qurbanları görəndə daha özünü saxlaya bilmədi.
5 O, padşaha dedi: «Sənin işlərin və hikmətin barədə öz ölkəmdə eşitdiyim sözlər düz imiş.
6 Gəlib öz gözlərimlə görənə qədər mən bu sözlərə inanmamışdım. Mənə sənin böyük hikmətinin yarısı belə, danışılmayıb, sənin şöhrətin barədə eşitdiklərimdən də üstünsən.
7 Sənin adamların nə bəxtiyardır və bu qulluqçuların nə bəxtiyardır ki, həmişə önündə durub hikmətini eşidirlər.
8 Allahın Rəbbə alqış olsun ki, səni istəyib Allahın Rəbb üçün padşah kimi İsrail taxtında oturtdu! Allahın İsraili əbədi möhkəmləndirməkdən ötrü ona olan sevgisi naminə ədalət və salehliklə hökm etmək üçün səni onlar üzərinə padşah qoydu».
9 Səba məlikəsi padşaha yüz iyirmi talant qızıl, çoxlu ətriyyat və qiymətli daşlar bağışladı. Onun padşah Süleymana verdiyi qədər ətriyyat hələ heç vaxt gəlməmişdi.
10 Ofirdən qızıl gətirən Xiramın adamları ilə Süleymanın adamları ardıc ağacı və qiymətli daşlar da gətirdilər.
11 Padşah ardıc ağacından Rəbbin məbədi və padşah sarayı üçün pilləkənlər, musiqiçilər üçün lira və çəng düzəltdi. Yəhuda diyarında bu günə qədər beləsi görünməmişdi.
12 Padşah Süleyman Səba məlikəsinin arzuladığı və istədiyi bütün şeyləri ona verdi; bu, məlikənin padşaha gətirdiklərindən də çox idi. Sonra məlikə əyanları ilə birgə qayıdıb öz ölkəsinə getdi.

Süleymanın var-dövləti
(1Pad. 10:14-25)

13 Bir ildə Süleymana gələn qızılın çəkisi altı yüz altmış altı talant idi.
14 Alver edən adamların və tacirlərin gətirdiyi qızıl buraya daxil deyildi. Bütün Ərəb padşahları və ölkənin valiləri də Süleymana qızıl və gümüş gətirərdi.
15 Padşah Süleyman döymə qızıldan iki yüz sipər düzəltdi. Bir sipərə altı yüz şekel döymə qızıl işləndi.
16 O, döymə qızıldan üç yüz qalxan da düzəltdi və bir qalxana üç yüz şekel qızıl işləndi. Padşah onları «Livan meşəsi» adlı sarayına qoydu.
17 Padşah fil sümüyündən böyük taxt düzəltdi və onu xalis qızılla örtdü.
18 Taxtın altı pilləsi və ayaq qoymaq üçün qızıl kətili var idi, bunlar taxta bağlı idi. Oturacağın hər iki tərəfində qollar var idi və qolların yanında iki şir təsviri var idi.

* **9:1** Mat. 12:42; Luka 11:31

19 Altı pillənin iki tərəfində isə on iki şir təsviri var idi. Heç bir padşahlıqda belə bir şey yox idi.
20 Padşah Süleymanın bütün içki qabları qızıldan idi. «Livan meşəsi» adlı sarayında olan bütün əşyalar da xalis qızıldan idi. Çünki gümüş Süleymanın dövründə heç nə sayılırdı.
21 Padşahın gəmiləri Xiramın adamları ilə birgə Tarşişə gedərdi. Üç ildə bir dəfə Tarşiş gəmiləri qızıl, gümüş, fil sümüyü, meymunlar və əntərlərlə yüklənərək gəlirdi.
22 Padşah Süleyman var-dövlətdə və hikmətdə yer üzünün bütün padşahlarından üstün idi.
23 Bütün yer üzünün padşahları Süleymanın ürəyinə Allahın qoyduğu hikməti eşitmək üçün onun üzünü görmək istəyirdi.
24 Onun yanına gələn hər kəs hədiyyə gətirirdi. Beləcə ona hər il qızıl qablar, gümüş qablar, paltarlar, silahlar, ətriyyat, atlar və qatırlar gətirilirdi.
25 * Süleymanın dörd min axurunda döyüş arabaları üçün atları və on iki min süvarisi vardı. Onları arabalar üçün ayrılan şəhərlərdə və Yerusəlimdə, padşahın yanında yerləşdirdi.
26 * O, Fərat çayından Filiştlilərin torpağına və Misir sərhədinə qədər bütün padşahlar üzərində hökmranlıq edirdi.
27 * Padşah Yerusəlimdə çoxluğuna görə gümüşü daşlara, sidr ağacını isə yamaclı-düzənlikli bölgədə bitən firon ənciri ağacına bərabər etdi.
28 * Süleymanın atları Misirdən və bütün ölkələrdən gətirilirdi.

Süleymanın ölümü
(1Pad. 11:41-43)
29 Süleymanın qalan işləri, ilk işlərindən son işlərinə qədər peyğəmbər Natanın tarix kitabında və Şilolu Axiyanın peyğəmbərliyində və görücü İddonun Nevat oğlu Yarovam haqqındakı vəhylərində yazılmışdır.
30 O, Yerusəlimdə bütün İsrail üzərində qırx il padşahlıq etmişdi.
31 Süleyman ataları ilə uyudu və atası Davudun şəhərində basdırıldı. Onun yerinə oğlu Rexavam padşah oldu.

10

İsraillilər Rexavama qarşı çıxır
(1Pad. 12:1-20)
1 Rexavam Şekemə getdi, çünki bütün İsraillilər onu padşah etmək üçün Şekemə gəlmişdi.
2 Nevat oğlu Yarovam bunu eşitdiyi zaman padşah Süleymanın əlindən qaçdığı Misirdən oraya qayıtdı.
3 Onu çağırtdırdılar. Yarovam gəldi və bütün İsraillilərlə birgə Rexavama söylədi:
4 «Atan üzərimizə ağır boyunduruq qoydu. Sən isə indi atanın çətin qulluğunu və üzərimizə qoyduğu ağır boyunduruğu yüngülləşdir, biz də sənə qulluq edərik».
5 Rexavam onlara dedi: «Üç gündən sonra yenə mənim yanıma gəlin». Xalq getdi.

* **9:25** 1Pad. 4:26 * **9:26** Yar. 15:18; 1Pad. 4:21 * **9:27** Qanun. 17:17 * **9:28** Qanun. 17:16

6 Padşah Rexavam atası Süleymanın sağlığında onun önündə duran ağsaqqallarla məsləhət edib dedi: «Bu xalqa cavab vermək üçün mənə nə məsləhət verirsiniz?»
7 Ağsaqqallar ona dedi: «Əgər sən bu xalqa xeyirxahlıq göstərməklə onları razı salıb yaxşı sözlər desən, daim sənə qul olacaq».
8 Ancaq o, ağsaqqalların verdikləri məsləhətə məhəl qoymadı, onunla birgə böyümüş və onun önündə duran cavan adamlarla məsləhətləşdi.
9 Onlara dedi: «Siz nə məsləhət verirsiniz? Mənə "atanın üzərimizə qoyduğu boyunduruğu yüngülləşdir" deyən bu xalqa nə cavab verim?»
10 Onunla birgə böyümüş cavan adamlar ona dedi: «Sənə "atan üzərimizə ağır bir boyunduruq qoydu, sən isə onu yüngülləşdir" deyən bu xalqa belə söylə: "Mənim kiçik barmağım atamın belindən yoğundur.
11 Atam sizi ağır boyunduruqla yükləmişdi, mən isə sizin boyunduruğunuzu daha da artıracağam. Atam sizi qamçılarla cəzalandırırdı, mən isə sizi əqrəblərlə cəzalandıracağam"».
12 «Üç gün sonra yenə yanıma gəlin» deyə padşahın söylədiyi kimi Yarovam bütün xalqla birgə üç gün sonra Rexavamın yanına gəldi.
13 Padşah onlara sərt cavab verdi. Padşah Rexavam ağsaqqalların məsləhətinə məhəl qoymayıb
14 cavan adamların məsləhətinə görə xalqa dedi: «Atam sizi ağır boyunduruqla yükləmişdi, mən isə onu daha da artıracağam. Atam sizi qamçılarla cəzalandırırdı, mən isə əqrəblərlə cəzalandıracağam».
15 Padşah xalqa qulaq asmadı, çünki bu hadisə Allah tərəfindən oldu ki, Rəbb Şilolu Axiya vasitəsilə Nevat oğlu Yarovama söylədiyi sözü yerinə yetirsin.
16 * Bütün İsraillilər padşahın onlara qulaq asmadığını gördü. Onda xalq ona cavab verib dedi:
«Davudla bizim nə şərikliyimiz var?
Yesseyin oğlu ilə heç bir irsimiz yoxdur!
Ey İsraillilər, çadırınıza!
İndi, ey Davud, öz evinin halına özün bax!»
Bütün İsraillilər evlərinə getdi.
17 Rexavam yalnız Yəhuda şəhərlərində yaşayan İsrail övladları üzərində padşahlıq etdi.
18 Padşah Rexavam mükəlləfiyyətçilər üzərində nəzarətçi olan Adoniramı göndərdi. İsrail övladları onu daşqalaq edib öldürdülər. Padşah Rexavam Yerusəlimə qaçmaq üçün tələsik öz döyüş arabasına mindi.
19 Beləcə İsraillilər Davudun sülaləsinə qarşı qalxdı və bu indiyə qədər belədir.

11

Şemayanın peyğəmbərliyi
(1Pad. 12:21-24)

1 Rexavam Yerusəlimə gəldi. O, İsraillilərlə müharibə edib öz padşahlığını qaytarmaq üçün Yəhuda və Binyamin evini – yüz səksən min seçmə döyüşçünü topladı.
2 Ancaq Allah adamı Şemayaya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
3 «Yəhuda padşahı Süleyman oğlu Rexavama, Yəhuda və Binyamində olan bütün İsraillilərə söylə ki,

* **10:16** 2Şam. 20:1

4 Rəbb belə deyir: “Getməyin və soydaşlarınızla müharibə etməyin. Hər kəs
öz evinə qayıtsın, çünki bu iş Mənim tərəfimdən oldu”». Onlar Rəbbin sözünə
qulaq asdılar və Yarovamın üzərinə getməkdən əl çəkdilər.

Rexavam qalalar tikir

5 Rexavam Yerusəlimdə yaşadı və Yəhudada müdafiə olunmaq üçün bu
şəhərləri tikdi.
6 Bet-Lexem, Etam, Teqoa,
7 Bet-Sur, Soko, Adullam,
8 Qat, Mareşa, Zif,
9 Adorayim, Lakiş, Azeqa,
10 Sora, Ayyalon və Xevron. O, Yəhuda və Binyamin torpağında olan bu
qalalı şəhərləri tikdi.
11 Qalaları möhkəmlədib onlara rəislər təyin etdi və ərzaq, yağ, şərab
ehtiyatı gördü.
12 Hər şəhərə sipər və nizələr qoydu, onları çox möhkəmləndirdi. Beləcə
Yəhuda ilə Binyamin torpaqları onun tərəfində qaldı.
13 Bütün İsraildə olan kahinlər və Levililər onların bütün mahallarından
gəlib Rexavamın yanına toplandı.
14 Levililər otlaqlarını və mülklərini qoyub Yəhudaya və Yerusəlimə gəldilər.
Çünki Yarovam onları oğulları ilə birgə Rəbbə kahinlik etməkdən kənar et-
mişdi.
15 * * O, səcdəgahlar, təkə bütləri və düzəltdiyi dana bütləri üçün özünə
kahinlər qoymuşdu.
16 Onların ardınca bütün İsrail qəbilələrindən olan İsrailin Allahı Rəbbi sidq
ürəkdən axtarmaq istəyənlər ataларının Allahı Rəbbə qurban təqdim etmək
üçün Yerusəlimə gəldilər.
17 Yəhuda padşahlığını möhkəmləndirdilər və üç il Süleymanın oğlu Rex-
avama kömək etdilər. Çünki üç il Davudun və Süleymanın yolu ilə getdilər.

Rexavamın arvadları və uşaqları

18 Rexavam Maxalatı özünə arvad aldı. Maxalat Davudun oğlu Yerimo-
tunla Yesseyin oğlu Eliavın qızı Avihayilin qızı idi.
19 O, Rexavama oğullar – Yeuşu, Şemaryanı, Zahamı doğdu.
20 Rexavam Maxalatdan sonra Avşalomun qızı Maakanı aldı. O, Aviyanı,
Attayı, Zizanı və Şelomiti doğdu.
21 Rexavam Avşalomun qızı Maakanı bütün arvadları və cariyələrindən
daha çox sevirdi. O, on səkkiz arvad və altmış cariyə almışdı, iyirmi səkkiz
oğul və altmış qız atası oldu.
22 Rexavam Maaka oğlu Aviyanı qardaşları arasında padşah etmək üçün
ayıraraq vəliəhd təyin etdi.
23 Ağıllı davranıb bütün Yəhuda və Binyamin torpağında hər qalalı şəhərə
oğullarını göndərdi və onlara bol ərzaq verdi, onlar üçün çoxlu arvad aldı.

12

Sisaqın Yəhudaya hücumu
(1Pad. 4:25-28)

1 Padşahlığı möhkəmlənib özü qüvvətləndikdə Rexavam, onunla bərabər
bütün İsrailliler Rəbbin Qanunundan üz döndərdilər.

* **11:15** 1Pad. 12:31 * **11:15** Lev. 17:7

2 Padşah Rexavamın beşinci ilində Rəbbə qarşı vəfasızlıq etdiklərinə görə
Misir padşahı Sisaq min iki yüz döyüş arabası və altmış min süvari ilə
Yerusəlimə hücum etdi.
3 Onunla bərabər Misirdən gələn xalqın, Luvluların, Sukluların və
Kuşluların sayı-hesabı bilinmirdi.
4 O, Yəhudanın qalalı şəhərlərini aldı və Yerusəlimə yaxınlaşdı.
5 Peyğəmbər Şemaya Rexavamın və Sisaqdan ötrü Yerusəlimə toplanan
Yəhuda rəislərinin yanına gəlib onlara dedi: «Rəbb belə deyir: “Siz Məni tərk
etdiniz, buna görə Mən də sizi Sisaqa təslim etdim”».
6 İsrail rəisləri ilə padşah özlərini aşağı tutdular və «Rəbb adildir» dedilər.
7 Rəbb onların özlərini aşağı tutduğunu görəndə Şemayaya Rəbbin bu sözü
gəldi: «Özlərini aşağı tutduqları üçün onları məhv etməyəcəyəm, onlara bir az
qurtuluş verəcəyəm, Sisaqın əli ilə qəzəbim Yerusəlimin üzərinə tökülməyəcək.
8 Amma Mənə qulluq etməklə dünya padşahlıqlarına qulluq etməyin fərqini
başa düşsünlər deyə onun qulları olacaqlar».
9 * Misir padşahı Sisaq Yerusəlimə hücum etdi və Rəbbin məbədinin və
padşah sarayının xəzinələrini götürdü. Hər şeyi aldı, Süleymanın düzəltdiyi
qızıl qalxanları da götürdü.
10 Padşah Rexavam onların yerinə tunc qalxanlar düzəltdi və bunları
padşah sarayının qapısını qoruyan mühafizə rəislərinin əlinə verdi.
11 Hər dəfə padşah Rəbbin məbədinə gələndə mühafizəçilər onları daşıyır və
sonra mühafizəçilərin otağına geri gətirirdilər.
12 Özünü aşağı tutduqda onu büsbütün məhv etməmək üçün Rəbbin qəzəbi
üzərindən döndü. Çünki Yəhudada yaxşı işlər də var idi.

Rexavamın padşahlığının sonu

13 Padşah Rexavam Yerusəlimdə özünü möhkəmləndirərək padşahlıq etdi.
Rexavam padşah olan vaxt qırx bir yaşında idi. O, Rəbbin Öz adını qoymaq
üçün İsrailin bütün qəbilələrindən seçdiyi şəhərdə – Yerusəlimdə on yeddi il
padşahlıq etdi. Anasının adı Ammonlu Naama idi.
14 O, pis olan işlər etdi, çünki ürəyi Rəbbi axtarmaq istəmədi.
15 Rexavamın etdiyi işlər, ilk işlərindən son işlərinə qədər peyğəmbər
Şemayanın və görücü İddonun tarix kitablarında nəsil şəcərəsinə görə
yazılmışdır. Rexavamla Yarovam arasında həmişə müharibə gedirdi.
16 Rexavam ataları ilə uyudu və Davudun şəhərində basdırıldı. Yerinə oğlu
Aviya padşah oldu.

13

Yəhuda padşahı Aviya
(1Pad. 15:1-8)

1 Yarovamın padşahlığının on səkkizinci ilində Aviya Yəhuda üzərində
padşah oldu.
2 O, Yerusəlimdə üç il padşahlıq etdi. Anasının adı Givealı Urielin qızı Maaka
idi. Aviya ilə Yarovamın arasında müharibə gedirdi.
3 Aviya dörd yüz min seçmə igid döyüşçüdən ibarət olan bir ordu ilə hərbə
girişdi. Yarovam isə səkkiz yüz min seçmə igid döyüşçünü ona qarşı döyüş
üçün düzdü.

* **12:9** 1Pad. 10:16-17; 2Saln. 9:15-16

4 Aviya Efrayimin dağlıq bölgəsində olan Semarayim dağına qalxıb dedi:
«Ey Yarovam və bütün İsraillilər, məni dinləyin!
5 Bilmirsiniz ki, İsrailin Allahı Rəbb İsrail üzərində padşahlığı əbədi olaraq
Davuda və onun oğullarına vermişdir? Bunu duzla əhd etmişdir.
6 Ancaq Davudun oğlu Süleymanın qulu Nevat oğlu Yarovam qalxıb ağasına
qarşı üsyan etdi.
7 Onun ətrafına boş və yaramaz adamlar yığılıb Süleyman oğlu Rexavama
qarşı çıxdılar. Rexavam gənc və zəif iradəli olduğu üçün onlara qarşı dura
bilmədi.
8 İndi siz Davud oğullarının əlində olan Rəbbin padşahlığına qarşı durmağı
düşünürsünüz və siz böyük bir kütləsiniz. Yarovamın allahlar deyə sizə
düzəltdiyi qızıl danalar da aranızdadır.
9 Amma Harun nəslindən olan Rəbbin kahinlərini və Levililəri qov-
madınızmı? Başqa ölkələrin xalqlarının qaydasına görə özünüzə kahinlər
qoymadınızmı? Buğa və yeddi qoçla təqdis olunmaq üçün gələn hər kəs
yalançı allahların kahini ola bilər.
10 Amma Rəbb Allahımız olduğuna görə biz Onu tərk etməmişik və bizdə
Rəbbin xidmətində Harun nəslindən olan kahinlər və onlara kömək edən
Levililər vardı.
11 Onlar hər səhər-axşam Rəbbə yandırma qurbanları və xoş ətirli buxur
yandırar, təmiz masa üzərində çörək təqdimi verər və hər axşam qızıl
çıraqdanda çıraqları yandırar. Çünki biz Allahımız Rəbbin qoyduğu qaydalara
əməl edirik, siz isə Onu tərk etdiniz.
12 Budur, Allah bizimlədir, başımızın üstündədir. Onun kahinləri də biz-
imlədir. Sizə qarşı çalmaq üçün əllərində yüksək səs verən kərənaylar var. Ey
İsrail övladları, ataларınızın Allahı Rəbbə qarşı müharibə etməyin, çünki işiniz
yaxşı getməz».

13 Yarovam onların arxasından pusqu qurmaq üçün dəstə göndərmişdi.
Onun özü Yəhudalılardan qabaqda idi. Pusqu isə onların arxasında idi.
14 Yəhudalılar geriyə baxdıqda gördülər ki, onlara öndən və arxadan hücum
olunacaq. Onlar Rəbbə fəryad etdilər və kahinlər kərənayları yüksək səslə
çaldılar.
15 Yəhudalılar nərə çəkdilər və onlar nərə çəkəndə Allah Yarovamı və bütün
İsraillіləri Aviyanın və Yəhudanın önündə qırdı.
16 İsrail övladları Yəhudalıların önündən qaçdı və Allah onları bunlara təslim
etdi.
17 Aviya ilə xalqı onları böyük tələfata uğratdılar: İsraillilərdən beş yüz min
seçmə adam həlak oldu.
18 Beləcə o vaxt İsrail övladları sakitləşdilər, Yəhudalılar isə ataларının Allahı
Rəbbə güvəndikləri üçün üstün gəldilər.
19 Aviya Yarovamı təqib etdi və ondan şəhərləri – Bet-Eli və qəsəbələrini,
Yeşananı və qəsəbələrini, Efronu və qəsəbələrini aldı.
20 Aviyanın dövründə Yarovam bir daha güclü olmadı. Rəbb onu vurdu və
o öldü.
21 Ancaq Aviya daha da gücləndi. O, on dörd arvad aldı, iyirmi iki oğul və
on altı qız atası oldu.

22 Aviyanın qalan işləri, əməlləri və sözləri peyğəmbər İddonun təlimində
yazılmışdır.

14

1 Aviya ataları ilə uyudu və onu Davudun şəhərində basdırdılar. Yerinə oğlu
Asa padşah oldu. Onun dövründə ölkə on il rahat yaşadı.

Yəhuda padşahı Asa

2 Asa Allahı Rəbbin gözündə yaxşı və doğru olan işlər etdi.
3 Özgə allahların qurbangahlarını və səcdəgahları aradan qaldırdı və
sütunları qırdı, Aşera bütlərini kəsdi.
4 Asa atalarının Allahı Rəbbi axtarmağı və qanunla əmrlərinə əməl etməyi
Yəhudaya söylədi.
5 Yəhudanın bütün şəhərlərindən səcdəgahları və buxur qurbangahlarını
aradan qaldırdı. Onun dövründə ölkə rahat yaşadı.
6 O, Yəhudada qalalı şəhərlər tikdi, çünki o illərdə ölkədə əmin-amanlıq idi
və orada müharibə yox idi. Rəbb ona dinclik vermişdi.
7 Asa Yəhudalılara dedi: «Bu şəhərləri tikək, ətrafında divarlar və qüllələr,
qapılar və sürgülər düzəldək. Ölkə hələ bizimdir, çünki biz Allahımız Rəbbi
axtardıq, Onu axtardığımıza görə Allah bizə hər tərəfdən dinclik verdi». Onlar
beləcə uğurla tikdilər.

Asanın Zerah üzərində qələbəsi

8 Asanın ordusu Yəhudadan sipər və nizə daşıyan üç yüz min nəfər,
Binyamin nəslindən qalxan daşıyan və kaman çəkən iki yüz səksən min
nəfərdən ibarət idi. Onların hamısı igid döyüşçülər idi.
9 Bunlara qarşı Kuşlu Zerah milyon əsgərlə və üç yüz döyüş arabası ilə
Mareşaya hücum etdi.
10 Asa onun üzərinə getdi və Mareşada Sefata dərəsində döyüş üçün düzüldü.
11 Asa Allahı Rəbbi çağırıb dedi: «Ya Rəbb, güclülər arasında gücsüzəm,
yardım edəcək Səndən başqası yoxdur. Ya Rəbb Allahımız, bizə yardım et,
çünki Sən bizim dayağımızsan və Sənin isminlə bu qoşunun üstünə gəlmişik. Ya
Rəbb, Allahımız Sənsən, qoy insan Sənə üstün gəlməsin».
12 Asanın və Yəhudalıların önündə Rəbb Kuşluları qırdı və Kuşlular qaçdı.
13 Asa və onunla birgə olan xalq onları Gerara qədər təqib etdi. Kuşlulardan
o qədər ölən oldu ki, heç kəs salamat qalmadı, çünki Rəbbin və onun ordusu-
nun önündə məhv olmuşdular. Yəhudalılar çoxlu qənimət ələ keçirdilər.
14 Gerar ətrafındakı bütün şəhərləri dağıtdılar, çünki onların canına Rəbbin
qorxusu düşmüşdü. Bütün şəhərləri qarət etdilər, orada çoxlu qənimət vardı.
15 Çoban çadırlarını da dağıtdılar, çoxlu qoyun-keçi və dəvə apardılar. Sonra
Yerusəlimə qayıtdılar.

15

Azaryanın peyğəmbərliyi

1 Oded oğlu Azaryanın üzərinə Allahın Ruhu gəldi.
2 O, Asanın qarşısına çıxıb ona dedi: «Ey Asa, bütün Yəhudalılar və
Binyaminlilər, məni dinləyin! Siz Rəbb ilə bərabər olarkən O da sizinlədir.
Əgər siz Onu axtarsanız, O da Özünü sizə göstərər. Ancaq siz Onu tərk etsəniz,
O da sizi tərk edər.
3 Uzun zamandan bəri İsraildə həqiqi Allah yoxdur. Onun öyrədən kahini və
Qanunu da yoxdur.
4 Ancaq ağır günlərində İsrailin Allahı Rəbbə qayıdıb Onu axtaranda O
Özünü onlara göstərdi.

5 O vaxtlar gedib-gəlmək təhlükəli idi. Çünki bütün ölkələrin əhalisi böyük
həyəcana düşmüşdü.
6 Millət millətə qarşı, şəhər şəhərə qarşı vuruşurdu. Çünki Allah onları hər
cür bəla ilə çaşqınlığa salmışdı.
7 Ancaq siz möhkəm olun və əlləriniz gücdən düşməsin, çünki işiniz üçün
mükafat alacaqsınız».
8 Asa bu sözləri və peyğəmbər Odedin peyğəmbərliyini eşitdikdə cəsarətə
gəlib bütün Yəhuda və Binyamin torpağından, Efrayimin dağlıq bölgəsində
olan aldığı şəhərlərdən iyrənc bütləri götürüb atdı, Rəbbin eyvanı önündə olan
Rəbbin qurbangahını təmir etdi.
9 Bütün Yəhudalıları və Binyaminliləri, onların arasında yaşayan Efray-
imliləri, Menaşşeliləri və Şimeonluları bir yerə yığdı. Allahı Rəbbin onunla
birgə olduğunu gördükdə çoxlu İsrailli onun tərəfinə keçmişdi.
10 Asanın padşahlığının on beşinci ilinin üçüncü ayında onlar Yerusəlimə
toplandılar.
11 O gün gətirdikləri qənimətdən yeddi yüz baş mal-qara və yeddi min baş
qoyun-keçi Rəbbə qurban etdilər.
12 Atalarının Allahı Rəbbi bütün ürəkləri ilə və bütün canları ilə axtarmaq
üçün əhd etdilər.
13 İstər kiçik ya böyük, istərsə də kişi ya qadın olsun, İsrailin Allahı Rəbbi
axtarmayan hər kəs öldürülməli idi.
14 Borular və şeypurlar çalaraq bağırtı və yüksək səslə Rəbbə and içdilər.
15 Bu anda görə bütün Yəhudalılar sevindi, çünki bütün ürəkləri ilə
and içmişdilər, bütün səyləri ilə Onu axtarmışdılar və O da onlara Özünü
göstərmişdi. Rəbb onlara hər tərəfdən dinclik vermişdi.
16 Padşah Asa nənəsi Maakanı mələkəlikdən məhrum etdi, çünki o, Aşera
üçün iyrənc bir büt düzəltmişdi. Asa onun bütünü kəsdi və toz edib Qidron
vadisində yandırdı.
17 Ancaq İsraildə səcdəgahlar aradan qaldırılmadı. Lakin Asanın ürəyi bütün
ömrü boyu Rəbbə sadiq idi.
18 O, atasının və özünün təqdis etdiyi şeyləri – qızılı, gümüşü və qabları
Allahın məbədinə gətirdi.
19 Asanın padşahlığının otuz beşinci ilinə qədər müharibə olmadı.

16

Asa ilə İsrail padşahı Baaşanın müharibəsi
(1Pad. 15:17-22)

1 Asanın padşahlığının otuz altıncı ilində İsrail padşahı Baaşa Yəhudaya
hücum etdi və Yəhuda padşahı Asanın yanına gəlib-getmək istəyənləri burax-
mamaq üçün Rama şəhərini tikdi.
2 Asa Rəbbin məbədinin və padşah sarayının xəzinələrindən qızıl-gümüşü
götürdü və onları Dəməşqdə yaşayan Aram padşahı Ben-Hadada bu xəbərlə
göndərdi:
3 «Sənin atanla mənim atam arasında saziş var idi, qoy bizim aramızda
da saziş olsun. Sənə qızıl-gümüş göndərdim, get İsrail padşahı Baaşa ilə olan
sazişini poz ki, torpağımdan geri çəkilsin».
4 Ben-Hadad padşah Asaya qulaq asdı və qoşun başçılarını İsrail şəhərlərinin
üstünə göndərdi. Onun qoşunları İyona, Dana, Avel-Mayimə və Naftalinin
bütün anbar şəhərlərinə zərbə vurdu.

5 Baaşa bunu eşitdikdə Ramanı tikməyi dayandırdı və işini buraxdı.
6 Padşah Asa bütün Yəhudalıları yanına yığdı. Onlar Ramada Baaşanın tikməkdə olduğu yerlərin daşlarını və dirəklərini daşıdı. Bunlarla Gevanı və Mispanı tikdi.
7 O vaxt görücü Xanani Yəhuda padşahı Asanın yanına gəlib ona dedi: «Madam ki Allahın Rəbbə deyil, Aram padşahına güvəndin, buna görə də Aram padşahının ordusu sənin əlindən qaçıb qurtardı.
8 Kuşlular və Luvlular çoxlu süvari və döyüş arabaları ilə çox böyük bir ordu deyildimi? Rəbb Ona güvəndiyin üçün onları sənə təslim etdi.
9 Çünki Rəbbin gözləri yer üzünü seyr edir ki, ürəyi bütünlüklə Onunla olanları qüvvətləndirsin. Ağılsızlıq etdin. İndidən sənə müharibə olacaq».
10 Asa görücüyə qəzəbləndi və onu işgəncə zindanına atdı, çünki bunun üçün ona hiddətlənmişdi. O vaxt Asa xalqdan bəzilərinə zülm etdi.

Asanın padşahlığının sonu
(1Pad. 15:23-24)

11 Asanın işləri, ilk işlərindən son işlərinə qədər Yəhuda və İsrail padşahlarının kitabında yazılmışdır.
12 Padşahlığının otuz doqquzuncu ilində Asa ayaqlarından xəstələndi, xəstəliyi get-gedə ağırlaşdı. Həm də xəstə olduqda Rəbbi deyil, ancaq həkimləri axtardı.
13 Asa padşahlığının qırx birinci ilində ölüb ataları ilə uyudu.
14 Onu Davudun şəhərində özü üçün qazdığı qəbirdə basdırdılar və onu gözəl ədviyyat və hər cür qatışmış ətriyyatla dolu yatağa qoydular. Onun xatirinə böyük bir tonqal yandırdılar.

17

Yəhuda padşahı Yehoşafat

1 Onun yerinə oğlu Yehoşafat padşah oldu və İsrailə qarşı özünü möhkəmləndirdi.
2 Yəhudanın hər qalalı şəhərinə qoşun qoydu və Yəhuda torpağına və atası Asanın aldığı Efrayim şəhərlərinə hərbi dəstələr yerləşdirdi.
3 Rəbb Yehoşafatla idi, çünki atası Davudun əvvəlki yolları ilə getdi və Baal bütlərini deyil,
4 yalnız atasının Allahını axtardı və İsraillilərin etdiyi işlərə görə deyil, Allahın əmrləri ilə getdi.
5 Rəbb padşahlığı onun əlində möhkəmləndirdi və bütün Yəhudalılar Yehoşafata xərac gətirdilər. Onun bol sərvəti və şərəfi vardı.
6 Rəbbin yollarında cəsarətləndi. Üstəlik səcdəgahları və Aşera bütlərini Yəhudadan götürdü.
7 Padşahlığının üçüncü ilində Yəhuda şəhərlərində xalqa təlim versinlər deyə bunları göndərdi: rəisləri olan Ben-Xayil, Avdiya, Zəkəriyyə, Natanel və Mikeya.
8 Onlarla bərabər Levililər: Şemaya, Netanya, Zevadya, Asahel, Şemiramot, Yonatan, Adoniya, Toviya, Tov-Adoniya və onlarla birgə kahinlər: Elişama və Yehoram.
9 Onlar Yəhudada xalqa təlim verdilər. Yanlarında Rəbbin Qanun kitabı olmaqla Yəhudanın bütün şəhərlərini dolaşdılar və xalqı öyrətdilər.
10 Yəhuda ətrafında olan bütün ölkələrin padşahlıqları üzərinə Rəbbin qorxusu düşdü və Yehoşafata qarşı müharibə etmədilər.

11 Filiştlilərdən bəzisi Yehoşafata hədiyyə və xərac olaraq gümüş gətirdi. Ərəblər də ona qoyun-keçi – yeddi min yeddi yüz qoç və yeddi min yeddi yüz təkə gətirdi.
12 Yehoşafat get-gedə əzəmət qazandı. Yəhudada qalalar və anbar şəhərləri tikdi.
13 Yəhuda şəhərlərində çoxlu ehtiyatları vardı. Yerusəlimdə igid döyüşçülər olan əsgərləri vardı.
14 Nəsillərinə görə onların siyahısı bu idi: Yəhudadan minbaşılar: başçı Adna və onunla bərabər üç yüz min igid döyüşçü;
15 onun yanında başçı Yehoxanan və onunla birgə iki yüz səksən min nəfər;
16 onun yanında könüllü olaraq Rəbbin işini boynuna götürən Zikri oğlu Amasya və onunla birgə iki yüz min igid döyüşçü;
17 Binyamindən igid bir döyüşçü olan Elyada və onunla bərabər ox-kaman və qalxanla silahlanmış iki yüz min nəfər,
18 onun yanında Yehozavad və onunla döyüşə hazır olan yüz səksən min nəfər.
19 Bunlar padşahın bütün Yəhudadakı qalalı şəhərlərə qoyduğu döyüşçülərdən əlavə ona xidmət edənlər idi.

18

Yehoşafat, Axav və peyğəmbər Mikeya (1Pad. 22:1-28)

1 Yehoşafatın bol sərvəti və şərəfi vardı. O, Axavla qohum və müttəfiq oldu.
2 Bir neçə il sonra Samariyaya Axavın yanına gəldi. Axav onun üçün və onunla bərabər olan xalq üçün çoxlu qoyun-keçi və mal-qara kəsdi, onu Ramot-Gileada qalxmağa təhrik etdi.
3 İsrail padşahı Axav Yəhuda padşahı Yehoşafata dedi: «Sən mənimlə birgə Ramot-Gileada gedirsənmi?» Yehoşafat ona dedi: «Məni özün kimi, xalqımı xalqın kimi hesab elə, sənin lə bərabər vuruşarıq».
4 Yehoşafat yenə İsrail padşahına dedi: «Əvvəlcə görək Rəbbin sözü nədir?»
5 İsrail padşahı dörd yüz peyğəmbəri topladı və onlara dedi: «Vuruşmaq üçün Ramot-Gileada gedim ya getməyim?» Onlar dedi: «Get, Allah onu padşaha təslim edəcək».
6 Yehoşafat dedi: «Burada olanlardan başqa Rəbbin bir peyğəmbəri yoxdur ki, ondan soruşaq?»
7 İsrail padşahı Yehoşafata dedi: «Rəbdən soruşmaq üçün bir nəfər də var: İmla oğlu Mikeya. Ancaq mənim ondan zəhləm gedir, çünki həmişə yaxşılığıma deyil, pisliyimə peyğəmbərlik edir». Yehoşafat dedi: «Qoy padşah belə söyləməsin».
8 İsrail padşahı bir saray xidmətçisini çağırıb dedi: «Tez İmla oğlu Mikeyanı buraya gətir».
9 İsrail padşahı və Yəhuda padşahı Yehoşafat Samariya darvazalarının girəcəyindəki meydanda şahlıq libası geyinib oturmuşdu. Hər biri öz taxtında oturmuşdu və bütün peyğəmbərlər onların önündə peyğəmbərlik edirdi.
10 Kenaana oğlu Sidqiya özünə dəmir buynuzlar düzəldib dedi: «Rəbb belə deyir: "Aramlıları qırıb qurtarana qədər onları beləcə buynuzlayacaqsan"».
11 Bütün peyğəmbərlər də peyğəmbərlik edərək deyirdilər: «Ramot-Gileada get, qalib gələcəksən, Rəbb onu padşaha təslim edəcək».

12 Mikeyanı çağırmaq üçün gedən qasid ona dedi: «İndi peyğəmbərlər padşaha bir ağızdan xoş sözlər deyir. Sənin sözün də onlardan birinin sözü kimi olsun və yaxşılığa danış».
13 Mikeya dedi: «Var olan Rəbbə and olsun ki, Allahım mənə nə desə, onu söyləyəcəyəm».
14 O, padşahın yanına gəldi və padşah ona dedi: «Mikeya, vuruşmaq üçün Ramot-Gileada gedək, yoxsa getməyək?» Mikeya ona dedi: «Gedin, qalib gələcəksiniz, onlar sizə təslim ediləcək».
15 Padşah ona dedi: «Səni neçə dəfə and içdirim ki, mənə Rəbbin adı ilə həqiqətdən başqa bir şey söyləməyəcəksən?»
16 * Mikeya dedi: «Mən bütün İsrailliləri təpələr üstündə çobanı olmayan sürü kimi səpələnmiş gördüm. Rəbb dedi: "Onların ağası yoxdur. Qoy hər biri salamat öz evinə qayıtsın"».
17 İsrail padşahı Yehoşafata dedi: «Sənə demədimmi o mənim yaxşılığıma deyil, pisliyimə peyğəmbərlik edəcək?»
18 Mikeya dedi: «Onda Rəbbin sözünü eşit. Mən Rəbbi Öz taxtında oturmuş və bütün göylər ordusunu Onun sağında və solunda durmuş gördüm.
19 Rəbb dedi: "Ramot-Gileada gedib həlak olması üçün Axavı kim tovlayacaq?" Biri elə dedi, o biri belə.
20 Bir ruh irəli çıxıb Rəbbin önündə dayandı və dedi: "Mən onu tovlayaram". Rəbb ona dedi: "Necə?"
21 O dedi: "Mən çıxıb bütün peyğəmbərlərin ağzında yalançı bir ruh olaram". Rəbb dedi: "Sən onu tovlayacaqsan, bunu bacarırsan, get və belə elə"».
22 Mikeya davam etdi: «İndi, budur, Rəbb sənin bütün bu peyğəmbərlərinin ağzına yalançı bir ruh qoyub. Beləcə Rəbb başına bəla gətirməyi qərara aldı».
23 Kenaana oğlu Sidqiya yaxınlaşdı və Mikeyanın yanağına vurub dedi: «Rəbbin Ruhu səndə danışmaq üçün məndən sənə hansı yolla keçdi?»
24 Mikeya dedi: «Sən gizlənmək üçün iç otağa girdiyin gün bunu biləcəksən».
25 İsrail padşahı dedi: «Mikeyanı götürün, onu şəhər rəisi Amonun və padşahın oğlu Yoaşın yanına göndərin.
26 Onlara söyləyin ki, padşah belə deyir: "Bu adamı zindana atın və mən salamat qayıdana qədər ona çox az çörək və su verərək zülm edin"».
27 Mikeya dedi: «Əgər sən salamat qayıtsan, Rəbb mənim vasitəmlə danışmayıb». Sonra dedi: «Ey camaat, hamınız eşidin!»

Axavın ölümü (1Pad. 22:29-35)

28 İsrail padşahı və Yəhuda padşahı Yehoşafat Ramot-Gileada getdi.
29 İsrail padşahı Yehoşafata dedi: «Mən qiyafəmi dəyişib döyüşə girəcəyəm, ancaq sən öz şahlıq libasını gey». İsrail padşahı qiyafəsini dəyişib döyüşə girdi.
30 Aram padşahı öz döyüş arabalarının başçılarına «nə kiçiklə, nə də böyüklə vuruşun, yalnız İsrail padşahı ilə döyüşə girin» deyə əmr etmişdi.
31 Döyüş arabalarının başçıları Yehoşafatı görəndə dedi: «İsrail padşahı budur». Dönüb onunla vuruşmağa getdilər. Yehoşafat çığırdı. Rəbb ona yardım etdi, Allah onları onun yanından geri çəkdi.
32 Döyüş arabalarının başçıları onun İsrail padşahı olmadığını görəndə onun ardından geri qayıtdılar.

* **18:16** Say. 27:17; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat. 9:36; Mark 6:34

33 Bir adam nişan almadan kaman çəkib İsrail padşahını zirehlərin birləşdiyi
yerdən vurdu. Padşah arabaçısına dedi: «Dön və məni döyüşdən çıxar, çünki
yaralanmışam».
34 O gün döyüş qızışdı. İsrail padşahı axşamacan öz döyüş arabasında
Aramlıların önündə söykənib dayandı. Günəş batmaqda ikən o öldü.

19

1 Yəhuda padşahı Yehoşafat Yerusəlimə, evinə salamat qayıtdı.
2 Xanani oğlu görücü Yehu onun önünə çıxdı və padşah Yehoşafata dedi:
«Pis adama kömək etmək və Rəbbə nifrət edənləri sevmək sənə lazım idimi?
Bundan ötrü Rəbbin qəzəbi sənin üzərindədir.
3 Lakin sənin yaxşı işlərin də var: Aşera bütlərini ölkədən yox etdin və öz
ürəyini Allahı axtarmaq üçün hazırladın».

Yehoşafatın hakimləri

4 Yehoşafat Yerusəlimdə yaşadı. Təkrar Beer-Şevadan Efrayimin dağlıq
bölgəsinə qədər xalq arasında gəzdi və onları ataларının Allahı Rəbbə tərəf
döndərdi.
5 Ölkəyə, Yəhudanın bütün qalalı şəhərlərinə hakimlər – hər şəhərə bir
hakim qoydu.
6 O, hakimlərə dedi: «Baxın ki nə edirsiniz, çünki insan üçün deyil, Rəbb
üçün hakimlik edirsiniz və hakimlik işində O sizinlədir.
7 İndi sizin üzərinizdə Rəbb qorxusu olsun. Ehtiyat edin, çünki Allahımız
Rəbdə haqsızlıq, tərəfkeşlik, rüşvətxorluq yoxdur».
8 Yehoşafat Rəbbin hakimliyinə və mübahisəli işlər üçün Yerusəlimə də bəzi
Levililəri, kahinləri və İsrailin nəsil başçılarını təyin etdi. Onlar Yerusəlimə
qayıdanda
9 padşah onlara əmr edib dedi: «Rəbb qorxusu ilə, sədaqətlə və bütün ürəklə
belə edin:
10 öz şəhərlərində yaşayan qohumlarınızdan sizə gələcək hər mübahisəli iş
üçün, istər qan işi olsun, istərsə də qanun, əmr, qayda və hökm barədə olsun,
onlara xəbərdarlıq edin ki, Rəbbin qarşısında təqsirkar olmasınlar və Onun
qəzəbi sizin və qohumlarınızın üzərinə gəlməsin. Belə etməklə siz təqsirkar
olmayacaqsınız.
11 Budur, Rəbbin hər işi üçün başçı kahin Amarya, padşahın hər işi üçün
isə Yəhudanın qəbilə rəisi İsmail oğlu Zevadya başçınız olacaq, önünüzdə də
Levililər məmur olacaq. Cəsarətlə davranın. Rəbb yaxşılıq edənlərlə olsun».

20

Yehoşafat Moavluları və Ammonluları məğlub edir

1 Bundan sonra Moavlılar və Ammonlular, onlarla bərabər Maonlulardan
bəzisi Yehoşafata qarşı döyüşmək üçün gəldi.
2 Adamlar gəldi və Yehoşafata bildirib dedi: «Dənizin o biri tərəfindən,
Aramdan sənə qarşı böyük bir izdiham gəlir. İndi onlar Xaseson-Tamardadır.
Bura En-Gedidir».
3 Yehoşafat qorxdu və üzünü Rəbbi axtarmağa döndərdi və bütün Yəhuda
üçün oruc elan etdi.
4 Yəhudalılar Rəbdən kömək diləmək üçün toplandı, Yəhudanın bütün
şəhərlərindən də Rəbbi axtarmaq üçün gəldilər.

5 Yehoşafat Rəbbin məbədində, yeni həyətin qabağında, Yəhuda və
Yerusəlim camaatının önündə durub dedi:
6 «Ya Rəbb, atalarımızın Allahı, göylərdə olan Allah Sən deyilsənmi? Bütün
millətlərin padşahlıqları üzərinə hakim olan Sən deyilsənmi? Qüdrətlə qüvvət
Sənin əlindədir və heç kim Sənə qarşı dura bilməz.
7 * Ey Allahımız, bu torpaqda yaşayanları xalqın İsrailin önündə qovan və onu
dostun İbrahimin nəslinə əbədi olaraq verən Sən deyilsənmi?
8 Orada məskən saldılar, orada Sənin adına müqəddəs bir məbəd tikdilər və
dedilər:
9 "Əgər üzərimizə bəla, cəza qılıncı, vəba və ya aclıq gələrsə, adın bu məbəddə
olduğuna görə bu məbədin önündə, yəni Sənin önündə də duracağıq və çətin
günlərdə Sənə fəryad edəcəyik, onda Sən eşidəcəksən və xilas edəcəksən".
10 * İndi bax Ammonlular, Moavlılar, Seir dağının sakinləri nə edir!
Misirdən gələrkən İsrailliləri onların torpağına girməyə qoymadın, İsrailliler də
dönüb onları məhv etmədi.
11 Budur, bizə irs olaraq verdiyin Sənin mülkündən bizi qovmağa gələrək
əvəzini necə ödəyirlər.
12 Ey Allahımız, onlara hökm etməyəcəksənmi? Çünki üzərimizə gələn bu
böyük qoşuna qarşı gücümüz yoxdur və biz nə edəcəyimizi bilmirik, ancaq
gözlərimiz Sənin üzərindədir».
13 Bütün Yəhudalılar uşaqları, qadınları və oğulları ilə birgə Rəbbin önündə
durmuşdu.
14 Camaatın arasında olanda Asəf nəslindən olan bir Levili, Mattanya oğlu
Yeiel oğlu Benaya oğlu Zəkəriyyə oğlu Yaxazielin üzərinə Rəbbin Ruhu gəldi.
15 * O dedi: «Bütün Yəhudalılar, Yerusəlimdə yaşayanlar və sən padşah
Yehoşafat, yaxşı dinləyin! Rəbb sizə belə deyir: "Bu böyük qoşundan qorx-
mayın və ruhdan düşməyin, çünki döyüş sizin deyil, ancaq Allahındır.
16 Sabah onlara qarşı enin: budur, onlar Sis yoxuşu ilə qalxır və onları
vadinin sonunda, Yeruel çölünün önündə tapacaqsınız.
17 Bu səfərdə döyüşmək sizə lazım olmayacaq. Ey Yəhudalılar və
Yerusəlimlilər, səf bağlayıb durun, sizinlə bərabər olan Rəbbin xilasını görün.
Qorxmayın və ruhdan düşməyin. Sabah onların qarşısına gedin və Rəbb
sizinlə olacaq"».
18 Yehoşafat üzüstə yerə qapandı və bütün Yəhudalılar və Yerusəlimdə
yaşayanlar Rəbbə səcdə etmək üçün Rəbbin önündə yerə qapandı.
19 Qohat və Qorah nəsillərindən olan Levililər ayağa qalxıb İsrailin Allahı
Rəbbə yüksək səslə şükür etdilər.
20 Onlar səhər tezdən qalxdı və Teqoa çölünə çıxdılar. Çıxdıqları zaman
Yehoşafat durub dedi: «Ey Yəhuda və Yerusəlimdə yaşayanlar, məni dinləyin:
Allahınız Rəbbə inanın, onda qorunacaqsınız, Onun peyğəmbərlərinə inanın
və uğur qazanacaqsınız».
21 Xalqla məsləhət etdikdən sonra Rəbbə ilahi oxuyanları irəli qoydu ki,
ordusunun önündə gedərək müqəddəs calalına həmd edib oxusunlar: «Rəbbə
şükür edin, çünki Onun məhəbbəti əbədidir».
22 Tərənnümlə həmdə başladıqları zaman Yəhudaya gələn Ammonlulara,
Moavlılara və Seir dağının sakinlərinə qarşı Rəbb pusqu qurdu və onlar qırıldı.
23 Çünki Ammonlularla Moavlılar Seir dağının sakinlərini qırıb tamam yox
etmək üçün onlara qarşı qalxdı və Seir sakinlərini qırandan sonra bir-birlərini
məhv etməyə başladı.

* **20:7** Yeş. 41:8; Yaq. 2:23 * **20:10** Qanun. 2:4-19 * **20:15** Qanun. 20:1-4

24 Yəhudalılar çölə baxan gözətçi yerinə çatdıqda qoşuna baxıb yerə yıxılmış
meyitlər gördülər. Sağ qalan yox idi.
25 Yehoşafat və onun xalqı onların qənimətini götürməyə gəldi, onların
arasında çoxlu mallar, paltarlar və qiymətli şeylər tapdılar. Bunlardan o qədər
yığdılar ki, daşıya bilmədilər. Qənimət o qədər çox idi ki, onu üç gün yığdılar.
26 Dördüncü gün Beraka * vadisində Rəbbə həmd etmək üçün toplandılar.
Bundan ötrü o yerin adını Beraka vadisi qoydular və bu günə qədər də belədir.
27 Bütün Yəhuda və Yerusəlim xalqı Yehoşafatın başçılığı altında sevinclə
Yerusəlimə qayıtdı, çünki Rəbb düşmənlərini məhv edərək onları sevin-
dirmişdi.
28 Çənglər, liralar və kərənaylar çalaraq Yerusəlimə, Rəbbin məbədinə
gəldilər.
29 İsrailin düşmənlərinə qarşı Rəbbin döyüşdüyünü eşitdikdə bütün
ölkələrdəki padşahlar üzərinə Allahın qorxusu düşdü.
30 Yehoşafatın padşahlığında isə əmin-amanlıq oldu, çünki Allahı ona hər
tərəfdən dinclik verdi.

Yehoşafatın padşahlığının sonu (1Pad. 22:41-50)

31 Yehoşafat Yəhuda üzərində padşahlıq etdi. Padşah olduğu zaman otuz beş
yaşında idi. O, Yerusəlimdə iyirmi beş il padşahlıq etdi. Anasının adı Şilxi qızı
Azuva idi.
32 O, atası Asanın yolu ilə getdi və Rəbbin gözündə doğru olan işlər edərək
bunlardan kənara çıxmadı.
33 Ancaq səcdəgahlar aradan qaldırılmadı və xalqın ürəyi hələ ataларının
Allahı Rəbbə tərəf yönəlməmişdi.
34 Yehoşafatın qalan işləri, ilk işlərindən son işlərinə qədər İsrail
padşahlarının kitabına daxil olan Xanani oğlu Yehunun tarix kitabında
yazılmışdır.
35 Ondan sonra Yəhuda padşahı Yehoşafat pis işlər görən İsrail padşahı
Axazya ilə razılığa gəldi.
36 Tarşişə getməyə gəmilər düzəltmək üçün onunla razılaşdı və gəmiləri
Esyon-Geverdə düzəltdilər.
37 Mareşadan olan Dodavın oğlu Eliezer Yehoşafata qarşı peyğəmbərlik edib
dedi: «Axazya ilə razılığa gəldiyin üçün Rəbb sənin işlərini pozdu». Gəmilər
parçalandı və Tarşişə gedə bilmədilər.

21

Yəhuda padşahı Yehoram (2Pad. 8:17-24)

1 Yehoşafat ataları ilə uyudu və Davudun şəhərində, ataларının yanında
basdırıldı. Onun yerinə oğlu Yehoram padşah oldu.
2 Onun qardaşları, Yehoşafatın oğulları bunlar idi: Azarya, Yexiel, Zəkəriyyə,
Azarya, Mikael və Şefatya. Bunların hamısı İsrail padşahı Yehoşafatın oğulları
idi.
3 Ataları onlara çoxlu hədiyyələr – qızıl, gümüş və qiymətli şeylər, bunlarla
bərabər Yəhudada olan qalalı şəhərlər verdi. Padşahlığı isə Yehorama verdi,
çünki o, ilk oğul idi.

* **20:26** *Beraka* – ibrani dilində *həmd* və *bərəkət.*

4 Yehoram atasının padşahlıq taxtına çıxıb möhkəmləndikdə bütün qardaşlarını və İsrail rəislərindən bəzisini də qılıncdan keçirdi.
5 Yehoram padşah olduğu vaxt otuz iki yaşında idi və Yerusəlimdə səkkiz il padşahlıq etdi.
6 Axav nəslinin etdiyi kimi o da İsrail padşahlarının yolu ilə getdi, çünki Axavın qızı onun arvadı idi. Yehoram Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
7 * Ancaq Rəbb Davudla etdiyi əhddən ötrü Davudun sülaləsini məhv etmək istəmədi. Çünki Davuda və onun nəslinə əbədi olaraq bir çıraq verəcəyini vəd etmişdi.
8 * Onun dövründə Edomlular üsyan qaldırıb Yəhudanın əsarəti altından çıxdılar və özlərinə bir padşah qoydular.
9 Yehoram rəisləri və bütün döyüş arabaları ilə birgə getdi. Gecə ikən qalxıb onu hər tərəfdən əhatə edən Edomluları və araba rəislərini qırdı.
10 Beləcə Edomlular üsyan qaldırdı, bu günə qədər də Yəhudanın əsarəti altında deyil. Həmin vaxt Livnalılar da üsyan qaldırıb onun əsarəti altından çıxdılar, çünki Yehoram atalarının Allahı Rəbbi tərk etmişdi.
11 O, Yəhuda dağlarında da səcdəgahlar tikmişdi. Yerusəlimdə yaşayanları da xəyanətə təhrik edib Yəhudanı da yoldan azdırmışdı.
12 Ona peyğəmbər İlyasdan bu məktub gəldi:
«Atan Davudun Allahı Rəbb belə deyir: “Atan Yehoşafatın və Yəhuda padşahı Asanın yolları ilə deyil,
13 ancaq İsrail padşahlarının yolu ilə getdin, Axav nəslinin etdiyi kimi Yəhudanı və Yerusəlimdə yaşayanları xəyanətə təhrik etdin. Həm də atanın nəslindən qardaşlarını, səndən daha yaxşı olanları öldürdün.
14 Buna görə də Rəbb sənin xalqına, oğullarına, arvadlarına və bütün malına böyük zərbə vuracaq.
15 Sən isə ağır xəstələnəcəksən, elə bir şiddətli xəstəlik keçirəcəksən ki, nəticədə bağırsaqların töküləcək”».
16 Rəbb Yehorama qarşı Filiştlilərin ruhunu və Kuşluların qonşuluğunda yaşayan Ərəblərin ruhunu oyandırdı.
17 Onlar Yəhudanın üstünə gəlib oraya hücum çəkdilər. Padşahın sarayında tapdıqları bütün malı, onun oğullarını və arvadlarını apardılar. Oğullarının ən balacası Axazyadan başqa oğlu qalmadı.
18 Bunların hamısından sonra Rəbb Yehoramı bağırsaqlarından sağalmaz bir xəstəliklə vurdu.
19 Onun xəstəliyi gündən-günə şiddətləndi. Nəhayət, ikinci ilin sonunda xəstəliyinə görə bağırsaqları töküldü və o, şiddətli ağrılarla öldü. Onun xalqı Yehoramın ataları üçün tonqal yandırdığı kimi onun xatirinə yandırmadı.
20 Yehoram padşah olduğu vaxt otuz iki yaşında idi və Yerusəlimdə səkkiz il padşahlıq etdi. Ölümünə heç kəs təəssüf etmədi. Onu Davudun şəhərində basdırdılar, lakin padşahların qəbirlərində basdırmadılar.

22

Yəhuda padşahı Axazya
(2Pad. 8:25-29; 9:21-28)

1 Yerusəlimdə yaşayanlar onun yerinə ən kiçik oğlu Axazyanı padşah etdilər, çünki Ərəblərlə birgə ordugaha girən dəstələr bütün böyükləri öldürmüşdü. Beləcə Yəhuda padşahı Yehoramın oğlu Axazya padşah oldu.

* **21:7** 1Pad. 11:36; 2Pad. 8:19; Zəb. 132:17 * **21:8** Yar. 27:40

2 Axazya padşah olduğu vaxt qırx iki yaşında idi və Yerusəlimdə bir il
padşahlıq etdi. Anası Omrinin nəvəsi olub adı Atalya idi.
3 Axazya da Axav nəslinin yolları ilə getdi, çünki anası ona pislik etmək
öyrədirdi.
4 O da Axav nəsli kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. Çünki atasının
ölümündən sonra məhvi üçün bu adamlar onun məsləhətçiləri oldu.
5 Onların məsləhəti ilə Aram padşahı Xazaelə qarşı vuruşmaq üçün İsrail
padşahı Axav oğlu Yehoramla birgə Ramot-Gileada getdi. Aramlılar Yehoramı
yaraladı.
6 * Ramot-Gileadda Aram padşahı Xazaelə qarşı vuruşarkən aldığı yaraları
sağaltmaq üçün İzreelə qayıtdı. Yəhuda padşahı Yehoram oğlu Axazya, Axav
oğlu Yehoramı görmək üçün İzreelə gəldi, çünki o yaralı idi.
7 Axazyanın bu yolla məhv olması Allahdan idi. O, Yehoramın yanına gəldi
və oraya gəlib Axav nəslini yox etmək üçün Rəbbin məsh etdiyi Nimşi oğlu
Yehuya qarşı Yehoramla birgə çıxdı.
8 Yehu Axav nəslinə hökmü icra edərkən Yəhuda rəislərini və Axazyanın ona
xidmət edən qardaşı oğullarını tapdı və onları öldürdü.
9 Axazyanı axtardı və onu Samariyada gizləndiyi halda tutdular. Yehunun
yanına gətirdilər və onu öldürdülər. Sonra onu basdırdılar, çünki dedilər:
«Rəbbi bütün ürəyi ilə axtaran Yehoşafatın oğlu budur». Beləliklə, Axazyanın
nəslində padşahlığı əldə saxlaya biləcək adam qalmadı.

Yəhuda üzərində Atalyanın hökmranlığı
(2Pad. 11:1-20)

10 Axazyanın anası Atalya oğlunun öldüyünü görəndə qalxıb Yəhudanın
bütün padşah nəslini məhv etdi.
11 Ancaq padşahın qızı Yehoşeva öldürülən şahzadələr arasından Axazyanın
oğlu Yoaşı gizlincə apardı və onu dayəsi ilə birgə yataq otağında yerləşdirdi.
Kahin Yehoyadanın arvadı və padşah Yehoramın qızı olan Yehoşeva
Axazyanın bacısı olduğu üçün Yoaşı Atalyadan gizlətdi ki, Atalya onu
öldürməsin.
12 Yoaş altı il gizli olaraq Allahın məbədində onlarla birgə qaldı. Atalya isə
ölkə üzərində padşahlıq etdi.

23

1 Yeddinci ildə Yehoyada cəsarətləndi və yüzbaşılar Yeroxam oğlu Azarya,
Yehoxanan oğlu İsmail, Oved oğlu Azarya, Adaya oğlu Maaseya və Zikri oğlu
Elişafatla əhd etdi.
2 Onlar Yəhudanı gəzib oranın bütün şəhərlərindən Levililəri və İsrailin nəsil
başçılarını topladılar və Yerusəlimə gəldilər.
3 * Bütün camaat Allahın məbədində padşahla əhd bağladı. Yehoyada onlara
dedi: «Padşahın oğlu budur. Davud oğulları haqqında Rəbbin söylədiyi kimi
padşahlıq edəcək.
4 Siz belə edin: sizdən Şənbə günü növbə çəkən kahinlərin və Levililərin üçdə
biri astanada duran qapıçılar olsun,
5 üçdə biri padşah sarayında və üçdə biri Bünövrə darvazasında olsun. Bütün
xalq isə Rəbbin məbədinin həyətində olsun.
6 Ancaq kahinlərdən və xidmət edən Levililərdən başqa Rəbbin məbədinə
heç kəs girməsin, onlar girsin, çünki müqəddəsdirlər. Bütün xalq isə Rəbbin
buyurduğunu qorusun.

---

* **22:6** 2Pad. 9:15-16 * **23:3** 2Şam. 7:12

7 Levililər hər biri silahı əlində padşahı hər tərəfdən əhatəyə alsınlar, məbədə girən hər kəs öldürülsün. Onlar padşah girib-çıxdığı vaxt onunla olsun».

8 Levililərlə bütün Yəhudalılar kahin Yehoyadanın əmr etdiyi hər şeyi etdilər. Hər biri öz adamlarını, Şənbə günü növbə çəkənləri və növbədə olmayanları götürdü, çünki kahin Yehoyada bölmələrin heç birini buraxmamışdı.

9 Kahin Yehoyada yüzbaşılara Allahın məbədində olan padşah Davudun nizələrini, qalxanlarını və sipərlərini verdi.

10 Bütün xalqı məbədin sağ tərəfindən sol tərəfinə qədər qurbangahın və məbədin yanında, padşahın ətrafında qoydu. Hər kəsin silahı əlində idi.

11 Yehoyada ilə oğulları şahzadəni irəli çıxartdılar və tacı başına qoyub şəhadətnaməni ona verdilər. Onu padşah olmaq üçün məsh etdilər və «Yaşasın padşah!» dedilər.

12 Atalya qaçışan və padşahı alqışlayan xalqın səsini eşitdikdə xalqın yanına, Rəbbin məbədinə gəldi.

13 O baxıb gördü ki, padşah girəcək yerdə öz sütununun yanında dayanmışdır və rəislərlə kərənay çalanlar da padşahın yanındadır. Bütün ölkə xalqı sevinərək kərənay çalırdı. İlahiçilər də musiqi alətləri çalaraq ucadan həmd edirdilər. Atalya paltarını cırıb bağırdı: «Xəyanət! Xəyanət!»

14 Kahin Yehoyada qoşun üçün cavabdeh olan yüzbaşıları çağırıb dedi: «Onu cərgələrin arasından çıxarın və dalınca gələn qılıncla öldürülsün». Çünki kahin «onu Rəbbin məbədində öldürməyin» demişdi.

15 Atalyanı tutub sarayın atlar darvazasının girəcək yerinə gətirdilər və orada onu öldürdülər.

16 Yehoyada özü və bütün xalqla padşah arasında əhd kəsdi ki, onlar Rəbbin xalqı olsun.

17 Bütün xalq Baal məbədinə getdi. Onu dağıdıb qurbangahlarını və bütlərini parça-parça etdilər. Baalın kahini Mattanı da qurbangahların önündə öldürdülər.

18 Yehoyada Rəbbin məbədi üzərində məsuliyyəti Davudun Rəbbin evində bölmələrə ayırdığı Levili kahinlərə verdi. Davud onları öz qaydasına görə sevinclə və musiqi ilə Musanın Qanununda yazıldığı kimi Rəbbə yandırma qurbanları təqdim etmək üçün Rəbbin məbədinə qoymuşdu.

19 Hər hansı yolla natəmiz bir kəs girməsin deyə Rəbbin məbədinin qapılarına qapıçılar qoydu.

20 O, yüzbaşıları, əyanları, xalqın valilərini, bütün ölkə xalqını özü ilə götürdü. Onlar padşahı Rəbbin məbədindən düşürtdülər və yuxarı darvazadan keçib saraya gəldilər. Padşahı padşahlıq taxtında oturtdular.

21 Bütün ölkə xalqı sevindi və şəhər sakitləşdi, çünki Atalyanı qılıncla öldürmüşdülər.

24

Yəhuda padşahı Yoaş
(2Pad. 12:1-16)

1 Yoaş padşah olduğu vaxt yeddi yaşında idi və Yerusəlimdə qırx il padşahlıq etdi. Anası Beer-Şevadan olub adı Sivya idi.

2 Yoaş kahin Yehoyadanın bütün ömrü boyu Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi.

3 Yehoyada ona iki arvad aldı. O, oğullar və qızlar atası oldu.

4 Bundan sonra Yoaş Rəbbin məbədini bərpa etməyi qərara aldı.

5 Kahinlərlə Levililəri toplayıb onlara dedi: «Yəhudanın şəhərlərinə çıxın və
Allahınızın məbədini hər il təmir etmək üçün bütün İsraillilərdən pul toplayın,
bu işi görməyə tələsin». Ancaq Levililər tələsmədi.
6 * Başçı olan Yehoyadanı padşah çağırdı və ona dedi: «Rəbbin qulu Musanın
və İsrail camaatının Şəhadət çadırı üçün qoyduqları vergini Yəhudadan və
Yerusəlimdən gətirmələrini nə üçün Levililərdən tələb etmədin?»
7 Çünki o pis qadın Atalyanın oğulları Allahın məbədini viran etmişdilər və
Rəbbin məbədinin bütün müqəddəs şeylərini də Baal bütləri üçün işlətmişdilər.
8 Padşah əmr etdi və bir sandıq düzəldib onu Rəbbin məbədinin dar-
vazasına, bayır tərəfə qoydular.
9 Allahın qulu Musanın çöldə İsrail üzərinə qoyduğu vergini Rəbb üçün
gətirsinlər deyə Yəhudada və Yerusəlimdə elan etdilər.
10 Rəislərlə bütün xalq sevindi və sandıq dolana qədər vergini gətirib onun
içinə qoydular.
11 Padşahlığın məmurları Levililərin onların yanına gətirdikləri sandığın
içində çox pul olduğunu gördükləri vaxt padşahın mirzəsi ilə başçı kahinin
məmuru gəlib sandığı boşaldar, sonra onu yenə yerinə qaytarardılar. Hər gün
beləcə etməklə olduqca çox pul topladılar.
12 Padşahla Yehoyada onu Rəbbin məbədinin xidmət işini görənlərə verdilər
və Rəbbin məbədini bərpa etmək üçün daşyonanları və dülgərləri, Rəbbin
məbədini təmir etmək üçün dəmir və tunc ustalarını muzdla tutdular.
13 İşçilər işlədilər, təmir işi onların əlində irəli getdi və Allahın məbədini
qaydasına salıb onu möhkəmləndirdilər.
14 İşi qurtardıqları vaxt yerdə qalan pulu padşahın və Yehoyadanın önünə
gətirdilər və bununla Rəbbin məbədi üçün əşyalar – xidmət və yandırma
qurbanları üçün əşyalar, nimçələr, qızıl və gümüş əşyalar düzəltdilər.
Onlar Yehoyadanın bütün ömrü boyu daim Rəbbin məbədində yandırma
qurbanları təqdim edərdi.
15 Yehoyada qocalıb yaşa doldu və öldü. O, öldüyü zaman yüz otuz yaşında
idi.
16 Onu Davudun şəhərində padşahların yanında basdırdılar, çünki İsrail üçün
və Allahla məbədi üçün yaxşılıq etmişdi.
17 Yehoyadanın ölümündən sonra Yəhuda rəisləri gəlib padşaha baş əydilər.
O zaman padşah onlara qulaq asdı.
18 Xalq atalarının Allahı Rəbbin məbədini tərk etdi, Aşera bütlərinə və başqa
bütlərə qulluq etdi. Onların bu günahından ötrü Yəhuda ilə Yerusəlim üzərinə
qəzəb gəldi.
19 Rəbb onları Özünə tərəf döndərmək üçün onların yanına peyğəmbərlər
göndərdi və peyğəmbərlər onlara qarşı şəhadət etdilər, ancaq xalq qulaq
asmadı.
20 * Kahin Yehoyadanın oğlu Zəkəriyyənin üzərinə Allahın Ruhu gəldi və
xalqın arasında çıxış edib onlara dedi: «Allah belə deyir: nə üçün Rəbbin
əmrlərini pozursunuz? İşləriniz yaxşı getməz, çünki siz Rəbbi tərk etdiyiniz
kimi O da sizi tərk etdi».
21 Ona qarşı qəsd hazırladılar və onu padşahın əmri ilə Rəbbin məbədinin
həyətində daşqalaq etdilər.
22 Beləcə padşah Yoaş Zəkəriyyənin də atası Yehoyadanın ona etdiyi xeyirx-
ahlığı yada salmadı və oğlunu öldürdü. O da ölərkən dedi: «Rəbb görsün və
hökm etsin».

* **24:6** Çıx. 30:11-16 * **24:20** Mat. 23:35; Luka 11:51; İbr. 11:37

23 O biri ilin əvvəlində Aram ordusu onun üstünə gəldi. Onlar Yəhudaya
və Yerusəlimə hücum etdilər. Xalqın bütün rəislərini xalqın arasından
götürüb məhv etdilər və onlardan alınan bütün qəniməti Dəməşq padşahına
göndərdilər.
24 Aramlılar az qoşunla gəldikləri halda Rəbb çox böyük bir ordunu onlara
təslim etdi, çünki xalq ataларının Allahı Rəbdən üz döndərmişdi. Beləliklə,
Yoaşa qarşı hökmü icra etdilər.
25 Yoaşın yanından getdikləri zaman onu ağır yaralı vəziyyətdə qoydular.
Onun əyanları kahin Yehoyadanın oğullarının qanına görə ona qarşı qəsd
hazırladılar və onu yatağında öldürdülər. Yoaş öldü və onu Davudun şəhərində
basdırdılar, ancaq padşahların məqbərəsində basdırmadılar.
26 Ona qarşı qəsd quranlar bunlardır: Ammonlu qadın Şimatın oğlu Zavad
və Moavlı qadın Şimritin oğlu Yehozavad.
27 Yoaşın oğulları, ona edilən çoxlu xəbərdarlıq və Allah məbədinin bərpası
barədə padşahların tarix kitabında yazılmışdır. Onun yerinə oğlu Amasya
padşah oldu.

25

Yəhuda padşahı Amasya
(2Pad. 14:2-20)

1 Amasya padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə iyirmi
doqquz il padşahlıq etdi. Anası Yerusəlimdən olub adı Yehoaddan idi.
2 Amasya Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi, ancaq bunları bütün ürəyi
ilə etmədi.
3 Padşahlıq əlində möhkəmlənəndə Amasya atasını öldürmüş əyanlarını
öldürdü.
4 * Ancaq Musanın Qanun kitabında yazıldığı kimi qatillərin oğullarını
öldürmədi, çünki Rəbb əmr edib demişdi: «Oğula görə ata, ataya görə oğul
öldürülməsin, hər kəs öz günahına görə ölməlidir».
5 Amasya Yəhudalıları topladı, nəsillərinə görə bütün Yəhudalıları və
Binyaminliləri minbaşıların və yüzbaşıların başçılığı altında düzdü. İyirmi
yaşda və ondan yuxarı olanları yığıb onların arasından nizə və sipər daşıyan,
döyüşmək bacaran üç yüz min adam seçdi.
6 Yüz talant gümüşə İsraildən yüz min igid döyüşçünü də muzdla tutdu.
7 Ancaq bir Allah adamı gəlib ona dedi: «Ey padşah, qoy İsrail ordusu səninlə
bərabər getməsin, çünki Rəbb İsraillilərlə, bütün bu Efrayimlilərlə deyil.
8 Əgər getsən, tək get, döyüşdə cəsarətli ol, amma Allah səni düşmənin
önündə büdrədəcək, çünki Allahda yardım etməyə və büdrətməyə qüdrət var».
9 Amasya Allah adamına dedi: «Ancaq İsrail ordusuna verdiyim yüz talant
üçün nə edim?» Allah adamı dedi: «Rəbb sənə bundan artığını verə bilər».
10 Amasya Efrayimdən yanına gələn ordunu yerlərinə getmək üçün ayırdı.
Bundan ötrü Yəhudaya qarşı onların qəzəbi alovlandı və qızğın qəzəblə
yerlərinə qayıtdılar.
11 Amasya cəsarətləndi və xalqını götürüb Duz dərəsinə getdi, Seirlilərdən
on min nəfəri qırdı.
12 Yəhudalılar sağ qalan daha on min nəfəri əsir aldılar, onları qayanın
başına gətirib oradan aşağı atdılar. Onların hamısı parça-parça oldu.
13 Ancaq özü ilə birgə döyüşə getməsinlər deyə Amasyanın geri göndərdiyi
ordunun əsgərləri Samariyadan Bet-Xorona qədər Yəhuda şəhərlərinə basqın

* **25:4** Qanun. 24:16; Yez. 18:20

etdilər. Onlardan üç min nəfəri qırdılar və qarət olunmuş çoxlu qənimət ələ keçirdilər.
14 Amasya Edomluları qırıb gəldikdən sonra Seirlilərin bütlərini gətirib
onları özü üçün allahlar olaraq qoydu. O bunların önündə səcdə etdi və onlara
buxur yandırdı.
15 Amasyaya qarşı Rəbbin qəzəbi alovlandı və onun yanına bir peyğəmbər
göndərdi. Bu peyğəmbər ona dedi: «Nə üçün o xalqın allahlarına üz tutdun?
Onlar öz xalqlarını sənin əlindən qurtara bilmədilər».
16 Bunu söyləyərkən Amasya ona dedi: «Məgər səni padşaha məsləhətçi
qoymuşuq? Sus, ölməkmi istəyirsən?» Peyğəmbər vaz keçib dedi: «Allahın
səni məhv etməyə qərar verdiyini bilirəm, çünki bunu etdin və mənim
məsləhətimə qulaq asmadın».
17 Yəhuda padşahı Amasya məsləhətləşib İsrail padşahı Yehu oğlu Yehoaxaz
oğlu Yoaşın yanına xəbər göndərib dedi: «Gəl, qarşılaşaq».
18 İsrail padşahı Yoaş Yəhuda padşahı Amasyaya cavab verib dedi: «Livanda
olan qanqal oradakı sidr ağacına xəbər göndərib “qızını oğluma arvad olmaq
üçün ver” dedi. Amma Livanda olan bir çöl heyvanı keçərək qanqalı
tapdaladı.
19 Sən “Edomluları qırdım” deyərək ürəyin qürurlanıb, bununla öyünürsən.
İndi öz evində otur. Nə üçün sən Yəhudalılarla birlikdə bəlaya düşmək üçün
münaqişəyə atılırsan?»
20 Ancaq Amasya qulaq asmadı. Bu iş onları Yoaşın əlinə təslim etmək üçün
Allahdan oldu, çünki Amasya Edomun allahlarına üz tutmuşdu.
21 İsrail padşahı Yoaş çıxıb Yəhuda padşahı Amasya ilə Yəhudada olan Bet-
Şemeşdə qarşılaşdı.
22 Yəhudalılar İsraillilərin önündə məğlub oldu və hər kəs öz evinə qaçdı.
23 İsrail padşahı Yoaş Yəhuda padşahı Axazya oğlu Yoaş oğlu Amasyanı
Bet-Şemeşdə tutub onu Yerusəlimə gətirdi. O, şəhər divarının Efrayim dar-
vazasından Künc darvazasına qədər dörd yüz qulacını uçurdu.
24 Bütün qızıl-gümüşü, Allahın məbədində Oved-Edomun ixtiyarında olan
bütün əşyaları, sarayın xəzinələrini apardı. Girov olaraq tutduğu adamları da
götürüb Samariyaya qayıtdı.
25 Yəhuda padşahı Yoaş oğlu Amasya İsrail padşahı Yehoaxaz oğlu Yoaşın
ölümündən sonra on beş il yaşadı.
26 Amasyanın qalan işləri, ilk işlərindən son işlərinə qədər Yəhuda və İsrail
padşahlarının kitabında yazılmışdır.
27 Amasya Rəbbin yolundan azdığı vaxtdan başlayaraq Yerusəlimdə ona
qarşı qəsd hazırladılar. O, Lakişə qaçdı, ancaq Lakişə onun dalınca adamlar
göndərdilər və orada onu öldürdülər.
28 Onu atlar üstündə gətirib Yəhuda şəhərində, ataларının yanında
basdırdılar.

26

1 Bütün Yəhuda xalqı on altı yaşlı Uzziyanı götürüb atası Amasyanın yerinə
padşah etdi.
2 Padşah ataları ilə uyuduqdan sonra o, Elatı Yəhudaya qaytarıb onu tikdi.

Yəhuda padşahı Uzziya
(2Pad. 15:1-7)

3 Uzziya padşah olduğu vaxt on altı yaşında idi və Yerusəlimdə əlli iki il
padşahlıq etdi. Anası Yerusəlimdən olub adı Yekolya idi.

4 Uzziya atası Amasyanın etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi.
5 Allahdan qorxmağı öyrədən Zəkəriyyənin ömrü boyu Uzziya Allahı axtarırdı və Rəbbi axtardığı dövrdə Allah onun işini avand etdi.
6 O çıxıb Filiştlilərə qarşı döyüşdü və Qat, Yavne və Aşdod şəhərlərinin divarlarını yıxdı. Aşdod torpağında və Filiştlilər arasında şəhərlər tikdi.
7 Filiştlilərə, Qur-Baalda yaşayan Ərəblərə və Maonlulara qarşı Allah ona yardım etdi.
8 Ammonlular Uzziyaya vergi verirdilər. Onun şöhrəti Misirin girəcəyinə qədər yayıldı, çünki get-gedə çox güclü oldu.
9 Uzziya Yerusəlimdə Künc və Dərə darvazaları, divarın küncü üzərində möhkəm qüllələr düzəltdi.
10 O, çöldə də qüllələr düzəltdi və çoxlu su anbarı üçün yer qazdı, çünki yamaclı-düzənlikli bölgədə və düzənlikdə çoxlu heyvanları vardı. Dağlarda və Karmeldə əkinçilər və üzümçülər qoydu, çünki torpağı çox sevərdi.
11 Uzziyanın döyüşməyi bacaran ordusunda qayda belə idi. Padşahın qoşun başçılarından biri olan Xananyanın nəzarəti altında ordu mirzə Yeielin və məmur Maaseyanın düzdüyü dəstələrin saylarına görə dəstə-dəstə döyüşə çıxardı.
12 Nəsil başçılarının ümumi sayı iki min altı yüz nəfər igid döyüşçü idi.
13 Onların əli altında düşmənə qarşı padşaha yardım etmək üçün böyük igidliklə döyüşən üç yüz yeddi min beş yüz nəfərlik hərbi qüvvə vardı.
14 Uzziya bütün ordu üçün qalxanlar, nizələr, dəbilqələr, zirehlər, kamanlar və sapand daşları hazırladı.
15 Yerusəlimdə oxlar və böyük daşlar atmaq üçün məharətli adamların icad etdiyi mancanaqlar düzəldib qüllələr və künclər üzərinə qoydu. Onun şöhrəti uzaqlara yayıldı, çünki ona möcüzəli şəkildə kömək olunduğuna görə çox möhkəmləndi.
16 Ancaq Uzziya qüvvətlənəndə öz həlakı üçün onun ürəyi qürurlandı. Allahı Rəbbə qarşı xainlik edərək buxur qurbangahı üzərində buxur yandırmaq üçün Rəbbin məbədinə daxil oldu.
17 Kahin Azarya və onunla bərabər Rəbbin səksən igid kahini onun ardınca girdi.
18 * Padşah Uzziyaya qarşı durdular və ona dedilər: «Ey Uzziya, Rəbbə buxur yandırmaq sənin işin deyil, buxur yandırmaq üçün təqdis edilmiş Harun nəslindən olan kahinlərin işidir, Müqəddəs məkandan çıx, çünki xainlik etdin və bu iş Rəbb Allahdan sənə izzət gətirməyəcək».
19 Uzziya qəzəbləndi. Buxur yandırmaq üçün onun əlində buxurdan vardı. Kahinlərə qarşı qəzəbləndikdə onların önündə Rəbbin məbədində, buxur qurbangahının yanında alnından cüzama tutuldu.
20 Başçı kahin Azarya və bütün kahinlər ona baxıb alnından cüzama tutulduğunu gördülər. Onu oradan tez bayıra çıxartdılar. Özü də çıxmağa tələsdi, çünki Rəbb ona bəla göndərmişdi.
21 Padşah Uzziya ölüm gününə qədər cüzamlı qaldı. O başqa bir evdə yaşayırdı, çünki cüzamlı olduğu üçün Rəbbin məbədindən uzaqlaşdırıldı. Onun oğlu Yotam isə saray üzərində olaraq ölkə xalqına hökm edirdi.
22 Uzziyanın qalan işləri barədə, ilk işlərindən son işlərinə qədər Amots oğlu peyğəmbər Yeşaya yazmışdır.

* **26:18** Çıx. 30:7-8; Say. 3:10

23 * Uzziya ataları ilə uyudu və onu padşahların qəbiristanlığında, atalarının yanında basdırdılar, çünki «cüzamlıdır» dedilər. Onun yerinə oğlu Yotam padşah oldu.

27

Yəhuda padşahı Yotam
(2Pad. 15:32-38)

1 Yotam padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə on altı il padşahlıq etdi. Anası Sadoqun qızı Yeruşa idi.
2 Yotam atası Uzziyanın etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi, ancaq Rəbbin məbədinin böyük otağına girmədi. Xalq hələ də pozğunluq edirdi.
3 O, Rəbbin məbədinin yuxarı darvazasını düzəltdi, Ofel divarında çoxlu tikinti işi gördü.
4 Yəhudanın dağlıq bölgəsində şəhərlər, meşələrdə qalalar və qüllələr tikdi.
5 Yotam Ammonlular padşahına qarşı vuruşdu və onları məğlub etdi. Ammonlular ona o il yüz talant gümüş və on min kor * buğda, on min kor arpa verdi. İkinci və üçüncü il də Ammonlular ona bu qədər ödədi.
6 Yotam qüvvətləndi, çünki Allahı Rəbbin önündə öz yollarını düzəltmişdi.
7 Yotamın qalan işləri, bütün döyüşləri və əməlləri barədə İsrail və Yəhuda padşahlarının kitabında yazılmışdır.
8 O, padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə on altı il padşahlıq etdi.
9 Yotam ataları ilə uyudu və onu Davudun şəhərində basdırdılar. Onun yerinə oğlu Axaz padşah oldu.

28

Yəhuda padşahı Axaz
(2Pad. 16:1-6)

1 Axaz padşah olduğu vaxt iyirmi yaşında idi və Yerusəlimdə on altı il padşahlıq etdi. O, babası Davuddan fərqli olaraq Rəbbin gözündə doğru olan işlər etmədi.
2 Axaz İsrail padşahlarının yolları ilə getdi, həm də Baallar üçün tökmə bütlər düzəltdi.
3 Ben-Hinnom vadisində buxur yandırdı və Rəbbin İsrail övladları önündən qovduğu millətlərin iyrənc əməllərini edərək oğullarını odda yandırdı.
4 O, səcdəgahlarda, təpələr üzərində və hər kölgəli ağac altında qurban gətirər və buxur yandırardı.
5 * Bundan ötrü Allahı Rəbb onu Aram padşahına təslim etdi. Aramlılar onu məğlub edib çoxlu əsir götürdülər və onları Dəməşqə gətirdilər. Özü də İsrail padşahına təslim edildi. O da onu böyük tələfatla məğlub etdi.
6 Remalya oğlu Peqah Yəhudada yüz iyirmi min adamı bir gündə öldürdü, hamısı igid adam idi. Çünki onlar atalarının Allahı Rəbbi tərk etmişdi.
7 Efrayimli bir igid olan Zikri padşahın oğlu Maaseyanı və saray rəisi Azriqamı, padşahdan sonra ikinci adam olan Elqananı da öldürdü.
8 İsrailliləröz qohumlarından qadınlar, oğullar, qızlar, iki yüz min nəfər əsir götürdü, həm də onlardan çoxlu qənimət götürüb Samariyaya apardılar.

* **26:23** Yeş. 6:1 * **27:5** *Kor* – cədvələ bax. * **28:5** 2Pad. 16:5; Yeş. 7:1

9 Ancaq orada Rəbbin bir peyğəmbəri vardı, adı Oded idi. O, Samariyaya
gələn ordunun qarşısına çıxdı və onlara dedi: «Budur, atalarınızın Allahı Rəbb
Yəhudaya qarşı qəzəbləndiyi üçün onları sizə təslim etdi, siz də göylərə çatan
qəzəblə onları öldürdünüz.
10 İndi Yəhuda və Yerusəlim xalqını kölə və cariyə olaraq özünüzə tabe etmək
istəyirsiniz. Ancaq sizin də Allahınız Rəbbə qarşı təqsiriniz yoxdurmu?
11 İndi mənə qulaq asın! Qohumlarınızdan aldığınız əsirləri geri göndərin,
çünki Rəbbin qızğın qəzəbi üzərinizdədir».
12 Efrayimlilərin başçılarından olan Yehoxanan oğlu Azarya, Meşillemot oğlu
Berekya, Şallum oğlu Yexizqiya və Xadlay oğlu Amasa döyüşdən gələnlərə qarşı
qalxıb dedi:
13 «Əsirləri buraya gətirməyin, çünki etmək istədiyiniz şey Rəbbə qarşı
üzərimizə təqsir gətirməklə günahlarımızı və təqsirlərimizi artıracaq. Onsuz da
təqsirimiz çoxdur və İsrail üzərinə qızğın qəzəb var».
14 Silahlı əsgərlər əsirləri və qəniməti rəislərin və bütün camaatın önünə
qoydular.
15 Adları çəkilən adamlar qalxdı və əsirləri götürüb onlardan çılpaq olan-
ların hamısını qənimətdən götürülmüş paltar və çarıqla geyindirdilər. Onları
yedirib-içirdilər və onlara yağ sürtdülər, zəif olanların hamısını eşşəklərə
mindirdilər və onları xurma ağacları şəhəri Yerixoya – qohumlarının yanına
apardılar və sonra Samariyaya qayıtdılar.

Axazın padşahlığının sonu
(2Pad. 16:7-9)

16 O zaman padşah Axaz özü üçün kömək istəyərək Aşşur padşahlarına xəbər
göndərdi.
17 Çünki yenə Edomlular gəlib Yəhudalıları məğlub edib əsir götürmüşdülər.
18 Filiştlilər də yamaclı-düzənlikli bölgədə və Yəhudanın cənubunda olan
şəhərlərə basqın etdilər. Bet-Şemeşi, Ayyalonu, Gederotu və Soko ilə
qəsəbələrini, Timna ilə qəsəbələrini və Gimzo ilə qəsəbələrini almışdılar və
orada yaşayırdılar.
19 Beləcə İsrail padşahı Axazın üzündən Rəbb Yəhudanı alçaltmışdı, çünki o,
Yəhudada azğınlıq edib Rəbbə qarşı çox xainlik etmişdi.
20 Aşşur padşahı Tiqlat-Pileser onun üstünə gəlib kömək etmək əvəzinə onu
sıxışdırdı.
21 Axaz Rəbbin məbədindən, saraydan və rəislərin evlərindən pay toplayıb
onu Aşşur padşahına vermişdi. Ancaq bu ona kömək etmədi.
22 Bu padşah Axaz sıxıntılı vaxtında Rəbbə qarşı xainliyi artırdı.
23 Onu məğlub edən Dəməşqlilərin bütlərinə qurban kəsdi və dedi: «Madam
ki Aram padşahlarının allahları onlara kömək etdilər, mən də onlara qurban
kəsəcəyəm ki, mənə də kömək etsinlər». Ancaq bunlar onun və bütün İsrailin
büdrəməsinə səbəb oldu.
24 Axaz Allahın məbədinin əşyalarını yığıb parçaladı və Rəbbin məbədinin
qapılarını bağladı. Yerusəlimin hər küncündə özü üçün qurbangahlar,
25 Yəhudanın hər şəhərində başqa allahlara buxur yandırmaq üçün
səcdəgahlar düzəltdi. Beləcə atalarının Allahı Rəbbi qəzəbləndirdi.
26 Onun qalan işləri və bütün əməlləri, ilk işlərindən son işlərinə qədər
Yəhuda və İsrail padşahlarının kitabında yazılmışdır.
27 * Axaz ataları ilə uyudu və onu Yerusəlim şəhərində basdırdılar. Onu İsrail
padşahlarının qəbirlərinə qoymadılar. Onun yerinə oğlu Xizqiya padşah oldu.

* **28:27** Yeş. 14:28

29

Yəhuda padşahı Xizqiya
(2Pad. 18:1-3)

1 Xizqiya padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə iyirmi doqquz il padşahlıq etdi. Anası Zəkəriyyə qızı Aviya idi.
2 Xizqiya babası Davudun etdiyi kimi Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi.

Məbədin təmizlənməsi

3 Xizqiya padşahlığının birinci ilində, birinci ayda Rəbbin məbədinin qapılarını açdı və onları təmir etdi.
4 Kahinləri və Levililəri içəri çağırdı, onları şərq meydanına topladı.
5 Xizqiya onlara dedi: «Ey Levililər, məni dinləyin! İndi özünüzü və atalarınızın Allahı Rəbbin məbədini təqdis edin və müqəddəs yerdən murdar şeyləri çıxarın.
6 Atalarımız Rəbbin gözündə xainlik və pis olan işlər edib Onu tərk etdilər. Rəbbin məskənindən üz döndərib Ona arxa çevirdilər.
7 Eyvanın qapılarını bağladılar, çıraqları söndürdülər, İsrail Allahının müqəddəs yerində buxur yandırmadılar və yandırma qurbanları gətirmədilər.
8 Yəhuda və Yerusəlim üzərinə Rəbbin qəzəbi gəldi və gözlərinizlə gördüyünüz kimi onları dəhşət, heyrət və təhqir hədəfinə çevirdi.
9 Ona görə də atalarımız qılıncla öldürülmüş, oğullarımız, qızlarımız və arvadlarımız əsirlikdədir.
10 İndi isə İsrailin Allahı Rəbb ilə əhd bağlamağı ürəyimə qoydum ki, Öz qızğın qəzəbini bizdən döndərsin.
11 Oğullarım, laqeyd olmayın, çünki Rəbb sizi seçib ki, Onun önündə xidmət edəsiniz və Onun buxur yandıran xidmətçiləri olasınız».
12 Levililərdən bu adamlar qalxdı: Qohat nəslindən Amasay oğlu Maxat və Azarya oğlu Yoel; Merari nəslindən Avdi oğlu Qiş və Yehallelel oğlu Azarya; Gerşon nəslindən Zimma oğlu Yoah və Yoah oğlu Ədən;
13 Elisafan nəslindən Şimri və Yeiel; Asəf nəslindən Zəkəriyyə və Mattanya;
14 Heman nəslindən Yexiel, Şimeyi və Yedutun nəslindən Şemaya və Uzziel.
15 Onlar qohumlarını topladı və özlərini təqdis etdi. Padşahın əmr etdiyi kimi Rəbbin sözünə görə Rəbbin məbədini təmizləmək üçün getdilər.
16 Kahinlər isə Rəbbin məbədinin içərisinə girib oranı təmizlədilər və böyük otaqda tapdıqları bütün murdar şeyləri məbədin həyətinə çıxartdılar. Levililər isə onları götürüb bayıra, Qidron vadisinə apardı.
17 Birinci ayın birinci günündə təqdisetmə işinə başladılar və həmin ayın səkkizinci günündə Rəbbin eyvanına qədər çatdılar. Səkkiz gün Rəbbin məbədini təqdis etdilər və birinci ayın on altıncı günündə bitirdilər.
18 Onlar padşah Xizqiyanın yanına girib dedilər: «Biz Rəbbin bütün məbədini, yandırma qurbanlarının gətirildiyi qurbangahını və onun bütün avadanlığını, təqdis çörəkləri qoyulan masanı və onun bütün ləvazimatını təmizlədik.
19 Padşah Axaz padşah olanda xainlik edib tulladığı bütün əşyaları da hazırladıq və təqdis etdik. İndi onlar Rəbbin qurbangahı önündədir».
20 Padşah Xizqiya səhər tezdən durdu və şəhərin rəislərini toplayıb Rəbbin məbədinə qalxdı.
21 Padşahlıq, Müqəddəs məkan, Yəhudalılar üçün günah qurbanı olaraq yeddi buğa, yeddi qoç, yeddi quzu və yeddi təkə gətirdilər. O, Harun nəslindən olan kahinlərə əmr etdi ki, onları Rəbbin qurbangahında qurban gətirsinlər.

22 Mal-qaranı kəsdilər və kahinlər qanı götürüb qurbangaha səpdilər,
qoçları kəsdilər və qanı qurbangaha səpdilər, quzuları kəsdilər və qanı qur-
bangaha səpdilər.
23 Təkələri isə günah qurbanı olmaq üçün padşahın və camaatın önünə
gətirdilər və əllərini onların üstünə qoydular.
24 Kahinlər onları kəsdi və qurbangahda günah qurbanı olaraq onların
qanını bütün İsraillilərin günahlarını bağışlamaq üçün axıtdı. Çünki padşah əmr
etmişdi ki, yandırma qurbanı və günah qurbanı bütün İsrail üçün gətirilsin.
25 Davudun, padşahın görücüsü Qadın və peyğəmbər Natanın əmrinə görə
Xizqiya Levililəri sinclərlə, çənglərlə və liralarla Rəbbin məbədinə qoydu. Bu
əmr peyğəmbərlər vasitəsilə Rəbdən gəlmişdi.
26 Levililər Davudun musiqi alətləri ilə, kahinlər kərənaylarla dayandı.
27 Xizqiya əmr etdi ki, yandırma qurbanı qurbangahda təqdim edilsin.
Yandırma qurbanının təqdimi başlananda kərənayların və İsrail padşahı
Davudun musiqi alətlərinin səsası altında Rəbbin ilahisi də başlandı.
28 Bütün camaat səcdə etdi, ilahiçilər ilahi oxudu, kərənay çalanlar çaldı.
Bunların hamısı yandırma qurbanının təqdimi qurtarana qədər davam etdi.
29 Yandırma qurbanının təqdimi qurtaranda padşah və yanında olanların
hamısı əyilib səcdə etdi.
30 Padşah Xizqiya və rəislər Levililərə əmr etdilər ki, Davudun və görücü
Asəfin sözləri ilə Rəbbə həmd oxusunlar. Onlar sevinclə həmd oxudu və əyilib
səcdə etdilər.
31 Sonra Xizqiya dedi: «İndi özünüzü Rəbbə həsr etdiniz, yaxın gəlin, Rəbbin
məbədinə qurbanlar və şükür təqdimləri gətirin». Camaat qurbanlar və şükür
təqdimləri gətirdi, ürəyi istəyənlərin hamısı yandırma qurbanları təqdim etdi.
32 Camaatın gətirdiyi yandırma qurbanlarının sayı yetmiş baş mal-qara,
yüz qoç, iki yüz quzu idi. Bunların hamısı Rəbbə yandırma qurbanı gətirildi.
33 Təqdis olunan heyvanların sayı isə altı yüz baş mal-qara və üç min baş
qoyun-keçi idi.
34 Ancaq kahinlər az idi və bütün yandırma qurbanlarının dərisini soya
bilmədilər. İş qurtarana və kahinlər özlərini təqdis edənə qədər qohumları
olan Levililər kahinlərə kömək etdilər. Çünki Levililər kahinlərdən artıq sidq
ürəklə özlərini təqdis etmişdi.
35 Ünsiyyət qurbanlarının yağı və yandırma qurbanları ilə birgə gətirilmiş
tökmə təqdimlər də çox idi. Beləcə Rəbbin məbədinin xidməti bərpa olundu.
36 Allahın xalq üçün gördüyü işinə görə Xizqiya və bütün xalq sevindi. Çünki
bu iş gözlənilmədən olmuşdu.

30

Pasxa bayramının keçirilməsi

1 Xizqiya İsrailin Allahı Rəbbə Pasxa bayramı etmək üçün Yerusəlimdə
olan Rəbbin məbədinə gəlsinlər deyə bütün İsraillilərə və Yəhudalılara xəbər
göndərdi, Efrayimlilərə və Menaşşelilərə də məktublar yazdı.
2 * Yerusəlimdə padşahla rəislər və bütün camaat Pasxa bayramını ikinci
ayda keçirmək barədə qərara gəlmişdi.
3 Çünki lazımi sayda kahin özünü təqdis etmədiyinə görə və xalq Yerusəlimə
toplanmadığı üçün onu lazım olan vaxt edə bilməmişdilər.
4 Ona görə də bu qərar padşahın və bütün camaatın gözündə doğru idi.

* **30:2** Say. 9:9-11

5 Onlar gəlib Yerusəlimdə İsrailin Allahı Rəbbə Pasxa bayramı etsinlər deyə
Beer-Şevadan Dana qədər bütün İsraildə elan etməyə qərar verdilər. Çünki
çoxdan bəri bunu yazıldığı kimi etməmişdilər.
6 Padşahın əmrinə görə çaparlar padşahın və rəislərin yazdığı məktublarla
bütün İsrail və Yəhuda torpağını dolaşıb dedilər:

«Ey İsrail övladları, İbrahimin, İshaqın və İsrailin Allahı Rəbbə qayıdın! O da
sizə – Aşşur padşahlarının əlindən qaçıb qurtarmış, sağ qalan adamlarınıza
tərəf qayıdacaq.
7 Atalarının Allahı Rəbbə qarşı xainlik edən atalarınız və qohumlarınız
kimi olmayın. Belə ki gördüyünüz kimi Rəbb onları tar-mar etdi.
8 İndi atalarınız kimi dikbaş olmayın, Rəbbə tabe olun və Onun əbədi
olaraq təqdis etdiyi Müqəddəs məkana gəlib Allahınız Rəbbə qulluq edin ki,
qızğın qəzəbi sizdən dönsün.
9 Siz Rəbbə qayıtdıqda qohumlarınız və oğullarınız onları əsir alanların
önündə mərhəmət tapacaq və bu torpağa qayıdacaq. Çünki Allahınız Rəbb
lütfkar və rəhmlidir; əgər Ona qayıtsanız, sizdən üz döndərməz».
10 Çaparlar Efrayim və Menaşşe torpaqlarından Zevuluna qədər bu şəhərdən
o şəhərə keçdi. Ancaq onlara güldülər və lağa qoydular.
11 Amma Aşerdən, Menaşşedən və Zevulundan bəzi adamlar özlərini aşağı
tutub Yerusəlimə gəldi.
12 Yəhudalılara da Allah Öz əli ilə eyni ürək verdi ki, Rəbbin sözünə görə
padşahın və rəislərin əmrlərini yerinə yetirsinlər.
13 İkinci ay Mayasız Çörək bayramını Yerusəlimdə keçirmək üçün çoxlu xalq,
böyük bir camaat toplandı.
14 Qalxıb Yerusəlimdə olan qurbangahları və bütün buxur qurbangahlarını
ləğv etdilər və Qidron vadisinə atdılar.
15 İkinci ayın on dördüncü günü Pasxa qurbanlarını kəsdilər. Kahinlərlə Lev-
ililər utanıb özlərini təqdis etdilər və Rəbbin məbədinə yandırma qurbanları
gətirdilər.
16 Allah adamı Musanın Qanununda yazılmış qaydalarına görə öz
yerlərində durdular. Kahinlər Levililərdən aldıqları qanı səpdilər.
17 Çünki camaat içində özlərini təqdis etməmiş çox adam olduğuna görə
Rəbbə təqdis etmək üçün təmiz olmayan hər adamın Pasxa qurbanını kəsmək
işi Levililərin öhdəsində idi.
18 Çünki xalqın böyük bir hissəsi, Efrayim və Menaşşe, İssakar və Zevulun
qəbilələrindən bir çoxu özlərini təmizləyib yazılanlara uyğun olmayaraq öz
Pasxa qurbanlarından yedi.
19 Xizqiya onlar üçün dua edib demişdi: «Qoy xeyirxah olan Allah müqəddəs
yer üçün təmiz olmadıqları halda sidq ürəklə Allahı, atalarının Allahı Rəbbi
axtarmağa hazırlaşmış hər kəsi bağışlasın».
20 Rəbb Xizqiyanı eşitdi və xalqa şəfqət göstərdi.
21 Yerusəlimdə olan İsraillilər yeddi gün Mayasız Çörək bayramını böyük
sevinclə keçirdilər. Levililər və kahinlər yüksək səsli musiqi alətləri ilə hər gün
Rəbbə həmd edirdilər.
22 Xizqiya Rəbbin xidmətində bacarıqlı olan bütün Levililəri ruhlandırdı.
Onlar ünsiyyət qurbanlarını kəsərək və atalarının Allahı Rəbbə şükürlər edərək
yeddi gün bayram yeməyi yedilər.
23 Bütün camaat belə qərara gəldi ki, daha yeddi gün də bayram olsun.
Yeddi günü də sevinclə keçirdilər.

24 Yəhuda padşahı Xizqiya camaata təqdim etmək üçün min buğa və yeddi
min baş qoyun-keçi, rəislər isə camaata min buğa və on min qoyun-keçi
verdilər. Bir çox kahin özünü təqdis etdi.
25 Bütün Yəhuda camaatı, kahinlər, Levililər, İsraildən gələn bütün camaat
və İsrail torpağından olan və Yəhudada yaşayan qəriblər sevindi.
26 Yerusəlim böyük sevinc içində idi, çünki İsrail padşahı Davud oğlu
Süleymanın dövründən bəri Yerusəlimdə belə bayram olmamışdı.
27 Levili kahinlər qalxıb xalqa xeyir-dua verdi, Allah onların səslərini eşitdi,
çünki duaları Onun müqəddəs məskəninə – göylərə çatdı.

31

1 Bütün bu iş qurtaranda orada olan bütün İsraillilər Yəhuda şəhərlərinə
çıxıb daş sütunları sındırdı, Aşera bütlərini kəsdi. Bütün Yəhuda və Binyamin,
Efrayim, Menaşşe torpaqlarında olan səcdəgahları və qurbangahları axıra
qədər dağıtdılar. Sonra bütün İsrail övladları öz şəhərlərinə, hər kəs öz mülkünə
qayıtdı.

Xizqiya kahinlərin və Levililərin qayğısına qalır

2 Xizqiya kahinləri və Levililəri bölmələrə ayırdı və hər kəsi öz işinə uyğun
olan bölməyə təyin etdi. O, Rəbbin darvazalarla hasarlanmış yerində
yandırma və ünsiyyət qurbanlarını gətirmək, xidmət etmək, şükür və həmd
oxumaq üçün kahinləri və Levililəri qoydu.
3 * Rəbbin Qanununda yazıldığına görə yandırma qurbanları – səhər və
axşamın yandırma qurbanları, Şənbə günlərinin, Təzə Ay mərasimlərinin və
bayramların yandırma qurbanları üçün padşah öz malından pay ayırdı.
4 * Kahinlər və Levililər özlərini Rəbbin Qanununa həsr etsinlər deyə
onların payını verməyi Yerusəlimdə yaşayan xalqa əmr etdi.
5 Bu əmr hər yana yayılanda İsrail övladları taxılın, təzə şərabın, yağın, balın
və bütün tarla məhsullarının nübarından bol-bol verdi. Hər şeyin onda birini
bol-bol gətirdilər.
6 Yəhuda şəhərlərində yaşayan İsraillilər və Yəhudalılar mal-qaranın və
qoyun-keçinin onda birini, özlərinin Allahı Rəbbə təqdis olunan müqəddəs
şeylərin onda birini də gətirdilər və qalaq-qalaq verdilər.
7 Üçüncü ayda bunları qalaqlarla üst-üstə yığmağa başladılar və yeddinci
ayda qurtardılar.
8 Xizqiya və rəislər gəlib qalaqları gördülər, Rəbbə və Onun xalqı İsrailə
minnətdarlıqlarını bildirdilər.
9 Xizqiya bu qalaqlar barədə kahinlərdən və Levililərdən soruşdu.
10 Sadoqun nəslindən olan başçı kahin Azarya ona belə cavab verdi:
«Rəbbin məbədinə nəzirlər gətirilən vaxtdan bəri biz yeyib doyuruq, hələ
artıq da qalır. Çünki Rəbb Öz xalqına bərəkət verdi və bu bol şeylər də artıq
qaldı».
11 Xizqiya əmr etdi ki, Rəbbin məbədindəki otaqları hazırlasınlar. Onlar
hazırladılar.
12 Nəzirləri, onda birləri və təqdis olunan şeyləri sədaqətlə oraya gətirib
saxladılar. Bu şeyləri rəis olan Levili Konanya və müavini olan qardaşı Şimey
saxlayırdı.

* **31:3** Say. 28:1–29:39 * **31:4** Say. 18:12-13,21

13 Yexiel, Azazya, Naxat, Asahel, Yerimot, Yozavad, Eliel, İsmakya, Maxat
və Benaya da padşah Xizqiyanın və Allahın məbədində rəis olan Azaryanın
əmrinə görə Konanyanın və qardaşı Şimeyin əli altında məmur idi.
14 Şərq darvazasında qapıçı olan Levili İmna oğlu Qore Rəbbə verilən
nəzirlər və ən müqəddəs şeyləri paylamaqdan ötrü Allah üçün verilən könüllü
təqdimlərə nəzarət edirdi.
15 Onun başçılığı altında olan Edenə, Minyaminə, Yeşuaya, Şemayaya,
Amaryaya və Şekanyaya bölmələrinə görə kahin şəhərlərində böyükdən kiçiyə
qədər bu qohumlarına payларını bölmək işi tapşırılmışdı:
16 nəsil şəcərələrinə baxmayaraq, üç yaşında və ondan yuxarı yaşda olan,
vəzifələrinə və bölmələrinə görə gündəlik xidmət işi üçün Rəbbin məbədinə
girən kişilərin hamısı;
17 nəsil şəcərələrində yazıldığı kimi nəsillərinə görə kahinlər, vəzifələrinə,
həm də bölmələrinə görə iyirmi yaşında və ondan yuxarı yaşda olan Levililər;
18 nəsil şəcərələrinə görə bütün camaatın uşaqları, arvadları, oğul və qızları –
çünki onlar özlərini sədaqətlə müqəddəs xidmət üçün təqdis etmişdilər –
19 öz şəhərlərinin ətraf çöllərində yaşayan Harun nəslindən kahinlər. Hər
şəhərdə adları çəkilən adamlar qoyulmuşdu ki, kahinlər arasındakı bütün
kişilərə və Levililər arasında nəsil şəcərələrində yazılanların hamısına pay
versinlər.
20 Xizqiya bütün Yəhudada belə etdi, Allahı Rəbbin önündə yaxşı, doğru və
sədaqətli işlər gördü.
21 O öz Allahını axtararaq Allahın məbədinin xidmətində, qanuna və
əmrlərə əməl etməkdə başladığı hər işi bütün qəlbi ilə icra etdi və uğur qazandı.

32

Sanxerivin hücumu
(2Pad. 18:13-37; 19:14-19,35-37; Yeş. 36:1-22; 37:8-38)

1 Bu sədaqətli işlərdən sonra Aşşur padşahı Sanxeriv gəlib Yəhudaya girdi.
O, qalalı şəhərlərə qarşı ordugah qurdu və onları ələ keçirmək istədi.
2 Xizqiya Sanxerivin Yerusəlim üzərinə döyüşmək üçün gəldiyini gördükdə
3 şəhərdən kənarda olan su mənbələrini kəsmək üçün öz rəisləri və
sərkərdələri ilə məsləhətləşdi və onlar Xizqiyaya kömək etdi.
4 Çoxlu xalq yığıldı və «Aşşur padşahları nə üçün gəlib çoxlu su tapsınlar?»
deyib bütün su mənbələrinin və ölkədən axan çayların yollarını kəsdilər.
5 Xizqiya cəsarətləndi, divarın bütün uçmuş yerlərini tikdi və onun üstündə
qüllələr düzəltdi. Bayır tərəfdən başqa bir divar da tikdi, Davudun şəhərində
olan qala yamacını da möhkəmləndirdi. Çoxlu silah və qalxan düzəltdi.
6 O, xalqın üzərinə sərkərdələr qoydu, onları şəhər darvazası meydanında
yanına topladı və onları ürəkləndirib dedi:
7 «Möhkəm və cəsarətli olun. Aşşur padşahından və onun yanında olan çoxlu
qoşundan qorxmayın, ruhdan düşməyin, çünki bizimlə olan onunla olandan
böyükdür.
8 Onunla olan insan gücüdür, ancaq bizimlə olan Allahımız Rəbdir ki, bizə
kömək edir və müharibələrimizdə vuruşur». Xalq Yəhuda padşahı Xizqiyanın
sözlərindən ürəkləndi.
9 Bundan sonra Aşşur padşahı Sanxeriv yanında olan bütün qərargahı ilə
Lakişin qarşısında dayanarkən Yerusəlimə, Yəhuda padşahı Xizqiyanın və
Yerusəlimdə olan bütün Yəhudalıların yanına adamlarını göndərdi və onlar
dedi:

10 «Aşşur padşahı Sanxeriv belə deyir: “Siz nəyə güvənirsiniz ki,
Yerusəlimdə mühasirəyə oturursunuz?
11 ‹Allahımız Rəbb bizi Aşşur padşahının əlindən qurtaracaq› deyən Xizqiya
sizi aclıqla və susuzluqla ölümə vermək üçün azdırmırmı?
12 O həmin Allahın səcdəgahlarını və qurbangahlarını aradan qaldıran,
Yəhudaya və Yerusəlimə ‹bir qurbangahın önündə səcdə edəcəksiniz və onun
üzərində buxur yandıracaqsınız› deyə əmr edən Xizqiyanın özü deyildimi?
13 Bütün ölkələrin xalqlarına mənim və atalarımın nə etdiyini
bilmirsinizmi? O ölkələrin millətlərinin allahları öz torpaqlarını mənim
əlimdən qurtara bildilərmi?
14 Atalarımın tamamilə məhv etdikləri o millətlərin bütün allahları arasında
hansı biri öz xalqını əlimdən qurtara bildi ki, Allahınız sizi mənim əlimdən
qurtara bilsin?
15 Qoy indi Xizqiya sizi aldatmasın və bu cür azdırmasın, ona inanmayın.
Çünki heç bir millətin və heç bir ölkənin allahlarından heç biri öz xalqını
mənim və atalarımın əlindən qurtara bilmədi. Sizin Allahınız da sizi mənim
əlimdən qurtara bilməyəcək!”»
16 Sanxerivin adamları Rəbb Allaha və Onun qulu Xizqiyaya qarşı hələ çox
şeylər söylədi.
17 O özü də İsrailin Allahı Rəbbi təhqir etmək üçün yazdığı məktublarda Ona
qarşı belə dedi: «Ölkələrin millətlərinin allahları öz xalqlarını necə əlimdən
qurtara bilmədilərsə, Xizqiyanın Allahı da xalqını mənim əlimdən qurtara
bilməyəcək».
18 Onun adamları şəhəri almaq üçün divar üzərində olan Yerusəlim
xalqını qorxudub dəhşətə salsınlar deyə onlara tərəf uca səslə Yəhudi dilində
bağırdılar.
19 Yer üzü xalqlarının insan əllərinin işi olan allahlarına qarşı dedikləri
sözləri Yerusəlimin Allahına qarşı da söylədilər.
20 Bundan ötrü padşah Xizqiya və peyğəmbər Amots oğlu Yeşaya dua edib
göyə fəryad etdilər.
21 Rəbb bir mələk göndərdi və o, Aşşur padşahının ordugahında olan bütün
igid döyüşçüləri, sərkərdələri və rəisləri məhv etdi. Aşşur padşahı biabırçılıqla
öz ölkəsinə qayıtdı. O öz allahının məbədinə girdi və orada öz doğma
oğullarından bəzisi onu qılıncla öldürdü.
22 Beləcə Rəbb Xizqiyanı və Yerusəlimdə yaşayanları Aşşur padşahı Sanx-
erivin və bütün başqalarının əlindən qurtardı və onları hər tərəfdən qorudu.
23 Onda çoxlu adam Yerusəlimə, Rəbbə hədiyyələr və Yəhuda padşahı
Xizqiyaya dəyərli şeylər gətirdi. Bundan sonra Xizqiya bütün millətlərin
gözündə ucaldı.

Xizqiyanın padşahlığının sonu
(2Pad. 20:1-3,12-21; Yeş. 38:1-3)

24 * O günlərdə Xizqiya ölümcül xəstələndi. O, Rəbbə dua etdi, Rəbb də ona
cavab verdi və ona bir əlamət göstərdi.
25 Ancaq Xizqiya ona edilən yaxşılığın əvəzini ödəmədi. Çünki ürəyi
qürurlanmışdı, buna görə də özünün, Yəhudanın və Yerusəlimin üzərinə Al-
lahın qəzəbi gəldi.
26 Amma Xizqiya ürəyinin qürurundan əl çəkib özünü aşağı tutdu,
Yerusəlimdə yaşayanlar da belə etdi. Buna görə də Xizqiyanın dövründə
onların üzərinə Rəbbin qəzəbi gəlmədi.

* **32:24** 2Saln. 32:31; 2Pad. 20:10-11; Yeş. 38:7-8

27 Xizqiyanın olduqca çoxlu sərvəti və şöhrəti vardı. O özünə qızıl-gümüş, qiymətli daşlar, ətriyyat, qalxanlar və hər cür qiymətli əşya üçün xəzinələr tikdi.
28 Buğda, təzə şərab və yağ məhsulları üçün anbarlar, hər cür heyvan üçün axurlar və sürülər üçün ağıllar tikdi.
29 O özü üçün şəhərlər də tikdi. Onun çoxlu qoyun-keçisi və mal-qarası vardı. Çünki Allah ona lap çox mal-dövlət vermişdi.
30 Həmin Xizqiya Gixon sularının yuxarı mənbəyini bağladı və onları yer altından qərbə doğru, Davudun şəhərinə keçirdi. Xizqiya bütün işlərində uğur qazandı.
31 Ancaq Babil hökmdarlarının ölkədə baş verən əlamət barədə soruşmaq üçün göndərdiyi elçilər gəldiyi zaman bu işdə Allah sınağa çəkib ürəyində olan hər şeyi bilmək üçün onu tərk etdi.
32 Xizqiyanın qalan işləri və sədaqətli əməlləri barədə peyğəmbər Amots oğlu Yeşayanın peyğəmbərliklərində, Yəhuda və İsrail padşahlarının kitabında yazılmışdır.
33 Xizqiya ataları ilə uyudu və onu Davud sülaləsinin qəbirlərinin yuxarısında basdırdılar. Öldüyü zaman bütün Yəhudalılar və Yerusəlimdə yaşayanlar ona ehtiram göstərdilər. Onun yerinə oğlu Menaşşe padşah oldu.

33

Yəhuda padşahı Menaşşe
(2Pad. 21:1-9)

1 Menaşşe padşah olduğu vaxt on iki yaşında idi və Yerusəlimdə əlli beş il padşahlıq etdi
2 * O, İsrail övladlarının önündən Rəbbin qovduğu millətlərin etdikləri iyrənc işlər kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
3 Atası Xizqiyanın dağıtdığı səcdəgahları yenidən tikdi, Baal bütləri üçün qurbangahlar qurdu və Aşera bütləri düzəltdi, bütün səma cisimlərinə səcdə və qulluq etdi.
4 * Rəbbin «adım əbədi olaraq Yerusəlimdə qalacaq» dediyi məbədində qurbangahlar tikməyə başladı.
5 Menaşşe Rəbbin məbədinin hər iki həyətində bütün səma cisimlərinə qurbangahlar düzəltdi.
6 O, oğullarını Ben-Hinnom vadisində oda qurban verdi, gələcəyi dedi, baxıcılıq və cadugərlik edib cindarlara və ruhçağıranlara müraciət etdi. Rəbbin gözündə çoxlu pis işlər görərək Onu qəzəbləndirdi.
7 * Düzəltdiyi oyma bütü Allahın məbədinə qoydu. Bu məbəd barədə Allah Davuda və oğlu Süleymana demişdi: «Bu məbəddə və bütün İsrail qəbilələrindən seçdiyim Yerusəlimdə Öz adımı əbədi qoyacağam.
8 Əgər Mənim onlara buyurduğum hər şeyə və Musa vasitəsilə onlara verilən bütün qanuna, qaydalara və hökmlərə əməl etsələr, İsrail övladlarının atalarına təyin etdiyim torpaqdan didərgin düşməyə qoymayacağam».
9 Menaşşe Yəhudalıları və Yerusəlimdə yaşayanları İsrail övladları önündə Rəbbin məhv etdiyi millətlərdən də çox pis işlər etmək üçün yoldan çıxardı.
10 Rəbb Menaşşe və onun xalqı ilə danışdı, amma onlar qulaq asmadı.

* **33:2** Yer. 15:4 * **33:4** 2Şam. 7:13; 2Saln. 6:6 * **33:7** 1Pad. 9:3-5; 2Saln. 7:12-18

11 Rəbb Aşşur padşahının ordu başçılarını onların üzərinə göndərdi. Onlar
Menaşşeyə qandal və tunc zəncir vurub onu əsir aldılar və Babilə apardılar.
12 O bu kədərində Allahı Rəbbə yalvardı və ataларının Allahı önündə özünü
çox aşağı tutdu,
13 Allaha dua etdi. Allah da onun duasını qəbul etdi və yalvarışını eşitdi,
onu yenə Yerusəlimə – öz padşahlığına gətirdi. Onda Menaşşe bildi ki, Rəbb
həqiqi Allahdır.
14 Bundan sonra o, vadidə olan Gixonun qərb tərəfindən Balıqlar dar-
vazasının girəcək yerinə qədər Davudun şəhərinə bayır tərəfdən bir divar
tikdi, onunla Ofeli əhatəyə aldı və onu çox yüksəltdi. Yəhudanın bütün qalalı
şəhərlərinə qoşun başçıları qoydu.
15 Menaşşe özgə allahları, Rəbbin məbədindəki bütü, Rəbbin məbədinin
dağında və Yerusəlimdə tikdiyi bütün qurbangahları aradan qaldırıb onları
şəhərin bayırına atdı.
16 O, Rəbbin qurbangahını təmir edib orada ünsiyyət və şükür qurbanları
təqdim etdi və İsrailin Allahı Rəbbə qulluq etməyi Yəhudalılara əmr etdi.
17 Bununla bərabər xalq hələ səcdəgahlarda qurban gətirirdi, hərçənd ki
bunu özlərinin Allahı Rəbbə görə edirdi.
18 Menaşşenin qalan işləri, öz Allahına duası və İsrailin Allahı Rəbbin
adı ilə ona söz deyən görücülərin sözləri İsrail padşahlarının tarix kitabında
yazılmışdır.
19 Onun duası və duasının eşidildiyi, bütün günahları və xainliyi, özünü aşağı
tutmazdan əvvəl səcdəgahlar tikib Aşera bütlərini və oyma bütləri qoyduğu
yerlər barədə görücülərin tarix kitabında yazılmışdır.
20 Menaşşe ataları ilə uyudu və onu öz evində basdırdılar. Onun yerinə oğlu
Amon padşah oldu.

Yəhuda padşahı Amon
(2Pad. 21:19-26)

21 Amon padşah olduğu vaxt iyirmi iki yaşında idi və Yerusəlimdə iki il
padşahlıq etdi.
22 O, atası Menaşşenin etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi. Atası
Menaşşenin düzəltdiyi bütün oyma bütlərə Amon da qurban kəsdi və onlara
qulluq etdi.
23 O, atası Menaşşedən fərqli olaraq özünü Rəbbin önündə aşağı tutmadı,
əksinə, Amon get-gedə daha çox günah etdi.
24 Əyanları ona qarşı qəsd hazırladı və onu öz sarayında öldürdülər.
25 Ölkə xalqı padşah Amona qarşı qəsd hazırlayanların hamısını qırdı və onun
yerinə oğlu Yoşiyanı padşah etdi.

34

Yəhuda padşahı Yoşiya
(2Pad. 22:1-2)

1 * Yoşiya padşah olduğu vaxt səkkiz yaşında idi və Yerusəlimdə otuz bir il
padşahlıq etdi.
2 O, Rəbbin gözündə doğru olan işlər etdi, hər işdə babası Davudun yolları
ilə gedərək onlardan kənara çıxmadı.
3 Padşahlığının səkkizinci ilində hələ gənc ikən babası Davudun Allahını
axtarmağa başladı. On ikinci ildə Yəhudanı və Yerusəlimi səcdəgahlardan,
Aşera bütlərindən, oyma bütlərdən və tökmə bütlərdən təmizləməyə başladı.

* **34:1** Yer. 3:6

4 * Yoşiyanın önündə Baal bütlərinin qurbangahlarını dağıtdılar. Onların üzərində qoyulan buxur qurbangahlarını kəsib atdı. Aşera bütlərini, oyma bütləri və tökmə bütləri sındırdı, onları əzib toz etdi və bu bütlərə qurban gətirənlərin qəbirləri üzərinə səpdi.
5 * Öz qurbangahlarında onların kahinlərinin sümüklərini yandırdı, beləcə Yəhudanı və Yerusəlimi təmizlədi.
6 Yoşiya Menaşşe, Efrayim və Şimeon qəbilələrinin şəhərlərində və ətraf viranəliklərində də Naftali torpağına qədər qurbangahları dağıtdı.
7 Aşera bütlərini və oyma bütləri toz edənə qədər əzdi, bütün İsrail ölkəsində buxur qurbangahlarının hamısını kəsib atdı, sonra Yerusəlimə qayıtdı.

Məbəddə Qanun kitabının tapılması (2Pad. 22:3-20)

8 Padşahlığının on səkkizinci ilində ölkəni və məbədi təmizlədikdən sonra Yoşiya Asalya oğlu Şafanı, şəhər rəisi Maaseyanı, salnaməçi Yoaxaz oğlu Yoahı öz Allahı Rəbbin məbədini təmir etmək üçün göndərdi.
9 Onlar baş kahin Xilqiyanın yanına gəldi. Bütün qalan İsraillilərin – Menaşşelilərin, Efrayimlilərin, bütün Yəhudalıların, Binyaminlilərin və Yerusəlimdə yaşayanların Allahın məbədinə gətirdikləri, astana keşikçisi olan Levililərin yığdıqları pulu
10 Rəbbin məbədinin işinə nəzarət edənlərə verdilər. Onlar da pulu məbədin uçuq yerlərini təmir etmək üçün Rəbbin məbədində olan işçilərə –
11 dülgərlərə və ustalara verdilər ki, Yəhuda padşahlarının xaraba qoyduqları evlər üçün yonulmuş daş və rəzələrlə direklər üçün taxta alsınlar.
12 Bu adamlar sədaqətlə iş gördülər. İşə nəzarət etmək üçün onların üzərinə Levililər – Merari nəslindən olan Yaxat və Avdiya, Qohat nəslindən olan Zəkəriyyə və Meşullam, hər biri musiqi alətlərində çala bilən Levililər qoyulmuşdu.
13 Bunlar yük daşıyanların da üzərində idi və hər cür xidmətdə bütün işi görənlərə nəzarət edirdi. Mirzələr, məmurlar, qapıçılar da Levililərdən idi.
14 Rəbbin məbədinə gətirilmiş olan pulu çıxartdıqları zaman kahin Xilqiya Musa vasitəsilə verilən Rəbbin Qanun kitabını tapdı.
15 Xilqiya mirzə Şafana dedi: «Rəbbin məbədində Qanun kitabını tapdım». Xilqiya kitabı Şafana verdi.
16 Şafan kitabı padşahın yanına apardı, həm də ona xəbər gətirib dedi: «Qulların tapşırdığın hər şeyi edir.
17 Rəbbin məbədində tapılan pulu boşaltdılar, onu nəzarətçilərin və işçilərin əlinə verdilər».
18 Mirzə Şafan padşaha bildirib dedi: «Kahin Xilqiya mənə bir kitab verdi». Şafan onu padşahın önündə oxudu.
19 Padşah Qanun sözlərini eşidəndə paltarını cırdı.
20 Padşah Xilqiyaya, Şafan oğlu Axiqama, Mikeya oğlu Avdona, mirzə Şafana və padşahın xidmətçisi Asayaya əmr edib dedi:
21 «Gedin, tapılmış kitabın sözlərinə görə mənim üçün, İsraillilərin və Yəhudalıların qalanı üçün Rəbdən soruşun, çünki Rəbbin bizə qarşı tökülmüş qəzəbi böyükdür. Ona görə ki atalarımız bu kitabda yazılan hər şeyə görə Rəbbin sözünə əməl etməmişdilər».
22 Xilqiya və padşahın adamları qadın peyğəmbər Xuldanın yanına getdilər. O, paltarlara baxan Xasra oğlu Toqhat oğlu Şallumun arvadı idi və Yerusəlimdə ikinci məhəllədə yaşayırdı. Onunla bu barədə söhbət etdilər.

* **34:4** 2Pad. 21:3; 2Saln. 33:3 * **34:5** 1Pad. 13:2

23 Qadın onlara dedi: «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: sizi Mənim yanıma
göndərən adama söyləyin ki,
24 Rəbb belə deyir: “Mən Yəhuda padşahının önündə oxuduqları kitabda
yazılan bütün lənətlərə görə bu yerə və burada yaşayanların üzərinə bəla
gətirəcəyəm.
25 Onlar Məni tərk etdilər və başqa allahlara buxur yandıraraq bütün
əməlləri ilə Məni qəzəbləndirdilər. Buna görə də bu yerə qarşı qəzəbim
töküləcək və sönməyəcək”.
26 Ancaq Rəbdən soruşmaq üçün sizi göndərən Yəhuda padşahına söyləyin ki,
İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Sözlərimi dinlədin.
27 Allahın bu yerə və orada yaşayanlara qarşı Allah sözlərini eşidəndə ürəyin
yumşaldı və Onun önündə özünü aşağı tutdun. Bəli, Mənim önümdə özünü
aşağı tutdun, paltarını cırıb önümdə ağladın. Buna görə də Mən səni eşitdim”
Rəbb belə bəyan edir.
28 “Mən səni atalarına qoşacağam və rahat öz qəbrinə qoyulacaqsan,
bu yerin və orada yaşayanların üzərinə gətirəcəyim bütün bəlanı gözlərin
görməyəcək”». Onlar bu xəbəri padşaha çatdırdı.

Padşah və xalq Rəbb ilə əhd bağlayır
(2Pad. 23:1-20)

29 Padşah Yəhudanın və Yerusəlimin bütün ağsaqqallarını çağırtdırıb öz
yanına topladı.
30 Padşah, onunla birgə bütün Yəhuda adamları, Yerusəlimdə yaşayanlar,
kahinlər, Levililər və böyükdən kiçiyə qədər bütün xalq Rəbbin məbədinə
qalxdı. O, Rəbbin məbədində tapılmış Əhd kitabının bütün sözlərini onlara
eşitdirərək oxudu.
31 Padşah öz yerində dayandı. O, Rəbbin önündə əhd bağladı ki, Rəbbin
ardınca gedib Onun əmrlərinə, göstərişlərinə, qaydalarına bütün qəlbi və
bütün varlığı ilə əməl etsin və bu kitabda yazılmış əhdin sözlərini yerinə
yetirsin.
32 O, Yerusəlimdə olanların hamısına və Binyaminlilərə bu əhdi təsdiq
etdirdi. Yerusəlimdə yaşayanlar Allahın, atalarının Allahının əhdinə görə belə
etdi.
33 Yoşiya İsraillilərin bütün torpaqlarında iyrənc şeylərin hamısını aradan
qaldırdı və İsraildə olanların hamısına özlərinin Allahı Rəbbə qulluq etməyi
əmr etdi. Onun bütün ömrü boyu xalq atalarının Allahı Rəbbin ardınca
getməkdən dönmədi.

35

Yoşiya Pasxa bayramını keçirir
(2Pad. 23:21-23)

1 Yoşiya Yerusəlimdə Rəbb üçün Pasxa bayramını keçirdi və birinci ayın on
dördüncü günü Pasxa qurbanını kəsdilər.
2 O, kahinləri vəzifələrinə qoydu və onları Rəbbin məbədinin xidməti üçün
ruhlandırdı.
3 Rəbb üçün təqdis edilmiş və bütün İsrailə təlim verən Levililərə dedi:
«Müqəddəs sandığı İsrail padşahı Davud oğlu Süleymanın tikdiyi məbədə
qoyun. O daha sizin çiyinlərinizə yük olmayacaq. İndi Allahınız Rəbbə və onun
xalqı İsrailə xidmət edin.

4 * İsrail padşahı Davudun və onun oğlu Süleymanın yazdığı kimi
nəsillərinizə, bölmələrinizə görə hazır olun.
5 Qohumlarınız olan xalqın nəsil bölmələrinə və Levililərin nəsil bölmələrinə
görə Müqəddəs yerdə dayanın.
6 Pasxa qurbanını kəsin, özünüzü təqdis edin və Musa vasitəsilə olan Rəbbin
sözünə əməl edərək qohumlarınız üçün hazırlıq görün».
7 Yoşiya xalqa, orada olan hər kəsə Pasxa qurbanı olaraq sürüdən otuz min
quzu və oğlaq verdi, üç min baş mal-qara da verdi. Bunlar padşahın malından
idi.
8 Onun rəisləri də xalqa, kahinlərə və Levililərə könüllü hədiyyələr verdilər.
Allah məbədinin rəisləri olan Xilqiya, Zəkəriyyə və Yexiel, kahinlərə iki min
altı yüz Pasxa qurbanı olacaq davar və üç yüz baş mal-qara verdi.
9 Konanya, onun qardaşları Şemaya və Netanel, Levililərin rəisləri Xaşavya,
Yeiel və Yozavad Levililərə beş min Pasxa qurbanı olacaq heyvan və beş yüz
baş mal-qara verdi.
10 Xidmət işi hazır olanda padşahın əmri ilə kahinlər yerlərində və Levililər
bölmələrinə görə dayanıb
11 Pasxa qurbanını kəsdilər. Kahinlər özlərinə verilən qanı səpdilər, Lev-
ililər isə qurbanların dərisini soydular.
12 Onları xalqa nəsil bölmələrinə görə vermək üçün ayırdılar ki, Musanın
kitabında yazıldığı kimi xalq Rəbbə yandırma qurbanları təqdim etsin. Mal-
qaranı da belə etdilər.
13 * Pasxa qurbanını da qaydaya görə odda qızartdılar. Müqəddəs qur-
banları qazanlarda, tiyanlarda və tavalarda bişirdilər və bütün xalqa tələsik
payladılar.
14 Bundan sonra özləri və kahinlər üçün hazırladılar, çünki Harun nəslindən
olan kahinlər gecə düşənə qədər yandırma qurbanları və yağları təqdim
etməklə məşğul idi. Bundan ötrü Levililər özləri və Harun nəslindən olan
kahinlər üçün hazırlıq gördülər.
15 * Asəf nəslindən olan ilahiçilər Davudun, Asəfin, Hemanın və padşahın
görücüsü Yedutunun əmr etdiyi yerlərdə, qapıçılar isə hər darvaza ağzında
dayandı. Xidmətlərindən ayrılmaları lazım deyildi, çünki Levili olan qohum-
ları onlar üçün hazırlıq gördü.
16 Padşah Yoşiyanın əmrinə görə Pasxa bayramını keçirmək və Rəbbin qur-
bangahında yandırma qurbanları təqdim etmək üçün Rəbbin bütün xidməti o
gün beləcə hazırlandı.
17 * Orada olan İsrail övladları o zaman Pasxa bayramını, yeddi gün isə
Mayasız Çörək bayramını qeyd etdilər.
18 Peyğəmbər Şamuelin dövründən bəri Pasxa bayramı İsraildə belə
keçirilməmişdi. İsrail padşahlarından heç biri Yoşiya ilə kahinlərin, Levililərin,
bütün Yəhudalıların, orada olan İsrailliərin və Yerusəlimdə yaşayanların qeyd
etdikləri bu Pasxa kimi bir Pasxa keçirməmişdi.
19 Bu Pasxa Yoşiyanın padşahlığının on səkkizinci ilində keçirildi.

Yoşiyanın ölümü
(2Pad. 23:28-30)

20 Yoşiyanın məbəddə gördüyü bütün bu işlərdən sonra Misir padşahı Neko
müharibə etmək üçün Fərat çayı yanında olan Karkemişin üzərinə gəldi. Yoşiya
onunla qarşılaşmağa çıxdı.

* **35:4** 2Saln. 8:14 * **35:13** Çıx. 12:8-9 * **35:15** 1Saln. 25:1 * **35:17** Çıx. 12:1-20

21 Misir padşahı onun yanına qasidlər göndərib dedi: «Ey Yəhuda padşahı,
mənim səninlə nə işim var? Mən bu gün sənin üstünə deyil, müharibə
etdiyim sülaləyə qarşı gedirəm. Allah mənə tələsməyi əmr etdi, mənimlə olan
Allahdan çəkin ki, səni həlak etməsin».
22 Yoşiya ondan əl çəkmədi və onunla vuruşmaq üçün qiyafəsini dəyişdi,
Allah tərəfindən olan Nekonun sözlərinə qulaq asmadı və vuruşmaq üçün
Megiddo düzənliyinə getdi.
23 Oxatanlar padşah Yoşiyanı oxla vurdu. Padşah adamlarına dedi: «Məni
buradan aparın, çünki ağır yaralandım».
24 Adamları onu arabadan götürdülər və onu özünün ikinci arabasına
mindirib Yerusəlimə apardılar. Yoşiya öldü və atalarının qəbirlərində
basdırıldı. Bütün Yəhudalılar və Yerusəlimlilər Yoşiya üçün yas tutdu.
25 Yeremya Yoşiya üçün mərsiyə qoşdu. Bütün kişi və qadın xanəndələr
bu günə qədər məlum olan mərsiyələrində Yoşiya barədə danışmışlar. Bu
mərsiyələri oxumağı İsraildə adət etdilər və bunlar mərsiyələr kitabında
yazılmışdır.
26 Yoşiyanın qalan işləri, Rəbbin Qanununda yazıldığına görə etdiyi sədaqətli
işləri,
27 ilk işlərindən son işlərinə qədər İsrail və Yəhuda padşahlarının kitabında
yazılmışdır.

36

1 Ölkə xalqı Yoşiyanın oğlu Yehoaxazı götürüb atasının yerinə Yerusəlimdə
padşah etdi.

Yəhuda padşahı Yehoaxaz
(2Pad. 23:30-35)

2 Yehoaxaz padşah olduğu vaxt iyirmi üç yaşında idi və Yerusəlimdə üç ay
padşahlıq etdi.
3 * Misir padşahı onu Yerusəlimdə taxtdan saldı və ölkə üzərinə bir talant
qızıl və yüz talant gümüş miqdarında xərac qoydu.
4 Misir padşahı onun qardaşı Elyaqimi Yəhuda və Yerusəlim üzərində
padşah etdi və adını dəyişdirib Yehoyaqim qoydu. Neko onun qardaşı Yehoax-
azı götürüb Misirə apardı.

Yəhuda padşahı Yehoyaqim
(2Pad. 23:36-24:7)

5 * Yehoyaqim padşah olduğu vaxt iyirmi beş yaşında idi və Yerusəlimdə on
bir il padşahlıq etdi. O, Allahı Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
6 * Babil padşahı Navuxodonosor onun üstünə hücum etdi. Tunc zəncir
vurub onu əsir etdi və Babilə apardı.
7 Navuxodonosor Rəbbin məbədinin əşyalarından bəzilərini Babilə apardı və
onları Babildəki öz məbədinə qoydu.
8 Yehoyaqimin qalan işləri, etdiyi iyrənc işlər və onun təqsiri İsrail və
Yəhuda padşahlarının kitabında yazılmışdır. Onun yerinə oğlu Yehoyakin
padşah oldu.

Yəhuda padşahı Yehoyakin
(2Pad. 24:8-17)

---

* **36:3** Yer. 22:11-12 * **36:5** Yer. 22:18-19; 26:1-6; 35:1-19 * **36:6** Yer. 25:1-38; 36:1-32; 45:1-5; Dan. 1:1-2

9 Yehoyakin padşah olduğu vaxt on səkkiz yaşında idi və Yerusəlimdə üç ay
on gün padşahlıq etdi. O, Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi.
10 * * Bahar gələndə Navuxodonosor onu Rəbbin məbədinin qiymətli
əşyaları ilə birgə Babilə gətirtdi və Yehoyakinin qohumu Sidqiyanı Yəhuda və
Yerusəlim üzərində padşah etdi.

Yəhudanın son padşahı Sidqiya
(2Pad. 24:18-20; Yer. 52:1-3)

11 * Sidqiya padşah olduğu vaxt iyirmi bir yaşında idi və Yerusəlimdə on bir
il padşahlıq etdi.
12 O, Allahı Rəbbin gözündə pis olan işlər etdi, Rəbbin dili ilə danışan
peyğəmbər Yeremyanın önündə özünü aşağı tutmadı.
13 * Həm də Allahın adı ilə onu and içdirmiş padşah Navuxodonosora qarşı
üsyan etdi, dikbaşlıqla İsrailin Allahı Rəbbə tərəf dönmək istəməyib ürəyini
inadkar etdi.
14 Kahinlərin bütün rəhbərləri də xalqla birgə başqa millətlərin bütün iyrənc
işlərinə görə davranaraq böyük xainlik etdilər və Rəbbin Yerusəlimdə təqdis
etdiyi məbədini murdarladılar.

Yerusəlimin süqutu
(2Pad. 25:1-21; Yer. 52:3-27)

15 Atalarının Allahı Rəbb dəfələrlə Öz elçilərinin vasitəsilə onlara xəbər
göndərdi, çünki Öz xalqına və məskəninə rəhmi gəlirdi.
16 * Ancaq Rəbbin qəzəbi Öz xalqının üzərinə gəldi və onlara heç bir çarə
tapılmadı, çünki Allahın elçilərini lağa qoydular, Onun sözlərinə xor baxdılar
və peyğəmbərlərini təhqir etdilər.
17 * Rəbb onların üzərinə Xaldeylilərin padşahını göndərdi. O da Müqəddəs
məkanlarında onların cavanlarını qılıncla öldürdü, yeniyetməyə və bakirə
qıza, qocaya və zəifə rəhm etmədi, Rəbb hamısını ona təslim etdi.
18 O, Allahın məbədinin bütün böyük və kiçik əşyalarını, Rəbbin məbədinin
xəzinələrini, padşahın və onun rəislərinin xəzinələrini – hər şeyi Babilə apardı.
19 Xaldeylilər Allahın məbədini yandırdılar, Yerusəlimin divarını uçurdular,
onun bütün saraylarına od vurdular və orada olan qiymətli əşyaların hamısını
məhv etdilər.
20 Xaldeylilərin padşahı qılıncdan qurtaranları Babilə sürgünlüyə apardı.
Onlar Fars padşahlarının hökmranlığına qədər ona və onun oğullarına qul oldu.
21 * Yeremyanın dili ilə deyilən Rəbbin sözü yerinə yetsin deyə yetmiş
il bitənə qədər torpaq öz Şənbə vaxtlarını qeyd edərək bütün bu viranəlik
müddəti dincəldi.

Kir Yəhudilərə öz ölkələrinə qayıtmağa icazə verir
(Ezra 1:1-4)

22 Rəbb Fars padşahı Kirin hökmranlığının birinci ilində Yeremyanın dili ilə
dediyi sözü yerinə yetirmək üçün Kiri ruhlandırdı. Ona görə Kir padşahlığının
bütün ərazisində yazılı və şifahi şəkildə elan etdi:
23 * «Budur, Fars padşahı Kir belə deyir: “Göylərin Allahı Rəbb dünyanın
bütün padşahlıqlarını mənə verdi və Yəhudanın Yerusəlim şəhərində Öz

* **36:10** Yer. 22:24-30; 24:1-10; 29:1-2; Yez. 17:12 * **36:10** Yer. 37:1; Yez. 17:13 * **36:11** Yer. 27:1-22; 28:1-17 * **36:13** Yez. 17:15 * **36:16** Mat. 5:12; Luka 6:23; Həv. 7:52-53 * **36:17** Yer. 21:1-10; 34:1-5 * **36:21** Yer. 25:11; 29:10 * **36:23** Yeş. 44:28

məbədini tikməyi mənə əmr etdi. Aranızda Onun xalqına mənsub olanların hamısına qoy Allahı Rəbb yar olsun və oraya getsinlər”».

EZRA KİTABI GİRİŞ

«Ezra» və *«Nehemya»* Kitabları vəhdət təşkil edib *«Salnamələr»* Kitabının davamıdır. Bu kitab yəhudilərin Babil sürgünlüyündən qayıtmasından və Yerusəlimdəki məbədin bərpa olunmasından danışır. Kitabın müəllifi sübut edir ki, yəhudilərin qovulmasına və padşahlığın dağılmasına baxmayaraq, onlar yenə də Allahın seçilmiş xalqı olaraq qalırlar. Kitabın baş qəhrəmanı ilahiyyatçı, Allahın qanununu yaxşı bilən və Ona sadiq olan Ezradır. O öz imanı ilə İsrailin mənəvi irsini qorumaq üçün xalqın ruhani və ictimai həyatının bərpasına kömək edir.

Kitabda hadisələr belə ardıcıllıqla qələmə alınıb:

Sürgündə olan yəhudilərin bir hissəsinin Fars padşahı Kirin əmri ilə vətənə qayıtması.

Məbədin yenidən tikilməsi və təqdis olunması; Yerusəlimdə Allaha ibadətin bərpası.

Sürgündə olan yəhudilərin başqa bir hissəsinin Yerusəlimə qayıtması və nikah problemi.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:70 Sürgündən Yəhudaya birinci qayıdanlar
3:1–6:22 Məbədin yenidən tikilməsi və təqdis edilməsi
7:1–10:44 Ezranın başqa sürgün olunanlarla birgə qayıtması

Yerusəlimdəki məbədin bərpası
(2Saln. 36:22-23)

1 * Rəbb Fars padşahı Kirin hökmranlığının birinci ilində Yeremyanın dili ilə
dediyi sözü yerinə yetirmək üçün Kiri ruhlandırdı. Ona görə Kir padşahlığının
bütün ərazisində yazılı və şifahi elan etdi:

2 * «Budur, Fars padşahı Kir belə deyir: “Göylərin Allahı Rəbb dünyanın
bütün padşahlıqlarını mənə verdi və Yəhudanın Yerusəlim şəhərində Öz
məbədini tikməyi mənə əmr etdi.

3 Aranızda Onun xalqına mənsub olanların hamısına qoy Allahı yar olsun!
Qoy onlar Yəhudanın Yerusəlim şəhərinə qalxsın və İsrailin Allahı Rəbbin
məbədini tiksinlər. Yerusəlimdə səcdə qılınan Allah Odur.

4 Sağ qalan İsrailli̇lər hansı əhali arasında yaşayırsa, qoy onlar
Yerusəlimdəki Allah evinə verəcəkləri könüllü ianələrdən başqa, qızıl-gümüş,
əşya və heyvanlar verməklə bu adamlara kömək etsinlər”».

5 Yəhuda, Binyamin qəbilələrinin nəsil başçıları, kahinlərlə Levililər, eləcə
də Allahın ruhlandırdığı bütün adamlar Rəbbin Yerusəlimdəki məbədini
tikmək üçün yola düşməyə hazırlaşdılar.

6 Aralarında yaşadıqları yerli əhalinin hamısı verdikləri könüllü ianələrdən
başqa, qızılla, gümüş qablarla, əşyalarla, heyvanlarla və qiymətli şeylərlə on-
lara kömək etdilər.

7 Padşah Kir Navuxodonosorun Rəbbin Yerusəlimdəki məbədindən götürüb
öz allahlarının məbədinə qoyduğu əşyaları çıxartdı.

8 Fars padşahı Kir onları xəzinədar Mitredatın əli ilə oradan çıxardaraq
hamısını sayıb Yəhuda rəhbəri Şeşbassara verdi.

* **1:1** Yer. 25:11; 29:10 * **1:2** Yeş. 44:28

9 Onların sayı bu qədər idi: otuz qızıl ləyən, min gümüş ləyən, iyirmi doqquz bıçaq,
10 otuz qızıl boşqab, bir-birinə oxşayan dörd yüz on gümüş boşqab və min ədəd də başqa qablar.
11 Qızıl və gümüş əşyaların hamısı beş min dörd yüz ədəd idi. Sürgündə yaşayanlar Babildən Yerusəlimə qaytarılanda Şeşbassar bu əşyaların hamısını onlarla bərabər gətirdi.

2

Sürgündən Yəhudaya qayıdanların siyahısı
(Neh. 7:4-73)

1 Babil padşahı Navuxodonosorun Babilə apardığı əsirlər yaşadıqları vilayətdən Yerusəlimə və Yəhudadakı öz şəhərlərinə qayıtdılar.
2 Onlar Zerubbabil, Yeşua, Nehemya, Seraya, Reelaya, Mordokay, Bilşan, Mispar, Biqvay, Rexum, Baananın başçılığı ilə gəldilər.

Sürgündən qayıdan İsraillilərin sayı:
3 Paroş övladları – 2172 nəfər;
4 Şefatya övladları – 372 nəfər;
5 Arah övladları – 775 nəfər;
6 Yeşua və Yoav nəslindən Paxat-Moav övladları – 2812 nəfər;
7 Elam övladları – 1254 nəfər;
8 Zattu övladları – 945 nəfər;
9 Zakkay övladları – 760 nəfər;
10 Bani övladları – 642 nəfər;
11 Bevay övladları – 623 nəfər;
12 Azqad övladları – 1222 nəfər;
13 Adoniqam övladları – 666 nəfər;
14 Biqvay övladları – 2056 nəfər;
15 Adin övladları – 454 nəfər;
16 Ater, yəni Xizqiya övladları – 98 nəfər;
17 Besay övladları – 323 nəfər;
18 Yora övladları – 112 nəfər;
19 Xaşum övladları – 223 nəfər;
20 Gibbar övladları – 95 nəfər;
21 Bet-Lexem övladları – 123 nəfər;
22 Netofa sakinləri – 56 nəfər;
23 Anatot sakinləri – 128 nəfər;
24 Azmavet övladları – 42 nəfər;
25 Qiryat-Arim, Kefira və Beerot övladları – 743 nəfər;
26 Rama və Geva övladları – 621 nəfər;
27 Mikmas sakinləri – 122 nəfər;
28 Bet-El və Ay sakinləri – 223 nəfər;
29 Nevo övladları – 52 nəfər;
30 Maqbiş övladları – 156 nəfər;
31 Digər Elam övladları – 1254 nəfər;
32 Xarim övladları – 320 nəfər;
33 Lod, Xadid və Ono övladları – 725 nəfər;
34 Yerixo övladları – 345 nəfər;
35 Senaa övladları – 3630 nəfər.
36 Kahinlər:
Yeşua nəslindən Yedaya övladları – 973 nəfər;

37 İmmer övladları – 1052 nəfər;
38 Paşxur övladları – 1247 nəfər;
39 Xarim övladları – 1017 nəfər.
40 Levililər: Hodavya nəslindən yaranan Yeşua və Qadmiel övladları – 74 nəfər.
41 İlahiçilər: Asəf övladları – 128 nəfər.
42 Məbəd qapıçıları: Şallum övladları, Ater övladları, Talmon övladları, Aqquv övladları, Xatita övladları və Şovay övladları ilə birlikdə 139 nəfər.
43 Məbəd qulluqçuları: Sixa övladları, Xasufa övladları, Tabbaot övladları,
44 Qeros övladları, Siaha övladları, Padon övladları,
45 Levana övladları, Xaqava övladları, Aqquv övladları,
46 Xaqav övladları, Şamlay övladları, Xanan övladları,
47 Giddel övladları, Qaxar övladları, Reaya övladları,
48 Resin övladları, Neqoda övladları, Qazzam övladları,
49 Uzza övladları, Paseah övladları, Besay övladları,
50 Asna övladları, Meunim övladları, Nefusim övladları,
51 Baqbuq övladları, Xaqufa övladları, Xarxur övladları,
52 Baslut övladları, Mexida övladları, Xarşa övladları,
53 Barqos övladları, Sisra övladları, Tamax övladları,
54 Nesiah övladları, Xatifa övladları.
55 Süleymanın əyanlarının nəslindən: Sotay övladları, Hassoferet övladları, Peruda övladları,
56 Yela övladları, Darqon övladları, Giddel övladları,
57 Şefatya övladları, Xattil övladları, Pokeret-Hassevayim övladları, Ami övladları.
58 Məbəd qulluqçuları ilə Süleymanın əyan qullarının övladları – cəmi 392 nəfər.
59 Tel-Melahdan, Tel-Xarşadan, Keruvdan, Addondan, İmmerdən qayıdan, ancaq ailələrinin və nəsillərinin İsrail övladlarından olduğunu sübut edə bilməyənlər bunlardır:
60 Delaya övladları, Toviya övladları, Neqoda övladları – 652 nəfər.
61 Kahinlərin nəslindən: Xovaya övladları, Haqqos övladları, Gileadlı Barzillayın qızlarından arvad alıb qayınatasının adını götürən Barzillay övladları.
62 Onlar nəsil şəcərəsini axtardılar, lakin öz adlarını tapa bilmədilər və buna görə murdar sayılaraq kahinlikdən çıxarıldılar.
63 Yəhuda valisi onlara əmr edib belə dedi: «Urim və Tummimi işlədən bir kahin olmayınca onlar ən müqəddəs yeməklərdən yeməsin».
64 Bütün camaat birlikdə 42 360 nəfər idi.
65 Bundan başqa, 7337 nəfər kölə və kənizlər, 200 nəfər kişi və qadından ibarət ilahiçi var idi.
66 Bu adamların 736 atı, 245 qatırı,
67 435 dəvəsi, 6720 eşşəyi var idi.
68 Rəbbin Yerusəlimdəki məbədinə gələn zaman bəzi nəsil başçıları Allahın evini öz yerində tikmək üçün könüllü ianələr verdilər.
69 Bu iş üçün yığılan xəzinəyə imkan daxilində altmış bir min darik * qızıl, beş min mina gümüş və yüz kahin geyimi verdilər.

* **2:69** *Darik* – qızıl sikkə.

70 * Kahinlər, Levililər, xalqın bəziləri, ilahiçilər, məbəd qapıçıları və qulluqçuları öz şəhərlərində yerləşdilər. Beləliklə, İsraillilər isə öz şəhərlərində yerləşdilər.

3

Yerusəlimdəki qurbangahın tikilməsi

1 * Artıq İsraillilər öz şəhərlərində idi. Yeddinci ay çatanda xalq bir nəfər kimi Yerusəlimdə toplandı.

2 * Yosadaq oğlu Yeşua ilə kahin qardaşları və Şealtiel oğlu Zerubbabillə qardaşları İsrailin Allahının qurbangahını qurdular ki, Allah adamı Musanın Qanununda yazıldığı kimi üstündə yandırma qurbanları təqdim edilsin.

3 * Ətrafda yaşayan xalqlardan qorxmalarına baxmayaraq, qurbangahı əvvəlki bünövrə üzərində qurdular. Sonra onun üzərində səhər-axşam Rəbbə yandırma qurbanları təqdim etdilər.

4 * Yazıya görə Çardaqlar bayramı keçirdilər və qaydaya görə günbəgün müəyyən miqdarda gündəlik yandırma qurbanları təqdim etdilər.

5 * Sonra daimi yandırma qurbanları verdilər. Təzə Ay mərasimlərinin, eləcə də Rəbbin təqdis etdiyi bütün bayramların təqdimlərini və hamının könüllü olaraq Rəbbə etdiyi təqdimləri verdilər.

6 Rəbbin məbədinin bünövrəsinin qoyulmamasına baxmayaraq, onlar yeddinci ayın birinci günündə Rəbbə yandırma qurbanları təqdim etməyə başladılar.

Məbədin bünövrəsinin qoyulması

7 Daşyonanlarla dülgərlərə pul verdilər. Fars padşahı Kirdən izin aldıqlarına görə Livandan dəniz yolu ilə Yafoya sidr ağacları gətirmələri üçün Sidonlularla Surlulara yemək-içmək və zeytun yağı verdilər.

8 Allahın evinə, Yerusəlimə gəlişlərinin ikinci ilinin ikinci ayında Şealtiel oğlu Zerubbabil və Yosadaq oğlu Yeşua ilə digər qardaşları – kahinlər, Levililər, əsirlikdən Yerusəlimə qayıdanların hamısı işə başladılar. İyirmi və ondan yuxarı yaşda olan Levililəri Rəbbin məbədinin tikinti işinə nəzarətçi təyin etdilər.

9 Levililərdən Yeşua və övladları ilə qardaşları, Hodavya * nəslindən törənən Qadmiellə övladları, Xenadad övladları, nəvələri və qardaşları Allahın evində işləyənlərə nəzarət etdilər.

10 * Bənnalar Rəbbin məbədinin təməlini qoyan zaman İsrail padşahı Davudun qoyduğu qaydaya əsasən kahinlər xüsusi libas geyinib əllərindəki kərənaylarla, Asəf övladlarından olan Levililərsə sinclərlə Rəbbə həmd etmək üçün öz yerlərini tutdular.

11 * Onlar Rəbbə həmd və şükür edib növbə ilə Onu tərənnüm edərək belə deyirdilər: «Rəbb yaxşıdır, çünki İsrailin üzərində məhəbbəti əbədidir». Onlar Rəbbə həmd edəndə bütün xalq ucadan qışqırdı, çünki Rəbb evinin bünövrəsi qoyulmuşdu.

12 Əvvəlki məbədi görmüş bir çox qoca kahinlər, Levililər və nəsil başçıları məbədin bünövrəsinin qoyulduğunu görəndə hönkürüb ağladılar, bir çoxları isə sevincdən haray çəkdilər.

---

* **2:70** 1Saln. 9:2; Neh. 11:3 * **3:1** Neh. 8:1 * **3:2** Çıx. 27:1 * **3:3** Say. 28:1-8 * **3:4** Say. 29:12-38 * **3:5** Say. 28:11–29:39 * **3:9** *Hodavya* – ibrani mətnində *Yəhuda* yazılmışdır. Bax: Ezr. 2:40, Neh. 7:43. * **3:10** 1Saln. 25:1 * **3:11** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11

13 Xalq gurultulu sevinc səsləri ilə ağlaşma səslərini bir-birindən ayıra
bilmirdi, çünki onların gurultu ilə qopan haray səsləri uzaqlarda eşidilirdi.

4

Samariyalılar məbəd tikintisinə mane olur

1 Yəhudalıların və Binyaminlilərin düşmənləri eşitdilər ki, sürgündən
qayıdanlar İsrailin Allahı Rəbb üçün məbəd tikirlər.
2 * Onlar Zerubbabilə və nəsil başçılarına yaxınlaşıb belə dedi: «Qoy biz
də sizinlə bərabər bu məbədi tikək, çünki biz də sizin kimi Allahınıza sitayiş
edirik. Bizi buraya gətirən Aşşur padşahı Esar-Xaddonun dövründən bəri
sizin Allaha qurban təqdim edirik».
3 Lakin Zerubbabil, Yeşua və İsrailin digər nəsil başçıları onlara belə dedilər:
«Allahımızın evini qurmaq üçün sizin bizimlə heç bir ortaq işiniz yoxdur. Biz
özümüz əlbir olaraq Fars padşahı Kirin əmrinə əsasən İsrailin Allahı Rəbbə
məbəd tikəcəyik».
4 Onda bu ölkənin xalqı Yəhuda xalqının əllərini işdən soyutmaqla tikinti
işində onlara əziyyət verdi.
5 Bu xalq Yəhudilərin məqsədlərini boşa çıxarmaq üçün Fars padşahları olan
Kirin dövründən Daranın dövrünə qədər onlara qarşı çıxaraq özlərinə muzdla
məsləhətçilər tutdu.
6 * Onlar Axaşveroş padşah olanda, onun hökmranlığının başlanğıcında
Yəhuda və Yerusəlimdə yaşayanların əleyhinə bir ittiham məktubu yazdılar.
7 Fars padşahı Artaxşastanın* dövründə Bişlam Mitredat, Taveel və digər
yoldaşları padşah Artaxşastaya məktub yazdı. Məktub Arami dilində
yazılaraq† tərcümə edildi.
8 Sərkərdə Rexum və mirzə Şimşay padşah Artaxşastaya Yerusəlimi ittiham
edən bir məktub yazdı.
9 Sonra məktuba sərkərdə Rexumla mirzə Şimşay və qalan yoldaşları,
hakimlər, əmirlər, qulluqçular, Farslar, Ereklilər, Babillilər, Şuşanlılar, yəni
Elamlılar,
10 böyük və şanlı Aşurbanipalın‡ sürgün edib Samariya şəhərlərində və Fərat
çayının qərb torpaqlarında yerləşdirdiyi başqa xalqlar imza qoydular.
11 Padşah Artaxşastaya göndərdikləri məktubun surəti belədir:

«Padşah Artaxşastaya
Fərat çayının qərb torpaqlarında yaşayan qullarından.

12 Padşaha məlum olsun ki, sizin yanınızdan qayıdan Yəhudilər bizim
yanımıza – Yerusəlimə gəlib bu pis, üsyankar şəhəri bərpa edirlər. Divarları
hörüb qurtardılar və binaların təməlini bərpa etdilər.

13 Padşaha məlum edirik ki, əgər bu şəhər bərpa edilərsə, divarları
hörülüb qurtararsa, onlar sənə vergi, xərac və gömrük verməyəcəklər.
Bununla da padşahın gəlirinə böyük ziyan dəyəcək.

14 Əgər indi bu sarayın duzu ilə dolanırıqsa, gözümüz önündə padşaha
ziyan dəyməsini görmək bizə yaraşmaz. Ona görə də padşaha bu xəbəri
göndərib belə məlum edirik:

15 qoy ata-babalarının dəftərxanası axtarılsın. Qeyd kitablarında bu şəhər
haqqında məlumat tapanda biləcəksiniz ki, bu şəhər həm üsyankar, həm də

---

* **4:2** 2Pad. 19:37; Yeş. 37:38 * **4:6** Est. 1:1 * **4:7** *Artaxşasta* – Azərbaycanda indiki tarixi ədəbiyyatlarda Artakserks. † **4:7** 4:8–6:18-ə qədər mətn o dövrün rəsmi dili olan arami dilində yazılmışdır. ‡ **4:10** *Aşurbanipal* – arami mətnində *Osnappar*.

padşahlar və dövlətlər üçün zərərlidir. Qədimdən bəri oradan həmişə xəyanət törəyib və bunun üçün şəhər xarabaya çevrilib.
16 Padşaha məlum edirik ki, əgər bu şəhər bərpa edilərsə və divarları tikilib qurtararsa, sənin Fərat çayının qərb torpaqlarında payın olmayacaq».
17 Padşah belə cavab göndərdi:
«Sərkərdə Rexuma, mirzə Şimşaya və Samariya ilə Fərat çayının digər qərb torpaqlarında yaşayan yoldaşlarına salamlar!
18 Bizə göndərdiyiniz məktub hüzurumda tərcümə edildi.
19 Ona görə mən əmr verdim və əmrimə əsasən istintaq aparıldı. Bu şəhərin sakinlərinin qədimdən bəri padşahlara qarşı üsyan qaldırması təsdiq olundu. Üsyankarlıq və xəyanət bu şəhərin daxilindən baş qaldırıb.
20 O zaman Yerusəlimi idarə edən qüdrətli padşahlar var idi. Fərat çayının qərbindəki bütün torpaqlar üzərində bu padşahlar hökmranlıq edirdilər. Buranın əhalisi isə onlara xərac, vergi və gömrük verirdi.
21 İndi əmr verin, bu adamlar işi dayandırsınlar və mən əmr verənə qədər bu şəhəri bərpa etməsinlər.
22 Bu işə etinasız yanaşmaqdan çəkinin. Niyə şər artıb padşahlığıma ziyan vursun?»
23 Padşah Artaxşastanın məktubunun surəti Rexumla mirzə Şimşayın və yoldaşlarının qarşısında oxunanda onlar tələsik Yerusəlimə Yəhudilərin yanına getdilər. Onların işini zorla, güclə dayandırdılar.
24 Beləliklə, Yerusəlimdəki Allah evinin tikinti işi dayandırıldı və bu iş Fars padşahı Daranın hökmranlığının ikinci ilinə qədər ləngidi.

5

Tikintinin davam etdirilməsi

1 * Peyğəmbərlərdən peyğəmbər Haqqayla İddo oğlu Zəkəriyyə Yəhudada və Yerusəlimdə yaşayan Yəhudilərə İsrail Allahının adı ilə peyğəmbərlik etdi.
2 * * O zaman Şealtiel oğlu Zerubbabil və Yosadaq oğlu Yeşua işə başlayaraq Yerusəlimdəki Allah evinin tikintisini davam etdirdilər. Allahın peyğəmbərləri də onlarla idi və onlara kömək etdi.
3 O vaxtlar Fərat çayının qərb torpaqlarının valisi olan Tattenay, Şetar-Boznay və yoldaşları onların yanına gəlib dedi: «Bu məbədi bərpa etmək və tikintisini qurtarmaq üçün sizə kim icazə verib?»
4 Onda biz onlara bu binanı tikənlərin adlarını bildirdik.
5 Allahın nəzəri Yəhudi ağsaqqallarının üzərinə yönəlmişdi. Ona görə bu işin sorağı Daraya çatana və bu barədə məktubla cavab qayıdanadək onlar Yəhudilərin işini dayandırmadılar.
6 Fərat çayının qərb torpaqlarının valisi Tattenay, Şetar-Boznay və yoldaşları, Fərat çayının qərb torpaqlarındakı məmurlar padşah Daraya bu surətdə məktub yolladı.
7 Ona yolladıqları məktubda belə yazılmışdı:
«Padşah Daraya böyük ehtiramla salamlar!
8 Padşaha məlum olsun ki, biz Yəhuda vilayətindəki böyük Allahın məbədinə getdik. Məbəd böyük daşlardan tikilmiş, divarların içərisinə dirəklər qoyulmuşdur. Bu iş səylə görülərək uğurla idarə edilir.
9 O zaman oranın ağsaqqallarından soruşub belə dedik: "Bu məbədi bərpa etmək və tikintisini qurtarmaq üçün sizə kim icazə verib?"

* **5:1** Ezra 6:14; Haq. 1:1; Zək. 1:1 * **5:2** Haq. 1:12; Zək. 4:6-9 * **5:2** Zək. 3:1

10 Həm də onlardan bu işin başçılarının adını soruşduq ki, bunları yazaraq
sizə bildirək.
11 Onlar bizə belə cavab verdilər:
"Biz göylərin və yerin Allahının qullarıyıq. Bundan bir çox il əvvəl
tikilən məbədi bərpa edirik. Vaxtı ilə oranı İsrailin böyük padşahı tikib başa
çatdırmışdı.
12 * Lakin atalarımız göylərin Allahını qəzəbləndirdiyi üçün Allah on-
ları Babil padşahı Xaldeyli Navuxodonosora təslim etdi. O da bu məbədi
xarabaya çevirdi və xalqını Babilə əsir apardı.
13 * Lakin Babil padşahı Kirin hakimiyyətinin birinci ilində padşah Kir
Allah evinin bərpası üçün əmr verdi.
14 Həmçinin Yerusəlimdəki Allah evindən Navuxodonosorun götürüb Ba-
bil məbədinə apardığı qızıl və gümüş qabları padşah Kir Babildəki məbəddən
çıxartdı. Onları vali təyin etdiyi Şeşbassar adlı bir adama verərək dedi:
15 ‹Bu əşyaları götürüb get, Yerusəlimdəki məbədə qoy. Allahın evi qoy öz
yerində bərpa olunsun›.
16 O zaman həmin Şeşbassar gəlib Yerusəlimdəki Allah evinin təməlini
qoydu. O zamandan indiyə qədər bu məbəd tikilir, lakin hələ tamamlan-
mayıb".
17 İndi padşahın xoşuna gələrsə, qoy Babil sarayındakı dəftərxana ax-
tarılaraq Yerusəlimdəki Allah evinin bərpası üçün padşah Kirin verdiyi əmr
üzə çıxarılsın. Sonra isə bu iş barədə padşah öz iradəsini bizə bildirsin».

6

Dara Kirin fərmanını təsdiq edir

1 O zaman padşah Daranın verdiyi əmrə əsasən Babil xəzinəsində olan
dəftərxana axtarıldı.
2 Midiya vilayətində olan Ekbatana qalasında bir tumar tapıldı. Bu tumarda
belə qeyd edilmişdi:
3 «Padşah Kirin hökmdarlığının birinci ilində Allahın Yerusəlimdəki
məbədi barədə Kir belə əmr verib: "Bu məbəd – qurbanlar təqdim edilən
bu yer əvvəlki bünövrəsi üzərində bərpa edilsin.
4 Üç cərgə böyük daş, bir cərgə təzə dirək qoyulmaqla altmış qulac
hündürlükdə və altmış qulac uzunluqda olsun. Bu işin bütün xərci padşah
xəzinəsindən ödənilsin.
5 Həm də Yerusəlimdəki Allah evindən Navuxodonosorun çıxarıb Babilə
gətirdiyi qızıl və gümüş qablar geri qaytarılsın. Bunların hamısı öz yerinə,
Yerusəlimdə olan məbədə aparılsın. Onları Allahın evinə qoyun".

6 Ona görə Fərat çayının qərb torpaqlarının valisi Tattenay, Şetar-Boznay və
yoldaşları – Fərat çayının qərb torpaqlarındakı məmurlar qoy indi oradan
uzaqlaşsın,
7 Allah evinin işinə qarışmasınlar. Yəhudilərin valisi və Yəhudilərin
ağsaqqalları Allahın evini öz yerində bərpa etsinlər.
8 Mən əmr edirəm ki, Allahın bu evinin bərpasında Yəhudilərin bu
ağsaqqallarına kömək edəsiniz, işlərinin dayandırılmaması üçün bu adamların
xərci mütləq padşah xəzinəsindən, Fərat çayının qərb torpaqlarından yığılan
vergilərdən ödənilsin.

* **5:12** 2Pad. 25:8-12; 2Saln. 36:17-20; Yer. 52:12-15 * **5:13** Ezra 1:2-11

9 Göylərin Allahına yandırma qurbanları vermək üçün hər gün ehtiyaclarına görə cavan buğalar, qoç və quzular, Yerusəlimdəki kahinlərin istədiyi miqdarda buğda, duz, şərab, zeytun yağı əskik edilmədən onlara verilsin.
10 Onlar göylərin Allahına xoş ətirli qurbanlar versinlər və buna görə padşahla övladları üçün dua etsinlər ki, canları sağ olsun.
11 Əmr edirəm ki, bu fərmanı dəyişdirən adamın evindən bir dirək çıxarıb dik basdırılsın və həmin adam bu dirəkdən asılsın. Qoy belə ev xarabalığa çevrilsin.
12 Bu məbədi isminə məskən edən Allah bu fərmanı dəyişdirməyə cəhd edən və Yerusəlimdəki məbədin dağılmasını istəyən hər padşahı və xalqı yox etsin. Mən Dara əmr edirəm, əmrim sözsüz yerinə yetirilsin».

Allahın evinin təqdisi

13 O zaman Fərat çayının qərb torpaqlarının valisi Tattenay, Şetar-Boznay və yoldaşları padşah Daranın göndərdiyi bu əmri alan kimi ona əməl etdilər.
14 * Yəhudilərin ağsaqqalları tikintini davam etdirdilər və peyğəmbər Haqqay ilə İddo oğlu Zəkəriyyənin peyğəmbərlik sözlərinə əsasən onların işləri uğurlu gedirdi. İsrail Allahının buyruğuna görə Fars padşahları Kir, Dara və Artaxşastanın əmri ilə məbədi tikib qurtardılar.
15 Məbəd padşah Daranın hakimiyyətinin altıncı ili, Adar ayının üçündə başa çatdı.
16 İsrail övladları – kahinlər, Levililər və sürgündən qayıdanların hamısı bu Allah evinin təqdis mərasimini sevinclə qeyd etdilər.
17 Allahın evinin təqdisi üçün yüz buğa, iki yüz qoç, dörd yüz quzu və bütün İsrail üçün qəbilələrinin sayına görə günah qurbanı olaraq on iki təkə təqdim etdilər.
18 Yerusəlimdə Allaha xidmət üçün Musanın Kitabında yazıldığı kimi kahinləri öz dəstələrində və Levililəri öz bölmələrində düzdülər.

Pasxa bayramının keçirilməsi

19 * Sürgündən qayıdanlar Pasxa bayramını birinci ayın on dördündə keçirdilər.
20 Çünki kahinlərlə Levililər bir nəfər kimi özlərini pak etdikləri üçün təmiz idilər. Levililər bütün sürgündən qayıdanlar üçün, kahin qardaşları və özləri üçün Pasxa qurbanı kəsdilər.
21 Sürgündən qayıdan İsrail övladları və İsrailin Allahı Rəbbə sitayiş etmək üçün özlərini ətraf millətlərin murdarlığından təcrid edənlərin hamısı qurban əti yedilər.
22 Yeddi gün sevinclə Mayasız Çörək bayramı keçirdilər, çünki onları sevindirən Rəbb idi. Rəbb İsrail Allahının evinin bərpasına kömək etmək üçün Aşşur padşahının ürəyində meyl yaratmışdı.

7

Ezranın Yerusəlimə gəlməsi

1 Bu işlərdən sonra Fars padşahı Artaxşastanın dövründə başçı kahin Harun oğlu Eleazar oğlu Pinxas oğlu Avişua oğlu
2 Buqqi oğlu Uzzi oğlu
3 Zerahya oğlu Merayot oğlu Azarya oğlu Amarya oğlu
4 Axituv oğlu Sadoq oğlu Şallum oğlu

* **6:14** Ezra 5:1; Haq. 1:1; Zək. 1:1 * **6:19** Çıx. 12:1-20

5 Xilqiya oğlu Azarya oğlu Seraya oğlu Ezra Babildən çıxdı.

6 Babildən gələn bu Ezra İsrailin Allahı Rəbbin Musaya verdiyi Qanunu yaxşı bilən ilahiyyatçı idi. Allahı Rəbbin əli onun üzərində olduğuna görə padşah Ezranın istədiyi hər bir şeyi vermişdi.

7 Padşah Artaxşastanın hakimiyyətinin yeddinci ilində İsrail övladlarından, kahinlərdən, Levililərdən, ilahiçilərdən, məbəddəki qapıçılardan və qulluqçulardan bəziləri Yerusəlimə qayıtdı.

8 Ezra Yerusəlimə çatanda Artaxşastanın hökmdarlığının yeddinci ilinin beşinci ayı idi.

9 O, birinci ayın birinci günündə Babildən yola düşüb beşinci ayın birində Yerusəlimə çatdı, çünki Allahın mərhəmətli əli onun üzərində idi.

10 Ezra özünü Rəbbin Qanununu tədqiq və tətbiq etməyə, İsraildə qayda-qanunları öyrətməyə həsr etmişdi.

Padşah Artaxşastanın Ezraya verdiyi məktub

11 Rəbbin əmrlərini və İsrailə buyurduğu qanunları öyrədən ilahiyyatçı, kahin Ezraya padşah Artaxşasta bu məzmunda məktub vermişdi:

12 «Padşahlar* padşahı Artaxşastadan göylərin Allahının qanunlarını öyrədən kahin Ezraya bildiriş:

13 İndi mən əmr edirəm ki, padşahlığımda olan İsrail xalqından, kahinlərdən, Levililərdən könüllü olaraq Yerusəlimə getmək istəyən hər kəs səninlə getsin.

14 İndi sən padşahla yeddi məsləhətçisi tərəfindən əlində olan Allahın Qanununa əsasən Yəhuda və Yerusəlimdəki vəziyyəti öyrənmək üçün göndərilirsən.

15 Yerusəlimi məskəni edən İsrailin Allahına padşah və məsləhətçilərinin könüllü təqdim etdikləri qızıl-gümüşü götür.

16 Xalqın və kahinlərin İsrailin Allahının Yerusəlimdəki məbədinə könüllü surətdə verdikləri hədiyyələrlə bərabər Babil vilayətinin hər tərəfindən yığacağın qızıl-gümüşün hamısını götür.

17 Sonra bu pulla tez buğalar, qoçlar, quzular, taxıl və şərab təqdimlərini alarsan. Onları Allahınızın Yerusəlimdəki məbədinin qurbangahında təqdim edərsiniz.

18 Sən və qardaşların qızıl-gümüşün qalan hissəsini Allahın iradəsinə uyğun, istədiyin kimi istifadə edə bilərsiniz.

19 Allahının məbədində ibadət zamanı işlətmək üçün sənə qaytarılan qabları isə Yerusəlim Allahının hüzurunda təhvil ver.

20 Allahın məbədinə başqa nə lazım olarsa, sən onu padşah xəzinəsindən ödə.

21 Mən padşah Artaxşasta Fərat çayının qərb torpaqlarının bütün xəzinədarlarına əmr edirəm ki, göylər Allahının Qanununun ilahiyyatçısı, kahin Ezranın hər istəyini diqqətlə yerinə yetirin.

22 Yüz talanta qədər gümüş, yüz kora qədər buğda, yüz bata qədər şərab, yüz bata qədər zeytun yağı və istədikləri qədər duz verin.

23 Göylərin Allahının məbədi üçün, bu Allah tərəfindən hər nə əmr olunarsa, yerli-yerində ona əməl edilsin. Niyə padşahın və övladlarının ölkəsi qəzəbə düçar olsun?

* **7:12** 7:12-26-ya qədər mətn arami dilində yazılmışdır.

24 Sizə bildiririk ki, kahinlərdən, Levililərdən, ilahiçilərdən, bu Allah
evinin qapıçılarından, qulluqçularından, digər xidmətçilərindən xərac, vergi və
gömrük istəməyə izin yoxdur.
25 Sən Ezra Allahın sənə verdiyi müdrikliyə görə orada hakimlər və qazilər
təyin et. Qoy onlar Fərat çayının qərbində olan bütün xalqa – sənin
Allahının qanunlarını bilənlərin hamısına hökm etsinlər. Bilməyənləri də
sən öyrətməlisən.
26 Sənin Allahının qanununa və padşahın qanununa əməl etməyən adam
mütləq ölüm, sürgün, əmlak müsadirəsi yaxud həbs cəzaları ilə cəzalansın».
27 Atalarımızın Allahı Rəbbə alqış olsun ki, padşahın qəlbində Rəbbin
Yerusəlimdə olan məbədinə belə hörmət göstərmək istəyini yaratdı.
28 Rəbb padşahın, onun məsləhətçilərinin və bütün güclü rəislərinin mənə
yaxşı münasibətini yaratdı. Üzərimdə olan Allahım Rəbbin əlindən qüvvət
alaraq mənimlə bərabər getmək üçün İsrailin başçılarından bəzilərini yanıma
topladım.

8

Ezranın yol yoldaşlarının siyahısı

1 Artaxşastanın padşahlığı zamanı mənimlə bərabər Babildən gələn və adları
qeyd edilmiş nəsil başçıları bunlardır:
2 Pinxas övladlarından Gerşom, İtamar övladlarından Daniel, Davud
övladlarından Xattuş,
3 Şekanya nəslindən, Paroş övladlarından, Zəkəriyyə və onunla bir nəsildən
qeydə alınan yüz əlli kişi.
4 Paxat-Moav övladlarından Zerahya oğlu Elyehoenay və onunla bərabər iki
yüz kişi.
5 Şekanya övladlarından Yaxazielin oğlu və onunla bərabər üç yüz kişi.
6 Adin övladlarından Yonatan oğlu Eved və onunla bərabər əlli kişi.
7 Elam övladlarından Atalya oğlu Yeşaya və onunla bərabər yetmiş kişi.
8 Şefatya övladlarından Mikael oğlu Zevadya və onunla bərabər səksən kişi.
9 Yoav övladlarından Yexiel oğlu Avdiya və onunla bərabər iki yüz on səkkiz
kişi.
10 Şelomit övladlarından Yosifyanın oğlu və onunla bərabər yüz altmış kişi.
11 Bevay övladlarından Bevay oğlu Zəkəriyyə və onunla bərabər iyirmi səkkiz
kişi.
12 Azqad övladlarından Haqqatan oğlu Yoxanan və onunla bərabər yüz on
kişi.
13 Adoniqamın Elifelet, Yeiel, Şemaya adlı sonuncu oğulları və onlarla
bərabər altmış kişi.
14 Biqvay övladlarından Utay, Zakkur və onlarla bərabər yetmiş kişi.

Yerusəlimə qayıdış

15 Onları Ahavaya tərəf axan çayın yanına yığdım və üç gün orada qaldıq.
Mən orada xalqla kahinləri yoxladım, lakin orada Levi övladlarından heç kimi
tapa bilmədim.
16 Başçılardan Eliezeri, Arieli, Şemayanı, Elnatanı, Yarivi, Elnatanı, Natanı,
Zəkəriyyəni, Meşullamı, savadlılardan Yoyarivi və Elnatanı çağırtdırdım.
17 Sonra onları Kasifya deyilən yerdə başçılıq edən İddonun yanına
göndərdim. Allahımızın məbədinə xidmət edən adamları bizə gətirmək üçün

Kasifya deyilən yerdə İddoya və məbəd qulluqçuları olan qardaşlarına nə deyəcəklərini öyrətdim.
18 Allahımızın mərhəmətli əli üzərimizdə olduğuna görə İsrail oğlu Levi oğlu Maxli övladlarından zəkalı bir adam olan Şerevya ilə oğulları və soydaşlarından on səkkiz nəfəri,
19 Haşavyanı, onunla bərabər Merari övladlarından Yeşayanı və qardaşları ilə onların övladlarından iyirmi nəfəri,
20 Levililərə kömək etmək üçün Davudla başçılarının təyin etdikləri məbəd qulluqçularından iki yüz iyirmi nəfəri bizə gətirdilər. Onların hamısı adbaad qeyd olunmuşdu.
21 Allahımızın qarşısında özümüzü aşağı tutub Ondan özümüz, övladlarımız və bütün malımız üçün təhlükəsiz yol diləməkdən ötrü Ahava çayı yanında oruc elan etdim.
22 Çünki düşmənə qarşı yolda bizə kömək etmək üçün padşahdan əsgər və atlılar istəməyə utanırdım, həm də padşaha belə söyləmişdik: «Allahımızın əli yaxşılıq etmək üçün Ona etiqad edənlərin üzərindədir. Lakin Ondan dönənlərə Öz gücünü və qəzəbini göstərir».
23 Elə buna görə də biz oruc tutub Allahımıza yalvardıq. O bizim duamızı qəbul etdi.
24 Kahinlərin rəhbərləri arasından on iki nəfəri – Şerevya, Xaşavya ilə onların on nəfər soydaşını seçdim.
25 Padşahın, məsləhətçilərinin, rəislərinin və orada olan bütün İsraillilərin Allahımızın məbədi üçün təqdim etdikləri qızıl və gümüşlə bərabər əşyaları da çəkib onlara verdim.
26 Onların əlinə altı yüz əlli talant gümüş, yüz talant gümüş əşya, yüz talant qızıl,
27 min dariklik dəyəri olan iyirmi qızıl boşqab və qızıl qədər qiymətli olan parlaq misdən iki gözəl qabı da çəkib verdim.
28 Onlara dedim: «Siz Rəbbin müqəddəslərisiniz, bu əşyalar da müqəddəsdir. Bu qızılla gümüş ataralarınızın Allahı Rəbbə edilən könüllü təqdimdir.
29 Diqqətli olun! Onları kahinlərin rəhbərləri, Levililər və İsrailin nəsil başçıları qarşısında Yerusəlimdəki Rəbbin məbədinin otaqlarında çəkib təhvil verənə qədər qoruyun».
30 Kahinlərlə Levililər çəkilmiş qızıl və gümüşlə qabları Yerusəlimə, Allahımızın məbədinə aparmaq üçün götürdülər.
31 Yerusəlimə getmək üçün Ahava çayı sahilindən birinci ayın on ikinci günü köçdük. Allahımızın əli üzərimizdə idi və bizi düşmənin əlindən, yolumuzdakı pusqulardan qurtardı.
32 Biz Yerusəlimə çatıb orada üç gün qaldıq.
33 Dördüncü gün isə Allahımızın məbədində qızıl-gümüş əşyaları çəkib kahin Uriyanın oğlu Meremotun əlinə verdik. Pinxas oğlu Eleazar, habelə Levililərdən olan Yeşua oğlu Yozavad və Binnuy oğlu Noadya da onunla idi.
34 Əşyaların hamısı sayla, çəki ilə təhvil veriləndə bütün çəki miqdarı yazıldı.
35 Bütün İsrail üçün sürgündən qayıdanlar İsrailin Allahına yandırma qurbanı olaraq on iki buğa, doxsan altı qoç, yetmiş yeddi quzu və günah qurbanı olaraq on iki təkə təqdim etdilər. Bunların hamısı Rəbbə təqdim edilən yandırma qurbanları idi.
36 Sonra onlar padşahın əmrlərini padşahın canişinlərinə və Fərat çayının qərb tərəfindəki valilərinə verdilər. Onlar da xalqa və Allahın evinə kömək etdilər.

9

Ezranın tövbə duası

1 Bu işlər qurtarandan sonra rəhbərlər mənə yaxınlaşıb dedilər: «Kahinlərlə
Levililər daxil olmaqla İsrail xalqı ətraflarındakı xalqların – Kənanlıların,
Xetlilərin, Perizlilərin, Yevusluların, Ammonluların, Moavlıların, Misirlilərin,
Emorluların iyrənc adətlərinə uyub özlərini onlardan fərqləndirməyiblər.
2 Belə ki onlar özlərinə və oğullarına ətraflarındakı xalqların qızlarından
alıblar. Bununla müqəddəs xalq başqa xalqlarla qarışıb. Rəhbərlərlə
məmurlar bu xəyanətə ilk yol açmışlar».
3 Mən bu sözü eşidəndə paltarımla cübbəmi cırıb saç-saqqalımı yolaraq
çarəsiz oturdum.
4 Sürgündən qayıdanların bu xəyanətinə görə İsrail Allahının sözlərindən
lərzəyə gələnlərin hamısı yanıma yığıldı. Mən axşam qurbanı təqdim edilənə
qədər çaşqın-çaşqın oturdum.
5 Axşam qurbanı vaxtı pərişan halda ayağa qalxdım. Paltarım və cübbəm
cırıq idi. Dizüstü oturub əllərimi Allahım Rəbbə açıb
6 belə dua etdim:
«Ey Allahım, utanıram! Üzümü Sənə – Allahıma qaldırmağa xəcalət çəkirəm,
çünki təqsirlərimiz başımızdan aşıb, günahlarımız böyüyərək göylərə çatıb.
7 Atalarımızın dövründən bu günə qədər böyük günah içindəyik. Ona görə
də hər zaman bugünkü kimi biz, padşahlarımız, kahinlərimiz təqsirlərimiz
üzündən yadelli padşahlara təslim edilib qılınca, əsirliyə, talana, rüsvayçılığa
düçar olduq.
8 İndi isə bizə Allahımız Rəbb tərəfindən ani olaraq mərhəmət göstərildi.
Əsirlikdən qurtulub sağ qalan bir neçə adamı Allahımız bizim üçün saxladı.
Müqəddəs məkanında bizə möhkəm bir yer verdi ki, gözümüzə nur versin, bizi
köləlikdən qurtarıb bir az həyata qovuşdursun.
9 Axı biz köləyik, lakin Allahımız bizi köləlikdə qoymadı. Bizi Allahımızın
məbədini bərpa etmək, onun xarabalıqlarını abad etmək üçün Yəhuda
ilə Yerusəlimdə özümüzə divar çəkməyə ruhlandırdı. Ona görə də Fars
padşahlarının gözündə bizə qarşı lütf yaratdı.
10 Ey Allahımız, daha nə deyə bilərik? Çünki Sənin əmrlərini tərk etmişdik.
11 Sən əmrlərini qulların peyğəmbərlər vasitəsilə verib dedin: “Mülk olaraq
almaq üçün getdiyiniz ölkə öz əhalisinin pozğunluğu ilə, oranı başdan-başa
dolduran iyrənc adətləri və murdarlıqları ilə çirkaba batan ölkədir.
12 * * Buna görə də nə qızlarınızı onların oğullarına verin, nə də qızlarından
oğullarınıza alın. Əgər qüvvətli olmaq, bu torpağın nemətlərini yemək
istəyirsinizsə, heç vaxt onların salamatlığı və firavanlığı üçün çalışmayın.
Onda bu torpağı övladlarınıza irs olaraq əbədi saxlayarsınız”.
13 Hər şey pis işlərimizdən və böyük günahlarımızdan ötrü başımıza gəldi,
lakin, ey Allahımız, Sən bizi təqsirlərimizin layiq olduğundan az cəzalandırdın.
Əsirlikdən qurtulub sağ qalan bir neçə adamı – bunları bizə verdin.
14 Bundan sonra yenə əmrlərinimi pozaq? Belə iyrənc işlər görən xalqlarla
qohummu olaq? Biz qurtarana, sağ qalıb qurtula bilməyənə qədər bizə
qəzəblənməyəcəksənmi?
15 Ey İsrailin Allahı Rəbb, Sən adilsən! Bugünkü kimi biz kiçik bir dəstə
halında sağ qalmışıq. Budur, Sənin qarşında günah içindəyik və buna görə heç
birimiz Sənin qarşında dayana bilmirik».

* **9:12** Çıx. 34:11-16; Qanun. 7:1-5 * **9:12** Qanun. 23:6

10

Yadellilərlə nikahın pozulması

1 Ezra Allah evinin qarşısında ağlayıb yerə sərilərək dua və etiraf edərkən
İsrailliləridən çox böyük bir camaat – kişilər, qadınlar və uşaqlar onun yanına
yığıldı. Xalq da acı-acı ağlayırdı.
2 Elam övladlarından Yexiel oğlu Şekanya Ezraya müraciət edib dedi: «Biz
Allahımıza xəyanət edərək ətrafımızdakı xalqlardan yadelli arvadlar aldıq.
Buna baxmayaraq, hələ də İsrailliləri̇n ümidi var.
3 Ağamızın və Allahımızın əmri üzərində əsənlərin məsləhətinə görə bütün
belə arvadları və onlardan doğulanları ataq. Gəlin bunun üçün indi Al-
lahımızla əhd bağlayaq. Qoy bu Qanuna görə edilsin.
4 Qalx, çünki bu işin məsuliyyətini daşıyan sənsən və biz də səninləyik. Ürəkli
ol, işə başla!»
5 Ezra ayağa qalxdı. Kahinlərin rəhbərlərinə, Levililərə və digər İsrailliləri̇
bu sözü yerinə yetirmələri üçün and içdirdi. Onlar da and içdilər.
6 Ezra Allah evinin qarşısından ayrılıb Elyaşivin oğlu Yehoxananın otağına
girdi. Gecəni orada keçirib nə çörək yedi, nə də su içdi, çünki sürgündən
qayıdanların bu xəyanətinə görə yas tuturdu.
7 Yəhudada və Yerusəlimdə sürgündən qayıdanların hamısına elan etdilər ki,
Yerusəlimə yığılsınlar.
8 Başçıların və ağsaqqalların məsləhətinə görə üç gün ərzində buraya
gəlməyən hər adamın bütün əmlakı müsadirə ediləcək və özü də sürgündən
qayıdan camaatın içərisindən çıxarılacaq.
9 Yəhudanın və Binyaminin bütün adamları üç gün ərzində Yerusəlimə
yığıldı. Bu doqquzuncu ayın iyirmisində oldu. Bütün xalq bu hadisədən, həm
də yağışdan ötrü əsə-əsə Allah evinin qarşısında, meydanda oturdu.
10 Kahin Ezra ayağa qalxıb onlara dedi: «Siz xəyanət etmisiniz. İsrailin
günahını daha da artıraraq yadelli arvadlar almısınız.
11 İndi atalarınızın Allahı Rəbbə öz günahlarınızı etiraf edin və Onun
iradəsini yerinə yetirin. Ətrafınızdakı xalqlardan, yadelli arvadlardan
ayrılın».
12 Bütün camaat bərkdən cavab verib dedi: «Bəli, haqlısan, sənin sözlərinə
əməl etmək bizim borcumuzdur.
13 Amma yağış vaxtıdır, bayırda dayanmağa taqətimiz yoxdur, xalq isə
çoxdur. Bu iş bir-iki günün işi deyil. Çünki belə əməllə günahımızı artırmışıq.
14 Qoy bütün xalqı rəhbərlərimiz təmsil etsin. Bu işə görə Allahımızın
coşan qəzəbi soyuyanadək şəhərlərimizdəki hər yadelli arvad alan şəxs şəhər
ağsaqqalları və hakimlərlə bərabər təyin olunacaq vaxtda buraya gəlsin».
15 Buna qarşı yalnız Asahel oğlu Yonatan və Tiqva oğlu Yaxzeya çıxdı.
Meşullamla Levili Şabbetay da onlara kömək etdi.
16 Sürgündən qayıdanlar bu sözə əməl etdi. Kahin Ezra hər nəsildən nəsil
başçısını seçib hamısının adını bəyan etdi. Onuncu ayın birində isə oturub bu
işi araşdırmağa başladılar.
17 Onlar birinci ayın birinci gününə qədər yadelli arvad alanların hamısı
barədə lazımi qərar çıxartdılar.
18 Kahin övladları arasında yadelli arvad alanlardan bunlar tapıldı:
Yosadaqın oğlu Yeşua övladlarından və qardaşlarından Maaseya Eliezer, Yariv
və Gedalya.
19 Onlar da arvadlarını boşayacaqlarına dair əlbir oldu və öz təqsirlərinə görə
təqsir qurbanı olaraq bir qoç təqdim etdi.

20 İmmer övladlarından Xanani və Zevadya,
21 Xarim övladlarından Maaseya, Eliya, Şemaya, Yexiel, Uzziya,
22 Paşxur övladlarından Elyoenay, Maaseya, İsmail, Netanel, Yozavad və Elasa;
23 Levililərdən: Yozavad, Şimey, Qelaya, yəni Qelita, Petahya, Yəhuda və Eliezer;
24 İlahiçilərdən: Elyaşiv, məbəd qapıçılarından Şallum, Telem və Uri;
25 Digər İsraillilərdən – Paroş övladlarından Ramya, İzziya, Malkiya, Miyamin, Eleazar, Malkiya və Benaya;
26 Elam övladlarından Mattanya, Zəkəriyyə, Yexiel, Avdi, Yeremot və Eliya;
27 Zattu övladlarından Elyoenay, Elyaşiv, Mattanya, Yeremot, Zavad və Aziza;
28 Bevay övladlarından Yehoxanan, Xananya, Zabbay, Atlay;
29 Bani övladlarından Meşullam, Malluk, Adaya, Yaşuv, Şeal, Yeremot;
30 Paxat-Moav övladlarından Adna, Kelal, Benaya, Maaseya, Mattanya, Besalel, Binnuy və Menaşşe;
31 Xarim övladlarından Eliezer, İşşiya, Malkiya, Şemaya və Şimeon,
32 Binyamin, Malluk, Şemarya;
33 Xaşum övladlarından Mattenay, Mattata, Zavad, Elifelet, Yeremay, Menaşşe, Şimey;
34 Bani övladlarından Maaday, Amram, Uel,
35 Benaya, Bedeya, Keluhi,
36 Vanya, Meremot, Elyaşiv,
37 Mattanya, Mattenay, Yaasay,
38 Bani, Binnuy, Şimey,
39 Şelemya, Natan, Adaya,
40 Maknadvay, Şaşay, Şaray,
41 Azarel, Şelemya, Şemarya,
42 Şallum, Amarya, Yusif;
43 Nevo övladlarından Yeiel, Mattitya, Zavad, Zevina, Yadday, Yoel və Benaya.
44 Bu adamların hamısı yadelli arvad almışdı və bəzilərinin bu arvadlardan uşaqları da var idi.

NEHEMYA
KİTABI
GİRİŞ

«Nehemya» Kitabı *«Salnamələr»* və *«Ezra»* Kitabları ilə sıx əlaqədədir. Kitabda yəhudilərin üçüncü hissəsinin sürgündən Yerusəlim şəhərinə qayıtmasından bəhs olunur. Kitabın baş qəhrəmanı olan Nehemya Fars padşahının sarayında yüksək vəzifə sahibi, həm də Allaha səmimi qəlblə bağlı bir şəxs idi. Nehemyanın qiymətli keyfiyyətlərindən biri də vaxtaşırı Allaha dua etməsi idi. O, çox fəal adam olduğuna görə sürgündən qayıdan həmvətənlərini ruhlandırıb onların ruhani həyatlarına istiqamət verirdi. Allah da vədlərinə sadiq qalıb Öz xalqına kömək edirdi.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:20 Yerusəlimə səyahət
3:1–6:19 Divarın tikilməsi
7:1-73 Siyahıyaalma
8:1–11:36 Xalqın ruhani oyanması
12:1-26 Kahinlərin və Levililərin siyahıya alınması
12:27-43 Divarın təqdis edilməsi
12:44-47 Məbəddə ibadətin bərpa olunması
13:1-31 Nehemyanın qayda-qanunu bərpa etməsi

Nehemyanın Yerusəlim üçün qayğısı

1 Xakalya oğlu Nehemyanın sözləri:

Mən iyirminci ildə * Kislev ayında Şuşan qalasında olarkən
2 qardaşlarımdan biri Xanani və Yəhudadan bəzi adamlar gəldi. Mən onlardan əsirlikdən qurtulub qayıdan Yəhudilərlə Yerusəlim şəhəri barəsində soruşdum.
3 Mənə belə dedilər: «Əsirlikdən qurtulub qayıdanlar orada – vilayətdə böyük məşəqqət və xəcalət içində yaşayır. Yerusəlimin divarı dağıdılıb, darvazaları isə yandırılmışdır».
4 Bu sözləri eşitdikdə oturub ağladım. Günlərlə yas tutdum və göylər Allahının önündə oruc tutaraq dua edib belə dedim:

Nehemyanın duası

5 «Ey göylərin Allahı Rəbb! Səni sevənlərlə, əmrlərinə əməl edənlərlə Öz əhdinə sadiq qalıb lütf göstərirsən. Ey böyük və zəhmli Allah!
6 Yalvarıram, mənə diqqətlə qulaq as. Qulların olan İsrail övladları üçün gözlərini aç, Sənin önündə gecə-gündüz bu qulunun etdiyi duanı dinlə. Mən, biz İsrail övladlarının Sənə qarşı etdiyimiz günahları etiraf edirəm. Mən də, atalarım da günah etmişik.
7 Hüzurunda təqsirimiz çoxdur. Qulun Musaya buyurduğun əmrlərə, qaydalara və hökmlərə əməl etmədik.
8 * Yalvarıram, qulun Musaya "əgər xəyanət etsəniz, sizi xalqlar arasına səpələyəcəyəm.

---

* **1:1** Fars padşahı Artaxşastanın hakimiyyətinin iyirminci ili nəzərdə tutulur. * **1:8** Lev. 26:33

9 * Amma Mənə tərəf dönsəniz və əmrlərimi tutub onlara əməl etsəniz,
göylərin o başına qovulsanız belə, oradan sizi toplayacağam. Adımı yaşatmaq
üçün seçdiyim yerə gətirəcəyəm" deyə buyurduğun sözlərini xatırla.
10 Onlar Sənin qulların və xalqındır. Böyük qüvvətinlə və qüdrətli əlinlə
onları Sən qurtardın.
11 Ya Xudavənd, yalvarıram, bu qulunun duasına və Sənin adına ehtiram
etməkdən zövq alan qullarının duasına diqqətlə qulaq as! Yalvarıram, bu gün
qulunun işini uğurlu et, qoy padşahın gözündə lütf tapsın».
Mən o vaxt padşahın saqisi idim.

2

Artaxşastanın Nehemyanı Yerusəlimə göndərməsi

1 Padşah Artaxşastanın * hakimiyyətinin iyirminci ili, Nisan ayı idi.
Padşahın qarşısına şərab gətirildi. Mən şərab camını qaldırıb ona verdim. O
günə qədər mən heç vaxt onun hüzurunda kədərli görünməmişdim.
2 Padşah mənə dedi: «Üzün niyə belə qəmlidir? Xəstə olmasan da, hər halda
ürəyin dərdlidir». Onda mən çox qorxdum.
3 * Sonra padşaha dedim: «Padşah həmişə sağ olsun! Atalarımın dəfn
edildiyi yer, şəhərimiz xaraba qalıb, darvazaları yandırılıb. Bəs mən necə
kədərlənməyim?»
4 Padşah isə mənə dedi: «Sən məndən nə diləyirsən?» Mən göylərin Allahına
dua edərək padşaha dedim:
5 «Əgər padşaha bu xoş gəlirsə və qulun sənin gözündə lütf tapıbsa, məni
Yəhudaya, atalarımın dəfn edildiyi şəhərə göndər ki, oranı bərpa edə bilim».
6 Məlәkə də padşahın yanında oturmuşdu. Padşah mənə dedi: «Bu səfərin nə
qədər çəkər? Nə vaxt qayıda bilərsən?» Məni göndərmək padşaha məqbul oldu
və mən qayıdacağım vaxtı müəyyən etdim.
7 Sonra mən padşaha dedim: «Əgər padşaha xoş gəlirsə, Fərat çayının
qərbindəki torpaqların valiləri üçün mənə namələr verilsin ki, Yəhudaya
çatana qədər məni vilayətlərindən keçirtsinlər.
8 Həm də padşahın meşə nəzarətçisi Asəfə namə göndərilsin ki, məbədin
yanındakı qala darvazalarına, şəhərin divarına və iqamətgahıma tirlər
düzəltmək üçün mənə ağac versin». Allahın mərhəmətli əli üzərimdə olduğuna
görə padşahdan nə istədimsə, mənə verdi.
9 Fərat çayının qərbindəki valilərin yanına getdim və padşahın namələrini
verdim. Padşah mənimlə birgə ordu zabitləri ilə atlıları da göndərmişdi.
10 Xoronlu Sanballat və Ammonlu məmur Toviya İsrail övladlarının xeyrinə
çalışan bir nəfərin gəldiyini eşitdikdə çox hirsləndilər.

Nehemyanın dağılmış divarlara nəzər salması

11 Mən Yerusəlimə gəlib orada üç gün qaldım.
12 Gecə ikən qalxıb özümlə bir neçə adam götürdüm. Yerusəlim üçün nə
etmək barəsində Allahımın ürəyimə göndərdiyi fikirləri heç kəsə açmadım.
Mindiyimdən başqa heç bir heyvan götürmədim.
13 Gecə Dərə darvazasından çıxıb Əjdaha quyusuna və Peyin darvazasına
doğru getdim, Yerusəlimin dağıdılan divarına və yandırılan darvazalarına
nəzər saldım.

---

* **1:9** Qanun. 30:4 * **2:1** *Artaxşasta* – Azərbaycanda indiki tarixi ədəbiyyatlarda Artakserks. * **2:3** 2Pad. 25:8-10; 2Saln. 36:19; Yer. 52:12-14

14 Sonra Çeşmə darvazasına və Padşah hovuzuna tərəf getdim, lakin
mindiyim heyvan o yerlərdən keçə bilmirdi.
15 Həmin gecə vadi boyunca çıxaraq divarı gözdən keçirtdim. Sonra dönüb
Dərə darvazasından girərək geri qayıtdım.
16 Hökumət məmurları hara getdiyimi, nə etdiyimi bilmirdilər. Çünki
Yəhudilərə, kahinlərə, əyanlara, məmurlara və digər vəzifəlilərə heç bir şey
danışmamışdım.
17 Mən onlara dedim: «Düşdüyümüz bu pis vəziyyəti görürsünüz; Yerusəlim
xarabalığa çevrilmiş, darvazalarına isə od vurulmuşdur. Gəlin Yerusəlimin
divarını bərpa edək ki, bir daha rüsvayçılıq içərisində qalmayaq».
18 Mən Allahın mərhəmətli əlinin üzərimdə olduğunu bildirərək padşahın
mənə dediyi sözləri onlara çatdırdım. Onlar belə dedilər: «Gəlin qalxaq,
buraları bərpa edək». Bu xeyirli iş üçün hamı əlbir oldu.
19 Lakin Xoronlu Sanballat, Ammonlu məmur Toviya və Ərəb Geşem bun-
dan xəbər tutanda bizə xor baxaraq ələ salıb dedilər: «Bu nə işdir tutursunuz?
Yoxsa siz padşaha qarşı üsyan qaldırırsınız?»
20 Mən onlara cavab verərək dedim: «Göylərin Allahı işimizi uğurlu edəcək.
Onun qulları olan bizlər qalxıb buranı bərpa edəcəyik. Sizin isə Yerusəlimdə
nə payınız, nə haqqınız, nə də adınız olacaq».

3

Divarı tikənlər

1 Baş kahin Elyaşiv ilə qardaşları qalxıb Qoyun darvazasını tikdilər. Sonra
onu təqdis edib qapı taylarını yerinə qoydular. Onlar Yüz qülləsindən
Xananel qülləsinə qədər olan divarı təqdis etdilər.
2 Elyaşivin yanındakı hissədə Yerixo sakinləri tikdilər. Onların yanında İmri
oğlu Zakkur tikdi.
3 Balıqlar darvazasını Hassenaa oğulları tikdi. Onlar tirləri yerinə qoydular,
qapı taylarını, rəzələrini və cəftələrini yerinə taxdılar.
4 Onların yanında isə Haqqos oğlu Uriya oğlu Meremot bərpa işləri gördü.
Meremotun yanında Meşezavel oğlu Berekya oğlu Meşullam bərpa işləri gördü.
Onların yanında da Baana oğlu Sadoq bərpa etdi.
5 Sadoqun yanında Teqoa sakinləri bərpa işləri gördülər, amma oranın
əsilzadələri özlərinin Xudavəndinin işlərini görmək üçün qəddini əymədilər.
6 Köhnə darvazasını Paseah oğlu Yoyada və Besodya oğlu Meşullam bərpa
etdi. Onlar tirləri yerinə qoyub qapı taylarını, rəzələri və cəftələri taxdılar.
7 Onların yanında Giveonlu Melatya, Meronotlu Yadon, Fərat çayının
qərbindəki torpaqların valisinin hökmünə tabe olan Giveon və Mispa
sakinləri bərpa işləri gördü.
8 Onların yanında da zərgərlərdən Xarhaya oğlu Uzziel bərpa işləri gördü.
Uzzielin yanında ətriyyatçılardan biri olan Xananya bərpa işləri gördü. Onlar
Yerusəlimi Geniş divara qədər təzədən qurdular.
9 Onların yanındakı divarı Yerusəlim əyalətinin yarı hissə rəisi Xur oğlu
Refaya bərpa etdi.
10 Xarumaf oğlu Yedaya isə onun yanında öz evinin qarşısında bərpa işləri
gördü. Onunla yanaşı Xaşavneya oğlu Xattuş bərpa işləri görürdü.
11 Xarim oğlu Malkiya və Paxat-Moav oğlu Xaşşuv başqa bir sahəni və
Sobalar Qülləsini bərpa etdi.
12 Malkiyanın və Xaşşuvun yanında Yerusəlim əyalətinin o biri yarısının rəisi
Halloxeş oğlu Şallum qızları ilə birgə bərpa işləri gördü.

13 Vadi darvazasını Xanun və Zanoah sakinləri bərpa etdi. Onlar darvazanı
təzədən tikib qapı taylarını, rəzələrini və cəftələrini yerinə vurdular. Peyin
darvazasına qədər min qulac məsafəyə divarı bərpa etdilər.

14 Peyin Darvazasını Bet-Hakkerem əyalətinin rəisi Rekav oğlu Malkiya
bərpa etdi. Oranı təzədən tikib qapı taylarını, rəzələrini və cəftələrini yerinə
vurdu.

15 Çeşmə darvazasını Mispa əyalətinin rəisi Qal-Xoze oğlu Şallun bərpa
edərək oranı təzədən tikib üstünü örtdü və qapı taylarını, rəzələrini, cəftələrini
yerinə vurdu. O, Padşah bağçasının yanında Şelah hovuzunun divarını da
Davudun şəhərindən enən pilləkənə qədər bərpa etdi.

16 Şallundan sonra Bet-Sur əyalətinin yarı hissə rəisi Azbuq oğlu Nehemya
divarı Davudun qəbrinin qarşısına, hovuza və əsgər qışlasına qədər tikdi.

17 Ondan sonra isə Levililər Bani oğlu Rexumun rəhbərliyi altında bərpa
işləri gördülər. Rexumun yanında Qeila əyalətinin yarı hissə rəisi Xaşavya öz
əyaləti üçün bərpa işləri gördü.

18 Xaşavyadan sonra onların qardaşları, Qaila əyalətinin yarı hissə rəisi
Xenadad oğlu Binnuy bərpa işləri gördülər.

19 Onun yanında Mispa əyalətinin rəisi Yeşua oğlu Ezer silah anbarına çıxan
yolun qarşısından divarın küncünə qədər başqa sahəni bərpa etdi.

20 Onun yanında Zabbay oğlu Baruk divarın küncündən baş kahin Elyaşivin
evinin qapısına qədər olan başqa bir sahəni səylə bərpa etdi.

21 Ondan sonra Haqqos oğlu Uriya oğlu Meremot, Elyaşivin evinin
girişindən axırına qədər bərpa etdi.

22 Ondan sonra isə o düzənlikdə yaşayan kahinlər bərpa işləri gördülər.

23 Onlardan sonra Binyamin və Xaşşuv öz evlərinin yanındakı sahəni
bərpa etdilər. Onlardan sonra Ananya oğlu Maaseya oğlu Azarya öz evinin
yanındakı sahəni bərpa etdi.

24 Azaryadan sonra Xenadad oğlu Binnuy Azaryanın evindən divarın künc-
bucaqlarına qədər olan sahəni bərpa etdi.

25 Uzay oğlu Palal divarın küncünün qarşısından və padşahın yuxarı
sarayından irəli çıxan mühafizəçilər həyətinin yanında olan gözətçilik
qülləsindən başlayaraq bərpa işləri gördü. Ondan sonra Paroş oğlu Pedaya ilə

26 Ofeldə yaşayan məbəd qulluqçuları şərqə doğru Su darvazasının qarşısını
və gözətçi qülləsinə qədər sahəni bərpa etdilər.

27 Onların yanında Teqoa sakinləri böyük gözətçi qülləsindən Ofel di-
varınadək olan başqa bir sahəni bərpa etdilər.

28 At darvazasının yuxarı hissəsində kahinlərdən hər biri öz evinin
qabağını bərpa etdi.

29 Kahinlərdən sonra İmmer oğlu Sadoq öz evinin qabağını bərpa etdi.
Ondan sonra Şərq qapısının gözətçisi Şekanya oğlu Şemaya bərpa işləri gördü.

30 Ondan sonra Şelemya oğlu Xananya və Salafın altıncı oğlu Xanun bir
sahəni bərpa etdi. Xananya və Xanundan sonra Berekya oğlu Meşullam öz
evinin qarşısını bərpa etdi.

31 Ondan sonra Malkiya adlı bir zərgər məbəd qulluqçularının və tacirlərin
Nəzarət darvazasının qarşısındakı binasına və divarın künc tərəfindəki otağa
qədər sahəni bərpa etdi.

32 Divarın künc tərəfindəki otağı ilə Qoyun darvazasının arasını zərgərlər və
tacirlər bərpa etdilər.

4

Düşmənlərin Yəhudilərə rişxənd etməsi

1 Sanballat divarı tikdiyimiz barədə eşidəndə qanı qaraldı, qəzəbləndi və
biz Yəhudilərə rişxənd etməyə başladı.
2 O, soydaşlarının və Samariyalıların silahlı dəstəsinin qarşısında belə dedi:
«Bu yazıq Yəhudilər nə edirlər? Onlar buranı təzədən quracaqlarmı? Onlar
qurban kəsəcəklərmi? Görəsən bu işi bir gün bitirə biləcəklərmi? Məgər
yanmış viranəlikdən yenidən daşlar yaradacaqlar?»
3 Onun yanında olan Ammonlu Toviya belə dedi: «Əgər tikdikləri daş
divarın üstünə bir tülkü çıxarsa, ora dağılacaq».

Nehemyanın dua ilə cavab verməsi

4 Eşit, ey Allahımız, çünki bizə xor baxırlar. Qoy həqarətləri öz başlarına
düşsün və əsir düşdükləri ölkədə talan olunsunlar!
5 Onların günahını əfv etmə və qoy təqsirləri Sənin yadından çıxmasın! Axı
onlar bənnaları təhqir etdilər.

Bərpa işlərinin davam etdirilməsi

6 Biz divarın bərpasını davam etdirdik və onun hər yeri hündürlüyünün
yarısına qədər bitişdirildi. Çünki xalq ürəkdən çalışırdı.
7 Sanballat, Toviya, Ərəblər, Ammonlular və Aşdodlular Yerusəlim divarının
bərpa işlərinin irəlilədiyini və dağıdılmış yerlərin tikildiyini eşidəndə çox
hirsləndilər.
8 Onların hamısı Yerusəlimə gəlib hücum etmək və orada qarmaqarışıqlıq
salmaq üçün əlbir oldu.
9 Lakin biz Allahımıza dua etdik və divarın üstündə onların hədə-qorxusu
qarşısında gecə-gündüz gözətçilər qoyduq.
10 O zaman Yəhudalılar deyirdi: «İşləyənlər taqətdən düşüb, töküntü isə
çoxdur. Ona görə də biz bu divarı daha tikə bilmərik».
11 Düşmənlərimiz isə dedilər: «Biz Yəhudilərin arasına girib onları öldürək.
Bu işi elə edək ki, kimsə nə görsün, nə də başa düşsün».
12 Onların yanında yaşayan Yəhudilər gəlib bizə on dəfə dedilər ki, düşmənlər
hər tərəfdən bizə hücum edəcək.
13 Buna görə də mən qılınclı, nizəli, ox-kamanlı xalqı nəsilbənəsil divarın
arxasındakı ən aşağıdakı açıq yerlərə düzdüm.
14 Bu vəziyyəti görəndə mən qalxıb əyanlara, hökumət məmurlarına və
xalqın qalan hissəsinə belə dedim: «Onlardan qorxmayın! Böyük və zəhmli
Xudavəndi xatırlayın! Siz soydaşlarınız, oğullarınız, qızlarınız, arvadlarınız və
evləriniz uğrunda vuruşacaqsınız».
15 Düşmənlərimiz eşitdi ki, bu iş bizə məlum olub, çünki Allah onların
niyyətini boşa çıxarmışdı. Buna görə hamımız işimizə, divarın tikintisinə
qayıtdıq.
16 O gündən sonra adamlarımın yarısı tikintidə çalışdı. Yarısı isə nizələri,
qalxanları, ox-kamanlarını tutub zireh geydi. Rəislər bütün divar tikən
Yəhuda xalqının arxasında keşik çəkirdi.
17 Yük daşıyan fəhlələr bir əli ilə iş görür, o biri əli ilə silah tuturdu.
18 Bənnaların da hər biri qılıncı belinə bağlayaraq divar tikirdi. Şeypurçu isə
mənim yanımda idi.
19 Əyanlara, hökumət məmurlarına və xalqın qalan hissəsinə dedim: «İşimiz
çoxdur, tikinti sahəmiz genişdir. Biz divar üzərində olan ayrı-ayrı sahələrdə
bir-birimizdən uzaqdayıq.

20 Harada şeypur səsi eşitsəniz, oraya – yanımıza toplanın. Allahımız bizim
üçün vuruşacaq».
21 Beləliklə, işimizi gördük və xalqın yarısı dan söküləndən ulduzlar
görünənə qədər nizə tutmuşdu.
22 O vaxt mən camaata dedim: «Hər kəs öz nökəri ilə birgə Yerusəlimdə
gecələsin və gecə keşikdə durub, gündüz isə işləsin».
23 Nə mən, nə soydaşlarım, nə nökərlərim, nə də arxamda dayanan keşikçilər,
heç birimiz paltarlarımızı soyunmadıq. Su gətirəndə də silah əlimizdə idi.

5

Nehemyanın ədalətsizliklə üzləşməsi

1 O zaman xalqın kişiləri və qadınları Yəhudi soydaşlarından bərk şikayət
etməyə başladılar.
2 Bəziləri belə deyirdi: «Bizim külfətimiz böyük, oğullarımız, qızlarımız çoxdur.
Yaşamaq üçün yeməyə taxıl tapmalıyıq».
3 Bəziləri isə belə deyirdi: «Qıtlığın üzündən tarlalarımızı, bağlarımızı və
evlərimizi girov qoyuruq ki, taxıl tapaq».
4 Belə deyənlər də var idi: «Padşahın tarlalarımıza və bağlarımıza qoyduğu
vergini ödəmək üçün borc pul aldıq.
5 İndi bizimlə soydaşlarımız eyni nəsildir, bizim uşaqlarımız da onlarınkından
fərqlənmir. Budur, oğullarımızı və qızlarımızı kölə kimi satmağa məcburuq.
Artıq qızlarımızdan bəziləri belə, satıldı. Lakin biçarəyik, çünki tarlalarımız və
bağlarımız başqalarının əlindədir».
6 Mən onların şikayət və ittihamlarını eşidəndə çox qəzəbləndim.
7 * Ciddi düşündükdən sonra əyanlarla hökumət məmurlarını tənbeh edib
belə dedim: «Siz hamınız soydaşlarınıza sələmlə pul verirsiniz». Onların
əleyhinə böyük yığıncaq topladım.
8 Mən onlara dedim: «Biz yadellilərə kölə kimi satılan Yəhudi soydaşlarımızı
gücümüz çatana qədər satın alırıq. Siz isə soydaşlarımızı satırsınız ki, onları
təzədən bizə satsınlar?» Onlar deməyə bir söz tapmayıb susdular.
9 Sonra mən dedim: «Etdiyiniz bu iş yaxşı deyil. Siz düşmənlərimiz
olan yadelli millətlərin danlağından qurtulmaq üçün Allahımıza ehtiram
göstərərək yaşamalı deyilsinizmi?
10 Mən də qardaşlarım və nökərlərimlə birgə onlara pul və taxıl borc
verirəm. Gəlin bu sələmçiliyi dayandıraq.
11 İndi isə bu gün onlara tarlalarını, bağlarını, zeytunluqlarını, evlərini,
onlardan aldığınız pulun, taxılın, təzə şərabın və yağın sələmini geri qaytarın».
12 Əyanlar və hökumət məmurları dedilər: «Biz bunları qaytararıq və daha
onlardan heç bir şey tələb etmərik. Sən necə deyirsən, biz də elə edərik». Mən
kahinləri çağırdım və bu sözə əməl edəcəkləri barədə onları and içdirdim.
13 Sonra ətəyimi silkələyib dedim: «Qoy bu sözə əməl etməyən hər kəsi Allah
evindən, mal-mülkündən silkələyib ataraq boş yerdə qoysun!» Bütün camaat
«Amin» deyib Rəbbə həmd etdi. İcma bu sözlərə əməl etdi.

Nehemyanın təmənnasız xidməti

14 Bundan əlavə, padşah Artaxşastanın hökmranlığının iyirminci ilindən otuz
ikinci ilinə qədər – Yəhuda torpağına vali təyin edildiyim gündən bəri on iki il
mən və qardaşlarım valilərə təyin olunmuş azuqəni işlətmədik.

* **5:7** Çıx. 22:25; Lev. 25:35-37; Qanun. 23:19-20

15 Amma məndən əvvəlki valilər xalqın üzərində yük olmuşdu. Onlardan
çörək və şərabdan əlavə, qırx şekel gümüş alırdılar. Hətta o valilərin nökərləri
də xalqa ağalıq edirdi. Mən isə Allah qorxusuna görə belə etmirdim.
16 Mən özümü bu divarın bərpasına həsr etdim. Biz bir tarla belə, almadıq.
Bütün nökərlərim oraya – iş başına toplaşmışdı.
17 Ətraf millətlərdən yanımıza gələnlərdən əlavə, Yəhudilərdən və
məmurlardan da yüz əlli adam süfrəmdə oturardı.
18 Hər gün mənim üçün bir öküz, altı seçmə qoyun və toyuqlar kəsilərdi.
On gündən bir müxtəlif növ bol-bol şərab gətirilərdi. Buna baxmayaraq, mən
valilərə təyin olunmuş azuqəni tələb etmirdim, onsuz da xalqın yükü ağır idi.
19 Ey Allahım, bu xalq üçün etdiyim işlərə görə məni yaxşılıqla xatırla!

6

Düşmənlərin fənd işlətməsi

1 Divarı bərpa etdiyimi və orada uçuq-söküyün qalmadığını Sanballata,
Toviyaya, Ərəb Geşemə və başqa düşmənlərimizə xəbər verdilər. Lakin mən
o vaxta qədər darvazaların qapı taylarını yerinə vurmamışdım.
2 Sanballat və Geşem yanıma adam göndərib dedi: «Gəl Ono düzənliyindəki
kəndlərin birində görüşək». Amma onlar mənə pislik etmək niyyətində idi.
3 Mən onların yanına qasid göndərib dedim: «Böyük bir iş görürəm və oraya
enə bilmərəm. Bu işi qoyub yanınıza endiyim müddət ərzində iş nə üçün
dayansın?»
4 Düşmənlər yanıma dörd dəfə bu xəbəri göndərdi və mən onlara eyni cavab
verdim.
5 Sanballat beşinci dəfə nökərini eyni xəbərlə mənim yanıma yolladı və onun
əlində möhürlənməmiş namə var idi.
6 Məktubda belə yazılmışdı:
«Başqa millətlər arasında söz yayılıb və Geşem deyir ki, sən və Yəhudilər
üsyan etmək niyyətindəsiniz. Divarı da buna görə tikirsən. Şayiələrə görə
sən onların padşahı olmaq istəyirsən.
7 “Yəhudada padşah var” deyə özün haqqında car çəkmək üçün
Yerusəlimdə peyğəmbərlər də təyin etmisən. İndi isə bu sözlər padşaha
çatacaq. Buna görə də gəl bu barədə birlikdə məsləhətləşək».
8 O vaxt Sanballatın yanına adam göndərib dedim: «Dediyin şeylərin heç biri
olmayıb, sən onları özündən uydurmusan».
9 Çünki hamı bizi qorxutmağa çalışıb deyirdi: «Bu işdən əlləri soyuyacaq və
bu iş baş tutmayacaq». Ay Allah, indi Sən əllərimə qüvvət ver!
10 Mən Mehetavel oğlu Delaya oğlu Şemayanın evinə getdim. O, evinə
qapanıb qalmışdı. Mənə dedi: «Gəl Allahın evində – məbəddə görüşək və
qapılarını bağlayaq. Çünki səni öldürməyə adamlar gələcək. Bəli, gecə ikən səni
öldürməyə gələcəklər».
11 Mən isə dedim: «Mənim kimi adam qaçarmı? Canını qurtarmaq üçün
məbəddə gizlənərmi? Əsla belə etmərəm!»
12 Bunu başa düşdüm ki, Şemayanı Allah göndərməmişdi. Bu peyğəmbərlik
sözünü mənə qarşı ona görə söyləmişdi ki, Toviya ilə Sanballat onu pulla
tutmuşdu.
13 O məni qorxutmaq üçün muzdla tutulmuşdu ki, mən dediyini edib
günaha batım. Beləcə məni pisləyib hörmətdən salmağa fürsət axtarırdılar.
14 Ey Allahım, Toviya ilə Sanballatı, həm də məni qorxutmaq istəyən qadın
peyğəmbər Noadyanı və digər peyğəmbərləri bu əməllərinə görə yadda saxla!

Divarın tikintisinin tamamlanması

15 Elul ayının iyirmi beşində, əlli iki gün ərzində divarın tikintisi tamamlandı.
16 Bütün düşmənlərimiz, ətrafımızdakı xalqlar bunu eşidəndə qorxdular və öz gözlərində çox kiçildilər. Çünki onlar başa düşdülər ki, bu iş Allahımızın köməyi ilə edilib.
17 Həm də o günlər Yəhudanın əyanları Toviyaya çoxlu namə göndərirdi və Toviyadan da onlara cavablar gəlirdi.
18 Toviya Arah oğlu Şekanyanın kürəkəni olduğuna görə Yəhudada çox adam onunla əhd bağlamışdı. Həm də Toviyanın oğlu Yehoxanan Berekya oğlu Meşullamın qızını almışdı.
19 Əyanlar onun yaxşı işləri haqqında mənim yanımda danışardılar və mənim sözlərimi ona çatdırardılar. Toviya məni qorxutmaq üçün namələr göndərirdi.

7

1 Divar tikilib qurtaranda və mən qapı taylarını vuranda məbəd qapıçıları, ilahiçilər və Levililər təyin olundu.
2 Qardaşım Xananini və qala rəisi Xananyanı Yerusəlimə məmur təyin etdim. Çünki Xanani çoxlarından sadiq və Allahdan qorxan adam idi.
3 Mən onlara dedim: «Gün qızana qədər Yerusəlimin darvazaları açılmasın. Qapıçılar oyaq olduğu müddət qapıları bağlayıb qıfıllayın. Yerusəlimdə yaşayanlardan da keşikçi təyin edin, qoy hamı öz evinin qabağında keşik çəksin».

Sürgündən Yəhudaya qayıdanların siyahısı
(Ezra 2:1-70)

4 Şəhər geniş və böyük idi, lakin içində adam az idi. Evlər hələ tikilməmişdi.
5 Allahım ürəyimə fikir göndərdi ki, əyanları, hökumət məmurlarını və habelə xalqı yığıb siyahıya alım. Mən ilk qayıdanların nəsil şəcərələrinin siyahısını əldə edib, içində belə bir yazı tapdım:
6 Babil padşahı Navuxodonosorun əsir aldığı adamlar yaşadıqları vilayətdən Yerusəlimə və Yəhudadakı öz şəhərlərinə qayıtdı.
7 Bunlar Zerubbabil, Yeşua, Nehemya, Azarya, Raamya, Naxamani, Mordokay, Bilşan, Misperet, Biqvay, Nexum və Baananın başçılığı ilə gəldi.

Sürgündən qayıdan İsraillilərin sayı:
8 Paroş övladları – 2172 nəfər;
9 Şefatya övladları – 372 nəfər;
10 Arah övladları – 652 nəfər;
11 Yeşua və Yoav nəslindən Paxat-Moav övladları – 2818 nəfər;
12 Elam övladları – 1254 nəfər;
13 Zattu övladları – 845 nəfər;
14 Zakkay övladları – 760 nəfər;
15 Binnuy övladları – 648 nəfər;
16 Bevay övladları – 628 nəfər;
17 Azqad övladları – 2322 nəfər;
18 Adoniqam övladları – 667 nəfər;
19 Biqvay övladları – 2067 nəfər;
20 Adin övladları – 655 nəfər;
21 Ater, yəni Xizqiya övladları – 98 nəfər;
22 Xaşum övladları – 328 nəfər;
23 Besay övladları – 324 nəfər;

24 Xarif övladları – 112 nəfər;
25 Giveon övladları – 95 nəfər;
26 Bet-Lexem və Netofa sakinləri – 188 nəfər;
27 Anatot sakinləri – 128 nəfər;
28 Bet-Azmavet sakinləri – 42 nəfər;
29 Qiryat-Yearim, Kefira və Beerot sakinləri – 743 nəfər;
30 Rama və Geva sakinləri – 621 nəfər;
31 Mikmas sakinləri – 122 nəfər;
32 Bet-El və Ay sakinləri – 123 nəfər;
33 Digər Nevo sakinləri – 52 nəfər;
34 Digər Elam övladları – 1254 nəfər;
35 Xarim övladları – 320 nəfər;
36 Yerixo övladları – 345 nəfər;
37 Lod, Xadid və Ono övladları – 721 nəfər;
38 Senaa övladları – 3930 nəfər.
39 Kahinlər:
Yeşua nəslindən Yedaya övladları – 973 nəfər;
40 İmmer övladları – 1052 nəfər;
41 Paşxur övladları – 1247 nəfər;
42 Xarim övladları – 1017 nəfər.
43 Levililər: Hodavya nəslindən Yeşua ilə Qadmiel övladları – 74 nəfər.
44 İlahiçilər: Asəf övladları – 148 nəfər.
45 Məbəd qapıçıları: Şallum övladları, Ater övladları, Talmon övladları, Aqquv övladları, Xatita övladları, Şovay övladları – 138 nəfər.
46 Məbəd qulluqçuları: Sixa övladları, Xasufa övladları, Tabbaot övladları,
47 Qeros övladları, Siya övladları, Padon övladları,
48 Levana övladları, Xaqava övladları, Şalmay övladları,
49 Xanan övladları, Giddel övladları, Qaxar övladları,
50 Reaya övladları, Resin övladları, Neqoda övladları,
51 Qazzam övladları, Uzza övladları, Paseah övladları,
52 Besay övladları, Meunim övladları, Nefuşsim övladları,
53 Baqbuq övladları, Xaqufa övladları, Xarxur övladları,
54 Baslit övladları, Mexida övladları, Xarşa övladları,
55 Barqos övladları, Sisra övladları, Tamax övladları,
56 Nesiah övladları, Xatifa övladları.
57 Süleymanın əyanlarının nəslindən: Sotay övladları, Soferet övladları, Perida övladları,
58 Yaala övladları, Darqon övladları, Giddel övladları,
59 Şefatya övladları, Xattil övladları, Pokeret-Hassevayim övladları, Amon övladları.
60 Məbəd qulluqçuları ilə Süleymanın əyanlarının övladları – cəmi 392 nəfər.
61 Tel-Melahdan, Tel-Xarşadan, Keruvdan, Addondan, İmmerdən qayıdan, ancaq ailələrinin və nəsillərinin İsrail övladlarından olduğunu sübut edə bilməyənlər bunlardır:
62 Delaya övladları, Toviya övladları, Neqoda övladları – 642 nəfər.
63 Kahinlərdən: Xovaya övladları, Haqqos övladları, Gileadlı Barzillayın qızlarından arvad alıb qayınatasının adını götürən Barzillay övladları.
64 Bunlar nəsil şəcərəsini axtardılar, lakin öz adlarını tapa bilmədilər və buna görə murdar sayılaraq kahinlikdən çıxarıldılar.

65 Yəhudi valisi onlara əmr edib belə dedi: «Urim və Tummimi işlədən bir
kahin olmayınca onlar ən müqəddəs yeməklərdən yeməsin».
66 7337 nəfər kölə və kənizlərdən başqa,
67 bütün camaat birlikdə 42 360 nəfər idi. Onların kişi və qadınlardan ibarət
245 ilahiçisi var idi.
68 Bu adamların 736 atı və 245 qatırı,
69 435 dəvəsi, 6720 eşşəyi var idi.
70 Nəsil başçılarının bəziləri işin görülməsi üçün könüllü ianələr verdilər. Vali
xəzinəyə 1000 darik * qızıl, 50 ləyən, 530 kahin cübbəsi verdi.
71 Nəsil başçılarından bəziləri iş üçün xəzinəyə 20 000 darik qızıl və 2200
mina gümüş verdilər.
72 Xalqın sağ qalanlarının verdikləri 20 000 darik qızıl, 2000 mina gümüş,
67 kahin cübbəsi idi.
73 * Kahinlərlə Levililər, qapıçılarla ilahiçilər, xalqın bəzisi, məbəd qul-
luqçuları və bütün İsrailli̇lər öz şəhərlərində yerləşdilər. Yeddinci ay çatanda
artıq İsrailli̇lər öz şəhərlərində idi.

8

Ezranın Qanunu oxuyub izah etməsi

1 * Bütün xalq bir nəfər kimi Su darvazasının qarşısındakı meydana
toplaşdı. Xalq ilahiyyatçı Ezraya dedi ki, Rəbbin İsrailli̇lərə əmr etdiyi Mu-
sanın Qanun kitabını gətirsin.
2 Yeddinci ayın birinci günü Ezra Qanunu kişilərdən, qadınlardan və
dinləyib anlaya bilən uşaqlardan ibarət olan camaatın qabağına gətirdi.
3 Ezra Su darvazasının qarşısındakı meydanda kişilərin, qadınların və an-
laya bilənlərin qabağında səhər açılandan günortaya qədər bu kitabdan oxudu.
Bütün xalq Qanun kitabına qulaq asdı.
4 İlahiyyatçı Ezra bu iş üçün taxtadan düzəldilmiş hündür kürsünün üstünə
çıxdı. Onun sağ tərəfində Mattitya, Şema, Anaya, Uriya, Xilqiya və Maaseya,
solunda isə Pedaya, Mişael, Malkiya, Xaşum, Xaşbaddana, Zəkəriyyə və
Meşullam dayanmışdı.
5 Ezra bütün xalqın gözü qabağında kitabı açdı, çünki o bütün xalqdan daha
yüksəkdə durmuşdu. O, kitabı açanda bütün xalq ayağa qalxdı.
6 Ezra ulu Allaha, Rəbbə həmd etdi və bütün xalq əllərini qaldıraraq «Amin!
Amin!» deyə cavab verdi. Sonra baş əydilər və üzüstə yerə döşənib Rəbbə
səcdə qıldılar.
7 Yeşua, Bani, Şerevya, Yamin, Aqquv, Şabbetay, Hodiya, Maaseya, Qelita,
Azarya, Yozavad, Xanan, Pelaya adlı Levililər Qanunu xalqa izah etdilər.
Xalq isə yerində dayanmışdı.
8 Onlar Allahın Qanun kitabından oxuyub aydınlaşdırdılar və mənasını
camaata izah etdilər ki, oxunan ayələr başa düşülsün.
9 Vali Nehemya, kahin ilahiyyatçı Ezra və xalqı öyrədən Levililər hamıya
dedilər: «Bu gün Allahınız Rəbb üçün müqəddəs gündür. Buna görə
kədərlənməyin və ağlamayın». Çünki bütün xalq Qanunun sözlərini eşidərkən
ağlayırdı.
10 Nehemya da onlara dedi: «Gedin, yağlı yemək yeyin, şirin içki için
və hazırlıqlı olmayanlara da pay göndərin, çünki bu gün Xudavəndimiz

* **7:70** *Darik* – qızıl sikkə. * **7:73** 1Saln. 9:2; İbr. 11:3 * **8:1** Ezra 3:1

üçün müqəddəsdir. Kədərlənməyin, çünki Rəbbin verdiyi sevinc sizin qüvvətinizdir».
11 Levililər «susun, kədərlənməyin, çünki bu gün müqəddəsdir» deyə bütün
xalqı sakitləşdirdilər.
12 Bütün xalq yeyib-içməyə, paylar göndərməyə və böyük şənlik etməyə
getdi. Çünki xalq ona deyilənləri başa düşdü.

Çardaqlar bayramının qeyd olunması

13 Ertəsi gün bütün xalqın nəsil başçıları, kahinlər və Levililər Qanunun
sözlərini dinləmək üçün ilahiyyatçı Ezranın yanına toplaşdı.
14 * Rəbbin Musa vasitəsilə buyurduğu Qanunda bu yazını tapdılar: «İsrail
övladları yeddinci ayın bayram günlərində çardaqlarda yaşasın».
15 Onlar bütün şəhərlərdə və Yerusəlimdə bu xəbəri elan edib yaydılar: «Dağa
çıxın, yazıldığı kimi çardaq qurmaq üçün zeytun, cır zeytun, mərsin, xurma və
sıx yarpaqlı ağacların budaqlarını buraya gətirin».
16 Bütün xalq çıxıb budaq gətirdi, hər kəs öz evinin damında, həyətlərində,
Allah evinin həyətində, Su darvazasındakı meydanda və Efrayim dar-
vazasındakı meydanda özlərinə çardaq düzəltdi.
17 Bütün əsirlikdən geri qayıdan camaat çardaqlar düzəldib orada qaldı.
Əslində Nun oğlu Yeşuanın dövründən bu günə qədər İsrail övladları belə
etməmişdi. Çox böyük sevinc oldu.
18 Ezra birinci gündən sonuncu günə qədər hər gün Allahın Qanun
kitabından oxuyurdu. Onlar yeddi gün bayram keçirtdilər, səkkizinci gün isə
qayda-qanuna görə təntənəli toplantı quruldu.

9

Xalqın orucu və tövbəsi

1 Həmin ayın iyirmi dördüncü günü İsrail övladları oruc tutaraq əyinlərində
çul və başları toz-torpaq içində toplandı.
2 İsrail övladları nəsli bütün yadellilərdən ayrılaraq durub öz günahlarını və
ataların şər işlərini etiraf etdi.
3 Onlar olduqları yerdə dayanıb günün dörddə bir hissəsini özlərinin Allahı
Rəbbin Qanun kitabından oxudular. Günün digər dörddə bir hissəsini isə
günahlarını etiraf edib özlərinin Allahı Rəbbə səcdə qıldılar.
4 Yeşua, Bani, Qadmiel, Şevanya, Bunni, Şerevya, Bani və Kenani Levililərin
pilləkəninin üstünə qalxıb özlərinin Allahı Rəbbə uca səslə yalvardılar.
5 Levililər – Yeşua, Qadmiel, Bani, Xaşavneya, Şerevya, Hodiya, Şevanya,
Petahya dedilər: «Ayağa qalxın və əbədi olan Allahınız Rəbbə həmd edin! Qoy
Sənin izzətli adına həmd olsun və etdiyiniz bütün həmdlərdən, şükürlərdən də
çox ucaldılsın!
6 Sən, yalnız Sən Rəbsən, göyləri, göylərin ən uca qatlarını və bütün səma
cisimlərini, yer üzünü və onun məxluqlarını, dənizləri və içindəki hər şeyi Sən
yaratdın və hamısına həyat verirsən. Səma cisimləri Sənə səcdə qılır!
7 * * Ya Rəbb, Sən o Allahsan ki, İbramı seçib Xaldeylilərin Ur şəhərindən
çıxararaq ona İbrahim adını verdin.
8 * Sən Öz önündə onun sadiq ürəyini gördün. Ona görə də Kənanlıların,
Xetlilərin, Emorluların, Perizlilərin, Yevusluların və Qirqaşlıların diyarını

* **8:14** Lev. 23:33-36,39-43; Qanun. 16:13-15 * **9:7** Yar. 12:1 * **9:7** Yar. 17:5 * **9:8** Yar. 15:18-21

İbrahim övladlarına vermək üçün onunla əhd kəsdin və sözlərini yerinə yetirdin. Çünki Sən adilsən.

9 * * Misirdə atalarımızın çəkdikləri əziyyəti gördün və Qırmızı dənizin yanındakı fəryadlarını eşitdin.

10 * Fironla bütün əyanlarına və ölkəsinin bütün xalqına əlamətlər və möcüzələr göstərdin. Çünki Misirlilərin atalarımıza qarşı azğınlıq etdiyini bildin və bu günə kimi adını izzətləndirdin.

11 * * Atalarımızın qarşısında dənizi yardın və onlar dənizin ortasında quru yerdən keçib getdilər. Onları təqib edənləri isə dərinliklərə, coşğun sulara atılan bir daş kimi atdın.

12 * Atalarımıza gündüz bulud dirəyi ilə, gecələr isə gedəcəkləri yolu nurlandırmaq üçün od dirəyi ilə yol göstərdin.

13 * Sina dağının üstünə enib onlarla göylərdən danışdın. Onlara ədalətli hökmlər, doğru qanunlar, yaxşı qaydalar və əmrlər verdin.

14 Sən müqəddəs Şənbə gününü onlara bildirdin və qulun Musa vasitəsilə əmrləri, qaydaları və qanunu buyurdun.

15 * * * Atalarımız acanda onlara göylərdən çörək göndərdin. Susayanda onlar üçün qayadan su çıxardın. Atalarımıza əmr verdin ki, vəd etdiyin torpağa girib sahib olsunlar.

16 * Lakin atalarımız təkəbbürlü olub dikbaşlıq etdilər və Sənin əmrlərini dinləmədilər.

17 * İtaət etmək istəməyib Sənin onlar üçün göstərdiyin möcüzələri yada salmadılar, dikbaşlıq etdilər, üsyankarlıqları ilə köləlik həyatlarına qayıtmaq üçün özlərinə bir başçı təyin etdilər. Lakin Sən bağışlamağı sevən, lütfkar, rəhmli, çox səbirli və bol məhəbbəti olan Allah olduğuna görə onları tərk etmədin.

18 * Hətta atalarımız özləri üçün tökmə dana düzəldib "Budur, səni Misirdən çıxaran Allahın!" deyə böyük küfr edəndə

19 * Sən Öz böyük mərhəmətin naminə onları səhrada tək qoymadın. Gündüz onlara yolda bələdçilik etmək üçün bulud dirəyini, gecələr isə gedəcəkləri yolu nurlandırmaq üçün od dirəyini qabaqlarından əskik etmədin.

20 Sən onlara nəsihət vermək üçün Öz xeyirxah Ruhunu verdin. İsrail övladlarının ağızlarından mannanı əsirgəmədin, susayanda su verdin.

21 Qırx il onları səhrada bəslədin və onlar heç nədən korluq çəkmədi. Nə paltarları köhnəldi, nə ayaqları şişdi.

22 * Ölkələri və xalqları onlara təslim edərək torpaqlarını aralarında bölüşdürdün. Onlar Sixonun ölkəsini, yəni Xeşbon padşahının ölkəsini və Başan padşahı Oqun ölkəsini ələ keçirtdi.

23 * * Övladlarını göydəki ulduzlar qədər çoxaltdın. Onların atalarına "oraya girib sahib olsunlar" deyə vəd etdiyin ölkəyə gətirdin.

24 * Onların övladları o torpağa girib sahib oldular. Sən oranın əhalisini – Kənanlıları onlara tabe etdirib padşahlarını ölkənin əhalisi ilə bərabər onlara təslim etdirdin ki, o adamlarla istədikləri kimi rəftar etsinlər.

---

* **9:9** Çıx. 3:7 * **9:9** Çıx. 14:10-12 * **9:10** Çıx. 7:8–12:32 * **9:11** Çıx. 14:21-29 * **9:11** Çıx. 15:4-5 * **9:12** Çıx. 13:21-22 * **9:13** Çıx. 19:18–23:33 * **9:15** Çıx. 16:4-15 * **9:15** Çıx. 17:1-7 * **9:15** Qanun. 1:21 * **9:16** Say. 14:1-4; Qanun. 1:26-33 * **9:17** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Zəb. 86:15; 103:8; 145:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2 * **9:18** Çıx. 32:1-4 * **9:19** Qanun. 8:2-4 * **9:22** Say. 21:21-35 * **9:23** Yar. 15:5; 22:17 * **9:23** Yeşua 3:14-17 * **9:24** Yeşua 11:23

25 * Onlar möhkəmlənmiş şəhərləri və bərəkətli torpağı tutub mal-dövlətlə
dolu evlərə, qazılmış quyulara, bağlara, zeytunluqlara və bol-bol meyvə
ağaclarına sahib oldular. Yeyib doydular, kökəldilər və verdiyin böyük
nemətlər üçün sevindilər.
26 * Lakin onlar itaətsizlik edərək Sənə qarşı üsyankar oldular. Qa-
nununa arxa çevirdilər, Sənə tərəf dönmək üçün onlara xəbərdarlıq edən
peyğəmbərlərini öldürdülər və böyük küfr etdilər.
27 Onda Sən onları düşmənə təslim etdin. Düşmənləri də onlara zülm etdilər.
Sıxıntılı vaxtlarında İsrail övladları Sənə fəryad etdilər. Sən göylərdən eşitdin
və Öz böyük mərhəmətinə görə onlara xilaskarlar göndərdin. Onlar da İsrail
övladlarını düşmən əlindən qurtardılar.
28 Lakin rahat olan kimi yenə Sənin nəzərində pis işlər gördülər. Buna
görə də Sən onları düşmənə təslim etdin, düşmənləri də onlara hökm etdilər.
Onlar yenə də Sənə fəryad etdilər, Sən də onları göylərdən eşidib Öz böyük
mərhəmətinə görə dəfələrlə qurtardın.
29 * Onlara xəbərdarlıq etdin ki, Sənin Qanununa tərəf dönsünlər. Amma
onlar təkəbbürlü olub əmrlərinə qulaq asmadılar və hökmlərini pozub günah
etdilər. Halbuki o hökmlərə əməl edən hər kəs həyat tapar. Onlar inadkarlıqla
Sənə arxa çevirib dikbaşlıq və itaətsizlik etdilər.
30 * Lakin Sən illər boyu onlarla səbirlə davrandın. Öz Ruhunla,
peyğəmbərlərin vasitəsilə onlara xəbərdarlıq etdin. Onlar isə qulaq asmadılar
və ona görə Sən onları ətraflarındakı xalqlara təslim etdin.
31 Lakin Sən böyük mərhəmətinə görə İsrail övladlarını məhv olmağa qoy-
madın, onları tərk etmədin, çünki Sən lütfkar və rəhmli Allahsan.
32 * Ey Allahımız! Böyük, qüdrətli və zəhmli, əhdi və məhəbbəti saxlayan
Allah! Aşşur padşahlarının dövründən bu günə qədər bizim çəkdiyimiz,
padşahlarımızın, ağalarımızın, kahinlərimizin, peyğəmbərlərimizin,
atalarımızın və bütün xalqının çəkdiyi əzab-əziyyət Sənin gözündə kiçik
görünməsin.
33 Sən haqlısan, başımıza gələn hər işdə bizimlə ədalətlə davrandın, biz isə pis
işlər etdik.
34 Padşahlarımız, rəislərimiz, kahinlərimiz, atalarımız Sənin Qanununa
riayət etmədi. Sənin əmrlərinə və verdiyin xəbərdarlıqlara qulaq asmadılar.
35 Onlar öz ölkələrində verdiyin böyük nemətlər içində, geniş, bərəkətli
torpaqda belə, Sənə qulluq etmədilər və pis əməllərindən əl çəkmədilər.
36 Budur, bu gün biz köləyik. Atalarımıza meyvəsini və gözəl məhsulunu
yemək üçün verdiyin o torpaqda biz köləlik edirik.
37 Günahlarımıza görə torpağımızın bol məhsulu üzərimizdə hökm sürən
padşahlara nəsib olur. Bizim özümüzü də, heyvanlarımızı da istədikləri kimi
idarə edirlər. Biz isə böyük zülm içindəyik.
38 Bütün bunlara görə biz Sənin lə yazılı sabit əhd bağlayırıq. Rəislərimiz,
Levililərimiz və kahinlərimiz də bu əhdi möhürləyir».

10

Əhdi möhürləyənlərin siyahısı

1 Əhdi möhürləyənlər bunlar idi: Xakalya oğlu vali Nehemya, Sidqiya,
2 Seraya, Azarya, Yeremya,

* **9:25** Qanun. 6:10-11 * **9:26** Hak. 2:11-16 * **9:29** Lev. 18:5 * **9:30** 2Pad. 17:13-18; 2Saln. 36:15-16 * **9:32** 2Pad. 15:19,29; 17:3-6; Ezra 4:2,10

3 Paşxur, Amarya, Malkiya,
4 Xattuş, Şevanya, Malluk,
5 Xarim, Meremot, Avdiya,
6 Daniel, Ginneton, Baruk,
7 Meşullam, Aviya, Miyamin,
8 Maazya, Bilqay, Şemaya. Bunlar kahinlər idi.
9 Levililər: Azanyanın oğlu Yeşua, Xenadad övladlarından Binnuy və Qedmiel,
10 onların qardaşları Şevanya, Hodiya, Qelita, Pelaya, Xanan,
11 Mikeya, Rexov, Xaşavya,
12 Zakkur, Şerevya, Şevanya,
13 Hodiya, Bani, Beninu.
14 Xalqın başçıları: Paroş, Paxat-Moav, Elam, Zattu, Bani,
15 Bunni, Azqad, Bevay,
16 Adoniya, Biqvay, Adin,
17 Ater, Xizqiya, Azzur,
18 Hodiya, Xaşum, Besay,
19 Xarif, Anatot, Nevay,
20 Maqpiaş, Meşullam, Xezir,
21 Meşezavel, Sadoq, Yaddua,
22 Pelatya, Xanan, Anaya,
23 Huşə, Xananya, Xaşşuv,
24 Halloxeş, Pilxa, Şoveq,
25 Rexum, Xaşavna, Maaseya,
26 Axiya, Xanan, Anan,
27 Malluk, Xarim, Baana.
28 Qalan xalq – kahinlər, Levililər, məbəd qapıçıları, ilahiçilər, məbəd qulluqçuları, Allahın Qanununa görə ətraf xalqlardan ayrılan hər kəs arvadları, ağlıkəsən oğul və qızları ilə bərabər
29 əsl soydaşları ilə birləşdi. Allahın qulu Musanın əli ilə verilmiş Qanuna görə hərəkət etmək, Xudavəndimiz Rəbbin bütün əmrlərinə, hökmlərinə və qanunlarına etina ilə əməl etmək üçün and içdilər. Əməl etməyənlərə isə lənət oxudular.
30 * And içdik ki, qızlarımızı ətrafımızdakı xalqlara verməyib onların qızlarını öz oğullarımıza almayacağıq.
31 * * Ətraf xalqlara mənsub olanlar Şənbə günü yaxud başqa müqəddəs bir gündə satmaq üçün əşya yaxud taxıl gətirsələr, onlardan heç nə almayacağıq. Yeddi ildə bir dəfə torpağı dincə qoyacağıq və bütün borcları ləğv edəcəyik.
32 * Allahımızın məbədinin xidməti üçün ildə şekelin üçdə bir hissəsini verməyi öhdəmizə götürdük.
33 Bu pul təqdim çörəkləri, daimi taxıl təqdimi, daimi yandırma qurbanı, Şənbə günləri, Təzə Ay mərasimləri və başqa bayramlar, müqəddəs sovqatlar, İsrail övladlarının günahını kəffarə etmək üçün günah qurbanları və Allahımızın məbədinin digər ehtiyacları üçündür.
34 Biz kahinlər, Levililər və xalq hər il müəyyən vaxtda Allahımızın məbədini odunla təmin etmək üçün nəsillərimizə görə püşk atdıq. Bu odunlar Qanunda yazıldığı kimi Allahımız Rəbbin qurbangahında yandırılmalı idi.

* **10:30** Çıx. 34:16; Qanun. 7:3 * **10:31** Çıx. 23:10-11; Lev. 25:1-7 * **10:31** Qanun. 15:1-2
* **10:32** Çıx. 30:11-16

35 * Hər il torpağımızın ilk məhsulunu və hər növlü ağacın nübarını Rəbbin
məbədinə aparmalıyıq.
36 * Qanunda yazıldığı kimi ilk doğulan oğullarımızı, heyvanlarımızı, ilk
doğulan mal-qara və qoyun-keçimizi Allahımızın məbədinə, orada xidmət edən
kahinlərin yanına gətirməliyik.
37 * Həm də xəmirimizin, taxıl təqdimlərimizin, hər növ ağaclarımızın
meyvəsinin, təzə şərablarımızın, zeytun yağımızın nübarını kahinlərə, Al-
lahımızın məbədinin anbarına, torpaq məhsullarımızın onda bir hissəsini isə
Levililərə gətirməliyik. Çünki işlədiyimiz bütün şəhərlərdə onda bir hissəni
Levililər alır.
38 * Levililər onda bir hissəni alarkən Harun oğullarından olan kahin onlarla
olacaq. Levililər isə alacaqları onda bir hissənin onda birini Allahımızın
məbədinə, xəzinənin anbar otaqlarına aparacaq.
39 Çünki İsrail övladları və Levililər taxılın, təzə şərabın və zeytun yağının
təqdimlərini anbar otaqlarına gətirməlidir. Orada Müqəddəs məkanın
qabları, xidmət edən kahinlər, məbəd qapıçıları və ilahiçilər olacaq. Beləcə
biz Allahımızın məbədinə laqeyd yanaşmayacağıq.

11

Yerusəlim və digər şəhərlərinin əhalisi barəsində

1 Xalqın rəisləri Yerusəlimdə yerləşdi. Xalqın yerdə qalanı isə püşk atdı
ki, hər on nəfərindən biri müqəddəs Yerusəlim şəhərinə yaşamağa getsin,
doqquzu isə o biri şəhərlərdə yaşasın.
2 Yerusəlimdə könüllü yaşamağa gedənlərin hamısına xalq xeyir-dua verdi.
3 * Yerusəlimdə yerləşən vilayət başçıları bunlardır. Ancaq bəzi İsraillilər,
kahinlər, Levililər, məbəd qulluqçuları və Süleymanın əyanlarının oğulları
Yəhuda şəhərlərində, hər kəs öz şəhərindəki mülkündə yerləşdi.
4 Binyamin övladlarından və Yəhuda övladlarından bəziləri isə Yerusəlimdə
məskunlaşdı.
Yəhuda övladları: Peres nəslindən Mahalalel oğlu Şefatya oğlu Amarya oğlu
Zəkəriyyə oğlu Uzziya oğlu Ataya,
5 Şilolu Zəkəriyyə oğlu Yoyariv oğlu Adaya oğlu Xazaya oğlu Qal-Xoze oğlu
Baruk oğlu Maaseya.
6 Peres övladlarından Yerusəlimdə yerləşən 468 nəfər igid adam idi.
7 Binyamin övladları bunlardır: Yeşaya oğlu Yetiel oğlu Maaseya oğlu Qolaya
oğlu Pedaya oğlu Yoed oğlu Meşullam oğlu Sallu və
8 ondan sonra Qabbay, Sallay – 928 nəfər.
9 Zikri oğlu Yoel onların rəhbəri idi, Hassenua oğlu Yəhuda isə şəhərin vali
müavini idi.
10 Kahinlərdən: Yoyariv oğlu Yedaya, Yakin,
11 Axituv oğlu Merayot oğlu Sadoq oğlu Meşullam oğlu Xilqiya oğlu Allah
evinin başçısı Seraya və
12 məbəddə iş görən soydaşları – 822 nəfər; Malkiya oğlu Paşxur oğlu
Zəkəriyyə oğlu Amsi oğlu Pelalya oğlu Yeroxam oğlu Adaya və
13 onun nəsil başçısı olan soydaşları – 242 nəfər; İmmer oğlu Meşillemot oğlu
Axzay oğlu Azarel oğlu Amaşsay və
14 onun soydaşları – 128 nəfər igid döyüşçü. Haqqedolim oğlu Zavdiel
onların rəhbəri idi.

---

* **10:35** Çıx. 23:19; 34:26; Qanun. 26:2 * **10:36** Çıx. 13:2 * **10:37** Say. 18:21 * **10:38** Say. 18:26
* **11:3** Neh. 7:73

15 Levililərdən: Bunni oğlu Xaşavya oğlu Azriqam oğlu Xaşşuv oğlu Şemaya.
16 Levililərin başçılarından Şabbetay və Yozavad Allah evinin bayır işlərini
idarə edirdilər.
17 Asəf oğlu Zavdi oğlu Mikeya oğlu Mattanya şükür duasını oxuyan məbəd
ilahiçilərinin dəstə rəhbəri və soydaşlarından Baqbuqya onun müavini idi.
Yedutun oğlu Qalal oğlu Şammua oğlu Avda da var idi.
18 Müqəddəs şəhərdə yaşayan bütün Levililər 284 nəfər idi.
19 Məbəd qapıçıları Aqquv, Talmon ilə qardaşları darvazalarda keşik
çəkənlər, 172 nəfər idi.
20 İsraillilərin, kahinlərin, Levililərin yerdə qalanları bütün Yəhuda
şəhərlərində yaşayırdı. Hər kəs öz mülkündə yaşayırdı.
21 Məbəd qulluqçuları isə Ofeldə qalırdı. Sixa və Gişpa onlara rəhbərlik
edirdi.
22 Allahın evindəki ibadətdə ilahilər oxuyan Asəf övladlarından Mikeya oğlu
Mattanya oğlu Xaşavya oğlu Bani oğlu Uzzi Yerusəlimdə Levililərin rəhbəri idi.
23 Bu ilahiçilər padşahın fərmanına tabe idi və hər gün vəzifələrini müəyyən
edən qaydaları yerinə yetirirdi.
24 Yəhuda oğlu Zerah övladlarından Meşezavel oğlu Petahya İsrail xalqının
ümumi işlərində Fars padşahına kömək edirdi.
25 Kəndlərə və tarlalarına gəlincə, Yəhuda övladlarından bəziləri Qiryat-Arba
ilə qəsəbələrində, Divon ilə qəsəbələrində, Yeqqavseel ilə kəndlərində,
26 Yeşuada, Moladada, Bet-Peletdə,
27 Xasar-Şualda və Beer-Şeva ilə qəsəbələrində,
28 Ziqlaqda, Mekona ilə qəsəbələrində,
29 En-Rimmonda, Sorada, Yarmutda,
30 Zanoahda, Adullam ilə kəndlərində, Lakiş ilə tarlalarında, Azeqa ilə
qəsəbələrində qaldılar. Yaşadıqları məntəqə Beer-Şevadan Hinnom vadisinə
qədər idi.
31 Binyamin övladları Gevadan başlayaraq Mikmas ilə Ayyada, Bet-El ilə
qəsəbələrində,
32 Anatot, Nov, Ananya,
33 Xasor, Rama, Gittayim,
34 Xadid, Sevoim, Nevallat,
35 Lod, Ono və Sənətkarlar dərəsində məskən saldılar.
36 Yəhudadakı Levililərin bəzi bölmələri Binyamin ərazisi üçün ayrıldı.

12

Zerubbabil ilə gələn kahinlər və Levililər

1 Şealtiel oğlu Zerubbabil və Yeşua ilə qayıdan kahinlər və Levililər bunlar
idi: Seraya, Yeremya, Ezra,
2 Amarya, Malluk, Xattuş,
3 Şekanya, Rexum, Meremot,
4 İddo, Ginnetoy, Aviya,
5 Miyamin, Maadya, Bilqa,
6 Şemaya, Yoyariv, Yedaya,
7 Sallu, Amoq, Xilqiya, Yedaya. Bunlar Yeşuanın dövründə kahinlərin və
qardaşlarının başçıları idi.
8 Levililər: Yeşua, Binnuy, Qadmiel, Şerevya, Yəhuda, Mattanya. Mattanya
qardaşları ilə birgə şükür ilahiləri üçün məsuliyyət daşıyırdı.

9 Onların qardaşları Baqbuqya ilə Unni ibadətdə onların qarşısında durdu.
10 Yeşuadan Yoyaqim törədi, Yoyaqimdən Elyaşiv törədi, Elyaşivdən Yoyada törədi.
11 Yoyadadan Yonatan törədi, Yonatandan Yaddua törədi.

12 Yoyaqimin dövründə nəsil başçıları olan kahinlər bunlar idi: Seraya nəslindən Meraya, Yeremya nəslindən Xananya,
13 Ezra nəslindən Meşullam, Amarya nəslindən Yehoxanan,
14 Malluk nəslindən Yonatan, Şevanya nəslindən Yusif,
15 Xarim nəslindən Adna, Merayot nəslindən Xelqay,
16 İddo nəslindən Zəkəriyyə, Ginneton nəslindən Meşullam,
17 Aviya nəslindən Zikri, Minyamin nəslindən, Moadya nəslindən Piltay,
18 Bilqa nəslindən Şammua, Şemaya nəslindən Yehonatan,
19 Yoyariv nəslindən Mattenay, Yedaya nəslindən Uzzi,
20 Şallay nəslindən Qallay, Amoq nəslindən Ever,
21 Xilqiya nəslindən Xaşavya, Yedaya nəslindən Netanel.

22 Elyaşiv, Yoyada, Yoxanan və Yadduanın günlərində Levili nəsil başçıları və kahinlər Fars padşahı Daranın hökmranlığına qədər qeyd edilmişdi.
23 Levili nəsil başçıları, Elyaşiv oğlu Yoxananın günlərinə qədər salnamələr kitabında yazıldı.
24 Levililərin başçıları Xaşavya, Şerevya və Qadmiel oğlu Yeşua bir tərəfdə, qardaşları da o biri tərəfdə dayanıb Allah adamı Davudun əmrinə görə qarşılıqlı həmdlər və şükürlər edirdi.
25 Mattanya, Baqbuqya, Avdiya, Meşullam, Talmon və Aqquv qapıçılıq edib darvazalardakı anbarları qoruyurdu.
26 Bunlar Yosadaq oğlu Yeşua oğlu Yoyaqimin günlərində, vali Nehemya və ilahiyyatçı kahin Ezranın dövründə yaşayırdı.

Yerusəlim divarının təqdis edilməsi

27 Yerusəlim divarının təqdisetmə mərasimini sevinclə, şükürlə, ilahilərlə, sinc, çəng və lira ilə keçirmək üçün Levililər yaşadıqları hər yerdən çağırılıb Yerusəlimə gətirildilər.
28 Yerusəlim ətrafındakı sahədən və Netofalıların kəndlərindən,
29 Bet-Qilqaldan və Geva ilə Azmavet çöllərindən ilahiçilər toplandı. Çünki ilahiçilər Yerusəlim ətrafında özləri üçün kəndlər salmışdılar.

30 Kahinlər və Levililər özlərini pak edəndən sonra xalqı, darvazaları və divarı pak etdilər.

31 Onda mən Yəhuda rəislərini divarın üstünə çıxartdım və şükür ilahiləri oxuyan iki böyük dəstə təyin etdim. Onlardan biri divarın üstü ilə sağ tərəfdən Peyin darvazasına doğru gedirdi.
32 Onların ardınca Hoşaya və Yəhuda rəislərinin yarısı,
33 Azarya, Ezra, Meşullam,
34 Yəhuda, Binyamin, Şemaya, Yeremya,
35 əllərində kərənaylarla kahinlərdən bəziləri – Asəf oğlu Zakkur oğlu Mikeya oğlu Mattanya oğlu Şemaya oğlu Yonatan oğlu Zəkəriyyə,
36 qardaşları Şemaya, Azarel, Milalay, Gilalay, Maay, Netanel, Yəhuda, Xanani, Allah adamı Davudun musiqi alətləri ilə gedirdilər. İlahiyyatçı Ezra onların qabağında gedir.

37 Çeşmə darvazası yanında və onların qarşısında divar yoxuşunda Davudun
şəhərinin pilləkənləri ilə çıxıb Davudun sarayının üst tərəfindən şərqə doğru Su
darvazasına qədər getdilər.
38 Şükür ilahiləri oxuyanların o biri dəstəsi divarın üstü ilə sol tərəfə gedirdi.
Mən xalqın yarısı ilə onların ardınca yeriyirdim. Sobalar qülləsindən keçib
Geniş divara qədər,
39 Efrayim darvazasının üstündən Köhnə darvaza, Balıqlar darvazası,
Xananel qülləsi, Yüz qülləsi və Qoyun darvazasına qədər gedib Mühafizəçilər
darvazasında dayandıq.
40 Şükür ilahiləri oxuyanların iki dəstəsi Allah evinin yanında ayaq saxladı.
Mən də hökumət məmurlarının yarısı ilə dayandım.
41 Yanımda kərənay çalan kahinlər bunlar idi: Elyaqim, Maaseya,
Minyamin, Mikeya, Elyoenay, Zəkəriyyə və Xananya;
42 habelə Maaseya, Şemaya, Eleazar, Uzzi, Yehoxanan, Malkiya, Elam və
Ezer. İlahiçilər İzrahyanın rəhbərliyi altında tərənnüm etdi.
43 O gün çoxlu qurban kəsildi və şadlıq oldu, çünki Allah xalqa böyük
sevinc bəxş etmişdi. Qadınlar və uşaqlar da sevinirdi və Yerusəlimin şənliyi
uzaqlardan eşidilirdi.

Məbəd ibadəti üçün təminat

44 Elə o gün ianələrin, ilk məhsulun və onda bir hissələrin yığılacağı anbar-
ları qorumaq üçün adamlar təyin edildi. Bütün bunlar Qanunda kahinlər
və Levililər üçün nəzərdə tutulan şəhərlərin ətrafındakı tarlalardan anbarlara
gətirilməli idi. Çünki Yəhudalılar ibadət edən kahinlərlə Levililərdən məmnun
idi.
45 * Onlar, ilahiçilərlə məbəd qapıçıları Davud və oğlu Süleymanın əmrinə
əsasən özlərinin Allahına xidmət edib pak olma mərasimini yerinə yetirdi.
46 Çünki qədim zamanlarda – Davudun və Asəfin günlərində ilahiçilərin
başçıları var idi və Allaha həmd və şükür mahnıları oxunurdu.
47 Zerubbabilin və Nehemyanın günlərində bütün İsraillilər hər gün
ilahiçiləri və məbəd qapıçılarını gündəlik paylar ilə təmin edirdi. Onlar
Levililərə düşən payı ayırdı. Levililər də Harun övladlarına düşən payı ayırdı.

13

Nehemyanın qayda-qanunu bərpa etməsi

1 * O gün Musanın kitabından oxundu və xalq qulaq asırdı. Bu kitabda belə
bir yazı aşkar olundu: «Allahın camaatına Ammonlu və yaxud Moavlı heç vaxt
daxil ola bilməz».
2 * Çünki Moav və Ammon övladları İsrail övladlarını çörək və su ilə
qarşılamamışdı. Lakin İsrail övladlarına qarşı lənət oxumaq üçün Bilamı
muzdla tutmuşdular. Allahımız isə lənəti xeyir-duaya çevirdi.
3 İsrail övladları qanunu dinlədikdə bütün yadelliləri aralarından ayırdı.
4 Bundan əvvəl Allahımızın məbədinin anbarlarına nəzarətçi təyin edilən
kahin Elyaşiv Toviyanın yaxın tanışı olduğuna görə
5 ona böyük bir otaq hazırlamışdı. Oraya əvvəllər taxıl təqdimləri, kündür,
məbəd əşyaları, qanun üzrə Levililərə, ilahiçilərə və məbəd qapıçılarına verilən
taxılın, təzə şərabın və zeytun yağının onda bir hissələri və kahinlərə verilən
ianələr qoyulardı.

* **12:45** 1Saln. 25:1-8; 26:12 * **13:1** Qanun. 23:3-5 * **13:2** Say. 22:1-6

6 Bu iş baş verəndə mən Yerusəlimdə deyildim. Ona görə ki Babil padşahı
Artaxşastanın hakimiyyətinin otuz ikinci ilində onun hüzuruna getmişdim. Bir
müddət sonra padşahdan izin alıb
7 Yerusəlimə qayıtdım. Elyaşivin etdiyi pisliyi – Allah evinin həyətində
Toviyaya bir otaq hazırladığı barədə xəbər aldım.
8 Bu məni çox qəzəbləndirdi və Toviyanın bütün ev əşyalarını otaqdan bayıra
atdım.
9 Mənim əmrimlə otaqları təmizlədilər və Allah evinin əşyalarını, taxıl
təqdimlərini kündürlə birgə oraya geri gətirdim.
10 * Bir də xəbər tutdum ki, Levililərin payları onlara verilmir və xidmət
edən Levililərlə ilahiçilərin hər biri öz torpağına qayıtmışdır.
11 Mən hökumət məmurlarını tənbeh edib dedim: «Nə üçün Allahın evinə
etinasızlıq edilir?» Sonra Levililərlə ilahiçiləri toplayıb yerlərinə qaytardım.
12 * Bütün Yəhudalılar anbarlara taxılın, təzə şərabın və zeytun yağının onda
bir hissələrini gətirdilər.
13 Kahin Şelemyanı, ilahiyyatçı Sadoqu və Levililərdən Pedayanı anbarlara
nəzarətçi və Mattanya oğlu Zakkur oğlu Xananı onların köməkçisi təyin etdim.
Bu adamlar etimada layiq sayıldıqlarına görə qardaşlarına paybölmə işi onlara
düşdü.
14 Ey Allahım, buna görə məni yadda saxla. Allahımın məbədi və oradakı
xidmətlər üçün etdiyim yaxşı işlərimi yoxa çıxarma!
15 * O günlər Yəhudada gördüm ki, bəzi adamlar Şənbə günü üzüm
sıxılan yerdə ayaqları ilə üzüm sıxırdı və içəri taxıl gətirib eşşəklərin üstünə
yükləyirdi. Şərab, üzüm, əncir və hər cür yükləri də Şənbə günündə Yerusəlimin
içinə gətirirdilər. Həmin gün mən ərzaq satanları töhmətləndirdim.
16 Orada yaşayan Surlular balıq, hər cür mallar gətirərək Şənbə günü
Yerusəlimdə Yəhudalılara satırdı.
17 Yəhuda əyanlarını töhmətləndirib onlara dedim: «Nə üçün bu pis işi görüb
Şənbə gününü murdar edirsiniz?
18 Atalarımız belə işlər etmədilərmi? Allahımız bütün bu bəlaları bizim və
bu şəhərin üzərinə buna görə gətirmədimi? Siz isə Şənbə gününü murdar
edərək Onun İsrail övladlarına qəzəbini artırırsınız».
19 * Yerusəlim darvazalarında Şənbənin başlayacağı axşamçağı əmr etdim ki,
qapılar qıfıllansın. Şənbə bitənə qədər qapıların açılmamasını tapşırdım. Bəzi
nökərlərimi də darvazaların qabağına qoymuşdum ki, Şənbə günü şəhərə heç
bir yük gətirilməsin.
20 Tacirlər və hər cür mal satanlar bir-iki dəfə Yerusəlimdən kənarda
gecələmişdi.
21 Mən onlara xəbərdarlıq edərək dedim: «Nə üçün divarın yanında
gecələyirsiniz? Bir də belə etsəniz, sizə əl qaldıraram!» Tacirlər də o vaxtdan
Şənbə günü gəlmədilər.
22 Sonra mən Levililərə əmr etdim ki, Şənbə gününü təqdis etmək üçün
özlərini təmizləyib gəlsinlər və darvazaların keşiyini çəksinlər.
Ey Allahım, bundan ötrü məni unutma və böyük məhəbbətinə görə rəhm
elə!
23 * Həm də o günlər Aşdodlu, Ammonlu və Moavlılardan arvad alan
Yəhudiləri də gördüm.

---

* **13:10** Qanun. 12:19 * **13:12** Mal. 3:10 * **13:15** Çıx. 20:8-10; Qanun. 5:12-14; Yer. 17:21-22
* **13:19** Yer. 17:21; Yəh. 5:10 * **13:23** Çıx. 34:11-16; Qanun. 7:1-5

24 Onların uşaqlarının yarısı Aşdod dilində yaxud digər xalqların dilində
danışırdı, ancaq Yəhudi dilində danışa bilmirdi.
25 Mən onları tənbeh və lənət etdim. Bəzilərini isə döyüb saçlarını yoldum.
O adamlara Allah haqqına and içdirib dedim: «Qızlarınızı yadelli oğullarına
verməyin, oğullarınıza və özünüzə onların qızlarını almayın.
26 * * İsrail padşahı Süleyman buna görə günaha batmadımı? Çox millətlərin
arasında onun kimi padşah yox idi və o, Allahın sevimlisi idi. Allah onu bütün
İsrail üzərinə padşah etdi, lakin yadelli qadınlar onu belə, günaha saldılar.
27 İndi siz Allahımıza qarşı xainlik edib yadelli qadınlar alırsınız? Etdiyiniz
bu böyük pisliyə yol verərikmi?»
28 * Baş kahin Elyaşivin oğlu Yoyadanın oğullarından biri Xoronlu Sanbal-
latın kürəkəni idi. Buna görə də onu yanımdan qovdum.
29 Ey Allahım, onları yadda saxla, çünki onlar kahinliyi, kahinlər və Lev-
ililərlə kəsdiyin əhdi murdar etdilər!
30 Beləliklə, xalqı bütün yadelli ənənələrdən təmizlədim. Kahinlərlə Lev-
ililərin vəzifələrini müəyyənləşdirdim. Hər kəsin öz işi var idi.
31 Müəyyən edilmiş vaxtda odun gətirilməsini və ilk nübarın təqdim
edilməsini təşkil etdim.
Ey Allahım, məni yadda saxla və mənə xeyirxah ol!

* **13:26** 2Şam. 12:24-25 * **13:26** 1Pad. 11:1-8 * **13:28** Neh. 4:1

ESTER
KİTABI
GİRİŞ

«Ester» Kitabında hadisələr Fars padşahı Axaşveroşun (Kserksin) qış iqamətgahında, Şuşan qala şəhərində baş verir.

Kitabın baş qəhrəmanı Esterdir. Gənc, gözəl Ester yəhudi qızıdır və Fars padşahı Axaşveroşa ərə gedib məlәkə olur. O öz xalqını – İsrailliləri kütləvi soyqırımından qurtarır. Onun əmisi oğlu Binyaminli Mordokay Esterin baş məsləhətçisi və köməkçisi olub Esterlə birgə qəhrəmanlıq göstərir və bu böyük təhlükənin qarşısını alıb İsrail xalqını xilas edir.

Bu kitab yəhudilərin Purim bayramının yaranmasını və mənasını izah edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-22 Padşah Axaşveroşun ziyafəti və Vaştinin məlәkəlikdən çıxarılması
2:1-23 Esterin məlәkə seçilməsi
3:1–5:14 Haman yəhudilərə qəsdi
6:1–7:10 Haman məğlubiyyəti və edamı
8:1–10:3 Yəhudilərin düşmənləri üzərində qələbə çalması

Fars padşahı Axaşveroşun ziyafəti

1 * Bu hadisələr Axaşveroşun dövründə baş vermişdi. Axaşveroş Hinddən
Kuşa qədər yüz iyirmi yeddi vilayət üzərində padşahlıq edirdi.
2 O dövrdə padşah Axaşveroş Şuşan qalasında taxtında oturmuşdu.
3 Padşahlığının üçüncü ilində o bütün rəisləri və əyanları üçün bir ziyafət
qurdu. Farsın və Midiyanın sərkərdələri, əsilzadələri və vilayət başçıları onun
hüzuruna gəldi.
4 O, uzun müddət ərzində, yəni yüz səksən gün öz padşahlığının cah-calalını,
əzəmətini və parlaq şöhrətini nümayiş etdirdi.
5 Bu ziyafət günləri qurtarandan sonra padşah Şuşan qalasında böyükdən
kiçiyə qədər bütün xalqa sarayının həyət bağçasında yeddi gün ayrı bir ziyafət
verdi.
6 Bağçada tünd qırmızı zərif kətan qaytanlarla mərmər sütunlardakı gümüş
halqalara keçirilmiş pambıq parçadan ağ və bənövşəyi pərdələr var idi.
Sumaqdaşı, mərmər, sədəf və başqa qiymətli daşlardan düzəldilmiş döşəmə
üzərində qızıl və gümüş kürsülər qoyulmuşdu.
7 Oradakılara bir-birindən fərqli qızıl camlarda padşahın səxavətinə layiq
bol-bol şahanə şərab təqdim edilirdi.
8 Padşahın əmri ilə şərab içmək üçün hüdud qoyulmamışdı, çünki padşah
şərab məmurlarına əmr etmişdi ki, hər kəsə istəyinə görə xidmət göstərilsin.
9 Məlәkə Vaşti də Axaşveroşun sarayında qadınlar üçün ziyafət qurdu.

Padşahın Vaştini məlәkəlikdən çıxarması

10 Yeddinci gün padşah Axaşveroşun ürəyi şərabdan nəşələnəndə hüzurunda
xidmət edən Mehuman, Bizzeta, Xarvona, Biqta, Avaqta, Zetar və Karkas adlı
yeddi hərəmağasına belə əmr etdi:
11 «Məlәkə Vaşti başında məlәkəlik tacı ilə padşahın hüzuruna gətirilsin».
O, məlәkənin gözəlliyini xalqa və rəislərə nümayiş etdirmək istəyirdi, çünki
məlәkə cazibədar idi.

---

* **1:1** Ezra 4:6

12 Lakin məlәkə Vaşti hərəmağaları vasitəsilə göndərilən padşah əmrindən
çıxıb onun hüzuruna gəlmək istəmədi. Padşah buna çox qəzəbləndi və qəzəb
ürəyini yandırıb-yaxdı.
13 Padşah adəti üzrə qayda-qanun bilənlərə müraciət edərdi, ona görə də
müdrik adamlarla məsləhətləşdi.
14 Karşena, Şetar, Admata, Tarşiş, Meres, Marsena, Memukan padşahın
yaxın adamları olub Fars-Midiya padşahlığının yeddi rəisi, padşahlıqda ən
yüksək rütbə sahibi idi. Bu adamlar padşahla üz-üzə görüşə bilirdi.
15 Padşah soruşdu: «Qanuna əsasən məlәkə Vaştiyə nə edilməlidir? O, padşah
Axaşveroşun hərəmağalar vasitəsilə göndərdiyi əmrə əməl etmədi».
16 Memukan padşahın və rəislərin hüzurunda dedi: «Məlәkə Vaşti yalnız
padşaha deyil, bütün rəislərə qarşı, padşah Axaşveroşun bütün vilayətlərindəki
xalqların hamısına qarşı günah işlətdi.
17 Çünki məlәkənin bu hərəkəti hansı qadının qulağına çatsa və onlara
“padşah Axaşveroş məlәkə Vaştini öz önünə gətirilməsini əmr etmişdi, o isə
imtina etdi” deyilsə, bütün qadınlar öz ərlərinə xor baxacaq.
18 Məlәkənin bu gün gördüyü işi eşidən Fars və Midiya xanımları padşahın
bütün rəisləri ilə belə rəftar edəcək. Bununla da çoxlu itaətsizlik və münaqişə
olacaq.
19 Əgər padşahın gözündə xoş görünərsə, qoy padşah tərəfindən belə bir
əmr verilsin: “Vaşti bir daha padşah Axaşveroşun önünə çıxmasın”. Qoy bu
əmr Farsların və Midiyalıların qanunları arasına yazılsın və dəyişdirilməsin.
Padşah isə onun məlәkəliyini daha yaxşısına versin.
20 Padşahın verdiyi əmr öz böyük padşahlığının hər yerində elan ediləndə
böyükdən kiçiyə qədər bütün qadınlar öz ərlərinə hörmətlə yanaşacaq».
21 Bu söz padşahın və rəislərin xoşuna gəldi, padşah Memukanın təklifinə
əməl etdi.
22 Padşahın bütün vilayətlərinə yazılı əmrlər göndərdi. Bu əmrlər hər
vilayətə öz yazısı və hər xalqa öz dili ilə yazıldı. «Hər kişi öz ailəsində hakim
olsun və öz xalqının dilində danışsın» deyə elan edildi.

2

Esterin məlәkə seçilməsi

1 Bir müddət keçəndən sonra padşah Axaşveroşun qəzəbi soyudu. O, Vaştini,
onun etdiyi işi və əleyhinə verdiyi qərarını xatırladı.
2 Padşahın qulluğunda dayanan xidmətçiləri dedi: «Qoy padşah üçün bakirə,
gənc və gözəl qızlar axtarılsın.
3 Padşah öz ölkəsinin bütün vilayətlərinə müşahidəçilər təyin etsin. Qoy gözəl
surətli qızların hamısı Şuşan qalasına, qalasındakı hərəmxanaya toplanaraq
padşahın hərəmağası Heqaya təhvil verilsin və təravətləndirici ləvazimatla
təmin olunsun.
4 Padşahın xoşuna gələn qız Vaştinin yerinə məlәkə olsun». Bu fikir padşahın
gözündə xoş göründü və ona əməl etdi.

5 Şuşan qalasında Mordokay * adlı bir Yəhudi var idi. O, Binyamin
qəbiləsindən olub Qiş oğlu Şimey oğlu Yairin oğlu idi.
6 * Yəhuda padşahı Yekonya əsir alınanda Qiş də Yerusəlimin sakinləri ilə
bərabər əsir aparılmışdı. Onları əsir aparan Babil padşahı Navuxodonosor
idi.

---

* **2:5** Fərz edilir ki, Mordokay padşah Şaulun nəslindən idi. * **2:6** 2Pad. 24:10-16; 2Saln. 36:10

7 Mordokayın əmisi qızı Hadassanın, yəni Esterin ata-anası yox idi. Bu qızı
Mordokay böyütmüşdü. Ester gözəl qamətli, qəşəng surətli idi. Ata-anası ölən
gündən Mordokay onu qızlığa götürmüşdü.
8 Padşahın əmri və fərmanı oxunanda Şuşan qalasına Heqayın nəzarəti altına
xeyli qız toplandı. O zaman Ester də padşah sarayında hərəmağası olan
Heqayın nəzarəti altına düşdü.
9 Bu qız Heqayın xoşuna gələrək hüsn-rəğbətini qazandı. Heqay dərhal onu
təravətləndirmək üçün lazımi vəsait və xüsusi yeməklərlə təmin etdi. Esterə
padşah sarayından münasib görülən yeddi qız təyin edərək onunla xidmətçi
qızlarını hərəmxananın ən yaxşı yerinə apartdırdı.
10 Ester öz milliyyəti və nəsli barədə heç kimə bir söz deməmişdi, çünki
Mordokay ona tapşırmışdı ki, bunu heç kimə bildirməsin.
11 Esterin nə vəziyyətdə olduğunu və ona nə ediləcəyini öyrənmək üçün
Mordokay hər gün hərəmxananın həyəti qarşısında vurnuxurdu.
12 On iki ay hər qıza gözəlləşdirici vasitələr çəkəndən sonra onları növbə
ilə padşah Axaşveroşun yanına gətirirdilər. Gözəlləşdirmək üçün qulluq
müddəti bundan ibarətdir ki, onlara altı ay mirra yağı, altı ay isə ətirlər və
təravətləndirici vasitələr çəkirdilər.
13 Qız padşahın yanına gətiriləndə hərəmxanadan istədiyi hər şeyi götürüb
padşahın sarayına aparardı.
14 O, axşamüstü padşahın yanına gedər, səhər açılanda isə ikinci
hərəmxanaya, cariyələrin hərəmağası Şaaşqazın nəzarəti altına göndərilərdi.
Yalnız padşahın bəyəndiyi və adı ilə çağırdığı qız bir daha onun yanına gələ
bilərdi.
15 Padşahın yanına gəlmək üçün növbə Mordokayın qızlığa götürdüyü əmisi
Avixayilin qızı Esterə çatanda o, hərəmə məsul olan padşahın hərəmağası
Heqayın məsləhət gördüyündən başqa heç nə istəmədi. Ester ona baxanların
hamısının gözündə lütf tapdı.
16 Padşah Axaşveroşun hökmranlığının yeddinci ilinin onuncu ayında – Tevet
ayında Ester padşah sarayına aparıldı.
17 Padşah Esteri digər qadınlardan çox bəyəndi. O, padşahın hüzurunda lütf və
hüsn-rəğbət qazandı. Padşah Esterin başına mələkəlik tacını qoyaraq Vaştinin
yerinə mələkə etdi.
18 Sonra isə Esterin şərəfinə böyük bir ziyafət qurdu. Bu ziyafətə padşahın
bütün rəisləri və əyanları dəvət olunmuşdu. Padşah bütün vilayətlərdə
bayram elan etdi və öz səxavətinə görə hədiyyələr verdi.

Mordokay padşahın həyatını qurtarır

19 Qızlar ikinci dəfə toplananda Mordokay saray darvazasında vəzifə
başında idi.
20 Ester isə Mordokayın əmr etdiyi kimi öz nəslini və milliyyətini məlum
etməmişdi. O, Mordokayın tərbiyəsi altında olan vaxtlarda olduğu kimi onun
əmrlərinə əməl edirdi.
21 Mordokay padşahın saray darvazasında vəzifə başında olanda saray
darvazasının keşikçilərindən Biqtana ilə Tereş adlı iki hərəmağası padşaha
qəzəblənmişdi və ona sui-qəsd etmək istəyirdi.
22 Bu işdən xəbər tutan Mordokay bunu mələkə Esterə bildirdi. Ester də
Mordokayın adından bunu padşaha xəbər verdi.
23 Yoxlama zamanı bu məlumatın həqiqət olduğu üzə çıxarıldı və hər ikisi
dar ağacından asıldı. Bu hadisə padşahın hüzurunda salnamələr kitabına
yazıldı.

3

Hamanın Yəhudilərə qəsdi

1 Bir müddət keçəndən sonra padşah Axaşveroş Aqaqlı * Hammedata oğlu
Hamanı şərəfləndirib rütbəsini qaldırdı. Ona yanındakı bütün rəislərdən
üstün mövqe verdi.
2 Padşahın əmrinə görə padşahın saray darvazasında olan bütün əyanları
Hamana baş əyib qarşısında təzim edirdi. Mordokay isə Hamana baş əyərək
təzim etmirdi.
3 Padşah sarayının darvazasında olan əyanlar Mordokaydan soruşdular:
«Niyə padşahın əmrinə itaət etmirsən?»
4 Bunu Mordokaydan hər gün soruşurdular, lakin o buna əhəmiyyət ver-
mirdi. Bunun xəbəri Hamana çatdı, çünki Mordokay onlara Yəhudi olduğunu
söyləmişdi. Hamı bilmək istəyirdi ki, Mordokay belə davranışını davam
etdirəcək, yoxsa yox.
5 Haman Mordokayın ona baş əyməyərək qarşısında təzim etmədiyini
görəndə kini artdı.
6 Buna görə də təkcə Mordokayı öldürmək niyyəti ilə kifayətlənmədi. Mor-
dokayın hansı xalqa mənsub olması Hamana məlum edilmişdi. Ona görə də
o, Mordokayın xalqını – Axaşveroşun padşahlığının hər tərəfində yaşayan bütün
Yəhudiləri qırdırmaq qərarına gəldi.
7 Bu işin görüləcəyi günü müəyyənləşdirmək üçün padşah Axaşveroşun
hökmdarlığının on ikinci ilində birinci ay olan Nisan ayında Hamanın önündə
pur, yəni püşk atdılar. Püşk on ikinci ay olan Adara düşdü.
8 Sonra Haman padşah Axaşveroşa dedi: «Sənin padşahlığının hər vi-
layətinin xalqları arasına səpələnib yayılan bir xalq vardır. Onların qanun-
ları bütün xalqların qanunlarından fərqlidir və padşahın qanunlarına əməl
etmirlər. Onları bu halda qoymaq padşaha yaraşmaz.
9 Əgər padşahın xoşuna gələrsə, qoy onların məhv olunmasına dair fərman
yazılsın. Buna görə padşahın xəzinəsinə, bu işi görənlər üçün on min talant †
gümüş çəkib göndərərəm».
10 Padşah barmağından möhür üzüyünü çıxarıb Yəhudilərin düşməninə –
Aqaqlı Hammedata oğlu Hamana verdi.
11 Padşah Hamana dedi: «Gümüş də sənin ixtiyarında olsun, xalq da. Bu
xalqa gözündə nə xoşdursa, onu da et».
12 Birinci ayın on üçüncü günündə padşahın mirzələri çağırıldı. Hamanın
əmri hər vilayətə öz yazısı və hər xalqa öz dili ilə yazılaraq canişinlərə, bütün
vilayətlərin valilərinə və xalqların rəislərinə göndərildi. Bu əmr padşah
Axaşveroşun adı ilə yazıldı və padşahın möhürlü üzüyü ilə möhürləndi.
13 On ikinci ay olan Adar ayının on üçündə bütün Yəhudiləri – gəncləri,
qocaları, körpə uşaqları və qadınları bir gündə qıraraq məhv edib kökünü
kəsmək və mallarını talan etmək üçün qasidlərlə bütün vilayətlərə məktublar
göndərildi.
14 Bu fərmanın surəti hər vilayətdə qanun kimi dəst-xətlə yazılmalı və o günə
hazır olmaları üçün bütün xalqlara bildirilməli idi.
15 Qasidlər padşahın əmri ilə cəld yola düşdü. Fərman Şuşan qalasında tərtib
olundu. Padşahla Haman əyləşib şərab içərkən Şuşan şəhəri çaşbaş qalmışdı.

---

* **3:1** *Aqaqlı* – İsrailin ən qəddar düşmənlərindən olan Amaleq xalqının padşah nəsli. Bax: 1Şam. 15:32.
† **3:9** *On min talant* – təqribən 345 ton.

4

Mordokayın Esterdən imdad istəməsi

1 Mordokay baş vermiş bu hadisələrdən xəbər tutanda paltarlarını cırdı
və çula bürünüb başına kül tökdü. Şəhərin mərkəzinə çıxıb nalə ilə acı şivən
qopardı.
2 O ancaq padşah sarayının darvazasına qədər gəldi, çünki çula bürünən
adam padşah sarayına girə bilməzdi.
3 Padşahın bu əmri və fərmanı hansı vilayətə çatmışdısa, oradakı Yəhudilər
arasında böyük matəm, oruc, ağlaşma və fəğan var idi. Bir çoxu da çula bürünüb
kül üzərində uzanmışdı.
4 Esterin xidmətçi qızları və hərəmağaları gəlib bu xəbəri ona çatdırdı. Məlәkə
bundan çox məyus oldu. O, Mordokay üçün paltar göndərdi ki, çulunu çıxarıb
əyninə geyinsin, lakin Mordokay bunu qəbul etmədi.
5 Sonra Ester padşahın onun xidmətinə təyin etdiyi hərəmağalarından biri
olan Hatakı çağırıb tapşırdı ki, Mordokayın yanına gedərək bu işin nə olduğunu
və niyə baş verdiyini öyrənsin.
6 Hatak saray darvazasının qarşısında olan şəhər meydanına – Mordokayın
yanına getdi.
7 Mordokay başına gələn hal-qəziyyəni ona danışdı. Yəhudi qırğını üçün
padşah xəzinələrinə Hamanın vəd edərək vermək istədiyi gümüşün tam miq-
darını ona bildirdi.
8 Sonra Yəhudi qırğını üçün Şuşanda dəst-xətlə yazılan fərmanın
surətlərindən birini verdi ki, bunu göstərərək Esterə izah etsin, həm də
ona padşahın yanına gedib öz xalqı üçün yalvararaq mərhəmət istəməsini
tapşırsın.
9 Hatak qayıdıb Mordokayın sözlərini Esterə çatdırdı.
10 Ester də Mordokaya Hatak vasitəsilə belə bir xəbər göndərdi:
11 «Padşahın bütün əyanları və padşah vilayətlərinin xalqları bilir ki, kişi,
qadın – kim olursa-olsun – padşahın çağırışı olmadan içəri həyətə girərsə,
onun haqqında təkcə ölüm hökmü veriləcək. Yalnız padşah qızıl əsasını kimə
uzatsa, o sağ qalar. Otuz gündür ki, padşahın yanına getmək üçün çağırışım
yoxdur».
12 Esterin bu sözləri Mordokaya çatdırıldı.
13 Mordokay Esterə belə cavab vermələrini xahiş etdi: «Elə düşünmə ki,
padşah sarayında olduğun üçün o biri Yəhudilər qırılanda təkcə sən sağ qala-
caqsan.
14 Əgər sən susarsansa, Yəhudilərə yardım və qurtuluş başqa yerdən gələcək,
amma sən və ata evin tamamilə məhv olacaq. Kim bilir, bəlkə sən elə bu gün
üçün mələkəliyə çatmısan?»
15 Ester Mordokayın bu cavabı qarşısında belə söylədi:
16 «Get, Şuşanda olan bütün Yəhudiləri topla. Üç gün-üç gecə yeməyib-
içməyib mənim üçün oruc tutun. Mən də burada xidmətçi qızlarımla oruc
tutacağam və sonra qanunu pozub padşahın yanına girəcəyəm. Buna görə
ölməliyəmsə, qoy ölüm».
17 Mordokay gedib Esterin ona tapşırdığı kimi etdi.

5

Esterin ziyafəti

1 Üçüncü gün Ester mələkə libasını geyindi və sarayının içəri həyətində
padşahın otağı ilə üzbəüz dayandı. Padşah otağında üzü qapıya tərəf taxtında
oturmuşdu.
2 O, mələkə Esterin həyətdə dayandığını görəndə gözündə Esterə qarşı lütf
yarandı. Padşah qızıl əsasını ona tərəf uzatdı. Ester də yaxınlaşıb əsanın ucuna
toxundu.
3 Padşah ona dedi: «Mələkə Ester, sənə nə olub? İstəyin nədir? Padşahlığın
yarısını belə, istəsən, verəcəyəm».
4 Ester dedi: «Əgər padşahın xoşuna gələrsə, bu gün onun üçün qurduğum
ziyafətə gəlsin, Haman da gətirsin».
5 Padşah dedi: «Haman tez buraya gətirin, Esterin sözünü yerinə yetirək!»
Padşahla Haman Esterin qurduğu ziyafətə gəldi.
6 Şərab içiləndə padşah Esterə dedi: «Arzun nədir? De, sənə verim! İstəyin
nədir? Padşahlığın yarısını belə, istəsən, verəcəyəm».
7 Ester cavab verdi: «Arzu-istəyim budur:
8 Əgər padşahın gözündə lütf tapdımsa və mənim arzu-istəyimi yerinə ye-
tirmək padşaha xoş görünürsə, padşahla Haman onlar üçün quracağım yeni
ziyafətə gəlsin. Mən də sabah padşahın sualına cavab verərəm».

Haman Mordokayı edam etdirmək niyyəti

9 O gün Haman sevinclə, könlü xoş oradan çıxdı, lakin saray darvazasında
Mordokayın ayağa qalxmadığını və hüzurunda yerindən belə, tərpənmədiyini
görəndə köksü Mordokaya qarşı qəzəblə doldu.
10 Haman özünü ələ alaraq evə getdi. Adam göndərib dostlarını və arvadı
Zereşi çağırtdırdı.
11 Onlara cah-calalından, çoxlu oğullarından, padşahın neçə dəfə rütbəsini
qaldıraraq ona digər rəislərdən və əyanlardan üstün mövqe verməsindən
danışdı.
12 O belə dedi: «Bəli, mələkə Ester də qurduğu ziyafətə padşahla bərabər
gəlmək üçün məndən başqa kimsəni layiq görmədi. Sabah da o məni padşahla
bərabər ziyafətə dəvət edib.
13 Amma mən Yəhudi Mordokayı saray darvazasında oturan görəndə
gözümdə hər şey qiymətdən düşür».
14 Arvadı Zereş və dostları belə dedi: «Hündürlüyü əlli qulac olan bir dar
ağacı düzəltdir. Səhər açılanda isə padşaha söylə ki, Mordokayı ondan asdırsın
və padşah ziyafətinə əhvalı xoş get». Bu sözlər Hamanın ürəyinə yatdı və dar
ağacı düzəltdirdi.

6

Padşahın Mordokayı şərəfləndirməsi

1 Həmin gecə padşahın yuxusu qaçdı. O əmr etdi ki, hökmranlığının xatirə
kitabı – salnamələr kitabı gətirilsin. Bunlar padşahın hüzurunda oxundu.
2 * Orada belə bir yazı tapıldı: «Saray darvazasının keşikçilərindən Biqtana
ilə Tereş adlı iki hərəmağası padşah Axaşveroşa sui-qəsd hazırlamışdı. Mor-
dokay bunu padşaha xəbər vermişdi».
3 Padşah dedi: «Buna görə Mordokaya hansı şərəf və mükafat verildi?» Onun
xidmətində duran nökərlər dedi: «Buna görə ona heç nə edilməyib».
4 Padşah dedi: «Həyətdə kim var?» Bu zaman Haman padşah sarayının bayır
həyətinə girmişdi ki, padşahla danışıb Mordokayı düzəltdiyi dar ağacından
asdırsın.

* **6:2** Est. 2:21-22

5 Padşahın nökərləri ona dedi: «Budur, Haman həyətdə dayanıb». Padşah
dedi: «Gəlsin içəri».
6 Haman içəri gələndə padşah ona dedi: «Padşahın şərəfləndirmək istədiyi
adama nə edilməlidir?» Haman da özlüyündə düşündü: «Məndən başqa kimi
şərəfləndirmək istər ki?»
7 Bu halda Haman padşaha belə dedi: «Padşah kimi şərəfləndirmək istəyirsə,
qoy belə edilsin:
8 padşahın geyindiyi şahlıq libası, padşahın mindiyi və başına şahlıq kəkili
qoyulan at gətirilsin.
9 Həmin paltar və at padşahın ən yüksək rütbəli rəislərindən birinin
əlinə verilsin ki, padşahın şərəfləndirmək istədiyi adamı geyindirərək ata
mindirsinlər və şəhər meydanında gəzdirsinlər və qabağa düşüb belə car
çəksinlər: "Padşah istədiyi adamı bu cür şərəfləndirir"».
10 Padşah Hamana dedi: «Paltar və atı tez götürüb saray darvazasında
vəzifəsi olan Yəhudi Mordokaya dediklərinin heç birini əskiltmədən et».
11 Haman paltar və at götürüb Mordokayı geyindirdi. Sonra ata mindirərək
şəhərin meydanında gəzdirdi və qarşısında car çəkərək dedi: «Padşah istədiyi
adamı bu cür şərəfləndirir».
12 Bundan sonra Mordokay saray darvazasına qayıtdı. Haman isə dərdli və
başıörtülü halda tez evə qayıtdı.
13 O, arvadı Zereşə və dostlarına başına gələn bütün əhvalatları danışdı.
Müdrik məsləhətçiləri ilə arvadı Zereş ona dedi: «Qarşısında mövqeyini
əldən verdiyin Mordokay Yəhudi soyundandırsa, ona gücün çatmaz, mütləq
qarşısında məhv olacaqsan».
14 Elə onunla söhbət edirdilər ki, padşahın hərəmağaları Haman tələsik
Esterin qurduğu ziyafətə apardı.

7

*Haman*ın *məğlubiyyəti və edamı*

1 Padşahla Haman mələkə Esterin ziyafətinə gəldi.
2 İkinci gün şərab içiləndə padşah yenə Esterə dedi: «Mələkə Ester, nə
istəyirsən? De, sənə verim! Arzun nədir? Padşahlığımın yarısını belə, istəsən,
verəcəyəm».
3 Ester padşaha cavab verdi: «Əgər padşahın gözündə lütf tapmışamsa, əgər
padşahın xoşuna gəlirəmsə, istəyim budur ki, mənə həyat bəxş etsin, arzum
budur ki, xalqıma qıymasın.
4 Çünki həm mən, həm də xalqım qırılmaq, öldürülmək, məhv edilmək üçün
satılmışıq. Əgər bizi qul-qarabaş kimi satsaydılar, susardım, çünki padşahı belə
bir dərdlə narahat etməyə dəyməz».
5 O zaman padşah Axaşveroş mələkə Esterdən «Bu işi kim etmişdir? Ürəyində
belə istəyi olan haradadır?» deyib soruşanda
6 Ester dedi: «Bizə nifrət edən düşmənimiz bu bədxah Hamandır!» Padşahın
və mələkənin önündə Haman dəhşət bürüdü.
7 Padşah qəzəblə şərab süfrəsindən qalxdı və sarayın bağçasına çıxdı. Haman
isə mələkə Esterdən canı üçün əfv diləməkdən ötrü içəridə qaldı, çünki gördü
ki, padşah onun aqibətinə qərar verir.
8 Padşah saray bağçasından şərab içdikləri ziyafət yerinə qayıdanda gördü
ki, Haman Ester uzanan kürsünün üzərinə döşənib. Padşah dedi: «Bu nədir?
Bu adam evimdə, mənim yanımda mələkəni zorlayacaqmı?» Elə bu sözlər
padşahın ağzından çıxanda Haman*ın* üzünü bağladılar.

9 Hərəmağalardan Xarvona adlı bir nəfər padşaha belə dedi: «Budur, Haman evinin yanında əlli qulac hündürlüyündə dar ağacı var. Onu padşaha xeyir xəbər verən Mordokay üçün hazırlatdırıb». Padşah dedi: «Ondan özü asılsın!»
10 Haman Mordokay üçün düzəltdirdiyi dar ağacından onun özünü asdılar. Bundan sonra padşahın qəzəbi soyudu.

8

Yəhudilərin padşah tərəfindən müdafiəsi

1 Elə həmin gün padşah Axaşveroş Yəhudilərin düşməni olan Haman evini məlikə Esterə verdi. Ester Mordokayın kim olduğunu padşaha məlum edəndən sonra o, padşahın hüzuruna gəldi.
2 Padşah Hamandan geri aldığı üzüyü çıxarıb Mordokaya verdi. Ester də Mordokayı Haman evinə nəzarətçi qoydu.
3 Bundan sonra Ester yenə də padşaha müraciət etdi. Onun ayaqlarına düşüb ağlaya-ağlaya yalvardı ki, Aqaqlı Haman Yəhudilərə qarşı qərəzlə qurduğu qəsdi qüvvədən salsın.
4 Padşah qızıl əsasını Esterə uzatdı. Ester ayağa qalxıb padşahın hüzurunda durdu.
5 Daha sonra belə dedi: «Əgər padşahın xoşuna gələrsə, onun önündə lütf tapmışamsa, bu iş padşahın gözündə doğru görünərsə və o məni bəyənmişsə, Aqaqlı Hammedata oğlu Haman Yəhudiləri qırmaq üçün yazdığı məktubları ləğv edən bir fərman yazsın.
6 Axı xalqımın başına gələn bu müsibətə necə dözüm? Görəndə ki qohumlarım qırılır, necə dözüm?»
7 Padşah Axaşveroş məlikə Esterə və Yəhudi Mordokaya dedi: «Budur, Haman evini Esterə vermişəm. Hamanı dar ağacından asdırmışam, çünki Yəhudilərin qəsdinə əl uzadıb.
8 Amma padşahın adı ilə yazılaraq padşahın möhürlü üzüyü ilə möhürlənən qərarı heç kim ləğv edə bilməz. Buna görə də gözünüzdə xoş görünən kimi padşahın adı ilə Yəhudilərə başqa bir qərar yazın və padşahın möhürlü üzüyü ilə möhürləyin».
9 Elə o zaman üçüncü ay olan Sivan ayının iyirmi üçündə padşahın mirzələri çağırıldı. Mordokayın Hinddən Kuşa qədər yüz iyirmi yeddi vilayətdəki Yəhudilərə, canişinlərə, valilərə, rəislərə əmr etdiyi hər şey yazılıb, hər vilayətə öz yazısı ilə və hər xalqa öz dili ilə, habelə Yəhudilərə də öz yazı və dillərində göndərildi.
10 Mordokay padşah Axaşveroşun adı ilə onun əmrini məktublara yazıb padşahın möhürlü üzüyü ilə möhürlədi. Padşah üçün bəslənən xüsusi çapar atlara minən qasidlərin əli ilə bu məktubları göndərdi.
11 Bu məktublara görə padşah hər şəhərdə yaşayan Yəhudilərə izin verdi ki, yığılıb öz canlarını qorusunlar. Onlara, arvad və uşaqlarına hücum edən hər millətin yaxud hər vilayətin silahlı dəstələrini tamamilə qırıb öldürərək yox etsinlər, əmlaklarını isə talan etsinlər.
12 Padşah Axaşveroşun bütün vilayətlərində bu iş üçün müəyyən olunmuş gün, on ikinci ay olan Adar ayının on üçü idi.
13 Bu fərmanın surəti hər vilayətdə dəst-xətlə yazılmalı və bütün xalqlara elan olunmalı idi ki, Yəhudilər həmin gün öz düşmənlərindən qisas almağa hazır olsun.
14 Qasidlər padşaha xidmət edən çapar atlara mindirildi və padşahın əmri ilə tələsdirilərək tez yola salındı. Fərman Şuşan qalasında dəst-xətlə yazıldı.

15 Mordokay padşahın hüzurundan başında böyük qızıl tac, ağ və göy rəngli
şahanə libasda, tünd qırmızı incə kətan cübbə ilə çıxdı. Şuşan şəhəri sevinc içində
çığırdı.
16 Artıq Yəhudilərin arasında şadlıq, sevinc, fərəh və təntənə var idi.
17 Padşahın əmri və fərmanı hansı vilayətə, hansı şəhərə çatırdısa, orada
Yəhudilər üçün sevinc, fərəh, ziyafət və şənlik günü olurdu. Ölkənin xalqları
arasından bir çoxu Yəhudilərdən qorxduqları üçün Yəhudi oldu.

9

Yəhudilərin düşmənlərini məhv etməsi

1 On ikinci ay – Adar ayının on üçü padşahın əmri və fərmanının icra vaxtı
yaxınlaşmaqda idi. Düşmənlər elə güman etmişdilər ki, o gün Yəhudilər onların
hakimiyyəti altına düşəcək. Lakin bunun əksinə, Yəhudilər onlara nifrət
edənlər üzərində zəfər çaldılar.
2 Yəhudilər onlara pislik etməyə çalışanlara hücum etmək üçün padşah
Axaşveroşun bütün vilayətlərində, yaşadıqları şəhərlərə də yığıldılar. Artıq
onların qarşısında heç kim dayana bilməzdi, çünki onların zəhmi bütün
xalqları bürümüşdü.
3 Bütün vilayət rəisləri, canişinlər, valilər və padşahın məmurları Yəhudilərə
kömək etdi. Çünki Mordokaya görə onların canına qorxu düşmüşdü.
4 Mordokay padşah sarayında yüksək rütbə sahibi olmuş, şöhrəti bütün
vilayətlərə yayılmışdı. Artıq bir şəxsiyyət kimi Mordokay get-gedə yüksəlirdi.
5 Yəhudilər bütün düşmənlərini qılıncdan keçirərək öldürüb yox etdilər.
Onlara nifrət edənlərə nə istədilərsə, onu da etdilər.
6 Yəhudilər Şuşan qalasında beş yüz nəfəri öldürüb yox etdilər. Bunlarla
bərabər
7 Yəhudilərin düşməni Hammedata oğlu Haманın on oğlunu –
8 Parşandatanı, Dalfonu, Aspatanı,
9 Poratanı, Adalyanı, Aridatanı,
10 Parmaştanı, Arisayı, Aridayı, Vayzatanı öldürdülər, lakin talana əl at-
madılar.
11 O gün Şuşan qalasında öldürülənlərin siyahısı padşahın hüzuruna gətirildi.
12 Padşah mələkə Esterə dedi: «Yəhudilər Şuşan qalasında beş yüz nəfəri və
Haманın on oğlunu öldürüb yox etdilər. İndi gör padşahın digər vilayətlərində
nə ediblər! Yenə nə istəyin var? Sənə veriləcək. Nə arzun var? Yerinə
yetiriləcək».
13 Ester dedi: «Əgər padşaha xoş görünsə, Şuşandakı Yəhudilərə sabah da
izin verilsin ki, bugünkü fərmanı icra etsinlər. Haманın on oğlunu isə dar
ağacından assınlar».
14 Padşah belə edilməsini əmr etdi. Şuşanda fərman elan edildi. Haманın
on oğlu asıldı.
15 Şuşandakı Yəhudilər Adar ayının on dördündə də yığılıb orada üç yüz nəfəri
öldürdülər, lakin talana əl atmadılar.
16 Padşahın vilayətlərində yaşayan digər Yəhudilər öz canlarını qoru-
maq üçün yığıldılar. Onlara nifrət edən yetmiş beş min nəfəri öldürüb
düşmənlərindən azad oldular, lakin talana əl atmadılar.
17 Bu hadisə baş verəndə Adar ayının on üçü idi. On dördüncü gün azad olan
Yəhudilər ziyafət və sevinc günü keçirdi.
18 Şuşandakı Yəhudilər isə həmin ayın on üçündə və on dördündə yığılıb ayın
on beşində istirahət edərək ziyafət və sevinc günü keçirdilər.

19 Elə buna görə də kəndli olub əyalət şəhərlərində yaşayan Yəhudilər Adar
ayının on dördünü sevinc, ziyafət və bir-birlərinə sovqat göndərdikləri şənlik
günü kimi keçirməkdədir.

Purim bayramının təsisi

20 Mordokay bu hadisələri qeyd edib padşah Axaşveroşun uzaqda və yaxında
olan bütün vilayətlərindəki Yəhudilərin hamısına məktub göndərdi.
21 Onlara buyurdu ki, hər il Adar ayının on dördünü və on beşini qeyd
etsinlər,
22 çünki bu günlər Yəhudilər öz düşmənlərindən azad oldular və o ay
kədərləri sevincə, matəmləri şənlik gününə çevrilmişdi. O günlər şənlik qu-
rub sevinməli və bir-birlərinə yemək sovqatları göndərib kasıblara hədiyyə
verməli idilər.
23 Yəhudilər özləri başladığı kimi Mordokayın yazılı əmrinə görə buna əməl
etməyə razı oldular.
24 * Çünki bütün Yəhudilərin düşməni Aqaqlı Hammedata oğlu Haman
Yəhudiləri yox etmək üçün onlara qəsd qurmuşdu. Onları əzərək məhv etmək
üçün pur, yəni püşk atmışdı.
25 Lakin iş padşahın hüzuruna çatanda padşah məktub vasitəsilə əmr etmişdi
ki, Hamanın Yəhudilərə qurduğu qəsd-qərəz Hamanın öz başına gətirilsin və
Hamanla oğulları dar ağacından asılsın.
26 Elə buna görə də bu günlər Pur kəlməsinə görə Purim adlandırılır. Bu
namədə verilən təlimatdan, bu iş haqqında gördüklərindən və başlarına gələn
hadisələrdən ötrü
27 Yəhudilər özləri və sonrakı nəsilləri üçün, habelə onlara qoşulanlar üçün
bir adət təsis etdirib bunu davam etdirdilər. Dedilər ki, bu iki günü hər il qay-
dalara və müəyyən vaxta görə qeyd etməkdə laqeydlik göstərməməlidirlər.
28 Bu günlər hər nəsildə, hər ailədə, hər vilayətdə və hər şəhərdə xatırlanıb
qeyd edilməli, bu Purim günləri Yəhudilər arasından itməməli və övladlarının
yadından çıxmamalıdır.
29 Avixayilin qızı mələkə Ester və Yəhudi Mordokay bu ikinci Purim
naməsini tam səlahiyyətlə yazıb təsdiq etdilər.
30 Mordokay Axaşveroşun padşahlığının yüz iyirmi yeddi vilayətində
yaşayan bütün Yəhudilərə sülh və həqiqət sözləri yazaraq məktub göndərdi ki,
31 Yəhudi Mordokayla mələkə Esterin onlara əmr etdikləri kimi, eləcə də
tutacaqları oruclar və matəm vaxtları barədəki təlimatla özləri və sonrakı
nəsilləri üçün müəyyənləşdirdikləri kimi vaxtı bəlli olan bu Purim günlərini
təsis etsinlər.
32 Esterin əmri Purim bayramının bu qaydalarını təsdiqlədi və kitabda
yazıldı.

10

Mordokayın mötəbər vəzifəsi

1 Padşah Axaşveroş uzaq dəniz sahillərinə qədər padşahlığındakı ölkələrə
xərac qoydu.
2 Padşahın bütün güclü və qüdrətli işləri, eləcə də Mordokaya verdiyi yüksək
rütbə haqqındakı qərar Midiya və Fars padşahlarının salnamələr kitabında
yazılmışdır.
3 Yəhudi Mordokay rütbə etibarı ilə yalnız padşah Axaşveroşdan aşağı
idi. Yəhudilər arasında nüfuz sahibi olub onların əksəriyyətinin hörmətini
qazanmışdı. O, xalqının xeyrinə işləyən və bütün millətinin əmin-amanlığını
müdafiə edən adam idi.

* **9:24** Est. 3:7

ƏYYUB KİTABI
GİRİŞ

«Əyyub» Kitabı böyük bəlalar çəkən bir insanın hekayəsidir. Kamil, əməlisaleh və Allahdan qorxan Əyyub var-dövlətini, bütün övladlarını itirir və ağır xəstəliyə düçar olur. Lakin bunlara baxmayaraq o, Allaha olan böyük imanını itirmir. Üç hissədən ibarət poetik dialoqlarda müəllif Əyyubun və onun dostlarının bu fəlakətlərə münasibətini göstərir. Uzun müzakirələrdən sonra Allah Özü Əyyuba cavab verir. Əyyubun dostları onun çəkdiyi iztirabların səbəbini ənənəvi dini anlayışlarla izah edir. Onlar belə bir nəticəyə gəlir ki, yaxşı əməlləri mükafatlandıran və pisliyi cəzalandıran Allah bu iztirabları Əyyuba onu cəzalandırmaq üçün göndərmişdi. Amma Əyyub düşünür ki, o, çox xeyirxah və saleh adam olduğuna görə belə ağır cəzaya layiq deyil.

Əyyub başa düşə bilmir ki, Allah niyə onun başına bəla gəlməsinə izin verir. O öz imanını itirmir, amma Allahın önündə bəraət qazanmağa can atır.

Allah Əyyubun suallarına birbaşa cavab vermir. O Öz qüdrət və hikməti ilə təbiəti necə yaratmasını poetik surətdə təsvir edərək Əyyubun imanına görə cavab verir. Sonra Əyyubun ürəyi yumşalır, Allahın hikmət və əzəmətini qəbul edərək söylədiyi hiddətli, sərt sözlərdən ötrü tövbə edir.

Kitabın sonunda deyilir ki, Əyyub daha böyük sərvətə çatıb əvvəlkindən daha yaxşı vəziyyətə qayıdır. Allah Əyyubun çəkdiyi iztirabların səbəbini başa düşməyən dostlarını məzəmmət edir.

Çünki onların arasında ənənəvi, dini anlayışların həddini aşaraq Allahın böyüklüyünü dərk edən yalnız Əyyub idi.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:13 Proloq
3:1–31:40 Əyyub və onun dostları
3:1-26 Əyyubun şikayəti
4:1–14:22 Birinci söhbət
15:1–21:34 İkinci söhbət
22:1–27:23 Üçüncü söhbət
28:1-28 Hikmətin mədhi
29:1–31:40 Əyyubun yekun sözü
32:1–37:24 Elihunun nitqi
38:1–42:6 Rəbb Əyyuba cavab verir
42:7-17 Epiloq

Əyyubun şəxsiyyəti və dövləti

1 Us ölkəsində Əyyub adlı bir şəxs var idi. O, kamil, əməlisaleh, Allahdan
qorxan və özünü şərdən uzaq saxlayan bir adam idi.
2 Onun yeddi oğlu, üç qızı var idi.
3 O, yeddi min baş qoyuna, üç min baş dəvəyə, beş yüz cüt öküzə, beş yüz baş
eşşəyə və çoxlu nökərlərə sahib olub şərqdə yaşayanlar arasında ən varlı adam
sayılırdı.
4 Oğlanları növbə ilə evlərində ziyafət qurar və üç bacılarını da çağırardılar ki,
birgə yeyib-içsinlər.

5 Ziyafət müddəti bitəndən sonra Əyyub övladlarını çağırtdırıb təqdis edər və
erkən qalxıb bütün övladlarının sayına görə yandırma qurbanı təqdim edərdi.
Əyyub «bəlkə övladlarım günaha bataraq ürəklərində Allaha lənət ediblər» deyə
düşündüyündən həmişə belə edərdi.

Əyyubun ilk sınağı

6 Bir gün ilahi varlıqlar* Rəbbin hüzuruna qalxmaq üçün gələndə Şeytan da
onlara qoşulub gəldi.
7 Rəbb Şeytana dedi: «Haradan gəlirsən?» Şeytan cavabında «dünyanı gəzib-
dolaşmaqdan» dedi.
8 Rəbb ona dedi: «Qulum Əyyuba yaxşı-yaxşı nəzər sala bildinmi? Axı yer
üzərində onun kimisi yoxdur. O, kamil, əməlisaleh, Allahdan qorxan və
özünü şərdən uzaq saxlayan bir adamdır».
9 * Şeytan Rəbbə belə cavab verdi: «Əyyub Allahdan boş yerəmi qorxur?
10 Canına, evinə, var-dövlətinə sipər olub onu qoruyan Sən deyilsənmi?
Əlinin bütün əməyinə bərəkət vermisən, sürüləri bütün ölkəni bürüyüb.
11 İndi bir əl uzadıb onun var-yoxunu əlindən al, o, gözünün qabağında
mütləq Sənə lənət edəcək».
12 Rəbb Şeytana dedi: «Yaxşı, sahib olduğu hər şeyi sənə təslim edirəm, amma
canına toxunma». Beləliklə, Şeytan Rəbbin hüzurundan getdi.
13 Bir gün Əyyubun oğulları ilə qızları böyük qardaşlarının evində yemək
yeyib şərab içərkən
14 bir nökər gəlib Əyyuba belə dedi: «Öküzlər cüt sürür, eşşəklər də onların
yanında otlayırdı.
15 Bu zaman Səbalılar hücum edib onları apardılar və nökərləri qılıncdan
keçirtdilər. Təkcə mən sağ qalmışam ki, sənə xəbər gətirim».
16 O hələ sözünü qurtarmamış başqa nökər gəlib dedi: «Göydən Allahın odu
töküldü. Həm qoyunları, həm də nökərləri yandırıb külə çevirdi. Təkcə mən sağ
qalmışam ki, sənə xəbər gətirim».
17 O, sözünü qurtarmamış başqa nökər gəlib dedi: «Xaldeylilərdən üç qoşun
hücum edərək dəvələrini apardı və nökərləri qılıncdan keçirtdi. Təkcə mən sağ
qalmışam ki, sənə xəbər gətirim».
18 O hələ sözünü qurtarmamış başqa bir nökər gəlib belə dedi: «Oğullarınla
qızların böyük qardaşlarının evində yemək yeyib şərab içərkən
19 qəflətən çöldə güclü tufan qopdu və evin dörd tərəfini bürüdü. Ev uçub
bu cavanların üstünə töküldü, hamısı öldü. Təkcə mən sağ qalmışam ki, sənə
xəbər gətirim».
20 Buna görə Əyyub durub cübbəsini yırtdı, saç-saqqalını kəsdi, yerə sərilib
səcdə etdi.
21 O belə dedi:
«Bu dünyaya çılpaq gəlmişəm,
Çılpaq da gedəcəyəm.
Verən də Rəbdir, alan da Rəbdir.
Rəbbin isminə alqış olsun!»
22 Bütün bu hadisələr baş verərkən Əyyub özünə günah qazanmadı və Allahı
təqsirləndirmədi.

---

* **1:6** *İlahi varlıqlar* – hərfi tərcümədə *Allah oğulları.* * **1:9** Vəhy 12:10

2

Əyyubun ikinci sınağı

1 Başqa bir gün ilahi varlıqlar Rəbbin hüzuruna qalxmaq üçün gələndə Şeytan
da onlara qoşulub Rəbbin hüzuruna qalxmaq üçün gəldi.
2 Rəbb Şeytana dedi: «Haradan gəlirsən?» Şeytan «dünyanı gəzib-
dolaşmaqdan» deyə cavab verdi.
3 Rəbb dedi: «Qulum Əyyuba yaxşı-yaxşı nəzər sala bildinmi? Axı yer
üzərində onun kimisi yoxdur. O, kamil, əməlisaleh, Allahdan qorxan və
özünü şərdən uzaq saxlayan bir adamdır. Məni vadar etdin ki, boş yerə onu
məhv edim, amma o hələ kamil olaraq qalıb».
4 Şeytan Rəbbə belə cavab verdi: «Dəri əvəzinə dəri! İnsan canına görə hər
şeyini verər.
5 Əlini uzadıb onun ətinə və sümüyünə toxun, o, gözünün qabağında mütləq
Sənə lənət edəcək».
6 Rəbb Şeytana dedi: «Yaxşı, onu sənə təslim edirəm. Yalnız canını alma».
7 Beləliklə, Şeytan Rəbbin hüzurundan getdi və sonra Əyyubun bədəninə
başdan ayağadək ağrılı çibanlar çıxartdı.
8 Əyyub çibanlarını qaşımaq üçün bir saxsı parçası götürdü və kül içində
oturdu.
9 Arvadı ona dedi: «Yenə də kamil olaraq qalacaqsan? Lənət et Allaha, öl
qurtar!»
10 Əyyub cavab verdi: «Lap nadan arvadlar kimi danışırsan. Nə oldu,
Allahdan yaxşılığı qəbul edək, pisliyi qəbul etməyək?» Bütün bu hadisələr baş
verərkən Əyyub özünə günah qazandıran bir kəlmə də demədi.

Əyyubun üç dostu

11 Əyyubun üç dostu – Temanlı Elifaz, Şuahlı Bildad və Naamatlı Sofar onun
başına gələn bütün bəlaları eşidərkən üçü də yaşadıqları yerdən çıxıb bir yerdə
görüşdü. Onun dərdinə şərik olmaq və onu ovutmaq üçün yanına gəldilər.
12 Əyyubu uzaqdan görərkən tanıya bilmədilər, hönkürüb ağlayaraq öz
cübbələrini cırıb-dağıtdılar və yerdəki torpağı götürüb başlarına tökdülər.
13 Yeddi gün-yeddi gecə onunla birlikdə quru yerdə oturdular. Kimsə ağzını
açmadı, çünki Əyyubun dərdinin nə qədər böyük olduğunu gördülər.

3

Əyyubun gileyi

1 * Bundan sonra Əyyub ağzını açıb öz doğulduğu günə lənət etdi.
2 Dilə gəlib belə dedi:
3 «Kaş ki mən doğulan gün yox olaydı,
“Oğlun oldu!” deyilən gecə yox olaydı.
4 O gün qara gələydi,
Allah göydən o günün qayğısına qalmayaydı,
O gün üçün sabah açılmayaydı.
5 O günü zülmət, qatı qaranlıq bürüyəydi,
Üzünü bulud tutaydı,
Nurunu qaranlıq batıraydı.
6 O gecəni zil qaranlıq udub yeyəydi,
İlin günləri arasında fərəh tapmayaydı,

* **3:1** Yer. 20:14-18

Ayın günləri sırasına girməyəydi.
7 Kaş o gecə qısır olaydı,
Sevincsiz, səssiz qalaydı!
8 Günlərə lənət oxuyanlar,
Livyatanı * oyatmağa mahir olanlar
Qoy o günə lənət yağdırsın.
9 Dan ulduzları sönəydi,
İşığa olan ümidləri boşa çıxaydı,
Sübhün nuru görünməyəydi.
10 Əfsus ki O, anamın bətninin qapılarını bağlamadı,
Gözlərimi əzabsız saxlamadı.

11 Niyə doğulanda mən ölmədim,
Bətndən çıxarkən nəfəsim kəsilmədi?
12 Niyə məni dizlərin arasından aldılar,
Əmizdirmək üçün ağzıma döş saldılar?
13 Belə olmasaydı, indi rahat uzanardım,
Yatıb dincələrdim
14 Özləri üçün viranə şəhərləri tikən
Dünya padşahları və müşavirlərlə,
15 Evlərini gümüşə qərq edən
Qızıl xəzinəsi olan rəhbərlərlə.
16 Niyə bətndən yarımçıq uşaq tək düşmədim?
Niyə işıq üzü görməyən körpə kimi basdırılmadım?
17 Orada pis adamlar belə, kini atır,
Yorğunlar rahatlıq tapır,
18 Məhbuslar dinc yaşayır,
Nəzarətçinin səsi çıxmır.
19 Orada kiçik də, böyük də vardır,
Qul ağasından da azaddır.

20 Niyə əzab çəkənlər işıq üzü görür,
Əziyyət içində olanlar həyata gəlir?
21 * Ölüm arzulayırlar amma tapmırlar,
Dəfinə axtarmaqdan da çox onu axtarırlar,
22 Onlar məzar tapanda fərəhlənər,
Şadlanaraq sevinər.
23 Hara getdiyi bilinməyən insana,
Ətrafına Allah sədd çəkdiyi adama niyə ömür verilir?
24 Çörəkdən əvvəl ah-zar gəlir,
Nalələrim sular kimi tökülür.
25 Çəkindiyim şeylər üzərimə tökülür,
Qorxduğum şeylər başıma gəlir.
26 Rahatlığım, sakitliyim, dincliyim yoxdur,
Ancaq sıxıntım vardır».

4

Elifaz

* **3:8** *Livyatan* – bu gün bizə məlum olmayan nəhəng su heyvanı. * **3:21** Yer. 8:3; Vəhy 9:6

1 Temanlı Elifaz belə cavab verdi:
2 «Kimsə sənə bir söz desə, inciyərsənmi?
Danışmasın deyə kim özünü saxlaya bilər?
3 Bəli, çoxlarına dərs verdin,
Onları əlləri taqətdən düşərkən gücləndirdin.
4 Yıxılanları sözlərinlə qaldırdın,
Dizləri əsənlərə güc verdin.
5 İndi bu iş başına gələrkən
Özün taqətdən düşdün,
Bəla sənə dəyəndə özünü itirdin.
6 Sən Allah xofuna etibar etmirdinmi?
Kamil həyatına ümid edən sən deyildinmi?
7 Kimdir günahsız məhv olan? İndi yada sal.
Əməlisalehlərin həlak olduğunu harada görmüsən?
8 Mənim gördüyümə görə şər sahəsini belləyən,
Əzab toxumu səpən insanlar əkdiyini biçər.
9 Onlar Allahın nəfəsi ilə yox olar,
Qəzəbinin küləyi onları udar.
10 Aslanların nəfəsi, qızmış şirlərin səsi kəsildi,
Gənc aslanların dişləri qırıldı.
11 Şikarı olmadığı üçün güclü aslan həlak olar,
Dişi aslanların balaları pərən-pərən qalar.

12 Mənə gizli bir söz çatdı,
Qulağım bir pıçıltı eşitdi,
13 Gecə röyalardan doğan düşüncələr içində olanda,
İnsanların dərin yuxuya getdiyi zamanda
14 Üstümə bir qorxu, bir titrətmə gəldi,
Bütün sümüklərimi lərzəyə saldı.
15 Qarşımdan bir ruh keçdi,
Bütün tüklərimi ürpətdi.
16 Ruh dayandı, bunun nə olduğunu bilmədim.
Gözlərimin önündə bir surət dururdu,
Sükunətin içindən bir səs eşitdim:
17 “İnsan Allah qarşısında saleh olarmı?
Yaradanın qarşısında təmiz adam varmı?
18 Allah bəndələrinə güvənmir,
Mələklərində belə, səhv görür.
19 Palçıq evlərdə yaşayanlara,
Mayası torpaqdan olanlara,
Güvədən də tez əzilənlərə O güvənərmi?
20 Ömürləri səhərdən axşama çatmır,
Fərqi yoxdur, hamı əbədi yox olur.
21 Yaşadıqları çadırın ipləri çəkiləndə
Heç nə anlamazlar, ölüb gedərlər”.

5

1 Çağır görək sənə cavab verən varmı?
Müqəddəslərin hansı birinə üz tutacaqsan?
2 Səfehi qəzəb öldürər,

Nadanı həsəd məhv edər.
3 Səfehin kök saldığını görərkən
Dərhal yurduna lənət etmişəm.
4 Övladları əmin-amanlıqdan uzaqdır,
Məhkəmə qapılarında tapdalanır,
Onlara havadar yoxdur.
5 Məhsullarını aclar yeyir,
Tikanlar arasında olanlarını belə, yığırlar,
Susayanlar sərvətini udmaq istəyir.
6 Axı torpaqdan bəla gəlməz,
Əzab yerdən bitməz.
7 Sanki havaya atılan qığılcımdır,
İnsan əzab çəkmək üçün doğulur.

8 Mən olsaydım, Allaha üz tutardım,
Müşkül işlərimi Ona tapşırardım.
9 Çünki O, dərk etmədiyimiz böyük işləri görür,
Saysız xariqələr göstərir.
10 Yer üzərinə yağış yağdırır,
Çöllərə sular axıdır.
11 Alçaldılanları ucaldır,
Yaslıları əmin-amanlığa çıxarır.
12 Əlləri qurğu qurmağı öyrənməsin deyə
Hiyləgərlərin fəndini pozur.
13 * Müdrikləri hiylə qurarkən yaxalayır,
Fəndgirlərin oyununa son qoyur.
14 Gündüzləri qaranlığa dönür,
Günorta onlara gecə kimi görünür,
Onlar kor kimi əl sürtə-sürtə gəzir.
15 Yoxsulları isə onların ağızlarındakı qılıncdan qurtarır,
Zorakının əlindən alır.
16 Kasıblar ümid tapır,
Haqsızlıq ağzını yumur.

17 * Allahın tərbiyə etdiyi insan nə bəxtiyardır!
Sən Külli-İxtiyarın tərbiyəsinə xor baxma.
18 Çünki O yaralayar, sonra isə sarıyar,
Ağrı verər, əlləri ilə sağaldar.
19 O, altı dəfə dara düşsən belə, qurtarar,
Yeddinci dəfə sənə ziyan dəyməz.
20 O səni aclıqda məhv olmaqdan,
Döyüşdəki qılıncdan qurtarar.
21 Kəskin dillərdən uzaq olarsan,
Qırğın gələrkən qorxmazsan.
22 Qırğına, aclığa gülərsən,
Vəhşi heyvanlardan qorxmazsan.
23 Çünki çöldəki daşlarla belə, əhd kəsərsən,
Vəhşi heyvanlarla belə, barışarsan.
24 Çadırının salamat qalacağını bilərsən,

* **5:13** 1Kor. 3:19 * **5:17** Sül. 3:11-12; İbr. 12:5-6

Mülkünə baxanda heç bir əskiklik tapmazsan.
25 Övladlarının necə artdığını görərsən,
Nəslin ot kimi bitib qalxar.
26 Vaxtında yığılan taxıl dərzləri kimi
Kama çatıb məzarına gedərsən.
27 Bax bunu araşdırmışıq, bu həqiqətdir,
Onun üçün bunu dinlə və anla».

6

Əyyub

1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Kaş bu dərdim çəkiləydi,
Bütün ağrılarım tərəziyə qoyulaydı.
3 Onda dənizlərin qumundan ağır gələrdi,
Ona görə tez bu sözləri dedim.
4 Həqiqətən, Külli-İxtiyarın oxları köksümdədir,
Ruhum onların zəhərlərini içir.
Allahın dəhşətləri mənə hücum çəkir.
5 Ot olanda vəhşi eşşək anqırarmı?
Yem tapanda öküz heç böyürərmi?
6 Duzsuz, şit yeməyi yemək olarmı?
Yumurta ağının dadı varmı?
7 Belə yeməklərə əl vurmaq istəmirəm,
Onlardan iyrənirəm.

8 Kaş arzuma çataydım,
Allah mənə həsrətində olduğumu verəydi,
9 Lütf edib məni əzsə belə,
Əldən cəld olub həyatımın bağını kəssə belə,
10 Mən yenə ovunardım,
Bu amansız dərdimə baxmayaraq
Müqəddəs Olanın sözlərini inkar etmədiyimə görə sevinərdim.

11 Nə gücüm var ki, gözləyim?
Sonum nə qədərdir ki, səbir edim?
12 Daş qədər güclüyəmmi?
Ətim tuncdandırmı?
13 Əlacsız qalanda
Özümə kömək etməyə gücüm çatarmı?

14 İnsan Külli-İxtiyarın qorxusundan vaz keçsə belə,
Çarəsiz qalanda ona dostun sədaqəti gərəkdir.

15 Qardaşlarım mənə bir vadi kimi xəyanət etdi,
Çaylar kimi axıb getdi.
16 Bu vadilər buzlar əriyəndə daşar,
Qar suları ilə dolar.
17 Bu vadilər quraq vaxtı quruyar,
İstidə yataqlarından yox olar.
18 Bu vadilərə görə karvanlar yolunu azar,

Səhraya çıxanda həlak olar.
19 Temanın karvanları su axtarar,
Səbadan gələn səyyahlar ora ümid bağlar.
20 Amma ora çatanda ümid bağladıqlarına peşman olar,
Mat-məəttəl qalar.
21 İndi siz də mənim üçün bir heç olmusunuz,
Bu dəhşətə baxıb qorxursunuz.
22 Mən demişəmmi “Mənə nəyisə verin,
Var-dövlətinizdən mənə rüşvət göndərin?
23 Yaxud da məni düşmən əlindən qurtarın,
Zalımların əlindən azad edin?”

24 Mən susum, siz mənə öyrədin,
Nə səhv etmişəmsə, mənə göstərin.
25 Doğru söz kəsərli olar,
Sizin bu iradınız bəs nəyi sübut edir?
26 Niyə sözlərimi qınamaq istəyirsiniz?
Niyə mən biçarənin dediyini boşboğazlıq sanırsınız?
27 Yetim üçün belə, püşk atırsınız,
Dostunuzu satırsınız.
28 İndi lütf edib mənə baxın,
Bax mən üzünüzə ağ yalan demərəm.
29 Atın haqsızlığı, haqsızlıq etməyin,
Düşünün ki, bu davada mən haqlıyam.
30 Dilimdən haqsız söz çıxırmı?
Pis şeyləri ağzıma alırammı?

7

1 İnsanın yer üzündəki həyatı ağır xidmət deyilmi?
Keçirdiyi günlərin muzdur ömründən fərqi nədir?
2 Kölgəyə həsrət qalan kölə kimidir,
Muzdunu gözləyən fəhlə kimidir,
3 Bəli, irs olaraq mənə boş aylar verildi,
Qismətimə sıxıntılı gecələr düşdü.
4 Yatanda düşünürəm: “Görəsən nə vaxt qalxacağam?”
Gecə isə hey uzanır,
Mən gün doğana qədər yerimdə qurcalanıram.
5 Bədənimə qurd düşüb, qabıqlanır,
Çatlayan dərimdən irin axır.
6 Günlərim toxucunun məkikindən də sürətli gedir,
Ümidsiz sona çatır.

7 Ey Allah, yada sal, həyatım bir nəfəsdir,
Gözüm yenidən yaxşılıq görməyəcək.
8 Bu anda mənə baxan gözlər məni təzədən görməyəcək,
Sənin gözlərin üzərimdə olacaq, amma mən olmayacağam.
9 Bulud dağılıb getdiyi kimi
Ölülər diyarına enən bir daha çıxmaz.
10 Bir daha evinə qayıtmaz,
Olduğu yer artıq onu tanımaz.

11 Ona görə sakitləşməyəcəyəm,
Ruhumun sıxıntısını dilə gətirəcəyəm,
Canımın ağrısından şikayət edəcəyəm.
12 Dənizəmmi, dəniz əjdahasıyammı?
Niyə üzərimdə nəzarətçi qoyursan?
13 Düşündüm ki, bəlkə yatağım məni rahatlar,
Döşəyim şikayətimi azaldar.
14 Məni yuxularla qorxudursan,
Röyalarla canıma vəlvələ salırsan.
15 Canım boğulub-ölməyi yaşamaqdan üstün tutur,
Quru cəsəddə qalmaqdansa ölüm mənə xoşdur.
16 Həyatımdan bezmişəm,
Uzun ömür istəmirəm.
Məndən əlini çək,
Ömrümün mənası getdi.
17 * İnsan nədir ki, onu bu qədər böyüdürsən,
Qayğısını çəkirsən.
18 Ona hər səhər baş çəkirsən,
Hər an onu sınayırsan.
19 Nə vaxtadək nəzərini üzərimdən çəkməyəcəksən?
Mənə udqunmağa imkan verməyəcəksən?
20 Ey insan nəzarətçisi, nədir günahım?
Mən Sənə nə etmişəm?
Məni niyə Özünə hədəf etdin?
İndi öz yükümü çəkə bilmirəm.
21 Niyə üsyankarlığımı əfv etmirsən,
Təqsirimi bağışlamırsan?
Bir azdan torpaq altda yatacağam,
Axtarsan da, məni tapmayacaqsan».

8

Bildad

1 Şuahlı Bildad belə cavab verdi:
2 «Bunları nə vaxta qədər deyəcəksən?
Sözlərin sərt küləyə bənzər.
3 Allah ədaləti azdırarmı?
Külli-İxtiyar salehi əyri edərmi?
4 Bəlkə oğulların Ona qarşı günah edib,
O da üsyankarlıqlarının cəzasını verib.
5 Əgər cəhd göstərib Allahı axtarsaydın,
Külli-İxtiyara yalvarsaydın,
6 Əgər təmiz, doğru olsaydın,
O sənin üçün, həqiqətən, qalxardı,
Sənə layiqincə bir məskən verərdi.
7 Başlanğıcın kiçik olsa da,
Sonun böyük olacaq.

8 Gəl indi əvvəlki nəsillərdən soruş,
Ata-babaların sınağından keçənlərə yaxşı nəzər sal.

* **7:17** Zəb. 8:4; 144:3

9 Dünənki övladlarıq, heç nə bilmirik.
Bu dünyada ömrümüz sadəcə bir kölgədir.
10 Onlar izah edib sənə öyrətməzlərmi?
Köksündəki sözləri dilə gətirməzlərmi?

11 Bataqlıq olmayan yerdə qarğı bitərmi?
Su olmayan yerdə qamış çıxarmı?
12 Hələ yaşıl ikən qırılmadan,
Hər otdan əvvəl onlar quruyar.
13 Allahı unudan hər kəs axırda belə qalar,
Allahsız insanın ümidi beləcə yox olar.
14 Onun etibar etdiyi şeylər qırılar,
Bel bağladığı sanki hörümçək toru olar.
15 Evinə söykənərkən evi uçar,
Evindən tutarkən dağılar.
16 Sanki bu allahsızlar günəşə baxar, yaşıllaşar,
Pöhrələri bağçanın hər tərəfinə yayılar.
17 Rişələri daş qalağına dolaşar,
Çınqılların arasında yer axtarar.
18 Amma yerindən qoparılarkən
Yer inkar edərək deyər: “Səni görməmişəm”.
19 Bax belə sevincinə son qoyular,
Onun yerində başqa bitkilər bitər.

20 Allah kamil insanı Özündən kənar etməz,
Pislik edənlərinsə əlindən tutmaz.
21 O sənin ağzını yenə gülüşlə,
Dodaqlarını sevinc nidaları ilə doldurar.
22 Düşmənlərini rüsvayçılıq bürüyəcək,
Pislərin çadırı məhv ediləcək».

9

Əyyub

1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Belə olduğunu, həqiqətən, bilirəm.
Amma Allah qarşısında insan necə haqlı çıxa bilər?
3 Əgər Onunla kimsə mübahisə etmək istəsə,
Onun min sualına bir cavab tapa bilməz.
4 Hikməti dərin, gücü tükənməyən Odur.
Ona qarşı duranlardan kim sağ qalıb?
5 Allah dağları yerindən oynadar,
Dağlar heç bilməz.
Qəzəbi ilə onları alt-üst edər.
6 Dünyanı yerindən oynadar,
Dirəklərini lərzəyə salar.
7 Əmr etsə, günəş doğmaz,
Ulduzların işığını örtüb möhürlər.
8 Odur təkbaşına göyləri sərən,
Dəniz dalğalarının üstündə gəzən.

9 * Odur Böyük Ayı, Orion, Ülkər bürclərini,
Cənub bürclərini yaradan.
10 Odur dərk etmədiyimizdən də böyük işlər görən,
Saysız xariqələr göstərən.
11 Bax yanımdan elə keçər ki, Onu görə bilmərəm,
Elə keçib gedər ki, heç hiss etmərəm.
12 Nə isə tutub apararsa, kim Ona mane ola bilər?
Kim Ona “Nə edirsən?” deyə bilər?

13 Allah qəzəbini geri döndərməz,
Rahavın * köməkçiləri belə, ayağı altda qalar.

14 Belə isə Ona necə cavab verə bilərəm?
Hüzurunda necə söz tapa bilərəm?
15 Günahsız olsam belə, Ona cavab verə bilmərəm,
Rəhm etsin deyə Hökmdarıma yalvarmalıyam.
16 Onu çağıranda O mənə cavab versə belə,
Yenə inanmıram ki, O, səsimi eşidir.
17 Çünki tufanla məni əzir,
Nahaq yerə yaralarımı çoxaldır,
18 Məni nəfəs almağa qoymur,
Məni acılarla cana doydurur,
19 İş qüvvədədirsə, O qüvvəlidir,
İş ədalətdədirsə, kim Onu hakimin qarşısına apara bilər?
20 Mən günahsız olsam belə, dilim məni ittiham edər,
Kamil olsam belə, məni təqsirkar çıxarar.
21 Kamil olsam da, bir şey deyiləm,
Öz həyatıma xor baxıram.
22 Hamısı birdir, ona görə deyirəm:
“O həm kamili, həm də günahkarı yox edir”.
23 Əgər qəfil ölüm gəlsə,
Günahsızların əzabına gülür.
24 Dünya pislərə təslim edilib,
Dünya hakimlərinin gözünü bağlayan Odur.
O deyilsə, bəs kimdir?

25 Günlərim sürətlə qaçır, çapardan sürətlidir,
Bir xeyir tapmadan qaçırlar.
26 Qamış qayıq kimi keçib gedirlər
Ovunun üstünə şığıyan qartal kimidirlər.
27 Bu şikayətimi unutmaq istəsəm,
Sifətimin ifadəsini dəyişib ürəyimin açılmasını istəsəm,
28 Bu əziyyətdən yenə vahimələnərəm,
Məni günahsız saymayacağını bilərəm.
29 Madam ki yenə günahkar çıxacağam,
Boş yerə niyə belə zəhmət çəkim?
30 Əgər qar suyu ilə yuyunsam,
Əllərimi gilabı ilə yusam,

* **9:9** Əyy. 38:31-32; Amos 5:8 * **9:13** *Rahav* – xaos və şər qüvvələrin rəmzi olan dəniz əjdahası.

31 Yenə də məni çirkaba batırarsan,
Paltarlarım belə, məndən iyrənir.

32 O mənim kimi insan olmadığına görə
Ona cavab verə bilmirəm, məhkəməyə birgə gedə bilmirəm.
33 Kaş aramızda bir hakim olaydı,
Əlini ikimizin də üzərinə qoyaydı.
34 Allah Öz dəyənəyini üstümdən götürəydi,
Dəhşəti ilə məni vahimələndirməyəydi.
35 O zaman Ondan qorxmadan danışardım,
Amma bu vəziyyətdə heç nə edə bilmirəm.

10

1 Canım həyatımdan bezib.
Şikayətimə məhdudiyyət qoymayacağam,
Acı həyatımdan danışacağam.
2 Qoy Allaha deyim: "Məni günahlandırma,
Bir mənə söylə, niyə mənimlə çəkişirsən?
3 Məni incitmək,
Əllərinin işini xor görmək,
Pislərin niyyətlərinə işıq vermək Sənə xoşdurmu?
4 Səndə insan gözümü var?
İnsan necə görürsə, Sən də elə görürsənmi?
5 Günlərin insan ömrü kimidirmi?
İllərin insanın yaşadığı illər kimidirmi?
6 Çünki məndə təqsir axtarırsan,
Günahlarımı araşdırırsan.
7 Özün də bilirsən mən şər adam deyiləm,
Məni Sənin əlindən qurtaran yoxdur.

8 Əllərin mənə quruluş verdi, məni yaratdı.
İndi dönüb məni yox edəcəksənmi?
9 Məni palçıqdan düzəltdin, bunu xatırla.
Yenidən məni torpağa çevirəcəksənmi?
10 Məni süd kimi tökmədinmi,
Pendir kimi bərkitmədinmi?
11 Ət və dərini əynimə geyindirdin,
Məni sümük və vətərlərlə hördün,
12 Mənə həyat verdin, sevgi göstərdin,
Qayğıma qalmağınla ruhumu hifz etdin.
13 Amma bunları qəlbində gizlətdin.
Mən isə bilirəm, fikrində bu şeylər var:
14 Günah işlətsəydim, mənə nəzarət edərdin,
Təqsirlərimi cəzasız qoymazdın.
15 Əgər günahkar olsaydım, vay halıma!
Günahsız olsam belə, yenə başımı qaldıra bilmərəm,
Çünki xəcalət içindəyəm, necə də biçarəyəm.
16 Əgər başımı qaldırsam, məni aslan kimi ovlarsan,
Yenə heyrətamiz qüvvəni mənə göstərərsən.
17 Əleyhimə yeni şahidlər çıxararsan,

Mənə qarşı qəzəbini artırarsan,
Orduların üstümə dayanmadan hücum çəkər.

18 Niyə məni doğulmağa qoydun?
Kimsənin gözü məni görmədən kaş öləydim.
19 Kaş ki heç yaranmayaydım,
Bətndən məzara düşəydim.
20 Məgər ömrümə bir neçə gün qalmayıbmı?
Mənə bir qədər sərbəstlik ver ki, bir az ürəyim açılsın
21 Gedər-gəlməz yerə,
Zülmət və ölüm kölgəsi diyarına,
22 Qatı qaranlıq diyarına,
Ölüm kölgəsi, qarışıqlıq diyarına,
İşığı qaranlıq olan diyara getməzdən əvvəl"».

11

Sofar

1 Naamatlı Sofar belə cavab verdi:
2 «Bu qədər söz cavabsız qalsınmı?
Çox danışan haqlı sayılsınmı?
3 İnsanlar boşboğazlıqlarının qarşısında sussunmu?
Sən rişxənd edəndə səni saxlamasınlar?
4 Allaha deyirsən: "İmanda safam,
Gözün görür ki, pakam".
5 Kaş ki Allah danışaydı,
Sənə qarşı ağzını açaydı.
6 Səni hikmətin sirlərindən agah etsəydi,
Hikmətin çox şaxələri üzə çıxardı.
Bil ki, Allah günahlarının neçəsindən keçib.
7 Allahın dərin sirlərini dərk edə bilərsənmi?
Külli-İxtiyarın sərhədlərinə çata bilərsənmi?
8 Onlar göylər qədər ucadır, axı nə edə bilərsən?
Ölülər diyarından dərindir, nəyi dərk edə bilərsən?
9 Meyarı aləmdən uzundur,
Dənizlərdən genişdir.

10 Əgər gəlib səni zindana salarsa, məhkum edərsə,
Kim Onun qarşısını ala bilər?
11 O, yalançıları tanıyır,
Pisliyi görəndə onu dərk edir.
12 Vəhşi eşşək insan olaraq doğulanda
Axmaq da ağla gələr.

13 Əgər ürəyini təqdis etsən,
Əllərini Ona tərəf uzatsan,
14 Günahın varsa, ondan əl çək,
Qoyma pislik çadırında sakin olsun.
15 Onda başını utanmadan dik tutarsan,
Sağ-salamat, qorxusuz yaşayarsan.
16 Sən dar gününü unudub

Onu axıb-qurtaran bir su kimi yad edərsən.
17 Həyatın gündüzün günəşindən də parlaq olar,
Qaranlığın səhər kimi işıqlanar.
18 Çünki ümidin var, sən arxayınsan,
Mühafizə olunaraq rahat yatarsan.
19 Yatanda belə, səni qorxudan olmaz,
Sənin lütfünü çoxları arzular.
20 Amma pis adamların gözlərinin nuru sönəcək,
Onların pənah yeri olmayacaq,
Yeganə ümidləri son nəfəslərini vermək olacaq».

12

Əyyub

1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Yəqin ki siz özünüzü xalq içində müdrik sanırsınız,
Siz öləndə hikmət də öləcək.
3 Sizin qədər mənim də ağlım var,
Sizdən geri qalmıram.
Bu cür şeyləri kim bilmir?
4 Mən dostlarımın gülüş hədəfi olmuşam,
Vaxtı ilə Allaha yalvaranda mən də cavab almışam,
Amma indi bir saleh, bir kamil insan gülünc olub.
5 Dərdsizlər bəlanı boş bir şey sanır,
Büdrəyənlər üçün bəla hazır dayanır.
6 Soyğunçuların çadırlarında rahatlıq var,
Allahı qəzəbləndirənlər əmin-amanlıqdadır,
Axı onlar Allaha yox, öz qollarına arxalanır.

7 Gəl heyvanlardan soruş, qoy sənə bildirsin,
Qoy göydəki quşlar sənə desin,
8 Torpağa de, qoy o sənə bildirsin,
Dənizdəki balıqlardan soruş, sənə məlumat versin.
9 Bunlardan hansı biri bilmir ki,
Bunu Rəbbin əli edib?
10 Hər yaratdığının canı Onun əlindədir,
Bütün insanların nəfəsi Onun əlindədir.
11 Yeməyin dadını damaq hiss etdiyi kimi
Qulaq da sözləri sınaqdan keçirməzmi?
12 Ağsaqqalların hikməti var,
Uzunömürlülər dünyagörmüş olar.

13 Hikmət və güdrət Allahdandır,
O, nəsihət və dərrakə verir.
14 Onun yıxdığı bərpa olunmaz,
Onun həbs etdiyi insan azad olmaz.
15 Suları kəsərsə, quraqlıq olar,
Suları buraxsa, dünyanı sel aparar.
16 Qüdrət və hikmət Onundur,
Aldadan da, aldanan da Onundur
17 Məsləhətçiləri talana məruz qoyar,
Hakimləri axmaqlaşdırar.
18 Padşahların bağladığı bağı açar,

Bellərinə qurşaq salar.
19 Kahinləri talana məruz qoyar,
Mətinləri də devirər.
20 Etibarlı məsləhətçiləri susdurar,
Ağsaqqalların ağlını alar.
21 * Əsilzadələrin üstünə rüsvayçılıq yağdırar,
Güclülərin qurşaqlarını çıxarar.
22 Qaranlığın dərin sirlərini açar,
Ölüm kölgəsini aydınlığa çıxarar.
23 Millətləri çoxaldar, millətləri yox edər,
Millətləri artırar, millətləri sürgün edər.
24 Dünyanın başçılarının ağlını başından alar,
Yolu-izi məlum olmayan çöllərdə dolandırar.
25 Qaranlıqda əl sürtə-sürtə yeriyərlər,
Onları sərxoş kimi aşa-aşa gəzdirər.

13

1 Bax gözlərim hər şeyi gördü,
Qulaqlarım bunu eşidib dərk etdi.
2 Sizin bildiyinizi mən də anlayıram,
Sizdən geri qalmıram.
3 Amma istəyirəm Külli-İxtiyarla danışım,
Allahla mübarizə aparım.
4 Sizlərsə yalandan mala çəkirsiniz,
Hamınız dəyərsiz həkimlərsiniz.
5 Kaş hamınız səsinizi kəsəydiniz,
Onda hikmətli görünərdiniz.
6 İndi necə bəhsə girdiyimi eşidin,
Dilimin iddiasını yaxşı dinləyin.
7 Məgər Allah üçün haqsız sözlər söyləyəcəksiniz?
Onun adına yalanmı söyləyəcəksiniz?
8 Sizmi Onun tərəfini tutacaqsınız?
Sizmi Onun müdafiəsinə qalxacaqsınız?
9 O sizi istintaq edərsə, yaxşı olarmı?
İnsanları aldatdığınız kimi Onu da aldadacaqsınızmı?
10 Əgər Onun tərəfini gizli tutsanız,
Şübhəsiz ki, sizi də məzəmmət edər.
11 Onun əzəməti sizi vahimələndirməzmi?
Xofu üstünüzə düşməzmi?
12 Fikrinizdəki sözlər, məsəllər külə dəyməz,
Müdafiəniz lilə dəyməz.

13 Susun, qoyun danışım,
Qoy başıma gələn gəlsin.
14 Həyatım təhlükəyə düşürsə-düşsün.
Canım bəlaya düşürsə-düşsün.
15 Məni öldürsə də, Ona etibar edəcəyəm,
Amma yolumun müdafiəsi üçün hüzuruna çıxacağam.

* **12:21** Zəb. 107:40

16 Əslində bu məni qurtaracaq,
Çünki Allaha inanmayan Onun hüzuruna gələ bilməz.
17 Diqqətlə sözlərimə qulaq asın,
Qoy elan etdiklərim qulaqlarınızda qalsın.
18 Baxın mühakiməyə hazırlaşmışam,
Haqlı çıxacağımı bilirəm.
19 Kim məni ittiham edəcək?
Eləsi varsa, son nəfəsimi verib susaram.

20 Ey Allah, mənim üçün bu iki şeyi et ki,
Səndən gizlənməyim:
21 Əlini üzərimdən götür,
Məni dəhşətinlə qorxutma.
22 Sonra da məni səslə, qoy Sənə cavab verim,
Yaxud da qoy mən danışım, Sən cavab söylə.
23 Təqsirlərim, günahlarım nə qədərdir?
Mənə üsyankarlığımı və günahlarımı bildir.
24 Niyə üzünü gizlədirsən,
Məni düşmən hesab edirsən?
25 Məgər yelin qopardığı yarpağı qorxudacaqsan?
Məgər quru saman çöpünü qovacaqsan?
26 Çünki əleyhimə acı şeylər yazırsan,
Gənclikdə etdiyim günahları mənə irs olaraq verirsən.
27 Ayaqlarımı buxovlayırsan,
Bütün yollarıma göz qoyursan,
Hər addımımı yoxlayırsan.
28 Ona görə çürük şey tək məhv oluram.
Güvə yemiş paltar kimiyəm.

14

1 Qadından doğulan insanın ömrü azdır,
Həyatı sıxıntı ilə doludur.
2 Çiçək kimi açar, solar,
Kölgə kimi keçib-gedər.
3 Gözlərini beləsinəmi dikirsən?
Mühakimə etmək üçünmü məni hüzuruna gətirirsən?
4 Kim çirkab içindən təmiz bir şey tapar?
Heç kim!
5 İnsana ömür günləri müəyyən edilib,
Aylarının sayını Sən bilirsən,
Ömrü üçün müəyyən hədd qoymusan,
Bu həddi keçən yoxdur.
6 Sən ondan gücünü çək,
İş gününü bitirən zəhmətkeş kimi
Bir az dincəlsin.

7 Bir ağac üçün ümid var,
Kəsilsə belə, yenə pöhrəsini verər,
Şaxələri əskilməz.
8 Kökü yerdə qocalsa da,

Kötüyü torpaqda məhv olsa da,
9 Suyun iyini duyanda çiçəklənər,
Cavan ağac kimi şaxələnər.
10 Amma insan ölər, dəfn olunar,
Son nəfəsini verər, yox olar.
11 Dəniz suları çəkilib getdiyi kimi,
Çaylar azalıb quruduğu kimi
12 İnsan da yatar, bir daha qalxmaz,
Göylər yox olanadək oyadılmaz,
Yuxularından ayılmaz.

13 Kaş ki məni ölülər diyarında gizlədəydin,
Qəzəbin keçənədək saxlayaydın,
Mənə möhlət verəydin,
Sonra məni yada salaydın.
14 İnsan ölsə, dirilərmi?
Növbəm çatanacan
Bu əzabdan qurtulmaq üçün hər gün gözləyəcəyəm.
15 Sən çağıranda cavab verəcəyəm,
Əllərinin bu işinin həsrətini çəkəcəksən.
16 O zaman addımlarımı sayacaqsan,
Günahımı nəzərə almayacaqsan.
17 Üsyankarlığım torbada möhürlənəcək,
Günahımın üstünü örtəcəksən.

18 Amma dağın uçub dağılması kimi,
Qayanın yerindən qopması kimi,
19 Su daşları yuvarladığı kimi,
Sellər torpağı yuyub apardığı kimi
Sən də insanın ümidini yox edirsən.
20 Onu əbədi məğlub edirsən, o köçüb gedir.
Görkəmini dəyişdirib yola salırsan.
21 Övladları şərəflənəndə də onun xəbəri olmaz,
Düşkün hala düşəndə də heç nəyi başa düşməz.
22 Hamı öz canının ağrısını duyur,
Yalnız özü üçün yas tutur».

15

Elifaz

1 Temanlı Elifaz belə cavab verdi:
2 «Müdrik insan boş sözlərlə cavab verərmi?
Köksünü şərq küləyi ilə doldurarmı?
3 Faydasız sözlərlə, dəyərsiz nitqlərlə
Mübahisə etmək olarmı?
4 Amma sən Allah qorxusunu bir kənara qoyursan,
Allah hüzurunda düşünməyə mane olursan.
5 Çünki sənin ağzın günahdan dərs alıb,
Hiyləgərlərin dili ilə danışırsan.
6 Səni məhkum edən mən deyiləm, öz dilindir.
Dodaqların öz əleyhinə şəhadət edir.

7 İlk doğulan insan sənsənmi?
Yoxsa dağlardan da əvvəl sən var olmusan?
8 Allahın sirrinəmi qulaq asmısan?
Təkcə özünümü müdrik sayırsan?
9 Sən nəyi bilirsən ki, biz onu bilmirik?
Sənin dərk etdiyin nədir ki, biz onu dərk etmirik?
10 Bizdə ağsaçlı da, yaşlı da var,
Onlar atandan da yaşlı olar.
11 Sənə Allahın təsəllisi,
Söylədiyi xoş sözlər kifayət deyilmi?
12 Niyə qəlbin səni belə çaşdırır,
Gözlərindən od çıxır?
13 Niyə Allaha qəzəbini göstərirsən,
Dilindən belə sözlər çıxır?

14 İnsan, həqiqətən, təmiz ola bilərmi?
Qadından doğulan insan saleh ola bilərmi?
15 Allah müqəddəslərinə belə, etibar etmirsə,
Göylər belə, Onun gözündə təmiz deyilsə,
16 Haqsızlığı su kimi içən,
İyrənc, korlanmış insana
O etibar edərmi?

17 Dinlə məni, sənə deyim,
Gördüyümü bəyan edim –
18 Hikmətli adamların dediklərini,
Atalarından alıb gizlətmədiyi şeyləri.
19 O atalar ki ölkə yalnız onlara verilmişdi,
Aralarına yadelli girməmişdi.
20 Pis insan həyatı boyu əzab çəkir,
Zorakı adama ayrılan illərin sayı bilinir.
21 Qulağından dəhşətli səslər əskilmir,
Dinc oturanda soyğunçular ona hücum edir.
22 İnana bilməz ki, qaranlıqdan qurtara bilər,
Onu qılınc gözlər.
23 "Haradadır?" deyib çörək üçün avara gəzər,
Qara günlərinin yanında olduğunu bilər.
24 Ağrı və sıxıntı onu qorxudar,
Zəfər çalan padşah kimi onu məğlubiyyətə uğradar.
25 Çünki Allaha belə, əl uzadıb,
Külli-İxtiyara meydan oxuyub.
26 Dikbaşlıq edib, dəyirmi sipərini tutub,
Allahın üstünə hücum çəkir.

27 Onun üzü tosqunluqdan şişər,
Qarnı nə qədər piyləşər,
28 O, dağılmış şəhərlərdə,
Kimsəsiz, yerlə yeksan olan viranələrdə,
Aqibəti dağılmaq olan evlərdə yaşayacaq.
29 Varlı olmayacaq, sərvətləri tükənəcək,
Malları ölkəni bürüməyəcək.

30 Qaranlıqdan qurtulmayacaq,
Pöhrələrini alov tutacaq,
Allahın ağzının nəfəsi ilə yox olacaq.
31 Qoy boş şeyə güvənərək özünü aldatmasın,
Çünki əvəzində nəsibi boşluq olacaq.
32 İşi vaxtsız bitəcək,
Budağı göyərməyəcək.
33 Qorası tökülən üzüm ağacı kimi,
Çiçəyi tökülən zeytun ağacı kimi olacaq.
34 Çünki allahsız icma qısır olar,
Rüşvətxorların çadırı od tutub yanar.
35 * Onlar bəlaya hamilə olub şər doğar,
Bətnləri hiylə ilə dolar».

16

Əyyub

1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Bu cür sözləri çox eşitmişəm,
Hamınız adamincidən təsəlliçilərsiniz.
3 Bu boş söhbətləriniz qurtaracaqmı?
Sizi nə vadar edir, belə danışırsınız?
4 Siz mənim yerimdə olsaydınız, mən də belə deyərdim.
Əleyhinizə yaxşı-yaxşı sözlər düzüb başımı yelləyərdim.
5 Ağzım ürəkləndirici sözlər deyərdi,
Dilimdən təsəlliverici sözlər çıxardım,
Mən sizi ovudardım.

6 Danışmağımla dərdim azalmır,
Susuram, nə dəyişir?
7 Ay Allah, məni taqətdən saldın,
Bütün külfətimi darmadağın etdin.
8 Sıxılıb əzilməyim buna şahiddir,
Taqətsizliyim əleyhimə çıxıb şahidlik edir.

9 Allah məni qəzəbi ilə parçalayır,
Mənə nifrət edir, dişlərini qıcıdır,
Düşmənim gözlərini mənə dikir.
10 Mənə qarşı insanlar dodaq büzür,
Həqarətlə üzümə şillə vurur,
Mənə qarşı əlbir olur.
11 Allah məni haqsızlara təslim etdi,
Pislərin əlinə verdi.
12 Rahat yaşayırdım, Allah məni pərən-pərən saldı,
Boynumdan tutub yerə vurdu, məni Özünə hədəf etdi.
13 Onun oxçuları ətrafımı aldı,
Aman vermədən böyrəklərimi deşdilər,
Ödümü yerə tökdülər.
14 Bədənimə yara üstündən yara vurulur,
Cəngavər tək üzərimə yüyürürlər.

* **15:35** Zəb. 7:14; Yeş. 59:4

15 Əynimə çul tikmişəm,
Qürurumu yerə atmışam.
16 Ağlamaqdan üzüm qızardı,
Kirpiklərimin altı-üstü kölgə saldı.
17 Yenə də zalımlıq əlimdən gəlmir,
Sənə səmimiyyətlə dua edirəm.

18 Ey torpaq, qanımın üstünü örtmə,
Qoy heç nə mənim naləmi saxlamasın.
19 Lap indidən şahidim göylərdədir,
Himayədarım yüksəklərdədir.
20 Dostlarım məni ələ salır,
Gözlərim Allaha baxıb ağlayır.
21 Bəşər oğlu qonşusu üçün yalvardığı kimi
Biri də mən insandan ötrü qoy Allaha yalvarsın.
22 Çünki bir neçə il keçəndən sonra
Gedər-gəlməz yola gedəcəyəm.

17

1 Taqətim kəsilir, günlərim batır,
Məni məzar gözləyir.
2 Həqiqətən, ətrafıma rişxəndçilər yığılır,
Gözüm onların düşmənçiliyini görür.

3 Ey Allah, Öz hüzurunda mənə zəmanət ver.
Başqa kim var ki, mənə zamin dursun?
4 Çünki onların qəlbini anlayış üçün bağladın,
Ona görə onlara zəfər qazandırmayacaqsan.
5 Pul üçün dostlarını satanın
Övladlarının işığı sönəcək.

6 Allah məni insanların dilinə saldı,
Üzümə tüpürdülər.
7 Gözümün nuru kədərdən qaraldı,
Bütün əzalarım kölgə kimi qaldı.
8 Buna əməlisaleh insanlar mat qalıb,
Günahsızlar allahsızlara qarşı çıxır.
9 Saleh insanlar öz yolunu tutur,
Əlitəmiz olanlar getdikcə güclənir.

10 Amma hamınız qayıdıb gəlsəniz,
Aranızdan bir hikmətli insan tapmaram.
11 Günlərim ötüşdü,
Fikirlərim, arzularım pərən-pərən düşdü.
12 Onlar gecəni gündüzə çevirir,
“Zülmətə işıq yaxındır” deyir.
13 Əgər ölülər diyarını evimdir deyə gözləsəm,
Yatağımı qaranlıqda sərsəm,
14 Qəbirə “atam sənsən”,
Qurda “anam-bacım sənsən” desəm,

15 Ümidim hara gedər?
Mənim ümidimi kim görər?
16 Ümid mənimlə ölülər diyarınamı düşər?
Mənimlə birgə torpaq altınamı girər?»

18

Bildad

1 Şuahlı Bildad belə cavab verdi:
2 «Bu sözlər nə vaxt qurtaracaq?
Əgər dərrakəli olsanız, danışarıq.
3 Niyə heyvana bənzəyək?
Gözlərinizə axmaq kimi görünək?
4 Özünü hirsindən didib-dağıdırsan.
Sənə görə bu aləmdən vaz keçəkmi?
Yoxsa sal qayalar yerindən çıxsın?

5 Bəli, şər insanın işığı sönəcək,
Odu-alovu parlamayacaq.
6 Çadırında nur qaranlığa dönəcək,
Yanındakı çıraq sönəcək.
7 Addımları gücdən düşəcək,
Öz işlətdiyi fənddən yıxılacaq.
8 Ayaqları onu tələyə aparacaq,
Öz ayağı ilə tora düşəcək.
9 Kəmənd topuğundan tutacaq,
Tələ açılıb onu qapacaq.
10 Torpaq üstə onun üçün gizli kəmənd səriləcək,
Yolu üstə onu tələ gözləyəcək.
11 Dəhşət onu hər tərəfdən bürüyəcək,
Hər addımda onu təqib edəcək.
12 Aclıq taqətini yeyib-qurtaracaq,
Yanında fəlakət hazır dayanacaq.
13 Dərisini azar yeyəcək,
Ölümün ilk övladı əzalarını yeyib işini bitirəcək.
14 Əmin-amanlıq çadırından atılacaq,
Dəhşətlər padşahının yanına aparılacaq.
15 Çadırında ona aid heç nə olmayacaq,
Yurduna kükürd yağacaq.
16 Aşağıda rişələri quruyacaq,
Yuxarıda budaqları solacaq.
17 Onun adı yer üzündə unudulacaq,
Məhəllə-küçələrdə adı yaddan çıxacaq.
18 İşıqdan zülmətə aparılacaq,
Dünyadan qovulacaq.
19 Nə övladı, nə nəvəsi xalqı arasında olmayacaq,
Məskənində bir kimsəsi qalmayacaq.
20 Qərbdəkilər halına heyrətlənəcək,
Şərqdəkilər onu görüb dəhşətə gələcək.
21 Bəli, pislərin həyatının aqibəti budur,
Allahı tanımayanların məskəni budur».

19

Əyyub

1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Nə vaxtadək məni üzəcəksiniz,
Məni sözlə əzəcəksiniz,
3 On dəfədir ki, məni təhqir edirsiniz,
Utanmadan mənə kəskin sözlər söyləyirsiniz.
4 Həqiqətən, azıb yanlış yola düşmüşəmsə,
Səhvim öz üstümdə qalır.
5 Özünüzü, həqiqətən, məndən üstün tutursunuz,
Eybimi üzümə vurursunuz.
6 Amma bilin ki, Allah mənə haqsızlıq etdi,
Hər tərəfdən məni toruna saldı.

7 Budur, "Zorakılıqdır!" deyə bağırıram,
Bir cavab verən yoxdur,
Kömək üçün nalə çəkirəm, ədalət yoxdur.
8 Keçə bilmirəm, yollarıma sədd çəkilib,
Yollarımı qaranlığa salıb.
9 Şərəfimi əynimdən soyundurub,
Başımdan tacı götürüb.
10 O məni hər tərəfdən yıxdı, əldən gedirəm,
Ümidimi ağac kimi kökündən qopartdı.
11 Mənə qarşı qəzəbi od tutub yandı,
Məni Özünə düşmən saydı.
12 Orduları üstümə gəlir,
Mənə qarşı torpaq qalağı düzəldir,
Çadırımın ətrafında ordugah qurur.

13 Qardaşlarımı məndən uzaqlaşdırdı,
Tanışlarım mənə yad oldu.
14 Qohumlarım məni tərk eləyib,
Yaxın dostlarım məni unudub.
15 Evimin sakinləri və kənizlər
Məni özgə sayır,
Onların gözündə yad olmuşam.
16 Qulumu çağırıram,
Ağız açıb yalvarsam belə, cavab almıram.
17 Nəfəsimdən arvadımın da zəhləsi gedir,
Qardaşlarım məndən iyrənir.
18 Mənə hətta kiçik uşaqlar xor baxır,
Ayağa duranda məni ələ salırlar.
19 Bütün səmimi dostlarım belə, məndən ikrah edir,
Əzizlərim belə, əleyhimə çıxır.
20 Bir dəri, bir sümük qalmışam,
Ölüm kandarına çatmışam.
21 Aman, ey dostlarım, aman,
Allahın əli məni vurdu!
22 Niyə məni Allah kimi qovursunuz?
Niyə mənim ətimdən doymursunuz?

23 Kaş ki sözlərim yazılaydı,
Kitaba köçürüləydi,
24 Dəmir qələmlə, qurğuşunla
Əbədi qalmaq üçün bir qayaya həkk olaydı.
25 Amma mən bilirəm ki, Satınalanım yaşayır,
Axırda O, yer üzərində dayanacaq.
26 Dərim yox olandan sonra
Bədən alıb Allahı görəcəyəm.
27 Mən Ona baxacağam,
Başqası yox, mən öz gözlərimlə görəcəyəm.
Budur, ürəyim həsrətdən üzülür!
28 Mənim üçün “Bəs onu necə qovaq?
Bədbəxtliyin kökü ondadır” desəniz,
29 Qılıncdan qorxmalısınız,
Çünki qılınc cəzası qəzəblə gəlir.
Onda ədalətin var olduğunu görəcəksiniz».

20

Sofar

1 Naamatlı Sofar belə cavab verdi:
2 «Düşüncələrimə görə cavab verməyə məcburam,
Çünki daxilən narahatam.
3 Məni utandıran bir giley eşidirəm,
Ruhum dərrakəsi ilə məni cavab verməyə sövq edir.
4 Bilirsən ki, əzəldən bəri,
İnsanın dünyaya gəlişindən bəri
5 Pislərin qələbə çalması qısa çəkər,
Allahsızın sevinci bir an sürər.
6 Boyu göylərə çatsa da,
Başı buludlara dəysə də,
7 Öz nəcisi kimi əbədilik yox ediləcək,
Onu görənlər “O haradadır?” deyəcək.
8 Yuxu kimi uçacaq, bir daha tapılmayacaq,
Bəli, gecə röyası kimi yox olacaq.
9 Onu görən gözlər bir daha görməyəcək,
Yaşadığı yerdə görünməyəcək.
10 Övladları fəqirlərdən mərhəmət diləyəcək,
Sərvətləri əllərindən gedəcək.
11 İnsanın sümükləri gənclik alovu ilə dolar,
Amma insanla birlikdə torpaq altında yatacaq.

12 Pislik ağzına şirin gəlsə də,
Dilinin altında gizlənsə də,
13 İnsan pisliyi tutub buraxmasa da,
Damağının altında saxlasa da,
14 Yediyi yemək mədəsində qıcqıracaq,
Daxilində ilan zəhərinə dönəcək.
15 Yediyi sərvətləri qusacaq,
Qarnındakıları Allah bayıra çıxaracaq.
16 Başqa yerdə əfi ilan zəhərini əməcək,

Gürzənin dişindən öləcək.
17 Axar suların, bal və qaymaq axan dərələrin
Səfasını görməyəcək.
18 Zəhmətlə qazandığını yeməyib geri qaytaracaq,
Ticarətdən qazandığı sərvətdən ləzzət almayacaq.
19 Çünki fəqirləri əzib üzüqoylu qoymuşdu,
Özü tikmədiyi evi zorla almışdı.

20 Könlü rahatlıq nədir bilməz,
Zövq aldığı şeylər onu xilas etməz.
21 Yeməyindən artıq qalmayacaq,
Ona görə firavanlığı uzun sürməyəcək.
22 Bolluq içində əzaba düşəcək,
Fəlakət ona qarşı əl qaldıracaq.
23 Qarnını dolduranda
Allah şiddətli qəzəbini onun üzərinə göndərəcək,
Onun üstünə tökəcək.
24 Dəmir silahdan qaça bilsə də,
Tunc ox onu dəlib-deşəcək,
25 Ox onu dəlib-keçəcək,
Onun kürəyindən çıxacaq,
Parlaq ucu ödünü dağıdıb tökəcək.
Üstünə dəhşət gələcək.
26 Xəzinələrinin aqibəti qaranlıq olacaq,
Üfürülməmiş od onu yeyib-qurtaracaq,
Çadırında qalanları da yandırıb-yaxacaq.
27 Göylər şər işlərinin üstünü açacaq,
Dünya onun əleyhinə qalxacaq.
28 Allahın qəzəb günündə
Azğın sellər sərvətini aparacaq.
29 Pis insan Allahdan belə pay alacaq,
Allahın ona verdiyi irs budur».

21

Əyyub

1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Sözlərimi diqqətlə dinləyin,
Siz bununla mənə təsəlli verin.
3 Qoyun mən də bir şey deyim,
Mən danışandan sonra lağ edin.

4 Şikayətim insana qarşıdırmı?
Mən necə səbir edim?
5 Mənə baxıb mat qalın,
Əlinizi ağzınızın üstünə qoyun.
6 Bunu düşünəndə köksümü dəhşət bürüyür,
Bədənimə titrətmə düşür.

7 Pislər nə üçün yaşayır?
Yaşlandıqca niyə gücləri artır?

8 Övladları ətrafında,
Nəsilləri gözlərinin qarşısında sapsağlamdır.
9 Evlərində əmin-amanlıqdır, qorxudan uzaqdır,
Allahın dəyənəyi onlara dəymir.
10 Öküzləri cütləşir, qarınları boş qalmır,
Doğar inəkləri var, bala salmaz.
11 Övladlarını sürü tək yola salır,
Uşaqları oynaşır.
12 Dəf və lira çalaraq nəğmə deyirlər,
Tütək səsi ilə şənlənirlər.
13 Ömürlərini firavan keçirirlər,
Ölülər diyarına rahat gedirlər.
14 Allaha belə deyirlər: “Bizdən uzaq ol,
Yolunu tanımaq istəmirik.
15 Kimdir Külli-İxtiyar, biz Ona qulluq edək?
Əgər Ona dua etsək, bizə nə fayda verər?”
16 Görürsən ki, xoşbəxtlikləri öz əllərində deyil,
Pislərin nəsihəti qoy məndən uzaq olsun!

17 Neçə dəfə pislərin çırağı söndü,
Başlarına bəla gəldi.
Allah qəzəblənəndə onlara kədəri pay verdimi?
18 Neçə dəfə yel sovuran saman kimi,
Tufanın uçurduğu saman çöpü kimi oldular?
19 Deyirsiniz ki, Allah
Atanın cəzasını övladına çəkdirir.
Bunun nə olduğunu bilsin deyə özünə çəkdirsin.
20 Qoy öz həlakını gözləri görsün,
Külli-İxtiyarın qəzəbini su kimi içsin.
21 Çünki ili, ayı qurtaranda,
Arxada qalan külfətindən nə zövq ala bilər?

22 Yüksək mənsəb sahiblərinə hökm edən Allaha
Kim bilik verə bilər?
23 Biri tamam güclü,
Tamam rahat və qayğısız,
24 Bədəni ətli-canlı,
Sümükləri ilikli ölür.
25 O biri isə dərd içində,
Həyatdan kam almamış ölür.
26 İkisi də torpaqda yatır,
İkisinin də bədənini qurd basır.

27 Bilirəm nə fikirdəsiniz,
Qəsdiniz mənə qarşı olmaqdır.
28 Deyirsiniz: “Əsilzadələrin evi haradadır?
Pislərin yaşadığı çadır haradadır?”
29 Yoldan keçənlərdən soruşmadınızmı?
Söhbətlərinə qulaq asmadınızmı?
30 Pis insan fəlakət günündə sağ qalır,

Qəzəb günü yol göstərilərək qurtulur.
31 Kim davranışını onun üzünə vurur?
Kim etdiklərinə görə onu cəzalandırır?
32 Qəbiristana aparılarkən
Məzarı üstə qarovul çəkilir.
33 Vadinin torpağı ona şirin gəlir,
Hamı onun ardınca düşür.
Qarşısında gedənlərsə saysızdır.
34 Məni necə boş sözlərlə ovuda bilərsiniz?
Cavablarınız axıradək yalandır».

22

Elifaz

1 Temanlı Elifaz belə cavab verdi:
2 * «İnsan Allaha fayda verə bilərmi?
Müdrik adam Ona fayda verərmi?
3 Sənin salehliyindən Külli-İxtiyar nə ləzzət alır?
Sənin düz həyat tərzinin Ona nə faydası var?
4 Səni tənbeh etməsi, mübarizə aparması
Ondan qorxduğun üçündürmü?
5 Pisliyin böyük deyilmi,
Təqsirin hədsiz deyilmi?
6 Çünki qardaşlarından səbəbsiz girov aldın,
Onları lüt qoydun.
7 Yorğuna bir içim su vermədin,
Ac olandan çörəyini əsirgədin.
8 Qol gücünlə ölkəyə sahib oldun,
Hörmətli insan kimi orada yaşadın.
9 Dul qadınları əliboş qaytardın,
Yetimlərin qol-qanadını qırdın.
10 Ona görə hər yanını tələlər bürüyüb,
Qəfil qorxu səni dəhşətləndirib.
11 Hər şeyə qara vurub görmürsən,
Sellərdə boğulursan.

12 Allah göylərdə – ucalarda deyilmi?
Ən uzaq ulduzlara bir nəzər sal,
Gör nə qədər ucalarda yerləşib!
13 Amma deyirsən “Allah nə bilir?
Qatı qaranlıq içindən hökm verə bilərmi?
14 Görə bilmir, qara buludlar Ona mane olur,
Göy qübbəsinin üzərində dolaşır”.
15 Pis adamların gəzdiyi
Köhnə yolumu tutacaqsan?
16 Onlar vaxtı çatmamış çəkilib getdilər,
Təməllərini sellər basdı.
17 Allaha dedilər: “Bizdən uzaq ol!
Bizə Külli-İxtiyar nə edə bilər?”
18 Amma evlərini bərəkətlə dolduran Allah idi,

* **22:2** Əyy. 35:6-8

Ona görə pislərin nəsihəti qoy məndən uzaq olsun.
19 Salehlər pislərin həlak olduğunu görüb sevinir,
Günahsızlar onlara belə istehza edir:
20 “Düşmənlərimiz yox oldu,
Onlardan nə qaldısa, yanıb kül oldu”.

21 Allahla barışıb dost olsan,
Xeyir taparsan.
22 Onun ağzından çıxan təlimi qəbul et,
Onun sözlərini qəlbində saxla.
23 Külli-İxtiyara tərəf dönsən,
Əvvəlki halına düşərsən.
Çadırın şərdən uzaq olsa,
24 Qızılını torpağa,
Ofir qızılını dərədəki çınqıllığa atsan,
25 Külli-İxtiyar sənin qızılın olar,
Qiymətli gümüşün olar.
26 Onda Külli-İxtiyardan zövq alarsan,
Allaha üz tutarsan.
27 Ona yalvarsan, səni eşidər,
Etdiyin nəzirləri yerinə yetirərsən.
28 O da dediyin sözü yerinə yetirər,
Yollarına nur səpilər.
29 İnsanlar səni alçaldanda
“Baş ucalığına görədir” deyərsən,
Çünki Allah itaətkarları xilas edər.
30 O, günahsız olmayanı belə qurtarar,
Sənin əllərinin təmizliyinə görə günahkar xilas olar».

23

Əyyub

1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Bu gün də acı-acı şikayət edəcəyəm,
Naləmə baxmayaraq üstümdə Allahın əli ağırdır.
3 Kaş biləydim Onu harada tapmaq olar,
Məskəninə çatmaq olar.
4 O zaman davamı Onun hüzurunda dilə gətirərdim,
Dəlillərimi dalbadal düzərdim.
5 Mənə verəcəyi cavabı öyrənərdim,
Dediyini dərk edərdim.
6 Əzəməti, qüdrəti ilə əleyhimə çıxardımı?
Xeyr, yəqin sözümə qulaq asardı.
7 Hüzurunda bir haqlı insan mübahisə etsəydi,
Mən hakimimin yanında haqq qazanardım.

8 Şərqə getsəm, Allah orada deyil,
Qərbə getsəm, Onu tapa bilmirəm.
9 O, şimalda işləsə, gözüm seçməz,
Cənuba dönsə, Onu görə bilmərəm.
10 Amma tutduğum yolu O tanıyır,

Məni sınayan zaman qızıl kimi çıxaram.
11 Hər addımını yaxından izlədim,
Azmadan yoluna bağlı qaldım.
12 Ağzından çıxan əmrlərdən ayrılmadım,
Gündəlik çörəkdən çox ağzından çıxan sözləri qiymətləndirdim.

13 O təkbaşına dayanıb, kim Onu döndərə bilər?
Könlü nə istəsə, onu edər.
14 Mənimlə bağlı qərarını yerinə yetirəcək,
Belə fikirləri çoxdur.
15 Ona görə hüzurunda dəhşətə gəlirəm,
Bunları düşünəndə Ondan vahimələnirəm.
16 Allah qəlbimin cəsarətini qırdı,
Külli-İxtiyar məni qorxuya saldı.
17 Sifətimi qatı qaranlıq bürüsə belə,
Məni zülmət susdura bilməz.

24

1 Niyə Külli-İxtiyar hökm üçün zaman təyin etmir?
Niyə Onu tanıyanlar hökm günlərini görmür?
2 İnsanlar sərhəd daşlarını qaldırır,
Sürüləri oğurlayıb otarır.
3 Yetimlərin eşşəyini əlindən alır,
Dul qadının öküzünü girov götürür.
4 Yoxsulları yoldan çıxarır,
Ölkədəki fəqirlərin hamısı gizlənməyə məcbur olur.
5 Baxın kasıblar vəhşi eşşəklər kimi
Yemək tapmaq üçün ertədən işə çıxır,
Övladları üçün çöldə çörək axtarır.
6 Zəmilərdən yem yığırlar,
Pislərin üzüm bağından üzüm qalıqlarını toplayırlar.
7 Gecə paltarsız, çılpaq qalırlar,
Soyuqda üstlərini örtməyə bir şey tapmırlar.
8 Dağlara yağan yağışdan islanırlar,
Daldalanacaqları olmadığı üçün qayalara qısılırlar,
9 Yetim uşağı döşdən ayırırlar,
Fəqirin körpəsini girov alırlar.
10 Bu yazıqlar paltarsız, çılpaq dolanır,
Qarınları acdır, amma taxıl dərzləri daşıyır.
11 Pislərin çəpərləri arasında yağ üçün zeytun sıxırlar,
Şərab üçün üzüm sıxırlar,
Amma özləri susuzluqdan yanırlar.
12 Şəhərlərdən insan nalələri ucalır,
Canı yaralı olanlar fəryad qoparır,
Amma Allah dualarını nəzərə almır.

13 Elə insanlar var ki, işığa üsyan edir,
Nurlu yolu tanımır,
Onun dalınca getmir.
14 Qatil gün batanda qalxır,

Fəqiri, yoxsulu öldürür,
Gecə oğrusuna bənzəyir.
15 Zinakarın gözü alaqaranlıqdadır,
“Kimsə məni görməz” deyə düşünür,
Üz-gözünü gizlədir.
16 Oğrular evləri qaranlıqda yarır,
Gündüz gizlənir, işıq nədir, bilmir.
17 Çünki onların sabahı qatı qaranlıqdır,
Zülmətin dəhşəti onların aşnasıdır.

18 Amma onlar su üzərində köpüyə bənzər,
Torpaqdan lənət payı alar,
Üzüm bağlarına qayıtmazlar.
19 Necə ki quraqlıq və istilik qarı əridib udar,
Ölülər diyarı da günahkarları elə götürüb aparar.
20 Onları ana bətni unudar,
Qurdlar üçün ləziz yem olar,
Bir də onları heç kim yada salmaz,
Haqsızlıq bir ağac kimi sınar.
21 Çünki sonsuz qadınlara yamanlıq edərlər,
Dul qadınlara yaxşılıq etməzlər.
22 Allah isə qüdrəti ilə bu güclüləri dartıb yerə vurar,
Onlar qalxsa belə, həyatlarından əmin olmazlar.
23 Allah onlara izin verir ki, əmin-amanlıqda yaşasınlar,
Amma onlar gedən yollara göz qoyur.
24 Qısa müddətə ucalır, sonra da yox olurlar.
Yıxılırlar, lap əvvəlkilər kimi götürülüb aparılırlar,
Sünbül kimi dərilib yığılırlar.
25 Əgər belə deyilsə,
Yalançı olduğumu kim sübut edə bilər?
Sözlərimin dəyərsiz olduğunu kim deyə bilər?»

25

Bildad

1 Şuahlı Bildad belə cavab verdi:
2 «Səltənət və zəhm Allaha məxsusdur,
Uca göylərdə nizam quran Odur.
3 Orduları saya gələrmi?
İşığı kimin üzünə doğmaz?
4 Fani insan Allah qarşısında necə saleh ola bilər?
Qadından doğulan necə təmiz ola bilər?
5 Bax Onun gözündə ay belə, parlaq deyilsə,
Ulduzlar belə, pak deyilsə,
6 Torpaq qurduna bənzər fani insan necə ola bilər?
Axı bəşər oğlu bir cücüyə bənzər».

26

Əyyub

1 Əyyub belə cavab verdi:
2 «Biçarəyə necə də kömək etdin!

Taqətdən düşən qolu necə xilas etdin!
3 Hikmətsiz adama necə məsləhət verdin!
Ona bol-bol müdriklik öyrətdin!
4 Axı bu sözləri kimə söyləyirsən?
Sənin ağzınla kimin ruhu danışır?

5 Ölülər titrəyir,
Su altında məskən salanlar lərzəyə gəlir.
6 Allahın hüzurunda ölülər diyarı çılpaqdır,
Həlak yerinin örtüyü yoxdur.
7 Şimalı boş fəzanın üstünə yayır,
Dünyanı heçliyin üstündən asır.
8 Buludların içinə sularını büküb yığır,
Onların ağırlığından buludlar yırtılmır.
9 Bədirlənmiş ayın üzünü örtür,
Buludları üstünə çəkir.
10 Suların üstünə bir sərhəd çəkir,
İşıqla qaranlığı bölür.
11 O qəzəblənəndə göyün dirəkləri sarsılır,
Çaşıb qalır.
12 Dənizi gücü ilə çalxalayır,
Müdrikliyi ilə Rahavı * vurur.
13 Göyləri nəfəsi ilə açır,
Qaçan ilanı əli ilə parçalayır.
14 Bunlar yalnız Onun etdiklərinin bir zərrəsidir,
Ondan eşitdiyimiz çox zəif bir pıçıltıdır.
Axı qüdrətli gurultusunu kim dərk edə bilər?»

27

1 Əyyub misal çəkərək dedi:
2 «Haqqımı əlimdən alan var olan Allaha and olsun,
Canımı dərdə salan Külli-İxtiyara and olsun,
3 Nə qədər canımda can,
Burnumda Allahın nəfəsi varsa,
4 Ağzımdan pis söz çıxmayacaq,
Dilim yalan danışmayacaq!
5 Sizin sözlərinizi əsla təsdiq etməyəcəyəm,
Son nəfəsimə qədər kamilliyimdən əl çəkməyəcəyəm.
6 Salehliyimdən bərk yapışmışam,
Onu buraxmaram,
Elə gün keçirməmişəm ki, ürəyim tərəfindən ittiham olunum.

7 Qoy düşmən pis adamların gününə düşsün,
Haqsız adamlara nə edilirsə, əleyhdarlarıma da elə edilsin.
8 Allahsız insanı Allah kəsib atanda,
Canını alanda ümidi olarmı?
9 Dara düşəndə fəryadını
Allah eşidəcəkmi?
10 O, Külli-İxtiyardan zövq alırmı?

* **26:12** *Rahav* – 9:13-də olan qeydə bax.

O hər zaman Allaha yalvarırmı?
11 Allahın qolu haqqında sizə bilik verəcəyəm,
Külli-İxtiyarın niyyətini sizdən gizlətməyəcəyəm.
12 Əslində hamınız bunu görmüsünüz,
Bəs niyə boş sözlər söyləyirsiniz?

13 Pis adam Allahdan belə pay alar,
Külli-İxtiyardan zorakı adamlara bu nəsib olar:
14 Nə olsun, övladları çoxalır,
Hamısı qılıncdan keçiriləcək,
Nəslində doyunca çörək tapan olmayacaq.
15 Nəslindən sağ qalanlar xəstəlikdən ölərək dəfn ediləcək,
Dul arvadları ağlaya bilməyəcək.
16 Pis insan qum qədər gümüş yığsa da,
Torpaq zərrələri qədər paltar yığsa da,
17 Onun yığdığını saleh geyəcək,
Gümüşünü günahsızlar böləcək.
18 Güvə çanağı kimi,
Qarovulçu çardağı kimi ev tikir,
19 Varlı olaraq yatır, amma sona qədər belə qalmaz,
Gözlərini açanda hamısı yox olub gedəcək.
20 Dəhşət onu sel tək basacaq,
Tufan gecə onu qapıb aparacaq.
21 Şərq küləyi onu qaldırıb sovuracaq,
Onu öz yerindən süpürüb aparacaq.
22 Ona qarşı amansız küləklər əsəcək,
O isə yelin əlindən qaçmağa cəhd edəcək.
23 Külək onu ələ salaraq əl çalacaq,
Öz yerindən onun üçün vıyıldayacaq.

28

Hikmətin mədhi
1 Gümüşün mədəni,
Qızılın təmizlənmə yeri var.
2 Dəmir torpaqdan çıxarılır,
Mis daşlardan əridilərək alınır.
3 İnsan qaranlığa son qoyur,
Sonacan qatı qaranlıqda, zülmətdə filiz axtarır.
4 İnsan məskənlərindən uzaq bir çuxur açır,
İnsan ayağı dəyməyən yerlərdə,
İnsanlardan uzaqlarda ilişib yellənə-yellənə qalır.
5 Torpaqdan çörək çıxır,
Torpağın altı isə fırlanır, elə bil odlar yanır.
6 Qayalarından göy yaqut çıxır,
Orada qızıl tozu da var.
7 Oranın yolunu yırtıcı quşlar bilmir,
Şahinin gözü oranı görməyib.
8 Ora məğrur heyvanların ayağı dəyməyib,
Yırtıcı aslanlar oradan keçməyib.

9 Mədənçi əlini çaxmaq daşına uzadır,
Dağları dibindən oynadır.
10 Qayalardan yeraltı keçidlər açır,
Gözləri müxtəlif qiymətli şeylərə baxır.
11 Çayların mənbələrini bağlayır,
Gizlini aşkara çıxarır.

12 Amma hikməti haradan tapmaq olar?
Müdrikliyin yeri hanı?
13 İnsan onun qiymətini bilməz,
Dirilər arasında ona rast gəlməz.
14 Dərinliklər deyər: "Məndə yoxdur",
Dəniz deyər: "Yanımda yoxdur".
15 Saf qızıl onu əvəz edə bilməz,
Qiyməti gümüşlə ölçülməz.
16 Onu Ofir qızılı ilə qiymətləndirmək olmaz,
Onu qiymətli damarlı əqiqlə, göy yaqutla dəyərləndirmək olmaz.
17 Nə qızıl, nə də gözəl cam ona tay deyil,
Hikmət saf qızıl qablarla əvəz edilmir.
18 Yanında mərcanın, büllurun adı çəkilməz,
Hikmətin qiyməti yaqutdan artıqdır.
19 Kuş topazı onun tayı deyil,
Onun dəyəri saf qızılla ölçülməz.

20 Bəs hikmət haradan gəlir?
Müdrikliyin yeri hanı?
21 O bütün canlıların gözündən uzaqdır,
Göydə uçan quşlardan belə, gizli qalır.
22 Həlak yeri ilə ölüm belə deyir:
"Qulaqlarımız yalnız sorağını eşidir".
23 Onun yolunu Allah dərk edir,
Yerini yalnız O bilir.
24 Çünki yer üzünün ucqarlarına qədər baxır,
Göylərin altındakı hər şeyi görür.
25 Küləyin gücünü təyin edəndə,
Suları ölçəndə,
26 Yağışa qanun qoyanda,
Şimşəyə yol açanda
27 Hikmətə baxıb qiymət qoydu,
Onu bərqərar edib araşdırdı.
28 * İnsana dedi: "Rəbb qorxusu hikmətdir,
Pislikdən çəkinmək müdriklikdir"».

29

Əyyubun yekun sözü

1 Əyyub yenə misal çəkərək dedi:
2 «Kaş ki ötən aylar geri dönəydi –
Allahın məni qoruduğu,
3 Çırağının başım üstə işıq saçdığı,

* **28:28** Zəb. 111:10; Sül. 1:7; 9:10

Nuru ilə qaranlıqda gəzdiyim günlər.
4 Kaş ki həyatımın çiçəkli günləri geri dönəydi –
Mənə yar olan Allahın çadırımı qoruduğu,
5 Külli-İxtiyarın hər vaxt mənimlə olduğu,
Övladlarımın ətrafımda dolandığı,
6 Yollarımın südlə yuyulduğu,
Yanımdakı qayadan zeytun yağı axdığı günlər.
7 Şəhər darvazasına gedərkən,
Kürsümü meydanın başına qoyarkən
8 Gənclər məni görüb gizlənərdi,
Yaşlılar ayağa qalxıb hörmət göstərərdi.
9 Başçılar söhbətini dayandırardı,
Əlləri ilə ağızlarını tutardı.
10 Əsilzadələrin səsi çıxmazdı,
Dilləri damaqlarına yapışardı.
11 Qulaq məni eşidəndə alqışlayardı,
Göz məni görəndə tərifləyərdi.
12 Çünki imdad diləyən fəqiri,
Köməksiz yetimi qurtarardım.
13 Son anlarını yaşayanlar mənə xeyir-dua verərdi,
Dul qadının qəlbinə şən nəğmələr verərdim.
14 Libas kimi salehliyi geyinmişdim,
Sanki ədalətim mənə cübbə və tac idi.
15 Korlara göz idim,
Topallara ayaq idim,
16 Yoxsulların atası idim,
Qəriblərin müşküllərinin qayğısına qalırdım,
17 Haqsızın çənəsini qırırdım,
Ovunu dişlərindən qoparırdım.

18 Düşünürdüm: “Son nəfəsimi yuvamdaca verəcəyəm,
Ömrümün günlərini qum qədər çoxaldacağam.
19 Köküm sulara tərəf rişələnəcək,
Budaqlarıma şeh düşəcək.
20 Qazandığım şərəf təzələnəcək,
Əlimə yeni ox-kaman gələcək”.

21 İnsanlar ehtiramla məni dinlərdi,
Səssizcə məsləhətimi gözlərdi.
22 Heç kim sözümün üstündən söz deməzdi,
Sözlərim üzərlərinə tökülərdi.
23 Məni yağış kimi gözləyirdilər,
Yaz yağışı tək sözlərimi içirdilər,
24 Üzlərinə gülümsəyəndə gözlərinə inanmazdılar,
Gülər üzümdən ruhlanardılar.
25 Onlara yol göstərərdim, başçı kimi əyləşərdim,
Əsgərlərin arasında padşah kimi ömür sürərdim,
Yaslılara təsəlli verənə bənzəyərdim.

30

1 Amma indi yaşca məndən kiçiklər
Mənə lağ edirlər.
Vaxtı ilə atalarını heç bir işə layiq görməzdim,
Sürümün itlərinin yanına belə, qoymazdım.
2 Çünki taqətdən düşmüşdülər,
Biləklərinin gücü getmişdi,
Heç biri işimə yaramırdı.
3 Onlar yoxsulluqdan, aclıqdan zəifləmişdi,
Gecələr çöl-biyabanda bitki kökü gəmirirdi.
4 Kollardan duzlu bitkilər toplayırdılar,
Süpürgə kollarının köklərini yeyirdilər.
5 Xalq arasından qovulurdular,
Üstlərinə elə çığırırdılar ki,
Elə bil ki oğrudurlar.
6 Vadi yataqlarında, yerin dəliklərində,
Qaya ovuqlarında yaşayırdılar.
7 Kollar arasında bağırırdılar,
Qara tikan kolu altında daldalanırdılar.
8 Axmaqların, adsız-sansız insanların övladlarıdır,
Ölkədən qovulmuşdular.

9 İndisə dillərində dastan olmuşam,
Ağızlarında məsəl olmuşam.
10 İkrah edərək məndən gen dayanırlar,
Hətta üzümə tüpürməkdən çəkinmirlər.
11 Çünki Allah kamanımın ipini boşaltdı,
Məni zəlil elədi.
Ona görə onlar gözümün qabağındaca
Cilovlarını çıxarıb atdılar.
12 Bu avara gənclər sağ tərəfimdən çıxır,
Ayaqlarımı büdrədir,
Mənə qarşı torpaq qalağı düzəldir.
13 Yolumu bərbad etdilər,
Onlara dəstək verən olmasa da,
Məni yox etməyə çalışırlar.
14 Sanki geniş dəliklərdən keçib
Viranəlikdən üstümə yuvarlanırlar.
15 Dəhşətlər üstümə doldu,
Şərəfimi yel tək sovurdu,
Xoşbəxtliyim bulud kimi keçib getdi.

16 İndi canım taqətdən düşdü,
Dar günlər məndən bərk yapışdı.
17 Gecələr sümüklərim sızıldayır,
Canımı gəmirən ağrılar dayanmır.
18 Allah paltarı zorla əynimdən çıxarır,
Məndən cübbəmin yaxası kimi yapışır.
19 Məni lilə batırır,
Toza, külə dönmüşəm.

20 Sənə yalvarıram, cavab vermirsən,
Ayağa qalxmağıma göz qoyursan.
21 Mənə qarşı rəhmsizsən,
Güclü əllərinlə məni əzirsən.
22 Məni qaldırıb yel üstünə mindirirsən,
Fırtına içinə salıb məni darmadağın edirsən.
23 Bilirəm, məni ölümə,
Bütün ömür sürənlər üçün təyin olunan son mənzilə aparacaqsan.
24 Yıxılana əl qaldırmaq olmaz,
Bəlaya düşənin harayına çatan yoxdur.
25 Məgər dara düşənlər üçün ağlamırdımmı?
Yoxsulların halına yanmırdımmı?
26 Mən yaxşılıq gözlədim, yamanlıq gəldi,
Mən işıq umarkən qaranlıq gəldi.
27 Ürəyim çırpınır, rahatlığı yoxdur,
Ağır günlər qarşımı kəsdi.
28 Yoxdur bir işıq ucu, qarala-qarala gəzirəm,
Camaat arasında durub fəryad edirəm.
29 Çaqqallara qardaş oldum,
Bayquşlara yoldaş oldum.
30 Qaralan dərim soyulur,
Qızdırmadan sümüklərim yanır.
31 Liram yas tutub nalə çəkir,
Tütəyim zar-zar inləyir.

31

1 Gözlərim üçün əhd etmişəm,
Gözüm bir qıza baxarmı?
2 İnsan yuxarıdan – Allahdan nə pay alır?
İnsana ucalardan – Külli-İxtiyardan nə irs qalır?
3 Məgər haqsızların başına fəlakət gəlmir?
Məgər fitnəkarların başına bəla gəlmir?
4 Məgər O, yollarıma baxmır?
Məgər O hər addımımı saymır?

5 Əgər yalançı olaraq gəzmişəmsə,
Ayağım fırıldaq üçün qaçıbsa,
6 Qoy Allah məni haqq tərəzisində çəksin,
Kamil olduğumu görsün.
7 Yolumda əyri addım atmışamsa,
Gözlərimin ardınca qəlbimi sürükləmişəmsə,
Əllərimi ləkələmişəmsə,
8 Əkdiyimi yadlar yesin,
Qoy əkinim kökündən çıxarılsın.

9 Əgər qəlbim başqa bir qadına meyl edibsə,
Qonşumun qapısını pusmuşamsa,
10 Qoy arvadım başqasının taxılını üyütsün,
Qoy onunla başqa kişilər yatsın.
11 Axı bu bir xəcalət olardı,

Məhkəməyə veriləsi bir günah sayılardı.
12 Çünki bu Həlak yerinədək yandırıb-yaxan bir alovdur.
Bu bütün barımı kökündən çıxarardı.

13 Əgər mənimlə çəkişəndə
Nökərlərimin və kənizlərimin
Haqqını yemişəmsə,
14 Allah ayağa qalxanda
Mən nə edə bilərəm?
Məni yoxlayanda nə cavab verərəm?
15 Anamın bətnində məni yaradan
Onu yaratmayıbmı?
Bətndən bizə quruluş verən O olmayıbmı?

16 Əgər yoxsulların istədiklərini bir kənara qoymuşamsa,
Dul qadının ümidini qırmışamsa,
17 Bir tikəmi özüm yeyib
Yetimə verməmişəmsə,
18 Gəncliyimdən bəri yetimlərə atalıq etməmişəmsə,
Doğulandan bəri dul qadına yol göstərməmişəmsə,
19 Paltarı olmadığı üçün canı ağrıyan,
Ya örtüyə möhtac qalan yoxsulları görəndə
20 Qoyunlarımın yunu ilə onları isitməmişəmsə,
Onlar da mənə ürəkdən alqış etməyiblərsə,
21 Məhkəmədə sözü keçən olduğum üçün
Yetimə əl qaldırmışamsa,
22 Qollarım qırılıb çiyinlərimdən düşsün,
Qoy qolum lüləsindən sınsın.
23 Çünki Allahın bəlasından qorxuram,
Əzəməti qarşısında dayana bilmərəm.

24 Əgər qızıla ümid bağlamışamsa,
Saf qızıla “ümidim sənsən” demişəmsə,
25 Əgər bol sərvətimə görə,
Əlimin gəlirinin çoxluğuna görə sevinmişəmsə,
26 Əgər parlayan günəşə,
İşıq saçaraq dövran edən aya baxıb,
27 Könlümün meylini gizlicə azdırıb,
Sitayiş etmək üçün əlimlə onlara
Öpüş yollamışamsa,
28 Bu da məni ittiham edən günah sayılardı,
Çünki ucalarda olan Allahı danmış olardım.

29 Əgər düşmənlərimin bədbəxtliyinə sevinmişəmsə,
Başına bəla gəldi deyə fərəhlənmişəmsə,
30 Kiminsə canına qarğış yağdıraraq
Dilimə günah işlətməyə yol vermişəmsə,
31 Evimdəki insanlar “Əyyubun verdiyi ətlə
Qarnını doyurmayan varmı?” deyə soruşmayıblarsa,
32 – Heç bir yadelli gecəni küçədə keçirməzdi,

Qapım həmişə yoldan keçənlərin üzünə açıq idi –
33 Əgər təqsirimi gizlətmişəmsə,
Adəm kimi üsyankarlığımı ört-basdır etmişəmsə,
34 Camaatdan qorxduğum üçün,
El qınağından dəhşətə gəldiyim üçün
Dinməzcə bayıra çıxmamışamsa...

35 Kaş məni bir eşidən olaydı!
Bu sözümü təsdiq edirəm,
Qoy Külli-İxtiyar mənə bir cavab versin!
Əleyhdarım bunu tumara yazıb əlimə versin.
36 Şübhəsiz, bu tumarı çiynimdə gəzdirərdim,
Başıma tac edərdim.
37 Onda atdığım hər addımı Allaha bildirərdim,
Mən bir şahzadə kimi Onun yanına gedərdim.

38 Torpağım da məndən fəryad edirsə,
Kotanın açdığı yarıqlar əlimdən bir ağızdan ağlayırsa,
39 Pulunu vermədən məhsulu yemişəmsə,
Buranın sakinlərinin ürəyini qırmışamsa,
40 Qoy sahəmdə buğda yerinə tikan,
Arpa yerinə alaq bitsin».

Əyyubun söhbəti sona yetdi.

32

Elihu

1 Beləliklə, bu üç kişi artıq Əyyuba cavab verməyi dayandırdı, çünki Əyyub öz gözündə saleh idi.
2 Amma Əyyub özünü Allahdan da saleh saydığı üçün Ram nəslindən Buzlu Barakelin oğlu Elihu ona qarşı qəzəbdən alovlandı.
3 Elihu Əyyubun üç dostuna görə də hirsindən alışıb-yandı, çünki düzgün cavab tapmayıb Əyyubu günahkar çıxartdılar.
4 Elihu Əyyubla danışmaq üçün növbəsini gözləyirdi, çünki əvvəlkilər yaşca ondan böyük idi.
5 Bu üç nəfərin daha sözü qalmadığını görəndə o, hirsindən alışıb-yandı.
6 Buzlu Barakelin oğlu Elihu belə dedi:
«Mən yaşca kiçiyəm, sizsə yaşlısınız.
Ona görə çəkindim,
Bildiyimi sizə söyləməyə qorxdum.
7 Dedim “qoy danışsın çox uzun ömür sürənlər,
Qoy hikmət öyrətsin çox illərin şahidləri”.
8 Həqiqətən, insanda olan ruh,
Külli-İxtiyarın nəfəsi insana ağıl verir.
9 Hikmət yaşda olmaz,
Ədaləti dərk etmək yaşa baxmaz.
10 Ona görə deyirəm ki, məni dinləyin,
Qoy mən də bildiyimi söyləyim.

11 Siz danışarkən mən gözlədim,

Siz sözləri araşdırarkən fikirlərinizi dinlədim.
12 Bütün diqqətimi sizə tərəf çevirdim,
Amma heç biriniz Əyyuba haqsızlığını sübut etmədiniz,
Onun dediklərinə cavab vermədiniz.
13 Əsla deməyin ki, hikmət tapmışıq,
Haqsızlığını insan yox, Allah ona sübut etsin.
14 Amma Əyyubun sözlərinin hədəfi mən deyiləm,
Sizin sözlərinizlə ona cavab verməyəcəyəm.

15 Onlar məəttəl qaldılar.
Artıq cavab tapmadılar.
Deməyə sözləri qalmadı.
16 Onlar danışmırlar, dayanıblar,
Cavab vermirlər deyə
Mən gözləməliyəmmi?
17 Amma deməyə sözüm var,
Mən də bildiyimi söyləyim.
18 Çünki sinəm sözlə doludur,
Köksümdəki ruh məni sıxır,
19 Az qalır açılmamış şərab kimi,
Təzə tuluqlar kimi bağrım çatlasın.
20 Qoy danışım, rahatca nəfəs alaram,
Dil açıb cavab verim.
21 Heç kimin tərəfini saxlamayacağam,
Heç kimə yaltaqlıq etməyəcəyəm.
22 Çünki yaltaqlıq nədir bilmərəm,
Yoxsa Yaradanım məni yox edər.

33

1 Əyyub, indisə mənim sözümü dinlə,
Hər kəlməmə qulaq as.
2 Bax ağzımı açıram,
Dilim bu sözləri deyir.
3 Sözlərim səmimi ürəkdən gəlir,
Dodaqlarım biliyi doğru söyləyir.
4 Məni Allahın Ruhu yaratdı,
Külli-İxtiyarın nəfəsi mənə həyat verdi.
5 Əgər əlindən gəlirsə, mənə cavab ver,
Sıraya düz sözlərini, qarşımda dayan.
6 Mən də Allahın nəzərində sənin kimiyəm,
Mən də palçıqdan düzəldilmişəm.
7 Dəhşətimdən vahiməyə düşmə,
Bu hücumum sənə ağır gəlməsin.

8 Həqiqətən, səsin hələ qulaqlarımdadır,
Belə demişdin:
9 “Pakam, günahsızam,
Təmizəm, təqsirsizəm.
10 Yenə də Allah mənə qarşı bəhanə axtarır,
Məni Özünə düşmən sayır.

11 Ayaqlarımı buxovlayır,
Bütün yollarıma göz qoyur”.

12 Amma qoy bunu sənə söyləyim ki,
Sən bu barədə haqsızsan,
Çünki Allah insandan böyükdür.
13 İnsanın heç bir sözünə cavab vermir deyə
Niyə Onunla çəkişirsən?
14 Çünki insan anlamasa da,
Allah bu və ya digər yolla danışır.
15 Yuxuda, gecə röyalarında,
İnsanlar dərin yuxuya qərq olanda,
Yataqda yatanda
16 İnsanın qulağını açır,
Xəbərdarlıq edərək onu qorxudur ki,
17 İnsan şər iş görməkdən dönsün,
Təkəbbürdən uzaq olsun.
18 İnsanın canını quyudan,
Həyatını qılıncla həlak olmaqdan qurtarır,
19 İnsanı yatağında ağrılarla,
Sümüklərini kəsilməyən sızıltılarla yola gətirir.
20 Belə ki önlündən yemək keçmir,
Ən ləziz yeməkdən iyrənir.
21 Əti tökülür, görünməz hala düşür.
Görünməyən sümükləri üzə çıxır.
22 Canı quyuya,
Həyatı ölüm mələklərinə yaxınlaşır.

23 İnsana əməlisalehliyini bəyan etmək üçün
Min mələyin içindən bir mələk, bir vasitəçi olsa,
24 O zaman Allah ona rəhm edib deyər:
“Onu quyuya düşməkdən qurtar,
Onun üçün kəffarə tapmışam”.
25 Onda bədəni uşaq bədəni kimi təzə olar,
Yeniyetməlik dövrünə qayıdar.
26 Dua edəndə Allah ondan razı qalar,
Sevinərək Allahın üzünü görər,
Allah onun vəziyyətini düzəldər.
27 Sonra insanların önündə nəğmə söyləyər:
“Günah işlədib doğru yoldan azmışdım,
Allah mənə layiq olduğum cəzanı vermədi.
28 Canımı quyuya düşməkdən qurtardı,
Həyatım nur görəcək”.

29 Bax Allah bütün bunları insanlara
Ya iki dəfə ya da üç dəfə edər ki,
30 Onların canını quyudan xilas etsin,
Onlar həyatın nurunu görsün.

31 Yaxşı dinlə, Əyyub, bir qulaq as,
Sakit ol, qoy danışım.

32 Əgər deməyə sözün varsa, mənə cavab ver,
Danış, çünki səni haqlı çıxarmaq istəyirəm.
33 Sözün yoxsa, mənə qulaq as,
Sakit ol, qoy sənə hikmət öyrədim».

34

1 Elihu söhbətini belə davam etdirdi:
2 «Ey hikmətlilər, sözlərimi dinləyin,
Ey çoxbilənlər, məni eşidin.
3 Çünki damaq yeməyin dadını bildiyi kimi
Qulaq da sözləri müəyyən edir.
4 Gəlin doğrunu seçək,
Birlikdə yaxşını öyrənək.
5 Çünki Əyyub deyir: “Mən günahsızam,
Allah isə əlimdən haqqımı aldı.
6 Haqlı olduğum halda yalançı sayılıram,
Bir təqsirim yox ikən oxundan sağalmaz yara aldım”.
7 Əyyub kimi şəxsiyyət varmı?
O, kinayəni su kimi içir.
8 Pislik edənlərlə yoldaşlıq edib gəzir,
Pis adamlarla yol gedir.
9 Çünki “çalışıb Allahı razı salmaq
İnsana xeyir gətirməz” deyir.

10 Buna görə, ey dərrakəli insanlar, məni dinləyin!
Məgər Allah pislik edərmi?
Məgər Külli-İxtiyar haqsızlıq edərmi?
11 * Çünki O hər kəsə əməlinin əvəzini verir,
Qazandığını başına gətirir.
12 Məgər Allah pislik edir?
Məgər Külli-İxtiyar haqsızlıq edir?
13 Ona bütün dünyanı kim təslim etdi?
Kim Onu yer üzərində təyin etdi?
14 Əgər qəsdinə durub
Ruhunu, nəfəsini geri çəkərsə,
15 Bir anda bütün bəşər yox olar,
İnsan torpağa qayıdar.

16 Əgər düşüncən varsa, bunları dinlə,
Sözlərimi eşit.
17 Ədalətə nifrət edən səltənət sürə bilərmi?
Adil və qüdrəti Olanımı məhkum edəcəksən?
18 Padşahlara “yaramazsınız”,
Əsilzadələrə “şərsiniz” deyən,
19 Başçılar arasında tərəfkeşlik etməyən,
Varlını yoxsuldan üstün saymayan
O deyilmi?
Çünki hamını Onun əlləri yaratdı,

* **34:11** Zəb. 62:12

20 Hamı bir an içində, bir gecə yarısı ölüb gedir,
Xalq lərzəyə gəlib ölür.
Güclülər belə, əl dəyməmiş aradan götürülür.

21 Allah gözlərini insanların yolundan çəkmir,
Atdıqları hər addımı görür.
22 Şər iş görənlərin gizlənəcəyi
Nə qaranlıq, nə də zülmət yeri var.
23 Hökm üçün hüzuruna gəlsinlər deyə
Allah insana nəzarət etmək üçün ehtiyac duymur.
24 İstintaq etmədən güclü insanları qırır,
Onların yerinə başqalarını qoyur.
25 Çünki onların işlərini bilir,
Bir gecə onları alt-üst edir, onlar əzilir.
26 Hamının gözü önündə
Pislikləri üzündən onlara cəza verir.
27 Çünki Onun ardınca getmədilər,
Yollarının heç birinə fikir vermədilər.
28 Ona görə yoxsulların fəryadı Onun hüzuruna yetdi,
O, fəqirlərin fəryadını eşitdi.

29 Amma Allah səssiz dursa, kim Onu ittiham edə bilər?
Üzünü gizlədərsə, kim Onu görə bilər?
Hər millət, hər insan üçün O eynidir ki,
30 Allahsız insan hökmranlıq etməsin,
Xalqa tələ qurmasın.

31 Allaha deyən olubmu:
“Günahkaram, bir də pis iş görməyəcəyəm?
32 Görmədiyimi mənə göstər,
Haqsızlıq etmişəmsə, bir də etmərəm”.
33 Onu atdığın halda sənə
Kefin istəyən əvəz verməlidirmi?
Qərar verən sənsən, mən deyiləm,
İndi bildiyini mənə söylə.

34 Dərrakəli insanlar,
Məni dinləyən müdrik adamlar deyəcək:
35 “Əyyub avam-avam danışır,
Sözlərinin mənası yoxdur”.
36 Bir şər adam kimi cavab verdiyi üçün
Qoy Əyyub axıradək sınaqda olsun!
37 Çünki günahına üsyankarlıq da artırır,
Qarşımızda elə bil rişxənd edərək əl çalır,
Allaha qarşı danışdıqca danışır».

35

1 Elihu sözünü belə davam etdirdi:
2 «Allah önündə haqlı olduğunu deyirsən.
Bunun doğru olduğunumu düşünürsən?

3 Bəs niyə soruşursan ki, “əgər günah işlətməsəm,
Bundan xeyrim, qazancım nə ola bilər?”
4 Həm sənə, həm də dostlarına
Belə cavab verəcəyəm.
5 Bir bax səmaya,
Nəzər sal başının üstündəki buludlara.
6 * Günah işlətsən, bunun Allaha nə ziyanı dəyər?
Nə qədər üsyankar olsan da, Ona bir şey olarmı?
7 Sənin salehliyin Ona nə verir?
Yaxud da O, əlindən nəyi alıb götürür?
8 Pisliyin özün kimisinə ziyan vurur,
Salehliyin isə bəşər oğlu üçündür.

9 İnsanlar ağır təzyiq altında fəryad edir,
Güclülərə qarşı yardım istəyir.
10 Amma deyən yoxdur: “Hanı məni yaradan Allah?
Hanı bizə gecələr ilahilər oxutduran Allah?
11 O bizi yer üzünün heyvanlarından çox öyrədib,
Bizə göydəki quşlardan daha çox hikmət verib”.
12 Orada pislərin qüruru üzündən
İnsanlar fəryad edir,
Amma Allah cavab vermir.
13 Əslində Allah boş fəryadı dinləmir,
Külli-İxtiyar buna əhəmiyyət vermir.
14 Sən onu görmədiyini söylədiyin anda belə,
Mübahisən önündədir, Onu gözlə.
15 İndi qəzəblənib cəzalandırmırsa,
Təqsirin çoxluğuna baxmır.
16 Ona görə Əyyub boş yerə ağzını yorur,
Avam-avam danışdıqca danışır».

36

1 Elihu sözünü belə davam etdirdi:
2 «Bir az səbir elə, sənə izah edəcəyəm,
Çünki Allah barədə deyiləcək çox sözüm var.
3 Geniş məlumat toplayacağam,
Yaradanıma haqq verəcəyəm.
4 Dediyimin heç biri, şübhəsiz, yalan deyil,
Qarşında dayanan kamil bilicidir.

5 Allah güclüdür, kimsəyə xor baxmaz,
Güclüdür, dərin şüura malikdir.
6 Pis adamları yaşatmaz,
Fəqirlərin haqqını verər.
7 Salehdən gözünü çəkməz,
Onu padşahlarla birgə taxtda oturdar,
Əbədilik ucaldar.
8 Amma əgər insanlar zəncirlənib
Təzyiq altında saxlanarsa,

* **35:6** Əyy. 22:2-3

9 Onlara əməllərini, günahlarını göstərər,
Təkəbbürlü rəftar etdiklərini bildirər.
10 Öyüdlərini eşitdirər,
Pislikdən dönmələrini əmr edər.
11 Əgər Ona qulaq asıb qulluq edərlərsə,
Qalan günlərini bolluq içində yaşarlar,
Qalan illərini əmin-amanlıqda yaşarlar.
12 Qulaq asmazlarsa, qılıncdan keçirilərlər,
Cəhalət içində canları çıxar.

13 Allahsızlar ürəklərində kin saxlayırlar,
Allah onları qandallayanda belə, Onu çağırmırlar.
14 Vaxtsız ölüb gedərlər,
Şərəfsiz ömür sürərlər.
15 Amma Allah əzabkeşləri əzablarından xilas edər,
Dara düşəndə onlara səsini eşitdirər.
16 Bəli, O səni çətinlikdən
Darısqal olmayan geniş yerə,
Yağlı yeməklərlə bəzənmiş süfrəyə çıxarar.
17 Amma şərin hökmü vücuduna dolar,
Haqq-ədalət isə yaxandan tutar.
18 Ehtiyatlı ol, qoy pul səni başdan çıxarmasın,
Rüşvətin böyüklüyünü görüb azmayasan.
19 Səni dardan qurtarmağa,
Varının, yoxsa qüdrətinin gücü çatarmı?
20 Xalqların öz yerlərindən
Yox edildiyi gecənin həsrətini çəkmə.
21 Ehtiyatlı ol ki, şərə tərəf dönməyəsən,
Çünki zəlil olmaqdan çox bunu seçmisən.

22 Budur, Allah əzəməti ilə ucalır,
Onun kimi müəllim haradadır?
23 Kim Ona nə etməsinin lazım olduğunu söyləyə bilər?
Kim Ona “haqsızsan” deyə bilər?

24 Onun işlərini yada sal,
İnsanların ilahilərlə tərənnüm etdiyi işləri mədh etməlisən.
25 Bütün insanlar bunu görür,
Hamı bu işləri uzaqdan seyr edir.
26 Bəli, Allah çox böyükdür, Onu tanıya bilmirik,
İllərinin sayını araşdıran yoxdur.
27 Su damcılarını yuxarı qaldırır,
Buxarlandırır, yağış yağdırır.
28 Bu yağışlar buludlardan tökülür,
İnsanların üstünə bol yağışlar səpilir.
29 Buludların necə yayılmasını,
Göylərin çadırında guruldamasını
Kim dərk edə bilər?
30 Baxın, ətrafında şimşəkləri çaxdırır,
Dənizin dərinliklərini doldurur.
31 Allah xalqlara rəhbərlik edir,

Onları bol ərzaqla təmin edir.
32 Şimşəyi əlləri ilə tutur,
Hədəfə vurmasını buyurur.
33 Gurultusu qasırğadan xəbər verir,
Qasırğanın qopacağını öküzlərə belə, bildirir.

37

1 Bundan qəlbim çırpınıb yerindən oynayır,
2 Dinləyin! Gurlayan səsini dinləyin,
Ağzından çıxan harayını eşidin!
3 Göy altında, hər yanda səs salır,
Yer üzünün dörd bucağında şimşəyini çaxdırır.
4 Ardınca nərə vurur,
Əzəmətli səsi ilə gurlayır,
Həniri eşidilir, dayanmadan şimşək çaxır.
5 Allahın səsi heyrətamiz şəkildə gurlayır,
O bizə məlum olmayan böyük işlər görür.
6 Çünki "yerə yağ" deyə qara əmr edir,
Leysana "şiddətlə tökül" deyir.
7 Yaratdığı bütün insanlar Onun işlərini bilsinlər deyə
Hər kəsin əlini işdən saxlayır.
8 Heyvanlar yuvalarına çəkilir,
Öz yerlərində qalır.
9 Tufan otağından çıxır,
Soyuq şimal yellərindən gəlir.
10 Allahın nəfəsi suları dondurur,
Ümman sular buz bağlayır.
11 Buludlara nəm çəkdirərək yükləyir,
Buludlar içindən şimşək səpələyir.
12 Buludlar yer üzündə əmrini yerinə yetirmək üçün
Onun istəyi istiqamətində dönüb fırlanır.
13 Bəzən insanları cəzalandırmaq üçün,
Bəzən torpağı suvarmaq üçün,
Bəzən də sevgisini göstərmək üçün yağış göndərir.

14 Əyyub, bunu dinlə,
Bir dayan, Allahın heyrətamiz işlərindən düşün.
15 Allahın buludlar üçün necə nizam qurduğunu bilirsənmi?
Buludlarındakı şimşəkdən necə od çıxır?
16 Buludların tarazlığını,
Kamil biliyə malik olanın heyrətamiz işlərini bilirsənmi?
17 Səmum küləyi dünyanın nəfəsini kəsərkən
Paltarın içərisində istidən huşunu itirirsən.
18 Tökmə bürünc ayna kimi möhkəm olan göy qübbəsini
Allahla birlikdə sərə bilirsənmi?
19 Ona nə deyəcəyimizi bizə öyrət,
Çünki cəhalətimiz üzündən sözlərimiz nizamsızdır.
20 Onunla danışmaq istərəm, bu Ona xəbər verilərmi?
Kimsə udulmasını istərmi?

21 Külək qurtaranda, göyü təmizləyəndə
Göydə parlayan işığa kimsə baxmaz.
22 Şimaldan qızılı parıltı görünür,
Allah qüdrətli əzəmətində gəlir.
23 Biz Külli-İxtiyarı tapa bilmərik,
Qüvvəti möhtəşəmdir.
Salehliyi misilsizdir, ədalətlidir,
Heç haqsızlıq etmir.
24 Buna görə insanlar Ondan qorxar,
O özünü hikmətli sayanlara baxmaz».

38

Allah danışır

1 O zaman Rəbb qasırğanın içindən Əyyuba belə cavab verdi:
2 * «Məsləhəti savadsız sözlərlə qaranlığa salan bu kimdir?
3 İndi kişi kimi belinə qurşaq bağla,
Sual verəcəyəm, Mənə cavab ver.

4 Mən yerin təməlini qoyarkən haradaydın?
Anlayışın varsa, söylə.
5 İndi ki bilirsən,
De görüm, yerin ölçüsünü kim qoydu,
Yaxud yer üstündə ölçü xəttini kim çəkdi?
6 Nəyin üstündə onun təməlləri quruldu?
Kim onun guşədaşını qoydu?
7 Onda dan ulduzları birgə nəğmə oxuyurdu,
Bütün ilahi varlıqlar sevincdən haray salırdı.

8 * Dəniz bətndən çıxıb fışqırarkən
Onu qapılar arasında kim bağladı?
9 Ona buludları libas,
Qatı qaranlıqları qundaq etdim.
10 Onun sərhədini çəkdim,
Qapı və cəftələrini qoydum.
11 O vaxt dedim: “Buraya qədər gəlib o tərəfə çıxmayacaqsan,
Qürurlu dalğaların burada dursun”.

12 Sən ömründə səhərə buyruq verdinmi?
Şəfəqə yerini göstərdinmi?
13 Belə ki yer üzünün ucqarlarını tutsun,
Üstündən pisləri çırpıb atsın.
14 Torpağın quruluşu dəyişir,
Möhür vurulanda palçıqda əksi qalan kimi,
Libasdakı qırışlar kimi gözə görünür.
15 Pislərin nuru batırılar,
Qaldırdıqları qolları qırılar.

16 Dənizin mənbələrinə getmisənmi?
Dərinliyin dibində gəzmisənmi?

* **38:2** Əyy. 42:3 * **38:8** Yer. 5:22

17 Ölüm dərgahı sənə göstərilibmi?
Ölüm kölgəsinin qapılarını görmüsənmi?
18 Dünyanın həcmini dərk edə bilirsənmi?
De görüm, bunların hamısını bilirsənmi?

19 İşıq məskəninə gedən yol haradadır?
Qaranlığın yeri haradadır?
20 Onları yerlərinə apara bilərsənmi?
Evlərinin yolunu bilirsənmi?
21 Əlbəttə, heç nə anlamırsan,
Çünki onlarla eyni vaxtda doğulmusan!
Yaşın bu qədərdir.

22 Qar anbarlarına girmisənmi?
Dolu anbarlarını görmüsənmi?
23 Mən onları dar gün üçün,
Döyüş və müharibə günləri üçün saxlayıram.
24 Hansı yolla işıq yayılar,
Yer üzündə şərq küləyi qopar?

25 Kim sellər üçün arx,
İldırım üçün yol açdı ki,
26 Kimsəsiz yerləri,
İnsan yaşamayan çölləri sulasın,
27 Səhralar – biyabanlar doyunca su içsin,
Yaşıl ot bitsin?

28 Yağışın atası varmı?
Şeh damlalarını kim yaratdı?
29 Buz kimin bətnindən çıxdı?
Göylərdən düşən şaxtanı kim doğdu?
30 Sular nə zaman daş kimi bərkiyir,
Dərinliklərin səthi donur?

31 * Ülkər ulduzlarını bağlaya bilərsənmi?
Orionun bağlarını açа bilərsənmi?
32 Hər bürcü öz vaxtında çıxara bilərsənmi?
Böyük, Kiçik Ayı bürcünə yol göstərə bilərsənmi?
33 Göylərin qanunlarını bilirsənmi?
Allahın hakimiyyətini yer üzərində qura bilərsənmi?

34 Başına bol yağış yağsın deyə
Buludları səsləyə bilərsənmi?
35 Şimşəkləri göndərə bilərsənmi getsinlər,
Sənə də “bax buradayıq” desinlər?
36 Kim ürəyə hikmət qoydu,
Dərk etmək üçün şüur verdi?
37 Kim buludları ağılla saya bilər?
Göyün tuluqlarını kim boşalda bilər?
38 Onda toz yatıb yer bərkiyər,

* **38:31** Əyy. 9:9; Amos 5:8

Kəsəklər bir-birinə yapışar.

39 Dişi aslanlar üçün ov ovlaya bilərsənmi,
Gənc aslanların qarnını doyura bilərsənmi
40 Yuvalarına girəndə,
Kolluqda pusqu quranda?
41 Kim qarğaya yem verə bilər
Balaları Allaha fəryad edəndə,
Acından vurnuxanda?

39

1 Dağ keçilərinin nə vaxt doğduğunu bilirsənmi?
Maralların balalamasının vaxtını sən gözləyirsənmi?
2 Onlar boğaz olanda ayını-gününü sən sayırsanmı?
Nə vaxt doğacaqlarını bilirsənmi?
3 Diz çöküb balalarını doğar,
Ağrılardan qurtarar.
4 Balaları çöldə böyüyüb güc alar,
Gedər, geri qayıtmaz.

5 Kim vəhşi eşşəyi azad buraxdı?
Kim onun iplərini açdı?
6 Ona çölləri məskən verdim,
Şoran düzləri ona yurd etdim.
7 O, şəhərdəki izdihama gülər,
Sahibinin hay-küyünü eşitməz.
8 Təpələri dolaşıb otlar,
Yaşıllığı axtarar.

9 Çöl öküzü sənə xidmət etmək istəyərmi?
Gecəni sənin axurunda keçirərmi?
10 Kotan sürsün deyə onu boyunduruğa sala bilərsənmi?
Ardınca dərələrdə şırım açа bilərmi?
11 Onun hədsiz gücünə bel bağlaya bilərsənmi?
Ona ağır iş gördürə bilərsənmi?
12 Çöl öküzünə etibar edə bilərsən ki,
Əkininin məhsulunu daşısın,
Onu xırmanına yığsın?

13 Dəvəquşu qanadını sevinclə çırpar,
Amma onun qanadı nə leyləyin qanadları ilə,
Nə də ki pərləri ilə müqayisə olunur.
14 Yerdə yumurtalayır,
Onları toz-torpaq üstündə qızdırır.
15 Yadından çıxarır ki, yumurtalar ayaq altında sınır,
Çöl heyvanlarının ayağı altında qalır.
16 Balaları ilə elə sərt rəftar edir ki,
Elə bil özününkü deyil,
Çəkdiyi zəhmətin boşa getməsindən narahat olmaz.
17 Çünki Allah ona müdriklik verməyib,
Ona dərrakə bəxş etməyib.

18 Qaçmaq üçün yenə qanad açanda
Ata və atlıya gülər.

19 Ata güc verən sənsənmi?
Boynuna yalı qoyan sənsənmi?
20 Onu çəyirtkə kimi tullandıran sənsənmi?
Onun təmtəraqlı kişnəməsi xof salır.
21 Dərələrə ayağını bərk vurur,
Öz qüvvəsi ilə sevinib-coşur,
Silahlıların qabağına çıxır.
22 Qorxuya gülər, heç bir şeydən çəkinməz,
Qılınc qarşısında ayağını geri çəkməz.
23 Onun üstündə oxdan cingildəyir,
Parlaq nizə və mizraq şimşək tək keçir.
24 Coşanda qəzəblənib yeri-yurdu qapır,
Şeypur çalınan kimi yerindən dik atılır.
25 Şeypur çalınanda "hiaaa!" deyib kişnəyir,
Döyüş qoxusunu, sərkərdələrin gurlayan səsini,
Döyüşün nərəsini uzaqdan hiss edir.

26 Məgər qırğı sənin dərrakənləmi uçur,
Cənuba tərəf qanad açır?
27 Məgər qartal sənin əmrinləmi göyə qalxır,
Uca yerlərdə özünə yuva qurur?
28 Sıldırım qayalarda yaşayır,
Şiş uclu qayalarda məskən salır.
29 Oradan şikarını axtarır,
Gözləri onları uzaqdan görür.
30 * Onun balaları qanla qidalanır,
Harada leş olsa, o da oradadır».

40

1 Rəbb Əyyuba belə dedi:
2 «Kim ki tənbehə layiq görülür,
O, Külli-İxtiyarla mübahisə edə bilərmi?
Qoy buna Allahı ittiham edən cavab versin».

3 Onda Əyyub Rəbbə belə cavab verdi:
4 «Mənim gərəksizliyimə bax,
Sənə necə cavab verim,
Ağzımı əlimlə tutmuşam.
5 Bir dəfə danışdım, daha cavabım yoxdur,
Artıq ikinci dəfə nə danışım».
6 Rəbb qasırğanın içindən Əyyuba cavab verdi:
7 «İndi kişi kimi belinə qurşaq bağla,
Sual verəcəyəm, Mənə cavab ver.
8 Sənmi ədalətimi boşa çıxaracaqsan?
Özünə haqq qazandırmaq üçün sənmi Məni günahlandıracaqsan?
9 Allahın qolu kimi qolun varmı?

* **39:30** Mat. 24:28; Luka 17:37

Səsin Onunku kimi gurlayarmı?

10 Əgər belədirsə, şərəfə, şana bürün,
Ehtişamı, əzəməti geyin.
11 Qoy qəzəbinin alovu saçsın,
Hər qürurluya baxıb onları alçalt.
12 Qürurluların hamısına baxıb aşağı endir,
Pisləri yerindəcə təpiyinin altına sal.
13 Hamısını birlikdə torpaq altında basdır,
Məzarda üzləri kəfənə bürünsün.
14 O zaman Mən də bunu qəbul edərəm,
Belə ki sağ qolun səni qurtarır.

15 Behemota * bax, öküz kimi ot yeyir,
Səni yaratdığım kimi onu da Mən yaratmışam,
16 Gör belində nə qədər güc var,
Qarın əzələləri necə möhkəmdir.
17 Sallanan quyruğu sidr ağacına bənzəyir,
Budlarındakı vətərlər bir-birinə hörülüb.
18 Sümükləri sanki tunc borudur,
Qabırğaları elə bil dəmir çubuqdur.

19 Allahın işləri arasında şah əsərdir,
Yalnız Yaradan ona qılıncla yaxınlaşa bilir.
20 Təpələr məhsullarını ona verir,
Bütün çöl heyvanları yanında oynaşır.
21 Nilufərlərin altında,
Qamışla örtülü bataqlıqlarda yatır.
22 Nilufərlər üstünə kölgə salır,
Dərənin söyüdləri onu əhatəyə alır.
23 Coşğun çaylardan qorxmur,
Sellər boğazına çatsa da, arxayındır.
24 Gözləri açıq ikən kim onu tuta bilər?
Kim qıra ilə onun burnunu deşər?

41

1 Məgər sən Livyatanı * qarmaqla çəkə bilərsənmi?
Dilinə qaytan vura bilərsənmi?
2 Burnuna ip taxa bilərsənmi?
Qıra ilə çənəsini deşə bilərsənmi?
3 Sənə yalvarıb-yaxararmı,
Səninlə şirin-şirin danışarmı?
4 Əbədi qulun olmaq üçün
Səninlə əhd kəsərmi?
5 Quşla oynadığın kimi onunla oynaya bilərsənmi?
Boynuna ip bağlayıb onu qızların üçün apara bilərsənmi?
6 Məgər tacirlər onu alıb-satarlarmı?
Aralarında bölə bilərlərmi?

* **40:15** *Behemot* – bu gün bizə məlum olmayan nəhəng su heyvanı.
* **41:1** *Livyatan* – bu gün bizə məlum olmayan nəhəng su heyvanı.

7 Yabalarla dərisini,
Balıqçı neştərləri ilə başını doldura bilərsənmi?
8 Əlini onun üstünə qoy, nə cəncələ düşəcəyini təsəvvür et,
Onda bu işi bir daha görməzsən.
9 Onu tutmaq ümidin boş istəkdir.
Onun görkəmi adamı yıxmırmı?
10 Onu oyatmaq üçün heç kimdə cəsarət yoxdur.
Bəs Mənim qarşımda kim dayana bilər?
11 * Kim Mənə bir şey verib ki, ona geri qaytarım?
Bax göylər altında hər şey Mənimdir.

12 Sözümü kəsməyib onun əzalarından,
Möhkəm gücündən və gözəl görünüşündən deyəcəyəm.
13 Üstündəki paltarı kim çıxara bilər?
Qoşa cilovla kim ona yaxınlaşa bilər?
14 Ağzının qapılarını kim aça bilər?
Çünki damağındakı dişlər dəhşətlidir.
15 Kürəyi nizamla düzülmüş qalxanlara oxşayır,
Onlar bir-birinə möhkəm bağlanıb,
16 Bir-birlərinə elə bağlanıb ki,
Arasından hava keçməz.
17 Bir-birlərinə elə yapışıb ki,
Birdir, ayrılmaz.
18 Asqıranda od sıçrayır,
Gözləri səhər işığı tək par-par yanır.
19 Ağzından alovlu məşəllər çıxır,
Qığılcımlar saçılır.
20 Burnunun deşiklərindən tüstü çıxır,
Elə bil qazan qaynayır, qamış yanır.
21 Nəfəsindən kömürlər közərir,
Ağzından alov çıxır.
22 Boynunda qüvvət yaşayır,
Qabağında dəhşət oynayır.
23 Ətinin qatları bir-birinə bitişib,
Oradan tərpənə bilməz, üstünə bərk yapışıb.
24 Ürəyi daş kimi möhkəmdir,
Dəyirmanın alt daşı kimi bərkdir.
25 Qalxanda güclülər lərzəyə gəlir,
Qorxub ürəkləri gedir.
26 Üstünə qılınc çəkməyin faydasızdır,
Nizə, tir, mizraqdan kar aşmır.
27 Dəmiri saman çöpü,
Tuncu çürük odun sayır.
28 O, oxlardan qaçmır,
Sapanddan daş atsan, elə bilər ki, çöpdür.
29 Dəyənəkləri küləş qırıntısı sanır,
Mizraqın vıyıltısına gülür.
30 Qarnının altı sərt saxsıya oxşayır,
Palçıq üstə vəl kimi iz qoyur.

* **41:11** Rom. 11:35

31 Dərin suları bir qazan kimi qaynadır,
Dənizi ətir küpünə döndərir,
32 Arxasınca parlaq bir iz buraxır,
İnsan bu dərinliyi ağaran saça oxşadır.
33 Yer üzündə misli-bərabəri yoxdur,
Qorxu bilməyən məxluqdur.
34 Hər lovğalanana xor baxır,
Bütün məğrur heyvanların hakimidir».

42

1 O vaxt Əyyub Rəbbə belə cavab verdi:
2 «Bilirəm, Sən hər şeyə qadirsən,
Sənin istəyinin qarşısı alınmaz.
3 * Soruşdun: "Məsləhəti savadsızcasına ört-basdır edən bu kimdir?"
Doğrudan da, bilmədiyim şeylərdən,
Əlim çatmadığı heyrətamiz işlərdən danışdım.

4 * Dedin: "İndi qulaq as, Mən danışacağam,
Sual verəcəyəm, Mənə cavab ver".
5 Qulaqlarıma sorağın çatmışdı,
İndisə Səni gözlərimlə görürəm.
6 Ona görə özümdən zəhləm gedir,
Torpağın, külün içində tövbə edirəm».

Nəticə

7 Rəbb Əyyuba bu sözləri deyəndən sonra Temanlı Elifaza dedi: «Sənə və iki dostuna qarşı qəzəbdən alışıb-yandım. Çünki siz qulum Əyyub kimi Mənim haqqımda doğru olanı demədiniz.
8 İndi özünüz üçün yeddi buğa və yeddi qoç alıb qulum Əyyubun yanına gedin və özünüz üçün yandırma qurbanı təqdim edin. Qulum Əyyub sizin üçün dua etsin. Mən də onun duasını qəbul edib sizinlə axmaqlığınıza görə rəftar etməyəcəyəm, çünki siz qulum Əyyub kimi Mənim haqqımda doğru olanı demədiniz».
9 Beləcə Temanlı Elifaz, Şuahlı Bildad və Naamatlı Sofar gedib Rəbbin onlara dediklərinə əməl etdi. Rəbb də Əyyubun duasını qəbul etdi.

10 * Əyyub dostları üçün dua edəndən sonra Rəbb ondan alınanları geri qaytardı. O, Əyyuba bütün qabaqkı malından da ikiqat artıq var-dövlət verdi.
11 Əyyubun bütün qardaşları, bacıları və bütün əvvəlki dost-tanışları yanına gəlib evində onunla çörək yedi və dərdinə şərik oldular. Rəbbin onun başına gətirdiyi bütün bəlalara görə ona təsəlli verdilər. Hər biri ona bir parça gümüş və bir qızıl halqa verdi.
12 Rəbb Əyyubun axır günlərini əvvəlki günlərindən daha çox bərəkətli etdi. Onun on dörd min qoyunu, altı min dəvəsi, min cüt öküzü və min eşşəyi var idi.
13 Əyyubun yeddi oğlu, üç qızı oldu.
14 İlk qızının adını Yemima, ikincisinin adını Qesia, üçüncüsünün adını Qeren-Happuk qoydu.
15 Ölkənin heç bir yerində Əyyubun qızları kimi gözəl qızlar yox idi. Əyyub onlara da qardaşları ilə yanaşı miras verdi.

* **42:3** Əyy. 38:2 * **42:4** Əyy. 38:3 * **42:10** Əyy. 1:1-3

16 Bundan sonra Əyyub yüz qırx il yaşadı və dörd nəsil övladlarını gördü.
17 O qocalıb yaşa dolaraq öldü.

ZƏBUR
GİRİŞ

«Zəbur» Müqəddəs Kitabın mədh və dualar toplusudur. Bu mədh və dualar uzun illərin məhsulu olub müxtəlif müəlliflər tərəfindən musiqi üstündə yazılmışdır. Hər fəsil ayrılıqda məzmur, yəni ruhani nəğmə adlanır. İsrail xalqı dini ibadətlərində məzmurlardan geniş istifadə edirdi.

Bu mədh və dualar poetik üslubda yazılmışdır. Onlar məzmunca müxtəlifdir: Allaha mədh ilahiləri, kömək, müdafiə, qurtuluş üçün dualar, bağışlanma yalvarışları, Allaha minnətdarlıq məzmurları, tövbə duaları və s. *«Zəbur»* Kitabında insan duyğuları bütün dolğunluğu ilə təsvir edilir. Kitabın ümumi ideyası budur ki, insan hansı vəziyyətə düşürsə-düşsün, Allah onunladır. Burada həyat həqiqəti və Allahın məhəbbəti sarsılmaz imanla bağlanır. Elə bir insan yoxdur ki, *«Zəbur»* Kitabını oxuyub orada öz duyğularının əksini tapmasın.

Bu kitab İsa Məsihə iman edənlərin cəmiyyətlərinin yaranmasından bəri istifadə etdikləri ruhani xəzinələrdən biridir.

Rus və bəzi tərcümələrdə məzmurların əksəriyyəti qədim yunan tərcüməsinə əsaslandığından sıra sayı fərqlidir. Əlinizdəki tərcümədə isə onların sıra sayı əsl ibrani mətnində, ingilis və başqa Avropa dillərində olan tərcümələrdə istifadə olunan sıra sayına uyğundur. İbrani mətni ilə qədim yunan tərcüməsində olan sıra sayının fərqi belədir:

İbrani mətni (qədim yunan tərcüməsi): 1-8(1-8), 9-10(9), 11-113(10-112), 114-115(113), 116(114-115), 117-146(116-145), 147(146-147), 148-150(148-150)

Kitabın məzmunu:

«Zəbur» Kitabı ənənəvi olaraq 5 hissəyə bölünür:

1. 1-41-ci məzmurlar
2. 42-72-ci məzmurlar
3. 73-89-cu məzmurlar
4. 90-106-cı məzmurlar
5. 107-150-ci məzmurlar

Birinci hissə

1

1-41-ci məzmurlar

Məzmur 1

1 Pislərin məsləhəti ilə getməyən,
Günahkarların yolunda dayanmayan,
Rişxəndçilərin arasında oturmayan insan nə bəxtiyardır!
2 O ancaq Rəbbin Qanunundan zövq alar,
Gecə-gündüz bu təlimatı dərin düşünər.
3 * Axar sular kənarında əkilən ağac kimi
Barını mövsümündə verər,
Yarpağı solmaz,
Etdiyi hər işdə uğur qazanar.

4 Pis adamlarsa belə deyil,
Onlar yelin sovurduğu saman çöpünə bənzəyər.

* **1:3** Yer. 17:8

5 Buna görə pis adamlar hökm günündə,
Günahkarlar salehlərin məclisində dayana bilməz.
6 Çünki Rəbb salehlərin yolunu bilər,
Pislərin yolu isə məhv olar.

2

Məzmur 2

1 * Nə üçün millətlər belə vurnuxmaya düşür,
Ümmətlər boş şeylər düşünür?
2 Dünya şahları yığışır,
Hökmdarlar Rəbbə və
Onun məsh etdiyinə qarşı birləşir.
3 Deyirlər: «Gəlin onların buxovlarını qoparaq,
Üstümüzdəki zəncirlərini ataq».

4 Göylərin sakini gülür,
Xudavənd onlara istehza edir.
5 Sonra onlara hiddəti ilə xəbərdarlıq edəcək,
Qəzəbi ilə onları dəhşətə gətirəcək.
6 O deyir: «Mən padşahımı
Müqəddəs dağım Sionda əyləşdirmişəm».

7 * Rəbbin fərmanını elan edəcəyəm.
Rəbb mənə dedi:
«Sən Mənim oğlumsan,
Mən bu gün sənə Ata oldum.
8 Məndən istə, onda irs olaraq millətləri,
Mülk olaraq yer üzünün qurtaracağınadək hər yeri
Sənə verərəm.
9 * Onları dəmir əsa ilə qıracaqsan,
Saxsı qab kimi çilik-çilik edəcəksən».

10 İndi, ey şahlar, müdrik olun!
Ey dünya hakimləri, ibrət alın!
11 Rəbdən qorxub Ona xidmət edin,
Həm titrəyin, həm sevinin.
12 Oğulu öpün ki, qəzəblənməsin,
Yoxsa tutduğunuz yolda məhv olarsınız.
Çünki qəzəbi tezliklə alovlanar.
Ona pənah gətirənlərin hamısı nə bəxtiyardır!

3

Məzmur 3

Davudun məzmuru.
* Oğlu Avşalomun qarşısından qaçanda.
1 Ya Rəbb, düşmənlərim nə qədər çoxalıb!
Əleyhimə qalxanlar nə qədər artıb!
2 Mənim üçün çoxları deyir:
«Allahdan ona xilas yoxdur».

* **2:1** Həv. 4:25-26 * **2:7** Həv. 13:32-33; İbr. 1:5; 5:5 * **2:9** Vəhy 2:26-28; 12:5; 19:15 * **3:** 2Şam. 15:13–17:22

Sela*

3 Amma Sən, ya Rəbb, ətrafımda sipərsən,
Şərəfimsən, başımı ucaldan Sənsən!
4 Rəbbi ucadan səsləyirəm,
O, müqəddəs dağından mənə cavab verir.
Sela

5 Mən yatıram, yuxuya gedirəm,
Yenə oyanıram, çünki Rəbb mənə kömək edir.
6 Hər yandan məni mühasirəyə alan
On minlərlə xalqdan qorxmuram.

7 Qalx, ya Rəbb! Ey Allahım, məni qurtar!
Çünki Sən bütün düşmənlərimin əngindən vurursan,
Pislərin dişlərini qırırsan.
8 Qurtuluş Rəbdəndir,
Qoy Sənin xeyir-duan xalqının üzərində olsun!
Sela

4

Məzmur 4

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.

1 Səni çağıranda mənə cavab ver,
Ey adil Allahım!
Dara düşən zaman məni genişə çıxar,
Mənə lütf edib duama qulaq as!

2 Ey insan övladları, nə vaxtadək
Şərəfimi rüsvayçılığa çevirəcəksiniz?
Nə vaxtadək boş şeylərə meyl göstərib
Yalan axtaracaqsınız?
Sela

3 Bilin ki, mömin insanı Rəbb Özü üçün ayırıb;
Nə vaxt Rəbbi çağırsam, məni eşidir.
4 * Qorxub-titrəyin, günah etməyin,
Yatağınızda olarkən ürəyinizdə düşünün, dinməyin.
Sela

5 Salehlik qurbanları kəsin,
Rəbbə güvənin.

6 Çoxları deyir: «Kim bizə yaxşılıq edəcək?»
Ya Rəbb, üzünün nurunu üstümüzə sal.
7 Onların bol taxıl və təzə şəraba görə sevindiklərindən də çox
Mənim qəlbimə sevinc verdin.

8 Arxayın yatıb yuxuya gedirəm,
Çünki yalnız Sən, ya Rəbb, məni əmin-amanlıqda yaşadırsan!

* **3:2** *Sela* – fərz edilir ki, bu bir musiqi terminidir. * **4:4** Ef. 4:26

5

Məzmur 5

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun nəfəs alətlərinin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.

1 Ya Rəbb, sözlərimə qulaq as,
Ah-naləmə nəzər sal.
2 Ey Padşahım, ey Allahım, fəryad səsimə qulaq as,
Çünki Sənə dua edirəm.
3 Ya Rəbb, səhər erkən səsimi eşidirsən,
Səhər erkən Sənə dua edib cavab gözləyirəm.

4 Çünki Sən pislikdən xoşlanan Allah deyilsən,
Şər Sənin yanına gəlməz.
5 Təkəbbürlülər hüzurunda dayana bilməz,
Bütün şər iş görənlərə nifrət edirsən.
6 Yalan söyləyənləri məhv edirsən,
Ya Rəbb, qaniçənlərdən, hiyləgərlərdən ikrah edirsən.

7 Fəqət mən bol məhəbbətin naminə evinə gələcəyəm,
Üz tutub müqəddəs məbədinə qorxu ilə səcdə edəcəyəm.
8 Ya Rəbb, ədalətinlə məni düz yola yönəlt,
Düşmənlərimin üzündən Öz yolunu qarşımda düzəlt.
9 * Onların dillərində düz söz yoxdur,
Ürəkləri pis niyyətlə doludur.
Boğazları açıq qəbirdir,
Dilləri yalan danışır.
10 Ey Allah, onları təqsirkar çıxar,
Qoy niyyətlərinə görə bu şər insanlar yıxılsın.
Onları saysız günahlarına görə qov,
Çünki Sənin əleyhinə qalxıblar.

11 Sənə pənah gətirənlərsə qoy sevinsin,
Qoy Səni daima mədh etsinlər,
Çünki onları Sən qoruyursan.
Sənin adını sevənlər sevincdən cuşa gəlsin!
12 Ya Rəbb, salehə xeyir-dua verirsən,
Lütfünlə sipər kimi onları hifz edirsən.

6

Məzmur 6

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun səkkiz simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.

1 * Ya Rəbb, qəzəblənib məni töhmətləndirmə,
Hiddətlənib məni tənbeh etmə.
2 Ya Rəbb, mənə rəhm et,
Çünki taqətim qalmayıb.
Mənə şəfa ver, ya Rəbb,
Sümüklərim sızlayır.
3 Canıma vəlvələ düşüb.
Ya Rəbb, bu nə vaxtadək olacaq?

* **5:9** Rom. 3:13 * **6:1** Zəb. 38:1

4 Ya Rəbb, gəl, mənə kömək et,
Məhəbbətin naminə məni xilas et!
5 Ölüb-gedən insan Səni xatırlamaz.
Axı ölülər diyarından kim Sənə şükür edəcək?

6 Öz ah-naləmdən bezmişəm,
Hər gecə ağlamaqdan döşəyim islanır,
Göz yaşlarımdan yatağım yaş olur.
7 Qəmdən gözümün nuru sönüb,
Gözlərim düşmənləri görməkdən zəifləyib.

8 * Siz ey şər iş görənlər, məndən uzaq durun!
Çünki Rəbb hönkürtümü eşitdi,
9 O, yalvarışımı dinlədi,
Rəbb duamı qəbul etdi!
10 Bütün düşmənlərim rüsvay olacaq,
Canlarına vəlvələ salınacaq,
Xəcalət içində bir andaca geri qayıdacaq.

7

Məzmur 7

Davudun Binyaminli Kuşa görə Allaha oxuduğu şiqqayon.
1 Ey Rəbb Allahım, Sənə sığınmışam,
Məni bütün təqibçilərimdən qurtar,
Məni xilas et.
2 Yoxsa aslan kimi məni parçalayarlar,
Xilas edən olmasa, məni didib-dağıdarlar.

3 Ya Rəbb Allahım, əgər günah etmişəmsə,
Əllərimdən haqsızlıq gəlibsə,
4 Əgər dostuma xəyanət etmişəmsə,
Düşmənimi nahaqdan qarət etmişəmsə,
5 Qoy məni düşmən qovub tutsun,
Bədənimi təpik altına salsın,
Şərəfimi yerə vursun.

Sela

6 Qəzəblə qalx, ya Rəbb,
Düşmənlərimin hiddətinə qarşı çıxıb yüksəl!
Mənə görə oyan,
Hökmünü bəyan et!

7 Ümmətlər icması Sənin ətrafına yığılsın,
Sən onların başı üzərində ucal, hökmünü ver.
8 Rəbb xalqlar üzərində hakimlik edir;
Məni mühakimə et, ya Rəbb,
Salehliyimə, kamilliyimə görə mənə haqq qazandır!
9 * Pislərin pisliyi sona yetsin,
Salehlərsə möhkəmlənsin!
Ey adil Allah, çünki Sən düşüncələri, hissləri bilirsən.

* **6:8** Mat. 7:23; Luka 13:27 * **7:9** Vəhy 2:23

10 Allah mənim sipərimdir,
Ürəyidüz olanları xilas edir.
11 Allah adil hakimdir,
Hər gün haqsızlığa görə hökm verir.
12 Pislər yolundan dönməzsə,
O, qılıncını itilər,
Ox-kamanını qurar,
13 Onlara qarşı ölüm silahları hazırlayar,
Yandırıcı oxları ilə nişan alar.

14 * Pislər hiyləyə hamilə olar,
Şər üçün ağrı çəkər, yalan doğar.
15 Onlar başqasına quyu qazar, dərinləşdirər,
Qazdıqları quyuya özləri düşər.
16 Yamanlıqları öz üstlərinə dönər,
Zorakılıqları başlarına düşər.

17 Rəbbə ədalətinə görə şükür edəcəyəm,
Haqq-Taala Rəbbin ismini tərənnüm edəcəyəm!

8

Məzmur 8

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Gittit» üstə oxunan məzmuru.
1 Ey Xudavəndimiz Rəbb,
İsmin bütün yer üzündə nə qədər əzəmətlidir!
Ehtişamın göylərə qalxır!
2 * Düşməni və qisasçını susdurmaq üçün
Körpələrin və çağaların səsi ilə
Yağılarına qarşı qala qurdun.

3 Əllərinin işi olan göyləri,
Öz yerinə düzdüyün ay və ulduzları gördükdə deyirəm:
4 * «İnsan kimdir ki, onun haqqında düşünürsən?
Bəşər oğlu kimdir ki, onun qayğısını çəkirsən?»

5 Onu Allahdan* bir az aşağı yaratdın,
İzzət və əzəmət tacını onun başına qoydun,
6 * Əllərinin işləri üzərində onu hökmdar etdin.
Hər şeyi onun ayağının altına qoydun:
7 Bütün sürü və naxırları,
Çöldə yaşayan heyvanları,
8 Göydəki quşları, dənizdəki balıqları,
Dəryalarda üzənlərin hamısını.

9 Ey Xudavəndimiz Rəbb,
İsmin bütün yer üzündə nə qədər əzəmətlidir!

---

* **7:14** Əyy. 15:35; Yeş. 59:4 * **8:2** Mat. 21:16 * **8:4** Əyy. 7:17-18; Zəb. 144:3; İbr. 2:6-8 * **8:5** *Allahdan* – yaxud *mələklərdən.* * **8:6** 1Kor. 15:27; Ef. 1:22; İbr. 2:8

9

Məzmur 9

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Mut-labben» üstə oxunan məzmuru.
1 Bütün ürəyimlə Rəbbə şükür edəcəyəm,
Bütün xariqələrini deyəcəyəm.
2 Sənə görə fərəhimdən sevinib cuşa gələcəyəm,
Ey Haqq-Taala, ismini tərənnüm edəcəyəm!

3 Düşmənlərim geri dönəndə
Sənin önündə səndələyərək yıxılıb məhv olurlar.
4 Çünki Sən haqqımı və mübarizəmi gördün,
Taxtında oturub ədalətlə hökm etdin.

5 Sən millətləri məzəmmət, pisləri yox etdin,
Adlarını əbədilik sildin.
6 Düşmənin sonu çatdı, o əbədi viran oldu,
Şəhərlərini təməlindən qopartdın,
Onların xatirəsi də məhv oldu.

7 Rəbb isə əbədi olaraq hökmranlıq edir,
O, taxtını hökm üçün qurub.
8 Dünyaya ədalətlə hökm edir,
Ümmətlərə insafla hakimlik edir.

9 Rəbb məzlumların pənahgahıdır,
Sıxıntı anlarında müdafiə qalasıdır.
10 İsmini tanıyanlar Sənə güvənir,
Çünki, ya Rəbb, Səni axtaranları tərk etməzsən!

11 Sionun sakini olan Rəbbi tərənnüm edin!
Xalqlar arasında Onun işlərini bəyan edin!
12 O, tökülən qanın qisasını alır, yadda saxlayır,
Məzlumların fəryadını unutmur.

13 Ya Rəbb, rəhm et!
Ey ölüm qapılarından məni qurtaran,
Mənə nifrət edənlərin üzündən çəkdiyim dərdə bax!
14 Sion qızının darvazalarında
Qoy Sənə edilən həmdlərimdən danışım,
Səndə xilas taparaq şadlanım!

15 Millətlər qazdıqları quyuya özləri düşüb,
Qurduqları tələyə öz ayaqları ilişib.
16 Rəbb Özünü göstərib hökmünü yeritdi,
Pislər öz əməlləri ilə tora düşdü.

Hiqqayon,* Sela

17 Pis adamlar ölülər diyarına düşəcək,
Allahı unudan bütün millətlər də oraya gedəcək.
18 Çünki fəqir adam həmişəlik unudulmaz,

* **9:16** *Hiqqayon* – mənası bilinməyən musiqi termini.

Məzlumun ümidi əbədi olaraq boşa çıxmaz.

19 Ya Rəbb, qalx, qoy insan qalib gəlməsin,
Sənin hüzurunda millətlər məhkum edilsin.
20 Ya Rəbb, qoy millətlər Səndən qorxsunlar,
Qoy onlar bilsinlər ki, yalnız insandırlar.

Sela

10

Məzmur 10

1 Ya Rəbb, nə üçün uzaqda durmusan?
Mən dara düşəndə niyə gizlənirsən?
2 Pislər təkəbbürlə məzlumları təqib edir,
Öz qurduqları fəndlərə özləri düşür.

3 Pis insan könlünün istəkləri ilə fəxr edir,
Acgöz Rəbbə xor baxır, Ona küfr edir.
4 Təkəbbürlü, pis insan Allahı axtarmaz,
«Allah yoxdur» deyə düşünər.

5 Belə insan həmişə uğur qazanar,
Bütün düşmənlərinə xor baxar.
Sənin hökmlərinsə onun dərrakəsindən çox uzaqdır.
6 Ürəyində deyir: «Sarsılmaram,
Heç zaman fəlakətə düşmərəm».
7 * Onun ağzı lənətlə, hiylə ilə, hədə ilə doludur,
Dilinin altında zülm və şər var.

8 Kəndlərdə pusqu yerlərini qurar,
Günahsızları xəlvətcə öldürər.
Biçarəyə göz qoyub gizlicə güdər,
9 Yuvasında oturmuş aslan kimi gizli yerdə pusqu qurar,
Məzlumu tutmaq üçün güdər,
Toruna salıb onu tutar.

10 Biçarələrin başından basıb qəddini qırar,
Onlar bu pis adamın əlindən yıxılar.
11 Pis adam belə düşünər:
«Allah məni yaddan çıxarıb,
Heç vaxt görməz, çünki mənə göz yumub».

12 Ya Rəbb, qalx, ey Allah, onlara əl qaldır!
Unutma məzlumları!
13 Niyə pis insan Allaha küfr etsin?
Niyə ürəyində «məndən əvəzini çıxmaz» desin?

14 Amma Sən bu əzab-əziyyətə baxırsan,
Məzluma kömək əlini uzadırsan.
Biçarə özünü Sənə tapşırar,
Yetimlərin imdadı Sənsən.

15 Şər iş görənin, pis insanın qol-qanadını qır,

* **10:7** Rom. 3:14

Axıracan pisliklərini ifşa et.
16 Rəbb sonsuzadək, əbədi padşahdır!
Onun diyarından millətlər yox olacaq.

17 Ya Rəbb, məzlumların səsini eşidəcəksən,
Onları ürəkləndirib diqqət yetirəcəksən.
18 Yetimə, fəqirə ədalət göstərəcəksən;
Belə ki torpaqdan yaradılan insan
Bir daha təhlükə yaratmasın.

11

Məzmur 11

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Rəbbə pənah gətirmişəm.
Könlümə necə deyə bilərsiniz ki,
Quş kimi dağlara uç?
2 Bax pislər ox-kaman qurublar,
Oxlarını yayın üstünə qoyublar,
Qaranlıqda dayanıblar,
Ürəyidüz olanları nişan alıblar.
3 Əgər hər şey təməlindən dağılarsa,
Salehlər nə edə bilər?

4 Rəbb Öz müqəddəs məbədindədir,
Onun taxtı göylərdədir.
Rəbbin görən gözləri var, gözünü açar,
Bəşər övladlarına diqqətlə baxar.
5 Rəbb saleh adamı sınaqdan keçirir,
Pisə, zülmkarasa nifrət edir.
6 Pislərin üstünə odlu köz, kükürd yağdırır,
Onların kasalarına düşən pay səmum yeli olacaq.
7 Çünki Rəbb adildir, ədaləti sevir,
Əməlisalehlər Onun üzünü görəcək.

12

Məzmur 12

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun səkkiz simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.
1 Ya Rəbb, bizə yardım et, mömin insan qalmayıb,
Bəşər övladları arasında vəfalılar qurtarıb.
2 Hər kəs başqasına yalan söyləyir,
Ağzı yalan danışır, ikiüzlülük edir.

3 Qoy Rəbb yalan danışan hər ağzı yumsun,
Hər lovğa dili kəssin!
4 Onlar deyir ki, biz dilimizlə zəfər çalacağıq.
Bu ağız bizdədirsə, kim bizə ağalıq edə bilər?

5 Rəbb deyir: «İndi qalxacağam,
Çünki fəqirlərə zülm edilir,
Məzlumlar nalə çəkir, qurtuluş istəyir.

Mən bunu onlara verəcəyəm».
6 Rəbbin kəlamları pakdır,
Kürədə əridilən, yeddi dəfə təmizlənən gümüş kimidir.

7 Sən, ya Rəbb, onları qoru,
Bu nəsildən onların hər birini əbədilik hifz et.
8 Bəşər övladları arasında namərdlik artarkən
Hər yanda pislər gəzər.

13

Məzmur 13
Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Ya Rəbb, nə vaxtadək,
Yoxsa əbədilikmi məni unudacaqsan?
Nə vaxtadək məndən üzünü gizlədəcəksən?
2 Nə vaxtadək qəlbim qəmli olacaq?
Könlümdə hər günmü qubar qalacaq?
Nə vaxtadək düşmənim üstün olacaq?

3 Bax mənə, cavab ver, ey Allahım Rəbb!
Gözümə nur ver ki, əcəl yuxusuna getməyim.
4 Qoy düşmənlərim «uddum onu» deməsinlər,
Mən sarsılarkən şənlənməsinlər.

5 Sənin məhəbbətinə güvənirəm,
Qurtuluşunla qəlbim şadlanacaq.
6 Rəbbə ilahi nəğməmi oxuyacağam,
Çünki mənə comərdlik etdi.

14

Məzmur 14
(Zəb. 53)
Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 * Axmaqlar ürəyində «Allah yoxdur!» deyə düşünürlər.
İnsanlar pozulmuş, əməlləri iyrənc olmuş,
Yaxşı iş görən yoxdur.

2 Rəbb göylərdən bəşər övladına baxır.
Görəsən Allahı dərk edən, Onu axtaran varmı?
3 Hamı birgə pozulub, namus əldən gedib,
Bir nəfər də olsun yaxşı iş görən yoxdur.

4 Şər iş görənlərin hər biri məgər heç nə qanmır?
Xalqımı çörək yerinə yeyirlər, Rəbbi çağırmırlar.

5 Onlar böyük dəhşətə düşəcək,
Lakin Allah salehlərin nəslinə yar olacaq.
6 Onlar məzlumların niyyətini boşa çıxarır,
Amma Rəbb məzlumların pənahıdır.

* **14:1** Rom. 3:10-12

7 Kaş İsrailin azadlığı Siondan gələydi!
Rəbb Öz xalqına bəxtəvər günlərini qaytaran zaman
Yaqub övladları şadlıq edəcək,
İsrailli̇lər sevinəcək!

15

Məzmur 15
Davudun məzmuru.
1 Ya Rəbb, çadırında kim qalar?
Müqəddəs dağında kim məskən salar?

2 Kamillik yolu ilə gedən,
Əməlisaleh olan,
Ürəkdən həqiqəti söyləyən,
3 Dilinə böhtan gəlməyən,
Dostuna yamanlıq etməyən,
Qonşusunu təhqir etməyən,
4 Şərəfsizə xor baxan,
Rəbdən qorxanlarasa hörmət edən,
Zərərinə olsa belə, andından geri dönməyən,
5 Sələmlə pul verməyən,
Təqsirsizin əleyhinə işləmək üçün rüşvət almayan.
Əsla sarsılmaz belə həyat sürən insan!

16

Məzmur 16
Davudun miktamı.
1 Ey Allah, məni hifz et,
Sənə pənah gətirmişəm.
2 Rəbbə dedim: «Mənim Xudavəndim Sənsən.
Səndən başqa mənim xoşbəxtliyim yoxdur.
3 Yer üzünün müqəddəsləri isə nəcib insanlardır,
Yalnız belələrindən zövq alıram.

4 Yad allahların ardınca qaçanların dərdi artacaq,
Onlar üçün qan təqdimləri vermərəm,
Adlarını dilimə gətirmərəm.

5 Ya Rəbb, mənim qismətimsən, kasama düşən paysan,
Püşkümə düşən Səndən asılıdır.
6 Qismətimə gözəl yerlər düşdü,
Bəli, mənə nemət nəsib oldu.

7 Mənə nəsihət verən Rəbbə alqış edirəm,
Hətta gecələr də vicdanım mənə ağıl öyrədir.
8 * Rəbbə həmişə üz tutmuşam,
Sağımda olduğu üçün sarsılmaram.

9 Elə bunun üçün qəlbim sevinir, ruhum şad olur,
Cismim əmin-amanlıqda yaşayır.

* **16:8** Həv. 2:25-28

10 * Çünki məni ölülər diyarına atmazsan,
Mömin insanını qəbirə salmazsan.

11 Mənə həyat yolunu öyrədirsən,
Doyunca sevinc Sənin hüzurundadır,
Sağ əlində hər zaman səadət var».

17

Məzmur 17

Davudun duası.
1 Ya Rəbb, haqq sözümü dinlə, fəryadımı eşit,
Yalansız dilimdən çıxan duama qulaq as.
2 Gözlərinlə həqiqəti görürsən,
Mənə haqq qazandır.

3 Gecə ikən qəlbimi yoxlayıb-araşdırdın,
Məni sınaqdan keçirtdin,
Heç nə tapmadın.
Niyyətim budur ki, ağzım öz həddini aşmasın.
4 Sənin sözünə görə zalımların tutduğu yoldan,
Bu insanların əməlindən özümü qorumuşam.
5 Sənin yolundan möhkəm tutmuşam,
Sarsılmadan addımlamışam.

6 Səni çağırıram, ey Allah, mənə cavab verirsən,
Qulağını mənə tərəf çevir, sözlərimi dinlə.
7 Məhəbbətinlə Sənə sığınanlara xariqələrini göstər,
Sağ əlinlə onları düşmənlərdən qurtar.

8 Məni göz bəbəyin kimi qoru,
Qanadlarının kölgəsində saxla
9 Məni dara salan şər insanlardan,
Ətrafımı bürüyən, canıma düşmən olanlardan.

10 Onların ürəkləri qapalıdır, harınlayıblar,
Ağızlarından lovğa-lovğa sözlər çıxarırlar.
11 İndi izimə düşüb məni mühasirəyə aldılar,
Güdürlər ki, məni yerə vursunlar.
12 Onlar parçalamağa həris bir aslan kimidir,
Pusquda duran cavan bir şir kimidir.

13 Ya Rəbb, qalx,
Onların önündə dayan,
Onları yerlə yeksan et.
Qılıncınla bu pis insanlardan canımı qurtar.
14 Ya Rəbb, məni belə insanlardan,
Nəsibi bu həyatda olanlardan
Öz əlinlə xilas et!
Qarınlarını xəzinənlə doldurursan,
Onlar övladlarını doydurur,
Nəvə-nəticələrinə də miras qoyur.

* **16:10** Həv. 2:31; 13:35

15 Amma mən salehliklə üzünə baxacağam,
Oyananda Səni görməklə doyacağam.

18

Məzmur 18
(2Şam. 22:1-51)

Musiqi rəhbəri üçün. Rəbb Öz qulu Davudu bütün düşmənlərin və Şaulun əlindən qurtaranda Davudun Ona söylədiyi ilahi.
1 O belə oxudu:
Ey mənə qüvvət verən Rəbb, Səni sevirəm.
2 Rəbb qayam, qalam, xilaskarımdır,
Allahım qayamdır, Ona pənah gətirəcəyəm,
Odur qalxanım, qüdrətli qurtarıcım, qülləm.
3 Həmdə layiq Rəbbi çağıracağam,
Düşmənlərimin əlindən qurtulacağam.

4 Ətrafımı ölüm ipləri bürümüşdü,
Məni əcəl selləri ürkütmüşdü.
5 Ölülər diyarının ipləri mənə sarılmışdı,
Ölüm kəməndləri məni qarşılamışdı.
6 Əzab içində Rəbbə yalvardım,
Allahıma fəryad qopardım.
O, məbədindən səsimi eşitdi,
Fəryadımsa hüzuruna, Onun qulağına yetdi.

7 O zaman yer üzü sarsılıb titrədi,
Dağların təməlləri lərzəyə gəldi,
Onlar sarsıldı,
Çünki O qəzəbləndi.
8 Burnundan tüstü çıxıb yüksəldi,
Ağzından yandırıb-yaxan alov püskürdü,
Bundan közlər tutuşdu.
9 O, göyləri yarıb yerədək endi,
Qatı zülmət ayaqları altında idi.
10 Bir keruva minib uçdu,
Yel qanadları üstə şığıdı.
11 Gizlənmək üçün ətrafını zülmətə bürüdü,
Tufan qoparan qara buludlardan Özünə çardaq qurdu.
12 Hüzurundan şəfəq saçdı,
Odlu közlər və dolu buludları yardı.
13 Rəbb göylərdə gurladı,
Haqq-Taala səs saldı,
Odlu közlər və dolu yağdı.
14 Oxlarını atıb düşmənləri darmadağın etdi,
Şimşəyini çaxdırıb onları dağıtdı.
15 Ya Rəbb, Sənin məzəmmətindən,
Burnundakı nəfəsinin şiddətindən
Suların dərinlikləri göründü,
Dünyanın bünövrələri açıq qaldı.

16 O, ucalardan əl uzadıb məni tutdu,

Məni dərin suların içindən çıxartdı.
17 Məni qüvvətli düşmənimdən azad etdi,
Çünki yağılarım məndən güclü idi.
18 Fəlakətli günümdə qarşıma çıxdılar,
Lakin Rəbb mənə dayaq oldu.
19 O məni genişliyə çıxardı,
Məndən razı qalıb məni qurtardı.

20 Rəbb mənə salehliyim naminə ənam verdi,
Mənə əlitəmizliyimin əvəzini verdi.
21 Çünki Rəbbin yolunu tutmuşam,
Pis olub Allahımın yolundan azmamışam.
22 Onun bütün hökmləri önümdədir,
Qaydalarından imtina etməmişəm.
23 Onunla mən kamala çatmışam,
Özümü günahdan qorumuşam.
24 Rəbb mənə salehliyimin əvəzini verdi,
Gözünün önündə əlitəmiz olmağımın əvəzini verdi.

25 Sədaqətlilərlə sədaqətlisən,
Kamillərlə kamilsən.
26 Təmizlərlə təmizsən,
Əyrilərlə əyriliyinə görə davranırsan.
27 İtaətkar insanları qurtarırsan,
Təkəbbürlü baxışları alçaldırsan.
28 Ya Rəbb, Sən çırağıma işıq verirsən!
Allahım Rəbb zülmətimi nura çevirir.
29 Sənin lə qoşun üstünə hücum çəkirəm,
Allahımla sədlər keçirəm.

30 Allahın yolu kamildir,
Rəbbin kəlamı safdır,
Rəbb Ona sığınanların sipəridir.
31 Rəbdən başqa Allah kimdir ki?
Allahımızdan başqa qaya kimdir ki?
32 Allah məni qüvvəsi ilə bürüyər,
Yolumu kamil edər.
33 * Ayaqlarımı maral ayaqları kimi çevik edər,
Məni zirvələrimdə saxlar.
34 Əllərimə döyüş təlimi verər,
Qollarım tunc kamanın yayını dartar.

35 Sən mənə qurtuluş qalxanını verdin,
Mənə sağ əlinlə dayaq oldun,
Köməyinlə məni yüksəltdin.
36 Geniş yer açdın ki, addımlayım,
Ayaqlarım büdrəməsin.
37 Düşmənlərimi qovub onlara çatdım,
Onlar məhv olanadək geriyə qayıtmadım.
38 Onları əzdim, qalxa bilmədilər,

* **18:33** Hab. 3:19

Ayaqlarımın altına sərildilər.
39 Döyüş üçün məni qüvvə ilə bürüdün,
Əleyhdarlarımı ayağımın altına saldın.
40 Düşmənlərimin kürəyini mənə sarı çevirdin,
Mənə nifrət edən yağıları məhv etdim.
41 Fəryad etsələr də, onları qurtaran olmadı,
Rəbbi çağırsalar da, cavab almadılar.
42 Onları əzib külək sovuran toz etdim,
Küçələrin palçığı kimi tapdaladım.

43 Sən məni xalqın çəkişmələrindən qurtardın,
Məni millətlərə başçı qoydun,
Tanımadığım xalqları mənə tabe etdirdin.
44 Yadellilər mənə boyun əydilər,
Səsimi eşidəndə mənə itaət etdilər.
45 Yadellilərin cəsarəti qırıldı,
Titrəyərək sığınacaqlarından çıxdılar.

46 Rəbb əbədi yaşayır! Qayama alqış olsun!
Məni qurtaran Allahım ucalsın!
47 O, Allahdır, mənə görə qisas alır,
Xalqları mənə tabe etdirir.
48 O məni düşmənlərimin arasından xilas edir,
Bəli, məni yağılar üstündə ucaldır,
Məni zalımların əlindən qurtarır.

49 * Buna görə, ya Rəbb,
Millətlər arasında Sənə şükür edəcəyəm,
İsminə tərənnüm söyləyəcəyəm.
50 Rəbb padşahına böyük zəfərlər verər,
Məsh etdiyi Davuda və nəslinə əbədi məhəbbət göstərər.

19

Məzmur 19

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Göylər Allahın əzəmətini bəyan edir,
Göy qübbəsi əllərinin işini elan edir.
2 Hər gün ertəsi günə nəql edir,
Hər gecə o biri gecəyə bilik verir.
3 Onların nə nitqi, nə də sözləri var,
Onların səsləri eşidilmir.
4 * Amma avazları bütün dünyaya yayılır,
Sözləri yerin ucqarlarına çatır.

Allah günəş üçün göylərdə çadır qurur,
5 Günəş gərdəyindən bəy kimi çıxır,
Qaçışa çıxan bir igid kimi şad olur.
6 Bir tərəfdən çıxır, göylərdə dövrə vurur,
Heç nə istisindən gizlənə bilmir.

* **18:49** Rom. 15:8-9 * **19:4** Rom. 10:18

7 Rəbbin qanunu kamildir, canı təzələyir,
Rəbbin öyüdü etibarlıdır, nadanı müdrik edir.
8 Rəbbin qayda-qanunları düzdür, ürəyi sevindirir,
Rəbbin əmrləri pakdır, gözləri aydın edir.
9 Rəbb qorxusu safdır, əbədi yaşayır,
Rəbbin hökmləri haqdır, hamısı ədalətlidir.
10 Onlar qızıldan, bol miqdarda olan saf qızıldan da çox sevilir,
Onlar baldan, şanı balından da şirindir.
11 Bəndən bunlardan nəsihət alar,
Onlara əməl edənin bol mükafatı var.

12 Kim öz səhvlərini duya bilər?
Məni gizli təqsirlərimdən təmizlə.
13 Qulunu aşkar günahlardan qoru,
Qoyma onların hökmü altında qalım.
Onda kamilliyə çataram,
Bütün itaətsizliklərdən ayrılaram.

14 Ağzımdan çıxan sözlər,
Qəlbimdəki düşüncələr
Hüzurunda qəbul olunsun.
Ya Rəbb, ey Qayam və Satınalanım!

20

Məzmur 20

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Dar gündə Rəbb sənə cavab versin,
Yaqubun Allahının ismi səni hifz etsin!
2 Müqəddəs məskənindən köməyinə çatsın,
Siondan sənə dayaq olsun!
3 Bütün təqdimlərindən razı qalsın,
Yandırma qurbanların qəbul olunsun!

Sela

4 O səni ürəyinin istəyinə çatdırsın,
Hər bir niyyətini yerinə yetirsin!
5 Biz sənin zəfərlərinə mədh oxuyarıq,
Allahımız naminə bayraqlarımızı qaldırarıq!
Rəbb səni hər bir diləyinə çatdırsın!

6 İndi bildim ki, Rəbb məsh etdiyinə zəfərlər verər,
Müqəddəs səmasından ona cavab göndərər,
Sağ əlinin qüdrəti onu qalib edər.
7 Bəziləri döyüş arabaları, bəziləri atları ilə öyünür,
Bizsə Allahımız Rəbbin adı ilə öyünürük.
8 Onlar büdrəyəcəklər, yıxılacaqlar,
Bizsə qalxıb dik duracağıq.
9 Ya Rəbb, Sən padşaha zəfər ver,
Səni çağırarkən bizə cavab ver.

21

Məzmur 21

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.

1 Ya Rəbb, padşah qüdrətinlə sevinir,
Zəfərinlə fərəhlənir.
2 Onu ürəyinin arzusuna çatdırmısan,
Dilindən çıxan diləyini ondan əsirgəməmisən.

Sela

3 Çünki onu yaxşı nemətlərlə qarşılamısan,
Saf qızıldan başına tac qoymusan.
4 Səndən həyat istəyəndə ona verdin,
Onun ömrünü əbədi olaraq uzatmısan.
5 Ona zəfər çaldıraraq şərəfini ucaltmısan,
Ehtişam və əzəmət bağışlamısan.
6 Əbədi olaraq başına nemətlər tökmüsən,
Hüzurundakı sevinclə Sən onu fərəhləndirmisən.
7 Çünki padşah Rəbbə güvənir,
Haqq-Taalanın məhəbbəti ilə sarsılmazdır.

8 Əlin bütün düşmənlərini tapacaq,
Sağ əlin yağıları tutacaq.
9 Ya Rəbb, onlara görünən zaman
Sən onları soba tək yandıracaqsan,
Onları qəzəbinlə yeyib, alovunla udacaqsan.
10 Övladlarını yer üzündən,
Gələcək nəsillərini insanlar arasından yox edəcəksən.
11 Çünki pis niyyətlə əleyhinə çıxdılar,
Hiylə işlətdilər, amma gücləri çatmadı.
12 Çünki Sən onları geri qovacaqsan,
Yay çəkib oxla üzlərini nişan alacaqsan.

13 Ya Rəbb, qoy Sənin uca qüdrətini görək!
Əzəmətini ilahilərlə tərənnüm edək!

22

Məzmur 22

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Ayyelet haşşaxar» üstə oxunan məzmuru.

1 * Ey Allahım, Allahım, niyə məni tərk etdin?
Niyə ah-zarımdan uzaq durursan, mənə imdad etmirsən?
2 Ey Allahım, gündüz çağıranda mənə cavab vermirsən,
Gecə rahatlığım yoxdur.

3 Nə qədər müqəddəssən!
İsrailin həmdləri üzərində taxt quran Sənsən!
4 Ata-babalarımız Sənə güvənmişdi,
Sənə güvənəndə onları xilas etdin.
5 Sənə yalvararkən qurtuldular,
Sənə güvənərkən rüsvay olmadılar.

6 Lakin mən torpaq qurduyam, insan deyiləm,

* **22:1** Mat. 27:46; Mark 15:34

Adamların tənə hədəfiyəm,
Xalq mənə xor baxır.
7 * Məni hər görən lağ edir,
Dodaq büzüb, başını yırğalayıb belə deyir:
8 * «Qoy güvəndiyi Rəbb onu azad etsin,
Rəbb ondan razı qalıb, qoy onu xilas etsin».

9 Lakin bətndən dünyaya məni gətirən,
Ana qucağında ikən mənə əminlik verən Sənsən.
10 Doğulandan bəri Səndən asılıyam,
Ana bətnindən bəri Allahım Sənsən.
11 Məndən uzaq durma, çünki əzab yaxındır,
Köməyimə çatan yoxdur.

12 Nə qədər buğa məni dövrəyə salıb,
Güclü Başan buğaları yan-yörəmi bürüyüb.
13 Yırtıcı aslanlar kimi nərə çəkirlər,
Məni parçalamaq üçün ağızlarını açırlar.
14 Mən su kimi töküldüm,
Bütün sümüklərim oynaqlarından çıxdı,
Köksümdəki ürəyim mum kimi əridi.
15 * Saxsı parçası kimi gücüm qurudu,
Dilim damağıma yapışdı,
Sən məni torpağa salıb ölüm verdin.
16 Şər insanlar dəstəsi məni dövrəyə aldı,
İt sürüsü kimi yan-yörəmi bürüdülər,
Ayaqlarımı, əllərimi deşdilər.
17 Sümüklərimi saya bilirəm,
Onlar baxırlar, gözlərini mənə zilləyirlər!
18 * Aralarında paltarlarımı bölüşdürürlər,
Geyimim üçün püşk atırlar.

19 Ya Rəbb, uzaq durma,
Ey mənim Qüdrətlim, dadıma tez çat!
20 Həyatımı qılıncdan qurtar,
Canımı itlərin caynağından qurtar,
21 Məni aslanın ağzından xilas et!
Çöl öküzləri məni buynuzlayarkən mənə cavab ver.

22 * İsmini qardaşlarıma elan edəcəyəm,
Camaat arasında Sənə həmd söyləyəcəyəm:
23 «Siz ey Rəbdən qorxanlar, Ona həmd edin,
Ey bütün Yaqub nəsli, Onu şərəfləndirin,
Siz ey İsrail nəsli, Ona ehtiram edin!
24 Çünki Rəbb bu məzlumun dərdinə xor baxmadı,
Ondan ikrah edərək üzünü gizlətmədi,
İmdada çağıranda səsinə cavab verdi».

---

* **22:7** Mat. 27:39-40; Mark 15:29-30; Luka 23:35 * **22:8** Mat. 27:43 * **22:15** Zəb. 69:21; Yəh. 19:28 * **22:18** Mat. 27:35; Mark 15:24; Luka 23:34; Yəh. 19:24 * **22:22** İbr. 2:12

25 Çoxlu camaat arasında həmd etdiyim Sənsən!
Səndən qorxanların önündə əhd etdiyim təqdimləri verəcəyəm.
26 Qoy məzlumlar doyunca yesin,
Rəbbi axtaranlar Ona həmd etsin!
Qoy canınız həmişə sağ olsun!

27 Yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə yaşayanlar
Rəbbi xatırlayacaq, Ona tərəf dönəcəklər.
Bütün millətlərin soyları
Onun hüzurunda səcdə qılacaq.
28 Çünki hökmranlıq Rəbbindir,
Millətlər üzərində səltənət sürən Odur!
29 Bütün dünya zənginləri yeyib-doyacaq,
Rəbbin hüzurunda səcdə qılacaq.
Torpağa düşənlərin hamısı –
Özlərini ölümdən saxlaya bilməyənlər
Onun hüzurunda diz çökəcəklər.
30 Gələcək nəsillər Ona qulluq edəcək,
Xudavənd haqqında övladlarına deyəcək;
31 Onun ədalətini, Onun əməllərini
Gələcəkdə doğulan xalqa bildirəcək.

23

Məzmur 23

Davudun məzmuru.
1 Rəbb mənim çobanımdır, möhtac olmaram.
2 * O, məni yaşıl çəmənlərdə dincəldir,
Sakit axan sular kənarında gəzdirir.
3 Məni yenə də canlandırır,
İsmi şərəfinə salehlik yolları ilə aparır.
4 Ölüm kölgəsinin dərəsində gəzsəm belə,
Şərdən qorxmaram, çünki Sən mənimləsən,
Sənin əsan, Sənin dəyənəyin mənə təsəlli verir.

5 Düşmənlərimin qarşısında
Mənim üçün süfrə açırsan,
Başıma ətirli yağ çəkirsən,
Ağzınadək camımı doldurursan.
6 Bəli, bütün həyatım boyu
Yaxşılıq, məhəbbət məni izləyir.
Bütün ömrüm boyu
Rəbbin evində yaşayacağam!

24

Məzmur 24

Davudun məzmuru.
1 * Rəbbindir yer üzü və orada mövcud olanlar,
Dünya və orada yaşayanlar.
2 O, yerin təməlini dənizlər üstündə qurdu,

* **23:2** Vəhy 7:17 * **24:1** 1Kor. 10:26

Dünyanı sular üzərində yaratdı.

3 Rəbbin dağına kim çıxa bilər?
Müqəddəs məskəninə kim girə bilər?
4 * – Əlləri pak, qəlbi təmiz,
Hiyləyə könül verməyən,
Yalandan and içməyən insan.
5 O, Rəbdən bərəkət alacaq,
Xilaskarı Allahdan salehlik alacaq.
6 Belə adam Rəbbi soraqlayar,
Yaqubun Allahının üzünü axtarar.

Sela

7 Ey darvazalar, başlarınızı qaldırın,
Ey qədim qapılar, açılın,
Əzəmətli Padşah içəri daxil olsun!
8 Bu əzəmətli Padşah kimdir?
– Odur, güclü-qüdrətli Rəbb,
Döyüşdə qüvvətli Rəbb.
9 Ey darvazalar, başlarınızı qaldırın,
Ey qədim qapılar, açılın,
Əzəmətli Padşah içəri daxil olsun!
10 Bu əzəmətli Padşah kimdir?
– Ordular Rəbbi,
Odur əzəmətli Padşah!

Sela

25

Məzmur 25

Davudun məzmuru.
1 Ya Rəbb, Sənə ürəyimi təqdim edirəm,
2 Ey Allahım, yalnız Sənə güvənirəm!
Məni xəcalətdə qoyma,
Qoy düşmənlərim mənə qalib gələrək sevinməsinlər.
3 Sənə ümid bağlayanlar heç zaman utanmasınlar,
Haqsız xəyanətkarlarsa rüsvay olsunlar.

4 Ya Rəbb, yollarını mənə göstər,
Öz yollarını mənə öyrət.
5 Məni haqq yolu ilə apar,
Həqiqətini mənə öyrət.
Məni qurtaran Allah Sənsən,
Daim Səni gözləyirəm.
6 Ya Rəbb, əzəldən bəri var olan
Mərhəmətini, məhəbbətini yada sal.
7 Gənclikdə günahkar, üsyankar oldum,
Bunları yadına salma.
Məni məhəbbətin naminə,
Ya Rəbb, xeyirxahlığına görə yada sal!

8 Rəbb xeyirxah və haqdır,

* **24:4** Mat. 5:8

Ona görə günahkara düz yol göstərir,
9 İtaətkarları ədalət yolu ilə aparır,
Öz yolunu onlara öyrədir.
10 Kim Rəbbin əhdinə və göstərişlərinə bağlıdırsa,
Rəbb yolunda onun üçün xeyirxahlıq və sədaqət var.

11 Ya Rəbb, ismin naminə məni bağışla,
Təqsirim böyükdür.
12 Rəbdən qorxan kimdir?
Rəbb ona yol seçməyi öyrədir.
13 O bəxtəvər yaşayacaq,
Ölkə onun nəslinə irs olaraq qalacaq.
14 Rəbb Ondan qorxanlara sirrini açar,
Onlara Öz əhdini öyrədər.
15 Həmişə gözüm Rəbdədir,
Çünki O, ayaqlarımı tələdən xilas edir.

16 Üzünü mənə sarı çevir və lütfkar ol,
Çünki tənhayam, zülm içindəyəm.
17 Qəlbimdəki qubar artıb,
Məni dərdlərdən qurtar.
18 Əzab-əziyyətimə bax,
Bütün günahlarımı bağışla.

19 Düşmənlərimə bax, gör nə qədər çoxalıb,
Amansız nifrətlərinə hədəfəm.
20 Canımı qoru, məni qurtar,
Sənə pənah gətirdiyimə görə qoyma rüsvay olum!
21 Qoy kamalla düzlük məni hifz etsin,
Çünki Səni gözləyirəm.

22 Ey Allah, İsraili
Bütün çətinliklərindən qurtar.

26

Məzmur 26
Davudun məzmuru.
1 Məni haqlı çıxar, ya Rəbb,
Çünki mən kamalla gəzmişəm,
Sarsılmadan Rəbbimə güvənmişəm.
2 Ya Rəbb, məni sınaqdan keçir,
Sən məni imtahan et,
Qəlbimi, fikirlərimi saf et.
3 Məhəbbətin gözümün önündə durur,
Sənin sədaqətinlə gəzirəm.
4 Yalançı insanlarla oturmuram,
İkiüzlülərlə yoldaşlıq etmirəm,
5 Yaramazların məclisinə nifrət edirəm,
Pislərlə oturmuram.
6 Ya Rəbb, günahsızlıq içində əllərimi yuyuram,
Qurbangahının başına dolanıram,

7 Şükür səsimi ucaldıram,
Bütün xariqələrini bəyan edirəm.
8 Ya Rəbb, məskənin olan evi,
Calalının sakin olduğu yeri sevirəm.

9 Məni günahkarlara qatıb aparma,
Qatillərlə birgə canımı alma.
10 Onlar pis niyyəti əllərində tutublar,
Sağ əllərini rüşvətlə doldurublar.
11 Mənsə kamalla gəzirəm,
Məni qurtar, mənə lütf et!
12 Ayağım düzlük üstündə durur,
Cəmiyyətin içində Rəbbə alqış edəcəyəm.

27

Məzmur 27
Davudun məzmuru.
1 Rəbdir nurum, qurtuluşum!
Mən kimdən qorxum?
Rəbdir ömrümün qalası,
Mən kimdən vahimələnim?
2 Ətimi yemək üçün hücum edən şər adamlar –
Yağılarım, düşmənlərim büdrəyərək yıxılarlar.
3 Bir ordu qarşımda düzülsə belə, ürəyim qorxmaz,
Mənimlə döyüşsələr də, arxayınam.

4 Rəbdən bir arzum, bir istəyim var:
Bütün ömrüm boyu Rəbbin evində yaşayım,
Məbədində Rəbbin camalına baxım,
Ona pərəstiş edim.
5 Dar gündə məni çardağında gizlər,
Çadırının örtüyü ilə örtər,
Qaya başındakı yüksək yerə gətirər.
6 İndi ətrafımdakı düşmənlərimin üzərində
Qələbələr çalacağam,
Rəbbin çadırında şənlik qurub qurbanlar kəsəcəyəm,
Onu ilahilərlə tərənnüm edəcəyəm.

7 Ya Rəbb, dinlə, Səni çağırıram,
Lütf edib mənə cavab ver.
8 Sən dedin: «Üzümü axtarın».
Ya Rəbb, mən Sənin üzünü axtarıram.
9 Üzünü məndən gizlətmə,
Qulunu qəzəblə qovma.
Mənə Sən kömək etmisən,
Məni atma, tərk etmə,
Ey məni qurtaran Allahım!
10 Ata-anam məni atsa belə,
Rəbb məni qəbul edər.
11 Ya Rəbb, yolunu mənə öyrət,
Düşmənlərimdən ötrü mənə düz yolda rəhbərlik et.
12 Məni düşmənlərin əlinə salma,

Çünki yalançı şahidlər, zorakılar əleyhimə qalxdılar.
13 Rəbbin xeyirxahlığını dirilər arasında görəcəyəm,
Buna şübhəm yoxdur.
14 Rəbbə ümid bağla!
Möhkəm və cəsarətli ol!
Rəbbə ümid bağla!

28

Məzmur 28

Davudun məzmuru.
1 Ya Rəbb, Səni səsləyirəm,
Ey Qayam, qulağını tıxama.
Əgər cavab verməsən,
Qəbirə düşənlərə bənzəyərəm.
2 Səni yardıma çağırarkən,
Məbədinin ən müqəddəs yerinə tərəf əllərimi qaldırarkən,
Yalvarış səsimi eşit.

3 Pislərlə, şər iş görənlərlə birgə
Məni dartıb aparma.
Onlar qonşuları ilə dost kimi danışır,
Lakin qəlblərində şər dolaşır.
4 * Əməllərinə, pis işlərinə görə
Onların əvəzini ver,
Əllərindən gələn bu işlər nəyə layiqdirsə,
Onlar üçün ödə.
5 Rəbbin əməllərinə əhəmiyyət vermədiklərinə görə,
Onun əllərinin əməllərinə fikir vermədiklərinə görə
Rəbb onları yerə vuracaq,
Bir daha qaldırmayacaq.

6 Alqış olsun Rəbbə,
Yalvarış səsimi eşitdi!
7 Rəbb qalam, sipərimdir!
Qəlbim Ona güvənəndə köməyimə çatır.
Sevincdən qəlbim cuşa gəlir,
İlahilərimlə Ona şükür edirəm.
8 Rəbb Öz xalqının gücüdür,
Məsh etdiyi insanın nicat qalasıdır.
9 Öz xalqını qurtar,
Seçdiklərinə xeyir-dua ver.
Öz sürünü otar,
Xalqının əbədilik qayğısına qal!

29

Məzmur 29

Davudun məzmuru.
1 * Ey ilahi varlıqlar, Rəbbə verin –
İzzəti, qüdrəti Rəbbə verin!

* **28:4** Vəhy 22:12 * **29:1** 1Saln. 16:29; Zəb. 96:7-9

2 Adına layiq olan izzəti Rəbbə verin,
Müqəddəslik zinəti ilə Rəbbə səcdə edin!

3 Rəbbin səsi suların üzərindədir,
Ehtişam Allahı gurlayar,
Rəbb ümman suların üzərindədir.
4 Rəbbin səsi qüdrətlidir,
Rəbbin səsi əzəmətlidir,
5 Rəbbin səsi sidr ağaclarını sındırar,
Rəbb Livan sidrlərini qırar.
6 Livan dağlarını dana kimi,
Siryon dağını çöl buğası kimi tullandırar.
7 Rəbbin səsi şimşəkləri çaxdırar,
8 Rəbbin səsi çölləri lərzəyə salar,
Rəbb Qadeş çölünü lərzəyə salar.
9 Rəbbin səsi maralları doğuzdurar,*
Rəbbin səsi meşələri çılpaq qoyar.
Məbədində hamı deyər:
«Ehtişamlısan!»

10 Rəbb daşan sular üstündəki taxtında oturub,
O, əbədi Padşahdır, taxtında oturub.
11 Rəbb Öz xalqına qüvvət verir,
O, xalqına firavanlıq və bərəkət verir.

30

Məzmur 30
Davudun məzmuru.
Məbədin təqdisinə aid ilahi.
1 Ya Rəbb, Səni ucaldıram,
Çünki Sən məni qurtardın,
Düşməni mənə görə sevinməyə qoymadın.
2 Ya Rəbb Allahım,
Səni imdada çağırarkən
Mənə şəfa verdin.
3 Ya Rəbb, canımı
Ölülər diyarından azad etdin,
Qəbirə düşməyim deyə
Sən mənə həyat verdin.

4 Ey Rəbbin möminləri,
Onu tərənnüm edin,
Onun müqəddəs isminə şükür edin.
5 Çünki qəzəbi bir anlıq olur,
Lütfü isə ömür boyu qalır.
Kimin bir gecə gözündən yaş tökülərsə,
Onun üçün sübh tezdən sevinc doğar.

6 Dinclik tapanda dedim:
«Əsla sarsılmaram».

* **29:9** *Maralları doğuzdurar* – yaxud *palıdların qol-budaqlarını qırar.*

7 Ya Rəbb, lütfünlə məni
Bir dağ kimi möhkəm etdin.
Sonra məndən üz gizlətdin,
Canıma vəlvələ düşdü.

8 Ya Rəbb, Səni çağırdım,
Xudavəndə belə yalvardım:
9 «Qanımı töküb qəbirə düşsəm,
Sənə fayda verərmi?
Torpaq Sənə şükür edə bilərmi,
Sədaqətini elan edə bilərmi?
10 Ya Rəbb, dinlə, mənə lütf et,
Ya Rəbb, köməyimə çat».

11 Yasımı şənliyə çevirdin,
Çulumu çıxarıb məni sevincə bürüdün.
12 Ona görə susmayacağam,
Səni ucadan tərənnüm edəcəyəm.
Ya Rəbb Allahım,
Sənə daim şükür edəcəyəm!

31

Məzmur 31

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Ya Rəbb, Sənə pənah gətirirəm!
Heç vaxt məni xəcalətdə qoyma,
Ədalətinlə məni xilas et!
2 Qulağını mənə tərəf çevir,
Məni tez azad et!
Bir qaya ol, qoy sığınım,
Möhkəm bir qala ol, qoy qurtulum.
3 Çünki qayam da Sən, qalam da Sənsən!
Öz ismin naminə mənə yol göstərib rəhbərlik et.
4 Məni qarşımda qurulan gizli tordan hifz et,
Çünki Sən mənim sığınacağımsan!
5 * Ruhumu Sənin əlinə verirəm,
Ya Rəbb, sadiq Allah, Sən məni azad et.

6 Boş şey olan bütlərə pərəstiş edənlərə nifrət edirəm,
Mən Rəbbə güvənirəm.
7 Mən Sənin məhəbbətində
Şad olub sevinəcəyəm,
Çünki məzlum halımı görmüsən,
Çəkdiyim əzabı bilmisən.
8 Məni düşmənə təslim etmədin,
Genişlikdə gəzdirdin.

9 Ya Rəbb, mənə rəhm et,
Çünki əzabdayam,
Kədərdən gözüm, qəlbim, bədənim quruyub.
10 Ömrüm qüssə ilə,

* **31:5** Luka 23:46

İllərim ah-nalə ilə keçir.
Təqsirimə görə taqətim qalmayıb,
Sümüklərim quruyub.
11 Bütün düşmənlərim mənə tənə edir,
Qonşularımsa onlardan daha betərdir,
Tanışlarım məni görərkən dəhşətə düşür,
Məni küçələrdə görənlər məndən qaçır.
12 Ölü bir adam kimi unudulmuşam,
Çilik-çilik qırılan bir qaba oxşayıram.
13 * Çox adamların pıçıltısını eşidirəm,
Hər tərəfimi dəhşət alıb,
Hamı əleyhimə əlbir olub,
Canımı almaq üçün qəsd qurub.

14 Ya Rəbb, yalnız Sənə güvənirəm,
Dedim: «Allahımsan Sən».
15 Mənim hər anım Sənin əlindədir,
Düşmənlərimin, təqibçilərimin əlindən
Məni azad et.
16 Bəndənin üstünə üzünün nurunu sal,
Məhəbbətinlə məni qurtar.
17 Ya Rəbb, məni xəcalətdə qoyma,
Çünki Səni çağırıram.
Qoy pislər utansın,
Qoy ölülər diyarında səsləri batsın.
18 Təkəbbürlə, həqarətlə yalan danışan,
Salehlərə böhtan atan dillər lal olsun!

19 Xeyirxahlığın nə qədər böyükdür!
Bunu Səndən qorxanlar üçün saxladın.
Bütün bəşər övladları qarşısında
Sənə pənah gətirənlərə xeyirxahlıq etdin.
20 Onları insanların qəsdlərindən
Hüzurunda sığındırırsan,
Böhtançı dillərə qarşı çardağında gizlədirsən.

21 Qoy Rəbbə alqış olsun!
Çünki mühasirəyə düşən şəhərdə
Məhəbbətini xariqələrlə mənə göstərdi!
22 Mən tələşə düşüb demişdim:
«Sənin gözlərinin önündən kənara atıldım».
Lakin Səni imdada çağıranda
Yalvarış səsimi eşitdin.

23 Rəbbi sevin, siz ey bütün möminlər!
Rəbb həmişə Ona sadiq qalanı qoruyur,
Təkəbbürlü insana isə layiq olduğunu verir.
24 Ey Rəbbə ümid bağlayan bütün insanlar,
Möhkəm olun, qoy ürəyiniz cəsarətli olsun!

* **31:13** Yer. 20:10

32

Məzmur 32
Davudun maskili.*
1 * Üsyankarlığı bağışlanan,
Günahı əfv olunan insan
Nə bəxtiyardır!
2 Rəbb tərəfindən təqsirkar sayılmayan,
Qəlbində hiylə olmayan insan
Nə bəxtiyardır!

3 Etiraf etməyəndə
Bütün gün nalə çəkməkdən
Sümüklərim taqətdən düşdü.
4 Əlin üzərimdə gecə-gündüz ağırlaşdı,
Sanki yayın quraqlığı məni taqətdən saldı.
Sela
5 * Sonra Sənə günahımı etiraf etdim,
Təqsirlərimi gizlətmədim.
Dedim: «Üsyankarlığımı Rəbbə etiraf edirəm».
Təqsirimi, günahımı bağışladın.
Sela

6 Buna görə hər bir mömin
Səni tapan zaman Sənə dua etsin.
Azğın sellər daşsa da,
Möminə toxunmaz.
7 Sığınacaq yerim Sənsən,
Məni dardan hifz edirsən.
Zəfər harayı ilə
Ətrafımda dövr edirsən.
Sela

8 Dedin: «Sənə təlim verəcəyəm,
Gedəcəyin yolu öyrədəcəyəm.
Nəsihət verəcəyəm,
Gözüm sənin üstündə olacaq.
9 At yaxud qatır kimi
Şüursuz olmayın.
Çilov, yüyən vurulmasa,
Onlar idarə edilə bilməz».
10 Pislərin başına çox bəla gələr,
Rəbbə güvənənlər isə hər tərəfdən məhəbbətə bürünər.
11 Ey salehlər, fərəhlənin,
Rəbbə görə sevinin!
Ey ürəyidüz olanlar,
Onu mədh edin!

33

Məzmur 33
1 Ey salehlər, Rəbbi mədh edin,

* **32:** *Maskil* – bir musiqi və yaxud ədəbi termin. * **32:1** Rom. 4:7-8 * **32:5** 2Şam. 12:13

Ürəyidüz olanlara həmd söyləmək yaraşır.
2 Lira çalın, Rəbbə şükür edin,
On telli çənglə Onu tərənnüm edin,
3 * Ona yeni bir nəğmə oxuyun,
Sevinc nidaları ilə çalın.
4 Çünki Rəbbin sözü haqdır,
Hər işini sədaqətlə aparır.
5 Rəbb salehliyi və ədaləti sevir,
Yer üzü Onun məhəbbəti ilə dolur.

6 Göylər Rəbbin sözü ilə,
Səma cisimləri Onun hökmü ilə yarandı.
7 Dənizin sularını bir yerə yığdı,
Dərin suları anbarlarda saxladı.
8 Qoy bütün dünya Rəbdən qorxsun,
Bütün yer üzünün əhalisi Onu şərəfləndirsin.
9 Çünki nə söylədi, mövcud oldu,
Nə əmr etdi, quruldu.
10 Rəbb millətlərin məsləhətini puç edər,
Xalqların məqsədini heç edər.
11 Lakin Rəbbin məsləhəti əbədi olar,
Ürəyinin məqsədi nəsillər ötsə də, qalar.

12 Nə bəxtiyardır o millət ki Allahı Rəbdir,
O xalq ki Rəbb onu irs olaraq seçmişdir.
13 Rəbb göylərdən baxır,
Bütün bəşər övladlarını görür,
14 Taxtında oturduğu yerdən
Bütün dünya əhalisini görür.
15 Odur hər bir insanın ürəyini yaradan,
Əməllərini anlayan.

16 Qoşunun çoxluğu ilə heç bir padşah qurtulmaz,
Qolunun gücü ilə heç bir cəngavər zəfər çalmaz.
17 Qələbə üçün at boş şeydir,
Qüvvətinin çoxluğu ilə bir kimsə xilas olmaz.
18 Rəbbin gözü Ondan qorxanlara,
Onun məhəbbətinə ümid bağlayanlara baxar.
19 İstəyir ki, onları ölümdən qurtarsın,
Qıtlıqda belə, onlar sağ qalsın.

20 Könlümüz Rəbbin yolunu gözlər,
Odur köməyimiz və sipərimiz.
21 Bizim qəlbimiz Onda sevinc tapır,
Müqəddəs isminə arxalanmışıq.
22 Ya Rəbb, ümidimizi Sənə bağlamışıq,
Məhəbbətin üzərimizdən tükənməsin.

* **33:3** Zəb. 98:1; Yeş. 42:10; Vəhy 5:9-10

34

Məzmur 34

Davudun məzmuru.
* O, Avimelekin önündə özünü dəli kimi göstərib qovulanda.
1 Hər zaman Rəbbə alqış edəcəyəm,
Ona daim mənim dilim həmd edəcək.
2 Rəblə könlüm fəxr edir,
Ey məzlumlar, eşidib sevinin!
3 Gəlin mənimlə birgə Rəbbi müqəddəs tutaq,
Rəbbin ismini birgə ucaldaq.

4 Rəbbə üz tutdum, O mənə cavab verdi,
O hər bir dəhşətdən məni xilas etdi.
5 Rəbbə baxan nur saçar,
Üzü qızarmaz.
6 Mən məzlum, Rəbbi çağırdım, O məni eşitdi,
Bütün əzablarımdan məni xilas etdi.
7 Rəbdən qorxanları Onun mələyi müdafiə edər,
Onlara zəfər verər.

8 * Dadın, görün Rəbb nə qədər şirindir,
Nə bəxtiyardır Ona pənah gətirənlər!
9 Ey Rəbbin müqəddəsləri, Rəbdən qorxun,
Ondan qorxan heç nəyə möhtac qalmaz.
10 Gənc aslanlar ac-yalavac qaldılar,
Lakin Rəbbi axtaranlar
Heç bir yaxşı şeydən korluq çəkməzlər.

11 Gəlin, ey övladlar, məni dinləyin,
Rəbb qorxusunu sizə öyrədim:
12 * Kim həyatdan kam almaq istəyirsə,
Uzun ömür sürüb xoş gün görmək istəyirsə,
13 Qoy dilini şərdən,
Ağzını fırıldaq üçün işlətməkdən qorusun,
14 Qoy şərdən çəkinib yaxşılıq etsin,
Sülhü axtarıb ardınca getsin!

15 Rəbbin gözü salehlərin üzərindədir,
Qulaqları onların fəryadlarına açıqdır.
16 Rəbbin üzü şər iş görənlərə qarşıdır,
Yer üzündə onlardan nişanə qoymayacaq.
17 Salehlər fəryad çəkəndə Rəbb eşidir,
Onları bütün əzablarından azad edir.
18 Rəbb qəlbisınıqlara yaxındır,
O, ruhən əzilmişləri qurtarır.
19 Salehlər çox bəlaya düçar olar,
Lakin Rəbb onları hər birindən qurtarır.
20 * Rəbb onların hər bir sümüyünü qoruyur,
Heç biri zədələnməz.

* **34:** 1Şam. 21:13-15 * **34:8** 1Pet. 2:3 * **34:12** 1Pet. 3:10-12 * **34:20** Yəh. 19:36

21 Pislər öz şəri ilə məhv olacaq,
Salehə nifrət edən məhkum olacaq.
22 Rəbb qullarının canını azad edir,
Rəbbə pənah gətirən məhkum olmur.

35

Məzmur 35

Davudun məzmuru.
1 Ya Rəbb, mənimlə çəkişənlərlə Sən çəkiş.
Mənimlə döyüşənlərlə Sən döyüş.
2 Qalxan və sipərini əlinə al,
Qalx, mənim imdadıma çat.
3 Nizəni tutub ardımca düşənlərin yolunu kəs,
Qəlbimə söylə: «Səni qurtaran Mənəm».

4 Canımın qəsdinə duranlar
Qoy utanıb rüsvay olsunlar,
Mənə qarşı pis niyyəti olanlar
Geri qovulub biabır olsunlar.
5 Saman çöpü tək olsunlar, onları yel sovursun,
Rəbbin mələyi onları silib atsın.
6 Qoy yolları zülmət, sürüşkən olsun,
Qoy Rəbbin mələyi onları qovsun.
7 Çünki nahaq yerə mənə tələ qurdular,
Nahaqdan canım üçün quyu qazdılar.
8 Qoy başlarına qəfil fəlakət gəlsin,
Qurduqları tələyə özləri düşsün,
Hazırladıqları bəlaya düçar olsunlar.

9 Onda canım Rəblə şad olacaq,
Məni qurtardığı üçün qəlbim fərəh tapacaq.
10 Bütün varlığımla belə deyəcəyəm:
«Ya Rəbb, Sənin kimisi varmı?
Məzlumu ondan güclünün əlindən,
Məzlumu və fəqiri istismarçının əlindən azad edirsən».

11 Amansız şahidlər qalxırlar,
Yalandan üzümə dururlar.
12 Yaxşılığımın əvəzində onlardan yamanlıq görürəm,
Əzizi ölən bir adama bənzəyirəm.
13 Vaxtı ilə onlar xəstələnərkən
Çul geyib, oruc tutub canıma zülm edirdim,
Başımı aşağı salıb dua edirdim.*
14 Onları özümə dost və qardaş bilirdim.
Anası üçün yas tutan adam tək
Bükülüb hüznlə gəzirdim.
15 Lakin mən büdrəyərkən
Bir yerə toplaşıb sevindilər.
Tanımadığım əclaflar mənə qarşı toplaşdılar.
Dayanmadan məni didirdilər,

* **35:13** *Başımı aşağı salıb dua edirdim* – yaxud *duam cavabsız qalarkən.*

16 Şikəstləri təhqir edən allahsızlar kimi
Mənə dişlərini qıcayırdılar.

17 Ey Xudavənd, nə vaxta qədər buna baxacaqsan?
Canımı məhv edilməkdən,
Həyatımı bu gənc aslanlardan qurtar.
18 Çoxlu camaat arasında Sənə şükür edəcəyəm,
Çoxsaylı xalq arasında Sənə həmd edəcəyəm.

19 * Qoyma haqsız düşmənlərim mənə görə sevinsin,
Mənə nahaqdan nifrət edənlər bir-birinə göz vursun.
20 Çünki onlar sülh üçün danışmırlar,
Sözləri ilə ölkənin dinc sakinlərinə fənd qururlar.
21 Ağızlarını üstümə iri açıb belə deyirlər:
«Aha! Aha! Bax, öz gözümüzlə gördük».

22 Ya Rəbb, bunu gördün, indi susma,
Ey Xudavənd, məndən uzaq durma.
23 Ey Xudavənd Allahım, oyan, qalx,
Bu mübarizəmdən qoy mən haqlı çıxım.
24 Ədalətinə görə mənə bəraət qazandır,
Ya Rəbb Allahım, qoyma mənə görə sevinsinlər.
25 Qoyma düşünsünlər: «Aha! Muradımıza çatmışıq!»
Qoyma söyləsinlər: «Onun başını yemişik!»
26 Pis günümə şadlananlar
Qoy utanıb biabır olsunlar,
Qarşımda qürrələnənlər
Xəcalətə, rüsvayçılığa bürünsünlər.
27 Mənim haqlı çıxmağımı istəyənlər
Sevinib Səni mədh etsinlər.
Daim belə söyləsinlər:
«Öz qulunun əmin-amanlığını istəyən Rəbb ucalsın!»
28 Dilim Sənin salehliyindən deyəcək,
Daim Sənə həmd edəcəyəm!

36

Məzmur 36

Musiqi rəhbəri üçün. Rəbbin qulu Davudun məzmuru.

1 * Şər pis insanın ürəyinə pıçıldayır,
Onun gözündə Allah qorxusu yoxdur.
2 Öz gözündə özünü yüksək tutur,
Nə təqsirini görür, nə də ona nifrət edir.
3 Dilindən fitnə-fəsad düşmür,
Müdrik, xeyirxah əməllərdən əl çəkib.
4 Yatağında fitnələr barədə fikirləşir,
Pis yolda dayanır, şər işlərdən ikrah etmir.

5 Ya Rəbb, məhəbbətin göylərdədir,
Sədaqətin asimanı bürüyür.

* **35:19** Zəb. 69:4; Yəh. 15:25 * **36:1** Rom. 3:18

6 Dağlar kimi salehliyin uludur,
Dərya kimi ədalətin dərindir.
Ya Rəbb, həm insanı, həm heyvanı qoruyursan.

7 Ey Allah, məhəbbətin nə qədər qiymətlidir!
Bəşər övladları Sənin qanadlarının kölgəsinə sığınır.
8 Evinin bolluğu ilə onları doydurursan,
Sənin xoşhal edən axar çayından onları içirirsən.
9 Çünki həyat mənbəyi Səndədir,
Biz Sənin nurunla görə bilirik.

10 Səni tanıyanlara məhəbbətini,
Ürəyidüz olanlara salehliyini daima göstər.
11 Qoy təkəbbürlülərin təpiyi altında qalmayım,
Pis adamların əli ilə qovulmayım.
12 Gördüm ki, şər iş görənlər yıxılıblar,
Onlar yerə sərilib, daha qalxa bilməzlər.

37

Məzmur 37

Davudun məzmuru.
1 Pislik edənlərə görə narahat olma,
Fitnəkarlıq edənlərə qibtə etmə.
2 Tezliklə onlar ot kimi quruyacaq,
Yaşıl çəmən kimi tez solacaq.

3 Rəbbə güvən, yaxşılıq et,
Bu diyarda arxayın ömür sür.
4 Rəbdən zövq al,
O da səni ürəyinin istəklərinə çatdıracaq.

5 Yolunu Rəbbə ver,
Ona güvən,
O edəcək.
6 Rəbb sənin salehliyini nur kimi aydınlaşdıracaq,
Həqiqətini gündüz günəşi tək çıxaracaq.

7 Rəbbin hüzurunda sükut et,
Onu səbirlə gözlə.
Yolunda uğur qazanan
Hiyləgər insan üçün narahat olma.

8 Qəzəbi at, hiddətdən çəkin,
Narahat olma, bunlar insanı şərə salar.
9 Çünki şər adamlar kəsilib atılacaq,
Rəbbə ümid bağlayanlar ölkəni mülk olaraq alacaq.

10 Bir az gözlə, pis yox olacaq,
Yerini axtarsan belə, tapılmayacaq.
11 * Həlimlər yer üzünü mülk olaraq alacaq,
Əmin-amanlığın bolluğundan zövq tapacaq.

* **37:11** Mat. 5:5

12 Şər adam salehin qəsdinə durur,
Ona qarşı dişlərini qıcayır.
13 Amma Xudavənd şər adama gülür,
Onun dövranının az olmasını bilir.

14 Məzlumu, fəqiri yerə vurmaq üçün,
Düz yolda olanı boğazlamaq üçün
Pislər qılınc çəkər, ox-kamanını qurar.
15 Lakin onların qılıncları öz ürəklərinə saplanacaq,
Ox-kamanları parça-parça olacaq.

16 Salehin az malı
Pislərin bütün sərvətlərindən yaxşıdır.
17 Çünki pislərin qol-qanadı qırılacaq,
Rəbb isə salehlərin dayağıdır.

18 Rəbbə kamillərin gündəlik qayğıları məlumdur,
Onların irsi əbədi qalacaq.
19 Dar gündə utanmayacaqlar,
Qıtlıqda tox yaşayacaqlar.

20 Lakin pislər həlak olacaq,
Rəbbin düşmənləri çəmənin təravəti kimi solacaq,
Tüstü kimi çəkilərək yox olacaq.

21 Pis adam borc alır, qaytarmır,
Salehlər səxavətlə paylayır.
22 Rəbdən bərəkət alan ölkəni mülk olaraq alacaq,
Lənət etdiyi kəslər kəsilib atılacaq.

23 Rəbb insana gedəcəyi yolu göstərir,
Kimdən razı qalırsa, onu möhkəmləndirir.
24 Bu insan büdrəsə də, yıxılmaz,
Çünki Rəbb onun əlindən tutar.

25 Gəncliyimdən qocalığımadək
Salehin tərk edildiyini,
Nəslinin çörək üçün diləndiyini görməmişəm.
26 O hər zaman səxavətlə borc verər,
Övladlarına xeyir-dua gələr.

27 Şərdən çəkinib yaxşılıq et ki,
Ölkədə əbədi məskən sala biləsən.
28 Çünki Rəbb ədaləti sevir,
Heç zaman möminlərini tərk etmir.

Salehlər daim müdafiə olunacaq,
Pislər nəsilliklə kəsilib atılacaq.
29 Salehlər ölkəni mülk olaraq alacaq,
Onlar orada əbədi məskən salacaq.

30 Salehin ağzından hikmət çıxar,
Dili haqq söz danışar.

31 Çünki Allahın qanunu ürəyindədir,
Ayaqları büdrəmir.

32 Pis adam salehi güdür,
Onu öldürmək üçün fürsət axtarır.
33 Rəbb salehi pisin əlinə düşməyə qoymaz,
Ona ittiham oxunanda məhkum olmaz.

34 Rəbbi gözlə, Onun yolunu tut,
O sənə ölkəni mülk olaraq verəcək, səni yüksəldəcək.
Pislərin kəsilib atılacağı zamanı görəcəksən.

35 Münbit torpaqda yaşıl ağac tək bitən,
Kök salan zalım, pis adamı görmüşdüm.
36 O keçib-getdi, yeri boş qaldı,
Onu axtararkən tapa bilmədim.

37 Kamil adama bax, əməlisaleh insana nəzər yetir,
Gələcək sülhsevən adama bəxş ediləcək.
38 Amma bütün üsyankarlar birlikdə yox olacaq,
Pislərin kökü kəsiləcək.

39 Salehlərin qurtuluşu Rəbdəndir,
Dar gündə onlara pənah yeridir.
40 Rəbb onların imdadına çatır,
Onları qurtarıb pislərin əlindən alır,
Çünki onlar Rəbbə pənah aparır.

38

Məzmur 38

Davudun yadasalma məzmuru.
1 Ya Rəbb, qəzəblənib məni töhmətləndirmə,
Hiddətlənib məni tənbeh eləmə.
2 Artıq Sənin oxların mənə saplanıb,
Əllərin üstümə ağırlıq salıb.
3 Bədənimdə qəzəbindən sağ yer qalmadı,
Günahıma görə sümüklərim də xəstəlik tapdı.
4 Çünki təqsirlərim başımdan aşır,
Ağır yük tək onlara gücüm çatmır.

5 Ağılsızlığımın üzündən
Yaralarım iyrənc və irinlidir.
6 Mənim qəddim əyilib, ikiqat bükülmüşəm,
Gün boyu yaslı gəzirəm.
7 Çünki belim qızdırmadan yandı,
Bədənimdə sağ yer qalmadı.
8 Taqətim kəsildi, çox əzilmişəm,
Ürəyimdəki iztiraba görə ah-zar edirəm.

9 Ey Xudavənd, mənim arzu-diləyim hüzurundadır,
Mənim iniltilərim Səndən gizli qalmır.
10 Ürəyim çırpınır, gücüm tükəndi,

Gözlərimin nuru da söndü.
11 Azarımı görüb məndən dost-yoldaşım uzaqlaşdı,
Qohumlarım məndən uzaqda qaldı.
12 Canımın qəsdinə duranlar mənə tələ qurur,
Bədxahlarım ölümümdən danışır,
Gün boyu mənim üçün hiylə qururlar.

13 Mən bir kar kimi eşitmirəm,
Dilsiz-ağızsız bir lal kimiyəm.
14 Dilsiz-cavabsız
Bir lal-kar kimiyəm.
15 Ya Rəbb, ümidim Sənə qalıb,
Ey Xudavənd Allahım, Səndən cavab gözləyirəm!
16 Dedim ki, qoy halıma sevinməsinlər,
Ayağım büdrəyəndə qarşımda öyünməsinlər.

17 Mən yıxılmaq üzrəyəm,
Daim əzabla üz-üzəyəm.
18 Təqsirlərimi etiraf edirəm,
Günahlarım üçün nigarançılıq çəkirəm.
19 Düşmənlərim qüvvətlidir, hələ sağdır,
Nahaq yerə mənə nifrət edənlər çoxdur.
20 Yaxşılığa yamanlıq edənlər
Yaxşılığa meyl etdiyimə görə əleyhimə durublar.

21 Ya Rəbb, məni tərk etmə!
Ey Allahım, məndən uzaq dayanma!
22 Ey Xudavənd, tez imdadıma çat,
Mənim xilaskarım Sənsən!

39

Məzmur 39

Musiqi rəhbəri Yedutun üçün. Davudun məzmuru.
1 Dedim: «Hər addımıma diqqət edəcəyəm,
Dilimlə günah etməkdən çəkinəcəyəm.
Pis adam qarşımda durarkən
Dilimi yüyənləyib dinməyəcəyəm».
2 Dilimi saxlayıb susdum,
Yaxşılığa belə, danışmadım.
Dərdlərim ağırlaşdı,
3 Köksümdəki qəlbimə köz doldu.
Dərin düşünəndə yanıb-yaxıldım,
Dilimlə belə dedim:

4 «Ya Rəbb, mənə bildir,
Aqibətim necə olacaq?
Ömrümün günləri nə qədər qalıb?
Qoy nə qədər fani olduğumu anlayım!
5 Budur, günlərim ovcuna sığdı,
Ömrüm qarşında heç oldu.
Bəli, insan sadəcə bir nəfəsdir.

Sela

6 Əlbəttə, insan kölgə kimi dolaşır,
Həqiqətən, o boş yerə çarpışır,
Var-dövlət yığır, kimə qalacağını bilmir.

7 Ey Xudavənd, indi mən nə gözləyim?
Mənim ümidim Sənsən!
8 Məni bütün təqsirlərimdən qurtar,
Məni axmaqların tənəsinə hədəf etmə.
9 Susdum, ağzımı açmadım,
Çünki Sən bunu etdin!
10 Göndərdiyin bəlanı mənim üstümdən götür,
Əlinin zərbəsindən gör necə əzildim.
11 İnsanı təqsirinə görə məzəmmət edən zaman
Arzularını güvə kimi dağıdırsan.
Bəli, insan sadəcə bir nəfəsdir.

Sela

12 Dinlə duamı, ya Rəbb, fəryadımı eşit!
Biganə qalma göz yaşlarıma.
Çünki Sənin yanında bir qəribəm,
Ata-babam kimi bir qonağam.
13 Bir azca nəzərini məndən çək,
Qoy köçüb getməzdən əvvəl dinc yaşayım».

40

Məzmur 40

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Rəbbi səbir edərək gözlədim,
Mənə tərəf dönərək fəryadımı eşitdi.
2 O məni çamırlı quyudan,
Lilli bataqlıqdan çıxartdı.
Ayağımı qaya üzərində bərkitdi,
Hər addımımı möhkəm etdi.
3 Dilimə yeni bir nəğmə verdi,
İlahi ilə Allahımıza həmd etdim.
Bax nə qədər adam bunu görəcək,
Qorxub Rəbbə güvənəcək.

4 Rəbbə ümidlə arxalanan,
Təkəbbürlülərə üz tutmayan,
Bütlərə aldananlara qoşulmayan
İnsan nə bəxtiyardır!
5 Ya Rəbb Allahım, Sənə bənzəyən yoxdur!
Bizə aid xariqələrin, düşüncələrin çoxdur.
Onlardan danışmaq istəsəm,
Belə deyərdim: «Sayı-hesabı yoxdur».

6 * Qurbandan, təqdimdən xoşun gəlmədi,
Yandırma qurbanı, günah qurbanı tələb etmədin,
Amma mənim qulağımı açdın.

* **40:6** İbr. 10:5-7

7 O zaman dedim: «Budur, gəlmişəm,
Sənin tumarında mənim haqqımda yazılıb.
8 Ey Allahım, Sənin iradəni yerinə yetirmək
Mənə zövq verir,
Qanunun qəlbimdədir».

9 Çoxlu camaat arasında salehliyini car çəkdim,
Ya Rəbb, Sən bilirsən ki, ağzımı yummadım.
10 Salehliyini qəlbimdə gizlətmədim,
Xilaskar olduğunu, sədaqətini söylədim.
Çoxlu camaat arasından
Məhəbbətini, həqiqətini gizli saxlamadım.

11 Ya Rəbb, mərhəmətini məndən əsirgəmə,
Daim məni məhəbbətinlə, həqiqətinlə qoru.
12 Çünki sonsuz bəlalar ətrafımı bürüdü,
Günahlarım mənə sarıldı.
Görə bilmirəm, çünki məndə ürək qalmadı,
Onlar başımın tüküdən çoxdur.

13 Ya Rəbb, lütfünlə məni xilas et,
Ya Rəbb, dadıma tez çat!
14 Canımı almaq üçün qəsd quranlar
Qoy utanıb biabır olsunlar.
Pis günümdən zövq alanlar
Geri qovulub rüsvay olsunlar.
15 Mənə «Aha! Aha!» deyənlər
Xəcalət içində çaşıb qalsınlar.

16 Lakin Səni axtaranlar
Sənə görə qoy şad olub sevinsinlər.
Xilaskar olduğunu sevənlər
Daim «Qoy ucalsın Rəbb!» desinlər.
17 Budur, bir məzlum, bir fəqirəm,
Lakin Xudavənd qayğıma qalır.
Köməyim, xilaskarım Sənsən,
Ey Allahım, ləngimə!

41

Məzmur 41

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Yoxsulların qayğısına qalan nə bəxtiyardır!
Rəbb dar günündə onu qurtarar,
2 Rəbb onu qoruyar, salamat saxlayar.
O, ölkədə bəxtiyar olar,
Düşmənlərinə təslim edilməz.
3 Yatağa düşəndə Rəbb ona dayaq olar,
Onu bütün xəstəlikdən sağaldar.

4 Mən dedim: «Ya Rəbb, mənə rəhm et,
Canıma şəfa ver,
Çünki Sənə qarşı günah etmişəm».

5 Düşmənlərim məndən pis sözlər söyləyir:
«Bu nə vaxt öləcək, adı batacaq?» deyirlər.
6 Mənə baş çəkənlər yalan danışır,
Ürəklərinə böhtan yığır,
Bayıra çıxanda bundan danışırlar.
7 Bütün mənə nifrət edənlər mənim barəmdə pıçıldaşır,
Mənə qarşı pis fikirləri var.
8 Deyirlər: «Bu, ölümcül bəlaya düşüb,
Budur, yatır, daha qalxmaz».
9 * Hətta etibarlı saydığım ən yaxın dostum,
Çörəyimi yeyən mənə xəyanət etdi.

10 Sən, ya Rəbb, rəhm edib məni ayağa qaldır,
Qoy onlardan bunun əvəzini çıxım!
11 Məndən razı qaldığını bundan bilirəm:
Düşmənlərimin mənə qalib gəlmədiyini görürəm.
12 Kamil olduğum üçün məndən möhkəm yapışdın,
Məni hüzurunda əbədilik dayandırdın.

13 * Alqış olsun İsrailin Allahı Rəbbə
Əzəldən sonsuza qədər!
Amin! Amin!

İkinci hissə

42

42-72-ci məzmurlar

Məzmur 42

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının maskili.
1 Maral axar sulara həsrət qalan kimi,
Ey Allah, könlüm Sənin həsrətini çəkir!
2 Ey var olan Allah, mənim qəlbim Sənin üçün susayıb.
Ay Allah, nə vaxt gəlib hüzurunda görünüm?
3 Göz yaşlarım gecə-gündüz qidam olub,
Daim mənə deyirlər: «Bəs hanı Allahın?»
4 Bunları yadıma salarkən ürəyim üzülür,
Necə də yüksəkdən sevinc, şükür nidalarını söyləyərək
Bayram edən xalqın qarşısında gedərdim,
Onları Allahın evinə aparardım.

5 Mənim qəlbim, niyə qırılmısan?
Axı niyə bu köksümdə təlaşlanırsan?
Ümidini yenə Allaha bağla,
Qoy Allahıma – məni qurtarana şükür edim.

6 Köksümdəki qəlbim qırılıb,
Ona görə İordan diyarında,
Xermon, Misar dağında
Səni düşünürəm.
7 Dərin sular şəlalələrinin səsi ilə

* **41:9** Mat. 26:23; Mark 14:20; Luka 22:21; Yəh. 13:18 * **41:13** 1Saln. 16:36; Zəb. 106:48

Dərin suları çağırdı,
Sənin ləpələrin, dalğaların başımdan aşdı.
8 Rəbb mənə gündüz məhəbbət göstərir,
Gecə isə həyatımın Allahına
Etdiyim dua və ilahi dilimdən düşmür.
9 Qayama – Allahıma deyirəm: «Niyə məni unutdun?
Düşmənin zülmünə görə niyə yaslı gəzməliyəm?»
10 Düşmənlərim sümüklərimi qırıb məni təhqir edirlər,
Daim mənə «Bəs hanı Allahın?» deyirlər.

11 Mənim qəlbim, niyə qırılmısan?
Axı niyə bu köksümdə tələşlanırsan?
Ümidini yenə Allaha bağla,
Qoy Allahıma – məni qurtarana şükür edim.

43

Məzmur 43

1 Ey Allah, etibarsız millətə qarşı olan mübarizəmdən
Məni haqlı çıxart,
Məni hiyləgər, fitnəkar adamın əlindən qurtar.
2 Çünki Sən pənah gətirdiyim Allahsan.
Niyə məni atmısan?
Düşmənin zülmünə görə niyə yaslı gəzməliyəm?
3 Göndər Öz nurunu, həqiqətini,
Qoy yolunu mənə göstərsinlər,
Müqəddəs dağına, məskənlərinə
Qoy məni aparsınlar.
4 Onda Allahın qurbangahına,
Sevincim, fərəhim olan Allahımın yanına gedərəm.
Lira çalıb Sənə şükür edərəm,
Ey Allah, mənim Allahım.

5 Mənim qəlbim, niyə qırılmısan?
Axı niyə bu köksümdə tələşlanırsan?
Ümidini yenə Allaha bağla,
Qoy Allahıma – məni qurtarana şükür edim.

44

Məzmur 44

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının maskili.
1 Ey Allah, öz qulağımızla eşitmişik ki,
Ata-babalarımızdan bizə çatıb ki,
Onların dövründə, qədim zamanda
Sən hansı işləri görmüsən.
2 Öz əlinlə millətləri torpaqlarından götürdün,
Atalarımızı orada yerləşdirdin.
Xalqlara bəla verdin,
Atalarımızın soyunu şaxələndirdin.
3 Onlar qılıncları ilə deyil,
Sənin sağ əlinlə torpaqlara sahib oldular.
Öz qolları deyil,

Sənin sağ qolun onlara zəfər qazandırdı.
Onlara üzündən nur verdin,
Çünki Sən onları sevirdin.

4 Ey mənim Allahım, Sənsən Padşahım,
Əmr et, Yaqub nəsli qələbə çalsın.
5 Köməyinlə düşmənlərimizi devirək,
İsminlə əleyhdarlarımızı əzək.
6 Ox-kamanıma güvənmərəm,
Qılıncım məni qurtarmaz.
7 Yalnız Sən bizi düşmənlərimizdən xilas etdin,
Bizə nifrət edənləri rüsvay etdin!
8 Gün boyu Allahla fəxr edirik,
İsminə sonsuza qədər şükür edirik.

Sela

9 İndi isə bizi atıb rüsvay etmisən,
Ordularımızla yürüşə çıxmırsan.
10 Düşmənin qarşısından bizi geriyə qovursan,
Bizə nifrət edənlər bizi soyub-talayır.
11 Bizi kəsilməyə gedən qoyun kimi etdin,
Sən bizi millətlər arasına səpdin.
12 Öz xalqını yaman ucuz satdın,
Onların dəyərindən çox qazanmadın.
13 Bizi qonşularımıza tənə hədəfi etdin,
Ələ salıb lağ edənlərlə yan-yörəmizi doldurdun.
14 Bizi millətlərin dilinə saldın,
Ümmətlərin gülüş hədəfinə döndərdin.
15 Rüsvayçılığım daim qarşımı kəsir,
Bu xəcalətin üzündən,
16 Təhqir, söyüş sözlərindən,
Düşməndən, qisasçıdan üzümü gizlədirəm.

17 Səni unutmadığımız,
Əhdinə xəyanət etmədiyimiz halda
Bunların hamısı başımıza gəldi.
18 Səndən qəlbimiz dönmədiyi,
Yolundan ayaqlarımız büdrəmədiyi halda
19 Sən bizi çaqqalların diyarında əzdin,
Qatı zülmətə qərq etdin.

20 Allahımızın ismini unutmuş olsaydıq,
Yad allaha əl açmış olsaydıq,
21 Allah bunu araşdırmazdımı?
Çünki qəlbin hər sirrini bilən Odur.
22 * Biz gün boyu Sənin uğrunda öldürülürük,
Qurbanlıq qoyunlar sayılırıq.

23 Ey Xudavənd, oyan, niyə yatmısan?
Qalx, bizi əbədilik atma!

* **44:22** Rom. 8:36

24 Niyə üzünü bizdən gizlədirsən?
Əzab-əziyyətimizi nə üçün unutdun?
25 Qəlbimiz palçıq kimi əzilmişdir,
Qəddimiz əyilib yerə dəyir.
26 Qalx, bizə kömək et,
Bizi məhəbbətin naminə xilas et!

45

Məzmur 45

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının «Şoşannim» üstə oxunan maskili.
Sevgi nəğməsi
1 Qəlbim yaxşı sözlərlə çağlayır,
Qoy şeirlərimi padşahıma söyləyim,
Dilim mahir bir xəttatın qələminə oxşayır.

2 Bəşər övladlarının ən gözəli sənsən,
Dodaqlarından lətafətli sözlər tökülür,
Çünki Allah səni əbədilik xeyir-dualı edib.
3 Ey cəngavər, qılıncını belinə bağla,
Əzəmətini, ehtişamını göstər.
4 Həqiqət, itaətkarlıq və salehlik naminə
Döyüş arabasına qalx,
Əzəmətinlə uğur qazan.
Qoy sağ əlindən möhtəşəm işlər gəlsin.
5 Nə itidir oxların,
Padşahın düşmənlərinin köksünə saplanır.
Xalqlar ayağının altına yıxılır.

6 * Ey Allah, taxtın əbədilik, sonsuzadək qalır,
Sənin şahlıq əsan insaf əsasıdır.
7 Salehliyi sevib pisliyə nifrət edirsən.
Ona görə Allah, sənin Allahın
Sevinc yağı ilə
Yoldaşlarından çox səni məsh edib.
8 Bütün paltarlarından
Mirra, əzvay və Çin darçınının ətri gəlir.
Fil dişindən olan saraylarından
Səni şənləndirən simli alətlərin səsası gəlir.
9 Şərəfə çatdırdığın qadınlar arasında
Şahzadə xanımlar da var.
Mələkə olacaq qız sağ qoluna girib,
Ofir qızıllarına bürünüb.

10 Dinlə, ey qız, diqqət elə, sözümə qulaq as,
Öz xalqını, ata evini unut.
11 Sənin gözəlliyin padşahı məftun etsin.
O sənin ağandır, ona itaət et.
12 Sur xalqı yanına hədiyyələr gətirəcək,
Xalqın varlıları səndən lütf istəyəcək.

* **45:6** İbr. 1:8-9

13 Bu şah qızı sarayına cah-calalla gətirilir,
Paltarları qızıl tikmələrə bürünmüş.
14 Padşahın yanına əlvan libasda gətirilir,
Rəfiqələri sağdışı-soldışıdır.
15 Onlar sevinclə, şadlıqla gətirilir,
Padşahın sarayına girirlər.

16 Ey padşah, ata-baban kimi oğulların olacaq,
Onlara bütün yer üzünün hakimiyyətini verəcəksən.
17 Adını nəsillərdən-nəsillərə çatdıracağam,
Xalqlar da sonsuza qədər sənə həmd oxuyacaq!

46

Məzmur 46
Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının «Alamot» üstə oxunan ilahisi.
1 Allah bizə sığınacaqdır, qüvvətdir,
Dar gündə çox köməkdir.
2 Buna görə biz qorxmuruq:
Yer üzü alt-üst olsa belə,
Dağlar uçub dənizin köksünə aşsa belə,
3 Dalğalar kükrəyib qalxsa belə,
Vurub dağları yırğalasa belə,
Biz qorxmuruq.

Sela

4 Bir çay var ki suları Allahın şəhərinə axır,
Haqq-Taalanın müqəddəs məskəninə sevinc gətirir.
5 Allah bu şəhərin mərkəzində sarsılmaz durub,
Ona dan yeri sökülməsində yardım edər.
6 Millətlər kükrəyər, ölkələr sarsılar,
Allah səsini çıxaranda dünya əriyər.
7 Ordular Rəbbi bizimlədir!
Yaqubun Allahı qalamızdır!

Sela

8 Gəlin, görün Rəbbin işlərini,
Dünyada etdiyi viranəliyi.
9 O, yerin ucqarlarınadək döyüşləri dayandırar,
Kamanları qırar, nizələri sındırar,
Döyüş arabalarını oda atar.
10 «Dayanın, bilin ki, Mən Allaham,
Millətlər arasında ucayam,
Yer üzündə ucayam!»
11 Ordular Rəbbi bizimlədir!
Yaqubun Allahı qalamızdır!

Sela

47

Məzmur 47
Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının məzmuru.
1 Ey bütün xalqlar, əl çalın,
Cuşa gəlib Allaha nida edin!

2 Haqq-Taala Rəbb necə də zəhmlidir,
Bütün yer üzünün böyük Padşahıdır!
3 Onun sayəsində xalqlar bizə tabe olub,
O, ümmətləri ayaqlarımızın altına salıb.
4 Sevdiyi Yaqubun fəxri olan torpağı
Bizə mülk etmək üçün seçdi.

Sela

5 Allah nida ilə ucaldı,
Rəbb şeypur səsi ilə yüksəldi.
6 Tərənnüm edin Allahı, tərənnüm edin!
Tərənnüm edin Padşahımızı, tərənnüm edin!

7 Çünki Allah bütün yer üzünün Padşahıdır,
Onu ilahilərlə tərənnüm edin.
8 Allah Öz müqəddəs taxtında əyləşir,
Allah millətlərə padşahlıq edir.
9 İbrahimin Allahının xalqı ilə bir yerdə olmaq üçün
Xalqların əsilzadələri yığılır,
Çünki yer üzünün sipərləri Allahındır.
O nə qədər ucadır!

48

Məzmur 48

Qorah övladlarının məzmuru.
Bir ilahi.
1 Allahımızın şəhərində,
Öz müqəddəs dağında
Rəbb çox əzəmətlidir,
Bol həmdlərə layiqdir.
2 * Şimala tərəf böyük Padşahın şəhəri –
Sion dağı ucalığı ilə gözəldir,
Dünyanın sevincidir.
3 Onun qalalarında Allah Özünü
Alınmaz qala kimi göstərmişdir.

4 Padşahlar bir yerə yığıldılar,
Siona yürüş etdilər.
5 Onu görəndə mat qaldılar,
Qorxub tez qaçdılar.
6 Hamilə qadının ağrısı kimi
Canlarına lərzə düşdü.

7 Sən şərq küləyi ilə
Tarşiş gəmilərini parçaladın.

8 Ordular Rəbbinin şəhərində –
Allahımızın şəhərində
Nə eşitmişiksə, onu gördük,
Allah oranı əbədi saxlayacaq.

Sela

* **48:2** Mat. 5:34-35

9 Ey Allah, məbədində
Məhəbbətin barədə dərindən düşünürük.
10 Ey Allah, yerin ucqarlarına qədər
Adın həmdə layiqdir.
Sağ əlin ədalətinlə doludur.
11 Qoy Sion dağı sevinsin.
Sənin hökmlərinə görə
Qoy Yəhuda qızları şad olsun.

12 Sionun ətrafında gəzib-dolaşın,
Onun qüllələrini sayın.
13 Divarlarına fikir verin,
Qalalarına diqqətlə baxın.
Gələcək nəslə belə deyin:
14 «Əbədi, sonsuzadək
Bu Allah bizim Allahımızdır.
Ömrümüzün sonunadək
O bizə yol göstərəcək!»

49

Məzmur 49

Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının məzmuru.
1 Siz, ey bütün xalqlar,
Bunu dinləyin!
Ey dünya sakinləri,
2 Ey sadə insanlar, əsilzadələr,
Ey zənginlər, fəqirlər,
Hamınız qulaq asın!
3 Dilimdən hikmətli sözlər çıxacaq,
Bu müdrik fikirlər qəlbimdən gəlir.
4 Bu məsəllərə qulaq asacağam,
Bu müəmmamı mən lira ilə açacağam:

5 Niyə yaman günlərdən,
Ətrafımda məni təqib edənlərin pis niyyətindən qorxum?
6 Onlar var-dövlətlərinə güvənirlər,
Bol sərvətləri ilə öyünürlər.
7 Amma kimsə öz ömrünü satın ala bilməz,
Həyatının haqqını Allaha ödəyə bilməz.
8 Çünki insanın canının haqqı çox dəyərlidir,
Ən üstün qiymətlər ona kifayət etmir ki,
9 İnsan əbədi ömür sürsün,
Məzarı heç görməsin.

10 Aydındır ki, həm hikmətlilər ölür,
Həm axmaqlar, həm də səfehlər tələf olur,
Hamının sərvəti başqasına nəsib olur.
11 Torpaqlara sahib olsalar belə,
Son mənzilləri qəbirdir,
Yenə nəsillərdən-nəsillərədək yerləri məzardır.
12 İnsan dəyərli olsa da, qalmır,

Həlak olan heyvana oxşayır.

13 Özünə güvənənlərin yolu ölümə aparır,
Özündən razı lovğaların sonu belədir.
Sela
14 Onlar sürü kimi ölülər diyarına aparılar,
Onları ölüm otarar.
Səhər açılanda əməlisalehlər onlara hakim olar.
Yurd-yuvasından uzaq bir yerdə, ölülər diyarında
Cəsədləri çürüyüb qalar.
15 Amma Allah ölülər diyarının əlindən canımı qurtaracaq,
Məni oradan alacaq.
Sela

16 Qorxma bir adam varlı olanda,
Evinə sərvət yığılanda.
17 Çünki öləndə heç nə apara bilməz,
Sərvəti ardınca getməz.
18 Sağ ikən özünü xoşbəxt saysa da,
Uğur qazananda təriflənsə də,
19 Ata-babalarının yanına gedəcək,
Sonsuzadək orada işıq görməyəcək.
20 İnsan dəyərli olsa da, anlamır,
Həlak olan heyvana oxşayır.

50

Məzmur 50

Asəfin məzmuru.
1 Güclü Rəbb Allah çağırır,
Gündoğandan günbatanadək
Bütün yer üzünü səsləyir.
2 Qüsursuz, gözəl Siondan
Allah Öz nurunu saçır.
3 Allahımız gəlir, sakit dayanmaz,
Önündə yandırıb-yaxan alov var,
Ətrafında şiddətli tufan qopar.

4 O, xalqını mühakimə etmək üçün
Yuxarıdakı göyü və yeri şahid çağırır:
5 «Hüzuruma möminlərimi,
Qurban verib Mənimlə əhd bağlayanları yığın!»
6 Göylər ədalətini bəyan edir,
Çünki hakim Allahın Özüdür.
Sela

7 «Danışıram, dinlə Məni, ey xalqım!
Ey İsrail, əleyhinə şəhadət edirəm.
Allaham, sənin Allahın Mənəm.
8 Qurbanlarından ötrü səni tənbeh etmirəm,
Yandırma qurbanlarını həmişə görürəm.
9 Tövlədəki buğanı, ağılındakı təkəni

Səndən qəbul etmirəm.
10 Çünki Mənimdir bütün meşələrdə olan heyvanlar,
Minlərlə dağda otlayan mal-qaralar.
11 Dağlardakı bütün quşları tanıyıram,
Bütün çöl heyvanları əlimin altındadır.
12 Acsam, sənə demərəm,
Çünki dünyaya, dünyadakı hər şeyə sahibəm!
13 Məgər Mən buğa əti yeyirəm?
Məgər Mən təkə qanı içirəm?
14 Şükür qurbanını Allaha təqdim et,
Haqq-Taalaya əhd etdiyin təqdimlərini ver.
15 Dar gündə Məni çağır,
Mən səni xilas edəcəyəm,
Sən də Məni şərəfləndirəcəksən».

16 Pislərəsə Allah deyir:
«Qaydalarımı əzbər söyləməyə haqqınız varmı?
Əhdimi dilə gətirməyə haqqınız varmı?
17 Mənim iradıma nifrət edirsən,
Sözlərimi qulaq ardına vurursan.
18 Bir oğru görəndə ona qoşulursan,
Zinakarlara yoldaş olursan.
19 Ağzını şər üçün açırsan,
Dilini fırıldaq üçün işə salırsan.
20 Oturub qardaşından gileylənirsən,
Ananın oğlundan qeybət edirsən.
21 Sən belə edəndə Mən dinməmişəm.
Məgər Məni özün kimi sanırsan?
İndi isə səni tənbeh edəcəyəm,
Əməllərini gözünün önünə düzəcəyəm.

22 Ey Allahı unudanlar,
Buna diqqət edin!
Yoxsa sizi parça-parça edərəm,
Heç birinizi xilas edən olmaz.
23 Kim ki şükür qurbanı təqdim edir,
Məni şərəfləndirir.
Doğru yol tutan şəxsə
Allahın xilasını göstərəcəyəm».

51

Məzmur 51
Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
* Davudun Bat-Şeva ilə olan münasibətinə görə Natan peyğəmbər onun yanına gəlib irad tutandan sonra.
1 Məhəbbətinə görə, ey Allah, mənə rəhm et,
Bol mərhəmətinə görə qanunsuzluqlarımı sil.
2 Təqsirimi tamamilə yu,
Günahımdan məni təmizlə.
3 Çünki qanunsuzluqlarımı bilirəm,

* **51:** 2Şam. 12:1-15

Günahım daim gözümün qarşısındadır.
4 * Sənə, yalnız Sənə qarşı günah işlətmişəm,
Gözündə pis sayılanı etmişəm.
Mənə görə çıxarılan hökmündə ədalətlisən,
Məni məhkum etməkdə haqlısan.
5 Mən doğulandan bəri günahkaram,
Ana bətnindən belə, təqsirkaram.

6 Sənsə ürəkdə düzlüyün olmasını istəyirsən,
Mənə daxilən hikmət öyrət.
7 Məni züfa ilə pak et, təmiz olum,
Məni yu, qardan da ağ olum.
8 Mənə şadlıq, sevinc səsini eşitdir,
Qırdığın sümüklərim xoşhallansın.

9 Üzünü tut, günahlarımı görmə,
Bütün təqsirlərimi sil.
10 Ey Allah, məndə təmiz ürək yarat,
Daxilimə yenidən sədaqət ruhunu ver.
11 Məni Öz hüzurundan atma,
Müqəddəs Ruhunu məndən götürmə.
12 Xilasının sevincini mənə qaytar,
İtaətkarlıq ruhu verib mənə dayaq ol.

13 Qoy Sənin yollarını qanunsuzlara öyrədim,
Günahkarlar Sənə sarı dönsünlər.
14 Ey Allah, məni azad et,
Qan tökmək təqsirindən məni qurtar,
Dilim ədalətini mədh etsin.
15 Ey Xudavənd, Sən dilimi aç,
Ağzımla Sənə olan həmdlərimi bəyan edim.
16 Sən qurbanlardan zövq almazsan,
Yoxsa kəsərdim.
Yandırma qurbanlarından razı qalmazsan,
17 Allaha məqbul olan qurban sınmış ruhdur,
Sən sınan və peşman olan ürəyə xor baxmazsan, ey Allah!

18 Lütfünlə Siona yaxşılıq et,
Yerusəlimin divarlarını bərpa et.
19 Onda doğru yolla təqdim edilən qurbanlardan,
Bütöv yandırma qurbanlarından zövq alarsan.
O zaman qurbangahında buğalar qurban kəsilər.

52

Məzmur 52
Musiqi rəhbəri üçün. Davudun maskili.
* Edomlu Doeq Davudun Aximelekin evinə getdiyini Şaula xəbər verəndə
1 Pisliyinlə nə üçün öyünürsən, ey cəngavər?
Sonsuzdur Allahın məhəbbəti.
2 Ey hiyləgər, dilin insanı məhv edir,

* **51:4** Rom. 3:4 * **52:** 1Şam. 22:9-10

İti ülgüc kimi kəsir.
3 Yaxşılıqdan çox yamanı,
Doğru sözdən çox yalanı sevirsən.
Sela
4 Ey hiyləgər dilli,
Məhvedici sözləri çox sevirsən!

5 Allah səni əbədilik qıracaq,
Yaxandan yapışaraq evindən çölə atacaq,
Dirilər arasından kökünü qoparacaq.
Sela
6 Salehlər buna baxıb qorxacaqlar,
Gülə-gülə belə deyəcəklər:
7 «Bu adam Allaha pənah gətirmədi,
Öz bol sərvətinə güvəndi,
Başqalarını məhv edərək güclәndi».

8 Amma mən Allahın evində
Yaşıl zeytun ağacına bənzərəm,
Daima, əbədilik
Allahın məhəbbətinə güvənirəm.
9 Sənin gördüyün işlərə görə daim şükür edirəm,
Möminlərin qarşısında gözəl isminə ümid bağlayıram!

53

Məzmur 53
(Zəb. 14)

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Maxalat» üstə oxunan maskili.
1 * Axmaqlar ürəyində «Allah yoxdur!» deyə düşünürlər,
İnsanlar pozulmuş, əməlləri iyrənc olmuş,
Yaxşı iş görən yoxdur.

2 Allah göylərdən bəşər övladına baxır;
Görəsən Allahı dərk edən, Onu axtaran varmı?
3 Hamı birgə pozulub, namus əldən gedib,
Bir nəfər də olsun yaxşı iş görən yoxdur.

4 Şər iş görənlərin hər biri məgər heç nə qanmırmı?
Xalqımı çörək yerinə yeyirlər, Allahı çağırmırlar.

5 Onlar böyük dəhşətə düşəcək,
Heç görünməmiş dəhşətə düçar olacaqlar.
Allah bizi mühasirəyə salanların
Sümüklərini qırıb dağıdacaq.
Onlar qarşımızda pərt qalacaq,
Çünki Allah tərəfindən rədd olunacaqlar.

6 Kaş İsrailin azadlığı Siondan gələydi!
Allah Öz xalqına bəxtəvər günlərini qaytaran zaman
Yaqub övladları şadlıq edəcək,

* **53:1** Rom. 3:10-12

İsraillilər sevinəcək!

54

Məzmur 54

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan maskili.
* Ziflilər Şaulun yanına gəlib «yəqin ki Davud bizim aramızda gizlənib» deyəndə.

1 Ey Allah, isminlə məni qurtar,
Qüvvənlə mənə bəraət ver.
2 Ey Allah, mənim duamı dinlə,
Dilimdən çıxan sözlərə qulaq as.
3 Yadellilər əleyhimə qalxıblar,
Zalımlar canımı almaq üçün məni axtarırlar,
Heç Allaha baxmırlar.

Sela

4 Budur, Allah mənə kömək edir,
Xudavənd ömrümə dayaq olur.
5 O bu şəri düşmənlərimə tərəf döndərəcək.
Mənim sadiq Allahım, düşmənləri yox et!
6 Sənə könüllü qurban kəsəcəyəm,
Ya Rəbb, gözəl isminə şükür edəcəyəm!
7 Məni hər darlıqdan xilas etdin,
Gözüm düşmənlərimin məhvini gördü.

55

Məzmur 55

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan maskili.
1 Ey Allah, duamı dinlə,
Yalvarışımdan gizlənmə!
2 Yaxşı qulaq as mənə, bir cavab söylə,
Düşüncələrim məni narahat edir,
Çaş-baş qalmışam.
3 Düşmənin səsindən,
Zalımların zülmündən narahatam.
Məni onların şər işləri sarsıdır,
Onlar qəzəblə mənə qəsd-qərəz qurur.

4 Köksümdəki ürəyim sancır,
Ölüm dəhşəti üzərimə düşdü.
5 Mənə qorxu və titrətmə gəlib,
Canımı vicvicə bürüyüb.
6 Dedim: «Kaş göyərçin kimi qanadlarım olaydı,
Uçub rahatlıq tapaydım.
7 Doğrudan da, uzaqlara qaçardım,
Çöllərdə məskən salardım.

Sela

8 Bu sərt yellərdən, qasırğalardan
Daldalanmaq üçün tez bir yerə gedəydim».

* **54:** 1Şam. 23:19; 26:1

9 Ey Xudavənd, bu şəhəri alt-üst et,
Oradakıların dillərinə ayrılıq sal.
Orada zorakılıq, dava gördüm;
10 Bunlar gecə-gündüz divarlarının üstündə dolanır,
Pislik və şər şəhərin içindədir,
11 Aralarında qırğın var,
Meydanlarından hədə-qorxu və fırıldaq çıxır.

12 Əgər məni düşmən təhqir etsəydi, dözərdim,
Yağı qarşımda qürrələnsəydi, gizlənərdim.
13 Amma bunu sən etdin, ey rəfiqim,
Ey yoldaşım, ürək həmdəmim.
14 Səninlə şirin-şirin söhbət edərdik,
Allah evinə birgə gedərdik.
15 Qoy düşmənlərə qəfil ölüm gəlsin,
Onlar diri-diri ölülər diyarına düşsün,
Çünki şər onların evində və qəlbindədir.

16 Mənsə Allahı səsləyərəm,
Rəbb məni xilas edər.
17 Səhər, günorta, axşam nalə çəkirəm,
Ah-zar edirəm, O, səsimi eşidir.
18 Çoxları əleyhimə çıxır,
Amma O, canımı döyüşdən qoruyur.
19 Əzəldən bəri taxtında oturan Allah
Məni eşidib onları zəlil edəcək.
Sela
Çünki onlar əsla dəyişməz,
Allahdan qorxmurlar.

20 Yoldaşım dostuna əl qaldırır,
Dostluq əhdini pozur.
21 Onun dili kərə yağından da yağlıdır,
Qəlbində isə çəkişmələr yaşayır,
Sözləri zeytun yağından yumşaqdır,
Amma sıyrılmış qılınclardır.

22 * Sən qayğı yükünü Rəbbə ver,
Qoy sənə dayaq olsun.
O heç vaxt salehə sarsıntı verməz.
23 Ey Allah, qanlı, hiyləgər adamları
Qəbirə endirəcəksən.
Onların ömrü yarıya çatmayacaq.
Amma mən yalnız Sənə güvənirəm!

56

Məzmur 56

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Yonat elem rexoqim» üstə oxunan miktamı.
* Filiştlilər onu Qat şəhərində yaxalayanda.
1 Rəhm et mənə, ey Allah,

* **55:22** 1Pet. 5:7 * **56:** 1Şam. 21:13-15

İnsanlar sel kimi üstümə cumur,
Gün boyu döyüşərək məni sıxışdırırlar.
2 Gün boyu düşmənlərim sel kimi üstümə cumur,
Əleyhimə qalxan məğrur döyüşçülər çoxdur.
3 Bu dəhşətli gündə
Mən yalnız Sənə güvənirəm.
4 Vədinə görə Allaha həmd edirəm,
Mən Allaha güvənirəm, qorxmuram;
Fani insan mənə nə edə bilər?

5 Hər işimə onlar ziyan vururlar,
Həmişə mənə qəsd-qərəz qururlar.
6 Xəlvət bir yerə yığılıb hər addımımı izləyirlər,
Pusqu qurub canımı almaq üçün gözləyirlər.
7 Günahlarına görə onları cəzalandır,
Ey Allah, qəzəblə bu xalqları yerlə yeksan et.

8 Dərdlərimi saydın,
Göz yaşlarımı tuluğuna yığ.
Bunlar Sənin kitabında yazılmayıbmı?
9 Mən Səni çağıranda düşmənlərim geri dönür,
Bunu bilirəm, Allah mənim tərəfimdədir.
10 Vədinə görə həmd etdiyim Allaha,
Vədinə görə həmd etdiyim Rəbbə,
11 Allaha güvənirəm və qorxmuram;
Fani insan mənə nə edə bilər?

12 Ey Allah, Sənə olan əhdlərimə əməl etməliyəm,
Sənə şükür qurbanı təqdim edəcəyəm.
13 Çünki canımı ölümdən qurtardın,
Ayaqlarımı büdrəməyə qoymadın,
Belə ki Allahın hüzurunda,
Həyatın nurunda dolanım.

57

Məzmur 57

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Al-taşxet» üstə oxuduğu miktamı.
* Şauldan qaçıb mağarada gizlənəndə.
1 Mənə rəhm et, ey Allah, mənə rəhm et!
Canımı götürüb Sənin yanına pənah gətirmişəm.
Bəlalar keçib-gedənəcən
Qanadlarının altına sığınacağam.
2 Allah-Taalanı çağırıram,
Mənim üçün hər şeyi verən Allahı çağırıram.
3 Göydən mənə qurtuluş göndərəcək,
Başımı yemək istəyəni rüsvay edəcək.
Sela
Allah Öz məhəbbətini və sədaqətini göndərəcək.
4 Sanki aslanların arasındayam,
Yandırıb-yaxan adamların arasında yatıram.

* **57:** 1Şam. 22:1; 24:3

Dişləri nizədir, oxdur,
Dilləri iti qılıncdır.

5 Ey Allah, göylər üzərində ucal!
Ehtişamın bütün yer üzərində olsun!

6 Yolumda tələ qurub canımı üzdülər,
Mənə qazdıqları quyuya özləri düşdülər.

Sela

7 Ey Allah, qəlbim Sənə möhkəm bağlanıb, möhkəm bağlanıb,
Qoy ilahi oxuyum, Səni tərənnüm edim.
8 Ey mənim ruhum, oyan!
Ey çəng və lira, oyan!
Qoy səhəri oyadım.
9 Ey Xudavənd, xalqlar arasında
Sənə şükür edəcəyəm.
Ümmətlər arasında
Səni tərənnüm edəcəyəm.
10 Məhəbbətin böyükdür, göylərə çatır,
Sədaqətin buludlara dəyir.
11 Ey Allah, göylər üzərində ucal!
Ehtişamın bütün yer üzərində olsun!

58

Məzmur 58

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Al-taşxet» üstə oxuduğu miktamı.
1 Ey qüdrətlilər, doğrudanmı ədalətlə danışırsınız?
Bəşər övladları üçün insaflamı hökm çıxarırsınız?
2 Xeyr, qəlbinizdən fitnə-fəsad çıxır,
Bu dünyada əlinizdən zorakılıq gəlir.

3 Pis adamlar ana bətnindən belə, azğındırlar,
Çaşıblar, doğulan gündən belə, yalançıdırlar.
4 Onlar əfi ilan kimi zəhərlidirlər,
Qulaqlarını tıxayan gürzəyə bənzəyirlər.
5 Onlar ilanoynadanın səsinə gəlmir,
Usta bir ovsunçu onu ovsunlaya bilmir.

6 Ey Allah, onların ağızlarındakı dişlərini qır,
Ya Rəbb, bu gənc aslanların dişlərini çıxar.
7 Qoy onlar su kimi axıb yox olsun,
Kaman üstündəki oxlarının ucları qırılsın.
8 İlbiz kimi gedərkən ərisinlər,
Ölü doğulan körpələr kimi günəş nuru görməsinlər.
9 Ocaqda qazanlarını qızdırmazdan əvvəl kol-kosları sovrulsun,
Nə qurularından, nə də yaşlarından heç nə qalmasın.

10 Pislərdən qisas alındığını görən salehlər şad olacaq,
Ayaqlarını onların qanına batıracaq.
11 İnsanlar belə deyəcək: «Bəli, salehlər barlı olar,

Həqiqətən, dünyanın hökmranı olan bir Allah var!»

59

Məzmur 59

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Al-taşxet» üstə oxunan miktamı.
* Şaul onu öldürmək üçün evinə adam göndərib pusqu qoyanda.

1 Ey Allahım, məni düşmənlərimdən qurtar,
Əleyhdarlarımın əlindən hifz et.
2 Məni şər iş görənlərdən xilas et,
Məni qaniçənlərdən azad et.

3 Canımı almaq üçün məni güdürlər,
Güclülər əleyhimə birləşiblər.
Ya Rəbb, üsyankar, günahkar,
4 Təqsirkar olmadığım halda
Onlar mənə qarşı qəti tədbir görürlər.
Bir oyan, halımı gör, yardım et,
5 Ya Rəbb, Ordular Rəbbi, İsrailin Allahı!
Bütün millətlərə cəza vermək üçün oyan,
Xəyanətkar pislərin heç birinə rəhm etmə.

Sela

6 Bu pis adamlar axşamüstü qayıdırlar,
Köpək kimi mırıldayırlar,
Şəhərdə sülənib-dolaşırlar.
7 Gör dodaqlarından nələr tökülür,
Ağızlarından qılınclar çıxır.
Onlar zənn edirlər ki, eşidən yoxdur.
8 Lakin, ya Rəbb, Sən onlara gülürsən,
Bütün millətlərə rişxənd edirsən.
9 Ey mənə qüvvət verən,
Səni gözləyirəm!
Ey Allahım, qalamsan,
10 Mənə məhəbbətini göstərirsən!

Ey Allah, imdad etmək üçün çıxacaqsan,
Düşmənlərimin qırılmasını mənə göstərəcəksən.

11 Ey Xudavənd, Sənsən sipərimiz!
Xalqımın yadında qalsın deyə
Düşmənləri qırma, lakin gücünlə
Onları dağıdaraq məğlub et.
12 Günahkar dillərinə görə,
Ağızlarının sözlərinə görə
Təkəbbürlülərin tələsinə özləri düşsünlər.
Yağdırdıqları lənətlərə görə,
Dedikləri yalanlara görə
13 Onları qəzəbinlə məhv et,
Məhv et, qoy bir nişanə qalmasın.
Qoy insanlar bilsinlər:
Allah səltənət sürür

* **59:** 1Şam. 19:11

Yaqub nəslinin üzərində,
Ta ucqarlara qədər yer üzərində.

Sela

14 Bu pis adamlar axşamüstü qayıdırlar,
Köpək kimi mırıldayırlar,
Şəhərdə sülənib-dolaşırlar.
15 Avara-avara gəzib yem axtarırlar,
Doyunca tapmasalar, gecə boyu ulayırlar.

16 Mən isə Sənin qüdrətini tərənnüm edəcəyəm,
Sübh tezdən məhəbbətini mədh edəcəyəm.
Çünki Sən mənə qala olmusan,
Dar günümdə mənim pənahımsan.
17 Ey mənə qüvvət verən,
Səni tərənnüm edəcəyəm!
Ey Allahım, qalamsan,
Mənə məhəbbətini göstərirsən!

60

Məzmur 60

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Şuşan-edut» üstə oxunan təlim miktamı.
* Davud Naharayim və Sova Aramlıları ilə döyüşərkən Yoav gedib Duz vadisində on iki min Edomlunu öldürəndə.
1 Ey Allah, Sən bizi atmısan,
Müdafiə qüvvələrimizi dağıtmısan.
Bizə qəzəblənmisən,
Bizi əvvəlki halımıza qaytar.
2 Yeri lərzəyə salmısan,
Torpağını dağıtmısan.
Yarıqlarını yenə bitişdir,
Çünki yer sarsılıb.
3 Öz xalqını çətinliyə salmısan,
Şərab içirərək bizi səndələtmisən.

4 Səndən qorxanlara isə bayraq vermisən,
Qoy onu həqiqət naminə qaldırsınlar.

Sela

5 Sevdiyin insanların xilas olması üçün
Sağ əlinlə bizi qurtar, mənə cavab ver!

6 Allah Öz müqəddəs məskənindən belə söylədi:
«Şekemi sevinclə bölüşdürəcəyəm,
Sukkot dərəsini biləcəyəm.
7 Gilead torpağı Mənimdir,
Menaşşe torpağı da Mənimdir,
Efrayim başımın dəbilqəsidir,
Yəhuda Mənim əsamdır.
8 Moav yuyunmaq üçün ləyənimdir,
Çarığımı ataraq Edomu tutacağam,
Zəfər harayını Filiştə salacağam».

* **60:** 2Şam. 8:13; 1Saln. 18:12

9 Kim məni istehkamlı şəhərə apara bilər?
Kim mənə Edoma qədər yol göstərər?
10 Ay Allah, Sən niyə bizi atmısan?
Ay Allah, qoşunlarımızla niyə yürüşə çıxmırsan?
11 Bizə düşmənin qarşısında imdad et,
Çünki insanın köməyi puçdur.
12 Allahın köməyi ilə igidlik edəcəyik,
O, düşmənlərimizi tapdalayacaq!

61

Məzmur 61
Musiqi rəhbəri üçün. Davudun simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.
1 Ey Allah, fəryadımı eşit,
Duamı dinlə.
2 Düşkünlük qəlbimi alıb,
Mən dünyanın ucqarından Səni çağırıram.
Sən məni əlçatmaz bir qayaya apar.

3 Çünki Sən mənim pənahgahımsan,
Düşmənə qarşı möhkəm qülləsən.
4 Qoy sonsuzadək çadırında yaşayım,
Qanadlarının altında pənah tapım.
Sela

5 Sən, ey Allah, etdiyim əhdi eşitdin,
Adından qorxanlara təyin etdiyin payı mənə verdin.

6 Sən ömür ver, qoy padşahın yaşasın,
İlləri nəsillərdən-nəsillərə qədər uzansın.
7 Allahın hüzurunda daim taxtda otursun,
Məhəbbət və sədaqət ver, onu qorusun.
8 Mənsə adını həmişə tərənnüm edəcəyəm,
Hər gün əhd etdiyim təqdimləri verəcəyəm!

62

Məzmur 62
Musiqi rəhbəri Yedutun üçün. Davudun məzmuru.
1 Susan qəlbim yalnız Allahı gözləyir,
Ondadır qurtuluşum.
2 Yalnız Odur qayam, qurtuluşum,
O mənim qalamdır, mən əsla sarsılmaram.

3 İnsan divar kimi əyiləndə,
Hasar kimi laxlayanda
Nə vaxtadək üstünə hücum edəcəksiniz?
Nə vaxtadək onu əzəcəksiniz?
4 Yalnız fikirləşirsiniz, onu nüfuzdan salaq,
Çünki yalandan zövq alırsınız.
Diliniz xeyir-dua söyləsə də,
Qəlbiniz lənət yağdırır.
Sela

5 Ey qəlbim, sükutla Allahı gözlə,
Çünki ümidim Ondadır.
6 Qayam, qurtuluşum yalnız Odur,
O mənim qalamdır, mən sarsılmaram.
7 Qurtuluşum, şərəfim Allaha bağlıdır,
Allah möhkəm qayam və pənahımdır.

8 Ey xalq, hər zaman Ona arxalan,
Onun hüzurunda qəlbini açıb-boşalt,
Çünki Allah bizim pənahımızdır!

Sela

9 Bəşər övladları yalnız bir nəfəsdir –
İnsan övladları fanidir.
Tərəzinin gözündə çəkərkən hamısı yuxarı qalxır,
Çəkisi bir nəfəsdən yüngül gəlir.
10 Heç zaman zorakılığınıza güvənməyin,
Talan malına boş yerə ümid bağlamayın,
Var-dövlətiniz artsa da, ona arxalanmayın.

11 Allah bir dəfə dedi,
Bunu iki dəfə eşitdim:
Qüdrət Allahındır,
12 * Ey Xudavənd, məhəbbət Sənindir!
Sən hər kəsə əməlinə görə əvəz verirsən!

63

Məzmur 63

Davudun məzmuru.
* Yəhuda çölündə olanda.
1 Ey Allah, mənim Allahım Sənsən,
Sənin üçün yaman qəribsəmişəm.
Quraq, cansıxıcı, susuz bir diyarda
Sənsiz könlüm susuzdur.
Bütün varlığımla həsrətini çəkirəm.
2 Müqəddəs yerdə Səni seyr edirdim,
Qüdrətini, əzəmətini görürdüm.
3 Mənim dilim Səni tərənnüm edir,
Məhəbbətin bu həyatdan gözəldir.
4 Bütün ömrüm boyu Sənə alqış edəcəyəm,
Əllərimi qaldırıb adınla Səni səsləyəcəyəm.
5 Sanki yağlı yeməklə canım tox olacaq,
Dilim Səni mədh edəcək, ağzım həmd oxuyacaq.
6 Yatanda belə, Səni xatırlayıram,
Gecə növbələrində Səni düşünürəm.
7 Sən mənə kömək oldun,
Qanadlarının kölgəsində Sənə mədh oxuyacağam.
8 Könlüm Sənə bağlanır,
Sağ əlin məni möhkəm tutur.

* **62:12** Əyy. 34:11; Yer. 17:10; Mat. 16:27; Rom. 2:6; 2Tim. 4:14; Vəhy 2:23 * **63:** 1Şam. 23:14

9 Amma canımın qəsdinə duranlar
Yerin dibinə batacaqlar,
10 Qılıncın ağzına tuş gələcəklər,
Çaqqallara yem olacaqlar.
11 Amma padşah Allaha görə sevinəcək,
Adına and içən hər kəs həmd söyləyəcək,
Yalançıların isə ağzı yumulacaq.

64

Məzmur 64

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Ey Allah, eşit səsimi, Sənə şikayət edirəm,
Həyatımı düşmən vahiməsindən qoru.
2 Pislərin fəndlərindən,
Şər iş görənlərin vəlvələsindən
Məni qoru.
3 Onlar qılınc kimi dillərini itiləyirlər,
Kamanın üstünə ox kimi acı sözlərini qoyurlar,
4 Günahsız insana pusqu qurduqları yerlərdən
Qəfildən, çəkinmədən atırlar.
5 Bir-birlərini şər iş görməkdə cəsarətləndirirlər,
Gizlənib tələ qurmaq üçün məsləhət edirlər,
«Bunu kim görəcək?» deyirlər.
6 Fitnəkarlıqla qəsd qururlar və belə deyirlər:
«Ustalıqla fənd işlətdik».
İnsanın daxili, qəlbi görünməz.

7 Lakin Allah onlara ox atacaq,
Onlar qəflətən yaralanacaq.
8 Öz dilləri özlərini yıxacaq,
Onları görənlər başını bulayıb xor baxacaq.
9 Bütün insanlar qorxacaq,
Allahın əməllərini bəyan edəcək,
Onun işləri barədə düşünəcək.
10 Saleh insan Rəbbə görə sevinəcək,
Ona pənah gətirəcək.
Bütün ürəyidüz insanlar Rəbbə həmd edəcək!

65

Məzmur 65

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
Bir ilahi.
1 Ey Allah, Səni Sionda həmdlər gözləyir,
Sənə edilən əhd yerinə yetiriləcək.
2 Ey duaları eşidən,
Bütün bəşər hüzuruna gələcək.
3 Mən günaha batmışdım,
Lakin Sən üsyankarlığımızı kəffarə edirsən.
4 Nə bəxtiyardır evinin həyətlərində yaşayan,
Seçib Özünə yaxın etdiyin insan!

Biz Sənin evinin, müqəddəs məbədinin
Nemətləri ilə doyacağıq!

5 Sən ey qurtuluşumuzun Allahı,
Zəhmli işlərinlə ədalətini göstərirsən,
Bizə cavab verirsən.
Sən yer üzünün bütün ucqarlarının,
Ən uzaq dənizlərin belə, ümidisən.
6 Sən qüdrətə bürünmüsən,
Qüvvətinlə dağları möhkəmlətmisən.
7 Dənizlərin uğultusunu,
Dalğaların gurultusunu,
Ümmətlərin çaxnaşmasını
Yatıran Sənsən.
8 Dünyanın ucqarlarında yaşayanlar
Sənin əlamətlərinə mat qalırlar.
Gündoğandan günbatanadək bütün insanlar
Sənə mədh oxuyurlar.

9 Yer üzünün qayğısına qalıb su verirsən,
Onu çox məhsuldar edirsən.
Ey Allah, çayın su ilə doludur,
Torpağı taxıl üçün hazır edirsən.
10 Torpağın şırımlarını sulayırsan,
Aralarını bərkidirsən,
Gur yağışla torpağını yumşaldırsan,
Məhsuluna bərəkət verirsən.
11 Yaxşılıqlarınla tac qoyursan,
Yollarından yağ damır,
12 Çöl otlaqlarına tökülür,
Təpələr sevincə bürünür.
13 Çəmənlərin sürülərlə dolur,
Dərələrini taxıl bürüyür.
Onlar cuşa gəlib tərənnüm söyləyir!

66

Məzmur 66

Musiqi rəhbəri üçün. Bir ilahi.
Məzmur.
1 Ey bütün dünya əhli,
Cuşa gəlib Allaha nida edin,
2 Şərəfli ismini tərənnüm edin,
Ona şərəflə həmd edin!
3 Siz Allaha belə deyin:
«Əməllərin nə qədər zəhmlidir!
O qədər qüdrətlisən ki,
Düşmənlərin qarşında diz çökür!
4 Bütün dünya Sənə səcdə edir,
Səni tərənnüm edir,
İsmini tərənnüm edir».

Sela

5 Gəlin, Allahın işlərini,
Bəşər övladları üçün etdiyi zəhmli əməllərini görün.
6 * * Dənizi quruya çevirdi,
Çayın sularını saxlayıb xalqını piyada keçirtdi.
Biz Allaha görə sevinək!
7 Qüdrəti ilə əbədi səltənət sürər,
Günahkarlar Ona qarşı qalxmasın deyə
Göz qoyub millətlərə nəzarət edər.

Sela

8 Ey xalqlar, Allahımıza alqış edin,
Ona həmd edin, səsiniz eşidilsin!
9 Odur canımızı qoruyan,
Ayağımızı büdrəməyə qoymayan.

10 Ey Allah, bizi sınaqdan keçirtdin,
Sən bizi gümüş kimi təmizləyib saflaşdırdın.
11 Sən bizi Öz torunla tutdun,
Kürəyimizə ağır yük qoydun.
12 Sən insanları başımızın üstündən keçirtdin.
Oda düşdük, suya düşdük,
Axırda bizi Sən bolluğa çıxartdın.

13 Sənin evinə yandırma qurbanları ilə gələcəyəm,
Sənə əhd etdiyim təqdimləri verəcəyəm.
14 Dar gündə dilim bunları bəyan etdi,
Mənim ağzım bu əhdləri söylədi.
15 Kökəldilmiş heyvanları
Sənin üçün yandırma qurbanı verəcəyəm.
Qoçların xoş tüstüsü Sənə sarı qalxacaq,
Təkələri, öküzləri qurban gətirəcəyəm.

Sela

16 Ey Allahdan qorxanlar, gəlin, dinləyin,
Onun mənə nə etdiyini sizə bəyan edim.
17 Ağzımla Onu səslədim,
Dilimlə Onu mədh etdim.
18 Mən qəlbimdə təqsirə yer versəydim,
Xudavənd məni eşitməzdi.
19 Lakin Allah məni dinlədi,
Duamın səsini eşitdi.
20 Alqış olsun Allaha! Duamı rədd etmədi,
Məndən məhəbbətini əsirgəmədi!

67

Məzmur 67

Musiqi rəhbəri üçün simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmur.
Bir ilahi.
1 Lütf edib, ey Allah, bizə xeyir-dua ver,
Üzün üstümüzə nur saçsın.

* **66:6** Çıx. 14:21 * **66:6** Yeşua 3:14-17

Sela

2 Qoy yer üzündə Sənin yolun,
Bütün millətlər arasında qurtuluşun tanınsın.

3 Ey Allah, Sənə xalqlar şükür etsin,
Qoy Sənə bütün xalqlar şükür etsin.
4 Qoy ümmətlər sevinclə Səni mədh etsin,
Çünki xalqlara insafla hökm edirsən,
Yer üzündəki ümmətlərə yol göstərirsən.

Sela

5 Ey Allah, Sənə xalqlar şükür etsin,
Qoy Sənə bütün xalqlar şükür etsin.

6 Yer üzü bəhrəsini verib,
Allah, bizim Allahımız bizə bərəkət verib.
7 Allah bizə xeyir-dua verib.
Qoy yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə olanlar Ondan qorxsun!

68

Məzmur 68

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
Bir ilahi.
1 Allah qalxsın, qoy düşmənlər dağılsın,
Ona nifrət edənlər qarşısından qaçsın,
2 Pislər çəkilən tüstü kimi dağılsın,
Alovun qarşısında mum kimi ərisin.
Qoy onlar Allahın qarşısında məhv olsun.
3 Salehlər sevinsin,
Allahın hüzurunda fərəhindən coşsun,
Sevinib şad olsun.

4 Allaha ilahi oxuyun, ismini tərənnüm edin,
Buludlar üstünə minənə yol açın.
İsmi Rəbdir, hüzurunda fərəhiniz çağlasın.
5 Öz müqəddəs məskənində olan Allah
Yetimlərin atası,
Dul qadınların müdafiəçisidir.
6 Allah kimsəsizlərə ev qurur,
Əsirləri firavanlığa çıxarır,
Günahkarlar isə quru yurdda yaşayır.

7 * Ey Allah, Sən xalqının önündə gedərkən,
Çöllükdə yürüşə çıxarkən

Sela

8 Sina dağındakı Allahın qarşısında,
Allahın, İsrailin Allahının hüzurunda
Yer lərzəyə gəldi, göydən yağış töküldü.
9 Ey Allah, yaxşıca yağışlar yağdırdın,
Solan torpaqlarını canlandırdın.
10 Xalqın orada məskən saldı.

* **68:7** Çıx. 19:18; Hak. 5:4-5

Ey Allah, xeyirxahlığına görə
Məzlumlar üçün oranı Sən hazırladın.

11 Xudavənd əmr edir,
Bir alay qadın
Belə müjdə paylayır:
12 «Düşmən orduları qaçır!
Padşahları qaçır!
Evdə olanlar
Talan malını paylayırlar.
13 Siz ağıllar arasında yatanda
Qanadları gümüş kimi bərq vuran,
Tükləri isə qızıl kimi parlayan,
Göyərçinə oxşayırsınız».
14 Külli-İxtiyar padşahları elə dağıtdı ki,
Elə bil Salmon dağına göydən qar tökülür.

15 Ey Başan dağı, Allahın dağı,
Ey zirvələri çox olan Başan dağı!
16 Ey zirvələri çox olan dağlar,
Allah məskən salmaq üçün seçdiyi dağa
Niyə qibtə ilə baxırsınız?
Bəli, Rəbb orada əbədi yaşar.

17 Allahın döyüş arabaları var
Minlərlə, saysız-hesabsız.
Xudavənd onlarla birgə
Sinadan müqəddəs məskəninə gəlib.
18 * Ya Rəbb Allah, Sən yüksək yerlərə çıxıb məskən saldın,
Əsir etdiyin düşmənləri Özünlə oraya apardın,
Sən bütün insanlardan,
Hətta üsyankarlardan da xərac aldın.

19 Xudavəndə,
Bizi qurtaran Allaha –
Hər gün qayğı yükümüzü çəkənə alqış olsun!
Sela
20 Allahımız azad edən Allahdır,
Ölümdən qurtaran Xudavənd Rəbdir.

21 Allah düşmənlərin kəlləsini,
Günah içində yaşayanların tüklü təpəsini əzəcək.
22 Xudavənd belə dedi:
«Onları Başandan geri qaytaracağam,
Dənizin dibində olsalar belə,
Oradan geri qaytaracağam.
23 Qoy ayaqların düşmənlərin qanına batsın,
Bundan itlərinin dilləri də pay alıb yalasın».

24 Ey Allah, indi burada o zəfər yürüşün,
Ey Allahım, Padşahım, müqəddəs yerə gəlişin görünür,

* **68:18** Ef. 4:8

25 Öndə ilahi oxuyanlar,
Arxalarından isə çalğıçılar,
Aralarında dəfçalan qızlar gəlir.
26 Ey İsrailin belindən gələnlər, cəmiyyət içində
Allahınız Rəbbə alqış edin.
27 Qabaqda kiçik Binyamin qəbiləsi gedir,
Ardınca çoxlu Yəhuda başçıları,
Ondan sonra Zevulunun, Naftalinin başçıları gəlir.

28 Ey Allah, qüdrətini,
Bizim üçün işlətdiyin qüvvətini göstər.
29 Yerusəlimdəki məbədinə görə
Sənə padşahlar xərac gətirir.
30 Qamışlıqda yaşayan heyvanları,
Xalqların danaları ilə buğa sürüsünü tənbeh et.
Bu gümüşpərəstləri təpiyinin altına sal,
Davakar xalqları pərən-pərən et.
31 Misirdən Allahın hüzuruna elçilər gələcək,
Kuşlular da Ona əl açacaqlar.

32 Ey dünya ölkələri,
Allaha ilahi söyləyin.
Xudavəndi tərənnüm edin,
Sela
33 Göylərin, ulu göylərin üstünə minəni,
Güclü səslə gurlayanı dinləyin,
34 Allahın qüdrətini bəyan edin,
Əzəməti İsrail üzərindədir,
Onun qüdrəti göylərdədir!
35 Müqəddəs məkanında olan ey Allah, zəhmlisən!
İsrailin Allahı Öz xalqına qüdrət, qüvvət verir.
Allaha alqış olsun!

69

Məzmur 69

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun «Şoşannim» üstə oxunan məzmuru.
1 Ay Allah, məni qurtar,
Su çıxıb boğazımacan,
2 Dərin bataqlığa batmaqdayam,
Ayaq üstə durmağa yer yoxdur.
Dərin sulara qərq olmuşam,
Sellər məni aparır.
3 Fəryad etməkdən taqətim kəsildi,
Allahı gözləməkdən
Boğazım qurudu, gözümün nuru söndü.

4 * Boş yerə mənə nifrət edənlər
Başımın tükündən çoxdur.
Haqsız yerə mənə düşmən kəsilənlər,
Məni məhv etmək istəyənlər qüvvətlidir.

* **69:4** Zəb. 35:19; Yəh. 15:25

Oğurlamadığım şeyləri necə qaytara bilərəm?
5 Ey Allah, ağılsızlıq etdiyimi bilirsən,
Günahlarım Səndən gizli deyil.

6 Ey Ordular Rəbbi Xudavənd, Səni gözləyənlər
Mənə görə qoy utanmasınlar.
Ey İsrailin Allahı, Səni axtaranlar
Mənə görə qoy xəcalət içində qalmasınlar.
7 Sənin uğrunda üzərimə rüsvayçılıq töküldü,
Üzümü xəcalət bürüdü.
8 Qardaşlarıma yad oldum,
Anamın oğullarına özgə sayıldım.
9 * * Evinin qeyrəti məni yandırıb-yaxdı,
Səni təhqir edənlərin rüsvayçılıq təhqirləri altında qaldım.
10 Oruc tutub ağlamağımı belə,
Mənə rüsvayçılıq saydılar.
11 Mən çula bürünəndə
Onlara söz oldum.
12 Darvazadakı adamlar məndən qeybət edirlər,
Sərxoşların dilinin nəğməsinə çevrildim.

13 Mənsə, ya Rəbb, Sənə dua edirəm.
Ey Allah, münasib gördüyün zaman
Bol məhəbbətinə görə mənə cavab ver,
Çünki qurtuluşuna etibar etmişəm.
14 Məni qurtar, bataqlığa batmayım,
Qoy düşmənlərimdən,
Dərin sulardan xilas olum.
15 Qoy sellər məni aparmasın,
Dərinlik məni udmasın,
Quyu üstümdə ağzını yummasın.
16 Ya Rəbb, mənə cavab ver,
Çünki məhəbbətin yaxşıdır.
17 Üzünü bu bəndəndən gizlətmə,
Tez cavab ver, çünki əzab çəkirəm.
18 Yetiş, canımı azad et,
Məni düşmənlərimdən xilas et.

19 Başıma gələn rüsvayçılığı,
Biabırçılığı, xəcaləti bilirsən,
Bütün yağılarım qarşındadır.
20 Rüsvayçılıq qəlbimi qırdı,
Gör necə biçarəyəm.
Çox axtardım, halıma yanan tapılmadı,
Hey axtardım, təsəlli verən olmadı.
21 * Mənə yemək əvəzinə öd verdilər,
Susayanda sirkə içirtdilər.

22 * Süfrələri onlar üçün tələ olsun,

* **69:9** Yəh. 2:17 * **69:9** Rom. 15:3 * **69:21** Mat. 27:48; Mark 15:36; Yəh. 19:28-29 * **69:22** Rom. 11:9-10

Müttəfiqləri üçün tor olsun.
23 Gözlərinə qara gəlsin, görməsinlər,
Belləri onları lərzəyə salsın.
24 Qoy qəzəbin onların üzərinə yağsın,
Qoy hiddətinin qızğınlığı onları tutsun.
25 * Düşərgələri viran olsun,
Çadırları boş qalsın.
26 Çünki Sənin vurduğun insanı təqib edirlər,
Yaraladıqlarının dərdini ona qaxınc edirlər.
27 Bu təqsirkarları daha da təqsirkar çıxar,
Səndən bəraət almasınlar.
28 * Qoy adları həyat kitabından silinsin,
Salehlərlə yanaşı yazılmasın.

29 Mən məzlumam, dərdliyəm,
Ey Allah, Sənin qurtuluşun məni ucaltsın.
30 Allahın isminə ilahilərlə həmd oxuyacağam,
Onu şükürlərlə ucaldacağam.
31 Mal-qara qurbanından çox
Bu, Rəbbin xoşuna gələcək,
Buynuzlu, dırnaqlı buğadan çox
Bu Ona xoş gələcək.
32 Bunu görən məzlumlar qoy sevinsin,
Ey Allahı axtaranlar, ürəyiniz dirçəlsin.
33 Çünki Rəbb fəqirləri eşidir,
Öz əsir xalqına xor baxmır.

34 Göy, yer, dənizlər, oradakı canlılar
Qoy Rəbbə həmd oxusunlar.
35 Çünki Allah Sionu qurtaracaq,
O, Yəhuda şəhərlərini bərpa edəcək.
Onun xalqı oranı mülk edib məskən salacaq,
36 Ora qullarının övladlarına irs olaraq qalacaq,
Allahın ismini sevənlər orada sakin olacaq!

70

Məzmur 70
(Zəb. 40:13-17)

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun yadasalma məzmuru.
1 Ey Allah, məni xilas et,
Ya Rəbb, dadıma tez çat!
2 Canımın qəsdinə duranlar
Qoy utanıb biabır olsunlar.
Pis günümdən zövq alanlar
Geri qovulub rüsvay olsunlar.
3 «Aha! Aha!» deyənlər
Xəcalət içində çaşıb-qalsınlar.

4 Lakin Səni axtaranlar
Sənə görə qoy şad olub sevinsinlər,

* **69:25** Həv. 1:20 * **69:28** Çıx. 32:32; Vəhy 3:5; 13:8; 17:8

Verdiyin xilası sevənlər
Daim «Qoy ucalsın Allah!» desinlər.
5 Budur, bir məzlum, bir fəqirəm,
Ey Allah, Sən Özünü tez yetir.
Köməyim, xilaskarım Sənsən,
Ya Rəbb, ləngimə!

71

Məzmur 71

1 Ya Rəbb, Sənə pənah gətirirəm,
Heç vaxt məni xəcalətdə qoyma.
2 Məni ədalətinlə qurtar, xilas et,
Qulağını mənə sarı döndər, məni azad et.
3 Mənə sığınacaq qaya ol,
Qoy əmrinlə hər vaxt ora girib qurtulum.
Çünki qayam da Sən, qalam da Sənsən.

4 Ey Allahım, şər insanın əlindən,
Haqsızın, zalımın pəncəsindən məni qurtar.
5 Ey Xudavənd, Sən mənim ümidimsən,
Ya Rəbb, gəncliyimdən bəri Sənə güvənmişəm.
6 Doğulduğum gündən bəri dayağımsan,
Məni ana bətnindən dünyaya gətirmisən,
Həmişə Sənə həmd edirəm.

7 Çoxlarına qəribə bir şey oldum,
Amma Sən mənim möhkəm sığınacağım oldun.
8 Sənə həmd etmək dilimdən düşməz,
Daim Sənin izzətini düşünürəm.

9 Yaşa dolanda da məni rədd etmə,
Taqətdən düşəndə də məni tərk etmə.
10 Mənim barəmdə düşmənlərim belə söyləyir,
Məni öldürmək istəyənlər belə məsləhətləşir,
11 Deyirlər ki, Allah onu tərk edib,
Gəlin onu təqib edərək tutaq,
Çünki onu xilas edən yoxdur.

12 Ey Allah, məndən uzaq durma,
Ey Allahım, dadıma tez çat!
13 Qoy məni ittiham edənlər utanıb məhv olsun,
Bədxahlarımı xəcalət, rüsvayçılıq bürüsün.
14 Mənsə hər zaman Sənə ümid bağlayacağam,
Sənə həmd oxuduqca oxuyacağam.
15 Gün boyu salehliyini, qurtuluşunu dilim bəyan edir,
Onun ölçüsünü bilməsəm də.
16 Ey Xudavənd Rəbb, qüdrətinlə dolanıb-gəzəcəyəm,
Sənin, yalnız Sənin salehliyini bəyan edəcəyəm.

17 Ey Allah, gəncliyimdən bəri mənə təlim vermisən,
Sənin xariqələrini indiyədək elan edirəm.

18 Yaşa dolub saçıma dən düşənə qədər
Gələcək nəslə qüvvətini,
Gələcək nəslin hər birinə qüdrətini
Elan edəcəyəm.
Ey Allah, məni tərk etmə.

19 Ey Allah, salehliyin göylər qədər ucadır,
Böyük işlər görmüsən!
Ey Allah, Sənin kimisi varmı?
20 Sən mənə çoxlu ağır əzablar versən də,
Yenə məni dirçəldirsən,
Yerin dibindən yenə məni çıxarırsan,
21 Hörmətimi artırmaqla
Mənə yenə əmniyyət verirsən.

22 Ey Allahım, sədaqətinə görə
Çəng çalıb Sənə şükür edəcəyəm!
Ey İsrailin Müqəddəsi,
Səni lira ilə tərənnüm edəcəyəm!
23 Dilim, azadlıq verdiyin qəlbim
Mədh oxuyub Səni tərənnüm edəcək,
24 Dilim daim salehliyindən söyləyəcək,
Çünki bədxahlarımın xəcalətdən üzləri qızarıb.

72

Məzmur 72

Süleymanın məzmuru.
1 Ey Allah, padşaha ədalət ver,
Şah oğluna salehlik ver.
2 Qoy Sənin xalqına salehliklə,
Məzlumlara ədalətlə hakimlik etsin.
3 Xalqın firavanlığı dağlardan aşsın,
Salehlər təpələri dolaşsın.
4 Padşah xalq arasında olan məzlumları qorusun,
Fəqirləri xilas etsin,
Zalımları əzsin.
5 Nə qədər günəş və ay varsa,
Hər gələn nəsil qoy Səndən qorxsun.
6 Biçilən tarlaya yağış kimi,
Torpağı suvaran gur yağış kimi tökülsün.
7 Bu padşahın ömrü boyu qoy salehlər çiçək açsın,
Göydə ay durduqca qoy firavanlıq artsın.

8 * Dənizdən-dənizə qədər,
Fəratdan yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə hökmranlıq etsin.
9 Onun qarşısında köçəri xalqlar diz çöksün,
Düşmənləri isə qoy yerə vurulsun.
10 Tarşişin və adaların padşahları ona xərac gətirsin,
Səba və Seva padşahları ona bəxşiş versin.
11 Qarşısında bütün padşahlar təzim etsin,

* **72:8** Zək. 9:10

Qoy bütün millətlər ona xidmət etsin!

12 Çünki o imdad deyib çağıran fəqirləri,
Məzlumları, köməksizləri qurtarır.
13 Yoxsula, fəqirə rəhm edir,
Fəqirlərin canlarını azad edir.
14 Onları hədə-qorxudan, zorakılıqdan qurtarır,
Onun gözündə bunların qanı qiymətlidir.

15 Yaşasın padşah!
Qoy ona Səba qızılı verilsin,
Qoy onun üçün durmadan dua edilsin,
Hər gün ona xeyir-dua verilsin.
16 Qoy ölkənin zəmiləri bol olsun,
Dağların başında dalğalansın.
Bu ölkə Livan kimi məhsul versin,
Qoy şəhərin əhalisi ot kimi bitsin.
17 Qoy padşahın adı əbədi qalsın,
Günəşin ömrü tək adı var olsun.
Onun vasitəsilə insanlar xeyir-dua alsın,
Onu bütün millətlər bəxtiyar adlandırsın!

18 Alqış olsun Rəbb Allaha, İsrailin Allahına,
Xariqələrin yeganə yaradanına!
19 Onun şərəfli adına əbədi alqış olsun,
Bütün yer üzü Onun izzətinə bürünsün!
Amin! Amin!

20 Yessey oğlu Davudun duaları burada sona çatır.

Üçüncü hissə

73

73-89-cu məzmurlar

Məzmur 73

Asəfin məzmuru.
1 Doğrudan da, İsrail üçün,
Ürəyitəmiz olanlar üçün
Allah xeyirxahdır.
2 Amma mənim ayaqlarım az qala büdrəmişdi,
Addımlarım məni yıxmışdı.
3 Pislərin firavanlığını görərkən
Bu məğrurlara həsəd aparırdım.

4 Ölənədək onların ağrıları yoxdur,
Vücudları ətə-cana gəlib.
5 Onlar başqaları kimi dərdə düşməzlər,
Əzab çəkməzlər.
6 Çünki təkəbbür onlar üçün boyunbağı kimidir,
Zorakılıq libas kimi əyinlərini örtür.
7 Köklükdən gözləri dombalıb çıxır,
Qəlblərinin pis məqsədləri aşıb-daşır.

8 Pis niyyətli sözləri ilə insanlara istehza edirlər,
Onlara yuxarıdan baxıb hədə-qorxu gəlirlər.
9 Ağızlarını göylərin əleyhinə açırlar,
Dillərinin sözləri dünyanı gəzib-dolaşır.
10 Ona görə bütün xalq onların tərəfinə keçir,
Sözlərini axıradək su kimi içir.
11 Deyirlər ki, Allah necə xəbər tutacaq?
Haqq-Taala bundan necə xəbərdar olacaq?
12 Belədir pis adamlar,
Daim arxayındırlar, var-dövlət artırırlar.

13 Məgər mən boş yerə qəlbimi təmizləmişdim,
Günahsızlıq içində əllərimi yumuşdum?
14 Həmişə əziyyətə düşürəm,
Hər səhər töhmətə rast gəlirəm.
15 Əgər «qoy mən də belə danışım» deyə düşünsəydim,
Sənin övladlarına xəyanət edərdim.
16 Bunu anlamaq üçün düşünəndə
Çətin bir iş kimi gözümə durdu.
17 Yalnız Allahın Müqəddəs məkanına girərkən
Onların aqibətini dərk etdim.
18 Doğrudan da, onları sürüşkən yerə qoymusan,
Onları məhvə yuvarlayırsan.
19 Onlar bir anda yox olacaqlar,
Dəhşət içində itib-batacaqlar.
20 Yuxudan ayılanda röyalar unudular,
Ey Xudavənd, Sənin oyanışınla bu adamlar boş sayılacaq.

21 O vaxt könlüm zəhərlənmişdi,
Qəlbim dəlik-deşik olmuşdu.
22 Necə axmaq idim, dərrakəm yox idi,
Qarşında sanki bir heyvan idim.
23 Amma daim Sənինlə olmuşam,
Mənim sağ əlimdən tutmusan.
24 Nəsihətinlə mənə yol göstərirsən,
Sonra məni şərəfə çatdıracaqsan.
25 Göylərdə Səndən başqa kimim var?
Yer üzündə də Səndən başqa heç nə istəmirəm.
26 Cismim və ürəyim taqətdən düşsə belə,
Daim, ey Allah, qəlbimin qüvvəti, nəsibimsən.

27 Budur, Səndən uzaq düşənlər məhv olurlar,
Sənə xəyanət edənləri yox edirsən.
28 Mənim üçün Allaha yaxınlaşmaq yaxşıdır,
Xudavənd Rəbbə pənah gətirmişəm,
Ona görə bütün işlərini hamıya çatdıracağam!

74

Məzmur 74
Asəfin maskili.
1 Ey Allah, niyə bizi əbədilik tərk etmisən?

Otlağının sürüsünə niyə qəzəbin alovlanıb?
2 Yada sal keçmişdə satın aldığın icmanı,
Özünə xalq etmək üçün azad etdiyin tayfanı,
Həm də məskənin olan Sion dağını.
3 Əbədi viranələrə doğru get,
Müqəddəs yerdə hər şeyi düşmən dağıdıb.

4 Səcdəgahının ortasında düşmənlər nərə çəkdilər,
Bu yerə zəfər bayraqlarını keçirtdilər.
5 Sıx meşəni budamaq üçün
Balta qaldıran adamlara bənzəyirlər.
6 Müqəddəs yerin bütün oyma işlərini
Baltalar və çəkiclərlə qırıb tökdülər.
7 Sənin Müqəddəs məkanına od vurdular,
Adının sakin olduğu yeri uçurub murdarladılar.
8 «Bu xalqı biz birgə əzməliyik» deyə düşünərək
Ölkədəki bütün səcdəgahları yandırdılar.

9 Heç bir rəmzimiz görünmür,
Daha peyğəmbərimiz yoxdur.
Kimsə bilmir, biz nə vaxtadək belə qalacağıq.
10 Ey Allah, nə vaxtadək düşmən Səni söyəcək?
Yağı əbədilikmi Sənin adına küfr edəcək?
11 Axı nə üçün əlini geri çəkirsən?
Çıxart qoynundan sağ əlini, onları məhv et.

12 Ey Allah, əzəldən Padşahımsan,
Yer üzünə qurtuluşlar verirsən.
13 * Sən dənizi Öz qüdrətinlə böldün,
Dəniz əjdahalarının başlarını əzdin.
14 Sən Livyatanın* başlarını əzdin,
Onu çöl heyvanlarına yem etdin.
15 Sən bulaqlar açıb sellər axıtdın,
Həmişəaxar çayları isə qurutdun.
16 Gündüz də Sənindir, gecə də Sənin,
Ayı və günəşi Sən yaratmısan.
17 Sən quru yerin bütün sərhədlərini qoydun,
Həm yayı, həm qışı yaratdın.

18 Ya Rəbb, unutma, düşmən Səni söyür,
Sənin adına axmaq bir xalq küfr edir.
19 Öz qumrunun canını yırtıcılara vermə,
Məzlumlarının həyatını əsla unutma.
20 Özün bizimlə bağladığın əhdə bax!
Zorakılıq yuvaları ölkənin hər zülmət yerinə dolub.
21 Qoyma əzabkeş yenə də rüsvay olsun,
Qoy sənin adına məzlumlar və fəqirlər həmd oxusun.

22 Qalx, ey Allah, mübarizəni apar,

* **74:13** Çıx. 14:21 * **74:14** *Livyatan* – bu gün bizə məlum olmayan nəhəng su heyvanı.

Unutma ki, axmaqlar həmişə Səni söyür.
23 Düşmənlərinin səsini,
Əleyhdarlarının daim yüksələn vəlvələsini unutma.

75

Məzmur 75
Musiqi rəhbəri üçün Asəfin «Al-taşxet» üstə oxunan məzmuru.
Bir ilahi.
1 Ey Allah, biz Sənə şükür edirik,
Bizə doğma olan isminə şükür olsun,
Xariqələrin bunu bəyan edir!

2 Allah deyir: «Müəyyən etdiyim zaman
Mən insafla hakimlik edəcəyəm.
3 Yer və üzərindəkilər lərzəyə gələrkən
Onu saxlayıb sütunlarından tutan Mənəm.
Sela
4 Məğrurlara dedim: "Daha məğrurluq etməyin",
Pislərə dedim: "Gücünüzü göstərməyin,
5 Buynuz çıxartmayın,
Dikbaş-dikbaş danışmayın"».

6 İnsanı yüksəltmək
Nə şərqdən, nə qərbdən, nə də çöllərdən gəlir.
7 Hökm verən Allah isə
Həm alçaldır, həm yüksəldir.
8 Rəbb əlində bir cam tutub,
Onu ədviyyatlı, köpüklənən şərabla doldurub.
Şərabından töküb dünyanın bütün pislərinə paylayacaq,
Onlar da şərabı dibinə qədər içib-qurtaracaq.

9 Mənsə daim bunu elan edəcəyəm,
Yaqubun Allahına tərənnüm oxuyacağam.
10 Pis adamların buynuzları qırılacaq,
Amma salehlərin qüvvəti artacaq.

76

Məzmur 76
Musiqi rəhbəri üçün. Asəfin simli alətlərin müşayiəti ilə oxunan məzmuru.
Bir ilahi.
1 Allah Yəhudada şöhrətlidir,
İsraildə Onun adı böyükdür.
2 Çardağı Salemdədir,
Məskəni Siondadır.
3 Allah orada alovlu oxları,
Qalxan-qılıncı və bütün silahları qırdı.
Sela

4 Ey Allah, şərəfli Sənsən,
Ulu dağlardan da əzəmətlisən!
5 Cəsur ürəklilər talan oldu,

Ölüm yuxusuna daldı,
Bütün cəngavərlərin əlləri sustaldı.
6 Ey Yaqubun Allahı, Sənin məzəmmətindən
Arabaçılar və atlar uyumuş qaldı.

7 Sən zəhmlisən, Sən!
Qəzəblənəndə qarşında kim dura bilər?
8 Öz hökmünü göylərdən elan etdin,
Yer vahimələndi və səsini kəsdi.
9 Onda, ey Allah, hökm çıxarmaq üçün,
Dünyadakı məzlumların hamısını qurtarmaq üçün qalxdın.

Sela

10 Qəzəbli insanlar belə, Sənə şükür edir,
Qəzəbdən qurtulanları Özünə bağlayırsan.

11 Allahınız Rəbbə əhd edin və yerinə yetirin,
Ey bütün ətraf xalqlar, o Zəhmli Olana xərac gətirin.
12 O, hökmdarların nəfəsini kəsər,
Dünya padşahlarını vahimələndirər.

77

Məzmur 77

Musiqi rəhbəri Yedutun üçün. Asəfin məzmuru.
1 Allahı səsləyirəm, fəryad edirəm,
Allahı səsləyirəm, O məni dinlər.
2 Dar günümdə Xudavəndi axtarıram,
Bütün gecə durmadan,
Könlüm ovunmadan Ona əl açmışam.
3 Allahı yada salarkən tələşə düşürəm,
Dərindən fikirləşəndə ruhdan düşürəm.

Sela

4 Qoymursan gözlərimi yumum,
Üzgünlükdən danışa bilmirəm.
5 Düşünürəm keçən günləri,
Ötən dövranı, illəri.
6 Oxuduğum ilahi gecələr yadıma düşür,
Ürəyimdə düşünəndə könlüm məndən soruşur:
7 «Xudavənd məni əbədilikmi tərk edib?
Bir daha məndən razı qalmayacaqmı?
8 Məhəbbəti həmişəlik qurtardımı?
Vədi nəsildən-nəslə qədər sona çatdımı?
9 Allah rəhm etməyi unudubmu,
Mərhəmətinin yerini qəzəb tutdumu?»

Sela

10 Dedim: «Bu mənim üçün bəladır,
Haqq-Taala daha gücünü göstərmir».

11 Ya Rəbb, Sənin əməllərini yada salıram,

Bəli, xatırlayıram, ta qədimdən xariqələr göstərmisən.
12 Sənin bütün işlərini dərindən düşünürəm,
Əməllərin barədə xəyala dalıram.
13 Allahın yolu müqəddəsdir.
Allah kimi böyük hansı allah var?
14 Xariqələr yaradan Allah Sənsən,
Xalqlar arasında qüdrətini göstərmisən.
15 Əl uzadıb xalqını,
Yaqub, Yusif övladlarını azad etmisən.

Sela

16 Ey Allah, sular Səni gördü,
Səni görən sular qorxdu,
Hətta ümmanlar lərzəyə gəldi.
17 Buludlar yağışa döndü,
Göylərdən gurultular eşidildi,
Hər tərəfə oxların töküldü.
18 Qasırğanın içindən ildırım çaxdı,
Şimşəklər yer üzünə işıq saçdı,
Yer lərzəyə gəlib sarsıldı.
19 Sən dənizdə, ümman sularda yol açdın,
Amma ayaq izlərin məlum olmadı.
20 Sən Musa və Harunun əli ilə
Xalqını bir sürü kimi aparmışdın.

78

Məzmur 78
Asəfin maskili.
1 Ey xalqım, təlimimi dinləyin,
Dilimdən çıxan sözləri eşidin.
2 * Ağzımı bu məsəllə açıb
Keçmişdəki müəmmaları bəyan edəcəyəm.
3 Bunları eşitmişik, bilirik,
Bizə atalarımız nəql edib.
4 Bunu onların nəvələrindən gizlətməyəcəyik;
Rəbbin həmdə layiq işlərini,
Onun qüdrətini, etdiyi xariqələri
Gələcək nəsillərə söyləyəcəyik.

5 Rəbb öyüd vermək üçün Yaqub nəslinə –
İsrailə bir təlim qoydu.
Ata-babalarımıza əmr etdi ki,
Bu təlimi övladlarına öyrətsin.
6 Qoy gələcək nəsil də bilsin,
Gələcəkdə doğulacaq övladlar da
Balalarına bu təlimi verə bilsin.
7 Qoy ümidlərini Allaha bağlasınlar,
Allahın işlərini unutmasınlar,
Əmrlərini yerinə yetirsinlər.
8 Qoy ata-babaları kimi olmasınlar,
Çünki onlar dikbaş, üsyankar bir nəsil idi.

* **78:2** Mat. 13:35

Allaha ürəkləri dönük,
Könülləri vəfasız idi.

9 Efrayim övladları ox-kamanla silahlandılar,
Amma döyüş günü tez geriyə qayıtdılar.
10 Allahın əhdini pozanlar belə etdilər,
Sənin qanunlarınla yaşamaq istəmədilər.
11 Allahın işlərini,
Göstərdiyi xariqələrini unutdular.
12 * Allah Misir torpağında, Soan bölgəsində,
Ata-babalarının gözləri önündə xariqələr göstərmişdi.
13 * Dənizi yarıb onları keçirmişdi,
Suları divar kimi saxlamışdı.
14 * Onlara gündüz buludla,
Bütün gecə şəfəq saçan alovla yol göstərmişdi.
15 * Çöldə qayaları yarmışdı,
İçsinlər deyə ümman kimi bol su çıxarmışdı.
16 Qayadan suları sel kimi çıxarmışdı,
Bu suları çaylar kimi axıtmışdı.

17 Amma onlar günah etməyi davam etdirdilər,
Səhrada Haqq-Taalaya qarşı üsyankar oldular.
18 * İştahaları artdı, yemək tələb etdilər,
Ürəklərində Allahı sınağa çəkdilər.
19 Allahın əleyhinə belə danışdılar:
«Məgər Allah çöldə süfrə qura bilər?
20 Nə olsun qayaya vuranda sular axdı,
Sellər aşıb-daşdı.
Görəsən O, çörək verə bilərmi?
Xalqına ət verə bilərmi?»

21 Rəbb bunu eşidərkən qəzəbləndi,
Yaquba qarşı alovunu yerə tökdü,
İsrailə qarşı hiddəti artdı.
22 Çünki onlar Allaha inanmırdılar,
Onun qurtuluşuna arxalanmırdılar.
23 Bununla belə, uca səmaya əmr etdi,
Göylərin qapılarını açdırdı.
24 * Onlara yemək üçün manna yağdırdı,
Göylərin taxılını verdi.
25 İnsan mələklərin çörəyindən yedi,
Onlara doyunca yemək verildi.
26 Göylərdə şərq küləyini əsdirdi,
Qüdrəti ilə cənub küləyini gətirdi.
27 Başlarına toz kimi ət yağdırdı,
Onlara dənizdəki qum qədər quşlar göndərdi.
28 Düşərgələrinin ortasına,

* **78:12** Çıx. 7:8–12:32 * **78:13** Çıx. 14:21-22 * **78:14** Çıx. 13:21-22 * **78:15** Çıx. 17:1-7; Say. 20:2-13 * **78:18** Çıx. 16:2-15; Say. 11:4-23,31-35 * **78:24** Yəh. 6:31

Qaldıqları yerin ətrafına səpələdi.
29 Onlar doyunca, çox yedi,
İştahaları çəkən şeyləri onlara verdi.
30 Lakin iştahaları qurtarmamış,
Yemək ağızlarında olarkən
31 Allah onlara qarşı hiddətini artırdı,
Ətli-canlılarını qırdı,
İsrail igidlərini vurub yerə sərdi.

32 Bununla belə, günahlarını davam etdirdilər,
Onun xariqələrinə inanmadılar.
33 Buna görə də günlərini puç etdi,
Dəhşətlə ömürlərini sona yetirdi.
34 Ölənləri görüb Allahı axtardılar,
Geri dönüb Allahı səylə aradılar.
35 Yadlarına düşdü ki, Allah onların Qayası idi,
Allah-Taala onların Satınalanı idi.
36 Lakin ağızları ilə Ona yaltaqlanırdılar,
Dilləri ilə Ona yalan danışırdılar.
37 * Qəlblərində Ona qarşı dönük olmuşdular,
Əhdinə vəfasız çıxmışdılar.
38 Allah isə rəhmlidir, günahı bağışlayır,
Günahkarı yox etmir.
Dəfələrlə qəzəbini saxlayır,
Hiddətini tamamilə oyanmağa qoymayır.
39 Yada saldı ki, onlar yalnız bəşərdir,
Onlar əsən, geri dönməyən küləyə bənzəyir.
40 Neçə dəfə səhrada Ona qarşı üsyankar oldular,
Neçə dəfə çöllükdə Onu kədərləndirdilər!
41 Allahı dönə-dönə sınadılar,
İsrailin Müqəddəsinin xətrinə dəydilər.
42 Xatırlamadılar Onun qüdrətini,
Düşməndən azad etdiyi günü,
43 Misirdə göstərdiyi əlamətləri,
Soan bölgəsində göstərdiyi möcüzələri.
44 * Misirlilər sulardan içə bilməsinlər deyə
Suları qana döndərib çaylardan axıtmışdı.
45 * * Onları göndərdiyi mozalanlara yem etmişdi,
Göndərdiyi qurbağalar ölkələrini xarabaya çevirmişdi.
46 * Əkinlərini tırtıllara,
Zəhmətlərinin bəhərini çəyirtkələrə vermişdi.
47 * Üzümlərini dolu ilə,
Firon ənciri ağaclarını şaxta ilə məhv etmişdi.
48 Naxırlarını dolu ilə,
Sürülərini şimşəklə qırmışdı.
49 Onların üzərinə qızğın qəzəbini,
Hirsini, hiddətini, dərdləri,

* **78:37** Həv. 8:21 * **78:44** Çıx. 7:17-21; Vəhy 16:4 * **78:45** Çıx. 8:20-24 * **78:45** Çıx. 8:1-6
* **78:46** Çıx. 10:12-15 * **78:47** Çıx. 9:22-25

Bir qoşun ölüm mələklərini tökmüşdü.
50 Qızğın qəzəbinə yol açmışdı,
Əsirgəmədən canlarına ölüm vermişdi,
Həyatlarına bəla gətirmişdi.
51 * Hər Misirlinin ilk oğlunu,
Ham nəslindən hər kişinin belindən gələn ilk oğlunu qırmışdı.
52 * Öz xalqını isə qoyun kimi oradan çıxarmışdı,
Çöldən onları sürü kimi aparmışdı.
53 * Onları qorxudan uzaq, asayiş içində aparmışdı,
Düşmənləri isə dənizdə qərq olmuşdu.
54 * Onları Öz müqəddəs torpağına,
Sağ əli ilə aldığı dağlar diyarına gətirdi.
55 * Onların qarşısından başqa millətləri qovdu,
Torpaqlarını da İsrail qəbilələrinə mülk olaraq payladı,
Yaşamaq üçün yurd-yuvalarını onlara verdi.

56 * Lakin onlar Allah-Taalanı sınadılar,
Ona qarşı üsyankar oldular,
Göstərişlərinə əməl etmədilər.
57 Ataları kimi dönüklük və xəyanət etdilər,
Xarab kamandan atılan ox kimi əyri getdilər.
58 Onu səcdəgahları ilə qəzəbləndirdilər,
Onu yonma bütləri ilə qısqandırdılar.
59 Bunları eşidən Allah çox hiddətləndi,
İsraili tamamilə rədd etdi.
60 * İnsanlar arasında qaldığı çadırını,
Şilodakı məskənini tərk etdi.
61 * Qüdrətini* əsarətə,
Şərəfini düşmən əlinə təslim etdi.
62 Öz xalqını qılıncdan keçirtdi,
Öz irsini qəzəbinə düçar etdi.
63 İgidləri alov uddu,
Nişanlı qızlara toy çalınmadı.
64 Kahinləri qılınclarla qırıldı,
Arvadları dul qaldı, gözlərinin yaşı qurudu.

65 O zaman Xudavənd yuxulu insan kimi oyandı,
Sanki şərabın təsirindən ayılan bir pəhləvandır.
66 Düşmənlərini vuraraq geri atdı,
Əbədi olaraq onları rüsvay etdi.
67 Yusifin nəslini rədd etdi,
Efrayim qəbiləsini seçmədi.
68 Yəhuda qəbiləsini,
Sevdiyi Sion dağını seçdi.
69 Öz Müqəddəs məkanını səma kimi,

* **78:51** Çıx. 12:29 * **78:52** Çıx. 13:17-22 * **78:53** Çıx. 14:26-28 * **78:54** Çıx. 15:17; Yeşua 3:15-17 * **78:55** Yeşua 11:16-23 * **78:56** Hak. 2:11-15 * **78:60** Yeşua 18:1; Yer. 7:12-14; 26:6 * **78:61** 1Şam. 4:4-22 * **78:61** *Qüdrət, şərəf* – Əhd sandığının rəmzi. Bax: 1Şam. 4-cü fəsil.

Əbədi qurduğu dünya kimi tikdi.
70 * Çoban olan qulu Davudu seçdi,
Onu qoyun ağıllarından götürdü.
71 Əmlik quzuların qayğısına qalanı gətirdi,
Xalqı Yaqub nəslinin və Öz irsi İsrailin çobanı etdi.
72 Davud onları kamil ürəklə otardı,
Əlindən gələn məharətlə onları irəli apardı.

79

Məzmur 79
Asəfin məzmuru.
1 * Ey Allah, millətlər Sənin mülkünə giriblər,
Müqəddəs məbədini murdar ediblər,
Yerusəlimi viranəliyə çeviriblər.
2 Qullarının cəsədini göydəki quşlara yem ediblər,
Möminlərinin ətini yerdəki heyvanlara veriblər.
3 Yerusəlimin hər tərəfində onların qanı axıdılıb,
Onları dəfn edən yoxdur.
4 Qonşularımızın tənə hədəfinə döndük,
Ətrafdakılarımız tərəfindən ələ salınıb lağ edildik.

5 Ya Rəbb, nə vaxtacan,
Yoxsa əbədilikmi bu qəzəbindən dönməyəcəksən,
Qısqanclıqdan od tutub yanacaqsan?
6 * Səni tanımayan millətlərin,
İsmini çağırmayan ölkələrin üstünə hiddətini tök.
7 Çünki onlar Yaqub nəslinin başını yeyiblər,
Yurd-yuvasını viranəyə çeviriblər.

8 Ata-babalarımızın günahını boynumuza qoyma,
Nə qədər alçalmışıq, mərhəmətini bizə tez göstər.
9 Ey bizi qurtaran Allah,
İsmin şərəfinə Sən bizə yardım et,
Günahlarımızı kəffarə edərək
İsmin naminə Sən bizi xilas et.
10 Niyə millətlər «Hanı onların Allahı?» desinlər?
Qullarının tökülən qan qisasının alınmasını
Qoy gözümüz görsün, millətlər də bilsinlər.

11 Qoy əsirlərin ah-naləsi hüzuruna çatsın,
Ölümə aparılanları böyük qüdrətinlə qoru.
12 Ey Xudavənd, Sənə tənə vuran bizim qonşuların
Tənələrini yeddi qat artıq kökslərinə qaytar.
13 Biz Sənin xalqın, otlağının sürüsüyük,
Əbədilik Sənə şükür edərik,
Nəsildən-nəslə qədər həmdlərini bəyan edərik!

* **78:70** 1Şam. 16:11-12; 2Şam. 7:8; 1Saln. 17:7 * **79:1** 2Pad. 25:8-10; 2Saln. 36:17-19; Yer. 52:12-14
* **79:6** Yer. 10:25

80

Məzmur 80
Musiqi rəhbəri üçün. Asəfin «Şoşannim» üstə oxunan şəhadət məzmuru.
1 * Ey İsrailin Çobanı,
Yusif nəslinə sürü kimi Baxan, qulaq as!
Ey keruvlar üstündə Oturan, nurunu saç!
2 Efrayim, Binyamin, Menaşşe qəbilələrinin önündə
Qoy qüvvətin oyansın, gəl, bizi qurtar!
3 Ey Allah, bizi əvvəlki halımıza qaytar,
Üzündən nur saçıb bizi qurtar!

4 Ya Rəbb, ey Ordular Allahı, nə vaxtacan
Xalqının duasından qəzəblənəcəksən?
5 Onlara çörək yerinə göz yaşı yedirdin,
Onlara bolluca göz yaşı içirdin.
6 Qonşularımızla bizi çəkişməyə vadar etdin,
Düşmən bizi ələ salıb gülür.

7 Ey Ordular Allahı, bizi əvvəlki halımıza qaytar,
Üzündən nur saçıb bizi qurtar!

8 Misirdən tənək fidanı gətirərək
Qovduğun millətlərin torpağında əkdin.
9 Bunun üçün sahə hazırlamışdın,
Tənək rişələnib ölkəni bürüdü.
10 Budaqları dağlara,
Böyük sidr ağaclarına kölgə saldı.
11 Dənizə qədər qol-budaq atdı,
Zoğ atıb Fərat çayına çatdı.
12 Bəs niyə ətrafdakı hasarını uçurdun?
Budur, yoldan keçən hər kəs məhsullarını qoparır,
13 Tənəyi meşənin qabanları korlayır,
Onu çöl heyvanları çeynəyir.

14 Ey Ordular Allahı, dön, göydən bax,
Bu tənəyi gör, qayğısına qal.
15 Axı bu fidanı sağ əlinlə əkmisən,
Kökünə* qüvvət vermisən.
16 Tənəyini kəsib yandıranlar
Qəzəbli məzəmmətinlə qoy yox olsunlar!
17 Sənin əlin, sağ əlin Öz seçdiyin adamı –
Qüvvət verdiyin bəşər oğlunu qorusun.
18 Qoy Səndən dönüb ayrılmayaq,
Bizi elə yaşat ki, ismini çağıraq.

19 Ya Rəbb, ey Ordular Allahı, bizi əvvəlki halımıza qaytar,
Üzündən nur saçıb bizi qurtar!

---

* **80:1** Çıx. 25:22 * **80:15** *Kökünə* – yaxud *oğula.*

81

Məzmur 81

Musiqi rəhbəri üçün. Asəfin «Gittit» üstə oxunan məzmuru.
1 Qüvvətimiz olan Allahı mədh edin,
Yaqubun Allahına cuşa gəlib nida edin!
2 İlahi oxuyun,
Dəfi, xoş avazlı liranı və çəngi çalın.
3 * Təzə Ay mərasimində, ay bədirlənəndə,
Bizim bayram günündə
Şeypur çalın!
4 Çünki bu, İsrail üçün verilən qaydadır,
Yaqubun Allahının hökmüdür.
5 O, Misir əleyhinə çıxanda
Yusif nəslinə belə bir öyüd verib.

Naməlum bir səs eşitdim:
6 «Onun çiyinlərini bu yükdən qurtarıram,
Qoy əlləri bu ağır səbətdən azad olsun.
7 * Dar günündə Məni çağırdın,
Mən də səni qurtardım.
Gurlayaraq tufan içindən sənə cavab verdim,
Meriva sularında səni sınadım.
Sela

8 Ey xalqım, dinlə, xəbərdarlıq edirəm,
Ey İsrail, kaş ki Məni dinləyəydin!
9 * Aranızda özgə allah olmasın,
Yad allaha kimsə səcdə qılmasın.
10 Rəbb Allahınız Mənəm,
Mən sizi Misir torpağından buraya gətirmişəm.
Ağzını yaxşı aç,
Doyunca yemək verirəm.

11 Lakin xalqım səsimi eşitmədi,
İsrail nəsli Məni istəmədi.
12 Onların inadkar qəlblərinə izin verdim ki,
Necə istəyirlər, elə gəzsinlər.
13 Kaş ki xalqım Mənə qulaq asaydı,
İsrail nəsli Mənim yolumla gedəydi!
14 Bir anda düşmənlərini yerə sərərdim,
Əlimi yağılarının üstünə qaldırardım.
15 Mən Rəbbə nifrət edənlər Mənə boyun əyərdi,
Əbədi olaraq vaxtları belə keçərdi.
16 Sizə taxılın əlasını yedirərdim,
Sizi qayadan axan balla bəsləyərdim».

* **81:3** Say. 10:10 * **81:7** Çıx. 17:7; Say. 20:13 * **81:9** Çıx. 20:2-3; Qanun. 5:6-7

82

Məzmur 82
Asəfin məzmuru.
1 Allah Öz toplantısında durub,
Hökmünü verərək allahlar arasında deyir:
2 «Nə vaxtadək nahaq hökm verəcəksiniz,
Pislərə tərəfkeşlik edəcəksiniz?
Sela
3 Yoxsulun və yetimin işinə ədalətlə baxın,
Məzlumun və fəqirin haqqını verin.
4 Yoxsul və möhtacları qurtarın,
Pislərin əlindən onları azad edin.

5 Nə bilirsiniz, nə də ki anlayırsınız!
Yerin təməlləri sarsılır, qaranlıqda dolanırsınız.
6 * Demişəm: "Siz allahlarsınız,
Hər biriniz Haqq-Taala övladlarısınız".
7 Lakin insan kimi öləcəksiniz,
Adi bir hökmdar kimi torpağa düşəcəksiniz».
8 Ey Allah, qalx, dünyaya hakim ol,
Çünki bütün millətlərə Sən sahib olacaqsan!

83

Məzmur 83
Bir ilahi.
Asəfin məzmuru.
1 Ey Allah, susub səssiz durma!
Ey Allah, sakit olma!
2 Budur, düşmənlər qiyamət qoparır,
Sənə nifrət edənlər Sənin əleyhinə qalxır.
3 Xalqına qarşı fənd işlədirlər,
Sənin qoruduqlarına qarşı birgə qərara gəlirlər.
4 Deyirlər: «Gəlin, onları millət olmasın deyə məhv edək,
İsrailin adı xatırlanmasın deyə onları yox edək».
5 Ürəkləri bir olaraq qərara gəliblər,
Sənə qarşı bunlar əhd ediblər:
6 Edomlular, İsmaillilər,
Moavlılar, Həcərlilər,
7 Geval, Ammon, Amaleq,
Filişt və Sur əhalisi.
8 Aşşur da onlara qoşulub,
Lutun övladlarına kömək edir.
Sela
9 * * Başlarına gətir Midyanlılara etdiklərini,
Qişon vadisində Sisranın, Yavinin başına gətirdiklərini.
10 Onlar En-Dorda həlak oldular,
Torpaq üçün peyin oldular.
11 * Əsilzadələrini Orev və Zeev kimi et,

* **82:6** Yəh. 10:34 * **83:9** Hak. 7:1-23 * **83:9** Hak. 4:6-22 * **83:11** Hak. 7:25; 8:12

Bütün ağalarını Zevah və Salmunna kimi et.
12 Onlar demişdilər:
«Allahın otlaqlarına sahib olaq».

13 Ey Allahım, onları sovrulan toza,
Küləyin süpürdüyü saman qırıntısına çevir.
14 Meşəni yandıran od kimi,
Dağları alışdıran alov kimi
15 Onları tufanınla qov,
Qasırğanla dəhşətə sal.
16 Ya Rəbb, onların üzünü xəcalətə bürü,
Qoy Sənin ismini axtarsınlar.
17 Əbədilik utanaraq vəlvələyə düşsünlər,
Rüsvay olub yox olsunlar.
18 Bilsinlər ki, Sənin ismin Rəbdir,
Bütün yer üzündə ancaq Sən Haqq-Taalasan!

84

Məzmur 84
Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının «Gittit» üstə oxunan məzmuru.
1 Ey Ordular Rəbbi, məskənin nə qədər əzizdir,
2 Qəlbim Rəbbin həyətinin həsrətindədir,
Könlüm, cismim var olan Allaha mədh oxuyur.
3 Ey Ordular Rəbbi, Padşahım, Allahım,
Qurbangahının yaxınında sərçələr yurd salar,
Qaranquş bala çıxartmaq üçün yuva qurar.
4 Nə bəxtiyardır evində yaşayanlar,
Daim Sənə həmd oxuyanlar!

Sela

5 Nə bəxtiyardır Səndən qüvvət alanlar,
Qəlbində Sionu ziyarət etməyi arzulayanlar!
6 Baka* vadisindən keçərkən
Onlara çağlayan bulaqlar görünər,
İlk yağışdan ora gölməçələrə bürünər.
7 Bu adamlar getdikcə qüvvət alarlar,
Sionda Allahın hüzurunda olarlar.

8 Ya Rəbb, ey Ordular Allahı, duamı dinlə,
Ey Yaqubun Allahı, qulaq as!

Sela

9 Ey Allah, bizə sipər olana bax,
Məsh etdiyinin üzünə bax!

10 Sənin həyətində keçən bir günüm
Başqa yerdə keçən min günümdən yaxşıdır.
Allahımın evinin keşiyində dayanmağım
Pislərin çadırında rahat ömür sürməkdən yaxşıdır.
11 Axı Rəbb Allah günəşdir, sipərdir,
Rəbb lütf və şərəf verir,

* **84:6** *Baka* – ibrani dilində *ağlama.*

Xeyirxahlığını düz yolla gedənlərdən əsirgəmir.
12 Ey Ordular Rəbbi, Sənə güvənən nə bəxtiyardır!

85

Məzmur 85
Musiqi rəhbəri üçün. Qorah övladlarının məzmuru.
1 Ya Rəbb, ölkədən razı qaldın,
Yaqub nəslini bəxtəvər günlərə qaytardın.
2 Xalqının təqsirlərini bağışladın,
Bütün günahlarını əfv etdin.

Sela

3 Sən bütün hirsini uddun,
Qızğın qəzəbini yatırdın.

4 Ey bizi qurtaran Allah,
Bizə bəxtəvər günlərimizi qaytar.
Bizə qarşı hiddətindən əl çək.
5 Əbədilikmi bizə acığın tutacaq?
Qəzəbin nəsildən-nəslə qədərmi uzanacaq?
6 Xalqın Səndən sevinc alsın deyə
Bizi yenə dirçəltməyəcəksənmi?
7 Ya Rəbb, bizə məhəbbətini göstər,
Bizi xilas et.

8 Rəbb Allah nə söyləsə, dinləyirəm.
Sözləri xalqına, möminlərinə sülh bəyan edər ki,
Onlar öz cəhalətlərinə dönməsinlər.
9 Bəli, Rəbb Ondan qorxanları qurtarmaq üçün,
Ehtişamını ölkəmizdə saxlamaq üçün yaxınlaşır!

10 Məhəbbətlə həqiqət bir-birinə qovuşacaq,
Salehliklə əmin-amanlıq bir-biri ilə öpüşəcək.
11 Həqiqət yerdə bitib-göyərəcək,
Ədalət göylərdən baxacaq.
12 Bəli, Rəbb ən yaxşı şeyləri göndərəcək,
Torpağımız bol məhsul verəcək.
13 Ədalət Rəbbin önündə addımlayar,
Qədəmləri üçün cığır salar.

86

Məzmur 86
Davudun duası.
1 Ya Rəbb, mənə qulaq as və cavab ver,
Çünki mən məzlumam, fəqirəm.
2 Möminəm, Sən Özün məni qoru,
Ey Allahım, Sənə güvənən bəndəni qurtar.
3 Rəhm et mənə, ey Xudavənd,
Çünki bütün gün Səni səsləyirəm!
4 Bu bəndənin qəlbini sevindir,
Ey Xudavənd, Sənə ürəyimi təqdim edirəm.
5 Çünki Sən, ey Xudavənd, xeyirxahsan, bağışlayan Sənsən,

Səni səsləyənlərin hamısı üçün məhəbbətin boldur.
6 Ya Rəbb, duamı dinlə,
Yalvarışlarımın səsinə qulaq as.
7 Dar gündə Səni səsləyirəm,
Bilirəm ki, mənə cavab verərsən.

8 Ey Xudavənd, allahlar arasında Sənin kimisi yoxdur,
Əməllərin kimi əməl yoxdur.
9 * Ey Xudavənd, yaratdığın millətlərin hamısı hüzuruna gələcək,
Sənin ismini izzətləndirərək səcdə edəcək.
10 Çünki əzəmətli, xariqələr yaradan Sənsən,
Yeganə Allah Sənsən!

11 Ya Rəbb, mənə yolunu göstər,
Sənin həqiqətinlə addımlayım.
Qəlbimi səmimi et,
Qoy Sənin ismindən qorxum.
12 Ey Xudavənd Allahım, bütün qəlbimlə Sənə şükür edəcəyəm,
Daim ismini izzətləndirəcəyəm.
13 Çünki mənə olan məhəbbətin böyükdür,
Canımı ölülər diyarına enməkdən qurtardın.

14 Ey Allah, lovğalar əleyhimə qalxır,
Bir dəstə zalım canımı almaq üçün məni axtarır,
Səni qarşılarında görmür.
15 * Ey Xudavənd, Sən rəhmli, lütfkar Allahsan,
Hədsiz səbirlisən, məhəbbətin və sədaqətin boldur.
16 Sən mənə baxıb rəhm et,
Bu bəndənə Öz gücündən ver,
Kənizinin oğlunu xilas et.
17 Xeyirxahlığından mənə bir əlamət göstər,
Qoy mənə nifrət edənlər görüb utansınlar.
Çünki, ya Rəbb, mənə kömək edirsən,
Könlümə təsəlli verirsən.

87

Məzmur 87
Qorah övladlarının məzmuru.
Bir ilahi.
1 Müqəddəs dağlar
Rəbbin şəhərinin təməlidir,
2 Yaqubun bütün məskənlərindən çox
Sionun darvazaları Ona əzizdir.
3 Ey Allahın şəhəri,
Haqqında bu şanlı sözləri deyirlər:

Sela

4 «Məni tanıyanların içindən
Rahavın,* Babilin adını çəkəcəyəm.
Həm də Filişt, Sur, Kuş barədə

* **86:9** Vəhy 15:3-4 * **86:15** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 103:8; 145:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2
* **87:4** *Rahav* – Misirin rəmzi.

Deyiləcək: “Bunlar da bu yerdə doğulub”.

5 Bəli, Sion barədə deyiləcək:
“Onların hamısı bu yerdə doğulub,
Haqq-Taala buranı sarsılmaz edəcək”.
6 Rəbb xalqları siyahıda qeyd edəndə yazacaq:
“Bunlar bu yerdə doğulub”.

Sela

7 Oxuyanlar, rəqs edənlər belə deyəcəklər:
“Səndə mənim üçün hər cür çeşmə var”».

88

Məzmur 88
Bir ilahi.
Qorah övladlarının məzmuru.
Musiqi rəhbəri üçün Ezrahlı Heman ın «Maxalat leannot» üstə oxunan maskili.
1 Ya Rəbb, ey məni qurtaran Allah,
Gecə-gündüz Sənə yalvarıram!
2 Qoy duam Sənə çatsın,
Qulaq as naləmə.

3 Bəlalardan canım boğazıma gəldi,
Həyatım ölülər diyarına yaxınlaşır.
4 Qəbirə düşənlərin içində sayılıram,
Sanki məndə taqət qalmayıb.
5 Elə bil ölülər içinə düşmüşəm,
Yaddaşından silinmişəm,
Köməyindən əlimi üzmüşəm,
Məzarda yatan meyitlər kimiyəm.
6 Məni dərin qəbirə,
Dərin, qaranlıq bir yerə saldın.
7 Qəzəbin üstümə gəldi,
Təlatümün tamamilə məni əzdi.

Sela

8 Tanışlarımı məndən uzaqlaşdırdın,
Onlarda mənə qarşı ikrah yaratdın.
Qapalı qalmışam, çıxa bilmirəm,
9 Bu zülmümdən gözlərimin nuru sönür.
Ya Rəbb, hər gün Səni çağırıram,
Sənə əl açıram.

10 Xariqələrini ölülərəmi göstərəcəksən?
Kölgələrmi qalxıb Sənə şükür edəcək?

Sela

11 Məhəbbətin məzardamı,
Sədaqətin Hələk yerindəmi bəyan olunacaq?
12 Xariqələrin qaranlıqdamı,
Ədalətin unudulma diyarındamı tanınacaq?

13 Mən isə, ya Rəbb, Səni imdada çağırıram,
Duam hər səhər hüzuruna qalxır.

14 Ya Rəbb, niyə məni rədd edirsən?
Niyə məndən üzünü gizlədirsən?
15 Mən uşaqlıqdan məzlumam, ölümcül haldayam,
Göstərdiyin dəhşətlərdən çarəsiz qalmışam.
16 Qəzəbin üzərimdən basır,
Verdiyin vahimələrdən məhv oluram.
17 Bunlar sel kimi məni dövrəyə salır,
Bunlar birgə həmişə başımın üstünü alır.
18 Yarımı, yoldaşımı məndən uzaqlaşdırmısan,
Yalnız qaranlıqla həmdəm olmuşam.

89

Məzmur 89

* Ezrahlı Etanın maskili.
1 Ya Rəbb, daim məhəbbətindən nəğmə oxuyacağam,
Sənin sədaqətini dilim hər nəslə deyəcək.
2 Deyirəm ki, məhəbbətin əbədiyaşardır,
Sədaqətin göylər qədər sarsılmazdır.
3 Dedin: «Öz seçdiyimlə əhd kəsmişəm,
Qulum Davud üçün belə and içmişəm:
4 * "Mən nəslini əbədi sarsılmaz edəcəyəm,
Sülaləni taxtında sonsuzadək yaşadacağam"».

Sela

5 Ya Rəbb, göylər Sənin xariqələrinə şükür etsin,
Müqəddəslər camaatı arasında sədaqətinə həmd edilsin.
6 Göydə Rəbbin tayı-bərabəri varmı?
İlahi varlıqlar arasında Rəbbin bənzəri varmı?
7 Müqəddəslər məclisində Allah çox zəhmlidir,
Ətrafında olanların hamısından O heybətlidir.
8 Ya Rəbb, Ordular Allahı, Sənin tək qüdrətli varmı?
Səni sədaqətin bürüyüb.
9 Sən qabaran dənizə hökm edirsən,
Aşıb-daşan dalğaları yatırırsan.
10 Sən Rahavı* əzib leşini çıxartdın,
Qüvvətli qolunla düşmənləri dağıtdın.
11 Göylər Sənin, yer üzü Sənin,
Qurduğun yer üzündə hər şeyin təməlini qoymusan.
12 Sən şimalı, cənubu yaratmısan,
Tavor və Xermon adına mədh oxuyur.
13 Qolun nə qədər qüvvətlidir,
Sağ əlin ucadır, əllərin qüdrətlidir!
14 Salehlik və ədalət taxtının təməlidir,
Məhəbbət və sədaqət önündə gedir!
15 Bayram şənliyində olan xalq nə bəxtiyardır!
Ya Rəbb, onlar Sənin üzünün nurunda gəzər.
16 İsminə görə daim sevinirlər,
Salehliyinə görə şərəfə çatırlar.

* **89:** 1Pad. 4:31 * **89:4** 2Şam. 7:12-16; 1Saln. 17:11-14; Zəb. 132:11; Həv. 2:30 * **89:10** *Rahav* – burada *dəniz əjdahası* mənasında işlənir.

17 Onların ehtişamı, qüvvəti Sənsən.
Sənin lütfündən gücümüz artır.
18 Çünki sipərimiz Rəbdəndir,
Padşahımız İsrailin Müqəddəsidir.

19 Keçmişdə bir görüntü ilə
Möminlərinə belə söylədin:
«Bir cəngavərə kömək etdim,
Xalqın içindən onu seçib yüksəltdim.
20 * * Qulum Davudu tapdım,
Müqəddəs yağımla onu məsh etdim.
21 Əlim daim onu möhkəmləndirəcək,
Qolum ona qüvvət verəcək!
22 Düşmən ona qalib gələ bilməz,
Fitnəkarlar ona zülm edə bilməz.
23 Qarşısındakı düşmənləri qıracağam,
Ona nifrət edənləri vuracağam.
24 Yanında sədaqətim, məhəbbətim olacaq,
Gücü ismimlə artacaq.
25 Dənizlərə əlini,
Çaylara sağ əlini çatdıracağam.
26 Məni çağırıb deyəcək: "Atamsan, Allahımsan,
Məni xilas edən Qaya Sənsən!"
27 * Mən də ilk oğul haqqını ona verəcəyəm,
Onu yer üzünün ən uca padşahı edəcəyəm.
28 Ona daim məhəbbətimi göstərəcəyəm,
Sadiq qalıb əhdimi pozmayacağam.
29 Onun nəslini əbədi yaşadacağam,
Göylər durduqca taxtını saxlayacağam.

30 Övladları qanunumu atsalar,
Hökmlərimə görə yaşamasalar,
31 Qaydalarımı pozsalar,
Əmrlərimə əməl etməsələr,
32 Bu qanunsuzluqlarını kötəklə cəzalandıracağam,
Təqsirlərini qamçı ilə tənbeh edəcəyəm.
33 Amma yenə də məhəbbətimi atmaram,
Sədaqətimi yalan olmağa qoymaram.
34 Öz əhdimi pozmaram,
Dilimdən çıxan sözləri dəyişmərəm.
35 Müqəddəsliyim naminə bir dəfə and içmişəm:
Davuda yalandan söz verməyəcəyəm.
36 Sülaləsi taxtda əbədi qalacaq,
Taxtı hüzurumda günəş kimi duracaq.
37 Ay kimi –
Göydəki etibarlı şahid kimi sabit qalacaq».

Sela

38 Amma, ya Rəbb, məsh etdiyin padşaha qəzəblənmisən,

* **89:20** 1Şam. 13:14; Həv. 13:22 * **89:20** 1Şam. 16:12 * **89:27** Vəhy 1:4-6

Sən onu rədd etmisən, ona arxa çevirmisən.
39 Qulunla bağladığın əhddən imtina etmisən,
Tacını toz-torpağa atıb bulaşdırmısan.
40 Bütün divarlarını yıxmısan,
Qalalarını viran etmisən.
41 Yoldan keçənlər oranı soyub-talayırlar,
Qonşuları ona tənə vururlar.
42 Onun düşmənlərinin sağ əlini yuxarı qaldırmısan,
Bütün yağılarını sevindirmisən.
43 Qılıncının ağzını kütləşdirmisən,
Onu döyüşdə qaldırmamısan.
44 Onu şərəfdən salmısan,
Taxtını yerlə yeksan etmisən.
45 Nə tez onu gəncliyindən saldın,
Onu xəcalətə bürüdün.

Sela

46 Ya Rəbb, nə vaxta qədər,
Yoxsa əbədilikmi bizdən gizlənəcəksən,
Od tutub qəzəbdən yanacaqsan?
47 Ömrümün nə tez keçdiyini xatırla,
Bütün bəşər övladlarını nə fani yaratmısan!
48 İnsanlar arasında ölüm görməyən kimdir?
Kim canını ölülər diyarının pəncəsindən qurtarar?

Sela

49 Ey Xudavənd, əvvəlki məhəbbətin harada qaldı?
Çünki bu barədə Davuda sədaqətlə and içdin.
50 Ey Xudavənd, unutma, gör bu bəndən necədir,
Köksümdə nə qədər xalqın tənəsini gəzdirirəm.
51 Ya Rəbb, düşmənlərinin etdiyi təhqirləri,
Məsh etdiyinin yoluna vurduqları tənələri daşıyıram.

52 Rəbbə əbədilik alqış olsun!
Amin, Amin.

Dördüncü hissə

90

90-106-cı məzmurlar

Məzmur 90

Allah adamı Musanın duası.
1 Ey Xudavənd, bütün nəsillərdən bəri
Bizə pənah yeri olmusan.
2 Dağlara təvəllüd verməmişdən əvvəl,
Kainatı, dünyanı doğmazdan əvvəl
Əzəldən axıradək Allah Sənsən.

3 İnsanları torpağa çevirirsən,
Deyirsən: «Qoy bəşər övladları toza dönsün».
4 * Sənin gözündə min il ötən bir günə,
Bir gecə növbəsinə bənzər.

* **90:4** 2Pet. 3:8

5 İnsanları silirsən, çəkilirlər,
Elə bil ki yuxudurlar.
Sanki sübh çağı yerdə bitən otdurlar,
6 Səhər boy atar, çiçək açar,
Axşamsa solar, quruyar.

7 Qəzəbindən məhv oluruq,
Hiddətindən vəlvələyə düşürük.
8 Hüzurunda təqsirlərimizi üzə çıxarmısan,
Gizli günahlarımıza üzünün işığını salmısan.

9 Ömür-günümüz Sənin qəzəbin altında keçir,
İllərimiz bir nəfəs tək tükənir.
10 Yetmiş il ömür sürərik,
Sağlam olsaq, səksənə yetişərik.
Ən yaxşı çağımız belə, zəhmətlə, kədərlə keçir,
Ömrümüz tez bitir, uçub-gedir.

11 Axı qəzəbinin gücünü kim dərk edə bilər?
Hirsinin vahiməsini kim duya bilər?
12 Bizə öyrət nə qədər ömrümüz var,
Qoy qəlbimiz hikmətli olsun.

13 Əl çək, ya Rəbb! Nə vaxtadək qəzəbindən dönməyəcəksən?
Sən qullarına rəhm et.
14 Səhər-səhər bizə doyunca məhəbbət göstər,
Qoy ömrümüz boyu sevinib fərəhlənək.
15 Bizi zülmə saldığın günlər qədər,
Bəlaya düşdüyümüz illər qədər sevindir.
16 Əməllərin qullarına,
Əzəmətin övladlarına görünsün.
17 Ey Xudavənd Allahımız, bizimlə xoş rəftar et,
Əllərimizin zəhmətini uğurlu et,
Bəli, bizim əllərimizin zəhmətini uğurlu et.

91

Məzmur 91

1 Haqq-Taalanın pənahında yaşayan,
Külli-İxtiyarın kölgəsində oturan insan
2 Rəbb haqqında belə söyləyir:
«O mənim sığınacağımdır, qalamdır,
Allahımdır, Ona güvənirəm».
3 Bil ki, O səni ovçunun tələsindən,
Ağır xəstəliyə düşüb ölməkdən qurtarar.
4 Səni qanadlarının altına alar,
Pərlərinin altında sığınacaqsan.
Sədaqəti qalxanın, sipərin olar.
5 Nə gecənin kabusundan,
Nə də gündüz atılan oxdan,
6 Nə zülmətdə dolanan ağır xəstəlikdən,
Nə də günorta məhvedici qırğından qorxmazsan.

7 Yanında min nəfər,
Sağında on min nəfər qırılsa,
Sənə xətər dəyməz.
8 Gözlərinlə baxacaqsan,
Pislərin cəzasını görəcəksən.

9 «Ya Rəbb, sığınacağımsan!» dediyin üçün,
Haqq-Taalaya sığındığın üçün
10 Şərə düçar olmazsan,
Bəla çadırından uzaq qaçar.
11 * Allah sənə görə mələklərinə əmr edər ki,
Gedəcəyin hər yerdə səni qorusunlar,
12 * Səni əlləri üstündə aparsınlar,
Ayağın bir daşa dəyməsin.
13 * Şiri, gürzəni ayaqlayarsan,
Gənc aslanı, əfi ilanı tapdalayarsan.

14 «Mən Rəbbi sevdiyinə görə onu azad edəcəyəm,
İsmimi tanıdığına görə onu yüksəldəcəyəm.
15 Məni çağırarkən ona cavab verəcəyəm,
Dar günündə ona yar olacağam,
Onu xilas edib şərəfə-şana çatdıracağam.
16 Onu uzun ömürlə doyduracağam,
Ona qurtuluşumu göstərəcəyəm».

92

Məzmur 92

Məzmur.
Şənbə günü üçün bir ilahi.
1 Nə yaxşıdır Rəbbə şükür etmək,
Ey Haqq-Taala, isminə tərənnüm söyləmək,
2 Hər səhər məhəbbətini elan etmək,
Hər gecə sədaqətini bəyan etmək,
3 On telli alətin avazı ilə,
Çəngin, liranın sədası ilə oxumaq.

4 Çünki, ya Rəbb, əməllərinlə məni sevindirmisən,
Əllərinin işlərinə görə Səni mədh edirəm.

5 Ya Rəbb, Sənin işlərin nə qədər əzəmətlidir,
Sənin fikirlərin dərindən dərindir!
6 Nadan insan bunu heç vaxt bilməz,
Axmaq insan bunu dərk etməz:
7 Pislər ot kimi bitsə də,
Bütün şər iş görənlər çiçəklənsə də,
Əbədilik yox olacaqlar.
8 Amma, ya Rəbb, Sən əbədi ucasan.

9 Ya Rəbb, düşmənlərin mütləq qırılacaq,

* **91:11** Mat. 4:5-6; Luka 4:10 * **91:12** Mat. 4:5-6; Luka 4:11 * **91:13** Luka 10:19

Bütün şər iş görənlər darmadağın olacaq.
10 Sən mənə çöl öküzü kimi güc vermisən,
Başıma təzə zeytun yağı* çəkmisən.
11 Düşmənlərimin yerə sərilməsini gözlərimlə gördüm,
Bədxahlarımın can verməsini qulaqlarımla eşitdim.

12 Salehlər xurma ağacı kimi göyərir,
Livandakı sidr ağacı kimi böyüyür.
13 Onlar Rəbbin evində əkilib,
Onlar Allahımızın həyətində göyərir.
14 Qocalanda da bar verəcəklər,
Təravətli, yamyaşıl qalacaqlar,
15 Belə deyəcəklər: «Rəbb haqdır,
O mənim qayamdır, Onda haqsızlıq yoxdur».

93

Məzmur 93
1 Rəbb hökmranlıq edir, əzəmət libasıdır,
Rəbbin libasına qüdrət qurşanıb.
Dünya möhkəm durub, sarsılmazdır.
2 Ya Rəbb, taxtın əvvəldən qurulub,
Əzəldən var olan Sənsən.

3 Ya Rəbb, sellər çağlayır,
Şırıldayan sellər çağlayır,
Uğuldayan sellər çağlayır.
4 Gur suların uğultusundan da,
Dənizin güclü dalğalanmasından da,
Ucalarda olan Rəbb qüdrətlidir!
5 Ya Rəbb, öyüdlərin tamamilə etibarlıdır,
Evinə müqəddəslik əbədi olaraq yaraşır.

94

Məzmur 94
1 Ya Rəbb, qisas alan Allah!
Ey qisas alan Allah, nurunu saç!
2 Ey dünyanın Hakimi, qalx,
Təkəbbürlülərin əvəzini ödə!
3 Ya Rəbb, nə vaxtadək pislər –
Axı nə vaxtadək pislər sevincdən cuşa gələcəklər?

4 Dillərindən lovğa sözlər tökülür,
Bütün şər iş görənlər öyünürlər.
5 Ya Rəbb, xalqını əzirlər,
Sənin irsindən olan adamlara zülm edirlər.
6 Dul qadını və qəribi öldürürlər,
Yetimləri qırırlar.
7 Belə deyirlər: «Rəbb heç nə görmür,
Yaqubun Allahı heç nə dərk etmir».

* **92:10** *Təzə zeytun yağı* – xoşbəxtlik rəmzi.

8 Dərk edin, ey xalqın nadanları!
Ey axmaqlar, nə vaxt ağla gələcəksiniz?
9 Qulaqları yaradan eşitməzmi?
Gözlərə quruluş verən görməzmi?
10 Məgər millətlərə təlim verən,
İnsanlara bilik öyrədən tənbeh etməzmi?
11 * Rəbb insanın düşüncələrini görər,
Bunların boş olduğunu bilər.

12 Ya Rəbb, bəxtiyar o insandır ki, ona təlim vermisən,
Öz qanununu öyrətmisən!
13 Pislər üçün qəbir qazılanadək
Onu dar gündən çıxarıb dinclik verəcəksən.
14 Çünki Rəbb xalqını Özündən ayırmaz,
İrsini Öz əlindən verməz.
15 Yenə ədalətli hökmlər çıxarılacaq,
Ürəyidüz olanlar haqqın ardınca gedəcək.

16 Kim mənim üçün pislərə qarşı durar?
Şər iş görənlərə qarşı kim müdafiəçim olar?
17 Əgər Rəbb köməyim olmasaydı,
Canım sükut diyarına vaxtsız köçərdi.
18 Mən «ayağım büdrəyir» deyən zaman,
Ya Rəbb, mənə məhəbbətinlə dayaqsan.
19 Mən daxilən çox narahat olarkən
Təsəlli verərək məni fərəhləndirirsən.

20 Qanun bəhanəsi ilə şər quran
Əzazil hökmdarlardan Sənə yoldaş olarmı?
21 Əlbir olub salehlərin canına qəsd qururlar,
Məhkum edib təqsirsizin qanına bais olurlar.
22 Amma Rəbb mənə qala oldu,
Allahım mənə sığınacaq bir qaya oldu!
23 Pislərin şər işlərini başlarına gətirəcək,
Pisliklərinə görə onları yox edəcək,
Bəli, Allahımız Rəbb onları yox edəcək!

95

Məzmur 95

1 Gəlin Rəbbi mədh edək,
Bizi qurtaran Qayaya sevincdən cuşa gələrək nida edək,
2 Şükür edərək hüzuruna gedək,
Cuşa gəlib ilahilərlə Ona nida edək!

3 Axı Rəbb böyük Allahdır,
Bütün allahlar üzərində əzəmətli Padşahdır.
4 Yerin dərin qatları Onun əlindədir,
Həm də dağların zirvələri Onundur,
5 Onunkudur dəniz, Özü yaratmış,

* **94:11** 1Kor. 3:20

Torpağı əlləri qurmuş!

6 Gəlin Ona səcdə edək, əyilək,
Bizi yaradan Rəbbin hüzurunda diz çökək.
7 * Çünki O, Allahımızdır,
Biz Onun otlağının xalqıyıq,
Əlinin altındakı sürüsüyük.

Əgər bu gün Onun səsini eşitsəniz,
8 * «Qoy ürəkləriniz
Merivada olduğunuz kimi,
Səhradakı Massada keçən gündə olduğu kimi inadkar olmasın.
9 Orada atalarınız Məni sınadılar,
Əməllərimi görsələr də, Məni yoxladılar.
10 Qırx il o nəsildən zəhləm getdi.
Dedim: "Onlar azğın ürəkli xalqdır,
Yollarımı tanımır".
11 * * Buna görə qəzəblənib and içmişəm:
"Onlar Mənim rahatlıq diyarıma girməyəcəklər"».

96

Məzmur 96
(1Saln. 16:23-33)

1 Rəbbə yeni bir ilahi oxuyun,
Ey bütün dünya, Rəbbə ilahi oxuyun,
2 İsminə alqış edin, Rəbbə ilahi oxuyun,
Xilaskar olduğunu hər gün müjdələyin.
3 Ehtişamını millətlərə elan edin,
Xariqələrini bütün xalqlara bəyan edin!
4 Axı Rəbb əzəmətlidir, bol həmdə layiqdir,
O bütün allahlardan daha zəhmlidir.
5 Bütün özgə xalqların allahları bütlərdir,
Lakin göyləri yaradan Rəbdir.
6 Ehtişam və əzəmət hüzurundadır,
Müqəddəs məkanında gözəlliklə qüdrət var.

7 * Ey xalqların tayfaları, Rəbbə verin –
İzzəti, qüdrəti Rəbbə verin,
8 Adına layiq izzəti Rəbbə verin,
Həyətinə girib təqdimlər verin.
9 Müqəddəslik zinəti ilə Rəbbə səcdə edin,
Ey bütün dünya, Onun hüzurunda lərzəyə gəlin!

10 Millətlərə belə elan edin:
«Rəbb hökmranlıq edir,
O, dünyanı sarsılmaz və möhkəm qurub,
O, insafla xalqların hökmünü verəcək».
11 Göylər sevinsin, yer üzü şad olsun,

* **95:7** İbr. 3:7-11,15; 4:3,5,7 * **95:8** Çıx. 17:1-7; Say. 20:2-13 * **95:11** Say. 14:20-23; Qanun. 1:34-36
* **95:11** Qanun. 12:9-10 * **96:7** 1Saln. 16:29-30; Zəb. 29:1-2

Dənizin və dənizdəki canlıların səsi ucalsın,
12 * Çöllər və çöldə yaşayanlar fərəhlənsin,
Meşədəki bütün ağaclar mədh söyləsin
13 Rəbbin hüzurunda!
O gəlir, dünyanın hökmünü vermək üçün gəlir,
Yer üzünün hökmünü ədalətlə,
Xalqların hökmünü həqiqətlə verəcək!

97

Məzmur 97

1 Rəbb hökmranlıq edir, qoy yer üzü şadlıq etsin,
Qoy bütün adalar sevinsin.
2 Buludlar və zülmət Onun ətrafındadır,
Salehliklə ədalət taxtının təməlidir.
3 Onun önündən alov çıxar,
Ətrafındakı düşmənləri yandırıb-yaxar.
4 Şimşəkləri dünyaya işıq saçar,
Yer üzü bunu görəndə sarsılar.
5 Dağlar Rəbbin hüzurunda –
Bütün yer üzünün Sahibinin hüzurunda mum tək əriyər.
6 Göylər salehliyini bəyan edər,
Əzəmətini bütün xalqlar görər.
7 Bütün bütpərəstlər,
Xeyirsiz bütlərlə öyünənlər rüsvay olacaq!
Ey bütün allahlar, Rəbbə səcdə edin!
8 Ya Rəbb, Sənin hökmlərini
Sion eşidib sevinir,
Yəhuda qızları cuşa gəlir.
9 Çünki bütün yer üzərində,
Ya Rəbb, Haqq-Taala Sənsən!
Bütün allahların üzərində
Sən nə qədər yüksəksən!

10 Ey Rəbbi sevənlər, şərə nifrət edin!
O, möminlərinin canını qoruyar,
Onları pislərin əlindən qurtarar.
11 Salehlərin üstünə nur tökülər,
Ürəyidüz olanların üstünə sevinc səpilər.
12 Ey salehlər, Rəbbə görə sevinin,
Onun müqəddəs adına şükür edin!

98

Məzmur 98

Məzmur.
1 * Rəbbə yeni bir ilahi oxuyun,
Çünki O, xariqələr yaratdı.
O, sağ əli ilə,
Öz müqəddəs qolu ilə zəfərlər qazandı.
2 Rəbb zəfərini bəyan etdi,

* **96:12** Yeş. 11:4; Vəhy 19:11 * **98:1** Zəb. 33:3; Yeş. 42:10; Vəhy 5:9-10

Millətlərin gözündə salehliyini aydın göstərdi.
3 İsrail nəslinə
Göstərdiyi məhəbbətini və sədaqətini xatırladı.
Yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə
Allahımızın zəfərini gördü.

4 Ey bütün dünya, cuşa gəlib Rəbbə nida et,
Birdən nida edin, mədh, tərənnüm səsini ucaldın!
5 Rəbbi lira ilə –
Lira ilə, ilahi bir səslə tərənnüm edin!
6 Kərənay, şeypur səsi ilə,
Padşah olan Rəbbin hüzurunda cuşa gəlin,
Ona nida edin!

7 Qoy dənizin və dənizdəki canlıların,
Yer üzü və orada yaşayanların səsi ucalsın.
8 Onun hüzurunda qoy çaylar əl çalsın,
Dağlar birgə mədh oxusun!
9 Çünki Rəbb dünyaya hökm etmək üçün gəlir.
Yer üzünə ədalətlə,
Xalqlara insafla hökm edəcək!

99

Məzmur 99

1 * Rəbb hökmranlıq edir, qoy xalqlar titrəsin,
O, keruvlar üstündəki taxtındadır, qoy yer üzü lərzəyə gəlsin!
2 Sionda olan Rəbb əzəmətlidir,
O bütün xalqların üzərindədir, yüksəkdədir.
3 Qoy böyük, zəhmli adına şükür etsinlər!
O müqəddəsdir!
4 Ey ədalətsevər güclü Padşah,
İnsafı bərqərar edən Sənsən,
Yaqub nəslinə ədalət və salehliyi göstərmisən.
5 Allahımız Rəbbi ucaldın,
Ayaqlarına düşüb səcdə qılın,
O müqəddəsdir!

6 Onun kahinləri arasında Musa ilə Harun olub,
Onun adını çağıranlar arasında Şamuel olub.
Onlar Rəbbə yalvararkən
O cavab verərdi.
7 * Bulud sütununun içindən onlarla danışdı,
Onun göstərişlərinə,
Onlara verdiyi qaydalarına bağlı qaldılar.

8 Ya Rəbb Allahımız, Sən onlara cavab verdin,
Pis əməllərinin cəzasını versən də,
Bağışlayan Allah olduğunu onlara göstərdin.
9 Allahımız Rəbbi ucaldın,
Müqəddəs dağında Ona səcdə qılın,

* **99:1** Çıx. 25:22 * **99:7** Çıx. 33:9

Çünki Allahımız Rəbb müqəddəsdir!

100

Məzmur 100

Şükran məzmuru.
1 Ey bütün dünya, cuşa gəlib Rəbbə nida edin,
2 Sevinclə Rəbbə qulluq edin,
Mədh oxuyaraq Onun hüzuruna gəlin!

3 Rəbb Allahdır, siz bunu bilin,
O bizi yaradıb, biz Ona aidik,
Xalqıyıq, otlağında otardığı sürüyük.

4 Dərgahına şükürlərlə,
Həyətlərinə həmdlərlə gəlin.
Ona şükür edin,
İsminə alqış söyləyin.

5 * Rəbb nə yaxşıdır, məhəbbəti əbədidir,
Sədaqəti nəsillərdən-nəslə çatır!

101

Məzmur 101

Davudun məzmuru.
1 Məhəbbətini, həqiqətini tərənnüm edəcəyəm,
Ya Rəbb, Sənə ilahi söyləyəcəyəm!
2 Kamillik yolunda müdrik olacağam.
Sən yanıma nə zaman gələcəksən?
Təmiz ürəklə evimdə yaşayacağam,
3 İyrənc şeylərdən gözümü çəkəcəyəm.
Azğınların işlərinə nifrət edirəm,
Qoymaram məndən yapışsın.
4 Əyri ürəkdən dönəcəyəm,
Şəri tapdalayacağam.
5 Qonşusuna gizlincə böhtan atanı susduracağam,
Yuxarıdan baxan lovğa insana dözə bilmərəm.

6 Gözüm ölkənin sadiq insanlarına baxar,
Qoy onlar yanımda yaşasın.
Kamillik yolu ilə gedənlər qulluğumda dayanar.
7 Fırıldaqçıları sarayımda yaşamağa qoymaram,
Yalançını hüzurumda dayanmağa qoymaram.
8 Hər səhər ölkədəki pisləri yox edəcəyəm,
Bütün şər iş görənləri Rəbbin şəhərindən kəsib atacağam.

102

Məzmur 102

Bir məzlumun duası.
Taqətdən düşüb Rəbbin hüzurunda şikayətlənəndə.

---

* **100:5** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 106:1; 107:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11

1 Ya Rəbb, bu duama qulaq as,
Qoy fəryadım Sənə çatsın.
2 Nə olar, dar günümdə üzünü məndən gizlətmə,
Qulaq as, Səni çağırarkən mənə tez cavab ver.

3 Günlərim tüstü kimi çəkilir,
Sümüklərim elə bil yanıb közə dönür.
4 Ürəyim kəsilib atılan ot kimi saralıb-solur,
Çörək yemək belə, yadımdan çıxır.
5 Ah-zar çəkməkdən
Bir dəri, bir sümük qalmışam.
6 İndi çöldəki yapalağa bənzəyirəm,
Viranəlik bayquşu kimiyəm.
7 Gözümə yuxu getmir,
Damda tənha qalan bir quşa bənzəyirəm.
8 Bütün gün düşmənlərim məni təhqir edir,
Mənə istehza edənlər adımla lənət oxuyur.
9 Yeməyim çörək yerinə kül olub,
İçməyim göz yaşıma qarışıb.
10 Çünki qəzəbindən, hiddətindən
Məni götürüb bir tərəfə atmısan.
11 Günlərim axşamın kölgəsi kimi keçir,
Bir ot kimi quruyuram.

12 * Lakin Sən, ya Rəbb, əbədi taxtında əyləşmisən,
Sənin şöhrətin nəsildən-nəslə deyiləcək.
13 Sən qalxıb Siona mərhəmət edəcəksən,
Zamanını təyin etdin, indi ona lütf ediləcək.
14 Çünki Sənin qulların onun daşlarını əziz tuturlar,
Onun toz-torpağına necə də acıyırlar.
15 Millətlər Rəbbin ismindən,
Dünyanın bütün padşahları Onun əzəmətindən qorxacaqlar.
16 Rəbb Sionu yenidən bərpa edəcək,
Əzəmətində görünəcək,
17 Yoxsulların duasına qulaq asacaq,
Yalvarışlarına xor baxmayacaq.

18 Sonrakı övladları Rəbbə həmd etsin deyə
Qoy gələcək nəsil üçün belə yazılsın:
19 «Rəbb müqəddəs yüksəklikdən,
Göylərdən yer üzünə nəzər saldı;
20 Əsirlərin naləsini eşitmək üçün,
Ölümə aparılanları azad etmək üçün».
21 Ona görə Rəbbin ismini Sionda elan edəcəklər,
Yerusəlimdə Ona həmdlər söyləyəcəklər
22 Rəbbə xidmət etmək üçün gələrkən,
Xalqlar, ölkələr bir yerə gələrkən.

23 Yolda ikən Rəbb gücümü azaltdı,

* **102:12** Mərs. 5:19

O, ömrümü qısaltdı.
24 Dedim: «Ey Allahım, canımı alma, ömrümün yarısıdır,
Sənin illərin nəsillərdən-nəsillərə çatır».

25 * Yerin təməlini əzəldən qurmusan,
Göylər Sənin əllərinin işidir!
26 Onlar yox olacaq, amma Sən qalacaqsan,
Hamısı paltar kimi köhnələcək,
Onları geyim kimi dəyişdirəcəksən,
Keçib-gedəcəklər.
27 Amma Sən dəyişməzsən,
İllərin tükənməzdir.
28 Qullarının övladları yaşayacaq,
Nəvə-nəticələri hüzurunda dayanacaq.

103

Məzmur 103

Davudun məzmuru.
1 Rəbbə alqış et, ey könlüm,
Ey bütün varlığım, Onun müqəddəs adına alqış et!
2 Rəbbə alqış et, ey könlüm,
Unutma etdiyi yaxşılıqları:
3 Odur bütün təqsirlərini əfv edən,
Bütün xəstəliklərinə şəfa verən.
4 Odur həyatını məzara düşməkdən qurtaran,
Məhəbbətin, mərhəmətin tacını başına qoyan.
5 Odur ömür boyu səni bərəkəti ilə doyduran,
Səni təzələyib gənc, gümrah qartala oxşadan.

6 Rəbb bütün miskinlər üçün
Haqq və ədalət edir.
7 Yollarını Musaya,
Əməllərini İsrail övladlarına göstərib.
8 * * Rəbb rəhmli və lütfkardır,
Hədsiz səbirli və bol məhəbbətlidir.
9 Həmişə töhmətləndirməz,
Qəzəbi sonsuza qədər sürməz.
10 Bizimlə günahlarımıza görə davranmaz,
Təqsirlərimizin əvəzini çıxmaz.
11 Çünki göylər yerdən nə qədər ucadırsa,
Ondan qorxanlara olan məhəbbəti o qədər böyükdür.
12 Nə qədər şərq qərbdən uzaqdırsa,
Qanunsuzluqlarımızı bizdən o qədər uzaqlaşdırıb.
13 Ata övladlarına rəhm etdiyi kimi
Rəbb də Ondan qorxanlara elə rəhm edir.
14 Çünki necə yarandığımızı bilir,
Torpaqdan düzəlməyimizi unutmur.

---

* **102:25** İbr. 1:10-12 * **103:8** Yaq. 5:11 * **103:8** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 145:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2

15 İnsanınsa ömrü bir ota oxşar,
Çəmən gülləri kimi çiçək açar,
16 Üstündən yel əsərkən yox olur,
Yerində izi belə, qalmır.
17 Rəbbin isə Ondan qorxanlara olan məhəbbəti,
Onların övladlarına olan salehliyi
Əzəldən var, bu əbədi qalacaq.
18 Onun əhdinə vəfa edənlərə bunları göstərir,
Qayda-qanunlarını yerinə yetirənləri unutmur.

19 Rəbb taxtını göylərdə qurub,
Hər yerdə hökmranlıq edir.
20 Rəbbə alqış edin, ey Onun mələkləri,
Ey Onun sözünə baxıb icra edən qüdrətli igidlər!
21 Rəbbə alqış edin, ey səmanın bütün orduları,
İradəsini yerinə yetirən xidmətçiləri!
22 Rəbbə alqış edin, ey Onun yaratdıqları,
Ey Onun hökm etdiyi yer üzərində olan bütün varlıqlar!
Rəbbə alqış et, ey könlüm!

104

Məzmur 104

1 Rəbbə alqış et, ey könlüm!
Ya Rəbb Allahım, Sən nə qədər böyüksən,
Ehtişamı, əzəməti geyinmisən!
2 Nura libas kimi bürünən,
Göyləri çadır tək açan,
3 Yuxarı otaqlarını suların üstündə quran,
Buludları Özünə araba edən,
Yel qanadları üstünə minib gəzən,
4 * Küləyi Özünə elçi edən,
Yanar odu Özünə xidmətçi edən Sənsən!

5 Yer üzünün təməlini elə qurdun ki,
Əsla sarsılmasın.
6 Dərin suları libas kimi yer üzünə geydirdin,
Sular dağların üstünə qalxdı.
7 Sənin məzəmmətindən sular çəkildi,
Şimşəyinin səsindən qorxub qaçdı.
8 Dağlardan dərələrə axdı,
Sənin təyin etdiyin yerlərə töküldü.
9 Onların önünə həd qoydun ki, ondan aşmasınlar,
Heç vaxt daşıb dünyanı basmasınlar.

10 Bulaqları vadilərdən fışqırtdın,
Dağların arasından axıtdın.
11 Bu bulaqlar bütün çöl heyvanlarına su verər,
Vəhşi eşşəklər içər, susuzluğu gedər.
12 Yanlarında quşlar yuva qurar,

* **104:4** İbr. 1:7

Budaqlara qonub oxuyar.
13 Sən dağları göydəki sarayından sulayırsan,
Əlinin bəhrəsindən yer doyur.

14 Heyvanlar üçün ot bitirirsən,
İnsana becərmək üçün bitkilər yetirirsən.
Qoy insan torpaqdan azuqəsini çıxartsın:
15 Ürəkləri xoşhal edən şərabı,
Üzləri güldürən zeytun yağını,
Taqət verən çörəyi.
16 Doyunca su içər Rəbbin ağacları,
Livanda əkdiyi sidr ağacları.
17 Bu ağaclarda quşlar yuva qurar,
Leyləklərin yuvası şam ağacındadır.
18 Uca dağlar dağ keçilərinin oylağıdır,
Qayalar qayadovşanlarının sığınacağıdır.
19 Fəsilləri müəyyən etmək üçün ayı yaratdın,
Günəş batacağı zamanı bilir.
20 Gecə olsun deyə havanı qaraldırsan,
Bütün meşə heyvanları vurnuxmaya düşürlər.
21 Ov üçün gənc aslanlar nərə çəkərlər,
Öz yemlərini Allahdan istəyərlər.
22 Gün doğanda çəkilirlər,
Yuvalarında yatırlar.
23 İnsanlar iş başına gedir,
Qaş qaralana qədər işləyirlər.

24 Ya Rəbb, əməllərin çoxdur!
Hər birini müdrikliklə etmisən,
Yaratdıqların yer üzünü doldurub.
25 Böyük, dərin dənizlərin var,
Orada da saysız məxluqlar –
Həm kiçik, həm də böyük canlılar qaynaşar.
26 Oradan gəmilər keçir,
Yaratdığın Livyatan sularda oynayır.

27 Bunların hamısı gözləyir ki, Sən
Vaxtlı-vaxtında onları yemləyəsən.
28 Sən yem verərkən onlar yem yığırlar,
Açıq əlinin nemətindən doyurlar.
29 Amma üzünü gizlədərkən vəlvələyə düşürlər,
Sən onların nəfəsini kəsərkən ölüb torpağa qarışırlar,
30 Ruhunu göndərərkən onlar yaranır,
Yer üzünə yeni həyat verirsən.

31 Rəbbin ehtişamı qoy əbədi var olsun!
Qoy Rəbb yaratdıqlarına görə şad olsun!
32 Rəbb yerə baxanda yer lərzəyə gəlir,
Dağa toxunanda dağ tüstülənir.
33 Rəbbə ömrüm boyu ilahi söyləyəcəyəm,
Nə qədər varam, Allahımı tərənnüm edəcəyəm.

34 Düşüncəm Ona xoş görünsün,
Mən Rəbbə görə sevinəcəyəm.

35 Günahkarlar yer üzündən silinsinlər,
Pis adamlar yox olsunlar!
Rəbbə alqış et, ey könlüm!
Rəbbə həmd edin! *

105

Məzmur 105
(1Saln. 16:8-22)

1 * Rəbbə şükür edin, ismini çağırın,
Əməllərini xalqlar arasında elan edin!
2 Onu ilahilərlə tərənnüm edin,
Bütün xariqələrini bəyan edin!
3 Onun müqəddəs adı ilə fəxr edin,
Ey Rəbbi axtaranlar, ürəkləriniz qoy sevinsin!
4 Rəbbi, Onun qüvvətini arayın,
Daim hüzurunu axtarın.
5 Etdiyi xariqələri,
Möcüzələri, dilindən çıxan hökmləri xatırlayın,
6 Ey Onun qulu İbrahim nəsli,
Ey Yaqub övladları, ey Onun seçdikləri!

7 Allahımız Rəbb Odur,
Hökmü bütün yer üzündədir.
8 * * Əbədi olaraq min nəslə qədər əhdini,
Əmr etdiyi sözü,
9 İbrahimlə kəsdiyi əhdini,
İshaqa and içərək verdiyi vədini unutmaz.
10 * Bunu qayda kimi Yaqub üçün təsdiq etdi,
Bu əbədi əhdi İsrail üçün etdi.
11 Dedi: «Övladlarının payına düşən mülk kimi
Kənan torpağını sənə verəcəyəm».

12 O zaman onlar sayca az idilər,
Azsaylı olaraq ölkədə qərib idilər.
13 Ölkədən-ölkəyə,
Məmləkətdən-məmləkətə köçürdülər.
14 * Rəbb heç kimi onlara əzab verməyə qoymadı,
Onlara görə padşahları tənbeh etdi.
15 Dedi: «Məsh etdiklərimə dəyməyin,
Peyğəmbərlərimə pislik etməyin».

16 * Ölkəyə qıtlıq göndərdi,
Bütün çörəyin kökünü kəsdi.
17 * Lakin bunlardan əvvəl birini göndərmişdi,

* **104:35** *Rəbbə həmd edin* – ibrani dilində *Halleluya*. * **105:1** 1Saln. 16:8; Yeş. 12:4 * **105:8** Yar. 12:7; 17:8 * **105:8** Yar. 26:3 * **105:10** Yar. 28:13 * **105:14** Yar. 20:3-7 * **105:16** Yar. 41:53-57 * **105:17** Yar. 37:28; 45:5

Bu, qul kimi satılan Yusif idi.
18 * Ayaqlarını zəncirləyib əzdilər,
Boğazına dəmir halqa keçirdilər.
19 Yusifin sözü düz çıxanadək
Rəbbin sözü onu təmizlədi.
20 * Padşah buyruq verərək onu azad etdi,
Xalqların hökmdarı ona azadlıq verdi.
21 * Onu sarayının ağası etdi,
Varidatı üçün cavabdeh etdi.
22 Ona başçılar üstündə səlahiyyət verdi ki,
Ağsaqqallarına uzaqgörənlik öyrətsin.

23 * * Sonra İsrail Misirə gəldi,
Yaqub Ham ölkəsində yerləşdi.
24 * Rəbb onun xalqına bərəkət verdi,
Düşmənlərindən çox onlara qüdrət verdi.
25 Rəbb düşmənlərinə fikir göndərdi ki, xalqına nifrət etsinlər,
Qullarına qarşı fırıldaq işlətsinlər.

26 * Qulu Musanı,
Həm də seçdiyi Harunu göndərdi.
27 Xalqın arasında Rəbbin əlamətlərini,
Ham ölkəsində Onun möcüzələrini göstərdilər.
28 * Rəbb qaranlıq göndərərək ölkəni zülmət etdi,
Çünki Onun sözlərinə itaət etmədilər.
29 * Sularını qana çevirdi,
Balıqlarını öldürdü.
30 * Ölkəyə qurbağalar qaynaşıb gəldilər,
Padşahın otaqlarına belə, girdilər.
31 * * Əmr etdi, topa-topa mozalan gəldi,
Mığmığalar bütün ərazilərini bürüdü.
32 * Yağış əvəzinə dolu yağdırdı,
Ölkələrini şimşəklərə qərq etdi.
33 Tənəklərinə, əncir ağaclarına zərbə vurdu,
Sahələrində olan ağacları qırdı.
34 * Əmr etdi çəyirtkələrə qaynaşsın,
Saysız balaları torpaqlarına daraşsın.
35 Onlar ölkədə olan bütün otları yedilər,
Torpaqlarının bar-bəhərini yedilər.
36 * O, ölkədə hər yerlinin ilk oğlunu,
Hər kişinin belindən gələn ilk oğlunu öldürdü.

37 * İsrailliləri oradan qızılla, gümüşlə çıxartdı,
Qəbilələri arasında yıxılan olmadı.

---

* **105:18** Yar. 39:20–40:23 * **105:20** Yar. 41:14 * **105:21** Yar. 41:39-41 * **105:23** Yar. 46:6
* **105:23** Yar. 47:11 * **105:24** Çıx. 1:7-14 * **105:26** Çıx. 3:1–4:17 * **105:28** Çıx. 10:21-23
* **105:29** Çıx. 7:17-21 * **105:30** Çıx. 8:1-6 * **105:31** Çıx. 8:20-24 * **105:31** Çıx. 8:16-17
* **105:32** Çıx. 9:22-25 * **105:34** Çıx. 10:12-15 * **105:36** Çıx. 12:29 * **105:37** Çıx. 12:33-36

38 Onlar çıxanda Misirlilər sevindi,
Canlarında İsraillilərin qorxusu var idi.
39 * Üzərlərinə örtük kimi bulud sərdi,
Gecəni işıqlandırmaq üçün od göndərdi.
40 * İstədiklərinə görə O, bildirçin gətirdi,
Onlara göydən doyunca çörək verdi.
41 * Qayanı yararaq suyu fışqırtdı,
Quraq yerə çay kimi axdı.
42 Çünki müqəddəs sözünü yada salmışdı,
Qulu İbrahimə verdiyi vədini xatırlamışdı.

43 O, xalqını sevinclə,
Öz seçdiklərini mədh səsi ilə çıxartdı.
44 * Millətlərin torpaqlarını onlara verdi,
Onları ümmətlərin sərvətlərinə sahib etdi.
45 Qoy Rəbbin qaydalarına riayət etsinlər,
Qanunlarına əməl etsinlər.

Rəbbə həmd edin!

106

Məzmur 106
1 * Rəbbə həmd edin!

Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir.
2 Rəbbin qüdrətli işlərini sözlə demək olarmı?
Onu layiqincə həmd edən varmı?
3 Nə bəxtiyardır ədalətə bağlananlar,
Hər zaman əməlisaleh olanlar!

4 Ya Rəbb, xalqına lütf edərkən məni yada sal,
Onları nicata çatdırarkən mənim də qayğıma qal.
5 Qoy seçdiklərini bəxtiyar görüm,
Millətinin sevinci ilə sevinim,
İrsinlə birlikdə fəxr edim.

6 Ata-babamız kimi biz də günaha batmışıq,
Biz də şər iş görməklə təqsirkar olmuşuq.
7 * Misirdə olanda ata-babamız Sənin xariqələrini anlamadı,
Bol məhəbbətini yada salmadı,
Dəniz kənarında, Qırmızı dənizdə Sənə qarşı üsyankar oldu.
8 Amma Rəbb qüdrətini göstərmək üçün
Onları ismi naminə qurtardı.
9 * Onun məzəmmətindən Qırmızı dəniz qurudu,
Çöldən keçdikləri kimi onları dərin yerdən keçirtdi.
10 İsrailliləri onlara nifrət edənin əlindən qurtardı,

* **105:39** Çıx. 13:21-22 * **105:40** Çıx. 16:2-15 * **105:41** Çıx. 17:1-7; Say. 20:2-13 * **105:44** Yeşua 11:16-23 * **106:1** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 107:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11 * **106:7** Çıx. 14:10-12 * **106:9** Çıx. 14:21-31

Onları düşməninin əlindən xilas etdi.
11 Yağıları sular basdı,
Bir nəfər də qalmadı.
12 * O zaman Rəbbin sözlərinə inandılar,
Onu həmdlə tərənnüm etdilər.

13 Lakin Rəbbin əməllərini tez unutdular,
Ondan məsləhət almadılar.
14 * Onlar səhrada iştahaya düşdülər,
Çöllükdə Allahı sınağa çəkdilər.
15 O da istədiklərini verdi,
Lakin onlara azar göndərdi.

16 * Düşərgədə Musaya,
Rəbb üçün təqdis olunan Haruna paxıllıq etdilər,

17 Torpaq yarılıb Datanı uddu,
Aviramla yoldaşlarını yerə batırdı.
18 Yoldaşlarının içinə alov saldı,
Bu, pisləri yandırıb-yaxdı.

19 * Xorevdə bir dana heykəli düzəltdilər,
Tökmə bir bütə səcdə etdilər.
20 Allahın əvəzinə
Otyeyən buğanın surətinə şərəf verdilər.
21 Onları qurtaran Allahı –
Misirdə böyük möcüzələr yaradanı,
22 Ham ölkəsində xariqələr göstərəni,
Qırmızı dənizdə zəhmli işlər görəni unutdular.
23 Rəbb onları yox etmək üçün niyyətini söylədi,
Onu məhvedici qəzəbindən döndərmək üçün
Seçdiyi Musa Onun qarşısına gəldi.

24 * Sonra o gözəl diyara da xor baxdılar,
Rəbbin vədinə inanmadılar.
25 Çadırlarında giley-güzar etdilər,
Rəbbin səsini eşitmədilər.
26 Buna görə Rəbb and içdi:
Meyitlərini çöllərə sərəcək,
27 * Övladlarını millətlər arasına səpələyəcək,
Onları ölkələr arasında darmadağın edəcək.

28 * Onlar Peordakı Baala səcdə etməyə gəldilər,
Ölü bütə verilən qurban ətindən yedilər.
29 Bu işlər Rəbbin qəzəbinə gəldi,
Aralarına vəba töküldü.
30 Onda Pinxas qalxıb buna müdaxilə etdi,
Beləliklə, vəba çəkilib getdi.

---

* **106:12** Çıx. 15:1-21 * **106:14** Say. 11:4-34 * **106:16** Say. 16:1-35 * **106:19** Çıx. 32:1-14
* **106:24** Say. 14:1-35 * **106:27** Lev. 26:33 * **106:28** Say. 25:1-13

31 Bu, nəsillər boyu, əbədilik
Onun üçün salehlik sayıldı.

32 * Onlar Meriva suları kənarında Rəbbi qəzəbləndirdilər,
Buna görə Musanın başına qəza gəldi:
33 Onlar Musanın ruhunu incitdilər,
O da düşünülməmiş sözlər dedi.

34 * Rəbbin əmrini yerinə yetirmədilər,
Dediyi xalqları məhv etmədilər.
35 Əksinə, həmin millətlərə qarışdılar,
Adət-ənənələrini öyrənib onlara əməl etdilər.
36 Onların bütlərinə ibadət edərək
Özlərini bu tələyə saldılar.
37 * Oğul-qızlarını
Cinlərə qurban verdilər.
38 * Oğul-qızlarının günahsız qanını tökdülər,
Onları Kənan bütlərinə qurban verdilər,
Ölkəni qana bulaşdırdılar.
39 Belə işlərlə murdarlandılar,
Öz əməlləri ilə xəyanətə satıldılar.
40 * Rəbb xalqına qarşı qəzəbindən yandı,
Öz irsini iyrənc bir şey sandı.
41 Onları millətlərə təslim etdi,
Onlara nifrət edənlər üzərlərində hakim oldu.
42 Düşmənləri onları zülm altına saldılar,
Onlara tabe olaraq əl altında qaldılar.
43 Rəbb dəfələrlə onları azad etmişdi,
Amma pisniyyətli olduqları üçün üsyankar olmuşdular,
Bu insanları öz günahları alçaltdı.
44 Lakin O, fəryadlarını eşidəndə
Onların əziyyətinə baxdı.
45 Bu insanlarla bağladığı əhdini yada saldı,
Bol məhəbbəti naminə rəhmini göstərdi.
46 Onları əsir edənlərin
Qəlbinə mərhəmət saldı.

47 * Ey Allahımız Rəbb, bizi qurtar,
Bizi millətlərin arasından topla.
Müqəddəs isminə şükür edək,
Biz fəxrlə Sənə həmd söyləyək.

48 Alqış olsun İsrailin Allahı Rəbbə
Əzəldən sonsuza qədər!
Qoy bütün xalq söyləsin «Amin!»

Rəbbə həmd edin!

Beşinci hissə

* **106:32** Say. 20:2-13 * **106:34** Hak. 2:1-3; 3:5-6 * **106:37** 2Pad. 17:17 * **106:38** Say. 35:33
* **106:40** Hak. 2:14-18 * **106:47** 1Saln. 16:35-36; Zəb. 41:13

107

107-150-ci məzmurlar

Məzmur 107

1 * Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
2 Qoy belə söyləsin Rəbbin xilas etdikləri,
Düşmən əlindən qurtardıqları,
3 Şərqdən, qərbdən, şimaldan və cənubdan –
Ölkələrdən topladıqları.

4 Bəziləri səhrada, çöllükdə sərgərdan dolanırdılar,
Yaşamaq üçün heç bir şəhər tapmırdılar.
5 Aclıqdan, susuzluqdan
Canlarının taqəti getmişdi.
6 Onlar dara düşəndə Rəbbə fəryad etdilər,
Rəbb onları dərdlərindən qurtardı.
7 Yaşamaq üçün onlar bir şəhərə çatanadək
Onları düz yolla apardı.
8 Rəbbə şükür etsinlər məhəbbətinə görə,
Bəşər övladlarına göstərdiyi xariqələrinə görə!
9 Çünki O, susuzlara doyunca su verər,
Acları bol nemətlərlə bəslər.

10 Bəziləri əsir düşüb zülmətdə yaşayırdı,
Zəncirlənib qaranlıqda, əziyyətdə qalırdı.
11 Çünki Allahın sözlərinə qarşı çıxmışdılar,
Haqq-Taalanın məsləhətinə xor baxmışdılar.
12 Ona görə ağır işlə onların ürəklərinə əzab verdi,
Yıxılanda heç kim onlara kömək etmədi.
13 Onlar dara düşəndə Rəbbə fəryad etdilər,
Rəbb onları dərdlərindən qurtardı.
14 Onların buxovlarını qopardı,
Zülmətdən, qaranlıqdan çıxardı.
15 Qoy şükür etsinlər Rəbbə məhəbbətinə görə,
Bəşər övladlarına göstərdiyi xariqələrinə görə!
16 Çünki O, tunc qapıları qırar,
Dəmir cəftələri qoparar.

17 Bəzilərinin ağlı çaşıb üsyankar oldu,
Təqsirləri onları zülmə saldı.
18 Hər yeməkdən iyrəndilər,
Ölüm qapılarına yaxın gəldilər.
19 Dara düşərkən Rəbbə fəryad qopardılar,
Rəbb onları dərdlərindən qurtardı.
20 Kəlamını göndərib onlara şəfa verdi,
Məzara düşməkdən onları xilas etdi.
21 Rəbbə şükür etsinlər məhəbbətinə görə,
Bəşər övladlarına göstərdiyi xariqələrinə görə!
22 Qoy şükür qurbanlarını təqdim etsinlər,

* **107:1** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 118:1; 136:1; Yer. 33:11

Əməllərinə mədh oxuyub bəyan etsinlər!

23 Bəziləri gəmilərlə dənizlərdə üzdülər,
Dəryalarda böyük işlər gördülər.
24 Orada Rəbbin əməllərinə,
Dərin sularda etdiyi xariqələrinə şahid oldular.
25 Çünki Onun əmri ilə qasırğa qopdu,
Dənizin dalğaları qalxdı.
26 Gəmiçilər göyə qalxıb dərinə enirdi,
Qorxudan canları əldən gedirdi.
27 Onlar sərxoş kimi yırğalanıb-səndələyirdi,
Ağıllarına heç bir çarə gəlmirdi.
28 Onlar dara düşəndə Rəbbə fəryad etdilər,
Rəbb onları dərdlərindən qurtardı.
29 Qasırğanı yatırdı, sükut gətirdi,
Dalğaları sakit etdi.
30 Sakitlik yarananda onlar çox sevindilər,
Rəbb də onları istədikləri limana çatdırdı.
31 Rəbbə məhəbbətinə görə,
Bəşər övladlarına göstərdiyi xariqələrinə görə şükür etsinlər!
32 Qoy Onu xalqın toplantısında ucaltsınlar,
Ona ağsaqqallar məclisində həmd etsinlər!

33 O, çayları qurudub səhra edər,
Bulaqlar olan yeri quraq çölə döndərər,
34 Orada yaşayanların pisliyinə görə
Münbit torpağı şoranlığa çevirər.
35 Səhranı gölməçəyə döndərər,
Quraq torpaqdan bulaqlar çıxardar.
36 Oranı verər ki, aclar məskən salsınlar,
Yaşamaq üçün özlərinə şəhər qursunlar,
37 Tarlanı əksinlər, üzümlüklər salsınlar.
Bol məhsul götürsünlər.
38 Onun xeyir-duası ilə törəyib artırlar,
Heyvanlarının sayı azalmır.

39 Sonra əzabdan, darlıqdan, bəlalardan
Onlar azalıb alçaldılan an
40 * Rəbb əsilzadələrin üstünə həqarət yağdırar,
Onları sonsuz çöldə sərgərdan dolandırar.
41 Amma fəqiri zülm altından qaldırar,
Övladlarını sürü kimi çoxaldar.
42 Bunu görən əməlisalehlər şad olar,
Fitnə söyləyən ağızlarsa yumular.
43 Kimin ağlı varsa, qoy buna fikir versin,
Qoy Rəbbin məhəbbətini dərk etsin!

* **107:40** Əyy. 12:21,24

108

Məzmur 108
(Zəb. 57:7-11; 60:5-12)

Bir ilahi.
Davudun məzmuru.
1 Ey Allahım, qəlbim Sənə möhkəm bağlanıb,
Qoy bütün varlığımla ilahi oxuyum, Səni tərənnüm edim.
2 Ey çəng və lira, oyan!
Qoy səhəri oyadım.
3 Ya Rəbb, xalqlar arasında
Sənə şükür edəcəyəm.
Ümmətlər arasında
Səni tərənnüm edəcəyəm.
4 Məhəbbətin böyükdür, göylərdən ucadır,
Sədaqətin buludlara çatır.

5 Ey Allah, göylər üzərində ucal!
Ehtişamın bütün yer üzərində olsun!
6 Sevdiyin insanların xilas olması üçün
Sağ əlinlə bizi qurtar, mənə cavab ver!

7 Allah Öz müqəddəs məskənindən belə söylədi:
«Şekemi sevinclə bölüşdürəcəyəm,
Sukkot dərəsini böləcəyəm.
8 Gilead torpağı Mənimdir,
Menaşşe torpağı Mənimdir,
Efrayim başımın dəbilqəsidir,
Yəhuda Mənim əsamdır.
9 Moav yuyunmaq üçün ləyənimdir,
Çarığımı ataraq Edomu tutacağam,
Zəfər harayını Filiştə salacağam».

10 Kim məni istehkamlı şəhərə apara bilər?
Edoma qədər kim mənə yol göstərə bilər?
11 Ay Allah, niyə bizi atmısan?
Ay Allah, qoşunlarımızla niyə yürüşə çıxmırsan?
12 Düşmənin qarşısında bizə imdad et,
Çünki insanın köməyi puçdur.
13 Allahın köməyi ilə şücaət göstərəcəyik,
O, düşmənlərimizi tapdalayacaq!

109

Məzmur 109

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Ey tərənnüm etdiyim Allah, susma!
2 Çünki pislər, hiyləgərlər ağzını açıb
Yalançı dilləri ilə məndən danışırlar.
3 Mənə hər tərəfdən nifrət dolu sözlər deyirlər,
Nahaq yerə hücumlarına məruz qalıram.
4 Sevgimin əvəzinə mənə ittiham yağdırırlar,
Mən isə dua etməkdəyəm.

5 Yaxşılığımın əvəzinə yamanlıq edirlər,
Sevgimin əvəzinə nifrətlə cavab verirlər.

6 Belə adamın qarşısına bir pis insanı çıxar,
Sağ tərəfində dayanıb onu ittiham etsin!
7 Hökm oxunanda o təqsirkar çıxsın,
Qoy onun duası günah sayılsın!
8 * Onun ömrü az olsun,
Vəzifəsini başqası tutsun!
9 Övladları yetim,
Arvadı isə dul qalsın!
10 Övladları didərgin düşüb dilənçi olsun,
Yaşamağa xarabalıq belə, tapmasın!
11 Sələmçilər hər şeyini əlindən alsın,
Nə qazanıbsa, yadellilər talayaraq aparsın!
12 Ona məhəbbət göstərən olmasın,
Yetim qalan balalarına yazığı gələn tapılmasın!
13 Qoy onun nəsli kəsilsin,
Gələcək nəslin arasından adları silinsin!
14 Ata-babasının təqsiri Rəbbin hüzurunda yaddan çıxmasın,
Anasının günahı heç zaman yuyulmasın!
15 Belə adamlar Rəbbin hüzurunda daim təqsirkar qalsınlar,
Dünyadan izi-tozu silinsin, yada salınmasınlar!
16 Çünki məhəbbət göstərməyi unutdular,
Məzlumu, fəqiri, qəlbisınıqları
Həlak etmək üçün təqib etdilər.
17 Qarğış etməyi sevirdi, öz başına dönsün,
Alqış etməyi sevmirdi, ona əli çatmasın!
18 Ondan əynindəki paltar kimi qarğış çıxardı,
Qoy qarğışı su kimi canına, ilik kimi sümüklərinə hopsun!
19 Qarğışı onu əyninin libası kimi bürüsün,
Hər gün belinə kəmər tək dolansın!

20 Məni ittiham edənlər,
Mənim barəmdə pis sözlər söyləyənlər
Rəbbin cəzasına gəlsinlər!

21 Lakin, ey Xudavənd Rəbb, ismin naminə
Özün mənə qayğı göstər,
O gözəl məhəbbətinə görə məni azad et.
22 Çünki mən məzlum və fəqir insanam,
Köksümdəki ürəyimdən yaralanmışam.
23 Düşən kölgə kimi itirəm,
Vurulub atılan çəyirtkəyə bənzəyirəm.
24 Bax oruc tutmaqdan dizlərim əsir,
Bir dəri, bir sümük qalmışam.
25 * Görənlər mənə lağ edir,
Başlarını yelləyir.

* **109:8** Həv. 1:20 * **109:25** Mat. 27:39; Mark 15:29

26 Ya Rəbb Allahım, Sən mənə kömək et,
Məhəbbətinə görə məni qurtar.
27 Bilsinlər ki, bu Sənin əlindədir,
Ya Rəbb, Sən bunu edə bilərsən.
28 Qoy onlar qarğış etsinlər, Sən mənə xeyir-dua ver,
Qoy onlar əleyhimə qalxarkən utansınlar.
Sənin qulunam, qoy sevinim!
29 İttihamçılarım rüsvayçılığa bürünsünlər,
Xəcaləti xalat kimi geyinsinlər.

30 Mənim dilim Rəbbə bol-bol şükür söyləyəcək,
Xalq içində Ona həmd edəcək.
31 Çünki O, fəqirin sağ tərəfində dayanar ki,
Edam hökmü verənlərin əlindən onu qurtarsın.

110

Məzmur 110

Davudun məzmuru.
1 * Rəbb mənim Ağama dedi:
«Mən düşmənlərini ayaqlarının altına kətil kimi salanadək
Sağımda otur».
2 Rəbb Siondan Sənin qüdrətli əsanı göndərəcək,
Düşmənlərinin üzərində sənə hökmranlıq verəcək.
3 Döyüşəcəyin gün xalqın könüllü olaraq sənə qoşulacaq,
Gənclərin səhər şehi kimi müqəddəs libasını geyib yanına gələcək.
4 * Rəbb and içdi, qərarını dəyişməz:
«Sən Melkisedeq vəzifəli əbədi bir kahinsən».

5 Xudavənd sənin sağ tərəfindədir,
Qəzəb günündə padşahları qıracaq.
6 Millətlərin hökmünü verəndə cəsədləri hər yeri bürüyəcək,
O bütün ölkələrin başçılarını əzəcək.
7 Yol kənarında olan vadidən su içəcək,
Buna görə güclənib yüksələcək.

111

Məzmur 111

1 Rəbbə həmd edin!

Əməlisalehlər məclisində, icma arasında
Bütün qəlbimlə Rəbbə şükür edəcəyəm.
2 Rəbbin işləri böyükdür,
Bunlardan zövq alanlar ibrət götürür.
3 Əməllərində ehtişamı, əzəməti görünür,
Salehliyi əbədi qalır.
4 Xariqələrini xalqının yadına salır.
Rəbb lütfkar və rəhmlidir,
5 Ondan qorxanları bəsləyərək saxlayır,

* **110:1** Mat. 22:44; Mark 12:36; Luka 20:42-43; Həv. 2:34-35; 1Kor. 15:25; Ef. 1:18-22; Kol. 3:1; İbr. 1:13; 8:1-2; 10:12-13 * **110:4** İbr. 5:6,9-10; 6:20; 7:17,21

Öz əhdini əbədi olaraq yadda saxlayır.
6 Xalqına millətlərin torpaqlarını verərək
Qüdrətli işlərini onlara göstərdi.
7 Əllərinin işləri sədaqət və ədalətdir,
Onun bütün qayda-qanunları etibarlıdır.
8 Onlar həmişə, əbədi olaraq möhkəmdir,
Sədaqətdən, düzlükdən yaranmışdır.
9 Öz xalqına qurtuluş göndərdi,
Əhdi əbədi olsun deyə əmr verdi,
İsmi müqəddəsdir, zəhmlidir.
10 * Rəbb qorxusu hikmətin başlanğıcıdır,
Buna əməl edənlərin sağlam düşüncəsi vardır.
Ona əbədi olaraq həmdlər olsun!

112

Məzmur 112
1 Rəbbə həmd edin!

Nə bəxtiyardır Rəbdən qorxan,
Əmrlərindən zövq alan insan!
2 Nəsli yer üzündə güclü olacaq,
Əməlisalehlərin övladları xeyir-dua alacaq.
3 Evindən bolluq və sərvət əskilməz,
Salehliyi əbədi qalar.
4 Zülmətdə belə, əməlisaleh insanlar üçün,
Lütfkar, rəhmli və saleh adamlar üçün nur doğar.
5 Səxavətlə borc verən,
İşlərini ədalətlə görən yaxşı insandır.
6 Belə adam əsla sarsılmaz,
Saleh insan əbədi olaraq yadda qalacaq.
7 Pis xəbərdən qorxmaz,
Rəbbə güvəndiyi üçün ürəyi möhkəmdir,
8 Cəsur ürəklidir,
Düşmənlərinin süqutunu görənədək qorxmaz.
9 * Səpələyər, fəqirlərə paylayar,
Salehliyi əbədi qalar,
Qüdrəti və hörməti ucalar.
10 Pis adamsa bunu görüb qəzəblənər,
Dişlərini qıcıdar, yanıb-tökülər,
Pislərin arzusu puç olar.

113

Məzmur 113
1 Rəbbə həmd edin!

Ey Rəbbin qulları, həmd edin,
Rəbbin isminə həmd edin!
2 İndidən sonsuzadək
Rəbbin isminə alqış olsun!

* **111:10** Əyy. 28:28; Sül. 1:7; 9:10 * **112:9** 2Kor. 9:9

3 Gündoğandan günbatanadək
Rəbbin ismi həmdə layiqdir!
4 Rəbb bütün millətlərdən ucadır,
Ehtişamı göylərdən yüksəkdir!

5 Allahımız Rəbbin misli varmı?
Ucalardakı taxtında oturan,
6 Göyə, yerə əyilərək baxan Odur.
7 * O, yoxsulları toz-torpaqdan qaldırar,
Fəqirləri küllükdən çıxarar.
8 Onları əsilzadələrlə,
Öz xalqının əsilzadələri ilə yanaşı oturdar.
9 Sonsuz qadının evini tikər,
Ona övlad verməklə bəxtəvər ana edər.

Rəbbə həmd edin!

114

Məzmur 114

1 * İsrailli̇lər Misirdən çıxanda,
Yaqub nəsli başqa dildə danışan xalqdan ayrılanda
2 Yəhuda Rəbbin müqəddəs məskəni oldu,
İsrail Rəbbin səltənəti oldu.

3 * * Onları görəndə dəniz qaçdı,
İordan çayı geri çəkildi.
4 Zirvələr qoçlar kimi,
Təpələr quzular kimi tullandı.
5 Ey dəniz, niyə qaçdın, sənə nə oldu?
Ey İordan çayı, niyə belə geri çəkildin?
6 Ey zirvələr, qoçlar kimi,
Ey təpələr, quzular kimi niyə tullandınız?

7 * Ey dünya, Hökmranın hüzurunda,
Yaqubun Allahının qarşısında lərzəyə gəl!
8 Qayanı gölməçəyə döndərən,
Çaxmaq daşını çeşməyə çevirən Odur.

115

Məzmur 115

1 Bizi yox, ya Rəbb, bizi yox,
Məhəbbətin, sədaqətin naminə
Öz adını şərəfləndir.

2 Niyə millətlər belə desin:
«Onların Allahı haradadır?»
3 Allahımız göylərdədir,
Öz istədiyini edir.

* **113:7** 1Şam. 2:8 * **114:1** Çıx. 12:51 * **114:3** Çıx. 14:21 * **114:3** Yeşua 3:16 * **114:7** Çıx. 17:1-7; Say. 20:2-13

4 * Amma onların bütləri qızıldan, gümüşdən düzəlmişdir,
Onlar insan əllərinin işidir.
5 Ağızları var, danışa bilmir,
Gözləri var, amma görmür,
6 Qulaqları var, eşitmir,
Burunları var, qoxu bilmir,
7 Əlləri var, hiss etmir,
Ayaqları var, gəzə bilmir,
Boğazlarından səs gəlmir.
8 Bütləri düzəldən, onlara güvənən insanlar
Bu bütlər kimi cansız olacaqlar.

9 Ey İsraillilər, Rəbbə güvənin,
Odur köməyiniz və sipəriniz!
10 Ey Harun nəsli, Rəbbə güvənin,
Odur köməyiniz və sipəriniz!
11 Ey Rəbdən qorxanlar, Rəbbə güvənin,
Odur köməyiniz və sipəriniz!
12 Rəbb bizi unutmayıb,
Bizə xeyir-dua verəcək –
İsrail nəslinə xeyir-dua verəcək,
Harun nəslinə xeyir-dua verəcək,
13 * Kiçikdən böyüyə qədər
Ondan qorxanlara xeyir-dua verəcək.

14 Qoy Rəbb sizi,
Sizi və nəslinizi artırsın!
15 Rəbdən, göyləri və yeri Yaradandan
Bərəkət alasınız!

16 Rəbb səmaya sahibdir,
Yeri bəşər övladlarına verdi.
17 Ölənlər, sükut diyarına düşənlər
Rəbbə həmd etmirlər.
18 Lakin biz Rəbbə alqış edirik
İndidən sonsuzadək.

Rəbbə həmd edin!

116

Məzmur 116

1 Rəbbi sevirəm,
Çünki O, yalvarışımı eşidir.
2 Səsimə qulaq asdığı üçün
Nə qədər varam, Onu çağıracağam.

3 Ətrafıma ölüm bağları sarıldı,
Ölülər diyarının sıxıntıları məni haqladı,
Dərd-bəlalar məni tapdı.
4 O zaman Rəbbin adını çağırdım:

* **115:4** Zəb. 135:15-17; Vəhy 9:20 * **115:13** Vəhy 11:18; 19:5

«Ya Rəbb, amandır, canımı qurtar!»

5 Rəbb lütfkardır, ədalətlidir,
Allahımız mərhəmətlidir.
6 Rəbb avam adamı qoruyur,
O məni düşkünlüyə düçar olanda qurtardı.
7 Ey canım, rahat ol,
Çünki Rəbb sənə comərdlik etdi.

8 Ya Rəbb, canımı ölümdən,
Gözlərimi göz yaşından, ayağımı büdrəməkdən qurtardın.
9 İndi Rəbbin hüzurunda gəzib-dolaşıram,
Dirilər arasındayam.
10 * «Mən çox əzab çəkirəm» deyərkən
İnamımı itirməmişdim.
11 Mən təlaşa düşüb belə demişdim:
«Bütün insanlar yalançıdır».

12 Mənə etdiyi comərdliyə görə
Rəbbin borcunu necə qaytara bilərəm?
13 Qurtuluş piyaləsini qaldıracağam,
Rəbbin ismini çağıracağam.
14 Rəbbə Onun bütün xalqı qarşısında
Əhd etdiyim təqdimləri verəcəyəm.

15 Rəbbin gözündə hər bir möminin
Ölümü çox bahadır.
16 Aman, ya Rəbb, mən Sənin qulunam,
Qulunam, kənizinin oğluyam,
Buxovlarımı açmısan.
17 Sənə şükür qurbanları təqdim edəcəyəm,
Rəbbin adını çağıracağam.
18 Rəbbə Onun bütün xalqı qarşısında
Əhd etdiyim təqdimləri verəcəyəm
19 Rəbbin evinin həyətində,
Ey Yerusəlim, sənin mərkəzində.

Rəbbə həmd edin!

117

Məzmur 117

1 * Ey bütün millətlər, Rəbbə həmd edin!
Ey bütün ümmətlər, Onu mədh edin!
2 Bizə olan məhəbbəti böyükdür,
Rəbbin sədaqəti əbədidir!

Rəbbə həmd edin!

118

Məzmur 118

* **116:10** 2Kor. 4:13 * **117:1** Rom. 15:10-11

1 * Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
2 Qoy İsraillilər belə desin:
«Çünki məhəbbəti əbədidir!»
3 Harun nəsli belə desin:
«Çünki məhəbbəti əbədidir!»
4 Qoy Rəbdən qorxanlar belə söyləsin:
«Çünki məhəbbəti əbədidir!»

5 Sıxıntı içində Rəbbi çağırdım,
Cavab verib məni genişliyə çıxartdı.
6 * Rəbb mənimlədir, heç qorxmaram.
İnsan mənə nə edə bilər?
7 Rəbb mənimlədir, mənə yardım edər,
Mənə nifrət edənlərin aqibətini görəcəyəm.
8 Rəbbə pənah gətirmək
İnsana güvənməkdən yaxşıdır.
9 Rəbbə pənah gətirmək
Əsilzadələrə güvənməkdən yaxşıdır.

10 Bütün millətlər məni mühasirəyə aldılar,
Rəbbin ismi ilə onları qırdım.
11 Hər tərəfdən məni mühasirəyə aldılar,
Rəbbin ismi ilə onları qırdım.
12 Arılar tək məni mühasirəyə aldılar,
Lakin kol-kos kimi alışıb tez söndülər,
Rəbbin ismi ilə onları qırdım.
13 Möhkəm təzyiq altında yıxılmağıma az qalmışdı,
Lakin Rəbb imdadıma çatdı.
14 * Rəbb qüvvətim, məzmurumdur,
O məni xilas etdi!

15 Salehlərin çadırlarından zəfər nidası yüksəlir:
«Rəbbin sağ əli qüdrətli işlər göstərir!
16 Rəbbin sağ əli necə əzəmətlidir!
Rəbbin sağ əli qüdrətli işlər göstərir!»

17 Ölməyib sağ qalacağam,
Rəbbin işlərini bəyan edəcəyəm.
18 Rəbb mənə möhkəm cəza verdi,
Amma məni ölümə təslim etmədi.

19 Salehlik darvazalarını üzümə açın,
Qoy oradan keçib Rəbbə şükür edim.

20 Bu, Rəbbin darvazasıdır,
Oradan saleh insanlar keçəcək.

21 Ya Rəbb, Sənə şükür edirəm,

---

* **118:1** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 136:1; Yer. 33:11 * **118:6** İbr. 13:6 * **118:14** Çıx. 15:2; Yeş. 12:2

Çünki cavab verərək məni xilas etmisən!

22 * * Bənnaların rədd etdiyi daş
Guşədaşı olub.
23 Bu, Rəbbin işi idi,
Gözümüzdə xariqəli bir işdir.
24 Bu günü Rəbb yaratdı,
Onda sevinib şadlıq edək!

25 * Aman, ya Rəbb, bizi qurtar!
Aman, ya Rəbb, bizə uğur göndər!

26 * Rəbbin ismi ilə gələnə alqış olsun!
Sizə Rəbbin evindən xeyir-dua veririk.
27 Rəbb Allahdır, O, üzərimizə nur saçdı,
Qurbangahın buynuzlarına bayram qurbanını bağlayın.

28 Allahım Sənsən, Sənə şükür edəcəyəm!
Allahımsan, Səni yüksəldəcəyəm!

29 Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

119

Məzmur 119

*Alef**

1 Nə bəxtiyardır öz yolunda kamil olanlar,
Rəbbin qanununa görə yaşayanlar.
2 Nə bəxtiyardır Onun göstərişlərinə əməl edənlər,
Bütün qəlbi ilə Onu axtaranlar.
3 Həqiqətən, onlar fitnəkarlıq etməzlər,
Rəbbin yolunda gəzərlər.
4 Sən qayda-qanunlarını qoydun,
Bunlara bağlı qalmağı buyurdun.
5 Sənin qaydalarına bağlı qalmaq üçün
Kaş tutduğum yolda möhkəm olaydım.
6 Onda xəcalət çəkməzdim,
Sənin bütün əmrlərindən gözümü çəkməzdim.
7 Adil hökmlərini öyrənərkən
Sənə düz qəlblə şükür edəcəyəm.
8 Sənin qaydalarına əməl edəcəyəm,
Sən məni tamamilə tərk etmə!

Bet

9 Bir cavan yolunu necə təmiz saxlaya bilər?
– Sənin sözlərinə bağlı qalmaqla.
10 Bütün qəlbimlə Səni axtarmışam,
Qoyma əmrlərindən çıxım.

---

* **118:22** Luka 20:17; Həv. 4:11; 1Pet. 2:7-8 * **118:22** Mat. 21:42; Mark 12:10-11 * **118:25** Mat. 21:9; Mark 11:9; Yəh. 12:13 * **118:26** Mat. 21:9; 23:39; Mark 11:9; Luka 13:35; 19:38; Yəh. 12:13
* **119:** Məzmur 119-da hər səkkiz ayə ibrani əlifba sırası ilə başlayır.

11 Sənə qarşı günah etməyim deyə
Kəlamını qəlbimdə qoruyub saxlamışam.
12 Ya Rəbb, Sənə alqış olsun!
Qaydalarını mənə öyrət.
13 Ağzından çıxan hər hökmü
Dilimlə bəyan edirəm.
14 Göstərişlərinin ardınca gedərkən sevinirəm,
Elə bil bolluca var-dövlətə çatmışam.
15 Qayda-qanunlarını dərindən düşünürəm,
Sənin yollarından gözümü çəkmirəm.
16 Qaydalarından zövq alıram,
Sözünü unutmuram.

Gimel

17 Quluna comərdliyini göstər,
Qoy yaşayım və sözünə bağlı qalım.
18 Gözlərimi aç ki,
Qanununun xariqələrini görüm.
19 Əmrlərini məndən gizlətmə,
Çünki mən bu dünyada bir qəribəm,
20 Hökmlərinin həsrətini çəkməkdən
Hər zaman ürəyim ağrıyır.
21 Sənin əmrlərindən çıxan lovğaları məzəmmət etdin,
Çünki onlar lənətləndi.
22 Həqarəti, tənəni məndən uzaq et,
Göstərişlərinə əməl etmişəm.
23 Başçılar yığılıb mənim üçün qəsd qurdular,
Lakin mən qulun qaydalarını dərin düşünürəm.
24 Göstərişlərin mənə zövq verir,
Onlar mənim məsləhətçilərimdir.

Dalet

25 Mən torpağa düşmüşəm,
Öz sözünə görə məni həyata qaytar.
26 Keçdiyim yolları Sənə bəlli edəndə cavab verdin,
Mənə qaydalarını öyrət.
27 Qayda-qanunlarının yollarını mənə Özün izah et,
Xariqələrin barədə dərin düşünüm.
28 Kədərdən canım üzülüb,
Öz sözünə görə mənə güc ver.
29 Məni yanlış yoldan uzaqlaşdır,
Qanununa görə mənə lütf göstər.
30 Mən sədaqət yolunu seçdim,
Hökmlərini gözümün önünə gətirdim.
31 Sənin göstərişlərindən yapışmışam,
Ya Rəbb, qoyma xəcalətli qalım.
32 Qəlbimin düşüncəsini genişləndirərkən
Əmrlərinin yolu ilə getməyə səy göstərəcəyəm.

He

33 Ya Rəbb, Sən mənə qaydalarının yolunu öyrət,
Onlara axıradək əməl edəcəyəm.
34 Mənə ağıl ver, qanununa görə yaşayım,

Bütün qəlbimlə ona bağlanım.
35 Mənə əmrlərinin yollarını göstər,
Bu yollardan zövq alaram.
36 Qəlbimi haram qazanca deyil,
Göstərişlərinə tərəf yönəlt.
37 Qoyma gözlərim fani şeylərə baxsın,
Öz yolunda mənə həyat bəxş et.
38 Səndən qorxanlara verdiyin vədini
Qulun üçün həyata keçirt.
39 Qorxduğum tənələri məndən sovuşdur,
Sənin hökmlərin nə yaxşıdır!
40 Qayda-qanunlarının həsrətini çəkirəm,
Salehliyinlə məni yaşat.

Vav

41 Ya Rəbb, mənə məhəbbətini göstər,
Kəlamına görə məni qurtar!
42 Məni təhqir edənlərə layiqincə cavab verəcəyəm,
Çünki Sənin sözlərinə güvənirəm.
43 Qoy həqiqət kəlamı dilimdən düşməsin,
Çünki Sənin hökmlərinə ümid bağlamışam.
44 Daim, əbədi olaraq
Qanununa bağlı qalacağam.
45 Azad gəzib-dolaşacağam,
Çünki qayda-qanunlarını axtarmışam.
46 Padşahların hüzurunda göstərişlərindən danışacağam,
Bundan utanmayacağam.
47 Sənin əmrlərindən zövq alıram,
Onları sevirəm.
48 Sevdiyim əmrlərinə tərəf əl açacağam,
Sənin qaydalarını dərindən düşünəcəyəm.

Zayin

49 Sən quluna verdiyin sözü xatırla,
Bu sözünlə mənə ümid vermisən.
50 Əzab çəkəndə bundan təsəlli tapıram ki,
Kəlamın məni həyata qaytaracaq.
51 Lovğalar mənə çox istehza etdilər,
Amma Sənin qanunundan dönmədim.
52 Əzəldən var olan hökmlərini xatırladıqca,
Ya Rəbb, bunlardan təsəlli tapıram.
53 Qanununu atan pisləri görərkən
Qəzəb məni bürüyür.
54 Sənin qaydalarını bu qürbət eldə
İlahi tək oxuyuram.
55 Hər gecə adını yadıma salıram,
Ya Rəbb, qanununa bağlı qalıram.
56 Bu mənə bir adət oldu,
Sənin qayda-qanunlarını yerinə yetirdim.

Xet

57 Ya Rəbb, mənim nəsibimsən,
Sözlərinə bağlı qalmaq üçün vəd etmişəm.

58 Bütün qəlbimlə Sənə yalvarıram,
Sən Öz kəlamına görə mənə lütf göstər.
59 Tutduğum yollara nəzər salmışam,
Hər addımımı göstərişlərinə tərəf yönəltmişəm.
60 Əmrlərinə bağlanmaq üçün tələsirəm,
Bunun üçün ləngimirəm.
61 Pis adamlar mənə kəmənd atarkən
Qanununu unutmadım.
62 Adil hökmlərinə görə Sənə şükür etmək üçün
Gecə yarısı qalxıram.
63 Səndən qorxanların hamısı ilə,
Qayda-qanunlarına bağlı qalanlarla dostam.
64 Ya Rəbb, yer üzü məhəbbətinə bürünüb,
Mənə qaydalarını öyrət.

Tet

65 Ya Rəbb, verdiyin sözə görə
Quluna xeyirxahlıq etmisən.
66 Mənə ağıl, bilik öyrət,
Çünki əmrlərinə inanıram.
67 Əzaba düşməzdən əvvəl yoldan azırdım,
Amma indi mən kəlamına bağlıyam.
68 Nə qədər yaxşısan, xeyirxahlıq edirsən!
Mənə qaydalarını öyrət.
69 Lovğalar yalanları ilə mənə qara yaxırlar,
Amma mən bütün qəlbimlə qayda-qanunlarını yerinə yetirirəm.
70 Onların ürəkləri piylənərək daş bağlayıb,
Mənsə qanunundan zövq alıram.
71 Çəkdiyim əzabın xeyri mənə bu olub:
Sənin qaydalarını öyrənirəm.
72 Ağzından çıxan qanun mənim üçün
Minlərlə qızıldan, gümüşdən daha qiymətlidir.

Yod

73 Əllərinlə yaranmışam, mənə surət vermisən,
Mənə qabiliyyət ver, qoy əmrlərini öyrənim.
74 Səndən qorxanlar məni görərkən sevinsinlər,
Çünki Sənin sözünə ümid bağlamışam.
75 Ya Rəbb, bilirəm ki, hökmlərin ədalətlidir,
Mənə əzab çəkdirsən də, sədaqətin yox olmur.
76 Quluna verdiyin kəlama görə
Məhəbbətin mənə təsəlli versin.
77 Mənə mərhəmət et ki, yaşayım,
Çünki qanunundan zövq alıram.
78 Mənim barəmdə yalan danışan lovğaları utandır,
Çünki mən qayda-qanunlarını dərindən düşünürəm.
79 Səndən qorxanlar yanıma gəlsin,
Onlar Sənin göstərişlərini bilənlərdir.
80 Qaydalarına görə mənim qəlbim kamil olsun,
Qoy heç zaman xəcalət çəkməyim!

Kaf

81 Qurtuluş həsrətini çəkməkdən qəlbimdə tab qalmayıb,

Sözünə ümid bağlamışam.
82 Sözünün intizarından gözümün nuru sönür.
Deyirəm: «Nə vaxt mənə təsəlli verəcəksən?»
83 Tüstü içindəki tuluq kimi oldum,
Amma qaydalarını unutmuram.
84 Qulun daha nə qədər gözləsin?
Məni təqib edənləri nə vaxt mühakimə edəcəksən?
85 Qanununu pozan lovğa insanlar
Mənim üçün quyu qazıblar.
86 Sənin bütün əmrlərin etibarlıdır.
Kömək et! Məni yalançı insanlar təqib edir.
87 Az qaldı ki, yer üzündən məni yox etsinlər,
Lakin qayda-qanunlarından çıxmamışam.
88 Məhəbbətinə görə mənə həyat ver,
Ağzından çıxan göstərişlərə bağlı qalım.

Lamed

89 Ya Rəbb, sözün əbədidir,
Göylərdədir, dəyişməzdir.
90 Sədaqətin nəsildən-nəslə çatır,
Yer üzünü Sən qurmusan, möhkəm qalır.
91 Hökmlərinə görə bu günədək hər şey qalır,
Onlar Sənin xidmətində dayanırlar.
92 Sənin qanunundan zövq almasaydım,
Əzab çəkməkdən həlak olardım.
93 Qayda-qanunlarını heç vaxt unutmaram,
Çünki onlarla məni həyata qaytarmısan.
94 Qurtar məni, mən Sənindəm,
Qayda-qanunlarını axtarmışam.
95 Pislər məni öldürmək üçün pusqu qurarkən
Mən Sənin göstərişlərinin üzərində düşünürəm.
96 Görmüşəm ki, hər kamil şeyin qarşısına bir hədd qoyulur,
Sənin əmrlərin isə sərhəd tanımır.

Mem

97 Qanununu nə qədər sevirəm!
Həmişə onun üzərində dərindən düşünürəm.
98 Əmrlərin məni düşmənlərimdən daha müdrik edir,
Çünki onlar həmişə mənimlədir.
99 Bütün müəllimlərimdən daha aqil olmuşam,
Çünki göstərişlərin üzərində dərindən düşünürəm.
100 Ağsaqqallardan da artıq dərrakəliyəm,
Çünki qayda-qanunlarına əməl edirəm.
101 Ayağımı hər pis yoldan kənar qoydum ki,
Sözlərinə bağlı qalım.
102 Hökmlərindən dönməmişəm,
Çünki məni Sən belə öyrətmisən.
103 Vədlərin damağıma necə də ləzzət verir!
Onlar dilimdə baldan şirindir.
104 Qayda-qanunlarına görə dərrakəliyəm,
Buna görə hər yanlış yola nifrət edirəm.

Nun

105 Sözün addımıma çıraqdır,
Yollarıma işıqdır.
106 Ədalətli hökmlərinə bağlı qalmaq üçün and içmişəm,
Yerinə yetirəcəyəm.
107 Ya Rəbb, nə qədər əzab çəkmişəm!
Öz sözünə görə həyatımı qoru.
108 Ya Rəbb, sidq ürəkdən etdiyim həmdi qəbul et,
Mənə Öz hökmlərini öyrət.
109 Həyatım daim təhlükəyə düşdü,
Amma qanununu unutmadım.
110 Pislər mənə tələ quranda belə,
Mən Sənin qayda-qanunlarını pozmadım.
111 Əbədilik Sənin göstərişlərinə malikəm,
Çünki onlar qəlbimə sevinc verir.
112 Qəlbimi əbədilik, sonsuzadək
Qaydalarına əməl etməyə meyl etdirmişəm.

Samek

113 İkiüzlü insanlara nifrət edirəm,
Qanununu isə sevirəm.
114 Sən pənahgahım, sipərimsən,
Sözünə ümid bağlamışam.
115 Siz ey pislər, məndən uzaq olun!
Qoy Allahımın əmrlərinə əməl edim.
116 Kəlamınla mənə dayaq ol ki, yaşayım,
Ümidim boşa çıxmasın, utanmayım.
117 Özün mənə dayaq ol, qoy mən nicat tapım,
Sənin qaydalarını həmişə nəzərimdə tutum.
118 Qaydalarını atanları Özündən kənar edirsən,
Çünki onların bütün fəndləri boşdur.
119 Yer üzünün bütün pislərini tullantı hesab edirsən,
Buna görə göstərişlərini sevirəm.
120 Zəhmindən bədənim lərzəyə gəlir,
Hökmlərindən çox qorxuram.

Ayin

121 Ədalətli, düz işlər görmüşəm,
Məni zülmkarlara təslim etmə.
122 Qulunun xeyri üçün zamin dur,
Qoyma lovğa insanlar mənə zülm etsin.
123 Xilasını, haqq sözünə əməl olunmasını gözləməkdən
Gözümün nuru sönür.
124 Quluna məhəbbət göstər,
Qaydalarını mənə öyrət.
125 Qulunam, mənə ağıl ver ki,
Sənin göstərişlərini dərk edim.
126 Ya Rəbb, insanlar qanununu pozdular,
Vaxtı çatıb, onlar üçün bir tədbir gör.
127 Qızıldan, saf qızıldan çox
Sənin əmrlərini sevirəm.
128 Bəli, bütün qayda-qanunlarına görə
Mən düz yolla gedirəm,

Bütün səhv yollarasa nifrət edirəm.

Pe

129 Göstərişlərinin heyrətamizliyinə görə
Onlara ürəkdən əməl edirəm.
130 Kəlamının açıqlanması nur saçır,
Hər nadanı ağıllandırır.
131 Ağız açıb ah-zar edirəm,
Çünki əmrlərinin həsrətini çəkirəm.
132 Adını sevənlər üçün etdiyin adətə görə
Mənə bax və lütf göstər.
133 Kəlamınla addımlarımı möhkəmləndir,
Qoy heç bir təqsirim mənə hakimlik etməsin.
134 Məni insanların zülmündən qurtar,
Qoy Sənin qayda-qanunlarına bağlı qalım.
135 Üzün qulunun üstünə nur saçsın,
Sən mənə qaydalarını öyrət.
136 Gözlərimdən sellər kimi yaş axır,
Çünki insanlar qanununa bağlı qalmırlar.

Sade

137 Ya Rəbb, adilsən,
Hökmlərin doğrudur.
138 Buyurduğun göstərişlər ədalətlidir,
Onlar tamamilə etibarlıdır.
139 Qeyrətim məni yandırıb-yaxıb,
Çünki düşmənlərim Sənin sözlərini unudub.
140 Sənin kəlamın çox safdır,
Bu qulun onu sevir.
141 Kiçik sayılsam da, mənə xor baxsalar da,
Qayda-qanunlarını unutmamışam.
142 Salehliyin əbədi salehlikdir,
Sənin qanunun həqiqətdir.
143 Başıma sıxıntı və məşəqqət gəldi,
Amma Sənin əmrlərin mənə zövq verdi.
144 Sənin göstərişlərin həmişə ədalətlidir,
Mənə ağıl ver ki, yaşayım.

Qof

145 Ya Rəbb, cavab ver! Bütün qəlbimlə Səni səsləyirəm,
Sənin qaydalarına əməl edəcəyəm.
146 Səni səslədim, məni qurtar,
Qoy göstərişlərinə bağlı qalım.
147 Dan yeri sökülməzdən əvvəl qalxıb Səni imdada çağırıram,
Çünki ümidimi Sənin sözlərinə bağlayıram.
148 Gecə boyu gözümə yuxu getmir,
Kəlamını dərindən düşünürəm.
149 Məhəbbətinə görə mənim səsimi eşit,
Ya Rəbb, hökmlərinə görə mənə həyat bəxş et.
150 Şər ardınca qaçanlar mənə yaxınlaşdılar,
Onlar Sənin qanunundan uzaqlaşdılar.
151 Ya Rəbb, Sən mənə yaxınsan,
Bütün əmrlərin həqiqətdir.

152 Göstərişlərini lap əvvəldən öyrənirəm,
Əbədi qalsın deyə öyüdlərini verdin.

Reş

153 Çəkdiyim əzabı gör, məni qurtar,
Çünki qanununu unutmamışam.
154 Münaqişəmi həll edib Özün məni azad et,
Mənə kəlamına görə həyat bəxş et.
155 Pislər qurtuluşdan uzaqdır,
Çünki onlar Sənin qaydalarını axtarmırlar.
156 Ya Rəbb, mərhəmətin çoxdur,
Hökmlərinə görə məni yaşat.
157 Düşmənlərim, məni təqib edənlər çoxdur,
Lakin Sənin göstərişlərindən dönmədim.
158 Bu xainlərə ikrahla baxıram,
Çünki Sənin vədinə bağlı qalmayıblar.
159 Sənin qayda-qanunlarını gör nə qədər sevirəm,
Ya Rəbb, məhəbbətinə görə mənə həyat ver.
160 Sözlərinin mahiyyəti həqiqətdir,
Bütün ədalətli hökmlərin əbədidir.

Sin və Şin

161 Başçılar boş yerə məni təqib edir,
Amma ürəyim Sənin sözlərindən qorxur.
162 Çoxlu qənimət tapan bir insan kimi
Sənin kəlamın məni sevindirir.
163 Yalandan zəhləm gedir, iyrənirəm,
Çünki qanununu sevirəm.
164 Ədalətli hökmlərinə görə
Hər gün yeddi dəfə Sənə həmd edirəm.
165 Qanununu sevənlər böyük əmin-amanlıq tapırlar,
Onlar heç nə ilə büdrəməzlər.
166 Ya Rəbb, xilasına ümid bəsləmişəm,
Əmrlərinə əməl etmişəm.
167 Göstərişlərinə ürəkdən bağlanmışam,
Onları çox sevirəm!
168 Qayda-qanunlarına, göstərişlərinə bağlı qalıram,
Çünki bütün yollarım Sənin hüzurundadır.

Tav

169 Ya Rəbb, mənim fəryadım qoy Sənə çatsın,
Mənə Öz sözünə görə ağıl ver.
170 Qoy yalvarışım hüzuruna çatsın,
Məni Öz kəlamınla azad et.
171 Qoy dilimdən həmdlər tökülsün,
Mənə qaydalarını öyrətmisən.
172 Sənin kəlamını dilim tərənnüm etsin,
Çünki Sənin bütün əmrlərin ədalətlidir.
173 Sənin əlin mənə kömək etsin,
Çünki Sənin qayda-qanunlarını seçdim.
174 Ya Rəbb, qurtuluşun üçün həsrət çəkirəm,
Qanunundan zövq alıram.

175 Mənə həyat bəxş elə, qoy Sənə həmd oxuyum,
Hökmlərin qoy mənə kömək olsun.
176 İtən quzu kimi azmışam, qulunu axtar,
Çünki əmrlərini unutmamışam.

120

Məzmur 120
Ziyarət nəğməsi.
1 Dar gündə Rəbbi səslədim,
O mənə cavab verdi.
2 Dedim: «Ya Rəbb, yalançı dodaqlardan,
Fitnəkar dillərdən canımı qurtar».

3 Ey fitnəkar dil, sənə nə veriləcək?
Bu işinin əvəzi nə ilə ödəniləcək?
4 Cəngavərin iti oxları ilə,
Süpürgə ağacının odlu közləri ilə!

5 Yazıq canım, Meşekdə qərib olmuşam,
Qedar çadırlarında yaşayıram!
6 Mənim belə yerdə,
Sülhə nifrət edənlərin içində yaşamağım bəsdir.
7 Mən sülh sevirəm, buna görə danışıram,
Onlarsa müharibə üçün çalışır.

121

Məzmur 121
Ziyarət nəğməsi.
1 Gözlərimi dağlara dikirəm,
Haradan mənə kömək gələcək?
2 Göyləri və yeri yaradan Rəbdən
Mənə kömək gələcək.

3 O, ayaqlarını büdrəməyə qoymaz,
Səni qoruyan yatmaz.
4 Bax İsraili qoruyan yuxulamaz,
Yatıb qalmaz.

5 Səni qoruyan Rəbdir,
O, sağ tərəfindədir, sənə kölgədir.
6 Gündüz günəşin ziyanı sənə dəyməz,
Gecə ay da sənə zərər verməz.

7 Rəbb səni hər cür şərdən saxlayar,
Canını qoruyar.
8 Rəbb gediş-gəlişini hifz edər
İndidən sonsuza qədər.

122

Məzmur 122
Davudun ziyarət nəğməsi.
1 Mənə «Rəbbin evinə gedək» deyilərkən sevindim.
2 Ey Yerusəlim, sənin darvazalarından keçdim,
Torpağına qədəm qoydum.

3 Bu, Yerusəlim şəhəridir,
Çox sıx tikilmişdir.
4 İsrail üçün verilən şəhadət naminə
Qəbilələr, Rəbbin qəbilələri
Rəbbin isminə şükür etmək üçün
Buranı ziyarət etməyə gəlirlər.
5 Hökm üçün burada taxtlar qurulub,
Bu taxtlarda Davud sülaləsi oturub.

6 Hamı Yerusəlim üçün sülh diləsin:
«Qoy səni sevənlər dinc həyat sürsün!
7 Qoy qala divarlarının içində sülh olsun!
Qoy saraylarındakılar dinc yaşasın!»
8 Yoldaşlarıma, dostlarıma görə
«Səndə sülh olsun!» deyirəm.
9 Allahımız Rəbbin evinə görə
Sənə bəxtiyarlıq diləyirəm.

123

Məzmur 123
Ziyarət nəğməsi.
1 Ey göylərdəki taxtında Oturan,
Gözlərimi Sənə dikmişəm.
2 Ağasının əlinə baxan qul kimi,
Xanımının əlinə baxan kəniz tək
Biz də Allahımız Rəbbə göz dikmişik,
Bizə rəhm etməsini gözləyirik.

3 Bizə rəhm et, ya Rəbb, rəhm et!
Çünki təhqirlərdən doymuşuq.
4 Laqeydlərin rişxəndləri,
Təkəbbürlülərin təhqirləri bizi cana doydurdu.

124

Məzmur 124
Davudun ziyarət nəğməsi.
1 İndi İsrail söyləsin:
Rəbb tərəfimizi saxlamasaydı,
2 Bizə qarşı insanlar qalxarkən
Rəbb tərəfimizi saxlamasaydı,
3 Bizə qarşı qəzəblərindən yanarkən
Bizi diri-diri udardılar,
4 Sular bizi yuyub-aparardı,
Sellər üstümüzü basardı,

5 Azğın sular üstümüzü basardı.

6 Alqış olsun Rəbbə!
O bizi onların dişlərinə ov etmədi.
7 Bizi ovçunun tələsindən bir quş kimi qurtardı,
Tələ qırıldı, canımız azad oldu.
8 Bizə Rəbbin adından,
Göyləri və yeri yaradandan yardım gəlir.

125

Məzmur 125
Ziyarət nəğməsi.
1 Rəbbə güvənənlər Sion dağı kimi
Sarsılmaz, əbədi qalar.
2 Dağlar Yerusəlimi dövrəyə aldığı kimi
Rəbb də indidən sonsuzadək xalqının ətrafındadır.
3 Salehlərin payı üstündə
Şər insanların dəyənəyi hökm sürə bilməz,
Yoxsa salehlər də şərə əl atardı.

4 Ya Rəbb, xeyirxahlara,
Ürəyidüz olan insanlara xeyirxahlıq et!
5 Rəbb əyri yola dönənləri aparacaq,
Onları şər iş görənlərlə bir yerə qoyacaq.

İsrailin üzərinə sülh olsun!

126

Məzmur 126
Ziyarət nəğməsi.
1 Rəbb Siona bəxtəvər günlərini qaytaranda
Bizə röya kimi gəldi.
2 Dodaqlarımızdan gülüş tökülürdü,
Dilimizdən sevinc harayı yüksəlirdi.
Millətlər öz aralarında belə deyirdi:
«Rəbb onlar üçün böyük işlər görüb».
3 Bunun üçün sevinirik,
Çünki Rəbb bizim üçün böyük işlər görüb.

4 Selləri Negevə qaytardığın kimi,
Ya Rəbb, o bəxtəvər günləri bizə qaytar.
5 Göz yaşı ilə əkənlər
Sevinc harayı çəkərək biçəcək.
6 Ağlaya-ağlaya toxum torbasını daşıyıb-gedən
Sevinc harayı ilə dərzləri daşıya-daşıya gələcək.

127

Məzmur 127
Süleymanın ziyarət nəğməsi.
1 Evi Rəbb tikməzsə,
Bənnaların zəhməti boşa gedər.

Şəhəri Rəbb qorumazsa,
Keşikçilər boş yerə orada gözlər.
2 Erkən qalxıb gec yatmağınız,
Azuqə üçün özünüzü çox yormağınız faydasızdır.
Rəbb sevdiklərinə yuxuda olanda belə, verər.

3 Övladlar Rəbbin verdiyi paydır,
Bətnin bəhrəsi Onun mükafatıdır.
4 İnsanın gənc ikən övladları olarsa,
Bir igidin əlindəki oxlara bənzər.
5 Oxdanı bu cür dolu olan nə bəxtiyardır!
Darvazada əleyhdarları ilə çəkişən zaman
Xəcalətli olmayacaq.

128

Məzmur 128
Ziyarət nəğməsi.
1 Nə bəxtiyardır Rəbdən qorxan,
Onun yolları ilə gedən insan!
2 Çünki öz əlinin bəhrəsini yeyəcəksən,
Xoşbəxt olub uğur qazanacaqsan.

3 Evində arvadın tənək kimi bar gətirəcək,
Övladların zeytun pöhrələri kimi
Süfrənin ətrafını bürüyəcək.
4 Rəbdən qorxan insan
Belə xeyir-dua alacaq:

5 Rəbb Siondan sənə xeyir-dua versin,
Ömür boyu Yerusəlimin xoşbəxtliyini görəsən,
6 Övladlarının övladlarını görəsən!

İsrailin üzərinə sülh olsun!

129

Məzmur 129
Ziyarət nəğməsi.
1 Qoy İsrail söyləsin:
«Mənə gəncliyimdən bəri əzab verdilər.
2 Bəli, gəncliyimdən bəri mənə əzab verdilər,
Lakin məğlub edə bilmədilər.
3 Elə bil kürəyimdə kotan sürüblər,
Qamçılarla bədənimə uzun-uzun şırım çəkiblər.
4 Rəbb isə adildir,
Pislərin buxovlarını qırdı».

5 Siona nifrət bəsləyənlərin hamısı
Qoy xəcalət içində geri qovulsun!
6 Qoy cücərmədən solsunlar,
Damda bitən ot kimi olsunlar!
7 O, biçinçinin ovcunu,

Dərz bağlayanın qucağını doldurmaz!
8 Yoldan keçən onlara belə deməz:
«Rəbb sizə xeyir-dua versin,
Sizə Rəbbin ismi ilə alqış olsun!»

130

Məzmur 130
Ziyarət nəğməsi.
1 Ya Rəbb, dərinliklərdən
Səni səsləyirəm.
2 Ey Xudavənd, səsimi eşit,
Yalvarış səsimi yaxşı dinlə.
3 Ya Rəbb, bizim təqsirlərimizi siyahıya alsan,
Bəs, ey Xudavənd, kim bunun qarşısında dayana bilər?
4 Amma Sən bağışlayansan,
Ona görə hamı Səndən çəkinir.

5 Rəbbi gözləyirəm, döyünən ürəyim gözləyir,
Onun sözünə ümid edirəm.
6 Keşikçilər səhərin açılmasını gözlər,
Bəli, keşikçilər səhərin açılmasını gözlər,
Qəlbimsə bundan da çox Xudavəndin həsrətini çəkər.

7 Ey İsrail, Rəbbə ümidini bağla!
Çünki Rəbdə məhəbbət var,
Onda bol-bol qurtuluş var.
8 * Ey İsrail, O səni
Bütün təqsirlərindən azad edər!

131

Məzmur 131
Davudun ziyarət nəğməsi.
1 Ya Rəbb, təkəbbürlü deyiləm,
Gözümü yuxarı yerlərə dikməmişəm,
Gücüm çatmayan böyük işlərə girişməmişəm.
2 Ovunub səsimi kəsmişəm,
Ana qucağında olan körpə kimiyəm,
Sanki bir sakit körpəyə dönmüşəm.

3 Ey İsrail, Rəbbə ümidini bağla,
İndidən sonsuzadək ümidini Ona bağla!

132

Məzmur 132
Ziyarət nəğməsi.
1 Ya Rəbb, Davudu,
Çəkdiyi bütün əzabları,
2 Rəbbə etdiyi andı,
Yaqubun qüdrətli Allahına etdiyi əhdi yada sal.

* **130:8** Mat. 1:21; Titə 2:14

3 O dedi: «Öz evimdə yaşamaram,
Yatağımda yatmaram,
4 Gözümə yuxu getməz,
Gözlərimi yummaram
5 Rəbbə layiq bir yer,
Yaqubun qüdrətli Allahına bir məskən tapana qədər».

6 * Əhd sandığının Efratada olduğunu eşitdik,
Onu Yaar tarlalarında tapdıq.
7 Dedik: «Gəlin, Onun məkanına gedək,
Kətilində səcdə edək».

8 Ya Rəbb, qüvvənin rəmzi olan sandığınla birgə
İstirahət edəcəyin yerə qalx.
9 Kahinlərin həqiqətə bürünsün,
Möminlərin Səni mədh etsin.
10 Qulun Davudun xatirinə
Məsh etdiyindən üz döndərmə.

11 * Rəbb Davuda sədaqətlə and içdi,
Bu andından dönməz:
«Belindən gələn oğullarından birini
Səndən sonra taxtında oturdacağam.
12 Əgər övladların əhdimə,
Onlara öyrədəcəyim göstərişlərə əməl edərlərsə,
Onların oğulları da
Sonsuza qədər sənin taxtında oturacaq».

13 Çünki Rəbb Sionu seçdi,
Orada Öz məskənini salmaq istədi.
14 Dedi: «Bura əbədi olaraq istirahət edəcəyim yerdir,
İstəyirəm ki, burada məskən salım.
15 Bu yerə bol ruzi-bərəkət verəcəyəm,
Buradakı fəqirlərə doyunca ərzaq verəcəyəm.
16 Kahinlərini zəfərə bürüyəcəyəm,
Möminləri sevinclə mədh oxuyacaq.
17 * Burada Davud sülaləsindən güclü hökmdar yetirəcəyəm,
Məsh etdiyim üçün bir çıraq hazır etmişəm.
18 Düşmənlərini xəcalətə salacağam,
Lakin onun tacı nur saçacaq».

133

Məzmur 133

Davudun ziyarət nəğməsi.
1 Nə yaxşıdır, nə xoşdur
Qardaş olub bir yaşamaq!
2 Belə yaşamaq qiymətli yağ kimidir;
O yağ ki başa çəkilib saqqala,

* **132:6** 2Saln. 6:41-42 * **132:11** 2Şam. 7:12-13; 1Saln. 17:11-12; Zəb. 89:3-4; Həv. 2:30 * **132:17** 1Pad. 11:36; 15:4; 2Pad. 8:19; 2Saln. 21:7

Harunun saqqalından paltarının yaxasına axırdı.
3 Sanki Xermon dağının şehi
Sion dağlarına düşür,
Çünki Rəbb buyurub ki,
Bu məkana bərəkət, əbədi həyat verilsin.

134

Məzmur 134
Ziyarət nəğməsi.
1 Rəbbə alqış edin, ey Onun qulları,
Ey Rəbb evinin xidmətində gecələr oyaq duranlar!
2 Müqəddəs yerə tərəf əllərinizi qaldırın,
Rəbbə alqış edin!

3 Göyləri və yeri yaradan Rəbb
Siondan sizə xeyir-dua versin.

135

Məzmur 135
1 Rəbbə həmd edin!

Rəbbin isminə həmd edin,
Ey Rəbbin qulları, həmd edin!
2 Ey Rəbbin evində xidmət edənlər,
Allahımızın evinin həyətində duranlar,
3 Rəbb yaxşıdır, Rəbbə həmd edin,
O nə qədər şirindir, isminə tərənnüm oxuyun!
4 Çünki Rəbb Özü üçün Yaqubu seçdi,
İsraili Özünə məxsus xalq olaraq seçdi.

5 Bilirəm, Rəbb əzəmətlidir,
Xudavəndimiz bütün allahlardan üstündür.
6 Göylərdə, yer üzündə,
Dənizlərdə, bütün ümmanlarda Rəbb istədiyini edər.
7 * Yerin ucqarlarından buludları qaldırar,
Şimşəkləri çaxdırar, yağış yağdırar,
Küləkləri öz mənbələrindən çıxarar.

8 Rəbb Misirlilərin ilk oğullarını qırdı,
Hər insanın, hər heyvanın ilk balasını öldürdü.
9 Ey Misir, sənin daxilində,
Fironla bütün əyanlarının üzərində
O, əlamətlərini, möcüzələrini göstərdi.
10 Nə qədər millətləri qırdı,
Qüdrətli padşahları öldürdü.
11 Emorluların padşahı Sixonu,
Başan padşahı Oqu,
Bütün Kənan padşahlarını qırdı.
12 Onların torpaqlarını, mülklərini
Öz xalqı İsrailə irs olaraq verdi.

* **135:7** Yer. 10:13; 51:16

13 Ya Rəbb, Sənin adın əbədidir!
Ey Rəbb, ismin nəsillərdən-nəsillərə çatır!
14 Rəbb xalqına haqq verəcək,
Qullarına rəhm edəcək.

15 * Amma millətlərin bütləri qızıldan, gümüşdən düzəlmişdir,
Onlar insan əllərinin işidir.
16 Ağızları var, danışa bilmir,
Gözləri var, amma görmür,
17 Qulaqları var, eşitmir,
Ağızlarından nəfəs gəlmir.
18 Bütləri düzəldən, onlara güvənən insanlar
Bu bütlər kimi cansız olacaqlar.

19 Ey İsrailli lər, Rəbbə alqış edin!
Ey Harun nəsli, Rəbbə alqış söyləyin!
20 Ey Levi nəsli, Rəbbə alqış edin!
Ey Rəbdən qorxanlar, Ona alqış söyləyin!
21 Rəbbə Siondan alqış oxunsun!
Rəbb Yerusəlimdə yaşayır!

Rəbbə həmd edin!

136

Məzmur 136

1 * Rəbbə şükür edin, ona görə ki yaxşıdır,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
2 Allahların Allahına şükür edin,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
3 Hökmranların Hökmranına şükür edin,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

4 Yalnız Odur böyük xariqələr yaradan,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
5 * Odur göyləri hikməti ilə quran,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
6 * Odur yerin təməlini sular üstündə qoyan,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
7 * Odur böyük işıqları yaradan,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
8 Gündüzü günəşin hökmü altına saldı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
9 Gecə ay-ulduzların hökmü altında oldu,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

10 * O, Misirlilərin ilk oğullarını qırdı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

---

* **135:15** Zəb. 115:4-7; Vəhy 9:20 * **136:1** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; Yer. 33:11 * **136:5** Yar. 1:1 * **136:6** Yar. 1:2 * **136:7** Yar. 1:16 * **136:10** Çıx. 12:29

11 * İsrail nəslini Misirlilərin arasından çıxartdı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
12 İsrailliləri qüdrətli əli, uzanan qolu ilə apardı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
13 * Qırmızı dənizi iki yerə yardı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
14 İsrailliləri dənizin ortasından keçirtdi,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
15 Fironla ordusunu Qırmızı dənizdə batırdı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

16 O, xalqını səhrada apardı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
17 O, böyük padşahları vurdu,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
18 O, güclü padşahları qırdı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
19 * Emor padşahı Sixonu vurdu,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
20 * Başan padşahı Oqu öldürdü,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
21 Onların torpaqlarını irs olaraq verdi,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
22 Bu yerləri qulu İsrail nəslinin mülkü etdi,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

23 O, miskin halımızda bizi yaddan çıxarmadı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
24 Bizi düşmən əlindən qurtardı,
Çünki məhəbbəti əbədidir!
25 O, bəşəriyyətə ruzi verir,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

26 Göylərin Allahına şükür edin,
Çünki məhəbbəti əbədidir!

137

Məzmur 137

1 Babil torpağında olanda Sionu yada salardıq,
Çay kənarında oturaraq ağlayardıq,
2 Liralarımızı söyüd ağaclarından asardıq.
3 Bizi əsir edənlər
Nəğmə oxumağımızı əmr edirdilər,
Bizə zülm verənlər
Onları şənləndirməyimizi istəyirdilər,
«Bizim üçün Sion nəğmələrini oxuyun» deyirdilər.

4 Axı yad ölkədə Rəbbin nəğmələrini necə oxuyaq?
5 Ey Yerusəlim, əgər səni unutsam,

* **136:11** Çıx. 12:51 * **136:13** Çıx. 14:21-29 * **136:19** Say. 21:21-30 * **136:20** Say. 21:31-35

Qoy sağ əlim qurusun.
6 Ey Yerusəlim,
Səni anmasam, ən böyük sevincim olmasan,
Qoy dilim damağıma yapışsın.

7 Ya Rəbb, Edomluları bir yada sal,
Məğlubiyyət günü Yerusəlimdən danışırdılar,
Deyirdilər: «Gəlin oranı uçuraq, təməlindən dağıdaq!»

8 * Ey Babil qızı, xaraba qalacaqsan.
Bizə etdiyinin əvəzini sənə verən qoy bəxtiyar olsun!
9 Körpələrini daşa çırpıb öldürən bəxtiyar olsun!

138

Məzmur 138
Davudun məzmuru.
1 Bütün qəlbimlə Sənə şükür edirəm,
«Allahlar»ın önündə Səni tərənnüm edirəm.
2 Müqəddəs məbədinə tərəf səcdə edirəm,
Məhəbbətin, sədaqətin naminə isminə şükür edirəm.
Çünki ismini, kəlamını hər şeydən üstün tutmusan.
3 Səni çağıranda mənə cavab vermisən,
Canıma taqət verib məni ürəkləndirmisən.

4 Ya Rəbb, bütün dünya padşahları Sənə şükür edəcəklər,
Çünki ağzından çıxan kəlamları eşidiblər.
5 Rəbbin yollarını tərənnüm edəcəklər,
Çünki Rəbbin ehtişamı böyükdür.
6 Rəbb ucalarda olsa da, yazıqlara nəzər salar,
Amma lovğaları uzaqdan tanıyar.

7 Sıxıntı içində gəzsəm də,
Mənə həyat verirsən.
Düşmənin qəzəbinə qarşı əl qaldırırsan,
Məni sağ əlinlə qurtarırsan.
8 Rəbb mənə verdiyi vədə əməl edir.
Ya Rəbb, məhəbbətin əbədidir.
Öz əlinin işini tərk etmə!

139

Məzmur 139
Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Ya Rəbb, məni yoxlayaraq tanıdın,
2 Oturuşumu-duruşumu Özün bilirsən,
Fikirlərimi uzaqdan duyursan.
3 Getməyimə, yatmağıma nəzarət edirsən,
Nə yollardan keçdiyimi bilirsən.
4 Sözlərimi dilə gətirməmişdən əvvəl,
Ya Rəbb, hamısını tamamilə bilirsən.
5 Hər yandan məni əhatə etmisən,

* **137:8** Vəhy 18:6

Öz əlini üzərimə qoymusan.
6 Bu bilik əsrarəngizdir, məndən yüksəkdir,
Bunu dərk edə bilmərəm.

7 Hara gedim ki, Ruhun orada olmasın?
Hara qaçım ki, hüzurunda olmayım?
8 Əgər göylərə çıxsam, Sən oradasan,
Ölülər diyarında yatsam, Sən oradasan.
9 Qanad alıb gündoğana uçsam belə,
Dənizi keçib günbatana qonsam belə,
10 Sənin sağ əlin bələdçim olacaq,
Sağ əlin məni qoruyacaq.
11 Desəm də: «Qoy zülmət məni bürüsün,
İşıq batsın, ətrafım gecəyə dönsün»,
12 Sənin qarşında zülmət batar,
Önündə gecə də gündüz kimi nur saçar.
Nurun, zülmətin Sənin üçün nə fərqi var?

13 Sən mənim daxili üzvlərimi yaratmısan,
Mənə ana bətnində quruluş vermisən.
14 Sən məni ecazkar, əsrarəngiz yolla yaratmısan,
Ona görə şükür edirəm.
Nə qədər xariqəli işlər görmüsən!
Bunu ürəkdən yaxşı dərk edirəm.
15 Mən gizli bir yerdə yaranarkən,
Dünyanın dərin yerində yaranarkən
Bədənim Səndən gizli qalmadı.
16 Dünyaya gəlməzdən əvvəl
Sənin gözlərin məni gördü.
Ömrüm başlamazdan əvvəl
Mənə təyin etdiyin hər bir günü kitabına yazmısan.

17 Ey Allah, mənim üçün fikirlərinin qiyməti çoxdur,
Onların sayı-hesabı yoxdur!
18 Saysaydım onları, qum dənələrindən çox olardı,
Oyananda yenə mən Sənin ləyəm.

19 Ey Allah, kaş ki pisləri qıraydın,
Qantökənlərin hamısı məndən uzaq olaydı,
20 Onlar Sənə qarşı pis niyyətlə danışır,
Düşmənlərin adına küfr edirlər!
21 Ya Rəbb, Sənə nifrət edənlərə nifrət etmərəmmi?
Əleyhdarlarından ikrah etmərəmmi?
22 Onlara tamamilə nifrət edirəm,
Onları özümə düşmən sayıram.

23 Ey Allah, məni yoxla, qəlbimi öyrən,
Sən məni sınaqdan keçirib bütün fikirlərimi bil.
24 Gör qəlbimdə pisliyə yol verirəmmi?
Əbədi yolda mənə rəhbər ol!

140

Məzmur 140

Musiqi rəhbəri üçün. Davudun məzmuru.
1 Ya Rəbb, məni şər adamlardan xilas et,
Məni qəddar insanlardan hifz et.
2 Ürəklərində pis niyyətləri var,
Hər gün dava yaradırlar.
3 * Kəskin dilləri ilan tək çalar,
Sanki dodaqlarında gürzə zəhəri var.
Sela

4 Ya Rəbb, şər insanın əlindən,
Qəddar insanlardan məni qoru.
İstəyirlər ki, ayağımı büdrətsinlər.
5 Bu təkəbbürlü insanlar mənə tələ qurublar,
Tor atıblar, cələlərini yolumun üstünə qoyublar.
Sela

6 Rəbbə dedim: «Allahım Sənsən,
Ya Rəbb, yalvarıram, Sən məni eşit!
7 Ey Xudavənd Rəbb, Sən qüvvətli Xilaskarımsan,
Döyüş günündə başıma dəbilqə qoymusan.
8 Ya Rəbb, qoy pis adam muradına çatmasın,
Pis niyyətinə imkan vermə, qoy lovğalanmasın».
Sela

9 Ətrafımdakıların ağzından çıxan pis sözlər
Qoy öz başlarına tökülsün!
10 Qoy onların üstünə yanar közlər tökülsün,
Onlar quyuya düşüb, çıxa bilməsin!
11 Qoyma ki bu ölkədə iftiraçı uğur qazansın,
Bəlalar qəddarı vursun, onu ovlasın!

12 Bilirəm ki, Rəbb məzlumların məhkəmə işinə baxır,
Fəqirlərə haqq qazandırır.
13 Bəli, salehlər Sənin isminə şükür oxuyacaq,
Əməlisalehlər hüzurunda yaşayacaq.

141

Məzmur 141

Davudun məzmuru.
1 Ya Rəbb, Səni çağırıram, tez imdadıma yetiş,
Fəryad edərkən səsimi eşit!
2 * Qoy hüzurunda dualarım buxur kimi,
Açılan əllərim axşam qurbanı kimi qəbul olunsun!

3 Ya Rəbb, ağzıma nəzarətçi qoy,
Dodağımın qapısını qoru.
4 Qoyma qəlbim şərə meyl etsin,
Şər iş görənlərə qoşulub mən də pis iş görməyim,

* **140:3** Rom. 3:13 * **141:2** Vəhy 5:8

Pislərlə birgə onların ləziz yeməklərindən yeməyim.

5 Saleh insan məni vursa, məhəbbətinə görə tənbeh edər,
Bundan imtina etmərəm, sanki başıma çəkilən yağdır.
Daim pislərin şərinə qarşı dua edərəm.
6 Hakimləri yarğandan atılarkən
Qoy xalq sözlərimi eşitsin, şirinliyini bilsin.
7 Şumlanan yerdə şırımlara narın torpaq töküldüyü kimi
Sümüklərimiz ölülər diyarının qapısına səpilib.

8 Ey Xudavənd Rəbb, gözlərimi Sənə dikmişəm,
Məni təhlükədə qoyma, Sənə pənah gətirmişəm.
9 Şər iş görənlərin tələsindən,
Onların qurduğu cələdən məni qoru.
10 Qoy pislər öz torlarına düşsün,
Mən də yolumu salamat keçib-gedim.

142

Məzmur 142

Davudun məzmuru.
Maskil.
* Mağarada olanda etdiyi dua.
1 Rəbbə fəryad qoparıb haray salıram,
Rəbbə yalvararaq haray salıram.
2 Hüzuruna şikayətimi tökürəm,
Qarşısında əziyyətimi söyləyirəm.
3 Ruhdan düşəndə hansı yolda olduğumu bildin,
Yolumda gizli tələ qurublar.
4 Sağıma bax, Özün gör, heç kim məni saymır,
Pənah yerim yoxdur,
Heç kim qayğıma qalmır.

5 Ya Rəbb, Sənə fəryad edərək dedim:
«Pənahım Sənsən,
Dirilər arasında Sən mənim nəsibimsən».
6 Qulaq as fəryadıma,
Nə qədər alçaldılmışam!
Məni təqib edənlərdən qurtar,
Çünki onlar məndən güclüdür.
7 Canımı zindandan qurtar,
Qoy isminə şükür edim!
Onda salehlər məni əhatə edəcək,
Çünki mənə comərdlik etdin!

143

Məzmur 143

Davudun məzmuru.
1 Ya Rəbb, eşit duamı, yalvararkən məni dinlə,
Mənə sədaqətin, salehliyin naminə cavab söylə.
2 * Qulunu məhkəməyə çəkmə,

* **142:** 1Şam. 22:1; 24:3 * **143:2** Rom. 3:20; Qal. 2:16

Bu bəşəriyyət içindən kimsə qarşında saleh çıxmaz.

3 Məni düşmən təqib etdi,
Yerə vurdu, həyatım əldən getdi.
Sanki lap çoxdan ölənlərin biriyəm,
Bu düşmən məni zülmətə saldı.
4 Ona görə ruhdan düşmüşəm,
Bu dəhşət qəlbimi sarsıtdı.

5 Qədim dövrlər yadıma düşür,
Sənin bütün işlərini dərindən düşünürəm,
Əməllərin barədə hey fikirləşirəm.
6 Sənə sarı əllərimi açmışam,
Bir quraq torpaq kimi Sənin üçün susamışam.

Sela

7 Ya Rəbb, mənə tez cavab ver,
Çünki ürəyim çəkilir.
Üzünü məndən gizlətmə,
Qoyma qəbirə düşən insanlara bənzəyim.
8 Hər səhər məhəbbətini mənə hiss etdir,
Çünki Sənə güvənirəm.
Gedəcəyim yolu mənə öyrət,
Çünki varlığımı Sənə verirəm.

9 Ya Rəbb, məni düşmənlərdən qurtar,
Sənə pənah gətirirəm.
10 Mənə Sənin iradənə əməl etməyi öyrət,
Çünki mənim Allahım Sənsən.
Sənin Ruhun yaxşıdır,
Düz yer üçün mənə yol göstər.

11 Ya Rəbb, mənə ismin naminə həyat ver,
Salehliyin naminə canımı dardan qurtar.
12 Məhəbbətin naminə yağılarımı məhv et,
Canıma düşmən olanları qır, çünki mən Sənin qulunam.

144

Məzmur 144

Davudun məzmuru.
1 Alqış olsun Rəbbə, Qayama!
Əllərimə döyüş təlimi,
Barmaqlarıma müharibə təlimi verən Odur.
2 Mənə Məhəbbət göstərən, mənim Qalam,
Qülləm, Xilaskarım,
Qalxanım, Pənahgahım,
Xalqımı mənə itaət etdirən Odur.

3 * Ya Rəbb, insan kimdir ki, qayğısına qalırsan,
Bəşər övladı kimdir ki, onu düşünürsən?
4 İnsan bir nəfəsə bənzər,

* **144:3** Əyy. 7:17-18; Zəb. 8:4

Ömrü kölgə kimi keçib-gedər.

5 Ya Rəbb, göyləri yar, aşağı en,
Dağlara toxun, qoy tüstülənsin.
6 Şimşəyini çaxdır, düşmənləri dağıt,
Oxlarını yağdır, yağıları darmadağın et.
7 Göylərdən əl uzadıb dərin sulardan məni xilas et,
Məni yadellilərin əlindən azad et.
8 Onların dili yalan danışar,
Sağ əlləri yalandan and etmək üçün qalxar.

9 Ey Allah, Sənə yeni bir ilahi ilə şükür edəcəyəm,
Səni ontelli çənglə tərənnüm edəcəyəm.
10 Sənsən padşahlara zəfər qazandıran,
Qulun Davudu amansız qılıncdan qurtaran.
11 Məni yadellilərin əlindən xilas et,
Sən məni azad et!
Onların dili yalan danışar,
Sağ əlləri yalandan and etmək üçün qalxar.

12 Qoy yeniyetmə oğullarımız sağlam fidan kimi boy atsın,
Qızlarımız oyulmuş saray sütunları kimi gümrah olsun.
13 Anbarlarımız müxtəlif nemətlərlə dolub-daşsın,
Otlaqda qoyunlarımız minlərlə, on minlərlə çoxalsın.
14 Naxırlarımız çoxlu balalar versin,
Hasarlarımız dəlmə-deşiksiz olsun.
İnsanlarımız əsir düşməsin,
Meydanlarımız şivən səsinə bir daha bürünməsin.
15 Nə bəxtiyardır belə xeyir-dua alan xalq!
Nə bəxtiyardır Allahı Rəbb olan xalq!

145

Məzmur 145
Davudun həmd nəğməsi.
1 Ey Padşahım olan Allahım, Səni yüksəldəcəyəm,
İsminə sonsuza qədər alqış edəcəyəm.
2 Sənə hər gün alqış edəcəyəm,
İsminə əbədilik həmd edəcəyəm.
3 Rəbb əzəmətlidir, bol həmdə layiqdir,
Onun əzəməti insan ağlına sığmaz.

4 Əməllərin nəsildən-nəslə qədər mədh ediləcək,
Qüdrətli işlərin bəyan ediləcək.
5 Əzəmətindən, izzətindən, şərəfindən deyiləcək,
Xariqəli işlərini dərindən düşünəcəyəm.
6 İnsanlar zəhmli işlərinin qüdrətindən danışacaq,
Sənin əzəmətini elan edəcəyəm.
7 İnsanlar Sənin bol xeyirxahlığını bəyan edəcəklər,
Salehliyini mədh edəcəklər.

8 * Rəbb lütfkar və rəhmlidir,
Hədsiz səbirli və bol məhəbbətlidir.
9 Rəbb hamıya xeyirxahlıq edər,
Yaratdıqlarının hər birinə mərhəmət göstərər.
10 Ya Rəbb, bütün yaratdıqların Sənə şükür edəcək,
Möminlərin Sənə alqış edəcək.
11 Padşahlığının əzəmətindən deyəcəklər,
Qüdrətindən danışacaqlar.
12 Qoy bəşər övladları Sənin qüdrətini,
Padşahlığının izzətini, əzəmətini bilsin.
13 Sənin padşahlığın əbədi padşahlıqdır,
Səltənətin nəsildən-nəslə qədər uzanır.

14 Rəbb yıxılanların hamısına dayaqdır,
Qəddi əyilənlərin hamısını qaldırır.
15 Ya Rəbb, hamının gözü Sənə baxır,
Vaxtlı-vaxtında onlara azuqə verirsən.
16 Əlini açırsan,
Bütün canlıları doyunca yedirirsən.
17 Rəbb bütün yollarında adildir,
Hər işində sadiqdir.
18 Rəbb Onu çağıran bütün insanlara,
Onu sidq ürəkdən çağıran bütün insanlara yaxındır.
19 Ondan qorxanları murada çatdırar,
Fəryadlarına qulaq asıb onları qurtarar.
20 Rəbb Onu sevənlərin hamısını hifz edər,
Bütün pis adamlarınsa kökünü kəsər.

21 Mənim dilim Rəbbə həmd oxuyacaq,
Qoy Onun müqəddəs isminə bütün bəşəriyyət əbədilik alqış etsin!

146

Məzmur 146
1 Rəbbə həmd edin!

Ey könlüm, Rəbbə həmd et!
2 Ömür boyu Rəbbə həmdlər söyləyəcəyəm,
Allahımı nə qədər varam, tərənnüm edəcəyəm!

3 Əsilzadələrə,
Sizi qurtara bilməyən bəşər oğluna güvənməyin.
4 Onlar canı çıxan kimi torpağa düşər,
Niyyətləri bircə anda yox olar.

5 Nə bəxtiyardır Yaqubun Allahından kömək alan,
Yalnız Allahı Rəbbə ümid bağlayan insan!
6 Odur göyləri, yeri, dənizi, dənizdəkiləri yaradan,
Odur əbədi sadiq qalan.
7 O, miskinlərə haqq qazandırır,
O, acları azuqə ilə doydurur.

* **145:8** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 103:8; Yoel 2:13; Yun. 4:2

Rəbb əsirləri azad edir,
8 Rəbb kor gözləri açır.
Rəbb qəddi əyilənləri düzəldir,
Rəbb salehləri sevir.
9 Rəbb qəriblərə dayaq olur,
Yetimi, dul qadını ayağa qaldırır,
Pislərinsə yollarını dolaşdırır.

10 Rəbb əbədi hökmranlıq edir,
Ey Sion, Allahın nəsillər boyu hökm verir!

Rəbbə həmd edin!

147

Məzmur 147
1 Rəbbə həmd edin!

Allahımızı tərənnüm etmək nə qədər yaxşıdır!
O buna layiqdir, Ona həmdlər söyləmək xoşdur!

2 Rəbb Yerusəlimi bərpa edər,
İsrailin əsarətdə olanlarını yığıb-gətirər.
3 O, sınıq qəlblərə şəfa verər,
Yaralarını sarıyar.
4 * Ulduzların sayını hesablar,
Hər birini öz adı ilə çağırar.
5 Xudavəndimiz əzəmətlidir,
Qüvvəti çoxdur, dərrakəsi hədsizdir!
6 Rəbb məzlumları ayağa qaldırar,
Pisləri isə toz-torpaq içinə atar.

7 Rəbbə şükür nəğməsi söyləyin,
Allahımızı lira ilə tərənnüm edin!
8 O, göyləri buludlarla bürüyər,
Yer üzünü yağışla təmin edər,
Dağlarda ot bitirər.
9 O, heyvanlara yem verər,
Çığırışan quzğun balalarını yemlər.
10 O, güclü atlardan zövq almaz,
Qüvvətli addımlardan razı qalmaz.
11 Amma Rəbb Ondan qorxanlardan,
Onun məhəbbətinə ümid bağlayanlardan razı qalar.

12 Ey Yerusəlim, Rəbbi mədh et!
Ey Sion, Allahına həmd et!
13 Çünki darvazalarının cəftələrini bərkidər,
Sənin əhalinə bərəkət verər.
14 Sərhədinə əmin-amanlıq,
Sənə doyunca əla taxıl yetirər.

15 Kəlamını yer üzünə yollar,

* **147:4** Yeş. 40:26

Onun sözü tez yayılar.
16 Ağ yun kimi qar yağdırar,
Kül kimi qırov salar.
17 Parça-parça dolu tökər.
Onun soyuğuna kim dözə bilər?
18 Buyruq verəndə buz əriyər,
Küləк əsdirəndə sular sel tək axar.

19 O, Yaqub nəslinə sözlərini,
İsrailliləra qanun və hökmlərini bildirir.
20 Başqa millətlər üçün belə etməyib,
Heç birinə hökmlərini bildirməyib.

Rəbbə həmd edin!

148

Məzmur 148
1 Rəbbə həmd edin!

Göylərdən Rəbbə həmd edin,
Yüksəklərdən Ona həmd edin!
2 Ey Onun bütün mələkləri, Ona həmd edin!
Ey Onun bütün orduları, Ona həmd edin!
3 Ey günəş, ey ay, Ona həmd edin!
Ey parlayan bütün ulduzlar, Ona həmd edin!
4 Ey göylərin ən uca qatları, Ona həmd edin!
Ey göy üzərindəki sular, Ona həmd edin!
5 Rəbbin isminə həmd etsinlər!
Çünki Onun əmri ilə yaranıblar.
6 Rəbb onları həmişəlik, əbədi olaraq yerinə qoyub,
Bunun üçün pozulmaz qayda qoyub.

7 Rəbbə həmd edin, ey yer üzündəkilər,
Ey dəniz əjdahaları, ey bütün dərinliklər,
8 Ey şimşək, dolu, qar, buludlar,
Ey Onun əmrinə tabe olan qasırğalar,
9 Ey dağlar, bütün təpələr,
Ey bəhərli ağaclar, bütün sidr ağacları,
10 Ey çöl və ev heyvanları,
Ey sürünənlər və uçan quşlar,
11 Ey dünya padşahları və bütün ümmətlər,
Ey başçılar və dünyada olan bütün hakimlər,
12 Ey gənc oğlanlar və qızlar,
Ey qocalar, cavanlar!
13 Hamınız Rəbbin isminə həmd edin!
Çünki yalnız Onun ismi ucadır.
Əzəməti göylərin, yerin üstündədir,
14 O, xalqına böyük qüvvət verib.
Buna görə Ona həmd etsin Onun bütün möminləri,
Əziz xalqı olan İsrail övladları!

Rəbbə həmd edin!

149

Məzmur 149

1 Rəbbə həmd edin!

Rəbbə yeni bir ilahi oxuyun,
Möminlər camaatı arasında Ona həmd edin!
2 İsrail nəsli Yaradanına görə sevinsin,
Sion övladları Padşahına görə şad olsun!
3 Rəqslərlə isminə həmd edin,
Dəflə, lira ilə Onu tərənnüm edin!
4 Çünki Rəbb Öz xalqından zövq alar,
Zəfəri ilə itaətkarların üstünə yaraşıq salar.
5 Bu şərəfə görə qoy möminlər sevinsinlər,
Yataqlarında belə, Onu tərənnüm etsinlər.
6 Dilləri ilə Allahı ucaltsınlar,
Əllərində ikiağızlı qılınc tutsunlar.
7 Millətləri qıraraq qisas alsınlar,
Ümmətləri cəzalandırsınlar.
8 Padşahlarına zəncir vursunlar,
Sərkərdələrini dəmir buxovlara salsınlar.
9 Onlar üçün yazılan hökmü yerinə yetirsinlər,
Rəbbin bütün möminləri bununla şərəflənsinlər.

Rəbbə həmd edin!

150

Məzmur 150

1 Rəbbə həmd edin! *

Müqəddəs məskənində Allaha həmd edin!
Möhtəşəm göy qübbəsində Ona həmd edin!
2 Qüdrətli işləri üçün Ona həmd edin!
Bol əzəmətinə görə Ona həmd edin!

3 Şeypur səsi ilə Ona həmd edin!
Çənglə, lira ilə Ona həmd edin!
4 Dəflə, rəqslərlə Ona həmd edin!
Sazla, tütəklə Ona həmd edin!
5 Xoş səsli sinclərlə Ona həmd edin!
Cingildəyən sinclərlə Ona həmd edin!
6 Ey bütün canlı varlıqlar, Rəbbə həmd edin!

Rəbbə həmd edin!

* **150:1** *Rəbbə həmd edin* – ibrani dilində *Halleluya.*

SÜLEYMANIN MƏSƏLLƏRİ

GİRİŞ

«Süleymanın Məsəlləri» Kitabı hikmətli sözlər və məsəllər şəklində olan əxlaqi və mənəvi təlim toplusudur. Bu kitab Allahdan gələn müdrikliyi gündəlik həyatda tətbiq etməyi tövsiyə edir:
«Rəbb qorxusu biliyin başlanğıcıdır» (1:7),
«Bütün qəlbinlə Rəbbə güvən,
Öz idrakına etibar etmə» (3:5).

Buradakı əsas fikir *«Qanunun Təkrarı»* Kitabı ilə həmahəng səslənir: Allaha güvənən, Onun göstərdiyi yolla gedən insan hər işində xeyir-dua alar. Məsəllər ailə və dostluq münasibətlərindən, əmək və ictimai həyatdan bəhs edir. Əsas mövzular müdriklik və səfehlik, salehlik və pislik, hikmətli sözün qüvvəti, sərvət və yoxsulluq, ümid və ehtiyat, sevinc və kədər, ağır əmək və bikarçılıqdır.

Biliyin, hikmətin təməli «Allah qorxusudur», yəni Allaha hörmət və ehtiramla yanaşmaqdır.

Kitabın məzmunu:

1:1–9:18 Hikmətin faydası
10:1–22:16 Süleymanın məsəlləri
22:17–24:22 Otuz hikmətli söz
24:23-34 Hikmətli sözlərin davamı
25:1–29:27 Süleymanın məsəllərinin davamı
30:1-33 Aqurun məsəlləri
31:1-9 Lemuel padşahın anasının sözləri
31:10-31 Xeyirxah arvad

1 * İsrail padşahı Davud oğlu Süleymanın məsəlləri:

Hikmət mənbəyi

2 Hikmət və tərbiyəyə malik olmaq,
Müdrik sözləri dərk etmək üçün,
3 Salehlik, ədalət, insaf barədə
İdrak tərbiyəsi almaq üçün,
4 Cahillərə uzaqgörənlik,
Gənc oğlana bilik və dərrakə vermək üçün;
5 Qoy hikmətli qulaq asıb müdrikliyini artırsın,
Dərrakəli adam sağlam məsləhət alsın.
6 Bu yolla insanlar məsəl və kinayələri,
Hikmətlilərin sözlərini və müəmmalarını anlasınlar.
7 * Rəbb qorxusu biliyin başlanğıcıdır,
Amma səfehlər hikmət və tərbiyəyə xor baxar.

Günahkarlardan uzaq durmaq

8 Oğlum, ata tərbiyəsinə qulaq as,
Ananın öyrətdiklərini kənara atma.
9 Onlar başını gözəl çələng kimi,
Boynunu boyunbağı kimi bəzər.
10 Oğlum, qoyma səni günahkarlar azdırsın.

* **1:1** 1Pad. 4:32 * **1:7** Əyy. 28:28; Zəb. 111:10; Sül. 9:10

11 Desələr ki: «Gəl bizimlə pusqu qurub qan tökək,
Nahaq yerə günahsızları güdək,
12 Gəl onları ölülər diyarı kimi diri-diri udaq,
Tamam qəbirə düşənlərə bənzəsinlər.
13 Onda çoxlu qiymətli sərvət taparıq,
Evlərimizi talan malı ilə doldurarıq.
14 Bizə qoşul,
Qoy kisəmiz bir olsun»,
15 Oğlum, onlara qoşulma,
Yollarına ayaq basma.
16 * Çünki onların ayaqları pisliyə tərəf qaçar,
Qan tökməyə tələsər.
17 Bir quşun gözü önündə
Tələ qurmaq faydasızdır.
18 Çünki onların qurduğu pusqu öz qanlarını tökmək üçündür,
Güdmələri öz canları üçündür.
19 Tamahkarın yolu həmişə belədir,
Tamahı onun canını alar.

Hikmət çağırır

20 * Hikmət bayırda ucadan çağırır,
Meydanlarda onun səsi ucalır.
21 O, səsli-küylü küçələrin başında çağırır,
Şəhər darvazalarında deyir:
22 «Ey cahillər, nə vaxtadək
Cəhaləti sevəcəksiniz?
Nə vaxtadək rişxəndçilər rişxənddən zövq alacaq,
Axmaqların bilikdən zəhləsi gedəcək?
23 Məzəmmətimdən düzəlsəydiniz,
Ruhumu üstünüzə tökərdim,
Sözlərimi sizə bildirərdim.
24 Sizi çağıranda məni rədd etdiniz,
Əlimi uzadanda əhəmiyyət vermədiniz.
25 Bütün nəsihətlərimi boş saydınız,
Məzəmmətlərimi qəbul etmədiniz.
26 Ona görə də sizin üzərinizə bəla gələndə güləcəyəm,
Dəhşət sizi bürüyəndə,
27 Tufan kimi dəhşət sizə hücum çəkəndə,
Sizə qasırğa kimi bəla gələndə,
Dara, əziyyətə düşəndə istehza edəcəyəm.
28 O vaxt məni çağıranlara cavab verməyəcəyəm,
Səylə axtarsalar da, məni tapa bilməyəcəklər.
29 Çünki onlar biliyə nifrət etdilər,
Rəbdən qorxmaq istəmədilər,
30 Nəsihətimi istəmədilər,
Hər məzəmmətimi rədd etdilər.
31 Buna görə də öz yollarının bəhrəsini yeyəcəklər,
Öz nəsihətləri ilə doyacaqlar.
32 Cahili özbaşınalığı öldürəcək,
Axmağı laqeydliyi məhv edəcək.

* **1:16** Yeş. 59:7; Rom. 3:15 * **1:20** Sül. 8:1-3

33 Mənə qulaq asanlarsa əmin-amanlıqda yaşayacaq,
Rahatlıq tapacaq, pislikdən qorxmayacaq».

2

Hikmətin dəyəri

1 Oğlum, əgər sözlərimi qəbul etsən,
Əmrlərimi qorusan,
2 Qulağını hikmətə tərəf çevirsən,
Ürəyini dərrakəyə tərəf meyl etdirsən,
3 Sən, həqiqətən, idrakı çağırsan,
Səs ucaldıb dərrakəni səsləsən,
4 Bunları gümüş kimi axtarsan,
Gizli xəzinə kimi arasan,
5 Onda Rəbb qorxusunu anlayarsan,
Allahı tanıyarsan.
6 Çünki Rəbb hikmət verir,
Onun ağzından bilik və dərrakə çıxır.
7 O, əməlisalehlərin sağlam şüurunu qoruyur,
Kamalla gəzənlərə sipər olur.
8 O, ədalətin yollarını qoruyur,
Möminlərin yollarını hifz edir.
9 Onda salehlik və ədaləti dərk edərsən,
İnsafı, bütün yaxşı yolları tanıyarsan.
10 Hikmət qəlbinə dolar,
Bilikdən könlün xoş olar.
11 İdrak səni hifz edər,
Dərrakə səni qoruyar.
12 Hikmət səni pislərin yolundan,
Sözü məkrli adamlardan qurtarar.
13 Onlar düz yolları atıblar,
Qaranlıq yollarda dolanırlar.
14 Şər iş görəndə şad olurlar,
Şərin məkrindən xoşhallanırlar.
15 Bu adamların yolları əyridir,
Onlar dolaşıq yollarla gedir.

16 Hikmət səni yad arvaddan,
Şirin dilli əxlaqsız qadından qurtarar.
17 Bu qadın gənc vaxtı getdiyi ərini atıb,
Allahının əhdini unudub.
18 Onun evi ölümə,
Yolları qəbiristanlığa aparar.
19 Yanına gələn kimsə geri qayıtmaz,
Bir daha həyat yollarına çatmaz.

20 Beləliklə, yaxşıların yolu ilə gedərsən,
Salehlərin yollarına bağlı qalarsan.
21 Çünki əməlisalehlər yer üzündə sakin olacaq,
Kamillər burada qalacaq.
22 Pis adamlar bu torpaqdan atılacaq,
Xainlərin kökü buradan qoparılacaq.

3

Rəbbə güvən

1 Oğlum, təlimimi unutma,
Qoy qəlbin əmrlərimə bağlansın.
2 Onlar ömrünü uzadar,
Həyatına illər, firavanlıq artırar.
3 Qoy səni xeyirxahlıq və sədaqət tərk etməsin,
Onları boynuna bağla, ürəyinin lövhəsinə yaz.
4 * Onda Allahın və insanların gözündə
Lütf tapıb şərəfə çatarsan.

5 Bütün qəlbinlə Rəbbə güvən,
Öz idrakına etibar etmə.
6 Bütün yollarında Onu tanı,
O sənin yollarını düzəldər.
7 * Öz gözündə özünü hikmətli sanma,
Rəbdən qorx, şərdən çəkin.
8 Bu, bədəninə şəfa verər,
Sümüklərinə ilik olar.

9 Rəbbi var-dövlətinlə,
Məhsulunun nübarı ilə şərəfləndir.
10 Onda anbarların nemətlə dolar,
Şərab çənlərin təzə şərabla daşar.

11 * * Oğlum, Rəbbin verdiyi tərbiyəyə xor baxma,
Onun məzəmmətinə nifrət etmə.
12 * Ata sevdiyi oğlunu necə məzəmmət edərsə,
Rəbb də sevdiyini elə məzəmmət edər.

Hikmətin mədhi

13 Hikmətə çatan,
Dərrakə tapan insan nə bəxtiyardır!
14 Bunları qazanmaq gümüş qazanmaqdan yaxşıdır,
Bu qazanc saf qızıldan dəyərlidir.
15 Hikmət yaqutlardan qiymətlidir,
Xoşladığın bütün şeylər ona tay deyil.
16 Onun sağ əlində uzun ömür,
Sol əlində sərvət və şərəf var.
17 Onun yolları bəyənilir,
Bütün yolları əmin-amandır.
18 Ona bağlananlar üçün o, həyat ağacıdır,
Ondan möhkəm yapışanlar nə bəxtiyardır!

19 Rəbb dünyanın təməlini hikmətlə qurub,
Dərrakə vasitəsilə göyləri bərqərar edib.
20 Biliyi ilə dərinliklər yarılıb,
Göylərdən şeh çilənir.

Qonşularla davranış

* **3:4** 1Şam. 2:26; Sül. 3:4; Luka 2:52 * **3:7** Rom. 12:16 * **3:11** İbr. 12:5-6 * **3:11** Əyy. 5:17
* **3:12** Vəhy 3:19

21 Oğlum, sağlam şüura, dərrakəyə bağlan,
Bunlardan gözünü çəkmə.
22 Onlar sənin həyatın olar,
Gözəl naxış kimi boynuna bağlanar.
23 O zaman rahat gəzərsən,
Ayaqların büdrəməz.
24 Qorxusuz, rahat yatarsan,
Şirin yuxu taparsan.
25 Qəfil fəlakətdən,
Pislərə gələn bəladan qorxma.
26 Çünki güvəndiyin Rəbdir,
O qoymaz ki, sən tələyə düşəsən.

27 Əlindən yaxşılıq gəlirsə,
Buna layiq insanlardan əsirgəmə.
28 İmkanın varsa, qonşuna demə:
«Sonra gələrsən, sabah verərəm».
29 Yanında sakit yaşayan qonşun üçün
Şər qurma.
30 Sənə pislik etməyənlə
Nahaq yerə çəkişmə.

31 Zorakıya qibtə etmə,
O gedən yolların heç birini seçmə.
32 Çünki azğınlar Rəbdə ikrah yaradar,
Rəbb əməlisalehlərlə dost olar.
33 Rəbb pislərin ocağına lənət edər,
Salehlərin yurduna xeyir-dua verər.
34 * Rəbb rişxəndçilərə istehza edər,
İtaətkarlara isə lütf göstərər.
35 Hikmətlilər şərəfi irs alacaq,
Axmağın nəsibi şərəfsizlik olacaq.

4

Hikmətin üstünlüyü

1 Ey oğullar, atanızın verdiyi tərbiyə qulağınızda qalsın,
İdrakı dərk etmək üçün diqqətli olun.
2 Çünki sizə yaxşı dərs verirəm,
Təlimimi atmayın.
3 Mən ata ocağında uşaq olanda,
Anamın yeganə balası olanda
4 Atam mənə təlim verərək dedi:
«Qoy qəlbin sözümə möhkəm bağlansın,
Əmrlərimə əməl et ki, ömrün uzun olsun.
5 Hikmət qazan, idrak qazan,
Sözlərimi unutma, sözümdən çıxma.
6 Hikmətdən ayrılmasan, o səni qoruyar,
Əgər onu sevsən, səni saxlayar.
7 Hikmət hər şeydən üstündür, gərək onu qazanasan,

* **3:34** Yaq. 4:6; 1Pet. 5:5

İdraka sahib olmaq üçün var-yoxunu verəsən.
8 Onu üstün tutsan, səni ucaldar,
Əgər ona bağlansan, səni şərəfə çatdırar.
9 O sənin başının gözəl çələngi olar,
Başına şərəf tacı qoyar».

10 Oğlum, məni dinlə,
Sözlərimi qəbul etsən, ömrünü uzadarsan.
11 Sənə hikmət yolunun təlimini verirəm,
Düz yolda gəzdirirəm.
12 Gedəndə addımların büdrəməz,
Qaçanda ayaqların sürüşməz.
13 Aldığın tərbiyəyə bağlan, ayrılma,
Onu saxla, o sənin həyatındır.
14 Pislərin yoluna ayaq basma,
Şər insanın yolu ilə getmə.
15 Çəkil, bu yolun yaxınından belə, keçmə,
Uzaq dur, başqa bir səmtdən yolu keç.
16 Çünki şər adamlar pislik etməsələr,
Yata bilməzlər.
Kimisə yıxmasalar, yuxuları qaçar.
17 Şərin çörəyini yeyərlər,
Zorakılığın şərabını içərlər.
18 Salehlərin yolu isə dan yeri tək şəfəq saçar,
Nurunu artıraraq gündüzə qovuşar.
19 Pislərinsə yolu zülmətdir,
Onlar nəyə görə büdrədiklərini bilməzlər.

20 Oğlum, sözlərimə fikir ver,
Dediklərimə qulaq as.
21 Onları gözlərinin önündən ayırma,
Onları ürəyində qoru.
22 Çünki onları tapanlar
Həyat və cansağlığı tapar.
23 Hər şeydən əvvəl öz ürəyini qoru,
Çünki həyat çeşməsi odur.
24 Əyri danışığı ağzından götür,
Azğın dodaqları özündən uzaqlaşdır.
25 Gözlərin irəliyə baxsın,
Düppədüz qarşına nəzər sal.
26 * Getdiyin yolu düzəlt,
Yollarını sahmana sal.
27 Nə sağa, nə də sola dön,
Ayağını pislikdən çək.

5

Əxlaqsızlıqdan uzaqlaş
1 Oğlum, mənim hikmətimə diqqət yetir,
Qulağını müdrik sözlərimə tərəf çevir.

* **4:26** İbr. 12:12-13

2 Onda dərrakəyə bağlanarsan,
Dilin biliyi kənara atmaz.
3 Əxlaqsız qadının dodağından sanki bal axır,
Dili şirin, yağdan yumşaqdır.
4 Amma aqibəti yovşan kimi acıdır,
İkiağızlı qılınc kimi kəskindir.
5 Onun ayaqları ölümə aparır,
Onun addımları ölülər diyarına çatır.
6 Həyat yoluna fikir vermir,
Yolları dolaşıqdır, özü də bilmir.

7 İndi, ey övladlar, mənə qulaq asın,
Dilimdən çıxan sözlərdən yayınmayın.
8 Belə qadından uzaq ol,
Evinin qapısına yaxın getmə.
9 Yoxsa şərəfini yadlara verərsən,
Ömrünü zalımlara sərf edərsən.
10 Sənin var-yoxunu yadlar yeyər,
Qazancın özgənin evinə gedər.
11 Ömrünün sonu çatanda,
Canında taqət qalmayanda
Ah-nalə çəkərək belə deyərsən:
12 «Mən də tərbiyəyə nifrət etdim,
Ürəyimdə məzəmmətlərə güldüm!
13 Müəllimimin sözünə baxmadım,
Tərbiyəçilərimə qulaq asmadım.
14 Camaatın və icmanın arasında
Az qala hər cür bəlaya düşəcəkdim».

Arvadına vəfalı ol

15 Öz su anbarından,
Öz quyunun içməli suyundan iç.
16 Niyə sənin qaynaqların küçələrə,
Su arxların meydanlara axıb getsin?
17 Onlar yalnız sənindi olsun,
Yadlara paylama.
18 Qoy çeşmən bərəkətli olsun,
Gənc ikən evləndiyin arvadınla xoşbəxt yaşa!
19 Sevimli maralın, gözəl ceyranın
Həmişə səni öz döşləri ilə doydursun,
Onun eşqi ilə məst ol.
20 Oğlum, niyə əxlaqsız qadınla məst olmalısan,
Yad arvadı qoynuna almalısan?

21 İnsanların yolları Rəbbin gözü qarşısındadır,
Onların hər addımlarını yoxlayır.
22 Şər insan öz təqsirlərinə görə tutular,
Günahının kəməndinə dolanar.
23 Tərbiyəsizliyi üzündən həlak olar,
Hədsiz səfehliyi üzündən azar.

6

Tələlərdən ehtiyatlı ol

1 Oğlum, qonşuna zamin durub,
Yadlarla əlbir olub,
2 Ağzından çıxan sözlərlə tələyə düşmüsənsə,
Ağzından çıxan sözlərlə ələ keçmisənsə,
3 Deməkbu qonşunun əlinə düşmüsən.
Oğlum, çalış, özünü qurtar:
Get onun ayağına düş, yalvar-yaxar.
4 Qoy gözünə yuxu getməsin,
Kirpiklərin ağırlaşmasın.
5 Özünü ovçunun əlindən ceyran kimi,
Quşbazın əlindən quş kimi qurtar.

6 Ey tənbəl, qarışqalara diqqət yetir,
Onların həyatından ibrət götür.
7 Onların nə başçıları var,
Nə nəzarətçiləri, nə də hökmdarları.
8 Yayda azuqələrini yığar,
Biçin vaxtı özlərinə yem toplayarlar.
9 Ey tənbəl, nə qədər yatacaqsan?
Nə vaxt yuxudan oyanacaqsan?
10 * Bir az da uzanıb yuxuya dalsan,
Əl-qolunu uzadaraq yatsan,
11 Yoxsulluq soyğunçu kimi üstünə gələr,
Ehtiyac quldur kimi sənə hücum çəkər.

12 Yaramaz adam – şər insan
Əyri danışaraq dolanar,
13 Göz vurar, ayaqları ilə işarə edər,
Barmaqları ilə göstərər.
14 Qəlbinin məkrli niyyəti var,
Həmişə şər qurar, nifaq salar.
15 Ona görə başına qəfildən bəla gələr,
Birdən yıxılıb çarəsiz qalar.

16 Rəbbin zəhləsi altı şeydən gedir,
Yeddi şey var, ondan ikrah edir:
17 Təkəbbürlə baxan gözlər;
Yalan danışan dil;
Nahaq qan tökən əllər;
18 Məqsədi şər olan ürək;
Şərə çatmaq üçün qaçan ayaqlar;
19 Nəfəsini yalanla çıxaran yalançı şahid;
Qardaşlar arasında nifaq salan şəxs.

Zinaya qarşı xəbərdarlıq

20 Oğlum, atanın əmrini yerinə yetir,
Ananın öyrətdiklərini atma.
21 Onları qəlbinin başına yapışdır,

---

* **6:10** Sül. 24:33-34

Həmişə onları boynuna bağla.
22 Gəzəndə onlar sənə yol göstərər,
Yatanda səni hifz edər,
Oyananda sənə məsləhət verər.
23 Bu əmr çıraqdır, bu təlim nurdur,
Tərbiyə üçün edilən məzəmmət həyat yoludur.
24 Bunlar səni pozğun qadından,
Şirindilli yad arvaddan qoruyar.
25 Onun gözəlliyinə aşiq olma,
Onun kirpiklərinin əsiri olma.
26 Fahişənin üzündən insan bir tikə çörəyə möhtac qalar,
Kiminsə zinakar arvadı insanın qiymətli canını ovlar.
27 Bir kişi qoynuna od alanda
Əyin-başı yanmazmı?
28 Köz üzərində gəzənin
Ayaqları bişməzmi?
29 Qonşusunun arvadının yanına girənin də halı belədir,
O qadına toxunan cəzasını çəkər.

30 Qarnını doydurmaq üçün ac oğru oğurlarsa,
Kimsə onu qınamaz.
31 Amma onu tutsalar, yeddi qat ödəməlidir,
Evinin var-yoxunu verməlidir.
32 Qadınla zina edən qanmazdır,
Özünü məhv etmək istəyən belə edər.
33 Bu kişinin nəsibi kötək, şərəfsizlikdir,
Biabırçılığı üzərindən silinməz.
34 Çünki ərini qeyrət coşdurar,
Ondan amansızcasına qisas alar.
35 Heç nə ilə ərinin qarşısını almaq olmaz,
Nə verilsə belə, o razılaşmaz.

7

Əxlaqsız qadının hiyləsi

1 Oğlum, sözlərimə bağlı qal,
Əmrlərimi özündə saxla.
2 Əmrlərimə bağlı qalsan, yaşayacaqsan,
Təlimimi göz bəbəyin kimi qoru.
3 Onları üzük kimi barmağına keçir,
Ürəyinin lövhəsinə köçür.
4 Hikmətə de: «Bacımsan»,
İdraka söylə: «Yaxın dostumsan».
5 Onlar səni əxlaqsız qadından,
Şirindilli yad arvaddan qoruyar.

6 Evimin pəncərəsinin şəbəkəsindən
Mən bayıra baxırdım.
7 Bir dəstə cahil gənc arasında
Qanmaz bir cavanı gördüm.
8 Bu qadının evinin tininə yaxın küçədən keçirdi,

Onun evi olan yolla gedirdi.
9 Alaqaranlıqda, gün batanda,
Gecə düşəndə, hava qaralanda.
10 Fahişə libaslı, qəlbi fitnə dolu bu qadın
Dərhal onu qarşıladı.
11 O hay-küyçüdür, o bihəyadır,
Öz evində oturmayandır.
12 Gah küçəyə, gah meydanlara çıxar,
Hər tin başı bir pusqu qurar.
13 O, oğlanı tutub öpdü,
Həyasızcasına belə dedi:
14 «Ünsiyyət qurbanı kəsməyə borclu idim,
Əhdimə bu gün əməl etmişəm.
15 Ona görə səni görmək üçün qarşına çıxdım,
Səni çox axtardım, axır ki tapdım.
16 Yatağıma Misir kətanından toxunan
Əlvan üz çəkmişəm.
17 Yorğan-döşəyimə
Mirra, əzvay, darçın səpmişəm.
18 Gəl sübhə qədər doyunca sevişək,
Eşqdən məst olaq.
19 Ərim evdə yoxdur,
Uzaq bir səfərə gedib.
20 Pul kisəsini götürüb,
Evə ay bədirlənəndə qayıdacaq».
21 Fəndlər işlədib onu tovladı,
Şirin dilə tutub yoldan çıxartdı.
22 Kəsilməyə aparılan bir öküz kimi,
Kəməndə salınan bir maral kimi
Bu oğlan o qadının ardınca düşdü.
23 Axırda ciyərinə bir ox saplanacaq.
Uçub tez tora düşən quş kimi
Bu oğlan da canının alınacağını bilmirdi.

24 İndi, ey övladlar, mənə qulaq asın,
Dilimdən çıxan sözlərə laqeyd olmayın.
25 Qoyma qəlbin o qadının yollarına meyl etsin,
Onun yoluna dönmə.
26 Çünki o qadın nə qədər insanı qurban edib,
Nə qədər adamı öldürüb.
27 Onun evinin yolu ölülər diyarına aparır,
Ölüm mənzilinə gedib çatır.

8

Hikmətin nitqi

1 * Məgər hikmət çağırmırmı,
Məgər dərrakə səsləmirmi
2 Uca yerlərdə, yol kənarında,
Yollar ayrıcında dayanıb?

* **8:1** Sül. 1:20-21

3 Darvazaların yanında, şəhərin qarşısında,
Qapıların kandarında çağırır:
4 «Ey insanlar, mən sizi səsləyirəm,
Ey bəşər övladları, sizə xitab edirəm.
5 Ey cahillər, uzaqgörən olun,
Ey axmaqlar, ağıllanın.
6 Dinləyin, əla şeylərdən danışıram,
Dilimdən düz sözlər çıxır.
7 Ağzım həqiqət söyləyir,
Dilim şərdən iyrənir.
8 Ağzımdan yalnız salehlik sözləri çıxır,
Sözlərimdə nə əyrilik, nə də ki yalan var.
9 Anlayanlar üçün hər şey aydındır,
Bilik qazananlar üçün bu bir həqiqətdir.
10 Gümüşü yox, tərbiyəmi qəbul edin,
Saf qızıldan çox biliyi seçin.
11 Çünki hikmət yaqutdan qiymətlidir,
İnsanın könlü istəyən şeylər ona tay deyil.

12 Mən hikmətəm, uzaqgörənlik məndə məskən salıb,
Biliyi, dərrakəni tapmışam.
13 Rəbb qorxusu pisliyə nifrət etməkdir,
Lovğalığa, təkəbbürə, pis yola,
Hiyləli dilə nifrət edərəm.
14 Nəsihət, sağlam şüur mənimdir,
İdrak mənəm, qüvvəm var.
15 Mənim vasitəmlə şahlar hökmranlıq edir,
Hökmdarlar ədalətli fərman verir.
16 Ədalətli hakim olan bütün başçılar və əsilzadələr
Mənim vasitəmlə hökm verir.
17 Məni sevənləri sevirəm,
Məni səylə axtaran tapır.
18 Sərvət və şərəf,
Dağılmaz var-dövlət və salehlik yanımdadır.
19 Barım qızıldan, saf qızıldan dəyərlidir,
Bəhərim gümüşdən qiymətlidir.
20 Mən salehlik yolunda,
Ədalət yollarının ortasında gəzərəm.
21 Məni sevənləri sərvətə çatdıraram,
Xəzinələrini dolduraram.

22 * Rəbb Öz yolunun başlanğıcında,
Hər işindən əvvəl mənə malik oldu.
23 Yaradılışın əzəlindən,
Dünya yaranmazdan əvvəl mən var idim.
24 Dərin sular olmazdan əvvəl,
Bol sulu çeşmələr olmazdan əvvəl doğulmuşam.
25 Dağlar yaradılmazdan əvvəl,
Təpələr mövcud olmazdan əvvəl təvəllüd tapmışam.

* **8:22** Vəhy 3:14-15

26 Rəbb dünyanı, çölü-düzü, torpaqları yaradanda,
27 Göyləri yaradanda,
Dərinliyin üzü üstündə bir dairə çəkəndə,
28 Buludları yuxarıda yerləşdirəndə,
Dərinlikdə bulaqları bağlayanda,
29 Sular əmrindən çıxmasın deyə dənizə sədd çəkəndə,
Yerin bünövrələrini təyin edəndə
30 Rəbbin yanında memar idim.
Hər gün fərəhlənirdim,
Hüzurunda həmişə sevinirdim.
31 Yaratdığı aləmə görə sevinirdim,
Bəşər övladlarına görə fərəhlənirdim.

32 İndi, ey övladlar, mənə qulaq asın:
Yoluma bağlı qalan nə bəxtiyardır!
33 Verdiyim tərbiyəyə qulaq asın,
Hikmət alın, onu bir tərəfə atmayın.
34 Mənə qulaq asan,
Hər gün darvazalarım qarşısında duran,
Qapılarımda dayanıb gözləyən nə bəxtiyardır!
35 Çünki məni tapan həyat tapar,
Rəbbi razı salar.
36 Məni əldən verən canına qəsd edər,
Mənə nifrət edənlərin hamısı ölümü sevər».

9

Hikmət yolu

1 Hikmət evini qurub,
Yeddi dirəyini yonub,
2 Heyvanlarını kəsib,
Şərabını hazırlayıb,
Süfrəsini də düzəldib.
3 Göndərdiyi kənizlər
Şəhərin uca yerlərindən car çəkərlər:
4 «Gəlin bura, ey cahillər!»
Qanmazlara belə deyərlər:
5 «Gəlin, çörəyimdən yeyin,
Hazırladığım şərabdan için.
6 Cəhaləti atın, ömür sürün,
İdrak yolu ilə düz gedin».

7 Rişxəndçini tənqid edən özünü rüsvayçılığa salar,
Şər adamı danlayan axırda ləkələnər.
8 Rişxəndçini danlama, yoxsa sənə nifrət edər,
Müdrik insanı danlasan, səni sevər.
9 Hikmətliyə öyüd versən, hikmətini artıracaq,
Salehə bilik öyrətsən, müdrikliyini çoxaldacaq.

10 * Rəbb qorxusu hikmətin başlanğıcıdır,

* **9:10** Əyy. 28:28; Zəb. 111:10; Sül. 1:7

Müqəddəsi tanımaq idraklı olmaqdır.
11 Hikmətin vasitəsilə ömrün-günün çoxalar,
Həyatına illər əlavə olar.
12 Əgər hikmət qazansan, özünə xeyir verərsən,
Əgər rişxənd etsən, zərərini özün çəkərsən.

Axmaqlıq yolu

13 Axmaq qadın hay-küy salır,
Cahildir, heç nə qanmır.
14 O, evinin qapısı önündə oturub,
Şəhərin uca yerlərində kətil üstə əyləşib,
15 Yoldan ötənləri,
Düz yolda olanları çağırır:
16 «Bura gəlin, ey cahillər!»
Qanmazlara belə deyir:
17 «Oğurluq su şirin olar,
Gizli yeyilən çörəyin başqa ləzzəti var».
18 Lakin yanına gələnlər bilməzlər ki,
Orada ölüm var,
Bu qadının çağırdıqları ölülər diyarının dərinliyindədir.

10

Məsəllər

1 Süleymanın məsəlləri:
Hikmətli oğul atasını sevindirər,
Axmaq oğul anasına dərd gətirər.

2 Şər yolla yığılan xəzinədən fayda götürmək olmaz,
Amma salehlik insanı ölümdən qurtarar.

3 Rəbb saleh insanı ac qoymaz,
O, acgöz pisləri doydurmaz.

4 Tənbəlin əlləri onu yoxsullaşdırar,
Çalışqanın əli sərvət qazanar.

5 Ağıllı oğul yayda məhsul yığar,
Biçin vaxtı yatan oğul rüsvay olar.

6 Saleh insanın başından bərəkət yağar,
Şər adamın dili zorakılığı gizli saxlar.

7 Saleh insanın adı xeyir-dua ilə çağırılar,
Şər adamın adı isə çürüyər.

8 Qəlbən hikmətli olan əmrləri qəbul edər,
Səfeh boşboğazlığı üzündən itib-batar.

9 Kamalla gəzib-dolaşan dinc yaşar,
Yolu əyri olanlar üzə çıxar.

10 Göz vuran başına bəla açar,

Səfeh boşboğazlığı üzündən itib-batar.

11 Salehin ağzı həyat qaynağı olar,
Amma şər adamın dili zorakılığı gizli saxlar.

12 * Nifrət nifaq yaradar,
Lakin məhəbbət bütün günahları örtər.

13 Dərrakəlinin dilindən hikmət tökülər,
Qanmaz kürəyindən kötəklənər.

14 Hikmətli adamlar bilik toplar,
Səfehin boşboğazlığı onu bəlaya yaxınlaşdırar.

15 Zənginin var-dövləti ona qalalı şəhərdir,
Kasıbı yoxsulluq bəlaya salar.

16 Salehin mükafatı həyatdır,
Şər adamınsa qazancı günahdır.

17 Tərbiyəyə bağlanan həyat yolunda olar,
Məzəmməti rədd edən yolunu azar.

18 Nifrətini gizlədən yalan danışar,
Axmaq hər yana böhtanlar yayar.

19 Çox sözlərlə günahı azaltmaq olmaz,
Dilini saxlayan ağıllıdır.

20 Saleh insanın dili saf gümüşə oxşar,
Şər adamın qəlbinin dəyəri az olar.

21 Saleh öz dili ilə çox adamı doydurar,
Səfeh qanmazlığı üzündən həlak olar.

22 Rəbbin xeyir-duası insana sərvət gətirər,
Daha ona qüssə verməz.

23 Axmaq üçün şər iş görmək bir əyləncədir,
Dərrakəlininsə hikməti var.

24 Şər adam nədən qorxursa, başına gələr,
Saleh isə muradına çatar.

25 Qopan tufan şəri süpürüb aparar,
Salehin təməli əbədi qalar.

26 Dişlərə sirkə, gözlərə tüstü necə təsir edirsə,
Tənbələ iş buyuran bunu elə hiss edər.

27 Rəbb qorxusu ömür uzadar,
Şər insanların ömründən illər azalar.

* **10:12** Yaq. 5:19-20; 1Pet. 4:8

28 Salehləri sevinc gözlər,
Şər insanların ümidi boşa çıxar.

29 Kamilin pənahı Rəbbin yoludur.
Şər iş görənin başı bəla ilə doludur.

30 Saleh heç vaxt sarsılmaz,
Şər insanlar yer üzündə qalmaz.

31 Salehin ağzı hikmətlə çiçəklənər,
Hiyləli dillər kəsilər.

32 Saleh insanın dili razı salmağı bacarar,
Şər insanın ağzından hiyləli sözlər çıxar.

11

1 Aldadıcı tərəzi Rəbdə ikrah yaradar,
Rəbb düz çəki daşından razı qalar.

2 Lovğalıq gələndə şərəfsizlik gətirər,
Hikmət itaətkarın yanına gələr.

3 Əməlisalehi kamillik yolu aparar,
Xəyanətkar əyriliyindən məhv olar.

4 Heç kimi var-dövləti qəzəb günündən xilas etməz,
Amma salehlik insanı ölümdən qurtarar.

5 Kamil insanın yolunu salehliyi düz edər,
Şər adamı pisliyi yıxar.

6 Əməlisalehi salehliyi qurtarar,
Xaini acgözlüyü tələyə salar.

7 Şər insan ölər, ümidi də boşa çıxar,
Pislərin arzusu itib-batar.

8 Saleh dardan qurtular,
Onun yerinə pis insan dara düşər.

9 Allahsızın dili qonşusunu məhv edər,
Bilik salehi xilas edər.

10 Salehlər xeyrə çatanda bütün şəhər şad olar,
Şər adamlar öləndə sevinc harayı qalxar.

11 Əməlisalehlərin alqışı şəhəri şərəfə çatdırar,
Lakin şərin qarğışı oranı viran qoyar.

12 Qanmaz qonşusuna xor baxar,
Dərrakəli insan dinc dayanar.

13 Sözgəzdirən sirləri açıb yayar,

Etibarlı adam sözü gizli saxlar.

14 Düz məsləhət verilməyən yerdə xalq yıxılar,
Doğru nəsihət verən çoxdursa, xalq qurtuluşa çatar.

15 Özgəyə zamin duran özünü bəlaya salar,
Belə zaminlikdən zəhləsi gedən dinc yaşar.

16 Mehriban qadın şərəfdən,
Zalım insan isə sərvətdən yapışar.

17 İnsanın sadiqliyi ona xeyir gətirər,
Qəddar adam özünə əzab verər.

18 Şər adam saxta mükafat qazanar,
Salehlik toxumu əkən, həqiqətən, onun əvəzini alar.

19 Sidq ürəkdən saleh olan həyata qovuşar,
Şərin ardınca düşən ölümə çatar.

20 Əyri ürəkli olmaq Rəbdə ikrah yaradar,
O, yolu kamil olanlardan razı qalar.

21 Doğrudan da, pis cəzasız qalmaz,
Salehlərin nəsli xilas olar.

22 Bir gözəl qadının xoş rəftarı olmazsa,
Burnuna qızıl halqa taxılmış donuza bənzər.

23 Salehlər yalnız yaxşılıq arzular,
Şər adama qəzəb nəsib olar.

24 Əliaçıq adamın bərəkəti artar,
Başqasının qazancını yeyən ehtiyaca düşər.

25 Comərd bolluğa yetişər,
Su verənə su verilər.

26 Taxılı anbarda gizlədənə camaat lənət oxuyar,
Onu satanın başına bərəkət yağar.

27 Səylə yaxşılığın ardınca gedən lütf axtarar,
Şər ardınca düşən isə başını bəlaya salar.

28 Sərvətinə güvənənlər yıxılar,
Salehlər isə yaşıl yarpaq kimi təzələnər.

29 Külfətini əzaba salanın nəsibi yel tək sovrular,
Qəlbində hikmət olana səfeh qul olar.

30 Salehin barı həyat ağacıdır,
Hikmətli insan canları qurtarar.

31 * Əgər bu dünyada salehlərə belə, cəza verilirsə,
Pislərə, günahkarlara gör nə qədər cəza verilər!

12

1 Tərbiyəni sevən biliyi sevər,
Məzəmmətə nifrət edən şüursuzdur.

2 Rəbb yaxşı adamdan razı qalar,
Pisniyyət adamı isə məhkum edər.

3 İnsan şərlə möhkəm olmaz,
Salehinsə kökü sarsılmaz.

4 Xeyirxah arvad ərinin tacıdır,
Adbatıran qadın çürümüş sümüyə oxşar.

5 Salehlərin məqsədi ədalətdir,
Şər insanların məsləhəti hiyləgərlikdir.

6 Şər adamların sözləri ölüm üçün pusqu qurar,
Əməlisalehlər dili ilə xilas olar.

7 Pislər yıxılıb məhv olar,
Salehin evi dağılmaz.

8 İnsan ağıllı sözlərinə görə təriflənər,
Qəlbində hiylə olanlara xor baxılar.

9 Şöhrətsiz, lakin qul sahibi olan insan
Lovğalanan, lakin çörəyə möhtac adamdan yaxşıdır.

10 Saleh insan hətta heyvanlarının ehtiyacını duyar,
Şər insanın mərhəmətində də zalımlıq var.

11 Torpağını əkib-becərən doyunca çörək yeyər,
Qanmaz boş şeylərin ardınca gedər.

12 Şər adam pislərin şikarına qibtə edər,
Salehin kökü pöhrələnər.

13 Pis adamı itaətsiz dili tələyə salar,
Saleh dara düşsə də, oradan salamat qurtarar.

14 İnsanın dilindən yaxşı söz çıxarsa, bol xeyir tapar,
Əlinin zəhmətinin əvəzini alar.

15 Səfehin yolu öz gözündə düz görünər,
Hikmətli adam nəsihəti dinlər.

16 Səfeh dərhal qəzəbini üzə verər,
Uzaqgörən şərəfsizliyin üstünü örtər.

* **11:31** 1Pet. 4:18

17 Doğru şahid həqiqəti danışar,
Yalançı şahid hiylə qurar.

18 Düşünmədən danışanın dili qılınc kimi yaralar,
Hikmətlinin dili isə insanları sağaldar.

19 Düz söz əbədi yaşar,
Yalanın ömrü az olar.

20 Şər quranın qəlbində hiylə olar,
Nəsihət verib sülhə çağıran sevinc tapar.

21 Saleh heç vaxt bəlaya düşməz,
Pislərin başı bəla ilə dolu olar.

22 Rəbb yalançı dilə ikrah edər,
Həqiqəti yerinə yetirənlərdən isə razı qalar.

23 Uzaqgörən bildiyini özü üçün saxlar,
Axmaq qəlbinin səfehliyini hamıya yayar.

24 Çalışqanın əli özünü ağa edər,
Tənbəllik insanı qula çevirər.

25 Qəlbi narahat olanın qəddi əyilər,
Xoş söz könlü şad edər.

26 Saleh insan qonşusuna da yol göstərər,
Lakin şər insanın yolu dolaşıqdır.

27 Tənbəlin əlinə ov düşsə də, onu bişirməz,
Çalışqan qiymətli sərvətə çatar.

28 Salehliyin yollarında həyat var,
Kim bu yolla getsə, orada ölüm tapmaz.

13

1 Hikmətli oğul ata tərbiyəsinə qulaq asar,
Rişxəndçi iradı qulaq ardına vurar.

2 İnsanın dilində yaxşı söz olsa, onun xeyrini yeyər,
Xain zorakılıq istər.

3 Dilini saxlayan canını qoruyar,
Boşboğaz başını bəlaya salar.

4 Tənbəl arzuladığına çatmaz,
Çalışqan bolluğa qovuşar.

5 Saleh adam yalana nifrət edər,
Şər insanın sözləri xəcalət və rüsvayçılıq gətirər.

6 Kamillik yolunda olanı salehlik qoruyar,

Günahkarı şər yıxar.

7 Adam var ki, heç nəyi yoxdur, özünü varlı göstərir,
Adam var ki, malı çoxdur, özünü yoxsul göstərir.

8 Sərvət insanın canını təhlükədən qurtarar,
Yoxsul isə hədə-qorxu eşitməz.

9 Saleh insanların işığı könlü sevindirər,
Şər insanların çırağı sönər.

10 Təkəbbürdən ancaq münaqişə yaranar,
Yaxşı nəsihətə qulaq asanın hikməti var.

11 Kələklə gələn sərvət azalar,
Zəhmətlə qazanılan sərvət isə artar.

12 Gecikən ümid ürəyi xəstələndirir,
Arzuya çatmaq həyat ağacıdır.

13 Öyüdə xor baxan öz canını həlak edər,
Əmrə ehtiram edənlərə mükafat verilər.

14 Hikmətli adamın təlimi həyat qaynağıdır,
İnsanı ölüm tələsinə düşməkdən geri qaytarır.

15 Dərin ağlı olan lütf qazanır,
Xainin yolu dolaşıqdır.

16 Uzaqgörən hər gördüyü işi bilir,
Axmaq öz səfehliyini hamıya göstərir.

17 Pis qasid bəlaya düşər,
Etibarlı elçi şəfa verər.

18 Tərbiyəni rədd edən yoxsullaşıb şərəfdən düşər,
Məzəmməti qəbul edən şərəfə yetişər.

19 Arzuya çatmaq qəlbə, cana şirin gələr,
Axmaq pislikdən dönməyə ikrah edər.

20 Hikmətli ilə oturub-duran hikmət qazanar,
Axmaqlarla ayaqlaşan bədbəxt olar.

21 Günahkarı şər qovar,
Salehin yaxşı bir əvəzi var.

22 Yaxşı insan nəvələrinə də irs qoyar,
Günahkarın yığdığı sərvət salehə qalar.

23 Yoxsulların əkini bol bəhrə versə də,
Ədalət olmayan yerdə bada gedər.

24 Oğlundan kötəyi əsirgəyən sanki ona nifrət edər,
Oğlunu sevən ona düzgün tərbiyə verər.

25 Saleh yeyib doyar,
Şər adamsa ac qalar.

14

1 Hikmətli qadın evini qurar,
Səfeh qadın onu öz əli ilə uçurar.

2 Düz yol tutan Rəbdən qorxar,
Yolunu azan Ona xor baxar.

3 Səfeh lovğa sözlərinə görə kötək qazanar,
Hikmətlinin dili onu qoruyar.

4 Öküz olmayan yerdə axur təmiz olar,
Amma bol məhsul öküzün gücü ilə yaranar.

5 Doğru şahid yalan deməz,
Yalançı şahid yalandan üzə durar.

6 Rişxəndçi hikmət axtaranda onu tapmaz,
Dərrakəli adama bilik tapmaq asan olar.

7 Axmağın qarşısından çəkil,
Onun dilində ağıllı söz tapmazsan.

8 Uzaqgörən hikməti ilə öz yolunu anlar,
Axmaq səfehliyi ilə öz-özünü aldadar.

9 Səfehlər günaha rişxənd edər,
Əməlisalehlər bir-birini məmnun edər.

10 Ürək öz dərdini bilər,
Özgələr onun sevincinə şərik olmaz.

11 Şərin evi tar-mar olar,
Əməlisalehlərin yurdu çiçək açar.

12 * Yol var ki, insanın qarşısında düz görünür,
Amma sonu ölümdür.

13 Ürək güləndə də qəmli olar,
Sevincin sonunda da kədər var.

14 Azğın ürəklilər öz yollarının bəhrəsini doyunca yeyir,
Yaxşı adam isə əməlinin əvəzini alır.

15 Cahil hər sözə inanar,
Uzaqgörən hər addımına nəzər salar.

* **14:12** Sül. 16:25

16 Hikmətli qorxub pislikdən dönər,
Axmaq ehtiyatsızdır, özünə güvənər.

17 Hövsələsiz səfeh-səfeh iş görər,
Pisniyyət adama nifrət edilər.

18 Cahil səfehliyi irs alar,
Uzaqgörənin başına bilik tacı qoyular.

19 Pislər yaxşıların qarşısında,
Şər adam isə salehin qapısında əyilər.

20 Yoxsula qonşusu da nifrət edər,
Zəngini isə çox adam sevər.

21 Qonşusuna xor baxan günaha batar,
Məzluma səxavət göstərən nə bəxtiyardır!

22 Şər quranlar yolundan azmırlarmı?
Məqsədi xeyirxahlıq olan xeyirxahlığa, sədaqətə çatar.

23 Hər zəhmətdə bir fayda var,
Boş sözlər insanı ehtiyac içində qoyar.

24 Hikmətlinin başına sərvət tacı qoyular,
Axmaqlar səfehliyi ilə tanınar.

25 Doğru şahid canları qurtarar,
Yalançı şahid hiylə qurar.

26 Rəbdən qorxan tam arxayındır,
Çünki Rəbb onun övladlarının pənahıdır.

27 Rəbb qorxusu həyat qaynağıdır,
İnsanı ölüm tələsinə düşməkdən geri qaytarır.

28 Padşahın əzəməti xalqın çoxluğu ilə bilinər,
Əgər təbəələri olmasa, hökmdar süqut edər.

29 Gec qəzəblənənin böyük dərrakəsi var,
Hövsələsizlərdən səfehlik çıxar.

30 Ürəyin rahatlığı cana həyat verər,
Paxıllıqsa sümükləri çürüdər.

31 Kasıba zülm edən Yaradanına xor baxar,
Yoxsula lütf göstərən Ona hörmət edər.

32 Şər adam pisliyi üzündən qovular,
Salehin ölümündə belə, pənahı var.

33 Hikmət dərrakəlinin qəlbində özünə rahat yuva qurar,
Hətta axmaqların arasında da bəlli olar.

34 Salehlik bir milləti ucaldar,
Günah ümmətləri utandırar.

35 Padşah ağıllı qulundan razı qalar,
Adbatıransa onun qəzəbinə düçar olar.

15

1 Həlim cavab hirsi yatırar,
Sərt söz qəzəbi alovlandırar.

2 Hikmətlinin dili biliyi mədh edər,
Axmaqların dilindən səfehlik tökülər.

3 Rəbbin gözü hər yerə baxar,
Pislərə, yaxşılara nəzər salar.

4 Şəfa gətirən dil həyat ağacıdır,
Əyri dil ürək qırar.

5 Səfeh ata tərbiyəsini ələ salar,
Məzəmməti qəbul edən uzaqgörən olar.

6 Salehin evində böyük xəzinə yaşar,
Şər insanın isə gəlirində əzab var.

7 Hikmətlinin dili bilik səpələyir,
Axmağın qəlbi bunu edə bilmir.

8 Rəbb şər insanın etdiyi qurbandan ikrah edir,
Əməlisalehlərin duasından isə razı qalır.

9 Rəbb şər insanın yollarından ikrah edər,
Amma salehliyin ardınca gedəni sevər.

10 Düz yolu buraxana şiddətli töhmət verilər,
Məzəmmətə nifrət edənə ölüm gələr.

11 Ölüm və Həlak yeri Rəbbə aşkardır,
Gör O, insan ürəyindən necə agahdır.

12 Rişxəndçi iradı sevməz,
Hikmətlilərin yanına gəlməz.

13 Qəlbin sevinci üzü xoş edər,
Ürəyin kədəri könlü sındırar.

14 Dərrakəlinin könlü bilik axtarar,
Axmaqların ağzı səfehliklə qidalanar.

15 Məzlumun hər günü qaradır,
Ürəyi bəxtəvərin elə bil daima ziyafəti var.

16 Rəbb qorxusu ilə qazanılan az şey
Qayğı ilə yığılan böyük xəzinədən yaxşıdır.

17 Sevgi dolu bir yerdə göyərti yemək
Nifrət dolu bir yerdə yağlı dana əti yeməkdən yaxşıdır.

18 Kəmhövsələ dava yaradar,
Səbirli münaqişəni sovuşdurar.

19 Tənbəlin yolunu tikanlar basar,
Əməlisalehlərin yolu baş yoldur.

20 Hikmətli oğul atasını sevindirər,
Axmaq anasına xor baxar.

21 Qanmaz səfehlikdən sevinər,
Dərrakəli düz yolla gedər.

22 Məsləhətsiz niyyət boşa çıxar,
Doğru nəsihət verən çoxdursa, uğur qazandırar.

23 İnsan münasib cavab versə, şad olar,
Sözü yerində demək nə yaxşıdır!

24 Ağıllı insan aşağıdan – ölülər diyarından ayrılmaq üçün
Həyat yolunu tutub yuxarı gedər.

25 Rəbb təkəbbürlünün evini yıxar,
Dul qadının sərhədini qoruyar.

26 Pislərin məqsədləri Rəbdə ikrah yaradar,
Ona xoş gələnlərin sözlərini təmiz sayar.

27 Tamahkar külfətini əzaba salar,
Rüşvətə nifrət edənin ömrü uzun olar.

28 Saleh insan cavab verməzdən əvvəl qəlbində düşünər,
Şər insanın dilindən pislik tökülər.

29 Rəbb şər adamdan gen dayanar,
Saleh insanların duasına qulaq asar.

30 Nurlu gözlər qəlbi sevindirər,
Yaxşı xəbər qəddi düzəldər.

31 Həyatverici məzəmmətə qulaq asan
Hikmətlilərin içərisində yaşar.

32 Tərbiyəni rədd edən öz canına xor baxar,
Məzəmmətə qulaq asan anlayış qazanar.

33 Rəbb qorxusu hikmət tərbiyəsi verər,
İtaətkarlıq şərəfdən əvvəl gələr.

16

1 Ürəyin fikirləri insandan,
Dilin cavabı isə Rəbdəndir.

2 İnsanın bütün yolları öz gözündə təmiz sayılar,
Lakin Rəbb ürəkləri yoxlar.

3 Görəcəyin işləri Rəbbə ver,
Onda niyyətlərin yerinə yetər.

4 Rəbb hər şeyi məqsədinə müvafiq yaradıb,
O, pis insanı bəla günü üçün yaradıb.

5 Rəbb qəlbi təkəbbürlülərdən ikrah edər,
Doğrudan da, onlar cəzasız qalmaz.

6 Xeyirxahlıq və sədaqət hər təqsiri kəffarə edər,
İnsan Rəbb qorxusuna görə pislikdən dönər.

7 Rəbb insanın həyatından razı qaldısa,
Düşmənlərini belə, onunla barışdırar.

8 Salehliklə qazanılan az şey
Haqsız yolla olan bol gəlirdən yaxşıdır.

9 İnsan ürəyində özü üçün yol qurar,
Amma Rəbbin verdiyi istiqamətlə addımlar.

10 Padşah uzaqgörənliklə dilindən sözlər çıxarar,
Qoy onda məhkəmədə ədalətdən yan keçməsin.

11 Rəbb düzgün tərəzi və çəkini tələb edər,
O, torbadakı hər çəki daşını müəyyən edər.

12 Şər iş görmək padşahlarda ikrah yaradar,
Çünki salehliklə taxtlar möhkəm olar.

13 Saleh adamın dili padşahları razı salar,
Onlar düz danışanı sevər.

14 Padşahın hiddəti ölüm elçisidir,
Amma hikmətli insan bu hiddəti yatırar.

15 Padşahın üzü nuranidirsə, demək, həyat var,
Razılığı yaz yağışı gətirən buluda oxşar.

16 Qızıldan çox hikmət qazanmaq yaxşıdır,
Gümüşü yox, idrakı yığmaq üstün tutular.

17 Əməlisalehlər pislikdən dönmək yolunu tutar,
Yoluna diqqət edən canını qoruyar.

18 Əcəldən əvvəl təkəbbür gələr,

Fəlakətdən əvvəl lovğalıq ruhu gələr.

19 Məzlumlar arasında sadə qəlbli olmaq
Təkəbbürlülərlə talan malı bölüşdürməkdən yaxşıdır.

20 Sözdən hikmət alan xeyir tapar,
Rəbbə güvənən insan nə bəxtiyardır!

21 Qəlbində hikmət olan dərrakəli adlanar,
Şirin dilli olan müdrikliyi artırar.

22 Ağıl insan üçün həyat çeşməsidir,
Axmağa tərbiyə vermək səfehlikdir.

23 Hikmətlinin ürəyi dilinə tərbiyə verir,
Ağzındakı müdrik sözləri artıq edir.

24 Xoş sözlər sanki pətəkdə baldır,
Cana şirinlik, sümüklərə şəfadır.

25 * Yol var ki, insanın qarşısında düz görünür,
Amma sonu ölümdür.

26 Əməkçi qarnı üçün zəhmət çəkir,
Aclıq onu məcbur edir.

27 Yaramaz şər quyusu qazar,
Dili alov kimi yandırıb-yaxar.

28 Hiyləgər adam dava yaradar,
Qeybətçi əziz dostları ayırar.

29 Zorakı qonşularını aldadar,
Onları yaxşı olmayan yola aparar.

30 Niyyəti hiyləli olan göz vurar,
Dodaq büzər, şər qurar.

31 Ağaran saçlar şərəf tacıdır,
Salehlik yolunun qazancıdır.

32 İgid olmaqdan səbirli olmaq yaxşıdır,
Nəfsə hakim olmaq şəhəri almaqdan üstündür.

33 Ətəyin üstünə püşk atılar,
Amma hökm Rəbdən gələr.

17

1 Quru bir loğması olan dinc ev
Münaqişəli olan, ziyafət dolu evdən yaxşıdır.

* **16:25** Sül. 14:12

2 Ağıllı nökər adbatıran oğlun ağası olar,
Qardaşlar arasında miras payı alar.

3 Qızıl-gümüş isti kürədə yoxlanar,
Rəbb isə ürəyi araşdırar.

4 Pis adamın diqqəti şər ağızdadır,
Yalançı fitnəkarın sözlərinə qulaq asır.

5 Yoxsula rişxənd edən Yaradanına xor baxır,
Başqasının bəlasına sevinən cəzasız qalmır.

6 Nəvələr ahılların tacıdır,
Oğulların şərəfi atalarıdır.

7 Sarsağa bəlağətli * söz yaraşmadığı kimi
Əsilzadəyə də yalançı dil yaraşmaz.

8 Rüşvət verənin gözündə rüşvət bir tilsimdir,
Çünki hansı tərəfə getsə, uğur gətirir.

9 Günahı örtən məhəbbət axtarar,
Sözgəzdirən əziz dostları ayırar.

10 Qanan insan üçün bir irad
Axmağa vurulan yüz zərbədən də artıq təsir edir.

11 Pis insan ancaq üsyankarlıq axtarar,
Onun əleyhinə qəddar qasid göndərilər.

12 Balalarını itirmiş bir ayıya rast gəlmək
Səfahətə batmış axmaqla rastlaşmaqdan yaxşıdır.

13 Kim yaxşılıq əvəzinə pislik etsə,
Evindən pislik ayrılmaz.

14 Davanın başlanması su bəndinin açılmasına bənzər,
Dava başlanmamış münaqişəni tərk et.

15 Şərə haqq vermək, salehi məhkum etmək –
Hər ikisi Rəbdə ikrah yaradır.

16 Axmaq hikmət qazanmaq istəməz,
Bunun üçün pul sərf etmək fayda verməz.

17 Dost hər zaman sevər,
Qardaş dar gün üçün doğular.

18 Qanmaz başqası ilə əlbir olar,
O, qonşusuna zamin durar.

* **17:7** *Bəlağətli* – inandırıcı, gözəl və aydın nitq.

19 İtaətsizliyi sevən münaqişəni sevər,
Qapısını ucaldan əcəlini səslər.

20 Əyri ürəkli xeyir tapmaz,
Hiyləgər dilli insanı bəlaya salar.

21 Axmağın atası dərdə düşər,
Sarsağın atasının sevinci itər.

22 Ürək sevinci can üçün ən yaxşı məlhəmdir,
Könlün sınması sümükləri qurudar.

23 Şər qoltuğuna rüşvət götürər ki,
Ədalət yollarını pozsun.

24 Qanan adam hikmətə baxar,
Axmağın gözləri dünyanın o tayını axtarar.

25 Axmaq oğul atasına qəm-kədər verər,
Onu doğan anasını qubarladar.

26 Saleh insanı cərimə etmək yaxşı deyil,
Əsilzadəni düzlüyünə görə döymək yaxşı deyil.

27 Çoxbilən az danışar,
Müdrik həlimlik ruhunda olar.

28 Səfeh belə, sakit dayansa, hikmətli hesab edilər,
Ağzını yumsa, dərrakəli görünər.

18

1 Tənhalığı sevən niyyətinin ardınca düşür,
Sağlam şüura zidd gedir.

2 Axmaq dərrakəni deyil,
Fikrini ortaya tökməyi sevir.

3 Şər insanla hörmətsizlik,
Şərəfsizliklə rüsvayçılıq gələr.

4 Dilin sözlərindən dərin sular yaranar,
Hikmət qaynağından çay axar.

5 Məhkəmədə salehi haqsız çıxarmaq üçün
Pis adama tərəfkeşlik etmək yaxşı deyil.

6 Axmağın dili münaqişəyə girişər,
Ağzı özünü döydürər.

7 Axmağın ağzı onu bəlaya salar,
Dili canına tələ qurar.

8 Qeybətçinin sözləri şirin tikələrə bənzər,

Mədənin ən dərin yerlərinə düşər.

9 Ləng işləyən dağıdıcıya yoldaşdır.

10 Rəbbin adı qüvvətli bir qaladır,
Saleh qaçıb ona pənah aparır.

11 Varlı üçün sərvəti ona qala şəhəridir,
Öz gümanında özü üçün pənah hasarı tikir.

12 Ürəyin təkəbbürü əcəldən əvvəl gələr,
İtaətkarlıq şərəfdən əvvəl gələr.

13 Eşitməzdən qabaq cavab vermək
Səfehlik və rüsvayçılıqdır.

14 Xəstənin ürəyi bütün ağrıları çəkər.
Amma ürəyi sınıqdırsa, buna necə dözər?

15 Dərrakəli ürək bilik qazanar,
Hikmətlinin qulağı bilik axtarar.

16 İnsanın hədiyyəsi ona yol açar,
Böyük adamların hüzuruna aparar.

17 İddiasını əvvəl deyən haqlı görünər,
Amma əleyhdarı gəlib onu istintaq edər.

18 Püşk atmaq davaları yatırar,
Savaşanları bir-birindən ayırar.

19 İncik qardaşın könlünü almaq qalalı şəhəri almaqdan daha çətindir,
Belə davalar qapısı cəftəli qala kimidir.

20 İnsanın qarnı ağzının bəhəri ilə,
Dilinin səmərəsi ilə doyar.

21 Ölüm və həyat dilin əlindədir,
Onu sevənlər barından yeyir.

22 Arvad alan uğur qazanar,
Rəbbin razılığını alar.

23 Yoxsul rəhm istəyər,
Zəngin isə sərt cavab verər.

24 Dost çoxaldan öz-özünü yıxar,
Amma qardaşdan daha yaxın dost da var.

19

1 Kamalla yaşayan yoxsul insan

Şər danışan axmaqdan yaxşıdır.

2 Bilik yoxdursa, həvəs yaxşılıq edə bilməz.
Tələsən tərsə düşər.

3 İnsan öz səfehliyi ilə yolunu alt-üst edər,
Ürəyində isə Rəbbə hiddətlənər.

4 Var-dövlət dost artırar,
Kasıbı isə dostları atar.

5 Yalançı şahid cəzasız qalmaz,
Yalandan üzə duran qurtuluş tapmaz.

6 Çoxları nəcabətlinin üzünü görmək istər,
Səxavətli adamla çoxları dostluq edər.

7 Yoxsuldan qardaşının da zəhləsi gedər,
Dostları ondan lap uzaq gəzər,
Yalvararaq ardınca düşsə də, yaxınına gəlməz.

8 Anlayış qazanan öz canını sevər,
Dərrakəyə bağlanan uğur qazanar.

9 Yalançı şahid cəzasız qalmaz,
Yalandan üzə duran həlak olar.

10 Axmağa dəbdəbəli həyat yaraşmadığı kimi
Qulun ağalara hökm etməsi də yaraşmaz.

11 İnsanın ağlı hiddəti ləngidər,
Başqasının günahını bağışlamaq ona şərəf gətirər.

12 Padşahın qəzəbi aslan nərəsinə bənzər,
Razılığı çəmənə düşən şehə bənzər.

13 Axmaq oğul atasına bəla olar,
Davakar arvad kəsilməyən damcıya oxşar.

14 İnsana ev, var-dövlət atalardan miras qalar,
Ağıllı arvadı isə Rəbb nəsib edər.

15 Tənbəllik insana dərin yuxu gətirər,
Avaralıq insanı ac qoyar.

16 Əmrə əməl edən canını saxlar,
Yoluna baxmayan həlak olar.

17 Kasıba səxavət göstərən sanki Rəbbə borc verər,
Çünki onun əvəzi Rəbdən gələr.

18 Ümid varkən oğluna tərbiyə ver,
Ölümünə bais olma.

19 Kəmhövsələ insan cəriməyə düşər,
Onu qurtarsan belə, yenə də davam edər.

20 Nəsihətə qulaq as, tərbiyəni qəbul et,
Bunun nəticəsində hikmətli olarsan.

21 İnsanın qəlbində çox amalı var,
Amma Rəbbin niyyəti həyata keçər.

22 İnsan etibar arzular,
Yoxsul adam fırıldaqçıdan yaxşıdır.

23 Rəbb qorxusu insana həyat verər,
Ona şər yaxınlaşmaz, tox yatar.

24 Tənbəl əlini qabda olana batırar,
Ağzına belə, aparmaz.

25 Rişxəndçini döysən, cahil insan uzaqgörən olar,
Dərrakəlini danlasan, biliyini artırar.

26 Kim ki atasını soyub, anasını qovar,
Xəcalət gətirən övladdır, ad batırar.

27 Oğlum, bilik verən sözlərdən dönmək istəsən,
Tərbiyəyə qulaq asmaqdan vaz keç!

28 Yaramaz şahid ədalətə rişxənd edər,
Pislərin ağzı acgözlüklə şəri yeyər.

29 Rişxəndçilər üçün məhkəmə,
Axmaqların kürəyi üçün kötək hazırlanar.

20

1 Şərab insanları ələ salar,
Kefləndirici içki onları dalaşdırar,
Sərxoş olan müdrik olmaz.

2 Padşahın vahiməsi aslan nərəsinə bənzər,
Onu əsəbləşdirən canını itirər.

3 Münaqişədən çəkinmək insana şərəf gətirər,
Hər səfeh davaya girişər.

4 Mövsümündə kotan sürməyən tənbəl əkinçi
Biçin vaxtı heç nə tapmaz.

5 Ürəyin düşüncələri dərin sulara oxşar,
Dərrakəli adam onu çəkib çıxarar.

6 İnsanların çoxu sədaqətindən dəm vurar.
Amma sadiq adamı haradan tapmaq olar?

7 Saleh kamalı ilə yaşar,
Özündən sonra gələn nəsli bəxtiyar olar.

8 Nə zaman ki padşah hökm üçün taxta çıxar,
Gözləri ilə bütün pisliyi sovurar.

9 Kim deyər ki, qəlbimi təmizləmişəm,
Günahımı silmişəm?

10 Aldadıcı ölçü, aldadıcı çəki –
Hər ikisi Rəbdə ikrah yaradar.

11 Hətta uşaq da əməlləri ilə,
İşlərinin saf, doğru, yoxsa əksinə olması ilə tanınar.

12 Eşidən qulaq, görən gözlər –
Bunların hər ikisini yaradan Rəbdir.

13 Sevmə yatmağı, yoxsullaşarsan,
Ayıq ol, onda bol çörəyə çatarsan.

14 Müştəri deyər: «Pisdir, pis maldır»,
Amma alıb gedəndə özünü öyər.

15 Qızıl və çox yaqut var,
Amma ağıllı söz danışan dil qiymətli cəvahirdir.

16 Özgəyə zamin duranın libasını al,
Onu qəriblər üçün girov saxla.

17 Kələklə əldə edilən çörək əvvəlcə şirin olar,
Axırda ağzı çınqılla doldurar.

18 Nəsihət alaraq möhkəm qərar çıxar,
Müharibəni sağlam məsləhətlə apar.

19 Sözgəzdirən sirləri açıb yayar,
Gərək boşboğaza qoşulmayasan.

20 Kim ki atasına, anasına qarğış edər,
Zülmətə düşərkən çırağı sönər.

21 Tələsik alınan mülk
Axırda xeyir gətirməz.

22 Demə «bu pisliyin əvəzini çıxacağam»
Rəbbi gözlə, qoy O səni xilas etsin.

23 Fərqli çəki daşları Rəbdə ikrah yaradar,
O, aldadıcı tərəzidən xoşlanmaz.

24 Kişiyə addım atdıran Rəbdir.
Bəs tutduğu yolu insan necə anlasın?

25 Düşünmədən nəzir edən özünü tələyə salar,
Sonra öz əhdi barədə çox fikirləşməli olar.

26 Hikmətli padşah pisləri sovurar,
Onlar dəyirman daşında üyüdülər.

27 İnsanın ruhu Rəbbin çırağıdır,
Daxilinin dərin yerlərini araşdırar.

28 Padşahı məhəbbət və sədaqət qoruyar,
Taxtını xeyirxahlıq möhkəm saxlar.

29 Gəncləri qüvvəti şərəfləndirər,
Ağ saçlar qocalara zinət verər.

30 Yaralayıcı zərbələr pis insanı düzəldə bilər,
Kötəkləmək daxilin dərin yerlərinə təsir edə bilər.

21

1 Padşahın ürəyi Rəbbin əlindədir,
Onu su arxı kimi istədiyi səmtə döndərər.

2 İnsanın yolu öz gözündə düz sayılar,
Lakin ürəkləri Rəbb yoxlayar.

3 Rəbb Ona qurban təqdimindən çox
Salehliyə, ədalətə riayət edilməsini istər.

4 Təkəbbürlü baxış, lovğa ürək
Pislərin işığı və günahıdır.

5 Çalışqanın niyyəti xeyir gətirər,
Tələsən ehtiyac içinə düşər.

6 Yalançılıqla qazanılan xəzinə
Havaya yayılan sis-dumandır, bir ölüm tələsidir.

7 Zorakılığına görə pislər süpürülüb atılacaq,
Çünki onlar ədalətə əməl etmək istəmir.

8 Günahkarın yolu dolaşıqdır,
Pak insanın etdiyi doğru sayılır.

9 Davakar arvadla bir evdə yaşamaqdansa
Damın bir küncündə yaşamaq yaxşıdır.

10 Pis insan şərə can atar,
Qonşusu gözündə lütf tapmaz.

11 Rişxəndçini cərimə etsən, cahil bundan hikmət alar,
Hikmətli ibrətdən bilik qazanar.

12 Saleh insan pislərin evi barədə düşünər,
Çünki pislər alt-üst olub bəlaya düşər.

13 Qulağını tutub kasıbın fəryadını eşitməyənin
Fəryadına cavab verilməyəcək.

14 Gizli hədiyyə qəzəbi,
Qoltuqdakı rüşvət hiddəti yatırar.

15 Haqq öz yerinə gələndə saleh sevinər,
Şər iş görənin başı bəlaya düşər.

16 Kim ki ağlın yolundan çıxar,
Ölülər camaatı arasında uyuyar.

17 Zövq-səfaya düşkün olan ehtiyaca düşər,
Şərab və yağlı yemək hərisi sərvət tapmaz.

18 Pis insan salehin yerinə,
Xain əməlisalehin əvəzinə girov verilər.

19 Davakar, deyingən arvadla yaşamaqdansa
Çöllükdə yaşamaq yaxşıdır.

20 Hikmətlinin evində istənilən xəzinə və bolluq var,
Axmağın nəyi varsa, yeyib-qurtarar.

21 Salehlik və sədaqətin ardınca gedən
Həyat, salehlik və şərəf tapar.

22 Bir hikmətli qəhrəmanların şəhərinə hücum çəkər,
Alınmaz qalanı darmadağın edər.

23 Ağzını, dilini tutan insan
Canını bəlalardan saxlayar.

24 Lovğa, təkəbbürlü adam rişxəndçi adlanır,
Lovğalandıqca lovğalanır.

25 Tənbəlin arzusu onu ölümə aparır,
Çünki əlləri zəhmətdən qaçır.
26 Tənbəl bütün gün çox şey arzulayar,
Salehsə əsirgəmədən azuqə paylayar.

27 Şər adamın etdiyi qurban iyrəncdir,
Pis niyyətlə təqdim olunarsa, daha pisdir.

28 Yalançı şahid həlak olar,
Söz eşidən həmişə danışdırılar.

29 Şər adam üzünü sərtləşdirər,
Əməlisaleh tutduğu yolu möhkəmləndirər.

30 Heç bir hikmət, dərrakə, ibrət
Rəbbin qarşısında dayana bilməz.

31 Atlar döyüş günü üçün hazırlanar,
Amma zəfəri Rəbb qazandırar.

22

1 Yaxşı ad böyük sərvətdən,
Lütfkarlıq isə qızıl-gümüşdən üstündür.

2 Zəngin və yoxsul insan bir şeydə bir-birinə bənzəyir –
Hər ikisini yaradan Rəbdir.

3 Uzaqgörən qabaqcadan şəri görüb ondan qaçar,
Cahil isə irəli çıxar, ziyan tapar.

4 İtaətkarlığın və Rəbb qorxusunun nəticəsi
Sərvət, şərəf, həyatdır.

5 Əyri yol tikanlıdır, orada tələlər var,
Canını qoruyan bundan uzaqlaşar.

6 Uşağa tərbiyə ver ki, layiqli yol tutsun,
O qocalanda da bu yoldan dönməz.

7 Zəngin yoxsulun ağası olar,
Borclu adam borc verənə qul olar.

8 Haqsızlıq əkən şər biçər,
Onun qəzəbinin dəyənəyi məhv edilər.

9 Əliaçıq bərəkət qazanar,
Çünki çörəyindən kasıba paylar.

10 Rişxəndçi adamı qovsan, münaqişə qurtarar,
Çəkişmə, şərəfsizlik sona çatar.

11 Ürək təmizliyini sevən,
Dilindən lütfkar sözlər tökülən padşahın dostudur.

12 Rəbbin gözləri biliyi qoruyar,
Xainin sözlərini isə boşa çıxarar.

13 Tənbəl deyər: «Bayırda aslan var,
Küçəyə çıxsam, məni parçalar».

14 Əxlaqsız qadının ağzı dərin çuxura oxşar,
Rəbbin lənətinə gələn ora yıxılar.

15 Səfehlik uşağın qəlbindən yapışar,
Kötəklə tənbeh ediləndə bu ondan uzaqlaşar.

16 Varlanmaq üçün kasıba zülm edən,
Zəngin adama verən ehtiyaca düşər.

Hikmətlilərin sözləri

17 Qulağını aç, hikmətlilərin sözlərini eşit,
Ürəyini mənim biliyimə ver.
18 Onları sinənə doldursan,
Onların hamısını dilinə salsan, yaxşı olar.
19 Rəbbə güvənəsən deyə
Bu gün bunları sənə bildirirəm.
20 Sənə nəsihətlə, biliklə dolu əla məsəllər yazmamışammı?
21 Qoy bunlar haqq sözün həqiqətini sənə bildirsinlər ki,
Hara səni göndərsələr, düz məlumat gətirəsən.

22 Kasıbı fəqir olduğu üçün soyma,
Darvazada məzlumu zülmə salma.
23 Çünki onların münaqişəsinə Rəbb baxar,
Onları soyanları soyub-talayar.

24 Tez qəzəblənənə yoldaş olma,
Kəmhövsələ ilə yola çıxma.
25 Yoxsa onun yollarına alışarsan,
Canını tələyə salarsan.

26 Başqalarının borclarına zamin durmaqdan,
Belə işə əl atmaqdan çəkin.
27 Ödəməyə pulun olmasa,
Altından yatağını apararlar.

28 Ata-babalarından qalan
Qədim sərhəd daşının yerini dəyişmə.

29 İşində mahir olanı görürsənmi?
Sıravi adamların deyil, şahların hüzurunda dayanar.

23

1 Bir ağa ilə süfrəyə əyləşəndə
Qarşında olana yaxşı bax.
2 İştahan çox olsa da, boğazına sərhəd qoy.
3 Onun ləziz xörəklərinə tamah salma,
Çünki bu yemək adamı aldadar.

4 Sərvət qazanmaq üçün özünü əldən salma,
İdraklı ol, bu fikirdən vaz keç.
5 Gözünü sərvətə diksən, yox olar,
Birdən qanadlanar, uçub qartal tək göyə qalxar.

6 Xəsisin çörəyini yemə,
Onun ləziz xörəklərinə tamah salma.
7 O, ürəyində hər şeyin hesabını edər.
Dilində sənə «ye, iç» deyər,

Amma ürəyi ilə dili bir deyil.
8 Yediyin loğmanı qusarsan,
Dediyin bütün şirin sözlər boşa çıxar.

9 Axmağın qulağına söz demə,
Çünki sənin ağıllı sözlərinə xor baxar.

10 Qədim sərhəd daşının yerini dəyişmə,
Yetimlərin əkininə girmə.
11 Çünki onların Hamisi qüvvətlidir,
Sənin̈lə olan münaqişəyə O baxar.

12 Qəlbini tərbiyəyə,
Qulaqlarını bilik sözlərinə ver.

13 Uşağa tərbiyə ver, bundan vaz keçmə,
Tərbiyə kötəyi ona ölüm gətirməz.
14 Əgər sən onu kötəkləsən,
Canını ölülər diyarından xilas edərsən.

15 Oğlum, ürəyin hikmətli olarsa,
Mənim də ürəyim sevinər.
16 Dilindən düz sözlər çıxarsa,
Könlüm sevincdən cuşa gələr.

17 Ürəyin günahkarlara qibtə etməsin,
Ancaq bütün gün Rəbb qorxusu ilə yaşa.
18 Sənin də bir aqibətin var,
Ümidin boşa çıxmaz.

19 Oğlum, dinlə, hikmətli ol,
Qəlbini düz yola bağla.
20 Şərab düşkünü olan əyyaşlara,
Ət qapan qarınqululara qoşulma.
21 Çünki əyyaş və qarınqulu yoxsullaşar,
Yeyib-içib, məst olan cır-cındır içində qalar.

22 Doğma atana qulaq as,
Qoca anana xor baxma.
23 Həqiqət al, onu satma,
Hikməti, tərbiyəni, idrakı qoruyub-saxla.
24 Salehin atası bolluca fərəhlənəcək,
Hikmətlinin övladı onu sevindirəcək.
25 Qoy ata-anan sevinsin,
Səni doğan fərəhlənsin.

26 Oğlum, ürəyini mənə yönəlt,
Gözlərin mənim yollarımı nəzərdən keçirsin.
27 Fahişə dərin bir çuxurdur,
Yad arvad dar quyudur.
28 Quldur kimi pusqu qurar,
İnsanlar arasında xainləri artırar.

29 Kimdir yaslı?
Kimdir dərdli?
Kimin münaqişəsi var?
Kimin şikayəti var?
Kim boş yerə yaralandı?
Kimin gözləri qızarar?
30 Şərab içməyə oturub qalxmayan,
Gedib müxtəlif şərab dadanlar!
31 Şərabın al rənginə,
Qədəhdə parlamasına, rahat içilməsinə baxma.
32 Axırda ilan kimi sancar,
Əfi ilan kimi zəhərlər.
33 Gözlərinə qəribə şeylər görünər,
Qəlbinə əyri fikirlər gələr.
34 Özünü dənizin ortasında sanarsan,
Sanki gəmi dirəyinin başında yatmısan.
35 Deyərsən: «Məni vurublar, hiss etməmişəm,
Məni döyüblər, heç bilməmişəm.
Yenə içmək üçün nə zaman ayılacağam?»

24

1 Pis adamlara qibtə etmə,
Onlara qoşulmaq istəmə.
2 Çünki ürəklərində zalımlığı fikirləşər,
Dilləri qəddarlıqdan danışar.

3 Ev hikmətlə tikilər,
Dərrakə ilə möhkəmlənər.
4 Mənzillər bilik vasitəsilə,
Hər cür dəyərli, yaxşı şeylərlə dolar.

5 Hikmətli kişi qüvvətli olar,
Bilikli adam öz gücünü artırar.
6 Düzgün məsləhətlə müharibə edə bilərsən,
Doğru nəsihət verən çoxdursa, qələbəyə çatarsan.

7 Səfeh üçün hikmət əlçatmazdır,
Darvazada susub ağzını açmır.

8 Şər quran fitnəkar adlanar,
9 Səfehin pis əməlləri günah sayılar,
Rişxəndçilər insanlarda ikrah yaradar.

10 Dar gündə taqətdən düşsən,
Necə də zəif adamsan!
11 Ölümə aparılanları qurtar,
Qırğın təhlükəsi altında olanları geri çək.
12 Desən ki, bax bundan xəbərim yox idi,
Ürəkləri yoxlayan bunu görməzmi?
Canını qoruyan bunu bilməzmi?
İnsan əməlinə görə Ondan əvəz almazmı?

13 Oğlum, bal ye, xeyri var,
Şanı balının şirin dadı damağında qalar.
14 Bil ki, hikmət də canın üçün belə olar,
Onu tapsan, nəticəsi də var,
Ümidin boşa çıxmaz.

15 Ey şər insan, salehin yurdu üçün pusqu qurma,
Onun evini soyma.
16 Saleh yeddi dəfə yıxılsa belə, yenə qalxar,
Şər insan büdrəsə, bəlaya düçar olar.

17 Düşmənin yıxılmasına sevinmə,
Onun büdrəməsinə görə ürəyin fərəhlənməsin.
18 Yoxsa Rəbb görər, bundan xoşu gəlməz,
Düşmənin üzərindən qəzəbini götürər.

19 Pislik edənlərə görə qəzəblənmə,
Şər insanlara qibtə etmə,
20 Çünki pis insanın axırı yoxdur,
Şər adamın çırağı sönər.

21 Oğlum, Rəbdən və padşahdan qorx,
Xəyanətkarlarla yoldaş olmaqdan çəkin.
22 Onların bəlası qəfildən gəlir.
Hər ikisinin verəcəyi cəzanı kim bilir?

Hikmətli sözlərin davamı

23 Bu sözləri də hikmətlilər deyib:

Məhkəmədə tərəfkeşlik etmək yaxşı deyil.
24 Pis insana «sən salehsən» deyəni xalqlar qınayar,
Ümmətlər lənət yağdırar.
25 Amma onu danlayanlar xeyir tapar,
Başlarından bol bərəkət yağar.

26 İnsana doğru cavab verən
Sanki onun üzündən öpər.

27 Əvvəlcə çöldəki işini qurtar,
Zəmi sal, sonra evini tik.

28 Qonşunun əleyhinə haqsız şahidlik etmə,
Qoy dilindən yalan söz çıxmasın.
29 Demə: «Mənə etdiyini mən də ona edəcəyəm,
Onun əməlinin əvəzini verəcəyəm».

30 Tənbəlin zəmisindən,
Qanmazın üzümlüyündən keçdim.
31 Gördüm hər yanı tikan basıb,
Gicitkən bürüyüb, daşı-divarı uçub.
32 Baxaraq ona diqqət yetirdim,
Bundan ibrət götürdüm:

33 * Bir az da uzanıb yuxuya dalsan,
Əl-qolunu uzadaraq yatsan,
34 Yoxsulluq üstünə soyğunçu kimi,
Ehtiyac üstünə quldur kimi hücum çəkər.

25

Süleymanın məsəllərinin davamı

1 Bunlar da Süleymanın məsəlləridir. Yəhuda padşahı Xizqiyanın adamları
bir yerə yığılıb bunların üzünü köçürtdü.

2 Allahın işlərinin müəmması Onu şərəfləndirər,
Bu işləri aşkar etmək padşahlara şərəf gətirər.

3 Göyün yüksəkliyini, yerin dərinliyini,
Padşahın da qəlbindən keçənləri bilmək olmaz.

4 Tullantını gümüşdən ayırsan,
Zərgərə əl işi qalar.
5 Əgər şər adam padşahın yanından ayrılarsa,
Taxtı salehliklə möhkəmlənər.

6 * Padşahın hüzurunda özünü ucaltma,
Rütbəlilərin yanında dayanma.
7 Çünki «buyur yuxarı» dəvətini almaq
Bir əsilzadə qarşısında aşağı endirilməkdən yaxşıdır.

8 Gördüyün şeylər barədə
Dava yaratmağa tələsmə.
Sonra qonşun səni utandırsa, nə edərsən?
9 Münaqişəni qonşunla özün həll et,
Özgənin sirrini açma.
10 Yoxsa hər eşidən sənə xor baxar,
Bu səni etibardan salar.

11 Yerində deyilən sözlər,
Gümüş oymalar içində qızıl almalara bənzər.

12 Sözəbaxan insana hikmətlinin məzəmməti
Qızıl sırğa, qızıl bəzək kimidir.

13 Biçin zamanı qar kimi sərinlik necədirsə,
Etibarlı elçi də onu göndərən üçün belədir.
O, ağasının ruhunu təzələyir.

14 Kim ki vermədiyi bəxşişlərlə öyünür,
Yağışsız buluda və küləyə bənzəyir.

15 Səbirlə hökmdarı da inandırmaq olar,
Şirin dil sümükləri belə, yumşaldar.

---

* **24:33** Sül. 6:10-11 * **25:6** Luka 14:7-10

16 Bal tapsan, lazımi qədər ye,
Acgözlüklə yesən, qusarsan.
17 Qonşunun evinə az-az get,
Yoxsa bezər, sənə nifrət edər.

18 Kim ki qonşusuna qarşı yalandan şahidlik edir,
Toppuza, qılınca, iti oxa bənzəyir.

19 Dar gündə namərdə bel bağlamaq
Çürük dişə, şikəst ayağa güvənməyə bənzəyir.

20 Qəlbi qubarlıya nəğmə söyləmək
Soyuq havada lüt qoyulmağa,
Soda üstə sirkə tökülməyə bənzəyir.

21 * Düşmənin acdırsa, onu yedizdir,
Susuzdursa, ona su ver.
22 Belə etməklə sanki onun başına köz tökərsən,
Bunun əvəzini Rəbdən alarsan.

23 Şimal küləyi yağış gətirir,
Qeybətçi dil isə insanın üzünə qəzəb gətirir.

24 Davakar arvadla bir evdə yaşamaqdansa
Damın bir küncündə yaşamaq yaxşıdır.

25 Susuzluqdan yanana sərin su necədirsə,
Uzaq diyardan gələn xoş xəbər də elədir.

26 Əgər saleh insan pis adama təslim olarsa,
Bulanan bulağa, murdarlanan quyuya bənzəyir.

27 Qədərindən çox bal yemək xeyirli olmadığı kimi
Tərifə uymaq da yaxşı deyil.

28 Nəfsini saxlaya bilməyən
Dağılmış, hasarsız şəhərə bənzəyir.

26

1 Yay fəslinə qar, biçinə yağış yaraşmadığı kimi
Axmağa da şərəf yaraşmaz.

2 Sərçənin ora-bura uçduğu kimi,
Qaranquşun gəlib-getdiyi kimi
Nahaq qarğış da boşdur.

3 Ata qamçı, eşşəyə noxta necə yaraşırsa,
Axmağın kürəyinə də kötək elə yaraşır.

4 Axmağa səfehliyinə görə cavab vermə,
Yoxsa ona bənzərsən.

* **25:21** Rom. 12:20

5 Axmağa səfehliyinə görə elə bir cavab ver ki,
Öz gözündə hikmətli görünməsin.

6 Kim ki axmaq vasitəsilə xəbər göndərir,
Öz ayaqlarını kəsib ziyan çəkənə bənzəyir.

7 Axmağın ağzından çıxan məsəl
Topalın ayağının axsamağına bənzəyir.

8 Axmağı tərifləmək
Sapanda qoyulan daşa bənzəyir.

9 Sərxoş tikanlı budağı əlində tutduğu kimi
Axmaq da məsəl çəkər.

10 Axmağı, hər yoldan ötəni muzdla tutan
Hamını yaralayan naşı oxatan kimidir.

11 * Hansı axmaq öz səfehliyini təkrarlayırsa,
Qusduğuna qayıdan itə oxşayır.

12 Öz gözündə hikmətli sayılanı görmüsənmi?
Axmağa ondan artıq ümid var.
13 Tənbəl deyər: «Yolda aslan var,
Şir küçələri dolanır».
14 Qapı öz oxu üstündə necə fırlanırsa,
Tənbəl də yatağında elə fırlanır.
15 Tənbəl əlini qabda olana batırar,
Ağzına aparmağa ərinər.
16 Tənbəl öz gözündə
Ağıllı cavab verən yeddi nəfərdən də çox hikmətli görünər.

17 Ona aid olmayan münaqişəyə qarışan
Elə bil küçədəki iti qulaqlarından tutur.

18 Odlu, öldürücü oxlar atan dəli necədirsə,
19 Qonşusunu aldadıb «zarafat etdim» deyən də elədir.

20 Odun qurtaranda ocaq sönər,
Qeybətçi olmayan yerdə dava bitər.

21 Necə ki kömür köz salar, odun alışar,
Davakar adam da münaqişəni bu cür alovlandırar.

22 Qeybətçinin sözləri şirin tikələrə bənzər,
Mədənin ən dərin yerlərinə düşər.

23 Hərarətli dili, şər dolu ürəyi olan insan
Gümüşü suya çəkilmiş saxsı qaba oxşayır.

24 Düşmən kinini dili altında gizlədər,

* **26:11** 2Pet. 2:22

Qəlbində hiyləsini saxlar.
25 Onun mehriban danışığına inanma,
Qəlbinə yeddi cür iyrənclik doldurub.
26 Nifrətini fırıldaqla gizlətsə də,
Şəri camaat qarşısında üzə çıxar.

27 Quyu qazan özü quyuya düşər,
Daş isə onu yuvarlayanın üstünə gələr.

28 Yalan danışan dil sancdığı adamlara nifrətini göstərər,
Yaltaqlanan ağız hər yanı xarabaya çevirər.

27

1 * Sabahkı gününlə öyünmə,
Günün nə doğacağını bilməzsən.

2 Qoy səni özün yox, başqaları tərifləsin,
Sənə tərifi öz dilin yox, yad söyləsin.

3 Daşın, qumun çəkisi ağırdır,
Səfehin əsib-coşması bunların ikisindən də ağırdır.

4 Hiddət amansızdır, qəzəbsə aşıb-daşar,
Paxıllıq daha betərdir, ona necə dözmək olar?

5 Aşkar irad gizli məhəbbətdən üstündür.

6 Dostun vurduğu yara onun sədaqətinə görədir,
Amma düşmən öpdükcə öpər.

7 Toxun könlü şanı balını belə, rədd edər,
Lakin ac olana acı şeylər belə, şirin gələr.

8 Yurdundan ayrı düşən insan
Bir quş kimi yuvasından ayrı düşür.

9 Gözəl ətir və buxurun ürəyə verdiyi ləzzət kimi
Dostun nəsihəti də insana xoş gələr.

10 Həm öz dostunu, həm də atanın dostunu tərk etmə,
Dara düşəndə qardaşının evinə getmə.
Yaxın qonşu uzaq qohumdan yaxşıdır.

11 Oğlum, hikmətli ol, qoy qəlbim sevinsin,
Onda məni utandırana cavab verə bilərəm.

12 Uzaqgörən qabaqcadan şəri görüb ondan qaçar,
Cahil isə irəli çıxar, ziyan tapar.

13 Özgəyə zamin duranın libasını al,
Onu qərib qadın üçün girov saxla.

* **27:1** Yaq. 4:13-14

14 Kim ki qonşusunu sübh erkən ucadan salamlar,
O zaman salamı söyüş sayılar.

15 Davakar qadın yağışda daman damcıya oxşar.
16 Onu yel kimi dayandırmaq olmaz,
Zeytun yağı kimi ovucda saxlamaq olmaz.

17 Dəmir dəmiri itilər,
İnsan insanın ağlını iti edər.

18 Əncir becərən barını yeyər,
Ağasının qayğısına qalan şərəfləndirilər.

19 Sifətin əksi suyun üzünə düşdüyü kimi
İnsanın ürəyi də onu elə göstərər.

20 Ölüm və Həlak yeri doymadığı kimi
İnsanın da gözü doymaz.

21 İsti kürədə qızıl-gümüş yoxlanar,
İnsan da başqalarının tərifi ilə tanınar.

22 Buğdanı həvəngdəstədə döysən, kəpəyi çıxar,
Amma səfehi nə qədər döysən, səfehliyi çıxmaz.

23 Sürünə yaxşı bax, naxırına nəzər yetir,
24 Nə var-dövlət əbədidir, nə də tac nəsildən-nəslə keçir.
25 Saman yığılandan sonra təzə ot bitəndə,
Dağlarda ot biçiləndə
26 Quzuların səni geyindirər,
Təkələrini satıb tarla ala bilərsən.
27 Keçilər sənə yemək üçün o qədər süd verər ki,
Bu, evin azuqəsinə, kənizlərinin dolanışığına çatar.

28

1 Şər insan onu qovan yox ikən qaçar,
Saleh aslan kimi mərd dayanar.

2 Ölkədə üsyan olanda rəhbərlər artar,
Dərrakəli, işbilən adam olsa, ölkəni uzun müddət qoruyar.

3 Bir yoxsul kişi kasıbları incidərsə,
Bu, əkini yuyub aparan, qıtlıq yaradan güclü yağışa bənzər.

4 Qanunu pozanlar pisi tərifl ər,
Qanuna əməl edənlər onlara qarşı çıxar.

5 Pis insanlar nə bilir ki, ədalət nədir,
Rəbbi axtaranlar bunu dərk edir.

6 Kamalla yaşayan yoxsul insan

Əyri yolla sərvət qazanandan yaxşıdır.

7 Qanan oğul qanunu yerinə yetirər,
Qarınquluya qoşulan atasına xəcalət çəkdirər.

8 Kim ki müamilə ilə, sələmlə var-dövlət yığar,
Onun varı axırda kasıblara səxavət göstərənə qalar.

9 Kim ki qanunu eşitməmək üçün qulaqlarını bağlayır,
Onun duaları iyrəncdir.

10 Kim ki əməlisalehləri əyri yola çəkər,
Öz qazdığı quyuya düşər,
Kamillərə yaxşı şeylər irs qalar.

11 Zəngin özünü hikmətli sanar,
Amma müdrik kasıb onun qəlbini oxuyar.

12 Salehlərin zəfəri hamıya şərəf gətirər,
Amma pislər hakim olsa, hamı gizlənər.

13 Günahlarını ört-basdır edən uğur qazanmaz,
Onu etiraf edərək tərk edən mərhəmət tapar.

14 Həmişə Rəbdən qorxan bəxtiyardır,
Ürəyi inadkar bəlaya düşər.

15 Kasıb xalqın üzərində olan pis hökmdar
Nərildəyən aslan, hücum edən ayıya oxşar.

16 Dərrakəsiz hökmdar qəddar, zülmkar olar,
Haram qazanca nifrət edənin ömrü uzanar.

17 Qantökən qorxub məzara düşənədək qaçar.
Qoy heç kim ona kömək etməsin.

18 Kamillik yolu ilə gedən qurtular,
Əyri yolda olanlar qəflətən yıxılar.

19 Torpağını əkib-becərən doyunca çörək yeyər,
Boş şeylərin ardınca gedən müflisləşər.

20 Etibarlı insanın bərəkəti boldur,
Tez varlanmaq istəyən cəzasız qalmır.

21 Tərəfkeşlik yaxşı deyil,
Kişi bir loğma çörək üçün günah işlədə bilər.

22 Xəsis var-dövlət ardınca düşər,
Bilmədən yoxsulluğa yetişər.

23 Kim ki başqasını danlayır,
Yağlı dilə tutandan çox axırda o, lütf qazanır.

24 Ata-anasını soyub «günah deyildir» deyən
Qırıcı insana yoldaşdır.

25 Tamahkar dava yaradar,
Rəbbə güvənən bolluğa çatar.

26 Öz ağlına güvənən axmaqdır,
Hikmətlə gəzib-dolaşan azad olur.

27 Yoxsula əl tutan möhtac qalmır,
Ona məhəl qoymayan lənət qazanır.

28 Pislər hakim olsa, hamı gizlənər,
Onlar yox olanda salehlər çoxalar.

29

1 Məzəmmətlərə baxmayıb dikbaşlıq edən
Birdən yıxılıb çarəsiz qalar.

2 Salehlər artanda xalq sevinər,
Pis hökmdar olanda xalq nalə çəkər.

3 Hikmət sevən atasını sevindirər,
Fahişələrə aşna olanın əlindən var-yoxu gedər.

4 Padşah ölkəni ədalətlə möhkəmləndirər,
Ağır vergilər qoyansa ölkəni süqut etdirər.

5 Bir kişi ki qonşusunu yağlı dilə tutur,
Onun addımları üçün tor qurur.

6 Pisin günahı özünə tələdir,
Saleh sevincindən haray çəkir.

7 Saleh kasıbların haqqını görür,
Pis adam bunu dərk etmir.

8 Rişxəndçilər şəhəri çaxnaşdırar,
Hikmətlilər isə qəzəbi yatırar.

9 Hikmətli səfehi məhkəməyə versə,
Səfeh coşub lağ edər, dinclik gedər.

10 Qana susayanlar kamil insana nifrət edər,
Əməlisalehlər can qurtarar.

11 Axmaq həddini aşıb özündən çıxar,
Hikmətli səbirli dayanar.

12 Hökmdar yalan sözə qulaq asarsa,
Bütün xidmətçiləri şər insana çevrilər.

13 Yoxsul insan və zalım bir-birinə bir şeydə bənzəyir:

Hər ikisinin gözlərini işıqlandıran Rəbdir.

14 Padşah kasıblara həqiqətlə hökm versə,
Taxtı əbədi möhkəmlənər.

15 Kötək və məzəmmət hikmət gətirər,
Özbaşına qalan uşaq anasını rüsvay edər.

16 Pislər çoxalanda cinayət artar,
Salehlər görəcək ki, onlar necə yıxılacaqlar.

17 Oğluna tərbiyə ver ki, canın dinc olsun,
Könlün bundan ləzzət alsın.

18 İlahi söz nazil olmayanda xalqda hərc-mərclik olar.
Qanuna əməl edən nə bəxtiyardır!

19 Qula sözlə tərbiyə vermək olmaz,
Çünki başa düşsə belə, qulaq asmaz.

20 Düşünmədən danışana baxmısanmı?
Axmağa ondan artıq ümid var.

21 Kim ərköyün qul böyütsə,
Axırda bu ona dərd verər.

22 Qəzəbli insan dava yaradar,
Kəmhövsələ günahı artırar.

23 İnsanı təkəbbürü alçaldar,
İtaətkar şərəfə çatar.

24 Oğruya qoşulan öz-özünə düşməndir,
And içsə də, məhkəmədə həqiqəti söyləməz.

25 İnsandan qorxan özünü tələyə salar,
Amma Rəbbə güvənən arxayın yaşar.

26 Çoxu hökmdarın hüzurunu arzular,
Amma insan ədaləti Rəbdə tapar.

27 Salehlər haqsızlardan,
Pis insanlarsa əməlisalehlərdən ikrah edər.

30

Aqurun müdrik məsəlləri

1 Yaqe oğlu Aqurun sözləri, onun kəlamı.
Bu adam Yetielə, Yetiel və Ukala belə dedi: *

2 Həqiqətən, mən hamıdan ağılsızam,

* **30:1** *Bu adam Yetielə, Yetiel və Ukala belə dedi* – yaxud *ey Allah, yorulmuşam, yorulub taqətdən düşmüşəm.*

İnsan idrakına malik deyiləm.
3 Nə hikmət öyrənmişəm,
Nə də Müqəddəsin biliyindən xəbərim var.
4 Kim göylərə qalxıb endi?
Kim yeli ovcunda topladı?
Kim suları paltarına sarıdı?
Yer üzünün qurtaracağınadək hər yeri kim yaratdı?
Adı nədir? Oğlunun adı nədir?
Bilirsənmi?

5 Allahın hər bir kəlamı safdır,
Ona pənah gətirənlərin sipəri Odur.
6 Onun sözünə heç nəyi əlavə etmə,
Yoxsa səni tənbeh edər, yalanını çıxarar.

7 Ey Allah, Səndən iki şey istəyirəm,
Nə qədər ömrüm var, məndən onları əsirgəmə:
8 Saxta, yalan sözlər qoy məndən uzaq olsun;
Məni nə yoxsul, nə də zəngin et,
Ancaq mənə gündəlik çörəyimi ver.
9 Varlansam, «Rəbb kimdir?» deyə Sənə küfr edərəm,
Yoxsul olsam, oğurlaram və Allahımın adını ləkələrəm.

10 Qul barədə ağasına pis sözlər demə,
Yoxsa sənə qarğış edər, bu təqsirlə yüklənərsən.

11 Adam var ki, atasına qarğış edir,
Anasına alqış etmir.
12 Adam var ki, özünü təmiz sanır,
Amma murdarlıqdan təmizlənməyib.
13 Adam var ki, yuxarıdan aşağı baxar,
Təkəbbürlə baxmaq üçün gözlərini qaldırar.
14 Adam var ki, dişləri qılınca bənzər,
Elə bil çənəsinə bıçaqlar düzüb,
Yer üzündən məzlumları udar,
İnsanların içindən fəqirləri məhv edər.

15 Zəlinin iki qızı var,
«Ver, ver» deyib bağırar.

Üç şey var ki, heç doymaz,
Dörd şey var ki, «bəsdir» deməz:
16 Ölülər diyarı, qısır bətn,
Sudan doymayan torpaq,
«Bəsdir» deməyən alov.

17 Kim ki atasına rişxənd edir,
Anasının sözünə xor baxır,
Dərələrdəki qarğalar onun gözlərini deşəcək,
Qartal balaları onun bəbəklərini yeyəcək.

18 Mənim ağlım kəsməyən üç şey var,

Anlamadığım dörd şey var:
19 Səmada qartalın yolu,
Qayada ilanın yolu,
Dənizdə gəminin yolu,
Kişi ilə gənc qadının yolu.
20 Zinakar qadının da yolu belədir:
Yeyər, ağzını silər,
«Nə pis iş görmüşəm ki?» deyər.

21 Yer üç şeydən lərzəyə gəlir,
Dörd şey var ki, ona tab gətirmir:
22 Qulun padşah olması,
Sarsağın doyunca çörək tapması,
23 Nifrətəlayiq qadının ərə getməsi,
Qarabaşın öz xanımının yerinə keçməsi.

24 Yer üzündə dörd şey var,
Kiçik olsa da, hikməti çoxdur:
25 Qarışqalar qüvvətli olmayan birlikdir,
Yemini yayda tədarük edir;
26 Qayadovşanları † da güclü olmayan birlikdir,
Evlərini qaya içində tikir;
27 Çəyirtkələrin şahı yoxdur,
Lakin hamısı dəstə-dəstə irəliləyir;
28 Kərtənkələni əllə tutmaq olur,
Amma o, padşah saraylarına çıxır.

29 Üç məxluq var ki, yerişi gözəldir,
Dörd məxluq var ki, gedişi gözəldir:
30 Heyvanların ən güclüsü,
Heç nəyin qarşısından geri dönməyən şir,
31 Döyüşkən xoruz, təkə,
Qoşun qabağına çıxan padşah.

32 Əgər özünü ucaltmaqla sarsaqlıq etmisənsə,
Fikrində pis niyyətin varsa, əlinlə ağzını tut.
33 Çünki südü çalxalayanda yağ çıxdığı kimi,
Burnu sıxanda qan çıxdığı kimi
Qəzəbi qızışdıranda da dava yaranar.

31

Lemuel padşahın anasının sözləri

1 Lemuel padşahın sözləri, anasının ona öyrətdiyi kəlam.

2 Nə deyim, oğlum, ey doğduğum oğul,
Nəzir-niyazla əldə etdiyim oğul?
3 Gücünü qadınlara,
Yollarını padşahları məhvə aparanlara sərf etmə.

† **30:26** *Qayadovşanı* – ibrani dilində *şafan* adlanan məməli heyvan.

4 Ey Lemuel, şərab içmək padşahlara yaraşmaz,
Kefləndirici içkiyə aludə olmaq hökmdarlara yaraşmaz.
5 İçəndə qayda-qanunu unudarlar,
Bütün məzlumların haqqını pozarlar.
6 Kefləndirici içkini düşkünə,
Şərabı dərdliyə verin.
7 Qoy içib yoxsulluğunu unutsun,
Öz dərdini daha yada salmasın.

8 Dilsizə görə ağız aç,
Bütün möhtacların haqqını qoru.
9 Ağzını aç, ədalətlə hökm ver,
Məzlumların, fəqirlərin haqqını yerinə yetir.

Xeyirxah arvad

10 Xeyirxah arvad tapan kimdir? *
O, yaqutlardan daha qiymətlidir.
11 Ərinin qəlbi ondan arxayındır,
Dayanmadan bərəkət qazanır.
12 Ömrü boyu ərinə pislik deyil, yaxşılıq gətirir,
13 Yunu, kətanı tapıb seçir,
Əlindən hər iş zövqlə gəlir.
14 Ticarət gəmilərinə bənzəyir,
Uzaqlardan gələn ruzini gətirir.
15 Alaqaranlıqda yuxudan durur,
Ailəsinə yemək hazırlayır,
Kənizlərinə də paylayır.
16 Tarlaya baxandan sonra satın alır,
Əlinin zəhməti ilə bağ salır.
17 Belini möhkəm bağlayır,
Qolları güc üstündən güc alır.
18 Ticarətin şirinliyindən dadır,
Bütün gecə boyu çırağı yanır.
19 Əlləri ilə cəhrə əyirir,
İyini † bərkidir.
20 Məzlumlar üçün əliaçıqdır,
Fəqirlərə əl tutur.
21 Qar yağanda ailəsi üçün qayğısı olmaz,
Çünki hamısı qırmızı paltar geyinib.
22 Yorğan-döşək üçün örtük toxuyur,
Öz libası tünd qırmızı incə kətandandır.
23 Əri şəhər darvazalarında yaxşı tanınır,
El ağsaqqalları ilə oturub-durur.
24 Qadın tacirlərə qurşaqları,
Toxuduğu kətan paltarları satır.
25 Qüvvəyə, şərəfə bürünür,
Gələcək üzünə gülür.
26 Ağzını açanda hikmət axır,

* **31:10** Bu ayələr akrostix şəkildə yazılıb, yəni ayələr ibrani əlifbasının sırası ilə başlayır. † **31:19** *İy* – cəhrənin sap dolanan düz çubuğu.

Dilindən sədaqət təlimi çıxır.
27 Ailəsinin işini idarə edir,
Tənbələ layiq olan çörəyi yemir.
28 Övladları ayağa qalxıb onu alqışlayır,
Əri onu tərifləyir:
29 «Xeyirxah qadınlar çoxdur,
Amma sənin tayın yoxdur».
30 Qadının məlahəti aldadıcı, gözəlliyi fanidir,
Yalnız Rəbdən qorxan qadın tərifə layiqdir.
31 Ona əlinin bəhrəsini verin,
Qoy şəhər darvazasında əməlləri ona tərif gətirsin.

VAİZ KİTABI

GİRİŞ

«Vaiz» Kitabı insan həyatının qısa və təzadlı olmasından, onun müəmmalı haqsızlığından, insan ümidlərinin puça çıxmasından və «həyat puçdur» deyib bu nəticəyə gələn adamın fikirlərindən danışır. O, insan həyatını nizamlayan Allahın yollarını başa düşə bilmir. Buna baxmayaraq, adamlara səylə işləməyi və Allahın bəxş etdiyi nemətlərdən zövq almağı tövsiyə edir.

Vaizin çox fikirləri mənfi və sıxıntılı görünür. Lakin bu kitabın Müqəddəs Kitaba daxil olması göstərir ki, Allaha inam belə bədbinliyi və ruh düşkünlüyünü aradan qaldıra bilər.

Çox adam *«Vaiz»* Kitabını oxuyarkən öz fikir və düşüncələrini sanki güzgüdə görür və bu kitabdan təsəlli tapır. Belə fikirlər əks etdirən adam Allaha daha çox ümid etməyi öyrənir və beləliklə, həyatın əsl mənasını aşkar edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-18 Hər şey puçdur
2:1-26 Şadlığın puçluğu
3:1-22 Hər şeyin öz vaxtı var
4:1-16 Dünyanın əziyyətləri
5:1–6:20 Allaha münasibət
7:1–8:17 Hikmət haqqında
9:1–10:20 Hər kəsin taleyi eynidir
11:1–11:6 Zəhmətin qiyməti
11:7–12:8 Son məsləhət: Allahı yada sal
12:9-14 Son söz

Hər şey puçdur

1 Bu, Yerusəlimdə padşahlıq edən Davud oğlu Vaizin sözləridir.
2 Vaiz deyir:
«Hər şey puçdur, puçdur, tamam puçdur!
3 İnsanın səma altında çəkdiyi
Bütün zəhmətlərinin nə faydası var?
4 Bir nəsil gedir, o biri nəsil gəlir,
Amma dünya daim qalır.
5 Günəş çıxır, günəş batır,
Sonra tələsik yerinə dönür ki,
Təzədən çıxsın.
6 Külək cənub səmtinə əsir,
Sonra şimal səmtinə dönür.
Dönə-dönə gedir,
Öz yolunu təkrar edir.
7 Bütün çaylar dənizə axır,
Amma dəniz heç vaxt dolmur.
Axdıqları yerə qayıdırlar ki,
Təzədən axsınlar.
8 Hər şey çətin başa gəlir.
Sözlər kifayət etmir,
Göz görməkdən doymur,

Qulaq da eşitməkdən.
9 Nə olubsa, yenə olacaq,
Nə edilibsə, yenə ediləcək.
Ona görə də səma altında tamam təzə bir şey yoxdur.
10 Məgər bir şey var ki,
Onun haqqında deyilsin:
“Bax bu təzə bir şeydir?”
O da çoxdan var imiş –
Bizim dövrümüzdən əvvəl.
11 Əvvəlki şeylərdən heç nə xatırlanmır,
Gələcəkdə baş verən şeylərdən də
Bundan sonra gələnlər arasında
Heç nə xatırlanmayacaq.

Hikmətin puçluğu

12 Mən Vaiz Yerusəlimdə İsrailin padşahı idim.
13 Ürəyimdə niyyət etdim ki, göylər altında edilən bütün işləri hikmətlə öyrənib araşdırım. Bu çətin işi üzərində zəhmət çəkmək üçün Allah insanlara verib.
14 Səma altında edilən bütün işlərə nəzər saldım və bildim ki, onların hamısı puçdur, külək dalınca qaçmağa bənzər.
15 Əyri olan düz ola bilməz,
Əskik olan sayıla bilməz.
16 * Öz-özümə dedim: “Bax mən böyük adam olmuşam və məndən əvvəl Yerusəlimdə yaşayanların hamısından çox hikmət qazanmışam. Ağlımda çoxlu hikmət və bilik var”.
17 Sonra ürəyimdə niyyət etdim ki, hikmətin nə olduğunu, dəlilik və axmaqlığın nə olduğunu öyrənim. Amma bildim ki, bu da külək dalınca qaçmağa bənzər.
18 Çünki hikmət çox olduqca
Kədər də çoxalır.
Bilik artdıqca
Dərd də artır.

2

Şadlığın puçluğu

1 Mən ürəyimdə dedim: “Gəl indi də şadlıq etməyi sınaqdan keçir və kefə bax”. Amma gördüm ki, bu da puçdur.
2 Gülmək haqqında “Dəlilikdir!”, şadlıq haqqında “Nə faydası var?” dedim.
3 Hələ ağlım başımda olarkən cəhd etdim ki, necə özümü şərabla şənləndirib ağılsız olum. Beləcə görmək istəyirdim ki, göylər altında insanlar üçün bir neçə günlük ömürlərində kef açan nədir.
4 * Mən böyük işlər gördüm: özümə evlər tikdim, üzüm bağları saldım,
5 özümə bağçalar və bağlar düzəltdim, orada hər cür meyvə ağacı əkdim.
6 Özümə su hovuzları düzəltdim ki, meşədə bitən ağacları suvarsın.
7 * Nökərlər və kənizlər aldım, evimdə doğulan qullarım var idi. Naxırlarım və sürülərim də məndən əvvəl Yerusəlimdə yaşayanların hamısınkından çox idi.

* **1:16** 1Pad. 4:29-31 * **2:4** 1Pad. 10:23-27; 2Saln. 9:22-27 * **2:7** 1Pad. 4:23

8 * Özümə qızıl-gümüş, padşahların və vilayətlərin xəzinələrini yığdım. Özümə
kişi və qadın müğənnilər gətirtdim, kişilərin xoşuna gələn ən gözəl qadınların
sayını artırdım.
9 * Beləcə yüksəlib məndən əvvəl Yerusəlimdə yaşayanların hamısından daha
əzəmətli oldum. Hikmətim də özümdə qaldı.
10 Gözlərimin istədiyi hər şeyi özümdən əsirgəmədim,
Ürəyimi heç bir həzzdən məhrum etmədim,
Könlüm etdiyim hər işdən zövq aldı.
Bu çəkdiyim bütün zəhmətlərin payı idi.
11 Mən etdiyim bütün işlərə,
Nail olmaq üçün çəkdiyim bütün zəhmətlərə dönüb baxdım:
Gördüm ki, hər şey puçdur,
Külək dalınca qaçmağa bənzər.
Səma altında bunların faydası yoxdur.

Hikmət və ağılsızlıq puçdur

12 Sonra mən hikmət, dəlilik və ağılsızlığın
Nə olduğuna dönüb baxdım.
Bundan sonra padşah olan adam
İndiyə qədər görülən işlərdən başqa
Nə edə bilər ki?
13 Mən gördüm ki,
Necə işıq qaranlıqdan üstündürsə,
Hikmət də ağılsızlıqdan eləcə üstündür.
14 Hikmətli adamın gözləri yerindədir,
Ağılsız adam isə qaranlıqda gəzir.
Lakin mən yenə bilirəm ki,
İkisinin də aqibəti eyni cür olur.
15 Mən ürəyimdə dedim:
“Mənim də aqibətim ağılsız adamın
Aqibəti kimi olacaq.
Onda hikmətli olmağımın
Nə faydası var?”
Ona görə də ürəyimdə dedim:
“Bu da puçdur”.
16 Çünki müdrik adam da
Ağılsız adam kimi
Bir daha xatırlanmayacaq,
Gələcək dövrdə hamısı unudulacaq.
Heyf ki hikmətli adam da
Ağılsız adam kimi ölür!
17 Beləcə həyata nifrət etdim,
Çünki səma altında edilən işlər
Mənim üçün dərddir.
Hər şey puçdur,
Külək dalınca qaçmağa bənzər.

Zəhmətin puçluğu

18 Mən səma altında çəkdiyim bütün zəhmətlərə nifrət etdim. Çünki onun da
səmərəsini məndən sonra gələn adama verməliyəm.

* **2:8** 1Pad. 10:10,14-22 * **2:9** 1Saln. 29:25

19 Kim bilir, o da bir müdrik adam olacaq, yoxsa ağılsızın biri? Lakin hər
halda səma altında hikmətlə davranıb çəkdiyim bütün zəhmətlərin səmərəsinə
sahib olacaq. Bu da puçdur.
20 Ona görə də səma altında çəkdiyim bütün zəhmətlərdən əlimi üzdüm.
21 Çünki biri hikmət, bilik və bacarıqla zəhmət çəkir, axırda isə onun payını
heç bir zəhmət çəkməmiş başqa adama verməli olur. Bu da puçdur, böyük bir
dərddir.
22 İnsanın səma altında çəkdiyi bütün zəhmətlərin, ürəyindəki qayğıların ona
nə faydası var?
23 * Onun bütün günləri dərd içində, işləri kədər içində keçir. Hətta gecə də
ürəyi rahatlanmır. Bu da puçdur.
24 * İnsan üçün yeyib-içməkdən və gördüyü işdən zövq almaqdan yaxşı şey
yoxdur. Ancaq mən gördüm ki, bunu da verən Allahdır.
25 Çünki Onsuz * kim yeyə, kim kef çəkə bilər?
26 * Allah hikməti, biliyi və şadlığı razı qaldığı adama verir. Günahkarlara isə
var-dövlət yığıb-toplamaq zəhmətini verir ki, sonra onu Özünün razı qaldığı
adama bəxş etsin. Bu da puçdur, külək dalınca qaçmağa bənzər.

3

Hər şeyin öz vaxtı var

1 Hər şeyin öz vaxtı var, göylər altında hər işin öz vaxtı var:

2 Doğulmağın öz vaxtı var, ölməyin öz vaxtı.
Əkməyin öz vaxtı, kökündən çıxartmağın öz vaxtı.
3 Öldürməyin öz vaxtı, sağaltmağın öz vaxtı.
Yıxmağın öz vaxtı, qurmağın öz vaxtı.
4 Ağlamağın öz vaxtı, gülməyin öz vaxtı.
Yas tutmağın öz vaxtı, rəqs etməyin öz vaxtı.
5 Daş atmağın öz vaxtı, daş yığmağın öz vaxtı.
Qucaqlaşmağın öz vaxtı, qucaqlaşmamağın öz vaxtı.
6 Axtarmağın öz vaxtı, itirməyin öz vaxtı.
Saxlamağın öz vaxtı, atmağın öz vaxtı.
7 Yırtmağın öz vaxtı, tikməyin öz vaxtı.
Susmağın öz vaxtı, danışmağın öz vaxtı.
8 Sevməyin öz vaxtı, nifrət etməyin öz vaxtı.
Müharibənin öz vaxtı, sülhün öz vaxtı.
9 İşləyən adama zəhmət çəkib gördüyü işin nə faydası var?
10 Gördüm ki, bu işi üzərində zəhmət çəkmək üçün Allah insanlara verib.
11 Allah hər şeyi öz vaxtında gözəl yaratdı və əbədiyyəti də insanların ürəyinə
qoydu. Hərçənd ki insan Allahın etdiyi işi əvvəldən axıra qədər anlaya bilməz.
12 Mən bilirəm ki, insan üçün şadlıq etməkdən və ömrü boyu xeyirxahlıq
etməkdən yaxşı şey yoxdur.
13 Həm də hər kəsin yeyib-içməyi və gördüyü işdən zövq almağı Allahın
bəxşişidir.
14 Bunu bilirəm ki, Allahın etdiyi hər iş daim qalır: ona nə bir şey artırmaq,
nə də bir şey əskiltmək olar. Allah bunu ona görə edir ki, insanlar Ondan
qorxsun.

---

* **2:23** Əyy. 5:7; 14:1 * **2:24** Vaiz 3:13; 5:18; 9:7; Yeş. 56:12; Luka 12:19; 1Kor. 15:32 * **2:25** *Onsuz* – bəzi qədim mətnlərdə *mənsiz.* * **2:26** Əyy. 32:8; Sül. 2:6

15 İndi nə olursa, keçmişdə də olub,
Nə olacaqsa, lap qədimdən də var idi.
Allah olub-keçənləri araşdırır.
16 Səma altında bir şey də gördüm:
Ədalətin yerində pislik var,
Salehliyin də yerində pislik.
17 Mən ürəyimdə dedim:
“Allah həm salehi,
Həm də pis adamı mühakimə edəcək.
Çünki O hər iş, hər əməl üçün
Bir vaxt qoyub”.

18 İnsanlar barədə mən ürəyimdə dedim: “Allah onları sınayır ki, heyvan kimi olduqlarını görsünlər”.

19 Çünki heyvanın başına gələn insanın da başına gəlir, ikisinin də aqibəti eyni cür olur. Necə biri ölürsə, eləcə də o biri ölür. İkisi də eyni nəfəsə malikdir, insan heyvandan üstün deyil, çünki hər şey puçdur.

20 Hamısı bir yerə gedir, hamısı torpaqdan yaranıb, torpağa da qayıdır.

21 Bunu kim bilir ki, insanların ruhu yuxarı qalxır, heyvanların ruhu aşağı – yerin altına enir?

22 Gördüm ki, insanın etdiyi işdən zövq almasından yaxşı şey yoxdur, çünki onun payına düşən budur. Kim onu bir də geri qaytaracaq ki, özündən sonra nə olacağını görsün?

4

Dünyanın əziyyətləri

1 Mən yenə səma altında edilən
Bütün zülmləri gördüm:
Məzlumların göz yaşlarını gördüm,
Onlara təsəlli verən yox idi,
Qüdrət zalımların əlində idi,
Məzlumlara təsəlli verən yox idi.
2 Çoxdan ölüb getmiş adamları
Hələ diri qalanlardan daha xoşbəxt saydım.
3 Bunlardan da xoşbəxt o adamdır ki,
Hələ dünyaya gəlməyib,
Səma altında edilən pisliyi görməyib.

4 Mən gördüm ki, bir adamın çəkdiyi bütün zəhmətlər, yaxşı gedən bütün işlər qonşusunda qısqanclıqdan həvəs yaradır. Bu da puçdur, külək dalınca qaçmağa bənzər.

5 Ağılsız adam əlini qoynuna qoyur,
Öz canını üzür.
6 Bir ovuc dolusunun gətirdiyi rahatlıq
İki ovuc dolusunun gətirdiyi
Zəhmətdən və külək dalınca qaçmaqdan yaxşıdır.

7 Mən yenə səma altında puç olan başqa bir şeyi gördüm:
8 Tənha bir adam var idi,
Onun nə oğlu, nə də qardaşı var idi.
Zəhmət çəkməkdən yorulmazdı,
Lakin yenə də gözləri mal-dövlətdən doymurdu.
Özündən soruşmurdu ki,

Kimin üçün bu qədər zəhmət çəkirəm,
Kimin üçün özümü zövq almaqdan məhrum edirəm?
Bu da puçdur, böyük bir dərddir.
9 İki adam bir adamdan yaxşıdır,
Çünki zəhmətləri üçün yaxşı muzd alacaqlar.
10 Əgər biri yıxılsa,
O biri yoldaşını qaldırar.
Lakin vay o adamın halına ki,
Yıxılanda onu qaldıran olmur!
11 Həmçinin iki nəfər bir yerdə yatarsa,
Bir-birini isidər.
Amma tək yatan necə isinə bilər?
12 Əgər bir nəfər tək qalıb məğlub olarsa,
İki nəfər hücuma tab gətirə bilər.
Üçqat ip tez qırılmaz.
13 Yoxsul və hikmətli bir cavan irad qəbul etməyən qoca və səfeh padşahdan yaxşıdır.
14 Çünki o cavan bu ölkədə yoxsulluq içində doğulsa da, zindana düşsə də, çıxıb padşah ola bilər.
15 Gördüm ki, səma altında dolaşan bütün adamlar padşah taxtına oturan bu cavanın ardınca gedir.
16 Onun başına yığışan bütün xalqın sayı-hesabı yox idi. Ancaq sonra gələn nəsillər onun üçün də sevinməyəcək. Bu da puçdur, külək dalınca qaçmağa bənzər.

5

Allaha münasibət

1 Allahın evinə getdiyin zaman hərəkətlərinə diqqət et. Qulaq asmaq üçün oraya girmək yaxşı və pisin nə olduğunu bilməyən səfeh adamların qurban təqdim etməsindən yaxşıdır.
2 Dilin tələsməsin,
Allahın hüzurunda söz deməyə
Ürəyin tələsməsin.
Çünki Allah göydədir, sən yerdə.
Buna görə də az danış.
3 Necə ki iş çox olanda adam yuxu görər,
Söz də çox olanda səfeh danışığa çevrilər.
4 * Allaha əhd edəndə onu yerinə yetirməkdə yubanma, çünki ağılsızlar Onun xoşuna gəlməz. Öz əhdini yerinə yetir.
5 Əhd etməmək əhd edib onu yerinə yetirməməkdən yaxşıdır.
6 Qoyma sözlərin səni günaha batırsın. Allahın elçisinə demə ki, bu, kiçik səhv idi. Nə üçün Allah sənin sözünə qəzəblənsin və əlinin zəhmətini yox etsin?
7 Çünki çox yuxu görəndə də, çox söz danışanda da puç şeylər çox olar. Sən ancaq Allahdan qorx.

Var-dövlətin puçluğu

8 Əgər bir vilayətdə yoxsullara zülm edildiyini, ədalət və salehliyin ayaq altında tapdalandığını görürsənsə, gördüyünə təəccüb etmə. Çünki hər vəzifə

* **5:4** Zəb. 66:13-14

başında olana özündən yuxarıda bir nəzarətçi qoyulub və onların başında da
özlərindən yuxarıda olanlar var.
9 Ancaq hamıdan yuxarıda olan padşah ədalətli olsa, hər kəs öz tarlasının
bəhrəsindən xeyir götürər.
10 Pul sevən puldan doymaz,
Var-dövlət sevən də qazancdan.
Bu da puçdur.
11 Var-dövlət çoxaldıqca
Onu yeyənlər də çoxalır.
Gözləri ilə görməkdən savayı
Sahibinə ondan nə fayda var?
12 Fəhlə az da yesə, çox da yesə,
Yuxusu şirindir.
Amma varlı adamın dövləti qoymaz ki,
O, rahat yatsın.

13 Səma altında gördüyüm
Başqa böyük dərd də var:
Yığdığı sərvət sahibinə zərər gətirir,
14 Bu sərvəti bədbəxt hadisələr yox edir,
Sərvət sahibinin oğlu doğulanda
Ona verməyə bir şeyi qalmır.
15 * Necə ki o, anasının bətnindən çılpaq doğulub,
Eləcə də bu dünyadan gedir.
Zəhmətinin bəhrəsindən
Heç nəyi əlinə götürüb
Özü ilə apara bilmir.
16 Bu da böyük bir dərddir:
İnsan dünyaya necə gəlirsə,
Elə də gedir.
Boş yerə çəkdiyi zəhmətin
Ona nə faydası var?
17 Ömrü boyu öz çörəyini
Qaranlıq, böyük sıxıntı, xəstəlik və
Qəzəb içində yeyir.
18 İnsan üçün mənim gördüyüm yaxşı və gözəl olan budur ki, o yeyib-içsin
və Allahın ona verdiyi bir neçə günlük ömründə səma altında çəkdiyi bütün
zəhmətlərindən zövq alsın, çünki ona düşən bəxşiş budur.
19 Həmçinin Allah hər kəsə var-dövlət bəxş edərək qüvvət verib ki, ondan
yesin, payını götürsün və zəhmətindən zövq alsın. Bu, Allahın hədiyyəsidir.
20 Çünki Allah insanın başını şənliklə qatdığı üçün insan ömrünün günlərini
dərindən düşünmür.

6

1 Səma altında gördüyüm bir dərd də var ki, insanlar arasında çox yayılıb:
2 adam var ki, Allah ona var-dövlət, izzət verir, arzu etdiyi hər şeyi yerinə
yetirir, ancaq ona bu şeylərdən yeyib-içməyə imkan vermir, yad bir adam
onun malını yeyir. Bu da puçdur, böyük bir dərddir.

* **5:15** Əyy. 1:21; Zəb. 49:17; 1Tim. 6:7

3 Bir adam yüz uşaq atası olub, uzun illər yaşasa da, amma uzun ömrünün
əvəzində firavanlığından doymayıb hörmətlə dəfn olunmazsa, məncə, ölü
doğulmuş uşaq ondan yaxşıdır.
4 Çünki ölü doğulmuş uşaq boş yerə doğulur, qaranlıq içində itib-gedir, heç adı
da çəkilmir.
5 Nə günəş üzü görür, nə də bir şey bilir. Amma bu uşağın rahatlığı o
adamınkından çoxdur.
6 Çünki o adam iki dəfə min il ömür sürsə də, sevincin nə olduğunu bilmir.
Məgər hər ikisi eyni yerə getmirmi?
7 İnsan bütün zəhməti
Qarnı üçün çəkir,
Amma yenə də iştahası bitib-tükənmir.
8 Hikmətli adamın ağılsızdan
Nə üstünlüyü var?
Yoxsul başqa insanlarla
Necə rəftar etməyi bilsə də,
Bunun ona nə faydası var?
9 Gözün görməsi ürəyin istəməsindən yaxşıdır.
Bu da puçdur, külək dalınca qaçmağa bənzər.

10 Nə varsa, adı çoxdan qoyulmuşdur,
İnsanın da nə olduğu bilinir.
Heç kəs özündən güclü ilə güləşə bilməz.
11 Sözün çoxluğu puçluğu çoxaldır.
Bunun insana nə faydası var?
12 Görəsən kim bilir ki, kölgə kimi keçən qısa puç həyatda insan üçün yaxşı
şey nədir? Kim insana deyə bilər ki, özündən sonra səma altında nə baş
verəcək?

7

Hikmət haqqında

1 * Yaxşı ad ətirli yağdan,
Ölüm günü isə doğum günündən yaxşıdır.
2 Yas evinə getmək
Ziyafət evinə getməkdən yaxşıdır,
Çünki hər kəsin axırı ölümdür.
Gərək yaşayan hər adam
Bunu yadında saxlasın.
3 Qüssə gülməkdən yaxşıdır,
Çünki üzün qəmgin olması
İnsan üçün daha yaxşıdır.
4 Hikmətli adamın ürəyi yas evindədir,
Amma ağılsızın ürəyi şadlıq evində.
5 Hikmətli adamın məzəmmətini eşitmək
Ağılsızın nəğməsini eşitməkdən yaxşıdır.
6 Çünki ağılsız adamın gülməyi
Qazan altında yanan tikanlı kolun səsi kimidir.
Bu da puçdur.
7 Haram gəlir hikmətli adamı ağılsıza çevirir,

* **7:1** Sül. 22:1

Rüşvət isə ürəyi bərbad edir.
8 Bir şeyin axırı əvvəlindən yaxşıdır,
Səbirli adam qürurludan yaxşıdır.
9 * Qəzəblənməyə tələsmə,
Çünki qəzəb ağılsızların
Ürəyində yuva salar.
10 “Niyə keçən günlər bu gündən yaxşı idi?” demə,
Çünki verdiyin sual hikmətli sual deyil.
11 Hikmət miras mal qədər yaxşıdır,
Dünyada yaşayan hər kəs üçün faydalıdır.
12 Çünki pul necə insanın sipəridirsə,
Hikmət də eləcə insanın sipəridir.
Amma biliyin faydası bundan ibarətdir:
Hikmət ona sahib olana həyat verər.

13 Allahın işinə diqqət et:
Onun əydiyini kim düzəldə bilər?
14 Yaxşı gündə şad-xürrəm ol,
Pis gündə isə bunu anla:
Hər cür günü Allah təyin edib ki,
İnsan özündən sonra nə olacağını bilməsin.

15 Puç ömrümdə bunları gördüm:
Saleh adam salehliyinə baxmayaraq, ölür,
Pis adamın isə pisliyinə baxmayaraq, ömrü uzanır.
16 Həddən artıq saleh olma,
Həddən artıq müdrik olma.
Nə üçün özünü üzəsən?
17 Həddən artıq pis olma,
Həddən artıq ağılsız olma.
Nə üçün əcəlin çatmamış öləsən?
18 Bir şeydən yapışmağın yaxşıdır,
Amma o birindən də əlini çəkmə.
Çünki Allahdan qorxan adam
Hər ikisini tarazlayar.

19 Hikmət ağıllı adama
Şəhərdə olan on hakimin hökmündən
Daha çox güc verər.
20 Doğrudan da, yer üzündə elə saleh adam yoxdur ki,
Yalnız yaxşılıq edib heç bir günah etməsin.
21 Adamların dediyi hər sözə məhəl qoyma,
Onda nökərinin səni söydüyünü eşitməzsən.
22 Çünki sənin ürəyin də yaxşı bilir ki,
Sən də başqa adamları çox söymüsən.

23 Bu deyilənlərin hamısını hikmətlə sınadım.
“Hikmətli olacağam” söylədim.
Amma buna qadir olmadım.
24 Hikmət deyilən şey

* **7:9** Yaq. 1:19

Çox uzaqda, çox dərindədir.
Onu kim tapa bilər?
25 Mən ürəyimdə niyyət etdim ki,
Hikməti və hər şeyin əsasını bilim,
Axtarıb araşdırım,
Bilim ki, pislik ağılsızlıqdır,
Ağılsızlıq isə dəlilikdir.

26 Tələ quran qadını
Ölümdən acı gördüm.
Onun ürəyi tora,
Əlləri zəncirə bənzər.
Allahın razı qaldığı adam ondan qaçar,
Ancaq günahkar adam ona əsir olar».

27 Vaiz deyir:
«Bax bunu öyrəndim:
Hər şeyin əsasını tapmaq üçün
Bir-bir araşdıran zaman
28 Ürəyim hey axtarır, ancaq tapa bilmir.
Min kişinin içində bir yaxşısını tapdım,
Amma bu qədər qadının içində bir yaxşısını tapmadım.
29 Ancaq bunu öyrəndim ki,
Allah insanları kamil yaratdı,
Onlar isə qarışıq fikirlərə düşdü.

8

1 Kim hikmətli adama tay ola bilər?
Şeylərin mənasını kim bilər?
Hikmət insanın üzünü nurlandırar,
Tutqun simasını dəyişdirər.

Padşaha itaət

2 Mən deyirəm: padşahın hökmünə qulaq as, çünki Allaha and içmisən.
3 Padşahın hüzurundan çıxmağa tələsmə, onun xoşuna gəlməyən işində inad etmə, çünki o istədiyi hər şeyi edə bilər.
4 Padşahın sözündə səlahiyyət var.
Kim ona “Nə edirsən?” deyə bilər?
5 Onun hökmünü yerinə yetirən
Heç bir bəlaya düşməz.
Hikmətli adamın ürəyi
Bunun vaxtını da, qaydasını da bilir.
6 Axı hər şeyin həm öz vaxtı,
Həm də öz qaydası var.
Hərçənd ki insanın daşıdığı dərd çox ağırdır.
7 Çünki kim bilir ki, nə olacaq?
Bəs kim ona deyə bilər ki, necə olacaq?
8 Küləyi tutub saxlamağa heç kəsin gücü çatmadığı kimi
Ölüm gününü saxlamağa da heç kəsin gücü çatmaz.
Döyüşçü meydanı tərk etmədiyi kimi
Pislik də pis adamı tərk etməz.

9 Bunların hamısını gördüm və səma altında görülən hər işə diqqət etdim: bir
adamın başqa adama ağalıq etməsi başına bəla olur.
10 Sonra mən pis adamların axırını da gördüm. Bu adamlar müqəddəs yerə
gəlib-gedər, buna görə də pislik etdikləri şəhərdə tərifl ənərdi. Bu da puçdur.
11 Pis işin cəzası tez verilmədiyinə görə insanların ürəyi də pislik etməyə
cəsarət tapır.
12 Günahkar adam yüz dəfə pislik edib uzun müddət yaşasa da, Allah-
dan qorxanların, Onun hüzurunda ehtiramla duranların yaxşılıq görəcəyini
bilirəm.
13 Ancaq pis adam yaxşılıq görməyəcək və onun kölgəyə bənzər günləri
uzadılmayacaq, çünki Allahın hüzurunda ehtiramla durmur.
14 Yer üzündə baş verən başqa puç şey də var: saleh adamlara layiq
olan şeylər pis adamlara qismət olur, pis adamlara layiq olan şeylər saleh
adamlara qismət olur. Dedim ki, bu da puçdur.
15 Beləcə mən kef çəkməyi üstün saydım, çünki səma altında insan üçün
yeyib-içməkdən və kef çəkməkdən yaxşı şey yoxdur. Çünki səma altında
Allahın insana ömrü boyu çəkdirdiyi zəhmətdən ona ancaq bu qalır.
16 O zaman ürəyimdə niyyət etdim ki, hikmət öyrənim və yer üzündə insan-
ların gecə-gündüz gözlərinə yuxu getməyərək gördükləri işlərə nəzər salım.
17 Onda Allahın bütün işlərini gördüm. Bildim ki, kimsə səma altında edilən
işləri anlaya bilməz, nə qədər səy göstərsə də, yenə də bunu anlaya bilməz. Bir
hikmətli adam bunu bildiyini iddia etsə də, yenə dərk edə bilməz.

9

Hər kəsin taleyi eynidir

1 Beləcə bunların hamısını ürəyimdə araşdırıb bu nəticəyə gəldim: salehlər,
hikmətlilər və onların etdikləri işlər Allahın əlindədir. İstər sevgi olsun, istər
nifrət, insan qabağına nə çıxacağını bilmir.
2 Hər kəsin aqibəti eyni cür olur: salehlərin və pislərin, yaxşıların və
yamanların, təmizlərin və murdarların, qurban təqdim edənlərin və qurban
təqdim etməyənlərin. Yaxşı adama nə olursa, günahkarlara da elə olur. And
içənə nə olursa, and içməkdən qorxana da elə olur.
3 Səma altında edilən işlərin hamısının pis cəhəti bundadır ki, hər kəsin
aqibəti eyni cür olur. Doğrudan da, insanların ürəyi pisliklə doludur. Nə qədər
ki yaşayırlar, ürəklərində dəlilik var. Sonra isə ölüb gedirlər.
4 İnsan nə qədər ki yaşayır, onun üçün ümid var, ona görə ki diri it ölü şirdən
yaxşıdır.
5 Çünki dirilər öləcəklərini bilir,
Ancaq ölülər heç nə bilmir.
Onlara daha heç vaxt əvəz verilməyəcək,
Çünki onların xatirəsi də unudulub.
6 Ölülərin sevgisi, nifrəti,
Paxıllığı artıq məhv olub.
Səma altında görülən işlərdə
Daha payları olmayacaq.

7 Get çörəyini şadlıqla ye,
Şərabını şən ürəklə iç.
Çünki artıq Allah
Etdiyin işlərdən razıdır.
8 Qoy palтarın həmişə ağ olsun,

Başından ətirli yağ əskik olmasın.
9 Səma altında Allahın sənə verdiyi puç ömrünün bütün günlərini – həyatının
hamısını sevdiyin qadınla xoş həyat keçir. Çünki həyatından və səma altında
çəkdiyin zəhmətdən sənə qalan pay budur.
10 Çalışmaq üçün nə bacarırsan, var gücünlə et. Çünki gedəcəyin ölülər
diyarında nə iş, nə fikir, nə bilik, nə də hikmət var.
11 Səma altında daha bir şey də gördüm:
Yarışı həmişə bərk qaçanlar udmur,
Müharibədə həmişə igidlər qalib gəlmir.
Çörək həmişə müdriklərə,
Var-dövlət həmişə ağıllılara nəsib olmur,
Hörmət alimlərə göstərilmir.
Ancaq zaman və fürsətdir ki, hər kəsin qabağına çıxır.
12 Həmçinin insan öz vaxtını bilmir.
Balıqlar amansız bir tora,
Quşlar tələyə düşdüyü kimi
İnsanlar da pis bir zəmanəyə düçar olur,
Onda pis zəmanə qəfildən başlarının üstünü alır.

Hikmətin ağılsızlıqdan üstünlüyü

13 Səma altında mənə çox təsir edən bu hikməti də gördüm:
14 içində az adam yaşayan kiçik bir şəhər var idi. Güclü bir padşah oraya
hücum edib onu dövrəyə aldı, ətrafında böyük mühasirə işləri gördü.
15 Orada yoxsul, ancaq hikmətli bir adam yaşayırdı. O öz hikməti ilə şəhəri
xilas etdi. Lakin heç kəs bu yoxsul adamı xatırlamadı.
16 O zaman mən dedim:
“Hikmət qüdrətdən yaxşıdır,
Lakin yoxsul adamın hikmətinə xor baxırlar,
Onun sözləri eşidilmir”.
17 Hikmətli adamın pıçıltı ilə dediyi sözlər
Ağılsızların içindəki başçının qışqırtısından yüksəkdir.
18 Hikmət döyüş silahından üstündür,
Amma bir günahkar hər cür yaxşılığı bərbad edər.

10

1 Ölü milçəklər ətirdüzəldənin yağını
İylədib xarab edər.
Kiçik ağılsızlıq da
Hikmət və hörmət sahibini rüsvay edər.
2 Hikmətli adamın ürəyi düzlüyə tərəf yönələr,
Ağılsız adamın ürəyi əyriliyə.
3 O yol gedəndə də ağlının azlığı bilinər,
Ağılsız olduğunu hamıya göstərər.
4 Əgər hakimin qəzəbi sənə qarşı alovlansa,
Yerindən tərpənmə.
Çünki sakitlik
Böyük xətaların üstünü örtər.

5 Səma altında bir dərd də gördüm:
O da hökmdarın əlindən çıxan səhvdir.
6 Ağılsızlar yüksək vəzifələrə qoyulur,

Halbuki varlılar aşağıda oturur.
7 Gördüm ki, qullar necə at üstündə,
Ağalar isə qul kimi piyada gedir.

8 * Quyu qazan içinə özü düşə bilər,
Divar sökəni ilan sanca bilər.
9 Daş kəsəni daşlar yaralar,
Odun yarana odun xətər yetirər.
10 Əgər balta kütdürsə,
Onun ağzı itilənməyə verilməyibsə,
Daha çox güc sərf olunmalıdır.
Amma hikmət insanın köməyinə çatar.
11 Əgər ilan ovsun oxunmazdan qabaq sancsa,
Ovsunçu çağırmağın faydası yoxdur.

12 Hikmətli adamın ağzından lütfkar sözlər çıxar,
Lakin ağılsız öz dili ilə həlakına yol açar.
13 Onun dilindəki sözlər ağılsızlıqla başlanar,
Danışığının axırı da sarsaqlıqdır.
14 Ağılsız adam çox söz danışar.
Heç kəs nə olacağını bilməz.
Bəs kim ona özündən sonra
Nə olacağını deyə bilər?
15 Ağılsızların çəkdikləri zəhmət
Özlərini yorar,
Onlar şəhərə gedən yolu da bilmir.

16 Əgər padşahın bir uşaqdırsa,
Başçıların səhər tezdən
Ziyafətə başlayırsa,
Onda vay halına, ey ölkə!
17 Əgər padşahın bir əsilzadədirsə,
Başçıların da vaxtında
Keflənmək üçün yox, qüvvətlənmək üçün yeyirsə,
Onda xoş halına, ey ölkə!
18 Tənbəllik üzündən evin damı uçar,
Heç bir iş görməsən, evin tavanı damar.
19 Yemək şadlıq gətirər,
Şərab həyatı keflə doldurar,
Pul isə hər istəyini ödəyər.
20 Padşahı hətta ürəyində də söymə,
Varlı adamı yataq otağında da lənətləmə.
Çünki göydə uçan quşlar xəbər aparar,
Qanadlı məxluqlar sənin sözünü çatdırar.

11

Zəhmətin qiyməti

1 Çörəyini suların üzünə burax,
Çünki uzun müddət sonra yenə onu taparsan.

* **10:8** Zəb. 7:15; Sül. 26:27

2 Yeddi ya səkkiz adama pay ver,
Çünki bilmirsən ki,
Ölkədə necə bir pis gün olacaq.
3 Əgər buludlar su ilə dolu olsa,
Yağışlarını yer üzünə səpər.
Əgər bir ağac cənub ya şimal
Səmtinə yıxılsa,
Elə yıxıldığı yerdə də qalar.
4 Küləyə baxan toxum səpməz,
Buludlara baxan əkdiyini biçməz.

5 Küləyin səmtini,
Hamilə qadının qarnında
Sümüklərin necə böyüdüyünü bilmədiyin kimi
Hər şeyi yaradan
Allahın işlərindən də xəbərsizsən.
6 Toxumunu səhər vaxtı səp,
Axşama qədər də əlin boş durmasın.
Çünki bilmirsən ki, əvvəlki məhsuldar olacaq
Yoxsa sonrakı
Yaxud hər ikisi birlikdə.

Yaradanı unutma

7 Həqiqətən, işıq gözəldir,
Günəşi görmək gözlərə xoşdur.
8 Əgər insan uzun ömür sürürsə,
Qoy sevinclə yaşasın.
Ancaq qaranlıq günlərinin də olduğunu unutmasın,
Çünki onlar daha çox olacaq.
Baş verəcək hər şey puçdur.

9 Ey gənc, cavanlığında sevin,
Qoy ürəyin səni cavanlıq günlərində sevindirsin.
Ürəyinin istədiyi ilə,
Gözlərinin gördüyü ilə get.
Ancaq bil ki, Allah
Bunların hamısına görə
Səni mühakimə edəcək.
10 Buna görə də təşvişi ürəyindən qov,
Əzabı bədənindən uzaqlaşdır.
Çünki cavanlıq da,
Cavanlıqdakı güc də puçdur.

12

1 Pis günlər gəlməzdən qabaq,
“Onlardan zövq almıram” deyəcəyin illər
Yaxınlaşmazdan əvvəl,
Cavanlıq günlərində
Səni Yaradanı xatırla.
2 Günəş, işıq, ay və ulduzlar sönməzdən əvvəl,
Yağışdan sonra buludlar yenə qayıtmazdan əvvəl
Onu xatırla.

3 O gün gələndə
Evi qoruyanlar tir-tir əsəcək,
Güclülər əyiləcək,
Əl dəyirmanı ilə işləyənlər
Az olduqları üçün
Dən üyüdə bilməyəcək,
Pəncərədən baxanlar qaralacaq.
4 Küçəyə açılan qapılar bağlanacaq,
Dəyirmanların səsi kəsiləcək.*
Adamlar quş səsi ilə oyanacaq,
Nəğmə oxuyan bütün qızların səsini
Zəif eşidəcəklər.
5 O zaman onlar uca yerdən qorxacaq,
Yolda yerimək də təhlükəli olur.
Bax badam ağacı çiçək verir,
Çəyirtkə özünü güclə çəkir,
Həvəsi zəifləyir.
Beləcə insan son mənzilə gedir,
Yas tutanlar küçələrə düşür.

6 Gümüş iplər qopmamış,
Qızıl kasa qırılmamış,
Bulaq başında kuzə tikə-tikə olmamış,
Quyu yanında çarx sınmamış,†
7 Torpaq gəldiyi yerə qayıtmamış,
Həyat nəfəsi isə onu verən Allaha dönməmiş‡
Səni Yaradanı xatırla».

8 Vaiz deyir:
«Hər şey puçdur, tamam puçdur».

Son söz

9 Vaiz hikmətli adam olmaqdan başqa, xalqa bilik də öyrədirdi. O bir çox məsəlləri araşdırıb axtardı və tərtib etdi.
10 Vaiz faydalı sözlər tapmağa çalışdı. Onun yazdıqları düzgün və doğrudur.
11 Hikmətlilərin sözləri çoban çubuğu kimi, topladıqları sözləri bərk vurulmuş mıxlar kimidir; o sözlər bir Çoban tərəfindən verilir.
12 Bunlardan başqa, oğlum, sən buna diqqət et ki,
Çox kitab yazmağın axırı yoxdur,
Çox oxumaq adamı yorur.

13 Hər şey aşkar oldu,
Nəticə bundan ibarətdir:
Allahdan qorx,
Onun əmrlərini yerinə yetir.
Bəli, insanın əsas vəzifəsi budur.
14 Çünki Allah hər işi, gizli olan hər şeyi –
İstər yaxşı olsun, istər pis –
Mühakimə edəcək.

---

* **12:4** Burada rəmzi izah mümkündür: *evi qoruyanlar* – əl-qol, *güclülər* – ayaqlar, *əl dəyirmanı ilə işləyənlər* – dişlər, *pəncərədən baxanlar* – gözlər, *küçəyə açılan qapılar* – qulaqlar, *dəyirmanlar* – dişlər mənasını verə bilər. † **12:6** Bu sözlər insanın bədən üzvlərinin çürüməsini təsvir edən rəmzi ifadələr də ola bilər. ‡ **12:7** Bax: Yar. 2:7.

NƏĞMƏLƏR NƏĞMƏSİ
KİTABI
GİRİŞ

«Nəğmələr Nəğməsi» poetik kitab olub məhəbbət şeirlərindən ibarətdir. Kitabın baş qəhrəmanı qızdır. Burada əsasən qız oğlanla, oğlan qızla şeirlərlə deyişir. Bu şeirlərdə insan məhəbbətinin ecazkar qüvvəsindən bəhs edilir.

Məhəbbət insana Allah tərəfindən verilmişdir. Buna görə də Müqəddəs Kitaba *«Nəğmələr Nəğməsi»*nin daxil olması heç də təəccüblü deyil. Bu şeirlərin şərhi məcazi məna daşıyır. Bu məhəbbət nəğmələri yəhudilər tərəfindən Allahla xalqının münasibətlərinin əyani təsviri kimi şərh edilir. Məsihçilər isə bunu İsa Məsihlə imanlılar arasında olan münasibətlərin əksi kimi şərh edirlər.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:7 Birinci nəğmə
2:8–3:5 İkinci nəğmə
3:6–5:1 Üçüncü nəğmə
5:2–6:3 Dördüncü nəğmə
6:4–8:4 Beşinci nəğmə
8:5-14 Altıncı nəğmə

1

1 * Bu nəğmələr nəğməsi Süleymanındır.
Qız:
2 Qoy dodaqların məni öpdükcə öpsün,
Çünki eşqin şərabdan da yaxşıdır.
3 Vurduğun ətrin qoxusu nə gözəldir,
Adın belə, ətirqabıdan tökülən ətri xatırladır,
Ona görə qızların sevimlisi olmusan.
4 Bağrına bas məni, sənin lə qaçaq,
Qoy padşah məni otağına aparsın.
Qızın rəfiqələri:
Sənin lə sevinib biz şadlanarıq,
Şərabdan da artıq eşqinizi anarıq.
Qız:
Sənə heyran olanlar haqlıdır.
5 Ey Yerusəlimdəki qızlar,
Qedar çadırları tək,
Süleymanın pərdələri tək
Qaralsam da mən,
Yenə gözələm.
6 Baxmayın ki, mən qarayanızam,
Günəşdən qaralmışam,
Qardaşlarımın mənə qəzəbi tutarkən
Məni üzümlüklərinə qarovulçu qoydular.
Mən də öz üzümlüyümə baxa bilmədim.
7 Ey könlümün sevgilisi, söylə mənə:
Sürünü harada otarırsan?
Günorta sürünü harada yatırırsan?

---

* **1:1** 1Pad. 4:32

Niyə sənin dostlarının sürülərinin yanında gedən,
Üz-gözünü bürüyən bir qadına bənzəyim?
Qızın rəfiqələri:
8 Ey gözəllər gözəli, əgər yerini tapa bilməsən,
Sürülərin izi ilə get,
Oğlaqlarını çoban çadırlarının yanında otar.
Oğlan:
9 Ey yarım, sən
Fironun arabalarını çəkən
Gözəl madyana bənzəyirsən.
10 Yanağına düşən bəzəklərlə,
Boynundakı daş-qaşdan olan boyunbağı ilə
Bax nə qədər gözəlsən.
11 Sənə düymələri gümüşdən
Qızıl silsilə düzəldəcəyik.
Qız:
12 Padşah süfrəsində oturarkən
Hər yanı nard çiçəyimin ətri bürüyür.
13 Mənim üçün sevgilim
Döşlərimin arasında yatan mirra kisəsidir.
14 Mənim üçün sevgilim
En-Gedinin üzüm bağlarındakı bir dəstə xınagülüdür.
Oğlan:
15 Ey yarım, nə gözəlsən, nə gözəlsən!
Göyərçin gözlüsən!
Qız:
16 Ey sevgilim, nə gözəlsən,
Sən nə qədər şirinsən!
Yaşıldır yatağımız.
Oğlan:
17 Evlərimizin dirəkləri sidr ağacındandır,
Tavanımızın oymaları şam ağacındandır.

2

Qız:
1 Mən Şaron nərgiziyəm,
Dərələrdə bitən zanbağam.
Oğlan:
2 Mənim yarım qızlar arasındadır,
Elə bil bir zanbaq tikanlar arasındadır.
Qız:
3 Mənim sevgilim oğlanlar arasındadır,
Meşədəki ağaclar arasında alma ağacına oxşayır.
Kölgəsində oturmaqdan zövq alıram,
Meyvəsinin dadı damağımdan getmir.

4 O məni ziyafət evinə apardı,
Sevgisi bayraq kimi üzərimdə dalğalanır.
5 Mən eşq xəstəsiyəm,
Kişmiş verin, qüvvətlənim,
Alma verin, cana gəlim.

6 Sevgilim sol əlini başımın altına salır,
Sağ əli ilə məni qucağına alır.
7 Ey Yerusəlimdəki qızlar, sizi and verirəm
Dişi ceyranlara, çöldəki marallara!
Bizi bu sevgidən oyatmayın, ayıltmayın,
Qoy könül istəyənəcən qalsın.

8 Bu, sevgilimin hənirtisidir!
O, dağlardan aşaraq, təpələrdən sıçrayaraq gəlir.
9 Sevgilim ahuya, maral balasına oxşayır,
Budur, hasarımızın o tayında dayanır,
Pəncərələrdən boylanır, barmaqlıqlardan baxır.
10 Mənə belə dedi sevgilim:
«Dur gəl, yarım, gözəlim.
11 Budur, artıq qış keçib,
Yağıntılar kəsilib.
12 Hər yanda güllər bitib,
Nəğmə oxumağın zamanı yetib,
Qumrunun səsi torpağı bürüyüb.
13 Əncir yaşıl bar gətirib,
Üzüm çiçəklənib ətrini saçır.
Dur gəl, yarım, gözəlim!»
Oğlan:
14 Ey gözəl göyərçinim,
Sanki sal qayalarda, sıldırımlarda gizlənmisən.
Qoy üzünü görüm, səsini eşidim,
Çünki şirin səsli, gözəl surətlisən.

15 Tülküləri, kiçik tülküləri tutun,
Üzümlükləri korlamağa qoymayın,
Çünki bağlarımız çiçəklənib.
Qız:
16 Sevgilim mənimdir, mən də onunam,
O, sürüsünü zanbaqlıq içərisində otarır.
17 Gün sərinləşənəcən, kölgələr düşənəcən,
Ey sevgilim, geri qayıt,
Şişuclu dağların qoynunda olan
Ahuya, maral balasına bənzərsən.

3

1 Yatağımda bütün gecə
Könlümün sevgilisini axtardım,
Axtardım, amma tapa bilmədim.
2 Dedim: «Qoy könlümün sevgilisini axtarım,
Durub şəhəri dolaşım,
Küçələrdə, meydanlarda axtarım».
Axtardım, amma tapa bilmədim.
3 Şəhər asayişini qoruyanlar məni tapdı,
Onlardan soruşdum: «Könlümün sevgilisini görməmisiniz ki?»
4 Onlardan ayrılanda könlümün sevgilisini tapdım,
Tutub onu buraxmadım.

Onu anamın evinə –
Məni doğan qadının otağına apardım.

5 Ey Yerusəlimdəki qızlar, sizi and verirəm
Dişi ceyranlara, çöldəki marallara!
Bizi bu sevgidən oyatmayın, ayıltmayın,
Qoy könül istəyənəcən qalsın.

6 Səhradan keçən,
Tüstü sütunları kimi gələn,
Tacirlərin ətirli bitkiləri içərisində
Mirra və kündür ətri verən kimdir?
7 Budur Süleymanın taxt-rəvanı!
Ətrafını İsrail igidlərindən altmışı bürüyüb.
8 Onların hamısı qılınc daşıyır,
Mahir döyüşçüdür,
Hər biri qılıncını belinə bağlayıb,
Təhlükəli gecələr üçün hazırlanıb.
9 Taxt-rəvanını padşah Süleyman
Livanın ağaclarından düzəltdirib.
10 Sütunları gümüşdən, söykənəcəyi qızıldan,
Oturacağı tünd qırmızı qumaşdan düzəltdirib,
Yerusəlim qızları bu qumaşa zövqlə naxış vurub.
11 Ey Sion qızları, çıxın,
Padşah Süleymana baxın!
O, toy günündə, ürəkdən sevindiyi gündə
Başına anasının verdiyi tacı qoyub!

4

Oğlan:
1 Ey yarım, nə gözəlsən, nə gözəlsən,
Yaşmaq altda gözlərin göyərçinə oxşayır,
Saçların Gilead dağının yamaclarından
Tökülən keçi sürüsü tək qapqaradır.
2 Dişlərin qırxılmış, yenicə yuyunub çıxan qoyun sürüsü tək düzülüb,
Bu qoyunların hamısının əkiz balası var,
Aralarında balasız olanı yoxdur.
3 Dodaqların qırmızı qaytan kimi aldır,
Dilin nə qədər şirindir,
Kəsilmiş nar kimi yaşmaqladığın yanaqlarından qan damır.
4 Boynun sursat üçün tikilmiş Davud qülləsi kimi vüqarlıdır,
Sanki buradan pəhləvan qalxanı olan min sipər asılmışdır.
5 Döşlərin cüt ceyran balası kimi qoşadır,
Zanbaqlıqda otlayan əkiz maral balasına oxşayır.

6 Gün sərinləşənəcən, kölgələr düşənəcən,
Mirra dağına, kündür təpəsinə gedəcəyəm.

7 Təpədən dırnağa qədər gözəlsən,
Yarım, tamamilə eyibsizsən.

8 Ay gəlin, Livan bölgəsindən mənimlə gəl,

Gəl, Livandan mənimlə gəl.
Amana təpəsindən, Senir, Xermon təpələrindən, dağlardan,
Aslanlar yurdundan, dağlardan, bəbirlər məskənindən en.

9 Ay həmdəmim, ay gəlin!
Bir baxışınla qəlbimi aldın.
Ləl-cəvahiratı boynuna saldın,
Gözəlliyinlə qəlbimi aldın.
10 Ay həmdəmim, ay gəlin!
Sevgin necə gözəldir,
Eşqin şərabdan da ləzzətlidir,
Sənin ətrin ətirlərin ən gözəlidir.
11 Ay gəlin, dodaqlarından şanı balı axır,
Bal və süd sənin dilinin altındadır.
Paltarlarından Livanın ətri gəlir.
12 Ay həmdəmim, ay gəlin!
Bir qapısı bağlı bağçasan,
Örtülü bir bulaq, möhürlənmiş bulaqsan.
13 Sənin fidanların nar bağçasına oxşayır,
Elə bil cənnətdir, orada seçmə meyvələr,
Xına və nard çiçəkləri var.
14 Nard çiçəyi və zəfəran,
Ətirli qamışla darçınlar,
Hər cür buxur ağacı,
Mirralar və əzvaylar,
Hər cür seçmə ətriyyat var.
15 Sən bağçaların bulağısan,
Canlı su qaynağısan,
Livanın axar suyusan.
Qız:
16 Oyan, ey şimal küləyi,
Dur gəl, ey cənub küləyi,
Gəlin mənim bağçamda əsin,
Qoy o, ətrini hər yana versin.
Sevgilim öz bağçasına gəlsin,
Seçmə meyvələrdən yesin.

5

Oğlan:
1 Ay həmdəmim, ay gəlin! Öz bağçama girmişəm,
Ətriyyatlarımla mirramı yığmışam.
Şanı balını – öz balımı yemişəm,
Şərabımı və südümü içmişəm.
Qızın rəfiqələri:
Ay dostlar, yeyin,
Ay sevgililər, için, doyunca için!
Qız:
2 Yatsam da, qəlbim oyaq idi.
Qapını döyən sevgilimin səsi gəldi:
«Qapını aç, ay həmdəmim, ay yarım!
Ay göyərçinim, ay eyibsizim!
İslandı başım şehdən,

Saçım gecənin nəmindən».
3 Soyunmuşam paltarımı,
Geyinimmi təzədən?
Yumuşam ayaqlarımı,
Bulaşdırımmı yenidən?
4 Sevgilim əlini qapının deşiyindən uzatdı,
Onun üçün mənim köksüm oynadı.
5 Mən sevgilim üçün qapı açmağa qalxdım,
Əllərimə mirra damdı,
Barmaqlarımdan süzüldü,
Cəftə üstə töküldü.
6 Mən sevgilimə qapı açanda
Sevgilim çıxıb getmişdi.
O məni çağıranda huşumu itirmişdim.
Mən onu axtardım, tapa bilmədim,
Mən onu çağırdım, lakin cavab gəlmədi.
7 Şəhər asayişini qoruyanlar məni tapdılar,
Döyüb bədənimi yaraladılar,
Hasar keşikçiləri örpəyimi açdılar.
8 Ey Yerusəlimdəki qızlar, mən sizə and verirəm,
Tapsanız sevgilimi, deyin ona: «Mən eşq xəstəsiyəm».
Qızın rəfiqələri:
9 Ey gözəllər gözəli,
Sevgilinin digərlərindən fərqi nədir?
Onu fərqləndirən nədir?
Axı niyə bizə belə and verirsən?
Qız:
10 Sevgilim nur saçır, əlvan rənglidir,
O, on minlərin arasından seçilir.
11 Başı sanki saf qızıldır,
Qıvrım saçı qara qarğa tək qaradır.
12 Gözləri axar sular kənarındakı göyərçinlərə oxşayır,
Süd içində yuyunmuşlar,
Öz yuvasında cəvahir tək görünərlər.
13 Yanaqları ətirli gülüstana oxşayır,
Hər yana ətir saçır,
Dodaqları zanbaqlara bənzəyir,
Ondan mirra tökülür.
14 Əlləri sanki sarı yaqutla bəzənən qızıl budaqdır,
Qaməti sanki yaqutlarla naxışlanan fil dişidir.
15 Qıçları saf qızıl ayaqlıqlar üstündə dayanan
Mərmər sütunlara oxşar.
Görkəmi Livanın dağları kimidir,
Nadir sidr ağacları kimidir.
16 Şirindillidir,
Təpədən dırnağadək gözəldir.
Ey Yerusəlimdəki qızlar, mənim sevgilim budur,
Mənim yarım budur.

6

Qızın rəfiqələri:

1 Ey gözəllər gözəli, sevgilin hara gedib?
O hansı yana dönüb?
Səninlə birgə onu axtarmağa gedək.
Qız:
2 Sevgilim öz bağçasına –
Ətirli gülüstana gedib,
Bağçalarda sürüsünü otarmağa,
Zanbaq gülü toplamağa gedib.
3 Mən sevgilimin, sevgilim də mənimdir,
O, sürüsünü zanbaqlıq içərisində otarır.
Oğlan:
4 Ey yarım, sən
Tirsa şəhəri qədər gözəlsən,
Yerusəlim kimi sevimlisən,
Müzəffər ordu kimi möhtəşəmsən.
5 Gözlərini məndən ayır,
Onlar məni mat qoyur.
Saçların Gilead dağının yamaclarından
Tökülən keçi sürüsü tək qapqaradır.
6 Dişlərin yenicə yuyunub çıxan qoyun sürüsü tək düzülüb,
Bu qoyunların hamısının əkiz balası var,
Aralarında balasız olanı yoxdur.
7 Kəsilmiş nar kimi yaşmaqladığın yanaqlarından qan damır.
8 Altmış mələkə var,
Cariyələr səksənə çatır,
Kənizlər isə saysızdır.
9 Göyərçinimin, eyibsizimin tayı yoxdur,
Anasının yeganə qızıdır,
Onu doğanın canı-gözüdür.
Qızlar onu görərkən
Söyləyirlər: «Bəxtəvərsən!»
Mələkələr və cariyələr də onu mədh edir.
Qızın rəfiqələri:
10 Şəfəq saçan,
Ay tək gözəl, gün tək parlayan,
Müzəffər ordu kimi möhtəşəm olan kimdir?
Qız:
11 Mən qoz bağına endim,
Yaşıllaşan vadini görmək istədim.
Üzüm tumurcuqlanıbmı, narlar çiçəklənibmi?
Bunu seyr edim.
12 Heç özüm də bilmədən ruhum məni apardı,
Şanlı xalqımın döyüş arabalarının üstünə qaldırdı.
Qızın rəfiqələri:
13 Qayıt, ey Şulam qızı, qayıt,
Qayıt, səni görək, qayıt.
Oğlan:
Maxanayim oyununa tamaşa etdiyiniz kimi
Niyə Şulam qızına baxmaq istəyirsiniz?

7

1 Ey əsilzadə qızı, başmaqlı ayaqların gözəldir,
Budlarını sanki heykəltəraş yonub, cəvahirə bənzəyir.
2 Göbəyin cürbəcür şərabların tükənmədiyi
Dəyirmi piyaləyə bənzəyir.
Belin zanbaqlara bürünən
Bir dəstə sünbülə bənzəyir,
3 Döşlərin cüt ceyran balası kimi,
Əkiz maral balası kimi qoşadır.
4 Boynun fil dişi qülləsi kimi gözəldir.
Gözlərin Bat-Rabbim darvazası yanındakı
Xeşbon hovuzuna bənzəyir.
Burnun Dəməşqə baxan Livan qülləsi kimi gözəldir.
5 Başın Karmel dağı kimi dik durur,
Başındakı tellər tünd qırmızı rəngə çalır,
Padşah zülfünün əsiri olur.
6 Nə qəşəngsən, nə şirinsən,
Ey məlahətli sevgilim.
7 Qamətin xurma ağacına,
Döşlərin salxımlara bənzəyir.
8 Dedim: «Qoy xurma ağacına çıxım,
Meyvəli budaqlarından yapışım».
Döşlərindən üzüm salxımları kimi dadım,
Nəfəsindən alma ətrini duyum.
9 Dodaqların gözəl şərab dadı verir.
Qız:
Bu şərab birbaşa sevgilim üçün tökülsün,
Biz yatanların dodaqlarına süzülsün.
10 Mən sevgiliminkiyəm,
Onun meyl etdiyi mənəm.
11 Sevgilim, gəl çölə gedək,
Kəndlərdə gecələyək.
12 Səhər tezdən üzüm bağlarına gedək,
Üzüm tumurcuqlanıbmı, pöhrə veribmi?
Narlar çiçəklənibmi? Bunu seyr edək.
Qoy orada sevgimi sənə verim.
13 Ey sevgilim, məhəbbət otları ətir saçır,
Qapımızın yanında köhnə, təzə – cürbəcür meyvələr var,
Sənin üçün saxlanılıb.

8

1 Kaş ki mənə ananın döşlərindən süd əmən
Bir qardaş kimi olaydın,
Küçədə səninlə rastlaşarkən səni öpərdim,
Heç kim məni qınamazdı.
2 Qarşına düşəydim, mənə öyüd verən
Anamın evinə aparaydım.
Şirin şərabdan, narımın şirəsindən
Sənə içirəydim.

3 Sevgilim sol əlini başımın altına salır,

Sağ əli ilə məni qucağına alır.
4 Ey Yerusəlimdəki qızlar, sizi and verirəm
Dişi ceyranlara, çöldəki marallara!
Bizi bu sevgidən oyatmayın, ayıltmayın,
Qoy könül istəyənəcən qalsın.
Qızın rəfiqələri:
5 Sevgilisinə söykənib çöldən gələn
Bu gözəl kimdir?
Qız:
Alma ağacı altda səni oyatdım.
Sən orada ananın bətninə düşmüsən,
Orada anan ağrı çəkib, səni doğub.

6 Məni qəlbinin başında, qolunun üstündə
Bir möhür kimi saxla.
Çünki sevgi ölüm qədər qüvvətlidir,
Qısqanclıq ölülər diyarı kimi möhkəmdir,
Onun odu alovlanır,
O, atəşdir, tamamilə yandırıb-yaxır.
7 Sevgini ümman sular söndürə bilməz,
Onu çağlayan çaylar batıra bilməz.
Bir insan sevgisi uğrunda var-yoxunu versə belə,
Hamı ona xor baxar.
Qızın rəfiqələri:
8 Bir kiçik bacımız var,
Hələ döşləri çıxmayıb.
Bacımıza elçi gələn gün
Onun üçün nə edək?
9 Əgər o, bir hasar olsaydı,
Biz üstünə gümüşdən bürc vurardıq.
Əgər o, bir qapı olsaydı,
Onu sidrdən xonça bağlayıb dövrəyə alardıq.
Qız:
10 Mən bir hasaram,
Döşlərim qüllələrə oxşar,
Ona görə yarımın gözləri məndən razı qalar.
11 Süleymanın Baal-Hamonda bir üzüm bağı var idi,
O bu bağı kirayəyə verirdi.
Məhsula görə hər kirayə alan
Ona min parça gümüş gətirməli idi.
12 Mənim də bağım var, onun sahibiyəm,
Ey Süleyman, min parça gümüş sənin olsun,
İki yüz gümüş kirayə alanlara qalsın.
Oğlan:
13 Sən, ey bağçalarda məskən salan gözəl,
Dostlar səni dinləyir,
Mənə də səsini eşitdir.
Qız:
14 Ey sevgilim, qaç,
Ətir saçan dağların üstündə,
Bir ahu, bir maral balası kimi ol.

YEŞAYA
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

«Yeşaya» Kitabının adı miladdan əvvəl VIII əsrin ikinci yarısında Yerusəlimdə yaşamış Yeşaya adlı böyük peyğəmbərin adı ilə bağlıdır. Yeşaya ibrani dilində «Rəbb xilas edir» mənasını verir. Kitabın belə adlanması müəyyən mənada kitaba bir mahiyyət verir.

Kitabı üç əsas hissəyə bölmək olar:

(1) 1-39-cu fəsillər cənub padşahlığı olan Yəhudanın qüvvətli qonşusu Aşşur ölkəsi tərəfindən təhdid edildiyi dövrə aiddir. Peyğəmbər alovlu nitqləri ilə xalqı və onun başçılarını salehliyə və doğru həyata çağırır. Yeşaya dönə-dönə xəbərdarlıq edirdi ki, Allaha itaətsizlik ölkənin dağılmasına və xalqın məhv olmasına səbəb olacaq. O həm də bütün dünyaya sülh və Davud nəslindən kamil padşah gələcəyini qabaqcadan xəbər verirdi.

(2) 40-55-ci fəsillər tarixi vəziyyətin dəyişməsini özündə əks etdirir. Bu fəsillər Yəhuda xalqının Babil əsarətində olduğu dövrə aiddir. Aşşurlulardan sonra Orta Şərqdə hakimiyyəti ələ keçirən Babillilər miladdan əvvəl 586-cı ildə Yerusəlimi zəbt edib əhalisini Babilə sürgün etdilər. Babil əsirliyi zamanı Yəhuda xalqı ümidini itirmiş və miskin hala düşmüşdü. Belə vəziyyətdə Yeşaya peyğəmbərlik edir ki, Allah Öz xalqını azad edəcək və onlar Yerusəlimdə yeni həyata başlayacaq. Bu fəsillər göstərir ki, tarixi idarə edən Allahdır və Onun Öz xalqına olan amalını başqa millətlər üçün də tətbiq etmək istəyir. Burada bütün millətlərin İsrail vasitəsilə xeyir-dua alacağından bəhs edilir.

(3) 56-66-cı fəsillərdə sürgündə olan yəhudilərin Yerusəlimdə yenidən yaşayacağı və Allahın Öz vədlərinə sadiq qalmasına əmin ola biləcəkləri bəyan edilir. Burada salehliyə və ədalətə əməl etməyə, Şənbə gününə düzgün riayət edilməsinə, qurban təqdiminə, duaya və oruca xüsusi diqqət yetirilir.

Kitabın məzmunu:

1:1–12:6 Xəbərdarlıq və vədlər
13:1–23:18 Millətlərin cəzalandırılması
24:1–27:13 Allahın dünyanı mühakimə etməsi
28:1–35:10 Sonrakı xəbərdarlıq və vədlər
36:1–39:8 Yəhuda padşahı Xizqiya və Aşşurlular
40:1–55:13 Təsəlli və ümid sözləri
56:1–66:24 Xəbərdarlıq və vədlər

1 * * * * Yəhuda padşahları Uzziya, Yotam, Axaz, Xizqiyanın dövründə
Yəhuda və Yerusəlim barəsində Amots oğlu Yeşayaya görünən görüntü.

Rəbb xalqına xəbərdarlıq edir

2 Ey göylər, eşidin,
Ey yer üzü, dinləyin!
Çünki Rəbb belə söylədi:
«Övladlar yetişdirib böyütdüm,
Amma onlar Mənə qarşı üsyankar oldular.

---

* **1:1** 2Pad. 15:1-7; 2Saln. 26:1-23 * **1:1** 2Pad. 15:32-38; 2Saln. 27:1-9 * **1:1** 2Pad. 16:1-20; 2Saln. 28:1-27 * **1:1** 2Pad. 18:1–20:21; 2Saln. 29:1–32:33

3 Öküz yiyəsini,
Eşşək də sahibinin təknəsini tanıyır,
Lakin İsrail xalqı Məni tanımır,
Xalqım anlamır».

4 Günah edən millətin,
Şər işlər görən xalqın,
Yolunu azmış nəslin,
Pozulmuş övladların vay halına!
Onlar Rəbbi tərk etdilər,
İsrailin Müqəddəsinə xor baxdılar,
Ondan üz döndərdilər.

5 Siz nə üçün yenə döyüləsiniz,
Niyə üsyan etməkdə davam edirsiniz?
Xoralar başınızı tamamilə bürüyüb,
Ürəyiniz azara düşüb.
6 Təpədən dırnağacan bədəniniz xəstədir,
Bir sağlam yeriniz yoxdur:
Yaralarınız, zədələriniz,
Yenə də vurulmuş yaralarınız
Təmizlənməmiş, sarılmamış,
Məlhəmlə yumşaldılmamışdır.
7 Ölkəniz viran qaldı,
Şəhərləriniz alışıb-yandı,
Yadellilər gözünüzün önündəcə torpağınızı yeyib-dağıtdı.
Torpağınız kimsəsiz qalıb,
Sanki yad adamlar oranı talayıb.
8 Sion qızı bağdakı çardaq, bostandakı koma,
Mühasirəyə alınmış şəhər kimi tək qalıb.
9 * Əgər Ordular Rəbbi
Bizim üçün bir neçə adamı sağ qoymasaydı,
Biz Sodom kimi olardıq,
Homorraya bənzəyərdik.

10 Ey Sodom başçıları,
Rəbbin sözünü eşidin!
Siz, ey Homorra xalqı,
Allahımızın təlimini dinləyin!
11 * Rəbb deyir:
«Qurbanlarınız çoxalıb, Mənə nə?
Yandırma qoç qurbanlarından,
Bəslənmiş heyvanların piyindən doymuşam.
Buğa, quzu, təkə qanını istəmirəm.
12 Hüzuruma gələrkən
Əlinizdə bunları gətirməyinizi kim istədi?
Məbədimin həyətlərinə boş yerə ayaq basırsınız.
13 Mənə artıq batil təqdimlər gətirməyin,
Buxur Məndə ikrah yaradır.
Pisliklə dolu

* **1:9** Yar. 19:24; Rom. 9:29 * **1:11** Amos 5:21-22

Təzə Ay mərasimlərinizə,
Şənbə günlərinizə,
Müqəddəs toplantılarınıza
Dözə bilmirəm!
14 Təzə Ay mərasimlərinizə,
Bayram günlərinizə
Ürəkdən nifrət edirəm.
Bunlar Mənə yük oldu,
Onları daşımaqdan yoruldum.
15 Siz əl açıb Mənə yalvaranda
Göz yumacağam.
Nə qədər çox dua etsəniz də,
Yenə qulaq asmayacağam.
Əlləriniz qanla doludur,
16 Yuyunub təmizlənin,
Gözümün önündə işlərinizi şərdən uzaqlaşdırın,
Pislik etməkdən vaz keçin.
17 Yaxşılıq etməyi öyrənin,
Ədaləti axtarın,
Məzlumları qurtarın,
Yetimin haqqını qoruyun,
Dul qadını müdafiə edin».

18 Rəbb deyir:
«Gəlin indi birgə düşünək bu an,
Günahlarınız qıpqırmızı parça kimi görünsə də,
Onlar qar kimi ağ olacaq,
Tünd qırmızı rəngə çalsa da,
Onlar ağ yun kimi bəyaz olacaq.
19 İtaətkar olub sözə baxsanız,
Torpağın ən gözəl bəhrələrindən yeyərsiniz.
20 Əgər üsyankar olub Məni rədd etsəniz,
Qılınc sizi yeyəcək».
Bu sözlər Rəbbin ağzından çıxıb.

Günahlı şəhər

21 Rəbbə sadiq şəhər
Necə də fahişəyə bənzər oldu!
Axı o, ədalətlə dolu idi,
Orada salehlik məskunlaşmışdı,
İndi isə qatillərlə doludur!
22 Gümüşünüz tullantıya çevrildi,
Şərabınıza su qatıldı.
23 Başçılarınız üsyankar olub oğrularla əlbirdir.
Hər kəs rüşvəti sevir, bəxşiş dalınca düşür.
Yetimin haqqını qorumur,
Dul qadını müdafiə etmək haqqında düşünmür.

24 Buna görə də Sahibimiz, Ordular Rəbbi,
İsrailin Qadir Allahı
Belə bəyan edir:
«Yağılarımı cəzalandırıb rahatlanacağam,

Düşmənlərimdən qisas alacağam.
25 Ey İsrail xalqı, sənə əlimi uzadacağam,
Paxırını gilabı ilə təmizləyəcəyəm,
Bütün çirkini yuyacağam.
26 Hakimlərini, məsləhətçilərini
Əvvəlki kimi geri qaytaracağam.
Sənə yenidən:
“Salehlik şəhəri, sadiq şəhər” deyiləcək».
27 Sion ədalətlə,
Tövbə edən sakinləri salehliklə qurtulacaq.
28 Lakin üsyankarlarla günahkarlar
Birgə həlak olacaq,
Rəbbi tərk edənlər yox olacaq.

29 Palıd ağaclarına səcdə etməkdən xəcalət çəkəcəksiniz,
Seçdiyiniz bağlarda ibadət etməkdən utanacaqsınız.
30 Yarpaqları solmuş palıd ağacına,
Susuz bağa dönəcəksiniz.
31 Güclü adam kətan qırıntısına oxşayacaq,
Gördüyü iş qığılcım kimi olacaq,
İkisi birlikdə yanacaq,
Onları söndürən olmayacaq.

2

Rəbbin dağı
(Mik. 4:1-3)

1 Amots oğlu Yeşayanın Yəhuda və Yerusəlim barəsində gördükləri:
2 Axır zamanda Rəbbin evi olan dağ
Dağların zirvəsində möhkəm duracaq,
Təpələrdən yuxarı ucalacaq.
Bütün millətlər ona sarı gələcək.
3 Çox xalqlar gəlib deyəcək:
«Gəlin Rəbbin dağına,
Yaqubun Allahının evinə qalxaq,
Qoy Rəbb bizə Öz yollarını öyrətsin,
Biz Onun rizləri ilə gedək».
Siondan Rəbbin təlimi,
Yerusəlimdən Onun kəlamı yayılacaq.
4 * Millətlər arasında Rəbb hakim olacaq,
Çox xalqlar haqqında qərar çıxaracaq.
Onlar qılınclarından kotan,
Nizələrindən isə dəryaz düzəldəcək.
Millət millətə qarşı qılınc qaldırmayacaq,
Artıq dava etməyi öyrənməyəcək.

5 Ey Yaqub nəsli, gəlin Rəbbin nurunda gəzək.

Rəbbin günü

6 Ya Rəbb, xalqını – Yaqub nəslini atdın,
Çünki onlar

* **2:4** Yoel 3:10

Şərqdən gələn mövhumatlara uymuşdular,
Filiştlilər kimi falçılıq edirlər,
Əcnəbilərin adət-ənənələrinə əməl edirlər.
7 Ölkələri qızıl-gümüşlə dolu,
Xəzinələrinin sonu yoxdur.
Ölkələrində çoxlu atlar var,
Döyüş arabaları külli miqdardadır.
8 Ölkələri bütlərlə doludur,
Əlləri ilə düzəltdikləri,
Barmaqları ilə işlədikləri
Bütlərin qarşısında səcdə qılırlar.
9 Buna görə də hamı yerə səriləcək,
Hər kəs diz üstə çökdürüləcək.
Ya Rəbb, onları bağışlama!

10 * * Rəbbin zəhmli üzündən,
Ehtişamının əzəmətindən
Qayalıqlara gedin,
Yerin altında gizlənin.
11 Adamların təkəbbürlü baxışları alçaldılacaq,
İnsanların qüruru qırılacaq,
O gün yalnız Rəbb yüksəldiləcək.

12 Çünki o gün Ordular Rəbbi
Bütün qürurluları, lovğaları, məğrurları alçaldacaq.
13 Livanın bütün hündür və vüqarlı sidr ağaclarını məhv edəcək,
Bütün Başan palıdlarını yox edəcək.
14 Bütün ulu dağları, hündür təpələri,
15 Bütün yüksək qüllələri,
Qala divarlarını yerlə yeksan edəcək,
16 Bütün Tarşiş gəmilərini,*
Bütün gözəl gəmiləri yox edəcək.
17 Adamların təkəbbürü qırılacaq,
İnsanların qüruru alçaldılacaq,
O gün yalnız Rəbb ucaldılacaq.
18 Bütlər tamamilə aradan götürüləcək.

19 * Rəbb yeri sarsıtmağa qalxanda
Onun zəhmli üzündən, ehtişamının əzəmətindən
Hər bir insan qayalıqdakı mağaralara,
Yerin altındakı xəndəklərə qaçıb girəcək.
20 O gün insanlar
Səcdə etmək üçün düzəltdikləri
Qızıl və gümüş bütlərini götürüb
Köstəbək və yarasaların
Qabağına atacaqlar ki,
21 Rəbb yeri sarsıtmağa qalxarkən
Onun zəhmli üzündən, ehtişamının əzəmətindən
Qaçmaq üçün qayalıqdakı çatlaqlara,

* **2:10** 2Sal. 1:9 * **2:10** Vəhy 6:15 * **2:16** *Tarşiş gəmiləri* – yaxud *ticarət gəmiləri.* * **2:19** Vəhy 6:15

Uçurumlardakı yarıqlara girsinlər.

22 Nəfəsi burunda olan insandan əl çəkin,
Onun nə dəyəri var ki?

3

Yerusəlimdə qarmaqarışıqlıq

1 Budur, Sahibimiz, Ordular Rəbbi
Yerusəlimdən və Yəhudadan hər bir yardımı, köməyi,
Bütün çörək, su yardımını kəsəcək.
2 İgidlərlə cəngavərləri,
Hakimlərlə peyğəmbərləri,
Falçılarla ağsaqqalları,
3 Əllibaşılarla adlı-sanlı adamları, məsləhətçiləri,
Mahir sehrbazlarla cadugərləri aradan qaldıracaq.
4 Uşaqları onların üzərinə başçı qoyacağam,
Qoy körpələr onlara hökm etsin.
5 İnsan insanla, qonşu qonşusu ilə,
Cavan yaşlı ilə, adi adam nüfuzlu insanla
Həyasızcasına rəftar edəcək.

6 Ailədə qardaş qardaşa sarılıb deyəcək:
«Sənin heç olmasa əyninə geyməyə paltarın var.
Sən başçımız ol,
Qoy bu xarabalıqlar sənin əlinin altında olsun!»
7 O vaxt bu adam uca səslə söyləyəcək:
«Mən yaralarınızı sarımağı bacarmaram,
Çünki evimdə nə yemək, nə də paltar var,
Məni xalqın başçısı qoymayın».

8 Yerusəlim sarsıldı, Yəhuda dağıldı,
Çünki sözləri və əməlləri
Rəbbə qarşı oldu,
Onun əzəmətli hüzuru kimsə tərəfindən sayılmadı.
9 Sifətlərinin ifadəsi onlara qarşı şəhadət edir,
Günahları haqda Sodomdakı kimi açıq danışırlar,
Bunu gizlətmirlər.
Vay onların halına!
Axı bu bəlanı başlarına özləri gətirdi.

10 Saleh adamlara söyləyin ki,
Onlara yaxşılıq ediləcək,
Çünki onlar xeyirxahlıqlarının bəhrəsini yeyəcək.
11 Pis adamların vay halına!
Çünki onlara pislik olunacaq,
Ələdikləri əməlləri qarşılarına çıxacaq.
12 Uşaqlar xalqıma zülm edir,
Qadınlar üzərimizdə hökm sürür!
Ey xalqım, sənə yol göstərənlər
Səni azdırır, yolunu dolaşdırırlar!

13 Rəbb məhkəməsini qurmaq üçün qalxır,

Xalqları mühakimə etmək üçün durur.
14 Rəbb xalqının rəhbərlərini,
Başçılarını məhkəməyə gətirir:
«Sizsiniz üzüm bağını yeyib-dağıdan,
Kasıbların malı ilə evlərinizi dolduran.
15 Nə haqla xalqıma zülm edib
Yoxsullara əzab verirsiniz?»
Bunu Ordular Rəbbi Xudavənd bəyan edir.

Yerusəlim qadınlarına xəbərdarlıq

16 Rəbb deyir: Madam ki
Sion qızları çox təkəbbürlüdür,
Boylana-boylana gəzir, göz-qaş oynadır,
Addımlarını asta-asta atırlar,
Ayaqlarındakı xalxalları cingildədib yeriyirlər,
17 Buna görə də Xudavənd
Sion qızlarının başlarına qotur salacaq.
Ayıb yerlərini açıb göstərəcək.

18 O gün Xudavənd onların bəzəklərini –
Topuqlara taxılan bilərziklərini,
Araqçınlarını, aypara şəkilli boyunbağılarını,
19 Sırğalarını, qolbaqlarını, örpəklərini,
20 Tac şəkilli başlıqlarını,
Bazubəndlərini, qurşaqlarını,
Ətirlə dolu mücrülərini,
Tilsimlənmiş bəzək əşyalarını,
21 Üzüklərini, burun halqalarını,
22 Bayram libaslarını, paltarlarını,
Örtüklərini, əl çantalarını,
23 Güzgülərini, nəfis toxunmuş kətan libaslarını,
Çalmalarını, duvaqlarını əllərindən alacaq;
24 O vaxt gözəl ətir yerinə üfunət,
Kəmər əvəzinə ip,
Lülə-lülə saç əvəzinə keçəl baş,
Bəzəkli paltar əvəzinə çul büründəcək,
Gözəllik əvəzinə dağlanma olacaq.
25 Kişiləriniz qılıncla,
İgidləriniz döyüşdə məhv olacaq.
26 Yerusəlimin darvazaları
Nalə çəkib yas tutacaq,
Bu şəhərsə kimsəsiz qadın tək
Quru yerdə oturacaq.

4

1 O gün yeddi qadın
Bir kişinin yaxasından tutub belə deyəcək:
«Öz çörəyimizi yeyib öz paltarımızı geyinərik,
Təki adın üstümüzdə olsun,
Bizi xəcalətdən qurtar».

Yerusəlimin gələcəyi

2 O gün Rəbbin Pöhrəsi gözəl və əzəmətli olacaq, İsrail xalqından xilas olub
sağ qalanlar torpağın verdiyi bəhrə ilə fəxr edib şərəflənəcəklər.
3 Sionda, yəni Yerusəlimdə sağ qalanlara, orada qeyd olunub yaşayanlara
«müqəddəs» deyiləcək.
4 Xudavənd Sion qızlarının murdarlığını yuyan zaman ədalət və alov ruhu
ilə Yerusəlimi günahlı qandan təmizləyəcək.
5 * Sonra Rəbb Sion dağının hər yanını, orada toplananların üzərini gündüz
bulud və tüstü, gecə isə parlaq alovla örtəcək. Həqiqətən, əzəmətli şəhərin
üzərinə örtük olacaq.
6 Bu bir çardaq olub gündüz qızmar istidə kölgə olacaq, fırtına ilə yağışa qarşı
sığınacaq və daldalanma yeri olacaq.

5

Üzüm bağı haqqında nəğmə

1 * Sevgilimin üzüm bağı barəsində
Məhəbbət nəğməsini oxuyuram:

Torpağın məhsuldar bir təpəsində
Sevgilimin bir üzüm bağı var idi.
2 O, torpağı belləyib daşlardan təmizlədi,
Seçmə meynələr əkdi,
Ortada gözətçi qülləsi tikdi,
Üzümsıxan düzəltdi,
Üzümlüyün barını gözlədi,
Amma bağ cır üzüm gətirdi.

3 «İndi isə xahiş edirəm, ey Yerusəlimdə yaşayanlar,
Ey Yəhuda adamları,
Mənimlə üzüm bağımın arasında hakim olun!
4 Bağım üçün daha nə etməliyəm?
Üzümlüyün barını gözləyərkən
Axı nə üçün bağım cır üzüm gətirsin?
5 İndi qoy mən sizə bağımla nə edəcəyimi bildirim:
Çəpərini sökəcəyəm və onu yeyib-dağıdacaqlar,
Hasarını yıxacağam və onlar tapdalanacaq.
6 Oranı viranəliyə çevirəcəyəm,
Oranı nə budayacaqlar, nə də belləyəcəklər.
Orada tikan və qanqal bitəcək,
Buludlara əmr edəcəyəm ki,
Üzərinə yağış yağmasın».
7 İsrail nəsli Ordular Rəbbinin üzüm bağıdır,
Yəhuda adamları isə Onun sevimli meynələridir!
O, ədalət gözləyirdi,
Budur, zorakılıq gördü,
O, salehlik gözləyirdi,
Budur, fəryadlar gördü!

İnsanların pis əməlləri

8 Yer qalmayana qədər evi evə,

* **4:5** Çıx. 13:21; 24:16 * **5:1** Mat. 21:33; Mark 12:1; Luka 20:9

Tarlanı tarlaya birləşdirənlərin vay halına!
Yaşamağa yer qoymamısınız,
Məgər bu ölkədə tək siz yaşayırsınız?
9 Ordular Rəbbi mənə belə eşitdirdi:
«Böyük və yaraşıqlı çoxlu evlər xaraba qalacaq,
İçində yaşayan olmayacaq.
10 Üzümlüyün on sahəsindən * bir bat şərab əldə ediləcək,
Bir xomer toxumdan bir efa taxıl əmələ gələcək».

11 Vay halına səhər erkən qalxıb içki ardınca düşənlərin,
Gecə yarısınadək şərab içib keflənənlərin!
12 Onların ziyafətlərində
Lira, çəng, dəf və ney çalınar,
Şərab içilər,
Lakin onlar Rəbbin gördüyü işlərə
Diqqət etməzlər, əməllərinə baxmazlar!

13 Buna görə xalqım ağılsızlığından sürgünə gedəcək,
Onun adlı-sanlı adamları acından öləcək,
Adi adamlar isə susuzluqdan yanacaq!
14 Ölülər diyarı həddindən artıq ağzını açıb
Doymaq bilmir.
Yerusəlimin adlı-sanlıları,
Adi adamları, səs-küylə əylənən insanları bu diyara enəcək.
15 Buna görə də hamı yerə səriləcək,
Hər kəs diz üstə çökdürüləcək,
Təkəbbürlü baxışlar alçaldılacaq.
16 Amma Ordular Rəbbi
Ədaləti ilə ucaldılacaq,
Müqəddəs Allah salehliyi ilə
Müqəddəsliyini göstərəcək.
17 Quzular öz otlaqlarındakı kimi otlayacaq,
Varlıların viranə qalan evlərini yadellilər alacaq.

18 Pisliyi yalanla hörülmüş iplərlə,
Günahı araba kəndirləri ilə çəkənlərin vay halına!
19 Onlar deyir: «Qoy Allah tələssin,
Öz əməlini tez həyata keçirsin, biz də görək.
Qoy İsrailin Müqəddəsinin niyyəti gerçək olsun ki, bunu bilək!»
20 Vay halına pisə yaxşı, yaxşıya pis söyləyənlərin,
Qaranlığı işıq, işığı qaranlıq sayanların,
Acıya şirin, şirinə acı deyənlərin!
21 Vay halına özlərini müdrik zənn edənlərin, ağıllı sayanların!
22 Vay halına şərab içməkdə qəhrəman,
İçkiləri qarışdırıb içməkdə pərgar olanların!
23 Vay halına rüşvət alıb təqsirkara bəraət qazandıranların,
Haqlıların haqqını əlindən alanların!

24 Beləliklə, alovun dili samanı necə yeyib-qurtarırsa,

* **5:10** *On sahə* – ibrani dilində *on cüt öküzün bir gündə şumladığı torpaq sahəsi*, təqribən 16 000 kvadrat metr.

Küləş od içində necə əriyib-gedirsə,
Onlar da köklərindən elə çürüyəcək,
Tumurcuqları toz kimi havaya sovrulacaq,
Çünki Ordular Rəbbinin qanununu rədd etdilər,
İsrailin Müqəddəsinin sözünə xor baxdılar.
25 Buna görə də Rəbbin qəzəbi Öz xalqına qarşı alovlandı,
Əlini onlara qarşı uzadaraq onları vurdu.
Dağlar titrədi, küçələrdə meyitləri zibil kimi qaldı,
Bütün bunlara qarşı yenə də Rəbbin qəzəbi sönmədi,
Əli hələ də cəzalandırmağa hazır idi.

26 Rəbb uzaqda yaşayan millətləri
Bayraq işarəsi ilə,
Onları yer üzünün ucqarlarından
Fit səsi ilə səsləyəcək.
Tezliklə bu millətlər gələcək.
27 Aralarında yorulan, büdrəyən olmayacaq.
Onlar mürgüləməyəcək və yuxuya getməyəcək,
Belindəki kəmər açılmayacaq, ayaqqabı bağı qırılmayacaq.
28 Onların oxları iti, yayları da dartılmışdır.
Atların dırnaqları çaxmaq daşına bənzər,
Döyüş arabalarının təkərləri qasırğa kimidir.
29 Onların nərəsi bağıran şikarlarını qapıb aparan,
Kimsə onu əlindən ala bilməyən
Şirin, gənc aslanın nərəsinə bənzər.
30 O gün İsrailə qarşı onlar dənizin uğultusu kimi gurlayacaqlar.
Kim yerə baxarsa, budur, zülmət, dərd görəcək.
Axı işıq qara buludlarla örtülüb.

6

Yeşayanın görüntüsü

1 * Padşah Uzziya ölən il mən Xudavəndi gördüm. O, uca və əzəmətli taxtda oturmuş və geyimlərinin ətəyi məbədin döşəməsini örtmüşdü.
2 Onun ətrafında seraflar * dayanmışdı. Hər birinin altı qanadı var idi. Qanadının ikisi ilə üzlərini, ikisi ilə ayaqlarını örtmüş, ikisi ilə uçurdular.
3 * Biri o birini səsləyib deyirdi:
«Ordular Rəbbi müqəddəsdir, müqəddəsdir, müqəddəsdir!
Bütün yer üzü Onun əzəməti ilə doludur».
4 * Serafların səsindən qapı çərçivələri ilə kandarları sarsıldı, məbəd tüstü ilə doldu.
5 Mən dedim:
«Vay halıma, həlak oldum!
Çünki ağzı murdar bir adamam,
Həm də murdar ağızlı adamlar arasında yaşayıram.
Buna baxmayaraq, qarşımda Padşahı –
Ordular Rəbbini gözlərimlə gördüm».
6 Seraflardan biri mənə tərəf uçdu, əlində də maşa ilə qurbangahdan götürdüyü yanar kömür var idi.
7 O, kömürlə dodaqlarıma toxunaraq dedi:

* **6:1** 2Pad. 15:7; 2Saln. 26:23 * **6:2** *Seraf* – bir mələk növü. * **6:3** Vəhy 4:8 * **6:4** Vəhy 15:8

«Budur, bu kömür dodaqlarına dəydi,
Pisliyin silindi, günahın bağışlandı».
8 Sonra Xudavəndin səsini eşitdim: «Kimi göndərim? Bizim üçün kim gedəcək?» Mən dedim: «Mən buradayam. Məni göndər».
9 * O dedi: «Get bu xalqa bunu çatdır:
“Eşitdikcə eşidəcəksiniz, amma anlamayacaqsınız,
Gördükcə görəcəksiniz, amma qanmayacaqsınız.
10 Bu xalqın ürəyini kütləşdir, qulaqlarını ağır eşidən elə, gözlərini yum ki,
Gözləri ilə görməsinlər, qulaqları ilə eşitməsinlər,
Ürəkləri ilə anlamasınlar
Və Mənə sarı dönüb şəfa tapmasınlar”».
11 «Nə vaxtadək, ya Xudavənd?» deyə soruşdum. Rəbb cavab verdi:
«Şəhərlər xarabalıqlara dönüb kimsəsiz,
Evlər adamsız, bu torpaq büsbütün viranə qalanadək.
12 Rəbb adamları çox uzaqlara sürgün edəcək,
Ölkənin çox yerləri viran qalacaq.
13 Xalqın onda biri qalsa belə,
Ölkə yenə dağılacaq;
Lakin kəsiləndə kötüyü qalan
Yabanı püstə və palıd ağacı kimi
Müqəddəs nəsil onun kötüyüdür».

7

Padşah Axaza bir işarə: İmmanuel

1 * Uzziya oğlu Yotam oğlu Yəhuda padşahı Axazın hökm sürdüyü dövrdə Aram padşahı Resinlə İsrail padşahı Remalya oğlu Peqah Yerusəlimə hücum etdilər, amma oranı ala bilmədilər.
2 Davud nəslinə xəbər verildi ki, Aramlılarla Efrayimlilər birləşib ordu düzəldib. Padşahın və xalqın ürəyi meşə ağacları küləkdən titrəyən kimi titrədi.
3 Rəbb Yeşayaya dedi: «Axazı qarşılamaq üçün oğlun Şear-Yaşuvla * birgə yuxarı hovuzun su yolunun qurtaracağına, Mahudbasan tarlasına gedən yola çıx».
4 Ona belə de: «Diqqətli və sakit ol, qorxma! Qoy ürəyin bu tüstülənən, yarısı yanmış iki odun parçasından – Resinin, Aramın və Remalya oğlunun qızğın qəzəbindən qorxmasın!
5 Aram, Efrayim və Remalya oğlu sizə qarşı şər quraraq
6 belə deyir: “Gəlin Yəhudanın əleyhinə çıxaq, vahiməyə salaraq zəbt edək və Tabel oğlunu oraya padşah qoyaq”».
7 Xudavənd Rəbb belə deyir:
«Bu iş olmayacaq, baş tutmayacaq.
8 Çünki Aramın paytaxtı Dəməşqdir,
Dəməşqin başçısı da Resindir. Efrayim isə altmış beş ildən sonra
Darmadağın edilib xalq kimi qalmayacaq.
9 Efrayimin paytaxtı Samariyadır,
Samariyanın başçısı isə ancaq Remalyanın oğludur.
Əgər imanda möhkəm durmasanız,
Heç dayana bilməzsiniz».

---

* **6:9** Mat. 13:14-15; Mark 4:12; Luka 8:10; Yəh. 12:39-40; Həv. 8:26-27 * **7:1** 2Pad. 16:5; 2Saln. 28:5-6 * **7:3** *Şear-Yaşuv* – ibrani dilində *sağ qalanlar dönəcək.*

10 Rəbb yenə Axaza söylədi: «Allahın Rəbdən bir işarə istə.
11 Qoy ya ölülər diyarı qədər dərin ya da göylər qədər uca olsun».
12 Lakin Axaz cavab verdi: «Xeyr, Rəbbi sınamaq istəmirəm».
13 Bunun üstündən Yeşaya belə dedi: «Eşidin, ey Davud nəsli! İnsanları bezdirməyiniz bəs deyilmi ki, mənim Allahımı da bezdirirsiniz?
14 * Buna görə də Xudavənd Özü sizə işarə verəcək: budur, bakirə qız hamilə olub oğlan doğacaq, adını İmmanuel † qoyacaq.
15 Bu uşaq pisə pis deyib yaxşını seçə biləndə kəsmik və bal yeyəcək.
16 Amma bu uşaq pisə pis deyib yaxşını seçə bilməzdən əvvəl səni dəhşətə salan o iki padşahın torpaqları boş qalacaq.
17 Rəbb səni, xalqını və ata nəslini Efrayimin Yəhudadan ayrıldığı bu günə qədər görünməyən fəlakətə uğradacaq, Aşşur padşahını üstünüzə gətirəcək.

18 O gün Rəbb fit çalacaq və
Misir çaylarının mənsəblərində yaşayanları milçəklər kimi,
Aşşur torpaqlarında yaşayanları arılar kimi səsləyəcək.
19 Onlar axın-axın gəlib dərin vadilərdə,
Qaya yarıqlarında, bütün tikanlı kolluqlarda,
Otlaqlarda məskunlaşacaq.

20 O gün Xudavənd Fəratın o tayından muzdla tutduğu ülgüclə –
Aşşur padşahı ilə saçlarınızı,
Bədəndəki tüklərinizi və saqqallarınızı qırxacaq.

21 O gün bir düyə ilə bir cüt qoyun bəsləyən
22 Aldığı bol süd nəticəsində kərə yağı yeyəcək.
Ölkədə sağ qalan hər kəs kərə yağı ilə bal yeyəcək.

23 O gün min gümüş dəyərində min tənək olan
Bağ tikanlı, qanqallı çölə dönəcək.
24 Adamlar oralardan oxlarla, kamanlarla keçəcək,
Çünki ölkənin hər yanı tikan və qanqalla örtüləcək.
25 Bir vaxt şumlanıb əkin əkilən təpələr
Kimsənin girə bilməyəcəyi tikanlı, qanqallı çölə dönəcək,
Mal-qaranın gəzdiyi, qoyun-keçinin tapdaladığı yerlərə çevriləcək».

8

İşarə: Maher-Şalal-Xaş-Baz

1 Rəbb mənə belə dedi: «Böyük tumar götür və üstündə aydın hərflərlə Maher-Şalal-Xaş-Baz * yaz.
2 Kahin Uriya ilə Yeverekya oğlu Zəkəriyyəni özümə etibarlı şahid seçdim».
3 Sonra mən peyğəmbər olan arvadımla yaxınlıq etdim və o hamilə olub bir oğlan doğdu. Rəbb mənə dedi: «Onun adını Maher-Şalal-Xaş-Baz qoy.
4 Çünki körpə "anam, atam" deməyi öyrənməzdən əvvəl Dəməşqin sərvəti və Samariyanın qəniməti Aşşur padşahına aparılacaq».
5 Rəbb mənimlə yenə danışıb belə dedi:
6 «Bu xalq sakit axan Şiloah sularını rədd edib

* **7:14** Mat. 1:22-23 † **7:14** *İmmanuel* – ibrani dilində *Allah bizimlədir.* * **8:1** *Maher-Şalal-Xaş-Baz* – ibrani dilində *tez qarət elə, cəld talan et.*

Resinlə Remalyanın oğluna meyl saldıqlarına görə
7 Mən Xudavənd, Fəratın coşan güdrətli sularını –
Aşşur padşahı və onun qüvvətini bu xalqın üstünə gətirəcəyəm.
Bu sular öz yataqlarından yuxarı qalxaraq aşıb-daşacaq.
8 Bu sular Yəhudanı basacaq, daşıb içindən keçəcək,
Boğaza qədər çatacaq.
Ordular qanadlarını açıb bütün ölkəyə dolacaq, ey İmmanuel!»

9 Ey xalqlar, pis işlər görün və qırılın!
Ey yer üzünün bütün uzaq ölkələri, eşidin!
Döyüşə hazırlaşın və qırılın!
Bəli, döyüşə hazırlaşın və qırılın!
10 Birlikdə məsləhətləşin, o boşa çıxacaq.
İstədiyiniz qədər danışın, heç bir söz gerçək olmayacaq,
Çünki Allah bizimlədir.

Rəbbin Öz xalqına xəbərdarlığı

11 Rəbb bu xalqın tutduğu yol ilə getməməyi söyləyərək məni qüdrətli əli ilə saxladı və belə xəbərdarlıq etdi:
12 * «Bu xalqın sui-qəsd dediyi hər şeyə siz sui-qəsd deməyin,
Onların qorxduqlarından qorxmayın, lərzəyə gəlməyin.
13 Ordular Rəbbini müqəddəs sayın,
Ondan qorxun və lərzəyə gəlin!
14 * O, Müqəddəs məkan olacaq,
Amma İsrailin iki padşahlığına büdrəmə daşı və yıxma qayası,
Yerusəlim sakinlərinə tələ və tor olacaq.
15 Bir çoxları büdrəyib yıxılacaq və qırılacaq,
Tələyə düşüb əsir aparılacaq».

16 Ya Rəbb, şagirdlərimin arasında
Şəhadətini qoruyub saxla, təlimini möhürlə!
17 * Yaqub nəslindən üzünü gizlədən Rəbbi gözləyəcəyəm,
Ona ümid edəcəyəm.
18 Mən və Rəbbin mənə verdiyi övladlar
Sion dağında məskunlaşan Ordular Rəbbinin
İsraildəki rəmzləri və nişanələriyik.
19 Sizə bəzi adamlar deyəndə ki, «pıçıldayıb-mırtıldayan cindarlarla, ruhçağıranlarla danışın», onlara belə cavab verin: «Xalq öz Allahından məsləhət almamalıdırmı? Heç dirilər barəsində ölülərlə danışarlarmı?
20 Allahın təliminə, şəhadətinə sarı dönün! Əgər onlar Allahın kəlamı ilə danışmasa, onlar üçün nur şəfəqi saçmayacaq.
21 Onlar çarəsiz və ac qalaraq oradan keçəcəklər. Ac qalanda qəzəblənəcəklər, padşahlarını və özlərinin Allahını lənətləyəcəklər.
22 Göyə də, yerə də baxsalar, əzabdan, qaranlıqdan, zülmətdən savayı heç bir şey görməyəcəklər. Qatı zülmətə atılacaqlar».

9

Sülh Hökmdarı

* **8:12** 1Pet. 3:14-15 * **8:14** Rom. 8:32; 1Pet. 2:7-8 * **8:17** İbr. 2:13

1 * Lakin əzab çəkmiş xalq qaranlıqda qalmayacaq.
Keçmişdə Rəbb Zevulun və Naftali bölgələrini alçaltdı,
Gələcəkdə isə dənizkənarı yolu,
İordan çayının o biri tayını,
Müxtəlif millətlər yaşayan Qalileyanı
Şərəfə çatdıracaq.
2 * Zülmətdə yaşayan xalq
Möhtəşəm bir işıq gördü.
Ölüm kölgəsi diyarında məskunlaşanların
Üzərinə nur doğdu.
3 Ya Rəbb, milləti çoxaldıb sevinclərini artırdın,
Əkib-biçənlərin fərəhləndiyi,
Qənimət bölənlərin sevindiyi kimi
Onlar da Sənin hüzurunda sevindilər.
4 Çünki onlara yük olan boyunduruğunu,
Çiyinlərini döyən çomağını,
Onlara zülm edənlərin dəyənəyini çilik-çilik etmisən
Midyanlıların başlarına gətirdiyin gün kimi.
5 Döyüşdə geyilən çəkmələri,
Qana bulanmış geyimləri yandırılacaq,
Oda yem olacaq.
6 Çünki bizim üçün körpə doğuldu,
Bizə oğul verildi,
Hakimiyyət onun çiyinləri üzərində olacaq,
Onun adı Ecazkar Məsləhətçi, Qüdrətli Allah,
Əbədi Ata, Sülh Hökmdarı olacaq.
7 * Hakimiyyətinin və sülhünün artmasının sonu olmayacaq,
O, Davudun taxtı və padşahlığı üzərində hökm sürəcək,
O, hakimiyyətini ədalətlə və salehliklə indidən sonsuzadək quracaq.
Ordular Rəbbinin qeyrəti bunu edəcək.

Rəbbin İsrailə qarşı qəzəbi

8 İsrail üzərində həyata keçirilsin deyə
Rəbb Yaqub nəslinin əleyhinə xəbərdarlıq etdi.
9 Bütün xalq,
Efrayimin, Samariyanın sakinləri
Bunu biləcək.
Bu qürurlu, təkəbbürlü xalq belə deyir:
10 «Kərpic evlərimiz yıxıldı,
Amma əvəzinə yonma daşdan evlər tikərik.
Firon ənciri ağacları kəsildi,
Amma biz onların əvəzinə sidr ağacları əkərik».
11 Buna görə Rəbb Resinin düşmənlərini gücləndirəcək,
Yağılarını dirçəldəcək,
12 Aramlılar şərqdən,
Filiştlilər qərbdən
Ağızlarını açıb İsraili udacaq.
Bütün bunlara qarşı yenə də Rəbbin qəzəbi sönmədi,
Əli hələ də cəzalandırmağa hazır idi.

* **9:1** Mat. 4:14-15 * **9:2** Mat. 4:16; Luka 1:79 * **9:7** Luka 1:32-33

13 Amma xalq onu cəzalandıran Rəbbə tərəf dönmədi,
Ordular Rəbbini axtarmadı.
14 Buna görə Rəbb İsraildən başı, quyruğu,
Xurma ağacının budağını, qarğını bir gündə kəsib atacaq.
15 Baş – ağsaqqal və hörmətli şəxsdir,
Quyruq isə yalan təlim verən peyğəmbərdir.
16 Bu xalqa yol göstərənlər onları azdırır,
Onların ardınca gedənlər qırılır.
17 Buna görə də Xudavənd
Onların cavanlarına görə sevinməyəcək,
Yetimlərin və dul qadınların halına yanmayacaq.
Çünki hamı allahsızdır,
Şər işlər görür,
Hamının ağzından axmaq kəlmələr çıxır.
Bütün bunlara qarşı yenə də Rəbbin qəzəbi sönmədi,
Əli hələ də cəzalandırmağa hazır idi.

18 Ona görə pislik alovlanıb-yanır,
Tikanla qanqalı yandırıb-yaxır,
Meşədəki kolluqlar məhv olur,
Tüstü sütunları qalxır.
19 Ordular Rəbbinin qəzəbi
Ölkəni od kimi yandırdı,
Xalqı alov yandırıb-yaxır,
Qardaş qardaşa rəhm etmir.
20 Adamlar orada-burada tapdıqlarını yeyəcək,
Amma doymayıb ac qalacaq.
Hər kəs öz uşağının ətini yeyəcək.
21 Menaşşe Efrayimi yeyəcək,
Efrayim Menaşşeni.
Sonra birlikdə Yəhudaya hücum edəcəklər.
Bütün bunlara qarşı yenə də Rəbbin qəzəbi sönmədi,
Əli hələ də cəzalandırmağa hazır idi.

10

1 Haqsız qaydalar çıxaranların,
Ədalətsiz qanun qoyanların,
2 Yoxsullardan ədaləti əsirgəyənlərin,
Xalqımın kasıblarının haqqını əlindən alanların,
Dul qadınları soyanların,
Yetimlərin malını ələ keçirənlərin vay halına!
3 Cəza günü uzaqlardan başınıza bəla gələndə nə edəcəksiniz?
Kömək üçün kimin yanına qaçacaqsınız?
Mal-dövlətinizi harada saxlayacaqsınız?
4 Dustaqlar arasında əyilməkdən
Yaxud öldürülənlər arasında yıxılmaqdan
Başqa bir çarə qalmayacaq.
Bütün bunlara qarşı yenə də Rəbbin qəzəbi sönmədi,
Əli hələ də cəzalandırmağa hazır idi.

Allahın Aşşura verdiyi cəza

5 * «Vay Aşşurun halına,
O Mənim qəzəb əsam,
Əlindəki dəyənəksə qeyzimdir!
6 Aşşuru göndərəcəyəm allahsız millətin üstünə,
Qəzəbləndiyim xalqın üzərinə hücum etməyə,
Qarət etməyə, talan malı götürməyə.
Onları küçələrdəki palçıq kimi
Tapdalamağa əmr verəcəyəm.
7 Amma Aşşur padşahı
Bundan da pis niyyətlər haqda düşünür,
Bir neçə millətin kökünü kəsib məhv etməyi fikirləşir.
8 O deyir: "Məgər sərkərdələrimin hamısı padşahlardan artıq deyilmi?
9 Kalnonu Karkemiş kimi ələ keçirmədimmi?
Xamat və Arpad şəhərlərini süqut etdirmədimmi?
Samariya ilə Dəməşq bizə təslim olmadılarmı?
10 Yerusəlimlə Samariyadakından daha çox oyma bütləri olan
Bütpərəst ölkələri necə ələ keçirdimsə,
11 Samariyaya və onun bütlərinə nə etdimsə,
Yerusəlimə və onun bütlərinə də elə etmərəmmi?"»

12 Xudavənd Sion dağında və Yerusəlimdə işini bitirəndən sonra belə deyəcək:
«Aşşur padşahını qürurlu ürəyinə görə,
Təkəbbürlü baxışlarına görə cəzalandıracağam.
13 Çünki o deyir:
"Bunu mən əlimin qüvvəti ilə, hikmətim və ağlımla etdim.
Xalqları ayıran sərhədləri yox etdim, xəzinələrini talan etdim,
Bir güclü buğa kimi padşahları taxtlarından endirdim.
14 Elə bil əlimi quş yuvasına uzadıb
Xalqların var-dövlətini götürdüm.
Elə bil yiyəsiz yumurtaları yığıb
Bütün dünyanı mən beləcə zəbt etdim.
Qanad çırpan, ağzını açıb səsini çıxaran belə, olmadı"».

15 Balta onu işlədənin qarşısında öyünərmi?
Mişar onu qaldıranın qarşısında qürrələnərmi?
Sanki dəyənək onu götürəni işlədir,
Elə bil ağacdan düzəlmiş əsa canlını hərəkət etdirir.
16 Buna görə Sahibimiz, Ordular Rəbbi
Aşşurun güclü əsgərlərinə azar göndərəcək,
Möhtəşəm orduları od tutub yanacaq.
17 İsrailin Nuru od,
İsrailin Müqəddəsi alov olacaq.
Aşşuru tikan və qanqal kimi bir gündə yandırıb yox edəcək.
18 Gözəl meşələri, məhsuldar tarlaları
Tamamilə xarab olacaq,
Ağır xəstəliyə tutulan insanın canı kimi
Həlak olacaq.
19 Meşələrində qalan ağaclarsa
Bir uşağın saya biləcəyi qədər az qalacaq.

İsrailin sağ qalanları

* **10:5** Yeş. 14:24-27; Nah. 1:1–3:19; Sef. 2:13-15

20 O gün İsrailin sağ qalanları,
Yaqubun nəslindən xilas olub sağ qalanlar
Onları həlak edənlərə artıq bel bağlamayacaq.
Lakin, həqiqətən, Rəbbə –
İsrailin Müqəddəsinə arxalanacaq.
21 Sağ qalanlar, *
Yaqub nəslindən sağ qalanlar
Qüdrətli Allaha tərəf dönəcək,
22 * Ey İsrail, xalqın dəniz qumu qədər çox olsa belə,
Onlar arasından ancaq sağ qalanlar Allaha tərəf dönəcək.
Tükənməz ədalətlə dağıdılma hökmü verilib.
23 Xudavənd, Ordular Rəbbi dağıdılma hökmünü
Bütün dünyada yerinə yetirəcək.

Rəbb Aşşuru cəzalandıracaq

24 Buna görə də Xudavənd, Ordular Rəbbi belə deyir:
«Ey Sionda yaşayan xalqım,
Misirlilərin sənə etdiyi kimi
Səni dəyənəklə vuran,
Üzərinə çomaq qaldıran
Aşşurlulardan qorxma.
25 Çünki bu yaxında qəzəbim sönəcək,
Hiddətim Aşşurluların məhvinə səbəb olacaq».
26 Mən Ordular Rəbbi, Midyanlıları Orev qayasında vurduğum kimi
Onları da qırmancla vuracağam,
Dəyənəyimi Misirlilərə qarşı nə cür dənizin üzərinə uzatdımsa,
İndi də elə edəcəyəm.
27 O gün Aşşurun yükü çiyninizdən,
Boyunduruğu boynunuzdan götürüləcək.
Dirçəldiyinizə görə boyunduruq qırılacaq.

İşğalçıların hücumu

28 Ayat şəhərini alıb Miqrondan keçdilər,
Mikmasda yüklərini boşaltdılar.
29 Onlar keçidi keçdi, Gevada gecələdi,
Rama şəhəri lərzəyə gəldi,
Şaulun şəhəri Giveada yaşayanlar qaçdı.
30 Ey Qallim əhli, səsini ucalt!
Ey Layşa, dinlə,
Ey zavallı Anatot!
31 Madmena sakinləri qaçır,
Gevim sakinləri sığınacaq axtarır.
32 Bu gün işğalçılar Novda qalacaq,
Sion şəhərinin qurulduğu dağa –
Yerusəlim təpəsinə yumruq göstərəcək.

33 Budur, Sahibimiz, Ordular Rəbbi
Düşməni dəhşətli gücü ilə budaqlar kimi kəsəcək.
Ən hündür ağaclar qırılacaq,

---

* **10:21** *Sağ qalanlar* – ibrani mətnində *Şear-Yaşuv*. Yeşaya bu sözləri ilk oğluna ad kimi verdi. Bax: Yeş. 7:3. * **10:22** Rom. 9:27-28

Qürurlular alçaldılacaq.
34 Meşədəki kolluqları balta kimi
Kəsib yerə sərəcək.
Livan Qüdrətli Olanın önündə diz çökəcək.

11

Sülh ümidi

1 * Yesseyin kötüyündən yeni bir fidan çıxacaq,
Kökündən çıxan bir budaq bar verəcək.
2 Rəbbin Ruhu,
Hikmət və anlayış ruhu,
Öyüd-nəsihət və qüdrət ruhu,
Bilik və Rəbb qorxusu ruhu
Onun üzərində olacaq.
3 O, Rəbb qorxusunda sevinc tapacaq.
Gözlərinin gördüyü ilə hökm etməyəcək,
Qulağı ilə eşitdiyinə görə qərar çıxarmayacaq.
4 * * Lakin o, yoxsullara haqq ilə hökm edəcək,
Yer üzündəki fəqirlərin işinə ədalətlə qərar çıxaracaq.
Dünyanı ağzının dəyənəyi ilə vuracaq.
Pis adamları ağzının nəfəsi ilə öldürəcək.
5 * O, belini salehliklə qurşayacaq,
Sədaqəti kəmər kimi taxacaq.

6 * O gün qurdla quzu bir yerdə yaşayacaq,
Bəbirlə çəpiş birgə yatacaq,
Dana, gənc aslan və bəslənmiş mal-qara
Yan-yana duracaq,
Onları balaca uşaq gəzdirəcək.
7 İnəklə ayı bir yerdə otlayacaq,
Onların balaları bir yerdə yatacaq,
Şir də buğa tək saman yeyəcək.
8 Südəmər körpə əfi ilanın
Yuvası üstündə oynayacaq,
Süddən kəsilmiş uşaq
Əlini gürzənin yuvasına salacaq.
9 * Müqəddəs dağımın heç bir yerində
Heç kimə zərər dəyməyəcək,
Heç bir kəs o birisini məhv etməyəcək.
Çünki sular dənizi bürüdüyü kimi
Dünya Rəbbin biliyi ilə dolacaq.

Əsirlər geri qayıdacaq

10 * O gün Yesseyin kökü xalqlara bayraq olacaq,
Millətlər ona tərəf yönələcək
Məskunlaşdığı yer izzətlə dolacaq.

11 O gün Xudavənd Aşşurdan,

---

* **11:1** Vəhy 5:5; 22:1 * **11:4** Zəb. 96:12-13; Vəhy 19:11 * **11:4** 2Sal. 2:8 * **11:5** Ef. 6:14-15
* **11:6** Yeş. 65:25 * **11:9** Hab. 2:14 * **11:10** Rom. 15:12

Misirdən, Patrosdan, Kuşdan,
Elamdan, Şinardan, Xamatdan və uzaq diyarlardan
Xalqının sağ qalanlarını qurtarmaq üçün
İkinci dəfə əlini uzadacaq.
12 Millətlər üçün bayraq qaldıracaq,
Əsir düşmüş İsrail övladlarını yığacaq,
Dağılmış Yəhudalıları
Dünyanın dörd bucağından bir yerə gətirəcək.
13 Efrayimin qısqanclığı yox olacaq,
Yəhudanı sıxışdıranlar məhv olacaq.
Efrayim Yəhudaya qısqanmayacaq,
Yəhuda Efrayimi sıxışdırmayacaq.
14 Onların ikisi qərbdə Filiştlilərin üstünə hücum edəcək,
Birlikdə şərqdə yaşayanların var-dövlətini qarət edəcək,
Edom və Moav torpaqlarını zəbt edəcək,
Ammonlular onlara tabe olacaq.
15 * Rəbb Misirdəki dənizin körfəzini
Büsbütün qurudacaq.
Fərat çayının üzərində
Əlini yellədərək səmum küləyi gətirəcək,
O, çayı yeddi dərəyə böləcək,
Adamlar oradan çarıqlarla keçə biləcək.
16 İsrail övladları Misir torpağından çıxdığı kimi
Rəbbin Aşşurda sağ qalan xalqı üçün
Böyük bir çıxış yolu olacaq.

12

Şükür məzmuru

1 O gün sən, ey İsrail, belə deyəcəksən:
«Ya Rəbb, Sənə şükür edəcəyəm!
Sən mənə qəzəblənirdin,
Lakin qəzəbin söndü,
Mənə təsəlli verdin.
2 * Allah xilasımdır,
Ona güvənəcəyəm və qorxmayacağam,
Çünki Rəbb Allahımız qüvvətim, məzmurumdur,
O mənə xilas verdi!»

3 Sevinclə xilas mənbələrindən
Su çəkəcəksiniz.
4 * O gün belə deyəcəksiniz,
«Rəbbə şükür edin, Onun adını çağırın,
Xalqlar arasında Onun işlərini bəyan edin,
Onun adının ucalığını elan edin.
5 Rəbbi tərənnüm edin,
Çünki O, möhtəşəm işlər gördü,
Qoy bütün dünya bunu bilsin!
6 Ey Sion sakinləri, səsinizi ucaldın,
Sevinclə çığırın,

* **11:15** Vəhy 16:12 * **12:2** Çıx. 15:2; Zəb. 118:14 * **12:4** 1Saln. 16:8; Zəb. 105:1

Çünki aranızdakı İsrailin Müqəddəsi böyükdür».

13

Allah Babili cəzalandıracaq

1 * Amots oğlu Yeşayaya Babil haqqında görüntü ilə nazil olan xəbərdarlıq:
2 Çılpaq dağın zirvəsinə bayraq sancın!
Döyüşçüləri bərkdən səsləyin,
Əl edin ki, onlar
Əsilzadələr üçün ayrılan qapılardan içəri girsin.
3 Mən seçdiklərimə əmr verdim,
Qəzəbimi düşmənlərə tökmək üçün
Cəsur cəngavərləri,
Ucalığımla öyünən igidləri səslədim.

4 Dağlardakı izdihamın gurultusunu eşidin,
Bu, böyük bir xalqın səsinə bənzər.
Bir yerə toplanan millətlərin,
Padşahlıqların nidasını dinləyin!
Ordular Rəbbi bir ordunu döyüşə çağırır!

5 Onlar uzaq ölkədən,
Üfüqlərin o biri tərəfindən gəlir.
Ölkəni tamamilə yerlə yeksan etmək üçün
Rəbb və Onun qəzəbinin silahı gəlir.

6 * Fəryad edin, çünki Rəbbin günü yaxınlaşır.
O gün Külli-İxtiyarın etdiyi qırğın kimi gəlir!
7 Buna görə hamının əlləri yanına düşəcək,
Hər kəs qorxub ürəyini yeyəcək.
8 Hər bir adamı dəhşət bürüyəcək,
Dərd və iztirab içində boğulacaq,
Doğan qadın kimi ağrı çəkəcək,
Çaşqın-çaşqın bir-birinə baxacaq,
Üzləri qızaracaq.

9 Budur Rəbbin günü gəlir,
Amansızlıqla, qeyzlə, qızğın qəzəblə gəlir ki,
Yeri səhraya döndərsin,
Oradakı günahkarları məhv etsin.
10 * Göydəki ulduzlar və bürclər işıq verməyəcək,
Günəş doğarkən tutulacaq,
Ay nurunu saçmayacaq.

11 Rəbb deyir: «Pisliyə görə dünyanı,
Günahlarına görə pis adamları cəzalandıracağam.
Təkəbbürlülərin qürurunu qıracağam,
Zalımların məğrurluğunu alçaldacağam.
12 İnsan saf qızıldan da az olacaq,

* **13:1** Yeş. 47:1-15; Yer. 50:1–51:64 * **13:6** Yoel 1:15 * **13:10** Yez. 32:7; Yoel 2:10,31; 3:15; Mat. 24:29; Mark 13:24-25; Luka 21:25; Vəhy 6:12-13; 8:12

Adam Ofir qızılından da nadir halda tapılacaq.
13 Buna görə də Mən Ordular Rəbbi,
Qızğın qəzəb günündə
Qeyzlə göyləri titrədəcəyəm,
Yer üzü lərzəyə gələcək.
14 Hər kəs qovulan ceyrana, çobansız qoyunlara dönüb
Öz xalqının yanına qayıdacaq,
Öz vətəninə qaçacaq.
15 Bütün tutulanların bədəni dəlik-deşik olacaq,
Ələ keçənlərin hamısı qılıncdan keçiriləcək.
16 Onların gözləri önündə körpələri parça-parça ediləcək,
Evləri talan ediləcək,
Arvadlarının namusuna toxunulacaq.

17 Gümüşə qiymət verməyən,
Qızılı sevməyən Midiyalıları
Onlara qarşı qaldıracağam.
18 Ox-kamanları gəncləri parça-parça edəcək,
Körpələrə rəhm etməyəcəklər,
Uşaqları əsirgəməyəcəklər.
19 * Mən Allah Sodomla Homorranı necə dağıtdımsa,
Padşahlıqların ən gözəli olan,
Xaldeylilərin calalı və qürurlu olan
Babili də elə yıxacağam.
20 * Orada bir daha heç kim yaşamayacaq,
Nəsildən-nəslə kimsə məskunlaşmayacaq.
Ərəblər çadırlarını qurmayacaq,
Çobanlar sürülərini orada saxlamayacaq.
21 * Ora vəhşi heyvanların yaşadığı yer olacaq,
Bayquşlar evlərdə qaynaşacaq,
Orada dəvəquşular məskən salacaq,
Təkələr oynaşacaq.
22 Saraylarında goreşənlər çığıracaq,
Gözəl imarətlərində çaqqallar gəzəcək.
Babilin sonu yaxınlaşır,
O günlər tez gəlib çatacaq».

14

Əsirlərin qayıtması

1 Rəbb Yaqub nəslinə rəhm edəcək,
İsrail xalqını yenə seçib torpaqlarına sakin edəcək,
Yadellilər də Yaqub nəslinə qoşulacaq, onlarla birləşəcək.
2 Xalqlar İsrail xalqını götürüb torpaqlarına aparacaq.
Onda İsrail xalqı Rəbbin torpağında
Onları özlərinə qul və kəniz edəcək;
Onları əsir aparanları özləri əsir edəcək,
Onlara zülm edənlərin üzərində hökm sürəcək.

Ölülər diyarına düşən Babil padşahı

* **13:19** Yar. 19:24 * **13:20** Yer. 50:39 * **13:21** Vəhy 18:2

3 Rəbb səni ağrıdan, sıxıntıdan,
Gördüyün ağır işdən qurtaranda
4 Babil padşahına lağ edib belə deyəcəksən:
«Zülmkarın sonu gör necə oldu!
Zorakılığın axırı gör necə oldu!
5 Rəbb pis adamların dəyənəyini,
Hökmdarların əsasını qırdı.
6 O əsa ki dayanmadan xalqları qəzəblə vurardı,
Millətləri qeyzlə, amansızca əzərdi.

7 İndi isə bütün dünya
Sakitlik və rahatlıq içində sevincdən coşur.
8 Livanın şam və sidr ağacları
Sənin fəlakətinə sevinərək deyir:
“Sənin ölümündən bəri heç kim bizi kəsməyə gəlmir”.

9 Yerin altındakı ölülər diyarı sənə “xoş gəldin” deyib,
Səni qarşılamağa can atır, ey Babil padşahı!
Yer üzünün ölən bütün başçıları
Sənin gəlişindən həyəcanlanır,
Millətlərin bütün keçmiş padşahları
Taxtlarından ayağa qalxır.
10 Hamı səni çağırıb belə deyəcək:
“Sən də bizim kimi zəif oldun, bizə bənzədin!”
11 Cah-calalın, çənglərinin səsi
Ölülər diyarına endirildi.
Altını qurd, üstünü həşərat bürüdü.

12 * Ey parlaq ulduz, dan oğlu,
Necə də göylərdən yerə düşdün!
Ey millətləri tapdalayıb keçən,
Necə də yerə yıxıldın!
13 * Sən ürəyində dedin:
“Göylərə qalxacağam,
Taxtımı Allahın ulduzları üzərində ucaldacağam,
Şimaldakı yüksək yerdə, toplantı dağında oturacağam,
14 Uca buludların üzərinə çıxacağam,
Haqq-Taala kimi olacağam”.
15 Ancaq ölülər diyarına,
Ölüm çuxurunun dərinliyinə endiriləcəksən.

16 Səni görənlər gözlərini zilləyib
Sənin haqqında düşünüb belə deyəcək:
“Dünyanı sarsıdan, padşahlıqları lərzəyə salan,
17 Yer üzünü səhraya çevirən,
Şəhərlərini yerlə yeksan edən,
Dustaqları evlərinə buraxmayan adam bu deyilmi?”
18 Bütün millətlərin padşahları,
Hər biri öz əzəmətli sərdabəsində uyuyur.
19 Lakin sən iyrənc budaq kimi

* **14:12** Vəhy 8:10; 9:1 * **14:13** Mat. 11:23; Luka 10:15

Qəbrindən kənara, uzağa atıldın,
Bir çuxurun dibinə tullanan,
Bədənləri qılıncla deşilən meyitlərlə örtülmüsən,
Ayaq altında qalan leş kimisən.
20 Ölkəni dağıdıb xalqını öldürdüyünə görə
Başqaları kimi dəfn olmayacaqsan.
Pislik edənlərin nəsli bir daha xatırlanmayacaq.
21 Ataların günahına görə
Övladları üçün qırğın hazırlayın ki,
Onlar qalxıb dünyanı zəbt etməsinlər,
Dünyanın üzərini şəhərləri ilə bürüməsinlər».

22 «Babil xalqına qarşı qalxacağam»
Bunu Ordular Rəbbi bəyan edir.
«Babilin adını, sağ qalanlarını, oğullarını,
Nəsillərini yox edəcəyəm» Rəbb bəyan edir.
23 «Babili bayquş yuvasına, bataqlığa çevirəcəyəm,
Qırğın süpürgəsi ilə süpürəcəyəm»
Ordular Rəbbi bəyan edir.

Rəbb Aşşurluları cəzalandıracaq

24 * Ordular Rəbbi and içib belə deyir:
«Mütləq düşündüyüm kimi olacaq,
Niyyət etdiyim kimi gerçəkləşəcək.
25 Ölkəmdə Aşşurluları məhv edəcəyəm,
Dağlarımda onları tapdalayacağam.
Xalqım Aşşurun boyunduruğundan,
Çiyinlərindəki yükündən qurtulacaq.
26 Bütün dünya üçün hazırladığım hökm budur,
Bütün millətlərə qarşı uzanan əl budur.
27 Ordular Rəbbinin hökmünü kim poza bilər?
Uzanan əlini kim geri qaytara bilər?»

Rəbb Filiştliləri cəzalandıracaq

28 * Padşah Axazın öldüyü ildə görüntü ilə nazil olan xəbərdarlıq:
29 * «Ey bütün Filiştlilər, sevinməyin ki, sizi döyən dəyənək qırıldı,
Çünki ilanın kökündən gürzə törəyəcək,
Onun törəməsi də uçan ilan olacaq.
30 Kasıbların ən kasıbı doyacaq,
Fəqirlər rahat dincələcək.
Amma sizin kökünüzü qıtlıqla kəsəcəyəm,
Sağ qalanlarınız da öldürüləcək.
31 Ey darvaza, fəryad et!
Ey şəhər, ağla!
Ey bütün Filiştlilər, başdan-başa əriyin!
Çünki şimaldan tüstü gəlir,
Düşmən əsgərləri nizamı pozmadan gəlir».

32 O millətin elçilərinə nə cavab veriləcək?

---

* **14:24** Yeş. 10:5-34; Nah. 1:1–3:19; Sef. 2:13-15 * **14:28** 2Pad. 16:20; 2Saln. 28:27 * **14:29** Yer. 47:1-7; Yez. 25:15-17; Yoel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sef. 2:4-7; Zək. 9:5-7

«Rəbb Sionun təməlini qoyub,
Onun xalqının fəqirləri orada
Sığınacaq tapacaq» deyiləcək.

15

Moavın dağılması

1 * Moav barədə xəbərdarlıq:
Moavın Ar şəhəri bir gecəyə xarabalığa döndü, dağıldı,
Moavın Kir şəhəri bir gecəyə viranəliyə döndü, dağıldı.
2 * Buna görə Divon xalqı ağlamaq üçün məbədə,
Səcdəgahlara çıxdı.
Moav xalqı Nevo və Medva üçün fəryad edir.
Yas tutmaq üçün hamı saçını kəsdi,
Saqqalını qırxdı.
3 Çula bürünərək küçələrdə,
Damlarda, meydanlarda hər kəs fəryad edir,
Göz yaşları sel kimi axır.
4 Xeşbon və Elale fəryad edir,
Səsləri Yahsaya qədər eşidilir.
Buna görə Moav əsgərləri nalə çəkir,
Ürəkləri qorxu içindədir.
5 Ürəyim Moav üçün kədərlənir,
Oranın qaçqınları Soara, Eqlat-Şelişiyaya doğru qaçdı.
Luxit yoxuşundan ağlayaraq çıxırlar.
Xoronayim yolunda məhv olduqları üçün ağlayırlar.
6 Nimrim suları quruduğu üçün ot soldu,
Bitkilər qalmadı, artıq göy-göyərti yox oldu.
7 Buna görə xalq qazandığı mal-dövlətini, yığdığı sərvətini
Söyüdlər vadisindən keçirir.
8 Xalqın ağlaşması Moav torpağını bürüyür,
Fəryadı Eqlayimədək, Beer-Elimədək çatır.
9 Çünki Dimon suları qanla doludur,
Amma Mən Dimonun başına daha betər bəla gətirəcəyəm,
Moavdan qaçıb-qurtulanların,
Ölkədə sağ qalanların üstünə şirlər göndərəcəyəm.

16

1 Seladan səhra yolu ilə Sion dağına,
Ölkənin hökmdarına quzular göndərin.
2 Moav qızları yuvalarından atılmış,
Ora-bura uçan quşlara bənzəyir,
Onlar Arnon çayının bərələrində dolaşır.

3 «Bizə öyüd ver, ədalət göstər,
Gündüzün istisində gecə kimi üstümüzə kölgə sal,
Sürgünləri saxla, qaçqınları təslim etmə.
4 Qoy Moavdan sürgün olanlar

* **15:1** Yeş. 25:10-12; Yer. 48:1-47; Yez. 25:8-11; Amos 2:1-3; Sef. 2:8-11 * **15:2** Yer. 48:5,34,37

Sənin ilə birlikdə yaşasın,
Məhv edənlərə qarşı biz Moavlıların pənahı ol».
Qarət və qırğın qurtaranda,
Ölkəni ayaqları altına salanlar yox olanda,
5 Məhəbbət üzərində taxt qurulacaq,
Davud nəslindən bir nəfər
Sədaqətlə padşahlıq edəcək,
Hökm edərkən ədaləti axtaracaq,
Tezliklə salehliyi yerinə yetirəcək.

6 * Moavlıların nə dərəcədə
Qürurlanıb lovğalandıqlarını,
Nə cür təkəbbürlü olduqlarını eşitdik,
Boş yerə öyünürlər.
7 Buna görə Moavlılar Moav üçün fəryad edəcək;
Hamısı fəryad edəcək,
Qir-Xaresetin kişmiş kökələrini
Yada salaraq inləyib kədərlənəcək.
8 Çünki Xeşbon tarlaları,
Sivma tənəkləri qurudu.
Başqa millətlərin başçıları seçmə budaqlarını qırdı,
O budaqları ki Yazerə qədər uzanardı,
Səhraya çatırdı, şaxələnib dənizi aşırdı.
9 Buna görə Yazer ağlaşması ilə
Sivma tənəkləri üçün acı-acı ağlayıram.
Ey Xeşbon və Elale,
Çünki yay meyvələrinizin və biçininizin üzərinə
Döyüş nərəsi düşdü.
10 Meyvə bağlarından sevinc və fərəh götürüldü,
Üzümlüklərdə nə nəğmələr, nə də sevinc nidaları səslənir.
Üzümsıxanlardan şərab götürülməyəcək,
Onların sevinc səslərini kəsdim.
11 Buna görə ürəyim Moav üçün lira kimi inləyir,
Qəlbim Qir-Xareset üçün sızlayır.
12 Moav xalqı səcdəgahlarına çıxaraq
Boş yerə özünü yorur,
Dua etmək üçün Müqəddəs məkanına gedəcək,
Amma hər şey boş-boşunadır!
13 Rəbbin Moav haqqında keçmişdə dediyi sözü budur.
14 İndi isə Rəbb belə deyir: «Tam üç ilin ərzində Moavın şan-şöhrəti çoxsaylı xalqı ilə birgə alçaldılacaq, sağ qalanları azalıb zəifləyəcək».

17

Aram və İsrail haqqında peyğəmbərlik

1 * Dəməşq barədə xəbərdarlıq:
Budur, Dəməşq daha şəhər olmayacaq,
Bir yığın xarabalığa dönəcək.
2 Aroer şəhərləri tərk olunacaq.
Oralar sürülərin otlaq yeri olacaq,

* **16:6** Yer. 48:29,32-33 * **17:1** Yer. 49:23-27; Amos 1:3-5; Zək. 9:1

Onları qorxudan olmayacaq.
3 Efrayimdə qalalı şəhər qalmayacaq,
Dəməşqin hakimiyyəti yox olacaq,
Sağ qalan Aramlıların qüvvəti
İsrail övladlarının qüvvəti tək olacaq.
Bunu Ordular Rəbbi bəyan edir.

4 O gün Yaqub nəslinin əzəməti sönəcək,
Hamısı bir dəri, bir sümük qalacaq;
5 Biçinçi taxılı necə biçirsə,
Başaqları əli ilə necə yığırsa,
Refaim vadisində başaqları necə toplayırsa,
Onlar da elə olacaq.
6 Zeytun ağacı silkələnəndən sonra
Təpəsində iki-üç zeytun qaldığı kimi,
Bəhərli budaqlarında dörd-beş zeytun qaldığı kimi
Çox az adam sağ qalacaq.
Bunu İsrailin Allahı Rəbb bəyan edir.

7 O gün insan öz Yaradanına nəzər salacaq və gözləri İsrailin Müqəddəsini görəcək.
8 Əlləri ilə yaratdığı qurbangahlara baxmayacaq, barmaqları ilə düzəltdiyi ilahə Aşeranın rəmzi olan sütunlara, buxur qurbangahlarına nəzər salmayacaq.

9 O gün istehkamlı şəhərləri
İsrail övladlarından qaçan Hivlilərlə Emorluların tərk etdiyi
Şəhərlərə bənzəyəcək, viran qalacaq.
10 Sən, ey İsrail, sənə qurtuluş verən
Allahını unutdun,
Pənahgahın olan Qayanı xatırlamadın.
Buna görə də sən əcnəbi bütlər üçün bağ əkirsən,
Özgə ağacların budaqlarından peyvənd edirsən.
11 Onları əkdiyin gün böyüdürsən,
Ertəsi gün çiçəkləndirirsən,
Amma kədərli, sağalmayan ağrılı gündə məhsul verməyəcəklər.

12 Ah, çoxsaylı xalqların gurultusu
Dənizlərin gurultusuna bənzər!
Ümmətlərin nərəsi böyük suların çağlayışına oxşar!
13 Ümmətlərin səsi böyük suların gurultusuna bənzəyəcək,
Lakin Allah onları məzəmmət edəcək,
Onlar uzaqlara qaçacaq,
Küləyin qarşısında təpəliklərdəki saman çöpü kimi,
Qasırğanın önündə yuvarlanan küləş kimi qovulacaqlar.
14 Axşamçağı onlar dəhşət doğururlar,
Səhər açılmadan yox olurlar.
Bizi soyanların aqibəti budur,
Bizi qarət edənlərin sonu budur.

18

Allahın Kuşa cəza verməsi

1 Kuş çaylarının o tərəfində yerləşən,
Qanad vızıltıları eşidilən ölkənin vay halına!
2 Dəniz yolu ilə, qamış qayıqları ilə
Bu ölkə elçilər göndərir!
Ey sürətli qasidlər, yola düşün!
Çaylarla bölünmüş ölkəyə,
Ucaboylu, parlaq dərili millətin,
Hər yanda qorxu doğuran xalqın,
Güclü və işğalçı millətin yanına gedin!

3 Ey bütün yer üzündə yaşayanlar!
Ey dünya sakinləri!
Dağların zirvəsinə bayraq dikələndə baxın!
Şeypur çalınanda eşidin!
4 Çünki Rəbb mənə belə deyir:
«Günəş şüalarından yaranan qızmarlıq kimi,
Biçin vaxtının istisində şeh buludu kimi
Sakitcə məskənimdən baxacağam».
5 Çiçəklənmə qurtarıb məhsul yığımından əvvəl
Üzümlər qora bağlayanda
O, bağ qayçıları ilə pöhrələri kəsəcək,
Şaxələnmiş budaqları qırıb atacaq.
6 Hamısı dağın yırtıcı quşlarına,
Yerin vəhşi heyvanlarının qarşısına atılacaq.
Yayda yırtıcı quşlara,
Qışda bütün vəhşi heyvanlara yem olacaq.

7 O vaxt çaylarla bölünmüş ölkə
Ucaboylu, parlaq dərili xalq,
Hər yanda qorxu doğuran xalq
Güclü və işğalçı millət
Ordular Rəbbinə,
Ordular Rəbbinin adını qoyduğu yerə –
Sion dağına xərac gətirəcək.

19

Allahın Misirə cəza verməsi

1 * Misir barədə xəbərdarlıq:
Budur, Rəbb sürətlə gedən buludun üstünə minib Misirə gəlir.
Misir bütləri Onun qarşısında titrəyir,
Misirlilərin ürəkləri qorxudan əriyir.
2 Rəbb deyir:
«Mən Misirliləri Misirlilərə qarşı qaldıracağam,
Qardaş qardaşla, qonşu qonşu ilə,
Şəhər şəhərlə, ölkə ölkə ilə vuruşacaq.
3 Misirlilərin ruhu qırılacaq, niyyətlərini boşa çıxaracağam.
Onlar bütlərdən, ölü ruhlarından, cindarlardan,
Ruhçağıranlardan məsləhət istəyəcək.

* **19:1** Yer. 46:2-26; Yez. 29:1–32:32

4 Misirliləri qəddar bir sahibə təslim edəcəyəm,
Qüvvətli padşah üzərlərində hökm sürəcək».
Sahibimiz, Ordular Rəbbi belə bəyan edir.

5 Nilin suları azalacaq,
Çay çəkilib quruyacaq.
6 Çaylar iylənəcək,
Misirin arxları boşalıb quruyacaq,
Qamışlar və qarğılar çürüyəcək.
7 Nil kənarında, çayın qırağındakı qarğılar,
Nil boyunca əkilmiş zəmilər quruyacaq, sovrulub yox olacaq.
8 Balıqçılar, Nilə tilov atanların hamısı ağlayaraq yas tutacaq,
Nilə tilov atanların hamısı ağlayacaq,
Suya tor salanlar kədərlənəcək.
9 İncə kətan üzərində işləyənlər,
Ağ bez toxuyanlar ümidlərini itirəcək.
10 Misirin sütunları qırılacaq,
Bütün muzdlu işçilər ruhdan düşəcək.

11 Soan şəhərinin başçıları necə də axmaqdır!
Fironun hikmətli vəzirləri ağılsız məsləhətlər verir.
Onlar firona necə: «Mən müdriklərin,
Qədim padşahların nəslindənəm!» deyə bilər?
12 Ey firon, sənin hikmətli vəzirlərin indi haradadır?
Qoy sənə bildirsinlər
Ordular Rəbbi Misirə qarşı nə hazırlayıb.
13 Soan başçıları axmaq oldu,
Nof rəisləri aldandı,
Misir qəbilələrinin başçıları Misiri yoldan azdırdı.
14 Rəbb onların ağlını çaşdırdı.
Necə ki sərxoş adam öz qusduğunun ətrafında səndələyirsə,
Misir də öz əməllərində belə dolaşır.
15 Misirdə heç kim heç bir iş görə bilməyəcək:
Nə baş, nə quyruq və nə xurma budağı, nə də qamış.

Misir Rəbbə tərəf dönəcək

16 O gün Misirlilər qadına bənzəyəcək, Ordular Rəbbinin onlara qarşı qalxan əlinin önündə titrəyib dəhşətə gələcək.
17 Yəhuda torpağı Misirliləri dəhşətə gətirəcək. Ordular Rəbbinin Misirə qarşı hazırladığı niyyətə görə Yəhudanın adını eşidən hər kəs vəlvələyə düşəcək.
18 O gün Misirdə Kənan dilində danışan və Ordular Rəbbinin adına and içən beş şəhər olacaq. Onlardan biri Həlak şəhəri * adlandırılacaq.
19 O gün Misir ölkəsində Rəbbə qurbangah qurulacaq, sərhədində isə Ona sütun tikiləcək.
20 Bu, Misir torpağında Ordular Rəbbinin əlaməti və şəhadəti olacaq. Onlar zülmkarlardan qurtulmaq üçün Rəbbə fəryad edəcək. O, Misirlilərə xilaskar və müdafiəçi göndərib onları qurtaracaq.

* **19:18** *Həlak şəhəri* – ibrani dilində *Günəş şəhəri* mənasını verə bilər. Misirdəki Heliopolisə işarədir.

21 Rəbb Özünü Misirlilərə tanıtdıracaq, onlar da o gün Rəbbi tanıyacaq.
Misirlilər Rəbbə qurbanlar, təqdimlər gətirəcək, nəzir-niyaz edib yerinə yetirəcək.
22 Rəbb Misirliləri vuracaq və sonra şəfa verəcək. Onlar Rəbbə tərəf
dönəcək, yalvarışları qəbul olunacaq və Rəbb onlara şəfa verəcək.
23 O gün Misirdən Aşşura böyük yol olacaq.
Aşşurlu Misirə, Misirli Aşşura gedib-gələcək.
Misirlilərlə Aşşurlular birlikdə Rəbbə səcdə edəcək.
24 O gün İsrail Misir və Aşşurun yanında üçüncü ölkə olacaq. Dünya bunların
sayəsində xeyir-dua alacaq.
25 Ordular Rəbbi onlara xeyir-dua verib deyəcək: «Xalqım Misir, yaratdığım
Aşşur, irsim İsrail bərəkətli olsun».

20

Misir və Kuş üçün əlamət

1 Aşşur padşahı Sarqonun əmri ilə ordusunun başçısı Aşdoda gəlib onu ələ
keçirtdiyi ildə
2 Rəbb Amots oğlu Yeşayaya belə dedi: «Get, əynindəki çulunu və ayağındakı
çarıqlarını çıxar». Yeşaya elə də etdi, lüt və ayaqyalın gəzməyə başladı.
3 Rəbb dedi: «Misir və Kuş üçün əlamət və ibrət olaraq qulum Yeşaya necə üç
il ərzində çılpaq və ayaqyalın dolaşdısa,
4 elə də Aşşur padşahı Misiri xəcalətli etmək üçün Misirliləri əsir, Kuşluları
sürgün edib gəncləri, qocaları çılpaq və ayaqyalın, ayıb yerləri açıq aparacaq.
5 Kuşa güvənən, Misirlə fəxr edən xalq qorxacaq və xəcalətə düşəcək.
6 O gün bu sahil boyunca yerləşən ölkənin sakinləri deyəcək: “Aşşur
padşahının əlindən qurtulmaq üçün köməyinə güvəndiyimiz, bel bağladığımız
xalqların başına gör nələr gəldi! Bəs biz nə cür qurtulacağıq?”»

21

Babilin düşkünlüyü haqqında görüntü

1 Dəniz sahilindəki səhra barəsində xəbərdarlıq:
Cənubdan necə fırtınalar gəlirsə,
Səhradan, dəhşətli ölkədən də elə bir fəlakət gəlir.
2 Dəhşətli görüntü mənə nazil oldu:
Xain xainlik edir, viranəçi viran edir.
Ey Elam, qalx! Ey Midiya, Babili mühasirəyə al!
Babilin bais olduğu bütün fəryadlara son qoyacağam.

3 Gördüklərimdən belimə sancı düşdü,
Doğan qadın tək məni ağrı tutdu.
Eşitdiklərimdən sarsıldım
Gördüklərimdən məni vahimə bürüdü.
4 Ürəyim əsir, dəhşət məni bürüyür.
Həsrətlə gözlədiyim sübh artıq məni qorxudur.
5 Gördüyüm görüntüdə süfrə hazırlayırlar,
Xalçalar sərirlər,
Yeyib-içirlər.
Qalxın, ey sərkərdələr,
Qalxanları yağlayın!

6 Xudavənd mənə belə dedi:
«Get, gözətçi təyin et,
Qoy o gördüklərini danışsın.
7 Qoşa atlı döyüş arabalarına,
Atlara, eşşəklərə, dəvələrə minmiş
Adamları gördükdə çox diqqət edin».

8 Gözətçi bağırdı: «Ey Xudavənd, gözətçi qülləsində daim duraram,
Hər gecə yerimdə növbəmdə olaram.
9 * Budur, döyüş arabalarında süvarilər cüt-cüt gəlir».
Sonra o çığırdı: «Yıxıldı, Babil yıxıldı!
Onun allahlarının bütləri isə yerə düşüb parça-parça oldu».
10 Ey xalqım, ey xırmanda buğda kimi döyülmüş xalqım!
İsrailin Allahı Ordular Rəbbindən eşitdiyimi sizə bildirmişəm.

Duma barəsində görüntü

11 Duma * barəsində xəbərdarlıq:
Bir nəfər Seirdən məni səsləyir:
«Ey gözətçi, gecənin qurtarmağına nə qədər qalıb?
Ey gözətçi, gecənin qurtarmağına nə qədər qalıb?»
12 Gözətçi cavab verdi: «Səhərin açılmağına az qalıb,
Lakin yenə gecə gələcək.
Soruşmaq istəsəniz, yenə gəlin soruşun».

Ərəbistan barəsində vəhy

13 Ərəbistan barəsində xəbərdarlıq:
Ey Dedan karvanları,
Ərəbistan meşələrində gecələyəcəksiniz!
14 Ey Tema sakinləri,
Susamışlara su gətirin!
Qaçıb qurtulanlara çörək verin!
15 Çünki onlar qılıncdan,
Sıyrılmış qılıncdan,
Çəkilmiş ox-kamandan, ağır döyüşdən qaçıb.
16 Xudavənd mənə belə dedi: «Tam bir ilin ərzində Qedarın bütün əzəməti qurtaracaq.
17 Oxatanlardan, Qedar nəslinin cəngavərlərindən az qalacaq». İsrailin Allahı Rəbb belə dedi.

22

Yerusəlim barəsində görüntü

1 Görüntü vadisi barəsində xəbərdarlıq:
Ey şəhər xalqı, nə olub ki, hamınız damlara çıxmısınız?
2 Ey səs-küylü, əylənən, gurultulu şəhər,
Öldürülənləriniz nə qılıncdan keçirildi,
Nə də döyüşlərdə öldürüldü.
3 Başçılarınız birlikdə qaçdı,
Onlar kamanlarından ox atmamış yaxalandı.
Uzaqlara qaçdıqlarına baxmayaraq hamısı birgə yaxalandı.
4 Buna görə mən belə dedim:

* **21:9** Yer. 51:8; Vəhy 14:8; 18:2 * **21:11** *Duma* – Edomun başqa adı.

«Məni tənha qoyun, qoy acı-acı ağlayım,
Əziz xalqım məğlub olduğuna görə
Mənə təsəlli verməyə cəhd göstərməyin».

5 Çünki Ordular Rəbbi Xudavəndin
Görüntü vadisində təlaş, basqın və çaşqınlıq günü var.
Divarların dağıdılması və fəryadın dağlara çatdığı gün gəlir.
6 Elamlılar oxdanlarını tutub adamlarla dolu döyüş arabaları ilə, süvariləri ilə gəldilər.
Kir sakinləri qalxanlarını açdılar.
7 Ən gözəl vadilərin döyüş arabaları ilə doludur,
Süvarilər şəhər darvazalarının qarşısına düzüldülər.
8 Yəhudanın istehkamları deşik-deşik oldu,
O gün siz «Meşə» adlı evdə saxlanılan silaha nəzər saldınız.
9 Davudun şəhərinin divarlarında çoxlu dəlik-deşik əmələ gəldiyini gördünüz,
Aşağı hovuza su yığdınız.
10 Yerusəlimdəki evləri saydınız,
Şəhər divarının təmiri üçün evləri sökdünüz.
11 Köhnə hovuzun suları üçün
İki divar arasında su anbarı düzəltdiniz.
Lakin bu işi Görənə baxmadınız,
Bunu çoxdan hazırlayan Allaha nəzər salmadınız.

12 O gün Ordular Rəbbi Xudavənd sizi ağlaşmağa,
Yas tutmağa, saçınızı yolmağa, çula bürünməyə çağırdı.
13 * Fəqət bunun əvəzinə siz sevinc və şadlıq tapdınız,
«Qoy yeyib-içək, çünki sabah öləcəyik!» dediniz,
Cöngə, qoyun kəsdiniz, ət yediniz, şərab içdiniz.
14 Ordular Rəbbi bunu mənə açdı:
«Bu günah sizə ölənə qədər əsla bağışlanmaz!»
Ordular Rəbbi Xudavənd belə buyurur.

15 Ordular Rəbbi Xudavənd belə dedi:
Dur, saray rəisi Şevnanın yanına get və de:
16 «Sənin burada nə işin var?
Kim icazə verib ki,
Burada – yüksəkdə özün üçün məzar qazasan,
Qayanın içində özünə sərdabə düzəldəsən?
17 Ey güclü kişi, bax Rəbb səni var-qüvvə ilə atıb-tutacaq,
18 Top kimi yuvarlayacaq,
Gen-bol ölkəyə atacaq.
Orada öləcəksən və öyündüyün arabaların orada qalacaq,
Axı öz ağanın evini biabır edən sənsən!
19 Səni vəzifəndən atacağam,
Tutduğun yerindən qovacağam.

20 O gün qulum Xilqiya oğlu Elyaqimi çağırıb
21 Sənin geyimini ona geyindirəcəyəm,
Sənin qurşağını onun belinə bağlayacağam,
Səlahiyyətini onun ixtiyarına verəcəyəm.

* **22:13** 1Kor. 15:32

Bu adam Yerusəlim sakinlərinə,
Yəhuda xalqına ata olacaq.
22 * Davud nəslinin açarını onun çiynindən asacağam,
Açdığını heç kim bağlaya bilməyəcək,
Bağladığını heç kim açа bilməyəcək.
23 Mən onu paya kimi bərk yerə vuracağam.
O, nəsli üçün fəxr olacaq.
24 Bütün nəslinin şöhrəti onun üzərində olacaq.
Nəslin və övladların şərəfi –
Taslardan tabaqlaradək
Bütün qab-qacaqların şöhrəti
Onun üzərində olacaq».
25 Ordular Rəbbi bəyan edir: «O gün bərk yerə vurulmuş paya qırılıb-düşəcək, onun üstünə asılan yük də yox olacaq». Çünki Rəbb belə söylədi.

23

Sur şəhəri barəsində görüntü

1 * Sur barəsində xəbərdarlıq:
Ey Tarşiş gəmiləri, fəryad edin,
Çünki Sur şəhəri evləri ilə, limanları ilə birlikdə dağıldı,
Kittim torpağından onlara xəbər gəldi.

2 Ey sahil sakinləri, dənizçilərin sayəsində varlanan Sidon tacirləri, susun!
3 Şixorun taxılı, Nilin məhsulu
Dəniz yolundan gələn gəliriniz idi.
Bütün şəhər millətlərin alver yeri idi!

4 Utan, ey Sidon, dəniz sahilində yerləşən qala!
Çünki dəniz belə deyir:
«Mən heç doğuş ağrısı çəkmədim, doğmadım,
Nə oğlanlar yetişdirdim, nə də qızlar böyütdüm».
5 Sur haqqında xəbər Misirə çatanda
Misirlilərin ürəkləri üzüləcək.

6 Ey sahil sakinləri, Tarşişə doğru gedin, fəryad edin!
7 Uzaq ölkələri müstəmləkə etmiş,
Əylənib keflənən sakinləri olan
Qədim şəhər bu imiş?
8 Taclar geyindirən Sura qarşı
Bunları kim hazırladı?
Axı bu şəhərin tacirləri şahzadə idi,
Ticarətçiləri dünyanın ən hörmətli adamları idi.
9 Ordular Rəbbi bunu hazırladı ki,
Hər cür gözəlliyin qürurunu qırsın,
Yer üzünün hörmətli adamlarını utandırsın.

10 Ey Tarşiş qızı, öz torpaqlarından Nil kimi keç,
Artıq maneçilik yoxdur.
11 Rəbb dənizin üzərinə əlini uzatdı,

* **22:22** Vəhy 3:7-8 * **23:1** Yez. 26:1–28:19; Yoel 3:4-8; Amos 1:9-10; Zək. 9:2-4; Mat. 11:20-22; Luka 10:13-14

Padşahlıqları titrətdi,
Kənanın istehkamlarının dağılması haqqında əmr verdi.
12 Onda Rəbb dedi:
«Ey zorlanmış bakirə Sidon qızı,
Sən bir daha sevinməyəcəksən!
Qalx, Kittimə yollan,
Amma orada da canına rahatlıq tapmayacaqsan».

13 Xaldey ölkəsinə bax!
O xalq artıq yoxdur.
Aşşurlular o ölkəni
Vəhşi heyvanların məskəninə döndərdi.
Onlar hücum etmək üçün qüllələri tikdi,
Sarayları dağıtdılar,
Bu diyarı viranəliyə çevirdi.
14 * Fəryad edin, ey Tarşiş gəmiləri,
Çünki istehkamınız dağılıb.
15 Bundan sonra Sur şəhəri yetmiş il ərzində bir padşahın ömrü qədər unudulacaq. Yetmiş il keçdikdən sonra Surun da başına fahişə qadın üçün bəstələdiyi nəğmədəki kimi belə gələcək:
16 «Ey unudulmuş fahişə,
Əlinə bir lira al, şəhəri dolan!
Gözəl havalar çal, çoxlu nəğmələr oxu,
Qoy səni yada salsınlar!»
17 * Yetmişinci ilin sonunda Rəbb Sur şəhərini yada salacaq. Bu şəhər yenə də ticarətə başlayacaq. Dünyanın bütün padşahlıqları ilə fahişəlik edəcək.
18 Amma Surun ticarətdən gələn gəliri Rəbbə həsr olunacaq. Ticarətdən qazanılmış pullar xəzinələrə qoyulmayacaq, gizlədilməyəcək. Bu gəlir Rəbbin hüzurunda gəzən adamların yeməyini və gözəl geyimini təmin edəcək.

24

Rəbbin dünyaya verəcəyi cəza

1 Budur, Rəbb yer üzünü boş qoyub xarabalığa çevirəcək,
Dünyanı alt-üst edəcək,
Sakinlərini dağıdacaq.
2 Nə xalqla kahin arasında,
Nə nökərlə ağası arasında,
Nə qarabaşla xanımı arasında,
Nə alıcı ilə satıcı arasında,
Nə borc verənlə borc alan arasında
Nə də sələmçi ilə borc alan arasında
Heç bir fərq qoyulmayacaq.
3 Yer üzü tamamilə boş qalıb xarabalığa çevriləcək.
Çünki Rəbb bu sözü söylədi.

4 Dünya saralıb-solur,
Yer üzü quruyub-solur.
Dünyanın məğrur insanları məyus olur.
5 Dünyanı sakinləri murdar etdi,
Çünki Allahın qanunlarını tapdaladı,

* **23:14** Vəhy 18:17-19 * **23:17** Vəhy 17:2; 18:3

Qaydalarına xor baxdı,
Əbədi əhdi pozdu.
6 Bu səbəbə görə
Lənət yer üzünü məhv edir.
Yer üzünün sakinləri
Günahlarının cəzasını çəkir,
Buna görə yanır,
Çox az adam sağ qalacaq.
7 Təzə şərab qurtarır, meynələr solur,
Nə vaxtsa fərəhlənən adamlar kədərlənir.
8 * Dəflərin şən səsi kəsilib,
Sevinc nidası eşidilmir,
Liraların avazı gəlmir.
9 Bir daha nəğmə oxuyub şərab içmirlər,
İçkinin dadı içənə acı gəlir.
10 Viran qalmış şəhər xaraba qalıb,
Bütün evlər qıfıllanıb,
Heç kim ora girə bilmir.
11 Şərab çatmamazlığına görə küçələrdə qışqırırlar,
Fərəhdən əsər-əlamət qalmadı.
Dünyanın sevinci əsir aparıldı.
12 Şəhər viranə qaldı,
Darvazaları darmadağın oldu.
13 Zeytun ağacından zeytunları tökmək üçün ağacı silkələyib döyəndə necə olursa,
Üzüm məhsulu yığılandan sonra qalan salxımlar necə olursa,
Dünyadakı xalqlar da elə olacaq.

14 Sağ qalanlar səslərini ucaldıb
Sevinc ilahiləri söyləyəcək,
Qərbdə yaşayanlar Rəbbin əzəmətindən nəql edəcək.
15 Beləliklə, şərqdə yaşayanlar Rəbbi ucaldacaq,
Uzaq diyarların sakinləri İsrailin Allahı Rəbbin adını yüksəldəcək.
16 Dünyanın ən uzaq guşələrindən tərənnüm ilahisi eşidirik:
«Saleh Olana izzət olsun!»
Amma mən dedim: «Ölürəm, ölürəm! Vay halıma!
Xainlər xainliklərini davam edir,
Bəli, xainlər xaincəsinə hərəkət edir!»

17 * Ey dünya sakinləri,
Qarşınıza dəhşət, dərin çuxur və tələ çıxacaq!
18 Dəhşətdən qaçan dərin çuxura düşəcək,
Dərin çuxurdan çıxa bilən tələyə düşəcək.
Göylərin pəncərələri açılacaq,
Dünyanın təməlləri sarsılacaq.
19 Yer üzü çatlayacaq, çatlayacaq,
Dünya yarılacaq, yarılacaq,
Dünya lərzəyə gələcək, lərzəyə gələcək!
20 Dünya sərxoş kimi yırğalanacaq,

* **24:8** Yez. 26:13; Vəhy 18:22 * **24:17** Yer. 48:43

Külək əsəndə talvar kimi silkələnəcək,
Qanunsuzluğun ağırlığı altında yerə yatacaq,
Bir daha qalxa bilməyəcək.

21 O gün Rəbb yuxarıda – göydəki orduları,
Aşağıda – yer üzünün padşahlarını cəzalandıracaq.
22 Onlar yeraltı zindana dustaq kimi yığılacaq,
Həbsxanada bağlı saxlanacaq,
Uzun müddət keçəndən sonra cəzalanacaq.
23 Ay qaralacaq, günəş işıq saçmayacaq.
Çünki Ordular Rəbbi Sion dağında,
Yerusəlimdə hökm sürəcək.
Xalqın başçıları Onun əzəmətini görəcək.

25

Sevinc ilahisi

1 Ya Rəbb, Sən mənim Allahımsan,
Səni ucaldıram, adına həmdlər oxuyuram.
Çünki Sən qədimdən bəri möcüzələrini, niyyətlərini
Sədaqətlə həyata keçirdin.
2 Çünki Sən şəhəri bir daş yığınına,
İstehkamlı şəhəri xarabalığa döndərdin.
O şəhər yadellilərin qalası idi,
Ondan əsər-əlamət qalmadı,
O bir daha bərpa olunmaz.
3 Buna görə qüvvətli xalqlar Səni izzətləndirəcək.
Qəddar millətlərə mənsub şəhərlər Səndən qorxacaq.
4 Çünki Sən yoxsula sığınacaq,
Sıxıntı içində olan fəqirə pənahgah,
Fırtına vaxtı çardaq,
İstilik vaxtı kölgəlik oldun.
Qəddarların nəfəsi divara çarpan fırtına kimidir,
5 Quraqlıqda bürkü kimidir.
Lakin Sən, ya Rəbb,
Zülmkarların azğınlığını bulud bürkünün qarşısını alan kimi aldın,
Amansız yağıların nəğmə səslərini kəsdin.

Rəbbin hazırladığı ziyafət

6 Bu dağda Ordular Rəbbi bütün xalqlar üçün
Zəngin yeməklərdən, gözəl şərablardan ibarət ziyafət düzəldəcək,
Orada ən ləziz yeməklər, ən dadlı şərablar olacaq.
7 Bu dağda bütün xalqların üzərindəki duvağı,
Bütün millətlərin üstündə olan toxunma örtüyü götürəcək.
8 * * Ölümü əbədi olaraq yox edəcək,
Xudavənd Rəbb bütün adamların üzündən göz yaşlarını siləcək,
Bütün yer üzündən xalqının rüsvayçılığını götürəcək.
Çünki Rəbb belə söyləmişdi.

9 O gün deyəcəklər:
«Budur bizim Allahımız!

* **25:8** 1Kor. 15:54 * **25:8** Vəhy 7:17; 21:4

Ona etibar etdik, O bizi qurtardı,
Rəbb Odur, biz Ona ümid etdik.
İndi isə O bizi qurtardığına görə
Sevinib şadlanaq!»

Allahın Moava verdiyi cəza

10 * Rəbbin əli bu dağın üstündə olacaq,
Amma Moav peyinliyə düşən saman kimi tapdaq altında qalacaq.
11 Üzgüçü üzərkən əl-qol atdığı kimi
Moav peyinlikdə əl-qol atacaq,
Amma Allah Moavın qürurunu əllərinin məharəti ilə alçaldacaq.
12 O, Moavın istehkamlarını,
Yüksək divarlarını yerə endirəcək,
Dağıdıb yerlə yeksan edəcək.

26

Həmd ilahisi

1 O gün Yəhuda diyarında belə ilahi oxunacaq:
«Qüvvətli şəhərimiz var,
Allahın qurtuluşu şəhər üçün divarlar, səngərlər kimidir.
2 Açın şəhərin darvazalarını,
Qoy sadiq qalan saleh millət içəri girsin.
3 Ağlı Sənə yönəlmiş adamlara
Sən kamil sülh verirsən,
Çünki onlar Sənə güvənir.

4 Rəbbə həmişə güvənin,
Çünki Rəbb Allah əbədi Qayadır.
5 O, yuxarıdan gedənləri alçaldar,
Onların yaşadığı şəhəri dağıdar,
Yerlə yeksan edər.
6 O şəhər məzlumların ayaqları,
Yoxsulların addımları altında tapdalanacaq.

7 Saleh adamın yolu düzdür.
Ey Düz Olan, saleh adamın yolunu Sən düz edirsən.
8 Həqiqətən, ya Rəbb, Sənin hökmlərinin yolunda biz Sənə ümid bağlayırıq,
Sənin adın, ismin ürəyimizin istəyidir.
9 Qəlbim gecələr Sənin üçün həsrət çəkər,
Bəli, ruhum daxilimdə Səni arayar.
Hökmlərin yer üzündə həyata keçdikcə
Dünyanın sakinləri doğruluğu öyrənir.
10 Pis adama rəhm etsələr də,
O, doğruluğu öyrənməz,
Doğruluq hökm sürən ölkədə də haqsızlıq edər,
Rəbbin əzəmətini görməz.
11 * Ya Rəbb, əlini qaldırdın,
Amma pis adamlar bunu görmür.
Öz xalqın üçün göstərdiyin qeyrəti görüb utansınlar.
Bəli, düşmənlərin üçün yağdırdığın od onları məhv edəcək.

* **25:10** Yeş. 15:1–16:14; Yer. 48:1-47; Yez. 25:8-11; Amos 2:1-3; Sef. 2:8-11 * **26:11** İbr. 10:26-27

12 Ya Rəbb, bizə sülh verən Sənsən,
Bütün işlərimizi Sən bizim üçün tənzimləyirsən.
13 Ey Allahımız Rəbb,
Səndən savayı başqa ağalar üzərimizdə hökm sürürdü,
Lakin biz yalnız Sənin adını tanıyırıq.
14 O ağalar öldü, artıq yaşamır,
Onlar kölgə kimidir, dirilməyəcək,
Çünki Sən onları cəzalandırıb məhv etdin,
Onlar haqqında hər bir xatirəni yox etdin.
15 Lakin Sən bu milləti çoxaltdın, ya Rəbb!
Bəli, milləti çoxaltdın,
Özünü izzətləndirdin.
Hər tərəfə ölkənin sərhədlərini genişləndirdin».

16 Ya Rəbb, onlar bəlaya düşəndə Səni axtardı.
Sənin cəzan üzərlərində olanda
Sənə dua edib yalvardı.
17 Hamilə qadın doğuş vaxtı gələndə
Ağrı çəkib qovrularaq necə qışqırırsa,
Biz də Sənin qarşında elə idik, ya Rəbb!
18 Biz də sanki hamilə idik, ağrı çəkirdik,
Lakin küləkdən başqa bir şey doğmadıq.
Nə dünyaya qurtuluş gətirə bildik,
Nə də dünya sakinlərini həyata qovuşdurduq.
19 Sənin ölənlərin həyata qovuşacaq, meyitimlə birgə diriləcəklər.
Ey torpaq altında yatanlar, oyanın,
Sevinc nəğməsini oxuyun,
Çünki şeh torpağı necə təravətləndirirsə,
Rəbb də torpaqdakı ölüləri belə dirçəldəcək.

20 Ey xalqım, keç içəri otaqlara,
Qapıları ört,
Rəbbin qeyzi keçənəcən
Qısa bir müddətə gizlən!
21 Çünki budur, Rəbb yer üzünün sakinlərini
Qəbahətləri üzündən cəzalandırmaq üçün
Öz məskənindən gəlir.
Torpaq udduğu qanı üzə çıxaracaq,
Öldürülənləri artıq gizlətməyəcək.

27

İsrailin qurtuluşu

1 O gün Rəbb Livyatana, * qaçan ilana,
Bəli, Livyatana, qıvrılan ilana
Amansız, nəhəng və qüvvətli qılıncı ilə cəza verəcək,
Dənizdəki əjdahanı öldürəcək.

2 O gün Rəbb deyəcək:
«Xoşladığım bağ üçün nəğmələr oxuyun!
3 Mən Rəbb, bağı qoruyuram,

* **27:1** *Livyatan* – bu gün bizə məlum olmayan nəhəng su heyvanı, şər rəmzi.

Tez-tez sulayıram,
Gecə-gündüz keşiyində dururam ki,
Heç kəs ona zərər verməsin.
4 Mən qəzəblənmirəm,
Kaş qarşıma tikan və qanqal çıxaydı,
Onda onlara qarşı çıxıb döyüşərdim,
Hamısını odda yandırardım.
5 Yaxud qoy Mənə pənah gətirsinlər,
Mənimlə barışsınlar,
Bəli, qoy Mənimlə barışsınlar».

6 Yaqub nəsli gələcəkdə kök salacaq,
İsrail şaxələnəcək, çiçəklənəcək,
Yer üzünü bəhrələri ilə dolduracaq.

7 Rəbb İsraili vuran düşmənləri kimi onu vurdumu?
Yaxud O, başqalarını öldürdüyü kimi İsraili də öldürdümü?
8 Rəbb Öz xalqına hökm etdi,
Qovub sürgünə göndərdi.
Şərq küləyi əsən gün Rəbb onları şiddətli yeli ilə qovdu.

9 Yaqub nəslinin qəbahəti bununla bağışlanacaq,
Günahın aradan götürülməsinin tam bəhrəsi bu olacaq:
Bütpərəst qurbangahların daşları
Tabaşir kimi ovulacaq,
İlahə Aşeranın rəmzi olan sütunlar
Ya da buxur qurbangahları
Bir daha dikəlməyəcək.

10 İstehkamlı şəhər tənha, kimsəsiz yurd,
Səhra kimi boş qaldı.
Orada dana otlayıb yatacaq,
Budaqları yeyib-qurtaracaq.
11 Şaxələri quruyanda qoparılacaq,
Qadınlar gəlib onları yandıracaq.
Bu xalq ağılsız olduğuna görə
Yaradan onlara rəhm etməyəcək,
Xaliq onlara qarşı xeyirxah olmayacaq.

12 O gün Rəbb Fərat çayından
Misir vadisinə qədər
Öz bəhrələrini yığacaq.
Siz bir-bir toplanacaqsınız, ey İsrail övladları!
13 O gün böyük şeypur çalınacaq,
Aşşur torpağında itkin düşənlərlə
Misirə sürgün edilənlər gəlib
Yerusəlimdə Müqəddəs dağda
Rəbbə səcdə edəcək.

28

Şimal padşahlığına xəbərdarlıq

1 Məhsuldar vadinin başında yerləşən,
Şəraba uymuşların şəhərinin –
Efrayim sərxoşlarının qürurlu tacının,
İzzətli gözəlliyin və solan çiçəyin vay halına!

2 Budur, Rəbbin güclü, qüvvətli bir adamı var.
O, bərk yağan dolu,
Bəla gətirən fırtına kimi,
Hər şeyi yolunda məhv edən sel kimi gəlir,
Əlləri ilə şəhəri yerlə yeksan edəcək.
3 Efrayim sərxoşlarının şəhəri, qürur tacı
Ayaq altında tapdalanacaq.
4 Məhsuldar vadinin başında yerləşən şəhər,
İzzətli və gözəl tac,
Artıq solan çiçəyi xatırladan şəhər,
Vaxtından əvvəl yetişən əncir kimi olacaq.
Onu görən tez dərib yeyəcək.

5 O gün Ordular Rəbbi
Sağ qalan xalqı üçün
Gözəllik tacı, izzət çələngi olacaq.
6 Hökm kürsüsündə oturana ədalət ruhu,
Şəhər darvazalarını müdafiə edənlərə qüdrət verəcək.

Yeşaya sərxoş peyğəmbərlərə xəbərdarlıq edir

7 Kahinlər və peyğəmbərlər də şərabdan səndələyir,
İçkidən büdrəyir,
Şərab içib xumarlanıb,
İçkidən yollarını azıb.
Onlar yanlış görüntülər görür,
Tutarsız qərarlar qəbul edir.
8 Bütün süfrələri qusmaq və natəmizliklə doludur,
Bulanmamış yer yoxdur!

Yeşayaya edilən istehza

9 «Bu adam kimi öyrədir? Kimə öyüd verir?
Süddən kəsilmiş, ana döşündən ayrılmış körpə uşaqlaramı?
10 Bu nədir?
Əmr üstünə əmr, əmr üstünə əmr,
Sətir üstünə sətir, sətir üstünə sətir,
Bir az oradan, bir az buradan».

11 * Onda Rəbb bu xalqla
Yadellilərin ağzı ilə,
Başqa dildə danışacaq.
12 O sizin hamınıza dedi:
«Rahatlıq budur,
Yorğunlara dinclik verin, budur istirahət».
Amma onlar eşitmək istəmədilər.
13 Rəbbin sözü onlar üçün
«Əmr üstünə əmr, əmr üstünə əmr,

* **28:11** 1Kor. 14:21

Sətir üstünə sətir, sətir üstünə sətir,
Bir az oradan, bir az buradan» olacaq ki,
Gedib arxası üstə yıxılsınlar, yaralansınlar,
Tələyə düşüb əsir aparılsınlar.

Sion üçün guşədaşı

14 Buna görə də, ey rişxəndçilər,
Yerusəlimdə olan bu xalqın rəhbərləri,
Rəbbin sözünə qulaq asın!
15 Madam ki siz dediniz:
«Ölümlə əhd bağladıq,
Ölülər diyarı ilə razılığa gəldik,
Ölkəyə böyük bəla gələndə
Bizə zərər verməyəcək,
Çünki yalanı özümüzə sığınacaq etdik,
Hiylənin arxasında gizləndik»,

16 * Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
Budur, Sionda təməl olaraq bir daş,
Sınaqdan keçirilmiş daş, qiymətli bir guşədaşı qoyuram.
Ona iman edən hər kəs narahat olmayacaq.
17 Ədaləti ölçü, salehliyi şaqul edəcəyəm.
Yalan sığınacağını dolu məhv edəcək,
Gizləndiyiniz yerləri sellər yuyub-aparacaq.
18 Ölümlə bağladığınız əhd ləğv olunacaq,
Ölülər diyarı ilə razılığınız qüvvədən düşəcək.
Ölkəyə böyük bəla gələndə sizi məhv edəcək.
19 Bu bəla hər gələndə sizə toxunacaq.
O hər səhər, gecə-gündüz keçəcək.
Bu xəbəri anlayanda dəhşətə gələcəksiniz.

20 Yataq uzanmaq üçün qısa,
Yorğan bürünmək üçün dar olacaq.
21 * * Çünki Rəbb Perasim dağında etdiyi kimi qalxacaq,
Giveon vadisindəki kimi qəzəblənəcək.
O Öz işini, qeyri-adi işini yerinə yetirəcək!
Öz əməlini, naməlum əməlini həyata keçirəcək.
22 Buna görə də rişxənd etməyin ki,
Buxovlarınız daha da ağırlaşmasın.
Çünki Ordular Rəbbi Xudavənddən eşitmişəm ki,
Bütün ölkə məhv olacaq.

Allahın hikməti

23 Qulaq asın, səsimi eşidin, diqqət edin,
Dediyimi dinləyin.
24 Əkinçi əkin əkmək üçün durmadan yeri şumlayarmı,
Torpaqda şırım açıb malalayarmı?
25 O, torpağı hamarlayandan sonra qara çörək otunu, zirəni səpməzmi?
Buğdanı sıra ilə, arpanı ayırdığı yerə, pərinci də onun yanına əkməzmi?
26 Allah ona öyüd verər, onu öyrədər.

* **28:16** Zəb. 118:22-23; Rom. 9:33; 1Pet. 2:6 * **28:21** 2Şam. 5:20; 1Saln. 14:11 * **28:21** Yeşua 10:10-12

27 Çünki qara çörək otunu vəl ilə döyməzlər,
Zirənin üstünə araba təkərləri ilə sürməzlər.
Qara çörək otu dəyənəklə, zirə isə çubuqla döyülər.
28 Buğdanı çörək bişirmək üçün xırmanda döyürlər,
Amma o fasiləsiz döyülməz.
Xırmanın üstündən araba və atlar keçsə də, buğdanı əzməz.
29 Bu hikmət Ordular Rəbbindən gəlir.
Onun məsləhəti ecazkardır, hikməti böyükdür.

29

Vay Yerusəlimin halına!

1 Ariel,* ey Ariel, Davudun ordugah qurduğu şəhər!
İli ilə qat, bayramların keçirilsin.
2 Amma Arielə əzab verəcəyəm,
O, fəryad, fəğan edəcək,
Mənim üçün qurbangah ocağı kimi olacaq.
3 Sənə qarşı ətrafında ordugah quracağam,
Dövrəsinə istehkamlar düzəcəyəm,
Sənə hücum etmək üçün qüllələr tikəcəyəm.
4 Alçaldılacaqsan, yerin altından danışacaqsan,
Toz-torpaq içindən səsin boğuq gələcək,
Səsin ölü səsi kimi yerdən,
Sözlərin pıçıltı kimi torpağın altından çıxacaq.

5 Amma çoxlu düşmənlərin narın toz kimi,
Qorxunc adamların orduları sovrulmuş saman çöpü kimi olacaq.
Qəflətən bir an içində,
6 Ordular Rəbbi göy gurultusu ilə, zəlzələ ilə,
Böyük səs-küylə, qasırğa və fırtına ilə,
Hər şeyi məhv edən od ilə sənin yanına gələcək.
7 Sonra Arielə qarşı döyüşən bütün millətlərdən izdihamlar,
Ona və qalalarına qarşı savaşanların hamısı,
Ona zülm edənlər bir röya kimi,
Gecə görünən yuxu kimi yox olacaq.
8 Yuxuda çörək yediyini görən ac adam
Oyananda yenə acdır.
Yuxuda su içdiyini görən susuz adam
Oyananda yenə susuzluqdan yanır.
Sion dağına qarşı döyüşən
Bütün millətlərdən izdihamlar da belə olacaq.

9 Heyrətlənin və təəccüblənin,
Gözünüzü kor edin, qoy görməsin.
Şərab içmədən sərxoş olun,
İçki içmədən səndələyin.
10 * Çünki Rəbb sizi dərin yuxuya saldı.
Ey peyğəmbərlər, gözlərinizi yumdu,
Ey görücülər, sizi kor elədi.

---

* **29:1** *Ariel* – ibrani dilində *qurbangah ocağı* yaxud *Allahın aslanı* mənasını daşıyır. Yerusəlim şəhərinə işarədir. * **29:10** Rom. 11:8

11 * Bütün bu görüntü sizin üçün möhürlənmiş kitabın sözlərinə bənzəyir.
Oxumağı bacarana bunu verib desələr: «Rica edirəm, bunu oxu!» O isə cavab
verir: «Oxuya bilmərəm, çünki möhürlüdür».
12 Kitabı oxuya bilməyənə verib desələr: «Bunu oxu, rica edirəm», o isə
cavab verir: «Mən oxuya bilmirəm».

13 * Xudavənd deyir:
«Bu xalq Mənə yaxınlaşıb
Dilləri və dodaqları ilə Mənə hörmət edir,
Amma qəlbləri Məndən uzaqdır.
Onların Mənə səcdə etmələri
İnsanlardan öyrəndikləri əmrlərdən gəlir.
14 * Ona görə Mən bir də bu xalq üçün
Yeni möcüzə, ecazkar şeylər edəcəyəm,
Müdriklərinin müdrikliyi məhv olacaq,
Aqillərinin ağlı yox olacaq».

15 Öz niyyətlərini Rəbdən gizlətməyə çalışanların vay halına!
Qaranlıqda iş görən bu adamlar
«Bizi kim görür, kim tanıyır?» deyirlər.
16 * Bu nə cür ağılsız düşüncədir!
Heç dulusçunu gil ilə bir tutmaq olarmı?
Düzəldilən əşya onu düzəldən barədə
«O məni düzəltmədi» deyərmi?
Qab onu yaradan barədə
«O heç nə anlamır» deyərmi?

17 Livan tezliklə məhsuldar tarlaya,
Məhsuldar tarla isə meşəyə dönməyəcəkmi?
18 O gün karlar kitabdakı sözləri eşidəcək,
Korların gözləri zülmət qaranlıqda görəcək.
19 Fəqirlər Rəbdə sevinc tapacaq,
Yoxsullar İsrailin Müqəddəsində şadlanacaq.
20 Çünki zülmkarlar yox olacaq,
Rişxəndçilər itib-batacaq.
Pislik etməyə hazır olanlar məhv olacaq.
21 Onlar başqasına böhtan atanlar,
Şəhər darvazasında hakimə tələ quranlardır,
Haqlının haqqını nahaq yerə təhrif edənlərdir.

22 Buna görə də İbrahimi qurtaran Rəbb Yaqub nəslinə belə deyir:
«Yaqub nəsli artıq utanmayacaq,
Üzləri qorxudan saralmayacaq.
23 Əlimlə yaratdığım övladlarını
Aralarında görəndə
Adımı müqəddəs tutacaqlar,
Yaqubun Müqəddəsini təqdis edəcəklər,
İsrailin Allahından qorxacaqlar.
24 Yolunu azanlar anlayacaq,

* **29:11** Vəhy 5:1 * **29:13** Mat. 15:7-9; Mark 7:6-7 * **29:14** 1Kor. 1:19 * **29:16** Yeş. 45:9; Rom. 9:20

Gileylənənlər təlim öyrənəcək».

30

Misirlə bağlanan əhd puçdur

1 Rəbb bəyan edir: «Bu dikbaş övladların vay halına,
Mənim niyyətlərimi yox, öz niyyətlərini qururlar,
Ruhuma uyğun olmayan razılaşma edirlər,
Eləcə günahı günaha qatırlar.
2 Məndən məsləhət almadan
Misirə gedirlər,
Fironun himayəsini axtarırlar,
Misirin kölgəsi altında sığınacaq tapırlar.
3 Fəqət fironun himayəsi
Onlar üçün xəcalətə,
Misir kölgəsi altındakı
Sığınacaq rüsvayçılığa çevriləcək.
4 Başçıları Soanda olduqlarına,
Elçiləri Xanesə yetişdiklərinə baxmayaraq,
5 Özlərinə faydası olmayan xalqa görə hamı utanacaq.
O xalqın onlara nə köməyi, nə də faydası olacaq,
Ancaq xəcalət və rüsvayçılıq olacaq».

6 Negev heyvanları barəsində xəbərdarlıq:
Yəhudanın elçiləri erkək və dişi aslanların,
Gürzələrin, uçan ilanların yaşadığı
Narahat və təhlükəli torpaqdan keçirlər.
Mal-dövlətini eşşəklərin belinə,
Xəzinələrini dəvələrin hürgücünə yükləyib
Onlara kömək edə bilməyən xalq üçün aparırlar.
7 Misirin köməyi boş və faydasızdır,
Buna görə də Mən Misirə
«Tənbəl Rahav» * adını qoydum.

8 «İndi get, sənə danışdığımı
Onların qarşısında bir lövhəyə yaz, kitaba köçür ki,
Gələcəkdə, əbədiyyətdə şahid olsun.
9 Çünki bu, üsyankar xalq,
Yalançılar nəslidir,
Rəbbin qanununa qulaq asmaq istəməyən bir soydur.
10 Onlar baxıcılara "bir daha görüntü görməyin",
Görücülərə "bizim üçün düzgün şeylər haqqında peyğəmbərlik etməyin,
Bizə xoş sözlər söyləyin,
Arzuladığımızı peyğəmbərlik edin.
11 Yoldan çəkilin, bizə yol verin,
İsrailin Müqəddəsini bizimlə üzləşdirməyin" deyirlər».

12 Buna görə də İsrailin Müqəddəsi belə deyir:
«Bu sözü rədd etdiyinizə görə,
Zorakılığa və yalana güvənib bel bağladığınıza görə
13 Bu qəbahət sizin üçün hündür divarda əmələ gələn çata bənzəyir,

* **30:7** *Rahav* – Misirin rəmzi.

Qəflətən, bir an içində dağıla bilər.
14 Ölkəniz də bir gil qab kimi qırılacaq,
Elə xıncım-xıncım olacaq ki,
Ocaqdan od götürmək üçün
Yaxud hovuzdan su çəkmək üçün bir qırığı da qalmayacaq».

15 Xudavənd Rəbb, İsrailin Müqəddəsi belə deyir:
«Mənə tərəf dönüb rahatlıq tapanda xilas olarsınız,
Sakitləşib inanmaqla qüdrətli olarsınız,
Lakin siz bunu istəmirsiniz.
16 Siz dediniz: “Xeyr, atlara minib-qaçacağıq”,
Buna görə siz qaçmalı olacaqsınız.
“Çevik atlara minəcəyik”.
Buna görə təqibçiləriniz də çevik olacaq.
17 Min nəfər bir nəfərin hədəsinə görə qaçacaq,
Beş nəfərin hədəsinə görə hamınız qaçacaqsınız;
Sağ qalanlarınız dağın zirvəsindəki bayrağın şüvülü tək,
Təpədəki bayraq tək olacaq».

18 Amma Rəbb sizə lütf göstərmək üçün gözləyir,
Yenə də sizə rəhm etməyə hazırdır,
Çünki Rəbb adil Allahdır,
Onu intizarla gözləyənlər nə bəxtiyardır!

Rəbb xalqına bərəkət verəcək

19 Ey Yerusəlimdə yaşayanlar, ey Sion xalqı,
Siz artıq ağlamayacaqsınız,
Fəryad etdikdə Rəbb sizin üçün lütfkar olacaq,
Fəryadınızı eşidən kimi cavab verəcək.
20 Rəbb çörəyi əzabla, suyu çətinliklə sizə verəcək,
Lakin O bir daha Mürəbbinizi sizdən gizlətməyəcək,
Onu gözünüzlə görəcəksiniz.
21 Sağa ya sola azdığınız vaxt
Arxanızdan «Yol budur, gedin bu yolla»
Deyilən səsi eşidəcəksiniz.
22 Onda siz gümüşlə örtülən oyma bütlərinizi,
Qızılla örtülmüş tökmə bütlərinizi
Murdar hesab edəcəksiniz.
Murdar bir şeyi atdığınız kimi onları atıb deyəcəksiniz:
«Rədd ol!»

23 Rəbb yerə əkdiyiniz toxum üçün yağış verəcək,
Torpağın məhsulu bol və bərəkətli olacaq.
O gün mal-qaranız geniş otlaqlarda otlayacaq.
24 Torpağı şumlayan öküzlərlə eşşəklər
Kürəklə, yaba ilə sovrulmuş duzlu yem yeyəcək.
25 O böyük məğlubiyyət günündə
Qalalar yerə çökəndə
Hər hündür dağdan,
Hər uca təpədən sellər axacaq.
26 Rəbb Öz xalqının yaralarını sarıdığı gün,
Zərbəsi ilə açdığı yaralarına şəfa verən gün,
Ay işığı günəş işığı,

Günəşin işığı yeddi günün işığı kimi
Yeddi qat artıq parlayacaq.

Rəbb Aşşuru cəzalandıracaq

27 Budur, Rəbbin adı uzaqdan gəlir,
Qızğın qeyzlə qara bulud içində
Ağzı qəzəbli sözlərlə doludur,
Dili sanki hər şeyi məhv edən alovdur.
28 Onun nəfəsi insan boğazına çatmış daşan sel kimidir,
Millətləri ələkdən keçirəcək ki, məhv olsunlar,
Xalqların ağzına yüyən taxacaq ki, yolunu azsınlar.

29 Siz isə müqəddəs bayram gecəsi kimi
İlahilər oxuyacaqsınız.
Rəbbin dağına, İsrailin Qayasına tütək çalaraq çıxan tək
Ürəyiniz şadlanacaq.

30 Rəbb əzəmətli səsini eşitdirəcək,
Qızğın qəzəblə, hər şeyi yandıran alovla,
Fırtına ilə, güclü leysanla, dolu ilə
Qolunun qüdrətini göstərəcək.
31 Aşşur Rəbbin səsindən vahiməyə gələcək,
Rəbb dəyənəyi ilə onları vuracaq.
32 Rəbbin onlara endirdiyi dəyənəyinin hər zərbəsini
Dəf və liralar müşayiət edəcək.
Döyüşərkən əl-qol atıb onları vuracaq.
33 Tofet çoxdan hazırdır,
Aşşur padşahı üçün də
O yer dərinləşdirilib genişləndirilmişdir.
Od çuxurunda çoxlu odun, alov var.
Rəbbin nəfəsi kükürd axını kimi onu yandırar.

31

Misirə güvənməyin

1 Kömək üçün Misirə enənlərin,
Atlara güvənənlərin vay halına!
Onlar döyüş arabalarının çoxluğuna,
Süvarilərin gücünə bel bağlayır!
Amma İsrailin Müqəddəsinə baxmırlar,
Rəbbi axtarmırlar!
2 Lakin Rəbb tam hikmətə malikdir,
O bəla gətirər, Öz sözlərini geri götürməz,
Pislik edən adamlara,
Günahkarlara kömək edənlərə qarşı çıxar.
3 Misirlilər Allah deyil, insandır,
Atları da ətdəndir, ruhdan deyil.
Rəbb Öz əlini uzadanda
Yardım edən büdrəyəcək,
Yardım alan yıxılacaq,
Hamısı birlikdə məhv olacaq.

4 Çünki Rəbb mənə belə dedi:
«Şir ya gənc aslan öz şikarı üstünə nərə çəkəndə
Bir dəstə çoban ona qarşı haray salsa da,
Aslan onların səslərindən qorxmur,
Qışqırıqlarına məhəl qoymur.
Ordular Rəbbi də elə enəcək,
Sion dağını, onun təpələrini
Qorumaq üçün döyüşəcək.
5 Quş qanad açıb necə balalarını qoruyursa,
Ordular Rəbbi Yerusəlimi də belə qoruyacaq,
Müdafiə edəcək, qurtaracaq, saxlayacaq, xilas edəcək».

6 Ey İsrail övladları, üz döndərdiyiniz Rəbbə tərəf dönün!
7 Çünki o gün hamınız əlinizlə günahkarcasına düzəltdiyiniz qızıl və gümüş bütlərinizi tullayacaqsınız.

8 «Aşşurlular qılıncdan məhv olacaq,
İnsan qılıncından yox.
Onlar qılıncdan keçiriləcək,
Amma bu insan qılıncı olmayacaq.
Aşşurlular döyüş meydanından qaçacaq,
Cavanları isə yaxalanıb qul olacaq.
9 Aşşur padşahı dəhşət içində qaçacaq.
Sərkərdələri bayraqlarını atıb vəlvələyə düşəcək».
Bunu alovu Sionda,
Ocağı Yerusəlimdə olan Rəbb bəyan edir.

32

Saleh padşah

1 Budur, padşah salehliklə hökm sürəcək,
Başçılar ədalətlə rəhbərlik edəcək.
2 Onların hər biri
Küləyə qarşı bir pənahgah,
Fırtınaya qarşı sığınacaq,
Quraqlıqda bulaqlar,
Cansıxıcı torpaqda kölgə salan böyük qaya kimi olacaq.
3 Görənlərin gözləri bir daha yumulmayacaq,
Eşidənlərin qulaqları dinləyəcək.
4 Ağılsızların ağlı biliyə doğru yönələcək,
Pəltəklər açıq-aydın danışacaq.

5 Artıq axmaq adama alicənab deyilməyəcək,
Alçağı ağayana insan saymayacaqlar.
6 Çünki axmaq səfeh-səfeh danışır,
Ürəyinin niyyəti pislik etməkdir.
Onun işi küfr edib,
Rəbbə qarşı təhqiranə danışmaq,
Acları ac, susuzları susuz qoymaqdır.
7 Alçaq adamın əməlləri pisdir.
O, hiylə işlədir ki,
Yalan sözlərlə haqlı olan yoxsula ziyan versin.
8 Amma alicənab adam
Alicənab şeylər barəsində fikirləşər.

Elədiyi xoş əməllər ona dayaqdır.

Hökm və qurtuluş

9 Ey qayğısız qadınlar,
Qalxın, səsimi eşidin!
Ey laqeyd qızlar, sözümü dinləyin!
10 Ey laqeyd qadınlar,
Siz bir ildən sonra sarsılacaqsınız,
Çünki bağda məhsul,
Meyvə yığımı olmayacaq.
11 Ey qayğısızlar, əsin!
Ey laqeydlər, lərzəyə gəlin,
Geyimlərinizi çıxarın,
Soyunun, belinizə çul qurşayın.
12 Gözəl tarlalar,
Məhsuldar meynələr üçün,
13 Xalqımın tikanlı kollar bitən torpağı üçün,
Zövq-səfalı şəhərlərdəki şən evləriniz üçün
Sinə döyün.
14 Çünki saray viranə,
İzdihamlı şəhər boş qalacaq,
Qala ilə gözətçi qülləsi
Əbədilik mağaralara çevriləcək,
Vəhşi eşşəklərin gəzdiyi,
Sürülərin otlaq yeri olacaq.

15 Bunlar yuxarıdan üzərimizə Ruh tökülənədək davam edəcək.
O vaxt səhra məhsuldar tarlaya,
Məhsuldar tarla isə meşəyə dönəcək.

16 Sonra ədalət səhrada məskunlaşacaq,
Salehlik məhsuldar tarlada yaşayacaq.
17 Salehliyin bəhrəsi əmin-amanlıq,
Nəticəsi isə əbədi sakitlik və təhlükəsizlik olacaq.
18 Xalqım əmin-amanlıq içində evlərində,
Təhlükəsiz məskəndə, rahat yerlərdə yaşayacaq.
19 Dolu meşələrə düşsə də,
Şəhər yerlə yeksan olsa da,
20 Bütün sulu torpaqlarda toxum əkənlər,
Oraya malını, eşşəyini sərbəst buraxanlar,
Siz nə xoşbəxtsiniz!

33

Kömək üçün yalvarış

1 Vay halına, ey yıxıb-dağıdan,
Amma özü yıxılmayan insan!
Vay halına, ey xain adam,
Hərçənd sənə qarşı xəyanət etməmişlər!
Sən məhv edib qurtaran zaman
Özün də yıxılacaqsan,
Sən xain əməllərindən dönəndə
Xəyanətlə rastlaşacaqsan.

2 Ya Rəbb, bizə qarşı lütfkar ol,
Çünki Sənə ümid etmişik.
Hər səhər bizim qüvvətimiz ol,
Fəlakət günündə bizi qurtar.
3 Sənin güdrətli səsindən xalqlar qaçır,
Sən ayağa qalxarkən
Millətlər pərən-pərən olur.
4 Çəyirtkələr tarlanı nə cür talan edirlərsə,
Ey millətlər, qənimətiniz də o cür talan olacaq.
Malınızın üstünə çəyirtkə yığını kimi cumacaqlar.

5 Rəbb ucadır, yüksəklərdə oturur,
Sionu ədalətlə və salehliklə doldurur.
6 O, yaşadığınız dövrün təməlidir,
Qurtuluşun, hikmətin, biliyin mənbəyidir,
Rəbb qorxusu sənin xəzinəndir.

7 Budur, millətlərin igidləri küçələrdə çığırırlar.
Sülh qasidləri hönkürüb ağlayırlar.
8 Yollar boşalıb, səyyahlar yoxdur.
Düşmən əhdi pozdu,
Şəhərləri dağıtdı, adamları alçaltdı.
9 Ölkə yas tutur, zəifləyir,
Livan məğlub olub, solub,
Şaron səhraya dönür,
Başan və Karmelin ağacları yarpaqlarını tökür.

Rəbbin xalqlara xəbərdarlığı

10 Rəbb deyir:
«İndi qalxacağam,
İndi yüksələcəyəm,
İndi ucalacağam.
11 Samana hamilə qalıb küləş doğacaqsınız,
Nəfəsiniz sizi məhv edən alova dönəcək.
12 Xalqlar yanıb kül olacaq,
Kəsilib odda yandırılan tikanlı kollara oxşayacaq.
13 Ey uzaqda yaşayanlar,
Nə elədiyimi eşidin,
Ey yaxında yaşayanlar,
Mənim gücümü bilin».

14 Siondakı günahkarlar dəhşətə,
Allahsızlar lərzəyə gəldi:
«Hər şeyi məhv edən alovun yanında hansımız yaşaya bilərik?
Əbədi yanan atəşin yanında hansımız dayana bilərik?»
15 Amma salehlik yolu ilə gedən,
Doğru sözlər danışan,
Zorakılıqla əldə edilən qazancı rədd edən,
Əlini rüşvətdən uzaq tutan,
Qatillərin qurduğu qəsdə fikir verməyən,
Pisliyə qarşı gözlərini yuman
16 Yüksəkliklərdə yaşayacaq,

Təpələrin başındakı qalalar onun dayağı olacaq.
O, çörəklə, su ilə təmin olunacaq.

Parlaq gələcək

17 Gözlərin padşahı bütün gözəlliyi ilə görəcək,
Ucsuz-bucaqsız ölkəni seyr edəcək.
18 «Haradadır xərac yığan?
Haradadır qeydiyyat aparan?
Haradadır qüllələrə nəzər salan?» deyərək
Dəhşətli günlər haqqında düşünəcəksən.
19 Anlaşılmaz, yad dildə danışan
Təkəbbürlü xalqı daha görməyəcəksən.

20 Bayramlar keçirdiyimiz şəhərə – Siona bax!
Gözlərin Yerusəlimi,
Sarsılmaz çadırı, sülh məskənini görəcək.
Onun payaları heç vaxt sökülməyəcək,
Kəndirlərinin heç biri qırılmayacaq.
21 Lakin orada –
Geniş çayların, irmaqların olduğu yerdə
Əzəmətli Rəbb bizimlə olacaq.
Oradan avarlı qayıqlar, böyük gəmilər
Keçə bilməz.
22 Çünki Rəbdir hakim olan,
Rəbdir qanunumuzu qoyan,
Padşahımız Rəbdir, Odur bizi qurtaran.
23 Gəmilərinin ipləri boşaldı,
Dor ağacları yerində möhkəm dayanmadı,
Yelkənləri açılmadı.
O vaxt böyük talan malı paylanacaq,
Hətta topal adamlar da talan edəcək.
24 Heç bir Sion sakini
«Xəstəyəm» deməyəcək,
Orada yaşayan xalqın günahları bağışlanacaq.

34

Allahın millətlərə cəza verməsi

1 Ey millətlər, yaxın gəlin, eşidin,
Ey ümmətlər, dinləyin!
Ey dünya və sakinləri,
Yer üzü və onun bütün yetirmələri, qulaq asın!
2 Çünki Rəbb bütün millətlərə qarşı qəzəbləndi,
Onların ordularına qarşı qeyzə gəldi.
Onların hamısını məhv edəcək,
Ölümə məhkum edəcək.
3 Ölüləri kənara atılacaq,
Meyitlərindən üfunət qalxacaq,
Dağlar onların qanına bulanacaq.
4 * Bütün göy cisimləri çürüyəcək,
Göylər bir tumar kimi büküləcək.
Göy ulduzları meynə yarpağı kimi,

* **34:4** Vəhy 6:13

Əncir yarpağı kimi düşəcək, saralıb-solacaq.

5 * Rəbb deyir:
«Çünki qılıncım göylərdə doyub,
Bax Edomun üzərinə,
Məhv etməyə qərar verdiyim xalqın üzərinə enir».
6 Rəbbin qılıncı qanla, quzu və təkə qanı ilə doydu,
Qoç böyrəklərinin yağı ilə piy bağladı.
Çünki Rəbb Bosrada qurban,
Edomda isə böyük qırğın hazırlayıb.
7 Onlarla birlikdə çöl öküzləri,
Buzovlar, güclü buğalar yerə səriləcək.
Onların ölkəsi qanla dolacaq, torpaqları piylə münbit olacaq.

8 Çünki Rəbbin qisas günü var,
Siona edilən zülmlərin intiqam ili var.
9 Edomun axar suları qatrana,
Torpağı kükürdə dönəcək,
Ölkənin hər tərəfi yanan qatrana çevriləcək;
10 * Gecə-gündüz sönməyəcək, tüstüsü həmişə qalxacaq,
Nəsildən-nəslədək viran qalacaq,
Əsrlər boyu oradan heç kəs keçməyəcək.
11 Orada ancaq bayquşlarla kirpilər yurd salacaq,
Böyük bayquşlarla qarğalar orada yaşayacaq.
Rəbb oranı qarmaqarışıqlıq ipi, viranəlik şaqulu ilə ölçəcək.
12 Orada heç bir adlı-sanlı adam qalmayacaq ki,
Onu padşah elan etsinlər.
Bütün başçıların sonu gələcək.
13 Saraylarında tikanlar,
Qalalarında gicitkən və böyürtkən bitəcək.
Ora çaqqalların yurdu, dəvəquşuların yuvası olacaq.
14 Vəhşi heyvanlarla goreşənlər orada görüşəcək,
Təkələr bir-birini səsləyəcək,
Gecə heyvanları da orada məskunlaşıb rahat yer tapacaq.
15 Orada bayquş yuva quracaq, yumurtlayacaq,
Öz kölgəsi altında balalar çıxaracaq.
Çalağanlar da orada cüt-cüt yığışacaq.

16 Rəbbin kitabını araşdırın, oxuyun,
Bunlardan heç biri əskik olmayacaq,
Hər bir dişi heyvan öz cütünü tapacaq,
Çünki bu əmr Onun ağzından çıxdı,
Ruhu da onları toplayacaq.
17 Rəbb Özü onlar üçün püşk atdı,
Əli ilə ölkəni ölçüb, onlara payladı.
Onlar bu ölkəyə əbədi malik olacaq,
Nəsildən-nəslə burada yaşayacaq.

---

* **34:5** Yeş. 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Amos 1:11-12; Avd. 1-14; Mal. 1:2-5 * **34:10** Vəhy 14:11; 19:3

35

Müqəddəs yol

1 Səhra və quru torpaq sevinəcək,
Çöl şadlanacaq, nərgiz kimi çiçəklənəcək.
2 Hər yan gül açacaq,
Şadlanacaq, sevincdən nəğmə oxuyacaq.
Livanın gözəlliyi, şan-şöhrəti,
Karmelin və Şaronun cah-calalı ona veriləcək.
Hamı Rəbbin izzətini, Allahımızın əzəmətini görəcək.

3 * Zəif əllərə qüvvət verin,
Əsən dizləri möhkəmləndirin.
4 Ürəklərində qorxanlara deyin:
«Möhkəm olun, qorxmayın!
Budur, Allahınız
İntiqam almaq, düşmənlərinizdən qisas almaq üçün gəlir.
O gəlib sizə qurtuluş verəcək!»

5 * O vaxt korların gözləri, karların qulaqları açılacaq,
6 Axsaqlar ceyran kimi hoppanacaq,
Lalların dili sevinclə nəğmə deyəcək,
Çünki səhrada bulaqlar fışqıracaq,
Quru torpaqda çaylar axacaq.
7 Qızmar qum hovuza, susuz torpaq su bulaqlarına çevriləcək.
Çaqqalların yaşadığı yerlərdə qamış və qarğı bitəcək.

8 Orada bir yol olacaq,
O yol «Müqəddəs yol» adlanacaq.
Murdar adam oradan keçməyəcək,
O yol qurtuluş tapanların yoludur.
Ora ilə gedənlərdən heç biri,
Hətta ağılsızlar da keçsələr,
Əsla yolunu azmayacaq.
9 Orada şirlər olmayacaq,
Yırtıcı heyvanlar o yola çıxmayacaq,
Onlara orada rast gəlməyəcəklər.
Ancaq qurtuluş tapanlar o yol ilə gəzəcək.
10 * Rəbbin satın alınmış adamları qayıdacaq,
Sevinclə nəğmə deyərək Siona gələcək.
Üzlərində əbədi sevinc olacaq,
Onlar fərəh və şadlıq tapacaq,
Kədər və qəm-qüssə yox olacaq!

36

Aşşurluların hədələməsi
(2Pad. 18:13-27; 2Saln. 32:1-19)

1 Xizqiyanın padşahlığının on dördüncü ilində Aşşur padşahı Sanxeriv Yəhudanın bütün qalalı şəhərlərinə hücum edib onları aldı.

* **35:3** İbr. 12:12-13 * **35:5** Mat. 11:5; Luka 7:22 * **35:10** Yeş. 51:11

2 Aşşur padşahı baş vəzirini böyük qoşunla Lakişdən Yerusəlimə, padşah
Xizqiyanın yanına göndərdi. Baş vəzir Mahudbasan tarlası yoluna, yuxarı
hovuzun su kəmərinin yanına qalxıb orada dayandı.
3 Saray rəisi Xilqiya oğlu Elyaqim, mirzə Şevna və salnaməçi Asəf oğlu Yoah
onun qabağına çıxdılar.
4 Baş vəzir onlara dedi: «İndi Xizqiyaya söyləyin ki, böyük padşah – Aşşur
padşahı belə deyir: "Nəyə güvənirsən?
5 Mən deyirəm ki, sən boş şeyə güvənirsən. Müharibə üçün tədbir və güc
lazımdır. İndi sən kimə güvənirsən ki, mənə qarşı çıxırsan?
6 * Yəqin sən əzilmiş qamış çubuğuna – Misirə güvənirsən. Bil ki, kim ona
söykənsə, əlinə batıb deşər. Misir padşahı firon ona güvənənlərin hamısı üçün
belədir.
7 Bəlkə mənə ‹biz Allahımız Rəbbə güvənirik› söyləyəsən. Məgər bu o Allah
deyildi ki, Xizqiya Onun səcdəgahlarını və qurbangahlarını aradan qaldırdı?
O, Yəhudalılara və Yerusəlimlilərə də ‹yalnız qurbangahın önündə səcdə edin›
demədimi?
8 İndi ağam Aşşur padşahı ilə mərcə gəl: əgər sən iki min süvari tapa bilsən,
mən sənə o qədər at verərəm.
9 Görək, sən ağamın kiçik qulu olan bir başçını necə məğlub edəcəksən. Sən
hələ döyüş arabaları və süvarilər almaq üçün Misirə güvənirsən!
10 Məgər indi mən bu torpağı viran etməyə Rəbbin istəyi ilə gəlmədimmi?
Rəbb mənə ‹bu ölkəyə hücum edib onu viran et› dedi"».
11 Elyaqim, Şevna və Yoah baş vəzirə dedi: «Xahiş edirik, bu qullarınla Arami
dilində danış, biz bu dili başa düşürük. Ancaq divar üzərindəki xalqın eşitdiyi
yerdə bizimlə Yəhudi dilində danışma».
12 Baş vəzir dedi: «Məgər ağam məni göndərib ki, bu sözləri təkcə sənin ağana
və sənə, yoxsa divar üzərində oturan bu adamlara söyləyim? Axı onlar da
sizinlə birgə nəcislərini yeyib, sidiklərini içəcəklər».
13 Onda baş vəzir durub Yəhudi dilində uca səslə bağıraraq dedi: «Böyük
padşahın – Aşşur padşahının sözünü eşidin!
14 Padşah belə deyir: "Xizqiya sizi aldatmasın, sizi qurtara bilməyəcək.
15 Qoy Xizqiya sizə ‹Rəbb bizi hökmən qurtaracaq və bu şəhər Aşşur
padşahına təslim edilməyəcək› deyib Rəbbə arxayın etməsin".
16 Ona qulaq asmayın! Çünki Aşşur padşahı belə deyir: "Mənimlə sülh
bağlayın və yanıma gəlin. Mən gələnə qədər hər kəs öz üzüm meynəsinin və
əncir ağacının bəhrəsindən yeyib öz quyusunun suyundan içəcək.
17 Sonra mən gəlib sizi ölkənizə bənzər bir ölkəyə – buğda, şərab, çörək, üzüm
bağları olan bir torpağa aparacağam.
18 ‹Rəbb bizi qurtaracaq› deyib qoy Xizqiya sizi azdırmasın. Millətlərin
allahlarından biri öz ölkəsini Aşşur padşahının əlindən qurtardımı?
19 Hanı Xamatın və Arpadın allahları? Hanı Sefarvayimin allahları?
Samariyanı mənim əlimdən qurtardılarmı?
20 Bütün bu allahlardan hansı öz ölkəsini mənim əlimdən qurtardı? Bəs
Rəbb necə Yerusəlimi mənim əlimdən qurtara bilər?"»
21 Camaat susdu və onun cavabında heç nə demədi. Çünki padşah «ona
cavab verməyin» deyə əmr etmişdi.
22 Saray rəisi Xilqiya oğlu Elyaqim, mirzə Şevna və salnaməçi Asəf oğlu
Yoah cırılmış paltarlarda Xizqiyanın yanına gəlib baş vəzirin sözlərini ona
çatdırdılar.

---

* **36:6** Yez. 29:6,7

37

Padşah Xizqiya Yeşayadan məsləhət alır
(2Pad. 19:1-7)

1 Padşah Xizqiya bunu eşidəndə paltarını cırdı və çula bürünüb Rəbbin
məbədinə girdi.
2 O, saray rəisi Elyaqimi, mirzə Şevnanı və kahinlərin ağsaqqallarını çula
bürünmüş halda peyğəmbər Amots oğlu Yeşayanın yanına göndərdi.
3 Onlar Yeşayaya dedilər: «Xizqiya belə deyir: "Bu gün bəla, təhqir və
rüsvayçılıq günüdür, çünki uşaqların doğulma vaxtı çatıb, ancaq doğmağa güc
yoxdur.
4 Bəlkə ağası Aşşur padşahının var olan Allahı təhqir etməyə göndərdiyi baş
vəzirin sözlərini Allahın Rəbb eşidib buna görə məzəmmət edər. Ona görə də
qalanlar üçün dua et"».
5 Padşah Xizqiyanın adamları Yeşayanın yanına gələndə
6 Yeşaya onlara dedi: «Ağanıza söyləyin ki, Rəbb belə deyir: "Aşşur
padşahının nökərlərinin Mənə qarşı küfr edərək söylədiyi və sənin eşitdiyin
sözlərdən qorxma.
7 Mən onun daxilinə elə bir ruh göndərəcəyəm ki, bir xəbər eşidib öz ölkəsinə
qayıdacaq və orada onu qılıncla öldürtdürəcəyəm"».

Aşşur padşahının məktubu
(2Pad. 19:8-19)

8 Baş vəzir geri qayıdıb Aşşur padşahının Livna üzərinə hücum etdiyini
gördü. Çünki Lakişdən geri çəkildiyini eşitmişdi.
9 Aşşur padşahına «Kuş padşahı Tirhaqa sənin üstünə vuruşmağa gəlir»
xəbəri çatdı. O bunu eşidəndə Xizqiyanın yanına qasidlər göndərib dedi:
10 «Yəhuda padşahı Xizqiyaya belə söyləyin: "Qoy güvəndiyin Allahın
‹Yerusəlim Aşşur padşahına təslim edilməyəcək› deyə səni aldatmasın.
11 Axı sən eşitdin ki, Aşşur padşahları bütün ölkələrə nə ediblər, oraları necə
viran ediblər. Sən qurtula biləcəksənmi?
12 Atalarımın məhv etdikləri millətlərin – Qozanın, Xaranın, Resefin və
Telassarda olan Edenlilərin allahları onları qurtardılarmı?
13 Hanı Xamat padşahı, Arpad padşahı, Sefarvayim şəhərinin, Henanın və
Avvanın padşahı?"»
14 Xizqiya məktubu qasidlərdən alıb oxudu. O, Rəbbin məbədinə qalxıb
məktubu Rəbbin önündə yerə sərdi.
15 Xizqiya Rəbbə dua edib dedi:
16 * «Ey keruvlar üstündə əyləşən Ordular Rəbbi olan İsrailin Allahı! Bütün
dünya padşahlıqlarının Allahı yalnız Sənsən. Göyü və yeri Sən yaratmısan.
17 Ya Rəbb, qulağın eşitsin, gözün görsün. Sanxerivin var olan Allaha qarşı
küfr edərək göndərdiyi bütün sözlərə qulaq as.
18 Ya Rəbb, doğrudur, Aşşur padşahları bütün ölkələri və onların torpaqlarını
talan etdi,
19 allahlarını oda atıb məhv etdi. Çünki onlar Allah deyildi, insanlar onları
ağac və daşdan düzəltmişdi.
20 Ey Allahımız Rəbb, indi isə yalvarıram, bizi onun əlindən qurtar və bütün
dünya padşahlıqları bilsin ki, Rəbb yalnız Sənsən!»

Yeşaya Aşşurluların məğlubiyyəti barədə peyğəmbərlik edir
(2Pad. 19:20-37)

---

* **37:16** Çıx. 25:22

21 Amots oğlu Yeşaya Xizqiyaya xəbər göndərib dedi: «İsrail Allahı Rəbb belə
deyir: “Aşşur padşahı Sanxeriv barədə Mənə dua etdin”.
22 Onun haqqında Rəbbin söylədiyi söz budur:
“Bakirə Sion qızı
Sənə xor baxıb lağ edir,
Yerusəlim qızı
Sənin arxanca başını bulayır.
23 Kimi söyüb küfr etdin?
Kimə qarşı səsini qaldırdın?
Kimə lovğalıqla baxdın?
İsrailin Müqəddəsinə!
24 Nökərlərinin vasitəsilə Rəbbi təhqir edib dedin:
‹Çoxlu döyüş arabalarımla
Dağların zirvəsinə,
Livanın ən uca yerlərinə çıxdım.
Uca sidr ağaclarını,
Gözəl şam ağaclarını kəsdim,
Uzaq təpələrinə,
Yaşıl meşələrinə çıxdım.
25 Quyu qazdım və suларını içdim,
Misirin bütün çaylarını ayağımla qurutdum›.

26 Məgər eşitməmisən ki,
Mən çoxdan bu işi hazırladım,
Qədimdən bəri müəyyən etdiyimi
İndi yerinə yetirirəm ki,
Sən qalalı şəhərləri dağıdıb
Viranəliyə çevirəsən.
27 Bu şəhərlərin sakinləri zəiflədi,
Çaşqınlığa və xəcalətə düşdü.
Yetişməmişdən əvvəl yandırılan
Çöl otu, göyərti və damda bitən ot kimi oldu.
28 Sənin oturuşunu,
Girişini-çıxışını,
Mənə qarşı hiddətini bilirəm.
29 Mənə qarşı hiddətləndiyinə görə,
Lovğalığın qulağıma çatdığına görə
Halqamı burnuna və yüyənimi ağzına taxacağam,
Səni gəldiyin yolla geri qaytaracağam.

30 Ancaq sənin üçün əlamət budur, ey Xizqiya!
Bu il və gələn il özü yetişən barını,
Üçüncü il isə taxıl zəmilərini,
Üzüm bağları salıb onların bəhrəsini yeyin.
31 Yəhuda nəslindən qurtulub sağ qalanlar
Yenə aşağıya doğru kök atacaq,
Yuxarıya doğru bəhrə verəcək.
32 Çünki qalanlar Yerusəlimdən,
Xilas olanlar Sion dağından çıxacaq.
Ordular Rəbbinin qeyrəti bunu edəcək”.

33 Buna görə Aşşur padşahı barədə Rəbb belə deyir:
“O bu şəhərə girməyəcək,
Oraya ox atmayacaq,
Qarşısına qalxanla çıxmayacaq,
Qala önündə torpaq qalağı qurmayacaq.
34 Ancaq gəldiyi yolla geri qayıdacaq,
Bu şəhərə girməyəcək”
Rəbb bəyan edir.
35 “Mən bu şəhəri Özüm üçün,
Qulum Davudun xatirinə qoruyub xilas edəcəyəm”».

36 O gecə Rəbbin mələyi çıxıb Aşşur ordugahında yüz səksən beş min nəfəri qırdı. Səhər erkən qalxıb gördülər ki, onların hamısı öldürülüb.

37 Aşşur padşahı Sanxeriv geri çəkilib getdi və Ninevada qaldı.

38 O öz allahı Nisrokun məbədində səcdə edərkən oğulları Adrammelek ilə Şareser onu qılıncla öldürdü və Urartu ölkəsinə qaçdı. Sanxerivin yerinə oğlu Esar-Xaddon padşah oldu.

38

Xizqiyanın xəstələnməsi
(2Pad. 20:1-11; 2Saln. 32:24-26)

1 O günlərdə Xizqiya ölümcül xəstələndi. Peyğəmbər Amots oğlu Yeşaya onun yanına gəlib dedi: «Rəbb belə deyir: “Evin üçün vəsiyyət et, çünki xəstəlikdən sağalmayıb öləcəksən”».

2 Xizqiya üzünü divara çevirdi və Rəbbə dua edib dedi:

3 «Yalvarıram, ya Rəbb, yadına sal ki, necə Sənin önündə salehliklə və sidq ürəklə davranmışam, necə Sənin gözündə yaxşı olan işlər etmişəm». Xizqiya acı-acı ağladı.

4 Sonra Rəbbin sözü Yeşayaya nazil oldu:

5 «Qayıt, Xizqiyaya söylə ki, baban Davudun Allahı Rəbb belə deyir: “Sənin duanı eşitdim, göz yaşlarını gördüm. Bax sənin ömrünü on beş il artırıram.

6 Səni və bu şəhəri Aşşur padşahının əlindən qurtaracağam. Bu şəhəri qoruyacağam.

7 Söylədiyi sözə əməl edəcəyinə Rəbbin verdiyi əlamət budur:

8 batan günəşin Axazın tikdiyi günəş saatının üstünə düşən kölgəsi on dərəcə geri çəkiləcək”». Beləliklə, günəş enmə dərəcəsindən on dərəcə geri çəkildi.

9 Yəhuda padşahı Xizqiya xəstələnib şəfa tapdığından sonra bunu yazdı:

10 «Mən öz-özümə dedim:
Ömrüm yarıya çatan zaman
Ölülər diyarının qapısından keçməliyəm,
Həyatımın qalan illərindən məhrum olmuşam.
11 Dedim, Rəbbi dirilər arasında,
Bəli, Rəbbi bir daha görməyəcəyəm.
Bu dünyada yaşayanlar kimi
Artıq insan üzü görməyəcəyəm.
12 Evim çoban çadırı kimi dağıldı,
Əlimdən alındı.
Həyatım dəzgahda toxunan saplar kimi dövr edirdi,
Ya Rəbb, bu dəzgahdan məni kəsdin.
Bir günün içində əcəlimi çatdırdın.
13 Səhərə qədər ağrılardan çığırdım,
Rəbb aslan tək bütün sümüklərimi qırır.

Bir günün içində əcəlimi çatdırdın.
14 Qaranquş kimi, durna kimi çığırdım,
Mən göyərçin tək inləyirəm.
Göyə baxmaqdan gözlərim yoruldu.
Ya Xudavənd, imdadıma çat, zülmə düşmüşəm!

15 Nə deyim? Mənimlə danışan, bunu edən Rəbdir.
Çəkdiyim əzablardan sonra qalan illərimi
Sakit yaşayacağam.
16 Ya Xudavənd, adamları yaşadan Sənsən,
Məni də Sən yaşadırsan.
Məni yenə canlandıracaqsan,
Yaşat məni!
17 Çəkdiyim əzab-əziyyətim mənim xeyrimə oldu.
Sən sevginlə canımı qəbirdən qurtardın,
Bütün günahlarımı aradan götürdün.
18 Axı ölülər diyarı Sənə şükür etməz,
Ölüm həmdlər söyləməz,
Qəbirə düşənlər Sənin sədaqətinə ümid etməz.
19 Bu gün Sənə etdiyim kimi
Dirilər, yalnız dirilər Sənə şükür edər.
Atalar Sənin sədaqətini övladlarına tanıtdırır.

20 Rəbb mənə qurtuluş verdi,
Ömrümüz boyu Rəbbin məbədində
Səni simli alətlərlə, ilahilərlə mədh edərik».
21 Əvvəl Yeşaya demişdi: «Əncir kündəsi götürün, çibanın üstünə qoyun ki, padşah sağalsın».
22 Xizqiya dedi: «Rəbbin məbədinə qalxmağım üçün əlamət nədir?»

39

Xizqiyanın ağılsızlığı
(2Pad. 20:12-19)

1 O zaman Babil padşahı Baladan oğlu Merodak-Baladan Xizqiyaya məktublar və hədiyyələr göndərdi, çünki Xizqiyanın xəstələndiyini və sağaldığını eşitmişdi.
2 Bunlar Xizqiyanı sevindirdi. O, xəzinəsində olan şeyləri – qızıl-gümüşü, ətriyyatı, qiymətli yağları, silah anbarındakı bütün əşyaları elçilərə göstərdi. Xizqiyanın sarayında və bütün torpağında onlara göstərmədiyi bir şey qalmadı.
3 Onda Yeşaya peyğəmbər padşah Xizqiyanın yanına gəlib, ona dedi: «Bu adamlar nə dedi? Onlar sənin yanına haradan gəldi?» Xizqiya dedi: «Uzaq bir ölkədən – Babildən gəldilər».
4 Yeşaya dedi: «Sənin sarayında nə gördülər?» Xizqiya dedi: «Sarayımda olan bütün şeyləri gördülər. Xəzinəmdə onlara göstərmədiyim bir şey qalmadı».
5 Onda Yeşaya Xizqiyaya dedi: «Ordular Rəbbinin sözünü dinlə:
6 "Bir gün gələcək ki, sənin sarayında olan hər şey və atalarının bu günə qədər yığdıqları şeylər Babilə aparılacaq, heç nə qalmayacaq" deyir Rəbb.

7 * “Sənin nəslindən olan və səndən törəyən bəzi oğullarını götürüb apara-
caqlar və onlar Babil padşahının sarayında hərəmağası olacaqlar”».
8 Xizqiya Yeşayaya dedi: «Söylədiyin Rəbbin sözü yaxşı sözdür». Sonra dedi:
«Heç olmasa mənim dövrümdə sülh və əmin-amanlıq olacaq».

40

Təsəllivericisözlər

1 Allahınız deyir:
«Təsəlli verin xalqıma, təsəlli verin!
2 Yerusəlim sakinlərinə təskinlik verən sözlər söyləyin!
Əsirlik dövrünün qurtarmasını,
Təqsirlərinin əvəzinin verilməsini,
Bütün günahlarına görə Rəbbin əlindən
İkiqat cəza aldıqlarını onlara bəyan edin».

3 * * Nida edənin səsi gəlir:
«Səhrada Rəbbin yolunu hazırlayın,
Çöldə Allahımızın keçəcəyi yerləri hamar edin.
4 Hər dərə yüksəldiləcək,
Hər dağ və təpə aşağı endiriləcək,
Yoldakı əyriliklər düzələcək,
Kələ-kötür yerlər hamar ediləcək.
5 Rəbbin əzəməti aşkar olunacaq,
Bütün bəşər bunu birlikdə görəcək».
Bu sözlər Rəbbin ağzından çıxıb.

6 * Səs deyir: «Bəyan et!»
«Nəyi bəyan edim?» deyə soruşdum.
«Bütün bəşər ota bənzər,
Onun bütün gözəlliyi çöl çiçəyi kimidir.
7 Rəbb nəfəsini üzərinə üfürəndə
Ot quruyar, çiçək solar,
Həqiqətən, bu xalq ota oxşar.
8 Ot quruyar, çiçək solar,
Amma Allahımızın sözü əbədi qalar».

İsrail Allahı qüdrətlidir

9 Ey Siona müjdə gətirən, yüksək dağa çıx!
Ey Yerusəlimə xoş xəbər gətirən,
Ucalt səsini, car çək,
Qaldır səsini, qorxma.
Yəhuda şəhərlərinə de:
«Budur Allahınız!»
10 * Budur, Xudavənd Rəbb Öz qüvvəsi ilə gəlir,
O, qüdrətlə hökm edəcək,
Mükafatı Onunladır,
Ənamı önündədir.
11 * O Öz sürüsünü çoban kimi otaracaq,
Quzuları qucağına alacaq, sinəsində gəzdirəcək,

---

* **39:7** 2Pad. 24:10-16; 2Saln. 36:10; Dan. 1:1-7 * **40:3** Mat. 3:3; Mark 1:3; Yəh. 1:23 * **40:3** Luka 3:4-6 * **40:6** Yaq. 1:9-11; 1Pet. 1:24-25 * **40:10** Yeş. 62:11; Vəhy 22:12 * **40:11** Yəh. 10:11

Sağmal heyvanların qayğısını çəkib otaracaq.

12 Kim dənizləri ovcu ilə,
Göyləri qarışı ilə ölçüb?
Yerin torpağını ölçü ilə,
Dağları qapanla,
Təpələri tərəzi ilə kim çəkib?
13 * Rəbbin Ruhuna kim yol göstərdi?
Ona kim məsləhətçi olub öyrətdi?
14 Ağıl öyrənmək üçün O kimdən məsləhət alıb?
Ədalət yolunu kimdir ona göstərən?
Kimdir Rəbbə bilik verən?
Kimdir Ona dərrakə yolunu anladan?

15 Rəbb üçün millətlər vedrədə bir damla su kimidir,
Tərəzidə toz zərrəsi kimi sayılar,
Budur, adaları da toz kimi göyə sovurar.
16 Qurbanları yandırmaq üçün
Livan meşəsi kifayət deyil,
Yandırma qurbanlar üçün oradakı heyvanlar bəs deyil.
17 Rəbbin önündə bütün millətlər heçdir,
Bu Onun önündə heçdən də az, boş sayılar.

18 * Bəs onda Allahı kimə bənzədərsiniz?
Onu nəyə oxşadarsınız?
19 Bütəmi? Onu usta tökür,
Zərgər qızılla örtür,
Gümüş zəncirlərlə bəzəyir.
20 Belə təqdimi gətirə bilməyən yoxsul adam
Çürüməyən bir ağac seçər,
Məharətli usta tapar ki,
Yerindən tərpənməyən büt düzəltsin.

21 Məgər siz bilmirsiniz?
Məgər eşitməmisiniz?
Başlanğıcdan bəri bunu sizə bildirmədilərmi?
Dünyanın təməli qoyulduqdan bəri bunu dərk etmədinizmi?
22 Rəbb göy qübbəsinin üstündə oturur,
Yer üzündə yaşayanlar çəyirtkə kimidir.
Göyləri tül pərdə kimi açır,
Onları yaşamaq üçün çadır kimi qurur.
23 Rəbb padşahları heç edər,
Dünya hökmdarlarını heçə endirər.
24 Onlar yenicə basdırılan, yenicə əkilən,
Gövdələri yenicə kök salan ağaclara bənzəyər.
Üzərlərindən Rəbbin küləyi əsəndə quruyarlar,
Qasırğa onları saman çöpü kimi sovurar.

25 «Bəs Məni onda kimə bənzədərsiniz ki,
Mən ona oxşayım?»

* **40:13** Rom. 11:34; 1Kor. 2:16 * **40:18** Həv. 17:29

Deyir Müqəddəs Olan.
26 * Başınızı göylərə qaldırıb baxın:
Bunları kim yaratdı?
Rəbb göy cisimlərini sıraya düzüb çıxarar,
Onların hamısını adları ilə çağırar.
Bol qüvvəsinə, böyük qüdrətinə görə
Onlardan heç biri əskik olmaz.

27 Ey Yaqub nəsli, ey İsrail!
Nə üçün «Rəbb başıma gələnləri bilmir,
Allahım mənim haqqıma diqqətsizlik edir?»
Deyib gileylənirsən?
28 Məgər sən bilmirsən?
Məgər eşitməmisən?
Rəbb əbədi Allahdır,
Odur bütün dünyanı yaradan.
Nə yorulur, nə taqətdən düşür,
Onun ağlı dərkedilməzdir.
29 O, yorğunlara güc verər,
Taqətsizlərin qüvvətini artırar.
30 Hətta cavanlar yorular, taqətdən düşər,
İgidlər əldən düşüb titrəyər.
31 Rəbbə ümid bağlayanlarsa
Yeni qüvvət alar,
Qanad açıb qartal kimi yüksəklərə uçar,
Qaçanda taqətdən düşməzlər,
Yol gedib yorulmazlar.

41

Allahın İsrailə verdiyi təminat

1 Rəbb deyir:
«Susun qarşımda, ey uzaq diyarlar!
Qoy ümmətlər yeni güc alsın,
Qoy yaxınlaşıb danışsınlar,
Məhkəmə üçün birgə toplaşaq.
2 Ədalətli adamı şərqdən kim ayağa qaldırdı?
Kim ona xidmət etməyi əmr etdi?
Millətləri onun ixtiyarına kim verdi?
Padşahları kim məğlub etdi?
O öz qılıncı ilə
Onları torpağın tozuna çevirir,
Yayı ilə göyə sovrulan samana döndərir.
3 O onları təqib edir,
Ayaqlarını basmadığı yoldan sağ-salamat keçir.
4 Bunları kim etdi, tamamladı?
Əzəldən bəri nəsilləri çağıran kimdir?
Mən Rəbbəm, birinciyəm və sonuncularla da Mən Oyam».

5 Uzaq diyarlar bunu görüb qorxdu,
Dünyanın ucqar yerləri lərzəyə gəldi.

* **40:26** Zəb. 147:4

Onlar yaxınlaşıb gəldilər,
6 Hər kəs qonşusuna kömək edir,
Qardaşına «Cəsur ol!» deyir.
7 Usta zərgəri ürəkləndirir,
Hamarlayan zindana çəkiclə vuranı ruhlandırır,
«Lehim yaxşı oldu» deyir.
Büt yerindən laxlamasın deyə bütün mıxları bərkidirlər.

8 * Lakin sən ey qulum İsrail,
Seçdiyim Yaqub nəsli,
Dostum İbrahimin övladları!
9 Səni dünyanın ucqar yerlərindən topladım,
Ən uzaq yerlərdən səslədim:
«Sən qulumsan, səni seçdim, rədd etmədim» dedim.
10 Qorxma, çünki Mən sənինləyəm,
Dəhşətə gəlmə, çünki Allahın Mənəm.
Səni qüvvətləndirəcəyəm,
Sənə kömək edəcəyəm.
Sadiq sağ əlimlə sənə dayaq olacağam.

11 Sənə qarşı hirslənənlər hamısı xəcalət çəkib biabır olacaq,
Sənə qarşı çıxanlar heçə çıxıb tələf olacaq.
12 Sənինlə düşmənçilik edənləri axtaracaqsan,
Amma tapa bilməyəcəksən,
Sənինlə vuruşanlar heç olacaq,
13 Çünki sənin sağ əlindən tutub
«Qorxma, sənə kömək edəcəyəm» deyən Allahın Rəbb Mənəm.

14 «Ey torpaq qurdu olan Yaqub nəsli,
Ey İsrail əhli, qorxma!
Sənə kömək edəcəyəm» Rəbb bəyan edir.
Səni Satınalan İsrailin Müqəddəsidir.
15 Budur, səni təzə, dişləri iti vəl edəcəyəm.
Sən dağları döyüb əzəcəksən,
Təpələri saman çöpü kimi sovuracaqsan.
16 Sən onları sovurduqda külək aparacaq,
Qasırğa onları dağıdacaq,
Sənsə Rəbdə sevinəcəksən,
İsrailin Müqəddəsi ilə öyünəcəksən.

17 Məzlumlar və fəqirlər
Su axtarıb tapmayanda
Dilləri susuzluqdan quruyur.
Mən Rəbb onlara cavab verəcəyəm.
Mən İsrailin Allahı onları tərk etməyəcəyəm.
18 Çılpaq təpələrdən çaylar,
Vadilərdə su mənbələri açacağam.
Səhranı gölməçəyə, quraq torpağı bulaqlara çevirəcəyəm.
19 Səhrada sidr, əbrişim, mərsin və zeytun əkəcəyəm.
Quru torpaqda şam, çinar və sərv ağacını bir sırada salacağam.

* **41:8** 2Saln. 20:7; Yaq. 2:23

20 Beləcə insanlar görüb bilsin,
Birgə fikirləşib başa düşsün:
Bunu edən Rəbbin əlidir,
Bunu yaradan İsrailin Müqəddəsidir.

Rəbb bütlərə səcdə etməyin əleyhinədir

21 Rəbb deyir: «İşinizi təqdim edin,
Sübutlarınızı göstərin»,
Bunu Yaqubun Padşahı söyləyir.
22 Bütlərinizi gətirin və qoy onlar sonra nə olacağını bizə bildirsin,
Olub-keçənləri bizə nəql etsin,
Biz dərindən düşünüb sonunu öyrənək.
Yaxud onlar gələcəyi bizə agah etsin.
23 Ey bütlər, bundan sonra baş verən hadisələrdən bizə danışın,
Qoy sizin allah olduğunuzu biləkl
Yaxşılıq ya pislik edin ki, hamımız qorxub vahiməyə düşək.
24 Amma siz heç nəsiniz, əməlləriniz də heçdir.
Sizə səcdə etməyi seçən iyrəncdir!

25 Şimaldan bir nəfəri hərəkətə gətirdim, o gəlir.
O, gündoğandan adımı çağıracaq.
Dulusçu gili tapdalayan kimi
O, hökmdarları palçıq kimi tapdalayacaq.
26 Kim bunu başlanğıcdan bəyan etdi ki, biz bilək,
Əvvəlcədən kim bildirdi ki,
Biz «O haqlıdır» deyə bilək?
Amma bunu bəyan edən yox idi,
Bildirən yox idi,
Sözlərinizi eşidən də yox idi.
27 İlk olaraq Siona «budur, budur onlar» deyirəm.
Yerusəlimə müjdəçini göndərəcəyəm.
28 Baxdım, aralarında öyüd-nəsihət verə bilən heç kim yox idi ki,
Onlardan soruşum, bir cavab alım.
29 Budur, hamısı puçdur,
Etdikləri işlər də heç bir şeydir,
İnsanların tökmə bütləri yalnız küləkdir, fanidir.

42

Rəbbin qulu

1 * * Budur, Mənim saxladığım, seçdiyim qulum!
Könlüm ondan razıdır!
Mən Öz Ruhumu onun üzərinə qoymuşam.
O, millətlərə ədalət gətirəcək.
2 Çığırmayacaq, səsini qaldırmayacaq,
Küçələrdə heç kim onun səsini eşitməyəcək.
3 Əzilmiş qamışı qırmayacaq,
Tüstülənən piltəni söndürməyəcək.
O, ədaləti sədaqətlə yayacaq.
4 O, yer üzündə ədaləti quranadək

* **42:1** Mat. 3:17; 17:5; Mark 1:11; Luka 3:22; 9:35 * **42:1** Mat. 12:17-21

Ümidini, cəsarətini itirməyəcək,
Uzaq diyarlar onun qanununa etibar edəcək.

5 * Göyləri yaradıb onları sərən,
Yeri və onun üzərindəkiləri düzəldən,
Dünyadakı adamlara nəfəs verən,
Yer üzündə gəzən insanlara ruh verən
Rəbb Allah belə deyir:
6 * «Mən Rəbb salehliyimlə səni çağırdım,
Səni əlindən tutacağam,
Səni qoruyacağam,
Səni xalqım üçün əhd edəcəyəm,
Millətlərə nur edəcəyəm ki,
7 Korların gözlərini açasan,
Zindandan dustaqları,
Zülmətdə, həbsxanada oturanları azad edəsən.
8 Mən Rəbbəm, adım budur.
Öz izzətimi heç kimə vermərəm,
Həmdlərimi bütlərə bəxş etmərəm.
9 Budur, əvvəlki işlər həyata keçdi,
İndi Mən təzə işləri bəyan edirəm,
Onlar yetişməmişdən əvvəl
Sizi xəbərdar edirəm».

Şükür ilahisi

10 Ey dəniz səyyahları, dənizdəki canlılar,
Uzaq diyarlar və orada yaşayanlar,
Rəbbə yeni ilahi oxuyun!
Dünyanın ən ucqar yerlərindən
Ona həmdlər gətirin!
11 Qoy səhra və oradakı şəhərlər,
Qedar xalqı yaşayan kəndlər səsini ucaltsın,
Sela sakinləri tərənnüm nəğməsi söyləsin,
Dağların zirvəsindən qışqırsın.
12 Hamı Rəbbi izzətləndirsin,
Uzaq diyarlar da Ona həmd etsin.
13 Rəbb cəsur igid kimi çıxacaq,
Cəngavər kimi qeyrətə gələcək,
Çığırıb döyüş nərəsi çəkəcək,
Düşmənlərinə Öz qüdrətini göstərəcək.

Rəbb Öz xalqına kömək etməyi vəd verir

14 Rəbb deyir:
«Xeyli vaxtdır ki, dinmirəm,
Susuram, səbir edirəm,
İndi isə doğuş ağrısı çəkən qadın kimi
Qışqıracağam, təngnəfəs olub zarıyacağam.
15 Dağları, təpələri dağıdacağam,
Bütün yaşıllıqlarını qurudacağam,
Çayları adalara çevirəcəyəm, hovuzları qurudacağam.

* **42:5** Həv. 17:24-25 * **42:6** Yeş. 49:6; Luka 2:32; Həv. 13:47; 26:23

16 Korları tanımadıqları yolla aparacağam,
Onlara bilmədikləri yollarda rəhbər olacağam.
Qaranlığı qarşılarında işığa,
Kələ-kötür yolları düzənliyə çevirəcəyəm.
Bu şeyləri onlar üçün edəcəyəm,
Onları tərk etməyəcəyəm.
17 Oyma bütlərə güvənənlər,
Tökmə bütlərə "Sizsiniz allahlarımız" deyənlər
Geri qaytarılıb utandırılacaq.

Kor və kar İsrail

18 Ey karlar, eşidin!
Ey korlar, baxın, görün!
19 Qulum qədər kor olan varmı?
Göndərdiyim qasid qədər kar olan varmı?
Özünü Mənə həsr edən, Rəbbin qulu qədər kor olan varmı?
20 Siz çox şey gördünüz, amma nəzərə almadınız,
Qulaqlarınız açıq idi, amma eşitmədiniz!»
21 Rəbb Öz salehliyi naminə
Qanununu ucaldıb izzətləndirməkdən xoşlandı.
22 Lakin bu qarət olunmuş, soyulmuş xalqdır.
Hamısı qazamatlarda buxovlanıb zindanlarda saxlanılmışdır.
Onlar ovlanıb və qurtaranları yoxdur.
Onları qarət edirlər, «geri qaytarın» deyən yoxdur.

23 Sizdən kim buna qulaq asacaq,
Gələcəkdə kim diqqətlə dinləyəcək?
24 Yaqub nəslini, İsraili soyğunçular əlinə
Kim qarət edilmək üçün təslim etdi?
Məgər qarşısında günah işlətdiyimiz Rəbb deyilmi?
Onlar Onun yolları ilə getmək istəmədi,
Qanununa qulaq asmadı.
25 Buna görə alovlu qəzəbini, döyüşün şiddətini üstlərinə yağdırdı.
Od onları dövrəyə aldı,
Amma onlar anlamadılar,
Onları yandırdı,
Amma ona ciddi fikir vermədilər.

43

İsrailin yeganə qurtarıcısı Rəbdir

1 İndi isə, ey Yaqub, ey İsrail, səni yaradan,
Sənə həyat verən Rəbb belə deyir:
«Qorxma, çünki Mən səni satın aldım,
Səni adınla çağırdım, sən Mənimsən.
2 Dərin sulardan keçsən belə,
Mən sənin lə olacağam,
Çaylardan keçəndə batmayacaqsan,
Odun içindən qaçsan belə, yanmayacaqsan,
Alov səni məhv etməyəcək.
3 Çünki Mən sənin Allahın Rəbbəm,
İsrailin Müqəddəsiyəm,
Sənin Xilaskarınam.

Misiri sənin üçün fidyə, *
Kuş və Seva ölkələrini
Sənin azadlığının əvəzinə verdim.
4 Sən nəzərimdə qiymətli, çox əziz olduğuna görə
Səni sevdiyim üçün,
Sənin əvəzinə adamları, həyatın üçün ümmətləri verəcəyəm.
5 Qorxma, Mən sənin ləyəm,
Nəslindən olanları şərqdən gətirəcəyəm,
Səni qərbdən toplayacağam.
6 Şimala "ver" deyəcəyəm,
Cənuba "saxlama" söyləyəcəyəm.
Oğullarımı uzaqlardan,
Qızlarımı dünyanın ucqar yerlərindən gətir.
7 Mənim adımla çağırılan hər insanı,
İzzətim üçün yaratdığım,
Bəli, həyat verdiyim,
Yaratdığım hər bir adamı gətir».

8 Gözləri olan kor,
Qulaqları olan kar xalqı gətir.
9 Bütün millətlər bir yerə yığılsın,
Ümmətlər toplansın.
Bunlardan kim bu sözü bəyan edər?
Olub-keçənləri bizə bildirər?
Qoy onların şahidləri irəli gəlib bəraət qazansın,
Dinləyib desin: «Bu düzdür».
10 Rəbb bəyan edir: «Sizsiniz Mənim şahidlərim, seçdiyim qullarım,
Belə ki Məni tanıyıb, Mənə arxalanasınız,
Həm də anlayasınız ki, Mən Oyam.
Məndən əvvəl Allah mövcud olmayıb,
Məndən sonra da olmayacaq.
11 Mənəm Rəbb, yalnız Mənəm,
Məndən başqa qurtarıcı yoxdur.
12 Mən dedim və Mən qurtardım,
Mən bəyan etdim,
Aranızda başqa allahlar yox idi.
Sizsiniz şahidlərim».
Rəbb bəyan edir, «Allah Mənəm.
13 Əzəldən bəri Mən Oyam,
Mənim əlimdən qurtaran yoxdur.
Mən bir şey edəndə buna kim mane ola bilər?»

Babildən qurtuluş

14 Sizi Satınalan, İsrailin Müqəddəsi,
Rəbb belə deyir:
«Sizin xatirinizə Babilə ordu göndərəcəyəm.
Onların hamısını qaçqın edəcəyəm,
Xaldeylilər də öyündükləri gəmilərlə qaçacaq.
15 Mən Rəbbəm, sizin Müqəddəsinizəm,
İsraili yaradanam, Padşahınızam».

* **43:3** *Fidyə* – girov tutulmuş yaxud əsir alınmış bir adamı azad etmək üçün verilən pul vəsaiti.

16 Dənizdə və azğın sularda yol, riz açan,
17 Atlarla döyüş arabalarını,
İgid cəngavərləri ilə ordunu birgə yola çıxaran Rəbb belə deyir:
«Onlar yıxılıb, qalxa bilməyəcək,
Basdırılıb piltə kimi söndürüldü.

18 Əvvəlki şeyləri yada salmayın,
Köhnə hadisələr barəsində düşünməyin.
19 Budur, Mən təzə bir şey edirəm,
O artıq baş verir,
Məgər siz bunu başa düşmürsünüz?
Bəli, Mən çöllükdə yol salacağam,
Quru torpaqda çaylar yaradacağam.
20 * Mənim seçdiyim xalqıma su içirtmək üçün
Çöllükdə su verdiyimə görə,
Quru torpaqda çaylar yaratdığıma görə,
Vəhşi heyvanlar, çaqqallar və dəvəquşuları Məni ucaldacaq.
21 Bu xalqı Mən Özüm üçün yaratdım ki,
Mənə həmdlər söyləsin.

İsrailin günahı

22 Lakin sən, ey Yaqub nəsli,
Mənim adımı çağırmadın,
Ey İsrail, Məndən bezdin.
23 Yandırma qurbanı üçün Mənə quzular gətirmədin,
Qurbanlarınla Mənə ehtiram etmədin.
Sənə təqdimlərə görə əziyyət vermədim,
Kündür təqdimləri ilə bezdirmədim.
24 Mənim üçün pulla ətirli qamış almadın,
Qurbanların piyi ilə Məni doydurmadın.
Əksinə, sən günahlarını Mənə yüklədin,
Təqsirlərinlə Məni yordun.

25 Mənəm Öz xatirimə görə sənin üsyankarlığını silən,
Bəli, Mən günahlarını yada salmaram.
26 Yadıma sal, gəl mühakimə yə gedək,
Bəraət qazanmaq üçün məhkəmədə işindən danış.
27 İlk əcdadların günaha batdı,
Rəhbərlərin Mənə qarşı üsyankar oldu.
28 Buna görə də Mən
İbadətgahın rəhbərlərini murdarlığa vadar etdim.
Yaqub nəslini qırğına, İsraili isə rəzalətə məhkum etdim.

44

Rəbb yeganə Allahdır

1 İndi isə, ey qulum Yaqub nəsli,
Seçdiyim İsrail, qulaq as!
2 Səni yaradan, ana bətnində quruluş verən,

* **43:20** 1Pet. 2:9

İmdadına çatan Rəbb belə deyir:
“Qorxma, ey qulum Yaqub nəsli,
Ey seçdiyim Yeşurun! *
3 Susamış torpağı sulayacağam,
Quru torpağa sellər axıdacağam,
Övladlarına Ruhumu ehsan edəcəyəm,
Nəslinə xeyir-duamı verəcəyəm.
4 Onlar otlar arasında,
Axar sular kənarında,
Söyüd ağacları kimi boy atacaq.
5 Biri ‹Mən Rəbbinəm› deyəcək,
O birisi Yaqubun adı ilə çağırılacaq.
Digəri də əlinə ‹Rəbbin quluyam› deyə yazacaq,
İsrail adını üzərinə götürəcək”».

6 * Rəbb, İsrailin Padşahı, Satınalanı,
Ordular Rəbbi belə deyir:
«Mən birinciyəm, Mən sonuncuyam,
Məndən başqa Allah yoxdur.
7 Mənə bənzəyən varmı? Xəbər versin.
Qədim xalqımı yaratdığımdan bəri olub-keçənləri,
Bundan sonra olduqlarını danışıb nəql etsin,
Bəli, gələcək hadisələri bildirin!
8 Qorxmayın, dəhşətə gəlməyin,
Mən sizə əzəldən bəri bunu söyləyib danışmadımmı?
Siz Mənim şahidlərimsiniz!
Məndən başqa Allah varmı?
Başqa Qaya yoxdur.
O birilərini tanımıram».

Bütlərə səcdə edənlər xəcalət çəkəcək

9 Bütləri düzəldən adamlar puçdur,
Zövq aldıqları əşyalardan heç bir xeyir yoxdur.
Bütlərə qulluq edənlər heç bir şey görmür,
Heç bir şey bilmir,
Onlar axırda xəcalət içində olacaq.
10 Kim istəyər fayda verməyən allah düzəltsin,
Tökmə büt yaratsın?
11 Budur, bunları düzəldənlərin hamısı xəcalət içində olacaq.
Ustalar isə özləri də insandır,
Qoy onların hamısı toplaşıb məhkəmədə dursun,
Dəhşətə düşüb birlikdə xəcalət çəksin.

12 Dəmirçi alətini götürüb,
Kömürün odunda işləyir,
Çəkiclə dəmirə ölçü verir,
Güclü əli ilə üstündə çalışır.
Onda ac qalır, taqətdən düşür,
Susuz qalıb üzülür.
13 Dülgər iplə ölçür,

* **44:2** *Yeşurun* – İsrailin bir ləqəbi olub *düz olan* mənasını verir. * **44:6** Yeş. 48:12; Vəhy 1:17; 22:13

Ağacı tabaşirlə nişanlayır,
Rəndələyir, istənilən şəklə salır,
Pərgarla dairə çəkir,
İnsan surəti verir,
İnsan gözəlliyinə bənzər düzəldərək
Evinə qoymaq üçün bir büt yaradır.
14 İnsan özü üçün sidr ağacları kəsir,
Şam ağacını, palıd ağacını seçir.
Meşədə özü üçün bir ağac götürür,
Küknar ağacı əkir və yağış onu böyüdür.
15 Sonra ağac oduna işlənir.
İnsan gətirdiyi odunla həm isinir,
Həm sobanı yandırır, çörək bişirir.
Həm də özünə bir allah düzəldir,
Düzəltdiyi bütün qarşısında səcdə edir,
Yerə sərilir.
16 Odunun bir hissəsini yandırır,
Alovunda ət qızardır,
Qarnını doyuraraq, isinib deyir:
«Ah, isindim, odun istisini hiss etdim!»
17 Ağacın qalığından özünə allah,
Bir oyma büt düzəldib
Qarşısında yerə sərilir, səcdə edir.
Bu bütə dua edib yalvarır:
«Məni xilas et, çünki sənsən mənim allahım!»

18 Onlar bilmir, dərk etmir,
Çünki gözləri də, zehinləri də elə bağlıdır ki,
Görməzlər, anlamazlar.
19 Buna fikir vermirlər, bilmirlər,
Dərk etmirlər ki, belə desinlər:
«Odunun bir hissəsini yandırdım,
Közündə də çörək bişirdim, ət qızartdım, yedim.
Qalığından bir murdar şey düzəldimmi?
Bir parça taxtanın qarşısında yerə sərilimmi?
20 Bu, kül yemək kimi boş işdir,
Aldanmış ürəkləri onları yoldan azdırır,
Canlarını qurtara bilmir və sağ əlimdəki əşya aldadıcı deyilmi?»

Rəbb Yaradan və Xilaskardır

21 «Ey Yaqub nəsli,
Dediyim sözləri xatırla,
Çünki sən qulumsan, ey İsrail,
Mən səni yaratdım, sən Mənim qulumsan,
Səni unutmaram, ey İsrail!
22 Üsyankarlığını bulud kimi dağıtdım,
Günahlarını duman kimi sildim,
Mənə tərəf dön,
Çünki Mən səni satın aldım».

23 Tərənnüm edin, ey göylər,
Çünki bunu edən Rəbdir.

Çığırın, ey torpağın dərinlikləri,
Ey dağlar, ey meşə, ey meşədəki bütün ağaclar,
Sevincdən haray çəkin,
Çünki Rəbb Yaqub nəslini satın aldı,
İsraildə izzətini aşkar etdi.

24 * * Səni Satınalan,
Ana bətnində quruluş verən Rəbb deyir:
«Bütün şeyləri yaradan, göyləri təkcə yayan,
Təkbaşına yer üzünü sərən,
25 Yalançı peyğəmbərlərin möcüzələrini boşa çıxaran,
Falçıları ifşa edən,
Müdrikləri geri qaytaran,
Onların biliyini heçə çevirən,
26 Qulunun sözlərini icra edən,
Elçilərinin sözlərini gerçək edən,
Yerusəlim üçün "burada sakinləri təzədən məskunlaşacaq",
Yəhuda şəhərlərinə "bunlar yenidən qurulacaq,
Xarabalıqları yenidən bərpa edəcəyəm" deyən Rəbb Mənəm.
27 Dərin sulara "Quru! Mən çaylarını qurudacağam" söyləyən,
28 Kir haqqında "o, çobanımdır,
Xoşuma gələnlərin hamısını həyata keçirəcək",
Yerusəlim haqqında "yenidən qurulacaq",
Məbəd haqqında "təməlin qoyulacaq" deyən Rəbb Mənəm».

45

Rəbb Fars padşahı Kiri seçir

1 Rəbb məsh etdiyi adama –
Sağ əlindən tutduğu Kirə belə deyir.
Onun önündə millətləri baş əydirəcəyəm,
Padşahları qüdrətindən məhrum edəcəyəm,
Önündə qapıları açacağam,
Darvazalar onun qarşısında bir daha bağlanmayacaq.
Rəbb deyir:
2 «Mən qarşında gedib dağları düzəngaha çevirəcəyəm,
Tunc qapıları qırıb
Dəmir qıfılları sındıracağam.
3 Qaranlıqda gizlənmiş sərvətlərini,
Gizli yerlərdə saxlanılan xəzinələri sənə verəcəyəm ki, biləsən:
Səni adınla çağıran Rəbb Mənəm, İsrailin Allahıyam Mən.
4 Qulum Yaqub nəsli, seçdiyim İsrail naminə
Səni adınla çağırıb hörmət göstərdim,
Halbuki sən Məni tanımırdın.
5 Rəbb Mənəm, başqası yoxdur,
Məndən başqa Allah yoxdur.
Səni Mən gücləndirəcəyəm,
Halbuki Məni tanımırdın.
6 Beləliklə, gündoğandan günbatana qədər qoy bilsinlər ki,
Məndən savayı heç kim yoxdur,
Rəbb Mənəm, başqası yoxdur.

* **44:24** 1Kor. 1:20 * **44:24** 2Saln. 36:23; Ezra 1:2

7 Nuru, qaranlığı, sülhü, fəlakəti yaradan Mənəm,
Bütün bunları edən Rəbb Mənəm.

8 Ey göylər, yuxarıdan damlayın,
Qoy buludlar salehlik yağdırsın,
Torpaq açılsın, xilas bəhrəsini yetişdirsin,
Onunla birlikdə salehlik bitsin.
Bunları yaradan Rəbb Mənəm».

Hər şeyi yaradan Allahdır

9 * Yaradanı ilə çəkişənin vay halına!
Çəkişən özü də saxsı qablar arasında yalnız saxsı parçasıdır.
Gil öz dulusçusuna «Nə düzəldirsən?»
Yaxud «yaratdığın şeyin dəstəkləri yoxdur» deyə bilərmi?
10 Atasına «Dünyaya məni nə üçün gətirdin?»
Anasına «Məni nə üçün doğdun?» deyənin vay halına!

11 İsrailin Müqəddəsi,
Onu yaradan Rəbb belə deyir:
«Övladlarımın gələcəyi haqqında
Mənə sual verə bilərsinizmi?
Gördüklərim işlər barəsində
Mənə əmr edə bilərsinizmi?
12 Dünyanı da, yer üzündə yaşayan adamı da Mən yaratdım.
Mənim əllərim göyləri yaydı,
Əmrimlə səma cisimləri quruldu.
13 Mən Kiri ədalətlə hərəkət etməyə vadar etdim.
Yollarını dürüst edəcəyəm.
O, şəhərimi tikəcək,
Sürgün olunmuş adamlarımı
Fidyəsiz, bəxşişsiz azad edəcək».
Bunu Ordular Rəbbi deyir.

14 Rəbb belə deyir:
«Misirlilərin var-dövləti, Kuşun ticarət gəliri,
Ucaboylu Sevalılar yanınıza gəlib qulunuz olacaq.
Onlar buxovlanacaq və ardınızca gedəcək,
Qarşınızda yerə sərilib yalvaracaq:
“Allah yalnız sizinlədir və başqa birisi yoxdur.
Bundan savayı Allah yoxdur”».
15 Həqiqətən, Sən Özünü gizlədən Allahsan,
Ey İsrailin Allahı, ey Qurtarıcı!
16 Büt düzəldənlərin hamısı utandırılacaq,
Rüsvay olacaq, xəcalət çəkib uzaqlaşacaq.
17 Amma İsrailə qurtuluşu Rəbb verəcək.
Bu qurtuluş əbədi sürəcək.
Əsrlər boyu İsrail utanmayacaq, rüsvay olmayacaq.

18 Göyləri yaradan Rəbb bircə olan Allahdır!
O, dünyanı yaratdı, ona quruluş verdi,
Rəbb dünyanı qarmaqarışıq yaratmadı,

* **45:9** Yeş. 29:16; Rom. 9:20

Onu yaşamaq üçün qurdu.
O deyir: «Mən Rəbbəm, başqası yoxdur!
19 Mən gizlində, qaranlıq dünyasında danışmadım,
Yaqub nəslinə "Məni qarmaqarışıq yerdə axtarın" demədim.
Doğrusunu söyləyən, ədaləti bəyan edən Rəbb Mənəm.

Allah və Babilin bütləri

20 Yığışın, gəlin, bir yerə toplaşın, ey millətlərdən sağ qalan kəslər!
Taxta bütləri gəzdirənlər,
Xilas verməyən allahlara dua edənlər heç nə bilmir.
21 Danışın, işinizi təqdim edin,
Qoy hamı birlikdə məsləhətləşib söyləsin:
"Bunu qədimdə kim bəyan etdi,
Keçmişdə kim bildirdi?"
Bunu Mən Rəbb, demədimmi?
Məndən başqa Allah,
Ədalətli Allah və Qurtarıcı yoxdur.
Məndən başqası yoxdur.

22 Ey yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə yaşayanlar,
Mənə tərəf dönün və xilas olun!
Çünki Mən Allaham və başqası yoxdur!
23 * Varlığıma and içdim,
Ağzımdan çıxan kəlmə doğrudur, boşa çıxmaz.
Hər diz önümdə çökəcək,
Hər dil Mənə and içəcək.

24 Mənim üçün belə deyəcəklər:
"Salehlik və qüvvət yalnız Rəbdədir.
Ona qarşı qəzəblənənlər hüzuruna gəlib utanacaqlar.
25 Bütün İsrail nəsli Rəbdə haqq qazanacaq və izzətlənəcək"».

46

1 «Bel allahı diz çökdü,
Nevo allahı əyildi,
Babilin bütləri heyvanlara, öküzlərə yükləndi,
Daşınan əşyalar heyvanlara ağır yük oldu.
2 Onlar birgə əyildilər, diz çökdülər,
Yük oldular, bundan qurtula bilməyib əsirliyə aparıldılar.

3 Qulaq asın Mənə, ey Yaqub nəsli,
Ey bütün İsrail nəslinin sağ qalanları!
Anadan olandan sizi aparıram,
Bətndən çıxandan sizi daşıyıram.
4 Siz qocalanacan Mən Oyam,
Saçlarınıza dən düşənəcən
Mən sizi aparacağam,
Sizi Mən yaratdım, Mən daşıyacağam.
Bəli, Mən sizi aparacağam və xilas edəcəyəm.

5 Məni kimə bənzədəcəksiniz, kimə oxşadacaqsınız,

* **45:23** Rom. 14:11; Fil. 2:10-11

Kiminlə müqayisə edəcəksiniz ki, biz oxşar olaq?
6 Kimsə pul kisəsindən qızıl çıxarır,
Tərəzidə gümüş çəkir,
Bu puldan zərgərə büt düzəltdirir,
Sonra önündə yerə sərilib səcdə edir!
7 Onu çiyinlərinə yükləyib daşıyırlar, yerinə qoyurlar.
Beləcə büt durur, yerindən tərpənmir.
Ona yalvarırlar, o cavab vermir,
Heç bir bəladan qurtarmır.

8 Ey üsyankar insanlar, bunu xatırlayın,
Mərd olun, yadınızdan çıxarmayın!
9 Qədimdən bəri olan hadisələri xatırlayın,
Çünki Allah Mənəm, başqası yoxdur,
Mənəm Allah, Mənə bənzəri yoxdur!
10 Axırı əvvəldən,
Baş verməmiş hadisələri əzəldən bildirən,
"Niyyətim baş tutacaq,
İstədiyim hər şeyi edəcəyəm" deyən Mənəm.
11 Şərqdən bir yırtıcı quşu,
Uzaq diyardan niyyətimi yerinə yetirən adamı çağıran Mənəm.
Mən bunları dedim,
Mütləq yerinə yetirəcəyəm,
Mən niyyət etmişəm, bunu icra edəcəyəm.

12 Ey salehlikdən uzaq olan dikbaş insanlar!
Məni dinləyin!
13 Salehliyiniz yaxındır, uzaq deyil,
Qurtuluşum ləngiməyəcək.
Siona xilası, İsrailə izzətimi bəxş edəcəyəm.

47

Babilin düşkünlüyü

1 * Ey bakirə Babil qızı,
Düş aşağı, torpaqda otur.
Ey Xaldey qızı,
Artıq taxt yoxdur, yerdə otur.
Bundan sonra sənə
"Zərif, nazlı" deməyəcəklər.
2 Bir cüt dəyirman daşı götür, unu üyüt.
Örpəyini aç, balağını qaldır,
Baldırların açıb çaylardan keç.
3 Çılpaqlığın açılacaq, ayıb yerin görünəcək.
Mən intiqam alacağam,
Heç kimi əsirgəməyəcəyəm».
4 Bizi Satınalan İsrailin Müqəddəsidir,
Onun adı Ordular Rəbbidir.

5 Rəbb deyir: «Ey Xaldey qızı,
Qaranlığa çəkil, sakitcə otur!

* **47:1** Yeş. 13:1–14:23; Yer. 50:1–51:64

Çünki bundan sonra səni daha
Padşahlıqların mələkəsi çağırmayacaqlar!
6 Öz xalqıma qəzəbləndim,
İrsimi kiçildib sənə verdim.
Lakin sən onların halına acımadın,
Hətta yaşlılara da ağır boyunduruq yüklədin.
7 * “Həmişə əbədi mələkə olacağam” deyə düşünürdün.
Bunları ürəyinə gətirmirdin, sonu düşünmürdün.

8 İndi isə qulaq as, ey əmin-amanlıqda yaşayan zövq düşkünü!
Sən ürəyində deyirdin: “Mən mənəm,
Məndən başqası yoxdur.
Heç vaxt dul qalmayacağam,
Övlad itirmək dərdini bilməyəcəyəm”.
9 Bu iki bəla bir gündə,
Qəflətən başına gələcək.
Böyük cadugərliyinə, həddsiz ovsunçuluq etdiyinə baxmayaraq,
Həm övladlarını itirəcək, həm də dul qalacaqsan.

10 Pisliyinə güvəndin,
Dedin: “Məni heç kim görmür”.
Sənin hikmətin və biliyin səni azdırdı.
Düşündün: “Mən mənəm,
Məndən başqası yoxdur”.
11 Lakin üzərinə bəla gələcək,
Sən onun qarşısını ala bilməyəcəksən,
Sən xərac versən də, bu fəlakət üstünə gələcək,
Bilmədiyin bəla qəflətən üzərinə düşəcək.
12 Gənc yaşlarından bəri
Məşğul olduğun ovsunçuluğuna və böyük cadugərliyinə davam et.
Bəlkə onlardan bir xeyir görərsən,
Bəlkə düşmənlərini onlarla vahiməyə sala bilərsən!
13 Aldığın çoxlu məsləhətlər səni üzdü.
Qoy ulduz falına baxanlar, münəccimlər,
Yeni ay çıxanda olacaq hadisələri bildirənlər
İndi gəlib səni
Başına gələn bəlalardan xilas etsinlər.
14 Bax, onlar küləş kimidir,
Od onları yandırıb-yaxar.
Özlərini alovun gücündən xilas edə bilməyəcəklər.
Bu alov isinmək üçün kömürlü od deyil,
Qabağında oturulacaq od deyil.
15 Sənin işlədiyin, cavanlığından bəri alver etdiyin adamların
Aqibəti belə olacaq.
Hər kəs öz yolu ilə gedəcək, səni xilas edən olmayacaq.

48

İsrailin inadkarlığı

1 Ey Yaqub nəsli,

---

* **47:7** Sef. 2:15; Vəhy 18:7-8

İsrail adı ilə çağırılan,
Yəhudanın belindən gələn,
Rəbbin adı ilə and içən,
İsrail Allahının adını etiraf edən,
Fəqət buna həqiqətlə və salehliklə əməl etməyən nəsil,
Buna qulaq as!
2 Müqəddəs şəhərdən olduğunuza görə,
İsrail Allahına bel bağladığınıza görə fəxr edirsiniz.
Onun adı Ordular Rəbbidir.

3 Olub-keçənləri əvvəldən Mən bəyan etdim.
Bu sözlər ağzımdan çıxdı və onları Mən bildirdim.
Sonra qəflətən bunları həyata keçirdim və onlar yerinə yetdi.
4 Bilirdim inadkar olduğunuzu,
Dəmir boyunlusunuz, tunc alınlısınız.
5 Bunları sizə qədimdən bəri bildirdim,
Baş verməmişdən əvvəl sizə xəbər verdim ki,
Siz "bunu bütüm etdi, oyma və tökmə bütlər
Bunları əmr etdilər" deməyəsiniz.

6 Bunu eşitdiniz, indi isə hamısına nəzər salın.
Bəs bunu qəbul etməyəcəksiniz?
İndi isə Mən sizə yeni şeyləri,
Bilmədiyiniz gizli şeyləri bildirəcəyəm.
7 Bunlar indi yaradılır, keçmişdə yox.
Siz bunu bu günə qədər bilmədiniz,
Ona görə "bunu bilirdik" deyə bilməzsiniz.
8 Siz bu barədə nə eşitmisiniz,
Nə də xəbəriniz olub,
Keçmişdən bəri qulaqlarınız bağlıdır.
Nə qədər xain olduğunuzu bilirəm,
Ana bətnindən belə, sizin üsyankar çağırılacağınızdan xəbərdaram.
9 Adım naminə qəzəbimi saxlayırdım,
Şöhrətim naminə qeyzimin qabağını alırdım ki, sizi məhv etməyim.
10 Budur, Mən sizi gümüş kimi olmasa da, təmizlədim,
Sizi iztirab ocağında çəkdim.
11 Öz xatirimə, Öz xatirimə bunu edirəm.
Axı niyə Mənim adım küfrlə çəkilsin?
Mən Öz izzətimi heç kimə vermərəm.

Rəbb İsraili satın alır

12 * Qulaq as Mənə, ey Yaqub nəsli, çağırdığım İsrail!
Mən Oyam, Mən birinciyəm, Mən sonuncuyam.
13 Mənim əlim yerin təməlini qoydu,
Sağ əlim göyləri sərdi.
Mən onları çağıranda onlar birlikdə düzülür.

14 Hamınız toplaşın, dinləyin!
Bütlərdən hansıdır bu şeyləri bəyan edən?
Rəbbin sevdiyi adam Babildə Onun məqsədini yerinə yetirəcək,
Onun əli Xaldeylilərə qarşı qalxacaq.

* **48:12** Yeş. 44:6; Vəhy 1:17; 22:13

15 Mən, bəli Mən dedim,
Onu Mən çağırdım,
Onu gətirdim,
O öz yolunda uğurlu olacaq.
16 Mənə yaxın gəlin, bunu dinləyin!
Başlanğıcdan bəri Mən açıq danışdım,
O vaxtdan indiyədək oradayam.
Xudavənd Rəbb indi Məni və Ruhunu göndərdi».

17 Səni Satınalan, Rəbb, İsrailin Müqəddəsi belə deyir:
«Allahın Rəbb Mənəm,
Mən sənin xeyrinə səni öyrədirəm,
Getdiyin lazım olan yolla səni aparıram.
18 Ah, kaş ki sən Mənim əmrlərimə diqqət yetirəydin!
Onda əmin-amanlığın heç vaxt qurumayan çay kimi axardı,
Salehliyin dəniz dalğaları kimi olardı.
19 Nəslin dəniz qumu kimi,
Övladların qum dənələri kimi olardı.
Adları qarşımda nə pozulardı, nə də silinərdi».

20 * Babildən çıxın, Xaldeylilərin torpağından qaçın,
Sevinc səsi ilə bəyan edin, bunu bildirin,
Dünyanın ən uzaq yerlərinə bu xəbəri çatdırın,
Deyin: «Rəbb qulu Yaqub nəslini satın aldı».
21 Səhradan keçərkən susuzluq çəkmədilər.
Rəbb onlar üçün qayadan su axıtdı,
Qayanı yardı və oradan su fışqırdı.

22 * «Pislərə isə sülh yoxdur» Rəbb deyir.

49

Rəbbin qulu çağırışını izah edir

1 * Ey uzaq diyarlar, Məni dinləyin!
Ey uzaqda yaşayan ümmətlər, yaxşı qulaq asın!
Rəbb məni anadan olandan bəri çağırmışdı,
Ana bətnindən adımı yadına saldı.
2 * Ağzımı iti qılınc kimi etdi,
O məni əlinin kölgəsində gizlətdi.
O məni iti ox edib
Öz oxdanında saxladı.
3 Mənə dedi: «Qulumsan, ey İsrail,
Mən sənin lə izzətlənəcəyəm».
4 Amma mən dedim:
«Mən boş yerə çalışdım,
Gücümü hədər yerə tükətdim.
Rəbb mənə yenə haqq qazandırır,
Mükafatım Allahımdadır».

5 Rəbb məni qulu etmək üçün

* **48:20** Vəhy 18:4 * **48:22** Yeş. 57:21 * **49:1** Yer. 1:5 * **49:2** İbr. 4:12; Vəhy 1:16

Ana bətnində mənə quruluş verdi ki,
Yaqub nəslini Ona tərəf döndərim,
İsraili Onun önünə toplayım.
Onun gözündə hörmət qazandım,
Qüdrətim Allahım oldu.
Rəbb indi belə deyir.
6 * * O deyir:
«Yaqub qəbilələrinin bərpası,
İsrailin sağ qalanlarının geri qayıtması üçün
Qulum olmağın kifayət deyil.
Səni millətlərə nur edəcəyəm ki,
Xilasım dünyanın ən uzaq yerlərinə yayılsın».

Allah Öz qulunu ruhlandırır

7 Adamların nifrət etdiyi,
Millətin həqarətlə baxdığı,
Hökmdarların qulu olan şəxsə,
İsrailin Satınalanı, Müqəddəsi,
Rəbb belə deyir:
«İsrailin Müqəddəsi,
Sadiq Rəbb səni seçdiyinə görə
Padşahlar səni görüb ayağa qalxacaq,
Əmirlər qarşında yerə səriləcək».

8 * Rəbb belə deyir:
«Münasib vaxtda sənə cavab verdim,
Xilas günü sənə kömək etdim.
Səni hifz edəcəyəm.
Səni xalqım üçün əhd edəcəyəm ki,
Dağılmış ölkəni bərpa edəsən,
İrs olaraq yenə sahiblərinə verəsən.
9 Dustaqlara "çıxın",
Zülmətdə oturanlara
"Özünüzü göstərin!" deyəsən.
Onlar yol boyunca quzu kimi bəslənəcək,
Hər çılpaq təpədə otlaq tapacaq.
10 * Onlar nə ac, nə də susuz qalacaq,
Qızmar isti və günəş onları vurmayacaq.
Çünki onlara mərhəmət edən yol göstərəcək,
Onları bulaqlara doğru yönəldəcək.
11 Mən bütün dağlarımı yola döndərəcəyəm,
Yollarımı hamar edəcəyəm.
12 Budur, xalqım uzaq yerlərdən,
Kimisi şimaldan, kimisi qərbdən,
Kimisi isə Sinim * ölkəsindən gələcək».

13 Tərənnüm edin, ey göylər,
Ey yer üzü, fərəhlən!
Ey dağlar, sevinc nidalarına qoşulun!

---

* **49:6** Yeş. 42:6; Luka 2:32; Həv. 26:23 * **49:6** Həv. 13:47 * **49:8** 2Kor. 6:2 * **49:10** Vəhy 7:16-17 * **49:12** *Sinim* – zənn edilir ki, Misirdəki bir bölgənin adıdır.

Çünki Rəbb xalqına təsəlli verəcək,
İztirab çəkənlərinə rəhm edəcək.

Sionun bərpası

14 Amma Sion dedi: «Rəbb məni tərk etdi,
Xudavəndim məni unutdu».
15 Rəbb isə deyir: «Ana südəmər körpəsini heç unudarmı?
Bətnindən çıxan oğluna rəhm etməzmi?
Ana öz körpəsini unutsa belə,
Mən səni əsla unutmaram.
16 Mən sənin adını ovuclarımda həkk etmişəm,
Ey Sion, divarların daima önümdədir.
17 Oğulların tələsib yanına gələcək,
Səni qarət edənlər, soyğunçular çıxıb-gedəcək.
18 Qaldır başını, bax ətrafına:
Hamı yığılıb yanına gəlir.
Mən Rəbb Varlığıma and içib bəyan edirəm ki,
Onların hamısı sənin üçün bər-bəzək olacaq,
Gəlin kimi onları taxıb fəxr edəcəksən!

Allah İsrail xalqını bərpa edib artıracaq

19 Xarabalığa, viranəliyə dönmüşdün,
Ölkən yerlə yeksan olmuşdu.
Amma indi bu torpaq sakinlərin üçün dar olacaq,
Səni xaraba qoyanlar səndən uzaqda duracaq.
20 Sənin sürgündə doğulmuş övladların
Səsini ucaldıb belə deyəcək:
“Bu yer bizim üçün dar gəlir,
Yaşamaq üçün bizə yer ver”.
21 Sən qəlbində deyəcəksən:
“Axı bunları mənim üçün kim doğdu?
Övladlarım itkin düşmüşdü, sonsuz oldum,
Sürgün edilmişdim, qovulmuşdum.
Belə isə bunları kim böyütdü?
Mən tək-tənha qalmışdım,
Bəs bunlar haradan gəlib-çıxdı?”»

22 Xudavənd Rəbb belə deyir:
«Budur, Mən əlimi millətlərə
Bir işarə kimi uzadacağam,
Bayrağımı xalqlar arasında qaldıracağam.
Onlar sənin oğullarını qucağında,
Qızlarını çiyinlərində gətirəcək.
23 Padşahlar sənə atalıq,
Mələkələr sənə analıq edəcək.
Üzüstə yerə sərilib sənə səcdə edəcəklər,
Ayaqlarının tozunu yalayacaqlar.
Onda biləcəksən ki, Mən Rəbbəm,
Mənə güvənənlər utanmayacaq».

24 Məgər güclünün əlindən qənimət alına bilərmi?
Zorakının əlindən əsirlər qurtula bilərmi?
25 Amma Rəbb belə deyir:

«Bəli, güclünün əlindən əsirlər də alına bilər,
Zorakının əlindən qənimət də götürülə bilər,
Sənin lə çəkişənlərlə Mən çəkişəcəyəm,
Övladlarını Mən qurtaracağam.
26 Sənə zülm edənlərə öz ətlərini yedirəcəyəm,
Öz qanları ilə sərxoş olub
Şirin şərab içənlərin halına düşəcəklər.
Beləcə bütün bəşər biləcək ki,
Səni qurtaran Rəbb Mənəm.
Səni Satınalan, Yaqubun qüdrətli Allahı Mənəm».

50

İsrailin günahına görə cəzası

1 Rəbb belə deyir:
«Boşadığım ananızın talağı haradadır?
Borc verənlərimin hansı birinə satdım sizi?
Siz şər əməllərinizə görə satıldınız,
Ananız üsyankarlığınız üzündən qovuldu.
2 Bəs nə üçün Mən gələndə heç kim olmadı?
Axı niyə Mən çağıranda cavab verən olmadı?
Məgər Mənim əlim zəifləyib ki,
Xilas etməyə qadir olmasın?
Yaxud Mənim sizi qurtarmağa gücüm çatmazmı?
Mən qəzəbimlə dənizi quruduram,
Çayları səhraya çevirirəm.
Suyun çatışmazlığından balıqlar iylənir, susuzluqdan ölür.
3 Mənəm göyləri zülmətə bürüyən,
Oranı çulla örtən».

Rəbbin qulunun itaəti

4 Yorğunlara sözlə dayaq olmağı bilim deyə
Xudavənd Rəbb mənə savadlıların dilini verdi.
O hər səhər qulağımı oyadır ki,
Savadlı adamlar kimi dinləyə bilim.
5 Xudavənd Rəbb qulağımı açdı,
Mən qarşı durmadım, geri çəkilmədim.
6 * Məni döyənlər üçün belimi açdım,
Üzümü saqqalımı yolanlara tərəf uzatdım.
Təhqirlərdən, tüpürcəklərdən üzümü gizlətmədim.

7 Xudavənd Rəbb mənə kömək etdiyinə görə utanmayacağam.
Buna görə də üzümü çaxmaq daşı kimi etdim.
Bilirəm ki, əsla xəcalət çəkməyəcəyəm.
8 * Mənə haqq qazandıran yaxındadır.
Mənimlə kim mübahisə etmək istəyir?
Qoy mənimlə üz-üzə gəlsin.
Kimdir rəqibim?
Qoy yanıma gəlsin.
9 Mənə kömək edən Xudavənd Rəbdir.
Kim məni təqsirkar çıxara bilər?

* **50:6** Mat. 26:67-68; Mark 14:65 * **50:8** Rom. 8:33-34

Rəqiblərimin hamısı paltar kimi köhnələcək,
Onları güvə yeyib məhv edəcək.

10 Aranızda Rəbdən qorxan,
Qulunun sözünə qulaq asan varmı?
Qaranlıqda gəzən, nurdan məhrum olan
Rəbbin adına güvənsin, Allahına arxalansın.
11 Ey sizlər, od qalayıb, qığılcımı qoruyanlar,
Hamınız öz odunuza, yandırdığınız qığılcımın içinə atılın.
Mənim əlimdən aldığınız pay bu olacaq:
Əzab içində qalacaqsınız.

51

Yerusəlimə təsəlliverici sözlər

1 Ey salehliyi arayanlar, Rəbbi axtaranlar,
Məni dinləyin!
Yonulduğunuz qayaya,
Çıxarıldığınız çuxurun dərinliyinə baxın.
2 Atanız İbrahimə, sizi doğan Saraya baxın!
Mən onu tək çağırdım, xeyir-dua verdim,
Nəslini artırdım.
3 Həqiqətən, Rəbb Siona və onun xarabalıqlarına təsəlli verəcək.
Səhralarını Edenə, çöllərini Rəbbin bağına döndərəcək.
Orada sevinc və şadlıq tapacaqlar,
Şükürlər, ilahilər oxunacaq.

4 Ey xalqım, Məni dinlə,
Ey ümmətim, Məni eşit!
Qanun Məndən çıxacaq,
Ədalətimi nur tək
Xalqlara ehsan edəcəyəm.
5 Salehliyim yaxındır, qurtuluşum gəlir,
Xalqları Öz gücümlə mühakimə edəcəyəm.
Uzaq diyarlar Mənə bel bağlayır,
Qüvvətimə ümid edir.
6 Başınızı qaldırıb göylərə nəzər salın,
Aşağıya, yer üzünə baxın.
Çünki göylər dağılacaq tüstü kimi,
Yer üzü paltar kimi köhnələcək.
Beləcə yer üzünün sakinləri də qırılacaq.
Lakin Mənim xilasım əbədidir,
Salehliyim sonsuzdur.

7 Ey salehlikdən xəbərdar olanlar,
Qanunumu qəlblərində saxlayan xalq,
Mənə qulaq asın!
Adamların məzəmmətindən qorxmayın,
Onların söyüşlərindən dəhşətə düşməyin.
8 Onlar güvənin yediyi paltar kimi məhv olacaq,
Qurdun yediyi yun kimi məhv olacaq.
Lakin Mənim salehliyim əbədidir,
Qurtuluşum nəsillər boyu duracaqdır.

9 Qalx, qalx, güclən, ey Rəbbin qolu!
Qədim zamanlardakı kimi
Qalx əvvəlki nəsillərin vaxtında olduğu kimi!
Sən Rahavı * parça-parça etmədinmi?
Sən əjdahanın bədənini deşmədinmi?
10 Dənizi, dərin suları Sən qurutmadınmı?
Satın alınan xalqının keçməsindən ötrü
Dənizin dərinliklərini yola çevirən
Sən deyildinmi?
11 * Rəbbin satın alınmış adamları qayıdacaq,
Sevinclə nəğmə deyərək Siona gələcək.
Üzlərində əbədi sevinc olacaq,
Onlar sevinc və şadlıq tapacaq,
Kədər və qəm-qüssə yox olacaq.

12 Rəbb deyir: «Sizə təsəlli verən Mənəm, Mən!
Fani insandan, ot kimi solan bəşər oğlundan qorxan
Gör sən kimsən?
13 Səni yaradan, göyləri sərən,
Dünyanın təməlini qoyan Rəbbi necə unudursan?
Səni məhv etmək niyyətində olan
Zülmkarın qəzəbindən gün boyu, dayanmadan qorxursan.
Bəs hanı zülmkarın qəzəbi?
14 Zəncirlərlə buxovlanmış dustaqlar
Tezliklə azadlığa çıxacaq.
Ölüm çuxuruna düşməyəcək,
Çörəkləri əskik olmayacaq.
15 Allahınız Rəbb Mənəm.
Mənəm dənizi gur dalğalarla çalxalayan.
Ordular Rəbbidir Onun adı!
16 Mən sözlərimi sənin ağzına qoydum,
Əlimin kölgəsində səni gizlətdim ki,
Göyləri qurum, dünyanın təməlini qoyum,
Siona "Xalqım sənsən" deyim».

Yerusəlimin əzabının sonu

17 * Oyan, oyan, qalx ayağa, ey Yerusəlim!
Sən ki Rəbbin əlindən
Qəzəb kasasını alıb içdin.
Sərxoşluq kasasını axıra qədər boşaltdın.
18 Doğduğu bütün oğullardan ona yol göstərən,
Böyütdüyü bütün oğullardan ona əl tutan olmadı.
19 Bu iki bəla sənin başına gəldi,
Dərdinə kim şərik olacaq?
Qarət, dağıntı, qıtlıq və qılınc!
Sənə necə təsəlli verim?
20 Övladların taqətdən düşüb,
Rəbbin qəzəbi, Allahının məzəmməti üzərlərindədir.
Onlar tələyə düşmüş cüyür kimi
Hər küçə başında uzanıb.

* **51:9** *Rahav* – bax: Yeş. 30:7. * **51:11** Yeş. 35:10 * **51:17** Vəhy 14:9-10; 16:19

21 Buna görə də, ey yaralı Yerusəlim,
Şərabsız sərxoş xalq, bunu eşit!
22 Xudavəndin Rəbb, Öz xalqını müdafiə edən
Allahın belə deyir:
«Budur, sərxoşluq kasasını əlindən almışam.
Qəzəbimin kasasından artıq içməyəcəksən.
23 Bu kasanı sənin zülmkarlarının əlinə verəcəyəm.
Axı onlar sənə belə dedi:
“Uzan yerə, üstündən keçək”.
Sən də kürəyini torpaq kimi, yol kimi etdin ki, üstündən keçsinlər».

52

Yerusəlimin sevinci

1 * Qalx, qalx, ey Sion, qüdrətinə qurşan!
Ey müqəddəs şəhər, ey Yerusəlim,
Gözəl paltarlarını geyin!
Çünki sünnətsizlər, murdarlar
Sənin darvazalarından əsla keçməyəcək.
2 Üst-başındakı tozu çırp,
Qalx, ey Yerusəlim, taxtına otur,
Zənciri boynundan qır,
Ey əsir aparılan Sion qızı!

3 Rəbb belə deyir:
«Siz müftə satılmışdınız,
Müftə də satın alınacaqsınız».
4 Xudavənd Rəbb belə deyir:
«Xalqım qürbətdə yaşamaq üçün
Əvvəllər Misirə enmişdi.
Sonra Aşşurlular onlara boş yerə zülm etdi.
5 * Xalqım nahaq yerə götürülüb aparıldı,
İndi bundan Mənə nə qaldı?» Rəbb bəyan edir.
Bu, Rəbbin sözüdür:
«Onların başçıları ah-zar edir,
Həmişə, gün boyu adım küfrlə çəkilir.
6 Buna görə xalqım
Mənim adımı tanıyacaq,
O gün “budur, Mənəm” deyənin Mən olduğunu başa düşəcək».

7 * Sülh xəbəri gətirən,
Dağları aşıb-gələn
Müjdəçinin qədəmləri necə də gözəldir!
O, xoş müjdə gətirir,
Qurtuluş xəbəri verir,
Sion xalqına
«Allahınız hökm sürür!» bəyan edir.
8 Qulaq asın! Gözətçilər səslərini ucaldır,
Birlikdə mədh oxuyur,
Çünki Rəbbin Siona qayıdışını

* **52:1** Vəhy 21:2,27 * **52:5** Rom. 2:24 * **52:7** Nah. 1:15; Rom. 10:15; Ef. 6:15

Öz gözləri ilə görür.
9 Ey Yerusəlim xarabalıqları,
Şənlik edin, birlikdə mədh oxuyun,
Çünki Rəbb xalqına təsəlli verdi,
Yerusəlimi satın aldı.
10 Rəbb bütün millətlərin gözləri önündə
Müqəddəs qolunu çırmaladı,
Yer üzünün qurtaracağınadək hər yer
Allahımızın gətirdiyi xilası görəcək.

11 * Çəkilin, çəkilin, oradan çıxın,
Murdar şeylərə toxunmayın,
Oradan çıxıb təmizlənin,
Ey Rəbbin əşyalarını daşıyanlar!
12 Axı siz tələsmədən çıxacaqsınız,
Qaça-qaça getməyəcəksiniz,
Çünki Rəbb qarşınızda gedəcək,
İsrailin Allahı arxanızda olacaq.

Rəbbin qulunun iztirab çəkməsi və qələbəsi

13 Budur, Mənim qulum uğur qazanacaq,
O yüksəldiləcək, ucaldılacaq, çox izzətlənəcək.
14 Çoxları onun qarşısında mat qalacaq.
Bəli, onun görkəmi çox dəyişmişdi,
Zahirən insan surətindən çıxmışdı.
15 * Lakin o, çox millətləri heyrətə salacaq,
Onun qarşısında padşahlar ağzını yumacaq,
Çünki onlar bilmədiklərini görəcək,
Eşitmədiklərini anlayacaq.

53

1 * * Xəbərimizə kim inandı,
Rəbbin gücü kimə zahir oldu?
2 O, Rəbbin önündə bir fidan kimi,
Quru torpaqda bitən kök kimi böyüdü.
Baxanda onun nə görkəmi, nə gözəlliyi var idi,
Gözümüzü oxşayan zahiri siması da yox idi.
3 Adamlar ona həqarətlə baxıb rədd etdi.
O, dərdli, xəstəlikləri görən insan idi,
Adamlar ondan üz döndərdi, xor baxdı.
Biz ona qiymət vermədik.

4 * Əslində xəstəliklərimizi o çəkdi,
Dərdlərimizi öz üzərinə götürdü.
Biz isə onun Allah tərəfindən cəzalandırıldığını,
Vurulub iztirab çəkdiyini zənn etdik.
5 * Bizim üsyankarlığımıza görə onun bədəni deşildi,
Şər əməllərimiz naminə əzildi,
Bizim əmin-amanlığımız üçün o cəza aldı,

* **52:11** 2Kor. 6:17 * **52:15** Rom. 5:21 * **53:1** Yəh. 12:38 * **53:1** Rom. 10:16 * **53:4** Mat. 8:17 * **53:5** 1Pet. 2:24

Onun yaraları ilə biz şəfa tapdıq.
6 * Hamımız qoyun kimi yolu azmışdıq,
Hər birimiz öz yolumuzla gedirdik.
Rəbb hamımızın şər əməllərinin yükünü onun üzərinə qoydu.

7 * * Ona zülm etdilər,
O iztirab çəkdi, amma ağzını açmadı.
Kəsilməyə aparılan quzu kimi,
Qırxımçıların qabağında dilsiz qoyun kimi
Ağzını açmadı.
8 Ədalətsizliklə məhkum olunaraq ölümə aparıldı.
Onun nəsli haqqında kim düşünə bilərdi?
Axı xalqımın üsyankarlığına görə
O edam olundu, dirilər arasından atıldı.
9 * O heç bir zorakılıq etmədiyi,
Ağzından yalan söz çıxmadığı halda
Qəbri pis adamların yanında quruldu,
Dövlətli adamın yanında dəfn olundu.

10 Amma Rəbb Özü onun bu iztirablarını istədi,
Çəkdiyi əziyyətlər Onun iradəsi idi.
Öz canını təqsir qurbanı təqdim edərsə,
Nəsil görəcək, ömür uzadacaq.
Rəbbin istəyi onun əli ilə uğur qazanacaq.
11 O çəkdiyi iztirablarının bəhrəsini görüb qane olacaq,
Mənim saleh qulum öz biliyi ilə çoxlarına bəraət qazandıracaq,
Onların şər əməllərinin yükünü üzərinə götürəcək.
12 * Buna görə Mən ona böyük adamların arasında pay verəcəyəm.
O, qəniməti güclülərlə bölәcək.
Çünki o, canını fəda etdi,
Üsyankarlara tay tutuldu.
Çox adamların günahını üzərinə götürdü,
Üsyankarlardan ötrü yalvardı.

54

Rəbbin İsrailə məhəbbəti

1 * «Şənlən, ey sonsuz, qısır qadın!
Sevinclə mahnı oxu,
Ey doğuş ağrısı çəkməyən qadın!
Çünki atılmış qadının övladları
Ərli qadının övladlarından çox olacaq»,
Bunu Rəbb deyir.
2 «Çadırının yerini genişləndir,
Məskənlərinin örtüklərini uzat,
Çəkinmə, ipləri uzat, payaları vur.
3 Çünki sağa və sola səpələnəcəksən,
Nəslin millətlərə yiyələnəcək,
Viran qalmış şəhərlərdə məskunlaşacaq.

* **53:6** 1Pet. 2:25 * **53:7** 1Pet. 2:23; Vəhy 5:6 * **53:7** Həv. 8:32-33 * **53:9** 1Pet. 2:22 * **53:12** Mark 15:28; Luka 22:37 * **54:1** Qal. 4:27

4 Qorxma, çünki utanmayacaqsan,
Ruhdan düşmə, çünki rüsvay olmayacaqsan.
Cavanlığın xəcalətini unudacaqsan,
Bir daha dulluğun rüsvayçılığını
Yadına salmazsan».
5 Çünki sənin ərin səni Yaradandır,
Onun adı Ordular Rəbbidir.
Səni Satınalan İsrailin Müqəddəsidir,
O bütün dünyanın Allahı adlanır.
6 Allahın deyir:
«Rəbb səni çağırır
Atılmış və ruhu əzilmiş,
Gənc yaşında ərə getmiş,
Sonra isə rədd olunmuş bir qadın kimi.
7 Bir anlığa səni tərk etdim,
Amma böyük rəhmlə geri qəbul edəcəyəm.
8 Bir anlığa qızğın qəzəblə səndən üzümü döndərdim,
Lakin əbədi məhəbbətimlə sənə rəhm edəcəyəm».
Bunu səni Satınalan, Rəbb deyir.

9 * «Bu Mənim üçün sanki Nuhun dövründə baş verən daşqındır,
Nuhun dövründəki daşqının suları
Bir daha yer üzünü örtməyəcəyi barədə necə and içmişdimsə,
İndi də and içirəm ki,
Sənə qəzəblənməyəcəyəm, səni məzəmmət etməyəcəyəm.
10 Dağlar yerini dəyişsə də,
Təpələr sarsılsa da,
Sənə olan məhəbbətim dəyişməz,
Sülh əhdim sarsılmaz».
Bunu sənə rəhm edən Rəbb deyir.

Yeni Yerusəlimin xoşbəxtliyi

11 * «Ey tufana düşmüş,
Təsəlli tapmamış yazıq şəhər!
Sənin daşlarını əqiqlərlə,
Təməlini göy yaqutlarla qoyacağam.
12 Qüllələrini yaqutdan,
Darvazalarını ləl-cəvahirdən,
Divarlarını qiymətli daşlardan hörəcəyəm.
13 * Bütün övladlarını Mən Rəbb öyrədəcəyəm,
Onlar tam sülh içində olacaq.
14 Salehliyində möhkəmlənəcəksən,
Zülmdən uzaq olacaqsan, qorxmayacaqsan.
Qorxu hissi səndən uzaq olacaq, sənə yaxınlaşmayacaq.
15 Sənə hücum edən olsa, bil ki, bu Məndən deyil,
Sənə hücum edən hər kəs
Qarşında yerə yıxılacaq.

16 Budur, odda kömürü körükləyən,
Öz məqsədi üçün silah hazırlayan

* **54:9** Yar. 9:8-17 * **54:11** Vəhy 21:18-21 * **54:13** Yəh. 6:45

Dəmirçini Mən yaratdım.
Məhv etmək üçün qırıcını da Mən yaratdım.
17 Sənə qarşı işlənən
Heç bir silah işə yaramayacaq.
Məhkəmədə səni təqsirləndirən
Hər kəsi təqsirkar çıxaracaqsan.
Rəbbə qulluq edənlərin irsi belədir.
Onların salehliyi Məndən gəlir».
Bunu Rəbb bəyan edir.

55

Rəbbin çağırışı

1 * Ey bütün susamışlar, gəlin su başına!
Ey pulu olmayanlar, gəlin, alın, yeyin!
Gəlin, şərabı və südü pulsuz, havayı alın!
2 Nə üçün pulunuzu çörək olmayan şeylərə,
Qazandığınızı sizi doydurmayan şeylərə xərcləyirsiniz?
Məni diqqətlə dinləyin ki,
Yaxşı şeylər yeyəsiniz, nemətlərdən dadasınız.
3 * Qulaq asın, Mənim yanıma gəlin,
Dinləyin ki, sağ qalasınız.
Mən sizinlə əbədi əhd,
Davuda vəd etdiyim sadiq məhəbbət əhdi kəsəcəyəm.
4 Budur, onu ümmətlərə şahid,
Xalqlara başçı və hökmdar etdim.
5 Tanımadığınız millətləri çağıracaqsınız.
Sizi tanımayan millətlər qaça-qaça yanınıza gələcək.
Allahınız Rəbbə görə,
İsrailin Müqəddəsindən ötrü onlar gələcək,
Çünki Rəbb sizi ucaltdı.

6 Tapmaq fürsəti olarkən Rəbbi axtarın,
O yaxın ikən Onu çağırın.
7 Qoy pis adam öz yolunu,
Şər adam öz fikirlərini atsın.
Qoy Rəbbə sarı dönsün ki, Onda mərhəmət tapsın.
Qoy Allahımıza tərəf dönsün,
Çünki Onun əfvi boldur.
8 «Çünki Mənim fikirlərim sizin fikirləriniz deyil,
Sizin yollarınız Mənim yollarım deyil»
Rəbb belə bəyan edir.
9 «Çünki göylər yer üzündən nə qədər yüksəkdirsə,
Yollarım da sizin yollarınızdan,
Fikirlərim də sizin fikirlərinizdən o qədər yüksəkdir.
10 * Yağış və qar necə göylərdən yağıb oraya qayıtmırsa,
Ancaq torpağı sulayıb yeri məhsuldar edirsə,
Əkinçiyə toxum, yeyənə çörək verirsə,
11 Ağzımdan çıxan kəlmə də belədir:
Boş yerə yanıma qayıtmaz,

* **55:1** Vəhy 21:6; 22:17 * **55:3** Həv. 13:34 * **55:10** 2Kor. 9:10

Ancaq istədiyimi yerinə yetirər,
Onu göndərdiyim iş icra olunsun deyə həyata keçirər.

12 Sevinclə çıxacaqsınız,
Sülhlə müşayiət olunacaqsınız,
Dağlar, təpələr önünüzdə sevinclə nəğmə deyəcək,
Çöldəki bütün ağaclar əl çalacaq.
13 Tikanlı kol əvəzinə şam ağacı,
Qanqal əvəzinə mərsin ağacı bitəcək.
Bu, Rəbb üçün şöhrət,
Pozulmaz əbədi əlamət olacaq».

56

Rəbb bütün xalqları qəbul edəcək

1 Rəbb belə deyir:
«Ədaləti qoruyun, salehliyə əməl edin.
Çünki xilasım yaxındadır,
Salehliyim tezliklə aşkar olunacaq.
2 Bunu edən insan,
Buna itaət edən bəşər oğlu nə bəxtiyardır!
Şənbə gününü tutar, murdarlamaz,
Hər cür şərdən qorunar.

3 Qoy Rəbbə bel bağlayan heç bir yadelli deməsin:
"Əlbəttə, Rəbb məni Öz xalqından ayıracaq".
Qoy heç bir xədim deməsin:
"Mən quru bir ağacam"».
4 Çünki Rəbb belə deyir:
«Şənbə günlərimə riayət edən,
Mənə xoş gələni seçən,
Əhdimə itaət edən xədimlərə
5 Evimdə, divarlarımın arasında
Oğul və qızlardan daha da yaxşı olan
Xatirə və ad verəcəyəm.
Onlara silinməz, əbədi bir ad verəcəyəm.
6 Rəbbə xidmət etmək, Onun adını sevmək,
Onun qulu olmaq üçün Şənbə gününə riayət edən, o günü murdarlamayan,
Əhdimə itaət edən,
Rəbbə bel bağlayan bütün yadelliləri
7 * Müqəddəs dağıma gətirib
Dua evimdə sevindirəcəyəm.
Onların gətirdikləri
Yandırma qurbanları, bütün qurbanlar
Qurbangahımda qəbul olunacaq.
Çünki Mənim evim bütün xalqlar üçün
Dua evi adlandırılacaq».
8 İsrailin əsir düşmüş övladlarını toplayan
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir:
«Mən hələ toplanmışların yanına başqalarını da yığacağam».

İsrailin pis başçıları mühakimə olunur

* **56:7** Mat. 21:13; Mark 11:17; Luka 19:46

9 Ey bütün çöl heyvanları,
Ey bütün meşə heyvanları,
Gəlin yeməyə!
10 Xalqımın bütün gözətçiləri kordur, cahildir!
Onların hamısı hürə bilməyən lal itlərdir,
Yuxu görürlər, uzanırlar,
Yatmağı sevirlər!
11 Acgöz, azğın köpəklərdir bunlar,
Axmaq çobanlardır bunlar!
Hər kəs öz yolu ilə gedir,
Hər biri öz xeyrini güdür!
12 Bir-birlərinə deyirlər:
«Gəlin, şərab gətirək,
Bol-bol kefləndirici içki içək!
Sabahkı gün də bu gün kimi,
Hətta bundan da çox yaxşı olacaq!»

57

Vəfasız xalq

1 «Saleh adam ölür və bunu vecinə alan yoxdur.
Mömin adamlar da köçüb gedir,
Amma heç kim anlamır ki,
Bəla gəlməmiş saleh adam canını qurtarır.
2 Saleh adam sülhə qovuşur,
Doğru yolla gedən son yatağında rahat yatır.

3 Amma siz, ey cadugər qadının övladları,
Fahişə və zinakarlar nəsli, bura, yaxın gəlin!
4 Siz kimi məsxərəyə qoyursunuz?
Kimə ağız əyirsiniz?
Kimə dil göstərirsiniz?
Məgər siz itaətsiz övladlar,
Yalançı nəsil deyilsiniz?
5 Palıd ağacları arasında,
Hər kölgəli ağacın altında
Şəhvətlə alışıb-yanan,
Vadilərdə, qaya oyuqlarında,
Övladlarınızı qurban gətirən
Siz deyilmisiniz?
6 Sizin payınız
Vadinin hamar daşlarından düzələn bütlərdir.
Onlardır, bəli, onlardır sizə nəsib olan.
Onların qarşısında içmə təqdimi tökdünüz,
Taxıl təqdimi gətirdiniz.
Bunlara görə Mən təsəlli taparammı?

7 Yatağınızı yüksək, uca dağda salmısınız,
Qurbanlarınızı kəsmək üçün də oraya çıxırsınız.
8 Qapılarınıza, qapıların yan taxtalarının arxasına
İyrənc işarələr düzmüsünüz.
Məni tərk edib yatağınızı geniş açdınız,
Orada uzandınız, oynaşlarınızla sövdələşdiniz,

Birlikdə yatmağa can atdınız,
Onların çılpaqlığına tamaşa etdiniz!
9 Ətirləri bol-bol vurandan sonra
Molek allahına sarı getdiniz.
Elçilərinizi uzaqlara göndərdiniz,
Özünüzü ölülər diyarına qədər endirdiniz.
10 Uzun yollar sizi taqətdən saldı.
Lakin siz “daha bəsdir” demədiniz.
Gücünüzü təzələyib qalxdınız,
Buna görə yorulmadınız.

11 Kim sizi qorxudub dəhşətə saldı ki,
Məni aldatdınız?
Məni yada salmadınız,
Ürəyinizdə Mənə yer vermədiniz?
Mən xeyli vaxt susduğuma görə,
Siz Məndən qorxmursunuz?
12 Mən sizin salehliyinizi,
Etdiyiniz əməlləri aşkara çıxaracağam,
Bunların sizə xeyri olmayacaq.
13 Siz fəryad edəndə
Bu yığdığınız bütlər
Görək sizi nə cür qurtaracaq!
Onların hamısını külək sovurub atacaq,
Bir nəfəs onları yerindən tərpədib aparacaq.
Lakin Mənə sığınan torpağı irs olaraq alacaq,
Müqəddəs dağımı mülk edəcək».

Rəbb xalqına şəfa verəcək

14 Rəbb deyir:
«Tikin, tikin, yol hazırlayın!
Xalqımın yolundakı əngəlləri götürün!»
15 Uca və əzəmətli,
Əbədi yaşayan, adı müqəddəs Olan
Belə deyir:
«Mən yüksək və müqəddəs yerdə yaşadığım halda
Ruhu əzilənlərlə, özünü aşağı tutanlarla birlikdəyəm ki,
Özünü aşağı tutanların ruhunu dirildim,
Əzilmişlərin ürəyini dirçəldim.
16 Həmişə çəkişib qəzəblənməyəcəyəm,
Yoxsa yaratdığım canlı insan qarşımda dura bilməz.
17 Tamahkarlıq günahına görə
Qəzəblənib xalqı cəzalandırdım,
Hiddətlənib üzümü ondan döndərdim.
O da inad edib öz yolu ilə getdi.
18 Əməllərini gördüm,
Amma bu xalqa şəfa verəcəyəm.
Ona rəhbərlik edəcəyəm,
Ona və onun yas tutanlarına təsəlli verəcəyəm.
19 * Ağızları ilə həmdlər söyləyəcəyəm.
Uzaqdakılara və yaxındakılara qoy sülh, sülh olsun».

* **57:19** Ef. 2:17

Rəbb belə deyir: «Mən onlara şəfa verəcəyəm».
20 Pislər isə sanki dalğalanan dənizdir,
Bu dəniz sakit dura bilməz,
Onun suları palçıq və kir çıxarar.
21 * «Pislərə isə sülh yoxdur» deyir mənim Allahım.

58

Düzgün oruc

1 «Avazla çığırın, çəkinməyin,
Səsinizi şeypur səsi kimi ucaldın,
Xalqıma üsyankarlığını,
Yaqub nəslinə günahlarını bildirin!
2 Onlar hər gün Məni axtarır,
Mənim yolumu öyrənməkdən zövq alır.
Sanki bu əməlisaleh,
Allahının hökmündən ayrılmayan millət imiş.
Onlar Məndən düzgün hökmlər diləyirdi,
Allaha yaxınlaşmaqdan zövq alırdı.

3 Onlar belə deyir:
"Oruc tutduğumuzu nə üçün görmürsən,
Özümüzü aşağı tutanda,
Sən niyə fikir vermirsən?"
Baxın, oruc tutduğunuz gün
Siz istədiyinizi edirsiniz,
Bütün işçilərinizi sıxışdırırsınız.
4 Baxın, orucunuzu savaşma ilə,
Dava ilə, yumruqla, döyməklə keçirirsiniz.
Səsinizi ucalara çatdırmaq üçün
Bugünkü kimi sizə oruc tutmaq olmaz.
5 İstədiyim oruc, insanın özünü aşağı tutduğu gün belə olmalı idimi?
Bu, qamış kimi başınızı əyib,
Əyninizə çul geyib, kül üstündə oturmağınızdırmı?
Bunamı oruc və Rəbbə məqbul olan gün deyirsiniz?

6 Mənim istədiyim orucsa
Haqsızlığın buxovlarını qırmaq,
Boyunduruğun iplərini açmaq,
Sıxıntı içində olanları azad etmək,
Hər cür boyunduruğu məhv etmək deyilmi?
7 Yediyiniz çörəyi acla bölüşdürmək,
Yurdsuz kasıbları evinizə gətirmək deyilmi?
Mənim istədiyim oruc bu deyilmi?
Çılpaq görəndə geyindirmək,
Yaxınlarınızdan köməyinizi əsirgəməmək deyilmi?
8 Onda nurunuz şəfəq kimi saçacaq,
Tezliklə şəfa tapacaqsınız,
Qarşınızda salehliyiniz gedəcək,
Rəbbin izzəti sizə arxa olacaq.
9 O vaxt Rəbbi köməyə çağıracaqsınız, Rəbb cavab verəcək.

* **57:21** Yeş. 48:22

Fəryad edəcəksiniz, O sizə “buradayam” deyəcək.

Əgər siz boyunduruğu,
Yəni başqalarına zülm etməyinizi
Aranızdan rədd etsəniz,
Barmaq uzadıb şər sözlər söyləməyə yol verməsəniz,
10 Can-dildən acların qayğısına qalsanız,
Fəqirlərin ehtiyaclarını ödəsəniz,
Nurunuz qaranlıqda parlayacaq,
Qaranlığınız günorta işığı kimi nur saçacaq.
11 Rəbb həmişə sizə yol göstərəcək,
Quru torpaqlarda sizi doyuzduracaq, güc verəcək.
Siz də sulanmış bağça kimi,
Suları heç vaxtı əskilməyən
Bulaq kimi olacaqsınız.
12 Sizdən törənənlər qədim dağıntıları tikəcək,
Nəsillərdən qalma təməllərin üstünü
Siz bərpa edəcəksiniz.
Sizə xarabalıqları bərpa edənlər,
Camaatın yaşaması üçün
Küçələri yenidən quranlar deyiləcək.

Şənbə gününə riayət edənlər üçün mükafat

13 Şənbə günündə büdrəməsəniz,
Müqəddəs günümdə istədiyinizi etməsəniz,
Şənbə gününü “şən gün”,
Rəbbin müqəddəs gününü
“Şərəfli gün” adlandırsanız,
Öz yolunuzla getməməklə,
İstədiyinizi əldə etməməklə,
Boşboğazlıqla məşğul olmamaqla,
O günü əziz tutsanız,
14 Rəblə ünsiyyətdən zövq alacaqsınız.
O zaman Mən sizi yer üzünün
Yüksək yerlərinə çıxaracağam,
Atanız Yaqubun payından dadacaqsınız».
Bu sözlər Rəbbin ağzından çıxıb.

59

Günah və etiraf

1 Ah, Rəbbin əli qısa deyil ki, xilas edə bilməsin,
Qulağı kar deyil ki, eşidə bilməsin.
2 Lakin şər əməlləriniz
Allahınızla sizin aranızda ayrılıq saldı.
Günahlarınıza görə Onun üzü sizdən döndü,
O səsinizi eşitmir.
3 Çünki əlləriniz qanla,
Barmaqlarınız şər əməllərlə murdarlanıb.
Dodaqlarınız yalan danışır,
Diliniz pislik söyləyir.
4 * Məhkəmədə ədalətlə işə baxan yoxdur,

* **59:4** Əyy. 15:35; Zəb. 7:14

Doğruluqla özünü müdafiə edən yoxdur,
Boş sözlərə güvənirlər, aldadırlar,
Əziyyətə hamilə olub pislik doğurlar.

5 Gürzə yumurtalarına qırt yatırlar,
Hörümçək toru toxuyurlar.
O yumurtalardan yeyən ölür,
Qırılan yumurtalardan əfi ilan çıxır.
6 Onların toxuduğu hörümçək torundan paltar çıxmaz,
Toxuduqları parça ilə özlərini örtə bilmirlər.
Elədikləri əməllər şər əməllərdir,
Əllərində zorakılıq işləri var.
7 * Ayaqları pis işlər etməyə tələsir,
Günahsız qan tökməyə cəlddir.
Fikirləri, niyyətləri şər əməllərdir,
Yollarında viranəlik, qırğın var.
8 Əmin-amanlıq yolu nədir, onlar bilmirlər,
Getdikləri yolda ədalət yoxdur,
Özlərinə əyri yol seçdilər,
O yoldan gedənlərin heç biri
Əmin-amanlıq nədir bilmir.

9 Buna görə ədalət bizdən uzaqlaşıb,
Salehliyə çata bilmirik.
İşıq ümidindəyik, lakin qaranlıqdayıq,
Aydınlıq gözləyirik, zülmətdə yeriyirik.
10 Kor kimi əllərimizlə divarı yoxlayırıq,
Gözü görməyənlər tək yol axtarırıq.
Günorta çağı gecə vaxtı olduğu kimi büdrəyirik,
Güclülər arasında ölülər kimiyik.
11 Hamımız ayı kimi nərildəyirik,
Göyərçin tək inildəyirik.
Ədalət gözləyirik, lakin heç bir şey yoxdur.
Qurtuluş gözləyirik, amma bizdən uzaqdır.
12 Çünki Önündə üsyankarlığımız böyükdür,
Günahlarımız bizə qarşı şəhadət edir.
Üsyankarlığımız bizi dövrəyə alıb,
Şər əməllərimizdən xəbərdarıq.
13 Üsyankar olub Rəbbi rədd etdik,
Allahımızın ardınca getmədik,
Zorakılıq, xəyanətlə dolu sözlər danışdıq,
Yalan kəlmələri ürəyimizdə gizlətdik,
Sonra aşkara çıxartdıq.
14 Ədalət geri çəkildi,
Salehlik uzaqda durdu,
Çünki həqiqət şəhər meydanında yıxıldı,
Dürüstlük aramıza daxil ola bilmir.
15 Həqiqət heç bir yerdə yoxdur,
Şərdən uzaq duran talan olunur.

Rəbb xalqını qurtaracaq

* **59:7** Sül. 1:16; Rom. 3:15-17

Rəbb bunları gördü,
Ədalətin yoxluğu Onun xoşuna gəlmədi.
16 * Rəbb gördü ki, heç kim yoxdur,
Havadarın olmadığına görə O mat qaldı.
Onda Onun qolu Ona zəfər gətirdi,
Salehliyi Ona dayaq oldu.
17 * * O, salehliyi zireh kimi geydi,
Qurtuluş dəbilqəsini başına taxdı.
Qisas geyimlərini geydi,
Qeyrət libasına büründü.
18 O hər kəsə əməllərinə görə əvəz verəcək.
Düşmənlərinə qəzəblə, yağılarına,
Uzaq diyarlara qisasla əvəz verəcək.
19 Beləcə qərbdən şərqədək adamlar
Rəbbin adından və əzəmətindən qorxacaq.
Çünki düşmən azğın bir çay kimi gəldikdə
Rəbbin nəfəsi onu qovacaq.

20 * Rəbb bəyan edir: «Satınalan Siona gələcək,
Yaqub nəslinin üsyankarlıqdan dönənlərinin yanına gələcək».
21 «Mənim onlarla bağladığım əhd budur: üzərindəki Ruhum, ağzına qoyduğum sözlərim indidən sonsuzadək sənin, övladlarının, nəvə-nəticələrinin ağzından düşməyəcək». Bunu Allah deyir.

60

Sionun şərəfli gələcəyi

1 Qalx, işıqlan, çünki nurun gəldi,
Rəbbin izzəti üzərinə gəldi!
2 Budur, dünyanı qaranlıq, ümmətləri zülmət bürüyəcək.
Amma Rəbb üzərinə nur saçacaq,
İzzəti səni əhatə edəcək.
3 * Millətlər sənin nuruna,
Padşahlar üzərinə çökən aydınlığa doğru gələcək.

4 Qaldır başını, bax ətrafına,
Hamı yığılıb yanına gəlir!
Oğulların uzaqdan gəlir,
Qızların qucaqda gətirilir.
5 O vaxt bunu görüb üzün nur saçacaq,
Ürəyin sevincdən tez-tez çırpınacaq.
Çünki uzaq ölkələrin var-dövləti sənə gətiriləcək,
Millətlərin sərvəti sənə gələcək.
6 Dəvə sürüləri, Midyan və Efa köşəkləri
Torpaqlarını dolduracaq.
Bütün Səba xalqı gəlib
Qızıl və kündür gətirəcək,
Rəbbə həmdlər söyləyəcək.
7 Qedarın bütün qoyun sürüləri yanına yığılacaq,
Nevayotun qoçları sənin əlinin altında olacaq,

* **59:16** Yeş. 63:5 * **59:17** Ef. 6:14 * **59:17** Ef. 6:17; 1Sal. 5:8 * **59:20** Rom. 11:26-27 * **60:3** Vəhy 21:24

Qurbangahıma Mənə məqbul olan qurbanlar gətiriləcək.
Şərəfli evimi daha da izzətləndirəcəyəm.

8 Kimdir bunlar, bulud kimi,
Yuvalarına yaxınlaşan göyərçin tək uçub gələnlər?
9 Uzaq diyarlar Mənə ümid bağladıqlarına görə
Tarşiş gəmiləri başda olmaqla
Allahın Rəbbin şərəfinə,
Səni ucaldan İsrailin Müqəddəsi üçün
Sənin övladlarını qızıl-gümüşü ilə
Uzaqdan gətirən gəmilərdir bunlar.
10 Əcnəbilər divarlarını tikəcək,
Padşahları sənə xidmət edəcək.
Qəzəbimdə səni vurdumsa da,
Lütfümlə sənə mərhəmət edəcəyəm.
11 * Darvazaların həmişə açıq qalacaq,
Nə gecə, nə də gündüz qıfıllanmayacaq ki,
Millətlərin sərvəti sənə təqdim olunsun,
Padşahları yanına gətirilsin.
12 Çünki sənə xidmət etmək istəməyən
Millət ya padşahlıq məhv olacaq,
Bəli, o millətlər tamamilə yox olacaq.

13 Livanın şan-şöhrəti olan şam ağacı, çinar və sərv ağacları
Müqəddəs məkanımdakı yeri gözəlləşdirmək üçün
Birgə yanına gətiriləcək,
Qədəm qoyduğum yeri şərəfləndirəcəyəm.
14 * Sənə zülm edənlərin övladları
Gəlib önündə təzim edəcək.
Sənə həqarətlə baxanların hamısı
Ayaqlarına düşüb səcdə edəcək.
Sənə Rəbbin şəhəri,
İsrailin Müqəddəsinin Sionu deyəcəklər.

15 Səni tərk edib nifrət etdilər,
Yanından heç kim keçmirdi,
İndi isə Mən səni əbədi fəxr,
Nəsillər boyu sevinc edəcəyəm.
16 Millətlər və padşahlar
Bir ana kimi sənə süd verəcəklər.
O vaxt biləcəksən ki, səni qurtaran Rəbb,
Səni Satınalan, Yaqubun qüdrətli Allahı Mənəm.

17 Sənə tunc əvəzinə qızıl,
Dəmir yerinə gümüş,
Ağac yerinə tunc,
Daş əvəzinə dəmir gətirəcəyəm.
Əmin-amanlığı başçın,
Salehliyi hökmdarın təyin edəcəyəm.
18 Ölkəndən zorakılıq,

* **60:11** Vəhy 21:25-26 * **60:14** Vəhy 3:9

Sərhədlərindən viranəlik,
Qırğın xəbəri gəlməyəcək.
Divarlarını «Xilas»,
Darvazalarını «Həmd» adlandıracaqsan.
19 * Artıq gündüz günəş sənin işığın olmayacaq,
Gecə ay sənə aydınlıq verməyəcək.
Çünki Rəbb əbədi nurun,
Allahın sənin şöhrətin olacaq.
20 Günəşin batmayacaq, ayın gizlənməyəcək,
Çünki Rəbb əbədi nurun olacaq,
Sənin yaslı günlərin qurtaracaq.
21 Bütün xalqın saleh olacaq,
Torpağı əbədi mülk olaraq alacaq.
Onlar əkdiyim fidandır,
Şöhrətimi göstərmək üçün əlimin işidir.
22 Ən kiçik ailədən böyük nəsil törəyəcək,
Azsaylı nəsil qüdrətli millət olacaq.
Mən Rəbb bunu öz vaxtında tez edəcəyəm.

61

Rəbbin lütf ili

1 * * * Xudavənd Rəbbin Ruhu üzərimdədir,
Çünki fəqirlərə müjdəni bildirmək üçün
O məni məsh etdi.
Qəlbi sınıq olanlar üçün, yaralarını sarımaq üçün,
Əsirlərə azadlıq,
Dustaqlara sərbəstlik elan etmək üçün,
2 Rəbbin lütf ilini,
Allahımızın qisas gününü bəyan etmək üçün,
Yaslıların hamısına təsəlli vermək üçün,
3 Sionda yas tutanları təmin etmək,
Kül yerinə çələng,
Yas yerinə sevinc gətirən məsh yağı,
Kədərli ruh əvəzinə
Həmd libasını bəxş etmək üçün
Rəbb məni göndərdi.
Rəbbin şöhrətini aşkar etmək üçün
Onlara Rəbbin əkdiyi salehlik palıdları deyiləcək.
4 Onlar qədim dağıntıları inşa edəcək,
Əvvəlki xarabalıqları bərpa edəcək,
Nəsillər boyu viranə qalmış şəhərləri yenidən quracaq.

5 Yadellilər gəlib sürülərinizi otaracaq,
Əcnəbilər sizə əkinçilik və bağbanlıq edəcək.
6 Sizsə Rəbbin kahinləri,
Allahımızın xidmətçiləri adlanacaqsınız.
Millətlərin sərvəti ilə bəslənəcəksiniz,
Var-dövlətləri ilə fəxr edəcəksiniz.
7 Çəkdiyiniz xəcalət yerinə ikiqat şərəf,
Rüsvayçılıq əvəzinə payınızı alıb sevinəcəksiniz.

* **60:19** Vəhy 21:23; 22:5 * **61:1** Luka 4:18-19 * **61:1** Mat. 11:5; Luka 7:22 * **61:1** Mat. 5:4

İndi isə torpağınızda ikiqat mülk alacaqsınız,
Sevinciniz əbədi olacaq.
8 Çünki Mən Rəbb ədaləti sevirəm.
Soyğunçuluğa, haqsızlığa nifrət edirəm.
Əlbəttə, əməllərinə görə onlara haqqını verəcəyəm,
Onlarla əbədi əhd kəsəcəyəm.
9 Nəsillərindən törəyənlər millətlər içində,
Övladları xalqlar arasında tanınacaq.
Onları görən hər kəs biləcək ki,
Rəbb nəsillərinə xeyir-dua verdi.

10 * Rəbdə böyük sevinc tapacağam,
Allahımda ürəyim şadlıqdan coşacaq,
Çünki çələnglə bəzənmiş bəy kimi,
Bər-bəzək taxmış gəlin kimi
Mənə qurtuluş paltarı geyindirdi,
Salehlik libası ilə bürüdü.
11 Torpaq zoğlarını necə cücərdirsə,
Bağ əkilən toxumları necə yetişdirirsə,
Xudavənd Rəbb də bütün millətlər qarşısında
Salehliyi və həmdi belə yetişdirəcək.

62

Sionun yeni adı

1 Salehliyi nur kimi saçanadək,
Qurtuluşu məşəl tək yananadək
Sion naminə susmayacağam,
Yerusəlim naminə sakit durmayacağam.
2 * Millətlər salehliyini,
Bütün padşahlar əzəmətini görəcək.
Rəbbin ağzı ilə deyəcəyi,
Sənə verəcəyi yeni bir adla çağırılacaqsan.
3 Sən Rəbbin əlində gözəllik tacı,
Allahının ovcunda padşahlıq çələngi olacaqsan.
4 Artıq sənə «atılmış»,
Ölkənə «viranə qalmış» deməyəcəklər.
Əvəzinə sənə «sevdiyim»,
Ölkənə isə «ərli» deyiləcək.
Çünki Rəbb səni sevəcək,
Ölkən də ərli sayılacaq.
5 Bir gənc bakirə qızla evləndiyi kimi
Səni Yaradan da sənlə evlənəcək.
Bəy gəlindən zövq aldığı kimi
Allahın da səndən zövq alacaq.

6 Ey Yerusəlim, divarlarının üstünə
Mən qarovulçular qoydum.
Gecə-gündüz onlar susmayacaq.
Ey Rəbbə sözünü xatırladan sizlər, susmayın,
7 Rəbb Yerusəlimi bərpa edənədək,

* **61:10** Vəhy 21:2 * **62:2** Yeş. 65:15; Vəhy 2:17

Onu yer üzünün tərifə layiq şəhərinə döndərənədək
Ona rahatlıq verməyin!

8 Rəbb sağ əlini, güclü qolunu
Qaldırıb and içdi:
«Düşmənlərinə sənin taxılını bir daha yedirtməyəcəyəm,
Yadellilər sənin əziyyətlə sıxdığın şərabını içməyəcək.
9 Taxılı yığan yeyəcək,
Rəbbə həmdlər edəcək.
Üzümü toplayan şərabını
Məbədimin həyətlərində içəcək».

10 Keçin, keçin şəhər darvazalarından,
Xalq üçün yol hazırlayın!
Tikin, yol salın,
Daşları kənara atın,
Xalqlar üçün bayraq qaldırın!
11 * Rəbb yer üzünün ən uzaq yerlərinə bəyan etdi:
«Sion qızına deyin:
"Budur, qurtuluşun gəlir,
Rəbbin mükafatı onunladır,
Ənamı önündədir"».
12 Sion xalqına
«Rəbbin satın aldığı, müqəddəs xalq» deyəcəklər.
Sən, ey Yerusəlim,
«Allahın axtardığı, tərk olmamış şəhər» adlanacaqsan.

63

Rəbbin qüdrəti

1 * Edomdan, Bosradan al geyimlər geyib
Bu gələn kimdir?
Təmtəraqlı libas içində,
Böyük qüdrətlə gələn kimdir?
«O Mənəm, həqiqətlə danışan,
Qurtarmağa qadir olan».

2 Nə üçün geyimlərin qırmızıdır,
Nə üçün libasın al rəngdədir,
Sanki sən üzümsıxanda üzüm sıxırdın?
3 * * «Üzümsıxanda üzümü tək sıxdım,
Yanımda xalqlardan heç kim olmadı.
Qəzəb içində onları tapdaladım,
Qeyzlə təpiyimin altına saldım.
Qanları geyimlərimə sıçradı,
Bütün libaslarımı bulaşdırdım.
4 Çünki qisas günü qəlbimdə idi,
Xalqımı satın aldığım il gəldi.
5 * Mən baxdım, kömək edən bir kəs yox idi,
Mənim tərəfimi saxlayan olmadığına məəttəl qaldım,

* **62:11** Yeş. 40:10; Vəhy 22:12 * **63:1** Yeş. 34:5-17; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Amos 1:11-12; Avd. 1-14; Mal. 1:2-5 * **63:3** Vəhy 14:20; 19:15 * **63:3** Vəhy 19:13 * **63:5** Yeş. 59:16

Onda qolum mənə zəfər gətirdi,
Qeyzim mənə dayaq oldu.
6 Qəzəb içində xalqları tapdaladım,
Qeyzimi onlara içirtdim,
Qanlarını yerə axıtdım».

Rəbbin xeyirxahlığı

7 Rəbbin lütfkar işlərindən,
Həmdlərə layiq əməllərindən nəql edəcəyəm.
Böyük mərhəməti və məhəbbəti naminə,
İsrail nəslinə etdiyi böyük xeyirxahlığına görə,
Rəbbin bizə etdiyi bütün işlərinə görə
Onu xatırlayacağam.
8 Rəbb dedi:
«əlbəttə, onlar Mənim xalqımdır,
Məni aldatmayan övladlarımdır».
Beləcə onlara Qurtarıcı oldu.
9 Onlar əziyyət çəkdikdə
O da əziyyət çəkdi.
Hüzurundan gələn mələk onları xilas etdi.
Məhəbbəti və mərhəməti ilə
Onları satın aldı.
Bütün keçmiş günlərdə onları götürüb apardı.

10 * Lakin İsrail üsyankar olaraq
Onun Müqəddəs Ruhunu kədərləndirdi.
Rəbb də düşməni olub
Onlara qarşı döyüşdü.
11 * Sonra xalq keçmiş günləri –
Rəbbin qulu Musanın dövrünü yada saldı.
Onları sürüsünün çobanları ilə birgə
Dənizdən keçirən haradadır?
Onların daxilinə
Müqəddəs Ruhunu ehsan edən,
12 Öz əzəmətli gücü ilə Musanın sağ əlindən tutub,
Özünə əbədi ad qazandırmaq üçün
Suları qarşılarında yaran Rəbb haradadır?
13 Bir at çöldə yıxılmadan çapan kimi
Onları da dərinliklərdən elə keçirən Rəbb haradadır?
14 Rəbbin Ruhu onlara elə rahatlıq verdi ki,
Elə bil naxır otu bol olan dərədə otarılır.
Bəli, Sən adını şərəflərdirmək naminə
Xalqına belə yol göstərdin.

Rəhm və imdad haqqında yalvarış

15 Ya Rəbb, göylərdən bax,
Müqəddəs, izzətli, uca məskənindən bizə nəzər sal!
Haradadır Sənin qeyrətin, gücün?
Qəlbindəki həsrəti, rəhmi bizdən əsirgədin.
16 Sənsən Atamız.
İbrahim bizi tanımasa da,

* **63:10** Həv. 7:51; Ef. 4:30 * **63:11** Çıx. 14:21

İsrail bizim kim olduğumuzu bilməsə də,
Atamız Sənsən, ya Rəbb,
Əzəldən bəri adın «Bizi Satınalan»dır.
17 Nə üçün, ya Rəbb,
Bizi yolundan azdırırsan,
Səndən qorxmayaq deyə
Qəlblərimizi inadkar edirsən?
Qullarının xatirinə,
İrsin olan qəbilələrinin xatirinə geri dön.
18 Müqəddəs xalqın qısa müddətə Sənin Müqəddəs məkanına sahib oldu.
İndi isə oranı düşmənlərimizin ayağı tapdalayır.
19 Əzəldən bəri heç vaxt
Hakimlik etmədiyin xalqa bənzədik,
Sanki Sənin adına bağlı xalq olmamışıq.

64

1 Ya Rəbb, kaş göyləri yarıb enəydin,
Dağlar hüzurunda sarsılardı!
2 Alov kolluğu yandıran kimi,
Od suyu qaynadan kimi
Adını yağılarına tanıtdıraydın,
Millətlər önündə lərzəyə gələrdi!
3 Sən gözləmədiyimiz əzəmətli işlər edəndə
Endin yer üzünə, dağlar önündə sarsıldı.
4 * Ona etibar edənlər üçün belə işlər edən Allahı,
Əzəldən bəri Səndən başqasını nə göz görüb, nə də qulaq eşidib.
5 Sevinə-sevinə salehlik edəni,
Yollarında Səni xatırlayanları qarşılayırsan.
Amma biz günaha batdıq, Sən qəzəbləndin.
Beləcə xeyli vaxt yaşadıq,
Bəs biz necə xilas ola bilərik?
6 Hamımız elə bil ki murdarlandıq,
Bütün saleh əməllərimiz murdar əskiyə bənzəyir.
Hamımız yarpaq kimi soluruq,
Şər əməllərimiz bizi külək tək sovurub-aparır.
7 Sənin adını çağıran yoxdur,
Sənə bağlanmaq üçün can atan yoxdur.
Çünki bizdən üz döndərdin,
Şər əməllərimizə görə bizi yox etdin.
8 Yenə də, ya Rəbb, Sənsən Atamız:
Biz gilik, Sən isə dulusçu,
Biz hamımız Sənin əlinin işiyik.
9 Ya Rəbb, çox qəzəblənmə,
Şər əməllərimizi heç vaxt xatırlama,
Hamımız Sənin xalqınıq, bunu nəzərə al.
10 Müqəddəs şəhərlərin səhraya,
Sion çöllüyə döndü,
Yerusəlim viran qaldı.
11 Atalarımızın Sənə həmd etdikləri yer –
Müqəddəs, şanlı məbədimiz yandı,
Gözəl binalarımız xaraba qaldı.

* **64:4** 1Kor. 2:9

12 Bütün bunlardan sonra,
Ya Rəbb, yenə də Özünü saxlayacaqsanmı?
Susub bizi nə qədər alçaldacaqsan?

65

Dikbaşlar cəza çəkəcək

1 * «Məni soruşmayanlara Mən zühur etdim,
Məni axtarmayanlar tərəfindən tapıldım.
Adımı çağırmayan millətə dedim:
“Buradayam! Buradayam!”
2 Pis yolla gedən,
Öz düşüncələri ilə hərəkət edən
Dikbaş xalqa gün boyu əllərimi uzadıb durdum.
3 O xalq ki bağlarda qurban kəsərək,
Kərpiclərin üstündə buxur yandırıb
Gözüm önündə daima Məni təhqir edir,
4 Qəbiristanlıqda oturub
Gizli yerlərdə gecələyir,
Donuz əti yeyir,
Qablarında haram ət qaynadır.
5 Onlar bir-birinə deyir: “Uzaq dur,
Mənə yaxınlaşma, çünki mən səndən müqəddəsəm”.
Bələləri burnuma tüstü,
Bütün gün yanan alovdur.

6 Budur, qarşımda bunlar yazılıb:
Mən susmayacağam,
Ancaq onların əvəzini verəcəyəm,
Əməllərini başlarına çevirəcəyəm.
7 Onların da, atalarının da qəbahətlərinin cəzasını
Onlara çəkdirəcəyəm».
Rəbb deyir.
«Dağların başında buxur yandırdıqlarına görə,
Təpələrin başında Mənə küfr etdiklərinə görə
Mən əvvəlki əməllərini ölçüb onların əvəzini onlara çəkdirəcəyəm».

8 Rəbb deyir:
«Üzüm salxımında şirə tapıldığına görə deyirlər:
“Salxımı xarab etməyin, içində bərəkət var”.
Mən də qullarımın xatirinə belə edərəm ki,
Onların hamısı məhv olmasın.
9 Yaqubdan törəyənlərin sayını artıracağam,
Yəhuda nəslindən dağlarıma varis çıxacaq,
Seçilmiş xalqım oranı irs alacaq.
Mənim qullarım orada məskunlaşacaq.
10 * Məni axtaran xalqım üçün
Şaron sürülərin otlağı,
Akor vadisi mal-qaranın rahatlandığı yer olacaq.

11 Lakin sizlər – Rəbbi tərk edənlər,

* **65:1** Rom. 10:20-21 * **65:10** Yeşua 7:24-26

Müqəddəs dağımı unudanlar,
Tale allahına süfrə açanlar,
Qismət allahına camlarda şərab təqdim edənlər,
12 Mən də sizi qılınca qismət edəcəyəm,
Hamınız qırılmaq üçün diz çökəcəksiniz.
Çünki Mən çağıranda sizdən cavab almadım,
Danışanda qulaq asmadınız.
Gözümdə pis olanı etdiniz,
Mənə məqbul olmayanı seçdiniz».

13 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
«Qullarım yeyəcək, sizsə ac qalacaqsınız,
Qullarım içəcək, sizsə susayacaqsınız,
Qullarım sevinəcək, sizsə utanacaqsınız.
14 Qullarım şadlanıb mədhiyyələr söyləyəcək,
Sizsə ürək ağrısından qışqıracaqsınız,
Kədərli ruhla fəryad edəcəksiniz.
15 * Sizin adınız seçilmiş xalqımın
Ağzında ancaq lənət kimi qalacaq.
Xudavənd Rəbb sizi öldürəcək,
Öz qullarına isə başqa ad verəcək.
16 Ölkədə kim xeyir-dua istəsə,
Sadiq Allahdan diləyəcək.
Ölkədə kim and içsə,
Sadiq Allahın adı ilə and içəcək.
Çünki keçmiş əziyyətlər unudulub
Gözümün önündən yox olacaq.

Yeni yer, yeni göylər

17 * Budur, Mən yeni göylər və yeni yer yaradıram.
Əvvəlki işlər bir daha xatırlanmayacaq,
Heç yada düşməyəcək.
18 Yaratdığımla əbədilik sevinin, şadlanın.
Çünki sevinc üçün yeni Yerusəlimi,
Sakinlərini xoşbəxtlik üçün yaradacağam.
19 * Mən Yerusəlim üçün sevinəcəyəm,
Xalqım üçün şadlanacağam.
Orada nə ağlaşma, nə fəryad səsi
Bir daha eşidilməyəcək.
20 Uşaqlar artıq körpə çağlarında ölməyəcək,
Uzun ömür sürməyən qoca olmayacaq,
Yüz yaşında ölənlər cavan sayılacaq,
Yüz yaşına çatmayanlar lənətli sayılacaq.
21 Onlar evlər tikib orada məskunlaşacaq,
Üzüm bağları salacaq, bəhrələrindən yeyəcək.
22 Tikdikləri evdə özgələr yaşamayacaq,
Əkdikləri bağın meyvələrini başqaları yeməyəcək.
Çünki xalqım ağaclar tək uzun ömür sürəcək,
Seçilmişlərim əllərinin işlərindən zövq alacaq.

* **65:15** Yeş. 62:2; Vəhy 2:17 * **65:17** Yeş. 66:22; 2Pet. 3:13; Vəhy 21:1 * **65:19** Vəhy 21:4

23 Onlar boş yerə əlləşməyəcək,
Övladları bəlalarla üzləşməyəcək.
Çünki özləri də, övladları da,
Rəbbin xeyir-dualı nəsli olacaq.
24 Onlar Məni çağırmamışdan
Mən onlara cavab verəcəyəm,
Onlar hələ danışarkən Mən eşidəcəyəm.
25 * Qurdla quzu bir yerdə otlayacaq,
Şir buğa tək saman yeyəcək,
İlanın yediyi torpaq olacaq.
Müqəddəs dağımın heç bir yerində
Heç kimə zərər dəyməyəcək,
Heç bir kəs o birisini məhv etməyəcək».
Rəbb belə deyir.

66

Mühakimə və ümid

1 * * Rəbb belə deyir:
«Göylər Mənim taxtımdır,
Yer ayaqlarımın altındakı kətildir.
Mənim üçün harada ev tikəcəksiniz,
Dincələcəyim yer harada olacaq?
2 Çünki bütün bunları Mənim əlim yaratdı,
Hər şey beləcə əmələ gəldi» Rəbb bəyan edir.
«Ancaq Mən özünü aşağı tutan və ruhu əzilmiş insana,
Sözümün önündə titrəyənə nəzər salaram.

3 Buğa kəsən şəxs adam öldürən kimidir,
Quzunu qurban verən şəxs itin boynunu qıran kimidir,
Taxıl təqdimi gətirən şəxs donuz qanını təqdim edən kimidir,
Kündür yandıraraq təqdim edən şəxs bütə pərəstiş edən kimidir.
Onlar öz yolları ilə gedir,
İyrənc işlərindən həzz alır.
4 Mən də onları çətinliyə düçar edəcəyəm,
Qorxduqları bəlanı başlarına gətirəcəyəm.
Çünki Mən çağıranda onlardan cavab almadım,
Danışanda qulaq asmadılar,
Gözümdə pis olanı etdilər,
Mənə məqbul olmayanı seçdilər».

5 Ey Rəbbin sözü önündə titrəyənlər,
Onun dediklərini eşidin:
«Mənim adıma görə sizə nifrət edib təqib edən soydaşlarınız
"Qoy Rəbb izzətini göstərsin,
Biz də görək, necə sevinərsiniz" deyirdilər.
Amma onlar rüsvay olacaq.
6 Şəhərdən nərələr,
Məbəddən bir səs eşidilir!
Bu, düşmənlərindən qisas alan Rəbbin səsidir.

* **65:25** Yeş. 11:6-9 * **66:1** Mat. 5:34-35; 23:22 * **66:1** Həv. 7:49-50

7 * Bir qadın ağrı çəkmədən,
Sancısı tutmadan bir oğlan uşağı doğdu.
8 Belə bir şey eşidən olubmu?
Belə şeyləri kim görüb?
Bir gündə ölkə yarana bilərmi?
Bir anda millət doğula bilərmi?
Sion isə ağrısı tutan kimi övladlarını doğdu.
9 Mən doğuş anınadək gətirib
Doğmağa güc vermərəmmi?» deyir Rəbb.
«Doğuş üçün güc verən Mən
Bətni bağlayarammı?» deyir Allahın.
10 «Yerusəlimlə birgə sevinin,
Ey onu sevənlər, hamınız onun üçün şadlanın.
Ey Yerusəlim üçün yas tutanlar,
Onunla birgə cuşa gəlin, fərəhlənin!
11 Siz ananız Yerusəlimin döşlərini əmib
Təsəlli tapacaqsınız, doyacaqsınız,
Onun bol nemətlərindən dadıb zövq alacaqsınız».

12 Rəbb belə deyir:
«Budur, Mən əmin-amanlığı bir çay tək,
Millətlərin sərvətini daşqın sel kimi
Ona sarı axıdacağam.
Siz ondan bəslənəcəksiniz,
Qucağında daşınacaqsınız,
Dizlərində oxşanacaqsınız.
13 Övladına təsəlli verən bir ana tək
Mən sizə təsəlli verəcəyəm.
Yerusəlimdə təsəlli tapacaqsınız.
14 Bunları görüb ürəyiniz sevinəcək;
Bədənləriniz yaşıl ot kimi qüvvətlənəcək.
Hər kəs biləcək ki,
Rəbbin qoruyucu əli qullarının,
Qəzəbi isə düşmənlərinin üstündədir».

15 Budur, Rəbb odla gəlir,
Onun döyüş arabaları qasırğa tək gəlir.
Şiddətli qəzəbini, məzəmmətini
Alov kimi tökməyə hazırdır.
16 Rəbb bütün bəşəri odla,
Qılıncı ilə mühakimə edəcək,
Çoxlarını məhv edəcək.
17 «Bağlara girmək üçün
Özlərini təqdis edib pak edənlər,
Mərkəzdə duranın ardınca gedərək
Donuz, siçan və digər murdar heyvanların
Ətini yeyənlərin hamısı məhv olacaq»
Rəbb bəyan edir.
18 «Çünki Mən onların əməllərini də, fikirlərini də bilirəm. Bütün millətləri və dilləri bir yerə topladığım vaxt gəlir. Onlar gəlib Mənim əzəmətimi görəcək.

* **66:7** Vəhy 12:5

19 Mən aralarında bir əlamət qoyacağam. Onlardan qaçıb-qurtulanları Mən
millətlərə – Tarşişə, Pula, mahir oxatanların vətəni Luda, Tuvala, Yavana,
şöhrətimi eşitməyən, əzəmətimi görməyən uzaq diyarlara göndərəcəyəm. On-
lar Mənim əzəmətimi bu millətlər arasında bəyan edəcək.
20 İsrail övladları Rəbbin məbədinə pak qablarda təqdimlərini necə
gətirirlərsə, onlar da bütün millətlərdən soydaşlarını atlarla, arabalarla,
taxt-rəvanlarla, qatırlarla, dəvələrlə müqəddəs dağıma, Yerusəlimə, Rəbbə elə
təqdim edəcək.
21 Onlardan bəzisini Mən kahin və Levili seçəcəyəm» Rəbb bəyan edir.

22 * «Yaradacağım yeni göylər və yeni yer önümdə necə qalacaqsa,
Nəsliniz və adınız da elə qalacaq»
Rəbb bəyan edir.
23 «Hər Təzə Ay mərasimində, hər Şənbə günündə
Bütün bəşər gəlib qarşımda səcdə edəcək».
Rəbb deyir.
24 * «Onlar eşiyə çıxanda
Mənə qarşı üsyankar olanların meyitlərini görəcək.
Meyitləri yeyən qurd ölməyəcək,
Onları yandıran alov sönməyəcək.
Bütün bəşər onlardan iyrənəcək».

* **66:22** Yeş. 65:17; 2Pet. 3:13; Vəhy 21:1 * **66:24** Mark 9:48

YEREMYA
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

Yeremya peyğəmbər miladdan əvvəl VII əsrin ikinci yarısında və VI əsrin birinci yarısında yaşamışdır. O, kahin idi. Uzun sürən xidmət müddətində Allahın xalqını bütpərəstliyə uymaqları və günah nəticəsində düçar olduqları bəla barədə xəbərdarlıq edirdi. Onun qabaqcadan söylədiyi peyğəmbərliklər – Yerusəlimin süqutu, Navuxodonosorun şəhəri və məbədi dağıtması, Yəhuda padşahının və xalqının Babilə sürgün edilməsi gerçək oldu. Yeremya həmçinin xalqın sürgündən qayıtmasını və millətin dirçəlişini də qabaqcadan söyləmişdi.

Yeremya peyğəmbər öz xalqını sevən, onun məhkum olmasından kədərlənən həssas bir adam idi. Kitabın çox yerində o, Allahın peyğəmbəri olduğu üçün iztirablar çəkməsi barədə ürək ağrısı ilə danışır. Rəbbin sözü onun qəlbində sanki yanar od idi, Yeremya onu ürəyində saxlaya bilmirdi.

Kitabda bəzi böyük peyğəmbərliklər Yeremyanın yaşadığı çətin dövrdən sonrakı gələcəyə işarə edir: Yeremya Yeni Əhd barədə danışır. Allahın xalqı bu əhdi yadda saxlayacaq, çünki həmin əhd onların qəlbinə yazılacaq.

Kitabın məzmunu

1:1-19 Yeremyanın çağırışı
2:1–25:38 Yoşiyanın, Yehoyaqimin, Yehoyakinin və Sidqiyanın hökmranlıq etdiyi dövrdə peyğəmbərliklər
26:1–45:5 Yeremyanın həyatında olan hadisələr
46:1–51:64 Millətlərə qarşı peyğəmbərliklər
52:1-34 Yerusəlimin süqutu

1 Bunlar Binyamin torpağındakı Anatotda yaşayan kahinlərdən biri olan
Xilqiya oğlu Yeremyanın sözləridir.
2 * Yəhuda padşahı Amon oğlu Yoşiyanın dövründə – padşahlığının on üçüncü
ilində Yeremyaya Rəbbin sözü nazil oldu.
3 * * Bu, Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin dövründən Yəhuda
padşahı Yoşiya oğlu Sidqiyanın padşahlığının on birinci ilinin sonunadək,
beşinci ayda Yerusəlim əhalisinin sürgünə aparılmasına qədər davam etdi.

Yeremyaya çağırış

4 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
5 «Mən sənə ananın bətnində
Surət verməzdən əvvəl səni tanıdım,
Doğulmazdan əvvəl səni təqdis edib
Millətlərə peyğəmbər etdim».
6 Onda mən dedim: «Ah, ya Xudavənd Rəbb! Axı mənim danışıq qabiliyyətim
yoxdur, çünki hələ cavanam».
7 Rəbb mənə dedi: «Sən "cavanam" demə. Mən səni kimin yanına göndərsəm,
gedəcəksən, sənə nə əmr etsəm, onu söyləyəcəksən.
8 Adamlardan qorxma, çünki səni qurtarmaq üçün Mən sənin olacağam»
Rəbb belə bəyan edir.
9 Rəbb əlini uzadıb ağzıma toxundu və mənə dedi: «Bax sözlərimi sənin dilinə
qoydum.

---

* **1:2** 2Pad. 22:3–23:27; 2Saln. 34:8–35:19 * **1:3** 2Pad. 23:36–24:7; 2Saln. 36:5-8 * **1:3** 2Pad. 24:18–25:21; 2Saln. 36:11-21

10 Bu gün səni millətlər və ölkələr üzərinə təyin etdim ki, onları kökündən yıxıb
dağıdasan, qırıb məhv edəsən, əkib tikəsən».
11 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu: «Ey Yeremya, nə görürsən?» Mən dedim:
«Badam ağacının bir budağını görürəm».
12 Rəbb mənə dedi: «Düz görmüsən. Axı Mən hər sözümü yerinə yetirməkdə
sayığam». *
13 Mənə yenə Rəbbin bu sözü nazil oldu: «Nə görürsən?» Mən dedim:
«Şimaldan bu tərəfə yönəlmiş qaynar bir qazan görürəm».
14 Rəbb mənə dedi:
«Bu ölkədə yaşayanların hamısının üzərinə
Şimaldan bəla yağacaq.
15 Çünki Mən şimal ölkələrinin bütün tayfalarını çağıracağam»
Rəbb belə bəyan edir.
«Hər biri gəlib öz taxtını
Yerusəlim darvazalarının girişində,
Onun bütün darvazalarının ətrafında
Və bütün Yəhuda şəhərlərində quracaq.
16 Bütün pisliklərinə görə
Onların əleyhinə hökmlərimi bildirəcəyəm.
Çünki Məndən üz döndərib başqa allahlara buxur yandıraraq
Öz əl işlərinə səcdə etdilər.
17 Sən belini qurşayıb qalx, sənə əmr edəcəyim bütün şeyləri onlara söylə.
Onlardan qorxma, yoxsa Mən də səni onların önündə qorxuya salacağam.
18 Budur, Mən bu gün səni bütün ölkənin – Yəhuda padşahlarının, bu yerin
başçılarının, kahinlərinin və ölkə xalqının əleyhinə qalalı şəhər, dəmir sütun və
tunc divar etdim.
19 Onlar sənin lə vuruşacaq, ancaq gücləri çatmayacaq, çünki səni qurtarmaq
üçün Mən sənin lə olacağam» Rəbb belə bəyan edir.

2

İsrailin yoldan azması

1 Mənə Rəbbin sözü nazil oldu: «Get Yerusəlimə ucadan elan et ki,
2 Rəbb belə deyir:
“Mən sənin cavanlığındakı mehrini,
Gəlin olanda məhəbbətini,
Səhrada, ot bitməyən torpaqda ardımca gəldiyini yadıma saldım.
3 Onda İsrail Rəbbə həsr olunmuşdu
Və Onun məhsulunun nübarı idi.
Onu udmaq istəyənlərin hamısı mühakimə olunur,
Üstlərinə bəla gəlirdi” Rəbb belə bəyan edir.

4 Ey Yaqub nəsli, ey İsrail nəslinin bütün tayfaları,
Rəbbin sözünü eşidin,
5 Rəbb belə deyir:
“Ataларınız Məndə nə haqsızlıq tapdılar ki,
Məndən uzaqlaşdılar və puç bütlər ardınca getdilər,
Özləri də puç adam oldular.
6 Daha demədilər ki, Misir torpağından bizi çıxaran,
Səhrada, uçurumlarla dolu boz çöllərdə,

* **1:12** *Badam* – ibrani mətnində *şaqed* və *sayıq* – *şoqed*.

Ölüm kölgəsində qalan quraq torpaqda,
Bir insanın keçmədiyi, heç kəsin yaşamadığı
Diyarda gəzdirən Rəbb haradadır?
7 Mən sizi bərəkətli torpağa gətirdim ki,
Onun meyvələrindən və nemətlərindən dadasınız.
Ancaq siz oraya girən kimi torpağımı murdar etdiniz,
Mülkümü iyrənc bir yerə çevirdiniz.
8 Kahinlər ‹Rəbbi axtaraq› demədilər,
Qanun müəllimləri Məni tanımadılar,
Rəhbərlər Mənə qarşı üsyan etdilər,
Peyğəmbərlər Baalın adı ilə peyğəmbərlik etdilər,
Faydasız şeylərin dalınca getdilər".

9 Buna görə Rəbb belə bəyan edir:
"Mən yenə sizinlə çəkişəcəyəm,
Mən övladlarınızın övladları ilə də çəkişəcəyəm.
10 Siz Kittim* adalarına gedib görün,
Qedara† adam göndərib öyrənin.
Görün belə bir şey oldumu?
11 Bir millət allahlarını dəyişdirdimi?
Əslində onlar allah deyil.
Ancaq Mənim xalqım öz Calalını faydasız bütlərə dəyişdi.
12 Ey göylər, siz buna heyrət edib tir-tir əsin və dəhşətə gəlin"
Rəbb belə bəyan edir.
13 "Çünki xalqım iki pis əməl etdi:
Məni – axar suların mənbəyini atıb
Özlərinə hovuzlar, su saxlamayan çatlı hovuzlar düzəltdilər.

14 Məgər İsrail quldur? Yoxsa o, kölə doğulmuşdu?
Bəs nə üçün qarət malı oldu?
15 Onun üstünə cavan aslanlar nərildədi və səslərini ucaltdılar.
Ölkəsini viran etdilər.
Şəhərləri yandı, bir nəfər sakin qalmadı.
16 Nof və Taxpanxes sakinləri sənin başını yardı.
17 Səni yolla aparan Allahın Rəbbi tərk etməklə
Bu işi öz başına gətirmədinmi?
18 Bəs Şixor‡ suyundan içmək üçün Misirə niyə gedirsən?
Fərat suyundan içmək üçün Aşşura niyə gedirsən?
19 Səni öz pisliyin cəzalandıracaq,
Dönüklüyün töhmətini alacaqsan.
Sən də görüb bil ki, Allahın Rəbbi atmağın,
Məndən qorxmamağın pis və acı şeydir"
Ordular Rəbbi Xudavənd belə bəyan edir.

20 "Sən boyunduruğunu ta qədimdən qırdın, iplərini qopardın
Və ‹sənə qulluq etməyəcəyəm› dedin.
Üstəlik hər uca təpənin üstündə,
Hər kölgəli ağacın altında yerə sərilib
Bütlərə səcdə edərək Mənə xəyanət etdin.

* **2:10** *Kittim* – İsrailin qərbindəki ölkələr nəzərdə tutulur. † **2:10** *Qedar* – İsrailin şərqindəki ölkələr nəzərdə tutulur. ‡ **2:18** *Şixor* – Nil çayının qollarından biri.

21 Mən səni gözəl meynə, tər-təmiz toxum kimi əkmişdim.
Sən necə əleyhimə çıxıb cır, yabanı meynə oldun?
22 İndi isə sən gilabı ilə yuyunsan, çoxlu sabun əritsən də,
Yenə günahın önümdə ləkə kimi qalacaq"
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
23 "Axı necə deyə bilərsən ki, murdar olmadım,
Baal bütlərinin ardınca getmədim?
Dərədə necə rəftar etdiyinə bax, nə etdiyini gör.
Sən qızışan, ora-bura qaçan dişi dəvə kimi,
24 Şəhvətlə havanı iyləyən, səhraya öyrəşmiş vəhşi eşşək kimisən.
Qızanda onu kim saxlaya bilər?
Onu istəyənlər özlərini yormaz, cütləşmə vaxtı onu tapar.
25 Ayaqyalın gəzmə, boğazın susuzluqdan qurumasın.
Ancaq sən dedin: ‹Xeyr, olmaz!
Çünki mən yad allahları sevdim və onların ardınca gedəcəyəm›.

26 Oğru tutulanda necə utanırsa,
İsrail nəsli də padşahları, başçıları, kahinləri
Və peyğəmbərləri ilə birgə eləcə utanırlar.
27 Onlar ağaca ‹atamsan›, daşa ‹bizi sən doğdun› deyir.
Çünki Mənə tərəf üzlərini deyil, arxalarını çevirdilər.
Ancaq üstlərinə bəla gələndə ‹qalxıb bizi qurtar› deyirlər.
28 Bəs özün üçün düzəltdiyin bütlərin haradadır?
Başına bəla gəldiyi vaxt səni qurtara bilərlərsə, gəlsinlər.
Sənin allahların şəhərlərinin sayı qədərdir, ey Yəhuda!

29 Nə üçün Mənimlə çəkişirsiniz?
Hamınız Mənə qarşı üsyan etdiniz" Rəbb belə bəyan edir.
30 "Övladlarınızı nahaq yerə cəzalandırdım,
Çünki onlar ibrət götürmədilər.
Öz qılıncınız qırıb-çatan aslan kimi
Peyğəmbərlərinizi tələf etdi".

31 Ey bu nəslin övladları, Rəbbin sözünə diqqət edin:
"Məgər Mən İsrail üçün bir səhra oldum?
Yaxud bir zülmət ölkəsi oldum?
Xalqım nə üçün deyir ki, biz öz-özümüzə ağayıq,
Bir daha Sənə tərəf gəlmərik?
32 Qız öz bəzəklərini, gəlin öz cehizini unuda bilərmi?
Ancaq xalqım uzun müddət Məni unutdu.
33 Oynaşlarının ardınca düşməkdə nə qədər mahirsən.
Ən pis arvadlar belə, səndən dərs ala bilər.
34 Sənin ətəklərin öldürdüyün
Məzlum, günahsız adamların qanına bulaşıb,
Halbuki onları oğurluq üstündə tutmadın.
Hələ bununla belə,
35 Sən deyirsən: ‹Mən təqsirsizəm,
Rəbbin qəzəbi hökmən məndən yan keçəcək›.
Bax Mən səni mühakimə edəcəyəm,
Çünki günah etmədiyini söyləyirsən.
36 Nə üçün tez-tez dolanıb dönüklük edirsən?

Aşşurda pərt olduğun kimi Misirdə də pərt olacaqsan.
37 Oradan da əllərinlə başını tutub çıxacaqsan,
Çünki bel bağladıqlarını Rəbb rədd etdi,
Onlarla uğur qazana bilməyəcəksən".

3

Xəyanətkar İsrail

1 Əgər bir adam öz arvadını boşasa,
Arvad da onu tərk edib başqasına ərə getsə,
O adam bir də arvadının yanına qayıdarmı?
Belə etsə, ölkə də tamamilə murdar olmazmı?
Sənsə çoxlu oynaşla zina etdin, yenə də Mənə tərəf dönürsən?»
Rəbb belə bəyan edir.
2 «Başını çılpaq təpələrə tərəf qaldırıb bax.
Sevişmədiyin yer varmı?
Səhrada yaşayan bədəvi kimi
Yol kənarında oturdun və oynaşlarını gözlədin.
Zinakarlığın və pisliklərinlə ölkəni murdar etdin.
3 Buna görə də yağışların ardı kəsildi və yaz yağışı yağmadı.
Tərs sifətli fahişəyə oxşadın, utanmaq istəmədin.
4 İndi Məni "Atam, cavanlığımdan bəri mənim dostumsan.
5 Sən həmişə qəzəbli olacaqsan,
Əbədi kin saxlayacaqsanmı?" deyə çağırırsan.
Belə danışırsan, amma gücün çatdığı qədər pislik edirsən».

6 * Yoşiyanın padşahlığı dövründə Rəbb mənə dedi: «Dönük İsrailin nə etdiyini
gördünmü? Hər uca təpənin üstünə, kölgəli ağacın altına gedib orada bütlərə
səcdə edərək Mənə xəyanət etdi.
7 İsrail bütün bunları edəndən sonra "o Mənə tərəf qayıdacaq" dedim, ancaq
o qayıtmadı. Xəyanətkar bacısı Yəhuda da bunu gördü.
8 Dəfələrlə zina etdiyi üçün dönük İsrailə talaq kağızı verib onu boşadım.
Ancaq gördüm ki, onun xəyanətkar bacısı Yəhuda yenə qorxmadı, o da gedib
fahişəlik etdi.
9 Heç əhəmiyyət vermədən zinakarlığı ilə ölkəni murdar etdi, daşlara və
ağaclara səcdə edib xəyanət etdi.
10 Bütün bunlara baxmayaraq onun xəyanətkar bacısı Yəhuda Mənə bütün
qəlbi ilə deyil, hiylə ilə üz tutdu» Rəbb belə bəyan edir.
11 Rəbb mənə dedi: «Dönük İsrail xain Yəhuda ilə müqayisədə daha saleh
oldu.
12 Get, bu sözləri şimal səmtinə elan edib söylə: "Ey dönük İsrail, geri
qayıt" Rəbb belə bəyan edir. "Sənə qəzəblə baxmayacağam, çünki Mən
mərhəmətliyəm" Rəbb belə bəyan edir. "Əbədi kin saxlamaram.
13 Ancaq sən öz təqsirini boynuna al ki, Allahın Rəbbə qarşı üsyan etdin,
hər kölgəli ağacın altında yad allahlara könül verdin və Mənim sözümə qulaq
asmadınız" Rəbb belə bəyan edir.
14 "Ey dönük övladlar, geri qayıdın" Rəbb belə bəyan edir. "Çünki ağanız
Mənəm. Sizi bir-bir şəhərdən, iki-iki tayfadan çıxarıb Siona gətirəcəyəm.
15 Ürəyimə yatan çobanları sizə verəcəyəm, sizə ağıl və müdrikliklə rəhbərlik
edəcəklər.

* **3:6** 2Pad. 22:1–23:30; 2Saln. 34:1–35:27

16 Sizin törəyib çoxaldığınız günlərdə daha Rəbbin Əhd sandığından
danışmayacaqlar" Rəbb belə bəyan edir. "O sandıq bir daha kimsənin ağlına
gəlməyəcək, yada salınmayacaq, onun üçün heyfsilənməyəcəklər, yenisi də
düzəldilməyəcək.
17 O zaman Yerusəlimə ‹Rəbbin taxtı› deyəcəklər. Bütün millətlər Rəbbin
adı naminə Yerusəlimdə toplaşacaq. Daha pis ürəklərinin inadkarlığına görə
hərəkət etməyəcəklər.
18 O günlərdə Yəhuda nəsli İsrail nəsli ilə birləşib şimal ölkəsindən ataralarınıza
irs olaraq verdiyim torpağa birgə gələcək".

19 Mən dedim:
"Necə də istərdim, səni oğullarımın arasına qoyum,
Sənə füsunkar torpağı – millətlər arasında ən gözəl irsi verim!
Güman etdim ki, Məni ‹Ata› deyə çağıracaqsınız,
Məndən üz döndərməyəcəksiniz.
20 Bir arvad öz ərinə xəyanət edirsə,
Siz də Mənimlə eləcə xəyanətlə rəftar etdiniz, ey İsrail nəsli!"
Rəbb belə bəyan edir.
21 "Çılpaq təpələr üzərində bir səs –
İsrail övladlarının
Ağlaşma və yalvarışları eşidilir,
Çünki onlar yollarını azdı,
Özlərinin Allahı Rəbbi unutdu.
22 Geri qayıdın, ey dönük övladlar,
Dönüklüyünüzə şəfa verim".
Onlar da deyəcək:
"Budur, biz Sənə tərəf gəlirik,
Çünki Allahımız Rəbb Sənsən.
23 Doğrudan da, təpələrdən, dağlardan gələn
Hay-küy yalandır.
Əslində İsrailin xilası
Allahımız Rəbdədir.
24 Cavanlığımızdan bəri
Rüsvayçı bütlər
Atalarımızın zəhmətini,
Sürülərini və mal-qaralarını,
Oğullarını və qızlarını tələf etdi.
25 Biz xəcalətimiz içində yatırıq,
Rüsvayçılıq bizim yorğanımızdır,
Çünki cavanlığımızdan indiyədək
Biz və atalarımız
Allahımız Rəbbə qarşı günah etdik,
Allahımız Rəbbin sözünə qulaq asmadıq"».

4

1 Rəbb bəyan edir: «Ey İsrail, əgər geri qayıtsan,
Mənə tərəf qayıtsan,
İyrənc bütlərini önümdən götürsən,
Bir daha sərgərdan gəzməsən,
2 Həqiqət, ədalət və doğruluqla

“Var olan Rəbbə and olsun!” deyə and içsən,
O zaman millətlər
Rəbb vasitəsilə bərəkət alacaq,
Onunla öyünəcək».
3 * Çünki Yəhuda adamlarına və Yerusəlimə
Rəbb belə deyir:
«Özünüz üçün təzə əkin yeri şumlayın,
Ancaq tikanlar arasında əkməyin.
4 Ey Yəhuda adamları və Yerusəlimdə yaşayanlar,
Özünüzü Rəbb üçün sünnət edin,
Ürəyinizin sünnət ətini kəsin.
Yoxsa pis əməllərinizə görə
Qəzəbim od kimi püskürüb yandıracaq,
Söndürən olmayacaq.

Yəhudaya hücum

5 Yəhudada elan edin,
Yerusəlimdə car çəkib deyin:
“Ölkədə şeypur çalın!”
Ucadan qışqırıb söyləyin:
“Gəlin toplanıb
Qalalı şəhərlərə girək!”
6 “Siona qaçın” deyə bayraq qaldırın,
Qaçıb qurtulun, dayanmayın.
Çünki Mən şimaldan
Bəla və böyük qırğın gətirəcəyəm».
7 Aslan yuvasından çıxdı,
Millətləri məhv edən yola düşdü.
Öz yerindən çıxdı ki,
Ölkənizi viran etsin.
Şəhərləriniz yerlə yeksan olacaq,
Orada sakin qalmayacaq.
8 Buna görə də çul geyinin,
Yas tutub ağlayın.
Çünki Rəbbin qızğın qəzəbi
Bizdən dönmədi.
9 «O gün padşahın və başçıların
Ürəyi gedəcək» Rəbb belə bəyan edir.
«Kahinlər çaşacaq,
Peyğəmbərlər karıxacaq».
10 Mən dedim: «Ah, ey Xudavənd Rəbb! Bu xalqı və Yerusəlimi tamamilə aldatdın. “Sizin üçün əmin-amanlıq olacaq” dedin, halbuki qılınc boğazımıza dirəndi».
11 O vaxt bu xalqa və Yerusəlimə deyiləcək: «Səhradakı çılpaq təpələrdən əziz xalqıma tərəf isti bir külək əsir. Bu külək dən sovurmayacaq, taxıl təmizləməyəcək.
12 Mənim əmrimlə bundan da güclü bir külək əsəcək və Mən indi onlara Öz hökmümü bildirəcəyəm».

13 Budur, düşmən buludlar kimi gəlir,

* **4:3** Huşə 10:12

Onun döyüş arabaları qasırğa kimi yüksəlir,
Atları qartallardan iti gedir.
Vay halımıza! Çünki bərbad olduq.
14 Ey Yerusəlim, ürəyini pislikdən yuyub-təmizlə ki, xilas olasan.
Bəd fikirlərin nə vaxta qədər içində qalacaq?
15 Artıq Dandan bir səs gəlir,
Efrayimin dağlıq bölgəsindən bəd xəbər eşidilir.
16 «Millətlərə elan edin, Yerusəlimə xəbər çatdırın ki,
Uzaq bir ölkədən gələn qoşun onu mühasirəyə alacaq,
Yəhuda şəhərlərinin önündə nərə çəkəcək.
17 Onlar tarla nəzarətçiləri kimi hər tərəfdən şəhərə doğru gəlir,
Çünki o Mənə qarşı üsyan etdi» Rəbb belə bəyan edir.
18 «Bunları sənin başına gətirən öz işlərin, öz əməllərindir.
Cəzanın acısı lap ürəyinə çatıb.
19 Ah, sinəmdəki dərdim!
Əzabdan qıvrılıram.
Ah, qəlbim, qəlbim çırpınır, susa bilmirəm.
Çünki, ey canım, şeypur səsini, döyüş nərəsini eşidirəm.
20 Qırğın üstünə qırğın gəlir,
Bütün ölkə xaraba qalıb.
Çadırlarım qəflətən,
Pərdələrim bir anda dağıdıldı.
21 Nə vaxta qədər bayraq görəcəyəm,
Boru səsi eşidəcəyəm?

22 Həqiqətən, xalqım ağılsızdır,
Məni tanımır.
Onlar cahil övladlardır,
Dərrakələri yoxdur,
Ağılları pislik etməyə çatır,
Yaxşılıq etməyin nə olduğunu bilmirlər.

23 Yer üzünə baxdım,
Quruluşsuz və boşdur.
Göylərə baxdım,
İşıqları yoxdur.
24 Dağlara baxdım, titrəyirdilər,
Bütün təpələr yerlərindən qopurdu.
25 Baxıb gördüm ki, bir adam qalmayıb,
Göydəki quşların hamısı uçub getmişdir.
26 Baxıb gördüm ki, bəhərli torpaq
Səhraya çevrilib,
Rəbbin önündə bütün şəhərləri
Onun qızğın qəzəbi ilə dağılıb».

27 Bəli, Rəbb belə deyir:
«Bütün ölkə viran olacaq,
Ancaq tam məhv olmasına yol verməyəcəyəm.
28 Buna görə yer yas tutacaq,
Yuxarıda göylər qaralacaq,
Çünki bunu Mən demişəm,
Fikrimdən daşınmayacağam,

Sözümdən dönməyəcəyəm.

29 Bütün şəhərlərin əhalisi
Süvarilərin və oxatanların
Gurultusundan qaçacaq.
Onlar sıx meşələrə girir,
Qayalara dırmaşır.
Bütün şəhərlər tərk edilmiş,
Orada kimsə yaşamır.
30 Bəs sən ey viran şəhər, nə edəcəksən?
Qırmızı paltar geyinsən də,
Qızıl bəzəklər taxsan da,
Gözlərinə sürmə sürtsən də,
Əbəs yerə özünü bəzəyirsən.
Sənə oynaşların xor baxır,
Canını almaq istəyir.
31 Mən bir səs eşidirəm:
Sanki doğuş ağrısı çəkən,
Birinci dəfə doğan qadının –
Əllərini uzatmış,
Nəfəsi kəsilmiş Sion qızının səsidir.
O deyir: “Vay halıma!
Qatillərin önündə
Canım taqətdən düşdü”.

5

Yerusəlimin günahı

1 Yerusəlimin küçələrini dolaşın,
Ətrafa baxıb fikirləşin,
Onun meydanlarını axtarın.
Əgər bir nəfər düz iş görən,
Həqiqət axtaran adam tapsanız,
Mən şəhəri bağışlayaram.
2 Onlar “var olan Allaha and olsun” desələr də,
Yalandan and içirlər».
3 Ya Rəbb, gözlərin həqiqətə tərəf yönəlməyibmi?
Sən onları vurdun,
Ancaq ağrı hiss etmədilər.
Sən onları qırdın,
Ancaq ibrət götürmədilər.
Üzləri qayadan bərk olub,
Dönmək istəmədilər.

4 Mən dedim: «Bunlar ancaq yoxsul, ağılsız avamlardır,
Çünki Rəbbin yolunu,
Özlərinin Allahının hökmlərini bilmirlər.
5 Qoy mən böyüklərin yanına gedib
Onlarla danışım,
Çünki Rəbbin yolunu,
Özlərinin Allahının hökmlərini bilirlər».
Ancaq onlar da boyunduruğu sındırıb
İpləri qopardılar.

6 Buna görə də meşədən bir aslan çıxıb
Onları öldürəcək,
Səhradan qurd gəlib onları parçalayacaq,
Şəhər kənarında bəbir pusqu quracaq,
Şəhərdən çıxan hər adam parçalanacaq.
Çünki çox üsyan etdilər,
Dəfələrlə dönük oldular.

7 «Buna görə səni necə bağışlaya bilərəm?
Övladların Məni tərk etdi,
Allah olmayan bütlərin adı ilə and içdi.
Mən onları doydurdum,
Amma onlar zina etdi,
Fahişələrin evlərinə yığışdı.
8 Onlar harınlaşmış, şəhvətli atlar kimidir.
Hər biri qonşusunun arvadına kişnəyir».
9 Rəbb bəyan edir: «Bunlara görə
Mən onlara cəza verməyimmi?
Belə bir millətdən qisas almayımmı?
10 Onların bağlarını dolaşıb dağıdın,
Amma büsbütün məhv etməyin.
Meynə budaqlarını qoparıb atın,
Çünki onlar Rəbbə məxsus olmayan insanlardır».
11 Rəbb bəyan edir: «İsrail və Yəhuda nəsli
Mənə tamamilə xəyanət etdi.

12 Onlar Rəbb üçün yalandan dedi:
“O heç nə etməz,
Başımıza bəla gəlməz.
Nə qılınc görəcəyik, nə aclıq”.
13 Peyğəmbərlər boşboğazdır.
Allahın sözü onlarda deyil,
Qoy onların başına bu iş gəlsin».

14 Buna görə də Ordular Allahı Rəbb belə deyir:
«Belə sözlər dedikləri üçün,
Ey Yeremya, sözlərimi sənin ağzında atəşə,
Bu xalqı isə oduna çevirəcəyəm,
Atəş onları yandırıb-qurtaracaq».
15 Rəbb bəyan edir: «Ey İsrail xalqı,
Uzaqdan üstünüzə bir millət gətirəcəyəm.
Dilini bilmədiyin,
Dediklərini anlamadığın
Güclü, qədim bir millət.
16 Onların oxdanları
Açıq qəbir kimidir,
Hamısı igid döyüşçüdür.
17 Onlar sənin məhsul və çörəyini yeyəcək.
Oğul və qızlarını yeyəcək,
Sürü və naxırlarını yeyəcək,
Meynə və əncir ağaclarını yeyəcək.
Güvəndiyin qalalı şəhərləri
Qılıncla dağıdacaq».

18 Ancaq Rəbb bəyan edir: «Hətta o günlər sizi tamamilə qırıb-çatmayacağam.
19 Bir vaxt onlar soruşacaq: “Nə üçün Allahımız Rəbb bütün bunları başımıza gətirdi?” Onda onlara belə söylə: “Necə Məni tərk edərək öz ölkənizdə yad allahlara xidmət etdinizsə, eləcə də özgə ölkədə yadellilərə xidmət edəcəksiniz”.
20 Bunu Yaqub nəslinin içində bildirin,
Yəhudada elan edin.
21 * Ey gözləri olub görməyən,
Qulaqları olub eşitməyən,
Ağılsız və dərrakəsiz xalq,
Bu sözə qulaq asın!
22 * Məndən qorxmursunuzmu?» Rəbb belə bəyan edir.
«Mənim qarşımda titrəmirsinizmi?
Axı Mən əbədi qayda ilə
Dəniz üçün qumu sərhəd qoydum,
Dəniz bu sərhədi keçə bilməz.
Dalğaları coşsa da,
Üstün gələ bilməz.
Nərə çəksə də, keçə bilməz.
23 Bu xalqın ürəyi inadlı və üsyankardır.
Onlar azıb öz yolları ilə getdi.
24 Daha öz-özlərinə demirlər ki,
Payız və yaz yağışlarını vaxtında verən,
Müəyyən biçin həftələrini bizim üçün qoruyan
Allahımız Rəbbə sitayiş edək.
25 Təqsirləriniz bunları sizdən aldı,
Günahlarınız sizi bu nemətdən məhrum etdi.
26 Mənim xalqımın içində pis adamlar var:
Quş ovçuları kimi pusquda dururlar,
Tələ qurub adam tuturlar.
27 Quşlarla dolu qəfəs kimi
Onların evləri hiylə ilə doludur.
Bunun sayəsində yüksəldilər, varlandılar.
28 Onlar piylənib, yoğunlaşıb,
Pis işlərlə hədlərini aşıb,
Məhkəmə işlərini,
Yetimlərin işlərini
Ədalətlə həll etmirlər ki,
Qalib gəlsinlər.
Yoxsulların haqqını müdafiə etmirlər».
29 Rəbb bəyan edir:
«Bunlara görə Mən onlara cəza verməyimmi?
Belə bir millətdən qisas almayımmı?
30 Bu ölkədə heyrətli və dəhşətli bir iş oldu:
31 Peyğəmbərlər yalandan peyğəmbərlik edir,
Kahinlər onların əli ilə hökmranlıq edir.
Xalqım da bunu bəyənir.
Amma axırda nə edəcəksiniz?»

6

Yerusəlimin mühasirəsi

* **5:21** Yeş. 6:9-10; Yez. 12:2; Mark 8:18-19 * **5:22** Əyy. 38:8-11

1 Ey Binyamin övladları,
Yerusəlimin içindən qaçıb qurtarın.
Teqoada şeypur çalın,
Bet-Hakkeremdə odla işarə verin,
Çünki şimaldan fəlakət,
Böyük qırğın zahir olur.
2 Mən gözəl və zərif qızı –
Sion qızını talan edəcəyəm.
3 Çobanlar öz sürüləri ilə
Ona qarşı gələcək,
Hər tərəfdən onun önündə çadır quracaq.
Hər kəs öz yerində sürüsünü otaracaq.
4 Sion qızı ilə döyüşə hazırlaşın!
Qalxın, günorta çağı hücum edək!
Vay halımıza!
Gün tutqunlaşır,
Axşam kölgələri uzanır.
5 Qalxın, gecə vaxtı hücum edək!
Onun imarətlərini dağıdaq!

6 Ordular Rəbbi belə dedi:
«Ağac kəsin,
Yerusəlimin önündə torpaq qalağı qurun.
Bu şəhər cəzalanmalıdır,
Çünki zorakılıqla dolub-daşır.
7 Bir bulaqdan necə su axarsa,
Bu şəhərdən də eləcə pislik fışqırır.
İçində zorakılıq və soyğunçuluq səsi eşidilir.
Önümdə həmişə dərd və yara görürəm.
8 Ey Yerusəlim, ibrət al,
Yoxsa səndən üz döndərərəm,
Səni xarabaya, əhalisiz torpağa çevirərəm».

9 Ordular Rəbbi belə deyir:
«Tənəkdən son üzümlər yığılan kimi
İsrailin qalan əhalisi də
Yığılıb qurtaracaq.
Üzümyığan kimi
Yenə meynə budaqlarına əlini uzat».

10 Kiminlə danışım,
Kimə xəbərdarlıq edim ki, qulaq assın?
Axı qulaqları tıxanıb,
Eşidə bilmirlər.
Onların arasında Rəbbin sözünə lağ edilir,
Ondan xoşları gəlmir.
11 Buna görə də mən Rəbbin qəzəbi ilə dolmuşam,
Özümü ələ almaqdan yorulmuşam.
«Qəzəbini küçədə olan uşaqların,
Yığılan cavanların üzərinə tök.
Bəli, ər də, arvad da,
Qoca da, yaşa dolmuş adam da ələ keçəcək.

12 * Evləri, tarlaları və arvadları da
Başqalarına qalacaq.
Çünki əlimi ölkədə yaşayanlara qarşı uzadacağam»
Rəbb belə bəyan edir.

13 «Ona görə ki böyüyündən kiçiyinə qədər
Hər kəs haram qazanc dalınca qaçır.
Peyğəmbərdən kahinə qədər hər kəs hiylə qurur.
14 * Xalqımın yarasını yüngülcəsinə müalicə edirlər,
“Sülh, sülh” deyirlər,
Amma sülh yoxdur.
15 İyrənc işlər görəndə utanırlarmı?
Yox, heç utanmırlar,
Utanıb qızarmaq bilmirlər.
Buna görə yıxılanlar arasında
Onlar da olacaq.
Mən onları cəzalandıranda
Yerə səriləcəklər» deyir Rəbb.

16 * Rəbb belə deyir:
«Yolayrıcında dayanıb baxın,
Əzəldən olan yolları soruşun.
Yaxşı yolun harada olduğunu öyrənin,
O yolla gedin.
Onda ürəyiniz dinclik tapar.
Ancaq siz “o yolla getməyəcəyik” dediniz.
17 Mən sizin üzərinizə
Gözətçilər qoyub dedim:
“Şeypur səsinə qulaq asın!”
Ancaq siz “qulaq asmayacağıq” dediniz.
18 Buna görə də, ey millətlər, qulaq asın,
Ey camaat, bilin ki,
Onların başına nə gələcək.
19 Eşit, ey yer üzü,
Mən bu xalqın başına fəlakət gətirəcəyəm.
Bu onların niyyətlərinin bəhrəsi olacaq.
Çünki Mənim sözlərimə qulaq asmadılar,
Mənim qanunumu rədd etdilər.
20 Səbadan gətirilən kündür,
Uzaq ölkədən gəlmiş ətirli qamış
Nəyimə lazımdır?
Yandırma qurbanlarınız Mənə məqbul deyil,
Başqa qurbanlarınız da Mənə xoş deyil».
21 Buna görə də Rəbb belə deyir:
«Mən bu xalqın qabağına
Maneələr qoyacağam.
Atalar və oğullar birlikdə
Onlara ilişib yıxılacaq.
Qonşu dostu ilə birgə həlak olacaq».

* **6:12** Yer. 8:10-12 * **6:14** Yer. 8:11; Yez. 13:10 * **6:16** Mat. 11:29

22 Rəbb belə deyir:
«Budur, şimal ölkəsindən
Bir xalq gəlir,
Dünyanın uzaq yerlərindən
Böyük bir millət hərəkətə gəlir.
23 Onlar əllərində ox-kaman və nizə tutub,
Rəhmsizdirlər, heç kəsə acımırlar.
Səsləri dəniz kimi gurlayır,
Atlara miniblər.
Onlar yekdilliklə sənin
Müharibəyə hazırdır, ey Sion qızı!»

24 Onlar haqqında xəbər eşitdik,
Əllərimiz yanımıza düşdü.
Doğan qadın kimi bizi
Sıxıntı və əzab bürüdü.
25 Çölə çıxma, yola düşmə,
Çünki düşməndə qılınc,
Hər tərəfdə dəhşət var.

26 Ey əziz xalqım!
Çul geyin və küldə yuvarlan.
Vahid oğluna yas tutan kimi
Yas tutub acı-acı ağla.
Çünki məhv edən qəflətən başımızın üstünü alacaq.

27 Rəbb deyir: «Ey Yeremya, Mən səni qoydum ki,
Xalqımı yoxlayıb imtahan edəsən,
Onlara nəzər qoyub əməllərini sınayasan.
28 Hamısı inadkar dönükdür,
Böhtançılar kimi dolaşan adamlardır.
Tunc və dəmir kimi sərtdirlər,
Hamısı pozğun olub.
29 Körük basılır,
Atəşində qurğuşun əriyir.
Ancaq dəmirçi nahaq yerə əridir,
Çünki pislər ayrılmır.
30 Onlara isə “atılmış gümüş” deyəcəklər,
Çünki Rəbb onları atdı».

7

Məbəddə bütpərəstlik

1 Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu:
2 «Rəbbin məbədinin qapısında dur və orada bu sözü elan edib söylə ki, ey bütün Yəhuda, Rəbbə ibadət etmək üçün bu qapılardan girənlər, Rəbbin sözünə qulaq asın.
3 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Yollarınızı və əməllərinizi islah edin ki, Mən sizi bu yerdə yaşamağa qoyum.
4 ‹Burada Rəbbin məbədi var, Rəbbin məbədi var, Rəbbin məbədi var› deyib yalan sözlərə güvənməyin.
5 Əgər yollarınızı və əməllərinizi tamamilə islah etsəniz, bir-birinizlə, həqiqətən, ədalətlə rəftar etsəniz,

6 qəribə, yetimə və dul qadına zülm etməsəniz, bu yerdə günahsız qan
tökməsəniz, özünüzə zərər vuraraq başqa allahların tərəfdarı olmasanız,
7 o zaman burada əbədilik ataларınıza verdiyim torpaqda sizi yaşamağa
qoyacağam.
8 Siz isə faydasız olan yalan sözlərə güvənirsiniz.
9 Siz oğurluq edirsiniz, adam öldürürsünüz, zina edirsiniz, yalandan
and içirsiniz, Baal bütlərinə buxur yandırır, tanımadığınız başqa allahların
tərəfdarı olursunuz.
10 Sonra bütün bu iyrənc işləri görmək üçün Mənim adımla çağırılan bu
məbədə gəlib önümdə durur və ‹biz əmin-amanlıqdayıq› deyirsiniz.
11 * Mənim adımla çağırılan bu məbəd, sizcə, quldur yuvasına çevrildimi?
Amma Mən nə etdiyinizi görürəm" Rəbb belə bəyan edir.
12 * "İndi adımı ilk dəfə qoyduğum Şilodakı məskənimə gedin və xalqım İsrailin
pisliyinə görə ona nə etdiyimi görün".
13 Rəbb bəyan edir: "Siz bütün bu işləri gördünüz, dəfələrlə xəbərdarlıq
etdiyim halda Mənə qulaq asmadınız, sizi çağırdığım halda cavab vermədiniz.
14 Buna görə də Şilo ilə necə rəftar etdimsə, Mənim adımla çağırılan,
güvəndiyiniz məbədlə, sizə və ataларınıza verdiyim bu yerlə də elə rəftar
edəcəyəm.
15 Efrayim nəslindən olan soydaşlarınızı necə rədd etdimsə, sizi də eləcə
önümdən rədd edəcəyəm.
16 Sən isə, ey Yeremya, bu xalq üçün dua etmə, onlar üçün yalvarıb xahiş
etmə və önümdə mərhəmət istəmə, çünki sözünə qulaq asmayacağam.
17 Yəhuda şəhərlərində, Yerusəlim küçələrində onların nə etdiklərini
görmürsənmi?
18 Uşaqlar odun yığır, ataları od yandırır, qadınlar Göylər Mələkəsinə xəmir
yoğurub kökə bişirir. Onlar başqa allahlara içmə təqdimləri verir ki, Məni
qəzəbləndirsinlər".
19 Rəbb bəyan edir: "Onlar Mənimi incidirlər? Məgər özlərini rüsvay
etmirlərmi?"
20 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: "Bax bu yerin, insanların,
heyvanların, çöl ağaclarının, torpağın məhsulu üzərinə qəzəbim və qızğınlığım
töküləcək, alışıb sönməyəcək".
21 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Yandırma qurbanlarınızı
başqa qurbanlarınıza qatıb ət yeyin.
22 Çünki ataларınızı Misir torpağından çıxaran vaxt yandırma qurbanı və
başqa qurban barədə onlara əmr etmədim və bir söz demədim.
23 Ancaq onlara bunu əmr edib dedim: ‹Sözümə qulaq asın. Onda Mən sizin
Allahınız olacağam, siz də Mənim xalqım olacaqsınız. Hər barədə sizə əmr
etdiyim yolla gedin ki, uğur qazanasınız›.
24 Ancaq Məni eşitmədilər, qulaq asmadılar. Bunun əvəzinə öz istəklərinə,
pis ürəklərinin inadkarlığına görə hərəkət etdilər, irəliyə deyil, geriyə getdilər.
25 Ataларınız Misir torpağından çıxdıqları gündən bu günə qədər Öz qullarım
olan peyğəmbərləri hər gün dəfələrlə yanınıza göndərdim.
26 Amma Məni eşitmədilər, qulaq asmadılar, inadkarlıq etdilər, ataларından
da pis işlər gördülər.
27 Sən bütün bu sözləri onlara söyləyəcəksən, ancaq sənə qulaq asmaya-
caqlar, onları çağıracaqsan, ancaq sənə cavab verməyəcəklər".

* **7:11** Mat. 21:13; Mark 11:17; Luka 19:46 * **7:12** Yeşua 18:1; Zəb. 78:60; Yer. 26:6

28 Sən onlara söylə: “Bu həmin xalqdır ki, öz Allahı Rəbbin sözünə qulaq
asmır və cəzadan ibrət almır. Onlarda həqiqət yox oldu, həqiqətdən heç
danışmırlar.
29 Ey Yerusəlim, saçını kəsib at,
Çılpaq təpələr üzərində mərsiyə oxu,
Çünki Rəbb qəzəbləndiyi nəsli
Rədd edib tərk etdi.
30 Ona görə ki Yəhuda övladları gözümdə pis olan işlər gördü” Rəbb belə
bəyan edir. “Mənim adımla çağırılan məbədə iyrənc bütlərini qoyub oranı
murdarladılar.
31 ** Onlar oğul və qızlarını odda yandırmaq üçün Ben-Hinnom vadisindəki
Tofetdə səcdəgahlar düzəltdilər. Mən belə bir şeyi nə buyurdum, nə də ağlıma
gətirdim”».
32 Rəbb bəyan edir: «Buna görə də bir gün gələcək ki, oraya Tofet yaxud Ben-
Hinnom vadisi deyil, Qırğın vadisi deyiləcək. Tofetdə yer qalmayana qədər
ölüləri basdıracaqlar.
33 * Bu xalqın cəsədləri göydəki quşlara, yerdəki heyvanlara yem olacaq,
onları qorxudub qaçıran olmayacaq.
34 * Yəhuda şəhərlərində, Yerusəlim küçələrində sevinc və şadlıq səsini,
bəy-gəlin səsini kəsəcəyəm, çünki ölkə viran olacaq».

8

1 Rəbb bəyan edir: «O vaxt Yəhuda padşahlarının və başçılarının,
kahinlərinin, peyğəmbərlərin və Yerusəlimdə yaşayanların sümüklərini
qəbirlərindən çıxarıb atacaqlar.
2 Onların sümükləri sevdikləri, qulluq etdikləri, tərəfdarı olduqları,
müraciət və səcdə etdikləri günəşin, ayın və bütün səma cisimlərinin önünə
töküləcək. Onlar bir yerə yığılıb basdırılmayacaq, torpağın üstündə peyin kimi
olacaq.
3 * Bu pis tayfadan sağ qalanların hamısı sürgün etdiyim hər yerdə həyatı
yox, ölümü seçəcək» Ordular Rəbbi belə bəyan edir.

Günah və mükafat

4 Onlara söyləyəcəksən ki, Rəbb belə deyir:
«Yıxılanlar qalxmazmı?
Yoldan azan geri qayıtmazmı?
5 Bəs nə üçün bu xalq yoldan azdı?
Nə üçün Yerusəlim daim dönüklük edir?
Onlar yalandan bərk yapışıb,
Dönmək istəmir.
6 Mən diqqət edib qulaq asdım:
Heç kəs düz danışmır,
“Nə etdim?” deyib öz pisliyindən tövbə etmir.
Hər biri döyüşə atılan at kimi
Öz yoluna tərəf dönür.
7 Hətta göydə uçan leylək də
Öz vaxtını bilir,
Qumru, qaranquş, durna da
Üçub gələcəkləri vaxtı gözləyir,

* **7:31** Lev. 18:21 * **7:31** 2Pad. 23:10; Yer. 32:35 * **7:33** Qanun. 28:26 * **7:34** Yer. 16:9; 25:10; Vəhy 18:23 * **8:3** Əyy. 3:21; Vəhy 9:6

Amma Mənim xalqım Rəbbin hökmlərini bilmir.

8 Nə haqla deyirsiniz ki, biz müdrikik,
Rəbbin Qanunu bizdədir?
Budur, alimlərin hiyləgər qələmi
Onu yalan şərh edir.
9 Müdriklər rüsvay oldu,
Çaşıb tora düşdü.
Onlar Rəbbin sözünü rədd etdi.
Bəs onların müdrikliyi nədədir?
10 * Buna görə də arvadlarını başqa adamlara,
Tarlalarını isə başqa sahiblərə verəcəyəm,
Ona görə ki böyükdən kiçiyə qədər
Hər kəs haram qazanc dalınca qaçır.
Peyğəmbərdən kahinə qədər
Hər biri yalan iş görür.
11 * Əziz xalqımın yarasını
Yüngülcəsinə müalicə edirlər.
"Sülh, sülh" deyirlər,
Amma sülh yoxdur.
12 İyrənc işlər görəndə utanırlarmı?
Yox, heç utanmırlar,
Utanıb-qızarmaq bilmirlər.
Buna görə yıxılanlar arasında
Onlar da olacaq.
Onları cəzalandırdığım vaxt
Yerə səriləcəklər» deyir Rəbb.

13 «Onları qırıb-çatacağam»
Rəbb belə bəyan edir.
«Tənək üzüm gətirməyəcək,
Əncir ağacı bar verməyəcək,
Yarpaqlar solacaq.
Mən onlara nə verdimsə,
Hamısı əllərindən alınacaq».

14 «Nə üçün yerimizdə oturmuşuq?
Yığılın, gedib qalalı şəhərlərə girək,
Orada həlak olaq,
Çünki Allahımız Rəbb
Bizi ölümə təslim etdi,
Bizə zəhərli su içirdi,
Ona görə ki Rəbbə qarşı günah etdik.
15 Sülh gözləyirik, amma xeyir gəlmir.
Şəfa vaxtını gözləyirik,
Amma dəhşət gəlir.
16 Dandan onların atlarının fınxırtısı eşidilir,
Ayğırlarının kişnəmə səsindən
Bütün ölkə titrəyir.
Onlar gəlir,
Torpağı və orada olan hər şeyi,

* **8:10** Yer. 6:12-15 * **8:11** Yer. 6:14; Yez. 13:10

Şəhəri və orada yaşayanları yeyib-qurtarır.
17 Baxın Mən üstünüzə ilanlar,
Ovsunla ram olmayan gürzələr göndərəcəyəm,
Onlar sizi sancacaq» Rəbb belə bəyan edir.

Yeremyanın xalqın taleyi üçün narahatlığı

18 Dərdimə təsəlli yoxdur,
Ürəyim köksümdə taqətsizdir.
19 Baxın uzaq ölkədən
Əziz xalqımın fəryadını eşidirəm:
«Məgər Rəbb Sionda yoxdur?
Onun padşahı orada deyilmi?

Onlar nə üçün oyma bütləri,
Yad olan puç şeyləri ilə
Məni qəzəbləndirirlər?

20 Biçin sona çatdı, yay qurtardı,
Biz xilas olmadıq».

21 Əziz xalqımın yarasından
Mən də yaralandım,
Yas tutub dəhşətə gəldim.
22 Məgər Gileadda məlhəm yoxdur?
Orada həkim yoxdur?
Əgər varsa,
Əziz xalqıma nə üçün şəfa verilmədi?

9

1 Kaş ki başım bulaq olaydı,
Gözlərim yaş çeşməsinə dönəydi,
Əziz xalqımdan öldürülənlərə
Gecə-gündüz yas tutaydım.
2 Kaş ki kimsə mənə səhrada
Səyyahların sığınacağını verəydi!
Mən xalqımı tərk edib
Onlardan uzaqlaşardım.
Çünki onların hamısı
Zinakar və xain yığınıdır.

3 «Dillərini yalan üçün
Kaman kimi dartırlar.
Həqiqət naminə güc göstərmirlər.
Çünki pisliyi pislik dalınca edirlər,
Məni tanımırlar» Rəbb belə bəyan edir.
4 «Hər kəs dostundan çəkinsin,
Heç qardaşına da etibar etməsin.
Çünki hər qardaş başqasına badalaq gəlir,
Hər dost böhtançıdır.
5 Hər kəs öz dostunu aldadır,
Doğru söyləmir.
Onlar dillərini yalan danışmağa öyrətdi,

Yorulana qədər günah işlətdi.
6 Ey Yeremya, hiylə içində yaşayırsan,
Hiylədən ötrü Məni tanımaq istəmirlər»
Rəbb belə bəyan edir.

7 Buna görə də Ordular Rəbbi belə deyir:
«Mən onları əridəcəyəm,
Sınaqdan keçirəcəyəm.
Axı Mən əziz xalqımla
Başqa cür necə rəftar edə bilərəm?
8 Dilləri öldürücü oxdur,
Məkrlə danışırlar.
Ağzı ilə qonşusuna xoş sözlər söyləyir,
Ürəyində isə ona tələ qururlar».
9 Rəbb bəyan edir:
«Bunlara görə Mən onlara cəza verməyimmi?
Belə bir millətdən qisas almayımmı?»

10 Dağlar üçün ağlayıb nalə çəkəcəyəm,
Çölün otlaqları üçün mərsiyə oxuyacağam.
Çünki hamısı yandı,
Daha kimsə oradan keçmir,
Naxırın böyürtüsü eşidilmir.
Quşlar və heyvanlar da qaçıb getdi.

11 «Yerusəlimi daş qalaqlarına,
Çaqqal yuvasına döndərəcəyəm.
Yəhuda şəhərlərini
Sakinsiz bir xarabalığa çevirəcəyəm» deyir Rəbb.
12 Bir müdrik adam varmı, bunu anlasın? Rəbbin dili ilə danışan bir adam varmı, bunu izah etsin? Niyə bu ölkə məhv oldu, səhra kimi yandı və heç kəs oradan keçmir?
13 Rəbb deyir: «Ona görə belə oldu ki, onlar üçün qoyduğum qanunumu rədd etdilər, sözümə qulaq asıb əməl etmədilər,
14 ürəklərinin inadkarlığına görə rəftar etdilər və ataларının öyrətdiyi kimi Baal bütlərinə itaət etdilər.
15 * Buna görə də İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Mən bu xalqa yovşan yedirəcək, zəhərli su içirəcəyəm.
16 Onları özlərinin və ataларının tanımadıqları millətlər arasına səpələyəcəyəm. Onları məhv edənədək arxalarınca qılınc göndərəcəyəm”».
17 Ordular Rəbbi belə deyir:
«İndi düşünün,
Mərsiyəçi qadınları çağırın gəlsinlər,
Bu işdə bacarıqlı olanları
Gətirin gəlsinlər.
18 Qoy onlar tələsib o qədər
Bizim üçün fəryad etsinlər ki,
Gözlərimizdən yaş axsın,
Kirpiklərimizdən su süzülsün».
19 Çünki Siondan fəryad səsi eşidilir:
«Biz necə talan olunduq,

* **9:15** Vəhy 8:11

Yaman rüsvay edildik.
Çünki ölkəni tərk edirik,
Məskənlərimiz dağıdılır».

20 Ey qadınlar, Rəbbin sözünü eşidin,
Ağzından çıxan sözə qulaq asın.
Qızlarınıza fəryad etməyi öyrədin,
Hər kəs yoldaşına mərsiyə oxumağı öyrətsin.
21 Çünki ölüm pəncərələrimizə dırmaşdı,
Saraylarımıza girdi ki,
Küçədə uşaqları,
Meydanlarda cavanları qırıb-çatsın.

22 Sən söylə ki, Rəbb belə bəyan edir:
«İnsan cəsədləri tarlada peyin kimi,
Biçinçinin ardınca qalan taya kimi yerə yıxılacaq.
Onları yığıb aparan olmayacaq».

23 Rəbb belə deyir:
«Müdrik müdrikliyi ilə öyünməsin,
İgid öz gücü ilə öyünməsin,
Varlı öz sərvəti ilə öyünməsin.
24 * Ancaq öyünən onunla öyünsün ki,
Mən Rəbbin dünyada
Məhəbbət, ədalət və salehlik yaratdığını
Dərk edir və Məni tanıyır.
Çünki Mən bunlardan xoşlanıram»
Rəbb belə bəyan edir.
25 Bəli, Rəbb bəyan edir: «Gün gələcək ki, yalnız bədəni sünnət olanları cəzalandıracağam.
26 Misiri, Yəhudanı, Edomu, Ammon övladlarını, Moavı, çöldə yaşayıb kəkillərini qırxanların hamısını cəzalandıracağam, çünki bütün bu millətlər sünnətsizdir, bütün İsrail nəslinin də ürəyi sünnətsizdir».

10

Allaha ibadət və bütlərə pərəstiş

1 Rəbbin sizə söylədiyi sözü eşidin, ey İsrail nəsli!
2 Rəbb belə deyir:
«Başqa millətlərin yolu ilə getməyin,
Göy əlamətlərindən qorxmayın,
Bunlardan başqa millətlər qorxur.
3 Çünki xalqların adətləri boş şeydir.
Meşədə ağac kəsirlər,
Usta əli kəski ilə onu düzəldir.
4 Sonra qızıl-gümüşlə bəzəyirlər,
Çəkiclə, mıxla bərkidirlər ki,
Yerindən tərpənməsin.
5 Bütləri xiyar bostanındakı müqəvva kimi
Danışa bilmir.

* **9:24** 1Kor. 1:31; 2Kor. 10:17

Onları daşımaq lazımdır,
Çünki gedə bilmirlər.
Onlardan qorxmayın,
Çünki nə pislik edə bilərlər,
Nə də yaxşılıq».

6 Sənin kimi Allah yoxdur, ya Rəbb.
Sən böyüksən, əzəmətdə adın ucadır.
7 * Ey millətlərin Padşahı,
Sənə kim hörmət etməz?
Sənə hörmət yaraşır,
Çünki millətlərin bütün müdrikləri arasında,
Bütün ölkələrində Sənin kimisi yoxdur.
8 Bütlərə səcdə edənlərin hamısı
Ağılsız və axmaqdır,
Boş şeylərdən təlim alırlar.
Büt bir ağacdır!
9 Tarşişdən döyülmüş gümüş,
Ufazdan qızıl gətirilir.
Ustanın və zərgərin əli ilə düzəldilən bütə
Bənövşəyi və tunc qırmızı paltar geyindirilir.
Hamısı bacarıqlı toxucu işidir.
10 Ancaq Rəbb həqiqi Allahdır.
Var olan Allahdır,
Əbədi Padşah Odur.
Qəzəbindən dünya titrəyər,
Hiddətinin qarşısında
Millətlər dura bilməz.
11 Allah mənə dedi ki, onlara belə söylə: «Yeri və göyü yaratmayan allahlar yer üzündən və göyün altından yox olacaq». *

12 * Rəbb qüdrəti ilə yer üzünü yaratdı,
Hikməti ilə dünyanı qurdu,
Dərrakəsi ilə göyləri yaydı.
13 * O gurlayanda göylərdəki sular çağlayır,
Yerin ucqarlarından buludları yüksəldir,
Yağış üçün şimşək çaxdırır,
Anbarlarından külək çıxarır.
14 Hər kəs ağılsız oldu,
Bilikləri qalmadı.
Hər zərgər düzəltdiyi bütdən utanacaq,
Çünki onun tökdüyü büt puçdur,
Onda nəfəs yoxdur.
15 Onlar boş şey,
Masqaraçıların işidir.
Cəza vaxtı məhv olacaqlar.
16 Yaquba Nəsib Olan isə onlara bənzəməz,
Çünki hər şeyi yaradan Odur.
İsrail Onun irs qəbiləsidir,

* **10:7** Vəhy 15:3-4 * **10:11** Bu ayə arami dilində yazılmışdır. * **10:12** Yer. 51:15-18 * **10:13** Zəb. 135:7; Yer. 51:16

Onun adı Ordular Rəbbidir.

17 Ey sən mühasirəyə alınan şəhərdə yaşayan,
Şələ-küləni yerdən yığışdır.
18 Çünki Rəbb belə deyir:
«Mən bu dəfə ölkənin sakinlərini
Sapandla kənara atacağam.
Onları dara salacağam ki,
Düşmən əlinə keçsinlər».

Yeremyanın duası

19 Əzabıma görə vay halıma!
Yaram sağalmaz.
Ancaq mən dedim:
«Həqiqətən, bu mənim dərdimdir,
Mən də ona dözməliyəm.
20 Çadırım yıxıldı,
Bütün iplərim qopdu.
Uşaqlarım məni tərk etdi,
Onlar artıq yoxdur.
Çadırımı quran, pərdələrimi asan qalmadı.
21 Çünki xalqın çobanları ağılsız oldu,
Rəbdən soruşmadılar.
Buna görə də uğur qazanmadılar,
Bütün sürüləri dağıldı.
22 Dinləyin, bir xəbər yayılır:
Şimal ölkəsindən böyük gurultu gəlir ki,
Yəhuda şəhərlərini xarabalığa,
Çaqqal yuvasına çevirsin.

23 Ya Rəbb, bilirəm ki,
İnsanın ömrü öz əlində deyil.
Addımlarını düzəltmək
Gedən adamın işi deyil.
24 Mənə cəza ver, ya Rəbb,
Ancaq qəzəbinlə yox, ədalətinlə.
Yoxsa məni heçə çıxardarsan.
25 * Qəzəbini Səni tanımayan millətlərin,
Adını çağırmayan tayfaların üzərinə tök.
Çünki onlar Yaqub nəslini yedi,
Onu yeyib-qurtardı,
Yurdunu viran etdi».

11

Allahla olan əhdə xəyanət

1 Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu:
2 «Bu əhdin sözlərinə qulaq asın, Yəhuda adamlarına və Yerusəlimdə yaşayanlara söyləyib
3 bildirin ki, İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: “Bu əhdin sözlərinə qulaq asmayana lənət olsun.

* **10:25** Zəb. 79:6-7

4 Bu əhd barəsində Mən atalarınızı Misir torpağından, dəmir əridən sobanın
içindən çıxardığım vaxt əmr edib dedim: ‹Mənim sözümə qulaq asın, sizə
əmr etdiyim hər şeyi edin. Onda siz Mənim xalqım, Mən də sizin Allahınız
olacağam.
5 Belə etsəniz, Mən də atalarınıza and içib vəd verdiyim şeyə əməl edərəm,
bu gün sizin olan torpağı – süd və bal axan torpağı sizə verərəm›”». Mən də
cavab verib «amin, ya Rəbb» dedim.
6 Rəbb mənə dedi: «Bu sözlərin hamısını Yəhuda şəhərlərində və Yerusəlim
küçələrində car çəkib söylə: “Bu əhdin sözlərinə qulaq asın, onlara əməl edin”.
7 Bəli, Mən atalarınıza onları Misir torpağından çıxardığım gündən indiyə
qədər ciddi xəbərdarlıq etdim. Onlara dəfələrlə xəbərdarlıq edib dedim:
“Mənim sözümə qulaq asın”.
8 Ancaq onlar qulaq asmadı, diqqət etmədi, inadkarlıqla qara ürəklərinin
istədiyinə uydu. Buna görə də Mən əhddə deyilən bütün cəzaları onların
başına gətirdim. Mən onlara bu əhdə əməl etməyi əmr etmişdim, onlarsa əməl
etmədi».
9 Sonra Rəbb mənə dedi: «Yəhuda adamları və Yerusəlimdə yaşayanlar
arasında bir qəsd üzə çıxdı.
10 Sözlərimə qulaq asmaq istəməyən əcdadlarının günahlarına qayıtdılar,
başqa allahların tərəfdarı olub onlara qulluq etdilər. İsrail və Yəhuda nəsli
onların ataları ilə bağladığım əhdimi pozdu.
11 Buna görə də Rəbb belə deyir: “Mən onların üzərinə bəla gətirəcəyəm və
onun içindən çıxa bilməyəcəklər. Onlar Mənə üz tutub fəryad edəcək, amma
Mən onları eşitməyəcəyəm.
12 O zaman Yəhuda şəhərlərinin əhalisi və Yerusəlimdə yaşayanlar gedib
buxur yandırdıqları allahlara üz tutub fəryad edəcək, amma başlarına bəla
gələn vaxt bu allahlar onlara heç kömək etməyəcək.
13 Çünki şəhərlərinin sayı qədər sənin bütlərin var, ey Yəhuda. Siz Yerusəlim
küçələrinin sayı qədər rüsvayçı şeylərə qurbangahlar, Baal bütlərinə buxur
yandırmaq üçün qurbangahlar düzəltdiniz”.
14 Sən bu xalq üçün dua etmə, onlar üçün yalvarıb xahiş etmə. Çünki
fəlakətlərindən ötrü Mənə tərəf fəryad edəndə qulaq asmayacağam.
15 Sevimli xalqım, pis niyyətlər qurarkən
Mənim evimdə nə işin var?
Təqdis olunmuş ətin çoxluğu ilə
Üzərinizdən bəla çəkilərmi?
Çünki sən pis iş görəndə sevinirsən.
16 Rəbb sənin adını
“Dadlı meyvəsi olan
Yaşıl zeytun ağacı” qoydu.
İndi isə böyük fırtınanın gurultusu ilə
Ağaca od vuracaq,
Onun budaqları qırılacaq.
17 Səni əkən Ordular Rəbbi başına fəlakət gətirməyə qərar verdi. Çünki
İsrail və Yəhuda nəsli pislik etdi, Baal bütlərinə buxur yandırmaqla Məni
qəzəbləndirdi».

Yeremyaya qarşı qəsd

18 O vaxt Rəbb onların etdiklərini mənə göstərdi. O bunu mənə aşkar etdi,
mən də xəbərdar oldum.

19 Mənsə kəsilməyə aparılan müti quzu kimi idim, bilmirdim ki, onlar «ağacı
və meyvəsini məhv edək, onu dirilər arasından yox edək ki, adı bir daha
xatırlanmasın» deyərək mənə qəsd qururlar.
20 Ancaq, ey Ordular Rəbbi,
Ürəkləri və fikirləri sınayan ədalətli Hakim,
Mənə imkan ver ki, onlardan alacağın qisasını görüm!
Çünki mən öz işimi Sənə tapşırdım.
21 «Buna görə də Rəbb səni öldürmək istəyən və "Rəbbin adı ilə peyğəmbərlik
etmə, yoxsa bizim əlimizdə ölərsən" deyən Anatot əhalisi barədə belə deyir.
22 Bəli, Ordular Rəbbi belə deyir: "Bax Mən onları cəzalandıracağam: cavan-
ları qılıncla həlak olacaq, oğul və qızları aclıqdan öləcək.
23 Onların nəsli də qalmayacaq, çünki Mən onlar üçün cəza gəldiyi ildə
Anatot əhalisinin başına fəlakət gətirəcəyəm"».

12

Yeremyanın Allahla söhbəti

1 Əgər Sənin lə mübahisə etsəm,
Sən haqlı çıxarsan, ya Rəbb.
Ancaq yenə də ədalət barədə
Sənin lə danışmaq istəyirəm.
Nə üçün pis adamlar əməllərində
Uğur qazanır,
Bütün xainlər dinc yaşayır?
2 Onları Sən əkdin, kök saldılar,
Qol-budaq atdılar,
Bar verdilər.
Sən onların dillərinə yaxınsan,
Amma ürəklərindən uzaqsan.
3 Məni isə, ya Rəbb, Sən tanıyırsan,
Görürsən və sınayırsan.
Ürəyim Sənin lədir.
Onları qurbanlıq qoyun kimi ayır,
Qırğın günü üçün hazırla.
4 Nə vaxta qədər torpaq yas tutacaq,
Bütün çöl otları quruyacaq?
Orada yaşayanların pisliyi üzündən
Heyvanlar və otlar məhv oldu.
Onlar isə «bu adam aqibətimizi görməyəcək» deyir.

Allahın cavabı

5 «Ey Yeremya, əgər sən piyadalarla qaçanda yoruldunsa,
Atlarla necə yarışa bilərsən?
Əgər əmin-amanlıq olan torpaqda büdrəsən,
İordan çayının kənarındakı sıx meşədə nə edəcəksən?
6 Hətta öz qardaşların – ata evin də
Sənə xəyanət etdi,
Onlar da sənin ardınca
Ucadan bağırdı.
Sənə yaxşı sözlər söyləsələr də,
Onlara inanma.

7 Evimi tərk etdim,

İrsimi əldən verdim,
Sevgilimi düşmənlərə təslim etdim.
8 İrsim Mənim üçün
Meşədəki aslan kimi oldu.
Üstümə nərə çəkdi,
Buna görə də ona nifrət etdim.
9 İrsim Mənim üçün
Alabəzək yırtıcı quş oldumu?
Hər tərəfdən yırtıcı quşlar
Onun üstünə töküldü.
Gedin bütün vəhşi heyvanları toplayın,
Yeyib-qurtarmaq üçün onun üstünə gətirin.
10 Çoxlu çoban bağımı viran etdi,
Tarlamı tapdalayıb əzdi,
Gözəl zəmimi boş çölə çevirdi.
11 Onu xaraba qoydular,
Xarabalıq içində önümdə ağlayır.
Bütün ölkə viran oldu,
Amma heç kəsin vecinə deyil.
12 Çöldəki bütün çılpaq təpələrə məhv edənlər gəldi.
Çünki ölkənin bir ucundan o biri ucuna qədər
Rəbbin qılıncı qırıb-çatır.
Heç kim salamat qalmır.
13 Onlar buğda əkdi, qanqal biçdi.
Zəhmət çəkdilər, xeyir görmədilər.
Rəbbin qızğın qəzəbindən ötrü
Məhsullarınızdan utanacaqsınız».

14 Rəbb belə deyir: «Xalqım İsrailə irs olaraq verdiyim mülkə toxunan bütün bədxah qonşularıma gəlincə, Mən onları torpaqlarından çıxarıb atacağam, onların arasından Yəhuda nəslini də çıxarıb atacağam.
15 Amma onları çıxarıb atdıqdan sonra yenə hallarına acıyacağam. Hər kəsi öz mülkünə, öz torpağına qaytaracağam.
16 Əgər onlar xalqımın yolunu yaxşı öyrənsələr, xalqımı Baal adı ilə and içməyi öyrətdikləri kimi "var olan Rəbbə and olsun" deyib Mənim adımla and içsələr, o zaman xalqımın arasında sakin olacaqlar.
17 Ancaq qulaq asmasalar, o zaman belə bir milləti mütləq kökündən çıxarıb yox edəcəyəm» Rəbb belə bəyan edir.

13

Kətan qurşaqla müqayisə

1 Rəbb mənə belə dedi: «Get özünə bir kətan qurşaq al və belinə bağla, amma onu suya qoyma».
2 Mən Rəbbin sözünə görə qurşaq aldım və belimə bağladım.
3 Mənə yenə Rəbbin sözü nazil oldu:
4 «Belindəki aldığın qurşağı götürüb qalx və Fərat çayına tərəf get. Onu orada qayanın oyuğunda gizlət».
5 Mən gedib Rəbbin əmr etdiyi kimi onu Fərat çayının yaxınlığında gizlətdim.
6 Uzun müddət sonra Rəbb mənə dedi: «Qalx Fərat çayına tərəf get və sənə gizlətməyi əmr etdiyim qurşağı oradan götür».

7 Mən Fərat çayına tərəf getdim və qurşağı gizlətdiyim yerdən qazıb
götürdüm. Gördüm ki, qurşaq çürüyüb və daha heç nəyə yaramır.
8 O zaman mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
9 «Rəbb belə deyir: “Yəhudanın təkəbbürünü və Yerusəlimin böyük qürurunu
beləcə çürüdəcəyəm.
10 Sözlərimə qulaq asmayan, inadkarlıqla ürəklərinin istədiyinə uyan, başqa
allahlara qulluq və səcdə edərək onların tərəfdarı olan bu pis xalq heç bir şeyə
yaramayan həmin qurşaq kimi olacaq”.
11 Rəbb deyir: “Qurşaq insanın belinə necə yapışırsa, bütün İsrail nəslini və
Yəhuda nəslini Özümə eləcə yapışdırdım ki, Öz xalqım olub Mənə şöhrət, tərif
və izzət gətirsinlər, ancaq onlar qulaq asmadı”.
12 Buna görə onlara bu sözü çatdır ki, İsrailin Allahı Rəbb belə deyir:
“Hər tuluq şərabla dolacaq”. Onda sənə deyəcəklər: “Hər tuluğun şərabla
dolacağını biz də bilmirikmi?”
13 O zaman onlara söylə ki, Rəbb belə deyir: “Bütün bu ölkədə yaşayanları,
Davudun taxtı üzərində oturan padşahları, kahinləri, peyğəmbərləri, bütün
Yerusəlimdə yaşayanları sərxoş olana qədər şərabla doyduracağam”.
14 Rəbb bəyan edir: “Mən onları ata və oğulları ilə birlikdə bir-birlərinə
çırpacağam. Onlara rəhm etməyəcək, aman verməyəcək, həlak etməyə heyf-
silənməyəcəyəm”».

Əsarət barədə xəbərdarlıq

15 Eşidin və qulaq asın,
Qürurlu olmayın,
Çünki Rəbb belə söylədi.
16 Nə qədər ki qaranlıq çökdürməyib,
Zülmət dağlarında ayaqlarınız büdrəməyib,
Allahınız Rəbbi izzətləndirin.
Siz işıq gözləyirsiniz,
Amma Rəbb onu ölüm kölgəsinə çevirər,
Dərin zülmətə döndərər.
17 Ancaq siz ona qulaq asmasanız,
Gözlərim acı-acı yaş tökəcək,
Göz yaşları sel kimi axacaq.
Çünki Rəbbin sürüsünü
Sürgün etdilər.

18 Padşaha və onun anasına söylə:
«Taxtınızdan enin,
Çünki şərəf tacınız başınızdan düşdü».
19 Negev şəhərlərinin darvazaları bağlandı,
Açan yoxdur.
Bütün Yəhuda sürgün edildi,
Hamı sürgün edildi.
20 Başınızı qaldırıb
Şimaldan gələnləri görün.
Sənə verilən sürü,
Sənin gözəl sürün haradadır?
21 Rəbb müttəfiq kimi hazırladığın adamları
Sənə hakim qoyanda nə deyəcəksən?
Məgər doğan qadının çəkdiyi sancı kimi
Səni də ağrı tutmayacaqmı?

22 Əgər ürəyində
«Bütün bunlar nə üçün başıma gəldi» desən,
Bil ki, günahının çoxluğundan
Ətəklərin qaldırıldı və zorlandın.

23 Kuşlu öz dərisini,
Bəbir öz xallarını dəyişdirə bilərmi?
Pislik etməyə alışmış
Siz də yaxşılıq edə bilməzsiniz.
24 «Bundan ötrü səni çöl küləyi ilə
Sovrulan saman çöpü kimi səpələyəcəyəm.
25 Sənə düşən püşk,
Mənim sənə ayırdığım pay budur»
Rəbb belə bəyan edir.
«Çünki Məni unutdun,
Yalana güvəndin.
26 Bundan ötrü Mən də sənin ətəklərini
Üzünə qaldıracağam ki,
Ayıbın görünsün.
27 Çöldəki təpələr üzərində
Gördüyün iyrənc işləri,
Zinakarlığını, şəhvətlə kişnəməyini,
Həyasız əxlaqsızlığını gördüm.
Vay halına, ey Yerusəlim!
Sən nə vaxta qədər
Təmizlənə bilməyəcəksən?»

14

Qılınc, aclıq, vəba

1 Bu, quraqlıq haqqında Yeremyaya nazil olan Rəbbin sözüdür.
2 «Yəhuda yas tutur,
Onun şəhər darvazaları qəmli görünür.
Adamlar qara geyinmişlər,
Yerusəlimin fəryadı ucalmışdır.
3 Əyanlar nökərlərini su dalınca göndərir,
Onlar isə quyu yanına gəlib
Su tapmır,
Boş qablarla geri dönürlər,
Utanıb xəcalət çəkərək
Başlarını örtürlər.
4 Ölkədə yağış olmadığı üçün
Torpaq cadar-cadar oldu.
Əkinçilər utanır,
Başlarını örtür.
5 Hətta çöldəki maral da
Balasını doğub tərk edir,
Çünki ot yoxdur.
6 Vəhşi eşşəklər çılpaq təpələrdə durub,
Çaqqal kimi tez-tez nəfəs alır.
Onların gözləri korlaşır,
Çünki otlaq yoxdur».

7 Ya Rəbb, hərçənd təqsirlərimiz
Bizə qarşı şəhadət edir,
Sən Öz adından ötrü səy göstər.
Çünki dəfələrlə dönüklük etmiş,
Sənə qarşı günah etmişik.
8 Ey İsrailin Ümidgahı,
Məşəqqət zamanı Xilaskarı!
Nə üçün Sən bu torpaqda bir qərib,
Gecələmək üçün yoldan ayrılan bir səyyah kimisən?
9 Nə üçün çaşmış adam,
Qurtarmağa gücü çatmayan
İgid kimi olmusan?
Ancaq Sən aramızdasan, ya Rəbb.
Biz Sənə məxsusuq,
Bizi tərk etmə.
10 * Rəbb bu xalq barədə belə deyir: «Onlar gəzib-dolaşmağı o qədər sevir ki, ayaq saxlamırlar. Buna görə də Rəbb onlardan razı deyil. İndi onların təqsirkarlığını yada salacaq, günahları üçün cəza verəcək».
11 Rəbb mənə dedi: «Sən bu xalqın uğur qazanması üçün dua etmə.
12 Oruc tutsalar da, Mən onların fəryadını eşitməyəcəyəm. Yandırma qurbanı və taxıl təqdimi gətirdikləri zaman onlardan razı olmayacağam. Mən onları qılınc, aclıq və vəba ilə qırıb-çatacağam».
13 Mən dedim: «Ah, Xudavənd Rəbb, peyğəmbərlər onlara belə deyir: "Qılınc görməyəcəksiniz, aclıq olmayacaq. Ancaq Mən bu yerdə sizə həqiqi sülh verəcəyəm"».
14 Rəbb mənə dedi: «Peyğəmbərlər Mənim adımla yalançı peyğəmbərlik edir. Onları Mən göndərməmişəm, onlara əmr edib söz deməmişəm. Sizə peyğəmbərlik etdikləri şeylər yalan bir görüntü, falçılıq, boş bir şey, öz ürəklərinin uydurmasıdır.
15 Buna görə də Rəbb o peyğəmbərlər barədə belə deyir: "Onları göndərmədiyim halda Mənim adımla peyğəmbərlik edən, ‹bu torpaqda qılınc və aclıq olmayacaq› deyən bu peyğəmbərlər özləri qılınc və aclıqdan həlak olacaq.
16 Peyğəmbərlik etdikləri xalq da qılınc və aclıq üzündən Yerusəlim küçələrinə atılacaq. Onların özlərini, arvadlarını, oğullarını və qızlarını basdıran olmayacaq, çünki onların pisliklərini öz başlarına gətirəcəyəm".
17 Onlara bu sözü söylə:
"Qoy gözlərim gecə-gündüz
Dayanmadan yaş töksün.
Çünki bakirə qıza bənzəyən əziz xalqım
Ağır bir yara aldı,
Şiddətli bir zərbə yedi.
18 Çölə çıxıram,
Qılıncla öldürülənləri görürəm,
Şəhərə girirəm,
Aclıqdan üzülənləri görürəm.
Çünki peyğəmbər də, kahin də
Bixəbər olaraq ölkəni dolaşır"».

19 Məgər Sən Yəhudanı birdəfəlik rədd etmisən?

* **14:10** Huşə 8:13

Məgər Siona nifrət edirsən?
Niyə bizi elə vurdun ki,
Sağaltmaq mümkün olmasın?
Sülh gözlədik, amma xeyir gəlmədi.
Şəfa vaxtını gözlədik,
Ancaq dəhşət gəlir.
20 Ya Rəbb, pisliyimizi,
Atalarımızın təqsirkarlığını bilirik.
Çünki Sənə qarşı günah etdik.
21 Öz adın naminə bizdən imtina etmə,
Öz izzətli taxtını alçaltma.
Bizimlə olan əhdini pozma, yada sal.
22 Millətlərin bütləri arasında
Yağış yağdıra biləni varmı?
Göylər leysan tökə bilərmi?
Bunu edən Sən deyilsənmi, ya Rəbb Allahımız?
Ümidimiz Sənədir.
Çünki bütün bu şeyləri Sən etdin.

15

Yəhuda xalqının məhvi

1 * * Rəbb mənə dedi: «Musa ilə Şamuel önümdə dursalar da, yenə ürəyim bu xalqa tərəf yönəlməz. Onları qarşımdan rədd et ki, getsinlər.
2 * Sənə “Hara gedək?” dedikləri zaman onlara söylə ki, Rəbb belə deyir:
“Vəba üçün ayrılanlar vəbaya,
Qılınc üçün ayrılanlar qılınca,
Aclıq üçün ayrılanlar aclığa,
Sürgün üçün ayrılanlar sürgünə”.
3 Rəbb bəyan edir: “Onların başına dörd növ bəla gətirəcəyəm: öldürmək üçün qılıncı, parçalamaq üçün itləri, yeyib həlak etmək üçün göydəki quşları və yerdəki heyvanları.
4 * Yəhuda padşahı Xizqiya oğlu Menaşşeyə, onun Yerusəlimdə etdiyi işlərə görə onları yer üzünün bütün ölkələrinin qarşısında dəhşətli hala salacağam”.
5 Ey Yerusəlim, bəs sənə kim acıyacaq?
Sənin üçün kim yas tutacaq?
Halını soruşmaq üçün
Kim yolundan dönüb sənin yanına gələcək?
6 Rəbb bəyan edir: “Sən Məni rədd etdin,
Geri çəkildin.
Mən də əlimi uzadıb səni məhv edirəm.
Daha bağışlamaqdan yoruldum.
7 Onları ölkənin şəhər darvazalarında
Kürəklə sovurdum,
Xalqımı övladsız qoydum,
Onları məhv etdim.
Çünki yollarından dönmədilər.
8 Mənim önümdə onların dul qadınlarının sayı
Dəniz qumundan da çox oldu.

---

* **15:1** Çıx. 32:11-14; Say. 14:13-19 * **15:1** 1Şam. 7:5-9 * **15:2** Yer. 43:11; Vəhy 13:10 * **15:4** 2Pad. 21:1-16; 2Saln. 33:1-9

Günorta çağı
Cavanlarının analarını ağlar qoymaq üçün
Məhv edəni gətirdim.
Qəflətən onları qorxu və dəhşətə saldım.
9 Yeddi uşaq doğan qadın zəifləyib can verdi,
Onun günəşi günorta çağı batdı,
Utanıb alçaldı.
Onlardan sağ qalanlarını
Düşmənlərinin önündə
Qılınca təslim edəcəyəm”»
Rəbb belə bəyan edir.

10 Vay mənim halıma!
Ey anam, sən məni bütün ölkə ilə
Mübahisə və dava etmək üçün doğmusan!
Mən heç kəsə sələm verməmişəm,
Heç kəs də mənə sələm verməyib.
Ancaq hamı məni lənətləyir.

11 Rəbb dedi:
«Bundan sonra mütləq səni
Xeyir üçün xilas edəcəyəm.
Bəla və kədər vaxtı düşmənlərini
Sənə yalvarmağa məcbur edəcəyəm.
12 Dəmiri, şimaldan gələn dəmiri və tuncu
Kim qıra bilər?

13 Sənin sərvətini və xəzinələrini
Qarət malı kimi başqalarına havayı verəcəyəm.
Bunu ölkənin hər tərəfində
Sənin günahlarından ötrü edəcəyəm.
14 Mən səni tanımadığın ölkədə
Düşmənlərinə qul edəcəyəm.
Çünki qəzəbim od tutub
Sizi yandıracaq».

15 Sən bilirsən, ya Rəbb!
Məni yada sal və qayğıma qal.
Məni təqib edənlərdən qisasımı al,
Səbirli olduğuna görə məni həlak etmə.
Bil ki, Sənin üçün rüsvay oldum.
16 Sözlərini tapıb yedim,
Sözlərin mənə sevinc və ürəyimə şadlıq gətirdi.
Çünki Sənə məxsusam,
Ey Ordular Allahı Rəbb!
17 Kef çəkənlərin məclisində oturaraq
Sevinib coşmadım,
Əlin üzərimdə olduğuna görə
Tək-tənha oturdum.
Çünki məni qəzəblə doldurmuşdun.
18 Nə üçün ağrım kəsilməz,
Yaram çarəsizdir,
Şəfasına ümid yoxdur?

Məgər mənim üçün suyu qurumuş,
Etibarsız bir vadi olacaqsan?

19 Buna görə Rəbb belə deyir:
«Əgər sən tövbə etsən,
Səni yenə qəbul edib xidmətimə təyin edərəm.
Əgər cəfəngiyat danışmaq əvəzinə
Qiymətli sözlər söyləsən,
O zaman Mənim dilimlə danışacaqsan.
Onlar özləri sənə tərəf dönəcək,
Amma sən onlara tərəf qayıtmayacaqsan.
20 Səni bu xalq üçün
Möhkəm tunc bir divar edəcəyəm.
Sənə qarşı döyüşəcəklər,
Ancaq qalib gələ bilməyəcəklər.
Çünki Mən səninlə olacağam ki,
Səni qurtarıb azad edim»
Rəbb belə bəyan edir.
21 «Səni pis adamların əlindən azad edəcəyəm,
Zülmkarların pəncəsindən satın alacağam».

16

Fəlakət dövrü

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Özünə arvad alma, qoy bu yerdə oğulların və qızların olmasın.
3 Çünki bu yerdə doğulan oğullar və qızlar, onları doğan analar və onları törədən atalar üçün Rəbb belə deyir:
4 “Onlar ölümcül xəstəliklərdən öləcək. Onlar üçün yas tutulmayacaq, basdırılmayacaqlar, torpağın üstündə peyin kimi olacaqlar. Qılınc və aclıqla qırılıb-qurtaracaqlar. Cəsədləri də göydəki quşlara və yerdəki heyvanlara yem olacaq”.
5 Çünki Rəbb belə deyir: “Yas evinə girmə, ağlamaq üçün getmə, başsağlığı vermə, çünki bu xalqın arasından Öz sülhümü, məhəbbətimi və mərhəmətimi götürdüm” Rəbb belə bəyan edir.
6 “Bu ölkədə böyüklər də, kiçiklər də öləcək, qəbirə qoyulmayacaq, adamlar onlar üçün yas tutmayacaq, özlərini yaralayıb saçlarını qırxmayacaq.
7 Ölüdən ötrü yas tutana təsəlli vermək üçün kimsə onunla çörək kəsməyəcək, ata-anaları üçün onlara təsəlli kasasını içirməyəcək.
8 Sən onlarla oturaraq yeyib-içmək üçün ziyafət məclislərinə də girmə”.
9 * Çünki İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Bax bu yerdə sizin günlərinizdə gözlərinizin önündə sevinc və şadlıq səsini, bəy-gəlin səsini yox edəcəyəm”.
10 Bütün bu sözləri xalqa bildirəndə onlar sənə belə deyəcək: “Nə üçün Rəbb başımıza bu qədər böyük bəla gətirəcəyini söylədi? Təqsirimiz nədir? Allahımız Rəbbə qarşı nə günah etmişik?”
11 Sən onlara söylə ki: “Sizin atalarınız Məni tərk etdi” Rəbb belə bəyan edir. “Başqa allahların tərəfdarı oldular, onlara qulluq və səcdə etdilər, Məni tərk edib qanununa əməl etmədilər.

* **16:9** Yer. 7:34; 25:10; Vəhy 18:23

12 Siz ataларınızdan da artıq pislik etdiniz, özünüz də Mənə qulaq asmayaraq
qara ürəklərinizin inadı ilə hərəkət etdiniz.
13 Buna görə də sizi bu ölkədən ataларınızın və özünüzün tanımadığı bir ölkəyə
atacağam. Orada gecə-gündüz başqa allahlara qulluq edəcəksiniz, çünki sizə
mərhəmət etməyəcəyəm"».
14 Buna görə də Rəbb bəyan edir: «Bir gün gələcək ki, insanlar artıq
"İsrail övladlarını Misir torpağından çıxaran Rəbbin varlığına and olsun"
deməyəcəklər,
15 amma "İsrail övladlarını şimal ölkəsindən və qovduğu başqa ölkələrdən
çıxaran Rəbbin varlığına and olsun" deyəcəklər. Çünki onları ataларına
verdiyim torpağa qaytaracağam».
16 Rəbb bəyan edir: «Mən çoxlu balıqçı göndərəcəyəm, onları tutacaqlar.
Ondan sonra Mən çoxlu ovçu göndərəcəyəm, hər dağ və təpə üzərindən, qaya
oyuqlarından onları ovlayacaqlar.
17 Çünki Mənim nəzərim onların bütün yollarını izləyir. Onlar Məndən
gizlənə bilməz, təqsirləri də Mənim nəzərimdən qaça bilməz.
18 İlk növbədə onların təqsirlərinin və günahlarının əvəzini alacağam. Çünki
iyrənc bütlərinin qurbanları ilə ölkəmi murdarladılar, mülkümü murdar
bütlərlə doldurdular».
19 Ya Rəbb, qüvvətim və qalam,
Sıxıntı günündə sığınacağım!
Millətlər yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdən
Sənin yanına gəlib deyəcək:
«Ataларımız saxta və puç bütlərə –
Heç bir fayda görmədikləri şeylərə varis oldu.
20 Adam da özünə bütlər düzəldər?
Axı onlar allah deyil.

21 Buna görə də onlara göstərəcəyəm,
Əlimi və qüdrətimi nümayiş etdirəcəyəm.
Onda biləcəklər ki, adım Rəbdir.

17

Yəhudanın günahı və cəzası

1 Yəhudanın günahı dəmir qələmlə yazıldı,
Ürəklərinin lövhələri və qurbangahlarının buynuzları üzərinə
Almaz uclu alətlə həkk edildi.
2 Onlar kölgəli ağacların yanında,
Yüksək təpələrdə, çöldəki dağlarda
Qurbangahlarına və Aşera bütlərinə
Öz uşaqlarına göstərdikləri qədər maraq göstərir.
3 Sənin mal-dövlətini,
Bütün xəzinələrini, səcdəgahlarını
Ölkənin hər tərəfində işlənən günahlardan ötrü
Qarətə təslim edəcəyəm.
4 Sənə verdiyim irsi
Öz qəbahətinlə yox edəcəksən.
Tanımadığın ölkədə səni
Düşmənlərinə qul edəcəyəm.
Çünki siz Mənim qəzəbimdən
Od alışdırdınız,

O əbədi yanacaq».

5 Rəbb belə deyir:
«O adam lənətlidir ki,
İnsana güvənir,
Bəşərin gücünə arxalanır,
Ürəyi Rəbdən ayrılır.
6 O, çöldəki yulğun ağacı kimi olacaq,
Xeyir gələndə onu görməyəcək.
Səhrada olan quraq yerlərdə
Heç kəs yaşamayan şoranlıqda sakin olacaq.
7 Nə xoşbəxtdir o adam ki
Rəbbə güvənir,
Rəbbi özünə arxa sayır.
8 * O, sular kənarında
Əkilmiş ağac kimi olacaq.
Elə ağac ki çay kənarında kök salar,
İsti gələndə qorxmaz,
Yarpağı həmişə yaşıl qalar,
Quraqlıq olan il qayğı çəkməz,
Bəhər verməkdən qalmaz».

9 İnsan ürəyi hər şeydən hiyləgərdir,
Çarəsi yoxdur.
Onu kim başa düşə bilər?
10 * * «Mən Rəbb ürəyi yoxlayıram,
İnsanın fikrini sınayıram ki,
Hər kəsə əməllərinə görə,
İşlərinin bəhrəsinə görə əvəz verim».

11 Haqsızlıqla var-dövlət toplayan adam
Özünün yumurtlamadığı yumurtaların üstünə
Oturan kəklik kimidir.
Ömrünün ortasında var-dövləti əldən gedəcək,
Axırda o adam axmaq çıxacaq.

12 Müqəddəs məkanımızdakı yer
Əvvəlcədən ucaldılmış izzət taxtıdır.
13 Ya Rəbb, İsrailin Ümidgahı,
Səni tərk edənlərin hamısı utanacaq.
Rəbb deyir:
«Məndən üz döndərənlərin adı
Toz-torpağa yazılacaq,
Çünki Rəbbi – axar sular mənbəyini tərk etdilər».

14 Ya Rəbb, mənə şəfa versən,
Mən sağalaram.
Məni xilas etsən,
Mən xilas olaram.

* **17:8** Zəb. 1:3 * **17:10** Zəb. 62:12; Yer. 32:19 * **17:10** Vəhy 2:23

Çünki həmd etdiyim Sənsən.
15 Bax onlar mənə
«Rəbbin sözü hanı?
Qoy yerinə yetsin!» deyir.
16 Mən Sənin xidmətində
Çoban olmaqdan boyun qaçırmadım.
Bəla gününün gəlməsini istəmədim.
Sən bilirsən ki,
Ağzımdan nə çıxdısa,
Sənin gözünün önündədir.
17 Məni dəhşətə salma,
Fəlakət günündə sığınacağım Sənsən.
18 Qoy məni təqib edənlər utansın,
Mənsə utanmayım.
Qoy onlar qorxuya düşsün,
Mən isə qorxmayım.
Qara günü onların başına gətir,
Tamamilə qırılana qədər onları qır.

Şənbə gününə əməl edilməsi

19 Rəbb mənə belə dedi: «Get Yəhuda padşahlarının girib-çıxdıqları Xalq darvazasında və Yerusəlimin bütün darvazalarında dayanıb
20 onlara söylə ki, ey Yəhuda padşahları, Yəhuda və Yerusəlimin bütün əhalisi, bu darvazalardan girənlər, Rəbbin sözünə qulaq asın.
21 * Rəbb belə deyir: “Öz canınızı qorumaq üçün Şənbə günü yük daşımayın, Yerusəlim darvazalarından içəri gətirməyin.
22 * Şənbə günü evlərinizdən yük çıxarmayın, heç bir iş görməyin. Ataларınıza əmr etdiyim kimi Şənbə gününü təqdis edin.
23 Ancaq onlar eşitmədi, qulaq asmadı. İnadkarlıq edərək Məni eşitmədilər və nəsihət almaq istəmədilər”.
24 Rəbb bəyan edir: “Əgər siz Şənbə günü bu şəhərin darvazalarından yük daşımamaq, Şənbə gününü təqdis etmək və bu gün heç bir işlə məşğul olmamaqla Mənə, həqiqətən, itaət etsəniz,
25 o zaman Davudun taxtında oturan padşahlar və başçılar döyüş arabalarına və atlara minib Yəhuda adamları, Yerusəlimdə yaşayanlarla birgə bu şəhərin darvazalarından girəcək. Bu şəhər əbədi olaraq məskunlaşmış qalacaq.
26 Yəhuda şəhərlərindən, Yerusəlimin ətrafından, Binyamin torpağından, yamaclı-düzənlikli bölgədən, dağlıq bölgədən və Negevdən adamlar gəlib Rəbbin məbədinə yandırma qurbanları, başqa qurbanlar, taxıl təqdimləri, kündür və şükür təqdimləri gətirəcək.
27 Əgər siz Şənbə günü yük daşıyıb Yerusəlim darvazalarından girərək Şənbə gününü təqdis etməməklə Mənim sözümə qulaq asmasanız, onda Mən şəhərin darvazalarına od vuracağam, alov Yerusəlimin saraylarını yandırıb-yaxacaq və heç vaxt sönməyəcək”».

18

Yeremya dulusçunun evində

1 Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu:

* **17:21** Neh. 13:15-22; Yəh. 5:10 * **17:22** Çıx. 20:8-10; Qanun. 5:12-14

2 «Qalx dulusçunun evinə en, orada sözlərimi sənə bildirəcəyəm».
3 Mən dulusçunun evinə endim. Gördüm ki, o, çarx üzərində işləyir.
4 Palçıqdan düzəltdiyi qab əlində xarab olanda dulusçu özünün istədiyi kimi palçıqdan başqa bir qab düzəldirdi.
5 Mənə yenə Rəbbin sözü nazil oldu:
6 «Ey İsrail nəsli, Mən də sizinlə bu dulusçunun etdiyi kimi rəftar edə bilmərəmmi?» Rəbb belə bəyan edir. «Bilin ki, palçıq dulusçunun əlində necədirsə, siz də Mənim əlimdə o cürsünüz, ey İsrail nəsli.
7 Bir vaxt Mən bir milləti yaxud ölkəni kökündən dağıdacağımı, yıxıb məhv edəcəyimi söyləyəndə
8 əgər Mənim xəbərdarlıq etdiyim bu millət öz pis əməlindən dönərsə, ona göndərmək istədiyim bəladan vaz keçəcəyəm.
9 Başqa vaxt bir milləti yaxud da ölkəni qurub-tikəcəyimi söyləyəndə
10 əgər bu millət sözümə qulaq asmayıb pis əməl edərsə, ona vəd verdiyim yaxşılıqdan vaz keçəcəyəm.
11 İndi Yəhuda adamlarına, Yerusəlimdə yaşayanlara söylə ki, Rəbb belə deyir: "Mən sizə bir bəla hazırlayıram, sizə bir qəsd qururam. İndi hər biriniz öz pis yolunuzdan dönüb yaşayışınızı və əməllərinizi islah edin".
12 Ancaq onlar deyir: "Boş sözdür, biz öz niyyətlərimizin dalınca gedəcəyik, hər birimiz öz qara ürəyimizin inadına görə rəftar edəcəyik"».
13 Buna görə Rəbb belə deyir:
«İndi millətlər arasında soruşun ki,
Kim belə sözlər eşitmişdir?
Bakirə qıza bənzəyən İsrail
Dəhşətli bir iş etdi.
14 Livanın qarı qayalı dağ yamaclarından
Heç əskik olarmı?
Uzaqdan axan soyuq sular quruyarmı?
15 Amma xalqım Məni unutdu,
Saxta allahlara buxur yandırdı.
Bu allahlar onların gedəcəyi yollarda,
Qədim yollarda büdrəmələrinə səbəb oldu,
Onları hamar olmayan
Dolanbac yollarda gəzdirdilər.
16 Ölkələri viran ediləcək,
Əbədi kinayə hədəfinə çevriləcək.
Onda oradan ötən hər kəs
Heyrətə gəlib başını bulayacaq.
17 Onları səmum küləyi kimi
Düşmən önündə pərən-pərən salacağam.
Onlara fəlakət günündə
Üzümü deyil, arxamı göstərəcəyəm».
18 O zaman onlar dedi: «Gəlin Yeremyaya qəsd quraq. Çünki qanunu öyrədəcək kahin, nəsihət verəcək müdrik adam, söz deyəcək peyğəmbər heç vaxt əskik olmayacaq. Gəlin ona dilimizlə hücum edək, sözlərinə qulaq asmayaq».
19 Ya Rəbb, mənə yaxşı qulaq as,
Mənimlə çəkişənlərin sözünü eşit.
20 Yaxşılığın əvəzində pislik ediləmi?
Onlar canımı almaq üçün quyu qazır.

Unutma, mən önündə ona görə dayanmışam ki,
Onlar üçün yaxşı şey istəyim,
Onlardan qəzəbini döndərim.
21 Buna görə də onların övladlarını
Aclığa ver, qılınc ağzına təslim et.
Qadınları uşaqsız və dul qalsın,
Ərlərini ölüm aparsın.
Cavanlarını müharibədə qılınc öldürsün.
22 Sən onların üzərinə
Qəflətən qarətçilər göndərəndə
Qoy evlərindən fəryad eşidilsin.
Çünki məni tutmaq üçün quyu qazdılar,
Ayağımın altında gizlincə tələ qurdular.
23 Ancaq, ya Rəbb, məni öldürmək üçün
Qurduqları bütün qəsdləri Sən bilirsən.
Təqsirlərini bağışlama,
Günahlarını önündən silmə.
Sənin önündə yıxılsınlar,
Qəzəbin vaxtı onlara qarşı hərəkət et.

19

Sınmış kuzə ilə müqayisə

1 Rəbb belə dedi: «Get, dulusçunun düzəltdiyi bir gil kuzə al. Sonra isə xalqın
və kahinlərin ağsaqqallarından bir neçəsini götür,
2 * Xarsit* darvazasının girişində olan Ben-Hinnom vadisinə get. Sənə
deyəcəyim sözləri orada elan edib söylə ki,
3 ey Yəhuda padşahları, Yerusəlimdə yaşayanlar, Rəbbin sözünü eşidin, İsrailin
Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Bax Mən bu yerin üzərinə elə bir bəla
gətirəcəyəm ki, hər eşidənin qulağı cingildəyəcək.
4 Çünki onlar Məndən üz döndərdi, buranı yad bir ölkəyə çevirdi. Orada
özlərinin, atalarının və Yəhuda padşahlarının tanımadıqları başqa allahlara
buxur yandırdılar və bu yeri günahsız qanla doldurdular.
5 * Öz uşaqlarını odda Baal bütlərinə yandırma qurbanı vermək üçün Baal
səcdəgahlarını qurdular. Mən belə bir şeyi nə buyurdum, nə söylədim, nə də
ağlıma gətirdim"».
6 Rəbb bəyan edir: «Buna görə də bir gün gələcək ki, daha bu yerə Tofet yaxud
Ben-Hinnom vadisi deyil, Qırğın vadisi deyiləcək.
7 Bu yerdə Yəhuda ilə Yerusəlimin niyyətlərini boşa çıxaracağam. † Onları düşmənlərinin önündə canlarını almaq istəyənlərin əli ilə qılıncla həlak
edəcəyəm. Cəsədlərini göydəki quşlara və yerdəki heyvanlara yem olaraq
verəcəyəm.
8 Bu şəhəri viran edəcəyəm, rişxənd hədəfinə çevirəcəyəm. Oradan keçən hər
kəs onun başına gələn bəlaları görüb heyrət içində fit çalacaq.
9 Oğullarının və qızlarının ətini özlərinə yedirdəcəyəm. Canlarını almaq
istəyən düşmənləri onları mühasirəyə alanda çəkdikləri sıxıntıdan ötrü bir-
birlərinin ətini yeyəcəklər».
10 Sonra sənin lə gedən adamların gözü önündə kuzəni sındırıb

* **19:2** 2Pad. 23:10; Yer. 7:30-32; 32:34-35 * **19:2** *Xarsit* – ibrani dilində *saxsı qırığı.* * **19:5** Lev. 18:21 † **19:7** *Boşa çıxarmaq* – ibrani mətnində *baqa* və *kuzə* – *baqbuq* (19:1,10).

11 onlara söylə ki, Ordular Rəbbi belə deyir: «Necə ki dulusçunun əlində qab
sınanda bir də düzəlmir, Mən də bu xalqı və şəhəri beləcə məhv edəcəyəm.
Basdırmağa yer qalmadığı üçün ölüləri Tofetdə də basdıracaqlar.
12 Bu yer və sakinləri ilə belə rəftar edəcəyəm, bu şəhəri Tofet kimi
edəcəyəm» Rəbb belə bəyan edir.
13 «Yerusəlimin evləri və Yəhuda padşahlarının sarayları Tofetin ərazisi kimi
murdar olacaq, çünki bütün evlərin damları üzərində səma cisimlərinə buxur
yandırdılar, yad allahlara içmə təqdimləri gətirdilər».
14 Peyğəmbərlik etmək üçün Rəbbin Tofetə göndərdiyi Yeremya oradan
qayıtdı. O, Rəbbin məbədinin həyətində dayanıb bütün xalqa dedi:
15 «İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Mən bu şəhər barədə
söylədiyim bütün fəlakətləri onun və ətrafında olan kəndlərin üzərinə
gətirəcəyəm, çünki inadkarlıq edərək sözlərimə qulaq asmırlar"».

20

Yeremyanın Paşxurla mübahisəsi

1 Rəbbin məbədində baş nəzarətçi olan kahin İmmer oğlu Paşxur Yere-
myanın bu sözlərlə peyğəmbərlik etdiyini eşitdi.
2 Paşxur Yeremya peyğəmbəri döydü və Rəbbin məbədinin yanındakı Yuxarı
Binyamin darvazasında olan kündəyə* saldı.
3 Ertəsi gün Paşxur Yeremyanı kündədən çıxartdı. Yeremya ona dedi: «Rəbb
sənin adını Paşxur deyil, Maqor-Missaviv† qoydu.
4 Çünki Rəbb belə deyir: "Bax Mən səni özün və bütün səni sevənlər üçün
dəhşətə çevirəcəyəm. Onlar öz düşmənlərinin qılıncı ilə həlak olacaq və sənin
gözlərin bunu görəcək. Bütün Yəhudanı Babil padşahına təslim edəcəyəm. O,
xalqı Babilə sürgün edəcək və qılıncla həlak edəcək.
5 Bu şəhərin bütün var-dövlətini, qazancını, qiymətli şeylərini və Yəhuda
padşahlarının bütün xəzinələrini düşmənlərə təslim edəcəyəm. Onları qarət
edəcəklər, götürüb Babilə aparacaqlar.
6 Sən Paşxur və evində yaşayanların hamısı Babilə sürgün olunacaqsınız. Sən
və yalandan peyğəmbərlik etdiyin bütün dostların orada öləcəksiniz, orada
da basdırılacaqsınız"».

Yeremyanın şikayəti

7 Ya Rəbb, Sən məni məcbur etdin,
Mən də məcbur oldum.
Sən məndən güclüsən,
Sən mənə üstün gəldin.
Bütün gün mənə gülürlər,
Hər kəs mənimlə əylənir.
8 Çünki mən danışmağa başlayan kimi
Fəryad edib
«Zorakılıq və talan!» deyə qışqırıram.
Rəbbin sözündən ötrü
Mən bütün gün rüsvay oldum,
Təhqir edildim.
9 Mən fikirləşdim:
«Daha Onu yada salmayacağam,
Onun adı ilə danışmayacağam».

---

* **20:2** *Kündə* – dustaqları bağlamaq üçün cəza aləti. † **20:3** *Paşxur* – ibrani dilində *azad, Maqor-Missaviv* – ibrani dilində *hər tərəfdə dəhşət.*

Onda Onun sözü sümüklərimdə həbs edilən,
Ürəyimdə yanan bir od oldu.
Onu içimdə saxlamaqdan yoruldum,
Artıq bunu edə bilmirəm.
10 * Çünki çoxlarının
«Hər tərəfdə dəhşət!
Onu mühakimə edin,
Biz də onu mühakimə edək!»
Deyə pıçıldaşdığını eşitdim.
Bütün güvəndiyim adamlar
Büdrəməyimi gözləyərək
«Bəlkə aldanar, onda onu məğlub edərik,
Ondan qisasımızı alarıq» dedilər.
11 Ancaq Rəbb igid bir döyüşçü kimi mənimlədir.
Buna görə də məni təqib edənlər büdrəyəcək,
Qalib gələ bilməyəcək.
Uğur qazana bilmədikləri üçün
Böyük xəcalət çəkəcəklər.
Rüsvayçılıq əbədi olacaq,
Heç vaxt unudulmayacaq.

12 Ancaq, ey Ordular Rəbbi,
Sən salehi sınağa çəkirsən,
Fikri və ürəyi görürsən.
Qoy gözüm Sənin onlardan alacağın
Qisası görsün!
Çünki işimi Sənə tapşırdım.

13 Rəbbi tərənnüm edin,
Rəbbə həmd edin!
Çünki fəqiri
Zalımların əlindən qurtardı.

14 * Doğulduğum gün lənətə gəlsin!
Anamın məni doğduğu günə
Bir daş düşsün!
15 Atamı çox sevindirərək
«Bir oğlan uşağın oldu!»
Deyə müjdə verən adam
Lənətə gəlsin.
16 Qoy o adam Rəbbin
Yazığı gəlməyib dağıtdığı
Şəhərlər kimi olsun!
Səhər fəryad,
Günorta nalə eşitsin.
17 Çünki bətndə ikən məni öldürmədi.
Onda anamın qarnı qəbrim olardı,
Bətni daim hamilə qalardı.
18 Nə üçün ana bətnindən çıxdım?
Əzab-əziyyət görmək,
Ömrümü rüsvayçılıqla keçirmək üçünmü?

* **20:10** Zəb. 31:13 * **20:14** Əyy. 3:1-19

21

Allahın Sidqiyanın sözünü rədd etməsi

1 Padşah Sidqiya Malkiya oğlu Paşxuru və Maaseya oğlu Sefanyanı Yeremyanın yanına göndərəndə Rəbdən Yeremyaya söz nazil oldu. Paşxur ilə Sefanya belə demişdi:

2 * «Gəl bizim barəmizdə Rəbdən soruş. Çünki Babil padşahı Navuxodonosor bizə qarşı müharibə edir. Bəlkə Rəbb keçmişdə etdiyi möcüzələrə bənzər bir şey edər və Navuxodonosor bizdən əl çəkər?»

3 O zaman Yeremya onlara dedi: «Sidqiyaya söyləyin ki,

4 İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: "Divarların o tərəfində sizi mühasirəyə alan Babil padşahı və Xaldeylilərlə müharibədə istifadə etdiyiniz silahları özünüzə qarşı çevirəcəyəm. Silahlarınızı bu şəhərin ortasına toplayacağam.

5 Mən sizə qarşı əl qaldıracağam, güclü qolumla, qızğınlıq, qəzəb və böyük hiddətlə sizinlə vuruşacağam.

6 Bu şəhərdə yaşayan insanı da, heyvanı da məhv edəcəyəm. Onlar şiddətli vəbadan öləcək".

7 Rəbb belə bəyan edir: "Bundan sonra Yəhuda padşahı Sidqiyanı və əyanlarını, həmçinin bu şəhərdə vəbadan, qılıncdan və aclıqdan sağ qalanları Babil padşahı Navuxodonosora və canlarını almaq istəyən düşmənlərinə təslim edəcəyəm. O onları qılıncdan keçirəcək, onlara nə rəhm, nə şəfqət, nə də mərhəmət edəcək".

8 Bu xalqa söylə ki, Rəbb belə deyir: "Budur, həyat yolunu və ölüm yolunu önünüzə qoyuram.

9 Bu şəhərdə qalan qılınc, aclıq və vəbadan öləcək. Lakin kim bayıra çıxıb sizi mühasirəyə alan Xaldeylilərə təslim olsa, sağ qalacaq, heç olmasa öz canını qurtaracaq.

10 Ona görə ki bu şəhərə yaxşılıq deyil, pislik etməyə niyyət etdim" Rəbb belə bəyan edir. "Bura Babil padşahına təslim ediləcək, o da buranı yandırıb yox edəcək".

Zalım padşahları məzəmmət

11 Yəhuda padşahının ailəsinə söylə ki,
Rəbbin sözünü eşidin.
12 Ey Davud nəsli, Rəbb belə deyir:
"Hər səhər ədalətlə rəftar edin,
Məzlumu zalımın əlindən qurtarın.
Yoxsa pis əməllərinizə görə
Qəzəbim od kimi çıxıb yandıracaq,
Onu söndürən olmayacaq".
13 Rəbb bəyan edir:
"Mən sənə qarşıyam,
Ey vadinin üstündəki
Yaylada olan qayada oturan Yerusəlim!"
Siz deyirsiniz:
"Üstümüzə kim gələr?
Məskənlərimizə kim girər?"
14 Rəbb bəyan edir:
"Mən sizi əməllərinizin
Bəhrəsinə görə cəzalandıracağam.
Meşələrinə elə od vuracağam ki,

* **21:2** 2Pad. 25:1-11; 2Saln. 36:17-21

Ətrafındakı hər şeyi yandırıb-yaxacaq”».

22

Allahın padşah sülaləsinə müraciəti

1 Rəbb belə dedi: «Yəhuda padşahının sarayına get, orada bu sözü bildirib
söylə ki,
2 ey Davudun taxtı üzərində oturan Yəhuda padşahı, ey bu darvazalardan
girən əyanlarla xalq, Rəbbin sözünü eşidin.
3 Rəbb belə deyir: “Ədalət və salehliklə rəftar edin. Məzlumu zalımın əlindən
qurtarın. Qəribə, yetimə və dul qadına haqsızlıq etməyin, zorakılıq etməyin,
bu yerdə günahsız qan tökməyin.
4 Əgər siz bu əmrə, həqiqətən, əməl etsəniz, o zaman Davudun taxtında
oturan padşahlar döyüş arabalarına və atlara minib əyanları və xalqları ilə
birgə bu sarayın darvazalarından girəcək.
5 Lakin bu sözləri eşitməsəniz, Öz varlığıma and içirəm ki, bu ev viran
qalacaq” Rəbb belə bəyan edir.
6 Bəli, Yəhuda padşahının sarayı barədə Rəbb belə deyir:
“Sən Mənim üçün Gilead,
Livanın zirvəsi kimisən.
Ancaq Mən hökmən səni bir çölə,
Kimsənin yaşamadığı şəhərlərə çevirəcəyəm.
7 Sənə qarşı həlak edənlər təyin edəcəyəm,
Hamısının əlində silah olacaq.
Sənin ən yaxşı sidr ağaclarını kəsəcəklər,
Onları oda atacaqlar.
8 * Bir çox millətlər bu şəhərin yanından keçib bir-birlərindən soruşacaq: ‹Bu
böyük şəhəri Rəbb niyə belə xaraba qoydu?›
9 Onda deyəcəklər: ‹Çünki özlərinin Allahı Rəbbin əhdini tərk etdilər, başqa
allahlara səcdə və qulluq etdilər›”».

Padşah Şallum barədə vəhy

10 Ölən padşah üçün ağlamayın,
Yas tutmayın.
Ancaq sürgünə gedən üçün acı-acı ağlayın,
Çünki daha qayıtmayacaq,
Doğma vətənini görməyəcək.
11 Bəli, atası Yoşiyanın yerinə Yəhuda padşahı olan və buradan çıxıb gedən
Yoşiya oğlu Şallum barədə Rəbb deyir: «O daha bura qayıtmayacaq,
12 sürgün olunduğu yerdə öləcək və artıq bu ölkəni görməyəcək.

Padşah Yehoyaqim barədə vəhy

13 Vay o adamın halına ki,
Sarayını haqsızlıqla,
Yuxarı otaqlarını ədalətsizliklə tikir,
Öz soydaşını müftə işlədir,
Ona muzdunu vermir.
14 Vay o adamın halına ki,
“Özümə geniş yuxarı otaqları olan
Böyük bir saray tikdirəcəyəm” deyib
Oraya pəncərələr açır,

* **22:8** Qanun. 29:24-26

Ətrafını sidr ağacı ilə örtür.
Qırmızı rənglə boyayır.
15 Çoxlu sidr ağacın olduğu üçünmü
Özünü padşah sanırsan?
Atan da doyunca yeyib-içirdi,
Ədalət və salehliklə rəftar edirdi.
Ona görə də işləri uğurlu oldu.
16 Məhkəmədə məzlum, yoxsul adamın işinə baxırdı,
Ona görə də işləri uğurlu oldu».
Rəbb bəyan edir: «Məni tanımaq
Elə bu deyilmi?
17 Ancaq sənin gözlərin və ürəyin
Öz haram qazancında,
Tökmək istədiyin günahsız qanda,
Etmək istədiyin qəddarlıqda,
Zorakılıqda qalıb».

18 * Buna görə də Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqim barədə Rəbb belə deyir:
«Onun üçün “vay qardaşım, vay bacım” söyləyib yas tutmayacaqlar,
“Vay ağam, heyf onun izzəti” söyləyib yas tutmayacaqlar.
19 Onu sürüyüb Yerusəlim darvazalarından kənara atacaqlar,
Eşşək basdırılan kimi basdırılacaq».

Yerusəlim barədə vəhy

20 «Livana qalxıb fəryad et,
Başanda səsini ucalt,
Avarimdən nalə çək,
Çünki bütün müttəfiqlərin əzildi.
21 Hər şeyin əmin-amanlıqda olanda
Sənə nəsihət etdim,
Ancaq “qulaq asmayacağam” dedin.
Uşaqlığından xasiyyətin belədir,
Sözümə qulaq asan deyilsən.
22 Külək bütün başçılarını alıb-aparacaq,
Müttəfiqlərin sürgünə gedəcək.
O zaman etdiyin bütün pisliklərdən ötrü
Utanıb rüsvay olacaqsan.
23 Ey sən “Livanda” * yaşayan,
Yuvasını sidr ağacından quran!
Sənə hamilə qadın kimi
Ağrılar, sancılar gələndə
Necə ah-zar edəcəksən!»

Padşah Yehoyakin barədə vəhy

24 * Rəbb bəyan edir: «Varlığıma and olsun ki, ey Yəhuda padşahı Yehoyaqim oğlu Yehoyakin, sağ əlimdəki möhür üzüyü olsan da, səni çıxarıb atardım.
25 Canını almaq istəyənlərə, qorxduğun adamlara, Babil padşahı Navuxodonosora və Xaldeylilərə səni təslim edəcəyəm.

---

* **22:18** 2Pad. 23:36–24:6; 2Saln. 36:5-7 * **22:23** *Livan* – Yerusəlimdəki padşah sarayının adı. Bax: 1Pad. 7:2. * **22:24** 2Pad. 24:8-15; 2Saln. 36:9-10

26 Özünü, səni doğan ananı doğulmadığınız yad bir ölkəyə atacağam və orada
öləcəksiniz.
27 Qayıtmağa can atdığınız ölkəyə bir daha qayıtmayacaqsınız».
28 Bu adam – Yehoyakin xor baxılan qırıq bir kasa, heç kəsin bəyənmədiyi
bir qabdırmı? Bəs nə üçün özü də, övladları da aparılıb tanımadıqları bir ölkəyə
atıldı?
29 Ölkə, ey ölkə, Rəbbin sözünü eşit, ey ölkə!
30 Rəbb deyir: «Bu adamı övladsız, ömründə işləri uğurlu olmayan bir kişi
hesab edin. Çünki nəslindən heç kim uğur qazanmayacaq. Nəslindən heç kim
Davudun taxtında oturmayacaq, Yəhudada bir daha padşahlıq etməyəcək».

23

Saleh padşah

1 Rəbb bəyan edir: «Otlağımın qoyunlarını məhv edən və pərən-pərən salan
çobanların vay halına!»
2 Buna görə də İsrailin Allahı Rəbb xalqımı otaran çobanların əleyhinə belə
deyir: «Siz Mənim sürümü pərən-pərən salıb qovdunuz, onların qayğısına
qalmadınız. İndi Mən də etdiyiniz bəd əməllərə görə cəzanızın qayğısına
qalacağam» Rəbb belə bəyan edir.
3 «Sürümün qalanlarını sürgün etdiyim bütün ölkələrdən yığıb-toplayacağam,
onları yenə ağıllarına qaytaracağam və törəyib çoxalacaqlar.
4 Üstlərinə onları otaracaq çobanlar qoyacağam. Daha qorxub dəhşətə
düşməyəcəklər, biri də itməyəcək» Rəbb belə bəyan edir.
5 * «Budur, Davud üçün saleh bir Pöhrə
Çıxaracağım günlər gəlir.
Bu Padşah müdrikliklə padşahlıq edəcək,
Ölkədə ədalətli və saleh işlər görəcək»
Rəbb belə bəyan edir.
6 «Onun dövründə Yəhuda xilas olacaq,
İsrail əmin-amanlıqda yaşayacaq.
Onu “Rəbb salehliyimizdir” çağıracaqlar».
7 Buna görə də Rəbb bəyan edir: «Bir gün gələcək ki, insanlar artıq “İsrail
övladlarını Misir torpağından çıxaran Rəbbin varlığına and olsun” deməyəcək,
8 amma “İsrail nəslindən törəyənləri şimal ölkəsindən və sürgün etdiyi bütün
başqa ölkələrdən geri qaytaran Rəbbin varlığına and olsun” deyəcək. Beləcə
öz torpaqlarında yaşayacaqlar».

Yəhudanın yalançı peyğəmbərləri

9 Peyğəmbərlər haqqında:
Ürəyim içimdə parçalandı,
Bütün sümüklərim titrədi.
Rəbbə görə,
Onun müqəddəs sözlərinə görə
Bir sərxoş kimi,
Şəraba aludə olan adam kimiyəm.
10 Çünki ölkə zinakarlarla doludur,
Lənətə görə yas tutur.
Çöldəki otlaqlar quruyub,
Adamlar pis yola düşüb.

* **23:5** Yer. 33:14-16

Güclərini zorakılığa sərf edirlər.
11 Rəbb bəyan edir:
«Peyğəmbər də, kahin də allahsızdır,
Məbədimdə pisliklərini gördüm.
12 Buna görə getdikləri yol
Qaranlıqda sürüşkən yer kimi olacaq,
Orada qovulub yıxılacaqlar.
Çünki cəzalanacaqları il
Başlarına fəlakət gətirəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.
13 «Samariya peyğəmbərləri arasında
Bu iyrənc işi gördüm:
Baalın adı ilə peyğəmbərlik edərək
Xalqım İsraili yoldan azdırdılar.
14 * Yerusəlim peyğəmbərləri arasında
Bu qorxunc işi gördüm:
Zina edirlər,
Yalan dalınca gedirlər.
Zorakıların qoluna güc verirlər.
Beləcə heç kəs pisliyindən dönmür.
Hamısı Mənim üçün Sodom kimi,
Şəhər xalqı Homorra kimi oldu».

15 Buna görə də Ordular Rəbbi
Peyğəmbərlər haqqında belə deyir:
«Baxın Mən onlara yovşan yedirəcəyəm,
Zəhərli su içirəcəyəm.
Çünki allahsızlıq Yerusəlim peyğəmbərlərindən
Bütün ölkəyə yayıldı».
16 Ordular Rəbbi belə deyir:
«Sizin üçün peyğəmbərlik edən
Peyğəmbərlərin sözünə qulaq asmayın.
Onlar sizə boş şeylər öyrədir.
Rəbbin ağzından çıxanları deyil,
Özlərinin uydurduqları görüntüləri söyləyirlər.
17 Onlar Mənə xor baxanlara deyir:
“Rəbb söylədi ki, sizin üçün
Əmin-amanlıq olacaq”.
İnadkarlıqla ürəklərinin istədiyinə uyanlara deyirlər:
“Üstünüzə fəlakət gəlməyəcək”.
18 Rəbbin sözünü anlayıb eşitmək üçün
Rəbbin məclisində kimsə durubmu?
Onun sözünə qulaq asıb eşidən varmı?
19 Budur, Rəbbin fırtınası qəzəblə qopacaq,
Qasırğa fırlanıb
Pis adamların başında çatlayacaq.
20 Ürəyinin istəyinə çatana qədər,
Onu bitirənə qədər
Rəbbin qəzəbi dayanmayacaq.
Gələcək günlərdə bunu açıq-aşkar anlayacaqsınız.

* **23:14** Yar. 18:20

21 Bu peyğəmbərləri Mən göndərmədim,
Amma ora-bura qaçdılar.
Onlara Mən söz demədim,
Amma peyğəmbərlik etdilər.
22 Ancaq onlar məclisimdə dursaydılar,
Sözlərimi xalqıma çatdırardılar.
Pis yollarından, şər əməllərindən
Xalqı çəkindirərdilər».

23 Rəbb bəyan edir:
«Mən yalnız yaxında olan Allah deyiləm,
Həm də uzaqda olan Allaham.
24 Kimsə gizli yerlərdə saxlana bilər ki,
Mən onu görə bilməyim?»
Rəbb belə bəyan edir.
«Yeri, göyü Mən doldurmamışammı?»
Rəbb belə bəyan edir.
25 «Mənim adımdan yalan söyləyən peyğəmbərlərin “Yuxu gördüm, yuxu gördüm!” sözlərini eşitdim.
26 Nə vaxta qədər yalan söyləyən, öz ürəklərinin uydurmalarını bildirən peyğəmbərlər bu işlə məşğul olacaq?
27 Ataları necə Baal bütünə görə adımı unutdularsa, onlar da zənn edir ki, bir-birlərinə danışdıqları yuxularla xalqıma adımı unutduracaq.
28 Yuxu görən peyğəmbər yuxusunu söyləsin. Amma sözüm nazil olan adam onu dəqiq danışsın. Daha buğdanın yanında saman nədir?» Rəbb belə bəyan edir.
29 «Mənim sözüm bir od kimi, qayaları parçalayan gürz kimi deyilmi?» Rəbb belə bəyan edir.
30 «Buna görə də Mən peyğəmbərlərə qarşıyam, onlar sözlərimi bir-birlərindən oğurlayır» Rəbb belə bəyan edir.
31 «Bax Mən peyğəmbərlərə qarşıyam. Onlar öz dillərini tərpədib “Rəbb belə deyir” söyləyir» Rəbb belə bəyan edir.
32 «Bax Mən yalançı yuxular görüb peyğəmbərlik edənlərə qarşıyam» Rəbb belə bəyan edir. «Onlar bu yuxuları danışıb yalanları və boş lovğalıqları ilə xalqımı yoldan azdırır. Onları Mən göndərmədim, onlara heç nə buyurmadım. Bu xalqa heç bir faydaları yoxdur» Rəbb belə bəyan edir.
33 «Əgər bu xalqdan biri yaxud bir peyğəmbər ya da bir kahin səndən “Bəs Rəbbin yük olan kəlamı nədir?” soruşsa, ona söylə: “Yük sizsiniz. Mən sizi atacağam” Rəbb belə bəyan edir.
34 “Rəbbin yük olan kəlamıdır” deyən peyğəmbərə, kahinə yaxud adi adama gəlincə, Mən o adamı da, onun ailəsini də cəzalandıracağam.
35 Hər biriniz öz yoldaşınıza, soydaşınıza belə deyin: “Rəbb nə cavab verdi? Rəbb nə söylədi?”
36 Bir daha Rəbbin yük olan kəlamını yada salmayacaqsınız, çünki hər kəsin sözü özünə yük olacaq. Bununla siz var olan Allahın, Ordular Rəbbinin, Allahımızın sözlərini təhrif etdiniz.
37 Peyğəmbərə belə söylə: “Rəbb sənə nə cavab verdi? Rəbb nə söylədi?”
38 “Rəbbin yük olan kəlamıdır” desəniz də, Rəbb hökmən belə deyər: “‹Rəbbin yük olan kəlamıdır› deyirsiniz, halbuki Mən sizə xəbərdarlıq edib ‹Rəbbin yük olan kəlamıdır› deməməyi söyləmişdim.

39 Buna görə də sizi tamamilə unudacağam, sizi də, özünüzə və atalarınıza
verdiyim şəhəri də önümdən rədd edəcəyəm.
40 Üzərinizə heç vaxt unudulmayan biabırçılıq, əbədi rüsvayçılıq
gətirəcəyəm"».

24

İki səbət əncirlə müqayisə

1 * Babil padşahı Navuxodonosor Yəhuda padşahı Yehoyaqim oğlu Yehoy-
akini, Yəhuda başçılarını, ustaları və sənətkarları Yerusəlimdən sürgün edib
Babilə apardı. Bu hadisədən sonra Rəbb mənə Öz məbədi önündə qoyulmuş
iki səbət əncir göstərdi.
2 Bir səbətdə ilk məhsula oxşayan çox yaxşı əncirlər, o biri səbətdə isə əzik
olduqları üçün yeməyə yararsız olan çox pis əncirlər var idi.
3 Rəbb mənə dedi: «Nə görürsən, Yeremya?» Mən dedim: «Əncir. Yaxşı
əncirlər çox yaxşıdır, pis əncirlər isə çox pis, əzilib yararsız hala düşmüşdür,
onları yemək olmaz».
4 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
5 «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: "Buradan Xaldey ölkəsinə sürgünə
göndərdiyim Yəhuda əsirlərini bu yaxşı əncirlər kimi yaxşı hesab edəcəyəm.
6 Yaxşı yaşasınlar deyə gözlərim onların üzərində olacaq və onları yenə bu
ölkəyə qaytaracağam. Onları dirçəldəcəyəm, yıxmayacağam, onları əkəcəyəm,
çıxarmayacağam.
7 Onlara ürək verəcəyəm ki, Mənim Rəbb olduğumu bilsinlər. Onlar Mənim
xalqım, Mən də onların Allahı olacağam, çünki onlar bütün qəlbləri ilə Mənə
üz tutacaq".
8 Rəbb belə deyir: "Amma Yəhuda padşahı Sidqiyanı, onun başçılarını,
Yerusəlimdə salamat qalıb bu ölkədə yaxud Misirdə yaşayanları yeməyə
yararsız olan əzik əncir kimi edəcəyəm.
9 Onları yer üzünün bütün ölkələrinin qarşısında dəhşətli hala salacağam.
Onlar sürgün etdiyim hər yerdə rüsvay olub ibrətə çevriləcək, kinayə və lənət
qazanacaqlar.
10 Özlərinə və atalarına verdiyim torpaqdan silinib qurtarana qədər
üstlərinə qılınc, aclıq və vəba göndərəcəyəm"».

25

Yetmiş illik sürgün

1 * Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının dördüncü ilində
bütün Yəhuda xalqı barədə Yeremyaya söz nazil oldu. Bu, Babil padşahı
Navuxodonosorun padşahlığının birinci ilində oldu.
2 Yeremya peyğəmbər bütün Yəhuda xalqına və Yerusəlimdə yaşayanların
hamısına bu sözü bildirib dedi:
3 «İyirmi üç il ərzində – Yəhuda padşahı Amon oğlu Yoşiyanın padşahlığının on
üçüncü ilindən bu günə qədər Rəbbin sözü mənə nazil oldu. Mən də dəfələrlə
bu sözləri sizə bildirdim, amma siz qulaq asmadınız.
4 Rəbb peyğəmbər qullarını dəfələrlə yanınıza göndərdi, amma eşitmədiniz,
qulaq asmadınız.
5 Onlar sizə belə söylədi: "İndi öz pis yolunuzdan, pis əməllərinizdən dönün
ki, Rəbbin əbədi olaraq sizə və atalarınıza verdiyi torpaqda yaşayasınız.

* **24:1** 2Pad. 24:12-16; 2Saln. 36:10 * **25:1** 2Pad. 24:1; 2Saln. 36:5-7; Dan. 1:1-2

6 Başqa allahlara qulluq və səcdə edərək onların tərəfdarı olmayın, əl işiniz
olan bütlərlə Məni qəzəbləndirməyin ki, Mən də sizə pislik etməyim".
7 Rəbb bəyan edir: "Ancaq siz Mənə qulaq asmadınız, əl işiniz olan bütlərlə
Məni qəzəbləndirib özünüzə ziyan vurdunuz".
8 Buna görə də Ordular Rəbbi deyir: "İndi ki sözlərimə qulaq asmadınız,
9 Mən də bütün şimal tayfalarını və qulum Babil padşahı Navuxodonosoru
çağıracağam". Bu, Rəbbin sözüdür. "Onları bu ölkənin, burada yaşayanların
və bütün ətraf millətlərin üstünə gətirəcəyəm. Bunları tamamilə məhv
edəcəyəm, ölkəni dəhşət və rişxənd hədəfinə çevirəcək, əbədi bir xarabalığa
döndərəcəyəm.
10 * Sevinc və şadlıq səsini, bəy-gəlin səsini, dəyirman daşlarının
taqqıltısını, çıraq işığını onların içindən yox edəcəyəm.
11 * Bütün bu ölkə xarabaya, dəhşətli bir yerə çevriləcək. Bu millətlər Babil
padşahına yetmiş il qulluq edəcək".
12 Rəbb bəyan edir: "Yetmiş il bitəndən sonra isə günahlarına görə Babil
padşahını, onun millətini və Xaldey ölkəsini cəzalandıracağam. Oranı əbədi
olaraq viranəliyə çevirəcəyəm.
13 O ölkə üçün söylədiklərimin hamısını, Yeremyanın bütün millətlər
barəsində bu kitabda yazılmış peyğəmbərlik sözlərinin hamısını oranın
başına gətirəcəyəm.
14 Bir çox millət, böyük padşahlar onları özlərinə qul edəcək. Əməllərinə və
əllərinin işinə görə onlara əvəz verəcəyəm"».

Rəbbin qəzəb kasası

15 Bəli, İsrailin Allahı Rəbb mənə belə dedi: «Budur, qəzəbimlə dolu bir şərab
kasası! Onu əlimdən al və səni yanına göndərəcəyim bütün millətlərə içirt.
16 Onlar içən kimi səndələyəcəklər, üstlərinə göndərəcəyim qılıncın
qorxusundan ağılları çaşacaq».
17 Onda mən kasanı Rəbbin əlindən aldım və Onun məni yanlarına
göndərdiyi bütün millətlərə içirtdim.
18 Kasadan bunlar içdi: indiki kimi viranəliyə, dəhşətə, rişxənd hədəfinə və
lənətə düçar olsunlar deyə Yerusəlim əhalisi, Yəhuda şəhərləri, padşahları və
başçıları,
19 Misir padşahı firon, əyanları, başçıları və bütün xalqı,
20 Misirdə yaşayan bütün yadellilər, Us ölkəsinin bütün padşahları, Filiştlər
ölkəsinin bütün padşahları – Aşqelon, Qəzzə, Eqron padşahları və Aşdodda sağ
qalanlar,
21 Edom, Moav, Ammon övladları,
22 bütün Sur və Sidon padşahları, dənizin o tayındakı ölkələrin padşahları,
23 Dedan, Tema, Buz və kəkillərini qırxanların hamısı,
24 bütün Ərəbistan padşahları, səhrada yaşayan yadelli xalqın padşahları,
25 bütün Zimri, Elam və Midiya padşahları,
26 sıra ilə bütün yaxın və uzaq şimal padşahları, yer üzünün bütün padşahları.
Hamıdan sonra bu kasanı Şeşak * padşahı da içəcək.
27 «Sən onlara söylə ki, İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "İçib
sərxoş olun, sonra qusun, üstünüzə göndərəcəyim qılıncla vurulub-yıxılın və
bir daha ayağa qalxmayın".

---

* **25:10** Yer. 7:34; 16:9; Vəhy 18:22-23 * **25:11** 2Saln. 36:21; Yer. 29:10; Dan. 9:2 * **25:26** *Şeşak* – şifrli şəkildə ifadə olunanda *Babil* adını bildirir.

28 Əgər onlar kasanı əlindən alıb içmək istəməsələr, söylə ki, Ordular Rəbbi
belə deyir: “Mütləq içməlisiniz!
29 Bax Mənim adımla çağırılan şəhərin üstünə fəlakət gətirməyə başlayıram.
Elə sanırsınız ki, siz cəzasız qalacaqsınız? Sizi cəzasız qoymayacağam. Mən
yer üzündə yaşayan hər kəsin üstünə qılınc gətirəcəyəm” Ordular Rəbbi belə
bəyan edir.
30 * Buna görə də bütün bu peyğəmbərlik sözlərini onlara bildirib söylə:
“Rəbb uca yerdən nərə çəkəcək,
Müqəddəs məskənindən gurlayacaq.
Öz otlağına qarşı şiddətlə nərə çəkəcək,
Dünyada yaşayanların hamısına qarşı hayqıracaq,
Üzüm əzənlər kimi bağıracaq.
31 Hay-küy dünyanın ucqarlarına qədər yayılacaq,
Çünki Rəbbin millətlərlə davası var.
Bütün bəşəri mühakimə edəcək,
Pisləri qılınca təslim edəcək”
Rəbb belə bəyan edir.

32 Ordular Rəbbi belə deyir:
“Bax millətdən millətə bəla yayılır,
Dünyanın uzaq yerlərindən
Böyük qasırğa qopur”.
33 O gün Rəbb dünyanı bir ucundan o biri ucuna qədər öldürülənlərlə
dolduracaq. Onlar üçün yas tutulmayacaq, bir yerə yığılıb basdırılmayacaqlar,
torpağın üstündə peyin kimi olacaqlar.
34 Ey çobanlar, ağlayıb fəryad edin,
Ey sürü başçıları, torpaqda eşələnin.
Çünki qətl olunma,
Pərən-pərən salınma vaxtınız çatdı.
Siz qiymətli bir qab kimi yıxılacaqsınız.
35 Çobanlar qaça bilməyəcək,
Sürü başçıları qurtula bilməyəcək.
36 Çobanların fəryadını,
Sürü başçılarının bağırtısını eşit,
Çünki Rəbb onların otlaqlarını viran edir.
37 Rəbbin qızğın qəzəbindən
Dinc pəyələr də məhv oldu.
38 Rəbb cavan aslan kimi
Yuvasını tərk etdi.
Rəbbin qəzəbi üzündən –
Zor işlədənin qızğın qəzəbi üzündən
Ölkələri viran oldu».

26

Yeremyanın ölümlə hədələnməsi

1 * Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının əvvəlində Rəbdən
bu söz nazil oldu:

* **25:30** Yoel 3:16; Amos 1:2 * **26:1** 2Pad. 23:36–24:6; 2Saln. 36:5-7

2 «Rəbb belə deyir: “Rəbbin məbədinin həyətində dur, ibadət etmək üçün
Yəhuda şəhərlərindən oraya gələn hər kəsə müraciət et. Sənə buyurduğum hər
şeyi onlara bildir, bir söz də əskiltmə.
3 Bəlkə qulaq asarlar, öz pis yollarından dönərlər. Mən də pis əməllərinə görə
başlarına gətirəcəyim fəlakətdən vaz keçərəm”.
4 Onlara söylə ki, Rəbb belə deyir: “Əgər sizə verdiyim qanuna görə
davranmasanız, Mənə qulaq asmasanız,
5 dəfələrlə sizin yanınıza göndərdiyim qullarım olan peyğəmbərlərin
sözlərinə qulaq asmasanız – necə ki qulaq asmırsınız – o zaman
6 * bu məbədi də Şilo kimi edəcəyəm, bu şəhəri yer üzünün bütün millətləri
arasında lənətə düçar edəcəyəm”».
7 Kahinlər, peyğəmbərlər və bütün xalq Yeremyanın Rəbbin məbədində
söylədiyi bu sözləri eşitdi.
8 Yeremya Rəbbin xalqa çatdırmasını buyurduğu sözləri deyib qurtaranda
kahinlər, peyğəmbərlər və oradakı bütün xalq onu tutub söylədi: «Sən
ölməlisən.
9 Nə üçün “bu məbəd Şilo kimi olacaq, bu şəhər xaraba qalacaq, orada
yaşayan olmayacaq” deyib Rəbbin adı ilə peyğəmbərlik edirsən?» Rəbbin
məbədində olan bütün xalq Yeremyanın ətrafına yığıldı.
10 Yəhuda başçıları bunları eşidən kimi padşah sarayından çıxıb Rəbbin
məbədinə qalxdı və məbədin Yeni darvazasının girəcəyində oturdu.
11 O zaman kahinlər və peyğəmbərlər başçılara və bütün xalqa söylədi: «Bu
adam ölümə layiqdir, çünki öz qulağınızla eşitdiyiniz kimi bu şəhərin əleyhinə
peyğəmbərlik etdi».
12 Onda Yeremya bütün başçılara və xalqa dedi: «Rəbb məni göndərdi ki, bu
məbədin və şəhərin əleyhinə eşitdiyiniz bütün peyğəmbərlik sözlərini bildirim.
13 İndi yaşayışınızı və əməllərinizi islah edin. Allahınız Rəbbin sözünə qulaq
asın. O zaman Rəbb başınıza gətirəcəyini bildirdiyi bəladan vaz keçəcək.
14 Mən isə sizin ixtiyarınızdayam. Gözünüzdə nə yaxşı və düzdürsə, mənimlə
eləcə də rəftar edin.
15 Ancaq yaxşı bilin ki, məni öldürsəniz, günahsız qanın məsuliyyətini
özünüzün, bu şəhərin və orada yaşayanların üzərinə gətirmüş olursunuz.
Çünki Rəbb, həqiqətən, məni yanınıza göndərdi ki, bütün bu sözləri sizə
çatdırım».
16 Başçılar və bütün xalq kahinlərə və peyğəmbərlərə dedi: «Bu adama ölüm
hökmü çıxarmaq olmaz, çünki bizimlə Allahımız Rəbbin adından danışdı».
17 Ölkə ağsaqqallarından bir neçəsi qalxıb toplaşmış bütün xalqa dedi:
18 * «Yəhuda padşahı Xizqiyanın dövründə Moreşetli Mikeya peyğəmbərlik
edib bütün Yəhuda xalqına söylədi ki, Ordular Rəbbi belə deyir:
“Sion tarla kimi şumlanacaq,
Yerusəlim daş qalağına dönəcək,
Məbədin tikildiyi dağ
Meşəli təpələrə çevriləcək”.
19 Yəhuda padşahı Xizqiya yaxud Yəhuda xalqından biri onu öldürdümü?
Əksinə, Xizqiya Rəbdən qorxub Ondan lütf istədi, Rəbb də onlara
göndərəcəyini söylədiyi bəladan vaz keçdi. Biz isə özümüzə böyük pislik
gətirmək təhlükəsindəyik».

Padşahın Uriya peyğəmbəri öldürməsi

* **26:6** Yeşua 18:1; Zəb. 78:60; Yer. 7:12-14 * **26:18** Mik. 3:12

20 Qiryat-Yearimli Şemaya oğlu Uriya adlı bir adam da Rəbbin adı ilə
peyğəmbərlik edirdi. O da eynilə Yeremya kimi danışaraq bu şəhərin və
ölkənin əleyhinə peyğəmbərlik edirdi.
21 Padşah Yehoyaqim, bütün cəngavərləri və başçıları onun sözlərini eşitdi.
Padşah onu öldürmək istədi. Ancaq Uriya bunu eşidən kimi qorxub Misirə
qaçdı.
22 Bundan sonra padşah Yehoyaqim öz adamlarını – Akbor oğlu Elnatanı və
bir neçə nəfəri Misirə göndərdi.
23 Uriyanı Misirdən çıxarıb padşah Yehoyaqimin yanına gətirdilər. Padşah
onu qılıncla öldürüb ümumi qəbiristanlığa atdırdı.
24 Ancaq Yeremya öldürülmək üçün xalqa təslim edilmədi, çünki Şafan oğlu
Axiqam onu qorudu.

27

Yəhudanın Babilə təslim edilməsi

1 * Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Sidqiyanın* padşahlığının əvvəlində Rəbdən
Yeremyaya bu söz nazil oldu:
2 «Rəbb mənə belə dedi: "Özünə qayışlarla bağlanan taxta bir boyunduruq
düzəlt və boynuna tax.
3 Sonra Yerusəlimə, Yəhuda padşahı Sidqiyanın yanına gələn qasidlər va-
sitəsilə Edomun, Moavın, Ammon övladlarının, Surun və Sidonun padşahlarına
xəbər göndər".
4 Ağalarına söyləmək üçün onlara bildir ki, İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi
belə deyir: "Ağalarınıza söyləyin ki,
5 dünyanı da, yer üzündə olan insanı da, heyvanı da böyük gücümlə və
uzanan qolumla Mən yaratdım və kimə istəsəm, ona da verərəm.
6 Bəli, bütün bu ölkələri Babil padşahı qulum Navuxodonosorun ixtiyarına
verirəm. Hətta vəhşi heyvanları da xidmət etmək üçün ona verirəm.
7 Ölkəsinin axırı çatana qədər bütün millətlər ona, oğluna və nəvəsinə qulluq
edəcək. Sonra isə bir çox millətlər və böyük padşahlar onu özlərinə qul edəcək.
8 Hansı millət və ölkə Babil padşahı Navuxodonosora qulluq etməsə, onun
boyunduruğuna girməsə, həmin milləti onun əli ilə qırıb-çatana qədər qılınc,
aclıq və vəba ilə cəzalandıracağam" Rəbb bəyan edir.
9 "Siz isə öz peyğəmbərlərinizə, falçılarınıza, yuxugörənlərinizə,
gələcəyideyənlərinizə və cadugərlərinizə qulaq asmayın. Onlar sizə ‹Babil
padşahına qulluq etməyəcəksiniz› söyləyir.
10 Onlar sizə yalandan peyğəmbərlik edir. Bunun nəticəsində öz ölkənizdən
qovulacaqsınız. Sizi sürgün edəcəyəm və məhv olacaqsınız.
11 Ancaq Babil padşahının boyunduruğuna girən və ona qulluq edən milləti
öz torpağında saxlayacağam. Torpağı əkib orada yaşayacaqlar" Rəbb belə
bəyan edir».
12 Mən bütün bu sözləri Yəhuda padşahı Sidqiyaya bildirib dedim: «Ba-
bil padşahının boyunduruğuna girin, özünə və xalqına qulluq edin ki, sağ
qalasınız.
13 Babil padşahına qulluq etmək istəməyən hər millət Rəbbin dediyi kimi
məhv olacaq. Sən və xalqın qılınc, aclıq və vəbadan nə üçün öləsiniz?
14 Sizə "Babil padşahına qulluq etməyəcəksiniz" deyən peyğəmbərlərə qulaq
asmayın, çünki onlar sizə yalandan peyğəmbərlik edir.

* **27:1** 2Pad. 24:18-20; 2Saln. 36:11-13; Yer. 28:1 * **27:1** *Sidqiyanın* – bəzi ibrani əlyazmalarında, süryani və ərəb tərcümələrində belədir, əksər ibrani əlyazmalarında isə *Yehoyaqimin.*

15 Rəbb bəyan edir: “Onları Mən göndərmədim, onlar Mənim adımla yalandan peyğəmbərlik edir. Bunun nəticəsində Mən sizi sürgün edəcəyəm, siz də, sizə peyğəmbərlik edən peyğəmbərlər də həlak olacaqsınız”».

16 Mən kahinlərə və bütün bu xalqa söyləyib dedim: «Rəbb belə deyir: “‹Rəbbin məbədindən götürülən əşyalar tezliklə Babildən geri qaytarılacaq› deyib sizə peyğəmbərlik edən peyğəmbərlərinizin sözlərinə qulaq asmayın. Çünki sizə yalandan peyğəmbərlik edirlər.

17 Onlara qulaq asmayın, Babil padşahına qulluq edin ki, sağ qalasınız. Bu şəhər niyə viran olsun?

18 Əgər onlar peyğəmbərdirsə, Rəbbin sözünü söyləyirlərsə, qoy indi Ordular Rəbbinə yalvarsınlar ki, Rəbbin məbədində, Yəhuda padşahının sarayında və Yerusəlimdə qalan əşyalar Babilə aparılmasın”.

19 Sütunlar, hovuz, ayaqlıqlar və bu şəhərdə qalan başqa əşyalar barədə Ordular Rəbbi belə deyir.

20 Bəli, Yəhuda padşahı Yehoyaqim oğlu Yehoyakini və Yəhuda ilə Yerusəlimin bütün əyanlarını Yerusəlimdən Babilə sürgün etdiyi zaman Babil padşahı Navuxodonosorun aparmadığı,

21 Rəbbin məbədində, Yəhuda padşahının sarayında və Yerusəlimdə qalan əşyalar barədə İsrailin Allahı Ordular Rəbbi belə deyir:

22 “Onlar Babilə aparılacaq və Babillilərin işinə baxacağım günə qədər orada qalacaq. O zaman onları oradan çıxaracağam və bu yerə qaytaracağam” Rəbb belə bəyan edir».

28

Yalançı peyğəmbər Xananya

1 Həmin il Yəhuda padşahı Sidqiyanın padşahlığının əvvəlində – dördüncü ilinin beşinci ayında Giveonlu Azzur oğlu Xananya peyğəmbər Rəbbin məbədində, kahinlərin və bütün xalqın önündə mənə söylədi:

2 «İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Babil padşahının boyunduruğunu qırdım.

3 Əvvəl Rəbbin məbədində olan, Babil padşahı Navuxodonosorun buradan götürüb Babilə apardığı bütün əşyaları iki il ərzində bu yerə qaytaracağam.

4 Yəhuda padşahı Yehoyaqim oğlu Yehoyakini və Babilə sürgün olunmuş bütün Yəhudalıları bu yerə qaytaracağam” Rəbb belə bəyan edir, “çünki Babil padşahının boyunduruğunu qıracağam”».

5 O zaman Yeremya peyğəmbər kahinlərin və Rəbbin məbədində dayanan bütün xalqın önündə Xananya peyğəmbərə cavab verib

6 söylədi: «Amin! Qoy Rəbb belə etsin! Qoy Rəbb Öz evinin əşyalarını, sürgün olunmuş bütün adamları Babildən buraya qaytararaq söylədiyin peyğəmbərlik sözlərini yerinə yetirsin!

7 Ancaq indi sən və bütün xalq eşidərkən deyəcəyim bu sözə qulaq as:

8 qədim zamanlardan bəri məndən və səndən əvvəl yaşayan peyğəmbərlər bir çox ölkələrin və böyük padşahlıqların əleyhinə müharibə, fəlakət və vəba olacağını qabaqcadan söylədi.

9 Əgər salamatlıq olacağını söyləyən peyğəmbərin sözü doğru çıxarsa, həqiqətən, onun Rəbbin göndərdiyi peyğəmbər olduğu bilinər».

10 O zaman Xananya peyğəmbər Yeremya peyğəmbərin boynundan boyunduruğu götürüb qırdı.

11 Xananya bütün xalqın önündə söylədi: «Rəbb belə deyir: “İki il ərzində Babil padşahı Navuxodonosorun boyunduruğunu bütün millətlərin boynundan götürüb beləcə qıracağam”». Yeremya isə öz yoluna davam etdi.
12 Xananya peyğəmbər Yeremya peyğəmbərin boynundan boyunduruğu götürüb qırdıqdan sonra Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
13 «Gedib Xananyaya söylə ki, Rəbb belə deyir: “Sən taxta boyunduruğu qırdın, ancaq onun yerinə dəmir boyunduruq düzəltməli olacaqsan”.
14 Çünki İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Bütün bu millətlərin boynuna dəmir boyunduruq taxdım ki, Babil padşahı Navuxodonosora qulluq etsinlər və onlar ona xidmət edəcək. Vəhşi heyvanları da onun ixtiyarına verdim”».
15 Yeremya peyğəmbər Xananya peyğəmbərə dedi: «İndi eşit, ey Xananya, axı səni Rəbb göndərməyib. Sən bu xalqı yalana inandırdın.
16 Buna görə də Rəbb belə deyir: “Bax Mən səni yer üzündən yox edəcəyəm. Bu il öləcəksən, çünki xalqı Rəbbə qarşı üsyana təhrik etdin”».
17 Xananya peyğəmbər həmin ilin yeddinci ayında öldü.

29

Sürgün olunanlara məktub

1 * Yeremya peyğəmbər sürgündə sağ qalan xalqın ağsaqqallarına, kahinlərə, peyğəmbərlərə və Navuxodonosorun Yerusəlimdən Babilə sürgün etdiyi bütün xalqa Yerusəlimdən bir məktub göndərdi. Məktubun mətni aşağıda verilir.
2 Bu məktub padşah Yehoyakinin, onun anasının, saray əyanlarının, Yəhuda və Yerusəlim başçılarının, ustaların, sənətkarların Yerusəlimdən sürgünə aparılmasından sonra göndərildi.
3 Onu Yəhuda padşahı Sidqiyanın Babil padşahı Navuxodonosorun yanına göndərdiyi Şafan oğlu Elasa və Xilqiya oğlu Gemarya apardı. Belə dedi:
4 «Mən İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi Yerusəlimdən Babilə sürgün etdiyim adamlara belə söyləyirəm:
5 “Evlər tikib yaşayın, bağçalar salıb meyvələrini yeyin.
6 Arvad alıb oğul-qız atası olun. Oğullarınıza arvad alın, qızlarınızı ərə verin ki, oğul-qızları olsun. Orada azalmayıb çoxalın.
7 Sizi sürgün etdiyim şəhərin rifahı üçün çalışın və o şəhər üçün Rəbbə dua edin. Çünki ora rifah içində olarsa, siz də rifahda yaşayarsınız”.
8 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Aranızdakı peyğəmbərləriniz və falçılarınız sizi aldatmasın, gördüyünüz yuxulara əhəmiyyət verməyin.
9 Çünki onlar Mənim adımla sizə yalandan peyğəmbərlik edir. Onları Mən göndərmədim” Rəbb belə bəyan edir.
10 * Çünki Rəbb belə deyir: “Babildə yetmiş iliniz bitəndə Mən sizə yenə baş çəkəcəyəm və sizi buraya qaytaracağım barədə verdiyim xoş sözü yerinə yetirəcəyəm.
11 Çünki sizin barənizdə olan fikirlərimi Özüm bilirəm” Rəbb belə bəyan edir. “Mən sizin pisliyiniz deyil, salamatlığınız barədə düşünürəm ki, sizə ümidli bir gələcək verim.
12 Siz Məni çağıracaqsınız, gəlib Mənə dua edəcəksiniz, Mən də sizi eşidəcəyəm.

* **29:1** 2Pad. 24:12-16; 2Saln. 36:10 * **29:10** 2Saln. 36:21; Yer. 25:11; Dan. 9:2

13 * Məni axtaracaqsınız, əgər bütün qəlbinizlə axtarsanız, tapacaqsınız.
14 Məni tapmağınıza izin verəcəyəm" Rəbb belə bəyan edir. "Sizi
sürgündən geri qaytaracağam, sürgün etdiyim bütün yerlərdən və millətlərin
arasından toplayacağam. Oradan sizi sürgün olunduğunuz yerə qaytara-
cağam" Rəbb belə bəyan edir.
15 Siz belə dediniz: "Rəbb bizə Babildə peyğəmbərlər verib".
16 Davudun taxtında oturan padşah, bu şəhərdə yaşayan bütün xalq,
sizinlə birgə sürgünə aparılmamış soydaşlarınız barədə Rəbb belə deyir.
17 Bəli, Ordular Rəbbi belə deyir: "Bax Mən onların üzərinə qılınc, aclıq
və vəba göndərəcəyəm. Onları pisliyinə görə yeməyə yararsız olan əzik əncirə
döndərəcəyəm.
18 Onları qılınc, aclıq və vəba ilə təqib edəcəyəm, yer üzünün bütün
ölkələrinin qarşısında dəhşətli hala salacağam. Onları qovduğum bütün
millətlərin arasında lənət, dəhşət, rişxənd və rüsvayçılıq hədəfi olacaqlar".
19 Rəbb bəyan edir: "Ona görə ki sözlərimə qulaq asmadılar. Həmin sözləri
qullarım olan peyğəmbərlər vasitəsilə dəfələrlə onlara çatdırdım, ancaq siz
qulaq asmadınız" Rəbb belə bəyan edir.
20 Buna görə də, ey Yerusəlimdən Babilə göndərdiyim bütün sürgün
olunmuş adamlar, Rəbbin sözünü eşidin.
21 Mənim adımla sizə yalandan peyğəmbərlik edən Qolaya oğlu Axav və
Maaseya oğlu Sidqiya barədə İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir:
"Bax Mən onları Babil padşahı Navuxodonosora təslim edəcəyəm və o,
gözlərinizin önündə onları öldürəcək.
22 Onlar barədə Babildəki bütün sürgün olunmuş Yəhudalılar bundan
sonra ‹Rəbb səni Babil padşahının diri-diri yandırdığı Sidqiya və Axav kimi
etsin› deyə lənət edəcək.
23 Çünki İsraildə çirkin işlər gördülər, qonşularının arvadları ilə zina etdilər,
onlara əmr etmədiyim halda Mənim adımdan yalan sözlər söylədilər. Mən
bunu bilirəm və buna şahidəm" Rəbb belə bəyan edir».

Şemayaya müraciət

24 Nexelamlı Şemaya barədə söylə ki,
25 İsrailin Allahı Ordular Rəbbi belə deyir: «Sən Yerusəlimdə olan başqa
xalqa, kahin Maaseya oğlu Sefanyaya və başqa kahinlərə öz adından
məktublar göndərdin. Sefanyaya belə dedin:
26 "Rəbb Öz məbədinin cavabdehi kimi Yehoyadanın yerinə səni kahin
qoydu. Peyğəmbər kimi davranan hər dəliyə kündə və dəmir yaxa vur-
malısan.
27 Bəs nə üçün sizə özünü peyğəmbər elan edən Anatotlu Yeremyanı
məzəmmət etmirsən?
28 Çünki Yeremya biz Babildəkilərə bu xəbəri göndərdi ki, sürgün uzun
çəkəcək. Buna görə də evlər tikib, içində yaşayın, bağça salıb, meyvələrini
yeyin"».
29 Kahin Sefanya bu məktubu Yeremya peyğəmbərə uca səslə oxudu.
30 Bu vaxt Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
31 «Bütün sürgün olunmuşlara xəbər göndərib söylə ki, Nexelamlı Şemaya
barədə Rəbb belə deyir: "İndi ki Mən göndərmədiyim halda Şemaya
peyğəmbərlik edib sizi yalana inandırdı,

* **29:13** Qanun. 4:29

32 Mən Rəbb də deyirəm ki, Nexelamlı Şemayanı və onun nəslini
cəzalandıracağam. Bu xalqın arasında onun nəslindən olan bir kəs sağ
qalmayacaq, xalqıma edəcəyim xeyirxahlığı görməyəcək, çünki o, xalqı Rəbbə
qarşı üsyana təhrik etdi" Rəbb belə bəyan edir».

30

Allahın öz xalqına vədi

1 Yeremyaya Rəbdən bu söz nazil oldu:
2 «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: "Sənə söylədiyim bütün sözləri bir kitaba
yaz".
3 Çünki Rəbb bəyan edir: "Xalqım İsraili və Yəhudanı sürgündən qaytara-
cağım günlər yaxınlaşır. Onları ataларına verdiyim torpağa qaytaracağam və
oranı mülk edəcəklər". Bu, Rəbbin sözüdür.
4 İsrail və Yəhuda üçün Rəbbin söylədiyi sözlər bunlardır.
5 Rəbb belə deyir:
"Qorxu səsi eşitdik,
Asayiş deyil, dəhşət səsi.
6 İndi soruşun, bilin ki,
Kişi də uşaq doğarmı?
Elə isə nə üçün doğan qadın kimi
Hər kişinin əllərini belində görürəm?
Nə üçün hamının bənizi solub?
7 Ah, bu nə dəhşətli gündür!
Bir daha belə gün olmayacaq,
Yaqub nəsli üçün sıxıntı dövrü olacaq,
Ancaq yenə də bundan qurtulacaq".
8 Ordular Rəbbi bəyan edir: "O gün boynundakı boyunduruğu qıracaq,
iplərini qoparacağam. Bundan sonra yadellilər onları özlərinə qul etməyəcək.
9 Ancaq özlərinin Allahı Rəbbə, onlara təyin edəcəyim padşahları Davuda
qulluq edəcəklər".

10 * Rəbb bəyan edir:
"Qorxma, ey qulum Yaqub,
Dəhşətə düşmə, ey İsrail.
Çünki səni uzaq yerlərdən,
Nəslini sürgün olunduğu ölkədən qurtaracağam.
Yaqub nəsli yenə geri qayıdacaq,
Rahatlıq tapıb qayğısız olacaq,
Onu kimsə qorxutmayacaq.
11 Çünki Mən səninləyəm,
Səni qurtaracağam"
Rəbb belə bəyan edir.
"Səni aralarına apardığım
Millətlərin hamısını yox etsəm də,
Səni tamamilə məhv etməyəcəyəm,
Səni ədalətlə tərbiyələndirəcəyəm,
Amma cəzasız da qoymayacağam".

12 Çünki Rəbb belə deyir:
"Sənin yaran şəfa tapmaz,

* **30:10** Yer. 46:27-28

Xoran sağalmaz.
13 Məhkəmədə işinə baxan yoxdur,
Xəstəliyinə dərman yoxdur,
Sənin dərdinə əlac yoxdur.
14 Bütün müttəfiqlərin səni unutdu,
Səni arayıb-axtarmırlar.
Düşmən vuran kimi Mən səni vurdum.
Rəhmsizcəsinə cəzalandırdım.
Çünki təqsirkarlığın böyükdür,
Günahların çoxdur.
15 Niyə yarandan ötrü qışqırırsan?
Dərdin şəfa tapmaz.
Bu işləri ona görə sənə etdim ki,
Təqsirkarlığın böyükdür,
Günahların çoxdur.

16 Ancaq səni yeyənlərin də hamısı yem olacaq.
Bütün düşmənlərin sürgünə gedəcək.
Səni soyanlar soyulacaq,
Səni qarət edənlər qarət olunacaq".
17 Rəbb bəyan edir:
"Mən səni yenə sağaldacağam,
Yaralarına şəfa verəcəyəm.
Çünki deyirlər ki,
Sion rədd edilib,
Onu axtaran yoxdur".

18 Rəbb belə deyir:
"Mən Yaqubun çadırlarını
Sürgündən geri qaytaracağam.
Onun məskənlərinə rəhm edəcəyəm.
Şəhər yenidən viranələri üzərində tikiləcək,
Saray öz yerində bərpa olunacaq.
19 Onların arasından
Şükür və şənlik səsləri eşidiləcək.
Mən onları çoxaldacağam, azalmayacaqlar,
İzzətləndirəcəyəm, alçalmayacaqlar.
20 Övladları əvvəlki kimi olacaq,
İcması önümdə möhkəm duracaq.
Onları sıxışdıranların hamısını cəzalandıracağam.
21 Rəhbərləri özlərindən olacaq,
Başçıları aralarından çıxacaq.
Onu Özümə yaxınlaşdıracağam,
O da Mənə yaxınlaşacaq.
Başqa cür kim Mənə özü yaxınlaşmağa
Cürət edə bilər?"
Rəbb belə bəyan edir.
22 "Beləcə siz Mənim xalqım,
Mən də sizin Allahınız olacağam"».

23 Budur, Rəbbin fırtınası qəzəblə qopacaq,
Şiddətli qasırğası

Pis adamların başında çatlayacaq.
24 Rəbb Öz ürəyinin istədiyini
Tamamilə edənə qədər
Qızğın qəzəbini söndürməyəcək.
Siz gələcəkdə bunu anlayacaqsınız.

31

1 Rəbb bəyan edir: «O zaman Mən bütün İsrail qəbilələrinin Allahı olacağam,
onlar da Mənim xalqım olacaq».

İsrail xalqının öz yurduna dönməsi

2 Rəbb belə deyir:

«Mən İsrailə dinclik verməyə gedəndə
Qılıncdan qaçıb qurtulan xalq
Çöldə lütf tapdı».
3 Rəbb uzaqdan mənə görünüb dedi:
«Səni əbədi bir məhəbbətlə sevdim,
Buna görə də sevgi ilə
Səni Özümə tərəf çəkdim.
4 Səni yenidən ayağa qaldıracağam,
Sən də ayağa qalxacaqsan,
Ey bakirə qıza bənzəyən İsrail!
Sən yenə dəflərinlə bəzənib
Şadlıq edənlərlə birgə rəqsə qoşulacaqsan.
5 Yenə də Samariya dağlarında bağ salacaqsan,
Bağ salanlar onun meyvələrindən dadacaq.
6 Bir gün gələcək ki,
Efrayimin dağlıq bölgəsində
Keşikçilər “qalxın, Siona,
Allahımız Rəbbin yanına çıxaq”
Deyə qışqıracaq».

7 Rəbb belə deyir:
«Yaqubu sevinclə tərənnüm edin,
Millətlərin başçısı üçün səs qaldırın!
Ucadan həmd edib bildirin!
“Ya Rəbb, xalqını,
İsraildən sağ qalanları xilas et!” deyin.
8 Mən onları şimal ölkəsindən qaytaracağam,
Dünyanın uzaq yerlərindən toplayacağam.
Aralarında kor, topal,
Hamilə və doğan qadın da olacaq.
Böyük bir camaat olub buraya qayıdacaqlar.
9 Onlar ağlaya-ağlaya gələcək,
Yalvardıqları zaman
Onlara yol göstərib geri qaytaracağam.
Axar sular boyunca
Büdrəməyəcəkləri düz yolla aparacağam.
Çünki Mən İsrailin atasıyam,
Efrayim də ilk oğlumdur.

10 Ey millətlər, Rəbbin sözünü eşidin,
Uzaqlardakı adalarda elan edib deyin:
“İsraili səpələyən onu bir yerə toplayacaq,
Sürüsünü qoruyan çoban kimi
Onu qoruyacaq”.
11 Çünki Rəbb Yaqubu satın aldı,
Ondan güclü olanın əlindən qurtardı.
12 Onlar Sionun yüksək təpəsinə gəlib
Tərənnüm edəcək.
Rəbbin verdiyi nemətlər –
Taxıl, təzə şərab, zeytun yağı,
Qoyun-keçi, mal-qara önünə axışacaqlar.
Canları sulanmış bağça kimi olacaq,
Bir daha taqətdən düşməyəcəklər.
13 O zaman bakirə qız, cavan və qoca kişilər
Birlikdə rəqs edib sevinəcək,
Mən onların yasını şadlığa çevirəcəyəm,
Sevincə çevirəcəyəm.
Kədərlərinə təsəlli verib
Onları sevindirəcəyəm.
14 Kahinləri bol yeməklə doyduracağam,
Xalqım nemətlərimlə doyacaq»
Rəbb belə bəyan edir.

15 * * Rəbb belə deyir:
«Ramada bir səs eşidildi,
Yas və acı fəryad səsləri!
Rəhilə uşaqları üçün ağlayır,
Təsəlli istəmir.
Çünki onlar daha yoxdur».
16 Rəbb belə deyir:
«Səsini ağlamaqdan,
Gözlərini yaş tökməkdən qoru,
Çünki çəkdiyin zəhmətin əvəzi veriləcək,
Xalqım düşmən ölkəsindən qayıdacaq»
Rəbb belə bəyan edir.
17 «Gələcəyin üçün ümid var,
Övladların öz yurdlarına dönəcək»
Rəbb belə bəyan edir.

18 Bəli, Mən Efrayimin nalələrini eşitdim:
«Sən məni
Öyrədilməmiş dana kimi tərbiyələndirdin,
Mən də tərbiyə aldım.
Məni geri qaytar, qayıdım,
Çünki Allahım Rəbb Sənsən.
19 Mən yolumdan azdıqdan sonra tövbə etdim,
Ağlım başıma gələndə əllərimi yanıma çırpdım.
Cavanlığımda etdiyim eyib işlərdən
Utandım, rüsvay oldum.
20 Efrayim əziz oğlum deyilmi?

* **31:15** Mat. 2:18 * **31:15** Yar. 35:16-19

Mənim razı olduğum övlad deyilmi?
Hər dəfə əleyhinə danışanda
Yenə onu yadıma salıram.
Ürəyim onun üçün sızlayır,
Ona hədsiz rəhmim gəlir»
Rəbb belə bəyan edir.

21 «Yol işarələri qoy,
Yol göstərən lövhələr düzəlt.
Böyük yola – getdiyin yola fikir ver.
Geri dön, ey bakirə qıza bənzəyən İsrail,
Öz şəhərlərinə qayıt!
22 Nə vaxta qədər sərgərdan gəzəcəksən,
Ey dönük qız?
Rəbb dünyada yeni bir şey yaradacaq:
Qadın kişini qoruyacaq».

23 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: «Mən onların sürgün olunmuşlarını geri qaytaranda Yəhuda torpağında və onun şəhərlərində yenə belə söyləyəcəklər:
“Ey ədalət yurdu, ey müqəddəs dağ,
Rəbb sənə xeyir-dua versin!”
24 Xalq – əkinçilər, sürüləri ilə gəzən çobanlar Yəhudada və onun şəhərlərində birlikdə yaşayacaq.
25 Çünki Mən yorğun adama su verəcəyəm, taqətsiz adamı doyduracağam».
26 Bu zaman oyanıb baxdım, yuxum şirin olmuşdu.
27 Rəbb bəyan edir: «İsrail və Yəhuda torpaqlarında insan toxumu və heyvan toxumu əkəcəyim günlər yaxınlaşır.
28 Kökündən çıxarıb yox edəndə, yıxıb-dağıdanda və bəla gətirəndə onlara necə nəzarət etdimsə, dirçəldib yerləşdirəndə də eləcə nəzarət edəcəyəm» Rəbb belə bəyan edir.
29 * «O vaxt adamlar daha “atalar kal üzüm yedi, oğulların dişi qamaşır” deməyəcək.
30 Hər kəs öz təqsirinə görə öləcək. Kal üzüm yeyənin öz dişləri qamaşacaq».

Yeni Əhd

31 ** Rəbb bəyan edir: «İsrail xalqı və Yəhuda xalqı ilə Yeni Əhd bağlayacağım günlər yaxınlaşır.
32 Bu Əhd atalarını Misir torpağından çıxartmaq üçün əllərindən tutduğum gün onlarla bağladığım əhdə bənzəməyəcək. Onların ağası olduğum halda o əhdimi pozdular» Rəbb belə bəyan edir.
33 * «O günlərdən sonra İsrail xalqı ilə bağlayacağım Əhd belədir: qanunumu onların daxilinə qoyub ürəklərinə yazacağam. Mən onların Allahı, onlar da Mənim xalqım olacaq» Rəbb belə bəyan edir.
34 «Bundan sonra bir kəs öz qonşusunu yaxud qardaşını “Rəbbi tanıyın” deyib öyrətməyəcək. Ona görə ki böyükdən kiçiyə qədər hamı Məni tanıyacaq. Çünki təqsirlərini bağışlayacağam, günahlarını daha yada salmayacağam» Rəbb belə bəyan edir.

* **31:29** Yez. 18:2 * **31:31** İbr. 8:8-12 * **31:31** Mat. 26:28; Mark 14:24; Luka 22:20; 1Kor. 11:25; 2Kor. 3:6 * **31:33** İbr. 10:16-17

35 Gündüz işıq olsun deyə günəşi çıxaran,
Gecə işıq olsun deyə aya və ulduzlara qaydalar qoyan,
Dalğaları kükrəsin deyə dənizi qabardan Rəbb –
Adı Ordular Rəbbi Olan belə deyir:
36 «Əgər qoyulan bu qayda-qanunlar
Önümdən götürülərsə,
Yalnız onda İsrail nəsli əbədilik
Bir millət olmaqdan çıxar»
Rəbb belə bəyan edir.
37 Rəbb belə deyir:
«Əgər yuxarıda göylər ölçülə bilsə,
Aşağıda yerin təməlləri üzə çıxarıla bilsə,
Mən də onda bütün etdikləri işlərdən ötrü
Bütün İsrail nəslini rədd edərəm»
Rəbb belə bəyan edir.
38 Rəbb bəyan edir: «Xananel qülləsindən Künc darvazasına qədər şəhərin Mənim üçün yenidən tikiləcəyi günlər gəlir.
39 Oradan da ölçü ipi Qarev təpəsinə doğru uzanıb Qoaya dönəcək.
40 Ölülərin və küllərin atıldığı bütün vadi, Qidron vadisinə qədər uzanan tarlalar, şərqdə At darvazasının küncünədək Rəbb üçün müqəddəs olacaq. Şəhər bir daha kökündən çıxarılmayacaq, heç vaxt dağıdılmayacaq».

32

Yeremyanın tarla alması

1 * Yəhuda padşahı Sidqiyanın padşahlığının onuncu, Navuxodonosorun padşahlığının on səkkizinci ilində Rəbdən Yeremyaya söz nazil oldu.
2 Bu zaman Babil padşahının ordusu Yerusəlimi mühasirəyə almışdı. Yeremya peyğəmbər Yəhuda padşahının sarayındakı mühafizəçilər həyətində məhbus idi.
3 Yəhuda padşahı Sidqiya onu burada həbs edərək demişdi: «Sən nə üçün bu cür peyğəmbərlik edib söyləyirsən ki, Rəbb belə deyir: "Bu şəhəri Babil padşahına təslim edəcəyəm, o buranı ələ keçirəcək.
4 Yəhuda padşahı Sidqiya Xaldeylilərin əlindən qaçıb qurtarmayacaq, hökmən Babil padşahına təslim ediləcək. Onunla üz-üzə söhbət edəcək, göz-gözə dayanacaq.
5 Sidqiya Babilə aparılacaq, Mən ona baş çəkənə qədər orada qalacaq. Əgər Xaldeylilərlə vuruşsanız, uğur qazanmayacaqsınız?" Rəbb belə bəyan edir».
6 Yeremya dedi: «Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
7 "Əmin Şallum oğlu Xanamel sənin yanına gəlib deyəcək ki, Anatotdakı tarlamı satın al. Çünki qəyyumum kimi tarlamın geri satınalma hüququ sənə məxsusdur".
8 Sonra Rəbbin sözünə uyğun olaraq əmim oğlu Xanamel mühafizəçilər həyətində yanıma gəlib dedi: "Binyamin bölgəsində olan Anatotdakı tarlamı satın al, çünki miras haqqı da, qəyyumluq haqqı da sənə məxsusdur. Onu özün üçün satın al". O zaman Rəbb sözünün yerinə yetdiyini başa düşdüm.
9 Beləcə Anatotdakı tarlanı əmim oğlu Xanameldən satın aldım. Tarlanın əvəzində ona on yeddi şekel gümüş çəkib verdim.
10 Satış qəbzini çağırdığım şahidlərin önündə imzalayıb möhürlədim, gümüşü tərəzidə çəkdim.

* **32:1** 2Pad. 25:1-7

11 Qayda-qanunlar yazılmış, möhürlənmiş satış qəbzini və açıq müqavilə
kağızını götürdüm.
12 Əmim oğlu Xanamelin, satış qəbzini imzalayan şahidlərin və mühafizəçilər
həyətində oturan bütün Yəhudalıların gözü önündə satış qəbzini Maxseya oğlu
Neriya oğlu Baruka verdim.
13 Onların gözü önündə Baruka əmr edib dedim:
14 "İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: ‹Uzun müddət qalsın deyə
bu möhürlənmiş satış qəbzini və açıq müqavilə kağızını götürüb bir gil qabın
içinə qoy›".
15 Çünki İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Bu ölkədə yenə evlər,
tarlalar və bağlar satın alınacaq".
16 Satış qəbzini Neriya oğlu Baruka verdikdən sonra Rəbbə dua edib dedim:
17 "Ah Xudavənd Rəbb, böyük gücünlə və uzanan qolunla yeri, göyü
yaratdın. Edə bilməyəcəyin heç bir şey yoxdur.
18 Sən minlərlə insana məhəbbət göstərirsən, amma ataların etdiyi
günahların əvəzini övladlarından alırsan. Sən böyük və güclü Allahsan, adın
Ordular Rəbbidir.
19 Tədbirlərin əzəmətli, işlərin böyükdür! İnsanların bütün əməlləri Sənin
nəzərin altındadır, hər kəsə işlərinə və etdiklərinin nəticəsinə görə əvəz
verirsən.
20 Sən Misirdə, İsraildə və bütün insanlar arasında bu günə qədər əlamətlər
və möcüzələr göstərdin. Bu gün olduğu kimi şöhrət qazandın.
21 Sən Öz xalqın İsraili əlamətlərlə, möcüzələrlə, qüdrətli əllə, uzanan qolunla
böyük dəhşət saçaraq Misir torpağından çıxartdın.
22 Atalarına verəcəyinə and içdiyin bu torpağı – süd və bal axan torpağı
onlara verdin.
23 Onlar gəlib torpağı özlərinə mülk etdilər, amma Sənin sözünə qulaq
asmadılar, Sənin qanununa uyğun yaşamadılar, əmr etdiyin şeylərin heç birinə
əməl etmədilər. Buna görə də bütün bu fəlakətləri başlarına gətirdin.
24 Şəhəri ələ keçirmək üçün divarlarının yanına torpaq qalaqları yığılır.
Şəhər qılınc, aclıq və vəba üzündən oraya hücum edən Xaldeylilərə təslim
ediləcək. Söylədiklərin yerinə yetdi, Sən də bunu görürsən!
25 Amma, ya Xudavənd Rəbb, Sən mənə ‹tarlanı gümüşlə özün üçün satın al
və şahidlər çağır› dedin. Şəhər isə Xaldeylilərə təslim edilir"».
26 Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
27 «Bütün bəşərin Allahı Rəbb Mənəm. Mənim edə bilməyəcəyim bir şey
varmı?
28 * Buna görə də Rəbb belə deyir: "Bax Mən bu şəhəri Xaldeylilərə və Babil
padşahı Navuxodonosora təslim edəcəyəm, o da oranı alacaq.
29 Şəhərə hücum edən Xaldeylilər gəlib oraya od vuracaq. Şəhəri də, evləri
də yandıracaqlar. O evlərin damlarında Baalın şərəfinə buxur yandırıb başqa
allahlara içmə təqdimləri gətirərək Məni qəzəbləndirmişdilər.
30 Çünki İsrail və Yəhuda övladları cavanlıqlarından bəri həmişə gözümdə pis
olan işlər görür. İsrail övladları əllərinin işi ilə Məni qəzəbləndirməkdən başqa
bir şey etmədi" Rəbb belə bəyan edir.
31 "Bu şəhər tikildiyi vaxtdan indiyə qədər Məni o qədər qəzəbləndirdi ki,
onu önümdən rədd edib atacağam.

* **32:28** 2Pad. 25:1-11; 2Saln. 36:17-21

32 Çünki İsrail və Yəhuda övladlarının – özlərinin, padşahlarının, başçılarının,
kahinlərinin, peyğəmbərlərinin, Yəhudada və Yerusəlimdə yaşayanların Məni
qəzəbləndirmək üçün etdikləri pisliklərin sayı-hesabı yoxdur.
33 Onlar Mənə üzlərini deyil, arxalarını çevirdi. Onları dəfələrlə öyrətdimsə
də, Mənə qulaq asmadılar və dərs almadılar.
34 * Mənim adımla çağırılan bu məbədə iyrənc bütlərini qoyaraq onu mur-
darladılar.
35 * * Ben-Hinnom vadisində Molek bütünə qurban olaraq oğullarını və
qızlarını odda qurban etməkdən ötrü Baal üçün səcdəgahlar qurdular. Mən
belə iyrənc bir şeyi etməyi və Yəhudanı günaha batırmağı nə onlara buyurdum,
nə də ağlıma gətirdim.
36 Siz bu şəhər barədə ‹qılınc, aclıq və vəba ilə Babil padşahına təslim edilir›
deyirsiniz". Amma indi İsrailin Allahı Rəbb deyir:
37 "Onları qızğın qəzəb və böyük hiddətlə sürgün etdiyim bütün ölkələrdən
toplayacağam. Onları buraya qaytarıb əmin-amanlıq içində yaşamalarını
təmin edəcəyəm.
38 Onlar Mənim xalqım olacaq, Mən də onların Allahı olacağam.
39 Onlara eyni ürək, eyni həyat tərzi verəcəyəm ki, özlərinin və övladlarının
yaxşılığı üçün Mənə həmişə hörmət etsinlər.
40 Onlarla əbədi bir əhd bağlayacağam. Onlara yaxşılıq etməkdən
dönməyəcəyəm, ürəklərinə Öz qorxumu qoyacağam ki, Məndən heç vaxt
ayrılmasınlar.
41 Onlara yaxşılıq etməyə şad olacağam. Həqiqətən, bütün ürəyimlə, bütün
canımla onları bu ölkədə dirçəldəcəyəm".
42 Rəbb belə deyir: "Bu xalqın başına bütün bu böyük fəlakətləri necə
gətirdimsə, söz verdiyim bütün yaxşılıqları da onlara bəxş edəcəyəm.
43 Sizin ‹viran olmuş, insansız, heyvansız qalmış, Xaldeylilərə təslim olun-
muş› dediyiniz bu torpaqda yenə tarlalar satın alınacaq.
44 Binyamin bölgəsində, Yerusəlim ətrafındakı kəndlərdə, Yəhuda
şəhərlərində, dağlıq bölgənin, yamaclı-düzənlikli bölgənin və Negevin
şəhərlərində tarlalar gümüşlə satın alınacaq, satış qəbzləri şahidlərin
önündə imzalanıb möhürlənəcək, çünki onların sürgün olunmuşlarını geri
qaytaracağam" Rəbb belə bəyan edir».

33

Vətənə qayıtmaq vədi

1 Yeremya hələ mühafizəçilər həyətində məhbus olanda ikinci dəfə ona
Rəbbin sözü nazil oldu.
2 O dedi: «Dünyanı yaradan, qurub möhkəmləndirən, adı Rəbb Olan belə
deyir:
3 "Məni çağır, sənə cavab verim, bilmədiyin böyük, dərkedilməz şeyləri sənə
bildirim".
4 Mühasirə zamanı torpaq qalaqları və qılınca qarşı sipər olmaq üçün bu
şəhərin uçurulmuş evləri və Yəhuda padşahlarının uçurulmuş sarayları barədə
İsrailin Allahı Rəbb belə deyir:
5 "Xaldeylilər vuruşmaq, evləri qəzəb və qızğınlıqla həlak etdiyim insanların
cəsədləri ilə doldurmaq üçün gələcək. Bu insanların etdikləri pisliklərə görə
bu şəhərdən üz döndərdim.

* **32:34** 2Pad. 23:10; Yer. 7:30-31; 19:1-6 * **32:35** Lev. 18:21 * **32:35** 2Pad. 23:10; Yer. 7:31

6 Yenə də bu şəhərə sağlamlıq və şəfa verəcəyəm. Əhalisini sağaldacağam,
onların tam salamatlıq və əmin-amanlıq içində yaşamalarını təmin edəcəyəm.
7 Yəhuda və İsrail sürgünlərini yenə geri qaytaracağam. Onları əvvəlki kimi
dirçəldəcəyəm.
8 Onları Mənə qarşı etdikləri bütün günahlardan təmizləyəcəyəm. Mənə qarşı
etdikləri günahları da, üsyankarlıqları da bağışlayacağam.
9 Dünyanın bütün millətlərinin önündə bu şəhər Mənim üçün sevinc, tərif
və şərəf mənbəyinə çevriləcək. Bu millətlər Yerusəlim xalqına etdiyim
yaxşılıqları, verdiyim əmin-amanlığı görəndə qorxuya düşüb titrəyəcək".
10 Rəbb belə deyir: "Deyirsiniz ki, bu şəhər viran olmuş, insansız və hey-
vansız qalmışdır. Ancaq tərk edilmiş, insansız və heyvansız qalmış Yəhuda
şəhərlərində, Yerusəlim küçələrində
11 * sevinc və şadlıq sədası, bəy-gəlin səsi, Rəbbin məbədinə şükür təqdimləri
gətirənlərin səsi yenə eşidiləcək:
‹Ordular Rəbbinə şükür edin,
Çünki O, xeyirxahdır,
Məhəbbəti əbədidir›.
Çünki Mən ölkədən sürgün olunanları əvvəlki kimi geri qaytaracağam" Rəbb
belə bəyan edir.
12 Ordular Rəbbi deyir: "Viran olmuş, insansız və heyvansız qalmış bu
ölkənin bütün şəhərlərində yenə çobanların öz sürülərini dincəltdikləri ot-
laqlar olacaq.
13 Dağlıq bölgənin, yamaclı-düzənlikli bölgənin, Negev, Binyamin
bölgəsinin şəhərlərində, Yerusəlimin ətrafındakı kəndlərdə, Yəhuda
şəhərlərində sürülər yenə çoban dəyənəyinin altından keçəcək" Rəbb belə
deyir.
14 * Rəbb bəyan edir: "İsrail və Yəhuda nəslinə verdiyim xoş vədi yerinə
yetirəcəyim günlər gəlir.
15 O zaman, o günlər
Davud üçün saleh bir Pöhrə yetişdirəcəyəm.
O, ölkədə ədalət və salehliklə davranacaq.
16 O günlər Yəhuda xilas olacaq,
Yerusəlim əmin-amanlıqda yaşayacaq.
O, ‹Rəbb salehliyimizdir› deyə çağırılacaq".
17 * Rəbb belə deyir: "Davud nəslindən İsrail taxtında oturan bir adam heç
vaxt əskik olmayacaq.
18 * Levili kahinlərdən önümə yandırma qurbanı gətirən, taxıl təqdimi
yandıran, qurban kəsən bir kəs heç vaxt əskik olmayacaq"».
19 Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
20 «Rəbb belə deyir: "Necə ki müəyyən vaxtlarda gecə və gündüz olması
üçün gecə-gündüzlə kəsdiyim əhdi poza bilməzsiniz,
21 eləcə də padşahlıq etməsi üçün taxtında oturan bir oğlu barədə qulum
Davudla və Mənə xidmət edən Levili kahinlərlə bağladığım əhd pozula bilməz.
22 Qulum Davudun nəslini və Mənə xidmət edən Levililəri saysız-hesabsız
göy cisimləri və ölçülməz olan dəniz qumu qədər çoxaldacağam"».
23 Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
24 «Bu xalqın "Rəbb seçdiyi iki ailəni rədd etdi" dediyini görmürsənmi?
Xalqımı artıq bir millət kimi saymayaraq ona xor baxırlar.

* **33:11** 1Saln. 16:34; 2Saln. 5:13; 7:3; Ezra 3:11; Zəb. 100:5; 106:1; 107:1; 118:1; 136:1 * **33:14** Yer. 23:5-6 * **33:17** 2Şam. 7:12-16; 1Pad. 2:4; 1Saln. 17:11-14 * **33:18** Say. 3:5-10

25 Rəbb belə deyir: “Necə ki gecə-gündüzlə əhd bağlayıb yer və göyün
dəyişməz qaydalarını qoydum,
26 eləcə də Yaqub nəsli ilə qulum Davudu da rədd etməyəcəyəm. Davudun
oğullarından birini İbrahim, İshaq və Yaqub nəslinə padşahlıq etmək üçün
seçəcəyəm. Çünki Mən onların sürgün olunmuşlarını geri qaytaracağam və
onlara rəhm edəcəyəm”».

34

Padşah Sidqiyaya müraciət

1 * Babil padşahı Navuxodonosor öz hakimiyyəti altındakı bütün
padşahlıqlar və xalqlardan yığılan ordusu ilə birgə Yerusəlimə və ətrafındakı
şəhərlərə qarşı döyüşən vaxt Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu:
2 «İsrailin Allahı Rəbb deyir ki, get Yəhuda padşahı Sidqiya ilə danış, söylə ki,
Rəbb belə deyir: “Bu şəhəri Babil padşahına təslim edəcəyəm və o buraya od
vuracaq.
3 Sən Sidqiya onun əlindən qaçıb qurtulmayacaqsan, mütləq ələ keçib ona
təslim ediləcəksən. Babil padşahını öz gözünlə görəcəksən, o səninlə üzbəüz
danışacaq. Sonra Babilə aparılacaqsan”.
4 Ancaq, ey Yəhuda padşahı Sidqiya, Rəbbin sözünə qulaq as. Rəbb sənin
barəndə belə deyir: “Qılıncla öldürülməyəcəksən,
5 əmin-amanlıqda öləcəksən. Səndən əvvəl padşah olan ataların şərəfinə
ətirli maddə yandırdıqları kimi sənin də şərəfinə ətirli maddə yandırıb ‹ah,
ağamız› deyərək yas tutacaqlar. Çünki Mən Rəbb bunu söylədim”».
6 Yeremya peyğəmbər bütün bu sözləri Yerusəlimdə Yəhuda padşahı
Sidqiyaya söylədi.
7 Həmin vaxt Babil padşahının ordusu Yerusəlimə və Yəhudanın hələ ələ
keçirilməmiş şəhərləri olan Lakişə və Azeqaya hücum edirdi. Yəhudanın qalalı
şəhərlərindən yalnız bunlar qalmışdı.

Qullara azadlıq

8 Padşah Sidqiya Yerusəlimdəki xalqla əhd kəsərək qulların azadlığını elan
etdikdən sonra Rəbdən Yeremyaya söz nazil oldu.
9 Bu əhdə görə hər kəs İbrani xalqından olan kişi və qadın qullarını azad
etməli, Yəhudi soydaşını yanında qul kimi saxlamamalı idi.
10 Bir-birləri ilə belə əhd bağlayan bütün başçılar və xalq buna qulaq
asıb öz kişi və qadın qullarını azad etdilər, bir daha heç kəsi özlərinə qul
etməyəcəklərinə söz verdilər, qulaq asıb qullarını azad etdilər.
11 Amma sonra fikirlərini dəyişib azad etdikləri kişi və qadın qulları yenə
özlərinə qul etdilər.
12 Bundan sonra Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu:
13 «İsrail Allahı Rəbb belə deyir: “Mən ataларınızı Misir torpağından – köləlik
diyarından çıxardığım gün onlarla əhd bağlayıb dedim:
14 * ‹Sizə satılıb altı il qulluq edən İbrani soydaşlarınızı yeddinci il azad edib
sərbəst buraxın›. Ancaq ataларınız Məni eşidib qulaq asmadı.
15 İndi isə siz tövbə edib gözümdə doğru olanı etdiniz. Hamınız soy-
daşlarınızın azadlığını elan etdiniz. Mənim önümdə, Mənim adımla çağırılan
məbəddə bu barədə əhd bağladınız.
16 Amma sonra fikrinizi dəyişib adıma hörmətsizlik etdiniz. İstəklərinə görə
azad etdiyiniz kişi və qadın qullarınızı təzədən zorla qul etdiniz”.

* **34:1** 2Pad. 25:1-11; 2Saln. 36:17-21 * **34:14** Çıx. 21:2; Qanun. 15:12

17 Buna görə də Rəbb belə deyir: “Qul olan soydaşlarınızı – öz
həmvətənlərinizi azad etməyərək Mənə qulaq asmadınız. İndi Mən də sizə
azadlıq – qılınc, vəba və aclıqdan məhv olmanız üçün azadlıq elan edəcəyəm.
Sizi yer üzünün bütün ölkələrinin qarşısında dəhşətli hala salacağam.
18 Əhdimi pozan, önümdə bağladığım əhdin şərtlərinə əməl etməyən bu
adamları iki yerə bölüb parçaları arasından keçdikləri dana kimi edəcəyəm.
19 Dana parçalarının arasından keçmiş Yəhuda və Yerusəlim başçılarını, saray
əyanlarını, kahinləri və bütün ölkə xalqını
20 öz düşmənlərinə – canlarını almaq istəyənlərə təslim edəcəyəm. Cəsədləri
göydəki quşlara və yerdəki heyvanlara yem olacaq.
21 Yəhuda padşahı Sidqiyanı və onun başçılarını canlarını almaq istəyən
düşmənlərinə – Babil padşahının üzərinizdən çəkilən ordusuna təslim
edəcəyəm”.
22 Rəbb bəyan edir: “Mən əmr edib Babilliləri bu şəhərə tərəf geri qay-
taracağam. Onlar hücum edib şəhəri ələ keçirəcək, ona od vuracaq. Yəhuda
şəhərlərini heç kəsin yaşamadığı bir viranəliyə çevirəcəyəm”».

35

Rekavlıların nümunəsi

1 * Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin dövründə Rəbdən Yeremyaya
bu söz nazil oldu:
2 «Rekavlıların evinə gedib onlarla danış. Onları Rəbbin məbədinin
otaqlarından birinə aparıb içməyə şərab ver».
3 Bunun üçün Xavassinya oğlu Yeremya oğlu Yaazanyanı, onun qar-
daşlarını, bütün övladlarını və Rekav ailəsinin o biri üzvlərini yanıma alıb
4 Allah adamı İqdalya oğlu Xananın oğullarının Rəbbin məbədindəki otağına
apardım. Bu otaq astana keşikçisi Şallum oğlu Maaseyanın otağı üzərindəki
başçılar otağının yanında idi.
5 Mən Rekav ailəsinin üzvlərinin qabağına şərab dolu camlar və kasalar
qoyaraq «buyurun, şərab için» dedim.
6 Lakin onlar dedi: «Biz şərab içmirik. Çünki atamız Rekav oğlu Yehonadav
bizə belə əmr etdi: “Siz və nəsliniz heç vaxt şərab içməyin!
7 Özünüz üçün ev tikməyin, toxum əkməyin, bağ salmayın. Bu şeyləri
almayın, etməyin, ömrünüz boyu çadırlarda yaşayın. Belə etsəniz, köç etdiyiniz
torpaqlarda uzun müddət yaşayarsınız”.
8 Atamız Rekav oğlu Yehonadavın bizə əmr etdiyi hər şeyə qulaq asdıq. Nə
biz, nə arvadlarımız, nə də oğul-qızlarımız heç vaxt şərab içmədik.
9 İçində yaşamaq üçün evlər tikmədik, bağlar, tarlalar və əkinlər salmadıq.
10 Çadırlarda yaşadıq. Atamız Yehonadav nə əmr etdisə, hamısına qulaq asıb
əməl etdik.
11 Amma Babil padşahı Navuxodonosor bu ölkəyə hücum edən zaman “gəlin
Xaldey və Aram ordusundan qaçmaq üçün Yerusəlimə gedək” dedik. Buna
görə də Yerusəlimdə qalırıq».
12 Bundan sonra Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
13 «İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi deyir ki, get Yəhuda adamlarına və
Yerusəlimdə yaşayanlara bunları söylə: “Siz heç bir dərs almayacaq, sözlərimə
qulaq asmayacaqsınız?” Rəbb belə bəyan edir.
14 “Rekav oğlu Yehonadav öz nəslinə şərab içməmələrini əmr etdi, nəsli də
onun əmrinə əməl etdi və bu günə qədər də şərab içmirlər. Çünki atalarının

* **35:1** 2Pad. 23:36–24:6; 2Saln. 36:5-7

əmrinə qulaq asdılar. Mən isə sizinlə dəfələrlə danışdığım halda Mənə qulaq asmadınız.
15 Öz qullarım olan peyğəmbərləri dəfələrlə sizin yanınıza göndərdim. Onlar sizə dedi: ‹İndi hər biriniz öz pis yolunuzdan dönün, əməllərinizi islah edin, başqa allahların tərəfdarı olaraq onlara qulluq etməyin. Onda sizə və atalarınıza verdiyim ölkədə yaşayacaqsınız›. Amma Məni eşitməyib qulaq asmadınız.
16 Rekav oğlu Yehonadavın övladları atalarının əmr etdiyinə əməl etdi, amma bu xalq Mənə qulaq asmadı”.
17 Buna görə də İsrailin Allahı olan Ordular Allahı Rəbb belə deyir: “Mən söylədiyim bütün fəlakətləri Yəhuda və Yerusəlimdə yaşayan hər kəsin başına gətirəcəyəm. Çünki onlara xəbərdarlıq etdim, qulaq asmadılar, onları çağırdım, cavab vermədilər”».
18 Yeremya Rekav nəslinə dedi: «İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Siz atanız Yehonadavın əmrinə qulaq asdınız, onun bütün əmrlərinə əməl etdiniz, sizə əmr etdiyi hər şeyi yerinə yetirdiniz”.
19 Buna görə də İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Rekav oğlu Yehonadavın nəslindən Mənə xidmət edən bir adam heç vaxt əskik olmayacaq”».

36

Yehoyaqimin Yeremyanın tumarını yandırması

1 * Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının dördüncü ilində Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu:
2 «Bir tumar götür, Yoşiyanın dövründə sənin lə ilk dəfə danışdığım gündən indiyə qədər İsrail, Yəhuda və başqa millətlər haqqında sənə söylədiyim bütün sözləri oraya yaz.
3 Bəlkə Yəhuda xalqı başına gətirməyi niyyət etdiyim bütün fəlakətlər barəsində xəbər alanda öz pis yolundan dönər, Mən də onların təqsirlərini və günahlarını bağışlayaram».
4 O zaman Yeremya Neriya oğlu Baruku çağırdı. Baruk da Rəbbin Yeremyaya söylədiyi bütün sözləri onun dilindən eşidib tumara yazdı.
5 Yeremya Baruka əmr edib dedi: «Mən məhbusam, Rəbbin məbədinə gedə bilmərəm.
6 Sən oruc günü Rəbbin məbədinə get. Oradakı xalqa mənim dilimdən eşidib tumara yazdığın Rəbbin sözlərini oxu. Yəhuda şəhərlərindən gələn bütün xalqa bunu oxu.
7 Bəlkə onda Rəbbə yalvarışla müraciət edib öz pis yollarından dönərlər. Çünki Rəbbin bu xalq barədə ifadə etdiyi qəzəb və hiddət böyükdür».
8 Neriya oğlu Baruk Yeremya peyğəmbərin əmr etdiyi hər şeyə əməl etdi, tumarda yazılmış Rəbbin sözlərini Onun məbədində oxudu.
9 Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının beşinci ilinin doqquzuncu ayında Yerusəlimdə yaşayan və Yəhuda şəhərlərindən Yerusəlimə gələn bütün xalq Rəbbin önündə oruc elan etdi.
10 Mirzə Şafan oğlu Gemaryanın yuxarı həyətdə, məbədin Yeni darvazasının girişindəki otağında Baruk tumardan Yeremyanın sözlərini Rəbbin məbədinə yığışmış bütün xalqa oxudu.
11 Şafan oğlu Gemarya oğlu Mikeya tumardan oxunan Rəbbin sözlərini eşidən kimi

* **36:1** 2Pad. 24:1; 2Saln. 36:5-7; Yer. 45:1; Dan. 1:1-2

12 aşağı enib saraydakı mirzə otağına getdi. Bütün başçılar orada
toplaşmışdı: mirzə Elişama, Şemaya oğlu Delaya, Akbor oğlu Elnatan, Şafan oğlu
Gemarya, Xananya oğlu Sidqiya və başqaları.
13 Mikeya Barukun xalqa oxuduğu tumardan hər şeyi onlara danışdı.
14 Bundan sonra bütün başçılar Kuşi oğlu Şelemya oğlu Netanya oğlu Yehu-
dini Barukun yanına göndərdi. Yehudi Baruka «xalqa oxuduğun tumarı götür
gəl» dedi. Neriya oğlu Baruk əlində tumar onların yanına getdi.
15 Başçılar ona dedi: «Buyur əyləş, bunu bizə də oxu». Baruk da tumarı
onlara oxudu.
16 Onlar bütün bu sözləri eşidəndə qorxu içində bir-birlərinə baxıb Baruka
dedilər: «Bütün bu sözləri mütləq padşaha bildirməliyik».
17 Sonra Barukdan soruşdular: «İndi bizə söylə, bütün bu sözləri necə yazdın?
Yeremya diktə etdimi?»
18 Baruk onlara dedi: «Bütün bu sözləri Yeremya mənə diktə etdi, mən də
mürəkkəblə tumara yazdım».
19 Başçılar Baruka dedi: «Sən də, Yeremya da gedin gizlənin. Harada
olduğunuzu heç kəs bilməsin».
20 Sonra onlar tumarı mirzə Elişamanın otağında qoyub həyətdə olan
padşahın yanına getdilər. Eşitdikləri hər şeyi ona danışdılar.
21 Padşah tumarı götürüb gətirməsi üçün Yehudini göndərdi. Yehudi tumarı
mirzə Elişamanın otağından götürüb gətirdi. Onu padşaha və padşahın yanında
duran bütün başçılara oxudu.
22 Bu zaman doqquzuncu ay idi və padşah qış sarayında yaşayırdı. Onun
önündə odlu manqal yanırdı.
23 Yehudi tumardan hələ üç-dörd sütun oxumuşdu ki, padşah mirzə bıçağı ilə
onları kəsib manqaldakı oda atdı. Bunu o vaxta qədər etdi ki, bütün tumar
manqalda yanıb-qurtardı.
24 Tumardakı bütün sözləri eşidən padşah və onun əyanları nə qorxuya
düşdülər, nə də paltarlarını cırdılar.
25 Elnatan, Delaya və Gemarya tumarı yandırmaması üçün yalvarsa da,
padşah onlara qulaq asmadı.
26 Əksinə, o, şahzadə Yeraxmeelə, Azriel oğlu Serayaya və Avdeel oğlu
Şelemyaya əmr etdi ki, mirzə Baruku və Yeremya peyğəmbəri tutsunlar.
Ancaq Rəbb onları gizlətmişdi.
27 Barukun Yeremyanın dilindən eşidib yazdığı tumarı padşah yandırandan
sonra Rəbdən Yeremyaya bu söz nazil oldu:
28 «Başqa bir tumar götür, bütün əvvəlki sözləri – Yəhuda padşahı Yehoy-
aqimin yandırdığı ilk tumarda olanları oraya yaz.
29 Yəhuda padşahı Yehoyaqim üçün də söylə ki, Rəbb belə deyir: “Sən bu
tumarı yandırıb söylədin ki, nə üçün Babil padşahının mütləq gəlib bu ölkəni
xarabalığa çevirəcəyini, oradakı insanları da, heyvanları da məhv edəcəyini
bu tumara yazdın?”
30 Buna görə də Yəhuda padşahı Yehoyaqim barədə Rəbb belə deyir: “Onun
nəslindən heç kəs Davudun taxtında oturmayacaq. Cəsədi gündüzün istisinə,
gecənin ayazına atılacaq.
31 Özünü, nəslini və əyanlarını günahlarından ötrü cəzalandıracağam.
Haqqında danışdığım bütün fəlakətləri onların, Yerusəlimdə yaşayanların
və Yəhuda adamlarının başına gətirəcəyəm, çünki qulaq asmadılar”».
32 Yeremya başqa bir tumar götürüb mirzə Neriya oğlu Baruka verdi.
Yəhuda padşahı Yehoyaqimin oda atıb yandırdığı tumardakı bütün sözləri

Baruk Yeremyanın diktəsi ilə tumara yazdı. O sözlərə bənzər bir çox söz də oraya əlavə olundu.

37

Yeremya həbsxanada

1 * Babil padşahı Navuxodonosorun Yəhudaya təyin etdiyi Yoşiya oğlu Sidqiya, Yehoyaqim oğlu Yehoyakinin yerinə padşah oldu.
2 Ancaq Yeremya peyğəmbər vasitəsilə Rəbbin söylədiyi sözlərə nə padşah Sidqiya, nə onun əyanları, nə də ölkə xalqı qulaq asdı.
3 Padşah Sidqiya Şelemya oğlu Yehukalı və Maaseya oğlu kahin Sefanyanı Yeremya peyğəmbərin yanına göndərdi ki, ona desinlər: «Bizim üçün Allahımız Rəbbə dua et».
4 O vaxt Yeremya xalqın arasında açıq gedib-gəlirdi, çünki onu hələ zindana atmamışdılar.
5 Bu zaman fironun qoşunları Misirdən çıxmışdı. Yerusəlimi mühasirəyə alan Xaldeylilər bu barədə xəbər eşidən kimi Yerusəlimdən çəkildi.
6 O vaxt Yeremya peyğəmbərə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
7 «İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: "Məndən soruşmaq üçün sizi yanıma göndərən Yəhuda padşahına söyləyin ki, sizə kömək etməyə çıxan fironun ordusu öz ölkəsinə – Misirə qayıdacaq.
8 Xaldeylilər yenə gəlib bu şəhərə hücum edəcək və onu ələ keçirib yandıracaq".
9 Rəbb belə deyir: "Xaldeylilər mütləq geri çəkiləcək" deyib özünüzü aldatmayın, çünki onlar geri çəkilməyəcək.
10 Əgər sizə hücum edən bütün Xaldey ordusunu məğlub etsəniz və onların arasında yalnız yaralı adamlar qalsa belə, yenə hər biri öz çadırından qalxıb bu şəhəri yandıracaq».
11 Firon ordusunun üzündən Xaldey ordusu Yerusəlimdən çəkilən zaman
12 Yeremya Binyamin torpağına getmək üçün Yerusəlimdən yola düşdü. Oradakı xalq arasında öz irs payını almaq istəyirdi.
13 Binyamin darvazasına çatanda keşikçilərin başçısı Xananya oğlu Şelemya oğlu İriyanı orada gördü. İriya «sən Xaldeylilərin tərəfinə keçirsən» deyərək onu tutdu.
14 Yeremya «yalandır, mən Xaldeylilərin tərəfinə keçmirəm» dedi. Ancaq İriya Yeremyaya qulaq asmadı və onu tutub başçıların yanına gətirdi.
15 Başçılar Yeremyaya qəzəblənib onu döydülər. Sonra onu mirzə Yonatanın evinə – həbsxanaya saldılar, çünki o evi həbsxana etmişdilər.
16 Yeremya çəni olan zirzəmidə zindana salındı, uzun müddət orada qaldı.
17 O zaman padşah Sidqiya adam göndərib onu gətirtdi. Padşah öz sarayında gizlicə ondan soruşdu: «Rəbdən bir söz varmı?» Yeremya «var» deyə cavab verdi, «Babil padşahına təslim ediləcəksən».
18 Sonra Yeremya padşah Sidqiyaya dedi: «Sənə, əyanlarına və bu xalqa qarşı nə günah etdim ki, məni həbsxanaya saldınız?
19 "Babil padşahı sizə və bu ölkəyə hücum etməyəcək" deyə sizin üçün peyğəmbərlik edən peyğəmbərləriniz indi haradadır?
20 Ey ağam padşah, indi xahiş edirəm, qulaq as. Xahiş edirəm, bu yalvarışımı qəbul et və məni mirzə Yonatanın evinə qaytarma, qoy orada ölməyim».

* **37:1** 2Pad. 24:17; 2Saln. 36:10

21 Padşah Sidqiya əmr etdi və Yeremyanı keşikçilər həyətində saxladılar.
Şəhərdə çörək ehtiyatı qurtarana qədər hər gün ona çörək bişirənlər
küçəsindən gətirib bir parça çörək verirdilər. Beləcə Yeremya mühafizəçilər
həyətində qaldı.

38

Yeremyanın quyuya atılması

1 Mattan oğlu Şefatya, Paşxur oğlu Gedalya, Şelemya oğlu Yehukal və Malkiya
oğlu Paşxur Yeremyanın bütün xalqa dediyi bu sözləri eşitdi:
2 «Rəbb belə deyir: "Bu şəhərdə qalan adam qılıncdan, aclıqdan və vəbadan
öləcək. Ancaq Xaldeylilərə təslim olan yaşayacaq, heç olmasa öz canını
qurtarıb sağ qalacaq".
3 Rəbb belə deyir: "Bu şəhər hökmən Babil padşahının ordusuna təslim
ediləcək və o bu şəhəri tutacaq"».
4 Başçılar padşaha dedi: «Qoy bu adam öldürülsün. Çünki belə sözlər deyib
bu şəhərdə salamat qalan döyüşçüləri və bütün xalqı ruhdan salır. Yəqin bu
adam xalqa yaxşılıq deyil, pislik arzulayır».
5 Padşah Sidqiya dedi: «Onu sizin əlinizə verirəm, çünki padşah sizin
əleyhinizə bir iş görə bilməz».
6 O zaman onlar Yeremyanı götürüb padşahın oğlu Malkiyanın
mühafizəçilər həyətində olan quyusuna atdılar. Yeremyanı kəndirlə oraya
saldılar. Quyuda su yox idi, yalnız çirkab var idi. Yeremya çirkaba batdı.
7 Padşah sarayında olan hərəmağası Kuşlu Eved-Melek Yeremyanın quyuya
atıldığını eşitdi. Bu zaman padşah Binyamin darvazasında oturmuşdu.
8 Eved-Melek padşah sarayından gəlib padşaha belə söylədi:
9 «Ağam padşah, bu adamlar Yeremya peyğəmbəri quyuya ataraq onunla
pis rəftar etdi. O orada acından öləcək, çünki daha şəhərdə çörək qalmadı».
10 Padşah Kuşlu Eved-Melekə əmr edib dedi: «Özünlə otuz nəfər götür, nə
qədər ki ölməyib, Yeremya peyğəmbəri quyudan çıxart».
11 Eved-Melek adamları özü ilə götürüb saray xəzinəsinin altında olan bir
otağa girdi və oradan yırtıq paltarlar, cırıq əskilər götürdü. Sonra onları iplərlə
quyuya Yeremyaya salladılar.
12 Kuşlu Eved-Melek Yeremyaya dedi: «Yırtıq paltarları və əskiləri iplərin
üstündən qoltuqlarının altına qoy». Yeremya belə də etdi.
13 Yeremyanı iplərlə çəkib quyudan çıxartdılar. Yeremya mühafizəçilər
həyətində qaldı.

Sidqiyanın yenə Yeremyaya sual verməsi

14 Padşah Sidqiya adam göndərib Yeremya peyğəmbəri öz yanına – Rəbbin
məbədinin üçüncü girişinə gətirdi. Padşah Yeremyaya dedi: «Səndən bir şey
soruşacağam, məndən heç nə gizlətmə».
15 Yeremya Sidqiyaya dedi: «Sənə bildirsəm, məni öldürəcəksən. Sənə
nəsihət versəm də, mənə qulaq asmayacaqsan».
16 Padşah Sidqiya Yeremyaya gizlicə and içib dedi: «Bizə nəfəs verən, var
olan Allaha and olsun ki, səni öldürməyəcəyəm və canını almaq istəyən
adamlara təslim etməyəcəyəm».
17 Yeremya Sidqiyaya dedi: «İsrailin Allahı olan Ordular Allahı Rəbb belə
deyir: "Əgər sən Babil padşahının başçılarına təslim olsan, canın qurtaracaq
və bu şəhər də odda yanmayacaq, ailənlə birgə sağ qalacaqsan.

18 Ancaq Babil padşahının başçılarına təslim olmasan, bu şəhər Xaldeylilərə
təslim ediləcək və onu yandıracaqlar. Sən də onların əlindən qaçıb qurtara
bilməyəcəksən"».
19 Padşah Sidqiya Yeremyaya dedi: «Xaldeylilərin tərəfinə keçən
Yəhudilərdən qorxuram. Xaldeylilər məni onların əlinə verə bilər, onlar
da mənimlə pis rəftar edər».
20 Yeremya dedi: «Verməzlər. Xahiş edirəm, sənə söyləyəcəyimə əməl edərək
Rəbbin sözünə qulaq as. Onda xeyir taparsan, canın da amanda qalar.
21 Ancaq sən təslim olmaq istəmədiyin halda Rəbb mənə bunu göstərir:
22 Yəhuda padşahının sarayında qalan bütün qadınlar Babil padşahına təslim
ediləcək. Onda o qadınlar deyəcək:
"Güvəndiyin adamlar səni aldadıb
Məğlubiyyətə düçar etdi.
Ayaqların palçığa batanda
Onlar səni qoyub qaçdı".
23 Sənin bütün arvadların və oğulların Xaldeylilərə təslim ediləcək. Özün də
onların əlindən qaçıb qurtara bilməyəcəksən, Babil padşahı səni ələ keçirəcək.
Bu şəhər də yandırılacaq».
24 Sidqiya Yeremyaya dedi: «Bu söhbəti heç kəs bilməməlidir, yoxsa ölə
bilərsən.
25 Əgər səninlə danışdığımı başçılar eşitsə, yanına gəlib "padşaha nə söylədin
və padşah sənə nə dedi, bizə bildir, bizdən gizlətmə, yoxsa səni öldürərik" desə,
26 onlara "padşaha yalvardım ki, məni Yonatanın evinə qaytarmasın və
orada ölməyim" söylə».
27 Bütün başçılar Yeremyanın yanına gəlib ondan söz soruşdu. O da padşahın
əmr etdiyi kimi bütün bu sözləri onlara söylədi. Daha ona bir söz demədilər,
çünki bu söhbəti heç kəs eşitməmişdi.
28 * Yerusəlim alındığı zaman Yeremya orada idi və mühafizəçilər həyətində
qalırdı.

39

Yerusəlimin süqutu
(2Pad. 25:1-12; Yer. 52:4-16)

1 Yəhuda padşahı Sidqiyanın padşahlığının doqquzuncu ilinin onuncu
ayında Babil padşahı Navuxodonosor bütün ordusu ilə Yerusəlimin qarşısına
gəlib şəhəri mühasirəyə aldı.
2 Sidqiyanın padşahlığının on birinci ilində, dördüncü ayın doqquzuncu
günü şəhər divarında dəlik açıldı.
3 Babil padşahının bütün başçıları – Nerqal-Sareser, Samqar-Nevo, baş
məmur Sarsekim, baş məsləhətçi Nerqal-Sareser və bütün başqa əyanlar içəri
girib Orta darvazada oturdu.
4 Yəhuda padşahı Sidqiya və bütün döyüşçülər onları görəndə gecə vaxtı
şəhərdən, padşah bağçası yolundan, iki divar arasındakı qapıdan çıxıb qaçdılar
və Aravaya üz tutdular.
5 Xaldey ordusu onları təqib edib Yerixo düzənliyində Sidqiyaya
çatdı. Sidqiyanı tutub Xamat torpağındakı Rivlaya, Babil padşahı
Navuxodonosorun yanına gətirdilər. O, Sidqiya barədə hökm verdi.
6 Babil padşahı Rivlada Sidqiyanın gözü önündə onun oğlanlarını öldürtdü.
Babil padşahı bütün Yəhuda əyanlarını da öldürtdü.

* **38:28** Yez. 33:21

7 Sidqiyanın isə gözlərini kor etdi və onu Babilə aparmaq üçün zəncirlədi.
8 Xaldeylilər padşah sarayını və xalqın evlərini yandırdılar, Yerusəlimin divarlarını uçurtdular.
9 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan şəhərdə sağ qalan xalqı, onun tərəfinə keçənləri – sağ qalan bütün əhalini Babilə sürgün etdi.
10 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan xalqdan heç bir şeyi olmayan bəzi yoxsulları Yəhuda torpağında saxladı, həmin gün onlara üzümlüklər və zəmilər verdi.

Yeremyanın azad olunması

11 Babil padşahı Navuxodonosor Yeremya barədə keşikçilər rəisi Nevuzaradana əmr edib dedi:
12 «Onu aparıb yaxşı bax, pis rəftar etmə. Özü sənə nə desə, onu elə».
13 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan, baş məmur Nevuşazban, baş məsləhətçi Nerqal-Sareser və Babil padşahının başqa əyanları adam göndərib
14 Yeremyanı mühafizəçilər həyətindən gətirdilər və evinə aparmaq üçün Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyaya tapşırdılar. O da xalqın arasında yaşamağa başladı.
15 Mühafizəçilər həyətində məhbus ikən Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil olmuşdu:
16 «Get Kuşlu Eved-Melekə söylə ki, İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Bu şəhərin üzərinə yaxşılıq deyil, pislik gətirərək dediyim sözləri yerinə yetirəcəyəm. O gün bunlar sənin gözlərin önündə baş verəcək.
17 Ancaq o gün səni xilas edəcəyəm" Rəbb belə bəyan edir. "Qorxduğun adamlara təslim edilməyəcəksən.
18 Bəli, Mən səni xilas edəcəyəm, sən qılıncla həlak olmayacaqsan. Heç olmasa öz canını qurtaracaqsan, çünki sən Mənə güvəndin" Rəbb belə bəyan edir».

40

Yeremya Gedalyanın yanında

1 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan Yeremyanı Ramada qoyub getdikdən sonra Rəbbin sözü Yeremyaya nazil oldu. Nevuzaradan onu Babilə sürgün olunan bütün Yerusəlim və Yəhuda xalqı ilə birgə zəncirlənmiş halda Ramaya aparmışdı.
2 Keşikçilər rəisi Yeremyanı tapıb ona dedi: «Bu yerin başına Allahın Rəbb bu bəlanı gətirəcəyini söylədi,
3 sonra da onu yerinə yetirib dediyi kimi etdi. Çünki Rəbbə qarşı günah etdiniz, sözünə qulaq asmadınız, buna görə də başınıza bu iş gəldi.
4 İndi səni əlinə vurulan zəncirlərdən azad edirəm. Əgər mənimlə birgə Babilə getmək istəyirsənsə, gəl gedək, sənin qayğına qalaram. Ancaq mənimlə birgə Babilə getmək istəmirsənsə, getmə. Bax bütün ölkə sənin qarşındadır, hara getmək sənin üçün yaxşı və düzgündürsə, ora da get».
5 Yeremya hələ qayıtmamış Nevuzaradan dedi: «Babil padşahının Yəhuda şəhərləri üzərinə qoyduğu Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyanın yanına qayıt və onunla birgə xalq arasında yaşa. Yaxud da hara getmək istəyirsən, ora get». Keşikçilər rəisi ona azuqə və hədiyyə verib buraxdı.
6 Yeremya Mispaya Axiqam oğlu Gedalyanın yanına getdi və onunla birgə ölkədə qalan xalq arasında yaşadı.

Gedalyanın öldürülməsi
(2Pad. 25:22-26)

7 Çöldə olan bütün qoşun başçıları və onların adamları eşitdi ki, Babil
padşahı, Axiqam oğlu Gedalyanı ölkəyə başçı qoymuş və ölkənin yoxsul
əhalisindən Babilə sürgün olunmamış kişiləri, qadınları və uşaqları onun
ixtiyarına vermişdir.
8 Bu adamlar Mispaya, Gedalyanın yanına gəldi: Netanya oğlu İsmail,
Qareahın oğulları Yoxanan və Yonatan, Tanxumet oğlu Seraya, Netofalı Efayın
oğulları, Maakalının oğlu Yezanya və onların adamları.
9 Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalya onlara və öz adamlarına and içib dedi:
«Xaldeylilərə qulluq etməkdən qorxmayın. Ölkədə qalıb Babil padşahına qul-
luq edin, sizin üçün yaxşı olar.
10 Mənə gəlincə, bizim yanımıza gələcək Xaldeylilərin qabağında sizi təmsil
etmək üçün Mispada qalacağam. Ancaq siz şərab, yay meyvələri və zeytun
yağı yığıb qablarınıza doldurun və aldığınız şəhərlərdə yaşayın».
11 Moavda, Ammonlular arasında, Edomda və başqa ölkələrdə olan bütün
Yəhudilər Babil padşahının Yəhudada müəyyən sayda əhali saxladığını və
Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyanı onlara başçı qoyduğunu eşitdi.
12 Yəhudilərin hamısı sürgün olunduqları bütün yerlərdən qayıtdı. Yəhuda
torpağına, Mispada olan Gedalyanın yanına gəldilər, çoxlu şərab və yay
meyvələri topladılar.
13 Qareah oğlu Yoxanan və çöllərdə olan bütün qoşun başçıları Mispada olan
Gedalyanın yanına gəlib
14 ona dedi: «Ammonluların padşahı Baalisin sənin canını almaq üçün
Netanya oğlu İsmaili göndərdiyini bilirsənmi?» Ancaq Axiqam oğlu Gedalya
onlara inanmadı.
15 Qareah oğlu Yoxanan Mispada Gedalyaya gizlicə söylədi: «Burax gedim,
Netanya oğlu İsmaili öldürüm, heç kəs bilməyəcək. Nə üçün o səni öldürsün və
ətrafına yığılmış bütün Yəhudilər dağılsın, Yəhudadan sağ qalanlar da məhv
olsun?»
16 Ancaq Axiqam oğlu Gedalya Qareah oğlu Yoxanana dedi: «Bu işi etmə,
çünki İsmail barəsində yalan danışırsan».

41

1 * Elə oldu ki, yeddinci ayda padşah nəslindən və əyanlarından olan Elişama
oğlu Netanya oğlu İsmail on nəfərlə birgə Mispaya, Axiqam oğlu Gedalyanın
yanına gəldi. Orada birlikdə yemək yeyərkən
2 Netanya oğlu İsmail və onunla birgə olan on nəfər qalxıb Babil padşahının
ölkəyə başçı qoyduğu Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyanı qılıncla vurub-
öldürdülər.
3 İsmail Mispada Gedalya ilə birgə olan bütün Yəhudiləri və oradakı Xaldey
döyüşçülərini də öldürdü.
4 Gedalyanın öldürülməsindən bir gün sonra, hələ heç kəs olanları
bilməyərkən
5 Şekemdən, Şilodan və Samariyadan saqqalları qırxılmış, paltarları cırıq,
bədənlərinə yara vurmuş, Rəbbin məbədinə gətirmək üçün əllərində taxıl
təqdimi və buxur olan səksən nəfər adam gəldi.
6 Onları qarşılamaq üçün Mispadan Netanya oğlu İsmail gəldi. O ağlaya-
ağlaya adamların qabağına çıxıb onlara dedi: «Axiqam oğlu Gedalyanın yanına
gəlin».

* **41:1** 2Pad. 25:25

7 Adamlar şəhərə girəndə Netanya oğlu İsmail və yanında olan adamlar
onları öldürüb cəsədlərini quyuya atdılar.
8 Ancaq onlar arasında olan on nəfər İsmailə dedi: «Bizi öldürmə, çünki bizim
tarlada saxlanan buğda, arpa, zeytun yağı və balımız var». İsmail də fikrindən
dönüb onları yoldaşları ilə birgə öldürmədi.
9 İsmailin öldürdüyü Gedalya ilə adamlarının cəsədlərini atdığı quyunu
padşah Asa İsrail padşahı Baaşaya qarşı müdafiə tədbiri olaraq qazmışdı.
Netanya oğlu İsmail onu öldürülənlərlə doldurdu.
10 Sonra İsmail keşikçilər rəisi Nevuzaradanın Axiqam oğlu Gedalyanın ixti-
yarına verdiyi Mispadakı bütün xalqı və padşah qızlarını əsir tutdu. Netanya
oğlu İsmail Mispada qalan bütün xalqı əsir götürüb Ammonlulara sığınmaq
üçün yola düşdü.

Yoxananın xalqı xilas etməsi

11 Qareah oğlu Yoxanan və onunla birgə olan bütün qoşun başçıları Netanya
oğlu İsmailin etdiyi bütün pisliklər barədə eşitdi.
12 Onda bütün adamlarını götürüb Netanya oğlu İsmaillə vuruşmağa getdilər.
Onu Giveonda olan böyük hovuzun yanında tapdılar.
13 İsmailin yanında olan bütün xalq Qareah oğlu Yoxananı və onunla olan
bütün qoşun başçılarını görəndə sevindi.
14 İsmailin Mispadan sürgün etdiyi bütün xalq dönüb geri qayıtdı və Qareah
oğlu Yoxananın yanına getdi.
15 Ancaq Netanya oğlu İsmail səkkiz nəfərlə birgə Yoxanandan qaçıb-
qurtuldu və Ammonluların yanına getdi.
16 Qareah oğlu Yoxanan və yanındakı bütün qoşun başçıları sağ qalanların
hamısını – Axiqam oğlu Gedalyanı öldürən Netanya oğlu İsmailin Mispadan
əsir apardığı döyüşçüləri, qadınları, uşaqları və hərəmağalarını Giveondan
götürüb gətirdilər.
17 Xaldeylilərdən qaçmaq üçün Misirə tərəf yola düşdülər və Bet-Lexem
yaxınlığındakı Gerut-Kimhamda qaldılar.
18 Çünki Netanya oğlu İsmail Babil padşahının ölkəyə başçı qoyduğu Axiqam
oğlu Gedalyanı öldürdüyü üçün Xaldeylilərdən qorxurdular.

42

Yeremyanın duasına Rəbbin cavabı

1 Bütün qoşun başçıları, Qareah oğlu Yoxanan, Hoşaya oğlu Yezanya * və
böyükdən kiçiyə qədər bütün xalq yaxınlaşıb
2 Yeremya peyğəmbərə dedi: «Xahiş edirik, yalvarışımız sənə məqbul olsun,
bizim üçün – bu qalan xalq üçün Allahın Rəbbə dua et, çünki necə ki görürsən,
o boyda xalqdan azalıb bu qədər qalmışıq.
3 Qoy hara gedəcəyimizi, nə edəcəyimizi Allahın Rəbb bizə bildirsin».
4 Yeremya peyğəmbər onlara dedi: «Razıyam. İstədiyiniz kimi Allahınız
Rəbbə dua edəcəyəm və barənizdə Rəbb nə cavab versə, sizə bildirəcəyəm.
Sizdən heç nəyi gizli saxlamayacağam».
5 Onlar Yeremyaya dedi: «Allahın Rəbbin bizə bildirmək üçün sənə nazil
etdiyi hər sözə əməl etməsək, qoy Rəbb Özü əleyhimizə həqiqi və etibarlı şahid
olsun.

* **42:1** *Yezanya* – yaxud *Azarya.* Bax: Yer. 43:2.

6 Səni yanına göndərdiyimiz Allahımız Rəbbin sözünü bəyənsək də,
bəyənməsək də, ona qulaq asacağıq ki, işimiz yaxşı getsin. Bəli, Allahımız
Rəbbin sözünə qulaq asacağıq».
7 On gün sonra Rəbbin sözü Yeremyaya nazil oldu.
8 Qareah oğlu Yoxananı, onunla birgə olan bütün qoşun başçılarını,
böyükdən kiçiyə qədər bütün xalqı çağırıb
9 onlara dedi: «Yalvarışınızı önünə təqdim etmək üçün məni yanına
göndərdiyiniz İsrailin Allahı Rəbb belə deyir:
10 "Əgər bu ölkədə qalsanız, Mən sizi dirçəldərəm, daha dağıtmaram, sizi
əkərəm, daha çıxarmaram. Çünki başınıza gətirdiyim bütün bəlalara görə
təəssüflənirəm.
11 Babil padşahından qorxmayın. Siz ondan qorxursunuz, ancaq qorx-
mayın" Rəbb belə bəyan edir. "Çünki Mən sizinləyəm və sizi azad edib onun
əlindən qurtaracağam.
12 Mən sizə mərhəmət göstərəcəyəm ki, o da rəhm edib sizi öz torpağınıza
qaytarsın".
13 Ancaq siz "bu torpaqda yaşamayacağıq" deyərək Allahınız Rəbbin sözünə
qulaq asmasanız,
14 "yox, biz Misir torpağına gedəcəyik, orada müharibə görməyəcəyik, şeypur
səsi eşitməyəcəyik, aclıq çəkməyəcəyik və orada qalacağıq" desəniz,
15 onda, ey qalan Yəhudalılar, Rəbbin sözünü eşidin. İsrailin Allahı olan
Ordular Rəbbi belə deyir: "Əgər siz, doğrudan da, Misirə gedib orada sakin
olmağı qərara alsanız,
16 o zaman qorxduğunuz həmin qılınc Misir torpağında sizə yetişəcək.
Qorxduğunuz aclıq Misirdə sizi təqib edəcək və orada öləcəksiniz.
17 Misirə gedib sakin olmağı qərara alan hər kəs qılınc, aclıq və vəbadan
öləcək. Onlardan heç kəs sağ qalmayacaq, başlarına gətirdiyim bəladan qaçıb
qurtarmayacaq".
18 Çünki İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Yerusəlimdə
yaşayanların üzərinə necə qəzəbim və qızğınlığım töküldüsə, siz Misirə getsəniz,
eləcə qızğınlığım üzərinizə töküləcək. Siz lənət, dəhşət, nifrin və rüsvayçılıq
hədəfi olacaqsınız. Bir daha bu yeri görməyəcəksiniz".
19 Ey Yəhudanın qalan camaatı, sizin üçün Rəbb "Misirə getməyin" söylədi.
Yaxşı bilin ki, bu gün sizə xəbərdarlıq etdim.
20 Çünki siz fəlakət gətirən bir səhv etdiniz. Məni Allahınız Rəbbin yanına
göndərib dediniz: "Allahımız Rəbbə bizim üçün dua et, Allahımız Rəbbin
deyəcəyi hər şeyi bizə bildir, biz elə də edərik".
21 Mən bu gün sizə xəbər verdim, ancaq siz məni yanınıza göndərdiyi heç bir
işdə Allahınız Rəbbin sözünə qulaq asmadınız.
22 İndi yaxşı bilin ki, gedib sakin olmaq istədiyiniz yerdə qılınc, aclıq və
vəbadan öləcəksiniz».

43

Yeremyanın Misirə aparılması

1 Yeremya bütün xalqa özlərinin Allahı Rəbbin sözlərini, Onun Yeremya
vasitəsilə onlara nazil etdiyi hər şeyi söyləməyi qurtaranda
2 Xoşaya oğlu Azarya, Qareah oğlu Yoxanan və bütün dikbaş adamlar
Yeremyaya dedi: «Sən yalan söyləyirsən. "Gedib Misirdə sakin olmayın"
demək üçün Allahımız Rəbb səni bizim yanımıza göndərmədi.

3 Ancaq Neriya oğlu Baruk səni bizə qarşı təhrik edir ki, Xaldeylilər bizi
öldürsün yaxud da Babilə sürgün etsin».
4 Qareah oğlu Yoxanan, bütün qoşun başçıları və xalq Rəbbin Yəhuda
torpağında qalmaq əmrinə qulaq asmadı.
5 * Əksinə, Qareah oğlu Yoxanan və bütün qoşun başçıları sürgün olun-
duqları millətlərin arasından Yəhuda torpağında sakin olmaq üçün qayıdan
Yəhudalıların qalanını –
6 kişiləri, qadınları, uşaqları, padşahın qızlarını, keşikçilər rəisi
Nevuzaradanın Şafan oğlu Axiqam oğlu Gedalyanın yanında qoyduğu hər
kəsi, Yeremya peyğəmbəri və Neriya oğlu Baruku götürüb getdilər.
7 Onlar Rəbbin sözünə qulaq asmayıb Misir torpağına getdi və Taxpanxesə
çatdı.
8 Taxpanxesdə Yeremyaya Rəbbin bu sözü nazil oldu:
9 «Əlinə böyük daşlar al və onları Yəhuda kişilərinin gözü önündə Taxpanxesə
firon sarayına girilən yerdə olan kərpic döşəmənin palçığında gizlət.
10 Sonra onlara söylə ki, İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Bax
Mən xəbər göndərib qulum Babil padşahı Navuxodonosoru gətirdəcəyəm və
gizlətdiyim bu daşların üstündə onun taxtını quracağam. Padşah öz çadırını
onların üstündə açacaq.
11 * O gəlib Misir ölkəsini məğlub edəcək. Ölüm üçün ayrılanlar ölümə, sürgün
üçün ayrılanlar sürgünə, qılınc üçün ayrılanlar qılınca təslim ediləcək.
12 Misir allahlarının məbədlərində od qalayacağam. Babil padşahı onları
yandıracaq, bütləri alıb aparacaq. Bir çoban paltarını necə bitdən təmizləyirsə,
o da Misir ölkəsini eləcə təmizləyəcək. Sonra oradan sağ-salamat çıxacaq.
13 O, Misir torpağında Günəş allahının məbədinin dik daşlarını dağıdacaq,
Misir allahlarının məbədlərini yandıracaq”».

44

Yeremyanın Misirdəki Yəhudalılara müraciəti

1 Misir ölkəsində, Miqdolda, Taxpanxesdə, Nofda yaşayan və Patros tor-
pağında sakin olan bütün Yəhudalılar barədə Yeremyaya bu söz nazil oldu:
2 «İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: “Yerusəlim və bütün Yəhuda
şəhərləri üzərinə gətirdiyim bəlanın hamısını gördünüz.
3 Etdikləri pislikdən ötrü o şəhərlər bu gün viran olmuş və sakinsiz
qalmışdır. Onlar özlərinin, sizin və ataларının tanımadıqları başqa allahlara
buxur yandırıb qulluq edərək Məni qəzəbləndirdi.
4 Mən dəfələrlə qullarım olan peyğəmbərləri sizin yanınıza göndərib ‹Mənim
nifrət etdiyim iyrənc işləri görməyin› dedim.
5 Ancaq onlar eşitmədi, qulaq asmadı. Pisliklərindən dönmədilər, başqa
allahlara buxur yandırmağı dayandırmadılar.
6 Buna görə də qızğınlığım və qəzəbim daşıb-töküldü, Yəhuda şəhərlərində,
Yerusəlim küçələrində od qaladı. Onlar bu gün olduğu kimi xaraba və viranə
oldular”.
7 İndi İsrailin Allahı – Ordular Allahı Rəbb belə deyir: “Kişinizi də, qadınınızı
da, uşağınızı da, südəmərinizi də Yəhuda içində qırıb-çatacağam ki, sizdən heç
kəs sağ qalmasın.
8 Sakin olmaq üçün gəldiyiniz Misir torpağında əlinizlə düzəltdiyiniz başqa
allahlara buxur yandırmaqla Məni qəzəbləndirdiniz. Beləcə öz başınıza fəlakət

* **43:5** 2Pad. 25:26 * **43:11** Yer. 15:2; Vəhy 13:10

gətirirsiniz. Dünyanın bütün millətlərinin qarşısında lənət və rüsvayçılıq
hədəfinə çevriləcəksiniz.
9 Yəhuda ölkəsində, Yerusəlim küçələrində atalarınızın, Yəhuda
padşahlarının, onların arvadlarının, sizin və arvadlarınızın etdikləri pisliklər
unutdunuzmu?
10 Bu günə qədər itaətkarlıq etmədilər, qorxmadılar, qanunuma, sizə və
atalarınıza verdiyim qaydalara əməl etmədilər".

11 Buna görə də İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Bax Mən sizə
pislik edib bütün Yəhudalıları qırıb-çatmağı qərara aldım.
12 Misirə gəlib sakin olmağı qərara alan Yəhudanın sağ qalanlarını aradan
götürəcəyəm və onların hamısı Misir ölkəsində həlak olacaq. Qılıncdan
keçiriləcək və aclıqdan tələf olacaqlar, böyükdən kiçiyə qədər qılınc və aclıqdan
öləcəklər. Lənət, dəhşət, nifrin və rüsvayçılıq hədəfinə çevriləcəklər.
13 Yerusəlimi qılınc, aclıq və vəba ilə necə cəzalandırdımsa, Misir torpağında
yaşayanları da eləcə cəzalandıracağam.
14 Sakin olmaq üçün Misir torpağına gələn Yəhudanın sağ qalanlarından
heç kəs qaçıb qurtarmayacaq, heç kəs salamat qalıb Yəhuda torpağına
qayıtmayacaq. Oraya qayıdıb sakin olmaq istəsələr də, bir neçə qaçqından
başqa qayıdan olmayacaq"».

15 Arvadlarının başqa allahlara buxur yandırdıqlarını bilən bütün kişilər,
orada dayanan qadınlar – böyük bir camaat və Misir torpağında, Patrosda
yaşayan bütün xalq Yeremyaya müraciət edib dedi:
16 «Sənin bizə Rəbbin adı ilə söylədiyin sözə qulaq asmayacağıq.
17 Dediyimiz hər şeyi mütləq edəcəyik: Göylər Mələkəsi ilahəyə buxur
yandırıb içmə təqdimləri verəcəyik. Bir zamanlar bu işi biz, atalarımız,
padşahlarımız və başçılarımız Yəhuda şəhərlərində, Yerusəlim küçələrində
etdik. O zaman çörəklə doyur, uğur qazanır və heç bir zərər görmürdük.
18 Göylər Mələkəsi ilahəyə buxur yandırmağı, ona içmə təqdimlər verməyi
dayandırdığımız vaxtdan bəri hər şeyə möhtac olduq, qılınc və aclıqdan həlak
oluruq».
19 Qadınlar da dedi: «Biz Göylər Mələkəsi ilahəyə buxur yandırarkən, ona
içmə təqdimləri verərkən məgər ərlərimizin xəbəri yox idi ki, onun təsvirinə
oxşar kökələr düzəldib içmə təqdimləri veririk?»

20 O zaman Yeremya kişilərə və qadınlara – ona bu cavabı vermiş bütün
xalqa belə dedi:
21 «Sizin, atalarınızın, padşahlarınızın, başçılarınızın və ölkə xalqının Yəhuda
şəhərlərində və Yerusəlim küçələrində buxur yandırmağını Rəbb yadına
salmadımı, ağlına gətirmədimi?
22 Rəbb pis işlərinizə, etdiyiniz iyrənc şeylərə daha dözə bilmir. Ona görə də
indi ölkəniz sakini olmayan xarabalığa, viranəliyə və lənət hədəfinə çevrildi.
23 Siz buxur yandırıb Rəbbə qarşı günah etdiniz, Rəbbin sözünə qulaq
asmadınız, qanununa, qaydalarına və göstərişlərinə əməl etmədiniz. Buna
görə də bu gün başınıza bu fəlakət gəldi».

24 Yeremya qadınlar da daxil olmaqla bütün xalqa dedi: «Ey Misirdə olan
bütün Yəhuda xalqı, Rəbbin sözünə qulaq asın.
25 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir: "Göylər Mələkəsi ilahəyə
buxur yandırıb içmə təqdimləri gətirməklə verdiyimiz vədi mütləq yerinə
yetirəcəyik" deyərək siz və arvadlarınız dilinizlə dediyinizi öz əlinizlə yerinə
yetirdiniz. Eybi yox, verdiyiniz sözə əməl edin və vədlərinizi yerinə yetirin.

26 Ey Misir torpağında yaşayan bütün Yəhuda xalqı, bu işlərə görə Rəbbin
sözünü eşidin: “Mən Öz böyük adıma and içdim ki, bir daha Misir torpağında
heç bir Yəhudalı şəxs ‹var olan Xudavənd Rəbbin haqqına and olsun› deyib
Mənim adımı çəkməyəcək.
27 İndi Mən onlara yaxşılıq etmək üçün deyil, pislik etmək üçün məqam
gözləyirəm. Misir torpağında olan bütün Yəhudalılar yox olana qədər qılınc
və aclıqdan həlak olacaq.
28 Az sayda adam qılıncdan qurtarıb Misir torpağından Yəhuda torpağına
qayıdacaq. Misir torpağına sakin olmağa gələn Yəhuda xalqından sağ qalan-
ların hamısı o zaman biləcək ki, kimin sözü yerinə yetdi, Mənimki yoxsa
onlarınkı?
29 Mən sizi bu yerdə cəzalandıracağam ki, başınıza bəla gələcəyi barədə
sözlərimin mütləq yerinə yetəcəyini biləsiniz” Rəbb belə bəyan edir. “Bunun
əlaməti belə olacaq”.
30 * Rəbb belə deyir: “Yəhuda padşahı Sidqiyanı canını almaq istəyən
düşməni Babil padşahı Navuxodonosora necə təslim etdimsə, Misir padşahı
firon Xofranı da canını almaq istəyən düşmənlərinə eləcə təslim edəcəyəm”».

45

Allahın Baruka vədi

1 * Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının dördüncü ilində
Neriya oğlu Baruk, Yeremyanın dediyi bu sözləri kitaba yazanda Yeremya
peyğəmbər ona belə söylədi:
2 «Ey Baruk, sənin barəndə İsrailin Allahı Rəbb belə deyir:
3 “Sən dedin ki, vay mənim halıma! Çünki Rəbb dərdlərimə kədər də qatdı,
iniltimdən yoruldum, rahatlıq tapmıram”.
4 Sən ona söylə ki, Rəbb belə deyir: “Bax Mən tikdiyimi dağıdacağam,
əkdiyimi çıxaracağam, özü də bütün ölkədə.
5 Əgər sən özün üçün çox şey istəyirsənsə, istəmə. Çünki Mən bütün bəşərin
üzərinə bəla gətirəcəyəm” Rəbb belə bəyan edir. “Ancaq hara gedirsən, get,
heç olmasa canını qoruyacağam”».

46

Misirin məğlub olması

1 Bu, millətlər barədə Yeremya peyğəmbərə nazil olan Rəbbin sözüdür.
2 * Misir haqqında, Misir padşahı firon Nekonun ordusu barədə nazil
olan sözdür. Bu ordu Fərat çayı sahilində olan Karkemişdə idi. Yəhuda
padşahı Yoşiya oğlu Yehoyaqimin padşahlığının dördüncü ilində Babil padşahı
Navuxodonosor onu məğlub etdi.
3 «Qalxan və sipər hazırlayıb
Döyüşə girin!
4 Atlarınızı yəhərləyin,
Ayğırlarınıza minin, ey atlılar!
Dəbilqə geyinib sıraya düzülün,
Nizələrinizi itiləyib zireh geyinin!
5 Nə üçün mən bunu gördüm?
Onlar dəhşətə düşüb geri döndü,
Döyüşçüləri məğlub oldu,

* **44:30** 2Pad. 25:1-7 * **45:1** 2Pad. 24:1; 2Saln. 36:5-7; Yer. 36:1; Dan. 1:1-2 * **46:2** Yeş. 19:1-25; Yez. 29:1–32:32

Tez qaçıb heç geriyə də baxmadı.
Hər tərəfdə dəhşət var!»
Rəbb belə bəyan edir.
6 «Bərk qaçan qaça bilməyəcək,
Güclü qurtula bilməyəcək.
Şimalda Fərat çayı sahilində
Büdrəyib yıxılacaqlar.

7 Nil kimi qalxan,
Suları sel kimi çalxalanan kimdir?
8 Nil kimi qalxan,
Suları sel kimi çalxalanan Misirdir.
O deyir: “Qalxıb yer üzünü basacağam.
Şəhərləri və orada yaşayanları həlak edəcəyəm”.
9 Ey atlar, şahə qalxın!
Ey döyüş arabaları, dəli kimi cumun!
Ey qalxanla silahlanmış Kuş və Put döyüşçüləri,
Kaman götürən və onu çəkən Ludlular, irəli gedin!

10 O gün Ordular Rəbbi Xudavəndin günüdür,
Düşmənlərindən qisas alması üçün
Qisas günüdür.
Onları qılınc yeyib-doyacaq,
Qanlarını içib susuzluğunu yatıracaq.
Çünki şimal ölkəsində, Fərat çayı sahilində
Ordular Rəbbi Xudavənd qurban kəsir.
11 Ey bakirə qızı bənzəyən Misir,
Gileada çıx, məlhəm al.
Çoxlu dərman içməyin əbəsdir,
Sənin dərdinə əlac yoxdur.
12 Millətlər sənin rüsvayçılığını eşitdi,
Fəryadın yer üzünü bürüdü.
Çünki döyüşçü döyüşçünü büdrətdi,
İkisi də birdən yıxıldı».

13 * Babil padşahı Navuxodonosorun gəlib Misir torpağına hücum edəcəyi barədə Rəbb Yeremya peyğəmbərə bu sözləri nazil etdi:
14 «Misirdə bildirin,
Miqdolda eşitdirin,
Nofda və Taxpanxesdə elan edib deyin:
“Qalx və hazırlaş,
Çünki ətrafında olanları
Qılınc yeyib-qurtardı”.
15 Cəngavərlərin nə üçün yerə yıxıldı,
Dayana bilmədi?
Çünki Rəbb onu yerə vurdu.
16 Dəfələrlə büdrədilər,
Bir-birlərinin üstünə yıxılıb dedilər:
“Qalxın zalımların qılıncından qaçıb
Öz xalqımızın yanına,
Doğma vətənimizə qayıdaq”.

* **46:13** Yer. 43:10-13

17 Orada onlar bağırdılar:
“Misir padşahı firon boşboğazdır,
O, fürsəti əldən verdi”.

18 Adı Ordular Rəbbi olan Padşah bəyan edir:
“Varlığıma and olsun ki,
Tavor və dəniz sahilindəki Karmel dağları
Dağlar arasında necə nəzərə çarparsa,
Gələn şəxs də elə olacaq.
19 Ey Misirdə yaşayan,
Sürgünə getmək üçün əşyalarını hazırla.
Çünki Nof viran olub yanacaq,
İçində bir sakin qalmayacaq.

20 Misir çox gözəl bir düyədir,
Ancaq şimaldan üstünə mozalan gəlir.
21 Onun muzdlu əsgərləri də
Bəslənmiş dana kimidir.
Onlar üz çevirib birlikdə qaçdı,
Yerlərində durmadı.
Çünki fəlakətlərinin günü,
Cəzalarının vaxtı gəlmişdi.

22 Sürünən ilan kimi fışıltıları gəlir,
Çünki ordu ilə irəliləyirlər,
Ağac kəsənlər kimi ona qarşı
Balta ilə gəlirlər.
23 Keçilməz olsa da,
Yenə meşəni kəsəcəklər”
Rəbb belə bəyan edir.
“Çünki onlar çəyirtkələrdən çoxdur,
Hesaba gəlməzlər.
24 Misir utandırılacaq,
Şimal xalqına təslim ediləcək”.

25 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi deyir: “Mən No şəhərinin allahı Amonu, fironu, Misiri, onun allahlarını, padşahlarını və firona güvənənləri cəzalandıracağam.
26 Canlarını almaq istəyənlərə – Babil padşahı Navuxodonosora və onun əyanlarına təslim edəcəyəm. Ancaq sonra əvvəllər olduğu kimi adamlar yenə Misirdə yaşayacaq” Rəbb belə bəyan edir.

Rəbbin Öz xalqına vədi

27* “Qorxma, ey qulum Yaqub,
Dəhşətə düşmə, ey İsrail.
Çünki səni uzaq yerlərdən,
Nəslini sürgün olunduğu ölkədən qurtaracağam.
Yaqub geri qayıdacaq,
Rahatlıq tapıb qayğısız olacaq,
Onu qorxudan olmayacaq.
28 Qorxma, ey qulum Yaqub,
Çünki Mən sənինləyəm”

* **46:27** Yer. 30:10-11

Rəbb belə bəyan edir.
“Səni aralarına sürgün etdiyim
Millətlərin hamısını yox etsəm də,
Səni tamamilə məhv etməyəcəyəm.
Ədalətlə tərbiyələndirəcəyəm.
Amma cəzasız qoymayacağam”».

47

Filiştlilər barədə vəhy

1 * Firon Qəzzəyə hücum etməzdən əvvəl Yeremya peyğəmbərə Filiştlilər
barədə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Rəbb belə deyir:
“Budur, şimaldan sular qalxır,
Onlar sel kimi daşacaq,
Ölkənin və oradakı hər şeyin,
Şəhərin və orada yaşayanların üstünə axacaq.
İnsanlar fəryad edəcək,
O ölkədə yaşayanların hamısı nalə çəkəcək.
3 Ayğırlarının yeri döyən dırnaqlarının səsindən,
Döyüş arabalarının vəlvələsindən,
Təkərlərinin gurultusundan
Əlləri taqətdən düşdüyü üçün
Atalar dönüb oğullarına baxmır.
4 Çünki Filiştlilərin məhv ediləcəyi gün gəlir.
Sur və Sidona yardım edə bilən,
Sağ qalan hər kəs yox ediləcək.
Rəbb Kaftor sahilindən gələn *
Filiştlilərin sağ qalanlarını həlak edəcək.
5 Qəzzə saçını yolacaq,
Aşqelon susdurulacaq.
Ey düzənliklərində sağ qalanlar,
Nə vaxta qədər bədənlərinizi yaralayacaqsınız?
6 ‹Ey Rəbbin qılıncı,
Nə vaxt sakitləşəcəksən?
Qınına dön, dayan və sakit ol!› deyəcəksiniz.
7 Rəbb əmr etdiyi halda
Qılınc necə susa bilər?
Rəbb onu oraya – Aşqelona,
Dəniz sahilinə qarşı göndərdi”».

48

Moav barədə vəhy

1 * Moav barədə İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir:
«Vay Nevonun halına!
Çünki viranəliyə çevriləcək.
Qiryatayim dağılacaq,
Ələ keçiriləcək.
Qalası dağılacaq,

* **47:1** Yeş. 14:29-31; Yez. 25:15-17; Yoel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sef. 2:4-7; Zək. 9:5-7 * **47:4** *Kaftor* – indiki Krit adası. * **48:1** Yeş. 15:1–16:14; 25:10-12; Yez. 25:8-11; Amos 2:1-3; Sef. 2:8-11

Darmadağın olacaq.
2 Artıq Moavın şöhrəti qalmayıb.
Xeşbonda * onun məhvi üçün niyyət qururlar:
“Gəlin onu yox edək ki,
Daha bir də belə millət olmasın”.
Ey Madmen, † sən də susdurulacaqsan,
Qılınc səni qovacaq.

3 Xoronayimdən fəryad səsi gələcək:
“Şəhər dağıldı və böyük qırğın oldu!”
4 Moav dağıdıldı,
Övladlarının fəryadı ucaldı.
5 * Ağlaya-ağlaya
Luxit yoxuşundan çıxırlar,
Çünki Xoronayim enişində
Qırğına görə acı fəryadlar eşidilir.
6 Qaçın, canınızı qurtarın!
Çöldəki yulğun ağacı kimi az-az görünün.

7 Öz istehkamlarına və mal-dövlətinə güvəndiyin üçün
Sən də ələ keçiriləcəksən.
Allahın Kemoş da kahinləri və başçıları ilə birlikdə
Sürgün ediləcək.
8 Rəbbin söylədiyi kimi
Məhv edən hər şəhərin üstünə gələcək,
Heç bir şəhər qurtulmayacaq.
Vadi yerlə yeksan olacaq,
Yayla viran ediləcək.
9 Moav torpağına duz tökün ki,
Bərəkətsiz olsun.
Şəhərləri elə viran olacaq ki,
Orada kimsə yaşamayacaq.

10 Rəbbin işini yarımçıq görənə
Lənət olsun!
Qılıncını qan tökməkdən saxlayana
Lənət olsun!
11 Moav cavanlığından bəri qayğısız idi.
Tortası dibdə qalan şəraba oxşayırdı.
Qabdan qaba boşaldılmadı,
Sürgünə getmədi.
Buna görə də dadını dəyişmədi,
Ətrini itirmədi.
12 Ancaq onu qabdan qaba tökəcək adamları göndərəcəyim günlər gəlir» Rəbb belə bəyan edir. «Bəli, onu tökəcəklər, qablarını boşaldacaqlar, küplərini parça-parça edəcəklər.
13 İsrail xalqı güvəndiyi Bet-Eldən necə utandısa, Moav da allahı Kemoşdan eləcə utanacaq.
14 Nə üçün “biz igidik,

* **48:2** *Xeşbon* – ibrani dilində *niyyət qurmaq* sözünə oxşayır. † **48:2** *Madmen* – ibrani dilində *susdurmaq* sözünə oxşayır. * **48:5** Yeş. 15:5

Döyüşə qabil əsgərlərik” deyirsiniz?
15 Moav məhv olacaq,
Onun şəhərlərinə hücum edəcəklər.
Ən seçmə döyüşçüləri öldürülməyə gedəcək»
Adı Ordular Rəbbi olan Padşah bunu bəyan edir.
16 «Moavın fəlakəti gəlmək üzrədir,
Onun bəlası sürətlə yaxınlaşır.
17 Ey onun ətrafında olanlar,
Onun adını bilənlər,
Onun üçün yas tutub deyin:
“Qüdrətli əsa, əzəmətli dəyənək
Necə də qırıldı!”

18 Ey qıza bənzəyən Divonun sakini,
Cah-calalından düş,
Susuz yerdə otur.
Çünki Moavı məhv edən
Sənin də üstünə gələcək,
Qalalarını dağıdacaq.
19 Ey Aroer sakini,
Yol kənarında durub gözlə!
Qaçan kişidən, qurtulan qadından
“Nə olub?” deyə soruş.
20 Moav alçaldıldı,
Çünki dağıldı.
Fəryad et, bağır!
Moavın məhv olduğunu
Arnon vadisində bildir.
21 Yayladakı şəhərlər – Xolon, Yahsa, Mefaat,
22 Divon, Nevo, Bet-Divlatayim,
23 Qiryatayim, Bet-Qamul, Bet-Meon,
24 Qeriyot, Bosra – uzaq və yaxın bütün Moav şəhərləri məhkum oldu.
25 Moavın buynuzu kəsildi, qolu qırıldı» Rəbb belə bəyan edir.
26 «Moavı sərxoş edin, çünki Rəbbin qarşısında qürurlandı. Moav öz qusduğuna bələnəcək, masqaraya çevriləcək.
27 Bəs İsrail sənə masqara olmadımı? Məgər o, oğrular arasında tutuldu ki, ondan danışanda həqarətlə başını yelləyirsən?
28 Ey Moav sakinləri,
Şəhərlərinizi tərk edib
Qayalara sığının.
Yuvasını uçurumun ağzında quran
Göyərçin kimi olun.
29 * Moavın qüruru, onun hədsiz məğrurluğu,
Təkəbbürü, təşəxxüsü, lovğalığı,
Özünü yüksək tutması barədə biz eşitmişdik.
30 Azğınlığını bilirəm»
Rəbb belə bəyan edir.
«Öyünməsi də boş şeydir, etdikləri də.
31 Buna görə də Moav üçün nalə çəkəcəyəm,
Bütün Moav üçün fəryad edəcəyəm,

* **48:29** Yeş. 16:6,8,10

Qir-Xeres xalqı üçün yas tutacağam.
32 Ey Sivma tənəyi,
Sənin üçün Yazer xalqından çox ağlayacağam.
Budaqların dənizi aşdı,
Yazer dənizinə uzandı.
Məhv edən sənin yay meyvələrinin,
Yetişmiş üzümünün üstünə atıldı.
33 Moavın meyvə bağlarından, tarlalarından
Sevinc və fərəh götürüldü.
Üzümsıxanlardan axan şərabı kəsdim.
Heç kəs sevinc nidası ilə üzüm əzmir.
Gələn səda sevinc nidası deyil.
34 * Xeşbonun fəryadı Elaleyə qədər eşidilir. Yahsaya qədər, Soardan Xoronayimə, Eqlat-Şelişiyaya qədər səslərini ucaltdılar. Çünki Nimrim suları da qurudu.
35 Moavda səcdəgahlarda qurban gətirənləri, öz allahlarına buxur yandıranları məhv edəcəyəm» Rəbb belə bəyan edir.
36 «Buna görə də Moav üçün ürəyim ney kimi inləyir. Qir-Xeres xalqı üçün ürəyim ney kimi inləyir. Çünki əldə etdiyi mal-dövlət yox oldu.
37 Hər kəs saçını, saqqalını kəsəcək, əlini yaralayacaq, belinə çul sarıyacaq.
38 Moav damlarından, meydanlarından yalnız ağlaşma səsi gəlir. Çünki Moavı heç kəsin bəyənmədiyi bir qab kimi qırdım» Rəbb belə bəyan edir.
39 «Moav necə viran oldu! Necə də fəryad edirlər! Moav xəcalətdən arxaya dönür. Bütün ətrafındakılar üçün rişxənd və dəhşət nümunəsi oldu».
40 Rəbb belə deyir:
«Bax düşmən qartal kimi uçub
Moav üzərində qanadlarını gərəcək.
41 Qeriyot ələ keçiriləcək,
Qalalar alınacaq.
O gün Moav döyüşçülərinin ürəyi
Doğuş ağrısı çəkən qadının ürəyi kimi olacaq.
42 Moav viran olacaq,
Xalqlar arasından silinəcək.
Çünki Rəbb qarşısında qürurlandı.
43 * Ey Moav sakinləri,
Qarşınıza dəhşət, dərin çuxur və tələ çıxacaq»
Rəbb belə bəyan edir.
44 «Dəhşətdən qaçan dərin çuxura düşəcək,
Dərin çuxurdan çıxa bilən tələyə düşəcək.
Çünki Moavın üzərinə
Cəza ilini gətirəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.
45 * «Xeşbonun kölgəsində
Qaçqınlar taqətsiz durmuşlar.
Çünki Xeşbondan od,
Sixonun ortasından alov çıxdı.
Moavın alnını,
Hər yana səs salanların başlarını
Yandırıb-yaxdı.

* **48:34** Yeş. 15:2,4 * **48:43** Yeş. 24:17 * **48:45** Say. 21:28-29

46 Vay halına, ey Moav!
Kemoşun xalqı yox oldu.
Oğulların sürgünə göndərildi,
Qızların əsir alındı.

47 Ancaq gələcəkdə
Moavdan sürgün olunanları geri qaytaracağam»
Rəbb belə bəyan edir.

Moav barədəki hökm burada sona çatır.

49

Ammon barədə vəhy

1 * Ammon övladları barədə Rəbb belə deyir:
«İsrailin övladları yoxmu?
Onun varisi yoxmu?
Elə isə nə üçün Milkom Qada sahib oldu?
Niyə onun xalqı Qad şəhərlərində yaşayır?
2 Bu səbəbdən də o günlər gəlir ki,
Ammon övladlarının Rabba şəhərinə
Döyüş nərələri eşitdirəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.
«Rabba bir xarabalıq qalağı olacaq,
Qəsəbələri yandırılacaq.
Beləcə İsrail onu torpağından qovanları qovacaq»
Rəbb belə deyir.

3 «Nalə çək, ey Xeşbon,
Çünki Ay şəhəri viran oldu.
Fəryad edin, ey Rabba qızları,
Çula bürünüb yas tutun.
Divarlar arasında ora-bura qaçın.
Çünki Milkom kahinləri və başçıları ilə birlikdə
Sürgünə gedəcək.
4 Vadilərlə nə üçün öyünürsən?
Taqətin kəsilir,
Ey dönük qız!
Sən mal-dövlətinə güvənərək
"Üstümə kim gələ bilər" deyirdin.
5 Ətrafında olanların hamısından
Sənin üzərinə dəhşət gətirəcəyəm»
Ordular Rəbbi Xudavənd belə bəyan edir.
«Hamı o yan-bu yana qaçacaq,
Qaçanları toplayan olmayacaq.
6 Ancaq bundan sonra sürgün olunan
Ammon övladlarını geri qaytaracağam»
Rəbb belə bəyan edir.

Edom barədə vəhy

7 * Edom barədə Ordular Rəbbi belə deyir:

* **49:1** Yez. 21:28-32; 25:1-7; Amos 1:13-15; Sef. 2:8-11
* **49:7** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Amos 1:11-12; Mal. 1:2-5

«Teman şəhərində müdriklik qalmadımı?
Ağıllı adamların nəsihəti tükəndimi?
Onların müdrikliyi söndümü?
8 Qaçın, arxaya dönün,
Dərin mağaralarda gizlənin,
Ey Dedanda yaşayanlar!
Çünki Esavı cəzalandırdığım vaxt
Başına fəlakət gətirəcəyəm.
9 Əgər üzüm yığanlar sənin bağına gəlsəydi,
Bir neçə salxımı saxlamazdılarmı?
Gecə oğrular gəlsəydi,
Yalnız istədiklərini oğurlamazdılarmı?
10 Amma mən Esavı çıl-çılpaq soyunduracağam.
Onun gizli yerlərini aşkar edəcəyəm.
Özü də gizlənə bilməyəcək,
Övladları, qohum-qonşuları həlak olacaq,
Özü də məhv olacaq.
11 Öz yetimlərini burax,
Onları Mən yaşadaram.
Dul qadınların da Mənə güvənsin».

12 Rəbb belə deyir: «Layiq olmayanlar da cəza kasası içmək məcburiyyətində ikən sənmi cəzasız qalacaqsan? Yox, cəzasız qalmayacaqsan, mütləq bu kasadan içəcəksən».

13 Rəbb bəyan edir: «Adım naminə and içirəm ki, Bosra xarabalığa çevriləcək, dəhşət, rüsvayçılıq, viranəlik və lənətə düçar olacaq. Bütün şəhərləri əbədi olaraq viran qalacaq.
14 Rəbdən bir xəbər eşitdim:
Millətlər arasına göndərdiyi qasid
"Edoma hücum etmək üçün yığılıb
Döyüşə hazırlaşın!" deyir.
15 Bax səni millətlər arasında kiçildəcəyəm,
İnsanlar sənə xor baxacaq.
16 Ey sən qaya* çatları arasında məskən salan,
Təpələrin başını əldə saxlayan!
Saldığın dəhşət və ürəyinin qüruru səni aldatdı.
Yuvanı qartal kimi yuxarılarda qursan da,
Səni oradan endirəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.

17 «Edom dəhşət hədəfi olacaq,
Oradan keçən hər kəs
Bütün yaralarından ötrü
Heyrət içində ona fit çalacaq».
18 * Rəbb deyir:
«Sodomla Homorranı və ətrafındakı kəndləri
Necə dağıtdımsa,
Orada da kimsə yaşamayacaq,
O yerdə bəşər oğlu sakin olmayacaq.
19 Budur, aslan İordan çayının kənarındakı sıx meşədən

* **49:16** *Qaya* – ibrani mətnində *sela*. Sela Edomun paytaxtı idi. * **49:18** Yar. 19:24-25

Yaxşı sulanan otlağa qalxdığı kimi
Mən də Edomluları bir anda öz yurdundan qovacağam.
Seçib ona rəhbər qoyacağım adam kimdir?
Mənim kimisi varmı?
Mənimlə dava edən,
Mənim qabağımda duran bir çoban varmı?»
20 Buna görə də Rəbbin Edoma qarşı fikrini,
Temanda yaşayanlara qarşı məqsədini eşidin:
Sürünün ən kiçikləri də sürgün ediləcək,
Xalqına görə Edom otlaqları
Səhraya çevriləcək.
21 Dağılmalarının gurultusundan
Yer üzü titrəyəcək.
Qışqırıqlarının səsi
Qırmızı dənizədək eşidiləcək.
22 Düşmən qartal kimi qalxıb üstünə cumacaq,
Bosra üzərində qanadlarını gərəcək.
O gün Edom döyüşçülərinin ürəyi
Doğuş ağrısı çəkən qadının ürəyi kimi olacaq.

Dəməşq barədə vəhy

23 * Bu sözlər Dəməşq barədədir:
«Xamat və Arpad utanacaq,
Çünki pis xəbər eşidib
Ruhdan düşdülər.
Sakit durmayan dəniz kimi
Coşub narahat oldular.
24 Dəməşq əldən düşdü,
Qaçmağa üz qoydu,
Onu vahimə bürüdü.
Doğan qadın kimi
Onu sancı və ağrı tutdu.
25 Necə oldu ki, Məni sevindirən,
Şöhrətli şəhər tərk edilmədi?
26 Buna görə də cavanları
Meydanlarında həlak olacaq.
O gün bütün döyüşçüləri susdurulacaq»
Ordular Rəbbi belə bəyan edir.
27 «Dəməşqin divarlarına od salacağam,
Ben-Hadadın saraylarını yandırıb məhv edəcək».

Qedar və Xasor barədə vəhy

28 Babil padşahı Navuxodonosorun məğlub etdiyi Qedar və Xasor padşahlıqları barədə Rəbb belə deyir:
«Qalxın Qedara hücum edin,
Şərq xalqını məhv edin.
29 Onların çadırlarını və sürülərini
Əllərindən alacaqlar,
Çadır pərdələri, bütün əşyaları və dəvələri
Götürülüb aparılacaq.
Onlara “Hər tərəfdən dəhşət!”
Deyib bağıracaqlar.

---

* **49:23** Yeş. 17:1-3; Amos 1:3-5; Zək. 9:1

30 Ey Xasorda yaşayanlar,
Qaçın, uzaqlaşın,
Dərin mağaralarda gizlənin»
Rəbb belə bəyan edir.
«Çünki Babil padşahı Navuxodonosor
Sizin barənizdə bir fikrə gəldi,
Sizə qarşı tədbir tökdü.
31 Qalxın qayğısız və asayiş içində yaşayan
Xalqın üzərinə hücum edin»
Rəbb belə bəyan edir.
«Onların şəhər darvazaları və sürgüləri yoxdur,
Xalqı da özbaşına buraxılıb.
32 Dəvələri qarət ediləcək,
Saysız sürüləri qənimət kimi aparılacaq.
Kəkillərini qırxanları
Dörd tərəfə səpələyəcəyəm.
Hər yandan başlarına fəlakət gətirəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.
33 «Xasor çaqqal yuvasına,
Əbədi viranəliyə çevriləcək.
Orada kimsə yaşamayacaq,
O yerdə bəşər oğlu sakin olmayacaq».

Elam barədə vəhy

34 Yəhuda padşahı Sidqiyanın padşahlığının əvvəlində Rəbb Yeremya peyğəmbərə Elam barədə bu sözləri nazil etdi:
35 «Ordular Rəbbi belə deyir:
“Baxın Elamın kamanını,
Əsas qüvvələrini sındıracağam.
36 * Elam üzərinə göylərin hər tərəfindən
Dörd küləyi gətirəcəyəm,
Xalqını dörd tərəfə səpələyəcəyəm.
Elamdan sürgün olunanların
Aralarına getmədiyi bir millət qalmayacaq.
37 Düşmənlərinin qarşısında,
Canını almaq istəyənlərin önündə
Elamı dəhşətə salacağam.
Başlarına fəlakət gətirib
Şiddətli qəzəbimi yağdıracağam”
Rəbb belə bəyan edir.
“Onları tamamilə yox edənə qədər
Arxalarınca qılınc göndərəcəyəm.
38 Elamda taxtımı quracaq,
Elam padşahı ilə başçılarını məhv edəcəyəm”
Rəbb belə bəyan edir.
39 “Ancaq gələcəkdə
Elamdan sürgün olunanları geri qaytaracağam”
Rəbb belə bəyan edir».

---

* **49:36** Dan. 7:2; Vəhy 7:1

50

Babil barədə vəhy

1 * Rəbb Babil və Xaldey ölkəsi barədə Yeremya peyğəmbər vasitəsilə bu
sözləri nazil etdi:
2 «Millətlərə bildirib elan edin.
Bayraq qaldırıb xəbər verin,
Heç nəyi gizlətməyin!
Deyin ki, Babil ələ keçiriləcək,
Bel allahı utandırılacaq,
Marduk allahı dəhşətə düşəcək,
Bütləri alçaldılacaq,
Məbudları parça-parça olacaq.
3 Çünki onun üstünə şimaldan
Bir millət hücum edəcək,
Ölkəsini viran edəcək.
Orada yaşayan olmayacaq,
İnsan da, heyvan da qaçıb gedəcək».

4 Rəbb bəyan edir: «O gün, o zaman
İsrail xalqı ilə Yəhuda xalqı
Birlikdə gələcək,
Onlar ağlaya-ağlaya gəlib
Özlərinin Allahı Rəbbi axtaracaq.
5 Üzləri Siona tərəf
Oraya gedən yolu soruşacaqlar,
Onlar gəlib unudulmaz, əbədi bir əhdlə
Rəbbə bağlanacaq.
6 Xalqım itmiş qoyunlar kimidir,
Çobanları onları azdırdı,
Dağlarda özbaşına dolandırdı,
Onlar dağdan təpəyə getdi,
Yatdıqları yeri unutdu.
7 Kim onları tapdısa, yedi.
Düşmənləri dedi:
“Biz təqsirkar deyilik,
Çünki onlara əsl otlaq olan Rəbbə –
Atalarının Ümidgahı Rəbbə qarşı günah etdilər”.

8 * Babildən qaçıb qurtarın!
Xaldey ölkəsini tərk edin,
Sürüyə yol göstərən təkə kimi olun!
9 Çünki Mən şimal ölkəsindən
Babilə qarşı böyük millətlər ittifaqını
Oyandırıb çıxaracağam.
Babilin önündə düzülüb
Onu şimaldan ələ keçirəcəklər.
Oxları mahir döyüşçü oxları kimi olacaq,
Heç biri əliboş qayıtmayacaq.
10 Xaldey ölkəsi qarət olunacaq,
Onu qarət edənlər maldan doyacaq»

* **50:1** Yeş. 13:1–14:23; 47:1-15 * **50:8** Vəhy 18:4

Rəbb belə bəyan edir.

11 «Ey irsimi talayanlar,
İndi ki sevinib şadlıqla coşursunuz,
Xırmanda taxıl döyən düyə kimi tullanırsınız,
Ayğır kimi kişnəyirsiniz,
12 Ananız çox utanacaq,
Sizi doğanın üzü qızaracaq.
Xaldey millətlərin ən zəifi,
Quraq, boz bir səhra olacaq.
13 Rəbbin qəzəbi üzündən
Heç kəs orada yaşamayacaq,
Tamamilə viran olacaq.
Hər keçən Babilin aldığı
Bütün yaraları görəndə
Heyrət içində fit çalacaq.

14 Ey bütün kaman çəkənlər,
Babilin ətrafında döyüş üçün düzülün.
Oraya ox atın, oxunuzu əsirgəməyin.
Çünki o, Rəbbə qarşı günah etdi.
15 Hər tərəfdən ona qarşı nərə çəkin,
O təslim oldu,
Qüllələri yıxıldı, divarları uçuldu.
Çünki bu, Rəbbin qisasıdır.
Ondan qisas alın,
O nə etdisə, başına onu gətirin.
16 Babildə əkinçiləri məhv edin,
Biçin vaxtı oraqçıları rədd edin.
Zalımların qılıncı üzündən
Hər kəs öz xalqının yanına qayıtsın,
Hamı öz ölkəsinə qaçsın.

İsrailin qayıtması

17 İsrail dağılmış bir sürüyə bənzər,
Onu aslanlar qaçırtdı.
Onu əvvəl Aşşur padşahı yedi,
Sonra Babil padşahı Navuxodonosor
Onun sümüklərini qırdı».
18 Buna görə də İsrailin Allahı olan
Ordular Rəbbi belə deyir:
«Aşşur padşahını necə cəzalandırdımsa,
Babil padşahı ilə ölkəsini də
Eləcə cəzalandıracağam.
19 Lakin İsraili yenə öz otlağına gətirəcəyəm,
O, Karmeldə və Başanda otlayacaq.
Efrayim və Gilead dağlıq bölgələrində
İstədiyi qədər yeyib-doyacaq.
20 O gün, o zaman
İsraildə təqsir axtarılacaq,
Ancaq olmayacaq.
Yəhudada da günah axtarılacaq,

Ancaq tapılmayacaq.
Çünki salamat qoyduğum adamları bağışlayacağam»
Rəbb belə bəyan edir.

Rəbbin Babili cəzalandırması

21 «Merataym torpağına,
Peqodda yaşayanlara hücum et.
Onları təqib edib öldür,
Bütünlüklə yox et»
Rəbb belə bəyan edir.
«Sənə nə buyururamsa, hamısını et.
22 Ölkədə müharibə və böyük qırğın
Gurultusu eşidilir.
23 Bütün dünyanın gürzü
Necə də qırılıb parçalandı!
Babil necə də millətlər arasında
Viranə oldu!
24 Sənin üçün tələ qurdum, ey Babil,
Sən də bilmədən tələmə düşdün.
Tutulub yaxalandın,
Çünki Rəbbə qarşı çıxdın.
25 Rəbb cəbbəxanasını açdı,
Qəzəbinin silahlarını çıxartdı.
Çünki Ordular Rəbbi Xudavəndin
Xaldey ölkəsində edəcəyi bir iş var.
26 Hər yandan ona hücum edin,
Anbarlarını açın,
Mallarını qalaq-qalaq yığın.
Onu tamamilə məhv edin,
Ondan bir şey qalmasın.
27 Bütün buğalarını kəsin,
Sallaqxanaya getsinlər.
Vay onların halına!
Çünki onların günü,
Cəza vaxtı gəldi.
28 Allahımız Rəbbin qisasını,
Onun məbədinin qisasını
Sionda elan etmək üçün
Babil ölkəsindən qaçıb qurtaranların
Səsini eşidin!

29 * Bütün oxçuları, kaman çəkənləri
Babilə qarşı çağırın.
Ətrafını mühasirəyə alın,
Heç kəs qaçıb qurtara bilməsin.
Ona işlərinə görə əvəz verin.
O nə etdisə, başına onu gətirin.
Çünki Rəbbə, İsrailin Müqəddəsinə qarşı
Məğrurluq etdi.
30 Buna görə də cavanları
Meydanlarda həlak olacaq,
O gün bütün döyüşçüləri susdurulacaq»

* **50:29** Vəhy 18:6

Rəbb belə bəyan edir.
31 «Budur, Mən sənə qarşıyam, ey məğrur»
Ordular Rəbbi Xudavənd belə bəyan edir.
«Çünki sənin günün,
Səni cəzalandıracağım vaxt gəldi.
32 Məğrur büdrəyib-yıxılacaq,
Onu qaldıran olmayacaq,
Şəhərlərinə od salacağam,
Bütün ətrafda olanları
Yandırıb yox edəcək».

33 Ordular Rəbbi belə deyir:
«Bütün İsrail xalqı da,
Yəhuda xalqı da əziyyət çəkir.
Onları əsir tutanlar möhkəm saxlayır,
Buraxmaq istəmir.
34 Amma onların Satınalanı güclüdür,
Onun adı Ordular Rəbbidir.
Rəbb mütləq onların işinə baxacaq ki,
Ölkəyə rahatlıq versin,
Amma Babil sakinlərinə təşviş gətirsin».

35 Rəbb bəyan edir: «Xaldeylilərə qarşı qılınc gəlsin!
Babildə yaşayanlara, Babil başçılarına,
Müdriklərinə qarşı qılınc gəlsin!
36 Yalançı peyğəmbərlərə qarşı qılınc gəlsin!
Axmaqlıqları üzə çıxacaq.
Döyüşçülərinə qarşı qılınc gəlsin!
Onlar çaşqınlığa düşəcək.
37 Atlarına, döyüş arabalarına,
Aralarındakı yadelli muzdlulara qarşı qılınc gəlsin!
Hamısı arvad kimi ürkək olacaq.
Xəzinələrinə qarşı qılınc gəlsin!
Onlar qarət ediləcək.
38 Sularına quraqlıq gəlsin!
Onlar quruyacaq.
Çünki Babil bütlər ölkəsidir,
Onlar qorxunc bütlərlə dəli oldu.

39 * Buna görə də orada vəhşi heyvanlar,
Çaqqallar, bayquşlar yaşayacaq,
Daha insan yaşamayacaq,
Əbədi olaraq orada heç kəs sakin olmayacaq.
40 * Sodomla Homorranı və ətrafındakı kəndləri
Allah necə dağıtdısa,
Orada kimsə yaşamayacaq,
O yerdə bəşər oğlu sakin olmayacaq.

41 Budur, şimaldan bir ordu gəlir,
Dünyanın uzaq yerlərindən

* **50:39** Yeş. 13:20; Vəhy 18:2 * **50:40** Yar. 19:24-25

Böyük bir millət və çoxlu padşahlar
Hərəkətə gəlir.
42 Onlar ox-kaman və nizə ilə silahlanmış,
Qəddar və rəhmsizdir.
Atların üstündə gələrkən
Səsləri dəniz kimi gurlayır.
Döyüşə hazır döyüşçülər
Önündə düzüləcək, ey Babil xalqı!
43 Babil padşahı onların xəbərini eşitdi,
Əlləri yanına düşdü.
Doğan qadın kimi
Onu üzüntü və sancı bürüdü.

44 Budur, aslan İordan çayının kənarındakı sıx meşədən
Yaxşı sulanan otlağa qalxdığı kimi
Mən də Xaldeyliləri bir anda öz yurdundan qovacağam.
Seçib ona rəhbər qoyacağım adam kimdir?
Mənim kimisi varmı?
Mənimlə dava edəcək,
Mənim qabağımda duracaq
Bir çoban varmı?»
45 Buna görə də Rəbbin Babilə qarşı fikrini,
Xaldey ölkəsinə qarşı məqsədini eşidin:
«Sürünün ən kiçikləri də sürgün ediləcək,
Xalqına görə otlaqlar səhraya çevriləcək.
46 “Babil süqut etdi” səsindən yer üzü titrəyəcək,
Millətlər arasında onun fəryadı eşidiləcək».

51

1 Rəbb belə deyir:

«Mən Babildə və Lev-Qamayda * yaşayanlara qarşı
Hələkedici bir külək əsdirəcəyəm.
2 Babilə taxılsovuranlar † göndərəcəyəm,
Onu sovurub ölkəsini boş qoyacaqlar,
Qara gündə hər yandan ona hücum edəcəklər.
3 Oxçu kamanını çəkməsin,
Zirehini geyməsin.
Onun cavanlarına rəhm etməyin,
Ordusunu tamamilə məhv edin.
4 Öldürülənlər Xaldey ölkəsində,
Yaralılar Babil küçələrində
Yerə səriləcək.

5 Ancaq İsrailin Müqəddəsinə qarşı
Ölkələri təqsirlə dolduğu halda
Özlərinin Allahı Ordular Rəbbi
İsrail və Yəhuda xalqlarını tərk etmədi.

6 * Babilin içindən qaçın!

---

* **51:1** *Lev-Qamay* – ibrani dilində *düşmənlərimin ürəyi* mənasında olub Xaldey ölkəsinin rəmzi adıdır.

† **51:2** *Taxılsovuranlar* – yaxud *yadellilər.* * **51:6** Vəhy 18:4

Hər kəs canını qurtarsın!
Onun günahına görə məhv olmayın.
Çünki Rəbbin qisas zamanıdır,
Ona öz əvəzini verəcək.
7 * Babil Rəbbin əlində bir qızıl kasa idi,
Bütün dünyanı sərxoş edirdi.
Millətlər onun şərabını içdi,
Ona görə də çılğınlaşdı.
8 * Babil qəflətən düşüb parça-parça olacaq,
Onun üçün yas tutun!
Yarasına məlhəm sürtün,
Bəlkə şəfa tapar.
9 * Babilə şəfa vermək istədik,
Amma sağalmadı.
Onu tərk edək,
Hər birimiz öz ölkəmizə qayıdaq.
Çünki Babilin hökmü göylərə çatır,
Buludlara qədər yüksəlir.
10 Rəbb bizə bəraət verdi.
Gəlin Allahımız Rəbbin nələr etdiyini
Sionda elan edək!

11 Oxları itiləyin,
Kaman qablarını doldurun!
Rəbb Midiya padşahlarını hərəkətə gətirdi.
Məqsədi Babili yox etməkdir,
Rəbb Öz qisasını, məbədinin qisasını alacaq.
12 Babil divarlarına qarşı
Bayraq yüksəldin!
Keşikçiləri çoxaldın,
Növbətçiləri öz yerinə qoyun,
Pusquda durun.
Çünki Rəbb Babildə yaşayanlara qarşı
Həm niyyət qurdu,
Həm də söylədiyini yerinə yetirdi.
13 * Ey axar suların sahilində yaşayanlar,
Çoxlu xəzinələri olanlar,
Axırınız gəldi,
Vaxtınız yetişdi».
14 Ordular Rəbbi Öz varlığına and içdi:
«Səni çəyirtkə sürüsü ilə dolduran kimi
Mütləq əsgərlərlə dolduracağam,
Sənə qarşı zəfər nərəsi çəkəcəklər».

Rəbbin mədhi

15 Rəbb qüdrəti ilə yer üzünü yaratdı,
Hikməti ilə dünyanı qurdu,
Dərrakəsi ilə göyləri yaydı.
16 * O gurlayanda göydəki sular çağlayır,
Yerin ucqarlarından buludları yüksəldir,

* **51:7** Vəhy 17:2-4; 18:3 * **51:8** Yeş. 21:9; Vəhy 14:8; 18:2 * **51:9** Vəhy 18:5 * **51:13** Vəhy 17:1
* **51:16** Zəb. 135:7; Yer. 10:13

Yağış üçün şimşək çaxdırır,
Anbarlarından külək çıxarır.
17 Hər kəs ağılsız oldu,
Bilikləri qalmadı.
Hər zərgər düzəltdiyi bütdən utanacaq,
Çünki onun tökdüyü büt puçdur,
Onda nəfəs yoxdur.
18 Onlar boş şey, masqaraçıların işidir,
Cəza vaxtı məhv olacaqlar.
19 Yaquba Nəsib Olan isə onlara bənzəməz,
Çünki irs qəbiləsi ilə birgə
Hər şeyi yaradan Odur.
Onun adı Ordular Rəbbidir.

Babilin cəzalanması

20 «Sən mənim toppuzum, döyüş silahımsan,
Sənin ilə millətləri qırıram,
Sənin ilə padşahlıqları məhv edirəm.
21 Sənin ilə atları və süvariləri qırıram,
Sənin ilə döyüş arabaları və minicilərini qırıram,
22 Sənin ilə kişi və qadınları qırıram,
Sənin ilə qoca və cavanları qırıram,
Sənin ilə gənc oğlan və qızları qırıram.
23 Sənin ilə çoban və sürüsünü qırıram,
Sənin ilə əkinçi və öküzlərini qırıram,
Sənin ilə valilərlə vəkilləri qırıram.
24 Amma Babildə və Xaldey ölkəsində yaşayanlara
Sionda etdikləri bütün pis əməllərinin əvəzini
Gözlərinizin önündə verəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.

25 «Budur, sənə qarşıyam,
Ey həlak edən dağ»
Rəbb belə bəyan edir.
«Ey bütün dünyanı həlak edən!
Sənə əlimi qaldırıb
Qayanın başından yuvarlayacağam,
Səni yanmış bir dağa çevirəcəyəm.
26 Səndən künc və təməl daşı götürməyəcəklər,
Sən əbədi bir viranə olacaqsan»
Rəbb belə bəyan edir.

27 «Yer üzündə bayraq qaldırın!
Millətlər arasında şeypur çalın!
Millətləri Babilə qarşı döyüşə hazırlayın!
Urartu, Minni və Aşkenaz padşahlıqlarını
Ona qarşı toplayın.
Ona qarşı bir sərkərdə təyin edin,
Üstünə çəyirtkə sürüsü qədər atlar göndərin.
28 Millətləri – Midiya padşahlarını,
Valilərini və bütün vəkillərini,
Başçılıqları altındakı bütün ölkələri
Babilə qarşı döyüşə hazırlayın!

29 Ölkə titrəyib lərzəyə gəlir!
Çünki Rəbbin Babilə qarşı niyyəti –
Onu sakinsiz bir viranəyə çevirmə niyyəti
Yerinə yetməlidir.
30 Babil döyüşçüləri vuruşmaqdan əl çəkdi,
Öz qalalarında oturdu.
Gücləri tükəndi,
Ürkək qadınlara döndülər.
Yaşadıqları yerlər oda verildi,
Darvaza sürgüləri qırıldı.
31 Qasid qasid dalınca,
Xəbərçi xəbərçi dalınca qaçıb
Bu xəbəri Babil padşahına çatdırır:
"Şəhər hər tərəfdən alındı,
32 Çay keçidləri tutuldu,
Qamışlıqlar yandırıldı,
Döyüşçülər çaşqınlığa düşdü".

33 İsrailin Allahı olan Ordular Rəbbi belə deyir:
«Vaxtı gələndə xırman yeri necə tapdalanırsa,
Babil xalqı da elə olacaq.
Qısa müddətdən sonra
Onun da biçin zamanı gələcək».

34 «Babil padşahı Navuxodonosor
Bizi əzib yedi,
Boş bir qaba çevirdi.
Canavar kimi uddu,
Gözəl yeməklərimizlə qarnını doydurdu.
Sonra bizi qusdu.
35 Bizə və əhalimizə qarşı edilən zorakılıq
Babilin başına gəlsin»
Deyir Sion sakini.
«Tökülən qanımızın haqq-hesabı
Qoy Xaldeylilərdən soruşulsun»
Deyir Yerusəlim.

Rəbbin İsrailə köməyi

36 Buna görə Rəbb belə deyir:
«Məhkəmədə işinizə Mən baxacağam,
Qisasınızı Mən alacağam.
Onun çayını qurudacaq,
Bulağının suyunu kəsəcəyəm.
37 Babil daş qalaqlarına,
Çaqqal yuvasına dönəcək.
Dəhşət hədəfi olacaq,
İstehza ilə ona fit çalacaqlar.
Orada heç kəs yaşamayacaq.
38 Xalqı cavan aslanlar kimi kükrəyəcək,
Şir balaları kimi nərildəyəcək.
39 Ancaq qızışdıqları vaxt
Ziyafət düzəldib onları sərxoş edəcəyəm.

Qoy keflənsinlər,
Əbədi yuxuya dalsınlar,
Heç vaxt oyanmasınlar»
Rəbb belə bəyan edir.
40 «Onları quzu, qoç və təkə kimi
Kəsməyə aparacağam.

Babilin sonu

41 Şeşak ‡ necə alındı!
Bütün dünyanın qürurlandığı yer
Necə dəhşətli hala düşdü.
Babil millətlər arasında
Necə dəhşətli hala düşdü!
42 Babili çay basacaq,
Onu gurlayan dalğalar örtəcək.
43 Qəsəbələri viran olacaq,
Torpaqları heç kəsin yaşamadığı,
Bəşər oğlunun keçmədiyi
Quraq bir çölə dönəcək.
44 Babildə Bel bütünü cəzalandıracağam,
Uddüğunu ona qusduracağam.
Artıq millətlər oraya axın-axın gəlməyəcək,
Babil divarı da yıxılacaq.

45 * Oradan çıx, ey xalqım!
Hamınız canınızı qurtarın!
Rəbbin qızğın qəzəbindən qaçın!
46 Ölkədə eşitdiyiniz şayiələrə görə
Cəsarətinizi itirib qorxmayın.
Bir il bir şayiə gəlir,
O biri il başqası.
Ölkədə zorakılıq,
Başçının başçıya qarşı çıxması barədə
Şayiələr yayılır.
47 Buna görə də yəqin ki
Babilin bütlərini cəzalandıracağım günlər gəlir.
Bütün ölkə utandırılacaq,
Öldürülənləri onun ortasında yerə səriləcək.
48 * O zaman yer, göy və onlardakı hər şey
Babilin başına gələnlərə sevinəcək.
Çünki şimaldan gələn məhv edənlər
Ona hücum edəcək»
Rəbb belə bəyan edir.
49 * «İsrailin öldürülənlərinə görə
Babil də məhv olmalıdır,
Necə ki yer üzündə öldürülən hər kəs
Babilə görə məhv oldu.

50 Ey qılıncdan qurtulanlar,
Qaçın, ləngiməyin!

‡ **51:41** *Şeşak* – bax: 25:26. * **51:45** Vəhy 18:4 * **51:48** Vəhy 18:20 * **51:49** Vəhy 18:24

Rəbbi uzaqdan yada salın,
Yerusəlim barədə düşünün!»
51 Biz utandıq,
Çünki təhqir eşitdik,
Üzümüzü rüsvayçılıq örtdü.
Çünki yadellilər Rəbbin məbədinin
Müqəddəs yerlərinə girdi.

52 «Buna görə də bütlərini
Cəzalandıracağım günlər gəlir,
Bütün ölkədə yaralılar inildəyəcək»
Rəbb belə bəyan edir.
53 «Babil göylərə çıxsa da,
Ucalardakı qalasını möhkəmləndirsə də,
Məhv edənləri üstünə göndərəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.

54 «Babildən fəryad,
Xaldey ölkəsindən böyük qırğın səsi eşidilir.
55 Çünki Rəbb Babili məhv edir,
Onun hay-küyünü susdurur.
Düşmən dalğaları axar sular kimi kükrəyir,
Səslərinin gurultusu ucalır.
56 Çünki Babilə qarşı bir məhv edən çıxacaq,
Döyüşçüləri əsir tutulacaq,
Kamanları qırılacaq.
Çünki Rəbb əvəz verən bir Allahdır,
Mütləq cəzalandıracaq.
57 Babil başçılarını, müdriklərini,
Valilərini, vəkillərini, döyüşçülərini
Elə sərxoş edəcəyəm ki,
Əbədi yuxuya dalacaq,
Heç vaxt oyanmayacaqlar»
Adı Ordular Rəbbi olan Padşah belə bəyan edir.

58 Ordular Rəbbi deyir:
«Babilin qalın divarları yerlə yeksan ediləcək,
Uca darvazaları oda veriləcək.
Xalqlar boş-boşuna zəhmət çəkir,
Ümmətlərin çəkdiyi əziyyət
Oda təslim ediləcək».

Yeremyanın sözünün Babilə çatması

59 Yəhuda padşahı Sidqiyanın padşahlığının dördüncü ilində ordu təsərrüfatçısı Maxseya oğlu Neriya oğlu Seraya, Sidqiya ilə birgə Babilə gedərkən Yeremya peyğəmbər ona bu əmri tapşırdı.
60 Yeremya Babilin başına gələcək bütün fəlakətləri, Babil barədə yazılmış bütün bu sözləri bir tumara yazdı.
61 Yeremya Serayaya dedi: «Babilə çatanda bütün bu sözləri oxumağı unutma.
62 De ki: “Ya Rəbb, buranı dağıdacağını, içində insanın da, heyvanın da yaşamayacağını, ölkənin əbədi viran qalacağını söylədin”.

63 * Bu tumarı oxuyub qurtaranda sən ona bir daş bağlayıb Fərat çayının
ortasına at və
64 söylə: “Qoy Babil də belə batsın və Mənim onun başına gətirəcəyim
fəlakətdən bir daha çıxa bilməsin, qoy onlar taqətdən düşsün”».
Yeremyanın sözləri buraya qədərdir.

52

Yerusəlimin süqutu
(2Pad. 24:18-25:21)

1 Sidqiya padşah olduğu vaxt iyirmi bir yaşında idi və Yerusəlimdə on bir il
padşahlıq etdi. Anası Livnalı Yeremyanın qızı olub adı Xamutal idi.
2 O, Yehoyaqimin etdiyi kimi Rəbbin gözündə pis olan işlər gördü.
3 Həqiqətən, Rəbbin qəzəbinə görə Yerusəlimin və Yəhudanın başına bu iş
gəldi. Axırda Rəbb onları hüzurundan kənar etdi. Sidqiya Babil padşahına
qarşı üsyan etdi.
4 * Sidqiyanın padşahlığının doqquzuncu ilində, onuncu ayın onuncu günü
Babil padşahı Navuxodonosor bütün ordusu ilə Yerusəlimin üzərinə hücum
etdi, oraya qarşı ordugah qurdu və ətrafında mühasirə divarları düzəltdi.
5 Padşah Sidqiyanın hakimiyyətinin on birinci ilinə qədər şəhər mühasirədə
qaldı.
6 Dördüncü ayın doqquzuncu günü şəhərdə aclıq elə gücləndi ki, ölkə
xalqının yeməyə çörəyi qalmadı.
7 * Həmin vaxt şəhərin divarlarında dəlik açıldı. Gecə ikən Xaldeylilər
şəhərin ətrafında olanda bütün döyüşçülər padşah bağçasının yanında olan iki
divar arasındakı darvazadan qaçıb Arava yoluna çıxdı.
8 Ancaq Xaldeylilərin qoşunu padşahı təqib etdi və Yerixo düzənliyində
Sidqiyaya çatdı. Sidqiyanın bütün ordusu onu tərk edib dağıldı.
9 Padşahı tutub Xamat torpağındakı Rivlaya, Babil padşahının yanına
apardılar. Babil padşahı onun haqqında hökm verdi.
10 O, Sidqiyanın gözü önündə oğullarını öldürtdü, sonra bütün Yəhuda
başçılarını da Rivlada öldürtdü.
11 * Həmçinin Sidqiyanın gözlərini çıxartdı, onu qandallayıb Babilə apardı.
Babil padşahı onu ölənə qədər zindanda saxladı.
12 Babil padşahı Navuxodonosorun padşahlığının on doqquzuncu ilində,
beşinci ayın onuncu günü Babil padşahına xidmət edən keşikçilər rəisi Ne-
vuzaradan Yerusəlimə gəldi.
13 O, Rəbbin məbədinə, padşah sarayına, Yerusəlimdəki bütün evlərə od
vurub bütün əsas binaları yandırdı.
14 Keşikçilər rəisinə tabe olan bütün Xaldey ordusu hər tərəfdən Yerusəlim
divarlarını uçurtdu.
15 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan yoxsul adamların bir hissəsini, şəhərdə
qalan xalqı, Babil padşahının tərəfinə keçən fərariləri və sağ qalan
sənətkarları sürgün etdi.
16 Ancaq o, bağçılıq, əkinçilik etmək üçün ölkədəki yoxsulların bir hissəsini
orada saxladı.
17 * Xaldeylilər Rəbbin məbədində olan tunc sütunları, dayaqları və tunc
hovuzu parçalayıb tunclarını Babilə apardı.

---

* **51:63** Vəhy 18:21 * **52:4** Yez. 24:2 * **52:7** Yez. 33:21 * **52:11** Yez. 12:13 * **52:17** 1Pad. 7:15-47

18 İbadət zamanı işlədilən qazanları, kürəkləri, maqqaşları, piyalələri, nimçələri və bütün tunc qabları götürüb apardılar.
19 Keşikçilər rəisi xalis qızıldan və gümüşdən olan tasları, buxurdanları, piyalələri, qazanları, çıraqdanları, nimçələri, kasaları götürüb apardı.
20 Rəbbin məbədi üçün padşah Süleymanın düzəltdiyi iki sütun, hovuz və altındakı on iki tunc buğa heykəli və dayaqlardan alınan tuncun ağırlığı hesaba gəlməzdi.
21 Bir sütunun hündürlüyü on səkkiz qulac idi, dairəsi on iki qulac idi. Hər biri dörd barmaq qalınlığında idi, içləri boş idi.
22 Üzərində tunc bir başlıq var idi. Başlığın hündürlüyü beş qulac idi. Bu başlığın ətrafında hörmə tor və narlar var idi, hamısı tuncdan düzəldilmişdi. O biri sütun da narlarla bəzənmişdi və əvvəlkinə bənzəyirdi.
23 Yanlarda doxsan altı nar var idi. Başlığı əhatəyə alan hörmə torların üzərində cəmi yüz nar var idi.
24 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan başçı kahin Serayanı, başçı kahinin müavini Sefanyanı və astana keşikçisi olan üç nəfəri əsir aldı.
25 Şəhərdə qalan döyüşçülərin sərkərdəsini, padşahın məsləhətçilərindən şəhərdə olan yeddi nəfəri, ölkə xalqını orduya yazan sərkərdənin mirzəsini və ölkə xalqından şəhərdə qalan altmış nəfəri əsir tutdu.
26 Keşikçilər rəisi Nevuzaradan onları götürüb Rivlaya, Babil padşahının yanına apardı.
27 Babil padşahı Xamat torpağında olan Rivlada onları öldürdü. Beləcə Yəhuda xalqı öz ölkəsindən sürgün olundu.
28 Navuxodonosorun sürgünə apardığı xalqın sayı belədir: yeddinci ildə üç min iyirmi üç nəfər Yəhudi;
29 Navuxodonosorun padşahlığının on səkkizinci ilində Yerusəlimdən səkkiz yüz otuz iki nəfər;
30 iyirmi üçüncü ilində keşikçilər rəisi Nevuzaradanın sürgün etdiyi yeddi yüz qırx beş nəfər Yəhudi. Ümumilikdə dörd min altı yüz nəfər idi.

Padşah Yehoyakinin azad edilməsi (2Pad. 25:27-30)

31 Yəhuda padşahı Yehoyakinin sürgündə olmasının otuz yeddinci ilində Evil-Merodak Babil padşahı oldu. Həmin ilin on ikinci ayının iyirmi beşinci günü Evil-Merodak Yəhuda padşahı Yehoyakinə mərhəmət göstərərək onu zindandan azad etdi.
32 Onunla mehribanlıqla söhbət etdi və onun üçün özü ilə birgə Babildə olan padşahların taxtından yuxarı bir taxt qoydurdu.
33 Yehoyakin həbsxana paltarlarını əynindən çıxartdı. O yaşadığı müddətdə həmişə Babil padşahının süfrəsində yemək yeyərdi.
34 Bütün ömrü boyu ona Babil padşahı tərəfindən öləcəyi günə qədər gündəlik azuqə verilirdi.

MƏRSİYƏLƏR KİTABI

GİRİŞ

«Mərsiyələr» Kitabı beş mərsiyədən ibarətdir. Miladdan əvvəl 586-cı ildə Yerusəlimin dağıdılıb əhalinin əsir aparılmasından sonra bu mərsiyələrin Yeremya peyğəmbər tərəfindən yazıldığı ehtimal olunur. Bu kitabın 1-4-cü fəslə qədər olan hissəsi akrostix şəklində yazılmışdır, yəni ayələrin sırası ibrani əlifbasının hərfləri ilə başlayır. Yalnız üçüncü fəsildə üç ayə eyni hərflə başlayır.

Bu kitab mərsiyə ruhunda yazılsa da, burada Allaha inam və gələcəyə ümid əhval-ruhiyyəsi də özünü göstərir. Bütün bu dəhşətli hadisələrə baxmayaraq, Yeremya peyğəmbər Allaha sonsuz dərəcədə etibar edib belə deyir:

«Amma bunları yada salarkən
Məndə ümid yaranır.
Rəbbin məhəbbətinə görə məhv olmadıq,
Çünki mərhəməti tükənməzdir.
Hər səhər bunlar təzələnir,
Sənin sədaqətin böyükdür.
Öz-özümə deyirəm: "Rəbb mənim nəsibimdir",
Ona görə Rəbbə ümid bəsləyirəm» (3:21-24).

Miladdan əvvəl 586-cı ildə İsrailliləri n başına gələn milli fəlakətin xatirinə yəhudilər hər il tutduqları oruc günlərində ibadət zamanı *«Mərsiyələr»* Kitabından istifadə edirlər.

Kitabın məzmunu:

1:1-22 Yerusəlim dərdi
2:1-22 Yerusəlimin cəzası
3:1-66 Cəza və ümid
4:1-22 Dağılmış Yerusəlim
5:1-22 Mərhəmət duası

Yerusəlim dərdi

1 Yerusəlim şəhəri necə də boş qalıb,
Bir zaman insanlarla dolu idi,
İndi dul qadına bənzəyir –
Millətlər arasında ulu sayılan,
Ellər arasında mələkə olan,
Bu şəhər nökərçilik edir.

2 Gecələr acı-acı ağlar,
Göz yaşları ilə yanağı islanar,
Məşuqlarının arasından
Ona təsəlli verən yoxdur.
Bütün dostları ona xəyanət etdi, düşmən oldu.

3 Yəhuda dərdə, ağır zillətə düşüb,
İndi sürgünə gedir.
O, millətlər arasında yaşayır,
O torpaqlarda rahatlıq tapmır,
Yəhuda bu iztiraba düşəndə,
Təqibçilər ona çatdılar.

4 Siona gedən yollar yas tutur,
Çünki bayramlarına gələn yoxdur,
Buranın bütün darvazaları kimsəsiz qalıb,
Kahinləri ah-zar edir.
Bu şəhərin qızları əzab-əziyyət çəkir,
Buranın aqibəti acıdır,

5 İndi düşmənlər bu şəhərin üstündə hökmrandır,
Bu yağılar gör necə firavan yaşayır.
Çox üsyankar olduqlarına görə
Rəbb onları bu zülmə saldı,
Övladları düşmən önündə əsir aparıldı.

6 Sion qızının cah-calalı yox oldu,
Onların başçıları otlaqsız maral kimi oldu,
Onlar təqib edənlərin qarşısından
Taqətsiz qaçırlar.

7 Yerusəlim sıxıntı içində avara gəzərkən
Ötən günlərdə olan bütün sərvətini xatırlayır,
Xalqı düşmənlərinə təslim olanda köməyinə çatan yoxdur.
Düşmənləri ona baxır,
Yıxılmağına gülür.

8 Yerusəlim böyük günah işlətdi,
Ona görə özünü murdar etdi.
Yerusəlimə hörmət edənlərin hər biri
İndi ona xor baxır,
Çünki onu çılpaq görürlər,
O da üzünü yana çevirib inləyir.

9 Ətəyində ləkələr qaldı,
Sonunu düşünməz oldu,
Ona görə qorxunc surətdə yıxıldı,
Ona təsəlli verən yoxdur,
Ya Rəbb, gör bu əzabımı,
Çünki düşmən zəfər çaldı.

10 Onun bütün sərvətini talamaq üçün
Düşmən əlini uzatdı.
Göz önündəcə millətlər,
Camaatın arasına girməsini qadağan etdiyin
Müqəddəs məkanına soxuldu.
11 Oranın bütün xalqı zarıyır, çörək axtarır,
Canlarını taqətə gətirmək üçün
Sərvətlərinin əvəzinə azuqə alır.
«Ya Rəbb, indi bax, halımı gör,
Bir səfilə dönmüşəm».

12 Ey yoldan keçənlərin hamısı,
Bu iş sizin üçün boşdurmu?
Baxın dərdimə, bunun kimisi varmı,
Mənim başıma gətirilən dərd başqasında olarmı?

Rəbb qəzəbdən alovlananda
Bu dərdi başıma tökdü.

13 Yuxarıdan od göndərdi,
Sümüklərimədək bu odu yeritdi.
Ayaqlarım üçün tor qurdu,
Məni geri qaytardı.
Gün boyu məni yalqız qoydu, taqətdən saldı.

14 Xudavənd günahlarımı mənə boyunduruq etdi,
Əli ilə bir-birinə hördü,
Onları boynuma keçirtdi,
Taqətimi tükəndirdi.
Məni qarşısında dura bilmədiyim
İnsanlara təslim etdi.

15 Məni müdafiə edən cəngavərlər vardı,
Hamısı Xudavənd tərəfindən atıldı.
Mənə qarşı bir ordu göndərdi,
Seçmə igidlərimi qırıb tapdalatdı.
Bakirə Yəhuda qızını üzümsıxanda əzdi.

16 Bunlar üçün ağlayıram,
Gözlərimdən yaş axır.
Təsəlli verən məndən uzaqdır,
Məni dirçəldən uzaqdır.
Övladlarım yalqız qalıb,
Çünki düşmən zəfər çalıb.

17 Sion əl açıb,
Amma ona təsəlli verən yoxdur.
Rəbb Yaqub nəslinə qarşı bu əmrini verib:
«Qoy qonşuları onun düşməni olsun,
Çünki Yerusəlim onlar üçün murdar əskiyə çevrilib».

18 Rəbb adildir, mən isə əmrinə qarşı çıxdım,
Ey bütün xalqlar, siz mənə qulaq asın!
Mənim çəkdiyim bu dərdə baxın,
Bakirə qızlarım, igidlərim sürgünə gedib.

19 Müttəfiqlərimi çağırdım,
Lakin məni aldatdılar,
Kahinlərim, ağsaqqallarım cana gəlmək üçün
Yemək axtardılar,
Amma şəhərin içində canlarını tapşırdılar.

20 Ya Rəbb, bax dara düşmüşəm,
Canım əzabdan yanır.
Çox üsyankarlıq etmişəm,
Buna görə ürəyim üzülür.
Bayırdakı qılınc məni övladsız qoyur,
Ölüm evimi içəridən bəzəyir.

21 Necə ah-zar çəkdiyimi eşidiblər,
Amma mənə təsəlli verən yoxdur,
Düşmənlərim bu əziyyətimdən xəbər tutdu,
Onlar başıma gələnlərə sevinir,
Elan etdiyin günü yetir!
Qoy onlar mənim vəziyyətimə düşsün.

22 Etdikləri pisliklərini yada sal,
Üsyankarlığıma görə mənə etdiyini onlara da et,
Çox ah-nalə çəkirəm,
Ürəyim taqətdən düşüb.

2

Yerusəlimin cəzası

1 Xudavənd Sion qızına qəzəblənərkən
Onu hər tərəfdən qara bulud aldı.
İsrailin əzəmətini göydən yerə tulladı,
Qəzəbləndiyi gün kətilini * xatirindən çıxardı.

2 Xudavənd aman vermədən
Yaqub nəslinin bütün məskənlərini dağıtdı,
Qəzəbi ilə Yəhuda qızının qalalarını yıxdı,
Padşahlığı, başçıları yerlə yeksan etdi.

3 Qızğın qəzəbi ilə İsrailin qüvvəsini kökündən kəsdi,
Düşmən önündə onun üstündən sağ əlini götürdü.
Sanki Yaqub nəslini hər tərəfdən oda saldı
Göndərdiyi atəşlə yandırıb-yaxdı.

4 Düşmən kimi kamanının yayını dartdı,
Yağı kimi sağ əlini qaldırdı,
Gözə xoş görünənləri tamamilə öldürdü.
Qəzəbini Sion qızının çadırına alov kimi tökdü.

5 Xudavənd İsraili uddu,
Onunla düşmən kimi rəftar etdi.
Bütün saraylarını yerlə yeksan etdi,
Qalalarını viran qoydu,
Yəhudanın fəryadını, fəğanını daha da artırdı.

6 Çardağını viranə bağlar tək qırıb tökdü,
Görüş yerlərini xarabalığa çevirdi,
Rəbb Siona bayram və Şənbə günlərini unutdurdu,
Qəzəbi ilə padşahını, kahinini atdı.

7 Xudavənd qurbangahını rədd etdi,
Müqəddəs məkanını tərk etdi.
Saraylarının sədlərini düşmən əlinə keçirtdi,
Onlar bayram günlərində olduğu kimi
Rəbbin məbədində haray qopardı.

---

* **2:1** *Kətil* – burada *Əhd sandığı* ya da *Sion dağı* mənasında işlənir.

8 Rəbb niyyət etdi ki,
Sion qızının divarlarını dağıtsın.
Ölçü ipini dartıb, dağıtmaq üçün ondan əl çəkməyəcək.
Qala divarını, səddini, matəmə bürüyüb,
Hamısı qüvvələrini itirib.

9 Onun darvazalarını yerə batırdı,
Cəftələrini qırıb atdı,
Padşahlarını, başçılarını
Yad millətlərin arasına saldı,
Qanuna əməl edilmir,
Artıq peyğəmbərlərinə Rəbdən görüntü gəlmir.

10 Sion qızının ağsaqqalları susub-dinmir,
Onlar toz-torpaq içində əyləşib,
Başlarına toz töküb, çul geyib,
Yerusəlimin bakirə qızları başlarını yerə dikib.

11 Ağlamaqdan gözlərimin nuru gedir,
Canım əzabdan yanır.
Əziz xalqım qırıldığına görə ürəyimdən qan axır.
Çünki şəhər meydanlarındakı
Körpələrin, uşaqların huşu başından çıxır.

12 Şəhər meydanlarında yaralılar kimi huşunu itirirlər,
Ana qucağında can verirlər.
Analarından soruşurlar:
«Hanı çörək, hanı şərab?»

13 Ey Yerusəlim qızı, sənə nə deyim?
Səni kimlə müqayisə edim?
Ey bakirə Sion qızı, səni kimə bənzədim?
Bununla mən sənə təsəlli verə bilim?
Çünki yaran dəniz qədər dərindir,
Sənə kim şəfa verə bilər?

14 Sənin üçün görülən görüntülər yalan oldu,
Peyğəmbərlərin səni aldatdı.
Firavanlığını sənə qaytarmaq üçün
Təqsirlərini üzə çıxartmadılar,
Amma bu peyğəmbərlər səni azdırdı,
Sənin üçün yalandan görüntülər gördü.

15 Yoldan keçən bütün insanlar
Qarşında əl çalırlar,
Başlarını yelləyib səni fitə basırlar.
Yerusəlim qızına belə deyirlər:
«Bütün dünyanın gözəllik və sevinc rəmzi olan şəhər budurmu?»

16 Bütün düşmənlərin səni ələ salır,
Fitə basır, diş qıcıdır,
«Onu udduq,
Bu günün həsrətini çəkdik, axır ki bunu gördük» deyirlər.

17 Rəbb Öz iradəsini yerinə yetirdi,
Qədim zamanlarda əmr etdiyi sözü həyata keçirtdi.
Səni viran qoydu, aman vermədi,
Düşmənlərini sənin halına sevindirdi,
Yağılarını gücləndirdi.

18 Xalq Xudavəndə ürəkdən fəryad etdi,
Ey Sion qızının divarı!
Qoy gecə-gündüz sənin gözlərindən sel kimi yaş axsın,
Dincəlmə, aç gözlərini, yumulmasın.

19 Qalx, gecə fəryad etməyə,
Gecə növbələri başlayarkən
Xudavəndin hüzurunda qəlbini sular kimi açıb tök.
Əllərini Ona aç, övladlarının sağ qalmasını dilə,
Onlar hər tin başında acından huşunu itirir.

20 Ya Rəbb, indi bax, xalqının halını gör!
Kiminlə belə rəftar etmisən?
Analar uşaqlarını, əziz balalarınımı yesin?
Kahinlər, peyğəmbərlər Xudavəndin Müqəddəs məkanındamı qətlə yetirilsin?

21 Gənclər, qocalar toz-torpaqda, küçələrdə yatır.
Bakirə qızlarım, igidlərim qılıncdan keçirilir.
Qəzəbləndiyin gün onları qətlə çatdırmısan,
Aman vermədən qırmısan.

22 Qorxduqlarımı hər yandan çağırmısan,
Elə bil bayrama dəvət etmisən.
Rəbbin qəzəb günündə qaçıb-qurtulan olmadı,
Onların arasından sağ qalan olmadı,
Sevə-sevə övlad böyütmüşdüm,
Onları düşmənim həlak etdi.

3

Cəza və ümid

1 Rəbbin qəzəb dəyənəyindən
Mən əzab çəkirəm,
2 O məni apardı,
İşıqda deyil, qaranlıqda gəzdirdi.
3 Bütün gün – dəfələrlə qaldırdığı əli
Mənə qarşıdır.

4 Ətimi, dərimi çürütdü,
Sümüklərimi sındırdı.
5 Məni əzabla, cəfa ilə sarıdı,
Mühasirəyə saldı.
6 Çoxdan ölüb-gedənlər kimi
Məni zülmətdə yaşatdı.
7 Ətrafımı hər tərəfdən hasara aldı,
Məni zəncirləyib, qaça bilmirəm.
8 Fəryad edib mən imdad istəyərkən

O, duamın qarşısına sədd çəkdi.

9 Yonma daşlarla yollarımı kəsdi,
Onları dolaşdırdı.

10 Mənə ayı kimi pusqu düzəldir,
Gizlənib aslan kimi məni güdür.
11 Yoldan sürükləyib məni parçaladı,
Çarəsiz hala saldı.
12 Kamanının yayını çəkdi,
Məni Özü üçün bir hədəf etdi.

13 Çəkib oxdanından ox atdı,
Böyrəyimə sapladı.
14 Gün boyu xalqımın gülüş hədəfinə döndüm,
Məzhəkəli nəğmə ilə məni ələ salırlar.
15 O, acı otlardan mənə doyunca yedirtdi,
Yovşan suyunu içirtdi.

16 Dişlərimi çınqılla qırdı,
Kül içində məni diz çökdürtdü.
17 Salamatlıqdan canımı uzaq etdi,
Yaxşılığı unutdum.
18 Dedim: «Üzərimdən əzəmətim getdi,
Rəbdən ümidim kəsildi».

19 Əzabımı və sərgərdanlığımı,
Acı yovşanı və zəhəri yada sal.
20 Daim onları xatırlayıram,
Ona görə köksümdən ürəyim üzülür.
21 Amma bunları yada salarkən
Məndə ümid yaranır.

22 Rəbbin məhəbbətinə görə məhv olmadıq,
Çünki mərhəməti tükənməzdir.
23 Hər səhər bunlar təzələnir,
Sənin sədaqətin böyükdür.
24 Öz-özümə deyirəm: «Rəbb mənim nəsibimdir»,
Ona görə Rəbbə ümid bəsləyirəm.

25 Rəbb Ona güvənənlərə,
Onu axtaran könüllərə xeyirxahdır.
26 Rəbbə ümid bəsləmək,
Sakitcə bizə qurtuluş verməsini gözləmək nə yaxşıdır.
27 Yaxşı olar ki, insan
Boyunduruğunu gənc yaşından daşısın.

28 Qoy susub tənha otursun,
Axı Rəbb boynuna boyunduruq salıb.
29 Üzünü yerə sürtsün,
Bəlkə hələ ümid var.
30 İzin versin, qoy sifətinə vursunlar,

Qoy ona doyunca böhtan atsınlar.

31 Çünki Xudavənd əbədilik
Bizi Özündən kənar etməz.
32 Qəm-qüssə versə belə,
Bol məhəbbətinə görə rəhmə gələr.
33 Çünki ürəkdən istəyərək bəşər övladlarına əzab verməz,
Heç kimi kədərləndirməz.

34 Dünyadakı bütün əsirlərin ayaq altında əzilməsini,
35 Haqq-Taalanın hüzurunda insanın
Öz haqlarından məhrum olmasını,
36 İnsanın ədalətdən məhrum olmasını
Xudavənd heç görmürmü?

37 Xudavənd əmr verməsə,
Kimin dediyi həyata keçər?
38 Həm xeyir, həm də şər,
Haqq-Taalanın əmri ilə gələr.
39 Öz günahının cəzasından
Sağ qalan insan niyə şikayətlənir?

40 Qoy yollarımıza diqqətlə baxaq,
Rəbbə yenidən üz tutaq.
41 Göylərdəki Allaha əllərimizi,
Həm də ürəklərimizi açaq.
42 Deyək: «Biz qanunsuzluq və üsyankarlıq etdik,
Bunu bizə bağışlamadın».

43 Qəzəbə bürünmüsən, bizi təqib etmisən,
Amansızlıqla öldürmüsən.
44 Özünə buludlardan örtük çəkdin,
Onların arasından dua keçmir.
45 Xalqlar arasında
Bizi zibilə, tullantıya çevirmisən.

46 Bütün düşmənlərimizin bizə qarşı
Ağızları açıldı.
47 Dəhşət və çuxur,
Məhv və qırğın birlikdə başımıza gəldi.
48 Qırılan əziz xalqımıza görə
Gözlərimdən sel kimi yaş axdı.

49 Dinmədən, dayanmadan
Gözlərimdən yaş axacaq,
50 Rəbb göylərdən aşağıya baxana qədər,
Olanları görənə qədər.
51 Şəhərimdəki hər qızın taleyini görərkən
Ürəyimi kədər bürüyür.

52 Nahaq yerə mənə düşmən olanlar

Məni quş tək ovladılar.
53 Quyuya salıb məni öldürmək istədilər,
Daşqalaq etdilər.
54 Sular başımdan aşdı,
Dedim: «Ömrüm sona çatdı».

55 Ya Rəbb, ismini
O quyunun dibindən səslədim.
56 «Qulağını tıxama, fəryadımı dinlə» deyərkən
Səsimi eşitdin.
57 Səni çağıranda yanıma gəldin,
Mənə «qorxma» söylədin.

58 Ey Xudavənd, mənim əməlimə baxdın,
Həyatımı satın aldın.
59 Ya Rəbb, başıma gətirdikləri şəri gördün,
Bu iş barədə hökmünü ver.
60 Mənə bəslədikləri kini,
Mənə qarşı qurulan fəndləri gördün.

61 Ya Rəbb, mənə etdikləri həqarəti eşitdin,
Əleyhimə fənd qururlar.
62 Əleyhdarlarımın pıçıltısını,
Gün boyu mənə qarşı mırıltısını eşitdin.
63 Onların oturuşuna-duruşuna bax,
Onlara məzhəkə nəğməsi olmuşam.

64 Ya Rəbb, onların əllərinin əməllərinə görə
Əvəzini verəcəksən.
65 Onların qəlbini inadkar et,
Qoy lənətin onların üstünə gəlsin.
66 Ya Rəbb, qəzəbinlə onları qov,
Səma altından məhv edib at!

4

Dağılmış Yerusəlim

1 Qızıl necə də tutqunlaşdı,
Saf qızıl parıltıdan düşdü.
Müqəddəs daşlar
Hər küçə başına dağılmışlar.

2 Sion övladları tərəziyə qoyulanda
Saf qızıldan da qiymətli idi.
İndi isə onlar saxsı qablara,
Dulusçunun əl işinə bərabər olublar.

3 Çaqqallar belə, balalarına əmcək verir,
Onları əmizdirir.
Əziz xalqım isə insafı atır,
Səhra dəvəquşularına oxşayır.

4 Südəmər körpənin dili

Susuzluqdan damağına yapışır.
Uşaqlar yemək istəyir, verən yoxdur.

5 Ən ləziz yeməkləri yeyənlər
İndi küçələrdə taqətdən düşüblər.
Al rəngli paltar geyib-böyüyənlər
Zibillikdə yatırlar.

6 * Axı əziz xalqımın təqsiri
Sodomun günahını keçdi,
Bu şəhər əl toxunmadan
Bir andaca yerlə yeksan oldu.

7 Yerusəlimin başçıları qardan da təmiz idi,
Süddən də bəyaz idi,
Vücudları qıpqırmızı yaqut kimi idi,
Zahirən göy yaquta bənzəyirdi.

8 İndisə üzləri kömür kimi qaralıb,
Küçələrdə heç birini tanımaq olmur,
Onlar cılızlaşaraq bir sümük, bir də dəri qalıb,
Ağac kimi quruyub.

9 Bu aclığın qurbanındansa
Qılınc qurbanı olan bəxtiyardır.
Zəminin məhsulundan məhrum olmuşdular,
Əriyən canlarında can qalmayıb.

10 * Hətta ən qəlbiyumşaq qadınlar
Öz əlləri ilə balalarını bişirirdi.
Əziz xalqım qırılarkən
Balalarının ətini yeyirdi.

11 Rəbb hiddətini boşaltdı,
Qızğın qəzəbini yağdırdı,
Sionda alovunu alışdırdı,
Onu təməlinədək yandırıb-yaxdı.

12 Dünyada heç bir padşah inanmazdı ki,
Yerusəlimin darvazalarından keçib
Yağılar və düşmənlər
Bu şəhəri zəbt edər.

13 Bu iş şəhərdə salehlərin qanının tökülməsi
Peyğəmbərlərin günahları, kahinlərin təqsirləri üzündən oldu,

14 Kor kimi küçələrdə dolanırdılar,
Qanla murdar oldular,
Onların libaslarına belə,
Kimsə toxuna bilməz.

* **4:6** Yar. 19:24 * **4:10** Qanun. 28:57; Yez. 5:10

15 İnsanlar onlara qışqırır: «Ey murdarlar, rədd olun!
İtilin buradan, bizə dəyməyin, rədd olun!»
Onlar qaçqın, sərgərdan dolanarkən
Başqa millətlər deyir: «Bunlar burada qalmasın!»

16 Rəbb Özü onları pərən-pərən saldı,
Onlara yenidən baxmaz,
O daha kahinlərə hörmət etmir,
Ağsaqqallara xeyirxahlıq göstərmir.

17 Hər an boş yerə yardım gözləməkdən
Gözlərimiz taqətdən düşdü,
Bizi qurtara bilməyən milləti
Hey gözlədik, gəlmədi.

18 Ardımızca düşmən düşüb,
Küçələrdə gəzə bilmirik.
Sonumuz çatdı, günlərimiz bitdi,
Aqibətimiz sona yetdi.

19 Bizi təqib edənlər
Göylərdəki qartallardan sürətlidirlər,
Dağlarda ardımızca düşdülər,
Pusqu qurub səhrada gözlədilər.

20 Rəbbin məsh etdiyi, həyatımızın nəfəsi
Onların xəndəklərində yaxalandı,
Halbuki deyirdik: «Onun kölgəsində
Millətlərin içində yaşayacağıq».

21 Ey Us ölkəsində yaşayan Edom xalqı,
Sevin, fərəhlən!
Sən də bu kasadan içəcəksən,
Sərxoş olub, çılpaq qalacaqsan.

22 Ey Sion qızı, təqsirinin cəzası sona çatdı,
Rəbb səni bir daha sürgünə göndərməyəcək,
Ey Edom xalqı, təqsirini cəzasına çatdıracaq,
Günahlarını meydana çıxaracaq.

5

Mərhəmət duası

1 Ya Rəbb, başımıza gələni yada sal
Gör bu xəcalətimizi, buna nəzər sal.
2 İrs torpağımız yadellilərin əlinə keçib,
Evlərimiz əcnəbilərə verilib.
3 Atalarımız öldü, yetim qaldıq,
Analarımız dul qaldı.
4 Suyumuzu pulla alıb içirik,
Pulla odun almağa məcburuq.
5 Bizi qovub başımızdan basırlar,
Yorulmuşuq, bizi rahat qoymurlar.

6 Doyunca çörək yemək üçün
Misirə, Aşşura əl açmışıq.
7 Ata-babalarımız günah işlədərək keçib-getdi,
Təqsirlərinin cəzası üstümüzə yüklәndi.
8 Qullar bizə hökmran olub,
Bizi onların əlindən qurtaran yoxdur.
9 Çöldəki qılınca görə,
Canımız bahasına çörək qazanırıq.
10 Aclıq bizi yandırıb-yaxdığına görə
Dərimiz qaralıb, kürəyə bənzəyir.
11 Sionda qadınlar,
Yəhuda şəhərlərindəki bakirə qızlar zorlanır.
12 Başçılar əllərindən asılıb,
Ağsaqqallar hörmətdən düşüb.
13 Məcburiyyət qarşısında cavanlar əl dəyirmanını çəkir,
Oğlanlar odun yükləri altında səndələyir.
14 Şəhər darvazasında ağsaqqallar oturmur,
Gənclər çalğı alətlərində çalmır.
15 Ürəyimizdən şadlıq çəkilib,
Oyunlarımız yasa çevrilib.
16 Başımızın tacı düşüb,
Vay halımıza! Çünki günah işlətmişik.
17 Buna görə ürəklərimiz çəkilib,
Gözlərimiz qaralıb,
18 Çünki Sion dağı viran qalıb,
Üstündə tülkülər gəzib-dolaşır.

19 * Sən isə, ya Rəbb, əbədi hökmransan,
Nəsildən-nəslə qədər taxtında oturacaqsan.
20 Uzun zamandan bəri niyə bizi bu qədər tərk etmisən?
Niyə bizi bu qədər uzun müddətə tərk etmisən?
21 Ya Rəbb, bizi Özünə qaytar,
Təzədən əvvəlki günlərimizə qayıdaq!
22 Yoxsa hüzurundan bizi tamamilə atmısan,
Bizə qarşı hədsiz qəzəblənmisən?

* **5:19** Zəb. 102:12

YEZEKEL
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

Yezekel peyğəmbər miladdan əvvəl 593-571-ci illərdə peyğəmbərlik edirdi. O, Babildə sürgündə yaşayırdı. Onun sözləri həm sürgündə yaşayan həmvətənlərinə, həm də Yerusəlim əhalisinə aid idi. «*Yezekel*» Kitabında təsvir olunan vacib hadisələr bunlardır:

Allah Yezekeli peyğəmbər olmağa çağırır. Sonra o, insanların üzərinə gələn Allah cəzası, Yerusəlimin süqutu və dağıdılması barədə xəbərdarlıq edir.

Yezekel Allahın xalqına zülm edən millətlərin Onun tərəfindən mühakimə edilməsi barədə peyğəmbərlik edir. Lakin Allah sədaqətlidir, buna görə də Yerusəlimin süqutu və dağıdılmasından sonra İsrail xalqına təsəlliverici sözlər və gələcəyə parlaq ümid verir.

Kitabın məzmunu bir qədər çətin anlaşılır, çünki onun bir hissəsini görüntülər təşkil edir.

Bu kitabda həm də bərpa olunmuş məbəd və İsrail Yezekelin təsvirində böyük maraq doğurur. Yezekel böyük imana malik idi. O, ürəklərin və ruhani vəziyyətin yeniləşməsinin zəruriliyini, hər insanın öz günahlarına görə məsuliyyət daşımasını vurğulayırdı. Yezekel xalqın həyatının yeniləşməsi barədə car çəkirdi. O, kahin və peyğəmbər kimi məbədin bərpa olunmasına və İsrailin qanuna uyğun pak olmasına ehtiyac duyurdu.

Kitabın məzmunu:

1:1–3:37 Allah Yezekeli peyğəmbər olmağa çağırır
4:1–24:27 Yerusəlimin süqutu və dağıdılması barədə xəbərdarlıq
25:1–32:32 Allahın millətlər üzərində məhkəməsi
33:1–37:28 Allahın Öz xalqına vədləri
38:1–39:29 Qoqa qarşı peyğəmbərlik
40:1–48:35 Gələcək məbəd və ölkə barədə görüntü

Yezekelin ilk görüntüsü

1 * Otuzuncu ildə,* dördüncü ayın beşinci günü mən Kevar çayı sahilində, sürgündə yaşayanlar arasında olanda göylər açıldı və Allahdan gələn görüntüləri gördüm.

2 * Padşah Yehoyakinin sürgün olunmasının beşinci ilində, həmin ayın beşinci günü

3 Xaldey ölkəsində, Kevar çayı sahilində Buzinin oğlu kahin Yezekelə Rəbbin sözü nazil oldu. Orada Rəbbin əli onun üzərində idi.

4 Mən gördüm ki, budur, şimaldan çovğun yeli və dayanmadan şimşək çaxan böyük bir bulud gəlir. Onun ətrafında parıltı var idi, ortasında isə od içində kükrəyən metal kimi bir şey var idi.

5 * Ən ortasında canlı məxluqa bənzəyən dörd varlıq mövcud idi. Onların görünüşü insana bənzəyirdi.

6 Hər birinin dörd üzü və dörd qanadı var idi.

7 Onların bacaqları düz idi. Ayaqları dana ayaqlarına oxşayırdı və cilalanmış tunc kimi parıldayırdı.

---

* **1:1** Vəhy 19:11 * **1:1** *Otuzuncu ildə* – yaxud *otuz yaşında ikən.* * **1:2** 2Pad. 24:10-16; 2Saln. 36:9-10 * **1:5** Vəhy 4:6

8 Dörd yanlarında, qanadları altında insan əlləri var idi. Dördü də üzlərə və
qanadlara malik idi.
9 Onların qanadları bir-birinə toxunurdu. İrəli gedərkən sağa-sola
dönmürdülər, hər biri üz tutduğu tərəfə irəliləyirdi.
10 * Onların dörd tərəfə yönələn üzlərinin bənzəyişi belə idi: qabaq tərəfdə
insan üzü, sağ tərəfdə aslan üzü, sol tərəfdə öküz üzü, arxada isə qartal üzü
var idi.
11 Onların üzləri və qanadları yuxarıya doğru açılmışdı. Hər canlının iki
qanadı yanda o biri canlının qanadına toxunur, iki qanadı da bədənlərini
örtürdü.
12 Hər biri üz tutduğu tərəfə irəliləyirdi. Ruh hara gedirdisə, onlar da ora
gedirdi. İrəli gedərkən sağa-sola dönmürdülər.
13 * Bu canlılar görünüşcə yanar köz kimi, məşəl kimi bir şeyə bənzəyirdi.
Canlı məxluqların arasında od hərəkətdə idi. Od parıldayırdı və ondan şimşək
çaxırdı.
14 Canlı məxluqlar şimşək çaxan kimi cəld o tərəf-bu tərəfə hərəkət edirdi.
15 * Mən canlı məxluqlara baxıb gördüm ki, hər birinin yanında yerə dəyən
bir təkər var.
16 Təkərlərin görünüşü və quruluşu belə idi: onlar sarı yaqut kimi parıldayır
və dördü də bir-birinə oxşayırdı. Onların görünüşü və quruluşu elə idi ki, sanki
bir təkər o biri təkər içində yerləşmişdi.
17 Getdikləri zaman dörd tərəfə də gedə bilirdilər. İrəli gedərkən sağa-sola
dönmürdülər.
18 * Təkərlərin sağanaqları hündür və qorxunc idi. Dördünün də sağanaqları
hər tərəfdən gözlərlə dolu idi.
19 Canlı məxluqlar irəlilədikcə təkərlər də yanında fırlanır, canlı məxluqlar
yerdən qalxdıqca təkərlər də qalxırdı.
20 Ruh hara gedirdisə, onlar da ora gedirdi, təkərlər də onlarla bərabər
qalxırdı, çünki canlı məxluqların ruhu təkərlərdə idi.
21 Onlar irəliləyəndə bunlar da irəliləyirdi, onlar dayananda bunlar da
dayanırdı. Onlar yerdən qalxanda yanlarındakı təkərlər də qalxırdı, çünki
canlı məxluqların ruhu təkərlərdə idi.
22 * Yuxarı tərəfdə, canlı məxluqların başı üzərində büllur kimi parıldayan
göy qübbəsinə oxşayan qorxunc bir şey uzanırdı.
23 Qübbənin altında hər canlı məxluq qanadlarını yanındakılara doğru
uzadır, başqa iki qanadla da bədənini örtürdü.
24 * Onlar irəlilədikləri zaman qanadlarının gurultusunu eşitdim: sanki
gur suların səsi, Külli-İxtiyarın sədası, güclü gurultu, qoşunun tappıltısı gəlirdi.
Onlar dayandıqları zaman qanadlarını endirirdi.
25 Onlar qanadları enmiş halda dayanarkən başları üzərindəki qübbədən
bir səs gəldi.
26 * Başları üzərindəki qübbənin üstündə sanki göy yaqutdan düzəldilmiş
taxta oxşar bir şey var idi. Yüksəkdə, taxta oxşayan şeyin üzərində insana
bənzər bir Şəxs var idi.

---

* **1:10** Yez. 10:14; Vəhy 4:7 * **1:13** Vəhy 4:5 * **1:15** Yez. 10:9-13 * **1:18** Vəhy 4:8 * **1:22** Vəhy 4:6 * **1:24** Vəhy 1:4-15; 19:6 * **1:26** Yez. 10:1; Vəhy 4:2-3

27 * Mən gördüm ki, Onun belindən yuxarı hissəsi kükrəyən metala oxşayır,
içi isə hər tərəfdən alov kimi idi. Mən Onun belindən aşağı görünüşünü də
gördüm: sanki bir alov idi və ətrafında parıltı var idi.
28 Yağış günü buludda olan göy qurşağının görünüşü necə olursa, hər
tərəfdən gələn parıltının görünüşü də elə idi. Bu, Rəbbin izzətinə bənzər bir
görüntü idi.
Bunu görəndə mən üzüstə yerə yıxıldım və danışan bir Şəxsin səsini eşitdim.

2

Allahın Yezekelə çağırışı

1 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, ayağa qalx, Mən sənin lə danışacağam».
2 O mənimlə danışarkən Ruh daxilimə girdi və məni ayağa qaldırdı. Mənimlə
danışan bir Şəxsin səsini eşitdim.
3 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, səni Mənə qarşı üsyan edən İsrail övladlarının –
üsyankar bir millətin yanına göndərirəm. Onlar ataları ilə birgə bu günə qədər
Mənə qarşı üsyan edir.
4 Səni yanlarına göndərəcəyim xalq dikbaş və inadkardır. Sən onlara
deyəcəksən: "Xudavənd Rəbb belə deyir!"
5 İstəyirlər sənə qulaq assınlar, istəyirlər yox, çünki onlar üsyankar bir
xalqdır. Ancaq bilsinlər ki, aralarında bir peyğəmbər var.
6 Ancaq, ey bəşər oğlu, sən qanqallar və tikanlar arasında olsan da, əqrəblər
içində otursan da, o adamlardan qorxma, onların sözlərindən çəkinmə.
Üsyankar bir xalq olsalar da, onların sözlərindən çəkinmə, onlardan qorxma.
7 Sən onlara Mənim sözlərimi söylə, istəyirlər sənə qulaq assınlar, istəyirlər
yox, çünki onlar üsyankardır.
8 Ey bəşər oğlu, sənsə Mənim söylədiklərimə qulaq as, bu üsyankar xalq kimi
sən də üsyankar olma. Ağzını aç və Mənim sənə verəcəyim şeyi ye».
9 * Mən baxıb gördüm ki, mənə tərəf bir əl uzandı və əlin içində bir tumar var.
10 O, tumarı qabağımda açdı. Tumarın önü və arxası yazılı idi, üzərində
«mərsiyə, matəm, bəla» sözləri yazılmışdı.

3

1 * O yenə mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, aldığın şeyi – bu tumarı yeyib get və
İsrail nəslinə söylə».
2 Onda mən ağzımı açdım və O, tumarı mənə yedirdi.
3 Sonra mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, mədəni bununla doldur, sənə verdiyim
bu tumarla qarnını doydur». Mən yedim, ağzım bal kimi şirin oldu.
4 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, qalx, İsrail nəslinin yanına get və sözlərimi
onlara söylə.
5 Sən ləhcəsi, danışığı anlaşılmaz, dili çətin olan bir xalqın yanına deyil, İsrail
nəslinin yanına göndərilirsən,
6 ləhcəsi, danışığı anlaşılmaz, dili çətin olan çoxlu xalq arasına
göndərilmirsən. Əgər Mən səni onların yanına göndərsəydim, onlar sənə
qulaq asardı.
7 Ancaq İsrail nəsli sənə qulaq asmaq istəməyəcək, onlar Mənə də qulaq
asmaq istəmir, çünki bütün İsrail nəsli inadkar və dikbaşdır.

* **1:27** Yez. 8:2 * **2:9** Vəhy 5:1 * **3:1** Vəhy 10:9-10

8 Bax Mən səni də onlar kimi inadkar edəcəyəm, onlar kimi dikbaş
edəcəyəm.
9 Sənin inadını çaxmaq daşından möhkəm olan almaz kimi möhkəm
edəcəyəm. Üsyankar bir xalq olsalar da, onlardan qorxma, qarşılarında
vahiməyə düşmə».
10 O yenə mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, Mənim dediyim bütün sözləri ürəyində
saxla və qulaqlarınla eşit.
11 Qalxıb sürgün olunmuş soydaşlarının yanına get, onlarla danışıb söylə:
“Xudavənd Rəbb belə deyir!” Onlar istəyirlər sənə qulaq assın, istəyirlər yox».
12 Sonra Ruh məni yuxarı qaldırdı və arxamdan böyük bir gurultu eşitdim:
«Rəbbin izzətinə Öz yerində alqış olsun».
13 Canlı məxluqların qanadları bir-birinə toxunduqca onların səsini, yan-
larındakı təkərlərin şaqqıltısını – böyük gurultunu eşitdim.
14 Ruh məni yuxarı qaldırdı və götürüb apardı. Mən də kədərli və acıqlı
halda getdim. Rəbb əlini mənim üzərimdə möhkəm tutmuşdu.
15 Mən Tel-Avivdə olan sürgün olunmuş adamların – Kevar çayının sahilində
yaşayanların yanına gəldim və onların yaşadıqları yerdə qaldım. Orada onların
arasında yeddi gün çaşqınlıq içində yaşadım.

Rəbb Yezekeli İsrailə gözətçi qoyur

16 Yeddi gün keçdikdən sonra mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
17 «Ey bəşər oğlu, səni İsrail nəslinə gözətçi qoydum. Sən sözü ağzımdan
eşidəndə Mənim adımdan onlara xəbərdarlıq et.
18 Mən pis adama “hökmən öləcəksən” dediyim zaman sən ona xəbərdarlıq
etməsən, həyatı qurtulsun deyə pis adamı öz şər əməlindən döndərmək üçün
xəbərdarlıq sözü söyləməsən, onda o pis adam öz təqsiri içində öləcək, lakin
onun qanı üçün məsuliyyəti Mən sənin üzərinə qoyacağam.
19 Ancaq sən pis adama xəbərdarlıq etsən, o isə pisliyindən və şər əməlindən
dönməsə, öz təqsiri içində öləcək, lakin sən bunun məsuliyyətindən qurtarmış
olursan.
20 Əgər bir saleh adam öz salehliyindən dönüb pislik etsə və Mən onun
qarşısına maneə qoysam, o öləcək. Ona xəbərdarlıq etmədiyin üçün o adam
öz günahı içində öləcək və etdiyi saleh əməlləri hesaba alınmayacaq, lakin onun
qanı üçün məsuliyyəti Mən sənin üzərinə qoyacağam.
21 Ancaq günah etməməsi üçün saleh adama xəbərdarlıq etsən və o
günah etməsə, hökmən yaşayacaq, çünki xəbərdarlığı qəbul etmişdir, sənsə
məsuliyyətdən qurtarmış olursan».
22 Orada Rəbbin əli mənim üzərimdə idi. O mənə dedi: «Qalx, düzənliyə çıx,
Mən səninlə orada danışacağam».
23 Mən qalxıb düzənliyə çıxdım. Orada da Kevar çayının sahilində gördüyüm
izzət kimi Rəbbin izzəti durmuşdu. Mən üzüstə yıxıldım.
24 Ruh daxilimə girdi və məni ayaq üstə qaldırdı. O mənimlə danışıb belə
dedi: «Get, evində qapını arxadan bağla.
25 Ey bəşər oğlu, sənə kəndir vuracaqlar, səni kəndirlərlə bağlayacaqlar, daha
xalqın arasında gəzə bilməyəcəksən.
26 Dilini damağına yapışdıracağam və sən lal olacaqsan, üsyankar bir xalq
olsalar da, onları məzəmmət edə bilməyəcəksən.
27 Yalnız Mən səninlə danışmağa başlayanda dilini açacağam, sən də onlara
deyəcəksən: “Xudavənd Rəbb belə deyir”. Qoy eşitmək istəyən eşitsin, eşitmək
istəməyən eşitməsin, çünki onlar üsyankar bir xalqdır.

4

Yerusəlimin mühasirəsinin təsviri

1 Sən ey bəşər oğlu, özün üçün bir kərpic götür və onu qarşına qoyub üstündə
Yerusəlim şəhərini təsvir et.
2 Onu mühasirəyə al, önündə mühasirə divarı tik, qarşısında torpaq qalağı
düzəlt, ətrafında ordugahlar qur və ona qarşı hər tərəfdən qoçbaşı alətləri qoy.
3 Bir dəmir sac götürüb onu dəmir divar olmaq üçün özünlə şəhərin arasına
qoy və üzünü ona çevir. Şəhər mühasirədə olacaq və sən onu mühasirəyə al. Bu,
İsrail nəslinə bir əlamət olacaq.
4 Sən sol yanın üstünə uzan və İsrail nəslinin cəzasını öz üzərinə götür, o tərəfə
uzandığın günlərin sayına görə onların cəzasını çəkəcəksən.
5 Mən onların cəza illərinin sayı qədər sənin üçün gün ayırdım. Beləcə üç yüz
doxsan gün İsrail nəslinin cəzasını çəkəcəksən.
6 Bunu etdikdən sonra bu dəfə sağ yanın üstündə uzan və Yəhuda nəslinin
cəzasını çək. Sənin üçün qırx gün – hər il üçün bir gün ayırdım.
7 Üzünü Yerusəlimin mühasirəsinə çevir, çılpaq qolunu qaldırıb ona qarşı
peyğəmbərlik et.
8 Bax Mən səni kəndirlə bağlayacağam və təsvir etdiyin mühasirə günləri
qurtarmayınca bir yanından o biri yanın üstünə çevrilə bilməyəcəksən.
9 Sən buğda, arpa, paxla, mərci, darı və pərinc götürüb onları bir qaba qoy.
Onlardan özünə çörək yap. Bir yanın üstünə uzandığın üç yüz doxsan gün
ərzində onu ye.
10 Gündəlik yeməyinin çəkisi iyirmi şekel olacaq, onu müəyyən vaxtlarda
ye.
11 Həmçinin suyu da ölçü ilə – bir hinin altıda biri qədər iç, onu da müəyyən
vaxtlarda iç.
12 Ondan arpa kökəsi düzəldərək hamının gözü qabağında insan nəcisinə od
vurub üstündə bişirib ye».
13 Rəbb yenə dedi: «Bax İsrail övladları da aralarına sürgün edəcəyim
millətlərin içində beləcə murdar yemək yeyəcək».
14 Mən dedim: «Aman, ya Xudavənd Rəbb! Mən heç vaxt murdar ol-
mamışam. Cavanlığımdan indiyə qədər nə leş, nə də heyvan parçalamış ət
yemişəm, bir murdar ət mənim ağzıma dəyməyib».
15 O mənə dedi: «Yaxşı, Mən insan nəcisini mal təzəyi ilə əvəz edirəm.
Çörəyini onun üstündə bişir».
16 Yenə mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, Mən Yerusəlimdən çörəyin kökünü
kəsəcəyəm. Çörəyi dərd içində çəki ilə yeyəcəklər, suyu da çaşqınlıq içində ölçü
ilə içəcəklər.
17 Çünki çörəyə və suya möhtac olacaqlar. Hər kəs çaşqınlığa düşərək öz
təqsiri içində əriyib yox olacaq.

5

1 Sən ey bəşər oğlu, bir iti qılınc götürüb ondan dəllək ülgücü kimi istifadə et,
onu başına və saqqalına çək. Sonra bir tərəzi götür və qırxdığın tükləri hissələrə
ayır.
2 Onların üçdə birini şəhərin mühasirə vaxtı qurtaranda şəhərin ortasında
odda yandırar, üçdə birini götürüb şəhərin ətrafında doğrayar, üçdə birini isə
küləyə sovurarsan, Mən də onların arxasınca qılınc çəkəcəyəm.
3 Tüklərin bir azını da götürüb paltarının ətəyinə bağlayarsan.

4 Onlardan bir qədər də götürüb odun içinə atar və onları odda yandırarsan.
Bundan bütün İsrail nəslinin üstünə od yağacaq».
5 Xudavənd Rəbb belə deyir: «Bu, Yerusəlimdir. Mən onu millətlərin,
ətrafında olan ölkələrin arasında yerləşdirdim.
6 Onun xalqı isə başqa millətlərdən, ətrafındakı ölkələrdən də çox pislik
edərək hökmlərimə və qaydalarıma qarşı üsyan etdi, çünki hökmlərimi rədd
etdilər, qaydalarıma əməl etmədilər».
7 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: «Siz ətrafınızda olan millətlərdən
də çox azğınlıq etdiniz, qaydalarıma əməl etmədiniz, hökmlərimi yerinə
yetirmədiniz, hətta ətrafınızda olan millətlərin hökmlərinə görə də davran-
madınız».
8 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: «Budur, Mən Özüm də sənə qarşı
durmuşam və başqa millətlərin gözü qabağında səni cəzalandıracağam.
9 Bütün iyrənc işlərindən ötrü indiyə qədər etmədiyim və bundan sonra da
bir daha etməyəcəyim şeyi sənin başına gətirəcəyəm.
10 * Buna görə də sənin torpağında atalar oğullarını, oğullarsa ataларını
yeyəcək. Səni cəzalandıracağam, salamat qalanlarının hamısını hər tərəfə
sovuracağam».
11 Xudavənd Rəbb bəyan edir: «Buna görə də, Varlığıma and olsun, bütün
iyrənc və murdar şeylərinlə Müqəddəs məkanımı murdarladığın üçün Mən
hökmən səni qırıb-çatacağam, sənə yazığım gəlməyəcək və rəhm etməyəcəyəm.
12 Sənin əhalinin üçdə biri vəbadan öləcək, sənin içində aclıqdan tələf olacaq,
üçdə biri ətrafında qılıncla həlak olacaq, üçdə birini isə hər tərəfə sovurub
arxalarınca qılınc çəkəcəyəm.
13 Beləcə hədsiz qəzəbimi göstərəcəyəm, onların üzərində qızğınlığımı
söndürüb sakitləşəcəyəm. Onlara hədsiz qəzəbimi göstərəndə biləcəklər ki,
Mən Rəbb qısqanclıqdan onlara belə söyləmişdim.
14 Ətrafında olan millətlər arasında, yoldan keçən hər kəsin gözü önündə səni
viranəliyə və rüsvayçılıq hədəfinə çevirəcəyəm.
15 Qəzəb və hiddətimlə, qızğın məzəmmətlərimlə səni cəzalandırarkən
ətrafında olan millətlər üçün rüsvayçılıq, təhqir, ibrət və dəhşət hədəfi ola-
caqsan. Mən Rəbb bunu söyləmişdim.
16 Mən sizi məhv etmək üçün üstünüzə aclığın amansız oxlarını
göndərəcəyəm. Aranızda aclığı gücləndirəcəyəm və çörəyin kökünü kəsəcəyəm.
17 * Üstünüzə aclıq və vəhşi heyvanlar göndərəcəyəm, sizi uşaqlarınızdan
məhrum edəcəklər. Aranızdan vəba və tökülən qan keçəcək, üstünüzə qılınc
gətirəcəyəm. Mən Rəbb bunu söyləmişdim».

6

Bütpərəstliyin pislənilməsi

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, üzünü İsrail dağlarına çevir və onların əleyhinə peyğəmbərlik
edib
3 söylə ki, ey İsrail dağları, Xudavənd Rəbbin sözünü dinləyin, dağlara,
təpələrə, vadilərə və dərələrə Xudavənd Rəbb belə deyir: “Baxın Mən üstünüzə
qılınc gətirəcəyəm və səcdəgahlarınızı məhv edəcəyəm.
4 Qurbangahlarınız xarabalığa çevriləcək, buxur qurbangahlarınız
sındırılacaq. Öldürülmüş adamlarınızı bütlərinizin qabağına atacağam.

* **5:10** Qanun. 28:57; Mərs. 4:10 * **5:17** Vəhy 6:8

5 İsrail övladlarının cəsədlərini bütlərin qarşısında yerə sərəcək, sümüklərinizi
qurbangahlarınızın ətrafına səpələyəcəyəm.
6 Məskən saldığınız bütün yerlərdə şəhərlər viran olacaq, səcdəgahlar
dağıdılacaq ki, qurbangahlarınız xarabalığa və viranəliyə çevrilsin,* bütləriniz
sındırılıb yox edilsin, buxur qurbangahlarınız kəsilsin və düzəltdiyiniz şeylər
yer üzündən silinsin.
7 Aranızda öldürülənlər yerə səriləcək. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
8 Lakin Mən bəzilərinizi sağ buraxacağam. Ölkələr arasına səpələndiyiniz
zaman millətlər içində qılıncdan qaçıb-qurtaranlarınız olacaq.
9 Sizin qaçıb-qurtaranlarınız aralarına sürgün edildikləri millətlər arasında
Məni yada salacaq. Mənə xəyanət edən ürəklərinə, bütlərə dikdikləri
xəyanətkar gözlərinə görə pərt oldum. Etdikləri pisliklərdən, bütün iyrənc
işlərindən ötrü öz-özlərindən ikrah edəcəklər.
10 Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm və onların başına bu bəlanı gətirəcəyimi
nahaq yerə söyləməmişəm".
11 Xudavənd Rəbb belə deyir: "Əllərini bir-birinə vur, ayaqlarını yerə çırpıb
söylə ki, İsrail nəslinin bütün pis və iyrənc işlərinə görə vay onların halına!
Çünki qılıncdan, aclıqdan və vəbadan həlak olacaqlar.
12 Uzaqda olan vəbadan öləcək, yaxında olan qılıncla həlak olacaq, mühasirə
zamanı sağ qalan aclıqdan öləcək, Mən onlara hədsiz qəzəbimi göstərəcəyəm.
13 Öz bütləri arasında, qurbangahların ətrafında, hər yüksək təpədə, hər
dağın zirvəsində, hər kölgəli ağac altında, sıx yarpaqlı hər palıd ağacı altında,
bütün bütlərinə ətirli buxur təqdim etdikləri yerlərdə onların həlak olanları
yerə səriləcək. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
14 Onlara qarşı əl qaldıracağam, səhradan Divlaya doğru yaşadıqları bütün
yerlərdə ölkəni xaraba və sakinsiz qoyacağam. Onda biləcəklər ki, Rəbb
Mənəm"».

7

İsrailin aqibəti

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Sən ey bəşər oğlu, Xudavənd Rəbb İsrail torpağına belə deyir: "Axırı çatdı,
ölkənin dörd tərəfinin axırı çatdı.
3 İndi sənin axırın çatdı. Qəzəbimi sənin üstünə göndərəcəyəm, öz əməllərinə
görə səni cəzalandıracağam, bütün iyrənc işlərinin əvəzini başına gətirəcəyəm.
4 Sənə yazığım gəlməyəcək və rəhm etməyəcəyəm, öz əməllərinə görə səni
cəzalandıracağam, iyrənc işlərinin əvəzini alacaqsan. Onda biləcəksiniz ki,
Rəbb Mənəm".
5 Xudavənd Rəbb belə deyir: "Budur, bir bəla, tayı olmayan bir müsibət gəlir.
6 Axırın çatıb, axırın çatıb, sənə qarşı qalxır. Budur, tezliklə gəlir!
7 Ey ölkənin sakini, qiyamət günün çatdı, vaxt gəldi, gün yaxındadır. Dağların
üstündən sevinc nidası deyil, çaxnaşma səsi gəlir.
8 Tezliklə qızğınlığımı üstünə tökəcəyəm, sənə qarşı qəzəbimi bütünlüklə
göstərəcəyəm, öz əməllərinə görə səni cəzalandıracaq, bütün iyrənc işlərinin
əvəzini başına gətirəcəyəm.
9 Sənə yazığım gəlməyəcək və rəhm etməyəcəyəm, öz əməllərinə görə səni
cəzalandıracağam, iyrənc işlərinin əvəzini alacaqsan. Onda biləcəksiniz ki,
zərbə vuran Mən Rəbbəm.

* **6:6** *Xarabalığa və viranəliyə çevrilsin* – arami, süryani və latın tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *xarabalığa çevrilsin və təqsirkar çıxarılsın.*

10 Budur o gün! Gün gəldi, sənin qiyamət günün çatdı: əsa çiçəkləndi, qürur gül açdı.
11 Zorakılıq çoxalıb pisliyin əsası oldu. Buna görə də xalqdan, onların izdihamından, var-dövlətindən və əzəmətindən əsər-əlamət qalmayacaq.
12 Vaxt gəldi, gün yaxınlaşdı. Alıcı sevinməsin, satıcı heyfsilənməsin, çünki bütün kütlənin üstünə qəzəb yağacaq.
13 Hətta onlar yaşasalar da, satıcı satdığı torpağa qayıtmayacaq, çünki onların bütün camaatına aid olan bu vəhy hədəfindən dönməyəcək. Heç kəs təqsiri ilə həyatını davam etdirə bilməyəcək.
14 Şeypur çalındı və hər şey hazırlandı, ancaq müharibəyə gedən yoxdur. Çünki qəzəbim bütün camaatın üstünə yağacaq.
15 Bayırda qılınca, içəridə vəba və aclığa tuş gələcəklər, çöldə olan qılıncdan öləcək, şəhərdə olanı aclıq və vəba yeyəcək.
16 Sağ qalanları qaçıb-qurtulsa da, dərələrdəki göyərçinlər kimi dağlarda yaşayacaq, hər kəs təqsirindən ötrü ah-zar edəcək.
17 Hamının əli yanına düşəcək, hər kəsin dizləri titrəyəcək.
18 Çula bürünəcəklər, onları dəhşət saracaq. Hamının üzündə xəcalət olacaq, hamının başı daz olacaq.
19 Gümüşlərini küçələrə atacaqlar, qızılları napak sayılacaq. Rəbbin qəzəb günündə qızıl-gümüşləri onları qurtara bilməyəcək, bədənlərini qidalandırmayacaq, qarınlarını doydurmayacaq, çünki bu şeylər onların təqsirlərinə bais oldu.
20 Bər-bəzəklərinin gözəlliyi onları qürurlandırdı. Öz iyrənc və mənfur bütlərini bu şeylərdən düzəltdilər. Ona görə də bunları özləri üçün murdar bir şeyə çevirdim.
21 Bunları qənimət kimi özgələrə, qarət malı kimi dünyadakı pis adamların əlinə verəcəyəm və onları murdarlayacaqlar.
22 Mən xalqdan üz döndərəcəyəm, müqəddəs məskənim murdarlanacaq, quldurlar içəri girib oranı murdarlayacaq.
23 Sən zəncir düzəlt, çünki ölkə qanlı cinayətlərlə, şəhər zorakılıqla dolub.
24 Millətlərin ən qəddarını onların üstünə gətirəcəyəm və evlərini əllərindən alacaqlar. Güclülərin qüruruna son qoyacağam, müqəddəs yerləri murdarlanacaq.
25 Dəhşət gəlir. Əmin-amanlıq axtaracaqlar, amma tapmayacaqlar.
26 Bəla üstündən bəla gələcək, qara xəbər dalınca qara xəbər çatacaq. Peyğəmbərlərdən görüntü istəyəcəklər, kahinin qanun öyrətməyi bitəcək, ağsaqqallar nəsihət verməyəcək.
27 Padşah yas tutacaq, əmirləri məyusluq bürüyəcək, ölkə xalqının əli yanına düşəcək. Onları əməllərinə görə cəzalandıracağam, hökmlərinə görə hökm edəcəyəm. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm"».

8

Rəbbin məbədində bütpərəstlik

1 Sürgünlüyümüzün altıncı ilində, altıncı ayın beşinci günü mən evdə oturmuşdum və Yəhuda ağsaqqalları da qarşımda əyləşmişdi. O zaman orada üstümə Xudavənd Rəbbin əli endi.
2 * Mən baxıb insana * oxşar bir surət gördüm: belindən aşağı oda bənzəyir, belindən yuxarı isə metal kimi parıldayırdı.

* **8:2** Yez. 1:27 * **8:2** *İnsana* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *oda.*

3 O, ələ bənzər bir şey uzatdı və məni saçımdan tutdu. Onda Ruh məni yerlə göy arasına qaldırdı və Allahın görüntülərində Yerusəlimə, içəri həyətin şimal qapısının giriş yerinə gətirdi. Orada Allahda qısqanclıq oyadan qısqanclıq bütü qurulmuşdu.
4 * Düzənlikdə gördüyümə bənzər İsrail Allahının izzəti də orada idi.
5 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, indi başını şimal tərəfə qaldır». Mən başımı şimal tərəfə qaldırıb gördüm ki, həmin qısqanclıq bütü qurbangah qapısının şimalında – giriş yerindədir.
6 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, görürsənmi nə edirlər? İsrail nəsli burada çoxlu iyrənc işlər edir ki, Mən Müqəddəs məkanımdan uzaqlaşım. Hələ bundan da iyrənc şeylər görəcəksən».
7 O məni həyətin giriş yerinə gətirdi. Mən baxıb gördüm ki, divarda bir dəlik var.
8 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, gəl divarı dəl». Mən divarı dəlib gördüm ki, bir qapı var.
9 O mənə dedi: «İçəri gir, onların orada pis və iyrənc işlərini gör».
10 Mən içəri girib gördüm ki, hər cür sürünənlərin, mənfur heyvanların surəti və İsrail nəslinin bütlərinin hamısının təsviri hər tərəfdən divara çəkilib.
11 İsrail nəslinin ağsaqqallarından yetmiş nəfər onların önündə durmuşdu. Şafan oğlu Yaazanya da onların arasında dayanmışdı. Hər birinin əlində buxurdan var idi və buxurun ətri bulud kimi göyə qalxırdı.
12 O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, görürsənmi İsrail nəslinin ağsaqqalları öz bütlərinin otaqlarında, qaranlıq yerlərdə nə edir? Ona görə ki onlar "Rəbb bizi görmür, Rəbb ölkəni tərk etdi" deyir».
13 O yenə mənə dedi: «Hələ onların bundan da iyrənc işlərini görəcəksən».
14 O məni Rəbbin məbədinin şimal tərəfdəki qapısının giriş yerinə gətirdi. Mən gördüm ki, Tammuz bütü üçün ağlayan qadınlar orada oturub.
15 O mənə dedi: «Görürsənmi, bəşər oğlu? Hələ bundan da iyrənc şeylər görəcəksən».
16 O məni Rəbbin məbədinin içəri həyətinə gətirdi. Gördüm ki, Rəbbin məbədinin giriş yerində eyvanla qurbangah arasında arxaları Rəbbin məbədinə, üzləri isə şərqə çevrilmiş təxminən iyirmi beş kişi var. Onlar şərqə üz tutaraq günəşə sitayiş edirdi.
17 O mənə dedi: «Görürsənmi, bəşər oğlu? Məgər Yəhuda nəsli üçün burada etdikləri iyrənc işlər az idi ki, üstəlik ölkəni zorakılıqla doldurur və bununla Məni daha da qəzəbləndirirlər? Bax indi onlar budağı burnuma soxaraq Məni təhqir edir.
18 Buna görə Mən də qəzəblə rəftar edəcəyəm, onlara yazığım gəlməyəcək və rəhm etməyəcəyəm. Məni ucadan çağırsalar da, onlara qulaq asmayacağam».

9

Yerusəlimin cəzalandırılması

1 Sonra Onun «qoy şəhəri cəzalandıranların hər biri öz qırğın silahı əlində şəhərə yaxınlaşsın» deyə ucadan qışqırdığını eşitdim.
2 Mən gördüm ki, şimal tərəfdəki yuxarı qapının yolu ilə altı nəfər gəldi. Hər birinin toppuzu əlində idi. Onların arasında kətan paltar geyinmiş, belində yazı qutusu olan bir adam var idi. Onlar içəri girdi və tunc qurbangahın yanında dayandı.

* **8:4** Yez. 1:28

3 İsrail Allahının izzəti dayandığı keruvun üstündən qalxıb məbədin kandarına getdi. Rəbb kətan paltar geyinmiş, belində yazı qutusu olan adamı çağırıb
4 * ona dedi: «Yerusəlim şəhərini gəz və orada edilən bütün iyrənc işlərdən ötrü ah-nalə edən adamların alnına işarə qoy».
5 Sonra o biri adamlara bunu dediyini eşitdim: «Onun ardınca şəhəri gəzin və adamları qırın, yazığınız gəlməsin və rəhm etməyin.
6 Qocanı, cavanı, ərə getməmiş qızı, uşaqlarla qadınları öldürün, ancaq üstündə işarə olan adamlara toxunmayın. Mənim Müqəddəs məkanımdan başlayın». Onlar da məbədin önündə olan ağsaqqalları qırmağa başladı.
7 Rəbb onlara dedi: «Məbədi murdarlayın, həyətləri cəsədlərlə doldurun. Haydı, işə başlayın!» Sonra onlar gedib şəhərdəkiləri qırdı.
8 Onlar adamları qırarkən mən tək qalmışdım. Onda mən üzüstə düşərək fəryad edib dedim: «Aman, ya Xudavənd Rəbb! Yerusəlim üzərinə qəzəbini tökərkən İsrailin bütün yerdə qalanlarını da həlak edəcəksənmi?»
9 O mənə dedi: «İsrail və Yəhuda nəslinin təqsiri böyükdür, çox böyükdür. Ölkə qanla, şəhər azğınlıqla doludur. Çünki onlar "Rəbb ölkəni tərk etdi, Rəbb görmür" deyir.
10 Mənim də onlara yazığım gəlməyəcək və rəhm etməyəcəyəm, əməllərinin əvəzini başlarına gətirəcəyəm».
11 Mən gördüm ki, belində yazı qutusu olan, kətan paltar geyinmiş adam «mənə əmr etdiyin şeyə əməl etdim» deyib xəbər gətirdi.

10

Rəbbin izzəti məbədi tərk edir

1 * Mən baxıb gördüm ki, keruvların başı üzərindəki qübbənin üstündə göy yaqut daşı kimi görünüşcə taxta bənzər bir şey peyda oldu.
2 * Rəbb kətan geyinmiş adama belə söylədi: «Keruvların altındakı fırlanan təkərlərin arasına girib keruvların arasından iki ovuc odlu köz götür və şəhərin üzərinə səpələ». O adam gözümün qabağında oraya girdi.
3 O adam oraya girəndə keruvlar məbədin cənub tərəfində durmuşdu. Bu zaman bulud içəri həyətə doldu.
4 Rəbbin izzəti keruvun üstündən qalxıb məbədin kandarına getdi. Məbədi bulud bürüdü və həyət Rəbbin izzətinin nuru ilə doldu.
5 Keruvların qanadlarının səsi bayır həyətə qədər gəlirdi. Bu səs Külli-İxtiyar Allah danışdığı zaman çıxan səs kimi uca idi.
6 Rəbb kətan geyinmiş adama «keruvların və fırlanan təkərlərin arasından od götür» deyə əmr edəndə o girib bir təkərin yanında durdu.
7 Onda keruvlardan biri keruvların arasından əlini uzadıb onların ortasında olan odu götürdü və kətan geyinmiş adamın ovcuna qoydu. O adam da odu götürüb çıxdı.
8 Keruvların qanadları altında insan əlinə bənzər bir şey göründü.
9 * Mən baxıb gördüm ki, keruvların yanında dörd təkər və hər keruvun yanında bir təkər var. Təkərlər sarı yaqut kimi parıldayırdı.
10 Dördünün də görünüşü eyni cür idi, sanki bir təkər o biri təkər içində yerləşmişdi.

* **9:4** Vəhy 7:2-3; 9:4; 14:1 * **10:1** Yez. 1:26; Vəhy 4:2 * **10:2** Vəhy 8:5 * **10:9** Yez. 1:15-21

11 Getdikləri zaman dörd tərəfə hərəkət edirdilər, gedərkən sağa-sola dönmürdülər. Baş hansı tərəfə yönəlmişdisə, o tərəfə də gedirdilər, gedərkən sağa-sola dönmürdülər.
12 * Onların bütün bədəni, kürəyi, əlləri, qanadları və təkərləri – dördünün də təkərləri hər tərəfdən gözlərlə dolu idi.
13 Mən bu təkərlərə «fırlanan təkərlər» deyildiyini eşitdim.
14 * Canlı məxluqların hər birinin dörd üzü var idi: birincisi keruv üzü, ikincisi insan üzü, üçüncüsü aslan üzü və dördüncüsü qartal üzü idi.
15 Keruvlar yerdən qalxdı. Bunlar Kevar çayının sahilində gördüyüm həmin canlı məxluqlar idi.
16 Keruvlar gedəndə onların yanında olan təkərlər də gedirdi. Keruvlar yerdən qalxmaq üçün qanadlarını qaldıranda təkərlər də onların yanından ayrılmırdı.
17 Onlar dayananda bunlar da dayanırdı, onlar yerdən qalxanda bunlar da birlikdə yerdən qalxırdı, çünki canlı məxluqların ruhu təkərlərdə idi.
18 Rəbbin izzəti məbədin kandarından çıxdı və keruvların üstündə durdu.
19 Keruvlar gedəndə qanadlarını qaldırıb gözümün önündə yerdən qalxdı, təkərlər də yanlarında idi. Onlar Rəbbin məbədinin şərq darvazasının giriş yerində dayandı. İsrail Allahının izzəti yuxarıda, onların üzərində idi.
20 Bunlar Kevar çayının sahilində, İsrail Allahının altında gördüyüm həmin canlı məxluqlar idi. Mən bildim ki, onlar keruvdur.
21 Hər birinin dörd üzü və dörd qanadı var idi. Qanadları altında insan əllərinə bənzər bir şey var idi.
22 Onların üzlərinin bənzəyişi Kevar çayı sahilində gördüyüm üzlərə oxşayırdı. Hər biri üz tutduğu tərəfə irəliləyirdi.

11

Allahın cəzası

1 Ruh məni yerdən qaldırdı və şərqə yönəlmiş Rəbbin məbədinin şərq darvazasına gətirdi. Orada darvazanın girəcəyində iyirmi beş nəfər var idi. Mən onların arasında xalqın başçıları Azzur oğlu Yaazanyanı və Benaya oğlu Pelatyanı gördüm.
2 Rəbb mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, pis şeylər niyyət edən və bu şəhərdə bəd məsləhətlər verən adamlar bunlardır.
3 Onlar "ev tikmək vaxtı deyil. Şəhər qazan, bizsə ətik" deyir.
4 Buna görə də onlara qarşı peyğəmbərlik et, ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik et».
5 Rəbbin Ruhu üzərimə endi və mənə dedi: «Söylə ki, Rəbb belə deyir: "Ey İsrail nəsli, siz nə deyirsiniz, nə düşünürsünüz, Mən bilirəm.
6 Bu şəhərdə çoxlu adam öldürdünüz, şəhərin küçələrini ölülərlə doldurdunuz".
7 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: "Şəhərdə qoyduğunuz ölülər ət, şəhərsə qazandır. Ancaq Mən sizi şəhərdən çıxaracağam.
8 Siz qılıncdan qorxursunuz, Mən də üstünüzə qılınc gətirəcəyəm" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
9 "Mən sizi şəhərdən çıxarıb yadellilərə təslim edəcəyəm. Sizi beləcə cəzalandıracağam.

* **10:12** Vəhy 4:8 * **10:14** Yez. 1:10; Vəhy 4:7

10 Qılıncla həlak olacaqsınız. Sizi İsrail ərazisində cəzalandıracağam. Onda
biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
11 Bu şəhər sizə qazan olmayacaq, siz də onun içində ət olmayacaqsınız. Sizi
İsrail ərazisində cəzalandıracağam.
12 Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm. Siz qaydalarıma əməl etmədiniz,
hökmlərimi yerinə yetirmədiniz, ətrafınızda olan millətlərin hökmlərinə görə
davrandınız"».
13 Mən peyğəmbərlik edən zaman Benaya oğlu Pelatya öldü. Mən üzüstə
yerə yıxıldım və ucadan fəryad edib dedim: «Aman, ya Xudavənd Rəbb! Məgər
Sən İsrailin yerdə qalanlarını tamamilə məhv edəcəksən?»
14 Onda mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
15 «Öz qohum-əqrəbana, qəyyumlarına və bütün İsrail nəslinə gəlincə, ey
bəşər oğlu, Yerusəlimdə yaşayanlar onların hamısına belə deyir: "Rəbdən uzaq
olun. Bu ölkə mülk olaraq bizə verildi".
16 Buna görə də söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Onları uzaqdakı
millətlərin arasına aparıb ölkələr arasına səpələdiyimə baxmayaraq, qısa bir
müddət Mən onlara getdikləri ölkələrdə Müqəddəs məkan oldum".
17 Buna görə də söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Sizi xalqlar arasından
toplayacağam, səpələndiyiniz ölkələrdən yığıb bir yerə gətirəcəyəm, İsrail tor-
pağını sizə verəcəyəm.
18 Oraya qayıdanda bütün mənfur və iyrənc şeyləri o yerdən yox edəcəklər.
19 * Mən onlara eyni ürək verəcəyəm, onların daxilinə yeni ruh qoyacağam.
Köksələrindən daş ürəyi çıxarıb onlara ətdən olan ürək verəcəyəm ki,
20 qaydalarıma əməl etsinlər, hökmlərimi saxlayıb yerinə yetirsinlər. O
zaman onlar Mənim xalqım, Mən də onların Allahı olacağam.
21 Ancaq ürəkləri öz mənfur və iyrənc şeylərinin ardınca gedənlərə gəlincə,
Mən onların əməllərinin əvəzini başlarına gətirəcəyəm" Xudavənd Rəbb belə
bəyan edir».
22 * Bu zaman keruvlar qanadlarını qaldırdı, təkərlər də onların yanında idi.
İsrail Allahının izzəti yuxarıda, onların üzərində idi.
23 Rəbbin izzəti şəhərin mərkəzindən qalxdı və şəhərin şərqindəki dağın
üzərində dayandı.
24 Ruh məni qaldırıb Allahın Ruhundan gələn görüntüdə Xaldey ölkəsinə,
sürgün olunanların yanına gətirdi. Sonra mənə görünən görüntü qeyb oldu.
25 Rəbbin mənə göstərdiyi şeylərin hamısını sürgündə olanlara danışdım.

12

Sürgünün rəmzi

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 * «Ey bəşər oğlu, sən üsyankar bir xalqın arasında yaşayırsan. Onların görmək
üçün gözləri var, ancaq görmürlər, eşitmək üçün qulaqları var, ancaq eşitmirlər,
çünki onlar üsyankar bir xalqdır.
3 Ey bəşər oğlu, sən sürgünə getmək üçün şeylərini hazırla və onların gözü
önündə günün günorta çağı köç, onların gözü önündə öz yerindən başqa bir yerə
köç et. Üsyankar bir xalq olsalar da, bəlkə bunu başa düşdülər.

* **11:19** Yez. 36:26-28 * **11:22** Yez. 43:2-5 * **12:2** Yeş. 6:9-10; Yer. 5:21; Mark 8:18

4 Öz şeylərini sürgünə getmək üçün lazım olan şeylər kimi onların gözü
önündə günün günorta çağı çıxart. Özün də hamının gözü önündə axşamüstü
sürgünə gedən kimi çıx.
5 Onların gözü önündə divarda deşik aç və şeylərini oradan çıxart.
6 Hamının gözü önündə şeylərini çiynində daşı və qaranlıqda çıxart. Üzünü də
ört ki, torpağı görməyəsən, çünki səni İsrail nəslinə əlamət göstərirəm».
7 Mənə necə əmr olunmuşdusa, eləcə də etdim. Şeylərimi sürgünə getmək
üçün lazım olan şeylər kimi günün günorta çağı çıxartdım və axşamüstü divarı
əllərimlə deşdim. Şeylərimi qaranlıqda çıxartdım və onların gözü önündə
çiynimdə daşıdım.
8 Səhər tezdən mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
9 «Ey bəşər oğlu, İsrail nəsli – o üsyankar xalq sənə "Nə edirsən?" demədimi?
10 Sən onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Bu xəbərdarlıq
Yerusəlimdə olan rəhbər və orada yaşayan bütün İsrail nəsli üçündür".
11 Sən belə de: "Mən sizin üçün əlamətəm. Mən necə etdimsə, onlara da belə
ediləcək, sürgünə və əsarətə gedəcəklər.
12 Aralarında yaşayan rəhbər şeylərini qaranlıqda çiynində daşıyacaq və bayıra
çıxacaq. Şeylərini çıxarmaq üçün divarı deşəcəklər. O, üzünü örtəcək ki, torpağı
gözləri ilə görməsin.
13 * Onun üstünə tor sərəcəyəm və Mənim tələmə düşəcək. Onu Babilə –
Xaldey ölkəsinə gətirəcəyəm. Oranı görməyəcək, amma orada öləcək.
14 Ətrafındakıların hamısını – köməkçilərini və bütün qoşunlarını küləyin
əsdiyi dörd tərəfə səpəcək və onların arxasınca qılınc çəkəcəyəm.
15 Mən onları millətlər arasına yayanda və başqa ölkələr arasına səpələyəndə
biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.
16 Ancaq onlardan bir azını qılıncdan, aclıqdan və vəbadan sağ buraxacağam
ki, öz iyrənc işlərinin hamısını aralarına gedəcəkləri millətlərə danışsınlar.
Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm"».
17 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
18 «Ey bəşər oğlu, çörəyini titrəyərək ye, suyunu əsə-əsə, qorxu ilə iç.
19 Ölkə xalqına söylə ki, İsrail torpağında, Yerusəlimdə yaşayanlar üçün
Xudavənd Rəbb belə deyir: "Onlar çörəklərini qorxu ilə yeyəcək, sularını
dəhşətlə içəcək, çünki orada yaşayanların hamısının zorakılığından ötrü ölkələri
bolluqdan məhrum olacaq.
20 Adam yaşayan şəhərlər viran olacaq və ölkə xarabalığa çevriləcək. Onda
biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm"».
21 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
22 «Ey bəşər oğlu, İsrail torpağında nə üçün "günlər keçir, hər görüntü puç
olur" məsəlini işlədirsiniz?
23 Buna görə də onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Bu məsələ son
qoyacağam, artıq İsraildə bu məsəli işlətməyəcəklər. Ancaq sən onlara söylə ki,
hər görüntünün yerinə yetəcəyi günlər yaxınlaşdı.
24 Daha bundan sonra İsrail nəslinin arasında heç bir boş görüntü və
aldadıcı falçılıq olmayacaq.
25 Çünki Rəbb Mənəm, Mən deyirəm və dediyim söz yerinə yetir, artıq təxirə
salınmır. Ey üsyankar xalq, bu sözü sizin dövrünüzdə deyirəm və onu yerinə
yetirəcəyəm" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».
26 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:

* **12:13** 2Pad. 25:7; Yer. 52:11

27 «Ey bəşər oğlu, İsrail nəsli belə deyir: “Ona gələn görüntü uzun müddət
sonra olacaq, o, uzaq gələcək barədə peyğəmbərlik edir”.
28 Buna görə də onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Heç bir sözümü
təxirə salmayacağam, dediyim söz yerinə yetəcək” Xudavənd Rəbb belə bəyan
edir».

13

Yalançı peyğəmbərlərin cəzalanması

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik edən İsrail peyğəmbərlərinə qarşı
peyğəmbərlik et və öz-özlərindən peyğəmbərlik edən adamlara söylə ki,
Rəbbin sözünü eşitsinlər.
3 Xudavənd Rəbb belə deyir: “O axmaq peyğəmbərlərin vay halına! Onlar
öz ruhları ilə ilhamlanır və heç bir vəhy almayıb.
4 Ey İsrail, sənin peyğəmbərlərin viranəliklərdə dolaşan tülkülərə bənzəyir.
5 Ey peyğəmbərlər, siz divarın dəliklərinə çıxmadınız, Rəbbin günündə
döyüşdə bərk dayanmaq üçün İsrail nəslinin ətrafında divar qurmadınız.
6 Onlar boş şeylər görərək falçılıq edib yalan danışır. Söyləyirlər ki, bunu
Rəbb bəyan edir, Rəbb isə onları göndərməyib. Yenə də ümid verirlər ki, sözləri
yerinə yetəcək.
7 Sizin gördüyünüz görüntü boş və etdiyiniz falçılıq yalan deyilmi? Siz
bunlara ‹Rəbb bəyan edir› deyirsiniz, Mənsə belə söyləmədim”.
8 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “İndi ki boş sözlər söyləyib yalan
şeylər gördünüz, Mən sizə qarşıyam” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
9 “Mən boş şeylər görən və falçılıq edib yalan danışan peyğəmbərləri Öz
əlimlə cəzalandıracağam. Onlar Mənim xalqımın məclisində olmayacaq,
İsrail nəslinin siyahısına yazılmayacaq və İsrail torpağına girməyəcək. Onda
biləcəksiniz ki, Xudavənd Rəbb Mənəm.
10 * Bunu ona görə edəcəyəm ki, onlar sülh olmadığı halda ‹sülh› deyib
xalqımı azdırır. Biri bünövrəsiz divar tikəndə o biri ona suvaq vurur.
11 Sən suvaq vuranlara söylə ki, o divar uçacaq. Şiddətli yağış yağacaq və dolu
dənələrini yerə salacağam. Tufan küləyi divara qarşı əsəcək.
12 Bəs divar uçanda sizə ‹vurduğunuz suvaq necə oldu› deməyəcəklərmi?”
13 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən Öz qəzəbimlə tufan
küləyi əsdirib, Öz hiddətimlə şiddətli yağış və dolu yağdıracağam ki, divar
qızğınlığımla məhv olsun.
14 Beləcə suvaq vurduğunuz divarı uçurub yerlə yeksan edəcəyəm və
bünövrəsi görünəcək. Siz də yıxılan divarın altında həlak olacaqsınız. Onda
biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
15 Öz qızğınlığımı divarın və ona suvaq vuranların üzərində söndürəcəyəm.
Sizə deyəcəyəm ki, divar da yoxdur, ona suvaq vuran İsrail peyğəmbərləri də.
16 O peyğəmbərlər Yerusəlim üçün peyğəmbərlik edir və sülh olmadığı
halda orada sülh olacağı barədə görüntülər görür” Xudavənd Rəbb belə bəyan
edir.
17 Sən ey bəşər oğlu, öz-özlərindən peyğəmbərlik edən xalqının qadınlarına
üzünü tut və onların əleyhinə peyğəmbərlik edib
18 söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Canları ovlamaq üçün hər kəsin
biləyinə yastıqçalar tikən və hər boyda olan adamın başına örtüklər düzəldən

* **13:10** Yer. 6:14; 8:11

qadınların vay halına! Elə bilirsiniz ki, xalqımın canlarını ovlamaqla öz canınızı salamat saxlayacaqsınız?
19 Xalqımın önündə bir neçə ovuc arpa və bir neçə parça çörək üçün Məni
izzətdən saldınız. Yalana qulaq asan xalqıma yalan söyləyərək ölməyə layiq
olmayanları öldürdünüz və yaşamağa layiq olmayanları yaşatdınız".
20 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: "İndi Mən sizin ovsun
yastıqçalarınıza qarşıyam. Həmin yastıqçalarla siz orada adamları quş kimi
ovlayırsınız. Mən onları qollarınızdan qoparacağam. Quş kimi ovladığınız
adamları azad edəcəyəm.
21 Örtüklərinizi də yırtacaq və xalqımı əlinizdən qurtaracağam. Onlar daha
bir ov kimi sizin əlinizdə əsir olmayacaq. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
22 Mənim kədərlənməsini istəmədiyim salehin ürəyini siz yalanlarla
kədərləndirdiniz, pis adamın qoluna güc verdiniz ki, öz pis yolundan
dönməsin və canını qurtarmasın.
23 Buna görə də artıq boş görüntülər görməyəcək və falçılıq etməyəcəksiniz.
Mən Öz xalqımı sizin əlinizdən qurtaracağam. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb
Mənəm"».

14

Rəbb bütpərəstliyi pisləyir

1 İsrail ağsaqqallarından bəzisi yanıma gəlib önümdə oturdu.
2 Onda mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
3 «Ey bəşər oğlu, bu adamlar öz bütlərinə könül verdi və təqsir etmələrinə
bais olan şeyləri üzləri önünə qoydu. Bundan sonra Mən onlara cavab
verəcəyəmmi?
4 Buna görə də onlara müraciət edib söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
"İsrail nəslindən kimsə öz bütlərinə könül verib təqsir etməsinə bais olan şeyə
səcdə etsə və peyğəmbərə müraciət etsə, Mən Rəbb ona bütlərinin çoxluğuna
görə cavab verəcəyəm.
5 Ona görə ki bütlərindən ötrü Mənə yad olan bütün İsrail nəslinin ürəyini
yenidən Özümə cəlb edim".
6 Buna görə də İsrail nəslinə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Bütlərinizdən dönün, onları rədd edin və bütün iyrənc işlərinizdən üz
döndərin.
7 Əgər İsrail nəslindən hər kəs və İsraildə yaşayan qəriblərdən kimsə Məni
tərk etsə, öz bütünə könül verib təqsir etməsinə bais olan şeyə səcdə etsə və
özü barədə Məndən soruşmaq üçün peyğəmbərə müraciət etsə, Mən Rəbb ona
cavab verəcəyəm.
8 Mən üzümü həmin adama qarşı çevirəcəyəm, onu ibrət və kinayə hədəfi
edəcəyəm, xalqımın arasından silib atacağam. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb
Mənəm.
9 Əgər peyğəmbər yoldan azıb bir söz söyləsə, bilin ki, o peyğəmbərin yoldan
azmasına səbəb olan Mən Rəbbəm. Mən ona qarşı əlimi qaldıracaq və onu
xalqım İsrailin arasından silib-atacağam.
10 Onlar öz təqsirlərinin cəzasını çəkəcək. Peyğəmbərdən soruşanın cəzası
necə olacaqsa, peyğəmbərin də cəzası elə olacaq.
11 Bunu ona görə edəcəyəm ki, İsrail nəsli bir də Mənim yolumdan sapmasın
və bir daha bütün günahları ilə özlərini murdar etməsin. Beləcə onlar Mənim
xalqım, Mən də onların Allahı olacağam" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

12 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
13 «Ey bəşər oğlu, əgər bir ölkə Mənə xain çıxıb günah edərsə, Mən ona qarşı
əlimi qaldıraram, çörəyinin kökünü kəsib üstünə aclıq göndərərəm və oradan
insanla heyvanı silib ataram.
14 "Əgər Nuh, Daniel və Əyyub – bu üç adam orada olsa belə, salehlikləri ilə
ancaq öz canlarını qurtarar" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
15 "Əgər Mən bu ölkəyə vəhşi heyvanlar göndərsəm, onlar oranı sakinsiz
qoysa və o torpaq bu heyvanlara görə xaraba qalıb keçilməz olsa,
16 bu üç adam orada olsa belə" bəyan edir Xudavənd Rəbb, "Varlığıma and
olsun, nə oğullarını, nə də qızlarını qurtarar, yalnız öz canlarını qurtarar, ölkə
isə xaraba qalar.
17 Yaxud o ölkənin üzərinə qılınc gətirsəm və ona ‹ey qılınc, ölkəni qırıb keç›
deyərək insanı və heyvanı oradan silib atsam,
18 bu üç adam orada olsa belə" bəyan edir Xudavənd Rəbb, "Varlığıma and
olsun, nə oğullarını, nə də qızlarını qurtarar, yalnız öz canlarını qurtarar.
19 Yaxud o ölkəyə vəba göndərsəm, qan tökməklə onun üstünə qəzəbimi
yağdıraraq insanı və heyvanı oradan silib atsam,
20 Nuh, Daniel və Əyyub orada olsa belə" bəyan edir Xudavənd Rəbb,
"Varlığıma and olsun, nə oğullarını, nə də qızlarını qurtarar, salehlikləri ilə
yalnız öz canlarını qurtarar".
21 * Çünki Xudavənd Rəbb belə deyir: "Hələ Mən Yerusəlimdən insanı və
heyvanı silib atmaq üçün dörd ağır cəzamı – qılıncı, aclığı, vəhşi heyvanları
və vəbanı onun üzərinə göndərəndə daha nələr olacaq!
22 Amma orada bir dəstə salamat qalacaq. Sağ qalan oğlan və qızlar
oradan çıxarılıb sizin yanınıza gələcək. Siz də onların əməllərini və işlərini
görəcəksiniz. Onda Yerusəlim üzərinə gətirdiyim bəlaya görə, oraya etdiyim
hər şeydən ötrü təsəlli tapacaqsınız.
23 Onların əməllərini və işlərini gördüyünüz zaman bu sizə təsəlli olacaq.
Onda biləcəksiniz ki, oraya etdiyim hər şeyi boş-boşuna etmədim" Xudavənd
Rəbb belə bəyan edir».

15

Yerusəlimin tənəklə müqayisəsi

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, üzüm tənəyinin ağacı hər hansı bir meşə ağacındakı budağın
ağacından nə ilə üstündür?
3 Bir işdə istifadə etmək üçün ondan ağac alınırmı? Üstünə əşyalar asmaq
üçün ondan payacıq düzəldilirmi?
4 Budur, o yanmaq üçün oda atılır. Od onun uclarını yandırandan və ortası
qovrulandan sonra daha bir işə yarayarmı?
5 Bütöv olanda da bir işə yaramırdı, od onu yandırıb-qurtaranda və ortası
qovrulanda heç bir işə yaramayacaq.
6 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: "Meşə ağacları arasında üzüm
tənəyini yanan şey kimi necə oda verdimsə, Yerusəlimdə yaşayanları da eləcə
oda atacağam.
7 Mən üzümü onlara qarşı çevirəcəyəm. Oddan qaçsalar da, od yenə onları
yandıracaq. Üzümü onlara qarşı çevirəndə biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
8 Ölkəni viran edəcəyəm, çünki onlar xainlik etdi" Xudavənd Rəbb belə
bəyan edir».

* **14:21** Vəhy 6:8

16

Xəyanət etmiş Yerusəlim

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, murdar əməllərini Yerusəlimə bildirib söylə ki,
3 Xudavənd Rəbb Yerusəlimə belə deyir: “Əslin və mənşəyin Kənan torpağındandır: atan Emorludur, anan isə Xetli.
4 Doğulduğun gün göbək bağın kəsilmədi, səni su ilə yuyub təmizləmədilər, duzla ovulmadın və qundağa bələnmədin.
5 Heç kəs sənə şəfqətlə baxmadı, rəhm etmədi ki, bunların birini sənə etsin. Doğulduğun gün səndən iyrəndikləri üçün çölə atıldın.
6 Mən sənin yanından keçərkən öz qanın içində qımıldandığını gördüm və öz qanında ikən sənə ‹Yaşa!› dedim. Bəli, öz qanında ikən sənə ‹Yaşa!› dedim.
7 Səni çöl bitkiləri kimi çoxaltdım. Sən boy atıb böyüdün və həddi-büluğa çatdın. Döşlərin böyüdü, saçların uzandı. Ancaq sən lüt və çılpaq idin.
8 Mən yanından keçəndə səni gördüm. Bu vaxt sənin məhəbbət çağın idi. Mən sənin üstünə ətəyimi atıb çılpaqlığını örtdüm. And edib sənlə əhd bağladım” bəyan edir Xudavənd Rəbb, “sən də Mənim oldun.
9 Mən səni su ilə yudum, qanını tamamilə üstündən təmizlədim, yağla məsh etdim.
10 Sənə əlvan naxışlı paltar geyindirdim, ayağına yunusbalığı dərisindən çarıq geydirdim, belinə incə kətan qurşaq bağladım və səni ipəklərlə örtdüm.
11 Səni bəzəklərlə bəzədim, qollarına bilərzik, boynuna zəncir taxdım.
12 Burnuna halqa, qulaqlarına sırğa keçirdim və başına şərəf tacı qoydum.
13 Sən qızıl-gümüşlə bəzəndin, incə kətandan, ipəkdən və əlvan naxışlı qumaşdan paltar geyindin. Narın un, bal və zeytun yağı yedin. Həddindən artıq gözəl oldun və padşahlıq əzəmətinə yüksəldin.
14 Gözəlliyinə görə millətlər arasında şöhrətləndin. Mənim sənə bəxş etdiyim əzəmətdən ötrü gözəlliyin qüsursuz idi” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
15 “Ancaq sən gözəlliyinə güvəndin, şöhrətləndiyinə görə fahişəlik etdin, hər yoldan keçənə özünü təslim edib pozğunluq etdin.
16 Öz paltarlarından götürüb özünə müxtəlif səcdəgahlar düzəltdin və onların üstündə fahişəlik etdin. Belə nə olmuşdu, nə də olacaq.
17 Mənim sənə verdiyim qızıl-gümüşümdən hazırlanan zinətlərini götürüb özünə kişi surətləri düzəltdin və onlarla pozğunluq etdin.
18 Əlvan naxışlı paltarını götürüb onların üstünə örtdün, zeytun yağımı və buxurumu onların önünə qoydun.
19 Sənə verdiyim çörəyimi, sənə yedirdiyim narın unu, zeytun yağını və balı da ətirli buxur olaraq onların önünə qoydun. Bu iş baş verdi” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
20 “Mənim üçün doğduğun oğul və qızlarını götürüb bütlərə yemək olsun deyə qurban etdin. Fahişəliyin az idi ki,
21 hələ övladlarımı da kəsdin və onları bütlərə təqdim etdin?
22 Bütün iyrənc işlərini və fahişəliyini edərkən öz cavanlıq günlərini xatırlamadın, o zaman lüt və çılpaq idin, öz qanın içində qımıldanırdın”.
23 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Vay, vay sənin halına! Sən bütün pis əməllərindən sonra
24 özünə fahişəlik yuvaları qurdun və hər meydanda səcdəgahlar düzəltdin.
25 Hər yolun başında öz səcdəgahlarını düzəltdin. Öz gözəlliyini murdar etdin, hər yoldan keçənə ayaqlarını araladın və fahişəliyini artırdın.

26 Cinsiyyət üzvləri böyük olan qonşuların Misirlilərlə pozğunluq etdin, Məni qəzəbləndirmək üçün fahişəliyini artırdın.
27 Buna görə də əlimi sənə qarşı uzadıb sənə təyin olunan yeməyi azaltdım. Sənə nifrət edən Filiştlərin qızları sənin lə istədikləri kimi rəftar etsinlər deyə səni onlara təslim etdim. Hətta onlar sənin əxlaqsız əməllərindən utanır.
28 Aşşurlularla da pozğunluq etdin, çünki doymurdun. Onlarla pozğunluq etdin, ancaq bu da sənə kifayət etmədi.
29 Öz pozğunluğunu ticarət ölkəsi olan Xaldey torpağına qədər yaydın, ancaq bu da sənə kifayət etmədi”.

30 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Bütün bunları edərkən ürəyin nə qədər aciz oldu, sən həyasız fahişə kimi davrandın.
31 Hər yolun başında fahişəlik yuvaları qurarkən, bütün meydanlarda səcdəgahlar düzəldərkən hətta fahişə kimi də olmadın, çünki işinin əvəzində verilən hədiyyəyə xor baxdın.
32 Zina edən, ərinin əvəzinə yadları qəbul edən bir qadın oldun.
33 Bütün fahişələrə hədiyyə verirlər, ancaq bütün oynaşlarına sən hədiyyələr verirsən. Onlara rüşvət verirsən ki, hər tərəfdən sənin yanına gəlsinlər və sənin lə pozğunluq etsinlər.
34 Fahişəlik etməkdə başqa qadınlara bənzəmirsən, çünki heç kəs sənin dalınca düşmür ki, fahişəlik edəsən, əksinə, bunun üçün sən hədiyyə verirsən, sənə hədiyyə verilmir. Bu cəhətdən başqalarına bənzəmirsən”.

35 Buna görə də, ey fahişə, Rəbbin sözünə qulaq as.
36 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Həyasızlığın aşkara çıxdığı üçün, oynaşlarınla fahişəlik edərkən çılpaqlığın açıldığı üçün, bütün iyrənc bütlərindən və onlara qurban verdiyin oğullarının qanından ötrü –
37 bütün bunlara görə əyləndiyin bütün oynaşlarını – sənin sevdiklərini də, nifrət etdiklərini də bir yerə yığacağam. Onları hər tərəfdən sənə qarşı bir yerə yığacağam. Onların önündə səni çılpaq edəcəyəm və ayıbını bütünlüklə görəcəklər.
38 Zina edən və qan tökən qadınlara verilən cəza ilə səni cəzalandıracaq, qanlı qəzəbimə və qısqanclığıma təslim edəcəyəm.
39 Səni oynaşlarının əlinə verəcəyəm. Fahişəlik yuvalarını dağıdacaq, səcdəgahlarını uçuracaq, paltarlarını əynindən soyunduracaq, zinətlərini əlindən alacaq, səni lüt və çılpaq qoyacaqlar.
40 Camaatı üzərinə qaldıracaq, səni daşqalaq edəcək və qılınçları ilə parça-parça doğrayacaqlar.
41 Evlərinə od vuracaq, çoxlu qadının gözü önündə səni cəzalandıracaqlar. Fahişəliyinə son qoyacağam və daha oynaşlarına hədiyyə verməyəcəksən.
42 Beləcə sənin üzərində qəzəbimi yatırdacağam, qısqanclığımı söndürəcəyəm. Mən susacağam və bir daha qəzəblənməyəcəyəm.
43 İndi ki sən cavanlıq günlərini yadına salmadın və bütün bu əməllərinlə Məni hiddətləndirdin, Mən də əməllərinin əvəzini başına gətirəcəyəm” bəyan edir Xudavənd Rəbb. “Bütün iyrənc işlərinə əlavə olaraq pozğunluq etmədinmi?
44 Bax məsəl söyləyən hər kəs sənə qarşı bu məsəli deyəcək: ‹Anası necədirsə, qızı da elədir›.
45 Sən ərindən və övladlarından ikrah edən ananın qızısan, sən ərlərindən və övladlarından ikrah edən bacılarının bacısısan. Ananız Xetli, atanız isə Emorlu idi.

46 Böyük bacın öz qızları ilə sənin şimalında yaşayan Samariyadır. Kiçik bacın
isə qızları ilə sənin cənubunda yaşayan Sodomdur.
47 Ancaq sən onların yolları ilə də getmədin, onların etdiyi iyrənc işlər qədər
də etmədin. Bütün bunları kiçik bir iş sayıb öz əməllərində onlardan da
pozğun oldun.
48 Varlığıma and olsun" bəyan edir Xudavənd Rəbb, "bacın Sodomla qızları
sənin lə qızlarının etdiyi işləri etmədi.
49 Bacın Sodomun və onun qızlarının günahı bundan ibarət idi: qürur, toxluq
və qayğısızlıq içində yaşayarkən məzluma və fəqirə əl tutmadılar.
50 Qürurlanıb Mənim önümdə iyrənc işlər etdilər. Mən bunu görəndə onları
rədd etdim.
51 Samariya sənin etdiyin günahların yarısını belə, etməmişdi. İyrənc işlərdə
onları da ötüb keçdin. Beləcə etdiyin iyrənc işlərlə bacılarını saleh kimi
göstərdin.
52 Sən də öz rüsvayçılığının yükünü daşı, çünki bacılarını təmizə çıxardın.
Etdiyin günahlar onlarınkından da iyrənc olduğuna görə onlar səndən saleh
göründü. Xəcalətindən utan, öz rüsvayçılığının yükünü daşı, çünki bacılarını
saleh kimi göstərdin.
53 Sodomdan və onun qızlarından sürgün olunmuşları, Samariyadan və
onun qızlarından sürgün olunmuşları, onlarla birgə səndən sürgün olun-
muşları yenidən öz yerlərinə qaytaracağam.
54 Onda öz rüsvayçılığının yükünü daşıyacaqsan və etdiyin hər işdən
utanacaqsan, çünki sən onlara təsəlli oldun.
55 Bacıların Sodomla qızları əvvəlki vəziyyətlərinə qayıdacaq, Samariya ilə
qızları əvvəlki vəziyyətlərinə qayıdacaq, sən və qızların da əvvəlki vəziyyətinizə
qayıdacaqsınız.
56 Pisliyin üzə çıxmadan, qürurlu olduğun günlərdə bacın Sodomun adını
çəkməzdin.
57 İndi sən ətrafındakıların hamısı ilə birgə Aram qızları və Filişt qızları – səni
təhqir edən ətraf xalqlar tərəfindən rüsvay edilirsən.
58 Sən pozğunluğunun və iyrənc əməllərinin cəzasını çəkəcəksən" Rəbb belə
bəyan edir.
59 Bəli, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Sən əhdi pozub anda xor baxdın. Buna
görə də sən necə etdinsə, Mən də sənə elə edəcəyəm.
60 Ancaq Mən cavanlıq günlərində səninlə etdiyim əhdimi yada salacağam.
Səninlə əbədi bir əhd bağlayacağam.
61 Səndən böyük və səndən kiçik bacılarını yanına aldığın zaman öz
əməllərini yada salıb utanacaqsan. Qızların olmaq üçün onları sənə
verəcəyəm, amma səninlə bağladığım əhddə bu yox idi.
62 Səninlə yenidən əhd bağlayacağam və biləcəksən ki, Rəbb Mənəm.
63 Eləcə bütün etdiklərini bağışladığım zaman bunu yada salıb
utanacaqsan, rüsvayçılığından bir daha ağzını açmayacaqsan" Xudavənd
Rəbb belə bəyan edir».

17

İsrailin qartal və tənəklə müqayisəsi

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, İsrail nəslinə bir tapmaca de və bir məsəl danışıb

3 söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Qanadları böyük, lələkləri uzun, üstü
rəngbərəng tüklərlə dolu iri bir qartal Livana uçdu və sidr ağacının başından
bir zoğ götürdü.
4 Onun körpə budaqlarının başını qoparıb ticarət ölkəsinə apardı və onu
tacirlər şəhərinə qoydu.
5 O torpağın toxumunu götürüb bərəkətli torpaqda əkdi. Söyüd ağacı əkilən
kimi onu gur axan suların kənarında yerləşdirdi.
6 O da böyüyüb enli, balacaboy bir üzüm meynəsi oldu. Budaqları qartala
doğru əyilirdi, kökləri isə altında qalırdı. Beləcə şaxə verən, budaq salan bir
üzüm tənəyi oldu.
7 Böyük qanadları, çoxlu tükləri olan başqa iri qartal da var idi. Üzüm tənəyi
köklərini ona tərəf döndərdi, budaqlarını əkildiyi ləklərdən ona doğru uzatdı
ki, sulansın.
8 O, gur axan suların kənarında, bərəkətli torpaqda əkildi ki, qol-budaq
atsın, meyvə yetirsin və möhtəşəm bir üzüm tənəyi olsun”.
9 Sən söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Bu üzüm tənəyi bəhərli olacaqmı?
Əvvəlki qartal onun köklərini qırıb meyvələrini qurumaq üçün qoparmaya-
caqmı? Onun təzə bitən bütün pöhrələri quruyacaq. Kökündən qırıb atmaq
üçün böyük qüvvəyə yaxud çoxlu adama ehtiyac olmayacaq.
10 O əkilsə də, bəhrəsi olacaqmı? Şərq küləyi ona toxunan kimi tamamilə
qurumayacaqmı? Bəli, bitdiyi ləklərdə quruyacaq”».
11 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
12 * «İndi o üsyankar nəslə söylə: “Bu şeylərin mənasını bilmirsinizmi?”
Onlara de: “Budur, Babil padşahı Yerusəlimə gəldi, oranın padşahını və
başçılarını götürüb Babilə, öz yanına apardı.
13 Padşah nəslindən olan bir nəfəri götürərək onunla əhd kəsib and içdirdi.
Ölkənin igid adamlarını da götürüb apardı ki,
14 padşahlıq alçaldılıb daha qalxa bilməsin və əhdinə sadiq olub yerində
qalsın.
15 Ancaq Yəhuda padşahı atlar və çoxlu əsgər versinlər deyə elçilərini Misirə
göndərərək Babil padşahına qarşı üsyan qaldırdı. O uğur qazanacaqmı? Bu
işləri görən salamat qalacaqmı? Əhdi pozan salamat qalacaqmı?”
16 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Varlığıma and olsun ki, hökmən onu taxta
oturdan padşahın ölkəsində – Babildə öləcək, çünki içdiyi anda xor baxdı,
bağladığı əhdi pozdu.
17 Babillilər çoxlu adam qırmaq üçün torpaq qalağı və mühasirə divarları
düzəldəndə firon güclü ordusu, böyük qoşunu ilə müharibədə ona kömək edə
bilməyəcək.
18 Çünki o, əhdi pozaraq içdiyi anda xor baxdı, söz verdiyi halda bütün bu
işləri etdiyinə görə özü də qaçıb qurtara bilməyəcək”.
19 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Varlığıma and olsun ki, önümdə
içdiyi anda xor baxdığına görə, əhdimi pozduğu üçün onu cəzalandıracağam.
20 Onun üstünə Öz torumu sərəcəyəm, onu Öz tələmə salıb Babilə
gətirəcəyəm. Mənə xəyanət etdiyinə görə orada onu mühakimə edəcəyəm.
21 Onun bütün fərari əsgərləri qılıncla həlak olacaq, yerdə qalanlar küləyin
əsdiyi dörd tərəfə dağılacaq. Onda biləcəksiniz ki, Mən Rəbb bunu söylədim”.
22 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Mən hündür sidr ağacının başından
Bir zoğ götürüb əkəcəyəm.

* **17:12** 2Pad. 24:15-20; 2Saln. 36:10-13

Onun budaqlarının başından
Zərif bir budaq qoparacağam,
Onu hündür, dik bir dağın zirvəsində əkəcəyəm.
23 Onu İsrailin uca dağına əkəcəyəm.
O, qol-budaq atıb meyvə verəcək,
Möhtəşəm bir sidr ağacı olacaq.
Hər cür quş onun altına sığınacaq,
Budaqlarının kölgəsində yuva quracaq.
24 Bütün çöl ağacları biləcək ki,
Hündür ağacı Mən Rəbb alçaltdım,
Alçaq ağacı yüksəltdim,
Yaşıl ağacı qurutdum,
Quru ağacı yaşıllaşdırdım.
Mən Rəbb bunu söylədim və
Hökmən yerinə yetirəcəyəm"».

18

Əməllər üçün cavabdehlik

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 * «Siz İsrail torpağı üçün
"Atalar kal üzüm yedi,
Oğulların dişi qamaşır"
məsəlini söyləyərək nə demək istəyirsiniz?
3 Xudavənd Rəbb bəyan edir: "Varlığıma and olsun ki, daha siz İsraildə bu məsəli söyləməyəcəksiniz.
4 Axı bütün adamlar Mənimdir: atanın canı Mənim olduğu kimi oğulun da canı Mənimdir. Yalnız günah işlədən adam öləcək.
5 Əgər bir adam salehdirsə,
Ədalətli və saleh işlər görürsə,
6 Dağlarda gətirilən qurbandan yemirsə,
Gözlərini İsrail nəslinin bütlərinə dikmirsə,
Qonşusunun arvadını ləkələmirsə,
Aybaşı olan qadınla yaxınlıq etmirsə,
7 Kimsəyə haqsızlıq etmirsə,
Borclunun girovunu qaytarırsa,
Soyğunçuluq etmirsə,
Ac olana çörək verirsə,
Çılpaq olanı geyindirirsə,
8 Sələmlə borc pul vermirsə,
Müamilə götürmürsə,
Pis əməldən çəkinirsə,
İki adam arasında ədalətlə mühakimə edirsə,
9 * Mənim qaydalarıma görə rəftar edirsə,
Hökmlərimə sədaqətlə əməl edirsə,
Bu adam salehdir və
Əlbəttə, yaşayacaq"
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

10 "Deyək ki bu adamın bir oğlu olur.
Əgər bu oğul zorakılıq edib qan tökürsə,

* **18:2** Yer. 31:29 * **18:9** Lev. 18:5

Soydaşına qarşı bu işlərdən birini görürsə,
11 Atası bunlardan heç birini etmədiyi halda,
Oğul dağlarda gətirilən qurbandan yeyirsə,
Qonşusunun arvadını ləkələyirsə,
12 Fəqirə və yoxsula haqsızlıq edirsə,
Soyğunçuluq edirsə,
Girovu qaytarmırsa,
Gözlərini bütlərə dikirsə,
İyrənc işlər görürsə,
13 Sələmlə borc pul verib müamilə götürürsə,
Belə oğul yaşayacaqmı?
Xeyr, o yaşamayacaq.
Bütün bu iyrənc işləri gördüyü üçün öldürülməlidir.
Ölümü üçün də özü məsuliyyət daşıyacaq.

14 Deyək ki bu oğulun da bir oğlu olur.
Bu oğul atasının etdiyi bütün günahları görüb,
Diqqət edərək belə işlər etmirsə,
15 Dağlarda gətirilən qurbandan yemirsə,
Gözlərini İsrail nəslinin bütlərinə dikmirsə,
Qonşusunun arvadını ləkələmirsə,
16 Kimsəyə haqsızlıq etmirsə,
Girov almırsa,
Soyğunçuluq etmirsə,
Ac olana çörək verirsə,
Çılpaq olanı geyindirirsə,
17 Məzlumdan əl çəkirsə,
Sələm almırsa,
Müamilə götürmürsə,
Hökmlərimə əməl edib
Qaydalarıma görə rəftar edirsə,
Atasının günahına görə ölməyəcək,
Əlbəttə, yaşayacaq.
18 Bu oğulun atası isə
İnsafsızlıqla qəddarlıq etdiyi üçün,
Soydaşını qarət etdiyinə görə,
Xalqı içində pis işlər gördüyü üçün
Öz təqsirindən ötrü, əlbəttə, öləcək.
19 Ancaq siz ‹atanın etdiyi təqsirin məsuliyyətini nə üçün oğul daşımasın?› deyirsiniz. Oğul ədalətli və saleh işlər gördü, bütün qaydalarıma riayət edib onlara əməl etdi. Əlbəttə, bu adam yaşayacaq.
20 * Yalnız günah işlədən adam öləcək. Oğul atanın təqsirinin məsuliyyətini daşımaz, ata da oğulun təqsirinin məsuliyyətini daşımaz. Saleh adam salehliyinin, pis adam isə pisliyinin əvəzini alacaq.
21 Pis adam etdiyi bütün günahlardan dönərsə, bütün qaydalarıma riayət edib ədalətli və saleh işlər görərsə, əlbəttə, ölməyib yaşayacaq.
22 Etdiyi günahlardan heç biri onun ayağına yazılmayacaq, gördüyü saleh işlərlə yaşayacaq”.

* **18:20** Qanun. 24:16; 2Pad. 14:6; 2Saln. 25:4

23 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Elə bilirsiniz ki, Mən pis adamın ölümündən
zövq alıram? İstəyirəm ki, o öz yolundan dönsün və yaşasın.
24 Ancaq saleh adam öz salehliyindən dönüb pislik edərsə, pis adamın etdiyi
bütün iyrənc işləri görərsə, yaşayacaqmı? Etdiyi saleh işlərindən heç biri onun
ayağına yazılmayacaq. Etdiyi xainlik və işlədiyi günahından ötrü öləcək.
25 Ancaq siz ‹Xudavəndin yolu düz deyil› deyirsiniz. Ey İsrail nəsli, indi
qulaq asın: Mənimmi yolum düz deyil? Düz olmayan sizin yollarınız deyilmi?
26 Saleh adam öz salehliyindən dönüb pislik edərsə, buna görə öləcək. Bəli,
etdiyi pisliyə görə öləcək.
27 Pis adam da etdiyi pislikdən dönüb ədalətli və saleh işlər görərsə, öz
həyatını qoruyar.
28 Bir halda ki diqqət edib elədiyi bütün günahlardan dönürsə, əlbəttə,
ölməyib yaşayacaq.
29 Ancaq İsrail nəsli ‹Xudavəndin yolu düz deyil› deyir. Ey İsrail nəsli,
Mənimmi yollarım düz deyil? Düz olmayan sizin yollarınız deyilmi?
30 Buna görə, ey İsrail nəsli, sizin hər birinizi əməllərinizə görə mühakimə
edəcəyəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. “Tövbə edib bütün günahlarınızdan
dönün ki, təqsir sizi məhvə sürükləməsin.
31 Etdiyiniz günahların hamısını üstünüzdən götürün, özünüzdə yeni ürək və
yeni ruh yaradın. Nə üçün öləsiniz, ey İsrail nəsli?”
32 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Mən məhv olacaq adamın ölümündən zövq
almıram. Buna görə də günahlardan dönün və yaşayın”.

19

İsrail rəhbərləri üçün mərsiyə

1 Sən İsrail rəhbərləri üçün mərsiyə oxuyub söylə:
2 “Sənin anan nə idi?
Şirlər arasında dişi bir şir!
O, cavan aslanların içində yatardı,
Balalarını bəsləyərdi.
3 O, balalarından birini böyütdü,
Bala cavan bir şir oldu.
Şikar etməyi öyrəndi,
Adamları yeməyə başladı.
4 Millətlər onun xəbərini eşitdi,
Bu şir onların quyusuna düşüb ələ keçdi.
Burnuna halqa taxıb onu
Misir torpağına gətirdilər.
5 Dişi şir boş yerə gözlədiyini,
Ümid qalmadığını görəndə
Balalarından birini götürüb
Cavan bir şir etdi.
6 Bu bala şirlər arasında gəzirdi.
O da cavan bir şir olub
Şikar etməyi öyrəndi,
Adamları yeməyə başladı.
7 Onların qəsrlərini dağıtdı, *
Şəhərlərini viran etdi.

* **19:7** *Qəsrlərini dağıtdı* – arami tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *dul qadınlarını tanıdı.*

Bu şirin nərə səsindən
Ölkə və onun əhalisi dəhşət içində idi.
8 Ətraf ölkələrin millətləri
Onun üstünə gəldi,
Öz torlarını üzərinə atdı,
Bu şir onların quyusuna düşüb ələ keçdi.
9 Onun burnuna halqa taxıb qəfəsə saldılar.
Onu Babil padşahının yanına gətirdilər.
Sonra qalaya saldılar ki,
İsrail dağları üzərində
Bir daha səsi eşidilməsin.

10 Sənin anan da çay kənarındakı bağında
Əkilmiş bir üzüm tənəyi kimi idi.
Bol sulardan bəhərli oldu,
Çoxlu qol-budaq verdi.
11 Onun budaqları
Padşah əsası olacaq qədər gücləndi,
Boyu hündür ağaclara qədər ucaldı,
Onun çoxlu budaqları ilə
Hündürlüyü görünürdü.
12 Ancaq onu qəzəblə
Kökündən çıxarıb yerə atdılar,
Şərq küləyi onun meyvəsini qurutdu,
Möhkəm budaqları qoparıldı,
Onlar qurudu,
Onları od yandırıb-yaxdı.
13 O indi
Çöldə, quraq və susuz torpaqda əkildi.
14 Gövdəsinin bir budağından od çıxdı,
Onun meyvəsini yandırıb-yaxdı.
Onda padşah əsası olmaq üçün
Bir möhkəm budaq da qalmadı".

Bu bir mərsiyə idi, mərsiyə olaraq da qalacaq».

20

Xəyanətkar İsrail

1 Sürgünlüyümüzün yeddinci ilində, beşinci ayın onuncu günü İsrailin bəzi ağsaqqalları Rəbdən soruşmaq üçün gəlib önümdə oturdu.
2 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
3 «Ey bəşər oğlu, İsrail ağsaqqallarına söyləyib bildir ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Siz Məndən soruşmağa gəldinizmi? Varlığıma and olsun ki, Mən sizin çağırışınıza cavab verməyəcəyəm" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
4 Onları mühakimə edəcəksənmi, ey bəşər oğlu, mühakimə edəcəksənmi? Onlara atalarının iyrənc işlərini bildirib söylə ki,
5 * Xudavənd Rəbb belə bəyan edir: "O gün Mən İsraili seçdim, Yaqub nəslinin övladlarına and içdim, Misir torpağında Özümü onlara aşkar etdim və ‹Allahınız Rəbb Mənəm› deyə and içdim.

* **20:5** Çıx. 6:2-8

6 O gün söz verdim ki, onları Misir torpağından özləri üçün nəzərdə tutduğum bütün ölkələrdən gözəl olan, süd və bal axan torpağa çıxaracağam.
7 Mən onlara dedim: ‹Hər kəs gözünə xoş gələn iyrənc şeyləri atsın. Özünüzü Misir bütləri ilə murdarlamayın, Allahınız Rəbb Mənəm›.
8 Ancaq onlar Mənə qarşı üsyankar oldu və qulaq asmaq istəmədi. Heç biri gözünə xoş gələn iyrənc şeyləri atmadı və Misir bütlərindən əl çəkmədi. Ona görə Mən dedim: ‹Misir torpağında qəzəbimi üstlərinə tökəcəyəm, hədsiz qızğınlığımı onlara göstərəcəyəm›.
9 Ancaq Mən Öz adım naminə elə etdim ki, aralarında yaşadıqları millətlərin gözündə adım ləkələnməsin, çünki bu millətlərin gözü önündə İsrail övladlarını Misir torpağından çıxarmaqla Özümü onlara göstərdim.
10 Mən onları Misir torpağından çıxarıb səhraya gətirdim.
11 * Onlara qaydalarımı verib hökmlərimi bildirdim. Əgər insan bu hökmlərə əməl etsə, onların vasitəsilə yaşayar.
12 * Onlara Öz Şənbə günlərimi də verdim ki, Mənimlə onların arasında əlamət olsun və onları təqdis edənin Mən Rəbb olduğunu bilsinlər.
13 Ancaq İsrail nəsli səhrada Mənə qarşı üsyankar oldu. Qaydalarıma görə rəftar etmədilər, hökmlərimi rədd etdilər. Əgər insan bu hökmlərə əməl edərsə, onların vasitəsilə yaşayar. Onlar Mənim Şənbə günlərimə də heç məhəl qoymadı. Ona görə Mən dedim: ‹Səhrada onları məhv etmək üçün qızğınlığımı üstlərinə tökəcəyəm›.
14 Ancaq Mən Öz adım naminə elə etdim ki, millətlərin gözündə adım ləkələnməsin, çünki bu millətlərin gözü önündə İsrail övladlarını Misirdən çıxarmışdım.
15 * Mən də səhrada onlara and içdim ki, onları bütün ölkələrdən gözəl olan, özlərinə verdiyim süd və bal axan torpağa gətirməyəcəyəm.
16 Çünki hökmlərimi rədd etdilər, qaydalarıma görə rəftar etmədilər və Şənbə günlərimə məhəl qoymadılar. Ona görə ki onların ürəkləri bütlərinə tərəf meyl edirdi.
17 Ancaq Mənim onlara yazığım gəldi, onları həlak etmədim və səhrada qırıb-çatmadım.
18 Səhrada onların övladlarına dedim: ‹Ataларınızın qaydasına görə rəftar etməyin, hökmlərinə riayət etməyin və onların bütləri ilə özünüzü murdarlamayın.
19 Allahınız Rəbb Mənəm. Mənim qaydalarıma görə rəftar edin, hökmlərimə riayət edin və onlara əməl edin.
20 Şənbə günlərimi təqdis edin. Qoy onlar Mənimlə sizin aranızda əlamət olsun. Onda biləcəksiniz ki, Allahınız Rəbb Mənəm›.
21 Ancaq övladlar da Mənə qarşı üsyankar oldu. Qaydalarıma görə rəftar etmədilər, hökmlərimə riayət və əməl etmədilər. Əgər insan bu hökmlərə əməl etsə, onların vasitəsilə yaşayar. Onlar Mənim Şənbə günlərimə də məhəl qoymadı. Ona görə Mən dedim: ‹Səhrada onları məhv etmək üçün qəzəbimi üstlərinə tökəcəyəm, hədsiz qızğınlığımı onlara göstərəcəyəm›.
22 Ancaq Mən onlardan əl götürdüm və bunu Öz adım naminə etdim ki, millətlərin gözündə adım ləkələnməsin, çünki bu millətlərin gözü önündə İsrail övladlarını çıxarmışdım.

* **20:11** Lev. 18:5 * **20:12** Çıx. 31:13-17 * **20:15** Say. 14:26-35

23 * Mən səhrada özlərinə and içib dedim ki, onları millətlər arasına yayacağam, ölkələr arasına səpələyəcəyəm.
24 Çünki onlar hökmlərimə əməl etmədi, qaydalarımı rədd etdi, Şənbə günlərimə məhəl qoymadı və gözləri ataларının bütlərinə dikildi.
25 Mən də onlara xeyirli olmayan qaydalar və həyat verə bilməyən hökmlər verdim.
26 İmkan verdim ki, hər ilk doğulan övladı oddan keçirərək qurban etdikləri hədiyyələrlə özlərini murdarlasınlar. Bunu etdim ki, onları dəhşətə salım, qoy bilsinlər ki, Rəbb Mənəm".
27 Ey bəşər oğlu, buna görə də İsrail nəslinə müraciət edib söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Ataларınız bununla yenə xəyanət edərək Mənə küfr etdi.
28 Mən onları vəd etdiyim torpağa gətirəndə hər yüksək təpəni, hər qollubudaqlı ağacı görüb qurbanlarını orada kəsdilər, Mənim qəzəbimə səbəb olan qurbanlarını orada təqdim etdilər, ətirli təqdimlərini orada qoydular və içmə təqdimlərini orada səpdilər.
29 Ona görə Mən onlara dedim: ‹Getdiyiniz o səcdəgah nədir?› Bura indiyə qədər Bama * adlanır".
30 Buna görə də İsrail nəslinə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Siz ataларınızın yolu ilə gedib onların iyrənc işləri ilə pozğunluq edərək özünüzü murdar edərsinizmi?
31 İndiyə qədər hədiyyələr gətirərək oğullarınızı oda qurban verərək özünüzü bütlərinizlə murdar edirsiniz. Hələ bununla da Məndən soruşmaq istəyirsiniz, ey İsrail nəsli?" Xudavənd Rəbb bəyan edir: "Varlığıma and olsun ki, Məndən soruşmağınıza icazə verməyəcəyəm.
32 Ağlınıza gələn şey heç vaxt həyata keçməyəcək. Siz deyirdiniz: ‹Millətlər, yadelli tayfalar kimi biz də ağaca və daşa sitayiş edəcəyik›".
33 Xudavənd Rəbb bəyan edir: "Varlığıma and olsun ki, sizin üzərinizdə qüdrətli əllə, uzanan qolla və güclü qəzəblə hökmən padşahlıq edəcəyəm.
34 Mən sizi qüdrətli əllə, uzanan qolla və güclü qəzəblə xalqlar arasından çıxaracağam, səpələndiyiniz ölkələrdən bir yerə toplayacağam.
35 Sizi xalqların səhrasına gətirəcək və orada üz-üzə mühakimə edəcəyəm.
36 Ataларınızı Misir torpağının səhrasında necə mühakimə etdimsə, sizi də eləcə mühakimə edəcəyəm" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
37 "Sizi əsanın altından keçirəcək və əhdlə bağlayacağam.
38 Sizin aranızdan Mənə qarşı üsyankar olanları və qanunsuzluq edənləri ayıracağam. Onları müvəqqəti qaldıqları ölkədən çıxaracağam, ancaq İsrail torpağına girməyəcəklər. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm".
39 Xudavənd Rəbb belə deyir: "Siz ey İsrail nəsli, gedin hər biriniz öz bütlərinizə qulluq edin. Ancaq bundan sonra Mənə qulaq asacaq, hədiyyələriniz və bütlərinizlə bir daha müqəddəs adımı ləkələməyəcəksiniz".
40 Xudavənd Rəbb bəyan edir: "Müqəddəs dağım olan İsrailin uca dağında, həmin ölkədə hamı – bütün İsrail nəsli Mənə qulluq edəcək. Orada onlardan razı olacağam. Bütün müqəddəs şeylərinizlə birgə təqdimlərinizi və ən seçmə hədiyyələrinizi sizdən qəbul edəcəyəm.
41 Sizin arasında çıxardığım və səpələndiyiniz ölkələrdən topladığım zaman ətirli təqdim kimi sizdən razı qalacağam. Millətlərin gözü önündə sizin aranızda müqəddəs tutulacağam.

---

* **20:23** Lev. 26:33 * **20:29** *Bama* – ibrani dilində *səcdəgah*, həmçinin *ba – getmək, ma* – nədir deməkdir.

42 Sizi ataларınıza verməyi vəd etdiyim torpağa – İsrail torpağına gətirdiyim
zaman biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
43 Orada əməllərinizi və bütün işlərinizi yada salacaqsınız, bu işlərlə siz
özünüzü murdar etdiniz. Etdiyiniz bütün pisliklərə görə öz-özünüzdən
iyrənəcəksiniz.
44 Ey İsrail nəsli, pis əməllərinizə və pozğun işlərinizə görə deyil, ancaq
Öz adım naminə sizinlə belə rəftar edəndə biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm"
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».
45 Mənə yenə Rəbbin sözü nazil oldu:
46 «Ey bəşər oğlu, üzünü cənuba doğru çevirib cənuba tərəf danış və Negev
meşəsinə qarşı peyğəmbərlik et.
47 Negev meşəsinə söylə ki, Rəbbin sözünü dinləsin. Xudavənd Rəbb belə
deyir: "Mən sənin içində od yandıracağam və səndə olan bütün yaşıl və quru
ağacları yandırıb-yaxacaq. Alışan alov sönməyəcək, cənubdan şimala qədər
bütün üzlər odda qovrulacaq.
48 Bütün bəşər görəcək ki, odu Mən Rəbb alışdırdım və o sönməyəcək"».
49 Mən dedim: «Ah, ya Xudavənd Rəbb! Onlar mənim barəmdə belə deyir:
"Bu adam ancaq məsəllərlə danışır, elə deyilmi?"»

21

Rəbbin cəza qılıncı

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, üzünü Yerusəlimə tərəf çevirib Müqəddəs məkanlara qarşı
danış və İsrail torpağının əleyhinə peyğəmbərlik et.
3 Sən İsrail torpağına söylə ki, Rəbb belə deyir: "Budur, Mən sənin
əleyhinəyəm. Qılıncımı qınından çıxararaq sənin içində olan salehi də, pis adamı
da qırıb-çatacağam.
4 Sənin içində olan salehi də, pis adamı da qırıb-çatım deyə Mənim qılıncım
cənubdan şimaladək ərazidə yaşayan bütün bəşərin üzərinə enmək üçün
qınından çıxacaq.
5 Onda bütün bəşər biləcək ki, Mən Rəbb qılıncımı qınından çıxardım və bir
daha yerinə qayıtmayacaq".
6 İçini çək, ey bəşər oğlu, sən belini büküb onların gözü önündə acı-acı içini
çək.
7 Onlar sənə "Nəyə görə içini çəkirsən?" söyləyəndə onlara deyərsən: "Gələn
xəbərə görə. Hər ürək əriyəcək, hər əl yanına düşəcək, bütün ruhlar zəifləyəcək
və bütün dizlər titrəyəcək. O xəbər gəlir, bunlar yerinə yetəcək" Xudavənd
Rəbb belə bəyan edir».
8 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
9 «Ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik edib söylə ki, Xudavənd belə deyir:
"Söylə ki, qılınc, qılınc
İtilənib, cilalanıb.
10 Öldürmək üçün itilənib,
Şimşək kimi çaxsın deyə cilalanıb.
Necə sevinə bilərik?
Qılınc oğlumun əsasına
Hər hansı bir əl ağacı kimi xor baxdı.
11 Qılınc əldə tutulmaq üçün
Cilalanmağa verildi.
Öldürənin əlinə verilsin deyə

İtilənib cilalandı.
12 Ey bəşər oğlu, fəryad edib ağla.
Çünki bu qılınc xalqıma və
Bütün İsrail rəhbərlərinə qarşı qalxıb.
Onlar xalqımla birgə
Qılınca təslim edildi.
Bunun üçün sinə döy".
13 Xudavənd Rəbb bəyan edir:
"Qarşıda sınaq var.
Qılıncın xor baxdığı əsa
Daha salamat qalmazsa, nə olar?

14 Sən ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik et,
Əllərini bir-birinə vur.
Qoy qılınc iki, üç dəfə vursun.
O öldürən bir qılıncdır,
Çoxlu adam qıran,
İnsanı hər tərəfdən saran qılıncdır.
15 Onların ürəyi ərisin,
Yerə sərilənlər çox olsun deyə
Bütün darvazalarında qırğın qılıncı qoydum.
Ah, o, şimşək kimi parıldadı,
Öldürmək üçün sıyrıldı.
16 Ey qılınc, sağa-sola dönüb kəs,
Sağa dön, sola dön,
Üzün hara çevrilsə, ora get.
17 Mən də əllərimi bir-birinə vuracağam,
Beləcə qəzəbimi yatırdacağam.
Bunu Mən Rəbb söylədim"».
18 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
19 «Sən ey bəşər oğlu, Babil padşahının qılıncının gəlməsi üçün iki yol hazırla, ikisi də bir ölkədən çıxsın. Bir yerdə nişan qoy, onu şəhər yolunun başında qoy.
20 Qılınc Ammon övladlarının Rabba şəhərinə, Yəhudaya və qalalı Yerusəlimə yönəlsin deyə yol hazırla.
21 Çünki Babil padşahı yolayrıcında – iki yolun başında falçılıq etmək üçün dayanacaq. Oxları qarışdıracaq, ev bütlərindən soruşacaq, kəsilən bir heyvanın qaraciyərinə baxacaq.
22 Onun sağ əlində Yerusəlimi göstərən fal var. Orada qoçbaşı alətləri qoyacaq, öldürmək əmri verəcək, döyüş nidası ucaldacaq, qoçbaşı alətlərini darvazaların önündə qoyacaq, torpaq qalağı və mühasirə divarları düzəldəcək.
23 Onunla and içib saziş bağlayanlar falın yalan olduğunu güman edəcək. Ancaq padşah təqsirlərini xatırlayıb onları əsir alacaq.
24 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: "İndi ki təqsirlərinizi və üsyankarlığınızı göstərməklə bunları yada saldınız, bütün işlərinizdə günahlarınız aşkara çıxdı və yada salındınız, mütləq əsir düşəcəksiniz.
25 Sən ey murdar və pis olan İsrail rəhbəri, günün çatdı, nəhayət, cəza vaxtın gəldi".
26 Xudavənd Rəbb belə deyir: "Çalmanı və tacı götür. Daha bu belə olmayacaq. Alçalanı yüksəlt, yüksələni alçalt.
27 Viran, viran, viran qoyacağam şəhəri! Haqq sahibi gələnə qədər bərpa olunmayacaq. Mən şəhəri ona verəcəyəm".

28 * Sən ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik edib söylə ki, Ammonlular və onların
etdikləri təhqirə görə Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Qılınc, qılınc həlak etmək üçün sıyrılıb,
Qırğın üçün itilənib ki,
Şimşək kimi parlasın.
29 Elə bir zamanda ki
Sənə boş görüntülər görünür,
Sənə yalan falçılıq açırlar.
Ölməli olan pis adamların
Boyunlarına enəcəksən, ey qılınc!
Bu adamların günü çatdı,
Nəhayət, cəza vaxtı gəldi.
30 Qılınc qınına qoyulsun!
Səni yaradıldığın yerdə,
Doğulduğun ölkədə mühakimə edəcəyəm.
31 Qəzəbimi üstünə tökəcəyəm,
Hiddətimin odunu üstünə püfləyəcəyəm,
Səni vəhşi adamlara təslim edəcəyəm.
Onlar məhv etməkdə mahirdir.
32 Sən oda qida olacaqsan,
Ölkə içində qanın töküləcək.
Daha yada salınmayacaqsan,
Çünki Mən Rəbb bunu söylədim"».

22

Yerusəlimin günahları

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Sən ey bəşər oğlu, mühakimə edəcəksənmi, qan tökən şəhəri mühakimə
edəcəksənmi? Gəl bütün iyrənc işlərini ona bildir.
3 Ona söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Əcəli gəlsin deyə öz içində qan
tökən bütlər düzəldərək özünü murdarlayan şəhər!
4 Sən tökdüyün qana görə təqsirkar oldun, düzəltdiyin bütlərə görə murdar
oldun. Sən əcəlini yaxınlaşdırdın, ömrün sona çatdı. Buna görə də səni millətlər
içində rüsvayçılıq, bütün ölkələr arasında istehza hədəfinə çevirdim.
5 Ey adı pisliyə çıxan, fitnə dolu şəhər, yaxın olanlar da, uzaq olanlar da sənə
istehza edəcək.
6 Budur, sənin içində olan hər bir İsrail rəhbəri əlindən gəldiyi qədər qan
tökür.
7 * * Sənin içində ata-anaya hörmət edilmir, sənin içində qəribə qarşı
zorakılıq, yetimə və dul qadına haqsızlıq edilir.
8 * Müqəddəs şeylərimə xor baxdın, Şənbə günlərimə məhəl qoymadın.
9 Sənin içində qan tökmək istəyən böhtançı adamlar var. Sənin içində dağlarda
gətirilən qurbandan yeyir, şəhvətə qapılırlar.
10 * Sənin içində ögey anaları ilə yatanlar, aybaşı olub murdarlanan
qadınları zorlayanlar var.
11 Sənin içində kimi qonşusunun arvadı ilə iyrənc iş edir, kimi həyasızlıqla
gəlinini murdar edir, kimi öz atasının qızını – bacısını zorlayır.

---

* **21:28** Yer. 49:1-6; Yez. 25:1-7; Amos 1:3-15; Sef. 2:8-11 * **22:7** Çıx. 20:12; Qanun. 5:16 * **22:7** Çıx. 22:21-22; Qanun. 24:17 * **22:8** Lev. 19:30; 26:2 * **22:10** Lev. 18:7-20

12 * * Sənin içində qan tökmək üçün rüşvət alırlar. Sələm və müamilə ilə
pul verirsən, zorakılıqla qonşularından haqsız muzd alırsan. Beləcə Məni
unutdun" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

13 "Əldə etdiyin haqsız muzddan ötrü və sənin içində tökülən qana görə
əllərimi bir-birinə vururam.
14 Sənə qarşı hərəkətə gəldiyim gün ürəyində taqət olacaqmı, qollarında
qüvvət qalacaqmı? Mən Rəbb bunu söylədim və hökmən yerinə yetirəcəyəm.
15 Səni millətlər arasına yayacağam, ölkələr arasına səpələyəcəyəm, içindəki
murdarlığı məhv edəcəyəm.
16 Millətlərin gözündə ləkələnəcəksən. Onda biləcəksən ki, Rəbb Mənəm"».

17 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
18 «Ey bəşər oğlu, mənim üçün İsrail nəsli metal tullantısına çevrilib. Hamısı
soba içində qalan tunca, qalaya, dəmirə, qurğuşuna bənzəyir, gümüş tullantısı
kimidir.
19 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: "İndi ki hamınız metal tullantısı
kimi oldunuz, Mən sizi Yerusəlimə yığacağam.
20 Əritmək üçün odu üfürüb gümüşü, tuncu, dəmiri, qurğuşunu və qalayı
necə sobada toplayırlarsa, Mən də eləcə sizi qəzəb və hiddətimlə toplayacağam,
sizi şəhərə qoyub əridəcəyəm.
21 Sizi toplayıb qəzəbimin odunu üstünüzə üfürəcəyəm və şəhərin içində
əriyəcəksiniz.
22 Soba içində gümüş necə əridilirsə, siz də şəhərin içində əriyəcəksiniz. Onda
biləcəksiniz ki, üstünüzə qəzəbimi tökən Mən Rəbbəm"».

23 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
24 «Ey bəşər oğlu, ona söylə: "Sən qəzəb günündə təmizlənməmiş, üstünə yağış
yağmamış bir torpaqsan.
25 Ölkənin peyğəmbərləri nərildəyən, ovunu parçalayan aslan kimi orada
tələ qurdu, canlara qıydı, xəzinə və qiymətli şeylər ələ keçirdi, şəhərdə çoxlu
qadınları dul qoydu.
26 * Kahinləri Mənim qanunumu pozdu, müqəddəs şeylərimi murdarladı,
müqəddəs şeyi adi şeydən ayırmadı, murdar şeylə pak şey arasındakı fərqi
öyrətmədi. Onlar Mənim Şənbə günlərimə göz yumdu və müqəddəsliyimə
etinasızlıq etdi.
27 Ölkə içindəki başçıları ovunu parçalayan canavar kimidir, haqsız muzd
əldə etmək üçün qan tökür, cana qıyırlar.
28 Peyğəmbərləri uydurma görüntülər görüb, yalan fal açaraq bu günahların
üstünə suvaq vurur. Mən Rəbb elə deməd iyim halda ‹Xudavənd Rəbb belə
deyir› söyləyirlər.
29 Ölkə xalqı isə bir-birini qarət edərək soyğunçuluqla məşğuldur. Onlar
məzlumu və fəqiri incidir, haqsız yerə qəribə zülm edir.
30 Onların içində bir adam axtardım ki, divarı təmir etsin və Mənim
hüzurumda ölkə naminə divardakı dəliklərin önündə dayansın ki, oranı yerlə
yeksan etməyim, ancaq belə adam tapmadım.
31 Buna görə də üstlərinə qəzəbimi tökəcəyəm, hiddətimlə onları yandırıb
məhv edəcəyəm. Əməllərinin əvəzini başlarına gətirəcəyəm" Xudavənd Rəbb
belə bəyan edir».

---

* **22:12** Çıx. 23:8; Qanun. 16:19 * **22:12** Çıx. 22:25; Lev. 25:36-37; Qanun. 23:19 * **22:26** Lev. 10:10; Yez. 44:23

23

İki pozğun qadınla müqayisə

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, eyni ananın qızları olan iki qadın var idi.
3 Onlar cavanlıqlarında Misirdə olarkən fahişəlik etdi. Onların döşləri orada əlləşdirildi, qızlıq sinələrinə orada əl sürtüldü.
4 Bu qadınlardan böyüyünün adı Ohola, bacısınınkı isə Oholiva idi. Onlar Mənimki oldu, oğullar və qızlar doğdu. Ohola Samariyaya, Oholiva Yerusəlimə verilən addır.
5 Ohola Mənimki olarkən fahişəlik etdi. Oynaşları olan qonşu Aşşurlulara aludə oldu.
6 Onların hamısı mavi paltar geyinmiş valilər və başçılar, cazibədar cavanlar, atlara minmiş adamlar idi.
7 Onlarla fahişəlik etdi. Onların hamısı Aşşurun ən seçmə adamları idi. Ohola kimə aludə oldusa, onun bütün bütləri ilə özünü murdar etdi.
8 Misirdə başladığı fahişəliyindən əl çəkmədi. Çünki cavanlığında onunla yatmışdılar, qızlıq sinəsinə əl sürtmüşdülər, şəhvətlərini onun üstünə tökmüşdülər.
9 Buna görə də onu aludə olduğu oynaşlarına – Aşşur övladlarına təslim etdim.
10 Onlar Oholanın ayıbını açdı, oğullarını və qızlarını əlindən aldı, özünü isə qılıncla öldürdü. O, qadınlar arasında rüsvay oldu, onun hökmünü yerinə yetirdilər.
11 Onun bacısı Oholiva bunu gördü, amma Oholivanın şəhvəti daha qızğın, fahişəliyi bacısından daha betər idi.
12 O da qonşuları Aşşur övladlarına – valilərə və başçılara, dəbdəbə ilə geyinmiş, atlara minmiş adamlara aludə oldu. Onların hamısı cazibədar cavanlar idi.
13 Mən gördüm ki, o da murdarlanıb və hər iki qadın eyni yolu gedir.
14 Oholiva get-gedə fahişəliyini artırdı, çünki divara oyulmuş insan təsvirlərini –
15 bellərinə qurşaq, başlarına böyük çalma bağlamış Xaldeylilərin qırmızı rəngli şəkillərini gördü. Onların hamısı əsillərinə görə Xaldey ölkəsindən olan Babil zabitlərinə bənzəyirdi.
16 Oholiva görən kimi onlara aludə oldu və onların yanına – Xaldey ölkəsinə qasidlər göndərdi.
17 Babil övladları Oholivanın yanına, işrət yatağına gəlib şəhvətləri ilə onu murdarladı. O onlarla murdar olandan sonra onlardan iyrəndi.
18 O, fahişəliyini göstərəndə, ayıbını açanda ürəyim bacısından iyrənən kimi ondan da iyrəndi.
19 Misir torpağında fahişəlik etdiyi gənclik çağını yada salıb fahişəliyini daha da artırdı.
20 Cinsiyyət üzvü eşşəyinki kimi, toxumları ayğırınkı kimi olan oynaşlarına aludə oldu.
21 Beləcə sən gənclik çağında etdiyin pozğunluğa qayıtdın. O zaman Misirlilər sənin sinənə əl sürtərək cavan döşlərini əlləşdirirdi.

22 Buna görə də, ey Oholiva, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Bax iyrəndiyin oynaşlarını sənə qarşı təhrik edəcək, hər tərəfdən sənin üstünə gətirəcəyəm.
23 Babillilərlə bütün Xaldeyliləri, Peqod, Şoa və Qoa xalqını, bütün Aşşurluları gətirəcəyəm. Onlar cazibədar cavanlar, valilər, başçılar, zabitlər və məşhur adamlardır. Hamısı da atlara minib.

24 Onlar silahlarla, müharibə və yük arabaları ilə, çoxlu xalqdan ibarət
qoşunla üstünə gələcək, sipərlə, qalxanla və dəbilqə ilə hər tərəfdən sənə qarşı
düzüləcəklər. Hökm etmək ixtiyarını onlara verəcəyəm, öz hökmlərinə görə
səni mühakimə edəcək.
25 Qısqanclığımı sənə qarşı çevirəcəyəm, səninlə qəzəblə rəftar edəcəklər.
Burnunu və qulaqlarını kəsib salacaqlar, sağ qalanların qılıncla həlak olacaq.
Oğullarını və qızlarını əsir alacaqlar, sağ qalanlarını od yandırıb məhv edəcək.
26 Sənin paltarlarını soyunduracaq, gözəl bəzəklərini alacaqlar.
27 Beləcə Misir torpağından gətirdiyin pozğunluğuna və fahişəliyinə son
qoyacağam. Bu şeylərin artıq həsrətini çəkməyəcək, daha Misiri yada salmay-
acaqsan".
28 Çünki Xudavənd Rəbb belə deyir: "Səni nifrət etdiyin adamlara,
iyrəndiyin adamlara təslim edəcəyəm.
29 Onlar səninlə nifrətlə rəftar edəcək, bütün zəhmətinin bəhrəsini əlindən
alacaq, səni lüt və çılpaq qoyacaq. Beləcə fahişəliyinin ayıbı üzə çıxacaq.
Pozğunluğun və fahişəliyin
30 bunları sənin başına gətirdi, çünki başqa millətlərlə birgə fahişəlik etdin,
onların bütləri ilə murdar oldun.
31 Öz bacının yolu ilə getdin. Buna görə də onun kasasını sənin əlinə
verəcəyəm".
32 Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Sən bacının kasasından içəcəksən.
O dərin və genişdir.
Sənə gülüb istehza edəcəklər,
Çünki dopdolu bir kasadır.
33 Sərxoşluq və kədərlə dolacaqsan.
Bacın Samariyanın kasası
Dəhşət və viranəlik kasasıdır.
34 Bu kasadan içəcəksən,
Onu boşaldacaqsan,
Parçalarını gəmirəcəksən,
Köksünü yırtacaqsan".
Çünki bunu Mən söylədim,
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
35 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: "İndi ki Məni unutdun, Mənə
arxa çevirdin, pozğunluğun və fahişəliyin üçün cəzanı çək"».
36 Rəbb mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, Oholanı və Oholivanı mühakimə
edəcəksənmi? Elə isə iyrənc işlərini özlərinə bildir.
37 Çünki onlar xəyanət etdi və əlləri qana batıb. Onlar bütlərə səcdə edib
xəyanət etdi. Hətta Mənim üçün doğduqları oğullarını bütlərə yemək olmaq
üçün təqdim etdilər.
38 Mənə qarşı hələ bunları da etdilər: həmin gün Müqəddəs məkanımı
murdar etdilər, Şənbə günlərimə məhəl qoymadılar.
39 Onlar bütləri üçün övladlarını kəsdikdən sonra həmin gün Müqəddəs
məkanıma girərək oranı murdarladılar. Üstəlik bunu məbədimin ortasında
etdilər.
40 Bundan başqa, qasidlər göndərib uzaqdan gələn adamlar gətirtdilər. Bu
adamlar gələndə sən onlar üçün yuyundun, gözlərinə sürmə çəkdin və bər-
bəzək taxdın.
41 Möhtəşəm divan üzərində oturdun. Onun önündə hazırlanmış süfrə var
idi. Mənim buxurumu və zeytun yağımı onun üstünə qoydun.

42 Ətrafında kef edən bir dəstənin gurultusu yüksəldi. Bayağı adamlar
dəstəsi ilə səhradan Sevalılar oraya gətirildi. O iki qadının biləklərinə
bilərziklər, başlarına şərəf tacları qoydular.
43 Mən zinakarlıqda qarımış qadın barədə dedim: “İndi qoy onlar bu qadınla
zina etsin, çünki o, fahişədir”.
44 Fahişənin yanına girən kimi onun yanına girdilər. Beləcə pozğun qadınlar
olan Ohola ilə Oholivanın yanına girdilər.
45 Amma saleh adamlar zina edən qadına verilən cəzanı, qan tökən qadına
verilən cəzanı onlara verəcək, çünki bu qadınlar zina edib və əlləri qana batıb.
46 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Üstlərinə bir qoşun gətir və
onları dəhşətə, talana düçar et.
47 Bu qoşun onları daşqalaq edəcək və qılıncla doğrayacaq. Oğullarını və
qızlarını öldürüb evlərini yandıracaqlar.
48 Ölkədə olan pozğunluğa son qoyacağam. Bütün qadınlar bundan dərs alıb
sizin kimi pozğunluq etməyəcək.
49 Pozğunluğunuzun cəzasını öz başınıza gətirəcəklər. Bütlərinizə
tapınmağınızın əvəzini alacaqsınız. Onda biləcəksiniz ki, Xudavənd Rəbb
Mənəm”».

24

Paslanmış qazanla müqayisə

1 Sürgünlüyümüzün doqquzuncu ilində, onuncu ayın onuncu günü mənə
Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 * «Ey bəşər oğlu, bu günün, məhz bu günün tarixini qeyd elə. Çünki Babil
padşahı məhz bu gün Yerusəlimi mühasirəyə aldı.
3 Bu üsyankar xalqa bir məsəl danışıb söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Qazanı oda qoy, oda qoy,
İçinə su doldur.
4 Ətin parçalarını, ən yaxşı parçalarını,
Budu və döşü oraya yığ.
Onu seçilmiş sümüklərlə doldur.
5 Sürüdən ən yaxşı heyvanları götür,
Qazanın altına isə odun * yığ.
Qoy içindəki su qaynasın ki,
Qazandakı sümükləri də bişsin”.

6 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Qan tökən şəhərin vay halına!
Ora pas tutmuşdur,
Öz pasından təmizlənməmiş qazana bənzəyir.
Püşk atmadan əti parça-parça qazandan çıxarın.
7 Çünki onun tökdüyü qan hələ içindədir.
Qanı tozla örtmək üçün hətta yerə də tökmədi,
Düz çılpaq qayanın üstünə axıtdı.
8 Mən də qəzəbi alovlandıraraq
Qisas alınsın deyə
Onun qanını çılpaq bir qayanın
Üstünə tökdüm ki, örtülməsin”.

* **24:2** 2Pad. 25:1; Yer. 52:4 * **24:5** *Odun* – ibrani mətnində *sümüklər.*

9 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Qan tökən şəhərin vay halına!
Mən də odun qalağını böyüdəcəyəm.
10 Odunları yığ, odu alovlandır,
Əti yaxşı bişir,
Ədviyyatını qat,
Sümüklər də yansın.
11 Onun közləri üstünə
Qazanı boş qoy ki, qızsın,
Misi yansın,
İçindəki murdarlığı getsin,
Pası ərisin.
12 Bütün zəhmət hədər getdi,
Qalın pası ərimək bilmir,
Pası odla da çıxmır.
13 Etdiyin pozğunluq səni murdarladı,
Səni təmizləmək istədim,
Amma sən təmizlənmək istəmədin.
Sənə qarşı qəzəbim yatana qədər
Öz murdarlığından təmizlənməyəcəksən.
14 Mən Rəbb bunu söylədim,
Vaxt çatdı ki, yerinə yetirim.
Çəkinməyəcəyəm, acımayacağam,
Peşman olmayacağam.
Adətlərinə və əməllərinə görə cəzalanacaqsan”
Xudavənd Rəbb belə deyir».

Yezekelin arvadının ölümü

15 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
16 «Ey bəşər oğlu, gözündə çox qiymətli olan bir nəfəri bir zərbə ilə əlindən alacağam. Amma sən yas tutma, ağlayıb göz yaşı tökmə.
17 İçin-için ağla, ölülər üçün yas tutma. Çalmanı başına qoyub çarığını ayağına gey. Üzünün alt hissəsini örtmə, yas tutanların † çörəyini yemə».
18 Mən səhər xalqa bu sözləri söylədim. Axşamüstü arvadım öldü. Ertəsi gün səhər mənə əmr olunanı etdim.
19 Xalq mənə dedi: «Etdiyin bu şeylərin bizə nə dəxli var? Bizə bildirməzsən?»
20 Mən onlara dedim: «Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
21 İsrail nəslinə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Öyündüyünüz güc mənbəyinizi, gözünüzdə ən qiymətli olan şeyi, ürəyinizin arzusu olan Müqəddəs məkanımın murdarlanmasına izin verəcəyəm. Arxada qoyduğunuz oğullarınız və qızlarınız qılıncdan keçiriləcək.
22 Mən nə etdimsə, siz də elə edəcəksiniz: üzünüzün alt hissəsini örtməyəcəksiniz, yas tutanların çörəyini yeməyəcəksiniz.
23 Çalmanız başınızda, çarığınız ayağınızda olacaq. Yas tutmayacaq, ağlamayacaqsınız, ancaq təqsirlərinizin içində əriyib yox olacaq, baş-başa verib inləyəcəksiniz.
24 Yezekel sizə bir əlamət olacaq: o nə edəcəksə, siz də onu edəcəksiniz. Bu hadisələr olanda biləcəksiniz ki, Xudavənd Rəbb Mənəm”.

† **24:17** *Yas tutanların* – arami və latın tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *adamların.*

25 Sən ey bəşər oğlu, qalalarını, sevinc və izzətlərini, gözlərində qiymətli olan
şeyi, ürəklərinin arzusunu, oğulları ilə qızlarını onlardan aldığım vaxt –
26 o gün fəlakətdən qaçıb qurtulan bir nəfər gəlib sənə bu xəbəri bildirəcək.
27 O gün bu qaçağın yanında dilin açılacaq, onunla danışacaq, artıq dinməz
qalmayacaqsan. Beləcə onlar üçün bir əlamət olacaqsan. Onda biləcəklər ki,
Rəbb Mənəm».

25

Ammonluların əleyhinə peyğəmbərlik

1 * Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, üzünü Ammon övladlarına tərəf çevir və onların əleyhinə
peyğəmbərlik et.
3 Ammon övladlarına söylə ki, Xudavənd Rəbbin sözünü dinləsinlər. Xu-
davənd Rəbb belə deyir: “Siz Müqəddəs məkanım ləkələnəndə, İsrail torpağı
viran ediləndə və Yəhuda nəsli sürgünə gedəndə ‹nə yaxşı› dediniz.
4 Buna görə də Mən icazə verəcəyəm ki, şərq xalqları sizin torpağınızı fəth
etsin. Onlar torpağınızda yurd salacaq, çadır quracaq. Meyvələrinizi onlar
yeyəcək, südünüzü onlar içəcək.
5 Rabbanı dəvələr üçün otlağa, Ammon övladlarının torpağını sürülər üçün
ağıla çevirəcəyəm. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm”.
6 Xudavənd Rəbb belə deyir: “İndi ki siz əllərinizi bir-birinə vurub
ayaqlarınızı yerə döydünüz və İsrail torpağını təhqir edib fəlakətinə bütün
qəlbinizlə sevindiniz,
7 Mən də sizə qarşı əlimi uzadıb sizi qarət malı kimi millətlər arasında
bölüşdürəcək, xalqlar sırasından silib-atacaq, ölkələr içindən yox edəcək və
məhv edəcəyəm. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm”.

Moavlıların əleyhinə peyğəmbərlik

8 * Xudavənd Rəbb belə deyir: “Moav və Seir xalqı deyir ki, budur, daha
Yəhuda nəslinin başqa xalqlardan fərqi yoxdur.
9 Buna görə də Mən Moavın sərhədini açıb ölkənin şöhrəti olan sərhəd
şəhərlərini – Bet-Yeşimotu, Baal-Meonu, Qiryatayimi müdafiəsiz qoyacağam.
10 Ammonlular bir daha xalqlar arasında yada salınmasınlar deyə Moavı
Ammonluların torpağı ilə birlikdə şərq xalqlarına verəcəyəm.
11 Beləcə Moav xalqını cəzalandıracağam. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”.

Edomluların əleyhinə peyğəmbərlik

12 * Xudavənd Rəbb belə deyir: “Edom qisas alaraq Yəhuda nəsli ilə pis
rəftar etdi, onlardan intiqam alaraq böyük təqsir etdi”.
13 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Edom torpağına əlimi uzadıb
insanı da, heyvanı da oradan silib-atacaq, ölkəni viran edəcəyəm. Temandan
Dedana qədər Edomlular qılıncla vurulub həlak olacaq.
14 Mən xalqım İsrail vasitəsilə Edomdan Öz qisasımı alacağam. İsraillilər
Edomda qəzəb və hiddətimə görə rəftar edəcək. Beləcə Edomlular Mənim
qisasımın nə olduğunu anlayacaq” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

Filiştlilərin əleyhinə peyğəmbərlik

* **25:1** Yer. 49:1-6; Yez. 21:28-32; Amos 1:13-15; Sef. 2:8-11 * **25:8** Yeş. 15:1–16:14; 25:10-12; Yer. 48:1-47; Amos 2:1-3; Sef. 2:8-11 * **25:12** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 35:1-15; Amos 1:11-12; Avd. 1-14; Mal. 1:2-5

15 * Xudavənd Rəbb belə deyir: “Filiştlilər Yəhudadan qisas alaraq pis rəftar etdi, ürəklərindəki əbədi ədavətlə onu yerlə yeksan edərək intiqam aldı”.
16 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən Filiştlilərə qarşı əlimi uzadıb Keretliləri silib-atacağam, dəniz sahilində yaşayanlardan salamat qalanları məhv edəcəyəm.
17 Onları şiddətlə məzəmmətləyib böyük qisaslar alacağam. Onlardan qisas alanda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”».

26

Sur şəhərinin əleyhinə peyğəmbərlik

1 * Sürgünlüyümüzün on birinci ilində, ayın birinci günü mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, Yerusəlimə qarşı Sur belə dedi: “Nə yaxşı ki xalqların qapısı olan şəhər dağıldı, darvazaları mənim üçün açıldı. O dağıldığı üçün mən varlanacağam”.
3 Bu sözlərə görə Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey Sur, Mən sənə qarşı gəlirəm. Dəniz necə dalğalarını coşdurursa, Mən də eləcə çoxlu milləti sənin üstünə coşduracağam.
4 Onlar Surun divarlarını dağıdacaq və qüllələrini uçuracaq. Töküntülərini silib-süpürəcək, onu çılpaq bir qayaya çevirəcəyəm.
5 Sur dənizin ortasında torların sərildiyi bir yer olacaq, çünki Mən bunu söylədim, Xudavənd Rəbb belə bəyan edir. Sur millətlər üçün qarət malı olacaq.
6 Oraya tabe olan sahil şəhərlərində yaşayanlar qılıncla öldürüləcək. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”.
7 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən padşahlar padşahı olan Babil padşahı Navuxodonosoru atlar, döyüş arabaları, süvarilər, qoşun və çoxlu xalqla birgə şimaldan Surun üstünə gətirəcəyəm.
8 Ey Sur, o sənə tabe olan sahil şəhərlərində yaşayanları qılıncla öldürəcək, sənə qarşı mühasirə divarları, torpaq qalağı quracaq və sipərini əleyhinə qaldıracaq.
9 Sənin divarlarını vurub-dəlmək üçün qoçbaşı alətləri quracaq, baltaları ilə qüllələrini uçuracaq.
10 Atları çox olduğu üçün onların tozu səni örtəcək. Divarlarında oyuq açılmış bir şəhərə girilən tək sənin darvazalarından girdikləri zaman atlıların, təkərlərin və döyüş arabalarının gurultusundan divarların titrəyəcək.
11 O öz atlarının dırnaqları ilə sənin bütün küçələrini tapdalayıb xarab edəcək, xalqını qılıncla öldürəcək. Möhkəm sütunların yerlə yeksan olacaq.
12 Onlar sərvətini talan edəcək, ticarət mallarını qarət edəcək. Sənin divarlarını dağıdacaq, gözəl evlərini uçuracaq, daşlarını, taxtalarını və töküntülərini suya atacaqlar.
13 * Oxuduğun nəğmələrin səsinə son qoyacağam. Liralarının sədası artıq eşidilməyəcək.
14 Səni çılpaq bir qayaya çevirəcəyəm, torların sərildiyi bir yer olacaqsan. Bir daha tikilməyəcəksən”, çünki Mən Rəbb bunu söylədim, Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
15 Xudavənd Rəbb Sura belə deyir: “Səndə qırğın olanda, yaralılar inildəyəndə dağılmağının gurultusundan sahil xalqları titrəməyəcəkmi?

* **25:15** Yeş. 14:29-31; Yer. 47:1-7; Yoel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sef. 2:4-7; Zək. 9:5-7 * **26:1** Yeş. 23:1-18; Yoel 3:4-8; Amos 1:9-10; Zək. 9:2-4; Mat. 11:20-22; Luka 10:13-14 * **26:13** Yeş. 24:8; Vəhy 18:22

16 * Bütün dəniz ölkələrinin rəhbərləri taxtlarından enəcək, libaslarını
çıxaracaq, əlvan naxışlı paltarlarını soyunacaq, dəhşətə bürünəcək, yerə otu-
racaq, hər an titrəyəcək və sənin taleyindən heyrətə düşəcək.
17 Onlar sənin üçün mərsiyə oxuyub deyəcək:
‹Dənizçilərin yaşadığı məşhur şəhər,
Sən necə məhv oldun?
Dənizdə güclü idin.
Sən və sənin əhalin
Sahildə yaşayanların hamısını
Dəhşətə salmışdınız.
18 İndi dağıldığın gün
Adalar titrəyir,
Adalarda yaşayanlar
Sənin yıxılmağından heyrətə düşür›”.
19 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Səni sakinsiz qalmış şəhərlər kimi xaraba bir
şəhərə çevirdiyim, əngin dənizlərlə qərq etdiyim vaxt dərin sular səni örtəndə
20 qəbirə enənlərlə birgə qədim zamanlarda yaşayanların yanına
endirəcəyəm. Sənin üçün qəbirə enənlərlə birgə qədim xarabalıqlar kimi
yer üzünün dərinliklərində məskən quracağam ki, bir daha qayıtmayasan və
Mən sənə dirilər arasında izzət verməyim.
21 * Aqibətini dəhşətli edəcəyəm. Sən artıq yox olacaqsan. Səni axtaracaq,
ancaq tapmayacaqlar” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

27

Sur şəhəri üçün mərsiyə

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Sən ey bəşər oğlu, Sur üçün mərsiyə oxuyub
3 ona söylə ki, sən ey dəniz qapılarında yerləşən, çoxlu sahil xalqı ilə ticarət
edən şəhər, Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Ey Sur, sən dedin:
‹Mən gözəllikdə qüsursuzam›.
4 Sərhədlərin dənizin qoynunda idi.
Səni tikənlər gözəlliyini kamil etdi.
5 Bütün taxtalarını
Senirin şam ağaclarından düzəltdilər.
Sənə dor qayırmaq üçün
Livandan sidr ağacları gətirdilər.
6 Avarlarını Başanın palıd ağaclarından qayırdılar,
Göyərtəni fil sümüyü ilə bəzənən,
Kittim sahillərindən gətirilən
Şam ağaclarından düzəltdilər.
7 Sənin yelkənin, bayrağın
Misirin naxışlı kətanından oldu.
Talvarın Elişa sahillərinin
Bənövşəyi və tünd qırmızı parçalarından idi.
8 Sidonda və Ervadda yaşayanlar
Sənin avar çəkənlərin idi.
Ey Sur, səndə bacarıqlı adamlar var idi,
Gəmiçilərin onlardan idi.
9 Gəmilərindəki yarıqları təmir edənlər

* **26:16** Vəhy 18:9-10 * **26:21** Vəhy 18:21

Gevalın təcrübəli və bacarıqlı adamları idi.
Dənizdəki bütün gəmilər və dənizçilər
Mallarını dəyişmək üçün
Sənin yanına gəldi.
10 Fars, Lud və Put əsgərləri
Ordunda xidmət edirdi.
Qalxanlarını, dəbilqələrini
Divarlarından asdılar,
Sənə əzəmət verdilər.
11 Ervaddan və Xelekdən gələnlər
Hər tərəfdən divarlarını qorudu.
Qammadlılar qüllələrində gözətçi oldu.
Qalxanlarını divarlarından asdı,
Gözəlliyini kamil etdi.

12 Səndə hər cür mal bol olduğu üçün
Tarşiş səninlə ticarət etdi,
Mallarının əvəzinə sənə
Gümüş, dəmir, qalay və qurğuşun verdilər.
13 Yavan, Tuval və Meşek səninlə ticarət etdi,
Mallarının əvəzinə sənə
Qullar və tunc qablar verdilər.
14 Bet-Toqarma xalqı
Mallarının əvəzinə sənə
At, döyüş atı və qatır verdi.
15 Dedan xalqı səninlə ticarət etdi,
Çoxlu sahil xalqı sənin müştərin idi,
Səndən aldıqları malın əvəzinə
Fil sümüyü və abnos ağacı verdilər.
16 Sənin məmulatın çox olduğu üçün
Aram səninlə ticarət etdi,
Mallarının əvəzində sənə
Firuzə, tünd qırmızı qumaş, naxışlı paltarlar,
İncə kətan, mərcan və yaqut verdilər.
17 Yəhuda və İsrail ölkəsi səninlə ticarət etdi,
Mallarının əvəzinə sənə
Minnit buğdası, darı, bal,
Zeytun yağı və balzam verdilər.
18 Sənin məmulatın çox olduğu üçün,
Səndə hər cür mal bol olduğuna görə
Dəməşq səninlə ticarət etdi,
Helbon şərabı, Saxar yunu ilə ticarət etdi.
19 Vadan və Uzaldan gələn
Yavan səninlə ticarət etdi.
Sənə gətirilən mallar arasında
İşlənmiş dəmir, darçın və ətirli qamış var idi.
20 Dedan xalqı səninlə ticarət edib
Sənə yəhər üçün qumaş verdi.
21 Ərəbistan və bütün Qedar rəhbərləri
Sənin müştərilərin idi,
Quzu, qoç və təkə ilə
Sənin ticarət etdilər.

22 Səba və Raama tacirləri
Sənінlə ticarət etdi.
Mallarının əvəzinə sənə
Hər cür dəyərli ətriyyat, qiymətli daşlar və qızıl verdilər.
23 Xaran, Kanne, Eden, Səba tacirləri, Aşşur və Kilmad
Sənінlə ticarət etdi,
24 Onlar bazarlarında
Gözəl paltar, bənövşəyi qumaş, naxışlı libaslar,
Sıx toxunmuş, iplərlə bağlanmış
Rəngli xalçalarla
Sənінlə ticarət etdi.

25 * Tarşiş gəmiləri * sənin mallarını daşıdı.
Dənizin qoynunda böyük yüklə doldun.
26 Avarçəkənlərin səni açıq dənizlərə çıxartdı,
Ancaq şərq yeli dənizin qoynunda səni parçaladı.
27 Gəmin qəzaya uğradığı gün
Var-dövlətin, malların, ticarət şeylərin,
Gəmiçilərin, sükançıların,
Təmirçilərin, ticarət şəriklərin,
Döyüşçülərin – içində olan bütün camaat
Dənizin dərinliklərinə batacaq.
28 Sükançıların fəryadından
Dənizin sahilləri titrəyəcək.
29 Avarçəkənlərin hamısı gəmilərini tərk edəcək,
Gəmiçilərlə sükançıların hamısı
Gəmilərindən düşüb quruda dayanacaq.
30 Uca səslə sənin üçün
Acı-acı fəryad edəcəklər.
Başlarına torpaq səpələyəcəklər,
Küldə eşələnəcəklər.
31 Sənin üçün saçlarını ülgüclə qırxacaqlar,
Çula bürünəcəklər.
Sənin üçün acı-acı ağlayıb
Yas tutacaqlar.
32 Yaslarında sənin üçün mərsiyə oxuyub
Belə deyəcəklər:
‹Dənizin ortasında
Sur şəhəri kimi susdurulan
Bir şəhər varmı görəsən?›
33 Malların dənizin o tayına çatanda
Çoxlu xalqı doydururdun.
Böyük var-dövlətinlə, malınla
Dünya padşahlarını sərvət sahibi edirdin.
34 İndi isə dənizdə, suların dərinliyində
Xarabalığa çevrildiyin zaman
Mal-dövlətin və bütün camaatın
Sənінlə birlikdə batdı.
35 Sahillərdə yaşayanların hamısı
Başına gələnlərdən heyrətə düşdü.
Onların padşahlarının tükləri biz-biz oldu,

* **27:25** Vəhy 18:11-19 * **27:25** *Tarşiş gəmiləri* – yaxud *ticarət gəmiləri.*

Bənizləri soldu.
36 Millətlərin arasındakı tacirlər
Sənə görə fit çalacaq.
Aqibətin dəhşətli oldu,
Sən əbədi olaraq yox olacaqsan”».

28

Sur padşahının əleyhinə peyğəmbərlik

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, Sur hökmdarına söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Sən qürurlandın və belə söylədin:
‹Mən Allaham,
Dənizlərin qoynunda,
Allahın taxtında otururam›.
Ürəyində özünü Allah sandın,
Ancaq sən Allah deyil, insansan.
3 Bax sən Danieldən daha müdriksən,
Heç kəs öz sirrini səndən gizlədə bilməz.
4 Müdrikliyin və ağlınla özünə sərvət yığdın,
Xəzinələrinə qızıl-gümüş topladın.
5 Ticarətdə çox bacarıqlı olduğun üçün
Öz sərvətini artırdın.
Var-dövlətin çoxalanda
Özünə qürrələndin”.

6 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
“İndi ki ürəyində özünü Allah sandın,
7 Mən də yadelliləri, ən rəhmsiz millətləri
Üstünə göndərəcəyəm.
Onlar sənin müdrikliyinin gözəlliyinə
Qılınc çəkib
Əzəmətini murdarlayacaq.
8 Səni məzara endirəcəklər.
Sən dənizlərin qoynunda
Dəhşətli bir ölümlə məhv olacaqsan.
9 Səni öldürənlərə də
‹Mən Allaham› deyəcəksənmi?
Səni öldürənlərin əlində
Sən Allah deyil, insansan.
10 Yadellilərin əlində
Sünnətsizlərin ölümü ilə öləcəksən”.
Çünki Mən bunu söylədim,
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».
11 Mənə yenə Xudavənd Rəbbin sözü nazil oldu: «Ey bəşər oğlu, Sur padşahı üçün mərsiyə oxuyub söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
12 “Sən kamilliyin möhürüsən,
Müdrikliyin bütöv,
Gözəlliyin qüsursuz idi.
13 * Sən Allahın bağçası olan

* **28:13** Yar. 2:9

Eden bağında idin.
Cürbəcür qiymətli daşlarla –
Yaqut, topaz, almaz,
Sarı yaqut, damarlı əqiq, yəşəm daşı,
Göy yaqut, firuzə və zümrüdlə bəzənmişdin.
Qaxma və oyma işlərin qızıldan idi.
Bunlar yaradıldığın gün hazırlanmışdı.
14 Sən məsh edilmiş, qoruyucu bir keruv idin.
Səni bunun üçün qoymuşdum.
Allahın müqəddəs dağının üstündə idin,
Odlu daşlar arasında gəzirdin.
15 Yaradıldığın gündən
Səndə pislik tapılana qədər
Yollarında qüsursuz idin.
16 Bol ticarətindən ötrü
İçin zorakılıqla doldu,
Sən günah etdin.
Buna görə də səni murdar bir şey kimi
Allahın dağından atdım,
Odlu daşların arasından qovdum,
Ey qoruyucu keruv!
17 Gözəl olduğun üçün ürəyin qürurlandı,
Əzəmətinə görə müdrikliyini korladın.
Beləcə səni yerə atdım,
Padşahların önündə tamaşaya çevirdim.
18 Çoxlu təqsir etdiyin üçün,
Ticarətdə əliəyriliyinə görə
Müqəddəs məkanlarını murdarladın.
Mən içindən bir od çıxardım ki,
Səni yandırıb məhv etsin.
Bütün seyr edənlərin gözü önündə
Səni torpaq üstündə külə çevirdim.
19 Xalqlar arasında səni tanıyanlar
Fəlakətinə heyrət etdi.
Aqibətin dəhşətli oldu,
Artıq salamat qalmayacaqsan”».

Sidonun əleyhinə peyğəmbərlik

20 * Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
21 «Ey bəşər oğlu, üzünü Sidona tərəf çevirib onun əleyhinə peyğəmbərlik edərək söylə ki,
22 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Ey Sidon, Mən sənin əleyhinəyəm,
Sənin içində izzət qazanacağam.
Mən sakinlərini cəzalandırıb
Onların arasında müqəddəs tutulanda
Biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.
23 Əhalinin içinə vəba,
Küçələrinə qan göndərəcəyəm.
Hər tərəfdən onların üstünə gələn qılıncla
Vurulub həlak olacaqlar.

* **28:20** Yoel 3:4-8; Zək. 9:1-2; Mat. 11:21-22; Luka 10:13-14

Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.

Allahın İsrail xalqına vədi

24 İsrail nəslinin ətrafında olub onları təhqir edən heç bir xalq bir daha
İsrail üçün batan tikan, sancan qanqal olmayacaq. Onda biləcəklər ki, Rəbb
Mənəm”.
25 Xudavənd Rəbb belə deyir: “İsrail xalqını aralarına səpələdiyim xalqların
içindən yığanda, millətlərin gözü önündə müqəddəs tutulanda onlar qulum
Yaquba verdiyim torpaqlarında sakin olacaq.
26 Orada asayiş içində yaşayacaq, evlər tikəcək və bağlar salacaqlar. On-
ları təhqir edən bütün ətraf xalqları cəzalandırdığım zaman asayiş içində
yaşayacaqlar. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”».

29

Misirin əleyhinə peyğəmbərlik

1 * Sürgünlüyümüzün onuncu ilində, onuncu ayın on ikinci günü mənə
Rəbbin sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, üzünü Misir padşahı olan firona tərəf çevir, onun və bütün
Misirin əleyhinə peyğəmbərlik edib söylə ki,
3 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Ey öz çayları içində yatan
Böyük əjdaha Misir padşahı firon,
Mən sənin əleyhinəyəm.
Sən deyirsən: ‹Nil çayı mənimdir,
Onu özüm üçün yaratdım›.
4 Sənin çənənə qarmaq keçirəcəyəm,
Çaylarındakı balıqları
Sənin pulcuqlarına yapışdıracağam.
Pulcuqlarına yapışmış balıqlarla birgə
Səni çaylarından çıxaracağam.
5 Səni də, çaylarındakı bütün balıqları da
Səhraya atacağam.
Çöllərə düşəcəksən,
Yığılıb basdırılmayacaqsan.
Səni yem kimi vəhşi heyvanlara,
Göydəki quşlara verəcəyəm.
6 * Onda Misirdə yaşayan hər kəs
Biləcək ki, Rəbb Mənəm.
Çünki sən İsrail xalqı üçün
Qamışdan olan bir dəyənək oldun.
7 Səndən yapışdıqları zaman
Qırılıb onların çiyinlərini yardın,
Sənə söykəndikləri zaman
Qopub onların bellərini burxutdun”. *
8 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən sənin üstünə qılınc
gətirəcəyəm, insanı da, heyvanı da üzərindən silib məhv edəcəyəm.
9 Misir kimsəsiz qalacaq və xarabalığa çevriləcək. Onda biləcəklər ki, Rəbb
Mənəm. Firon dedi: ‹Nil çayı mənimdir, onu mən yaratdım›.

---

* **29:1** Yeş. 19:1-25; Yer. 46:2-26 * **29:6** 2Pad. 18:21; Yeş. 36:6 * **29:7** *Burxutdun* – qədim yunan və süryani tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *dikəltdin.*

10 Buna görə də Mən sənin və çaylarının əleyhinə olacağam. Misir torpağını
Miqdoldan Asvana, Kuş sərhədinə qədər kimsəsiz qoyacağam və xarabalığa
çevirəcəyəm.
11 İçindən insan ayağı da, heyvan ayağı da keçməyəcək, orada qırx il adam
yaşamayacaq.
12 Misiri xaraba qalan ölkələr kimi xarabalığa çevirəcəyəm. Şəhərləri viran
olmuş şəhərlər kimi qırx il kimsəsiz qalacaq. Misirliləri millətlər arasına
yayacağam, ölkələr arasına səpələyəcəyəm".
13 Xudavənd Rəbb belə deyir: "Qırx ildən sonra Misirliləri səpələndikləri
xalqların arasından bir yerə yığacağam.
14 Sürgün olunan Misirliləri Patros torpağına – öz vətənlərinə geri qaytara-
cağam. Onlar orada zəif bir padşahlıq yaradacaq.
15 Padşahlıqların ən gücsüzü olacaqlar, bir daha millətlərin üzərində ağalıq
etməyəcəklər. Daha millətlərə hökmran olmasınlar deyə onların sayını azalda-
cağam.
16 Misir bir daha İsrail xalqının güvəndiyi yer olmayacaq. Misirlilər onlara
Misirə qayıtmaqla günah etdiklərini xatırladacaqlar. İsrailliləronda biləcəklər ki,
Xudavənd Rəbb Mənəm"».
17 Sürgünlüyümüzün iyirmi yeddinci ilində, birinci ayın birinci günü mənə
Rəbbin sözü nazil oldu:
18 «Ey bəşər oğlu, Babil padşahı Navuxodonosor Surla müharibədə öz or-
dusuna çox zəhmət verdi: əsgərlərin saçı töküldü, ağır yük daşımaqdan çiyinləri
yağır oldu. Amma Surla müharibədə ordusuna zəhmət verməsinə baxma-
yaraq, bunun nə özünə, nə də ordusuna bir xeyri oldu.
19 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: "Mən Misir ölkəsini Babil
padşahı Navuxodonosora verəcəyəm. O, sərvətini aparıb ölkəni qarət və talan
edəcək. Ordusunun xeyri bu olacaq.
20 Çəkdiyi zəhmətin əvəzində Misir ölkəsini ona verdim, çünki o da, ordusu
da bu işi Mənim üçün etdi" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
21 "O gün İsrail nəslinin gücünü özünə qaytaracağam. Onların arasında sənin
dilini açacağam. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm"».

30

Rəbbin Misirliləri cəzalandırması

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik edib söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
"‹Ah, o gün› deyib fəryad edin,
3 Çünki o gün yaxındır,
Rəbbin günü yaxındır.
O gün buludlu gündür,
Millətlərin qiyamət günüdür.
4 Misirin üstünə qılınc gələcək,
Kuş əzab çəkəcək.
Misirdə adamlar həlak olanda
Ölkənin sərvəti qarət olunacaq,
O öz təməlindən dağılacaq.
5 Misirlə birlikdə Kuş, Put, Lud,
Bütün Ərəbistan, Kuv və əhd bağladığı ölkənin adamları
Qılıncdan keçiriləcək".

6 Rəbb belə deyir:

“Misirə arxa olanlar yıxılacaq,
Onun qürurlandığı qüdrət çökəcək.
Miqdoldan Asvana qədər ərazidə
Qılıncdan keçiriləcəklər”
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
7 “Misir xaraba qalmış ölkələr kimi
Xaraba qalacaq.
Şəhərləri viran olmuş
Şəhərlər kimi viran olacaq.
8 Mən Misiri oda təslim edəndə,
Ona kömək edənlər əziləndə
Biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.

9 O gün qayğısız Kuş əhalisini qorxutmaq üçün gəmilərlə qasidlər göndərəcəyəm. Onlar Misirin dağıldığı gün gələndə dəhşətə düşəcək. Budur, o gün gəlir!”
10 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Babil padşahı Navuxodonosor vasitəsilə
Misirin sərvətinə son qoyacağam.
11 O öz ordusu ilə, millətlər arasında ən rəhmsizi ilə
Ölkəni yerlə yeksan etmək üçün gətiriləcək.
Misirə qarşı qılınc çəkəcək,
Ölkəni ölülərlə dolduracaq.
12 Çayları qurudub,
Ölkəni pis adamlara satacağam.
Ölkəni də, orada olan hər şeyi də
Yadellilərin əli ilə viran edəcəyəm”
Mən Rəbb bunu söylədim.

13 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Bütləri məhv edəcəyəm,
Nofdakı* bütləri yox edəcəyəm.
Artıq Misirdə rəhbər qalmayacaq,
Ölkəni dəhşətə salacağam.
14 Patrosu xarabalığa çevirəcəyəm,
Soanı oda verəcəyəm,
No† şəhərini cəzalandıracağam.
15 Qəzəbimi Misirin qalası olan
Sin üzərinə tökəcəyəm,
No şəhərinin çoxlu əhalisini yox edəcəyəm.
16 Misiri oda verəcəyəm,
Sin ağrıdan qıvrılacaq,
No şəhərinin divarı yarılacaq.
Gündüz vaxtı Nofda
Düşmənlər cövlan edəcək.
17 On şəhərinin və Pi-Besetin cavanları
Qılıncdan keçiriləcək.
Oradakı əhali sürgün olunacaq.
18 Taxpanxesdə Misirin boyunduruğunu qırdığım zaman
Orada gündüz qaranlığa çevriləcək,

* **30:13** *Nof* – yunan adı *Memfis.* † **30:14** *No* – yunan adı *Fiv.*

Qürurlandığı qüdrət məhv olacaq.
Şəhər buludlarla örtüləcək,
Qızları sürgün olunacaq.
19 Beləcə Misiri cəzalandıracağam.
Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm"».
20 Sürgünlüyümüzün on birinci ilində, birinci ayın yeddinci günü mənə Rəbbin sözü nazil oldu:
21 «Ey bəşər oğlu, Misir padşahı fironun qolunu qırdım. Qolu sağalmaq üçün bağlanmadı, ona sarğı qoyulmadı ki, qılınc ələ alacaq qədər güclənsin.
22 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: "Mən Misir padşahı fironun əleyhinəyəm. Hər iki qolunu – sağlam olanı da, sınanı da qıracaq, qılıncı əlindən salacağam.
23 Misirliləri millətlər arasına yayacağam, ölkələr arasına səpələyəcəyəm.
24 Babil padşahının qoluna güc verəcək, qılıncımı onun əlinə verəcəyəm. Fironun isə qollarını qıracağam. O, Babil padşahının önündə ağır yaralı kimi inildəyəcək.
25 Babil padşahının qoluna güc verəcəyəm, fironun qolları isə yanına düşəcək. Qılıncımı Babil padşahının əlinə verəndə, o da bu qılıncı Misir ölkəsinə tuşlayanda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.
26 Misirliləri millətlər arasına yayacağam və ölkələr arasına səpələyəcəyəm. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm"».

31

Sidr ağacı ilə müqayisə

1 Sürgünlüyümüzün on birinci ilində, üçüncü ayın birinci günü mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, Misir padşahı firona və onun camaatına söylə:
"Əzəmətdə kim sənin lə müqayisə edilə bilər?
3 Bax Aşşur Livandakı sidr ağacına bənzəyirdi,
Meşəyə kölgə salan gözəl budaqları var idi,
Çox uca idi, başı buludlara çatırdı.
4 Onu sular bəslədi,
Dərin su qaynaqları böyütdü.
Çayları əkildiyi yeri əhatə etdi,
Arxları çöldəki bütün ağaclara çatırdı.
5 Buna görə də çöldəki bütün ağaclardan böyük oldu,
Bol su içdiyi üçün qol-budaq atıb
Şaxələri uzandı.
6 Bütün göy quşları onun budaqlarında yuva qurdu,
Vəhşi heyvanlar şaxələri altında balaladı,
Bütün böyük millətlər kölgəsində yaşadı.
7 Böyüklüyü və uzun budaqları ilə gözəl oldu,
Çünki kökləri bol su içdi.
8 * Allahın bağçasındakı sidr ağacları da
Boyda ona çatmazdı,
Şam ağacları boyda onun budaqlarına yetməzdi,
Çinar ağacları onun şaxələri kimi deyildi,
Allahın bağçasındakı ağaclardan heç biri
Onun kimi gözəl deyildi.
9 Sıx budaqlarla o sidr ağacını gözəlləşdirdim,

* **31:8** Yar. 2:9

Allahın bağçası olan Edendəki
Bütün ağaclar ona qısqandı”.
10 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “İndi ki boyu ucalıb başı
buludlara çatanda ucalığına görə ürəyi qürurlandı,
11 Mən də onu millətlərin başçısına təslim etdim. O da onunla pisliyinə görə
rəftar edəcək. Mən onu qovdum və
12 yadelli millətlərin ən rəhmsizi onu kəsib yerə yıxdı. Budaqları dağlara
və bütün dərələrə düşdü. Şaxələri ölkənin bütün vadilərində qırılıb qaldı. Yer
üzünün bütün xalqları kölgəsindən çəkilib onu tərk etdi.
13 Göydəki bütün quşlar onun yıxılmış gövdəsi üstünə qondu, bütün vəhşi
heyvanlar şaxələri arasında yaşadı.
14 Bu ona görə oldu ki, bir daha suların yaxınlığında bitən heç bir ağac boy-
buxun atmasın, başını buludlara çatdırmasın, bol su içən heç bir ağac bu qədər
yüksəlməsin. Çünki onların hamısı qəbirə enən insanlarla birgə ölümə – yerin
dərinliklərinə təslim edildi”.
15 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Sidr ağacı ölülər diyarına endiyi gün ona
yas tutsunlar deyə dərin su qaynaqlarını örtdüm, çaylarını dayandırdım, gur
sularının qabağını kəsdim. O ağac üçün Livana yas tutdurdum, bütün çöl
ağaclarını qurutdum.
16 Qəbirə enənlərlə birgə onu ölülər diyarına endirdiyim zaman
dağılmasının gurultusundan millətləri lərzəyə saldım. O zaman Eden
bağındakı bütün ağaclar, Livanın ən seçilmiş, ən yaxşı və bol sulanan ağacları
yerin dərinliklərində təsəlli tapdı.
17 Kölgəsində yaşayanlar, millətlər arasında ona arxa duranlar da onunla
birlikdə ölülər diyarına – qılıncla öldürülmüş adamların yanına endi.
18 Eden ağaclarından hansı izzət və əzəmətdə səninlə müqayisə edilə bilər?
Ancaq sən Eden ağacları ilə birgə yerin dərinliklərinə endiriləcək, qılıncla
öldürülənlərlə birgə sünnətsizlərin arasında yatacaqsan. Fironun və onun
camaatının aqibəti belə olacaq” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

32

Firon üçün mərsiyə

1 Sürgünlüyümüzün on ikinci ilində, on ikinci ayın birinci günü mənə Rəbbin
bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, Misir padşahı firon üçün mərsiyə oxuyub ona söylə:
“Millətlər içində özünü cavan bir aslana bənzətdin,
Amma sən bir dəniz əjdahası kimisən.
Çayları qarışdırırsan,
Ayaqlarınla suları çalxalayıb
Çayları bulandırırsan”.
3 Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Çoxlu xalqdan ibarət bir qoşun göndərib
Torumu üstünə atacağam.
Onlar səni torumla dartıb çıxaracaq.
4 Səni quruya çıxaracağam,
Çölün üzünə atacağam,
Göydəki quşları üstünə qonduracağam.
Yer üzünün vəhşi heyvanlarını
Sənինlə doyduracağam.
5 Bədənini dağların üstünə sərəcəyəm,
Dərələri leşinlə dolduracağam.

6 Ölkəni dağlara qədər axan qanınla sulayacağam,
Vadilər meyitinlə dolacaq.
7 * Səni məhv etdiyim zaman
Göyləri bağlayacağam,
Ulduzları qaraldacağam,
Günəşi buludla örtəcəyəm,
Ay işığını verməyəcək.
8 Sənin üzərində nur saçan
Bütün səma cisimlərini qaraldacağam,
Ölkəni qaranlığa qərq edəcəyəm"
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

9 "Sənin məhv olmaq xəbərini,
Millətlərin arasına,
Tanımadığın ölkələrə çatdırdığım zaman
Bir çox xalqların ürəyini kədərləndirəcəyəm.
10 Sənin başına gələnlərlə
Bir çox xalqı heyrətə salacağam.
Onların önündə qılıncımı yelləyəcəyim zaman
Sənə görə padşahlarının tükləri biz-biz olacaq.
Yıxıldığın gün
Onların hamısı öz canları üçün
Durmadan qorxu içində titrəyəcək".

11 Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Babil padşahının qılıncı sənin üstünə gələcək.
12 İzin verəcəyəm ki, millətlərin rəhmsiz igidləri
Sənin xalqını qılıncdan keçirsin.
Onlar Misirin qürurunu qıracaqlar,
Bütün ordusunu məhv edəcəklər.
13 Bol suların yanında otlayan
Bütün mal-qaranı yox edəcəyəm.
Bundan sonra insan ayağı da, heyvan ayağı da
Suları qarışdırıb bulandırmayacaq.
14 O zaman onların sularını duruldacağam,
Çaylarını yağ kimi axıdacağam"
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
15 "Misiri xarabalığa çevirəndə,
Ölkəni hər şeydən məhrum edəndə,
Orada yaşayan hər kəsi məhv edəndə
Biləcəklər ki, Rəbb Mənəm".
16 Misir üçün oxunan mərsiyə budur. Millətlərin qızları bu mərsiyəni oxuyacaq. Misir və onun xalqı üçün bu mərsiyəni oxuyacaqlar. Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».
17 Sürgünlüyümüzün on ikinci ilində, ayın on beşinci günü mənə yenə Rəbbin sözü nazil oldu:
18 «Ey bəşər oğlu, Misir xalqı üçün yas tut. Onları və güclü millətlərin qızlarını qəbirə enənlərlə birgə yerin dərinliklərinə endir.
19 Onlara söylə: "Məgər sən başqalarından daha gözəlsən? Yerin altına en və oradakı sünnətsizlərlə birgə uzan".

* **32:7** Yeş. 13:10; Yoel 2:10,31; 3:15; Mat. 24:29; Mark 13:24-25; Luka 21:25; Vəhy 6:12-13; 8:12

20 Misir xalqı qılıncla öldürülənlərin arasına düşəcək. Bu xalq qılıncın
ixtiyarına verildi. Qoy Misir bütün camaatı ilə birgə sürüklənsin.
21 Qüdrətli başçılar ölülər diyarından Misir və ona arxa olanlar üçün belə
söyləyəcək: “Yerin altına endilər, qılıncla öldürülən sünnətsizlər kimi indi
burada yatırlar”.
22 Aşşur və bütün ordusu oradadır. Qılıncdan keçirilmiş, ölmüş əsgərlərinin
məzarları ətrafını bürümüşdür.
23 Onların məzarları qəbirin lap dibində, ordusu məzarının ətrafında
uzanıb. Dirilər arasına qorxu salanların hamısı qılıncdan keçirilib
öldürülmüşdür.
24 Elam oradadır və bütün xalqı öz məzarlarının ətrafında uzanıb. Onların
hamısı qılıncdan keçirilmiş, ölmüş və sünnətsiz halda yerin dərinliklərinə
enmişdir. Dirilər arasına qorxu salmışdılar, indi isə xəcalət içində qəbirə
enənlərə qoşuldular.
25 Elam üçün öldürülənlər arasında bir yataq hazırlandı. Bütün xalqı
məzarının ətrafındadır. Onların hamısı sünnətsiz halda qılıncdan keçirilib
öldürülmüşdür. Dirilər arasına qorxu salmışdılar, indi isə xəcalət içində qəbirə
enənlərə qoşulub öldürülənlərin arasına qoyuldular.
26 Meşek, Tuval oradadır və bütün xalqı öz məzarlarının ətrafında uzanıb.
Onların hamısı sünnətsiz halda qılıncdan keçirilib öldürülmüşdür. Dirilər
arasına qorxu salmışdılar.
27 Onlar da döyüş silahları ilə ölülər diyarına enən, qılıncları başlarının altına
qoyulan, sünnətsiz igidlərlə birgə məzara uzanacaq. Onların cəzası özlərinin
üzərinə gəldi. Sağ ikən bu igidlər dirilər arasına qorxu salmışdılar.
28 Sən də, ey firon, qırılacaqsan, qılıncla öldürülənlərlə birgə sünnətsizlərin
arasında uzanacaqsan.
29 Edom, padşahları və bütün rəhbərləri oradadır. Güclü olmalarına
baxmayaraq, qılıncla öldürülənlərin yanına qoyuldular. Qəbirə enənlərin,
sünnətsizlərin yanına uzanırlar.
30 Bütün şimal ölkələrinin başçıları, bütün Sidonlular oradadır. Gücləri
ilə qorxu saldıqları halda öldürülənlərlə birgə rüsvayçılıq içində yerin altına
endilər. Sünnətsiz halda qılıncla öldürülənlərlə birgə xəcalət içində qəbirə
enənlərin yanına uzandılar.
31 “Firon və onun bütün ordusu qılıncla öldürülmüş bu böyük kütləni
görəndə təsəlli tapacaq” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
32 “Dirilər arasına qorxu salmasına izin verdiyimə baxmayaraq, firon
və onun bütün xalqı qılıncla öldürülənlərlə birgə sünnətsizlərin yanına
uzanacaq” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

33

Rəbb Yezekeli xalqa gözətçi qoyur

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, xalqına mənsub olanlara belə söylə: “Deyək ki Mən bir
ölkənin üstünə qılınc göndərəndə həmin ölkə xalqı arasından bir nəfəri seçib
özü üçün gözətçi qoyur.
3 Bu gözətçi də ölkənin üstünə qılıncın gəldiyini görəndə şeypur çalıb xalqa
xəbərdarlıq edir.
4 O zaman kim şeypur səsini eşidib xəbərdarlığa diqqət etməsə və qılınc gəlib
onu öldürsə, ölümünün məsuliyyətini özü daşıyır.

5 O, şeypur səsini eşitmiş, ancaq xəbərdarlığa diqqət etməmişdir, buna görə də ölümünün məsuliyyətini özü daşıyır. Amma xəbərdarlığa diqqət etsəydi, canını xilas edərdi.
6 Lakin gözətçi gələn qılıncı görüb şeypur çalmırsa, xalqa xəbərdarlıq edilmirsə və qılınc da gəlib onlardan birini həlak edirsə, o adam öz təqsirinə görə öldürülmüşdür, ancaq ölümünün məsuliyyətini gözətçinin üzərinə qoyaram.
7 Sən ey bəşər oğlu, səni İsrail nəsli üçün gözətçi qoydum. Sən sözü Mənim ağzımdan eşidib Mənim tərəfimdən onlara xəbərdarlıq edəcəksən.
8 Pis adama Mən ‹ey pis adam, mütləq öləcəksən› deyəndə sən ona öz yolundan dönmək üçün xəbərdarlıq etməsən, o pis adam öz təqsirinə görə öləcək, ancaq ölümünün məsuliyyətini sənin üzərinə qoyacağam.
9 Əgər sən pis adama öz yolundan dönmək üçün xəbərdarlıq etsən, amma o öz yolundan dönməsə, öz təqsirinə görə öləcək, sənsə canını qurtarmış olursan".
10 Sən ey bəşər oğlu, İsrail evinə belə söylə: "Siz deyirsiniz ki, üsyanlarımız və günahlarımız bizi üzür və biz onların içində əriyib yox oluruq. Belə halda necə yaşaya bilərik?"
11 Onlara de: "Varlığıma and olsun, pis adamın ölümündən yox, onun öz yolundan dönüb yaşamasından zövq alıram" Xudavənd Rəbb bəyan edir. "Dönün, pis yollarınızdan dönün. Nə üçün öləsiniz, ey İsrail nəsli?"
12 Sən ey bəşər oğlu, xalqına mənsub olanlara söylə: "Üsyan etdiyi halda salehin salehliyi onu xilas etməz. Pis adama gəlincə, o öz pisliyindən dönərsə, bundan ötrü həlak olmaz. Saleh adam günah etdiyi halda öz salehliyi ilə yaşaya bilməz.
13 Saleh adama ‹əlbəttə, yaşayacaqsan› dediyim zaman o öz salehliyinə güvənib pislik edərsə, saleh işlərindən heç biri yada salınmayacaq və etdiyi pisliyə görə öləcək.
14 Pis adama ‹əlbəttə, öləcəksən› dediyim zaman günahından dönüb ədalətli və saleh işlər görərsə –
15 girovunu geri verərsə, soyğunçuluqla aldığını geri qaytararsa, pislik etmədən həyatverici qaydalara görə rəftar edərsə, əlbəttə, ölməyib yaşayacaq.
16 Bu adamın etdiyi günahlardan heç biri onun əleyhinə yada salınmayacaq. Ədalətli və saleh əməl etdiyi üçün, əlbəttə, yaşayacaq".
17 Ancaq sənin xalqına mənsub olanlar deyir: "Rəbbin yolu düz deyil". Halbuki onların öz yolları düz deyil.
18 Saleh adam öz salehliyindən dönüb pislik edərsə, bundan ötrü öləcək.
19 Pis adam öz pisliyindən dönüb ədalətli və saleh əməl etsə, bu əməllərlə yaşayacaq.
20 Ancaq siz deyirsiniz: "Rəbbin yolu düz deyil". Sizin hər birinizi öz əməlinə görə mühakimə edəcəyəm, ey İsrail nəsli!»

Yerusəlimin süqut xəbəri

21 * Sürgünlüyümüzün on birinci ilində, onuncu ayın beşinci günü Yerusəlimdən qaçıb qurtulmuş bir nəfər gəlib mənə dedi: «Şəhər zəbt edildi».
22 O qaçqın mənim yanıma gəlməmişdən əvvəl axşam vaxtı Rəbbin əli mənim üstümdə idi və mən danışa bilmirdim. Səhər adam yanıma gəlməzdən qabaq Rəbb dilimi açdı, dilim açıldı, artıq danışa bilirdim.
23 Onda mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:

* **33:21** 2Pad. 25:3-10; Yer. 39:2-8; 52:4-14

24 «Ey bəşər oğlu, İsrailin xaraba qalmış şəhərlərində yaşayanlar belə söyləyir:
“İbrahim yalqız olduğu halda ölkəni mülk aldı. Biz isə çoxuq, ona görə də ölkə
mülk olaraq bizə verilmişdir”.
25 Bu sözlərdən ötrü onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Əti qanı
ilə yeyirsiniz, bütlərinizə güvənirsiniz və qan tökürsünüz. Belə olduğu halda
ölkəni mülk ala biləcəksinizmi?
26 Qılıncınıza arxalanırsınız, iyrənc işlər görürsünüz, hər kəs öz qonşusunun
arvadını murdar edir. Belə olduğu halda ölkəni mülk ala biləcəksinizmi?”
27 Onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Varlığıma and olsun ki,
xaraba qalan şəhərlərdə yaşayanlar hökmən qılıncla həlak olacaq. Çöldə
qalanları yem olsunlar deyə vəhşi heyvanlara verəcəyəm. Qalalarda və
mağaralarda olanlar vəbadan öləcək.
28 Ölkəni xaraba və sakinsiz qoyacağam. Qürurlandıqları qüdrət heç olacaq.
İsrail dağları sakinsiz qalacaq, oradan kimsə keçməyəcək.
29 Etdikləri bütün iyrənc işlərdən ötrü ölkəni xaraba və sakinsiz qoyduğum
zaman biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.
30 Sənə gəlincə, ey bəşər oğlu, xalqına mənsub olanlar divarların dibində,
evlərin qapısı qarşısında sənin barəndə danışır. Bir-birlərinə deyirlər: ‹Gəl
gedək, Rəbb tərəfindən nazil olan sözə qulaq asaq›.
31 Xalq hər vaxt olduğu kimi sənin yanına gəlir. Mənim xalqım olduqları
halda önündə oturur, sözlərinə qulaq asır, amma dediklərini etmirlər. Dilləri
ilə səmimi olduqlarını iddia edirlər, ancaq ürəkləri haram qazanc dalınca
gedir.
32 Sən onlar üçün gözəl səslə sevgi nəğmələri oxuyan yaxşı bir çalğıçı
kimisən. Sözlərinə qulaq asır, ancaq dediklərini etmirlər.
33 Lakin bütün bunlar doğru çıxanda – mütləq doğru çıxacaq – aralarında bir
peyğəmbər olduğunu başa düşəcəklər”».

34

İsrail başçılarına müraciət

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik et, İsrailin çobanlarına qarşı peyğəmbərlik edib
onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Yalnız özlərini bəsləyən İsrail
çobanlarının vay halına! Çobanlar sürünü bəsləməli deyilmi?
3 Yağdan yeyir, yundan paltar geyir, bəslənmiş qoyun-keçini kəsirsiniz,
ancaq sürünün qayğısına qalmırsınız.
4 Zəiflərə qüvvət vermədiniz, xəstə olanı sağaltmadınız, yaralanana sarğı
qoymadınız, azanı geri qaytarmadınız, itəni axtarmadınız. Ancaq zor və
qəddarlıqla onlara ağalıq etdiniz.
5 * Onlar da çoban olmadığı üçün dağılışdı və vəhşi heyvanlara yem oldu.
6 Mənim sürüm bütün dağları və yüksək təpələri avara dolaşdı. Onlar bütün
yer üzünə dağılışdı. Bir soruşan, bir axtaran yox”.
7 Buna görə də, ey çobanlar, Rəbbin sözünə qulaq asın.
8 Xudavənd Rəbb bəyan edir: “Varlığıma and olsun, indi ki çoban olmadığı
üçün sürüm qarət edildi, bütün vəhşi heyvanlara yem oldu, çobanlarım da
sürümü axtarmadı və bəsləmədi, ancaq öz-özlərini bəslədi –
9 bütün bunlara görə, ey çobanlar, Rəbbin sözünə qulaq asın.

* **34:5** Say. 27:17; 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Zək. 10:2; Mat. 9:36; Mark 6:34

10 Xudavənd Rəbb belə deyir: ‹Mən bu çobanların əleyhinəyəm. Sürüm üçün
hesab verələrini tələb edəcəyəm. Sürünü otarmaq işini bir daha onlara
həvalə etməyəcəyəm. Artıq çobanlar özlərini bəsləməyəcək. Sürümü onların
dişlərindən qurtaracağam, bir daha onlara yem olmayacaqlar›”.
11 Çünki Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən Özüm qoyunlarımı soruşub
axtaracağam.
12 Dağılışmış qoyunlarının arasında olan bir çoban sürüsünü necə yoxlayırsa,
Mən də qoyunlarımı eləcə yoxlayacağam. Buludlu və qaranlıq bir gündə ətrafa
səpələndikləri hər yerdən onları qurtaracağam.
13 Onları xalqların arasından çıxaracağam, ölkələrdən toplayıb öz tor-
paqlarına gətirəcəyəm. İsrail dağlarında, vadilərdə, ölkənin bütün məskuni
yerlərində onları otaracağam.
14 Onları gözəl bir otlaqda otaracağam. Yaylaqları İsrailin uca dağları
üzərində olacaq. Orada gözəl bir yaylaqda yatacaqlar. İsrail dağları üzərində
olan sıx otlaqda otlayacaqlar.
15 Sürümü Mən Özüm otaracağam, onları Mən Özüm yatıracağam” Xudavənd
Rəbb belə bəyan edir.
16 “İtəni axtaracaq, azanı geri qaytaracaq, yaralı olana sarğı qoyacaq, xəstə
olana qüvvət verəcək, ancaq harınlayanları və güclü olanları həlak edəcəyəm.
Mən qoyunlarımı ədalətlə otaracağam”.
17 Siz ey Mənim sürüm, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Qoyunla qoyun
arasında, qoçlarla təkələr arasında Mən hökm edəcəyəm.
18 Gözəl otlaqda otlamağınız sizə az idi ki, otlaqlarınızın qalanını da
ayaqlarınız altında tapdalayırsınız? Duru su içməyiniz sizə az idi ki, artığını
da ayaqlarınızla bulandırırsınız?
19 Mənim qoyunlarım isə sizin ayaqlarınızla tapdaladıqlarınızı yeyir,
ayaqlarınızla bulandırdıqlarınızı içir”.
20 Buna görə də Xudavənd Rəbb onlara belə deyir: “Mən bəslənmiş qoyunla
zəif qoyun arasında hökm edəcəyəm.
21 Siz bütün zəif qoyunları böyrünüzlə və çiyninizlə itələyir, kənara çıxarmaq
üçün buynuzlarınızla vurursunuz.
22 Buna görə də Mən sürümü xilas edəcəyəm. Onlar daha qarət malı
olmayacaq və qoyunla qoyun arasında Mən hökm edəcəyəm.
23 * Başlarına onları otaran yeganə çoban olaraq qulum Davudu qoyacağam.
Onları o otaracaq, çobanları da o olacaq.
24 * Mən Rəbb onların Allahı olacağam, qulum Davud da onların içində
rəhbər olacaq” Mən Rəbb bunu söylədim.
25 “Onlarla bir sülh əhdi bağlayacağam, ölkədən zərərli heyvanları qova-
cağam ki, onlar çöldə asayiş içində yaşayıb meşələrdə yatsın.
26 Onların özlərinə də, təpəmin ətrafındakı yerlərə də bərəkət verəcəyəm.
Yağışı vaxtında yağdıracağam, bərəkətli yağışlar olacaq.
27 Çöldəki ağaclar meyvə yetirəcək, torpaq məhsul verəcək. Xalq öz
torpağında asayiş içində yaşayacaq. Boyunduruq iplərini qırıb onları qul
edənlərin əlindən qurtardığım zaman biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.
28 Artıq millətlərin qarət malı olmayacaqlar, vəhşi heyvanlar da onları
yeməyəcəklər. Asayiş içində yaşayacaqlar, onları qorxudan olmayacaq.
29 Onlar üçün şöhrətli bir şitillik yetişdirəcəyəm. Daha ölkədə aclıqdan tələf
olmayacaq, millətlərin təhqirlərinə məruz qalmayacaqlar.

* **34:23** Vəhy 7:17 * **34:24** Yez. 37:24

30 Onda biləcəklər ki, Mən – özlərinin Allahı Rəbb onlarlayam, onlar – İsrail
nəsli də Mənim xalqımdır" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
31 "Mənim qoyunlarım, otlağımın qoyunları siz insanlarsınız, Mən də sizin
Allahınızam" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

35

Edomun əleyhinə peyğəmbərlik

1 * Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ey bəşər oğlu, üzünü Seir dağına çevir və onun əleyhinə peyğəmbərlik edib
3 söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Ey Seir dağı, Mən sənin əleyhinəyəm.
Mən əlimi sənə qarşı uzadacaq,
Səni xaraba, sakinsiz bir yerə çevirəcəyəm.
4 Şəhərlərini viran edəcəyəm və sən xarabalığa çevriləcəksən.
Onda biləcəksən ki, Rəbb Mənəm.
5 Sən İsraillilərə həmişə kin bəsləmisən, fəlakətə düşdükləri və
cəzalandırıldıqları vaxt zirvəyə yetəndə onları qılınca təslim etmisən".
6 Buna görə də Xudavənd Rəbb bəyan edir: "Varlığıma and olsun ki, səni
qana bulaşdıracağam, qan səni izləyəcək, qan tökməkdən imtina etmədiyinə
görə qan səni izləyəcək.
7 Mən Seir dağını sakinsiz bir yerə və xarabalığa çevirəcəyəm. Oraya gedib-
gələnin ayağını kəsəcəyəm.
8 Dağlarını ölülərlə dolduracağam, qılıncdan keçirilənlər sənin təpələrində,
dərələrində, vadilərində yıxılıb həlak olacaq.
9 Səni əbədi olaraq xarabalığa çevirəcəyəm,
Şəhərlərində heç kəs yaşamayacaq.
Onda biləcəksən ki, Rəbb Mənəm.
10 Sən belə söylədin: ‹Rəbb o yerlərdə olsa da, bu iki millət, bu iki ölkə mənim
olacaq, onları özümə mülk edəcəyəm›".
11 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə bəyan edir: "Varlığıma and olsun ki,
xalqıma kin bəslədiyinə görə onlarla necə qəzəb və qısqanclıqla rəftar etdinsə,
Mən də sənin elə rəftar edəcəyəm. Səni mühakimə etdiyim zaman onlara da
Özümü göstərəcəyəm.
12 O zaman biləcəksən ki, Mən Rəbb İsrail dağlarına qarşı söylədiyin
təhqirlərin hamısını eşitmişəm. Sən belə demişdin: ‹Yerlə yeksan oldular,
yeyilmək üçün bizə verildilər›.
13 Ağzınızla Mənə qarşı qürurla danışdınız, Mənim əleyhimə hörmətsiz sözlər
dediniz. Mən Rəbb də bunları eşitdim".
14 Xudavənd Rəbb belə deyir: "Bütün yer üzü sevindiyi halda Mən səni
viran edəcəyəm.
15 İsrail xalqının irsi yerlə yeksan olanda sən necə sevindinsə, Mən də sənin
elə rəftar edəcəyəm. Ey Seir dağı, viran olacaqsan, bütün Edom da viran
olacaq. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm".

36

Allahın İsrailə xeyir-duası

1 Sən ey bəşər oğlu, İsrail dağları üçün peyğəmbərlik edib söylə ki, ey İsrail
dağları, Rəbbin sözünü eşidin.

* **35:1** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; Amos 1:11-12; Avd. 1-14; Mal. 1:2-5

2 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Düşmən sizin barənizdə ‹nə yaxşı, bu qədim
təpələr bizim mülkümüz oldu› dedi”.
3 Buna görə də peyğəmbərlik edib söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Sizi
viran etdilər, hər tərəfdən sıxışdırıb tapdaladılar, başqa millətlər mülkünüzə
sahib oldu, dillərə düşdünüz və xalqın dedi-qodusuna çevrildiniz”.
4 Bütün bunlara görə, ey İsrail dağları, Xudavənd Rəbbin sözünü eşidin. Xu-
davənd Rəbb dağlara, təpələrə, vadilərə, dərələrə, ətrafındakı başqa millətlərə,
qarət və kinayə hədəfi olan viran olmuş xarabalıqlara, tərk edilmiş şəhərlərə
belə deyir.
5 Buna görə də, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Başqa millətlərə, xüsusilə bütün
Edoma qarşı qızğın qısqanclığımla danışdım. Onlar bütün ürəkləri ilə sevinib
həqarət edərək ölkəmə sahib çıxdılar ki, onun otlaqlarını qarət etsinlər”.
6 Buna görə də İsrail ölkəsi üçün peyğəmbərlik edib dağlara, təpələrə, vadilərə
və dərələrə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Millətlərin təhqirinə hədəf
olduğunuz üçün qısqanc qəzəbimlə danışdım”.
7 Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “And içirəm ki, ətrafınızdakı
millətlər də mütləq təhqir olunacaq.

8 Ey İsrail dağları, siz qol-budaq atacaq, xalqım İsrail üçün meyvə
verəcəksiniz, ona görə ki xalqım İsrail tezliklə öz yurduna qayıdacaq.
9 Çünki Mən sizin tərəfinizdəyəm, sizə tərəf dönəcəyəm. Torpağınız şumlanıb
əkiləcək.
10 Ölkənizdə adamların sayını, bəli, bütün İsrail nəslinin sayını çoxaldacağam.
Şəhərlər məskunlaşacaq, xarabalıqlar abad ediləcək.
11 Ölkənizdə adamların və heyvanların sayını çoxaldacağam, törəyib
çoxalacaqlar. Keçmişdə olduğu kimi ölkənizi insanlarla məskunlaşdıracaq
və sizə əvvəlkindən də artıq yaxşılıq edəcəyəm. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb
Mənəm.
12 Ölkənizdə xalqım İsraildən olan insanları gəzdirəcəyəm və onlar sizə sahib
olacaq. Siz də onların irsi olacaqsınız. Onları bir daha övladlarından məhrum
etməyəcəksiniz”.

13 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey ölkə, insanlar sənə adam yeyən, millətini
övladdan məhrum edən bir ölkə deyir.
14 Ancaq bundan sonra sən daha adam yeməyəcək, millətini övladdan
məhrum etməyəcəksən” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
15 “Artıq Mən millətlərin təhqirlərini eşitdirməyəcəyəm, daha xalqların
kinayəsinə düçar olmayacaqsan. Millətini bir daha büdrətməyinə izin
verməyəcəyəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

16 Mənə Rəbbin sözü nazil oldu:
17 «Ey bəşər oğlu, İsrail nəsli öz torpağında yaşayanda adət və əməlləri ilə onu
murdar etdi. Onların adətləri Mənim önümdə qadının aybaşı olduğu vaxtdakı
murdarlığı kimi idi.
18 Mən də qəzəbimi onların üstünə tökdüm, çünki ölkədə qan tökdülər, bütləri
ilə onu murdar etdilər.
19 Onları millətlər arasına yaydım, ölkələr arasına səpələndilər. Onları
adətlərinə və əməllərinə görə mühakimə etdim.
20 Millətlərin arasında, getdikləri hər yerdə müqəddəs adımı ləkələdilər.
Çünki onlar üçün belə deyildi: “Bu xalq Rəbbin xalqı olduğu halda ölkəsindən
çıxmağa məcbur oldu”.
21 İsrail nəslinin getdiyi millətlər arasında ləkələdiyi müqəddəs adımın
izzətdən düşməsi üçün təəssüfləndim.

22 Buna görə də İsrail nəslinə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey
İsrail nəsli, bunu sizin naminizə deyil, ancaq getdiyiniz millətlər arasında
ləkələdiyiniz müqəddəs adım naminə edirəm.
23 Millətlər arasında ləkələdiyiniz böyük adımın müqəddəsliyini yenə
göstərəcəyəm. Millətlərin gözü önündə sizin içinizdə müqəddəsliyimi göstərən
zaman biləcəklər ki, Rəbb Mənəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
24 “Çünki sizi millətlərin arasından götürəcək, bütün ölkələrdən toplayacaq
və öz torpağınıza gətirəcəyəm.
25 Üstünüzə təmiz su səpəcəyəm, pak olacaqsınız. Sizi bütün mur-
darlıqlarınızdan və bütlərinizdən təmizləyəcəyəm.
26 * Mən sizə yeni ürək verəcək, daxilinizə yeni ruh qoyacağam.
Köksünüzdən daş ürəyi çıxarıb sizə ətdən olan ürək verəcəyəm.
27 Öz Ruhumu sizin daxilinizə qoyacağam. Elə edəcəyəm ki, siz qaydalarıma
görə rəftar edəsiniz, hökmlərimə diqqətlə riayət edəsiniz.
28 O zaman ataларınıza verdiyim ölkədə yaşayacaqsınız. Siz Mənim xalqım,
Mən də sizin Allahınız olacağam.
29 Sizi bütün murdarlıqlarınızdan xilas edəcəyəm. Buğdaya əmr edib onu
çoxaldacaq, üstünüzə aclıq gətirməyəcəyəm.
30 Bir daha millətlər içində aclıq rüsvayçılığını çəkməyəsiniz deyə ağacın
meyvəsini, tarlanın məhsulunu çoxaldacağam.
31 O zaman pis əməllərinizi, xeyirsiz işlərinizi yada salacaqsınız.
Təqsirlərinizdən və iyrənc işlərinizdən ötrü özünüzdən iyrənəcəksiniz.
32 Bilin ki, bunu sizin naminizə etmirəm” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir,
“adətlərinizdən utanıb xəcalət çəkin, ey İsrail nəsli!”
33 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Sizi bütün təqsirlərinizdən təmizlədiyim
vaxt şəhərləri məskunlaşdıracaq, xaraba yerləri abad edəcəyəm.
34 Boş qalmış ölkə şumlanacaq, halbuki hər yoldan keçənin nəzərində o bir
viranə idi.
35 Onda deyəcəklər: ‹Viran olan bu torpaq Eden bağı kimi oldu. Xaraba
və viran qalmış, dağıdılmış şəhərlərin istehkamları tikildi, onların içində
adamlar yaşayır›.
36 Onda ətrafınızda qalan millətlər biləcək ki, dağıdılmış yerləri Mən Rəbb
tikdim, çölə çevrilmiş yerləri Mən abad etdim. Mən Rəbb bunu söylədim və
hökmən yerinə yetirəcəyəm”.
37 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Mən İsrail nəslinin xahişini qəbul edib onlar
üçün bunu edəcəyəm: əhalisini sürü kimi çoxaldacağam.
38 Bayram günlərində Yerusəlimdə qurbanlıq heyvan sürüləri necə çox
olursa, viran edilmiş şəhərlər də eləcə insan sürüləri ilə dolu olacaq. Onda
biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”».

37

Quru sümüklə müqayisə

1 Rəbbin əli üzərimdə idi. Rəbb Öz Ruhu ilə məni bayıra çıxarıb vadinin
ortasına qoydu. Vadi sümüklərlə dolu idi.
2 O məni onların üstündə gəzdirib hər tərəfə apardı. Gördüm ki, vadinin
üstündə saysız-hesabsız sümük var. Onlar bərk qurumuşdu.
3 Rəbb mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, bu sümüklər dirilə bilərmi?» Mən cavab
verdim: «Ey Xudavənd Rəbb, bunu Sən bilirsən».

* **36:26** Yez. 11:19-20

4 O mənə dedi: «Bu sümüklər üçün peyğəmbərlik edib onlara söylə ki, ey
quru sümüklər, Rəbbin sözünü eşidin.
5 Xudavənd Rəbb bu sümüklərə belə deyir: “Mən sizin daxilinizə ruh
qoyacağam və siz diriləcəksiniz.
6 Üstünüzə vətərlər qoyacaq, ət bitirəcək, sizi dəri ilə örtəcəyəm, daxilinizə
ruh qoyacağam və siz diriləcəksiniz. Onda biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm”».
7 Mənə əmr olunduğu kimi peyğəmbərlik etdim. Mən peyğəmbərlik
edərkən bir gurultu qopdu, bir taqqıltı eşidildi. Sümüklər yaxınlaşdı, sümük
sümüyə bitişdi.
8 Mən baxıb gördüm ki, onların üstünə vətərlər gəldi, ət bitdi, bunları isə dəri
örtdü. Ancaq onlarda nəfəs yox idi.
9 Rəbb mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, nəfəs üçün peyğəmbərlik et, peyğəmbərlik
edib nəfəsə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey nəfəs, küləyin əsdiyi dörd
səmtdən gəl, bu öldürülən adamların üzərinə üfür ki, dirilsinlər”».
10 * Mənə əmr olunduğu kimi peyğəmbərlik etdim. Nəfəs onların daxilinə
girdi və onlar dirilib ayaq üstə qalxdı. Çox böyük bir kütlə yarandı.
11 Rəbb mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, bu sümüklər bütün İsrail nəslinin rəmzidir.
Onlar belə deyir: “Sümüklərimiz qurudu, ümidimiz yox oldu, işimiz bitdi”.
12 Buna görə də peyğəmbərlik edib onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə
deyir: “Ey xalqım, Mən qəbirlərinizi açıb sizi oradan çıxaracaq və İsrail tor-
pağına gətirəcəyəm.
13 Ey xalqım, Mən qəbirlərinizi açanda, sizi qəbirlərinizdən çıxaranda
biləcəksiniz ki, Rəbb Mənəm.
14 Mən daxilinizə Öz Ruhumu qoyacağam və siz diriləcəksiniz. Sizi öz
torpağınıza yerləşdirəcəyəm. Onda biləcəksiniz ki, Mən Rəbb bunu söylədim
və hökmən yerinə yetirəcəyəm” Rəbb belə bəyan edir».

Yəhuda və İsrailin birləşməsi

15 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
16 «Sən ey bəşər oğlu, əlinə bir əsa götür və onun üstünə “Yəhuda və
müttəfiqləri olan İsrail övladları” sözlərini yaz. Sonra başqa bir əsa götür və
onun üstünə “Yusif və müttəfiqləri olan bütün İsrail nəsli” sözlərini yaz. Bu,
Efrayimin əsasıdır.
17 Bu əsaları bir-birinin üstünə qoyaraq öz əlində birləşdir. Elə et ki, əlində
bir əsa olsun.
18 Əgər sənin xalqına mənsub olanlar “Etdiklərinin mənası nədir, bizə
bildirməzsən?” deyə soruşsa,
19 onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Efrayimin əlindəki əsanı
– Yusif və onun müttəfiqləri olan İsrail qəbilələrinin əsasını götürərək
Yəhudanın əsası ilə birləşdirib bir əsa edəcəyəm. Onlar əlimdə bir olacaq.
20 Üstünə yazı yazdığın əsaları onların görə biləcəyi şəkildə əlində tut.
21 Sonra onlara söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: İsrail övladlarını yan-
larına getdikləri millətlərin arasından götürəcək, onları hər yerdən toplayıb öz
torpaqlarına qaytaracağam.
22 Onları ölkədə, İsrail dağları üzərində vahid bir millət edəcəyəm. Hamısının
vahid padşahı olacaq. Daha iki ayrı millət olmayacaq, iki padşahlığa
bölünməyəcəklər.

---

* **37:10** Vəhy 11:11

23 Artıq bütləri, iyrənc şeyləri və üsyanları ilə özlərini murdar etməyəcəklər.
Onları yaşadıqları və içində günah etdikləri yerlərdən qurtarıb pak edəcəyəm.
Onlar Mənim xalqım, Mən də onların Allahı olacağam.
24 * Qulum Davud onların padşahı olacaq, onların hamısına vahid çoban
olacaq. Onlar Mənim hökmlərimə görə rəftar edəcək, qaydalarımı saxlayıb
yerinə yetirəcək.
25 Qulum Yaquba verdiyim, atalarının yaşadıqları ölkədə yaşayacaqlar, özləri,
oğulları və nəvələri əbədi olaraq orada yaşayacaq. Qulum Davud da əbədi
olaraq onların rəhbəri olacaq.
26 Mən onlarla sülh əhdi bağlayacağam. Bu onlarla əbədi bir əhd olacaq.
Onları orada yerləşdirəcək və saylarını çoxaldacağam. Müqəddəs məkanımı
əbədi olaraq onların arasında quracağam.
27 * Mənim məskənim onların arasında olacaq. Mən onların Allahı, onlar da
Mənim xalqım olacaq.
28 Müqəddəs məkanım əbədi olaraq onların arasında yerləşəndə millətlər
biləcək ki, İsraili təqdis edən Mən Rəbbəm”».

38

Qoq əleyhinə peyğəmbərlik

1 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 * «Ey bəşər oğlu, Maqoq ölkəsindən olan Roşun, Meşekin və Tuvalın rəhbəri
Qoqa üz tut və onun əleyhinə peyğəmbərlik edib söylə ki,
3 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey Roşun, Meşekin və Tuvalın rəhbəri Qoq,
Mən sənin əleyhinəyəm.
4 Səni geri qaytaracağam, çənələrinə çəngəllər taxacağam. Səni, bütün
ordunu, atları, tam təchiz olunmuş atlıları, hamısı qalxan, sipər və qılıncla
silahlanmış böyük qoşunu qovub çıxaracağam.
5 Onlarla birgə hamısı qalxan və dəbilqəyə bürünmüş Farsları, Kuşluları,
Putluları,
6 Qomeri və onun bütün qoşunlarını, ucqar şimaldan Toqarma nəslini və
onun bütün qoşunlarını, bunlarla birgə bir çox xalqları qovub çıxaracağam.
7 Hazır ol! Ətrafında toplanmış böyük bir qoşunla birgə hazırlaş. Onları sən
qoruyacaqsan.
8 Uzun müddət sonra döyüşə çağırılacaqsan. Gələcək illərdə qılıncdan qur-
tulub rahatlanan ölkəyə hücum edəcəksən. O ölkənin sakinləri çoxlu xalq
içindən İsrail dağlarına toplanmışdı. Bu dağlar həmişə xarabalıq idi, ancaq indi
sakinləri xalqlar arasından geri qaytarılacaq və hamısı asayiş içində yaşayacaq.
9 Sən, bütün qoşunun və səninlə birgə bir çox xalq çıxıb tufan kimi
gələcəksiniz, ölkənin üzərini tutan buluda bənzəyəcəksiniz”.
10 Xudavənd Rəbb belə deyir: “O gün ağlına bəzi düşüncələr gələcək, pis
niyyətlər qurub
11 deyəcəksən: ‹Divarsız kəndləri olan bir ölkəyə hücum edib asayiş və əmin-
amanlıq içində yaşayan adamların üstünə gedəcəyəm. Bu kəndlərin hamısı
divarsızdır, darvazaları da, sürgüləri də yoxdur.
12 Viran olmuş şəhərlərdə yaşayan xalqı qarət edib malını talayacağam›.
Sürüsü və malı olan, dünyanın ortasında yaşayan bu millətlərin arasından
toplanmış xalqa qarşı əlini uzadacaqsan.

* **37:24** Yez. 34:24 * **37:27** Lev. 26:11-12; 2Kor. 6:16; Vəhy 21:3 * **38:2** Vəhy 20:8

13 Səba, Dedan, Tarşiş tacirləri və bütün kəndlərinin əhalisi sənə deyəcək:
‹Qarət üçünmü gəldin? Talan etmək, qızıl-gümüş götürmək, mal-qara və əşya
aparmaq, bol qənimət ələ keçirmək üçünmü qoşun topladın?›”
14 Buna görə də, ey bəşər oğlu, peyğəmbərlik edib Qoqa söylə ki, Xudavənd
Rəbb belə deyir: “O gün xalqım İsrail asayiş içində yaşayanda bunu dərk
etməyəcəksinizmi?
15 Sən və özünlə birgə bir çox xalqlardan olan və hamısı ata minmiş böyük
bir qoşun, güclü bir ordu öz yerindən – uzaq şimaldan gələcəksən.
16 Ölkəni bürüyən bir bulud kimi xalqım İsrailin üstünə hücum edəcəksən.
Ey Qoq, gələcəkdə səni öz ölkəmin üstünə gətirəcəyəm ki, gözləri önündə
müqəddəsliyimi sənin vasitənlə göstərdiyim zaman millətlər məni tanıya
bilsin”.
17 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Məgər sən qədim zamanlarda İsrail
peyğəmbərləri vasitəsilə haqqında danışdığım adam deyilsən? Bu
peyğəmbərlər o zaman səni onların üstünə gətirəcəyim barədə illərlə
peyğəmbərlik etdi.
18 O gün Qoq İsrail torpağına hücum etdiyi gün qəzəbim alovlanacaq” deyir
Xudavənd Rəbb.
19 “Qısqanclığımla və şiddətli qəzəbimlə deyirəm ki, o gün İsrail torpağında
böyük bir zəlzələ olacaq.
20 Dənizdəki balıqlar, göydəki quşlar, çöldəki heyvanlar, yerdə sürünən bütün
canlılar və yer üzündəki bütün insanlar önümdə titrəyəcək. Dağlar yerlə
yeksan olacaq, sıldırım qayalar uçacaq, bütün divarlar yıxılacaq.
21 Bütün dağlarımda qılıncı Qoqun üstünə getməyə çağıracağam” Xudavənd
Rəbb belə bəyan edir, “hər kəs bir-birinin üstünə qılınc çəkəcək.
22 * Üstünə vəba gətirib qanını tökərək onu cəzalandıracağam. Onun, ordu-
larının və yanında gələn çoxlu xalqın üstünə leysan yağış, iri dolu dənələri, od
və kükürd yağdıracağam.
23 Beləcə əzəmətimi və müqəddəsliyimi göstərəcək, bir çox millətlərin gözü
önündə Özümü tanıdacağam. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm”.

39

Qoqun məğlub olması

1 Sən ey bəşər oğlu, Qoqun əleyhinə peyğəmbərlik edib söylə ki, Xudavənd
Rəbb belə deyir: “Ey Roşun, Meşekin və Tuvalın rəhbəri Qoq, Mən sənin
əleyhinəyəm.
2 Səni geri qaytarıb aparacağam, uzaq şimaldan çıxaracağam və İsrail dağları
üzərinə gətirəcəyəm.
3 Sol əlindən kamanını, sağ əlindən oxlarını vurub salacağam.
4 Sən bütün ordularınla, yanında olan xalqlarla birgə İsrail dağları üzərində
həlak olacaqsan. Səni qida olmaq üçün hər cür yırtıcı quşa və vəhşi heyvan-
lara verəcəyəm.
5 Açıq çöldə həlak olacaqsan, çünki Mən bunu söylədim, Xudavənd Rəbb belə
bəyan edir.
6 Mən Maqoqun və sahil ölkələrində əmin-amanlıq içində yaşayanların üstünə
od göndərəcəyəm. Onda biləcəklər ki, Rəbb Mənəm.

* **38:22** Vəhy 8:7; 14:9-10

7 Xalqım İsrailin arasında müqəddəs adımı tanıdacağam, artıq müqəddəs
adımın ləkələnməsinə izin verməyəcəyəm. Onda millətlər biləcəklər ki, Mən
Rəbbəm, İsraildə Müqəddəs Olanam.
8 Budur, o vaxt gəlir və mütləq baş verəcək" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir,
"bu gün Mənim dediyim gündür.
9 Onda İsrail şəhərlərində yaşayanlar çıxıb od qalayacaq. Silahlarını, qalxan-
larını, sipərlərini, kamanlarını, oxlarını, toppuzlarını və nizələrini bu odda
yandıracaqlar. Onları yeddi il ərzində yandıracaqlar.
10 Çöldən odun daşımayacaq, meşələrdən ağac kəsməyəcəklər, çünki
silahlarla od qalayacaqlar. Onları qarət edənləri qarət edəcək, mallarını
talan edənləri talan edəcəklər" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
11 "O gün Duz dənizinin şərqində, Səyyahlar dərəsində Qoqa İsraildə bir
qəbiristanlıq verəcəyəm. Orada Qoq və bütün qoşunu basdırılacaq. Bu yerə
Hamon-Qoq * dərəsi deyiləcək. Oradan yol keçənlərin qabağı kəsiləcək.
12 Ölkəni təmizləmək üçün İsrail nəsli yeddi ay onları basdırmaqla məşğul
olacaq.
13 Onları bütün ölkə xalqı basdıracaq. Mənim izzətləndiyim gün onlar üçün
əlamətdar olacaq" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
14 "Ölkəni təmizləmək üçün adamlara iş tapşırılacaq. Bəziləri ölkəni dayan-
madan dolaşacaq, bəziləri isə yerdə qalan cəsədləri basdıracaq. Yeddi aydan
sonra axtarışlara başlayacaqlar.
15 Bu adamlar ölkənin hər yerini dolaşacaq. İnsan sümüyü görəndə
qəbirqazanlar onu Hamon-Qoq dərəsində basdırana qədər yanına bir nişan
qoyacaq.
16 Orada Hamona adlı bir şəhər olacaq. Beləcə ölkəni təmizləyəcəklər".
17 * Sən ey bəşər oğlu, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Hər cür quşa və hər cür
vəhşi heyvana söylə ki, toplaşıb gəlsinlər. Sizin üçün kəsəcəyim qurbanın –
İsrail dağları üzərindəki böyük qurbanın yanına hər tərəfdən yığılın. Orada ət
yeyib qan içəcəksiniz.
18 Başanın bəslənmiş heyvanlarının – qoçların, quzuların, təkələrin və
buğaların ətini yeyib qanını içdiyiniz kimi igidlərin ətini yeyəcək, dünya
rəhbərlərinin qanını içəcəksiniz.
19 Sizin üçün kəsdiyim qurbandan doyunca yağ yeyəcək, sərxoş olunca qan
içəcəksiniz.
20 Süfrəmdə atlardan, süvarilərdən, igidlərdən və hər cür əsgərdən bol-bol
yeyib-doyacaqsınız" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
21 "İzzətimi millətlər arasında göstərəcəyəm. Bütün millətlər onlara
verdiyim cəzanı və üstlərinə qoyduğum əlimi görəcək.
22 Bu gündən sonra İsrail nəsli biləcək ki, onların Allahı Rəbb Mənəm.
23 Onda millətlər biləcək ki, İsrail nəsli öz təqsirlərindən ötrü sürgünə
getdi. Çünki onlar Mənə xəyanət etdi, Mən onlardan üz döndərdim, onları
düşmənlərinə təslim etdim, hamısı qılıncla həlak oldu.
24 Murdarlıqlarına və üsyanlarına görə onlarla rəftar etdim, onlardan üz
döndərdim".
25 Buna görə Xudavənd Rəbb belə deyir: "Yaqub nəslindən sürgün olunan-
ları indi geri qaytaracaq, bütün İsrail nəslinə rəhm edəcək və müqəddəs adım
naminə qısqanc olacağam.

* **39:11** *Hamon-Qoq* – ibrani dilində *Qoq qoşunu.* * **39:17** Vəhy 19:17-18

26 Torpaqlarında əmin-amanlıq içində yaşayanda, onları qorxudan bir kəs
olmayanda rüsvayçılıqlarını və Mənə etdikləri bütün xəyanətləri unudacaqlar.
27 Onları xalqlar arasından geri qaytarıb düşmən ölkələrindən topladığım
zaman çoxlu millətin gözü önündə, onların arasında müqəddəs tutulacağam.
28 Onda biləcəklər ki, onların Allahı Rəbb Mənəm. Çünki onları millətlər
arasına sürgünə göndərdim. Amma öz torpaqlarına da qaytaracağam, artıq
heç birini qaldığı ölkəsində qoyub getməyəcəyəm.
29 Bir daha onlardan üz döndərməyəcəyəm, çünki İsrail nəsli üzərinə Öz
Ruhumu tökəcəyəm" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

40

Yeni məbəd barədə vəhy

1 Sürgünlüyümüzün iyirmi beşinci ilində, birinci ayın onuncu günü,
Yerusəlim şəhərinin süqutunun on dördüncü ili – həmin o gün Rəbbin əli
mənim üstümdə idi. O məni oraya apardı.
2 * Görüntüdə Allah məni İsrail ölkəsinə aparıb çox uca bir dağın başına
qoydu. Dağın cənubunda şəhərə bənzər tikililər var idi.
3 * Allah məni oraya apardı. Mən orada görünüşcə tunca bənzər adam
gördüm. Onun əlində bir kətan ip və ölçmək üçün bir qamış var idi. O,
darvazada durmuşdu.
4 O adam mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, gözünlə görüb, qulağınla eşit və sənə
göstərəcəyim hər şeyə yaxşı-yaxşı bax. Ona görə buraya gətirildin ki, bunları
sənə göstərim. Gördüyün hər şeyi İsrail nəslinə bildir».

Şərq qapısı

5 * Mən məbədi hər tərəfdən əhatəyə alan bir divar gördüm. Ölçmək üçün
o adamın əlində olan qamışın uzunluğu altı qulac idi. Hər qulaca bir ovuc
uzunluq əlavə edilmişdi. * O adam divarı ölçdü: qalınlığı bir qamış,
hündürlüyü bir qamış idi.
6 Sonra şərqə tərəf olan darvazaya tərəf getdi və onun pilləkənləri ilə yuxarı
qalxdı. Darvazanın kandarını ölçdü: eni bir qamış idi. Bir kandarın eni bir
qamış idi.
7 Keşikçi otaqlarının hər birinin uzunluğu və eni bir qamış idi. Keşikçi
otaqlarının arası beş qulac idi. Məbədə baxan eyvanın yanındakı darvaza
kandarı bir qamış uzunluğunda idi.
8 Sonra o, darvaza eyvanını ölçdü:
9 eni səkkiz qulac idi. Yan taxtaların qalınlığı iki qulac idi. Darvaza eyvanı
məbədə baxırdı.
10 Şərq darvazasının hər iki yanında üç-üç keşikçi otağı var idi. Üçünün də
ölçüsü bir idi. Hər iki tərəfdə olan bölmə divarlarının da ölçüsü bir idi.
11 O, darvazanın astanasının enini ölçdü: on qulac idi. Darvazanın uzun-
luğu isə on üç qulac idi.
12 Hər iki tərəfdə olan keşikçi otaqlarının qarşısında bir qulac yüksəkliyində
bir-bir arakəsmə var idi. Hər iki tərəfdə keşikçi otaqları dördbucaqlı idi.
Kənarları hər tərəfdən altı qulac idi.
13 Sonra o, darvazanın enini – girişləri bir-birinin qarşısında olan keşikçi
otaqlarının arxa divarlarının arasını ölçdü: iyirmi beş qulac idi.

* **40:2** Vəhy 21:10-11 * **40:3** Vəhy 11:1; 21:15 * **40:5** 1Pad. 6:1-38; 2Saln. 3:1-9 * **40:5** 40-48-ci fəsillərdə işlədilən qulac xüsusi ölçüyə malik qulacdır. Adi qulacın ölçüsü 45 sm, buradakı qulacın ölçüsü isə 53 sm-dir.

14 Sütunları ölçdü: altmış qulac idi. Darvazanın ətrafındakı həyət sütunlara qədər uzanırdı.
15 Darvazanın astanasından eyvanın sonuna qədər məsafə əlli qulac idi.
16 Darvazanın içəri tərəfinin hər yanında keşikçi otaqlarının və bölmə divarlarının içəriyə baxan qəfəsli pəncərələri var idi. Eyvanlarda da belə idi. Hər yanın içəri tərəfindən pəncərələr var idi. Bölmə divarları üzərində xurma ağacı təsvirləri var idi.

Bayır həyət

17 O adam məni bayır həyətə gətirdi. Orada bayır həyəti əhatəyə alan otaqlar və daş yol var idi. Daş yol boyunca otuz otaq var idi.
18 Darvazaların hər iki tərəfindəki daş yolun eni qapıların uzunluğu qədər idi. Bu, aşağı daş yol idi.
19 O adam həyətin enini aşağı darvazadan içəri həyətin darvazasına qədər ölçdü: şərqdə və şimalda olan məsafə yüz qulac idi.

Şimal darvazası

20 O adam bayır həyətin şimala baxan darvazasının uzunluğunu və enini ölçdü.
21 Buranın hər iki tərəfində üç-üç keşikçi otağı var idi. Bölmə divarları və eyvanları birinci darvazanın ölçüsünə bərabər idi: uzunluğu əlli qulac, eni iyirmi beş qulac idi.
22 Pəncərələrin, eyvanın və xurma ağacı təsvirlərinin ölçüsü şərqə baxan darvazanın ölçüsünə bərabər idi. Oraya yeddi pillə ilə çıxırdılar, bunların qarşısında eyvan var idi.
23 Şərq darvazasında olduğu kimi şimal darvazasına da baxan bir içəri həyət darvazası var idi. O adam bu iki darvaza arasındakı məsafəni ölçdü: yüz qulac idi.

Cənub darvazası

24 O adam məni cənuba doğru apardı. Orada cənuba baxan bir darvaza gördüm. O, darvazanın yan taxtalarını və eyvanı ölçdü: ölçüləri o birilərinin ölçülərinə bərabər idi.
25 O birilərində olduğu kimi bu darvaza ilə eyvanın hər tərəfində də pəncərələr var idi. Eyvanın uzunluğu əlli qulac, eni iyirmi beş qulac idi.
26 Oraya yeddi pilləkənlə çıxırdılar. Bunların qarşısında eyvan var idi. Darvazanın yan taxtaları hər iki tərəfdən bir xurma ağacı təsviri ilə bəzənmişdi.
27 İçəri həyətin cənuba baxan bir darvazası var idi. O adam bu içəri darvazadan cənuba baxan darvazaya qədər olan məsafəni ölçdü: yüz qulac idi.

İçəri həyətin darvazaları

28 O adam məni cənub darvazasından içəri həyətə apardı. Cənub darvazasını ölçdü: ölçüləri o birilərinin ölçülərinə bərabər idi.
29 Keşikçi otaqlarının, bölmə divarlarının və eyvanın ölçüləri o birilərinin ölçülərinə bərabər idi. Darvaza ilə eyvanın hər tərəfində pəncərələr var idi. Darvazanın uzunluğu əlli qulac, eni iyirmi beş qulac idi.
30 Hər tərəfdə uzunluğu iyirmi beş qulac, eni beş qulac olan eyvanlar var idi.
31 Eyvanı bayır həyətə baxırdı. Darvazanın yan taxtaları xurma ağacı təsvirləri ilə bəzənmişdi. Oraya səkkiz pillə ilə çıxırdılar.
32 O adam məni şərqdəki içəri həyətə apardı. Oradakı darvazanı ölçdü. Ölçüsü o birilərinin ölçüsünə bərabər idi.

33 Keşikçi otaqlarının, bölmə divarlarının və eyvanının ölçüsü o birilərinin
ölçüsünə bərabər idi. Darvaza ilə eyvanının hər tərəfində pəncərələr var idi.
Darvazanın uzunluğu əlli qulac, eni iyirmi beş qulac idi.
34 Eyvanı bayır həyətə baxırdı. Darvazanın yan taxtaları iki tərəfdən xurma
ağacı təsvirləri ilə bəzənmişdi. Oraya səkkiz pilləkənlə çıxırdılar.
35 Sonra o adam məni şimal darvazasının yanına apardı. O, qapını ölçdü:
ölçüsü o birilərinin ölçüsünə bərabər idi.
36 Keşikçi otaqlarının, bölmə divarlarının və eyvanının ölçüsü o birilərinin
ölçüsünə bərabər idi. Darvazanın hər tərəfində pəncərələr var idi. Darvazanın
uzunluğu əlli qulac, eni iyirmi beş qulac idi.
37 Yan taxtaları bayır həyətə baxırdı. Darvazanın yan taxtaları hər iki
tərəfdən xurma ağacı təsvirləri ilə bəzənmişdi. Oraya səkkiz pilləkənlə
çıxırdılar.

Qurbanların hazırlandığı otaqlar

38 İçəri həyətin darvazalarındakı eyvanların yanında qapısı eyvana açılan
bir otaq var idi. Yandırma qurbanları burada yuyulurdu.
39 Darvaza eyvanının hər iki tərəfində iki sıra qoşa masa var idi. Yandırma
qurbanı, günah qurbanı və təqsir qurbanı olacaq heyvanlar bu masaların
üstündə kəsilirdi.
40 Eyvanın bayır divarının yanında, şimal darvazasının pilləkənlərinin hər
iki tərəfində iki sıra qoşa masa da var idi.
41 Beləcə qurbanlıq heyvanları kəsmək üçün darvazanın hər iki tərəfində
dörd-dörd olmaqla səkkiz masa var idi.
42 Yandırma qurbanları üçün yonulmuş daşdan dörd masa var idi. Hər
masanın uzunluğu və eni bir yarım qulac, hündürlüyü bir qulac idi. Yandırma
qurbanlarının və başqa qurbanların kəsilməsində istifadə olunan alətləri
bunların üstünə qoyurdular.
43 Otağın divarlarına qarmaqlar asılmışdı: hər biri bir ovuc uzunluğunda
idi. Masalar təqdim edilən heyvanın əti üçün nəzərdə tutulmuşdu.

Kahinlər üçün ayrılan otaqlar

44 İçəri darvazanın bayır hissəsində, içəri həyətdə ilahiçilər üçün otaqlar var
idi. Bunlardan biri şimal darvazasının yanında idi və cənuba baxırdı, o biri
cənub † darvazasının yanında idi və şimala baxırdı.
45 O adam mənə dedi: «Cənuba baxan otaq məbəd üçün cavabdeh olan
kahinlərə məxsusdur.
46 Şimala baxan otaq isə qurbangah üçün cavabdeh olan kahinlərə
məxsusdur. Onlar Levinin nəslindən olan və Rəbbə xidmət etmək üçün Ona
yaxınlaşan Sadoq övladlarıdır».
47 O adam həyəti ölçdü: həyət dördbucaqlı olub uzunluğu yüz qulac, eni də
yüz qulac idi. Məbədin önündə qurbangah var idi.

Məbəd

48 Sonra o adam məni məbədin eyvanına aparıb eyvanın qapısının yan
taxtalarını ölçdü. Darvazanın hər iki tərəfindəki sütunların eni beş qulac idi.
Darvazanın hər iki tərəfinin eni isə üç qulac idi.
49 Eyvanın uzunluğu iyirmi qulac, eni on iki qulac idi. Oraya pilləkənlə
çıxırdılar. Darvazanın yan taxtalarının yanında iki sütun var idi: biri bu
tərəfində, digəri isə o tərəfində idi.

† **40:44** *Cənub* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *şərq*.

41

1 Sonra o adam məni məbədin əsas hissəsinə gətirib oradakı darvazanın
yan taxtalarını ölçdü: yan taxtaların eni hər tərəfdən altı qulac idi.
2 Girişinin eni on qulac, ona hər iki tərəfdən bitişən hər divarının eni isə beş
qulac idi. O adam məbədin əsas hissəsini də ölçdü: uzunluğu qırx, eni iyirmi
qulac idi.
3 Sonra o, iç otağa girib girişin yan taxtalarını ölçdü: hər birinin eni iki qulac
idi. Girişin eni altı qulac, ona hər iki tərəfdən bitişən divarların eni yeddi
qulac idi.
4 O adam əsas hissənin o biri tərəfindəki iç otağı ölçdü: həm uzunluğu, həm
də eni iyirmi qulac idi. O mənə «bura Ən Müqəddəs yerdir» dedi.
5 Sonra məbədin divarını ölçdü: qalınlığı altı qulac idi. Məbədin ətrafındakı
yan otaqlardan hər birinin eni dörd qulac idi.
6 Bu yan otaqlar üç mərtəbə idi, hər mərtəbədə otuz otaq var idi. Məbədin
divarları boyu yan otaqlar üçün dayaq olan çıxıntılar var idi ki, dayaqlar
məbəd divarlarına girməsin.
7 Məbədin ətrafındakı yan otaqlar yuxarı mərtəbəyə tərəf çıxdıqca
genişlənirdi. Məbədin ətrafındakı tikilinin yuxarıya qalxan bir pilləkəni
var idi. Yuxarıya doğru çıxdıqca yan otaqlar genişlənirdi. Pilləkənlə aşağı
mərtəbədən orta mərtəbəyə, oradan da üst mərtəbəyə çıxırdılar.
8 Məbədin ətrafında yan otaqların bünövrəsini təşkil edən uca bir döşəmə
gördüm: uzunluğu bir qamış, yəni altı qulac idi.
9 Yan otaqların bayır divarının qalınlığı beş qulac idi. Məbədin yan otaqları
ilə kahin otaqları arasında açıq bir sahə var idi.
10 Məbədin ətrafı boyunca uzanan sahənin eni iyirmi qulac idi.
11 Yan otaqların girişləri açıq sahəyə baxırdı: biri şimalda, o biri isə cənubda
idi. Açıq sahəyə bitişən bünövrənin eni hər tərəfdən beş qulac idi.
12 Məbədin qərbində açıq sahəyə baxan bir tikili var idi: eni yetmiş qulac
idi. Divarının qalınlığı hər tərəfdən beş qulac, uzunluğu doxsan qulac idi.
13 Sonra o adam məbədi ölçdü: uzunluğu yüz qulac idi. Açıq sahə, tikili və
onun divarları yüz qulac uzunluğunda idi.
14 Şərqdəki məbədin açıq sahəsinin eni məbədin ön tərəfi ilə birgə yüz qulac
idi.
15 O adam məbədin arxasındakı açıq sahəyə baxan tikilinin və hər iki
tərəfindəki dəhlizlərin uzunluğunu ölçdü: yüz qulac idi. Məbədin əsas hissəsi,
iç otaq, həyətə baxan eyvan,
16 darvaza astanaları, qəfəsli pəncərələr, astananın qarşısında üç mərtəbəni
əhatə edən dəhlizlər döşəmədən pəncərələrə qədər ağacla örtülmüşdü.
Pəncərələr açılıb-bağlanırdı.
17 Girişin üstü, iç otaq, onun bayırı, bütün içəri və bayır divarlar nizamlı
aralıqlarla,
18 keruv və xurma ağacı oyma təsvirləri ilə düzəldilmişdi. İki keruv arasında
bir xurma ağacı təsviri var idi. Hər keruvun iki üzü var idi:
19 bir yandan xurma ağacına baxan insan üzü, o biri yandan xurma ağacına
baxan şir üzü. Məbəd başdan-başa bu oyma təsvirləri ilə bəzənmişdi.
20 Döşəmədən girişin üstündəki hissəyə qədər məbədin əsas hissəsinin divar-
ları keruv və xurma ağaclarının oyma təsvirləri ilə düzəldilmişdi.
21 Əsas hissənin qapısının yan taxtaları dördbucaqlı şəklində idi. Ən
Müqəddəs yerin önündəki qapının yan taxtaları da bunlara bənzəyirdi.

22 Orada üç qulac hündürlüyündə, iki qulac uzunluğunda, iki qulac enində
ağacdan düzəldilmiş bir qurbangah var idi. Onun küncləri, altlığı* və yanları
da ağacdan idi. O adam mənə «Rəbbin önündə olan masa budur» dedi.
23 Əsas hissənin və Ən Müqəddəs yerin cüt qanadlı qoşa qapısı var idi.
24 Hər qapının iki tərəfə iki qanadı var idi: bir qapı üçün iki qanad, o biri
qapı üçün iki qanad.
25 Divarlar üzərində olduğu kimi əsas hissənin qapılarında da keruv və
xurma ağaclarının oyma təsvirləri düzəldilmişdi. Bayırda, eyvanın önündə
ağacdan olan bir asma tavan var idi.
26 Eyvanın yan divarlarındakı qəfəsli pəncərələrin hər iki tərəfi xurma
ağaclarının oyma təsvirləri ilə örtülmüşdü. Məbədin yan otaqları ilə asma
tavanları da bu cür idi.

42

Kahinlərin otaqları

1 O adam məni şimala gedən yoldan bayır həyətə çıxardı, məbədin açıq
sahəsinə və bayır həyətin şimalındakı tikililərə baxan otaqlara apardı.
2 Qapısı şimala baxan bu tikilinin uzunluğu yüz, eni əlli qulac idi.
3 İçəri həyətin iyirmi qulaclıq hissəsi ilə bayır həyətin daş yoluna baxan üç
mərtəbənin dəhlizləri qarşı-qarşıya idi.
4 Otaqların qabağında eni on qulac, uzunluğu isə yüz * qulac olan bir içəri
dəhliz var idi. Qapıları şimala baxırdı.
5 Tikilinin üst mərtəbədəki otaqları alt və orta mərtəbədəki otaqlardan daha
dar idi, çünki üst mərtəbədəki dəhlizlər daha çox yer tuturdu.
6 Həyətlərdə sütunlar olduğu halda üçmərtəbəli otaqların sütunları yox idi.
Buna görə də üst mərtəbədəki otaqlar alt və orta mərtəbədəki otaqlardan
daha dar idi.
7 Otaqların qabağında, otaqlarla və bayır həyətlə yanaşı bir bayır divar var
idi: əlli qulac uzunluğunda idi.
8 Çünki bayır həyətin yanındakı yanbayan otaqların uzunluğu əlli qulac
idi. Məbədin əsas hissəsinə daha yaxın yanbayan otaqların uzunluğu isə yüz
qulac idi.
9 Bu otaqların aşağıda bayır həyətdən girmək üçün şərqə tərəf bir qapısı var
idi.
10 İçəri həyətin cənubu † boyu açıq sahəyə və bayır həyətdəki tikililərə baxan
başqa otaqlar var idi.
11 Şimal tərəfdəki otaqlarda olduğu kimi bu otaqların qabağında da bir keçid
var idi. Otaqların uzunluğu və eni eyni idi, çıxışları və ölçüləri şimal tərəfdə
olan otaqlarınkı kimi idi. Cənubdakı otaqların qapıları da şimaldakılar kimi
idi.
12 Keçidin başlanğıcında bir qapı var idi. Arxa divarlar boyunca şərqə
uzanan bu keçid otaqlara açılırdı.
13 Sonra o adam mənə dedi: «Məbədin açıq sahəsinə baxan şimaldakı
və cənubdakı otaqlar müqəddəsdir. Rəbbin önündə xidmət edən kahinlər
orada ən müqəddəs təqdimlərdən yeyəcək. Ən müqəddəs təqdimləri – taxıl
təqdimlərini, günah qurbanlarını və təqsir qurbanlarını orada qoyacaqlar,
çünki ora müqəddəsdir.

---

* **41:22** *Altlığı* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *uzunluğu.* * **42:4** *Yüz* – qədim yunan və süryani tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *bir.* † **42:10** *Cənubu* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *şərqi.*

14 Kahinlər müqəddəs yerə girəndə xidmət edərkən əyinlərindəki geyimləri
orada qoymadan bayır həyətə çıxmasın, çünki bu geyimlər müqəddəsdir.
Onlar xalqın olduğu yerlərə getməzdən qabaq başqa paltarlar geyməlidir».
15 O adam məbədin sahəsini içəridən ölçüb qurtarandan sonra məni şərq
qapısından bayıra apardı və hər tərəfdən bu sahənin bayırını ölçdü.
16 Şərq tərəfini qamışla ölçdü: uzunluğu beş yüz qulac idi.
17 Şimal tərəfini də qamışla ölçdü: uzunluğu beş yüz qulac idi.
18 Cənub tərəfini də qamışla ölçdü: uzunluğu beş yüz qulac idi.
19 Qərb tərəfinə dönüb onu qamışla ölçdü: uzunluğu beş yüz qulac idi.
20 Beləcə sahənin dörd tərəfini ölçdü. Müqəddəs olanı müqəddəs olmayan-
dan ayırmaq üçün sahənin ətrafında bir divar var idi: uzunluğu və eni hər biri
beş yüz qulac idi.

43

Rəbbin hüzurunun məbədə qayıtması

1 O adam məni şərqə baxan darvazanın yanına gətirdi.
2 * Mən gördüm ki, şərq yolundan İsrail Allahının izzəti gəlir. Onun səsi gur
axan suların səsi kimi idi, izzətindən yer parıldayırdı.
3 Gördüyüm görüntü Allah şəhəri məhv etməyə gəldiyi vaxt və Kevar çayı
sahilində gördüyüm görüntülərə bənzəyirdi. Mən bu zaman üzüstə yerə
yıxıldım.
4 Rəbbin izzəti şərqə baxan darvazanın yolundan məbədə girdi.
5 Ruh məni qaldırıb içəri həyətə gətirdi. Mən gördüm ki, Rəbbin izzəti məbədi
doldurub.
6 Adam yanımda durarkən məbəddən mənimlə danışan bir nəfərin səsini
eşitdim.
7 O mənə belə dedi: «Ey bəşər oğlu, taxtımın yeri, ayaqlarımın dabanları
dəyən, İsrail övladları arasında əbədi yaşayacağım yer buradır. Bundan sonra
İsrail xalqı ilə padşahları pozğunluqları və ölən padşahların cəsədləri ilə bir daha
müqəddəs adımı murdarlamayacaq.
8 Onlar astanalarını astanama, qapılarının yan taxtalarını qapımın yan
taxtalarına bitişdirdi. Mənimlə onların arasında yalnız bir divar var idi.
Etdikləri murdar işləri ilə müqəddəs adımı murdarladılar. Mən də qəzəbimlə
onları qırıb-çatdım.
9 İndi pozğunluqlarını və padşahlarının cəsədlərini Məndən uzaqlaşdırsınlar,
Mən də əbədi olaraq onların arasında yaşayaram.
10 Sən ey bəşər oğlu, bu məbədi İsrail nəslinə təsvir et ki, üsyanlarından
utansınlar və məbədin layihəsini ölçsünlər.
11 Əgər etdikləri bütün işlərdən utanırlarsa, məbədin şəklini, nizamını,
giriş-çıxış yerlərini – bütün şəkillərini, bütün qaydalarını, quruluşlarını və
qanunlarını onlara bildir. Onların gözü önündə bunları bir yerə yaz. Qoy
bütün quruluş və qaydalarına əməl edib onları yerinə yetirsinlər.
12 Məbədlə bağlı qanun budur: dağın başında hər tərəfdən onun bütün
ərazisi çox müqəddəs olacaq. Bəli, məbədin qanunu budur.

Qurbangah

13 * Qurbangahın qulacla ölçüləri belədir. Hər qulaca bir ovuc əlavə
edilmişdir: qurbangahı əhatəyə alan xəndəyin dərinliyi bir qulac, eni bir

* **43:2** Yez. 10:3-4,18-19; 11:22-23 * **43:13** Çıx. 27:1-2; 2Saln. 4:1

qulac, ətrafındakı çıxıntı bir qarış olacaq. Qurbangahın hündürlüyü isə belədir:
14 qurbangahın yerdəki xəndəkdən alt çıxıntıya qədərki hissəsinin hündürlüyü iki qulac, eni bir qulac, kiçik çıxıntıdan böyük çıxıntıya qədərki hissənin hündürlüyü dörd qulac, eni bir qulac,
15 qurbangahın qurban yandırılan üst hissəsinin hündürlüyü dörd qulac olacaq. Üst hissədən yuxarıya doğru dörd buynuz uzanacaq.
16 Qurbangahın üst hissəsi dördbucaqlı şəklində olacaq. Onun uzunluğu on iki, eni on iki qulac olacaq.
17 Üst çıxıntının dörd tərəfdən uzunluğu və eni hər biri on dörd qulac olacaq. Ətrafındakı kənar yarım qulac, xəndəyin dövrəsi bir qulac olacaq. Qurbangahın pillələri şərqə baxacaq».
18 * O adam yenə dedi: «Ey bəşər oğlu, Xudavənd Rəbb belə deyir: "Qurbangah tikildiyi gün üstündə yandırma qurbanları gətirmək və qan tökmək barədə olan qaydalar belədir.
19 Mənə xidmət etmək üçün hüzuruma çıxan, Sadoq nəslindən Levili kahinlərə günah qurbanı olaraq bir buğa ver" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
20 "Buğanın qanından götürüb qurbangahın dörd buynuzuna, çıxıntının dörd küncünə və ətrafındakı kənarın üstünə sürt. Beləcə qurbangahı pak edib onun üçün kəffarə ver.
21 Günah qurbanı olaraq buğanı götürüb Müqəddəs məkandan kənarda, məbədin təyin edilmiş yerində yandır.
22 İkinci gün günah qurbanı olaraq qüsursuz bir təkə təqdim et. Qurbangah buğanın qanı ilə pak edildiyi kimi təkənin qanı ilə də pak edilsin.
23 Pak etmək işini qurtarandan sonra qüsursuz bir buğa ilə sürüdən bir qoç qurban gətir.
24 Onları Rəbbin önünə gətir. Kahinlər onların üstünə duz səpib Rəbbə yandırma qurbanı olaraq təqdim etsin.
25 Yeddi günün günah qurbanı olaraq hər gün bir təkə hazırla. Qüsursuz bir buğa ilə sürüdən bir qoç da hazırlansın.
26 Qoy yeddi gün qurbangah üçün kəffarə versinlər, onu pak edib təqdis etsinlər.
27 Yeddi gün tamamlanandan sonra kahinlər səkkizinci gün və ondan sonra yandırma və ünsiyyət qurbanlarınızı qurbangahın üstündə təqdim etsin. O zaman sizdən razı olacağam" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir».

44

Məbəddə xidmət edənlər

1 O adam məni Müqəddəs məkanın şərqə baxan bayır darvazası yolundan geri qaytardı. Darvaza bağlı idi.
2 Rəbb mənə dedi: «Bu darvaza bağlı qalacaq, açılmayacaq, heç kəs oradan içəri girməyəcək, çünki İsrailin Allahı Rəbb oradan içəri girmişdir, buna görə də bağlı qalacaq.
3 Yalnız rəhbər rəhbərliyinə görə Rəbbin önündə çörək yemək üçün orada oturacaq. Darvaza eyvanı yolundan girib, o yoldan da çıxacaq».
4 O adam məni şimal darvazası yolundan məbədin önünə gətirdi. Mən baxıb gördüm ki, Rəbbin izzəti Öz məbədini doldurub. Bu zaman üzüstə düşdüm.

* **43:18** Çıx. 29:35-37

5 Rəbb mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, Rəbbin məbədinin bütün qayda-qanunları
ilə bağlı deyəcəyim sözləri yaxşı-yaxşı dinlə, onlara qulaq as, hər şeyə diqqətlə
bax. Müqəddəs məkana kimin girib-çıxacağına diqqət et.
6 Üsyankar olan İsrail nəslinə söylə ki, Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey İsrail
nəsli, artıq bəsdir! Etdiyiniz iyrənc işlərə daha son qoyun.
7 Ürəyi və bədəni sünnət edilməmiş yadelliləri Müqəddəs məkanıma
gətirdiniz, Mənə qida olmaq üçün piy və qan təqdim etməklə məbədimi
murdarladınız. Beləcə iyrənc işlərinizlə əhdimi pozdunuz.
8 Müqəddəs şeylərim üzərində vəzifənizi yerinə yetirmədiniz. Müqəddəs
məkanımda bu şeylərə nəzarət etməyi başqalarına tapşırdınız”.
9 Xudavənd Rəbb belə deyir: “İsrail xalqı arasında yaşayan ürəyi və bədəni
sünnət edilməmiş heç bir yadelli Müqəddəs məkanıma girməsin.
10 İsrail yoldan azdığı zaman Məndən uzaqlaşan və yoldan azıb bütlərinə
sitayiş edən Levililər öz günahlarının cəzasını çəkəcək,
11 lakin Müqəddəs məkanımda bu işləri görəcək: məbədin darvazalarına
nəzarət edəcək, məbədin xidmət işlərini görəcək, xalq üçün yandırma qur-
banları və başqa qurbanlıq heyvanları kəsəcək, xalqın önündə durub onlara
xidmət edəcək.
12 İndi ki onlar bütlərinin önündə İsrail nəslinə xidmət edərək xalqı günaha
batırdı, Mən Rəbb də onları günahlarına görə cəzalandıracağıma and içdim”
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
13 “Onlar kahin kimi xidmət etmək üçün Mənə yaxınlaşmayacaq, bütün
müqəddəs şeylərimə, ən müqəddəs qurbanlarıma toxunmayacaq. Etdikləri
iyrənc əməllərinin rüsvayçılığını çəkəcəklər.
14 Bundan sonra məbədin xidmət vəzifəsini və orada görülən bütün işləri
onlara tapşıracağam.
15 Ancaq İsrail Məni qoyub yoldan azdığı zaman Müqəddəs məkanımın
xidmət vəzifəsini yerinə yetirən Sadoq nəslindən Levili kahinlər önümdə
xidmət etmək üçün Mənə yaxınlaşacaq. Onlar piy və qan təqdim etmək üçün
hüzuruma çıxacaq” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
16 “Yalnız onlar Müqəddəs məkanıma girəcək, yalnız onlar önümdə xidmət
etmək üçün süfrəmə yaxınlaşıb buyruğumu yerinə yetirəcək.
17 * Kahinlər içəri həyətin darvazalarından girəcəkləri zaman kətan geyim
əyinlərində olsun, içəri həyətin darvazalarında yaxud məbəddə xidmət
edərkən yun paltar geyməsinlər.
18 Başlarına kətan çalma sarısınlar, bellərinə kətan alt paltarı geysinlər.
Bədənlərini tərlədən bir şey geyinməsinlər.
19 * Bayır həyətə, bayır həyətdə olan xalqın yanına çıxmazdan qabaq xidmət
edərkən əyinlərindəki geyimləri çıxarıb müqəddəs otaqlara qoysunlar və
başqa paltarlar geysinlər ki, geyimləri ilə xalqı təqdis etməsinlər.
20 * Kahinlər başlarını qırxmasın, saçlarını uzatmasın, yalnız saçlarını kəsib
düzəltsin.
21 * İçəri həyətə girəcəyi vaxt heç bir kahin şərab içməsin.
22 * Kahinlər dul yaxud boşanmış arvad almasın, ancaq İsrail nəslindən olan
bir bakirə qız yaxud da başqa kahindən dul qalmış arvadı ala bilərlər.
23 * Onlar Mənim xalqıma müqəddəs olan şeyi adi şeydən, murdar şeyi pak
şeydən ayırmağı öyrədəcək.

* **44:17** Çıx. 28:39-43; Lev. 16:4 * **44:19** Lev. 16:23 * **44:20** Lev. 21:5 * **44:21** Lev. 10:9
* **44:22** Lev. 21:7,13-14 * **44:23** Lev. 10:10; Yez. 22:26

24 Mübahisəli işlərdə onlar hakimlik edəcək, hökmlərimə görə qərar verməlidirlər. Bayramlarımla bağlı qayda-qanunlarıma əməl etməli, Şənbə günlərimi müqəddəs saymalıdırlar.

25 * Kahin adam meyitinə yaxınlaşıb özünü murdarlamasın, amma bu, anasının, atasının, oğlunun, qızının, qardaşının yaxud ərə getməmiş bacısının meyiti olsa, özünü murdarlaya bilər.

26 Pak olduqdan sonra hələ yeddi gün gözləsin.

27 Məbəddə xidmət etmək üçün içəri həyətə girəcəyi gün özü üçün bir günah qurbanı təqdim etsin" Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

28 * "Kahinlərin irsi var: onların irsi Mənəm. İsraildə onlara mülk verməyin. Onların mülkü Mənəm.

29 * Kahinlər taxıl təqdimlərini, günah və təqsir qurbanlarını yesin. İsraildə Rəbbə həsr olunan hər şey onlarınkı olsun.

30 Bütün nübarların ilk hissəsi və bütün xüsusi hədiyyələriniz kahinlərinki olsun. Evinizə bərəkət yağsın deyə taxılınızın ilkini onlara verin.

31 * Kahinlər ölü halda tapılmış yaxud vəhşi heyvanlar tərəfindən parçalanmış heç bir quş və heyvan yeməsin.

45

Rəbbə verilən torpaq payı

1 Ölkəni irs olaraq payladığınız zaman Rəbb üçün torpaqdan pay kimi iyirmi beş min qulac uzunluğunda, on min qulac enində müqəddəs bir bölgə ayırın. Bütün bu bölgə müqəddəs olacaq.

2 Bu bölgədən dördbucaqlı şəklində uzunluğu və eni beş yüz qulaclıq bir hissə müqəddəs məskən üçün, əlli qulaclıq bir yer isə ətrafındakı açıq sahə üçün ayrılsın.

3 Bu ölçü ilə bir hissə ölç: uzunluğu iyirmi beş min qulac və eni on min qulac olsun. Müqəddəs məkan – Ən Müqəddəs yer orada olacaq.

4 Bu, ölkənin müqəddəs payı olacaq. Bu yer məbəddə xidmət etmək üçün Rəbbə yaxınlaşan kahinlərə ayrılacaq. Burada kahinlərin evləri, Müqəddəs məkan üçün müqəddəs yer olacaq.

5 Məbəddə xidmət edən Levililərə mülk olaraq iyirmi beş min qulac uzunluğunda, on min qulac enində bir bölgə verilsin. Orada yaşamaları üçün onlara məxsus şəhərlər olacaq. *

6 Müqəddəs bölgəyə düşən hissə ilə birlikdə şəhər üçün eni beş min, uzunluğu iyirmi beş min qulac olan bir hissə ayırın. Bu bütün İsrail xalqı üçündür.

Başçıya verilən torpaq payı

7 Müqəddəs bölgəyə düşən hissə ilə şəhərə düşən hissənin hər iki tərəfindəki torpaqlar rəhbərə veriləcək. Bu torpaqlar qərbdən-qərbə, şərqdən-şərqə doğru uzanacaq və qərb sərhədindən şərq sərhədinə qədər uzunluğu bir İsrail qəbiləsinə düşən hissə qədərdir.

8 Bu torpaq İsrail rəhbərinin payı olacaq. Bundan sonra rəhbərlərim xalqıma bir daha zülm etməyəcək, ancaq ölkəni qəbilələrinə görə İsrail nəslinə verəcək".

---

* **44:25** Lev. 21:1-4 * **44:28** Say. 18:20 * **44:29** Say. 18:8-19 * **44:31** Lev. 22:8 * **45:5** *Orada yaşamaları üçün onlara məxsus şəhərlər olacaq* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *orada mülk olaraq iyirmi otaq alacaqlar.*

9 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Ey İsrail rəhbərləri, artıq bəsdir! Zorakılıqdan
və ziyankarlıqdan əl çəkin, ədalətli və saleh əməllər edin. Xalqımı öz tor-
paqlarından qovmayın” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
10 * “Düzgün tərəzi ilə çəkin. Çəkdiyiniz efa da, bat da düzgün olsun.
11 Efa ilə bat eyni çəkidə olsun. Bat xomerin onda birinə, efa da xomerin
onda birinə bərabər olmalıdır. İkisinin çəkisi də xomerə görə olsun.
12 Bir şekel iyirmi geraya bərabər olmalıdır. İyirmi, iyirmi beş, on beş şekel
birlikdə bir minaya bərabər olmalıdır.

Qurbanlar və bayramlar

13 Gətirəcəyiniz təqdimlər bunlardır: hər xomer buğdadan efanın altıda biri
qədər buğda, hər xomer arpadan efanın altıda biri qədər arpa verin.
14 Zeytun yağını isə bat çəkisinə görə ölçün və hər kor zeytun yağından batın
onda biri qədər təqdim edin. Bir kor on bat yaxud bir xomerə bərabərdir.
15 İsrailin sulu otlaqlarındakı sürüdən iki yüz qoyundan bir qoyun
götürülsün. Bu qoyunlardan taxıl təqdimləri, yandırma qurbanları və
ünsiyyət qurbanları üçün istifadə edilsin ki, xalq kəffarə olunsun” Xudavənd
Rəbb belə bəyan edir.
16 “Bütün ölkə xalqı bu təqdimi İsrail rəhbərinə verəcək.
17 İsraildə keçirilən bütün bayramlarda – şənliklərdə, Təzə Ay
mərasimlərində və Şənbə günlərində yandırma qurbanları, taxıl və içmə
təqdimlərini təmin etmək rəhbərin işi olacaq. Günah qurbanını, taxıl
təqdimini, yandırma qurbanını və ünsiyyət qurbanlarını rəhbər təmin edəcək
ki, İsrail nəsli üçün kəffarə versin”.
18 Xudavənd Rəbb belə deyir: “Birinci ayın birinci günü qüsursuz bir buğa
götürüb Müqəddəs məkanı pak et.
19 Kahin günah qurbanının qanından götürüb məbədin darvazasının yan
taxtalarına, qurbangahın üst çıxıntısının dörd küncünə, içəri həyətin dar-
vazasının yan taxtalarına sürtsün.
20 Səhvən yaxud bilmədən günah etmiş adam üçün də həmin ayın yeddinci
günü eyni şeyi et. Beləcə məbədi pak edəcəksən.
21 * Birinci ayın on dördüncü günü Pasxa bayramını yeddi gün keçirin və
mayasız çörək yeyin.
22 O gün rəhbər özü və bütün ölkə xalqı üçün günah qurbanı olaraq bir buğa
hazırlasın.
23 Yeddi gün bayram ərzində hər gün Rəbbə yandırma qurbanı olaraq
qüsursuz yeddi buğa ilə yeddi qoç, günah qurbanı olaraq bir təkə təmin etsin.
24 Taxıl təqdimi olaraq hər buğa və qoç üçün bir efa taxıl, hər efa üçün bir
hin zeytun yağı təmin etsin.
25 * Yeddinci ayın on beşinci günü başlayan və yeddi gün davam edən bayra-
mda rəhbər günah qurbanlarını, yandırma qurbanlarını, taxıl təqdimlərini və
zeytun yağını hər gün eyni miqdarda təmin etsin”.

46

1 Xudavənd Rəbb belə deyir: “İçəri həyətin şərqə baxan darvazası altı
iş günü bağlı qalmalı, Şənbə günləri və Təzə Ay mərasimi günləri isə açıq
olmalıdır.
2 Rəhbər bayırdan, darvaza eyvanı yolundan içəri girib darvazanın yan
taxtalarının yanında dursun. Kahinlər onun yandırma qurbanını və ünsiyyət

* **45:10** Lev. 19:36 * **45:21** Çıx. 12:1-20; Say. 28:16-25 * **45:25** Lev. 23:33-36; Say. 29:12-38

qurbanlarını təqdim etsin. Rəhbər darvaza kandarında ibadət etsin, sonra bayıra çıxsın, ancaq darvaza axşama qədər açıq qalsın.
3 Şənbə günləri və Təzə Ay mərasimi günləri ölkə xalqı bu darvazanın girişində Rəbbin önündə ibadət etsin.
4 Rəhbər Şənbə günü Rəbbə yandırma qurbanı olaraq verdiyi qüsursuz altı quzu, bir qoç təqdim etsin.
5 Qoç üçün veriləcək taxıl təqdimi bir efa olsun, quzular üçün isə istədiyi qədər taxıl təqdimi verə bilər. Hər efa taxıl üçün bir hin zeytun yağı versin.
6 Təzə Ay mərasimi günü qüsursuz bir buğa, altı quzu və bir qoç qurban gətirsin.
7 Buğa və qoç üçün taxıl təqdimi olaraq hərəsinə bir efa taxıl təmin etsin. Quzular üçün istədiyi qədər taxıl təmin edə bilər. Hər efa taxıl üçün bir hin zeytun yağı təmin etsin.
8 Rəhbər içəri girəcəyi zaman darvaza eyvanından girsin, həmin yolla da bayıra çıxsın.
9 Ölkə xalqı bayramlarda Rəbbin önünə gəldiyi zaman ibadət etmək üçün şimal darvazasından girən adam cənub darvazasından çıxsın, cənub darvazasından girən adam şimal darvazasından çıxsın. Heç kəs girdiyi darvazadan çıxmasın, hər kəs girdiyi darvazanın qarşısındakı darvazadan çıxsın.
10 Rəhbər xalqın arasında olsun, xalqla birgə girsin, xalqla birgə çıxsın.
11 Bayramlarda və müqəddəs günlərdə buğa və qoç üçün taxıl təqdimi olaraq hərəsinə bir efa taxıl versin. Quzular üçün isə istədiyi qədər taxıl təmin edə bilər. Hər efa taxıl üçün bir hin zeytun yağı versin.
12 Rəhbər Rəbbə könüllü olaraq verdiyi yandırma qurbanı yaxud ünsiyyət qurbanları təqdim edəcəyi zaman şərqə baxan darvaza onun üzünə açılsın. Yandırma qurbanı yaxud ünsiyyət qurbanlarını Şənbə günü qurban gətirdiyi kimi təmin etsin, sonra bayıra çıxsın. O çıxdıqdan sonra darvaza bağlansın.
13 Hər gün səhərlər yandırma qurbanı olaraq Rəbbə bir yaşında qüsursuz bir quzu təmin et.
14 Bununla yanaşı, hər səhər taxıl təqdimi olaraq efanın altıda biri qədər taxıl və narın unu islatmaq üçün bir hinin üçdə biri qədər zeytun yağı təmin et. Bu taxıl təqdiminin Rəbbə verilməsi daimi bir qayda olsun.
15 Beləcə hər səhər daimi yandırma qurbanı olaraq quzu, taxıl təqdimi və zeytun yağı təmin edilsin".

Rəhbərə düşən mülk

16 Xudavənd Rəbb belə deyir: "Əgər rəhbər oğullarından birinə öz mülkündən pay verərsə, öz irsi kimi nəslinə də keçsin, irs olaraq bu pay onların mülkü olsun.
17 * Lakin rəhbər öz mülkündən qulluqçularından birinə pay verərsə, bu pay azadlıq ilinə qədər qulluqçununku olsun, sonra isə rəhbərə qaytarılsın. Rəhbərin irsi ancaq oğullarına keçə bilər və onların olsun.
18 Lakin rəhbər xalqı mülkündən qovaraq irsindən məhrum etməməlidir. O, oğullarına yalnız öz mülkündən irs verə bilər, ona görə ki xalqımdan olan heç kəs mülkünü tərk edib kənara getməsin"».

Məbədin mətbəxləri

19 Sonra o adam məni darvazanın yanındakı girişdən şimala baxan, kahinlərə məxsus müqəddəs otaqlara gətirdi və mənə qərb tərəfdə bir yer göstərdi.

* **46:17** Lev. 25:10

20 O mənə dedi: «Kahinlərin təqsir qurbanı ilə günah qurbanının ətini
qaynadacaqları və taxıl təqdimini bişirəcəkləri yer buradır. Ona görə ki
bunları bayır həyətə çıxarıb xalqı təqdis etməsinlər».
21 Sonra o adam məni bayır həyətə çıxarıb həyətin dörd küncündən keçirdi.
Gördüm ki, həyətin hər küncündə kiçik bir həyət var.
22 Həyətin dörd küncündə olan bu qapalı həyətlərin hər birinin uzunluğu
qırx, eni isə otuz qulac idi. Künclərdəki həyətlər eyni boyda idi.
23 Dörd həyətin hər birinin ətrafında daş divar var idi. Divarın dibində
yemək bişirmək üçün yerlər düzəldilmişdi.
24 O adam mənə dedi: «Bunlar mətbəxdir. Məbəd xidmətçiləri xalqın
qurbanlıq ətlərini burada qaynadacaq».

47

Məbəddən axan su

1 * O adam yenə məni məbədin girişinə gətirdi. Məbədin kandarının altından
şərqə tərəf sular axdığını gördüm. Məbəd şərqə baxırdı. Sular məbədin cənub
tərəfinin altından, qurbangahın cənubundan aşağıya axırdı.
2 O məni oradan – şimal darvazasından çıxarıb bayır yoldan şərqə baxan
bayır darvazasına apardı. Sular cənub tərəfdən axırdı.
3 O adam əlində ölçmək üçün bir iplə şərqə tərəf getdi. O, min qulac ölçdü və
məni topuğa qədər çıxan suların içinə gətirdi.
4 Daha min qulac ölçdü və məni dizə qədər çıxan suların içinə gətirdi. Yenə
min qulac ölçdü və məni belə qədər çıxan suların içinə gətirdi.
5 Daha min qulac ölçdü və sular keçilməz bir çaya döndü. Sular artmışdı,
içindən piyada keçmək mümkün deyildi, adam üzən qədər dərin bir çaya
çevrilmişdi.
6 O adam mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, bunu görürsənmi?» Sonra məni götürüb
yenə çayın sahilinə gətirdi.
7 Oraya çatanda çayın hər iki sahilində çoxlu ağac gördüm.
8 O adam mənə dedi: «Bu sular şərq bölgəsinə tərəf axır, oradan Arava
vadisinə, sonra isə Duz dənizinə tökülür. Dənizə tökülən kimi oradakı su şirin
suya çevriləcək.
9 O zaman çayın axdığı yerlərdə hər cür qaynaşan canlı məxluq yaşayacaq,
çoxlu balıq olacaq, çünki bu sular oraya axır, oradakı şor suyu şirin suya çevirir.
Çay axdığı hər yerə həyat gətirəcək.
10 Çayın sahili boyu balıqçılar dayanacaq. En-Gedidən En-Eqlayimə qədər
tor sərilən yerlər olacaq. Orada da Böyük dənizdəki kimi çoxlu balıq növləri
olacaq.
11 Ancaq Duz dənizinin palçıqlı və bataqlıq yerləri şirin suya çevrilməyəcək,
şoranlıq olaraq qalacaq.
12 Çayın hər iki sahilində hər cür meyvə ağacı yetişəcək. Onların
yarpaqları solmayacaq, meyvələri tükənməyəcək. Hər ay meyvə verəcəklər,
çünki Müqəddəs məkandan çıxan sular oraya axır. Meyvələrindən yemək,
yarpaqlarından şəfa vermək üçün istifadə olunacaq».

Ölkənin sərhədləri

13 Xudavənd Rəbb belə deyir: «Ölkəni irs olaraq İsrailin on iki qəbiləsi
arasında bu sərhədlərlə bölün: Yusifə iki pay düşsün.

* **47:1** Zək. 14:8; Yəh. 7:38; Vəhy 22:1

14 Ölkəni on iki qəbilə arasında hər birinə bərabər olaraq paylayın. Mən
ölkəni sizin atalarınıza verəcəyimə and içdim. Bu ölkə sizə irs olaraq veriləcək.
15 Ölkənin sərhədi belə olacaq: şimalda Böyük dənizdən Xetlon yolu ilə
Xamat keçidinə, Sedada, *
16 Berotaya və Dəməşq ilə Xamatın torpaqları arasında yerləşən Sivrayimə,
Xavran sərhədində olan Xaser-Hattikona qədər uzanacaq.
17 Sərhəd dənizdən Xasar-Enona, Dəməşqin şimal sərhədi boyunca
uzanacaq, Xamat sərhədi şimalda olacaq. Şimal sərhədi belədir.
18 Şərqdə sərhədi Xavranla Dəməşq arasından başlayıb Gileadı İsraildən
ayıran İordan çayı boyunca Şərq dənizinə qədər ölçün. Şərq sərhədi belədir.
19 Cənubda sərhəd Tamardan Meriva-Qadeş sularına, Misir vadisi boyunca
Böyük dənizə qədər uzanacaq. Cənub sərhədi belədir.
20 Qərbdə Xamat keçidinin qarşısındakı yerə qədər Böyük dəniz sərhəd
olacaq. Qərb sərhədi belədir.
21 Bu ölkəni İsrail qəbilələrinə görə öz aranızda bölüşdürün.
22 Ölkəni öz aranızda və aranızda yaşayarkən övladları doğulan yadellilərlə irs
olaraq bölüşdürün. Onları da İsrail övladları arasında yerlilər kimi hesab edin.
Onların da İsrail qəbilələri arasında sizin kimi irsləri olacaq.
23 Yadelli hansı qəbilədə yaşayırsa, orada ona düşən payı irs olaraq verin»
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

48

Torpağın bölüşdürülməsi

1 «Qəbilələrin adları belədir: şimal sərhədində olan Dana bir pay veriləcək.
Danın sərhədi Xetlon yolundan Xamat keçidinə qədər uzanacaq. Xasar-Enon
və Xamata yaxın Dəməşqin şimal sərhədi şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədin
bir hissəsini tutacaq.
2 Aşerə bir pay veriləcək. Sərhədi Danın şərqdən qərbə qədər uzanan
sərhədinə bitişik olacaq.
3 Naftaliyə bir pay veriləcək. Sərhədi Aşerin şərqdən qərbə qədər uzanan
sərhədinə bitişik olacaq.
4 Menaşşeyə bir pay veriləcək. Sərhədi Naftalinin şərqdən qərbə qədər
uzanan sərhədinə bitişik olacaq.
5 Efrayimə bir pay veriləcək. Sərhədi Menaşşenin şərqdən qərbə qədər
uzanan sərhədinə bitişik olacaq.
6 Ruvenə bir pay veriləcək. Sərhədi Efrayimin şərqdən qərbə qədər uzanan
sərhədinə bitişik olacaq.
7 Yəhudaya bir pay veriləcək. Sərhədi Ruvenin şərqdən qərbə qədər uzanan
sərhədinə bitişik olacaq.
8 Yəhudanın şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik torpaqlar
ayıracağınız xüsusi pay olacaq. Eni iyirmi beş min qulac, şərqdən qərbə
uzunluğu isə bir qəbiləyə düşən pay qədər olacaq. Müqəddəs məkan oranın
ortasında olacaq.
9 Rəbbə xüsusi olaraq verəcəyiniz payın uzunluğu iyirmi beş min qulac, eni
on min qulac olacaq.
10 Bu, kahinlər üçün müqəddəs pay olacaq. Şimalda uzunluğu iyirmi beş min
qulac, qərbdə eni on min qulac, şərqdə eni on min qulac, cənubda uzunluğu

* **47:15** *Xamat keçidinə, Sedada* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *Sedad keçidinə, Xamata.*

iyirmi beş min qulac olacaq. Rəbbin Müqəddəs məkanı oranın ortasında olacaq.
11 Bu bölgə Sadoq nəslindən təqdis olunmuş kahinlər üçün olacaq. Onlar buyruğumu yerinə yetirdi, İsrail xalqı yoldan azan zaman Levililər də yoldan azdı, ancaq onlar yoldan azmadı.
12 O yer ölkənin müqəddəs payından xüsusi bir pay olaraq onlara veriləcək. Ora Levililərin torpaqlarına bitişik çox müqəddəs bir bölgə olacaq.
13 Kahinlərin sərhədi yaxınlığında Levililərin iyirmi beş min qulac uzunluğunda, on min qulac enində bir payları olacaq. Bu bölgənin uzunluğu iyirmi beş min qulac, eni on min qulac olacaq.
14 Levililər oranı satmasın və başqa yerə dəyişməsin. Bu, ölkənin ən yaxşı hissəsidir və başqa adamın əlinə keçməməlidir, çünki ora Rəbbə həsr edilmişdir.
15 Rəbbə verdiyiniz bu xüsusi payın qalan iyirmi beş min qulac uzunluqda və beş min qulac enindəki hissəsi müqəddəs deyil və şəhər üçündür. Bu yer evlərə, otlaqlara ayrılacaq. Şəhər onun ortasında olacaq.
16 Şəhərin ölçüləri belə olacaq: şimal tərəfi dörd min beş yüz qulac, cənub tərəfi dörd min beş yüz qulac, şərq tərəfi dörd min beş yüz qulac, qərb tərəfi dörd min beş yüz qulac.
17 Şəhər üçün ayrılan otlağın ölçüləri belə olacaq: şimalda iki yüz əlli qulac, cənubda iki yüz əlli qulac, şərqdə iki yüz əlli qulac, qərbdə iki yüz əlli qulac.
18 Müqəddəs bölgənin sərhədində qalan yerin həm şərq tərəfi, həm də qərb tərəfi on min qulac olacaq. Müqəddəs bölgəyə bitişik torpaqlarda yetişən məhsul şəhərdə işləyənlərə məxsus olacaq.
19 İsrailin hər qəbiləsindən şəhərdə işləyənlər torpağı şumlayacaq.
20 Bu bölgənin ərazisi dördbucaqlı şəklindədir, hər yanı iyirmi beş min qulacdır. Siz xüsusi bir pay olaraq şəhərin mülkü ilə birlikdə müqəddəs bölgəyə düşən payı ayırın.
21 Müqəddəs bölgəyə aid olan hissə ilə şəhərə aid olan hissədən başqa, ayırdığınız xüsusi paydan hər iki tərəfdə qalan torpaqlar rəhbərə veriləcək. Bu torpaqlar müqəddəs bölgəyə aid olan iyirmi beş min qulaclıq hissənin şərqindən və qərbindən ölkənin şərq və qərb sərhədlərinə qədər uzanacaq. Qəbilələrə düşən paylar boyunca uzanan bu iki bölgə rəhbərə məxsus olacaq. Müqəddəs yerə aid olan hissə ilə məbədin Müqəddəs məkanı oranın ortasında olacaq.
22 Beləcə Levililərə düşən mülklə şəhərə aid olan mülk rəhbərə verilən torpaqların arasında qalacaq. Rəhbərə veriləcək torpaqlar Yəhuda ilə Binyaminin sərhədi arasında olacaq.
23 Qalan qəbilələrə düşən pay belədir: Binyaminə bir pay veriləcək. Sərhədi şərqdən qərbə qədər uzanacaq.
24 Şimeona bir pay veriləcək. Sərhədi Binyaminin şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik olacaq.
25 İssakara bir pay veriləcək. Sərhədi Şimeonun şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik olacaq.
26 Zevuluna bir pay veriləcək. Sərhədi İssakarın şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik olacaq.
27 Qada bir pay veriləcək. Sərhədi Zevulunun şərqdən qərbə qədər uzanan sərhədinə bitişik olacaq.
28 Qadın sərhədi ölkənin cənub sərhədi olub Tamardan Meriva-Qadeş sularına, oradan da Misir vadisi boyunca Böyük dənizə qədər uzanacaq.

29 İrs olaraq İsrail qəbilələri arasında bölüşdürəcəyiniz torpaq budur. Onlara
düşəcək paylar bunlardır» Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

Şəhərin darvazaları

30 * «Şəhərin çıxış yerləri bunlardır: dörd min beş yüz qulac uzunluğunda
olan şimal tərəfdə darvazalar olacaq.
31 Şəhərin darvazalarına İsrail qəbilələrinin adları veriləcək. Şimal tərəfdə
üç darvaza olacaq: bir Ruven darvazası, bir Yəhuda darvazası, bir Levi
darvazası.
32 Dörd min beş yüz qulac uzunluğunda olan şərq tərəfdə üç darvaza olacaq:
bir Yusif darvazası, bir Binyamin darvazası, bir Dan darvazası.
33 Dörd min beş yüz qulac uzunluğunda olan cənub tərəfdə üç darvaza
olacaq: bir Şimeon darvazası, bir İssakar darvazası, bir Zevulun darvazası.
34 Dörd min beş yüz qulac uzunluğunda olan qərb tərəfdə üç darvaza olacaq:
bir Qad darvazası, bir Aşer darvazası, bir Naftali darvazası.
35 Şəhərin dairəsi on səkkiz min qulac olacaq və o gündən sonra şəhər
Yahve-Şamma * adlanacaq».

* **48:30** Vəhy 21:12-13 * **48:35** *Yahve-Şamma* – ibrani dilində *Rəbb oradadır.*

DANİEL
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

«Daniel» Kitabı yəhudi xalqının Babil və Fars imperatorluqlarının hakimiyyəti altında olduğu dövrdən bəhs edir.

Kitab iki əsas hissəyə bölünür. İlk hissədə Daniel və onunla birgə əsir olan üç gənc yoldaşının hekayəti nəql edilir. Onlar Allaha etibar edib itaətli olmaqla düşmənlərinə qalib gəlir. İkinci hissədə isə Danielin görüntüləri təsvir olunur. Rəmzlər şəklində Babildən başlayaraq bir neçə imperatorluğun uğuru və süqutu, zülmkarın məhv olması və Allah xalqının qələbəsi barədə danışılır.

Kitabın məzmunu:

1:1–6:28 Daniel və onun yoldaşları
7:1–12:13 Danielin görüntüləri
7:1-28 Dörd heyvan
8:1–9:27 Qoç və təkə
10:1–11:45 Səmavi mələk
12:1-13 Axır zaman

Daniel və onun yoldaşları Babil sarayında

1 * Yəhuda padşahı Yehoyaqimin padşahlığının üçüncü ilində Babil padşahı Navuxodonosor Yerusəlimə hücum edib oranı mühasirəyə aldı.

2 * Xudavənd Yəhuda padşahı Yehoyaqimi və Allah məbədinin əşyalarından bir hissəsini ona təslim etdi. Navuxodonosor onları Şinar torpağına, öz allahının məbədinə apardı və əşyaları həmin məbədin xəzinəsinə qoydu.

3 Padşah hərəmağalar rəisi Aşpenaza əmr etdi ki, padşah nəslindən və zadəganlardan olan İsraillilərin arasından

4 bədənlərində qüsur olmayan, yaraşıqlı, hər elmdən xəbərdar, bilikli, dərrakəli, sarayda padşaha xidmət etməyə layiq olan cavanlar seçərək onlara Xaldeylilərin dilini və ədəbiyyatını öyrətsin.

5 Padşah onlara özünün yediyi yeməklərdən və içdiyi şərabdan gündəlik yemək payı təyin etdi ki, üç il onlara tərbiyə versinlər, sonra isə padşahın xidmətinə gətirsinlər.

6 Onların arasında Yəhuda nəslindən olan Daniel, Xananya, Mişael və Azarya var idi.

7 Hərəmağalar rəisi onlara yeni ad qoydu: Danieli Belteşassar, Xananyanı Şadrak, Mişaeli Meşak və Azaryanı Aved-Neqo adlandırdı.

8 Daniel qərara aldı ki, padşahın yediyi yeməklərlə və içdiyi şərabla özünü murdar etməsin. Buna görə də özünü murdar etməmək üçün hərəmağalar rəisinə müraciət etdi.

9 Allah hərəmağalar rəisinin gözündə Danielə lütf və rəğbət qazandırdı.

10 Hərəmağalar rəisi Danielə dedi: «Sizin yeyib-içməyinizi təyin edən ağam padşahdan qorxuram. Nə üçün o sizin simanızı həmyaşıdınız olan cavanların simasından solğun görsün? Siz bununla padşahın yanında həyatımı təhlükə altına qoyursunuz».

11 Daniel hərəmağalar rəisinin özü, Xananya, Mişael və Azaryanın üzərinə qoyduğu məmura dedi:

---

* **1:1** 2Pad. 24:1; 2Saln. 36:5-7 * **1:2** 2Pad. 20:17-18; 24:10-16; 2Saln. 36:10; Yeş. 39:7-8

12 «Gəl qullarını on gün ərzində yoxla. Qoy bizə yemək üçün göyərti, içmək
üçün su versinlər.
13 Sonra isə sənin hüzurunda həm bizim üzümüzə, həm də padşah
yeməklərindən yeyən cavanların üzünə baxsınlar. Bunu görəndən sonra
qullarınla necə istəyərsən, elə də rəftar edərsən».
14 Məmur bu məsələdə cavanların sözünə qulaq asdı və onları on gün
yoxladı.
15 On gün sonra onların siması padşah yeməklərindən yeyən başqa cavan-
ların simasından daha gözəl göründü və onlar bədəncə daha dolğun idi.
16 Onda məmur cavanların yeməyini və içəcəkləri şərabı götürüb onlara
göyərti verdi.
17 Allah bu dörd gəncə hər cür ədəbiyyatı və elmi öyrənmək üçün bilik və
dərrakə verdi. Daniel isə hər cür görüntüləri və yuxuları yozmağı bacarırdı.
18 Onların gətirilməsi üçün padşahın əmr etdiyi gün çatanda hərəmağalar
rəisi onları Navuxodonosorun hüzuruna gətirdi.
19 Padşah onlarla danışdı və hamının arasında Daniel, Xananya, Mişael və
Azarya kimisi tapılmadı. Onlar padşahın hüzurunda xidmətə qoyuldu.
20 Padşah onlardan hər cür elm və bilik barədə soruşanda gördü ki, bunlar
ölkəsindəki sehrbazların və ruhçağıranların hamısından on qat üstündür.
21 Daniel padşah Kirin hökmranlığının birinci ilinə qədər orada qaldı.

2

Navuxodonosorun yuxusu

1 Navuxodonosor padşahlığının ikinci ilində bir yuxu gördü, buna görə
ürəyi sıxıldı və yuxusu qaçdı.
2 Padşah əmr etdi ki, yuxusunu yozmaq üçün onun yanına sehrbazlar,
ruhçağıranlar, cadugərlər və Xaldeyli müdriklər çağırılsın. Onlar gəlib padşahın
hüzurunda dayandı.
3 Padşah onlara dedi: «Bir yuxu görmüşəm və ürəyim sıxılır. İstəyirəm ki, bu
yuxunun yozumunu bilim».
4 Xaldeyli müdriklər Arami dilində padşaha dedi: * «Padşah sağ olsun,
yuxunu bu qullarına danış, biz də onu yozaq».
5 Padşah Xaldeyli müdriklərə cavab verdi: «Mən belə qərara gəlmişəm:
əgər siz mənə həm yuxunu, həm də yozumunu söyləməsəniz, parça-parça
ediləcəksiniz və evləriniz də viran ediləcək.
6 Əgər yuxunu və yozumunu söyləsəniz, məndən hədiyyələr, mükafatlar və
böyük hörmət görəcəksiniz. İndi isə mənə yuxunu və yozumunu söyləyin».
7 Onlar yenə cavab verdi: «Padşah yuxunu bu qullarına danışsın, biz də onu
yozaq».
8 Padşah cavab verdi: «Yəqin bilirəm ki, siz vaxt qazanmaq istəyirsiniz,
çünki görürsünüz ki, mənim qərarım qətidir.
9 Əgər yuxunu mənə söyləməsəniz, sizin üçün yalnız bir cəza olacaq. Siz
mənə yalan və uydurma sözlər demək üçün sözləşmisiniz ki, bəlkə vəziyyət
dəyişdi. İndi isə mənə yuxunu söyləyin, onda bilərəm ki, siz onu yozmağa
qadirsiniz».
10 Xaldeyli müdriklər padşaha cavab verdi: «Yer üzündə padşahın tələbini
yerinə yetirə bilən adam yoxdur. Ən əzəmətli və qüdrətli padşah da bir
sehrbazdan, ruhçağırandan yaxud Xaldeyli müdrikdən belə bir şey istəməyib.

* **2:4** 2:4–7:28-ə qədər mətn arami dilində yazılmışdır.

11 Padşahın istədiyi şey elə çətindir ki, allahlardan başqa heç kəs bunu
padşaha aşkar edə bilməz. Onların da məskəni insanlar arasında deyil».
12 Padşah bu sözə özündən çıxıb bərk qəzəbləndi və əmr etdi ki, bütün Babil
müdriklərini məhv etsinlər.
13 Müdrikləri öldürmək barədə əmr çıxanda Danieli və onun yoldaşlarını
öldürmək üçün axtardılar.
14 O zaman Daniel Babil müdriklərini öldürməyə gedən padşahın keşikçilər
rəisi Aryokla müdriklik və nəzakətlə danışdı.
15 O, padşahın hərbi rəisi olan Aryokdan soruşdu: «Niyə padşah belə sərt
fərman verib?» Onda Aryok əhvalatı Danielə danışdı.
16 Daniel içəri girib padşahdan xahiş etdi ki, yuxunun yozumunu padşaha
bildirmək üçün ona vaxt versin.
17 Daniel öz evinə qayıdıb əhvalatı dostları Xananya, Mişael və Azaryaya
danışdı ki,
18 bu sirr barədə göylərin Allahından mərhəmət diləsinlər və Daniellə onun
yoldaşları başqa Babil müdrikləri ilə birgə məhv olmasın.
19 O zaman bu sirr Danielə gecə gələn görüntüdə aşkar oldu, buna görə də
Daniel göylərin Allahına şükür etdi.
20 Daniel söylədi:
«Allahın adı əbədi olaraq izzətlənsin!
Çünki hikmət və qüdrət Ona məxsusdur.
21 Vaxtı və dövrü dəyişdirən Odur.
O, padşahları taxtdan salar və taxta qoyar,
Müdriklərə hikmət, aqillərə ağıl verər.
22 Dərin və gizli sirləri O açar,
Qaranlıqda qalanı O bilər.
İşıqla əhatə olunan Odur.
23 Ey atalarımın Allahı,
Sənə şükür və həmd olsun ki,
Mənə hikmət və qüdrət verdin,
Səndən dilədiyimiz şeyi mənə aşkar etdin.
Beləcə padşahın məsələsini bizə bildirdin».

Danielin yuxunu yozması

24 Bundan sonra Daniel Babil müdriklərini öldürmək üçün padşahın təyin
etdiyi Aryokun yanına gəlib ona dedi: «Babil müdriklərini öldürmə. Məni
padşahın yanına apar, yuxusunu yozum».
25 Onda Aryok Danieli tez padşahın yanına gətirib ona dedi: «Mən sürgün
olunmuş Yəhudalılar arasından padşaha yuxunu yoza bilən bir adam tapdım».
26 Padşah Belteşassar adlanan Danieldən soruşdu: «Gördüyüm yuxunu və
yozumunu mənə söyləyə bilərsənmi?»
27 Daniel padşahın önündə cavab verdi: «Padşahın soruşduğu sirri müdriklər,
ruhçağıranlar, sehrbazlar və əlamət baxıcıları ona açа bilməz.
28 Ancaq göylərdə sirləri açan bir Allah var və gələcəkdə nə olacağını padşah
Navuxodonosora O bildirdi. Yatarkən gördüyün yuxu və görüntü belə idi:
29 Ey padşah, sən öz yatağında düşünürdün ki, bundan sonra nə olacaq?
Sirləri Açan da nə olacağını sənə göstərdi.
30 Mənə bu sirr başqa adamlardan müdrik olduğum üçün açılmadı, yalnız
yuxu padşaha bildirilsin və sən də öz ürəyinin düşüncələrini biləsən deyə bu
sirr mənə açıldı.

31 Ey padşah, sən yuxuda böyük bir heykəl görmüsən. Nəhəng və çox parlaq
olan bu heykəl sənin önündə dururdu, onun görünüşü qorxunc idi.
32 Bu heykəlin başı xalis qızıldan, sinəsi və qolları gümüşdən, qarnı və
budları tuncdan idi.
33 Baldırları dəmirdən, ayaqlarının bir hissəsi dəmirdən, bir hissəsi isə
gildən idi.
34 Sən baxdığın zaman əl dəymədən bir daş yerindən qoparıldı, heykəlin
dəmir və gil ayaqlarından vurub onları parça-parça etdi.
35 O zaman dəmir, gil, tunc, gümüş və qızıl birlikdə parçalandı və yay
xırmanlarındakı saman çöpü kimi sovruldu. Külək onları apardı və onlardan
əsər-əlamət qalmadı. Heykəli dağıdan daş isə böyük bir dağ oldu və bütün
dünyanı tutdu.
36 Yuxu budur. İndi isə padşahın önündə onu yozaq.
37 Ey padşah, sən şahənşahsan. Göylərin Allahı padşahlığı, qüvvəti, qüdrəti və
izzəti sənə verib.
38 O hər yerdə yaşayan bəşər övladlarını, çöl heyvanlarını və göy quşlarını
ixtiyarına verməklə səni onlara hökmdar edib. Qızıldan olan baş sənsən!
39 Sonra səndən aşağı səviyyədə olan başqa padşahlıq yaranacaq. Ondan
sonra isə tuncdan olan, bütün dünyaya hökmranlıq edən üçüncü bir padşahlıq
olacaq.
40 Dördüncü padşahlıq isə dəmir kimi möhkəm olacaq, çünki dəmir hər şeyi
qırıb-dağıtdığı kimi o da başqalarını hər şeyi əzən dəmir tək qırıb-əzəcək.
41 Ayaqların və barmaqların bir hissəsinin dulusçu gilindən, bir hissəsinin
isə dəmirdən olduğunu görməyinin mənası budur ki, o bölünmüş padşahlıq
olacaq. Onda bir qədər dəmir möhkəmliyi qalacaq, necə ki sən dəmiri dulusçu
gili ilə qarışıq görmüsən.
42 Ayaq barmaqlarının bir hissəsi dəmirdən, bir hissəsi gildən olduğu kimi
bu padşahlığın da bir hissəsi möhkəm, bir hissəsi kövrək olacaq.
43 Dəmiri dulusçu gili ilə qarışıq gördüyünün mənası budur ki, onlar
müxtəlif insan nəsilləri vasitəsilə bir-birləri ilə qarışacaq, ancaq dəmir gillə
birləşmədiyi kimi onlar da bir-birləri ilə birləşməyəcək.
44 O padşahların dövründə göylərin Allahı heç vaxt dağılmayan bir padşahlıq
quracaq və bu padşahlıq başqa xalqın əlinə keçməyəcək. O bütün əvvəlki
padşahlıqları əzib-dağıdacaq, özü isə əbədi qalacaq.
45 Sən gördün ki, dağdan bir daş əl dəymədən qoparıldı, dəmiri, tuncu,
gili, gümüşü və qızılı parça-parça etdi. Beləcə böyük Allah bundan sonra nə
olacağını padşaha bildirib. Bu yuxu doğrudur və onun yozumu da etibarlıdır».
46 O zaman padşah Navuxodonosor üzüstə düşüb Danielə səcdə etdi, onun
üçün təqdim gətirməyi və buxur yandırmağı əmr etdi.
47 Padşah Danielə dedi: «İndi ki sən bu sirri açа bildin, həqiqətən, sizin
Allahınız allahların Allahı və padşahların Ağasıdır, sirləri açan da Odur».
48 Bundan sonra padşah Danieli yüksək vəzifəyə qoydu və ona çoxlu qiymətli
hədiyyə verdi. Onu Babil vilayətinin başçısı və bütün Babil müdriklərinin baş
rəisi təyin etdi.
49 Daniel padşahdan xahiş etdi, o da Şadrakı, Meşakı və Aved-Neqonu Babil
vilayətinə məmur qoydu. Daniel isə padşah sarayında qaldı.

3

Qızıl büt və odlu soba

1 Padşah Navuxodonosor bir qızıl heykəl düzəltdi. Onun hündürlüyü altmış
qulac, eni altı qulac idi. Onu Babil vilayətində olan Dura çölündə qoydu.
2 Sonra padşah Navuxodonosor canişinləri, əmirləri, valiləri, müşavirləri,
xəzinədarları, hakimləri, vəkilləri, xülasə, bütün vilayətlərin məmurlarını
toplamaq üçün xəbər göndərdi ki, qoyduğu heykəlin həsrətmə mərasiminə
gəlsinlər.
3 O zaman padşah Navuxodonosorun qoyduğu heykəlin həsrətmə
mərasiminə canişinlər, əmirlər, valilər, müşavirlər, xəzinədarlar, hakimlər,
vəkillər, xülasə, bütün vilayətlərin məmurları toplaşdı.
4 Carçı ucadan elan etdi: «Ey müxtəlif xalqlara, millətlərə və dillərə mənsub
adamlar, sizə əmr olunur ki,
5 şeypur, zurna, lira, arfa, səntur, tuluq zurnası və hər cür musiqi alətlərinin
səsini eşidən vaxt yerə əyilib padşah Navuxodonosorun qoyduğu qızıl heykələ
səcdə edəsiniz.
6 * Kim yerə əyilib səcdə etməsə, o saat odla qızmış sobanın içinə atılacaq».
7 Beləliklə, bütün xalqlara, millətlərə və dillərə mənsub adamlar şeypur,
zurna, lira, arfa, səntur, tuluq zurnası və hər cür musiqi alətlərinin səsini
eşidən zaman yerə əyilib padşah Navuxodonosorun qoyduğu qızıl heykələ
səcdə etdi.
8 Elə bu vaxt bəzi Xaldeyli müdriklər Yəhudiləri ittiham etdi.
9 Onlar padşah Navuxodonosora dedi: «Qoy padşah həmişə sağ olsun,
10 sən əmr etmisən ki, şeypur, zurna, lira, arfa, səntur, tuluq zurnası və hər
cür musiqi alətlərinin səsini eşidən hər kəs yerə əyilib qızıl heykələ səcdə etsin.
11 Kim yerə əyilib səcdə etməsə, odla qızmış sobanın içinə atılacaq.
12 Sənin Babil vilayətinə məmur qoyduğun Şadrak, Meşak və Aved-Neqo adlı
Yəhudilər var. Ey padşah, bu adamlar sənə itaət etmir, sənin allahlarına
xidmət etmir və qoyduğun qızıl heykələ səcdə etmir».
13 O zaman Navuxodonosor qızğın qəzəblə əmr etdi ki, Şadrakı, Meşakı və
Aved-Neqonu gətirsinlər. Bu adamlar padşahın hüzuruna gətirildi.
14 Navuxodonosor onlara dedi: «Ey Şadrak, Meşak və Aved-Neqo, bu
doğrudur ki, siz mənim allahlarıma qulluq etmirsiniz? Mənim qoyduğum qızıl
heykələ səcdə etmirsiniz?
15 Yaxşı olar ki, indi şeypur, zurna, lira, arfa, səntur, tuluq zurnası və hər
cür musiqi alətlərinin səsini eşidən zaman yerə əyilib düzəltdiyim heykələ
səcdə edəsiniz. Əgər səcdə etməsəniz, o saat odla qızmış sobaya atılacaqsınız.
O zaman sizi hansı allah mənim əlimdən qurtara bilər?»
16 Şadrak, Meşak və Aved-Neqo padşaha cavab verdi: «Ey Navuxodonosor,
bizim bu iş üçün sənin önündə özümüzü müdafiə etməyimizə ehtiyac yoxdur.
17 Ey padşah, əgər belə olsa, qulluq etdiyimiz Allahımız bizi odla qızmış
sobadan xilas etməyə qadirdir və sənin də əlindən qurtaracaq.
18 Sənə məlum olsun ki, ey padşah, əgər belə olmasa da, biz sənin allahlarına
qulluq edən deyilik və sənin qoyduğun qızıl heykələ də səcdə etməyəcəyik».
19 O zaman Navuxodonosor bərk qəzəbləndi və Şadraka, Meşaka, Aved-
Neqoya qarşı siması dəyişdi. O əmr etdi ki, sobanı adətən qızdırdıqlarından
yeddi dəfə artıq qızdırsınlar.
20 Ordusunun ən güclü əsgərlərinə əmr etdi ki, Şadrakın, Meşakın və Aved-
Neqonun əl-qolunu bağlayıb onları odla qızmış sobaya atsınlar.
21 Onda əyinlərində cübbə, şalvar, çalma və başqa paltarlar olan bu adamların
əl-qolunu bağladılar və odla qızmış sobaya atdılar.

* **3:6** Mat. 13:41-42

22 Padşahın əmri qəti idi. Soba həddindən artıq qızdırıldığı üçün alovun
dilləri Şadrakı, Meşakı və Aved-Neqonu oda atan adamları öldürdü.
23 Bu üç nəfər – Şadrak, Meşak və Aved-Neqo isə əl-qolları bağlanmış halda
odla qızmış sobanın içinə yıxıldı.
24 O zaman padşah Navuxodonosor heyrətə gəlib tez ayağa qalxdı və öz
müşavirlərinə dedi: «Biz üç nəfər əl-qolu bağlanmış adamı oda atmadıqmı?»
Onlar cavabında padşaha dedi: «Doğrudur, ey padşah!»
25 O dedi: «Budur, mən odun içində əl-qolu bağlanmamış dörd nəfərin
gəzdiyini görürəm və onlara heç nə olmur. Onlardan dördüncüsü allahların
oğluna bənzəyir».
26 O zaman Navuxodonosor odla qızmış sobanın astanasına yaxınlaşdı və
səsləyib dedi: «Ey Allah-Taalanın qulları Şadrak, Meşak və Aved-Neqo! Çıxın
və buraya gəlin». Onda Şadrak, Meşak və Aved-Neqo odun içindən çıxdı.
27 Ətrafa toplaşmış canişinlər, əmirlər, valilər və padşahın müşavirləri gördü
ki, od bu adamların bədəninə heç bir zərər vurmayıb: nə onların saçları
yanmış, nə də paltarları dəyişmişdi, hətta odun hisi də onlara hopmamışdı.
28 Onda Navuxodonosor dedi: «Şadrakın, Meşakın və Aved-Neqonun Al-
lahına şükür olsun ki, Öz mələyini göndərib Ona arxalanan qullarını xilas
etdi. Onlar padşahın əmrinə qarşı çıxıb özlərini qurban vermək istədilər ki,
özlərinin Allahından başqa bir allaha qulluq yaxud səcdə etməsinlər.
29 Mən fərman verirəm ki, Şadrakın, Meşakın və Aved-Neqonun Allahına
küfr edən hər xalqa, millətə və dilə mənsub olan adam parça-parça ediləcək
və onların evləri zibilliyə çevriləcək, çünki bu cür xilas edən başqa bir allah
yoxdur».
30 O zaman padşah Babil vilayətində Şadrakın, Meşakın və Aved-Neqonun
vəzifələrini yüksəltdi.

4

1 Padşah Navuxodonosor bütün dünyada yaşayan xalqlara, millətlərə və
dillərə mənsub adamlara müraciət etdi:
«Sülhünüz bol olsun!
2 Məsləhət bildim ki, Allah-Taalanın mənim üçün etdiyi əlamətləri və
möcüzələri sizə elan edim.
3 Onun əlamətləri necə də böyükdür,
Onun möcüzələri necə də qüdrətlidir!
Onun padşahlığı əbədi padşahlıqdır,
Onun hökmranlığı nəsildən-nəslə qalacaq».

Navuxodonosorun ikinci yuxusu

4 Mən Navuxodonosor öz evimdə – sarayımda rahat və naz-nemət içində
yaşayırdım.
5 Ancaq bir gün məni qorxudan bir yuxu gördüm. Yatarkən düşüncələrim
və gördüyüm görüntülər məni vahiməyə saldı.
6 Ona görə də əmr etdim ki, yuxunu yozmaq üçün bütün Babil müdriklərini
hüzuruma çağırsınlar.
7 Onda sehrbazlar, ruhçağıranlar, Xaldeyli müdriklər və əlamət baxıcıları
gəldi. Mən yuxumu danışdım, ancaq onlar yuxunu yoza bilmədi.
8 Nəhayət, allahımın adı ilə Belteşassar adlanan və müqəddəs allahların
ruhuna malik olan Daniel hüzuruma gəldi. Mən yuxumu ona danışaraq
dedim:

9 «Ey sehrbazların ən böyüyü Belteşassar! Bilirəm ki, səndə müqəddəs
allahların ruhu var və sənin üçün hər hansı bir sirri açmaq çətin deyil. İndi
yuxuda gördüyüm görüntüləri və onların yozumunu mənə söylə.
10 Yatarkən belə yuxu görmüşdüm: dünyanın ortasında çox hündür bir ağac
var idi.
11 Ağac o qədər böyüdü və möhkəmləndi ki, başı göylərə çatdı. O, dünyanın
hər tərəfindən görünürdü.
12 Onun gözəl yarpaqları və çoxlu meyvələri var idi, üstündə hər kəs üçün
qida var idi. Ağacın altında çöl heyvanları kölgə tapır, budaqlarında göy quşları
yuva salır və bütün canlı məxluqlar onunla qidalanırdı.
13 Yatarkən yuxumda gördüm ki, göylərdən qoruyucu, müqəddəs bir mələk
endi.
14 O ucadan elan edib dedi: "Bu ağacı kəsin, budaqlarını qırın, yarpaqlarını
yolun və meyvəsini səpələyin. Qoy heyvanlar onun altından, quşlar isə
budaqlarından qaçsın.
15 Ancaq kötüyü ilə köklərini dəmir və tuncla çənbərləyib torpağın içində, çöl
otları arasında saxlayın. Qoy o, göylərin şehi ilə islansın və heyvanlarla birgə
yerin otu ilə qidalansın.
16 Onun insan ağlı əlindən alınsın və ona heyvan ağlı verilsin. Yeddi il
keçənə qədər belə qalsın.
17 Qoruyucu mələklər belə əmr edib, müqəddəs mələklər belə qərara gəlib
ki, indi yaşayanlar bunu bilsin: insan padşahlıqları üzərində Allah-Taala
hökmranlıq edir, padşahlığı kimə istəyir, ona verir və insanlar arasında ən aşağı
olanı onlara başçı qoyur".
18 Mən padşah Navuxodonosor belə bir yuxu gördüm. Ey Belteşassar, sən bu
yuxunu yoz, çünki padşahlığımın müdrik adamlarından heç biri bu yuxunu
yoza bilmir. Sən isə bunu edə bilərsən, çünki səndə müqəddəs allahların ruhu
var».

Danielin yuxunu yozması

19 O zaman Belteşassar adlanan Daniel bir müddət heyrət içində qaldı və
fikirləri onu vahiməyə saldı. Padşah belə dedi: «Ey Belteşassar, bu yuxu və
onun yozumu səni vahiməyə salmasın». Belteşassar cavab verdi: «Ey ağam, bu
yuxu sənə nifrət edənlərin, onun yozumu sənin düşmənlərinin nəsibi olsun!
20 Sənin gördüyün böyük və möhkəm olan, başı göylərə çatan və dünyanın hər
tərəfindən görünən,
21 yarpaqları gözəl, meyvələri çox və hər kəs üçün qidası olan, altında çöl
heyvanları kölgə tapan və budaqlarında göy quşları yuva quran
22 ağac sənsən, ey padşah. Sən böyüyüb möhkəmləndin, əzəmətin artıb
göylərə, hakimiyyətin dünyanın hər tərəfinə çatdı.
23 Padşah gördü ki, qoruyucu, müqəddəs bir mələk göylərdən enib dedi: "Bu
ağacı kəsib xarab edin, ancaq kötüyü ilə köklərini dəmir və tuncla çənbərləyib
torpağın içində, çöl otları arasında saxlayın. Qoy o, göylərin şehi ilə islansın və
yeddi il keçənə qədər çöl heyvanları ilə birgə qidalansın".
24 Ey padşah, yuxunun yozumu və Allah-Taalanın ağam padşaha qarşı
hökmü belədir:
25 sən insanlar arasından qovulacaqsan, çöl heyvanları ilə yaşayacaqsan,
sənə öküz kimi ot yedirəcəklər, göylərin şehi ilə islanacaqsan. Yeddi il keçəcək
ki, Allah-Taalanın insan padşahlığı üzərində hökmranlıq etdiyini və onu kimə
istəsə verdiyini dərk edəsən.

26 Ağacın kötüyü ilə köklərinin qalması barədə olan fərmanın mənası budur
ki, sən göylərin hökmranlıq etdiyini dərk edəndən sonra padşahlığın sənə
qaytarılacaq.
27 Ey padşah, buna görə də sən mənim məsləhətimi qəbul et: ədalətlə rəftar
etməklə günahlarından, yoxsullara mərhəmət etməklə təqsirlərindən vaz keç.
Bəlkə bununla sənin əmin-amanlığının müddəti uzadılar».

Yuxunun çin çıxması

28 Bütün bunlar padşah Navuxodonosorun başına gəldi.
29 On iki ay keçəndən sonra Babildəki sarayının damında gəzən padşah dedi:
30 «Bu, şan-şöhrətim üçün böyük qüdrətimlə paytaxt kimi tikdiyim böyük
Babil deyilmi?»
31 Söz padşahın ağzından çıxmamışdı ki, göylərdən səs gəldi: «Ey padşah
Navuxodonosor, sənə deyilir ki, padşahlığın əlindən alındı.
32 Sən insanlar arasından qovulacaq, çöl heyvanları ilə yaşayacaqsan, sənə
öküz kimi ot yedirəcəklər. Yeddi il keçəcək ki, Allah-Taalanın insan padşahlığı
üzərində hökmranlıq etdiyini və onu kimə istəsə verdiyini dərk edəsən».
33 Deyilən hadisələr o saat Navuxodonosorun başına gəldi: o, insanlar
arasından qovuldu, öküz kimi ot yeməyə başladı və göylərin şehi ilə islandı.
Onun tükü qartal tükü kimi, dırnağı quş dırnağı kimi uzandı.
34 «O günlərin sonunda mən Navuxodonosor üzümü göylərə tutdum və
ağlım başıma qayıtdı. Allah-Taalaya həmd etdim, Əbədi Yaşayanı mədh edib
izzətləndirdim.
Onun hökmranlığı əbədidir,
Padşahlığı nəsildən-nəslə qalır.
35 Dünyada yaşayanların hamısı heç bir şey sayılır.
O həm səma ordusunun, həm də dünyada yaşayanların arasında
Öz hökmünü yeridir.
Onun əlini saxlayacaq yaxud Ona “Nə edirsən?” deyəcək bir kəs yoxdur.
36 O zaman ağlım başıma gəldi. Padşahlığımın izzəti üçün cah-calalım yenə
özümə qayıtdı. Müşavirlərim və əyanlarım məni axtarıb tapdı. Mən yenə öz
taxtıma qayıtdım və əzəmətim daha da artdı.
37 İndi isə mən Navuxodonosor göylərin Padşahına həmd edirəm və
Onu mədh edib izzətləndirirəm, çünki Onun bütün işləri həqiqət, əməlləri
ədalətlidir və qürurla gəzənləri alçaltmağa qüdrəti var».

5

Belşassarın ziyafəti

1 Padşah Belşassar min nəfər əyanı üçün böyük bir ziyafət qurdu və onlarla
şərab içdi.
2 Belşassar şərab içərkən əmr etdi ki, babası Navuxodonosorun
Yerusəlimdəki məbəddən çıxardığı qızıl və gümüş qabları gətirsinlər və
padşah, əyanları, arvadları və cariyələri onlarla şərab içsin.
3 Onda məbəddən – Allahın Yerusəlimdə olan evindən çıxarılmış qızıl qablar
gətirildi. Padşah, əyanları, arvadları və cariyələri bunlarla şərab içməyə
başladı.
4 Onlar şərab içərək qızıl, gümüş, tunc, dəmir, ağac və daş allahlara həmd
etdi.
5 Elə bu an bir insan əlinin barmaqları göründü və şamdanın yanında padşah
sarayının divarının suvağı üzərinə nəsə yazdı. Padşah yazan əli gördü.

6 Onda padşahın bənizi soldu və düşüncələri onu vahiməyə saldı. Belinin
əzələləri zəiflədi və dizləri bir-birinə dəyməyə başladı.
7 Padşah ucadan qışqırdı ki, ovsunçuları, Xaldeyli müdrikləri və falçıları
gətirsinlər. Gələn Babil müdriklərinə padşah belə dedi: «Kim bu yazılanı mənə
oxuyub mənasını izah etsə, ona qırmızı libas geyindiriləcək, boynuna qızıl
zəncir asılacaq və padşahlıqda üçüncü adam olacaq».
8 Padşahın bütün müdrikləri içəri girdi, ancaq yazılanı nə oxuya, nə də
mənasını padşaha izah edə bildilər.
9 Onda padşah Belşassar daha da vahiməyə düşdü və bənizi soldu, əyanları
da heyrətə düşdü.
10 Mələkə padşahın və əyanlarının sözlərini eşidib ziyafət otağına gəldi.
Mələkə belə dedi: «Qoy padşah həmişə sağ olsun, fikirlərin səni vahiməyə
salmasın, bənizin də solmasın.
11 Sənin padşahlığında müqəddəs allahların ruhuna malik olan bir adam
var. Sənin babanın dövründə o, nuraniliyə, dərrakəyə və allahların
müdrikliyi qədər müdrikliyə malik olması ilə tanınırdı. Baban padşah Navux-
odonosorun özü onu sehrbazların, ruhçağıranların, Xaldeyli müdriklərin və
əlamət baxıcılarının başçısı qoymuşdu.
12 Çünki padşahın Belteşassar adlandırdığı bu adam – Daniel iti ağla, biliyə,
dərrakəyə, yuxuları yozmaq, müəmmaları açmaq və çətinlikləri həll etmək
qabiliyyətinə malik olması ilə tanınmışdı. İndi qoy Danieli çağırsınlar, o sənə
bunun mənasını izah edəcək».
13 Onda Danieli padşahın hüzuruna gətirdilər və padşah ondan soruşdu:
«Padşah babamın Yəhudadan sürgün edərək gətirdiyi Yəhudalılardan olan
Daniel sənsənmi?
14 Mən sənin barəndə eşitmişəm ki, səndə allahların ruhu var, nuranilik,
dərrakə və böyük müdriklik sahibisən.
15 Budur, hüzuruma müdriklər və ovsunçular gətirildi ki, bu yazılanı oxuyub
mənasını mənə açsınlar, ancaq onlar bunu mənə izah edə bilmədi.
16 Sənin barəndə isə eşitmişəm ki, yozum verib çətinlikləri həll edə bilirsən.
Əgər indi bu yazılanı oxuyub mənasını izah edə bilsən, sənə qırmızı libas
geyindiriləcək, boynuna qızıl zəncir asılacaq və padşahlıqda üçüncü adam
olacaqsan».
17 Onda Daniel padşaha cavab verdi: «Qoy hədiyyələrin özünə qalsın,
mükafatlarını da başqasına ver. Yazılanı isə mən padşaha oxuyub mənasını izah
edə bilərəm.
18 Ey padşah! Allah-Taala sənin baban Navuxodonosora padşahlıq, əzəmət,
izzət və cah-calal vermişdi.
19 Allahın ona verdiyi əzəmətə görə bütün xalqlara, millətlərə və dillərə
mənsub adamlar ondan qorxub əsirdi. O istədiyi adamı öldürər, istədiyi
adamı sağ buraxardı, istədiyi adamı yüksəldər, istədiyi adamı alçaldardı.
20 Ancaq ürəyi qürurlanıb inadkar olanda padşahlıq taxtından salındı və
izzəti əlindən alındı.
21 O, insanlar arasından qovuldu, ağlı heyvan ağlına çevrildi və vəhşi
eşşəklərlə yaşamağa başladı. Ona öküz kimi ot yedirirdilər, bədəni göylərin şehi
ilə islanırdı. Nəhayət, dərk etdi ki, Allah-Taala insan padşahlıqları üzərində
hökmranlıq edir və kimi istəyirsə, onlara başçı qoyur.
22 Sən – onun övladı Belşassar da bütün bunları bildiyin halda itaətkarlıq
etmədin,
23 əksinə, göylərin Rəbbinə qarşı qürurlandın. Onun məbədinin qablarını
sənin hüzuruna gətirdilər və sən, əyanların, arvadların, cariyələrin bunlarla
şərab içdiniz. Sən qızıl-gümüş, tunc, dəmir, ağac və daşdan olub, görməyən,

eşitməyən, anlamayan allahlara həmd etdin, ancaq nəfəsin əlində olan və etdiyin hər şeyə göz qoyan Allahı izzətləndirmədin.
24 Buna görə də Onun tərəfindən bir əl göndərilib bu sözləri yazdı.
25 Yazılan sözlər budur: Mene, Mene, Teqel və Parsin. *
26 Sözlərin mənası isə budur: Mene – Allah sənin padşahlıq müddətini hesabladı və ona son qoydu;
27 Teqel – sən tərəzidə çəkildin və yüngül olduğun bilindi;
28 Peres – sənin padşahlığın bölünərək Midiyalılara və Farslara verildi».
29 Onda Belşassarın əmri ilə Danielə qırmızı libas geyindirdilər, boynuna qızıl zəncir asdılar və o, padşahlıqda üçüncü adam elan olundu.
30 Həmin gecə Xaldey padşahı Belşassar öldürüldü.
31 Altmış iki yaşlı Midiyalı Dara hakimiyyəti əlinə aldı.

6

Daniel şirlərlə quyuda

1 Dara qərara aldı ki, ölkəyə başçılıq etmək üçün padşahlığın bütün ərazisinə yüz iyirmi canişin təyin etsin,
2 onlara isə üç vəzir başçılıq etsin. Bu canişinlər onlara hesabat versin, padşaha da ziyan dəyməsin. Həmin üç vəzirdən biri Daniel idi.
3 Bu adam – Daniel başqa vəzirlərdən və canişinlərdən üstün idi, çünki o, iti ağla malik idi. Buna görə də padşah qərara gəlmişdi ki, onu bütün ölkəyə başçı qoysun.
4 Belə olanda vəzirlər və canişinlər Danieli ölkənin idarə işlərində ittiham etmək üçün bir bəhanə axtarmağa başladılar, ancaq heç bir bəhanə və təqsir tapa bilmədilər, çünki Daniel etibarlı idi və onda heç bir səhv yaxud təqsir tapılmadı.
5 Nəhayət, bu adamlar dedi: «Əgər bu adamın – Danielin Allahının dinində onun əleyhinə bir şey tapmasaq, ona qarşı bir bəhanə tapa bilməyəcəyik».
6 Onda bu vəzirlər və canişinlər padşahın yanına gəldi və ona belə dedi: «Qoy padşah Dara həmişə sağ olsun!
7 Ölkənin bütün vəzirləri, əmirləri, canişinləri, müşavirləri və valiləri birlikdə razılaşdı ki, belə bir padşah fərmanı və qadağan əmri verilsin: ey padşah, otuz gün ərzində kim səndən başqa bir allaha yaxud insana dua etsə, şirlər olan quyuya atılsın.
8 Ey padşah, indi bu qadağan əmrini ver, Midiya və Fars qanunlarına əsasən dəyişilməz və heç vaxt pozulmayan bir fərmanı imzala».
9 Padşah Dara belə bir fərmanı və qadağan əmrini imzaladı.
10 Daniel belə bir fərmanın imzalandığını öyrəndikdə öz evinə qayıtdı. Onun yuxarı otağının Yerusəlimə tərəf olan pəncərələri açıq idi. Daniel əvvəllər etdiyi kimi gündə üç dəfə diz çöküb öz Allahına dua etdi və Onun önündə şükür etdi.
11 Onda bu adamlar birlikdə oraya gedib Danielin Allaha dua etdiyini və yalvardığını gördülər.
12 Sonra gəlib padşaha öz qadağan əmri barədə dedilər: «Ey padşah, otuz gün ərzində kim səndən başqa bir allaha yaxud insana dua edərsə, şirlər olan quyuya atılsın deyə qadağan əmri imzalamadınmı?» Padşah cavab verdi: «Bu qərar dəyişilməz olan Midiya və Fars qanunlarına əsasən qətidir».

* **5:25** *Mene* – arami dilində *hesablanmış* yaxud *mina* (pul vahidi), *Teqel* – *çəkilmiş* yaxud *şekel* (pul vahidi), *Parsin* – *bölünmüş*, *Farslar* yaxud *yarım şekel.*

13 O vaxt onlar padşaha dedi: «Ey padşah, sürgün olunmuş Yəhudalılardan
olan Daniel səni və imzaladığın qadağan əmrini saymayaraq gündə üç dəfə
dua edir».
14 Padşah bu sözləri eşidəndə çox kədərləndi və ürəyində niyyət etdi ki,
Danieli qurtarsın. Padşah hətta günəş batana qədər onu xilas etməyə çalışdı.
15 Ancaq o adamlar birlikdə padşahın yanına gəlib ona dedi: «Ey padşah,
bunu bil ki, Midiya və Fars qanunlarına görə padşahın təsdiq etdiyi qadağan
əmri və fərman dəyişilməz».
16 Bunu eşitdikdə padşah əmr etdi və Danieli gətirib şirlər olan quyuya
atdılar. Padşah Danielə belə dedi: «Daim qulluq etdiyin Allahın səni qur-
tarsın!»
17 Sonra bir daş gətirilib quyunun ağzına qoyuldu. Danielin hökmündə heç
nə dəyişməsin deyə padşah özünün möhür üzüyü və əyanlarının üzükləri ilə
daşı möhürlədi.
18 Sonra padşah öz sarayına qayıtdı. Gecəni yemək yemədən və əylənmədən
keçirdi, yuxusu da qaçdı.
19 Səhər açılanda padşah yerindən qalxıb tələsik şirlərin olduğu quyuya getdi.
20 Oraya yaxınlaşanda kədərli səslə Danieli çağırıb dedi: «Ey Daniel, var olan
Allahın qulu! Daim qulluq etdiyin Allahın səni şirlərdən qurtara bildimi?»
21 Onda Daniel padşaha dedi: «Qoy padşah həmişə sağ olsun!
22 Allahım Öz mələyini göndərib şirlərin ağzını bağladı və onlar mənə toxun-
madı, çünki mənim Allahın önündə təqsirsiz olduğum bilindi. Ey padşah, sənə
qarşı da heç bir cinayət etməmişəm».
23 Onda padşah çox sevindi və Danieli quyudan çıxarmağı əmr etdi. Daniel
quyudan çıxarılanda onun bədənində heç bir zədə yox idi, çünki öz Allahına
güvənmişdi.
24 Padşah əmr etdi və Danieli ittiham edən adamlar gətirildi. Onları uşaqları
və arvadları ilə birlikdə şirlərin olduğu quyuya atdılar. Quyunun dibinə
çatmamış şirlər onları qapıb sümüklərini qırdı.
25 O zaman padşah Dara bütün dünyada yaşayan xalqlara, millətlərə və
dillərə mənsub olan adamlara belə yazdı: «Sülhünüz bol olsun!
26 Fərman verirəm ki, bütün padşahlığımın ərazisində olan adamlar
Danielin Allahından qorxub titrəsin.
O, var olan Allahdır, əbədi olaraq mövcuddur,
Onun padşahlığı dağılmaz və hökmranlığı sonsuzdur.
27 O qurtarıb xilas edər, göydə və yerdə əlamətlər,
Möcüzələr göstərər.
Danieli şirlərin pəncəsindən O qurtardı».
28 Bu adam – Daniel Daranın, Fars Kirin padşahlığında uğur qazandı.

7

Danielin birinci görüntüsü

1 Babil padşahı Belşassarın padşahlığının birinci ilində Daniel yatarkən bir
yuxu gördü və ona görüntülər gəldi. Sonra yuxunu yazıb məzmununu qeyd
etdi.
2 * Daniel danışmağa başlayıb dedi: mən gecə gələn görüntüdə gördüm ki,
budur, göylərin dörd küləyi böyük bir dənizin üstündə çarpışır.
3 * Dənizdən bir-birinə oxşamayan dörd böyük heyvan çıxdı.

* **7:2** Yer. 49:36; Vəhy 7:1 * **7:3** Vəhy 13:1; 17:8

4 * Birincisi şirə bənzəyirdi, amma onun qartal qanadları var idi. Mən
baxarkən onun qanadları qoparıldı və o, yerdən qaldırılıb insan kimi ayaq
üstə qalxdı. Ona insan ürəyi verilmişdi.
5 Başqa birisi – ikinci heyvan ayıya bənzəyirdi. O, bir yanı tərəfə əyilmişdi
və ağzında – dişləri arasında üç qabırğa sümüyü var idi. Ona belə deyildi: «Qalx
çoxlu ət ye».
6 Bundan sonra mən bəbirə bənzəyən başqa bir heyvan gördüm. Heyvanın
belində dörd quş qanadı və onun dörd başı var idi. Ona hakimiyyət verilmişdi.
7 * Bundan sonra mən gecə gələn görüntülərdə dəhşətli, heybətli və çox
güclü olan dördüncü heyvanı gördüm. Onun böyük dəmir dişləri var idi. O
hər şeyi əzib yeyir, qalıqları isə ayaqları altında tapdalayırdı. O, heyvanların
hamısından fərqlənirdi və on buynuzu var idi.
8 * Mən buynuzlara baxırdım ki, onların arasından yenə kiçik bir buynuz
çıxdı və əvvəlki buynuzlardan üçü onun qarşısından götürüldü. Bu buynuzun
insan gözləri kimi gözləri və təkəbbürlə danışan ağzı var idi.
9 * * Nəhayət, mən gördüm ki,
Taxtlar quruldu və Əzəldən Var Olan oturdu.
Onun əynində qar kimi bəyaz paltar var idi,
Saçları yun kimi ağappaq idi.
Taxtı alov dilləri tək, çarxları yanar od kimi idi.
10 * * Önündən odlu çay çıxıb axırdı.
Minlərlə nəfər Ona xidmət edir,
On minlərlə nəfər Onun hüzurunda durmuşdu.
Məhkəmə iclası başlandı və kitablar açıldı.
11 O zaman buynuzun söylədiyi təkəbbürlü sözlər mənim diqqətimi cəlb
etdi. Heyvan gözlərimin qabağında öldürüldü və bədəni parçalanıb yanan oda
atıldı.
12 Həmçinin başqa heyvanların da hakimiyyəti əllərindən alındı, ancaq
ömürləri müəyyən müddətə qədər uzadıldı.
13 * Gecə gələn görüntülərdə gördüm ki, budur, bəşər oğluna bənzər Biri
göyün buludları ilə gəlir. O, Əzəldən Var Olana yaxınlaşdı və Onun hüzuruna
gətirildi.
14 * Ona hakimiyyət, izzət və padşahlıq verildi ki, bütün xalqlara, millətlərə
və dillərə mənsub adamlar Ona xidmət etsin. Onun hakimiyyəti sona
yetməyən əbədi hakimiyyətdir. Onun padşahlığı əsla yox olmayacaq.
15 Mən Danielin isə bədənimdə ruhum titrədi və gələn görüntülər məni
vahiməyə saldı.
16 Ayaq üstə duran adamlardan birinə yaxınlaşıb «Bütün bu şeylərin həqiqi
mənası nədir?» deyə soruşdum. O adam bu şeylərin mənasını mənə izah edib
bildirdi:
17 «Bu dörd böyük heyvan yerdən çıxacaq dörd padşahlıqdır.
18 * Sonra padşahlığı Haqq-Taalanın müqəddəsləri alacaq, əbədi və daim
padşahlığa sahib olacaq».
19 Onda mən başqalarından fərqlənən dördüncü heyvan barədə dəqiq izahat
istədim. O, çox qorxunc idi, dəmir dişləri və tunc dırnaqları ilə əzib-yeyirdi,
qalıqları isə ayaqları altında tapdalayırdı.

---

* **7:4** Vəhy 13:2 * **7:7** Vəhy 12:3; 13:1 * **7:8** Vəhy 13:5-6 * **7:9** Vəhy 20:4 * **7:9** Vəhy 1:14
* **7:10** Vəhy 5:11 * **7:10** Vəhy 20:12 * **7:13** Mat. 24:30; 26:64; Mark 13:26; 14:62; Luke 21:27;
Vəhy 1:7,12-13; 14:14 * **7:14** Vəhy 11:15 * **7:18** Vəhy 22:5

20 Onun başında on buynuz var idi. Daha biri çıxdı və üçü onun önündə
düşdü. Bu həmin o buynuz idi ki, gözləri və təkəbbürlə danışan ağzı var idi
və görünüşü o biri buynuzlarından daha heybətli idi.
21 * Mən gördüm ki, bu buynuz müqəddəslərlə döyüşüb onlara üstün gəlir;
22 * o vaxta qədər ki Əzəldən Var Olan gəldi, Haqq-Taalanın
müqəddəslərinin xeyrinə hökm verildi və padşahlığa müqəddəslərin sahib
olduğu vaxt yetişdi.
23 O bunu belə izah etdi: «Dördüncü heyvan yer üzündə olacaq dördüncü
padşahlıqdır. O başqa padşahlıqlardan fərqli olub bütün yer üzünü udacaq və
hər şeyi tapdalayıb əzəcək.
24 * On buynuzun mənası budur ki, bu padşahlıqdan on padşah çıxacaq.
Onlardan sonra isə əvvəlkilərdən fərqli başqası çıxıb üç padşahı yıxacaq.
25 * Haqq-Taalanın əleyhinə sözlər deyəcək və Haqq-Taalanın
müqəddəslərinə zülm edəcək. Hətta təqvimi və qanunları dəyişməyə cəhd
göstərəcək. Onlar bir vaxt, vaxtlar və yarım vaxt ərzində ona təslim ediləcək.
26 Sonra isə məhkəmə qurulacaq və onun hakimiyyəti əlindən alınacaq,
əbədilik məhv olub yox olacaq.
27 * * Padşahlıq, hakimiyyət və göylərin altındakı bütün padşahlıqların
əzəməti Haqq-Taalanın müqəddəs xalqına veriləcək. Onun padşahlığı əbədi
padşahlıq olacaq və bütün hökmdarlar Ona qulluq edib itaət edəcək».
28 Burada söz bitir. Mən Danieli isə düşüncələrim bərk vahiməyə saldı və
bənizim soldu. Ancaq bu sözləri yadımda saxladım.

8

Danielin ikinci görüntüsü

1 Əvvəl mənə gələn görüntüdən sonra padşah Belşassarın hökmranlığının
üçüncü ilində mən Danielə başqa bir görüntü gəldi.
2 Görüntüdə özümü Elam vilayətinin Şuşan qalasında gördüm. Həmin
görüntüdə mən Ulay kanalının kənarında dayanmışdım.
3 Başımı qaldırıb gördüm ki, kanalın kənarında bir qoç durub. Onun iki
buynuzu var idi. Buynuzlarının hər ikisi uzun idi, biri digərindən uzun idi
və uzun olan sonradan çıxdı.
4 Mən gördüm ki, bu qoç qərbə, şimala və cənuba tərəf buynuz vurur. Heç
bir heyvan onun qabağında dura bilmirdi və onun əlindən qurtaran yox idi.
O istədiyini etdi və özünü yüksəltdi.
5 Mən bu barədə düşünərkən qərbdən bir təkə gəldi. Onun gözləri arasında
gözə çarpan bir buynuzu var idi. O, ayağı yerə toxunmadan bütün yer üzünü
keçdi.
6 O, kanalın kənarında durduğunu gördüyüm iki buynuzu olan qoçun yanına
gəldi və böyük qızğınlıqla onun üstünə atıldı.
7 Mən gördüm ki, o qeyzə gəlib qoça hücum etdi və qoçu vurub iki
buynuzunu qırdı. Qoçda onun qabağında durmağa qüvvət yox idi. O, qoçu
yerə yıxıb tapdaladı. Qoçu onun əlindən qurtaran olmadı.
8 Bir müddət təkə özünü çox yüksəltdi, ancaq qüvvətlənəndə böyük buynuzu
qırıldı. Onun əvəzinə göylərin dörd səmtinə doğru yönəlmiş gözə çarpan dörd
buynuz çıxdı.

* **7:21** Vəhy 13:7 * **7:22** Vəhy 20:4 * **7:24** Vəhy 17:12 * **7:25** Dan. 12:7; Vəhy 12:14; 13:5
* **7:27** Vəhy 20:4 * **7:27** Vəhy 22:5

9 Onların birindən başqa bir kiçik buynuz çıxıb cənuba, şərqə və Gözəl ölkəyə * doğru çox uzandı.
10 * Səma ordusuna qədər uzanıb bu ordunun və ulduzların bir hissəsini yerə salaraq tapdaladı.
11 Hətta bu ordunun Başçısına qədər özünü yüksəltdi. Onun daimi yandırma qurbanı dayandırıldı və Müqəddəs məkanı təhqir olundu.
12 Qanunsuzluq üzündən bu ordu və daimi yandırma qurbanı kiçik buynuza təslim edildi. O, həqiqəti yerə vurub etdiyi hər işdə uğur qazandı.
13 Mən bir müqəddəsin səsini eşitdim və başqa bir müqəddəs danışana sual verdi: «Daimi yandırma qurbanı və viranəlik gətirən qanunsuzluq barədəki görüntü nə vaxta qədər uzanır? Müqəddəs yerin və ordunun tapdalanmasına nə vaxta qədər icazə veriləcək?»
14 Sonra mənə dedi: «İki min üç yüz axşam və səhər keçənə qədər. Ondan sonra müqəddəs yer bərpa olunacaq».
15 Mən Daniel bu görüntünü görəndə onun mənasını öyrənmək istədim. Bu zaman qarşımda insan simasında olan bir nəfər dayandı.
16 * Mən Ulay kanalından bir insan səsi eşitdim. O nida edib «ey Cəbrayıl, bu görüntünü ona izah et» dedi.
17 O dayandığım yerə yaxınlaşdı. Yanıma çatanda mən dəhşətə düşüb üzüstə yıxıldım. O mənə dedi: «Ey bəşər oğlu, bil ki, bu görüntü axır zamana aiddir».
18 O mənimlə danışdığı vaxt üzüstə yıxılıb dərin yuxuya getmişdim. O məni tutub ayaq üstə qaldırdı
19 və dedi: «Bax daha sonra Allahın qəzəb günlərində nə baş verəcəyini sənə bildirirəm, çünki görüntü axır zamanın müəyyən vaxtına aiddir.
20 Gördüyün iki buynuzlu qoç Midiya və Fars padşahlarıdır.
21 Tüklü təkə isə Yunan padşahıdır, onun gözləri arasında olan böyük buynuz isə birinci padşahdır.
22 Qırılan buynuzun yerinə çıxan dörd buynuz o millətdən çıxacaq dörd padşahlığı təmsil edir. Ancaq onlar birinci padşah qədər güclü olmayacaq.
23 Onların hakimiyyətinin sonunda isə qanunsuzlar azğınlıq edəndə həyasız və hiyləgərlikdə mahir bir padşah çıxacaq.
24 O çox güclənəcək, ancaq öz gücü ilə yox. Heyrətləndirici dağıntılar törədəcək, etdiyi hər işdə uğur qazanacaq, igid adamları və müqəddəs xalqı qıracaq.
25 Öz hiyləgərliyi ilə məkrli işlərində uğur qazanacaq və ürəyində özünə qürrələnəcək. Əmin-amanlıqda yaşayan çoxlu adamı həlak edəcək və başçılar Başçısına qarşı çıxacaq, ancaq əl dəymədən məhv olacaq.
26 Axşam və səhər barədə sənə göstərilən bu görüntü həqiqətdir. Ancaq sən bu görüntünü gizli saxla, çünki o, uzaq dövrə aiddir».
27 Onda mən Daniel taqətdən düşdüm və bir neçə gün xəstə oldum. Sonra qalxıb padşahın işləri ilə məşğul olmağa başladım. Mən bu görüntüdən çaşqın hala gəlmişdim, onu anlaya bilmirdim.

9

Danielin öz xalqı üçün duası

1 * Midiya tayfasından Axaşveroşun oğlu Daranın padşahlığının birinci ili idi. O, Xaldey ölkəsinə padşah qoyulmuşdu.

* **8:9** *Gözəl ölkə* – İsrail nəzərdə tutulur. * **8:10** Vəhy 12:4 * **8:16** Dan. 9:21; Luka 1:19,26 * **9:1** Yer. 25:11; 29:10

2 Onun padşahlığının birinci ilində mən Daniel Yerusəlimin viranə qalacağı
müddətin yetmiş il olduğu barədə Rəbbin Yeremya peyğəmbərə göndərdiyi
sözü kitablardan anladım.
3 Mən Xudavənd Allaha üz tutdum, çul geyib külə oturdum, oruc tutaraq
dua və yalvarışla Onu axtardım.
4 Allahım Rəbbə dua etdim və etiraf edərək dedim:
«Sənə dua edirəm, ey böyük və zəhmli Xudavənd Allah! Səni sevənlər və
əmrlərinə əməl edənlər üçün əhdinə sadiq qalıb məhəbbət göstərirsən.
5 Biz günah və təqsir etdik, pislik edib Sənə qarşı üsyankar olduq. Sənin
əmrlərindən və hökmlərindən üz döndərdik.
6 Padşahlarımıza, başçılarımıza, atalarımıza və ölkənin bütün xalqına Sənin
adınla söz deyən qulların peyğəmbərlərə qulaq asmadıq.
7 Ey Xudavənd, Səndə ədalət var, bizdə isə bugünkü kimi üz qaralığı! Bu,
Yəhuda adamlarına, Yerusəlimdə yaşayanlara və Sənə qarşı etdikləri xain-
likdən ötrü sürgün etdiyin bütün ölkələrdə, yaxında və uzaqda olan İsraillilərin
hamısına aiddir.
8 Ya Rəbb, bizim padşahlarımızın, başçılarımızın və atalarımızın üzü qaradır,
çünki Sənə qarşı günah etmişik.
9 Mərhəmət və bağışlamaq isə Xudavənd Allahımıza məxsusdur, çünki biz
Ona qarşı üsyan etmişik.
10 Allahımız Rəbbin sözünə qulaq asmadıq, Öz qulları peyğəmbərlər va-
sitəsilə bizə verdiyi qanunlarına əməl etmədik.
11 Bütün İsraillilər Sənin qanununu pozub azdı, Sənin sözünə qulaq asmadı.
Buna görə də Allahın qulu Musanın Qanununda yazılmış lənət başımıza yağdı
və and yerinə yetdi, çünki Ona qarşı günah etdik.
12 O da başımıza böyük bəla gətirərək bizə və hökm edən hakimlərimizə qarşı
dediyi sözləri yerinə yetirdi, çünki Yerusəlimə gələn bəla göylər altında olan
heç bir yerə gəlməyib.
13 Musanın Qanununda yazıldığı kimi bütün bu bəla başımıza gəldi. An-
caq biz Allahımız Rəbbə üz tutmadıq ki, təqsirlərimizdən dönək və Onun
həqiqətini dərk edək.
14 Rəbb də bu bəlanı başımıza gətirməyə tərəddüd etmədi, çünki Allahımız
Rəbb etdiyi bütün işlərində ədalətlidir, ancaq biz Sənin səsinə qulaq asmadıq.
15 Ey Allahımız Xudavənd, Sən Öz xalqını Misir torpağından qüdrətli əlinlə
çıxardın və bu günə qədər davam edən izzət qazandın! Biz isə günah işlətdik,
pislik etdik.
16 Ey Xudavənd, bütün ədalətli işlərinə görə Sənə yalvarıram, qeyz və
qəzəbini Öz şəhərin Yerusəlimdən, müqəddəs dağından döndər. Çünki bizim
günahlarımızdan və atalarımızın təqsirlərindən ötrü Yerusəlim və Sənin xalqın
bütün ətraf xalqlar arasında rüsvay oldu.
17 Ey Allahımız, indi qulunun duasını və yalvarışlarını eşit. Ey Xudavənd,
Öz xatirinə işıqlı üzünü viran olan Müqəddəs məkanına tərəf çevir.
18 Ey Allahım, qulaq verib eşit, gözünü açıb bizim viranlıqlarımızı və Sənə
məxsus olan şəhəri gör. Çünki öz salehliyimizə görə deyil, Sənin böyük
mərhəmətinə görə yalvarışlarımızı Sənin önündə təqdim edirik.
19 Ey Xudavənd, eşit, ey Xudavənd, bağışla, ey Xudavənd, diqqət et və
hərəkətə gəl. Ey Allahım, Öz adın naminə gecikmə, çünki şəhərin və xalqın Sənə
məxsusdur».

Yetmiş dəfə yeddiillik dövr barədə vəhy

20 Mən hələ danışıb duada özümün və xalqım İsrailin günahlarını etiraf edərək
Allahımın müqəddəs dağı üçün yalvarışımı Allahım Rəbbə təqdim edən zaman
–
21 * hələ dua edərkən əvvəl görüntüdə gördüyüm insana bənzər mələk
Cəbrayıl axşam qurbanı verilən vaxt cəld uçaraq yanıma gəldi.
22 O məni başa saldı və mənimlə danışıb dedi: «Ey Daniel! İndi mən gəldim
ki, sənə müdriklik və dərrakə verim.
23 Sənin duanın başlanğıcında Allah cavab verdi və mən də gəldim ki, onu
sənə çatdırım, çünki Allah səni çox sevir. İndi isə sözüm barədə düşün və
görüntünü bil.
24 Sənin xalqın və müqəddəs şəhərin üçün yetmiş dəfə yeddiillik dövr təyin
olunub ki, qanunsuzluq bitsin, günah sona çatdırılsın, təqsirlər üçün kəffarə
verilsin, əbədi ədalət gətirilsin, görüntü və peyğəmbərlik möhürlənsin, Ən
Müqəddəs yer məsh edilsin.
25 Bunu bil və anla: Yerusəlimi bərpa edib tikmək üçün verilən fərmanın
çıxmasından məsh olunmuş hökmdara qədər yeddi yeddiillik* dövr keçəcək.
Altmış iki yeddiillik dövr ərzində Yerusəlim yenidən küçələr və xəndəklərlə
tikiləcək, amma bu çətin vaxtlarda olacaq.
26 Altmış iki yeddiillik dövrdən sonra məsh olunan həlak olacaq, amma bu
özü üçün olmayacaq. Gələcək hökmdarın xalqı şəhəri və Müqəddəs yeri viran
edəcək. Onun sonu daşqın kimi olacaq. Müharibə sona qədər davam edəcək.
Viranəliklər olacağına qərar verilib.
27 * Həmin hökmdar yeddiillik bir dövr ərzində çoxları ilə əhd bağlayacaq.
Bu yeddiillik dövrün ortasında qurbanla təqdimi dayandıracaq, məbədin
qülləsində viranəlik gətirən iyrənc şey qoyacaq və viranəlik gətirən şey onun
təyin edilmiş aqibətinə qədər orada qalacaq».

10

Danielə mələyin görünməsi

1 Fars padşahı Kirin hökmranlığının üçüncü ilində Belteşassar adlanan
Danielə bir vəhy gəldi. Bu vəhy həqiqi idi, amma anlaşılması çox çətin oldu.
Görüntü ilə izah ediləndə o bu vəhyi dərk etdi.
2 O günlər mən Daniel üç həftə yas tutdum.
3 Üç həftə bitənə qədər mən dadlı yemək yemədim, ət və şərab dilimə
dəymədi və heç bir ətirli yağ sürtmədim.
4 Birinci ayın iyirmi dördüncü günü mən böyük Dəclə çayının kənarında idim.
5 * Başımı qaldırıb gördüm ki, qarşımda kətan paltar geyinmiş, beli xalis
qızılla qurşanan bir nəfər var.
6 Onun bədəni sarı yaqut kimi, üzü şimşəyə bənzər, gözləri yanar məşəllər
tək, qolları və ayaqları cilalanmış tunc kimi işıldayırdı, danışıq səsi kütlənin
gurultusu kimi idi.
7 Yalnız mən Daniel bu görüntünü gördüm, mənimlə birgə olan adamlar isə
bunu görmədi. Ancaq onların arasına elə vəlvələ düşdü ki, gizlənmək üçün
qaçdılar.
8 Mən tək qaldım. Bu böyük görüntünü görəndə məndə qüvvət qalmadı,
üzümün siması dəyişdi və taqətdən düşdüm.

* **9:21** Dan. 8:16; Luka 1:19,26 * **9:25** *Yeddiillik* – hərfi tərcümədə *həftə, yeddigünlük.* * **9:27** Dan. 11:31; 12:11; Mat. 24:15-16; Mark 13:14 * **10:5** Vəhy 1:12-15; 2:18; 19:12

9 Mən onun danışıq səsini eşitdim. Danışıq səsini eşidəndə dərin yuxuya
getdim və üzüstə düşüb torpağa uzandım.
10 Bu vaxt mənə bir əl toxundu və məni əllərimlə dizlərimin üstünə qoydu.
11 O mənə dedi: «Ey Allahın sevimlisi olan Daniel! Sənə dediyim sözləri dərk
et və ayağa qalx, çünki indi sənin yanına göndərilmişəm». O bu sözləri deyəndə
mən titrəyərək ayağa qalxdım.
12 O mənə dedi: «Qorxma, Daniel! Dərrakə qazanmağa meyl edib, Allahın
önündə özünü aşağı tutmağı qərara aldığın üçün ilk gündən sözlərin eşidildi və
mən sənin sözlərinə görə gəldim.
13 * Lakin Fars ölkəsinin hamisi olan mələk iyirmi bir gün mənə qarşı
dayandı. O zaman baş mələklərdən biri olan Mikael köməyimə gəldi, çünki
mən orada Fars ölkəsinin hamisi olan mələklə birgə qalmışdım.
14 İndi gəldim ki, gələcəkdə xalqının başına nə gələcəyini sənə başa salım,
çünki bu görüntü gələcək dövrə aiddir».
15 O belə sözlər söyləyərkən mən üzüstə yerə yıxılıb dinməz qaldım.
16 Bu vaxt bəşər övladına bənzəyən bir nəfər dodaqlarıma toxundu. Mən
ağzımı açıb danışmağa başladım və qarşımda durana dedim: «Ağam, bu
görüntüyə görə əzaba qərq oldum və taqətim qalmadı.
17 Mən qulun ağamla necə danışa bilərəm? Çünki mənim gücüm tükəndi və
canımda nəfəs qalmadı».
18 Onda insan simasında olan həmin şəxs yenə mənə toxunub güc verdi.
19 O dedi: «Ey Allahın sevimlisi, qorxma, sənə sülh olsun, möhkəm ol,
möhkəm ol!» O mənimlə danışanda mən qüvvət tapıb dedim: «Ey ağam, danış,
çünki sən mənə güc verdin».
20 O dedi: «Bilirsənmi mən niyə sənin yanına gəlmişəm? İndi mən Fars
hamisi olan mələklə mübarizə etməyə qayıdıram. Mən gəlincə Yunan hamisi
olan mələk gələcək.
21 Ancaq əvvəlcə mən həqiqət Kitabında yazılmış şeyləri sənə bildirəcəyəm.
Onlara qarşı mübarizədə başçınız Mikaeldən başqa mənə köməkçi olan heç kəs
yoxdur.

11

1 Mən Midiyalı Daranın padşahlığının birinci ilində ona dayaq olmaq və onu
qorumaq üçün yanında qaldım.

Şimal və cənub padşahlarının müharibəsi

2 İndi həqiqəti sənə bildirirəm: Fars ölkəsində daha üç padşah olacaq.
Dördüncüsünün isə hamısından çox var-dövləti olacaq və bunun hesabına
qüvvətlənəndə hamını Yunan padşahlığına qarşı qaldıracaq.
3 Sonra igid bir padşah gələcək, çox qüdrətli hökmdar olacaq və öz istədiyini
edəcək.
4 Ancaq onun gəldiyi vaxt padşahlığı dağılıb göylərin dörd küləyinin səmtinə
bölünəcək, onun nəslinə keçməyəcək və hökmranlığı kimi güclü olmayacaq.
Çünki onun padşahlığı dağılacaq və nəslindən olmayan adamlara qalacaq.
5 Cənub padşahı güclənəcək, ancaq sərkərdələrindən biri ondan daha güclü
olacaq, hökmranlıq edəcək və qüdrətli hökmdar olacaq.
6 Ancaq bir neçə ildən sonra onlar razılığa gələcək. Cənub padşahının qızı
şimal padşahının yanına gedəcək ki, sülh sazişi bağlasın. Amma bu qadın öz
mövqeyini saxlaya bilməyəcək. Şimal padşahının ömrü də, hakimiyyəti də uzun

* **10:13** Vəhy 12:7

sürməyəcək. Qadın, onu müşayiət edənlər, atası və o vaxt ona dayaq duranlar təslim ediləcək.
7 Lakin o qadının nəslindən biri cənub padşahının yerinə keçəcək. O, şimal padşahının ordusuna hücum edib onun qalasına girəcək. Onlarla vuruşub üstün gələcək.
8 Hətta onların allahlarını, tökmə bütlərini qiymətli qızıl və gümüş qabları ilə birlikdə Misirə çəkib aparacaq. Bir neçə il ərzində şimal padşahını rahat buraxacaq.
9 Hərçənd o da cənub padşahının ölkəsinə hücum edəcək, ancaq öz torpağına qayıdacaq.
10 Sonra şimal padşahının oğulları silahlanıb çoxlu qoşun toplayacaq. Qoşun sel kimi gəlib keçəcək və irəliləyərək cənub padşahının qalasına hücum edəcək.
11 Cənub padşahı qəzəblənib çıxacaq və onunla – şimal padşahı ilə vuruşacaq. O da böyük bir qoşun çıxaracaq, lakin bu qoşun cənub padşahına təslim ediləcək.
12 Qoşun məğlub olanda cənub padşahı ürəyi qürrələnərək on minlərlə adamı həlak edəcək, ancaq qələbəsi uzun sürməyəcək.
13 Çünki şimal padşahı qayıdıb əvvəlkindən daha böyük qoşun çıxaracaq və bir neçə ildən sonra tam silahlanmış böyük bir ordu ilə gələcək.
14 O zaman bir çoxu cənub padşahına qarşı çıxacaq. Görüntü yerinə yetsin deyə sənin xalqından qoluzorlular da ayağa qalxacaq, ancaq uğur qazanmayacaq.
15 Şimal padşahı gəlib hasarlara torpaq yığaraq istehkamlı şəhəri alacaq. Cənubun qüvvələri onun qarşısında tab gətirməyəcək, seçmə qoşunu da müqavimət göstərə bilməyəcək.
16 İstilaçı şimal padşahı istədiyini edəcək və heç kəs onun qarşısında dura bilməyəcək. Gözəl ölkədə bir müddət qalacaq və oranı viran etməyə qadir olacaq.
17 Şimal padşahı ölkəsinin bütün qüvvələri ilə birgə gəlməyi qərara alacaq. Sülh sazişinin şərtlərini təklif edib yerinə yetirəcək və cənub padşahlığını məhv etmək üçün ona gənc bir arvad verəcək, ancaq hiyləsi baş tutmayacaq və ona kömək olmayacaq.
18 Sonra nəzərini sahil ölkələrinə çevirəcək və onların çoxunu alacaq. Ancaq bir sərkərdə onun etdiyi təhqirə son qoyacaq, hətta təhqirini öz başına gətirəcək.
19 Sonra nəzərini öz ölkəsinin qalalarına tərəf çevirəcək. Ancaq büdrəyib yıxılacaq və ondan bir əsər qalmayacaq.
20 Onun yerinə keçən padşah padşahlıq izzəti üçün öz vergiyığanını göndərəcək, ancaq az müddət sonra o da həlak olacaq. Amma bu, üsyan yaxud müharibə zamanı olmayacaq.

Qəddar şimal padşahı

21 Onun yerinə padşahlıq izzətinə layiq olmayan namərd bir adam keçəcək. O gözlənilmədən gəlib yaltaqlıqla hakimiyyəti qəsb edəcək.
22 Sel kimi istilaçı qoşunlar onun önündən silinib-süpürüləcək, onlar da, əhdin başçısı da məhv olacaq.
23 Onunla ittifaq bağlandıqdan sonra o hiylə işlədəcək və gəlib kiçik bir millətlə güc qazanacaq.
24 O gözlənilmədən ən münbit torpaqları istila edəcək, atalarının və babalarının görmədiyi işləri görəcək. Talan və qarət olunmuş mal-dövləti adamlarına paylayacaq və qalalara hücum etmək niyyətində olacaq, amma bu uzun sürməyəcək.

25 Sonra güc və cəsarət toplayıb böyük bir qoşunla cənub padşahına qarşı
çıxacaq. Cənub padşahı da böyük və çox güclü bir ordu ilə döyüşə girəcək, ancaq
müqavimət göstərə bilməyəcək, çünki ona qarşı qəsd quracaqlar.
26 Onunla bir süfrədə oturanlar onu məhv edəcək. Ordusu silinib-
süpürüləcək və çoxlu tələfat olacaq.
27 Bu padşahların hər ikisinin ürəyində pislik olacaq və bir süfrə arxasında
yalan danışacaqlar. Ancaq heç bir şey baş tutmayacaq, çünki onların sonu
müəyyən vaxtda olacaq.
28 Şimal padşahı böyük sərvətlə öz ölkəsinə qayıdacaq. Onun müqəddəs əhdə
qarşı pis niyyəti olacaq və hərəkətə gəlib öz ölkəsinə dönəcək.
29 Müəyyən bir vaxt yenə cənubu istila edəcək, ancaq nəticə əvvəlki kimi
olmayacaq.
30 Kittim * gəmiləri ona qarşı gələcək və o, ruhdan düşüb geri dönəcək.
Qəzəblənib müqəddəs əhdə qarşı çıxacaq və yenə müqəddəs əhdə xəyanət
edənlərlə yaxşı davranacaq.
31 * Onun göndərdiyi qoşunlar qalxıb qalanı – Müqəddəs məkanı murdarlaya-
caq, daimi yandırma qurbanını dayandıracaq və viranəlik gətirən iyrənc şeyi
orada qoyacaqlar.
32 O, əhdə xəyanət edənləri yaltaqlıqla yoldan azdıracaq, lakin öz Allahını
tanıyan xalq qüvvətlənib hərəkətə gələcək.
33 Xalqın ağıllı adamları çoxunu öyrədəcək, ancaq bir müddət qılıncla
öldürüləcək, yandırılacaq, əsir düşəcək və qarət ediləcəklər.
34 Onlar məğlub olanda bir qədər kömək alacaqlar, ancaq çox adam riyakar-
casına onlara qoşulacaq.
35 Ağıllı adamlardan bəzisi həlak olacaq ki, qalanları axır zamana qədər
paklanıb təmizlənsin və ləkəsiz olsun. Çünki axır zaman yenə də müəyyən
vaxtda olacaq.

Şimal padşahının məğrurluğu

36 * * Bu padşah istədiyini edəcək, qürurlanaraq özünü bütün allahlardan
üstün sayacaq, allahlar Allahına qarşı eşidilməmiş küfr söyləyəcək və Allahın
qəzəbi icra olunana qədər uğur qazanacaq, çünki müəyyən edilən şey yerinə
yetməlidir.
37 Heç bir allaha – nə öz atalarının allahlarına, nə də qadınların sevdiyi
ilahəyə ehtiram göstərməyəcək, çünki özünü bütün allahlardan üstün saya-
caq.
38 Ancaq onun əvəzinə qalalar allahını izzətləndirəcək, atalarının
tanımadığı bir allahı qızıl, gümüş, qiymətli daşlar və gözəl əşyalarla
izzətləndirəcək.
39 O, yad allaha ümid etməklə ən güclü qalalara hücum edəcək. Onu
qəbul edənləri həddindən artıq izzətləndirəcək, çoxlu adama başçı qoyacaq və
mükafat olaraq torpağı bölüşdürəcək.
40 Axır zamanda isə cənub padşahı onunla vuruşacaq. Şimal padşahı öz
döyüş arabaları, atlıları və çoxlu gəmiləri ilə qasırğa kimi onun üstünə hücum
çəkəcək, müxtəlif ölkələri istila edəcək və onlardan sel kimi keçəcək.
41 Gözəl ölkəyə də girəcək. Çoxlu ölkə işğal olunacaq, ancaq Edom, Moav və
Ammonluların başçıları onun əlindən qurtaracaq.
42 O, müxtəlif ölkələrə zərbə vuracaq, Misir ölkəsi də xilas ola bilməyəcək.

* **11:30** *Kittim* – dar mənada Kipr adası, geniş mənada isə Aralıq dənizi xalqları, xüsusilə Romalılar nəzərdə tutulur. * **11:31** Dan. 9:27; 12:11; Mat. 24:15-16; Mark 13:14 * **11:36** 2Sal. 2:4 * **11:36** Vəhy 13:5-6

43 Misirin qızıl-gümüş xəzinələrini və bütün sərvətlərini ələ keçirəcək.
Liviyalılar və Kuşlular da ona tabe olacaq.
44 Ancaq şərqdən və şimaldan gələn xəbərlər onu narahat edəcək. Bir
çoxlarını öldürüb məhv etmək üçün böyük qızğınlıqla yola düşəcək.
45 Öz padşah çadırlarını dənizlə gözəl müqəddəs dağın arasında quracaq.
Ancaq onun aqibəti çatacaq və heç kəs ona kömək edə bilməyəcək.

12

Axır zaman

1 * * O vaxt xalqına mənsub olanların dayağı baş mələk Mikael qalxacaq
və sənin millətin yaranandan bəri olmamış əzablı vaxt gələcək. O vaxt sənin
xalqından kitabda adı yazılmış olan hər kəs xilas olacaq.
2 * Torpağın altında yatanların çoxu əbədi həyat, bəzisi isə əbədi xəcalət və
rüsvayçılıq üçün oyanacaq.
3 Ağıllı adamlar göy qübbəsinin parıltısı kimi, çoxunu salehliyə döndərənlər
ulduzlar kimi əbədi və daim parlayacaq.
4 * Ancaq, sən ey Daniel, axır zamana qədər bu sözləri sirr saxla və bu kitabı
möhürlə. Çox adam özünü ora-bura vuracaq və bilik artacaq».
5 Onda mən Daniel gördüm ki, başqa iki adam – biri çayın bu tayında, biri isə
çayın o tayında durub.
6 Bir adam çayın suları üzərində olan kətan geyinmiş adama dedi: «Bu əcaib
hadisələrin sonu nə vaxt olacaq?»
7 * * Mən eşitdim ki, çayın suları üzərində olan kətan geyinmiş adam sağ
və sol əlini göyə qaldırıb Əbədi Yaşayanın adına and içdi: «Bir vaxt, vaxtlar və
yarım vaxt keçəcək, müqəddəs xalqın gücü tamamilə tükənəndən sonra bütün
bunlar qurtaracaq».
8 Mən bunu eşitdim, ancaq başa düşməyib soruşdum: «Ey ağam, bəs bunların
nəticəsi necə olacaq?»
9 O cavab verdi: «Get, ey Daniel. Çünki bu sözlər axır zamana qədər sirr
olacaq və möhürlü qalacaq.
10 * Çoxları paklanıb ləkəsiz və təmiz olacaq, pis adamlar isə şər işlərindən
dönməyəcək. Pis adamlardan heç biri bu sözləri başa düşməyəcək, ağıllı
adamlar isə başa düşəcək.
11 * Daimi yandırma qurbanlarının dayandırıldığı və viranəlik gətirən
iyrənc şeyin qoyulduğu vaxtdan min iki yüz doxsan gün keçəcək.
12 Gözləyib min üç yüz otuz beş günə yetişən nə bəxtiyardır!
13 Sən isə öz aqibətinə qədər yaşa, çünki ölüb rahat olacaqsan və axirət günü
dirilib qismətini alacaqsan».

---

* **12:1** Vəhy 12:7 * **12:1** Mat. 24:21; Mark 13:19; Vəhy 7:14 * **12:2** Mat. 25:46; Yəh. 5:29 * **12:4** Vəhy 22:10 * **12:7** Vəhy 10:5 * **12:7** Dan. 7:25; Vəhy 12:14; 13:5 * **12:10** Vəhy 22:11 * **12:11** Dan. 9:27; 11:31; Mat. 24:15-16; Mark 13:14

HUŞƏ
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

Huşə peyğəmbər İsrailin şimal padşahlığının paytaxtı Samariyada vəz edirdi. O, miladdan əvvəl 721-ci ildə Aşşurlular tərəfindən zəbt edilən Samariyanın süqutundan qabaq yaşamışdı. Huşə xüsusilə İsrail xalqının bütpərəstliyinə və Allaha sadiq qalmamasına görə narahat idi. İsrail xalqı bütpərəstliyə tərəf dönmüşdü. Huşə öz uğursuz nikahının nümunəsində İsrailin Allaha xəyanət etməsini cəsarətlə təsvir edir. Huşənin arvadı Qomer ərinə vəfasız olub onu tərk etdiyi kimi Allahın xalqı da vəfasız çıxıb Ondan üz döndərmişdi. Buna görə də İsrail cəzasını alacaq. Amma Allahın məhəbbəti üstün olacaq:

«Ey İsrail, səni necə təslim edim?
...Köksümdə ürəyim alt-üst oldu,
Mərhəmət hisslərim alovlandı» (11:8).

Huşə dövrünün ictimai-siyasi vəziyyəti barədə də danışır. O, İsrailin başqa dövlətlərə deyil, Allaha güvənməsini istəyir.

Kitabın məzmunu:

1:1–3:5 Huşənin nikahı və ailəsi
4:1–13:16 Rəbbin İsraili məzəmmət etməsi
14:1-9 Rəbbin İsraili tövbəyə çağırması və vədlər verməsi

1 * * * * * Bu, Yəhuda padşahları Uzziya, Yotam, Axaz, Xizqiya və İsrail padşahı Yoaş oğlu Yarovamın dövründə Beeri oğlu Huşəyə nazil olan Rəbbin sözüdür.

Huşənin arvadı və uşaqları

2 Rəbb Huşənin vasitəsilə danışmağa başlayarkən ona belə dedi: «Get xəyanətkar bir arvad al və onun kimi xəyanətkar uşaqların olsun, çünki ölkənin xalqı Rəbdən üz döndərərək Ona hədsiz xəyanət edir».

3 Huşə gedib Divlayimin qızı Qomeri özünə arvad aldı. Qomer hamilə olub ona bir oğul doğdu.

4 * Rəbb Huşəyə dedi: «Onun adını İzreel qoy, çünki tezliklə Mən İzreeldə tökülən qanın əvəzini Yehunun nəslindən alacağam və İsrail nəslinin padşahlığına son qoyacağam.

5 Həmin gün İzreel vadisində İsrailin kamanını qıracağam».

6 Qomer yenə hamilə olub bir qız doğdu. Rəbb Huşəyə dedi: «Onun adını Lo-Ruxama* qoy, çünki Mən daha İsrail nəslinə mərhəmət edib onu bağışlamayacağam.

7 Yəhuda nəslinə isə Mən – onların Allahı Rəbb mərhəmət göstərəcəyəm, onları xilas edəcəyəm, ancaq onları nə kaman, nə qılınc, nə müharibə, nə atlar, nə də süvarilərlə xilas edəcəyəm».

8 Qomer Lo-Ruxamanı süddən kəsən kimi yenə hamilə olub bir oğul doğdu.

9 Rəbb dedi: «Onun adını Lo-Ammi† qoy, çünki siz Mənim xalqım deyilsiniz,

---

* **1:1** 2Pad. 15:1-7; 2Saln. 26:1-23 * **1:1** 2Pad. 15:32-38; 2Saln. 27:1-8 * **1:1** 2Pad. 16:1-20; 2Saln. 28:1-27 * **1:1** 2Pad. 18:1–20:21; 2Saln. 29:1–32:33 * **1:1** 2Pad. 14:23-29 * **1:4** 2Pad. 10:11
* **1:6** *Lo-Ruxama* – ibrani dilində *mərhəmət tapmamış.* † **1:9** *Lo-Ammi* – ibrani dilində *xalqım deyil.*

Mən də sizin Allahınız olmayacağam.
10 * Ancaq İsrail övladları dəniz qumu kimi saysız-hesabsız olacaq. Onlara “siz Mənim xalqım deyilsiniz” deyilən yerdə “siz var olan Allahın övladlarısınız” deyiləcək.
11 Yəhuda və İsrail övladları bir yerə yığılıb özlərinə vahid başçı təyin edəcək.
Onlar ölkədən çıxacaq, çünki İzreel‡ günü möhtəşəm bir gün olacaq.

2

1 Qardaşlarınızı “xalqım”, bacılarınızı isə “mərhəmət tapmış” deyə çağırın.

İsrailin xəyanəti

2 Qınayın siz ananızı, qınayın,
Çünki o Mənim arvadım deyil,
Mən də onun əri deyiləm.
Qoy üzündə görünən fahişəliyi,
Qoynunda olan xəyanəti atsın.
3 Yoxsa onu çılpaq soyundurub
Lüt, anadangəlmə edəcəyəm.
Mən onu səhra, quru torpaq kimi edəcəyəm,
Susuzluqdan öldürəcəyəm.
4 Onun balalarına da rəhm etməyəcəyəm,
Çünki onlar da xəyanət övladıdır.
5 Onların anası zina etdi.
Onlara hamilə qalan qadın rəzillik etdi,
Çünki dedi: “Oynaşlarımın dalınca gedəcəyəm,
Axı çörəyimi, suyumu, yunumu, kətanımı,
Zeytun yağımı və içkimi verən onlardır”.

6 Buna görə də onun yolunu qanqallarla kəsib
Önünə hasar çəkəcəyəm.
Öz yolunu tapa bilməyəcək.
7 Oynaşlarının dalınca gedəcək,
Ancaq onlara çatmayacaq.
Onları axtaracaq,
Ancaq tapmayacaq.
O zaman deyəcək:
“Qoy öz əvvəlki ərimin yanına qayıdım,
Çünki o vaxt halım indikindən yaxşı idi”.
8 Amma o bilmirdi ki,
Ona taxılı, təzə şərabı,
Zeytun yağını verən Mənəm.
Baal bütü üçün sərf etdikləri
Qızıl-gümüşü çoxaldan Mənəm.
9 Buna görə də öz vaxtında taxılımı,
Öz mövsümündə təzə şərabımı geri alacağam.
Onun çılpaqlığını örtmək üçün verdiyim
Yunu və kətanı əlindən alacağam.
10 İndi oynaşlarının önündə
Onun ayıbını üzə çıxaracağam.

---

* **1:10** Rom. 9:26 ‡ **1:11** *İzreel* – ibrani dilində *Allah əkir* mənasında olub *inkişaf və rifah* deməkdir.

Kimsə onu əlimdən qurtara bilməyəcək.
11 Onda olan bütün şadlıqlara,
Bayramlara, Təzə Ay mərasimlərinə,
Şənbə günlərinə və bütün təntənələrə son qoyacağam.
12 Onun meynələrini və əncir ağaclarını məhv edəcəyəm.
O bunlar barədə deyirdi:
“Bu, oynaşlarımın mənə verdiyi muzddur”.
Bağlarını tikanlığa çevirəcəyəm,
Çöl heyvanlarına yem olacaqlar.
13 Baal bütlərinə buxur yandırdığı günlər üçün
Onu cəzalandıracağam.
O vaxt halqalar və cəvahiratla özünü bəzəyərək
Oynaşlarının dalınca getmiş,
Məni isə unutmuşdu»
Rəbb belə bəyan edir.

14 «Amma Mən onu dilə tutub
Səhraya aparacağam,
Onun ürəyincə olan sözlər deyəcəyəm.
15 * Orada ona üzüm bağları verəcəyəm,
Akor * vadisini ümid qapısına çevirəcəyəm.
Cavanlıq günlərində olduğu kimi,
Misir torpağından çıxdığı gün kimi
Orada nəğmə oxuyacaq».
16 Rəbb bəyan edir: «Həmin gün
Mənə “ərim” deyəcəksən,
Artıq “ağam” † deməyəcəksən.
17 Baal bütlərinin adını dilindən siləcəyəm,
Onların adı bir də yada salınmayacaq.

18 O gün sənin asayişin üçün
Çöl heyvanları, göy quşları və
Yerdə sürünənlərlə əhd kəsəcəyəm.
Ölkədən kamanı, qılıncı,
Müharibəni götürəcək,
Səni əmin-amanlıqda yatıracağam.
19 Səni əbədi olaraq Özümə nişanlayacağam,
Salehlik, ədalət, məhəbbət və mərhəmətlə
Səni özümə nişanlayacağam.
20 Səni sədaqətlə Özümə nişanlayacağam,
Sən də Rəbbi tanıyacaqsan».

21 Rəbb bəyan edir: «O gün hay verəcəyəm,
Göylərə hay verəcəyəm,
Onlar da yerə hay verəcək.
22 Yer isə taxıla, təzə şəraba və
Zeytun yağına hay verəcək,
Onlar da İzreelə hay verəcək.
23 * Xalqımı ölkədə Özüm üçün əkəcəyəm,

* **2:15** Yeşua 7:24-26 * **2:15** *Akor* – ibrani dilində *əziyyət.* † **2:16** *Ağam* – ibrani mətnində *Baali* sözü olub *mənim Baalım* deməkdir. * **2:23** Rom. 9:25; 1Pet. 2:10

“Mərhəmət tapmamış” dediyimə
Mərhəmət edəcəyəm.
“Xalqım deyil” dediyimə
“Xalqımsan” deyəcəyəm.
O isə Mənə “Allahımsan” deyəcək».

3

Huşə və vəfasız qadın

1 Rəbb mənə dedi: «Get yenə də aşnasının sevdiyi zina edən qadını sev, necə
ki Rəbb İsrail övladlarını sevir, onlarsa başqa allahlara üz tutur və bunlara
təqdim edilən üzüm kökələrini sevir».
2 Mən də qadını özüm üçün on beş gümüşə və bir yarım xomer arpaya satın
aldım.
3 Ona dedim: «Uzun müddət mənim yanımda qal, başqa bir kişi ilə olub zina
etmə. Mən də sənin lə belə rəftar edərəm.
4 Ona görə ki İsrail övladları uzun müddət padşah və başçı, qurban və
müqəddəs daş, efod və ev bütləri olmadan yaşayacaq.
5 Sonra İsrail övladları dönüb özlərinin Allahı Rəbbi və padşahı Davudu
axtaracaq. Axır zamanda lərzə içində Rəbbə və Onun xeyirxahlığına doğru
yönələcəklər».

4

Rəbbin İsraili məzəmmət etməsi

1 «Ey İsrail övladları, Rəbbin sözünü eşidin,
Çünki bu ölkədə yaşayanları
Rəbb ittiham edir.
Sədaqət, məhəbbət, Allahı tanımaq
Bu yerdə yox olub.
2 Lənət, yalan, qətl, oğurluq və zina
Hər yerə yayılıb.
Qoluzorluluq edərək
Qan üstünə qan tökürlər.
3 Bundan ötrü ölkə yas tutur,
Orada yaşayan hər kəs bezib.
Həmçinin çöl heyvanları, göy quşları,
Hətta dənizdəki balıqlar da məhv olur.

4 Ancaq heç kəs dava etməsin,
Heç kəs başqasını təqsirləndirməsin,
Çünki Mənim davam sənin lədir, ey kahin. *
5 Sən gündüz büdrəyəcəksən,
Peyğəmbər də gecə sənin lə birgə.
Sənin ananı † məhv edəcəyəm.
6 Xalqım biliksizlikdən məhv oldu.
Sən biliyi rədd etdiyin üçün
Mən də səni rədd edəcəyəm ki,
Bir daha Mənə kahinlik etməyəsən.
İndi ki öz Allahının qanununu unutdun,

* **4:4** *Mənim davam sənin lədir, ey kahin* – yaxud *xalqın kahinlə çəkişənlərə bənzəyir.* † **4:5** *Sənin anan* – İsrail xalqı nəzərdə tutulur.

Mən də sənin balalarını unudacağam.
7 Kahinlər nə qədər çoxaldısa,
Mənə qarşı o qədər çox günah etdi.
Onların izzətini rüsvayçılığa çevirəcəyəm. ‡
8 Xalqımın günahı ilə bəslənirlər,
Onların qəbahətinə can atırlar.
9 Xalqın başına gələn
Kahinin də başına gələcək.
Tutduqları yol üçün onları cəzalandıracağam.
Əməllərinin əvəzini onlara ödəyəcəyəm.
10 Yeyəcəklər, amma doymayacaqlar,
Fahişəlik edəcəklər, amma çoxalmayacaqlar,
Çünki onlar Rəbbi tərk edib
Başqa allahlara könül verdi.

11 Zina, köhnə və təzə şərab
Onların ürəklərini cəlb edib.
12 Xalqım ağacdan olan əşyaya sual verir,
Əsalarından cavab alır,
Çünki xəyanət ruhu onları azdırdı.
Özlərinin Allahından ayrılıb xəyanət etdilər.
13 Dağların başında qurban kəsirlər,
Təpələrdə palıd, ağcaqovaq və yabanı püstə ağacı altında
Kölgələri gözəl olduğu üçün buxur yandırırlar.

Buna görə də qızlarınız fahişəlik edir,
Gəlinləriniz də zinakardır.
14 Fahişəlik edən qızlarınızı,
Zina edən gəlinlərinizi cəzalandırmayacağam.
Çünki kişiləriniz fahişələrlə oynaşır,
Məbəd fahişələri ilə birgə qurban kəsir.
Dərrakəsiz xalq məhv olacaq.

15 Ey İsrail, sən xəyanət etsən də,
Heç olmasa Yəhuda təqsirkar olmasın.
Qilqala getməyin,
Bet-Avenə çıxmayın.
“Var olan Rəbbin haqqı üçün”
Deyib and içməyin.
16 Bəli, İsrail inadkar bir düyə kimi inad etdi.
İndi Rəbb onları
Otlaqda quzu otaran kimi necə otarsın?

17 Efrayim bütlərindən yapışdı,
Burax onu!
18 Onlar içkiləri qurtarandan sonra
Hələ pozğunluq da edir.
Onların başçıları rüsvayçılığı çox sevir.
19 Külək onları qanadları ilə sarıyacaq,
Qurbanlarından ötrü utanacaqlar.

‡ **4:7** *Onların izzətini rüsvayçılığa çevirəcəyəm* – əksər ibrani əlyazmalarında *Mənim izzətimi rüsvayçılığa çevirdilər.*

5

İsrailin cəzası

1 Ey kahinlər, bunu eşidin!
Ey İsrail nəsli, diqqətlə dinləyin!
Ey padşah sarayında olanlar, qulaq verin!
Sizin barənizdə hökm çıxarıldı,
Çünki siz Mispada bir tələ,
Tavor dağına sərilmiş bir tor oldunuz.
2 Qanunsuzlar adam öldürməklə məşğuldur.
Amma Mən onların hamısını cəzalandıracağam.
3 Efrayimi tanıyıram,
İsrail Məndən gizli deyil,
Çünki indi sən fahişəlik edirsən, ey Efrayim,
İsrail də murdarlanıb.
4 Əməlləri qoymur ki, onlar
Özlərinin Allahına tərəf dönsün,
Çünki içlərində xəyanət ruhu var,
Rəbbi də tanımırlar.
5 İsrailin qüruru özünə qarşı şəhadət edir.
İsraillə Efrayim
Günahlarından ötrü büdrəyib-yıxılır.
Yəhuda da onlarla birgə yıxılır.
6 Qoyun-keçi, mal-qara qurban edərək
Rəbbi axtarmağa gedəcəklər,
Amma tapmayacaqlar,
Çünki Rəbb onları tərk etdi.
7 Onlar Rəbbə xəyanət etdi,
Çünki bic uşaqlar doğdu.
İndi Təzə Ay mərasimi olanda
Onlar tarlaları ilə birlikdə məhv olacaq.

8 Giveada şeypur çalın,
Ramada kərənay çalın,
Bet-Avendə car çəkin,
Düşmən arxandadır, ey Binyamin!
9 Efrayim cəza günündə viran olacaq,
Bu yəqin sözü İsrail qəbilələri arasında bəyan edirəm.
10 Yəhuda başçıları
Sərhəd daşı dəyişənlərə bənzəyir.
Qəzəbimi sel kimi onların üstünə tökəcəyəm.
11 Efrayim zülm gördü,
Hökm ilə əzildi,
Çünki bilə-bilə
Boş şeylərin dalınca getdi.
12 Mən Efrayimlilərə qarşı güvə,
Yəhuda nəsli üçün kif olacağam.
13 Efrayim xəstəliyini,
Yəhuda yarasını gördü.
Efrayim Aşşura getdi,
Böyük padşahdan kömək istədi,

Amma o sizə şəfa verməz,
Yaranızı sağaltmaz.
14 Bəli, Mən Efrayimlilərə qarşı bir şir,
Yəhuda nəsli üçün cavan aslan olacağam.
Mən, Mən onu parçalayıb gedəcəyəm,
Sürüyəcəyəm və kimsə əlimdən qurtarmayacaq.
15 Sonra qayıdıb Öz məskənimə gedəcəyəm,
O vaxtacan ki özlərini günahkar sayaraq
Mənim hüzurumu axtaracaqlar.
Bəlaya düşəndə həsrətlə Məni axtaracaqlar».

6

İsrailə çağırış

1 «Gəlin Rəbbə qayıdaq.
O bizi parçaladı,
O da bizə şəfa verəcək.
O bizi yaraladı,
O da yaramızı sarıyacaq.
2 İki gün sonra bizi dirildəcək,
Üçüncü gün ayağa qaldıracaq,
Onun hüzurunda yaşayacağıq.
3 Gəlin Rəbbi tanıyaq, tanımağa səy edək.
O hökmən dan yeri kimi doğacaq,
Yağış kimi,
Torpağı sulayan yaz yağışı kimi
Yanımıza gələcək».

4 Allah deyir:
«Ey Efrayim, sənə nə edim?
Ey Yəhuda, bəs sənə nə edim?
Çünki məhəbbətiniz səhər dumanı,
Erkən uçub gedən şeh kimidir.
5 Buna görə də sizi peyğəmbərlər vasitəsilə parçaladım,
Ağzımdan çıxan sözlərlə öldürdüm.
Sizin üzərinizdə hökmüm
Şimşək kimi parıldayır.
6 * Çünki Mən qurban deyil,
Məhəbbət istəyirəm.
Yandırma qurbanlarından çox
Allahı tanımağınızı istəyirəm.

7 Ancaq onlar Adəm kimi əhdi pozdu,
Orada Mənə xəyanət etdi.
8 Gilead şər adamların şəhəridir,
Qan izləri ilə doludur.
9 Quldur dəstələri necə insan üçün pusquya yatırsa,
Kahin dəstələri də Şekemə gedən yolda adam öldürür,
Bəli, xəbislik edir.
10 İsrail nəslində qorxunc bir şey gördüm,
Efrayim fahişəliyə batmış,

* **6:6** Mat. 9:13; 12:7

İsrail murdarlanmışdır.
11 Ey Yəhuda, sənin üçün də
Bir biçin günü təyin edildi.

Mən xalqımı sürgündən qaytaranda,

7

1 İsrailə şəfa vermək istəyəndə
Efrayimin günahları,
Samariyanın pisllikləri ortaya çıxır.
Çünki hiylə ilə davranırlar.
Evlərə oğru girir,
Küçədə quldur soyğunçuluq edir.
2 Ürəklərində düşünmürlər ki,
Mən onların bütün pisliklərini yada salıram.
İndi günahları onları dövrələyib və
Gözümün önündədir.

3 Padşahı pisllikləri ilə,
Başçıları yalanları ilə sevindirirlər.
4 Hamısı zinakardır,
Yoğrulan xəmir acıyana qədər
Təndirçinin odunu qurdalamağa ehtiyac görmədiyi
Soba kimi şəhvətlə yanırlar.
5 Padşahımızın ad günündə
Başçılar şərabın atəşindən xəstələndi,
Padşah da istehzaçılarla əl-ələ verdi.
6 Pusquda yatarkən
Ürəkləri soba kimi qızar.
Qəzəbləri bütün gecə için-için yanar,
Səhər də alovlu atəş kimi parlayar.
7 Onların hamısı soba kimi qızışıb
Öz hakimlərini həlak etdi.
Bütün padşahları yıxıldı,
Aralarında Məni çağıran yoxdur.

8 Efrayim başqa xalqlara qarışır;
Efrayim bir üzü çiy qalan kökədir.
9 Onun gücünü özgələr yedi,
O isə bilmir,
Saçına dən düşüb,
O isə bilmir.
10 İsrailin qüruru özünə qarşı şəhadət edir.
Ancaq yenə də özlərinin Allahı Rəbbə tərəf dönmür,
Onu axtarmırlar.

11 Efrayim səfeh və dərrakəsiz bir göyərçin kimidir.
Gah Misirliləri çağırır,
Gah Aşşura gedirlər.
12 Onlar gedən zaman
Mən onların başına torumu atacağam.
Göydəki quşlar kimi

Onları vurub yerə salacağam.
İcmalarında bildirildiyi kimi
Onları cəzalandıracağam.

13 Vay onların halına!
Çünki Məndən uzaqlaşdılar.
Başlarına bəla gəlsin!
Çünki Mənə qarşı üsyan etdilər.
Mən onları qurtarmaq istəyirdim,
Onlarsa Mənə böhtan deyir.
14 Ürəkdən Mənə fəryad etmirlər,
Ancaq yataqlarının içində ulayırlar.
Taxıl və təzə şərab üçün özlərini yaralayırlar,
Amma Məndən üz döndərirlər.
15 Mən onlara nəsihət verdim,
Qollarına güc verdim.
Onlarsa Mənə qarşı qəsd qurur.
16 Onlar üz tutur,
Ancaq ucalara tərəf yox.
Hədəfi əyri vuran kamana bənzəyirlər.
Dillərinin arsızlığı üzündən
Başçıları qılınca tuş gələcək.
Buna görə də Misirdə
Kinayə hədəfi olacaqlar.

8

İsrailin bütpərəstliyi

1 Şeypur çalmağa hazırlaş!
Rəbbin evinin üzərinə
Düşmən qartal kimi hücum çəkir.
Çünki İsraillilər Mənim əhdimi pozdu,
Mənim qanunuma qarşı çıxdı.
2 Onlar Mənə fəryad edib deyəcək:
“Allahım, biz İsraillilər Səni tanıyırıq”.
3 İsrail yaxşılığı rədd etdi,
Düşmən onu təqib edəcək.
4 Məndən soruşmadan
Özlərinə padşah qoydular.
Məndən xəbər almadan
Başçılar seçdilər.
Özlərinə qızıl və gümüşlərindən
Ölümlərinə yol açan
Bütlər düzəltdilər.
5 Ey Samariya, dana bütün rədd edildi!
Mənim qəzəbim onlara qarşı alovlandı.
Nə vaxta qədər onlar pak olmayacaq?
6 Çünki bu büt İsrailin işidir,
Usta onu düzəldib,
Ona görə də Allah deyil.
Samariyadakı dana bütü
Xıncım-xıncım olacaq.

7 Onlar külək qaldırdı,
Qasırğa alacaqlar.
Sünbül bitirməyən buğda un verməz,
Versə də, yadlar onu udacaq.
8 İsrail udulmuşdur,
İndi onlar millətlər arasında
Heç kəsin bəyənmədiyi bir qab kimi oldu.
9 Onlar tənha gəzən vəhşi eşşək kimi
Aşşur tərəfə getdi.
Efrayim muzdla özünə oynaşlar tutdu.
10 Onlar millətlər arasında muzdla oynaş tutsalar da,
Mən indi onları bir yerə toplayacağam.
Onlar qüdrətli padşahın zülmündən
Azalmağa başlayacaq.
11 Efrayim günah təqdimi üçün
Çoxlu qurbangah tiksə də,
Bunlar onu günaha batıran qurbangahlar oldu.
12 Mən onlar üçün çoxlu qanun yazdım,
Onlarsa bunları yad bir şey hesab etdi.
13 * Mənə kəsilən qurbanlara gəlincə,
Əti Mənə qurban gətirib
Özləri yeyir.
Rəbb onlardan razı deyil.
İndi onların qəbahətlərini yada salacaq,
Günahlarına görə onları cəzalandıracaq.
Onlar Misirə qayıdacaq.
14 İsrail də Yaradanını unutdu,
Özünə saraylar qurdu.
Yəhuda da çoxlu qalalı şəhər tikdi,
Ancaq Mən onun şəhərlərinə od göndərəcəyəm,
Qalalarını alov yeyəcək.

9

İsrailin cəzası

1 Ey İsrail, başqa xalqlar kimi
Sevinib coşma,
Çünki öz Allahına xəyanət etdin.
Bütün xırmanlarda
Fahişəlik muzduna könül verdin.
2 Xırman və üzümsıxan xalqı doydurmayacaq,
Təzə şərab onlara qismət olmayacaq.
3 Rəbbin torpağında yaşamayacaqlar,
Efrayim Misirə qayıdacaq,
Aşşurda murdar yemək yeyəcək.
4 Rəbbə təqdim olaraq şərab tökməyəcəklər,
Qurbanları Ona məqbul olmayacaq.
Qurbanlar onlara yas çörəyi olacaq,
Onu yeyənlərin hamısı murdar olacaq.
Çörəkləri özlərinə qismət olacaq,
Amma Rəbbin evinə gətirilməyəcək.

* **8:13** Yer. 14:10

5 Təntənəli bayramda,
Rəbbin bayram günündə nə edəcəksiniz?
6 Məhvdən qaçsalar da,
Misir onları yığacaq,
Memfis qəbirə basdıracaq.
Onların gümüş xəzinələrini gicitkən tutacaq,
Çadırlarında qanqal bitəcək.
7 * Onların cəza günləri gəldi,
Haqq-hesab günləri yetişdi.
Qoy İsrail bunu bilsin!
Təqsirlərinizin çoxluğundan,
Düşmənçiliyinizin böyüklüyündən
Peyğəmbəri əbləh,
Ruhani adamı divanə saydınız.
8 Peyğəmbər Allahımın Efrayim üzərində qoyduğu gözətçidir.
Amma onun getdiyi hər yerdə tor qurdular,
Allahın evində düşmənçilik var.
9 * Givea günlərində olduğu kimi
Onlar böyük pozğunluğa düçar oldu.
Allah onların təqsirlərini yada salacaq,
Günahları üçün onları cəzalandıracaq.

10 * Səhrada üzüm tapan kimi
Mən İsraili tapdım,
İlk dəfə məhsul verən əncir nübarı kimi
Mən atalarınızı gördüm.
Amma onlar Baal-Peora çatanda
Rüsvayçı bütlərə təslim oldu.
Özləri də sevdikləri şeylər kimi
İyrənc oldu.
11 Efrayimin calalı
Bir quş kimi uçub gedəcək.
Nə doğum, nə hamiləlik, nə mayalanma olacaq.
12 Öz uşaqlarını böyütsələr də,
Balalarını əllərindən alacağam,
Onları kimsəsiz qoyacağam.
Mən onları tərk etdikdə vay hallarına!
13 Mən gördüm ki, Efrayim
Sur şəhəri kimi gözəl bir yerdə məskən salıb.
Amma Efrayim öz övladlarını
Qatil qabağına çıxaracaq».
14 Ya Rəbb, nə verəcəksən, ver onlara,
Onlara uşaq salan bətn, südsüz döşlər ver!

15 Rəbb deyir: «Onlar bütün pis əməllərini
Qilqalda edir,
Orada onlara nifrət etdim.
Etdikləri günahlardan ötrü
Onları evimdən qovacağam.

* **9:7** Luka 21:22 * **9:9** Hak. 19:1-30 * **9:10** Say. 25:1-5

Artıq onları sevməyəcəyəm.
Bütün başçıları üsyankardır.
16 Efrayim kəsildi,
Kökləri qurudu.
Onlar bar verməyəcək.
Əgər doğsalar da,
Bətnlərinin əziz barını Mən məhv edəcəyəm».

17 Allahım onları rədd edəcək,
Çünki Ona qulaq asmadılar.
Millətlər arasında sərgərdan gəzəcəklər.

10

1 İsrail bir qollu-budaqlı meynədir ki,
Bol-bol bar gətirir.
Ancaq barı artdıqca
Qurbangahları da artırdı.
Torpağı bərəkətli olduqca
Daha gözəl olan müqəddəs daşları da düzəltdi.
2 Onların ürəkləri yalanla doldu,
Günahlarına görə də cəzalanacaqlar.
Rəbb onların qurbangahlarını dağıdacaq,
Müqəddəs daşlarını sındıracaq.

3 Onda onlar deyəcək:
«Bizim padşahımız yoxdur,
Çünki biz Rəbdən qorxmadıq.
Padşahımız olsa da,
Bizə nə edəcəkdi?»
4 Əhd bağlayanda boş vədlər verir,
Yalandan and içirlər.
Buna görə də məhkəmə işləri
Şumlanmış tarladakı zəhərli ot kimi böyüyür.
5 Samariya sakinləri
Bet-Avendəki dana bütlərinə görə
Qorxuya düşəcək.
Onun üçün xalqı yas tutacaq.
Onun calalı ilə coşan kahinləri
Sürgünə aparıldığı üçün ağlayacaq.
6 Büt özü Aşşura – böyük padşaha
Hədiyyə aparılacaq.
Efrayim biabır olacaq,
İsrail aldığı məsləhətdən utanacaq.
7 Samariya və onun padşahı
Su üstündəki çubuq kimi
Axıb-gedəcək.
8 * İsrailin günahı olan
Avendəki * səcdəgahlar yox olacaq,
Onun qurbangahlarında

* **10:8** Luka 23:30; Vəhy 6:16 * **10:8** *Aven* – burada Bet-El, *Allahın evi* şəhəri *pislik* mənası verən bu sözlə adlandırılır.

Tikan və qanqal bitəcək.
O zaman dağlara «Bizi örtün!»,
Təpələrə «Üstümüzə yıxılın!» deyəcəklər.

9 * «İsrail Giveada keçirdiyi
Günlərdən bəri günah etdi.
Orada öz işlərini davam etdirdilər.
Şər adamlara qarşı müharibə
Onları Giveada yaxalamazmı?
10 Mən istədiyim zaman
Onları cəzalandıracağam.
Xalqlar onlara qarşı birləşib,
İkiqat cinayətlərindən ötrü
Onları əsir edəcək.
11 Efrayim əhliləşmiş,
Taxıl döyməyi sevən düyəyə bənzər.
Mən onun incə boynunu əsirgədim.
İndi isə Efrayimi sürdürəcəyəm.
Yəhuda yer şumlasın,
Yaqub isə dırmıq çəksin.
12 * Özünüz üçün salehlik əkin,
Məhəbbət bəhərini biçərsiniz.
Dincə qoyulmuş torpağınızı şumlayın,
Çünki Rəbbi axtarmaq vaxtıdır.
Nəhayət, O gəlib üstünüzə
Salehliyin nemətlərini yağdıracaq.
13 Amma siz pislik əkib,
Qəbahət biçdiniz.
Yalanın bəhərini yediniz.
Çünki öz üsulunuza,
Çoxlu cəngavərlərinizə güvəndiniz.
14 Xalqınızın içində müharibə gurultusu qopacaq,
Bütün qalalarınız dağılacaq,
Necə ki Şalman müharibə günündə
Bet-Arbeli dağıtdı,
Ana uşaqları ilə birgə yerə çırpılıb parçalandı.
15 Ey Bet-El, pisliyinin çoxluğu üzündən
Sənin də belə rəftar ediləcək.
Dan ağaranda İsrail padşahı həlak olacaq.

11

Allahın İsrailə məhəbbəti

1 * İsrail uşaq ikən onu sevdim,
Öz oğlumu Misirdən çağırdım.
2 Peyğəmbərlər İsraili çağırdıqca
İsrail onlardan uzaqlaşdı.
Baal bütlərinə qurban kəsdilər,
Oyma bütlərə buxur yandırdılar.
3 Efrayimə gəzməyi Mən öyrətdim,

* **10:9** Hak. 19:1-30 * **10:12** Yer. 4:3 * **11:1** Çıx. 4:22; Mat. 2:15

Onları qollarım üstünə aldım.
Ancaq bilmədilər ki,
Onlara Mən şəfa verdim.
4 Onları insani tellərlə,
Sevgi bağları ilə Özümə çəkdim.
Onlar üçün çənələrindən boyunduruğu qaldıran
Bir kəs oldum,
Əyilib onlara yemək verdim.

5 Məgər Misirə qayıtmayacaqlar?
Aşşur onlara padşah olmayacaq?
Çünki onlar Mənə üz tutmaq istəmədilər.
6 Şəhərlərinin içində qılınc fırlanacaq,
Onların qapı sürgülərini qıracaq.
Fitnələri üzündən onları yeyib-qurtaracaq.
7 Xalqım Məndən üz döndərməyi qərara alıb.
Haqq-Taalanı çağırsalar da,
Onları heç vaxt ucaltmayacaq.

8 * Ey Efrayim, səni necə əldən verim?
Ey İsrail, səni necə təslim edim?
Admaya etdiyimi sənə necə edim?
Səni necə Sevoyim kimi edim?
Köksümdə ürəyim alt-üst oldu,
Mərhəmət hisslərim alovlandı.
9 Mən qızğın qəzəbimlə rəftar etmərəm,
Efrayimi artıq məhv etmərəm.
Çünki Mən Allaham, insan deyiləm,
Aranızda Müqəddəs Olanam.
Qəzəblə üzərinizə gəlmərəm.
10 Onlar aslan kimi nərə çəkən
Rəbbin arxasınca gedəcək.
O nərə çəkəndə
Övladları qərbdən titrəyərək gələcək.
11 Misirdən quşlar kimi,
Aşşur ölkəsindən göyərçinlər kimi
Titrəyərək gələcəklər.
Onları evlərində sakin edəcəyəm»
Rəbb belə bəyan edir.

İsrailin günahı

12 Efrayim yalanla, İsrail nəsli hiylə ilə
Ətrafımı bürüdü.
Amma Yəhuda hələ də Allahla birgə gedir,
Müqəddəs Olana sadiqdir.

12

1 Efrayim yellə bəslənir,
Bütün gün şərq küləyinin dalınca düşür.
Yalanı, qoluzorluluğu artırır.

---

* **11:8** Qanun. 29:23

Aşşurla saziş bağlayır,
Misirə zeytun yağı göndərir.

2 Yəhuda ilə Rəbbin davası var,
Yaqubu getdiyi yola görə cəzalandıracaq,
Əməllərinə görə əvəz verəcək.
3 * * O hələ ana bətnində ikən
Qardaşının topuğundan tutdu,
Böyüklük çağında Allahla güləşdi.
4 * Mələklə güləşib ona üstün gəldi,
Ağlayaraq Ondan xeyirxahlıq istədi.
Allah onu Bet-Eldə tapdı.
5 Ordular Allahı Rəbb
Bizimlə orada danışdı.
Onun adı «Rəbb»dir.
6 Buna görə də sən Allahına üz tut,
Məhəbbətə, ədalətə bağlan,
Daim Allahına ümid bağla.
7 Efrayim tacirdir,
Əlindəki aldadıcı tərəzi ilə
Aldatmağı sevir.
8 Efrayim deyir:
«Doğrudan da, mən varlandım,
Özüm üçün sərvət topladım.
Çoxlu şeylər qazansam da,
Məndə günah sayılacaq bir təqsir tapılmayacaq».

9 * «Ancaq səni Misir torpağından çıxaran
Allahın Rəbb Mənəm.
Bayram günlərində olduğu kimi
Səni yenə öz çadırlarında məskunlaşdıracağam.
10 Mən peyğəmbərlərlə danışdım,
Çoxlu görüntü göndərdim,
Peyğəmbərlərin dilindən məsəllər söylədim».

11 Gilead xalqı pis xalqdır,
Doğrudan da, yaramazdır.
Qilqalda buğaları qurban kəsirlər.
Onların qurbangahları
Şumlanmış tarladakı daş qalaqları kimidir.

12 * Yaqub Aram torpağına qaçdı,
İsrail arvad üçün qul oldu,
Arvada görə qoyun otardı.
13 * Rəbb İsraili bir peyğəmbər vasitəsilə
Misirdən çıxartdı,
Bir peyğəmbər vasitəsilə qorudu.
14 Efrayim Allahı bərk qəzəbləndirdi,
Tökdüyü qanı öz başına gətirəcək,

* **12:3** Yar. 25:26 * **12:3** Yar. 32:24-26 * **12:4** Yar. 28:10-22 * **12:9** Lev. 23:42-43 * **12:12** Yar. 29:1-20 * **12:13** Çıx. 12:50-51

Xudavənd onun rüsvayçılığını özünə qaytaracaq.

13

Rəbbin İsrailə qəzəbi

1 Efrayim danışanda hamı titrəyirdi.
İsraildə ucalmışdı,
Amma Baala tapınıb təqsir edəndə məhv oldu.
2 İndi günah üstünə günah edirlər,
Gümüşlərindən özlərinə tökmə bütlər,
Məharətlə düşünülmüş bütlər düzəldirlər.
Hamısı usta işidir.
«Qurban gətirən adamlar
Danaları öpsün!» deyirlər.
3 Buna görə də səhər dumanı,
Erkən uçub gedən şeh,
Xırmanda sovrulan saman çöpü,
Bacadan çıxan tüstü kimi olacaqlar.

4 «Ancaq Səni Misir torpağından çıxaran
Allahın Rəbb Mənəm.
Sən Məndən başqa allah tanımamalısan,
Çünki Məndən başqa xilaskar yoxdur.
5 * Mən sənə çöldə, quraq torpaqlarda göz-qulaq oldum.
6 Onları bəslədiyimə görə doydular,
Doyandan sonra onların ürəyi qürurlandı,
Buna görə də Məni unutdular.
7 Mən onlara bir aslan olacağam,
Bəbir kimi yol kənarında
Pusquda duracağam.
8 Balalarından məhrum olmuş ayı kimi
Onlara hücum çəkəcəyəm,
Ürəklərinin pərdəsini yırtacağam.
Dişi aslan kimi onları yeyib-qurtaracağam,
Vəhşi canavar onları parçalayacaq.

9 Ey İsrail, Mənə – Köməkçinə qarşı çıxmağın
Səni ölümə aparır.
10 * İndi padşahın haradadır ki,
Bütün şəhərlərində səni xilas etsin?
Hakimlərin haradadır?
Sən ki onlar barədə
“Mənə bir padşah və başçılar ver” deyirdin.
11 * * Qəzəb içində sənə padşah verdim,
Hiddətlənəndə onu apardım.

12 Efrayimin qəbahəti yığılıb,
Günahı qeydə alınıb.
13 Doğan qadının ağrıları ona çatır,
Amma o, ağılsız oğuldur.

---

* **13:5** Qanun. 8:11-17 * **13:10** 1Şam. 8:5-6 * **13:11** 1Şam. 10:17-24 * **13:11** 1Şam. 15:26

Çünki vaxtı çatanda
Bətndən çıxmağa ləngiyir.

14 * Mən onları ölülər diyarının
Əlindən satın alacağam,
Onları ölümdən xilas edəcəyəm.
Ey ölüm, bəlaların hanı?
Ey ölülər diyarı, həlakın hanı?

Gözümdə mərhəmət görünməyəcək.
15 Efrayim öz qardaşları arasında
Barlı-bəhərli olsa da,
Şərq yeli, səhradan qalxan
Rəbbin küləyi gələcək,
Onun bulağı quruyacaq,
Çeşməsinin suyu kəsiləcək.
Bütün qiymətli şeylər xəzinəsi qarət olunacaq.
16 Samariya günahının cəzasını çəkəcək,
Çünki Allahına qarşı üsyankar oldu.
Onlar qılıncdan həlak olacaq.
Balaları yerə çırpılıb parçalanacaq,
Hamilə qadınlarının qarnı yarılacaq».

14

Rəbbin İsrailə müraciəti

1 Allahın Rəbbə üz tut, ey İsrail,
Çünki günahlarından ötrü büdrədin.
2 Dua sözləri ilə Rəbbə tərəf dönün.
Ona belə deyin:
«Hər qəbahətimizi bağışla,
Bizi mərhəmətlə qəbul et.
Buğalar yerinə ağzımızdan çıxan
Şükürləri təqdim edirik.
3 Aşşur bizi xilas etməyəcək,
Atların belinə minməyəcəyik,
Artıq əl işlərimizə
“Allahlarımız” deməyəcəyik.
Çünki yetim Səndən mərhəmət görəcək».

4 «Onların dönüklüyünə əlac edəcəyəm,
Onları ürəkdən sevəcəyəm,
Çünki qəzəbim onlardan vaz keçdi.
5 Mən İsrailə bir şeh olacağam,
O, zanbaq kimi çiçək açacaq,
Livan sidri kimi kök atacaq.
6 Qollu-budaqlı olacaq,
Zeytun ağacı kimi gözəl olacaq,
Livan sidri kimi ətir saçacaq.
7 Adamlar yenə də kölgəsi altında oturub
Buğda kimi cücərəcək,
Meynə kimi tumurcuqlayacaq,

* **13:14** 1Kor. 15:55

Şöhrəti Livan şərabı kimi olacaq.
8 Efrayim deyəcək:
“Artıq bütlər nəyimə gərəkdir?”
Mən onun səsini eşidəcəyəm,
Ona nəzər salacağam.
Mən həmişəyaşıl şam kimiyəm,
Sənin bar verməyin Məndən gələcək.

9 Kim müdrikdirsə, bu sözləri dərk etsin,
Kim dərrakəlidirsə, bunları başa düşsün.
Çünki Rəbbin yolları düzdür.
Salehlər o yollarla gedir,
Ancaq üsyankarlar o yollarda büdrəyir».

YOEL
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

Yoel peyğəmbər İsrailin üzərinə gələn çəyirtkələrin dəhşətli hücumundan və böyük quraqlıqdan danışır. Bu hadisələrdə o, Rəbbin gününü, Onun ədalətli hökmünə qarşı çıxanların cəzalandırılacağı vaxtın əlamətlərini görür. Peyğəmbər Allahın xalqını tövbəyə çağırır və Onun xalqına verdiyi xeyir-dualı vədləri yadına salır. Burada vacib fikir odur ki, Rəbb Öz Ruhunu bütün xalqın, o cümlədən qadın və kişilərin, gənc və qocaların üzərinə tökməyi vəd edir.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:17 Çəyirtkə bəlası və tövbə çağırışı
2:18-27 Rəbbin cavabı və bərəkət vədi
2:28–3:21 Rəbbin günü

Məhv olmuş məhsul üçün yas

1 Petuelin oğlu Yoelə nazil olan Rəbbin sözü budur:
2 Ey ağsaqqallar, bunu dinləyin.
Ey bütün ölkə əhalisi, buna qulaq asın,
Sizin və atalarınızın dövründə
Belə bir şey olubmu?
3 Siz bunu övladlarınıza danışın.
Övladlarınız da öz övladlarına,
Onların övladları isə gələcək nəslə danışsın.

4 Kəsici çəyirtkələrdən qalanı qaynaşan çəyirtkə yedi,
Qaynaşan çəyirtkədən qalanı tullanan çəyirtkə yedi,
Tullanan çəyirtkədən qalanı dağıdıcı çəyirtkə yeyib-qurtardı.

5 Ayılın, ey sərxoşlar və ağlayın.
Ey şirin şərab içənlər, hamınız nalə çəkin,
Ona görə ki, şirin şərab ağzınızdan alındı.
6 * Çünki mənim torpağımın üzərinə
Qüvvətli və saysız-hesabsız bir millət gəldi.
Onların dişləri aslan dişləri kimidir,
Onlarda dişi aslanın köpək dişləri var.
7 Tənəyimi məhv etdi,
Əncir ağacımı gəmirdi,
Qabıqlarını tamamilə soyub yerə atdı,
Budaqları ağ qaldı.

8 Cavanlıqda nişanlısını itirən,
Büsbütün çul geyinən
Bir qız kimi yas tutun.
9 Rəbbin evindən
Taxıl təqdimi və içmə təqdimi kəsildi,
Rəbbə xidmət edən kahinlər yas tutur.
10 Zəmi viran qalıb, torpaq ağlayır,
Çünki taxıl zay oldu, təzə şərab qurudu,

* **1:6** Vəhy 9:8

Zeytun yağı qurtardı.

11 Buğda və arpaya görə
Ey əkinçilər, utanın!
Ey bağbanlar, nalə çəkin!
Çünki torpağın məhsulları yoxa çıxdı,
12 Tənək qurudu,
Əncir ağacı soldu,
Nar, xurma, alma,
Çölün bütün ağacları qurudu.
Görün ki, bəşər övladları arasından sevinc yox oldu.

Tövbəyə çağırın

13 Ey kahinlər, çul geyinərək yas tutun!
Ey qurbangah xidmətçiləri, nalə çəkin!
Ey Allahıma xidmət edənlər,
Gəlin çulda gecələyin,
Çünki Allahınızın evindən
Taxıl təqdimi və içmə təqdimi yox oldu.
14 Oruc üçün vaxt təyin edin,
Təntənəli toplantı çağırın.
Ağsaqqalları, ölkənin bütün əhalisini
Allahınız Rəbbin evinə yığın,
Rəbbə fəryad qoparın.

15 * Vay o günə!
Budur, Rəbbin o günü yaxındır,
O gün Külli-İxtiyar fəlakət gətirəcək.
16 O yemək gözlərimizin önündən,
Sevinc və şadlıq Allahımızın evindən yox olmadımı?

17 Torpaq kəsəkləri altında toxumlar çürüdü,
Zirzəmilər boş qaldı,
Anbarlar dağıldı,
Çünki taxıllar məhv oldu.
18 Heyvanlar necə də inildəyir,
Naxırlar çaşbaş qalıb,
Çünki onlar otlaqsız qalıb,
Sürülər də susuzluqdan əldən düşür.

19 Ya Rəbb, Sənə fəryad edirəm,
Çünki çölün otlaqlarını alov yandırıb-yaxdı,
Bütün düzəngahın ağacları odda qovruldu.
20 Çöl heyvanları da Səni çağırır,
Axı axar sular quruyub,
Çölün otlaqlarını alov yandırıb-yaxdı.

2

Rəbbin günü - qaranlıq və zülmət günü

1 Sionda şeypur çalın,
Müqəddəs dağımda bərkdən çalın.

* **1:15** Yeş. 13:6

Qoy ölkənin bütün əhalisi titrəsin,
Çünki Rəbbin günü gəlir,
Həmin gün yaxındadır.
2 * * Qaranlıq zülmətli bir gün!
Buludlu və qatı qaranlıq bir gün!
Bir qoşun gəlir
Dağlar üzərində yayılan dan kimi
Çoxsaylı və qüvvətli bir qoşun.
Elə bir qoşun ki,
Əzəldən bəri bunun kimisi olmamışdır,
Bundan sonra da nəsillər boyu olmayacaqdır.

3 Önlərindəki hər şeyi od yandırıb-yaxır,
Arxada qalanları alov qovurur.
Önlərindəki Eden bağına bənzər yerdir,
Arxalarında olansa izsiz bir səhradır,
Heç nə onlardan qaçıb qurtara bilmir.

4 * Onlar görkəmcə ata bənzəyir.
Atlar necə çapırlarsa,
Onlar da eləcə çapırlar.
5 Döyüş arabalarına bənzəyən səslə,
Küləşi yandırıb-yaxan od-alovun səsi ilə,
Dağların zirvələri üzərindən tullanırlar.
Onlar hücum üçün düzülən güclü bir qoşuna bənzəyirlər.
6 * Onların qarşısında xalqlar sanki ağrı çəkir,
Bütün üzlər solur.
7 Qaçırlar igidlər kimi,
Divara dırmaşırlar cəngavərlər kimi.
Hamı nizamla gedir sırasını pozmadan.
8 Heç kim yoldaşını tapdalamadan
Yolundan çıxmır.
Silahlar sırasını yarıb-keçirlər,
Lakin salamat qalırlar.
9 Şəhərə doğru qaçışır,
Divarlardan atlanıb evlərə soxulurlar,
Quldur kimi pəncərələrdən girirlər.

10 * Qarşılarında yer sarsılır,
Göylər lərzəyə gəlir,
Günəş və ay qaralır,
Ulduzlar işıqlarını gizlədir.
11 * Rəbb Öz ordusu önündə səs salır:
Ordularının sayı-hesabı yoxdur.
Onun sözünü yerinə yetirənlər güclüdür.
Rəbbin günü möhtəşəm və çox dəhşətlidir.
Buna kim dözə bilər?

Rəbbə dönün
12 Rəbb belə bəyan edir:

* **2:2** Sef. 1:15 * **2:2** Çıx. 10:14 * **2:4** Vəhy 9:7-9 * **2:6** Nah. 2:10 * **2:10** Vəhy 8:12 * **2:11** Vəhy 6:17

«İndi isə orucla, ağlamaqla, yas tutmaqla
Bütün qəlbinizlə Mənə dönün.
13 * Paltarlarınızı deyil, ürəyinizi yırtın,
Allahınız Rəbbə tərəf qayıdın».
Çünki O, lütfkar və rəhmlidir,
Hədsiz səbirlidir, bol məhəbbətlidir,
Bəla göndərməz, rəhm edər.
14 Kim bilir, bəlkə rəhm edib dönər?
Sonra Allahınız Rəbbə
Taxıl və içmə təqdimlərini verəsiniz deyə
Sizə bərəkət verər.

15 Sionda şeypur çalın,
Oruc üçün vaxt təyin edin,
Təntənəli toplantı çağırın.
16 Xalqı bir yerə yığın,
Camaatı təqdis edin,
Ağsaqqalları yığın,
Uşaqları və südəmər çağaları toplayın.
Bəy öz otağından,
Gəlin də öz gərdəyindən çıxsın.
17 Rəbbə xidmət edən kahinlər
Məbədin eyvanı ilə qurbangah arasında ağlayıb desin:
«Ya Rəbb, xalqına qıyma,
Öz irsini rüsvay olmağa qoyma!
Qoyma onlar millətlərin dilinə düşsün.
Axı nə üçün xalqlar arasında belə deyilsin:
“Bəs hanı onların Allahı?”»

Rəbbin cavabı və bərəkət vədi

18 O zaman Rəbb Öz torpağına qıymayacaq,
Öz xalqına rəhm edəcək.
19 Rəbb xalqına belə cavab verəcək:
«Budur, sizə taxıl,
Təzə şərab və zeytun yağı göndərəcəyəm,
Bunlarla doyacaqsınız,
Artıq sizi millətlər arasında rüsvay etməyəcəyəm.
20 Şimal tərəfdən gələn ordunu sizdən uzaqlaşdıracağam.
Onu quraq, izsiz bir yerə,
Qarşıdakı ordunu Şərq dənizinə, *
Arxadan gələnləri isə Qərb dənizinə aparacağam. †
Onların cəsədlərinin pis iyləri ətrafa yayılacaq».
Həqiqətən, Rəbb böyük işlər gördü.

21 Qorxma, ey torpaq, sevin, fərəhlən.
Bu böyük işləri görən Rəbdir.
22 Qorxmayın, ey çöl heyvanları,
Çünki çölün otlaqları göyərir.
Ağac meyvəsi ilə yüklənir,
Əncir ağacı, tənək bəhrələrini verir.

---

* **2:13** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 103:8; 145:8; Yun. 4:2 * **2:20** *Şərq dənizi* – Ölü dəniz. † **2:20** *Qərb dənizi* – Aralıq dənizi.

23 Ey Sion xalqı,
Allahınız Rəbdə sevinin və şadlanın,
Çünki payız yağışını sizə kifayət qədər verir. ‡
Əvvəlki kimi payız yağışı ilə
Yaz yağışını yağdırır.
24 Xırmanlar taxılla dolu olacaq,
Təknələr təzə şərab və zeytun yağı ilə daşacaq.

25 «Aranıza göndərdiyim böyük qoşunumun –
Kəsici çəyirtkənin, qaynaşan çəyirtkənin,
Tullanan çəyirtkənin və dağıdıcı çəyirtkənin
Yeyib-qurtardığı illərin əvəzini verəcəyəm.
26 Bol-bol, doyunca yeyəcəksiniz,
Sizin üçün möcüzəli şeylər edən
Allahınız Rəbbin adına şükürlər edəcəksiniz.
Xalqım əbədi olaraq rüsvay olmayacaq.
27 Onda biləcəksiniz ki,
Mən İsrailin arasındayam,
Allahınız Rəbb Mənəm,
Başqası yoxdur.
Xalqım əbədi olaraq rüsvay olmayacaq.

Rəbbin günü

28 * Ondan sonra isə
Bütün bəşər üzərinə Ruhumu tökəcəyəm.
Oğullarınız və qızlarınız peyğəmbərlik edəcək,
Ağsaqqallarınız röyalar,
Cavanlarınızsa görüntülər görəcək.
29 O günlərdə qul və qarabaşların üzərinə də
Ruhumu tökəcəyəm.

30 Göylərdə və yerdə əlamətlər göstərəcəyəm:
Qan, alov və tüstü dirəkləri görünəcək.
31 * Rəbbin möhtəşəm və dəhşətli günü gəlməzdən əvvəl
Günəş qaranlığa və ay qan rənginə dönəcək.
32 * Amma Rəbbin adını çağıran hər kəs xilas olacaq,
Çünki Rəbbin dediyi kimi
Sion dağında və Yerusəlimdə qurtuluş olacaq,
Rəbbin çağırdığı sağ qalanlar arasında olacaq.

3

Rəbb millətləri mühakimə edir

1 O günlərdə Yəhuda və Yerusəlimin
Sərvətlərini geri qaytardığım zaman
2 Bütün millətləri yığıb
Yehoşafat * vadisinə endirəcəyəm.
İrsim və xalqım İsraildən ötrü
Orada millətləri mühakimə edəcəyəm,

---

‡ **2:23** *Payız yağışını sizə kifayət qədər verir* – yaxud *sizə salehliyi öyrədən müəllimi verir.* * **2:28** Həv. 2:16-21 * **2:31** Mat. 24:29; Mark 13:24-25; Luka 21:25; Vəhy 6:12-13 * **2:32** Rom. 10:13 * **3:2** *Yehoşafat* – ibrani dilində *Rəbb mühakimə edir.*

Çünki xalqımı millətlər arasında dağıtdılar,
Torpağımı da böldülər.
3 Xalqım üçün püşk atdılar,
Oğlan uşaqlarını fahişə əvəzinə verdilər,
İçki içsinlər deyə
Qızları şəraba satdılar».
4 * * «Ey Surlular, Sidonlular və bütün Filiştvilayətlərinin əhalisi, siz kimsiniz ki, Məndən qisas alasınız. Əgər siz Məndən qisas alsanız, çox tezliklə Mən sizin etdiyinizin əvəzini öz başınıza döndərəcəyəm.
5 Siz qızılımı və gümüşümü aldınız və qiymətli şeylərimi məbədlərinizə apardınız,
6 Yəhuda və Yerusəlim xalqını öz vətənlərindən uzaqlaşdırmaq üçün Yunan xalqına satdınız.
7 Amma Mən onları satdığınız yerdən götürəcəyəm, etdiyinizin əvəzini öz başınıza döndərəcəyəm.
8 Oğul-qızlarınızı Yəhuda xalqına satacağam və Yəhuda xalqı isə onları ucqar bir millətə – Səbalılara satacaq». Rəbb belə söylədi.
9 «Millətlər arasında bunu elan edin:
Döyüşə hazırlaşın,
İgidləri qızışdırın,
Bütün döyüşçülər yaxınlaşıb yuxarı çıxsın.
10 * Kotanlarınızdan qılınc,
Dəryazlarınızdan nizə düzəldin.
Qoy zəif olan "güclüyəm" desin.
11 Tələsin, ey hər tərəfdəki millətlər,
Gəlin və toplaşın.
Ya Rəbb, igidlərini oraya endir.
12 Millətlər hərəkətə gələrək
Yehoşafat vadisinə çıxsın,
Çünki hər tərəfdəki bütün millətləri
Mühakimə etmək üçün orada oturacağam.
13 * * Oraq çalın,
Çünki məhsul yetişib.
Gəlin ayağınızla əzin,
Çünki üzümsıxanlar doludur,
Təknələr daşır.
Çünki onların pisliyi böyükdür».

14 Kütlələr, mühakimə vadisində olan kütlələr,
Çünki mühakimə vadisində Rəbbin günü yaxındır!
15 Günəş və ay qaralır,
Ulduzlar işıqlarını gizlədir.

16 * Rəbb Siondan nərə çəkəcək,
Yerusəlimdən guruldayacaq,
Göy və yer sarsılacaq.
Lakin Rəbb Öz xalqı üçün sığınacaq yer,

* **3:4** Yeş. 23:1-18; Yez. 26:1–28:26; Amos 1:9-10; Zək. 9:2-4; Mat. 11:20-22; Luka 10:13-14 * **3:4** Yeş. 14:29-31; Yer. 47:1-7; Yez. 25:15-17; Amos 1:6-8; Sef. 2:4-7; Zək. 9:5-7 * **3:10** Yeş. 2:4; Mik. 4:3 * **3:13** Vəhy 14:15 * **3:13** Vəhy 14:19-20; 19:15 * **3:16** Yer. 25:30; Amos 1:2

İsrail övladları üçün qala olacaq.

Allahın Öz xalqına xeyir-duası

17 «O zaman biləcəksiniz ki,
Müqəddəs dağım Sionda məskən salan
Allahınız Rəbb Mənəm!
Yerusəlim müqəddəs olacaq,
Artıq yadellilər oradan keçməyəcək.

18 O gün belə olacaq:
Dağlardan şirin şərab damacaq,
Təpələrdən süd axacaq,
Yəhudanın bütün dərələrində sular axacaq.
Rəbbin evindən bir qaynaq çıxacaq,
Əbrişimlər † vadisini sulayacaq.
19 Yəhuda xalqına qəddarlıq etdiyinə,
Torpaqlarında günahsız qan tökdüyünə görə
Misir viran qalacaq,
Edom izsiz bir səhra olacaq.
20 Lakin Yəhuda əbədi qalacaq,
Yerusəlim nəsildən-nəslə keçəcək.
21 Onların tökdüyü qanları
İndiyə qədər bağışlamamışam,
Lakin bundan sonra bağışlayacağam.
Rəbb Sionda məskən salır».

† **3:18** *Əbrişimlər* – ibrani mətnində *Şittim*.

AMOS
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

«Amos» Kitabı miladdan əvvəl VIII əsrin ortalarında yaşayan Amos peyğəmbərin ədalətsizliyə qarşı mübariz sözlərindən bəhs edir. Əhdi-Ətiqdə Musa peyğəmbərdən sonra sözləri ətraflı şəkildə göstərilən ilk peyğəmbər Amosdur. Amos yəhudalı idi, amma o, İsrailin şimal padşahlığına qarşı öz səsini qaldırırdı. Çünki bu dövrdə ədalətsizlik və yoxsulların istismarı bahasına firavan və arxayın yaşayan insanların ruhani aləmi təmiz deyildi. İnsanlar özlərini sədaqətli göstərirdi, lakin onların mənəviyyatı yox idi.

Amos peyğəmbər cəsarətlə deyirdi ki, Allah Öz xalqını cəzalandıracaq:
«Lakin qoy ədalət sular kimi tökülsün,
Salehlik davamlı sel kimi axsın!» (5:24),
«Bəlkə Ordular Allahı Rəbb
Qalan Yusif övladlarına lütf edər» (5:15).

Kitabın məzmunu:

1:1–2:5 İsrailin qonşularının cəzalandırılması
2:6–6:14 İsrailliləri cəzalandırılması
7:1–9:15 Beş görüntü

1 ** Bu, Teqoada sürü sahiblərindən biri olan Amosun sözləridir. O, Yəhuda padşahı Uzziyanın və İsrail padşahı Yoaş oğlu Yarovamın dövründə – böyük zəlzələdən iki il qabaq İsrail barədə belə görüntü görmüşdü.

2 * Amos belə dedi:
«Rəbb Siondan nərə çəkir,
Yerusəlimdən guruldayır.
Bundan otlaqlar solur,
Karmel dağının başı quruyur.

Rəbbin Aramlılara verəcəyi cəza

3 * Rəbb belə deyir:
“Dəməşqlilərin üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar Gileadı dəmirdişli vəllərlə döydü.
4 Buna görə də Xazaelin sarayına od yağdıracağam ki,
Ben-Hadadın qalalarını yandırıb-yaxsın.
5 Dəməşqin darvazalarının sürgülərini qıracağam,
Aven dərəsindən əhalini silib-atacağam,
Bet-Edendən əsa gəzdirəni kəsəcəyəm,
Aram xalqı Qirə sürgünə aparılacaq” Rəbb belə deyir.

Rəbbin Filiştlilərə verəcəyi cəza

6 * Rəbb belə deyir:
“Qəzzəlilərin üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam.

---

* **1:1** 2Pad. 15:1-7; 2Saln. 26:1-23 * **1:1** 2Pad. 14:23-29 * **1:2** Yer. 25:30; Yoel 3:16 * **1:3** Yeş. 7:1-3; Yer. 49:23-27; Zək. 9:1 * **1:6** Yeş. 14:29-31; Yer. 47:1-7; Yez. 25:15-17; Yoel 3:4-8; Sef. 2:4-7; Zək. 9:5-7

Çünki onlar bütün camaatı əsir edib Edoma təslim etdi.
7 Buna görə də Qəzzənin divarlarına od yağdıracağam ki,
Oranın qalalarını yandırıb-yaxsın.
8 Aşdoddan əhalini silib-atacağam,
Aşqelondan əsa gəzdirəni kəsəcəyəm.
Eqrona qarşı əlimi qaldıracağam,
Qalan Filiştlilər də yox olacaqlar" Xudavənd Rəbb belə deyir.

Rəbbin Surlulara verəcəyi cəza

9 * Rəbb belə deyir:
"Surluların üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar bütün camaatı Edoma əsir edib qardaşlıq əhdini pozdu.
10 Buna görə də Surun divarlarına od yağdıracağam ki,
Oranın qalalarını yandırıb-yaxsın".

Rəbbin Edomlulara verəcəyi cəza

11 * Rəbb belə deyir:
"Edomluların üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar mərhəmət hissini qılıncla boğub qardaş xalqı qovdular,
Heç vaxt azğınlıqlarının qarşısını almadılar və yırtıcılıq etdilər.
12 Buna görə də Temana od yağdıracağam ki,
Bosranın qalalarını yandırıb-yaxsın".

Rəbbin Ammonlulara verəcəyi cəza

13 * Rəbb belə deyir:
"Ammonluların üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar ərazilərini genişləndirmək üçün
Gileadda hamilə qadınların qarınlarını yırtdılar.
14 Buna görə də Rabbanın divarına od vuracağam ki,
Oranın qalalarını yandırıb-yaxsın.
Bu yer döyüş zamanı qışqırtı ilə,
Qasırğa günü fırtına ilə dağılacaq.
15 Onların padşahları ilə başçıları
Birgə sürgünə aparılacaq" Rəbb belə deyir.

2

Rəbbin Moavlılara verəcəyi cəza

1 * Rəbb belə deyir:
"Moavlıların üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar Edom padşahının sümüklərini yandırıb əhəng hazırladı.
2 Buna görə də Moava od yağdıracağam ki,
Qeriyotun qalalarını yandırıb-yaxsın.
Moav qışqırtı və şeypur səsi altında,
Səs-küylə məhv olacaq.

---

* **1:9** Yeş. 23:1-18; Yez. 26:1–28:19; Yoel 3:4-8; Zək. 9:2-4; Mat. 11:20-22; Luka 10:13-14 * **1:11** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Avd. 1-14; Mal. 1:2-5 * **1:13** Yer. 49:1-6; Yez. 21:28-32; 25:1-7; Sef. 2:8-11 * **2:1** Yeş. 15:1–16:14; 25:10-12; Yer. 48:1-47; Yez. 25:8-11; Sef. 2:8-11

3 Onların arasından hakimləri kəsib-atacağam,
Bütün başçılarını da öldürəcəyəm" Rəbb belə deyir.

Rəbbin Yəhudalılara verəcəyi cəza

4 Rəbb belə deyir:
"Yəhudalıların üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar Rəbbin qanununa xor baxıb qaydalarına riayət etmədi,
Ətalarının sitayiş etdiyi saxta bütlər onları da yollarından azdırdı.
5 Buna görə də Yəhudaya od yağdıracağam ki,
Yerusəlimin qalalarını yandırıb-yaxsın".

Rəbbin İsrailliləra verəcəyi cəza

6 Rəbb belə deyir:
"İsrailliləin üç-dörd qat günahına görə
Onları cəzasız buraxmayacağam,
Çünki onlar düz adamları pula,
Möhtacları da bir cüt çarığa satır,
7 Yoxsulları toz-torpağın içinə salıb əzir,
Məzlumlara yol vermir.
Ata və oğul eyni qızla yatıb
Müqəddəs adımı ləkələyir.
8 İsrailliləir hər qurbangahın yanında
Girov götürdükləri paltarın üzərində yatır,
Özlərinin Allahının məbədində
Cərimə üçün gətirilən şərabı içirlər.

9 * Amma Mən sidr ağacı kimi hündür,
Palıd ağacı kimi möhkəm olan
Emorluları qarşınızda yox etdim,
Yuxarıdan bəhrəsini, aşağıdan kökünü kəsdim.
10 Mən sizi Misir torpağından çıxarıb
Qırx il çöldə gəzdirmişdim ki,
Siz Emorluların torpağına sahib olasınız.
11 * Oğullarınızdan peyğəmbərlər,
Cavanlarınızdan Nəzirilər təyin etdim.
Ey İsrailliləir, bu belə deyilmi?" Rəbb bəyan edir.
12 "Siz isə Nəzirilərə şərab içirdiniz,
Peyğəmbərlərə ‹peyğəmbərlik etmə› əmri verdiniz.

13 Dərzlə dolu olan araba torpağı necə əzirsə,
Mən də sizi elə əzəcəyəm.
14 Bərk qaçan qaça bilməyəcək,
Qüvvətli isə gücünü göstərə bilməyəcək.
İgid canını qurtara bilməyəcək,
15 Yay çəkən də mövqe tuta bilməyəcək.
Ayaqdan çevik olan qurtula bilməyəcək,
Süvari də canını qurtara bilməyəcək.
16 Hətta ən igid döyüşçü belə,
O gün əliyalın qaçacaq" Rəbb belə bəyan edir.

---

* **2:9** Qanun. 3:8-11 * **2:11** Say. 6:1-8

3

1 Ey İsraillilər! Rəbbin əleyhinizə dediyi sözü dinləyin! Misir torpağından
çıxardığı bu nəslin hamısına belə deyir:
2 “Yer üzündəki nəsillərin arasında yalnız sizinlə ünsiyyət yaratmışam.
Ona görə Mən bütün cəzanızı öz başınıza gətirəcəyəm”.

Peyğəmbərlik işi

3 İki nəfər razılaşıb görüşməsə,
Birgə yol gedərmi?
4 Şikarı olmayan şir
Meşədə nərə çəkərmi?
Heç nə ovlamamış gənc aslan
Yuvasında nərildəyərmi?
5 Yerdə tələ qurub yem qoyulmazsa,
Oraya quş düşərmi?
Bir şey tutmayan tələ
Yerindən atılarmı?
6 Şəhərdə şeypur çalınarsa,
Xalq qorxuya düşməzmi?
Əgər Rəbb bəla göndərməsə,
Hansısa bir şəhərə bəla gələrmi?
7 Həqiqətən, Xudavənd Rəbb qulu olan peyğəmbərlərə
Öz niyyətini açmadan heç nə etmir.
8 Şir nərə çəkəndə
Kim ondan qorxmaz?
Xudavənd Rəbb söyləyəndə
Kim peyğəmbərlik etməz?

Samariyanın taleyi

9 Aşdodun qalalarında,
Misir torpağının qalalarında belə elan edin:
“Samariya dağlarının üzərinə yığılın.
Oradakı böyük qarışıqlığı,
Onun içindəki təzyiqi görün”.
10 Rəbb bəyan edir:
“Hətta düz iş görməyi bacarmırlar.
Onlar qalalarına zorakılıqla,
Soyğunçuluqla qənimət yığır”.
11 Ona görə də Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Düşmən gəlib ölkəni mühasirəyə alacaq,
Səni gücdən salıb qalalarını qarət edəcək”.

12 Rəbb belə deyir:
“Çoban şir ağzından necə iki bud sümüyü
Yaxud qulağın bir parçasını çəkib qurtararsa,
Samariyada divan üzərində,
Dəməşqdə yataqda oturan
İsrail övladları da eləcə xilas olacaq”.

13 “Buna qulaq asın!
Yaqub nəslinə xəbərdarlıq edin!”
Ordular Allahı Xudavənd Rəbb belə deyir.

14 * “Mən İsraillilərə günahlarına görə cəza verəcəyim gün
Bet-Eldəki qurbangahı da cəzalandıracağam.
O qurbangahın buynuzları kəsilib yerə tullanacaq.
15 Mən qış sarayı ilə yay sarayını yıxacağam,
Fil sümüyü ilə bəzənmiş evlər dağılacaq,
Böyük saraylar viran qalacaq” Rəbb belə bəyan edir.

4

1 Ey sizlər, Samariya dağında bəslənən Başan inəkləri!
Bu sözü dinləyin, ey yoxsullara zülm edən,
Möhtacları sıxışdıran, ərlərinə “gətir içək” deyən qadınlar!
2 Xudavənd Rəbb Öz müqəddəsliyi naminə belə and içmişdir.
“Budur, üstünüzə elə vaxt gəlir ki,
Hamınız balıq kimi çəngəllərlə çəkiləcəksiniz,
Tilovlarla tutulacaqsınız.
3 Hər biriniz qarşısındakı dəlmə-deşikdən çıxarılacaq,
Harmona tərəf atılacaqsınız” Rəbb belə bəyan edir.

İsrailin inadkarlığı

4 “Bet-Elə gedib günah işlədin!
Qilqala gəlib günahlarınızı çoxaldın!
Hər səhər qurbanlarınızı gətirin,
Hər üç gündən bir qazancınızın onda birini verin.
5 Təşəkkür üçün mayalı çörək yandırıb təqdim edin,
Öz könüllü təqdimlərinizlə öyünün.
Ey İsraillilər, sizin xoşunuza gələn budur!” Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.
6 “Mən bütün şəhərlərinizdə ağzınızı boş qoydum. Hər yerdə sizə çörək qıtlığı verdim. Lakin yenə Mənim tərəfimə dönmədiniz” Rəbb belə bəyan edir.
7 “Mən biçin vaxtına üç ay qalmış sizdən yağışı kəsdim. Bir şəhərin üzərinə yağış yağdırdım, o birinin isə üzərinə yağdırmadım. Yağış bir əkin üzərinə yağdı, o birinin isə üzərinə yağmadığına görə o qurudu.
8 İki-üç şəhər su içmək üçün bir şəhərə getdi, doyunca su içmədi. Lakin yenə Mənə tərəf dönmədiniz” Rəbb belə bəyan edir.
9 “Əkininizə səmum küləyi və kif göndərərək sizə zərər vurdum. Bağlarınızı və üzümlüklərinizi, əncir və zeytun ağaclarınızı çəyirtkə yedi. Lakin yenə Mənə tərəf dönmədiniz” Rəbb belə bəyan edir.
10 “Misirdə olduğu kimi aranıza vəba göndərdim. Cavanlarınızı qılıncla öldürtdüm. Atlarınızı sürüb apartdırdım. Ordunuzdan meyit iyini burnunuza çatdırdım. Lakin yenə Mənə tərəf dönmədiniz” Rəbb belə bəyan edir.
11 * “Mən Sodomla Homorranı necə dağıtdımsa, sizdən bəzilərini də elə məhv etdim. Siz oddan götürülən odun kimi sağ qaldınız. Lakin yenə Mənə tərəf dönmədiniz” Rəbb belə bəyan edir.
12 “Ey İsraillilər, buna görə də sizinlə belə rəftar edəcəyəm. Bu rəftarıma görə Allahınızı qarşılamağa hazır olun, ey İsraillilər!”
13 Odur dağlara quruluş verən, küləyi yaradan,
Nə düşündüyünü insana bildirən,
Dan işığını qaranlıq edən,
Yer üzünün yüksək yerlərinə ayaq basan –

* **3:14** 2Pad. 23:15 * **4:11** Yar. 19:24

Onun adı Ordular Allahı Rəbdir.

5

İsrail üçün mərsiyə

1 Ey İsrail nəsli, sizin barənizdə mərsiyə kimi oxuduğum bu sözləri dinləyin!
2 “İsrail zorlanmış bir qız kimi yıxılıb,
Bir daha qalxmayacaq.
Öz torpağı üstə atılıb,
Onu qaldıran yoxdur”.

3 Çünki Xudavənd Rəbb belə deyir:
“Bir şəhərdən min nəfər döyüşə çıxsa,
Yüz nəfəri sağ qalacaq,
Yüz adam döyüşə çıxsa,
İsrail nəslindən on nəfər sağ qalacaq”.

İsrail bəladan necə qurtara bilər

4 Rəbb İsrail nəslinə belə deyir:
“Mənə tərəf dönün ki, sağ qalasınız!
5 Bet-Elə dönməyin,
Qilqala getməyin,
Beer-Şevaya keçməyin,
Çünki sürgün olunmaq hökmən Qilqala gəlir,
Bet-El bir heçə dönəcək”.
6 Rəbbə tərəf dönün ki, sağ qalasınız!
Yoxsa O, Yusif nəslini od kimi yandırıb-yaxacaq,
Bet-Eldəki odu söndürən olmayacaq.

7 Ey ədaləti çevirib acı yovşan edənlər,
Ey salehliyi yerə vurub tapdalayanlar!
8 * Odur Ülkər və Orion bürclərini yaradan,
Qaranlığı aydın səhərə çevirən,
Gündüzü gecə edib qaraldan,
Dəniz sularını götürüb yer üzünə tökən –
Onun adı Rəbdir.
9 Güclüləri ildırım kimi məhv edər,
Qalalarını viran edər.

10 Siz isə haqsızlığa etirazını bildirənlərə,
Düz danışanlara nifrət edirsiniz.
11 Kasıbı ayaq altına saldığınıza görə,
Ondan taxıl qopardığınıza görə
Yonulmuş daşdan evlər tikib
Onların içində yaşamayacaqsınız.
Gözəl üzümlüklər salıb
Onların şərabını içməyəcəksiniz.
12 Çünki cinayətlərinizin çox,
Günahlarınızın ağır olduğunu bilirəm.
Ey salehi incidənlər, rüşvət alanlar,
Möhtacların haqqını tapdalayanlar!

---

* **5:8** Əyy. 9:9; 38:31

13 Bu zəmanə o qədər pisdir ki,
Ağlı başında olan susur.

14 Pislikdən yaxşılığa dönün ki, sağ qalasınız!
Beləcə iddia etdiyiniz kimi
Ordular Allahı Rəbb,
Həqiqətən, sizə yar olacaq.
15 Pisliyə nifrət edin,
Yaxşılığı sevin,
Məhkəmədə ədalətə üstünlük verin.
Bəlkə Ordular Allahı Rəbb
Qalan Yusif övladlarına lütf edər.

İsrail üçün fəğan

16 Ordular Allahı Xudavənd Rəbb belə deyir:
"Bütün meydanlardan fəğan qopacaq,
Bütün küçələrdə ah-zar edəcəklər.
Fəğan edən mərsiyə oxuyanlarla
Kəndlilər yas tutmağa çağırılacaqlar.

17 Bütün üzüm bağlarından da fəğan qopacaq,
Çünki aranızdan Mən keçəcəyəm" Rəbb belə deyir.

İsrailin saxta inamının aqibəti

18 Vay halınıza, ey Rəbbin gününün həsrətini çəkənlər!
Rəbbin günü siz nə əldə edəcəksiniz?
İşıq yox, qaranlıq.
19 Şirdən qaçan adamın qarşısına ayı necə çıxarsa
Yaxud evə gəlib əlini divara dayayanı ilan necə çalarsa,
20 Rəbbin günü də eləcə işıq yox, qaranlıq olmayacaqmı?
O, zülmətdir, onda nur yoxdur.

21 * Rəbb belə deyir:
"Bayramlarınıza nifrət edirəm,
Xor baxıram,
Təntənəli toplantılarınızdan iyrənirəm.
22 Mənə yandırma qurbanlarınızı,
Taxıl təqdimlərinizi gətirsəniz də, razı qalmayacağam.
Mənə kökəldilmiş heyvanlarınızdan
Ünsiyyət qurbanı təqdim etsəniz də,
Onlara nəzər salmayacağam.
23 Gurultulu ilahilərinizi Məndən uzaq edin!
Çənglərinizin səsinə qulaq asmayacağam.
24 Lakin qoy ədalət sular kimi tökülsün,
Salehlik davamlı sel kimi axsın!

25 * Ey İsrail nəsli,
Qırx il çöldə olanda Mənə qurban və təqdimlər gətirmişdinizmi?
26 Öz düzəltdiyiniz saxta Sakkut padşahınızı,
Kiyun bütlərinizi, ulduz allahlarınızı gəzdirmişdinizmi?
27 Elə buna görə də sizi

* **5:21** Yeş. 1:11-14 * **5:25** Həv. 7:42-43

Dəməşqin o tayına sürgünə aparacağam” Rəbb belə deyir.
Onun adı Ordular Allahıdır.

6

İsrailin nahaq yerə gücə arxalanması

1 Vay halınıza, ey Sionda laqeyd olanlar,
Samariya dağında arxayın oturanlar,
İsrail nəslinin müraciət etdiyi
Millətlər arasında adlı-sanlılar!
2 Kalneyə keçib görün,
Oradan böyük Xamata gedin,
Filiştlilərin Qat şəhərinə gəlin.
Onların halı bu ölkələrdən daha yaxşıdırmı?
Onların ərazisi sizinkindən böyükdürmü?
3 Vay halınıza, ey bəla gününü uzaq sanıb
Zorakılığı taxtına yaxınlaşdıranlar!

4 Ey fil dişi ilə bəzənmiş çarpayılarda yayxanıb,
Yataqlarda uzanıb,
Sürüdəki quzulardan,
Axurun yanındakı danalardan götürüb yeyənlər!
5 Çəng çalıb bədahətən oxuyanlar,
Guya Davud kimi musiqi alətləri ilə nəğmə deyənlər,
6 Piyalə-piyalə şərab içənlər,
Bədənlərinə əla yağlar sürtənlər,
Lakin Yusif nəslinin qırğınına görə
Narahat olmayanlar!
7 Bundan ötrü indi sürgünə
Başda siz gedəcəksiniz.
Keflənib yayxananların ziyafəti başa çatacaq.

8 Xudavənd Rəbb Öz haqqına and içir,
Ordular Allahı Rəbb bəyan edir:
“Yaqub nəslinin qüruruna nifrət edirəm,
Qalalarından zəhləm gedir.
İçində olanlarla birlikdə
Paytaxtlarını təslim edəcəyəm”.
9 Əgər bir evdə on nəfər qalsa, onlar da öləcək.
10 Ölən bir nəfərin qohumu onun cəsədini götürüb yandırmaq üçün gələcək. Evin içində olana “Yanında kim var?” deyə soruşanda, o da “heç kim” söyləyəcək. Onda o qohum belə deyəcək: “Sus, Rəbbin adını çəkmək olmaz”.
11 Çünki Rəbb əmr edəndə böyük evlər parça-parça olub yıxılacaq, kiçik komalar da qırıq-qırıq olub dağılacaq.
12 Qaya üzərində atlar çaparmı?
Orada kim öküzlərlə kotan sürər?
Siz isə ədaləti zəhərə döndərmisiniz,
Bəraəti də acıya çevirmisiniz.
13 Ey Lo-Devarı * tutub “Qarnayimi † öz gücümüzlə almadıqmı?” deyərək lovğalananlar!

* **6:13** *Lo-Devar* – ibrani dilində *heç nə.* † **6:13** *Qarnayim* – ibrani dilində *buynuzlar,* yəni *güclü.*

14 Ordular Allahı Rəbb belə bəyan edir: “Budur, ey İsrail nəsli! Mən sizə
qarşı bir millət çıxarıram. Xamat keçidindən Arava vadisinə qədər onlar sizə
zülm edəcək”.

7

Çəyirtkə sürüsü barədə görüntü

1 Xudavənd Rəbb mənə bu görüntünü göstərdi: budur, padşahın payı
biçilməndən sonra əmələ gələn ot bitməyə başlayanda O, çəyirtkə sürüsü
düzəldirdi.
2 Çəyirtkələr ölkədə bütün bitkiləri yeyib-qurtarmaq üzrə olanda mən
dedim: “Ya Xudavənd Rəbb, yalvarıram, bağışla. Buna Yaqub nəsli necə
dözər? Axı o kiçikdir”.
3 Buna görə Rəbb bu niyyətdən döndü. Rəbb dedi: “Bu olmayacaq”.

Alov barədə görüntü

4 Sonra Xudavənd Rəbb mənə bu görüntünü göstərdi: budur, Xudavənd
Rəbb cəza vermək üçün alov çağırdı. Alov dənizləri dibindən udaraq torpağı
da yandırıb-yaxmaq üzrə olanda
5 mən dedim: “Ya Xudavənd Rəbb, yalvarıram, əl saxla. Buna Yaqub nəsli
necə dözər? Axı o kiçikdir”.
6 Buna görə Rəbb bu niyyətdən də döndü. Xudavənd Rəbb dedi: “Bu
olmayacaq”.

Şaqul barədə görüntü

7 Sonra mənə bu görüntünü göstərdi: budur, Xudavənd şaqulla düz tikilmiş
bir divarın yanında dayanıb. Onun əlində bir şaqul var idi.
8 Rəbb məndən soruşdu: “Amos, sən nə görürsən?” Mən cavab verdim: “Bir
şaqul”. Xudavənd dedi: “Budur, Mən xalqım İsraili yoxlamaq üçün aralarına
bir şaqul qoyuram. Artıq onlardan əl çəkməyəcəyəm.
9 İshaqın nəslinin səcdəgahları xaraba qalacaq,
İsrailin Müqəddəs məkanları viran olacaq.
Yarovamın nəslinə qarşı qılıncla çıxacağam”».

Amos və Bet-El kahini Amasya

10 Bet-El kahini Amasya İsrail padşahı Yarovama belə xəbər göndərdi: «Amos
İsrail nəsli arasında sənə qarşı qəsd hazırlayır. Onun sözlərinin öhdəsindən bu
ölkə gələ bilməz.
11 Çünki Amos belə deyir:
“Yarovam qılıncdan keçirilib öləcək.
İsrail xalqı öz torpağından hökmən sürgünə aparılacaq”».
12 Sonra Amasya Amosa dedi: «Ey görücü, buradan get, Yəhuda torpağına
qaç. Peyğəmbərliyini orada et, onların çörəyini ye.
13 Bir də Bet-Eldə peyğəmbərlik etmə, çünki bura padşahın müqəddəs
məkanı və padşahlıq məbədidir».
14 Amos Amasyaya cavab verib dedi: «Mən nə peyğəmbərəm, nə də
peyğəmbərin şagirdi. Mən yalnız bir çobanam, firon ənciri ağaclarını
yetişdirirəm.
15 Mən sürü otaran idim, Rəbb məni götürüb belə dedi: “Get, xalqım İsrailə
peyğəmbərlik et”.
16 İndi isə Rəbbin sözünü dinlə. Sən “İsrailə qarşı peyğəmbərlik etmə və İshaq
nəslinin əleyhinə vəz etmə” deyirsən.

17 Buna görə də Rəbb belə deyir:
“Sənin arvadın şəhərdə fahişəlik edəcək,
Oğulların və qızların qılıncdan keçiriləcək,
Torpağın ölçülüb paylanacaq.
Sən isə yad eldə – murdar bir ölkədə öləcəksən.
İsrail xalqı öz torpağından hökmən sürgünə aparılacaq”.

8

Yay meyvəsi barəsində görüntü

1 Xudavənd Rəbb mənə belə bir görüntü göstərdi: budur, bir səbət yay meyvəsi gördüm.
2 O məndən soruşdu: “Amos, sən nə görürsən?” Mən cavab verdim: “Bir səbət yay meyvəsi”. Rəbb mənə dedi:
“Xalqım İsrailin axır günü yetişib.
Artıq onlardan əl çəkməyəcəyəm.
3 Həmin gün saray nəğmələri fəryada çevriləcək.
Meyit meyit üstə düşəcək, hər tərəfə atılacaq.
Sonra sükut olacaq”.
Xudavənd Rəbb belə bəyan edir.

Allah İsrailə cəza verəcək

4 Siz, ey möhtacları tapdalayıb əzənlər, ey kasıbların başını yeyənlər, indi buna qulaq asın!
5 Deyirsiniz: “Təzə Ay mərasimi nə vaxt sona çatacaq ki, taxılı başqasına sataq? Şənbə günü nə vaxt qurtaracaq ki, buğdanı satışa qoyaq? Qoy ölçünü azaldaq, qiyməti də artıraq, aldadıcı tərəzi quraq.
6 Qoy yoxsulları pula, möhtacları bir cüt çarığa satın alaq, buğdanın tör-töküntüsünü də sataq”.
7 Yaqubun fəxri olan Rəbb belə and içmişdir: “Onların bütün işlərini heç vaxt unutmayacağam”.
8 Bundan ötrü deyilmi ki, yer titrəyəcək, orada yaşayan hər kəs yasa batacaq? Bəli, bütün yer Nil çayı kimi qabaracaq, Misirdəki Nil çayı kimi coşandan sonra çəkiləcək.
9 Xudavənd Rəbb bəyan edir:
“Həmin gün günorta günəşi batıracağam,
Yer üzündə gündüzü qaraldacağam.
10 Bayramlarınızı yasa döndərəcəyəm,
Bütün mahnılarınızı mərsiyəyə çevirəcəyəm.
Hər kəsin belinə çul bürüdürəcəyəm,
Hər başın saçını qırxdıracağam.
Yeganə oğula yas tutulan kimi
O günü sona qədər acı edəcəyəm”.

11 Xudavənd Rəbb bəyan edir:
“Budur, elə günlər gələcək ki,
Ölkəyə qıtlıq göndərəcəyəm.
Bu günlərdə çörək və suyun qıtlığı deyil,
Rəbbin sözlərinin qıtlığı olacaq.
12 İnsanlar Rəbbin sözünü axtaracaq.
Dənizdən-dənizə,
Şimaldan şərqə qədər
Sürətlə gəzib-dolaşacaqlar,

Lakin onu tapmayacaqlar.
13 Həmin gün gözəl qızlar, igid oğlanlar
Susuzluqdan qəşş edəcəklər.
14 Samariyanın bütlərə and içib
‹Ey Dan, allahının haqqı!›,
‹Beer-Şevaya gedən yol haqqı!› deyən adamlar
Yıxılacaq və bir daha qalxmayacaq”.

9

1 Xudavəndi qurbangah yanında duran gördüm. O dedi:
“Sütun başlıqlarını elə vur ki,
Astanalar sarsılsın.
Binanı hamının başına uçur.
Sağ qalanları Mən qılıncdan keçirəcəyəm.
Onlardan heç kim qaçıb qurtula bilməz.
2 Ölülər diyarına girsələr belə,
Onları orada ələ keçirəcəyəm.
Göylərə qalxsalar belə,
Onları endirəcəyəm.
3 Karmel dağının təpəsində gizlənsələr belə,
Onları axtarıb oradan götürəcəyəm.
Gözümdən yayınıb dənizin dibinə girsələr belə,
İlana əmr edəcəyəm ki, onları sancsın.
4 Düşmən önündə əsir aparılsalar belə,
Qılınca əmr edəcəyəm ki, onları qırsın.
Gözlərimi yaxşılıq üçün deyil,
Pislik üçün onların üzərinə dikəcəyəm”.

5 Ordular Rəbbi Xudavənd toxunub yeri titrədər,
Orada yaşayan hər kəsi yasa batırar,
Bütün yer Nil çayı kimi qabarar,
Misirdəki Nil çayı kimi çəkilər.
6 Otaqlarını göylərdə tikən,
Qübbəsini yer üzündə quran,
Dəniz sularını götürüb yer üzünə tökən Odur –
Onun adı Rəbdir.

Məhvdən sonra bərpa

7 Rəbb bəyan edir: “Ey İsraillilər! Mənim üçün Kuşlular kimi deyilsinizmi?
Siz İsrailliləri Misir torpağından çıxaran kimi Filiştliləri Kaftordan, Aramlıları
Qirdən çıxarmadımmı?
8 Budur, Xudavənd Rəbbin gözləri bu günahkar ölkəyə dikilir. Onları yer
üzündən silib-atacağam. Amma Yaqub nəslini tamamilə silib-atmayacağam”
Rəbb belə bəyan edir.
9 “Çünki, budur, Mən belə əmr edirəm: Mən İsrail nəslini bütün millətlər
arasında xəlbirdən keçirəcəyəm. Xəlbirləyəndə bir çınqıl belə, yerə
düşməyəcək.
10 Xalqımdan bütün günah işlədənlər, Mənə ‹bəla bizə yaxınlaşmaz, bizə rast
gəlməz› deyənlərin hamısı qılıncdan keçiriləcək.

11 * Həmin gün Davudun yıxılan çadırını bərpa edəcəyəm. Onun dəlmə-
deşiklərini tutub cırılan yerlərini tikəcəyəm. Onu əvvəlki halına salacağam,
12 ona görə ki qalan Edomlulara və Mənim adımla çağırılan bütün millətlərə
sahib olsunlar" Rəbb belə bəyan edir.
13 Rəbb bəyan edir:
"Budur, elə günlər gələcək ki,
Kotan sürən biçinçiyə yetişəcək,
Üzüm sıxan meynə əkənlə rastlaşacaq,
Dağlardan şirin şərab damacaq,
Bütün təpələrdən də axacaq.
14 Xalqım İsraili əsirlikdən qaytaracağam,
Viran şəhərləri tikib məskən salacaqlar.
Üzümlüklər əkib şərabını içəcəklər,
Bağlar salıb meyvəsindən yeyəcəklər.
15 Onları özlərinin torpağında yerləşdirəcəyəm,
Onlara verdiyim torpaqdan bir daha kənara atılmayacaqlar" Allahın Rəbb belə
deyir».

* **9:11** Həv. 15:15-18

AVDİYA
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

«Avdiya» Kitabı miladdan əvvəl 586-cı ildə Babillilərin Yerusəlimi zəbt etdiklərindən sonra yazılıb. Yəhudanın qədim düşməni Esavın nəslindən olan Edomlular Yerusəlimin süqutuna sevinib şəhərin talanmasında işğalçılara kömək etdilər. Avdiya peyğəmbər Edomun dağılması və məğlubiyyəti barədə peyğəmbərlik etmişdi.

Kitabın məzmunu:

1:1-14 Edomun cəzalandırılması
1:15-21 Rəbbin günü

1 * Bu, Avdiyaya zühur olan görüntüdür.

Edom üzərində Allahın məhkəməsi

Xudavənd Rəbb Edom barəsində belə deyir:
Biz Rəbdən xəbər eşitdik,
Millətlər arasına
«Qalxın, Edoma qarşı döyüşək!» deyən qasid göndərildi.
2 «Bax səni millətlər arasında kiçildəcəyəm,
Hamı sənə xor baxacaq.
3 Ey sən qaya * çatlarında məskən salan,
Evini yüksəklərdə quran!
Ürəyinin qüruru səni aldatdı,
Çünki sən qəlbində "Məni kim yerə yıxa bilər?" dedin.
4 Sən qartal kimi yuxarı uçub
Yuvanı ulduzlar arasında qursan da,
Səni oradan endirəcəyəm».
Rəbb bəyan edir.

5 «Əgər gecə yanına oğrular, quldurlar gəlsəydi,
Ancaq öz istədikləri qədər oğurlamazdılarmı?
Əgər üzüm yığanlar sənin bağına gəlsəydi,
Bir neçə salxımı saxlamazdılarmı?
Amma gör səni nə cür müsibətlər gözləyir!
6 Esavın hər şeyi talan ediləcək,
Gizli xəzinələri aşkara çıxarılacaq.
7 Səninlə əhd bağlayanların hamısı
Səni ölkəndən qovacaq,
Müttəfiqlərin səni aldadıb məğlub edəcək.
Sənin lə çörək yeyənlər sənə tələ quracaq,
"Onun ağlı haradadır?" deyəcək».
8 Rəbb bəyan edir:
«O gün Edomun hikmətli adamlarını,
Esav dağındakı müdrikləri məhv edəcəyəm.
9 Ey Teman, † igid adamların elə qorxuya düşəcək ki,

---

* **1:1** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Amos 1:11-12; Mal. 1:2-5 * **1:3** *Qaya* – ibrani mətnində *sela* kimi səslənir. Sela Edomun paytaxtının adı idi. † **1:9** *Teman* – Edomun şəhərlərindən biri.

Esav dağlarının hər sakini qırğında öldürüləcək.

10 Qardaşın Yaquba etdiyin zorakılığa görə
Sən xəcalət içində qalacaqsan,
Əbədi məhv olacaqsan. ‡
11 Yadellilər onun sərvətini aparanda
Sən uzaqda durub tamaşa etdin.
Əcnəbilər onun şəhər darvazalarından girib
Yerusəlim üçün püşk atanda
Sən də onlardan biri kimi davrandın.
12 Sən gərək Yəhudalı soydaşlarının
Bədbəxtlik günündən zövq almayaydın,
Həlak olduqları gün sevinməyəydin,
O əzablı gündə rişxənd etməyəydin,
13 Xalqımın fəlakətli günündə
Onların şəhər darvazalarından girməyəydin,
Başlarına bəla gələn gün
Onların fəlakətini sevinclə seyr etməyəydin,
Başlarına bəla gələn gün
Onların malına əl uzatmayaydın!
14 Sən gərək qaçan Yəhuda övladlarını öldürmək üçün
Yol ayrıcında dayanmayaydın,
O əzablı gün qurtulanları
Düşmənə təslim etməyəydin!

Rəbbin günü yaxınlaşır

15 Axı bütün millətlər üçün Rəbbin günü yaxınlaşır,
Ey Edom, sən nə cür etdinsə, sənə də belə ediləcək,
Əməllərinin əvəzi öz başına gələcək!
16 Çünki siz Mənim müqəddəs dağımda içdiyiniz kimi
Bütün xalqlar durmadan içəcək,
İçib yox olacaq,
Sanki əvvəldən yox idi.

İsrailin zəfəri

17 Lakin qurtuluş tapanlar
Sion dağına toplanacaq,
O dağ müqəddəs olacaq.
Yaqub nəsli mülkünə sahib olacaq!
18 Yaqub nəsli od,
Yusif nəsli alov,
Esav nəsli isə küləş olacaq,
Yaqub və Yusif nəsli
Esav nəslini yandırıb məhv edəcək.
Esav nəslindən qurtulan olmayacaq.
Çünki Rəbb belə söylədi.

19 Negev sakinləri Esav dağını,
Yamaclı-düzənlikli bölgədə yaşayanlar Filiştlilərin bölgəsini,
Yəhudalılar Efrayimlə Samariya torpaqlarını,
Binyaminlilər isə Gileadı zəbt edəcək.

‡ **1:10** Yaqubla Esav doğma qardaş idi. Yaqub İsraillilərin əcdadı idi. Esav Edomluların əcdadı idi.

20 Xalahda olan İsrail sürgünləri
Kənanın Sarfata qədər uzanan torpaqlarını,
Sefaradda olan Yerusəlim sürgünləri
Negev şəhərlərini zəbt edəcək.
21 Xalqı qurtaranlar Sion dağına çıxıb
Esav dağına hökm edəcək:
Rəbb səltənət sürəcək».

YUNUS
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

«Yunus» Kitabı Allahın əmrinə tabe olmaq istəməyən Yunus peyğəmbərin başına gələn əhvalatlardan bəhs edir. Allah ona möhtəşəm Aşşur imperatorluğunun paytaxtı Nineva şəhərinə getməyi buyurmuşdu. O dövrdə Aşşur İsrailin qatı düşməni idi. Buna görə də Yunus Allahın sözünü oradakılara çatdırmaq istəmirdi. Çünki o, Allahın rəhmli olmasına əmin idi. Bilirdi ki, Nineviyalılar tövbə etsə, Allah onları məhv etməz. Bir neçə hadisə baş verəndən sonra, nəhayət, Yunus məcburiyyət qarşısında qalaraq Allaha itaət etdi. Yunusun peyğəmbərliyi yerinə yetməyəndə bu onu çox qəzəbləndirdi, Allah isə ona ibrət dərsi verdi.

Bu kitabdan aydın görünür ki, Allah təkcə İsrail xalqını deyil, bütün bəşəriyyəti cəzalandırmaq və məhv etmək əvəzinə bağışlamaq və xilas etmək istəyir.

Kitabın məzmunu:

1:1-17 Yunusun çağırışı və itaətsizliyi
2:1-10 Yunusun tövbəsi və xilası
3:1-10 Ninevalıların tövbə etməsi
4:1-11 Allahın Ninevalılara rəhmi

Yunusun çağırışı və itaətsizliyi

1 * Rəbbin sözü Amittay oğlu Yunusa nazil oldu:
2 «Qalx, Nineviyə – o böyük şəhərə get və ona qarşı car çək, çünki
oradakıların pisliyi gəlib Mənə qədər çatmışdır».
3 Lakin Yunus Rəbbin hüzurundan Tarşişə qaçmaq üçün qalxdı. Yafoya enib
Tarşişə gedən bir gəmi tapdı. Yol haqqını verib Rəbbin hüzurundan getmək
üçün onlarla birlikdə Tarşişə gedən gəmiyə mindi.
4 Lakin Rəbb dəniz üzərində güclü külək qaldırdı, dənizdə böyük bir fırtına
qopdu və gəmi az qala parçalanacaqdı.
5 Gəmiçilər qorxuya düşüb hər biri öz allahını çağırdı və gəmi yüngülləşsin
deyə orada olan yükləri dənizə atdılar. Yunus isə gəminin aşağı hissəsinə
enmişdi və uzanıb bərk yuxuya getmişdi.
6 Gəmi rəisi onun yanına gəlib dedi: «Sən nə yatırsan? Qalx, öz allahını çağır.
Bəlkə sənin allahın bizi yada salar və biz məhv olmarıq».
7 Gəmiçilər bir-birlərinə dedi: «Gəlin püşk ataq, görək kimə görə bu bəla
başımıza gəldi?» Püşk atdılar və püşk Yunusa düşdü.
8 O zaman Yunusdan soruşdular: «Bizə de, başımıza gələn bu bəla kimə
görədir? Sənin sənətin nədir? Haradan gəlirsən? Vətənin haradır? Hansı
xalqdansan?»
9 Yunus cavab verdi: «Mən İbraniyəm. Dənizi və torpağı yaradan göylərin
Allahı Rəbdən qorxuram».
10 Onlar çox qorxdu və dedi: «Sən bunu nə üçün etdin?» Çünki Yunusun
Rəbdən uzaqlaşmaq üçün qaçdığını bilirdilər, bunu onlara özü nəql etmişdi.
11 Dəniz get-gedə coşduğuna görə onlar Yunusdan soruşdular: «Sənin lə nə
edək ki, dəniz qarşımızda sakitləşsin?»

---

* **1:1** 2Pad. 14:25

12 Yunus onlara dedi: «Məni götürüb dənizə atın, onda dəniz qarşınızda
sakitləşər, çünki bilirəm, bu böyük fırtına mənə görə baş verib».
13 Lakin gəmiçilər sahilə yan almaq üçün səylə avar çəkməyə başladı, amma
bacarmadı. Ona görə ki dəniz onlara qarşı get-gedə coşurdu.
14 O zaman onlar Rəbbə fəryad edərək dedilər: «Ya Rəbb, Sənə yalvarırıq,
qoyma bu adamın canından ötrü məhv olaq. Günahsız qan üstümüzdə qal-
masın! Çünki Sən, ya Rəbb, Öz istədiyini etmisən».
15 Onlar Yunusu götürüb dənizə atdı və dənizdəki fırtına yatdı.
16 Onda adamlar Rəbdən bərk qorxdu və Rəbbə qurban təqdim edərək əhd
etdi.
17 * Yunusu udmaq üçün Rəbb böyük bir balıq yetirdi və Yunus üç gün-üç
gecə balığın qarnında qaldı.

2

Yunusun tövbəsi və xilası

1 Yunus balığın qarnından Allahı Rəbbə dua edib dedi:

2 «Əzab içində Rəbbi çağırdım,
O mənə cavab verdi.
Ölülər diyarının bağrından fəryad etdim,
Sən mənim səsimi eşitdin.
3 Sən məni dərinə, dənizin qoynuna atdın,
Məni sellər sarıdı,
Sənin bütün ləpələrin və dalğaların
Üstümdən keçdi.
4 Mən dedim: “Sənin gözlərinin önündən qovuldum”,
Lakin yenə Sənin müqəddəs məbədini görəcəyəm.
5 Nəfəsim kəsilənə qədər məni sular bürüdü,
Məni dərinliklər aldı,
Başıma yosunlar sarıldı.
6 Dağların dibinə qədər endim,
Arxamca əbədilik dünya bağlandı.
Lakin, ya Rəbb Allahım, Sən canımı dərin çuxurdan çıxartdın.
7 Daxilimdə canım üzüləndə Rəbbə üz tutdum,
Mənim duam Sənə,
Sənin müqəddəs məbədinə çatdı.
8 Puç olan bütlərə səcdə edənlər
Onlara verilən lütfdən imtina edərlər.
9 Amma mən Sənə şükür nəğməsi ilə qurban gətirəcəyəm,
Əhdimi yerinə yetirəcəyəm.
Xilas Rəbdədir!»

10 Rəbb balığa əmr etdi və balıq Yunusu ağzından quruya qaytardı.

3

Nineva lıların tövbə etməsi

1 Rəbbin sözü Yunusa ikinci dəfə nazil oldu:
2 «Qalx, Ninevaya – o böyük şəhərə get və sənə söyləyəcəyim sözləri onlara
car çək».

---

* **1:17** Mat. 12:40

3 Yunus Rəbbin sözünə görə qalxıb Ninevaya getdi. Nineva Allahın
nəzərində böyük şəhər idi. Oranı üç günə gəzib-dolaşmaq olardı.
4 * Yunus şəhəri gəzməyə başlayıb bir günlük yol getdi və car çəkərək dedi:
«Qırx gündən sonra Nineva dağılacaq!»
5 Nineviyalılar Allaha inandılar, oruc elan edərək böyükdən kiçiyə qədər hamı
çul geyindi.
6 Bu xəbər Nineva padşahına çatanda o, taxtından qalxaraq şahlıq libasını
əynindən çıxartdı və çul geyinib külün üstündə oturdu.
7 Padşah özünün və əyanlarının adından buyurdu ki, Ninevada elan edib
desinlər:
«Nə insanlar, nə heyvanlar, nə mal-qara, nə də ki qoyun-keçi heç nə
yeməsin, otlağa getməsin və su içməsin.
8 İnsanlar da, heyvanlar da çul geyinsin və var gücləri ilə Allaha fəryad etsin.
Hər kəs öz pis yolundan və əllərinin zorakılığından dönsün.
9 Kim bilir, bəlkə Allah rəhmə gəlib, qızğın qəzəbini bizdən döndərər və biz
məhv olmarıq».
10 Allah onların işlərini, pis yoldan döndüklərini gördü. Ona görə də rəhm
edib əvvəlcə onların üstünə göndərmək istədiyi bəlanı göndərmədi.

4

Allahın Nineviyalılara rəhmi

1 Bu iş Yunusun heç xoşuna gəlmədi və o hirsləndi.
2 * O, Rəbbə dua edərək dedi: «Ya Rəbb! Mən hələ ölkəmdə ikən bunu
demirdimmi? Buna görə də mən Tarşişə qaçdım, çünki bilirdim, Sən
lütfkar, rəhmli, hədsiz səbirli, bol məhəbbətli Allahsan və rəhm edib bəla
göndərməzsən.
3 İndi isə, ya Rəbb, yalvarıram, mənim canımı al, çünki mənim üçün
yaşamaqdansa, ölmək yaxşıdır».
4 Rəbb dedi: «Hirslənməyin yaxşı işdirmi?»
5 Yunus şəhərdən çıxdı və şəhərin şərq tərəfində oturdu. Orada özünə çardaq
düzəldib kölgəsində oturdu ki, şəhərdə nə baş verəcəyini görsün.
6 Rəbb Allah Yunusun başı üstünə qalxıb kölgə salmaq və onu pis halından
qurtarmaq üçün bir gənəgərçək bitkisi yetirdi. Yunus bu bitkiyə görə çox
sevindi.
7 Lakin ertəsi gün sübh tezdən Allah bir bitki qurdu yetirdi. Qurd bitkini
içindən yedi və bitki qurudu.
8 Günəş çıxanda Allah isti səmum küləyi yetirdi. Günəş onun başını yandırdı
və o taqətdən düşüb özü üçün ölüm diləyərək dedi: «Mənim üçün yaşamaqdansa
ölmək yaxşıdır».
9 Allah Yunusa dedi: «Məgər sənin bu bitkiyə görə hirslənməyin yaxşı
işdirmi?» O dedi: «Əlbəttə, yaxşıdır, elə hirsləndim ki, az qala öləm».
10 Onda Rəbb dedi: «Sən zəhmətini çəkmədiyin və yetişdirmədiyin, bir
gecədə bitən və bir gecədə məhv olan bitkiyə acıyırsan.
11 Bəs sağ əlini sol əlindən ayıra bilməyən yüz iyirmi mindən çox insanın və
çoxlu heyvanın yaşadığı böyük şəhər Ninevaya Mən necə acımayım?»

---

* **3:4** Mat. 12:41; Luka 11:32 * **4:2** Çıx. 34:6; Say. 14:18; Neh. 9:17; Zəb. 86:15; 103:8; 145:8; Yoel 2:13

MİKEYA PEYĞƏMBƏRİN KİTABI

GİRİŞ

Mikeya peyğəmbər Yeşaya peyğəmbərlə bir dövrdə yaşamışdı. O, cənub padşahlığında, Yəhudanın bir kəndində anadan olmuşdu. O, Amos peyğəmbərin şimal padşahlığına çatdırdığı milli fəlakətin eyni şəkildə Yəhudanın da başına gələcəyinə əmin idi. Allah ədalətsizliyə görə xalqı cəzalandıracaqdı. Amma Amosdan fərqli olaraq Mikeyanın peyğəmbərliyində daha aydın, ümidli gələcəyin əlamətləri var. Bu hissələr xüsusilə diqqəti cəlb edir: Rəbbin bütün dünyada əmin-amanlıqla hökmranlıq etməsi (4:1-4), Davud nəslindən böyük hökmdarın gəlməsi və onun bütün millətlərə sülh gətirməsi (5:2-5a) barəsində peyğəmbərlik İsrail peyğəmbərlərinin dediklərinin ümumi nəticəsi kimi 6:8-də yekunlaşdırır:

«Ey insan, Allah sənə yaxşı olanı bildirdi;
Ədalət yaratmaqdan, məhəbbət göstərməyi sevməkdən,
İtaətkarcasına Allahınla bir yol getməkdən başqa
Rəbb səndən nə istəyir ki?»

Kitabın məzmunu:

1:1–3:12 İsrailin günahı
4:1–5:15 Rəbbin bütün dünyada əmin-amanlıqla hökm sürməsi
6:1–7:20 Rəbbin İsrailə xəbərdarlığı və ümid verməsi

Samariya və Yerusəlim üçün mərsiyə

1 * * * Yəhuda padşahları Yotam, Axaz və Xizqiyanın dövründə Samariya
və Yerusəlim barəsində Moreşetli Mikeyaya görüntü ilə Rəbbin bu sözü nazil
oldu.
2 Eşidin, ey bütün xalqlar,
Qulaq asın, yer üzü və orada yaşayanlar!
Qoy Xudavənd Rəbb sizə qarşı müqəddəs məbədindən
Şəhadət etsin.
3 Budur, Rəbb göylərdəki taxtından enir,
Yer üzünü dağların zirvəsi ilə gəzir.
4 Od yanında əriyən mum tək önündə dağlar əriyəcək,
Təpələrdən gələn sellər tək yarğanlar açacaq.

5 Bunlar Yaqub övladlarının üsyankarlığına,
İsrail xalqının günahlarına görədir.
Yaqub övladlarının üsyankarlığına görə
Axı kimdir müqəssir? Samariya deyilmi?
Yəhudanın bütpərəstliyinə görə
Axı kimdir təqsirkar? Yerusəlim deyilmi?
6 «Buna görə Mən Rəbb Samariyanı yerlə yeksan edəcəyəm,
Yerində üzümlük salınacaq.
Daşlarını dərəyə tökəcəyəm,
Təməllərini açıq qoyacağam.

* **1:1** 2Pad. 15:32-38; 2Saln. 27:1-7 * **1:1** 2Pad. 16:1-20; 2Saln. 28:1-27 * **1:1** 2Pad. 18:1–20:21; 2Saln. 29:1–32:33

7 Samariyanın bütün oyma bütləri parça-parça olacaq,
Məbədinə verilən hədiyyələr yandırılacaq,
Bütün heykəllərini dağıdacağam.
Axı bu hədiyyələr fahişəlik haqqı ilə yığılmışdı,*
Onlar yenə də fahişələr üçün işlədiləcək».

8 Buna görə Mən Mikeya, ağlayıb göz yaşı axıdacağam,
Ayaqyalın, lüt-üryan dolaşacağam,
Çaqqal kimi ulayacağam,
Bayquş kimi səs salacağam.
9 Samariyanın yaraları sağalmaz,
Yəhudayadək yayılıb,
Xalqımın darvazalarınadək,
Yerusəlimədək çatıb.

Düşmən Yerusəlimə yaxınlaşır

10 Bunu Qatda bildirməyin,
Önlərində ağlamayın.
Bet-Leafrada† toz-torpaqda yuvarlanın.
11 Siz ey Şafir‡ sakinləri,
Lüt-üryan, xəcalət içində əsarətə gedin!
Saananda§ yaşayanlar oradan çıxa bilməyəcək.
Bet-Esel əhli yas tutacaq,
Köməyini sizdən çəkəcək.
12 Marot** əhalisi xeyir arzulasa da,
Rəbb Yerusəlimin darvazasına bəla gətirir.
13 Ey Lakiş†† sakinləri, atlarınızı
Döyüş arabalarına qoşun
Sion qızını günaha batırdınız,
İsrailin üsyankarlığına bais oldunuz!
14 Buna görə Moreşet-Qata‡‡ cehiz verəcəksiniz,
Akziv§§ şəhəri İsrail padşahlarını aldadacaq.
15 Ey Mareşa*** sakinləri,
Rəbb üzərinizə yenə istilaçı gətirəcək,
Adullam mağarasına İsrailin adlı-sanlı adamları sığınacaq.
16 Ey Yəhuda, əziz balalarından ötrü saçını qırx,
Qoy başın kərkəs başı kimi keçəl olsun,
Çünki övladların sürgünə aparılacaq!

2

Kasıblara zülm edənlərin taleyi

1 Yatağında şər niyyətdə olanların,
Yamanlıq üçün qəsd quranların vay halına!
Onların gücü buna çatdığına görə
Ona səhər tezdən əməl edirlər!

---

* **1:7** Burada bütpərəst məbədlərində tətbiq olunan mərasim nəzərdə tutulur. † **1:10** *Bet-Leafra* – ibrani dilində *toz evi.* ‡ **1:11** *Şafir* – ibrani dilində *xoş.* § **1:11** *Saanan* – ibrani dilində *çıxmaq.* ** **1:12** *Marot* – ibrani dilində *acı.* †† **1:13** *Lakiş* – ibrani dilində *bir dəstə at* sözünə oxşayır. ‡‡ **1:14** *Moreşet* – ibrani dilində *gəlin* sözünə oxşayır. §§ **1:14** *Akziv* – ibrani dilində *aldatmaq.* *** **1:15** *Mareşa* – ibrani dilində *istilaçı.*

2 Tarlalara tamah salıb mənimsəyirlər,
Evlərə göz dikib sahib dururlar.
Ev sahibi ilə ailəsinə zülm edirlər,
Adamları mirasından məhrum edirlər!
3 Buna görə də Rəbb belə deyir:
«Bu xalqa bəla gətirməyə hazırlaşıram,
Ondan boyun qaçıra bilməyəcəksiniz.
Siz bir daha dikbaş gəzməyəcəksiniz,
Çünki pis zaman gəlir.
4 O gün sizi lağa qoyub,
Belə yanıqlı mərsiyə oxuyacaqlar:
“Biz tamam məhv olduq!
Rəbb xalqımın payını dəyişdirdi,
Onu necə məndən uzaqlaşdırdı,
Tarlamızı satqınlara payladı”.
5 Buna görə ölkə yenə püşklə bölünsə də,
Rəbbin camaatı arasında sizə pay verəcək kimsə olmayacaq».

Yalançı vaizlər

6 Adamlar deyir:
«Vəz etməyin,
Bu işlər barədə vəz etməyin,
Rüsvay olmayacağıq!»
7 Ey Yaqub nəsli, belə deyilirmi:
«Məgər Rəbbin səbri tükəndi?
O belə şeylər edərmi?»
Mənim sözlərim düzgün yolla gəzənlərin xeyrinə deyilmi?
8 Dünən xalqım idiniz,
Bu gün isə Mənə düşmən oldunuz.
Müharibədən qayıdanların,
Yoldan sakit keçənlərin
Əynindən paltarlarını alıb
Onları soyursunuz.
9 Xalqımın qadınlarını
Rahat evlərindən qovursunuz,
Uşaqlarını Mənim verdiyim bərəkətdən
Əbədilik məhrum edirsiniz.
10 Qalxın gedin,
Çünki bura istirahət yeri deyil.
Bu yer murdarlandığına görə
Dəhşətli surətdə darmadağın olacaq.
11 Əgər bir adam hiyləgər ruhla gəlib yalan vəz edib desə:
«Sənə vəz edim, şərab və başqa kefləndirici içkiniz bol olacaq»,
Bu adam xalqın vaizi olar!

Rəbbin ümid vədi

12 Ey Yaqub övladları,
Mən mütləq hamınızı bir yerə yığacağam,
İsrailin sağ qalanlarını toplayacağam.
Sizi ağıldakı qoyun-keçi kimi bir yerə yığacağam.
Otlaqdakı sürü kimi ölkəniz adamlarla dolacaq.
13 Azad edən qalxacaq,
Sağ qalanların yolunu açacaq.
Onlar darvazanı qıracaq,

Oradan keçib-çıxacaq.
Padşahları onların qabağında gedəcək,
Rəbb önlərində gedəcək.

3

Mikeya İsrail rəhbərlərini ittiham edir

1 Onda mən dedim:
«Dinləyin, ey Yaqub rəhbərləri,
Ey İsrail xalqının başçıları!
Axı siz ədalətli olmalısınız!
2 Siz ki yaxşıya nifrət edirsiniz,
Pisliyi sevirsiniz,
Xalqımın dərisini soyursunuz,
Ətini sümüklərindən qoparırsınız,
3 Siz xalqımın ətini yeyirsiniz,
Dərisini soyursunuz, sümüyünü qırırsınız.
Sanki qazanda, tavada bişirilən ət kimi
Xalqımı doğrayırsınız.
4 Gün gələcək, Rəbbə fəryad edəndə
O sizə cavab verməyəcək.
O zaman Rəbb üzünü sizdən gizlədəcək,
Çünki əməlləriniz pis olub».

5 Xalqını azdıran peyğəmbərlərə qarşı
Rəbb belə deyir:
«Yeməyiniz olanda
Sülh bəyan edirsiniz.
Sizə çörək verməyənlərə isə
Dava elan edirsiniz».
6 Buna görə sizə görüntüsüz gecə gələcək,
Qaranlıqda falçılıq edə bilməyəcəksiniz.
Peyğəmbərlər üçün günəş batacaq,
Gündüz onlar üçün zülmət olacaq.
7 Görücülər rüsvay olacaq,
Falçılar biabır olacaq,
Onların hamısı bundan utanıb susacaq,
Çünki Allahdan cavab olmayacaq.

8 Mən isə Yaqub övladlarına üsyankarlığını,
İsrailə günahını bildirmək üçün
Qüvvətlə, Rəbbin Ruhu ilə,
Ədalət və cəsarətlə qurşanıram.
9 Bunu dinləyin, ey Yaqub rəhbərləri,
Ey İsrail xalqının başçıları!
Siz ədalətə nifrət edirsiniz,
Hər cür düzlüyü əyriyə çevirirsiniz.
10 Sionu qan bahasına bina edirsiniz,
Yerusəlimi haqsızlıq üzərində tikirsiniz.
11 Rəhbərləri rüşvətlə hökm edir,
Kahinləri muzdla təlim verir,
Peyğəmbərləri falçılıq edib pul alır.
Amma Rəbbə güvənərək belə deyirlər:

«Rəbb aramızda deyilmi?
Üstümüzə bəla gəlməz».
12 * Buna görə də sizin üzünüzdən
Sion tarla kimi şumlanacaq,
Yerusəlim daş qalağına,
Məbədin tikildiyi dağ
Meşəli təpələrə çevriləcək.

4

Rəbb bütün dünyada əmin-amanlıqla hökm sürəcək (Yeş. 2:2-4)

1 Axır zamanda Rəbbin evi olan dağ
Dağların zirvəsində möhkəm duracaq,
Təpələrdən yuxarı ucalacaq.
Xalqlar ona sarı gələcək.
2 Çox millətlər gəlib deyəcək:
«Gəlin Rəbbin dağına,
Yaqubun Allahının evinə qalxaq,
Qoy Rəbb bizə Öz yollarını öyrətsin,
Biz Onun rizləri ilə gedək».
Siondan Rəbbin təlimi,
Yerusəlimdən Onun kəlamı yayılacaq.

3 * Rəbb çox xalqlar arasında hakim olacaq,
Güclü millətlər haqqında qərar çıxaracaq.
Onlar qılınclarından kotan,
Nizələrindən isə dəryaz düzəldəcək.
Millət millətə qarşı qılınc qaldırmayacaq,
Artıq dava etməyi öyrənməyəcək.
4 * Hər kəs öz meynəsinin, əncir ağacının altında əyləşəcək,
Onları qorxudan olmayacaq.
Ordular Rəbbi belə söz verdi.
5 Bütün xalqlar,
Öz allahlarının adı ilə getsələr belə,
Biz daim və əbədi
Allahımız Rəbbin adı ilə gedirik.

Rəbbin xalqı sürgündən qayıdacaq

6 «Gün gələcək» Rəbb bəyan edir,
«Mən şikəstləri yığacağam,
İncitdiyim pərən-pərən düşən xalqı
Bir yerə toplayacağam.
7 Şikəstləri sağ qalan xalq edəcəyəm,
Atılanları güclü millətə çevirəcəyəm.
Mən Rəbb onlara Sion dağından
İndidən sonsuzadək hökm edəcəyəm».

8 Sən, ey Yerusəlim, sürüyə nəzarət edən qüllə,
Sion qızının qalası,
Əvvəlki hakimiyyət sənə yenidən veriləcək,

* **3:12** Yer. 26:18 * **4:3** Yoel 3:10 * **4:4** Zək. 3:10

Yerusəlim qızının səltənəti gələcək.

9 İndi nə üçün uca səslə çağırırsan?
Niyə doğan qadın kimi ağrı çəkirsən?
Məgər sənin yanında padşah yoxdurmu?
Məsləhətçilərin həlak olubmu?
10 Ey Sion qızı, ağrıdan qovrul,
Doğan qadın kimi bərkdən qışqır,
Çünki şəhərdən çıxıb, çöldə yaşayacaqsan,
Babilə qədər gedəcəksən.
Lakin orada xilas olacaqsan,
Rəbb səni düşmənlərinin əlindən satın alacaq.

11 Amma indi çox millətlər
Sənə qarşı birləşib belə deyir:
«Qoy Sion rüsvay olub murdarlansın!
Bunu öz gözümüzlə görək!»
12 Lakin onlar Rəbbin düşüncələrini bilmir,
Məsləhətini anlamır.
Xırmanda yığılan dərzlər kimi
Rəbb onları bir yerə toplamışdır.
13 Rəbb belə deyir: «Ey Sion qızı,
Qalx, xırmandakı taxılını döy!
Səni dəmir buynuzlu buğa kimi,
Tunc dırnaqlı öküz kimi güclü edəcəyəm.
Sən çox xalqları əzəcəksən,
Onların qənimətini Mənə – Rəbbə,
Mal-dövlətini bütün yer üzünün Sahibinə həsr edəcəksən».

5

1 Ey qoşunlar qızı, indi qoşunlarını topla!
Bizi dövrəyə alıblar,
İsrail hökmdarının üzünə dəyənəklə vuracaqlar.

Gələcək kamil hökmdar

2 * Rəbb deyir:
«Ey Bet-Lexem Efrata, sən
Yəhuda nəsillərinin kiçiyi olsan da,
Mənim üçün İsrail üzərində
Hökmdar səndən çıxacaq.
Onun nəsli çox qədimlərə,
Zamanın başlanğıcına gedir».
3 Hamilə qadın doğana qədər
Rəbb Öz xalqını təslim edəcək.
İsrail övladlarının yanına
Qalan qohumları qayıdacaq.
4 Bu hökmdar Allahı Rəbbin əzəmətli adı ilə qalxacaq,
Rəbbin gücü ilə sürüsünü otaracaq.
Çünki yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə o böyük olacaq,
5 Xalq onun bəxş etdiyi sülhlə yaşayacaq.

* **5:2** Mat. 2:6; Yəh. 7:42

Qurtuluş və cəza

Əgər Aşşurlular ölkəmizə gələrsə,
Qalalarımıza ayaq açarlarsa,
Onlara qarşı başçılarımız –
Xalqımızdan olan çoxlu rəhbərlərimiz çıxar.
6 * Qılıncla Aşşur torpaqlarını,
Nəmrud ölkəsini viran edəcəklər.
Aşşurlular torpağımıza gələndə,
Sərhədimizi keçəndə
Bizi rəhbərlərimiz qurtaracaq.
7 Yaqub nəslinin sağ qalanları
Çoxlu xalqlar arasında
Heç kimi gözləmədən,
Bəşər övladlarından asılı olmadan
Rəbbin göndərdiyi şeh tək,
Ot üzərinə tökülən leysan kimi olacaq.
8 Yaqub nəslinin sağ qalanları
Çoxlu xalqların, millətlərin arasında
Sanki meşə heyvanları arasındakı şir,
Qoyun sürüsü arasındakı gənc aslandır.
Sürünün içinə girsə, didib dağıdar,
Heç kəs ondan qurtula bilməz.
9 Əlin düşmənlərin üzərinə qalxacaq,
Ey İsrail, yağıların məhv olacaq!

10 «Gün gələcək» Rəbb bəyan edir,
«Atlarınızı qıracağam,
Döyüş arabalarınızı yox edəcəyəm.
11 Ölkənizdəki şəhərləri darmadağın edəcəyəm,
Bütün qalalarınızı yerlə yeksan edəcəyəm.
12 Əlinizdəki cadugərliyi məhv edəcəyəm,
Sizdə gələcəyideyənlər bir daha olmayacaq.
13 Sizin bütlərinizi qıracağam,
Daş sütunlarınızı söküb-dağıdacağam.
Əllərinizlə düzəltdiyiniz əşyaya
Artıq səcdə etməyəcəksiniz.
14 Sizin Aşera bütlərinizi qırıb-dağıdacağam.
Şəhərlərinizi viran qoyacağam.
15 İtaətsiz millətlərdən qəzəblə, hiddətlə qisas alacağam».

6

Rəbbin İsrailə qarşı ittihamı

1 Rəbbin nə dediyini indi dinləyin:
«Məhkəmə qarşısında durun,
Qoy dağlar bunun şahidi olsun,
Qoy təpələr səsinizi eşitsin!
2 Ey dağlar və yerin sarsılmaz təməlləri,
Rəbbin ittihamını eşidin!
Rəbb Öz xalqını ittiham edir,
İsraili məhkəməyə verir.

* **5:6** Yar. 10:8-11

3 Ey xalqım, nə etmişəm sənə?
Nə ilə yormuşam səni?
Mənə cavab ver!
4 ** Səni Misir torpağından çıxaran,
Köləlik diyarından sizi satın alan,
Musanı, Harunu, Məryəmi,
Sənin qabağına göndərən Mən oldum.
5 ** Ey xalqım, sənə qarşı
Moav padşahı Balaqın niyyətlərini,
Beor oğlu Bilamın ona nə cavab verdiyini xatırla,
Şittimdən Qilqala gedəndə yolda nə baş verdiyini xatırla ki,
Rəbbin sənə göstərdiyi sədaqətini biləsən».

Rəbbin adamlardan istəyi

6 Rəbbin hüzuruna nə ilə gedim?
Uca Allaha necə səcdə edim?
Önünə yandırma qurbanları ilə –
Birillik danalarla çıxımmı?
7 Minlərlə qoç qurbanı,
Zeytun yağının on minlərlə seli Rəbbin xoşuna gələrmi?
Üsyankarlığıma görə ilk oğlumu,
Günahım üçün öz övladımı verimmi?
8 Ey insan, Allah sənə yaxşı olanı bildirdi;
Ədalət yaratmaqdan, məhəbbət göstərməyi sevməkdən,
İtaətkarcasına Allahınla bir yol getməkdən başqa
Rəbb səndən nə istəyir ki?

9 Rəbbin səsi şəhərə nida edir,
Onun adından qorxmaq hikmətdir.
«Ey şəhərdə toplanan camaat, eşidin!
Ey şəhər sakinləri, dinləyin!
10 Məgər pislərin evindəki haram mal-dövlətdən,
Lənətli əskik ölçülərdən xəbərim yoxdur?
11 Saxta tərəzi və aldadıcı çəki daşlarından
İstifadə edəni haqlı sayarammı?
12 Şəhərin varlıları zorakılıq edir,
Sakinləri adamları aldadır –
Yalanla nəfəs alır.
13 Buna görə Mən sizi vurmağa,
Günahlarınıza görə əzab verməyə başladım.
14 Yeyəcəksiniz, amma doymayacaqsınız,
Qarınlarınız boş qalacaq.
Sərvət yığacaqsınız, amma saxlamayacaqsınız,
Qılıncla topladığınızı məhv edəcəyəm.
15 Siz əkəcəksiniz, amma biçməyəcəksiniz,
Zeytun sıxacaqsınız, yağından ətir düzəltməyəcəksiniz,
Üzüm sıxacaqsınız, şərab içməyəcəksiniz.
16 ** Axı padşah Omrinin qaydalarına riayət etmisiniz,
Axav sülaləsinin adətlərinə uymusunuz,

---

* **6:4** Çıx. 12:50-51 * **6:4** Çıx. 4:10-16; 15:20 * **6:5** Say. 22:2–24:25 * **6:5** Yeşua 3:1–4:19
* **6:16** 1Pad. 16:23-28 * **6:16** 1Pad. 16:29-34; 21:25-26

Onların məsləhətinə görə getmisiniz,
Buna görə də sizi viranəliyə döndərəcəyəm,
Sakinlərinizi rişxənd hədəfinə çevirəcəyəm,
Xalqım olduğunuz üçün rüsvay ediləcəksiniz».

7

Mikeyanın mərsiyəsi

1 Vay halıma!
Mən bir adama bənzəyirəm ki,
Yay mövsümündən sonra
Meyvəsi tamam yığılmış,
Tənəkləri təmizlənmiş,
Nə üzüm salxımı,
Nə də könlü istəyən bir dənə əncir yeməyə qalıb.
2 Ölkədə Allaha sadiq adam qalmadı,
İnsanlar arasında doğru adam tükəndi.
Hamı qan tökmək üçün pusquda durur,
Qardaş qardaşa tələ qurur.
3 Pis işlərə əlləri zirək olur,
Rəislər, hakimlər rüşvət tələb edir,
Dövlətlilər istədiklərini edir,
Hamısı hiylə ilə iş görür.
4 Bunların ən yaxşısı tikandan dəyərsizdir,
Ən salehi də alaq otundan pisdir.
Peyğəmbərlərin xəbərdarlıq etdiyi kimi
Cəza günü gəldi.
İndi siz çaşbaş qalmısınız.
5 Qonşunuza inanmayın,
Dostunuza bel bağlamayın,
Hətta qoynunuzda yatan arvadınızdan belə,
Ağzınızı möhkəm saxlayın.
6 * Çünki oğul atasına xor baxır,
Qız anasına, gəlin də qayınanasına qarşı qalxır.
İnsanın düşməni öz ev əhli olub.
7 Mən isə Rəbbə baxacağam,
Məni xilas edən Allahı gözləyəcəyəm.
O məni xilas edəcək,
Allahım məni eşidəcək.

Qurtuluş yolu

8 Halıma sevinmə, ey düşmənim!
Mən yıxılsam da, qalxacağam.
Qaranlıqda olsam da,
Rəbb mənim nurum olacaq!
9 Mənə bəraət qazandırıb
Hökmünü icra edənə qədər
Rəbbin qəzəbinə dözəcəyəm,
Çünki Ona qarşı günah işlətdim.
O sonra məni işığa çıxaracaq,
Onun salehliyini görəcəyəm.
10 Düşmənim bunu görüb xəcalət çəkəcək.

---

* **7:6** Mat. 10:35-36; Luka 12:53

O mənə demişdi:
«Allahın Rəbb haradadır?»
Bu düşmənin məğlubiyyətini görəcəyəm,
O, küçələrdə palçıq kimi tapdalanacaq.

11 Ey Yerusəlim, divarlarının bərpa günü yaxınlaşır,
O gün sərhədlərin genişlənəcək.
12 O gün xalqın Aşşurdan,
Misir şəhərlərindən,
Misirdən Fərat çayına qədər uzanan torpaqlardan,
Dənizdən dənizədək, dağdan dağadək,
Sənin yanına qayıdacaq.
13 Lakin sakinlərinin əməllərinə görə
Yer üzü viran olacaq.

Rəbbin İsrailə məhəbbəti

14 Ya Rəbb, mirasın olan sürünü –
Öz xalqını çomağınla otar.
O, çöldə indi tənha qalır,
Ətrafında isə yaxşı otlaq var.
Qoy keçmiş günlərdəki kimi
Başan və Gileadda otlasınlar.

15 «Misirdən çıxdığın günlərdəki kimi
Sizə möcüzələr göstərəcəyəm».

16 Millətlər bunu görəcək,
Öz qüvvətlərinə görə utanacaq.
Əlləri ilə ağızlarını yumacaq,
Qulaqları kar olacaq.
17 İlan kimi torpağı yalayacaq,
Əsə-əsə yuvalarından sürünənlər kimi çıxacaq.
Ey Allahımız Rəbb, onlar Səndən qorxub
Dəhşət içində Sənə tərəf dönəcək.

18 Sağ qalan xalqının cəzasını aradan götürən,
Üsyankarlığını bağışlayan
Sənin kimi Allah varmı?
Qəzəbini əbədi saxlamazsan,
Çünki məhəbbət göstərməyi xoşlayırsan.
19 Yenə bizə rəhm edib şər əməllərimizi siləcəksən,
Bütün günahlarımızı
Dənizin dərinliklərinə atacaqsan.
20 Qədim zamanda atalarımıza and içdiyin kimi
Yaqub nəslinə sədaqətini,
İbrahim övladlarına məhəbbətini göstərəcəksən.

NAHUM
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

«Nahum» Kitabı İsraillilərin qüdrətli düşməni olan Aşşurun paytaxtı Ninevanın süqutunu əvvəlcədən bildirən kitabdır. Miladdan əvvəl 614-cü ildə baş vermiş Ninevanın süqutu qəddar və təkəbbürlü millətin üzərində Allahın məhkəməsi kimi qiymətləndirilir.

Kitabın məzmunu:

1:1-15 Rəbbin Ninevadan aldığı qisas
2:1–3:19 Ninevanın dağılması

1 * Bu, Nineva haqqındakı xəbərdarlıq, Elqoşlu Nahumun görüntülərindən ibarət kitabdır.

Rəbbin Ninevadan aldığı qisas

2 Rəbb qısqancdır, qisas alan Allahdır,
İntiqam alır, qəzəblə doludur,
Düşmənlərindən qisas alır,
Yağılarına qarşı qəzəblidir.
3 Rəbb hədsiz səbirlidir, qüdrətlidir,
Təqsirkarı əsla cəzasız qoymaz,
Onun yolu qasırğadadır, fırtınadadır,
Buludlar ayaqlarının tozudur,
4 Dənizə əmr edib onu qurudar,
Bütün çayların sularını da qurudar,
Başan və Karmel meşələri saralır,
Livanın gül-çiçəyi solur.
5 Rəbbin hüzurundan dağlar titrəyir,
Təpələr əriyir,
Yer üzü Rəbbin önündə sarsılır,
Dünya və onun sakinləri lərzəyə gəlir.
6 Onun qəzəbinə qarşı kim dura bilər?
Qızğın hiddətinə kim tab gətirər?
Rəbbin qeyzi od kimi tökülər,
Qarşısında qayalar dağılar.
7 Rəbb xeyirxahdır, dar gündə sığınacaqdır,
Ona güvənənləri tanıyır.
8 Lakin O, Ninevanın olduğu yeri
Azğın sellərlə məhv edəcək.
Düşmənlərini zülmətə salacaq.

9 Rəbbə qarşı nə qəsd etsələr,
O hər şeyə son qoyacaq,
Onlardan bir daha bəla çıxmaz.
10 Tikanlar kimi bir-birinə dolaşmışlar,
Əyyaşlar kimi sərxoş olmuşlar,
Quru küləş tək tamamilə yanacaqlar.
11 Ey Nineva, Rəbbə qarşı pislik düşünən

* **1:1** Yeş. 10:5-34; 14:24-27; Sef. 2:13-15

Şər məsləhətçini sən yetirdin!
12 Rəbb belə deyir:
«Aşşurlular çox və güclü olsa da,
Yenə məhv olub gedəcək.
Ey xalqım İsrail, sənə çox əzab vermişəm,
Səni bir daha incitmərəm.
13 İndi boyunduruğunu parçalayıb,
Qandallarını qıracağam».

14 Ey Nineva, Rəbb sənin haqqında
Belə əmr verib:
«Artıq övladların olmayacaq, adını daşımayacaq,
Allahlarının məbədindən
Oyma bütləri, tökmə bütləri məhv edəcəyəm.
Qəbir qazacağam sənə, çünki alçaqsan!
15 * Budur, müjdə gətirənin
Ayaqları dağlar aşır, gəlir,
Sülh xəbəri gətirir.
Ey Yəhuda, bayramlarını keçir,
Əhdlərini yerinə yetir!
O pis millətin ayağı ölkəndən artıq keçməyəcək,
Çünki tamamilə məhv oldu».

2

Ninevanın dağılması

1 Ey Nineva, hələk edən qüvvə qarşına çıxdı,
İstehkamını qoru, yolunu qoru,
Belini möhkəm qurşa,
Bütün gücünü topla!

2 Rəbb Yaqub nəslini
İsrailin əvvəlki əzəmətinə qaytaracaq.
Hərçənd quldurlar onu viran etdi,
Tənəklərini dağıtdı.

3 İgidlərin qalxanları qıpqırmızıdır,
Cəngavərlərin libasları al rəngdədir.
Onlar hazır olan gün
Döyüş arabalarının dəmirləri necə də parıldayır,
Şam ağacından nizələr havada oynayır!
4 Döyüş arabaları küçələrdən dəlicəsinə qaçır,
Meydanlarda ora-bura yüyürür,
Məşəllər kimi parıldayır,
Şimşək kimi cəld qaçır.
5 Nineva padşahı seçmə əsgərlərini toplayır,
Amma onlar yolda büdrəyir.
Düşmən orduları şəhər divarına tərəf qaçır,
Qalxanlarını qaldırıb sipər qurur.
6 Çayların suyunu saxlayan bəndlər açıldı,
Sarayı dəhşət bürüdü.

* **1:15** Yeş. 52:7

7 Mələkəni lüt-üryan aparırlar,
Kənizləri qumru kimi inləyib
Sinələrinə vurur.
8 Qədimdən bəri Nineva
Sulu hovuz kimi idi,
İndi isə sular axıb gedir,
Onlara «Dayanın, dayanın!» deyirlər,
Amma geri dönən yoxdur.
9 Gümüşü talan edin, qızılı oğurlayın,
Sərvətlərin sonu yoxdur,
Bol miqdarda qiymətli əşyalar var.

10 * Nineva viran oldu, dağıldı, xaraba qaldı!
Sakinlərinin ürəyi əsir, dizləri taqətdən düşür.
Hamının bədənləri titrəyir, üzləri solur!
11 Nə oldu aslanlar yuvasına?
Gənc aslanların bəsləndiyi,
Şirlə dişisinin və balalarının qorxusuz gəzdiyi yerə nə oldu?
12 Aslan öz balalarına kifayət qədər şikar ovladı,
Dişisi üçün ovunu boğazladı,
Mağarasını ovladığı heyvanlarla,
Yuvasını şikarla doldurdu.

13 Ordular Rəbbi bəyan edir:
«Mən sizin əleyhinizəyəm,
Döyüş arabalarınızı tüstüdə yandıracağam,
Gənc aslanlarını qılınc yeyəcək,
Yer üzündən şikarını kəsəcəyəm,
Qasidlərinin səsi daha eşidilməyəcək».

3

1 Qanlı şəhərin vay halına!
O yalan və soyğunçuluqla doludur,
Orada quldurluğun ardı kəsilmir!
2 Qamçı səsi, təkərlər gurultusu,
Çapan atların, yırğalanan döyüş arabalarının səsası!
3 Süvarilər hücum edir, qılınclar parıldayır,
Nizələr bərq vurur, ölənlər yığın-yığın,
Cəsədlərin sayı yox,
İnsanların ayağı meyitlərə dolaşır!
4 Millətləri fahişəliyi ilə,
Xalqları cadugərliyi ilə satan, cazibəli,
Cadugərlikdə mahir fahişə – Ninevanın
Hədsiz əxlaqsızlığına görə
Bunlar baş verdi.

5 Ordular Rəbbi bəyan edir:
«Ey Nineva, Mən sənin əleyhinəyəm!
Paltarının ətəyini üzünə qaldıracağam,
Çılpaqlığını millətlərə göstərəcəyəm,

* **2:10** Yoel 2:6

Ayıbını ölkələrə açacağam.
6 Üstünə iyrənc şeyləri atacağam,
Səni rüsvay edəcəyəm,
Tamaşaya qoyacağam!
7 Səni görənlərin hamısı səndən qaçıb
Belə deyəcək:
“Nineva viran qaldı!
Onun üçün kim ağlayacaq?”
Haradan sənə təsəlli verənləri tapım?»

8 Axı sənin No-Ammondan * nəyin artıqdır?
O şəhər çaylar arasında yerləşib
Sularla əhatə olunmuşdu,
Sipəri dəniz,
Qala divarı isə Nil çayı idi.
9 Kuş və Misir onun sonsuz qüvvəti idi,
Put və Liviya da köməkçiləri idi.

10 Lakin əsir aparıldı, sürgün oldu,
Övladları parça-parça doğrandı,
Hər küçə başına atıldı,
Adlı-sanlı adamları üçün püşk atdılar,
Əyanlarını qandallara saldılar.
11 Sən də, ey Nineva, sərxoş olacaqsan,
Mat-məəttəl qalacaqsan,
Düşmənlərin əlindən pənahgah axtaracaqsan.

12 Bütün istehkamların
Əncir ağacının ilk yetişən meyvələri kimidir,
Silkələnəndə yeyənin ağzına düşür.
13 Budur, əsgərlərin qadın kimidir,
Ölkənin darvazaları düşmənlərin üzünə taybatay açılıb.
Qapı rəzələrini od yeyib.

14 Mühasirə vaxtı üçün özünə su çək,
Qalalarını möhkəmləndir,
Çamıra gir, palçığı tapda,
Kərpic kəsmək üçün qəlib götür!
15 Orada od səni yeyib-qurtaracaq,
Qılınc səni kəsib-qıracaq,
Çəyirtkələrin yedikləri əkin kimi yox olacaqsan.
Sayını çəyirtkə kimi artır,
Özünü qaynaşan çəyirtkə kimi çoxalt!
16 Tacirlərinin sayı
Göylərdəki ulduzlardan çoxdur,
Amma düşmənlərin
Çəyirtkə kimi ölkəni talan edib uçacaq.
17 Gözətçilərin çəyirtkə kimi,
Məmurların çəyirtkə sürüsü kimidir –
Soyuq gündə çəpərlərə yerləşir,

* **3:8** *No-Ammon* – qədim Misirin paytaxt şəhərlərindən biri.

Gün doğanda uçub gedir,
Getdikləri yer bilinmir.

18 Ey Aşşur padşahı,
Əyanların ölüm yuxusuna gedib,
Adlı-sanlı adamların yatıb.
Xalqın dağlara səpələnib,
Onları bir yerə yığan yoxdur.
19 Dərdinə dərman yoxdur, yaraların sağalmaz.
Barəndə xəbər eşidənlər sevinib əl çalır.
Axı sənin bu sonsuz pisliyin kimə dəyməyib?

HABAQQUQ
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

«Habaqquq» Kitabı miladdan əvvəl VII əsrin axırına – Babillilərin hökmranlıq etdiyi dövrə aiddir.

Bu qəddar xalqın törətdiyi zorakılıqdan narahat olan peyğəmbər Rəbbə sual verir:

«Pis özündən daha salehin başını yeyəndə
Axı niyə susursan?» (1:13).

Rəbb buna belə cavab verir:

«Budur, məğrurların niyyətləri düzgün deyil,
Amma saleh adam imanı ilə yaşayacaq» (2:4).

Kitabın qalan hissəsi pis adamların dəhşətli aqibətindən xəbər verir və Allahın böyüklüyünü izzətləndirən, Habaqququn güclü imanını bəyan edən şairanə ilahi ilə bitir.

Kitabın məzmunu

1:1–2:5 Habaqququn şikayəti və Rəbbin cavabı
2:6-20 Pis adamların aqibəti
3:1-19 Habaqququn duası

1 Habaqquq peyğəmbərə görüntü ilə nazil olan xəbərdarlıq.

Habaqququn şikayəti

2 Ya Rəbb, nə vaxta qədər Səni imdada çağıracağam?
Sənsə eşitmirsən.
«Zorakılıq var!» deyə Sənə fəryad edirəm,
Lakin bizi qurtarmırsan.
3 Niyə mənə şər göstərirsən,
Özün də haqsızlığa baxırsan?
Hara nəzər salsam,
Orada soyğunçuluq və zorakılıq var,
Davaların, çəkişmələrin sonu yoxdur.
4 Buna görə qanun qüvvədən düşdü,
Ədalətə üstünlük verilmir.
Pis adamlar salehləri dövrəyə alır,
Ona görə ədalət təhrif olunur.

Rəbbin cavabı

5 * Baxın o biri millətlərə,
Gördüklərinizə təəccüblənərək mat qalın.
Sizin vaxtınızda elə işlər görəcəyəm ki,
Bunu sizə danışsalar, inanmazsınız.
6 * Budur, Mən amansız və qəddar milləti –
Dünyanın dörd tərəfinə yüyürən,
Özgə məskənləri zəbt edən
Xaldeyliləri qaldırıram.
7 Onlar dəhşətli və qorxuncdur,
Ədalət və şərəf yalnız onlar deyəndir.

* **1:5** Həv. 13:40-41 * **1:6** 2Pad. 24:2

8 Atları bəbirdən çevik,
Özləri isə ac qurddan daha azğındır,
Süvariləri yeri deşərək uzaqdan gəlir,
Şikarını yeməyə cuman qartal kimi şığıyır.
9 Onların hamısı zorakılıq üçün gəlir,
Hamısı bir nəfər kimi irəliyə üz tutur,
Əsirləri qum kimi yığırlar.
10 Padşahlara rişxənd edirlər,
Hökmdarlara gülürlər.
Hər qalalı şəhərə lağ edirlər,
Oraya torpaq qalağı töküb ələ keçirirlər.
11 Onlar yel kimi keçib-gedir.
Qüvvələrini özlərinə allah edən bu adamlar
Təqsirkar sayılacaq.

Habaqquq yenə də Rəbbə şikayət edir

12 Əzəldən bəri var olan Sən deyilsənmi?
Ya Rəbb, Allahım, Müqəddəs Olanım,
Biz ölməyəcəyik.
Ya Rəbb, məhkum etmək üçün onları təyin etdin.
Ey Qayamız, bizi cəzalandırma hökmünü onlara verdin.
13 Sənin gözlərin çox təmizdir,
Şəri görən gözün yoxdur,
Pis əməllərə dözə bilmirsən.
Bəs xəyanətkarlara necə baxa bilirsən?
Pis özündən daha salehin başını yeyəndə
Axı niyə susursan?
14 Sən insanları sanki dəniz balıqlarına,
Başçıları olmayan sürünən canlılara çevirdin.
15 O onların hamısını qarmaqla çəkir,
Torla çıxarır, ağlarına* yığır,
Buna sevinib-şadlanır.
16 Buna görə torları üçün qurban kəsir,
Ağları üçün buxur yandırır,
Axı o bu torlarla
Bol və ləzzətli yemək əldə edir.
17 Torunu durmadan boşaltmağa,
Millətləri amansızcasına qırmağa davam edəcəkmi?

2

1 Keşiyimdə duracağam,
Gözətçi qülləsində dayanacağam.
Baxım Rəbb mənə nə deyəcək,
Görüm şikayətlərimə nə cavab verəcək?

Rəbbin cavabı

2 Rəbb mənə belə cavab verdi:
«Görüntünü yaz, lövhələrdə açıqla ki,
Qoy hər kəs tez onu oxuya bilsin.
3 * Çünki bu görüntü müəyyən vaxt üçündür,
Başa çatmağa tələsir və yalan deyil.

* **1:15** *Ağ* – torun bir növü. * **2:3** Rom. 1:17; Qal. 3:11; İbr. 10:37-38

Gecikmiş kimi görünsə də, gözləyin,
Hökmən gələcək, gecikməyəcək.
4 Bax, bu adam məğrurdur, köksündəki ürəyi düz deyil,
Amma saleh adam imanı ilə yaşayacaq.
5 Həm də bu məğruru şərab aldadır,
Bu təkəbbürlü adam sakit durmaz,
Acgözlüyünü ölülər diyarı kimi genişləndirir,
Ölüm kimi heç doymaz.
Bütün millətləri özü üçün toplayar,
Bütün xalqları özü üçün əsir alar.

Xaldeylilərin sonrakı aqibəti

6 Amma bütün bu əsir alınanlar
Onu lağa qoyacaqlar,
İstehzalı müəmmalarla deyəcəklər:
"Özünə aid olmayanı ələ keçirənin,
Xərac alıb varlananın vay halına!
Bu nə vaxta qədər davam edəcək?"
7 Sənə xərac verənlər bir gün
Qəflətən qiyam etməzmi?
Oyanıb sizi qorxutmazmı?
Budur, o vaxt onlara qənimət olacaqsan.
8 Bir çox milləti soyduğun üçün
Xalqlardan sağ qalanlar səni də soyacaq.
Çünki insan qanı tökdün,
Ölkələrə və şəhərlərə,
Orada yaşayan hər kəsə zorakılıq etdin.

9 Evini haram qazancla dolduranın,
Fəlakətdən qaçmaq üçün
Yuvasını yüksək yerdə quranın vay halına!
10 Sən çox xalqları qırmaqla
Öz evini rüsvay etdin,
Öz həyatına günah gətirdin!
11 Belə ki divar daşları bu barədə fəryad qoparacaq,
Taxta tirlər əks-səda verəcək!

12 Şəhəri qanlarla tikənin,
Kəndi haqsızlıqla quranın vay halına!
13 Xalqlar odda yandırılmaq üçün zəhmət çəkir,
Ümmətlər boş yerə özünü yorur.
Bu, Ordular Rəbbindən deyilmi?
14 * Çünki sular dənizi bürüdüyü kimi
Dünya Rəbbin izzətinin biliyi ilə doldurulacaq.

15 Qonşuların çılpaq bədənlərinə tamaşa etmək üçün
Onlara şərab içirdib sərxoş edənin,
İçkiyə zəhrimar qatanın vay halına!
16 Hörmət əvəzinə xəcalətlə doyacaqsan,
Sən də iç, çılpaqlığını göstər;

* **2:14** Yeş. 11:9

Rəbbin sağ əlindəki cam
Sənin üzərində fırlanacaq.
Rüsvayçılıq hörmətin üzərinə gələcək.
17 Livanda etdiyin zorakılıq öz başına gələcək,
Heyvanların qırğını səni dəhşətə gətirəcək;
Çünki insan qanı tökdün,
Ölkələrə və şəhərlərə,
Orada yaşayan hər kəsə zorakılıq etdin.

18 Sənətkarın oyduğu yonma ya tökmə bütün
Yalan öyrətməkdən başqa nə xeyri var?
Bütü düzəldən sənətkar öz işinə güvənir,
Amma onun düzəltdiyi
Dilsiz bütdən başqa nədir ki?
19 Taxtaya "Oyan!", dilsiz daşa "Qalx!"
Deyən insanın vay halına!
Büt yol göstərə bilərmi?
Budur o, qızılla, gümüşlə örtülüb,
Daxilində isə həyat nəfəsi yoxdur.

20 Lakin Rəbb müqəddəs məbədindədir,
Qoy bütün dünya Onun önündə sussun!»

3

Habaqququn duası

1 Peyğəmbər Habaqququn duası,
Şiqqayonlar * kökü üstündə.

2 Ya Rəbb, Sənin şöhrətin haqqında eşitdim,
Ya Rəbb, gördüyün işlərə görə qorxdum.
Bizim vaxtımızda da eyni işlər gör,
Bizim dövrümüzdə bunları bildir!
Qəzəblənəndə mərhəmətini xatırla!

3 Allah Temandan,
Müqəddəs Olan Paran dağından gəldi.
Sela†
Ehtişamı göyü bürüdü,
Yer üzü Ona edilən həmd-sənalarla doldu.
4 Cah-calalı günəş tək parıldayır,
Əlindən nur tökülür,
Qüdrəti əlində gizli saxlanılıb.
5 Vəba Onun önündə gedir,
Ölümcül xəstəlik arxasınca gəlir.
6 O durdu, yeri tərpətdi,
Baxdı, millətləri sarsıtdı,
Qədim dağlar dağıldı,
Əzəldən qalan təpələr ona baş əydi.
Allahın yolu əbədidir.

* **3:1** *Şiqqayonlar* – fərz edilir ki, bu bir musiqi terminidir. † **3:3** *Sela* – fərz edilir ki, bu bir musiqi terminidir.

7 Gördüm ki, Kuşan çadırları əziyyət altındadır,
Midyan çadırlarının pərdələri lərzəyə gəldi.

8 Ya Rəbb, məgər Sən
Çaylara qarşı qəzəblənmisən?
Acığın irmaqlara qarşıdırmı?
Yoxsa dənizə qarşı hiddətlənmisən?
Axı atlarına, müzəffər döyüş arabalarına minmisən?
9 Yayını açdın,
Oxdanını oxlarla doldurdun.
Sela
Yer üzünü çaylarla yardın.

10 Səni görüb dağlar lərzəyə gəldi,
Sellər hər yanı süpürüb axdı,
Dərinliklər gurladı, dalğalar qalxdı.
11 Uçan oxlarının qığılcımından,
İşıldayan nizənin parıltısından
Günəş və ay yerlərində durdu.
12 Yer üzündə qəzəb içində gəzdin,
Millətləri hiddətlə tapdaladın.
13 Sən Öz xalqının qurtulması üçün,
Məsh etdiyinin xilası üçün çıxdın,
Şər nəslin başçısını əzdin,
Təpədən dırnağa qədər onu soydun.
Sela
14 Cəngavərləri fırtına tək
Bizi dağıtmağa gələndə
Onların başını öz nizələri ilə deşdin.
Onlar gizlənən zavallıları
Məhv edənlər kimi sevinərdi.
15 Sən Öz atlarınla dənizi tapdaladın,
Coşğun suları köpüklətdin.

16 Eşitdim və varlığım lərzəyə gəldi,
Səsindən dodaqlarım əsdi.
Çürüklük sümüklərimə girdi,
Dizlərim titrədi.
Amma bizə hücum edən xalqın
Fəlakətə düşdüyü günü səbirlə gözləyəcəyəm.
17 Əncir ağacı tumurcuqlanmasa da,
Meynələr bar gətirməsə də,
Zeytun ağaclarına çəkdiyim zəhmət boşa çıxsa da,
Tarlalar məhsul yetişdirməsə də,
Qoyun-keçi ağıllarda,
Mal-qara tövlələrdə yox olsa da,
18 Mən yenə Rəbdə sevinc tapacağam.
Xilasımın Allahı ilə şadlıqdan coşacağam!

19 * Xudavənd Rəbb mənim qüvvətimdir,
Ayaqlarımı marallar kimi çevik edir,

* **3:19** 2Şam. 22:34; Zəb. 18:33

Zirvələrimdə məni gəzdirir.

Musiqi rəhbəri üçün: simli alətlərin müşayiəti ilə.

SEFANYA
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

Sefanya peyğəmbər miladdan əvvəl VII əsrin 2-ci yarısında, ehtimala görə padşah Yoşiyanın 621-ci ildə etdiyi dini islahatlardan əvvəlki illərdə fəaliyyət göstərmişdir. Kitaba məlum olan peyğəmbərlik mövzuları daxildir: bütlərə ibadət etməsinə görə Yəhudanın üzərinə cəza və dağılma günü gələcək. Rəbb həmçinin başqa millətləri cəzalandıracaq. Yerusəlim də məhkum olacaq, lakin müəyyən vaxt bərpa olunacaq və orada həlim və saleh xalq yaşayacaq.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:3 Rəbbin məhkəmə günü
2:4-15 Rəbbin millətlərə cəzası
3:1-20 Yerusəlimin gələcəyi

1 * Yəhuda padşahı Amon oğlu Yoşiyanın hökm etdiyi dövrdə Xizqiya oğlu
Amarya oğlu Gedalya oğlu Kuşi oğlu Sefanyaya Rəbbin sözü nazil oldu.

Rəbbin məhkəmə günü

2 Rəbb belə bəyan edir:
«Yer üzündən hər şeyi silib-süpürəcəyəm».
3 Budur, Rəbb belə bəyan edir:
«İnsanları, heyvanları,
Göydəki quşları, dənizdəki balıqları,
Pis adamları ilə
Şər üçün qurulan tələlərini
Silib-süpürəcəyəm,
İnsanı yer üzündən yox edəcəyəm.

4 Əlimi uzadıb Yəhuda və Yerusəlim sakinlərinin
Hamısını cəzalandıracağam,
Baal bütlərinə ibadətin qalıqlarını,
Kahinlərlə bütpərəst din xadimlərinin adlarını da buradan silib atacağam.
5 Damlarda göy cisimlərinə səcdə edənləri,
Həm Rəbbin adına, həm də Milkom bütü adına
And içib səcdə edənləri,
6 Rəbbin yolundan dönənləri,
Rəbbə müraciət etməyənləri,
Rəbdən məsləhət almayanları
Buradan yox edəcəyəm».

7 Susun Xudavənd Rəbbin qarşısında,
Çünki Onun günü yaxınlaşır,
Rəbb qurban hazırlayıb, qonaqlarını dəvət edib.
8 Rəbb deyir: «O qurban günü əmirləri, şahzadələri,
Əcnəbi dəbi ilə geyinənləri cəzalandıracağam.
9 O gün kandarından tullanıb keçənləri,
Öz ağalarının evlərini zorakılıq və hiylə ilə
Dolduranları cəzalandıracağam».

---

* **1:1** 2Pad. 22:1–23:30; 2Saln. 34:1–35:27

10 Rəbb bəyan edir:
«O gün Yerusəlimdə Balıqlar darvazasından fəğan səsi,
İkinci Məhəllədən fəryadlar,
Təpələrdən isə böyük gurultu eşidiləcək».
11 Ey bazar məhəlləsinin sakinləri, nalə çəkin!
Bütün tacirləriniz məhv olacaq,
Tərəzidə gümüş çəkənləriniz qırılacaq.

12 O zaman Yerusəlimin hər tərəfini
Çıraqlarla axtaracağam,
Firavan yaşayan qayğısızları, *
Ürəklərində
«Rəbb nə yaxşılıq, nə də pislik –
Heç nə etməz»
Deyənləri cəzalandıracağam.
13 Var-dövlətləri talan olacaq,
Evləri xaraba qalacaq,
Tikdikləri evlərdə yaşamayacaqlar,
Onlar saldıqları üzümlüklərin
Şərablarını içməyəcəklər.

14 Rəbbin möhtəşəm günü yaxınlaşır,
Yaxınlaşır, tez gələcək.
Rəbbin günündə fəryad səsi çıxacaq,
İgid adam belə, fəryad edəcək.
15 * O gün qəzəb günüdür:
Hər tərəfi
Əziyyət və məşəqqətin,
Viran və talanın,
Qaranlıq və zülmətin,
Qara buludların bürüdüyü gündür!
16 O gün istehkamlı şəhərlərə,
Hündür künc qüllələrinə qarşı
Döyüş üçün çalınan şeypurların,
Döyüş nərələrinin səsləndiyi gündür!

17 Rəbb deyir:
«Adamlara elə bəla göndərəcəyəm ki,
Kor kimi hara gedəcəklərini bilməyəcəklər,
Çünki Mən Rəbbə qarşı günah ediblər.
Qanları su kimi axacaq, †
Bədənləri yerdə çürüyüb peyin olacaq».
18 Rəbbin qəzəb günündə
Qızıl-gümüşləri
Onları qurtara bilməyəcək,
Onun qısqanc qəzəbinin alovunda
Bütün ölkə yanıb yox olacaq,
Çünki O, bir anda ölkənin sakinlərini qıracaq.

---

* **1:12** *Firavan yaşayan qayğısızlar* – hərfi tərcümədə *çöküntüsü dibə çökmüş şərab kimi olanlar.* * **1:15** Yoel 2:2 † **1:17** *Qanları su kimi axacaq* – hərfi tərcümədə *qan toz kimi töküləcək.*

2

Tövbəyə çağırış

1 Ey utanmaz millət, toplaşın!
2 Fərman çıxmadan,
O gün saman çöpü tək uçmadan,
Rəbbin qızğın qəzəbi başınıza gəlmədən,
Rəbbin qəzəb günü sizə yetişmədən öncə toplaşın!
3 Ey Rəbbin hökmünə əməl edən sizlər,
Ölkədəki itaətkar insanlar, Rəbbə meyl salın!
Salehliyə meyl salın!
İtaətkarlığa meyl salın!
Bəlkə siz Rəbbin qəzəb günündə qurtula bildiniz.

Rəbbin millətlərə cəzası

4 * Qəzzə bomboş qalacaq,
Aşqelon xarabalığa dönəcək,
Aşdod əhalisi günorta çağı qovulacaq,
Eqron özülündən sökülәcək!
5 Dəniz sahilində yaşayanların –
Keretlilərin * vay halına!
Ey Filiştlilərin torpağı Kənan,
Rəbbin hökmü sizə qarşıdır,
Rəbb hamınızı yox edəcək.
Ölkədə heç bir sakin sağ qalmayacaq!

6 Dəniz sahilindəki ölkəniz otlaqlara,
Çoban daxmalarına və qoyun-keçi ağıllarına dönəcək!
7 Bu ölkə Yəhuda nəslindən qalanların əlinə keçəcək,
Sürülərini orada otaracaqlar,
Axşam Aşqelondakı evlərində yatacaqlar,
Çünki özlərinin Allahı Rəbb onları yada salaraq
Yenə firavan edəcək.

8 * *
«Moavlıların rişxəndlərini,
Ammonluların təhqirlərini eşitdim.
Xalqıma rişxənd edib lovğalanaraq dedilər ki,
Xalqımın sərhədlərini keçəcəklər.
9 * Buna görə də İsrailin Allahı, Ordular Rəbbi bəyan edir.
Varlığıma and olsun ki,
Moav mütləq Sodom kimi,
Ammon Homorra kimi olacaq:
Oraları alaqlar və duzlu çalalar basacaq,
Əbədi viranəliyə dönəcək.
Xalqımın qalanları oranı talan edəcək,
Torpaqlarına millətimdən sağ qalanlar
Sahib olacaq».

---

* **2:4** Yeş. 14:29-31; Yer. 47:1-7; Yez. 25:15-17; Yoel 3:4-8; Amos 1:6-8; Zək. 9:5-7 * **2:5** *Keret* – Krit adası nəzərdə tutulur. * **2:8** Yeş. 15:1–16:14; 25:10-12; Yer. 48:1-47; Yez. 25:8-11; Amos 1:13-15 * **2:8** Yer. 49:1-6; Yez. 21:28-32; 25:1-7; Amos 1:13-15 * **2:9** Yar. 19:24

10 Bu onların məğrurluğunun əvəzi olacaq,
Çünki bu xalqlar
Ordular Rəbbinin xalqına rişxənd edib lovğalandı.
11 Rəbb onları dəhşətə salacaq,
Yer üzünün bütün allahlarını yox edəcək.
Uzaqlarda yaşayan bütün millətlər
Olduqları yerlərdə Ona səcdə edəcək.

12 «Ey Kuşlular, siz də
Mənim qılıncımla öldürüləcəksiniz» Rəbb deyir.
13 * Rəbb əlini şimala doğru uzadıb
Aşşuru yox edəcək,
Ninevanı viranəliyə,
Səhra kimi quruya çevirəcək,
14 Ora sürülərin, hər cür heyvanın
Yatdığı yer olacaq.
Orada sütun başlarında,
Bayquşlar, yapalaqlar yuva quracaq,
Onlar pəncərələrdən ulayacaq,
Qarğalar kandarlardan qarıldayacaq
Evlərdə sidr tirləri görünəcək.
15 * Bu şəhər zövq-səfalı şəhər idi,
Əmin-amanlıq içində yaşayırdı.
Hey belə deyərdi:
«Mən mənəm, məndən başqası yoxdur!»
Necə də bu şəhər xarabalığa döndü,
Vəhşi heyvanların yuvası oldu!
Yanından keçən hər kəs vahimədən
Kənara çəkilir.

3

Yerusəlimin gələcəyi

1 Üsyankar, pozğun, qəddar şəhərin vay halına!
2 Söz dinləmədi, ibrət dərsi almadı,
Rəbbə güvənmədi, Allahına yaxınlaşmadı.
3 Başçıları nərildəyən aslanlara bənzəyir,
Hakimləri axşam gəzən ac qurdlar kimi
Səhərə qədər bir şey qoymaz.
4 Peyğəmbərləri məsuliyyətsiz, xain adamlardır,
Kahinləri müqəddəs olanı murdarlayıb,
Qanunun mənasını pozur.
5 Amma şəhərin içində olan Rəbb salehdir,
O haqsızlıq etməz.
Hər yeni günün səhərində
Durmadan ədalətini zühur etdirər,
Amma haqsız adam utanmaq bilməz.

6 Rəbb belə deyir:
«Millətləri məhv etdim,
Künc qüllələri dağıldı.

* **2:13** Yeş. 10:5-34; 14:24-27; Nah. 1:1–3:19 * **2:15** Yeş. 47:8

Küçələrini viran qoydum,
O küçələrdən artıq gəlib-keçən yoxdur!
Şəhərləri xarabalığa döndü,
Orada heç bir sakin də qalmadı.
7 Mən dedim:
“Xalqım Məndən qorxar,
İbrət dərsi alar”.
Onda məskənləri dağıdılmaz,
Verdiyim cəzaların hamısı üzərlərinə gəlməz,
Lakin onlar hər cür pozğun iş görməkdən zövq aldı».

8 Buna görə Rəbb bəyan edir:
«Şahid kimi qalxdığım
Günə qədər Məni gözləyin.
Çünki Mən millətləri yığmağı
Padşahlıqları toplamağı qərara almışam.
Qoy üzərlərinə qeyzimi, qızğın qəzəbimi töküm.
Çünki qısqanc qəzəbimin odu ilə bütün yer üzü tələf olacaq.
9 O zaman Mən xalqların nitqini dəyişib,
Onlara pak dil verəcəyəm ki,
Hamı Rəbbin adını çağırsın,
Mənə çiyin-çiyinə xidmət etsinlər.
10 Qürbətə dağılmış,
Mənə səcdə edənlər
Kuş çaylarının o tayından
Mənə təqdimlər gətirəcək.
11 O gün sən, ey xalqım,
Mənə qarşı üsyankarlıq etdiyinə görə
Daha xəcalətli olmayacaqsan.
Çünki qürurlu, təkəbbürlü adamları
Sənin arandan uzaqlaşdıracağam,
Müqəddəs dağımda bir daha təkəbbürlü olmayacaqsan.
12 Sizin aranızda itaətkar və məzlum bir xalqı sağ qoyacağam,
Onlar Rəbbin adına pənah gətirəcək.
13 * İsraildən sağ qalanlar haqsızlıq etməyəcək!
Kimsəni aldadaraq yalan söyləməyəcəklər,
Çünki onlar qarnı tox yatacaq,
Onları qorxudan olmayacaq».

Sevinc nəğməsi

14 Ey Sion qızı, tərənnüm elə,
Ey İsrail, uca səslə çığır!
Ey Yerusəlim qızı, bütün qəlbinlə sevin və fərəhlən!
15 Rəbb sənin cəzanı ləğv etdi, düşmənlərini qovdu!
İsrailin padşahı Rəbb sənin lədir,
Artıq pislikdən qorxmayacaqsan!

16 O gün Yerusəlimə deyiləcək:
«Qorxma, ey Sion, qoy əllərin taqətdən düşməsin!
17 Allahın Rəbb,
Qüvvətli Qurtarıcın sənin ədir!

* **3:13** Vəhy 14:5

O sənin üçün sevinib şadlanacaq,
Səni məhəbbəti ilə yeniləşdirəcək, *
Sənin üçün tərənnümlə coşacaq!
18 Bayram gününü qeyd edən kimi
Mən sənin üzərindən bəlaları götürəcəyəm ki,
Onlara görə xəcalətli olmayasan. †
19 Budur, vaxt gəlir,
Mən sizə zülm edənlərin hamısını cəzalandıracağam,
Şikəstləri qurtaracağam, sürgünləri yığacağam,
Bütün dünyada çəkdikləri xəcaləti
Şan-şöhrətə çevirəcəyəm.
20 O zaman sizi toplayıb yurdunuza geri qaytaracağam.
Görəcəksiniz, Mən sizi yenə firavan edəndə
Bütün dünya xalqları arasında
Sizə şan-şöhrət verəcəyəm»
Rəbb deyir.

* **3:17** *Səni məhəbbəti ilə yeniləşdirəcək* – qədim yunan və süryani tərcümələrində belədir, ibrani mətnində isə *məhəbbəti ilə susacaq.* † **3:18** *Bayram gününü ... olmayasan* – qədim yunan tərcüməsində belədir, ibrani mətnində isə *bayramlar üçün kədərlənənləri səndən yığacağam.*

HAQQAY
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

«Haqqay» Kitabı miladdan əvvəl 520-ci ildə Haqqay peyğəmbər vasitəsilə Rəbdən gələn qısa vəhylərdir. Bu kitab *«Ezra»*, *«Nehemya»* və *«Zəkəriyyə»* Kitabları ilə sıx əlaqəlidir. Kitabdakı hadisələrin tarixi dəqiq məlumdur. Sürgündən qayıdan İsrail xalqı bir neçə il idi ki, Yerusəlimdə yaşayırdı. Lakin məbəd hələ də xarabalıq vəziyyətində qalırdı. Bu vəhy vasitəsilə Rəbb xalqını məbədi bərpa etməyə çağırırdı.

Rəbb paklanmış, yeniləşmiş xalqa firavanlıq və sülh olan bir gələcək vəd verir.

Kitabın məzmunu:

1:1-15 Məbədin bərpası barəsində vəhy
2:1-23 Təsəlli və ümid xəbəri

Rəbb Yerusəlimdəki məbədinin bərpası haqqında əmr verir

1 * Padşah Daranın hakimiyyətinin ikinci ili, altıncı ayın birində * Yəhuda valisi Şealtiel oğlu Zerubbabilə və baş kahin Yehosadaq oğlu Yeşuaya peyğəmbər Haqqay vasitəsilə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Ordular Rəbbi belə deyir: "Bu xalq deyir ki, hələ Rəbbin məbədini qurmaq vaxtı çatmayıb"».
3 Rəbbin bu sözü peyğəmbər Haqqay vasitəsilə nazil oldu:
4 «Bu məbəd xaraba qaldığı halda
Sizin üçün damı yaraşıqlı evlərinizdə oturmaq vaxtıdırmı?»
5 İndi isə Ordular Rəbbi belə deyir:
«Həyat yollarınız haqqında yaxşı düşünün.
6 Çox əkdiniz, amma az götürdünüz.
Yeyirsiniz, amma doymursunuz.
İçirsiniz, amma susuzluğunuz yatmır.
Geyinirsiniz, amma geyiminiz sizi isitmir.
Məvacibiniz cırıq kisəyə qoyulur».

7 Ordular Rəbbi belə deyir:
«Həyat yollarınız haqqında yaxşı düşünün.
8 İndi dağlara çıxıb ağac gətirin və məbədi qurun.
Onda razı qalaram, izzətlənərəm».
Bunu deyən Rəbdir.
9 Ordular Rəbbi belə bəyan edir:
«Çox şey gözlədiniz, budur, az oldu.
Az olanı da evə gətirəndə onları sovurdum.
Nə üçün? Xaraba qalan məbədimə görə.
Amma siz öz evləriniz üçün əlləşirsiniz.
10 Sizdən ötrü buna görə göylər şehini, yer də məhsulunu kəsdi.
11 Yerə, dağlara, taxıla, təzə şəraba, zeytun yağına,
Torpağın yetirdiyi nemətlərə,
Eləcə də insana, heyvana və əllərinizin bütün zəhmətinə

* **1:1** Ezra 5:1; 6:14 * **1:1** Miladdan əvvəl 29 avqust 520-ci il.

Mən quraqlıq elan etdim».
12 Şealtiel oğlu Zerubbabil ilə baş kahin Yehosadaq oğlu Yeşua və xalqın sağ
qalanları özlərinin Allahı Rəbbin dediklərinə – peyğəmbər Haqqayın sözünə
baxdılar. Çünki onu onların Allahı Rəbb göndərmişdi. Xalq Rəbdən qorxdu.
13 Rəbbin elçisi Haqqay Rəbbin müraciəti ilə xalqa belə dedi: «Rəbb deyir:
“Mən sizinləyəm”».
14 Rəbb Yəhuda valisi Şealtiel oğlu Zerubbabili, baş kahin Yehosadaq oğlu
Yeşuanı və xalqın sağ qalanlarını ruhlandırdı. Xalq yığılıb özlərinin Allahı
olan Ordular Rəbbinin məbədində işləməyə başladı.
15 Bu hadisə padşah Daranın hakimiyyətinin ikinci ili, altıncı ayın iyirmi
dördündə baş verdi.

2

Məbədin bərpasının tərənnümü

1 Yeddinci ayın iyirmi birində peyğəmbər Haqqay vasitəsilə Rəbbin bu sözü
nazil oldu:
2 «İndi Yəhuda valisi Şealtiel oğlu Zerubbabilə, baş kahin Yehosadaq oğlu
Yeşuaya və xalqın sağ qalanlarına belə söylə:
3 * “Sizin aranızda kim burada olan məbədin əvvəlki əzəmətini görmüşdür?
İndi buranı necə görürsünüz? Gözünüz önündə sanki bir heçə çevrilməyibmi?”
4 Rəbb deyir: “İndi isə, ey Zerubbabil, qüvvətlən! Qüvvətlən, ey baş kahin
olan Yehosadaq oğlu Yeşua! Ey bütün ölkə xalqı, qüvvətlənin və işləyin! Çünki
Mən sizinləyəm”. Ordular Rəbbi belə bəyan edir:
5 * “Misirdən çıxan zaman sizinlə bağladığım əhdə əsasən Ruhum
aranızdadır. Qorxmayın!”
6 * Budur, Ordular Rəbbi belə deyir: “Tezliklə Mən göyləri, yeri, dənizi,
torpağı bir də lərzəyə gətirəcəyəm!
7 Bütün millətləri lərzəyə salacağam; bütün millətlərin var-dövləti gələcək və
bu evi əzəmətlə dolduracağam”. Ordular Rəbbi belə deyir.
8 “Bütün qızıl-gümüş Mənimdir”. Ordular Rəbbi belə bəyan edir.
9 Ordular Rəbbi belə deyir: “İndiki məbədin əzəməti əvvəlkindən üstün
olacaq. Bu yerə əmin-amanlıq verəcəyəm”. Ordular Rəbbi belə bəyan edir».

Məzəmmət və vəd

10 Daranın hakimiyyətinin ikinci ili, doqquzuncu ayın iyirmi dördündə
Rəbbin sözü peyğəmbər Haqqaya nazil oldu.
11 Ordular Rəbbi belə deyir: «Qanun haqqında kahinlərə bir müraciət edin:
12 “Kimsə cübbəsinin ətəyində təqdis olunmuş ət gəzdirən zaman ətəyi
ilə çörəyə, şorbaya, şəraba, zeytun yağına və yaxud hər hansı bir ərzağa
toxunarsa, bunlar təqdis olunarmı?”» Kahinlər bu suala «xeyr» deyə cavab
verdi.
13 * Haqqay dedi: «Bəs ölü cəsədə toxunub murdarlanan bir adam həmin
ərzaqlardan birinə toxunarsa, bu ərzaq murdar olarmı?» Kahinlər cavab
verdi: «Murdar olar».
14 Haqqay sonra belə dedi: «Rəbb belə bəyan edir: “Bu xalq – bu millət
Mənim gözümdə belədir. Onların hər əməli belədir. Mənə təqdim etdikləri hər
şey murdardır.
15 İndi rica edirəm, bu gündən etibarən nə olacağını dərindən düşünün.
Rəbbin məbədinin daşı daş üstünə qoyulmazdan əvvəl işləriniz necə gedirdi?

* **2:3** Ezra 3:12 * **2:5** Çıx. 29:45-46 * **2:6** Haq. 2:21; İbr. 12:26 * **2:13** Say. 19:11-22

16 O zaman hər kim iyirmi kisə məhsul gözləyirdisə, on kisə olurdu. Şərab
çənindən kim əlli qab şərab çəkmək istəyirdisə, iyirmi qablıq şərab tapırdı".
17 Rəbb belə bəyan edir: "Özünüzü və əllərinizin bütün zəhmətini səmum
küləyi, kif və dolu ilə vurdum. Yenə Mənə sarı dönmədiniz.
18 Rica edirəm, dərindən düşünün. Bu gün doqquzuncu ayın iyirmi
dördündən – Rəbbin məbədinin təməli qoyulan gündən sonra nə baş verəcəyi
barədə yaxşı düşünün.
19 Anbarda toxum qalıbmı? Məgər üzüm, əncir, nar, zeytun ağacı bar
gətirməyib? Bu gündən etibarən sizə bərəkət verəcəyəm!"»

Rəbbin Zerubbabilə dediyi söz

20 Rəbbin bu sözü Haqqaya ikinci dəfə ayın iyirmi dördündə nazil oldu:
21 «Yəhuda valisi Zerubbabilə belə de: "Mən göyləri və yeri lərzəyə
gətirəcəyəm.
22 Padşahlıqların taxt-taclarını alt-üst edəcəyəm. Millətlərin padşahlıqlarının
gücünü darmadağın edəcəyəm. Döyüş arabaları ilə sürücülərini aşıracağam,
atlarla süvarilər yerə səriləcəklər. Hamı qardaş qılıncı ilə qırılacaq"».
23 Ordular Rəbbi bəyan edir: «Ey qulum Şealtiel oğlu Zerubbabil, o gün səni
götürüb möhürlü üzük edəcəyəm, çünki səni seçdim». Rəbb bu sözləri dedi. Bu,
Ordular Rəbbinin bəyanıdır.

ZƏKƏRİYYƏ
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

Zəkəriyyə peyğəmbər miladdan əvvəl VI əsrin ikinci yarısında yaşamışdır. Onun peyğəmbərliklərinin birinci hissəsi miladdan əvvəl 520-518-ci illər arasında Allahdan ona nazil olan peyğəmbərliklərdən ibarətdir. Onların əksəriyyəti görüntü şəklindədir. Bu peyğəmbərliklər Yerusəlimin bərpası, məbədin yenidən tikilməsi və Allah xalqının təqdis olunması barədədir. Son fəsillərdə Məsihin gözlənilən gəlişindən və son məhkəməsindən danışılır.

Kitabın məzmunu:

1:1–8:23 Xəbərdarlıq və ümid xəbəri
9:1-8 İsrailin qonşuları üzərində məhkəmə
9:9–14:21 Firavanlıq və sülh gətirən gələcək dövr

Rəbbin Öz xalqına müraciəti

1 * Daranın hakimiyyətinin ikinci ilində, səkkizinci ayda İddo oğlu Berekya
oğlu Zəkəriyyə peyğəmbərə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
2 «Rəbb atalarınıza çox qəzəbləndi.
3 Ona görə də sən onlara söylə ki, Ordular Rəbbinin sözü belədir:
“Mənə tərəf qayıdın” bəyan edir Ordular Rəbbi,
“Mən də sizə tərəf qayıdaram” deyir Ordular Rəbbi.
4 “Atalarınız kimi olmayın! Əvvəlki peyğəmbərlər onlara müraciət edib
söylədi ki, Ordular Rəbbi onlara ‹pis əməllərinizdən və pis işlərinizdən
qayıdın› deyir. Ancaq onlar eşitmədi və Mənə qulaq asmadı” Rəbb belə bəyan
edir.
5 “Atalarınız indi haradadır?
Peyğəmbərlər də əbədi yaşayırmı?
6 Amma qullarım peyğəmbərlərə əmr etdiyim
Sözlərim və qaydalarım atalarınıza gəlib çatmadımı?”
Onlar da tövbə edib dedi: “Ordular Rəbbi əməllərimizə və işlərimizə görə bizə
nə etməyi düşündüsə, bizimlə elə də rəftar etdi”».

Birinci görüntü: atlılar

7 Daranın hakimiyyətinin ikinci ilində, on birinci ay olan Şevat ayının iyirmi
dördüncü günü İddo oğlu Berekya oğlu Zəkəriyyə peyğəmbərə Rəbbin bu sözü
nazil oldu:
8 * gecə yarısı gördüm ki, qırmızı ata minmiş bir nəfər dərənin dibində
mərsin ağacları arasında durub. Onun arxasında isə qırmızı, kəhər və ağ atlar
var idi.
9 Mən soruşdum: «Ay ağam, bunlar nədir?» Mənimlə danışan mələk dedi:
«Bunların nə olduğunu sənə göstərəcəyəm».
10 Mərsin ağacları arasında duran adam cavab verdi: «Bunları dünyanı
dolaşmaq üçün Rəbb göndərib».
11 Onlar mərsin ağacları arasında duran Rəbbin mələyinə cavab verdi: «Biz
dünyanı dolaşdıq və gördük ki, bütün dünya asayiş və əmin-amanlıq içindədir».

---

* **1:1** Ezra 5:1; 6:14 * **1:8** Zək. 6:2-3; Vəhy 6:2,4

12 Onda Rəbbin mələyi dedi: «Ey Ordular Rəbbi, bu yetmiş il ərzində
qəzəbləndiyin Yerusəlimə və başqa Yəhuda şəhərlərinə nə vaxta qədər
mərhəmət etməyəcəksən?»
13 Rəbb mənimlə danışan mələyə yaxşı vədlərlə, təsəlliverici sözlərlə cavab
verdi.
14 Mənimlə danışan mələk mənə dedi: «Müraciət edib söylə ki, Ordular Rəbbi
belə deyir:
"Yerusəlim və Sion üçün böyük qısqanclıq duyuram.
15 Qayğısız olan millətlərə qarşı çox qəzəbliyəm.
Çünki Mən hələ az qəzəbləndiyim zaman
Onlar öz pis əməllərini daha da artırdı".
16 Buna görə də Rəbb belə deyir:
"Mən mərhəmətlə Yerusəlimə qayıtdım.
Evim yenə orada qurulacaq,
Yerusəlimin üzərinə ölçü ipi çəkiləcək"
Bəyan edir Ordular Rəbbi.
17 Sən bir daha müraciət edib söylə ki,
Ordular Rəbbi belə deyir:
"Şəhərlərim yenə bolluqla dolub-daşacaq.
Rəbb Siona yenə təsəlli verəcək,
Yenə Yerusəlimi seçəcək"».

İkinci görüntü: dörd buynuz və dörd usta

18 Sonra başımı qaldırıb baxdım və dörd buynuz gördüm.
19 Mənimlə danışan mələyə dedim: «Bunlar nədir?» O mənə dedi: «Bunlar
Yəhudanı, İsraili və Yerusəlimi dağıtmış buynuzlardır».
20 Onda Rəbb mənə dörd usta göstərdi.
21 Mən «Bunlar nə etməyə gəlir?» deyə soruşdum. O dedi: «Bu buynuzlar
Yəhudanı elə dağıtdı ki, heç kəs başını qaldıra bilmədi. Bu ustalar da
Yəhuda ölkəsini dağıtmaq üçün buynuz qaldıran millətləri dəhşətə gətirib
buynuzlarını yerə çalmağa gəldi».

2

Üçüncü görüntü: ölçü ipi

1 Mən başımı qaldırıb baxdım və əlində ölçü ipi olan bir adam gördüm.
2 «Hara gedirsən?» deyib soruşdum. O mənə dedi: «Yerusəlimi ölçməyə, en və
uzunluğunun nə qədər olduğunu öyrənməyə gedirəm».
3 Mənimlə danışan mələk yanımdan çıxanda başqa bir mələk onu qarşılamağa
gəldi
4 və ona dedi:
«Qaç, o cavana söylə ki, içində adamlar
Və heyvanlar çox olduğu üçün
Yerusəlim divarsız bir şəhər olacaq.
5 "Mən Özüm onun ətrafında odlu divara çevriləcəyəm,
Onun içində izzət olacağam" bəyan edir Rəbb».

6 «Haydı, haydı! Şimal ölkəsindən qaçın» deyir Rəbb,
«Çünki sizi göydə dörd tərəfə əsən
Külək kimi dağıtmışdım» deyir Rəbb.
7 «Haydı! Ey Sion, sən ki Babil şəhərində yaşayırsan, qaçıb qurtar!»
8 Çünki Ordular Rəbbi deyir ki,

İzzəti üçün sizi qarət etmiş millətlərin yanına Məni göndərdi.
Sizə toxunan Onun göz bəbəyinə toxunmuş olur.
9 Mən o millətlərə qarşı əlimi qaldıracağam,
Əsarətlərində olanlar onları qarət edəcək.
Onda biləcəksiniz ki,
Məni Ordular Rəbbi göndərmişdir.
10 «Şadlıq edib sevin, ey Sion qızı!
Çünki aranızda yaşamağa gəlirəm» bəyan edir Rəbb.
11 «O gün çoxlu millətlər Rəbbə bağlanacaq,
Mənim xalqım olacaq.
O zaman aranızda yaşayacağam.
Siz biləcəksiniz ki,
Məni yanınıza Ordular Rəbbi göndərib.
12 Rəbb müqəddəs torpaqda
Yəhudanı Öz payı olaraq mülk alacaq,
Yenə Yerusəlimi seçəcək.
13 Ey bütün bəşər, Rəbbin önündə susun!
Çünki O Öz müqəddəs məskənindən qalxıb gəlir!»

3

Dördüncü görüntü: baş kahin Yeşua

1 * * Rəbb mənə bunu göstərdi: Rəbbin mələyinin önündə baş kahin Yeşua durmuşdu və onu ittiham etmək üçün sağında Şeytan dayanmışdı.
2 * Rəbb Şeytana dedi: «Rəbb səni məzəmmət etsin, ey Şeytan, Yerusəlimi seçən Rəbb səni məzəmmət etsin. Bu adam oddan çıxarılmış, yarısı yanmış odun parçasına bənzəmirmi?»
3 O vaxt Yeşua əyninə çox çirkli paltar geyinib mələyin önündə dayanmışdı.
4 Bu mələk önündə duran mələklərə dedi: «Onun əynindən çirkli paltarı çıxarın». Sonra Yeşuaya dedi: «Bax günahını sənin üzərindən götürdüm, indi sənə bayram paltarı geyindirəcəyəm».
5 Mən isə dedim: «Qoy başına da təmiz çalma bağlasınlar». Başına təmiz çalma bağlayıb ona paltar geyindirdilər. Rəbbin mələyi də yanında durmuşdu.
6 Sonra Rəbbin mələyi Yeşuaya şəhadət edib dedi:
7 «Ordular Rəbbi belə deyir:
"Əgər yollarımla getsən, verdiyim buyruğumu qoruyub saxlasan,
Evimə sən başçılıq edəcəksən, həyətlərimi sən qoruyacaqsan.
Burada duranların arasında içəri keçmək haqqını sənə verirəm".
8 * Ey baş kahin Yeşua, sən və sənin önündə oturan yoldaşların qulaq assın!
Çünki onlar gələcək hadisələrin əlamətidir.
Mən "Pöhrə" adlı qulumu gətirəcəyəm.
9 Yeşuanın önünə qoyduğum daşa baxın!
O tək daşın yeddi gözü var.
Onun üzərinə bir yazı oyub yazacağam» bəyan edir Ordular Rəbbi,
«Bir gün içində bu ölkənin günahını ortadan götürəcəyəm.
10 * O gün hər biriniz qonşusunu öz tənəyi və əncir ağacı altına çağıracaq»
Bəyan edir Ordular Rəbbi.

---

* **3:1** Ezra 5:2 * **3:1** Vəhy 12:10 * **3:2** Yəhd. 9 * **3:8** Yer. 23:5; 33:15; Zək. 6:12 * **3:10** Mik. 4:4

4

Beşinci görüntü: çıraqdan və zeytun ağacları

1 Mənimlə danışan mələk geri qayıdıb məni yuxusundan oyanan adam kimi
oyatdı.
2 * O məndən soruşdu: «Nə görürsən?» Mən dedim: «Büsbütün qızıldan olan
bir çıraqdan görürəm. Onun başında zeytun yağı üçün bir qab, üzərində yeddi
çıraq, çıraqlarda isə yeddi lülə var.
3 * Çıraqdanın yanında isə biri yağ qabının sağında, o biri solunda olmaqla iki
zeytun ağacı var».
4 Sonra mənimlə danışan mələkdən soruşdum: «Ay ağam, bunlar nədir?»
5 Mənimlə danışan mələk «Bunların nə olduğunu bilmirsənmi?» deyə
soruşdu. Mən də «yox, ağam» dedim.
6 * O mənə cavab verdi:
«Zerubbabilə Rəbbin sözü budur:
“Güclə, qüdrətlə yox, yalnız Mənim Ruhumla iş görəcəksən”
Deyir Ordular Rəbbi.
7 Sən kimsən, ey uca dağ?
Zerubbabilin önündə düzənliyə çevriləcəksən.
O “nə gözəldir, nə gözəldir” nidaları altında
Məbədin təpə daşını götürəcək».
8 Mənə Rəbbin sözü nazil oldu:
9 «Bu evin təməlini Zerubbabilin əlləri qoydu,
Onun əlləri də bunu sona çatdıracaq.
Onda biləcəksən ki, Ordular Rəbbi Məni sizin yanınıza göndərib.
10 * Bu günü kim əhəmiyyətsiz hesab edə bilər?
Məhz bu gün adamlar Zerubbabilin əlində şaqulu görəndə sevinəcək.
Bu yeddi çıraq isə Rəbbin bütün yer üzündə dolaşan gözləridir».
11 * Mən ondan soruşdum: «Bəs çıraqdanın sağ və solunda olan bu iki zeytun
ağacı nədir?»
12 Sonra yenə soruşdum: «İki qızıl borucuq vasitəsilə içindən qızıl rəngində
yağ axan bu iki zeytun budağı nədir?»
13 O məndən soruşdu: «Bunların nə olduğunu bilmirsənmi?» Mən də «yox, ay
ağam» dedim.
14 O mənə dedi: «Bunlar bütün yer üzünün Sahibinin önündə duran məsh
olunmuş iki nəfərdir».

5

Altıncı görüntü: uçan tumar

1 Mən yenə başımı qaldırıb baxanda uçan bir tumar gördüm.
2 Mələk «Nə görürsən?» deyib məndən soruşdu. Mən dedim: «Uçan bir tumar
görürəm: onun uzunluğu iyirmi qulac, eni on qulacdır».
3 O dedi: «Bu bütün yer üzünə yağacaq lənətdir. Tumarın bir üzünə
yazılanlara görə oğurluq edən hər kəs kəsilib-atılacaq, o biri üzünə yazılanlara
görə isə yalandan and içənlər kəsilib-atılacaq.
4 Lənət yağdıracağam» bəyan edir Ordular Rəbbi,
«Oğrunun evinə və Mənim adımla
Yalandan and içən adamın evinə lənət girəcək,
O evin içində qalacaq,

* **4:2** Vəhy 4:5 * **4:3** Vəhy 11:4 * **4:6** Ezra 5:2 * **4:10** Vəhy 5:6 * **4:11** Vəhy 11:4

Taxtaları və daşları ilə birlikdə onu yıxıb məhv edəcək».

Yeddinci görüntü: ölçü qabındakı qadın

5 Sonra mənimlə danışan mələk yaxınlaşıb dedi: «Başını qaldırıb ortaya çıxan
bu şeyin nə olduğunu gör».
6 Mən «Bu nədir?» deyə soruşdum. O cavab verdi: «Bu ortaya çıxan şey bir
ölçü qabıdır». Sonra əlavə etdi: «Bu bütün ölkə xalqının təqsiridir».
7 Qabın qurğuşun qapağı qaldırıldı. Qabın içində bir qadın oturmuşdu.
8 Mələk «bu qadın pislikdir» dedi və qadını ölçü qabının içinə atıb üstünə
qurğuşun qapağı basdı.
9 Mən başımı qaldırıb baxanda gördüm ki, iki qadın çıxdı, onların qanad-
larında külək var idi. Onların da leylək qanadlarına bənzər qanadları var idi.
Onlar qabı yerlə göy arasına qaldırdı.
10 Mənimlə danışan mələkdən soruşdum: «Qabı hara aparırlar?»
11 O mənə dedi: «Şinar ölkəsində ona bir ev tikmək üçün oraya aparırlar. Ev
hazır olanda qab oraya – öz yerinə qoyulacaq».

6

Səkkizinci görüntü: dörd döyüş arabası

1 Yenə başımı qaldırıb baxanda iki dağ arasından dörd döyüş arabasının
çıxdığını gördüm. O dağlar misdən idi.
2 * Birinci döyüş arabasının qırmızı, ikincisinin qara,
3 üçüncüsünün ağ, dördüncüsünün xallı atları var idi. Hamısı qüvvətli atlar
idi.
4 Mənimlə danışan mələkdən «Ay ağam, bunlar nədir?» deyib soruşdum.
5 * Mələk mənə cavab verdi: «Bunlar bütün yer üzünün Sahibinə xidmət
etdikləri yerdən çıxan göylərin dörd səmtinin ruhudur. *
6 Qara atları olan döyüş arabası şimal torpağına, ağ atları olan döyüş arabası
qərbə, xallı atları olan döyüş arabası isə cənuba tərəf gedir».
7 Qüvvətli atlar çıxıb yer üzünü dolaşmaq üçün getmək istədi. Mələk «gedin
yer üzünü dolaşın» dedi. Onlar da gedib yer üzünü dolaşdı.
8 Mələk məni çağırıb dedi: «Bax şimal torpağına gedənlər orada ürəyimi
rahatlandırdı».

Yeşuaya tac qoyulması

9 Mənə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
10 «Hədiyyələri sürgündən qayıdanlardan – Babildən gələn Xelday, Toviya,
Yedayadan götür və həmin gün Sefanya oğlu Yoşiyanın evinə get.
11 Onların arasından qızıl-gümüş götürüb taclar düzəlt və baş kahin
Yehosadaq oğlu Yeşuanın başına qoy.
12 * Ona söylə ki, Ordular Rəbbi belə deyir:
“Bax ‹Pöhrə› adlanan adam budur!
O olduğu yerdən qol-budaq atacaq,
Rəbbin məbədini tikəcək.
13 Bəli, Rəbbin məbədini o tikəcək.
O izzətlənəcək, taxtında oturub hökmranlıq edəcək.
Taxtının yanında kahin olacaq,
İkisinin arasında tam razılıq olacaq”.

* **6:2** Zək. 1:8; Vəhy 6:2,4 * **6:5** Vəhy 7:1 * **6:5** *Ruhudur* – yaxud *küləyidir.* * **6:12** Yer. 23:5; 33:15; Zək. 3:8

14 Bu taclar Xeldayın, Toviyanın, Yedayanın, Sefanya oğlu Yoşiyanın xatirəsi
kimi Rəbbin məbədinə qoyulacaq.
15 Uzaqda olanlar da gəlib Rəbbin məbədinin tikintisində çalışacaq. Onda
biləcəksiniz ki, məni Ordular Rəbbi sizin yanınıza göndərmişdir. Əgər Al-
lahınız Rəbbin səsinə yaxşı qulaq assanız, bunlar olacaq».

7

Ədalətin ibadətdən üstünlüyü

1 Padşah Daranın hakimiyyətinin dördüncü ilində, doqquzuncu ay olan
Kislev ayının dördüncü günü Zəkəriyyəyə Rəbbin sözü nazil oldu.
2 O vaxt Bet-El əhalisi Sar-Eseri, Reqem-Meleki və onun adamlarını Rəbbin
hüzuruna yalvarmağa göndərdi ki,
3 Ordular Rəbbinin evində olan kahinlərlə peyğəmbərlərdən «İllərlə etdiy-
imiz kimi beşinci ayda yenə də oruc tutub ağlayaqmı?» deyə soruşsunlar.
4 Onda mənə Ordular Rəbbinin bu sözü nazil oldu:
5 «Bütün ölkə xalqına və kahinlərə söylə:
“Yetmiş il ərzində beşinci və yeddinci aylarda
Oruc tutub yas saxladığınız zaman
Mənim üçünmü oruc tuturdunuz?
6 Yeyib-içdiyiniz zaman
Özünüz üçün yeyib-içmirdinizmi?”
7 Yerusəlim əmin-amanlıq içində yaşayarkən, ətrafındakı şəhərlər, Negev və
yamaclı-düzənlikli bölgədə insanlar sakin olarkən Rəbb indi dediyi bu sözləri
əvvəlki peyğəmbərlər vasitəsilə söyləməmişdimi?»
8 Zəkəriyyəyə Rəbbin bu sözü nazil oldu:
9 «Ordular Rəbbi belə deyir:
“Düzgün və ədalətlə mühakimə edin.
Hər kəs bir-birinə məhəbbət və mərhəmət göstərsin.
10 Dul qadına, yetimə, qəribə və yoxsula zülm etməyin.
Ürəyinizdə bir-birinizə qarşı pis niyyətlər tutmayın”.
11 Ancaq onlar eşitməkdən boyun qaçırdı, inadkarlıqla arxa çevirdi, eşitməmək
üçün qulaqlarını bağladı.
12 Ordular Rəbbinin Öz Ruhu ilə əvvəlki peyğəmbərlər vasitəsilə göndərdiyi
qanunu və nəsihətləri eşitməmək üçün ürəklərini almaz kimi sərtləşdirdilər.
Buna görə də Ordular Rəbbi onlara çox qəzəbləndi.
13 Ordular Rəbbi deyir: “İndi ki Mən onları çağıranda qulaq asmadılar, onlar
da çağıranda Mən qulaq asmayacağam.
14 Onları qasırğa kimi tanımadıqları millətlərin arasına səpələdim. Arxada
qoyduqları torpaq elə viran qaldı ki, oraya gedib-gələn olmadı. Gözəl torpaq
xaraba qaldı”».

8

Allahın Yerusəlimə xeyir-duası

1 Mənə Ordular Rəbbinin bu sözü nazil oldu:
2 Ordular Rəbbi belə deyir: «Sion üçün böyük qısqanclıq duyuram. Bəli, onu
çox qısqanıram».
3 Rəbb belə deyir: «Siona qayıtdım, artıq Yerusəlimdə yaşayacağam.
Yerusəlim Həqiqət şəhəri, Ordular Rəbbinin dağı Müqəddəs dağ çağırılacaq».
4 Ordular Rəbbi belə deyir: «Yenə Yerusəlim meydanlarında qoca kişilər və
qadınlar oturacaq, hər kəs yaşı çox olduğuna görə əlinə əsa alacaq.

5 Şəhərin meydanları orada oynayan oğlan və qız uşaqları ilə dolacaq».
6 Ordular Rəbbi belə deyir: «O günlər bu xalqın sağ qalanlarının gözündə
bu iş qeyri-mümkün görünürsə, Mənə də belə görünməlidirmi?» bəyan edir
Ordular Rəbbi.
7 «Bax Mən Öz xalqımı şərq və qərb ölkələrindən qaytaracağam» deyir
Ordular Rəbbi.
8 «Mən onları gətirəcəyəm və onlar Yerusəlimdə yaşayacaq. Onlar Mənim
xalqım olacaq, Mən də sədaqət və salehliklə onların Allahı olacağam».
9 Ordular Rəbbi belə deyir: «Ordular Rəbbinin evinin – məbədin tikilməsi
üçün təməli qoyulan gün orada peyğəmbərlərin dediyi bu sözləri o vaxt
eşidənlər, qoy qolunuza güc gəlsin.
10 O vaxtdan əvvəl insan yaxud heyvana heç bir əvəz verilmirdi. Düşmən
üzündən heç kəs əmin-amanlıq içində gedib-gələ bilmirdi. Çünki adamları bir-
birinin üstünə salışdırmışdım.
11 Ancaq indi bu xalqın sağ qalanları ilə əvvəlki kimi rəftar etməyəcəyəm»
bəyan edir Ordular Rəbbi.
12 «Çünki əkilən toxum bəhərli olacaq: tənək bəhrəsini, torpaq məhsulunu,
göylər şehini verəcək. Bunların hamısını bu xalqın sağ qalanlarına mülk
olaraq verəcəyəm.
13 Sizi qurtaracağam, ey Yəhuda və İsrail nəsli. Siz necə millətlər arasında
lənət hədəfi oldunuzsa, indi bərəkət qaynağı olacaqsınız. Qorxmayın, qol-
unuza güc gəlsin».
14 Ordular Rəbbi belə deyir: «Atalarınız Məni qəzəbləndirən zaman başınıza
fəlakət gətirmək istədim və fikrimdən dönmədim» deyir Ordular Rəbbi.
15 «İndi isə Yerusəlimə və Yəhuda nəslinə yenə yaxşılıq etmək fikrindəyəm.
Siz qorxmayın!
16 * Belə edin: hər kəs öz qonşusuna həqiqəti söyləsin, əmin-amanlıq üçün
şəhər darvazalarında sədaqət və ədalətlə mühakimə edin.
17 Bir-birinizə qarşı ürəyinizdə pis niyyət tutmayın, yalandan and içməkdən
əl çəkin, çünki bunların hamısı Mənim nifrət etdiyim şeylərdir» bəyan edir
Rəbb.
18 Mənə Ordular Rəbbinin bu sözü nazil oldu:
19 Ordular Rəbbi belə deyir: «Dördüncü, beşinci, yeddinci və onuncu ayların
orucları Yəhuda xalqı üçün sevinc və şadlıq dolu gözəl bayramlar olacaq.
Ancaq siz düzgünlüyü və əmin-amanlığı sevin».
20 Ordular Rəbbi belə deyir: «Hələ çoxlu xalq, çoxlu şəhərin əhalisi də gələcək.
21 Bir şəhərdə yaşayanlar başqa şəhərə gedib deyəcək: “Gəlin yola düşək,
Rəbbin hüzurunda yalvaraq, Ordular Rəbbini axtaraq. Mən də gedirəm”.
22 Bir çox xalqlar və qüdrətli millətlər Ordular Rəbbini axtarmaq və Rəbbin
hüzurunda yalvarmaq üçün Yerusəlimə gələcək».
23 Ordular Rəbbi deyir: «O günlərdə müxtəlif dillərdə danışan millətlərdən
olan on adam bir Yəhudinin ətəyindən yapışıb “qoy sizinlə gedək, çünki
Allahın sizinlə olduğunu eşitmişik” deyəcək».

9

İsrailin düşmənlərinə cəza

1 * Bu xəbərdarlıq Xadrak ölkəsi və onun rahatlıq yeri Dəməşq şəhəri
barəsində nazil olan Rəbbin sözüdür, çünki insanların və bütün İsrail
qəbilələrinin gözü Rəbbə baxır.

* **8:16** Ef. 4:25 * **9:1** Yeş. 17:1-3; Yer. 49:23-27; Amos 1:3-5

2 * Bu söz oranın sərhədində olan Xamat şəhərinə, çox tərəqqi etmiş Sur və
Sidon şəhərlərinə də aiddir.
3 Sur özünə bir qala tikdi, torpaq qədər gümüş, küçə palçığı qədər saf qızıl
yığdı.
4 Amma Rəbb onu qovacaq, dənizdəki gücünü yox edəcək, od onu yandırıb-
yaxacaq.
5 * Aşqelon bunu görüb qorxacaq, Qəzzə də çox ağrı çəkəcək, Eqron da eləcə,
çünki ümidi sönəcək. Qəzzədə padşah olmayacaq, Aşqelon sakinsiz qalacaq.
6 Aşdodda bic doğulanlar yaşayacaq, Filiştlilərin qürurunu qıracağam.
7 Ağızlarından qanı daman əti, dişlərinin arasından haram yeməkləri ala-
cağam. Onların sağ qalanları Allahımıza məxsus olub Yəhudanın bir nəsli
kimi olacaq. Eqronlular da Yevuslular kimi olacaq.
8 Hücum edən ordulara qarşı evimin ətrafında ordugah quracağam. Heç bir
istilaçı daha xalqımın üzərinə tökülməyəcək. Çünki artıq xalqıma Mən keşik
çəkirəm.

Rəbbin vədi

9 * Ey Sion qızı, böyük sevinclə coş,
Ey Yerusəlim qızı, hayqır!
Bax padşahın sənə tərəf gəlir.
O ədalətli və xilaskardır.
O itaətkardır və bir eşşəyə –
Eşşəyin balası olan sıpaya minib gəlir.
10 * Döyüş arabalarını Efrayimdən,
Atları Yerusəlimdən uzaqlaşdıracağam.
Döyüş kamanları qırılacaq.
Padşahınız millətlərə sülh elan edəcək.
Onun hökmranlığı dənizdən dənizə,
Çaydan yer üzünün qurtaracağınadək hər yerə uzanacaq.

11 Sizə gəlincə, əhd qurbanının qanından ötrü
Sürgündəki xalqınızı
Susuz quyudan çıxarıb xilas edəcəyəm.
12 Qalanıza qayıdın,
Ey ümid edən əsirlər!
Bu gün sizə bildirirəm ki,
Sizə zəhmətinizin ikiqat əvəzini verəcəyəm.
13 Yəhudanı Özüm üçün kaman kimi çəkəcəyəm,
Efrayimi ox kimi ona qoyacağam.
Ey Sion, övladlarını
Yunan övladlarının üstünə qaldıracağam.
Səni bir döyüşçü qılıncı tək edəcəyəm.
14 Onda Rəbb xalqının üzərində görünəcək,
Onun oxu şimşək kimi çaxacaq.
Xudavənd Rəbb şeypur çalacaq,
Cənub qasırğaları ilə irəli gedəcək.
15 Onları Ordular Rəbbi qoruyacaq.
Düşmənlərini tələf edəcəklər,
Sapand daşları ilə qırıb-çatacaqlar.

---

* **9:2** Yeş. 23:1-18; Yez. 26:1–28:26; Yoel 3:4-8; Amos 1:9-10; Mat. 11:20-22; Luka 10:13-14 * **9:5** Yeş. 14:29-31; Yer. 47:1-7; Yez. 25:15-17; Yoel 3:4-8; Amos 1:6-8; Sef. 2:4-7 * **9:9** Mat. 21:4-5; Yəh. 12:14-15 * **9:10** Zəb. 72:8

Onların qanını şərab kimi içib hay-küy salacaqlar.
Qurban qanı tökülən qablar kimi,
Qurbangahın künc-bucaqları kimi
Qanla dolu olacaqlar.

16 O gün özlərinin Allahı Rəbb
Xalqının sürüsü kimi onları xilas edəcək.
Onlar Onun torpağında
Tac daş-qaşı kimi parıldayacaq.
17 Necə yaraşıqlı, necə gözəl olacaqlar!
Oğlanlar taxılla,
Qızlar təzə şərabla gücə gələcək.

10

Yəhudanın xilası

1 Yaz yağışı mövsümündə
Rəbdən, şimşək çaxdıran Rəbdən
Yağış istəyin.
O, insanlara bolluca yağış və
Hər kəsin tarlasına ot verəcək.
2 * Ancaq ev bütlərindən alınan vədlər boş şeydir.
Falçılar boş görüntülər görür,
Mənasız yuxular danışaraq
Əbəs yerə təsəlli verir.
Buna görə də xalq sürü kimi dağınıqdır,
Zəhmət çəkirlər, çünki bir çoban yoxdur.

3 Rəbb deyir:
«Çobanlara qarşı qəzəbim alovlandı,
Başçılarına cəza verəcəyəm.
Ordular Rəbbi Öz sürüsü olan
Yəhuda nəslinin qayğısını çəkəcək.
Onlar əzəmətli döyüş atları kimi olacaq.
4 Künc daşı, çadır payası,
Döyüş kamanı ondan olacaq.
Bütün xalq başçıları ondan çıxacaq.
5 Onlar döyüşdə
Düşməni küçələrdə palçıqda tapdalayan
İgidlər kimi olacaq,
Rəbb onlarla olduğu üçün döyüşəcəklər,
Süvariləri utandıracaqlar.

6 Yəhuda nəslini qüvvətləndirəcəyəm,
Yusif xalqını qurtaracağam.
Sürgündən geri qaytaracağam,
Çünki onlara acıyıram.
Elə edəcəyəm ki, sanki onları
Heç əvvəlcədən rədd etməmişəm.
Çünki Mən onların Allahı Rəbbəm,
Onlara cavab verəcəyəm.

* **10:2** Say. 27:17; 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Yez. 34:5; Mat. 9:36; Mark 6:34

7 Efrayimlilər igidlər kimi olacaq,
Şərab içmiş kimi ürəkləri coşacaq.
Övladları bunu görüb sevinəcək,
Ürəkləri Rəbdə sevinc tapacaq.

8 Fit çalıb onları toplayacağam,
Çünki Mən onları satın almışam.
Əvvəllər necə çoxalırdılarsa,
İndi də eləcə çoxalacaqlar.
9 Onları xalqlar arasına səpələdimsə də,
Uzaq ölkələrdə Məni yada salacaqlar.
Övladları ilə birgə sağ qalacaq və
Geri qayıdacaqlar.
10 Mən onları yenə Misir ölkəsindən gətirəcək,
Aşşurdan toplayacağam.
Onları Gilead torpağına,
Livana gətirəcəyəm.
Onlara kifayət qədər yer tapılmayacaq.
11 Əziyyət dənizindən keçəcəklər,
Dənizin dalğaları sakitləşəcək,
Nilin bütün dərin suları quruyacaq.
Aşşurun qüruru alçaldılacaq,
Misirin padşahlıq əsası əlindən düşəcək.
12 Onları Rəbdə qüvvətləndirəcəyəm,
Onlar da Rəbbin adı ilə yaşayacaq»
Rəbb belə bəyan edir.

11

1 Ey Livan, qapılarını aç ki,
Od sənin sidr ağaclarını yandırıb-yaxsın.
2 Ey şam ağacı, fəryad et,
Çünki sidr ağacı yıxıldı,
Hündür ağaclar məhv oldu.
Fəryad edin, ey Başan palıdları,
Qalın meşənin ağacları böyrü üstə aşdı.
3 Çobanların fəryadını eşit,
Çünki onların fəxr etdikləri
Otlaqları məhv oldu.
Cavan aslanların nəriltisinə qulaq as,
Çünki İordan çayının kənarındakı sıx meşə yox oldu.

İki çoban

4 Allahım Rəbb belə deyir: «Kəsmək üçün ayrılmış sürünü sən otar.
5 O sürünün qoyunlarını alanlar onları kəssə də, təqsirsiz qalır. Onları satanlar isə “Rəbbə alqış olsun ki, dövlətli oldum” deyir. Çobanlar öz sürülərinə acımır.
6 Mən də daha ölkədə yaşayan xalqa acımayacağam» bəyan edir Rəbb. «Hər kəsi öz qonşusuna və padşahına təslim edəcəyəm. Ölkəni dağıdacaqlar, Mən də xalqı əllərindən qurtarmayacağam.

7 Buna görə də kəsmək üçün ayrılmış sürünün zəiflərini otardım. Özümə iki
dəyənək götürdüm, birini “Lütf”, o birini isə “Birlik” adlandırdım və sürünü
otarmağa başladım.
8 Bircə ayın içində üç çobanı işdən qovdum, çünki onların əlindən təngə
gəlmişdim, onların da Məndən zəhləsi gedirdi.
9 Sonra sürüyə dedim: “Daha sizi otarmayacağam. Ölən ölsün, kəsilən
kəsilsin, yerdə qalanlar da bir-birlərinin ətini yesin”.
10 Sonra “Lütf” adlı dəyənəyimi götürdüm və bütün xalqlarla bağladığım
əhdi pozmaq üçün onu qırdım.
11 Beləcə əhd o gün pozuldu. Sürünün Mənə qulaq asan zəifləri bunun
Rəbbin sözü olduğunu anladı.
12 * Mən onlara dedim: “Əgər bu sizə xoşdursa, Mənim muzdumu verin, əgər
belə deyilsə, verməyin”. Onlar Mənə muzd olaraq otuz gümüş verdi.
13 Rəbb Mənə dedi: “Onların Məni qiymətləndirdiyi bu yüksək muzdu
dulusçuya at”. Beləcə otuz gümüşü götürüb Rəbbin məbədində olan dulusçuya
atdım.
14 Sonra Yəhuda ilə İsrail arasındakı qardaşlığı pozmaq üçün “Birlik” adlı o
biri dəyənəyimi də qırdım.
15 Rəbb mənə dedi: “Yenə ağılsız bir çobanın əşyalarını özün üçün götür.
16 Mən ölkəyə elə bir çoban qoyacağam ki, oğurlananlara baxmayacaq, it-
mişləri axtarmayacaq, xəstələri sağaltmayacaq, sağlamları bəsləməyəcək. An-
caq kök qoyunların ətini yemək, pəncələrini kəsməklə məşğul olacaq.
17 Sürünü tərk edən yaramaz çobanın vay halına!
Qılınc onun qolunu və sağ gözünü vursun!
Qoy onun qolu qurusun, sağ gözü kor olsun!”»

12

Yerusəlimin xilas edilməsi

1 Bu xəbərdarlıq İsrail barədə nazil olan Rəbbin sözüdür: göyləri yayan,
yerin təməlini qoyan, insanın içindəki ruha şəkil verən Rəbb belə bəyan edir:
2 «Bax Yerusəlimi ətrafındakı bütün xalqları səndələdən şərab dolu kasa
edəcəyəm. Yerusəlim kimi Yəhuda da mühasirəyə alınacaq.
3 O gün Yerusəlimi bütün xalqlar üçün ağır bir daş edəcəyəm. Onu
qaldıranların hamısı ağır yaralanacaq. Dünyanın bütün millətləri ona qarşı
birləşəcək.
4 O gün hər atı dəhşətə, süvarisini dəliliyə düçar edəcəyəm» bəyan edir Rəbb,
«Mən Yəhuda nəslinə göz qoyacağam, amma o biri xalqların bütün atlarını kor
edəcəyəm.
5 Onda Yəhuda başçıları ürəklərində deyəcək: “Özlərinin Allahı Ordular
Rəbbinin ucbatından Yerusəlimdə yaşayanlar mənim üçün qüvvə olub”.
6 O gün Yəhuda başçılarını odunların arasında yanan bir manqal, dərzlərin
ortasında alovlanan bir məşəl kimi edəcəyəm. Hər tərəfdə – sağda və solda
olan bütün xalqları yandırıb məhv edəcəklər. Yerusəlimlilər isə yenə öz
şəhərlərində yaşayacaq.
7 Mən Rəbb əvvəlcə Yəhuda xalqının məskənlərini qurtaracağam. Ona görə
ki Davud nəsli və Yerusəlimdə yaşayanlar Yəhudadan çox şərəfli olmasın.
8 Mən Rəbb o gün Yerusəlimdə yaşayanları qoruyacağam. O gün onların
arasında ən gücsüz adam Davud kimi, Davud nəsli isə Allah kimi, onlara
başçılıq edən Rəbbin mələyi kimi olacaq.

* **11:12** Mat. 27:9-10

9 O gün Yerusəlimə hücum etmək üçün gələn bütün millətləri məhv etməyə
çalışacağam.
10 * Davud nəsli və Yerusəlimdə yaşayanların üzərinə lütf və yalvarış ruhunu
tökəcəyəm. Onlar Mənə – bədənini deşdikləri şəxsə baxacaq və vahid oğluna
yas tutan adam kimi ona yas tutacaq, ilk oğlu üçün dərd çəkən adam kimi
dərd çəkəcək.
11 * O gün Yerusəlimdə böyük matəm olacaq, Megiddo düzənliyində, Hadad-
Rimmonda olduğu kimi böyük matəm olacaq.
12 Ölkədə hər nəsil öz içində yas tutacaq: Davud nəsli ayrı, qadınları ayrı,
Natan nəsli ayrı, qadınları ayrı,
13 Levi nəsli ayrı, qadınları ayrı, Şimey nəsli ayrı, qadınları ayrı yas tutacaq.
14 Bütün qalan nəsilləri ayrı-ayrı, qadınları isə ayrı yas tutacaq.

13

Günahdan təmizlənmə

1 O gün Davud nəslini və Yerusəlimdə yaşayanları günahdan və murdarlıqdan
təmizləmək üçün bir bulaq açılacaq.
2 O gün ölkədən bütlərin adını birdəfəlik siləcəyəm, onlar bir daha
xatırlanmayacaq. Yalançı peyğəmbərləri də, natəmiz ruhu da ölkədən uza-
qlaşdıracağam» bəyan edir Ordular Rəbbi.
3 «Əgər kimsə yenə peyğəmbərlik etsə, onu dünyaya gətirmiş ata-anası ona
deyəcək: “Sən yaşaya bilməzsən, çünki Rəbbin adı ilə yalan söyləmisən”. Sonra
isə peyğəmbərlik edəndə öz ata-anası onun bədənini deşəcək.
4 O gün hər peyğəmbər peyğəmbərlik edərkən ona nazil olan görüntüdən
utanacaq. O daha insanları aldatmaq üçün tüklü paltar geyməyəcək.
5 O deyəcək: “Mən peyğəmbər deyiləm, əkinçiyəm. Cavanlığımda bir adam
məni özünə qul etdi”.
6 O biri ondan soruşacaq: “Bəs sinəndəki bu yaralar nədir?” O isə “dost-
larımın evində aldığım yaralardır” deyəcək.

Çobanın hələkı

7 * Oyan, ey qılınc,
Çobanımın, yaxınımın üstünə get»
Bəyan edir Ordular Rəbbi.
«Çobanı vur,
Qoyunları pərən-pərən olsun.
Mən də əlimi kiçiklərə qarşı qaldıracağam.
8 Bütün ölkədə
Xalqın üçdə ikisi vurulub-öldürüləcək,
Üçdə biri isə sağ qalacaq»
Bəyan edir Rəbb.
9 «Qalan üçdə birini oda salacağam,
Onları gümüşü təmizləyən kimi təmizləyəcəyəm.
Qızılı yoxlayan kimi yoxlayacağam.
Onlar Mənim adımı çağıracaq,
Mən də onlara cavab verib
“Bunlar Mənim xalqımdır” deyəcəyəm,
Onlar da “Rəbb Allahımızdır” deyəcək.

* **12:10** Yəh. 19:37; Vəhy 1:7 * **12:11** 2Pad. 23:29; Vəhy 16:16 * **13:7** Mat. 26:31; Mark 14:27

14

Allahın padşahlığı

1 Budur, Rəbbin günü gəlir! Ey Yerusəlim xalqı, sənin qarət olunmuş
mallarını gözlərin önündə bölüşdürəcəklər.
2 Mən bütün millətləri Yerusəlimə qarşı müharibə etmək üçün toplaya-
cağam. Şəhər ələ keçiriləcək, evlər qarət ediləcək, qadınlara təcavüz ediləcək.
Şəhər əhalisinin yarısı sürgünə göndəriləcək, amma qalanların şəhərdən kökü
kəsilməyəcək.
3 O zaman Rəbb çıxıb müharibə günündə necə döyüşdüsə, eləcə o millətlərə
qarşı döyüşəcək.
4 O gün Onun ayaqları Yerusəlimin önündə – şərq tərəfində olan Zeytun
dağının üzərində duracaq. Zeytun dağı şərqə və qərbə doğru ortadan yarılıb
çox böyük bir vadi olacaq. Dağın yarısı şimala, yarısı cənuba çəkiləcək.
5 Siz isə dağlarımdakı vadi ilə qaçacaqsınız, çünki dağlardakı vadi Aselə
qədər uzanacaq. Yəhuda padşahı Uzziyanın dövründə zəlzələ olarkən necə
qaçdınızsa, eləcə qaçacaqsınız. O zaman Allahım Rəbb bütün müqəddəslərlə
birgə gələcək.
6 O gün işıq olmayacaq, işıq verən göy cisimləri qaralacaq.
7 Yalnız Rəbbin bildiyi xüsusi bir gün olacaq. Gecə də, gündüz də olmayacaq.
Axşam vaxtı işıqlı olacaq.
8 * O gün Yerusəlimdən həyat verən sular axacaq. Suların yarısı Şərq
dənizinə, yarısı isə Qərb dənizinə* axacaq. Yayda da, qışda da belə olacaq.
9 Rəbb bütün dünyanın padşahı olacaq. O gün yalnız Rəbb və Onun adı
ucalacaq.
10 Bütün ölkə Gevadan Yerusəlimin cənubundakı Rimmona qədər Arava
düzənliyi kimi olacaq. Amma Yerusəlim yüksəklikdə olacaq, Binyamin
darvazasından ilk darvazanın yerinə, Künc darvazasına, Xananel qülləsindən
padşahın üzümsıxanlarına qədər öz yerində duracaq.
11 * İnsanlar orada sakin olub asayiş içində yaşayacaq. Yerusəlim bir daha
məhvə düçar olmayacaq.
12 Yerusəlimə hücum edən bütün xalqları Rəbb bu bəla ilə cəzalandıracaq.
Ayaq üstə olanda bədənləri, hədəqələrindəki gözləri, ağızlarındakı dilləri
çürüyəcək.
13 O gün Rəbb onları böyük təlaşa düçar edəcək. Hər kəs qonşusunun əlini
tutacaq, bir-birinin üstünə hücum çəkəcək.
14 Yəhudalılar da Yerusəlimdə vuruşacaq. Ətrafdakı bütün millətlərin sərvəti,
çoxlu miqdarda qızıl, gümüş və paltar toplanacaq.
15 Düşmən ordugahlarındakı bütün heyvanlar da – atlar, qatırlar, dəvələr və
eşşəklər bu cür bəlaya düçar olacaq.
16 Yerusəlimə hücum edən millətlərdən sağ qalanların hamısı Ordular
Rəbbi olan Padşaha səcdə etmək və Çardaqlar bayramını keçirmək üçün hər il
Yerusəlimə gedəcək.
17 Əgər yer üzündəki nəsillərdən hansısa Ordular Rəbbi olan Padşaha səcdə
etmək üçün Yerusəlimə getməsə, onun ölkəsinə yağış yağmayacaq.
18 Misirlilər nəsli Yerusəlimə getməsə, onların torpağı suvarılmayacaq. Rəbb
onlara da Çardaqlar bayramını keçirmək üçün Yerusəlimə getməyən bütün
millətlərə verdiyi cəzanı verəcək.

---

* **14:8** Yez. 47:1; Yəh. 7:38; Vəhy 22:1

* **14:8** *Şərq dənizi* – Ölü dəniz, *Qərb dənizi* – Aralıq dənizi.

* **14:11** Vəhy 22:3

19 Misirlilərə və Çardaqlar bayramını keçirmək üçün Yerusəlimə getməyən
bütün millətlərə belə cəza veriləcək.
20 O gün atların zınqırovları üzərinə “Rəbbə həsr edilmiş” sözləri yazılacaq.
Rəbbin evindəki qazanlar da qurbangahın önündəki ləyənlər kimi olacaq.
21 Yerusəlim və Yəhudada hər qazan Ordular Rəbbinə həsr olunacaq. Qur-
ban kəsən adamların hamısı gəlib bu qazanlardan qurban ətini bişirmək üçün
istifadə edəcək. O gün Ordular Rəbbinin evində artıq Kənanlı † qalmayacaq».

† **14:21** *Kənanlı* – yaxud *tacir.*

MALAKİ
PEYĞƏMBƏRİN KİTABI
GİRİŞ

«Malaki» Kitabında təsvir olunan hadisələr miladdan əvvəl VI əsrdə Yerusəlimdəki məbədin yenidən tikilməsindən sonrakı dövrə aiddir. «Malaki» adı ibrani dilində «Mənim elçim» deməkdir.

Peyğəmbərin əsas qayğısı kahinlərin və xalqın Allahla bağladığı əhdə sadiq qalmasıdır. Allah xalqının həyatında və Allaha ibadətində qüsurlar var idi. Onlar yollarını azmışdı. Kahinlərlə xalq təqdim və ianələri sidq ürəkdən vermir, Allaha hiyləgərliklə yanaşır və Onun təliminə uyğun yaşamırdılar. Amma Rəbb, yolunu hazırlamaq və əhdini elan etmək üçün Öz elçisini əvvəlcədən göndərəcək, sonra Özü xalqını mühakimə və pak etmək üçün gələcək.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:16 İsrailin günahları
2:17–4:6 Allahın məhkəməsi və mərhəməti

1 Bu xəbərdarlıq Rəbbin Malaki vasitəsilə İsrailə dediyi sözdür.

Rəbbin İsrailə məhəbbəti

2 * * Rəbb «sizi sevdim» deyir. Ancaq siz «Bizi necə sevdin?» deyib soruşursunuz. Rəbb də cavab verir: «Esav Yaqubun qardaşı deyildimi? Amma Mən Yaqubu sevdim,
3 Esava isə nifrət etdim. Onun dağlarını viran etdim, mirasını çöl çaqqallarına verdim».
4 Edomlular deyir: «Biz əzildik, amma yenidən xarabalıqları bərpa edəcəyik». Ancaq Ordular Rəbbi belə deyir: «Qoy onlar qursun, amma Mən yıxacağam. Onların ölkəsi pislik ölkəsi, özləri isə həmişə Rəbbin qəzəbləndiyi xalq olaraq tanınacaq».
5 Siz bunu gözlərinizlə görəndə «Rəbb İsrail sərhədlərindən kənarda da əzəmətlidir!» deyəcəksiniz.

Kahinlərə məzəmmət

6 Ordular Rəbbi sizə deyir: «Ey adıma hörmət etməyən kahinlər! Oğul atasına, qul ağasına hörmət göstərir. Əgər Mən atayamsa, hanı Mənə hörmətiniz? Əgər ağayamsa, hanı Məndən qorxunuz? Ancaq siz "Adına necə hörmət etmədik?" deyib soruşursunuz.
7 Qurbangahımın üzərində murdar çörək təqdim edirsiniz, hələ "Səni necə murdar etdik?" deyib soruşursunuz. "Rəbbin süfrəsinə hörmət etmək lazım deyil" deməklə belə edirsiniz.
8 * Kor heyvanı qurban olaraq gətirmək pis iş deyilmi? Topal yaxud xəstə heyvan qurban etmək pis iş deyilmi? Belə bir heyvanı öz valinə təqdim et, gör səndən razı qalırmı yaxud səni qəbul edirmi?» deyir Ordular Rəbbi.
9 «İndi bizə lütf etməsi üçün Allaha yalvarın. Siz belə qurbanlar gətirərkən O heç sizi qəbul edərmi?» deyir Ordular Rəbbi.
10 «Kaş ki aranızdan bir nəfər qurbangahımda boş-boşuna od yandırmamaq üçün məbədin qapılarını bağlayaydı! Mən sizdən razı deyiləm, gətirəcəyiniz qurbanları da qəbul etməyəcəyəm» deyir Ordular Rəbbi.

---

* **1:2** Rom. 9:13 * **1:2** Yeş. 34:5-17; 63:1-6; Yer. 49:7-22; Yez. 25:12-14; 35:1-15; Amos 1:11-12; Avd. 1-14 * **1:8** Qanun. 15:21

11 «Günəşin çıxdığı yerdən batdığı yerə qədər Mənim adım millətlər arasında əzəmətli olacaq. Hər yerdə adıma buxur yandırılacaq, pak təqdimlər gətiriləcək. Çünki millətlər arasında adım əzəmətli olacaq» deyir Ordular Rəbbi.
12 «Siz "Rəbbin süfrəsi murdardır, çörəyinə isə hörmət etmək lazım deyil" deyərək adımın müqəddəsliyini pozursunuz.
13 Üstəlik "bu nə zəhmətdir" deyə Mənə burun sallayırsınız» deyir Ordular Rəbbi. «Siz qurban olaraq oğurluq, çolaq, xəstə heyvan gətirirsinizsə, Mən onu sizdən qəbul edəcəyəmmi?» deyə soruşur Rəbb.
14 «Sürüsündən nəzir etdiyi erkək heyvan əvəzinə Rəbbə qüsurlu heyvan qurban edən fırıldaqçıya lənət olsun! Çünki Mən böyük bir padşaham və adım millətlər arasında zəhmlidir» deyir Ordular Rəbbi.

2

1 «İndi, ey kahinlər, bu əmr sizin üçündür».
2 Ordular Rəbbi deyir: «Əgər sözə qulaq asmasanız, adıma izzət verməyi ürəkdən istəməsəniz, üzərinizə lənət yağdırıb xeyir-dualarınızı lənətə çevirəcəyəm. Bəli, Mən onları lənətlədim. Çünki Məni izzətləndirməyi ürəkdən istəmirsiniz.
3 Mən sizin nəslinizi məzəmmət edəcəyəm. Bayramlarınızda qurban etdiyiniz heyvanların təzəyini üzünüzə çırpacağam, siz onunla birgə atılacaqsınız.
4 * Onda biləcəksiniz ki, Mən bu əmri Levi ilə bağladığım əhdimin yaşaması üçün sizə göndərmişəm» deyir Ordular Rəbbi.
5 * «Onunla həyat və sülh verən bir əhd bağladım, Mənə hörmət etdiyi təqdirdə bunları ona verdim. O da Məndən qorxub adıma hörmət göstərdi.
6 Onun dilindən həqiqi nəsihət çıxardı, ağzından hiylə çıxmazdı. O, sülh və düzlük içində Mənimlə bir yol gedirdi. Çoxunu da günah yolundan qaytarmışdı.
7 Kahinin ağzı biliyi qorumalı, insanlar onun dilində nəsihət axtarmalıdır. Çünki o, Ordular Rəbbinin elçisidir.
8 Ancaq siz yoldan azdınız və nəsihətinizlə çox adamı günaha çəkdiniz. Levi ilə bağladığım əhdi pozdunuz» deyir Ordular Rəbbi.
9 «Siz Mənim yollarımla getmədiniz, qanunla bağlı məsələlərdə tərəfkeşlik etdiniz. Buna görə də Mən bütün xalqın önündə sizi alçaldıb xəcalətli hala saldım».

Yəhuda xalqının xəyanəti

10 Hamımızın atası bir deyilmi? Bizi eyni Allah yaratmadımı? Elə isə nə üçün biz atalarımızın bağladığı əhdi pozaraq öz qonşumuza xəyanət edirik?
11 Yəhuda xalqı xəyanət etdi. İsraildə və Yerusəlimdə iyrənc işlər edildi: Yəhudalılar yad allahlara tapınan qızlarla evlənərək Rəbbin sevdiyi müqəddəs yeri murdar etdi.
12 Bunu edən adam hətta keşik çəksə, cavabdeh olsa, Ordular Rəbbinə qurban gətirsə də, Rəbb onu Yaqubun icmasından qovsun.
13 Siz başqa bir şeyi də edirsiniz: ağlayıb sızlamaqla Rəbbin qurbangahını göz yaşları ilə doldurursunuz. Çünki Rəbb artıq gətirdiyiniz qurbanlara diqqət etmir, onları sizdən könül xoşluğu ilə qəbul etmir.
14 Siz «Nə üçün?» deyib soruşursunuz. Çünki sənin-lə cavanlığında evləndiyin arvadın arasında Rəbb şahiddir. O qadın sənin yoldaşın və nikah əhdi ilə arvadın olduğu halda ona xəyanət etdin.

* **2:4** Say. 3:11-13 * **2:5** Say. 25:12

15 Allah sizi bir bədən olaraq yaratmadımı? Bədənlə də, ruhla da Ona aidsiniz. Bəs nə üçün bir? Çünki O Özü üçün xüsusi bir nəsil istəyirdi. Buna görə də özünüzü gözləyin. Qoy heç kəs cavanlığında evləndiyi arvadına xəyanət etməsin.

16 İsrailin Allahı Rəbb belə deyir: «Mən nikahını pozub qəddarlığa bürünən adama nifrət edirəm. Buna görə də özünüzü gözləyin və xəyanət etməyin» Ordular Rəbbi deyir.

Əhd Mələyinin gəlməsi

17 Dediklərinizlə Rəbbi yordunuz. «Onu nə ilə yorduq?» deyə soruşursunuz. «Pislik edən hər kəs Rəbbin gözündə yaxşıdır və Rəbb onlardan razıdır» yaxud «Ədalət keşikçisi olan Allah haradadır?» deyərək Onu yordunuz.

3

1 * «Budur, Mən Öz elçimi göndərirəm. O, önümdə yol hazırlayacaq. Axtardığınız Xudavənd qəflətən Öz məbədinə gələcək. Görmək arzusunda olduğunuz Əhd Mələyi gələcək» deyir Ordular Rəbbi.

2 * «Ancaq Onun gələcəyi günə kim tab gətirə bilər? Zühur edəndə kim davam gətirə bilər? Çünki O, əridicinin odu, yuyucunun sabunu kimi olacaq.

3 O, gümüş əridib təmizləyən adam kimi rəftar edəcək: Levililəri saflaşdırıb qızıl və gümüşü təmizləyən kimi təmizləyəcək. Beləcə salehliklə Rəbbə qurbanlar gətirəcəklər.

4 Onda Yəhudanın və Yerusəlimin qurbanları əvvəlki vaxtlar, keçmiş illərdə olduğu kimi Rəbbə xoş gələcək.

5 Mən cəza vermək üçün sizə yaxınlaşacağam. Ovsunçulara, zinakarlara, yalandan and içənlərə, muzdurun, dul qadının, yetimin, qəribin haqqını tapdalayanlara – Məndən qorxmayanlara qarşı tezliklə şahid olacağam» Ordular Rəbbi belə deyir.

Ondabirləri oğurlayanları məzəmmət

6 «Mən Rəbbəm və heç vaxt dəyişmirəm. Siz bunun üçün məhv olmadınız, ey Yaqub övladları!

7 Atalarınızın dövründən bəri qaydalarımdan döndünüz və onlara əməl etmədiniz. Mənə tərəf dönün, Mən də sizə tərəf dönərəm» deyir Ordular Rəbbi. «Siz "Necə dönək?" deyə soruşursunuz.

8 İnsan da Allahdan oğurlayarmı? Siz isə Məndən oğurlayırsınız. "Səndən nəyi oğurlayırıq?" deyə soruşursunuz. Onda birləri və təqdimləri oğurlayırsınız.

9 Siz böyük lənətə düçar oldunuz. Çünki bütün millət – hamınız Məndən oğurlayırsınız.

10 * Bütün ondabirlərinizi anbara gətirin ki, məbədimdə ərzaq olsun». Ordular Rəbbi deyir: «Siz bununla Məni sınayın. Görəcəksiniz ki, göylərin pəncərələrini sizə açacağam, üzərinizə ehtiyaclarınızdan da çox bərəkət yağdıracağam.

11 Çəyirtkələri * əkinlərinizi yeməyə qoymayacağam, tarlada meynəniz məhsulsuz qalmayacaq» deyir Ordular Rəbbi.

12 «Bütün millətlər sizi bəxtiyar sayacaq. Çünki ölkəniz gözəl bir yer olacaq» deyir Ordular Rəbbi.

13 «Mənə qarşı sərt sözlər söylədiniz» deyir Rəbb, «siz isə "Sənə qarşı nə söylədik?" deyə soruşursunuz.

---

* **3:1** Mat. 11:10; Mark 1:2; Luka 1:76-77; 7:27 * **3:2** Vəhy 6:17 * **3:10** Lev. 27:30; Say. 18:21-24; Qanun. 12:6; 14:22-29; Neh. 13:12 * **3:11** *Çəyirtkələri* – yaxud *yeyənləri.*

14 Siz dediniz: “Allaha xidmət etmək faydasızdır. Ordular Rəbbinin
buyruğunu yerinə yetirsək də, Onun önündə yas içində gəzsək də, bunlardan
bizə nə xeyir oldu?
15 İndi biz məğrurları bəxtiyar sayırıq. Pislik edənlər işlərində uğur qazanır,
Allahı sınayanlar da cəzadan qurtarır”».
16 O zaman Rəbdən qorxanlar bir-birləri ilə danışdı. Rəbb bu sözlərə qulaq
asıb dinlədi. Rəbdən qorxub adına hörmət edənlər üçün Onun önündə bir
yaddaş kitabı yazıldı.
17 Ordular Rəbbi deyir: «Fəaliyyətə keçdiyim gün onlar Mənə məxsus xalq
olacaq. Bir ata özünə xidmət edən oğluna necə rəhm edərsə, Mən də onlara elə
rəhm edəcəyəm.
18 O zaman siz salehlə pis adam, Allaha qulluq edənlə etməyən arasındakı
fərqi yenə görəcəksiniz».

4

Rəbbin günü

1 Ordular Rəbbi deyir: «Budur, soba kimi yanan o gün gəlir. Bütün məğrurlar
və pislik edənlər saman kimi olacaq. Gələn o gün onları yandıracaq. Onlardan
nə kök, nə də budaq qalacaq.
2 Ancaq adıma hörmət edən sizlər üçün şüalarında şəfa olan salehlik günəşi
doğacaq. Tövlədən buraxılan danalar kimi oynayacaqsınız.
3 Pis adamları tapdalayacaqsınız. Bu işləri etdiyim gün onlar sizin
ayağınızın altında kül olacaq» deyir Ordular Rəbbi.
4 «Qulum Musanın qanununu – Xorevdə olarkən bütün İsrail üçün ona
verdiyim qaydaları və hökmləri yadda saxlayın.
5 * Rəbbin böyük və dəhşətli günü gəlməzdən qabaq İlyas peyğəmbəri sizin
yanınıza göndərəcəyəm.
6 O, ataların ürəklərini oğullarına, oğullarının ürəklərini isə atalarına tərəf
döndərəcək ki, daha Mən gəlib ölkəni lənətləyib məhv etməyim».

* **4:5** Mat. 11:14; 17:10-13; Mark 9:11-13; Luka 1:17; Yəh. 1:21

MATTANIN NƏQL ETDİYİ MÜJDƏ

GİRİŞ

*«Mattanın nəql etdiyi Müjdə»*də İsa Məsihin vəd edilmiş Xilaskar olduğu barədə danışılır. Burada Onun vasitəsilə Allahın Əhdi-Ətiqdə Öz xalqına verdiyi vədlərin yerinə yetməsi vurğulanır. Bu Müjdə yalnız aralarında İsanın böyüyüb başa çatdığı Yəhudi xalqı üçün deyil, bütün dünya üçündür.

Mattanın nəql etdiyi Müjdə səlis ardıcıllıqla yazılıb. Bu kitab İsanın doğuluşu, vəftizi və sınağa çəkilməsindən başlayır. Sonra müəllif İsanın vəzləri, təlimləri və Qalileyada şəfa verməsi barədə danışır. Müjdə İsanın Qalileyadan Yerusəlimə səyahəti, Onun həyatında son həftə ərzində baş vermiş hadisələr, çarmıxa çəkilməsi və dirilməsi ilə bitir.

«Mattanın nəql etdiyi Müjdə» İsanı Qanunu izah etmək və Allahın Padşahlığı haqqında təlim vermək səlahiyyətinə malik olan böyük Müəllim kimi təqdim edir. Onun insanlara həyat verən təlimləri bu kitabda yazılmışdır.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:23 İsa Məsihin nəsil şəcərəsi və doğulması
3:1-12 Vəftizçi Yəhyanın vəzi
3:13-17 İsa Məsihin vəftiz olunması
4:1-11 İsanın sınağa çəkilməsi
4:12–18:35 İsanın Qalileyada ictimai xidməti
19:1–20:34 Qalileyadan Yerusəlimə
21:1–27:66 İsanın Yerusəlimdəki son günləri
28:1-20 İsanın dirilməsi

İsa Məsihin nəsil şəcərəsi
(Luka 3:23-38)

1 Davudun Oğlu, İbrahimin də Oğlu olan İsa Məsihin nəsil şəcərəsi:

2 İbrahimdən İshaq törədi. İshaqdan Yaqub törədi. Yaqubdan Yəhuda və onun
qardaşları törədi.
3 Yəhudadan Tamarın doğduğu Peres və Zerah törədi. Peresdən Xesron
törədi. Xesrondan Ram törədi.
4 Ramdan Amminadav törədi. Amminadavdan Naxşon törədi. Naxşondan
Salmon törədi.
5 Salmondan Raxavın doğduğu Boaz törədi. Boazdan Rutun doğduğu Oved
törədi. Oveddən Yessey törədi.
6 Yesseydən padşah Davud törədi.
Davuddan Uriyanın arvadının doğduğu Süleyman törədi.
7 Süleymandan Rexavam törədi. Rexavamdan Aviya törədi. Aviyadan Asa
törədi.
8 Asadan Yehoşafat törədi. Yehoşafatdan Yehoram törədi. Yehoramdan
Uzziya törədi.
9 Uzziyadan Yotam törədi. Yotamdan Axaz törədi. Axazdan Xizqiya törədi.
10 Xizqiyadan Menaşşe törədi. Menaşşedən Amon törədi. Amondan Yoşiya
törədi.

11 *Babil sürgünü zamanı Yoşiyadan Yekonya* və onun qardaşları törədi.
12 Babil sürgünündən sonra Yekonyadan Şealtiel törədi. Şealtieldən Zerubbabil törədi.
13 Zerubbabildən Avihud törədi. Avihuddan Elyaqim törədi. Elyaqimdən Azur törədi.
14 Azurdan Sadoq törədi. Sadoqdan Yaxin törədi. Yaxindən Elihud törədi.
15 Elihuddan Eleazar törədi. Eleazardan Mattan törədi. Mattandan Yaqub törədi.
16 Yaqubdan Məryəmin əri Yusif törədi. Məryəmdən də Məsih adlanan İsa doğuldu.
17 Beləliklə, İbrahimdən Davuda qədər olan bütün nəsillər on dörd nəsildir, Davuddan Babil sürgününə qədər on dörd nəsildir, Babil sürgünündən Məsihə qədər də on dörd nəsildir.

İsa Məsihin doğulması (Luka 2:1-7)

18 *İsa Məsihin doğulması belə oldu. Anası Məryəm Yusifə nişanlanmışdı. Amma birlikdə olmalarından əvvəl Məryəmin Müqəddəs Ruhdan hamilə olduğu aşkar oldu.
19 Onun nişanlısı Yusif saleh bir adam idi və Məryəmi camaat arasında rüsvay etmək istəməyərək gizlicə boşamaq niyyətinə düşdü.
20 Amma belə düşündüyü halda Rəbbin bir mələyi röyada ona görünüb dedi: «Davud oğlu Yusif! Məryəmi özünə arvad etməkdən qorxma, çünki onun bətnindəki körpə Müqəddəs Ruhdandır.
21 *Məryəm bir Oğul doğacaq və Onun adını İsa† qoy, çünki O Öz xalqını günahlarından xilas edəcək».
22 *Bütün bunlar Rəbbin peyğəmbər vasitəsilə söylədiyi bu söz yerinə yetsin deyə baş verdi:
23 «Budur, bakirə qız hamilə olub Oğlan doğacaq, adını İmmanuel qoyacaqlar». «İmmanuel» «Allah bizimlədir» deməkdir.
24 Yusif yuxudan oyananda Rəbbin mələyinin buyurduğu kimi etdi və arvadını qəbul etdi.
25 *Amma Məryəm bir Oğul doğana qədər Yusif onunla yaxınlıq etmədi. Doğulan Körpənin adını İsa qoydu.

2

Müdrik adamların ziyarəti

1 İsa padşah Hirodun dövründə Yəhudeyanın Bet-Lexem şəhərində anadan olduqda müdrik adamlar* şərqdən Yerusəlimə gəlib
2 *dedilər: «Yəhudilərin anadan olmuş Padşahı haradadır? Şərqdə Onun ulduzunu gördük və Ona səcdə qılmağa gəldik».
3 Padşah Hirod bunu eşitdikdə özü və bütün Yerusəlim xalqı təlaşa düşdü.
4 Hirod xalqın bütün başçı kahinlərini və ilahiyyatçılarını toplayaraq onlardan Məsihin harada doğulduğunu soruşdu.

---

* **1:11** 2Pad. 24:14-15; 2Saln. 36:10; Yer. 27:20 * **1:11** *Yekonya* – başqa adı Yehoyakin. * **1:18** Luka 1:26-27 * **1:21** Luka 1:31 † **1:21** *İsa* – ibrani dilində *Rəbb xilas edir.* * **1:22** Yeş. 7:14 * **1:25** Luka 2:21 * **2:1** *Müdrik adamlar* – hərfi tərcümədə *mağlar,* yəni şərq ölkələrindən olan din və elm adamları. * **2:2** Say. 24:17; Yer. 23:5; Zək. 9:9; Mark 15:2; Yəh. 1:49

5 «Yəhudeyanın Bet-Lexem şəhərində» dedilər. «Çünki peyğəmbər vasitəsilə
belə yazılıb:
6 *“Ey Yəhuda torpağındakı Bet-Lexem, sən
Yəhuda hökmdarları arasında ən kiçik deyilsən,
Çünki xalqım İsrailə çoban olan
Hökmdar səndən çıxacaq”».
7 Onda Hirod müdrik adamları gizlicə çağırıb onlardan ulduzun göründüyü
dəqiq vaxtı öyrəndi.
8 «Gedin, Körpəni diqqətlə axtarın, tapan kimi mənə xəbər verin ki, mən də
gedib Ona səcdə qılım» deyərək onları Bet-Lexemə göndərdi.
9 Onlar padşahı dinlədikdən sonra yola düşdülər. O vaxt şərqdə gördükləri
ulduz onlara yol göstərirdi. O, Körpənin olduğu yerin üzərinə çatdıqda
dayandı.
10 Onlar ulduzu gördükləri vaxt çox sevindilər.
11 Evə girib Körpəni anası Məryəmlə birlikdə gördülər və yerə qapanaraq
Ona səcdə qıldılar. Xəzinələrini açıb Ona hədiyyələri – qızıl, kündür və mirranı
təqdim etdilər.
12 Sonra röyada Hirodun yanına qayıtmamaq üçün xəbərdarlıq aldıqlarına
görə başqa yolla öz ölkələrinə getdilər.

Misirə qaçış

13 Müdrik adamlar yola düşəndən sonra Rəbbin bir mələyi Yusifə röyada
görünərək dedi: «Qalx, Körpə ilə anasını götür, Misirə qaç. Mən sənə xəbər
verənə qədər orada qal. Çünki Hirod Körpəni öldürmək üçün axtarmağa
başlayır».
14 Beləliklə, Yusif qalxdı, həmin gecə Körpə ilə anasını götürüb Misirə
yollandı.
15 *Hirod ölənə qədər orada qaldı. Bu, Rəbbin peyğəmbər vasitəsilə
söylədiyi söz yerinə yetsin deyə baş verdi:
«Öz Oğlumu Misirdən çağırdım».
16 Hirod müdrik adamlar tərəfindən axmaq yerinə qoyulduğunu görəndə
çox hiddətləndi. O, müdrik adamlardan öyrəndiyi vaxta görə Bet-Lexem və
onun ətrafında yaşayan iki və iki yaşdan aşağı körpə oğlan uşaqlarını öldürtdü.
17 Beləliklə, Yeremya peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz yerinə yetdi:
18 *«Ramada bir səs eşidildi,
Ağlaşma† və böyük fəryad səsləri!
Rəhilə uşaqları üçün ağlayır,
Təsəlli istəmir.
Çünki onlar daha yoxdur».

Misirdən Nazaretə dönüş

19 Hirod öləndən sonra Rəbbin bir mələyi Misirdə Yusifə röyada göründü
20 dedi: «Qalx, Körpə ilə anasını götür, İsrail ölkəsinə qayıt. Çünki Körpənin
canını almaq istəyənlər öldü».
21 Yusif qalxdı, Körpə ilə anasını götürüb İsrail ölkəsinə qayıtdı.
22 Amma Arxelanın öz atası Hirodun yerinə Yəhudeya padşahı olduğunu
eşidəndə oraya getməyə qorxdu. Röyada xəbərdarlıq alaraq Qalileya bölgəsinə
getdi.

---

* **2:6** 2Şam. 5:2; 1Saln. 11:2; Mik. 5:2 * **2:15** Huşə 11:1 * **2:18** Yer. 31:15 † **2:18** *Ağlaşma* – bəzi əlyazmalarda *Mərsiyə, ağlaşma.*

23 Gəlib Nazaret deyilən şəhərdə məskən saldı. Bu, peyğəmbərlər vasitəsilə
söylənən «Ona Nazaretli deyiləcək» sözü yerinə yetsin deyə baş verdi.

3

Vəftizçi Yəhyanın gəlişi
(Mark 1:1-8; Luka 3:1-18; Yəh. 1:19-28)

1 *O günlərdə Vəftizçi Yəhya Yəhudeya çölündə vəz edərək meydana çıxdı.
2 O belə deyirdi: «Tövbə edin! Çünki Səmavi Padşahlıq yaxınlaşıb».
3 *Bu o adamdır ki, Yeşaya peyğəmbər onun barəsində demişdi:
«Səhrada nida edənin səsi gəlir:
“Rəbbin yolunu hazırlayın,
Onun keçəcəyi yerləri düz edin”».
4 *Yəhya dəvə yununda paltar geymiş, belinə dəri qurşaq bağlamışdı, yeməyi
çəyirtkə və çöl balı idi.
5 Yerusəlim sakinləri, bütün Yəhudeya diyarından olanlar və İordan ətrafında
yaşayanlar Yəhyanın yanına gəlirdi.
6 Onlar günahlarını etiraf edərək onun tərəfindən İordan çayında vəftiz olunurdu.
7 *Fariseylər və sadukeylərdən çoxunun vəftiz olmaq üçün onun yanına
gəldiyini görən Yəhya onlara belə dedi: «Ey gürzələr nəsli! Üzərinizə gələn
qəzəbdən canınızı qurtarmağı sizin beyninizə kim yeridib?
8 İndi isə tövbəyə layiq bəhrə verin.
9 *Ürəyinizdə “atamız İbrahimdir” deyə düşünməyin. Mən sizə deyirəm:
Allah bu daşlardan İbrahimə övlad yaratmağa qadirdir.
10 *Artıq balta ağacların dibində yatır. Beləliklə, yaxşı bəhrə verməyən hər
ağac kəsilir və oda atılır.
11 Mən sizi tövbəniz üçün su ilə vəftiz edirəm, amma məndən sonra Gələn
məndən daha qüdrətlidir. Mən Onun çarıqlarını daşımağa belə, layiq deyiləm.
O sizi Müqəddəs Ruhla və odla vəftiz edəcək.
12 Onun kürəyi əlindədir və xırmanını sovuracaq, Öz taxılını anbara toplayacaq. Küləşi isə sönməz odda yandıracaq».

İsanın vəftiz olunması
(Mark 1:9-11; Luka 3:21-22)

13 O vaxt İsa Yəhya tərəfindən vəftiz olmaq üçün Qalileyadan İordan çayına,
Yəhyanın yanına gəldi.
14 Yəhya Ona mane olmaq istəyərək dedi: «Sən Məni vəftiz etməlisən, Sən
niyə mənim yanıma gəlirsən?»
15 İsa ona cavab verdi: «Hələlik buna razı ol. Çünki biz salehlik işini beləcə
yerinə yetirməliyik». Onda Yəhya razı oldu.
16 İsa vəftiz olunan kimi sudan çıxdı. O vaxt göylər yarıldı və Allahın
Ruhunun göyərçin kimi endiyini və Öz üzərinə qonduğunu gördü.
17 *Göylərdən bir səda gəldi: «Bu Mənim sevimli Oğlumdur, Ondan razıyam».

---

* **3:1** Mat. 4:17; Mark 1:15 * **3:3** Yeş. 40:3 * **3:4** 2Pad. 1:8 * **3:7** Mat. 12:34; 23:33; Luka 3:7
* **3:9** Yəh. 8:33 * **3:10** Mat. 7:19 * **3:17** Zəb. 2:7; Yeş. 42:1; Mat. 12:18; 17:5; Mark 1:11; Luka 9:35

4

İsanın sınağa çəkilməsi
(Mark 1:12-13; Luka 4:1-13)

1 *Bundan sonra İsa iblis tərəfindən sınağa çəkilmək üçün Ruh tərəfindən
səhraya aparıldı.
2 İsa qırx gün-qırx gecə oruc tutandan sonra acdı.
3 O zaman sınağaçəkən yaxınlaşıb Ona dedi: «Əgər Sən Allahın Oğlusansa, bu
daşlara əmr et ki, çörəyə dönsün».
4 *İsa ona belə cavab verdi: «“İnsan yalnız çörəklə deyil, Allahın ağzından
çıxan hər kəlmə ilə yaşayar” deyə yazılmışdır».
5 *Sonra iblis Onu müqəddəs şəhərə gətirdi və məbədin qülləsinə qoyub
6 dedi: «Əgər Sən Allahın Oğlusansa, Özünü aşağı at. Axı
“Allah Sənə görə mələklərinə əmr edər ki,
Səni əlləri üstündə aparsınlar,
Ayağın bir daşa dəyməsin”
deyə yazılmışdır».
7 *İsa ona dedi: «“Allahın Rəbbi sınama” deyə də yazılmışdır».
8 İblis yenə İsanı çox yüksək bir dağa çıxartdı. Ona dünyanın bütün
padşahlıqlarını və şan-şöhrətini göstərib dedi:
9 «Əgər Sən yerə qapanıb mənə səcdə etsən, bütün bu şeyləri Sənə
verəcəyəm».
10 *İsa dedi: «Rədd ol, Şeytan! “Allahın Rəbbə səcdə et və yalnız Ona ibadət
et” deyə yazılmışdır».
11 Bundan sonra iblis İsanı tərk etdi və mələklər gəlib Ona xidmət edirdi.

İsa xidmətinə başlayır
(Mark 1:14-15; Luka 4:14-15)

12 *İsa Yəhyanın həbs olunduğunu eşitdikdə Qalileyaya qayıtdı.
13 *Nazaretdən çıxıb Zevulun və Naftali bölgəsində, Qalileya gölü kənarında
yerləşən Kefernahumda məskən saldı.
14 *Bu, Yeşaya peyğəmbər vasitəsilə söylənən həmin söz yerinə yetsin deyə
baş verdi:
15 «Zevulun və Naftali bölgələri,
Dənizkənarı yol,
İordan çayının o biri tayı,
Müxtəlif millətlər yaşayan Qalileya –
16 Zülmətdə yaşayan xalq
Möhtəşəm bir işıq gördü.
Ölüm kölgəsi diyarında məskunlaşanların üzərinə
Nur doğdu».
17 *O vaxtdan İsa vəz edib belə deməyə başladı: «Tövbə edin! Çünki Səmavi
Padşahlıq yaxınlaşıb».

İlk şagirdlər
(Mark 1:16-20; Luka 5:1-11)

* **4:1** İbr. 2:18; 4:15 * **4:4** Qanun. 8:3 * **4:5** Zəb. 91:11-12 * **4:7** Qanun. 6:16 * **4:10** Qanun. 6:13 * **4:12** Mat. 14:3; Mark 6:17-18; Luka 3:19-20 * **4:13** Yəh. 2:12 * **4:14** Yeş. 9:1-2 * **4:17** Mat. 3:1-2

18 İsa Qalileya gölünün sahilində gəzərkən suya tor atan iki qardaşı – Peter
adlanan Şimonu və qardaşı Andreyi gördü. Bu adamlar balıqçı idi.
19 İsa onlara dedi: «Ardımca gəlin, Mən sizi elə balıqçı edəcəyəm ki, insan
tutacaqsınız».
20 Onlar dərhal torları kənara atıb Onun ardınca getdilər.
21 İsa oradan irəli gedib başqa iki qardaşı – Zavday oğlu Yaqubu və
qardaşı Yəhyanı gördü. Onlar ataları Zavdayla birlikdə qayıqda torlarını
düzəldirdilər. İsa onları çağırdı.
22 Onlar da dərhal qayığı və atalarını qoyub Onun ardınca getdilər.

İsa xəstələrə şəfa verir
(Mark 3:7-12; Luka 6:17-19)

23 *İsa bütün Qalileyanı gəzir, onların sinaqoqlarında öyrədir, Səmavi
Padşahlığın Müjdəsini vəz edir, xalq arasında hər cür xəstəliyə və hər cür
naxoşluğa şəfa verirdi.
24 Onun haqqındakı xəbər bütün Suriyaya yayıldı. Ona görə də İsanın yanına
hər cür xəstəlik və iztirab çəkənləri, cinlərə tutulmuşları, epileptikləri və
iflicləri gətirdilər. O da onlara şəfa verdi.
25 Qalileyadan, Dekapolis bölgəsindən, Yerusəlimdən, Yəhudeyadan və
İordan çayının o biri tayından böyük izdihamlar İsanın ardınca gedirdi.

5

İsanın Dağüstü vəzi

1 İsa izdihamı görüb dağa çıxdı. Oturan kimi şagirdləri Onun yanına gəldi.
2 İsa danışmağa başlayıb onları öyrədərək dedi:

Bəxtiyar olanlar
(Luka 6:20-23)

3 «Nə bəxtiyardır ruhən yoxsullar!
Çünki Səmavi Padşahlıq onlarındır.
4 *Nə bəxtiyardır yaslı olanlar!
Çünki onlar təsəlli tapacaq.
5 *Nə bəxtiyardır həlimlər!
Çünki onlar yer üzünü irs alacaq.
6 *Nə bəxtiyardır salehlik üçün acıb-susayanlar!
Çünki onlar doyacaq.
7 Nə bəxtiyardır mərhəmətli olanlar!
Çünki onlara mərhəmət ediləcək.
8 *Nə bəxtiyardır ürəyi təmiz olanlar!
Çünki onlar Allahı görəcək.
9 Nə bəxtiyardır sülhyaradanlar!
Çünki onlar Allahın övladları adlanacaq.
10 *Nə bəxtiyardır salehlik uğrunda təqib edilənlər!
Çünki Səmavi Padşahlıq onlarındır.
11 *İnsanlar Mənə görə sizi təhqir edib təqib edəndə, yalan söyləyib sizə hər
cür böhtan atanda siz nə bəxtiyarsınız!

---

* **4:23** Mat. 9:35; Mark 1:39 * **5:4** Yeş. 61:1-3 * **5:5** Zəb. 37:11 * **5:6** Yeş. 55:1-2 * **5:8** Zəb. 24:3-4 * **5:10** 1Pet. 3:14 * **5:11** 1Pet. 4:14

12 *Sevinin və şadlanın! Çünki göylərdə mükafatınız böyükdür. Axı sizdən
qabaq gələn peyğəmbərləri də belə təqib ediblər.

Duz və nur

13 *Siz yer üzünün duzusunuz. Amma duz öz dadını itirərsə, nə ilə duzlanar? Artıq çölə atılıb insanlar tərəfindən tapdalanmaqdan başqa bir şeyə
yaramaz.
14 *Siz dünyanın nurusunuz. Dağın zirvəsində qurulan şəhər gizli qala
bilməz.
15 *Heç kim çırağı yandırıb qabın altına qoymaz. Əksinə, çıraqdana qoyar ki,
evdəkilərin hamısını işıqlandırsın.
16 *Eləcə də sizin nurunuz insanların qarşısında elə parlasın ki, onlar
xeyirxah işlərinizi görüb göylərdə olan Atanızı izzətləndirsinlər.

Qanun və Peyğəmbərlər

17 Sanmayın ki, Mən Qanun və Peyğəmbərlərin sözlərini ləğv etmək üçün
gəldim. Mən onları ləğv etmək üçün yox, yerinə yetirmək üçün gəldim.
18 *Sizə doğrusunu deyirəm: göy və yer keçib getmədən, hər şey icra olmadan
Qanundan ən kiçik bir hərf və ya bir nöqtə belə, yox olmayacaq.
19 Beləliklə, bu əmrlərdən ən kiçiyindən birini kim pozarsa və başqalarına da
bu cür öyrədərsə, Səmavi Padşahlıqda ən kiçik sayılacaq. Amma kim bu əmrləri
yerinə yetirər və başqalarına da öyrədərsə, Səmavi Padşahlıqda böyük sayılacaq.
20 Sizə bunu deyirəm: əgər sizin salehliyiniz ilahiyyatçılarla fariseylərin
salehliyindən artıq olmasa, Səmavi Padşahlığa əsla girə bilməzsiniz.

Hirs və qətl

21 *Siz qədim zamanlarda adamlara “Qətl etmə, kim qətl edərsə, mühakiməyə
məruz qalacaq” deyildiyini eşitmisiniz.
22 Mənsə sizə deyirəm ki, qardaşına hirslənən* hər kəs mühakiməyə məruz
qalacaq. Kim qardaşına “axmaq” deyərsə, Ali Şuranın hökmünə məruz qalacaq. Kim qardaşına “səfeh” deyərsə, cəhənnəm oduna məruz qalacaq.
23 Buna görə də qurbangah qarşısına qurbanını gətirdiyin zaman yadına
düşsə ki, qardaşının sənə qarşı bir şikayəti var,
24 qurbanını qurbangahın qarşısında qoy, get, əvvəlcə qardaşınla barış və
ondan sonra gəl, qurbanını təqdim et.
25 *Səni ittiham edənlə yolda ikən tez razılaş ki, o səni hakimə, hakim də səni
mühafizəçiyə verməsin və zindana atılmayasan.
26 Sənə doğrusunu deyirəm: axırıncı qəpik-quruşunu verməyincə oradan
əsla çıxmayacaqsan.

Zina və boşanma

27 *“Zina etmə” deyildiyini eşitmisiniz.
28 Mənsə sizə deyirəm ki, qadına şəhvətlə baxan hər adam artıq ürəyində
onunla zina etmiş olur.
29 *Əgər sağ gözün səni pis yola çəkərsə, onu çıxar at. Çünki sənin üçün bədən
üzvlərindən birinin məhv olması bütün bədəninin cəhənnəmə atılmasından
yaxşıdır.

---

* **5:12** 2Saln. 36:16; Həv. 7:52-53 * **5:13** Mark 9:50; Luka 14:34-35 * **5:14** Yəh. 8:12; 9:5 * **5:15** Mark 4:21; Luka 8:16; 11:33 * **5:16** 1Pet. 2:12 * **5:18** Luka 16:17 * **5:21** Çıx. 20:13; Qanun. 5:17 * **5:22** *Hirslənən* – bəzi əlyazmalarda *əbəs yerə hirslənən.* * **5:25** Luka 12:58-59 * **5:27** Çıx. 20:13; Qanun. 5:18 * **5:29** Mat. 18:9; Mark 9:47

30 *Əgər sağ əlin səni pis yola çəkərsə, onu kəs at. Çünki sənin üçün bədən üzvlərindən birinin məhv olması bütün bədəninin cəhənnəmə düşməsindən yaxşıdır.

31 *"Kim arvadını boşayarsa, ona talaq kağızı versin" deyilmişdir.

32 Mənsə sizə deyirəm ki, cinsi əxlaqsızlıqdan başqa bir səbəbə görə arvadını boşayan hər kəs onu zinaya sövq edir. Boşanmış qadınla evlənən də zina edir.

And içmək

33 *Yenə qədim zamanlarda adamlara "Yalandan and içmə, amma andlarını Rəbbin önündə yerinə yetir" deyildiyini eşitmisiniz.

34 *Mənsə sizə deyirəm ki, heç and içmə, nə göyə, çünki o, Allahın taxtıdır;

35 nə yerə, çünki yer Onun ayaqlarının altındakı kətildir; nə də Yerusəlimə, çünki ora böyük Padşahın şəhəridir.

36 Başına da and içmə, çünki sən hətta bir dənə saçı belə, ağ və ya qara edə bilməzsən.

37 Ancaq sözünüzdə "bəli"niz bəli, "xeyr"iniz xeyr olsun. Bundan qalanı şər olandandır.

Düşmənlərinizi sevin
(Luka 6:27-36)

38 *"Göz əvəzinə göz, diş əvəzinə diş" deyildiyini eşitmisiniz.

39 Mənsə sizə deyirəm ki, pis adama qarşı durma. Əksinə, sağ üzünə şillə vurana o birini də çevir.

40 Səni məhkəməyə verib köynəyini götürmək istəyənə üst paltarını da ver.

41 Kim səni min addım yol getməyə məcbur edirsə, sən onunla iki min addım yol get.

42 Səndən bir şey diləyənə ver, səndən borc istəyəni geri qaytarma.

43 *"Qonşunu sev və düşməninə nifrət et" deyildiyini eşitmisiniz.

44 Mənsə sizə deyirəm ki, düşmənlərinizi sevin, sizi təqib edənlər üçün dua edin.†

45 Belə ki siz göylərdə olan Atanızın övladları olasınız. Çünki O, günəşini həm pislərin, həm yaxşıların üzərinə doğurur, yağışını da həm salehlərin, həm də saleh olmayanların üzərinə yağdırır.

46 Əgər sizi sevənləri sevirsinizsə, nə mükafatınız olacaq? Vergiyığanlar da belə etmirmi?

47 Əgər yalnız qardaşlarınızı salamlayırsınızsa, başqalarından artıq nə etmiş olursunuz? Bütpərəstlər‡ də belə etmirmi?

48 *Ona görə də Səmavi Atanız kamil olduğu kimi siz də kamil olun.

6

Sədəqə vermək

1 *Ehtiyatlı olun, siz saleh iş görəndə bunu insanların önündə, onlara göstərmək üçün etməyin. Yoxsa göylərdə olan Atanızdan mükafat almazsınız.

---

* **5:30** Mat. 18:8; Mark 9:43 * **5:31** Qanun. 24:1-4; Mat. 19:7-9; Mark 10:4,11-12; Luka 16:18; 1Kor. 7:10-11 * **5:33** Lev. 19:12; Say. 30:2; Qanun. 23:21 * **5:34** Zəb. 48:2; Yeş. 66:1; Mat. 23:22; Yaq. 5:12 * **5:38** Çıx. 21:23-25; Lev. 24:20; Qanun. 19:21 * **5:43** Lev. 19:18 † **5:44** *Sizi təqib edənlər üçün dua edin* – bəzi əlyazmalarda *sizi lənətləyənlərə xeyir-dua verin, sizə nifrət edənlərə yaxşılıq edin, sizi incidənlər və təqib edənlər üçün dua edin* (Luka 6:27-28). ‡ **5:47** *Bütpərəstlər* – bəzi əlyazmalarda *Vergiyığanlar.* * **5:48** Lev. 19:2; Qanun. 18:13 * **6:1** Mat. 23:5

2 Ona görə də sədəqə verdiyin zaman önündə şeypur səsi ilə car çəkmə. Çünki
adamlar onları izzətləndirsin deyə ikiüzlülər sinaqoqlarda və küçələrdə belə
edirlər. Sizə doğrusunu deyirəm: onlar mükafatlarını alıblar.
3 Amma sən sədəqə verdiyin zaman sol əlin sağ əlinin nə etdiyini bilməsin.
4 Belə ki verdiyin sədəqə gizli qalsın. Gizlində olanı görən Atan səni
mükafatlandıracaq.*

Necə dua etməli
(Luka 11:2-4)

5 *Dua etdiyiniz zaman da ikiüzlülər kimi olmayın. Çünki bələləri adamlar
onları görsün deyə sinaqoqlarda və küçə tinlərində durub dua etməyi sevirlər.
Sizə doğrusunu deyirəm: onlar mükafatlarını alıblar.
6 Amma sən dua etdiyin zaman öz otağına gir və qapını örtüb gizlində olan
Atana dua et. Gizlində olanı görən Atan səni mükafatlandıracaq.†
7 Dua edəndə bütpərəstlər kimi boşboğazlıq etməyin. Çünki onlar düşünür
ki, çox söz söyləməklə eşidiləcəklər.
8 Siz onlara bənzəməyin! Çünki Atanız nələrə ehtiyacınız olduğunu siz
Ondan diləməzdən əvvəl bilir.
9 Buna görə siz belə dua edin:
“Göylərdə olan Atamız,
Adın müqəddəs tutulsun,
10 Padşahlığın gəlsin,
Göydə olduğu kimi
Yerdə də Sənin iradən olsun.
11 Gündəlik çörəyimizi bizə bu gün ver.
12 Bizə borclu olanları bağışladığımız kimi
Bizim borclarımızı da bağışla.
13 *Bizi sınağa çəkmə,
Lakin bizi şər olandan xilas et.
Çünki padşahlıq, qüdrət və izzət
Əbədi olaraq Sənindir. Amin”.‡
14 *Əgər başqa insanların təqsirlərini bağışlasanız, Səmavi Atanız da sizi
bağışlayar.
15 Amma siz başqa insanları bağışlamasanız, Atanız da sizin təqsirlərinizi
bağışlamaz.

Oruc

16 Oruc tutduğunuz zaman ikiüzlülər kimi qaşqabaqlı gəzməyin. Onlar oruc
tutduqlarını insanlara göstərmək üçün üzlərini tutqun hala salırlar. Sizə
doğrusunu deyirəm: onlar mükafatlarını alıblar.
17 Amma sən oruc tutanda başına yağ çək və üzünü yu.
18 Belə ki insanlara deyil, gizlində olan Atana oruclu görünəsən. Gizlində
olanı görən Atan səni mükafatlandıracaq.

Səmavi xəzinələr
(Luka 11:34-35; 12:33-34; 16:13)

19 *Yer üzündə özünüzə xəzinələr yığmayın. Orada güvə və pas onları məhv
edər ya da oğrular girib oğurlayar.

---

* **6:4** *Mükafatlandıracaq* – bəzi əlyazmalarda *açıqca mükafatlandıracaq.* * **6:5** Luka 18:9-14 † **6:6** *Mükafatlandıracaq* – bəzi əlyazmalarda *açıqca mükafatlandıracaq.* * **6:13** 1Saln. 29:11 ‡ **6:13** *Çünki padşahlıq, qüdrət və izzət əbədi olaraq Sənindir. Amin.* – bu sözlər ən qədim yunan əlyazmalarında yoxdur.
* **6:14** Mark 11:25-26 * **6:19** Yaq. 5:2-3

20 Bunun yerinə özünüzə göydə xəzinələr yığın. Orada nə güvə, nə pas onları
məhv edər, nə də oğrular girib oğurlayar.
21 Çünki xəzinən haradadırsa, ürəyin də orada olacaq.
22 Bədənin çırağı gözdür. Əgər gözün sağlam olarsa, bütün bədənin də nurlu
olacaq.
23 Yox, əgər gözün zəif görərsə, bütün bədənin qaranlıq olacaq. Əgər səndəki
"nur" qaranlıqdırsa, zülmət nə qədər böyükdür!
24 Heç kim iki ağaya qulluq edə bilməz. Çünki ya birinə nifrət edib o birisini
sevəcək ya da birinə bağlı qalıb o birisinə xor baxacaq. Siz həm Allaha, həm
də sərvətə§ qulluq edə bilməzsiniz.

Qayğı çəkməyin
(Luka 12:22-32)

25 Buna görə sizə deyirəm: "Nə yeyəcəyik?" və ya "Nə içəcəyik?" deyə canınız
üçün, "Nə geyinəcəyik?" deyə bədəniniz üçün qayğı çəkməyin. Can yeməkdən,
bədən isə geyinməkdən daha vacib deyilmi?
26 Göydə uçan quşlara baxın: onlar nə əkir, nə biçir, nə də anbarlarda
saxlayır. Amma Səmavi Atanız onları yedizdirir. Siz onlardan daha qiymətli
deyilsinizmi?
27 Hansı biriniz qayğı çəkməklə ömrünü bir anlıq belə, uzada bilər?
28 Nəyə görə geyim üçün qayğı çəkirsiniz? Görün çöl zanbaqları necə
böyüyür: onlar nə zəhmət çəkir, nə də ip əyirir.
29 *Lakin sizə bunu deyirəm ki, bütün cah-calalı içində olan Süleyman belə,
bunlardan biri kimi geyinməmişdi.
30 Ey imanı az olanlar, bu gün olub sabah ocağa atılan çöl otunu Allah belə
geyindirirsə, sizi geyindirəcəyi daha da yəqin deyilmi?
31 Beləliklə, "Nə yeyəcəyik?", "Nə içəcəyik?" və ya "Nə geyəcəyik?" deyə
qayğı çəkməyin.
32 Çünki bütpərəstlər bütün bu şeyləri axtarırlar. Doğrudan da, Səmavi Atanız
bütün bunlara ehtiyacınız olduğunu bilir.
33 Ona görə də siz əvvəlcə Allahın Padşahlığını və Onun salehliyini axtarın.
Onda bunların hamısı sizə əlavə olaraq veriləcək.
34 Beləliklə, sabahın qayğısını çəkməyin. Çünki sabahkı gün özü üçün qayğı
çəkəcək. Hər günün öz yamanlığı kifayətdir!

7

Mühakimə etməyin
(Luka 6:37-42)

1 Mühakimə etməyin ki, siz də mühakimə olunmayasınız.
2 *Çünki hansı hökmlə mühakimə etsəniz, onunla da mühakimə olu-
nacaqsınız. Siz hansı ölçü ilə ölçsəniz, sizin üçün də eyni ölçü ilə ölçüləcək.
3 Sən nə üçün qardaşının gözündə çöpü görürsən, amma öz gözündəki tiri
seçmirsən?
4 Öz gözündə tir ola-ola qardaşına necə deyə bilərsən: "Qoy gözündəki çöpü
çıxarım!"
5 Ey ikiüzlü, əvvəlcə öz gözündən tiri çıxar, onda aydın görərsən ki, qar-
daşının gözündəki çöpü necə çıxarmaq olar.

§ **6:24** *Sərvət* – arami dilində *mamon*. * **6:29** 1Pad. 10:4-7; 2Saln. 9:3-6 * **7:2** Mark 4:24

6 Müqəddəs olanı itlərə verməyin və mirvarilərinizi donuzlara atmayın;
yoxsa bunları ayaqları ilə tapdalayarlar və dönüb sizi parçalayarlar.

Dua haqqında təlim
(Luka 11:9-13)

7 Diləyin, sizə veriləcək, axtarın, tapacaqsınız, qapını döyün və sizə açılacaq.
8 Çünki hər diləyən alar, axtaran tapar, qapı döyənə açılar.
9 Aranızdan kimsə oğlu ondan çörək diləsə, ona daş verərmi?
10 Ya da balıq diləsə, ona ilan verərmi?
11 Beləliklə, siz pis olduğunuz halda öz övladlarınıza yaxşı hədiyyələr verməyi
bilirsinizsə, göylərdə olan Atanızın Ondan diləyənlərə gözəl hədiyyələr
verəcəyi nə qədər yəqindir!
12 *İnsanların sizinlə necə rəftar etməsini istəyirsinizsə, siz də onlarla elə
rəftar edin. Çünki Qanun və Peyğəmbərlərin söylədiyi də elə budur.

Dar qapı və geniş qapı
(Luka 13:24)

13 Dar qapıdan girin. Çünki həlaka aparan qapı geniş və yolu enlidir. Bu
qapıdan girənlər çoxdur.
14 Amma həyata aparan qapı dar və yolu ensizdir, onu tapanlar azdır.

Ağac və bəhrə
(Mat. 12:33-35; Luka 6:43-46; 13:25-27)

15 Yalançı peyğəmbərlərdən özünüzü gözləyin! Onlar yanınıza quzu
cildində gələrlər, amma daxilən yırtıcı qurddurlar.
16 Onları bəhrələrindən tanıyacaqsınız. Qaratikandan üzüm yaxud qanqal-
dan əncir yığılarmı?
17 Beləcə də hər yaxşı ağac yaxşı bəhrə, pis ağac isə pis bəhrə verər.
18 Yaxşı ağac pis bəhrə verə bilməz, pis ağac da yaxşı bəhrə verə bilməz.
19 *Yaxşı bəhrə verməyən hər ağac kəsilər və oda atılar.
20 *Beləliklə, yalançı peyğəmbərləri bəhrələrindən tanıyacaqsınız.
21 Mənə “ya Rəbb, ya Rəbb” deyən hər kəs Səmavi Padşahlığa girməyəcək;
lakin göylərdə olan Atamın iradəsini yerinə yetirən oraya girəcək.
22 O gün bir çoxları Mənə deyəcək: “Ya Rəbb, ya Rəbb, biz Sənin adınla
peyğəmbərlik etmirdikmi? Sənin adınla cinləri qovmurduqmu? Sənin adınla
bir çox möcüzələr yaratmırdıqmı?”
23 *Onda Mən onlara bəyan edəcəyəm: “Ey qanunsuzluq edənlər, Mən sizi
heç vaxt tanımamışam, Məndən uzaq olun!”

Ağıllı bənna və ağılsız bənna
(Luka 6:47-49)

24 Beləliklə, bu sözlərimi eşidib onlara əməl edən hər kəs öz evini qaya
üzərində quran ağıllı adama bənzəyir.
25 Yağış yağar, sellər gələr, yellər əsər və o evə hücum edər. Amma ev uçmaz,
çünki təməli qaya üzərində qurulub.
26 Bu sözlərimi eşidib onlara əməl etməyən hər kəs isə öz evini qum üzərində
tikən ağılsız adama bənzəyir.
27 Yağış yağar, sellər gələr, yellər əsər və o evə hücum edər. Ev uçar və onun
yıxılması bir müsibət olar».
28 *İsa bu sözləri bitirəndə xalq Onun təliminə təəccübləndi,

---

* **7:12** Luka 6:31 * **7:19** Mat. 3:10; Luka 3:9 * **7:20** Mat. 12:33 * **7:23** Zəb. 6:8; Luka 13:27
* **7:28** Mark 1:22; Luka 4:32

29 çünki onlara öz ilahiyyatçıları kimi deyil, səlahiyyət sahibi kimi təlim öyrədirdi.

8

İsa bir cüzamlıya şəfa verir
(Mark 1:40-45; Luka 5:12-16)

1 İsa dağdan endiyi zaman böyük bir izdiham Onun ardınca getdi.
2 Bu zaman cüzamlı bir adam yaxınlaşıb «ya Rəbb, əgər istəsən, məni pak edə bilərsən» deyərək Ona səcdə qıldı.
3 İsa əlini uzadıb ona toxundu və dedi: «İstəyirəm, pak ol!» Dərhal bu adam cüzamdan pak oldu.
4 *İsa ona dedi: «Bax heç kəsə bir söz demə, amma get, özünü kahinə göstər. Hər kəsə şəhadət olsun deyə Musanın buyurduğu təqdimi apar».

Yüzbaşının imanı
(Luka 7:1-10)

5 İsa Kefernahuma girərkən bir yüzbaşı Ona yaxınlaşıb yalvardı:
6 «Ya Rəbb, xidmətçim iflic olub evdə yatır, çox iztirab çəkir».
7 İsa ona dedi: «Mən gəlib ona şəfa verəcəyəm».
8 Yüzbaşı cavab verərək dedi: «Ya Rəbb, mən layiq deyiləm ki, Sən mənim evimə girəsən. Ancaq bir söz söylə, onda xidmətçim sağalacaq.
9 Çünki mən də tabeçilik altında olan bir adamam, mənim də tabeçiliyimdə əsgərlər var. Birinə "Get!" deyirəm, o gedir, digərinə isə "Gəl!" deyirəm, o da gəlir. Quluma "Bunu et!" deyirəm, o da edir».
10 Bunu eşidən İsa heyrət etdi. O ardınca gələn xalqa dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: İsraildə heç kimdə belə böyük iman görmədim.
11 *Sizə deyirəm ki, şərqdən və qərbdən bir çoxu gələcək və Səmavi Padşahlıqda İbrahimlə, İshaqla və Yaqubla bir süfrəyə oturacaq.
12 *Amma bu padşahlığın əsl övladları isə qaranlıq çölə atılacaq. Orada ağlaşma və diş qıcırtısı olacaq».
13 Sonra İsa yüzbaşıya dedi: «Get, qoy sənin imanına görə olsun». Yüzbaşının xidmətçisi də o saat sağaldı.

İsa çox adama şəfa verir
(Mark 1:29-34; Luka 4:38-41)

14 İsa Peterin evinə gəldi. Onun qayınanasının qızdırma içində yatdığını gördü.
15 İsa onun əlinə toxundu və qadının qızdırması düşdü. Qadın qalxıb İsaya xidmət etməyə başladı.
16 Axşam olduqda isə cinə tutulmuş bir çox adamı İsanın yanına gətirdilər. O, sözlə ruhları çıxartdı və xəstələrin hamısına şəfa verdi.
17 *Bu, Yeşaya peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu sözlər yerinə yetsin deyə baş verdi:
«Bizim xəstəliklərimizi O çəkdi,
Naxoşluqlarımızı Öz üzərinə götürdü».

* **8:4** Lev. 14:1-32 * **8:11** Luka 13:29 * **8:12** Mat. 22:13; 25:30; Luka 13:28 * **8:17** Yeş. 53:4

İsanın şagirdi olmaq nə deməkdir
(Luka 9:57-62)

18 İsa ətrafında izdihamı gördükdə əmr verdi ki, o biri sahilə keçsin.
19 Bu zaman bir ilahiyyatçı Ona yaxınlaşıb dedi: «Müəllim! Sən hara getsən, Sənin ardınca gedəcəyəm».
20 İsa ona dedi: «Tülkülərin də yuvası, göydə uçan quşların da yuvası var. Amma Bəşər Oğlunun başını qoymağa belə, yeri yoxdur».
21 Şagirdlərindən bir başqası İsaya dedi: «Ya Rəbb, mənə icazə ver, əvvəlcə gedim, atamı dəfn edim».
22 İsa ona dedi: «Ardımca gəl. Qoy ölülər öz ölülərini dəfn etsin».

İsa tufanı yatırır
(Mark 4:35-41; Luka 8:22-25)

23 İsa qayığa mindiyi zaman şagirdləri də Onun ardınca getdi.
24 Göldə elə böyük tufan qopdu ki, qayıq dalğalarla örtüldü. Amma İsa yatırdı.
25 Şagirdlər yaxınlaşıb İsanı oyadaraq dedilər: «Ya Rəbb, bizi xilas et, biz həlak oluruq!»
26 İsa onlara «Ey imanı az olanlar, niyə qorxursunuz?» dedi. Sonra durub küləklərə və gölə qadağan etdi, onda dərin sükut çökdü.
27 Onlar heyrət içində qalıb dedilər: «Bu necə bir Adamdır ki, küləklər də, göl də Ona itaət edir?»

Cinə tutulmuş iki nəfər sağaldılır
(Mark 5:1-20; Luka 8:26-39)

28 İsa o biri sahildə yerləşən Qadaralıların* diyarına gəldiyi zaman qəbir mağaralarından çıxan cinə tutulmuş iki nəfər Onunla qarşılaşdı. Onlar elə təhlükəli idi ki, heç kim o yoldan keçə bilmirdi.
29 Budur, onlar bağırdılar: «Ey Allahın Oğlu, bizdən nə istəyirsən? Buraya vaxtından əvvəl bizə iztirab verməyəmi gəlmisən?»
30 Onlardan uzaqda böyük bir donuz sürüsü otlayırdı.
31 Cinlər İsaya yalvardılar: «Bizi qovacaqsansa, bu donuz sürüsünə göndər».
32 İsa onlara «Gedin!» dedi. Cinlər də adamlardan çıxıb donuzların içinə girdi. Beləliklə, bütün sürü uçurumdan aşağı, gölə atılıb suda boğuldu.
33 Donuz otaranlar isə qaçdılar, şəhərə gəlib hər şeyi və cinə tutulmuş adamların başına gələn əhvalatı xəbər verdilər.
34 Bundan sonra bütün şəhər əhalisi İsanı qarşılamağa çıxdı. İsanı görəndə Ona yalvardılar ki, onların bölgəsindən çıxsın.

9

İsa iflicə şəfa verir
(Mark 2:1-12; Luka 5:17-26)

1 İsa qayığa minərək gölü keçdi və Öz şəhərinə gəldi.
2 Onun yanına yataqda yatan bir iflic adamı gətirdilər. İsa onların imanını görəndə iflic olan adama dedi: «Cəsarətli ol, oğlum, günahların bağışlandı».
3 Onda bəzi ilahiyyatçılar öz-özünə dedilər: «Bu Adam küfr danışır».
4 Onların nə düşündüklərini görərək İsa dedi: «Niyə ürəyinizdə pis şeylər fikirləşirsiniz?

* **8:28** *Qadaralıların* – bəzi əlyazmalarda *Gergesalıların.*

5 Bax hansı daha asandır? “Günahların bağışlandı” deməkmi, yoxsa “Qalx,
yeri!” demək?
6 Lakin siz bilin ki, Bəşər Oğlunun yer üzündə günahları bağışlamaq
səlahiyyəti var» və onda iflicə dedi: «Qalx, yatağını götür və evinə get!»
7 Xəstə qalxıb evinə getdi.
8 Xalq bunu gördükdə qorxdu* və insanlara bu cür səlahiyyət verən Allahı
izzətləndirdi.

Matta şagirdlərə qoşulur
(Mark 2:13-17; Luka 5:27-32)

9 İsa oradan keçəndə vergi yığılan yerdə oturan Matta adlı bir adamı görüb
ona dedi: «Ardımca gəl». O da durub İsanın ardınca getdi.
10 *İsa evdə süfrəyə oturanda bir çox vergiyığanlarla günahkarlar gəlib
Onunla və şagirdləri ilə birgə oturdular.
11 Fariseylər bunu gördükdə Onun şagirdlərinə dedilər: «Niyə Müəlliminiz
vergiyığanlar və günahkarlarla birgə yemək yeyir?»
12 Amma İsa bunu eşidəndə dedi: «Sağlamların deyil, xəstələrin həkimə
ehtiyacı var.
13 *Gedin və “Mən qurban deyil, mərhəmət istəyirəm” sözünün mənasını
öyrənin. Çünki Mən salehləri deyil, günahkarları çağırmaq† üçün gəlmişəm».

Oruc barəsindəki sual
(Mark 2:18-22; Luka 5:33-39)

14 O zaman Yəhyanın şagirdləri İsanın yanına gəlib dedilər: «Nə üçün biz və
fariseylər çox oruc tuturuq, amma Sənin şagirdlərin oruc tutmur?»
15 İsa onlara cavab verdi: «Bəy yanlarında olanda sağdışı və soldışı yas tuta
bilərmi? Lakin bəyin onların arasından aparılacağı günlər gələcək və o zaman
oruc tutacaqlar.
16 Heç kim köhnə paltara təzə parçadan yamaq vurmaz. Çünki təzə yamaq
köhnə paltardan qopar və yırtıq daha pis olar.
17 Eləcə də təzə şərabı köhnə tuluqlara doldurmazlar. Yoxsa tuluqlar
partlayar, şərab tökülər, tuluqlar da zay olar. Təzə şərab təzə tuluqlara
doldurular; onda hər ikisi qorunar».

Qızın dirilməsi və qadının şəfa tapması
(Mark 5:21-43; Luka 8:40-56)

18 Bu şeyləri onlara söyləyərkən bir rəis gəldi və Ona səcdə qılaraq dedi:
«Qızım indi ölür, amma gəlib əlini onun üstünə qoysan, yaşayacaq».
19 İsa qalxıb şagirdləri ilə onun ardınca getdi.
20 Həmin vaxt on iki il qanaxma xəstəliyinə tutulan bir qadın İsanın arx-
asından gəlib Onun paltarının ətəyinə toxundu.
21 Çünki öz-özünə deyirdi: «Heç olmasa paltarına toxunsam, sağalaram».
22 İsa da dönüb onu görərək dedi: «Cəsarətli ol, qızım, imanın səni xilas etdi».
Qadın o saat sağaldı.
23 İsa rəisin evinə gələndə tütək çalanları və qarışıqlıq salan izdihamı gördü
24 və dedi: «Çəkilin buradan, çünki qız ölməyib, sadəcə olaraq yatıb». Onlar
İsaya güldülər.

---

* **9:8** *Qorxdu* – bəzi əlyazmalarda *heyrətləndi.* * **9:10** Luka 15:1-2 * **9:13** Huşə 6:6; Mat. 12:7
† **9:13** *Çağırmaq* – bəzi əlyazmalarda *tövbəyə çağırmaq.*

25 Amma camaat çölə çıxarılanda İsa içəri girdi və qızın əlindən tutdu; qız da
ayağa qalxdı.
26 Bu xəbər o torpağın hər tərəfinə yayıldı.

İki kor ilə bir lal sağaldılır

27 *İsa oradan keçərkən iki kor adam Onun ardınca gələrək qışqırırdı: «Ey
Davud Oğlu! Bizə rəhm elə!»
28 Evə girdikdə korlar Onun yanına gəldilər. İsa onlara dedi: «Bunu etməyə
qadir olduğuma inanırsınızmı?» Kor adamlar Ona dedilər: «Bəli, ya Rəbb».
29 O zaman İsa onların gözlərinə toxunaraq dedi: «Sizə imanınıza görə
olsun».
30 Onların gözləri açıldı. İsa «baxın heç kim bu barədə bilməsin» deyə onlara
ciddi tapşırdı.
31 Onlar isə çıxıb Onun haqqındakı xəbəri o torpağın hər tərəfinə yaydılar.
32 Onlar çıxarkən cinə tutulmuş lal bir adamı İsanın yanına gətirdilər.
33 Cin qovulandan sonra lal danışmağa başladı. Xalq heyrətlənərək dedi:
«İsraildə heç vaxt belə bir şey baş verməmişdi».
34 *Lakin fariseylər deyirdilər: «O, cinlərin başçısının gücü ilə cinləri
qovur».

Məhsul çox, işçilər az

35 *İsa bütün şəhər və kəndləri gəzib-dolaşaraq onların sinaqoqlarında təlim
öyrədir, Səmavi Padşahlığın Müjdəsini vəz edir, hər cür xəstəliyə və hər cür
naxoşluğa şəfa verirdi.
36 *Lakin izdihamı görəndə İsanın onlara rəhmi gəldi, çünki çobansız qoyun-
lar kimi taqətsiz və çarəsiz idilər.
37 *O zaman İsa şagirdlərinə dedi: «Məhsul çoxdur, işçilərsə azdır.
38 Buna görə də məhsulun Sahibinə yalvarın ki, Öz məhsulunu yığmaq üçün
işçilər göndərsin».

10

On İki şagirdə verilən vəzifə
(Mark 3:13-19; 6:7-13; Luka 6:12-16; 9:1-6; 10:1-12)

1 İsa On İki şagirdini yanına çağırıb onlara natəmiz ruhlar üzərində səlahiyyət
verdi ki, bunları qovsunlar, hər cür xəstəliyə və hər cür naxoşluğa şəfa
versinlər.
2 Bu On İki həvarinin adları belədir: birincisi Peter adlanan Şimon və onun
qardaşı Andrey, Zavday oğlu Yaqub və qardaşı Yəhya,
3 Filip və Bartalmay, Tomas və vergiyığan Matta, Halfay oğlu Yaqub və
Tadday,*
4 Kənançı† Şimon və İsaya xəyanət edən Yəhuda İskaryot.
5 İsa həmin on iki nəfəri belə əmrlə göndərdi: «Başqa millətlərin arasına
getməyin və Samariyalıların heç bir şəhərinə girməyin,
6 amma İsrail xalqının itmiş qoyunlarının yanına gedin.

* **9:27** Mat. 20:30 * **9:34** Mat. 10:25; 12:24; Mark 3:22; Luka 11:15 * **9:35** Mat. 4:23; Mark 1:39; Luka 4:44 * **9:36** Say. 27:17; 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mark 6:34 * **9:37** Luka 10:2; Yəh. 4:35 * **10:3** *Tadday* – bəzi əlyazmalarda *Tadday ləqəbi verilən Lebbay.* † **10:4** *Kənançı* – Romalılara qarşı müqəddəs müharibəyə hazırlaşan yəhudi millətçi təşkilatının üzvünə verilən ad.

7 *Getdiyiniz yerlərdə “Səmavi Padşahlıq yaxınlaşıb” deyə vəz edin.
8 Xəstələrə şəfa verin, ölüləri dirildin, cüzamlıları pak edin, cinləri çıxarın.
Müftə aldınız, müftə verin.
9 *Qurşağınızda nə qızıl, nə gümüş, nə də mis götürün.
10 *Yol üçün nə torba, nə iki köynək, nə çarıq, nə də əsa götürün. Çünki işçi öz
azuqəsinə layiqdir.
11 Hansı şəhərə ya kəndə girsəniz, orada ləyaqətli kimdirsə, axtarın və yola
çıxanacan onun evində qalın.
12 O evə girərkən ev sakinlərini salamlayın.
13 Əgər ev layiqdirsə, əmin-amanlığınız onun üzərinə gəlsin; layiq deyilsə,
əmin-amanlığınız özünüzə qayıtsın.
14 *Kim sizi qəbul etməyib sözlərinizi dinləməzsə, o evdən və ya şəhərdən
çıxarkən ayaqlarınızın tozunu çırpın.
15 *Sizə doğrusunu deyirəm: qiyamət günü‡ Sodom və Homorra diyarının
halı o şəhərin halından daha asan olacaq.

Şagirdlərin sıxıntıları (Mark 13:9-13; Luka 21:12-17)

16 *Budur, sizi qurdlar arasına quzular kimi göndərirəm. Ona görə də ilan
kimi müdrik və göyərçin kimi məsum olun.
17 İnsanlardan özünüzü gözləyin. Çünki onlar sizi məhkəmələrə çəkəcək,
sinaqoqlarında qamçılayacaqlar.
18 Onlara və millətlərə şəhadət etmək üçün siz Mənə görə valilərin və
padşahların qarşısına aparılacaqsınız.
19 *Onlar sizi təslim edəndə necə və ya nə deyəcəyiniz barədə qayğı
çəkməyin. Nə deyəcəyiniz həmin vaxt sizə bildiriləcək,
20 çünki danışan siz yox, sizdə danışan Atanızın Ruhudur.
21 *Qardaş qardaşı, ata övladını ölümə təslim edəcək. Övladlar ata-anasına
qarşı çıxıb onları edam etdirəcək.
22 *Mənim adıma görə hamı sizə nifrət edəcək. Amma axıracan dözən xilas
olacaq.
23 Sizi bir şəhərdə təqib edəndə başqasına qaçın. Çünki sizə doğrusunu
deyirəm: siz İsrail şəhərlərini dolaşıb-qurtarmamış Bəşər Oğlu gələcək.
24 *Şagird müəllimindən, qul da ağasından üstün deyil.
25 *Şagirdin öz müəllimi, qulun isə öz ağası kimi olması ona kifayətdir. Əgər
ev sahibinə Baal-Zevul dedilərsə, onun ailə üzvlərinə bundan nə qədər artıq
deyəcəklər!

Kimdən qorxmalı (Luka 12:2-9)

26 *Beləliklə, onlardan qorxmayın. Çünki elə örtülü bir şey yoxdur ki, aşkara
çıxmayacaq və elə gizli bir şey yoxdur ki, bilinməyəcək.
27 Sizə qaranlıqda dediklərimi gün işığında söyləyin və qulağınıza pıçıldananı
damlardan bəyan edin.

---

* **10:7** Luka 10:4-12 * **10:9** Luka 10:4 * **10:10** 1Kor. 9:14; 1Tim. 5:18 * **10:14** Həv. 13:51
* **10:15** Yar. 19:24-28; Mat. 11:24 ‡ **10:15** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü.* * **10:16**
Luka 10:3 * **10:19** Luka 12:11-12 * **10:21** Mark 13:12; Luka 21:16 * **10:22** Mat. 24:9,13
* **10:24** Luka 6:40; Yəh. 13:16; 15:20 * **10:25** Mat. 9:34; 12:24; Mark 3:22; Luka 11:15 * **10:26**
Mark 4:22; Luka 8:17

28 Bədəni öldürüb canı öldürə bilməyənlərdən qorxmayın. Həm canı, həm
bədəni cəhənnəmdə məhv edə bilən Allahdan qorxun.
29 İki sərçə bir qara pula satılmırmı? Onlardan biri belə, Atanızın izni
olmadan yerə düşməz.
30 Sizin başınızdakı saçlar belə, sayılıb.
31 Ona görə də qorxmayın, siz saysız-hesabsız sərçədən daha dəyərlisiniz.
32 İnsanlar qarşısında Məni iqrar edən hər kəsi Mən də göylərdə olan Atamın
qarşısında iqrar edəcəyəm.
33 *Amma kim insanlar qarşısında Məni inkar etsə, Mən də onu göylərdə
olan Atamın qarşısında inkar edəcəyəm.

İsaya layiq olmaq
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

34 Düşünməyin ki, yer üzünə sülh gətirməyə gəlmişəm. Mən sülh deyil, qılınc
gətirməyə gəlmişəm.
35 *Çünki Mən oğulu atasından, qızı anasından, gəlini də qayınanasından
ayırmağa gəlmişəm.
36 "İnsanın düşməni öz ev əhli olacaq".
37 Atasını ya anasını Məndən artıq sevən kəs Mənə layiq deyil. Oğlunu ya qızını
Məndən artıq sevən də Mənə layiq deyil.
38 *Çarmıxını götürməyib ardımca gələn kəs də Mənə layiq deyil.
39 *Canını qoruyan kəs onu itirəcək, Mənim uğrumda canını itirənsə onu
qoruyacaq.
40 *Sizi qəbul edən kəs Məni qəbul edər. Məni qəbul edən də Məni Göndərəni
qəbul edər.
41 Peyğəmbəri peyğəmbər olduğu üçün qəbul edən kəs peyğəmbərə layiq
bir mükafat alacaq. Salehi saleh olduğu üçün qəbul edən də salehə layiq bir
mükafat alacaq.
42 *Kim bu kiçiklərdən birinə şagird olduğu üçün hətta bir kasa soyuq su
içirdərsə, sizə doğrusunu deyirəm: mükafatsız qalmayacaq».

11

İsa Məsih və Vəftizçi Yəhya
(Luka 7:18-35)

1 İsa On İki şagirdinə nəsihət verib qurtarandan sonra öyrədərək vəz etmək
üçün onların şəhərlərinə getdi.
2 Yəhya isə Məsihin işlərini zindanda eşidərək öz şagirdlərini* göndərib
3 Ondan soruşdu: «Gəlməli Olan Sənsənmi, yoxsa başqasını gözləyək?»
4 İsa onlara belə cavab verdi: «Gedin, eşidib gördüklərinizi Yəhyaya bildirin:
5 *korlar görür, axsaqlar yeriyir, cüzamlılar pak olur, karlar eşidir, ölülər
dirilir və yoxsullara Müjdə yayılır.
6 Kim Mənə görə büdrəməsə, nə bəxtiyardır!»
7 Onlar gedərkən İsa camaata Yəhya haqqında danışmağa başladı: «Çölə nəyə
baxmağa getmişdiniz? Küləyin sarsıtdığı qamışamı?

* **10:33** 2Tim. 2:12 * **10:35** Mik. 7:6 * **10:38** Mat. 16:24; Mark 8:34; Luka 9:23 * **10:39** Mat. 16:25; Mark 8:35; Luka 9:24; 17:33; Yəh. 12:25 * **10:40** Mark 9:36-37; Luka 9:47-48; 10:16; Yəh. 13:20 * **10:42** Mark 9:41 * **11:2** *Şagirdlərini* – bəzi əlyazmalarda *şagirdlərindən ikisini* (Luka 7:18). * **11:5** Yeş. 35:5-6; 61:1-3

8 Bəs onda nəyə baxmağa getmişdiniz? Nəfis toxunmuş paltar geymiş bir
adamamı? Amma nəfis toxunmuş paltar geyənlər padşahların saraylarında
qalır.
9 Bəs onda nəyə baxmağa getmişdiniz? Bir peyğəmbərəmi? Bəli, sizə
deyirəm, hətta peyğəmbərdən də üstün birinə.
10 *Bu o adamdır ki, onun haqqında yazılıb:
“Budur, Sənin önündə Öz elçimi göndərirəm,
O Sənin qabağında yolunu hazırlayacaq”.
11 Sizə doğrusunu deyirəm: qadından doğulanlar arasında Vəftizçi Yəhyadan
daha üstün olan meydana çıxmayıb. Amma Səmavi Padşahlıqda ən kiçik olan
ondan üstündür.
12 *Vəftizçi Yəhyanın günlərindən indiyə qədər Səmavi Padşahlıq zorla alınır
və zor işlədənlər onu ələ keçirir.
13 Çünki bütün Peyğəmbərlər və Qanun Yəhyaya qədər peyğəmbərlik etdi.
14 *Əgər onu qəbul etmək istəyirsinizsə, gəlməli olan İlyas odur.
15 Qulağı olan eşitsin!
16-17 Bəs bu nəsli nəyə bənzədim? O, bazar meydanlarında oturan və
“Biz sizə tütək çaldıq, sizsə oynamadınız.
Biz mərsiyələr oxuduq, sizsə matəm tutmadınız”
deyib başqalarını səsləyən uşaqlara bənzəyir.
18 Çünki Yəhya gəldikdə nə çörək yeyir, nə şərab içirdi və onlar deyirlər: “O, cinə
tutulmuşdur”.
19 Bəşər Oğlu gəldikdə yeyib-içdi və onlar deyirlər: “Bu qarınqulu və əyyaş
adama baxın! Vergiyığanlara və günahkarlara dost oldu!” Amma hikmət öz
əməlləri ilə† təsdiq olunur».

Tövbə etməyən şəhərlər (Luka 10:13-15)

20 Onda İsa bir çox möcüzələr göstərdiyi şəhərləri tövbə etmədikləri üçün
məzəmmət etməyə başladı.
21 *«Vay halına, ey Korazin! Vay halına, ey Bet-Sayda! Sizdə baş vermiş
möcüzələr Sur və Sidonda olsaydı, onlar çoxdan çul geyinib külün üstündə
oturaraq tövbə edərdilər.
22 Amma sizə deyirəm: qiyamət günü‡ Sur və Sidonun halı sizinkindən
daha asan olacaq.
23 *Sən, ey Kefernahum, göyə qədər ucalacaqsanmı? Ölülər diyarına qədər
enəcəksən. Çünki səndə baş vermiş möcüzələr Sodomda olsaydı, o bu günə
qədər durardı.
24 *Ancaq Mən sizə deyirəm: qiyamət günü§ Sodom diyarının halı
sənin kindən daha asan olacaq».

Yorğunlara Müjdə (Luka 10:21-22)

25 O vaxt İsa davam edərək dedi: «Ey yerin-göyün Sahibi olan Ata! Səndən
razıyam ki, bu şeyləri müdrik və dərrakəli adamlardan gizlədib körpələrə agah
etdin.

---

* **11:10** Mal. 3:1 * **11:12** Luka 16:16 * **11:14** Mal. 4:5; Mat. 17:10-13; Mark 9:11-13 † **11:19** *əməlləri ilə* – bəzi əlyazmalarda *övladları tərəfindən* (Luka 7:35). * **11:21** Yeş. 23:1-18; Yez. 26:1–28:26; Yoel 3:4-8; Amos 1:9-10; Zək. 9:2-4 ‡ **11:22** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü.* * **11:23** Yar. 19:24-28; Yeş. 14:13-15 * **11:24** Mat. 10:15; Luka 10:12 § **11:24** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü.*

26 Bəli, Ata! Çünki bu Sənin xoş niyyətin idi.

27 *Atam tərəfindən hər şey Mənim ixtiyarıma verildi. Oğulu Atadan başqa
heç kəs tanımaz. Atanı da Oğuldan və Oğulun agah etmək istədiyi şəxsdən başqa
heç kəs tanımaz.

28 Ey bütün yorğunlar və yükləri ağır olanlar, Mənim yanıma gəlin, Mən sizə
rahatlıq verərəm.

29 *Mənim boyunduruğumu üzərinizə götürün və Məndən öyrənin. Çünki
Mən həlim və qəlbən itaətkaram. Bununla canınıza rahatlıq taparsınız.

30 Çünki Mənim boyunduruğum rahat və yüküm yüngüldür».

12

Şənbə günü haqqında təlim
(Mark 2:23-28; Luka 6:1-5)

1 *O vaxtlar İsa bir Şənbə günü taxıl zəmiləri arasından keçirdi. Şagirdləri ac
idi və sünbülləri qırıb yeməyə başladılar.

2 Fariseylər bunu görüb Ona dedilər: «Budur, şagirdlərin Şənbə günü qadağan
olunan işləri görürlər».

3 *İsa onlara dedi: «Davud və yanındakılar ac olanda nə etdiklərini oxu-
mamısınızmı?

4 O, Allahın evinə girdi; ona və yanındakılara deyil, yalnız kahinlərə yeməyə
icazə verilən təqdis çörəklərini yedilər.

5 Eləcə də Qanunda oxumamısınız ki, kahinlər məbəddə Şənbəni pozurlar,
lakin təqsirsiz sayılırlar?

6 Amma sizə deyirəm ki, məbəddən daha üstün Olan buradadır.

7 *Əgər siz “Mən qurban deyil, mərhəmət istəyirəm” sözünün mənasını
bilsəydiniz, təqsirsizləri məhkum etməzdiniz.

8 Ona görə ki Bəşər Oğlu Şənbə gününün Sahibidir».

Əli qurumuş adamın şəfası
(Mark 3:1-6; Luka 6:6-11)

9 İsa oradan ayrılıb onların sinaqoquna girdi.

10 Budur, orada əli qurumuş bir adam var idi. Bəzi adamlar İsanı ittiham
etmək məqsədi ilə «Şənbə günü şəfa verməyə icazə varmı?» deyə soruşdular.

11 *İsa onlara belə cavab verdi: «Hansınızın bir qoyunu olarsa və qoyun
Şənbə günü çuxura düşərsə, onu tutub çıxartmaz?

12 İnsan qoyundan nə qədər dəyərlidir! Beləliklə, Şənbə günü xeyirxah iş
görməyə icazə var».

13 Sonra İsa adama dedi: «əlini uzat!» O, əlini uzatdı və əli əvvəlki halına
qayıdıb o biri əli kimi sağlam oldu.

14 Fariseylər çıxıb İsanı necə məhv etmək barədə məsləhətləşdilər.

Allahın seçdiyi Qul

15 İsa bunu bilib oradan uzaqlaşdı. Böyük bir izdiham Onun ardınca getdi
və İsa onların hamısına şəfa verdi.

16 Amma onlara qadağan etdi ki, Onun kim olduğunu deməsinlər.

---

* **11:27** Yəh. 1:18; 3:35; 10:15 * **11:29** Yer. 6:16 * **12:1** Qanun. 23:25 * **12:3** Lev. 24:9; 1Şam. 21:1-6 * **12:7** Huşə 6:6; Mat. 9:13 * **12:11** Luka 14:5

17 *Bu, Yeşaya peyğəmbər vasitəsilə söylənən həmin söz yerinə yetsin deyə
baş verdi:
18 «Budur, Mənim seçdiyim Qulum!
Mənə sevimlidir, könlüm Ondan razıdır.
Mən Öz Ruhumu Onun üzərinə qoyacağam.
O, millətlərə ədalət elan edəcək.
19 O nə mübahisə, nə də fəryad edəcək.
Küçələrdə heç kim Onun səsini eşitməyəcək.
20 Ədaləti zəfərə çatdırana qədər
Əzilmiş qamışı qırmayacaq,
Tüstülənən piltəni söndürməyəcək.
21 Millətlər Onun adına ümid bağlayacaq».

İsa və Baal-Zevul
(Mark 3:20-30; Luka 6:43-45; 11:14-23)

22 Ondan sonra İsanın yanına cinə tutulmuş kor və lal bir adamı gətirdilər.
İsa ona şəfa verdi. Beləcə o danışmağa və görməyə başladı.
23 Bütün xalq «Bu, Davudun Oğlu deyilmi?» deyə mat qaldı.
24 *Lakin fariseylər bunu eşitdikdə dedilər: «Bu Adam ancaq cinlərin başçısı
Baal-Zevulun gücü ilə cinləri qovur».
25 Fariseylərin nə düşündüklərini bilən İsa onlara dedi: «Öz daxilindən
bölünmüş hər padşahlıq viran qalar və öz daxilindən bölünmüş hər şəhər
yaxud ev davam gətirməz.
26 Əgər Şeytan Şeytanı qovarsa, özü daxilindən bölünmüş olur. Bu vəziyyətdə
onun padşahlığı necə davam gətirər?
27 Əgər Mən cinləri Baal-Zevulun gücü ilə qovuramsa, bəs sizin adamlarınız
kimin gücü ilə qovur? Buna görə də onlar sizin hakimləriniz olacaq.
28 Lakin Mən cinləri Allahın Ruhu ilə qovuramsa, deməli, Allahın Padşahlığı
üzərinizə gəlib.
29 Bir kimsə güclü adamın evinə girib əvvəlcə onun əl-qolunu bağlamadan
onun malını necə qarət edə bilər? Gərək o adamın əvvəlcə əl-qolunu bağlasın,
sonra evini qarət etsin.
30 *Mənimlə olmayan Mənə qarşıdır və Mənimlə yığmayan dağıdır.
31 *Buna görə sizə deyirəm: hər bir günah və hər bir küfr insanlara
bağışlanacaq; amma Ruha qarşı küfr bağışlanmayacaq.
32 Kim Bəşər Oğluna qarşı söz söyləyərsə, bağışlanacaq; amma kim Müqəddəs
Ruha qarşı söyləyərsə, nə bu dövrdə bağışlanacaq, nə də gələcək dövrdə.
33 *Ya ağaca yaxşı, bəhrəsinə də yaxşı deyin yaxud ağaca pis, bəhrəsinə də
pis deyin; çünki ağac bəhrəsindən tanınır.
34 *Ey gürzələr nəsli, siz pis olduğunuz halda necə yaxşı şeylər söyləyə
bilərsiniz? Çünki ürək doluluğundan ağız danışar.
35 Yaxşı adam yaxşılıq xəzinəsindən yaxşı şeylər çıxarır, pis adam isə pislik
xəzinəsindən pis şeylər çıxarır.
36 Mən sizə deyirəm: insanlar söylədikləri hər boş söz üçün qiyamət günü*
hesab verəcəklər.

---

* **12:17** Yeş. 42:1-4 * **12:24** Mat. 9:34; 10:25 * **12:30** Mark 9:40 * **12:31** Luka 12:10 * **12:33** Mat. 7:20 * **12:34** Mat. 3:7; 15:18; 23:33; Luka 3:7 * **12:36** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimə günü.*

37 Çünki öz sözlərinə görə haqq qazanacaqsan və öz sözlərinə görə məhkum olunacaqsan».

Yunus peyğəmbərin əlaməti
(Mat. 16:1-4; Mark 8:11-12; Luka 11:24-26,29-32)

38 *O zaman bəzi ilahiyyatçılar və fariseylər İsaya dedilər: «Müəllim, Səndən bir əlamət görmək istəyirik».

39 İsa onlara belə cavab verdi: «Pis və vəfasız nəsil bir əlamət axtarır. Amma ona Yunus peyğəmbərin əlamətindən başqa heç bir əlamət verilməyəcək.

40 *Çünki Yunus üç gün-üç gecə nəhəng balığın qarnında necə qalmışdısa, Bəşər Oğlu da üç gün-üç gecə yerin bağrında elə qalacaq.

41 *Nineva xalqı qiyamət günündə† bu nəsillə birgə qalxıb onu məhkum edəcək. Çünki onlar Yunusun vəzinə görə tövbə etmişdilər. Budur, Yunusdan daha böyük Olan buradadır.

42 *Cənub mələkəsi‡ qiyamət günündə§ bu nəsillə birgə qalxıb onu məhkum edəcək. Çünki mələkə Süleymanın hikmətli sözlərini dinləmək üçün yer üzünün ucqarlarından gəlmişdi. Budur, Süleymandan daha böyük Olan buradadır.

43 Natəmiz ruh adamdan çıxdıqdan sonra quraq yerlərdə dolaşar, rahatlıq axtarar, lakin tapmaz.

44 O zaman deyər: "Çıxdığım evə dönüm". Evə qayıdanda onu boş, süpürülmüş və səliqə-sahman içində görər.

45 Bu vaxt o gedib özündən daha betər yeddi başqa ruhu özü ilə götürər. Onlar da oraya girib məskunlaşar. Onda bu adamın axırı əvvəlkindən daha pis olar. Bu pis nəslin də başına belə iş gələcək».

İsanın anası və qardaşları kimdir?
(Mark 3:31-35; Luka 8:19-21)

46 İsa camaatla söhbət edəndə anası və qardaşları bayırda durub Onunla danışmaq istəyirdilər.

47 Bir nəfər İsaya dedi: «Budur, anan və qardaşların bayırda dayanıb Sənin-lə danışmaq istəyirlər».

48 Amma İsa bu sözü söyləyənə cavab verib dedi: «Mənim anam və qardaşlarım kimlərdir?»

49 Əlini şagirdlərinə doğru uzadaraq dedi: «Mənim anam və qardaşlarım bunlardır.

50 Çünki kim göylərdə olan Atamın iradəsini yerinə yetirirsə, Mənim qardaşım, bacım və anam odur».

13

Səpilən toxum məsəli
(Mark 4:1-20; Luka 8:4-15)

1 O gün İsa evdən çıxdı və gedib göl kənarında oturdu.

2 *Yanına elə böyük izdiham toplaşdı ki, Özü bir qayığa minib oturdu və bütün izdiham sahildə durdu.

3 İsa onlara məsəllərlə bir çox şey öyrədərək dedi: «Bir əkinçi toxum səpməyə çıxdı.

---

* **12:38** Luka 11:16 * **12:40** Yun. 1:17 * **12:41** Yun. 3:5 † **12:41** *Qiyamət günündə* – hərfi tərcümədə *mühakimədə.* * **12:42** 1Pad. 10:1-13; 2Saln. 9:1-12 ‡ **12:42** *Cənub mələkəsi* – yəni Süleymanın yanına gələn Səba mələkəsi. § **12:42** *Qiyamət günündə* – hərfi tərcümədə *mühakimədə.*
* **13:2** Luka 5:1-3

4 Səpin zamanı toxumlardan bəzisi yol kənarına düşdü və quşlar gəlib onları dənlədi.
5 Bəzisi torpağı çox olmayan daş-kəsəkli yerlərə düşdü. Torpağı dərin olmadığına görə tez cücərdi.
6 Lakin günəş doğanda qarsalandı və kökləri olmadığına görə qurudu.
7 Bəzisi tikanlar arasına düşdü. Tikanlar böyüyüb onları boğdu.
8 Başqaları isə münbit torpağa düşdü. Bəzisi yüz, bəzisi altmış, bəzisi otuz qat səmərə verdi.
9 Qulağı olan eşitsin!»
10 Şagirdlər İsaya yaxınlaşıb dedilər: «Nə üçün onlara məsəllərlə danışırsan?»
11 O isə onlara belə cavab verdi: «Səmavi Padşahlığın sirlərini bilmə qabiliyyəti sizə verilmişdir, lakin onlara verilməmişdir.
12 *Çünki kimin varıdırsa, ona daha çox veriləcək və o, bolluq içində olacaq. Amma kimin yoxudursa, əlində olan da ondan alınacaq.
13 *Mənim onlarla məsəllərlə danışmağımın məqsədi budur ki, “gördükləri halda görməzlər, eşitdikləri halda eşitməzlər və anlamazlar”.
14 Yeşaya peyğəmbərin onlar üçün dediyi bu sözlər yerinə yetir:
“Eşitdikcə eşidəcəksiniz, amma anlamayacaqsınız,
Gördükcə görəcəksiniz, amma qanmayacaqsınız.
15 Çünki bu xalqın ürəyi kütləşdi,
Qulaqları ağır eşitdi,
Gözlərini yumdular ki,
Gözləri ilə görməsinlər,
Qulaqları ilə eşitməsinlər,
Ürəkləri ilə anlamasınlar
Və Mənə sarı dönməsinlər ki,
Mən onlara şəfa verim”.
16 *Amma sizin gözləriniz nə bəxtiyardır, çünki görür və qulaqlarınız nə bəxtiyardır, çünki eşidir!
17 Sizə doğrusunu deyirəm: bir çox peyğəmbərlər və saleh adamlar sizin gördüklərinizi görməyi arzuladılar, amma görmədilər, eşitdiklərinizi eşitməyi arzuladılar, amma eşitmədilər.
18 İndi əkinçi barədə məsəlin izahını dinləyin:
19 kim Səmavi Padşahlıqla bağlı kəlamı eşidib anlamırsa, şər olan gəlib onun ürəyində səpilmiş olanı oğurlayır. Yol kənarına səpilən toxum budur.
20 Daş-kəsəkli yerlərə səpilən isə kəlamı eşidir və dərhal sevinclə qəbul edir.
21 Lakin onda kök olmadığına görə dözümü az olur, kəlama görə əziyyət və təqibə məruz qalan kimi yıxılır.
22 Tikanlar arasına səpilən odur ki, kəlamı eşidir, lakin bu dövrün qayğıları və var-dövlətin aldadıcılığı kəlamı boğur və kəlam barsız olur.
23 Münbit torpağa səpilənsə odur ki, kəlamı eşidir, anlayır və doğrudan da, səmərə – bəzisi yüz, bəzisi altmış, bəzisi otuz qat səmərə verir».

Dəlicə və buğda məsəli

24 İsa onlara başqa bir məsəl də çəkdi: «Səmavi Padşahlıq tarlasına yaxşı toxum səpmiş bir adama bənzəyir.
25 Adamlar yatanda onun düşməni gəlib buğdaların arasına dəlicə səpib getdi.
26 Buğda böyüyüb bəhrə verəndə dəlicələr də göründü.

* **13:12** Mat. 25:29; Mark 4:25; Luka 8:18; 19:26 * **13:13** Yeş. 6:9-10; Yəh. 12:39-40; Həv. 28:26-27
* **13:16** Luka 10:23-24

27 Ev sahibinin qulları gəlib ona belə dedilər: “Ağa, sən tarlana yaxşı toxum
səpmədinmi? Bəs bu dəlicə haradan əmələ gəldi?”
28 O isə qullara dedi: “Bunu düşmən etmişdir”. Qullar da ona dedilər:
“İstəyirsənmi gedib onları çıxaraq?”
29 O dedi: “Yox, çünki dəlicələri çıxararkən onlarla birgə buğdanı da
qoparарsınız.
30 Qoy biçinə qədər hər ikisi birlikdə böyüsün. Biçin vaxtı mən biçinçilərə
deyəcəyəm: ‹Əvvəlcə dəlicələri toplayın və yandırmaq üçün onlardan dərz
bağlayın, buğdanı isə anbarlarıma toplayın›”».

Xardal toxumu və maya məsəlləri (Mark 4:30-34; Luka 13:18-21)

31 İsa onlara başqa bir məsəl də danışaraq dedi: «Səmavi Padşahlıq bir
adamın götürüb öz tarlasında səpdiyi xardal toxumuna bənzəyir.
32 Xardal toxumu bütün toxumların ən kiçiyi olsa da, böyüdükdə bütün
bostan bitkilərindən hündür, lap ağac boyda olur. Belə ki göydə uçan quşlar
gəlib onun budaqlarında yuva qurur».
33 İsa onlara başqa bir məsəl də söylədi: «Səmavi Padşahlıq xəmir mayasına
bənzəyir. Qadın onu götürüb üç kisə* una qarışdırıb bütün xəmir acıyanadək
saxlayır».
34 İsa bütün bu şeyləri xalqa məsəllərlə söyləyirdi və onlara məsəlsiz heç bir
şey söyləməzdi ki,
35 *peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz yerinə yetsin:
«Ağzımı məsəllərlə açacağam,
Dünya yaranandan bəri
Gizli qalan şeyləri bəyan edəcəyəm».

Dəlicə və buğda məsəlinin izahı

36 O zaman İsa xalqdan ayrılıb evə girdi. Şagirdləri Onun yanına gəlib
dedilər: «Tarladakı dəlicələr məsəlini bizə izah et».
37 Cavabında İsa dedi: «Yaxşı toxumu səpən Bəşər Oğludur.
38 Tarla isə dünyadır. Yaxşı toxum Padşahlığın övladlarıdır. Dəlicə isə şər
olanın övladlarıdır.
39 Dəlicələri səpmiş olan düşmən iblisdir. Biçin dövrün sonudur və biçinçilər
isə mələklərdir.
40 Dəlicələr toplanıb alovla yandırıldığı kimi bu dövrün sonunda da belə
olacaq.
41 Bəşər Oğlu mələklərini göndərəcək, onlar da pis yola çəkən bütün şeyləri
və qanunsuzluq edənləri Onun Padşahlığından toplayacaq
42 və onları odlu sobaya atacaqlar. Orada ağlaşma və diş qıcırtısı olacaq.
43 O zaman salehlər özlərinin Atasının Padşahlığında günəş kimi parlaya-
caqlar. Qulağı olan eşitsin!

Dəfinə və mirvari məsəlləri

44 Səmavi Padşahlıq tarlada gizlədilən bir dəfinəyə bənzəyir. Tapan adam
onu gizlətdi, sevinclə gedib bütün varını satdı və o tarlanı satın aldı.
45 Yenə Səmavi Padşahlıq gözəl mirvarilər axtaran bir tacirə bənzəyir.
46 O, çox dəyərli olan bir mirvari tapanda gedib bütün varını satdı və onu
satın aldı.

---

* **13:33** *Kisə* – yunan mətnində *saton*, təqribən 37 litr. * **13:35** Zəb. 78:2

Tor məsəli

47 Yenə Səmavi Padşahlıq dənizə atılan və hər cür balıq tutan bir tora
bənzəyir.
48 Tor dolduğu zaman onu sahilə çəkdilər və oturub yaxşılarını qablara
yığdılar, pisləri isə kənara atdılar.
49 Bu dövrün sonunda da belə olacaq. Mələklər gəlib pisləri salehlərin
arasından kənar edəcəklər.
50 Sonra onları odlu sobaya atacaqlar. Orada ağlaşma və diş qıcırtısı
olacaq».
51 İsa «Bütün bunları anladınızmı?» deyə soruşdu. Onlar İsaya «bəli, ya Rəbb»
dedilər.
52 İsa da onlara dedi: «Ona görə də Səmavi Padşahlıq üçün şagirdlik etmiş hər
ilahiyyatçı xəzinəsindən təzə və köhnə şeylər çıxaran ev sahibinə bənzəyir».

İsa Öz yurdunda rədd edilir
(Mark 6:1-6; Luka 4:16-30)

53 İsa bu məsəlləri bitirəndən sonra oradan ayrıldı.
54 Öz yurduna gələrək oradakı sinaqoqda xalqı öyrətməyə başladı. Camaat
təəccüblənərək dedi: «Bu Adamda belə hikmət, belə möcüzələr yaradan qüdrət
haradandır?
55 Bu, dülgərin Oğlu deyilmi? Anasının adı Məryəm deyilmi? Yaqub, Yusif,
Şimon və Yəhuda Onun qardaşları deyilmi?
56 Bütün bacıları aramızda yaşamırmı? Bəs onda bu Adama bütün bu şeylər
haradandır?»
57 *Onların İsaya acığı tutdu. Amma İsa onlara dedi: «Bir peyğəmbərə öz
yurdundan və öz evindən başqa heç bir yerdə xor baxmazlar».
58 İsa onların imansızlığı üzündən orada çox möcüzə yaratmadı.

14

Yəhyanın edamı
(Mark 6:14-29; Luka 9:7-9)

1 *O vaxt İsa barədə olan xəbərləri hökmdar Hirod eşitdi.
2 Nökərlərinə dedi: «Bu, Vəftizçi Yəhyadır. O, ölülər arasından dirilib. Buna
görə də O, möcüzələr yaradır».
3 *Hirod qardaşı Filipin arvadı Hirodiyaya görə Yəhyanı tutduraraq qol-
larını qandalladıb zindana saldırmışdı.
4 *Çünki Yəhya Hiroda demişdi: «Hirodiyanı almaq sənə qadağandır».
5 Hirod Yəhyanı öldürmək istəyirdi, amma camaatdan qorxurdu. Çünki
camaat Yəhyanı peyğəmbər sayırdı.
6 Hirodun ad günü qeyd ediləndə Hirodiyanın qızı ortaya çıxıb rəqs etməyə
başladı. Bu, Hirodun xoşuna gəldi.
7 O and içib bəyan etdi ki, qız nə istəsə, ona verəcək.
8 Qız isə anasının təhriki ilə dedi: «Vəftizçi Yəhyanın başını burada bir sini
içində mənə ver».
9 Padşahı kədər bürüdü, amma içdiyi andlara və qonaqlara görə əmr etdi ki,
ona istədiyini versinlər.
10 Beləliklə, zindanda Yəhyanın boynunu vurdurdu.
11 Onun başı bir sini içində gətirilib qıza verildi. Qız da anasına apardı.

* **13:57** Yəh. 4:44 * **14:1** Mat. 16:13-14; Mark 6:14-15; Luka 9:7-8 * **14:3** Luka 3:19-20 * **14:4** Lev. 18:16; 20:21

12 Yəhyanın şagirdləri gəlib onun cəsədini götürdülər. Onu basdırdılar və
gəlib İsaya bu barədə xəbər verdilər.

İsa beş min nəfəri doydurur
(Mark 6:30-44; Luka 9:10-17; Yəh. 6:1-14)

13 İsa bunu eşidib qayığa minərək təkbaşına oradan kimsəsiz bir yerə çəkildi.
Bunu eşidən camaat şəhərlərdən piyada Onun ardınca getdi.
14 İsa sahilə düşəndə böyük bir izdiham gördü, onlara rəhmi gəldi və
xəstələrinə şəfa verdi.
15 Axşama yaxın şagirdlər Onun yanına gəlib dedilər: «Bura çöllükdür, vaxt da
gecdir. Camaatı burax, qoy gedib kəndlərdən özlərinə yemək alsınlar».
16 Amma İsa onlara dedi: «Getməklərinə ehtiyac yoxdur. Onlara yeməyi siz
verin».
17 Şagirdlər İsaya dedilər: «Burada beş çörək və iki balıqdan başqa bir şeyimiz
yoxdur».
18 İsa «onları buraya, Mənə gətirin» dedi.
19 Camaata əmr etdi ki, otların üstündə otursunlar. İsa beş çörəyi və iki balığı
götürüb göyə baxaraq şükür duası etdi. Sonra çörəyi bölüb şagirdlərə verdi.
Şagirdlər də camaata payladılar.
20 Hamı yeyib-doydu. Artıq qalan hissələrdən on iki dolu zənbil yığdılar.
21 Yemək yeyən adamların sayı qadınlar və uşaqlardan başqa, beş min nəfərə
yaxın idi.

İsa suyun üstü ilə yeriyir
(Mark 6:45-53; Yəh. 6:15-21)

22 Bundan dərhal sonra İsa camaatı evlərinə göndərərkən şagirdlərini də
məcbur etdi ki, qayığa minib Özündən əvvəl o biri sahilə keçsinlər.
23 İsa camaatı göndərəndən sonra dua etmək üçün tək-tənha dağa çıxdı.
Axşam olanda orada tək idi.
24 Qayıq isə artıq qurudan çox stadi uzaqda* idi və külək onlara qarşı
olduğundan dalğalar qayığa zərbələr endirirdi.
25 Gecənin dördüncü növbəsi† İsa gölün üstü ilə yeriyərək onların yanına
gəldi.
26 Şagirdlər isə İsanın gölün üstü ilə yeridiyini görəndə «Bu bir kabusdur!»
deyərək lərzəyə düşdülər və qorxudan qışqırdılar.
27 Lakin bu anda İsa onlara müraciət edib dedi: «Cəsarətli olun, Mənəm,
qorxmayın!»
28 Peter cavabında Ona dedi: «Ya Rəbb, əgər Sənsənsə, mənə əmr et ki,
suların üstü ilə yanına gəlim».
29 İsa «Gəl!» dedi. Peter də qayıqdan çıxıb suların üstü ilə yeridi və İsaya tərəf
getdi.
30 Amma küləyin güclü əsdiyini görəndə qorxdu və batmağa başladı. «Ya
Rəbb, məni xilas et!» deyə qışqırdı.
31 İsa o anda əlini uzadıb onu tutdu və dedi: «Ey imanı az olan adam, nə
üçün şübhə etdin?»
32 Onlar qayığa mindikləri zaman külək sakitləşdi.

---

* **14:24** *Qurudan çox stadi uzaqda* – bir stadi 200 metrə yaxındır; bəzi əlyazmalarda *gölün ortasında* (Mark 6:47). † **14:25** *Gecənin dördüncü növbəsi* – hazırkı vaxtla səhər saat üç ilə altı arası.

33 Qayıqda olanlar «Doğrudan da, Sən Allahın Oğlusan!» deyə Ona səcdə qıldılar.

İsa Ginesarda xəstələrə şəfa verir
(Mark 6:53-56)

34 İsa və şagirdlər gölü keçib Ginesar sahilinə çatdılar.
35 O yerin adamları İsanı tanıdıqları zaman ətrafdakı hər yerə xəbər yaydılar. Bütün xəstələri Onun yanına gətirdilər.
36 Xəstələr heç olmasa İsanın paltarının ətəyinə toxunmaq üçün yalvarırdılar. Ona toxunanların hamısı sağaldı.

15

İnsanı murdar edən nədir?
(Mark 7:1-23)

1 Onda Yerusəlimdən fariseylər və ilahiyyatçılar İsanın yanına gəlib dedilər:
2 «Nə üçün şagirdlərin ağsaqqallardan qalan adət-ənənəni pozur və çörək yedikləri zaman əllərini yumurlar?»
3 İsa cavabında onlara dedi: «Bəs siz nə üçün öz adət-ənənəniz naminə Allahın əmrini pozursunuz?
4 *Çünki Allah belə əmr etdi: "Ata-anana hörmət et" və "Atasını yaxud anasını söyən adam öldürülməlidir".
5 Sizsə deyirsiniz: "Kim atasına yaxud anasına ‹məndən umduğun yardım Allaha həsr olundu› desə,
6 onda atasına* hörmət etməyə bilər". Beləliklə, siz öz adət-ənənəniz naminə Allahın kəlamını heç edirsiniz.
7 *Ey ikiüzlülər! Yeşaya peyğəmbər sizin üçün nə yaxşı söyləyib! O demişdir:
8 "Bu xalq dodaqları ilə Mənə hörmət edir,
Amma qəlbləri Məndən uzaqdır.
9 Boş yerə Mənə səcdə edirlər,
İnsan əmrlərindən çıxardıqları təlimləri öyrədirlər"».
10 İsa camaatı yanına çağırıb onlara dedi: «Qulaq asın və dərk edin.
11 Ağıza daxil olan şey insanı murdar etməz, amma insanı murdar edən ağızdan çıxan şeydir».
12 O zaman şagirdlər gəlib Ona dedilər: «Bilirsənmi fariseylər bu sözü eşitdikdə incidilər».†
13 Amma İsa cavab verib dedi: «Səmavi Atamın əkmədiyi hər bitki kökündən qoparılacaq.
14 *Onları buraxın. Onlar korların kor rəhbərləridir. Əgər kor koru aparsa, ikisi də çuxura düşər».
15 Peter Ona cavab verərək dedi: «Bu məsəli bizə izah et».
16 İsa dedi: «Siz də hələ dərk etməmisiniz?
17 Başa düşmürsünüz ki, ağıza girən hər şey qarına gedir və ifraz olunur?
18 *Ağızdan çıxan şeylərsə ürəkdən çıxar, bunlar da insanı murdar edər.
19 Çünki ürəkdən pis fikirlər, qatillik, zinakarlıq, cinsi əxlaqsızlıq, oğurluq, yalançı şahidlik və küfr çıxar.

---

* **15:4** Çıx. 20:12; 21:17; Lev. 20:9; Qanun. 5:16 * **15:6** *Atasına* – bəzi əlyazmalarda *ata-anasına.*
* **15:7** Yeş. 29:13 † **15:12** *İncidilər* – hərfi tərcümədə *büdrədilər.* * **15:14** Luka 6:39 * **15:18** Mat. 12:34

20 İnsanı murdar edən şeylər bunlardır. Yuyulmamış əllərlə yemək isə insanı murdar etməz».

Kənanlı qadının imanı
(Mark 7:24-30)

21 İsa oradan çıxıb Sur və Sidon bölgələrinə çəkildi.
22 Budur, Kənanlı bir qadın o diyardan çıxıb «ya Rəbb, ey Davud Oğlu, mənə rəhm elə. Qızım ağır bir halda cinə tutulub» deyə çığırırdı.
23 İsa cavabında ona bir söz belə, demədi. Şagirdləri yaxınlaşıb «onu burax, çünki arxamızca çığırır» deyərək İsaya yalvardılar.
24 Amma İsa cavab verib dedi: «Mən yalnız İsrail xalqının itmiş qoyunlarının yanına göndərilmişəm».
25 Qadınsa yaxınlaşdı və Ona səcdə qılıb dedi: «Ya Rəbb, mənə imdad et».
26 İsa cavab verib dedi: «Uşaqların çörəyini götürüb itlərə atmaq düzgün olmaz».
27 Qadın dedi: «Haqlısan, ya Rəbb! Amma itlər də sahiblərinin süfrəsindən düşən qırıntılardan yeyir».
28 O zaman İsa cavab verib qadına dedi: «Ey qadın! İmanın böyükdür; sənə istədiyin kimi olsun». Onun qızı o saatda sağaldı.

İsa dörd min nəfəri doydurur
(Mark 8:1-10)

29 İsa oradan çıxıb Qalileya gölünün sahilindən keçdi və dağın başına çıxıb orada oturdu.
30 Onun yanına böyük bir izdiham gəldi və özləri ilə birlikdə topallar, korlar, şikəstlər, lallar və daha başqa bir çoxunu gətirdilər. Onları İsanın ayaqları yanına qoydular və İsa onlara şəfa verdi.
31 Xalq görəndə ki lallar danışır, şikəstlər sağalır, topallar yeriyir və korlar görür, heyrətləndi və İsrailin Allahını izzətləndirdi.
32 İsa şagirdlərini yanına çağırıb dedi: «Bu camaata yazığım gəlir, çünki üç gündür ki, yanımdadırlar və yeməyə heç nələri yoxdur. Onları evlərinə ac yola salmaq istəmirəm ki, yolda taqətdən düşməsinlər».
33 Şagirdlər Ona dedilər: «Bu çöllükdə bu qədər camaatı doydurmaq üçün çörəyi haradan tapaq?»
34 İsa onlardan soruşdu: «Neçə çörəyiniz var?» Onlar dedilər: «Yeddi və bir az da kiçik balığımız var».
35 Onda İsa camaata əmr etdi ki, yerə otursunlar.
36 Yeddi çörəklə balıqları götürdü və şükür edərək bölüb şagirdlərə, şagirdlər də camaata verdi.
37 Hamı yeyib-doydu. Artıq qalan hissələri yığdılar, yeddi səbət doldu.
38 Yemək yeyən adamların sayı isə qadınlar və uşaqlardan başqa, dörd min nəfər idi.
39 İsa camaatı buraxıb qayığa minərək Məcdəl bölgəsinə getdi.

16

Fariseylərin və sadukeylərin mayası
(Mat. 12:38-39; Mark 8:11-21; Luka 12:54-56)

1 *Fariseylər və sadukeylər yaxınlaşıb İsanı sınamaq üçün xahiş etdilər ki,
onlara göydən gələn bir əlamət göstərsin.
2 Amma İsa onlara cavab verdi: «Axşam olanda siz: “Hava yaxşı olacaq,
çünki göy qırmızıdır”,
3 səhər çağı “bu gün fırtına qopacaq, çünki göy qırmızıdır, tutqundur”
deyirsiniz. Göyün* görünüşünü seçə bilirsiniz, ancaq zamanın əlamətlərini
seçə bilmirsiniz?
4 *Pis və vəfasız nəsil bir əlamət axtarır. Amma ona Yunusun əlamətindən
başqa heç bir əlamət verilməyəcək». İsa onları tərk edib getdi.
5 Şagirdlər o taya keçəndə çörək götürməyi yaddan çıxarmışdılar.
6 *İsa onlara dedi: «Ehtiyatlı olun! Fariseylərin və sadukeylərin mayasından
özünüzü gözləyin».
7 Şagirdlər isə öz aralarında danışıb deyirdilər: «Bunu çörək götürmədiyimiz
üçün deyir».
8 İsa bunu bilərək dedi: «Ey imanı az olanlar! Nə üçün çörəyinizin
yoxluğundan danışırsınız?
9 *Hələ dərk etmirsinizmi? Beş min nəfər üçün beş çörəyi və neçə zənbil
yığdığınızı xatırlamırsınızmı?
10 Dörd min nəfər üçün yeddi çörəyi və neçə səbət yığdığınızı da
xatırlamırsınızmı?
11 Necə anlaya bilmirsiniz ki, Mən sizinlə danışanda çörəyi nəzərdə tut-
mamışdım? Fariseylərin və sadukeylərin mayasından özünüzü gözləyin».
12 O zaman onlar anladılar ki, İsa çörək mayasından yox, fariseylərin və
sadukeylərin təlimindən qorunmağı nəzərdə tutmuşdu.

Peterin Məsihi tanıması
(Mark 8:27-30; Luka 9:18-21)

13 İsa Filip Qeysəriyyəsi bölgəsinə gəldiyi zaman Öz şagirdlərindən soruşdu:
«Adamların dediyinə görə Bəşər Oğlu kimdir?»
14 *Onlar da dedilər: «Bəziləri Vəftizçi Yəhya, başqaları İlyas, digərləri isə
deyirlər ki, Yeremya yaxud peyğəmbərlərdən biridir».
15 İsa onlara dedi: «Bəs siz nə deyirsiniz? Sizcə Mən kiməm?»
16 *Şimon Peter cavab verdi: «Sən var olan Allahın Oğlu Məsihsən».
17 İsa ona cavab verib dedi: «Nə bəxtiyarsan, ey Yunus oğlu Şimon! Çünki
bunu sənə bildirən ət və qan† deyil, göylərdə olan Atamdır.
18 Mən sənə deyirəm ki, sən Petersən‡ və Mən cəmiyyətimi bu Qayanın§
üzərində quracağam. Ölülər diyarının qapıları ona qalib gələ bilməyəcək.
19 *Səmavi Padşahlığın açarlarını sənə verəcəyəm. Yer üzündə bağlayacağın
hər şey göylərdə bağlanmış olacaq və yer üzündə açacağın hər şey göylərdə
açılmış olacaq».
20 Bu sözlərdən sonra İsa şagirdlərə qadağan etdi ki, Onun Məsih olduğunu
heç kəsə danışmasınlar.

---

* **16:1** Luka 11:16 * **16:3** *Göyün* – bəzi əlyazmalarda *Ey ikiüzlülər, göyün.* * **16:4** Luka 11:29
* **16:6** Luka 12:1 * **16:9** Mat. 14:17-21; 15:34-38 * **16:14** Mat. 14:1-2; Mark 6:14-15; Luka 9:7-8
* **16:16** Yəh. 6:68-69 † **16:17** *Ət və qan* – yəni insan. ‡ **16:18** *Peter* – yunan mətnində *Petros* sözü
olub *daş* deməkdir. § **16:18** *Qaya* – Xilaskar Rəbbin bir rəmzi. Bax: Qanun. 32:4; 2Şam. 22:47; Zəb.
89:26; Yeş. 26:4; 1Kor. 10:4. * **16:19** Mat. 18:18; Yəh. 20:23

İsa ölüb-diriləcəyi barədə əvvəlcədən xəbər verir
(Mark 8:31-9:1; Luka 9:22-27)

21 *Bundan sonra İsa şagirdlərinə danışmağa başladı ki, Özü Yerusəlimə
getməli, ağsaqqallar, başçı kahinlər və ilahiyyatçılar tərəfindən çox əzab
çəkməli, öldürülməli və üçüncü gün dirilməlidir.
22 Peter Onu bir kənara çəkib etiraz etməyə başladı: «Ya Rəbb, Özünə yazığın
gəlsin! Bu əsla Sənin başına gəlməyəcək!»
23 Amma İsa dönüb Peterə dedi: «Çəkil qarşımdan, Şeytan! Sən Mənə
mane olursan. Sən Allahın işləri haqqında deyil, insan əməlləri barəsində
fikirləşirsən».
24 *Sonra İsa şagirdlərinə dedi: «Əgər bir kəs Mənim ardımca gəlmək istəyirsə,
özündən imtina etsin və çarmıxını götürüb ardımca gəlsin.
25 *Kim canını xilas etmək istəyirsə, onu itirəcək, amma kim Mənə görə
canını itirirsə, onu qoruyacaq.
26 İnsan bütün dünyanı qazanıb canını itirərsə, ona nə xeyri var? Yaxud
insan öz canının əvəzinə nə verə bilər?
27 *Çünki Bəşər Oğlu Atasının izzəti içində Öz mələkləri ilə gələcək və o zaman
hər kəsə öz əməlinə görə əvəzini verəcək.
28 Sizə doğrusunu deyirəm: burada duranlardan bəzisi Bəşər Oğlunun
Padşahlığı ilə gəldiyini görmədən ölməyəcək».

17

İsanın görünüşü dəyişir
(Mark 9:2-13; Luka 9:28-36)

1 *Altı gündən sonra İsa Özü ilə yalnız Peter, Yaqub və qardaşı Yəhyanı
götürüb hündür bir dağa çıxdı.
2 Onların qarşısında görünüşü dəyişdi. Üzü günəş kimi parladı və libası işıq
kimi ağ oldu.
3 O an Musa və İlyas onlara göründü. Onlar İsa ilə söhbət edirdi.
4 Peter sözə başlayıb İsaya dedi: «Ya Rəbb! Nə yaxşı ki biz buradayıq. Əgər
istəyirsənsə, burada üç çardaq qurum – biri Sənin, biri Musa, biri də İlyas
üçün».
5 *Peter hələ danışan zaman parlaq bir bulud onların üzərinə kölgə saldı.
Budur, buluddan bir səs gəldi: «Bu Mənim sevimli Oğlumdur, Ondan razıyam,
Ona qulaq asın!»
6 Şagirdlər bunu eşidəndə üzüstə yerə qapandılar və onları böyük dəhşət
bürüdü.
7 İsa gəlib onlara toxunaraq «Qalxın, qorxmayın!» dedi.
8 Onlar da başlarını qaldıranda İsadan başqa kimsəni görmədilər.
9 Dağdan enərkən İsa şagirdlərinə əmr etdi: «Bəşər Oğlu ölülər arasından
dirilənə qədər gördüyünüzü heç kimə söyləməyin».
10 *Şagirdlər Ondan soruşdular: «Elə isə, niyə ilahiyyatçılar deyirlər ki,
əvvəlcə İlyas gəlməlidir?»
11 İsa onlara cavab verdi: «Düzdür, İlyas gəlib hər şeyi yoluna qoymalıdır.

---

* **16:21** Mat. 17:22-23; 20:19; 27:62-63 * **16:24** Mat. 10:38; Luka 14:27 * **16:25** Mat. 10:39; Luka 17:33; Yəh. 12:25 * **16:27** Zəb. 62:12; Mat. 25:31; Rom. 2:6; Vəhy 2:23 * **17:1** 2Pet. 1:17-18 * **17:5** Qanun. 18:15; Zəb. 2:7; Yeş. 42:1; Mat. 3:17; 12:18; Mark 1:11; Luka 3:21-22 * **17:10** Mal. 4:5

12 *Lakin sizə deyirəm: artıq İlyas gəldi və onu tanımadılar, lakin nə
istədilərsə, onun başına gətirdilər. Eyni cür Bəşər Oğlu da onların əlindən əzab
çəkəcək».
13 Şagirdlər o zaman başa düşdülər ki, İsa onlara bu sözləri Vəftizçi Yəhya
haqqında söyləyirdi.

Oğlandan cin çıxarılır
(Mark 9:14-29; Luka 9:37-43)

14 Onlar xalqın yanına gələndə bir adam gəlib İsanın qarşısında diz çökərək
dedi:
15 «Ya Rəbb! Oğluma rəhm elə, çünki o, epileptikdir və çox əzab çəkir. Tez-tez
gah oda, gah da suya düşür.
16 Onu Sənin şagirdlərinin yanına gətirdim, lakin ona şəfa verə bilmədilər».
17 İsa cavab verərək dedi: «Ey imansız və yolunu azmış nəsil! Nə vaxta
qədər sizinlə olacağam? Nə vaxta qədər sizə dözəcəyəm? Uşağı buraya, yanıma
gətirin».
18 İsa cinə qadağan etdi və cin uşaqdan çıxdı. Oğlan o saatda şəfa tapdı.
19 O zaman şagirdlər İsaya təklikdə yaxınlaşıb dedilər: «Nə üçün biz o ruhu
qova bilmədik?»
20 *İsa da onlara dedi: «İmanınız az olduğu üçün. Çünki sizə doğrusunu
deyirəm: bir xardal toxumu qədər imanınız olarsa və siz bu dağa "buradan
oraya köç" desəniz, o köçər və sizin üçün mümkün olmayan heç bir şey
olmaz».
21 *

İsa ölüb-diriləcəyi barədə yenə xəbər verir
(Mark 9:30-32; Luka 9:43-45)

22 Qalileyada yığılarkən İsa şagirdlərə dedi: «Bəşər Oğlu insan əllərinə təslim
ediləcək
23 və Onu öldürəcəklər, amma O, üçüncü gün diriləcək». Onlar çox
kədərləndilər.

Məbəd vergisi

24 *Kefernahuma gəldikləri zaman məbəd vergisini† yığanlar Peterə
yaxınlaşıb dedilər: «Sizin Müəlliminiz vergi ödəmirmi?»
25 Peter «ödəyir» dedi. Evə gələndə İsa onu qabaqlayaraq dedi: «Şimon! Sən
necə düşünürsən? Yerin hökmdarları gömrük və yaxud vergini kimdən alırlar?
Öz övladlarındanmı, yoxsa kənar adamlardan?»
26 Peter Ona «kənar adamlardan» söylədikdə İsa ona dedi: «Belə isə, övladlar
sərbəstdir.
27 Lakin bu adamları incitməyək deyə gölə get, tilov at və tilova düşən ilk
balığı götür. Onun ağzını açanda bir gümüş pul‡ tapacaqsan. Onu götür, həm
Mənim, həm də öz əvəzinə ver».

18

Ən böyük kimdir?
(Mark 9:33-37,42-48; Luka 9:46-48; 17:1-2)

---

* **17:12** Mat. 11:14 * **17:20** Mat. 21:21; Mark 11:23; Luka 17:5-6; 1Kor. 13:2 * **17:21** *Olmaz* – bəzi əlyazmalarda *olmaz.* 21 *Bu cür ruhlar yalnız dua və orucla çıxar* (Mark 9:29). * **17:24** Çıx. 30:13; 38:26 † **17:24** *Məbəd vergisi* – yunan mətnində *didraxmon*, yəni iki dirhəm. ‡ **17:27** *Bir gümüş pul* – yunan mətnində *statir*, yəni dörd dirhəm.

1 *Həmin vaxt şagirdlər İsanın yanına gəlib dedilər: «Səmavi Padşahlıqda ən
böyük kimdir?»
2 *İsa yanına bir balaca uşaq çağırıb onu şagirdlərin arasına qoydu.
3 O dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: əgər siz yolunuzdan dönüb uşaqlar kimi
olmasanız, Səmavi Padşahlığa əsla daxil ola bilməzsiniz.
4 Beləliklə, kim bu uşaq kimi özünü aşağı tutarsa, Səmavi Padşahlıqda ən
böyük odur.
5 Kim Mənim adımla belə bir uşağı qəbul edərsə, Məni qəbul edər.
6 Amma kim Mənə iman edən bu kiçiklərdən birini pis yola çəkərsə,* öz
boynuna böyük bir dəyirman daşı asıb dənizin dibinə atılaraq boğulmaq onun
üçün daha yaxşı olar.
7 İnsanları pis yola çəkən şeylər üçün vay bu dünyanın halına! Belə şeylərin
gəlməsi qarşısıalınmazdır, amma vay o adamın halına ki, bunlar onun va-
sitəsilə gəlir!
8 *Əgər əlin və ya ayağın səni pis yola çəkərsə, onu kəs at. Sənin əbədi həyata
şikəst və ya topal daxil olmağın iki əl və iki ayaqla əbədi oda atılmağından
yaxşıdır.
9 *Əgər gözün səni pis yola çəkərsə, onu çıxarıb at. Sənin tək gözlə əbədi
həyata daxil olmağın iki gözlə cəhənnəm oduna atılmağından yaxşıdır.

İtmiş qoyun məsəli
(Luka 15:3-7)

10 Bu kiçiklərdən birinə belə, xor baxmaqdan çəkinin. Çünki sizə deyirəm:
onların səmadakı mələkləri göylərdə olan Atamın üzünü daima görür.
11 †
12 Siz necə deyirsiniz? Bir adamın yüz qoyunu varsa və onlardan biri
yolunu azarsa, doxsan doqquzunu dağlarda qoyub yolunu azan qoyunu
axtarmağa getməzmi?
13 Sizə doğrusunu deyirəm: əgər onu tapa bilərsə, yolunu azmayan doxsan
doqquz qoyun üçün sevindiyindən artıq onun üçün sevinər.
14 Beləcə bu kiçiklərdən birinin belə, həlak olması göylərdə olan Atanızın
iradəsi deyil.

Qardaş günah işlədəndə

15 *Əgər qardaşın sənə qarşı günah işlədərsə, get, onun günahını ona göstər.
Qoy hər şey yalnız ikinizin arasında qalsın. O sənə qulaq asarsa, qardaşını
qazandın.
16 *Amma qulaq asmazsa, özünlə bir və ya iki nəfər götür ki, “hər iddia iki
yaxud üç şahidin sözü ilə təsdiq edilsin”.
17 Əgər o bu adamların da sözünə qulaq asmaq istəməsə, vəziyyəti imanlılar
cəmiyyətinə bildir. Əgər cəmiyyətin də sözünə qulaq asmaq istəməsə, onu bir
bütpərəst və vergiyığan hesab et.
18 *Sizə doğrusunu deyirəm: yer üzündə bağlayacağınız hər şey göydə
bağlanmış olacaq və yer üzündə açacağınız hər şey göydə açılmış olacaq.

---

* **18:1** Luka 22:24 * **18:2** Mark 10:15; Luka 18:17 * **18:6** *Pis yola çəkmək* – hərfi tərcümədə *büdrətmək.* * **18:8** Mat. 5:30 * **18:9** Mat. 5:29 † **18:11** *Görür* – bəzi əlyazmalarda *görür.* 11 *Çünki Bəşər Oğlu itmişləri xilas etməyə gəlmişdir* (Luka 19:10). * **18:15** Luka 17:3 * **18:16** Qanun. 19:15 * **18:18** Mat. 16:19; Yəh. 20:23

19 Yenə sizə doğrusunu deyirəm: yer üzündə sizlərdən iki nəfər diləyəcəkləri
hər hansı bir şey üçün razılığa gələrsə, göylərdə olan Atam onların istəklərini
yerinə yetirəcək.
20 Çünki harada iki və ya üç nəfər Mənim adımla yığılarsa, Mən də orada,
onların arasındayam».

İnsafsız qul məsəli

21 *O zaman Peter gəlib İsaya dedi: «Ya Rəbb! Qardaşım mənə qarşı günah
işlədərsə, neçə dəfə mən onu bağışlamalıyam? Yeddi dəfəmi?»
22 İsa ona dedi: «Sənə deyirəm: yeddi dəfə yox, yetmiş dəfə yeddi.
23 Ona görə də Səmavi Padşahlıq öz qulları ilə hesablaşmaq istəyən bir
padşaha bənzəyir.
24 Hesablaşmağa başladığı zaman onun yanına on min talant‡ borcu olan
biri gətirildi.
25 Amma onun ödəməyə bir şeyi olmadığı üçün ağası əmr etdi ki, özü, arvadı,
uşaqları və bütün malı satılaraq borcunu ödəsin.
26 Elə bu vaxt qul yerə qapanıb ona səcdə edərək dedi: “Səbir et! Mən
hamısını ödəyəcəyəm”.
27 Ağasının o qula rəhmi gəldi, onu buraxdı və borcunu bağışladı.
28 Amma o qul kənara çıxıb ona yüz dinar borclu olan bir yoldaşını tapdı.
Onu yaxaladı və “Borcunu ödə!” deyərək boğmağa başladı.
29 Yoldaşı yerə qapanıb ona “səbir et, borcunu ödəyəcəyəm” deyə yalvardı.
30 O isə istəmədi. Gedib borcunu ödəyənə qədər onu zindana saldırdı.
31 Ağanın digər qulları baş verən hadisəni görəndə çox kədərləndilər və
gedib bütün olanı ağalarına nəql etdilər.
32 Onda ağa o qulu yanına çağırıb dedi: “Ey pis qul, bütün o borcu sənə
bağışladım, çünki mənə yalvardın.
33 Mən sənə mərhəmət etdiyim kimi sən də yoldaşına mərhəmət etməli
deyildinmi?”
34 Ağası qəzəblənib bütün borcunu ödəyənə qədər onu işgəncə verənlərə
təslim etdi.
35 Hər biriniz qardaşlarınızı ürəkdən bağışlamasanız, Səmavi Atam da sizə
elə edər».

19

Boşanma haqqında
(Mark 10:1-12)

1 İsa söhbətini bitirdikdən sonra Qalileyadan çıxıb Yəhudeyanın İordan
çayının o biri tayında yerləşən bölgəsinə getdi.
2 Böyük bir izdiham Onun ardınca gəldi. İsa orada onlara şəfa verdi.
3 Bəzi fariseylər İsanın yanına gəlib Onu sınamaq üçün belə bir sual verdilər:
«İnsanın öz arvadını hər səbəbə görə boşamağa icazəsi varmı?»
4 *İsa cavab verib dedi: «Oxumamısınız ki, Yaradan başlanğıcdan “onları kişi
və qadın olaraq yaratdı” və dedi:
5 *“Buna görə də kişi ata-anasını tərk edib arvadına qovuşacaq və ikisi bir
bədən olacaq”?

---

* **18:21** Luka 17:3-4 ‡ **18:24** *Talant* – ən böyük ölçü, 34,5 kiloqram qızıl və yaxud gümüş. * **19:4** Yar. 1:27; 5:2 * **19:5** Yar. 2:24

6 Artıq onlar iki deyil, bir bədəndir. Buna görə də qoy Allahın birləşdirdiyini
insan ayırmasın».
7 *Fariseylər İsaya belə dedilər: «Onda Musa nə üçün bir talaq kağızı verərək
arvadını boşamağı əmr etdi?»
8 İsa onlara dedi: «Ürəyinizin inadkar olduğuna görə Musa arvadlarınızı
boşamağınıza icazə verdi. Amma başlanğıcdan belə deyildi.
9 *Mənsə sizə deyirəm ki, cinsi əxlaqsızlıqdan başqa, hər hansı bir səbəbə
görə arvadını boşayıb başqası ilə evlənən kəs zina edir».*
10 Şagirdləri İsaya dedilər: «Əgər ərlə arvad arasındakı münasibət belə isə,
deməli, evlənməmək daha yaxşıdır».
11 Amma İsa onlara dedi: «Hər adam bu sözü qəbul edə bilməz, ancaq bu
qabiliyyətin verildiyi adamlar qəbul edə bilər.
12 Çünki elələri var ki, anadangəlmə xədimdir, elələri var ki, insanlar
tərəfindən xədim ediliblər, elələri də var ki, Səmavi Padşahlıq uğrunda özlərini
xədim sayırlar. Bunu qəbul edə bilən qəbul etsin».

İsa uşaqlara xeyir-dua verir
(Mark 10:13-16; Luka 18:15-17)

13 O zaman uşaqlar İsanın yanına gətirildi ki, İsa onların üzərinə əllərini
qoyub dua etsin. Şagirdlər isə onlara qadağan etdilər.
14 Amma İsa dedi: «Uşaqları buraxın, qoy Mənim yanıma gəlsinlər! Onlara
mane olmayın! Çünki Səmavi Padşahlıq belələrinə məxsusdur».
15 İsa onların üzərinə əllərini qoyub oradan getdi.

Var-dövlət və Səmavi Padşahlıq
(Mark 10:17-31; Luka 18:18-30)

16 Bir adam İsanın yanına gəlib dedi: «Müəllim,† mən nə yaxşılıq etməliyəm
ki, əbədi həyata malik olum?»
17 İsa ona dedi: «Nə üçün Məndən yaxşılıq barəsində soruşursan? Yaxşı olan
tək Biri vardır.‡ Əgər sən əbədi həyata qovuşmaq istəyirsənsə, Onun əmrlərinə
riayət et».
18 *O adam İsadan «Hansı əmrlərə?» deyə soruşdu. İsa da dedi: «"Qətl etmə.
Zina etmə. Oğurluq etmə. Yalandan şahidlik etmə.
19 Ata-anana hörmət et". Həmçinin "qonşunu özün kimi sev"».
20 Cavan adam İsaya dedi: «Bunların hamısına riayət etmişəm,§ daha nəyim
çatışmır?»
21 İsa ona dedi: «Əgər kamil olmaq istəyirsənsə, get, əmlakını sat və yox-
sullara payla. Onda göylərdə xəzinən olacaq. Sonra qayıt, Mənim ardımca
gəl».
22 Lakin cavan adam bu sözü eşitdikdə kədərlənib getdi, çünki var-dövləti
çox idi.
23 İsa şagirdlərinə dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: varlı adamın Səmavi
Padşahlığa daxil olması çətindir.

---

* **19:7** Qanun. 24:1-4; Mat. 5:31 * **19:9** Mat. 5:32; Luka 16:18; 1Kor. 7:10-11 * **19:9** *Zina edir* – bəzi əlyazmalarda *zina edir. Ərindən boşanmış qadınla evlənən də zina edir* (Luka 16:18). † **19:16** *Müəllim* – bəzi əlyazmalarda *Ey yaxşı Müəllim.* ‡ **19:17** *Nə üçün Məndən yaxşılıq barəsində soruşursan? Yaxşı olan tək Biri vardır* – bəzi əlyazmalarda *Mənə niyə yaxşı deyirsən? Tək Allahdan başqa yaxşısı yoxdur* (Mark 10:18; Luka 18:19). * **19:18** Çıx. 20:12-16; Qanun. 5:16-20; Lev. 19:18 § **19:20** *Riayət etmişəm* – bəzi əlyazmalarda *Gəncliyimdən bəri riayət edirəm* (Mark 10:20; Luka 18:21).

24 Yenə sizə deyirəm ki, dəvənin iynə gözündən keçməsi varlı adamın Allahın
Padşahlığına daxil olmasından asandır».
25 Bunu eşidən şagirdlər çox təəccüblənərək dedilər: «Elə isə, kim xilas ola
bilər?»
26 İsa onlara baxıb dedi: «Bu, insanlar üçün qeyri-mümkündür, amma Allah
üçün hər şey mümkündür».
27 Bundan sonra Peter cavab verərək Ona dedi: «Bax biz hər şeyi qoyub
Sənin ardınca gəlmişik, əvəzində nəyimiz olacaq?»
28 *İsa onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: hər şey yeniləşəndə, Bəşər Oğlu
izzətli taxtına oturanda Mənim ardımca gələn sizlər də İsrailin on iki qəbiləsinə
hökm etmək üçün on iki taxt üzərində oturacaqsınız.
29 Mənim adım uğrunda ya evlərini ya qardaşlarını ya bacılarını ya atasını
ya anasını** ya uşaqlarını və yaxud tarlalarını atan hər kəs bundan yüz dəfə
artıq alacaq və əbədi həyatı da irs olaraq alacaq.
30 *Amma birinci olanların çoxu axırıncı, axırıncı olanlarsa birinci olacaq.

20

Üzüm bağının sahibi barədə məsəl

1 Səmavi Padşahlıq səhər erkən durub öz üzüm bağı üçün işçi tutmağa çıxan
ev sahibinə bənzəyir.
2 O, işçilərlə günü bir dinara razılaşıb onları üzüm bağına göndərdi.
3 Üçüncü saat* radələrində çıxıb meydanda işsiz durmuş adamları gördü.
4 Onlara da dedi: “Siz də üzüm bağına gedin və haqqınızı düz verərəm”.
5 Onlar da bağa getdilər. Altıncı† və doqquzuncu saat‡ radələrində yenə çıxıb
belə etdi.
6 On birinci saat§ radələrində çıxdı və orada duran başqalarını tapıb onlara
dedi: “Nə üçün bütün günü burada işsiz dursunuz?”
7 “Çünki heç kim bizə iş vermədi” dedilər. Onlara “siz də üzüm bağına
gedin”** dedi.
8 *Axşam olanda bağ sahibi öz nəzarətçisinə dedi: “İşçiləri çağır və
axırıncılardan başlayaraq birincilərə kimi muzdlarını ver”.
9 On birinci saat radələrində işə gələnlər adambaşına bir dinar aldılar.
10 Birinci gələnlərsə daha çox alacaqlarını düşündülər, lakin onlar da
adambaşına bir dinar aldılar.
11 Pullarını aldıqları zaman ev sahibinə şikayət edərək dedilər:
12 “Bu ən axırıncılar cəmi bir saat işlədilər və sən onları günün ağırlığını və
qızmar istisini çəkən bizlərlə bir tutdun”.
13 O isə onlardan birinə cavab verib dedi: “Dostum, axı mən sənə haqsızlıq
etmədim, sən mənimlə bir dinara razılaşmadınmı?
14 Haqqını al, get! Axırıncıya da sənə verdiyim qədər vermək istəyirəm.
15 Öz pulumla istədiyimi etməyə ixtiyarım yoxdurmu? Sən mənim
comərdliyimə qısqanırsan?”

---

* **19:28** Mat. 25:31; Luka 22:30 ** **19:29** *Ya anasını* – bəzi əlyazmalarda *ya anasını ya arvadını.*
* **19:30** Mat. 20:16; Luka 13:30 * **20:3** *Üçüncü saat* – hazırkı vaxtla səhər saat doqquz. † **20:5** *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki. ‡ **20:5** *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç. § **20:6** *On birinci saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat beş. ** **20:7** *Gedin* – bəzi əlyazmalarda *gedin və haqqınızı alarsınız.* * **20:8** Lev. 19:13; Qanun. 24:15

16 *Beləcə də axırıncılar birinci, birincilər isə axırıncı olacaq».††

İsa ölüb-diriləcəyi barədə üçüncü dəfə xəbər verir (Mark 10:32-34; Luka 18:31-34)

17 İsa Yerusəlimə gedərkən yolda On İki şagirdi kənara çağırıb ayrıca onlara dedi:
18 «Bax Yerusəlimə qalxırıq, Bəşər Oğlu başçı kahinlərə və ilahiyyatçılara təslim olunacaq. Onu ölümə məhkum edəcəklər;
19 ələ salaraq qamçılayıb çarmıxa çəksinlər deyə başqa millətlərə təslim edəcəklər. O, üçüncü gün diriləcək».

Kim üstündür (Mark 10:35-45)

20 O zaman Zavday oğullarının anası oğulları ilə birlikdə İsaya yaxınlaşıb səcdə qılaraq Ondan nə isə diləndi.
21 İsa qadından «Sən nə istəyirsən?» deyə soruşdu. Qadın Ona dedi: «Əmr et ki, mənim bu iki oğlum Sənin Padşahlığında biri sağında, biri solunda otursun».
22 Amma İsa cavab verib dedi: «Nə dilədiyinizi özünüz də bilmirsiniz. Mənim içəcəyim kasadan siz də içə bilərsinizmi?»‡‡ Onlar dedilər: «Bilərik».
23 İsa onlara dedi: «Mənim içəcəyim kasadan içəcəksiniz.§§ Amma sağımda və yaxud solumda oturmağa izin vermək Məndən asılı deyil. Atam oranı kimlər üçün hazırlayıbsa, onlara veriləcək».
24 Bunu eşidən on şagirdin iki qardaşa acığı tutdu.
25 *İsa şagirdləri yanına çağırıb dedi: «Bilirsiniz ki, millətlərin rəhbərləri onların üzərində hökmranlıq, əyanları da onlara ağalıq edir.
26 Sizin aranızda isə qoy belə olmasın. Sizlərdən böyük olmaq istəyən xidmətçiniz olsun.
27 Aranızda kim birinci olmaq istəsə, başqalarının qulu olsun.
28 Beləcə Bəşər Oğlu gəlmədi ki, Ona xidmət etsinlər, gəldi ki, Özü xidmət etsin və çoxlarını satın almaq üçün Öz canını fidyə versin».

İki kor adamın gözləri açılır (Mark 10:46-52; Luka 18:35-43)

29 İsa şagirdləri ilə Yerixodan çıxarkən böyük bir izdiham Onun ardınca getdi.
30 *Yol kənarında oturan iki kor adam İsanın oradan keçdiyini eşitdikdə «Ya Rəbb, ey Davud Oğlu! Bizə rəhm elə!» deyə bağırdı.
31 Camaat onlara qadağan edib susdurmaq istədisə də, onlar «Ya Rəbb, ey Davud Oğlu! Bizə rəhm elə!» deyə daha ucadan bağırdılar.
32 İsa dayanıb onları çağırdı və onlardan soruşdu: «Nə istəyirsiniz, sizin üçün edim?»
33 Onlar dedilər: «Ya Rəbb, gözlərimiz açılsın».
34 İsanın onlara rəhmi gəldi, gözlərinə toxundu. Həmin an onların gözləri açıldı və İsanın ardınca getdilər.

---

* **20:16** Mat. 19:30; Mark 10:31; Luka 13:30 †† **20:16** *Olacaq* – bəzi əlyazmalarda *olacaq; çünki dəvət edilmiş çox, seçilmiş isə azdır* (Mat. 22:14). ‡‡ **20:22** *Bilərsinizmi?* – bəzi əlyazmalarda *bilərsinizmi? Mən vəftiz olduğum kimi siz də vəftiz ola bilərsinizmi?* (Mark 10:38). §§ **20:23** *İçəcəksiniz* – bəzi əlyazmalarda *içəcəksiniz və Mən vəftiz olduğum kimi vəftiz olacaqsınız* (Mark 10:39). * **20:25** Mat. 23:11; Mark 9:35; Luka 22:25-26 * **20:30** Mat. 9:27

21

İsanın Yerusəlimə girməsi
(Mark 11:1-11; Luka 19:28-40; Yəh. 12:12-19)

1 Yerusəlimə yaxınlaşıb Zeytun dağının yamacındakı Bet-Faqeyə gəldikləri
zaman İsa iki şagirdi göndərərək
2 onlara dedi: «Qarşınızdakı kəndə gedin. Dərhal orada bağlanmış bir eşşəklə
bir sıpa tapacaqsınız. Onları açıb Mənə gətirin.
3 Kim sizə bir şey desə, ona "bunlar Rəbbə lazımdır, tezliklə onları geri
göndərəcək" deyərsiniz».
4 Bunlar da peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz yerinə yetsin deyə baş
verdi:
5 *«Sion qızına* deyin ki,
"Bax Padşahın sənə tərəf gəlir;
O itaətkardır və bir eşşəyə –
Eşşəyin balası olan sıpaya minib gəlir"».
6 Şagirdlər gedib İsanın əmr etdiyi kimi etdilər.
7 Eşşəklə sıpanı gətirib üzərlərinə paltarlarını qoydular və İsa sıpanın belinə
mindi.
8 Camaatın çoxu öz paltarlarını yola sərdi. Bəzisi də ağaclardan budaqlar
kəsib yola döşədi.
9 *İsanın önündə gedən və ardınca gələn xalq belə nida edirdi:
«Davud Oğluna hosanna!†
Rəbbin ismi ilə Gələnə alqış olsun!
Ən uca yerlərdə hosanna!»
10 İsa Yerusəlimə daxil olanda bütün şəhər «Bu Kimdir?» deyərək sarsıldı.
11 Camaat isə deyirdi: «Bu, Qalileyanın Nazaret şəhərindən olan İsa
Peyğəmbərdir».

İsa satıcıları məbəddən qovur
(Mark 11:15-19; Luka 19:45-48; Yəh. 2:13-22)

12 İsa məbədə girib orada alver edənlərin hamısını qovdu. Sərrafların
masalarını və göyərçin satanların kürsülərini çevirdi.
13 *Onlara belə dedi:
«"Mənim evim dua evi adlandırılacaq"
deyə yazılıb. Amma siz onu "quldur yuvasına" çevirmisiniz!»
14 İsa məbəddə Onun yanına gələn korlara və axsaqlara şəfa verdi.
15 Lakin başçı kahinlər və ilahiyyatçılar Onun etdiyi heyrətamiz işləri və
məbəddə «Davud Oğluna hosanna!» deyə bağıran uşaqları gördükdə acıqlandılar
16 *və Ona dedilər: «Bunların nə söylədiyini eşidirsənmi?» İsa da onlara dedi:
«Bəli.
"Körpələrin və çağaların ağzından
Kamil həmd aldın"
sözünü heç oxumamısınızmı?»
17 İsa onları tərk edib şəhərdən çıxdı. Bet-Anyaya gedib orada gecələdi.

Barsız əncir ağacı
(Mark 11:12-14,20-24; Luka 13:6-9)

18 Səhəri gün İsa şəhərə qayıdanda acmışdı.

---

* **21:5** Yeş. 62:11; Zək. 9:9 * **21:5** *Sion qızına* – yəni Yerusəlim əhalisinə. * **21:9** Zəb. 118:25-26
† **21:9** *Hosanna* – ibrani dilində *xilas et.* Nida kimi işlənir. * **21:13** Yeş. 56:7; Yer. 7:11 * **21:16** Zəb. 8:2

19 Yol kənarında bir əncir ağacı gördü və ona yaxınlaşdı. Amma ağacda
yarpaqdan başqa bir şey tapmadı. İsa ona dedi: «Qoy bir daha sənin meyvən
çıxmasın». Əncir ağacı o anda qurudu.
20 Şagirdlər bunu gördükdə «əncir ağacı bir anda necə qurudu?» deyərək
heyrətləndilər.
21 *İsa cavab verib onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: əgər imanınız olub
şübhə etməsəniz, nəinki əncir ağacının başına gətirilən şeyi edərsiniz, hətta bu
dağa "Qalx, dənizə atıl!" desəniz, elə də olacaq.
22 İmanla dua edərək hər nə diləsəniz, alacaqsınız».

İsanın səlahiyyəti
(Mark 11:27-33; Luka 20:1-8)

23 İsa məbədə gəlib təlim öyrədərkən başçı kahinlər və xalqın ağsaqqalları
Ona yaxınlaşıb dedilər: «Sən bu işləri hansı səlahiyyətlə edirsən? Sənə bu
səlahiyyəti kim verib?»
24 İsa onlara belə cavab verdi: «Mən də sizə bir sual verəcəyəm; onu Mənə
desəniz, Mən də bunları hansı səlahiyyətlə etdiyimi sizə deyərəm.
25 Yəhyanın vəftizi haradan idi? Göydən idi, yoxsa insanlardan?» Onlarsa
aralarında müzakirə edərək belə dedilər: «Əgər desək "göydən", "Bəs nə üçün
ona inanmadınız?" deyəcək.
26 Amma desək "insanlardan", camaatdan qorxuruq, çünki hamı Yəhyanı
peyğəmbər sayır».
27 Cavabında İsaya dedilər: «Bilmirik». İsa da onlara dedi: «Bunları hansı
səlahiyyətlə etdiyimi Mən də sizə demirəm.

İki oğul məsəli

28 Bəs siz necə düşünürsünüz? Bir adamın iki oğlu vardı. Gəlib birincisinə
"oğlum, bu gün get üzüm bağımda işlə" dedi.
29 O da cavab verib "istəmirəm" dedi. Lakin sonra peşman olub getdi.
30 Həmin adam ikincisinə yaxınlaşıb yenə eyni sözü söylədi. O cavab verib
"Gedirəm, ağam!" dedi, amma getmədi.
31 Bu iki nəfərdən hansı atasının istəyini yerinə yetirdi?» Onlar «birincisi»
dedilər. İsa onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: vergiyığanlar və fahişələr
Allahın Padşahlığına sizdən qabaq girirlər.
32 *Çünki Yəhya sizin yanınıza salehlik yolunu göstərməyə gəldi. Sizsə
ona inanmadınız, amma vergiyığanlar və fahişələr ona inandılar. Siz bunu
gördükdən sonra da peşman olub ona inanmadınız.

Pis bağbanlar məsəli
(Mark 12:1-12; Luka 20:9-19)

33 *Başqa bir məsəli dinləyin: Ev sahibi olan bir adam var idi. Üzüm bağı
saldı, oranın ətrafına çəpər çəkdi. İçində yer qazaraq üzümsıxan düzəltdi,
nəzarət qülləsi tikdi. Sonra isə bağı bağbanlara icarəyə verərək başqa ölkəyə
getdi.
34 Məhsul vaxtı çatanda məhsulunu almaq üçün qullarını bağbanların yanına
göndərdi.
35 Lakin bağbanlar onun qullarını tutub kimini döydülər, kimini öldürdülər,
kimini də daşqalaq etdilər.

---

* **21:21** Mat. 17:20; 1Kor. 13:2 * **21:32** Luka 3:12; 7:29-30 * **21:33** Yeş. 5:1-7

36 Bağ sahibi yenə əvvəlkindən daha çox başqa qullar göndərdi. Bağbanlar
onlarla da əvvəlki kimi etdilər.
37 "Oğluma hörmət edərlər" deyərək axırda öz oğlunu onların yanına göndərdi.
38 Bağbanlarsa oğulu görəndə öz aralarında dedilər: "Varis budur. Gəlin onu
öldürək və miras bizə qalsın".
39 Beləcə onu tutub bağdan kənara çıxararaq öldürdülər.
40 Beləliklə, bağın sahibi gəldikdə bu bağbanlara nə edəcək?»
41 Onlar İsaya dedilər: «Bu xainləri dəhşətli şəkildə həlak edəcək, üzüm
bağını isə başqa bağbanlara icarəyə verəcək ki, onlar məhsulu öz vaxtında ona
versinlər».
42 *İsa onlara dedi: «Məgər siz Müqəddəs Yazılarda bunu heç oxumamısınız?
"Bənnaların rədd etdiyi daş
Guşədaşı olub.
Bu, Rəbbin işi idi,
Gözümüzdə xariqəli bir işdir".
43 Buna görə sizə deyirəm: Allahın Padşahlığı sizdən alınıb onun məhsullarını
yetişdirəcək bir millətə veriləcək.
44 Bu daşın üstünə yıxılan kəs parçalanacaq, daş isə kimin üzərinə düşərsə, onu
əzəcək».‡
45 Başçı kahinlər və fariseylər Onun məsəllərini eşitdikdə bu sözləri onlar
üçün dediyini başa düşdülər.
46 Ona görə də Onu tutmaq üçün yol axtarırdılar, lakin camaatdan qorxdu-
lar, çünki camaat İsanı peyğəmbər hesab edirdi.

22

Toy ziyafəti məsəli
(Luka 14:15-24)

1 İsa yenə onlara məsəllərlə xitab edərək dedi:
2 «Səmavi Padşahlıq oğluna toy ziyafəti verən bir padşaha bənzəyir.
3 O, toy ziyafətinə dəvət olunanları çağırmaq üçün qullarını göndərdi. Lakin
onlar gəlmək istəmədi.
4 Bir daha başqa qulları göndərərək onlara dedi: "Dəvət olunanlara deyin
ki, budur, mən ziyafətimi hazırladım, öküzlərim və bəslənmiş heyvanlarım
kəsilib, hər şey hazırdır, toy ziyafətinə gəlin!"
5 Amma dəvət olunanlar etinasızlıq göstərərək kimi tarlasına, kimi
ticarətinə getdi.
6 O biriləri isə onun qullarını tutub təhqir etdilər və öldürdülər.
7 Padşah bundan xəbər tutaraq qəzəbləndi. Öz qoşunlarını göndərib o
qatilləri məhv etdi, şəhərlərini isə yandırdı.
8 Onda qullarına dedi: "Toy ziyafəti hazırdır, fəqət dəvət olunanlar buna
layiq deyil.
9 Beləliklə, yolayrıclarına gedin və kimi tapsanız, toy ziyafətinə dəvət edin".
10 Həmin qullar yollara çıxdılar. Pis-yaxşı kimi tapdılarsa, hamısını
topladılar. Toy məclisi qonaqlarla doldu.
11 Padşah qonaqlara baxmaq üçün girdikdə orada toy libası geyməmiş bir
nəfəri gördü,
12 ona dedi: "Dostum! Sən toy libası geyməmiş buraya necə girdin?" O isə
susdu.

* **21:42** Zəb. 118:22-23 ‡ **21:44** Bəzi əlyazmalarda bu ayə yoxdur.

13 *O zaman padşah xidmətçilərə dedi: “Onun əllərini, ayaqlarını bağlayın
və qaranlıq çölə atın! Orada ağlaşma və diş qıcırtısı olacaq”.
14 Çünki dəvət edilmiş çox, seçilmiş isə azdır».

Hər kəsin öz haqqı
(Mark 12:13-17; Luka 20:20-26)

15 O zaman fariseylər gedib məsləhətləşirdilər ki, Onu söz üstündə necə
tutsunlar.
16 Onlar hirodçularla birgə öz şagirdlərini İsanın yanına göndərib dedilər:
«Müəllim, biz bilirik ki, Sən etibarlı adamsan, Allahın yolunu həqiqətə görə
öyrədirsən və heç kimə tərəfkeşlik etmirsən. Çünki insanlar arasında fərq
qoymursan.
17 İndi bizə de görək, Səncə bizim üçün qeysərə vergi verməyə icazə var ya
yox?»
18 Amma İsa onların pis niyyətini bilərək dedi: «Ey ikiüzlülər, Məni niyə
sınağa çəkirsiniz?
19 Vergi verdiyiniz sikkəni Mənə göstərin». Onlar da Ona bir dinar
gətirdilər.
20 İsa onlara dedi: «Sikkənin üstündəki bu təsvir və yazı kimindir?»
21 Ona dedilər: «Qeysərin». O vaxt İsa onlara dedi: «Elə isə, qeysərin haqqını
qeysərə, Allahın haqqını Allaha verin».
22 Bunu eşitdikləri zaman heyrətləndilər və İsanı tərk edib getdilər.

Dirilmə haqqında sual
(Mark 12:18-27; Luka 20:27-40)

23 *Həmin gün dirilmənin olmadığını iddia edən bəzi sadukeylər İsanın
yanına gəlib soruşdular:
24 *«Müəllim, Musa belə demişdir: “Əgər bir adam övladsız ölsə, qardaşı
onun dul qalmış arvadını alıb ölən qardaşın nəslini davam etdirsin”.
25 Aramızda yeddi qardaş var idi. Birincisi bir arvad aldı və öldü. Uşağı
olmadığından arvadı ilə qardaşı evləndi.
26 İkincisi və üçüncüsü, hətta yeddincisinə qədər eləcə öldü.
27 Hamısından sonra bu qadın da öldü.
28 İndi ölülər diriləndə bu qadın o yeddi nəfərdən hansının arvadı olacaq?
Çünki hamısı bu qadını almışdı».
29 İsa onlara cavab verib dedi: «Müqəddəs Yazıları və Allahın qüdrətini
bilmədiyinizə görə yanılırsınız.
30 Ona görə ki ölülər diriləndə insanlar nə evlənir, nə də ərə gedirlər. Ancaq
səmadakı mələklər* kimi olurlar.
31-32 *Bəs ölülərin dirilməsinə gəlincə, Allah tərəfindən sizə “Mən İbrahimin
Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun Allahıyam” deyə söylənən sözü oxu-
mamısınızmı? Allah ölülərin deyil, dirilərin Allahıdır».
33 Bunları eşidən camaat Onun təliminə təəccüblənirdi.

Allahın ən böyük əmri
(Mark 12:28-34; Luka 10:25-28)

34 Fariseylər İsanın sadukeyləri susdurduğunu eşidəndə bir yerə toplaşdılar.

---

* **22:13** Mat. 8:12; 25:30; Luka 13:28 * **22:23** Həv. 23:8 * **22:24** Qanun. 25:5 * **22:30** *Səmadakı mələklər* – bəzi əlyazmalarda *Allahın səmadakı mələkləri.* * **22:31-32** Çıx. 3:6

35 Onlardan biri olan qanunşünas İsanı sınamaq məqsədi ilə Ondan bunu
soruşdu:
36 «Müəllim, Qanunda ən böyük əmr hansıdır?»
37 *İsa ona dedi: «“Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığınla və bütün
düşüncənlə sev”.
38 Bu, böyük və əsas əmrdir.
39 *Buna bənzəyən ikincisi budur: “Qonşunu özün kimi sev”.
40 Bütün Qanun və Peyğəmbərlərin sözləri bu iki əmrə əsaslanır».

Məsih kimin Oğludur?
(Mark 12:35-37; Luka 20:41-44)

41 Fariseylər toplaşdıqda İsa onlardan bunu soruşdu:
42 «Məsih haqqında nə düşünürsünüz? O kimin Oğludur?» Onlar da İsaya
«Davudun Oğlu» dedilər.
43 İsa onlara dedi: «Elə isə, nə üçün Davud Ruh vasitəsilə Ona “Ağa” deyə
müraciət edir?
44 *“Rəbb mənim Ağama dedi:
‹Mən düşmənlərini ayaqlarının altına salanadək
Sağımda otur›”
deyib.
45 Əgər Davud Ona “Ağa” deyə müraciət edirsə, O necə Davudun oğlu ola
bilər?»
46 Bunun cavabında İsaya kimsə bir söz deyə bilmədi. O gündən sonra artıq heç
kim Ondan bir şey soruşmağa cəsarət etmədi.

23

Vay halınıza!
(Luka 11:39-51)

1 Bundan sonra İsa camaata və şagirdlərinə müraciət edib
2 dedi: «İlahiyyatçılar və fariseylər Musanın kürsüsündə oturmuşlar.
3 Buna görə də sizə əmr etdikləri hər şeyə riayət və əməl edin. Amma onların
etdiklərini etməyin, çünki söyləyərlər, amma riayət etməzlər.
4 Ağır və çətin daşına bilən yükləri bağlayıb insanların çiyninə yükləyərlər,
özləri isə bu yükləri daşımaq üçün barmaqlarını belə, tərpətmək istəməzlər.
5 *Onlar öz əməllərinin hamısını insanlar görsün deyə edərlər. Çünki onlar
dua qutucuqlarını* genişləndirib geyimlərinin qotazlarını† uzadarlar.
6 Ziyafətlərdə yuxarı başı və sinaqoqlarda baş kürsüləri tutmağı,
7 bazar meydanlarında salam almağı, insanların onlara “Rabbi!”‡ deyə
xitab etməsini sevərlər.
8 Amma kimsə sizi “Rabbi” deyə çağırmasın. Çünki sizin bir Müəlliminiz
var.§ Siz hamınızsa qardaşsınız.
9 Yer üzündə kimsəyə “ata” deməyin. Çünki bir Atanız var, O da Səmavi
Atadır.
10 Kimsə sizə “rəhbər” deməsin. Çünki bir Rəhbəriniz var, O da Məsihdir.

---

* **22:37** Qanun. 6:5 * **22:39** Lev. 19:18 * **22:44** Zəb. 110:1 * **23:5** Mark 12:38-39; Luka 20:46 * **23:5** *Dua qutucuqları* – bu qutucuğa Tövratdan götürülən bəzi ayələr qoyulur. Yəhudilər dua edən zaman onu ya alına, ya da qola bağlayırlar. † **23:5** *Qotaz* – Rəbbin əmrlərini xatırlamaq üçün geyimlərin dörd tərəfinə taxılır. Bax: Say. 15:38-40; Qanun. 22:12. ‡ **23:7** *Rabbi* – yəni Müəllim. § **23:8** *Var* – bəzi əlyazmalarda *var, O da Məsihdir.*

11 *Aranızda ən böyük olan xidmətçiniz olsun.
12 *Kim özünü yüksəldərsə, aşağı tutulacaq və kim özünü aşağı tutarsa, yüksəldiləcək.
13 Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz Səmavi Padşahlığı insanların üzünə qapayırsınız. Nə özünüz girirsiniz, nə də girmək istəyənləri buraxırsınız.
14 **
15 Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz dənizi və qurunu dolaşırsınız ki, bir nəfəri dinə gətirəsiniz. Dinə gətirdikdə isə onu özünüzdən ikiqat artıq cəhənnəmlik edirsiniz.
16 Vay halınıza, ey kor rəhbərlər! Deyirsiniz ki, "kim məbədə and içirsə, əhəmiyyətli bir şey deyil, lakin kim məbədin qızılına and içirsə, öz andına borcludur".
17 Ey ağılsızlar və korlar! Hansı daha böyükdür? Qızılmı, yoxsa qızılı təqdis edən məbədmi?
18 Yenə də deyirsiniz ki, "kim qurbangaha and içirsə, əhəmiyyətli bir şey deyil; lakin qurbangah üzərindəki qurbana and içən öz andını yerinə yetirməlidir".
19 Ey korlar!†† Hansı daha böyükdür? Qurbanmı, yoxsa qurbanı təqdis edən qurbangahmı?
20 Beləliklə, qurbangaha and içən kəs ona və onun üstündə olan bütün şeylərə and içir.
21 Məbədə and içən kəs ona və içində Yaşayana and içir.
22 *Göyə and içən kəs də Allahın taxtına və taxtda Oturana and içir.
23 *Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz nanə, şüyüd və zirənin onda birini verirsiniz, lakin Qanunun daha vacib işlərini, ədaləti, mərhəməti və imanı atırsınız. Amma onda biri verməklə yanaşı bunları da yerinə yetirməli idiniz.
24 Ey kor rəhbərlər! Ağcaqanadı süzgəclə çıxarır, dəvəni isə udursunuz!
25 Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz kasanın və boşqabın bayır tərəfini təmizləyirsiniz, lakin onların daxili soyğunçuluq və pozğunluqla doludur.
26 Sən, ey kor farisey! Əvvəlcə kasanın‡‡ daxilini təmizlə ki, bayır tərəfi də təmiz olsun!
27 *Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz ağardılmış məqbərələrə bənzəyirsiniz: onların bayır tərəfi gözəl görünür, daxili isə ölü sümükləri və hər cür murdarlıqla doludur.
28 Siz də zahirən insanlara saleh görünürsünüz, daxilən isə ikiüzlülük və qanunsuzluqla dolusunuz.
29 Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər – ikiüzlülər! Çünki siz peyğəmbərlərə məqbərələr tikirsiniz, salehlərin abidələrini bəzəyirsiniz.

---

* **23:11** Mat. 20:25-27; Mark 9:35; 10:43-44; Luka 22:25-26 * **23:12** Luka 14:11; 18:14 ** **23:14** *İkiüzlülər! ...buraxırsınız* – bəzi əlyazmalarda *ikiüzlülər! Çünki siz dul qadınların evlərini yeyib-dağıdır və özlərinizi göstərmək üçün uzun-uzadı dua edərsiniz. Bunun üçün sizin cəzanız daha ağır olacaq.* 14 *Vay halınıza, ey ilahiyyatçılar və fariseylər - ikiüzlülər! Çünki siz Səmavi Padşahlığı insanların üzünə qapayırsınız. Nə özünüz girirsiniz, nə də girmək istəyənləri buraxırsınız* (Mark 12:40; Luka 20:47), bəzilərində isə 13-cü ayə ilə 14-cü ayənin yeri dəyişikdir. †† **23:19** *Korlar* – bəzi əlyazmalarda *ağılsızlar və korlar.* * **23:22** Yeş. 66:1; Mat. 5:34-35 * **23:23** Lev. 27:30 ‡‡ **23:26** *Kasanın* – bəzi əlyazmalarda *kasanın və boşqabın.* * **23:27** Həv. 23:3

30 “Biz ata-babalarımızın yaşadığı günlərdə yaşasaydıq, peyğəmbərlərin
qanını tökməkdə onlarla şərik olmazdıq” deyirsiniz.
31 Beləliklə, peyğəmbərləri öldürənlərin övladları olduğunuza özünüz şəhadət
edirsiniz.
32 Elə isə, ata-babalarınızın başladığı işi başa çatdırın!
33 *Siz ey ilanlar, gürzələr nəsli! Cəhənnəmə məhkum edilməkdən necə
qaçacaqsınız?
34 Ona görə də Mən sizə peyğəmbərlər, müdrik adamlar və ilahiyyatçılar
göndərirəm. Siz onlardan bəzisini öldürəcək və çarmıxa çəkəcəksiniz. Bəzisini
sinaqoqlarınızda qamçılayacaq və şəhərdən şəhərə qovacaqsınız;
35 *belə ki saleh olan Habilin qanından tutmuş məbədlə qurbangahın
arasında öldürdüyünüz Berekya oğlu Zəkəriyyənin qanına qədər yer üzündə
tökülən bütün saleh adamların qanı üçün məsuliyyət daşıyasınız.
36 Sizə doğrusunu deyirəm: bütün bu şeylər üçün bu nəsil məsuliyyət
daşıyacaq.

Yerusəlimin aqibəti
(Luka 13:34-35)

37 Ey Yerusəlim, Yerusəlim! Peyğəmbərləri öldürən və ora göndərilənləri
daşqalaq edən şəhər! Toyuq cücələrini qanadları altına yığan kimi Mən də
dəfələrlə sənin övladlarını yığmaq istədim, sizsə istəmədiniz!
38 *Baxın, eviniz viran qalır.
39 *Çünki Mən sizə bunu deyirəm:
“Rəbbin ismi ilə Gələnə alqış olsun!”
deyənə qədər Məni bir daha görməyəcəksiniz».

24

Axır zamanın əlamətləri
(Mark 13:1-23; Luka 21:5-24)

1 İsa məbəddən çıxıb gedərkən şagirdləri məbədin binalarını Ona göstərmək
üçün yanına gəldilər.
2 İsa onlara cavab verib dedi: «Bütün bunları görürsünüzmü? Sizə
doğrusunu deyirəm: onların daşı daş üstündə qalmayacaq, hamısı yerlə
yeksan olacaq».
3 İsa Zeytun dağında oturanda şagirdlər ayrılıqda Onun yanına gəlib dedilər:
«Bizə söylə, bu dediklərin nə vaxt baş verəcək? Sənin zühurun və dövrün
sonuna hansı əlamətlər olacaq?»
4 İsa onlara cavab verib dedi: «Ehtiyatlı olun, qoy sizi heç kim aldatmasın.
5 Çünki Mənim adımla çox adam gəlib “Məsih mənəm” deyərək çoxlarını
aldadacaq.
6 Siz müharibələr və müharibə xəbərləri eşidəcəksiniz. Amma təlaşa
düşməyin. Bunlar baş verməlidir, amma bu hələ hər şeyin axırı deyil.
7 Çünki millət millətə, padşahlıq padşahlığa qarşı çıxacaq. Yerbəyer aclıq* və
zəlzələlər olacaq.
8 Bütün bunlar sanki doğuş ağrılarının başlanğıcıdır.
9 *O zaman sizi əziyyətə təslim edib öldürəcəklər. Mənim adıma görə bütün
millətlər sizə nifrət edəcək.

* **23:33** Mat. 3:7; 12:34; Luka 3:7 * **23:35** Yar. 4:8; 2Saln. 24:20-21 * **23:38** Yer. 12:7; 22:5; 26:6
* **23:39** Zəb. 118:26 * **24:7** *Aclıq* – bəzi əlyazmalarda *aclıq, vəba.* * **24:9** Mat. 10:22

10 Onda bir çoxu imandan büdrəyərək bir-birini təslim edəcək və bir-birinə
nifrət edəcək.
11 Bir çox yalançı peyğəmbər törəyib çox adamı aldadacaq.
12 Qanunsuzluq çoxaldığı üçün bir çoxunun məhəbbəti soyuyacaq.
13 *Amma axıracan dözən xilas olacaq.
14 Səmavi Padşahlığın bu Müjdəsi bütün millətlərə şəhadət olmaq üçün
bütün dünyada vəz ediləcək. O zaman hər şeyin axırı gələcək.
15 *Beləliklə, Daniel peyğəmbərin bəhs etdiyi viranəlik gətirən iyrənc şeyin
Müqəddəs məkanda qoyulduğunu gördüyünüz zaman – qoy oxuyan bunu
anlasın –
16 Yəhudeyada olanlar dağlara qaçsın.
17 *Damda olan evindəki əşyaları götürmək üçün aşağı enməsin.
18 Tarlada olan üst paltarını götürmək üçün geri qayıtmasın.
19 Həmin günlər hamilələrin və körpə əmizdirənlərin vay halına!
20 Dua edin ki, qaçmağınız qış fəslində və ya Şənbə günündə baş verməsin.
21 *Çünki o vaxt elə dəhşətli əzab-əziyyət olacaq ki, dünyanın başlanğıcından
indiyə qədər belə olmayıb və heç olmayacaq da.
22 Əgər o günlər qısaldılmasaydı, heç bir insan xilas ola bilməzdi. Amma
seçilmişlərə görə o günlər qısaldılacaq.
23 *O zaman əgər kimsə sizə desə ki, “bax, Məsih buradadır” yaxud da
“oradadır”, inanmayın.
24 Çünki yalançı məsihlər və yalançı peyğəmbərlər törəyəcək. Onlar böyük
əlamətlər və xariqələr göstərəcəklər ki, imkan taparlarsa, seçilmişləri də al-
datsınlar.
25 Bax Mən sizə əvvəlcədən söyləmişəm.
26 *Ona görə sizə “bax, O çöldədir” desələr də, çıxmayın. “Bax, O daxili
otaqlardadır” desələr də, inanmayın.
27 Çünki şimşək şərqdə çaxıb qərbdə belə, göründüyü kimi Bəşər Oğlunun
zühuru da elə olacaq.
28 *Leş haradadırsa, kərkəslər də orada toplaşar.

Bəşər Oğlunun zühuru
(Mark 13:24-31; Luka 21:25-33)

29 *Amma o günlərin əzab-əziyyətindən dərhal sonra
Günəş tutulacaq,
Ay nurunu saçmayacaq,
Ulduzlar göydən tökülәcək,
Səma cisimləri lərzəyə gələcək.
30 *O zaman Bəşər Oğlunun əlaməti göydə görünəcək. O vaxt yer üzünün bütün
tayfaları şivən qoparacaq və Bəşər Oğlunun göyün buludları üzərində qüdrət
və böyük izzətlə gəldiyini görəcək.
31 O, mələklərini uca şeypur səsi ilə göndərəcək. Mələklər də göylərin bir
ucundan o biri ucuna qədər dörd külək istiqamətindən Onun seçdiklərini
toplayacaq.

---

* **24:13** Mat. 10:22 * **24:15** Dan. 9:27; 11:31; 12:11 * **24:17** Luka 17:31 * **24:21** Dan. 12:1; Vəhy 7:14 * **24:23** Luka 17:21,23 * **24:26** Luka 17:23-24 * **24:28** Əyy. 39:30; Luka 17:37 * **24:29** Yeş. 13:10; 34:4; Yez. 32:7; Yoel 2:10,31; 3:15; Vəhy 6:12-13 * **24:30** Dan. 7:13; Vəhy 1:7

32 Əncir ağacından ibrət alın: onun budağı cücərib yarpaqlananda bilirsiniz
ki, yay fəsli artıq yaxındır.
33 Eləcə siz də bütün bu şeyləri görəndə bilin ki, Bəşər Oğlu yaxındadır, lap
qapıdadır.
34 Sizə doğrusunu deyirəm: bu nəsil ömrünü sona çatdırmazdan əvvəl bütün
bunlar baş verəcək.
35 Yer və göy keçib gedəcək, amma Mənim sözlərim əsla keçib getməyəcək.

Bilinməyən gün və saat
(Luka 12:39-48; 17:26-35)

36 *Lakin o günü və o saatı nə göylərin mələkləri, nə də Oğul bilir.† Atadan
başqa heç kim bilmir.
37 *Nuhun günləri necə idisə, Bəşər Oğlunun zühuru da elə olacaq.
38 Daşqından əvvəlki həmin günlərdə, Nuhun gəmiyə girdiyi günə qədər
insanlar yeyib-içir, evlənir, ərə gedirdi.
39 *Daşqın gəlib hamısını aparana qədər bixəbər idilər. Bəşər Oğlunun zühuru
da belə olacaq.
40 O zaman tarladakı iki nəfərdən biri götürüləcək, o biri isə qalacaq.
41 Dəyirmanda dən üyüdən iki qadından biri götürüləcək, o biri isə qalacaq.
42 *Ona görə də oyaq olun. Çünki Rəbbinizin hansı gün‡ gələcəyini
bilmirsiniz.
43 *Amma bunu bilin ki, əgər evin yiyəsi oğrunun gecə hansı saatda
gələcəyini bilsəydi, oyaq qalıb evinin yarılmasına imkan verməzdi.
44 Buna görə siz də hazır olun, çünki Bəşər Oğlu gözləmədiyiniz vaxt gələcək.
45 Vaxtlı-vaxtında onlara yemək vermək üçün ağasının öz nökərləri üzərinə
qoyduğu sadiq və ağıllı qul kimdir?
46 Nə bəxtiyardır o qul ki, ağası evinə qayıdanda onu iş başında görür!
47 Sizə doğrusunu deyirəm: ağası bu qula bütün əmlakı üzərində idarəçiliyi
tapşıracaq.
48 Amma həmin qul pis olub ürəyində "ağam gec gələcək" deyərsə,
49 öz yoldaşlarını döyməyə və əyyaşlarla yeyib-içməyə başlayarsa,
50 o qulun ağası onun gözləmədiyi gün və ağlına gəlmədiyi vaxt gələcək,
51 ona ağır cəza verəcək və onu ikiüzlülərlə bir yerdə saxlayacaq. Orada
ağlaşma və diş qıcırtısı olacaq.

25

On qız məsəli

1 *O zaman Səmavi Padşahlıq çıraqlarını götürüb bəyin qarşısına çıxan on qıza
bənzəyəcək.
2 Onlardan beşi ağıllı, beşi isə ağılsız idi.
3 Ağılsızlar özləri ilə çıraqlarını götürmüşdü, amma yağ götürməmişdi.
4 Ağıllılarsa çıraqları ilə birgə qablarda yağ da götürmüşdü.
5 Lakin bəy gecikdiyindən hamısını yuxu basdı və onlar yatdı.
6 Amma gecə yarısı bir qışqırıq qopdu: "Budur, bəy gəlir, onu qarşılamağa
çıxın!"
7 O zaman o qızların hamısı durub öz çıraqlarını düzəltdilər.

---

* **24:36** Mark 13:32 † **24:36** *Nə göylərin mələkləri, nə də Oğul bilir* – bəzi əlyazmalarda *göylərin mələkləri belə, bilmir.* * **24:37** Yar. 6:5-8 * **24:39** Yar. 7:6-24 * **24:42** Mark 13:35 ‡ **24:42** *Hansı gün* – bəzi əlyazmalarda *nə vaxt.* * **24:43** Luka 12:39-40; Vəhy 3:3; 16:15 * **25:1** Luka 12:35

8 Ağılsızlar ağıllılara dedi: “Yağınızdan bizə də verin, çünki çıraqlarımız sönür”.
9 Ağıllılarsa cavab verib dedilər: “Belə olmasın ki, yağ nə bizə çatsın, nə sizə. Yaxşısı budur ki, gedib satıcılardan alasınız”.
10 Onlar yağ satın almağa getdikləri zaman bəy gəldi. Hazır olanlar onunla toy məclisinə girdilər və qapı bağlandı.
11 *O biri qızlar da sonradan gəlib “Ağa! Ağa! Qapını bizə aç!” dedilər.
12 O isə cavab verib dedi: “Sizə doğrusunu deyirəm: sizi tanımıram”.
13 *Beləliklə, oyaq olun. Çünki siz nə günü,* nə də saatı bilirsiniz.

Əmanət pul məsəli (Luka 19:11-27)

14 *Səmavi Padşahlıq səyahətə çıxan bir adama bənzəyir. O, qullarını çağırıb əmlakını onlara əmanət etdi.
15 O hər birinə öz qabiliyyətinə görə – birinə beş, birinə iki, birinə də bir talant verdi və yola düşdü.
16 Beş talant alan dərhal gedib bunları sərmayəyə qoydu, daha beş talant qazandı.
17 İki talant alan da beləcə daha iki talant qazandı.
18 Bir talant alansa gedib torpağı qazdı və ağasının pulunu gizlətdi.
19 Uzun zamandan sonra həmin qulların ağası gəldi və onlardan hesabat tələb etdi.
20 Beş talant alan gəlib daha beş talant gətirərək dedi: “Ağa, sən mənə beş talant əmanət etdin. Budur, mən daha beş talant qazandım”.
21 Ağası ona dedi: “Afərin, yaxşı və sadiq qulum! Sən xırda işlərdə sadiq oldun, səni böyük işlər üzərinə qoyacağam. Ağanın sevincinə şərik ol!”
22 İki talant alan da gəlib dedi: “Ağa, mənə iki talant əmanət etdin. Budur, mən daha iki talant qazandım”.
23 Ağası ona dedi: “Afərin, yaxşı və sadiq qulum! Sən xırda işlərdə sadiq oldun, səni böyük işlər üzərinə qoyacağam. Ağanın sevincinə şərik ol!”
24 Bir talant alan da gəlib dedi: “Ağa, sənin sərt bir adam olduğunu bilirdim. Əkmədiyin yerdən biçərsən, səpmədiyin yerdən yığarsan.
25 Ona görə qorxdum, gedib sənin talantını torpaqda gizlətdim. Buyur, öz malını geri götür!”
26 Ağası isə cavab verib ona dedi: “Pis və tənbəl qul! Mənim əkmədiyim yerdən biçdiyimi və səpmədiyim yerdən yığdığımı bilirdinmi?
27 Onda gərək mənim pulumu sərraflara verəydin ki, mən qayıdanda onu faizlə geri alım.
28 İndi əlindəki talantı ondan alın və on talantı olana verin!
29 *Çünki kimin varıdırsa, daha çox veriləcək və o, bolluq içində olacaq, kimin yoxudursa, əlində olan da ondan alınacaq.
30 *Yaramaz qulu isə qaranlıq çölə atın. Orada ağlaşma və diş qıcırtısı olacaq”.

Qoyunlar və keçilər

31 *Bəşər Oğlu bütün mələklərlə birlikdə izzəti ilə gələn zaman Öz izzətli taxtına oturacaq.
32 Bütün millətlər Onun önündə toplaşacaq, O da qoyunları keçilərdən ayıran bir çoban kimi onları bir-birindən ayıracaq.

---

* **25:11** Luka 13:25 * **25:13** Mark 13:33 * **25:13** *Nə günü* – bəzi əlyazmalarda *Bəşər Oğlunun gələcəyi nə günü.* * **25:14** Mark 13:34 * **25:29** Mat. 13:12; Mark 4:25; Luka 8:18 * **25:30** Mat. 8:12; 22:13; Luka 13:28 * **25:31** Mat. 16:27; 19:28

33 Qoyunları sağına, keçiləri isə soluna qoyacaq.
34 O zaman Padşah sağındakılara deyəcək: “Ey sizlər, Atamın xeyir-dua
verdiyi adamlar! Gəlin, dünya yaranandan bəri sizin üçün hazırlanmış olan
Padşahlığı irs alın.
35 Çünki ac idim, Mənə yemək verdiniz; susamışdım, Mənə su verdiniz;
qərib idim, Məni qəbul etdiniz;
36 çılpaq idim, Məni geyindirdiniz; xəstə idim, qayğımı çəkdiniz; zindanda
idim, yanıma gəldiniz”.
37 Onda salehlər Ona cavab verib deyəcəklər: “Ya Rəbb, biz Səni nə vaxt ac
görüb yemək verdik və ya susamış görüb su verdik?
38 Nə vaxt Səni qərib görüb qəbul etdik və ya çılpaq görüb geyindirdik?
39 Nə vaxt Səni xəstə və ya zindanda görüb yanına gəldik?”
40 Padşah da cavab verib onlara deyəcək: “Sizə doğrusunu deyirəm: siz bu
ən kiçik qardaşlarımdan birinə etdiyinizi Mənə etmiş oldunuz”.
41 O zaman solundakılara deyəcək: “Ey lənətə gəlmişlər, çəkilin önümdən!
İblislə onun mələklərinə hazırlanmış olan əbədi oda yollanın!
42 Çünki ac idim, Mənə yemək vermədiniz; susamışdım, Mənə su
vermədiniz;
43 qərib idim, Məni qəbul etmədiniz; çılpaq idim, Məni geyindirmədiniz;
xəstə və zindanda idim, qayğımı çəkmədiniz”.
44 Onda onlar da cavab verib deyəcəklər: “Ya Rəbb, Səni nə vaxt ac, susamış,
qərib, çılpaq, xəstə və yaxud zindanda gördük ki, Sənə xidmət etmədik?”
45 O zaman onlara cavab verib deyəcək: “Sizə doğrusunu deyirəm: siz bu ən
kiçiklərdən birinə etmədiyinizi Mənə etməmiş oldunuz”.
46 *Bunlar əbədi əzaba, salehlərsə əbədi həyata gedəcək».

26

İsanı öldürmək üçün sui-qəsd hazırlanır
(Mark 14:1-2; Luka 22:1-2; Yəh. 11:45-53)

1 *İsa bütün bu sözləri bitirəndən sonra şagirdlərinə dedi:
2 «İki gün sonra Pasxa bayramı olacağını bilirsiniz. Bəşər Oğlu çarmıxa
çəkilmək üçün təslim ediləcək».
3 O zaman başçı kahinlər* və xalqın ağsaqqalları Qayafa adlı baş kahinin
həyətinə toplaşdılar.
4 İsanı hiylə ilə tutub öldürmək üçün sui-qəsd hazırladılar.
5 Amma deyirdilər: «Bunu bayramda etməyək, yoxsa xalq arasında
qarışıqlıq düşər».

İsa Bet-Anyada
(Mark 14:3-9; Yəh. 12:1-8)

6 *İsa Bet-Anyada cüzamlı Şimonun evində ikən
7 bir qadın Onun yanına gəldi və qadının əlində içində çox bahalı ətirli yağ
olan ağ mərmər qab var idi. İsa süfrəyə oturanda qadın yağı Onun başına
tökdü.
8 Şagirdlər bunu gördükdə acıqlanıb dedilər: «Bu israfçılıq nə üçündür?
9 Axı bu ətiri baha qiymətə satıb pulunu yoxsullara vermək olardı».

* **25:46** Dan. 12:2 * **26:1** Çıx. 12:1-27 * **26:3** *Kahinlər* – bəzi əlyazmalarda *kahinlər, ilahiyyatçılar.*
* **26:6** Luka 7:37-38

10 Lakin İsa bunu bilərək dedi: «Niyə qadını incidirsiniz? O Mənim üçün
gözəl bir iş gördü.
11 *Yoxsullar həmişə sizin yanınızdadır, Mənsə həmişə yanınızda olmaya-
cağam.
12 Qadın bu ətiri Mənim bədənimə tökməklə Məni dəfn üçün hazırladı.
13 Sizə doğrusunu deyirəm: dünyanın hansı yerində Müjdə vəz edilərsə, bu
qadının etdiyi iş də danışılacaq ki, o yada salınsın».

Yəhudanın xəyanəti
(Mark 14:10-11; Luka 22:3-6; Yəh. 13:18-30)

14 O zaman On İki şagirddən Yəhuda İskaryot adlı biri başçı kahinlərin yanına
gedib dedi:
15 «Onu sizə təslim etsəm, mənə nə verərsiniz?» Onlar da Yəhudaya otuz
gümüş təklif etdilər.
16 O vaxtdan Yəhuda İsanı təslim etmək üçün fürsət axtarmağa başladı.

Axırıncı şam yeməyi
(Mark 14:12-26; Luka 22:7-23; Yəh. 13:21-30; 1Kor. 11:23-25)

17 Mayasız Çörək bayramının ilk günü şagirdlər İsanın yanına gəlib dedilər:
«Sənin Pasxa yeməyin üçün harada hazırlıq görməyimizi istəyirsən?»
18 O da cavab verdi: «Şəhərə girib filankəsin yanına gedin və ona deyin:
“Müəllim deyir: ‹Vaxtım yaxınlaşdı, şagirdlərimlə birgə Pasxanı sənin evində
keçirəcəyəm›”».
19 Şagirdlər İsanın əmrini yerinə yetirərək Pasxa yeməyi üçün hazırlıq etdilər.
20 Axşam düşəndə İsa On İki şagirdi ilə birgə süfrəyə oturdu.
21 Onlar yemək yeyərkən İsa dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: sizlərdən biri
Mənə xəyanət edəcək».
22 Onlar çox kədərlənib bir-bir Ondan soruşdular: «Ya Rəbb, mən deyiləm
ki?»
23 *O cavab verib dedi: «Mənimlə birlikdə əlini qaba batıran Mənə xəyanət
edəcək.
24 Bəşər Oğlu Özü barəsində yazıldığı kimi gedir. Amma vay o adamın halına
ki, Bəşər Oğluna xəyanət edir! O adam heç doğulmasaydı, onun üçün daha
yaxşı olardı».
25 Ona xəyanət edən Yəhuda «Rabbi, mən deyiləm ki?» deyə soruşdu. İsa da
ona «sən dediyin kimidir» dedi.
26 Onlar yeyəndə İsa çörək götürdü, şükür duası edib onu böldü və şagirdlərə
verərək dedi: «Alın, yeyin! Bu Mənim bədənimdir».
27 Sonra bir kasa götürdü və şükür edib onu da şagirdlərə verərək dedi:
«Bundan hamınız için!
28 *Çünki bu, Əhdin† bağlanması və günahların bağışlanması üçün çoxları
uğrunda axıdılan Mənim qanımdır.
29 Mən sizə deyirəm: Atamın Padşahlığında sizinlə birlikdə təzəsini içəcəyim
günə qədər üzüm ağacının bu məhsulundan əsla içməyəcəyəm».
30 Onlar ilahi oxuyandan sonra çıxdılar və Zeytun dağına tərəf getdilər.

Peterin inkarı əvvəlcədən bildirilir
(Mark 14:27-31; Luka 22:31-34; Yəh. 13:36-38)

---

* **26:11** Qanun. 15:11 * **26:23** Zəb. 41:9 * **26:28** Çıx. 24:8; Yer. 31:31-34 † **26:28** *Əhdin* – bəzi əlyazmalarda *Yeni Əhdin* (Luka 22:20).

31 *Onda İsa şagirdlərinə dedi: «Bu gecə hamınız Məni atıb gedəcəksiniz,‡
çünki belə yazılıb:
“Çobanı vuracağam,
Sürünün qoyunları pərən-pərən olacaq”.
32 *Amma Mən diriləndən sonra sizdən qabaq Qalileyaya gedəcəyəm».
33 Peter Ona cavab verib dedi: «Hamı Səni atıb getsə də, mən əsla atıb
getməyəcəyəm».
34 İsa ona dedi: «Sənə doğrusunu deyirəm: bu gecə xoruz banlamazdan əvvəl
sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən».
35 Peter Ona dedi: «Əgər Səninlə birlikdə ölməyim lazım olsa belə, Səni əsla
inkar etməyəcəyəm». Bütün şagirdlər də belə dedilər.

Getsemani bağında
(Mark 14:32-42; Luka 22:39-46)

36 Sonra İsa şagirdlərlə birlikdə Getsemani adlanan bir yerə gəldi və onlara
dedi: «Mən oraya gedib dua edərkən siz burada oturub-qalın».
37 O, Peter ilə Zavdayın iki oğlunu Özü ilə apardı. Özündə bir kədər və
narahatlıq hiss etməyə başladı.
38 Onlara belə dedi: «Ürəyimi elə dərin kədər bürüyüb, az qalır ki, ölüm.
Burada qalın və Mənimlə birlikdə oyaq olun».
39 İsa bir qədər irəli getdi və üzüstə yerə qapanıb dua etdi: «Ey Atam,
mümkündürsə, qoy bu kasa§ Məndən yan keçsin. Amma Mənim yox, Sənin
iradən olsun».
40 İsa şagirdlərin yanına qayıdıb gördü ki, onlar yatıb. O, Peteri səslədi:
«Məgər Mənimlə birlikdə bir saat oyaq qala bilməzdinizmi?
41 Oyaq durub dua edin ki, sınağa düşməyəsiniz. Ruh həvəsli, cisim isə
gücsüzdür».
42 İsa yenə ikinci dəfə uzaqlaşdı və dua etdi: «Ey Atam, əgər Mən içmədən bu
kasanın yan keçməsi mümkün deyilsə, qoy Sənin iradən olsun».
43 İsa qayıdanda gördü ki, onlar yenə yatıb. Çünki onların gözləri yumulurdu.
44 Onları tərk edib təkrarən uzaqlaşdı, yenə eyni sözlərlə üçüncü dəfə dua
etdi.
45 Sonra İsa şagirdlərin yanına qayıdıb onlara dedi: «Hələ də yatıb
dincəlirsiniz? Budur, vaxt yaxınlaşıb və Bəşər Oğlu günahkarların əlinə təslim
olunur.
46 Qalxın gedək. Budur, Mənə xəyanət edən gəlir!»

İsa həbs olunur
(Mark 14:43-50; Luka 22:47-53; Yəh. 18:3-12)

47 İsa hələ danışarkən On İki şagirddən biri olan Yəhuda gəldi. Onun yanında
başçı kahinlərin və xalqın ağsaqqallarının göndərdiyi əli qılınclı və dəyənəkli
böyük bir dəstə adam var idi.
48 İsaya xəyanət edən Yəhuda onlara işarə ilə bildirib demişdi: «Kimi öpsəm,
İsa Odur, Onu tutun».
49 O anda İsaya yaxınlaşıb «Salam, Rabbi!» deyərək Onu öpdü.
50 İsa da ona «Dostum, nə üçün gəlmisən?» dedi. Elə bu vaxt İsaya yaxınlaşıb
əl ataraq Onu tutdular.

---

* **26:31** Zək. 13:7 ‡ **26:31** *Məni atıb gedəcəksiniz* – hərfi tərcümədə *Məndə büdrəyəcəksiniz.* * **26:32** Mat. 28:16 § **26:39** *Kasa* – İsanın çarmıxdakı ölümünün rəmzi.

51 Onda İsa ilə birlikdə olanlardan biri əl atıb qılıncını çəkdi və baş kahinin
qulunu vurub qulağını qopartdı.
52 İsa ona dedi: «Qılıncını yerinə qoy, çünki qılınc çəkənlərin hamısı qılıncla
məhv olacaq.
53 Yoxsa elə düşünürsən ki, Atamdan yardım istəyə bilmərəm? İstəsəm,
dərhal Mənə on iki legiondan** artıq mələk göndərər.
54 "Bunların olması gərəkdir" deyən Müqəddəs Yazılar onda bəs necə yerinə
yetərdi?»
55 *Həmin vaxt İsa camaata dedi: «Nə üçün quldur üstünə gələn kimi qılınc
və dəyənəklərlə Məni tutmağa gəlmisiniz? Hər gün məbəddə oturub†† təlim
verirdim, heç Məni tutmadınız.
56 Amma bunların hamısı peyğəmbərlərin Yazıları yerinə yetsin deyə baş
verdi». Onda bütün şagirdlər İsanı atıb qaçdılar.

İsa Ali Şuranın önündə
(Mark 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yəh. 18:13-24)

57 İsanı həbs edənlər Onu baş kahin Qayafanın yanına gətirdilər.
İlahiyyatçılar və ağsaqqallar da oraya toplaşdı.
58 Peter uzaqdan baş kahinin həyətinə qədər İsanın ardınca gedirdi, sonu
görmək üçün içəri girib mühafizəçilərlə birgə oturdu.
59 Başçı kahinlər‡‡ və Ali Şuranın hamısı İsanı edam etmək üçün Onun
əleyhinə yalançı şahidlik ifadəsi axtarırdılar.
60 *Çoxlu yalançı şahid gəldi, lakin yenə də axtardıqlarını tapmadılar. Axırda
iki şahid gəlib
61 dedi: «Bu Adam dedi: "Mən Allahın məbədini dağıdıb üç gün ərzində tikə
bilərəm"».
62 Baş kahin ayağa qalxıb İsaya dedi: «Sənin heç cavabın yoxdur? Onlar
Sənin əleyhinə bu nə ifadədir verirlər?»
63 Amma İsa susmaqda davam etdi. Baş kahin isə Ona dedi: «Səni var olan
Allaha and etdirirəm, bizə de, Allahın Oğlu Məsih Sənsənmi?»
64 *İsa da ona dedi: «Sənin dediyin kimidir. Hətta sizə deyirəm: bundan
sonra Bəşər Oğlunun Qüdrətli Olanın§§ sağında oturduğunu və göyün buludları
üzərində gəldiyini görəcəksiniz».
65 *Onda baş kahin əynindəki paltarını cırıb dedi: «O, Allaha küfr etdi! Artıq
şahidlərə nə ehtiyacımız var? Elə indi Onun küfr söylədiyini eşitdiniz!
66 Bəs buna nə deyirsiniz?» Onlar cavab verib dedilər: «O, ölüm cəzasına
layiqdir».
67 *Elə bu vaxt İsanın üzünə tüpürüb yumruq vurdular. Bəziləri də Ona şillə
vuraraq
68 dedilər: «Ey Məsih, bizə peyğəmbərlik elə görək, Səni vuran kimdir?»

Peter İsanı inkar edir
(Mark 14:66-72; Luka 22:56-62; Yəh. 18:15-18,25-27)

69 Peter isə bayırda, həyətdə oturmuşdu. Bir qarabaş ona yaxınlaşıb dedi:
«Sən də Qalileyalı İsa ilə birlikdə idin».

** **26:53** *Legion* – təqribən 6000 əsgər. * **26:55** Luka 19:47; 21:37 †† **26:55** *Oturub* – bəzi əlyazmalarda *sizinlə birgə oturub.* ‡‡ **26:59** *Kahinlər* – bəzi əlyazmalarda *kahinlər, ağsaqqallar.* * **26:60** Yəh. 2:19 * **26:64** Dan. 7:13 §§ **26:64** *Qüdrətli Olan* – yəni Allah. * **26:65** Lev. 24:16 * **26:67** Yeş. 50:6

70 Amma Peter hamının qarşısında inkar edərək dedi: «Bilmirəm, sən nə
danışırsan».
71 Sonra darvazaya gələndə başqa bir qarabaş onu görüb oradakılara dedi:
«Bu adam Nazaretli İsa ilə birlikdə idi».
72 Peter yenə inkar edib and içdi: «Mən o Adamı tanımıram».
73 Bir az sonra orada duranlar gəlib Peterə dedilər: «Doğrudan da, sən də
onlardansan, çünki nitqin səni ifşa edir».
74 Peter özünü qarğıyıb and içərək dedi: «O Adamı tanımıram».
Həmin anda xoruz banladı.
75 Peter İsanın «xoruz banlamazdan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən»
dediyi sözü yadına saldı. Ona görə oradan çıxıb hönkür-hönkür ağladı.

27

Yəhuda özünü asır
(Mark 15:1; Luka 23:1-2; Yəh. 18:28; Həv. 1:18-19)

1 Səhər açılanda bütün başçı kahinlərlə xalqın ağsaqqalları İsanı edam etmək
üçün məşvərət etdilər.
2 İsanın əl-qolunu bağlayaraq vali Pilatın yanına aparıb ona təslim etdilər.
3 O zaman İsaya xəyanət edən Yəhuda Onun məhkum edildiyini görəndə
peşman oldu. Otuz gümüşü başçı kahinlərə və ağsaqqallara geri gətirib
4 «mən təqsirsiz qanı təslim etməklə günah işlətdim» dedi. Onlarsa ona
«Bundan bizə nə? Özün bilərsən» dedilər.
5 Yəhuda gümüş pulları məbədin içinə atıb oradan çıxdı, gedib özünü asdı.
6 Başçı kahinlər gümüş pulları götürüb dedilər: «Madam ki qan bahasıdır, bu
gümüş pulları məbədin xəzinəsinə qoymağa icazəmiz yoxdur».
7 Öz aralarında məşvərət keçirərək o pulla yadelliləri dəfn etmək üçün
dulusçunun tarlasını satın aldılar.
8 Buna görə o tarlaya bu günə qədər «Qan tarlası» deyilir.
9 *Beləcə Yeremya peyğəmbər vasitəsilə söylənən bu söz yerinə yetdi:
«İsrail övladlarının qiymətləndirdiyi Adamın dəyərini – otuz gümüşü aldılar
10 və Rəbbin mənə buyurduğu kimi dulusçunun tarlası üçün verdilər».

İsa Romalı vali Pilatın önündə
(Mark 15:2-15; Luka 23:3-5,13-25; Yəh. 18:29-19:16)

11 İsa valinin önündə dayanmışdı. Vali Ondan «Yəhudilərin Padşahı
Sənsənmi?» deyə soruşdu. İsa da ona dedi: «Sənin dediyin kimidir».
12 Başçı kahinlər və ağsaqqallar Onu ittiham etdikləri vaxt İsa heç bir cavab
vermədi.
13 Onda Pilat Ona dedi: «Sənin əleyhinə edilən bu qədər şəhadəti
eşitmirsənmi?»
14 İsa onun heç bir sözünə cavab vermədi. Vali buna çox heyrətləndi.
15 Hər Pasxa bayramında valinin xalqın istədiyi bir məhbusu azad etməsi
adət idi.
16 O günlərdə Barabba adlı məşhur bir məhbus həbsdə saxlanılırdı.
17 Beləliklə, onlar bir yerə toplaşdıqları vaxt Pilat onlardan soruşdu: «Sizin
üçün kimi azad etməyimi istəyirsiniz? Barabbanı, yoxsa Məsih deyilən
İsanı?»
18 Çünki bilirdi ki, onlar İsanı paxıllıqdan təslim etmişdilər.

---

* **27:9** Zək. 11:12-13

19 Pilat hökm kürsüsündə oturarkən arvadı «o saleh Adamla sənin heç bir
işin olmasın, çünki bu gün röyada Ona görə çox əzablar çəkmişəm» deyə xəbər
göndərdi.
20 Başçı kahinlər və ağsaqqallarsa xalqı təhrik edirdilər ki, Barabbanın azad
olmasını, İsanınsa ölümünü istəsinlər.
21 Vali onlardan soruşdu: «İkisindən hansını sizin üçün azad etməyimi
istəyirsiniz?» Onlar da «Barabbanı» dedilər.
22 Pilat onlara «Elə isə Məsih deyilən İsaya nə edim?» dedi. Onların hamısı
«Çarmıxa çəkilsin!» dedilər.
23 Vali «Axı O nə pislik edib?» deyə soruşdu. Onlarsa «Çarmıxa çəkilsin!»
deyə daha ucadan bağırdılar.
24 *Pilat əlindən heç bir şeyin gəlmədiyini və əksinə, iğtişaşın gücləndiyini
görərək su götürüb xalqın önündə əllərini yudu və belə dedi: «Mən bu Adamın*
qanı üçün təqsirkar deyiləm, qoy sizin boynunuzda qalsın».
25 Bütün xalq cavab verib dedi: «Onun qanının məsuliyyəti bizim və
övladlarımızın üzərinə olsun!»
26 Onda Pilat onlar üçün Barabbanı azad etdi. İsanı isə qamçılatdıqdan sonra
çarmıxa çəkilməyə təslim etdi.

Əsgərlər İsanı təhqir edir
(Mark 15:16-20; Yəh. 19:2-3)

27 Sonra valinin əsgərləri İsanı vali sarayına apardılar. Bütün alayı Onun
başına topladılar.
28 Onu soyundurub al rəngli xalat geyindirdilər.
29 Tikanlardan bir tac hörüb başına qoydular, sağ əlinə də bir qamış
verdilər. Önündə diz çöküb «Yəhudilərin Padşahı sağ olsun!» deyərək Onu ələ
saldılar.
30 Ona tüpürdülər, qamışı götürüb başına vurdular.
31 Onu ələ salandan sonra xalatı əynindən çıxarıb Öz paltarını geyindirdilər.
Sonra Onu çarmıxa çəkməyə apardılar.

İsa çarmıxa çəkilir
(Mark 15:21-32; Luka 23:26-43; Yəh. 19:17-25)

32 Bayıra çıxanda Şimon adlı Kirenalı bir adamla rastlaşdılar. Onu İsanın
çarmıxını daşımağa məcbur etdilər.
33 Qolqota, yəni «Kəllə yeri» adlanan yerə gələndə
34 Ona içməyə ödlə qarışıq şərab verdilər. İsa onu daddıqda içmək istəmədi.
35 *Əsgərlər† Onu çarmıxa çəkdilər və püşk ataraq paltarlarını aralarında
bölüşdürdülər.
36 Sonra orada oturub Onun keşiyini çəkdilər.
37 Başı üzərinə «Yəhudilərin Padşahı İsa budur» ittihamını yazıb qoydular.
38 O zaman İsa ilə birlikdə biri sağında, biri də solunda iki quldur da çarmıxa
çəkildi.
39 *Gəlib-keçənlər başlarını yırğalayıb Ona böhtan ataraq

---

* **27:24** Qanun. 21:6-9 * **27:24** *Adamın* – bəzi əlyazmalarda *saleh Adamın.* * **27:35** Zəb. 22:18
† **27:35** *Əsgərlər* – bəzi əlyazmalarda *Peyğəmbərin dediyi «aralarında paltarlarımı bölüşdürdülər, geyimim üçün püşk atdılar» sözü yerinə yetsin deyə əsgərlər* (Yəh. 19:24). * **27:39** Zəb. 22:7; 109:25

40 *«Ey məbədi dağıdıb üç gündə tikən! Əgər Allahın Oğlusansa, Özünü xilas
et və çarmıxdan düş!» deyirdilər.
41 Başçı kahinlər də ilahiyyatçılar və ağsaqqallarla birgə eyni şəkildə İsanı ələ
salaraq deyirdilər:
42 «Başqalarını xilas edirdi, amma Özünü xilas edə bilmir! İsrailin Padşahıdır,
qoy indi çarmıxdan düşsün və biz də Ona iman edək.
43 *Allaha güvənirdi. Allah Onu sevirsə, qoy indi xilas etsin! Çünki “Mən
Allahın Oğluyam” dedi».
44 İsa ilə birlikdə çarmıxa çəkilən quldurlar da Onu təhqir edirdilər.

İsanın ölümü
(Mark 15:33-41; Luka 23:44-49; Yəh. 19:25-30)

45 Altıncı saatdan‡ doqquzuncu saata qədər§ bütün yer üzünə qaranlıq
çökdü.
46 *Doqquzuncu saata yaxın İsa uca səslə nida edərək dedi:
«Eli, Eli, lema şabaqtani?»
Bu «Ey Allahım, Allahım, niyə Məni tərk etdin?» deməkdir.
47 Orada dayananların bəzisi bunu eşidərkən dedilər: «Bu Adam İlyası çağırır».
48 *Aralarından biri dərhal qaçıb bir süngər gətirdi, şərab sirkəsinə batırıb bir
qamışın ucuna keçirərək İsaya verdi ki, içsin.
49 O biriləri isə dedilər: «Onu rahat burax, görək İlyas gəlib Onu xilas
edəcəkmi?»
50 İsa yenə uca səslə qışqırıb ruhunu tapşırdı.
51 *O anda məbədin pərdəsi yuxarıdan aşağıya qədər iki yerə parçalandı. Yer
sarsıldı, qayalar yarıldı.
52 Qəbirlər açıldı, vəfat etmiş bir çox müqəddəsin cəsədi dirildi.
53 Onlar İsanın dirilməsindən sonra qəbirlərdən çıxıb müqəddəs şəhərə**
girdilər və bir çox insana göründülər.
54 İsaya nəzarət edən yüzbaşı və onunla birlikdə olan əsgərlər zəlzələni və
baş verən şeyləri gördükdə «doğrudan da, bu Adam Allahın Oğlu idi» deyərək
dəhşətə düşdülər.
55 *Orada olub-keçənlərə uzaqdan baxan bir çox qadın var idi ki, xidmət
etmək üçün Qalileyadan İsanın ardınca gəlmişdilər.
56 Məcdəlli Məryəm, Yaqub ilə Yusifin anası Məryəm və Zavdayın oğullarının
anası da onların arasında idi.

İsanın dəfni
(Mark 15:42-47; Luka 23:50-56; Yəh. 19:38-42)

57 Axşam düşəndə İsanın şagirdi olmuş varlı bir adam – Yusif adlı bir
Arimateyalı gəldi.
58 O, Pilatın yanına gedib İsanın cəsədini istədi. Pilat da cəsədin ona
verilməsini əmr etdi.
59 Yusif cəsədi alıb təmiz bir kəfənə bükdü.
60 Onu qaya içində qazdığı öz yeni qəbrinə qoydu və qəbirin ağzına bir iri
daş yuvarlayıb getdi.

---

* **27:40** Mat. 26:61; Yəh. 2:19 * **27:43** Zəb. 22:8 ‡ **27:45** *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki. § **27:45** *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç. * **27:46** Zəb. 22:1 * **27:48** Zəb. 69:21 * **27:51** Çıx. 26:31-33 ** **27:53** *Müqəddəs şəhərə* – yəni Yerusəlimə. * **27:55** Luka 8:2-3

61 Məcdəlli Məryəm və o biri Məryəm orada, qəbirin qarşısında oturmuşdular.
62 *Ertəsi gün, yəni Hazırlıq günündən†† sonrakı gün başçı kahinlərlə fariseylər Pilatın yanına toplaşıb
63 dedilər: «Ağa, biz xatırlayırıq ki, o yalançı hələ sağ ikən "üç gün sonra diriləcəyəm" demişdi.
64 Ona görə də əmr et ki, üçüncü günə qədər qəbirin təhlükəsizliyi qorunsun. Yoxsa şagirdləri gəlib‡‡ Onu oğurlayar və xalqa "O, ölülər arasından dirildi" deyərlər. Axırıncı yalan birincisindən daha pis olar».
65 Pilat onlara dedi: «Bir dəstə keşikçi götürün, gedin, bacardığınız kimi qəbirin təhlükəsizliyini qoruyun».
66 Onlar gedib qəbirin qarşısında keşikçi dəstəsi qoydular və qəbir daşına möhür basdılar. Beləliklə, qəbirin təhlükəsizliyi qorundu.

28

İsanın dirilməsi
(Mark 16:1-11; Luka 24:1-12; Yəh. 20:1-18)

1 Şənbə günü keçəndən sonra, həftənin ilk günü* səhər dan yeri ağaranda Məcdəlli Məryəm və o biri Məryəm qəbiri görməyə gəldilər.
2 Budur, böyük bir zəlzələ oldu. Çünki Rəbbin bir mələyi göydən enib gələrək daşı bir tərəfə yuvarladı və üzərində oturdu.
3 Onun görünüşü şimşək kimi, paltarı isə qar kimi ağ idi.
4 Keşikçilər qorxudan titrəyib ölü kimi oldular.
5 Mələk qadınlara müraciət edərək dedi: «Siz qorxmayın! Çarmıxa çəkilmiş İsanı axtardığınızı bilirəm.
6 O burada yoxdur, dediyi kimi dirilmişdir! Gəlin, Onun† yatdığı yeri görün.
7 Tez gedin, Onun şagirdlərinə belə söyləyin: "İsa ölülər arasından dirildi. Qalileyaya sizdən qabaq gedir. Onu orada görəcəksiniz". Budur, mən sizə xəbər verdim».
8 Qadınlar qorxu və böyük sevinclə dərhal qəbirdən çıxdılar. Onun şagirdlərinə xəbər verməyə qaçdılar.
9 Amma‡ budur, İsa «Sizə salam!» deyə onların qarşısına çıxdı. Onlar da yaxınlaşıb İsanın ayaqlarına sarılaraq Ona səcdə qıldılar.
10 İsa onlara dedi: «Qorxmayın! Gedin, qardaşlarıma xəbər verin ki, Qalileyaya getsinlər. Məni orada görəcəklər».

Keşikçilərin gətirdiyi xəbər

11 Qadınlar hələ yolda ikən keşikçilərdən bəzisi şəhərə gəlib baş verən bütün şeyləri başçı kahinlərə bildirdilər.
12 Onlar ağsaqqallarla toplaşıb məşvərət keçirdikdən sonra əsgərlərə çoxlu pul verib dedilər:
13 «Deyərsiniz ki, şagirdləri gecə biz yatanda gəlib Onu oğurlayıblar.
14 Əgər bu xəbər valinin qulağına gedib çatsa, biz onu inandırarıq, sizi də bəladan qurtararıq».

---

* **27:62** Mat. 16:21; 17:23; 20:19; Mark 8:31; 9:31; 10:32-34; Luka 9:22; 18:31-33 †† **27:62** *Hazırlıq günü* – yəni Yəhudilərdə müqəddəs sayılan Şənbə günü üçün hazırlıq görülən cümə günü. ‡‡ **27:64** *Gəlib* – bəzi əlyazmalarda *gecə gəlib.* * **28:1** *Həftənin ilk günü* – yəni bazar günü. † **28:6** *Onun* – bəzi əlyazmalarda *Rəbbin.* ‡ **28:9** *Amma* – bəzi əlyazmalarda *Amma onlar Onun şagirdlərinə xəbər verməyə gedərkən.*

15 Beləliklə, əsgərlər pulu alıb tapşırıldığı kimi etdilər. Bu söz bu günə kimi
Yəhudilər arasında yayılmışdır.

İsa şagirdlərinə tapşırıq verir
(Mark 16:14-18; Luka 24:36-49; Yəh. 20:19-23; Həv. 1:6-8)

16 *On Bir şagird Qalileyaya, İsanın onlara təyin etdiyi dağa getdi.
17 İsanı gördükdə Ona səcdə qıldılar. Bəzisi isə şübhə etdi.
18 İsa yaxınlaşıb onlara dedi: «Göydə və yer üzündə bütün səlahiyyət Mənə
verilmişdir.
19 Beləliklə, gedin, bütün millətləri Mənim şagirdim edin; onları Ata, Oğul və
Müqəddəs Ruh adı ilə vəftiz edin;
20 sizə əmr etdiyim hər şeyə riayət etməyi onlara öyrədin. Budur, Mən
dövrün sonuna qədər hər gün sizinləyəm».

* **28:16** Mat. 26:32; Mark 14:28

MARKIN
NƏQL ETDİYİ MÜJDƏ
GİRİŞ

«Markın nəql etdiyi Müjdə» «Allahın Oğlu İsa Məsihin Müjdəsinin başlanğıcı» bəyanatı ilə başlayır. İsa burada fəal və səlahiyyətə malik olan Şəxs kimi təsvir olunur.

Onun səlahiyyəti öyrətdiyi təlimdə, cinlərə qalib gəlməsində və insanların günahlarının bağışlanmasında aşkara çıxır. İsa Özü barəsində deyirdi ki, «Bəşər Oğlunun yer üzündə günahları bağışlamaq səlahiyyəti var» (2:10).

Mark İsadan danışarkən Onun barəsində açıq, çox qüdrətli tərzdə nəql edir. O, İsanın dediklərindən və təlimindən daha çox Onun etdiyi işləri vurğulayır. Vəftizçi Yəhyanın meydana çıxması, İsanın vəftizi və sınağa çəkilməsi barədə qısaca giriş verən müəllif dərhal İsanın şəfa vermə xidmətinə və təlim verməsinə keçir. Vaxt getdikcə İsanın ardıcılları Onu daha yaxşı başa düşür, İsanın rəqibləri isə Ona qarşı daha da çox nifrət hissi ilə dolur. Son fəsillər İsanın yer üzündə son həftəsini, xüsusilə, Onun çarmıxa çəkilməsini və dirilməsini təsvir edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-13 Müjdənin başlanğıcı
1:14–9:50 İsanın Qalileyada ictimai xidməti
10:1-52 Qalileyadan Yerusəlimə
11:1–15:47 İsanın Yerusəlimdəki son günləri
16:1-8 İsanın dirilməsi
16:9-20 Dirilmiş Rəbbin görünməsi və göyə qaldırılması

Vəftizçi Yəhyanın gəlişi
(Mat. 3:1-12; Luka 3:1-18; Yəh. 1:19-28)

1 Allahın Oğlu İsa Məsihin Müjdəsinin başlanğıcı.

2 *Yeşaya peyğəmbərin kitabında belə yazılıb:

«Budur, Sənin önündə Öz elçimi göndərirəm.
O Sənin yolunu hazırlayacaq.
3 *Səhrada nida edənin səsi gəlir:
“Rəbbin yolunu hazırlayın,
Onun keçəcəyi yerləri düz edin”».

4 Yazıldığı kimi vəftiz edən Yəhya çöldə meydana çıxdı. O, insanların günahlarının bağışlanması üçün onların tövbə edib vəftiz olunmasını vəz edirdi.
5 Bütün Yəhudeya diyarından olanlar və Yerusəlim sakinlərinin hamısı onun yanına gəlirdi. Onlar günahlarını etiraf edərək onun tərəfindən İordan çayında vəftiz olunurdular.
6 *Yəhya dəvə yunundan paltar geymiş, belinə dəri qurşaq bağlamışdı, çəyirtkə və çöl balı yeyirdi.

7 Yəhya belə vəz edirdi: «Məndən sonra məndən daha Qüdrətlisi gəlir. Mən əyilib Onun çarıqlarının bağını açmağa belə, layiq deyiləm.

---

* **1:2** Mal. 3:1 * **1:3** Yeş. 40:3 * **1:6** 2Pad. 1:8

8 Mən sizi su ilə vəftiz etdim, amma O sizi Müqəddəs Ruhla vəftiz edəcək».

İsanın vəftiz olunması və sınağa çəkilməsi
(Mat. 3:13-4:11; Luka 3:21-22; 4:1-13)

9 O günlərdə İsa Qalileyanın Nazaret şəhərindən gəlib Yəhya tərəfindən İordan çayında vəftiz olundu.
10 İsa sudan çıxan kimi göylərin yarıldığını və Ruhun göyərçin kimi Öz üzərinə endiyini gördü.
11 *Göylərdən bir səda gəldi: «Sən Mənim sevimli Oğlumsan, Səndən razıyam».
12 Ruh dərhal İsanı səhraya çəkib-apardı.
13 O, səhrada qırx gün qaldı və bu müddət ərzində Şeytan tərəfindən sınağa çəkildi. İsa vəhşi heyvanlar arasında idi və mələklər Ona xidmət edirdi.

İsa xidmətinə başlayır
(Mat. 4:12-17; Luka 4:14-15)

14 Yəhya həbs olunandan sonra İsa Qalileyaya gəlib Allahın Müjdəsini* vəz edirdi:
15 *«Vaxt yetişib, Allahın Padşahlığı yaxınlaşıb. Tövbə edin və Müjdəyə inanın».

İlk şagirdlər
(Mat. 4:18-22; Luka 5:1-11)

16 İsa Qalileya gölünün sahilindən keçərkən suya tor atan Şimonu və qardaşı Andreyi gördü. Bu adamlar balıqçı idi.
17 İsa onlara dedi: «Ardımca gəlin, Mən sizi elə balıqçı edəcəyəm ki, insan tutacaqsınız».
18 Onlar dərhal torları kənara atıb Onun ardınca getdilər.
19 İsa bir az irəli gedib Zavday oğlu Yaqubu və qardaşı Yəhyanı gördü. Onlar qayıqda torlarını düzəldirdilər.
20 İsa dərhal onları çağırdı. Onlar da qayıqda olan ataları Zavdayı və muzdlu işçiləri qoyub Onun ardınca getdilər.

İsa Kefernahum sinaqoqunda natəmiz ruhu qovur
(Luka 4:31-37)

21 Onlar Kefernahuma gəldilər. Şənbə günü İsa sinaqoqa girib təlim öyrətməyə başladı.
22 *Onun təliminə təəccüblənirdilər, çünki onlara ilahiyyatçılar kimi deyil, səlahiyyət sahibi kimi təlim öyrədirdi.
23 Həmin vaxt onların sinaqoqunda natəmiz ruha tutulmuş bir nəfər var idi. O çığırdı:
24 «Ey Nazaretli İsa, bizdən nə istəyirsən? Bizi məhv etməyəmi gəlmisən? Mən bilirəm, Sən Kimsən: Allahın Müqəddəsisən!»
25 Amma İsa ona qadağan edib dedi: «Sus və bu adamdan çıx!»
26 Natəmiz ruh bu adamı sarsıdıb bərkdən çığıraraq ondan çıxdı.
27 Hamını heyrət bürüdü və onlar bir-birindən soruşdular: «Bu nədir? Səlahiyyətli yeni bir təlimdir! O, natəmiz ruhlara belə, əmr edir və bunlar da Ona itaət edirlər».

---

* **1:11** Zəb. 2:7; Yeş. 42:1; Mat. 3:17; 12:18; Mark 9:7; Luka 3:21-22 * **1:14** *Allahın Müjdəsini* – bəzi əlyazmalarda *Allahın Padşahlığının Müjdəsini.* * **1:15** Mat. 3:1-2 * **1:22** Mat. 7:28-29

28 İsa haqqında xəbər dərhal Qalileya bölgəsinin hər tərəfinə yayıldı.

İsa çox adama şəfa verir
(Mat. 8:14-17; Luka 4:38-41)

29 Onlar sinaqoqdan çıxan kimi Yaqub və Yəhya ilə birgə Şimon və Andreyin
evinə getdilər.
30 Şimonun qayınanası qızdırma içində yatırdı. Bunu dərhal İsaya xəbər
verdilər.
31 İsa xəstənin yanına gəlib əlindən tutaraq onu qaldırdı və qadının
qızdırması düşdü. Qadın onlara xidmət etməyə başladı.
32 Axşam gün batanda bütün xəstələri və cinə tutulmuşları İsanın yanına
gətirdilər.
33 Bütün şəhər əhalisi qapının yanına yığıldı.
34 İsa müxtəlif xəstəliyə tutulan çox adama şəfa verdi və bir çox cinləri
qovdu. Amma cinlərə danışmağa izin vermədi, çünki onlar İsanın Kim
olduğunu bilirdilər.

İsa vəzini davam etdirir
(Luka 4:42-44)

35 Səhər alaqaranlıqda İsa qalxıb evdən çıxdı və kimsəsiz bir yerə gedib
orada dua etdi.
36 Şimon və onun yanındakılar İsanın ardınca düşdülər.
37 Onu tapıb dedilər: «Hamı Səni axtarır».
38 İsa onlara dedi: «Gəlin başqa yerlərə – ətrafdakı şəhərlərə gedək və orada
da vəz edim, çünki Mən bunun üçün gəlmişəm».
39 *Beləliklə, İsa onların sinaqoqlarında vəz edərək və cinləri qovaraq bütün
Qalileyanı gəzib-dolaşdı.

İsa cüzamlıya şəfa verir
(Mat. 8:1-4; Luka 5:12-16)

40 Bir gün cüzamlı bir adam İsanın yanına gəldi və diz çöküb yalvardı: «Əgər
istəsən, məni pak edə bilərsən».
41 İsanın ona rəhmi gəldi. Əlini uzadıb ona toxundu və dedi: «İstəyirəm, pak
ol!»
42 Dərhal bu adam cüzamdan sağalıb pak oldu,
43 İsa o an onu yola salıb ciddi tapşıraraq
44 *belə dedi: «Bax heç kəsə bir söz demə, lakin get, özünü kahinə göstər.
Hər kəsə şəhadət olsun deyə cüzamdan paklandığın üçün Musanın buyurduğu
təqdimləri apar».
45 Lakin o çıxıb bu sözü vəz edərək hər yanda yaymağa başladı. Ona görə də
İsa artıq heç bir şəhərə açıq girə bilmirdi, amma kənarda, kimsəsiz yerlərdə
qalır və adamlar hər tərəfdən Onun yanına gəlirdi.

2

İsa iflicə şəfa verir
(Mat. 9:1-8; Luka 5:17-26)

1 Bir neçə gün sonra İsa yenə Kefernahuma gələndə Onun evdə olma xəbəri
yayıldı.

* **1:39** Mat. 4:23; 9:35 * **1:44** Lev. 14:1-32

2 O qədər çox adam yığıldı ki, qapının yanında durmağa belə, yer qal-
mamışdı. İsa onlara kəlamı vəz edirdi.
3 Adamlar dörd nəfərin daşıdığı bir iflici Onun yanına gətirdilər.
4 Amma böyük izdihama görə onu İsaya yaxın gətirə bilmədilər. Ona görə də
İsa olan evin damını söküb yer açandan sonra iflici yatdığı döşəklə birgə aşağı
endirdilər.
5 İsa onların imanını görəndə iflic olan adama dedi: «Oğlum, günahların
bağışlandı».
6 Lakin orada oturan bəzi ilahiyyatçılar ürəklərində belə düşündülər:
7 «Bu Adam niyə belə danışır? Bu ki küfrdür! Tək Allahdan başqa günahları
kim bağışlaya bilər?»
8 İsa dərhal onların ürəyində nə fikirləşdiyini ruhən dərk edib dedi: «Niyə
ürəyinizdə belə düşünürsünüz?
9 Bax hansı daha asandır? İflicə "günahların bağışlandı" deməkmi, yoxsa
"Qalx, döşəyini götür və yeri!" demək?
10 Lakin siz bilin ki, Bəşər Oğlunun yer üzündə günahları bağışlamaq
səlahiyyəti var» və iflicə dedi:
11 «Sənə deyirəm, qalx, döşəyini götür və evinə get!»
12 Xəstə qalxdı və dərhal döşəyini götürərək hamının qarşısında çıxıb
getdi. Hamı mat qaldı və Allahı izzətləndirib dedi: «Biz heç vaxt belə şey
görməmişik».

Levi şagirdlərə qoşulur
(Mat. 9:9-13; Luka 5:27-32)

13 İsa yenə gölün sahilinə çıxdı. Bütün izdiham Onun yanına toplaşdı və O,
camaata təlim öyrədirdi.
14 Yolu keçəndə vergi yığılan yerdə oturan Halfay oğlu Levini görüb ona
dedi: «Ardımca gəl». O da durub İsanın ardınca getdi.
15 İsa Levinin evində süfrəyə oturanda bir çox vergiyığanlarla günahkarlar
gəlib Onunla və şagirdləri ilə birgə oturdular. Çünki İsanın ardınca gedənlər
çox idi.
16 Fariseylərdən olan ilahiyyatçılar* İsanın günahkarlar və vergiyığanlarla
birgə yemək yediyini görüb Onun şagirdlərinə dedilər: «O niyə vergiyığanlar
və günahkarlarla birgə yemək yeyir?»†
17 İsa bunu eşidəndə onlara dedi: «Sağlamların deyil, xəstələrin həkimə
ehtiyacı var. Mən salehləri deyil, günahkarları çağırmaq‡ üçün gəlmişəm».

Oruc barəsində sual
(Mat. 9:14-17; Luka 5:33-39)

18 Yəhyanın şagirdləri və fariseylər oruc tuturdular. Bəzi adamlar İsanın
yanına gəlib soruşdular: «Nə üçün Yəhyanın şagirdləri və fariseylərin şagirdləri
oruc tutur, amma Sənin şagirdlərin oruc tutmur?»
19 İsa onlara cavab verdi: «Bəy yanlarında olanda sağdışı və soldışı oruc
tutarmı? Nə qədər ki bəy onların yanındadır, onlar oruc tutmazlar.
20 Lakin bəyin onların arasından aparılacağı günlər gələcək və o zaman oruc
tutacaqlar.

---

* **2:16** *Fariseylərdən olan ilahiyyatçılar* – bəzi əlyazmalarda *İlahiyyatçılar və fariseylər.* † **2:16** *Yemək yeyir* – bəzi əlyazmalarda *yeyib-içir.* ‡ **2:17** *Çağırmaq* – bəzi əlyazmalarda *tövbəyə çağırmaq.*

21 Heç kim köhnə paltara təzə parçadan yamaq vurmaz. Yoxsa təzə yamaq
köhnə paltardan qopar və yırtıq daha pis olar.
22 Heç kim təzə şərabı köhnə tuluqlara doldurmaz. Yoxsa şərab tuluqları
partladar, həm şərab, həm də tuluqlar zay olar. Təzə şərab təzə tuluqlara
doldurulmalıdır».

Şənbə günü haqqında təlim
(Mat. 12:1-8; Luka 6:1-5)

23 *Bir Şənbə günü İsa taxıl zəmiləri arasından keçirdi. Şagirdləri yoldan
keçərkən sünbülləri qırmağa başladılar.
24 Fariseylər Ona dedilər: «Bəs niyə onlar Şənbə günü qadağan olunan işləri
görürlər?»
25 *İsa onlara dedi: «Davud və yanındakılar ac və möhtac olanda nə etdiklərini
heç oxumamısınızmı?
26 O, baş kahin Evyatarın dövründə Allahın evinə girdi; kahinlərdən başqa
heç kəsə yeməyə icazə verilməyən təqdis çörəklərini yedi, yanındakılara da
verdi».
27 Sonra İsa onlara dedi: «İnsan Şənbə günü üçün deyil, Şənbə günü insan
üçün yaradılıb.
28 Bax Bəşər Oğlu Şənbə gününün də Sahibidir».

3

Əli qurumuş adamın şəfası
(Mat. 12:9-14; Luka 6:6-11)

1 İsa yenə də sinaqoqa girdi. Orada əli qurumuş bir adam var idi.
2 Bəzi adamlar İsanı ittiham etmək məqsədi ilə Ona göz qoyurdular ki,
görsünlər, bu adama Şənbə günü şəfa verəcək ya yox.
3 İsa əli qurumuş adama dedi: «Qabağa çıx!»
4 Sonra İsa onlara dedi: «Hansına icazə var, Şənbə günü yaxşılıq, yoxsa pislik
etməyə, kiminsə canını xilas etməyə, yoxsa öldürməyə?» Onlarsa susurdu.
5 İsa ətrafındakılara qəzəblə baxdı və onların inadkar ürəkli olduqlarına görə
kədərlənib o adama dedi: «Əlini uzat!» O, əlini uzatdı və əli əvvəlki halına
qayıtdı.
6 Fariseylər çıxıb İsanı necə məhv etmək barədə dərhal hirodçularla
məsləhətləşdilər.

İsa xəstələrə şəfa verir
(Mat. 4:24-25; Luka 6:17-19)

7 İsa şagirdləri ilə birgə gölün bir tərəfinə çəkildi. Onun ardınca isə
Qalileyadan böyük izdiham gəldi.
8 İsanın etdiklərini eşidəndə Onun yanına Yəhudeyadan, Yerusəlimdən,
İdumeyadan, İordan çayının o biri tayından, Sur və Sidon bölgəsindən çoxlu adam
gəldi.
9 *İsa izdiham Onu sıxışdırmasın deyə şagirdlərindən xahiş etdi ki, Onun
üçün bir qayıq hazırlasınlar.
10 Çünki O, çox adama şəfa vermişdi. Buna görə bütün xəstələr Ona toxun-
maq üçün can atırdılar.

* **2:23** Qanun. 23:25 * **2:25** Lev. 24:9; 1Şam. 21:1-6 * **3:9** Mark 4:1; Luka 5:1-3

11 Natəmiz ruhlar İsanı görəndə önündə yerə sərilib ucadan çığırırdılar: «Sən
Allahın Oğlusan!»
12 Lakin İsa onlara qadağan etdi ki, Onun kim olduğunu deməsinlər.

On İki şagird
(Mat. 10:1-4; Luka 6:12-16)

13 İsa dağa çıxaraq Özü istədiyi adamları yanına çağırdı və onlar yanına
gəldilər.
14 İsa on iki nəfəri həvari adlandıraraq* təyin etdi ki, bu adamlar Onun
yanında olsun, həm də onları vəz etməyə göndərsin,
15 həmçinin cinləri qovmaq† səlahiyyətinə malik olsunlar.
16 Beləliklə, İsa bu on iki nəfəri təyin etdi: Peter adlandırdığı Şimon,
17 Bene-Rageş, yəni «ildırım oğulları» adlandırdığı Zavday oğlu Yaqub və
Yaqubun qardaşı Yəhya,
18 Andrey, Filip, Bartalmay, Matta, Tomas, Halfay oğlu Yaqub, Tadday,
Kənançı‡ Şimon
19 və İsaya xəyanət edən Yəhuda İskaryot.

İsa və Baal-Zevul
(Mat. 12:22-32; Luka 11:14-23)

20 Sonra İsa evə getdi.§ Yenə də izdiham yığıldığına görə onlar yeməyə belə,
imkan tapa bilmədilər.
21 İsanın ailə üzvləri bu barədə eşidəndə Onu aparmağa gəldilər. Çünki
fikirləşirdilər ki, O, ağlını itirib.
22 *Yerusəlimdən gələn ilahiyyatçılar isə deyirdilər: «O, Baal-Zevula tutulub,
cinlərin başçısının gücü ilə cinləri qovur».
23 İsa ilahiyyatçıları yanına çağırıb onlarla bu barədə məsəllərlə danışdı:
«Şeytan Şeytanı necə qova bilər?
24 Əgər bir padşahlıq öz daxilindən bölünübsə, davam gətirməz.
25 Əgər bir ev öz daxilindən bölünübsə, davam gətirməz.
26 Şeytan da özünə qarşı qalxıb öz-özünə bölünübsə, davam gətirməz, yalnız
axırı çatar.
27 Heç kim güclü adamın evinə girib əvvəlcə onun əl-qolunu bağlamadan
malını qarət edə bilməz. Gərək o adamın əvvəlcə əl-qolunu bağlasın, sonra
evini qarət etsin.
28 *Sizə doğrusunu deyirəm: bütün günahlar və nə qədər küfr söylənərsə,
bəşər övladlarına bağışlanacaq.
29 Lakin kim Müqəddəs Ruha küfr edərsə, heç vaxt bağışlanmayacaq və
günahı** boynunda əbədi qalacaq».
30 İsa bunu «Onda natəmiz ruh var» dediklərinə görə söylədi.

İsanın anası və qardaşları kimdir?
(Mat. 12:46-50; Luka 8:19-21)

31 İsanın anası və qardaşları gəldi. Onlar bayırda durdular və İsanın yanına
xəbər göndərib Onu çağırdılar.

---

* **3:14** *Həvari adlandıraraq* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur. † **3:15** *Cinləri qovmaq* – bəzi əlyazmalarda *xəstəliklərə şəfa vermək və cinləri qovmaq.* ‡ **3:18** *Kənançı* – Romalılara qarşı müqəddəs müharibəyə hazırlaşan yəhudi millətçi təşkilatının üzvünə verilən ad. § **3:20** *İsa evə getdi* – bəzi əlyazmalarda *onlar evə getdilər.* * **3:22** Mat. 9:34; 10:25 * **3:28** Luka 12:10 ** **3:29** *Günahı* – bəzi əlyazmalarda *məhkumiyyəti.*

32 Bir kütlə adam İsanın ətrafında oturmuşdu. Ona xəbər verdilər: «Budur,
anan və bacı-qardaşların†† bayırda dayanıb Səni istəyirlər».
33 İsa onlara cavab verdi: «Mənim anam və qardaşlarım kimdir?»
34 Sonra ətrafında oturanlara baxaraq dedi: «Mənim anam və qardaşlarım
bunlardır.
35 Çünki kim Allahın iradəsini yerinə yetirirsə, Mənim qardaşım, bacım və
anam odur».

4

Səpilən toxum məsəli
(Mat. 13:1-23; Luka 8:4-15)

1 *İsa gölün sahilində yenə xalqa təlim öyrətməyə başladı. Yanına elə böyük
izdiham toplaşdı ki, Özü bir qayığa minib gölün içərisində oturdu. Bütün
izdiham isə gölün sahilində dayanmışdı.
2 İsa onlara məsəllərlə bir çox şey öyrədərək Öz təlimində belə dedi:
3 «Qulaq asın: bir əkinçi toxum səpməyə çıxdı.
4 Səpin zamanı toxumlardan bəzisi yol kənarına düşdü və quşlar gəlib onları
dənlədi.
5 Bəzisi torpağı çox olmayan daş-kəsəkli yerə düşdü. Torpağı dərin ol-
madığına görə tez cücərdi.
6 Lakin günəş doğanda qarsalandı və kökü olmadığına görə qurudu.
7 Bəzisi tikanlar arasına düşdü. Tikanlar böyüyüb onları boğdu və bu
toxumlar bar vermədi.
8 Başqaları isə münbit torpağa düşdü. Ona görə də böyüyüb artdı və bəzisi
otuz, bəzisi altmış, bəzisi də yüz qat səmərə verdi».
9 Daha sonra İsa dedi: «Eşitməyə qulağı olan eşitsin!»
10 İsa tək qalanda On İki şagird və ətrafında olanlar məsəllərin izahını
soruşdular.
11 O onlara dedi: «Allahın Padşahlığının sirri sizə açılmışdır, amma kənarda
olanlara hər şey məsəllərlə deyilir.
12 *Belə ki
“Gördükcə görsünlər, amma qanmasınlar,
Eşitdikcə eşitsinlər, amma anlamasınlar,
Yoxsa onlar dönüb bağışlanar”».
13 İsa onlara dedi: «Siz bu məsəli anlamırsınızmı? Bəs bütün məsəlləri necə
başa düşəcəksiniz?
14 Əkinçi Allahın kəlamını əkir.
15 Daxilinə kəlam əkilən bəzi insanlar yol kənarına düşən toxumlara
bənzəyir. Bunlar kəlamı eşidəndə dərhal Şeytan gəlib əkilən kəlamı götürüb
aparır.
16 Daş-kəsəkli yerlərə səpilən bunlardır: kəlamı eşidəndə dərhal sevinclə
qəbul edirlər.
17 Lakin onlarda kök olmadığına görə dözümləri az olur, kəlama görə əziyyət
və təqibə məruz qalan kimi yıxılırlar.
18 Tikanlar arasına səpilən başqaları isə bunlardır: kəlamı eşidirlər,
19 lakin bu dövrün qayğıları, var-dövlətin aldadıcılığı və başqa şeylərə olan
ehtiraslar araya girib kəlamı boğur və kəlam barsız olur.

---

†† **3:32** *Bacı-qardaşların* – bəzi əlyazmalarda *qardaşların.* * **4:1** Luka 5:1-3 * **4:12** Yeş. 6:9-10; Yəh. 12:39-40; Həv. 28:26-27

20 Münbit torpağa səpilənlərsə bunlardır: onlar kəlamı eşidib qəbul edir,
bəzisi otuz, bəzisi altmış, bəzisi isə yüz qat səmərə verir».

Çıraq məsəli
(Luka 8:16-18)

21 *İsa onlara dedi: «Çırağı qabın yaxud yatağın altına qoymaq üçünmü
gətirirsiniz? O, çıraqdana qoymaq üçün deyilmi?
22 *Elə gizli bir şey yoxdur ki, aşkara çıxmasın və elə örtülü bir şey yoxdur ki,
aydın olmasın.
23 Eşitməyə qulağı olan eşitsin!»
24 *İsa yenə onlara dedi: «Eşitdiyinizə diqqət edin: hansı ölçü ilə ölçsəniz,
sizin üçün də eyni ölçü ilə ölçüləcək və daha artıq veriləcək.
25 *Çünki kimin varıdırsa, ona daha çox veriləcək. Amma kimin yoxudursa,
əlində olan da ondan alınacaq».

Cücərmiş toxum məsəli

26 Sonra İsa dedi: «Allahın Padşahlığı torpağa toxum səpən əkinçiyə bənzəyir.
27 O, gecə yatır, gündüz qalxır. Toxum cücərib boy atır, amma əkinçi bunun
necə baş verdiyini bilmir.
28 Torpaq özü bar gətirir. Əvvəl cücərti çıxır, sonra sünbül, daha sonra
sünbülün dənləri iriləşib yetişir.
29 *Məhsul yetişəndə əkinçi dərhal oraq vurur, çünki biçin vaxtı gəlmişdir».

Xardal toxumu məsəli
(Mat. 13:31-32,34; Luka 13:18-19)

30 Sonra İsa belə dedi: «Allahın Padşahlığını nəyə bənzədək? Onu hansı
məsəllə göstərək?
31 O, xardal toxumuna bənzəyir ki, yer üzündə torpağa əkilən toxumların ən
kiçiyi olsa da,
32 əkiləndən sonra böyüyüb bütün bostan bitkilərindən hündür olur. O
qədər böyük qol-budaq atır ki, göydə uçan quşlar onun kölgəsində yuva qura
bilər».
33 İsa xalqın başa düşəcəyi dərəcədə buna bənzər çoxlu məsəllərlə kəlam
söyləyirdi;
34 onlara məsəlsiz söz deməzdi. Amma Öz şagirdləri ilə tək qalanda hər şeyi
izah edirdi.

İsa tufanı yatırır
(Mat. 8:23-27; Luka 8:22-25)

35 Həmin gün axşam düşəndə İsa şagirdlərinə dedi: «Gəlin o biri sahilə keçək».
36 Şagirdlər camaatdan ayrılaraq İsanı mindiyi qayıqla birgə apardılar; onun
yanında başqa qayıqlar da var idi.
37 Bu vaxt böyük bir tufan qopdu. Dalğalar qayığa elə hücum çəkdi ki, su
artıq onun içinə doldu.
38 İsa qayığın arxa tərəfində başını yastığa qoyub yatırdı. Şagirdlər Onu oy-
adaraq dedilər: «Müəllim! Axı biz həlak oluruq! Bu Səni narahat etmirmi?»
39 İsa durub küləyə qadağan etdi və gölə dedi: «Sus, sakit ol!» Külək dayandı
və dərin sükut çökdü.
40 İsa onlara dedi: «Niyə qorxursunuz? Hələ imanınız yoxdurmu?»

---

* **4:21** Mat. 5:15; Luka 11:33 * **4:22** Mat. 10:26; Luka 12:2 * **4:24** Mat. 7:2; Luka 6:38 * **4:25** Mat. 13:12; 25:29; Luka 19:26 * **4:29** Yoel 3:13; Yəh. 4:44

41 Onlar dəhşətə düşüb bir-birindən soruşdular: «Bu Adam kimdir ki, külək
də, göl də Ona itaət edir?»

5

Cinə tutulmuş adam sağaldılır
(Mat. 8:28-34; Luka 8:26-39)

1 Onlar gölün o biri sahilində yerləşən Gerasalıların* diyarına getdilər.
2 İsa qayıqdan düşən kimi qəbir mağaralarından natəmiz ruha tutulmuş bir
adam Onunla qarşılaşdı.
3 O, mağaralarda yaşayırdı və heç kim onu hətta zəncirləyərək saxlaya
bilmirdi.
4 Neçə dəfə ona buxov, zəncir vurmuşdular, lakin o, zəncirləri qırmış,
buxovları parçalamışdı. Heç kəsin onu sakit etməyə gücü çatmırdı.
5 Həmişə, gecə-gündüz qəbiristanlıqda, dağlarda çığırır və özünü daşlarla
yaralayırdı.
6 O, İsanı uzaqdan görəndə qaçıb Ona səcdə qıldı,
7 bərkdən çığıraraq dedi: «Ey İsa, Allah-Taalanın Oğlu, məndən nə istəyirsən?
Səni and verirəm Allaha, mənə iztirab vermə!»
8 Çünki İsa ona demişdi: «Ey natəmiz ruh, bu adamdan çıx!»
9 Sonra İsa ondan soruşdu: «Sənin adın nədir?» O cavab verdi: «Mənim adım
Qoşundur, çünki biz çoxuq».
10 Ruhları bu diyardan qovmasın deyə o, İsaya çox yalvardı.
11 Orada – dağın yamacında böyük bir donuz sürüsü otlayırdı.
12 Natəmiz ruhlar İsaya yalvardılar: «Bizi donuzlara göndər ki, onların içinə
girək».
13 İsa onlara izin verdi. Natəmiz ruhlar adamdan çıxıb donuzların içinə
girdi. İki min baş heyvandan ibarət sürü də uçurumdan aşağı, gölə atılıb orada
boğuldu.
14 Donuz otaranlar qaçıb bu xəbəri şəhər və kəndlərdə yaydılar. Camaat nə
baş verdiyinə tamaşa etməyə gəldi.
15 Onlar İsanın yanına gəldilər, əvvəlcə bir qoşun cinə tutulmuş adamın
geyinmiş və ağıllanmış oturduğunu görüb qorxuya düşdülər.
16 Hadisəni görənlər cinə tutulmuş adamın başına gələnlər və donuzlar
haqqında camaata söylədilər.
17 İsaya yalvarmağa başladılar ki, onların bölgəsindən çıxsın.
18 İsa qayığa minəndə əvvəlcə cinə tutulmuş adam Ona yalvardı ki, İsanın
yanında qalsın.
19 İsa ona izin vermədi, amma dedi: «Evinə, qohum-əqrəbanın yanına get,
Rəbbin sənə etdiyi hər şeyi və sənə necə mərhəmət göstərdiyini onlara danış».
20 Bu adam da gedib İsanın ona etdiyi hər şeyi Dekapolis bölgəsində yay-
mağa başladı və hamı heyrətləndi.

Qızın dirilməsi və qadının şəfa tapması
(Mat. 9:18-26; Luka 8:40-56)

21 İsa yenə qayıqla o biri sahilə keçəndə yanına böyük bir izdiham yığıldı. O,
gölün sahilində idi.

* **5:1** *Gerasalıların* – bəzi əlyazmalarda *Qadaralıların* (Mat. 8:28).

22 Sinaqoq rəislərindən Yair adlı bir adam gəlib İsanı görəndə ayaqlarına
düşdü.
23 Ona çox yalvarıb dedi: «Qızcığazım can üstündədir. Gəl əllərini onun
üstünə qoy ki, sağalıb yaşasın».
24 İsa da onunla birlikdə getdi. Ardınca böyük bir izdiham gedərək hər
tərəfdən Onu sıxışdırırdı.
25 Orada on iki il qanaxma xəstəliyinə tutulan bir qadın var idi.
26 O, neçə həkimin əlindən xeyli əzab çəkmiş, bütün varını buna sərf etsə də,
vəziyyəti yaxşılaşmamış, daha da pisləşmişdi.
27 Bu qadın İsa haqqında eşidib izdihamın içindən keçərək Onun arxasından
gəldi və Onun paltarına toxundu.
28 Çünki bu cür düşünürdü: «Heç olmasa paltarına toxunsam, sağalaram».
29 Dərhal onun qanaxması kəsildi və bildi ki, bədənindəki xəstəlikdən
sağaldı.
30 İsa dərhal bildi ki, Ondan bir qüvvə çıxdı və izdihamın içində dönüb
soruşdu: «Paltarıma toxunan kim idi?»
31 Şagirdləri Ona cavab verdilər: «Görürsən ki, izdiham Səni sıxışdırır. Necə
soruşa bilərsən ki, Mənə toxunan kim idi?»
32 Bunu edəni görmək üçün İsa ətrafa baxdı.
33 Qadınsa özünə nə olduğunu bildi. Qorxudan titrəyərək gəlib İsanın ayağına
düşdü və bütün həqiqəti Ona söylədi.
34 İsa da ona dedi: «Qızım, imanın səni xilas etdi. Arxayın get və
xəstəliyindən sağal».
35 İsa hələ danışırdı ki, sinaqoq rəisinin evindən adamlar gəlib dedi: «Qızın
öldü. Daha Müəllimi niyə narahat edirsən?»
36 Lakin İsa bu sözə məhəl qoymayaraq† sinaqoq rəisinə dedi: «Qorxma,
yalnız iman et!»
37 O, Peter, Yaqub və Yaqubun qardaşı Yəhyadan başqa heç kimi ardınca
gəlməyə qoymadı.
38 Onlar sinaqoq rəisinin evinə gələndə İsa çox hay-küy, ağlaşıb nalə çəkənlər
gördü.
39 İsa içəri girəndə onlara dedi: «Niyə hay-küy salıb ağlaşırsınız? Uşaq
ölməyib, sadəcə olaraq yatıb».
40 Onlar İsaya güldülər. Belə olanda İsa hamını bayıra çıxarandan sonra uşağın
ata-anasını, Özü ilə gələnləri götürüb uşaq olan yerə girdi.
41 İsa uşağın əlindən tutub dedi: «Talita qum!» Bunun mənası belədir:
«Qızcığaz, sənə deyirəm: qalx!»
42 On iki yaşlı qız dərhal qalxıb gəzməyə başladı. O an oradakılar tamamilə
mat qaldı.
43 İsa onlara qadağan etdi ki, bunu heç kəs bilməsin və sonra dedi ki, qıza
yemək versinlər.

6

İsa Öz yurdunda rədd edilir
(Mat. 13:53-58; Luka 4:16-30)

1 İsa oradan ayrılıb Öz yurduna gəldi. Şagirdləri də Onun ardınca gəlirdi.

† **5:36** *Bu sözə məhəl qoymayaraq* – bəzi əlyazmalarda *bu sözü eşidib.*

2 Şənbə günü olanda O, sinaqoqda təlim öyrətməyə başladı. Onu dinləyən
adamların çoxu təəccüblənərək dedi: «Bu Adamda belə şeylər haradandır? Bu
necə hikmətdir, Ona verilib? Bu cür möcüzələr Onun əlindən necə gəlir?
3 Bu Adam həmin dülgər deyilmi? Məryəmin oğlu, Yaqubun, Yusifin,
Yəhudanın və Şimonun qardaşı deyilmi? Onun bacıları burada – bizim
aramızda yaşamırmı?» Onların İsaya acığı tutdu.
4 *İsa onlara dedi: «Bir peyğəmbərə öz yurdundan, qohum-əqrəbaları
arasından və öz evindən başqa heç bir yerdə xor baxmazlar».
5 Orada O heç bir möcüzə yarada bilmədi, yalnız bir neçə xəstənin üzərinə
əl qoyub şəfa verdi.
6 İsa onların imansızlığına heyrət edirdi. Sonra ətraf kəndlərdə təlim
öyrədərək oraları gəzib-dolaşdı.

On İki şagirdə verilən vəzifə (Mat. 10:1-15; Luka 9:1-6; 10:1-12)

7 İsa On İki şagirdi yanına çağırıb onları iki-iki göndərməyə başladı və onlara
natəmiz ruhlar üzərində səlahiyyət verdi.
8 *Onlara tapşırdı ki, yol üçün əsadan başqa heç nə – nə çörək, nə torba, nə
də qurşaqlarında pul götürsünlər,
9 ayaqlarına səndəl geysələr də, əyinlərinə iki köynək geyinməsinlər.
10 İsa onlara dedi: «Harada bir evə girsəniz, çıxanacan orada qalın.
11 *Harada sizi qəbul etməyib sizə qulaq asmaq istəməzlərsə, oradan
ayrılarkən onlara qarşı şəhadət olsun deyə ayaqlarınızın tozunu çırpın».*
12 Onlar da yola düşdülər və vəz edərək insanları tövbəyə çağırdılar.
13 *Çoxlu cin çıxartdılar, yağla məsh edərək çox xəstəyə şəfa verdilər.

Yəhyanın edamı (Mat. 14:1-12; Luka 9:7-9)

14 *Padşah Hirod da olanları eşitdi, çünki İsanın adı tanınırdı. Adamlar
deyirdilər: «Vəftiz edən Yəhya ölülər arasından dirilib. Buna görə də O,
möcüzələr yaradır».
15 Digərləri isə deyirdilər: «Bu, İlyasdır». Bəziləri də deyirdi: «Keçmişdəki
peyğəmbərlərdən birinə oxşar peyğəmbərdir».
16 Amma Hirod bunu eşidəndə dedi: «Bu, boynunu vurdurduğum Yəhyadır,
dirilib!»
17 *Hirod qardaşı Filipin arvadı Hirodiyaya görə Yəhyanı tutduraraq qol-
larını qandalladıb zindana saldırmışdı. Çünki Hirod Hirodiyanı özünə arvad
olaraq almışdı
18 və Yəhya Hirodа demişdi: «Qardaşının arvadını almaq sənə qadağandır».
19 Hirodiya Yəhyaya qarşı kin saxlayıb onu öldürmək niyyətinə düşmüşdü,
amma bunu edə bilmirdi.
20 Çünki Hirod Yəhyanın saleh və müqəddəs bir adam olduğunu bildiyinə
görə ondan qorxub onu qoruyurdu. Hirod ona qulaq asanda çaşqınlığa
düşdü,† buna baxmayaraq, onu həvəslə dinləyirdi.

---

* **6:4** Mat. 13:57; Luka 4:24; Yəh. 4:44 * **6:8** Luka 10:4-11 * **6:11** Həv. 13:51 * **6:11** *Tozunu çırpın* – bəzi əlyazmalarda *tozunu çırpın. Sizə doğrusunu deyirəm: qiyamət günü Sodom və Homorranın halı o şəhərin halından daha asan olacaq* (Mat. 10:15). * **6:13** Yaq. 5:14 * **6:14** Mat. 16:14; Mark 8:28; Luka 9:19 * **6:17** Luka 3:19-20 † **6:20** *Çaşqınlığa düşdü* – bəzi əlyazmalarda *çox məşğul idi.*

21 Bir gün Hirodiyanın əlinə yaxşı bir fürsət düşdü. Hirod ad günündə
əyanlarına, minbaşılara və Qalileyanın nüfuzlu şəxslərinə ziyafət verdi.
22 Ziyafət zamanı Hirodiyanın qızı‡ içəri daxil olub rəqs etdi. Bu, Hirodun
və qonaqlarının xoşuna gəldi. Padşah qıza dedi: «Ürəyin istəyəni məndən dilə,
mən də sənə verim».
23 Sonra möhkəm and içərək yenə dedi: «Məndən hər nə istəsən, hətta
padşahlığımın yarısını belə, istəsən, sənə verəcəyəm».
24 Qız isə çıxıb anasından soruşdu: «Mən nə istəməliyəm?» O cavab verdi:
«Vəftiz edən Yəhyanın başını».
25 Qız o saat padşahın yanına qaçdı və öz istəyini dedi: «İstəyirəm ki, Vəftizçi
Yəhyanın başını dərhal bir sini içində mənə verəsən».
26 Padşahı dərin kədər bürüdü, amma içdiyi andlara və qonaqlara görə qızın
sözünü yerə salmaq istəmədi.
27 Padşah dərhal bir cəllad göndərib Yəhyanın başını gətirməyi əmr etdi.
Cəllad gedib zindanda Yəhyanın boynunu vurdu
28 və onun başını bir sini içində gətirib qıza verdi. Qız da onu anasına verdi.
29 Yəhyanın şagirdləri isə bunu eşidəndə gəlib onun cəsədini götürdülər və
qəbirə qoydular.

İsa beş min nəfəri doydurur (Mat. 14:13-21; Luka 9:10-17; Yəh. 6:1-14)

30 Həvarilər İsanın yanına yığıldı və gördükləri işlər, öyrətdikləri təlim
haqqında Ona nəql etdilər.
31 İsa onlara dedi: «Gəlin kimsəsiz yerdə bir az dincəlin». Çünki gəlib-gedən
çox olduğundan yemək yeməyə belə, vaxt tapmırdılar.
32 Onlar da ayrılıb qayığa minərək hər biri təkbaşına kimsəsiz bir yerə
getdilər.
33 Gedərkən camaat onları gördü və çoxu tanıdı; bütün şəhərlərdən axışıb
piyada getdilər, onlardan qabaq oraya çatdılar.§
34 *İsa sahilə düşəndə böyük bir izdiham gördü və onlara rəhmi gəldi. Çünki
onlar çobansız qoyunlara bənzəyirdi. İsa onlara çox şeylər haqqında təlim
öyrətməyə başladı.
35 Vaxt keçirdi. Şagirdləri gəlib İsaya dedilər: «Bura çöllükdür, artıq gecdir.
36 Camaatı burax, qoy gedib ətrafdakı kənd və obalardan özlərinə bir şey
alıb yesinlər».**
37 Amma İsa onlara cavab verdi: «Onlara yeməyi siz verin». Şagirdlər İsaya
dedilər: «Bəlkə gedib iki yüz dinarlıq çörək alaq və onlara verək ki, yesinlər?»
38 Amma İsa onlara dedi: «Gedin baxın, neçə çörəyiniz var?» Onlar da baxıb
dedilər: «Beş çörəyimiz və iki balığımız var».
39 İsa onlara əmr etdi ki, camaatı dəstə-dəstə göy otların üstündə oturtsunlar.
40 Camaat yüz-yüz, əlli-əlli dəstə şəklində oturdu.
41 İsa beş çörəyi və iki balığı götürüb göyə baxaraq şükür duası etdi. Sonra
çörəyi bölüb şagirdlərinə verdi ki, camaata paylasınlar. İki balığı da hamıya
bölüşdürdü.

---

‡ **6:22** *Hirodiyanın qızı* – bəzi əlyazmalarda *Hirodun qızı Hirodiya.* § **6:33** *Çatdılar* – bəzi əlyazmalarda *çatdılar və İsanın başına yığıldılar.* * **6:34** Say. 27:17; 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat. 9:36 ** **6:36** *Özlərinə bir şey alıb yesinlər* – bəzi əlyazmalarda *özlərinə çörək alsın, çünki yeməyə bir şeyləri yoxdur.*

42 Hamı yeyib-doydu.
43 Artıq qalan çörək və balıq hissələrini yığdılar, on iki zənbil doldu.
44 Çörəkləri yeyən kişilərin sayı beş min nəfər idi.

İsa suyun üstü ilə yeriyir
(Mat. 14:22-33; Yəh. 6:15-21)

45 Bundan dərhal sonra İsa camaatı evlərinə göndərərkən şagirdlərini də məcbur etdi ki, qayığa minib Özündən əvvəl o biri sahilə – Bet-Saydaya keçsinlər.
46 İsa camaatı yola salandan sonra dua etmək üçün dağa çıxdı.
47 Axşam olanda qayıq gölün ortasında idi. Amma İsa quruda tək dayanmışdı.
48 O gördü ki, şagirdləri güclə avar çəkir, çünki külək onlara qarşı əsirdi. Gecənin dördüncü növbəsi[††] İsa gölün üstü ilə yeriyərək onların yanına gəldi və onları keçmək istədi.
49 Şagirdlərsə İsanın gölün üstü ilə yeridiyini görəndə Onu bir kabus bilib qışqırdılar.
50 Çünki hamı Onu görüb lərzəyə düşmüşdü. Lakin bu anda İsa onlara müraciət edib dedi: «Cəsarətli olun, Mənəm, qorxmayın!»
51 Qayığa minib onlara qoşuldu. Külək də sakitləşdi. Hamı tamamilə mat qaldı.
52 Çünki inadkar ürəkli olduqlarına görə çörəklə bağlı işi hələ də başa düşməmişdilər.

İsa Ginesarda xəstələrə şəfa verir
(Mat. 14:34-36)

53 İsa və şagirdlər gölü keçib Ginesar sahilinə çatdılar və qayığı bağladılar.
54 Onlar qayıqdan düşən kimi camaat İsanı tanıdı
55 və qaçıb ətraf yerləri gəzib-dolaşdılar. İsanın harada olduğunu eşidəndə xəstələri yataqlar üstündə oraya gətirməyə başladılar.
56 İsanın getdiyi hər yerdə – kəndlərdə, şəhərlərdə, obalarda xəstələri gətirib meydanlara qoyurdular. Xəstələr heç olmasa İsanın paltarının ətəyinə toxunmaq üçün yalvarırdılar. Ona toxunanların hamısı sağalırdı.

7

İnsanı murdar edən nədir?
(Mat. 15:1-20)

1 Fariseylər və Yerusəlimdən gələn bəzi ilahiyyatçılar İsanın yanına yığıldı.
2 Onlar gördülər ki, İsanın şagirdlərindən bəzisi murdar əllərlə, yəni əllərini yumamış çörək yeyir.*
3 Fariseylər və bütün Yəhudilər ağsaqqallardan qalan adət-ənənəyə əməl edərək əllərini yaxşı-yaxşı yumadan yemək yeməzlər.
4 Onlar bazardan gələndə yuyunmadan heç nə yeməzlər. Həmçinin bir sıra başqa adət-ənənələrə də əməl edərlər. Belə ki onlar kasaları, dolçaları, tunc qazanları və yataqları† yuyub paklayarlar.

---

†† **6:48** *Gecənin dördüncü növbəsi* – hazırkı vaxtla səhər saat üç ilə altı arası. * **7:2** *Yeyirlər* – bəzi əlyazmalarda *yeyirlər. Onlara irad tutdular.* † **7:4** *Dolçaları, mis qazanları və yataqları* – bəzi əlyazmalarda *dolçaları və mis qazanları.*

5 Fariseylər və ilahiyyatçılar İsadan soruşdular: «Nə üçün şagirdlərin
ağsaqqallardan qalan adət-ənənəyə görə yaşamayaraq murdar əllərlə çörək
yeyirlər?»
6 *İsa onlara dedi: «Yeşaya peyğəmbər siz ikiüzlülər üçün nə yaxşı söyləyib!
Yazıldığı kimi:
“Bu xalq dodaqları ilə Mənə hörmət edir,
Amma qəlbləri Məndən uzaqdır.
7 Boş yerə Mənə səcdə edirlər,
İnsan əmrlərindən çıxardıqları təlimləri öyrədirlər”.
8 Siz Allahın əmrini atıb insan adət-ənənəsini tutursunuz».‡
9 Sonra İsa onlara dedi: «Öz adət-ənənənizi bərqərar etmək§ üçün Allahın
əmrini kənara atmağı necə də yaxşı bacarırsınız!
10 *Çünki Musa belə əmr etdi: “Ata-anana hörmət et” və “Atasını yaxud anasını
söyən adam öldürülməlidir”.
11 Sizsə deyirsiniz: “Bir adam atasına yaxud anasına ‹məndən umduğun
yardım qurban oldu›, yəni ‹Allaha həsr olundu› desə”,
12 onda həmin adama izin vermirsiniz ki, ata-anasına yardım etsin.
13 Bununla da siz nəsildən-nəslə ötürdüyünüz adət-ənənənizlə Allahın
kəlamını heç edirsiniz. Axı buna bənzər çox işlər görürsünüz».
14 İsa yenə camaatı yanına çağırıb onlara dedi: «Hamınız Mənə qulaq asın və
dərk edin.
15 Kənardan insanın daxilinə girən şey insanı murdar edə bilməz. Amma
insanı murdar edən şeylər daxilindən çıxanlardır».
16 **
17 İsa camaatdan ayrılıb evə gələndə şagirdləri bu məsəl barəsində Ondan
soruşdular.
18 İsa onlara cavab verdi: «Siz də hələ dərk etməmisiniz? Başa düşmürsünüz
ki, kənardan insanın daxilinə girən şey insanı murdar edə bilməz?
19 Çünki daxil olan şeylər onun ürəyinə deyil, qarnına gedir və ifraz olunur».
İsa bununla bütün yeməklərin təmiz olduğunu bəyan etdi.
20 O, sözünə davam etdi: «İnsanı murdar edən insandan çıxandır.
21 Çünki insanların daxilindən, ürəyindən pis fikirlər, cinsi əxlaqsızlıq,
oğurluq, qatillik,
22 zinakarlıq, tamahkarlıq, şər əməllər, hiylə, pozğunluq, paxıllıq, küfr,
lovğalıq və ağılsızlıq çıxar.
23 Bütün bu pis işlər insan daxilindən çıxıb onu murdar edir».

Finikiyalı qadının imanı (Mat. 15:21-28)

24 İsa oradan ayrılıb Sur bölgəsinə†† getdi. O bir evə girdi və istəmədi ki,
harada olduğunu bilən olsun. Amma bunu gizlədə bilmədi.
25 Bir qadının azyaşlı qızı natəmiz ruha tutulmuşdu. Qadın İsa haqqında
xəbər tutan kimi gəlib Onun ayaqlarına düşdü.
26 Bu qadın Suriya Finikiyasında doğulmuş bir Yunan idi. O, İsaya yalvardı
ki, qızından cini çıxartsın.

---

* **7:6** Yeş. 29:13 ‡ **7:8** *Tutursunuz* – bəzi əlyazmalarda *tutursunuz. Dolçaları və kasaları yuyub paklayır və buna bənzər çox işlər görürsünüz.* § **7:9** *Bərqərar etmək* – bəzi əlyazmalarda *saxlamaq.*
* **7:10** Çıx. 20:12; 21:17; Lev. 20:9; Qanun. 5:16 ** **7:16** *Çıxanlardır* – bəzi əlyazmalarda *çıxanlardır.* 16 *Eşitməyə qulağı olan eşitsin!* †† **7:24** *Sur bölgəsinə* – bəzi əlyazmalarda *Sur və Sidon bölgələrinə* (Mat. 15:21).

27 İsa ona dedi: «Qoy əvvəl uşaqlar doysun, çünki uşaqların çörəyini götürüb
itlərə atmaq düzgün olmaz».
28 Qadınsa Ona cavab verdi: «Ya Rəbb, axı‡‡ itlər də uşaqların süfrə altına
tökdüyü qırıntılardan yeyir».
29 İsa qadına dedi: «Get, sənin bu sözünə görə cin qızını tərk etdi».
30 Qadın evinə gələndə gördü ki, qızı yatağında uzanıb və cin ondan çıxıb.

Kar və pəltək bir adamın sağalması

31 İsa yenə Sur bölgəsindən çıxdı, Sidonu keçdi və Dekapolis bölgəsindən
keçərək Qalileya gölünə çatdı.
32 Bir kar və pəltək adamı İsanın yanına gətirdilər və yalvardılar ki, əlini
onun üzərinə qoysun.
33 İsa həmin adamı camaatdan ayırıb başqa bir yerə apardı və barmaqlarını
bu adamın qulaqlarına qoydu, tüpürüb onun dilinə toxundu.
34 Göyə baxdı, ah çəkərək ona dedi: «Effata!», yəni «Açıl!»
35 O anda bu adamın həm qulaqları açıldı, həm də dilinin bağlılığı düşdü və
o aydın danışmağa başladı.
36 İsa bunu görənlərə qadağan etdi ki, bu barədə heç kimə heç nə deməsinlər.
Lakin nə qədər çox qadağan etsə də, o qədər çox xəbər yaydılar.
37 Hamı həddsiz təəccüblənərək dedi: «Hər işin öhdəsindən yaxşı gəlir: həm
karların qulağını, həm də lalların dilini açır».

8

İsa dörd min nəfəri doydurur (Mat. 15:32-39)

1 O günlər yenə böyük izdiham toplaşdı. Onların yeməkləri olmadığı üçün
İsa şagirdləri yanına çağırıb dedi:
2 «Bu camaata yazığım gəlir, çünki üç gündür ki, yanımdadırlar və yeməyə heç
nələri yoxdur.
3 Əgər onları evlərinə ac yola salsam, yolda taqətdən düşərlər. Onların bəzisi
uzaqdan gəlib».
4 Şagirdləri Ona cavab verdilər: «Kimsə bu çöllükdə haradan çörək tapa bilər
ki, bu qədər insanı doydursun?»
5 İsa onlardan soruşdu: «Neçə çörəyiniz var?» Onlar dedilər: «Yeddi».
6 Onda İsa camaata əmr etdi ki, yerə otursunlar. Yeddi çörəyi götürdü və
şükür edərək bölüb paylamaq üçün şagirdlərinə verdi. Şagirdlər də camaata
payladı.
7 Onların bir neçə kiçik balığı da var idi və İsa şükür duası edəndən sonra
bunları da paylamağı əmr etdi.
8 Camaat yeyib-doydu. Artıq qalan hissələri yığdılar, yeddi səbət doldu.
9 Orada dörd minə yaxın adam var idi. İsa onları yola saldı.
10 O, şagirdləri ilə birlikdə dərhal qayığa minib Dalmanuta bölgəsinə getdi.

Fariseylərin və Hirodun mayası (Mat. 12:38-39; 16:1-12)

11 *Fariseylər İsanın yanına gəlib Onunla mübahisə etməyə başladılar. Onu
sınamaq üçün istədilər ki, göydən gələn bir əlamət göstərsin.
12 *O, ürəyində dərin bir ah çəkib dedi: «Niyə bu nəsil əlamət axtarır? Sizə

‡‡ **7:28** *Ya Rəbb, axı* – bəzi əlyazmalarda *Haqlısan, ya Rəbb! Amma* (Mat. 15:27). * **8:11** Luka 11:16
* **8:12** Luka 11:29

doğrusunu deyirəm: bu nəslə heç bir əlamət verilməyəcək».
13 Sonra onları tərk edib yenə qayığa mindi və o biri sahilə tərəf üzdü.
14 Şagirdləri çörək götürməyi yaddan çıxarmışdılar. Qayıqda onların yalnız bir
dənə çörəyi var idi.
15 *İsa onlara xəbərdarlıq edərək dedi: «Ehtiyatlı olun, fariseylərin
mayasından və Hirodun mayasından özünüzü gözləyin».
16 Şagirdlər isə öz aralarında danışıb deyirdilər: «Bunu çörəyimiz olmadığı
üçün deyir».
17 İsa bunu bilərək onlara dedi: «Nə üçün çörəyinizin yoxluğundan
danışırsınız? Hələ dərk etmirsinizmi, başa düşmürsünüzmü? Niyə ürəyiniz
inadkardır?
18 *Gözləriniz ola-ola görmürsünüzmü? Qulaqlarınız ola-ola eşitmirsinizmi?
Məgər yadınızdan çıxıb?
19 Mən beş çörəyi beş min nəfərin arasında bölüb paylayanda yemək
tikələrindən neçə zənbil doldurdunuz?» Onlar dedilər: «On iki».
20 «Yeddi çörəyi dörd min nəfərin arasında bölüb paylayanda çörək
tikələrindən neçə səbət doldurdunuz?» Onlar dedilər: «Yeddi».
21 İsa onlara dedi: «Hələ başa düşməmisinizmi?»

Bet-Saydada olan korun şəfa tapması

22 Onlar Bet-Saydaya gəldilər. Bəzi adamlar İsanın yanına bir kor adam
gətirdilər və İsa bu adama toxunsun deyə Ona yalvardılar.
23 İsa korun əlindən tutub kənddən kənara apardı. Sonra onun gözlərinə
tüpürüb əllərini onun üzərinə qoydu və soruşdu: «Bir şey görürsənmi?»
24 Kor yuxarı baxıb dedi: «Adamlar görürəm, ağaclara oxşayır, amma
yeriyirlər».
25 Onda İsa əllərini yenidən bu adamın gözlərinin üstünə qoydu. Kor adam
gözlərini açıb baxdı. O şəfa tapdı və hər şeyi aydın görməyə başladı.
26 İsa onu evinə göndərdi və dedi: «Kəndə belə, girmə».*

Peterin Məsihi tanıması
(Mat. 16:13-20; Luka 9:18-21)

27 İsa şagirdləri ilə birgə Filip Qeysəriyyəsinin kəndlərinə tərəf yollandı.
Yolda şagirdlərindən soruşdu: «Adamların dediyinə görə Mən kiməm?»
28 *Şagirdləri Ona belə cavab verdilər: «Bəziləri Vəftizçi Yəhya, başqaları
İlyas, digərləri isə deyirlər ki, peyğəmbərlərdən birisən».
29 *İsa onlardan soruşdu: «Bəs siz nə deyirsiniz? Sizcə Mən kiməm?» Peter
Ona cavab verdi: «Sən Məsihsən».
30 İsa şagirdlərinə qadağan etdi ki, Onun haqqında heç kəsə danışmasınlar.

İsa ölüb-diriləcəyi barədə əvvəlcədən xəbər verir
(Mat. 16:21-28; Luka 9:22-27)

31 İsa onlara təlim öyrətməyə başladı: «Bəşər Oğlu çox əzab çəkməli,
ağsaqqallar, başçı kahinlər və ilahiyyatçılar tərəfindən rədd edilməli,
öldürülməli və üç gündən sonra dirilməlidir».
32 İsa bu sözləri aydın deyirdi. Peter isə Onu bir kənara çəkib etiraz etməyə
başladı.

---

* **8:15** Luka 12:1 * **8:18** Yeş. 6:9-10; Yer. 5:21; Yez. 12:2; Mark 4:12 * **8:26** *Girmə* – bəzi əlyazmalarda *girmə və orada heç kimə bir söz demə.* * **8:28** Mark 6:14-15; Luka 9:7-8 * **8:29** Yəh. 6:68-69

33 Amma İsa dönüb şagirdlərinə baxdı və Peterə etiraz etdi: «Çəkil
qarşımdan, Şeytan! Sən Allahın işləri haqqında deyil, insan əməlləri barəsində
fikirləşirsən».
34 *İsa şagirdləri ilə birgə camaatı da yanına çağırıb belə dedi: «Əgər bir kəs
Mənim ardımca gəlmək istəyirsə, özündən imtina etsin və çarmıxını götürüb
ardımca gəlsin.
35 *Kim canını xilas etmək istəyirsə, onu itirəcək, amma kim Mənimlə Müjdə
uğrunda canını itirirsə, onu xilas edəcək.
36 İnsana bütün dünyanı qazanıb canını itirməyinin nə xeyri var?
37 İnsan öz canının əvəzinə nə verə bilər?
38 Bu vəfasız və günahkar nəsil arasında kim Məndən və Mənim sözlərimdən
utanarsa, Bəşər Oğlu da Atasının izzəti içində müqəddəs mələklərlə birgə
gələndə o adamdan utanacaq».

9

1 İsa onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: burada duranlardan bəzisi
Allahın Padşahlığının qüdrətli gəlişini görmədən ölməyəcək».

İsanın görünüşü dəyişir
(Mat. 17:1-13; Luka 9:28-36)

2 *Altı gündən sonra İsa Özü ilə yalnız Peter, Yaqub və Yəhyanı götürüb
hündür bir dağa çıxdı. Onların qarşısında görünüşü dəyişdi.
3 Onun libası göz qamaşdırıcı ağ rəng aldı. Yer üzündə heç bir paltar
təmizləyən onu belə ağ edə bilməzdi.
4 O an İlyas və Musa onlara göründü. Onlar İsa ilə söhbət edirdi.
5 Peter sözə başlayıb İsaya dedi: «Rabbi! Nə yaxşı ki biz buradayıq. Gəl üç
çardaq quraq, biri Sənin, biri Musa, biri də İlyas üçün».
6 O bilmirdi ki, nə desin, çünki onları dəhşət bürümüşdü.
7 *Bu zaman bir bulud onların üzərinə kölgə saldı. Buluddan bir səs gəldi:
«Bu Mənim sevimli Oğlumdur, Ona qulaq asın!»
8 Birdən ətrafa baxanda artıq yanlarında İsadan başqa kimsəni görmədilər.
9 Dağdan enərkən İsa şagirdlərinə qadağan etdi ki, Bəşər Oğlu ölülər arasından
dirilənə qədər orada gördüklərini heç kimə deməsinlər.
10 Onlar da bu sözü ürəklərində saxladılar, amma bir-birlərindən soruşdular
ki, ölülər arasından dirilmək nə deməkdir.
11 *Ondan soruşdular: «Elə isə niyə ilahiyyatçılar deyirlər ki, əvvəlcə İlyas
gəlməlidir?»
12 İsa onlara belə dedi: «Düzdür, əvvəlcə İlyas gəlib hər şeyi yoluna qoy-
malıdır. Bəs Bəşər Oğlu barəsində nə üçün yazılıb ki, O, çox əzab çəkib
alçaldılmalıdır?
13 Lakin sizə deyirəm: artıq İlyas gəldi və haqqında yazıldığı kimi, nə
istədilərsə, onun başına gətirdilər».

Oğlandan cin çıxarılır
(Mat. 17:14-20; Luka 9:37-43)

14 Onlar şagirdlərin yanına gələndə böyük bir izdihamın toplaşdığını və bir
neçə ilahiyyatçının şagirdlərlə mübahisə etdiyini gördülər.

---

* **8:34** Mat. 10:38; Luka 14:27 * **8:35** Mat. 10:39; Luka 17:33; Yəh. 12:25 * **9:2** 2Pet. 1:17-18
* **9:7** Mat. 3:17; Mark 1:11; Luka 3:21-22 * **9:11** Mal. 4:5; Mat. 11:14

15 İsanı görən kimi bütün izdihamı heyrət bürüdü və qarşısına qaçıb Onu
salamladılar.
16 İsa adamlardan soruşdu: «Onlarla nə barədə mübahisə edirsiniz?»
17 Camaat arasından biri Ona cavab verdi: «Müəllim! Mən Sənin yanına
lallıq ruhuna tutulmuş oğlumu gətirmişəm.
18 Ruh onu harada tutursa, yerə çırpır, uşağın ağzı köpüklənir, dişlərini
qıcıdır və qıc olur. Şagirdlərindən xahiş etdim ki, bu ruhu qovsunlar, amma
bacarmadılar».
19 İsa da cavabında onlara dedi: «Ey imansız nəsil! Nə vaxta qədər sizinlə
qalacağam? Nə vaxta qədər sizə dözəcəyəm? Uşağı yanıma gətirin!»
20 Uşağı Onun yanına gətirdilər və İsanı görən kimi ruh dərhal uşağı sarsıtdı.
Uşaq yerə yıxılıb yuvarlanırdı və ağzından köpük daşırdı.
21 İsa onun atasından soruşdu: «Bu uşaq nə vaxtdan belə hala düşüb?» Uşağın
atası dedi: «Körpəlikdən bəri.
22 Bu ruh onu həlak etmək üçün dəfələrlə oda və suya atıb. Amma
bacarırsansa, bizə kömək et, bizə rəhmin gəlsin!»
23 İsa ona dedi: «“Bacarırsansa” nə sözdür?* İman edən üçün hər şey
mümkündür!»
24 Uşağın atası dərhal fəryad qopararaq dedi: «İman edirəm,† kömək et ki,
imansızlığım yox olsun!»
25 İsa camaatın qaçıb gəldiyini görəndə natəmiz ruha qadağan edib dedi: «Ey
lallıq və karlıq ruhu, Mən sənə əmr edirəm, bu uşağın içindən çıx və bir daha
ora girmə!»
26 Ruh çığırıb uşağı sarsıdaraq çıxdı. Uşaq ölü kimi düşdü və çoxları dedi: «O
öldü!»
27 Lakin İsa uşağın əlindən tutub qaldırdı və o, ayağa qalxdı.
28 İsa evə girəndən sonra şagirdləri təklikdə Ondan soruşdular: «Bəs nə üçün
biz o ruhu qova bilmədik?»
29 İsa onlara cavab verdi: «Bu cür ruhlar yalnız dua ilə‡ çıxa bilər».

İsa ölüb-diriləcəyi barədə yenə xəbər verir
(Mat. 17:22-23; Luka 9:43-45)

30 Onlar oranı tərk edib Qalileyadan keçirdilər. İsa istəmirdi ki, kimsə
bundan xəbər tutsun.
31 Çünki şagirdlərinə təlim öyrədirdi. Onlara belə deyirdi: «Bəşər Oğlu insan
əllərinə təslim ediləcək və Onu öldürəcəklər. Öldürüldükdən üç gün sonra O
diriləcək».
32 Lakin şagirdlər bu sözü başa düşmədilər və Ondan soruşmaqdan da qorx-
urdular.

Ən böyük kimdir?
(Mat. 18:1-9; Luka 9:46-50; 17:1-2)

33 Onlar Kefernahuma gəldilər. İsa evdə olanda şagirdlərdən soruşdu: «Yol
boyu nə barədə mübahisə edirdiniz?»
34 *Heç kim dillənmədi, çünki yol boyu öz aralarında kimin ən böyük olması
barədə mübahisə etmişdilər.

---

* **9:23** *“Bacarırsansa” nə sözdür?* – bəzi əlyazmalarda *İman edə bilirsənsə.* † **9:24** *Dedi: «İman edirəm* – bəzi əlyazmalarda *göz yaşları içində dedi: «Ya Rəbb, iman edirəm.* ‡ **9:29** *Dua ilə* – bəzi əlyazmalarda *dua və orucla.* * **9:34** Luka 22:24

35 *İsa oturub On İki şagirdi yanına çağıraraq dedi: «Əgər bir kəs birinci olmaq
istəyirsə, hamıdan axırıncı və hamının xidmətçisi olsun».
36 *O, balaca bir uşağı götürüb şagirdlərin arasına qoydu və sonra uşağı
qucağına alıb onlara dedi:
37 «Kim Mənim adımla belə uşaqlardan birini qəbul edərsə, Məni qəbul edər.
Kim Məni qəbul edərsə, Məni yox, Məni Göndərəni qəbul edər».
38 Yəhya Ona dedi: «Müəllim, biz Sənin adınla§ cinləri qovan bir nəfəri
gördük, amma bizim ardımızca gəlmədiyinə görə ona mane olduq».
39 İsa onlara dedi: «Ona mane olmayın! Elə bir adam yoxdur ki, Mənim
adımla möcüzə göstərsin və sonra Məni pisləsin.
40 *Çünki əleyhimizə olmayan bizim tərəfimizdədir.
41 *Məsihə məxsus olduğunuz üçün kim sizə bir kasa su içirdərsə, sizə
doğrusunu deyirəm: mükafatsız qalmayacaq.
42 Kim Mənə iman edən bu kiçiklərdən birini pis yola çəkərsə, öz boynuna
böyük bir dəyirman daşı asıb dənizə atılmaq onun üçün daha yaxşı olar.
43 *Əgər əlin səni pis yola çəkərsə, onu kəs. Sənin əbədi həyata şikəst olaraq
daxil olmağın iki əllə cəhənnəmə, sönməz oda düşməyindən yaxşıdır.
44 **
45 Əgər ayağın səni pis yola çəkərsə, onu kəs. Sənin əbədi həyata topal olaraq
daxil olmağın iki ayaqla cəhənnəmə atılmağından yaxşıdır.
46 ††
47 *Əgər gözün səni pis yola çəkərsə, onu çıxart. Sənin tək gözlə Allahın
Padşahlığına daxil olmağın iki gözlə cəhənnəmə atılmağından yaxşıdır.
48 *Oradakıları gəmirən qurd ölmür və oranın yanar odu sönmür.
49 *Çünki hamı odla duzlanacaq.‡‡
50 *Duz yaxşı şeydir, amma əgər duz dadsız olarsa, ona nə ilə dad vermək
olar? Qoy sizdə duz və aranızda da sülh olsun».

10

Boşanma haqqında
(Mat. 19:1-12)

1 İsa oradan ayrılıb Yəhudeya bölgəsinə və İordan çayının o biri tayına
getdi. Yenə çoxlu adam Onun başına yığıldı və O, adətinə görə yenidən təlim
öyrətməyə başladı.
2 Bəzi fariseylər İsanın yanına gəlib Onu sınamaq üçün belə bir sual verdilər:
«Kişinin öz arvadını boşamağa icazəsi varmı?»
3 İsa onlara cavab verdi: «Musa sizə nə əmr etdi?»
4 *Onlar dedi: «Musa kişiyə talaq kağızını yazıb arvadını boşamağa icazə
verdi».
5 İsa da onlara belə dedi: «O bu əmri ürəyiniz inadkar olduğuna görə yazdı.

---

* **9:35** Mat. 20:26-27; 23:11; Mark 10:43-44; Luka 22:25-26 * **9:36** Mat. 10:40; Luka 10:16; Yəh. 13:20
§ **9:38** *Sənin adınla* – bəzi əlyazmalarda *ardımızca gəlmədən Sənin adınla.* * **9:40** Mat. 12:30; Luka 11:23
* **9:41** Mat. 10:42 * **9:43** Mat. 5:30 ** **9:44** *Yaxşıdır* – bəzi əlyazmalarda *yaxşıdır.* 44 *Oradakıları gəmirən qurd ölmür və oranın yanar odu sönmür* (Mark 9:48). †† **9:46** *Cəhənnəmə atılmağından yaxşıdır* – bəzi əlyazmalarda *cəhənnəmə, sönməz oda atılmağından yaxşıdır.* 46 *Oradakıları gəmirən qurd ölmür və oranın yanar odu sönmür* (Mark 9:43,48). * **9:47** Mat. 5:29 * **9:48** Yeş. 66:24 * **9:49** Lev. 2:13
‡‡ **9:49** *Duzlanacaq* – bəzi əlyazmalarda *duzlanacaq. Hər qurban da duzlanacaq.* * **9:50** Mat. 5:13; Luka 14:34-35 * **10:4** Qanun. 24:1-4; Mat. 5:31

6 *Allah yaradılışın başlanğıcından “onları kişi və qadın olaraq yaratdı”.
7 *“Buna görə də kişi ata-anasını tərk edib arvadına qovuşacaq
8 və ikisi bir bədən olacaq”. Artıq onlar iki deyil, bir bədəndir.
9 Buna görə də qoy Allahın birləşdirdiyini insan ayırmasın».

10 Onlar evdə olarkən şagirdlər İsaya bu barədə yenə sual verdilər.
11 *İsa onlara belə cavab verdi: «Arvadını boşayıb başqası ilə evlənən kəs arvadına münasibətdə zina edir.
12 Ərindən boşanıb başqasına gedən qadın da zina edir».

İsa uşaqlara xeyir-dua verir (Mat. 19:13-15; Luka 18:15-17)

13 Adamlar uşaqları İsanın yanına gətirirdilər ki, İsa onlara toxunsun. Şagirdlərsə onlara qadağan etdilər.
14 Bunu görən İsa acıqlanaraq onlara dedi: «Uşaqları buraxın, qoy Mənim yanıma gəlsinlər! Onlara mane olmayın! Çünki Allahın Padşahlığı belələrinə məxsusdur.
15 *Sizə doğrusunu deyirəm: kim Allahın Padşahlığını bir uşaq kimi qəbul etməsə, oraya əsla daxil ola bilməz».
16 Sonra uşaqları qucaqlayıb əllərini onların üzərinə qoydu və xeyir-dua verdi.

Var-dövlət və Allahın Padşahlığı (Mat. 19:16-30; Luka 18:18-30)

17 İsa yola çıxarkən bir nəfər qaça-qaça Onun yanına gəldi. Onun qarşısında diz çökərək soruşdu: «Ey yaxşı Müəllim, mən nə etməliyəm ki, əbədi həyatı irs olaraq alım?»
18 İsa ona dedi: «Mənə niyə yaxşı deyirsən? Tək Allahdan başqa yaxşısı yoxdur.
19 *Onun əmrlərini bilirsən: “Qətl etmə. Zina etmə. Oğurluq etmə. Yalandan şahidlik etmə. Kimisə aldatma. Ata-anana hörmət et”».
20 Bu adamsa İsaya dedi: «Müəllim, bunların hamısına gəncliyimdən bəri riayət edirəm».
21 İsa ona məhəbbətlə baxaraq dedi: «Sənin bir şeyin çatışmır: get nəyin varsa, satıb yoxsullara payla. Onda göydə xəzinən olacaq. Sonra qayıt,* Mənim ardımca gəl».
22 Bunu eşidən adam pərt oldu. Kədərlənib getdi, çünki var-dövləti çox idi.
23 İsa ətrafındakılara baxdı və şagirdlərinə dedi: «Var-dövləti olanların Allahın Padşahlığına daxil olması nə qədər çətindir!»
24 Onun sözlərindən şagirdləri heyrət bürüdü. Amma İsa yenə onlara cavab verib dedi: «Övladlarım, Allahın Padşahlığına daxil olmaq† nə qədər çətindir!
25 Dəvənin iynə gözündən keçməsi varlı adamın Allahın Padşahlığına daxil olmasından asandır».
26 Onlar daha da təəccüblənərək bir-birlərinə dedilər: «Elə isə, kim xilas ola bilər?»
27 İsa onlara baxıb dedi: «Bu, insanlar üçün qeyri-mümkündür, amma Allah üçün yox. Çünki Allah üçün hər şey mümkündür».

---

* **10:6** Yar. 1:27; 5:2 * **10:7** Yar. 2:24 * **10:11** Mat. 5:32; Luka 16:18; 1Kor. 7:10-11 * **10:15** Mat. 18:2-3 * **10:19** Çıx. 20:12-16; Qanun. 5:16-20 * **10:21** *Qayıt* – bəzi əlyazmalarda *qayıt, çarmıxını götür* (Mark 8:34). † **10:24** *Allahın Padşahlığına daxil olmaq* – bəzi əlyazmalarda *var-dövlətinə bel bağlayanlar üçün Allahın Padşahlığına daxil olmaq.*

28 Peter Ona belə deməyə başladı: «Bax biz hər şeyi qoyub Sənin ardınca
gəlmişik».
29 İsa cavab verdi: «Sizə doğrusunu deyirəm: Mənimlə Müjdə uğrunda ya
evini ya qardaşlarını ya bacılarını ya anasını ya atasını ya uşaqlarını və yaxud
tarlalarını atan elə bir kəs yoxdur ki,
30 indi bu dövrdə çəkdiyi əzab-əziyyətlə birgə bundan yüz qat artıq evlər,
qardaşlar, bacılar, analar, uşaqlar, tarlalar, gələcək dövrdə isə əbədi həyat
almasın.
31 *Amma birinci olanların çoxu axırıncı, axırıncı olanlarsa birinci olacaq».

İsa ölüb-diriləcəyi barədə üçüncü dəfə xəbər verir
(Mat. 20:17-19; Luka 18:31-34)

32 Onlar yola çıxıb Yerusəlimə gedirdilər. İsa onların qabağında gedirdi.
Şagirdləri isə heyrət bürümüşdü, Onun ardınca gələnlər qorxu içində idi. İsa
On İki şagirdi yenə bir tərəfə çəkib başına gələcək hadisələr barədə danışmağa
başladı:
33 «Bax Yerusəlimə qalxırıq, Bəşər Oğlu başçı kahinlərə və ilahiyyatçılara
təslim olunacaq. Onu ölümə məhkum edib başqa millətlərə təslim edəcəklər.
34 Onlar Bəşər Oğlunu ələ salacaq, Ona tüpürəcək və qamçılayıb öldürəcəklər.
O, üç gündən sonra diriləcək».

Kim üstündür?
(Mat. 20:20-28)

35 Zavdayın oğulları Yaqub və Yəhya Ona yaxınlaşıb dedilər: «Müəllim,
istəyirik ki, dilədiyimizi bizim üçün edəsən».
36 İsa onlardan soruşdu: «Nə istəyirsiniz, sizin üçün edim?»
37 Onlar İsaya dedilər: «Sən izzətlənəndə qoy birimiz sağında, o birimiz
solunda otursun».
38 *Amma İsa onlara dedi: «Nə dilədiyinizi özünüz də bilmirsiniz. Mənim
içdiyim kasadan siz də içə bilərsinizmi? Mənim vəftiz olduğum kimi siz də
vəftiz ola bilərsinizmi?»
39 Onlar dedilər: «Bilərik». İsa onlara dedi: «Mənim içdiyim kasadan siz də
içəcəksiniz, Mənim vəftiz olduğum kimi siz də vəftiz olacaqsınız.
40 Amma sağımda və yaxud solumda oturmağa izin vermək Məndən asılı
deyil. Ora kimlər üçün hazırlanıbsa, onlara veriləcək».
41 Bunu eşidən on şagirdin Yaqubla Yəhyaya acığı tutmağa başladı.
42 *Onda İsa şagirdləri yanına çağırıb dedi: «Bilirsiniz ki, millətlərin rəhbəri
sayılanlar onların üzərində hökmranlıq, əyanları da onlara ağalıq edir.
43 Sizin aranızda isə qoy belə olmasın. Sizlərdən böyük olmaq istəyən
xidmətçiniz olsun.
44 Aranızda birinci olmaq istəyən hamının qulu olsun.
45 Çünki Bəşər Oğlu gəlmədi ki, Ona xidmət etsinlər, gəldi ki, Özü xidmət etsin
və çoxlarını satın almaq üçün Öz canını fidyə versin».

Kor Bartimayın gözləri açılır
(Mat. 20:29-34; Luka 18:35-43)

46 Sonra onlar Yerixoya gəldilər. İsa şagirdləri ilə birgə böyük izdihamla
Yerixodan çıxanda Timay oğlu Bartimay adlı bir kor dilənçi yol kənarında
oturmuşdu.

---

* **10:31** Mat. 20:16; Luka 13:30 * **10:38** Luka 12:50 * **10:42** Mat. 23:11; Mark 9:35; Luka 22:25-26

47 Nazaretli İsanın orada olduğunu eşitdikdə «Ey Davud Oğlu İsa! Mənə rəhm
elə!» deyə bağırmağa başladı.
48 Çox adamsa ona qadağan edib susdurmaq istədisə də, o «Ey Davud Oğlu!
Mənə rəhm elə!» deyə daha ucadan bağırdı.
49 İsa dayanıb dedi: «Onu çağırın». Onlar bu kor adamı çağıraraq dedilər:
«Cəsarətli ol, qalx, O səni çağırır».
50 O, üst paltarını üstündən atdı və yerindən sıçrayaraq İsanın yanına gəldi.
51 İsa ondan soruşdu: «Nə istəyirsən, sənin üçün edim?» Kor adam Ona dedi:
«Rabbuni,‡ gözlərim açılsın».
52 İsa ona dedi: «Get, imanın səni xilas etdi». Həmin an bu adamın gözləri
açıldı və o da İsanın ardınca getdi.

11

İsanın Yerusəlimə girməsi
(Mat. 21:1-11; Luka 19:28-40; Yəh. 12:12-19)

1 Onlar Yerusəlimə yaxınlaşarkən Zeytun dağının yamacındakı Bet-Faqe ilə
Bet-Anyaya gəldikləri zaman İsa şagirdlərindən ikisini göndərərək
2 onlara dedi: «Qarşınızdakı kəndə gedin. Oraya girən kimi hələ heç kəsin
minmədiyi, bağlanmış bir sıpa tapacaqsınız. Onu açıb buraya gətirin.
3 Kim sizdən soruşsa: "Bunu nə üçün edirsiniz?", ona "bu sıpa Rəbbə
lazımdır, tezliklə yerinə qaytaracaq" deyin».
4 Onlar getdilər. Küçədə bir evin qapısının kənarına bağlanmış sıpa tapıb onu
açdılar.
5 Orada duran bəzi adamlar onlardan soruşdu: «Nə edirsiniz? Bu sıpanı nə
üçün açırsınız?»
6 Şagirdlər İsanın dediklərini onlara təkrarlayanda o adamlar şagirdlərə
imkan verdilər.
7 Onlar sıpanı İsanın yanına gətirdilər və öz paltarlarını sıpanın üstünə
sərdilər. İsa sıpanın belinə mindi.
8 Bir çoxu paltarlarını, bəzisi də ətrafdakı ağaclardan kəsdikləri budaqları
yola döşədi.
9 *İsanın önündə gedənlər və ardınca gələnlər belə nida edirdilər:
«Hosanna!*
Rəbbin ismi ilə Gələnə alqış olsun!
10 Atamız Davudun gələn Padşahlığı xeyir-dualı olsun!
Ən uçalarda hosanna!»
11 İsa Yerusəlimə daxil olub məbədə girdi. O hər şeyə nəzər saldı. Sonra On
İki şagirdlə bərabər Bet-Anyaya getdi, çünki artıq gec idi.

Barsız əncir ağacı
(Mat. 21:18-19; Luka 13:6-9)

12 Ertəsi gün onlar Bet-Anyadan çıxdılar. O zaman İsa acmışdı.
13 Uzaqda yarpaqlı bir əncir ağacı gördü və ağaca yaxınlaşdı ki, bəlkə onda
meyvə tapar. Amma onun yanına gələndə ağacda yarpaqdan başqa bir şey
tapmadı, çünki əncirin bar mövsümü deyildi.
14 Onda İsa ağaca dedi: «Qoy səndən bir daha heç kəs meyvə yeməsin!» Bunu
şagirdləri də eşitdi.

---

‡ **10:51** *Rabbuni* – arami dilində *Müəllimim.*
* **11:9** Zəb. 118:25-26
* **11:9** *Hosanna* – ibrani dilində *xilas et.* Nida kimi işlənir.

İsa satıcıları məbəddən qovur
(Mat. 21:12-17; Luka 19:45-48; Yəh. 2:13-22)

15 Onlar Yerusəlimə gəldilər. İsa məbədə girib orada alver edənləri qovmağa
başladı. Sərrafların masalarını və göyərçin satanların kürsülərini çevirdi,
16 heç kimi yük daşıyaraq məbəd həyətlərindən keçməyə qoymadı.
17 *Onlara təlim öyrədərək dedi: «Məgər yazılmayıb ki,

“Mənim evim bütün xalqlar üçün
Dua evi adlandırılacaq”?
Amma siz onu “quldur yuvasına” çevirmisiniz!»

18 Bunu eşidən başçı kahinlər və ilahiyyatçılar İsanı öldürmək üçün yol axtarırdılar. Çünki bütün xalq Onun təliminə təəccübləndiyi üçün Ondan qorxurdular.
19 Axşam olanda İsa və şagirdləri şəhərdən kənara çıxdı.

İmanın gücü
(Mat. 21:20-22)

20 Səhər erkən onlar əncir ağacının yanından keçəndə gördülər ki, ağac kökündən quruyub.
21 Hadisəni xatırlayan Peter İsaya dedi: «Rabbi, bax lənətlədiyin əncir ağacı quruyub».
22 İsa cavab verib onlara dedi: «Allaha imanınız olsun.
23 *Sizə doğrusunu deyirəm: kim bu dağa “Qalx, dənizə atıl!” deyərsə və ürəyində şübhə etmədən dediyinin olacağına inanarsa, onun üçün ediləcək.
24 Buna görə sizə deyirəm: dua edib hər nə diləsəniz, inanın ki, artıq almısınız† və istədiyiniz sizin üçün ediləcək.
25 *Durub dua edəndə kimdən narazılığınız varsa, bağışlayın ki, göylərdə olan Atanız da təqsirlərinizi bağışlasın».
26 ‡

İsanın səlahiyyəti
(Mat. 21:23-27; Luka 20:1-8)

27 Onlar yenə Yerusəlimə gəldilər. İsa məbəddə gəzən zaman başçı kahinlər, ilahiyyatçılar və ağsaqqallar Ona yaxınlaşıb
28 dedilər: «Sən bu işləri hansı səlahiyyətlə edirsən? Bu işləri görmək üçün Sənə bu səlahiyyəti kim verib?»
29 İsa onlara belə cavab verdi: «Mən də sizə bir sual verəcəyəm; ona cavab versəniz, Mən də bunları hansı səlahiyyətlə etdiyimi sizə deyərəm.
30 Yəhyanın vəftizi göydən idimi, yoxsa insanlardan? Mənə cavab verin».
31 Onlarsa aralarında müzakirə edərək belə dedilər: «Əgər desək “göydən”, “Bəs nə üçün ona inanmadınız?” deyəcək.
32 Amma desək “insanlardan”?» O zaman xalqdan qorxurdular, çünki hamı Yəhyanı həqiqi peyğəmbər sayırdı.
33 Cavabında İsaya dedilər: «Bilmirik». İsa da onlara dedi: «Bunları hansı səlahiyyətlə etdiyimi Mən də sizə deməyəcəm».

---

* **11:17** Yeş. 56:7; Yer. 7:11 * **11:23** Mat. 17:20-21; 1Kor. 13:2 † **11:24** *Artıq almısınız* – bəzi əlyazmalarda *alırsınız.* * **11:25** Mat. 6:14-15; 18:35 ‡ **11:26** *Bağışlasın* – bəzi əlyazmalarda *bağışlasın.* 26 *Əgər siz bağışlamasanız, göylərdə olan Atanız da sizin təqsirlərinizi bağışlamaz* (Mat. 6:15).

12

Pis bağbanlar məsəli
(Mat. 21:33-46; Luka 20:9-19)

1 *İsa məsəllər söyləyib onlarla danışmağa başladı: «Bir adam üzüm bağı
saldı, oranın ətrafına çəpər çəkdi. İçində yer qazaraq üzümsıxan düzəltdi,
nəzarət külləsi tikdi. Sonra isə bağı bağbanlara icarəyə verərək başqa ölkəyə
getdi.
2 Məhsul vaxtı çatanda bağbanların yanına bir qul göndərdi ki, üzüm bağının
məhsulundan bir qədərini onlardan alsın.
3 Lakin bağbanlar qulu tutub döydülər və əliboş geri qaytardılar.
4 Bağ sahibi onların yanına yenə başqa bir qul göndərdi. Onun da başını
vurub yardılar və biabır etdilər.
5 Başqasını göndərdi, onu isə öldürdülər. O, çox adam göndərdi, onlardan
bəzisini döydülər, bəzisini isə öldürdülər.
6 Yanında ancaq bir nəfər qalmışdı ki, bu da onun sevimli oğlu idi. "Oğluma
hörmət edərlər" deyərək axırda onu onların yanına göndərdi.
7 Bağbanlarsa bir-birlərinə dedilər: "Varis budur. Gəlin onu öldürək, onda
miras bizə qalacaq".
8 Beləcə onu tutub öldürdülər və bağdan kənara atdılar.
9 Beləliklə, bağ sahibi nə edəcək? Gəlib bağbanları həlak edəcək və bağı
başqalarına verəcək.
10 *Məgər siz bu Müqəddəs Yazını oxumamısınız?
"Bənnaların rədd etdiyi daş
Guşədaşı olub.
11 Bu, Rəbbin işi idi,
Gözümüzdə xariqəli bir işdir"».

12 Yəhudi rəhbərləri başa düşdülər ki, İsa bu məsəli onlar barədə söylədi. Ona
görə də İsanı tutmaq üçün yol axtarırdılar, lakin camaatdan qorxdular. Beləcə
Onu tərk edib getdilər.

Hər kəsin öz haqqı
(Mat. 22:15-22; Luka 20:20-26)

13 Sonra İsanı dediyi sözlərlə tələyə salmaq üçün fariseylərdən və hi-
rodçulardan bəzisini Onun yanına göndərdilər.
14 Onlar gəlib İsaya dedilər: «Müəllim, biz bilirik ki, Sən etibarlı adamsan
və heç kimə tərəfkeşlik etmirsən. Çünki insanlar arasında fərq qoymursan və
Allahın yolunu həqiqətə görə öyrədirsən. Bizim üçün qeysərə vergi verməyə
icazə var ya yox? Biz vergi verək ya yox?»
15 Onların ikiüzlülüyünü bilən İsa dedi: «Məni niyə sınağa çəkirsiniz? Mənə
bir dinar gətirin, baxım».
16 Onlar da gətirdilər. İsa soruşdu: «Sikkənin üstündəki bu təsvir və yazı
kimindir?» Ona dedilər: «Qeysərin».
17 İsa onlara dedi: «Elə isə, qeysərin haqqını qeysərə, Allahın haqqını Allaha
verin». Onlar İsanın sözlərinə heyrətləndilər.

Dirilmə haqqında sual
(Mat. 22:23-33; Luka 20:27-40)

* **12:1** Yeş. 5:1-7 * **12:10** Zəb. 118:22-23

18 *Dirilmənin olmadığını iddia edən bəzi sadukeylər İsanın yanına gəlib
soruşdular:
19 «Müəllim, Musa bizim üçün belə yazmışdır: “Əgər bir adamın qardaşı
ölsə, arvadı dul qalsa, amma övladı olmazsa, o biri qardaş bu dul arvadı alıb
ölən qardaşın nəslini davam etdirsin”.
20 Yeddi qardaş var idi. Birincisi bir arvad aldı, amma övladı olmadan öldü.
21 Bu arvadı ikinci qardaş aldı, o da özündən sonra övlad qoymadan öldü,
üçüncüsü də,
22 hətta yeddincisinə qədər belə etdi,* amma övladı olmadan öldü.
Hamısından sonra bu qadın da öldü.
23 Qiyamət günündə,† ölülər dirilərkən bu qadın onlardan hansının arvadı
olacaq? Çünki yeddi qardaşın yeddisi də bu qadını almışdı».
24 İsa onlara belə cavab verdi: «Nə Müqəddəs Yazıları, nə də Allahın qüdrətini
bilirsiniz. Yanılmanıza səbəb bu deyilmi?
25 İnsanlar ölülər arasından dirilərkən nə evlənir, nə də ərə gedirlər. Ancaq
səmadakı mələklər kimi olurlar.
26 *Bəs ölülərin dirildiyinə gəlincə, Musanın kitabındakı kolla bağlı
əhvalatda Allahın necə ona “Mən İbrahimin Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun
Allahıyam” dediyini oxumamısınızmı?
27 Allah ölülərin deyil, dirilərin Allahıdır. Beləliklə, siz çox yanılırsınız».

Əmrlərin ən əsası
(Mat. 22:34-40; Luka 10:25-28)

28 İlahiyyatçılardan biri gəlib onların mübahisələrinə qulaq asdı və İsanın on-
lara yaxşı cavab verdiyini görüb Ondan soruşdu: «Əmrlərin ən əsası hansıdır?»
29 *İsa cavab verdi: «Əmrlərin ən əsası budur: “Dinlə, ey İsrail! Allahımız
Rəbb yeganə Rəbdir.
30 Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığınla, bütün düşüncənlə və bütün
gücünlə sev”.‡
31 *İkincisi də budur: “Qonşunu özün kimi sev”. Bunlardan böyük əmr
yoxdur».
32 *İlahiyyatçı Ona dedi: «Müəllim, Sən nə yaxşı dedin, həqiqəti söylədin.
Allah yeganədir, Ondan başqası yoxdur.
33 Onu bütün qəlbinlə, bütün ağlınla§ və bütün gücünlə sevmək, qonşunu da
özün kimi sevmək yandırma qurbanlarının və başqa qurbanların hamısından
daha vacibdir».
34 Dərrakəli cavab verdiyini görən İsa ona dedi: «Sən Allahın Padşahlığından
uzaq deyilsən». Bundan sonra heç kim İsadan bir şey soruşmağa cəsarət
etmədi.

Məsih kimin Oğludur?
(Mat. 22:41-46; Luka 20:41-44)

35 İsa məbəddə təlim öyrədərək belə sual verdi: «Niyə ilahiyyatçılar Məsih
Davudun Oğludur deyirlər?
36 *Davud özü Müqəddəs Ruh vasitəsilə
“Rəbb mənim Ağama dedi:

---

* **12:18** Qanun. 25:5; Həv. 23:8 * **12:22** *Belə etdi* – bəzi əlyazmalarda *bu arvadla evləndi.* † **12:23** *Qiyamət günündə* – hərfi tərcümədə *Dirilmədə.* * **12:26** Çıx. 3:6 * **12:29** Qanun. 6:4-5 ‡ **12:30** *Sev* – bəzi əlyazmalarda *sev”. Bu, əsas əmrdir.* * **12:31** Lev. 19:18 * **12:32** Qanun. 4:35 § **12:33** *Bütün ağlınla* – bəzi əlyazmalarda *bütün ağlınla, bütün varlığınla.* * **12:36** Zəb. 110:1

‹Mən düşmənlərini ayaqlarının altına salanadək
Sağımda otur›”
deyib.
37 Davud özü Ona “Ağa” deyə müraciət edir. O necə Davudun oğlu ola bilər?»
Böyük izdiham sevinclə Ona qulaq asırdı.

İsa ilahiyyatçıları məzəmmət edir
(Mat. 23:5-7; Luka 20:45-47)

38 İsa təlim öyrədərək dedi: «İlahiyyatçılardan özünüzü qoruyun. Onlar uzun
paltarlarda gəzməyi, bazar meydanlarında salam almağı,
39 sinaqoqlarda baş kürsüləri, ziyafətlərdə yuxarı başı tutmağı xoşlayarlar.
40 Onlar dul qadınların evlərini yeyib-dağıdar və özlərini göstərmək üçün
uzun-uzadı dua edərlər. Bu adamların cəzası daha ağır olacaq».

Dul qadının ianəsi
(Luka 21:1-4)

41 İsa məbədin ianə qutusunun qarşısında oturub xalqın oraya necə pul
atmasına baxırdı. Bir çox varlı adam oraya böyük məbləğdə pul atırdı.
42 Bir kasıb dul qadın da gəlib bir kodrant** məbləğində iki lepton†† pul atdı.
43 İsa şagirdlərini yanına çağırıb onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: bu
kasıb dul qadın ianə qutusuna hamıdan çox pul atdı.
44 Çünki onların hamısı varlarının artıqlığından verdi, bu qadın isə
kasıblığına baxmayaraq, dolanmaq üçün əlində nə varsa, hamısını verdi».

13

Axır zamanın əlamətləri
(Mat. 24:1-28; Luka 21:5-24)

1 İsa məbəddən çıxarkən şagirdlərindən biri Ona dedi: «Müəllim, bax nə gözəl
daşlar, nə gözəl binalardır!»
2 İsa ona dedi: «Bu böyük binaları görürsənmi? Onların daşı daş üstündə
qalmayacaq, hamısı yerlə yeksan olacaq».
3 İsa məbədlə üzbəüz olan Zeytun dağında oturanda Peter, Yaqub, Yəhya və
Andrey Ondan ayrılıqda soruşdu:
4 «Bizə söylə, bu dediklərin nə vaxt baş verəcək? Bunların hamısı başa
çatmaq üzrə olanda hansı əlamətlər olacaq?»
5 İsa onlara cavab verməyə başladı: «Ehtiyatlı olun, qoy sizi heç kim aldat-
masın.
6 Mənim adımla çox adam gəlib “mən Oyam” deyərək çoxlarını aldadacaq.
7 Müharibələr və müharibə xəbərləri eşidəndə təlaşa düşməyin. Bunlar baş
verməlidir, amma bu hələ hər şeyin axırı deyil.
8 Çünki millət millətə, padşahlıq padşahlığa qarşı çıxacaq. Yerbəyer zəlzələlər
və aclıq* olacaq. Bunlar sanki doğuş ağrılarının başlanğıcıdır.
9 *Amma siz ehtiyatlı olun. Adamlar sizi məhkəmələrə çəkəcək, sinaqo-
qlarda döyəcəklər. Onlara şəhadət etmək üçün siz Mənə görə valilərin və
padşahların qarşısında duracaqsınız.
10 Əvvəlcə bütün millətlərə Müjdə vəz olunmalıdır.

** **12:42** *Kodrant* – pul vahidi. †† **12:42** *Lepton* – ən kiçik pul vahidi. * **13:8** *Zəlzələlər və aclıq* – bəzi əlyazmalarda *zəlzələlər, aclıq və qarmaqarışıqlıqlar.* * **13:9** Mat. 10:17-22; Luka 12:11-12

11 *Sizi aparıb məhkəməyə çəkəndə nə deyəcəyiniz barədə qabaqcadan
qayğı çəkməyin,† amma həmin vaxt sizə nə bildirilərsə, onu danışın. Çünki
danışan siz yox, Müqəddəs Ruhdur.
12 Qardaş qardaşı, ata övladını ölümə təslim edəcək. Övladlar ata-anasına
qarşı çıxıb onları edam etdirəcək.
13 Mənim adıma görə hamı sizə nifrət edəcək. Amma axıracan dözən xilas
olacaq.
14 *Viranəlik‡ gətirən iyrənc şeyin heç olmamalı yerdə qoyulduğunu
gördüyünüz zaman – qoy oxuyan bunu anlasın – Yəhudeyada olanlar dağlara
qaçsın.
15 *Damda olan evindən nə isə götürmək üçün aşağı enib evinə girməsin.
16 Tarlada olan üst paltarını götürmək üçün geri qayıtmasın.
17 Həmin günlər hamilələrin və körpə əmizdirənlərin vay halına!
18 Dua edin ki, bu hadisə qış fəslində baş verməsin.
19 *Çünki o günlərdə elə bir əzab-əziyyət olacaq ki, Allahın yaratdığı bu
kainatın başlanğıcından indiyə qədər belə olmayıb və heç olmayacaq da.
20 Əgər Rəbb o günləri qısaltmasaydı, heç bir insan xilas ola bilməzdi. Amma
Rəbb seçilmişlərə – Öz seçdiyi insanlara görə o günləri qısaldıb.
21 *O zaman əgər kimsə sizə desə ki, “bax, Məsih buradadır” yaxud da “bax,
oradadır”, inanmayın.
22 Çünki yalançı məsihlər və yalançı peyğəmbərlər törəyəcək. Onlar
əlamətlər və xariqələr göstərəcəklər ki, imkan taparlarsa, seçilmişləri də al-
datsınlar.
23 Amma siz ehtiyatlı olun! Bax Mən sizə hər şeyi əvvəlcədən söyləmişəm.

Bəşər Oğlunun zühuru
(Mat. 24:29-35; Luka 21:25-33)

24 *Amma o günlərdə, o əzab-əziyyətdən sonra
Günəş tutulacaq,
Ay nurunu saçmayacaq,
25 Ulduzlar göydən tökülәcək,
Səma cisimləri lərzəyə gələcək.
26 *O zaman onlar Bəşər Oğlunun buludlar içində böyük qüdrət və izzətlə
gəldiyini görəcək.
27 Onda Bəşər Oğlu mələklərini göndərəcək və yer üzünün ucundan göyün
ucuna qədər dörd külək istiqamətindən Öz seçdiklərini toplayacaq.
28 Əncir ağacından ibrət alın: onun budağı cücərib yarpaqlananda bilirsiniz
ki, yay fəsli artıq yaxındır.
29 Eləcə siz də bu şeylərin baş verdiyini görəndə bilin ki, Bəşər Oğlu
yaxındadır, lap qapıdadır.
30 Sizə doğrusunu deyirəm: bu nəsil ömrünü sona çatdırmazdan əvvəl bütün
bunlar baş verəcək.
31 Yer və göy keçib gedəcək, amma Mənim sözlərim əsla keçib getməyəcək.

---

* **13:11** Luka 12:11-12 † **13:11** *Qayğı çəkməyin* – bəzi əlyazmalarda *qayğı çəkməyin, götür-qoy etməyin.*
* **13:14** Dan. 9:27; 11:31; 12:11 ‡ **13:14** *Viranəlik* – bəzi əlyazmalarda *Daniel peyğəmbərin bəhs etdiyi viranəlik* (Mat. 24:15). * **13:15** Luka 17:31 * **13:19** Dan. 12:1; Vəhy 7:14 * **13:21** Luka 17:21,23
* **13:24** Yeş. 13:10; 34:4; Yez. 32:7; Yoel 2:10,31; 3:15; Vəhy 6:12-13 * **13:26** Dan. 7:13; Vəhy 1:7

Bilinməyən gün və saat
(Mat. 25:13-15; Luka 12:39-48)

32 *Lakin o günü və o saatı nə səmadakı mələklər, nə də Oğul bilir. Atadan
başqa heç kim bilmir.
33 Ehtiyatlı olun, oyaq olun.§ Çünki bilmirsiniz ki, o an nə vaxt gələcək.
34 *Bu, səyahətə çıxan bir adama bənzəyir. Evindən ayrılarkən qullarına
səlahiyyət verir və hərəsinə bir iş tapşırır. Qapı nəzarətçisinə də əmr edir ki,
oyaq olsun.
35 *Ona görə də oyaq olun. Çünki ev sahibinin nə vaxt – axşammı, gecə
yarısımı, xoruz banlayandamı yaxud sübh tezdənmi gələcəyini bilmirsiniz.
36 Qoy o qəfil gəlib sizi yatan görməsin.
37 Sizə söylədiklərimi hamıya deyirəm, oyaq olun!»

14

İsanı öldürmək üçün sui-qəsd hazırlanır
(Mat. 26:1-5; Luka 22:1-2; Yəh. 11:45-53)

1 *Pasxa və Mayasız Çörək bayramına iki gün qalmışdı. Başçı kahinlər və
ilahiyyatçılar İsanı hiylə ilə tutub öldürmək üçün bir yol axtarırdılar.
2 Onlar deyirdilər: «Bunu bayramda etməyək, yoxsa xalq arasında qarışıqlıq
düşər».

İsa Bet-Anyada
(Mat. 26:6-13; Yəh. 12:1-8)

3 *İsa Bet-Anyada cüzamlı Şimonun evində süfrəyə oturanda bir qadın Onun
yanına gəldi və qadının əlində içində çox bahalı xalis nard yağı olan ağ mərmər
qab var idi. Qadın qabı sındıraraq yağı İsanın başına tökdü.
4 Bəziləri acıqlanıb bir-birlərinə dedilər: «Bu ətir niyə boş yerə israf olunur?
5 Axı bu ətiri üç yüz dinardan artıq qiymətə satıb pulunu yoxsullara vermək
olardı». Onlar qadını danladılar.
6 Lakin İsa dedi: «Qadını rahat buraxın. Niyə onu incidirsiniz? O Mənim
üçün gözəl bir iş gördü.
7 *Yoxsullar həmişə sizin yanınızdadır, istədiyiniz vaxt onlara kömək edə
bilərsiniz. Mənsə həmişə yanınızda olmayacağam.
8 Qadın bacardığını etdi. Mənim bədənimə dəfn üçün əvvəlcədən yağ çəkdi.
9 Sizə doğrusunu deyirəm: dünyanın hansı yerində Müjdə vəz edilərsə, bu
qadının etdiyi bu iş də danışılacaq ki, o yada salınsın».

Yəhudanın xəyanəti
(Mat. 26:14-16; Luka 22:3-6; Yəh. 13:18-30)

10 O zaman On İki şagirddən biri olan Yəhuda İskaryot İsanı başçı kahinlərə
təslim etmək niyyəti ilə onların yanına getdi.
11 Başçı kahinlər bunu eşidərkən sevindilər və Yəhudaya pul verəcəklərini
vəd etdilər. O da İsanı təslim etmək üçün fürsət axtarmağa başladı.

Axırıncı şam yeməyi
(Mat. 26:17-30; Luka 22:7-23; Yəh. 13:21-30; 1Kor. 11:23-25)

---

* **13:32** Mat. 24:36 § **13:33** *Oyaq olun* – bəzi əlyazmalarda *oyaq olun, dua edin.* * **13:34** Luka 12:36-38 * **13:35** Mat. 24:42 * **14:1** Çıx. 12:1-27 * **14:3** Luka 7:37-38 * **14:7** Qanun. 15:11

12 Pasxa quzusu qurban kəsildiyi Mayasız Çörək bayramının ilk günü
şagirdləri İsadan soruşdular: «Sənin Pasxa yeməyin üçün haraya gedib hazırlıq
görməyimizi istəyirsən?»
13 İsa da şagirdlərindən ikisini göndərdi və dedi: «Şəhərə girin, orada
qarşınıza səhənglə su daşıyan bir nəfər çıxacaq. Onun ardınca gedin.
14 O hansı evə girərsə, oranın sahibinə deyin: "Müəllim deyir: ‹Şagirdlərimlə
birgə Pasxa yeməyini yeyəcəyim qonaq otağım haradadır?›"
15 Ev sahibi sizə yuxarı mərtəbədə döşənib hazırlanmış böyük bir otaq
göstərəcək. Orada bizim üçün hazırlıq işləri görün».
16 Şagirdlər yola çıxıb şəhərə getdilər. Hər şeyin Onun dediyi kimi olduğunu
gördülər və Pasxa yeməyi üçün hazırlıq etdilər.
17 Axşam düşəndə İsa On İki şagirdi ilə birlikdə gəldi.
18 *Onlar süfrəyə oturub yemək yeyərkən İsa dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm:
sizlərdən biri – Mənimlə yemək yeyən biri Mənə xəyanət edəcək».
19 Onlar kədərlənməyə başladılar və bir-bir Ondan soruşdular: «Mən deyiləm
ki?»
20 İsa onlara dedi: «Siz On İki nəfərdən biridir. Mənimlə birlikdə çörəyini
qaba batıran odur.
21 Bəşər Oğlu Özü barəsində yazıldığı kimi gedir. Amma vay o adamın halına
ki, Bəşər Oğluna xəyanət edir! O adam heç doğulmasaydı, onun üçün daha
yaxşı olardı».
22 Onlar yeyəndə İsa çörək götürdü, şükür duası edib onu böldü və şagirdlərə
verərək dedi: «Alın! Bu Mənim bədənimdir».
23 Sonra bir kasa götürdü və şükür edib onu da şagirdlərə verdi və hamısı
oradan içdi.
24 *İsa onlara dedi: «Bu, Əhdin* bağlanması üçün çoxları uğrunda axıdılan
Mənim qanımdır.
25 Sizə doğrusunu deyirəm: Allahın Padşahlığında təzəsini içəcəyim günə
qədər üzüm ağacının məhsulundan əsla içməyəcəyəm».
26 Onlar ilahi oxuyandan sonra çıxdılar və Zeytun dağına tərəf getdilər.

Peterin inkarı əvvəlcədən bildirilir
(Mat. 26:31-35; Luka 22:31-34; Yəh. 13:36-38)

27 *İsa şagirdlərinə dedi: «Hamınız Məni atıb gedəcəksiniz,† çünki belə yazılıb:
"Çobanı vuracağam,
Qoyunlar pərən-pərən olacaq".
28 *Amma Mən dirilərəndən sonra sizdən qabaq Qalileyaya gedəcəyəm».
29 Peter Ona dedi: «Hamı Səni atıb getsə də, mən belə etməyəcəyəm».
30 İsa ona dedi: «Sənə doğrusunu deyirəm: bu gün, bu gecə xoruz iki dəfə
banlamazdan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən».
31 Amma Peter daha qətiyyətlə danışdı: «Əgər Səninlə birlikdə ölməyim lazım
olsa belə, Səni əsla inkar etməyəcəyəm». Bütün şagirdlər də belə dedilər.

Getsemani bağında
(Mat. 26:36-46; Luka 22:39-46)

32 Sonra Getsemani adlanan bir yerə gəldilər. İsa şagirdlərinə dedi: «Mən
dua edərkən siz burada oturub-qalın».

---

* **14:18** Zəb. 41:9 * **14:24** Çıx. 24:8; Yer. 31:31-34 * **14:24** *Əhdin* – bəzi əlyazmalarda *Yeni Əhdin* (Luka 22:20). * **14:27** Zək. 13:7 † **14:27** *Məni atıb gedəcəksiniz* – hərfi tərcümədə *Məndə büdrəyəcəksiniz.* * **14:28** Mat. 28:16

33 O, Peteri, Yaqubu və Yəhyanı Özü ilə apardı. Özündə bir həyəcan və
narahatlıq hiss etməyə başladı.
34 Onlara belə dedi: «Ürəyimi elə dərin kədər bürüyüb, az qalır ki, ölüm.
Burada qalın və oyaq olun».
35 İsa bir qədər irəli getdi və üzüstə yerə qapanıb dua etdi ki, mümkündürsə,
bu an Ondan yan keçsin.
36 O belə dedi: «Abba – Ata, Sənin üçün hər şey mümkündür. Bu kasanı‡
Məndən uzaqlaşdır. Amma Mənim yox, Sənin iradən olsun».
37 İsa şagirdlərin yanına qayıdıb gördü ki, onlar yatıb. O, Peteri səslədi:
«Şimon, yatmısan? Məgər bir saat oyaq qala bilməzdin?
38 Oyaq qalıb dua edin ki, sınağa düşməyəsiniz. Ruh həvəsli, cisimsə
gücsüzdür».
39 İsa yenə oradan uzaqlaşdı və eyni sözləri təkrar edərək dua etdi.
40 Qayıdanda gördü ki, onlar yenə yatıb. Çünki onların gözləri yumulurdu.
Bilmədilər ki, İsaya nə desinlər.
41 İsa üçüncü dəfə onların yanına qayıdıb dedi: «Hələ də yatıb dincəlirsiniz?
Bəsdir! Vaxt yetişdi! Budur, Bəşər Oğlu günahkarların əlinə təslim olunur.
42 Qalxın gedək. Budur, Mənə xəyanət edən gəlir!»

İsa həbs olunur
(Mat. 26:47-56; Luka 22:47-53; Yəh. 18:3-12)

43 İsa hələ danışarkən On İki şagirddən biri olan Yəhuda gəlib çıxdı. Onun
yanında başçı kahinlərin, ilahiyyatçıların və ağsaqqalların göndərdiyi əli qılınclı
və dəyənəkli bir dəstə adam var idi.
44 İsaya xəyanət edən Yəhuda onlara işarə ilə bildirib demişdi: «Kimi öpsəm,
İsa Odur. Onu tutub möhkəm nəzarət altında aparın».
45 O anda İsaya yaxınlaşıb «Rabbi!» deyərək Onu öpdü.
46 Yanındakı adamlar əl atıb İsanı tutdular.
47 İsanın yanındakılardan biri qılınc çəkdi və baş kahinin qulunu vurub
qulağını qopartdı.
48 İsa onlara dedi: «Nə üçün quldur üstünə gələn kimi qılınc və dəyənəklərlə
Məni tutmağa gəlmisiniz?
49 *Hər gün məbəddə sizin yan-yörənizdə təlim öyrədirdim, heç Məni tut-
madınız. Amma qoy Müqəddəs Yazılar yerinə yetsin».
50 Onda hamı İsanı atıb qaçdı.
51 Çılpaq bədənini kətan örtüklə bürüyən bir gənc İsanın ardınca gedirdi.
Əsgərlər onu yaxaladılar.
52 Amma o, kətan örtükdən sıyrılıb çılpaq qaçdı.

İsa Ali Şuranın önündə
(Mat. 26:57-68; Luka 22:54-55,63-71; Yəh. 18:13-24)

53 İsanı baş kahinin yanına gətirdilər. Başçı kahinlərin hamısı, ağsaqqallar və
ilahiyyatçılar da oraya toplaşdı.
54 Peter uzaqdan baş kahinin həyətinə qədər İsanın ardınca gedirdi. O,
mühafizəçilərlə birgə həyətdə, tonqalın ətrafında oturub qızınırdı.
55 Başçı kahinlər və Ali Şuranın hamısı İsanı edam etmək üçün Onun əleyhinə
şahidlik ifadəsi axtarırdılar, amma tapa bilmirdilər.

---

‡ **14:36** *Kasa* – İsanın çarmıxdakı ölümünün rəmzi. * **14:49** Luka 19:47-48; 21:37

56 Çoxları Onun əleyhinə yalançı şahidlik etdi, lakin ifadələri bir-birinə uyğun
gəlmirdi.
57 *Bəziləri qalxıb Onun əleyhinə yalançı şahidlik edərək dedilər:
58 «Biz Onun belə dediyini eşitdik: "Mən əllə qurulan bu məbədi dağıdıb üç
gün ərzində əllə qurulmayan başqa bir məbəd tikəcəyəm"».
59 Amma onların da ifadələri bir-birinə uyğun gəlmirdi.
60 Baş kahin toplantı arasından ayağa qalxıb İsadan soruşdu: «Sənin heç
cavabın yoxdur? Onlar Sənin əleyhinə bu nə ifadədir verirlər?»
61 Amma İsa susmaqda davam etdi, heç cavab vermədi. Baş kahin yenə
Ondan soruşdu: «Xeyir-dua Sahibi Olanın Oğlu Məsih Sənsənmi?»
62 *İsa ona dedi: «Mənəm! Siz Bəşər Oğlunun Qüdrətli Olanın§ sağında
oturduğunu və göyün buludları ilə gəldiyini görəcəksiniz».
63 *Onda baş kahin əynindəki paltarını cırıb dedi: «Artıq şahidlərə nə
ehtiyacımız var?
64 Siz Onun küfr söylədiyini eşitdiniz! Bəs buna nə deyirsiniz?» Onların
hamısı İsa üçün hökm verdi ki, O, ölüm cəzasına layiqdir.
65 Bəziləri Onun üstünə tüpürməyə, Onun gözlərini bağlayaraq yumruq
vurmağa başladılar və dedilər: «Peyğəmbərlik elə görək!» Mühafizəçilər də
tutub Ona şillə vurdular.

Peter İsanı inkar edir
(Mat. 26:69-75; Luka 22:56-62; Yəh. 18:15-18,25-27)

66 Peter aşağıda, həyətdə ikən baş kahinin qarabaşlarından biri gəldi.
67 Qızınmaqda olan Peteri görən kimi onu diqqətlə süzüb dedi: «Sən də
Nazaretli İsa ilə birlikdə idin».
68 Amma Peter bunu inkar edərək dedi: «Bilmirəm və başa düşmürəm, sən
nə danışırsan». O, bayır qapının önünə çıxdı və bu anda xoruz banladı.
69 Qarabaş Peteri görəndə yenə yanındakılara deməyə başladı: «Bu da onlar-
dandır».
70 Peter yenə inkar etdi. Bir az sonra orada duranlar yenə ona dedilər:
«Doğrudan da, sən onlardansan, çünki Qalileyalısan».**
71 Peter isə özünü qarğıyıb and içərək dedi: «Dediyiniz o Adamı tanımıram».
72 Həmin anda xoruz ikinci dəfə banladı. Peter İsanın «xoruz iki dəfə
banlamazdan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən» dediyi sözü yadına
saldı. Ona görə ağlamağa başladı.

15

İsa Romalı vali Pilatın önündə
(Mat. 27:1-2,11-26; Luka 23:1-25; Yəh. 18:28-19:16)

1 Səhər erkən başçı kahinlər, ağsaqqallar, ilahiyyatçılar və Ali Şuranın hamısı
dərhal məşvərət edəndən sonra İsanın əl-qolunu bağlayaraq Pilatın yanına
aparıb ona təslim etdilər.
2 Pilat Ondan «Yəhudilərin Padşahı Sənsənmi?» deyə soruşdu. İsa cavabında
ona dedi: «Sənin dediyin kimidir».
3 Başçı kahinlər Onu çox şeydə ittiham edirdilər.
4 Pilat Ondan yenə soruşdu: «Heç cavab verməyəcəksənmi? Gör Səni nə
qədər ittiham edirlər!»

* **14:57** Yəh. 2:19 * **14:62** Dan. 7:13 § **14:62** *Qüdrətli Olan* – yəni Allah. * **14:63** Lev. 24:16
** **14:70** *Qalileyalısan* – bəzi əlyazmalarda *Qalileyalısan, nitqin də eynidir.*

5 Amma İsa yenə də ona cavab vermədi. Pilat buna heyrətləndi.
6 Hər Pasxa bayramında Pilat xalqın xahişi ilə bir məhbusu azad edərdi.
7 Üsyan zamanı adam öldürən üsyançılarla birlikdə Barabba adlı bir nəfər də
həbs olunmuşdu.
8 Xalq Pilatın yanına çıxıb ondan* xahiş etməyə başladı ki, həmişəki kimi
onların istəyini yerinə yetirsin.
9 Pilat onlara cavab verərək dedi: «İstəyirsiniz, sizin üçün Yəhudilərin
Padşahını azad edim?»
10 Çünki başçı kahinlərin İsanı paxıllıqdan təslim etdiyini bilirdi.
11 Ancaq başçı kahinlər xalqı qızışdırdılar ki, İsanın yox, Barabbanın azad
olmasını xahiş etsinlər.
12 Pilat yenə onlardan soruşaraq dedi: «Bəs nə istəyirsiniz? Yəhudilərin
Padşahı dediyiniz bu Adama nə edim?»
13 «Onu çarmıxa çək!» deyə yenə bağırdılar.
14 Pilat «Axı O nə pislik edib?» deyə soruşdu. Onlarsa «Onu çarmıxa çək!»
deyə daha ucadan bağırdılar.
15 Xalqı razı salmaq istəyən Pilat onlar üçün Barabbanı azad etdi. İsanı isə
qamçılatdıqdan sonra çarmıxa çəkilməyə təslim etdi.

Əsgərlər İsanı təhqir edir
(Mat. 27:27-31; Yəh. 19:2-3)

16 Əsgərlər İsanı həyətdən içəriyə, yəni vali sarayına apardılar. Bütün alayı
topladılar.
17 Ona tünd qırmızı bir xalat geyindirdilər və tikanlardan bir tac hörüb
başına qoydular.
18 «Yəhudilərin Padşahı sağ olsun!» deyərək İsanı salamlamağa başladılar.
19 Sonra qamışla Onun başına vurub Ona tüpürdülər və önündə diz çökərək
səcdə qıldılar.
20 Onu ələ salandan sonra tünd qırmızı xalatı əynindən çıxarıb Öz paltar-
larını geyindirdilər. Sonra Onu çarmıxa çəkmək üçün bayıra apardılar.

İsa çarmıxa çəkilir
(Mat. 27:32-44; Luka 23:26-43; Yəh. 19:17-25)

21 *O vaxt Şimon adlı Kirenalı bir nəfər kənd yerindən gəlib oradan keçirdi.
O, İsgəndər və Rufusun atasıdır. Onu İsanın çarmıxını daşımağa məcbur etdilər.
22 İsanı Qolqota adlanan yerə gətirdilər. «Qolqota» «Kəllə yeri» deməkdir.
23 Ona mirra† ilə qarışıq şərab vermək istədilər, amma O imtina etdi.
24 *İsanı çarmıxa çəkdilər. Paltarlarını isə «kimə nə düşdü-düşdü» deyə püşk
ataraq aralarında bölüşdürdülər.
25 Üçüncü saat‡ idi ki, İsanı çarmıxa çəkdilər.
26 Onun üzərində ittihamını göstərən belə yazı var idi: «Yəhudilərin
Padşahı».
27 Onunla birlikdə biri sağında, biri də solunda iki qulduru da çarmıxa
çəkdilər.
28 §

---

* **15:8** *Pilatın yanına çıxıb ondan* – bəzi əlyazmalarda *bağırıb Pilatdan.* * **15:21** Rom. 16:13 † **15:23** *Mirra* – yəni ağrı kəsən dərman. * **15:24** Zəb. 22:18 ‡ **15:25** *Üçüncü saat* – hazırkı vaxtla səhər saat doqquz. § **15:28** *Çarmıxa çəkdilər* – bəzi əlyazmalarda *çarmıxa çəkdilər.* 28 *Müqəddəs Yazılarda yazılan yerinə yetdi: «Üsyankarlara tay tutuldu»* (Luka 22:37).

29 *Gəlib-keçənlər başlarını yırğalayıb Ona böhtan ataraq «Nə oldu, ey məbədi
dağıdıb üç gündə tikən!
30 İndi Özünü xilas et və çarmıxdan düş!» deyirdilər.
31 Başçı kahinlər də ilahiyyatçılarla birgə eyni şəkildə İsanı ələ salaraq bir-
birlərinə deyirdilər: «Başqalarını xilas edirdi, amma Özünü xilas edə bilmir!
32 İsrailin Padşahı Məsih qoy indi çarmıxdan düşsün ki, biz də görüb iman
edək». İsa ilə birlikdə çarmıxa çəkilənlər də Onu təhqir edirdilər.

İsanın ölümü
(Mat. 27:45-56; Luka 23:44-49; Yəh. 19:25-30)

33 Altıncı saatdan** doqquzuncu saata qədər†† bütün yer üzünə qaranlıq
çökdü.
34 *Doqquzuncu saatda İsa uca səslə nida edərək dedi:
«Elohi, Elohi, lema şabaqtani?»
Bu «Ey Allahım, Allahım, niyə Məni tərk etdin?» deməkdir.
35 Orada dayananların bəzisi bunu eşidərkən dedi: «Baxın, İlyası çağırır».
36 *Bir nəfər qaçıb bir süngəri şərab sirkəsi ilə doldurdu və bir qamışın ucuna
keçirərək İsaya verdi ki, içsin və dedi: «Onu rahat buraxın, görək İlyas gəlib Onu
çarmıxdan düşürəcəkmi?»
37 İsa uca səslə qışqırıb son nəfəsini verdi.
38 *O anda məbədin pərdəsi yuxarıdan aşağıya qədər iki yerə parçalandı.
39 İsanın qarşısında duran yüzbaşı Onun son nəfəsini‡‡ belə verdiyini
gördükdə «doğrudan da, bu Adam Allahın Oğlu idi» dedi.
40 *Olub-keçənlərə uzaqdan baxan qadınlar da var idi. Məcdəlli Məryəm,
kiçik Yaqubun və Yusifin anası Məryəmlə Şalomit də onların arasında idi.
41 İsa hələ Qalileyada olanda bu qadınlar Onun ardınca getmiş və Ona
xidmət etmişdilər. Onunla birgə Yerusəlimə gələn xeyli qadın da orada idi.

İsanın dəfni
(Mat. 27:57-61; Luka 23:50-56; Yəh. 19:38-42)

42 O gün Hazırlıq günü, yəni Şənbədən əvvəlki gün idi. Artıq axşam düşəndə
43 Ali Şuranın hörmətli üzvlərindən biri olan, Allahın Padşahlığını gözləyən
Arimateyalı Yusif gəldi. O cəsarət edib Pilatın yanına getdi və İsanın cəsədini
istədi.
44 Pilat İsanın belə tez ölməsinə heyrət etdi və yüzbaşını yanına çağırıb
soruşdu: «O çoxdanmı ölüb?»
45 Yüzbaşıdan vəziyyəti öyrənəndən sonra cəsədi Yusifə verdi.
46 Yusif kəfən aldı, cəsədi çarmıxdan endirib kəfənə bükdü və qayada qazılmış
qəbirə qoydu. O, qəbirin ağzına bir daş yuvarladı.
47 Məcdəlli Məryəm və Yusifin anası Məryəm baxıb cəsədin hara qoyul-
duğunu gördülər.

16

İsanın dirilməsi
(Mat. 28:1-8; Luka 24:1-9; Yəh. 20:1-10)

---

* **15:29** Zəb. 22:7; 109:25; Mark 14:57-58; Yəh. 2:19 ** **15:33** *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki. †† **15:33** *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç. * **15:34** Zəb. 22:1 * **15:36** Zəb. 69:21 * **15:38** Çıx. 26:31-33 ‡‡ **15:39** *Son nəfəsini* – bəzi əlyazmalarda *nida edib son nəfəsini.* * **15:40** Luka 8:2-3

1 Şənbə günü keçəndən sonra Məcdəlli Məryəm, Yaqubun anası Məryəm və
Şalomit ətirlər aldılar ki, gedib İsanın cəsədinə çəksinlər.
2 Həftənin ilk günü* səhər tezdən, günəş doğanda onlar qəbirin yanına
gəldilər.
3 Onlar bir-birlərinə deyirdilər: «Görəsən qəbirin ağzındakı daşı bizim üçün
kim kənara yuvarlayacaq?»
4 Başlarını qaldırıb baxanda gördülər ki, daş kənara yuvarlanıb. Bu daş
nəhəng idi.
5 Qəbirə girib sağ tərəfdə ağ xalat geyinmiş bir gəncin oturduğunu gördülər
və heyrətə gəldilər.
6 Bu şəxs onlara dedi: «Siz heyrətlənməyin! Çarmıxa çəkilmiş Nazaretli İsanı
axtarırsınız. O dirilmişdir! Burada yoxdur. Bax bu Onu qoyduqları yerdir.
7 *İndi isə gedin, Onun şagirdlərinə və Peterə belə söyləyin: “İsa Qalileyaya
sizdən qabaq gedir. Sizə dediyi kimi Onu orada görəcəksiniz”».
8 Qadınlar qəbirdən çıxıb qaçdılar. Onları bir lərzə bürümüşdü, mat
qalmışdılar. Qorxularından heç kimə bir söz demirdilər.

İsa şagirdlərə görünür
(Mat. 28:9-10; Luka 24:13-35; Yəh. 20:11-18)

9 İsa həftənin birinci günü səhər tezdən, diriləndən sonra əvvəlcə yeddi cin
qovduğu Məcdəlli Məryəmə göründü.
10 Məryəm gedib İsanın yanında olub, indi isə yas tutaraq ağlayanlara xəbər
verdi.
11 Amma onlar İsanın diri olduğunu və Məryəmə göründüyünü eşidərkən
inanmadılar.
12 Bundan sonra İsa kənd yerinə gedən yoldan keçən onlardan ikisinə başqa
surətdə göründü.
13 Onlar geri qayıdıb o birilərinə xəbər verdilər, amma o biriləri də bunlara
inanmadılar.

İsa şagirdlərinə tapşırıq verir
(Mat. 28:16-20; Luka 24:36-49; Yəh. 20:19-23; Həv. 1:6-8)

14 Nəhayət, İsa süfrəyə oturan On Bir şagirdə göründü; onları imansızlıqlarına
və ürəklərinin inadkar olduğuna görə məzəmmət etdi, çünki Onun diri
olduğunu görənlərə inanmamışdılar.
15 İsa şagirdlərinə dedi: «Dünyanın hər tərəfinə gedin, bütün yaradılışa
Müjdəni vəz edin.
16 İman edib vəftiz olan kəs xilas olacaq, iman etməyənsə məhkum olacaq.
17 İman edənləri isə bu əlamətlər müşayiət edəcək: Mənim adımla cinləri
qovacaqlar, yeni dillərdə danışacaqlar,
18 ilanları əlləri ilə götürəcəklər, öldürücü zəhər içsələr belə, onlara təsir
etməyəcək, əllərini xəstələrin üzərinə qoyacaq və onlar şəfa tapacaq».

İsanın göyə qaldırılması
(Luka 24:50-53; Həv. 1:9-11)

19 Beləcə Rəbb İsa onlarla danışandan sonra göyə qaldırıldı və Allahın sağında
oturdu.

---

* **16:2** *Həftənin ilk günü* – yəni bazar günü.
* **16:7** Mat. 26:32; Mark 14:28

20 Şagirdlərsə gedib hər yerdə Müjdəni vəz etdilər. Rəbb onlarla birgə
işləyirdi, onları müşayiət edən əlamətlərlə kəlamı təsdiqləyirdi.†

† **16:20** Ən qədim yunan əlyazmalarında bu ayələr yoxdur.

LUKANIN
NƏQL ETDİYİ MÜJDƏ
GİRİŞ

«Lukanın nəql etdiyi Müjdə» İsa Məsihi həm İsrailin, həm də bütün bəşəriyyətin vəd olunmuş Xilaskarı olaraq təqdim edir. Luka yazır ki, İsa «fəqirlərə müjdəni bildirmək üçün» göndərilmişdi. Bu Müjdə insan ehtiyaclarını aradan qaldırma yollarını göstərən və insanların qayğısına qalan fikirlərlə doludur. Lukanın nəql etdiyi Müjdənin xüsusi keyfiyyətlərindən biri də burada olan sevinc əhval-ruhiyyəsidir. Bu, xüsusilə, Müjdənin başlanğıcında İsanın gəlişini və sonda İsanın göyə qaldırılmasını bəyan edən fəsillərdə təsvir olunur. İsanın göyə qaldırılmasından sonra məsihçi imanının artıb-yayılması həmin müəllif tərəfindən *«Həvarilərin İşləri»* kitabında yazılmışdır.

Buraya daxil olan iki hissə (1-2 və 9-19-cu fəsillər) yalnız bu kitabda təsvir olunur. Onlardan biri mələklərin nəğməsi və İsa anadan olanda çobanların Onun yanına gəlməsidir. Bu hissələrə həmçinin yeniyetmə İsanın məbəddə olması, xeyirxah Samariyalı və itmiş oğul məsəlləri də daxildir.

Bu Müjdədə dua, Müqəddəs Ruhun fəaliyyəti, İsanın xidmətində qadınların rolu və Allahın günahları bağışlaması xüsusilə vurğulanır.

Kitabın məzmunu:

1:1-4 Kitabın Teofilə həsr olunması
1:5–2:52 Vəftizçi Yəhyanın və İsa Məsihin doğulması
3:1-20 Vəftizçi Yəhyanın xidməti
3:21–4:13 İsanın vəftizi və sınağa çəkilməsi
4:14–9:50 İsanın Qalileyada ictimai xidməti
9:51–19:27 Qalileyadan Yerusəlimə
19:28–23:56 Yerusəlimdəki son günlər
24:1-53 Rəbbin dirilməsi, görünməsi və göyə qaldırılması

Kitabın Teofilə həsr olunması

1 Hörmətli Teofil, çoxları aramızda baş vermiş hadisələrin tarixçəsini yazmağa cəhd göstərib.
2 Əvvəldən bəri Kəlamı öz gözləri ilə görənlər və Ona xidmət edənlər bu
hadisələri bizə nəql etdiyi kimi
3 mən də əvvəlcədən hər şeyi diqqətlə araşdırıb bunları sənə ardıcıllıqla
yazmağı münasib bildim.
4 Belə ki sən öyrəndiyin şeylərin doğru olduğunu biləsən.

Vəftizçi Yəhyanın doğulması əvvəlcədən bildirilir

5 Yəhudeya padşahı Hirodun dövründə Aviya bölüyündən* olan Zəkəriyyə
adlı bir kahin var idi. Arvadı da Harun nəslindən idi, adı Elizavet idi.
6 Onların hər ikisi Allahın gözündə saleh idi və Rəbbin qoyduğu əmr və
qaydaların hamısına nöqsansız əməl edirdilər.
7 Amma Elizavet sonsuz olduğuna görə onların övladı yox idi. Hər ikisinin
yaşı çox idi.

* **1:5** *Aviya bölüyü* – məbəd ibadətində xidmət edən kahinlərin 24 bölüyündən biri idi. Bax: 1Saln. 24:10.

8 Bir gün Zəkəriyyə öz bölüyünün növbəsində Allahın önündə kahinlik
xidmətini icra edirdi.
9 Rəbbin məbədinə daxil olub buxur yandırmaq üçün kahinlik adətinə görə
atılan püşk ona düşdü.
10 Buxur yandırma zamanı bütün camaat məbəddən kənarda dua edirdi.
11 Bu vaxt Rəbbin bir mələyi buxur qurbangahının sağında durub
Zəkəriyyəyə göründü.
12 Zəkəriyyə bunu görüb təlaşa düşdü və çox qorxdu.
13 Mələk isə ona dedi: «Qorxma, Zəkəriyyə! Sənin duan eşidildi. Arvadın
Elizavet sənə bir oğul doğacaq. Sən də onun adını Yəhya† qoy.
14 Sən sevinib şadlanacaqsan. Çox adam onun dünyaya gəlməsinə görə
sevinəcək.
15 *Çünki o, Rəbbin gözündə böyük olacaq. O, şərab və başqa kefləndirici içki
içməyəcək; hələ ana bətnində olarkən Müqəddəs Ruhla dolu olacaq.
16 O, İsrail övladlarının çoxunu Allahı Rəbb tərəfə döndərəcək.
17 *Ataların ürəklərini övladlarına, itaətsiz adamları salehlərin düşüncə
tərzinə yönəltmək və Rəbbə hazırlanmış xalqı yetişdirmək üçün İlyasın ruhu və
qüdrəti ilə Rəbbin önündə gedəcək».
18 Zəkəriyyə mələyə dedi: «Mən bunu necə bilərəm? Axı mən çox yaşlıyam,
elə arvadımın da yaşı ötüb».
19 *Mələk ona cavab verdi: «Mən Allahın önündə dayanan Cəbrayılam və
səninlə danışıb bu müjdəni sənə çatdırmaq üçün göndərilmişəm.
20 Budur, vaxtında həyata keçəcək sözlərimə inanmadığına görə bu yerinə
yetən günədək sən lal olub danışa bilməyəcəksən».
21 Bu vaxt camaat Zəkəriyyəni gözləyirdi və onun məbəddə ləngiməsinə
heyrət edirdi.
22 O isə məbəddən çıxıb xalqla danışa bilmədi. Onlar da Zəkəriyyənin
məbəddə göründü gördüyünü başa düşdülər. Zəkəriyyə xalqa işarə edirdi və lal
olaraq qaldı.
23 Zəkəriyyə xidmət vaxtı qurtaranda evinə qayıtdı.
24 Bu vaxtdan sonra arvadı Elizavet uşağa qaldı və beş ay evindən çıxmadı.
25 O deyirdi: «Bunu mənim üçün Rəbb etdi. Bu vaxt O mənə nəzər salıb məni
el arasında xəcalətdən qurtardı».

İsanın doğulması əvvəlcədən bildirilir

26 *Elizavetin hamiləliyinin altıncı ayında mələk Cəbrayıl Allah tərəfindən
Qalileyadakı Nazaret adlanan şəhərə,
27 Davudun nəslindən olan Yusif adlı bir kişiyə nişanlanan bakirə qızın
yanına göndərildi. Həmin qızın adı Məryəm idi.
28 Mələk onun yanına gəlib dedi: «Salam, ey lütfə nail olmuş qız! Rəbb
səninlədir».‡
29 Məryəm bu sözlərdən tam lərzəyə gəldi və ürəyində bu salamın nə demək
olduğu barədə düşünməyə başladı.
30 Mələk ona dedi: «Qorxma, Məryəm, çünki sən Allahın lütfünə nail oldun.
31 *Sən hamilə olub bir Oğul doğacaqsan. Onun adını İsa qoy.

---

† **1:13** *Yəhya* – ibrani dilində *Rəbb lütf edir.* * **1:15** Say. 6:3 * **1:17** Mal. 4:5-6 * **1:19** Dan. 8:16; 9:21 * **1:26** Mat. 1:18 ‡ **1:28** *Rəbb səninlədir* – bəzi əlyazmalarda *Rəbb səninlədir. Sən qadınlar arasında xeyir-dualısan* (Luka 1:42). * **1:31** Mat. 1:21

32 *O, böyük olacaq və Haqq-Taalanın Oğlu adlanacaq. Rəbb Allah Ona atası
Davudun taxtını verəcək.
33 O, Yaqub nəslinin üzərində əbədi olaraq Padşah olacaq və Onun
Padşahlığının sonu olmayacaq».
34 Məryəm mələyə dedi: «Bu necə olacaq? Mən heç kişi üzü görməmişəm».
35 Mələk cavabında ona dedi: «Müqəddəs Ruh sənin üzərinə enəcək, Haqq-
Taalanın qüdrəti üstünə kölgə salacaq. Buna görə də doğulacaq müqəddəs Övlad
Allahın Oğlu adlanacaq.
36 Bax qohumun Elizavetin də yaşlı vaxtında bətninə oğlan uşağı düşüb. Onu
sonsuz adlandırırdılar, amma o artıq altı aydır ki, hamilədir.
37 *Çünki Allah üçün mümkün olmayan şey yoxdur».
38 Onda Məryəm dedi: «Mən Rəbbin quluyam, qoy mənə sənin dediyin kimi
olsun». Mələk onu tərk edib getdi.

Məryəmlə Elizavetin görüşü

39 O vaxt Məryəm tələsik qalxıb Yəhudanın dağlıq bölgəsindəki bir şəhərə
yollandı.
40 O, Zəkəriyyənin evinə girib Elizaveti salamladı.
41 Elizavet Məryəmin salamını eşidəndə bətnindəki körpə tərpəndi. Elizavet
də Müqəddəs Ruhla dolub
42 uca səslə çığırdı: «Sən qadınlar arasında xeyir-dualısan, sənin bətninin
bəhrəsi də xeyir-dualıdır!
43 Bu necə oldu ki, Rəbbimin anası yanıma gəlib?
44 Bax sənin salamının səsi qulağıma çatanda bətnimdəki körpə sevinclə
tərpəndi.
45 Rəbbin ona dediyi sözlərin yerinə yetəcəyinə inanan qadın nə
bəxtiyardır!»

Məryəmin həmd ilahisi

46 *Məryəm isə dedi:
47 «Qəlbim Rəbbi ucaldır,
Ruhum Xilaskarım Allaha görə şadlanır,
48 Çünki O Öz qulunun yazıq halını gördü.
Bundan sonra bütün nəsillər məni bəxtiyar sayacaq,
49 Çünki Qadir Olan mənim üçün böyük işlər etdi,
Onun adı müqəddəsdir!
50 Onun mərhəməti də nəsildən-nəslə
Ondan qorxanlara göstərilər.
51 O, qolu ilə qüdrətli işlər gördü,
Ürəklərində qürurla düşünənləri pərən-pərən saldı.
52 Hökmdarları taxtlarından endirdi,
Məzlumları yüksəltdi.
53 Acları nemətlərlə doydurdu,
Varlıları isə əliboş yola saldı.
54-55 *Rəbb qulu İsrailin imdadına çatdı,
Ata-babalarımıza vəd etdiyi kimi
İbrahimə və onun nəslinə əbədilik
Mərhəmət göstərməyi yada saldı».

---

* **1:32** 2Şam. 7:12-16; Yeş. 9:7 * **1:37** Yar. 18:14 * **1:46** 1Şam. 2:1-10 * **1:54-55** Yar. 17:7

56 Məryəm Elizavetin yanında üç aya yaxın qalıb evinə qayıtdı.

Vəftizçi Yəhyanın doğulması

57 Elizavetin doğmaq vaxtı çatdı. O, bir oğlan doğdu.
58 Onun qohum-qonşuları Rəbbin ona böyük mərhəmət göstərdiyini
eşidəndə onunla birgə sevindilər.
59 *Səkkizinci gün körpəni sünnət etməyə gəldilər. Ona atası Zəkəriyyənin
adını qoymaq istədilər.
60 Körpənin anası isə dedi: «Yox, onun adı Yəhya olacaq».
61 Ona dedilər: «Axı qohumların arasında belə adı olan bir kəs yoxdur».
62 Körpənin atasından körpəyə nə ad qoyulmasını işarə ilə soruşdular.
63 O, bir yazı lövhəciyi istəyib yazdı: «Onun adı Yəhyadır». Hamı heyrətə
gəldi.
64 Həmin o anda Zəkəriyyənin dili açıldı. O, Allaha alqış etməyə başladı.
65 Qonşuların hamısı qorxuya düşdü. Bütün bu hadisələr haqqında
Yəhudeyanın dağlıq bölgəsinin hər yerində danışırdılar.
66 Bu barədə eşidən hər bir kəs fikrə gedib deyərdi: «Bu körpə böyüyüb nə
olacaq?» Çünki Rəbbin əli onun üzərində idi.

Zəkəriyyənin peyğəmbərliyi

67 Körpənin atası Zəkəriyyə Müqəddəs Ruhla dolub belə peyğəmbərlik etdi:
68 «Alqış olsun İsrailin Allahı Rəbbə!
Çünki Öz xalqına nəzər salıb onları satın aldı.
69 O, qulu Davudun nəslindən
Bizə qüdrətli Xilaskar yetirdi.§
70 Qədimdən bəri Öz müqəddəs peyğəmbərlərinin vasitəsilə bildirdiyi kimi
71 Düşmənlərimizdən və bizə nifrət edənlərin əlindən bizi xilas etdi.
72 Beləcə ata-babalarımıza mərhəmət göstərib
Öz müqəddəs Əhdini xatırladı.
73 Atamız İbrahimə and içdiyi kimi
Bizə elə güc verdi ki,
74-75 Düşmənlərimizin əlindən qurtulub
Həyatımız boyu qorxmadan Rəbbin önündə
Müqəddəslik və salehliklə Ona ibadət edək.
76 *Ey körpə, sən Haqq-Taalanın peyğəmbəri adlanacaqsan,
Çünki Rəbbin önündə gedəcəksən,
Onun yolunu hazırlayacaqsan.
77 Onun xalqına günahlarının bağışlanması ilə
Xilas olunmaları barədə bildirəcəksən.
78 *Axı Allahımızın ürəyi mərhəmətlidir,
Onun bu mərhəmətinə görə
Ucalarda bizim üçün Günəş** doğacaq ki,
79 Zülmətdə və ölüm kölgəsində oturanların üzərinə nur saçsın,
Ayaqlarımızı sülh yoluna yönəltsin».
80 Körpə isə böyüyüb ruhən qüvvətlənirdi və İsrail xalqına görünən günədək
çöldə qaldı.

---

* **1:59** Lev. 12:3 § **1:69** *Bizə qüdrətli Xilaskar yetirdi* – hərfi tərcümədə *Bizə xilas buynuzunu qaldırdı.*
* **1:76** Mal. 3:1 * **1:78** Yeş. 9:2 ** **1:78** *Günəş* – yəni Məsih.

2

İsanın doğulması
(Mat. 1:18-25)

1 O günlərdə qeysər Avqust bütün Roma ölkəsi üçün siyahıyaalma keçirmək
barəsində fərman verdi.
2 Bu ilk siyahıyaalma Kirini Suriyanın valisi olanda keçirilmişdi.
3 Hamı siyahıya alınmaq üçün öz şəhərinə yollandı.
4 Yusif də Davudun əsil-nəslindən olduğuna görə Qalileyanın Nazaret
şəhərindən çıxıb Yəhudeyaya, Davudun şəhəri olan Bet-Lexemə yollandı.
5 O oraya hamilə olan nişanlısı Məryəmlə birlikdə siyahıya alınmaq üçün
getdi.
6 Onlar orada olarkən Məryəmin doğuş vaxtı çatdı.
7 O, ilk Oğlunu doğdu. Körpəni bələyib axura qoydu, çünki qonaq evində
onlara yer tapılmadı.

Mələklər çobanlara xoş xəbər verir

8 O ərazidə sürülərinin yanında gecə növbəsini çəkən çobanlar var idi. Onlar
çöldə gecələyirdi.
9 Birdən Rəbbin bir mələyi onların qarşısında zühur etdi və Rəbbin ehtişamı
onların üzərinə nur saçdı. Çobanları böyük qorxu bürüdü.
10 Mələk onlara dedi: «Qorxmayın! Mən sizə bütün xalqı çox sevindirəcək bir
Müjdə gətirmişəm.
11 Bu gün Davudun şəhərində sizin üçün Xilaskar doğuldu. Bu, Rəbb
Məsihdir.
12 Sizə əlamət bu olacaq: axurda yatan bələnmiş Körpə tapacaqsınız».
13 Qəflətən mələyin yanında Allaha həmd edən çoxsaylı səmavi ordu
göründü. Onlar belə deyirdi:
14 «Ən ucalarda Allaha izzət,
Yer üzündə Onun razı olduğu insanlara sülh olsun!»
15 Mələklər çobanları tərk edib göyə qalxandan sonra onlar bir-birinə dedi:
«Gəlin Bet-Lexemə gedək və Rəbbin bizə bildirdiyi bu baş vermiş hadisəni
görək».
16 Onlar tələsik getdilər. Məryəmi, Yusifi və axurda yatan Körpəni tapdılar.
17 Çobanlar Körpəni görəndə Onun haqqında onlara nəql edilənləri
bildirdilər.
18 Bunu eşidənlərin hamısı çobanların sözlərindən heyrətə gəldi.
19 Məryəm isə bütün bu şeyləri dərin düşünərək öz ürəyində saxlayırdı.
20 Çobanlar bütün gördükləri və eşitdiklərinə görə Allahı izzətləndirib həmd
edərək geri qayıtdılar. Çünki hər şey onlara söylənən kimi baş vermişdi.

İsanın sünnəti və Allaha həsr edilməsi

21 *Səkkizinci gün Körpənin sünnət olunması vaxtı gələndə Onun adını
İsa qoydular. Bu ad ona ana bətnində düşməzdən əvvəl mələk tərəfindən
verilmişdi.
22 *Musanın Qanununa görə paklanma dövrü tamamlanandan sonra
Yusiflə Məryəm Körpəni Rəbbə həsr etmək üçün Yerusəlimə gətirdilər,
23 *necə ki Rəbbin Qanununda yazılıb: «Bətndən ilk doğulan bütün oğlanlar
Rəbb üçün müqəddəs sayılsın».

---

* **2:21** Lev. 12:3; Luka 1:31 * **2:22** Lev. 12:6-8 * **2:23** Çıx. 13:1-2,12

24 Həmçinin onlar qurban təqdim etdilər, necə ki Rəbbin Qanununda əmr
olunub: «İki qumru quşu yaxud iki göyərçin balası».

Şimeonun Allaha alqış duası

25 O vaxt Yerusəlimdə Şimeon adlı bir adam var idi. O, saleh və mömin idi.
İsrailə təsəlli veriləcəyini gözləyirdi və Müqəddəs Ruh onun üzərində idi.
26 Müqəddəs Ruh ona əvvəlcədən açıqlamışdı ki, o, Rəbbin Məsihini
görməyincə ölməyəcək.
27 Beləliklə, Şimeon Ruhdan ilham alıb məbədə gəldi. Körpənin ata-anası
Qanunda qoyulan adətə əməl etmək üçün Körpə İsanı məbədə gətirəndə
28 Şimeon Körpəni qucağına götürdü və Allaha alqış edərək belə dedi:
29 «Ey Pərvərdigar, indi Sənin sözünə görə
Mən – Sənin qulun arxayın ölə bilərəm.
30-32 *Çünki bütün xalqların gözləri önündə hazırladığın xilası,
Millətlərə aşkar edən nuru,
Xalqın İsrail üçün də izzəti
Öz gözlərimlə gördüm».
33 Körpənin ata-anası Onun barəsində deyilən sözlərə görə heyrətə gəldi.
34 Şimeon onlara xeyir-dua verib Körpənin anası Məryəmə belə dedi: «Bu
Körpə İsraildə bir çox adamın yıxılmasının ya ucalmasının səbəbkarı və insan-
ların rədd etdiyi bir əlamət olmaq üçün təyin olunub.
35 Sənin köksünə isə sanki qılınc saplanacaq. Bütün bunlar bir çoxlarının
qəlbindəki fikirlərin aşkara çıxması üçün olacaq».

Xannanın peyğəmbərliyi

36 Orada Aşer qəbiləsindən olan Penuel qızı Xanna adlı qadın peyğəmbər
də var idi. O, çox yaşlı idi. Gənc yaşında ərə getmiş, əri ilə yeddi il yaşayıb dul
qalmışdı.
37 Bu, səksən dörd yaşında dul qadın idi. O, məbədi tərk etmirdi və oruc
tutub dua edərək gecə-gündüz Rəbbə ibadət edirdi.
38 Xanna da bu zaman yaxınlaşdı və Allaha şükür edərək Yerusəlimin satın
alınmasını gözləyən bütün adamlara Körpə İsa barədə nəql etməyə başladı.

Nazaretə qayıtma

39 *Yusiflə Məryəm Rəbbin Qanununa əsasən hər şeyi icra edib qurtardıqdan
sonra Qalileyaya – öz şəhərləri olan Nazaretə qayıtdı.
40 Uşaq böyüyür, qüvvətlənir və hikmətdə yetkinləşirdi. Allahın lütfü də
Onun üzərində idi.

Yeniyetmə İsa məbəddə

41 *Hər il İsanın ata-anası Pasxa bayramında Yerusəlimə gedərdi.
42 İsanın on iki yaşı tamam olanda onlar bayram adətinə görə yenə ora
getdilər.
43 Bayram qurtarandan sonra onlar evə yollandılar. Amma yeniyetmə İsa
Yerusəlimdə qaldı, onun ata-anasının isə bundan xəbəri yox idi.
44 Onlar İsanın səyyahlar dəstəsi içində getdiyini düşünürdülər. Amma bir
günlük yolu gedəndən sonra Onu dostların və qohumların arasında axtar-
mağa başladılar.
45 Onu tapmadılar və axtara-axtara Yerusəlimə qayıtdılar.

* **2:30-32** Yeş. 42:6-7; 49:6; 52:10 * **2:39** Mat. 2:23 * **2:41** Çıx. 12:1-27; Qanun. 16:1-8

46 Üç gündən sonra Onu məbəddə tapdılar. İsa müəllimlər arasında oturmuşdu və onlara qulaq asır, suallar verirdi.
47 Onu dinləyən hər kəs Onun zəkasına və verdiyi cavablara mat qalırdı.
48 Ata-anası Onu görüb təəccübləndi. İsanın anası Ona dedi: «Oğlum, bu nədir başımıza gətirdin? Atanla mən nigaran qalıb səni axtarırdıq».
49 İsa onlara cavab verdi: «Məni nə üçün axtarırdınız? Məgər bilmirdiniz ki, Mən Atamın evində olmalıyam?»
50 Amma onlar Onun nə demək istədiyini başa düşmədilər.
51 Sonra İsa ata-anası ilə Nazaretə qayıtdı. O, ata-anasına itaətli idi. Onun anası isə bütün bu şeyləri öz ürəyində saxlayırdı.
52 *İsa böyüyürdü və hikmətdə artırdı. O, Allahın və insanların qarşısında lütf qazanırdı.

3

Vəftizçi Yəhyanın gəlişi
(Mat. 3:1-12; Mark 1:1-8; Yəh. 1:19-28)

1 Qeysər Tiberinin hakimiyyətinin on beşinci ili idi. O dövrdə Ponti Pilat Yəhudeyanın valisi idi. Hirod* Qalileyada, qardaşı Filip İtureya və Traxonitis bölgəsində, Lisaniya Abileniyada hökmranlıq edirdi.
2 Xananla Qayafa baş kahin idi. O vaxt çöldə Zəkəriyyənin oğlu Yəhyaya Allahın kəlamı nazil oldu.
3 O da İordan çayının ətrafındakı bütün bölgəni dolaşaraq insanların öz günahlarının bağışlanması üçün tövbə edib vəftiz olunmasını vəz edirdi.
4 *Necə ki Yeşaya peyğəmbərin kitabında yazılıb:
«Səhrada nida edənin səsi gəlir:
“Rəbbin yolunu hazırlayın,
Onun keçəcəyi yerləri düz edin.
5 Hər dərə yüksəldiləcək,
Hər dağ və təpə aşağı endiriləcək,
Yoldakı əyriliklər düzələcək,
Kələ-kötür yerlər hamar ediləcək.
6 Bütün bəşər Allahın xilasını görəcək”».
7 *Yəhya vəftiz olunmaq üçün yanına gələn camaata deyirdi: «Ey gürzələr nəsli! Üzərinizə gələcək qəzəbdən canınızı qurtarmağı sizin beyninizə kim yeridib?
8 *İndi isə tövbəyə layiq bəhrələr verin. Ürəyinizdə “atamız İbrahimdir” deməyə başlamayın. Mən sizə deyirəm ki, Allah bu daşlardan İbrahimə övlad yaratmağa qadirdir.
9 *Artıq balta ağacların dibində yatır. Beləliklə, yaxşı bəhrə verməyən hər ağac kəsilir və oda atılır».
10 Camaat ondan soruşurdu: «Bəs biz nə edək?»
11 Yəhya onlara belə cavab verdi: «İki köynəyi olan birini köynəyi olmayana versin. Həmçinin yeməyi olan adam da olmayanla bölüşsün».
12 *Vergiyığanlar da vəftiz olunmaq üçün onun yanına gəlib soruşdular: «Müəllim, biz nə edək?»

---

* **2:52** 1Şam. 2:26; Sül. 3:4 * **3:1** *Hirod* – bu Hirod İsanın anadan olan vaxtında hökmranlıq edən padşah Hirodun oğludur. * **3:4** Yeş. 40:3-5 * **3:7** Mat. 12:34; 23:33 * **3:8** Yəh. 8:33 * **3:9** Mat. 7:19 * **3:12** Luka 7:29

13 Yəhya onlara dedi: «Sizə tapşırılan məbləğdən artıq vergi yığmayın».
14 Bəzi əsgərlər də gəlib ondan soruşdular: «Bəs biz nə etməliyik?» Yəhya
da onlara cavab verdi: «Heç kimdən zorla pul almayın, nahaq yerə ittiham
etməyin, aldığınız maaşla kifayətlənin».
15 Xalq ümidlə gözləyirdi və hamı ürəyində Yəhya haqqında öz-özündən
soruşurdu: «Görəsən bu, Məsihdirmi?»
16 Yəhya onların hamısına belə cavab verdi: «Mən sizi su ilə vəftiz edirəm,
amma məndən daha Qüdrətlisi gəlir. Mən Onun çarıqlarının bağını açmağa
belə, layiq deyiləm. O sizi Müqəddəs Ruhla və odla vəftiz edəcək.
17 Öz xırmanını sovurmaq və taxılı anbarına toplamaq üçün kürəyi əlində
hazırdır. Küləşi isə sönməz odda yandıracaq».
18 Yəhya çoxlu başqa öyüd-nəsihət verərək xalqa Müjdəni vəz edirdi.
19 *Amma Yəhya hökmdar Hirodu qardaşı arvadı Hirodiyanı aldığına və
etdiyi hər cür pis işlərə görə məzəmmət etdikdə
20 Hirod etdiyi bütün pis işlərə bunu da əlavə edərək Yəhyanı zindana
saldırdı.

İsanın vəftiz olunması
(Mat. 3:13-17; Mark 1:9-11)

21 *Bütün xalq vəftiz olunanda İsa da vəftiz olundu. O dua edərkən göy
yarıldı,
22 Müqəddəs Ruh bədəncə göyərçin şəklində Onun üzərinə endi. Göydən bir
səda gəldi: «Sən Mənim sevimli Oğlumsan, Səndən razıyam».

İsanın nəsil şəcərəsi
(Mat. 1:1-17)

23 İsa Öz xidmətinə başlayanda təxminən otuz yaşında idi. İnsanların
zənnincə, O bu nəsildən idi: Yusif Oğlu Eli oğlu
24 Mattat oğlu Levi oğlu Melki oğlu Yannay oğlu Yusif oğlu
25 Mattitya oğlu Amos oğlu Nahum oğlu Hasli oğlu Naqqay oğlu
26 Mahat oğlu Mattitya oğlu Şimi oğlu Yoseh oğlu Yoda oğlu
27 Yoxanan oğlu Reşa oğlu Zerubbabil oğlu Şealtiel oğlu Neri oğlu
28 Melki oğlu Addi oğlu Kosam oğlu Elmadam oğlu Er oğlu
29 Yeşua oğlu Eliezer oğlu Yorim oğlu Mattat oğlu Levi oğlu
30 Şimeon oğlu Yəhuda oğlu Yusif oğlu Yonam oğlu Elyaqim oğlu
31 Melea oğlu Menna oğlu Mattata oğlu Natan oğlu Davud oğlu
32 Yessey oğlu Oved oğlu Boaz oğlu Salmon oğlu Naxşon oğlu
33 Amminadav oğlu Admin oğlu Arni oğlu† Xesron oğlu Peres oğlu Yəhuda
oğlu
34 Yaqub oğlu İshaq oğlu İbrahim oğlu Terah oğlu Naxor oğlu
35 Seruq oğlu Reu oğlu Peleq oğlu Ever oğlu Şelah oğlu
36 Qenan oğlu Arpakşad oğlu Sam oğlu Nuh oğlu Lemek oğlu
37 Metuşelah oğlu Xanok oğlu Yered oğlu Mahalalel oğlu Qenan oğlu
38 Enoş oğlu Şet oğlu Adəm oğlu Allah oğlu.

4

İsanın sınağa çəkilməsi
(Mat. 4:1-11; Mark 1:12-13)

* **3:19** Mat. 14:3-4; Mark 6:17-18 * **3:21** Yar. 22:2; Zəb. 2:7; Yeş. 42:1; Mat. 3:17; Mark 1:11; Luka 9:35 † **3:33** *Admin oğlu Arni oğlu* – bəzi əlyazmalarda *Ram oğlu.*

1 İsa Müqəddəs Ruhla dolaraq İordan çayından qayıtdı və Ruh tərəfindən
səhraya aparıldı.
2 Orada İsa qırx gün ərzində iblis tərəfindən sınağa çəkildi. Bu müddətdə İsa
heç nə yemədi və qırx gün keçəndən sonra acdı.
3 İblis Ona dedi: «Əgər Sən Allahın Oğlusansa, bu daşa əmr et ki, çörəyə
dönsün».
4 *Lakin İsa ona belə cavab verdi: «“İnsan yalnız çörəklə yaşamaz”* deyə
yazılmışdır».
5 Sonra iblis İsanı yuxarıya† çıxardı və bir anda dünyanın bütün
padşahlıqlarını Ona göstərdi.
6 İblis İsaya dedi: «Mən bütün bunların üzərindəki səlahiyyəti və şan-şöhrəti
Sənə verəcəyəm. Çünki bunlar mənə verilib və mən kimə istəsəm, ona verə
bilərəm.
7 Bax əgər Sən mənə səcdə etsən, bunların hamısı sənin olacaq».
8 *İsa ona belə cavab verdi: «“Allahın‡ Rəbbə səcdə et və yalnız Ona ibadət
et” deyə yazılmışdır».
9 Sonra iblis Onu Yerusəlimə apardı və məbədin qülləsinə qoyub dedi: «Əgər
Sən Allahın Oğlusansa, özünü buradan aşağı at.
10 *Axı
“Allah Sənə görə mələklərinə əmr edər ki,
Səni qorusunlar,
11 *Səni əlləri üstündə aparsınlar,
Ayağın bir daşa dəyməsin”
deyə yazılmışdır».
12 *Amma İsa cavabında ona belə dedi: «“Allahın Rəbbi sınama” deyilmişdir».
13 İblis sınaqların hamısını qurtarandan sonra bir müddət Onu tərk etdi.

İsa xidmətinə başlayır
(Mat. 4:12-17; Mark 1:14-15)

14 İsa Ruhun qüdrəti ilə Qalileyaya qayıtdı. Onun haqqında xəbər bütün
bölgəyə yayıldı.
15 İsa oranın sinaqoqlarında təlim öyrətməyə başladı. Hamı Onu
izzətləndirirdi.

İsa Nazaretdə rədd edilir
(Mat. 13:53-58; Mark 6:1-6)

16 İsa böyüdüyü Nazaret şəhərinə gəldi və adətinə görə Şənbə günü sinaqoqa
getdi. O, Müqəddəs Yazılardan oxumaq üçün ayağa qalxdı.
17 Ona Yeşaya peyğəmbərin kitabını verdilər. İsa tumarı açıb bu sözlər
yazılan hissəni tapdı:
18 *«Rəbbin Ruhu üzərimdədir,
Çünki fəqirlərə Müjdəni bildirmək üçün
O Məni məsh etdi.
Əsirlərə azadlıq,§

---

* **4:4** Qanun. 8:3 * **4:4** *İnsan yalnız çörəklə yaşamaz* – bəzi əlyazmalarda *İnsan yalnız çörəklə deyil, Allahın hər bir kəlməsi ilə yaşayar* (Mat. 4:4). † **4:5** *Yuxarıya* – bəzi əlyazmalarda *yüksək bir dağa.* * **4:8** Qanun. 6:13 ‡ **4:8** *Verdi: «“Allahın* – bəzi əlyazmalarda *verdi: «Şeytan, rədd ol yanımdan! “Allahın.* * **4:10** Zəb. 91:11 * **4:11** Zəb. 91:12 * **4:12** Qanun. 6:16 * **4:18** Yeş. 61:1-3 § **4:18** *Əsirlərə azadlıq* – bəzi əlyazmalarda *Qəlbi sınıq olanları sağalmaq üçün, Əsirlərə azadlıq.*

Korlara gözlərinin açılmasını elan etmək üçün,
Məzlumları sərbəstliyə buraxmaq üçün,
19 Rəbbin lütf ilini bəyan etmək üçün
Məni göndərdi».

20 Sonra İsa tumarı bağladı və xidmətçiyə verib oturdu. Sinaqoqda oturanların hamısı Ona diqqətlə baxırdı.

21 İsa onlara «eşitdiyiniz bu Müqəddəs Yazı bu gün yerinə yetdi» deyə danışmağa başladı.

22 Bu vaxt hamı Onun haqqında yaxşı sözlər deyirdi və Onun ağzından çıxan lütf dolu kəlmələrə heyrət edirdi. Onlar «Məgər bu, Yusifin Oğlu deyilmi?» deyirdilər.

23 İsa onlara belə dedi: «Əlbəttə, siz Mənə "Ey həkim, öz-özünə şəfa ver!" məsəlini xatırladacaqsınız. "Kefernahumda etdiklərin barəsində eşitmişik. Burada, Öz yurdunda da həmin işləri et!" deyəcəksiniz».

24 *Sonra dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: heç bir peyğəmbər öz yurdunda qəbul edilməz.

25 *Yenə də sizə həqiqəti deyirəm ki, İlyasın dövründə göy üç il altı ay ərzində bağlı qalıb bütün ölkədə böyük aclıq olanda İsraildə çoxlu dul qadın var idi.

26 *Amma İlyas onlardan heç birinin yanına deyil, Sidonun Sarfat şəhərində olan bir dul qadının yanına göndərildi.

27 *Elişa peyğəmbərin dövründə İsraildə çoxlu cüzamlı var idi. Ancaq onlardan heç biri deyil, yalnız Aramlı Naaman pak oldu».

28 Sinaqoqdakı camaatın hamısı bu sözləri eşidib hiddətləndi.

29 Onlar ayağa durdular və İsanı şəhərin kənarına qovdular. Onu uçurumdan atmaq üçün şəhərin qurulduğu təpənin başına gətirdilər.

30 Amma İsa onların arasından keçərək oradan çıxıb getdi.

İsa Kefernahum sinaqoqunda cini qovur (Mark 1:21-28)

31 İsa Qalileyanın Kefernahum şəhərinə gəldi və Şənbə günü onlara təlim öyrətməyə başladı.

32 *Onun təliminə təəccüblənirdilər, çünki O, səlahiyyətlə danışırdı.

33 Həmin vaxt sinaqoqda cinə – natəmiz ruha tutulmuş bir nəfər var idi. O ucadan çığırdı:

34 «Nə olub? Ey Nazaretli İsa, bizdən nə istəyirsən? Bizi məhv etməyəmi gəlmisən? Mən bilirəm Sən Kimsən: Allahın Müqəddəsisən!»

35 Amma İsa ona qadağan edib dedi: «Sus və bu adamdan çıx!» Cin bu adamı hamının qabağında yerə yıxıb heç bir zərər vermədən ondan çıxdı.

36 Hamı heyrətə düşdü və bir-birinə dedi: «Bu söz nədir? O, natəmiz ruhlara səlahiyyət və qüdrətlə əmr edir, onlar da çıxır!»

37 İsa haqqında xəbər bu bölgənin hər yerinə yayıldı.

İsa çox adama şəfa verir (Mat. 8:14-17; Mark 1:29-34)

38 İsa sinaqoqdan çıxıb Şimonun evinə gəldi. Şimonun qayınanası isə yüksək qızdırma içində yatırdı. Bu qadından ötrü İsadan kömək istədilər.

---

* **4:24** Yəh. 4:44 * **4:25** 1Pad. 17:1 * **4:26** 1Pad. 17:8-16 * **4:27** 2Pad. 5:1-14 * **4:32** Mat. 7:28-29

39 İsa ona yaxınlaşıb qızdırma xəstəliyinə qadağan etdi və qadının qızdırması
düşdü. Qadın o anda durub onlara xidmət etməyə başladı.
40 Gün batanda hamı müxtəlif xəstəliyə tutulanları İsanın yanına gətirdi. O
hər birinin üzərinə əllərini qoyub onlara şəfa verdi.
41 Bir çoxlarındansa cinlər «Sən Allahın Oğlusan!» deyə bağıraraq çıxırdı. O
isə onlara qadağan edir, danışmağa izin vermirdi. Çünki onlar İsanın Məsih
olduğunu bilirdilər.

İsa vəzini davam etdirir
(Mark 1:35-39)

42 Səhər açılanda İsa çıxıb kimsəsiz bir yerə getdi. Camaat isə Onu axtarırdı
və İsanın yanına gəlib onları tərk etməsin deyə Onu yanlarında saxlamaq
istədilər.
43 Lakin İsa onlara dedi: «Mən o biri şəhərlərə də Allahın Padşahlığının
Müjdəsini yaymalıyam, çünki Mən bunun üçün göndərilmişəm».
44 Beləliklə, İsa Yəhudeyanın** sinaqoqlarında vəz etməyə davam etdi.

5

İlk şagirdlər
(Mat. 4:18-22; Mark 1:16-20)

1 *Bir gün İsa Ginesar gölünün sahilində dayanmışdı. İzdiham İsanı dövrəyə
almışdı və Allahın kəlamına qulaq asırdı.
2 İsa göl kənarında duran iki qayıq gördü. Balıqçılar isə qayıqdan çıxıb
torlarını yuyurdular.
3 İsa iki qayıqdan birinə – Şimonun qayığına minib onu gölün kənarından bir
az uzaqlaşdırmasını xahiş etdi. Sonra İsa oturdu və qayıqdan izdihama təlim
öyrətməyə başladı.
4 O, sözünü qurtaranda Şimona dedi: «Qayığı dərinliyə aparın və torlarınızı
balıq tutmaq üçün suya atın».
5 *Şimon cavab verdi: «Ustad, biz bütün gecə çalışdıq, lakin heç nə tuta
bilmədik. Amma Sənin sözünə görə yenə də torları ataram».
6 *Bunu etdilər və o qədər balıq tutdular ki, hətta torları cırılmağa başladı.
7 O biri qayıqdakı yoldaşlarına da işarə etdilər ki, gəlib kömək etsinlər. Onlar
gəlib hər iki qayığı balıqla doldurdular. Qayıqlar da batmağa başladı.
8 Şimon Peter bunu gördükdə İsanın ayaqlarına düşdü və belə dedi: «Ya Rəbb,
məndən uzaqlaş, axı mən günahkar bir adamam».
9 Çünki özü də, yanındakılar da tutduqları balıqların çoxluğuna görə heyrətə
düşmüşdülər.
10 Şimonla ortaq olan Yaqub və Yəhya adlı Zavday oğulları da eyni hisslər
keçirirdi. Amma İsa Şimona belə dedi: «Qorxma, bundan belə, balıq əvəzinə
adam tutacaqsan».
11 Onlar qayıqları göl kənarına çıxarıb hər şeyi atdılar və İsanın ardınca
getdilər.

İsa cüzamlıya şəfa verir
(Mat. 8:1-4; Mark 1:40-45)

** **4:44** *Yəhudeyanın* – bəzi əlyazmalarda *Qalileyanın.* * **5:1** Mat. 13:1-2; Mark 3:9-10; 4:1 * **5:5** Yəh. 21:3 * **5:6** Yəh. 21:6

12 Bir gün İsa şəhərlərin birində olarkən bütün bədəni cüzama tutulmuş bir
kişi ilə rastlaşdı. Bu adam İsanı görüb üzüstə yerə qapanaraq yalvardı: «Ya
Rəbb, əgər istəsən, məni pak edə bilərsən».
13 İsa əlini uzadıb ona toxundu və dedi: «İstəyirəm, pak ol!» Dərhal bu adam
cüzamdan sağaldı.
14 *İsa ona tapşırdı ki, heç kəsə bir söz söyləməsin və dedi: «Amma get, özünü
kahinə göstər. Hər kəsə şəhadət olsun deyə sənin cüzamdan paklandığın üçün
Musanın buyurduğuna əsasən təqdimlər apar».
15 Amma indi İsa barəsində xəbər daha çox yayılırdı. Çoxlu camaat axışıb
İsanın yanına gəlirdi ki, Ona qulaq assın və xəstəliklərdən şəfa tapsın.
16 Amma İsa kimsəsiz yerlərə çəkilib dua edirdi.

İsa iflicə şəfa verir
(Mat. 9:1-8; Mark 2:1-12)

17 Bir gün İsa təlim öyrədirdi. Qalileyanın və Yəhudeyanın bütün
kəndlərindən və Yerusəlimdən gələn fariseylər və Qanun müəllimləri Onun
yanında oturmuşdu. Onda şəfa vermək üçün Rəbbin qüdrəti var idi.
18 Bu vaxt bir neçə nəfər yataqda yatan bir iflic adamı gətirdi. Onlar bu
adamı içəri gətirib İsanın önünə qoymağa çalışırdılar.
19 Amma böyük izdihama görə iflici İsanın yanına gətirə bilmirdilər. Ona
görə də evin damına çıxıb kirəmitləri söküb açdıqları yerdən xəstəni yatağı ilə
birgə aşağı endirdilər və ortalığa, İsanın qarşısına qoydular.
20 İsa onların imanını görüb dedi: «Dostum, günahların bağışlandı».
21 İlahiyyatçılar və fariseylər belə düşünməyə başladılar: «Küfr danışan bu
Adam kimdir ki? Tək Allahdan başqa günahları kim bağışlaya bilər?»
22 İsa onların nə fikirləşdiyini dərk edib cavab verdi: «Niyə ürəyinizdə belə
düşünürsünüz?
23 Bax hansı daha asandır? “Günahların bağışlandı” deməkmi, yoxsa “Qalx,
yeri!” demək?
24 Lakin siz bilin ki, Bəşər Oğlunun yer üzündə günahları bağışlamaq
səlahiyyəti var» və iflicə dedi: «Sənə deyirəm, qalx, yatağını götür, evinə get!»
25 Xəstə dərhal hamının qarşısında ayağa qalxdı, yatağını götürdü və Allahı
izzətləndirərək evinə getdi.
26 Hamı mat qaldı və Allahı izzətləndirib böyük qorxu içində dedi: «Bu gün
möcüzəli işlər gördük!»

Levi şagirdlərə qoşulur
(Mat. 9:9-13; Mark 2:13-17)

27 Bundan sonra İsa bayıra çıxdı və vergi yığılan yerdə oturan Levi adlı
vergiyığanı görüb ona dedi: «Ardımca gəl».
28 O da durub hər şeyi atdı və İsanın ardınca getdi.
29 Sonra Levi evində İsaya böyük bir qonaqlıq verdi. Onlarla birgə bir çox
vergiyığan və başqa adamlar süfrəyə oturmuşdu.
30 *Fariseylərlə onların ilahiyyatçıları* şikayət etməyə başladı. Onlar İsanın
şagirdlərinə dedi: «Niyə vergiyığanlar və günahkarlarla birgə yeyib-içirsiniz?»

---

* **5:14** Lev. 14:1-32 * **5:30** Luka 15:1-2 * **5:30** *Fariseylərlə onların ilahiyyatçıları* – bəzi əlyazmalarda *İlahiyyatçılar və fariseylər.*

31 Amma İsa onlara belə cavab verdi: «Sağlamların deyil, xəstələrin həkimə
ehtiyacı var.
32 Mən salehləri deyil, günahkarları tövbəyə çağırmaq üçün gəlmişəm».

Oruc barəsindəki sual
(Mat. 9:14-17; Mark 2:18-22)

33 Onlarsa İsaya dedilər: «Yəhyanın şagirdləri tez-tez oruc tutub dua edir,
fariseylərin şagirdləri də belə edirlər. Amma Sənինkilər yeyib-içirlər».
34 İsa onlara cavab verdi: «Bəy yanlarında olanda sağdışı və soldışı oruc
tutmağa məcbur edə bilərsinizmi?
35 Lakin bəyin onların arasından aparılacağı günlər gələcək və o zaman oruc
tutacaqlar».
36 İsa onlara bir məsəl də çəkdi: «Heç kim təzə paltardan bir parça qoparıb
köhnə paltara yamaq vurmaz. Yoxsa təzə paltar həm cırılar, həm də təzə
paltardan qoparılan parça köhnə paltara yaraşmaz.
37 Heç kim təzə şərabı köhnə tuluqlara doldurmaz. Yoxsa təzə şərab
tuluqları partladar, həm şərab tökülər, həm də tuluqlar zay olar.
38 Təzə şərab təzə tuluqlara doldurulmalıdır.
39 Heç kim köhnə şərabı içdikdən sonra təzəsini istəməz. Çünki deyər:
“Köhnəsi daha yaxşıdır”».

6

Şənbə günü haqqında təlim
(Mat. 12:1-8; Mark 2:23-28)

1 *Bir Şənbə günü İsa taxıl zəmiləri arasından keçirdi. Şagirdləri sünbülləri
qırır və ovuclarında ovub yeyirdilər.
2 Fariseylərdən bəzisi dedi: «Siz nə üçün Şənbə günü qadağan olunan işləri
görürsünüz?»
3 *İsa onlara cavab verdi: «Davud və yanındakılar ac olanda nə etdiklərini
oxumamısınızmı?
4 *O, Allahın evinə girdi; kahinlərdən başqa heç kəsə yeməyə icazə ver-
ilməyən təqdis çörəklərini götürüb yedi, yanındakılara da verdi».
5 Sonra İsa onlara dedi: «Bəşər Oğlu Şənbə gününün Sahibidir».

Əli qurumuş adamın şəfası
(Mat. 12:9-14; Mark 3:1-6)

6 Başqa bir Şənbə günü İsa yenə də sinaqoqa girib təlim öyrədirdi. Orada sağ
əli qurumuş bir adam var idi.
7 İlahiyyatçılar və fariseylər İsanı ittiham etməyə bəhanə tapmaq üçün Ona
göz qoyurdular ki, görsünlər, Şənbə günü şəfa verəcək ya yox.
8 Amma İsa onların nə düşündüklərini bilib əli qurumuş kişiyə dedi: «Ayağa
qalx və qabağa çıx!» O adam da ayağa qalxıb ortaya çıxdı.
9 Sonra İsa onlara dedi: «Sizdən soruşuram, hansına icazə var, Şənbə günü
yaxşılıq, yoxsa pislik etməyə, kiminsə canını xilas, yoxsa məhv etməyə?»
10 İsa ətrafındakıların hamısına baxdı və o adama dedi: «Əlini uzat!» O da elə
etdi və əli əvvəlki halına qayıtdı.*
11 Onlarsa qəzəbdən coşub İsaya nə edə biləcəkləri barədə bir-biri ilə
müzakirə etməyə başladılar.

---

* **6:1** Qanun. 23:25 * **6:3** 1Şam. 21:1-6 * **6:4** Lev. 24:9 * **6:10** *Qayıtdı* – bəzi əlyazmalarda *qayıdıb o biri əli kimi sağlam oldu* (Mat. 12:13).

On İki şagird
(Mat. 10:1-4; Mark 3:13-19)

12 O günlərdə İsa dua etmək üçün dağa çıxdı. O bütün gecəni Allaha dua
etməklə keçirtdi.
13 Gün açılanda şagirdlərini yanına çağırdı və onlardan on iki nəfəri seçib
həvari adlandırdı:
14 Peter adını verdiyi Şimon, onun qardaşı Andrey, Yaqub, Yəhya, Filip,
Bartalmay,
15 Matta, Tomas, Halfay oğlu Yaqub, Millətçi adlanan Şimon,
16 Yaqub oğlu Yəhuda və sonralar xəyanətkar olan Yəhuda İskaryot.

İsa xəstələrə şəfa verir
(Mat. 4:24-25; Mark 3:7-12)

17 İsa onlarla birgə aşağı endi və düzəngahda dayandı. Orada çox sayda
şagirdlərindən ibarət izdiham var idi. Bütün Yəhudeyadan, Yerusəlimdən, Sur
və Sidon yaxınlığındakı sahil bölgələrindən çoxlu adam
18 Onu dinləmək və öz xəstəliklərindən sağalmaq üçün gəlmişdi. Natəmiz
ruhlardan əzab çəkənlər də şəfa tapdılar.
19 Bütün izdiham İsaya toxunmağa çalışırdı. Çünki Ondan çıxan qüdrət
hamını sağaldırdı.

İsanın Dağüstü vəzi
(Mat. 5:1-12)

20 İsa Öz şagirdlərinə nəzər salıb dedi:
«Nə bəxtiyarsınız, ey yoxsullar!
Çünki Allahın Padşahlığı sizindir.
21 Nə bəxtiyarsınız, ey indi aclıq çəkənlər!
Çünki doyacaqsınız.
Nə bəxtiyarsınız, ey indi ağlayanlar!
Çünki güləcəksiniz.
22 *Bəşər Oğluna görə insanlar sizə nifrət edəndə, sizi cəmiyyətdən qovub
təhqir edəndə, adınızı bədnam edəndə nə bəxtiyarsınız!
23 *O gün sevinin və sevincdən atılıb-düşün! Çünki göydə mükafatınız böyükdür.
Axı onların ata-babaları da peyğəmbərlərlə belə davranıb.
24 Amma vay halınıza, ey varlılar!
Çünki artıq təsəllinizi almısınız.
25 Vay halınıza, ey indi tox olan sizlər!
Çünki aclıq çəkəcəksiniz.
Vay halınıza, ey indi gülənlər!
Çünki yas tutub ağlayacaqsınız.
26 Bütün adamlar sizin barənizdə yaxşı şeylər danışanda vay halınıza! Axı
onların ata-babaları da yalançı peyğəmbərlərlə belə davranıb.

Düşmənlərinizi sevin
(Mat. 5:38-48)

27 Amma sizə deyirəm, ey Məni dinləyənlər: düşmənlərinizi sevin, sizə
nifrət edənlərə yaxşılıq edin,
28 sizi lənətləyənlərə xeyir-dua verin, sizi incidənlər üçün dua edin.
29 Bir üzünə şillə vurana o birini də çevir və üst paltarını aparandan
köynəyini də əsirgəmə.

---

* **6:22** 1Pet. 4:14 * **6:23** 2Saln. 36:16; Həv. 7:52-53

30 Səndən bir şey diləyən hər kəsə ver və sənin malını aparandan geri istəmə.
31 *İnsanların sizinlə necə rəftar etməsini istəyirsinizsə, siz də onlarla elə rəftar edin.
32 Əgər sizi sevənləri sevirsinizsə, hansı tərifə layiqsiniz? Çünki günahkarlar da onları sevənləri sevirlər.
33 Əgər sizə yaxşılıq edənlərə yaxşılıq edirsinizsə, hansı tərifə layiqsiniz? Çünki günahkarlar da elə edirlər.
34 Əgər geri almaq ümidi ilə insanlara borc verirsinizsə, hansı tərifə layiqsiniz? Günahkarlar da günahkarlara borc verirlər ki, həmin borcu tam geri alsınlar.
35 Sizsə düşmənlərinizi sevin, onlara yaxşılıq edin və heç bir şey ummadan borc verin. Onda alacağınız mükafat böyük olacaq və siz Haqq-Taalanın övladları olacaqsınız. Çünki O, nankorlara və pis adamlara da xeyirxahdır.
36 Atanız mərhəmətli olduğu kimi siz də mərhəmətli olun.

Mühakimə etməyin
(Mat. 7:1-5)

37 Mühakimə etməyin, siz də mühakimə olunmazsınız. Hökm çıxarmayın, sizə də hökm çıxarılmaz. Başqalarını bağışlayın, siz də bağışlanacaqsınız.
38 Verin, sizə də veriləcək: silkələnib basa-basa dolan bol bir ölçü ilə sizə qucaq-qucaq veriləcək. Çünki hansı ölçü ilə ölçsəniz, sizin üçün də eyni ölçü ilə ölçüləcək».
39 *İsa onlara yenə də bir məsəl çəkdi: «Kor koru apara bilərmi? İkisi də çuxura düşməzmi?
40 *Şagird müəllimindən üstün deyil, amma tam təlim alandan sonra hər şagird öz müəllimi kimi olacaq.
41 Sən nə üçün qardaşının gözündə çöpü görürsən, amma öz gözündəki tiri seçmirsən?
42 Öz gözündəki tiri isə görmədən qardaşına necə deyə bilərsən: “Qardaşım! Qoy gözündəki çöpü çıxarım!” Ey ikiüzlü, əvvəlcə öz gözündən tiri çıxar, onda aydın görərsən ki, qardaşının gözündəki çöpü necə çıxarmaq olar.

Ağac və bəhrə
(Mat. 7:15-20; 12:33-35)

43 Yaxşı ağac pis bəhrə gətirməz, pis ağac da yaxşı bəhrə gətirməz.
44 Çünki hər ağac öz bəhrəsindən tanınır. Qaratikandan əncir yığmazlar, tikan kolundan da üzüm dərməzlər.
45 Yaxşı adam ürəyinin yaxşılıq xəzinəsindən yaxşı şeylər çıxarır, pis adamsa pislik xəzinəsindən pis şeylər çıxarır. Çünki ürək doluluğundan ağız danışar.

Ağıllı bənna və ağılsız bənna
(Mat. 7:21,24-27)

46 Nə üçün Məni “ya Rəbb, ya Rəbb” deyə çağırırsınız, amma dediklərimə əməl etmirsiniz?
47 Mənim yanıma gələn, sözlərimi eşidib onlara əməl edən hər adamın kimə bənzədiyini sizə izah edərəm:
48 o, ev tikən elə bir adama bənzəyir ki, torpağı qazıb dərinə gedər və təməli qaya üzərində qurar. Daşqın gəldiyi zaman sellər o evi bassa da, onu sarsıda bilməz. Çünki ev yaxşı tikilib.†

---

* **6:31** Mat. 7:12 * **6:39** Mat. 15:14 * **6:40** Mat. 10:24-25; Yəh. 13:16; 15:20 † **6:48** *Çünki ev yaxşı tikilib* – bəzi əlyazmalarda *Çünki evin təməli qaya üzərində qurulub* (Mat. 7:25).

49 Amma sözlərimi eşidib onlara əməl etməyən kəs torpaq üzərində təməlsiz
ev tikən adama bənzəyir. Sellər o evi basar və ev o anda uçar. O evin yıxılması
bir müsibət olar».

7

Yüzbaşının imanı (Mat. 8:5-13)

1 İsa Ona qulaq asan camaata sözlərini deyib qurtarandan sonra Kefer-
nahuma daxil oldu.
2 Orada bir yüzbaşının çox dəyərli qulu xəstələnib ölüm yatağına düşmüşdü.
3 Bu yüzbaşı İsa haqqında eşidəndə gəlib qulunu sağaltsın deyə Yəhudilərin
bəzi ağsaqqallarını Onun yanına göndərdi.
4 Onlar İsanın yanına gəlib Ona ürəkdən yalvardılar və belə dedilər: «Bu
adam Sənin köməyinə layiqdir.
5 Çünki o bizim millətimizi sevir və bizim üçün sinaqoq tikdirib».
6 İsa onlarla birlikdə yola düşdü. O, evə yaxınlaşarkən yüzbaşı bəzi dostlarını
yollayıb Ona belə xəbər göndərdi: «Ya Rəbb, zəhmət çəkmə. Mən layiq deyiləm
ki, Sən mənim evimə girəsən.
7 Bu səbəbə görə yanına gəlməyə də özümü layiq bilmədim. Amma bir söz
söylə ki, xidmətçim sağalsın.
8 Çünki mən də tabeçilik altında olan bir adamam, mənim də tabeçiliyimdə
əsgərlər var. Birinə “Get!” deyirəm, o gedir, digərinə isə “Gəl!” deyirəm, o da
gəlir. Quluma “Bunu et!” deyirəm, o da edir».
9 Bunu eşidən İsa yüzbaşıya heyrət etdi. O dönüb ardınca gələn camaata dedi:
«Sizə deyirəm: heç İsraildə də bu qədər böyük iman görmədim».
10 Göndərilən adamlar evə qayıdanda xəstə qulun sağlam olduğunu gördülər.

Dul qadının oğlu dirilir

11 Bundan bir az sonra İsa Nain adlanan bir şəhərə getdi. İsanın şagirdləri və
böyük bir izdiham Onu müşayiət edirdi.
12 O, şəhər darvazasına yaxınlaşarkən bir dul ananın yeganə oğlunun
cənazəsi çıxarılırdı. Şəhər sakinlərinin çoxu da ana ilə gedirdi.
13 Rəbb onu görəndə ona rəhmi gəldi və qadına dedi: «Ağlama!»
14 Yaxınlaşıb mafəyə toxundu və cənazəni aparanlar dayandılar. İsa dedi:
«Ey cavan oğlan, sənə deyirəm: qalx!»
15 Ölü durub oturdu və danışmağa başladı. İsa onu anasına verdi.
16 Hamını qorxu bürüdü. «Aramızda böyük bir peyğəmbər ortaya çıxdı!» və
«Allah Öz xalqına nəzər saldı!» – deyərək Allahı izzətləndirdilər.
17 İsa barəsindəki bu xəbər bütün Yəhudeyaya və ətraf bölgəyə yayıldı.

İsa Məsih və Vəftizçi Yəhya (Mat. 11:2-19)

18 Yəhyanın şagirdləri də ona bütün bu hadisələr barədə xəbər verdilər.
Yəhya şagirdlərindən ikisini yanına çağırıb
19 göndərdi ki, Rəbdən soruşsunlar: «Gəlməli Olan Sənsənmi, yoxsa başqasını
gözləyək?»
20 Adamlar İsanın yanına gəlib dedilər: «Vəftizçi Yəhya bizi Sənin yanına
göndərdi ki, soruşaq: “Gəlməli Olan Sənsənmi, yoxsa başqasını gözləyək?”»
21 Həmin vaxt İsa bir çox xəstəliklərə, azarlara və şər ruhlara tutulmuş
insanlara şəfa verdi, həm də bir çox korların gözlərini açdı.

22 *İsa onlara belə cavab verdi: «Gedin, görüb eşitdiklərinizi Yəhyaya
bildirin: korlar görür, axsaqlar yeriyir, cüzamlılar pak olur, karlar eşidir,
ölülər dirilir və yoxsullara Müjdə yayılır.
23 Kim Mənə görə büdrəməsə, nə bəxtiyardır!»
24 Yəhyanın elçiləri getdikdən sonra İsa camaata Yəhya haqqında danışmağa
başladı: «Çölə nəyə baxmağa getmişdiniz? Küləyin sarsıtdığı qamışamı?
25 Bəs onda nəyə baxmağa getmişdiniz? Nəfis toxunmuş paltar geymiş bir
adamamı? Amma gözəl paltar geyinib cah-calal içində yaşayanlar padşah
saraylarında qalırlar.
26 Bəs onda nəyə baxmağa getmişdiniz? Bir peyğəmbərəmi? Bəli, sizə
deyirəm, hətta peyğəmbərdən də üstün birinə.
27 *Bu o adamdır ki, onun haqqında yazılıb:
“Budur, Sənin önündə Öz elçimi göndərirəm.
O Sənin qabağında yolunu hazırlayacaq”.
28 Sizə deyirəm: qadından doğulanlar arasında Yəhyadan üstün olan* yoxdur.
Amma Allahın Padşahlığında ən kiçik olan ondan üstündür».
29 *Yəhyanın vəftiz etdiyi xalqın hamısı, hətta vergiyığanlar da bunu
eşitdikdə Allahın ədalətini təsdiq etdilər.
30 Amma fariseylər və qanunşünaslar Yəhyanın vəftizindən imtina etdilər
və bununla Allahın onlar barəsindəki iradəsini rədd etdilər.
31 İsa sözünü davam etdirdi: «Bu nəslin adamlarını nəyə bənzədim? Onlar
nəyə bənzəyir?
32 Bazar meydanında oturan və
“Biz sizə tütək çaldıq, sizsə oynamadınız,
Biz mərsiyələr oxuduq, sizsə ağlamadınız”
deyib bir-birini səsləyən uşaqlara bənzəyirlər.
33 Çünki Vəftizçi Yəhya gəldikdə nə çörək yeyir, nə şərab içirdi və siz deyirsiniz:
“O, cinə tutulmuşdur”.
34 Bəşər Oğlu gəldikdə yeyib-içdi və siz deyirsiniz: “Bu qarınqulu və əyyaş
adama baxın! Vergiyığanlara və günahkarlara dost oldu!”
35 Amma hikmət öz övladlarının hamısı tərəfindən təsdiq olunur».

İsa günahkar qadını bağışlayır

36 Fariseylərdən biri İsanı onunla birgə yeməyə dəvət etdi. O da fariseyin
evinə girdi və süfrəyə oturdu.
37 *Həmin şəhərdə günahkar bir qadın yaşayırdı. O, fariseyin evində İsanın
süfrəyə oturduğundan xəbər tutanda ağ mərmər bir qabda ətirli yağ gətirdi.
38 Qadın arxada, İsanın ayaqlarının yanında durub ağlayaraq göz yaşları ilə
Onun ayaqlarını islatmağa başladı. O, İsanın ayaqlarını saçları ilə sildi, öpdü
və onlara ətirli yağ çəkdi.
39 İsanı evinə dəvət etmiş farisey bunu görüb öz-özünə belə dedi: «Əgər
bu adam peyğəmbər olsaydı, Ona toxunanın kim və nə cür qadın olduğunu
bilərdi, çünki bu qadın günahkardır».
40 İsa ona xitab edib belə söylədi: «Şimon, Mənim sənə sözüm var». O da dedi:
«Müəllim, buyur».
41 «Bir sələmçiyə iki nəfərin borcu var idi. Biri beş yüz, o birisi isə əlli dinar
borclu idi.

---

* **7:22** Yeş. 35:5-6; 61:1-3 * **7:27** Mal. 3:1 * **7:28** *Yəhyadan üstün olan* – bəzi əlyazmalarda *Vəftizçi Yəhyadan üstün peyğəmbər.* * **7:29** Mat. 21:32; Luka 3:12 * **7:37** Mat. 26:6-7; Mark 14:3; Yəh. 12:3

42 Onların borcu ödəməyə imkanları yox idi. Ona görə də sələmçi hər
ikisinin borcunu bağışladı. De görüm, bu adamlardan hansı onu daha çox
sevəcək?»
43 Şimon cavab verdi: «Güman edirəm, o adam ki ona daha çox bağışlandı».
İsa ona «düz seçmisən» dedi.
44 Sonra İsa qadına tərəf baxıb Şimona dedi: «Sən bu qadını görürsənmi? Mən
sənin evinə gəldim, sən Mənim ayaqlarımı yumaq üçün Mənə su da vermədin.
Bu qadınsa ayaqlarımı göz yaşları ilə isladıb saçları ilə sildi.
45 Sən Məni öpmədin, bu qadınsa Mən evə girəndən bəri ayaqlarımı hey öpür.
46 Sən başıma zeytun yağı çəkmədin. O isə ayaqlarıma ətirli yağ çəkdi.
47 Buna görə də sənə deyirəm: bu qadının çox olan günahları bağışlandı.
Böyük məhəbbət göstərməsi də bu səbəbdəndir. Kimə az bağışlanıbsa, az
sevər».
48 Sonra İsa qadına dedi: «Sənin günahların bağışlandı».
49 Onda İsa ilə birgə süfrədə oturanlar öz aralarında danışmağa başladılar:
«Bu adam kimdir ki, günahları da bağışlayır?»
50 Amma İsa qadına dedi: «İmanın səni xilas etdi. Arxayın get».

8

İsanın ardınca gedən qadınlar

1 Bu hadisədən sonra İsa şəhərləri və kəndləri gəzməyə başladı. O, Allahın
Padşahlığını vəz edərək Müjdəni yayırdı. On İki şagird Onunla birgə idi.
2 *Həmçinin şər ruhlardan və xəstəliklərdən şəfa tapmış bəzi qadınlar,
daxilindən yeddi cin çıxmış Məcdəlli adlanan Məryəm,
3 Hirodun eşikağası Xuzanın arvadı Yoxanna, Şoşanna və bir çox başqa
qadınlar İsa ilə idi. Bu qadınlar əmlakları ilə onlara* xidmət edirdilər.

Səpilən toxum məsəli
(Mat. 13:1-23; Mark 4:1-20)

4 Böyük izdiham toplaşanda, insanlar hər şəhərdən İsanın yanına gələndə İsa
onlara bir məsəl danışdı:
5 «Bir əkinçi toxumunu səpməyə çıxdı. Səpin zamanı toxumlardan bəzisi yol
kənarına düşdü, ayaq altında tapdalandı və göydə uçan quşlar onları dənlədi.
6 Bəzisi daşlığa düşdü və cücərincə susuzluqdan qurudu.
7 Bəzisi tikanlar arasına düşdü. Tikanlar toxumla birgə boy atıb onu boğdu.
8 Başqaları isə münbit torpağa düşdü və böyüyüncə yüz qat artıq səmərə
verdi». İsa bunları deyərək nida etdi: «Eşitməyə qulağı olan eşitsin!»
9 *Şagirdləri isə Ondan soruşdular: «Bu məsəlin mənası nədir?»
10 O dedi: «Allahın Padşahlığının sirlərini bilmə qabiliyyəti sizə verilmişdir.
Başqalarına isə hər şeyi məsəllərlə danışıram ki,
“Gördükləri halda görməsinlər,
Eşitdikləri halda anlamasınlar”.
11 Məsəlin mənası budur: toxum Allahın kəlamıdır.
12 Yol kənarına düşənlərsə kəlamı eşidənlərdir. Sonra iblis gəlir və iman
etməyib xilas olmasınlar deyə kəlamı onların ürəyindən götürüb aparır.

---

* **8:2** Mat. 27:55-56; Mark 15:40-41; Luka 23:49
* **8:3** *Onlara* – bəzi əlyazmalarda *Ona*, yəni İsaya.
* **8:9** Yeş. 6:9-10; Həv. 28:26-27

13 Daşlığa düşənlərsə kəlamı eşidəndə sevinclə qəbul edənlərdir. Lakin onlarda kök olmadığına görə bir müddət iman edir və sınaq vaxtı gələndə imandan dönürlər.
14 Tikanlar arasına düşənlərsə bunlardır: kəlamı eşidirlər, amma get-gedə bu həyatın qayğılarından, var-dövlətindən, zövqlərindən boğulur və yaxşı bəhrə vermirlər.
15 Münbit torpağa düşənlərsə bunlardır: belə insanlar kəlamı eşidib xeyirxah və sadiq ürəkdə saxlayırlar. Bunlar səbirlə səmərə verir.

Çıraq məsəli
(Mark 4:21-25)

16 *Heç kim çırağı yandırıb onu qabla örtməz yaxud yatağın altına qoymaz. Əksinə, çıraqdana qoyar ki, içəri girənlər işığı görsünlər.
17 *Çünki elə gizli bir şey yoxdur ki, aşkara çıxmayacaq və elə örtülü bir şey yoxdur ki, bilinib aydın olmayacaq.
18 *Buna görə də necə dinlədiyinizə diqqət edin. Çünki kimin varıdırsa, ona daha çox veriləcək. Amma kimin yoxudursa, özününkü zənn etdiyi şey də əlindən alınacaq».

İsanın anası və qardaşları kimdir?
(Mat. 12:46-50; Mark 3:31-35)

19 İsanın anası və qardaşları Onun yanına gəldi. Amma izdihama görə Ona yaxınlaşa bilmədilər.
20 İsaya xəbər verdilər: «Anan və qardaşların bayırda dayanıb Səni görmək istəyirlər».
21 İsa onlara cavab verdi: «Mənim anam və qardaşlarım Allahın kəlamını eşidib ona əməl edənlərdir».

İsa tufanı yatırır
(Mat. 8:23-27; Mark 4:35-41)

22 Bir gün İsa Öz şagirdləri ilə bir qayığa mindi və onlara dedi: «Gəlin gölün o biri sahilinə keçək». Onlar yola düşdülər.
23 Onlar qayıqda gedərkən İsanı yuxu apardı. Göldə tufan qopdu. Qayıq su ilə dolmağa başlayanda onlar təhlükəli vəziyyətə düşdülər.
24 Şagirdlər yaxınlaşıb İsanı oyadaraq dedilər: «Ustad, Ustad, biz həlak oluruq!» İsa durub küləyə və qalxan sulara qadağan etdi. Tufan dayandı və sükut çökdü.
25 Onda O, şagirdlərinə dedi: «Sizin imanınız haradadır?» Onlarsa qorxu və heyrət içində qalıb bir-birlərindən soruşurdular: «Bu Adam kimdir ki, həm küləklərə, həm suya əmr verir, onlar da itaət edir?»

Cinə tutulmuş adam sağaldılır
(Mat. 8:28-34; Mark 5:1-20)

26 Sonra onlar Qalileyanın qarşısında yerləşən Gerasalıların† diyarına gəldilər.
27 İsa qayıqdan sahilə düşəndə şəhərdən olan bir nəfər Onunla qarşılaşdı. Cinlərə tutulmuş və xeyli vaxtdır ki, paltar geyməyən bu adam evdə yox, qəbir mağaralarında yaşayırdı.

---

* **8:16** Mat. 5:15; Luka 11:33 * **8:17** Mat. 10:26; Luka 12:2 * **8:18** Mat. 25:29; Luka 19:26 † **8:26** *Gerasalıların* – bəzi əlyazmalarda *Qadaralıların* (Mat. 8:28).

28 O, İsanı görən kimi bağırıb Onun qarşısında diz çökdü və bərkdən çığıra-
çığıra dedi: «Ey İsa, Allah-Taalanın Oğlu, məndən nə istəyirsən? Yalvarıram
Sənə, mənə əzab vermə!»
29 Çünki İsa natəmiz ruha əmr etmişdi ki, həmin adamdan çıxsın. Bu
ruh o adamı çoxdan tutmuşdu. Buna görə də o adamı qorumaq üçün onu
zəncir və buxovlarla bağlamışdılar. O isə zəncirləri qıraraq cin tərəfindən çölə
qovulurdu.
30 İsa ondan soruşdu: «Sənin adın nədir?» O cavab verdi: «Adım Qoşundur».
Çünki onun daxilinə çox cin girmişdi.
31 Onlar dibsiz dərinliyə düşmələrini əmr etməsin deyə İsaya yalvarırdılar.
32 Orada – dağın yamacında böyük bir donuz sürüsü otlayırdı. Cinlər İsaya
yalvardılar ki, donuzların içinə girməyə izin versin. İsa da onlara izin verdi.
33 Cinlər adamdan çıxıb donuzların içinə girdi. Sürü də uçurumdan aşağı, gölə
atılıb boğuldu.
34 Donuz otaranlar bunları görüb qaçdılar, bu xəbəri şəhər və kəndlərdə
yaydılar.
35 Camaat nə baş verdiyinə tamaşa etməyə çıxdı. Onlar İsanın yanına
gəldilər, daxilindən cinlər çıxmış adamın İsanın ayaqları yanında geyinmiş və
ağıllanmış oturduğunu görüb qorxuya düşdülər.
36 Hadisəni görənlərsə cinə tutulmuş adamın necə sağaldığını camaata
danışdılar.
37 Gerasalıların ətraf diyarındakı bütün xalq İsadan xahiş etdi ki, oranı tərk
etsin, çünki onları böyük qorxu bürümüşdü. İsa da qayığa minib geri qayıtdı.
38 Daxilindən cinlər çıxmış kişi İsanın yanında qalmaq üçün Ona yalvardı.
39 Amma İsa ona «qayıt evinə və Allahın sənə etdiyi hər şeyi danış» deyərək
onu buraxdı. Bu adam da gedib İsanın ona etdiyi hər şeyi bütün şəhərə yaydı.

Qızın dirilməsi və qadının şəfa tapması (Mat. 9:18-26; Mark 5:21-43)

40 İsa geri qayıtdıqda xalq Onu qəbul etdi, çünki hamı Onu gözləyirdi.
41 Bu vaxt Yair adlı sinaqoq rəisi olan bir kişi gəlib İsanın ayaqlarına düşdü
və Ona yalvardı ki, evinə gəlsin.
42 Çünki onun on iki yaşın içində olan bircə qızı var idi və o, can üstə idi. İsa
oraya gedərkən izdiham Onu sıxışdırırdı.
43 Orada on iki il qanaxma xəstəliyinə tutulan bir qadın var idi. O bütün
varını həkimlərə xərcləmişdi, lakin onların heç biri‡ ona şəfa verə bilməmişdi.
44 Bu qadın İsanın arxasından gəlib Onun paltarının ətəyinə toxundu və o
andaca onun qanaxması dayandı.
45 İsa dedi: «Mənə toxunan kim idi?» Lakin hamı bunu inkar edəndə Peter§
dedi: «Ustad, izdiham Səni əhatə edib sıxışdırır».**
46 Amma İsa dedi: «Mənə kimsə toxundu, çünki Məndən qüvvət çıxdığını
bildim».
47 Qadınsa gizlənə bilmədiyini gördükdə titrəyərək gəlib İsanın ayağına
düşdü. Bütün xalq qarşısında Ona nə səbəbdən toxunduğunu və o anda necə
sağaldığını İsaya nəql etdi.

---

‡ **8:43** *O bütün varını ... heç biri* – bəzi əlyazmalarda *Heç kim.* § **8:45** *Peter* – bəzi əlyazmalarda *Peter və onun yanındakılar.* ** **8:45** *Sıxışdırır* – bəzi əlyazmalarda *sıxışdırır. Necə soruşa bilərsən ki, Mənə toxunan kim idi?* (Mark 5:31).

48 İsa da ona dedi: «Qızım,[††] imanın səni xilas etdi. Arxayın get».
49 İsa hələ danışırdı ki, sinaqoq rəisinin evindən bir nəfər gəlib dedi: «Qızın öldü. Müəllimi daha narahat etmə».
50 Amma İsa bunu eşidəndə sinaqoq rəisinə dedi: «Qorxma, yalnız iman et! Qızın xilas olacaq».
51 İsa onun evinə gələndə Peter, Yəhya, Yaqub və qızın ata-anasından başqa heç kimi Özü ilə evə girməyə qoymadı.
52 Hamı qız üçün ağlayıb nalə çəkirdi. Amma İsa dedi: «Ağlamayın, o ölməyib, sadəcə olaraq yatıb».
53 Onlarsa qızın öldüyünü bildiklərinə görə İsaya güldülər.
54 Amma İsa[‡‡] qızın əlindən tutub səslədi: «Qızcığaz, qalx!»
55 Qızın ruhu bədəninə qayıtdı və o dərhal ayağa qalxdı. İsa dedi ki, qıza yemək versinlər.
56 Qızın ata-anası mat qaldı. Amma İsa onlara tapşırdı ki, bu hadisə barədə heç kəsə danışmasınlar.

9

On İki şagirdə verilən vəzifə (Mat. 10:1-15; Mark 6:7-13)

1 İsa On İki şagirdi yanına çağırıb bütün cinlər üzərində və xəstəliklərə şəfa vermək üçün onlara qüdrət və səlahiyyət verdi.
2 Onları göndərdi ki, Allahın Padşahlığını vəz edib xəstələri sağaltsınlar.
3 *İsa onlara dedi: «Yol üçün heç nə – nə əsa, nə torba, nə çörək, nə pul, nə də iki köynək götürün.
4 Hansı evə girsəniz, orada qalın və oradan da yola çıxın.
5 *Harada sizi qəbul etməzlərsə, o şəhərdən çıxarkən onlara qarşı şəhadət olsun deyə ayaqlarınızın tozunu çırpın».
6 Onlar da yola düşüb hər yerdə Müjdəni yayaraq və şəfa verərək kənd-kənd dolaşdılar.

Yəhyanın edamı (Mat. 14:1-2; Mark 6:14-16)

7 *Hökmdar Hirod baş verən bütün hadisələr barədə eşitdi və çaşıb-qaldı. Çünki bəziləri «Yəhya ölülər arasından dirilib»,
8 digərləri «İlyas zühur edib», başqaları da «qədim peyğəmbərlərdən biri dirilib» deyirdi.
9 Hirod isə dedi: «Yəhyanın boynunu mən vurdurdum, bəs haqqında bu xəbərləri eşitdiyim Adam kimdir?» Hirod Onu görməyə can atırdı.

İsa beş min nəfəri doydurur (Mat. 14:13-21; Mark 6:30-44; Yəh. 6:1-14)

10 Həvarilər İsanın yanına qayıdıb gördükləri işlər haqqında Ona danışdılar. Sonra İsa yalnız onları Özü ilə götürüb Bet-Sayda adlanan bir şəhərə apardı.
11 Amma camaat bu barədə xəbər tutub Onun ardınca düşdü. İsa onları xoş qarşıladı, onlara Allahın Padşahlığından danışdı və şəfaya möhtac olanları sağaltdı.

---

†† **8:48** *Qızım* – bəzi əlyazmalarda *Cəsarətli ol, qızım* (Mat. 9:22). ‡‡ **8:54** *İsa* – bəzi əlyazmalarda *İsa hamını bayıra çıxarandan sonra* (Mark 5:40). * **9:3** Luka 10:4-11 * **9:5** Həv. 13:51 * **9:7** Mat. 16:14; Mark 8:28; Luka 9:19

12 Artıq gün batırdı. On İki şagird İsanın yanına gəlib Ona dedi: «Camaatı burax, qoy ətrafdakı oba və kəndlərə gedib gecələsinlər və bir şey alıb yesinlər. Axı biz burada çöllük yerdəyik».
13 Amma İsa onlara dedi: «Onlara yeməyi siz verin». Şagirdlər Ona cavab verdilər: «Beş çörək və iki balıqdan başqa bir şeyimiz yoxdur. Bəlkə biz gedib bütün bu camaat üçün bir şey alaq?»
14 Orada beş minə yaxın kişi var idi. İsa şagirdlərinə dedi: «Onları dəstə-dəstə, əlli-əlli oturdun».
15 Şagirdlər də eləcə edib hamını oturtdular.
16 İsa beş çörəyi və iki balığı götürüb göyə baxaraq şükür duası etdi. Sonra onları bölüb şagirdlərə verdi ki, camaata paylasınlar.
17 Hamı yeyib-doydu. Artıq qalan hissələr on iki zənbilə yığıldı.

Peterin Məsihi tanıması (Mat. 16:13-20; Mark 8:27-30)

18 Bir gün İsa tək dua edirdi. Şagirdlər də yanında idi. İsa onlardan soruşdu: «Camaatın dediyinə görə Mən kiməm?»
19 *Onlar belə cavab verdilər: «Bəziləri Vəftizçi Yəhya, başqaları İlyas, digərləri isə deyirlər ki, qədim peyğəmbərlərdən biri dirilib».
20 *İsa onlara dedi: «Bəs siz nə deyirsiniz? Sizcə Mən kiməm?» Peter cavab verdi: «Sən Allahın Məsihisən».
21 İsa şagirdlərinə qadağan edib əmr etdi ki, bunu heç kəsə danışmasınlar.

İsa ölüb-diriləcəyi barədə əvvəlcədən xəbər verir (Mat. 16:21-28; Mark 8:31-9:1)

22 O dedi: «Bəşər Oğlu çox əzab çəkməli, ağsaqqallar, başçı kahinlər və ilahiyyatçılar tərəfindən rədd olunmalı, öldürülməli və üçüncü gün dirilməlidir».
23 *Sonra hamısına söylədi: «Əgər bir kəs Mənim ardımca gəlmək istəyirsə, özündən imtina etsin və hər gün* çarmıxını götürüb ardımca gəlsin.
24 *Kim canını xilas etmək istəyirsə, onu itirəcək, amma kim Mənim uğrumda canını itirirsə, onu xilas edəcək.
25 İnsan bütün dünyanı qazanıb canını məhv edər yaxud itirərsə, ona nə xeyri var?
26 Kim Məndən və Mənim sözlərimdən utanarsa, Bəşər Oğlu da Özünün, Atasının və müqəddəs mələklərin izzəti içində gələndə o adamdan utanacaq.
27 Amma sizə həqiqəti deyirəm: burada duranlardan bəzisi Allahın Padşahlığını görmədən ölməyəcək».

İsanın görünüşü dəyişir (Mat. 17:1-8; Mark 9:2-8)

28 *Bu sözləri söyləyəndən təxminən səkkiz gün keçmişdi. İsa Özü ilə Peter, Yəhya və Yaqubu götürüb dua etmək üçün dağa çıxdı.
29 İsa dua edərkən üzünün görünüşü dəyişdi və libası gözqamaşdırıcı ağ rəng aldı.
30 O anda iki nəfər İsa ilə söhbət etməyə başladı. Onlar Musa və İlyas idi.
31 Onlar ehtişam içində göründülər və İsanın Yerusəlimdə yerinə yetirəcəyi bu dünyadan ayrılması barədə danışırdılar.

---

* **9:19** Mat. 14:1-2; Mark 6:14-15; Luka 9:7-8 * **9:20** Yəh. 6:68-69 * **9:23** Mat. 10:38; Luka 14:27
* **9:23** *Hər gün* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur. * **9:24** Mat. 10:39; Luka 17:33; Yəh. 12:25
* **9:28** 2Pet. 1:17-18

32 Peter və onun yoldaşları dərin yuxuya dalmışdılar. Yuxudan ayılanda isə
İsanın ehtişamını və yanında duran iki kişini gördülər.
33 Onlar İsanın yanından gedəndə Peter İsaya dedi: «Ustad! Nə yaxşı ki biz
buradayıq. Gəl üç çardaq quraq, biri Sənin, biri Musa, biri də İlyas üçün».
Əslində o nə dediyini bilmirdi.
34 Peter bunu deyən zaman bir bulud gəldi və onların üzərinə kölgə saldı.
Buluda daxil olarkən onları dəhşət bürüdü.
35 *Buluddan bir səs gəldi: «Bu Mənim Oğlumdur, seçilmişimdir,† Ona qulaq
asın!»
36 Səs kəsiləndə onlar İsanı tək gördülər. Şagirdlər bunu sirr olaraq saxlayıb
o günlərdə gördüklərini heç kimə danışmadılar.

Oğlandan cin çıxarılır
(Mat. 17:14-21; Mark 9:14-29)

37 Ertəsi gün onlar dağdan enəndə İsanı böyük bir izdiham qarşıladı.
38 Camaat arasından bir kişi çığırdı: «Müəllim, yalvarıram, oğluma nəzər sal,
o mənim yeganə balamdır.
39 Bir ruh onu tutur, o birdən bağırır. Ruh onu ağzından köpük gələnəcən
sarsıdır. Ona əziyyət verib güc-bəla ilə onu tərk edir.
40 Mən şagirdlərindən xahiş etdim ki, bu ruhu qovsunlar, amma bacar-
madılar».
41 İsa da ona cavab verdi: «Ey imansız və yolunu azmış nəsil! Nə vaxta qədər
Mən sizinlə qalıb sizə dözəcəyəm? Oğlunu yanıma gətir».
42 Oğlan İsaya yaxınlaşarkən cin onu yerə atıb sarsıtdı. Amma İsa natəmiz
ruha qadağan etdi, oğlanı sağaldıb atasına qaytardı.
43 Hamı Allahın əzəmətinə təəccüblənirdi.

İsa öləcəyi barədə yenə xəbər verir
(Mat. 17:22-23; Mark 9:30-32)

Onlar hamısı İsanın etdiyi işlərə heyrət edərkən O, şagirdlərinə dedi:
44 «Bu sözlərə qulaq asın: Bəşər Oğlu insan əllərinə təslim edilmək üzrədir».
45 Lakin şagirdlər bu sözü başa düşmədilər. Bu sözün mənası onlar üçün gizli
qaldı və Ondan bu söz barədə soruşmaqdan da qorxurdular.

Ən böyük kimdir?
(Mat. 18:1-5; Mark 9:33-40)

46 Şagirdlər aralarında kimin ən böyük olduğu barədə mübahisə etməyə
başladılar.
47 Amma İsa onların ürəklərindən keçəni bilib bir balaca uşağı götürüb
yanına qoydu.
48 Sonra onlara dedi: «Kim Mənim adımla bu uşağı qəbul edərsə, Məni qəbul
edər. Kim Məni qəbul edərsə, Məni Göndərəni qəbul edər. Sizin aranızda
hamıdan kiçik olan ən böyükdür».
49 Yəhya cavabında dedi: «Ustad, biz Sənin adınla cinləri qovan bir nəfəri
gördük, amma bizimlə birgə getmədiyinə görə ona mane olduq».
50 Amma İsa ona dedi: «Ona mane olmayın! Əleyhinizə olmayan sizin
tərəfinizdədir».

Samariyalılar İsanı qəbul etmirlər

---

* **9:35** Yeş. 42:1; Mat. 3:17; 12:18; Mark 1:11; 14:13-15 † **9:35** *Oğlumdur, seçilmişimdir* – bəzi əlyazmalarda *sevimli Oğlumdur* (Mark 9:7).

51 Dünyadan ayrılacağı günlər yaxınlaşdıqca İsa Yerusəlimə getmək qərarına
gəldi.
52 İsa qabağınca elçilər göndərdi. Onlar İsanın gəlişi münasibəti ilə hazırlıq
işləri görmək üçün gedib Samariyalıların bir kəndinə girdilər.
53 Lakin Samariyalılar İsanı qəbul etmədilər, çünki O, Yerusəlimə doğru
gedirdi.
54 Şagirdlərdən Yaqubla Yəhya bunu görüb dedilər: «Rəbb,‡ bunları məhv
etmək üçün bir əmrlə göydən alov yağdırmağımızı istəyirsənmi?»
55 Amma İsa dönüb onlara qadağan etdi.§
56 Sonra onlar başqa bir kəndə yollandılar.

İsanın şagirdi olmaq nə deməkdir
(Mat. 8:19-22)

57 Onlar yol boyu gedərkən bir nəfər İsaya dedi: «Sən hara getsən, Sənin
ardınca gedəcəyəm».
58 İsa ona dedi: «Tülkülərin də yuvası, göydə uçan quşların da yuvası var.
Amma Bəşər Oğlunun başını qoymağa belə, yeri yoxdur».
59 Bir başqasına İsa dedi: «Ardımca gəl». O isə dedi: «Ya Rəbb, mənə icazə ver,
əvvəlcə gedim, atamı dəfn edim».
60 İsa ona dedi: «Qoy ölülər öz ölülərini dəfn etsin. Sənsə get, Allahın
Padşahlığını bəyan et».
61 Yenə başqa bir adam dedi: «Ya Rəbb, Sənin ardınca gələrəm, amma əvvəl
icazə ver evimdəkilərlə vidalaşım».
62 Lakin İsa ona dedi: «Kotanı tutub geriyə baxan Allahın Padşahlığına layiq
deyil».

10

İsa yetmiş nəfəri vəz etməyə yollayır
(Mat. 10:5-16; 11:21-24; Mark 6:7-13; Luka 9:1-6)

1 Bu hadisələrdən sonra Rəbb başqa yetmiş* nəfəri təyin etdi və onları iki-iki
Özünün gedəcəyi hər şəhərə və hər yerə Özündən əvvəl göndərdi.
2 *Onlara dedi: «Məhsul çoxdur, işçilərsə azdır. Buna görə də məhsulun
Sahibinə yalvarın ki, Öz məhsulunu yığmaq üçün işçilər göndərsin.
3 *Gedin, sizi qurdların arasına quzular kimi göndərirəm.
4 Özünüzlə nə kisə, nə torba, nə də çarıq götürün. Yolda heç kimlə salamlaşıb
danışmayın.
5 Hansı bir evə girsəniz, əvvəl “Bu evə əmin-amanlıq olsun!” deyin.
6 Əgər orada əmin-amanlığa layiq bir adam varsa, dilədiyiniz əmin-
amanlıq onun üzərində qalacaq. Əks halda o sizə qayıdacaq.
7 Girdiyiniz evdə qalın, sizə nə verirlərsə, yeyib-için, çünki işçi öz haqqına
layiqdir. Evdən evə köçməyin.
8 Hansısa bir şəhərə girdiyiniz zaman sizi qəbul edirlərsə, qabağınıza qoyu-
lanı yeyin.

---

‡ **9:54** *Rəbb* – bəzi əlyazmalarda *Rəbb, İlyas etdiyi kimi bizim də.* § **9:55** *Qadağan etdi* – bəzi əlyazmalarda *qadağan edərək dedi: «Siz hansı ruha malik olduğunuzu bilmirsiniz.* 56 *Çünki Bəşər Oğlu insanları məhv etmək üçün deyil, onları xilas etmək üçün gəlib».* * **10:1** *Yetmiş* – bəzi əlyazmalarda *yetmiş iki.* * **10:2** Mat. 9:37-38; Yəh. 4:35 * **10:3** Mat. 10:16

9 Orada olan xəstələrə şəfa verin və onlara deyin: “Allahın Padşahlığı sizə yaxınlaşıb”.
10 Amma hansısa bir şəhərə girdiyiniz zaman sizi qəbul etməsələr, oranın küçələrinə çıxıb belə deyin:
11 “Sizin əleyhinizə çıxaraq şəhərinizin ayaqlarımıza yapışan tozunu belə, çırpırıq. Amma bunu bilin ki, Allahın Padşahlığı sizə yaxınlaşıb”.
12 Sizə bunu deyirəm: qiyamət günü† Sodomun halı o şəhərin halından daha asan olacaq.
13 Vay halına, ey Korazin! Vay halına, ey Bet-Sayda! Sizdə baş vermiş möcüzələr Sur və Sidonda olsaydı, onlar çoxdan çul geyinib külün üstündə otururaq tövbə edərdi.
14 Amma qiyamət günü‡ Sur və Sidonun halı sizinkindən daha asan olacaq.
15 Sən, ey Kefernahum, göyə qədər ucalacaqsanmı? Ölülər diyarına qədər enəcəksən.
16 *Sizi dinləyən kəs Məni dinləyir, sizi rədd edən Məni rədd edir. Məni rədd edənsə Məni Göndərəni rədd edir».

Yetmiş şagird qayıdır

17 Yetmiş şagird sevinə-sevinə qayıtdı və dedi: «Ya Rəbb, Sənin adınla cinlər belə, bizə tabe olur!»
18 İsa onlara belə cavab verdi: «Mən Şeytanın ildırım kimi göydən düşməyini görmüşdüm.
19 *Baxın Mən sizə səlahiyyət vermişəm ki, ilanları, əqrəbləri və düşmənin bütün gücünü ayaq altında əzəsiniz və heç nə sizə zərər vurmayacaq.
20 Bununla belə, ruhların sizə tabe olduğuna görə sevinməyin, amma sevinin ki, adlarınız göylərdə yazılıb».

İsanın sevinci
(Mat. 11:25-27; 13:16-17)

21 İsa o vaxt Müqəddəs Ruhda şadlanıb dedi: «Ey yerin-göyün Sahibi olan Ata! Səndən razıyam ki, bu şeyləri müdrik və dərrakəli adamlardan gizlədib körpələrə agah etdin. Bəli, Ata! Çünki bu Sənin xoş niyyətin idi.
22 *Atam§ tərəfindən hər şey Mənim ixtiyarıma verildi. Oğulun kim olduğunu Atadan başqa heç kəs bilməz. Atanın kim olduğunu da Oğuldan və Oğulun agah etmək istədiyi şəxsdən başqa heç kəs bilməz».
23 Sonra İsa şagirdlərə sarı dönüb onlara ayrıca dedi: «Nə bəxtiyardır o gözlər ki, sizin gördüklərinizi görür!
24 Sizə bunu deyirəm: bir çox peyğəmbərlər və padşahlar sizin gördüklərinizi görmək istədilər, amma görmədilər, eşitdiklərinizi eşitmək istədilər, amma eşitmədilər».

Xeyirxah Samariyalı

25 *Bir qanunşünas İsanı sınamaq məqsədi ilə qalxıb dedi: «Müəllim, əbədi həyatı irs olaraq almaq üçün mən nə etməliyəm?»
26 İsa ondan soruşdu: «Qanunda nə yazılıb? Orada nə oxuyursan?»

---

† **10:12** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *o gün.* ‡ **10:14** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *mühakimədə.*
* **10:16** Mat. 10:40; Mark 9:36-37; Luka 9:47-48; Yəh. 13:20 * **10:19** Zəb. 91:13 * **10:22** Yəh. 1:18; 3:35; 10:15 § **10:22** *Atam* – bəzi əlyazmalarda *Şagirdlərə sarı dönüb onlara dedi: «Atam...* * **10:25** Mat. 22:35-40; Mark 12:28-34

27 *Bu adam İsaya belə cavab verdi: «“Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün varlığınla, bütün gücünlə və bütün düşüncənlə sev” və “Qonşunu özün kimi sev”».
28 *İsa ona dedi: «Sən düz cavab verdin, buna əməl et və yaşayacaqsan».
29 Amma o özünə haqq qazandırmaq üçün İsadan soruşdu: «Bəs mənim qonşum kimdir?»
30 İsa belə cavab verdi: «Bir nəfər Yerusəlimdən Yerixoya gedən yolda quldurların əlinə düşdü. Quldurlar onu soyundurub döydülər və yarımcan halda qoyub getdilər.
31 Təsadüfən o yoldan bir kahin enirdi. Bu adamı görən kimi yolun o biri tərəfi ilə keçib getdi.
32 Bir Levili də ora yaxınlaşıb o adamı görəndə yolun o biri tərəfi ilə keçib getdi.
33 O yolla gedən bir Samariyalı isə bu adamı görəndə ona rəhmi gəldi.
34 Ona yaxınlaşdı və zeytun yağı ilə şərab tökərək yaralarını sarıdı. Sonra bu adamı öz heyvanına mindirib mehmanxanaya gətirdi və ona qayğı göstərdi.
35 Ertəsi gün o, iki dinar çıxarıb mehmanxana sahibinə verərək dedi: “Onun qayğısını çək. Əgər bundan da çox xərcin çıxsa, mən geri qayıdanda sənə verərəm”.
36 Səncə bu üç nəfərdən hansı quldurların əlinə düşən adamın qonşusu idi?»
37 Qanunşünas cavab verdi: «Ona mərhəmət göstərən». İsa da ona dedi: «Get, sən də elə et».

İsa Marta və Məryəmin evində

38 *İsa şagirdləri ilə yoluna davam edərkən bir kəndə girdi. Burada Marta adlı bir qadın Onu öz evinə dəvət etdi.
39 Onun Məryəm adlı bir bacısı vardı. O, Rəbbin ayaqları yanında oturub Onun sözünə qulaq asırdı.
40 Marta isə işin çoxluğundan çaşıb-qalmışdı. O, İsaya yaxınlaşıb dedi: «Ya Rəbb! Görmürsən ki, bacım işləri tək mənim üstümə yığıb? Ona de ki, mənə kömək etsin».
41 Rəbb isə ona belə cavab verdi: «Marta, Marta, sən çox şeyin qayğısını çəkib tələşə düşürsən.
42 Yalnız bir şey lazımdır. Məryəm yaxşısını seçdi. Bu da onun əlindən alınmayacaq».

11

Dua haqqında təlim (Mat. 6:9-13; 7:7-11)

1 İsa bir yerdə dua edirdi. Duasını bitirəndə şagirdlərindən biri Ona dedi: «Ya Rəbb, Yəhya öz şagirdlərinə öyrətdiyi kimi Sən də bizə dua etməyi öyrət».
2 İsa onlara dedi: «Dua edəndə belə deyin:
Göylərdə olan Atamız,
Adın müqəddəs tutulsun,
Padşahlığın gəlsin.
Göydə olduğu kimi yerdə də Sənin iradən olsun.*
3 Gündəlik çörəyimizi bizə hər gün ver.

---

* **10:27** Lev. 19:18; Qanun. 6:5 * **10:28** Lev. 18:5 * **10:38** Yəh. 11:1 * **11:2** *Göylərdə olan Atamız ... olsun* – ən qədim yunan əlyazmalarında *Ata, adın müqəddəs tutulsun, Padşahlığın gəlsin* (Mat. 6:9-10).

4 Bizə borclu olan hər adamı bağışladığımıza görə
Bizim günahlarımızı da bağışla.
Bizi sınağa çəkmə».†

5 Sonra İsa onlara dedi: «Məsələn, sizlərdən birinin bir dostu var. O da gecə yarısı dostunun yanına gedib deyir: "Dostum, mənə üç kömbə çörək borc ver,
6 çünki yanıma dostum gəlib, qabağına qoyacaq heç nəyim yoxdur".
7 Dostu da içəridən belə cavab verir: "Məni narahat etmə. Qapı artıq qıfıllıdır, uşaqlarım yanımda yatıb, mən durub sənə bir şey verə bilmərəm".
8 Sizə deyim ki, o həmin adamla dost olduğu halda vermək istəməsə də, təkidlə xahiş etdiyinə görə qalxıb nə qədər ehtiyacı olsa, ona verəcək.
9 Mən sizə bunu deyirəm: diləyin, sizə veriləcək, axtarın, tapacaqsınız, qapını döyün və sizə açılacaq.
10 Çünki hər diləyən alar, axtaran tapar, qapı döyənə açılar.
11 Aranızdan hansı ata oğlu ondan balıq diləsə,‡ ona balıq yerinə ilan verər?
12 Yaxud yumurta diləsə, ona əqrəb verər?
13 Beləliklə, siz pis olduğunuz halda öz övladlarınıza yaxşı hədiyyələr verməyi bilirsinizsə, göydə olan Atanın Ondan diləyənlərə Müqəddəs Ruhu verəcəyi nə qədər yəqindir!»

İsa və Baal-Zevul
(Mat. 12:22-30; Mark 3:20-27)

14 İsa bir adamdan lal olan bir cini qovurdu. Cin çıxandan sonra lal danışmağa başladı və camaat heyrətləndi.
15 *Amma onların bəzisi deyirdi: «O, cinlərin başçısı Baal-Zevulun gücü ilə cinləri qovur».
16 *Başqaları isə İsanı sınamaq üçün istədilər ki, göydən gələn bir əlamət göstərsin.
17 Nə düşündüklərini bilən İsa onlara dedi: «Öz daxilindən bölünmüş hər padşahlıq viran qalar və öz içindən bölünmüş ev dağılar.
18 Əgər Şeytan da öz daxilindən bölünübsə, onun padşahlığı necə davam gətirər? Siz də deyirsiniz ki, Mən cinləri Baal-Zevulun gücü ilə qovuram.
19 Əgər Mən cinləri Baal-Zevulun gücü ilə qovuramsa, bəs sizin adamlarınız kimin gücü ilə qovur? Buna görə də onlar sizin hakimləriniz olacaq.
20 Lakin Mən cinləri Allahın qüdrəti§ ilə qovuramsa, deməli, Allahın Padşahlığı üzərinizə gəlib.
21 Əgər güclü bir adam təpədən-dırnağadək silahlanıb öz evini qoruyursa, onun əmlakı əmin-amanlıqdadır.
22 Amma ondan güclüsü ona hücum edib qalib gələrsə, onda onun güvəndiyi silahları əlindən alıb talan mallarını bölüşdürər.
23 *Mənimlə olmayan Mənə qarşıdır və Mənimlə yığmayan dağıdır.
24 Natəmiz ruh adamdan çıxdıqdan sonra quraq yerlərdə dolaşar, rahatlıq axtarar, lakin tapmaz. O zaman deyər: "Çıxdığım evə dönüm".
25 Evə qayıdanda onu süpürülmüş və səliqə-sahman içində görər.
26 Bu vaxt o gedib özündən daha betər yeddi başqa ruhu götürər. Onlar da oraya girib məskunlaşar. Onda bu adamın axırı əvvəlkindən daha pis olar».

---

† **11:4** *Çəkmə* – bəzi əlyazmalarda *çəkmə, lakin bizi şər olandan xilas et* (Mat. 6:13). ‡ **11:11** *Balıq diləsə* – bəzi əlyazmalarda *çörək diləsə, ona daş verər? Ya da balıq diləsə* (Mat. 7:9). * **11:15** Mat. 9:34; 10:25 * **11:16** Mat. 12:38; 16:1; Mark 8:11 § **11:20** *Qüdrəti* – hərfi tərcümədə *barmağı.* * **11:23** Mark 9:40

27 İsa bunu deyərkən bir qadın camaatın arasından uca səslə Ona dedi: «Səni
bətnində daşıyan və Səni əmizdirən nə bəxtiyardır!»
28 Amma İsa dedi: «Daha doğrusu, Allahın kəlamını eşidib ona riayət edənlər
nə bəxtiyardır!»

Yunus peyğəmbərin əlaməti
(Mat. 12:38-42)

29 *Camaat Onun ətrafına yığılanda İsa danışmağa başladı: «İndiki nəsil pis
nəsildir. Onlar əlamət axtarır, amma onlara Yunusun əlamətindən başqa heç
bir əlamət verilməyəcək.
30 *Çünki Yunus Nineva əhalisinə necə bir əlamət oldusa, Bəşər Oğlu da bu
nəsil üçün belə olacaq.
31 *Cənub mələkəsi** qiyamət günündə†† bu nəslin adamları ilə birgə qalxıb
onları məhkum edəcək. Çünki mələkə Süleymanın hikmətli sözlərini dinləmək
üçün yer üzünün ucqarlarından gəlmişdi. Budur, Süleymandan daha böyük
Olan buradadır.
32 *Nineva xalqı qiyamət günündə‡‡ bu nəsillə birgə qalxıb onu məhkum
edəcək. Çünki onlar Yunusun vəzinə görə tövbə etmişdilər. Budur, Yunusdan
daha böyük Olan buradadır.

Bədənin çırağı
(Mat. 6:22-23)

33 *Heç kim çırağı yandırıb onu gizli yerə yaxud da qabın altına qoymaz.
Əksinə, çıraqdana qoyar ki, içəri girənlər işığı görsünlər.
34 Bədəninin çırağı gözündür. Gözün sağlam olanda bütün bədənin də nurlu
olur. Gözün zəif görəndə isə bütün bədənin də qaranlıq olur.
35 Beləliklə, diqqət et ki, səndəki “nur” qaranlıq olmasın.
36 Əgər sənin bütün bədənin nurlu olub heç bir yerdə qaranlıq qalmırsa,
çıraq sənə öz nuru ilə işıq saçdığı kimi bədənin də tamamilə nurlu olacaq».

Vay halınıza!
(Mat. 23:1-36)

37 İsa bunları deyib qurtaranda fariseylərdən biri Onu evinə yeməyə dəvət
etdi. O da içəri girib süfrəyə oturdu.
38 İsanın yeməkdən əvvəl yuyunmadığını görən farisey heyrətləndi.
39 Lakin Rəbb ona dedi: «İndi siz fariseylər kasanın və boşqabın bayır tərəfini
təmizləyirsiniz, lakin daxiliniz soyğunçuluq və pisliklə dolub.
40 Ey ağılsızlar, zahiri yaradanla daxili yaradan eyni deyilmi?
41 Yaxşısı budur ki, qablarınızın içindəkilərini sədəqə verəsiniz, onda sizin
üçün hər şey təmiz olar.
42 *Vay halınıza, ey fariseylər! Çünki siz nanə, sədəfotu və hər cür
göyərtinin onda birini verirsiniz, lakin ədalətə və Allah məhəbbətinə eti-
nasızlıq göstərirsiniz. Amma onda biri verməklə yanaşı bunları da yerinə
yetirməli idiniz.
43 Vay halınıza, ey fariseylər! Sinaqoqlarda baş kürsüləri tutmağı və bazar
meydanlarında salam almağı sevirsiniz.

---

* **11:29** Mat. 16:4; Mark 8:12 * **11:30** Yun. 3:4 * **11:31** 1Pad. 10:1-13; 2Saln. 9:1-12 ** **11:31** *Cənub mələkəsi* – yəni Süleymanın yanına gələn Səba mələkəsi. †† **11:31** *Qiyamət günündə* – hərfi tərcümədə *mühakimədə.* * **11:32** Yun. 3:5 ‡‡ **11:32** *Qiyamət günündə* – hərfi tərcümədə *mühakimədə.* * **11:33** Mat. 5:15; Mark 4:21; Luka 8:16 * **11:42** Lev. 27:30

44 Vay halınıza! Çünki siz insanların xəbəri olmadan üstündən keçdikləri
itmiş qəbirlərə oxşayırsınız».
45 Qanunşünaslardan biri İsaya cavab verdi: «Müəllim, sən bunları deməklə
bizi də təhqir edirsən».
46 İsa da belə dedi: «Elə sizin də vay halınıza, ey qanunşünaslar! Çünki
adamları ağır yüklərlə yükləyirsiniz, amma özünüz barmağınızın biri ilə də
bu yüklərə toxunmursunuz.
47 Vay halınıza! Çünki peyğəmbərlərə məqbərələr tikirsiniz, amma onları
sizin ata-babalarınız öldürdülər!
48 Beləliklə, siz ata-babalarınızın etdiklərinə şahidlik edib bəyənirsiniz.
Çünki onlar peyğəmbərləri öldürüb, sizsə onlara məqbərələr tikirsiniz.
49 Buna görə də Allahın hikməti belə demişdi: "Mən onlara peyğəmbərlər və
həvarilər göndərəcəyəm, onların bəzisini öldürüb, bəzisini isə təqib edəcəklər".
50-51 *Beləcə bu nəsil dünya yaranandan bəri Habilin qanından tutmuş
qurbangahla məbədin arasında öldürülmüş Zəkəriyyənin qanına qədər bütün
peyğəmbərlərin tökülən qanı üçün məsuliyyət daşıyacaq. Bəli, Mən sizə
deyirəm: onun üçün bu nəsil məsuliyyət daşıyacaq.
52 Vay halınıza, ey qanunşünaslar! Çünki bilik qapısının açarlarını
götürmüsünüz. Özünüz bu qapıdan girmədiniz, girmək istəyənlərə də mane
oldunuz».
53 İsa oradan çıxanda ilahiyyatçılarla fariseylər ona çox təzyiq göstərərək bir
çox məsələlər barədə Onu sorğu-suala tutmağa başladılar.
54 Onlar fürsət axtarırdılar ki, İsanın ağzından çıxan bir sözlə Onu tələyə
salsınlar.

12

İsa ikiüzlülüyə qarşı xəbərdarlıq edir (Mat. 10:26-33)

1 *Bu vaxt saysız-hesabsız adam bir-birini sıxışdıra-sıxışdıra oraya yığıldı.
İsa əvvəl şagirdlərinə danışmağa başladı: «Fariseylərin mayasından, yəni
ikiüzlülükdən özünüzü gözləyin.
2 *Elə örtülü bir şey yoxdur ki, aşkara çıxmayacaq və elə gizli bir şey yoxdur
ki, bilinməyəcək.
3 Buna görə də qaranlıqda dediyiniz gün işığında eşidiləcək, bağlı qapı
arxasında qulağa pıçıldadığınız damlardan bəyan olunacaq.
4 Ey dostlarım, sizə deyirəm: bədəni öldürən və ondan sonra başqa heç nə
edə bilməyənlərdən qorxmayın.
5 Amma Kimdən qorxmaq lazım olduğunu sizə göstərim: adamı öldürəndən
sonra cəhənnəmə atmağa ixtiyarı olan Allahdan qorxun. Bəli, sizə deyirəm:
Ondan qorxun!
6 Beş sərçə iki qara pula satılmırmı? Onlardan biri belə, Allahın qarşısında
yaddan çıxmır.
7 Sizin başınızdakı saçlar belə, sayılıb. Qorxmayın, siz saysız-hesabsız
sərçədən daha dəyərlisiniz.
8 Mən sizə deyirəm: insanlar qarşısında Məni iqrar edən hər kəsi Bəşər Oğlu
da Allahın mələkləri qarşısında iqrar edəcək.
9 Amma insanlar önündə Məni inkar edən özü də Allahın mələkləri önündə
inkar olunacaq.

* **11:50-51** Yar. 4:8; 2Saln. 24:20-21 * **12:1** Mat. 16:6; Mark 8:15 * **12:2** Mark 4:22; Luka 8:17

10 *Bəşər Oğluna qarşı bir söz deyən hər kəs bağışlanacaq; amma Müqəddəs Ruha küfr edən bağışlanmayacaq.

11 *Sizi sinaqoqlara, başçıların və hökmdarların qarşısına gətirəndə özünüzü necə müdafiə edəcəyiniz və yaxud nə deyəcəyiniz barədə qayğı çəkməyin.
12 Müqəddəs Ruh sizə o anda nə deməli olduğunuzu öyrədəcək».

Var-dövlət və insan həyatı

13 İzdihamdan bir nəfər İsaya dedi: «Müəllim, qardaşıma de ki, mirası mənimlə bölsün».
14 İsa ona belə cavab verdi: «Ey insan, Məni kim üzərinizə hakim ya vəkil qoyub?»
15 Sonra İsa onlara dedi: «Diqqətli olun, hər cür tamahkarlıqdan özünüzü qoruyun. Çünki insanın həyatı var-yoxunun bolluğundan asılı deyil».
16 İsa onlara bu məsəli danışdı: «Bir varlının torpağı bol məhsul verdi.
17 Bu adam ürəyində düşündü: "Məhsulumu qoymağa yerim yoxdur. Axı nə edim?"
18 Sonra dedi: "Belə edərəm: anbarlarımı söküb daha böyüklərini tikəcəyəm. Bütün taxılımı və malımı oraya yığaram.
19 Canıma deyərəm: ey canım, illərlə kifayət qədər var-dövlət yığmısan. İndi dincəl, ye-iç, kef elə".
20 Amma Allah ona dedi: "Ay axmaq, bu gecə canını səndən alacaqlar. Bəs hazırladığın kimə qalacaq?"
21 Özü üçün xəzinə toplayan, amma Allahın önündə varlı olmayan hər bir insanın axırı da elə olacaq».

Qayğı çəkməyin
(Mat. 6:20-21,25-34)

22 İsa Öz şagirdlərinə belə dedi: «Buna görə sizə deyirəm: "Nə yeyəcəyik?" deyə canınız üçün, "Nə geyinəcəyik?" deyə bədəniniz üçün qayğı çəkməyin.
23 Can yeməkdən, bədənsə geyinməkdən daha vacibdir.
24 Qarğalara baxın: onlar nə əkir, nə də biçir, nə anbarları, nə də zirzəmiləri var. Amma Allah onları yedizdirir. Siz quşlardan nə qədər qiymətlisiniz!
25 Hansı biriniz qayğı çəkməklə ömrünü bir anlıq belə, uzada bilər?
26 Əgər siz elə balaca şeyi etməyi bacarmırsınızsa, nə üçün başqa şeylərin qayğısını çəkirsiniz?
27 *Zanbaqların necə böyüdüyünə baxın: onlar nə zəhmət çəkir, nə də ip əyirir. Lakin sizə bunu deyirəm ki, bütün cah-calalı içində olan Süleyman belə, bunlardan biri kimi geyinməmişdi.
28 Ey imanı az olanlar, bu gün çöldə olub sabah ocağa atılan otu Allah belə geyindirirsə, sizi geyindirəcəyi nə qədər yəqindir!
29 "Nə yeyəcəyik?", "Nə içəcəyik?" deyə axtarıb narahat olmayın.
30 Çünki dünyadakı bütpərəstlər bütün bu şeyləri axtarırlar. Doğrudan da, Atanız bunlara ehtiyacınız olduğunu bilir.
31 Lakin siz Allahın Padşahlığını axtarın, onda bunlar da sizə əlavə olaraq veriləcək.
32 Qorxma, ey kiçik sürü! Çünki Atanız Padşahlığı sizə verməyi münasib gördü.

---

* **12:10** Mat. 12:31-32; Mark 3:28-29 * **12:11** Mat. 10:19-20; Mark 13:11; Luka 21:14-15 * **12:27** 1Pad. 10:4-7; 2Saln. 9:3-6

33 Əmlakınızı satın və sədəqə verin. Özünüzə köhnəlməyən kisələr, göylərdə
tükənməyən xəzinə hazırlayın. Oraya nə oğru gələr, nə də onu güvə yeyər.
34 Çünki xəzinəniz haradadırsa, ürəyiniz də orada olacaq».

Bilinməyən gün və saat
(Mat. 10:34-36; 24:42-51; Mark 13:32-36)

35 *«Qoy qurşaqlarınız bellərinizdə bağlı və çıraqlarınız yana-yana qalsın.
36 Toy ziyafətindən qayıdan ağasını gözləyən adamlara oxşayın. Onlar ağaları
gəlib qapını döyən kimi qapını açmağa hazır olurlar.
37 Nə bəxtiyardır o qullar ki, ağa qayıdanda onları oyaq görür! Sizə doğrusunu
deyirəm: o özü qurşaqlanıb qullarını süfrəyə oturdacaq və gəlib onlara xidmət
edəcək.
38 Ağa istər gecəyarı, istər ondan gec, səhərə yaxın gəlib qulları oyaq görsə,
o qullar necə də bəxtiyardır!
39 Amma bunu bilin ki, əgər evin yiyəsi oğrunun hansı saatda gələcəyini
bilsəydi, evinin yarılmasına imkan verməzdi.
40 Beləcə siz də hazır olun, çünki Bəşər Oğlu gözləmədiyiniz vaxt gələcək».
41 Peter dedi: «Ya Rəbb, bu məsəli ancaq bizə danışırsan, yoxsa hamıya?»
42 Rəbb cavab verdi: «Vaxtlı-vaxtında onlara yemək vermək üçün ağasının öz
nökərləri üzərinə qoyduğu sadiq və ağıllı idarəçi kimdir?
43 Nə bəxtiyardır o qul ki, ağası evinə qayıdanda onu iş başında görür!
44 Sizə həqiqəti deyirəm: ağası bu qula bütün əmlakı üzərində idarəçiliyi
tapşıracaq.
45 Amma həmin qul ürəyində "ağam gec gələcək" deyərsə, başqa nökər və
qarabaşları döyməyə, yeyib-içməyə, sərxoşluğa uymağa başlayarsa,
46 o qulun ağası onun gözləmədiyi gün və ağlına gəlmədiyi vaxt gələcək, ona
ağır cəza verəcək və onu sədaqətsizlərlə bir yerdə saxlayacaq.
47 Ağasının istəyini bilib hazır olmayan və onun istəyinə əməl etməyən qul
çox döyüləcək.
48 Bilməyib o cəzaya layiq iş görənsə az döyüləcək. Kimə çox verilibsə, ondan
çox da istəniləcək. Kimə çox tapşırılıbsa, ondan daha çox tələb olunacaq.
49 Mən yer üzünə od yağdırmağa gəlmişəm. Kaş ki bu od artıq alışıb-yanaydı!
50 *Mənim alacağım bir vəftiz var. Bu vəftiz yerinə yetib qurtaranadək nə
qədər sıxıntı çəkməliyəm!
51 *Siz düşünürsünüz ki, Mən yer üzünə sülh gətirməyə gəlmişəm? Xeyr, sizə
deyirəm ki, Mən ayrılıq gətirməyə gəlmişəm!
52 Çünki bundan sonra bir evdə yaşayan beş nəfər bir-birindən ayrılaraq üç
nəfərə qarşı iki nəfər, iki nəfərə qarşı üç nəfər olacaq.
53 *Çünki ata oğlundan, oğul atasından, ana qızından, qız anasından, qayınana
gəlinindən, gəlin də qayınanasından ayrılacaq».

Əlamətləri anlamaq
(Mat. 16:2-3)

54 İsa camaata bunu da dedi: «Siz qərb tərəfdən qalxan buludu görəndə
dərhal "yağış yağacaq" deyirsiniz, bu da olur.
55 Cənub küləyinin əsməsini görəndə "qızmar isti olacaq" deyirsiniz, bu da
olur.
56 Ey ikiüzlülər, yer üzünün və göyün görünüşünü seçə bilirsiniz, bəs onda
nə üçün indiki zamanı seçə bilmirsiniz?

* **12:35** Mat. 25:1-13 * **12:50** Mark 10:38 * **12:51** Mat. 10:34-36 * **12:53** Mik. 7:6

57 Nə üçün düzgün olan şeyə özünüz qərar vermirsiniz?
58 *Səni ittiham edənlə birgə hakimin yanına gedəndə yolda ikən onunla barışmağa çalış. Yoxsa səni hakimin qabağına sürüyər, hakimsə məhkəmə icraçısına ötürər, o da səni zindana atar.
59 Sənə bunu deyirəm: axırıncı qəpik-quruşunu verməyincə oradan əsla çıxmayacaqsan».

13

Tövbəyə çağırış

1 Bu vaxt orada olan bəzi adamlar İsaya xəbər verdilər ki, Pilat bəzi Qalileyalıların qanını kəsdikləri qurbanların qanına qatmışdı.
2 İsa buna belə cavab verdi: «Siz elə bilirsiniz ki, bu aqibətə uğramış Qalileyalılar bütün digər Qalileyalılardan daha betər günahlı idilər?
3 Xeyr, Mən sizə deyirəm: tövbə etməsəniz, hamınız onlar kimi məhv olacaqsınız.
4 Yaxud Şiloah qülləsi on səkkiz adamın üstünə aşıb onları öldürəndə onların Yerusəlim sakinlərinin hamısından təqsirkar olduqlarını fikirləşirsiniz?
5 Xeyr, Mən sizə deyirəm: tövbə etməsəniz, hamınız onlar kimi məhv olacaqsınız».

Barsız əncir ağacı
(Mat. 21:18-19; Mark 11:12-14)

6 Sonra İsa bu məsəli danışdı: «Bir adamın bağında bir əncir ağacı əkilmişdi. Bu adam gəlib ağacda meyvə axtardı, amma tapmadı.
7 O, bağbana dedi: "Bura bax, üç ildir ki, mən gəlib bu əncir ağacında meyvə axtarıram, amma tapmıram. Onu kəs! Nə üçün bu ağac əbəs yerə torpağı tutur?"
8 Bağbansa cavabında belə dedi: "Ağa, bir il də buna əl dəymə. Mən onu belləyib dövrəsinə peyin tökərəm.
9 Gələn il bu ağac meyvə gətirsə, yaxşıdır, yox, gətirməsə, onu kəsərsən"».

Şənbə günü şəfa vermək olarmı?

10 İsa bir dəfə Şənbə günü sinaqoqlardan birində təlim öyrədirdi.
11 Orada on səkkiz il daxilində xəstəlik ruhu olan beli bükülmüş bir qadın var idi. O, belini heç düzəldə bilmirdi.
12 İsa bu qadını görəndə çağırıb dedi: «Ey qadın, sən azarından azad oldun».
13 İsa əllərini qadının üstünə qoyanda o dərhal dikəlib Allahı izzətləndirməyə başladı.
14 *Amma sinaqoqun rəisi İsanın Şənbə günü şəfa verdiyinə hiddətlənib camaata belə xitab etdi: «İş görmək üçün altı gün var, o günlər gəlin və şəfa alın, Şənbə günü yox».
15 Rəbb isə ona belə cavab verdi: «Ey ikiüzlülər, sizlərdən hər biriniz Şənbə günündə öz öküzünün ya eşşəyinin bağını açıb tövlədən su içməyə aparmırmı?
16 İbrahimin qızı olan bu qadını da on səkkiz il ərzində Şeytan buxovlamışdı. Şənbə günü bu qadının buxovlarını açmaq lazım deyildimi?»
17 İsa bunları deyəndə Ona qarşı çıxanlar hamısı utandı. Camaatın hamısı isə Onun etdiyi bütün izzətli işlərinə görə sevinirdi.

* **12:58** Mat. 5:25-26 * **13:14** Çıx. 20:9-10; Qanun. 5:13-14

Xardal toxumu və maya məsəlləri
(Mat. 13:31-33; Mark 4:30-32)

18 Sonra İsa dedi: «Allahın Padşahlığı nəyə bənzəyir? Onu nəyə bənzədim?
19 O, bir adamın bağçasına əkdiyi xardal toxumuna bənzəyir. O toxum
böyüyüb ağac olur. Göydə uçan quşlar onun budaqlarında yuva qurur».
20 İsa yenə dedi: «Allahın Padşahlığını nəyə bənzədim?
21 O, xəmir mayasına bənzəyir. Qadın onu götürüb üç kisə* una qarışdırıb
bütün xəmir acıyanadək saxlayır».

Dar qapı
(Mat. 7:13-14,21-23)

22 İsa şəhər və kəndləri gəzib təlim öyrədərək Yerusəlimə tərəf gedirdi.
23 Bir nəfər Ondan soruşdu: «Ya Rəbb, xilas tapanların sayı az olacaqmı?»
İsa onlara belə cavab verdi:
24 «Dar qapıdan girməyə çalışın. Sizə bunu deyirəm: çoxları bu qapıdan
girməyə can atacaq, amma girə bilməyəcək.
25 *Ev yiyəsi durub qapını bağlayandan sonra siz bayırda durub qapını
döyərək deyəcəksiniz: “Ey ağam, bizə qapını aç!” O isə cavabında sizə deyəcək:
“Mən sizin haradan gəldiyinizi bilmirəm!”
26 Siz o vaxt belə deyəcəksiniz: “Biz Sənin qarşında yeyib-içmişik. Sən bizim
küçələrdə öyrədirdin”.
27 *O isə sizə deyəcək: “Ey haqsızlıq edənlərin hamısı, Mən sizin haradan
gəldiyinizi bilmirəm, Məndən uzaq olun!”
28 *İbrahimi, İshaqı, Yaqubu və bütün peyğəmbərləri Allahın Padşahlığında,
özünüzü isə bayıra atılmış görəndə aranızda ağlaşma və diş qıcırtısı olacaq.
29 Adamlar şərqdən, qərbdən, şimaldan, cənubdan gələcək və Allahın
Padşahlığında süfrəyə oturacaq.
30 *Budur, elə axırıncılar var ki, birinci olacaq, elə birincilər var ki, axırıncı
olacaq».

Yerusəlimin aqibəti
(Mat. 23:37-39)

31 O zaman bəzi fariseylər gəlib İsaya dedilər: «Buradan çıx get, çünki Hirod
Səni öldürmək istəyir».
32 İsa onlara dedi: «Gedin o tülküyə deyin: “Budur, Mən bu gün və sabah
cinləri qovub camaatı sağaldacağam və üçüncü gün işimi bitirəcəyəm”.
33 Yenə də bu gün, sabah və o biri gün yoluma davam etməliyəm. Çünki
peyğəmbər Yerusəlimdən kənarda öldürülə bilməz!
34 Ey Yerusəlim, Yerusəlim! Peyğəmbərləri öldürən və ora göndərilənləri
daşqalaq edən şəhər! Toyuq cücələrini qanadları altına yığan kimi Mən də
dəfələrlə sənin övladlarını yığmaq istədim, sizsə istəmədiniz!
35 *Baxın, eviniz viran qalır. Mən sizə bunu deyirəm:
“Rəbbin ismi ilə Gələnə alqış olsun!”
deyənə qədər Məni bir daha görməyəcəksiniz».

14

İsa və farisey rəhbəri

* **13:21** *Kisə* – yunan mətnində *saton*, təqribən 37 litr. * **13:25** Mat. 25:11-12 * **13:27** Zəb. 6:8
* **13:28** Mat. 8:11-12; 22:13; 25:30 * **13:30** Mat. 19:30; 20:16; Mark 10:31 * **13:35** Zəb. 118:26; Yer. 12:7; 22:5; 26:6

1 Bir Şənbə günü İsa farisey rəhbərlərinin birinin evinə çörək yeməyə getdi.
Hamı Ona göz qoyurdu.
2 Onun qarşısında hidropos* xəstəliyinə tutulmuş bir adam var idi.
3 İsa qanunşünas və fariseylərə xitab edərək soruşdu: «Şənbə günü insanlara
şəfa verməyə icazə var ya yox?»
4 Amma onlar dinmirdi. İsa o adama əli ilə toxundu, onu sağaltdı və
buraxdı.
5 *İsa onlara dedi: «Sizlərdən kimin oğlu† yaxud öküzü Şənbə günü quyuya
düşsə, onu dərhal oradan dartıb çıxarmaz?»
6 Onlar İsanın bu sualına cavab verə bilmədilər.

Qonaqlar məsəli
(Mat. 22:1-10)

7 *İsa fikir verdi ki, dəvət olunanlar yuxarı başda oturmağı seçdilər. Onlara
belə bir məsəl söylədi:
8 «Bir nəfər səni toya dəvət edirsə, yuxarı başda oturma. Bəlkə ev yiyəsinin
səndən də hörmətli bir qonağı var.
9 İkinizi də toya dəvət edən gəlib sənə "bu adama yer ver" desə, sən xəcalət
içində aşağı başda əyləşməli olarsan.
10 Amma dəvət olunanda gedib ən aşağı başda otur ki, səni dəvət edən
adam gəlib sənə "Dostum! Yuxarı başa keç" desin; o zaman səninlə birgə
oturanların hamısının qarşısında hörmət qazanarsan.
11 *Çünki özünü yüksəldən hər kəs aşağı tutulacaq, özünü aşağı tutansa
yüksəldiləcək».
12 İsa Onu dəvət edənə də dedi: «Günorta yaxud axşam yeməyi verdiyin vaxt
öz dostlarını, qardaşlarını, qohumlarını, dövlətli qonşularını dəvət etmə ki,
onlar da səni çağıraraq sənə əvəzini versin.
13 Amma qonaqlıq verəndə yoxsulları, əlilləri, topalları, korları çağır.
14 Onda onlar sənə əvəzini verə bilmədiyinə görə sən bəxtiyar olacaqsan.
Çünki salehlər dirildiyi zaman sənə əvəz veriləcək».
15 Süfrəyə oturanlardan biri bunu eşidib İsaya dedi: «Allahın Padşahlığında
çörək yeyən nə bəxtiyardır!»
16 Amma İsa ona dedi: «Bir adam böyük ziyafət hazırladı və oraya çoxlu
qonaq çağırdı.
17 Yemək vaxtı gələndə öz qulunu dəvət olunanların yanına göndərdi ki,
onlara desin: "Buyurun, indi hər şey hazırdır".
18 Amma hamı birdən üzr istəməyə başladı. Birincisi ona dedi: "Mən bir
torpaq sahəsi almışam, gedib ona baxmalıyam. Səndən xahiş edirəm, məni
bağışla".
19 Digəri isə dedi: "Mən beş cüt öküz satın almışam və onları yoxlamağa
gedirəm. Səndən xahiş edirəm, məni bağışla".
20 Üçüncüsü dedi: "Mən təzə evlənmişəm, buna görə də gələ bilmərəm".
21 Qul qayıdıb bu şeyləri ağasına bildirdi. O zaman ev yiyəsi qəzəblənib
quluna dedi: "Qaç, şəhərin küçə və tinlərində olan yoxsulları, əlilləri, korları
və topalları buraya gətir".
22 Qul isə dedi: "Ağa, sənin əmrin yerinə yetirildi, hələ artıq yer də qalıb".

---

* **14:2** *Hidropos* – yəni bədənə su yığılması xəstəliyi. * **14:5** Mat. 12:11 † **14:5** *Oğlu* – bəzi əlyazmalarda *eşşəyi*. * **14:7** Sül. 25:6-7 * **14:11** Mat. 23:12; Luka 18:14

23 Ağası quluna dedi: “Get, bütün yolları və çəpərləri gəz. Evim dolsun deyə
adamları gəlməyə vadar et.
24 Sizə bunu deyirəm: ilk dəvət olunanların heç biri mənim ziyafətimdən
dadmayacaq”».

Şagird olmağın qiyməti
(Mat. 10:37-38)

25 İsa ilə birlikdə böyük izdiham yol gedirdi. İsa dönüb onlara dedi:
26 «Kim Mənim yanıma gəlib ata-anasını, arvad-uşaqlarını, bacı-qardaşlarını,
hətta öz həyatını Məndən üstün tutsa,‡ Mənim şagirdim ola bilməz.
27 *Öz çarmıxını daşıyıb ardımca gəlməyən kəs də Mənim şagirdim ola bilməz.
28 Sizlərdən kimsə bir qüllə tikmək istəyirsə, əvvəlcə oturub onun xərclərini
hesablamaz ki, görsün onu qurtarmaq üçün pulu çatacaq ya yox?
29 Çünki qüllənin təməlini qoyub işi qurtara bilməsə, bunu görənlərin
hamısı onu ələ salıb deyəcək:
30 “Bu adam tikintiyə başlayıb qurtara bilmədi”.
31 Yaxud da hansı padşah başqa padşahla müharibəyə gedəndə üstünə iyirmi
min əsgərlə gələnə qarşı on min əsgərlə durmağa qadir olmağı əvvəlcə oturub
götür-qoy eləməz?
32 Əgər padşah buna qadir deyilsə, o biri padşahın hələ uzaqda olduğu vaxt
elçilər göndərib sülh müqaviləsi bağlamaq istəyər.
33 Eyni tərzdə sizdən hər biriniz bütün əmlakından əl çəkməsə, Mənim
şagirdim ola bilməz.
34 *Duz yaxşı şeydir, amma əgər duz öz dadını itirərsə, ona nə ilə dad verilə
bilər?
35 O nə torpağa yarayar, nə də peyinə. Onu çölə atarlar. Eşitməyə qulağı olan
eşitsin!»

15

İtmiş qoyun məsəli
(Mat. 18:12-14)

1 *Bütün vergiyığanlar və günahkarlar İsanı dinləmək üçün Ona
yaxınlaşırdılar.
2 Fariseylər və ilahiyyatçılar isə «bu adam günahkarları qəbul edir və onlarla
yemək yeyir» deyə deyinirdilər.
3 Amma İsa onlara bu məsəli çəkdi:
4 «Sizlərdən birinin yüz qoyunu olsa və onlardan birini itirsə, doxsan
doqquzunu çöldə qoyub itmiş qoyunu tapanadək onu axtarmazmı?
5 Tapanda isə onu sevinclə çiyinlərinə qoyar.
6 Evə gələndə öz dostlarını və qonşularını çağırıb belə deyər: “Mənimlə
birlikdə sevinin, itmiş qoyunumu tapmışam!”
7 Sizə bunu deyirəm: beləcə də göydə tövbə edən bircə günahkara görə tövbəyə
ehtiyacı olmayan doxsan doqquz saleh insan üçün olduğundan daha çox
sevinc olacaq.

İtmiş pul məsəli

‡ **14:26** *Ata-anasını, arvad-uşaqlarını, bacı-qardaşlarını, hətta öz həyatını Məndən üstün tutsa* – hərfi tərcümədə *ata-anasına, arvad-uşaqlarına, bacı-qardaşlarına, hətta öz həyatına nifrət etməsə.* * **14:27** Mat. 16:24; Mark 8:34; Luka 9:23 * **14:34** Mat. 5:13; Mark 9:50 * **15:1** Luka 5:29-30

8 Yaxud on dirhəmi olan hansı bir qadın bir dirhəmini itirsə, çıraq yandırıb
evi süpürərək onu tapanadək diqqətlə axtarmaz?
9 Tapanda öz rəfiqələrini və qonşularını çağırıb deyər: “Mənimlə birlikdə
sevinin, itirdiyim dirhəmi tapmışam!”
10 Sizə bunu deyirəm: Allahın mələklərinin önündə də tövbə edən bir
günahkara görə sevinc olur».

İtmiş oğul məsəli

11 İsa bunu da danışdı: «Bir adamın iki oğlu var idi.
12 Oğlanlardan kiçiyi atasına dedi: “Ata! Var-dövlətindən payıma düşəni mənə
ver”. Atası da varını onların arasında bölüşdürdü.
13 Bir neçə gün sonra kiçik oğul nəyi vardısa, yığıb uzaq bir diyara yollandı.
Orada pozğun həyat sürüb var-dövlətini heç-puç etdi.
14 Oğlan hər şeyini xərclədikdən sonra o ölkədə böyük bir aclıq oldu. O korluq
çəkməyə başladı.
15 Buna görə də oğlan gedib o ölkənin sakinlərindən birinin yanında iş tapdı.
Bu adam onu öz otlaqlarına donuz otarmağa göndərdi.
16 Oğlan donuzların yediyi keçibuynuzu qabıqları ilə qarnını doydurmağa şad
olardı. Amma heç kim ona bir şey vermirdi.
17 Onda oğlan özünə gəlib dedi: “Atamın nə qədər muzdlu işçisi var,
hamısının da doyunca yeməyə çörəyi var. Mənsə burada acından ölürəm!
18 Durub atamın yanına gedəcəyəm və ona deyəcəyəm: ‹Ata, mən göyə* və
sənə qarşı günah etdim.
19 Mən artıq sənin oğlun adlanmağa layiq deyiləm. Məni öz muzdlu
işçilərinin biri kimi qəbul et›”.
20 O durub öz atasının yanına getdi.
Oğul hələ uzaqda ikən atası onu gördü. Ona rəhmi gəldi və qaçıb onun
boynuna sarıldı və öpdü.
21 Oğul dedi: “Ata! Mən göyə və sənə qarşı günah etdim. Mən artıq sənin
oğlun adlanmağa layiq deyiləm”.
22 Atası isə öz qullarına dedi: “Tez olun, ən gözəl xalat gətirin və onu
geyindirin. Barmağına üzük və ayaqlarına çarıq taxın.
23 Kökəldilmiş dananı gətirin, kəsin: gəlin yeyib-şadlanaq!
24 Çünki bu oğlum ölmüşdü, yenə həyata qayıtdı. O itmişdi, tapıldı”. Beləliklə,
şadlıq etməyə başladılar.
25 Atanın böyük oğlu isə tarlada idi. Qayıdaraq evə yaxınlaşanda çalğı və rəqs
səsləri eşitdi.
26 O, nökərlərdən birini yanına çağırıb soruşdu: “Bu nədir?”
27 Nökər ona dedi: “Qardaşın qayıdıb. Atan da onun sağ-salamat qayıtmasına
görə kökəldilmiş dananı kəsib”.
28 Böyük oğul isə hirsləndi və içəri girmək istəmədi. Atası bayıra çıxıb ona
yalvardı.
29 Amma o, atasına belə cavab verdi: “Bax neçə ildir ki, sənin üçün qul kimi
işləyirəm. Heç zaman sənin əmrindən çıxmamışam. Amma mənə heç vaxt bir
oğlağı belə, qıymadın ki, dostlarımla şadlıq edim.
30 Bu oğlunsa sənin bütün varını fahişə qadınlara sərf edib. Amma o
qayıdanda sən onun üçün kökəldilmiş dananı kəsdin”.
31 Atası isə ona dedi: “Oğlum, axı sən həmişə mənimləsən və bütün varım
sənindir.

---

* **15:18** *Göyə* – yəni Allaha.

32 Lakin sevinmək və şadlanmaq lazımdır. Çünki sənin bu qardaşın ölmüşdü,
həyata qayıtdı. O itmişdi, tapıldı!”»

16

Fərasətli idarəçi məsəli

1 İsa şagirdlərə bunları danışdı: «Varlı bir adamın idarəçisi var idi. Ona xəbər
çatdırıldı ki, idarəçi onun əmlakını israf edir.
2 Varlı adam onu yanına çağırıb dedi: “Bu nədir, sənin haqqında mən nələr
eşidirəm? Mənə idarəçiliyinin hesabatını ver. Sən artıq idarəçi ola bilməzsən”.
3 İdarəçi öz-özünə dedi: “Mən nə edəcəyəm? Ağam idarəçiliyi əlimdən alır.
Torpaq belləməyə gücüm yoxdur, dilənməkdən də utanıram.
4 İşdən qovulanda məni öz evlərinə qəbul etsinlər deyə nə edəcəyimi
bilirəm”.
5 Ona görə də öz ağasına borclu olanları bir-bir çağırıb birincisinə dedi:
“Mənim ağama nə qədər borclusan?”
6 O “yüz bat* zeytun yağı” dedi. İdarəçi ona dedi: “Öz qəbzini götür, otur və
tez yaz: əlli”.
7 Sonra o birisinə dedi: “Bəs sənin nə qədər borcun var?” O cavab verdi:
“Yüz kor† buğda”. İdarəçi ona dedi: “Öz qəbzini götür və yaz: səksən”.
8 Ağası haqsızlıq edən idarəçini fərasətli hərəkət etdiyinə görə tərifləndi. Çünki
bu dövrün övladları öz nəsilləri ilə münasibətlərində nur övladlarından daha
fərasətlidir.
9 Mən sizə bunu deyirəm: haqsız qazanc olan sərvətlə‡ özünüzə dostlar
qazanın ki, bu sərvət yox olduqda siz əbədi məskənlərə qəbul olunasınız.
10 Ən balaca bir işdə sadiq olan kəs böyük işdə də sadiqdir, ən balaca bir işdə
haqsız olansa böyük işdə də haqsızdır.
11 Beləliklə, əgər siz haqsız sərvətdən istifadə etməkdə sadiq olmadınızsa, əsl
var-dövləti sizə kim əmanət edər?
12 Əgər başqasının malından istifadə etməkdə sadiq olmadınızsa, öz malınızı
sizə kim verər?
13 *Heç bir nökər iki ağaya qulluq edə bilməz. Çünki ya birinə nifrət edib o
birisini sevəcək ya da birinə bağlı qalıb o birisinə isə xor baxacaq. Siz həm
Allaha, həm də sərvətə§ qulluq edə bilməzsiniz».
14 Fariseylər pulpərəst olduqları üçün bütün bu sözləri eşidib İsaya istehza
ilə baxdılar.
15 İsa da onlara belə dedi: «İnsanların qarşısında özünüzü saleh göstərən
sizsiniz, amma Allah sizin ürəyinizi bilir. Çünki insanlar arasında uca tutulan
şey Allah qarşısında iyrənclikdir.
16 *Qanun və Peyğəmbərlər Yəhyanın gəlişinə qədər idi. O vaxtdan bəri
Allahın Padşahlığının Müjdəsi yayılır və hər kəs oraya zorla girməyə çalışır.
17 *Amma göyün və yerin keçib getməsi Qanundan bir nöqtənin
düşməsindən daha asandır.
18 *Arvadını boşayıb başqası ilə evlənən hər kəs zina edir. Ərindən boşanmış
qadınla evlənən də zina edir.

Varlı və yoxsul məsəli

---

* **16:6** *Yüz bat* – təqribən 3950 litr. † **16:7** *Yüz kor* – təqribən 39 500 litr. ‡ **16:9** *Sərvət* – arami dilində *mamon*. * **16:13** Mat. 6:24 § **16:13** *Sərvət* – arami dilində *mamon*. * **16:16** Mat. 11:12-13 * **16:17** Mat. 5:18 * **16:18** Mat. 5:32; 19:19; Mark 10:11-12; 1Kor. 7:10-11

19 Varlı bir adam var idi. O, tünd qırmızı və incə kətandan paltar geyərdi və
hər gün cah-calal içində kef edərdi.
20 Bütün bədəni yaralı olan Lazar adlı yoxsul bir adam da var idi. O, varlı
adamın qapısı ağzına gətirilib uzanmışdı.
21 Lazar varlı adamın süfrəsindən tökülən qırıntılarla qarnını doydurmaq
arzusunda idi. İtlər də gəlib onun yaralarını yalayırdı.
22 Bir gün yoxsul adam öldü və mələklər onu İbrahimin qucağına apardı.
Varlı adam da öldü və dəfn edildi.
23 Varlı adam ölülər diyarında iztirab çəkəndə gözlərini qaldırıb uzaqda
İbrahimi və onun qucağında Lazarı gördü.
24 O uca səslə dedi: “Ey İbrahim ata, mənə rəhm et! Lazarı göndər, bar-
mağının ucunu suya batırıb mənim dilimi sərinlətsin, çünki mən bu alov içində
əzab çəkirəm”.
25 Lakin İbrahim dedi: “Oğlum, yadına sal ki, sən öz həyatında yaxşı şeyləri,
Lazar isə pis şeyləri almışdır. İndi isə o, təsəlli tapır, amma sən əzab çəkirsən.
26 Üstəlik, sizinlə bizim aramıza böyük bir uçurum qoyulmuşdur ki, nə
buradan sizin tərəfinizə keçmək istəyənlər keçə bilir, nə də oradan bizim
yanımıza gələ bilirlər”.
27 Varlı adam dedi: “Ata, elə isə yalvarıram sənə, Lazarı atamın evinə göndər.
28 Çünki beş qardaşım var. Qoy onlara xəbərdarlıq etsin ki, onlar da bu
iztirab yerinə gəlməsinlər”.
29 İbrahim ona dedi: “Onlarda Musanın və Peyğəmbərlərin sözləri var. Qoy
onlara qulaq assınlar”.
30 Varlı adamsa dedi: “Xeyr, İbrahim ata! Əgər ölülərdən biri onların yanına
gəlsə, onlar tövbə edərlər”.
31 Onda İbrahim ona dedi: “Əgər onlar Musaya və Peyğəmbərlərə qulaq
asmırlarsa, ölülərdən biri dirilsə belə, inanmazlar”».

17

Günah, iman və vəzifə
(Mat. 18:6-7; Mark 9:42)

1 İsa şagirdlərinə belə dedi: «İnsanları pis yola çəkən şeylər mütləq olur.
Amma vay o adamın halına ki, bunların baisidir!
2 Bu kiçiklərdən birini pis yola çəkməkdənsə öz boynuna böyük bir
dəyirman daşı asıb dənizə atılmaq onun üçün daha yaxşı olar.
3 *Özünüzə fikir verin. Əgər qardaşın sənə qarşı günah edərsə, ona
xəbərdarlıq et. Əgər o tövbə edərsə, onu bağışla.
4 *Əgər gündə yeddi dəfə sənə qarşı günah etsə və gündə yeddi dəfə yanına
gəlib sənə “tövbə edirəm” deyərsə, onu bağışla».
5 *Həvarilər Rəbbə dedilər: «İmanımızı artır!»
6 Rəbb onlara belə dedi: «Bir xardal toxumu qədər imanınız olsaydı, bu
tut ağacına “Kökündən çıx və dənizdə əkil!” deyərdiniz, o da sizin sözünüzə
baxardı.
7 Sizlərdən hansı biriniz cütçülük və yaxud çobanlıq edən bir qula tarladan
qayıdanda “tez ol, gəl süfrəyə otur” deyər?
8 Əksinə, ona “axşam yeməyimi hazırla və qurşanıb mənə xidmət et ki, mən
yeyib-içim, sonra da sən özün ye-iç” deməzmi?

* **17:3** Mat. 18:15 * **17:4** Mat. 18:21-22 * **17:5** Mat. 17:20

9 Əmrlərini yerinə yetirdiyi üçün o, qula təşəkkür edərmi?
10 Beləcə siz də sizə əmr olunanların hamısını yerinə yetirəndən sonra deyin: “Biz dəyərsiz qullarıq, çünki görməli olduğumuz işləri etmişik”».

On cüzamlının şəfası

11 İsa Yerusəlimə doğru yolunu davam edərkən Samariya ilə Qalileya arasındakı sərhəddən keçirdi.
12 Kəndlərin birinə girəndə Onu on nəfər cüzamlı kişi qarşıladı. Onlar uzaqda durub
13 ucadan çığırdılar: «İsa, Ustad, bizə rəhm et!»
14 *İsa onları görüb «gedin, özünüzü kahinlərə göstərin» dedi. Onlar yol gedə-gedə pak oldular.
15 Onlardan biri isə sağaldığını görəndə uca səslə Allahı izzətləndirərək qayıtdı.
16 O üzüstə İsanın ayaqlarına düşərək Ona təşəkkür etdi. Bu adam Samariyalı idi.
17 Onda İsa dedi: «Pak olanlar on nəfər deyildimi? Bəs qalan doqquz adam haradadır?
18 Bu yadellidən savayı geri dönüb Allaha izzət verən olmadımı?»
19 Sonra o adama dedi: «Ayağa qalx, get. İmanın səni xilas etdi».

Allahın Padşahlığı nə zaman gələcək?

20 Fariseylər İsadan «Allahın Padşahlığı nə zaman gələcək?» deyə soruşanda İsa onlara cavab verdi: «Allahın Padşahlığı müşahidə ilə gəlməz.
21 *Adamlar “bax, o buradadır” yaxud “oradadır” deməyəcəklər, çünki budur, Allahın Padşahlığı sizin daxilinizdədir».
22 İsa şagirdlərə də belə dedi: «Elə günlər gələcək ki, Bəşər Oğlunun günlərindən birini görməyi arzulayacaqsınız, amma görməyəcəksiniz.
23 *Adamlar sizə “bax, O oradadır” yaxud “bax, buradadır” deyəcək. Gedib onların arxasınca düşməyin!
24 Çünki şimşək göyün bir kənarında çaxıb o biri kənarına qədər necə parlayırsa, Bəşər Oğlu da Öz günündə elə olacaq.
25 Amma əvvəlcə O, çox əzab çəkməli və indiki nəslin adamları tərəfindən rədd olunmalıdır.
26 * *Nuhun günlərində necə idisə, Bəşər Oğlunun günlərində də elə olacaq.
27 *Nuhun gəmiyə girdiyi günə qədər insanlar yeyib-içir, evlənir, ərə gedirdi. Sonra daşqın gəlib hamısını məhv etdi.
28 *Lutun günlərində də belə idi: insanlar yeyib-içir, alıb-satır, əkir, tikirdi.
29 Lakin Lut Sodomdan çıxdığı gün göydən od və kükürd yağdı və hamısını məhv etdi.
30 Bəşər Oğlunun zühur edəcəyi gündə də belə olacaq.
31 *O gündə özü damda, əşyası isə evin içində olan adam onları götürmək üçün aşağı enməsin. Eləcə də tarlada olan geri qayıtmasın.
32 *Lutun arvadını yadınıza salın!

---

* **17:14** Lev. 14:1-32 * **17:21** Mat. 24:23; Mark 13:21 * **17:23** Mat. 24:23,26-27; Mark 13:21 * **17:26** Yar. 6:5-8 * **17:26** Mat. 24:37-39 * **17:27** Yar. 7:6-24 * **17:28** Yar. 18:20–19:25 * **17:31** Mat. 24:17-18; Mark 13:15-16 * **17:32** Yar. 19:26

33 *Kim canını qorumaq istəsə, onu itirəcək, amma kim canını itirsə, onu yaşadacaq.
34 *Sizə deyirəm: o gecə bir yataqda olan iki nəfərdən biri götürüləcək, o biri isə qalacaq.
35 Birlikdə dən üyüdən iki qadından biri götürüləcək, o biri isə qalacaq».
36 *
37 *Ona müraciət edib dedilər: «Ya Rəbb, bu hadisələr harada olacaq?» O isə onlara dedi: «Leş haradadırsa, kərkəslər də orada toplaşar».

18

Dul qadın və ədalətsiz hakim məsəli

1 İsa şagirdlərinə daim dua etmək və heç ruhdan düşməmək lazım olduğu barədə bir məsəl çəkdi.
2 O dedi: «Bir şəhərdə Allahdan qorxmayan və adamlara hörmət etməyən bir hakim var idi.
3 Elə həmin şəhərdə bir dul qadın da var idi. Qadın hey onun yanına gələrək deyərdi: "Rəqibimlə olan işimdə mənim haqqımı qoru".
4 Amma hakim bir müddət bunu etmək istəmədi, sonra isə öz-özünə dedi: "Hərçənd mən nə Allahdan qorxur, nə də adamlara hörmət edirəm,
5 bu qadın mənim zəhləmi tökdüyü üçün onun haqqını qoruyum ki, bir də gəlib baş-qulağımı aparmasın"».
6 Rəbb sözünə belə davam etdi: «ədalətsiz hakimin nə dediyini dinləyin.
7 Məgər Allah Öz seçdiklərini, gecə-gündüz Ondan imdad istəyənlərin haqqını qorumayacaqmı? Onları çox gözlədəcəkmi?
8 Sizə bunu deyirəm: tezliklə onların haqqını qoruyacaq. Bəs Bəşər Oğlu gələndə yer üzündə iman tapacaqmı?»

Farisey və vergiyığan məsəli

9 Özlərinin saleh olduğuna güvənib başqalarına xor baxan bəziləri üçün də İsa belə bir məsəl çəkdi:
10 «Biri farisey, digəri isə vergiyığan olan iki nəfər dua etmək üçün məbədə girdi.
11 Farisey ayaq üstə durub öz-özünə belə dua edirdi: "Ya Allah, Sənə şükürlər olsun ki, mən başqaları kimi soyğunçu, haqsız, zinakar ya da bu vergiyığan kimi deyiləm.
12 Həftədə iki dəfə oruc tuturam, bütün qazandığımın onda birini verirəm".
13 Vergiyığan isə uzaqda durub gözlərini göyə qaldırmağa belə, cəsarət etmirdi, amma sinəsinə vurub hey deyirdi: "Ya Allah! Mən günahkara rəhm et!"
14 *Sizə deyirəm ki, o farisey yox, vergiyığan evinə saleh sayılaraq getdi. Çünki özünü yüksəldən hər kəs aşağı tutulacaq, özünü aşağı tutansa yüksəldiləcək».

İsa uşaqlara xeyir-dua verir
(Mat. 19:13-15; Mark 10:13-16)

15 Adamlar körpələri də İsanın yanına gətirirdilər ki, İsa onlara toxunsun. Bunu görən şagirdlərsə onlara qadağan etdilər.

---

* **17:33** Mat. 10:39; 16:25; Mark 8:35; Luka 9:24; Yəh. 12:25 * **17:34** Mat. 24:40-41 * **17:36** *Qalacaq* – bəzi əlyazmalarda *qalacaq.* 36 *Tarladakı iki nəfərdən biri götürüləcək, o biri isə qalacaq* (Mat. 24:40). * **17:37** Əyy. 39:30; Mat. 24:28 * **18:14** Mat. 23:12; Luka 14:11

16 Amma İsa uşaqları yanına çağırıb dedi: «Uşaqları buraxın, qoy Mənim
yanıma gəlsinlər! Onlara mane olmayın! Çünki Allahın Padşahlığı belələrinə
məxsusdur.
17 Sizə doğrusunu deyirəm: kim Allahın Padşahlığını bir uşaq kimi qəbul
etməsə, oraya əsla daxil ola bilməz».

Var-dövlət və Allahın Padşahlığı
(Mat. 19:16-30; Mark 10:17-31)

18 Rəhbərlərdən biri İsadan soruşdu: «Ey yaxşı Müəllim, mən nə etməliyəm
ki, əbədi həyatı irs olaraq alım?»
19 İsa ona dedi: «Mənə niyə yaxşı deyirsən? Tək Allahdan başqa yaxşısı
yoxdur.
20 *Onun əmrlərini bilirsən: "Zina etmə. Qətl etmə. Oğurluq etmə. Yalandan
şahidlik etmə. Ata-anana hörmət et"».
21 Bu adamsa dedi: «Bunların hamısına gəncliyimdən bəri riayət edirəm».
22 İsa bunu eşidib ona dedi: «Sənin bir şeyin çatışmır: nəyin varsa, satıb
yoxsullara payla. Onda göylərdə xəzinən olacaq. Sonra qayıt, Mənim ardımca
gəl».
23 Amma bu sözləri eşitdikdə həmin adamı dərin kədər bürüdü, çünki çox
varlı idi.
24 İsa onun dərindən kədərləndiyini görəndə dedi: «Var-dövləti olanların
Allahın Padşahlığına daxil olması nə qədər çətindir!
25 Doğrudan da, dəvənin iynə gözündən keçməsi varlı adamın Allahın
Padşahlığına daxil olmasından asandır».
26 Bunları eşidənlər dedilər: «Elə isə, kim xilas ola bilər?»
27 O isə dedi: «İnsan üçün qeyri-mümkün olan, Allah üçün mümkündür».
28 Peter isə dedi: «Bax biz hər şeyi qoyub Sənin ardınca gəlmişik».
29 İsa onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: Allahın Padşahlığı uğrunda ya
evini ya arvadını ya bacı-qardaşlarını ya ata-anasını və yaxud uşaqlarını atan
elə bir kəs yoxdur ki,
30 bu dövrdə bundan neçə qat artıq, gələcək dövrdə isə əbədi həyat almasın».

İsa ölüb-diriləcəyi barədə üçüncü dəfə xəbər verir
(Mat. 20:17-19; Mark 10:32-34)

31 İsa On İki şagirdi kənara çəkib onlara dedi: «Bax Yerusəlimə qalxırıq, Bəşər
Oğlu üçün peyğəmbərlər vasitəsilə yazılanların hamısı tam yerinə yetəcək.
32 Çünki O, başqa millətlərə təslim ediləcək. Onlar Onu ələ salıb təhqir
edəcək, Ona tüpürəcək
33 və qamçılayıb öldürəcəklər. O, üçüncü gün diriləcək».
34 Amma şagirdlər bu sözlərdən heç bir şey başa düşmədilər. Bu sözlər onlar
üçün gizli saxlandı və onlar deyilənləri anlamırdılar.

Kor adamın gözləri açılır
(Mat. 20:29-34; Mark 10:46-52)

35 İsa Yerixoya yaxınlaşanda bir kor adam yol kənarında oturub dilənirdi.
36 Yanından çoxlu adamın keçdiyini eşitdikdə soruşdu: «Nə olub?»
37 Ona xəbər verdilər: «Nazaretli İsa buradan keçir».
38 Onda o qışqırdı: «Ey Davud Oğlu İsa! Mənə rəhm elə!»
39 Qabaqda gedənlər ona qadağan edib susdurmaq istəsələr də, o «Ey Davud
Oğlu! Mənə rəhm elə!» deyə daha ucadan bağırdı.

* **18:20** Çıx. 20:12-16; Qanun. 5:16-20

40 İsa dayanıb əmr etdi ki, onu yanına gətirsinlər. Adam yaxınlaşarkən İsa
ondan soruşdu:
41 «Nə istəyirsən, sənin üçün edim?» O dedi: «Ya Rəbb, gözlərim açılsın».
42 İsa ona dedi: «Qoy gözlərin açılsın, imanın səni xilas etdi».
43 Həmin an bu adamın gözləri açıldı və o, Allahı izzətləndirərək İsanın
ardınca getdi. Bunu görən bütün xalq Allaha həmdlər etdi.

19

İsa ilə Zakkay

1 İsa Yerixoya daxil olub oradan keçirdi.
2 Orada vergiyığanların rəisi olan Zakkay adlı varlı bir adam var idi.
3 İsanın kim olduğunu görməyə can atırdı. Amma balacaboy olduğuna görə
izdihamın arasından Onu görə bilmirdi.
4 İsanı görmək üçün irəliyə qaçıb bir firon ənciri ağacına dırmaşdı. Çünki İsa
oradan keçməli idi.
5 İsa o yerə çatdıqda yuxarı baxıb onu gördü və ona dedi: «Ey Zakkay, tez
aşağı düş. Bu gün Mən sənin evində qalmalıyam».
6 O tez aşağı düşüb İsanı sevinclə qəbul etdi.
7 Bütün xalq bunu gördükdə deyinməyə başladı: «Gedib günahkar bir kişinin
qonağı oldu!»
8 Zakkay isə ayağa qalxıb Rəbbə belə dedi: «Ya Rəbb, əmlakımın yarısını
yoxsullara verərəm və kimdən haqsızlıqla bir şey almışamsa, ona dördqat
qaytaracağam».
9 İsa ona dedi: «Bu gün bu evə xilas gəldi, çünki bu adam da İbrahimin oğludur.
10 Çünki Bəşər Oğlu itmişləri axtarıb xilas etmək üçün gəlmişdir».

Əmanət pul məsəli
(Mat. 25:14-30)

11 Onlar bu şeyləri dinləyərkən İsa bir məsəl də çəkdi. Çünki O, Yerusəlimə
yaxınlaşmışdı və onlar elə düşünürdülər ki, Allahın Padşahlığı dərhal üzə
çıxacaq.
12 İsa belə dedi: «Əsilzadələrdən olan bir nəfər padşah təyin olunub geri
dönmək üçün uzaq bir ölkəyə yola düşdü.
13 Getməmişdən əvvəl qullarından on nəfəri çağırdı və onlara on mina* pul
verib dedi: "Mən gələnədək bunlarla ticarət et".
14 Lakin əhalisi bu adama nifrət etdi və onun ardınca elçilər göndərib dedi:
"Bu adamın üzərimizdə padşah olmasını istəmirik".
15 O, padşah təyin olunub qayıdanda pul verdiyi həmin qulları yanına
çağırtdırdı və nə qazandıqlarını öyrənmək istədi.
16 Birincisi gəlib dedi: "Ağa, sənin bir minan on mina da qazandırdı".
17 Ağası ona dedi: "Afərin, yaxşı qulum! Ən kiçik bir işdə mənə sadiq
olduğun üçün on şəhərin idarəsini üzərinə götür".
18 İkincisi gəlib dedi: "Ağa! Sənin bir minan beş mina da qazandırdı".
19 Ağası ona da "sən də beş şəhərə hakim ol" dedi.
20 Bir başqası gəlib dedi: "Ağa! Budur sənin minan, onu dəsmala büküb
saxlayırdım.
21 Çünki səndən qorxurdum, sən qəddar bir adamsan, özün qoymadığını
götürürsən və özün əkmədiyini biçirsən".

---

* **19:13** *Mina* – 100 dirhəmə bərabər, 100 günlük əmək haqqı idi.

22 Ağası ona dedi: “Ay pis qul, səni öz ağzından çıxan sözlərlə mühakimə
edəcəyəm! Mənim qəddar bir adam olduğumu, özüm qoymadığımı
götürdüyümü və özüm əkmədiyimi biçdiyimi bilirdinmi?
23 Bəs onda nə üçün mənim pulumu sərraflara vermədin ki, mən qayıdanda
onu faizlə geri alım?”
24 Sonra ətrafında olanlara dedi: “Əlindəki minanı ondan alın və on minası
olana verin!”
25 Ona dedilər: “Ay ağa, axı artıq onun on minası var!”
26 *O, sözünə belə davam etdi: “Sizə deyirəm: kimin varıdırsa, daha çox
veriləcək, kimin yoxudursa, əlində olan da alınacaq.
27 Mənim onların padşahı olmağımı istəməyən düşmənlərimi isə buraya
gətirin və mənim gözümün qabağında qılıncdan keçirin!”»

İsanın Yerusəlimə girməsi
(Mat. 21:1-11; Mark 11:1-11; Yəh. 12:12-19)

28 İsa bu sözləri deyib qabaqda yeriyərək Yerusəlimə doğru qalxdı.
29 Zeytun dağı adlanan dağın yamacındakı Bet-Faqe ilə Bet-Anyaya
yaxınlaşarkən şagirdlərdən ikisini göndərərək
30 dedi: «Qarşınızdakı kəndə gedin. Oraya girəndə hələ heç kəsin minmədiyi,
bağlanmış bir sıpa tapacaqsınız. Onu açıb buraya gətirin.
31 Kim sizdən soruşsa: “Nə üçün sıpanı açırsınız?”, ona “bu sıpa Rəbbə
lazımdır” deyərsiniz».
32 Göndərilənlər gedib hər şeyin Onun dediyi kimi olduğunu gördülər.
33 Onlar sıpanı açanda onun sahibləri onlara dedi: «Bu sıpanı nə üçün
açırsınız?»
34 Onlar cavab verdilər: «Bu sıpa Rəbbə lazımdır».
35 Sıpanı İsanın yanına gətirdilər və öz paltarlarını sıpanın üstünə sərib İsanı
onun belinə mindirdilər.
36 O irəli gedərkən insanlar öz paltarlarını yola döşəyirdi.
37 İsa Zeytun dağının aşağı düşən yamacına yaxınlaşanda çoxlu şagird
gördükləri bütün möcüzələr üçün sevinib uca səslə Allaha həmd etməyə
başladı.
38 *Onlar deyirdi:
«Rəbbin ismi ilə gələn Padşaha alqış olsun!
Göydə sülh, ən ucalarda izzət olsun!»
39 İzdihamın arasından bəzi fariseylər Ona dedilər: «Müəllim, şagirdlərinə
qadağan et!»
40 Lakin İsa cavabında onlara dedi: «Sizə bunu deyirəm ki, əgər onlar sussa,
daşlar dilə gələr!»

İsa Yerusəlim üçün ağlayır

41 İsa Yerusəlimə yaxınlaşanda ona baxıb şəhər üçün ağladı.
42 O dedi: «Ah, kaş sən də bu gün sülhə aparan yolu tanıyaydın! Amma bu
yol hələlik sənin nəzərindən gizlənib.
43 Çünki səni elə günlər gözləyir ki, düşmənlərin səni sədlə əhatə edəcək,
mühasirəyə alacaq və hər yerdən sıxışdıracaqlar.
44 Səni də, qucağındakı övladlarını da yerlə-yeksan edəcəklər. Daşını daş üstə
qoymayacaqlar, çünki Allahın sənə yaxınlaşdığı zamanı anlamadın».

* **19:26** Mat. 13:12; Mark 4:25; Luka 8:18 * **19:38** Zəb. 118:26

İsa satıcıları məbəddən qovur
(Mat. 21:12-17; Mark 11:15-19; Yəh. 2:13-22)

45 İsa məbədə girib orada satıcılıq edənləri qovmağa başladı.
46 *Onlara belə dedi:
«“Mənim evim dua evi olacaq”
deyə yazılıb. Amma siz onu quldur yuvasına çevirmisiniz!»
47 *İsa hər gün məbəddə təlim öyrədirdi. Başçı kahinlər, ilahiyyatçılar və
xalqın nüfuzlu adamları Onu öldürmək üçün yol axtarırdı,
48 amma bunu necə edəcəklərini bilmirdilər. Çünki bütün xalq Onu böyük
diqqətlə dinləyirdi.

20

İsanın səlahiyyəti
(Mat. 21:23-27; Mark 11:27-33)

1 Günlərin birində İsa məbəddə xalqa təlim öyrədir və Müjdəni yayırdı. Başçı
kahinlər, ilahiyyatçılarla ağsaqqallar yaxınlaşıb
2 Ona dedilər: «De görək, Sən bu işləri hansı səlahiyyətlə edirsən? Sənə bu
səlahiyyəti kim verib?»
3 İsa onlara belə cavab verdi: «Mən də sizə bir sual verəcəyəm. Mənə deyin:
4 Yəhyanın vəftizi göydən idimi, yoxsa insanlardan?»
5 Onlarsa öz aralarında müzakirə edərək belə dedilər: «Əgər desək “göydən”,
“Bəs nə üçün ona inanmadınız?” deyəcək.
6 Amma desək “insanlardan”, bütün xalq bizi daşqalaq edər. Çünki xalq
Yəhyanın peyğəmbər olmasına əmindir».
7 Axırda Ona cavab verdilər: «Biz bilmirik haradandır».
8 İsa da onlara dedi: «Bunları hansı səlahiyyətlə etdiyimi Mən də sizə
demirəm».

Pis bağbanlar məsəli
(Mat. 21:33-46; Mark 12:1-12)

9 *İsa xalqa belə bir məsəl çəkməyə başladı: «Bir adam üzüm bağı saldı və
bağı bağbanlara icarəyə verərək uzun müddətə başqa ölkəyə getdi.
10 Məhsul vaxtı çatanda bağbanların yanına bir qul göndərdi ki, onlar üzüm
bağının məhsulundan bir qədərini ona versinlər. Lakin bağbanlar qulu
döyərək əliboş geri qaytardılar.
11 Bağ sahibi başqa bir qul göndərdi, amma onlar bunu da döyüb biabır
etdilər və əliboş geri qaytardılar.
12 O, üçüncüsünü də göndərdi, amma onlar onu da yaralayıb qovdular.
13 Onda bağ sahibi dedi: “Mən nə edim? Qoy öz sevimli oğlumu göndərim,
bəlkə ona hörmət edərlər”.
14 Amma bağbanlar onu gördükdə öz aralarında danışıb dedilər: “Varis
budur. Gəlin onu öldürək ki, miras bizə qalsın”.
15 Beləcə onu bağdan kənara çıxarıb öldürdülər. Beləliklə, bağ sahibi onlara
nə edəcək?
16 Gəlib həmin bağbanları həlak edəcək və bağı başqalarına verəcək». Bunu
eşidənlərsə dedilər: «Qoy belə olmasın».
17 *Amma İsa onların gözlərinin içinə baxıb dedi: «Bəs bu Yazının mənası
nədir?
“Bənnaların rədd etdiyi daş

* **19:46** Yeş. 56:7; Yer. 7:11 * **19:47** Luka 21:37 * **20:9** Yeş. 5:1-7 * **20:17** Zəb. 118:22

Guşədaşı olub”.
18 Bu daşın üstünə yıxılan hər kəs parçalanacaq, daşsa kimin üzərinə düşərsə, onu əzəcək».
19 İlahiyyatçılar və başçı kahinlər başa düşdülər ki, İsa bu məsəli onlar barədə söylədi. Ona görə də həmin an Onu yaxalamaq üçün yol axtardılar, lakin xalqdan qorxdular.

Hər kəsin öz haqqı
(Mat. 22:15-22; Mark 12:13-17)

20 İsanı güdürdülər və yanına özlərini dürüst insan kimi göstərən bir neçə casus göndərdilər. Onu dediyi söz üstə tutub valinin hökm və səlahiyyətinə təslim etmək məqsədləri var idi.
21 Onlar İsadan soruşdular: «Müəllim, biz bilirik ki, Sən düz danışırsan, təlim öyrədirsən və heç kimə tərəfkeşlik etmirsən, lakin Allahın yolunu həqiqətə görə öyrədirsən.
22 Bizim üçün qeysərə vergi verməyə icazə var ya yox?»
23 Amma İsa onların hiyləsini başa düşüb belə dedi:*
24 «Mənə bir dinar göstərin. Onun üstündəki təsvir və yazı kimindir?» Onlar cavab verdilər: «Qeysərin».
25 İsa onlara dedi: «Onda qeysərin haqqını qeysərə, Allahın haqqını Allaha verin».
26 İsanı xalq qarşısında söz üstə tuta bilmədilər və Onun cavabına heyrət edib susdular.

Dirilmə haqqında sual
(Mat. 22:23-33; Mark 12:18-27)

27 *Dirilmənin olmadığını iddia edən sadukeylərdən bəzisi İsanın yanına gəlib soruşdu:
28 «Müəllim, Musa bizim üçün belə yazmışdı: “Əgər bir adamın evli qardaşı övladsız ölsə, o biri qardaş dul qalmış arvadı alıb ölən qardaşın nəslini davam etdirsin”.
29 Yeddi qardaş var idi. Birincisi bir arvad aldı və övladsız öldü.
30 İkincisi də,†
31 üçüncüsü də bu arvadla evləndi. Beləcə yeddisi də özündən sonra övlad qoymadan öldü.
32 Hamısından sonra bu qadın da öldü.
33 Ölülər diriləndə bu qadın onlardan hansının arvadı olacaq? Çünki yeddi qardaşın yeddisi də bu qadını almışdı».
34 İsa onlara belə cavab verdi: «Bu dövrün insanları evlənir və ərə gedir.
35 Amma gələcək dövrə yetişməyə və ölülər arasından dirilməyə layiq sayılanlarsa nə evlənəcək, nə də ərə gedəcək.
36 Artıq ölə də bilməzlər, çünki mələklərə bənzəyirlər və dirilmə övladları olduqlarına görə onlar Allahın övladlarıdır.
37 *Amma ölülərin dirildiyini Musa da kolla bağlı əhvalatda Rəbbi “İbrahimin Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun Allahı” adlandıraraq göstərib.
38 Allah ölülərin deyil, dirilərin Allahıdır. Çünki Onun yanında hamı diridir».

---

* **20:23** *dedi* – bəzi əlyazmalarda *dedi: «Məni niyə sınağa çəkirsiniz?* (Mat. 22:18; Mark 12:15). * **20:27** Qanun. 25:5; Həv. 23:8 † **20:30** *İkincisi də* – bəzi əlyazmalarda *İkincisi də bu arvadı aldı, amma övladsız öldü.* * **20:37** Çıx. 3:6

39 İlahiyyatçılardan bəzisi buna cavab olaraq dedi: «Müəllim, Sən nə gözəl
dedin».
40 Daha İsadan bir şey soruşmağa cəsarət etmədilər.

Məsih kimin Oğludur?
(Mat. 22:41-46; Mark 12:35-37)

41 Amma İsa onlara dedi: «Niyə Məsih Davudun Oğludur deyirlər?
42-43 *Axı Davud özü Zəbur kitabında
"Rəbb mənim Ağama dedi:
‹Mən düşmənlərini ayaqlarının altına kətil kimi salanadək
Sağımda otur›"
deyib.
44 Deməli, Davud Ona "Ağa" deyə müraciət edir. O necə Davudun oğlu ola
bilər?»

İsa ilahiyyatçıları məzəmmət edir
(Mat. 23:5-7; Mark 12:38-40)

45 Bütün xalq bu sözləri dinləyəndə İsa Öz şagirdlərinə dedi:
46 «İlahiyyatçılardan özünüzü gözləyin. Onlar uzun paltarlarda gəzməyi
xoşlayar, bazar meydanlarında salam almağı və sinaqoqlarda baş kürsüləri,
ziyafətlərdə yuxarı başı tutmağı sevərlər.
47 Onlar dul qadınların evlərini yeyib-dağıdar və özlərini göstərmək üçün
uzun-uzadı dua edərlər. Bu adamların cəzası daha ağır olacaq».

21

Dul qadının ianəsi
(Mark 12:41-44)

1 İsa başını qaldırıb baxdı və məbədin ianə qutusuna ianələri atan varlı
adamları gördü.
2 Bir kasıb dul qadını da gördü. O, ianə qutusuna iki lepton* pul atdı.
3 İsa dedi: «Sizə həqiqəti deyirəm: bu kasıb dul qadın hamıdan çox pul atdı.
4 Çünki onların hamısı varlarının artıqlığından ianə† verdilər, bu qadınsa
kasıblığına baxmayaraq, dolanmaq üçün əlində nə varsa, hamısını verdi».

Axır zamanın əlamətləri
(Mat. 24:1-28; Mark 13:1-23)

5 Bəzi adamlar məbədin gözəl daşlar və Allaha həsr olunmuş təqdimlərlə
bəzəndiyini söyləyərkən İsa dedi:
6 «Elə günlər gələcək ki, burada gördüyünüz şeylərin daşı daş üstündə qal-
mayacaq, hamısı yerlə-yeksan olacaq».
7 Ondan soruşdular: «Müəllim, bəs bu dediklərin nə vaxt baş verəcək?
Bunlar baş vermək üzrə olanda hansı əlamətlər olacaq?»
8 İsa dedi: «Ehtiyatlı olun, aldanmayın! Çünki Mənim adımla çox adam gəlib
"mən Oyam" və "vaxt yaxınlaşıb" deyəcək. Onların ardınca getməyin.
9 Müharibələr və üsyanlar barədə eşidəndə təlaşa düşməyin. Çünki bunlar
əvvəlcədən baş verməlidir, amma hər şeyin axırı tez gələməyəcək».
10 Sonra onlara belə dedi: «Millət millətə, padşahlıq padşahlığa qarşı çıxacaq.
11 Güclü zəlzələlər, yerbəyer aclıq və vəba, dəhşətli hadisələr və göydən böyük
əlamətlər olacaq.

---

* **20:42-43** Zəb. 110:1 * **21:2** *Lepton* – ən kiçik pul vahidi. † **21:4** *İanə* – bəzi əlyazmalarda *Allaha ianə.*

12 *Amma bütün bu hadisələrdən əvvəl Mənim adıma görə sizi yaxalayacaqlar, təqib edəcəklər, sinaqoqlara və zindanlara təslim edəcəklər, padşahların və valilərin qarşısına aparacaqlar.
13 Bu işlər şəhadət etdiyiniz vaxt olacaq.
14 *Buna görə də ürəyinizdə qərara alın ki, özünüzü necə müdafiə edəcəyiniz barədə əvvəlcədən düşünməyəsiniz.
15 Çünki Mən sizə elə danışıq qabiliyyəti və hikmət verəcəyəm ki, sizə qarşı çıxanların heç biri nə ona etiraz edə biləcək, nə də ona qarşı dura biləcək.
16 Hətta ata-analarınız, bacı-qardaşlarınız, qohumlarınız və dostlarınız sizi təslim edəcək və bəzinizi edam etdirəcək.
17 Mənim adıma görə hamı sizə nifrət edəcək.
18 Amma başınızdan bir tük belə, əskik olmayacaq.
19 Dayanıb dözməklə canlarınızı qurtarın.
20 Qoşunların Yerusəlimi mühasirə etdiyini görəndə bilin ki, onun viranə qalacağı vaxt yaxınlaşmışdır.
21 O zaman Yəhudeyada olanlar dağlara qaçsın, şəhərdə olanlar oradan çıxsın və ətrafda olanlar oraya girməsin.
22 *Çünki bu günlər qisas günləridir ki, bütün yazılanlar yerinə yetsin.
23 Həmin günlər hamilələrin və körpə əmizdirənlərin vay halına! Çünki yer üzünün başına böyük fəlakət gələcək və bu xalq qəzəbə uğrayacaq.
24 Onlar qılıncdan keçiriləcək və bütün millətlər arasına əsirliyə aparılacaq. Başqa millətlərin vaxtı tamam olanadək Yerusəlim başqa millətlərin ayağı altında tapdalanacaq.

Bəşər Oğlunun zühuru (Mat. 24:29-35; Mark 13:24-31)

25 *Günəşdə, ayda və ulduzlarda əlamətlər görünəcək. Yer üzündə dənizin və dalğaların gurultusundan millətlər çaşqınlıq içində qalıb əzab çəkəcək.
26 İnsanlar qorxudan və dünya üzərinə gələn fəlakətləri gözləməkdən huşunu itirəcək, çünki səma cisimləri lərzəyə gələcək.
27 *O zaman onlar Bəşər Oğlunun bulud içində qüdrət və böyük izzətlə gəldiyini görəcək.
28 Bu hadisələr yerinə yetməyə başladıqda başınızı qaldırın və yuxarı baxın, çünki satınalınmanız yaxınlaşır».
29 İsa onlara bir məsəl də çəkdi: «Əncir ağacına və bütün ağaclara baxın:
30 onların yarpaqlandığını görəndə bilirsiniz ki, yay fəsli artıq yaxındır.
31 Eləcə siz də bu şeylərin baş verdiyini görəndə bilin ki, Allahın Padşahlığı yaxınlaşıb.
32 Sizə doğrusunu deyirəm: bu nəsil ömrünü sona çatdırmazdan əvvəl bütün bunlar baş verəcək.
33 Yer və göy keçib-gedəcək, amma Mənim sözlərim əsla keçib-getməyəcək.
34 Özünüzə fikir verin! Qoy ürəkləriniz eyş-işrət və sərxoşluqla, bu həyatın qayğıları ilə yüklənməsin. Qoy qiyamət günü‡ bir tələ kimi üzərinizə qəflətən gəlməsin.
35 Çünki o gün yer üzündə yaşayanların hamısının üstünə gələcək.
36 Ona görə də baş verəcək bütün bu fəlakətlərdən qaçıb Bəşər Oğlunun önündə dura bilmək üçün hər an dua edərək ayıq olun».

---

* **21:12** Mat. 10:17-22 * **21:14** Luka 12:11-12 * **21:22** Huşə 9:7 * **21:25** Yeş. 13:10; Yez. 32:7; Yoel 2:31; Vəhy 6:12-13 * **21:27** Dan. 7:13; Vəhy 1:7 ‡ **21:34** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *o gün.*

37 *İsa gündüzlər məbəddə təlim öyrədirdi, gecələri isə oradan çıxaraq Zeytun
dağı adlanan dağda keçirdi.
38 Səhər tezdən bütün xalq İsanı dinləmək üçün Onun yanına, məbədə
gəlirdi.

22

İsanı öldürmək üçün sui-qəsd hazırlanır
(Mat. 26:1-5; Mark 14:1-2; Yəh. 11:47-53)

1 *Pasxa adlanan Mayasız Çörək bayramı yaxınlaşırdı.
2 Başçı kahinlər və ilahiyyatçılar İsanı öldürmək üçün bir yol axtarırdılar,
çünki xalqdan qorxurdular.

Yəhudanın xəyanəti
(Mat. 26:14-16; Mark 14:10-11; Yəh. 13:18-30)

3 O zaman Şeytan On İki şagirddən biri olan İskaryot adlanan Yəhudanın
ürəyinə girdi.
4 O da gedib başçı kahinlər və məbəd mühafizəçilərinin başçıları ilə danışdı
ki, İsanı necə onlara təslim etsin.
5 Onlar sevindilər və ona pul verməyə razı oldular.
6 Buna söz verən Yəhuda İsanı xalqdan gizlin onlara təslim etmək üçün
fürsət axtarmağa başladı.

Axırıncı şam yeməyi
(Mat. 26:17-30; Mark 14:12-26; Yəh. 13:21-30; 1Kor. 11:23-25)

7 Pasxa quzusunun qurban kəsilməli olduğu Mayasız Çörək bayramı günü
gəldi.
8 İsa Peter və Yəhyanı qabaqca göndərib «gedin, Pasxa yeməyimiz üçün bizə
hazırlıq görün» dedi.
9 Onlarsa İsadan soruşdular: «Harada hazırlıq görməyimizi istəyirsən?»
10 İsa onlara dedi: «Bax siz şəhərə girəndə qarşınıza səhənglə su daşıyan bir
nəfər çıxacaq. Onun ardınca gedin və onun girəcəyi evə girin.
11 Oranın sahibinə deyin: “Müəllim sənə deyir: ‹Şagirdlərimlə birgə Pasxa
yeməyini yeyəcəyim qonaq otağı haradadır?›”
12 Ev sahibi sizə yuxarı mərtəbədə hər şeyi hazırlanmış böyük bir otaq
göstərəcək. Orada hazırlıq işləri görün».
13 Onlar gedib hər şeyin Onun dediyi kimi olduğunu gördülər və Pasxa
yeməyi üçün hazırlıq etdilər.
14 Yemək vaxtı çatanda İsa həvarilərlə süfrəyə oturdu.
15 İsa onlara dedi: «Mən əzab çəkməzdən əvvəl bu Pasxa yeməyini sizinlə
birgə yeməyi çox arzulayırdım.
16 Sizə bunu deyirəm: Pasxa Allahın Padşahlığında yerinə yetənədək Mən
bir daha onu yeməyəcəyəm».
17 Sonra İsa bir kasa götürüb şükür etdi və dedi: «Bunu götürün və aranızda
bölüşdürün.
18 Mən sizə deyirəm: Allahın Padşahlığı gələnədək üzüm ağacının
məhsulundan əsla içməyəcəyəm».
19 Sonra İsa çörək götürdü, şükür edib onu böldü və şagirdlərə verərək dedi:
«Bu Mənim sizin üçün verilən bədənimdir. Bunu Məni xatırlamaq üçün edin».

* **21:37** Luka 19:47-48 * **22:1** Çıx. 12:1-27

20 *Eləcə də axşam yeməyindən sonra kasanı götürüb dedi: «Sizin üçün
axıdılan bu kasa Mənim qanımla bağladığım Yeni Əhddir.
21 *Amma budur, Mənə xəyanət edən Mənimlə birlikdə əlini bu süfrəyə
uzadır.
22 Bəşər Oğlu təyin edilmiş yolla gedir. Amma vay o adamın halına ki, Ona
xəyanət edir!»
23 Şagirdlər öz aralarında bunu kimin edəcəyini araşdırmağa başladılar.
24 *Aralarında onlardan kimin ən böyük sayılacağı barəsində bir mübahisə
də oldu.
25 *Amma İsa onlara dedi: «Millətlərin padşahları onların üzərində hökm
edir və bu hakimiyyətdə olanlar himayədar adlanır.
26 Amma siz belə olmayın. Aranızda ən böyük olan ən kiçik kimi olsun və
rəhbərlik edən xidmətçi kimi olsun.
27 *Axı kim daha böyükdür, süfrədə oturan, yoxsa xidmət edən? Süfrədə
oturan deyilmi? Mənsə sizin aranızda xidmətçi kimiyəm.
28 Keçirdiyim sınaqlarda Mənimlə qalanlar sizsiniz.
29 Atam Mənə bir padşahlıq tapşırdığı kimi Mən də sizə bir padşahlıq
tapşırıram;
30 *belə ki Mənim Padşahlığımda süfrəmdə yeyib-içəsiniz və İsrailin on iki
qəbiləsinə hökm etmək üçün taxtlarda oturasınız.

Peterin inkarı əvvəlcədən bildirilir
(Mat. 26:31-35; Mark 14:27-31; Yəh. 13:36-38)

31 Şimon, Şimon! Şeytan sizi buğda kimi xəlbirdən keçirməyə icazə istədi.
32 Amma Mən imanın itməsin deyə sənin üçün dua etdim. Sən də bir zaman
geri dönüb öz qardaşlarını qüvvətləndir».
33 O, İsaya cavab verdi: «Ya Rəbb, mən Sənինlə zindana da, ölümə də getməyə
hazıram».
34 Amma İsa dedi: «Peter, sənə bunu deyirəm: bu gün xoruz banlamazdan
əvvəl sən Məni tanıdığını üç dəfə inkar edəcəksən».
35 *Sonra şagirdlərə dedi: «Mən sizi kisəsiz, torbasız və çarıqsız göndərəndə
bir şeydə korluq çəkmisinizmi?» Onlar cavab verdilər: «Heç bir şeydə».
36 Onda İsa onlara dedi: «İndi isə kisəsi və torbası olan bunları götürsün.
Qılıncı olmayan da öz paltarını satıb qılınc alsın.
37 *Çünki sizə deyirəm: bu yazılmış olan
“Üsyankarlara tay tutuldu”
sözü Məndə tam yerinə yetməlidir. Çünki Mənim barəmdə yazılanlar tamam
olur».
38 Onlar dedilər: «Ya Rəbb, budur, burada iki qılınc var». O isə onlara dedi:
«Bu kifayətdir».

İsa Zeytun dağında dua edir
(Mat. 26:36-46; Mark 14:32-42)

39 İsa çıxıb adətinə görə Zeytun dağına getdi. Şagirdlər də Onun ardınca getdi.
40 Oraya çatanda İsa onlara dedi: «Dua edin ki, sınağa düşməyəsiniz».
41 İsa Özü isə onlardan bir daş atımı qədər uzaqlaşdı və diz çöküb dua etdi.

---

* **22:20** Yer. 31:31-34 * **22:21** Zəb. 41:9 * **22:24** Mat. 18:1; Mark 9:34; Luka 9:46 * **22:25** Mat. 20:25-27; 23:11; Mark 9:35; 10:42-44 * **22:27** Yəh. 13:12-15 * **22:30** Mat. 19:28 * **22:35** Mat. 10:9-10; Mark 6:8-9; Luka 9:3; 10:4 * **22:37** Yeş. 53:12

42 O belə dedi: «Ey Ata, əgər Sənin iradənə məqbuldursa, bu kasanı* Məndən
uzaqlaşdır. Amma Mənim yox, Sənin iradən olsun».
43 Göydən bir mələk İsaya göründü və Onu qüvvətləndirdi.
44 İsa dəhşətli iztirab içində daha səylə dua edirdi. Onun təri yerə düşən qan
damlalarına bənzəyirdi.†
45 İsa duadan qalxıb şagirdlərin yanına gəldi, onları kədərdən üzülmüş və
yatmış tapdı.
46 O, şagirdlərə dedi: «Nə üçün yatırsınız? Qalxın, dua edin ki, sınağa
düşməyəsiniz».

İsa həbs olunur
(Mat. 26:47-56; Mark 14:43-50; Yəh. 18:3-12)

47 İsa hələ danışarkən bir izdiham göründü. On İki şagirddən biri, Yəhuda adlı
bir nəfər onlardan qabaqda gedirdi. O, İsanı öpmək üçün yaxınlaşdı.
48 Amma İsa ona dedi: «Yəhuda, sən Bəşər Oğlunu bir öpüşləmi satırsan?»
49 İsanın ətrafında olanlar nə baş verəcəyini görəndə Ona dedilər: «Ya Rəbb,
bəlkə qılıncla vuraq?»
50 Onlardan biri baş kahinin qulunu vurub sağ qulağını qopartdı.
51 Lakin İsa dedi: «Bəsdir, eləməyin». Sonra qulun qulağına toxunaraq onu
sağaltdı.
52 İsa üstünə gələn başçı kahinlərə, məbəd mühafizəçilərinin başçılarına və
ağsaqqallara dedi: «Nə üçün quldur üstünə gələn kimi qılınc və dəyənəklərlə
gəlmisiniz?
53 *Mən hər gün məbəddə sizinlə birlikdə olanda siz Mənə əl qaldırmadınız.
Amma indi sizin vaxtınızdır, zülmət hökmranlığıdır».

Peter İsanı inkar edir
(Mat. 26:57-58,67-75; Mark 14:53-54,65-72; Yəh. 18:13-18,25-27)

54 İsanı tutub apardılar və baş kahinin evinə gətirdilər. Peter isə uzaqdan
Onun ardınca gedirdi.
55 Həyətin ortasında tonqal qalanmışdı. Peter gəlib onun ətrafında oturan-
ların arasında oturdu.
56 Qarabaşlardan biri tonqalın işığında oturan Peteri gördü. Ona diqqətlə
baxıb dedi: «Bu adam da İsa ilə birlikdə idi».
57 Amma Peter «Ay arvad, mən Onu tanımıram!» deyərək Onu inkar etdi.
58 Bir az sonra başqa bir adam onu görüb dedi: «Sən də onlardansan».
Amma Peter dedi: «Ay kişi, mən deyiləm!»
59 Bir saata yaxın vaxt keçdi və digər bir adam təkidlə dedi: «Doğrudan da,
bu adam da Onunla birlikdə idi, çünki Qalileyalıdır».
60 Peter isə dedi: «Ay kişi, dediyini başa düşmürəm».
Elə o danışdığı an xoruz banladı.
61 Onda Rəbb dönüb Peterə baxdı. Peter Rəbbin «bu gün xoruz banlamaz-
dan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən» dediyi sözü yadına saldı.
62 Ona görə oradan çıxıb hönkür-hönkür ağladı.
63 İsanı tutub saxlayan adamlar Onu ələ sala-sala döyürdülər.
64 Gözlərini bağlayıb Ondan soruşurdular: «Peyğəmbərlik elə görək, Səni
vuran kimdir?»

---

* **22:42** *Kasa* – İsanın çarmıxdakı ölümünün rəmzi. † **22:44** Ən qədim yunan əlyazmalarında bu ayələr yoxdur. * **22:53** Luka 19:47-48; 21:37

65 Ona başqa sözlər də deyib çoxlu böhtan atırdılar.

İsa Ali Şuranın önündə
(Mat. 26:57-66; Mark 14:53-64; Yəh. 18:19-24)

66 Səhər açıldıqda xalqın ağsaqqalları, başçı kahinlər və ilahiyyatçılar yığıldı
və İsanı öz Ali Şuralarına gətirdilər.
67 Onlar dedilər: «Bizə de, Məsih Sənsənmi?» İsa onlara dedi: «Əgər sizə
desəm, inanmazsınız.
68 Əgər sizdən soruşsam, Mənə cavab verməyəcəksiniz.‡
69 Bundan sonra isə Bəşər Oğlu qüdrətli Allahın sağında oturacaq».
70 Onların hamısı dedi: «Deməli, Sən Allahın Oğlusan?» İsa onlara cavab
verdi: «Sizin dediyiniz kimi O Mənəm».
71 Onda onlar dedilər: «Artıq şəhadətə nə ehtiyacımız var? Axı biz özümüz
Onun ağzından eşitdik».

23

İsa Romalı vali Pilatın və Qalileya hökmdarı Hirodun önündə
(Mat. 27:1-2,11-26; Mark 15:1-15; Yəh. 18:28-19:16)

1 Ali Şura üzvlərinin hamısı ayağa durub İsanı Pilatın yanına apardı.
2 Onu ittiham etməyə başlayaraq dedilər: «Biz gördük ki, bu adam millətimizi
yoldan çıxarır. Qeysərə vergi verməyə mane olur və Özünü Məsih, Padşah
adlandırır».
3 Pilat Ondan «Yəhudilərin Padşahı Sənsənmi?» deyə soruşdu. İsa cavabında
ona dedi: «Sənin dediyin kimidir».
4 Pilat başçı kahinlərə və xalqa dedi: «Mən bu Adamda heç bir təqsir
görmürəm».
5 Amma onlar təkid edərək deyirdilər: «Bu Adam Qalileyadan tutmuş bu
yerə qədər bütün Yəhudeyada təlim öyrədərək xalqı təşvişə salır».
6 Pilat Qalileya barədə eşidib soruşdu: «Məgər bu Adam Qalileyalıdır?»
7 İsanın Hirodun idarə etdiyi vilayətdən olduğunu bildikdə Onu Hirodun
yanına göndərdi. Çünki o günlər Hirod da Yerusəlimdə idi.
8 Hirod İsanı gördükdə çox sevindi. Onun haqqında eşitdiyi şeylərə görə Onu
çoxdan görmək istəyirdi. Ondan bir əlamət görməyi umurdu.
9 Hirod Ona çox suallar verdi, amma İsa ona heç bir cavab vermədi.
10 Başçı kahinlər və ilahiyyatçılar durub Onu şiddətlə ittiham edirdilər.
11 Hirod öz əsgərləri ilə Onu təhqir edib ələ saldı. Onun əyninə bir gözəl
paltar geyindirib Pilatın yanına qaytardı.
12 Əvvəllər düşmən olan Pilatla Hirod o gün bir-biri ilə dostlaşdı.
13 O zaman Pilat başçı kahinləri, rəhbərləri və xalqı toplayıb
14 onlara dedi: «Siz bu Adamı mənim yanıma buna görə gətirdiniz ki, O,
xalqı yoldan çıxarır. Budur, mən sizin qarşınızda məsələni araşdırıb bu Adamı
sizin irəli sürdüyünüz ittihamların heç birində təqsirkar görmədim.
15 Hirod da bir şey tapmadı. Çünki bu Adamı bizə geri göndərdi.* Budur, O,
ölüm cəzasına layiq heç bir şey etməyib.
16 Buna görə də mən Onu cəzalandırıb azad edəcəyəm».

---

‡ **22:68** *Verməyəcəksiniz* – bəzi əlyazmalarda *verməyəcəksiniz və Məni buraxmayacaqsınız.* * **23:15** *Bu Adamı bizə geri göndərdi* – bəzi əlyazmalarda *sizi onun yanına göndərmişdim,* bəzilərində isə *bu Adamı onun yanına göndərmişdim.*

17 †
18 Amma bütün xalq birlikdə çığırırdı: «Bu Adam öldürülsün! Bizə Barabbanı azad et!»
19 Barabba şəhərdə üsyan qaldırmaq və adam öldürmək üstündə zindana atılmışdı.
20 Pilat İsanı azad etmək istəyərək yenə də səsini ucaltdı.
21 Amma onlar «Onu çarmıxa çək, çarmıxa çək!» deyə bağırırdılar.
22 Pilat üçüncü dəfə onlara dedi: «Axı O nə pislik edib? Mən Onda ölüm cəzasına layiq heç bir təqsir görmədim. Buna görə də Onu cəzalandırıb azad edəcəyəm».
23 Amma onlar təkid edərək uca səslə tələb edirdilər ki, O, çarmıxa çəkilsin. Onların‡ səsi hamıdan bərk gəlirdi.
24 Pilat onların tələbini yerinə yetirmək qərarına gəldi.
25 Üsyan qaldırıb adam öldürdüyünə görə zindana atılmış adamı onların tələbinə görə azad etdi. İsanı isə onların ixtiyarına təslim etdi.

İsa çarmıxa çəkilir
(Mat. 27:32-44; Mark 15:21-32; Yəh. 19:17-25)

26 Əsgərlər İsanı apararkən kənd yerindən gələn Şimon adlı Kirenalı bir nəfəri yaxaladılar. Çarmıxı onun boynuna yükləyib İsanın ardınca daşımağa məcbur etdilər.
27 İsanın ardınca böyük bir izdiham və Onun üçün ağlayıb nalə çəkən qadınlar gedirdi.
28 İsa onlara tərəf dönüb dedi: «Ey Yerusəlim qızları, Mənim üçün ağlamayın. Özünüz və övladlarınız üçün ağlayın.
29 Çünki elə günlər gəlir ki “Nə bəxtiyardır sonsuz, doğmamış bətnlər və əmizdirməmiş döşləri olan qadınlar!” deyəcəklər.
30 *“O zaman dağlara ‹Üstümüzə yıxılın!›, təpələrə ‹Bizi örtün!› deməyə başlayacaqlar”.
31 Çünki yaşıl ağacın başına bunları gətirirlərsə, bəs qurumuş ağaca nə olacaq?»
32 İsa ilə birlikdə iki cinayətkar da edama aparılırdı.
33 Kəllə adlanan yerə gələndə orada Onu və cinayətkarları – birini sağında, birini də solunda çarmıxa çəkdilər.
34 *Amma İsa deyirdi: «Ata! Onları bağışla, çünki nə etdiklərini bilmirlər».§ Onlar püşk ataraq paltarlarını aralarında bölüşdürdülər.
35 Camaat durub tamaşa edirdi. Onlarla birlikdə rəhbərlər də İsaya istehza edib deyirdilər: «Başqalarını xilas edirdi. Əgər O, Allahın seçdiyi Məsihdirsə, qoy Özünü də xilas etsin!»
36 Əsgərlər də yaxınlaşıb Onu ələ saldılar. Ona şərab sirkəsi təqdim edib
37 belə dedilər: «Əgər Sən Yəhudilərin Padşahısansa, Özünü xilas et!»
38 Onun üzərində «Yəhudilərin Padşahı budur» yazısı yazılmışdı.**
39 Çarmıxa asılmış cinayətkarlardan biri Ona böhtan ataraq deyirdi: «Məgər Sən Məsih deyilsən? Özünü də, bizi də xilas et!»

---

† **23:17** *Edəcəyəm* – bəzi əlyazmalarda *edəcəyəm». 17 Pilat bayrama görə bir əsiri azad etməli idi.*
‡ **23:23** *Onların* – bəzi əlyazmalarda *Onların və başçı kahinlərin.* * **23:30** Huşə 10:8; Vəhy 6:16
* **23:34** Zəb. 22:18 § **23:34** *Amma İsa ... bilmirlər»* – bu sözlər ən qədim yunan əlyazmalarında yoxdur.
** **23:38** *Yazılmışdı* – bəzi əlyazmalarda *yunan, latın və ibrani hərfləri ilə yazılmışdı.*

40 O biri cinayətkarsa ona qadağan edərək deyirdi: «Sən heç Allahdan
qorxmursan? Sən özün də eyni cəzaya məhkum olmusan!
41 Biz ədalətlə məhkum olunmuşuq, çünki əməllərimizə layiq olan əvəzi
alırıq. Bu Adamsa heç bir haqsızlıq etməmişdi».
42 Sonra İsaya dedi: «Ey İsa, Öz Padşahlığına gələndə məni xatırla!»
43 İsa ona dedi: «Sənə doğrusunu deyirəm: bu gün sən Mənimlə birlikdə
cənnətdə olacaqsan».

İsanın ölümü
(Mat. 27:45-56; Mark 15:33-41; Yəh. 19:25-30)

44 *Gündüz altıncı saat†† idi. Doqquzuncu saata qədər‡‡ bütün yer üzünə
qaranlıq çökdü,
45 günəş işığını saçmırdı. Məbədin pərdəsi ortadan parçalandı.
46 *İsa uca səslə nida edərək dedi: «Ey Ata! Ruhumu Sənin əlinə verirəm».
İsa bunu deyib son nəfəsini verdi.
47 Bunları görən yüzbaşı «doğrudan da, bu Adam saleh idi» deyərək Allahı
izzətləndirdi.
48 Bunlara tamaşa etmək üçün yığılan bütün camaat baş verən hadisəni
gördükdə sinəsinə döyə-döyə geri döndü.
49 *İsanı tanıyan adamların hamısı və Onun ardınca Qalileyadan gəlmiş
qadınlar uzaqda durub olub-keçənlərə baxırdılar.

İsanın dəfni
(Mat. 27:57-61; Mark 15:42-47; Yəh. 19:38-42)

50 Ali Şuranın üzvü olan Yusif adlı xeyirxah və saleh bir kişi var idi.
51 O, Ali Şuranın qərarı və əməli ilə razı olmamışdı. Bu adam Yəhudeyanın
Arimateya şəhərindən idi və o da Allahın Padşahlığını gözləyirdi.
52 O, Pilatın yanına gedib İsanın cəsədini istədi.
53 Cəsədi çarmıxdan endirib kəfənə bükdü və qayada qazılmış, hələ indiyədək
heç kimin dəfn edilmədiyi bir qəbirə qoydu.
54 O gün Hazırlıq günü§§ idi və Şənbə günü yaxınlaşırdı.
55 İsa ilə Qalileyadan gəlmiş qadınlar da Yusifin ardınca gedib qəbiri və
Onun cəsədinin necə qoyulduğunu gördülər.
56 *Onlar evlərinə qayıdıb ətirli maddələr və qiymətli yağlar hazırladılar.
Şənbə günü Allahın əmri ilə istirahət etdilər.

24

İsanın dirilməsi
(Mat. 28:1-10; Mark 16:1-11; Yəh. 20:1-18)

1 Həftənin ilk günü* səhər çox erkən qadınlar hazırladıqları ətirləri götürüb
qəbirin yanına gəldilər.†
2 Qəbirin qapısındakı daşı yuvarlanmış gördülər.
3 Amma içəri girib Rəbb İsanın cəsədini tapmadılar.

---

* **23:44** Çıx. 26:31-33 †† **23:44** *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki. ‡‡ **23:44** *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç. * **23:46** Zəb. 31:5 * **23:49** Luka 8:2-3 §§ **23:54** *Hazırlıq günü* – yəni Yəhudilərdə müqəddəs sayılan Şənbə günü üçün hazırlıq görülən cümə günü. * **23:56** Çıx. 20:10; Qanun. 5:14 * **24:1** *Həftənin ilk günü* – yəni bazar günü. † **24:1** *Gəldilər* – bəzi əlyazmalarda *gəldilər. Bəzi başqa adamlar da onlarla birgə gəldilər.*

4 Onlar bundan çaşqınlıq içində olarkən şimşək kimi parıldayan paltar
geymiş iki kişi qəflətən onların qarşısında peyda oldu.
5 Qadınlar təlaş içində üzüstə yerə sərildilər. Kişilər soruşdular: «Nə üçün siz
Dirini ölülər arasında axtarırsınız?
6 *O burada yoxdur, O dirilmişdir! Hələ Qalileyada olarkən Onun sizə
dediklərini yadınıza salın.
7 Demişdi ki, "Bəşər Oğlu günahkar insanlara təslim olmalı, çarmıxa çəkilməli
və üçüncü gün dirilməlidir"».
8 Qadınlar da İsanın sözlərini yada saldılar.
9 Qəbirdən qayıdan qadınlar bütün bunları On Bir şagirdə və başqa
adamların hamısına xəbər verdilər.
10 Həvarilərə bu xəbəri çatdıranlar Məcdəlli Məryəm, Yoxanna, Yaqubun
anası Məryəm və onlarla birgə olan digər qadınlar idi.
11 Amma bu sözlər həvarilərə mənasız göründü və qadınlara inanmadılar.
12 Peter isə qalxıb qəbirə tərəf qaçdı. O əyilib yalnız kətan bezləri gördü və
bu hadisəyə heyrət edərək öz evinə qayıtdı.

İsa iki şagirdə görünür (Mark 16:12-13)

13 Elə o gün onlardan ikisi Yerusəlimdən altmış stadi‡ uzaqlığında yerləşən
Xamma adlı kəndə gedirdi.
14 Onlar olub-keçən bütün bu hadisələr barədə öz aralarında söhbət edirdi.
15 Onlar söhbət edərək öz aralarında müzakirə edərkən İsa Özü yaxınlaşıb
onlarla birlikdə yol getdi.
16 Amma onların gözləri bağlanmışdı, buna görə də Onu tanımadılar.
17 İsa onlardan soruşdu: «Siz yol gedə-gedə öz aranızda nə barədə
danışırsınız?» Onlar qaşqabaqlı dayandılar.
18 Onlardan Kleopa adlı bir nəfər İsaya cavab verdi: «Yerusəlimdə qalıb bu
günlərdə orada baş vermiş hadisələrdən xəbəri olmayan bircə sənsənmi?»
19 İsa onlara dedi: «Hansı hadisələrdən?» Onlar da Ona dedilər: «Nazaretli İsa
barəsindəki hadisələrdən. O, Allahın və bütün xalqın önündə əməldə və sözdə
qüdrətli bir peyğəmbər idi.
20 Bizim başçı kahin və rəhbərlərimiz Onu ölümə məhkum etmək üçün
təslim edib çarmıxa çəkdirdilər.
21 Biz də ümid edirdik ki, bu, İsrailin gələcək Satınalanıdır. Bundan əlavə, bu
hadisələr artıq üç gündür ki, baş verib.
22 Üstəlik bizim qadınlardan bəzisi də bizi mat qoydular: onlar səhər erkən
qəbir üstünə gedib
23 Onun cəsədini orada tapa bilməyiblər və gəlib dedilər ki, görüntüdə Onun
diri olduğunu bəyan edən mələkləri görüblər.
24 Bizimlə olan bəziləri qəbirə gedib oranın qadınların dediyi kimi olduğunu
müəyyən etdilər, amma Onu görmədilər».
25 Onda İsa onlara dedi: «Ey ağılsızlar və peyğəmbərlərin xəbər verdiklərinə
inanmaq üçün ürəyində ləngiyənlər!
26 Məsih bu əzabları çəkib Öz izzətinə qovuşmalı deyildimi?»
27 Sonra Musa ilə bütün Peyğəmbərlərdən başlayaraq Müqəddəs Yazıların
hamısında Özü haqqında olanları onlara izah etdi.

---

* **24:6** Mat. 16:21; 17:22-23; 20:17-19; Mark 8:31; 9:31; 10:32-34; Luka 9:22; 18:31-33 ‡ **24:13** *Altmış stadi* – təqribən 11 kilometr.

28 Onlar getdikləri kəndə yaxınlaşdılar. İsa Özünü yoluna davam etmək
istəyən kimi apardı.
29 Amma onlar İsadan təkidlə xahiş edib dedilər: «Bizimlə qal, çünki axşam
düşür və gün batmaq üzrədir». O da onlarla qalmaq üçün içəri girdi.
30 İsa onlarla süfrəyə oturanda çörək götürüb şükür duası etdi, böldü və
onlara verdi.
31 Bu anda onların gözləri açıldı və onlar İsanı tanıdılar. Amma İsa onlar üçün
görünməz oldu.
32 Onlar bir-birlərinə dedilər: «O, yolda bizimlə danışıb və Müqəddəs
Yazıları bizə izah edəndə bizim ürəklərimiz alışıb-yanmırdımı?»
33 Onlar elə o saat qalxıb Yerusəlimə qayıtdılar, On Bir şagirdi və onlarla
birlikdə olanları bir yerdə toplaşmış gördülər.
34 Bunlar deyirdi: «Rəbb, doğrudan da, dirilmiş və Şimona görünmüşdür».
35 Onlar da yolda baş verənləri və çörəyi böldüyü zaman Onu necə
tanıdıqlarını nəql etdilər.

İsa On Bir şagirdə görünür
(Mat. 28:16-20; Mark 16:14-18; Yəh. 20:19-23; Həv. 1:6-8)

36 Onlar bu barədə danışarkən İsa Özü aralarında durub onlara «Sizə salam
olsun!» dedi.
37 Onlarsa çaşıb dəhşətə gələrək bir ruh gördüklərini zənn etdilər.
38 Amma İsa onlara dedi: «Nə üçün tələşə düşürsünüz? Nəyə görə
ürəklərinizə belə fikirlər gəlir?
39 Əllərimə və ayaqlarıma baxın. Bu – Mən Özüməm! Mənə toxunun və baxın,
çünki Məndə olduğunu gördüyünüz kimi ruhun əti və sümüyü olmur».
40 İsa bunu deyib onlara əllərini və ayaqlarını göstərdi.
41 Onlar hələ sevincdən inanmayıb heyrətlənərkən İsa onlara dedi: «Burada
yeməyə bir şey varmı?»
42 Ona bir tikə bişmiş balıq§ verdilər.
43 İsa da yeməyi götürüb onların qabağında yedi.
44 Sonra İsa onlara dedi: «Sizinlə birgə olarkən söylədiyim sözlər bunlardır:
Musanın Qanununda,** Peyğəmbərlərin kitablarında və Zəburda Mənim
haqqımda yazılanların yerinə yetirilməsi lazımdır».
45 Bundan sonra Müqəddəs Yazıları anlamaq üçün onların zehnini açdı.
46 İsa onlara dedi: «Belə yazılıb: Məsih əzab çəkib üçüncü gün ölülər
arasından dirilməlidir.
47 Yerusəlimdən başlayaraq bütün millətlərə günahların bağışlanması üçün
tövbə Onun adı ilə vəz edilməlidir.
48 Siz bu hadisələrin şahidisiniz.
49 *Budur, Mən Öz Atamın vəd etdiyini sizə göndərəcəyəm. Sizsə ucalardan
gələn qüdrətə bürünənədək bu şəhərdə qalın».

İsanın göyə qaldırılması
(Mark 16:19-20; Həv. 1:9-11)

50 İsa onları şəhərdən kənara çıxarıb Bet-Anyayadək gətirdi və əllərini
qaldırıb onlara xeyir-dua verdi;
51 xeyir-dua verərkən onlardan uzaqlaşdı və göyə aparıldı.

§ **24:42** *Balıq* – bəzi əlyazmalarda *balıq və bir parça bal pətəyi.* ** **24:44** *Musanın Qanunu* – yəni Tövrat. * **24:49** Həv. 1:4

52 Şagirdləri də İsaya səcdə etdilər və böyük sevinclə Yerusəlimə qayıtdılar.
53 Onlar daim Allaha alqış edərək məbəddə olurdular.

YƏHYANIN NƏQL ETDİYİ MÜJDƏ

GİRİŞ

«Yəhyanın nəql etdiyi Müjdə» İsanı Allahın əbədi Kəlamı kimi təqdim edir. «Kəlam bəşər olub, lütf və həqiqətlə dolu olaraq aramızda məskən saldı» (1:14).

Kitabda göstərildiyi kimi bu Müjdə elə yazılıb ki, oxucular İsanın vəd olunmuş Xilaskar və Allahın Oğlu olduğuna iman edərək Onun adı ilə həyata malik olsunlar (20:31).

İsanı Allahın əbədi Kəlamı kimi təqdim edən birinci ayələrdən sonra Müjdədə müxtəlif möcüzələr barəsində nəql edilir. Bu möcüzələr İsanın vəd olunmuş Xilaskar və Allahın Oğlu olduğunu göstərir. Bunlar göstərilən möcüzələri izah edən nitqlərlə müşayiət olunur. Kitabın bu hissəsi bəzi adamların İsaya necə inandığını və Onun ardıcılları olduğunu, digərlərininsə Ona qarşı durduğunu və Ona inanmadığını göstərir. 13-17-ci fəsillərdə isə İsanın həbs olunduğu gecə şagirdləri ilə yaxın ünsiyyəti və geniş söhbəti qələmə alınıb. İsa çarmıxa çəkilməmişdən öncə şagirdlərinə təsəlli verir və onları ruhlandırır. Son fəsillər isə İsanın həbs və məhkum olunması, çarmıxa çəkilməsi, dirilməsi və dirilərdən sonra şagirdlərə görünməsini təsvir edir.

Yəhya Məsih vasitəsilə bəxş olunan əbədi həyat yolunu göstərir. Bu, İsaya yol, həqiqət və həyat kimi iman edənlərə verilir. Yəhyanın Müjdəsini fərqləndirən cəhət odur ki, su, çörək, çoban və qoyunlar, meynə və üzüm kimi ifadələrlə İsa ruhani dəyərləri açıqlayır.

Kitabın məzmunu:

1:1-18 İsa Allahın Kəlamıdır
1:19-51 Vəftizçi Yəhyanın şəhadəti və İsanın ilk şagirdləri
2:1–12:50 İsanın ictimai xidməti
13:1–19:42 İsanın Yerusəlimdəki son günləri
20:1-31 Rəbbin dirilməsi və insanlara görünməsi
21:1-25 Rəbbin Qalileyada təkrarən görünməsi

Allah Kəlamı

1 Başlanğıcda Kəlam var idi. Kəlam Allahla birlikdə idi. Kəlam Allah idi.
2 O, başlanğıcda Allahla birlikdə idi.
3 Hər şey Onun vasitəsilə yarandı və yaranan şeylərdən heç biri Onsuz yaranmadı.
4 Həyat Onda idi və bu həyat insanların nuru idi.
5 Nur qaranlıqda parlayır, qaranlıq isə onu bürüyə bilmədi.
6 *Allahın göndərdiyi bir adam ortaya çıxdı, onun adı Yəhya idi.
7 O, şəhadət üçün gəldi ki, Nur barədə şəhadət etsin və hamı onun vasitəsilə iman etsin.
8 O özü Nur deyildi, amma Nur barədə şəhadət etmək üçün gəldi.
9 Bu, həqiqi Nur idi və dünyaya gələrək hər bir insanı işıqlandırırdı.
10 O, dünyada idi, dünya Onun vasitəsilə yarandı, amma dünya Onu tanımadı.
11 Öz diyarına gəldi, amma soydaşları Onu qəbul etmədi.

* **1:6** Mat. 3:1-2; Mark 1:4; Luka 3:1-2

12 Lakin Onu qəbul edənlərin hamısına, adına iman edənlərə Allahın
övladları olmaq ixtiyarını verdi.
13 Onlar nə qandan, nə bəşər arzusundan, nə də kişi istəyindən deyil, yalnız
Allahdan doğuldu.
14 Kəlam bəşər olub, lütf və həqiqətlə dolu olaraq aramızda məskən saldı; biz
də Onun ehtişamını – Atadan gələn vahid Oğulun ehtişamını gördük.
15 Yəhya Onun barəsində şəhadət etdi və nida edib dedi: «“Məndən
sonra Gələn məndən üstündür, çünki məndən əvvəl var idi” deyib haqqında
danışdığım Şəxs budur».
16 Hamımız Onun bütövlüyündən lütf üstünə lütf aldıq.
17 Qanun Musa vasitəsilə verildi, lütf və həqiqət isə İsa Məsih vasitəsilə gəldi.
18 Allahı heç kəs heç vaxt görməyib, amma Atanın qucağında olan və Allah
olan* vahid Oğul Onu tanıtdı.

Yəhyanın şəhadəti
(Mat. 3:1-12; Mark 1:1-8; Luka 3:1-18)

19 Yəhudi başçıları Yəhyadan «Sən kimsən?» deyə soruşmaq üçün
Yerusəlimdən kahinlərlə Levililəri onun yanına göndərdilər. O zaman Yəhya
belə şəhadət etdi:
20 o, düzünü deyib inkar etmədi və «mən Məsih deyiləm» deyə bəyan etdi.
21 *Onlar Yəhyadan soruşdular: «Bəs sən kimsən? Bəlkə İlyassan?» Yəhya
«xeyr, o deyiləm» dedi. Soruşdular: «Bəlkə gəlməli olan peyğəmbərsən?» Yəhya
«xeyr» söylədi.
22 Sonra ona dedilər: «Bəs sən kimsən? Bizi göndərənlərə nə cavab verək?
Özün barədə nə deyirsən?»
23 *Yəhya dedi: «Mən Yeşaya peyğəmbərin söylədiyi kimi
“Rəbbin yolunu düz edin”
deyə səhrada nida edənin səsiyəm».
24 Göndərilən bəzi fariseylər
25 Yəhyadan soruşdular: «Bəs sən Məsih, İlyas yaxud gəlməli olan peyğəmbər
deyilsənsə, nə üçün vəftiz edirsən?»
26-27 Yəhya onlara cavab verdi: «Mən su ilə vəftiz edirəm, amma aranızda
məndən sonra gələn† tanımadığınız bir Nəfər dayanıb. Mən Onun heç çarığının
bağını açmağa da layiq deyiləm».
28 Bu hadisələr İordan çayının o tayında olan Bet-Anyada, Yəhyanın vəftiz
etdiyi yerdə baş verdi.
29 Ertəsi gün Yəhya İsanın ona tərəf gəldiyini görüb dedi: «Dünyanın günahını
aradan götürən Allah Quzusu budur!
30 “Məndən sonra bir Şəxs gəlir ki, məndən üstündür, çünki məndən əvvəl
var idi” deyib haqqında danışdığım Kəs budur.
31 Özüm Onu tanımırdım, amma Onun İsrailə zahir olması üçün mən su ilə
vəftiz edərək gəldim».
32 Yəhya şəhadət edib dedi: «Gördüm ki, Ruh göydən göyərçin kimi endi və
Onun üzərində qaldı.

---

* **1:18** *Və Allah olan* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur. * **1:21** Qanun. 18:15,18; Mal. 4:5 * **1:23** Yeş. 40:3 † **1:26-27** *Məndən sonra gələn* – bəzi əlyazmalarda *məndən sonra gələn, amma məndən əvvəl var olan.*

33 Özüm Onu tanımırdım, lakin su ilə vəftiz etmək üçün məni göndərənin
Özü mənə dedi: “Ruhun kimin üzərinə enib qaldığını görsən, bil ki, Müqəddəs
Ruhla vəftiz edən Odur”.
34 Mən də görüb “Allahın Oğlu budur” deyə şəhadət etmişəm».

İsanın ilk şagirdləri

35 Ertəsi gün yenə Yəhya orada idi. Şagirdlərinin ikisi onun yanında idi.
36 İsa yoldan keçərkən Yəhya Ona baxıb dedi: «Allah Quzusu budur!»
37 Həmin iki şagird onun sözlərini eşidib İsanın ardınca getdi.
38 İsa dönüb ardınca gəldiklərini görərək onlara «Sizə nə lazımdır?» dedi.
Onlar İsaya dedi: «Rabbi, Sən harada qalırsan?» «Rabbi» «Müəllim» deməkdir.
39 İsa onlara dedi: «Mənimlə gəlin, görərsiniz». Onlar gedib İsanın harada
qaldığını gördülər və həmin gün Onunla qaldılar. Onuncu saat‡ radələri idi.
40 Yəhyadan eşidib İsanın ardınca gedən iki nəfərdən biri Şimon Peterin
qardaşı Andrey idi.
41 Sonra o, ilk öncə qardaşı Şimonu tapıb ona «biz Məsihi tapdıq» dedi.
«Məsih» «Məsh olunmuş»§ deməkdir.
42 Onu İsanın yanına apardı. İsa Şimona baxıb dedi: «Sən Yəhya oğlu Şimonsan,
amma Kefa adlanacaqsan». Kefa isə Peter** deməkdir.
43 Ertəsi gün İsa Qalileyaya getmək istədi. O, Filipi tapıb ona «ardımca gəl»
dedi.
44 Filip də Andrey və Peter kimi Bet-Sayda şəhərindən idi.
45 Filip Natanaeli tapıb ona dedi: «Musanın Qanunda yazdığı,
peyğəmbərlərin də bəhs etdiyi Şəxsi – Yusif Oğlu Nazaretli İsanı tapdıq».
46 Natanael ona dedi: «Nazaretdən yaxşı bir şey çıxarmı?» Filip isə ona «gəl
özün bax» dedi.
47 İsa Natanaelin Ona tərəf gəldiyini görüb haqqında belə dedi: «Bu,
həqiqətən, ürəyində hiylə olmayan bir İsraillidir».
48 Natanael «Sən məni haradan tanıyırsan?» deyə Ondan soruşdu. İsa ona
cavab verdi: «Filip səni çağırmazdan əvvəl səni əncir ağacının altında gördüm».
49 Natanael Ona dedi: «Rabbi, Sən Allahın Oğlusan, İsrailin Padşahısan!»
50 İsa ona cavab verib dedi: «Səni əncir ağacının altında gördüyümü
söylədiyim üçünmü Mənə iman edirsən? Sən bunlardan daha böyük şeylər
görəcəksən».
51 *Yenə ona dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: göyün yarıldığını və
Allahın mələklərinin Bəşər Oğlu üzərinə enib-qalxdığını görəcəksiniz».

2

İsa suyu şəraba döndərir

1 Bunun üçüncü günü Qalileyanın Qana kəndində toy oldu. İsanın anası
orada idi.
2 İsa ilə şagirdləri də toya çağırılmışdı.
3 Şərab qurtaranda anası İsaya dedi: «Şərabları qalmadı».
4 İsa dedi: «Ay ana, Məndən nə istəyirsən? Mənim vaxtım hələ çatmayıb».

---

‡ **1:39** *Onuncu saat* – hazırkı vaxtla günorta saat dörd. § **1:41** *Məsh olunmuş* – yunan mətnində *Xristos.* ** **1:42** *Kefa* – arami dilində, *Peter* – yunan dilində *daş* deməkdir. * **1:51** Yar. 28:12

5 Anası xidmətçilərə dedi: «Sizə nə desə, edin».
6 Yəhudilərin paklanma mərasimi üçün orada hər biri iki-üç ölçü* su tuta bilən altı daş küp var idi.
7 İsa xidmətçilərə dedi: «Küpləri su ilə doldurun». Onları ağzına qədər doldurdular.
8 O, xidmətçilərə dedi: «İndi bir az götürüb toyağasına aparın». Onlar da apardı.
9 Toyağası şəraba çevrilmiş suyun dadına baxdı. O bunun haradan gətirildiyini bilmirdi, bunu yalnız suyu götürən xidmətçilər bilirdi. Toyağası bəyi çağırıb ona dedi:
10 «Hər kəs əvvəlcə əla şərabı, çox içiləndən sonra isə adi şərabı təqdim edir. Amma sən əla şərabı indiyə saxlamısan».
11 İsa Qalileyanın Qana kəndində bu ilk əlamətini göstərdi və izzətini üzə çıxardı. Şagirdləri də Ona iman etdi.
12 *Bundan sonra anası, qardaşları və şagirdləri ilə birgə Kefernahuma gedib orada bir neçə gün qaldı.

İsa satıcıları məbəddən qovur
(Mat. 21:12-13; Mark 11:15-17; Luka 19:45-46)

13 *Yəhudilərin Pasxa bayramı yaxınlaşırdı. İsa Yerusəlimə getdi.
14 Məbəddə öküz, qoyun, göyərçin satanların və sərrafların oturduğunu gördü.
15 İplərdən bir qamçı düzəldib hamını qoyun və öküzlərlə birgə məbəddən qovdu, sərrafların masalarını çevirib pullarını yerə tökdü,
16 göyərçin satanlara da dedi: «Bunları buradan götürün. Atamın evini bazara döndərməyin».
17 *Şagirdləri də «evinin qeyrəti Məni yandırıb-yaxacaq» deyə yazıldığını xatırladılar.
18 Sonra Yəhudi başçıları Ondan soruşdular: «Bunları etməyə ixtiyarın olduğunu bizə hansı əlamətlə göstərə bilərsən?»
19 *İsa onlara cavab verdi: «Bu məbədi dağıdın, üç günə Mən onu təzədən quraram».
20 Onda Yəhudi başçıları dedilər: «Bu məbəd qırx altı ilə tikilib, Sən onu üç günəmi quracaqsan?»
21 Lakin İsa məbəd deyəndə Öz bədənini nəzərdə tuturdu.
22 İsa ölülər arasından dirildiyi zaman şagirdləri Onun bu sözləri söylədiyini xatırladılar, Müqəddəs Yazıya və İsanın söylədiyi sözə inandılar.
23 İsa Pasxa bayramı zamanı Yerusəlimdə olanda göstərdiyi əlamətləri görən bir çox adam Onun adına iman etdi.
24 Amma İsa bütün adamların daxilini bildiyi üçün onlara güvənməzdi.
25 Bir adam haqqında kiminsə Ona şəhadət etməsinə ehtiyacı yox idi, çünki insanın ürəyindən keçənləri bilirdi.

3

İsa və Nikodim
1 Fariseylər arasında Nikodim adlı bir Yəhudi rəhbəri var idi.

---

* **2:6** *İki-üç ölçü* – hərfi tərcümədə *iki-üç metrit*, təqribən 80-120 litr. * **2:12** Mat. 4:13 * **2:13** Çıx. 12:1-27 * **2:17** Zəb. 69:9 * **2:19** Mat. 26:61; 27:40; Mark 14:58; 15:29

2 O, gecə ikən İsanın yanına gəlib dedi: «Rabbi, bilirik ki, Sən Allahın yanından
gələn bir müəllimsən. Çünki Allah ona yar olmasa, heç kəs Sənin göstərdiyin
əlamətləri edə bilməz».
3 İsa ona cavab verdi: «Doğrusunu, doğrusunu sənə deyirəm: bir kəs yenidən
doğulmasa, Allahın Padşahlığını görə bilməz».
4 Nikodim Ondan soruşdu: «Yaşa dolmuş bir adam necə yenidən doğula
bilər? O, ikinci dəfə anasının bətninə girib doğula bilərmi?»
5 İsa cavab verdi: «Doğrusunu, doğrusunu sənə deyirəm: bir kəs sudan və
Ruhdan doğulmasa, Allahın Padşahlığına daxil ola bilməz.
6 Bəşərdən doğulan bəşərdir, Ruhdan doğulan ruhdur.
7 Sənə "yenidən doğulmalısınız" dediyimə heyrət etmə.
8 Yel istədiyi yerdə əsir, onun səsini eşidirsən, amma haradan gəlib haraya
getdiyini bilmirsən. Ruhdan doğulmuş adam da belədir».
9 Nikodim «Bu şeylər necə ola bilər?» deyə soruşdu.
10 İsa ona cavab verdi: «Sən İsrailin müəllimisən. Bunları bilmirsənmi?
11 Doğrusunu, doğrusunu sənə deyirəm: biz bildiyimizi söyləyirik,
gördüyümüzə şəhadət edirik, amma siz bizim şəhadətimizi qəbul etmirsiniz.
12 Əgər Mən sizə yerdəki işlərdən danışanda inanmırsınızsa, göydəki işlərdən
danışsam, necə inanacaqsınız?
13 Heç kəs göyə çıxmayıb, yalnız göydən enmiş* Bəşər Oğlu orada olub.
14 *Musa çöldə ilanı yuxarı qaldırdığı kimi Bəşər Oğlu da yuxarı
qaldırılmalıdır ki,
15 Ona iman edən hər kəs əbədi həyata† malik olsun».
16 Çünki Allah dünyanı elə sevdi ki, vahid Oğlunu verdi; bunu ona görə etdi
ki, Ona iman edən hər kəs həlak olmasın, amma əbədi həyata malik olsun.
17 Allah dünyanı mühakimə etmək üçün deyil, Oğlunun vasitəsilə xilas etmək
üçün Onu dünyaya göndərdi.
18 Ona iman edən mühakimə olunmur, iman etməyənsə artıq mühakimə
olunub, çünki Allahın vahid Oğlunun adına iman etməyib.
19 Mühakimə bundan ibarətdir ki, dünyaya nur gəldi, amma insanlar qaran-
lığı nurdan daha çox sevdilər, çünki əməlləri şər idi.
20 Pislik edən hər kəs nura nifrət edər, əməllərinin üzə çıxmaması üçün nura
tərəf gəlməz.‡
21 Həqiqətə əməl edənsə nura tərəf gələr ki, əməllərini Allah naminə etdiyi
bəlli olsun.

Yəhyanın İsa barədə şəhadəti

22 Bundan sonra İsa və Onun şagirdləri Yəhudeya diyarına gəldilər. İsa bir
müddət onlarla orada qalıb vəftiz edirdi.
23 Yəhya da Şalim yaxınlığındakı Aynonda vəftiz edirdi, çünki orada çoxlu su
var idi. Adamlar da gəlib vəftiz olunurdu.
24 *Yəhya hələ zindana salınmamışdı.
25 Bu zaman Yəhyanın şagirdləri ilə bir Yəhudi§ arasında paklanma barədə
mübahisə düşdü.

---

* **3:13** *Göydən enmiş* – bəzi əlyazmalarda *göydən enmiş, indi də göydə olan.* * **3:14** Say. 21:9 † **3:15** *Hər kəs əbədi həyata* – bəzi əlyazmalarda *hər kəs həlak olmasın, amma əbədi həyata.* ‡ **3:20** *Gəlməz* – bəzi əlyazmalarda *gəlməz, çünki əməlləri şərdir.* * **3:24** Mat. 14:3; Mark 6:17; Luka 3:19 § **3:25** *Bir Yəhudi* – bəzi əlyazmalarda *bəzi Yəhudilər.*

26 Şagirdləri Yəhyanın yanına gəlib dedilər: «Rabbi, İordanın o tayında sənin
yanında olan və barəsində şəhadət etdiyin Şəxs indi Özü vəftiz edir və hamı
Onun yanına gəlir».
27 Yəhya cavabında dedi: «İnsana göydən verilməsə, o heç nə ala bilməz.
28 *"Mən Məsih deyiləm, ancaq Ondan əvvəl göndərilmişəm" sözümə özünüz
şahidsiniz.
29 Gəlin kimindirsə, bəy odur. Amma bəyi gözləyərək ona qulaq asan sağdışı
bəyin səsini eşidib çox sevinir. Mənim sevincim beləcə tam oldu.
30 İndi Ona böyümək, mənə kiçilmək gərəkdir».
31 Yuxarıdan Gələn hamıdan üstündür. Yer üzündən olan yerə məxsusdur və
yer barədə danışar, göydən Gələnsə hamıdan üstündür.
32 Nə görüb-eşidibsə, ona şəhadət edər, amma şəhadətini heç kəs qəbul etməz.
33 Onun şəhadətini qəbul edən kəs Allahın haqq olduğuna möhür basıb.
34 Ona görə ki Allahın göndərdiyi Şəxs Allahın sözlərini söyləyər. Çünki Allah
Ruhu hədsiz verir.
35 *Ata Oğulu sevir və hər şeyi Onun ixtiyarına verib.
36 Oğula iman edən şəxs əbədi həyata malikdir, Oğula itaət etməyənsə həyat
görməyəcək, lakin Allahın qəzəbi onun üzərində qalır.

4

İsa və Samariyalı qadın

1 Fariseylər İsanın Özünə Yəhyadan daha çox şagird toplayıb vəftiz etdiyi
barədə eşitdilər;
2 əslində İsanın Özü deyil, şagirdləri vəftiz edirdi.
3 İsa bundan xəbər tutan kimi Yəhudeyanı tərk edib Qalileyaya qayıtdı.
4 Onun yolu Samariyadan keçirdi.
5 *O, Yaqubun öz oğlu Yusifə verdiyi torpağa yaxın olan Samariyanın Sixar
adlanan şəhərinə gəldi.
6 Yaqubun quyusu orada idi. Yol İsanı yorduğu üçün quyunun yanında
oturdu. Altıncı saat* radələri idi.
7 Samariyalı bir qadın quyudan su çəkməyə gəldi. İsa ona «Mənə su ver,
içim» dedi.
8 Çünki şagirdləri yemək almaq üçün şəhərə getmişdi.
9 *Samariyalı qadın Ona dedi: «Sən bir Yəhudisən, mənsə Samariyalı bir
qadın. Sən necə məndən su istəyə bilərsən?» Çünki Yəhudilər Samariyalılarla
ünsiyyət etmir.
10 *İsa ona cavab verdi: «Əgər sən Allahın bəxşişini və "Mənə su ver, içim"
deyənin Kim olduğunu bilsəydin, özün Ondan su istəyərdin, O da sənə həyat
suyu verərdi».
11 Qadın Ona dedi: «Ağa, su çəkmək üçün bir qabın yox, quyu da dərindir.
Bəs o həyat suyunu haradan götürəcəksən?
12 Məgər Sən bu quyunu bizə verən, oğulları və mal-qarası ilə buradan su
içən atamız Yaqubdan da üstünsən?»
13 İsa ona cavab verdi: «Bu sudan içən hər kəs yenə susayar,

---

* **3:28** Yəh. 1:20 * **3:35** Mat. 11:27; Luka 10:22 * **4:5** Yar. 33:19; Yeşua 24:32 * **4:6** *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki. * **4:9** Ezra 4:1-5; Neh. 4:1-2 * **4:10** Yəh. 7:38

14 amma Mənim ona verəcəyim sudan kim içsə, heç vaxt susamaz. Lakin
ona verəcəyim su onun daxilində əbədi həyat verən bir su qaynağına
çevriləcək».
15 Qadın Ona dedi: «Ağa, bu suyu mənə ver ki, mən heç vaxt susamayım və
su çəkmək üçün buraya gəlməyim».
16 İsa qadına «get ərini çağır və buraya gəl» dedi.
17 Qadın da Ona «ərim yoxdur» söylədi. İsa ona dedi: «“Ərim yoxdur”
deməklə düz söylədin,
18 çünki beş kişin olub, indi sənin lə yaşayan da ərin deyil, sən bunu düz
söylədin».
19 Qadın Ona dedi: «Ağa, görürəm ki, Sən peyğəmbərsən.
20 Bizim ata-babalarımız bu dağda ibadət edirdi, amma siz deyirsiniz ki,
ibadət etmək üçün lazımi yer Yerusəlimdədir».
21 İsa ona dedi: «Ey qadın, Mənə inan, artıq o zaman yetişir ki, Ataya nə bu
dağda, nə də Yerusəlimdə ibadət edəcəksiniz.
22 Siz bilmədiyinizə ibadət edirsiniz, bizsə bildiyimizə ibadət edirik, çünki
xilas Yəhudilərdəndir.
23 Amma o zaman gəlir və artıq gəlib ki, həqiqi ibadət edənlər Ataya ruhda
və həqiqətdə ibadət etsin. Ata da Özünə belə ibadət edənlər axtarır.
24 Allah ruhdur və Ona ibadət edənlər ruhda və həqiqətdə ibadət etməlidir».
25 Qadın Ona dedi: «Bilirəm ki, “Məsih” deyilən məsh olunmuş Şəxs gələcək
və gələndə bizə hər şeyi bildirəcək».
26 İsa ona dedi: «Sənin lə danışan Odur, O Mənəm».
27 Bu arada İsanın şagirdləri gəldilər və Onun bir qadınla söhbət etməsinə
heyrətləndilər, ancaq heç biri «Nə istəyirsən?» yaxud «Niyə o qadınla
danışırsan?» demədi.
28 Bu zaman qadın səhəngini yerə qoydu və şəhərə gedib adamlara dedi:
29 «Gəlin, etdiyim bütün əməlləri mənə söyləyən Adamı görün. Bəlkə elə
Məsih Odur?»
30 Adamlar da şəhərdən çıxıb İsanın yanına gəldilər.
31 Bu arada şagirdlər «Rabbi, yemək ye» deyə Ondan xahiş etdilər.
32 Lakin İsa onlara dedi: «Məndə elə yemək var ki, siz ondan xəbərsizsiniz».
33 Onda şagirdlər «Görəsən kimsə Ona yemək gətirdimi?» deyə bir-birindən
soruşdular.
34 İsa onlara dedi: «Mənim yeməyim Məni Göndərənin iradəsini yerinə
yetirmək, Onun işini tamamlamaqdır.
35 *Siz “biçinə dörd ay qalıb” demirsinizmi? Budur, Mən sizə deyirəm:
başınızı qaldırıb tarlalara baxın; məhsul bar verib, biçilməyə hazırdır.
36 Əkən də, biçən də birlikdə sevinsin deyə indi biçinçi zəhmət haqqı alır və
əbədi həyat üçün məhsul toplayır.
37 Bu işlə bağlı “biri əkər, biri biçər” ifadəsi doğru deyilib.
38 Mən sizi zəhmətini çəkmədiyiniz bir məhsulu biçməyə göndərdim.
Başqaları zəhmət çəkdi, sizsə onların zəhmətindən bəhrələndiniz».
39 «Etdiyim bütün əməlləri mənə söylədi» deyə şəhadət edən qadının sözünə
görə o şəhərdən olan Samariyalıların bir çoxu İsaya iman etdi.
40 Sonra Samariyalılar İsanın yanına gəlib Ondan xahiş etdilər ki, onların
yanında qalsın. İsa da iki gün orada qaldı.

* **4:35** Mat. 9:37-38; Luka 10:2

41 Daha çox adam da İsanın sözünə görə iman etdi.
42 Onlar qadına deyirdilər: «Biz artıq sənin sözlərinə görə iman etmirik, elə
özümüz də eşidib bildik ki, həqiqətən, dünyanın Xilaskarı† Budur».
43 İsa iki gündən sonra oranı tərk edib Qalileyaya tərəf yola düşdü.
44 *Çünki peyğəmbərin öz yurdunda hörməti olmadığı barədə İsa Özü bir
vaxt şəhadət etmişdi.
45 *İndi Qalileyaya gələndə Qalileyalılar Onu qəbul etdi, çünki onlar da
bayram zamanı Yerusəlimə gəlib Onun orada etdiyi hər şeyi görmüşdülər.

Məmur oğlunun şəfa tapması

46 *Beləcə İsa suyu şəraba çevirdiyi Qalileyanın Qana kəndinə yenə gəldi.
Kefernahumda hökmdarın bir məmuru var idi. Onun oğlu xəstələnmişdi.
47 O, İsanın Yəhudeyadan Qalileyaya gəldiyini eşidib yanına getdi və Ondan
xahiş etdi ki, gəlib oğlunu sağaltsın, çünki oğlu ölüm ayağında idi.
48 Onda İsa ona dedi: «Siz əlamətlər və xariqələr görməyincə iman
etməyəcəksiniz».
49 Hökmdarın məmuru Ona dedi: «Ağa, uşağım ölməzdən qabaq gəl!»
50 İsa ona «get, oğlun sağ-salamatdır» dedi. O adam da İsanın sözünə inanıb
getdi.
51 Evə gələrkən qulları onu qarşılayaraq oğlunun sağ-salamat olduğunu
söylədilər.
52 Oğlunun nə vaxt yaxşılaşdığını qullarından soruşdu, onlar da dedilər:
«Dünən yeddinci saatda‡ qızdırması düşdü».
53 O zaman ata başa düşdü ki, İsa elə həmin vaxt ona «oğlun sağ-salamatdır»
demişdi. Onda özü də, bütün ev əhli də İsaya iman etdi.
54 Bu, İsanın göstərdiyi ikinci əlamət idi. Onu Yəhudeyadan Qalileyaya
gələndə etmişdi.

5

Hovuz kənarındakı xəstənin şəfa tapması

1 Bu hadisələrdən sonra Yəhudilərin bir bayramı oldu və İsa Yerusəlimə
getdi.
2 Yerusəlimdəki Qoyun darvazasının yanında, ibranicə Bet-Xasda adlanan
beş eyvanlı bir hovuz var.
3 Bu eyvanlarda çoxlu xəstə, kor, topal və iflic adam yatardı.
4 *
5 Otuz səkkiz il xəstə olan bir adam da orada idi.
6 İsa onun yatdığını görəndə çoxdan xəstə olduğunu bilərək ondan soruşdu:
«Sağalmaq istəyirsənmi?»
7 Xəstə Ona cavab verdi: «Ağa, yanımda bir adam yoxdur ki, su çalxalanan
zaman məni hovuza salsın. Mən çatınca başqası məndən əvvəl oraya enir».
8 İsa ona dedi: «Qalx, döşəyini götür və yeri!»
9 O adam həmin anda sağaldı və döşəyini götürüb yeridi.
O gün Şənbə günü idi.

---

† **4:42** *Xilaskarı* – bəzi əlyazmalarda *Xilaskarı olan Məsih.* * **4:44** Mat. 13:57; Mark 6:4; Luka 4:24
* **4:45** Yəh. 2:23 * **4:46** Yəh. 2:1-11 ‡ **4:52** *Yeddinci saat* – hazırkı vaxtla günorta saat bir. * **5:4**
Yatardı – bəzi əlyazmalarda *yatardı və suyun çalxalanmasını gözləyərdi.* 4 *Çünki Rəbbin bir mələyi hərdən
hovuzun içinə enib suyu çalxalayardı. Suyun çalxalanmasından sonra oraya girən ilk adam, hansı xəstəliyi
olursa-olsun, sağlam olardı.*

10 *Buna görə də Yəhudi başçıları şəfa tapan adama dedilər: «Bu gün Şənbə
günüdür, döşəyini daşımaq sənə qadağandır».
11 O adam onlara cavab verdi: «Məni sağaldan Şəxs mənə "döşəyini götür və
yeri" dedi».
12 Ondan soruşdular: «Sənə "götür və yeri" deyən Adam kimdir?»
13 Lakin sağalan adam Onun kim olduğunu bilmirdi, çünki İsa o yerdə olan
izdihama qarışmışdı.
14 Bir az sonra İsa məbəddə həmin adamı tapıb dedi: «Bax sən sağaldın, bir
də günah etmə ki, başına daha pis iş gəlməsin».
15 O adam gedib onu sağaldan Şəxsin İsa olduğunu Yəhudi başçılarına
bildirdi.
16 Buna görə Yəhudi başçıları İsanı təqib etməyə başladılar,† çünki bunları
Şənbə günü edirdi.
17 Lakin İsa onlara dedi: «Mənim Atam indiyə qədər iş görür, Mən də iş
görürəm».
18 Bundan sonra Yəhudi başçıları daha da səylə Onu öldürməyə çalışırdılar,
çünki İsa yalnız Şənbə gününü pozmadı, həm də Allahın Öz Atası olduğunu
söyləyərək Özünü Allaha bərabər saydı.

İsanın səlahiyyəti

19 Beləcə İsa onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Oğul Atanın
nə etdiyini görməsə, Özündən bir şey etməz. Çünki Ata nə edərsə, Oğul da onu
edər.
20 Ona görə ki Ata Oğulu sevir və Özünün etdiyi hər şeyi Ona göstərir. Ona
bunlardan da böyük işlər göstərəcək ki, siz heyrətlənəsiniz.
21 Ata ölüləri dirildib onlara həyat verdiyi kimi Oğul da istədiyi şəxslərə
həyat verir.
22 Ata heç kəsi mühakimə etmir, lakin hökm çıxarmağı Oğulun ixtiyarına verib
ki,
23 hər kəs Ataya hörmət etdiyi kimi Oğula da hörmət etsin. Oğula hörmət
etməyən Onu göndərən Ataya da hörmət etmir.
24 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Mənim sözümə qulaq asıb Məni
Göndərənə inanan şəxs əbədi həyata malikdir və ona hökm çıxarılmayacaq,
əksinə, ölümdən həyata keçib.
25 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Allah Oğlunun səsini ölülərin eşitdiyi
zaman gəlir və artıq gəlib; bunu eşidənlər yaşayacaq.
26 Çünki Atanın Özündə həyat olduğu kimi Oğula da Özündə həyat olmağı
bəxş etdi.
27 Hökm çıxarmaq səlahiyyətini də Ona verdi, çünki O, Bəşər Oğludur.
28 Buna heyrət etməyin, çünki elə bir zaman gəlir ki, qəbirdə yatanların
hamısı Onun səsini eşidib
29 *qəbirlərindən çıxacaq, yaxşılıq edənlər həyat üçün diriləcək, pislik
edənlərsə hökm üçün diriləcək.
30 Mən Özümdən heç nə edə bilmərəm, eşitdiyim kimi mühakimə edərəm və
Mənim verdiyim hökm ədalətlidir. Çünki məqsədim Öz iradəmi deyil, Məni
Göndərənin iradəsini yerinə yetirməkdir.

İsaya şəhadət

---

* **5:10** Neh. 13:19; Yer. 17:21 † **5:16** *Başladılar* – bəzi əlyazmalarda *başladılar və Onu öldürməyə çalışdılar.*
* **5:29** Dan. 12:2

31 Əgər Mən Özüm barədə şəhadət etsəydim, şəhadətim etibarlı olmazdı.
32 Lakin Mənim barəmdə şəhadət edən başqasıdır və Mənim barəmdə etdiyi
şəhadətin etibarlı olduğunu bilirəm.
33 *Siz Yəhyanın yanına adamlar göndərdiniz və o, həqiqətə şəhadət etdi.
34 Lakin insandan şəhadət qəbul etdiyim üçün deyil, yalnız sizin xilas
olmağınız üçün bunları söyləyirəm.
35 Yəhya yanan və nur saçan bir çıraq idi, siz bir müddət onun işığında
sevinmək istədiniz.
36 Amma Mənim barəmdə olan şəhadət Yəhyanın şəhadətindən üstündür.
Çünki Atanın Mənə tam yerinə yetirmək üçün tapşırdığı işlər – indi etdiyim
bu işlər Mənim barəmdə şəhadət edir ki, Ata Məni göndərib.
37 *Məni göndərən Atanın Özü də Mənim barəmdə şəhadət etdi. Siz heç vaxt
nə Onun səsini eşitmisiniz, nə də surətini görmüsünüz.
38 Onun kəlamının da sizdə qalmasına imkan vermirsiniz, çünki Onun
göndərdiyi Şəxsə inanmırsınız.
39 Siz Müqəddəs Yazıları araşdırırsınız. Çünki düşünürsünüz ki, onların
vasitəsilə əbədi həyata malik olacaqsınız. Lakin onlar da Mənim barəmdə
şəhadət edir,
40 sizsə həyata malik olmaq üçün Mənə tərəf gəlmək istəmirsiniz.
41 İnsanlardan izzət qəbul etmirəm.
42 Ancaq sizi tanıyıb bilirəm ki, ürəyinizdə Allah məhəbbəti yoxdur.
43 Mən Atamın adı ilə gəlmişəm, amma siz Məni qəbul etmirsiniz. Əgər bir
başqası öz adı ilə gəlsə, onu qəbul edərsiniz.
44 Siz bir-birinizdən izzət qəbul edirsiniz, bir olan Allahdan gələn izzəti isə
axtarmırsınız. Bəs onda necə iman edə bilərsiniz?
45 Güman etməyin ki, Mən sizi Atanın önündə ittiham edəcəyəm. Sizi ittiham
edən ümid bağladığınız Musadır.
46 Əgər siz Musaya inansaydınız, Mənə də inanardınız, çünki o Mənim
barəmdə yazıb.
47 Lakin onun yazdıqlarına inanmırsınızsa, Mənim sözlərimə necə
inanacaqsınız?»

6

İsa beş min nəfəri doydurur
(Mat. 14:13-21; Mark 6:30-44; Luka 9:10-17)

1 Bu hadisələrdən sonra İsa Qalileya – Tiberiya gölünün o biri sahilinə keçdi.
2 Böyük bir izdiham Onun ardınca gedirdi, çünki Onun xəstələrlə göstərdiyi
əlamətləri görürdü.
3 İsa dağa çıxıb şagirdləri ilə oturdu.
4 Yəhudilərin Pasxa bayramı yaxınlaşırdı.
5 İsa başını qaldıraraq böyük bir izdihamın yanına gəldiyini görüb Filipə
dedi: «Haradan çörək alıb bu adamları yedirək?»
6 Bu sözləri onu sınamaq məqsədi ilə söylədi, çünki Özü nə edəcəyini bilirdi.
7 Filip Ona cavab verdi: «Bunlara iki yüz dinarlıq* çörək də çatmaz ki, hərəsi
bir tikə yemək yesin».
8 Şagirdlərindən biri olan Şimon Peterin qardaşı Andrey Ona dedi:

* **5:33** Yəh. 1:19-27; 3:27-30 * **5:37** Mat. 3:17; Mark 1:11; Luka 3:22 * **6:7** *Yüz dinarlıq* – bir dinar fəhlənin bir günlük maaşına bərabər idi.

9 «Burada beş kiçik arpa çörəyi ilə iki balığı olan bir oğlan var, amma bu qədər
adam üçün bunlar nədir ki?»
10 İsa «xalqı yerə oturdun» dedi. Ora otla örtülmüşdü. Xalq da oturdu.
Kişilərin sayı beş minə yaxın idi.
11 O zaman İsa çörəkləri götürüb şükür edərək balıqlarla birgə, oturanlara† –
hər kəsə istədiyi qədər payladı.
12 Onlar yeyib-doyandan sonra İsa şagirdlərinə dedi: «Artıq qalan hissələri
toplayın ki, heç bir şey zay olmasın».
13 Bunları topladılar və beş arpa çörəyini yeyənlərin qabağından qalan
hissələrdən on iki zənbil doldurdular.
14 O zaman İsanın göstərdiyi əlaməti görən adamlar «Həqiqətən, dünyaya
gəlməli olan peyğəmbər Budur!» deyirdi.
15 İsa bildi ki, adamlar gəlib Onu padşah etmək üçün zorla aparmağa
hazırlaşır, buna görə də təkbaşına dağa çəkildi.

İsa suyun üstü ilə yeriyir (Mat. 14:22-33; Mark 6:45-52)

16 Axşam çatanda İsanın şagirdləri gölə enib
17 bir qayığa mindilər. Onlar gölün o biri sahilində olan Kefernahuma
gedirdilər. Qaranlıq düşmüşdü, amma İsa hələ onların yanına gəlməmişdi.
18 Güclü külək əsdiyindən göl dalğalanırdı.
19 Onlar beləcə avar çəkib iyirmi beş ya otuz stadi‡ gedəndən sonra gördülər
ki, İsa gölün üstü ilə yeriyir və qayığa yaxınlaşır. Qorxdular,
20 amma İsa onlara «Mənəm, qorxmayın» dedi.
21 Onda şagirdlər Onu məmnunluqla qayığa götürdülər. Sonra qayıq o
andaca getdikləri sahilə çatdı.
22 Ertəsi gün gölün o biri sahilində qalan xalq başa düşdü ki, orada yalnız
bir qayıq§olub, İsa Öz şagirdləri ilə həmin qayığa minməyib, şagirdləri Onsuz
gedib.
23 O arada Tiberiyadan digər qayıqlar Rəbb şükür edəndən sonra yemək
yedikləri yerin yaxınlığına gəldilər.
24 Beləcə xalq İsanın da, şagirdlərinin də orada olmadığını görüb qayıqlara
minərək İsanı axtara-axtara Kefernahuma gəldi.

Həyat çörəyi

25 İsanı gölün o biri sahilində görəndə «Rabbi, buraya nə vaxt gəldin?» deyə
soruşdular.
26 İsa onlara cavab olaraq dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm:
əlamətlər gördüyünüz üçün deyil, çörək yeyib doyduğunuz üçün Məni ax-
tarırsınız.
27 Keçib-gedən yemək üçün deyil, əbədi həyat verən, daim qalan yemək üçün
işlər görün, onu sizə Bəşər Oğlu verəcək. Çünki Ata Allah Ona Öz möhürünü
vurub».
28 Onlar İsadan soruşdular: «Allahın istədiyi işləri görmək üçün biz nə edək?»
29 İsa onlara cavab verdi: «Allahın istədiyi iş budur: Onun göndərdiyi Şəxsə
iman edin».

† **6:11** *Oturanlara* – bəzi əlyazmalarda *şagirdlərə, şagirdlər də oturanlara.* ‡ **6:19** *İyirmi beş ya otuz stadi* – təqribən 5-6 km. § **6:22** *Bir qayıq* – bəzi əlyazmalarda *bir qayıq, İsanın şagirdlərinin mindiyi qayıq.*

30 Onlar İsaya dedilər: «Sən nə əlamət göstərərsən ki, görüb Sənə inanaq? Nə
iş görəcəksən?
31 *Ata-babalarımız çöldə manna yedi; bu barədə yazılıb: “Onlara yemək
üçün göydən çörək verdi”».
32 Onda İsa onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: sizə göydən
çörək verən Musa deyildi, göydən həqiqi çörəyi sizə verən Atamdır.
33 Çünki Allahın çörəyi budur ki, göydən enir və dünyaya həyat verir».
34 Ona dedilər: «Ağa, Sən daim bizə bu çörəyi ver».
35 İsa onlara dedi: «Həyat çörəyi Mənəm. Mənim yanıma gələn heç vaxt
acmaz, Mənə iman edən heç vaxt susamaz.
36 Lakin sizə dedim ki, Məni görürsünüz, amma iman etmirsiniz.
37 Atanın Mənə verdiyi şəxslərin hamısı yanıma gələcək və yanıma gələni heç
vaxt kənara atmaram.
38 Çünki Öz iradəmi deyil, Məni Göndərənin iradəsini yerinə yetirmək üçün
göydən enmişəm.
39 Məni Göndərənin iradəsi budur ki, Mənə verdiyi şəxslərin heç birini həlak
olmağa qoymayım, lakin son gündə onları dirildim.
40 Çünki Atamın iradəsi budur ki, Oğulu görüb Ona iman edən hər şəxs əbədi
həyata malik olsun və Mən onu son gündə dirildim».
41 Bunun cavabında Yəhudilər İsanın «göydən enmiş çörək Mənəm» sözünə
görə deyinib
42 dedilər: «Bu, ata-anasını tanıdığımız, Yusifin Oğlu olan İsa deyilmi? İndi
necə olur ki, “göydən enmişəm” deyir?»
43 İsa onlara cavab verdi: «Öz-özünüzə deyinməyin.
44 Əgər Məni göndərən Ata bir kəsi cəzb etməsə, o Mənim yanıma gələ bilməz.
Yanıma gələni isə Mən son gündə dirildəcəyəm.
45 *Peyğəmbərlərin kitablarında yazılıb: “Onların hamısını Allah
öyrədəcək”. Atadan eşidib öyrənən hər kəs Mənim yanıma gəlir.
46 Əlbəttə, Allahdan gələn Şəxsdən savayı Atanı heç kəs görməyib, yalnız O,
Atanı görüb.
47 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: iman edən əbədi həyata malikdir.
48 Həyat çörəyi Mənəm.
49 Ata-babalarınız çöldə manna yedilər və öldülər.
50 Bu isə göydən enən elə bir çörəkdir ki, ondan yeyən şəxs heç vaxt ölməz.
51 Göydən enmiş canlı çörək Mənəm. Əgər kimsə bu çörəkdən yesə, əbədi
yaşayar. Dünyanın həyatı üçün verəcəyim çörək Öz ətimdir».
52 Bunun cavabında Yəhudilər «Bu Adam yemək üçün Öz ətini bizə necə verə
bilər?» deyib bir-birləri ilə mübahisə etdilər.
53 Onda İsa onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Bəşər Oğlunun
ətindən yeyib qanından içməsəniz, daxilinizdə həyat olmayacaq.
54 Mənim ətimdən yeyib qanımdan içən əbədi həyata malikdir və Mən onu
son gündə dirildəcəyəm.
55 Çünki Mənim ətim həqiqi yemək, qanım da həqiqi içkidir.
56 Mənim ətimdən yeyib qanımdan içən Məndə qalır, Mən də onda qalıram.
57 Var olan Ata Məni göndərdiyi kimi, Mən də Atanın sayəsində yaşadığım
kimi Məndən yeyən də Mənim sayəmdə yaşayacaq.
58 Göydən enmiş çörək budur, ata-babalarınızın yediyi** kimi deyil. Onlar

* **6:31** Çıx. 16:4,15; Zəb. 78:24 * **6:45** Yeş. 54:13 ** **6:58** *Yediyi* – bəzi əlyazmalarda *yediyi manna.*

öldülər, amma bu çörəyi yeyən əbədi yaşayacaq».
59 İsa bu sözləri Kefernahumda, sinaqoqda təlim öyrədərkən söylədi.

Şagirdlərin çoxu İsanı tərk edir

60 Şagirdlərindən bir çoxu bu sözləri eşidəndə dedi: «Bu söz qəlizdir. Bunu kim anlaya bilər?»
61 Lakin İsa şagirdlərinin buna görə deyindiklərini duyaraq onlara dedi: «Bu söz sizi büdrədirmi?
62 Yaxşı, bəs Bəşər Oğlunun əvvəllər olduğu yerə qalxdığını görsəniz, necə?
63 Həyat verən Ruhdur, cismani təbiətinsə heç faydası yoxdur. Sizə söylədiyim sözlər Ruh və həyat gətirir.
64 Lakin sizin aranızda iman etməyənlər də var». Çünki İsa iman etməyənlərin və Ona xəyanət edəcək adamın kim olduğunu əvvəlcədən bilirdi.
65 O dedi: «Buna görə də sizə söylədim ki, əgər Ata bir kəsə imkan verməsə, o Mənim yanıma gələ bilməz».
66 Bunlardan sonra şagirdlərinin çoxu İsadan ayrılıb daha Onunla gəzmirdi.
67 Onda İsa On İki şagirdə dedi: «Yoxsa siz də Məni tərk etmək istəyirsiniz?»
68 *Şimon Peter Ona cavab verdi: «Ya Rəbb, biz kimin yanına gedək? Əbədi həyatın sözlərini söyləyən Sənsən.
69 Biz də iman etmişik və bilirik ki, Allahın Müqəddəsi†† Sənsən».
70 İsa onlara dedi: «Siz On İki şagirdi Mən seçmədimmi? Amma sizdən biri iblisdir».
71 O bu sözləri Şimon İskaryot oğlu Yəhuda barədə söylədi, çünki On İki şagirddən biri olduğu halda İsaya xəyanət edəcəkdi.

7

İsa Çardaqlar bayramına gedir

1 Bu hadisələrdən sonra İsa yalnız Qalileyada gəzirdi. Yəhudi başçılarının Onu öldürməyə çalışdıqlarına görə daha Yəhudeyada gəzmək istəmirdi.
2 *Yəhudilərin Çardaqlar bayramı yaxınlaşırdı.
3 Qardaşları İsaya dedi: «Buradan çıxıb Yəhudeyaya get ki, şagirdlərin də etdiyin işləri görsün.
4 Çünki Özünü məşhur etməyə çalışan adam heç nəyi gizlicə etməz. Sən bunları edirsənsə, Özünü dünyaya tanıtdır».
5 Çünki qardaşları da Ona iman etmirdi.
6 Onda İsa onlara dedi: «Mənim vaxtım hələ gəlməyib, sizin üçünsə hər vaxt münasibdir.
7 Dünya sizə nifrət edə bilməz, amma Mənə nifrət edir, çünki Mən onun əməllərinin şər olduğuna şəhadət edirəm.
8 Siz bayrama gedin, Mənsə hələ vaxtım tamam olmadığı üçün bu bayrama getməyəcəyəm».
9 İsa bu sözləri söylədikdən sonra Qalileyada qaldı.
10 Ancaq Onun qardaşları bayrama gedəndən sonra O da açıq yox, gizlicə bayrama getdi.
11 Yəhudi başçıları bayramda İsanı axtararaq «O haradadır?» deyirdilər.

---

* **6:68** Mat. 16:16; Mark 8:29; Luka 9:20 †† **6:69** *Allahın Müqəddəsi* – bəzi əlyazmalarda *Məsih, var olan Allahın Oğlu* (Mat. 16:16). * **7:2** Lev. 23:34; Qanun. 16:13

12 Camaat arasında Onun barəsində çoxlu dedi-qodu gəzirdi. Bəzisi «yaxşı
adamdır», başqaları isə «xeyr, xalqı aldadır» deyirdi.
13 Lakin Yəhudi başçılarının qorxusundan heç kəs Onun barəsində açıq
danışmırdı.
14 Artıq bayramın yarısı keçəndə İsa məbədə gedib təlim öyrətməyə başladı.
15 Yəhudi başçıları buna heyrətlənib dedilər: «Bu Adam yaxşı təhsil al-
madığı halda necə olub ki savadlıdır?»
16 İsa da onlara cavab verdi: «Öyrətdiyim təlim Mənim deyil, Məni
Göndərənindir.
17 Kim Onun iradəsini yerinə yetirmək istəyirsə, təlimimin Allahdan
olduğunu, yoxsa Özümdən söylədiyimi biləcək.
18 Özündən söyləyən öz izzətini axtarır, lakin Onu Göndərənə izzət axtaran
Şəxs haqdır, Onda yalan olmaz.
19 Qanunu sizə Musa vermədimi? Amma heç biriniz Qanuna əməl et-
mirsiniz. Niyə Məni öldürməyə çalışırsınız?»
20 Xalq cavab verdi: «Səndə cin var. Kim Səni öldürməyə çalışır?»
21 İsa onlara dedi: «Mən bir iş gördüm və hamınız buna heyrətlənirsiniz.
22 *Musa sizə sünnət etməyi buyurdu, amma Musa yox, ata-babalarınız
bunun əsasını qoydu. Siz Şənbə günü də adamı sünnət edirsiniz.
23 *Musanın Qanunu pozulmasın deyə Şənbə günü adam sünnət edilir; bəs
Şənbə günü bir adamı tamam sağaltdığıma görə Mənə niyə qəzəblənirsiniz?
24 Zahirə görə mühakimə etməyin, ədalətlə mühakimə edin».

İsa Məsihdirmi?

25 Onda Yerusəlimlilərin bəzisi dedi: «Öldürməyə çalışdıqları Bu deyilmi?
26 Budur, O açıq danışır, amma Ona bir söz demirlər. Bəlkə rəhbərlər,
doğrudan da, Onun Məsih olduğunu öyrəndilər?
27 Ancaq bu adamın haradan olduğunu bilirik, halbuki Məsih gələndə Onun
haradan olduğunu heç kəs bilməyəcək».
28 İsa məbəddə təlim öyrədərkən nida edib dedi: «Doğrudan da, Məni
tanıyırsınızmı, haradan gəldiyimi bilirsinizmi? Mən Özümdən gəlmədim,
lakin Məni Göndərən haqdır. Siz Onu tanımırsınız,
29 Mənsə Onu tanıyıram, çünki Ondan gəlmişəm və O Məni göndərdi».
30 Bu sözlərə görə İsanı tutmağa çalışdılar, lakin heç kəs Ona toxunmadı,
çünki vaxtı hələ çatmamışdı.
31 Ancaq xalq arasından çoxu Ona iman edib dedi: «Məsih gələndə bu
Adamın etdiklərindən çox əlamət göstərəcəkmi?»
32 Fariseylər xalqın İsa haqqında belə dedi-qodu etdiyini eşitdilər. Başçı
kahinlər və fariseylər Onu tutmaq üçün mühafizəçilər göndərdi.
33 İsa dedi: «Bir az müddət də Mən sizinlə olacağam, sonra isə Məni
Göndərənin yanına gedəcəyəm.
34 Siz Məni axtarıb tapmayacaqsınız və Mənim olacağım yerə gələ
bilməzsiniz».
35 Bunun cavabında Yəhudilər öz aralarında dedilər: «Bu Adam hara
gedəcək ki, Onu tapa bilməyəcəyik? Yunanlar arasına səpələnmiş Yəhudilərin
yanına gedib Yunanlaramı təlim öyrədəcək?
36 “Siz Məni axtarıb tapmayacaqsınız və Mənim olacağım yerə siz gələ
bilməzsiniz” sözü ilə nə demək istəyir?»

* **7:22** Yar. 17:10; Lev. 12:3 * **7:23** Yəh. 5:9

37 *Bayramın sonuncu, təntənəli günündə İsa qalxıb nida edərək dedi: «Kim
susayıbsa, yanıma gəlib içsin.
38 *Müqəddəs Yazılarda deyildiyi kimi, Mənə iman edənin daxilindən həyat
suyu axan çaylar çıxacaq».
39 Bunu Ona iman edənlərin alacaqları Ruh barədə söylədi. Ruh isə hələ yox
idi, çünki İsa hələ izzətlənməmişdi.
40 *Xalqın bir qismi bu sözləri eşidəndə «Bu, doğrudan da, gəlməli olan
peyğəmbərdir» dedilər.
41 Başqaları isə «Bu, Məsihdir» söylədi, ancaq bəziləri dedi: «Nə? Məsih
Qalileyadanmı gəlir?
42 *Məgər Müqəddəs Yazılarda deyilmir ki, Məsih Davudun nəslindən,
Davudun yaşadığı Bet-Lexem kəndindən gəlir?»
43 Beləcə İsa barədə xalq arasında fikir ayrılığı oldu.
44 Bəziləri Onu tutmaq istədi, amma heç kəs Ona toxunmadı.

Yəhudi başçılarının imansızlığı

45 Buna görə də mühafizəçilər başçı kahinlərin və fariseylərin yanına
qayıtdılar. Onlar mühafizəçilərdən «Niyə Onu gətirmədiniz?» deyə soruşdu.
46 Mühafizəçilər cavab verdilər: «Hələ indiyəcən heç bir insan belə
danışmayıb».
47 Fariseylər onlara dedilər: «Yoxsa sizi də aldadıb?
48 Gör bir rəhbər yaxud bir farisey Ona iman etdimi?
49 Bu Qanunu bilməyən xalqa gəlincə, onlar lənətə gəlib!»
50 *Aralarından biri – bundan qabaq* İsanın yanına gələn Nikodim onlara
dedi:
51 «Qanunumuza görə, bir adama qulaq asmadan və nə etdiyini bilmədən onu
mühakimə etmək doğrudurmu?»
52 Onlar Nikodimə dedi: «Bəlkə sən də Qalileyadansan? Araşdırsan, görərsən
ki, Qalileyadan peyğəmbər çıxmaz».

İsa və zinakar qadın

53 Bundan sonra hər kəs öz evinə getdi.

8

1 Lakin İsa Zeytun dağına getdi.
2 Səhər tezdən yenə məbədə gəldi. Bütün xalq Onun yanına toplaşdı, O da
oturub onlara təlim öyrətməyə başladı.
3 İlahiyyatçılar və fariseylər zina üstündə tutulmuş bir qadını oraya gətirdilər.
Onu ortaya çıxarıb
4 İsaya dedilər: «Müəllim, bu qadın zina edərkən əməlində yaxalandı.
5 *Qanunda Musa bizə əmr edib ki, belələrini daşqalaq edək. Bəs Sən nə
deyirsən?»
6 Bunu İsanı sınamaq üçün deyirdilər, Onu ittiham etmək üçün bəhanə
axtarırdılar. Amma İsa əyilib barmağı ilə yerə yazı yazmağa başladı.
7 Ondan təkrar soruşduqları zaman dikəlib onlara dedi: «Sizdən kim
günahsızdırsa, qadına birinci daş atsın».

---

* **7:37** Lev. 23:36 * **7:38** Sül. 18:4; Yeş. 58:11; Yez. 47:1; Zək. 14:8 * **7:40** Qanun. 18:15-18
* **7:42** 2Şam. 7:12; Mik. 5:2 * **7:50** Yəh. 3:1-2 * **7:50** *Bundan qabaq* – bəzi əlyazmalarda *gecə ikən.*
* **8:5** Lev. 20:10; Qanun. 22:22-24

8 Sonra yenə əyilib yerə yazı yazdı.
9 Bu sözləri eşidənlər başda ağsaqqallar olmaqla bir-bir oradan uzaqlaşdılar.
İsanı tək qoydular, qadın da ortada idi.
10 İsa dikəlib ona dedi: «Qadın, onlar hara getdilər? Bəs heç kim səni
məhkum etməmişdi?»
11 Qadın «heç kim, Ağa» dedi. Onda İsa dedi: «Mən də səni məhkum etmirəm,
get, daha günah etmə».*

Doğru şəhadət

12 *Sonra İsa yenə xalqa dedi: «Dünyanın nuru Mənəm. Mənim ardımca
gələn heç vaxt qaranlıqda gəzməyəcək, həyat nuruna malik olacaq».
13 *Fariseylər Ona dedilər: «Sən Öz barəndə şəhadət edirsən, Sənin
şəhadətin etibarlı deyil».
14 İsa onlara cavab verdi: «Mən Öz barəmdə şəhadət etsəm də, şəhadətim
etibarlıdır, çünki haradan gəlib hara gedəcəyimi bilirəm. Sizsə Mənim
haradan gəlib hara gedəcəyimi bilmirsiniz.
15 Siz bəşər qaydalarına görə mühakimə edirsiniz, Mənsə heç kəsi mühakimə
etmirəm.
16 Mən mühakimə etsəm də, verdiyim hökm doğrudur, çünki tək deyiləm,
Məni göndərən Ata da Mənimlədir.
17 *Sizin Qanununuzda da yazılıb ki, iki nəfərin şəhadəti etibarlıdır.
18 Mən Öz barəmdə şəhadət edirəm, Məni göndərən Ata da Mənim barəmdə
şəhadət edir».
19 Onda İsadan soruşdular: «Atan haradadır?» İsa cavab verdi: «Siz nə Məni,
nə də Atamı tanıyırsınız. Əgər Məni tanısaydınız, Atamı da tanıyardınız».
20 İsa bu sözləri məbəddə, nəzir qutuları olan yerdə təlim öyrədərkən söylədi.
Heç kəs də Onu tutmadı, çünki vaxtı hələ gəlməmişdi.
21 Sonra İsa yenə onlara dedi: «Mən çıxıb gedirəm, siz Məni axtara-
caqsınız və öz günahınız içində öləcəksiniz. Siz Mənim gedəcəyim yerə gələ
bilməzsiniz».
22 Onda Yəhudilər dedilər: «Məgər O Özünü öldürəcək ki, "siz Mənim
gedəcəyim yerə gələ bilməzsiniz" deyir?»
23 İsa onlara dedi: «Siz aşağıdansınız, Mən yuxarıdanam, siz bu dünyadansınız,
Mənsə bu dünyadan deyiləm.
24 Buna görə də sizə "günahlarınız içində öləcəksiniz" dedim. Əgər inan-
masanız ki, Mən Oyam, günahlarınız içində öləcəksiniz».
25 Onda «Sən Kimsən?» deyə İsadan soruşdular. İsa onlara dedi: «Əvvəlcədən
sizə nə söyləyirəmsə, Oyam.
26 Sizin barənizdə söyləyəcəyim və mühakimə edəcəyim çox şeylər var. Lakin
Məni göndərən haqdır və Mən Ondan eşitdiklərimi dünyaya söyləyirəm».
27 İsanın onlara Ata barədə danışdığını anlamadılar.
28 Onda İsa dedi: «Bəşər Oğlunu yuxarı qaldırdığınız vaxt biləcəksiniz ki,
Mən Oyam və Özümdən bir şey etmirəm, ancaq Ata Mənə necə öyrədibsə, o
cür danışıram.
29 Məni Göndərən Mənimlədir. O Məni tək qoymadı, çünki Mən daim Onun
xoşuna gələnləri edirəm».
30 İsa bu sözləri söylədiyi zaman bir çox adam Ona iman etdi.

* **8:11** Ən qədim yunan əlyazmalarında bu ayələr yoxdur. * **8:12** Mat. 5:14; Yəh. 9:5 * **8:13** Yəh. 5:31 * **8:17** Qanun. 17:6; 19:15

İbrahim övladları və iblis övladları

31 O zaman İsa Ona inanmış Yəhudilərə dedi: «Əgər siz Mənim sözümə sadiq
qalsanız, həqiqətən, Mənim şagirdlərimsiniz.
32 Onda siz həqiqəti biləcəksiniz və həqiqət sizi azad edəcək».
33 *Yəhudilər İsaya cavab verdilər: «Biz İbrahimin nəslindənik, heç kəsə heç
vaxt kölə olmamışıq. Bəs Sən niyə "azad olacaqsınız" deyirsən?»
34 İsa onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: günah edən hər kəs
günahın köləsidir.
35 Kölə evdə daim qalmaz, oğulsa daim qalar.
36 Buna görə də əgər Oğul sizi azad etsə, həqiqətən də, azad olacaqsınız.
37 İbrahimin nəslindən olduğunuzu bilirəm, ancaq bununla belə, Məni
öldürməyə çalışırsınız. Çünki Mənim sözüm sizin ürəyinizdə yer tapmır.
38 Mən Atanın yanında gördüklərimi söyləyirəm, sizsə öz atanızdan
eşitdiklərinizi† yerinə yetirirsiniz».
39 Onlar İsanın cavabında «bizim atamız İbrahimdir» dedilər. İsa onlara dedi:
«İbrahimin övladları olsaydınız, İbrahimin etdiyi əməlləri edərdiniz.
40 Sizsə indi Məni – Allahdan eşitdiyi həqiqəti sizə söyləyən Adamı öldürməyə
çalışırsınız. İbrahim belə etmədi.
41 Siz öz atanızın əməllərini edirsiniz». Ona dedilər: «Biz zinadan
doğulmamışıq, bizim bir Atamız var, O da Allahdır».
42 İsa onlara dedi: «Əgər Allah sizin Atanız olsaydı, Məni sevərdiniz, çünki
Mən Allahdan çıxıb gəlmişəm və indi buradayam. Mən Özümdən gəlmədim,
lakin O Məni göndərdi.
43 Söylədiyimi niyə anlamırsınız? Çünki Mənim sözümü dinləyə bilmirsiniz.
44 Siz atanız iblisdənsiniz və atanızın arzularını yerinə yetirmək
istəyirsiniz. O, başlanğıcdan qatil idi və həqiqətə sadiq qalmadı, çünki onda
həqiqət yoxdur. Yalan söyləyəndə öz xasiyyətinə görə söyləyir, çünki yalançıdır
və yalanın atasıdır.
45 Mənsə həqiqəti söylədiyim üçün siz Mənə inanmırsınız.
46 Sizdən kim sübut edər ki, Mən bir günah etmişəm? Mən həqiqəti
söyləyirəmsə, niyə Mənə inanmırsınız?
47 Allahdan olan şəxs Allahın sözlərini dinləyər. Sizsə dinləmirsiniz, çünki
Allahdan deyilsiniz».

İsanın izzəti

48 Yəhudilər cavabında Ona dedilər: «Sən Samariyalısan və Səndə cin var.
Məgər doğru demirikmi?»
49 İsa cavab verdi: «Məndə cin yoxdur, amma Atama hörmət edirəm, sizsə
Məni hörmətdən salırsınız.
50 Mən Özümə izzət axtarmıram, Mənə izzət axtaran və bu işi mühakimə edən
Biri var.
51 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: kim Mənim sözümə riayət edərsə, heç
vaxt ölüm görməyəcək».
52 Yəhudilər Ona dedilər: «İndi bildik ki, Səndə cin var. İbrahim də öldü,
peyğəmbərlər də. Amma Sən "kim Mənim sözümə riayət edərsə, heç vaxt
ölməyəcək" deyirsən.
53 Yoxsa Sən atamız İbrahimdən də üstünsən? O da öldü, peyğəmbərlər də.
Axı Sən Özünü kim sayırsan?»

---

* **8:33** Mat. 3:9; Luka 3:8 † **8:38** *Atanızdan eşitdiklərinizi* – bəzi əlyazmalarda *atanızın yanında gördüklərinizi.*

54 İsa cavab verdi: «Əgər Mən Özümü izzətləndirirəmsə, Mənim izzətim
heçdir, amma Məni izzətləndirən Atamdır. Siz Onun barəsində "Allahımızdır"
deyirsiniz,
55 lakin Onu tanımırsınız. Mənsə Onu tanıyıram. Əgər "Onu tanımıram"
desəydim, sizin kimi yalançı olardım. Lakin Mən Onu tanıyıram və sözünə
riayət edirəm.
56 Atanız İbrahim Mənim günümü görəcəyi üçün şad oldu, görüb sevindi».
57 Buna görə Yəhudilər Ona dedilər: «Sənin heç əlli yaşın yoxdur, İbrahimi
necə görmüsən?»
58 *İsa onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: İbrahim olmazdan
qabaq Var Olan Mənəm».
59 O zaman İsanı daşqalaq etmək üçün yerdən daş götürdülər, ancaq İsa
gizləndi və məbəddən çıxdı.‡

9

Kor adamın sağalması

1 İsa yolla gedərkən anadangəlmə kor bir adam gördü.
2 Şagirdləri Ondan soruşdu: «Rabbi, kim günah etdi ki, bu adam kor doğuldu:
özü, yoxsa ata-anası?»
3 İsa cavab verdi: «Nə özü günah etdi, nə də ata-anası. Amma Allahın işləri
onun həyatında görünsün deyə belə oldu.
4 Nə qədər ki gündüzdür, Məni Göndərənin işlərini görməliyik.* Tezliklə gecə
gəlir, o zaman heç kim işləyə bilməz.
5 *Dünyada olduğum müddətdə dünyanın nuru Mənəm».
6 Bu sözləri deyəndən sonra yerə tüpürdü, tüpürcəklə palçıq düzəltdi və
palçığı kor adamın gözlərinə sürtdü.
7 Sonra ona dedi: «Get, Şiloah hovuzunda yuyun». «Şiloah» «göndərilmiş»
deməkdir. O da gedib yuyundu və gözləri açılmış halda qayıtdı.
8 Qonşuları və əvvəllər onu bir dilənçi kimi† tanıyanlar deyirdilər: «Əvvəllər
oturub dilənən adam bu deyilmi?»
9 Bəzisi «odur» dedi, bəzisi «xeyr, amma ona oxşayır» dedi. Özü isə «mənəm»
dedi.
10 Ondan «Elə isə gözlərin necə açıldı?» deyə soruşdular.
11 O cavab verdi: «İsa deyilən Adam palçıq düzəldib gözlərimə sürtdü
və mənə "Şiloah hovuzuna get, yuyun" dedi, mən də gedib yuyundum və
gözlərim açıldı».
12 Ondan «Bəs İsa haradadır?» deyə soruşdular. O isə «bilmirəm» dedi.

Fariseylərin istintaqı

13 Əvvəllər kor olan adamı fariseylərin yanına apardılar.
14 İsanın palçıq düzəldib onun gözlərini açdığı gün Şənbə günü idi.
15 Fariseylər o adamdan gözlərinin necə açıldığını soruşdular. O adam da
onlara dedi: «O mənim gözlərimə palçıq qoydu, mən də yuyundum və indi
görürəm».

---

* **8:58** Çıx. 3:14; Yəh. 1:1; 8:24,28; Vəhy 1:4-6,8 ‡ **8:59** *Məbəddən çıxdı* – bəzi əlyazmalarda *onların arasından keçərək məbəddən çıxdı. Sonra yoluna davam etdi.* * **9:4** *Görməliyik* – bəzi əlyazmalarda *görməliyəm.* * **9:5** Mat. 5:14; Yəh. 8:12 † **9:8** *Bir dilənçi kimi* – bəzi əlyazmalarda *kor olanda.*

16 Onda fariseylərdən bəzisi dedi: «Bu Adam Allahdan gəlməyib, çünki
Şənbə gününə riayət etmir». Başqaları isə dedi: «Günahkar adam belə
əlamətləri necə göstərə bilər?» Onların arasında fikir ayrılığı düşdü.
17 Onda yenə kor adamdan soruşdular: «Bəs sən bu Adam barədə nə
deyirsən? Axı O sənin gözlərini açdı». Kor adam «O, peyğəmbərdir» dedi.
18 Yəhudi başçıları gözləri açılmış adamın ata-anasını çağırmayınca onun kor
olub gözləri açıldığına inanmadılar.
19 Ata-anasından soruşdular: «Kor doğulduğunu söylədiyiniz oğlunuz
budurmu? Elə isə necə olur ki, indi görür?»
20 Ata-anası dedi: «Bilirik ki, bu bizim oğlumuzdur və kor doğulub.
21 Ancaq bilmirik ki, indi necə görür ya gözlərini kim açıb. Özündən soruşun.
Həddi-büluğa çatıb, qoy özü barədə özü danışsın».
22 Ata-anası Yəhudi başçılarından qorxduqları üçün bu sözləri söylədilər,
çünki Yəhudi başçıları artıq qərara almışdılar ki, İsanın Məsih olduğunu iqrar
edən hər kəs sinaqoqdan qovulsun.
23 Buna görə də o adamın ata-anası «həddi-büluğa çatıb, özündən soruşun»
dedi.
24 Yəhudi başçıları əvvəllər kor olan adamı ikinci dəfə çağırıb ona dedilər:
«Allahın izzəti naminə doğru söylə. Biz bu Adamın günahkar olduğunu bilirik».
25 O da cavab verdi: «O Adamın günahkar olub-olmadığını bilmirəm. Bir şeyi
bilirəm ki, əvvəl kor idim, amma indi görürəm».
26 Ondan soruşdular: «O sənə nə etdi? Gözlərini necə açdı?»
27 Onlara cavab verdi: «İndicə sizə söylədim, amma qulaq asmadınız. Niyə
bunu yenə eşitmək istəyirsiniz? Bəlkə siz də Onun şagirdi olmaq istəyirsiniz?»
28 Onu söyüb dedilər: «Onun şagirdi sənsən, bizsə Musanın şagirdləriyik.
29 Biz Allahın Musa ilə danışdığını bilirik, bu Adamınsa haradan gəldiyini
bilmirik».
30 O adam onlara dedi: «Qəribədir ki, siz Onun haradan gəldiyini
bilmirsiniz, amma O mənim gözlərimi açdı.
31 Allahın günahkarlara qulaq asmadığını bilirik, lakin mömin olub Allahın
iradəsinə əməl edən adama Allah qulaq asır.
32 Əzəldən bəri eşidilməyib ki, kimsə anadangəlmə kor bir adamın gözlərini
açsın.
33 Əgər bu Adam Allahdan gəlməsəydi, heç nə edə bilməzdi».
34 Onlar o adama cavab verdilər: «Başdan-ayağa günah içində doğuldun. İndi
sənmi bizə dərs verirsən?» Onda onu bayıra atdılar.

Ruhani korluq

35 O adamı bayıra atdıqlarını İsa eşitdi və onu tapıb dedi: «Sən Bəşər Oğluna‡
iman edirsənmi?»
36 O soruşdu: «Ağa, O kimdir ki, Ona iman edim?»
37 İsa ona dedi: «İndi gördüyün və sənինlə danışan Adam Odur».
38 O da «ya Rəbb, iman edirəm» dedi və İsaya səcdə etdi.
39 İsa dedi: «Mühakimə etmək üçün bu dünyaya gəldim ki, qoy görməyənlər
görsün, görənlərsə kor olsun».
40 Onun yanında olan bəzi fariseylər bu sözləri eşidib «Yoxsa biz də koruq?»
deyə Ondan soruşdular.

‡ **9:35** *Bəşər Oğluna* – bəzi əlyazmalarda *Allahın Oğluna.*

41 İsa onlara dedi: «Əgər kor olsaydınız, günahınız olmazdı. Amma indi
“görürük” dediyiniz üçün günahınız üstünüzdə qalır.

10

Yaxşı çoban

1 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: qoyun ağılına qapıdan girməyib başqa
yerdən aşan oğru və quldurdur.
2 Amma qapıdan girən qoyunların çobanıdır.
3 Keşikçi qapını onun üzünə açar və qoyunlar onun səsinə qulaq asar. O da
öz qoyunlarını adları ilə çağırar və onları çölə çıxarar.
4 Öz qoyunlarının hamısını çölə çıxarandan sonra onların önündə gedər və
qoyunlar da ardınca gedər, çünki onun səsini tanıyırlar.
5 Amma yad adamın ardınca getməzlər, ondan qaçarlar, çünki yad adamların
səsini tanımazlar».
6 İsa bu məsəli onlara söylədi, amma onlar İsanın sözlərinin mənasını
anlamadılar.
7 İsa yenə onlara dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: qoyunların
qapısı Mənəm.
8 Məndən əvvəl gələnlərin hamısı oğru və quldur idi, amma qoyunlar onlara
qulaq asmadı.
9 Qapı Mənəm, kim Məndən girərsə, xilas olar, girib-çıxar və özünə otlaq
tapar.
10 Oğru yalnız qarət etmək, öldürmək və tələf etmək üçün gəlir. Mənsə gəldim
ki, onlar həyata, bol həyata malik olsun.
11 Yaxşı çoban Mənəm, yaxşı çoban qoyunlar uğrunda canını qurban verər.
12 Qoyunların çobanı olmayan muzdur isə canavarın gəldiyini görəndə
onları atıb qaçar, çünki qoyunların sahibi deyil. Canavar da onları qapıb
pərən-pərən salar.
13 Muzdur qaçar, çünki muzdurdur, qoyunlar üçün qayğı çəkməz.
14-15 *Yaxşı çoban Mənəm. Necə ki Ata Məni tanıyır və Mən Atanı tanıyıram,
eləcə də özümünküləri tanıyıram, özümünkülər də Məni tanıyır. Mən quzular
uğrunda canımı qurban verirəm.
16 Bu ağıldan olmayan başqa quzularım var ki, onları da gətirməliyəm.
Onlar da səsimi eşidəcək, beləcə tək sürü, tək Çoban olacaq.
17 Buna görə də Ata Məni sevir, çünki Mən canımı qurban verirəm ki, sonra
onu geri alım.
18 Canımı Məndən heç kəs ala bilməz, amma onu Özüm verirəm. Onu
verməyə də, sonra geri almağa da ixtiyarım var. Bu əmri Atamdan almışam».
19 Bu sözlər üstündə Yəhudilər arasında yenə fikir ayrılığı düşdü.
20 Onların çoxu dedi: «Onda cin var, dəlidir. Niyə Ona qulaq asırsınız?»
21 Başqaları isə dedilər: «Bunlar cinə tutulmuş adamın sözləri deyil. Cin heç
kor adamın gözlərini açа bilərmi?»

Yəhudilərin İsa ilə mübahisəsi

22 O vaxt Yerusəlimdə Təqdis bayramı keçirilirdi. Qış idi.
23 İsa məbədin həyətində olan Süleymanın eyvanında gəzirdi.
24 Yəhudilər İsanın ətrafına yığılıb Ona dedilər: «Nə vaxta qədər ürəyimizi
intizarda saxlayacaqsan? Əgər Sən Məsihsənsə, bizə açıq söylə».

---

* **10:14-15** Mat. 11:27; Luka 10:22

25 İsa onlara cavab verdi: «Sizə söylədim, ancaq buna inanmırsınız. Atamın
adı ilə gördüyüm işlər Mənim barəmdə şəhadət edir.
26 Amma siz inanmırsınız, çünki* Mənim quzularımdan deyilsiniz.
27 Quzularım səsimi eşidir, Mən də onları tanıyıram və Mənim ardımca
gəlirlər.
28 Mən onlara əbədi həyat verirəm. Onlar heç vaxt həlak olmayacaq və heç
kim onları əlimdən qapmayacaq.
29 Onları Mənə verən Atam hamıdan böyükdür. Onları heç kim Atanın
əlindən qapa bilməz.
30 Mən və Ata birik».
31 Yəhudilər yenə yerdən daş götürdülər ki, Onu daşqalaq etsinlər.
32 İsa onlara dedi: «Sizə Atadan gələn çoxlu yaxşı iş göstərdim. Siz bunların
hansına görə Məni daşqalaq etmək istəyirsiniz?»
33 *Yəhudilər Ona cavab verdilər: «Səni yaxşı işinə görə deyil, insan olduğun
halda Özünü Allah sayaraq küfr etdiyinə görə daşqalaq edirik».
34 *İsa onlara dedi: «Məgər sizin öz Qanununuzda yazılmayıb ki, “demişəm:
‹Siz allahlarsınız›”?
35 Allah Öz kəlamını göndərdiyi adamlara “allahlarsınız” deyir. Müqəddəs
Yazı ki pozula bilməz.
36 Bəs siz niyə “Allahın Oğluyam” dediyim üçün Mənə – Atanın təqdis edib
dünyaya göndərdiyi Şəxsə “küfr edirsən” deyirsiniz?
37 Əgər Atamın işlərini görmürəmsə, Mənə inanmayın.
38 Amma bu işləri görürəmsə, Mənə inanmasanız da, bunlara inanın. Onda
Atanın Məndə, Mənim də Atada olduğumu anlayıb bilərsiniz».
39 Onlar yenə İsanı tutmağa çalışdı, amma O, əllərindən sıyrılıb çıxdı.
40 *İsa yenə İordanın o biri sahilinə, Yəhyanın əvvəllər vəftiz etdiyi yerə getdi
və orada qaldı.
41 Çoxlu adam Onun yanına gəlib dedi: «Yəhya heç bir əlamət göstərməsə də,
onun bu Adam barədə dediyi bütün sözlər doğru çıxdı».
42 Bir çox adam da orada İsaya iman etdi.

11

İsa ölən Lazarı dirildir

1 *Lazar adlı bir adam xəstələnmişdi. O, Məryəmlə bacısı Martanın yaşadığı
Bet-Anya kəndindən idi.
2 *Rəbbin üzərinə ətirli yağ çəkib ayaqlarını saçları ilə silən həmin Məryəm
idi. Xəstələnən Lazar onun qardaşı idi.
3 Bu səbəbdən iki bacı «ya Rəbb, sevdiyin adam xəstədir» deyə İsaya xəbər
göndərdi.
4 İsa bunu eşidib dedi: «Bu xəstəliyin nəticəsi ölüm yox, Allahın izzəti və Allah
Oğlunun bununla izzət qazanması olacaq».
5 İsa Martanı, onun bacısını və Lazarı sevirdi.
6 Buna görə də Lazarın xəstələndiyini eşidəndə olduğu yerdə daha iki gün
qaldı.
7 Sonra isə şagirdlərə «yenə Yəhudeyaya gedək» dedi.

---

* **10:26** *Çünki* – bəzi əlyazmalarda *çünki sizə dediyim kimi.* * **10:33** Lev. 24:16 * **10:34** Zəb. 82:6
* **10:40** Yəh. 1:28 * **11:1** Luka 10:38-39 * **11:2** Yəh. 12:3

8 Şagirdlər Ona dedilər: «Rabbi, oradakı Yəhudilər bir az əvvəl Səni daşqalaq
etməyə çalışırdı. Sən yenə də oraya qayıdırsan?»
9 İsa cavab verdi: «Gündə on iki saat yoxdurmu? Kim gündüz vaxtı gəzərsə,
büdrəməz, çünki bu dünyanın nurunu görür.
10 Lakin kim gecə vaxtı gəzərsə, büdrəyər, çünki daxilində nur yoxdur».
11 İsa bu sözləri söylədikdən sonra onlara dedi: «Dostumuz Lazar uyuyub.
Mən onu oyatmaq üçün gedirəm».
12 Onda şagirdlər Ona dedilər: «Əgər uyuyubsa, sağalacaq».
13 İsa onun ölümü barədə danışmışdı, amma onlar elə bildilər ki, yuxuya
getdiyini söyləyib.
14 Onda İsa onlara açıqca dedi: «Lazar ölüb.
15 Mən də sizin uğrunuzda, iman etməyiniz üçün orada olmadığıma
sevinirəm. Amma gəlin onun yanına gedək».
16 «Əkiz» adlanan Tomas o biri şagirdlərə dedi: «Biz də gedək ki, Onunla
ölək».
17 İsa gəlib Lazarın artıq dörd gündən bəri qəbirdə olduğunu bildi.
18 Bet-Anya ilə Yerusəlim arasında on beş stadi* məsafə var idi.
19 Bir çox Yəhudi Marta və Məryəmə qardaşlarının ölümünə görə təsəlli
verməyə gəlmişdi.
20 Marta İsanın gəldiyini eşidəndə Onu qarşılamağa çıxdı, ancaq Məryəm
evdə oturmuşdu.
21 Marta İsaya dedi: «Ya Rəbb, əgər Sən burada olsaydın, qardaşım ölməzdi.
22 Ancaq bilirəm ki, Sən indi də Allahdan nə diləsən, O Sənə verəcək».
23 İsa ona «qardaşın diriləcək» dedi.
24 Marta Ona dedi: «Bilirəm ki, dirilmə zamanı, son gündə o da diriləcək».
25 İsa ona dedi: «Dirilmə və həyat Mənəm. Mənə iman edən ölsə də, yaşayar,
26 yaşayıb Mənə iman edən də heç vaxt ölməz. Buna inanırsanmı?»
27 Marta Ona cavab verdi: «Bəli, ya Rəbb, inanıram ki, dünyaya gəlməli olan
Allahın Oğlu Məsih Sənsən».
28 Marta bunu söylədikdən sonra gedib bacısı Məryəmi gizlicə çağırdı və
dedi: «Müəllim buradadır, səni çağırır».
29 Məryəm bunu eşidən kimi tez qalxıb İsanın yanına getdi.
30 İsa hələ kəndə girməyib Martanın Onu qarşıladığı yerdə qalmışdı.
31 Məryəmlə birgə evdə olan və ona təsəlli verən Yəhudilər qadının tez qalxıb
bayıra çıxdığını görəndə elə bildilər ki, ağlamaq üçün qəbirin yanına gedir.
Buna görə də onun ardınca getdilər.
32 Məryəm İsanın olduğu yerə gəlib Onu gördü və ayaqlarına düşüb dedi: «Ya
Rəbb, əgər Sən burada olsaydın, qardaşım ölməzdi».
33 İsa onun və yanında gələn Yəhudilərin ağladığını görəndə əhvalı pozuldu
və təlaşa düşdü.
34 İsa onlardan «Mərhumu haraya qoymusunuz?» deyə soruşdu. Ona «Ağa,
gəl bax» dedilər.
35 İsa ağladı.
36 Onda Yəhudilər «Bax onu necə də sevirmiş!» söylədilər.
37 Lakin onlardan bəzisi dedi: «Korun gözlərini açan bu Şəxs bir şey edə
bilməzdi ki, bu adam ölməsin?»

* **11:18** *On beş stadi* – təqribən 3 km.

38 O zaman İsa yenə əhvalı pozulmuş halda qəbirin yanına gəldi. Qəbir bir
mağara idi və ağzına daş qoyulmuşdu.
39 İsa «daşı götürün» dedi. Mərhumun bacısı Marta Ona dedi: «Ya Rəbb, artıq
iylənib, çünki öldüyü dörd gündür».
40 İsa dedi: «Axı Mən sənə söyləmədimmi, iman etsən, Allahın izzətini
görəcəksən?»
41 Beləcə daşı[†] götürdülər. İsa da başını yuxarı qaldırıb dedi: «Ey Ata, Məni
eşitdiyin üçün Sənə şükür edirəm.
42 Bilirəm ki, Məni həmişə eşidirsən. Lakin bunu ətrafımda duran xalq üçün
söylədim ki, Məni Sən göndərdiyinə inansınlar».
43 Bu sözləri söylədikdən sonra «Lazar, bayıra çıx!» deyə bərkdən qışqırdı.
44 Ölü də bayıra çıxdı. Onun əl-ayağı sarğılarla və üzü dəsmalla bağlanmışdı.
İsa onlara «onu açın və buraxın getsin» dedi.
45 Onda Məryəmin yanına gələn və İsanın nə etdiyini görən Yəhudilərin bir
çoxu Ona iman etdi.
46 Lakin onlardan bəzisi fariseylərin yanına gedib İsanın nə etdiyini onlara
danışdı.

Fariseylərin İsanı öldürmək niyyətləri
(Mat. 26:1-5; Mark 14:1-2; Luka 22:1-2)

47 Onda başçı kahinlər və fariseylər Ali Şuranı toplayıb dedilər: «Nə edək?
Bu Adam çoxlu əlamət göstərir.
48 Əgər Ona mane olmasaq, hamı Ona iman edəcək. Romalılar da gəlib
məbədimizi və millətimizi məhv edəcək».
49 Orada olanlardan biri, həmin il baş kahin olan Qayafa onlara dedi: «Siz
heç nə bilmirsiniz.
50 Başa düşmürsünüz ki, bütün bu millətin məhv olmağındansa bir Adamın
xalq uğrunda ölməsi sizin üçün[‡] daha yaxşıdır?»
51 O bu sözləri özündən söyləmədi, lakin o il baş kahin olduğu üçün
peyğəmbərlik edib xəbər verdi ki, İsa bu millətin uğrunda –
52 təkcə millətin uğrunda deyil, Allahın hər tərəfə səpələnmiş övladlarını bir
yerə toplamaq üçün öləcək.
53 Beləcə o gündən etibarən İsanı öldürməyi qərara aldılar.
54 Buna görə də İsa daha Yəhudilərin arasında açıq gəzmirdi. Oradan çöllüyə
yaxın diyara, Efrayim adlanan şəhərə getdi və şagirdlərlə orada qaldı.
55 Yəhudilərin Pasxa bayramı yaxınlaşırdı. Çoxlu adam paklanmaq üçün
Pasxadan qabaq kəndlərdən Yerusəlimə getdi.
56 Onlar İsanı axtarırdılar və məbəddə dayanıb bir-birlərinə deyirdilər:
«Necə fikirləşirsiniz? O, bayrama heç gəlməyəcəkmi?»
57 Başçı kahinlər və fariseylər Onu tutmaq məqsədi ilə «harada olduğunu kim
bilirsə, göstərsin» deyə əmr vermişdilər.

12

Məryəmin İsaya hədiyyəsi
(Mat. 26:6-13; Mark 14:3-9)

1 Pasxadan altı gün əvvəl İsa Bet-Anyaya gəldi. İsanın ölülər arasından
diriltdiyi Lazar da orada idi.

[†] **11:41** *Daşı* – bəzi əlyazmalarda *ölünün yatdığı yerdə olan daşı.* [‡] **11:50** *Sizin üçün* – bəzi əlyazmalarda *bizim üçün.*

2 Orada İsanın şərəfinə ziyafət verdilər. Marta xidmət edirdi. Lazar da İsa ilə
birgə süfrə arxasında oturanların arasında idi.
3 *Məryəm isə bir litra* çox qiymətli xalis nard yağını götürərək İsanın
ayaqlarına çəkib onları saçları ilə sildi. Yağın ətri evi bürüdü.
4 Lakin İsanın şagirdlərindən biri, Ona xəyanət edəcək Yəhuda İskaryot dedi:
5 «Nə üçün bu ətir üç yüz dinara satılıb yoxsullara verilmədi?»
6 Bu sözü yoxsulların qayğısına qaldığı üçün deyil, oğru olduğuna görə
söylədi, çünki özündə olan pul qutusuna qoyulanların bir hissəsini oğurlayırdı.
7 Onda İsa dedi: «Qadını rahat burax, qoy bunu Mənim dəfn günüm üçün
saxlasın.
8 *Çünki yoxsullar həmişə sizin yanınızdadır, Mənsə həmişə yanınızda olmay-
acağam».
9 Yəhudilərdən böyük bir kütlə İsanın orada olduğunu öyrənəndə həm İsaya
görə, həm də Onun ölülər arasından diriltdiyi Lazarı görmək üçün oraya gəldi.
10 Onda başçı kahinlər öz aralarında Lazarı da öldürməyi qərara aldılar.
11 Çünki Lazara görə çoxlu Yəhudi gedib İsaya iman edirdi.

İsanın Yerusəlimə daxil olması
(Mat. 21:1-11; Mark 11:1-11; Luka 19:28-40)

12 Ertəsi gün bayrama gələn böyük kütlə İsanın Yerusəlimə gələcəyini
eşidəndə
13 *xurma budaqları götürərək Onu qarşılamağa çıxdı. Onlar
«Hosanna!†
Rəbbin ismi ilə gələn İsrailin Padşahına alqış olsun!»
deyə qışqırırdı.
14 İsa bir sıpa tapıb belinə mindi. Necə ki yazılıb:
15 *«Ey Sion qızı,‡ qorxma.
Bax Padşahın bir sıpaya minib gəlir».
16 Şagirdləri o zaman bu şeyləri anlamadılar. Lakin İsa izzətlənəndən sonra
barəsində bunun yazıldığını və xalqın Ona nə etdiyini yada saldılar.
17 İsanın Lazarı qəbirdən çağırıb ölülər arasından diriltdiyi zaman Onun
yanında olan camaat buna şahid idi.
18 Xalq İsanın bu əlaməti göstərdiyini eşitmişdi, buna görə də Onu qarşılamağa
çıxdı.
19 Bu səbəbdən fariseylər bir-birlərinə dedilər: «Baxın əlinizdən bir iş gəlmir.
Artıq aləm Onun ardınca getdi».

İsa öləcəyini əvvəlcədən bildirir

20 Bayramda Yerusəlimə ibadətə gələnlər arasında bəzi Yunanlar da var idi.
21 Onlar Qalileyanın Bet-Sayda şəhərindən olan Filipin yanına gəlib «ağa,
biz İsanı görmək istəyirik» deyə ondan xahiş etdilər.
22 Filip gəlib Andreyə söylədi, Andrey və Filip də birgə gəlib İsaya xəbər
verdilər.
23 İsa cavabında dedi: «Bəşər Oğlunun izzətlənmək vaxtı gəldi.
24 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: əgər bir buğda dənəsi torpağa düşüb
ölmürsə, tək qalır, amma ölürsə, çoxlu məhsul verir.

---

* **12:3** Luka 7:37-38 * **12:3** *Bir litra* – təqribən 300 qr. * **12:8** Qanun. 15:11 * **12:13** Zəb. 118:25-26 † **12:13** *Hosanna* – ibrani dilində *xilas et.* Nida kimi işlənir. * **12:15** Zək. 9:9 ‡ **12:15** *Sion qızı* – yəni Yerusəlim əhalisi.

25 *Öz canını sevən kəs onu itirər, bu dünyada canı üçün qayğı çəkməyənsə
onu əbədi həyat üçün qoruyar.
26 Kim Mənə xidmət etmək istəsə, ardımca gəlsin. Mən harada olacağamsa,
Mənim xidmətçim də orada olacaq. Kim Mənə xidmət etsə, Ata ona hörmət
edəcək.
27 İndi ürəyim təlaş keçirir. Nə deyim? "Ey Ata, Məni bu andan xilas et"
deyimmi? Lakin Mən elə bu an üçün gəldim.
28 Ey Ata, Öz adını izzətləndir!» Bunun cavabında göydən «Öz adımı
izzətləndirdim, yenə də izzətləndirəcəyəm» deyə bir səs gəldi.
29 Orada duran xalqın bir qismi «göy guruldadı» dedi, başqaları isə «Onunla
bir mələk danışdı» söylədi.
30 İsa cavab verdi: «Bu səs Mənim üçün deyil, sizin üçün gəldi.
31 İndi isə bu dünyaya hökm veriləcək və bu dünyanın hökmdarı§ bayıra
atılacaq.
32 Mən yerdən yuxarı qaldırılsam, bütün insanları Özümə cəzb edəcəyəm».
33 İsa bu sözü söyləməklə necə bir ölümlə öləcəyinə işarə etdi.
34 *Xalq Onun cavabında dedi: «Qanundan eşitdiyimizə görə Məsih əbədi
qalacaq. Bəs Sən niyə "Bəşər Oğlu yuxarı qaldırılmalıdır" deyirsən? Bu Bəşər
Oğlu kimdir?»
35 Onda İsa onlara dedi: «Qısa bir müddət də nur sizin aranızda olacaq.
Nurunuz olarkən gəzin ki, sizi qaranlıq tutmasın. Çünki qaranlıqda gəzən
hara getdiyini bilməz.
36 Nurunuz var ikən nura iman edin ki, nur övladları olasınız».

Xalqın inadkarlığı

İsa bu sözləri söyləyəndən sonra gedib onlardan gizləndi.
37 Onların qabağında bu qədər əlamət göstərdiyi halda yenə Ona iman
etmirdilər.
38 *Bunlar ona görə baş verdi ki, Yeşaya peyğəmbərin bu sözləri yerinə
yetsin:
«Ya Rəbb, xəbərimizə kim inandı,
Rəbbin gücü kimə zühur oldu?»
39 Onlar iman edə bilmirdilər, ona görə ki Yeşaya başqa yerdə deyib:
40 *«Allah onların gözlərini kor etdi
Və ürəklərini kütləşdirdi ki,
Gözləri ilə görməsinlər,
Ürəkləri ilə anlamasınlar
Və Mənə sarı dönməsinlər ki,
Mən onlara şəfa verim».
41 Yeşaya İsanın ehtişamını gördüyü üçün bu sözləri deyərək Onun barəsində
danışıb.
42 Bununla bərabər, rəhbərlərdən bir çoxu İsaya iman etdi, lakin sinaqoqdan
qovulmasınlar deyə fariseylərə görə bunu açıq bildirmədilər.
43 Çünki insanlardan izzət qazanmağı Allahdan izzət almaqdan artıq sevdilər.
44 İsa nida edib dedi: «Mənə iman edən Mənə deyil, Məni Göndərənə iman
edir.

---

* **12:25** Mat. 10:39; 16:25; Mark 8:35; Luka 9:24; 17:33
§ **12:31** *Bu dünyanın hökmdarı* – yəni Şeytan.
* **12:34** Zəb. 110:4; Yeş. 9:7; Yez. 37:25; Dan. 7:14
* **12:38** Yeş. 53:1
* **12:40** Yeş. 6:10; Mat. 13:14-15; Mark 4:12; Həv. 28:26-27

45 Məni görən də Məni Göndərəni görür.
46 Mən dünyaya nur olub gəldim ki, Mənə iman edən hər kəs qaranlıqda qalmasın.
47 Kim sözlərimi eşidib onlara riayət etməzsə,** Mən onu mühakimə etmərəm, çünki dünyanı mühakimə etmək üçün deyil, onu xilas etmək üçün gəldim.
48 Məni rədd edib sözlərimi qəbul etməyəni mühakimə edən bir şey var: bu da Mənim söylədiyim sözdür ki, son gündə onu mühakimə edəcək.
49 Çünki Mən Özümdən söyləmədim, Məni göndərən Ata nə deyəcəyim və nə söyləyəcəyim haqqında Mənə əmr verdi.
50 Mən bilirəm ki, Onun əmri əbədi həyatdır. Beləcə Mənim söylədiklərimi Ata Mənə necə dedisə, eləcə də söyləyirəm».

13

İsa şagirdlərinin ayaqlarını yuyur

1 Pasxa bayramı ərəfəsi idi. İsa artıq bu dünyadan ayrılıb Atanın yanına gedəcəyi məqamın gəldiyini bilirdi. O, dünyada Özünə məxsus olanları həmişə sevmişdi və axıra qədər də sevdi.
2 Axşam yeməyi zamanı iblis artıq Ona xəyanət etmək fikrini Şimon İskaryot oğlu Yəhudanın ürəyinə qoymuşdu.
3 İsa Atanın hər şeyi Onun ixtiyarına verdiyini, Allahdan gəldiyini və Allahın yanına qayıdacağını bilirdi.
4 O, süfrədən qalxıb üst paltarını bir yana qoydu və bir dəsmal götürüb belinə bağladı.
5 Sonra ləyənə su töküb şagirdlərin ayaqlarını yumağa və belinə bağladığı dəsmalla silməyə başladı.
6 İsa Şimon Peterə yaxınlaşanda o, İsaya «Ya Rəbb, Sənmi mənim ayaqlarımı yuyacaqsan?» dedi.
7 İsa cavabında ona dedi: «Mənim nə etdiyimi sən indi bilməzsən, amma sonra anlayacaqsan».
8 Peter Ona dedi: «Mənim ayaqlarımı heç vaxt yumayacaqsan!» İsa ona cavab verdi: «Əgər səni yumasam, Mənim yanımda yerin olmaz».
9 Şimon Peter Ona dedi: «Ya Rəbb, təkcə ayaqlarımı deyil, əllərimi və başımı da yu».
10 İsa ona dedi: «Çimmiş adam üçün təkcə ayaqlarını yumaq kifayətdir, çünki başdan-başa təmizdir. Siz də təmizsiniz, amma hamınız yox».
11 Çünki Ona kimin xəyanət edəcəyini bilirdi, buna görə də «hamınız təmiz deyilsiniz» söylədi.
12 *İsa onların ayaqlarını yuduqdan sonra paltarını geyindi və yenə süfrəyə oturaraq onlara dedi: «Mənim sizə nə etdiyimi bilirsinizmi?
13 Siz Məni "Müəllim" və "Rəbb" deyə çağırırsınız və doğru deyirsiniz, çünki Mən elə Oyam.
14 İndi ki Mən Rəbb və Müəllim olduğum halda sizin ayaqlarınızı yudum, siz də bir-birinizin ayaqlarını yumalısınız.
15 Çünki sizə nümunə göstərdim ki, Mənim sizə etdiyimi siz də bir-birinizə edəsiniz.

** **12:47** *Onlara riayət etməzsə* – bəzi əlyazmalarda *inanmazsa.* * **13:12** Luka 22:27

16 *Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: qul ağasından, elçi də onu göndərəndən üstün deyil.
17 Əgər bu şeyləri bilib onlara əməl edirsinizsə, bəxtiyarsınız.
18 *Hamınız barədə söyləmirəm. Mən Öz seçdiklərimi tanıyıram. Amma qoy "çörəyimi yeyən Mənə xəyanət etdi" deyən Müqəddəs Yazı yerinə yetsin.
19 İndi bu şeylər baş verməzdən əvvəl sizə bunları söyləyirəm ki, baş verəndə inanasınız: Mən Oyam.
20 *Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Mənim göndərdiyim bir nəfəri qəbul edən şəxs Məni qəbul edər, Məni qəbul edən də Məni Göndərəni qəbul edər».

Yəhudanın xəyanəti
(Mat. 26:20-25; Mark 14:17-21; Luka 22:21-33)

21 İsa bu sözləri söylədikdən sonra ürəyi təlaşa düşdü və şəhadət edib dedi: «Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: sizlərdən biri Mənə xəyanət edəcək».
22 Şagirdlər Onun kimin barəsində danışdığını bilməyib çaşqınlıq içində qalaraq bir-birlərinə baxırdılar.
23 Şagirdlərindən biri – İsanın sevimli şagirdi Onun köksünə sığınmışdı.
24 Şimon Peter həmin şagirdə işarə etdi ki, kimin barəsində danışdığını Ondan soruşsun.
25 Həmin şagird İsanın sinəsinə əyilərək Ondan soruşdu: «Ya Rəbb, o kimdir?»
26 İsa cavab verdi: «Bu çörək tikəsini batırıb kimə versəm, odur». Tikəni batırıb Şimon İskaryot oğlu Yəhudaya verdi.
27 Yəhuda tikəni alan kimi Şeytan onun içinə girdi. İsa ona «Nə edəcəksənsə, tez et!» dedi.
28 İsanın bunu niyə ona söylədiyini süfrədə oturanların heç biri başa düşmədi.
29 Pul qutusu Yəhudada olduğu üçün bəziləri güman etdi ki, İsa ona «bayrama bizə lazım olan şeyləri al» yaxud «yoxsullara bir şey ver» deyir.
30 Yəhuda tikəni alan kimi dərhal bayıra çıxdı. Artıq gecə idi.

Bir-birinizi sevin

31 O çıxandan sonra İsa dedi: «İndi Bəşər Oğlu izzətləndi və Allah da Onda izzətləndi.
32 İndi ki Allah Onda izzətləndi, Allah da Onu Özündə izzətləndirəcək, tezliklə izzətləndirəcək.
33 *Ey övladlarım! Az bir müddət də sizinlə olacağam. Siz Məni axtaracaqsınız. Yəhudilərə "Mənim getdiyim yerə siz gələ bilməzsiniz" dediyim kimi indi sizə də bunu söyləyirəm.
34 *Sizə yeni bir əmr verirəm: bir-birinizi sevin, Mən sizi sevdiyim kimi siz də bir-birinizi sevin.
35 Əgər bir-birinizə məhəbbətiniz olsa, bütün insanlar biləcək ki, siz Mənim şagirdlərimsiniz».

Peterin inkarı barədə peyğəmbərlik
(Mat. 26:31-35; Mark 14:27-31; Luka 22:31-34)

36 Şimon Peter İsadan soruşdu: «Ya Rəbb, hara gedirsən?» İsa cavab verdi: «Getdiyim yerə indi ardımca gələ bilməzsən, amma sonra ardımca gələcəksən».

---

* **13:16** Mat. 10:24; Luka 6:40; Yəh. 15:20 * **13:18** Zəb. 41:9 * **13:20** Mat. 10:40; Mark 9:37; Luka 9:48; 10:16 * **13:33** Yəh. 7:34 * **13:34** Yəh. 15:12,17; 1Yəh. 3:23; 2Yəh. 5

37 Peter Ona dedi: «Ya Rəbb, niyə indi ardınca gələ bilmərəm? Sənin üçün
canımı qurban verərəm».
38 İsa ona dedi: «Mənim üçün canını qurban verərsənmi? Doğrusunu,
doğrusunu sənə deyirəm: xoruz banlamazdan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar
edəcəksən.

14

İsa Allaha gedən yoldur

1 Qoy ürəyiniz təlaşa düşməsin. Allaha iman edin, Mənə də iman edin.
2 Atamın evində çoxlu məskən var. Əgər olmasaydı, sizə deyərdim ki, sizin
üçün yer hazırlamağa gedirəm?
3 Gedib sizin üçün yer hazırlayandan sonra yenə gəlib sizi Öz yanıma
götürəcəyəm ki, Mənim olduğum yerdə siz də olasınız.
4 Gedəcəyim yerə aparan* yolu tanıyırsınız».
5 Tomas İsaya dedi: «Ya Rəbb, hara gedəcəyini bilmirik, yolu necə tanıya
bilərik?»
6 İsa ona dedi: «Yol, həqiqət və həyat Mənəm. Mənim vasitəm olmadan heç
kim Atanın yanına gələ bilməz.
7 Əgər Məni tanısaydınız, Atamı da tanıyardınız. İndidən siz Onu tanıyırsınız,
Onu görmüsünüz».
8 Filip Ona dedi: «Ya Rəbb, Atanı bizə göstər, bu bizim üçün kifayətdir».
9 İsa ona dedi: «Xeyli müddətdir ki, Mən sizinləyəm, Məni tanımadınmı, Filip?
Məni görən, Atanı görmüş olur. Bəs sən niyə "Atanı bizə göstər" deyirsən?
10 Mənim Atada, Atanın da Məndə olduğuna inanmırsanmı? Sizə söylədiyim
sözləri Özümdən söyləmirəm, Məndə olan Ata Öz işlərini görür.
11 Mən Atadayam, Ata da Məndədir, bu sözümə inanın. Heç olmasa o işlərə
görə inanın.
12 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: Mənə iman edən şəxs Mənim etdiyim
işləri özü də edəcək, hətta bunlardan da artığını edəcək. Çünki Mən Atanın
yanına gedirəm
13 və Mənim adımla hər nə diləsəniz, onu edəcəyəm ki, Ata Oğulda izzətlənsin.
14 Əgər Mənim adımla Məndən bir şey diləsəniz, onu edəcəyəm.

Müqəddəs Ruh barədə vəd

15 Əgər Məni sevirsinizsə, əmrlərimə riayət edəcəksiniz.
16 Mən də Atadan xahiş edəcəyəm və O sizə başqa bir Vəsatətçi göndərəcək
ki, daim sizinlə olsun.
17 O, həqiqət Ruhudur. Onu dünya qəbul edə bilməz, çünki Onu nə görür, nə
də tanıyır. Sizsə Onu tanıyırsınız, çünki sizinlə qalır və daxilinizdə olacaq.
18 Sizi yetim qoymaram, yanınıza gələcəyəm.
19 Az bir müddətdən sonra dünya daha Məni görməyəcək, amma siz Məni
görəcəksiniz. Mən yaşadığım üçün siz də yaşayacaqsınız.
20 O gün biləcəksiniz ki, Mən Atamdayam, siz Məndəsiniz və Mən sizdəyəm.
21 Kim əmrlərimə bağlı qalıb onlara riayət edirsə, Məni sevən odur. Məni
sevəni Atam sevəcək. Mən də onu sevib Özümü ona zahir edəcəyəm».
22 İskaryot deyil, o biri Yəhuda Ona dedi: «Ya Rəbb, necə olacaq ki, Özünü
dünyaya deyil, bizə zahir edəcəksən?»

---

* **14:4** *Gedəcəyim yerə aparan* – bəzi əlyazmalarda *Hara gedəcəyimi bilirsiniz və oraya aparan.*

23 İsa ona cavab verdi: «Kim Məni sevsə, sözümə riayət edər, Atam da onu
sevər və Biz onun yanına gəlib onunla məskən salarıq.
24 Məni sevməyənsə sözlərimə riayət etməz. Eşitdiyiniz söz Mənim deyil,
Məni göndərən Atanın sözüdür.
25 Hələ yanınızda qalarkən sizə bu sözləri söylədim.
26 Lakin Vəsatətçi – Atanın Mənim adımla göndərəcəyi Müqəddəs Ruh hər şeyi
sizə öyrədəcək və söylədiyim bütün sözləri yadınıza salacaq.
27 Aranızda sülh qoyub gedirəm, Öz sülhümü sizə verirəm. Mən onu sizə
dünyanın verdiyi kimi vermirəm. Qoy ürəyiniz təlaşa düşməsin və qorxmayın.
28 Sizə "indi gedirəm, sonra yenə yanınıza gələcəyəm" söylədiyimi eşitdiniz.
Əgər Məni sevsəydiniz, Atanın yanına gedəcəyimə sevinərdiniz, çünki Ata
Məndən üstündür.
29 Bunu indi öncədən sizə söylədim ki, baş verəndə buna inanasınız.
30 Daha sizinlə çox danışmayacağam, çünki bu dünyanın hökmdarı gəlir. Onun
Mənim üzərimdə heç bir səlahiyyəti yoxdur.
31 Ancaq dünya bilməlidir ki, Mən Atanı sevirəm və Ata Mənə nə əmr etdisə,
ona əməl edirəm. İndi isə qalxın buradan gedək.

15

Meynə və budaqlar

1 Mən həqiqi Meynəyəm, Atam da Bağbandır.
2 Məndə olub bəhrə verməyən hər budağı Atam qoparır. Bəhrə verən hər
budağı isə budayıb təmizləyir ki, daha çox bəhrə versin.
3 Sizə söylədiyim söz sayəsində siz artıq təmizsiniz.
4 Məndə qalın, Mən də sizdə qalım. Budaq meynədə qalmasa, özündən bəhrə
vermədiyi kimi siz də Məndə qalmasanız, bəhrə verə bilməzsiniz.
5 Meynə Mənəm, sizsə budaqlarsınız. Kim Məndə qalsa, Mən də onda
qalsam, çoxlu bəhrə verər, çünki Mənsiz heç nə edə bilməzsiniz.
6 Kim Məndə qalmasa, budaq kimi kənara atılıb quruyar. Belə budaqlar
yığılıb oda atılaraq yanar.
7 Əgər Məndə qalsanız və sözlərim sizdə qalsa, nə istəyirsinizsə, diləyin, sizə
veriləcək.
8 Sizin çoxlu bəhrə verərək Mənim şagirdlərim olmağınızla Atam izzətlənir.
9 Ata Məni sevdiyi kimi Mən də sizi sevdim. Mənim məhəbbətimdə qalın.
10 Əgər əmrlərimə riayət etsəniz, Mənim məhəbbətimdə qalacaqsınız, necə
ki Mən Atamın əmrlərinə riayət edərək Onun məhəbbətində qalıram.
11 Bu sözləri sizə söylədim ki, sevincim sizdə olsun və sevinciniz kamil
olsun.
12 *Mənim əmrim belədir: Mən sizi sevdiyim kimi siz də bir-birinizi sevin.
13 Heç kəsin məhəbbəti dostları uğrunda canını qurban verən adamın
məhəbbətindən üstün ola bilməz.
14 Əgər sizə əmr etdiyim şeylərə əməl etsəniz, siz Mənim dostlarımsınız.
15 Artıq sizə qul demirəm, çünki qul ağasının nə etdiyini bilmir. Mən sizə
dost deyirəm, çünki Atamdan eşitdiyim bütün sözləri sizə bildirdim.
16 Siz Məni seçmədiniz, Mən sizi seçib təyin etdim ki, gedib bəhrə verəsiniz
və bəhrəniz çox qalsın. Beləcə Mənim adımla Atadan nə diləyirsinizsə, O sizə
verəcək.
17 Beləliklə, sizə əmr edirəm: bir-birinizi sevin.

* **15:12** Yəh. 13:34; 15:17; 1Yəh. 3:23; 2Yəh. 5

Dünyanın nifrəti

18 Əgər dünya sizə nifrət edərsə, onda yada salın ki, sizdən əvvəl Mənə nifrət
edib.
19 Əgər dünyadan olsaydınız, dünya özündən olan sizləri sevərdi. Amma siz
dünyadan deyilsiniz, Mən sizi dünyadan seçdim, buna görə dünya sizə nifrət
edir.
20 *Mənim sizə söylədiyim sözü yadınıza salın: “Qul ağasından üstün deyil”.
Əgər Məni təqib etdilərsə, sizi də təqib edəcəklər, Mənim sözümə riayət et-
dilərsə, sizin də sözünüzə riayət edəcəklər.
21 Lakin bunların hamısını sizə Mənim adıma görə edəcəklər, çünki Məni
Göndərəni tanımırlar.
22 Əgər gəlib onlara söyləməsəydim, günahları olmazdı, amma indi günahları
üçün bəhanələri yoxdur.
23 Mənə nifrət edən Atama da nifrət edir.
24 Əgər Məndən başqa heç kəsin etmədiyi işləri onların arasında
etməsəydim, günahları olmazdı. Amma indi Mənim nə etdiyimi gördülər,
həm Mənə, həm də Atama nifrət etdilər.
25 *Lakin bu ona görə baş verdi ki, öz Qanunlarında yazılan “Mənə nahaq-
dan nifrət etdilər” sözü yerinə yetsin.
26 Atadan sizə göndərəcəyim Vəsatətçi – Atanın yanından çıxan həqiqət Ruhu
gəldiyi zaman Mənim barəmdə şəhadət edəcək.
27 Siz də şəhadət edəcəksiniz, çünki başlanğıcdan Mənimlə birlikdəsiniz.

16

1 Büdrəməyəsiniz deyə bunları sizə söylədim.
2 Sizi sinaqoqlardan qovacaqlar. Hətta o zaman gəlir ki, sizi öldürən hər kəs
Allaha xidmət etdiyini zənn edəcək.
3 Onlar bunları edəcəklər, çünki nə Atanı, nə də Məni tanıdılar.
4 İndi bu şeyləri sizə bildirdim ki, vaxtı gələndə sizə söylədiyimi yada
salasınız.

Müqəddəs Ruhun işi

Əvvəldən bunları sizə söyləmədim, çünki sizinlə birlikdə idim.
5 İndi isə Məni Göndərənin yanına gedirəm və heç biriniz Məndən “Hara
gedirsən?” deyə soruşmur.
6 Amma sizə bu şeyləri söylədiyim üçün ürəyiniz kədərlə doldu.
7 Bununla belə, Mən sizə həqiqəti söyləyirəm: Mənim getməyim sizin
xeyrinizədir. Çünki getməsəm, Vəsatətçi yanınıza gəlməz, amma getsəm, Onu
sizə göndərəcəyəm.
8 O gələndə günah, salehlik və mühakimə barədə dünyanı ifşa edəcək:
9 günah barədə, çünki Mənə iman etmirlər;
10 salehlik barədə, çünki Atanın yanına gedirəm və daha Məni
görməyəcəksiniz;
11 mühakimə barədə, çünki bu dünyanın hökmdarı mühakimə olunub.
12 Hələ sizə söylənəcək çoxlu sözüm var, amma indi bunlar ağlınıza sığmaz.
13 Lakin O – həqiqət Ruhu gələndə sizə hər həqiqətə yol göstərəcək. Çünki
heç nəyi Özündən söyləməyəcək, nə eşidirsə, onu söyləyəcək və gələcəyi sizə
bildirəcək.
14 O Məni izzətləndirəcək, çünki Mənim olandan götürüb sizə bildirəcək.

* **15:20** Mat. 10:24; Luka 6:40; Yəh. 13:16 * **15:25** Zəb. 35:19; 69:4

15 Atanın hər nəyi varsa, Mənimdir. Buna görə də “Mənim olandan götürüb
sizə bildirəcək” söylədim.
16 Az bir müddətdən sonra Məni artıq görməyəcəksiniz, az bir müddətdən də
sonra Məni yenə görəcəksiniz».*

Kədəriniz sevincə dönəcək

17 O vaxt İsanın bəzi şagirdləri bir-birinə dedilər: «“Az bir müddətdən sonra
Məni görməyəcəksiniz, az bir müddətdən də sonra yenə görəcəksiniz” və “çünki
Atanın yanına gedirəm” sözlərinin mənası nədir?»
18 Öz aralarında soruşurdular: «Söylədiyi “az bir müddət” nə deməkdir? Nə
dediyini anlamırıq».
19 İsa Ondan soruşmaq istədiklərini bilib onlara dedi: «“Az bir müddətdən
sonra Məni görməyəcəksiniz, az bir müddətdən də sonra yenə görəcəksiniz”
sözüm barədəmi bir-birinizdən soruşursunuz?
20 Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: siz ağlayıb nalə çəkəcəksiniz, dünya
isə sevinəcək; siz kədərlənəcəksiniz, amma kədəriniz sevincə dönəcək.
21 Qadın doğuş zamanı kədərlənər, çünki vaxtı çatıb. Amma uşağı doğandan
sonra dünyaya bir insan gətirməyinin sevincinə görə çəkdiyi ağrını yaddan
çıxarar.
22 Beləcə siz də indi kədərlisiniz. Lakin Mən sizi yenə görəcəyəm, onda
ürəyiniz sevinəcək və heç kəs sevincinizi sizdən ala bilməyəcək.
23 O gün Məndən heç nə soruşmayacaqsınız. Doğrusunu, doğrusunu sizə
deyirəm: Mənim adımla Atadan nə diləyirsinizsə, O sizə verəcək.
24 İndiyə qədər Mənim adımla heç nə diləmədiniz. Diləyin, alacaqsınız, ta ki
sevinciniz kamil olsun.
25 Sizə bu şeyləri məsəllərlə söylədim. İndi elə bir zaman gəlir ki, daha
məsəllərlə sizinlə danışmayacağam, amma Ata barədə sizə açıq danışacağam.
26 O gün siz Mənim adımla diləyəcəksiniz. Mən sizin barənizdə Atadan bir
şey xahiş edəcəyimi söyləmirəm.
27 Axı Ata Özü sizi sevir, çünki siz Məni sevdiniz və Mənim Allahın yanından
gəldiyimə inandınız.
28 Atanın yanından dünyaya gəldim, yenə dünyanı tərk edib Atanın yanına
gedirəm».
29 Şagirdləri dedi: «Budur, indi açıq danışırsan, heç bir məsəl söyləmirsən.
30 İndi anlayırıq ki, Sən hər şeyi bilirsən və heç kəsin Səndən soruşmasına
ehtiyacın yoxdur. Buna görə də Allahdan gəldiyinə inanırıq».
31 İsa onlara dedi: «İndi inanırsınızmı?
32 Budur, hər birinizin dağılıb öz evinə gedəcəyiniz və Məni tək qoyacağınız
vaxt gəlir və artıq gəlib. Amma Mən tək deyiləm, çünki Ata Mənimlədir.
33 Məndə sülhünüz olsun deyə bunları sizə söylədim. Dünyada əziyyətiniz
var, amma cəsarətli olun! Mən dünyaya qalib gəldim».

17

İsa şagirdləri üçün yalvarır

1 İsa bunları söylədikdən sonra başını göyə qaldırıb dedi: «Ey Ata, vaxt gəldi;
Öz Oğlunu izzətləndir ki, Oğul da Səni izzətləndirsin.
2 Sən Ona bütün bəşər üzərində səlahiyyət verdin ki, Ona verdiyin şəxslərin
hamısına əbədi həyat versin.

* **16:16** *Görəcəksiniz* – bəzi əlyazmalarda *görəcəksiniz. Çünki Atanın yanına gedirəm.*

3 Əbədi həyat da budur ki, Səni – yeganə həqiqi Allahı və göndərdiyin İsa
Məsihi tanısınlar.
4 Mən yerinə yetirməyi tapşırdığın işi tamamlamaqla Səni yer üzündə
izzətləndirdim.
5 Ey Ata, dünya yaranmazdan əvvəl Mən Sənin yanında olarkən malik
olduğum izzəti indi Mənə Öz yanında ver.
6 Dünyadan Mənə verdiyin adamlara Sənin adını aşkar etdim. Onlar Səninki
idi. Sən onları Mənə verdin və onlar Sənin sözünə riayət etdilər.
7 İndi də bilirlər ki, Mənə verdiyin bütün şeylər Səndəndir.
8 Çünki Mənə bildirdiyin sözləri onlara bildirdim, onlar da qəbul etdilər.
Sənin yanından çıxıb gəldiyimi əminliklə bildilər və Məni Sən göndərdiyinə
inandılar.
9 Mənim onlar üçün xahişim var. Dünya üçün deyil, Mənə verdiyin kəslər
üçün xahişim var, çünki onlar Səninkidir.
10 Mənim olan hər şey Sənindir, Sənin olanlar da Mənimdir və Mən onlarda
izzətlənmişəm.
11 Mən artıq dünyada deyiləm, onlarsa dünyadadır və Mən Sənin yanına
gəlirəm. Ey Müqəddəs Ata, onları Mənə verdiyin adınla qoru ki, Bizim kimi
bir olsunlar.
12 *Onlarla birlikdə olduğum zaman onları Mənə verdiyin adınla* qoruyur-
dum. Onları saxladım və Müqəddəs Yazı yerinə yetsin deyə həlaka gedən
adamdan başqa, onlardan heç biri həlak olmadı.
13 İndi isə Sənin yanına gəlirəm. Dünyada ikən bu sözləri söyləyirəm ki,
Mənim sevincim onlarda kamil olsun.
14 Mən onlara Sənin sözünü verdim. Dünya isə onlara nifrət etdi, çünki Mən
dünyadan olmadığım kimi onlar da dünyadan deyil.
15 Onları dünyadan götürməyi deyil, şər olandan qorumağı Səndən xahiş
edirəm.
16 Mən dünyadan olmadığım kimi onlar da dünyadan deyil.
17 Onları həqiqətlə təqdis et. Sənin sözün həqiqətdir.
18 Sən Məni dünyaya göndərdiyin kimi Mən də onları dünyaya göndərdim.
19 Mən Özümü onların uğrunda təqdis edirəm ki, onlar da həqiqətlə təqdis
olunsun.
20 Yalnız onlar üçün deyil, onların sözü ilə Mənə iman edənlər üçün də xahiş
edirəm ki,
21 hamısı bir olsun. Ey Ata, Sən Məndə, Mən də Səndə olduğum kimi onlar
da Bizdə olsun† ki, dünya Sənin Məni göndərdiyinə inansın.
22 Mənə verdiyin izzəti Mən də onlara verdim ki, Biz bir olduğumuz kimi
onlar da bir olsun.
23 Mən onlarda, Sən də Məndə olmaqla bütünlüklə bir olsunlar ki, dünya
Sənin Məni göndərdiyini, Məni sevdiyin kimi onları da sevdiyini bilsin.
24 Ey Ata, istəyirəm ki, Mənə verdiyin şəxslər də Mənim olduğum yerdə
Mənimlə birlikdə olub Mənim izzətimi görsünlər. Bu izzəti dünya yaranmaz-
dan əvvəl Məni sevdiyin üçün Mənə verdin.
25 Ey ədalətli Ata, dünya Səni tanımadı, Mənsə Səni tanıdım, bunlar da Sənin
Məni göndərdiyini bildilər.
26 Sənin adını onlara bildirdim və yenə bildirəcəyəm ki, Sənin Mənə
bəslədiyin məhəbbət onlarda olsun, Mən də onlarda olum».

---

* **17:12** Zəb. 41:9; Yəh. 13:18 * **17:12** *Onlarla birlikdə ... adınla* – bəzi əlyazmalarda *Dünyada onlarla birlikdə olduğum zaman Mənə verdiyin kəsləri adınla.* † **17:21** *Olsun* – bəzi əlyazmalarda *bir olsun.*

18

İsanın həbs olunması
(Mat. 26:47-56; Mark 14:43-50; Luka 22:55-57)

1 İsa bunları söylədikdən sonra şagirdləri ilə birgə çıxıb Qidron vadisinin o
biri tayına keçdi. Orada bir bağça var idi. İsa və şagirdləri oraya girdilər.
2 Ona xəyanət edən Yəhuda da bu yeri tanıyırdı, çünki İsa tez-tez şagirdləri
ilə orada yığışırdı.
3 Beləcə Yəhuda bir alay əsgərlə başçı kahinlərin və fariseylərin göndərdiyi
bəzi mühafizəçiləri götürüb çıraqlar, məşəllər və silahlarla oraya gəldi.
4 İsa başına gələcək hər şeyi bildiyi üçün qabağa çıxdı və «Kimi axtarırsınız?»
deyə onlardan soruşdu.
5 Ona cavab verdilər: «Nazaretli İsanı». İsa onlara «Mənəm» dedi. Ona
xəyanət edən Yəhuda da onlarla yanaşı idi.
6 İsa onlara «Mənəm» deyəndə geri çəkilib yerə qapandılar.
7 Onda yenə «Kimi axtarırsınız?» deyə onlardan soruşdu. Onlar da «Nazaretli
İsanı» dedilər.
8 İsa cavab verdi: «Sizə dedim ki, Mənəm. Əgər Məni axtarırsınızsa,
yanımdakıları buraxın getsinlər».
9 Bunu etdi ki, əvvəlcə dediyi «Mənə verdiyin şəxslərin heç birini həlak
olmağa qoymadım» sözü yerinə yetsin.
10 Şimon Peterin yanında qılınc var idi. Onu çəkib baş kahinin qulunu
vuraraq sağ qulağını kəsdi. O qulun adı Məlik idi.
11 *Onda İsa Peterə dedi: «Qılıncı qınına qoy! Atanın Mənə verdiyi kasanı*
içməyimmi?»
12 Beləcə minbaşı ilə alay və Yəhudi başçılarının mühafizəçiləri İsanı tutub əl-
qolunu bağladılar.
13 Onu əvvəlcə Xananın yanına apardılar, çünki Xanan o il baş kahin olan
Qayafanın qayınatası idi.
14 *Bu həmin Qayafa idi ki, «bir Adamın xalq uğrunda ölməsi yaxşıdır» deyə
Yəhudi başçılarına məsləhət vermişdi.

Peterin ilk inkarı
(Mat. 26:69-70; Mark 14:66-68; Luka 22:55-57)

15 Şimon Peter və başqa bir şagird İsanın ardınca gedirdilər. Baş kahin həmin
şagirdi tanıdığı üçün o, İsa ilə birlikdə baş kahinin həyətinə girdi.
16 Peter isə bayırda qapının yanında durmuşdu. O vaxt baş kahinin tanıdığı
bu şagird bayıra çıxıb qapıçı qızla danışdı və Peteri içəri gətirdi.
17 Bu arada qapıçı qız Peterdən soruşdu: «Yoxsa sən də bu Adamın
şagirdlərindənsən?» O isə «xeyr, deyiləm» dedi.
18 Soyuq olduğu üçün qullar və mühafizəçilər orada ocaq qalamışdılar və
ətrafında dayanıb isinirdilər. Peter də onlarla yanaşı dayanıb isinirdi.

Baş kahinin yanında sorğu-sual
(Mat. 26:59-66; Mark 14:55-64; Luka 22:66-71)

19 O vaxt baş kahin İsadan şagirdləri və təlimi barədə soruşdu.

---

* **18:11** Mat. 26:39; Mark 14:36; Luka 22:42
* **18:11** *Kasa* – İsanın çarmıxdakı ölümünün rəmzi.
* **18:14** Yəh. 11:49-50

20 İsa ona cavab verdi: «Mən dünyaya açıq söyləmişəm, Yəhudilərin
hamısının toplaşdıqları sinaqoqlarda və məbəddə həmişə təlim öyrədirdim,
Mən heç nəyi gizli söyləməmişəm.
21 Niyə Məndən soruşursan? Nə dediyimi eşidən adamlardan soruş. Axı
onlar Mənim söylədiyim şeyləri bilirlər».
22 İsa bu sözləri söyləyəndən sonra orada duran mühafizəçilərdən biri «Baş
kahinə beləmi cavab verirsən?» deyib Ona bir şillə vurdu.
23 İsa ona cavab verdi: «Əgər haqsız danışdımsa, haqsız olduğunu sübut et.
Əgər doğru dedimsə, onda Məni nə üçün vurursan?»
24 Xanan Onu əl-qolu bağlı halda baş kahin Qayafanın yanına göndərdi.

Peterin ikinci və üçüncü inkarı
(Mat. 26:71-75; Mark 14:69-72; Luka 22:58-62)

25 Şimon Peter bayırda durub isinirdi. Ondan soruşdular: «Yoxsa sən də Onun
şagirdlərindənsən?» O inkar edib «xeyr, deyiləm» söylədi.
26 Baş kahinin qullarından biri Peterin vurub qulağını kəsdiyi adamın
qohumu idi. Həmin qul «Səni bağçada Onunla birlikdə görmədimmi?» deyə
Peterdən soruşdu.
27 Peter yenə inkar etdi. Həmin anda xoruz banladı.

İsa vali Pilatın önündə
(Mat. 27:1-2,11-31; Mark 15:1-20; Luka 23:3-5,13-25)

28 Sonra Yəhudi başçıları İsanı Qayafanın yanından vali sarayına apardılar.
Səhər açılırdı. Amma özləri vali sarayına girmədilər ki, murdar olmasınlar və
Pasxa yeməyini yeyə bilsinlər.
29 Ona görə də Pilat bayıra, onların yanına çıxıb dedi: «Bu Adamı nədə
ittiham edirsiniz?»
30 Onlar Pilata cavab verdilər: «Əgər bu Adam cinayətkar olmasaydı, Onu
sənə təslim etməzdik».
31 Pilat onlara dedi: «Onu siz götürüb öz Qanununuza görə mühakimə edin».
Yəhudi başçıları Pilata dedi: «Bizim heç kəsi edam etməyə icazəmiz yoxdur».
32 *Onlar belə dedilər ki, İsanın necə bir ölümlə öləcəyinə işarə edərək
söylədiyi söz yerinə yetsin.
33 Pilat yenə vali sarayına girdi, İsanı çağırıb Ona dedi: «Yəhudilərin Padşahı
Sənsənmi?»
34 İsa cavab verdi: «Sən bunu özündənmi söyləyirsən, yoxsa başqaları sənə
Mənim barəmdə danışdılar?»
35 Pilat dedi: «Məgər mən Yəhudiyəm? Səni Öz millətin və başçı kahinlər
mənə təslim etdi. Söylə, nə etmisən?»
36 İsa cavab verdi: «Mənim Padşahlığım bu dünyadan deyil. Əgər Mənim
Padşahlığım bu dünyadan olsaydı, xidmətçilərim Yəhudi başçılarına təslim
edilməməyim üçün döyüşərdi, amma indi Mənim Padşahlığım buradan
deyil».
37 Pilat ona dedi: «Demək, Sən Padşahsan?» İsa cavab verdi: «Sənin dediyin
kimi Mən Padşaham. Mən həqiqət barədə şəhadət etmək üçün doğulub dünyaya
gəldim. Həqiqətdən olan hər kəs Mənim səsimə qulaq asar».
38 Pilat Ona «Həqiqət nədir?» dedi.
Bunu deyəndən sonra yenə bayıra, Yəhudilərin yanına çıxıb onlara dedi:
«Mən Onda heç bir təqsir görmürəm.

* **18:32** Yəh. 3:14; 12:32

39 Axı sizdə bir adətdir ki, Pasxa zamanı mən sizin üçün bir nəfəri azad
edirəm. İndi istəyirsinizsə, sizin üçün Yəhudilərin Padşahını azad edim?»
40 Bunun cavabında onlar yenə bağırıb dedi: «Bu adamı yox, Barabbanı
azad et!» Barabba isə bir quldur idi.

19

İsanın ölümə məhkum edilməsi

1 Onda Pilat İsanı aparıb qamçılatdı.
2 Əsgərlər də tikandan bir tac hörüb Onun başına qoydular və Ona tünd
qırmızı paltar geyindirdilər.
3 Onlar İsanın yanına gəlib «Yəhudilərin Padşahı sağ olsun!» deyirdilər və
Ona şillə vururdular.
4 Pilat yenə bayıra çıxıb Yəhudilərə dedi: «Budur, Onu bayıra, sizin yanınıza
gətirirəm ki, Onda bir təqsir görmədiyimi biləsiniz».
5 O zaman İsa başında tikandan tac, əynində tünd qırmızı paltar bayıra çıxdı.
Pilat onlara dedi: «O Adam budur!»
6 Başçı kahinlər və mühafizəçilər Onu gördükdə «Çarmıxa çək, çarmıxa çək!»
deyə bağırdılar. Pilat onlara dedi: «Onu özünüz götürüb çarmıxa çəkin, çünki
mən Onda bir təqsir görmürəm».
7 Yəhudilər ona cavab verdilər: «Bizim bir qanunumuz var, bu qanuna görə
O ölməlidir, çünki Özünü Allahın Oğlu adlandırır».
8 Pilat bu sözü eşidəndə daha da qorxdu.
9 Yenə vali sarayına girib İsadan soruşdu: «Sən haradansan?» Amma İsa ona
cavab vermədi.
10 Pilat Ona dedi: «Mənəmi cavab vermirsən? Bilmirsən ki, Səni azad
etməyə yaxud çarmıxa çəkməyə səlahiyyətim var?»
11 İsa ona cavab verdi: «Əgər sənə yuxarıdan verilməsəydi, Mənim üzərimdə
heç bir səlahiyyətin olmazdı. Buna görə də Məni sənə təslim edənin günahı
daha böyükdür».
12 Bundan sonra Pilat Onu azad etməyə çalışdı, ancaq Yəhudilər bağırıb
dedilər: «Əgər bu Adamı azad etsən, qeysərin dostu deyilsən. Kim özünü
padşah elan edirsə, qeysərə qarşı çıxmış olur».
13 Pilat bu sözü eşitdikdə İsanı bayıra apardı və ibranicə Qabbata, yəni Daş
döşəmə deyilən yerdə hökm kürsüsünə oturdu.
14 Pasxaya hazırlıq günü idi. Altıncı saat* radələri idi. Pilat Yəhudilərə
«Padşahınız budur!» dedi.
15 Amma onlar «Yox, rədd olsun, rədd olsun! Onu çarmıxa çək!» deyə
bağırdı. Pilat onlardan soruşdu: «Padşahınızımı çarmıxa çəkim?» Başçı
kahinlər cavab verdilər: «Qeysərdən başqa padşahımız yoxdur!»
16 Onda Pilat İsanı çarmıxa çəkilmək üçün onlara təslim etdi.

İsanın çarmıxa çəkilməsi
(Mat. 27:32-44; Mark 15:21-32; Luka 23:24-43)

Əsgərlər İsanı götürüb apardılar.
17 İsa çarmıxını Özü daşıyaraq ibranicə Qolqota, yəni «Kəllə yeri» adlanan
yerə çıxdı.
18 Orada Onu və başqa iki nəfəri çarmıxa çəkdilər: biri İsanın sağında, o biri
isə solunda idi, İsa da ortada idi.

* **19:14** *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki.

19 Pilat bir lövhə yazıb onu çarmıxın üstündə asdırdı. Orada belə yazılmışdı:
«Yəhudilərin Padşahı Nazaretli İsa».
20 Yəhudilərin bir çoxu bu lövhəni oxudu, çünki İsanın çarmıxa çəkildiyi yer
şəhərə yaxın idi və lövhədə ibranicə, latınca və yunanca yazılmışdı.
21 Bunu görüb Yəhudi başçı kahinləri Pilata dedilər: «"Yəhudilərin Padşahı"
yox, "Özünü Yəhudilərin Padşahı adlandıran" yaz».
22 Pilat cavab verdi: «Nə yazdımsa, yazdım».

23 Əsgərlər İsanı çarmıxa çəkdikləri zaman Onun paltarlarını götürüb hər
əsgər üçün bir pay olmaqla dörd hissəyə böldülər. Tikişsiz və başdan-ayağa
toxunma olan köynəyini götürdülər.
24 *Onlar bir-birinə dedilər: «Bunu cırmayaq, püşk ataq, görək kimin olur».
Müqəddəs Yazıdakı
«Aralarında paltarlarımı bölüşdürdülər,
Geyimim üçün püşk atdılar»
sözü yerinə yetsin deyə əsgərlər bunu etdilər.

25 İsanın çarmıxı yanında anası, anasının bacısı, Klopanın arvadı Məryəm və
Məcdəlli Məryəm dayanmışdı.
26 İsa anasını və onun yanında Öz sevimli şagirdinin dayandığını gördükdə
anasına dedi: «Ana, bu sənin oğlundur!»
27 Sonra isə şagirdə dedi: «Bu da sənin anandır!» Həmin andan sonra şagird
onu öz evinə apardı.

İsanın ölümü
(Mat. 27:45-56; Mark 15:33-41; Luka 23:44-49)

28 *Daha sonra İsa hər şeyin artıq tamam olduğunu bilərək Müqəddəs Yazı
tam yerinə yetsin deyə «Susadım!» dedi.
29 Orada şərab sirkəsi ilə dolu bir qab qoyulmuşdu. Bir süngəri şərab
sirkəsinə batıraraq züfaya taxıb İsanın ağzına yaxınlaşdırdılar.
30 İsa şərab sirkəsini daddı. Sonra «tamam oldu» dedi və başını əyib ruhunu
tapşırdı.
31 Hazırlıq günü olduğuna görə Yəhudi başçıları Pilatdan çarmıxa çəkilənlərin
baldırlarının qırılmasını və cəsədlərin götürülməsini xahiş etdilər. Onlar
cəsədlərin Şənbə günü çarmıxda qalmasını istəmirdilər, çünki o Şənbə günü
böyük bir bayram idi.
32 Onda əsgərlər gəlib əvvəl İsa ilə çarmıxa çəkilən bir adamın, sonra isə o biri
adamın baldırlarını qırdılar.
33 İsanın yanına gələndə isə Onun artıq öldüyünü görüb baldırlarını
qırmadılar.
34 Amma əsgərlərdən biri Onun böyrünü nizə ilə deşdi, o anda oradan qan
və su axdı.
35 Bunu görən adam özü şəhadət edir və onun şəhadəti doğrudur, sizin də
iman etməyiniz üçün həqiqəti söylədiyini bilir.
36 *Bunlar ona görə oldu ki, Müqəddəs Yazıdakı «Onun bir sümüyü də
qırılmayacaq» sözü yerinə yetsin.
37 *Yenə başqa bir Yazıda «bədənini deşdikləri Şəxsə baxacaqlar» deyilir.

---

* **19:24** Zəb. 22:18 * **19:28** Zəb. 22:15; 69:21 * **19:36** Çıx. 12:46; Say. 9:12; Zəb. 34:20 * **19:37** Zək. 12:10; Vəhy 1:7

İsanın dəfni
(Mat. 27:57-61; Mark 15:42-47; Luka 23:50-56)

38 Bundan sonra Arimateyalı Yusif Pilatdan İsanın cəsədini götürməyi xahiş
etdi. Yusif İsanın şagirdi idi, amma Yəhudi başçılarından qorxduğu üçün bunu
gizli saxlayırdı. Pilat ona izin verdi və Yusif gəlib İsanın cəsədini götürdü.
39 *Vaxtı ilə gecə ikən İsanın yanına gələn Nikodim də gəlib yüz litraya† qədər
qarışıq mirra və əzvay gətirdi.
40 İsanın cəsədini götürüb Yəhudilərin dəfn adətinə uyğun olaraq ətirlərlə
birgə kətan bezlərə sarıdılar.
41 İsanın çarmıxa çəkildiyi yerdə bir bağça, bu bağçanın içində də hələ heç
kəsin qoyulmadığı təzə bir qəbir var idi.
42 Qəbir yaxında olduğuna görə İsanın cəsədini oraya qoydular, çünki o gün
Yəhudilərin Hazırlıq günü idi.

20

İsanın dirilməsi
(Mat. 28:1-8; Mark 16:1-8; Luka 24:1-12)

1 Həftənin ilk günü* tezdən, hələ qaranlıq ikən Məcdəlli Məryəm qəbirin
yanına gəldi. O gördü ki, daş qəbirin ağzından götürülüb.
2 Onda qaçıb Şimon Peterlə İsanın sevimlisi olan o biri şagirdin yanına gəldi
və onlara dedi: «Rəbbi qəbirdən aparıblar və hara qoyulduğunu bilmirik».
3 Peterlə o biri şagird bayıra çıxıb qəbirə tərəf getdilər.
4 İkisi birgə qaçırdı, amma o biri şagird Peterdən daha cəld qaçdı və qabaqca
qəbirə o çatdı.
5 Əyilib içəri baxdı və kətan bezlərin düşüb-qaldığını gördü, ancaq içəri
girmədi.
6 O vaxt onun ardınca Şimon Peter də gəlib qəbirə girdi. O, düşüb-qalan kətan
bezləri
7 və İsanın başına qoyulmuş dəsmalı gördü. Dəsmal kətan bezlərin yanında
deyil, başqa bir yerdə bükülü qalmışdı.
8 Onda qəbirin yanına qabaqca gələn o biri şagird də içəri girib bunları gördü
və iman etdi.
9 Çünki onlar İsanın mütləq ölülər arasından diriləcəyini bildirən Müqəddəs
Yazını hələ anlamırdılar.
10 Beləcə şagirdlər yenə evlərinə qayıtdılar.

İsanın Məcdəlli Məryəmə görünməsi
(Mat. 28:9-10; Mark 16:9-11)

11 Məryəm isə ağlayaraq qəbirin bayırında dayanmışdı. Ağlaya-ağlaya əyilib
qəbirin içinə baxdı.
12 Orada ağ paltar geymiş iki mələk gördü: biri İsanın cəsədinin qoyulduğu
yerin başında, o biri isə ayağında oturmuşdu.
13 Onlar Məryəmdən «Ey qadın, niyə ağlayırsan?» deyə soruşdu. Məryəm də
onlara dedi: «Rəbbimi qəbirdən aparıblar və hara qoyduqlarını bilmirəm».
14 Bunu deyəndən sonra arxaya dönüb İsanın orada dayandığını gördü,
amma Onun İsa olduğunu bilmədi.

---

* **19:39** Yəh. 3:1-2 † **19:39** *Yüz litra* – təqribən 30 kq. * **20:1** *Həftənin ilk günü* – yəni bazar günü.

15 İsa ondan soruşdu: «Ey qadın, niyə ağlayırsan? Kimi axtarırsan?» Məryəm
Onun bağban olduğunu güman edərək dedi: «Ağa, əgər Onu Sən aparmısansa,
hara qoyduğunu mənə söylə, mən də Onu götürüm».
16 İsa ona «Məryəm!» dedi. O da dönüb İsaya ibranicə «Rabbuni!» dedi.
«Rabbuni» «Müəllim» deməkdir.
17 İsa ona dedi: «Mənə toxunma, çünki Mən hələ Atanın yanına qalx-
mamışam. Amma qardaşlarımın yanına gedib onlara söylə: Öz Atamın – sizin
Atanızın, Öz Allahımın – sizin Allahınızın yanına qalxıram».
18 Məcdəlli Məryəm şagirdlərin yanına gəldi, onlara «Rəbbi görmüşəm!»
deyib onun özünə bunları söylədiyini bildirdi.

İsanın şagirdlərinə görünməsi
(Mat. 28:16-20; Mark 16:14-18; Luka 24:36-49)

19 O gün – həftənin ilk günü axşam çağı Yəhudi başçılarından qorxduqları
üçün şagirdlərin olduqları yerin qapıları bağlı olsa da, İsa içəri girdi. O ortada
durub onlara «Sizə salam olsun!» dedi.
20 Bunu söyləyib onlara əllərini və böyrünü göstərdi. Şagirdlər də Rəbbi görüb
sevindilər.
21 İsa yenə onlara dedi: «Sizə salam olsun! Ata Məni göndərdiyi kimi Mən də
sizi göndərirəm».
22 Bunu söylədikdən sonra onların üzərinə üfürərək dedi: «Müqəddəs Ruhu
alın!
23 *Kimin günahlarını bağışlasanız, bağışlanır, kimin günahlarını
bağışlamasanız, bağışlanmamış qalır».

İsanın Tomasa görünməsi

24 Lakin On İki şagirddən biri «əkiz» adlanan Tomas İsa gələndə onların
yanında deyildi.
25 O biri şagirdlər Tomasa «Rəbbi gördük» deyəndə onlara söylədi: «Əgər
Onun əllərində mıxların açdığı yaraları görməsəm, mıxların yerinə barmağımla
toxunmasam, böyrünə də əlimi qoymasam, buna heç inanmaram».
26 Səkkiz gündən sonra İsanın şagirdləri yenə otaqda toplaşanda Tomas da
onların yanında idi. Qapılar bağlı olsa da, İsa içəri girdi. O ortada durub «Sizə
salam olsun!» dedi.
27 Bundan sonra Tomasa söylədi: «Barmağını buraya uzat, əllərimə bax, əlini
də uzat, böyrümə qoy. İmansız olma, imanlı ol!»
28 Tomas cavab verib Ona «Ya Rəbbim və Allahım!» dedi.
29 İsa ona dedi: «Sən Məni gördüyün üçünmü iman etdin? Görmədən iman
edənlər nə bəxtiyardır!»
30 İsa şagirdlərinin gözü önündə bir çox başqa əlamətlər də göstərdi ki, bu
kitabda yazılmayıb.
31 Amma buradakılar onun üçün yazılıb ki, siz İsanın Məsih – Allahın Oğlu
olduğuna inanasınız və iman edərək Onun adı ilə həyata malik olasınız.

21

İsa göl kənarında

1 Bu hadisələrdən sonra İsa Tiberiya gölünün kənarında yenə şagirdlərə
göründü. Bu belə oldu:

---

* **20:23** Mat. 16:19; 18:18

2 Şimon Peter, «əkiz» adlanan Tomas, Qalileyanın Qana kəndindən olan
Natanael, Zavdayın oğulları və Onun başqa iki şagirdi birlikdə idi.
3 *Şimon Peter onlara «balıq ovuna gedirəm» dedi. O birilər də ona «biz də
sənlə gedirik» dedilər. Onlar gedib qayığa mindilər, amma o gecə bir şey
tuta bilmədilər.
4 Günəş doğarkən İsa sahildə dayanmışdı, amma şagirdlər Onun İsa olduğunu
bilmədilər.
5 İsa onlara dedi: «Uşaqlar, yeməyə bir şey tutmusunuzmu?» Ona «xeyr»
deyə cavab verdilər.
6 *İsa yenə dedi: «Toru qayığın sağ tərəfinə atın, orada tapacaqsınız». Eləcə
də atdılar və o qədər balıq tutdular ki, toru çəkə bilmirdilər.
7 Onda İsanın sevimli şagirdi Peterə «Bu, Rəbdir» söylədi. Şimon Peter Onun
Rəbb olduğunu eşidən kimi əynindən çıxartdığı üst paltarına bürünüb gölə
atıldı.
8 O biri şagirdlər isə balıq torunu çəkə-çəkə qayıqda gəldilər, çünki sahildən
uzaq deyildilər, cəmi iki yüz qulac* məsafədə idilər.
9 Onlar quruya çıxanda orada közərmiş ocağı, onun üzərinə qoyulmuş balığı
və yanında olan çörəyi gördülər.
10 İsa onlara dedi: «İndi tutduğunuz balıqlardan gətirin».
11 Şimon Peter qayığa minib yüz əlli üç böyük balıqla dolu toru quruya çəkdi.
Balıq lap çox olsa da, tor yırtılmadı.
12 İsa onlara dedi: «Gəlin, səhər yeməyi yeyin». Şagirdlərdən heç biri Ondan
«Sən kimsən?» deyə soruşmağa cəsarət etmirdi, çünki Onun Rəbb olduğunu
bilirdilər.
13 İsa gəlib çörəyi götürdü və onlara verdi, eləcə balığı da verdi.
14 İsa ölülər arasından dirildikdən sonra artıq üçüncü dəfə idi ki, şagirdlərə
görünürdü.

İsanın Peterlə söhbəti

15 Səhər yeməyindən sonra İsa Şimon Peterə dedi: «Ey Yəhya oğlu Şimon, Məni
bunlardan çox sevirsənmi?» Peter ona dedi: «Bəli, ya Rəbb, Səni sevdiyimi
bilirsən». İsa ona dedi: «Quzularımı bəslə».
16 İkinci dəfə yenə Peterə dedi: «Ey Yəhya oğlu Şimon, Məni sevirsənmi?» O da
İsaya dedi: «Bəli, ya Rəbb, Səni sevdiyimi bilirsən». İsa ona dedi: «Quzularımı
otar».
17 Üçüncü dəfə Peterə dedi: «Ey Yəhya oğlu Şimon, Məni sevirsənmi?» Peter
üçüncü dəfə İsanın ona «Məni sevirsənmi?» sualını verməyinə kədərləndi və
Ona dedi: «Ya Rəbb, Sən hər şeyi bilirsən, Səni sevdiyimi bilirsən». İsa ona
dedi: «Quzularımı bəslə.
18 Doğrusunu, doğrusunu sənə deyirəm: cavan olanda qurşağını özün
bağlayıb istədiyin yerə gedərdin, amma qocalanda əllərini uzadacaqsan və
başqası sənin qurşağını bağlayıb istəmədiyin yerə aparacaq».
19 İsa bunu ona görə söylədi ki, Peterin necə öz ölümü vasitəsilə Allahı
izzətləndirəcəyinə işarə etsin. Bunu söylədikdən sonra ona «ardımca gəl» dedi.
20 *Peter də arxaya dönüb İsanın sevimli şagirdinin onların ardınca gəldiyini
gördü. Bu həmin şagird idi ki, axşam yeməyi zamanı İsanın sinəsinə əyilib «Ya
Rəbb, Sənə xəyanət edəcək adam kimdir?» demişdi.

* **21:3** Luka 5:5 * **21:6** Luka 5:6 * **21:8** *İki yüz qulac* – təqribən 100 m. * **21:20** Yəh. 13:25

21 Peter bu şagirdi görüb İsaya dedi: «Ya Rəbb, bəs o necə olacaq?»
22 İsa ona dedi: «Əgər Mən gələnə qədər onun sağ qalmasını istəyirəmsə, bundan sənə nə? Sən ardımca gəl».
23 Beləcə o şagirdin ölməyəcəyi barədə imanlı bacı-qardaşlar arasında söz yayıldı. Amma İsa onun ölməyəcəyini deməmişdi, sadəcə olaraq «Əgər Mən gələnə qədər onun sağ qalmasını istəyirəmsə, bundan sənə nə?» demişdi.
24 Bu hadisələrə şəhadət edərək bunları yazan həmin şagirddir. Biz də bilirik ki, onun şəhadəti etibarlıdır.
25 İsanın etdiyi çoxlu başqa şeylər də var. Əgər bunlar da bir-bir yazılsaydı, fikrimcə, yazılan kitablar heç dünyaya sığmazdı.

HƏVARİLƏRİN İŞLƏRİ

GİRİŞ

«Həvarilərin İşləri» Lukanın nəql etdiyi Müjdənin davamıdır. Onun əsas mövzusu İsanın ilk ardıcıllarının Müqəddəs Ruhla dolduğunu və Onun haqqındakı Müjdəni «Yerusəlimdə, bütün Yəhudeya və Samariyada, həmçinin yer üzünün qurtaracağınadək hər yerdə» yaydıqlarını danışmaqdır (1:8).

Bu, Yəhudi xalqının arasında başlamış və sonralar bütün dünyaya yayılmış məsihçi imanının başlanğıcının tarixçəsidir. Bütün bu hadisələr imanlıların birlikdə yığıldığı yerdə, Əllinci Gün bayramı zamanı Müqəddəs Ruhun üzərlərinə enməsi ilə başlayır (2-ci fəsil). Müqəddəs Ruh kitabda təsvir olunmuş bütün hadisələr boyu imanlı cəmiyyətini, onun rəhbərlərini yönəldir və qüvvətləndirir. Müqəddəs Ruhun fəaliyyəti kitabı səciyyələndirən vacib mövzulardan biridir.

Sonrakı mühüm fəsillər isə imanlılar cəmiyyətinin addım-addım böyüyüb şaxələndiyini təsvir edir. İsa Məsihin həvariləri gəzib-dolaşaraq Müjdəni yayırdılar və Allahın möcüzələri onları müşayiət edib söylədikləri həqiqəti aşkar edirdi. Həvarilərin İşləri kitabında yazılmış hadisələr imanlıların həyatında İsa Məsihin Müjdəsinin qüdrətini nümayiş etdirir.

Kitabın məzmunu:

1:1-11 İsanın son əmri və göyə qaldırılması
1:12-26 Yəhudanın yerinə Mattiyanın seçilməsi
2:1–8:3 Yerusəlimdə Müjdə yayımı
8:4–12:25 Yəhudeya və Samariyada Müjdə yayımı
13:1–28:31 Paulun xidməti
13:1–14:28 Paulun ilk müjdəçi səyahəti
15:1-35 Yerusəlimdəki məşvərət
15:36–18:22 Paulun ikinci müjdəçi səyahəti
18:23–21:16 Paulun üçüncü müjdəçi səyahəti
21:17–28:31 Paulun Yerusəlimdə, Qeysəriyyədə və Romada həbs olunması

İsanın göyə qaldırılması

1 *Ey Teofil, birinci yazılarım İsanın göyə qaldırıldığı günədək başladığı işlər
və öyrətməyə başladığı tam təlim barəsindədir.
2 Göyə qaldırılmazdan əvvəl İsa seçdiyi həvarilərə Müqəddəs Ruh vasitəsilə
əmrlər verdi.
3 Ölüm əzabını çəkəndən sonra həvarilərə çoxlu inandırıcı dəlillərlə Özünü
diri olaraq göstərdi. O, qırx gün ərzində onlara görünərək Allahın Padşahlığı
barədə danışırdı.
4 *İsa onlarla duz-çörək kəsəndə bu əmri verdi: «Yerusəlimdən kənara
çıxmayın, Atanın verdiyi, Məndən eşitdiyiniz vədin həyata keçməsini gözləyin.
5 *Belə ki Yəhya su ilə vəftiz edirdi, amma siz bir neçə gündən sonra
Müqəddəs Ruhla vəftiz olacaqsınız».

* **1:1** Luka 1:1-4 * **1:4** Luka 24:49 * **1:5** Mat. 3:11; Mark 1:8; Luka 3:16; Yəh. 1:33

6 Həvarilər bir yerə toplaşanda İsadan soruşdular: «Ya Rəbb, İsraildə Padşahlığı
indimi bərpa edəcəksən?»
7 İsa cavab verdi: «Atanın hökmü ilə təyin olunan vaxtları və tarixləri bilmək
sizin işiniz deyil.
8 *Amma Müqəddəs Ruh üzərinizə enəndə siz qüdrət alacaqsınız və
Yerusəlimdə, bütün Yəhudeya və Samariyada, həmçinin yer üzünün qurtara-
cağınadək hər yerdə Mənim şahidlərim olacaqsınız».
9 *İsa bunları deyəndən sonra həvarilərin gözləri qarşısında yuxarı
qaldırıldı. Bir bulud İsanı götürüb onlardan gizlədi.
10 İsa göyə qalxanda onlar səmaya baxırdılar. Elə həmin an ağ libaslı iki kişi
onların yanında peyda olub
11 soruşdu: «Ey Qalileyalılar, niyə səmaya baxa-baxa qalmısınız? Aranızdan
götürülüb göyə qaldırılan İsanın aparıldığını necə gördünüzsə, elə də qayıdacaq».

Yəhudanın yerinə Mattiya seçilir

12 Bundan sonra həvarilər Zeytun dağı adlanan yerdən Yerusəlimə endilər.
Bu dağ Yerusəlimin yaxınlığındadır, oraya olan məsafə Şənbə yolu* qədərdir.
13 *Onlar şəhərə girib qaldıqları evin yuxarı otağına çıxdılar. Oradakılar
bunlar idi: Peter, Yəhya, Yaqub, Andrey, Filip, Tomas, Bartalmay, Matta,
Halfay oğlu Yaqub, Millətçi Şimon və Yaqub oğlu Yəhuda.
14 İsanın anası Məryəmlə qardaşları və başqa qadınlar da həvarilərlə birlikdə
dayanmadan dua edirdilər.
15 Həmin günlərdə təxminən yüz iyirmi bacı-qardaşdan ibarət olan toplantı
arasından Peter qalxıb dedi:
16 «Qardaşlar, İsanı tutanlara yol göstərən Yəhuda haqqında Müqəddəs Ruhun
Davudun dili ilə əvvəlcədən dediyi Müqəddəs Yazı sözləri yerinə yetməlidir.
17 Yəhuda bizə qoşuldu, bu xidmətdən ona da pay düşdü.
18 *Bu adam etdiyi haqsızlığın haqqına bir tarla satın aldı, sonra da oradan
kəlləmayallaq aşıb qarnı yırtıldı və bağırsaqları töküldü.
19 Bütün Yerusəlim əhalisi bunu eşitdi və o yeri öz dillərində “Haqal-Dema”,
yəni “Qan tarlası” adlandırdı.
20 *Axı Zəbur kitabında yazılıb:
“Məskəni viran olsun,
Kimsəsiz, boş qalsın”
və
“Vəzifəsini başqası tutsun”.
21-22 *Buna görə də Rəbb İsanın aramıza gəlib-getdiyi müddət ərzində, yəni
Yəhyanın vəftizindən başlayaraq Rəbb İsanın göyə qaldırıldığı günə qədər
yanımızdakılardan bir kişi Onun dirilməsinə bizimlə birgə şahid olmalıdır».
23 Beləliklə, iki nəfəri – Barsabba çağırılan, həm də Yust adlanan Yusifi və
Mattiyanı namizəd göstərdilər.
24 Sonra dua etdilər: «Ya Rəbb, Sən hamının ürəyindən xəbərdarsan. Bu iki
nəfərdən birini seçib bizə göstər ki,
25 qoy onlardan biri bu xidmətə – həvari vəzifəsinə keçsin. Çünki Yəhuda öz
yerini tutsun deyə bu işi atdı».

---

* **1:8** Mat. 28:19; Mark 16:15; Luka 24:47-48 * **1:9** Mark 16:19; Luka 24:50-51 * **1:12** *Şənbə yolu* – təqribən 1 km. * **1:13** Mat. 10:2-4; Mark 3:14-19; Luka 6:13-16 * **1:18** Mat. 27:3-8 * **1:20** Zəb. 69:25; 109:8 * **1:21-22** Mat. 3:16; Mark 1:9; 16:19; Luka 3:21-22; 24:51

26 Sonra püşk atdılar. Püşk Mattiyaya düşdü və o, həvari sırasına – on bir nəfərin yanına keçdi.

2

Müqəddəs Ruhun gəlməsi

1 *Əllinci Gün bayramı* zamanı onların hamısı bir yerə yığılmışdı.
2 Birdən güclü külək uğultusu kimi göydən bir səs gəlib onlar oturan evin hər tərəfini bürüdü.
3 Onlara göründü ki, nə isə alov kimi dillərə parçalanaraq hər birinin üstünə düşür.
4 Onların hamısı Müqəddəs Ruhla doldu və Ruhun danışdırdığına görə başqa dillərdə danışmağa başladılar.
5 Bu vaxt səma altında mövcud olan bütün millətlər arasından gələn mömin Yəhudilər Yerusəlimdə yaşayırdılar.
6 Bu səs gələndə orada böyük izdiham toplandı. Hamı öz dilində danışıldığını eşidəndə çaş-baş qaldı.
7 Mat qalaraq heyrət içində dedilər: «Bu danışanların hamısı Qalileyalı deyilmi?
8 Bəs necə olur ki, biz hamımız öz ana dilimizi eşidirik?
9 Biz Parfiyalılar, Midiyalılar, Elamlılar, Mesopotamiyada, Yəhudeyada, Kappadokiyada, Pontda və Asiya vilayətində,†
10 Frigiyada, Pamfiliyada, Misirdə və Liviyanın Kirenaya yaxın bölgələrində yaşayanlar, Romada yaşayan
11 Yəhudilər və Yəhudi dinini qəbul edənlər, Kritlilər, Ərəblər eşidirik ki, onlar bizim dilimizdə Allahın əzəmətli işlərindən danışır».
12 Hamı mat qalıb çaşqınlıq içində bir-birindən soruşurdu: «Bu nədir?»
13 Bəziləri də rişxəndlə deyirdi: «Bunlar şirin şərabdan sərxoş olublar».

Peterin Əllinci Gün bayramında etdiyi vəz

14 Peter On Bir həvari ilə bərabər irəli çıxdı və izdihama ucadan nida etdi: «Ey Yəhudilər və Yerusəlimin bütün sakinləri, sizə bildirirəm, sözlərimə qulaq asın.
15 Bu adamlar fikirləşdiyiniz kimi sərxoş deyil. Hələ günün üçüncü saatıdır.‡
16 *Bu gördüklərinizYoel peyğəmbər vasitəsilə əvvəlcədən deyilən hadisədir.
17 Allah dedi ki, axır zamanda
“Bütün bəşər üzərinə Ruhumdan tökəcəyəm.
Oğullarınız və qızlarınız peyğəmbərlik edəcək,
Cavanlarınız görüntülər,
Ağsaqqallarınızsa röyalar görəcək.
18 O günlərdə qul və qarabaşların üzərinə də
Ruhumdan tökəcəyəm,
Onlar da peyğəmbərlik edəcək.
19 Yuxarıda – göylərdə xariqələr,
Aşağıda – yerdə əlamətlər göstərəcəyəm:
Qan, alov və tüstü buxarları görünəcək.
20 Rəbbin möhtəşəm və əzəmətli günü gəlməzdən əvvəl
Günəş qaranlığa və ay qan rənginə dönəcək.

---

* **2:1** Lev. 23:15-21; Qanun. 16:9-11 * **2:1** *Əllinci Gün bayramı* – yunan mətnində *pentikosti* sözü olub Paxa bayramından sonra əllinci gün qeyd edilir. † **2:9** *Asiya vilayəti* – indiki Türkiyə ərazisində olmuş bir vilayət. ‡ **2:15** *Üçüncü saat* – hazırkı vaxtla səhər saat doqquz. * **2:16** Yoel 2:28-32

21 Rəbbin adını çağıran hər kəs xilas olacaq”.

22 Ey İsrailliler, bu sözlərimə qulaq asın! Bildiyiniz kimi Allahın aranızda Nazaretli İsa vasitəsilə yaratdığı möcüzələr, xariqələr və əlamətlər aydın göstərdi ki, O, Allahdan gələn Şəxsdir.

23 *Allahın əzəldən bilib müəyyən etdiyi məqsədə uyğun olaraq siz bu Şəxsi qanunsuzlara təslim edib onların əli ilə çarmıxa mıxlatdıraraq öldürdünüz.

24 *Allah isə ölüm əzablarını kəsərək Onu diriltdi. Çünki Onu ölüm tutub saxlaya bilməzdi.

25 *Davud da Onun barəsində demişdi:
“Rəbbə həmişə üz tutmuşam,
Sağımda olduğu üçün sarsılmaram.
26 Elə bunun üçün qəlbim sevinir, dilim şad olur,
Cismim belə, ümidlə yaşayır.
27 Çünki məni ölülər diyarına atmazsan,
Mömin insanını çürüməyə qoymazsan.
28 Mənə həyat yolunu öyrədirsən,
Hüzurunda mənə doyunca sevinc verirsən”.

29 Qardaşlar, sizə cəsarətlə deməliyəm ki, doğrudan da, ulu babamız Davud ölüb və dəfn olunub. Onun qəbri bu günə qədər buradadır.

30 *Davud peyğəmbər idi və öz nəslindən bir Nəfəri§ onun taxtına çıxarmaq üçün Allahın and içərək Davuda vəd etdiyini bilirdi.

31 *Ona görə Məsihin dirilməsini əvvəlcədən görüb barəsində demişdi ki, Allah
Onu ölülər diyarına atmaz,
Cismini çürüməyə qoymaz.
32 Allah bu İsanı ölümdən diriltdi və hamımız buna şahid olduq.
33 Allah Onu ucaltdı və sağ əlində oturtdu. O, vəd edilən Müqəddəs Ruhu Atadan götürüb sizin görüb-eşitdiyiniz kimi üstümüzə tökdü.
34 *Davud özü göylərə qalxmadı, amma belə dedi:
“Rəbb mənim Ağama dedi:
35 ‹Mən düşmənlərini ayaqlarının altına kətil kimi salanadək
Sağımda otur›”.
36 Ona görə də qoy bütün İsrail xalqı möhkəm bilsin ki, Allah sizin çarmıxa çəkdiyiniz bu İsanı həm Rəbb, həm də Məsih təyin etmişdir».

37 Bu sözlər ona qulaq asanların ürəyinə ox kimi sancıldı. Onlar həm Peterdən, həm də o biri həvarilərdən soruşdular: «Qardaşlar, bəs biz nə edək?»

38 Peter onlara cavab verdi: «Tövbə edin, hamınız İsa Məsihin adı ilə vəftiz olun. Onda günahlarınız bağışlanacaq və bəxşiş olaraq Müqəddəs Ruhu alacaqsınız.

39 Çünki bu vəd siz, övladlarınız, uzaqdakıların hamısı – Allahımız Rəbbin çağırdığı hər kəs üçündür».

40 Peter başqa çox söz deyib onlara xəbərdarlıq etdi və yalvardı: «Bu əyri nəsildən xilas olun».

---

* **2:23** Mat. 27:35; Mark 15:24; Luka 23:33; Yəh. 19:18 * **2:24** Mat. 28:5-6; Mark 16:6; Luka 24:5 * **2:25** Zəb. 16:8-11 * **2:30** 2Şam. 7:12-13; 1Pad. 17:11-12; Zəb. 132:11 § **2:30** *Öz nəslindən bir Nəfəri* – bəzi əlyazmalarda *Onun soy-kökündən olan Məsihi dirildib.* * **2:31** Zəb. 16:10 * **2:34** Zəb. 110:1

41 Onun sözünü qəbul edənlər** vəftiz oldular. O gün üç min nəfərə yaxın
insan imanlılara qoşuldu.
42 Onlar da özlərini həvarilərin təliminə, hər şeydə şərik olmağa, birgə çörək
bölməyə və duaya həsr etdilər.

İmanlılar arasında birlik

43 Bütün imanlıların ürəyinə qorxu düşdü. Həvarilər vasitəsilə çoxlu
xariqələr və əlamətlər göstərilirdi.
44 *İman edənlərin hamısı bir yerdə idi, bütün əmlaklarından da birgə
istifadə edirdi.
45 Onlar mallarını, mülklərini satıb pulu hər kəsə ehtiyacına görə pay-
layırdılar;
46 hər gün məbədə yığılmaqda davam edir, evlərdə sevinə-sevinə, səmimi
qəlbdən çörək bölüb yeyirdilər.
47 Onlar Allaha həmd edir və bütün xalq qarşısında lütf qazanırdılar. Rəbb
isə hər gün insanları xilas edir və imanlılara qoşurdu.

3

Şikəst dilənçinin şəfası

1 Bir gün Peterlə Yəhya doqquzuncu saatda,* dua vaxtı məbədə gedirdilər.
2 Bu zaman ayaqları anadangəlmə şikəst olan bir kişi məbədin Gözəl adlı
qapısına gətirilirdi. Hər gün bu adamı ona görə oraya gətirərdilər ki, məbədə
gəlib-gedənlərdən dilənərək nəzir alsın.
3 O, məbədə girən Peterlə Yəhyanı görüb onlardan nəzir istədi.
4 Peterlə Yəhya ona diqqətlə baxdı. Peter ona dedi: «Bizə bax».
5 Bu kişi onlardan nə isə umaraq gözlərini onların üzünə dikdi.
6 Peter ona dedi: «Nə qızılım, nə də gümüşüm var ki, sənə verim. Nəyim
varsa, sənə onu verirəm. Nazaretli İsa Məsihin adı ilə qalx, gəz».
7 Sonra sağ əlindən tutub onu qaldırdı. Bu kişinin topuqları və ayaqları
dərhal qüvvət aldı.
8 Atılaraq ayağa qalxdı və yeriməyə başladı. Qaçıb tullana-tullana, Allaha
həmd edərək onlarla bərabər məbədə girdi.
9 Bütün xalq gördü ki, bu kişi yeriyir və Allaha həmd edir.
10 Onun məbədin Gözəl qapısında oturub dilənən kişi olduğunu tanıyanda
hamı ondakı dəyişikliyə mat qalıb heyrətə düşdü.

Peterin məbəddəki vəzi

11 Bu kişi† Peterin və Yəhyanın əlindən yapışdı. Heyrətə düşən bütün xalq
onlara tərəf, Süleymanın eyvanı adlanan yerə qaçdı.
12 Bunu görən Peter xalqa nida etdi: «Ey İsrailli lər, burada heyrətamiz nə
var ki? Niyə gözlərinizi bizə dikib baxırsınız? Elə bil biz öz qüdrətimizlə, öz
möminliyimizlə bu kişinin yeriməsinə səbəb olmuşuq.
13 *İbrahimin Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun Allahı, ata-babalarımızın
Allahı Qulu İsanı izzətləndirib. Siz Onu sataraq Pilatın qarşısında rədd etdiniz.
Pilat Onu azad etmək üçün qərar vermişdi,

** **2:41** *Qəbul edənlər* – bəzi əlyazmalarda *sevinə-sevinə qəbul edənlər.* * **2:44** Həv. 4:32-35 * **3:1** *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç. † **3:11** *Bu kişi* – bəzi əlyazmalarda *Şikəstlikdən sağalan bu kişi.* * **3:13** Çıx. 3:15

14 *amma siz Müqəddəs və Saleh Olanı rədd edib bir qatilin azad edilməsini istədiniz.
15 Siz Həyat Banisini öldürdünüz, amma Allah Onu ölülər arasından diriltdi. Biz bunun şahidləriyik.
16 Gördüyünüz və tanıdığınız bu kişi İsanın adı sayəsində, Onun adına olan imanla sağaldı. İsa vasitəsilə olan imanla bu kişi hamınızın gözü qarşısında tam şəfa tapdı.
17 İndi, ey qardaşlar, bilirəm ki, rəhbərləriniz kimi siz də bunu bilmədən etmisiniz.
18 Amma Allah peyğəmbərlərin dili ilə Öz Məsihinin əzab çəkməsi barədə əvvəlcədən bəyan etdiyini yerinə yetirdi.
19 Beləliklə, günahlarınız silinsin deyə tövbə edib Allaha tərəf dönün ki,
20 Rəbbin hüzurunda rahatlıq vaxtı tapasınız və O da sizin üçün əvvəlcədən təyin olunan Məsihi, yəni İsanı göndərsin.
21 Çünki Allahın qədimdən bəri müqəddəs peyğəmbərlərinin dili ilə məlum etdiyi kimi hər şeyin yenidən hazırlanacağı vaxtacan İsanın səmada qalması lazımdır.
22 *Musa‡ belə demişdi: “Allahınız Rəbb sizin üçün öz soydaşlarınız içərisindən mənim kimi bir peyğəmbər yetirəcək. Sizə nə söyləyəcəksə, ona qulaq asın”.
23 “Bu peyğəmbərə qulaq asmayan hər adam xalqı arasından ayrılıb məhv ediləcək”.
24 Şamueldən başlayaraq bütün peyğəmbərlər bu günləri elan etdilər.
25 *Siz də peyğəmbərlərin varisləri, Allahın ata-babalarınızla kəsdiyi Əhdin varislərisiniz. Allah İbrahimə demişdi: “Yer üzünün bütün tayfaları sənin nəslin vasitəsilə xeyir-dua alacaq”.
26 Allah hər birinizi pis əməllərinizdən döndərmək və xeyir-dua vermək üçün Öz Qulunu§ dirildərək əvvəlcə sizin yanınıza göndərdi».

4

Peterlə Yəhya Ali Şuranın qarşısında

1 Kahinlər, məbəd mühafizəçilərinin başçısı və sadukeylər xalqa vəz edən Peterlə Yəhyanın üstünə getdilər.
2 Çünki bu həvarilərin xalqı öyrətməsinə, İsaya şamil edərək ölülər arasından dirilməni bəyan etməsinə qıcıqlandılar.
3 Onları tutdular və axşam olduğu üçün sabahkı günə qədər zindanda saxladılar.
4 Lakin onların sözünə qulaq asanlardan bir çoxu iman etdi. Beləliklə, iman edən kişilərin sayı beş minə qədər çatdı.
5 Ertəsi gün Yəhudilərin rəhbərləri, ağsaqqalları və ilahiyyatçıları Yerusəlimə toplaşdılar.
6 Baş kahin Xanan, Qayafa, Yəhya, İsgəndər və baş kahinin nəslindən olanların hamısı orada idi.
7 Peterlə Yəhyanı onların qarşısına gətirib soruşdular: «Siz bunu hansı qüdrətlə, kimin adı ilə edirsiniz?»

---

* **3:14** Mat. 27:15-23; Mark 15:6-14; Luka 23:13-24; Yəh. 19:12-15 * **3:22** Qanun. 18:15,18,19; Lev. 23:29 ‡ **3:22** *Musa* – bəzi əlyazmalarda *Musa ata-babalarımıza.* * **3:25** Yar. 12:3; 22:18; 26:4; 28:14
§ **3:26** *Qulunu* – bəzi əlyazmalarda *Qulu İsanı.*

8 O zaman Peter Müqəddəs Ruhla dolub dedi: «Ey xalqın rəhbərləri və
ağsaqqalları!
9 Əgər bu gün biz bir xəstəyə etdiyimiz yaxşılığa və onun necə sağalmasına
görə sorğu-suala çəkiliriksə,
10 hamınız, bütün İsrail xalqı bilsin ki, bu adam sizin çarmıxa çəkdiyiniz,
lakin Allahın ölülər arasından diriltdiyi Nazaretli İsa Məsihin adı ilə qarşınızda
sağlam durub.
11 *Siz "bənnaların rədd etdiyi daş guşədaşı olan" həmin İsadır.
12 Ondan başqa heç kimdə xilas yoxdur. Çünki səma altında biz insanlara
verilən başqa bir ad yoxdur ki, onun vasitəsilə xilas olaq».
13 Onlar Peter və Yəhyanın cəsarətini görəndə, onların savadsız, sadə insan-
lar olduğunu biləndə heyrətə düşdülər, amma tanıdılar ki, onlar İsa ilə birgə
olmuşdular.
14 Şəfa tapan adam Peter və Yəhya ilə birgə onların gözləri qarşısında
durmuşdu, buna görə onların əleyhinə heç nə deyə bilmədilər.
15 Ali Şuranın üzvləri onlara bayıra çıxmağı əmr edəndən sonra aralarında
müzakirəyə başlayıb
16 dedilər: «Bu adamlara nə edək? Bütün Yerusəlim əhalisinə aydın olub
ki, bu adamların əli ilə əhəmiyyətli bir əlamət göstərilib və biz bunu dana
bilmərik.
17 Amma bu xəbərin xalq arasında daha çox yayılmasının qarşısını almaq
üçün onlara hədə-qorxu gələk ki, bundan sonra bu Adı çəkib heç kimə heç nə
deməsinlər».
18 Beləcə onları çağırıb əmr verdilər ki, İsanın adını bəyan etmək və bu adla
hər hansı bir təlim öyrətmək qadağandır.
19 Lakin Peterlə Yəhya cavab verib dedilər: «Özünüz qərar verin, Allaha
deyil, sizə qulaq asmaq Allahın gözündə nə qədər doğrudur?
20 Axı eşidib-gördüklərimizi deməyə bilmərik».
21 Ali Şuranın üzvləri onlara cəza vermək üçün imkan tapa bilmədiklərinə
görə onları bir daha hədələyəndən sonra azadlığa buraxdılar. Çünki bütün
xalq baş verən hadisəyə görə Allahı izzətləndirdi.
22 Bu əlamət vasitəsilə sağalan adamın qırxdan artıq yaşı var idi.

İmanlılar Allahdan cəsarət istəyir

23 Azadlığa buraxılan Peter və Yəhya öz yoldaşlarının yanına gəlib başçı
kahinlərlə ağsaqqalların sözlərini onlara çatdırdılar.
24 *Yoldaşları bunu eşidərkən bir nəfər kimi Allaha nida etdilər: «Ey
Pərvərdigarımız, yeri, göyü, dənizi və bunların içindəki hər şeyi yaradan
Sənsən.
25 *Müqəddəs Ruh vasitəsilə Öz qulun atamız Davudun dili ilə belə dedin:
"Nə üçün millətlər belə hirslənir,
Ümmətlər boş şeylər düşünür?
26 Dünya şahları yığışır,
Hökmdarlar Rəbbə və Onun məsh etdiyinə qarşı birləşir".
27 *Həqiqətən, Hirod və Ponti Pilat başqa millətlər və İsrail xalqı ilə birlikdə
Sənin məsh etdiyin müqəddəs Qulun İsanın əleyhinə bu şəhərdə* toplaşdı ki,

* **4:11** Zəb. 118:22 * **4:24** Çıx. 20:11; Neh. 9:6; Zəb. 146:6 * **4:25** Zəb. 2:1-2 * **4:27** Mat. 27:1-2; Mark 15:1; Luka 23:1,7-11; Yəh. 18:28-29 * **4:27** *Bu şəhərdə* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur.

28 Sənin əvvəldən qərar verdiyin, Sənin əlində və niyyətində olan şeyləri
həyata keçirsin.
29 İndi, ya Rəbb, onların etdikləri hədə-qorxuya bax! Biz qullarına güc ver
ki, Sənin sözlərini tam cəsarətlə yayaq.
30 Xəstələri sağaltmaq üçün əlini uzat və müqəddəs Qulun İsanın adı ilə
əlamətlər və xariqələr göstər».
31 Onlar dualarını qurtaran kimi toplandıqları yer lərzəyə gəldi və onların
hamısı Müqəddəs Ruhla dolub Allahın kəlamını cəsarətlə yaymağa başladı.

İlk imanlıların birlik içində həyatı

32 *İmanlıların hamısı canbir qəlbdə idi. Heç kim öz əmlakına «bu mənimdir»
demir, bütün əmlaklarından birgə istifadə edirdi.
33 Həvarilər Rəbb İsanın dirilməsi barədə böyük qüdrətlə şəhadət edirdilər
və hamısının üzərinə bol-bol lütf ehsan olunurdu.
34 Onların arasında heç kim yoxsul deyildi. Çünki onların arasında torpaq
və ev sahibi olanlar mülkünü satıb pulunu gətirər,
35 həvarilərin ixtiyarına verərdi. Bu da hər kəsə ehtiyacına görə paylanardı.
36 Məsələn, Kiprdə anadan olan, həvarilərin Barnaba adlandırdığı (mənası
«Təsəlli oğlu») Levili Yusif
37 sahib olduğu torpaq sahəsini sataraq pulunu gətirib həvarilərin ixti-
yarına verdi.

5

Xananya və Sapfira

1 Xananya adında bir kişi arvadı Sapfira ilə razılığa gəlib bir mülk satdı.
2 O, pulun bir hissəsini özünə götürüb qalan hissəsini həvarilərin ixtiyarına
verdi. Arvadının da bu işdən xəbəri var idi.
3 Peter ona dedi: «Xananya, niyə ürəyinə Şeytanı buraxıb Müqəddəs Ruha
yalan söyləyərək torpağın pulunun bir hissəsini özünə götürdün?
4 Bu torpaq satılmamışdan əvvəl sənin deyildimi? Sən onu satandan sonra
da pul sənin ixtiyarında deyildimi? Bu nə niyyətdir, ürəyində tutmusan? Sən
insanlara deyil, Allaha yalan satdın».
5 Xananya bunları eşidən kimi yerə yıxıldı və canı çıxdı. Bunu eşidən hər kəsi
böyük bir vahimə bürüdü.
6 Gənclər gəlib Xananyanın meyitini kəfənə bürüdülər və aparıb dəfn etdilər.
7 Bundan təxminən üç saat sonra Xananyanın arvadı içəri daxil oldu. Onun
olub-keçənlərdən heç bir xəbəri yox idi.
8 Peter ondan soruşdu: «Mənə söylə, torpağı bu qiymətəmi satdınız?» Qadın
cavab verdi: «Bəli, o qiymətə».
9 Peter ona dedi: «Niyə əlbir olub Rəbbin Ruhunu sınamaq istədiniz? Budur,
ərini dəfn edənlərin ayaq səsləri qapı ağzındadır, indi də səni aparmağa
gəlirlər».
10 Qadın həmin an Peterin ayaqları qarşısına yıxıldı və canı çıxdı. İçəri daxil
olan gənclər gördülər ki, o da ölüb. Onlar onu götürüb ərinin yanında dəfn
etdilər.
11 Bütün imanlılar cəmiyyətini və bu hadisəni eşidənlərin hamısını böyük bir
vahimə bürüdü.

Həvarilər çox adama şəfa verdi

* **4:32** Həv. 2:44-45

12 Həvarilər vasitəsilə xalq arasında çox əlamətlər və xariqələr göstərilirdi.
Bütün imanlılar Süleymanın eyvanına yığılardı.
13 Xalqın gözündə böyük nüfuz qazansalar da, kənardan heç kim onlara
qoşulmağa cürət etmirdi.
14 Buna baxmayaraq, get-gedə daha çox qadın və kişi Rəbbə iman gətirirdi.
15 Buna görə də Peter yoldan keçəndə heç olmasa kölgəsi xəstələrin üstünə
düşsün deyə xalq öz xəstələrini döşək və çarpayı ilə birlikdə çıxarıb küçələrə
qoyardı.
16 Yerusəlimin ətraf şəhərlərində yaşayanlar da axın-axın gələr, öz xəstələrini
və natəmiz ruhdan əzab çəkənləri gətirərdi. Onların hamısı şəfa tapardı.

Həvarilər təqib olunur

17 Bu, baş kahini və yanındakıların hamısını, yəni sadukey təriqətinə mənsub
olanları hərəkətə gətirdi, çünki qısqanclıqları aşıb-daşırdı.
18 Ona görə də həvariləri tutub ümumi zindana atdılar.
19 Amma Rəbbin mələyi gecənin bir vaxtında gəlib zindanın qapısını açdı,
onları bayıra çıxarıb dedi:
20 «Gedin, məbəddə durun və camaata yeni həyatla bağlı sözlərin hamısını
deyin».
21 Həvarilər bunu eşidəndə səhər tezdən məbədə daxil olub təlimlərini
öyrətməyə başladılar.

Baş kahin və yanındakılar gəlib Ali Şuranı – İsrailin bütün ağsaqqallar məclisini
çağırdı ki, bir yerə yığılsınlar. Onlar həvariləri gətirtmək üçün mühafizəçiləri
zindana göndərdilər.
22 Lakin mühafizəçilər gəlib zindanda həvariləri tapa bilmədi və geri qayıdıb
belə xəbər verdilər:
23 «Gördük ki, zindan bağlıdır, tamamilə nəzarət altındadır və gözətçilər
qapıda dayanıb. Amma qapıları açanda içəridə heç kimi tapa bilmədik».
24 Bu sözləri eşidən məbəd mühafizəçilərinin başçısı ilə başçı kahinlər «Bu işin
sonu necə qurtaracaq?» deyə çaşıb-qaldılar.
25 Elə bu zaman kimsə onların yanına gəlib xəbər verdi: «Baxın, zindana
saldığınız adamlar məbəddə dayanıb camaata təlim öyrədir».
26 Bu vaxt başçı ilə mühafizəçilər gedib həvariləri gətirdilər. Xalqın onları
daşqalaq etməsindən qorxduqları üçün güc tətbiq etmədilər.

27 *Onlar həvariləri Ali Şuranın qarşısına gətirdilər. Baş kahin onlardan
soruşdu:
28 «Bu adla təlim öyrətməyi sizə qəti qadağan etmədikmi? Amma siz
təliminizi bütün Yerusəlimə yaydınız və o Adamın qanını bizim boynumuza
yükləmək istəyirsiniz».
29 Peter və başqa həvarilər belə cavab verdi: «İnsana deyil, Allaha itaət
etmək daha vacibdir.
30 Ata-babamızın Allahı sizin çarmıxa çəkib* öldürdüyünüz İsanı diriltdi.
31 İsrailə günahlarından tövbə və bağışlanma imkanı vermək üçün Allah Onu
Bani və Xilaskar olaraq Öz sağ tərəfinə qaldırdı.
32 Bu şeylər barədə biz şahidik, Allahın Özünə itaət edənlərə verdiyi
Müqəddəs Ruh da şahiddir».
33 Onlar bunu eşidəndə çox qəzəbləndi və həvariləri öldürmək istədilər.

---

* **5:27** Mat. 27:25 * **5:30** *Çarmıxa çəkib* – hərfi tərcümədə *ağacdan asıb.*

34 Lakin bütün xalqın hörmətini qazanmış Qanun müəllimi olan Qamliel
adlı bir farisey Ali Şurada ayağa qalxdı və əmr etdi ki, bu adamları† qısa
müddətə bayıra çıxarsınlar.
35 O, Ali Şuranın üzvlərinə belə dedi: «Ey İsrailli lər, bu insanlara nə edəcəyiniz
barədə yaxşı-yaxşı fikirləşin.
36 Bir qədər bundan əvvəl Tevda özü barəsində yüksək iddiada olaraq
ortaya çıxdı və ona təxminən dörd yüz nəfər qoşuldu. Lakin bu kişi öldürüldü,
bütün tərəfdarları darmadağın edildi və bu hərəkat yatırıldı.
37 Sonra siyahıyaalma zamanı Qalileyalı Yəhuda ortaya çıxdı və camaatı
ardınca apardı. O da öldü və tərəfdarlarının hamısı darmadağın edildi.
38 İndiki iş barəsində sizə onu deyirəm ki, bu adamlardan əl çəkin və azad
buraxın. Əgər bu hərəkat, bu iş insandandırsa, məhv olub gedəcək.
39 Yox, əgər Allahdandırsa, bu adamların işini məhv edə bilməzsiniz. Allaha
qarşı çıxanların vəziyyətinə belə, düşə bilərsiniz». Onlar Qamlielin sözünə
baxdılar,
40 həvariləri içəri çağırıb qamçılatdılar və əmr etdilər ki, İsanın adını çəkərək
heç nə danışmasınlar. Sonra onları azad etdilər.
41 Həvarilər bu ad uğrunda təhqirə layiq görüldükləri üçün sevinərək Ali
Şuranın önündən ayrıldılar.
42 Onlar hər gün məbəddə və evlərdə təlim öyrətməkdən, İsanın Məsih olması
barədə Müjdəni yaymaqdan əl çəkmədilər.

6

Yeddi köməkçi

1 O günlərdə – şagirdlərin çoxaldığı vaxtda yunanca danışan Yəhudilər
ibranicə danışan Yəhudilərdən şikayət etməyə başladılar. Çünki gündəlik
yardım paylananda onların dul qadınlarını nəzərə almamışdılar.
2 Ona görə On İki həvari bütün şagirdləri bir yerə yığıb belə dedi: «Allahın
kəlamını vəz etmək işini atıb maddi işlərlə məşğul olmağımız düzgün deyil.
3 Ey qardaşlar, aranızda etibar qazanmış, Ruh və hikmətlə dolu olan yeddi
kişi seçin ki, onları bu işə təyin edək.
4 Biz isə özümüzü duaya və Allahın kəlamını yaymağa həsr edək».
5 Bu sözlər bütün toplantının xoşuna gəldi. Stefanı, Filipi, Proxoru,
Nikanoru, Timonu, Parmenanı və Yəhudi dinini qəbul edən Antakyalı
Nikolanı seçdilər. Stefan iman və Müqəddəs Ruhla dolu bir kişi idi.
6 Bunları həvarilərin qarşısına çıxardılar. Həvarilər də dua edib onların
üzərinə əl qoydular.
7 Allahın kəlamı yayılır, Yerusəlimdə şagirdlərin sayı xeyli artır və bir çox
kahinlər də bu imana tabe olurdu.

Stefanın tutulması

8 Lütf və qüdrətlə dolu olan Stefan xalq arasında böyük xariqə və əlamətlər
göstərirdi.
9 Belə olanda Azadlar Sinaqoqu adlanan sinaqoqun bəzi üzvləri, Kirenalılardan, İsgəndəriyyəlilərdən, Kilikiyadan və Asiya vilayətindən bəzi insanlar Stefana qarşı çıxıb onunla mübahisəyə başladılar.
10 Amma Stefanın sözündəki hikmətin və Ruhun qarşısında dayana
bilmədilər.

† **5:34** *Bu adamları* – bəzi əlyazmalarda *həvariləri.*

11 Onda bir neçə nəfəri şirniklə ndirdilər ki, belə desinlər: «Bu adamın həm
Musaya, həm də Allaha qarşı küfr dolu sözlər dediyini eşitmişik».
12 Beləliklə, xalqı, ağsaqqalları və ilahiyyatçıları da təşvişə saldılar. Stefanın
üstünə gəlib onu tutdular və Ali Şuranın qarşısına gətirdilər.
13 Gətirdikləri yalançı şahidlər onun üzünə durub dedilər: «Bu adam dayan-
madan bu Müqəddəs məkana və Qanuna qarşı danışır.
14 "Nazaretli İsa bu məkanı darmadağın edəcək və Musadan bizə əmanət
qalan adətləri dəyişəcək" dediyini özümüz eşitmişik».
15 Ali Şurada oturanların hamısı Stefana diqqətlə baxanda gördü ki, onun
üzü bir mələyin üzünə bənzəyir.

7

Stefanın nitqi

1 Baş kahin Stefandan soruşdu: «Bunlar doğrudurmu?»
2 *Stefan belə cavab verdi: «Qardaşlar və atalar, məni dinləyin! Atamız
İbrahim hələ Mesopotamiyada ikən Xaranda məskunlaşmazdan əvvəl izzətli
Allah ona göründü.
3 Ona belə dedi: "Öz torpağından, qohumlarının arasından çıx, sənə
göstərəcəyim torpağa get".
4 *Buna görə İbrahim Xaldeylilərin ölkəsini tərk edib Xarana köçdü. Atasının
ölümündən sonra Allah onu oradan da götürüb sizin indi yaşadığınız bu ölkəyə
gətirdi.
5 *Burada ona irs olaraq bir qarış belə, torpaq vermədi. Amma İbrahimin
o zaman hələ övladı olmasa da, Allah bu torpağı mülk olaraq ona və onun
gələcək nəslinə verəcəyini vəd etmişdi.
6 *Allah ona belə dedi: "Nəslin yad ölkədə qərib olacaq, orada olan millətə
köləlik edəcək və onlara dörd yüz il zülm ediləcək".
7 "Ancaq onların köləlik edəcəkləri milləti Özüm cəzalandıracağam" dedi
Allah, "bundan sonra oradan çıxacaqlar" və "bu yerdə Mənə ibadət edəcəklər".
8 *Sonra Allah onunla sünnətlə bağlı Əhd kəsdi. Beləliklə də, İbrahim İshaqın
atası olarkən onu səkkiz günlük olanda sünnət etdi. Bundan sonra İshaqdan
Yaqub, Yaqubdan da on iki ulu babamız törədi.
9 *Bu ulu babalarımız paxıllıqdan Yusifi qul kimi Misirə satdı. Lakin Allah
Yusifə yar idi.
10 Onu bütün əziyyətlərdən qurtardı və ona hikmət verərək Misir hökmdarı
fironun gözündə lütf qazandırdı. Firon onu Misirin və öz sarayında olan bütün
xalqın rəhbəri təyin etdi.
11 *Sonra bütün Misir və Kənan torpağı aclıq və böyük əziyyətlərlə üzləşdi.
Bu ata-babalarımız yemək tapa bilmədi.
12 Yaqub eşidəndə ki, Misirdə taxıl var, bu ata-babalarımızı birinci dəfə
oraya göndərdi.
13 *Onlar ikinci dəfə Misirə gələndə Yusif özünü qardaşlarına tanıtdı.
Bununla da firon Yusifin ailəsi ilə tanış oldu.

---

* **7:2** Yar. 12:1 * **7:4** Yar. 11:31; 12:4 * **7:5** Yar. 12:7; 13:15; 15:18-21; 17:8 * **7:6** Yar. 15:13-14; Çıx. 3:12 * **7:8** Yar. 17:10-14; 21:2-4; 25:26; 29:31–35:18 * **7:9** Yar. 37:11,28; 39:2,21; 41:39-41 * **7:11** Yar. 42:1-2 * **7:13** Yar. 45:1-3; 47:2-10

14 *Yusif atası Yaquba xəbər göndərib onunla birgə bütün qohumlarını – yetmiş beş nəfəri çağırtdırdı.
15 *Beləliklə, Yaqub Misirə getdi. Özü ilə bu ata-babalarımız da orada öldü.
16 *Onların cəsədləri sonradan Şekemə gətirildi və Şekemdə İbrahimin Xamor övladlarından bir neçə gümüşə satın aldığı qəbirdə dəfn olundu.
17 *Allahın İbrahimə bəyan etdiyi vədin həyata keçdiyi vaxt yaxınlaşanda Misirdəki xalqımızın sayı bir xeyli çoxalmışdı.
18 Axırda Misirdə Yusifi tanımayan yeni bir padşah taxta çıxdı.
19 *Bu adam soydaşlarımıza hiylə işlətdi, zorakılıqla ata-babalarımızı məcbur etdi ki, yeni doğulan körpələrini sağ qalmasın deyə bayıra atsınlar.
20 *Bu dövrdə son dərəcə gözəl bir körpə olan Musa doğuldu. O, üç ay atasının evində bəsləndi.
21 Sonra o da bayıra atıldı. Onu fironun qızı tapıb özünə övlad etdi və öz oğlu kimi böyütdü.
22 Musa Misirlilərin bütün elmi biliklərinə bağlı tərbiyə alıb söz və əməlində güclü bir şəxsiyyət oldu.
23 *Musa qırx yaşına çatanda ürəyində soydaşları İsrail övladlarının vəziyyətini yaxından bilmək arzusu oyandı.
24 Onlardan birinin zərər çəkdiyini görəndə Musa onu müdafiə etdi. Zərər vuran Misirlini öldürərək əzilən insanın intiqamını aldı.
25 O belə fikirləşdi: “Soydaşlarım dərk edəcəklər ki, mənim vasitəmlə Allah onları xilas edir”. Amma onlar bunu dərk etmədilər.
26 Ertəsi gün Musa dalaşan iki İsraillini görəndə onları barışdırmaq istədi və dedi: “Ay kişilər, siz soydaşsınız, niyə bir-birinizə zərər vurursunuz?”
27 Lakin soydaşına zərər vuran kişi Musanı itələyib dedi: “Səni bizim üstümüzə kim başçı və hakim qoyub?
28 Yoxsa dünən Misirlini öldürdüyün kimi məni də öldürmək fikrindəsən?”
29 *Bu sözə görə Musa qaçdı. O, Midyan torpağında, qürbətdə yaşadı və orada iki oğul atası oldu.
30 *Qırx il keçəndən sonra Musa Sina dağının yaxınlığındakı səhrada olanda mələk ona bir kol arasından od-alov içərisində göründü.
31 Musa gördüklərinə heyrətləndi. Baxmaq üçün oraya yaxınlaşanda Rəbbin səsini eşitdi:
32 “Mən ata-babalarının Allahı – İbrahimin, İshaqın və Yaqubun Allahıyam”. Musa qorxusundan lərzəyə gəlib baxmağa belə, cəsarət etmədi.
33 Rəbb ona dedi: “Ayaqlarından çarıqlarını çıxart, çünki durduğun yer müqəddəs torpaqdır.
34 Həqiqətən, Mən Misirdə olan xalqımın əziyyətini gördüm, fəryadlarını eşitdim və onları qurtarmaq üçün endim. İndi get, Mən səni Misirə göndərirəm”.
35 Bu, həmin Musadır ki, onu rədd edib demişdilər: “Səni bizim üstümüzə kim başçı və hakim qoyub?” Amma Allah Musanı bir kol arasında görünən mələyin əli ilə başçı və qurtarıcı olaraq göndərdi.
36 *O, xalqı Misirdən çıxaran, həm orada, həm Qırmızı dənizdə, həm də qırx il ərzində səhrada xariqə və əlamətlər yaradan insan idi.

* **7:14** Yar. 45:9-11,17-18; 46:27 * **7:15** Yar. 46:1-7; 49:33 * **7:16** Yar. 23:3-16; 33:19; 50:7-13; Yeşua 24:32 * **7:17** Çıx. 1:7-8 * **7:19** Çıx. 1:10-11,22 * **7:20** Çıx. 2:2-10 * **7:23** Çıx. 2:11-15 * **7:29** Çıx. 18:2-4 * **7:30** Çıx. 3:1-10 * **7:36** Çıx. 7:3; 14:21; Say. 14:33

37 *İsrail övladlarına “Allah məni yetirdiyi kimi sizin üçün öz soydaşlarınız
içərisindən bir peyğəmbər yetirəcək”* deyən bu Musadır.
38 *Bu, həmin adamdır ki, Sina dağında onunla danışan mələklə və ata-
babalarımızla birgə səhradakı camiyyətdə olmuşdu. O, canlı sözlər almışdı ki,
bizə versin.
39 Ata-babalarımızsa Musanın sözünə baxmaq istəmədi, onu rədd etdi və
Misirə qayıtmağı arzuladılar.
40 *Haruna dedilər: “Bizim üçün allahlar düzəlt ki, qabağımızca getsinlər.
Çünki bizi Misir torpağından çıxaran adamın – bu Musanın başına nə iş
gəldiyini bilmirik!”
41 O günlərdə dana şəklində bir büt düzəldib ona qurban gətirdilər və öz
əlləri ilə düzəltdikləri bu büt üçün şənlik qurdular.
42 *Buna görə Allah ata-babalarımızdan üz döndərib onları tərk etdi ki, səma
cisimlərinə ibadət etsinlər. Peyğəmbərlərin kitabında da belə yazılıb:
“Ey İsrail nəsli,
Qırx il çöldə olanda Mənə qurban və təqdimlər gətirmişdinizmi?
43 Səcdə edəsiniz deyə düzəltdiyiniz Molekin çadırını,
Tanrınız Refanın ulduz bütünü gəzdirdiniz.
Elə buna görə də sizi
Babilin o tayına sürgünə aparacağam”.
44 *Səhrada ata-babalarınızın Şəhadət çadırı var idi. Musa bunu onunla
danışan Allahın əmr etdiyi kimi, gördüyü nümunəyə əsasən düzəltmişdi.
45 *Şəhadət çadırını əvvəlki nəsildən təhvil alan ata-babalarımız Yeşuanın
başçılığı ilə başqa millətlərin mülkünü ələ keçirəndə çadırı da özləri ilə
gətirmişdilər. Allah Özü millətləri ata-babalarımızın qarşısından qovdu.
Şəhadət çadırı Davudun dövrünə qədər qaldı.
46 *Allahın lütfünü qazanan Davud yalvardı ki, Yaqubun nəsli† üçün bir
məskən qura bilsin.
47 *Lakin Allaha ev tikən Süleyman oldu.
48 *Amma Haqq-Taala əllə tikilən evlərdə yaşamaz. Peyğəmbərin dediyi
kimi
49 Rəbb belə deyir:
“Göylər Mənim taxtımdır,
Yer ayaqlarımın altındakı kətildir.
Mənim üçün nə cür ev tikəcəksiniz,
Dincələcəyim yer harada olacaq?
50 Bütün bunları Mənim əlim yaratmadımı?”
51 * Ey dikbaş, həm ürəkləri, həm də qulaqları “sünnət” edilməmiş insanlar,
ata-babanız kimi siz də həmişə Müqəddəs Ruhun əleyhinə çıxırsınız.
52 Ata-babalarınızın təqib etmədiyi peyğəmbər varmı? Onlar Saleh Olanın
zühuru barədə əvvəlcədən xəbər verənləri belə, öldürdülər. Sizsə bu Saleh
Olana xəyanət edərək Onu qətlə yetirdiniz.
53 Mələklər vasitəsilə verilən Qanunu aldınız, lakin ona riayət etmədiniz».

Stefanın öldürülməsi

* **7:37** Qanun. 18:15,18 * **7:37** *Yetirəcək* – bəzi əlyazmalarda *yetirəcək. Ona qulaq asın.* * **7:38** Çıx. 19:1–20:17; Qanun. 5:1-33 * **7:40** Çıx. 32:1-6 * **7:42** Amos 5:25-27 * **7:44** Çıx. 25:9,40; İbr. 8:5 * **7:45** Yeşua 3:14-17; 18:1 * **7:46** 2Şam. 7:1-16; 1Saln. 17:1-14 † **7:46** *Yaqubun nəsli* – bəzi əlyazmalarda *Yaqubun Allahı.* * **7:47** 1Pad. 6:1-38; 2Saln. 3:1-17 * **7:48** Yeş. 66:1-2 * **7:51** Yeş. 63:10

54 Ali Şuranın üzvləri bu sözləri eşidəndə çox qəzəbləndilər və Stefana
dişlərini qıcırtdılar.
55 Müqəddəs Ruhla dolan Stefan isə gözlərini göyə dikib Allahın ehtişamını
və Allahın sağında dayanan İsanı gördü.
56 O dedi: «Baxın, mən göylərin yarıldığını və Bəşər Oğlunun Allahın sağında
dayandığını görürəm».
57 Onlar qulaqlarını tutub haray qopardılar və hamısı birlikdə Stefanın
üstünə hücum çəkdilər.
58 Onu şəhərdən kənara çıxarıb daşqalaq etdilər. Stefanın əleyhinə şahidlik
edənlər öz üst geyimlərini Şaul adlı bir gəncin ayaqları altına qoydular.
59 Stefan üstünə yağan daşlar altında belə yalvarırdı: «Ya Rəbb İsa, ruhumu
qəbul et».
60 Sonra diz çöküb ucadan nida etdi: «Ya Rəbb, bunu onlara günah sayma».
Bunu deyəndən sonra gözlərini bu həyata yumdu.

8

Şaul imanlıları təqib edir

1 Stefanın qətlindən Şaul da razı qalmışdı.
O gün Yerusəlimdə olan imanlılar cəmiyyətinə qarşı güclü təqib başladı.
Həvarilərdən başqa bütün imanlılar pərən-pərən düşüb Yəhudeya və
Samariyanın hər tərəfinə yayıldı.
2 Bəzi mömin kişilər isə Stefanı dəfn etdi və onun üçün dərin hüznlə yas
saxladılar.
3 *Amma Şaul imanlılar cəmiyyətini dağıtmağa başladı. Belə ki o, evdən-evə
gedərək qadın-kişi bilmədən imanlıları sürüyüb zindana salırdı.

Filip Samariyada

4 Pərən-pərən düşən imanlılar hər yerdə Allahın kəlamını – Müjdəni yayırdı.
5 Filip də Samariya şəhərinə gəlib Məsihi vəz edirdi.
6 Filipi eşidib, göstərdiyi əlamətləri görən izdiham onun sözlərinə birlikdə
diqqət yetirirdi.
7 Natəmiz ruha tutulan çox adamdan bu ruhlar bərkdən çığıraraq çıxır, çox
iflic və ayaqları şikəst olanlar şəfa tapırdı.
8 Ona görə bu şəhərdə bol sevinc var idi.

Cadugər Şimon

9 Amma bu şəhərdə bundan əvvəl cadugərlik edən və Samariya millətini
mat qoyan Şimon adlı bir kişi var idi. O özünü böyük bir şəxsiyyət kimi təqdim
edirdi.
10 Böyüklü-kiçikli hər kəs ona diqqətlə qulaq asır və belə deyirdi: «Böyük
adlanan Allahın qüdrəti budur».
11 Onun cadugərliyi hamını çoxdan mat qoymuşdu. Buna görə də ona
diqqətlə qulaq asırdılar.
12 Amma Filip Allahın Padşahlığı və İsa Məsihin adı ilə bağlı Müjdəni
yayanda sözlərinə iman gətirdilər və kişilər də, qadınlar da vəftiz oldular.
13 Şimon özü də iman gətirdi. Vəftiz olduqdan sonra Filipin yanından
ayrılmadı. Göstərilən əlamət və möcüzələr Şimonu mat qoydu.
14 Yerusəlimdə qalan həvarilər Samariyalıların Allahın kəlamını qəbul et-
diklərini eşidəndə Peterlə Yəhyanı onların yanına göndərdi.

---

* **8:3** Həv. 22:4-5; 26:9-11

15 Peterlə Yəhya oraya çatanda dua etdilər ki, Samariyalı imanlılar
Müqəddəs Ruhu alsınlar.
16 Çünki Ruh hələ onların heç birinin üzərinə enməmişdi, sadəcə olaraq Rəbb
İsanın adı ilə vəftiz olmuşdular.
17 Sonra Peterlə Yəhya əllərini onların üstünə qoydular və onlar Müqəddəs
Ruhu aldılar.
18 Həvarilərin əl qoyması ilə Ruhun verildiyini görən Şimon onlara pul təklif
edərək
19 dedi: «Mənə də belə bir səlahiyyət verin. Əlimi kimin üstünə qoysam,
Müqəddəs Ruhu alsın».
20 Peter ona dedi: «Pulun da yox olsun, sən də! Ona görə ki sən Allahın
ənamını pulla əldə edə bilmək xəyalına düşmüsən.
21 Bu işdə sənin nə haqqın var, nə payın. Çünki Allahın qarşısında ürəyin düz
deyil.
22 Bu pisliyin üçün tövbə et, Rəbbə yalvar. Bəlkə ürəyinin bu niyyəti
bağışlanar.
23 Görürəm ki, səndə acı zəhər var və haqsızlığın əsirisən».
24 Şimon ona cavab verdi: «Mənim üçün Rəbbə siz yalvarın ki,
dediklərinizin heç biri mənim başıma gəlməsin».
25 Peterlə Yəhya şəhadət edib Rəbbin kəlamını söyləyəndən sonra
Samariyalıların yaşadığı xeyli kəndlərdə Müjdəni yaya-yaya Yerusəlimə
qayıdırdılar.

Filip və Həbəşli hərəmağası

26 Bu zaman Rəbbin bir mələyi Filipə belə dedi: «Dur, cənuba tərəf,
Yerusəlimdən Qəzzəyə düşən yola – səhra yoluna çıx».
27 Filip qalxıb getdi. Yolda Həbəşli bir hərəmağası ilə rastlaşdı. Bu, kan-
dakinin, yəni Həbəşlilərin məlikəsinin vəzirlərindən biri idi. O, məlikənin
bütün xəzinəsinə cavabdeh idi. Yerusəlimə ibadət etmək üçün gəlmişdi.
28 Arabasına oturub geri qayıdarkən Yeşaya peyğəmbərin kitabını ox-
uyurdu.
29 Ruh Filipə dedi: «Get, bu arabaya çatıb yanında qal».
30 Filip qaça-qaça arabanın yanına gəldi və eşitdi ki, hərəmağası Yeşaya
peyğəmbərin kitabını oxuyur. Ondan soruşdu: «Görəsən oxuduğunu başa
düşürsənmi?»
31 Hərəmağası ona dedi: «Əgər mənə yol göstərən yoxdursa, bunu necə başa
düşmək olar?» Sonra Filipdən xahiş etdi ki, arabaya minib onun yanında
otursun.
32 *O, Müqəddəs Yazılardan bu hissəni oxuyurdu:
«Kəsilməyə aparılan qoyun kimi,
Qırxanların qabağında dilsiz quzu kimi
Ağzını açmadı.
33 Alçaldığı zaman ədalətdən məhrum oldu.
Onun nəslini kim təsvir edə bilər?
Onun həyatı yer üzündən götürülür».
34 Hərəmağası Filipdən soruşdu: «Xahiş edirəm, deyin, burada peyğəmbər
kimdən bəhs edir, özündən, yoxsa başqasından?»
35 Bundan sonra Filip sözə başlayıb danışdı və Müqəddəs Yazıların bu
hissəsindən başlayıb İsa barədə olan Müjdəni bəyan etdi.

* **8:32** Yeş. 53:7-8

36 Onlar yol gedə-gedə gəlib su olan yerə çatdılar. Hərəmağası dedi: «Burada su
var. Mənim vəftiz olmağıma nə isə mane olurmu?»
37 *
38 Sonra əmr etdi ki, araba dayansın. Filip hərəmağası ilə birgə suya girdi.
Beləliklə, Filip hərəmağasını vəftiz etdi.
39 Sudan çıxanda Rəbbin Ruhu† Filipi götürüb oradan uzaqlaşdırdı. Filipi bir
daha görməyən hərəmağası sevinə-sevinə yoluna davam etdi.
40 Filip bir də gördü ki, Aşdod şəhərinə gəlib-çıxıb. O, Qeysəriyyəyə çatanacan
bütün şəhərləri gəzib-dolaşaraq Müjdəni yaydı.

9

İsa Şaulla danışır

1 Şaul Rəbbin şagirdlərinə qarşı hələ də ölüm hədələri yağdırırdı. Baş kahinin
yanına gedib
2 ondan Dəməşq sinaqoqlarına yazılan məktublar istədi ki, orada İsa yol-
unu* tutan kişi və qadınlardan kimi tapsa, əl-qolunu bağlayıb Yerusəlimə
gətirmək üçün səlahiyyəti olsun.
3 Dəməşqə yollanıb oraya yaxınlaşanda birdən göydən gələn bir işıq onun
ətrafında parladı.
4 Şaul yerə yıxıldı və bir səs eşitdi, ona deyirdi: «Şaul, Şaul, niyə Məni təqib
edirsən?»
5 Şaul ona dedi: «Ey Ağam, Sən kimsən?» O cavab verdi: «Mən sənin təqib
etdiyin İsayam.
6 Qalx ayağa, şəhərə get və nə etmək lazımdırsa, sənə deyiləcək».
7 Şaulla birlikdə yola çıxan adamlar yerlərindəcə susub qalmışdı. Səsi
eşitsələr də, heç kimi görə bilmədilər.
8 Şaul yerdən qalxdı, amma gözlərini açanda heç nə görə bilmirdi. Sonra
onun əlindən tutub Dəməşqə apardılar.
9 Üç gün ərzində Şaulun gözləri görmədi və o nə yedi, nə də içdi.
10 Dəməşqdə İsanın şagirdlərindən Xananya adlı bir nəfər var idi. Rəbb
görüntü vasitəsilə «Xananya!» deyə çağırdı. O cavab verdi: «Bəli, ya Rəbb!»
11 Rəbb ona dedi: «Qalx, "Düz Küçə" adlanan küçəyə get və Yəhudanın
evində adı Şaul olan Tarsuslu bir adamı soruş. Hal-hazırda orada dua edir.
12 O, görüntüdə görüb ki, yanına Xananya adlı bir kişi gəlib onun üzərinə
əllərini qoyur ki, gözləri açılsın».
13 Xananya cavab verdi: «Ya Rəbb, bu kişi barədə çoxlarından eşitmişəm ki,
Yerusəlimdə Sənin müqəddəslərinə nə qədər pislik edib.
14 Burada Sənin adını çağıranların hər birinin əl-qolunu bağlamaq üçün başçı
kahinlərdən səlahiyyət alıb».
15 Amma Rəbb ona dedi: «Get! Başqa millətlərə, padşahlara və İsrail
övladlarına Öz adımı bəyan eləmək üçün bu adam seçdiyim alətdir.
16 Mənim adım uğrunda çəkəcəyi əzabın nə qədər böyük olduğunu ona
göstərəcəyəm».

---

* **8:37** *Mane olurmu?* – bəzi əlyazmalarda *mane olurmu?»* 37 *Filip dedi: «əgər bütün qəlbinlə iman edirsənsə, mümkündür». Hərəmağası cavab verdi: «İsa Məsihin Allahın Oğlu olduğuna inanıram».* † **8:39** *Rəbbin Ruhu* – bəzi əlyazmalarda *Müqəddəs Ruh hərəmağasının üstünə endi. Rəbbin mələyi isə.* * **9:2** *İsa yolunu* – hərfi tərcümədə *Yolu.*

17 Bundan sonra Xananya gedib həmin evə girdi və əllərini Şaulun üstünə
qoyub dedi: «Qardaşım Şaul, Rəbb, yəni bura gələrkən yolda sənə görünən İsa
məni göndərdi ki, sənin gözlərin açılsın və Müqəddəs Ruhla dolasan».
18 O andaca Şaulun gözlərindən sanki pulcuqlar töküldü və Şaul təkrar
görməyə başladı. O qalxdı və vəftiz oldu.
19 Sonra yemək yeyib taqətə gəldi.

Şaul Dəməşqdə və Yerusəlimdə

Bir neçə gün Şaul Dəməşqdə olan şagirdlərin yanında qaldı.
20 Dərhal sinaqoqlarda İsanın Allahın Oğlu olduğunu vəz etməyə başladı.
21 Onu eşidənlərin hamısı mat qalıb deyirdi: «Yerusəlimdə bu adı çəkənləri
dağıdan adam bu deyilmi? Buraya belələrini əl-qolunu bağlayıb başçı
kahinlərin yanına aparmağa gəlməmişdimi?»
22 Şaul isə gündən-günə qüvvətlənirdi. İsanın Məsih olmasına dair sübutlar
göstərməklə Dəməşqdə yaşayan Yəhudiləri çaş-baş saldı.
23 *Aradan xeyli gün keçdi. Yəhudilər Şaulu öldürmək üçün sui-qəsd
hazırladı.
24 Amma onların bu qəsdi haqqında xəbər Şaula çatdı. Yəhudilər onu
öldürmək üçün gecə-gündüz şəhərin qapılarında pusqu qururdu.
25 Amma Şaulun şagirdləri gecə olan kimi onu götürüb bir səbətin içinə
qoyaraq şəhər divarlarından aşağı endirdilər.
26 Şaul Yerusəlimə çatanda oradakı şagirdlərə qoşulmağa çalışdı, lakin onların
hamısı Şauldan qorxur və inanmırdılar ki, o, İsanın şagirdidir.
27 Amma Barnaba onu götürüb həvarilərin yanına apardı və onlara açıqladı
ki, Şaul yolla gedəndə Rəbbi necə görüb, Rəbb onunla necə danışıb, o,
Dəməşqdə İsanın adını necə cəsarətlə bəyan edib.
28 Beləliklə, Şaul onların yanında qalıb Yerusəlimdə hər yerə bir gedib-gəlir
və orada da Rəbbin adını cəsarətlə bəyan edirdi.
29 O yunanca danışan Yəhudilərlə söhbət edərək mübahisə edirdi. Onlar isə
Şaulu öldürmək istəyirdilər.
30 İmanlı bacı-qardaşlar isə bunu öyrənəndə Şaulu Qeysəriyyəyə aparıb
oradan Tarsusa göndərdilər.
31 Beləcə bütün Yəhudeya, Qalileya və Samariyadakı imanlılar cəmiyyəti
əmin-amanlığa çatdı. İnkişaf edən və Rəbb qorxusu içində yaşayan cəmiyyət
Müqəddəs Ruhun ürəkləndirməsi ilə sayca artırdı.

Eneya və Tabitanın sağaldılması

32 Bu zaman hər yanı dolaşan Peter Lodda yaşayan müqəddəslərin yanına
gəldi.
33 Orada Eneya adlı bir nəfərə baş çəkdi. Eneya iflic olmuşdu və səkkiz il idi
ki, yataqda idi.
34 Peter ona dedi: «Eneya, İsa Məsih səni sağaldır. Qalx, yatağını yığışdır».
Eneya dərhal ayağa qalxdı.
35 Lod və Şaronda yaşayanların hamısı bu adamı görüb Rəbbə tərəf döndü.
36 Yafoda İsanın şagirdləri arasında Tabita adlı bir qadın var idi. «Tabita»
«Ceyran» deməkdir. Bu qadın həmişə xeyirxah işlər görür və yoxsullara kömək
edirdi.
37 Bu vaxtlarda o xəstələnib öldü. Onun meyitini yuyub yuxarı mərtəbədəki
otağa qoydular.

* **9:23** 2Kor. 11:32-33

38 Lod Yafoya yaxın idi, ona görə də Peterin Lodda olduğunu eşidən şagirdlər
iki kişini onun yanına göndərdilər və onlar gəlib xahiş etdilər: «Vaxt itirmədən
yanımıza gəl».
39 Peter durub onlarla getdi. Yafoya çatanda onlar Peteri evin yuxarı
mərtəbəsinə çıxartdılar. Bütün dul qadınlar ağlaşa-ağlaşa Peterin yanına
yığıldı və Tabitanın onlarla birlikdə olanda tikdiyi köynəkləri, paltarları
göstərirdilər.
40 Peter isə onların hamısını bayıra çıxartdı, sonra diz çöküb dua etdi.
Bundan sonra isə ölüyə tərəf dönüb dedi: «Tabita, qalx!» Qadın gözlərini açıb
Peteri görən kimi dik oturdu.
41 Peter əlini uzadıb onu ayağa qaldırdı və sonra müqəddəslərlə dul qadınları
çağırdı. Tabitanı sağ-salamat onların qarşısına çıxartdı.
42 Bu xəbər bütün Yafoya yayıldı və çox adam Rəbbə iman gətirdi.
43 Peter isə xeyli gün Yafoda, Şimon adlı bir dabbağın evində qaldı.

10

Mömin yüzbaşı

1 Qeysəriyyədə Korneli adlı bir nəfər yaşayırdı. O, İtaliyalı adlı alayın
yüzbaşılarından biri idi.
2 Həm özü, həm də bütün külfəti mömin olub Allahdan qorxardı. O, xalqa
çox nəzir-niyaz paylayar, daim Allaha dua edərdi.
3 Bir gün təxminən doqquzuncu saat* radələrində görüntüdə aydın gördü ki,
Allahın bir mələyi yanına gəlib onu çağırdı: «Ey Korneli!»
4 Korneli qorxa-qorxa ona baxıb dedi: «Nədir, ey ağam?» Mələk ona dedi:
«Duaların və nəzir-niyazların xatirə təqdimi kimi Allahın hüzurunda qəbul
olundu.
5 İndi Yafoya adamlar göndər, Peter adlanan Şimonu çağırtdır.
6 O, dabbağ Şimonun dəniz kənarındakı evində qonaqdır».†
7 Onunla danışan mələk gedəndən sonra Korneli xidmətçilərindən ikisini və
mühafizəçilərindən bir mömin əsgəri çağırtdırdı.
8 Onlara hər şeyi danışdı və sonra onları Yafoya göndərdi.

Peterin görüntüsü

9 Ertəsi gün təxminən altıncı saat‡ radələrində, onlar yolda olub şəhərə
yaxınlaşanda Peter dua etmək üçün dama çıxdı.
10 O acıb yemək istəyirdi. Yemək hazırlanarkən Peterin fikrini bir görüntü
apardı.
11 O gördü ki, göy yarıldı, böyük mələfəyə bənzər bir şey dörd küncündən
asılaraq yerə endi.
12 Onun üstündə hər cür dördayaqlılar, sürünənlər§ və göydə uçan quşlar var
idi.
13 Ona bir səda gəldi: «Qalx, Peter, kəs və ye!»
14 Peter Ona dedi: «Əsla, ya Rəbb! Mən heç vaxt nə haram, nə də murdar bir
şey yeməmişəm».
15 Səda ikinci dəfə yenə gəldi və Peterə dedi: «Allahın halal dediyi şeylərə sən
haram demə».

---

* **10:3** *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç. † **10:6** *Qonaqdır* – bəzi əlyazmalarda *qonaqdır. O sənə nə etməlisən deyəcək,* bəzilərində isə *qonaqdır. Onun sənə deyəcəyi sözlərlə həm sən, həm də külfətin xilas olacaq* (Həv. 11:14). ‡ **10:9** *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki. § **10:12** *Sürünənlər* – bəzi əlyazmalarda *çöl heyvanları, sürünənlər.*

16 Bu, üç dəfə təkrarlanandan sonra o şey dərhal göyə çəkildi.
17 Peter bu görüntünün mənası barədə fikirləri ilə çaşbaş qalanda Kornelinin göndərdiyi adamlar Şimonun evini soruşurdular. Onlar qapı ağzında dayanıb
18 bərkdən soruşdular: «Peter deyə çağırılan Şimon burada qalırmı?»
19 Bu zaman görüntü barədə fikirləşən Peterə Ruh belə dedi: «Bax səni üç kişi axtarır.
20 Dur, aşağı en və heç tərəddüd etmədən onlarla get. Çünki onları Mən göndərmişəm».
21 Peter aşağı enib həmin adamlara dedi: «Axtardığınız adam mənəm. Niyə gəlmisiniz?»
22 Onlar dedilər: «Korneli adlı bir yüzbaşı var. O, saleh və Allahdan qorxan kişidir; buna bütün Yəhudi milləti də şahiddir. Müqəddəs bir mələk ona əmr etdi ki, səni öz evinə çağırtdırsın və deyəcəyin sözlərə qulaq assın».
23 Bundan sonra Peter onları içəri dəvət edib qonaq saxladı.

Kornelinin evində

Ertəsi gün Peter qalxıb onlarla yola çıxdı və Yafodan olan bəzi qardaşlar da onlara qoşuldu.
24 Sonrakı gün Qeysəriyyəyə çatdı. Korneli öz qohumlarını və yaxın dostlarını bir yerə yığıb onları gözləyirdi.
25 Peter içəri girəndə Korneli ayağına düşüb ona səcdə etdi.
26 Peter isə onu ayağa qaldıraraq dedi: «Qalx, mən də sənin kimi insanam».
27 Peter Korneli ilə danışa-danışa içəri daxil olanda gördü ki, oraya xeyli adam yığılıb.
28 Onlara belə dedi: «Bilirsiniz ki, Yəhudilərə hər hansı bir yadelli ilə ünsiyyət yaratmaq, onlara qonaq getmək qadağandır. Amma insanları haram və murdar saymamağı Allah mənə göstərdi.
29 Buna görə məni çağıranda etiraz etmədən gəldim. Deyə bilərsinizmi, məni niyə çağırmısınız?»
30 Korneli cavab verdi: «Üç gün əvvəl elə bu vaxtlarda** doqquzuncu saatın†† duasını edirdim ki, birdən parlaq libaslı bir kişi qarşımda dayandı
31 və dedi: "Ey Korneli, sənin duaların eşidildi və nəzir-niyazların Allah tərəfindən yada salındı.
32 İndi Yafoya adamlar göndər, Peter adlanan Şimonu çağırtdır. O, dabbağ Şimonun dəniz kənarındakı evində qonaqdır".‡‡
33 Ona görə sənin yanına adamlar göndərdim və sən də xeyirxahlıq göstərərək gəldin. İndi hamımız Allahın önündəyik və Rəbbin sənə əmr etdiyi hər sözə qulaq asmağa hazırıq».
34 *Peter sözə başlayıb dedi: «İndi bildim ki, həqiqətən, Allah tərəfkeşlik etmir.
35 Milliyətindən asılı olmayaraq kim ki Ondan qorxub əməlisaleh olarsa, Ona məqbuldur.
36 O, İsrail övladlarına Öz kəlamını göndərdi və hamının Sahibi olan İsa Məsih vasitəsilə barışdırma Müjdəsini yaydı.
37 Bilirsiniz ki, Yəhyanın vəftiz üçün çağırışından sonra Qalileyadan başlayaraq bütün Yəhudeyada nələr baş verdi.

** **10:30** *Vaxtlarda* – bəzi əlyazmalarda *vaxtlarda oruc tutub.* †† **10:30** *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç. ‡‡ **10:32** *Qonaqdır* – bəzi əlyazmalarda *qonaqdır. O gəlib sənə hər şeyi danışacaq.* * **10:34** Qanun. 10:17

38 Allah Nazaretli İsanı Müqəddəs Ruhla və qüdrətlə məsh etdi. İsa xeyirxahlıq edərək hər yanı gəzib iblisin təzyiqinə məruz qalanların hamısını sağaltdı. Çünki Allah Ona yar idi.
39 Yəhudilərin ölkəsində və Yerusəlimdə İsanın nələr etdiyinin şahidi olduq. Onu çarmıxa çəkib§§ öldürdülər.
40-41 Amma Allah Onu üçüncü gün diriltdi və bütün xalqa deyil, əvvəlcədən seçdiyi Öz şahidlərinə – ölülər arasından dirilməsindən sonra Onunla birlikdə yeyib-içən bizlərə aydın göstərdi.
42 Bizə isə əmr verdi ki, “Allahın təyin etdiyi ölülərlə dirilərin Hakimi Budur” deyə bunu xalqa şəhadət etməklə vəz edək.
43 Onun barəsində bütün peyğəmbərlər şəhadət edir ki, Ona iman edən hər kəsin günahı Onun adı ilə bağışlanır».
44 Peter bu sözləri deyirdi ki, Müqəddəs Ruh söhbətə qulaq asan hər kəsin üzərinə endi.
45 Peterlə birlikdə gəlmiş sünnətli imanlılar Müqəddəs Ruhun bəxşiş olaraq başqa millətlərin də üstünə töküldüyünə mat qaldı;
46 onların başqa dillərdə danışıb Allahı mədh etdiyini eşitdilər. Onda Peter belə dedi:
47 «Bu adamlar bizim kimi Müqəddəs Ruhu alıb. Bunların su ilə vəftiz olmalarına kim mane ola bilər?»
48 Beləliklə, onların İsa Məsihin adı ilə vəftiz olmalarını buyurdu. Sonra onlar Peterdən xahiş etdilər ki, bir neçə gün onların yanında qalsın.

11

Peterin izahı

1 Həvarilərlə bütün Yəhudeyadakı imanlı bacı-qardaşlar eşitdilər ki, başqa millətlər də Allahın kəlamını qəbul ediblər.
2 Peter Yerusəlimə gələndə sünnət tərəfdarları onu tənqid edərək
3 dedilər: «Sən sünnətsizlərin evinə gedib onlarla birgə yemək yemisən».
4 Peter sözə başlayıb onlara hər şeyi bir-bir izah etdi:
5 «Mən Yafo şəhərində dua edirdim. Birdən fikrimi görüntü apardı. Gördüm ki, böyük mələfəyə bənzər bir şey dörd küncündən asılaraq göydən enib mənim yanıma çatır.
6 Bu şeyə gözlərimi dikib diqqətlə baxdım. Gördüm ki, onun üstündə yer üzərində yaşayan dördayaqlılar, çöl heyvanları, sürünənlər və göydə uçan quşlar var.
7 Sonra eşitdim ki, bir səda mənə deyir: “Qalx, Peter, kəs və ye!”
8 Mən dedim: “Əsla, ya Rəbb! Heç vaxt mənim ağzıma nə haram, nə də murdar bir şey dəyməyib”.
9 Yenə göydən səda gəldi: “Allahın halal dediyi şeylərə sən haram demə”.
10 Bu, üç dəfə təkrarlanandan sonra hər şey yenə göyə çəkildi.
11 Elə bu zaman Qeysəriyyədən mənim yanıma göndərilən üç kişi qaldığımız evin qapısında dayandı.
12 Ruh mənə dedi ki, tərəddüd etmədən onlarla gedim. İmanlı qardaşlarımız olan bu altı nəfər də mənə qoşulub həmin kişinin evinə girdik.
13 Bu adam bizə nəql etdi ki, öz evində dayanan mələk görüb. Mələk ona demişdi: “Yafoya adamlar göndər, Peter adlanan Şimonu çağırtdır.
14 Onun sənə deyəcəyi sözlərlə həm sən, həm də bütün külfətin xilas olacaq”.

§§ **10:39** *Çarmıxa çəkib* – hərfi tərcümədə *ağacdan asıb.*

15 Mən sözə başlayanda Müqəddəs Ruh başlanğıcda bizim üstümüzə endiyi
kimi onların da üstünə endi.
16 *Onda Rəbbin dediyi bu sözlər yadıma düşdü: “Yəhya su ilə vəftiz etdi,
amma siz Müqəddəs Ruhla vəftiz olacaqsınız”.
17 Beləliklə, Rəbb İsa Məsihə iman edən bizlərə verdiyi eyni bəxşişi Allah
onlara da veribsə, mən kiməm ki, Allaha qarşı çıxam?»
18 Bu sözləri eşidib hamı sakitləşdi və Allahı izzətləndirib dedi: «Deməli,
Allah başqa millətlərə də imkan yaratdı ki, tövbə edib həyat tapsın».

Antakya cəmiyyətindəkilər

19 *Stefanın öldürülməsi ilə başlanan təqib nəticəsində pərən-pərən düşən
imanlılar Finikiya, Kipr və Antakyaya qədər getdilər. Allahın kəlamını yalnız
Yəhudilərə dedilər.
20 Amma onların arasından bəzi Kiprli və Kirenalılar Antakyaya gedib
yunanca danışanlarla da söhbətə başladılar. Onlara Rəbb İsa ilə bağlı Müjdəni
yayırdılar.
21 Rəbbin əli onların üzərində idi və bunun nəticəsində xeyli insan iman
gətirib Rəbbə tərəf döndü.
22 Bunların xəbəri Yerusəlimdəki cəmiyyətə çatdı və Barnabanı Antakyaya
göndərdilər.
23 O oraya çatanda Allahın lütfünün bəhrəsini görüb sevindi. O hamını
həvəsləndirirdi ki, can-dildən Rəbbə bağlı qalsınlar.
24 Çünki özü Müqəddəs Ruhla və imanla dolu, xeyirxah bir kişi idi. Bunun
nəticəsində də böyük bir kütlə Rəbbə iman gətirdi.
25 Sonra Barnaba Tarsusa gedib Şaulu axtardı.
26 Onu tapan kimi Antakyaya gətirdi. Bir il ərzində oradakı imanlılar
cəmiyyətinə qoşulub bir yerdə yığılaraq böyük bir kütləyə təlim öyrədirdi.
Şagirdlər ilk dəfə olaraq Antakyada məsihçi adlandırıldı.
27 Elə həmin günlərdə Yerusəlimdən Antakyaya bəzi peyğəmbərlər gəldi.
28 *Bunlardan Aqab adlı biri qalxıb Ruhun təsiri ilə bütün dünyada böyük
bir aclıq olacağını bildirdi. Bu aclıq Klavdinin hakimiyyəti dövrünə təsadüf
olundu.
29 Şagirdlər qərara aldılar ki, hər biri gücü çatan qədər Yəhudeyada yaşayan
imanlı bacı-qardaşlarına yardım göndərsin.
30 Bu qərara əməl edərək yardımları Barnaba və Şaulun əli ilə cəmiyyət
ağsaqqallarına göndərdilər.

12

Peterin zindandan qaçması

1 O vaxtlar padşah Hirod cəmiyyətin bəzi üzvlərinə zülm etməyə əl atdı.
2 Yəhyanın qardaşı Yaqubu qılıncdan keçirib edam etdirdi.
3 Bundan Yəhudilərin razı qaldığını görüb üstəlik Peteri də tutdurdu. Bunu
Mayasız Çörək bayramı vaxtında etdi.
4 *O, Peteri yaxalatdırıb zindana saldırdı; onu hər birində dörd nəfər
olmaqla dörd əsgəri dəstəyə nəzarət altında saxlanmaq üçün təslim etdi.
Niyyətində tutmuşdu ki, Pasxa bayramından sonra xalq qarşısında onun
məhkəməsini keçirsin.

* **11:16** Həv. 1:5 * **11:19** Həv. 8:1-4 * **11:28** Həv. 21:10 * **12:4** Çıx. 12:1-27

5 Peter buna görə zindanda saxlanılırdı. Lakin imanlılar cəmiyyəti ciddi-
cəhdlə onun üçün Allaha dua edirdi.

6 Peter Hirodun ona məhkəmə quracağı günün əvvəlki gecəsi iki əsgər
arasında bir cüt zəncirə bağlanmış halda yatırdı. Qarovulçular da qapıda
dayanıb zindanın təhlükəsizliyini qoruyurdu.
7 Qəflətən Rəbbin bir mələyi göründü. Zindanın otağı işıqlandı. Mələk
Peterin böyrünə vurub onu oyatdı və dedi: «Tez ol, qalx». O andaca Peterin
biləklərindəki zəncirlər düşdü.
8 Mələk ona dedi: «Qurşağını bağla, çarığını geyin». Peter belə də etdi. Mələk
yenə dedi: «Üst paltarını geyin, ardımca gəl».
9 Peter onun ardınca düşərək bayıra çıxdı. Amma mələyin etdiyinin həqiqi
olduğunu başa düşmürdü, elə bilirdi ki, bir görüntü görür.
10 Birinci, ikinci qarovulçunun yanından keçərək şəhərə açılan dəmir dar-
vazaya çatdılar. Onların qarşısında darvaza öz-özünə açıldı. Onlar çıxıb küçə
uzunu getdilər. Birdən mələk Peterdən ayrıldı.
11 O andaca özünə gələn Peter dedi: «İndi əminliklə başa düşdüm ki, Rəbb Öz
mələyini göndərib məni Hirodun əlindən və Yəhudi xalqının gözlədiyi bütün
bəlalardan qurtardı».
12 Peter bunları dərk edəndə Mark adlanan Yəhyanın anası Məryəmin
evinə getdi. Orada xeyli adam yığılıb dua edirdi.
13 Peter həyət qapısını döyməyə başladı və Roda adlı bir qarabaş eşidib
qapıya getdi.
14 Qız Peteri səsindən tanıdı və sevincindən qapını belə, açmadan yenə evə
qaçdı. Oradakılara xəbər verdi ki, Peter qapıda dayanıb.
15 Onlar isə belə dedilər: «Dəli olmusan?» Amma qız dediyinin üstündə
durdu. Belə olanda dedilər: «Yəqin onu qoruyan mələkdir».
16 Peter isə dayanmadan qapını döyürdü. Qapını açıb onu görəndə mat
qaldılar.
17 Peter əli ilə susmaq işarəsi verərək Rəbbin onu necə zindandan çıxardığını
nəql etdi. Sonra «bu xəbəri Yaquba və o biri qardaşlara da çatdırın» deyərək
onlardan ayrılıb başqa yerə getdi.
18 Səhər açılanda əsgərləri böyük bir vahimə bürüdü. Bir-birlərindən
soruşdular: «Bəs Peter necə oldu?»
19 Hirod onu axtartdı. Tapa bilməyəndə isə qarovulçuları sorğu-suala
çəkdirəndən sonra edam edilmələrinə əmr verdi.

Padşah Hirodun ölümü

Bundan sonra Hirod Yəhudeyadan Qeysəriyyəyə yollandı və orada qaldı.
20 Hirod Sur və Sidon əhalisinə qarşı hiddətindən alışıb-yanırdı. Onlar
birlikdə onun yanına gəlib sarayın məişət işləri üzrə müdiri Blastı öz tərəflərinə
çəkərək sülh istədiklərini bildirdilər. Çünki onların ölkəsi padşahın ölkəsindən
gələn ərzaqdan asılı idi.
21 Təyin olunan gündə şahlıq libasını geyən Hirod hökm kürsüsünə oturaraq
Sur və Sidonlulara müraciət etdi.
22 Camaat qışqırmağa başladı: «Bu bir insanın səsi deyil, bir allahın səsidir!»
23 O anda Rəbbin bir mələyi Hirodu vurdu. Çünki izzəti Allaha vermədi.
Onu daxildən qurdlar yedi və canı çıxdı.

Barnaba ilə Şaula vəzifə tapşırılır

24 Allahın kəlamı isə yayılırdı və təsiri artırdı.

25 Barnaba və Şaul Yerusəlimdəki xidmətlərini yerinə yetirəndən sonra
Mark adlanan Yəhyanı özləri ilə götürüb geri qayıtdılar.*

13

1 Antakyadakı cəmiyyətdə peyğəmbərlər və müəllimlər var idi: Barnaba,
Niger adlanan Şimeon, Kirenalı Luki, hökmdar Hirodun süd qardaşı Menaxem
və Şaul.
2 Bu adamlar Rəbbə xidmət edib oruc tutarkən Müqəddəs Ruh onlara dedi:
«Barnaba ilə Şaulu Mənim tapşırdığım iş üçün ayırın».
3 Beləliklə, oruc tutub dua etdikdən sonra Barnaba ilə Şaulun üzərinə əllərini
qoydular və onları yola saldılar.

Kiprdə

4 Müqəddəs Ruhun əmri ilə yola çıxan Barnaba və Şaul Selevkiyaya getdilər
və oradan da gəmi ilə Kiprə getdilər.
5 Salamisə çatanda Yəhudilərin sinaqoqlarında Allahın kəlamını bəyan
etməyə başladılar. Yəhya isə onların köməkçisi idi.
6 Adanı başdan-başa gəzərək Pafosa çatdılar. Orada Baryeşu adlı bir Yəhudi
cadugər və yalançı peyğəmbərə rast gəldilər.
7 Baryeşu vali Sergi Paula yaxın adam idi. Ağıllı kişi olan vali Barnaba ilə
Şaulu çağırtdırıb Allahın kəlamına qulaq asmaq istədi.
8 Lakin adı cadugər mənasını verən Elima, yəni Baryeşu buna qarşı çıxaraq
valini imandan azdırmağa çalışırdı.
9 Amma Müqəddəs Ruhla dolan Şaul, yəni Paul gözlərini Elimaya dikib
10 dedi: «Ey iblis oğlu, ürəyin hər cür hiylə və fırıldaqla doludur. Ey salehliyə
tamamilə düşmən kəsilən, Rəbbin haqq yolunu əyri qələmə verməkdən əl
çəkməyəcəksənmi?
11 İndi isə bax, sənin üstünə Rəbbin əli gəlir. Kor olacaqsan, bir müddət gün
işığı görməyəcəksən». O anda həmin adamın üzərinə bir duman, bir qaranlıq
çökdü. Ora-bura gəzərək kimisə axtarırdı ki, onun əlindən tutub yol göstərsin.
12 Olanları görən vali Rəbbin təliminə təəccübləndi və iman etdi.

Pisidiyada olan Antakya

13 Paulla yanındakılar Pafosdan yelkən açıb Pamfiliya bölgəsindəki Perge
şəhərinə çatdı. Yəhya isə onlardan ayrılıb Yerusəlimə qayıtdı.
14 Onlar yollarına davam edib Pergedən Pisidiyada olan Antakyaya çatdılar.
Şənbə günü sinaqoqa girib oturdular.
15 Qanunun və Peyğəmbərlərin yazılarının oxunmasından sonra sinaqoq
rəisləri onları çağırtdırıb dedilər: «Qardaşlar, xalqa ürəkləndirici müraciətiniz
varsa, buyurub deyin».
16 Paul ayağa qalxıb diqqəti cəlb etmək üçün əlini qaldıraraq dedi: «Ey
İsrailliər və Allahdan qorxanlar, qulaq asın.
17 *Bu xalqın, yəni İsrailliərin səcdə etdiyi Allah bizim ata-babalarımızı
seçdi və Misirdə – qürbət eldə yaşadıqları müddət ərzində onları böyük bir
millət etdi. Sonra əlini uzadıb onları Misirdən çıxartdı.
18 Qırx ilə yaxın səhrada qaldıqları müddət ərzində onlara dözdü.*

---

* **12:25** *Yerusəlimdəki öz xidmətlərini ... geri qayıtdı* – bəzi əlyazmalarda *öz xidmətlərini ... Yerusəlimdən qayıtdı.* * **13:17** Çıx. 1:7; 12:51; Say. 14:34; Qanun. 1:30-31 * **13:18** *Onlara dözdü* – bəzi əlyazmalarda *onların qayğısına qaldı.*

19 *Kənan torpağında yaşayan yeddi milləti qırandan sonra bu millətlərin
torpaqlarını irs olaraq İsrail xalqına verdi.
20 Bütün bunlar təqribən dörd yüz əlli ili əhatə etdi. Sonra Allah onlar üçün
hakimlər yetirdi. Bu, peyğəmbər Şamuelin dövrünə qədər davam etdi.
21 *Xalq padşah istəyəndə isə Allah Binyamin qəbiləsindən olan Qiş oğlu
Şaulu onlar üçün padşah təyin etdi. O, qırx il padşahlıq etdi.
22 *Onu aradan götürəndən sonra Allah Davudu ucaldıb onların üzərində
padşah etdi və onun barəsində şəhadət etdi: "Öz ürəyimə yatan adam olaraq
Yessey oğlu Davudu tapdım və o Mənim bütün istədiklərimi yerinə yetirəcək".
23 Allah Öz vədinə sadiq qalıb bu adamın soyundan olan Xilaskar İsanı İsrailə
göndərdi.
24 *İsanın gəlişindən əvvəl Yəhya bütün İsrail xalqına vəz etmişdi ki, tövbə edib
vəftiz olunsunlar.
25 *Yəhya işini qurtararkən dedi: "Məni kim sayırsınız? O Şəxs mən deyiləm.
Məndən sonra O gəlir. Mən Onun ayağındakı çarığını açmağa belə, layiq
deyiləm".
26 Qardaşlar, ey İbrahimin nəslinin övladları və aranızda olan Allahdan qorx-
anlar, bu xilas sözü bizə† göndərilib.
27 Çünki Yerusəlim əhalisi və onların rəhbərləri İsanı tanımadı. Beləliklə, Onu
mühakimə etməklə hər Şənbə günü oxunan peyğəmbərlərin sözünü yerinə
yetirdilər.
28 *Onda ölümə layiq heç bir təqsir tapmasalar da, Pilatdan Onun edam
olunmasını tələb etdilər.
29 *Onun barəsində yazılanların hamısını tam yerinə yetirəndən sonra Onu
çarmıxdan düşürüb qəbirə qoydular.
30 Lakin Allah Onu ölülər arasından diriltdi.
31 *İsa xeyli günlər ərzində daha əvvəl Qalileyadan Onunla Yerusəlimə
gələnlərə göründü. Bu adamlar indi Onun barəsində xalq üçün şahiddir.
32 *Biz indi sizə bu Müjdəni bəyan edirik: ata-babalarımıza verilən vəd
həyata keçib,
33 Allah İsanı diriltməklə bu vədi onların övladları olan bizlər üçün yerinə
yetirib. İkinci məzmurda belə yazılıb:
"Sən Mənim Oğlumsan,
Mən bu gün Sənə Ata oldum".
34 *Allah Onu ölülər arasından dirildərək heç vaxt çürüməyə qoymayacaq.
Ona görə demişdi: "Davuda vəd etdiyim sadiq məhəbbəti sizə göstərəcəyəm".
35 *Buna görə də başqa yerdə belə deyir: "Mömin insanını çürüməyə qoy-
mazsan".
36 Davud öz müasirlərinə Allahın iradəsinə müvafiq xidmət edəndən sonra
vəfat etdi. O da ataları ilə uyudu və cəsədi çürüyüb-getdi.
37 Amma Allahın diriltdiyi İnsanın cismi çürüməd.

---

* **13:19** Qanun. 7:1; Yeş. 14:1; Hak. 2:16; 1Şam. 3:20 * **13:21** 1Şam. 8:5; 10:21 * **13:22** 1Şam. 13:14; 16:12; Zəb. 89:20 * **13:24** Mark 1:4; Luka 3:3 * **13:25** Mat. 3:11; Mark 1:7; Luka 3:16; Yəh. 1:19-20,27 † **13:26** *Bizə* – bəzi əlyazmalarda *sizə*. * **13:28** Mat. 27:22-23; Mark 15:13-14; Luka 23:21-24; Yəh. 19:15 * **13:29** Mat. 27:57-61; Mark 15:42-47; Luka 23:50-56; Yəh. 19:38-42 * **13:31** Həv. 1:3 * **13:32** Zəb. 2:7 * **13:34** Yeş. 55:3 * **13:35** Zəb. 16:10

38 Bununla da, ey qardaşlar, bilin ki, bu İnsan vasitəsilə günahların
bağışlanması sizə elan edilir. Belə ki Musanın Qanununa görə saleh
sayılmamanızın səbəblərinin heç birinə baxmayaraq,
39 iman edən hər kəs bu İnsanda saleh sayılacaq.
40 *Ehtiyatlı olun ki, Peyğəmbərlərin dedikləri baş verməsin:
41 "Baxın, siz ey xor baxanlar,
Mat qalın və yox olun.
Sizin vaxtınızda elə işlər görəcəyəm ki,
Sizə danışsaydılar, inanmazdınız"».
42 Paulla Barnaba sinaqoqdan çıxarkən camaat‡ onlardan xahiş etdi ki,
gələn Şənbə günü yenə də bu mövzudan danışsınlar.
43 Sinaqoqda olan camaat çıxıb gedəndən sonra xeyli Yəhudi və Yəhudi
dinini qəbul edən möminlər Paul və Barnabanın ardınca getdilər. Onlar da
bu adamlarla söhbətlər edir və Allahın lütfündə dönməz olsunlar deyə onlara
öyüd-nəsihət verirdilər.
44 Növbəti Şənbə Rəbbin kəlamına qulaq asmaq üçün demək olar ki bütün
şəhər əhalisi toplaşmışdı.
45 İzdihamı görən Yəhudiləri qısqanclıq bürüdü və Paulun nitqinin əleyhinə
qalxıb ona böhtan atdılar.
46 Paulla Barnaba isə cəsarətlə dedilər: «Allahın kəlamı əvvəlcə sizə bəyan
olunmalı idi. Sizin ondan imtina etdiyiniz və özünüzü əbədi həyata layiq
görmədiyiniz üçün biz indi başqa millətlərə üz tuturuq.
47 *Çünki Rəbbin bizə əmri belə idi:
"Səni millətlərə nur etmişəm ki,
Xilası dünyanın ən uzaq yerlərinə yayasan"».
48 Başqa millətlərdən olanlar bunu eşidərkən sevinirdilər və Rəbbin kəlamını
izzətləndirirdilər. Əbədi həyat üçün təyin olunanların hamısı iman gətirdi.
49 Beləliklə, Rəbbin kəlamı bütün bölgəyə yayıldı.
50 Amma Yəhudilər hörmətli, mömin qadınları və şəhərin nüfuzlu adamlarını
təşviqə saldılar. Onlar da Paulla Barnabanı təqib edib o bölgədən qovdular.
51 *Buna görə də Paulla Barnaba ayaqlarının tozunu onların üstünə çırpıb
Konyaya getdilər.
52 Şagirdlər isə sevinc və Müqəddəs Ruhla doldular.

14

Konyada

1 Konyada Paulla Barnaba Yəhudilərin sinaqoquna birlikdə daxil olub elə
danışdılar ki, həm Yəhudilərdən, həm də Yunanlardan ibarət böyük kütləni
imana gətirdilər.
2 Amma inanmayan Yəhudilər başqa millətlərdən olanları qızışdıraraq on-
ları imanlıların əleyhinə qaldırdılar.
3 Xeyli vaxt orada qalan Paulla Barnaba cəsarətlə Rəbb haqqında danışırdı.
Rəbb isə onlara əlamət və xariqə göstərmək gücünü verməklə Öz lütfü barədə
kəlamı təsdiqlədi.
4 Amma şəhər əhalisi iki hissəyə bölündü. Bəziləri Yəhudilərin, bəziləri isə
həvarilərin tərəfini saxladı.
5 Yəhudilərlə başqa millətlərdən olanlar və onların rəhbərləri həvariləri
təhqir edərək daşqalaq etmək üçün bir sui-qəsd hazırladı.

* **13:40** Hab. 1:5 ‡ **13:42** *Camaat* – bəzi əlyazmalarda *Başqa millətlərdən olanlar.* * **13:47** Yeş. 42:6; 49:6-7 * **13:51** Mat. 10:14; Mark 6:11; Luka 9:5; 10:10-11

6 Bundan xəbər tutan bu həvarilər Likaoniyanın Listra ilə Derbe şəhərlərinə
və oranın ətraf yerlərinə qaçdılar.
7 Orada da Müjdəni yaydılar.

Listra və Derbedə

8 Listrada ayaqlarından şikəst olan bir kişi var idi. Bu adam anadangəlmə
əlil idi, heç vaxt yeriməmişdi.
9 O, Paulun dediklərinə qulaq asırdı. Ona göz qoyan Paul gördü ki,
sağalacağına imanı var.
10 Ona görə bərkdən dedi: «Qalx, ayaq üstə dur!» Bu adam yerindən atılıb
yeriməyə başladı.
11 Camaat Paulun etdiyini görəndə haray salıb Likaoniya dilində dedi:
«Tanrılar insan şəklində yanımıza gəlib!»
12 Barnabaya Zevs, Paula isə aparıcı natiq olduğuna görə Hermes dedilər.
13 Şəhərin qarşısında yerləşən Zevs məbədinin kahini şəhər darvazalarına
buğalar və çələnglər gətirdi. O, camaatla birgə qurban kəsmək istədi.
14 Amma həvarilər – Barnaba ilə Paul bunu eşidən kimi paltarlarını cırdılar
və izdihamın içinə girib haray çəkdilər:
15 «Ay ağalar, niyə belə edirsiniz? Biz də sizin kimi insanıq, eyni varlığıq.
Sizə Müjdə gətirmişik. Əl çəkin bu boş şeylərdən. Yeri, göyü, dənizi və bunların
içindəki hər şeyi yaradan, var olan Allaha tərəf dönün.
16 O, əvvəlki nəsillərin dövründə yaşayan bütün millətlərə öz yolları ilə
getməyə izin verdi.
17 Lakin yenə də Özünü şahidsiz qoymadı. Sizə yaxşılıq edərək göydən
yağışlar yağdırır, cürbəcür məhsullar yetişdirən fəsillər bəxş edir, sizi yeməklə
doydurur və ürəyinizi sevincə qərq edir».
18 Bu sözlərlə camaatın onlara qurban kəsməsinin qarşısını bir çətinliklə
aldılar.
19 Antakya* və Konyadan bəzi Yəhudilər gəlib xalqı öz tərəfinə çəkərək
Paulu daşqalaq etdilər. Elə bildilər ki, Paul ölüb, onu şəhərdən kənara
sürüdülər.
20 Şagirdlər ətrafına yığılanda isə Paul ayağa qalxıb şəhərə qayıtdı. Ertəsi gün
isə Barnaba ilə birlikdə Derbeyə getdi.
21 O şəhərdə də Müjdə yayıb xeyli şagird hazırladılar.

Suriyada olan Antakyaya qayıtma

Paulla Barnaba daha sonra Listraya, Konyaya və Pisidiyada olan An-
takyaya qayıtdı.
22 Şagirdləri ruhən möhkəmləndirdilər və imanda dönməz olsunlar deyə on-
ları həvəsləndirərək dedilər: «Allahın Padşahlığına çox əziyyətlərdən keçərək
girməliyik».
23 İmanlılar üçün hər cəmiyyətdə ağsaqqallar seçərək dua və orucla onları
inandıqları Rəbbə əmanət etdilər.
24 Pisidiya bölgəsindən keçərək Pamfiliyaya gəldilər.
25 Pergedə kəlamı yayandan sonra Antalyaya getdilər.
26 Oradan gəmi ilə Suriyadakı Antakyaya qayıtdılar. Onların indi yerinə
yetirdikləri xidmət üçün burada Allahın lütfünə əmanət edilmişdilər.
27 Oraya çatanda cəmiyyəti bir yerə yığıb Allahın onlar vasitəsilə nə etdiyini,
başqa millətlərə iman qapısını necə açdığını söylədilər
28 və şagirdlərin yanında uzun müddət qaldılar.

* **14:19** *Antakya* – yəni Pisidiyada olan Antakya.

15

Yerusəlimdəki məşvərət

1 *Yəhudeyadan gələn bəzi adamlar Antakyadakı imanlı bacı-qardaşlara
belə təlim öyrədirdi: «Əgər siz Musanın qoyduğu adətə görə sünnət olmasanız,
xilas ola bilməzsiniz».
2 Paul və Barnaba bu adamlarla çox çəkişib mübahisə etdi. Nəhayət qərara
alındı ki, Paulla Barnaba digər qardaşlardan bir neçəsini götürərək Yerusəlimə
gedib bu sualın müzakirəsi üçün həvarilər və ağsaqqallarla görüşsünlər.
3 Beləliklə, cəmiyyət tərəfindən göndərilənlər Finikiya və Samariya
bölgələrindən keçdilər. Başqa millətlərin Allaha tərəf necə dönmələrini xəbər
verə-verə oradakı bütün imanlı bacı-qardaşları çox sevindirdilər.
4 Yerusəlimə çatanda oradakı imanlılar cəmiyyəti və həvarilərlə ağsaqqallar
onları yaxşı qarşıladılar. Allahın onlar vasitəsilə etdiyi hər şeyi danışdılar.
5 Amma farisey təriqətindən olmuş bəzi imanlılar qalxıb belə dedilər:
«Başqa millətlərdən olanları sünnət etmək və onlara Musanın Qanununa
riayət etmələrini əmr etmək lazımdır».
6 Həvarilərlə ağsaqqallar bu mövzunun müzakirəsi üçün toplaşdılar.
7 *Uzun-uzadı mübahisələrdən sonra Peter ayağa qalxıb dedi: «Qardaşlar,
bildiyiniz kimi Allah aranızdan çoxdan bəri məni seçib ki, başqa millətlərdən
olanlar Müjdəni mənim dilimdən eşidib iman etsinlər.
8 *İnsanın ürəyindən xəbərdar olan Allah bizə verdiyi kimi Müqəddəs Ruhu
onlara da verməklə təsdiq etdi ki, onları qəbul edir.
9 Onlarla bizim aramızda heç bir ayrı-seçkilik yaratmadı, imanları ilə
onların da ürəklərini təmizlədi.
10 Elə isə nə bizim, nə də ata-babalarımızın gəzdirə bilmədiyi boyunduruğu
niyə bu şagirdlərin boynuna yükləyərək Allahı sınağa çəkirsiniz?
11 Əksinə, inanırıq ki, biz də Rəbb İsanın lütfü ilə xilas oluruq, onlar da».
12 Onda bütün toplantı sakitləşdi və Barnaba ilə Paula qulaq asmağa
başladılar. Barnaba ilə Paul Allahın onlar vasitəsilə başqa millətlər arasında
göstərdiyi əlamət və xariqələrin hamısını danışdı.
13 Onlar sözlərini yekunlaşdırandan sonra Yaqub söz alıb dedi: «Qardaşlar,
mənə qulaq asın!
14 Allah başqa millətlərdən Öz adı üçün bir xalq yaratmaq məqsədi ilə
onlara ilk dəfə necə nəzər salması barədə Şimon izahat verdi.
15 *Peyğəmbərlərin sözləri bunu təsdiqləyir. Orada yazıldığı kimi:
16 “Bundan sonra qayıdacağam,
Davudun yıxılan çadırını bərpa edəcəyəm.
Onun dağılan yerlərini yenidən tikəcəyəm,
Onu əvvəlki halına salacağam,
17-18 Ona görə ki qalan insanlar –
Mənim adımla çağırılan bütün millətlər Rəbbi axtarsınlar.
Bunları qədimdən bəri məlum edən Rəbb belə deyir”.*
19 Beləliklə, bu qərara gəlmişəm ki, başqa millətlərdən Allaha tərəf dönənlərə
maneçilik törətməməliyik.

---

* **15:1** Lev. 12:3 * **15:7** Həv. 10:1-43 * **15:8** Həv. 2:4; 10:44 * **15:15** Amos 9:11-12 * **15:17-18** *Bunları qədimdən bəri bəyan edən Rəbb belə deyir”* – bəzi əlyazmalarda *Bunların hamısını edən Rəbb belə deyir”. Allahın bütün işləri qədimdən bəri Özünə məlumdur.*

20 *Lakin onlara yazmalıyıq ki, bütlərə təqdim olunub murdarlanan qurbanların ətini, boğularaq öldürülən heyvanların ətini və qan yeməsinlər; əxlaqsızlıqdan da özlərini uzaq saxlasınlar.
21 Çünki qədim nəsillərin dövründən bəri hər şəhərdə Musanın sözlərini vəz edənlər var və bu sözlər hər Şənbə günü sinaqoqlarda oxunmaqdadır».

Yəhudi olmayanlara məktub

22 Buna görə bütün imanlılar cəmiyyəti ilə həvarilər və ağsaqqallar razılığa gəldilər ki, öz aralarından adamlar seçib Paul və Barnaba ilə birlikdə Antakyaya göndərsinlər. İmanlı bacı-qardaşlar arasında rəhbərlik edən Barsabba adlanan Yəhuda ilə Silanı seçdilər.
23 Onların əlinə bu məktubu verib göndərdilər:

«İmanlı qardaşlarınız olan biz həvarilərlə ağsaqqallardan Antakya, Suriya və Kilikiyada yaşayan, başqa millətlərdən olan bacı-qardaşlara salam!
24 Eşitdik ki, bizlərdən bəzi adamlar yanınıza gəlib sözləri ilə sizi lərzəyə salaraq düşüncələrinizi qarışdırıblar.† Lakin bunu onlara biz tapşırmamışdıq.
25 Ona görə də aramızdan bəzi adamları seçib sevimli dostlarımız Barnaba və Paulla bərabər sizin yanınıza göndərməyi yekdilliklə qərara aldıq.
26 Hər ikisi Rəbbimiz İsa Məsihin adı uğrunda canını təhlükəyə atıb.
27 Qərarımıza müvafiq sizin yanınıza Yəhuda ilə Silanı göndəririk ki, eyni şeyləri sizə şifahi olaraq şərh etsinlər.
28 Müqəddəs Ruh və biz vacib olan bu qaydalardan başqa sizin üstünüzə heç nəyi yükləməməyi lazım bildik:
29 Bütlərə təqdim olunan qurbanların ətini, boğularaq öldürülən heyvanların ətini və qan yeməyin; əxlaqsızlıqdan da özünüzü uzaq saxlayın. Bunlardan qaçsanız, düz edərsiniz. Salamat qalın».

30 Beləliklə, adamlar yola düşüb Antakyaya getdilər və camaatı bir yerə yığıb məktubu onlara verdilər.
31 İmanlılar ucadan oxunan məktubun ürəkləndirici sözlərindən sevindilər.
32 İkisi də peyğəmbər olan Yəhuda və Sila bir çox danışıqlar apararaq imanlı bacı-qardaşları ürəkləndirib ruhən möhkəmləndirdilər.
33 Bir müddət orada qalandan sonra onları göndərənlərin yanına qayıtmaq üçün bacı-qardaşlar tərəfindən əmin-arxayın yola salındılar.
34 ‡
35 Paulla Barnaba Antakyada qalıb xeyli başqa adamla birlikdə Rəbbin kəlamını öyrədərək Müjdəni yaydılar.

Paulla Barnaba arasında fikir ayrılığı

36 Bundan bir qədər sonra Paul Barnabaya dedi: «Rəbbin kəlamını elan etdiyimiz bütün şəhərlərə qayıdıb imanlı bacı-qardaşlara baş çəkək, hal-əhval tutaq».
37 Barnaba istədi ki, Mark adlanan Yəhyanı da aparsınlar.
38 *Amma Paul Pamfiliyada onları atıb gedən, onlarla birlikdə işini başa çatdırmayan adamı özləri ilə götürməyi məsləhət bilmədi.
39 Onların arasında elə kəskin fikir ayrılığı oldu ki, bir-birlərindən ayrıldılar. Barnaba Markı götürüb Kiprə doğru yelkən açdı.

---

* **15:20** Çıx. 34:15-17; Lev. 17:10-16; 18:6-23 † **15:24** *Qarışdırıblar* – bəzi əlyazmalarda *qarışdırıb və «sünnət olub Qanuna əməl etməlisiniz» deyiblər.* ‡ **15:34** *Salındılar* – bəzi əlyazmalarda *salındılar.* 34 *Amma Sila orada qalmaq istədi.* * **15:38** Həv. 13:13

40 Paul isə Silanı seçdi və imanlı bacı-qardaşlar tərəfindən Rəbbin lütfünə
əmanət ediləndən sonra yola çıxdı.
41 Onlar Suriya və Kilikiyanı gəzib-dolaşdılar və cəmiyyətləri
möhkəmləndirdilər.

16

Timotey Paul və Sila ilə

1 Paul Derbe və Listraya gəldi. Listrada Timotey adlı bir İsa şagirdi var idi.
Onun anası imanlı bir Yəhudi, atası isə Yunan idi.
2 Listra və Konyadakı imanlı bacı-qardaşlar onun barəsində xoş sözlər
deyirdi.
3 Timoteyi özü ilə aparmaq istəyən Paul bu şəhərlərdəki Yəhudilərə görə onu
sünnət etdi. Çünki hamı onun atasının Yunan olduğunu bilirdi.
4 Onlar şəhərbəşəhər gəzib-dolaşır, Yerusəlimdəki həvarilərlə ağsaqqalların
qərara aldığı qaydaları imanlılara deyir və göstərirdi ki, bunlara riayət
etsinlər.
5 Beləliklə, cəmiyyətlər imanda güclənir və sayı günbəgün artırdı.

Paulun Makedoniyalı adam barədə görüntüsü

6 Müqəddəs Ruh onlara imkan vermədi ki, Asiya vilayətində kəlamı
yaysınlar. Ona görə də onlar Frigiya və Qalatiya ərazisini keçib getdilər.
7 Misiya sərhədinə gələrkən Bitinyaya getməyə çalışdılar. Amma İsanın Ruhu
onlara izin vermədi.
8 Ona görə Misiyadan keçib Troasa getdilər.
9 O gecə Paul bir görüntü gördü. Makedoniyalı bir nəfər onun qarşısında
durub yalvarırdı: «Makedoniyaya gəl və bizə kömək et!»
10 Paul bu görüntünü görəndən sonra Makedoniyaya getmək üçün dərhal
bir yol axtardıq. Bundan nəticə çıxartdıq ki, Allah bizi orada Müjdə yaymaq
üçün çağırır.

Filipidə

11 Troasdan yelkən açıb birbaşa Samotraki adasına və ertəsi gün isə Neapo-
lisə gəldik.
12 Oradan Filipiyə keçdik. Bura Makedoniya bölgəsində əhəmiyyətli bir
şəhərdir, əhalisi əsasən Romalılardır. Bu şəhərdə bir neçə gün qaldıq.
13 Şənbə günü şəhər darvazasından çıxıb çay kənarına getdik. Elə bildik
ki, Yəhudilər adətən oraya dua etmək üçün yığılır. Oturduq, oraya yığılan
qadınlarla söhbət etməyə başladıq.
14 Bizə qulaq asanlar arasında Tiatira şəhərindən tünd qırmızı parça satan,
Allaha mömin olan Lidiya adlı bir qadın var idi. Paulun sözlərinə qulaq
asmaq üçün Rəbb ona açıq ürək vermişdi.
15 Lidiya ev əhli ilə bərabər vəftiz olunduqdan sonra bizi evinə dəvət edib
dedi: «Əgər siz məni Rəbbə sadiq bir insan kimi qəbul edirsinizsə, gəlin,
mənim evimdə qalın». O bizi buna razı etdi.
16 Bir gün biz dua yerinə gedərkən falçılıq ruhuna tutulan bir qarabaş
qarşımıza çıxdı. Bu qız baxıcılıq edərək öz ağalarına nə qədər qazanc gətirmişdi.
17 O, Paulun və bizim ardımızca düşərək qışqıra-qışqıra deyirdi: «Bu adamlar
Allah-Taalanın qullarıdır. Sizə* xilas yolunu bildirirlər».

* **16:17** *Sizə* – bəzi əlyazmalarda *Bizə*.

18 Bunu günbəgün təkrar etdi. Bu, Paulu çox bezdirdi. Nəhayət, o çevrilib
ruha dedi: «İsa Məsihin adı ilə sənə əmr edirəm, bu qızdan çıx!» Ruh dərhal
qızdan çıxdı.
19 Qızın ağaları görəndə ki bu qazancdan ümidləri kəsildi, Paulla Silanı tutub
bazar meydanına – rəhbərlərin qarşısına gətirdilər.
20 Onları hakimlərin qarşısına çıxararaq dedilər: «Bu adamlar Yəhudidir.
Şəhərimizə qarışıqlıq salıblar.
21 Biz Romalılara qəbulu və icrası qadağan olunan adətləri yayırlar».
22 Xalq da Paulla Silanın əleyhinə çıxdı. Hakimlər əmr verdilər ki, onların
əyinlərindəki paltarları soyundurub dəyənəklə döysünlər.
23 Onlara çox zərbə vurdular və sonra zindana atdılar. Zindanın baş
mühafizəçisinə əmr etdilər ki, onları möhkəm nəzarət altında saxlasınlar.
24 Bu əmri alan baş mühafizəçi onları zindanın xüsusi otağına aparıb
ayaqlarını kündəyə saldı.
25 Gecə yarısına yaxın Paulla Sila dua edir və Allaha ilahilər oxuyurdu.
Digər məhbuslar da onlara qulaq asırdılar.
26 Birdən elə güclü zəlzələ oldu ki, zindanın təməli belə, yerindən oynadı.
Bir andaca bütün qapılar açıldı, hamının zəncirləri töküldü.
27 Baş mühafizəçi oyanıb zindanın qapılarını açıq görəndə qılıncını çəkib
canına qəsd etmək istədi. Elə bildi ki, məhbuslar qaçıb.
28 Amma Paul bərkdən qışqırıb dedi: «Canına qıyma, hamımız buradayıq!»
29 Baş mühafizəçi işıq gətirdib içəri qaçdı. Titrəyə-titrəyə Paul və Silanın
qarşısında yerə döşəndi.
30 Onları bayıra çıxararaq soruşdu: «Ağalar, xilas olmaq üçün nə etməliyəm?»
31 Onlar dedilər: «Rəbb İsaya iman et, sən də, ev əhlin də xilas olarsınız».
32 Sonra həm ona, həm də onun ev əhlinə Rəbbin kəlamını bildirdilər.
33 Gecənin bu vədəsində baş mühafizəçi onları götürüb yaralarını yudu.
Sonra həm özü, həm də ev əhli dərhal vəftiz oldu.
34 Paulla Silanı evinə aparıb onlar üçün süfrə açdı. Allaha iman etdiklərinə
görə o və bütün ev əhli şad oldular.
35 Səhər açılanda hakimlər yasavullar göndərib dedilər: «Bu adamları azad
et».
36 Baş mühafizəçi bu sözləri Paula çatdırdı: «Hakimlər xəbər göndərdi ki, siz
azad ediləsiniz. İndi çıxın, arxayın gedin».
37 Amma Paul yasavullara belə dedi: «Roma vətəndaşı ola-ola bizi
məhkəməsiz hamının qarşısında döyüb zindana atdılar. İndi bizi gizli-gizli
qovmaq istəyirlərmi? Belə şey ola bilməz! Özləri gəlsin, bizi buradan
çıxarsın!»
38 Yasavullar bu sözləri hakimlərə çatdırdılar. Hakimlər Paulla Silanın Roma
vətəndaşı olduğunu eşidəndə qorxdular
39 və gəlib onlardan üzr istədilər. Sonra onları bayıra çıxarıb xahiş etdilər ki,
şəhərdən çıxıb getsinlər.
40 Paulla Sila zindandan çıxandan sonra Lidiyanın evinə getdilər. İmanlı
bacı-qardaşlarla görüşüb onları ruhlandırandan sonra yola düşüb getdilər.

17

Salonikdə

1 Onlar Amfipolis və Apolloniyadan keçərək Salonikə gəldilər. Burada bir
Yəhudi sinaqoqu var idi.

2 Paul adətinə görə Yəhudilərin yanına gedib üç Şənbə dalbadal onlarla
Müqəddəs Yazılar üstündə mübahisə etdi,
3 şərh və sübut göstərdi ki, Məsihin əzab çəkərək ölüb ölülər arasından
dirilməsi lazım idi və dedi: «Sizə elan etməkdə olduğum bu İsa Məsihdir!»
4 Yəhudilərdən bəziləri, mömin Yunanların böyük bir hissəsi, bir çox nüfuzlu
qadınlar buna əmin oldu və Paulla Silaya qoşuldu.
5 Yəhudilərin buna paxıllığı tutdu. Meydana* yığılan camaatın içərisində
olan bəzi şər adamlardan bir izdiham toplayıb şəhərdə qarışıqlıq saldılar.
Paulla Silanı xalqın önünə çıxarmaq məqsədi ilə Yasonun evinə hücum etdilər.
6 Onları tapmayanda Yasonla bəzi imanlı qardaşları sürüyə-sürüyə şəhər
başçılarının qarşısına gətirib hay-küy saldılar: «Dünyaya çaxnaşma salan bu
adamlar gəlib buraya da çıxdı.
7 Yason onları öz evinə qəbul edib. Bunların hamısı qeysərin fərmanlarının
əksinə gedib deyir ki, İsa adlı başqa bir padşah var».
8 Bu sözləri eşidən izdiham və şəhər başçıları lərzəyə düşdülər.
9 Nəhayət, başçılar təminat alaraq Yason və digərlərini azad etdilər.

Veriyada

10 İmanlı bacı-qardaşlar isə gecə olan kimi Paulla Silanı dərhal Veriya
şəhərinə göndərdilər. Onlar oraya çatarkən Yəhudilərin sinaqoquna getdilər.
11 Veriyadakı Yəhudilərsə Salonikdə olanlardan daha açıq fikirli idi. Kəlamı
böyük həvəslə qarşılayaraq hər gün Müqəddəs Yazıları araşdırır, «Bu düzgün
təlimdirmi?» deyə yoxlayırdılar.
12 Beləliklə, onların arasından xeyli adam, həmçinin çoxlu hörmətli Yunan
qadınları və kişiləri iman etdilər.
13 Lakin Salonikdəki Yəhudilər Paulun Veriyada da Allahın kəlamını elan
etdiyini biləndə oraya getdilər və xalqı qızışdırıb lərzəyə saldılar.
14 Bundan sonra imanlı bacı-qardaşlar Paulu dərhal dəniz sahilinə gedən
yolla göndərdilər. Sila ilə Timotey isə Veriyada qaldı.
15 Paulu yola salanlar onu Afinaya qədər ötürdülər. Sonra Paul onlara əmr
verdi ki, geri qayıdıb Sila ilə Timoteyi təcili surətdə onun yanına göndərsinlər.

Afinada

16 Onları Afinada gözləyən Paul gördü ki, şəhər bütlərlə doludur. Bundan
ötrü onun ürəyi çox narahat oldu.
17 Buna görə sinaqoqda Yəhudilərlə və mömin Yunanlarla, hər gün bazar
meydanında rastlaşdığı insanlarla mübahisə edirdi.
18 Epikürçü və Stoist fəlsəfi cərəyanından olanların bəziləri onunla
mübahisəyə girişdi. Kimisi deyir: «Bu boşboğaz nə demək istəyir?» Kimisi
də deyir: «Deyəsən bu yad allahların təbliğatçısıdır». Çünki Paul İsa və dirilmə
ilə bağlı Müjdəni yaymaqda idi.
19 Onlar Paulu götürüb Areopaq† məşvərətinə gətirdilər. Ondan soruşdular:
«Sənin yaydığın bu yeni təlimin nə olduğunu bilmək olarmı?
20 Çünki qulağımız öyrəşmədiyi şeyləri bizə eşitdirirsən. İndi bunların
mənasını bilmək istəyirik».
21 Bütün Afinalılar və şəhərdəki yadellilər vaxtlarını yalnız yeni fikirləri
söyləyərək və qulaq asaraq keçirirdilər.

---

* **17:5** *Yəhudilərin buna paxıllığı tutdu. Meydana* – bəzi əlyazmalarda *İman etməyən Yəhudilər meydana.*
† **17:19** *Areopaq* – yəni qədim Afinada ali məşvərət.

22 Paul Areopaqın qarşısına çıxıb belə söylədi: «Ey Afinalılar, sizin hər
cəhətdən çox pərəstişkar olduğunuzu görürəm.
23 Belə ki mən ətrafda gəzəndə səcdəgahlarınıza diqqətlə nəzər salarkən bir
qurbangaha da rast gəldim ki, onun üstündə yazılmışdı: "Naməlum Allaha
məxsus". Tanımadan ibadət etdiyiniz bu Allahı sizə tanıtmaq istəyirəm.
24 *Dünyanı və onda mövcud olan hər şeyi yaradan, yerin-göyün Sahibi olan
Allah əllə tikilən məbədlərdə yaşamaz.
25 İnsan əli ilə edilən xidmətə Onun ehtiyacı yoxdur, çünki hər kəsə həyat,
nəfəs və hər şeyi verən Odur!
26 Allah bütün bəşəriyyətin millətlərini bir insandan‡ yaratdı ki, bütün yer
üzərində yaşasınlar. Yaşamaq üçün onlara zaman və məkan təyin etdi ki,
27 Onu axtarsınlar, yəni kor əllərini sürtə-sürtə yol axtardığı kimi axtarıb
Onu tapa bilsinlər. Əslində Allah heç birimizdən uzaq deyil.
28 "Axı biz Onda yaşayırıq, hərəkət edirik, mövcuduq". Bəzi şairlərinizin
dediyi kimi: "Biz də Onun nəslindənik".
29 Demək biz Allahın nəslindən olduğumuza görə belə düşünmək olmaz ki,
İlahi Varlıq insan layihəsi və istedadı ilə yaranan qızıl, gümüş yaxud daşdan
düzəldilən bir şeyə bənzəyir.
30 Allah cəhalət zamanlarında buna göz yumdu, amma indi hər yerdə
hamının tövbə etməsini insanlara əmr edir.
31 Çünki Allah Öz seçdiyi Şəxs vasitəsilə dünyanı ədalətlə mühakimə edəcəyi
günü təyin edib. Onu ölülər arasından diriltməklə hamının qarşısında bunu
təsdiq edib».
32 Ölülərin dirilməsi ilə bağlı sözləri eşidən kimi bəziləri onu ələ saldı, kimisi
də belə dedi: «Bu barədə səndən bir daha eşitmək istəyirik».
33 Beləliklə, Paul onların arasından çıxıb getdi.
34 Bir neçə insan isə ona qoşulub iman gətirdi. Bunların arasında Areopaq
üzvü Dionis, Damaris adlı bir qadın və başqaları da var idi.

18

Korinfdə

1 Bundan sonra Paul Afinadan çıxıb Korinfə getdi.
2 Orada Pontda doğulan Akila adlı bir Yəhudiyə rast gəldi. O, arvadı Priskila
ilə birlikdə İtaliyadan yenicə gəlmişdi. Çünki Klavdi* əmr vermişdi ki, Romada
olan bütün Yəhudilər oradan çıxsınlar. Paul onların yanına getdi.
3 Onların peşəsi çadırçılıq idi və eyni peşə sahibi olan Paul buna görə onların
yanında qalıb çalışdı.
4 Paul hər Şənbə günü sinaqoqda mübahisə edib həm Yəhudiləri, həm də
Yunanları inandırırdı.
5 Sila ilə Timotey Makedoniyadan gələn kimi Paul özünü tamamilə kəlama†
həsr etdi və Yəhudilərə İsanın Məsih olmasına dair şəhadət edirdi.
6 Amma Yəhudilər onun əleyhinə çıxaraq böhtan atmağa başlayan kimi Paul
yaxasını çırpıb onlara dedi: «Qanınız öz başınıza dönsün, mən bu işdə təmizəm.
Bundan sonra başqa millətlərdən olanların yanına gedəcəyəm».
7 Paul oradan çıxdı, Allaha mömin olan Titi Yust adlı bir nəfərin evinə getdi.
Onun evi sinaqoqa bitişik idi.

---

* **17:24** 1Pad. 8:27; 2Saln. 6:18; Yeş. 42:5 ‡ **17:26** *Bir insandan* – bəzi əlyazmalarda *bir qandan.*
* **18:2** *Klavdi* – yəni o dövrdə hökm sürən Roma imperatoru. † **18:5** *Kəlama* – bəzi əlyazmalarda *Ruha.*

8 Sinaqoq rəisi Krisp bütün ev əhli ilə birgə Rəbbə iman etdi. Korinflilərin
bir çoxu Paulu dinləyəndə iman gətirərək vəftiz oldu.
9 Bir gecə Rəbb görüntüdə Paula dedi: «Qorxma, danış, susma.
10 Bax Mən səninləyəm, heç kimin sənə pisliyi dəyməyəcək, çünki bu şəhərdə
xalqım çoxdur».
11 Paul orada il yarım qaldı və dayanmadan xalqa Allahın kəlamını öyrətdi.
12 Axayya valisi Qalliyo olan zaman Yəhudilər birləşərək Paula hücum
etdilər və onu valinin hökm kürsüsü qarşısına çıxartdılar.
13 Belə dedilər: «Bu adam Allaha qeyri-qanuni şəkildə ibadət etmək üçün
insanları tovlayır».
14 Paul danışmaq istəyirdi ki, Qalliyo Yəhudilərə dedi: «Ey Yəhudilər, əgər
ittihamınız bir haqsızlıq və yaxud ağır cinayət işinə görə olsaydı, sizi səbirlə
dinləməyi məsləhət bilərdim.
15 Amma məsələlər bir təlimlə, bəzi adlarla və sizin qanununuzla bağlı
olduğu üçün bu işi özünüz həll edin. Mən belə şeylərə hakimlik etmək
istəmirəm».
16 Beləliklə, onları hökm kürsüsündən qovdu.
17 Hamı‡ sinaqoq rəisi Sosteni tutub hökm kürsüsünün qarşısında döydü.
Qalliyo isə bu hadisələrə əhəmiyyət vermədi.

Paul Antakyaya qayıdır

18 Paul Korinfdə olan imanlı bacı-qardaşların yanında xeyli gün qaldı və
sonra onlarla vidalaşıb Priskila və Akila ilə birgə Suriyaya getmək üçün
yelkən açdı. O, Kenxreya limanında saçını qırxdırmışdı, çünki bir əhd etmişdi.
19 Onlar Efesə çatanda Priskila ilə Akiladan ayrılaraq sinaqoqa girdi və
Yəhudilərlə mübahisə etməyə başladı.
20 Ondan xahiş edəndə ki burada daha bir müddət qalsın, buna razı olmadı.
21 Amma onlarla vidalaşanda belə dedi: «Allah§ qoysa, yenə yanınıza
gələcəyəm». Sonra Efesdən yelkən açıb getdi.
22 Qeysəriyyəyə çatandan sonra Yerusəlimə gedərək imanlılar cəmiyyətinə
baş çəkdi və sonra oradan Antakyaya keçdi.
23 Bir müddət orada qalandan sonra yola çıxdı. Qalatiya və Frigiya
bölgələrini gəzib dolaşaraq oradakı şagirdləri ruhən möhkəmləndirdi.

Apollo

24 Bu ərəfədə İsgəndəriyyədə doğulmuş Apollo adlı bir Yəhudi Efesə gəldi.
Onun yaxşı natiqliyi var idi və Müqəddəs Yazıları çox yaxşı bilirdi,
25 Rəbb yolunda da təhsil almışdı. O, ruhda alışıb-yanaraq danışır və
yalnız Yəhyanın vəftizindən xəbəri olduğu halda İsa ilə bağlı həqiqətləri doğru
öyrədirdi.
26 O, sinaqoqda cəsarətlə danışmağa başladı. Ona qulaq asan Priskila ilə
Akila onu yanlarına çəkib Allah yolu barədə daha dəqiq izahat verdilər.
27 Apollo Axayyaya getmək istəyəndə bacı-qardaşlar onu həvəsləndirdilər və
oradakı şagirdlərə məktub yazdılar ki, onu yaxşı qarşılasınlar. Apollo oraya
çatanda Allahın lütfü ilə iman edənlərə çox kömək etdi.
28 Belə ki Müqəddəs Yazılarla İsanın Məsih olduğunu sübuta yetirərək
Yəhudilərin iddialarını açıq şəkildə və güclü surətdə inkar edirdi.

---

‡ **18:17** *Hamı* – bəzi əlyazmalarda *Yunanların hamısı.*

§ **18:21** *Allah* – bəzi əlyazmalarda *Mütləq üzümüzə gələn bayramı Yerusəlimdə keçirməliyəm. Allah.*

19

Efesdə

1 Apollo Korinfdə olarkən Paul daxili bölgələrdən keçərək Efesə gəldi və
orada bir neçə şagirdlə rastlaşdı.
2 Onlara dedi: «İman etdiyiniz zaman Müqəddəs Ruhu aldınızmı?» Onlar
dedilər: «Müqəddəs Ruhun mövcudluğundan belə, xəbərimiz yoxdur».
3 Paul onlardan soruşdu: «Elə isə nəyə əsasən vəftiz oldunuz?» Onlar cavab
verdilər: «Yəhyanın vəftizinə əsasən».
4 *Paul dedi: «Yəhyanın etdiyi vəftiz tövbə ilə bağlı bir vəftiz idi. Xalqı
özündən sonra Gələnə, yəni İsaya iman etməyə çağırdı».
5 Onlar bunu eşidən kimi Rəbb İsanın adı ilə vəftiz oldular.
6 Paul əllərini onların üzərinə qoyanda Müqəddəs Ruh onların üzərinə endi
və onlar başqa dillərdə danışmağa və peyğəmbərlik etməyə başladılar.
7 Onlar təxminən on iki kişi idi.
8 Sinaqoqa daxil olan Paul cəsarətlə danışmağa başladı. Üç ay ərzində
onlarla mübahisələr aparır və Allahın Padşahlığı barədə onları inandırırdı.
9 Bəziləri inadkar olub inanmaq istəmir və xalqın qarşısında İsa yolunu*
pisləməyə başlayırdı. Buna görə Paul onlardan ayrılıb şagirdlərini də götürüb
apardı. O, Tiranın mühazirə otağında hər gün mübahisələr edirdi.
10 Bu vəziyyət iki il davam etdi. Nəhayət, istər Yəhudi, istərsə də Yunan –
bütün Asiya vilayəti əhalisi Rəbbin kəlamını eşitdi.
11 Allah Paul vasitəsilə fövqəladə möcüzələr yaradırdı.
12 Belə ki Paulun bədəninə toxunan dəsmallar və belinə bağladığı önlüklər
belə, götürülüb xəstələrin üstünə qoyulanda insanların xəstəlikləri yox olur,
şər ruhlar çıxırdı.
13 Bəzi ətrafı gəzib-dolaşan Yəhudi cindarlar da şər ruhlara əsir olanlara
Rəbb İsanın adını çəkərək deyirdilər: «Paulun vəz etdiyi İsanın adı ilə sizə əmr
edirəm!»
14 Yəhudilərin Skeva adlı başçı kahinin yeddi oğlu bu işlə məşğul idi.
15 Bir dəfə şər ruh onlara cavab verdi: «İsanı tanıyıram, Paul haqqında da
hər şey bilirəm. Bəs siz kimsiniz?»
16 Daxilində şər ruh olan adam onların üstünə hücum çəkdi, hamısını
təpiyinin altına salaraq məğlub etdi. Belə ki onlar o evdən lüt-üryan və yaralı
halda qaçdılar.
17 Bu xəbər Efesdə yaşayan bütün Yəhudilərə və Yunanlara çatdı. Hamısını
bir vahimə bürüdü və Rəbb İsanın adının nüfuzu böyüdü.
18 İman edənlərin çoxu gəlib öz əməllərini açıq etiraf edirdi.
19 Cadugərliklə məşğul olan bir dəstə insan da öz kitablarını yığıb hamının
qarşısında yandırdı. Kitablarının qiyməti hesablananda məlum oldu ki, əlli
min gümüş pula bərabər idi.
20 Beləliklə, Rəbbin kəlamı qüdrətlə böyüyüb təsirini artırırdı.
21 Bunlar baş verəndən sonra Paul qərara gəldi ki, Makedoniya və Ax-
ayyadan keçərək Yerusəlimə getsin. O dedi: «Oraya gedəndən sonra gərək
Romanı da görəm».
22 Xidmətçilərindən ikisini – Timoteylə Erastı Makedoniyaya göndərərək
özü bir müddət Asiya vilayətində qaldı.

---

* **19:4** Mat. 3:11; Mark 1:4,7-8; Luka 3:4,16; Yəh. 1:26-27 * **19:9** *İsa yolunu* – hərfi tərcümədə *Yolu.*

Efesdəki qarışıqlıq

23 O ərəfədə İsa yolu† ilə bağlı böyük bir qarışıqlıq yarandı.
24 Dimitri adlı bir zərgər gümüşdən ilahə Artemidanın ev səcdəgahlarını
düzəldirdi və sənətkarlara çoxlu gəlir gətirirdi.
25 O, sənətkarları və bu cür işlə məşğul olanları bir yerə toplayıb belə dedi:
«Ay kişilər, bilirsiniz ki, gəlirimiz bu işdən asılıdır.
26 Amma bu Paul deyir ki, əl işi olan allahlar həqiqi allahlar deyil. Yalnız
Efesdə deyil, demək olar ki, bütün Asiya vilayətində nə qədər insanı tovlayıb
azdırdığını görmüsünüz və eşitmisiniz.
27 Onda böyük bir təhlükə ilə üzləşirik. Bu həm bizim sənətimizin nüfuzunu
itirə bilər, həm də ulu ilahə Artemidanın məbədini gözdən sala bilər. Bununla
da bütün Asiya vilayətinin və bütün dünyanın ibadət etdiyi Artemidanın
ululuğu heçə çıxar».
28 Oradakılar bunu eşidəndə bərk hiddətləndilər və qışqıra-qışqıra dedilər:
«Efes ilahəsi Artemida uludur!»
29 Şəhər bir-birinə qarışdı. Xalq Paulun yol yoldaşları olan Makedoniyalı
Qayla Aristarxı tutub sürüyərək birlikdə teatra doluşdu.
30 Paul istədi ki, xalqın arasına girsin, amma şagirdlər onu buraxmadılar.
31 Hətta Paulun dostları olan Asiya vilayətinin sədrlərinin bəziləri də ona
xəbər göndərib yalvardı ki, teatra ayaq basmasın.
32 Teatrdakı yığıncaqda aləm qarışmışdı, hər ağızdan bir avaz gəlirdi. On-
ların çoxu isə bilmirdi ki, buraya nə üçün gəlib.
33 Yəhudilər İsgəndəri qarşıya çıxaranda izdihamın içərisindən bəziləri
hadisəni onunla əlaqələndirdi. O isə xalqın diqqətini cəmləşdirmək üçün əlini
qaldırdı və onların qarşısında özünü müdafiə etmək istədi.
34 Amma xalq onun Yəhudi olduğunu biləndə bir səslə iki saata yaxın «Efes
ilahəsi Artemida uludur!» deyə qışqırışdı.
35 İzdihamı sakitləşdirən şəhərin icra məmuru dedi: «Ey Efeslilər, kim
bilmir ki, Efes şəhəri ulu Artemida məbədinin və göydən gələn heykəlinin
keşikçisidir?
36 Bunları heç kim inkar edə bilməz. Buna görə sakit olmanız və
fikirləşmədən bir iş görməməyiniz lazımdır.
37 Buraya gətirdiyiniz adamlar nə məbədimizi soydu, nə də ilahəmizi söydü.
38 Əgər Dimitrinin və onun sənətkar dostlarının kimdən şikayəti varsa,
məhkəmələr açıqdır, valilər də var. Qoy bir-birlərini orada ittiham etsinlər.
39 Sizin araşdıracağınız başqa hallar varsa, bunun da qanuni bir yığıncaqda
həll olması lazımdır.
40 Bugünkü hadisələrə görə üsyan qaldırdığımız üçün ittiham olunmaq
təhlükəsi qarşısındayıq. Biz bu səbəbsiz iğtişaşa bəraət qazandıra bilmərik».
41 O bu sözləri deyərək yığıncağı dağıtdı.

20

Troasda

1 Hay-küy sakitləşəndən sonra Paul şagirdləri çağırıb ruhlandırdı. Sonra
onlarla vidalaşaraq Makedoniyaya getmək üçün yola çıxdı.
2 O tərəfləri gəzib-dolaşaraq imanlılarla çoxlu söhbətlər aparıb onları ruh-
landırandan sonra Yunanıstana getdi.

† **19:23** *İsa yolu* – hərfi tərcümədə *Yol.*

3 Orada üç ay qaldı və dəniz yolu ilə Suriyaya getmək istəyirdi ki, ona qarşı
Yəhudilərin hazırladığı sui-qəsdə görə Makedoniya yolu ilə qayıtmaq qərarına
gəldi.
4 Pir oğlu Veriyalı Sopater, Saloniklilərdən Aristarx və Sekund, Derbeli Qay,
Timotey, Asiyalılardan Tixik və Trofim onu müşayiət edirdi.
5 Bunlar bizdən əvvəl gedib bizi Troasda gözlədilər.
6 Biz də Mayasız Çörək bayramından sonra Filipidən dəniz yolu ilə beş günə
Troasa gələrək onlarla görüşdük. Orada yeddi gün qaldıq.

7 Həftənin ilk günündə* çörək bölmək üçün bir yerə yığıldığımız zaman Paul
camaatla söhbət apardı. Ertəsi gün onlardan ayrılacaqdı, ona görə söhbəti gecə
yarısına qədər davam etdirdi.
8 Toplandığımız yuxarı mərtəbədəki otaqda çoxlu çıraqlar yanırdı.
9 Eftik adlı bir yeniyetmə pəncərədə oturmuşdu. Paul söhbəti uzadanda
Eftiki dərin yuxu apardı. Yuxuya gedən kimi o, üçüncü mərtəbədən aşağı
düşdü və yerdən onu qaldıranda o, ölü vəziyyətində idi.
10 Paul aşağı enib yeniyetmənin üstünə əyildi və onu qucaqlayaraq dedi:
«Narahat olmayın, indi canı sağdır».
11 Təkrar yuxarı qalxıb çörək böldü və yemək yedi. Gün doğana qədər
onlarla uzun-uzadı söhbət aparandan sonra oradan ayrıldı.
12 Oğlanı sağ-salamat apardılar və bu hadisədən çox ruhlandılar.

13 Biz irəli gedərək gəmiyə mindik və Assosa tərəf üzdük. Çünki Paulu
oradan götürməli idik. O, quru ilə getmək istədiyi üçün bunu belə nizam-
lamışdı.
14 O bizi Assosda qarşılayanda onu gəmiyə mindirdik və Mitiliniyə gəldik.
15 Oradan da dənizdən üzərək səhəri gün Xios adasının qarşısına və bir
gündən sonra isə Samosa çatdıq. Ertəsi gün† Miletə gəldik.
16 Çünki Paul Asiya vilayətində vaxt itirməmək üçün Efesi ötüb keçmək
qərarına gəlmişdi. O tələsirdi ki, imkan tapıb Əllinci Gün bayramında
Yerusəlimdə olsun.

Paul Efes cəmiyyətinin ağsaqqalları ilə vidalaşır

17 Paul Miletdən Efesə xəbər göndərərək cəmiyyət ağsaqqallarını yanına
çağırtdırdı.
18 Yanına gələndə onlara belə dedi: «Asiya vilayətinə qədəm basdığım birinci
gündən bəri sizinlə olduğum dövrdən bu vaxta qədər özümü necə apardığım
sizə məlumdur.
19 Yəhudilərin qəsd-qərəzi vasitəsilə sınaqlardan keçərkən Rəbbə tam
itaətkarlıqla, göz yaşı içində qulluq edirdim.
20 Xeyirli olan hər şeyi sizə bəyan edərək istər açıq, istərsə də evdən-evə
gəzib-dolaşaraq təlim verməkdən çəkinmədim.
21 Həm Yəhudiləri, həm də Yunanları tövbə edib Allaha tərəf dönməyə və
Rəbbimiz İsaya iman gətirməyə çağırdım.

22 İndi də Ruhun təkidi ilə Yerusəlimə gedirəm və orada başıma nə gələcəyini
bilmirəm.
23 Lakin Müqəddəs Ruh hər şəhərdə xəbərdarlıq edirdi ki, məni zəncirlər və
əziyyətlər gözləyir.

---

* **20:7** *Həftənin ilk günündə* – yəni bazar günündə. † **20:15** *Ertəsi gün* – bəzi əlyazmalarda *Troqillidə qaldıqdan sonra ertəsi gün.*

24 *Öz canıma heç əhəmiyyət vermirəm, onu qiymətləndirmirəm. Mənə
kifayətdir ki, yolumu‡ – Rəbb İsanın mənə tapşırdığı kimi Allahın lütfünü
göstərən Müjdəni şəhadətetmə xidmətini başa çatdırım.
25 İndi aranızda dolaşıb Padşahlıq barədə vəz etdiyim sizlərdən heç biriniz
mənim üzümü bir də görməyəcək.
26 Ona görə bu gün bunu sizə bəyan etmək istəyirəm ki, mən təmizəm, heç
kimin qanına bais olmamışam.
27 Çünki mən çəkinmədən Allahın bütün iradəsini sizə çatdırmışam.
28 Həm özünüzə, həm də Müqəddəs Ruhun sizi nəzarətçilər təyin etdiyi
bütün sürüyə diqqətlə baxın. Allahın Öz Oğlunun qanı bahasına əldə etdiyi bu
camiyyətini bəsləyin.
29 Bilirəm ki, mən gedəndən sonra sürüyə rəhm etməyən yırtıcı canavarlar
aranıza soxulacaq.
30 Aranızdan təhrif edilmiş sözlər deyən, şagirdləri özlərinin ardınca çəkmək
istəyən adamlar çıxacaq.
31 Buna görə oyaq olun. Üç il boyu, fasiləsiz, gecə-gündüz göz yaşı tökərək
hər birinizə necə nəsihət verdiyimi yada salın.
32 İndi isə mən sizi Allaha və Onun lütfü barədəki kəlamına əmanət edirəm.
Bu kəlam sizi inkişaf etdirib təqdis olunmuş bütün insanlar arasında irsə
qovuşdurmağa qadirdir.
33 Mən heç kimin nə qızılına, nə gümüşünə, nə də pal-paltarına göz dikmişəm.
34 Siz də bilirsiniz ki, bu əllər həm mənim, həm də mənimlə olanların
ehtiyaclarını təmin etdi.
35 Gördüyüm hər işdə Rəbb İsanın “vermək almaqdan daha çox bəxtiyarlıq
gətirər” sözünü yaddan çıxarmayıb belə əmək sərf edərək zəiflərə kömək
etməyin vacibliyini sizə göstərdim».
36 Paul bu sözləri söyləyəndən sonra diz çöküb onlarla birlikdə dua etdi.
37 Sonra hamısı ağlayaraq Paulun boynuna sarıldı və onu öpdü.
38 Onlar ən çox «mənim üzümü bir də görməyəcəksiniz» sözündən kövrəldilər.
Sonra onu gəmiyə qədər yola saldılar.

21

Yerusəlimə səyahət

1 Onlardan ayrılıb dənizə çıxanda birbaşa Kosa getdik, səhəri gün isə Rodosa,
oradan da Pataraya keçdik.
2 Finikiyaya gedən bir gəmi tapdıq və ona minib dənizlə getdik.
3 Kipri gördük və onun cənubundan keçdik. Suriya istiqamətinə getdik və
Sur şəhərində sahilə çıxdıq. Gəmi yükünü orada boşaltmalı idi.
4 Orada şagirdləri axtarıb tapdıq və yanlarında bir həftə qaldıq. Şagirdlər
Ruhun təsiri ilə Paula xəbərdarlıq etdilər ki, Yerusəlimə getməsin.
5 Amma oradakı günlərimiz başa çatanda bu şəhərdən çıxıb yolumuza
davam etdik. İmanlıların hamısı öz arvad-uşaqları ilə bərabər bizi şəhərin
kənarına qədər ötürdü və sahildə diz çökərək dua etdik.
6 Bir-birimizlə vidalaşandan sonra biz gəmiyə mindik, onlar da evlərinə
qayıtdılar.
7 Surdan dəniz səyahətimizə davam edərək Ptolemaisə gəldik və orada
imanlı bacı-qardaşlara baş çəkib bir gün yanlarında qaldıq.

* **20:24** 2Tim. 4:7 ‡ **20:24** *Yolumu* – bəzi əlyazmalarda *sevinə-sevinə yolumu.*

8 *Ertəsi gün onlardan ayrılıb Qeysəriyyəyə gəldik. Yeddi köməkçidən biri
olan müjdəçi Filipin evinə gedib orada qaldıq.
9 Bu kişinin peyğəmbərlik edən dörd subay qızı var idi.
10 *Oraya çatandan bir neçə gün sonra Yəhudeyadan Aqab adlı bir
peyğəmbər gəldi.
11 O bizə yaxınlaşıb Paulun kəmərini götürüb öz əllərini və ayaqlarını
bağlayaraq dedi: «Müqəddəs Ruh belə deyir: "Yəhudilər bu kəmərin sahibini
Yerusəlimdə belə bağlayıb başqa millətlərə təslim edəcəklər"».
12 Bu sözləri eşidəndə həm biz, həm də oranın sakinləri Paula yalvardıq ki,
Yerusəlimə getməsin.
13 Buna cavab olaraq Paul belə dedi: «Nə olub? Niyə ağlayıb ürəyimi
sızladırsınız? Mən Rəbb İsanın adı uğrunda Yerusəlimdə təkcə əl-ayağımın
bağlanmasına deyil, ölümə də hazıram».
14 Paulu razı sala bilmədikdə «Qoy Rəbbin iradəsi olsun!» deyərək susduq.
15 Bir müddət keçəndən sonra biz hazırlıq işlərini görüb Yerusəlimə tərəf
getdik.
16 Qeysəriyyədə yaşayan şagirdlərin bəzisi də bizimlə birgə gəldi. Onlar bizi
ilk şagirdlərdən biri olan Kiprli Minasonun evinə apardı, çünki biz onların
evində qalacaqdıq.
17 Yerusəlimə çatanda imanlı bacı-qardaşlar bizi sevinclə qarşıladılar.
18 Ertəsi gün Paulla birlikdə Yaqubu görməyə getdik. Cəmiyyət
ağsaqqallarının hamısı oraya yığılmışdı.
19 Paul onlardan hal-əhval tutandan sonra öz xidməti ilə əlaqədar olaraq
Allahın başqa millətlər arasında gördüyü işlərdən ətraflı məlumat verdi.
20 Bunları eşidəndə Allahı izzətləndirdilər. Paula dedilər: «Görürsənmi, qar-
daş, Yəhudilər arasında on minlərlə imanlı var və hamısı Qanunun qeyrətini
çəkir.
21 Onlar sənin barəndə xəbər tutublar ki, başqa millətlər arasında
yaşayan bütün Yəhudilərə oğullarını sünnət etməyib adət-ənənələrimizə görə
yaşamamağı və Musadan dönməyi öyrədirsən.
22 İndi nə edək? Mütləq* sənin bura gəldiyini eşidəcəklər.
23 Ona görə sənə dediklərimizə əməl et. Bizim aramızda əhd edən dörd kişi
var.
24 Bunları yanına al və onlarla birgə paklanma mərasiminə qoşul. Başlarını
qırxdırmaq üçün qurban xərclərini sən çək. Bununla da hamı biləcək ki, sənin
haqqında eşitdikləri əsassızdır, sən də Qanuna riayət edirsən.
25 *Başqa millətlərdən olan imanlılara gəlincə, biz qərara alıb onlara
məktub vasitəsilə yazmışıq ki, bütlərə† təqdim olunan qurbanların ətini,
boğularaq öldürülən heyvanların ətini və qan yeməsinlər, həmçinin özlərini
əxlaqsızlıqdan saxlasınlar».
26 Bundan sonra Paul bu dörd kişini yanına alıb ertəsi gün onlarla bərabər
özünü pak etdi. Sonra məbədə girərək paklanma dövrünün nə vaxt qurtara-
cağını, hər birinin adına nə vaxt qurban təqdim ediləcəyini elan etdi.

Paulun həbsi

27 Yeddi günlük müddət qurtarmaq üzrə Asiya vilayətindən olan Yəhudilər
Paulu məbəddə görəndə bütün izdihamı təşviş salaraq onu yaxaladılar

---

* **21:8** Həv. 6:1-6 * **21:10** Həv. 11:28 * **21:22** *Mütləq* – bəzi əlyazmalarda *Mütləq camaat buraya yığışacaq, çünki.* * **21:25** Həv. 15:28-29 † **21:25** *Bütlərə* – bəzi əlyazmalarda *belə qaydalara deyil, yalnız bunlara riayət etsinlər: bütlərə.*

28 və qışqırdılar: «Ey İsrailli lər, kömək edin! Hər yerdə hər kəsə, xalqımıza, Qanuna və bu Müqəddəs məkana qarşı təlim öyrədən adam budur. Həmçinin məbədə bəzi Yunanları gətirərək bu Müqəddəs məkanı murdarladı».
29 *Bu Yəhudilər Efesli Trofimi əvvəllər şəhərdə Paulun yanında gördükləri üçün elə bilirdilər ki, onu Paul məbədə gətirib.
30 Bütün şəhər oyandı. Camaat hər tərəfdən qaçıb-gələrək Paulu tutub məbəddən bayıra sürüdü. Dərhal məbəd qapıları bağlandı.
31 Onlar Paulu öldürməyə çalışırdılar ki, bütün Yerusəlimin təşvişə düşməsi xəbəri Roma alayının minbaşısına çatdırıldı.
32 Minbaşı dərhal yüzbaşılarla əsgərləri özü ilə götürərək izdiham olan yerə qaçdı. Minbaşı ilə əsgərləri görən camaat Paulu döyməyi dayandırdı.
33 O zaman minbaşı yaxına gəlib Paulu tutdu və əmr etdi ki, onu qoşa zəncirlə bağlasınlar. Sonra soruşdu: «Bu adam kimdir? Nə edib?»
34 İzdiham içində hər ağızdan bir avaz gəlir, qışqırışırdılar. Hay-küydən minbaşı heç nə müəyyənləşdirə bilmədi, ona görə Paulun qalaya aparılmasını əmr etdi.
35 Paul pilləkəndə olanda xalq elə qızışmışdı ki, əsgərlər onu əlləri üstündə aparmalı oldular.
36 Çünki izdiham onun ardınca düşüb qışqırırdı: «Öldürün onu!»

Paulun özünü müdafiəsi

37 Paul qalaya gətirilməkdə ikən o, minbaşıdan soruşdu: «Səndən bir söz soruşmaq olar?» Minbaşı dedi: «Sən Yunan dilini bilirsən?
38 Sən bu yaxınlarda iğtişaş yaratmağa başlayan dörd min qatili‡ səhraya aparan Misirli deyilsənmi?»
39 Paul dedi: «Mən Yəhudiyəm, Kilikiyanın Tarsus şəhərindənəm, məşhur bir şəhərin vətəndaşıyam. Rica edirəm, bu xalqa bir neçə söz deməyə izin ver».
40 Minbaşı icazə verəndən sonra Paul pilləkənlərin üstünə çıxıb diqqəti cəlb etmək üçün xalqa əli ilə işarə etdi. Dərin sükut çökəndə İbrani dilində danışmağa başlayaraq dedi:

22

1 «Qardaşlar və atalar, indi mənim özümü müdafiəmə qulaq asın!»
2 *Paulun onlarla ibranicə danışdığını eşidəndə daha dərin sükut yarandı. Paul sözünə davam etdi:
3 «Mən bir Yəhudiyəm, Kilikiyanın Tarsus şəhərində doğuldum. Bu Yerusəlim şəhərində isə böyüyüb Qamlielin yanında ata-babalarımızın Qanununa bağlı ciddi bir təlim almışam. Hamınızın bu gün etdiyi kimi mən də Allah naminə qeyrət çəkirdim.
4 *İsa yolunda* olanları ölüncəyə qədər təqib edərdim və qadın-kişi bilmədən onların əl-qolunu bağlayıb zindana salardım.
5 Mənim dediklərim barədə baş kahin və bütün ağsaqqallar məclisi də şəhadət edə bilər. Hətta mən onlardan Dəməşqdəki soydaşlarımıza yazılmış bir məktub alaraq oradakı İsa yolunda olanların əl-qolunu bağlayıb cəzalandırmaq üçün Yerusəlimə gətirməyə gedirdim.
6 Mən günortaya yaxın yolda, Dəməşqə yaxınlaşmaqda ikən birdən-birə göydən böyük bir işıq ətrafımda parladı.

---

* **21:29** Həv. 20:4 ‡ **21:38** *Qatil* – bu orijinalda *sikari* sözü olub latın dilində *xəncər işlədən* mənasını verir. Sikarilər Roma işğalçılarına qarşı mübarizə edərkən terrora əl atan ifratçı yəhudilər idi. * **22:2** Həv. 5:34-39 * **22:4** Həv. 8:3; 26:9-11 * **22:4** *İsa yolunda* – hərfi tərcümədə *Yolda.*

7 Mən yerə yıxıldım və eşitdim ki, bir səs mənə belə deyir: “Şaul, Şaul, niyə
Məni təqib edirsən?”
8 Mən soruşdum: “Ey Ağam, Sən kimsən?” Səs mənə dedi: “Mən sənin təqib
etdiyin Nazaretli İsayam”.
9 Yanımdakılar işığı görsələr də,† mənimlə danışanın səsini eşitmədilər.
10 Mən dedim: “Ya Rəbb, mən nə edim?” Rəbb mənə dedi: “Qalx, Dəməşqə
get, icra etməyin üçün təyin edilən hər şey orada sənə deyiləcək”.
11 O işığın parlaqlığından gözlərim tutuldu. Yanımda olanlar əllərimdən
tutub məni Dəməşqə apardılar.
12 Orada Xananya adlı bir mömin kişi var idi. Bu adam Qanuna əməl edir
və o şəhərdə yaşayan Yəhudilər arasında hörmət sahibi idi.
13 O mənim yanıma gəlib dedi: “Qardaşım Şaul, qoy gözlərin açılsın”. Dərhal
gözlərim açıldı və onu gördüm.
14 O mənə dedi: “Ata-babalarımızın Allahı səni seçdi ki, Onun iradəsini
biləsən və Saleh Olanı görüb ağzından bir səs eşidəsən.
15 Çünki görüb-eşitdiklərini bütün insanlara yayaraq Onun üçün şəhadət
edəcəksən.
16 İndi nə gözləyirsən? Qalx, vəftiz ol və Onun adını çağıraraq günahlarını yu”.
17 Mən Yerusəlimə qayıdıb məbəddə dua etməkdə idim ki, fikrimi bir
görüntü apardı
18 və Rəbbi gördüm. O mənə dedi: “Tez ol, dərhal Yerusəlimi tərk et, çünki
Mənim barəmdə etdiyin şəhadəti qəbul etməyəcəklər”.
19 Mən dedim: “Ya Rəbb, bilirlər ki, mən sinaqoqdan-sinaqoqa gedərək Sənə
iman edənləri həbs edir və döyürdüm.
20 *Hətta Sənin uğrunda şəhid olan Stefanın qanı tökülməndə mən də orada
idim. Edilənlərə razı olub onu öldürənlərin üst geyimlərini qoruyurdum”.
21 Rəbb də mənə dedi: “Get, Mən səni uzaqlara, başqa millətlərin yanına
göndərəcəyəm”».

Roma vətəndaşı Paul

22 Paula buraya qədər qulaq asanlar bu sözdən sonra haray salıb dedilər:
«Belәsini yer üzündən silib-atmaq lazımdır! O yaşamağa layiq deyil!»
23 Onlar belə hay-küy qopararaq paltarlarını yelləyib havaya toz qaldıranda
24 minbaşı əmr etdi ki, Paulu qalaya salsınlar. Onların niyə belə hay-
küy qoparmalarının səbəbini bilmək üçün onu qamçılatmaqla sorğuya çəkmək
istədi.
25 Onu qamçılatmaq üçün bağlayanda Paul orada dayanan yüzbaşıya dedi:
«Məhkum olmamış Roma vətəndaşını qamçılatmağa icazəniz varmı?»
26 Yüzbaşı bunu eşidən kimi minbaşının yanına gəlib xəbər verərək dedi: «Nə
edəcəksən? Bu adam Roma vətəndaşıdır».
27 Minbaşı Paulun yanına gəlib soruşdu: «De görək, sən Roma vətəndaşısan?»
Paul dedi: «Bəli».
28 Minbaşı cavabında «mən nə qədər pula bu vətəndaşlığı əldə etmişəm»
dedi. Paul isə «amma mən doğulandan Roma vətəndaşıyam» dedi.
29 Onu sorğuya çəkmək istəyənlər dərhal onun yanından geri çəkildilər.
Minbaşı qollarını bağladığı Paulun Roma vətəndaşı olduğunu öyrənərkən
qorxdu.

Paul Ali Şuranın qarşısında

† **22:9** *Görsələr də* – bəzi əlyazmalarda *görsələr də, qorxuya düşsələr də.* * **22:20** Həv. 7:58

30 Minbaşı ertəsi gün Yəhudilərin Paulu nədə ittiham etdiklərini dəqiq
öyrənmək istədi. Ona görə Paulu azad etdi. Minbaşı əmr verdi ki, başçı
kahinlərlə bütün Ali Şura toplaşsın. Sonra Paulu aşağı endirib onların
qarşısına gətirdi.

23

1 Ali Şuranı diqqətlə nəzərdən keçirən Paul dedi: «Qardaşlar, mən bu günəcən
Allahın qarşısında təmiz vicdanla yaşamışam».
2 Baş kahin Xananya Paulun yanında duranlara əmr etdi ki, onun ağzından
vursunlar.
3 *Bundan sonra Paul ona dedi: «Ey üzü ağardılan divar, səni Allah vuracaq!
Həm oturub Qanuna əsasən məni mühakimə edirsən, həm də Qanunu pozaraq
məni döymək üçün əmr verirsən».
4 Yanında duranlar ona dedilər: «Sən Allahın baş kahinini söyürsən?»
5 *Paul dedi: «Qardaşlar, onun baş kahin olduğunu bilmirdim. Əlbəttə,
“xalqın başçısı barədə pis söz demə” deyə yazılıb».
6 *Onların bir hissəsinin sadukey, digər hissəsinin isə farisey olduğunu bilən
Paul Ali Şuraya nida etdi: «Ey qardaşlar, mən farisey oğlu fariseyəm. Ölülərin
dirilməsinə ümid bəslədiyim üçün burada mühakimə olunuram».
7 Paulun bu sözündən sonra fariseylərlə sadukeylər arasında çəkişmə başladı
və toplantı iki hissəyə ayrıldı.
8 *Çünki sadukeylər iddia edirlər ki, ölümdən dirilmə, mələk və ruh yoxdur.
Əksinə, fariseylər bunların hamısına inanırlar.
9 Toplantıda böyük bir hay-küy yarandı. Farisey tərəfini tutan bəzi ilahiyy-
atçılar qalxıb dava yaradaraq belə deyirdilər: «Bu adamda heç bir günah
görmürük. Nə olsun ki, onunla bir ruh və yaxud mələk danışıb».*
10 Çəkişmə o qədər qızışdı ki, minbaşı onların Paulu parçalayacağından
qorxdu. O, əsgərlərə əmr etdi ki, aşağı enib Paulu zorla onların arasından
çıxararaq qalaya aparsınlar.
11 O gecə Rəbb Paulun yanında dayanıb dedi: «Cəsarətli ol, Yerusəlimdə
Mənim haqqımda etdiyin şəhadəti Romada da etməyin lazımdır».

Paula qarşı sui-qəsd

12 Səhər açılanda Yəhudilər öz aralarında Paula sui-qəsd hazırlayaraq and
içdilər: «Əgər Paulu öldürməmiş bir şey yeyib-içəriksə, lənətə gələk!»
13 Bu sui-qəsdə qoşulanların sayı qırxdan artıq idi.
14 Bu adamlar başçı kahinlərlə ağsaqqalların yanına gəlib belə dedilər: «Biz
qəti and içmişik: “Əgər Paulu öldürməmiş bir şey yeyib-içəriksə, lənətə gələk!”
15 İndi siz Ali Şura ilə birgə guya Paulun işinə daha dəqiq baxmaq istəyərək
minbaşıdan xahiş edin ki, onu yanınıza gətirsin. Paul buraya gəlməmiş biz
onu öldürməyə hazır olacağıq».
16 Lakin Paulun bacısı oğlu onların pusqu qurduqlarını eşidib qalaya girdi
və Paula xəbər verdi.
17 Paul yüzbaşılardan birini yanına çağırıb dedi: «Bu cavanı minbaşının
yanına apar, ona çatdırılası bir xəbəri var».
18 Yüzbaşı cavanı götürüb minbaşının yanına apardı və dedi: «Məhbus Paul
məni çağırıb xahiş etdi ki, bu oğlanı sənin yanına aparım. Sənə bir sözü var».

---

* **23:3** Mat. 23:27-28 * **23:5** Çıx. 22:28 * **23:6** Həv. 26:5; Fil. 3:5 * **23:8** Mat. 22:23-24; Mark 12:18-19; Luka 20:27-28 * **23:9** *Danışıb* – bəzi əlyazmalarda *danışıb. Gəlin Allaha qarşı çıxmayaq.*

19 Minbaşı cavanın əlindən tutub bir tərəfə çəkdi və soruşdu: «Mənə nə
demək istəyirsən?»
20 Cavan dedi: «Yəhudilər belə razılığa gəlib ki, guya Paulun işinə daha
dəqiq baxmaq istəyirlər, ona görə sabah səndən onun Ali Şuraya gətirilməsini
xahiş edəcəklər.
21 Amma sən onların sözünə qulaq asma, çünki qırx nəfərdən artıq kişi "Əgər
Paulu öldürməmiş bir şey yeyib-içəriksə, lənətə gələk!" deyə and içib pusquda
gözləyir. Onlar hazır dayanıb sənin razılığını gözləyirlər».
22 Minbaşı ona belə tapşırdı: «Bunları mənə xəbər verdiyini heç kimə demə».
Sonra oğlanı evə göndərdi.

Paul Qeysəriyyəyə göndərilir

23 Minbaşı yüzbaşılardan ikisini yanına çağırıb belə dedi: «Gecənin üçüncü
saatı† Qeysəriyyəyə getmək üçün iki yüz piyada, yetmiş atlı və iki yüz nizəçi
hazırlayın.
24 Həmçinin minmək üçün heyvanlar gətirin və Paulu sağ-salamat vali
Feliksə çatdırın».
25 Sonra bu cür məktub yazdı:
26 «Möhtərəm vali Feliksə Klavdi Lisiyadan salamlar!
27 Bu kişini Yəhudilər tutub öldürmək istəyirdi. Mən biləndə ki bu adam
Roma vətəndaşıdır, özümü yetirib əsgərlərlə onu xilas etdim.
28 Onu nədə təqsirləndirmələrini bilmək üçün Yəhudilərin Ali Şurasının
qarşısına çıxartdım.
29 Öyrəndim ki, onu özlərinin Qanunu ilə bağlı məsələlərdə ittiham
edirlər, amma ona ölüm yaxud həbsə layiq cəza vermək üçün heç bir əsas
yoxdur.
30 Mənə çatdırılanda ki bu kişiyə qarşı bir sui-qəsd qurulub, dərhal
onu sənin yanına göndərdim. Onu ittiham edənlərin də şikayətlərini sənə
bildirmələrini əmr etdim».‡
31 Əsgərlər onlara verilən əmrə əməl edərək gecə ikən Paulu götürüb Antipa-
trisə apardılar.
32 Ertəsi gün atlıları Paulla birlikdə yollarına davam etmək üçün ötürəndən
sonra qalaya qayıtdılar.
33 Atlılar Qeysəriyyəyə çatan kimi məktubu valiyə verəndə Paulu da ona
təslim etdilər.
34 Vali məktubu oxuyandan sonra Paulun hansı vilayətdən olduğunu
soruşdu. Öyrənəndə ki Kilikiyadandır,
35 belə dedi: «Səni ittiham edənlər gələndə sənin işinə baxacağam». Bundan
sonra əmr verdi ki, Paulu Hirod sarayında nəzarət altında saxlasınlar.

24

Paul vali Feliksin qarşısında

1 Bundan beş gün sonra baş kahin Xananya, bəzi ağsaqqallar və Tertul adlı
bir vəkil Qeysəriyyəyə gəlib Pauldan edilən şikayətləri valiyə çatdırdı.
2 Paul çağırılanda Tertul onu ittiham etməyə başladı: «Möhtərəm Feliks,
sənin sayəndə uzun müddətdir ki, əmin-amanlıq içində yaşamaqdayıq. Sənin
uzaqgörənliyinlə bu millət üçün keçirdiyin islahatları
3 hər yerdə, hər zaman dərin minnətdarlıqla qəbul edirik.

† **23:23** *Gecənin üçüncü saat* – hazırkı vaxtla axşam saat doqquz. ‡ **23:30** *Etdim* – bəzi əlyazmalarda *etdim. Salamat qal.*

4 Vaxtınızı çox almaq istəmirəm. Rica edirəm, lütfkarlığınla bizi bir qədər dinlə.
5 Bizim gəldiyimiz nəticəyə görə bu kişi dünyanın hər yerində olan Yəhudilər arasında iğtişaşlar salan bir araqarışdırandır. O, Nəsrani* təriqətinin başçılarındandır.
6 Bu insan hətta məbədi murdarlamağa çalışdı, amma biz onu yaxaladıq.
7-8 Onu† istintaq etsən, bütün bu ittihamlarımızın doğru olduğunu özündən öyrənə bilərsən».
9 Oradakı Yəhudilər də deyilənlərin doğru olduğunu təsdiqləyərək bu işə qoşuldu.
10 Vali Paula işarə verəndə o cavab verdi: «Bilirəm ki, sən neçə illərdir bu millətin hakimisən. Buna görə sənin qarşında özümü müdafiə etməyimə sevinirəm.
11 Sən özün də öyrənə bilərsən ki, ibadət etmək məqsədi ilə Yerusəlimə gedişimdən bu yana sadəcə on iki gün keçib.
12 Bu adamlardan heç biri görməyib ki, mən məbəddə, sinaqoqlarda yaxud şəhərin hansısa bir yerində kiminləsə mübahisə edim və yaxud camaatı təşvişə salım.
13 Bu anda mənə qarşı etdikləri ittihamları sənin hüzurunda sübut edə bilmirlər.
14 Lakin ata-babalarımızın Allahına onların təriqət adlandırdığı İsa yolunun‡ ardıcılı olaraq ibadət etdiyimi sənin qarşında iqrar edirəm. Qanunda olan və Peyğəmbərlərin kitablarında yazılan hər şeyə inanıram.
15 Eyni ilə bu adamların qəbul etdikləri kimi həm saleh, həm də saleh olmayan insanların diriləcəyinə dair Allaha ümid bəsləyirəm.
16 Bu məqsədlə mən istər Allah, istərsə də insanların qarşısında hər zaman vicdanımın təmiz olması üçün çalışıram.
17 *Uzun illərdən sonra millətimə yardım və hədiyyələr vermək üçün Yerusəlimə gəldim.
18 Bununla məşğul olarkən məni məbəddə paklanmış olaraq tapdılar. Ətrafımda nə izdiham, nə də hay-küy var idi.
19 Lakin Asiya vilayətindən bəzi Yəhudilər orada idi. Onlar buraya – sənin hüzuruna gəlməli və məndən şikayətləri varsa, ittihamlarını göstərməlidirlər.
20 Yaxud özləri desinlər ki, Ali Şuranın qarşısında dayandığım vaxt hansı haqsızlığı üzə çıxartdılar.
21 *Onların qarşısında dayananda nida edərək belə demişdim və yalnız bunda mənim haqsız olduğumu hesab edə bilərlər: “Bu gün mən ölülərin dirilməsi məsələsinə görə önünüzdə mühakimə olunuram”».
22 İsa yolu§ barədə dəqiq məlumatı olan Feliks bu işi təxirə salıb dedi: «İşiniz barədə minbaşı Lisiya gələndən sonra qərarımı verəcəyəm».
23 Oradakı yüzbaşıya əmr verdi ki, Paulu nəzarət altında saxlasın, lakin sərbəstlik versin və ona xidmət edən dostlarına maneçilik yaratmasın.
24 Bir neçə gün keçəndən sonra vali Feliks Yəhudi arvadı Drusilla ilə birlikdə gəlib Paulu çağırtdırdı və onun Məsih İsaya olan imanından danışdıqlarına qulaq asdı.

---

* **24:5** *Nəsrani* – yəni məsihçi. † **24:7-8** *Yaxaladıq.* 7-8 *Onu* – bəzi əlyazmalarda *yaxaladıq və bizim Qanunumuza münasib şəkildə mühakimə etmək istədik.* 7 *Lakin minbaşı Lisiya gəlib böyük güc tətbiq edərək onu bizim əlimizdən alıb sənin yanına göndərdi.* 8 *Onu ittihamlandıranlara əmr etdi ki, sənin yanına gəlsinlər. Onu.* ‡ **24:14** *İsa yolunun* – hərfi tərcümədə *Yolun.* * **24:17** Həv. 21:17-28 * **24:21** Həv. 23:6
§ **24:22** *İsa yolu* – hərfi tərcümədə *Yol.*

25 Paul salehlik, nəfsə hakim olma və gələcək mühakimədən söhbət edəndə
Feliks qorxuya düşdü və dedi: «Bəsdir, indi get, imkan olanda yenə səni
çağırtdıracağam».
26 Digər tərəfdən də Pauldan** rüşvət umurdu. Ona görə tez-tez Paulu
yanına çağırtdırır və onunla söhbət edirdi.
27 İki il keçəndən sonra Feliks öz vəzifəsini Porki Festə təhvil verdi. Feliks
Yəhudilərin rəğbətini qazanmaq üçün Paulu həbsdə qoyub getdi.

25

Festin qarşısında olan məhkəmə

1 Vilayətə çatandan üç gün sonra Fest Qeysəriyyədən Yerusəlimə getdi.
2 Başçı kahinlərlə Yəhudilərin nüfuzlu adamları Paulla bağlı şikayətlərini
ona açıqladılar.
3 Onlara bir yaxşılıq etsin deyə Festə yalvararaq Paulun Yerusəlimə
gətirilməsini xahiş etdilər, çünki onu öldürmək üçün yolda pusqu qurmuşdular.
4 Fest cavab verdi: «Paul Qeysəriyyədə həbsdədir və tezliklə özüm də oraya
gedəcəyəm.
5 Aranızda səlahiyyəti olanlar mənimlə getsin və əgər bu kişi haqsızlıq
edibsə, onu ittiham etsin».
6 Fest onların yanında səkkiz ya on gündən artıq qalmadı və Qeysəriyyəyə
qayıtdı. Ertəsi gün hökm kürsüsünə çıxıb Paulun gətirilməsini əmr etdi.
7 Paul içəri girəndə Yerusəlimdən gələn Yəhudilər onun ətrafını bürüdü və
onun barəsində dəlil-sübutsuz bir çox ağır ittihamlar irəli sürdülər.
8 Paul «nə Yəhudilərin Qanununa, nə məbədə, nə də qeysərə qarşı heç bir
günah işlətməmişəm» deyərək özünü müdafiə etdi.
9 Yəhudilərin rəğbətini qazanmaq üçün Fest Paula belə dedi: «Bu iş üzrə
mənim qarşımda mühakimənin Yerusəlimdə olmasını istəyirsənmi?»
10 Paul dedi: «Mən qeysərin hökm kürsüsünün qarşısında dayanmışam.
Mənim məhkəməm burada olmalıdır. Sən özün də yaxşı bilirsən ki, Yəhudilərə
qarşı heç bir haqsızlıq etməmişəm.
11 Əgər haqsızlıq etmişəmsə, ölüm cəzasına layiq bir iş tutmuşamsa, ölümdən
qaçmıram. Yox, əgər bunların ittihamları əsassızdırsa, məni onların əlinə
təslim etmək üçün heç kimin səlahiyyəti yoxdur. Mən qeysərin məhkəməsinə
müraciət etmək istəyirəm».
12 Fest öz məsləhət şurası ilə müşavirə keçirəndən sonra cavab verdi:
«Sən qeysərin məhkəməsinə müraciət etmək istədiyin üçün qeysərin yanına
gedəcəksən».

Fest Padşah Aqrippa ilə danışır

13 Bir neçə gündən sonra padşah Aqrippa ilə Berniki* Festi təbrik etmək
üçün Qeysəriyyəyə gəldi.
14 Bir müddət orada qaldılar. Fest bu ərəfədə Paulun işini padşaha danışdı. O
dedi: «Bir kişi var, Feliks onu məhbus saxlayaraq gedib.
15 Yerusəlimdə olduğum ərəfədə Yəhudilərin başçı kahinləri ilə ağsaqqalları
onunla bağlı şikayətlərini açıqladı və onu cəzalandırmağımı istədi.
16 Mən dedim ki, ittiham edilən şəxsi ittihamçılarla üzləşdirmədən, ona
edilən ittihamlara müdafiə imkanı vermədən, onlara† təslim etmək Ro-
malıların adətinə xas deyil.

** **24:26** *Pauldan* – bəzi əlyazmalarda *Paulu azad etmək üçün ondan.* * **25:13** *Berniki* – yəni padşah Aqrippanın bacısı. † **25:16** *Onlara* – bəzi əlyazmalarda *edam olunmaq üçün onlara.*

17 Onlar mənimlə buraya toplananda heç bir vaxt itirmədən ertəsi gün
hökm kürsüsünə çıxıb bu kişinin gətirilməsini əmr etdim.
18 Amma ittihamçılar qalxıb danışanda mənim gözlədiyim cinayətlərin heç
biri ilə onu təqsirləndirmədilər.
19 Lakin onunla öz dinləri barədə bir neçə məsələ qaldırdılar. Bunlar ölmüş
və Paulun iddiasına görə sağ olan İsa adlı bir şəxslə bağlı məsələlərdir.
20 Bunları necə tədqiq edəcəyimdən şübhələndiyim üçün ondan soruşdum
ki, Yerusəlimə gedib bu iş üçün orada mühakimə olmağa razıdır ya yox.
21 Amma Paul imperatorun məhkəməsinə müraciət etmək və bu olana qədər
həbsdə qalmaq istədi. Mən də onu qeysərin yanına göndərəcəyim zamanacan
həbsdə qalması barədə əmr verdim».
22 Aqrippa Festə dedi: «Bu adama mən də qulaq asmaq istəyirəm». Fest
dedi: «Sabah qulaq asarsan».

Paul padşah Aqrippanın qarşısında

23 Ertəsi gün Aqrippa ilə Berniki təntənəli surətdə gəlib minbaşılar və
şəhərin nüfuzlu şəxsləri ilə birlikdə iclas otağına daxil oldular. Festin əmrinə
əsasən Paulu içəri gətirdilər.
24 Fest dedi: «Ey padşah Aqrippa və burada bizimlə olan bütün cənablar,
istər Yerusəlimdə, istərsə də burada, bütün Yəhudi xalqının şikayət etdiyi bu
insanı görürsünüzmü? “Bu adam daha yaşamamalıdır!” deyə Yəhudilər hay-
küy salırdı.
25 Amma mən nəticəyə gəldim ki, bu adam ölümə layiq heç bir iş
görməyib. Lakin imperatorun məhkəməsinə müraciət etmək istədiyinə görə
onu göndərmək qərarına gəldim.
26 Amma onun barəsində qəti bir sözüm yoxdur ki, cənabıma yazam. Ona
görə də onu sizin qarşınıza, xüsusən, padşah Aqrippa, sənin qarşına çıxarıram
ki, bu işin istintaqından sonra yazmağa sözüm olsun.
27 Çünki bir məhbusu imperatorun qarşısına göndərəndə ona edilən itti-
hamları göstərməmək mənə məntiqsiz göründü».

26

1 Aqrippa Paula dedi: «Özünü müdafiə edə bilərsən». Onda Paul əl hərəkəti
ilə özünü müdafiəyə başladı:
2 «Padşah Aqrippa, Yəhudilərin məni ittihamlandırdığı hər şeyə görə bu gün
sənin hüzurunda özümü müdafiə edəcəyim üçün özümü xoşbəxt sayıram.
3 Çünki bütün Yəhudi adət-ənənələrinə və mübahisələrinə yaxşı bələdsən.
Ona görə rica edirəm, mənə səbirlə qulaq as.
4 Bütün Yəhudilər bilir ki, əzəldən, lap cavanlığımdan bəri həm öz elimdə,
həm də Yerusəlimdə necə həyat sürmüşəm.
5 *Məni əvvəldən tanıyırlar, bilirlər ki, keçmişdə dinimizin ən ciddi təriqəti
olan farisey təriqətinə necə bağlı yaşayırdım. İstəsələr, bu barədə şəhadət edə
bilərlər.
6 İndi isə Allahın ata-babalarımıza verdiyi vədin həyata keçməsinə ümid
bağladığım üçün burada dayanıb mühakimə olunuram.
7 Xalqımızın on iki qəbiləsi də gecə-gündüz Allaha sidq ürəkdən ibadət edə-
edə həmin şeyə ümid bəsləyir. Ey padşah, Yəhudilər məni bu ümidə görə ittiham
edirlər.
8 Niyə Allahın ölüləri diriltməsi aranızda inanılmaz bir şey sayılır?

* **26:5** Həv. 23:6; Fil. 3:5

9 *Doğrusu, mən buna əmin olmuşdum ki, Nazaretli İsanın adı əleyhinə
əlimdən gələni etməliyəm.
10 Yerusəlimdə də bunu edirdim. Başçı kahinlərdən aldığım səlahiyyətə
əsasən nə qədər müqəddəsi zindanlara saldırdım və edam olunanda onların
əleyhinə səs verdim.
11 Bütün sinaqoqları gəzib-dolaşaraq onları tez-tez cəzalandırır və öz
etiqadlarına küfr etməyə məcbur edirdim. Mən elə dəli olmuşdum ki, onları
ölkə xaricində olan şəhərlərdə belə, təqib edirdim.
12 Bu iş üçün başçı kahinlərdən aldığım səlahiyyət və tapşırıqla Dəməşqə
tərəf yola çıxdım.
13 Ey padşah, günorta vaxtı yol gedirdim ki, göydən məni və yoldaşlarımı hər
tərəfdən nurlandıran günəşdən daha parlaq bir işıq gördüm.
14 Hamımız yerə yıxıldıq. Bir səsin mənə İbrani dilində dediyini eşitdim: “Şaul,
Şaul, niyə Məni təqib edirsən? Bizin ucuna təpik vurmaq sənə zərər verər”.
15 Mən dedim: “Ey Ağam, Sən kimsən?” Rəbb cavab verdi: “Mən sənin təqib
etdiyin İsayam.
16 Qalx ayağa və dur. Mən ona görə sənə göründüm ki, səni xidmətçi və
haqqımda gördüyün, sənə göstərəcəyim şeylərin şahidi olmağa təyin edim.
17 Səni öz xalqından, həm də başqa millətlərin əlindən qurtaracağam. Səni o
millətlərin yanına göndərirəm ki,
18 onların gözlərini açıb qaranlıqdan işığa, Şeytanın hakimiyyətindən Allaha
tərəf döndərəsən. Belə ki onlar günahlarının bağışlanmasına və Mənə iman
etməklə təqdis olunanlar arasında irsə nail olsunlar”.
19 Buna görə mən, ey padşah Aqrippa, bu səmavi görüntüyə itaətsizlik
etmədim.
20 *Əvvəlcə Dəməşqin, sonra Yerusəlimin və bütün Yəhudeya bölgəsinin
əhalisini, başqa millətləri də tövbə edib Allaha tərəf dönməyə və bu tövbəyə
uyğun tərzdə iş görməyə çağırdım.
21 Yəhudilər buna görə məni məbəddə tutub öldürməyə cəhd göstərirdilər.
22 Amma bu günə qədər Allah mənim dayağımda durdu və bunun
sayəsində burada durub böyükdən kiçiyə qədər hamıya şəhadət edirəm.
Mənim dediklərim peyğəmbərlərin və Musanın əvvəlcədən xəbər verdiyi
hadisələrdən başqa bir şey deyil.
23 *Onlar bildirib ki, Məsih əzab çəkəcək və ölümdən dirilənlərin birincisi
olacaq, həm Öz xalqına, həm də başqa millətlərə nur doğduğunu elan edəcək».
24 Paul özünü bu cür müdafiə edəndə Fest bərkdən dedi: «Paul, dəlilik
edirsən, çox oxumaqdan başın xarab olub».
25 Paul dedi: «Hörmətli Fest, mən dəlilik etmirəm, həqiqəti və ağla batan
sözləri danışıram.
26 Padşahın bu barədə məlumatı olduğu üçün onunla cəsarətlə danışıram.
Əminəm ki, olanların heç biri padşahın nəzərindən qaçmayıb. Çünki bu işlər
künc-bucaqda görülən işlər deyil.
27 Padşah Aqrippa, sən peyğəmbərlərə inanırsanmı? Bilirəm ki, inanırsan».
28 Aqrippa Paula dedi: «Bu az müddətdə məni də inandıraraq məsihçi
edəcəksən?»
29 Paul dedi: «İstər az, istər çox müddət olsun, Allahdan istəyirəm ki, təkcə
sən yox, bu gün mənə qulaq asan hər bir adam bu zəncirlərdən başqa mənim
kimi olsun!»

* **26:9** Həv. 8:3; 22:4-5 * **26:20** Həv. 9:18-20,28-29 * **26:23** Yeş. 42:6; 49:6; 1Kor. 15:20

30 Sonra padşah, vali, Berniki və onlarla birlikdə oturanlar qalxdılar.
31 Bayıra çıxanda aralarında belə danışdılar: «Bu adam ölümə yaxud həbsə
layiq bir şey etmir».
32 Aqrippa da Festə dedi: «Bu adam qeysərin məhkəməsinə müraciət etmək
istəməsəydi, azad edilə bilərdi».

27

Paul Romaya doğru yola çıxır

1 İtaliyaya doğru yelkən açmağa qərar veriləndə Paulu və bəzi başqa
məhbusları İmperator alayından Yuli adlı bir yüzbaşıya təhvil verdilər.
2 Asiya vilayətinin sahilindəki limanlara gedən bir Edremit gəmisinə
minərək dənizlə getdik. Salonikdən Makedoniyalı Aristarx da yanımızda idi.
3 Ertəsi gün Sidona çatdıq. Paulla dost kimi rəftar edən Yuli ona izin verdi
ki, lazımi kömək almaq üçün dostlarının yanına getsin.
4 Oradan yenə dənizlə getdik. Küləklər bizə əks istiqamətdə əsdiyi üçün
Kipri külək tutmayan tərəfdən keçdik.
5 Dəniz yolu ilə Kilikiya və Pamfiliyanı keçib Likiyanın Mira şəhərinə gəldik.
6 Yüzbaşı orada İtaliyaya gedən bir İsgəndəriyyə gəmisi tapıb bizi o gəmiyə
mindirdi.
7 Xeyli gün aşağı sürətlə, çətinliklə üzərək Knid şəhərinin qarşısına çatdıq.
Külək bizə yol vermədiyi üçün Salmoni burnundan dolanaraq Kritin külək
tutmayan tərəfi ilə getdik.
8 Sahil boyunca çətinliklə irəliləyərək Laseya şəhəri yaxınlığındakı Gözəl
Limanlar adlanan körfəzə gəlib-çatdıq.
9 Xeyli vaxt itirmişdik, hətta oruc günü* də keçib-getmişdi. Artıq bu
mövsümdə dəniz yolu ilə getmək təhlükəli idi. Odur ki, Paul onlara xəbərdarlıq
edərək
10 dedi: «Ağalar, görürəm ki, bu səfər yalnız yük və gəmiyə deyil, canımıza da
çox ziyan və bəla gətirəcək».
11 Lakin yüzbaşı Paulun dediklərini dinləməkdənsə gəmi sükançısının və
sahibinin sözlərinə uydu.
12 Liman qışlamaq üçün əlverişsiz idi. Buna görə gəmidəkilərin əksəriyyəti
oradan dənizə çıxıb imkan olarsa, Finiksə çataraq qışı orada keçirmək qərarına
gəldi; Finiks Kritdə olan, cənub-qərbə və şimal-qərbə baxan bir liman idi.

Fırtına

13 Cənubdan zəif bir külək əsməyə başlayanda gözlədikləri anın gəldiyini
zənn edərək lövbərləri çıxartdılar. Krit sahili boyu üzərək irəliləyirdilər.
14 Amma çox keçmədi ki, qurudan Evrakilon† fırtınası qopdu.
15 Fırtınaya düşən gəmi küləyə müqavimət göstərə bilmirdi, əlacsız qaldıq və
külək bizi aparırdı.
16 Qavda adlı kiçik bir adanın külək zəif tutan tərəfinə düşəndə gəminin
qayığını güclə qurtara bildik.
17 Qayığı yuxarı çəkəndən sonra gəminin kəndirlərini onun altından dolayıb
bağlayaraq tədbir gördülər. Sirt körfəzində saya oturmaqdan qorxub ləngəri
aşağı saldılar və gəmi sürüklənməyə başladı.
18 Fırtına bizi bir xeyli çalxaladı. Ertəsi gün gəminin yükünü atmağa
başladılar.

---

* **27:9** *Oruc günü* – yəni Yəhudilərin sentyabr və ya oktyabr aylarında keçirdikləri günahların Kəffarə günü sayılan *Yom Kippur* bayramı. † **27:14** *Evrakilon* – yəni şimali şərq küləyi.

19 Üçüncü gün isə öz əlləri ilə gəminin təchizatını atdılar.
20 Günlərlə nə günəş, nə də ulduzlar göründü. Fırtına da o qədər şiddətlə davam edirdi ki, artıq bundan xilas olmağa ümidimiz qalmamışdı.
21 Adamlar uzun müddət yemək yemədikdə Paul ortada durub dedi: «Ağalar, gərək siz mənə qulaq asıb Kritdən çıxmayaydınız və bu ziyana, bu bəlaya düşməyəydiniz.
22 İndi sizə öyüd verərək deyirəm: ürəkli olun, çünki heç biriniz canını itirməyəcək, yalnız gəmi məhv olacaq.
23 Çünki mənsub olub ibadət etdiyim Allahın bir mələyi bu gecə yanıma gəlib dedi:
24 "Qorxma, Paul, sənin qeysərin qarşısına çıxmağın lazımdır. Sənin birgə gəmidə olanların hamısını da Allah sənə bağışladı".
25 Ay ağalar, buna görə ürəkli olun! Allaha inandığıma görə bilirəm ki, hər şey mənə deyilən kimi olacaq.
26 Amma bizə bir adaya düşmək lazımdır».

Gəmi quruda oturur

27 On dördüncü gecə idi ki, biz İoniya dənizində sürüklənirdik. Gecə yarısına yaxın gəmiçilər hiss etdilər ki, quruya yaxınlaşırlar.
28 Suyun dərinliyini ölçəndə gördülər ki, iyirmi qolacdır.‡ Bir az gedəndən sonra bir daha ölçdülər və gördülər ki, on beş qolacdır.
29 Qayalığa çıxmaqdan qorxaraq gəminin dal tərəfindən dörd lövbər atıb sabahın açılması üçün dua etdilər.
30 Belə olanda gəmiçilər qaçmağa çalışıb gəminin qabaq hissəsindən lövbərlər salmaq bəhanəsi ilə qayığı dənizə endirdilər.
31 Amma Paul yüzbaşıya və əsgərlərə dedi: «Bunlar gəmidə qalmasalar, siz xilas ola bilməzsiniz».
32 Bundan sonra əsgərlər qayığın iplərini kəsib onu dənizə saldılar.
33 Dan yeri sökülməkdə Paul hamıya yemək yeməyi təkid edərək dedi: «Bu gün on dörd gündür ki, nigarançılıq içindəsiniz və heç nə yemədiyinizə görə acsınız.
34 Bunun üçün sizdən xahiş edirəm ki, yemək yeyəsiniz. Bu, xilasınız üçün lazımdır. Heç birinizin başından bir tük belə, əskik olmayacaq».
35 Paul bunu deyəndən sonra çörək götürdü və hamının qarşısında Allaha şükür edərək çörəyi bölüb yeməyə başladı.
36 Bundan hamı ürəklənib yemək yedi.
37 Gəmidə cəmi iki yüz yetmiş altı nəfər idik.
38 Hamı doyandan sonra buğdanı dənizə boşaldaraq gəmini yüngülləşdirdilər.
39 Hava işıqlananda gördükləri qurunu tanıya bilmədilər. Amma qumsal sahili olan bir körfəz gördülər. Qərara aldılar ki, imkan olsa, gəmini orada oturtsunlar.
40 Lövbərləri kəsib dənizdə qoydular. Eyni zamanda sükanları saxlayan kəndirləri açıb qabaq yelkəni qaldıraraq qumsallığa tərəf yönəldilər.
41 Gəmi isə dayazlıqda qum üstündə oturdu. Gəminin burnu quma batıb tərpənməz oldu. Arxa tərəfi isə dalğaların zərbəsindən sınmağa başladı.
42 Əsgərlər məhbusları öldürmək istəyirdi ki, heç biri üzərək qaçmasın.
43 Amma Paulu xilas etmək istəyən yüzbaşı əsgərləri bu fikirdən daşındırdı. Əmr etdi ki, əvvəlcə üzməyi bacaranlar dənizə tullanıb üzsünlər,
44 sonra dalda qalanlar ya taxtalar ya da gəminin başqa parçaları üzərində sahilə çıxsınlar. Beləliklə, hamısı sağ-salamat quruya çıxdı.

‡ **27:28** *Qolac* – yunan mətnində *orqıya*, təqribən 1.85 metr.

28

Maltada

1 Xilas olandan sonra öyrəndik ki, adanın adı Maltadır.
2 Oranın sakinləri bizə gözlənilməz bir mehribanlıq göstərdi. Hava yağışlı
və soyuq olduğu üçün ocaq qalayıb hamımızı hərarətlə qarşıladılar.
3 Paul bir dəstə çırpı götürüb ocağa atdı. O zaman istinin təsirindən bir gürzə
çıxıb onun əlinə yapışdı.
4 Oranın sakinləri Paulun əlinə ilanın yapışdığını görəndə bir-birlərinə
dedilər: «Demək bu adam qatildir. Dənizdən xilas olsa da, ədalət ilahəsi onu
yaşamağa qoymur».
5 Amma Paul əlini silkələyib ilanı oda ataraq heç bir xətər görmədi.
6 Camaat gözləyirdi ki, Paulun bədəni şişəcək yaxud birdən-birə yıxılıb
öləcək. Amma çox gözlədilər, ona heç nə olmadığını görəndə fikirlərini dəyişib
dedilər: «Bu bir allahdır».
7 O yerin yaxınlığında malikanə var idi ki, ora adanın baş məmuru Publi adlı
bir şəxsin idi. Bu adam bizi öz evində qəbul etdi və üç gün bizə mehribanlıqla
qonaqpərvərlik göstərdi.
8 O ərəfədə Publinin atası qızdırma və qanlı ishal üzündən xəstə yatırdı. Paul
xəstənin yanına gəldi və dua edərək əllərini onun üzərinə qoyub sağaltdı.
9 Bu hadisədən sonra adadakı qalan xəstələr də gəlib şəfa tapdılar.
10 Bizə çoxlu bəxşiş verərək şərəfləndirdilər. Biz dənizə çıxanda isə bizə lazım
olan şeyləri gəmiyə yüklədilər.

Romaya çatanda

11 Üç aydan sonra qışı adada keçirmiş, başında Əkiz Tanrılar heykəlini
gəzdirən bir İsgəndəriyyə gəmisi ilə dənizdən yelkən açdıq.
12 Sirakuza şəhərinə çatıb üç gün orada qaldıq.
13 Oradan yolumuza davam edərək Regiuma gəldik. Ertəsi gün əsməyə
başlayan cənub küləyinin köməyi ilə iki günə Puteoliyə çatdıq.
14 Orada rastlaşdığımız imanlı bacı-qardaşlar bizdən xahiş etdilər ki, onların
yanında bir həftə qalaq.
Sonra Romaya çatdıq.
15 Bizdən xəbər tutan Romadakı imanlı bacı-qardaşlar bizi qarşılamaq üçün
Appi Bazarına və Üç Mehmanxanaya qədər gəldilər. Paul onları görəndə
Allaha şükür edib ürəkləndi.
16 Romaya gələndə Paula* izin verildi ki, bir əsgərin nəzarəti altında tək
yaşasın.

Paulun Romada etdiyi işlər

17 Üç gün sonra Paul Yəhudilərin orada olan başçılarını toplantıya dəvət etdi.
Onlar bir yerə yığılandan sonra Paul onlara belə dedi: «Soydaşlar, xalqımıza və
ata-babalarımızın adət-ənənəsinə zidd heç nə etmədiyim halda Yerusəlimdə
həbs edilib Romalılara təslim edildim.
18 Onlar məni sorğu-suala çəkəndən sonra azad etmək istədilər. Çünki ölüm
cəzasına layiq bir təqsirim yox idi.
19 *Amma Yəhudilər buna qarşı çıxanda məcbur olub qeysərin
məhkəməsinə müraciət etmək istədim, lakin öz millətimi heç nədə
ittihamlandırmaq istəmirdim.

---

* **28:16** *Paula* – bəzi əlyazmalarda *yüzbaşı məhbusları zabitə təhvil verdi.* * **28:19** Həv. 25:11

20 Bu səbəbdən sizi buraya görüşüb söhbət etmək üçün çağırmışam. Axı mən
İsrailin ümidi uğrunda belə zəncirlənmişəm».
21 Onlar Paula dedilər: «Yəhudeyadan sənin barəndə nə məktub almışıq, nə
də buraya gələn soydaşlardan kimsə sənin barəndə bizə xəbər gətirərək pis bir
söz deyib.
22 Biz sənin fikirlərini sənin özündən eşitmək istəyirik. Çünki hər yerdə bu
təriqətə qarşı çıxıldığını bilirik».
23 Bir gün təyin edib, həmin gün daha böyük kütlə ilə Paulun qaldığı yerə
gəldilər. Paul səhərdən axşamacan Allahın Padşahlığından şəhadət edərək
onlara açıqlama verdi, həm Musanın Qanunundan, həm də Peyğəmbərlərin
yazdıqlarından onları İsaya inandırmağa çalışdı.
24 Bəziləri onun sözlərinə inandı, bəziləri isə inanmadı.
25 Bir-birləri ilə razılığa gəlməyəndə Paulun bu son sözlərinə qulaq asıb
ayrıldılar: «Müqəddəs Ruh Yeşaya peyğəmbərin vasitəsilə ata-babalarınıza bu
gözəl sözü dedi:
26 *“Get bu xalqa bunu çatdır:
‹Eşitdikcə eşidəcəksiniz, amma anlamayacaqsınız,
Gördükcə görəcəksiniz, amma qanmayacaqsınız.
27 Çünki bu xalqın ürəyi kütləşdi,
Qulaqları ağır eşitdi,
Gözlərini yumdular ki,
Gözləri ilə görməsinlər,
Qulaqları ilə eşitməsinlər,
Ürəkləri ilə anlamasınlar
Və Mənə sarı dönməsinlər ki,
Mən onlara şəfa verim›”.
28 İndi bilin ki, Allahın verdiyi bu xilas başqa millətlərə göndərilib və onlar
buna qulaq asacaqlar».
29 †
30 Paul düz iki il kirayə tutduğu evdə qalıb yanına gələnlərin hamısını qəbul
edirdi.
31 Heç bir maneə olmadan tam bir cəsarətlə Allahın Padşahlığını vəz edir və
Rəbb İsa Məsihlə bağlı həqiqətləri öyrədirdi.

* **28:26** Yeş. 6:9-10; Mat. 13:14-15; Mark 4:12; Luka 8:10; Yəh. 12:39-40 † **28:29** *Asacaq* – bəzi əlyazmalarda *asacaqlar».* 29 *Paulun bu sözündən sonra Yəhudilər bir-biri ilə çox çəkişdi və getdi.*

PAULUN ROMALILARA MƏKTUBU

GİRİŞ

Paul bu məktubu özünü və yaydığı Müjdəni Romadakı imanlılar cəmiyyətinə təqdim etmək üçün yazmışdı. O heç vaxt imperatorluğun paytaxtı olan bu şəhərdə olmamışdı, halbuki oradakı bir çox məsihçilərin adını bilirdi və onlara tezliklə baş çəkmək istəyirdi. Paul onlara özünün «həvari olmağa çağırılmış, Allahın Müjdəsini yaymaq üçün seçilmiş» olduğunu söyləyir (1:1). Onun yaydığı Müjdə bundan ibarət idi ki, Müjdə «iman edən hər kəsin – əvvəlcə Yəhudinin, sonra da Yunanın xilası üçün Allahın qüdrətidir» (1:16).

Paul həm də hamının günah edib, Allahın izzətindən məhrum olmasını oxucuların yadına salır (3:23). Amma Allah bizi necə qəbul edə bilər? Paul bu əsas suala Romalılara məktubda cavab verir. O, məktubda göstərir ki, heç kim Allahın tələblərini yerinə yetirməyə qadir deyil. Yəhudilər Musanın Qanununa tabe olmadılar; başqa millətlərlə isə Allah müxtəlif yollarla danışdısa da, onlar Onun barəsində hətta düşünməkdən belə, imtina etdilər (1:18–3:20).

Paul burada Allahın bizi necə qəbul etdiyini aydın göstərir:

> «Allahdan gələn bu salehlik İsa Məsihə iman vasitəsilə Ona iman gətirənlərin hamısına verilir. Heç kəsə fərq qoyulmur... Onun lütfü ilə də Məsih İsada satın alınmağa nail olaraq bir hədiyyə kimi saleh sayılır» (3:22,24).
>
> «İsa bizim təqsirlərimizə görə ölümə təslim edildi və bizim saleh sayılmağımız üçün dirildi» (4:25).

Məktubun məzmunu:

1:1-17 Salamlama və məktubun mövzusu
1:18–3:20 Xilasa ehtiyac
3:21–4:25 Allahın verdiyi xilas yolu
5:1–8:39 Məsihdə yeni həyat
9:1–11:36 Allahın İsrail üçün planı
12:1–15:13 Məsihçi davranışı
15:14–16:27 Yekun və şəxsi salamlar

1 İsa Məsihin qulu, həvari olmağa çağırılmış, Allahın Müjdəsini yaymaq üçün seçilmiş mən Pauldan salam!

2 Allahın Öz peyğəmbərləri vasitəsilə Müqəddəs Yazılarda əvvəlcədən vəd etdiyi o Müjdə

3-4 Oğlu Rəbbimiz İsa Məsih haqqındadır. O, cismən Davud nəslindəndir, müqəddəslik Ruhuna görə isə ölülər arasından dirilərək Allahın Oğlu olduğu qüdrətlə elan olundu.

5 Biz Onun vasitəsilə lütfə və həvariliyə nail olduq ki, Onun adı naminə bütün millətlərdən olan insanları imana itaət etməyə çağıraq.

6 Siz də İsa Məsihə məxsus olmaq üçün çağırılmış o insanların arasındasınız.

7 Romada yaşayan, Allahın sevdiyi və müqəddəs olmağa çağırdığı sizin hamınıza Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən lütf və sülh olsun!

Paulun Romaya getmək arzusu

8 Hər şeydən əvvəl, hamınız üçün İsa Məsihin vasitəsilə Allahıma şükür edirəm ki, imanınız bütün dünyada elan olunur.

9 Oğlunun Müjdəsini yaymaqda bütün qəlbimlə ibadət etdiyim Allah şahidimdir ki, mən sizi necə daim yada salıram.

10 Dualarımda həmişə yalvarıram ki, Allahın iradəsi ilə nəhayət yanınıza
gəlməyə nail olum.
11 Çünki sizi qüvvətləndirmək üçün sizə ruhani bir ənam çatdırmaq
məqsədindəyəm; buna görə də sizi görmək üçün həsrət çəkirəm.
12 Daha doğrusu, mən aranızda olarkən bir-birimizin imanı ilə qarşılıqlı
halda ruhlanaq.
13 *Ey qardaşlar, bixəbər olmağınızı istəmirəm ki, başqa millətlərdən
olan digərləri arasında etdiyim kimi sizin aranızda da əməyimin bəhrəsini
götürüm deyə dəfələrlə yanınıza gəlmək niyyətində olmuşam, amma indiyədək
maneələrə rast gəldim.
14 Mən həm Yunanlara, həm də barbarlara, həm aqillərə, həm də cahillərə
borcluyam.
15 Bu səbəbdən mən Romada yaşayan sizlərə də bacardığım qədər Müjdəni
yaymağa həvəsim var.

Müjdədəki Allah salehliyi

16 *Mən Müjdədən utanmıram, çünki o, iman edən hər kəsin – əvvəlcə
Yəhudinin, sonra da Yunanın* xilası üçün Allahın qüdrətidir.
17 *Müjdədə Allahın salehliyi aşkar olur və bu salehlik tamamilə imanla əldə
edilir. Necə ki yazılıb: «Saleh adam imanla yaşayacaq».

Adamların günahkarlığı

18 Həqiqətə haqsızlıqla əngəl törədən adamların hər cür allahsızlığı və
haqsızlığı ucbatından Allahın qəzəbi göydən aşkar olur.
19 Çünki Allah haqqında məlum olan şeylər onlara aşkardır, Allah Özü bunu
onlara aşkar edib.
20 Dünyanın yaradılışından bəri Allahın gözə görünməyən xüsusiyyətləri, yəni
əbədi qüdrəti və ilahiliyi Onun yaratdıqları vasitəsilə üzə çıxır. Buna görə də
onlar üzrsüzdür.
21 *Adamlar Allahı tanıdıqları halda Ona nə Allah kimi izzət verdilər, nə də
şükür etdilər. Əksinə, boş düşüncələrə uydular və axmaq ürəklərini qaranlıq
bürüdü.
22 Müdrik olduqlarını iddia etdikləri halda ağılsız olub,
23 *fani olmayan Allahın izzətini fani olan insana, quşlara, dördayaqlılara və
sürünənlərə bənzəyən bütlərlə əvəz etdilər.
24 Buna görə də Allah onları ürəklərinin şəhvəti üzündən murdarlığa təslim
etdi ki, bir-birlərinin bədənini rüsvay etsinlər.
25 Onlar Allahın həqiqətini yalanla əvəz etdilər, Yaradanın yerinə yaradılışa
səcdə və ibadət etdilər; o Yaradana əbədi alqış olsun! Amin.
26 Bu səbəbdən Allah onları öz rəzil həvəslərinə təslim etdi. Onların
qadınları təbii əlaqəni qeyri-təbii əlaqə ilə əvəz etdilər,
27 eyni tərzdə kişilər də qadınla olan təbii əlaqədən əl çəkib bir-birlərinə
şəhvətlə qızdılar; kişilər kişilərlə rüsvayçılıq edib öz daxillərində rəzilliklərinə
layiq cəzanı aldılar.
28 Allahı şüurlarında saxlamağı yanlış saydıqları üçün Allah da onları yanlış
düşüncələrə təslim etdi ki, ədəbsiz işlər görsünlər.
29 Onlar hər cür haqsızlıq, pislik, tamahkarlıq və kinlə doldular; paxıllıq,
qatillik, münaqişə ruhu, hiylə və pis niyyətlə dolub-daşdılar. Onlar qeybətçi,

* **1:13** Həv. 19:21 * **1:16** Mark 8:38 * **1:16** *Yunan* – yəni başqa millətdən olan. * **1:17** Hab. 2:4
* **1:21** Ef. 4:17-18 * **1:23** Qanun. 4:16-18

30 böhtançı, Allaha nifrət edən, söyüşçü, məğrur, təkəbbürlü, pis işlərdə
bacarıqlı, ata-anaya itaətsiz,
31 axmaq, xain, şəfqətsiz və rəhmsizdir.
32 Hərçənd ki belə işlərlə məşğul olanların ölümə layiq olduğu barədə Allahın
ədalətli hökmünü bilirlər, amma yenə də bu işləri görürlər, hətta belə işlər
görən başqalarını da alqışlayırlar.

2

Allahın ədalətli hökmü

1 *Beləliklə, sən ey başqasını mühakimə edən adam, kim olursansa-ol, sən də
üzrsüzsən. Çünki başqasını mühakimə edərkən özünü də məhkum edirsən. Ona
görə ki başqasını mühakimə etdiyin halda özün də həmin işləri görürsən.
2 Bizsə bilirik ki, belə işlərlə məşğul olanlara Allah həqiqətə əsasən hökm
çıxarır.
3 Ey belə işlərlə məşğul olanları mühakimə edərək özü də həmin işləri görən
insan! Məgər elə güman edirsən ki, Allahın hökmündən qaça biləcəksən?
4 Yaxud sən Allahın zəngin xeyirxahlığına, həlimliyinə və səbirli olmağına
xor baxırsan? Bəs anlamırsan ki, Onun xeyirxahlığı səni tövbəyə yönəldir?
5 Amma sən Allahın qəzəbinin və ədalətli hökmünün zahir olacağı gün
inadkarlığına və tövbə etməyən ürəyinə görə özün üçün qəzəb toplayırsan;
6 *Allah hər kəsə əməlinə görə əvəzini verəcək:
7 dözümlə yaxşı əməl sahibi olaraq izzət, hörmət və ölməzlik axtaranlara
əbədi həyat,
8 özlərini göstərərək həqiqətə tabe olmayıb haqsızlığa baş əyənlərə isə qəzəb
və hiddət göndərəcək.
9 Pislik edən hər kəsə – əvvəlcə Yəhudiyə, sonra da Yunana əziyyət və sıxıntı,
10 yaxşı əməl sahibi olan hər kəsə isə – əvvəlcə Yəhudiyə, sonra da başqa
millətdən olana izzət, hörmət və sülh verəcək.
11 *Çünki Allah insanlar arasında tərəfkeşlik etməz.
12 Qanunu bilmədən günah edənlərin hamısı Qanunu bilməsələr də, həlak
olacaqlar. Qanunu bilərək günah edənlərin də hamısı Qanunla mühakimə
olunacaq.
13 Çünki Allahın nəzərində Qanunu eşidənlər deyil, ona əməl edənlər saleh
sayılır.
14 Beləcə Qanuna malik olmayan başqa millətlər təbiətlərinə görə Qanuna
əməl edəndə Qanuna malik olmadıqları halda onlar özləri üçün qanun olur.
15 Onlar bununla göstərirlər ki, Qanunun tələbləri ürəklərində yazılıb.
Onların vicdanı buna şahiddir, düşüncələri də onları gah ittiham, gah da
müdafiə edir.
16 Mənim elan etdiyim Müjdəyə görə, Allahın Məsih İsa vasitəsilə insanların
gizli işlərini mühakimə edəcəyi gün belə olacaq.

Yəhudilər və Qanun

17 Ey özünü Yəhudi adlandıran! Qanuna güvənərək Allahla öyünürsən;
18 Onun iradəsini bilirsən, Qanundan təlim aldığın üçün ən üstün dəyərləri
ayırd edirsən;
19-20 əminsən ki, Qanunda bilik və həqiqətin əsasını tapdığın üçün korlara
bələdçi, zülmətdə olanlara işıq, ağılsızlara tərbiyəçi, uşaqlara müəllimsən.

---

* **2:1** Mat. 7:1; Luka 6:37 * **2:6** Zəb. 62:12; Sül. 24:12 * **2:11** Qanun. 10:17

21 Bəs nə üçün başqalarını öyrətdiyin halda özün öyrənmirsən? Oğurlamamağı
bəyan edərkən özün oğurlayırsan?
22 «Zina etmə» dediyin halda özün zina edirsən? Bütlərdən iyrənərkən
məbədləri soyursan?
23 Qanunla öyünməyinə baxmayaraq, onu pozub Allahı hörmətdən salırsan.
24 *Axı belə yazılıb: «Sizin üzünüzdən millətlər arasında Allahın adına küfr
edilir».
25 Sünnətin yalnız o zaman faydası var ki, sən Qanuna əməl edəsən. Əgər sən
Qanunu pozursansa, sünnətli olduğun halda sünnətsiz adam kimi olursan.
26 Eləcə də əgər sünnət olunmamış adam Qanunun ədalətli tələblərinə riayət
edirsə, sünnət olunmamasına baxmayaraq, sünnətli sayılır.
27 Onda cismən sünnət olunmadığı halda Qanuna əməl edən adam səni
mühakimə edəcək; sən ki yazılı Qanuna və sünnətə malik olduğun halda
Qanunu pozursan.
28 Çünki zahirən Yəhudi olan Yəhudi deyil, zahirən və cismən sünnət olunan
da sünnətli deyil.
29 *Yalnız daxilən Yəhudi olan Yəhudidir. Sünnət də ürəyə aid olub, yazılı
Qanuna görə deyil, Ruhun işidir. Belə adamın tərifi də insandan yox, Allahdan
gələr.

3

Allahın sədaqəti

1 Bəs Yəhudi olmağın nə üstünlüyü var? Sünnətin faydası nədir?
2 Hər cəhətdən böyük üstünlüyü var. Hər şeydən əvvəl, Allahın sözləri
Yəhudilərə əmanət edilib.
3 Əgər onlardan bəzisi iman etmədisə, onda nə olacaq? Məgər onların
imansızlığı Allahın sədaqətini ləğv edə bilər?
4 *Əsla! Bütün insanlar yalançı olsa da, Allah haqlıdır. Necə ki yazılıb:

«Sən Öz sözlərində haqlı çıxacaqsan,
Mühakimə etdiyin zaman qalib gələcəksən».

5 Bəs bizim haqsızlığımız Allahın ədalətli olduğunu üzə çıxarırsa, onda nə
deyə bilərik? İnsanların düşündüyü kimi soruşuram: Allah üzərimizə qəzəbini
gətirən zaman haqsızdırmı?
6 Əsla, haqlıdır! Bəs Allah dünyanı başqa cür necə mühakimə edə bilər?
7 «Bəs mənim yalanım Allahın həqiqətini ucaldıb Ona izzət gətirirsə, nə üçün
mən üstəlik bir günahkar kimi mühakimə olunmalıyam?» deyə soruşa bilərlər.
8 Belə isə, «gəlin pislik edək ki, bundan yaxşılıq əmələ gəlsin» deyə bilərikmi?
Bəzi adamlar bizə böhtan atıb söyləyir ki, biz belə öyrədirik. Belə söyləyənlər
haqlı olaraq cəza alacaq.

Saleh olan yoxdur

9 Bəs nə deyək? Biz Yəhudilərin üstünlüyü varmı? Əlbəttə, yox! Çünki biz
artıq həm Yəhudiləri, həm də Yunanları təqsirləndirdik ki, onların hamısı
günahın hökmü altındadır.
10 *Necə ki yazılıb:
«Saleh olan yoxdur,
Bir nəfər belə, yoxdur.
11 Dərk edən bir kəs yoxdur,

* **2:24** Yeş. 52:5 * **2:29** Qanun. 30:6 * **3:4** Zəb. 51:4 * **3:10** Zəb. 14:1-3; 53:1-3

Allahı axtaran yoxdur.
12 Hamısı yoldan azıb,
Onlardan fayda yoxdur.
Bir nəfər də olsun
Yaxşı iş görən yoxdur».
13 *«Boğazları açıq qəbirdir,
Dilləri yalan danışır».
«Dodaqlarında gürzə zəhəri var».
14 *«Ağızları lənət və acı sözlərlə doludur».
15 *«Ayaqları qan tökməyə tələsir,
16 Yollarında viranəlik və fəlakət var,
17 Əmin-amanlıq yolu nədir, bilmirlər».
18 *«Onların gözündə Allah qorxusu yoxdur».
19 Biz bilirik ki, Qanunda deyilənlərin hamısı Qanunun hökmü altında olanlara aiddir; belə ki bütün dillər sussun və bütün dünya Allahın hökmünə məruz qalsın.
20 *Beləliklə, Qanuna əməl etməklə heç bir insan Allahın önündə saleh sayılmayacaq. Çünki Qanun vasitəsilə günah dərk olunur.

İman və salehlik
21 Amma indi Qanuna bağlı olmayaraq Allahdan gələn salehlik zahir olub. Buna Qanun da, Peyğəmbərlərin yazıları da şəhadət edir.
22 *Allahdan gələn bu salehlik İsa Məsihə iman vasitəsilə Ona iman gətirənlərin hamısına verilir. Heç kəsə fərq qoyulmur.
23 Çünki hamı günah edib, Allahın izzətindən məhrum olub
24 və Onun lütfü ilə də Məsih İsada satın alınmağa nail olaraq bir hədiyyə kimi saleh sayılır.
25 Allah İsanı kəffarə qurbanı olaraq təqdim etdi ki, iman edənlərin günahları Onun qanı vasitəsilə bağışlansın. Bunu Öz salehliyini göstərmək üçün etdi. Çünki səbirli olub qabaqca edilən günahları cəzasız qoymuşdu.
26 Bunu etdi ki, indiki zamanda salehliyini zahir etsin; beləcə Özü ədalətli olsun, İsaya olan imana əsaslananı da saleh saysın.
27 Bəs biz nə ilə öyünə bilərik? Heç bir şeylə. Hansı ehkama əsaslana bilərik? Qanuna əməl etmək ehkamınamı? Xeyr, yalnız iman ehkamına!
28 Çünki bu nəticəyə gəlirik ki, insan Qanuna əməl etməklə deyil, iman vasitəsilə saleh sayılır.
29 Məgər Allah yalnız Yəhudilərin Allahıdır? Başqa millətlərin də Allahı deyilmi? Əlbəttə, başqa millətlərin də Allahıdır.
30 *Çünki yalnız bir Allah var və O, sünnətliləri imanla, sünnətsizləri də iman vasitəsilə saleh sayacaq.
31 Onda biz iman vasitəsilə Qanunu ləğv edirikmi? Əsla! Əksinə, onu bir daha təsdiq edirik.

4

İbrahimin imanı

* **3:13** Zəb. 5:9; 140:3 * **3:14** Zəb. 10:7 * **3:15** Sül. 1:16; Yeş. 59:7-8 * **3:18** Zəb. 36:1 * **3:20** Zəb. 143:2; Qal. 2:16 * **3:22** Qal. 2:16 * **3:30** Qanun. 6:4; Qal. 3:20

1 Bəs onda cismani əcdadımız İbrahim haqqında nə deyə bilərik? O nə əldə
etdi?
2 Əgər İbrahim öz əməlləri ilə saleh sayılsaydı, öyünməyə haqqı olardı, amma
Allahın önündə yox.
3 *Müqəddəs Yazı nə deyir?
«İbrahim Allaha iman etdi və bu ona salehlik sayıldı».
4 Əməl edənin muzdu ona hədiyyə sayılmaz, bu onun haqqıdır.
5 Lakin əməl etməyib allahsız adamları saleh sayan Allaha iman edən şəxsin
imanı ona salehlik sayılır.
6 Davud da o adamın bəxtiyarlığından danışır ki, Allah əməlinə baxmayıb onu
saleh sayır:
7 *«Üsyankarlığı bağışlanan,
Günahı əfv olunan insan
Nə bəxtiyardır!
8 Rəbb tərəfindən təqsirkar sayılmayan insan
Nə bəxtiyardır!»
9 Məgər bu bəxtiyarlıq yalnız sünnətlilərə məxsusdur, yoxsa sünnətsizlərə də
aiddir? Bəli, biz deyirik ki, İbrahimin imanı ona salehlik sayıldı.
10 Nə vəziyyətdə sayıldı? Sünnət olunandan sonra, yoxsa sünnət olunandan
əvvəl? Sünnət olunandan sonra deyil, sünnət olunandan əvvəl!
11 *O, sünnətsiz ikən imanla malik olduğu salehliyi təsdiq edən möhür
olaraq sünnət əlamətini aldı. Beləcə İbrahim sünnətsiz olaraq iman edən
hamının atası oldu ki, onlara da imanları salehlik sayılsın.
12 Atamız İbrahim həm də o sünnətli olanların atası oldu ki, sadəcə sünnətli
olmaqla qalmayıb, onun sünnət edilməmişdən əvvəl malik olduğu iman izi ilə
gedirlər.
13 *Çünki İbrahimə və onun nəslinə dünyanı irs almaq vədi Qanun vasitəsilə
deyil, imanla saleh sayılmaq vasitəsilə verildi.
14 *Əgər Qanuna əsaslananlar varis olsaydı, onda iman mənasız, vəd də
təsirsiz olardı.
15 Çünki qanun Allahın qəzəbini üzə çıxarır. Amma qanun olmayan yerdə
onun pozulması da olmur.
16-17 *Buna görə də vəd imanla həyata keçir ki, Allahın lütfünə bağlı olsun və
İbrahimin bütün nəslini – yalnız Qanuna deyil, İbrahimin malik olduğu həmin
imana da əsaslananları əhatə etsin. İbrahim iman etdiyi Allahın – ölülərə həyat
verən, yoxluqdan varlıq yaradan Allahın önündə hamımızın atasıdır. Necə ki
yazılıb: «Səni çoxlu millətin atası etdim».
18 *Heç bir ümid olmadığı halda İbrahim çoxlu millətin atası olacağına ümidlə
inandı. Çünki ona deyilmişdi ki, «nəslin o qədər olacaq».
19 *Hətta təxminən yüz yaşında ikən öz bədəninin artıq ölüyə bənzədiyini,
arvadı Saranın da bətninin ölü olduğunu anladı, amma* imanı azalmadı.
20 Allahın vədinə imansızlıqla şübhə etmədi, əksinə, imanında möhkəm
durub Allahı izzətləndirdi.
21 Tamamilə əmin idi ki, Allah verdiyi vədi yerinə yetirməyə də qadirdir.

---

* **4:3** Yar. 15:6; Qal. 3:6; Yaq. 2:23 * **4:7** Zəb. 32:1-2 * **4:11** Yar. 17:10 * **4:13** Yar. 17:4-6; 22:17-18; Qal. 3:29 * **4:14** Qal. 3:18 * **4:16-17** Yar. 17:5; Qal. 3:7 * **4:18** Yar. 15:5 * **4:19** Yar. 17:17 * **4:19** *Bənzədiyini ... ölü olduğunu anladı, amma* – bəzi əlyazmalarda *bənzədiyinə ... ölü olduğuna məhəl qoymayaraq.*

22 Buna görə də imanı ona salehlik sayıldı.

23 «Salehlik sayıldı» sözləri yalnız İbrahim üçün yazılmayıb;

24 Rəbbimiz İsanı ölülər arasından Dirildənə iman etməklə saleh sayılacaq bizlər üçün də belə yazılmışdır.

25 *İsa bizim təqsirlərimizə görə ölümə təslim edildi və bizim saleh sayılmağımız üçün dirildi.

5

Allahla barışmaq

1 Beləliklə, imanla saleh sayıldığımız üçün Rəbbimiz İsa Məsih vasitəsilə Allahla barışmış oluruq.

2 Elə Məsihin vasitəsilə də daxilində qaldığımız lütfə imanla nail olduq və Allahın izzətinə ümid bağlamağımızla fəxr edirik.

3 Yalnız bununla deyil, çəkdiyimiz əziyyətlərlə də fəxr edirik, çünki bilirik ki, əziyyətdən dözüm,

4 dözümdən Allaha xoş gəlmə, Allaha xoş gəlmədən ümid yaranır.

5 Ümidimiz də boşa çıxmır, çünki Allah məhəbbəti bizə verilən Müqəddəs Ruh vasitəsilə ürəklərimizə tökülüb.

6 Biz hələ gücsüz ikən Məsih müəyyən zamanda allahsız adamların uğrunda öldü.

7 Saleh bir adam uğrunda kiminsə ölməsi çətin işdir; bəlkə də yaxşı bir adam uğrunda kimsə ölməyə cəsarət edər.

8 Lakin Allah bizə olan məhəbbətini bununla sübut edir ki, biz hələ günahkar ola-ola Məsih bizim uğrumuzda öldü.

9 Beləcə Onun qanı ilə indi saleh sayıldığımıza görə Onun vasitəsilə də Allahın qəzəbindən mütləq xilas olacağıq.

10 Əgər biz Allahın düşməni olduğumuz vaxt Onun Oğlunun ölməsi ilə Allahla barışdıqsa, barışdıqdan sonra Onun həyatı vasitəsilə daha qəti olaraq xilas olacağıq.

11 Yalnız bununla deyil, Rəbbimiz İsa Məsih vasitəsilə Allahla da fəxr edirik ki, indi Onun vasitəsilə Allahla barışığa nail olmuşuq.

Adəm və Məsih

12 *Beləliklə, günah bir insan vasitəsilə, ölüm də günah vasitəsilə bu dünyaya gəldi. Beləcə ölüm bütün insanlara yayıldı, çünki hamı günah etdi.

13 Qanundan əvvəl də dünyada günah var idi. Amma qanun olmayanda günah hesaba alınmır.

14 Lakin Adəmdən Musaya qədər ölüm hamıya, hətta Adəmin əmri pozmasına bənzər bir günah etməyənlərə də hökmranlıq etdi. Adəm o gələcək İnsanın* əvvəlcədən göstərilən təsviri idi.

15 Amma Allahın ənamı təqsir kimi deyil. Çünki bir adamın təqsiri üzündən çox adam öldüsə də, Allahın lütfü və bir Adamın, yəni İsa Məsihin lütfü ilə verilən ənam bir çoxları üçün daha böyük təsir göstərdi.

16 Allahın ənamı həmin bir adamın günahının nəticəsi kimi deyil: bir günahdan sonra gələn hökm məhkumluq gətirdi, amma çoxlu təqsirdən sonra gələn ənam salehlik gətirdi.

* **4:25** Yeş. 53:4-5 * **5:12** Yar. 3:6 * **5:14** *Gələcək İnsan* – yəni İsa Məsih.

17 Əgər bir adamın təqsiri üzündən ölüm həmin adamın vasitəsilə hökmranlıq etdisə, Allahın bol lütfünü və salehlik ənamını qəbul edənlər bir Adam, yəni İsa Məsih vasitəsilə daha qəti olaraq həyatda hökmranlıq edəcək.
18 Deməli, necə ki bir təqsir üzündən bütün adamlar məhkum olundu, eləcə də bir saleh əmələ görə bütün adamlara yaşamaq üçün salehlik verildi.
19 Necə ki bir adamın itaətsizliyi üzündən bir çoxları günahkar sayıldı, eləcə də bir Adamın itaəti sayəsində bir çoxları saleh sayılacaq.
20 Qanunun meydana gəlməsi təqsirin çoxalmasına səbəb oldu. Lakin günah çoxalan yerdə Allahın lütfü daha da çoxaldı.
21 Nəticədə günah ölüm vasitəsilə hökmranlıq etdiyi kimi lütf də salehlik vasitəsilə hökmranlıq edir; belə ki lütf Rəbbimiz İsa Məsihin vasitəsilə əbədi həyat versin.

6

Məsihlə ölüb-dirilmə

1 Bəs nə deyə bilərik? Günah işlətməyi davam etdirək ki, Allahın lütfü çoxalsın?
2 Əsla! İndi ki biz günaha münasibətdə ölmüşük, artıq günah içində necə yaşaya bilərik?
3 Məgər bilmirsiniz ki, biz hamımız Məsih İsa ilə birləşmək üçün vəftiz olunarkən həmin vəftizlə Onun ölümü ilə birləşdik?
4 *Deməli, vəftiz olunub Onun ölümü ilə birləşməklə biz də Onunla birgə dəfn olunduq; belə ki Atanın izzəti ilə Məsih ölülər arasından dirildiyi kimi biz də həmin cür yeni həyat sürək.
5 Əgər Onun ölümünə bənzər ölümdə Onunla bir olmuşuqsa, Onun dirilməsinə bənzər dirilmədə də Onunla bir olacağıq.
6 Bunu bilirik ki, günahlı bədənin aradan qaldırılması üçün, daha günaha qul olmayaq deyə köhnə mənliyimiz Onunla birlikdə çarmıxa çəkildi.
7 Çünki ölmüş adam günahdan azad olub.
8 Əgər Məsihlə ölmüşüksə, Onunla yaşayacağımıza da inanırıq.
9 Çünki bilirik ki, Məsih ölülər arasından dirildiyinə görə bir daha ölməyəcək və ölüm Ona artıq hökmranlıq etməz.
10 Onun ölümü günahın müqabilində ilk və son ölüm oldu, yaşadığı həyatı isə Allah üçün yaşayır.
11 Beləcə siz də özünüzü Məsih İsada olaraq günaha münasibətdə ölü, Allaha münasibətdə isə diri sayın.
12 Ona görə də qoymayın ki, günah sizin fani bədəninizə hökmranlıq etsin və siz də bədəninizin ehtiraslarına itaət edəsiniz.
13 Bədəninizin üzvlərini də haqsızlıq aləti olmaq üçün günaha təslim etməyin; əksinə, özünüzü ölülər arasından dirilənlər kimi Allaha, bədəninizin üzvlərini də salehlik aləti olmaq üçün yenə Allaha təslim edin.
14 Günah sizə hökmranlıq etməyəcək, ona görə ki siz Qanun altında deyil, lütf altındasınız.

Salehliyə itaət

15 İndi nə edək? Qanun altında deyil, lütf altında olduğumuz üçün günah edəkmi? Əsla!
16 Məgər bilmirsiniz ki, itaətli qullar kimi özünüzü kimə təslim etsəniz, onun da qullarısınız? Ya ölümə aparan günahın ya da salehliyə aparan itaətin qulları ola bilərsiniz.

* **6:4** Kol. 2:12

17 Amma Allaha şükür olsun ki, əvvəllər günahın qulları olduğunuz halda
özünüzü həsr etdiyiniz təlimin nümunəsinə ürəkdən itaət etdiniz.
18 Beləcə günahdan azad olub salehliyin qulu oldunuz.
19 Cismani təbiətinizin zəifliyi üzündən insanların düşündüyü kimi
danışıram. Necə əvvəllər üzvlərinizi murdarlığa və qanunu pozmaq üçün
qanunsuzluğa qul kimi təslim etmişdiniz, eləcə də indi üzvlərinizi müqəddəs
olmaq üçün salehliyə qul kimi təslim edin.
20 Çünki siz günahın qulları olanda salehliyə əməl etməkdən azad idiniz.
21 Bəs o zaman nə bəhrə götürdünüz? İndi artıq o şeylərdən utanırsınız. Axı
onların axırı ölümdür.
22 Amma indi günahdan azad edilib Allaha qul olduğunuz üçün
götürdüyünüz bəhrə sizi müqəddəsliyə aparır və bunun axırı da əbədi
həyatdır.
23 Çünki günahın əvəzi ölümdür, Allahın ənamı isə Rəbbimiz Məsih İsada olan
əbədi həyatdır.

7

Qanundan azad olmaq

1 Ey qardaşlar, bunu Qanunu bilənlərə söyləyirəm, məgər bilmirsiniz ki,
insan yalnız sağ ikən qanun onun üzərində hökmə malikdir?
2 Məsələn, ərli qadın qanunla ərinə o vaxtacan bağlıdır ki, əri sağdır; amma
əri öldükdə qadın nikah qanunundan azad olur.
3 Buna görə də əgər qadın əri sağ ikən başqa bir kişiyə ərə gedirsə, zinakar
sayılır. Amma əri ölsə, qadın qanundan azad olur və başqa bir kişiyə ərə
getdikdə zinakar olmur.
4 Eləcə də, qardaşlarım, siz də Məsihin bədəni vasitəsilə Qanuna münasibətdə
ölmüsünüz ki, başqasına, yəni ölülər arasından dirilmiş Məsihə məxsus olasınız;
belə ki Allah üçün bəhrə verək.
5 Çünki biz cismani təbiətə görə yaşayarkən günahın Qanun vasitəsilə gələn
həvəsləri üzvlərimizdə fəal idi. Buna görə də biz ölüm üçün bəhrə verirdik.
6 Amma indi əvvəlcə əsiri olduğumuz Qanuna münasibətdə ölüb, ondan azad
olduq. Nəticədə yazılı Qanunun köhnə yolunda deyil, Ruhun yeni yolunda
qulluq edirik.

Günahla mübarizə

7 *Bəs nə deyə bilərik? Qanun günahdırmı? Əsla! Qanun olmasaydı, günahın
nə olduğunu bilməzdim. Əgər Qanun «tamah salma» deməsəydi, tamahın nə
olduğunu anlamazdım.
8 Lakin günah bu əmrin vasitəsilə fürsət tapıb məndə hər növ tamah əmələ
gətirdi; çünki Qanun olmasa, günah ölüdür.
9 Bir vaxt Qanun məndə yox ikən mən sağ idim, amma o əmr mənə gələndə
günah dirildi,
10 mənsə öldüm. Beləcə anladım ki, mənə həyat verməli olan bu əmr mənə
ölüm gətirdi.
11 *Çünki günah o əmrin vasitəsilə fürsət tapıb məni azdırdı və onunla məni
öldürdü.
12 Buna görə də Qanun müqəddəsdir, əmr də müqəddəs, ədalətli və yaxşıdır.

* **7:7** Çıx. 20:17; Qanun. 5:21 * **7:11** Yar. 3:13

13 Belə çıxır ki, yaxşı olan bir şey mənə ölüm gətirdi? Əsla! Məhz günah, günah
olduğu aşkar olsun deyə yaxşı olan bir şeyin vasitəsilə mənə ölüm gətirirdi;
belə ki günah əmrin vasitəsilə hədsiz günahlı olduğunu göstərsin.
14 Biz bilirik ki, Qanun ruhanidir, mənsə cismani olub qul kimi günaha
satılmışam.
15 Çünki nə iş gördüyümü anlamıram; istədiyimi deyil, nifrət etdiyim şeyi
edirəm.
16 Əgər istəmədiyimi edirəmsə, onda təsdiq edirəm ki, Qanun yaxşıdır.
17 Elə isə artıq mən deyil, daxilimdə yaşayan günah bu işi görür.
18 Bilirəm ki, daxilimdə, yəni cismani təbiətimdə yaxşı bir şey yaşamır; çünki
yaxşı şey etmək istəyi məndə var, amma onu yerinə yetirməyə qadir deyiləm.
19 İstədiyim yaxşı şeyi etmirəm, amma istəmədiyim pis şeyi edirəm.
20 Əgər istəmədiyim şeyi edirəmsə, onda artıq mən deyil, daxilimdə yaşayan
günah bu işi görür.
21 Beləcə bu nəticəyə gəlirəm ki, yaxşılıq etmək istərkən məndə pislik üzə
çıxır.
22 Bir yandan daxili varlığım Allahın qanunundan zövq alır.
23 Amma üzvlərimdə başqa bir qanun da görürəm ki, ağlımın təsdiq etdiyi
Qanunla mübarizə aparır və üzvlərimdə olan günah qanununa məni əsir edir.
24 Necə də yazıq insanam! Ölümə düçar olan bu bədəndən məni kim xilas
edə bilər?
25 Rəbbimiz İsa Məsihin vasitəsilə Allaha şükür olsun! Beləcə mən ağlımla
Allahın qanununa, cismani təbiətimlə isə günah qanununa qulluq edirəm.

8

Həyat verən Ruh

1 Deməli, indi Məsih İsada olanlara* heç bir məhkumluq yoxdur.
2 Çünki həyat verən Ruhun qanunu səni günah və ölüm qanunundan Məsih
İsa vasitəsilə azad etdi.
3 Beləcə cismani təbiət üzündən gücsüz olan Qanunun edə bilmədiyini Allah
etdi: Öz Oğlunu günahlı cismin bənzərində günah qurbanı olaraq göndərib
günahı Onun cismi ilə məhkum etdi ki,
4 Qanunun ədalətli tələbləri artıq cismani təbiətə görə yox, Ruha görə həyat
sürən bizlərdə yerinə yetsin.
5 Cismani təbiətə görə yaşayanlar cismani şeylər barədə düşünür, Ruha görə
yaşayanlar isə Ruhla bağlı şeylər barədə düşünür.
6 Cismani təbiətə uyan fikirlər ölüm, Ruha uyan fikirlərsə həyat və sülh
gətirir.
7 Çünki cismani təbiətə uyan fikirlər Allaha qarşı düşmənçilik edir; belə ki
bunlar Allahın qanununa tabe deyil və ola da bilməz.
8 Həmçinin cismani təbiətdə olanlar Allahı razı sala bilməz.
9 Lakin Allahın Ruhu sizdə yaşayırsa, siz cismani təbiətdə deyil, Ruhdasınız.
Kimdə Məsihin Ruhu yoxdursa, o adam Məsihə məxsus deyil.
10 Əgər Məsih sizdədirsə, bədəniniz günah səbəbindən ölü, ruhunuzsa
salehlik səbəbindən diridir.

---

* **8:1** *Məsih İsada olanlara* – bəzi əlyazmalarda *Məsih İsada olub cismani təbiətə görə yox, Ruha görə rəftar edənlərə* (Rom. 8:4).

11 *Əgər İsanı ölülər arasından Dirildənin Ruhu sizdə yaşayırsa, Məsihi ölülər
arasından Dirildən, sizdə yaşayan Ruhu ilə sizin də fani bədənlərinizə həyat
verəcək.
12 Beləliklə, ey qardaşlar, biz cismani təbiətimizə borclu deyilik ki, ona görə
yaşayaq.
13 Çünki cismani təbiətə görə yaşayırsınızsa, öləcəksiniz, amma bədənin pis
əməllərini Ruhun vasitəsilə öldürürsünüzsə, yaşayacaqsınız.
14 Allahın Ruhu ilə yönəldilənlərin hamısı Allahın oğullarıdır.
15 *Axı siz köləlik ruhunu almadınız ki, yenə də qorxu içində yaşayasınız;
övladlıq Ruhunu aldınız. Elə o Ruhun vasitəsilə Allaha «Abba, Ata» deyə nida
edirik.
16 Elə Ruh Özü bizim ruhumuzla birgə şəhadət edir ki, biz Allahın
övladlarıyıq.
17 Əgər Onun övladlarıyıqsa, deməli, həm də varisləriyik. Əgər Məsihin
izzətinə şərik olmaq üçün Onun çəkdiyi əzablara şərik oluruqsa, Allahın
varisləri və Məsihin irs şəriki oluruq.

İzzətli gələcəyimiz

18 Belə düşünürəm ki, çəkdiyimiz indiki əzablar bizə zahir olacaq izzətlə heç
müqayisəyə gəlməz.
19 Yaradılış Allahın oğullarının zahir olmasını böyük həsrətlə gözləyir.
20 *Çünki yaradılış öz iradəsi ilə deyil, onu Təslim Edənin iradəsi ilə puçluğa
təslim edildi. Amma ümidvardır ki,
21 yaradılış özü də çürüməyə əsir olmaqdan xilas olub, Allah övladlarının
izzətli azadlığına qovuşacaq.
22 Çünki bilirik ki, bütün yaradılış indiyəcən birlikdə inildəyib doğuş ağrısı
çəkir.
23 *Ancaq təkcə yaradılış yox, Ruhun nübarını alan biz özümüz də övladlığa
qəbul olunmağımızı, yəni bədənimizin satın alınmasını gözləyərək içimizdə
inildəyirik.
24 Çünki biz ümidlə xilas olduq. Amma gözə görünən ümid ümid deyil. Axı
kim gördüyü şeyə ümid edər?
25 Amma görmədiyimiz şeyə ümid edəndə onu səbirlə gözləyirik.
26 Beləcə Ruh da bizə zəif olarkən kömək edir. Biz nə üçün və necə dua etmək
lazım olduğunu bilmirik, lakin Ruh Özü dillə deyilməyən ahlarla vəsatətçilik
edir.
27 Ürəkləri sınayan Allah da Ruhun nə düşündüyünü bilir, çünki Ruh Allahın
iradəsinə görə müqəddəslər üçün vəsatətçilik edir.
28 Biz bilirik ki, hər şey birlikdə Allahı† sevənlərin, Onun məqsədinə görə
çağırılanların xeyrinə işləyir.
29 Çünki Allah qabaqcadan tanıdığı adamları Öz Oğlunun surətinə
uyğunlaşmaq üçün əvvəlcədən təyin etdi ki, O, çoxlu qardaş arasında ilk
doğulan olsun;
30 əvvəlcədən təyin etdiyi adamları da çağırdı; çağırdığı adamları da saleh
saydı; saleh saydığı adamları da izzətləndirdi.

Məsihin məhəbbətindən bizi kim ayıra bilər?

---

* **8:11** 1Kor. 3:16 * **8:15** Mark 14:36; Qal. 4:5-7 * **8:20** Yar. 3:17-19 * **8:23** 1Kor. 15:35-54; 2Kor. 5:2-4 † **8:28** *Hər şey birlikdə Allahı* – bəzi əlyazmalarda *Allah hər şeydə birlikdə Onu.*

31 Bəs bunlar barədə nə deyə bilərik? Əgər Allah bizimlədirsə, kim bizə qarşı
dura bilər?
32 O Öz Oğlunu belə, əsirgəməyib Onu hamımızın uğrunda ölümə təslim etdisə,
Onunla birgə bütün şeyləri də bizə lütf etməyəcəkmi?
33 Allahın seçdiyi adamları kim ittiham edə bilər? Onları saleh sayan
Allahdır!
34 Məhkum edən kimdir? Ölmüş, üstəlik dirilmiş Məsih İsa həm Allahın
sağındadır, həm də bizim üçün vəsatətçilik edir.
35 Məsihin məhəbbətindən bizi kim ayıra bilər? Əziyyətmi, sıxıntımı,
təqibmi, aclıqmı, çılpaqlıqmı, təhlükəmi, qılıncmı?
36 *Necə ki yazılıb:
«Biz gün boyu Sənin uğrunda öldürülürük,
Qurbanlıq qoyunlar sayılırıq».
37 Lakin bizi Sevənin vasitəsilə bütün bunlarda tam qələbə qazanırıq.
38 Çünki əminəm ki, nə ölüm, nə həyat, nə mələklər, nə başçılar, nə indiki, nə də
gələcək şeylər, nə qüvvələr,
39 nə ucalıq, nə dərinlik, nə də başqa bir məxluq bizi Rəbbimiz Məsih İsada olan
Allah məhəbbətindən ayırmağa qadir olmayacaq.

9

Allahın İsraili seçməsi

1 Məsihdə həqiqəti söyləyirəm, yalan danışmıram, vicdanım dediklərimi
Müqəddəs Ruhda təsdiq edir ki,
2 ürəyimdə böyük bir kədər, daimi bir iztirab var.
3 *Çünki qardaşlarımın, yəni cismani soydaşlarımın xatirinə mən özüm
Məsihdən uzaqlaşıb lənət qazanmağımı istərdim;
4 bu, İsrailliləridir ki, övladlığa götürülmə, izzət, əhdlər, Qanunun verilməsi,
məbəd ibadəti və vədlər onlara məxsusdur.
5 Əcdadlar* da onlara məxsusdur, Məsih də cismən onlardandır; O hər şeyin
üzərində olan Allahdır ki, Ona əbədi alqış olsun! Amin.
6 Lakin bu o demək deyil ki, Allahın kəlamı boşa çıxıb. Çünki İsraildən
törəyənlərin heç də hamısı İsrailə məxsus deyil.
7 *İbrahimin nəslindən olanların heç də hamısı İbrahimin övladları deyil.
Amma «İshaqdan törəyənlər sənin nəslin adlanacaq» deyilib.
8 Bu o deməkdir ki, Allahın övladları cismani övladlar deyil, Allahın vədinə
görə doğulan övladlardır ki, bunlar İbrahimin nəsli sayılır.
9 *Çünki belə vəd verilmişdi: «Gələn il bu vaxt gələcəyəm və Saranın bir oğlu
olacaq».
10 Yalnız bu yox, Rivqa da bir kişidən, yəni babamız İshaqdan hamilə oldu.
11-12 *Amma iki oğlu hələ anadan olmamış və yaxşılıq ya pislik etməmiş
ikən Allah Rivqaya «böyüyü kiçiyinə qulluq edəcək» dedi; belə ki Allahın seçim
məqsədi onların əməllərinə deyil, Öz çağırışına əsaslanaraq bərqərar olsun.
13 *Necə ki yazılıb: «Yaqubu sevdim, Esava isə nifrət etdim».
14 Bəs indi nə deyə bilərik? Məgər Allah ədalətsizlik edir? Əsla!

* **8:36** Zəb. 44:22 * **9:3** Çıx. 4:22; 24:1-17 * **9:5** *Əcdadlar* – yəni İsrail xalqının ata-babaları. * **9:7** Yar. 21:12; İbr. 11:18 * **9:9** Yar. 18:10 * **9:11-12** Yar. 25:23 * **9:13** Mal. 1:2-3

15 *Çünki O, Musaya deyir: «Kimə istəsəm, mərhəmət edərəm, kimə istəsəm,
rəhm edərəm».
16 Beləliklə, seçim insanın istəyindən yaxud səyindən deyil, yalnız
mərhəmət edən Allahdan asılıdır.
17 *Ona görə də Müqəddəs Yazıda Allah firona deyir: «Səni buna görə
ucaltdım ki, Öz gücümü sənin üzərində göstərim və adım bütün dünyaya elan
edilsin».
18 Deməli, Allah kimə istəyirsə, mərhəmət edir, kimi istəyirsə, inadkar edir.

Allahın qəzəbi və mərhəməti

19 İndi sən mənə deyə bilərsən: «Bəs Allah daha nə üçün bizi təqsirkar çıxarır?
Məgər kimsə Onun iradəsinin əleyhinə gedə bilər?»
20 *Amma, ey insan, sən kimsən ki, Allahla mübahisəyə girişirsən? Məgər
düzəldilən bir şey onu düzəldənə «Məni niyə bu cür yaratdın?» deyə bilər?
21 Məgər dulusçunun işlətdiyi gilə ixtiyarı çatmır ki, həmin gildən bir qabı
şərəfli iş üçün, o biri qabı isə şərəfsiz iş üçün düzəltsin?
22 Əgər Allah qəzəbini göstərmək və qüdrətini bildirmək istəyərək qəzəbinə
gəlib məhv olmağa hazırlanmış qablara böyük səbirlə dözdüsə, biz nə deyə
bilərik?
23 Məgər O bunu etdi ki, qabaqcadan izzət üçün hazırladığı mərhəmət tapan
qablara izzətinin necə zəngin olduğunu bildirsin?
24 O qablar bizik ki, Allah yalnız Yəhudilər arasından deyil, həm də başqa
millətlər arasından çağırdı.
25 *Necə ki Huşənin kitabında deyilir:
«“Xalqım deyil” dediyimə
“Xalqımsan” deyəcəyəm,
“Sevdiyim deyil” dediyimə
“Sevdiyimsən” deyəcəyəm».
26 *«Onlara “siz Mənim xalqım deyilsiniz” deyilən yerdə “siz var olan Allahın
övladlarısınız” deyiləcək».
27 *Yeşaya da İsrail barədə belə nida edir:
«İsrail övladlarının sayı dəniz qumu qədər çox olsa belə,
Ancaq sağ qalanları xilas olacaq.
28 Çünki Rəbb yer üzündə hökmünü
Tam və tez yerinə yetirəcək».†
29 *Yeşayanın qabaqcadan söylədiyi kimi:
«Əgər Ordular Rəbbi
Bizim xalqdan bir neçə
Sağ qalan adam qoymasaydı,
Biz Sodom kimi olardıq,
Homorraya bənzəyərdik».

İsrailin imansızlığı

30 Bəs nə deyə bilərik? Salehliyin ardınca getməyən başqa millətlər salehliyi,
yəni imanla gələn salehliyi əldə etdilər.
31 Amma salehlik göstərən Qanunun ardınca gedən İsrail xalqı bu Qanuna
çata bilmədi.

---

* **9:15** Çıx. 33:19 * **9:17** Çıx. 9:16 * **9:20** Yeş. 29:16; 45:9 * **9:25** Huşə 2:23 * **9:26** Huşə 1:10
* **9:27** Yeş. 10:22-23 † **9:28** *Rəbb yer üzündə hökmünü Tam və tez yerinə yetirəcək* – bəzi əlyazmalarda
Rəbb hökmünü ədalətlə, Tam və tez yerinə yetirəcək, Yer üzündə tez bitən bir iş görəcək. * **9:29** Yeş. 1:9

32 *Nə üçün? Çünki imanla yox, əməllərlə‡ gedirdilər. Beləcə büdrəmə daşına
ilişdilər.
33 *Necə ki yazılıb:
«Budur, Sionda bir büdrəmə daşı və yıxma qayası qoyuram.
Ona iman edən kəs utandırılmaz».

10

1 Ey qardaşlar, İsraillilərin xilasını ürəkdən arzulayıram və bunun üçün
Allaha dua edirəm.
2 Onların barəsində şəhadət edirəm ki, Allah naminə qeyrət çəkirlər, amma
bu qeyrət biliyə əsaslanmır.
3 Çünki onlar Allahdan gələn salehliyi anlamayıb öz salehliklərini bərqərar
etməyə çalışmaqla Allahın salehliyinə tabe olmadılar.
4 Məsih Qanunun sonu olub ki, iman gətirən hər kəs saleh sayılsın.

Hamı üçün xilas

5 *Musa Qanunla gələn salehlik haqqında belə yazır: «Bu şeyləri yerinə
yetirən adam bunların sayəsində yaşayacaq».
6 *Amma imanla gələn salehlik barədə belə deyilir: «Ürəyində demə ki,
“Kim göylərə, yəni Məsihi endirməyə çıxacaq?”
7 ya da “Kim dibsiz dərinliyə, yəni Məsihi ölülər arasından qaldırmağa
enəcək?”»
8 Bəs onda nə deyilir? «Kəlam sənə çox yaxındır, o sənin dilində və
ürəyindədir». Biz elə həmin iman kəlamını vəz edirik:
9 əgər sən İsanın Rəbb olduğunu dilinlə iqrar edib Allahın Onu ölülər
arasından diriltdiyinə ürəkdən inansan, xilas olacaqsan.
10 Çünki insan ürəkdən iman etməklə saleh sayılır və dili ilə iqrar etməklə
xilas olur.
11 *Belə ki Müqəddəs Yazıda deyilir: «Ona iman edən hər kəs
utandırılmayacaq».
12 Burada Yəhudi ilə Yunan arasında fərq yoxdur, hamısının Rəbbi birdir və
Onu çağıranların hamısına bol bərəkət verir.
13 *Çünki «Rəbbin adını çağıran hər kəs xilas olacaq».
14 Bəs onlar iman etmədikləri Şəxsi necə çağıracaqlar? Barəsində
eşitmədikləri Şəxsə necə iman edəcəklər? Vəz edən olmasa, necə eşidəcəklər?
15 *Göndərilməsələr, necə vəz edəcəklər? Necə ki yazılıb: «Xoş xəbəri
müjdələyənin qədəmləri necə də gözəldir!»
16 *Amma Müjdəyə hamı qulaq asmadı. Çünki Yeşaya deyir: «Ya Rəbb,
xəbərimizə kim inandı?»
17 Beləliklə, iman eşitməkdən, eşitmək də Məsihin kəlamı vasitəsilə yaranır.
18 *Lakin soruşuram: məgər onlar eşitmədilər? Əlbəttə ki, eşitdilər:
«Avazları bütün dünyaya yayıldı,
Sözləri yerin ucqarlarına çatdı».
19 *Bir də soruşuram: məgər İsrail anlamadı? Musa ilk olaraq deyir:
«Mən sizi xalq olmayanlarla qısqandıracağam,
Axmaq bir millətlə qəzəbləndirəcəyəm».
20 * Yeşaya isə cəsarətlə deyir:

---

* **9:32** Yeş. 8:14 ‡ **9:32** *Əməllərlə* – bəzi əlyazmalarda *Qanuna əməl etməklə.* * **9:33** Yeş. 28:16; 1Pet. 2:6-8 * **10:5** Lev. 18:5 * **10:6** Qanun. 30:12-14 * **10:11** Yeş. 28:16 * **10:13** Yoel 2:32 * **10:15** Yeş. 52:7 * **10:16** Yeş. 53:1 * **10:18** Zəb. 19:4 * **10:19** Qanun. 32:21 * **10:20** Yeş. 65:1-2

«Rəbb deyir:
“Məni axtarmayanlar tərəfindən tapıldım,
Məni soruşmayanlara Mən zühur etdim”».
21 İsrail barədə isə belə deyir:
«Gün boyu itaətsiz, dikbaş xalqa əllərimi uzadıb durdum».

11

Allahın seçdiyi xalq

1 *Beləliklə, soruşuram: məgər Allah Öz xalqını rədd etdi? Əsla! Çünki mən özüm də İbrahim nəslindən, Binyamin qəbiləsindən olan bir İsrailliyəm.
2 Allah qabaqcadan tanıdığı Öz xalqını rədd etmədi. Məgər siz bilmirsiniz ki, Müqəddəs Yazıda İlyas barədə nə deyilir? İlyas İsraildən Allaha şikayət edib deyir:
3 *«Ya Rəbb! Sənin peyğəmbərlərini öldürdülər, qurbangahlarını dağıtdılar. Təkcə mən qaldım, onlar canımı almaq üçün məni də axtarırlar».
4 *Bəs Allahdan ona hansı cavab gəldi? «Mən Özüm üçün Baal qarşısında diz çökməmiş yeddi min adamı saxlamışam».
5 Beləcə indi də Allahın lütfü ilə seçilmiş sağ qalanlar var.
6 Əgər bu, lütflə oldusa, daha əməllərlə deyil; yoxsa lütf daha lütf olmaz.*
7 Onda nə deyə bilərik? İsrail axtardığını əldə etmədi, seçilmişlər əldə etdilər; digərləri isə inadkar oldu.
8 *Necə ki yazılıb:
«Allah onları dərin yuxuya saldı,
Onlara bu günədək görməyən gözlər,
Eşitməyən qulaqlar verdi».
9 *Davud da belə deyir:
«Süfrələri onlara tələ, tor,
Büdrəmə daşı və cəza olsun.
10 Gözlərinə qara gəlsin, görməsinlər,
Belləri həmişə bükülü qalsın!»

Başqa millətlərin xilası

11 Beləliklə, soruşuram: məgər İsraillilər bir daha ayağa qalxmamaq üçün büdrəyib-yıxıldılar? Əsla! Amma onların təqsiri başqa millətlərin xilasına səbəb oldu ki, İsraillilərdə qibtə hissi oyandırsın.
12 Əgər onların təqsiri dünyaya zənginlik, onların qüsuru da başqa millətlərə zənginlik gətirdisə, gör onların bütövlüyü necə böyük zənginlik gətirəcək.
13 Lakin, ey başqa millətlər, sizə bildirirəm: mən başqa millətlərə göndərilən həvari olduğuma görə öz xidmətimi izzətli sayıram ki,
14 bəlkə soydaşlarımda qibtə hissi oyandırıb bəzilərini xilas edə bilim.
15 Çünki onların rədd edilməsi dünyanın Allahla barışması deməkdirsə, onların qəbul edilməsi ölülər arasından həyata dönmək deyilmi?
16 Əgər xəmirin ilk hissəsi müqəddəsdirsə, demək, xəmirin hamısı müqəddəsdir; əgər kök müqəddəsdirsə, budaqlar da müqəddəsdir.

---

* **11:1** Fil. 3:5 * **11:3** 1Pad. 19:10,14 * **11:4** 1Pad. 19:18 * **11:6** *Lütf olmaz* – bəzi əlyazmalarda *lütf olmaz. Amma əgər əməllərlə oldusa, daha lütflə deyil; yoxsa əməl daha əməl olmaz.* * **11:8** Qanun. 29:4; Yeş. 29:10 * **11:9** Zəb. 69:22-23

17 Amma bəzi budaqlar qoparılıbsa və sən, ey yabanı zeytun ağacı, onların
arasında peyvənd olunub zeytun ağacının barlı kökünə† şərik olmusansa,
18 o budaqların qabağında öyünmə; öyünsən, bil ki, sən kökü deyil, kök səni
daşıyır.
19 O zaman deyəcəksən: budaqlar qoparıldı ki, mən onların yerinə peyvənd
olunum.
20 Doğrudur; onlar imansızlıqlarına görə qoparıldı, amma sən imanına görə
yerində dursan. Buna görə təkəbbürlü olma, əksinə, qorx!
21 Çünki Allah təbii budaqlara rəhm etmədisə, bəlkə‡ sənə də rəhm
etməyəcək.
22 Sən gör ki, Allah eyni zamanda həm xeyirxahdır, həm də sərt: yıxılanlara
sərtlik, sənə isə, əgər Onun xeyirxahlığına bağlı qalarsansa, xeyirxahlıq
göstərər. Əks təqdirdə sən də kəsilib atılacaqsan.
23 Əgər imansızlıqda qalmasalar, onlar da peyvənd olunacaqlar, çünki Allah
onları yenə də peyvənd etməyə qadirdir.
24 Əgər sən təbiətən yabanı olan zeytun ağacından kəsilib, təbiətinə uyğun
olmadan yetişdirilən zeytun ağacına peyvənd edildinsə, bu təbii budaqlar öz
zeytun ağacına necə də asanlıqla peyvənd olunacaq!

Bütün İsrail xilas olacaq

25 Ey qardaşlar, özünüzü ağıllı saymayasınız deyə bu sirdən bixəbər ol-
mağınızı istəmirəm: İsrailin bəzisi o vaxta qədər inadkar qalacaq ki, başqa
millətlərdən xilas olanların sayı tamamlansın.
26 *Beləcə bütün İsrail xilas olacaq. Necə ki yazılıb:
«Qurtarıcı Siondan gələcək,
Yaqub nəslindən allahsızlığı uzaqlaşdıracaq».
27 «Günahlarını aradan qaldırdığım zaman
Mənim onlarla bağladığım Əhd budur».
28 Müjdə məsələsində İsrailliər sizin üçün Allaha düşməndir, amma Allah
onları seçdiyinə görə əcdadlarının xatirinə Onun üçün sevimlidir.
29 Çünki Allahın ənamları və dəvəti geri alınmaz.
30 Siz bir zamanlar Allaha itaətsiz idiniz və indi onların itaətsizliyi üzündən
mərhəmət tapdınız;
31 eləcə də sizin tapdığınız mərhəmətdən ötrü onlar indi itaətsiz oldular ki,
özləri də indi mərhəmət tapsınlar.
32 Çünki Allah hamını itaətsizliyə əsir edib ki, hamıya mərhəmət göstərsin.

Allaha həmd

33 Allahın zənginliyi nə böyük,
Hikməti və biliyi nə dərindir!
Onun hökmləri necə də ağlasığmaz,
Yolları necə də anlaşılmazdır!
34 *«Rəbbin ağlını kim dərk etdi?
Ona kim məsləhətçi oldu?»
35 *«Kim Ona bir şey verdi ki,
Əvəzini Ondan istəyə bilsin?»
36 *Çünki hər şeyin mənbəyi Odur, hər şey Onun vasitəsilə və Onun üçün var
oldu. Ona əbədi olaraq izzət olsun! Amin.

† **11:17** *Barlı kökünə* – bəzi əlyazmalarda *kökünə və şirəsinə.* ‡ **11:21** *Bəlkə* – bəzi əlyazmalarda bu söz yoxdur. * **11:26** Yeş. 59:20-21; Yer. 31:33-34 * **11:34** Yeş. 40:13 * **11:35** Əyy. 41:11 * **11:36** 1Kor. 8:5-6

12

Bədənlərinizi Allaha təqdim edin

1 Beləliklə, ey qardaşlar, Allahın mərhəməti xatirinə sizə yalvarıram ki,
bədənlərinizi diri, müqəddəs və Allahı razı salan bir qurban olaraq Ona
təqdim edin; bu sizin ağılla etdiyiniz ibadətdir.
2 Bu dövrə uyğunlaşmayın, əksinə, düşüncənizin təzələnməsi ilə dəyişin ki,
Allahın yaxşı, razı salan və kamil iradəsini ayırd edəsiniz.
3 Mənə verilən lütflə sizin hər birinizə deyirəm ki, lazım olduğundan artıq
özünüz barədə yüksək fikirdə olmayın; lakin hər biriniz Allahın ona verdiyi
imanın ölçüsünə görə ağıl-kamalla düşünün.
4 *Çünki bizim bir bədənimizdə çoxlu üzvlər olduğu halda onların hər birinin
vəzifəsi heç də eyni deyil.
5 Eləcə biz də çox olduğumuz halda Məsihdə bir bədənik və ayrı-ayrılıqda bir-
birimizə bağlı üzvlərik.
6 *Allahın bizə bağışladığı lütfə görə müxtəlif ruhani ənamlarımız var. Bir
kəsin ənamı peyğəmbərlikdirsə, imanının ölçüsünə görə peyğəmbərlik etsin;
7 ənamı xidmətdirsə, xidmət etsin; müəllimlikdirsə, öyrətsin;
8 nəsihət verəndirsə, nəsihət versin; pay verəndirsə, səxavətlə, rəhbərdirsə,
səylə, mərhəmət göstərəndirsə, sevinə-sevinə öz işini görsün.

Məhəbbətlə rəftar edin

9 Qoy məhəbbətiniz riyasız olsun. Pislikdən ikrah edin, yaxşılığa bağlanın.
10 Qardaşlıq sevgisi ilə bir-birinizi sevin. Hörmət göstərməkdə bir-birinizi
qabaqlayın.
11 Səyiniz azalmasın, ruhunuz alovlu olsun. Rəbbə qulluq edin.
12 Ümidinizlə sevinin. Əziyyətdə dözümlü olun. Dayanmadan dua edin.
13 Ehtiyac içində olan müqəddəslərə yardım etməyə şərik olun. Qonaqpərvər
olmağa səy göstərin.
14 *Sizi təqib edənlərə xeyir-dua verin; lənət yox, xeyir-dua verin.
15 Sevinənlərlə sevinin, ağlayanlarla ağlayın.
16 *Bir-birinizlə həmfikir olun; təkəbbürlü olmayın, məzlumlarla dostluq
edin. Özünüzü ağıllı saymayın.
17 Heç kimə pislik əvəzinə pislik etməyin. Hamının gözündə yaxşı olan işlər
görməyə diqqət yetirin.
18 İmkan daxilində bacardıqca bütün adamlarla sülh içində yaşayın.
19 *Ey sevimlilər, heç kəsdən qisas almayın, Allahın qəzəbinə yer verin.
Çünki yazılıb ki, Rəbb belə deyir: «Qisas Mənimdir, əvəzini Mən verəcəyəm».
20 *Əksinə, «düşmənin acdırsa, onu yedizdir, susuzdursa, ona su ver. Belə
etməklə sanki onun başına köz tökərsən».
21 Pislik sənə üstün gəlməsin, pisliyə yaxşılıqla qalib gəl.

13

Hakimiyyətlərə tabe olmaq

1 Hər kəs başçılıq edən hakimiyyətlərə tabe olsun. Çünki Allah tərəfindən
təyin olunmayan hakimiyyət yoxdur; mövcud olan hakimiyyətlər Allah
tərəfindən təyin olunub.

---

* **12:4** 1Kor. 12:12 * **12:6** 1Kor. 12:4-11 * **12:14** Mat. 5:44; Luka 6:27-28 * **12:16** Sül. 3:7
* **12:19** Qanun. 32:35; İbr. 10:30 * **12:20** Sül. 25:21-22

2 Buna görə də hakimiyyətə qarşı çıxan adam Allahın təyin etdiyinin
əleyhinə çıxır və əleyhinə çıxan belələri özlərini mühakiməyə düçar edir.
3 Çünki yaxşı iş görənlər deyil, pis iş görənlər hökmdarlardan qorxmalıdır.
İstəyirsənmi hakimiyyətdən qorxmayasan? Yaxşı iş gör, onda o səni tərifləyər.
4 Hökmdar sənin xeyrin üçün Allaha xidmət edir. Amma pis iş görürsənsə,
qorx! Çünki o, əbəs yerə qılınc daşımır, Allaha xidmət edir ki, pis iş görəndən
qisas alsın və Allahın qəzəbini onun başına gətirsin.
5 Bu səbəbdən yalnız qəzəbə görə deyil, vicdanın xatirinə də hakimiyyətə
tabe olmaq lazımdır.
6 *Vergini də siz buna görə ödəyirsiniz. Çünki hökmdarlar Allahın
xidmətçisidir və məhz bu işlə daim məşğuldurlar.
7 Beləliklə, hər kəsə öz haqqını verin: vergi haqqı olana vergi, gömrük haqqı
olana gömrük, qorxu haqqı olana qorxu, hörmət haqqı olana hörmət.

Bir-birinizi sevin

8 Bir-birinizi sevməkdən başqa heç nədə heç kimə borclu qalmayın; çünki
başqasını sevən Qanunu yerinə yetirmiş olur.
9 *Belə ki «zina etmə, qətl etmə, oğurluq etmə, tamah salma»* və bunlardan
başqa nə əmr varsa, bu kəlamla yekunlaşdırmaq olar: «Qonşunu özün kimi
sev».
10 Sevən insan qonşusuna qarşı pis iş görməz, buna görə də məhəbbət
Qanunun tamamlanmasıdır.
11 Zəmanəni, yuxudan ayılmaq vaxtınızın gəldiyini anlayaraq belə rəftar
edin. Çünki indi xilasımız iman etdiyimiz vaxtda olduğundan daha yaxındır.
12 Gecə keçdi, gündüz isə yaxınlaşdı; buna görə də qaranlığın əməllərini
üzərimizdən ataq və nurun silahlarına bürünək.
13 Gün işığında olduğu kimi ləyaqətlə həyat sürək; eyş-işrətə və sərxoşluğa,
əxlaqsızlığa və pozğunluğa, münaqişəyə və qısqanclığa qapılmayaq.
14 *Əksinə, Rəbb İsa Məsihə bürünün və cismani təbiətinizin ehtiraslarına
uymaq fikrində olmayın.

14

Başqasını mühakimə etməyin

1 *İmanı zəif olanı qəbul edin, amma onun fikirləri ilə mübahisəyə
girişməyin.
2 *Biri inanır ki, hər şeyi yeyə bilər, amma imanı zəif olan yalnız tərəvəz
yeyir.
3 Yeyən yeməyənə xor baxmasın, yeməyən də yeyəni mühakimə etməsin.
Çünki Allah onu qəbul edib.
4 Sən kimsən ki, başqasının xidmətçisini mühakimə edirsən? O xidmətçini
haqlı yaxud haqsız çıxarmaq ixtiyarı ağasına məxsusdur. Xidmətçi haqlı
çıxacaq, çünki Rəbb onu haqlı çıxarmağa qadirdir.
5 Kimsə bir günü o biri gündən üstün sayır, başqası isə hər günü eyni sayır.
Qoy hər kəs öz fikrinə əmin olsun.

---

* **13:6** Mat. 22:21; Mark 12:17; Luka 20:25 * **13:9** Çıx. 20:13-17; Qanun. 5:17-19,21; Lev. 19:18
* **13:9** *Tamah salma* – bəzi əlyazmalarda *yalandan şahidlik etmə, tamah salma.* * **13:14** Yar. 3:21; Qal. 3:27 * **14:1** Kol. 2:16 * **14:2** 1Kor. 8:1-13

6 Bir günü fərqləndirən adam onu Rəbb üçün fərqləndirir.* Yeyən Rəbb
üçün yeyir, çünki Allaha şükür edir. Yeməyən də Rəbb üçün yemir və Allaha
şükür edir.
7 Çünki bizim heç birimiz özümüz üçün yaşamırıq və özümüz üçün ölmürük.
8 Yaşayırıqsa, Rəbb üçün yaşayırıq, ölürüksə, Rəbb üçün ölürük. Buna görə
yaşasaq da, ölsək də Rəbbə məxsusuq.
9 Çünki Məsih ona görə ölüb yenə yaşadı ki, həm ölülərin, həm də yaşayanların
Rəbbi olsun.
10 *Bəs sən nə üçün qardaşını mühakimə edirsən? Yaxud nə üçün qar-
daşına xor baxırsan? Axı biz hamımız Allahın† hökm kürsüsünün qarşısında
dayanacağıq.
11 *Çünki yazılıb:
«Rəbb deyir:
Varlığıma and içdim,
Hər diz önümdə çökəcək,
Hər dil Allah olduğumu bildirəcək».
12 Beləcə hər birimiz özü üçün Allaha hesabat verəcək.
13 *Buna görə də daha bir-birimizi mühakimə etməyək, əksinə, qərara
alın ki, heç bir qardaşın önünə onu büdrədən yaxud pis yola çəkən bir şey
qoymayasınız.
14 Rəbb İsada olaraq əminəm ki, heç bir şey özlüyündə murdar deyil. Amma
nəyisə murdar sayan adam üçün o şey murdardır.
15 Əgər sənin qardaşın yediyin bir şeydən ötrü kədərlənirsə, onda sən
məhəbbətə görə həyat sürmürsən. Uğrunda Məsihin öldüyü adamı öz yeməyinə
görə həlaka təslim etmə.
16 İmkan verməyin ki, sizin yaxşı hesab etdiyiniz bir şey pislənsin.
17 Çünki Allahın Padşahlığı yemək-içməkdən ibarət deyil, Müqəddəs Ruhda
salehlik, sülh və sevincdən ibarətdir.
18 Kim beləcə Məsihə qulluq edirsə, Allahı razı salır və insanların da
rəğbətini qazanır.
19 Beləliklə, özümüzü sülh gətirən və bir-birimizi inkişaf etdirən işlərə həsr
edək.
20 Qidaya görə Allahın işlərini pozma! Hamısı təmizdir. Amma yeməyi ilə
başqasının büdrəməsinə səbəb olan adam pislik edir.
21 Ət yeməyərək, şərab içməyərək qardaşının büdrəməsinə səbəb olmayan
isə yaxşılıq edir.
22 Bu məsələlərdə etiqadını Allahın önündə öz ürəyində saxla. Seçdiyi bir işdə
özünü mühakimə etməyən adam nə bəxtiyardır!
23 Amma bir yeməyə şübhə edən adam o yeməyi yeyirsə, məhkum olur.
Çünki gördüyü iş imana əsaslanmır və imana əsaslanmayan hər şey günahdır.‡

15

İmanınız günbəgün artsın

1 Biz imanı güclü olanlar imanı gücsüz olanların zəifliklərinə dözməliyik və
yalnız özümüzü razı salmamalıyıq.

---

* **14:6** *Fərqləndirir* – bəzi əlyazmalarda *fərqləndirir. Bir günü də fərqləndirməyən adam onu Rəbb üçün fərqləndirmir.* * **14:10** 2Kor. 5:10 † **14:10** *Allahın* – bəzi əlyazmalarda *Məsihin.* * **14:11** Yeş. 45:23; Fil. 2:10-11 * **14:13** 1Kor. 8:1-13 ‡ **14:23** Bəzi əlyazmalarda bu fəslin axırında 14:24-26 sayılan daha üç ayə gəlir. Bəzilərində isə həmin ayələr 16-cı fəslin axırında gəlir. Bu tərcümədə həmin ayələr 16:25-27 kimi yazılır.

2 Hər birimiz yaxşılıq naminə inkişaf etdirmək məqsədi ilə qonşumuzu razı
salaq.
3 *Çünki Məsih də Özünü razı salmadı. Necə ki yazılıb: «Səni təhqir edənlərin
təhqirləri altında qaldım».
4 Bundan əvvəl yazılanların hamısı bizi öyrətmək üçün yazıldı ki, dözümlə və
Müqəddəs Yazıların ürək-dirəyi ilə ümidimiz olsun.
5 Dözüm verən və ürəkləndirən Allah Məsih İsanın istəyinə uyğun olaraq sizə
həmfikirlilik bəxş etsin ki,
6 hamınız birlikdə və bir səslə Rəbbimiz İsa Məsihin Atası olan Allahı
izzətləndirəsiniz.
7 Buna görə də Məsih sizi qəbul etdiyi kimi siz də Allahın izzəti üçün bir-
birinizi qəbul edin.
8 Mən də bunu bildirirəm: Məsih Allahın haqlı olduğunu göstərmək üçün
sünnətlilərin xidmətçisi oldu ki, əcdadlara verilən vədləri yerinə yetirsin;
9 *beləcə başqa millətlər də Allahın mərhəmətinə görə Onu izzətləndirsinlər.
Necə ki yazılıb:
«Buna görə millətlər arasında
Sənə şükür edəcəyəm,
İsminə tərənnüm söyləyəcəyəm».
10 *Yenə deyilir ki:
«Ey millətlər, Onun xalqı ilə birgə sevinin!»
11 *Başqa bir yerdə:
«Ey bütün millətlər, Rəbbə həmd edin!
Ey bütün ümmətlər, Onu mədh edin!»
12 *Yeşaya da belə deyir:
«Yesseyin Kökü gələcək,
Millətlərə hökmran olmaq üçün ucalacaq,
Millətlər Ona ümid bağlayacaq».
13 Qoy ümid mənbəyi olan Allah iman edən sizləri hər cür şadlıq və sülhlə
doldursun ki, Müqəddəs Ruhun qüdrəti ilə ümidlə dolub-daşasınız.

Məsihin xidmətçisi

14 Ey qardaşlarım, mən sizin barənizdə əminəm ki, siz yaxşılıqla dolu, hər
cür biliklə kamilsiniz və bir-birinizə nəsihət verməyə qadirsiniz.
15 Amma Allahın mənə bəxş etdiyi lütflə bəzi məsələləri sizə xatırlatmaq üçün
bu sözləri cəsarətlə yazmışam.
16 Həmin lütfə görə mən başqa millətlər üçün Məsih İsanın xidmətçisi oldum
ki, bir kahin kimi Allahın Müjdəsini vəz edim və başqa millətlər Müqəddəs
Ruhla təqdis edilərək Allaha məqbul olan qurban olsunlar.
17 Beləcə Allaha xidmət etdiyimə görə Məsih İsa ilə fəxr edirəm.
18-19 Başqa millətləri itaətə gətirmək üçün Məsihin mənim vasitəmlə söz
və əməllə, əlamət və xariqələrin qüvvəti ilə, Allahın Ruhunun qüdrəti ilə
etdiklərindən başqa bir şey barədə danışmağa cəsarət etmərəm. Belə ki mən
Yerusəlimdən başlayıb İllirikum diyarına qədər hər tərəfdə Məsihin Müjdəsini
yayıb qurtardım.
20 Bununla birgə, Müjdəni Məsihin adının hələ eşidilmədiyi yerlərdə yaymaq
başlıca məqsədim oldu ki, bir başqasının qoyduğu təməl üzərində bina qur-
mayım.

---

* **15:3** Zəb. 69:9 * **15:9** 2Şam. 22:50; Zəb. 18:49 * **15:10** Qanun. 32:43 * **15:11** Zəb. 117:1
* **15:12** Yeş. 11:10

21 *Amma necə ki yazılıb:
«Onun haqqında xəbəri olmayanlar görəcək,
Eşitməyənlər anlayacaq».

Paulun Romaya getmək niyyəti

22 *Bu səbəbdən sizin yanınıza gəlmək niyyətim bir neçə dəfə əngəlləndi.

23 İndi isə bu diyarlarda işləyəcəyim başqa bir yer qalmır, illərdir ki, yanınıza gəlməyi arzu edirdim.

24 Buna görə İspaniyaya getmək niyyətindəyəm və ümidvaram ki, yolüstü sizi də görüm və əvvəl qısa müddət də olsa, dostluğunuzdan zövq alandan sonra məni oraya yola salasınız.

25 *Amma indi mən müqəddəslərə yardım etmək üçün Yerusəlimə gedirəm.

26 Çünki Makedoniya və Axayyada olanlar Yerusəlimdə müqəddəslər arasındakı kasıblar üçün ianə yığmağı məsləhət bildilər.

27 *Əlbəttə, özləri məsləhət bildilər, həm də əslində onlara borcludurlar. Çünki başqa millətlər Yerusəlim müqəddəslərinin ruhani nemətlərinə şərik oldularsa, maddi nemətləri ilə onlara xidmət etməyə borcludurlar.

28 Beləcə bu işi başa çatdırıb əldə olunan səmərəni onlara çatdırandan sonra sizin yerlərdən keçib İspaniyaya gedəcəyəm.

29 Bilirəm ki, yanınıza gələndə Məsihin* tam xeyir-duası ilə gələcəyəm.

30 Ey qardaşlar, Rəbbimiz İsa Məsihin xatirinə, Ruhun məhəbbəti naminə sizə yalvarıram, Allaha mənim üçün etdiyiniz dualarda mənimlə birlikdə mübarizə aparın ki,

31 Yəhudeyada olan imansızlardan xilas olum və Yerusəlimə olan yardımımı müqəddəslər qəbul etsin.

32 Beləliklə, istəyirəm ki, Allahın iradəsi ilə sevinclə yanınıza gəlib sizinlə könlümü fərəhləndirim.

33 Qoy sülh qaynağı olan Allah sizin hamınızla olsun. Amin.

16

Salamlar və xahişlər

1 Kenxreyadakı cəmiyyətin xidmətçisi olan bacımız Fibi barədə sizə zəmanət verirəm.

2 Onu Rəbdə olduğu üçün müqəddəslərə layiq tərzdə qəbul edin, nə ehtiyacı varsa, siz ona kömək edin. Çünki o, çoxlarına və şəxsən mənə də hamilik edib.

3 *Məsih İsada həmkarlarım olan Priskila və Akilaya salam söyləyin.

4 Onlar mənim həyatım üçün öz canlarını təhlükəyə saldılar. Onlara yalnız mən yox, başqa millətlərin bütün cəmiyyətləri də təşəkkür edir.

5 Onların evində toplanan cəmiyyətə də salam söyləyin.

Asiya vilayətindən Məsih üçün ilk məhsul olan sevimli qardaşım Epenetə salam çatdırın.

6 Sizin üçün xeyli zəhmət çəkmiş Məryəmə salam söyləyin.

7 Həvarilər arasında şöhrət qazanmış, məndən əvvəl Məsihdə olmuş soydaşlarım və zindan yoldaşlarım Andronikosa və Yuniyaya salam çatdırın.

8 Rəbdə mənə sevimli olan Ampliyata salam söyləyin.

9 Məsihdə həmkarımız olan Urbana və mənə sevimli olan Staxisə salam çatdırın.

---

* **15:21** Yeş. 52:15 * **15:22** Rom. 1:13 * **15:25** 1Kor. 16:1-4 * **15:27** 1Kor. 9:11 * **15:29** *Məsihin* – bəzi əlyazmalarda *Məsihin Müjdəsinin.* * **16:3** Həv. 18:2-3

10 Məsihdə sədaqəti sübut edilmiş Apellisə salam söyləyin.
Aristobulun ailəsindən olanlara salam çatdırın.
11 Soydaşım Hirodiona salam söyləyin.
Narkisin ailəsindən Rəbdə olanlara salam çatdırın.
12 Rəbbin xidmətində zəhmət çəkmiş Trifena ilə Trifosaya salam söyləyin.
Rəbbin xidmətində xeyli zəhmət çəkmiş sevimli Persisə salam çatdırın.
13 *Rəbdə seçmə insan olan Rufusa və mənə də analıq edən anasına salam söyləyin.
14 Asinkritə, Fleqona, Hermesə, Patrobaya, Hermaya və onlarla birlikdə olan bacı-qardaşlara salam çatdırın.
15 Filoloqa, Yuliyaya, Nereyə və onun bacısına, Olimpaya və onlarla birlikdə olan bütün müqəddəslərə salam söyləyin.
16 Bir-birinizi müqəddəs öpüşlə salamlayın. Məsihin bütün cəmiyyətləri sizə salam göndərir.
17 Qardaşlar, sizə yalvarıram ki, öyrəndiyiniz təlimin əleyhinə çıxaraq ayrılıq salan və büdrəməyə səbəb olan adamlara nəzarət edin və onlardan uzaq durun.
18 Çünki belə adamlar Rəbbimiz Məsihə deyil, öz qarınlarına qulluq edirlər; onlar yağlı və yaltaq nitqləri ilə sadəlövh adamların ürəklərini tovlayırlar.
19 Sizin itaətiniz hamıya bəllidir. Buna görə də sizin üçün sevinirəm. Amma istəyirəm ki, yaxşı işlərdə müdrik, pis işlərdə məsum olasınız.
20 Sülh qaynağı olan Allah Şeytanı tezliklə ayaqlarınızın altında əzəcək.
Rəbbimiz İsanın lütfü sizə yar olsun!
21 *Həmkarım Timotey, soydaşlarım Luki, Yason və Sosipater sizə salam göndərir.
22 Bu məktubu yazıya alan mən Terti də Rəbbin ismi ilə sizə salam söyləyirəm.
23 *Məni və bütün cəmiyyəti qonaq saxlayan Qayın sizə salamı var.
Şəhərin xəzinədarı olan Erast və Kvart qardaş da sizə salam göndərir.
24 *

Allaha əbədi izzət olsun

25 Allah mənim elan etdiyim Müjdəyə və İsa Məsih barədə vəzə görə, əzəldən bəri gizli saxlanmış sirri aydınlaşdıran vəhyə uyğun olaraq, sizi qüvvətləndirməyə qadirdir;
26 bu həmin sirdir ki, indi aşkar olmuş və əbədi Allahın əmrinə əsasən peyğəmbərlərin Yazıları vasitəsilə bütün millətlərin iman gətirib itaət etməsi üçün bəyan edilmişdir;
27 o yeganə və müdrik Allaha İsa Məsih vasitəsilə əbədi izzət olsun! Amin.†

---

* **16:13** Mark 15:21 * **16:21** Həv. 16:1 * **16:23** Həv. 19:29; 1Kor. 1:14; 2Tim. 4:20 * **16:24** *Göndərir* – bəzi əlyazmalarda *göndərir.* 24 *Rəbbimiz İsa Məsihin lütfü sizin hamınızla olsun. Amin.* (Rom. 16:20; 2Sal. 3:18). † **16:27** Bəzi əlyazmalarda bu ayələr yoxdur. Bəzilərində isə həmin ayələr 14:24-26 sayılaraq 14-cü fəslin axırında gəlir.

PAULUN KORİNFLİLƏRƏ BİRİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

Paulun *«Korinflilərə Birinci Məktubu»*nun yazılmasının məqsədi onun Korinfdə əsasını qoyduğu cəmiyyətdə məsihçi həyatı və imanı ilə bağlı problemlərin həll edilməsi idi. Bu dövrdə Korinf Yunanıstanın böyük ümumdünyəvi şəhəri və Romanın Axayya adlanan vilayətinin paytaxtı idi. Korinf İonik və Egey dənizləri arasındakı ensiz bərzəxdə yerləşirdi. Şəhərin coğrafi mövqeyinə görə ticarət yaxşı inkişaf etmiş, burada müxtəlif dinlərin mövcud olmasına görə əxlaqsızlıq geniş yayılmışdı.

Həvari imanlı cəmiyyətindəki fikir ayrılığı, əxlaqsızlıq, cinsi münasibətlər, nikah, vicdan, nizam-intizam, Müqəddəs Ruhun ənamları və dirilmə məsələlərinə dair nöqteyi-nəzərlərə görə narahat idi. O, məktubunda Müjdənin bütün bu məsələlərə tamamilə cavab verdiyini açıqlayır. Məktubun 13-cü fəsli məhəbbəti Allahın Öz xalqına verdiyi ən gözəl ənamı kimi təqdim edir və bu, ən məşhur fəsildir.

Kitabın məzmunu:

1:1-9 Salamlar və minnətdarlıq
1:10–4:21 Korinf cəmiyyətindəki fikir ayrılığı
5:1–7:40 Əxlaqi məsələlər
8:1–11:1 Məsihçilər və bütpərəstlər
11:2–14:40 Məsihçi həyatı və ibadət
15:1-58 Məsihin və imanlıların dirilməsi
16:1-4 İanələr haqqında
16:5-24 Son xahişlər və salamlar

1 *Allahın iradəsi ilə Məsih İsanın həvarisi olmağa çağırılmış mən Pauldan və qardaşımız Sostendən

2 Allahın Korinfdə olan imanlılar cəmiyyətinə salam! Siz Məsih İsada təqdis olunmusunuz. Rəbbimiz İsa Məsihin adını hər yerdə çağıran hamı ilə birlikdə müqəddəs olmağa çağırılmısınız. O həm onların, həm də bizim Rəbbimizdir.

3 Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən sizə lütf və sülh olsun!

Cəmiyyətin sədaqəti

4 Allahın Məsih İsada sizə bəxş etdiyi lütfə görə sizin üçün həmişə Allahıma şükür edirəm.

5 Çünki siz Məsihdə hər cəhətdən – hər cür sözdə və bilikdə zənginləşmisiniz.

6 Buna görə Məsih haqqındakı şəhadətimiz sizdə təsdiqləndi.

7 Bu səbəbdən siz Rəbbimiz İsa Məsihin zühurunu gözləyərək ruhani ənamdan heç bir korluq çəkmirsiniz.

8 Rəbbimiz İsa Məsih Öz günündə nöqsansız olmanız üçün sizi sonadək qüvvətləndirəcək.

9 Sizi Oğlu Rəbbimiz İsa Məsihlə şərik olmağa çağıran Allah sadiqdir.

Cəmiyyətdə fikir ayrılığı

* **1:1** Həv. 18:1

10 Ey qardaşlar, Rəbbimiz İsa Məsih naminə sizə yalvarıram: hamınız
həmfikir olun. Qoy aranızda dəstəbazlıq olmasın, eyni düşüncədə və eyni
ağılda birləşin.
11 Qardaşlarım, Xloinin evindəkilərdən aranızda münaqişələr olduğunu
öyrəndim.
12 *Demək istədiyim budur ki, hər biriniz «mən Paulun ardıcılıyam», «mən
Apollonun ardıcılıyam», «mən Kefanın* ardıcılıyam» və yaxud «mən Məsihin
ardıcılıyam» deyir.
13 Məgər Məsih bölünmüşdü? Məgər sizə görə çarmıxa çəkilən Paul idi? Məgər
siz Paulun adı ilə vəftiz edildiniz?
14 *Mən Krisp və Qaydan başqa sizlərdən heç kimi vəftiz etmədiyimə görə
Allaha şükür edirəm.
15 Belə etdim ki, heç kim mənim adımla vəftiz edildiyini deməsin.
16 *Yeri gəlmişkən, mən bir də Stefananın evindəkiləri vəftiz etdim. Bundan
başqa kimisə vəftiz etdiyimi xatırlamıram.

Məsih Allahın qüdrəti və müdrikliyidir

17 Axı Məsih məni vəftiz etməyə deyil, Müjdəni yaymağa göndərdi. Məsihin
çarmıxı boşa çıxmasın deyə Müjdəni müdrik sözlərlə yaymıram.
18 Çünki çarmıx barəsindəki kəlam məhv yolunda olanlar üçün ağılsızlıq,
xilas yolunda olan bizlər üçünsə Allahın qüdrətidir.
19 *Necə ki yazılıb:
«Müdriklərin müdrikliyini məhv edəcəyəm,
Aqillərin ağlını yox edəcəyəm».
20 *Hanı müdrik? Hanı alim? Hanı bu dövrün mahir mübahisəçisi? Məgər
Allah dünyanın müdrikliyinin ağılsızlıq olduğunu nümayiş etdirmədi?
21 Allahın müdrikliyində dünya öz müdrikliyi ilə Allahı tanımadığı üçün Allah
iman edənləri ağılsız sayılan vəz vasitəsilə xilas etməyə razı oldu.
22 Çünki Yəhudilər möcüzəli əlamətlər istəyir, Yunanlar müdriklik axtarırlar.
23 Bizsə çarmıxa çəkilmiş Məsihi vəz edirik. Bu, Yəhudilər üçün büdrəmə daşı,
başqa millətlər üçün isə ağılsızlıq sayılır.
24 Amma çağırılan həm Yəhudilər, həm də Yunanlar üçün Məsih Allahın
qüdrəti və Allahın müdrikliyidir.
25 Çünki Allahın «ağılsızlığı» insan müdrikliyindən daha üstündür, Allahın
«zəifliyi» insan gücündən daha güclüdür.
26 Qardaşlar, aldığınız çağırış barəsində düşünün. Bir çoxunuz bəşəri nöqteyi-
nəzərdən müdrik, nüfuzlu və yaxud əsilzadə deyildiniz.
27 Allah isə müdrikləri utandırmaq üçün dünyanın ağılsız saydığı, güclüləri
utandırmaq üçün dünyanın zəif saydığı,
28 dünyanın dəyərli sayılanlarını heç etmək üçün dünyanın xor baxdığı, əsilsiz
və dəyərsiz sayılan kəsləri də seçdi ki,
29 Allahın qarşısında heç bir insan öyünməsin.
30 Amma siz Allahın sayəsində Məsih İsadasınız. O bizim üçün ilahi
müdriklik, salehlik, müqəddəslik və satınalınma oldu.
31 *Buna görə yazıldığı kimi «öyünən Rəbdə öyünsün».

---

* **1:12** Həv. 18:24 * **1:12** *Kefa* – yəni Peter. Bax: Yəhya 1:42. * **1:14** Həv. 18:8; 19:29; Rom. 16:23
* **1:16** 1Kor. 16:15-16 * **1:19** Yeş. 29:14 * **1:20** Əyy. 12:17; Yeş. 19:12; 33:18; 44:24-28 * **1:31** Yer. 9:23-24

2

1 Ey qardaşlar, mən Allah barəsində sirli həqiqəti* elan etmək üçün sizə
gələndə yüksək natiqlik və müdrikliklə gəlmədim.
2 Çünki mən aranızda olanda İsa Məsihdən, yəni çarmıxa çəkilmiş Şəxsdən
başqa heç bir şey bilməməyi qərara aldım.
3 *Yanınıza zəiflik, qorxu və böyük lərzə içində gəldim.
4 Mənim sözüm də, vəzim də müdrikliyin inandırıcı sözlərindən deyil, Ruhun
qüdrətini göstərməsindən asılı idi.
5 Belə ki imanınız insan müdrikliyinə yox, Allahın qüdrətinə əsaslansın.

Allahın müdrikliyi

6 Yetkin insanlar arasında isə biz müdrikliyi öyrədirik. Amma bu müdriklik
nə indiki dövrün, nə də bu dövrün fani hökmdarlarının müdrikliyi deyil.
7 Biz Allahdan gələn sirli müdrikliyi öyrədirik. Allah bu müdrikliyi bizim
izzətimiz üçün zaman başlamazdan əvvəl müəyyən etdi və gizli saxladı.
8 Bu dövrün hökmdarlarından heç biri onu anlamadı. Çünki anlasaydılar,
izzətli Rəbbi çarmıxa çəkməzdilər.
9 *Amma necə ki yazılmışdı:
«Allahın Onu sevənlər üçün hazırladıqlarını
Nə göz görüb, nə qulaq eşidib,
Nə də insan ürəyi dərk edib».
10 Bizə isə Allah bunları Öz Ruhu ilə açdı. Çünki Ruh hər bir şeyi, Allahın dərin
düşüncələrini belə, araşdırır.
11 Axı insanın düşüncələrini insanın daxilində olan ruhdan savayı kim bilər?
Eləcə də Allahın düşüncələrini Onun Ruhundan savayı heç kim bilməz.
12 Allahın bizə verdiyi ənamları dərk edə bilməyimiz üçün biz bu dünyanın
ruhunu yox, Allahdan olan Ruhu qəbul etdik.
13 Bunları insani müdrikliyin öyrətdiyi deyil, Ruhun öyrətdiyi sözlərlə
bildiririk. Ruhani anlayışları ruhani sözlərlə ifadə edirik.
14 Təbiətcə yaşayan adam Allahın Ruhuna aid olan şeyləri qəbul etmir, çünki
bunları ağılsızlıq sayır. Bunları başa düşə bilmir, çünki bunlar ruhani nöqteyi-
nəzərdən araşdırılır.
15 Ruhani adam isə hər şeyi araşdıra bilər. Fəqət onun daxilini heç kim araşdıra
bilməz.
16 *Axı «Rəbbin ağlını kim dərk etdi? Ona kim məsləhətçi oldu?» Amma biz
Məsihin ağlına malikik.

3

Həvarilər yalnız Allahın xidmətçiləridir

1 Ey qardaşlar, mən sizinlə ruhani insanlar kimi deyil, cismani təbiətə görə
yaşayan, Məsihdə körpə olan insanlar kimi danışa bildim.
2 *Mən sizi bərk yeməklərlə deyil, südlə qidalandırdım. Çünki bərk
yeməklərə hazır deyildiniz, indi də hazır deyilsiniz.
3 Çünki siz hələ də cismanisiniz. Əgər aranızda qısqanclıq və münaqişə* varsa,
onda siz cismani deyilsinizmi? Adi insanlar kimi həyat sürmürsünüzmü?

---

* **2:1** *Sirli həqiqəti* – bəzi əlyazmalarda *şəhadəti.* * **2:3** Həv. 18:9 * **2:9** Yeş. 64:4 * **2:16** Yeş. 40:13 * **3:2** İbr. 5:12-13 * **3:3** *Qısqanclıq və münaqişə* – bəzi əlyazmalarda *qısqanclıq, münaqişə və fikir ayrılığı.*

4 *Əgər biriniz «mən Paulun ardıcılıyam», başqası isə «mən Apollonun
ardıcılıyam» deyirsə, siz adi insanlar† deyilsinizmi?
5 Apollo kimdir, Paul kimdir? Rəbb hər birimizə təyin etdiyi kimi yalnız
iman etməyinizə vasitəçi olan xidmətçiyik.
6 *Mən əkdim, Apollo suladı, amma Allah böyütdü.
7 Buna görə də mühüm olan əkən ya da sulayan deyil, əkiləni böyüdən
Allahdır.
8 Əkənlə sulayanın isə dəyəri eynidir. Hər biri öz zəhmətinə görə mükafat
alacaq.
9 Çünki biz Allahın əməkdaşlarıyıq. Sizsə Allahın zəmisi, Allahın tikilisisiniz.
10 Allahın mənə verdiyi lütfə görə bir mahir bənna kimi bünövrəni qoydum,
başqası isə onun üzərində inşa edir. Amma hər kəs necə inşa etdiyinə diqqət
yetirsin.
11 Çünki heç kim qoyulan bünövrədən, yəni İsa Məsihdən başqa bir təməl
qoya bilməz.
12 Bu bünövrənin üstündə qızıldan, gümüşdən, qiymətli daşlardan, taxtadan,
samandan, küləşdən kim nə isə inşa edərsə,
13 onun əməli bəlli olacaq və qiyamət günü‡ onu ortaya çıxaracaq, çünki odla
aşkar olunacaq. Od da hər birinin əməlinin keyfiyyətini sınaqdan keçirəcək.
14 Kimin inşa etdiyi əməl tab gətirsə, mükafat alacaq.
15 Kimin əməli yanıb yox olsa, o zərər çəkəcək. Özü isə xilas olacaq, amma
sanki od içindən keçəcək.
16 *Məgər bilmirsiniz ki, siz Allahın məbədisiniz və Allahın Ruhu sizdə
yaşayır?
17 Kim Allahın məbədinə ziyan vursa, Allah da ona ziyan vuracaq. Çünki
Allahın məbədi müqəddəsdir və bu məbəd sizsiniz.
18 Qoy heç kim özünü aldatmasın. Sizlərdən biri bu dövrdə özünü müdrik
sayırsa, müdrik olmaq üçün ağılsız olsun.
19 *Çünki bu dünyanın müdrikliyi Allah qarşısında ağılsızlıqdır. Necə ki yazılıb:
«O, müdrikləri hiylə qurarkən yaxalayır».
20 *Yenə də yazılıb: «Rəbb müdriklərin düşüncələrini, bunların boş olduğunu
bilər».
21 Eləcə qoy heç kim insanlarla öyünməsin, çünki hər şey sizindir.
22 İstər Paul, istər Apollo, istər Kefa olsun, dünya, həyat, ölüm, indiki və
gələcək zaman – hər şey sizindir.
23 Sizsə Məsihinsiniz, Məsih də Allahındır.

4

Həvarilərin xidməti

1 Beləcə insanlar bizi Məsihin xidmətçiləri və Allahın sirli niyyətini yerinə
yetirən idarəçiləri saysın.
2 İdarəçilərdənsə tələb olunur ki, etibara layiq olsunlar.
3 Siz yaxud insan məhkəməsi mənim işlərimi təhlil edirsə, bu mənim üçün
çox az əhəmiyyət kəsb edir; hətta mən öz işlərimi təhlil etmirəm.
4 Heç bir şeyə görə vicdan əzabı çəkməsəm də, beləcə özümə haqq
qazandırmıram. Çünki mənim işlərimi təhlil edən Rəbdir.

* **3:4** 1Kor. 1:12 † **3:4** *Adi insanlar* – bəzi əlyazmalarda *cismani.* * **3:6** Həv. 18:4-11,24-28 ‡ **3:13** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *gün.* * **3:16** 1Kor. 6:19; 2Kor. 6:16 * **3:19** Əyy. 5:13 * **3:20** Zəb. 94:11

5 Buna görə də münasib vaxtdan əvvəl, yəni Rəbb gəlməyənədək heç bir işi
mühakimə etməyin. O gəlib qaranlıqda gizlənən şeylərə işıq salacaq və insan
ürəklərinin niyyətlərini aşkara çıxaracaq. Onda hər kəs Allahdan ona düşən
tərifi alacaq.
6 Ey qardaşlar, bizdən nümunə alaraq «yazılanlardan kənara çıxmayın»
məsəlinin mənasını öyrənəsiniz deyə bunları özümə və Apolloya tətbiq etdim
ki, heç kim başqasının qarşısında lovğalanıb o birisinə xor baxmasın.
7 Axı səni kim başqalarından fərqləndirir? Nəyin var ki onu əldə etməmisən?
Əgər əldə etmisənsə, nə üçün əldə etməmiş kimi öyünürsən?
8 Siz daha doymusunuz! Siz artıq varlanmısınız! Siz bizsiz padşah ol-
musunuz! Kaş ki siz, doğrudan, padşah olaydınız ki, biz də sizinlə bərabər
padşahlıq edəydik!
9 Çünki mənə elə gəlir ki, Allah biz həvariləri ölümə məhkum olunanlar kimi
ən sonda nümayiş etdirdi. Biz də həm dünya, həm mələklər, həm də insanlar
üçün bir tamaşa olduq.
10 Biz Məsih naminə ağılsızıq, sizsə Məsihdə ağıllısınız! Biz zəifik, siz
güclüsünüz! Siz şərəfli adamsınız, bizsə hörmətsiz!
11 Bu vaxtadək biz ac-susuz və cındır içindəyik. Biz döyülürük, qalmağa
yerimiz də yoxdur.
12 *Öz əllərimizlə işləyib zəhmət çəkirik. Bizə böhtan atanda xeyir-dua
veririk, təqib olunanda dözürük,
13 təhqir olunanda mülayim cavab veririk. Biz bu anadək dünyanın zibili,
hamının tullantısı kimi olmuşuq.
14 Bunları sizi utandırmaq üçün yox, sevimli övladlarım kimi sizə öyüd-
nəsihət vermək üçün yazıram.
15 Çünki sizin Məsih yolunda minlərlə mürəbbiniz olsa belə, atalarınız azdır;
mən Müjdə vasitəsilə Məsih İsada olan atanız oldum.
16 *Buna görə sizə yalvarıram, məndən nümunə götürün.
17 Bu səbəbə görə Rəbdə mənə sadiq və sevimli olan oğlum Timoteyi
sizin yanınıza göndərdim. O sizə hər yerdə, hər bir imanlılar cəmiyyətində
öyrətdiyim kimi Məsih İsada getdiyim yolları xatırladacaq.
18 Sizdən bəziləri elə bilir ki, mən yanınıza gəlməyəcəyəm və buna görə də
lovğa-lovğa danışırlar.
19 Amma Rəbb istəsə, mən bu yaxında yanınıza gələcəyəm. O vaxt bu
lovğaların sözlərini yox, gücünü yoxlayacağam.
20 Çünki Allahın Padşahlığı sözdən deyil, gücdən ibarətdir.
21 Siz nə istəyirsiniz? Yanınıza dəyənəklə, yoxsa məhəbbət və həlimlik ruhu
ilə gəlim?

5

İmanlılar arasındakı əxlaqsızlıq

1 *Danışırlar ki, aranızda cinsi əxlaqsızlıq baş verir: sizdən bir nəfər ögey
anası ilə yaşayır. Belə cinsi əxlaqsızlığa hətta bütpərəstlər arasında da rast
gəlmək mümkün deyil!
2 Siz hələ lovğa-lovğa danışırsınız! Bunun əvəzinə yas tutmalı idiniz. Belə
əməlin sahibi aranızdan qovulmalıdır.

* **4:12** Həv. 18:2-3 * **4:16** 1Kor. 11:1; Fil. 3:17 * **5:1** Lev. 18:8; 20:11; Qanun. 22:30; 27:20

3 Mənsə cismən uzaqda olub ruhən aranızdayam və bu adam barəsində
sanki aranızda olduğum üçün artıq hökm çıxarmışam:
4 siz Rəbbimiz İsanın adı ilə toplaşanda, mən də ruhən və Rəbbimiz İsanın
qüdrəti ilə aranızda olanda,
5 həmin adamı Şeytana təslim edin ki, cismani təbiəti yox olsun, ruhu isə
Rəbbin günündə xilas olsun.
6 *Sizin öyünməyiniz yaxşı deyil. Məgər bilmirsiniz ki, azacıq maya bütün
xəmiri acıdır?
7 *Əslində mayasız olduğunuz kimi köhnə mayadan təmizlənin ki, təzə xəmir
olasınız. Çünki bizim Pasxa quzumuz olan Məsih qurban* verildi.
8 *Buna görə köhnə maya ilə, kin və pislik mayası ilə yox, amma
səmimiyyətin və həqiqətin mayasız çörəyi ilə bayram edək.
9 Mən əvvəlki məktubumda sizə əxlaqsızlıq edənlərlə ünsiyyətdə olmamağı
yazmışdım.
10 Amma mən demək istəmədim ki, bu dünyanın əxlaqsızları, tamahkarları,
soyğunçu və yaxud bütpərəstləri ilə ünsiyyətdə olmayın. Belə olsaydı, siz bu
dünyanı tərk etməyə məcbur olardınız!
11 Əslində mən sizə yazmışdım ki, siz özünü bacı-qardaş adlandırıb,
lakin əxlaqsızlıq, tamahkarlıq, bütpərəstlik, böhtançılıq, əyyaşlıq və yaxud
soyğunçuluq edənlə ünsiyyətdə olmayın. Bələləri ilə bir yerdə çörək belə,
yeməyin.
12 Çünki cəmiyyətdən kənardakıları mühakimə etməyə mənim nə ixtiyarım
var? Məgər sizin mühakimə etməli olduqlarınız cəmiyyətdəkilər deyilmi?
13 *Cəmiyyətdən kənardakıları Allah mühakimə edəcək. Siz isə öz aranızdan
pis adamı atın.

6

Məhkəmələr barəsində

1 Sizlərdən birinin başqası ilə iddiası varsa, müqəddəslərin qarşısında yox,
haqsızların qarşısında mühakimə olunmağa cəsarəti çatarmı?
2 Dünyanı müqəddəslərin mühakimə edəcəyini bilmirsinizmi? Madam ki
dünyanı mühakimə edəcəksiniz, belə xırda işləri mühakimə etməyə ixtiyarınız
çatmırmı?
3 Mələkləri bizim mühakimə edəcəyimizi bilmirsinizmi? Bəs gündəlik həyata
aid işlər harada qaldı?
4 Əgər elədirsə, gündəlik həyatda məhkəməyə veriləcək işləriniz varsa,
imanlılar cəmiyyətində saymadığınız adamlarımı hakim seçirsiniz?
5 Mən bunu sizi utandırmaq üçün deyirəm. Yəni öz bacı-qardaşlarınız
arasında hakim olmaq üçün sizlərdən bir nəfər müdrik adam tapılmadı?
6 Amma qardaş qardaşla məhkəməyə gedir, üstəlik imansızlar qarşısında!
7 Əslində bir-birinizi məhkəməyə çəkməyiniz sizin üçün artıq tam
məğlubiyyətdir. Əvəzində haqsızlığa qatlaşmaq daha yaxşı deyilmi? Aldanıb,
dözmək daha yaxşı deyilmi?
8 Amma siz özünüz haqsızlıq edib başqalarını aldadırsınız. Üstəlik bunu
bacı-qardaşlarınıza edirsiniz.

* **5:6** Qal. 5:9 * **5:7** Çıx. 12:5 * **5:7** *Qurban* – bəzi əlyazmalarda *bizdən ötrü qurban.* * **5:8** Çıx. 13:7; Qanun. 16:3 * **5:13** Qanun. 13:5; 17:7

9 Məgər bilmirsiniz ki, haqsızlıq edənlər Allahın Padşahlığını irs olaraq almayacaq? Aldanmayın, çünki əxlaqsızlar, bütpərəstlər, zinakarlar, fahişə kişilər, kişibaz kişilər,
10 oğrular, tamahkarlar, əyyaşlar, böhtançılar, soyğunçular Allahın Padşahlığını irs olaraq almayacaq.
11 Sizlərdən bəzisi belə idi. Amma Rəbb İsa Məsihin adı ilə və Allahımızın Ruhu ilə yuyulub təmizləndiniz, təqdis olundunuz və saleh sayıldınız.

Siz Məsihin üzvlərisiniz

12 *«Mənim üçün hər şeyə icazə var» deyirsiniz, lakin hər şey xeyir vermir. Mən də «hər şeyə icazə var» deyə bilərəm, amma özümü heç bir şeyə tabe etməyəcəyəm.
13 «Yemək qarın üçün, qarın da yemək üçündür» deyirsiniz, amma Allah həm qarını, həm də yeməyi yox edəcək. İnsan bədəni də əxlaqsızlıq üçün deyil, Rəbb üçündür. Rəbb də bədən üçündür.
14 Rəbbi dirildən Allah Öz qüdrəti ilə bizi də dirildəcək.
15 Bilmirsiniz ki, bədənləriniz Məsihin üzvləridir? İndi Məsihin üzvlərini götürüb bir fahişənin üzvləri edimmi? Əsla!
16 *Bilmirsiniz ki, fahişə ilə birləşən onunla bir bədən olur? Çünki deyilmişdir: «İkisi bir bədən olacaq».
17 Rəblə birləşənsə Rəblə ruhən bir olur.
18 Cinsi əxlaqsızlıqdan uzaqlaşın. İnsanın etdiyi bütün digər günahlar bədəndən kənardadır, amma əxlaqsızlıq edən öz bədəninə qarşı günah edir.
19 *Məgər bilmirsiniz ki, bədəniniz Allahdan aldığınız, sizdə yaşayan Müqəddəs Ruhun məbədidir? Siz özünüzə məxsus deyilsiniz,
20 çox baha qiymətə satın alınmısınız. Beləliklə, bədəninizlə* Allaha izzət gətirin.

7

Nikah qaydaları

1 İndi isə «kişi qadına toxunmasa yaxşıdır» yazdığınıza gəlincə,
2 əxlaqsızlığın qabağını almaq üçün hər kişinin öz arvadı, hər qadının da öz əri olsun.
3 Ər arvadına aid, arvad da ərinə aid olan nikah borcunu yerinə yetirsin.
4 Arvadın bədəni özünün yox, ərinin ixtiyarındadır. Eləcə də kişinin bədəni özünün yox, arvadının ixtiyarındadır.
5 Müvəqqəti olaraq razılıqla, dua* üçün vaxt ayırmaqdan savayı bir-birinizi ər-arvadlıq təminatından məhrum etməyin. Bundan sonra yenə də bir yerdə olun ki, nəfsinizə hakim olmadığınıza görə Şeytan sizi sınağa çəkməsin.
6 Bunları əmr kimi yox, güzəşt kimi deyirəm.
7 Çünki bütün insanların mənim kimi olmasını istərdim. Amma hər bir insanın Allahdan aldığı öz ənamı var – birininki belədir, digərininki başqa cürdür.
8 Evli olmayanlara və dul qadınlara isə bunu deyirəm: mənim kimi qalsalar, onlar üçün yaxşı olar.
9 Əgər özlərini saxlaya bilmirlərsə, qoy ailə qursunlar. Çünki ehtirasdan yanmaqdansa ailə qurmaq daha yaxşıdır.

* **6:12** 1Kor. 10:23 * **6:16** Yar. 2:24 * **6:19** 1Kor. 3:16; 2Kor. 6:16 * **6:20** *Bədəninizlə* – bəzi əlyazmalarda *Allaha məxsus olan bədəniniz və ruhunuzla.* * **7:5** *Dua* – bəzi əlyazmalarda *oruc və dua.*

10 *Evli olanlara isə mən əmr edirəm, daha düzgün desəm, Rəbb əmr edir:
qadın ərindən ayrılmasın.
11 Ayrılırsa, ərsiz qalmalıdır yaxud əri ilə barışmalıdır. Ər də arvadını
boşamasın.
12 Başqalarına isə Rəbb yox, mən deyirəm ki, əgər bir qardaşın iman etməyən
arvadı var və arvad onunla yaşamağa razıdırsa, əri onu boşamasın.
13 Bir arvadın iman etməyən əri varsa və əri onunla yaşamağa razıdırsa, qoy
arvadı ondan boşanmasın.
14 Çünki iman etməmiş ər arvadı vasitəsilə təqdis olunur və iman etməmiş
arvad imanlı əri vasitəsilə təqdis olunur. Əks halda uşaqlarınız natəmiz olardı,
indi isə onlar müqəddəsdir.
15 İman etməyən ayrılırsa, qoy ayrılsın. Qardaş ya da bacı belə hallarda
məcburiyyət qarşısında deyil. Allah sizi sülhdə yaşamağa çağırıb.
16 Ey qadın, ərini xilas edib-etməyəcəyini haradan bilirsən? Yaxud sən, ey
ər, arvadını xilas edib-etməyəcəyini haradan bilirsən?

Rəbbin çağırışına uyğunluq

17 Amma hər kəs Allahın ona təyin etdiyi kimi Rəbbin çağırışına uyğun həyat
sürsün. Bunu bütün cəmiyyətlərə əmr edirəm.
18 Əgər bir nəfər sünnətli olaraq çağırış aldısa, sünnət olunmanı aradan
qaldırmasın. Digəri isə sünnətsiz olaraq çağırış aldısa, qoy sünnət olunmasın.
19 Sünnətlilik də, sünnətsizlik də əhəmiyyət kəsb etmir, əhəmiyyət kəsb edən
isə Allahın əmrlərini yerinə yetirməkdir.
20 Qoy hər kəs çağırış aldığı vaxt nə vəziyyətdə idisə, elə də qalsın.
21 Çağırış alanda qul idinsə, fikir eləmə. Amma əgər azad olmağa imkanın
varsa, bu fürsəti əldən vermə.
22 Çünki Rəbdə çağırış alan vaxt qul artıq Rəbbin azad insanıdır. Eləcə də
çağırış alan vaxt azad insan Məsihin quludur.
23 Siz çox baha qiymətə satın alınmısınız, insanlara qul olmayın!
24 Ey qardaşlar, hər kəs çağırış alanda nə vəziyyətdə idisə, eləcə Allahla
birlikdə qalsın.

Subay olmağın faydası

25 İndi isə qızlara gəlincə, bu barədə Rəbdən əmr almamışam. Amma
etibara layiq olmaq üçün Rəbbin mərhəmətinə nail olmuş bir insan kimi öz
fikirlərimi deyirəm.
26 Məncə, indi yaranmış çətin vəziyyətə görə insanın olduğu kimi qalması
yaxşıdır.
27 Arvadınla nikahla bağlısansa, ondan azad olmağını arzu etmə. Arvadın
yoxdursa, özünə arvad axtarma.
28 Amma evlənməyin günah deyil. Qızın da ərə getməsi günah deyil. Amma
belə adamlar bu həyatda əziyyət çəkəcəklər. Mən sizi bundan qorumaq
istəyirəm.
29 Qardaşlar, bunu demək istəyirəm: vaxta az qalıb. Bundan sonra arvadı
olanlar olmayanlar kimi,
30 yas tutanlar tutmayanlar kimi, sevinənlər sevinməyənlər kimi, mal
alanlar malı olmayanlar kimi,
31 bu dünyanın işlərindən faydalananlar bu işlərdən uzaq olanlar kimi
olsunlar. Çünki bu dünyanın indiki vəziyyəti keçib-gedir.

* **7:10** Mat. 5:32; 19:9; Mark 10:11-12; Luka 16:18

32 Sizin qayğısız olmanızı istəyirəm. Subay kişi Rəbbi necə razı salmaq
barəsində düşünüb Rəbbin işlərinin qayğısına qalır.
33 Evli isə arvadını razı salmaqdan ötrü dünyəvi işlərin qayğısına qalır
34 və diqqəti yayınır. Ərsiz qadın yaxud qız da Rəbbin işlərinin qayğısına
qalır ki, həm bədəndə, həm də ruhən müqəddəs olsun. Ərli qadın isə ərini razı
salmaqdan ötrü dünyəvi işlərin qayğısına qalır.
35 Bunu azadlığınızı məhdudlaşdırmaq üçün yox, yalnız sizin xeyrinizə
deyirəm ki, ədəblə davranıb fikirlərinizi dağıtmadan özünüzü Rəbbə həsr
edəsiniz.
36 Əgər bir nəfər nişanlandığı qızla düzgün davranmadığını düşünürsə, yaşı
çatıb və evlənmək lazım gəlirsə, qoy o adam istədiyini etsin. O, günah etmir.
Qoy onlar evlənsin.
37 Amma kim ürəyində qəti niyyət tutub, könüllü surətdə, öz nəfsinə hakim
olaraq nişanlandığı qızla evlənməmək qərarına gəlirsə, o adam da yaxşı edir.
38 Buna görə də nişanlısı ilə evlənən yaxşı edir, evlənməyənsə daha yaxşı
edir.
39 Arvad əri sağ ikən ona† bağlı qalır. Əgər əri vəfat etsə, arvad azaddır və
kimə istəsə, ərə gedə bilər. Lakin o kişi Rəbdə olmalıdır.
40 Amma fikrimcə, dul qadın olduğu kimi qalsa, daha xoşbəxt olar.
Zənnimcə, məndə də Allahın Ruhu var.

8

Bütlərə təqdim olunan qurban əti

1 Bütlərə təqdim olunan qurbanlara gəlincə, bizə məlumdur ki, bu barədə
«hamımızın biliyi var». Bilik insanın lovğalanmağına səbəb olur, məhəbbət isə
onu ruhən inkişaf etdirir.
2 Kim fikirləşir ki, bir şey bilir, o hələ lazım olduğu kimi heç nə bilmir.
3 Amma kim Allahı sevirsə, Allah onun haqqında hər şeyi bilir.
4 Beləliklə, bütlərə təqdim olunan qurban ətinin yeyilməsi barəsində bilirik
ki, «büt dünyada heç nədir» və «bir olan Allahdan başqası yoxdur».
5 Yerdə və yaxud göydə «allahlar» adlandırılanlar varsa, hətta çoxlu «allahlar»
və «sahiblər» varsa,
6 bizim üçünsə bir Allah – Ata var. Hər şey Ondan gəlir, biz də Onun üçün
yaşayırıq. Həmçinin bizim bir Sahibimiz var, O da Rəbb İsa Məsihdir. Hər şey
Onun vasitəsilə yaranır, biz də Onun vasitəsilə yaşayırıq.
7 Amma bunu hamı bilmir. Hələ bütpərəst adətlərinə uymuş bəziləri
yedikləri ətin bütlərə təqdim olunan qurban əti olduğunu düşünür və onlar
zəif olduqlarından vicdanları ləkələnir.
8 Yemək bizi Allahın hüzuruna gətirmir. Biz yeməyəndə heç nə itirmirik,
yeyəndə də heç nə əldə etmirik.
9 Amma diqqətli olun ki, sizin seçim ixtiyarınız zəif olanların büdrəməsinə
səbəb olmasın.
10 Əgər vicdan məsuliyyəti zəif olan şəxs görsə ki, bilik sahibi olan sən
büt evində süfrəyə oturmusan, bütlərə təqdim olunan qurbanın ətini yeməyə
cürət etməzmi?
11 Bunun nəticəsində bu zəif adam – uğrunda Məsihin öldüyü bu bacı ya
qardaş sənin biliyinin ucbatından həlak olacaq.
12 Beləliklə, zəif olan bacı-qardaşlarınıza qarşı günah edib vicdanlarını
yaralayanda siz Məsihə qarşı günah edirsiniz.

† **7:39** *Ona* – bəzi əlyazmalarda *qanuna görə ona.*

13 Odur ki, əgər yemək qardaşımı büdrədirsə, mən heç vaxt ət yeməyəcəyəm
ki, qardaşım büdrəməsin.

9

Həvarinin haqqı və borcu

1 Mən azad deyiləmmi? Həvari deyiləmmi? Rəbbimiz İsanı görməmişəmmi?
Siz Rəbdə etdiyim əməlin səmərəsi deyilsinizmi?
2 Əgər başqaları üçün həvari deyiləmsə, heç olmasa sizin üçün həvariyəm.
Çünki Rəbdə siz mənim həvariliyimin möhürüsünüz.
3 Mən işlərimi təhlil edənlərə qarşı belə müdafiə olunuram:
4 məgər bizim yeyib-içməyə ixtiyarımız yoxdur?
5 Məgər digər həvarilər, Rəbbin qardaşları və Kefa kimi yanımızda imanlı
arvadımızı gəzdirməyə ixtiyarımız yoxdur?
6 İşləməyib dolanmaq üçün yalnız mənim və Barnabanın ixtiyarı yoxdur?
7 Kim öz hesabı ilə əsgərlik çəkər? Kim üzüm bağı salıb barından yeməz?
Kim sürünü otarıb südündən içməz?
8 Məgər mən ancaq insanların düşündüyü kimi danışıram? Qanun eyni
şeylər demirmi?
9 *Çünki Musanın Qanununda yazılıb: «Xırman çəkən öküzün ağzını
bağlama». Allah öküzlərinmi qayğısına qalır,
10 yoxsa bu sözlər tamamilə bizə aid deyil? Əlbəttə, bu bizim üçün
yazılmışdır, çünki cütçü ümidlə şumlamalı, xırmançı da məhsula ortaq olmaq
ümidi ilə taxılı döyməlidir.
11 *Əgər biz aranızda ruhani toxumlar əkdiksə, sizdən maddi bir məhsul
yığsaq, çoxdurmu?
12 Əgər başqalarının sizdən bunu istəməyə ixtiyarı varsa, bizim buna daha
çox ixtiyarımız yoxdurmu?
Bizsə bu ixtiyardan istifadə etməmişik. Bunun əvəzinə Məsihin Müjdəsinin
yayılmasına mane olmamaq üçün hər şeyə dözürük.
13 *Məgər bilmirsiniz ki, məbəddə iş görənlər məbədə gətirilən təqdimlərdən
qidalanır və qurbangahın xidmətçiləri qurbangahdan öz paylarını
götürürlər?
14 *Beləcə də Rəbb Müjdəni elan edənlərə Müjdədən dolanmağı əmr etmişdir.
15 Amma mən bu hüquqların heç birindən istifadə etməmişəm. Bunları
yazmıram ki, mənə də belə edəsiniz. Fəxr etməyim üçün bu əsası heç kim boşa
çıxarmaz! Belə olmaqdansa, ölməyim daha yaxşıdır.
16 Müjdəni yaymaqsa fəxr etməyim üçün əsas deyil. Çünki bu mənim
mühüm borcumdur, əgər Müjdəni yaymıramsa, vay halıma!
17 Əgər bunu könüllü olaraq edirəmsə, mükafatım var. Yox, əgər bunu
könüllü etmirəmsə, mənə tapşırılan vəzifəmi yerinə yetirirəm.
18 Bəs onda mükafatım nədir? Mükafatım budur ki, Müjdəni* yayaraq müftə
vəz edirəm və Müjdəni yaymaqdan gələn ixtiyarımdan tam istifadə etmirəm.
19 Mən azadam və heç kəsə məxsus deyiləm, amma mümkün qədər çox insan
əldə etmək üçün özümü hamıya qul etdim.

---

* **9:9** Qanun. 25:4; 1Tim. 5:18 * **9:11** Rom. 15:27 * **9:13** Qanun. 18:1 * **9:14** Mat. 10:10; Luka 10:7 * **9:18** *Müjdəni* – bəzi əlyazmalarda *Məsih barəsində Müjdəni.*

20 Yəhudiləri əldə etmək üçün Yəhudilərlə Yəhudi kimi davrandım. Mən
Qanun altında olmasam da, Qanun altında olanları əldə etmək üçün Qanun
altında olanlarla Qanun altında olan kimi davrandım.
21 Özüm Allahın qanunundan kənar deyil, Məsihin qanununa tabeyəmsə
də, Qanundan kənar olanları əldə etmək üçün onlarla Qanundan kənar olan
kimi davrandım.
22 Zəifləri əldə etmək üçün onlarla zəif kimi davrandım. Hər hansı bir yolla
bəzilərini xilas etmək naminə hər kəs üçün hər şey oldum.
23 Bunun hamısını Müjdə uğrunda, onun bərəkətinə şərik olum deyə edirəm.
24 Qaçışda yarışanların hamısının qaçdığını, amma təkcə bir nəfərin mükafat
aldığını bilmirsinizmi? Elə qaçın ki, mükafatı qazanasınız.
25 Yarışda iştirak edən hər kəs hər cəhətdən öz nəfsinə hakimdir. Onlar bunu
solub gedən dəfnə çələngi almaq üçün edər, biz isə solmaz tac almaq üçün
çalışırıq.
26 Beləliklə, mən də məqsədsiz qaçmıram. Havanı vuran adam kimi yumruq
atmıram.
27 Lakin bədənimi məcburən özümə qul edirəm ki, başqalarına vəz edəndən
sonra mükafatımdan məhrum olmayım.

10

İsrail tarixindən ibrət dərsləri

1 *Qardaşlar, bixəbər olmağınızı istəmirəm ki, ata-babalarımızın hamısı
bulud altında qorundu, hamısı da dənizdən keçdi.
2 Hamısı Musanın ardınca getmək üçün buludda və dənizdə vəftiz edildi.
3 *Hamısı eyni ruhani qida yedi
4 *və eyni ruhani içki içdi. Çünki onlar ardlarınca gələn ruhani Qayadan
içirdi. O Qaya da Məsih idi.
5 *Amma Allah onların çoxundan razı qalmadı və cəsədləri çölə sərildi.
6 *Bu hadisələr bizim üçün ibrət olsun deyə baş verdi ki, biz onlar kimi
pisliyə meyl göstərməyək.
7 *Onlardan bəzisi kimi bütpərəst olmayın. Onlar barədə belə yazılıb: «Xalq
oturub yeyib-içdi, sonra isə qalxıb oynaşdı».
8 *Onlardan bəzisi kimi cinsi əxlaqsızlıq etməyək. Bir gündə onlardan
iyirmi üç min nəfər öldü.
9 *Məsihi* sınamayaq: onlardan bəziləri belə etdi və ilanlar onları öldürdü.
10 *Deyinməyin, çünki onlardan da bəziləri deyindi və məhvedici mələk
onları öldürdü.
11 Bu hadisələr ibrət dərsi olub onların başına gəldi və bu dövrün sonuna
çatan bizim üçün öyüd-nəsihət kimi yazılıb.
12 Buna görə də kim ayaq üstə durduğunu düşünürsə, ehtiyatlı olsun ki,
yıxılmasın.
13 Siz insanın qarşılaşdığı sınaqdan başqa bir sınaqla qarşılaşmadınız. Allah
sadiqdir və O sizi gücünüzdən artıq sınağa çəkilməyə qoymaz. Sınaqla yanaşı
bu vəziyyətdən çıxış yolu ilə də təmin edəcək ki, tab gətirə biləsiniz.

Bütpərəstlik və Rəbbin süfrəsi

---

* **10:1** Çıx. 13:21-22; 14:22-29 * **10:3** Çıx. 16:35 * **10:4** Çıx. 17:6; Say. 20:11 * **10:5** Say. 14:29-30
* **10:6** Say. 11:4 * **10:7** Çıx. 32:6 * **10:8** Say. 25:1-18 * **10:9** Say. 21:5-6 * **10:9** *Məsihi* – bəzi
əlyazmalarda *Rəbbi.* * **10:10** Say. 16:41-49

14 Beləliklə, ey sevimlilərim, bütpərəstlikdən uzaqlaşın.
15 Mən ağıllı insanlara xitab edirəm. Dediklərimi siz özünüz araşdırın.
16 *Xeyir-dua verdiyimiz xeyir-dua kasası Məsihin qanına şəriklik deyilmi? Böldüyümüz çörək Məsihin bədəninə şəriklik deyilmi?
17 Çörək bir olduğu kimi biz də çox olduğumuz halda bir bədənik. Çünki hamımız bir çörəyi bölüb yeyirik.
18 *Soy-kökünə görə İsrail xalqına nəzər salın: qurbanları yeyənlər qurbangaha şərik deyilmi?
19 Belədirsə, mən nə demək istəyirəm? Bütlərə təqdim olunan qurban ətinin bir əhəmiyyəti varmı? Yaxud bütlərin əhəmiyyəti varmı?
20 *Xeyr, amma deyirəm ki, bütpərəstlər qurbanlarını Allaha yox, cinlərə gətirirlər. Cinlərlə şərik olmanızı istəmirəm.
21 Siz həm Rəbbin kasasından, həm də cinlərin kasasından içə bilməzsiniz; həm Rəbbin, həm də cinlərin süfrəsindən yeyə bilməzsiniz.
22 *Yoxsa Rəbbi qısqanclığa vadar edirik? Məgər biz Ondan güclüyük?

İmanlının azadlığı

23 *«Hər şeyə icazə var» deyirsiniz, amma hər şey xeyir vermir. «Hər şeyə icazə var», lakin hər şey ruhən inkişaf etdirmir.
24 Hər kəs öz xeyrini yox, başqalarının xeyrini güdsün.
25 Ət bazarında nə satılırsa, vicdan məsələsini qaldırmadan yeyin.
26 *Çünki «Rəbbindir yer üzü və orada mövcud olanlar».
27 Əgər imanlı olmayanlardan biri sizi yeməyə dəvət edir və siz getmək istəyirsinizsə, qabağınıza nə qoysalar, vicdan məsələsini qaldırmadan yeyin.
28 Amma biri sizə desə ki, «bu, qurban ətidir», onda həm sizə bunu deyənin xatirinə, həm də vicdan xatirinə yeməyin.†
29 Mən sizin vicdanınızı yox, başqasının vicdanını nəzərdə tuturam. Axı nə üçün mənim azadlığım başqasının vicdanı ilə müəyyənləşdirilsin?
30 Əgər şükür edərək yeməkdə iştirak edirəmsə, şükür etdiyim yeməyə görə nə üçün mənə şər atırlar?
31 Beləliklə, nə yeyirsinizsə, nə içirsinizsə, nə edirsinizsə, hər şeyi Allahın izzəti üçün edin.
32 Yəhudilərin, Yunanların yaxud Allahın camiyyətinin büdrəməsinə səbəb olmayın,
33 necə ki mən də hər şeydə hər kəsi razı salmağa çalışıram. Bunu öz xeyrim üçün yox, çoxlarının xeyri üçün edirəm ki, onlar da xilas olsunlar.

11

1 *Mən Məsihdən nümunə götürdüyüm kimi siz də məndən nümunə götürün.

Məsihçi nizam-intizamı

2 Hər işdə məni xatırladığınız və sizə tapşırdığım təlimlərə sadiq qaldığınız üçün sizi tərifləyirəm.
3 Bunu da bilmənizi istəyirəm ki, hər kişinin başı Məsih, arvadın başı ər, Məsihin başı isə Allahdır.

---

* **10:16** Mat. 26:26-28; Mark 14:22-24; Luka 22:19-20 * **10:18** Lev. 7:6 * **10:20** Qanun. 32:17 * **10:22** Qanun. 32:21 * **10:23** 1Kor. 6:12 * **10:26** Zəb. 24:1 † **10:28** *Yeməyin* – bəzi əlyazmalarda *yeməyin. Çünki «Rəbbindir yer üzü və orada mövcud olanlar».* * **11:1** 1Kor. 4:16; Fil. 3:17

4 Başına nə isə qoyub dua yaxud peyğəmbərlik edən hər kişi öz başını
şərəfsiz edir.
5 Başıaçıq dua yaxud peyğəmbərlik edən hər qadın da öz başını şərəfsiz edir.
Belə qadınla saçları qırxılmış qadın arasında fərq yoxdur.
6 Əgər qadın başını örtmürsə, qoy saçlarını qısa kəssin. Amma əgər qadın
üçün saçını qısa kəsməsi yaxud qırxması ayıbdırsa, qoy başını örtsün.
7 *Beləliklə, kişiyə Allahın surəti və izzəti olduğuna görə başını örtmək olmaz.
Qadınsa kişinin izzətidir.
8 *Çünki kişi qadından yox, qadın kişidən yarandı.
9 Kişi qadın üçün yox, qadın kişi üçün yaradıldı.
10 Bu səbəbdən mələklərə görə qadının başı üzərində ixtiyarı olmalıdır.
11 Hər halda Rəbdə nə qadın kişidən, nə də kişi qadından müstəqildir.
12 Çünki qadın kişidən yarandığı kimi kişi də qadın vasitəsilə yaranır və hər
şey Allahdan yaranır.
13 Özünüz qərara gəlin, Allaha başıaçıq dua etmək qadına yaraşarmı?
14 Məgər təbiətin özü sizə kişinin saçı uzun olmasının özü üçün hörmətsizlik,
15 qadının saçlarının uzun olması isə onun üçün şərəf olduğunu öyrətmir?
Çünki qadına saç örtük kimi verilib.
16 Bu barədə kim mübahisə etmək istəyirsə, bilsin ki, bizim də, Allahın
camiyyətlərinin də belə bir adəti yoxdur.

Rəbbin süfrəsinə aid təlimat

17 Sizin toplantılarınız xeyirdən çox zərər gətirdiyinə görə aşağıda yazılan
əmrlərdən çıxış edərək sizi tərifləmirəm.
18 Çünki əvvəl eşitmişəm ki, camiyyətdə yığılanda aranızda dəstəbazlıq olur.
Buna mən bir az da olsa, inanıram.
19 Çünki Allahın sınaqdan keçmiş adamları bəlli olsun deyə aranızda firqələrə
bölünmə olmalıdır!
20 Xüsusən bir yerə toplaşanda yediyiniz Rəbbin süfrəsi deyil.
21 Çünki biriniz o birisini gözləmədən süfrənizi açırsınız və biri ac qalır, o
birisi isə sərxoş olur.
22 Yeyib-içmək üçün evləriniz yoxdurmu? Bəlkə siz Allahın camiyyətinə
xor baxırsınız və yoxsulları utandırmaq istəyirsiniz? Sizə nə deyim? Sizi
tərifləyimmi? Əsla! Bu işdə sizi tərifləməyəcəyəm.
23 Çünki sizə çatdırdığım bu xəbəri Rəbbin Özündən qəbul etmişəm: Rəbb İsa
Ona xəyanət edildiyi gecə əlinə çörək götürdü,
24 şükür edib onu böldü və dedi: «Bu* Mənim sizin üçün verilən† bədənimdir. Bunu Məni xatırlamaq üçün edin».
25 *Eləcə də axşam yeməyindən sonra kasanı götürüb dedi: «Bu kasa Mənim
qanımla bağladığım Yeni Əhddir. Bunu hər dəfə içəndə Məni xatırlamaq üçün
edin».
26 Çünki hər dəfə bu çörəyi yeyəndə və bu kasadan içəndə siz Rəbbin
gəlişinədək Onun ölümünü bəyan edirsiniz.
27 Buna görə də kim layiq olmayan tərzdə Rəbbin bu çörəyini yeyib yaxud
Onun kasasından içsə, Rəbbin bədəninə və qanına qarşı təqsirkardır.
28 Bunun əvəzinə qoy insan özünü yoxlasın və sonra bu çörəkdən yeyib bu
kasadan içsin.

---

* **11:7** Yar. 1:26-27 * **11:8** Yar. 2:18-23 * **11:24** *Bu* – bəzi əlyazmalarda *Alın və yeyin, bu* (Mat. 26:26). † **11:24** *Verilən* – bəzi əlyazmalarda *əzilən.* * **11:25** Çıx. 24:6-8; Yer. 31:31-34

29 Çünki kim Rəbbin bədənini‡ dərk etməmiş yeyib-içsə, yeyib-içərək öz
üzərinə mühakimə gətirir.
30 Bu səbəbdən də bir çoxunuz zəif və xəstədir, bəziləri isə vəfat etmişdir.
31 Əgər biz özümüzü düzgün dərk etsəydik, mühakiməyə düşməzdik.
32 Rəbb bizi mühakimə edəndə dünya ilə birlikdə məhkum olunmayaq deyə
bizi tərbiyə edir.
33 Beləliklə, qardaşlarım, yeməyə toplaşanda bir-birinizi gözləyin.
34 Ac olan varsa, qoy evində yesin ki, toplantınız mühakiməyə çevrilməsin.
Qalan məsələləri isə özüm gələndə nizama salacağam.

12

Ruhani ənamlar

1 Qardaşlar, indi isə ruhani ənamlara gəlincə, bixəbər olmağınızı istəmirəm.
2 Bilirsiniz ki, siz bütpərəst olarkən necə tovlana-tovlana dilsiz-ağızsız
bütlərə tərəf yönəldiniz.
3 Buna görə sizi xəbərdar edirəm ki, Allahın Ruhu vasitəsilə danışan heç
kim «İsaya lənət olsun» deməz və heç kim Müqəddəs Ruh vasitəsi olmadan «İsa
Rəbdir!» deyə bilməz.
4 *Müxtəlif ənamlar var, amma Ruh eynidir.
5 Müxtəlif növlü xidmətlər var, amma Rəbb eynidir.
6 Müxtəlif fəaliyyətlər də var, amma hamısını hər adamda göstərən Allah
eynidir.
7 Lakin Ruh hər kəsə xeyri üçün aşkar olunur.
8 Birinə Ruh vasitəsilə hikmət sözü, başqasına isə eyni Ruhla bilik sözü
verilir.
9 Digərinə isə eyni Ruh imanı, o birisinə həmin Ruh şəfa ənamlarını verir.
10 Birinə möcüzə yaratmaq, başqasına peyğəmbərlik, digərinə ruhları ayırd
etmək qabiliyyəti, bir başqasına müxtəlif dillərdə danışmaq, o birisinə bu
dilləri izah etmək ənamı verilir.
11 Bunların hamısı tək və eyni Ruhun fəaliyyətidir. Ruh bu ənamları hər
kəsə Öz istədiyi tərzdə paylayır.

İsa Məsihin bədəni barəsində

12 Bədən birdir və üzvləri çoxdur. Bədən üzvləri çox olduğu halda bir bədən
təşkil edir. Məsih də belədir;
13 çünki istər Yəhudi, istər Yunan, istər qul yaxud azad, hamımız bir bədən
olmaq üçün bir Ruhla vəftiz olunmuşuq və hamımız eyni Ruhdan içirilmişik.
14 Bədən tək üzvdən deyil, çox üzvdən ibarətdir.
15 Ayaq «mən əl olmadığıma görə bədənə aid deyiləm» desə, bu səbəbdən
bədəndən kənar deyil.
16 Qulaq «mən göz olmadığıma görə bədənə aid deyiləm» desə, bu səbəbdən
bədəndən kənar deyil.
17 Bütün bədən gözdən ibarət olsaydı, necə eşidərdik? Bütün bədən qulaq
olsaydı, necə iy bilərdik?
18 Amma Allah istədiyi tərzdə bədən üzvlərinin hər birini bədəndə
yerləşdirdi.
19 Əgər hamısı bir üzv olsaydı, bədən nə vəziyyətdə qalardı?
20 Doğrudan da, üzv çox, bədən isə birdir.

‡ **11:29** *Rəbbin bədənini* – hərfi tərcümədə *bədəni,* bəzi əlyazmalarda *layiq olmayan tərzdə Rəbbin bədənini.* * **12:4** Rom. 12:4-8

21 Göz ələ «sən mənə lazım deyilsən» və yaxud baş da ayaqlara «siz mənə
lazım deyilsiniz» deyə bilməz.
22 Əksinə, bədənin daha zəif görünən üzvləri daha çox lazımlıdır,
23 dəyəri az saydığımız bədən üzvlərini daha çox dəyərləndiririk,
görünməyən üzvlərimizə də xüsusi qayğı göstəririk.
24 Görünən üzvlərimizin isə buna ehtiyacı yoxdur. Lakin Allah aşağı tutulan
üzvü daha çox dəyərləndirərək bədəni elə düzəltdi ki,
25 bədəndə ayrı-seçkilik olmasın, əksinə, bütün üzvlər bir-birinə eyni qayğı
göstərsin.
26 Buna görə əgər bir üzv əzab çəkirsə, başqaları da onunla birgə əzab çəkir.
Üzvlərdən biri şərəfə çatırsa, başqaları da onunla birgə sevinir.
27 Siz də Məsihin bədənisiniz, ayrı-ayrılıqda isə bu bədənin üzvlərisiniz.
28 *Allah imanlılar cəmiyyətində birinci yerdə həvarilər, ikinci yerdə
peyğəmbərlər, üçüncü yerdə də müəllimlər təyin etdi. Sonra bəzilərinə
möcüzə yaratmağı, habelə şəfa ənamlarını, yardımçılığı, idarəçiliyi, müxtəlif
dillərdə danışmağı verdi.
29 Hamı həvaridirmi? Hamı peyğəmbərdirmi? Hamı müəllimdirmi? Hamı
möcüzə yarada bilirmi?
30 Hamının şəfa ənamları varmı? Hamı naməlum dillərdə danışırmı? Hamı
belə dilləri izah edə bilirmi?
31 Amma daha böyük ənamları səylə istəyin. İndi isə sizə bundan da əla yol
göstərəcəyəm.

13

Məhəbbətin qüdrəti

1 Əgər mən insan və mələk dilləri ilə danışıramsa, lakin məhəbbətim yox-
dursa, cingildəyən mis və ya danqıldayan sincəm.
2 *Əgər peyğəmbərlik ənamım varsa, bütün sirləri və hər cür biliyi dərk
edirəmsə, dağları yerindən tərpədəcək dərəcədə tam imanım varsa, amma
məhəbbətim yoxdursa, mən bir heçəm.
3 Əgər bütün var-dövlətimi paylayıb yoxsulları doyduraramsa və bədənimi
oda* təslim edərəmsə, lakin məhəbbətim yoxdursa, bunun mənə heç bir xeyri
yoxdur.
4 Məhəbbət səbirli, xeyirxahdır. Məhəbbət paxıllıq etməz, öyünməz,
lovğalanmaz,
5 kobudluq etməz, öz xeyrini güdməz, hirslənməz, ona edilən pisliklər
sayıb-hesablamaz.
6 Məhəbbət haqsızlığa sevinməz, həqiqətə isə şadlanar.
7 O hər şeyə qatlaşar, hər şeyə inanar, hər şeyə ümid bəsləyər, hər şeyə dözər.
8 Məhəbbət əsla tükənməz. Amma peyğəmbərliklər sona çatacaq, dillər
ənamı da qurtaracaq, bilik də aradan qalxacaq.
9 Çünki biliyimiz məhdud, peyğəmbərliyimiz də məhduddur.
10 Kamillik gələndə məhdud olan aradan qalxacaq.
11 Mən körpə olanda körpə kimi danışır, körpə kimi dərk edir, körpə kimi
düşünürdüm. Boya-başa çatdıqda isə körpə fikirlərimi tərk etdim.

* **12:28** Ef. 4:11 * **13:2** Mat. 17:20-21; 21:21; Mark 11:23 * **13:3** *Bədənimi oda* – bəzi əlyazmalarda *öyünmək üçün bədənimi ölümə.*

12 İndi biz güzgüdəki kimi tutqun görürük, o zaman isə üzbəüz görəcəyik. İndi
biliyim məhduddur, o zaman isə haqqımda hər şey bilindiyi kimi mən də hər
şeyi biləcəyəm.
13 İndi isə üç şey qalır: iman, ümid, məhəbbət. Amma bunların arasında
məhəbbət üstündür.

14

Naməlum dillər və peyğəmbərlik ənamları

1 Məhəbbətin ardınca gedin və ruhani ənamları, xüsusilə, peyğəmbərlik
ənamını səylə istəyin.
2 Çünki naməlum dildə danışan, adamlarla yox, Allahla danışır. Onu heç
kim başa düşmür. O, Ruh vasitəsilə sirlər söyləyir.
3 Peyğəmbərlik edənsə adamlarla onları ruhən inkişaf etdirmək,
həvəsləndirmək və təsəlli vermək üçün danışar.
4 Naməlum dildə danışan özünü inkişaf etdirir, peyğəmbərlik edənsə
cəmiyyəti inkişaf etdirir.
5 İstərdim ki, hamınız dillərdə danışasınız, daha yaxşı olar ki, peyğəmbərlik
edəsiniz. Çünki cəmiyyətin inkişafı üçün peyğəmbərlik edən insan dillərdə
danışan və izah etməyən insandan üstündür.
6 İndi isə, qardaşlar, yanınıza gəlib dillərdə danışsam, amma nazil olan sözü,
bilik, peyğəmbərlik yaxud təlim sözünü sizə deməsəm, sizə nə xeyrim dəyər?
7 Tütək ya da çəng kimi cansız alətlər fərqli səslər çıxarmazsa, eşidən nə
çalındığını necə bilər?
8 Əgər şeypur aydın olmayan səs çıxararsa, döyüşə kim hazırlaşar?
9 Eyni tərzdə də əgər siz dilinizlə anlaşılan sözlər söyləməsəniz, dediyinizi
necə başa düşərlər? Siz havaya danışmış olursunuz!
10 Şübhəsiz, dünyada bir çox cürbəcür danışıqlar var və onlardan heç biri
mənasız deyil.
11 Amma söylənilən danışığın mənasını bilmirəmsə, mən danışan üçün
yadelli oluram, danışan da mənə yadelli olur.
12 Eləcə siz də ruhani ənamları səylə istədiyiniz üçün cəmiyyəti inkişaf
etdirən ənamlarda üstün olmağa çalışın.
13 Bu səbəbdən də naməlum dildə danışan öz dediklərini izah edə bilməsi
üçün dua etsin.
14 Çünki əgər mən naməlum dildə dua edirəmsə, ruhum dua edir, amma
şüurum bəhrəsiz qalır.
15 Bəs mən nə edim? Ruhən də, şüurlu surətdə də dua edəcəyəm, ruhən də,
şüurlu surətdə də ilahi oxuyacağam.
16 Təlim öyrənməmiş adamın vəziyyətini nəzərə al. Sən yalnız ruhən şükür
duası edirsənsə, o sənin şükranına necə «Amin!» desin? Axı sənin nə dediyini
başa düşmür.
17 Əlbəttə, sən yaxşı şükür edirsən, amma bu adam inkişaf edə bilməz.
18 Mən dillərdə hamınızdan çox danışdığım üçün Allaha şükür edirəm.
19 İmanlılar cəmiyyətində isə naməlum dildə minlərlə söz deməkdənsə
başqalarını öyrətmək üçün şüurlu surətdə beş kəlmə deməyi üstün tuturam.
20 Qardaşlar, əqlən uşaq olmayın. Pisliyə münasibətdə körpə olun, amma
əqlən yetkin olun.
21 *Qanunda yazılıb:

---

* **14:21** Yeş. 28:11-12

«Rəbb deyir:
“Bu xalqla yadellilərin ağzı ilə,
Başqalarının dilləri ilə danışacağam.
Amma onlar hətta o vaxt məni eşitmək istəməyəcəklər”».
22 Beləliklə, naməlum dillər iman edənlər üçün deyil, imansızlar üçün bir
əlamətdir. Peyğəmbərlik isə iman etməyənlər üçün deyil, imanlılar üçündür.
23 Əgər bütün cəmiyyət bir yerdə toplaşıb, hamı naməlum dillərdə danışmağa
başlayarsa və təlim öyrənməmiş adamlar yaxud iman etməyənlər oraya
girərlərsə, deməzlər ki, siz ağlınızı itirmisiniz?
24 Amma hamı peyğəmbərlik edirsə və oraya iman etməyən yaxud təlim
öyrənməmiş adam girirsə, o hamı tərəfindən inandırılacaq, hər sözlə özünü
araşdıracaq.
25 Ürəyindəki gizli fikirlər aşkara çıxacaq və o üzüstə yerə döşənib Allaha səcdə
edəcək və «Allah, həqiqətən, aranızdadır!» deyib nida edəcək.

Düzgün ibadət

26 Bəs onda nə deyək, ey qardaşlar? Toplaşanda hər birinizin bir ilahisi, bir
dərsi, bir nazil olan sözü, bir naməlum dildə sözü, bir izahı var. Qoy bunlar
hamısı bir-birinizin inkişafı üçün olsun.
27 Əgər kimsə naməlum dildə danışırsa, iki yaxud ən çox üç adam növbə ilə
danışsın, bir nəfər də izah etsin.
28 Əgər izah edən yoxdursa, naməlum dildə danışan cəmiyyətdə sussun,
yalnız özü ilə və Allahla danışsın.
29 İki ya üç peyğəmbər danışsın, başqaları isə onların dediklərini ayırd etsin.
30 Əgər oturanlardan birinə nazil olan söz gələrsə, ilk danışan sussun.
31 Çünki hamınız bir-birinizin ardınca peyğəmbərlik edə bilərsiniz ki,
hamınız təlim öyrənib ruhlanasınız.
32 Peyğəmbərlərin ruhları da peyğəmbərlərə tabe olur.
33 Çünki Allah qarışıqlıq deyil, sülh qaynağıdır. Müqəddəslərin bütün
cəmiyyətlərində belədir.
34 Qadınlar cəmiyyət toplantılarında sussun, çünki onlara danışmağa icazə
verilmir; onlar Qanunun da buyurduğu kimi tabe olsunlar.
35 Öyrənmək istədikləri bir şey varsa, evdə ərlərindən soruşsunlar. Çünki
qadına cəmiyyətdə danışmaq ayıbdır.
36 Məgər Allahın kəlamı siz Korinflilərdən qaynaqlandı, yoxsa yalnız sizə
çatdı?
37 Kim özünü peyğəmbər və ya ruhani hesab etsə, qoy bilsin ki, sizə
yazdıqlarım Rəbbin əmridir.
38 Kim buna əhəmiyyət verməsə, ona da əhəmiyyət verilməyəcək.
39 Beləliklə, qardaşlarım, peyğəmbərlik etməyi səylə istəyin və naməlum
dillərdə danışmağa da mane olmayın.
40 Amma qoy hər şey ədəblə və intizamla edilsin.

15

Məsihin dirilməsinin mühümlüyü

1 İndi, qardaşlar, sizə bəyan etdiyim və qəbul edib əsaslandığınız Müjdəni
yadınıza salmaq istəyirəm.
2 Əgər sizə bəyan etdiyim sözə bağlanmısınızsa, o Müjdə ilə də xilas olmaq-
dasınız, yoxsa əbəs yerə iman etmisiniz.

3 *Özümün də qəbul etdiyim bu ən əhəmiyyətli təlimi sizə çatdırdım:
Müqəddəs Yazılara uyğun olaraq, Məsih günahlarımız üçün öldü,
4 dəfn olundu və Müqəddəs Yazılara uyğun olaraq, üçüncü gün dirildi.
5 *O əvvəl Kefaya, sonra On İki şagirdə göründü.
6 Bundan sonra beş yüzdən çox bacı-qardaşa eyni anda göründü. Bu bacı-
qardaşlardan çoxu indi də yaşayır, bəziləri isə vəfat etmişdir.
7 *Məsih daha sonra Yaquba, sonra bütün həvarilərə göründü.
8 Hamıdan sonra isə vaxtından əvvəl doğulmuş bir uşağa bənzəyən mənə də
göründü.
9 *Çünki mən həvarilərin ən kiçiyiyəm və Allahın cəmiyyətini təqib etdiyim
üçün həvari adlanmağa layiq deyiləm.
10 Amma indi hər nəyəmsə, Allahın lütfü ilə eləyəm. Onun mənə göstərdiyi
lütf əbəs deyildi, çünki mən hamıdan çox zəhmət çəkdim. Əslində mən yox,
Allahın mənimlə birgə fəaliyyətdə olan lütfü bu zəhməti çəkdi.
11 Beləcə istər mən, istərsə də onlar bu cür vəz edirik; siz də belə iman
etmisiniz.

Ölülərin dirilməsi

12 Əgər Məsih haqqında vəz olunursa ki, O, ölülər arasından dirildi, sizlərdən
bəzisi ölülərin dirilməsinin olmadığını necə söyləyə bilər?
13 Əgər ölülərin dirilməsi yoxdursa, Məsih də dirilməyib.
14 Əgər Məsih dirilməyibsə, onda həm bizim vəzimiz puç, həm də sizin
imanınız puçdur.
15 Belə halda Allah barədə yalançı şahid olduğumuz da aşkara çıxacaq. Çünki
biz Allah barədə şəhadət etdik ki, O, Məsihi diriltdi. Amma ölülər dirilməzsə,
Allah Məsihi də diriltmədi.
16 Çünki əgər ölülər dirilməzsə, Məsih də dirilməyib.
17 Əgər Məsih dirilməyibsə, imanınız da əbəsdir, siz hələ günahlarınızın
içindəsiniz.
18 Onda Məsihdə vəfat edənlər əbədilik öldülər.
19 Əgər yalnız bu həyat üçün Məsihə ümid bağlamışıqsa, biz hamıdan yazığıq.
20 Əslində Məsih ölülər arasından, vəfat edənlərin ilki olaraq dirildi.
21 Ölüm bir insan vasitəsilə gəldiyinə görə ölülərin dirilməsi də bir İnsan
vasitəsilə gəlir.
22 Adəmdə hamı öldüyü kimi Məsihdə də hamı həyata qovuşacaq.
23 Hər biri öz növbəsi ilə – ilk növbədə Məsih, sonra Məsihin zühurunda
Məsihə məxsus olanlar həyata qovuşar.
24 Bundan sonra O hər başçını, hər hakimi və hər qüvvəni aradan götürüb
Padşahlığı Ata Allaha təslim edəcəyi zaman hər şey tamamlanacaq.
25 *Çünki Allah Onun bütün düşmənlərini ayaqlarının altına salanadək O,
padşahlıq etməlidir.
26 Aradan götürüləcək son düşmən isə ölümdür.
27 *Çünki Allah «hər şeyi Onun ayağının altına qoydu». Amma Məsihə hər
şey tabe oldu deyiləndə aydın olur ki, hər şeyi Ona tabe etdirən Allah buraya
daxil deyil.
28 Hər şey Oğula tabe olandan sonra Oğul Özü də Ona hər şeyi tabe etdirən
Ataya tabe olacaq ki, Allah hər şeydə hər şey olsun.

* **15:3** Zəb. 16:8-10; Yeş. 53:5-12; Mat. 12:40; Həv. 2:24-32 * **15:5** Mat. 28:16-17; Mark 16:14; Luka 24:34,36; Yəh. 20:19 * **15:7** Həv. 9:3-6 * **15:9** Həv. 8:3 * **15:25** Zəb. 110:1 * **15:27** Zəb. 8:6

29 Yoxsa ölülər uğrunda vəftiz olunanlar nə edəcək? Əgər ölülər heç vaxt
dirilməsə, insanlar ölülər uğrunda niyə vəftiz olunur?
30 Biz də nə üçün hər an təhlükələrə uğrayırıq?
31 Ey qardaşlar, Rəbbimiz Məsih İsada sizinlə etdiyim fəxrin haqqı üçün mən
hər gün ölümlə qarşılaşıram.
32 *Adi insanların bəslədiyi ümidlərlə Efesdə vəhşi heyvanlarla mübarizə
aparmağımın mənə xeyri nə idi? Əgər ölülər dirilməzsə, «qoy yeyib-içək, çünki
sabah öləcəyik!»
33 Aldanmayın:

«Pis adamlarla ünsiyyət yaxşı əxlaqı pozur».*
34 Ayılın, saleh olun, daha günaha batmayın. Axı bəzilərinizAllah barəsində
heç nə bilmir. Utanasınız deyə bunu yazıram.

Dirilmədən sonrakı bədən

35 Lakin bir nəfər belə deyə bilər: «Ölülər necə diriləcək? Onlar nə cür
bədənlə gələcəklər?»
36 Ey ağılsız insan! Sənin əkdiyin toxum ölməsə, həyata qovuşmaz!
37 Əkərkən hasil olacaq bədəni deyil, yalnız toxumu – bəlkə buğdanın ya
digər bitkinin toxumunu əkirsən.
38 Amma Allah o toxuma istədiyi quruluşu verir. O hər bir bitən toxuma
özünə məxsus quruluş verir.
39 Hər canlı məxluqun əti eyni deyil. İnsan əti başqa, heyvan əti başqa, quş
əti başqa, balıq əti başqadır.
40 Səma cisimləri var, dünya cisimləri də var. Amma səmavi olanların
ehtişamı başqa, dünyəvi olanların da başqadır.
41 Günəşin ehtişamı başqa, ayın ehtişamı başqa, ulduzların ehtişamı başqadır.
Ulduz da digər ulduzdan ehtişamına görə fərqlənir.
42 Ölülərin dirilməsi də belədir. Əkilən toxum çürüyər, ondan əmələ gəlib
dirilən bədən çürüməz;
43 əkilən toxum hörmətsiz, dirilən bədən izzətlidir; əkilən toxum zəif, dirilən
bədən qüvvətlidir;
44 əkilən toxum təbii, dirilən bədən ruhanidir. Təbii bədən varsa, ruhani
bədən də var.
45 *Necə ki yazılıb: ilk insan Adəm «canlı bir varlıq oldu». Sonuncu Adəm
isə həyat verən ruh oldu.
46 Amma ilkin ruhani deyil, təbii bədəndir. Ruhani isə sonra gəlir.
47 İlk insan yerin torpağından, ikinci İnsan göydən yarandı.†
48 Torpaqdan yaranan adam necədirsə, torpaqdan yarananlar da elədir;
səmavi Adam necədirsə, səmavilər də elədir.
49 Biz torpaqdan yarananın surətini necə gəzdiririksə, səmavi Olanın
surətini də elə gəzdirəcəyik.
50 Ey qardaşlar, bunu demək istəyirəm ki, ət və qan Allahın Padşahlığını irs
olaraq ala bilməz, eləcə də çürüyən bədən çürüməzliyi irs olaraq almaz.
51 *Baxın sizə bir sirr açmaq istəyirəm: hamımız vəfat etməyəcəyik,
52 amma son şeypur çalınanda bir andaca, bir göz qırpımındaca hamımız
dəyişiləcəyik. Çünki şeypur çalınacaq, ölülər çürüməzliklə diriləcək, bizsə
dəyişiləcəyik.

---

* **15:32** Yeş. 22:13 * **15:33** Bu sitat yunan dramaturqu Menandrın «Tais» komediyasındandır.
* **15:45** Yar. 2:7 † **15:47** *Torpağından, ikinci İnsan göydən yarandı* – bəzi əlyazmalarda *torpağından yarandı, ikinci İnsan göydən yaranan Rəbdir.* * **15:51** 1Sal. 4:15-17

53 Çünki bu çürüyən bədən çürüməzliyə, bu ölümə düçar olan bədən ölməzliyə
bürünməlidir.
54 *Çürüyən bədən çürüməzliyə və ölümə düçar olan bədən ölməzliyə
büründükdə
«Ölüm yox edildi,
Onun üzərində qələbə çalındı!»
deyə yazılmış söz yerinə yetəcək.
55 *«Ey ölüm, qələbən hanı?
Ey ölüm, neştərin hanı?»‡
56 Ölümün neştəri günahdır, günah isə gücünü Qanundan alır.
57 Rəbbimiz İsa Məsih vasitəsilə bizə qələbə bəxş edən Allaha şükür olsun!
58 Beləliklə, ey sevimli qardaşlarım, Rəbdə çəkdiyiniz zəhmətin boşa
çıxmayacağını bilərək möhkəm durun, sarsılmayın, hər zaman Rəbbin işində
səylə çalışın.

16

İanələr haqqında

1 *İndi isə müqəddəslər* üçün ianələr yığmağa gəlincə, Qalatiya
cəmiyyətlərinə necə buyurmuşamsa, siz də elə edin.
2 Hər həftənin birinci günü† hamınız qazancınıza görə müəyyən miqdarda
pul ayırıb saxlayın ki, mən yanınıza gələndə ianə yığmağa ehtiyac qalmasın.
3 Oraya çatanda ianələrinizi Yerusəlimə çatdırmaq üçün seçdiyiniz adamları
məktublarla göndərəcəyəm.
4 Əgər mənə də getmək məsləhət olsa, onlar mənimlə gedər.

Paulun səyahət niyyətləri

5 *Mən Makedoniyadan keçəndən sonra yanınıza gələcəyəm, çünki Make-
doniyadan keçmək niyyətindəyəm.
6 Bəlkə də yanınızda bir az qalacağam, hətta qışı da keçirəcəyəm ki, siz məni
gedəcəyim yerlərə yola salasınız.
7 Çünki mən sizinlə ötəri görüşmək istəmirəm. Rəbbin izni ilə yanınızda bir
müddət qalmağa ümid edirəm.
8 * *Efesdə isə Əllinci Gün bayramınadək‡ qalacağam.
9 Çünki mənə fəal iş üçün geniş qapı açılıb. Mənə qarşı çıxanlar da çoxdur.
10 *Timotey nə vaxt yanınıza gəlsə, aranızda olanda onun heç bir şeydən
qorxmamasına diqqət yetirin, çünki o da mənim kimi Rəbbin işini görür.
11 Bu səbəbə görə də qoy heç kim ona xor baxmasın. Fəqət onu əmin-arxayın
yola salın ki, o yanıma gələ bilsin. Çünki mən qardaşlarla birgə onu gözləyirəm.
12 Apollo qardaşa gəlincə, mən ondan çox xahiş etdim ki, qardaşlarla birgə
yanınıza getsin, amma o indi heç bir vasitə ilə getmək istəmir. Ona münasib
olan vaxt gedəcək.

Son xahişlər

13 Ayıq olun, imanda sabit durun, mərd və möhkəm olun.

---

* **15:54** Yeş. 25:8 * **15:55** Huşə 13:14 ‡ **15:55** *Ey ölüm, qələbən hanı? Ey ölüm, neştərin hanı?* – bəzi əlyazmalarda *Ey ölüm, neştərin hanı? Ey ölülər diyarı, qələbən hanı?* * **16:1** Rom. 15:25-26 * **16:1** *Müqəddəslər* – yəni Yerusəlimdə yaşayan, İsaya inanan yoxsul Yəhudilər. † **16:2** *Həftənin birinci günü* – yəni bazar günü. * **16:5** Həv. 19:21 * **16:8** Lev. 23:15-21; Qanun. 16:9-11 * **16:8** Həv. 19:8-10 ‡ **16:8** *Əllinci Gün bayramı* – yunan mətnində *pentikosti* sözü olub Pasxa bayramından sonra əllinci gün qeyd edilir. Bax Həv. 2:1. * **16:10** 1Kor. 4:17

14 Qoy etdiyiniz hər bir əməl məhəbbətlə olsun.
15 *Qardaşlar, sizdən bir xahişim var. Siz Stefananın ailəsini tanıyırsınız və
bilirsiniz ki, onlar Axayyanın ilk imanlılarıdır. Onlar özlərini müqəddəslərin
xidmətinə həsr etmişlər.
16 Siz də belə adamlara və onlarla birlikdə çalışan və zəhmət çəkən hər kəsə
tabe olun.
17 Stefana, Fortunat və Axaikin gəlməsinə sevinirəm, çünki onlar gələndə
sizin üçün darıxmağımı unutdum.
18 Onlar sizin kimi mənim də ruhumu təzələdilər. Belələrinin qədrini bilin.

Salam göndərmə

19 *Sizi Asiya vilayətinin cəmiyyətləri salamlayır.
Akila və Priskila öz evlərində toplaşan cəmiyyətlə birlikdə Rəbbin ismi ilə
sizə çoxlu salam göndərirlər.
20 Bütün bacı-qardaşlar sizə salam göndərir. Bir-birinizi müqəddəs öpüşlə
salamlayın.
21 Mən Paul bu salamı öz əlimlə yazıram.
22 Rəbbi sevməyənə lənət olsun. Marana ta!§
23 Rəbbimiz İsanın lütfü sizə yar olsun!
24 Mənim məhəbbətim Məsih İsada olan hamınızla olsun!

* **16:15** 1Kor. 1:16 * **16:19** Həv. 18:2-3 § **16:22** *Marana ta* – arami dilində *Rəbbimiz, gəl!*

PAULUN KORİNFLİLƏRƏ İKİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

Paulun *«Korinflilərə İkinci Məktubu»* onun Korinf imanlılar cəmiyyəti ilə çətin münasibətlərdə olduğu vaxt yazılıb. Cəmiyyətin bəzi üzvləri Paula qarşı ciddi ittihamlar irəli sürürdü, amma o, səmimi qəlbdən barışmağa can atır, bu sərt münasibətlər tövbə və barışıqla nəticələnəndə isə sevincini büruzə verirdi. Sonra o, cəmiyyətdən xahiş etdi ki, Yəhudeyadakı imanlılara maddi yardım göstərsinlər. Son fəsillərdə Paul öz həvari xidmətini müdafiə edir, çünki Korinfdə bir neçə adam özlərinin həqiqi həvari olduqlarını bildirərək Paulu saxta həvari olmaqda ittiham edirdilər.

Kitabın məzmunu:

1:1-11 Giriş
1:12–7:16 Paul və Korinfdəki cəmiyyət
8:1–9:15 Yəhudeya cəmiyyəti üçün ianələr
10:1–12:21 Paulun müdafiəsi
13:1-13 Tövsiyə və salamlar

1 *Allahın iradəsi ilə Məsih İsanın həvarisi mən Paul və Timotey qardaşdan
Allahın Korinfdə olan cəmiyyətinə və bütün Axayyadakı müqəddəslərə salam!
2 Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən sizə lütf və sülh olsun!

Təsəlli mənbəyi olan Allah

3 Rəbbimiz İsa Məsihin Allahına – Atasına alqış olsun! O, rəhmli Ata və hər
cür təsəlli verən Allahdır.
4 Çəkdiyimiz hər bir əziyyətdə O bizə təsəlli verir ki, biz də Allahdan
aldığımız təsəlli ilə hər cür əziyyət çəkənlərə təsəlli verə bilək.
5 Çünki Məsihin əzablarını necə böyük həcmdə çəkiriksə, Məsih vasitəsilə o
cür böyük təsəlli də tapırıq.
6 Əziyyət çəkiriksə, bu sizə təsəlli və xilas gətirir. Təsəlli tapırıqsa, bu da bizim
kimi çəkdiyiniz əzablara dözəsiniz deyə sizə güc verən bir təsəlli almanız
üçündür.
7 Sizinlə bağlı ümidimiz sarsılmaz. Çünki əzablarımıza şərik olduğunuz kimi
təsəllimizə də şərik olduğunuzu bilirik.

8 *Ey qardaşlar, Asiya vilayətində çəkdiyimiz əziyyətlərdən bixəbər ol-
mağınızı istəmirəm. Gücümüzdən daha artıq bir yük altında qaldıq. Hətta
yaşamaqdan belə, ümidimizi kəsmişdik.
9 Daxilən hiss etdik ki, ölümə məhkum olmuşuq. Amma bu özümüzə deyil,
ölüləri dirildən Allaha güvənməyimiz üçün başımıza gəldi.
10 Allah bizi belə bir böyük ölüm təhlükəsindən qurtardı və qurtarmaqda
davam edəcək. Ümidimizi Ona bağlamışıq
11 və siz də dualarınızla bizə kömək etdikcə bizi yenə qurtaracaq. Belə ki
bir çox insanın etdiyi dua nəticəsində bizə verdiyi ənamdan ötrü qoy çoxları
bizim üçün Allaha şükür etsin.

Paulun gecikən səyahəti

* **1:1** Həv. 18:1 * **1:8** 1Kor. 15:32

12 Vicdanımız da şahiddir ki, dünyaya, xüsusən sizə görə bəşəri müdrikliklə
deyil, Allahın lütfü ilə, Allahdan gələn səxavət* və səmimiyyətlə həyat
sürmüşük. Biz buna görə fəxr edirik.
13-14 Biz elə bir şey yazmırıq ki, siz oxuyub başa düşə bilməyəsiniz. Hələlik
bizi bir az başa düşmüsünüz. Rəbbimiz İsa Məsihin günündə bizim fəxrimiz
siz olduğunuz kimi sizin də fəxriniz biz olacağıq. Ümidvaram ki, bunu tamam
başa düşəcəksiniz.
15 *Buna əmin olub əvvəlcə yanınıza gəlmək niyyətində idim ki, ikiqat xeyir†
tapasınız.
16 Həm Makedoniyaya gedəndə, həm də Makedoniyadan qayıdanda
yanınıza gəlmək niyyətində oldum. Bundan sonra siz məni Yəhudeyaya
yola salmalı idiniz.
17 Bu niyyətdə olanda görəsən qərarsız idimmi? Ya da niyyətlərim cismani
təbiətimdən doğur ki, gah «bəli, bəli», gah da «xeyr, xeyr» deyim?
18 Allahın sədaqətinə and olsun ki, sizə çatdırdığımız xəbər gah «bəli», gah da
«xeyr» deyil.
19 *Sila və Timoteylə birlikdə sizə vəz etdiyimiz Allahın Oğlu İsa Məsih həm
«bəli», həm də «xeyr» deyil. Onda yalnız «bəli» var.
20 Çünki Allahın bütün vədləri İsa Məsihdə «bəli»dir. Buna görə Allahın izzəti
üçün Məsih vasitəsilə «Amin» deyirik.
21 Bizi sizlərlə birlikdə Məsihə möhkəm bağlayan və bizi məsh edən Allahdır.
22 O bizi möhürlədi və Ruhunu qəlbimizdə girov qoydu.
23 Allah şahidimdir, canıma and olsun ki, indiyədək sizə qıymadığım üçün
Korinfə gəlmədim.
24 İmanınıza ağalıq etmək istəmirik, sevinməniz üçün sizinlə birgə çalışırıq.
Çünki imanda dönməz dayanmısınız.

2

1 Mən sizi kədərləndirməmək üçün qərara aldım ki, yenə yanınıza gəlməyim.
2 Çünki sizi kədərləndirsəm, kədərləndirdiyim sizlərdən başqa məni kim
şadlandıracaq?
3 Bunu yazmışdım ki, gəldiyim zaman məni sevindirəsi insanlar
kədərləndirməsin. Hamınıza inanıram ki, mənim sevincim hər birinizin
sevincidir.
4 Kədərləndirmək üçün deyil, sizə bəslədiyim hədsiz məhəbbəti dərk
edəsiniz deyə sizə böyük əziyyət, ürək ağrısı və göz yaşları içində yazdım.

Günahkarı bağışlamaq

5 Əgər kimsə kədər gətiribsə, şişirtmədən deyim ki, mənə deyil, haradasa
hamınıza kədər gətirib.
6 Beləsinə ictimaiyyətin verdiyi bu cəza bəsdir.
7 Hədsiz kədərə qərq olmasın deyə yaxşı olar ki, o insanı indi bağışlayasınız
və təsəlli verəsiniz.
8 Buna görə sizdən xahiş edirəm ki, yenidən ona məhəbbət göstərin.
9 Bunu da sizə yazdım ki, hər vəziyyətdə sizin itaətli olmağınızı yoxlayım.
10 Kimi bağışlasanız, mən də bağışlayaram. Əgər mən bir şeyi bağışlamışamsa,
Məsihin hüzurunda sizin xeyriniz üçün bağışlamışam ki,

---

* **1:12** *Səxavət* – bəzi əlyazmalarda *müqəddəslik.* * **1:15** Həv. 19:21 † **1:15** *Xeyir* – bəzi əlyazmalarda *sevinc.* * **1:19** Həv. 18:5

11 Şeytan bizdən mənfəət qazanmasın. Çünki onun niyyətlərindən xəbərsiz deyilik.

Yeni Əhdin xidmətçiləri

12 *Məsihin Müjdəsini yaymaq məqsədi ilə Troasa gələndə Rəbdən mənim üçün bir qapı açıldı.
13 Amma qardaşım Titi orada tapmayanda ürəyim narahat oldu. Ona görə oradakılarla xudahafizləşib Makedoniyaya gəldim.
14 Bizi həmişə Məsihin zəfər təntənəsində addımladan, Onu tanımaqdan yaranan ətri bizim vasitəmizlə hər tərəfə yayan Allaha şükür olsun!
15 Çünki biz həm xilas, həm də həlak olanlar arasında Allaha xoş olan Məsih ətriyik.
16 Həlak olanlar üçün ölümə aparan ölüm qoxusu, xilas olanlar üçünsə həyata aparan həyat ətriyik. Belə bir iş üçün kim yararlıdır?
17 Axı biz çoxları kimi Allah kəlamının alverçiləri deyilik; əksinə, Allah tərəfindən göndərilib Allahın hüzurunda, Məsihdə olaraq səmimi qəlbdən danışırıq.

3

1 Özümüz barədə yenə zəmanət veririkmi? Yoxsa bəziləri kimi sizə yazılan və yaxud sizin yazdığınız zəmanət məktublarına ehtiyacımız var?
2 Bütün insanların tanıdığı, oxuduğu, ürəklərimizə yazılmış məktubumuz sizsiniz.
3 *Xidmətimizin nəticəsi olan bir Məsih məktubu olduğunuz aydın görünür; bu məktub mürəkkəblə yox, var olan Allahın Ruhu ilə daş lövhələrə deyil, ət ürəklərə yazılıb.
4 Məsih sayəsində Allah hüzurunda belə etibarımız var.
5 Özümüzdən yaranan qabiliyyətimiz yoxdur və bunu iddia da edə bilmərik. Bizə qabiliyyət verən Allahdır.
6 *O bizi Yeni Əhdin xidmətçiləri olmaq üçün qabiliyyətli etdi. Bu Yeni Əhd yazılı Qanuna deyil, Ruha əsaslanır. Çünki yazılı Qanun öldürür, Ruh isə həyat verir.

Yeni Əhdin əhtişamı

7 *Ölümlə nəticələnən xidmət, yəni daş lövhələr üzərində həkk olunan yazılı Qanun elə əhtişamla gəldi ki, Musanın üzündən parlayan əhtişam ötəri olduğu halda İsrail övladları onun üzünə baxa bilmirdilər.
8 Onda Ruha əsaslanan xidmət daha da əhtişamlı olmazmı?
9 Əgər insanı məhkum edən xidmətin əhtişamı varsa, salehlik qazandıran xidmətin əhtişamı nə qədər çoxdur.
10 Çünki əvvəllər əhtişamlı olanın indi həsdiz əhtişamı olanla müqayisədə əhtişamı yoxdur.
11 Əgər ötəri olan əhtişamla gəldisə, daimi olanın əhtişamı daha da böyükdür.
12 Belə bir ümidə sahib olduğumuz üçün böyük cəsarətlə danışa bilərik.
13 *İsrail övladları onun üzündəki ötəri əhtişamın keçib-getməsinə baxmasın deyə üzünə niqab çəkən Musa kimi deyilik.
14 İsrail övladları fikirlərində inadkar oldu. Bu günə qədər Köhnə Əhd oxunarkən onları eyni niqab qapayır, açılmır, çünki bu yalnız Məsih vasitəsilə götürülür.

---

* **2:12** Həv. 20:1 * **3:3** Çıx. 24:12; Yer. 31:33; Yez. 11:19-20; 36:26 * **3:6** Yer. 31:31 * **3:7** Çıx. 34:29-30 * **3:13** Çıx. 34:33

15 Hətta bu günə qədər Musanın Yazıları nə vaxt oxunursa, onların
ürəklərini bir niqab qapayır.
16 Amma kim Rəbbə tərəf dönürsə, o vaxt niqab aradan qaldırılır.
17 Rəbb Ruhdur, Rəbbin Ruhu haradadırsa, azadlıq da oradadır.
18 Biz hamımız niqabsız üzdə Rəbbin ehtişamını əks etdirərək Rəbbin
surətinə dəyişilirik. Ruh olan Rəbdən yaranan bu ehtişam get-gedə bizdə
görünməyə başlayır.

4

Müjdə yaymaqda sədaqət

1 Beləliklə, bizə verilən mərhəmətlə bu xidmətə təyin olunduğumuz üçün
ümidimizi itirmirik.
2 Xəcalət gətirən gizli yolları rədd etmişik. Hiylə işlətmirik, Allahın sözünü
təhrif etmirik, amma həqiqəti açıq elan etməklə Allahın önündə, hər insanın
vicdanı qarşısında özümüz barədə zəmanət veririk.
3 Əgər yaydığımız Müjdə qapalıdırsa, yalnız həlak olanlar üçün qapalıdır.
4 Onları bu dövrün allahı* korazehin etdi ki, Allahın surəti olan Məsihin
ehtişamlı Müjdəsinin işığı imansızların üzərinə doğmasın.
5 Biz özümüzü yox, İsa Məsihi Rəbb olaraq vəz edirik. Özümüzü isə İsa
naminə qullarınız olaraq təqdim edirik.
6 *Çünki «zülmətdən işıq parlayacaq» deyən Allah ürəyimizə nur saçdı ki, İsa
Məsihin üzündən saçan Öz ehtişamını tanımağımızdan doğan nuru bizə versin.
7 Üstün qüvvənin bizdən yaranmadığı, Allaha aid olduğu bilinsin deyə bu
xəzinəni saxsı qablarda† saxlayırıq.
8 Hər tərəfdən əziyyət çəkirik, amma əzilmirik. Çaşqınlıq içindəyik, lakin
çarəsiz deyilik.
9 Təqib olunuruq, amma tərk edilmirik. Yıxıdılırıq, amma yox olmuruq.
10 İsanın ölümünü bədənimizdə həmişə daşıyırıq ki, Onun həyatı
bədənimizdə aydın görünsün.
11 Çünki İsanın həyatı fani cismimizdə aydın görünsün deyə biz yaşaya-yaşaya
İsa üçün həmişə ölümə təslim edilirik.
12 Beləliklə, ölüm bizdə, həyat isə sizdə fəaliyyət göstərir.
13 *«İman etdim, buna görə danışdım»
deyə yazıldığı üçün eyni iman ruhuna sahib olaraq biz də iman edir və buna
görə danışırıq.
14 Çünki bilirik ki, Rəbb İsanı dirildən Allah bizi də İsa ilə birlikdə dirildib
sizinlə birgə Öz hüzuruna çıxaracaq.
15 Bütün bunlar sizə görədir. Belə ki Allahın lütfü çoxalıb daha çox insana
ehsan olunsun və Onun izzəti üçün daha çox şükür edilsin.

Səmavi evimiz

16 Buna görə biz ümidimizi itirmirik. Zahirimiz get-gedə xarab olsa da,
daxilimiz gündən-günə təzələnir.
17 Çünki müvəqqəti, yüngül əziyyətlərimiz bizə heç bir şeylə müqayisə
edilməz dərəcədə böyük və əbədi izzət qazandırır.
18 Gözlərimizi görünən şeylərə deyil, görünməyən şeylərə dikirik. Çünki
görünənlər gəldi-gedər, görünməyənlərsə əbədidir.

* **4:4** *Bu dövrün allahı* – yəni Şeytan. * **4:6** Yar. 1:3 † **4:7** *Saxsı qablarda* – yəni fani bədənlərimizdə.
* **4:13** Zəb. 116:10

5

1 Bilirik ki, sığındığımız bu dünyəvi çadır* dağılarsa, göylərdə Allahın bizə
verdiyi binamız, əllə tikilməyən əbədi bir evimiz var.
2 İndi isə səmavi məskənimiz üstümüzü örtsün deyə həsrət çəkərək inləyirik.
3 Soyunuruqsa da,† lüt-üryan qalmarıq.
4 Bu dünyəvi çadırda ikən hamımız ağır yük altında inləyirik. Çünki soyun-
mamızı deyil, üstümüzün örtülməsini istəyirik ki, həyat fani şeyləri yeyib-
udsun.
5 Bizi məhz bunun üçün hazırlaşdıran Allahdır. O, Ruhunu bizə girov verdi.
6 Buna görə həmişə arxayınlığımız var, həm də bilirik ki, bu bədəndə
məskunlaşdıqca Rəbdən uzağıq.
7 Gözlə görünənə deyil, imana görə həyat sürürük.
8 Əlbəttə, arxayınlığımız var və bu bədəndən uzaqlaşıb Rəbbimizin yanında
məskunlaşmağı üstün tuturuq.
9 Buna görə bədəndə məskun və yaxud bədəndən uzaq olmağımıza baxma-
yaraq, məqsədimiz Rəbbi razı salmaqdır.
10 *Çünki hər birimiz bu bədəndə olanda etdiyimiz əməllər pis də olsa, yaxşı
da olsa, onların əvəzini almaq üçün Məsihin hökm kürsüsü önünə çıxmalıyıq.

Barışdırma xidməti

11 Demək, Rəbdən qorxmanın nə olduğunu anladığımız üçün insanları
inandırmağa çalışırıq. Allaha bizim kim olduğumuz aşkardır və ümidvaram ki,
sizin vicdanınıza da aşkardır.
12 Sizə özümüz barədə yenə zəmanət vermək istəmirik, amma ürəkləri ilə
deyil, zahiri görünüşləri ilə öyünənlərə cavab verə biləsiniz deyə bizimlə fəxr
etməniz üçün sizə imkan yaradırıq.
13 Əgər ağlımızı itirmişiksə, bu, Allah üçündür, yox, əgər ağlımız
başımızdadırsa, bu sizin üçündür.
14 Bizi məcbur edən Məsihin məhəbbətidir və bu qənaətə gəlmişik ki, bir
Nəfər hamı üçün öldüyünə görə hamı öldü.
15 Bəli, O hər kəs uğrunda öldü ki, qoy yaşayanlar artıq özləri üçün deyil, onlar
uğrunda Ölüb-Dirilən üçün yaşasınlar.
16 Bunun nəticəsində də biz artıq heç kimi bəşəri nöqteyi-nəzərdən tanımırıq.
Nə vaxtsa Məsihi bəşəri nöqteyi-nəzərdən tanısaq da, indi Onu elə tanımırıq.
17 Deməli, kim Məsihdədirsə, yeni yaradılışdır, köhnə şeylər keçib-getdi, təzə
şeylər gəldi.
18 Bunların hamısı Allahdandır. O, Məsih vasitəsilə bizi Özü ilə barışdırdı və
bizə barışdırma xidmətini verdi.
19 Belə ki Allah insanların təqsirlərini onların əleyhinə qoymayaraq
dünyanı Məsihdə Özü ilə barışdırmaqda idi. Barışdırma sözünü də bizə əmanət
etdi.
20 Beləliklə, biz Məsihin nümayəndələriyik, sanki Allah bizim vasitəmizlə
rica edir. Məsihin adı ilə yalvarırıq ki, Allahla barışın.
21 Günahla əlaqəsi olmayan Məsihi Allah bizim uğrumuzda günah qurbanı
verdi ki, biz Onda Allahın salehliyinə nail olaq.

---

* **5:1** *Dünyəvi çadır* – yəni cismimiz. † **5:3** *Soyunuruqsa da* – bəzi əlyazmalarda *Bu məskən üstümüzü örtsə.* * **5:10** Rom. 14:10

6

1 Buna görə Allahla birgə işləyən bizlər rica edirik ki, Onun lütfünü boş yerə
qəbul etməyəsiniz.
2 *Çünki O deyir:
«Münasib vaxtda səni eşitdim,
Xilas günü sənə kömək etdim».
Budur, indi münasib vaxt, budur, indi xilas günü.

Paul dara düşəndə

3 Xidmətimiz etibardan düşməsin deyə heç kimi büdrədən bir şey etmirik.
4 *Əksinə, Allahın xidmətçisi olaraq hər şeydə özümüz barədə zəmanət
veririk; hədsiz dözümdə, əziyyətlərdə, ehtiyaclarda, sıxıntılarda,
5 döyüləndə, həbslərdə, qarışıqlıqlarda, zəhmətdə, yuxusuz qalanda,
aclıqlarda,
6 pak yaşayanda, bilikdə, səbirdə, xeyirxahlıqda, Müqəddəs Ruhda, riyasız
məhəbbətdə,
7 həqiqəti elan edəndə, Allahın qüvvəsində, həm sağ, həm də sol əllərimizdə
salehlik silahları ilə,
8 gah ucalıb gah alçalaraq təhqir olunanda, tərifləndə özümüz özümüzə
zamin dururuq. Bizi yalançı sayırlar, amma biz doğruçuyuq.
9 Sanki naməlumuq, amma tanınırıq. Elə bil ölümün ağzındayıq, amma hələ
yaşayırıq. Elə bil cəza çəkirik, amma öldürülmürük.
10 Sanki kədər içindəyik, əslində həmişə sevinirik. Yoxsul sayılırıq, amma
çoxlarını varlandırırıq. Elə bil heç nəyimiz yoxdur, amma hər şeyə sahibik.
11 Ey Korinflilər, sizinlə açıq danışırıq, sizə ürəyimizi açmışıq.
12 Bizimlə yaxın münasibətinizə mane olan biz deyilik, bu maneə sizin daxili
hisslərinizdədir.
13 Buna cavab olaraq, sizə övladlarım kimi deyirəm: siz də ürəyinizi açın.

Allahın məbədi

14 İmansızlarla eyni boyunduruğa girməyin. Çünki salehliklə qanunsuzluğun
nə şərikliyi var? İşıqla qaranlığın ortaq nəyi var?
15 Məsihlə Belialın* nə uyğunluğu var? Yaxud imanlı ilə imansızın ümumi
nəyi var?
16 *Allahın məbədi ilə bütlərin sazişi ola bilərmi? Çünki biz var olan Allahın
məbədiyik. Belə ki Allah demişdi:
«Mən aralarında yaşayıb-dolanacağam,
Onların Allahı olacağam,
Onlar da Mənim xalqım olacaq».
17 *Ona görə «aralarından çıxıb ayrılın»
Rəbb belə deyir,
«Murdar şeylərə toxunmayın»;
«Mən də sizi qəbul edəcəyəm».
18 *«Mən sizə Ata olacağam,
Siz də Mənə oğullar və qızlar olacaqsınız»
Külli-İxtiyar Rəbb belə deyir.

---

* **6:2** Yeş. 49:8 * **6:4** Həv. 16:23 * **6:15** *Belial* – yəni Şeytan. * **6:16** Lev. 26:12; Yez. 37:27; 1Kor. 3:16; 6:19; Vəhy 21:3 * **6:17** Yeş. 52:11; Yez. 20:34,41 * **6:18** 2Şam. 7:14; 1Saln. 17:13; Yeş. 43:5-7; Yer. 31:9

7

1 Sevimlilər, bu vədlərə malik olduğumuza görə Allahdan qorxub kamil müqəddəsliyə çataraq bizi cisimdə və ruhda murdarlayan hər şeydən özümüzü təmizləyək.

Paulun sevinci

2 Ürəyinizdə bizim üçün yer ayırın. Biz heç kimə haqsızlıq etməmişik, heç kimə zərər verməmişik, heç kimi istismar etməmişik.
3 Sözlərimlə sizi məhkum etmək istəmirəm, çünki əvvəlcədən dediyim kimi ürəyimizdə elə bir yeriniz var ki, ölsək də, yaşasaq da sizinlə bir olacağıq.
4 Sizə çox etibar edirəm, sizinlə çox fəxr edirəm. Nə cür əziyyət çəksək belə, təsəllim bol, sevincim hədsizdir.
5 *Makedoniyaya gələndə də cismən dinclik tapmadıq. Hər tərəfdən əziyyət çəkirdik. Bayırda çəkişmələr, daxildə qorxular var idi.
6 Lakin məzlumlara təsəlli verən Allah Titin gəlişi ilə bizə təsəlli verdi.
7 Ancaq Titin gəlişindən deyil, sizin ona verdiyiniz təsəllidən də təsəlli aldıq. Çünki Tit dedi ki, siz məndən ötrü darıxır, dərd və qeyrət çəkirsiniz. Buna görə sevincim daha da artdı.
8 Məktubumla sizi kədərləndirdimsə də, buna görə peşman deyiləm. Əslində məktubumla sizi bir anlıq da olsa kədərləndirdiyim üçün peşman olmuşdum.
9 Amma indi kədərinizə görə yox, bu kədər hissinin sizin tövbə etmənizə səbəb olduğu üçün sevinirəm. Allah istəyən tərzdə kədərləndiniz, buna görə də bizdən heç bir şeydə ziyan görmədiniz.
10 Allah istəyən tərzdə olan kədər insanda tövbə yaradıb onu xilasa aparır və bunda peşmançılıq yoxdur. Dünyanın kədəri isə ölüm yaradır.
11 Baxın Allah istəyən tərzdə çəkdiyiniz bu kədər sizdə nə qədər böyük cəhd, təmizə çıxmaq arzusu, qəzəb, qorxu, həsrət, qeyrət, ədalətpərvərlik yaratdı. Bu işdə hər cəhətdən saf olduğunuz barədə zəmanət verdiniz.
12 Sizə o məktubu yazanda haqsızlıq edənə yaxud haqsızlığa məruz qalana görə yazmadım. Bizim üçün etdiyiniz cəhdi Allah önündə aydın görməniz üçün yazdım.
13 Bütün bunlardan təsəlli alırıq.
Buna əlavə olaraq Titin sevinci bizi daha da sevindirdi. Hamınız onun ruhunu təzələdiniz.
14 Mən onun qarşısında sizinlə fəxr etmişdim, siz də məni utandırmadınız. Sizə dediyimiz hər şey necə doğru idisə, Titin qarşısında sizinlə fəxr etməyimiz də doğru çıxdı.
15 Hamınızın itaətli olduğunuzu, onu necə qorxu və lərzə ilə qəbul etdiyinizi yada saldıqca sizə olan sevgisi daha da artır.
16 Sizə hər işdə etibar edə bildiyim üçün sevinirəm.

8

Səxavətli olmaq

1 *Qardaşlar, sizə bildirmək istəyirik ki, Makedoniyadakı cəmiyyətlərə verilən Allahın lütfü nə etdi:
2 onlar böyük əziyyətlərlə sınananda coşğun sevincləri hədsiz yoxsul olduqları halda zəngin səxavət göstərmələri ilə aşıb-daşdı.
3 Mən şahidəm ki, onlar bunu bacardıqları qədər, hətta artıqlaması ilə, könüllü surətdə etdilər.

* **7:5** 2Kor. 2:12-13 * **8:1** Rom. 15:26

4 Bizə yalvara-yalvara müqəddəslərə yardım işinə şərik olmaq lütfünə nail
olmaq istədilər.
5 Bu, gözlədiyimizdən də artıq oldu, çünki onlar özlərini əvvəlcə Rəbbə,
sonra Allahın iradəsi ilə bizə həsr etdilər.
6 Ona görə Titdən xahiş etdik ki, onun başladığı bu xeyriyyə işini sizin
aranızda başa çatdırsın.
7 Sizsə hər şeydə – imanda, sözdə, bilikdə, hər cür cəhddə, sizə göstərdiyimiz
məhəbbətdə* zəngin olduğunuz kimi bu xeyriyyəçilikdə də zəngin olun.
8 Mən bunları əmr edərək demirəm, lakin başqalarının cəhdi ilə müqayisədə
sizin məhəbbətinizin həqiqiliyini sınaqdan keçirərək deyirəm.
9 Rəbbimiz İsa Məsihin lütfündən xəbərdarsınız: siz Onun yoxsulluğu va-
sitəsilə varlı olasınız deyə Özü varlı olduğu halda sizin uğrunuzda yoxsullaşdı.
10 Bu barədə sizə məsləhət verirəm. Siz keçən il bu işi nəinki gördünüz, hətta
təşəbbüskarı oldunuz. Öz xeyriniz üçün
11 indi bu işi başa çatdırın. Buna həvəsiniz necə idisə, imkan daxilində bunu
elə də başa çatdırın.
12 Çünki insanın həvəsi varsa, verdiyi yardım imkanı çatmadığı qədər yox,
imkanına görə məqbul sayılır.
13 *Sizi əziyyətə salıb başqalarına rahatlıq vermək deyil, bərabərlik istəyirik.
14 İndi sizin əlavə vəsaitiniz qoy onların ehtiyaclarını ödəsin ki, lazım olanda
onların vəsaiti də sizin ehtiyacınızı ödəsin. Beləcə qoy bərabərlik olsun.
15 Necə ki yazılıb: «Çox yığanın artığı, az yığanın əskiyi olmadı».

Tit Korinfə göndərilir

16 Titin ürəyində sizin üçün eyni cəhdi oyadan Allaha şükür olsun!
17 Çünki Tit bizim xahişimizi qəbul etməklə kifayətlənmədi, böyük cəhd
göstərərək könüllü surətdə sizin yanınıza gəlir.
18 Müjdəni yaydığına görə bütün cəmiyyətlərdə tərifl ənən bir qardaşı da
onunla birgə yanınıza göndəririk.
19 Həmçinin o, Rəbbi izzətləndirmək və yardım etməyə həvəsli olduğumuzu
göstərmək üçün apardığımız bu xeyriyyə işində yol yoldaşımız olmaq məqsədi
ilə cəmiyyətlər tərəfindən seçildi.
20 Bu bol olan nəzir-niyazla əlaqədar xidmətimizdə heç kim bizdə səhv
tutmasın deyə diqqət göstəririk.
21 *Çünki məqsədimiz yalnız Rəbbin gözündə deyil, insanların da gözündə
doğru sayılan işləri görməkdir.
22 Çox işdə dəfələrlə sınaqdan keçirib cəhdini gördüyümüz, indi sizə bəslədiyi
böyük etibar sayəsində daha da cəhd göstərən başqa qardaşımızı da onlarla
bərabər göndəririk.
23 Titə gəlincə, o mənim şərikim, sizlərin arasında çalışan əməkdaşım, qar-
daşlarımızsa Məsihin izzəti üçün cəmiyyətlərin elçiləridir.
24 Buna görə də cəmiyyətlərin qarşısında məhəbbətinizi və sizinlə fəxr
etməyimizin səbəbini onlara sübut edin.

9

Yoxsul imanlılara yardım

* **8:7** *Sizə göstərdiyimiz məhəbbətdə* – bəzi əlyazmalarda *bizə göstərdiyiniz məhəbbətdə.* * **8:13** Çıx. 16:18 * **8:21** Sül. 3:4

1 Müqəddəslərə göstəriləcək yardımla əlaqədar sizə yazmağıma ehtiyac yoxdur.
2 Çünki yardım etməyə həvəsiniz olduğunu bilirəm. Axayyada olan sizlərin
keçən ildən bəri hazırlıqlı olduğunuzu söyləyərək Makedoniyalılar qarşısında
fəxr etməkdəyəm. Sizin səyiniz onların çoxunu hərəkətə gətirdi.
3 Sizinlə etdiyimiz fəxr bu işdə boşa çıxmasın deyə qardaşları yanınıza
göndərirəm və dediyim kimi gərək hazır olasınız.
4 Belə ki bəzi Makedoniyalılar mənimlə gəlib sizin hazır olmadığınızı
görərsə, sizə etibar etdiyimizə görə nə biz utanaq, nə də siz.
5 Ona görə də mən qardaşlardan xahiş etməyə ehtiyac duyuram ki, məndən
əvvəl yanınıza gəlib vəd edilmiş bol bəxşişlərinizi qabaqcadan hazır etsinlər.
Qoy bu bəxşişlər istismarçılıqla yox, könüllü surətdə hazır olsun.
6 Yadda saxlayın: az əkən az, bol-bol əkən bol-bol biçəcək.
7 Könülsüz yaxud məcburi yox, hər kəs ürəyinin niyyətinə görə pay versin.
Çünki Allah sevinə-sevinə pay verən adamı sevir.
8 Allah sizə hər bir neməti bol-bol verə bilər. Belə ki hər bir şeyə həmişə,
hərtərəfli, kifayət qədər sahib olmaqla hər yaxşı əməl üçün bol-bol imkanınız
olsun.
9 *Necə ki yazılıb:
«Səpələyər, fəqirlərə paylayar,
Salehliyi əbədi qalar».
10 *Əkinçiyə toxum və yemək üçün çörək ehtiyatı verən Allah sizin də əkin
ehtiyatınızı çoxaldacaq və salehliyinizin bəhrəsini artıracaq.
11 Hər tərəfli səxavətli olmanız üçün hər baxımdan varlandırılacaqsınız.
Səxavətiniz bizim vasitəmizlə Allaha şükür etməyə səbəb olacaq.
12 Çünki etdiyiniz bu xidmət yalnız müqəddəslərin ehtiyaclarını ödəməklə
kifayətlənmir, həm də Allaha edilən çox şükürlərlə aşıb-daşır.
13 Bu xidmətlə sübut etdiyiniz kimi, iqrar etdiyiniz Məsihin Müjdəsinə itaət
göstərdiyinizə, onlara və hamıya səxavətlə yardım göndərdiyinizə görə Allahı
izzətləndirirlər.
14 Allahın sizə bəxş etdiyi həddsiz lütfə görə hər birinizin həsrətini çəkərək sizin
üçün dua edirlər.
15 Allahın sözlə ifadə oluna bilməyən bəxşişinə görə Ona şükür olsun!

10

Paulun müdafiəsi

1 Yanınızda ürkək, lakin sizdən uzaq ikən cürətli olan mən Paul Məsihdən
gələn həlimlik və mülayimliklə sizdən xahiş edir,
2 yalvarıram: yanınıza gələndə məni vadar etməyin ki, bizi cismani təbiətə
görə həyat sürən insanlar zənn edən bəzi adamlara göstərməyi vacib saydığım
cürəti sizə də göstərim.
3 Çünki cismən həyat sürsək də, cismani təbiətə görə döyüş aparmırıq.
4 Ona görə ki döyüş silahlarımız cisimdən düzəldilən silahlar deyil, qalaları
dağıdan ilahi qüvvəyə malik silahlardır. Nəzəriyyələri,
5 Allah barədə biliyə qarşı çıxan hər bir səddi yıxıb hər bir düşüncəni əsir
edərək Məsihə itaət etdiririk.
6 Siz Məsihə tamamilə itaət edəndə hər cür itaətsizliyi cəzalandırmağa hazır
olacağıq.

* **9:9** Zəb. 112:9 * **9:10** Yeş. 55:10

7 Göz qabağında olanlara baxın. Kim Məsihə aid olduğuna arxalanırsa,
yadda saxlasın ki, onun qədər biz də Məsihə aidik.
8 Sizi yıxmaq üçün deyil, inkişaf etdirmək üçün Rəbbin bizə verdiyi
səlahiyyətə görə bir az artıq öyünsəm də, utanmaram.
9 Elə görünmək istəmirəm ki, məktublarımla sizi qorxuduram.
10 Mənim barəmdə deyirlər ki, «onun məktubları ciddi və təsirlidir, özünü
görəndə isə zəhmsiz, nitqi də heçdir».
11 Kim bunu düşünürsə, qoy bilsin ki, uzaqda olanda məktublarımızla
dediklərimizə yanınızda olanda da əməl edirik.
12 Öz-özü barədə zəmanət verən bəzi adamlarla özümüzü bərabər saymağa
və yaxud da müqayisə etməyə sözsüz ki cəsarət etmirik. Özlərini öz arşınları
ilə ölçə-ölçə, həmçinin özlərini özləri ilə müqayisə edə-edə onlar dərrakələrini
itirdilər.
13 Biz isə hədsiz öyünməyəcəyik. Öyünməyimiz Allahın bizə verdiyi, sizin də
daxil olduğunuz iş dairəsinin həddini aşmayacaq.
14 Sizə yetişməyənlər kimi uzaqlara getmirik. Çünki Məsihin Müjdəsini sizə
çatdıran bizik.
15 Başqalarının əməyi ilə öyünüb həddimizi aşmırıq. Ümidvarıq ki, imanınız
böyüdükcə aranızda işimizin əhatə dairəsi daha da genişlənəcək.
16 Beləcə başqasının işinin əhatə dairəsində olan nailiyyətlərlə öyünmədən
Müjdəni sizin o tayınızdakı diyarlarda da yaya biləcəyik.
17 *«Öyünən Rəbdə öyünsün».
18 Çünki özü barədə zəmanət verən insan yox, barəsində Rəbbin zəmanət
verdiyi insan sınaqdan keçmiş olur.

11

Saxta həvarilər

1 Ümidvaram ki, mənim bir qədər ağılsızlığıma da dözəcəksiniz. Bəli, mənə bir
qədər dözün.
2 Sizə görə ilahi bir qısqanclıq hiss edirəm. Çünki sizlər sanki bakirə qızsınız
və sizi bir Oğlana, yəni Məsihə nişanlayıb təqdim etmişəm.
3 *Amma qorxuram ki, ilanın hiyləgərliyi ilə Həvvanı aldatması kimi
düşüncələrinizin pozulub Məsihə olan səmimi və pak* həsr olunmasından
azasınız.
4 Çünki əgər kimsə yanınıza gəlib bizim vəz etdiyimiz İsadan başqa bir İsanı
təbliğ edirsə, aldığınızdan fərqli bir ruh alırsınızsa və yaxud qəbul etdiyinizdən
fərqli bir müjdəni qəbul edirsinizsə, siz buna necə də məmnuniyyətlə
dözürsünüz.
5 Zənnimcə bu «böyük həvarilər»dən mən heç də geri qalmıram.
6 Natiqlik məharətim olmasa da, bilikdə məharətsiz deyiləm. Bunu sizə hər
vəziyyətdə hər tərəfli göstərdik.
7 Ucalmanız üçün özümü aşağı tutaraq Allah Müjdəsini müftə yaymaqla
günah işlətdimmi?
8 Sizə xidmət etmək üçün başqa cəmiyyətlərdən təminat alaraq sanki onları
soydum.

* **10:17** Yer. 9:24 * **11:3** Yar. 3:1-13 * **11:3** *Və pak* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur.

9 *Yanınızda olarkən ehtiyacım olduğu halda heç birinizə yük olmadım.
Çünki Makedoniyadan gələn qardaşlar ehtiyacımı tamamilə ödədilər. Sizə yük
olmaqdan özümü saxladım və gələcəkdə də özümü saxlayacağam.
10 Məndə olan Məsihin həqiqətinə and olsun! Axayya vilayətində heç kim
məni susdura bilməz ki, buna öyünməyim.
11 Niyə? Sizi sevmədiyimə görəmi? Allah bilir ki, sevirəm.
12 Özlərini bizimlə bərabər sayaraq öyünənlər buna əsas axtarır. Mən
etdiyimi edəcəyəm ki, onların əsasını kəsim.
13 Çünki bunlar saxta həvari, Məsih həvarisinin cildinə girən fırıldaqçılardır.
14 Buna heyrətlənmək lazım deyil, çünki Şeytan da işıq mələyi cildinə girir.
15 Şeytana xidmət edənlərin salehlik xidmətçilərinin cildinə girməsi qəribə
deyil. Onların aqibəti əməllərinə görə olacaq.

Öyünmək lazımdırsa...

16 Yenə deyirəm, qoy heç kim məni ağılsız saymasın. Elədirsə, məni ağılsız
kimi qəbul edin, qoy mən də bir az öyünüm.
17 Dediklərimi Rəbbin sözü kimi yox, öyünə-öyünə özünə güvənən ağılsız
adam kimi deyirəm.
18 Madam ki bir çoxları cismani təbiətlərinə görə öyünürlər, mən də
öyünəcəyəm.
19 Siz ağıllı olduğunuz üçün ağılsızlara necə də sevinclə dözürsünüz.
20 Belə ki sizi kölə edənlərə, istismar edənlərə, sizdən faydalananlara, özünü
üstün sayanlara, hətta sifətinizə şillə vuranlara dözürsünüz.
21 Utanaraq qəbul edirəm ki, buna gücümüz çatmır!
Kimin bir şeylə öyünməyə cəsarəti varsa, bir ağılsız kimi deyirəm ki, mənim
də ona cəsarətim var.
22 Onlar İbranilərdirmi? Mən də İbraniyəm. Onlar İsraillilərdirmi? Mən də
İsrailliyəm. Onlar İbrahimin nəslindəndirmi? Mən də İbrahimin nəslindənəm.
23 *Onlar Məsihin xidmətçiləridirmi? Dəli kimi deyirəm ki, Onun daha
böyük xidmətçisi mənəm, çünki zəhmətim daha çox olub, həbsə düşməyim
daha çoxdur, döyülməyimin sayı-hesabı yoxdur, dəfələrlə ölümlə üz-üzə
gəlmişəm.
24 *Beş dəfə Yəhudilərdən otuz doqquz qırmanc yemişəm,
25 *üç dəfə dəyənəklə döyülmüşəm, bir dəfə məni daşqalaq etdilər, üç dəfə
gəmi qəzasına düşdüm və bir gün gecə-gündüz ucsuz-bucaqsız dənizdə qaldım.
26 *Tez-tez səyahətdə olduğum müddətdə çaylarda təhlükəyə, quldurlar
arasında təhlükəyə, soydaşlarım arasında təhlükəyə, başqa millətlər arasında
təhlükəyə, şəhərdə təhlükəyə, çöldə təhlükəyə, dənizdə təhlükəyə, saxta qar-
daşlar arasında təhlükəyə məruz qaldım.
27 Zəhmət və əmək çəkdim, dəfələrlə yuxusuz qaldım. Aclığın, susuzluğun
dadını gördüm. Çox vaxt yemək, soyuqda paltar tapmadım.
28 Bunlarla yanaşı bütün cəmiyyətlər üçün hər gün çəkdiyim qayğının yükü
boynumdadır.
29 Kimsə zəif olanda mən də zəif olmadımmı? Kimsə büdrəyəndə mən alışıb-
yanmadımmı?
30 Öyünməliyəmsə, zəifliyimi göstərən şeylərlə öyünəcəyəm.
31 Rəbb İsanın əbədi alqışlanan Allah və Atasına and olsun ki, yalan demirəm.

---

* **11:9** Fil. 4:15-18 * **11:23** Həv. 16:23 * **11:24** Qanun. 25:3 * **11:25** Həv. 14:19; 16:22 * **11:26** Həv. 9:23; 14:5

32 *Dəməşqdə padşah Aretanın valisi məni tutmaq üçün şəhəri nəzarət altına
almışdı.
33 Amma mən səbət içində şəhər divarlarının pəncərələrinin birindən yerə
sallandım və onun əlindən qaçdım.

12

1 Faydalı olmasa da, öyünməliyəm. İndi Rəbdən gələn görüntülərə və
vəhylərə keçirəm.
2 Məsihdə olaraq on dörd il bundan əvvəl – bədəndəmi, yoxsa bədəndən
xaricmi, mən bilmirəm, Allah bilir – götürülüb göyün üçüncü qatına aparılan
bir insanı* tanıyıram.
3 Bilirəm ki, bu adam – bədəndəmi, yoxsa bədəndən kənarmı, mən
bilmirəm, Allah bilir –
4 cənnətə aparılıb orada dillə ifadə olunmayan, insanın danışması qadağan
olunan sözlər eşitdi.
5 Belə birisi ilə öyünəcəyəm, amma özümlə əlaqədar olaraq zəifliyimdən
başqa bir şeylə öyünməyəcəyəm.
6 Öyünmək istəsəm belə, ağılsız olmayacağam. Çünki həqiqəti deyəcəyəm.
Amma heç kim məni görüb eşitdiyindən artıq bir şəxs saymasın deyə
öyünməkdən çəkinirəm.
7 Aldığım vəhylərin üstünlüyü ilə qürurlanmayım deyə cismim üçün bir tikan,
yəni mənə əzab vermək üçün Şeytanın bir elçisi göndərildi ki, qürurlanmayım.
8 Bunun məndən uzaq olması üçün üç dəfə Rəbbə yalvardım.
9 Amma O mənə dedi: «Lütfüm sənə kifayətdir, çünki zəiflik olanda qüvvə
tam olur». Məsihin qüvvəsi məndə məskən salsın deyə zəifliklərimlə daha çox
sevinə-sevinə öyünəcəyəm.
10 Ona görə də Məsih uğrunda zəifliklərə, təhqirlərə, ehtiyaclara, təqiblərə və
sıxıntılara məmnuniyyətlə dözürəm, çünki mən zəifləyəndə qüvvətlənirəm.
11 Mən ağılsızlaşdım, çünki siz məni vadar etdiniz. Amma siz mənim
barəmdə zəmanət verməli idiniz. Çünki özüm bir şey olmasam da, həmin
«böyük həvarilər»dən heç də geri qalmıram.
12 Həvariliyimin nişanələri aranızda əlamətlər, xariqələr və möcüzələr va-
sitəsilə, böyük dözümlülüklə göstərildi.
13 Mən sizə yük olmadım, bundan başqa sizin digər cəmiyyətlərdən nə
əskiyiniz var? Bu haqsızlığımı bağışlayın!

Paulun qayğısı

14 Budur, üçüncü dəfə yanınıza gəlməyə hazıram. Sizə yük olmayacağam,
çünki sizdən heç nə istəmirəm, yalnız sizi istəyirəm. Axı övladların ata-ana
üçün deyil, ata-anan övladları üçün ehtiyat görməsi doğru sayılır.
15 Mən də sizin həyatınız uğrunda sevinə-sevinə malımdan və canımdan
keçəcəyəm. Sizi daha da çox sevsəm, daha az seviləcəyəmmi?
16 Qoy belə olsun. Düşünürsünüz ki, mən sizə ağır yük olmadım, amma
çoxbilmiş olduğuma görə sizi fənd işlədərək aldatdım.
17 Yanınıza göndərdiyim adamlardan hansı biri ilə sizi istismar etdim?
18 Titi yanınıza gəlmək həvəsinə saldım və o biri qardaşı da onunla
göndərdim. Tit mənə görə sizi istismar etmədi, elə deyilmi? Eyni ruhda həyat
sürmədikmi? Eyni izlə getmədikmi?

* **11:32** Həv. 9:23-25 * **12:2** *Bir insanı* – yəqin ki Paul özü barədə danışır.

19 Bu vaxta qədər† qarşınızda özümüzü müdafiə etdiyimizi
düşünürsünüzmü? Allahın qarşısında, Məsihdə olaraq danışırıq. Sevimlilər,
etdiyimiz hər şey sizin inkişafınız üçündür.
20 Qorxuram ki, gəlişimdə sizi istədiyim vəziyyətdə tapmayım, siz də
istədiyinizi məndə tapmayasınız və aranızda münaqişə, qısqanclıq, hiddət,
özünü göstərmə, böhtan, qeybət, lovğalıq, qarışıqlıq tapam.
21 Bu da məni qorxudur ki, yanınıza gələndə Allahım məni sizin qarşınızda
aşağı tutacaq: əvvəllər günah işlədərək batdıqları murdarlıq, əxlaqsızlıq və
pozğunluqdan tövbə etməyən bir çox adamlar üçün yas tutacağam.

13

Tövsiyə və salamlar

1 *Bu, yanınıza üçüncü gəlişim olacaq. «Hər iddia iki yaxud üç şahidin sözü
ilə təsdiq edilsin».
2 İkinci dəfə yanınızda olanda keçmişdə günah işlədənlərə xəbər verdiyim
kimi indi uzaqda olanda da onların və başqalarının hamısına xəbərdarlıq
edirəm ki, yenə yanınıza gələndə onların heç birini cəzasız qoymayacağam.
3 Məsihin mənim vasitəmlə danışdığına dair istədiyiniz sübut budur. Məsih
aranızda zəifliklə deyil, qüdrətlə fəaliyyət göstərir.
4 Çünki O, zəiflik içində çarmıxa çəkildiyi halda Allahın qüdrəti ilə yaşayır. Biz
də Onda zəifik, amma sizin xeyriniz üçün Onunla bərabər Allahın qüdrəti ilə
yaşayacağıq.
5 Özünüzü yoxlayın və iman yolunda olub-olmadığınızı bilmək üçün
sınaqdan keçirin. İsa Məsihin daxilinizdə olduğunu başa düşmürsünüzmü?
Yoxsa sınaqdan keçmirsiniz?
6 Ümidvaram, bizim sınaqdan keçdiyimizi başa düşəcəksiniz.
7 Allaha dua edirik ki, pis iş görməyəsiniz; bu bizim sınaqdan keçməyimizi
göstərmək üçün deyil, sınaqdan keçməyənlər kimi olsaq da, sizin yaxşılıq
etməniz üçündür.
8 Çünki həqiqətə qarşı heç nə edə bilmərik, nə etsək, həqiqət uğrunda edirik.
9 Biz zəif, sizsə güclü olanda sevinirik. Bərpa olmanız üçün dua edirik.
10 Bunları sizə uzaqdan yazıram ki, yanınızda olanda Rəbbin yıxmaq üçün
deyil, inkişaf etdirmək üçün mənə verdiyi səlahiyyəti sərt şəkildə istifadə
etməyə məcbur olmayım.
11 Nəhayət, ey qardaşlar, sevinin. Bərpa olunun, təsəlli tapın, həmfikir olun,
sülh içində ömür sürün. Məhəbbət və sülh qaynağı olan Allah sizinlə olacaq.
12 Bir-birinizi müqəddəs öpüşlə salamlayın. Bütün müqəddəslər sizə salam
göndərir.*
13 Rəbb İsa Məsihin lütfü, Allahın məhəbbəti və Müqəddəs Ruhun şərikliyi
hamınıza yar olsun!

† **12:19** *Bu vaxta qədər* – bəzi əlyazmalarda *Yenə*. * **13:1** Qanun. 17:6; 19:15 * **13:12** *Bütün müqəddəslər sizə salam göndərir* – bəzi tərcümələrdə bu sözlər 13-cü ayə sayılır, burada sayılan 13-cü ayə isə 14-cü ayə sayılır.

PAULUN
QALATİYALILARA MƏKTUBU

GİRİŞ

Paulun bu məktubu Asiyadakı Roma vilayətlərindən biri olan Qalatiya imanlılarına ünvanlanıb. Məktubun əsas mövzusu Yəhudi olmayan millətlərin İsa Məsihi öz Rəbbi və Xilaskarı olaraq qəbul etdikdə Tövratın qanunlarına əməl edib-etməmək məsələsidir. Paul qanuna əməl etmənin vacib olmadığını sübut edirdi. O yazır ki, Məsihlə birgə həyat yalnız imana əsaslanmalıdır. Lakin Qalatiyadakı cəmiyyətlərin bir neçəsi Paula qarşı çıxmış və Allahla düzgün münasibətlər qurmaq üçün Tövratın qanunlarına əməl etməyi tələb etmişdi.

Paulun Qalatiyalılara məktub yazmağının məqsədi bu yanlış təlimlə aldanmış adamları həqiqi iman yoluna və əsl məsihçi dəyərlərinə qaytarmaq idi. Paul həm də İsa Məsihin həqiqi həvarisi kimi öz hüquqlarını müdafiə edirdi. O yazır ki, Allah onu Yəhudi olmayan xalqlar üçün həvari olmağa çağırmışdı. Sonra Paul Allahla insanlar arasındakı düzgün münasibətlərin yalnız iman vasitəsilə qurulmasını vurğulayır. Sonuncu fəsillərdə Paul göstərir ki, məsihçi davranışı Məsihə iman etməkdən qaynaqlanan məhəbbətə əsaslanmalıdır.

Kitabın məzmunu:

1:1-10 Giriş
1:11–2:21 Paulun həvari kimi səlahiyyəti
3:1–4:31 Allahın lütf müjdəsi
5:1–6:10 Məsihdə azadlıq və məsuliyyət
6:11-18 Son öyüdlər və salamlar

1 Nə insanlardan, nə də insan vasitəsilə, yalnız İsa Məsih və Onu ölülər
arasından dirildən Ata Allah vasitəsilə həvari təyin olunan mən Pauldan
2 və mənimlə olan bütün qardaşlardan Qalatiyada* olan imanlı cəmiyyətlərə
salam!
3 Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən sizə lütf və sülh olsun!
4 Atamız Allahın iradəsinə görə Məsih günahlarımız üçün Özünü fəda etdi ki,
bizi indiki şər dövründən qurtarsın.
5 Allaha əbədi izzət olsun! Amin.

Tək Müjdə

6 Heyrətlənirəm ki, Məsihin lütfü ilə sizi çağıran Allahı belə tezliklə tərk edib
başqa bir müjdəyə tərəf dönürsünüz.
7 Əslində başqa müjdə yoxdur. Amma sizi lərzəyə salıb Məsihin Müjdəsini
təhrif etmək istəyənlər vardır.
8 Amma istər biz, istərsə göydən gələn bir mələk belə, bizim sizə yaydığımız
Müjdəyə zidd bir şeyi müjdə kimi yaysa, ona lənət olsun!
9 Əvvəlcə dediyimizi indi bir daha deyirəm: kim sizə qəbul etdiyiniz
Müjdəyə zidd bir şey yayırsa, ona lənət olsun!
10 İndi mən insanları, yoxsa Allahı məmnun etməyi axtarıram? Yoxsa
insanlarımı razı salmağa çalışıram? Əgər mən hələ də insanları razı salmaq
istəsəydim, Məsihin qulu olmazdım.

* **1:2** *Qalatiya* – indiki Türkiyə ərazisində olmuş bir vilayət.

Paul Məsihin həvarisi olur

11 Qardaşlar, sizə bəyan edirəm ki, mənim yaydığım Müjdənin mənbəyi
insan deyil.
12 Çünki mən onu insandan almadım və insan tərəfindən də öyrədilmədim.
Bunu mənə İsa Məsih vəhy vasitəsilə açdı.
13 *Yəhudi dininə bağlı olduğum günlərdə mənim necə həyat sürdüyümü
eşitdiniz. Mən Allahın camiyyətini hədsiz təqib edir, onu dağıdırdım.
14 Yəhudi dinində soydaşlarım arasında yaşıdlarımın bir çoxundan daha
irəlidə idim. Ata-babalarımın adət-ənənələrinin qeyrətini həddindən artıq
çəkirdim.
15 *Amma hələ anamın bətnindən məni seçib lütfü ilə çağıran Allah
16 Öz Oğlu ilə bağlı Müjdəni başqa millətlər arasında yayım deyə Onu mənə
zahir etməyə razı olanda dərhal insanlarla məsləhətləşmədim.
17 Yerusəlimə, məndən qabaq həvari olanların yanına da getmədim, amma
Ərəbistana getdim, sonra yenə Dəməşqə qayıtdım.
18 *Üç il keçəndən sonra isə Kefa† ilə tanış olmaq üçün Yerusəlimə getdim
və on beş gün onun yanında qaldım.
19 O biri həvarilərin heç birini görmədim. Yalnız Rəbbin qardaşı Yaqubu
gördüm.
20 Allahın önündə sizə yazdıqlarımın yalan olmadığını deyirəm.
21 Sonra Suriya və Kilikiya diyarlarına getdim.
22 Yəhudeyanın Məsihdə olan camiyyətləri isə məni şəxsən tanımırdılar.
23 Yalnız bu sözü eşidirdilər: «Bir zaman bizi təqib edən şəxs vaxtilə yox
etməyə çalışdığı imanı müjdələyir».
24 Beləliklə, mənə görə Allahı izzətləndirirdilər.

2

Digər həvarilər Paulu qəbul edir

1 On dörd il keçəndən sonra isə Barnaba ilə birlikdə Titi də özümlə götürüb
yenə Yerusəlimə getdim.
2 Vəhy vasitəsilə getdim. Başqa millətlər arasında vəz etdiyim Müjdəni
onlara, etibarlı olanlara şəxsən təqdim etdim ki, boş yerə cəhd etməyim
yaxud da cəhd etmiş olmayım.
3 Yanımda olan Tit də Yunan olduğu halda sünnət olunmağa məcbur
edilmədi.
4 Bu iş aramıza gizlicə soxulan yalançı qardaşlar üzündən oldu. Onlar Məsih
İsada malik olduğumuz azadlığı əl altından öyrənib bizi kölə etmək üçün gizlicə
aramıza girdilər.
5 Onlara bir anlıq da olsa, baş əyib təslim olmadıq ki, Müjdənin həqiqəti
sizinlə qalsın.
6 *Etibarlı sayılan şəxslərə gəlincə, kim olursa olsun mənə vacib deyil,
Allah insanlara tərəfkeşlik etməz. Lakin bu etibarlı sayılan şəxslər mənim
dediklərimə heç nə artırmadılar.
7 Əksinə, sünnətlilərə* Müjdə yaymaq işi Peterə tapşırıldığı kimi sünnətsizlər†
arasında Müjdə yaymaq işinin mənə tapşırıldığını gördülər.

---

* **1:13** Həv. 8:3; 22:2-5; 26:9-11 * **1:15** Həv. 9:3-6; 22:6-10; 26:13-18 * **1:18** Həv. 9:26-30 † **1:18** *Kefa* – yəni Peter. Bax: Yəhya 1:42. * **2:6** Qanun. 10:17 * **2:7** *Sünnətlilər* – yəni Yəhudilər. † **2:7** *Sünnətsizlər* – yəni başqa millətlər.

8 Çünki sünnətlilərə həvari olması üçün Peterdə fəal olan Allah başqa
millətlər üçün məndə də fəal oldu.
9 Cəmiyyətin sütunları sayılan Yaqub, Kefa və Yəhya mənə bağışlanan lütfü
tanıdıqda mənə və Barnabaya sağ əllərini uzatdılar ki, şərikliyimiz olsun. Ona
görə ki biz başqa millətlərin, onlarsa sünnətlilərin yanına getsin.
10 Yalnız yoxsulları yad etməyimizi istədilər, mən də məhz bunu icra etməyə
səy göstərdim.

Paul Antakyada Peteri məzəmmətləyir

11 Kefa Antakyaya gəldikdə isə şəxsən ona qarşı çıxdım, ona görə ki tənqidə
layiq idi.
12 Çünki Yaqubun yanından bəzi adamlar gəlməmişdən əvvəl Peter başqa
millətlərdən olanlarla yemək yeyirdi. Həmin adamlar gəldikdə isə sünnət
tərəfdarlarından qorxaraq başqa millətlərin yanından çəkilib ayrı durdu.
13 Onunla birlikdə o biri Yəhudilər də ikiüzlülük etdilər. Hətta Barnaba belə,
onların ikiüzlülüyünə qapıldı.
14 Amma mən Müjdənin həqiqətinə görə düzgün riayət etmədiklərini
görəndə hamının qarşısında Kefaya dedim: «Əgər sən Yəhudi olduğun halda
Yəhudi kimi deyil, başqa millətlərdən biri kimi yaşayırsansa, necə başqa
millətləri Yəhudi kimi yaşamağa məcbur edirsən?»
15 Biz anadangəlmə Yəhudilərik, başqa millətdən olan «günahkarlar» deyilik.
16 *Lakin biz bilirik ki, insan Qanuna əməl etməklə deyil, yalnız İsa Məsihə
iman etməklə saleh sayılır. Biz də Məsih İsaya iman etdik ki, Qanuna əməl
etməklə deyil, Məsihə olan imanla saleh sayılaq. Çünki Qanuna əməl etməklə
heç bir insan saleh sayılmaz.
17 Əgər biz Məsihdə saleh sayılmaq istərkən özümüz günahkar çıxsaq, belə çıxır
ki, Məsih günah xidmətçisidir? Əsla!
18 Əgər mən əvvəlcə yıxdığımı yenidən tikirəmsə, özümü Qanunu pozan
olaraq göstərirəm.
19 Çünki mən Qanun vasitəsilə Qanuna münasibətdə öldüm‡ ki, Allah üçün
yaşayım.
20 Məsihlə birlikdə çarmıxa çəkildim. Artıq mən yaşamıram, Məsih məndə
yaşayır. İndi cismən yaşadığım həyata gəlincə məni sevib uğrumda Özünü fəda
edən Allahın Oğluna olan imanla yaşayıram.
21 Allahın lütfünü rədd etmirəm. Çünki əgər salehlik Qanun vasitəsilə
qazanıla bilsəydi, deməli Məsih boş yerə öldü.

3

Qanun və iman

1 Ey ağılsız Qalatiyalılar! Sizi kim tilsimlədi?* İsa Məsihin çarmıxa çəkilməsi
gözlərinizin önündə açıqca təsvir olundu!
2 Sizdən yalnız bunu öyrənmək istəyirəm: Ruhu Qanuna əməl etməklə,
yoxsa eşitdiyinizə iman etməklə aldınız?
3 Siz bu qədərmi ağılsızsınız? Ruhla başlayandan sonra indi cismani səyləmi
bitirirsiniz?
4 Boş yerəmi o qədər əzab çəkdiniz? Həqiqətən, bunlar boş yerə idi?

---

* **2:16** Zəb. 143:2; Rom. 3:20,22 ‡ **2:19** *Qanuna münasibətdə öldüm* – yəni *Qanunun mənim üzərimdəki hakimiyyətindən qurtuldum.* * **3:1** *Tilsimlədi?* – bəzi əlyazmalarda *tilsimlədi ki, həqiqətə itaət etməyəsiniz?* (Qal. 5:7).

5 Bəs sizi Ruhla təmin edən və aranızda möcüzələr yaradan Allah bunları
Qanuna əməl etməyinizlə, yoxsa eşitdiyinizə iman etməyinizlə icra edir?
6 *Məsələn, «İbrahim Allaha iman etdi və bu ona salehlik sayıldı».
7 *İndi isə bunu bilin ki, İbrahimin övladları imana əsaslananlar olur.
8 *Müqəddəs Yazı Allahın başqa millətləri imanları ilə saleh sayacağını
qabaqcadan görüb İbrahimə «bütün millətlər sənin vasitənlə xeyir-dua ala-
caq» deyərək Müjdəni qabaqcadan bildirdi.
9 Beləliklə, imana əsaslananlar iman etmiş olan İbrahimlə birlikdə xeyir-
dua alırlar.
10 *Qanuna əməl etməyə əsaslananların hamısı lənət altındadır. Çünki
yazılıb: «Qoy Qanun kitabında yazılan hər şeyə riayət etməyən, onu təsdiq
etməyən hər kəsə lənət olsun!»
11 *Aydındır ki, Allah qarşısında heç kim Qanun vasitəsilə saleh sayılmır,
çünki «saleh adam imanla yaşayacaq».
12 *Qanun isə imana əsaslanmamışdır. Əksinə, «bu şeyləri yerinə yetirən
adam bunların sayəsində yaşayacaq».
13 *Məsih bizim uğrumuzda lənətlənərək bizi Qanunun lənətindən satın aldı.
Çünki yazılıb: «ağacdan asılan hər kəsə lənət olsun!»
14 Belə ki İbrahimin aldığı xeyir-dua Məsih İsada bütün başqa millətlərin
üzərinə gəlsin və biz vəd edilmiş Ruhu iman vasitəsilə alaq.

Qanun və Allahın vədi

15 Qardaşlar, insan düşüncəsi əsasında deyirəm: hətta insanın belə təsdiq
etdiyi əhdi heç kəs ləğv edə bilməz yaxud da ona heç bir şey əlavə edə bilməz.
16 *Vədlər yalnız İbrahimə və onun nəslinə verildi. Allah çox adam barədə
danışırmış kimi «və nəslindən olanlara» yox, tək bir adam barədə danışaraq
«və sənin nəslindən olana» deyir; bu «nəslindən olan» Məsihdir.
17 *Bunu demək istəyirəm: Allahın təsdiq etdiyi† Əhdi bundan dörd yüz otuz
il sonra gələn Qanun qüvvədən sala bilməz ki, vədi ləğv etsin.
18 *Çünki əgər irs Qanuna əsaslanırsa, artıq vədə əsaslanmır. Amma Allah
İbrahimə irsi vəd vasitəsilə lütfə görə verdi.
19 Bəs Qanun nə üçündür? Qanun Əhdi pozanları təqsirləndirmək üçün
əlavə olundu. Vədi alan və İbrahimin nəslindən olan Şəxs gələnə qədər qüvvədə
qalmalı idi. Mələklər vasitəsilə, bir vasitəçi əli ilə tərtib edildi.
20 Vasitəçi tək bir nəfərə aid deyildir, Allah isə birdir.

Qanunun məqsədi

21 Deməli, Qanun Allahın vədlərinə ziddirmi? Əsla! Çünki əgər həyat
verməyə qadir olan bir Qanun verilsəydi, salehlik, həqiqətən, Qanunla
gələrdi.
22 Lakin Müqəddəs Yazı bütün kainatı günahın əsiri elan etdi ki, İsa Məsihə
olan imanla vəd olunan şeylər iman edənlərə verilsin.
23 Amma bu iman gəlməzdən qabaq biz Qanun altında saxlanmışdıq,
gələcək iman zühur edənə qədər əsir tutulmuşduq.
24 Yəni Qanun bizə Məsihə qədər yol göstərən mürəbbimiz oldu ki, imanla
saleh sayılaq.

---

* **3:6** Yar. 15:6; Rom. 4:3; Yaq. 2:23 * **3:7** Rom. 4:16 * **3:8** Yar. 12:3 * **3:10** Qanun. 27:26
* **3:11** Hab. 2:4 * **3:12** Lev. 18:5 * **3:13** Qanun. 21:22-23 * **3:16** Yar. 12:7; 13:14-15 * **3:17**
Çıx. 12:40 † **3:17** *Təsdiq etdiyi* – bəzi əlyazmalarda *Məsih barəsində təsdiq etdiyi.* * **3:18** Rom. 4:14

25 Amma iman gəldiyinə görə biz artıq mürəbbinin əli altında deyilik.
26 Siz hamınız Məsih İsaya olan iman vasitəsilə Allahın övladlarısınız.
27 Çünki vəftizdə Məsihlə birləşən hamınız Məsihə bürünmüsünüz.
28 Artıq Yəhudi ilə Yunan, qulla azad, kişi ilə qadın arasında fərq yoxdur. Çünki hamınız Məsih İsada birsiniz.
29 *Əgər Məsihə aidsinizsə, deməli, İbrahimin nəslindənsiniz və vədə görə varissiniz.

4

1 Mən bunu deyirəm: varis hər şeyin sahibi olsa da, uşaqlıq vaxtında kölədən fərqlənmir.
2 O, atasının təyin etdiyi vaxta qədər qəyyumların və idarəçilərin nəzarəti altındadır.
3 Bunun kimi biz də ruhani tərəfdən uşaq ikən dünyanın ibtidai təlimlərinə köləidik.
4 *Lakin vaxt tamam olanda Allah qadından, Qanun altında doğulan Öz Oğlunu göndərdi ki,
5 Qanun altında olanları satın alsın və biz övladlığa götürülək.
6 Övladlar olduğunuz üçün Allah Öz Oğlunun «Abba, Ata!» deyərək nida edən Ruhunu ürəklərimizə göndərdi.
7 Buna görə də sən artıq kölə deyil, övladsan. Əgər övladsansa, həmçinin Allahın təyin etdiyi varissən.

Paulun Qalatiyalılar üçün qayğıları

8 Əvvəllər Allahı tanımadığınız vaxt təbiətcə allah olmayanların kölələri idiniz.
9 İndi isə siz Allahı tanıdınız, daha doğrusu, Allah tərəfindən tanındınız. Necə olur ki, təkrarən zəif və dəyərsiz olan ibtidai təlimlərə qayıdırsınız? Yenidən onların köləsimi olmaq istəyirsiniz?
10 Xüsusi günlərə, aylara, mövsümlərə və illərə riayət edirsiniz!
11 Sizin üçün qorxuram, bəlkə sizə görə boş yerə zəhmət çəkmişəm.
12 Qardaşlar, sizə yalvarıram, mənim kimi olun, çünki mən də sizin kimi oldum. Siz mənə heç bir haqsızlıq etməmisiniz.
13 Bildiyiniz kimi, mən Müjdəni ilk dəfə sizə cismən zəif olaraq vəz etmişdim.
14 Cismani vəziyyətim sizin üçün çətin bir sınaq oldusa da, nə mənə xor baxdınız, nə də məni rədd etdiniz. Hətta məni, Allahın bir mələyini, Məsih İsanı qəbul edər kimi qəbul etdiniz.
15 İndi o xoşbəxtliyiniz necə oldu? Sizin haqqınızda şəhadət edirəm ki, əgər mümkün olsaydı, gözlərinizi çıxardıb mənə verərdiniz.
16 Məgər sizə həqiqəti söylədiyim üçün sizin düşməniniz oldum?
17 Onlar sizin qeyrətinizi çəkirlər, amma yaxşı niyyətlə deyil. Siz onların qeyrətini çəkəsiniz deyə sizi məndən ayırmaq istəyirlər.
18 Yaxşı niyyətlə olarsa, qeyrətimi çəkməniz yaxşıdır, amma bu, yalnız yanınızda olduğum vaxt deyil, daimi olsun.
19 Övladlarım! Məsihin surəti sizdə yaradılana qədər, sizlər üçün yenə doğuş ağrısı çəkirəm.
20 İndi yanınızda olmaq və səsimi dəyişdirmək istəyirdim. Bu halınıza çaşıb-qalmışam.

* **3:29** Rom. 4:13 * **4:4** Rom. 8:15-17

Sara ilə Həcərin məsəli

21 Ey Qanun altında yaşamaq istəyənlər, mənə deyin görüm, Qanunun nə
dediyini eşitməmisinizmi?
22 *İbrahimin iki oğlu olduğu yazılmışdır. Bir oğlu cariyədən, o biri oğlu isə
azad qadından* doğulmuşdu.
23 Cariyədən doğulan bəşəri arzusundan, azad qadından doğulan isə vədə
görə doğulmuşdu.
24 Burada bir məcaz var. Çünki bu qadınlar iki Əhdi təmsil edir. Biri Sina
dağındandır, köləlik üçün uşaq doğur. Bu, Həcərdir.
25 Həcər Ərəbistandakı Sina dağını təmsil edir və indiki Yerusəlimə bənzəyir.
Çünki indiki Yerusəlim övladları ilə birlikdə köləlikdədir.
26 Səmavi Yerusəlim isə azaddır, o bizim anamızdır.
27 *Çünki yazılıb:
«Şənlən, ey sonsuz, qısır qadın!
Sevinclə mahnı oxu, qışqır,
Ey doğuş ağrısı çəkməyən qadın!
Çünki atılmış qadının övladları
Ərli qadının övladlarından çoxdur».
28 Sizsə, qardaşlar, İshaq kimi vədə görə doğulan övladlarsınız.
29 *Amma o zaman bəşər arzusundan doğulan şəxs Ruhun gücü ilə doğulan
şəxsi necə təqib etdisə, indi də belədir.
30 *Bəs Müqəddəs Yazı nə deyir? «Cariyəni və onun oğlunu qov. Çünki cariyənin
oğlu azad qadının oğlu ilə birgə varis olmayacaq».
31 Buna görə, qardaşlar, biz cariyənin deyil, azad qadının övladlarıyıq.

5

Məsihin verdiyi azadlıq

1 Məsih azad olmağımız üçün bizi azad etdi. Ona görə də möhkəm durun*
və yenidən köləlik boyunduruğuna tabe olmayın.
2 Budur, mən Paul sizə deyirəm: əgər siz sünnət olunsanız, Məsih sizə heç
bir fayda verməz.
3 Sünnət olunan hər adama yenə şəhadət edirəm ki, elə bir adam bütün
Qanuna əməl etməyə borcludur.
4 Ey Qanun vasitəsilə saleh sayılmaq istəyənlər, siz Məsihdən ayrıldınız,
Allahın lütfündən uzaq düşdünüz.
5 Amma biz Ruh vasitəsilə imanla saleh sayılacağımıza ümid bağlayıb onu
həvəslə gözləyirik.
6 Məsih İsada sünnətlilik də, sünnətsizlik də əhəmiyyət kəsb etmir, əhəmiyyət
kəsb edən isə məhəbbətlə fəal olan imandır.
7 Yaxşı irəliləyirdiniz. Axı həqiqətə itaət etmə yolunuzu kim kəsdi?
8 Belə inandırılmağınız sizi Çağıranın istəyi deyil.
9 *Azacıq maya bütün xəmiri acıdır.
10 Mən Rəbdə sizə etimad edirəm ki, başqa cür düşünməyəsiniz. Sizi lərzəyə
salansa, kim olursa olsun, öz cəzasını çəkəcək.

---

* **4:22** Yar. 16:15; 21:2-3 * **4:22** *Cariyədən ... azad qadından* – yəni Həcərdən ... Saradan. * **4:27** Yeş. 54:1 * **4:29** Yar. 21:9-10 * **4:30** Yar. 21:10,12 * **5:1** *Məsih ... durun* – bəzi əlyazmalarda *Ona görə də Məsihin bizə verdiyi azadlıqda möhkəm durun.* * **5:9** 1Kor. 5:6

11 Amma, qardaşlar, əgər mən hələ də sünnəti vəz edirəmsə, nə üçün hələ
də təqibə məruz qalıram? Elə olsaydı, onlara büdrəmə daşı olan çarmıx ləğv
olunardı.
12 Ah, kaş sizi çaşdıranlar özlərini axtalayaydılar!

Cismani təbiət və Müqəddəs Ruh

13 Qardaşlar, siz azadlığa dəvət olunmusunuz. Amma bu azadlığı cismani
təbiət üçün fürsətə çevirməyin, lakin bir-birinizə məhəbbətlə qulluq edin.
14 *Bütün Qanun tək bir sözdə tamamlanır: «Qonşunu özün kimi sev».
15 Əgər siz bir-birinizi didib-yeyirsinizsə, ehtiyatlı olun ki, bir-birinizi tələf
etməyəsiniz.
16 Mən bunu deyirəm: Müqəddəs Ruha görə həyat sürün, o zaman siz
cismani təbiətin ehtirasını əsla icra etməzsiniz.
17 Çünki cismani təbiət Ruha zidd və Ruh cismani təbiətə zidd olanı arzu-
layır. Onlar bir-birinə qarşı durur ki, siz istədiyinizi etməyəsiniz.
18 Amma Müqəddəs Ruhun rəhbərliyi altında olsanız, siz Qanun altında
deyilsiniz.
19 Cismani təbiətin əməlləri isə bəllidir. Bunlar cinsi əxlaqsızlıq,† murdarlıq,
pozğunluq,
20 bütpərəstlik, sehrbazlıq, düşmənçilik, münaqişə, qısqanclıq, hiddət, özünü
göstərmə, nifaq, təfriqələr,
21 paxıllıq,‡ sərxoşluq, eyş-işrət və buna bənzər şeylərdir. Sizə əvvəllər
xəbərdarlıq etdiyim kimi indi də xəbərdarlıq edirəm ki, bunları edənlər
Allahın Padşahlığını irs almayacaqlar.
22 Müqəddəs Ruhun səmərəsi isə budur: məhəbbət, sevinc, sülh, səbir,
xeyirxahlıq, yaxşılıq, sədaqət,
23 həlimlik, nəfsə hakim olmaq. Bu kimi şeylərə qarşı qanun yoxdur.
24 Məsih İsaya məxsus olanlar isə öz həvəs və ehtirasları ilə birlikdə cismani
təbiəti çarmıxa çəkdilər.
25 Madam ki, biz Ruha görə yaşayırıq, Ruha görə də rəftar edək.
26 Şöhrətpərəst olmayaq, bir-birimizi hirsləndirməyək, bir-birimizə paxıllıq
etməyək.

6

Bir-birinizin yüklərini daşıyın

1 Qardaşlar, əgər bir adam bir təqsir üstündə tutulsa, siz ruhanilər onu
həlimlik ruhu ilə bərpa edin. Sən də sınağa düşməmək üçün özünə fikir ver.
2 Bir-birinizin yüklərini daşıyın və bu yolla Məsihin qanununu icra edin.
3 Çünki əgər kimsə heç olduğu halda özünü əhəmiyyətli sanırsa, öz-özünü
aldadır.
4 Qoy hər kəs öz əməlini yoxlasın və onda başqasının etdikləri ilə deyil, yalnız
öz etdikləri ilə fəxr edəcək.
5 Çünki hər kəs öz üzərinə düşən yükü daşımalıdır.
6 Kəlam haqqında təlim alan, təlim verənlə hər cür neməti bölüşdürsün.
7 Aldanmayın: Allaha istehza edilməz. Çünki insan nəyi əkərsə, onu da
biçəcək.
8 Öz cismani təbiəti üçün əkən, bu təbiətdən məhv biçəcək. Ruh üçün əkənsə
Ruhdan əbədi həyat biçəcək.

---

* **5:14** Lev. 19:18 † **5:19** *Cinsi əxlaqsızlıq* – bəzi əlyazmalarda *zinakarlıq, cinsi əxlaqsızlıq.* ‡ **5:21** *Paxıllıq* – bəzi əlyazmalarda *paxıllıq, qatillik.*

9 Yaxşılıq edərkən ruhdan düşməyək. Çünki əgər həvəsdən düşməsək,
vaxtında biçərik.
10 Buna görə də nə qədər fürsətimiz varsa, hamı üçün, xüsusən imanlılar
ailəsi üçün yaxşı işlər görək.

Son öyüdlər və salamlar

11 Baxın, sizə öz əlimlə necə böyük hərflərlə yazdım!
12 Zahirən və cismən yaxşı təsir buraxmaq istəyənlər yalnız Məsihin çarmıxı
üzündən təqib olunmamaq üçün sizi sünnət olunmağa məcbur edirlər.
13 Axı sünnət olunanların özləri də Qanuna riayət etmirlər. Lakin sizin
sünnət olunmanızı istəyirlər ki, sizin cisminizlə öyünsünlər.
14 Mənsə Rəbbimiz İsa Məsihin çarmıxından başqa şeylə əsla öyünmərəm.
Bunun vasitəsilə dünya mənim üçün çarmıxa çəkildi, mən də dünya üçün
çarmıxa çəkildim.
15 Çünki* əhəmiyyət kəsb edən sünnətlilik yaxud sünnətsizlik deyil, yeni
yaradılışdır.
16 Nə qədər bu qaydaya riayət edənlər varsa, onların üzərinə, Allahın İsraili
üzərinə sülh və mərhəmət gəlsin.
17 Bundan sonra qoy heç kim mənə əziyyət verməsin. Çünki mən İsanın yara
izlərini bədənimdə daşıyıram.
18 Qardaşlar, Rəbbimiz İsa Məsihin lütfü ruhunuza yar olsun! Amin.

* **6:15** *Çünki* – bəzi əlyazmalarda *Çünki Məsih İsada.*

PAULUN
EFESLİLƏRƏ MƏKTUBU
GİRİŞ

Paulun *«Efeslilərə Məktubu»*nun mövzusu əsasən məktubun 1:10-cu ayəsinin ətrafındadır:

«Vaxt tamam olanda isə bu niyyətini yerinə yetirərək həm göylərdə, həm də yerdə olan hər şeyi Məsihdə birləşdirəcək».

Bu həm də Allahın xalqına bir xahişdir ki, onlar Allahın böyük planına uyğun olaraq yaşayıb insanları İsa Məsihdə birliyə çatdırsınlar.

Məktubun birinci hissəsində müəllif Ata Allahın Öz xalqını seçməsi, onların günahlarını Oğlu İsa Məsih vasitəsilə bağışlaması və Allahın Müqəddəs Ruh tərəfindən zəmanət verilmiş vədi barədə danışır. Məktubun ikinci hissəsində Paul oxucularından xahiş edir ki, onların Məsihdəki birliyi yaşadığı həyatları ilə uyğun olsun.

Paul bu məktubu yazarkən məcazi mənada ifadələr işlədir. Bunu Allahın xalqının Məsihdə birliyini nümayiş etdirmək üçün edir. Məsələn, imanlı cəmiyyəti insan bədəninə, Məsih isə bu bədənin başına yaxud imanlılar binaya, Məsih isə quşədaşına bənzədilir. Paul həm də burada Məsihdə Allahın verdiyi lütfdən çox danışır. Hər bir şey Məsihin məhəbbətinin, bağışlamasının, lütfünün və paklığının nurunda göstərilir.

Kitabın məzmunu:

1:1-2 Giriş
1:3–3:21 Məsih və imanlılar cəmiyyəti
4:1–6:20 Məsihdə yeni həyat
6:21-24 Son salamlar

1 *Allahın iradəsi ilə Məsih İsanın həvarisi olan mən Pauldan Məsih İsada
sadiq qalan Efesdəki müqəddəslərə salam!
2 Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən sizə lütf və sülh olsun!

Məsihdə bizə bəxş olunan bəxtiyarlıq

3 Bizə Məsihdə səmadakı hər cür ruhani nemətlə xeyir-dua verən Allaha –
Rəbbimiz İsa Məsihin Atasına alqış olsun!
4 O, dünya yaranmazdan qabaq bizi Məsihdə seçdi ki, biz məhəbbətdə Onun
qarşısında müqəddəs və nöqsansız olaq.
5 Öz iradəsinin xoş məramına görə İsa Məsih vasitəsilə bizi əvvəlcədən təyin
etdi ki, Özü üçün övladlığa götürsün.
6 Belə ki sevimli Oğlunda bizə bəxş etdiyi Öz lütfünün izzətini mədh edək.
7-8 *Tam hikmət və dərrakə ilə bizə bol-bol göstərdiyi Öz zəngin lütfünə
görə biz Oğlunda, Onun qanı vasitəsilə satınalınmaya – təqsirlərimizin
bağışlanmasına malikik.
9 Allah əvvəlcə sirr olaraq saxladığı iradəsini xoş məramına görə bizə
bildirdi. Bu məramını O, Məsihdə əvvəlcədən təyin etmişdi.
10 Vaxt tamam olanda isə bu niyyətini yerinə yetirərək həm göylərdə, həm
də yerdə olan hər şeyi Məsihdə birləşdirəcək.

---

* **1:1** Həv. 18:19-21; 19:1 * **1:7-8** Kol. 1:14

11 Hər şeyi Öz iradəsindən yaranan qərarı ilə yerinə yetirən Allahın
məqsədinə görə biz əvvəlcədən təyin edilərək Məsihdə irs aldıq ki,
12 qabaqcadan Məsihə ümid bəsləyən bizlər Allahın izzətinin mədhi üçün
mövcud olaq.
13 Həqiqət kəlamını, xilasınızın Müjdəsini eşidib Məsihə iman edən zaman
siz də vəd olunmuş Müqəddəs Ruhla Onda möhürləndiniz.
14 Müqəddəs Ruh Allaha məxsus olanların satın alınmasından ötrü irsimiz
üçün qoyulan girovdur. Belə ki Allahın izzətini mədh edək.

Paulun imanlılar üçün duası

15 Bundan ötrü mən də Rəbb İsaya olan imanınız və bütün müqəddəslərə
göstərdiyiniz məhəbbət barədə eşidib
16 sizi dualarımda yada salaraq durmadan sizin üçün şükür edirəm.
17 Dua edirəm ki, Rəbbimiz İsa Məsihin Allahı olan izzətli Ata Özünü sizə
tanıtmaq üçün hikmət və vəhy ruhunu versin.
18 *Qoy O, qəlbinizin gözünü nurlandırsın ki, Onun çağırışından yaranan
ümidin nə olduğunu, müqəddəslərə verdiyi irsin izzətinin necə zəngin
olduğunu,
19 Onun böyük qüvvəsinin fəaliyyətinə görə iman edən bizlərə sərf etdiyi
qüdrətinin həddsiz böyüklüyünün nə olduğunu görəsiniz.
20 Allah bu qüdrətlə Məsihdə elə fəaliyyət göstərdi ki, Onu ölülər arasından
dirildib səmada Öz sağında oturtdu
21 və hər başçı, hakim, qüvvə və ağadan, yalnız bu dövrdə deyil, gələcək dövrdə
də çəkiləcək hər addan Onu çox yüksəltdi.
22 * *Hər şeyi Ona tabe edərək ayaqlarının altına qoydu və Onu hər şey
üzərində baş olsun deyə imanlılar cəmiyyətinə verdi.
23 Bu cəmiyyət Onun bədənidir və hər şeyi hərtərəfli Bütövləşdirənin
bütövlüyüdür.

2

Ölümdən həyata keçdik

1 *Siz bir zamanlar təqsirləriniz və günahlarınız üzündən ölü idiniz.
2 Siz bu dünyanın gedişinə və havada olan hakimiyyətin, yəni indi Allaha
itaətsiz insanlarda fəaliyyət göstərən ruhun hökmdarına uyaraq bu günahların
içində həyat sürürdünüz.
3 Hamımız bir zamanlar həmin insanlar arasında cismin və əqlin istəklərini
yerinə yetirərək cismani təbiətimizin ehtiraslarına görə həyat sürürdük.
Beləliklə, təbiətcə digər insanlar kimi Allahın qəzəbinə düçar idik.
4 Lakin mərhəməti bol olan Allah bizi böyük məhəbbətlə sevdiyi üçün
5 təqsirlərimiz üzündən ölü olduğumuz halda bizə Məsihlə birlikdə həyat
verdi. Onun lütfü ilə xilas oldunuz.
6 Allah bizi Məsih İsada, Onunla birlikdə dirildib səmada oturtdu.
7 Bunu Məsih İsada bizə etdiyi xeyirxahlıqla lütfünün həddsiz zənginliyini
gələcək dövrlərdə də göstərmək üçün etdi.
8 Çünki iman vasitəsilə, lütflə xilas oldunuz. Bu, sizin nailiyyətiniz deyil,
Allahın hədiyyəsidir.
9 Əməllərlə deyil ki, heç kim öyünə bilməsin.

* **1:18** Zəb. 110:1 * **1:22** Zəb. 8:6 * **1:22** Kol. 1:18 * **2:1** Kol. 2:13

10 Çünki biz Allahın yaratdığı əsərlərik, əvvəlcədən hazırladığı yaxşı
əməllərinə görə həyat sürmək üçün Məsih İsada yaradıldıq.

Allahın yeni cəmiyyəti

11 Buna görə cismən başqa millətlərdən olan sizlər bir zamanlar kim
olduğunuzu yada salın; bədəndə əllə icra olunan sünnətə malik olub
«sünnətlilər» deyə tanınanların «sünnətsiz» adlandırdığı sizlər
12 o vaxt Məsihsiz, İsrail vətəndaşlığından kənar, Allahın vədinə əsaslanan
Əhdlərə yad, dünyada ümidsiz və Allahdan məhrum idiniz.
13 Amma bir zamanlar uzaq olan sizlər indi Məsih İsada Məsihin qanı
sayəsində yaxın oldunuz.
14 *Çünki Məsih Özü barışığımızdır. O hər iki tərəfi bir etdi və bizi bir-
birimizdən ayıran səddi, yəni ədavəti Öz cismi ilə yıxdı.
15 Qanunu əmrləri və qaydaları ilə birlikdə ləğv etdi ki, hər iki tərəfdən
Özündə yeni bir insan yaradaraq barışıq təmin etsin
16 və çarmıx vasitəsilə hər ikisini tək bədəndə Allahla barışdırsın. O, ölümü
ilə ədavəti yox etdi.
17 *O gəlib həm uzaqda olan sizlərə, həm də yaxındakılara bu barışdırma
Müjdəsini yaydı.
18 Çünki hər iki tərəfdən olan bizlər Onun vasitəsilə bir Ruhda Atanın
hüzuruna çıxa bilərik.
19 Deməli, artıq yad və qərib deyilsiniz, siz müqəddəslərlə birgə vətəndaş və
Allah ailəsinin üzvüsünüz.
20 Həvarilərlə peyğəmbərlərin təməli üzərində tikilmisiniz, guşədaşı isə
Məsih İsa Özüdür.
21 Bütün bina Onun üzərində birləşərək Rəbbə aid müqəddəs məbəd olmaq
üçün ucalır.
22 Siz də Ruh vasitəsilə Allahın məskəni olmaq üçün birlikdə Məsih üzərində
tikilirsiniz.

3

Paula vəhy vasitəsilə bildirilən sirr

1 Mən Paul siz başqa millətlərdən olanlar uğrunda Məsih İsanın
məhbusuyam.
2 Eşitdiyiniz kimi, Allahın sizin üçün mənə verdiyi lütfü sizə çatdırmaq
vəzifəsini daşıyıram.
3 Yuxarıda qısaca yazdığım kimi, Allah sirri mənə vəhy vasitəsilə bildirdi.
4 *Yazdıqlarımı oxuyanda Məsihin bu sirrini necə dərk etdiyimi anlaya
bilərsiniz.
5 Bu sirr əvvəlki nəsillərin dövründə bəşər övladlarına açıq bildirilməmişdi.
İndisə Məsihin müqəddəs həvarilərinə və peyğəmbərlərinə Ruh vasitəsilə
açılmışdır.
6 Sirr budur ki, başqa millətlər də Müjdə vasitəsilə Məsih İsada eyni irsin
ortağı, eyni bədənin üzvü və eyni vədin şərikidir.
7 Allah qüdrətli fəaliyyəti ilə lütfünü mənə verdi, buna əsasən Müjdəni
yaymaq üçün xidmətçi oldum.
8 Bütün müqəddəslərdən ən dəyərsiziyəm. Lakin Allah mənə bu lütfü verdi
ki, Məsihin ağlasığmaz zənginliyi ilə bağlı Müjdəni millətlərə yayım

* **2:14** Kol. 1:19-20; 2:14 * **2:17** Yeş. 57:19 * **3:4** Kol. 1:25-27

9 və hər şeyi yaradan* Allahda əzəldən bəri sirr olaraq saxlanan niyyətinin
nə olduğunu bütün insanlara izah edim.
10 Belə ki Allahın çoxcəhətli hikməti indi imanlılar cəmiyyəti vasitəsilə
səmadakı başçılara və hakimlərə bildirilsin.
11 Bu, Allahın əzəldən bəri qurduğu və Rəbbimiz Məsih İsa vasitəsilə yerinə
yetirdiyi məqsədinə görə oldu.
12 Məsihdə və Məsihə olan iman vasitəsilə Allaha cəsarət və etibarla
yaxınlaşa bilirik.
13 Buna görə xahiş edirəm ki, mənim sizin üçün çəkdiyim əziyyətlərdən ötrü
ruhdan düşməyin. Bu sizə izzət gətirir.

Məsihin məhəbbətini dərk etmək

14-15 Buna görə göylərdə və yer üzündə hər ailəyə ad verən Atanın† qarşısında
diz çökürəm ki,
16 O, izzətinin zənginliyinə görə Öz Ruhu vasitəsilə sizi daxili varlığınızda
qüvvə ilə möhkəmləndirsin
17 və Məsih iman vasitəsilə ürəklərinizdə yaşasın. Siz də məhəbbətdə kök
salıb təməl qoyasınız,
18 belə ki bütün müqəddəslərlə birlikdə Məsihin məhəbbətinin nə qədər
geniş, uzun, uca və dərin olduğunu başa düşməyə,
19 hər dərrakədən üstün olan bu məhəbbəti dərk etməyə gücünüz çatsın.
Beləliklə, siz Allahın bütövlüyündə bütöv olasınız.
20 Bizdə fəaliyyət göstərən qüdrətlə istədiyimiz yaxud düşündüyümüz hər
şeydən daha artığını etməyə qadir olan Allaha
21 imanlılar cəmiyyətində və Məsih İsada izzət bütün nəsillər boyunca əbədi
olsun! Amin.

4

Bədənin birliyi

1 Beləliklə, Rəbdə olduğum üçün məhbus olan mən sizə yalvarıram ki,
aldığınız çağırışa layiq şəkildə həyat sürəsiniz.
2 *Tamamilə itaətkar və həlim, səbirli olub bir-birinizə məhəbbətlə dözün.
3 Ruhun birliyini sülh bağı ilə qorumağa çalışın.
4 Çağırış aldıqda bir ümidə çağırıldığınız kimi bədən bir, Ruh bir,
5 Rəbb bir, iman bir, vəftiz bir,
6 hamının Allahı və Atası birdir. O hamı üzərində, hamı ilə və hamıdadır.
7 Hər birimizə isə Məsihin bəxşişinin ölçüsü ilə lütf verilmişdir.
8 *Bunun üçün belə deyilir:

«Ucalara çıxıb əsirləri Özü ilə apardı,
İnsanlara hədiyyələr verdi».

9 Bəs bu «çıxıb» sözü nə deməkdir? Yalnız o deməkdir ki, Məsih əvvəlcə
aşağılara, yer üzünə də enmişdi.
10 Enən də Odur, hər şeyi bütövləşdirmək üçün bütün göylər üzərinə çıxan da
Odur.
11 Özü kimini həvari, kimini peyğəmbər, kimini müjdəçi, kimini çoban* və
müəllim təyin etdi ki,

---

* **3:9** *Yaradan* – bəzi əlyazmalarda *İsa Məsih vasitəsilə yaradan.* † **3:14-15** *Atanın* – bəzi əlyazmalarda *Rəbbimiz İsa Məsihin Atasının.* * **4:2** Kol. 3:12-13 * **4:8** Zəb. 68:18 * **4:11** *Çoban* – yəni cəmiyyət rəhbəri.

12 Məsihin bədəninin inkişafından ötrü xidmət vəzifəsini yerinə yetirmək üçün müqəddəsləri təmin etsinlər.
13 Bunun nəticəsində hamımız imanda və Allahın Oğlunu tanımaqda birliyə, kamil insan səviyyəsinə, Məsihin tam yetkinliyi həddinə çatacağıq.
14 Belə ki artıq insanların kələkbazlığı ilə, bizi yoldan azdırmaq üçün hazırladıqları hiylələrlə, cürbəcür təlimin küləyi ilə çalxalanan və ora-bura sürüklənən körpə uşaqlar olmayaq.
15 Əksinə, məhəbbətlə həqiqəti yerinə yetirərək bədənin Başı olan Məsihə bənzəmək üçün hərtərəfli böyüyək.
16 *Bütün bədən Onunla birləşdiyi üçün hər buğumun köməyi ilə üzvi surətdə Ona bağlanıb qurulur və hər üzvün ahəngdar işləməsi ilə böyüyür, məhəbbətlə inkişaf edir.

Köhnə həyat və yeni həyat

17 Beləliklə, bunu Rəbdə olaraq deyir və xəbərdarlıq edirəm ki, siz artıq başqa millətlər kimi boş düşüncələrlə həyat sürməyin.
18 Onların şüurlarını qaranlıq alıb və mənəviyyatca nadan, qəlbən inadkar olduqlarına görə Allah həyatına yad oldular.
19 Həssaslığı hərtərəfli itirərək hərisliklə hər cür murdar işlər üçün özlərini pozğunluğa verdilər.
20 Sizsə Məsihi elə öyrənməmisiniz.
21 Əlbəttə, siz İsanın səsini eşitdiniz və İsada – Ondakı həqiqətə əsasən təlim aldınız.
22 *Bu təlimə görə əvvəlki həyat tərzinizə məxsus olub aldadıcı ehtiraslarla pozulmaqda olan köhnə mənliyi kənara atın,
23 ruhən və əqlən yeniləşin,
24 əsl salehlik və müqəddəsliklə Allaha bənzər yaradılmış yeni mənliyə bürünün.
25 *Buna görə yalanı kənara atın, hər biriniz öz qonşunuza həqiqəti söyləyin, çünki hamımız eyni bədənin üzvləriyik.
26 *Qəzəblənərkən günah işlətməyin. Günəş batmazdan əvvəl qəzəbinizi soyudub
27 iblisə yer verməyin.
28 Oğurluq edən artıq oğurluq etməsin, əksinə, zəhmət çəkib öz əlləri ilə yaxşı əməl etsin ki, ehtiyacı olanlarla bölüşdürməyə bir şeyi olsun.
29 Ağzınızdan heç bir pis söz çıxmasın, amma eşidənlərə xeyir versin deyə lazım olanda başqalarının inkişafına səbəb olan sözlər deyin.
30 *Allahın Müqəddəs Ruhunu kədərləndirməyin. Çünki satınalınma günü üçün o Ruhla möhürləndiniz.
31 Qoy hər cür kinlə birlikdə acılıq, hiddət, qəzəb, çığırtı, böhtançılıq büsbütün sizdən uzaq olsun.
32 *Amma bir-birinizə qarşı xeyirxah, rəhmli olun və Allah Məsihdə sizi bağışladığı kimi siz də bir-birinizi bağışlayın.

5

1 Beləliklə, sevimli övladlar kimi Allahdan nümunə götürün.
2 *Məsih bizi necə sevdisə, Özünü bizim üçün Allahın xoşuna gələn ətirli təqdim və qurban olaraq fəda etdisə, siz də məhəbbətdə elə həyat sürün.

* **4:16** Kol. 2:19 * **4:22** Yar. 1:26; Kol. 3:9,10 * **4:25** Zək. 8:16 * **4:26** Zəb. 4:4 * **4:30** Yeş. 63:10 * **4:32** Kol. 3:13 * **5:2** Çıx. 29:18; Zəb. 40:6

3 Əxlaqsızlığın, hər cür murdarlığın və yaxud tamahkarlığın adı belə,
aranızda çəkilməsin, çünki bunlar müqəddəslərə yaraşmaz.
4 Ədəbsizlik, boşboğazlıq və yaxud kobud zarafat da olmasın. Bunlar sizə
yaramaz. Bunun əvəzində qoy şükür olsun.
5 Əlbəttə, bilirsiniz ki, heç bir əxlaqsız, murdar yaxud bütpərəstə tay olan
tamahkar adam Məsihin və Allahın Padşahlığında irsə malik olmayacaq.

Nurda gəzin

6 Qoy heç kim sizi boş sözlərlə aldatmasın. Bu şeylərə görə Allahın qəzəbi
itaətsiz adamların üzərinə gəlir.
7 Buna görə də onların şəriki olmayın.
8 Siz də bir zamanlar zülmət idiniz, indi isə Rəbdə nursunuz. Ona görə də
nur övladları kimi həyat sürün.
9 Çünki nurun bəhrəsi* hər cür yaxşılıqda, salehlikdə və həqiqətdə görülür.
10 Rəbbi razı salan şeyləri ayırd edin,
11 qaranlığın səmərəsiz əməllərinə şərik olmayın. Əksinə, bunları ifşa edin.
12 Belə ki qaranlıqdakıların gizlicə etdikləri şeyləri söyləmək də ayıbdır.
13 Nurun ifşa etdiyi hər şey aşkardır,
14 bu cür nə aşkara çıxırsa, özü də nur olur. Buna görə belə deyilir:
«Ey yatan, oyan və ölülər arasından diril!
Məsih sənin üzərinə nur saçacaq».
15 Beləliklə, həyat tərzinizə ciddi diqqət yetirin, müdriklikdən məhrum
olanlar kimi deyil, müdriklər kimi həyat sürün.
16 *Hər fürsətdən istifadə edin, çünki günlər şərdir.
17 Buna görə ağılsız olmayın, Rəbbin iradəsini dərk edin.
18 Şərabdan sərxoş olmayın, bu sizi mənəviyyatsızlığa aparır. Bunun
əvəzinə Ruhla dolun.
19 *Bir-birinizə məzmurlar, ilahilər və ruhani nəğmələr oxuyun, Rəbbə
ürəkdən nəğmələr çalıb-oxuyun.
20 Həmişə hər şeyə görə Rəbbimiz İsa Məsihin adı ilə Ata Allaha şükür edin.

Evdə olan münasibətlər

21 Məsih qorxusu ilə bir-birinizə tabe olun.
22 *Ey qadınlar, Rəbbə tabe olduğunuz kimi ərlərinizə tabe olun.
23 Çünki bədənin Xilaskarı olan Məsih imanlılar cəmiyyətinin Başı olduğu
kimi ər də arvadının başıdır.
24 Ona görə cəmiyyət Məsihə tabe olduğu kimi arvadlar da hər vəziyyətdə
öz ərlərinə tabe olsunlar.
25 *Ey ərlər, Məsih imanlılar cəmiyyətini sevib onun uğrunda Özünü fəda
etdiyi kimi siz də arvadlarınızı sevin.
26 Məsih bunu ona görə etdi ki, cəmiyyəti su ilə yuyub kəlamla təmizləyərək
təqdis etsin
27 və beləcə onda ləkə, qırışıq yaxud başqa qüsur olmadan izzətli şəkildə,
müqəddəs və nöqsansız olaraq Öz hüzuruna çıxarsın.
28 Ərlər də eyni şəkildə arvadlarını öz bədənləri kimi sevməlidirlər. Arvadını
sevən özünü sevir.
29 Çünki heç kim heç zaman öz vücuduna nifrət etməz. Əksinə, Məsih
cəmiyyətə yanaşdığı kimi onu bəsləyib qayğısına qalar.

---

* **5:9** *Nurun bəhrəsi* – bəzi əlyazmalarda *Ruhun səmərəsi* (Qal. 5:22). * **5:16** Kol. 4:5 * **5:19** Kol. 3:16-17 * **5:22** Kol. 3:18; 1Pet. 3:1-2 * **5:25** Kol. 3:19; 1Pet. 3:7

30 Axı biz Onun bədən üzvləriyik.†
31 *«Buna görə də kişi ata-anasını tərk edib arvadına qovuşacaq və ikisi bir
bədən olacaq».
32 Bu sirr böyükdür, mən bunun Məsihə və cəmiyyətə dəxli olduğunu
söyləyirəm.
33 Sizə gəlincə, qoy hər kəs öz arvadını özü kimi sevsin, arvad isə ərinə ehtiram
etsin.

6

1 *Ey övladlar, Rəbdə olduğunuza görə ata-ananıza itaət edin. Bu haqdandır.
2 *İçində vəd olan ilk əmr budur: «Ata-anana hörmət et ki,
3 xoş güzəranın və yer üzündə ömrün uzun olsun».
4 *Ey atalar, siz də övladlarınızı qəzəbləndirməyin, ancaq onları Rəbbin
tərbiyə və öyüdü ilə böyüdün.
5 *Ey qullar, Məsihə itaət etdiyiniz kimi dünyəvi ağalarınıza da qorxu və lərzə
ilə səmimi qəlbdən itaət edin.
6 Bunu yalnız insanları razı salmaq üçün gözə xoş görünən xidmətlə deyil,
Məsihin qulları kimi can-dildən Allahın iradəsini yerinə yetirmək üçün edin.
7 İnsanlara deyil, Rəbbə qulluq etdiyiniz kimi ürəkdən qulluq edin.
8 Bilin ki, istər qul, istərsə də azad – hər bir kəs gördüyü yaxşı işin əvəzini
Rəbdən alacaq.
9 *Ey ağalar, siz də həmçinin qullarınızla bu cür rəftar edin. Daha onlara
hədə-qorxu gəlməyin. Bilin ki, onların da, sizin də Ağanız göylərdədir və O,
insanlar arasında tərəfkeşlik etməz.

Allahın verdiyi ruhani zireh və silahlar

10 Nəhayət, Rəbdə və Onun böyük qüvvəsində möhkəmlənin.
11 İblisin hiylələrinə qarşı dura bilmək üçün Allahın verdiyi bütün zireh və
silahlara bürünün.
12 Çünki mübarizəmiz qandan və ətdən ibarət olan insanlara qarşı deyil, şər
başçılarına və hakim olanlara, bu qaranlıq dünyanın hökmranlarına, səmadakı
ruhani şər qüvvələrə qarşıdır.
13 Buna görə Allahın bütün zireh və silahlarını götürün ki, pis gündə
müqavimət göstərib, əlinizdən gələn hər bir şeyi etdikdən sonra dayana
biləsiniz.
14-15 *Beləliklə, həqiqəti kəmər kimi belinizə bağlamış, salehliyi zireh kimi
döşünüzə taxmış, barışıq Müjdəsini yaymaq hazırlığını ayaqlarınıza geyinmiş
olaraq yerinizdə durun.
16 Bütün bunlara əlavə olaraq şər olanın bütün yanar oxlarını söndürə
bilmək üçün iman qalxanını əlinizə götürün.
17 *Xilas dəbilqəsini və Ruhun qılıncını, yəni Allahın kəlamını götürün.
18 Hər cür dua və yalvarışla, həmişə Ruhun idarəsi ilə dua edin. Bu məqsəd
uğrunda tamamilə mətin olub oyaq qalaraq bütün müqəddəslər üçün dua
edin.
19-20 Ağzımı hər açanda mənə lazımi söz verilsin deyə mənim üçün də dua
edin ki, uğrunda zəncirlə bağlı halda elçilik etdiyim Müjdənin sirrini açım və
bu Müjdəni lazımınca cəsarətlə bəyan edə bilim.

---

† **5:30** *Üzvləriyik* – bəzi əlyazmalarda *üzvləriyik, Onun ətindən, sümüklərindənik.* * **5:31** Yar. 2:24 * **6:1** Kol. 3:20 * **6:2** Çıx. 20:12; Qanun. 5:16 * **6:4** Kol. 3:21 * **6:5** Kol. 3:22-25 * **6:9** Qanun. 10:17; Kol. 3:25; 4:1 * **6:14-15** Yeş. 52:7; 59:17 * **6:17** Yeş. 59:17; 1Sal. 5:8

Salam göndərmə

21 * *Necə olduğumu və nə iş gördüyümü siz də biləsiniz deyə Rəbdə sevimli
qardaş və sadiq xidmətçi Tixik sizə hər şeyi bildirəcək.
22 Onu bu məqsədlə yanınıza göndərdim ki, bizim vəziyyətimizdən xəbərdar
olasınız və o sizin qəlbinizi ovutsun.
23 Ata Allah və Rəbb İsa Məsihdən bacı-qardaşlara sülh və imanla məhəbbət
olsun.
24 Rəbbimiz İsa Məsihi ölməz məhəbbətlə sevənlərin hamısına lütf olsun!

* **6:21** Həv. 20:4; 2Tim. 4:12 * **6:21** Kol. 4:7-8

PAULUN
FİLİPİLİLƏRƏ MƏKTUBU

GİRİŞ

Paulun *«Filipililərə Məktubu»* onun Roma imperatorluğunun vilayəti olan Makedoniyada əsasını qoyduğu cəmiyyətə ünvanlanıb. Paul bu məktubu zindanda olarkən yazmışdı. O zaman həvari başqa məsihçi həmkarlarının ona qarşı çıxmasına və bu cəmiyyətdə yanlış təlimlərin yayılmasına görə narahat idi. Amma onun çəkdiyi əzab-əziyyətlərə baxmayaraq, bu məktub sevinc və inam ruhunda yazılmışdır. Bunu yalnız Paulun İsa Məsihə böyük imanı ilə izah etmək olar.

Bu məktubun yazılmasının səbəbi Paulun Filipi imanlılarına onun ehtiyac içində olarkən göndərdikləri maddi yardıma görə minnətdarlığını bildirmək idi. Həvari onları ruhlandırırdı ki, çəkdikləri əzablara baxmasınlar və onun kimi mətin olsunlar. Paul Filipi imanlılarını xudbin və qürurlu olmaq əvəzinə İsa Məsih kimi həlim və itaətkar olmağa çağırır. Paul yada salır ki, onların Məsihlə birliyi Allahın lütfü ilə, iman vasitəsilə aldıqları hədiyyədir və bu, Yəhudi qanununun mərasimlərinə əməl etmək vasitəsilə əldə olunmayıb. Paul həm də İsa Məsihlə birlikdə yaşayanlar üçün Allahın bəxş etdiyi sevinc və sülhdən yazır.

Bu məktub həm də məsihçi imanında və həyatında olan sevinc, əminlik, birlik və dözümü vurğulayır.

Məktubun məzmunu:

1:1-11 Salamlar, təşəkkür və dua
1:12-26 Paulun vəziyyəti
1:27–2:18 Ruhlandırıcı sözlər
2:19-30 Timotey və Epafrodit üçün planlar
3:1-21 Həqiqi salehlik
4:1-23 Son öyüdlər və təşəkkürlər

1 *Məsih İsanın qulları mən Paul və Timoteydən Filipidə olan cəmiyyət
nəzarətçiləri və xidmətçiləri ilə bərabər Məsih İsada müqəddəs olanların
hamısına salam!
2 Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən sizə lütf və sülh olsun!

Şükür və dualar

3 Sizi hər dəfə yada salanda Allahıma şükür edirəm.
4 Həmişə hamınız üçün hər bir diləyimdə sevinə-sevinə dua edirəm.
5 Çünki ilk gündən indiyədək Müjdəni yaymaqda şərik oldunuz.
6 Əminəm ki, sizdə xeyirli işə başlayan Allah Məsih İsanın zühur edəcəyi
günədək bunu başa çatdıracaq.
7 Hamınız haqqında belə düşünməkdə haqlıyam, çünki qəlbimdə yeriniz var.
İstər həbsdə olsam, istər Müjdəni müdafiə və təsdiq etsəm, hamınız mənimlə
bərabər Allahın lütfünə şəriksiniz.
8 Allah şahidimdir ki, Məsih İsanın duyğusu ilə hər birinizin həsrətini çəkirəm.
9 Dua edirəm ki, məhəbbətiniz bilik və hər cür idrak baxımından get-gedə
daha çox artsın,

---

* **1:1** Həv. 16:12

10-11 siz Məsihin zühur edəcəyi gün pak və nöqsansız, Allahın izzəti və mədhi üçün İsa Məsihdən gələn salehlik bəhrələri ilə dolu olmaq üçün ən ali dəyərləri ayırd edə biləsiniz.

Müjdəni yayma

12 Qardaşlar, bunu sizə bildirmək istəyirəm ki, başıma gələnlər Müjdə yaymağı daha da irəli apardı.
13 *Belə olanda bütün saray mühafizəçiləri daxil olmaqla hamıya məlum oldu ki, Məsihdə olduğuma görə həbs olunmuşam.
14 Həmçinin qardaşlardan əksəriyyəti mənim həbsimdən ötrü Rəbbə güvənərək kəlamı* qorxmadan bəyan etmək üçün daha çox cəsarət göstərdi.
15 Doğrusu, bəziləri paxıllıq və rəqabət, bəziləri isə yaxşı niyyətlə Məsihi vəz edirlər.
16 Bəziləri bunu məhəbbətlə edirlər, çünki bilirlər ki, mən Müjdəni müdafiə etmək üçün təyin edilmişəm.
17 Bəziləri isə Məsihi səmimiliklə deyil, məhbus halımda guya mənə əziyyət verməklə özlərini göstərmək üçün bəyan edirlər.†
18 Nə olar? İstər riyakarlıqla, istərsə də səmimiliklə, nə cür olursa-olsun, əsasən Məsih bəyan edilir, mən buna sevinirəm. Əlbəttə, sevinəcəyəm,
19 çünki bilirəm ki, bunun nəticəsi dualarınızla və İsa Məsihin Ruhunun köməyi ilə mənim xilasım olacaq.
20 Böyük həvəslə gözləyir və ümidvaram ki, heç bir vəziyyətdə utandırılmayacağam, yaşasam da, ölsəm də, həmişəki kimi indi də bədənimdə Məsihin ucalması üçün tam cəsarət göstərə biləcəyəm.
21 Çünki mənim üçün yaşamaq Məsihdir, ölməksə qazancdır.
22 Lakin cismən yaşasam, faydalı işlər görə biləcəyəm. Buna görə nə seçəcəyimi bilmirəm.
23 Hər iki tərəfdən yolum kəsilib. Arzum buranı tərk edib Məsihlə olmaqdır, çünki bu lap yaxşıdır.
24 Amma sağ qalmağım sizin üçün daha lazımlıdır.
25 Buna əmin olaraq bilirəm: sağ qalacağam və hamınızla birlikdə qalmaqda davam edəcəyəm ki, imanda həm irəliləyəsiniz, həm də sevinəsiniz.
26 Belə ki bir də yanınıza gəldiyim üçün mənə görə Məsih İsada fəxriniz artsın.
27 Lakin həyat tərziniz Məsihin Müjdəsinə layiq olsun. Gəlib sizi görsəm də, gəlməyib haqqınızda eşitsəm də, bilim ki, siz bir ruhda möhkəm dayanıb Müjdəyə əsaslanan imanda canbir olaraq səy göstərirsiniz
28 və heç bir şəkildə əleyhdarlarınızdan qorxmursunuz. Bu onlar üçün həlak, sizin üçünsə xilas əlamətidir. Bu da Allahın işidir.
29 *Çünki sizə yalnız Məsihə iman etmək deyil, Onun uğrunda əzab çəkmək üstünlüyü də ehsan olundu.
30 Apardığım mübarizəni əvvəldən gördünüz, indi də bunun haqqında eşidir və siz də həmin mübarizəni aparırsınız.

2

Məsihdən nümunə götürün

1 Beləliklə, Məsihdə bir ruhlandırılma, məhəbbətdən yaranan bir təsəlli, Ruha bir şəriklik, bir rəhm və mərhəmət varsa,

* **1:13** Həv. 28:30 * **1:14** *Kəlamı* – bəzi əlyazmalarda *Allahın kəlamını.* † **1:17** Bəzi əlyazmalarda 16-cı ayə ilə 17-ci ayənin yeri dəyişikdir. * **1:29** Həv. 16:19-40

2 həmfikir olub bir-birinizə eyni məhəbbəti göstərərək canbir və həmrəy
olmağınızla sevincimi bütövləşdirin.
3 Heç bir işi özünü göstərərək və ya lovğalıqla etməyin. Qoy hər biriniz
itaətkarlıqda digərini özündən üstün saysın
4 və yalnız öz mənfəətini deyil, başqalarının da mənfəətini güdsün.
5 Məsih İsa necə düşündü, siz də elə düşünün.
6 Allah surətində olduğu halda O Özünü Allaha bərabər tutmağı bir haqq
saymadı.
7 Lakin Özünü heç etdi və qul surətinə salıb insanlara oxşar oldu. İnsan
şəklini alıb
8 Özünü aşağı tutdu və ölümə qədər – çarmıx üzərində ölümə qədər itaət
göstərdi.
9 Buna görə də Allah Onu çox ucaltdı və Ona lütflə bütün adlardan ali bir ad
verdi ki,
10 *göydə, yerdə və yerin altında olanların hamısı İsanın adına ehtiram
edərək diz çöksün
11 və hər dil Ata Allahın izzəti üçün İsa Məsihin Rəbb olduğunu bəyan etsin.

Xilasınızı əməllərinizdə göstərin

12 Belə isə, ey sevimlilərim, həmişə itaətli olduğunuz kimi yalnız mən
yanınızda olanda yox, xüsusən yanınızda olmadığım bu anda belə, qorxu və
lərzə ilə xilasınızı əməllərinizdə göstərin.
13 Çünki sizdə fəaliyyət göstərən Allahdır, belə ki Onun xoş məramını həm
istəyəsiniz, həm də bunun üçün fəaliyyət göstərəsiniz.
14 Hər şeyi şikayətlənmədən, mübahisə etmədən yerinə yetirin ki,
15 nöqsansız və saf olaraq bu əyri və azmış nəsil arasında Allahın ləkəsiz
övladları olasınız. Onların arasında dünyanın nuru kimi parlayın.
16 Həyat sözünü təqdim edin. Qoy Məsihin zühur edəcəyi gündə fəxr edə
bilim ki, nə boş yerə cəhd etdim, nə də boş yerə zəhmət çəkdim.
17 Lakin sizin imanınızın qurban və xidməti üzərinə içmə təqdimi kimi
töküləcəyəmsə də, sevinirəm və hamınızın sevincinə şərikəm.
18 Siz də məhz bunun üçün sevinin və mənim sevincimə şərik olun.

Timotey və Epafrodit

19 Vəziyyətinizdən xəbərdar olub ürəyim sakitləşsin deyə bu yaxınlarda
Timoteyi yanınıza göndərəcəyim üçün Rəbb İsada ümidim var.
20 Çünki Timotey kimi mənimlə canbir olan, həqiqətən qayğınıza qalan
başqa kimsəm yoxdur.
21 Ona görə ki hər kəs İsa Məsihin xeyrini deyil, öz xeyrini güdür.
22 Amma Timoteyin öz dəyərini necə sübut etdiyini, atasının yanında qul-
luq edən oğul kimi Müjdəni yaymaq işində mənimlə birgə qulluq etdiyini
bilirsiniz.
23 Beləliklə, işlərimin nə yerdə olduğunu bilən kimi onu yanınıza göndərmək
ümidindəyəm.
24 Mən də yaxında yanınıza gəlməyim barədə Rəbbə güvənirəm.
25 Lakin ehtiyacımın təminatına görə mənə yardım etmək üçün
göndərdiyiniz nümayəndəni, qardaşım, əməkdaşım və birlikdə mübarizə
apardığım Epafroditi yanınıza qaytarmağı lazım bildim.

---

* **2:10** Yeş. 45:23; Rom. 14:11

26 Çünki o hər birinizdən ötrü darıxır və onun xəstə olduğunu eşitdiyinizə görə
çox narahat idi.
27 O, həqiqətən, elə xəstələnmişdi ki, az qala ölsün. Lakin Allahın ona, yalnız
ona deyil, kədərimin üstünə kədər gəlməsin deyə həm də mənə rəhmi gəldi.
28 Onu yanınıza göndərməyə daha çox buna görə razılıq verdim ki, onu
yenidən görüb sevinəsiniz və mənim də kədərim yüngülləşsin.
29 Rəbdə olan bu adamı tam sevinclə qəbul edin və belələrini
qiymətləndirin.
30 Çünki o, Məsihin işi uğrunda az qala öləcəkdi. Sizin mənə edə bilmədiyiniz
köməyi etmək üçün canını təhlükəyə atdı.

3

Həqiqi salehlik

1 Nəhayət, qardaşlarım, Rəbdə sevinin! Sizə eyni şeyləri yazmaq məni
yormaz, amma sizi qoruyar.
2 Özünüzü «itlər»dən qoruyun, pis iş görənlərdən qoruyun, bədəni sünnət
edərək kəsib-atanlardan qoruyun.
3 Çünki əsl sünnətlilər Allahın Ruhu vasitəsilə ibadət edən, Məsih İsa ilə fəxr
edən və cismani şeylərə güvənməyən bizlərik.
4 Əslində mən cismani şeylərə də güvənə bilərdim. Əgər başqası cismani
şeylərə güvənməyi düşünürsə, mən daha çox güvənə bilərəm.
5 *Mən səkkizgünlük ikən sünnət olundum. İsrail nəslindən, Binyamin
qəbiləsindən, İbranilərdən törəmiş bir İbraniyəm. Qanuna münasibətdə farisey
idim.
6 *Qeyrət çəkməyə gəlincə, Allahın cəmiyyətini təqib edirdim. Qanuna
əsaslanan salehliyə gəlincə, nöqsansız idim.
7 Amma mənə fayda gətirən nə varsa, Məsih uğrunda ziyan saymışam.
8 Bundan əlavə, Rəbbim Məsih İsanı tanımağın ali dəyərinin yanında hər
şeyi ziyan hesab edirəm. Onun uğrunda var-yoxumu atıb tullantı sayıram ki,
Məsihi qazanıb
9 Onda hesab olunum. Belə ki Qanunla gələn öz salehliyimə deyil, Məsihə
imandan yaranan, imanla Allahdan gələn salehliyə malik olum.
10 Belə ki Məsihi və Onun dirilmə qüdrətini, əzablarına şərikliyi də dərk
edim və Onun ölümündə Ona bənzəyim ki,
11 nə olursa-olsun, ölülər arasından dirilməyə nail olum.

Hədəfə doğru qaçaq

12 Demirəm ki, indi bunlara malik olmuşam və yaxud kamilləşmişəm.
Amma hədəfdən tutmaq üçün qaçıram. Çünki Məsih İsa məni bu məqsəd üçün
tutub.
13 Qardaşlar, hesab etmirəm ki, bunu tutmuşam. Yalnız bir şey edirəm:
arxada qalanları unudub qarşımda olana çatmaq üçün cəhd edirəm
14 və hədəfə doğru qaçıram ki, mükafatı alım, yəni Allahın Məsih İsada
yuxarıya çağırışına nail olum.
15 Beləliklə, aramızda kim kamildirsə, qoy belə düşünsün. Hər hansı bir
mövzuda fərqli düşüncələriniz varsa, Allah bunu da sizə açacaq.
16 Ancaq çatdığımız səviyyəyə uyğun həyat sürək.*

---

* **3:5** Həv. 23:6; 26:5; Rom. 11:1 * **3:6** Həv. 8:3; 22:4; 26:9-11 * **3:16** *Sürək* – bəzi əlyazmalarda *sürək və eyni düşüncədə olaq.*

17 *Qardaşlar, hamınız birlikdə məndən nümunə götürün və sizə göstərdiyimiz nümunəyə uyğun həyat sürənlərə diqqətlə baxın.
18 Sizə dəfələrlə söylədiyim kimi indi də göz yaşları içində təkrar deyirəm: bir çoxları Məsihin çarmıxına düşmən olaraq həyat sürür.
19 Onların sonu həlakdır. Onların allahı qarınlarıdır. Öz rüsvayçılıqları ilə fəxr edir, yalnız dünyəvi şeylər barədə düşünürlər.
20 Bizsə səma vətəndaşlarıyıq və oradan Xilaskar olan Rəbb İsa Məsihi həvəslə gözləyirik.
21 O hər şeyi Özünə tabe etməyə qadir olan qüvvəsinin təsiri ilə bizim yazıq bədənimizi dəyişdirib Öz izzətli bədəninə bənzər hala gətirəcək.

4

Son öyüdlər

1 Beləliklə, ey həsrətini çəkdiyim sevimli qardaşlarım, sevincim və başımın tacı, Rəbdə olaraq bu cür dönməz durun, ey sevimlilər!
2 Evodiyaya yalvarıram, Sintixiyə yalvarıram ki, Rəbdə həmfikir olsunlar.
3 Bəli, ey əsl əməkdaşım, səndən də xahişim var, bu qadınlara kömək et. Çünki onlar mənimlə, Klementlə və adları həyat kitabında olan digər əməkdaşlarımla bərabər Müjdəni yaymaq üçün səy göstəriblər.
4 Rəbdə həmişə sevinin! Bir də deyirəm: sevinin!
5 Qoy sizin mülayimliyiniz bütün insanlara məlum olsun. Rəbb yaxındır.
6 Heç nəyin qayğısını çəkməyin, amma hər barədə xahişlərinizi Allaha dualarla, yalvarışlarla, şükür edə-edə bildirin.
7 Onda Allahın ağlagəlməz sülhü ürəklərinizi və düşüncələrinizi Məsih İsada qoruyacaq.
8 Nəhayət, qardaşlar, doğru, ləyaqətli, saleh, pak, cazibəli, etibarlı nə varsa, əgər əla və tərifə layiq nə varsa, bunları düşünün.
9 Məndən öyrəndiyiniz, qəbul etdiyiniz, eşitdiyiniz və məndə gördüyünüz nə varsa, bunları həyata keçirin. Onda sülh qaynağı olan Allah sizinlə olacaq.

Paulun təşəkkürü

10 Mən Rəbdə bol-bol sevinirəm ki, nəhayət indi mənim barəmdəki qayğınızı yenidən canlandırdınız. Əslində qayğınız vardı, amma bunu göstərməyə fürsət tapa bilmirdiniz.
11 Ehtiyaca düşdüyüm üçün bunları söyləmirəm, çünki hansı şəraitdə yaşasam, ondan razı qalmağa alışmışam.
12 Mən məzlumluğun da, bolluğun da nə olduğunu bilirəm. İstər tox, istər ac, istər bolluq, istər ehtiyac içində olum, hər şəraitdə, hər vəziyyətdə razı qalmağın sirrini öyrənmişəm.
13 Mənə qüvvət verən Məsihin köməyi ilə hər işə gücüm çatır.
14 Buna baxmayaraq nə yaxşı ki əziyyətimə şərik oldunuz.
15 *Ey Filipililər, özünüz də bilirsiniz ki, aranızda Müjdə yayımının başlanğıcında, mən Makedoniyanı tərk edən zaman sizdən başqa heç bir cəmiyyət nəzir vermək və toplamaq üçün mənimlə şərik iş görmədi.
16 *Mən Salonikdə olanda belə, ehtiyacım üçün dəfələrlə siz mənə yardım göndərdiniz.
17 Bu o demək deyil ki, mən bəxşiş axtarıram. Mən ancaq sizin hesabınıza yazıla bilən səmərəni axtarıram.

* **3:17** 1Kor. 4:16; 11:1 * **4:15** 2Kor. 11:9 * **4:16** Həv. 17:1

18 *Mənsə tamamilə təmin olunmuşam və bolluq içindəyəm. Epafroditin əli
ilə göndərdiyiniz hədiyyələri alandan sonra ehtiyacım qalmadı. Bu, Allahın
xoşuna gələn ətirli təqdim, Ona məqbul olan və razı salan qurbandır.
19 Sizin hər ehtiyacınızı isə Allahım Məsih İsada olan Öz izzətli zənginliyinə
görə ödəyəcək.
20 Qoy Atamız Allaha əbədi izzət olsun! Amin.

Salam göndərmə

21 Məsih İsada müqəddəs olan hər kəsi salamlayın.
Mənimlə olan qardaşlar sizə salam göndərir.
22 Sizi bütün müqəddəslər, xüsusən qeysərin sarayında işləyənlər salamlayır.
23 Rəbb İsa Məsihin lütfü ruhunuza* yar olsun!

* **4:18** Çıx. 29:18 * **4:23** *Ruhunuza* – bəzi əlyazmalarda *hər birinizə.*

PAULUN KOLOSSELİLƏRƏ MƏKTUBU

GİRİŞ

Paulun bu məktubu indiki Türkiyə ərazisindəki Efes şəhərinin şərqində yerləşən Kolosse şəhərinin imanlılar cəmiyyətinə ünvanlanıb. Bu cəmiyyət Paul tərəfindən yaradılmamışdı, lakin Paul özünü məsuliyyətli hiss edirdi, çünki oraya Efesdən işçilər göndərmişdi. Paul xəbər tutmuşdu ki, o cəmiyyətdəki yalançı müəllimlər Allahı tanımaq və tamam xilas almaq üçün insanın mələklərə və başqa ruhani qüvvələrə səcdə etmələrinin lazım olduğunu öyrədirdi. Bundan əlavə, bu müəllimlər həm də sünnət, yemək qaydaları və digər ənənələrə əməl etməyi tələb edirdilər.

Paul bu saxta təlimlərə qarşı duraraq həqiqi məsihçi təlimini nümayiş etdirir. Həvarinin öyrətdiklərinə əsasən yalnız İsa Məsih xilas etməyə qadirdir, digər əqidələr və işlər əslində insanı Ondan uzaqlaşdırır. Allah-Taala İsa Məsih vasitəsilə dünyanı yaratdı və Onun vasitəsilə dünyanı Özünə tərəf döndərir. Dünyanın xilas ümidi yalnız İsa Məsihlə birlikdə olmaqdır. Sonra Paul imanlıların həyatları üçün bu böyük təlimi necə tətbiq etdiyini izah edir.

Maraqlı odur ki, Paulun bu məktubunu Kolosse cəmiyyətinə çatdıran Tixik Onisimlə birgə yola çıxmışdı; bu adam haqqında Paul Filimona xahiş məktubunu yazmışdır.

Kitabın məzmunu:

1:1-8 Giriş
1:9–2:19 Məsihin təbiəti və işi
2:20–4:6 Məsihdə yeni həyat
4:7-18 Son salamlar

1 Allahın iradəsi ilə Məsih İsanın həvarisi mən Pauldan və Timotey qardaşdan
2 Kolossedəki Məsihdə olan müqəddəs və sadiq bacı-qardaşlara salam!
Atamız Allahdan* sizə lütf və sülh olsun!

Paul Allaha şükür edir

3 Sizin üçün həmişə dua edərkən Allaha – Rəbbimiz İsa Məsihin Atasına şükür edirik.
4 Çünki sizin Məsih İsaya imanınızdan və bütün müqəddəslərə göstərdiyiniz məhəbbətdən xəbərdar olduq.
5 İmanınız və məhəbbətiniz göylərdə sizin üçün saxlanan şeylərə bağladığınız ümiddən qaynaqlanır. Bu barədə sizə çatan, Müjdə olan həqiqət kəlamından əvvəlcədən eşitmisiniz.
6 Bu Müjdə onu eşitdiyiniz, həqiqətdə Allahın lütfünü dərk etdiyiniz gündən bəri sizdə olduğu kimi bütün dünyada da bəhrə verməkdə və yayılmaqdadır.
7 *Bunu bizimlə birgə Məsihin qulu və sizin üçün† çalışan Onun sadiq xidmətçisi sevimli Epafradan öyrəndiniz.
8 O, Ruhdan qaynaqlanan məhəbbətinizin xəbərini də bizə çatdırdı.

Paulun Kolosselilər üçün duası

---

* **1:2** *Allahdan* – bəzi əlyazmalarda *Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən* (Rom. 1:7). * **1:7** Kol. 4:12; Flm. 23-24 † **1:7** *Sizin üçün* – bəzi əlyazmalarda *bizim üçün.*

9 Ona görə bunu eşitdiyimiz gündən bəri sizin tam hikmət və ruhani idrakla
Allahın iradəsini bütünlüklə qavramanız üçün biz də dualarımızı və yal-
varışlarımızı kəsmədik.
10 Belə ki Rəbbə layiq şəkildə həyat sürərək Onu hər cəhətdən razı salasınız
və hər cür xeyirli əməldə bəhrə verib Allahı tanımaqda böyüyəsiniz,
11 hər şeyə dözərək səbir edə bilməniz üçün Onun izzətli qüvvəsinə
güvənərək hər cür qüdrətlə möhkəmlənəsiniz,
12 müqəddəslərin nurda olan irsinə şərik olmanız üçün sizə səlahiyyət verən
Ataya sevinclə şükür edəsiniz.
13 O bizi zülmət hakimiyyətindən xilas edib Öz sevimli Oğlunun Padşahlığına
köçürtdü.
14 *Oğlunda‡ satınalınmaya – günahlarımızın bağışlanmasına malikik.

Məsihin şəxsiyyəti və vəzifəsi

15 Görünməz Allahın surəti və bütün yaradılış üzərində ilk doğulan Odur.
16 Çünki göylərdə və yerdə olan, görünən və görünməyən hər şey – taxtlar,
ağalar, başçılar, hakimlər Onda yarandı. Nə varsa, Onun vasitəsilə və Onun
üçün yarandı.
17 Hər şeydən əvvəl var olan Odur və hər şey Onda bərqərar olur.
18 *Bədənin, yəni imanlılar cəmiyyətinin Başı da Odur. Hər şeydə birinci
olsun deyə başlanğıc olan, ölülər arasından dirilərək ilk doğulan Odur.
19 Çünki Allah Onda tam bütövlüyü ilə yaşamağa
20 və Onun vasitəsilə, çarmıxda axıdılan qanı ilə barışıq yaradaraq həm
yerdə, həm də göylərdə olan hər şeyi Özü ilə barışdırmağa razı oldu.
21 Etdiyiniz pis əməllərə görə bir zamanlar düşüncələrinizdə Allaha yad və
düşmən idiniz.
22 İndi isə Məsih cismən ölməklə Öz bədəni vasitəsilə sizi Allahla barışdırdı
ki, sizi Onun qarşısında müqəddəs, ləkəsiz və nöqsansız təqdim etsin.
23 Bir şərtlə ki eşitdiyiniz Müjdənin verdiyi ümiddən sarsılmadan, iman
əsasında möhkəm və sabit durasınız. Bu Müjdə səma altında olan bütün
yaradılışa vəz olundu və mən Paul Müjdənin xidmətçisi oldum.

Paulun imanlılara xidməti

24 İndi sizin üçün əzab çəkdiyimə sevinirəm və Məsihin Öz bədəni olan
imanlılar cəmiyyəti uğrunda çəkdiyi əziyyətlərin qalanını canıma cəfa verərək
tamamlayıram.
25 Allahın sizin üçün mənə verdiyi vəzifəyə görə mən bu cəmiyyətin
xidmətçisi oldum ki, Allahın kəlamını,
26 yəni əsrlərdən və nəsillərdən gizlədilən, indi isə Onun müqəddəslərinə
açılan sirrini tam bəyan edim.
27 Allah millətlər arasında bu sirrin izzətinin necə zəngin olduğunu
müqəddəslərə bildirmək istədi. Bu sirr sizdə olan Məsihdir. O sizə izzətə
qovuşmaq ümidini verir.
28 Hər bir insanı Məsihdə kamilləşmiş olaraq Allaha təqdim etmək üçün
hamıya tam müdrikliklə nəsihət və təlim verərək Məsihi bəyan edirik.
29 Bu məqsədlə də zəhmət çəkirəm və Onun məndə qüdrətlə fəaliyyət
göstərən qüvvəsi ilə mübarizə aparıram.

---

* **1:14** Ef. 1:7 ‡ **1:14** *Oğlunda* – bəzi əlyazmalarda *Oğlunda, Onun qanı vasitəsilə.* * **1:18** Ef. 1:22-23; 2:14-16

2

1 İstəyirəm ki, həm siz, həm Laodikeyada olanlar, həm də mənim üzümü
görməyənlərin hamısı üçün nə qədər böyük mübarizə apardığımı biləsiniz.
2 Ürəklərinin cəsarət tapıb məhəbbətdə birləşməsini istəyirəm; belə ki
idrakın verdiyi kamil etimadın bütün zənginliyinə nail olsunlar, Allahın sirri
olan Məsihi* dərk etsinlər.
3 Çünki hikmət və biliyin bütün xəzinələri Məsihdə gizlədilmişdir.
4 Bunu mən ona görə deyirəm ki, kimsə sizi dilə tutub aldatmasın.
5 Çünki cismən uzaqda olsam da, ruhən sizinləyəm. İntizamınızı və Məsihə
olan imanınızın möhkəmliyini görüb sevinirəm.

Məsihin qoyduğu həyat tərzi

6 Buna görə Rəbb Məsih İsanı qəbul etdiyiniz kimi Onda həyat sürün.
7 Şükürlərlə dolub-daşaraq Onda kök salıb inkişaf edin və öyrəndiyiniz kimi
imanda möhkəmlənin.
8 Baxın, Məsihə deyil, insan adət-ənənəsinə, dünyanın ibtidai təlimlərinə
istinad edərək fəlsəfə və boş aldadıcı sözlərlə kimsə sizi əsir etməsin.
9 Çünki Allahın tam bütövlüyü bədəncə Məsihdə yaşayır.
10 Siz də Onda tamamlanmısınız. O hər başçının və hakimin Başıdır.
11 Həmçinin siz Məsihdə insan əli ilə deyil, Onun təmin etdiyi sünnətlə
cismani təbiətdən† ayrılaraq sünnət olundunuz.
12 *Vəftizdə Onunla birlikdə dəfn edildiniz və Onu ölülər arasından dirildən
Allahın gücünə olan iman vasitəsilə Onunla birlikdə dirildiniz.
13 *Siz təqsirləriniz və cismani sünnətsizliyiniz üzündən ölü ikən Allah sizə
Məsihlə birgə həyat verdi və bütün təqsirlərimizi bağışlayıb
14 *tələbləri ilə əleyhimizə və zərərimizə olan borc sənədini‡ ləğv etdi, onu
çarmıxa mıxlayaraq qarşımızdan götürdü.
15 Allah başçıları və hakimləri§ tərk-silah edib, onlara çarmıxda qələbə
çalaraq aləmdə rüsvay etdi.
16 *Buna görə qoy heç kim yemək-içmək üzündən yaxud bayram, Təzə Ay
mərasimi ya Şənbə gününə görə sizi mühakimə etməsin.
17 Çünki bunlar gələcək şeylərin kölgəsidir, əsli isə Məsihdədir.
18 Qoy heç kim sizdən mütilik və mələklərə səcdə tələb edərək sizi
mükafatınızdan məhrum etməsin. Belə bir şəxs gördüyü görüntülərə** güvənir
və boş yerə öz cismani ağlı ilə lovğalanır.
19 *O, bədənin Başı olan Məsih ilə əlaqəni itirdi. Bütün bədən†† buğumlar
və bağlarla üzvi surətdə Məsihə bağlanaraq təmin olunur, qurulur və Allah
böyüdüyünə görə böyüyür.

Məsihdə yeni həyat

20 Məsihlə birgə ölüb dünyanın ibtidai təlimlərindən qurtulduğunuz halda nə
üçün dünyadakılar kimi yaşayaraq
21 «buna əl vurma, bunu yemə, buna toxunma» kimi əmrlərə əməl edirsiniz?

---

* **2:2** *Allahın sirri olan Məsihi* – bəzi əlyazmalarda *Allahın – həm Atanın, həm də Məsihin sirrini.* † **2:11** *Cismani təbiətdən* – bəzi əlyazmalarda *günahkar cismani təbiətdən.* * **2:12** Rom. 6:4 * **2:13** Ef. 2:1-5 * **2:14** Ef. 2:14-16 ‡ **2:14** *Borc sənədi* – yəni Musanın Qanunu. § **2:15** *Başçıları və hakimləri* – yəni qüvvətli şər ruhları. * **2:16** Rom. 14:1-6 ** **2:18** *Gördüyü görüntülərə* – bəzi əlyazmalarda *görmədiyi şeylərə.* * **2:19** Ef. 4:16 †† **2:19** *Bədən* – yəni imanlılar cəmiyyəti.

22 Bunların hamısı istifadə olunduqca məhv olub gedən şeylərlə əlaqədar
olur, çünki insanların verdiyi əmrlərə və təlimlərə əsaslanır.
23 Şübhəsiz, bu qaydalar uydurma dindarlıq, mütilik və bədənə xətər yetirməkdə zahirən müdrik görünür, amma cismani təbiətin həvəsinin qarşısını
almaq üçün onların heç bir dəyəri yoxdur.

3

1 *Beləliklə, Məsihlə birlikdə dirildiyinizə görə ucalardakı şeyləri axtarın.
Orada Məsih Allahın sağında oturub.
2 Dünyəvi şeyləri deyil, ucalardakı şeyləri düşünün.
3 Çünki siz ölmüsünüz və həyatınız Məsihlə birlikdə Allahda saxlanılıb.
4 Həyatınız olan Məsih zühur edəndə siz də Onunla birgə izzətlə zühur
edəcəksiniz.
5 Buna görə cisminizin dünyəvi meylləri olan cinsi əxlaqsızlığı, murdarlığı,
şəhvəti, pis ehtirası və bütpərəstliyə tay olan tamahkarlığı öldürün.
6 Bunlara görə Allahın qəzəbi itaətsizlərin üzərinə* gəlir.
7 Əvvəllər siz bunların içində yaşayanda belə həyat sürdünüz.
8 İndi isə siz də qəzəbi, hiddəti, kini, böhtanı, ağzınızdan çıxan ədəbsiz sözlər
kimi şeylərin hamısını kənara atın.
9 *Bir-birinizə yalan deməyin, çünki köhnə mənliyinizi və onun əməllərini
üzərinizdən çıxarıb
10 yeni mənliyə büründünüz. Yeni mənliyiniz onu Yaradanın surətinə
bənzər şəkildə təzələnir ki, biliyiniz tam olsun.
11 Bu təzələnmədə Yunanla Yəhudi, sünnətli ilə sünnətsiz, barbar, Skif, qulla
azad arasında fərq yoxdur: Məsih hər şeydir və hamımızdadır.
12 *Beləliklə, Allahın seçilmişləri, müqəddəsləri və sevimliləri kimi ürək
mərhəməti, xeyirxahlıq, itaətkarlıq, həlimlik və səbirə bürünün.
13 *Bir-birinizə dözün və birinizin digərindən şikayəti varsa, bağışlayın.
Rəbb sizi bağışladığı kimi siz də bağışlayın.
14 Bütün bunlardan əlavə, kamil birliyin bağı olan məhəbbətə bürünün.
15 Məsihin sülhü qoy ürəklərinizdə münsiflik etsin, çünki bir bədənin üzvləri
kimi bu sülhə dəvət olundunuz. Həmçinin şükür edənlər olun!
16 *Qoy aranızda Məsihin kəlamı bütün zənginliyi ilə yaşasın. Bir-birinizə
tam müdrikliklə təlim və nəsihət verin, məzmurlar, ilahilər və ruhani nəğmələr
söyləyib ürəklərinizdə Allaha minnətdar ola-ola nəğmə oxuyun.
17 Dediyiniz və etdiyiniz hər şeyi Rəbb İsanın adı ilə edin, Onun vasitəsilə Ata
Allaha şükür edin.

Evdə olan münasibətlər

18 *Ey qadınlar, Rəbdə olanlara layiq olduğu kimi ərlərinizə tabe olun.
19 *Ey ərlər, öz arvadlarınızı sevin və onlarla sərt davranmayın.
20 *Ey övladlar, hər işdə ata-ananıza itaət edin, çünki bu, Rəbbi razı salır.
21 *Ey atalar, övladlarınızı incitməyin, yoxsa cəsarətləri qırılar.
22 *Ey qullar, hər işdə dünyəvi ağalarınıza itaət edin. Bunu insanları razı
salmaq üçün gözə xoş görünən xidmətlə deyil, səmimi qəlbdən, Allahdan
qorxaraq edin.

---

* **3:1** Zəb. 110:1 * **3:6** *İtaətsizlərin üzərinə* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur. * **3:9** Yar. 1:26; Ef. 4:22-24 * **3:12** Ef. 4:2 * **3:13** Ef. 4:32 * **3:16** Ef. 5:19-20 * **3:18** Ef. 5:22; 1Pet. 3:1-2 * **3:19** Ef. 5:25; 1Pet. 3:7 * **3:20** Ef. 6:1 * **3:21** Ef. 6:4 * **3:22** Ef. 6:5-8

23 Gördüyünüz hər işi insanlar üçün deyil, Rəbb üçün edən kimi can-dildən
edin.
24 Bilin ki, Rəbdən bunun əvəzinə irs alacaqsınız, çünki siz Rəbb Məsihə
qulluq edirsiniz.
25 *Kim haqsızlıq edərsə, işlətdiyi haqsızlığın əvəzini alacaq, çünki Rəbb
tərəfkeşlik etməz.

4

1 *Ey ağalar, bilin ki, göydə sizin də Ağanız var. Ona görə qullarınızla ədalətli
və insaflı olun.

Müxtəlif öyüdlər

2 Özünüzü duaya həsr edin və duada şükür edərək oyaq durun.
3 Eyni zamanda bizim üçün də dua edin ki, kəlamı yaymaq üçün Allah bizə
bir qapı açsın və uğrunda həbs olunduğum Məsihin sirrini elan edim.
4 Dua edin ki, mən bu sirri lazımınca açıq-aşkar bildirim.
5 *Kənar insanlarla müdrikliklə rəftar edin və hər fürsətdən istifadə edin.
6 Sözünüz duzlu və hər zaman lütflə dolu olsun. Beləcə hər adama necə
cavab vermək lazım olduğunu biləsiniz.

Salam göndərmə

7 * *Rəbdə sevimli qardaş, sadiq xidmətçi və əməkdaş olan Tixik mənim
barəmdə hər şeyi sizə bildirəcək.
8 Onu bu məqsədlə yanınıza göndərdim ki, bizim vəziyyətimizdən xəbərdar
olasınız* və o sizin qəlbinizi ovutsun.
9 *Onunla birlikdə sizlərdən biri olan sadiq və sevimli Onisim qardaşı da
göndərirəm. Onlar sizə buradakı bütün işlər barədə məlumat verəcək.
10 *Mənimlə birlikdə məhbus olan Aristarx və Barnabanın əmisi oğlu Mark
da sizə salam göndərir. Mark haqqında əmrləri almısınız. Yanınıza gəlsə, onu
qəbul edin.
11 Yust çağırılan Yeşua da sizə salam göndərir. Sünnətlilərdən yalnız bunlar
Allahın Padşahlığı üçün mənim əməkdaşlarımdır və onlar mənə təsəlli verdilər.
12 *Məsih İsanın qulu və sizlərdən olan Epafra sizə salam göndərir. Allahın
hər iradəsini yerinə yetirərək kamil və tam əminliklə möhkəm dayanasız deyə
o sizin üçün hər zaman dualar edərək mübarizə aparır.
13 Onun haqqında şəhadət edirəm ki, sizin üçün, Laodikeyada və Hier-
apolisdə olanlar üçün çox zəhmət çəkir.
14 *Sevimli həkim Luka və Dima da sizə salam göndərir.
15 Laodikeyada olan bacı-qardaşlara, Nimfaya və onun evindəki cəmiyyətə
salam söyləyin.
16 Bu məktub aranızda oxunduqdan sonra onu Laodikeyalılar cəmiyyətində
də oxudun, Laodikeyadan gələn məktubu isə siz də oxuyun.
17 *Arxipə bunu deyin: «Rəbdə sənə tapşırılan xidməti diqqətlə başa çatdır».
18 Mən Paul bu salamı öz əlimlə yazıram. Unutmayın ki, mən həbsdəyəm.
Sizə lütf olsun!

---

* **3:25** Qanun. 10:17; Ef. 6:9 * **4:1** Ef. 6:9 * **4:5** Ef. 5:16 * **4:7** Həv. 20:4; 2Tim. 4:12 * **4:7** Ef. 6:21-22 * **4:8** *Bizim vəziyyətimizdən xəbərdar olasınız* – bəzi əlyazmalarda *sizin vəziyyətinizdən xəbərdar olsun.* * **4:9** Flm. 10-12 * **4:10** Həv. 12:12,25; 15:37-39; 19:29; 27:2; Flm. 23-24 * **4:12** Kol. 1:7; Flm. 23-24 * **4:14** 2Tim. 4:10-11; Flm. 23-24 * **4:17** Flm. 1-2

PAULUN SALONİKLİLƏRƏ BİRİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

Salonik Roma imperatorluğunun Makedoniya vilayətinin paytaxtı idi. Paul Filipini tərk edəndən sonra burada imanlı cəmiyyəti yaratdı. Amma Yəhudilər tezliklə Paulun Yəhudi olmayan xalqların arasında Müjdəni uğurla vəz etdiyini eşidib qısqandılar. Paul Saloniki tərk edib Veriyaya getməyə məcbur oldu. O, Korinfə çatanda öz həmkarı və əməkdaşı olan Timoteydən Salonik cəmiyyətindəki vəziyyət haqqında məktub aldı.

Paulun Saloniklilərə birinci məktubu oradakı məsihçiləri ruhlandırmaq üçün yazılıb. Paul bu məsihçilərin iman və məhəbbəti haqqında yeniliklər eşidib onlara minnətdarlığını bildirir, sonra onların arasında yaşayarkən sürdüyü həyat tərzini yadlarına salır. Paul cəmiyyətdə müzakirə olunan bu suallara cavab verir: Məsihin təkrar gəlişindən əvvəl dünyasını dəyişən imanlıların aqibəti necə olacaq? Məsih nə vaxt zühur edəcək? Paul onlara Məsihin gəlişinə qədər dinc yaşamağı, öz işləri ilə məşğul olmağı və hörmətəlayiq şəkildə həyat sürməyi məsləhət görür (4:11-12).

Kitabın məzmunu:

1:1-10 Saloniklilərin imanı
2:1-16 Paulun Salonikdəki xidməti
2:17–3:13 Salonikdən gələn xəbər
4:1-12 Məsihçi davranışına aid tövsiyələr
4:13–5:11 Məsihin zühuruna aid təlimat
5:12-28 Son öyüdlər və salamlar

1 *Paul, Sila və Timoteydən Ata Allah və Rəbb İsa Məsihdə olan Saloniklilər
cəmiyyətinə salam! Sizə* lütf və sülh olsun!

Nümunəvi iman

2 Dualarımızda sizi yada salıb həmişə hər birinizə görə Allaha şükür edirik.
3 Çünki imandan yaranan əməllərinizi, məhəbbətdən doğan zəhmətinizi
və Rəbbimiz İsa Məsihə bağladığınız ümidin verdiyi dözümü Atamız Allah
qarşısında daim yada salırıq.
4 Ey Allahın sevimlisi olan qardaşlar, bilirik ki, O sizi seçib.
5 Ona görə ki yaydığımız Müjdə yalnız sözlə deyil, qüvvə ilə, Müqəddəs Ruhla
və çox inandırıcılıqla sizə çatıb. Aranızda ikən sizin üçün necə bir adam
olduğumuzu bildiniz.
6 *Siz də böyük əziyyət içində Müqəddəs Ruhun verdiyi sevinclə kəlamı
qəbul edib bizdən və Rəbdən nümunə götürdünüz.
7 Beləliklə, siz Makedoniya və Axayyadakı bütün imanlılar üçün nümunə
oldunuz.
8 Çünki Rəbbin kəlamının səsası sizdən yayıldı. Allaha imanınızın sorağı
yalnız Makedoniya və Axayyaya deyil, hər yerə çatıb. Daha bizə söz deməyə
ehtiyac qalmadı.

---

* **1:1** Həv. 17:1 * **1:1** *Sizə* – bəzi əlyazmalarda *Atamız Allah və Rəbb İsa Məsihdən sizə.* * **1:6** Həv. 17:5-9

9-10 Çünki özləri xəbər yaydılar ki, bizi nə qədər yaxşı qarşıladınız və var
olan həqiqi Allaha qulluq etmək üçün, həmçinin Onun ölülər arasından diriltdiyi Oğlunun, yəni bizi gələcək qəzəbdən qurtaran İsanın göylərdən zühurunu
gözləmək üçün bütlərdən Allaha tərəf necə döndünüz.

2

Paulun Salonikdəki xidməti

1 Qardaşlar, özünüz də bilirsiniz ki, yanınıza gəlməyimiz əbəs olmadı.
2 *Bildiyiniz kimi, əvvəlcə Filipidə əziyyət çəkmiş, təhqir olunmuşduq.
Amma böyük ziddiyyətlərə baxmayaraq, Allahın Müjdəsini sizə bəyan etmək
üçün Allahımızdan cəsarət aldıq.
3 Çünki bizim çağırışımız aldatmağa, murdarlığa əsaslanmır və bunun
hiyləgərliyə də dəxli yoxdur.
4 Əksinə, Allah tərəfindən Müjdəni yaymaq tapşırığını almağa layiq
görüldüyümüzə görə insanları deyil, ürəklərimizi sınaqdan keçirən Allahı
razı salmaqdan ötrü danışırıq.
5 Siz bilirsiniz ki, heç vaxt yanınıza yaltaq sözlərlə yaxud tamahkarlığı
gizlədən riyakarlıqla gəlmədik. Allah da buna şahiddir.
6 İzzəti heç bir insanda – nə sizdə, nə də başqalarında axtardıq.
7 Məsihin həvariləri kimi bunu sizdən tələb edə bilərdik, amma biz sizinlə
övladlarını isti qucağına alıb yedirdən ana kimi mülayim rəftar etdik.
8 Sizlərə elə könül bağlamışdıq ki, yalnız Allahın Müjdəsini deyil, öz canlarımızı belə, sizə verməyə razı idik. Çünki bizim sevimlilərimiz idiniz.
9 Bəli, qardaşlar, bizim əmək və zəhmətimizi xatırlayırsınız: heç birinizə yük
olmamaq üçün gecə-gündüz çalışaraq sizə Allahın Müjdəsini vəz etdik.
10 Siz imanlılarla necə müqəddəs, saleh və nöqsansız davrandığımıza həm
özünüz, həm də Allah şahiddir.
11 Bildiyiniz kimi, ata övladları ilə necə rəftar edirsə, biz də hər birinizlə elə
rəftar etdik.
12 Sizə öyüd verdik, ruhlandırdıq və yalvardıq ki, Öz Padşahlığına və izzətinə
çağıran Allaha layiq şəkildə həyat sürəsiniz.
13 Biz də dayanmadan Allaha şükür edirik ki, siz bizdən eşitdiyiniz Allah
kəlamını qəbul edəndə onu bəşəri söz kimi deyil, həqiqətən, Allahın kəlamı
olaraq qəbul etdiniz. Siz imanlılarda fəaliyyət göstərən də bu kəlamdır.
14 *Çünki qardaşlar, siz Allahın Yəhudeyadakı Məsih İsada olan
camiyyətlərindən nümunə götürdünüz. Onların Yəhudilərdən* çəkdiyi
əzabları eynilə siz də öz soydaşlarınızdan çəkdiniz.
15 Yəhudilər Rəbb İsanı və peyğəmbərləri öldürdülər, bizi də təqib etdilər.
Onlar Allahı narazı salır və bütün insanlara qarşı çıxırlar.
16 Çünki başqa millətlər xilas olsunlar deyə biz onlarla danışanda bu
Yəhudilər bizə mane olur. Beləcə hər zaman günahlarının üzərinə günah
gətirirlər. Axırda Allahın qəzəbinə düçar oldular.

Gecikən səyahət

17 Bizsə, qardaşlar, qısa bir müddət üçün qəlbən deyil, şəxsən sizdən məhrum
olduq, ona görə böyük arzu ilə üzünüzü görməyə daha çox səy göstərdik.

---

* **2:2** Həv. 16:19-24; 17:1-9 * **2:14** Həv. 9:23,29; 13:45,50; 14:2,5,19; 17:5,13; 18:12 * **2:14** *Yəhudilər* – burada bütün yəhudi xalqından deyil, yalnız İsa Məsihi rədd edən yəhudilərdən söz gedir.

18 Biz yanınıza gəlməyi arzu etdik, dəfələrlə mən Paul bunu istədim, amma
Şeytan bizə mane oldu.
19 Rəbbimiz İsa zühur edəndə ümidimiz, sevincimiz yaxud Onun önündə fəxr
tacımız nədir? Siz deyilsinizmi?
20 Çünki siz bizim izzətimiz və sevincimizsiniz.

3

1 *Buna görə də artıq dözməyib Afinada tək qalmağa razı olduq
2 və qardaşımız, Məsihin Müjdəsini yaymaqda Allahın əməkdaşı* olan
Timoteyi sizi imanda möhkəmləndirmək və ruhlandırmaq üçün göndərdik.
3 Belə ki qoy bu əziyyətlərdən heç kim sarsılmasın. Özünüz bilirsiniz ki, biz
bunun üçün təyin olunmuşuq.
4 Çünki yanınızda olarkən əziyyət çəkəcəyimizi sizə əvvəlcədən demişdik və
bildiyiniz kimi, belə də oldu.
5 Buna görə mən artıq dözməyib Timoteyi yanınıza göndərdim ki,
imanınızdan xəbərdar olum. Qorxdum ki, sınağaçəkən† bəlkə sınaqları ilə
sizi yoldan çıxarmış olar və əməyimiz hədər gedər.

Salonikdən şad xəbərlər gəlir

6 *Amma yanınızdan indicə qayıdan Timotey imanınız və məhəbbətiniz
haqqında bizə şad xəbər gətirdi. O dedi ki, siz bizi daim xoş təəssüratla yada
salırsınız və biz həsrətinizi çəkdiyimiz kimi siz də həsrətimizi çəkirsiniz.
7 Ona görə də, qardaşlar, bütün sıxıntı və əziyyətimizə baxmayaraq,
imanınıza görə sizdən təsəlli aldıq.
8 Çünki sizin Rəbdə qalmağınız indi bizə həyat verir.
9 Allahımız qarşısında sizə görə tam sevincimiz var. Belə olmasaydı, sizə görə
Allaha necə şükür edə bilərdik?
10 Sizin üzünüzü görmək və imanınızda çatışmayanları tamamlamaq üçün
gecə-gündüz səylə dua edirik.
11 Qoy Atamız Allah Özü və Rəbbimiz İsa bizim üçün sizin tərəflərə yol açsın.
12 Rəbb bir-birinizə və bütün insanlara olan məhəbbətinizi sizə olan
məhəbbətimiz tək artırıb-çoxaltsın.
13 Belə ki Rəbbimiz İsa bütün müqəddəsləri ilə birgə zühur edəcəyi vaxt
Atamız Allahın önündə müqəddəslikdə nöqsansız olmağınız üçün ürəklərinizə
qüvvə versin. Amin.

4

Allahı razı salmaq

1 Qardaşlar, necə həyat sürmək və Allahı razı salmaq barədə bizdən təlimat
aldınız. Nəhayət, Rəbb İsa naminə sizdən xahiş edir və yalvarırıq ki, belə həyat
sürməkdə daha çox inkişaf edin.
2 Rəbb İsanın səlahiyyəti ilə sizə hansı əmrləri verdiyimizi bilirsiniz.
3 Çünki Allahın iradəsinə görə müqəddəslik yolunuz belədir: cinsi
əxlaqsızlıqdan qaçın,
4-5 hər biriniz Allahı tanımayan bütpərəstlər kimi şəhvət və ehtirasla deyil,
müqəddəslik və hörmətlə arvad almağı öyrənin,

---

* **3:1** Həv. 17:15 * **3:2** *Allahın əməkdaşı* – bəzi əlyazmalarda *Allahın qulu və bizim əməkdaşımız.*
† **3:5** *Sınağaçəkən* – yəni Şeytan. * **3:6** Həv. 18:5

6 heç kim haqsızlıq edib bacı-qardaşını istismar etməsin. Çünki əvvəlcə
sizə dediyimiz və xəbərdarlıq etdiyimiz kimi, Rəbb bütün bunlara görə qisas
alacaq.
7 Çünki Allah bizi murdarlığa deyil, müqəddəsliyə çağırmışdır.
8 Ona görə bu təlimatı rədd edən kəs insanı deyil, sizə Öz Müqəddəs Ruhunu
bəxş edən Allahı rədd edir.
9 Qardaşlıq sevgisinə gəlincə, sizə yazmağa ehtiyac yoxdur, çünki Allah bir-
birinizi sevməyi öyrədib.
10 Əslində, siz bütün Makedoniyadakı bacı-qardaşların hamısı ilə belə
davranırsınız. Lakin ey qardaşlar, rica edirik ki, belə işlərin sayını artırın.
11 Sizə əmr etdiyimiz kimi çalışın ki, dinc yaşayasınız, öz işinizlə məşğul
olasınız və əliniz işdə-gücdə olsun;
12 belə ki kənar şəxslərin qarşısında hörmətəlayiq şəkildə həyat sürəsiniz və
heç kimdən təminat almağa ehtiyac duymayasınız.

Rəbbin zühuru

13 Qardaşlar, vəfat edənlər haqqında bixəbər qalmağınızı istəmirik ki,
ümidsiz olan digər adamlar kimi kədərlənməyəsiniz.
14 Axı İsanın ölüb-dirilməsinə inanırıqsa, demək İsaya bağlanaraq vəfat
edənləri də Allah Onunla birgə qaytaracaq.
15 *Çünki Rəbbin kəlamına əsaslanaraq sizə deyirik ki, Rəbbin zühurunadək
sağ qalan bizlər vəfat edənlərdən əsla qabağa keçməyəcəyik.
16 Rəbb Özü əmrini səsləndirməklə, baş mələyin sədası və Allahın şeypuru ilə
göydən enəcək. Əvvəlcə Məsihdə olaraq ölənlər diriləcək.
17 Ondan sonra sağ qalan bizlər Rəbbi havada qarşılamaq üçün onlarla
birgə buludlar içində götürülüb-aparılacaq və beləcə daim Rəblə olacağıq.
18 Buna görə bir-birinizə bu sözlərlə təsəlli verin.

5

1 Qardaşlar, zaman və məqamlar barədə sizə yazmağa ehtiyac yoxdur.
2 *Çünki özünüz də çox yaxşı bilirsiniz ki, Rəbbin günü oğru gecə gəldiyi kimi
gələcək.
3 İnsanlar «sülh və təhlükəsizlik» deyəndə hamilə qadının ağrıları necə
qəfildən tutursa, onlar da elə qəfil məhvə düçar olacaq və bundan əsla qaça
bilməyəcəklər.
4 Amma, qardaşlar, siz qaranlıqda deyilsiniz ki, o gün sizi oğru kimi yaxa-
lasın.
5 Axı hamınız nur və gündüz övladlarısınız. Biz nə gecənin, nə də qaranlığın
övladlarıyıq.
6 Ona görə gəlin başqaları kimi yatmayaq, əksinə, oyanıb ayıq-sayıq dayanaq.
7 Çünki yatanlar gecə yatır, əyyaşlar da gecə vaxtı əyyaşlıq edir.
8 *Gündüzə aid olan bizlərsə iman və məhəbbətlə döşümüzə zireh taxaraq
xilas ümidini dəbilqə kimi başımıza qoyub ayıq-sayıq olaq.
9 Çünki Allah bizi qəzəbə düçar olmaq üçün deyil, Rəbbimiz İsa Məsih
vasitəsilə xilasa nail olmaq üçün təyin edib.
10 Məsih bizim uğrumuzda öldü ki, oyaq olsaq da, yatmış olsaq da, Onunla
birlikdə yaşayaq.
11 Buna görə indiki kimi bir-birinizi ürəkləndirin və ruhən inkişaf etdirin.

* **4:15** 1Kor. 15:51-52 * **5:2** Mat. 24:43; Luka 12:39; 2Pet. 3:10; Vəhy 16:15 * **5:8** Yeş. 59:17; Ef. 6:13-17

Son öyüdlər və salamlar

12 Ey qardaşlar, xahiş edirik ki, aranızda zəhmət çəkənlərin, Rəbdə sizə
başçılıq edib nəsihət verənlərin qədrini bilin.
13 Etdikləri əmələ görə onlara hədsiz məhəbbətlə hörmət göstərin. Bir-
birinizlə sülh içində yaşayın.
14 Qardaşlar, sizə yalvarırıq, avaralara nəsihət verin, cəsarətsizləri ruh-
landırın, zəiflərə yardım edin, hamıya qarşı səbirli olun.
15 Diqqətli olun ki, heç kim pisliyə pisliklə cavab verməsin, əksinə, bir-
birinizə və bütün insanlara həmişə yaxşılıq etməyə çalışın.
16 Daima sevinin,
17 durmadan dua edin,
18 hər vəziyyətdə şükür edin. Çünki bunlar Məsih İsada olan sizlər üçün
Allahın iradəsidir.
19 Ruhu söndürməyin.
20 Peyğəmbərlik sözlərinə xor baxmayın.
21 Hər şeyi sınaqdan keçirin və yaxşı olandan möhkəm tutun.
22 Hər cür şərdən uzaq durun.
23 Qoy sülh qaynağı olan Allahın Özü sizi tamamilə təqdis etsin və Rəbbimiz
İsa Məsihin zühurunda ruhunuz, canınız və bədəniniz nöqsansız olaraq qorun-
sun.
24 Sizi çağıran Allah sadiqdir və bunu edəcək.
25 Qardaşlar, bizim üçün dua edin.
26 Bütün bacı-qardaşları müqəddəs öpüşlə salamlayın.
27 Rəbb naminə sizə and verirəm ki, bu məktubu bütün bacı-qardaşlara*
oxuyun.
28 Rəbbimiz İsa Məsihin lütfü sizə yar olsun!

* **5:27** *Bacı-qardaşlara* – bəzi əlyazmalarda *müqəddəslərə.*

PAULUN SALONİKLİLƏRƏ İKİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

İsa Məsihin ikinci gəlişi ilə əlaqədar Salonik imanlı cəmiyyətində yenə də narahatlıqlar davam edirdi. Saloniklilərdə belə bir fikir var idi ki, Rəbbin günü artıq gəlib.

Paul bu fikrə düzgün istiqamət verərək yazır ki, Məsihin zühurundan öncə şər və pislik kulminasiya nöqtəsinə çatacaq. Bu, müəmmalı olan şəxsin, «həlak edilməli qanunsuz adam»ın (2:3) rəhbərliyi altında baş verəcək. Bu şəxs Məsihin əleyhdarı olacaq.

Həvari vurğulayır ki, imanlılar əzab-əziyyət və çətinliklərə baxmayaraq, imanda möhkəm durmalı, özlərini dolandırmaq üçün Paul və onun əməkdaşları kimi işləyib yaxşı əməllərini davam etdirməlidirlər.

Məktubun məzmunu:

1:1-12 Salamlar və minnətdarlıq
2:1-17 Məsihin zühuruna aid təlimat
3:1-15 Məsihçi davranışına aid öyüd-nəsihət
3:16-18 Xudahafizləşmə

1 *Paul, Sila və Timoteydən Atamız Allah və Rəbb İsa Məsihdə olan Saloniklilər cəmiyyətinə salam!

2 Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən sizə lütf və sülh olsun!

Hökm günü

3 Qardaşlar, sizin üçün həmişə Allaha şükür etməliyik və belə etməyimiz yerinə düşər, çünki imanınız artdıqca artır və hamınızın bir-birinizə olan məhəbbəti çoxalır.

4 Bunun üçün tab gətirdiyiniz bütün təqiblərə, əziyyətlər zamanı dözümünüzə və imanınıza görə Allahın cəmiyyətlərində sizinlə özümüz də fəxr edirik.

5 Bu şeylər Allahın ədalətli hökmünün əlamətidir ki, nəticədə uğrunda indi əzab çəkdiyiniz Allahın Padşahlığına layiq sayılasınız.

6 Çünki Allahın hüzurunda haqq olan işdir ki, sizə əziyyət verənlərə əziyyət,

7 əziyyət çəkən sizlərə isə bunun əvəzində bizimlə birlikdə rahatlıq veriləcək. Bu, Rəbb İsanın qüdrətli mələkləri ilə od-alov içərisində göydən zühur etdiyi zaman olacaq.

8 O zaman Rəbbimiz İsa Allahı tanımayanlardan və Özü barədə olan Müjdəyə itaət etməyənlərdən qisas alacaq.

9 Onlara Rəbbin hüzurundan və qüdrətinin izzətindən məhrum qalıb əbədi olaraq məhv edilmə cəzası veriləcək.

10 Bunlar Rəbbin Öz müqəddəsləri arasında izzət qazanmaq və bütün imanlıları heyrətə gətirmək üçün gəldiyi gün baş verəcək. Siz də belə imanlılardansınız, çünki etdiyimiz şəhadətə inandınız.

11 Buna görə sizin üçün daim dua edirik ki, Allahımız sizi Öz çağırışına layiq görsün, hər yaxşı niyyətinizi və imandan asılı hər əməlinizi Öz qüdrəti ilə yerinə yetirsin.

---

* **1:1** Həv. 17:1

12 Belə ki Allahımızın və Rəbb İsa Məsihin lütfünə görə Rəbbimiz İsanın adı
sizdə izzət qazansın və siz də Onda izzət qazanasınız.

2

Qanunsuz adam

1 *Rəbbimiz İsa Məsihin zühuruna və bizim Onunla birlikdə olmaq üçün
toplaşmağımıza gəlincə, qardaşlar, sizdən xahiş edirik:
2 qoy «Rəbbin günü çatmışdır» deyə iddia edən hər hansı bir ruh, bir söz
yaxud guya bizdən gələn bir məktub sizi tez ağıldan çıxarıb təlaşa salmasın.
3 Heç kim sizi heç bir şəkildə aldatmasın. Çünki əvvəl üsyan qaldırılaraq
həlak edilməli qanunsuz adam* meydana çıxmayınca o gün gəlməyəcək.
4 *O adam, allah adlanan yaxud səcdə edilən hər şeyə qarşı çıxaraq özünü
hamıdan üstün tutacaq. Belə ki Allahın məbədində əyləşib özünün Allah
olduğunu elan edəcək.
5 Hələ yanınızda olarkən bunları sizə söylədiyim yadınızda deyilmi?
6 Bəli, vaxtı çatanda meydana çıxsın deyə indi o adama nəyin mane olduğunu
bilirsiniz.
7 Hələ indi də qanunsuzluğun sirli gücü fəaliyyətdədir. Ancaq hələlik həmin
gücə mane olan şəxs aradan qalxanadək belə olacaq.
8 *Sonra həmin qanunsuz adam meydana çıxacaq və Rəbb İsa onu ağzından
çıxan nəfəsi ilə öldürəcək, Öz zühurunun əzəməti ilə məhv edəcək.
9 *Bu qanunsuz adam Şeytanın fəaliyyətinə əsaslanaraq hər cür yalan
möcüzə, əlamət və xariqələrlə
10 və həmçinin hər cür haqsızlığın hiyləsi ilə gələcək ki, həqiqəti sevərək xilas
olmaq əvəzinə, bunu rədd etdikləri üçün həlak olacaq insanları aldatsın.
11 Buna görə Allah onların üzərinə aldadıcı bir qüvvə göndərir ki, yalana
inansınlar.
12 Belə ki həqiqətə inanmayıb haqsızlıq etməkdən zövq alanların hamısı
mühakimə olunsun.

Möhkəm dayanın

13 Bizsə, ey Rəbbin sevdiyi qardaşlar, sizin üçün həmişə Allaha şükür
etməliyik. Çünki Allah başlanğıcdan sizi Ruhun təqdisi və həqiqətə iman
vasitəsilə xilas üçün seçdi.
14 Rəbbimiz İsa Məsihin izzətinə nail olmağınız üçün O bizim yaydığımız
Müjdə ilə sizi bu xilasa çağırdı.
15 Beləliklə, qardaşlar, möhkəm dayanın və sözümüz yaxud məktubumuz
vasitəsilə öyrəndiyiniz təlimlərə bağlı qalın.
16 Rəbbimiz İsa Məsihin Özü və bizi sevib lütfü ilə əbədi cəsarət və xeyirli
ümid verən Atamız Allah
17 sizi ürəkləndirsin, hər yaxşı söz və əməldə möhkəmləndirsin.

3

Bizim üçün dua edin

1 Nəhayət, qardaşlar, bizim üçün dua edin ki, Rəbbin kəlamı aranızda olduğu
kimi sürətlə yayılıb izzət qazansın,
2 pis və şər adamlardan xilas olaq. Çünki iman hamıya məxsus deyil.

---

* **2:1** 1Sal. 4:15-17 * **2:3** *Qanunsuz adam* – bəzi əlyazmalarda *günah adamı.* * **2:4** Yez. 28:2; Dan. 11:36 * **2:8** Yeş. 11:4 * **2:9** Mat. 24:24

3 Amma Rəbb etibarlıdır. O sizi möhkəmləndirib şər olandan qoruyacaq.
4 Biz də Rəbbə güvənərək sizdən arxayınıq ki, verdiyimiz əmrlərə əməl
edirsiniz və edəcəksiniz.
5 Qoy Rəbb ürəklərinizi Allahın məhəbbətinə və Məsihin dözümünə
yönəltsin.

Dolanışığınızı zəhmətinizlə qurun

6 Ey qardaşlar, Rəbbimiz İsa Məsihin adı ilə sizə əmr veririk ki, bizdən
qəbul etdiyi təlimə görə yaşamayan, avara həyat sürən hər bir bacı-qardaşdan
uzaqlaşın.
7 Bizlərdən necə nümunə götürmək lazım olduğunu özünüz də bilirsiniz.
Çünki yanınızda olarkən avara dolanmadıq,
8 heç kimin çörəyini müftə yemədik. Əksinə, gecə-gündüz əmək və zəhmət
çəkərək işlədik ki, heç birinizə yük olmayaq.
9 Bunu ixtiyarımız çatmadığına görə deyil, sizə nümunəvi yol göstərərək bu
yolla getməyiniz üçün etdik.
10 Hətta biz sizinlə olarkən sizə bu əmri verdik: kim işləmək istəmirsə,
yemək də yeməsin.
11 Eşitmişik ki, sizlərdən bəzisi avara həyat sürür; heç bir iş görmədikləri
halda hər şeyə qarışırlar.
12 Belələrinə Rəbb İsa Məsih naminə əmr verib xəbərdarlıq edirik ki, sakitcə
işləyib öz çörəklərini yesinlər.
13 Sizsə, qardaşlar, yaxşılıq etməkdən yorulmayın.
14 Əgər kimsə bu məktubdakı sözlərimizə qulaq asmaq istəməzsə, onu
nəzərdə saxlayın və onunla əlaqəni kəsin ki, utansın.
15 Yenə də onu düşmən sanmayın, bir qardaş kimi ona nəsihət verin.

Salam göndərmə

16 Sülh qaynağı olan Rəbbin Özü isə sizə hər zaman və hər vəziyyətdə sülh
versin! Rəbb hamınıza yar olsun!
17 Mən Paul salamı sizə öz əlimlə yazıram. Bunu hər məktubumda xüsusi bir
işarə kimi yazıram.
18 Rəbbimiz İsa Məsihin lütfü hamınıza yar olsun!

PAULUN TİMOTEYƏ BİRİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

Gənc məsihçi Timotey Likaonyanın Listra şəhərində anadan olmuşdu. Onun atası Yunan, anası isə Yəhudi idi. Timotey müjdəçilik işində Paula köməkçi və əməkdaş oldu. Paulun *«Timoteyə Birinci Məktubu»* üç əsas məsələni həll edir.

Məktub ilk növbədə imanlı cəmiyyətində verilən yanlış təlimə qarşıdır. Bu təlim Yəhudi və Yəhudi olmayanların ideyalarının qarışığı idi. Bu yanlış təlimə görə fiziki dünya şərdir və buna əsasən bəzi yeməklərdən imtina etməklə, xüsusi gizli biliyə malik olmaqla və evlənməməklə xilasa nail olmaq olar. Məktubda həm də imanlı cəmiyyətinin idarə olunmasına və ibadətə aid təlimatlar var. Bundan əlavə, burada imanlı cəmiyyətinin rəhbərlərinin və köməkçilərinin davranışının necə olması göstərilir.

Nəhayət, Paul Timoteyə İsa Məsihin yaxşı xidmətçisi olması üçün və imanlıların müxtəlif qruplarına qarşı məsuliyyətinə aid məsləhətlər verir.

Kitabın məzmunu:

1:1-2 Salamlar
1:3–3:13 İmanlı cəmiyyətinin xidmətçilərinə aid təlimatlar
3:14–4:5 Möminliyin böyük sirri
4:6–6:21 Timoteyə verilən təlimat

1 *Xilaskarımız Allahın və ümidimiz olan Məsih İsanın əmrinə görə Məsih
İsanın həvarisi mən Pauldan
2 imanda mənə əsl oğul olan Timoteyə salam! Ata Allahdan və Rəbbimiz
Məsih İsadan sənə lütf, mərhəmət və sülh olsun!

Yanlış təlimlərdən çəkinin

3 Makedoniyaya gedərkən mən səndən xahiş etdiyim kimi Efesdə qal və
bəzi insanlara əmr et ki, yad təlim yaymasınlar,
4 əfsanə və bitməz-tükənməz nəsil şəcərələri ilə məşğul olmasınlar. Çünki bu
şeylər Allahın niyyətinin imanla yerinə yetməsi üçün faydalı deyil, əksinə, boş
mübahisələrə səbəb ola bilər.
5 Bu əmrin məqsədi pak ürəkdən, təmiz vicdandan və riyasız imandan gələn
məhəbbətdir.
6 Bəzi adamlar isə bunlardan azaraq boşboğazlığa qapıldılar.
7 Qanun müəllimi olmaq istəyirlər, amma nə söylədikləri sözləri, nə də
üstündə durduqları mövzuları anlayırlar.
8 Biz bilirik ki, kimsə Qanundan qanuni şəkildə istifadə edərsə, Qanun
yaxşıdır.
9 Bunu da bilirik ki, Qanun saleh üçün deyil, qanunsuzlar və itaətsizlər,
allahsızlarla günahkarlar, müqəddəs olmayanlar və Allahla əlaqəsi olmayanlar,
ata və analarını öldürənlər, qatillər,
10 əxlaqsızlar, kişibazlar, adam oğruları, yalançılar, andı pozanlar və sağlam
təlimə zidd olan bütün başqaları üçün qoyulmuşdur.
11 Bəxtiyarlıq mənbəyi olan Allahın mənə əmanət etdiyi izzətli Müjdəyə görə
bu belədir.

Allah mərhəmətlidir

* **1:1** Həv. 16:1

12 Mənə qüvvət verən Rəbbimiz Məsih İsaya şükür edirəm ki, məni sadiq
sayıb Öz xidmətinə təyin etdi.
13 *Əvvəllər Ona küfr edən, təqibçi və söyüşkən olduğum halda mənə
mərhəmət edildi. Çünki nə etdimsə, cahillik və imansızlıq üzündən etdim.
14 Amma Rəbbimizin lütfü Məsih İsada olan iman və məhəbbətlə birlikdə
mənə bol-bol ehsan edildi.
15 Məsih İsa günahkarları xilas etmək üçün dünyaya gəldi, bu söz etibarlı və
tamamilə qəbul olunmağa layiq sözdür. O günahkarlardan ən betəri mənəm.
16 Lakin ən betəri olduğum halda mənə buna görə mərhəmət edildi ki, Məsih
İsa mənim vasitəmlə hədsiz səbrini göstərsin. Ona görə ki gələcəkdə Ona iman
edib əbədi həyata malik olanlara mən nümunə olum.
17 Əsrlərin Padşahı, ölməz, görünməz və bir olan Allaha* əbədi olaraq hörmət
və izzət olsun! Amin.
18 Oğlum Timotey, əvvəlcədən sənin haqqında söylənən peyğəmbərlik
sözlərinə əsasən bu əmri sənə həvalə edirəm ki, bu sözlərə güvənərək yaxşı
mübarizə aparasan,
19 imana və təmiz vicdana sarılasan. Bəziləri təmiz vicdanı rədd edərək
imanlarını qəzaya uğrayan gəmi kimi batırdılar.
20 Himeney və İsgəndər də onlardandır. Küfr etməməyi öyrənsinlər deyə
onları Şeytana təslim etdim.

2

Dua və ibadət

1-2 Hər şeydən əvvəl xahiş edirəm: möminlik və ləyaqətlə sakit və rahat ömür
sürməyimiz üçün, bütün insanlar, o cümlədən, padşahlar və hakimiyyət sahibi
olanların hamısı üçün yalvarış, dua, vəsatət və şükürlər edilsin.
3 Çünki bu yaxşıdır və Xilaskarımız Allahı razı salır.
4 O bütün insanların xilas olub həqiqəti dərk etməsini istəyir.
5 Çünki bir Allah və Allahla insanlar arasında bir Vasitəçi vardır. O, İnsan
olan Məsih İsadır.
6 O hamını satın almaq üçün Özünü fidyə verdi və bu da münasib vaxtda
edilən şəhadətdir.
7 *Mən də həmin şəhadətin vaizi və həvarisi təyin edildim – yalanı deyil,
həqiqəti* söyləyirəm. Başqa millətlərə iman və həqiqət öyrədən müəllim
oldum.
8 Buna görə istəyirəm ki, kişilər qəzəblənmədən, mübahisə etmədən hər
yerdə müqəddəs əllər qaldırıb dua etsinlər,
9 *qadınlar da ədəbli görkəmlə, abır-həya və ağıl-kamalla bəzənsinlər.
Dəbdəbəli saç düzümü ilə, qızıllarla, mirvarilərlə və yaxud bahalı paltarlarla
deyil,
10 mömin olduqlarını bəyan edən qadınlara yaraşan tərzdə xeyirli işlərlə
bəzənmələrini istəyirəm.
11 Qadın sakitlik və tam bir tabelik içində öyrənsin;
12 qadının öyrədib kişiyə ağalıq etməsinə izin vermirəm, qadın sakit olsun.
13 *Çünki ilk yaradılan Adəm oldu, sonra Həvva.
14 Aldadılan da Adəm deyildi, qadın aldadılıb əmri pozdu;

---

* **1:13** Həv. 8:3; 9:4-5 * **1:17** *Allaha* – bəzi əlyazmalarda *müdrik Allaha.* * **2:7** 2Tim. 1:11 * **2:7** *Həqiqəti* – bəzi əlyazmalarda *Məsihdə olan həqiqəti.* * **2:9** 1Pet. 3:3 * **2:13** Yar. 2:7,21-22; 3:1-6

15 amma qadın doğuşla xilas olacaq, bir şərtlə ki ağıl-kamalla imanda,
məhəbbətdə və müqəddəslikdə yaşamağa davam etsin.

3

İmanlılar cəmiyyətinin başçıları

1 Bu söz etibarlıdır: kim cəmiyyətdə nəzarətçi olmağa can atırsa, xeyirli iş
arzu edir.
2 *Nəzarətçi nöqsansız, tək arvadlı olaraq ona sadiq, ayıq, ağıllı-kamallı,
ədəbli, qonaqpərvər olmalı, öyrətməyi bacarmalıdır.
3 Şərab düşkünü olmamalı; zorakı deyil, mülayim* olmalı; davakar və
pulpərəst olmamalıdır.
4 Öz evini yaxşı idarə etməli, tam bir ləyaqətlə uşaqlarını öz tabeliyində
saxlamalıdır.
5 Öz şəxsi evini idarə edə bilməyən Allahın cəmiyyətinin qayğısına necə qala
bilər?
6 Nəzarətçi yeni iman etmiş adam olmamalıdır. Yoxsa qürurlanıb iblisin
uğradığı eyni mühakiməyə uğraya bilər.
7 Kənar insanlar tərəfindən də yaxşı bir insan kimi tanınmalıdır. Belə ki
iblisin qurduğu tora düşüb utandırılmasın.
8 Cəmiyyət xidmətçiləri də ləyaqətli olmalıdır. Riyakar, şərab düşkünü yaxud
haqsız qazanca həris olmamalıdır.
9 İman sirrini təmiz vicdanla saxlamalıdırlar.
10 Onlar da əvvəlcədən sınaqdan keçsinlər, əgər nöqsanları olmazsa, o zaman
xidmət etsinlər.
11 Qadınlar da böhtançı deyil, ləyaqətli, ayıq və hər şeydə sadiq olmalıdırlar.
12 Xidmətçilər tək arvadlı olaraq ona sadiq olsun, öz uşaqlarını və evlərini
yaxşı idarə etsinlər.
13 Çünki yaxşı xidmət edənlər özləri üçün yaxşı bir mövqe və Məsih İsaya olan
imanlarında böyük cəsarət qazanırlar.

Böyük sirr

14 Tezliklə yanına gəlmək ümidi ilə bu şeyləri sənə yazıram ki,
15 əgər geciksəm belə, sən Allahın ev xalqı arasında necə həyat sürmək lazım
olduğunu biləsən. Bu xalq var olan Allahın cəmiyyəti, həqiqətin dirəyi və
bünövrəsidir.
16 Şübhəsiz ki, möminliyin sirri böyükdür:
O,† cismən zühur etdi,
Ruh tərəfindən təsdiq olundu,
Mələklərə göründü,
Millətlərə vəz olundu,
Dünyada Ona iman edildi,
İzzətlə göyə çəkildi.

4

İmandan dönüş

1 Ruh aydın şəkildə deyir ki, gələcəkdə bəziləri imandan dönəcək, aldadıcı
ruhlara və cinlərin təlimlərinə qulaq asacaqlar.
2 Bu təlimlər yalançıların ikiüzlülüyü ilə yayılır. Onların vicdanı sanki yanıq
yarası kimi hissiyyatını itirmişdir.

* **3:2** Titə 1:6-9 * **3:3** *Mülayim* – bəzi əlyazmalarda *haqsız qazanca həris deyil, mülayim.* † **3:16** *O* – bəzi əlyazmalarda *Allah.*

3 Bu yalançılar evlənməyi qadağan edir və bəzi yeməklərdən çəkindirirlər.
Amma Allah bu yeməkləri iman edib həqiqəti dərk edənlərin şükürlə qəbul
etməsi üçün yaradıb.
4 Çünki Allahın yaratdığı hər şey yaxşıdır, şükürlə qəbul edilən heç bir şey
rədd edilməməlidir.
5 Çünki hər şey Allahın kəlamı və dua ilə təqdis olur.

Məsihin yaxşı xidmətçisi

6 Bunları bacı-qardaşlara öyrətsən, imanın və əməl etdiyin yaxşı təlimatın
sözləri ilə qidalanaraq Məsih İsanın yaxşı bir xidmətçisi olarsan.
7 Allahsız, axmaq qoca qarı əfsanələrindən uzaq dur. Mömin olmaq üçün
özünü yetişdir.
8 Bədən məşqinin az faydası olur, möminlik isə hər şey üçün faydalıdır, çünki
bunda indi və gələcək üçün həyat vədi var.
9 Bu söz etibarlıdır və tamamilə qəbul olunmağa layiq sözdür.
10 Ona görə də biz zəhmət çəkir və mübarizə aparırıq.* Çünki ümidimizi bütün
insanların, xüsusən iman edənlərin Xilaskarı, var olan Allaha bağlamışıq.
11 Bunları buyur və öyrət.
12 Gənc olduğun üçün qoy heç kim sənə xor baxmasın. Amma sözdə, həyat
tərzində, məhəbbətdə, imanda,† paklıqda imanlılara nümunə ol.
13 Mən gəlincə Müqəddəs Yazıları hamıya oxumaqla, nəsihət verməklə, təlim
verməklə məşğul ol.
14 Ağsaqqallar əllərini sənin üzərinə qoyanda sənə peyğəmbərlik sözü ilə
verilən səndə olan ruhani ənama etinasızlıq etmə.
15 Bunların hamısına səy göstərərək özünü həsr et ki, sənin inkişafın hamıya
aşkar olsun.
16 Özünə və verdiyin təlimə diqqətli ol. Bu işlərlə məşğul olmağa davam et.
Çünki bunu etməklə həm özünü, həm də səni dinləyənləri xilas edəcəksən.

5

İmanlılar cəmiyyətində məsuliyyətlər

1 Ağsaqqalla sərt danışma, ona ata kimi, cavanlara isə qardaş kimi,
2 ağbirçəklərə ana kimi, gənc qadınlara tamamilə saf ürəklə bir bacı kimi
nəsihət ver.
3 Həqiqi dul qadınlara hörmət et.
4 Lakin əgər bir dul qadının uşaqları ya da nəvələri varsa, bunlar əvvəlcə
öz ailələrinə yardım edərək möminliyi, yaşlı ailə üzvlərinə də haqqını verməyi
öyrənsinlər. Çünki bu, Allahı razı salır.
5 Həqiqətən, dul qalıb kimsəsiz olan qadın öz ümidini Allaha bağlamışdır,
gecə-gündüz Ona yalvarmağa və dua etməyə davam edir.
6 Keflə yaşayan dul qadınsa yaşadığı halda ölüdür.
7 Nöqsansız olmaqları üçün bu əmrləri tapşır.
8 Öz yaxınlarının, xüsusən, ailə üzvlərinin qayğısına qalmayan insan imanı
inkar etmiş və imansızdan betərdir.
9 Qoy bir dul qadının adı dullar siyahısına bu şərtlə yazılsın: ən azı altmış
yaşına çatmış, ərinə sadiq olmuş,

---

* **4:10** *Mübarizə aparırıq* – bəzi əlyazmalarda *təhqirə dözürük.* † **4:12** *İmanda* – bəzi əlyazmalarda *ruhda, imanda.*

10 *etdiyi yaxşı işlərlə tanınmış olsun, məsələn, uşaqlar böyütmüş, qonaqpərvərlik göstərmiş, müqəddəslərin ayaqlarını yumaqla xidmət etmiş, əziyyət çəkənlərə yardım etmiş, hər cür xeyirli işlə məşğul bir şəxs olmalıdır.
11 Altmış yaşa çatmamış dul qadınları isə siyahıya yazma. Çünki cismani istəkləri Məsihə bağlılıqlarına qalib gələn kimi ərə getmək istəyərlər.
12 Beləcə verdikləri ilk sözdən çıxdıqları üçün mühakiməyə məruz qalırlar.
13 Eyni zamanda evdən evə gəzərək tənbəlliyə öyrənərlər. Yalnız tənbəllik deyil, lazım olmayan sözlər danışaraq qeybət edərlər, başqalarının işlərinə burunlarını soxarlar.
14 Beləliklə, yaşa dolmamış dul qadınların ərə getməsini, uşaq doğmasını, evini idarə etməsini, düşmənə heç bir böhtan atmaq fürsətini verməməsini istəyirəm.
15 Artıq bəziləri azıb Şeytanın ardınca getmişdir.
16 İmanlı bir qadının* dul qadın yaxınları varsa, qoy onlara yardım etsin. İmanlılar cəmiyyəti belə yükün altına girməsin ki, həqiqi dul qadınlara yardım edə bilsin.
17 Cəmiyyəti yaxşı idarə edən ağsaqqallar, xüsusən, vəz və təlim işində zəhmət çəkənlər maddi və mənəvi cəhətdən təmin olunmağa layiq görülsün.
18 *Çünki Müqəddəs Yazıda belə deyilir: «Xırman çəkən öküzün ağzını bağlama» və «işçi öz haqqına layiqdir».
19 *İki yaxud üç şahid olmadıqda bir ağsaqqala qarşı olan ittihama əhəmiyyət vermə.
20 Günah işlədən ağsaqqalları hamının qarşısında məzəmmət et ki, digərləri də günah işlətməkdən qorxsun.
21 Allahın, Məsih İsanın və seçilmiş mələklərin önündə sənin öhdənə qoyuram ki, ayrı-seçkilik salmadan, tərəfkeşlik etmədən bu təlimatlara riayət edəsən.
22 Heç kimin üzərinə tələsərək əl qoyma, başqalarının günahlarına şərik olma, özünü pak saxla.
23 Yalnız su içməkdən vaz keç; mədənə və tez-tez baş verən xəstəliklərinə görə bir az şərab da iç.
24 Bəzi insanların günahları mühakiməyə düşəndən əvvəl də bəllidir, digərlərininki isə sonradan ortaya çıxar.
25 Beləcə yaxşı işlər də qabaqcadan bəllidir, bəlli olmayanlar da gizli qala bilməyəcək.

6

1 Qul boyunduruğu altında olanların hamısı öz ağalarını tam hörmətə layiq saysınlar ki, Allahın adına və təliminə küfr söylənməsin.
2 Ağaları iman etmiş olanlarsa qardaş olduğu üçün ağalarına xor baxmasınlar. Əksinə, onlara daha yaxşı qulluq etsinlər. Çünki bu qulluqdan faydalananlar sevdikləri imanlılardır.
Bu şeyləri öyrət və nəsihət ver.

Allah yoluna bağlılıq

3 Kim yad təlimlər yayıb Rəbbimiz İsa Məsihin sağlam sözləri ilə və mömininliyə uyğun təlimlə razı deyilsə,

* **5:10** Qanun. 25:4; Luka 12:7 * **5:16** *Qadının* – bəzi əlyazmalarda *kişinin yaxud da qadının.* * **5:18** Qanun. 25:4; Mat. 10:10; Luka 10:7 * **5:19** Qanun. 17:6; 19:15

4 o adam qürurlanıb heç bir şey dərk etmir, lakin mübahisə və sözlərin
mənası barədə dava yaratmaq xəstəliyinə tutulub. Bunların nəticəsi paxıllıq,
münaqişə, böhtançılıq və bədgümanlıqdır;
5 pozğun düşüncəli, həqiqətdən məhrum, möminliyi qazanc mənbəyi kimi
zənn edən adamların fasiləsiz mübahisələridir.*
6 Əlindəki ilə kifayətlənərək mömin olmaqsa böyük qazanc mənbəyidir.
7 Çünki dünyaya heç bir şey gətirməmişik və oradan heç bir şey də götürə
bilmərik.
8 Yeməyimiz və paltarımız varsa, bunlarla kifayətlənirik.
9 Zəngin olmaq istəyənlərsə sınağa və tora düşərlər; insanı məhvə və həlaka
aparan bir çox axmaq və ziyanverici ehtiraslara batırlar.
10 Çünki hər cür pisliyin kökü pulpərəstlikdir. Kimlərsə bu həvəslə imandan
azıb öz-özlərinə sanki bıçaq soxmuş kimi çox əzab verdilər.
11 Amma sən, ey Allah adamı, bu şeylərdən qaç. Salehliyin, möminliyin,
imanın, məhəbbətin, dözümün, həlimliyin ardınca get.
12 İman uğrunda yaxşı mübarizə apar. Əbədi həyatı bərk tut; bunun üçün
çağırıldın və yaxşı əqidəni bir çox şahid qarşısında iqrar etdin.
13 *Hər şeyə həyat verən Allahın və Ponti Pilatın önündə öz yaxşı əqidəsinə
şəhadət edən Məsih İsanın hüzurunda sənə tapşırıram ki,
14 Rəbbimiz İsa Məsihin zühurunadək Allahın əmrinə ləkəsiz və nöqsansız
riayət et.
15 Allah Onu Öz vaxtında zahir edəcək. O, bəxtiyarlıq mənbəyi olan tək
Hökmdar, şahların Şahı və ağaların Ağasıdır.
16 Yeganə ölməzliyə malik olan, əlçatmaz nurda yaşayan Odur. Onu insan-
lardan heç kəs görməyib və görə də bilməz. Ona izzət və əbədi qüdrət olsun.
Amin.
17 Bu dövrdə varlı olanlara buyur ki, təkəbbürlü olmasınlar və gəldi-gedər
var-dövlətə yox, zövq almağımız üçün bizə hər şeyi bol-bol verən Allaha ümid
bəsləsinlər.
18 Xeyirxahlıq göstərsinlər, yaxşı işlərlə zəngin, əliaçıq olub öz malını
başqaları ilə bölüşsünlər.
19 Beləliklə, gələcək üçün özlərinə sağlam təməl olacaq bir xəzinə toplasınlar.
Yəni həqiqi həyatı† bərk tutsunlar.
20 Ey Timotey, sənə verilən əmanəti qoru! Allahsız boşboğazlıqdan və yalan
yerə «bilik» adlanan şeyin zidd fikirlərindən uzaq dur.
21 Bəziləri bu biliyə sahib olduqlarını iddia edərək imandan azdılar.
Sizə lütf olsun!

* **6:5** *Mübahisələridir* – bəzi əlyazmalarda *mübahisələridir. Belə adamlardan uzaq ol.* * **6:13** Yəh. 18:37
† **6:19** *Həqiqi həyatı* – bəzi əlyazmalarda *əbədi həyatı.*

PAULUN TİMOTEYƏ İKİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

Paul *«Timoteyə İkinci Məktubu»*nda öz gənc həmkarı və əməkdaşı olan Timoteyə çoxlu məsləhətlər verir. Əsas mövzu dözümdür. Paul Timoteyi İsa Məsihin Müjdəsini sədaqətlə vəz etməyə çağırır. Həm də o, Müjdənin və Əhdi-Ətiqin təliminə sadiq qalmağa ruhlandırır. Həvari öz gənc həmkarına tövsiyə edir ki, çəkdiyi iztirabların, rastlaşdığı müqavimətlərin heç birinə əhəmiyyət vermədən müjdəçilik və müəllimlik işini davam etdirsin.

Paul Timoteyə xüsusi məsləhət verir: «Axmaq və cahil mübahisələrdən uzaq ol. Çünki bunların dava-dalaşa səbəb olmasını bilirsən» (2:23). Bütün bunların hamısını yekunlaşdıraraq Paul öz həyatını və məqsədini nümunə göstərərək iman, məhəbbət, dözümə və təqiblərdə əzablara səbirli olmağa çağırır.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:13 Salamlar və tövsiyələr
2:14–4:5 Məsləhət və xəbərdarlıq
4:6-18 Paulun düşdüyü vəziyyət barəsində
4:19-22 Xudahafizləşmə

1 *Məsih İsada olan həyat vədinə görə Allahın iradəsi ilə Məsih İsanın həvarisi
mən Pauldan
2 mənə sevimli oğul olan Timoteyə salam! Ata Allahdan və Rəbbimiz Məsih
İsadan sənə lütf, mərhəmət və sülh olsun!

Müjdəyə sadiq qalmaq

3 Durmadan, gecə-gündüz dualarımda səni yada saldığım zaman ata-
babalarım kimi təmiz vicdanla ibadət etdiyim Allaha şükür edirəm.
4 Sənin göz yaşlarını xatırlayaraq səni görməyə həsrət çəkirəm ki, sevinclə
dolum.
5 *Səndəki riyasız imanı yadıma salıram. Əvvəlcə nənən Lois və anan
Evnikinin saxladığı bu imanı, əminəm ki, sən də saxlayırsan.
6 Bu səbəbdən sənin üzərinə əl qoymağımla Allahın sənə verdiyi ənamı
alovlandırmağını xatırladıram.
7 Çünki Allah bizə qorxaqlıq ruhu deyil, güc, məhəbbət və ağıllı-kamallı
olmaq ruhu vermişdir.
8 Buna görə Rəbbimiz barədə şəhadət etməkdən və Onun uğrunda məhbus
olan məndən utanma. Allahın gücü ilə Müjdə uğrunda mənimlə birlikdə əzaba
qatlaş.
9 Allah bizi əməllərimizə görə deyil, öz məqsədinə və lütfünə görə xilas edib
müqəddəs olmağa çağırdı. Zaman başlamazdan əvvəl o lütf bizə Məsih İsada
verilmişdi,
10 indi isə Xilaskarımız Məsih İsanın zühuru ilə üzə çıxdı. O, ölümü yox etdi,
Müjdə vasitəsilə həyatı və ölməzliyi aşkar etdi.
11 *Mən bu Müjdə üçün vaiz, həvari və müəllim* təyin olundum.

---

* **1:1** Həv. 16:1 * **1:5** Həv. 16:1 * **1:11** 1Tim. 2:7 * **1:11** *Müəllim* – bəzi əlyazmalarda *millətlərin müəllimi.*

12 Bu əzabları çəkməyimin səbəbi də budur. Amma bundan utanmıram,
çünki Kimə iman etdiyimi bilirəm və əminəm ki, mənə verdiyi əmanəti
qiyamət gününə† qədər saxlamağa qadirdir.
13 Məsih İsada olan iman və məhəbbətlə məndən eşitdiyin sağlam sözlərdən
nümunə götür.
14 Sənə verilən yaxşı əmanəti bizdə yaşayan Müqəddəs Ruh vasitəsilə saxla.
15 Bilirsən ki, Asiya vilayətində olanların hamısı məndən üz döndərdi.
Həmçinin Figel və Hermogen də bunların sırasındadır.
16 Rəbb Onisiforun ev əhlinə mərhəmət etsin. Çünki dəfələrlə məni ruh-
landırdı, mənim zəncirlənməyimdən utanmadı.
17 Əksinə, Romada olarkən məni səylə axtarıb tapdı.
18 Qoy Rəbb qiyamət günü‡ ona mərhəmət tapmağa imkan versin. Efesdə
onun mənə nə qədər xidmət etdiyini sən çox yaxşı bilirsən.

2

Məsih uğrunda əziyyətə dözmək

1 Sənsə, ey oğlum, Məsih İsada olan lütflə güclən.
2 Bir çox şahidlərin önündə məndən eşitdiyin sözləri başqalarına da öyrətməyə
qadir olan sadiq adamlara həvalə et.
3 Məsih İsanın yaxşı əsgəri kimi mənimlə birgə əzaba qatlaş.
4 Əsgərlik edən insan gündəlik həyatla bağlı işlərə sürüklənməz, ona əmr
edən zabiti razı salmağa çalışar.
5 Həmçinin yarışlara qoşulan insan da qaydaya görə yarışmazsa, başına zəfər
çələngi qoyulmaz.
6 Zəhmətkeş əkinçinin payına məhsulunun ilk bəhrəsi düşməlidir.
7 Dediklərimə fikir ver. Rəbb söylədiyim hər şeydə sənə anlayış verəcək.
8 Yaydığım Müjdədə açıqlandığı kimi, Davudun nəslindən olub ölülər
arasından dirilən İsa Məsihi yadında saxla.
9 Bu Müjdə naminə zəncirə vurulmuş bir cinayətkar kimi əzaba qatlaşıram.
Amma Allahın kəlamı zəncirlənməmişdir.
10 Bu səbəbdən seçilmişlərə görə, onlar da Məsih İsada olan xilasa əbədi
izzətlə bərabər nail olsunlar deyə hər şeyə dözürəm.
11 Bu söz etibarlıdır ki,
«Əgər Onunla öldüksə,
Onunla da yaşayacağıq;
12 *Əgər dözəriksə,
Onunla da birlikdə padşahlıq edəcəyik.
Əgər Onu inkar etsək,
O da bizi inkar edəcək.
13 Biz sadiq qalmasaq da,
O sadiq qalacaq.
Çünki Öz təbiətinə zidd davrana bilməz».

Sınaqdan keçmiş işçi

14 Bunları imanlıların yadına sal. Sözlərin mənası barədə dava etməməyi
Allahın önündə onların öhdəsinə qoy; çünki bu fayda verməz, dinləyənlərə isə
ziyan vurar.

---

† **1:12** *Qiyamət gününə* – hərfi tərcümədə *o günə.* ‡ **1:18** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *o gün.* * **2:12** Mat. 10:33; Luka 12:9

15 Özünü Allaha sınaqdan keçmiş, həqiqət kəlamını doğruluqla işlədən alnıaçıq
bir işçi kimi təqdim etməyə çalış.
16 Allahsız boşboğazlıqdan uzaq dur. Çünki belə boşboğazlıqlar insanı daha
da allahsızlığa aparır.
17 Onların sözü irinli yara kimi yayılacaq. Himeney və Filit onların
sırasındadır.
18 Onlar dirilmənin artıq baş verdiyini deyərək həqiqətdən azıb bəzilərinin
imanını alt-üst edirlər.
19 Lakin Allahın atdığı möhkəm təməl bu sözlərlə möhürlənib durur: «Rəbb
Özününküləri tanıyır» və «Rəbbin adını ağzına alan hər kəs haqsızlıqdan uza-
qlaşsın».
20 Böyük bir evdə yalnız qızıl və gümüş qablar deyil, həmçinin taxta və gil
qablar da var. Onlardan bəzisi şərəfli, bəzisi də şərəfsiz iş üçün istifadə olunur.
21 Beləliklə, kim özünü şərəfsiz işlərdən təmizləsə, şərəfli işlərə uyğun, təqdis
olunmuş, Sahibinə faydalı, hər yaxşı iş üçün hazırlanmış qab olacaq.
22 Gənclik ehtiraslarından qaç. Təmiz ürəklə Rəbbi çağıranlarla birlikdə
salehliyin, imanın, məhəbbətin və sülhün ardınca get.
23 Axmaq və cahil mübahisələrdən uzaq ol. Çünki bunların dava-dalaşa
səbəb olmasını bilirsən.
24 Rəbbin qulu davakar olmamalıdır. Əksinə, hamı ilə mülayim rəftar etməli,
öyrətməyə qabil, səbirli olmalıdır.
25 Ona qarşı olanları həlimliklə tərbiyə etməlidir. Bəlkə Allah onlara tövbəyə
imkan verəcək. Beləliklə, onlar həqiqəti anlayar,
26 ayıq ola bilərlər və istəyini yerinə yetirmək üçün onları əsir edən iblisin
torundan çıxarlar.

3

Axır zamanda

1 Bunu bil ki, bu axır zamanda çətin dövrlər olacaq.
2 Çünki insanlar xudbin, pulpərəst, təkəbbürlü, məğrur, təhqir edən,
valideynlərinə itaət etməyən, nankor, müqəddəslikdən məhrum,
3 şəfqətsiz, barışmaz, böhtançı, nəfsini saxlamayan, rəhmsiz, yaxşılığın
düşməni,
4 xain, ehtiyatsız, qürurlu olacaq, Allahdan çox kef çəkməyi sevəcəklər.
5 Mömin kimi görünüb bu yolun gücünü inkar edəcəklər. Bu cür adamlar-
dan uzaq dur.
6 Bunların arasında evlərə soxulub zəif iradəli qadınları əsir edən adamlar
var. Belə qadınlar günahla yüklənmiş müxtəlif ehtiraslarla sövq edilir,
7 daima öyrənir, amma həqiqəti heç zaman anlaya bilmirlər.
8 *Yannis və Yambris Musaya necə zidd getdilərsə, bu adamlar da eləcə
həqiqətə zidd gedirlər. Onlar düşüncələri pozğun, imanları sınaqdan keçməmiş
insanlardır.
9 Amma daha irəli gedə bilməyəcəklər. Çünki Yannislə Yambrisin axmaqlığı
kimi bunların da axmaqlığını hamı açıqca görəcək.

Timoteyə son öyüdlər

10 *Sənsə mənim təlimimi, davranışımı, məqsədimi, imanımı, səbrimi,
məhəbbətimi, dözümümü,

* **3:8** Çıx. 7:11 * **3:10** Həv. 13:14–14:20

11 Antakyada, Konyada, Listrada başıma gələn təqibləri, çəkdiyim əzabları
diqqətlə izlədin. Nə cür təqiblərə qatlandım! Amma Rəbb məni bunların
hamısından xilas etdi.
12 Məsih İsada möminliyə yaraşan bir həyat sürmək istəyənlərin hamısı təqibə
məruz qalacaq.
13 Amma pis adamlar və saxtakarlar aldadıb-aldanaraq getdikcə daha betər
olacaqlar.
14 Sənsə öyrəndiyin və güvəndiyin şeylərə sadiq qal. Çünki bunları
kimlərdən öyrəndiyini bilirsən,
15 Müqəddəs Yazıları uşaqlıqdan bilirsən. Onlar Məsih İsaya olan iman
vasitəsilə sənə xilas gətirən hikmət verməyə qadirdir.
16 Bütün Müqəddəs Yazılar Allahdan ilham almış və təlim, məzəmmət, islah,
salehlik tərbiyəsi üçün faydalıdır;
17 beləcə Allah adamı bacarıqlı olub hər yaxşı iş üçün təchiz edilsin.

4

1 Allahın və dirilərlə ölüləri mühakimə edəcək Məsih İsanın önündə Onun
zühuru və Padşahlığının haqqı üçün sənə buyururam ki,
2 Allahın kəlamını vəz edəsən, hansı vaxt olursa-olsun hazır olasan, insan-
lara tam səbirlə təlim öyrədərək məzəmmət, xəbərdarlıq və nəsihət verəsən.
3 Çünki elə bir zaman gələcək ki, sağlam təlimə dözməyəcəklər. Qulaq
oxşayan sözlər eşitmək üçün ətraflarına öz ehtiraslarına uyğun müəllimlər
toplayacaqlar.
4 Qulaqlarını həqiqətdən döndərəcək, əfsanələrə meyl göstərəcəklər.
5 Amma sən hər vəziyyətdə ayıq ol. Əzaba qatlaş, müjdəçilik işini yerinə yetir,
öz xidmətinə tam əməl et.
6 Çünki qanım artıq içmə təqdimi kimi tökülmək üzrədir. Artıq ayrılma
zamanım gəldi.
7 Mən yaxşı mübarizə aparmışam, yolumu sona çatdırdım, imanı saxladım.
8 İndi salehlik tacı mənim üçün hazır durur. Ədalətli Hakim olan Rəbb
qiyamət günü* onu mənə – yalnız mənə deyil, Onun zühuruna can atanların
hamısına verəcək.

Şəxsi ricalar və salamlar

9 Yanıma tez gəlməyə çalış.
10 *Çünki Dima indiki dövrü sevdiyi üçün məni tərk edib Salonikə getdi.
Kreskent Qalatiyaya, Tit isə Dalmatiyaya getdi.
11 *Yalnız Luka yanımdadır. Markı da götür özünlə gətir, çünki o etdiyim
xidmətdə mənə yardım edir.
12 *Tixiki isə Efesə göndərdim.
13 *Troasda Karpın yanında qoyduğum yapıncını, kitabları, xüsusən, yazılı
dəriləri də gələndə gətir.
14 *Misgər İsgəndər mənə çox pislik etdi. Rəbb ona əməllərinin əvəzini
verəcək.
15 Sən də ondan özünü gözlə. Çünki söylədiklərimizə ciddi-cəhdlə zidd getdi.

---

* **4:8** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *o gün.* * **4:10** 2Kor. 8:23; Qal. 2:3; Kol. 4:14; Titə 1:4; Flm. 24 * **4:11** Həv. 12:12,25; 15:37-39; Kol. 4:10,14; Flm. 24 * **4:12** Həv. 20:4; Ef. 6:21-22; Kol. 4:7-8 * **4:13** Həv. 20:6 * **4:14** Zəb. 62:12; Rom. 2:6; 1Tim. 1:20

16 Mən ilk dəfə müdafiə olunanda heç kim mənə tərəfdar çıxmadı, hamı məni
tərk etdi. Qoy onlara günah sayılmasın.
17 Lakin Rəbb köməyimə gəlib mənə güc verdi ki, vəz mənim vasitəmlə tam
elan edilsin və onu bütün millətlər eşitsin. Mən aslanın ağzından xilas oldum.
18 Rəbb məni hər cür pis əməldən qurtaracaq və Öz Səmavi Padşahlığı üçün
xilas edəcək. Ona əbədi olaraq izzət olsun! Amin.
19 *Priskila ilə Akilaya və Onisiforun ev əhlinə salam söylə.
20 *Erast Korinfdə qaldı. Trofimi isə xəstə halda Miletdə qoydum.
21 Çalış ki, qışdan əvvəl gələsən. Evvul, Pudent, Lin, Klavdiya və bütün bacı-
qardaşlar sənə salam göndərir.
22 Rəbb sənin ruhuna yar olsun! Sizə lütf olsun!

* **4:19** Həv. 18:2-3; 2Tim. 1:16-17 * **4:20** Həv. 19:22; 20:4; 21:29; Rom. 16:23-24

PAULUN
TİTƏ MƏKTUBU
GİRİŞ

Tit Paulun vəzi ilə İsa Məsihi qəbul edən bir yunan gənc idi (1:4). O, Paula müjdəçilik işində köməkçi olmuşdu. Paul gənc köməkçisini Krit adasındakı imanlı cəmiyyətində nəzarətçi kimi xidmət etməyə təyin etmişdi. Bu məktub da ona kömək məqsədi ilə ünvanlanıb. Bu məktubda üç əsas məsələyə toxunulur.

Birinci, Paul bir çox Kritlilərin xasiyyətini nəzərə alaraq Titin yadına salır ki, imanlı cəmiyyətinin rəhbəri necə olmalıdır. Sonra o, cəmiyyətdə imanlıların müxtəlif qruplarını – yaşlı kişiləri və qadınları, gəncləri və qulları necə öyrətmək barədə məsləhətlər verir.

Məktubun sonunda Paul Titə məsihçi davranışına aid öyüdlər verir və xüsusən, sülhsevər və dost münasibətində olmağı, nifrətdən, mübahisələrdən və cəmiyyətdə fikir ayrılığından uzaq durmağı məsləhət görür.

Kitabın məzmunu:

1:1-4 Salamlar
1:5-16 Titin Kritdəki vəzifəsi
2:1–3:11 Sağlam təlim və davranış
3:12-15 Xahişlər və xudahafizləşmə

1 Allahın qulu və İsa Məsihin həvarisi, mən Pauldan salam! Allahın seçdiyi
insanların iman edib möminliyə uyğun olan həqiqəti dərk etmələri üçün təyin
olundum.
2 Allah yolu əbədi həyat ümidinə əsaslanır. Bu ümidi yalan danışmayan Allah
zaman başlamazdan əvvəl vəd etmişdi.
3 Xilaskarımız Allah Öz əmrinə görə mənə əmanət edilmiş vəzlə kəlamını
vaxtında aşkar etdi.
4 *Ümumi imana görə mənə əsl oğul olan Titə Ata Allahdan və Xilaskarımız
Məsih İsadan lütf* və sülh olsun!

Titin Kritdəki vəzifəsi

5 Tamamlanmamış işləri sahmana salasan və sənə tapşırdığım kimi hər
şəhərdə cəmiyyət ağsaqqalları təyin edəsən deyə səni Kritdə saxladım.
6 *Ağsaqqal seçilən şəxs nöqsansız və tək arvadlı olaraq ona sadiq olsun.
Övladları imanlı olmalı, mənəviyyatsızlıqda ittiham olunan yaxud itaətsiz
olmamalıdır.
7 Çünki cəmiyyət nəzarətçisi Allahın iş idarəçisi olduğuna görə nöqsansız ol-
malıdır. Dikbaş, hirsli, şərab düşkünü, zorakı, haqsız qazanca həris olmamalı,
8 əksinə qonaqpərvər, yaxşılığı sevən, ağıllı-kamallı, saleh, müqəddəs,
nəfsinə hakim olmalıdır.
9 Həm başqalarına sağlam təlimlə nəsihət verməyə, həm də ona qarşı çıxanları
təkzib etməyə qadir olsun deyə aldığı təlimə uyğun olan etibarlı kəlamı bərk
tutmalıdır.
10 Çünki, xüsusilə, sünnət tərəfdarları arasında bir çox itaətsiz, boşboğaz və
saxtakar insanlar var.

---

* **1:4** 2Kor. 8:23; Qal. 2:3; 2Tim. 4:10 * **1:4** *Lütf* – bəzi əlyazmalarda *lütf, mərhəmət.* * **1:6** 1Tim. 3:2-7

11 Onları sakitləşdirmək lazımdır. Çünki onlar haqsız qazanc əldə etmək
üçün lazımsız şeyləri öyrədərək bəzi ailələri tamamilə alt-üst edirlər.
12 Onlardan biri – öz peyğəmbərlərindən biri belə demişdir: «Kritlilər daima
yalançı, azğın heyvan, tənbəl qarınquludur».
13 Bu şəhadət etibarlıdır. Ona görə də onları sərt bir şəkildə məzəmmət et ki,
imanları sağlam olsun,
14 Yəhudi əfsanələrinə və həqiqətdən dönən insanların əmrlərinə qulaq
asmasınlar.
15 Paklar üçün hər şey pakdır, ləkəli imansızlar üçünsə pak heç bir şey
yoxdur. Amma onların həm düşüncəsi, həm də vicdanı ləkələnmişdir.
16 Onlar Allahı tanıdıqlarını iqrar edirlər, amma əməlləri ilə bunu inkar
edirlər. İyrənc və itaətsizdirlər, heç bir yaxşı iş görməyə yaramazlar.

2

Sağlam təlimin əhəmiyyəti

1 Sənsə sağlam təlimə uyğun olanı öyrət.
2 Yaşlı kişilər ayıq, ləyaqətli, ağıllı-kamallı, imanda, məhəbbətdə və dözümdə
sağlam olsunlar.
3 Yaşlı qadınlar da eyni şəkildə müqəddəslərə yaraşan tərzdə davransınlar.
Böhtançı, şərab düşkünü olmasınlar və xeyirli şeyləri öyrədərək
4 tərbiyə etsinlər ki, gənc qadınlar ərlərini və uşaqlarını sevsinlər,
5 ağıllı-kamallı, ismətli, evdar, xeyirxah, öz ərlərinə tabe olsunlar. O zaman
Allahın kəlamına küfr olunmaz.
6 Gənc oğlanlara da ağıllı-kamallı olmaq üçün nəsihət ver.
7 Yaxşı işlər görərək hər şeydə özünü nümunə göstər. Təlimdə dürüst və
ləyaqətli* olaraq
8 tənqid olunmaz sağlam sözlər danış ki, sənə qarşı çıxanlar bizim
haqqımızda pis bir söz deyə bilməyib utansın.
9 Qulları başa sal ki, hər şeydə öz ağalarına tabe olsunlar, onları razı salsınlar.
Qoy cavab qaytarmasınlar,
10 oğurluq etməsinlər, amma hər baxımdan etibarlı olduqlarını göstərsinlər.
Beləliklə, Xilaskarımız Allahın təlimini hər cəhətdən cazibəli etsinlər.
11 Çünki Allahın bütün insanlara xilas gətirən lütfü zühur etdi.
12 Bu lütf bizə allahsızlığı və dünyəvi ehtirasları rədd edib, bu dövrdə ağıllı-
kamallı, saleh və möminliyə uyğun bir ömür sürməyi öyrədir.
13 Bu ərəfədə bəxtiyarlıq gətirən ümidimizin gerçəkləşməsini, ulu Allah və
Xilaskarımız İsa Məsihin izzətinin zühurunu gözləyək.
14 *O Özünü bizim üçün fəda etdi ki, bizi hər cür qanunsuzluqdan satın
alsın, təmizləyib Özünə məxsus və yaxşı işlərə səy göstərən bir xalq yaratsın.
15 Bunları tam bir səlahiyyətlə bildir, nəsihət ver və məzəmmət et. Qoy heç
kim sənə hörmətsizlik etməsin.

3

İmanlılara yaraşan rəftar

1 İmanlılara xatırlat ki, başçılar və hakimlərə tabe olub itaət etsinlər. Hər cür
xeyirli iş görməyə hazır olsunlar.

---

* **2:7** *Dürüst və ləyaqətli* – bəzi əlyazmalarda *dürüst, ləyaqətli və əxlaqlı.* * **2:14** Çıx. 19:5; Qanun. 4:20; 7:6; 14:2; 1Pet. 2:9

2 Heç kimə şər atmasınlar, davakar deyil, mülayim olsunlar və bütün insanlarla həlim davransınlar.
3 Çünki bir zamanlar biz də ağılsız, itaətsiz, yolunu azmış, müxtəlif ehtiraslar və zövqlərə qul olan, kin, paxıllıq içində yaşayan mənfur və bir-birimizə nifrət edən adamlar idik.
4 Amma Xilaskarımız Allah xeyirxahlığını və insana olan sevgisini açıq göstərdiyi zaman
5 bizim salehliklə etdiyimiz əməllərlə deyil, Öz mərhəmətinə görə bizi xilas etdi. Bunu bizi yumaqla, yəni Müqəddəs Ruhun bizi yenidən doğuzdurub təzələməsi ilə etdi.
6 Allah Xilaskarımız İsa Məsih vasitəsilə üzərimizə bol-bol Müqəddəs Ruhu tökdü ki,
7 Onun lütfü ilə saleh sayılıb ümidimiz olan əbədi həyatın varisi olaq.
8 Bu söz etibarlıdır.
Mən bunların üzərində dayanmağını istəyirəm ki, Allaha iman etmişlər xeyirxah işlərlə məşğul olmağa diqqət yetirsinlər. Bu, insanlar üçün xeyirli və faydalıdır.
9 Lakin axmaq mübahisələrdən, nəsil şəcərələrindən, münaqişələrdən, Qanunla bağlı dava-dalaşlardan uzaq dur. Çünki bunlar faydasız və boş şeylərdir.
10 Təfriqəçi adamdan birinci və ikinci xəbərdarlıqdan sonra əlaqəni kəs.
11 Belə adamın yolunu azmış və günahkar olduğuna əmin ola bilərsən. O özözünü məhkum etmişdir.

Xahişlər və xudahafizləşmə

12 *Mən Artema və ya Tixiki yanına göndərən kimi çalış ki, yanıma, Nikopolisə gələsən. Çünki qışı orada keçirməyi qərara almışam.
13 *Qanunşünas Zena ilə Apollonu səylə yola sal, qoy onların heç bir şeyə ehtiyacı olmasın.
14 Qoy bizimkilər də təcili ehtiyacları ödəmək üçün xeyirli işlərlə məşğul olmağı öyrənsinlər ki, bəhrəsiz qalmasınlar.
15 Yanımdakıların hamısı səni salamlayır. Bizi sevən imanlılara salam söylə.
Hamınıza lütf olsun!

* **3:12** Həv. 20:4; Ef. 6:21-22; Kol. 4:7-8; 2Tim. 4:12 * **3:13** Həv. 18:24; 1Kor. 16:12

PAULUN FİLİMONA MƏKTUBU

GİRİŞ

Filimon Kolosse şəhərinin imanlı cəmiyyətinin mötəbər məsihçisi idi. O, Onisim adlı qulun sahibi idi. Bu qul öz sahibindən qaçıb Paulla tanış olmuşdu. Paul o vaxt zindanda idi. Paulun vasitəsilə Onisim məsihçi oldu. Paul məktubunda Filimondan xahiş edir ki, o, keçmiş qulu ilə barışsın, çünki Paul onu sahibinə geri göndərirdi. Paul Filimona tövsiyə edir ki, Onisimi bağışlasın, çünki o artıq qaçqın bir qul deyil, Məsihdə ona qardaşdır.

Kitabın məzmunu:

1:1-3 Salamlar
1:4-7 Şükür və dua
1:8-22 Paulun Onisim üçün xahişi
1:23-25 Xudahafizləşmə

1 Məsih İsa uğrunda həbs olunan mən Pauldan və Timotey qardaşdan sevimli
əməkdaşımız Filimona,
2 *bacımız Apfiyaya, birlikdə mübarizə apardığımız Arxipə və Filimonun
evində toplaşan imanlılar cəmiyyətinə salam!
3 Atamız Allahdan və Rəbb İsa Məsihdən sizə lütf və sülh olsun!

Şükür və dua

4 Dualarımda səni yada salıram və Allaha daima şükür edirəm.
5 Çünki Rəbb İsaya olan imanını və bütün müqəddəslərə bəslədiyin
məhəbbəti eşidirəm.
6 Sən Məsihdə malik olduğumuz hər xeyirli şeyi dərk etdikcə imanını
başqaları ilə paylaşmaqda fəal olmağın üçün dua edirəm.
7 Qardaşım, sənin məhəbbətin mənim üçün böyük sevinc və təsəlli qaynağı
oldu. Çünki müqəddəslərin ürəyi sənin sayəndə təravətləndi.

Paulun Onisim üçün xahişi

8 Buna görə münasib olanı sənə buyurmağa Məsihdə böyük cəsarətim olsa
da,
9 indi Məsih İsa uğrunda həbsdə olan mən – yaşlı Paul sənə məhəbbətlə
yalvarıram.
10 *Həbsdə ikən ruhani atası olduğum oğlum Onisimlə bağlı səndən bir
xahişim var.
11 O bir vaxtlar sənə yararsız idi, amma indi həm sənə, həm də mənə
yararlıdır.*
12 Onun özünü, yəni can-ciyərimi sənin yanına göndərirəm.†
13 Müjdə uğrunda həbsdə olduğum müddətdə sənin əvəzinə mənə xidmət
etməsi üçün onu yanımda saxlamaq istəyirdim.
14 Amma sənin razılığın olmadan heç bir iş görmək istəmədim. İstədim ki,
etdiyin yaxşılıq məcburi deyil, könüllü olsun.

---

* **1:2** Kol. 4:17 * **1:10** Kol. 4:9 * **1:11** *Onisim* – yunan mətnində *Onisimos* sözü olub *yararlı* deməkdir. † **1:12** *Onun özünü ... göndərirəm* – bəzi əlyazmalarda *Onu sənin yanına göndərirəm. Sən də onu, can-ciyərimi qəbul et.*

15 Onisimin bir müddət səndən ayrılması bəlkə də bundan ötrü oldu ki, sən
onu həmişəlik,
16 artıq qul kimi deyil, quldan üstün, sevimli bir qardaş kimi qəbul edəsən.
O, xüsusilə, mənim üçün çox sevimlidir. Lakin həm cismən, həm də Rəbdə
olaraq sənin üçün daha artıq sevimli qardaşdır.
17 İndi məni özünə şərik sayırsansa, onu da məni qəbul edəcəyin kimi qəbul
et.
18 Əgər sənə hər hansı bir haqsızlıq etmişsə yaxud borcludursa, bunu
mənim hesabıma yaz.
19 Mən Paul bunu öz əlimlə yazıram ki, əvəzini mən ödəyəcəyəm. Sənin öz
həyatın üçün mənə borclu olduğunu demək istəmirəm.
20 Bəli, qardaş, Rəbdə mənə bir yardımın olsun. Ürəyimi Məsihdə
təravətləndir.
21 İtaətkar olduğuna əmin olaraq bunu sənə yazıram. Bilirəm ki,
istədiklərimi artıqlaması ilə yerinə yetirəcəksən.
22 Bununla yanaşı, mənə bir qonaq otağı hazırla. Ümidvaram ki, dualarınız
vasitəsilə sizə bəxş olunacağam.

Xudahafizləşmə

23 *Məsih İsada olub mənimlə birgə həbs olunan Epafra,
24 *əməkdaşlarım Mark, Aristarx, Dima, Luka da sənə salam göndərir.
25 Rəbb İsa Məsihin lütfü sizin ruhunuza yar olsun!

* **1:23** Kol. 1:7; 4:12 * **1:24** Həv. 12:12,25; 15:37-39; 19:29; 27:2; Kol. 4:10,14; 2Tim. 4:10-11

İBRANİLƏRƏ MƏKTUB

GİRİŞ

«İbranilərə Məktub» qarşıdurmalarla üzləşən və imanından dönmək təhlükəsində olan məsihçi imanlılara ünvanlanıb. Məktubun müəllifi onları imanda ruhlandırır və hər şeydən öncə göstərir ki, İsa Məsih Allahın izzətinin təzahürü və onun mahiyyətinin tam surətidir. Bunu etməklə o, üç əsas həqiqəti vurğulayır: İsa Məsih Allahın əbədi Oğludur. O çəkdiyi əzablarla Ataya itaətli olmağı öyrəndi. İsa Məsih Allahın Oğlu olaraq Əhdi-Ətiqin peyğəmbərlərindən, xüsusilə də, Musadan da üstündür. İsa Məsih kahinlərdən üstün olaraq Allah tərəfindən əbədi Kahin elan olunmuşdur. İmanlılar İsa Məsihə iman etmək vasitəsilə günahdan, qorxudan və ölümdən qurtulur. İsa Baş Kahin kimi həqiqi xilası təmin edir.

Məktubun müəllifi İsrail tarixində məşhur adamları nümunə gətirərək oxucuları sadiq qalmağa çağırır. O, oxuculara iztirab və təqiblər zamanı İsaya baxıb dözümlü olmağı tövsiyə edir. Məktub məsləhət və xəbərdarlıqla bitir.

Kitabın məzmunu:

1:1-14 Allahın Oğlunun mələklərdən üstünlüyü
2:1-18 İmanlılara öyüd-nəsihət
3:1–4:13 İsanın Musadan üstünlüyü
4:14–7:28 İsa Məsih baş kahinimizdir
8:1-13 Məsihin Əhdinin üstünlüyü
9:1-22 Yeni Əhdin qurbanı köhnəsindən üstündür
9:23–10:39 Son qurban
11:1-40 İman qəhrəmanları
12:1-29 Allahın ata ürəyi barəsində
13:1-25 Öyüd-nəsihətlər

Allahın Oğlu mələklərdən üstündür

1 Allah qədim zamanlarda dəfələrlə və müxtəlif yollarla əcdadlarımıza
peyğəmbərlər vasitəsilə müraciət etmişdi.
2 Amma bu axır zamanda O bizə Oğul vasitəsilə müraciət etdi; Onu hər şeyin
varisi təyin etmişdi və Onun vasitəsilə kainatı yaratmışdı.
3 Oğul Allahın izzətinin əksi və mahiyyətinin tam surətidir. O hər şeyi
qüdrətli kəlamı ilə saxlayır. O, günahlardan təmizlənməni təmin edəndən sonra
ucalarda möhtəşəm Allahın sağında oturdu.
4 Mələklərdən nə qədər üstün adı irs olaraq aldısa, o qədər onlardan üstün
oldu.
5 *Axı Allah mələklərin hansına nə vaxtsa
«Sən Mənim Oğlumsan,
Mən bu gün Sənə Ata oldum»
yaxud
«Mən Ona Ata, O isə Mənə Oğul olacaq»
demişdir?
6 *Yenə də Allah İlk Doğulanı dünyaya gətirəndə deyir:

* **1:5** 2Şam. 7:14; 1Saln. 17:13; Zəb. 2:7 * **1:6** Zəb. 97:7

«Allahın bütün mələkləri qoy Onun qarşısında səcdə etsin».
7 *Mələklər barəsində isə deyir:
«Öz mələklərini küləklərə,
Öz xidmətçilərini yanar oda döndərir!»
8 *Amma Oğul haqqında bunu deyir:
«Ey Allah, taxtın əbədilik, sonsuzadək qalır,
Sənin şahlıq əsan insaf əsasıdır.
9 Salehliyi sevib qanunsuzluğa nifrət etmisən.
Ona görə Allah, Sənin Allahın
Sevinc yağı ilə
Yoldaşlarından çox Səni məsh edib».
10 *Yenə deyir:
«Ya Rəbb, Sən yerin təməlini əzəldən qurmusan,
Göylər Sənin əllərinin işidir!
11 Onlar yox olacaq, amma Sən qalacaqsan,
Hamısı paltar kimi köhnələcək,
12 Onları geyim kimi bükəcəksən,
Onları paltar kimi dəyişdirəcəksən.
Amma Sən dəyişməzsən,
İllərin tükənməzdir».
13 *Lakin Allah mələklərin hansına nə vaxtsa
«Mən düşmənlərini ayaqlarının altına kətil kimi salanadək
Sağımda otur»
demişdir?
14 Bütün mələklər xilası irs olaraq alacaq şəxslərə xidmət etmək üçün göndərilən xidmətçi ruhlar deyilmi?

2

Diqqətli olaq

1 Buna görə də biz eşitdiklərimizə daha da diqqətli olmalıyıq ki, axın bizi aparmasın.
2 Çünki mələklər vasitəsilə bəyan edilən söz qüvvəyə mindi, hər cür təqsir və itaətsizliyə haqlı cəza verildisə,
3 bu cür böyük xilasa məhəl qoymasaq, biz necə qurtula bilərik? Bu xilas əvvəlcə Rəbb tərəfindən bildirildi və Onu eşidənlər tərəfindən bizə təsdiq olundu.
4 Allah da əlamət, xariqələr, müxtəlif möcüzələr və Öz iradəsinə uyğun olaraq payladığı Müqəddəs Ruhun ənamları ilə şəhadət etdi.
5 Barəsində danışdığımız gələcək dünyanı Allah mələklərə tabe etmədi.
6 *Lakin kimsə bir yerdə belə şəhadət etdi:
«İnsan kimdir ki, onun haqqında düşünürsən?
Bəşər oğlu kimdir ki, onun qayğısını çəkirsən?
7 Onu mələklərdən az müddət ərzində aşağı tutdun,
İzzət və əzəmət tacını onun başına qoydun.*
8 Hər şeyi onun ayağının altına qoyub tabe etdin».
Allah hər şeyi insana tabe etdiyinə görə ona tabe olmamış heç nə qoymadı. Lakin indi biz hər şeyin ona tabe olduğunu hələ görmürük.

* **1:7** Zəb. 104:4 * **1:8** Zəb. 45:6-7 * **1:10** Zəb. 102:25-27 * **1:13** Zəb. 110:1 * **2:6** Zəb. 8:4-6
* **2:7** *Qoydun* – bəzi əlyazmalarda *qoydun, əllərinin işləri üzərində onu hökmdar etdin.*

9 Amma Allahın lütfü ilə hər kəsin uğrunda ölmək üçün mələklərdən az müddət
ərzində aşağı tutulmuş Şəxsi, yəni İsanı görürük. Çəkdiyi ölüm əzabına görə
Onun başına izzət və əzəmət tacı qoyuldu.
10 Hər şey Allah üçün və Allah vasitəsilə mövcuddur. Bir çox övladı izzətə
çatdırmaq üçün onların xilasının Banisini əzablar vasitəsilə kamil etməsi
Allaha münasib idi.
11 Çünki təqdis edən Şəxsin və təqdis olunanların hamısının Atası eynidir.
Bu səbəbdən İsa onları qardaş çağırmaqdan utanmayıb deyir:
12 *«İsmini qardaşlarıma elan edəcəyəm,
Toplantı arasında Sənə həmd söyləyəcəyəm».
13 *Yenə də deyir:
«Mən Ona güvənəcəyəm»
və yenə
«Budur, Mən və Allahın Mənə verdiyi övladlar».
14 Bu səbəbdən bu övladlar tərkibcə qan və ətdən yarandıqlarına görə İsa
Özü də onların insan təbiətinə şərik oldu ki, ölüm üzərində hakimiyyət sahibi
olanı, yəni iblisi Öz ölümü vasitəsilə təsirsiz hala gətirsin
15 və ölüm qorxusuna görə ömürləri boyu əsarətdə olanların hamısını azad
etsin.
16 Şübhəsiz, O, mələklərə deyil, İbrahim nəslinə yardım edər.
17 Buna görə də O hər cəhətdən qardaşlarına bənzər olmalı idi; belə ki
Allaha xidmətində mərhəmətli və sadiq Baş Kahin olub xalqının günahları
üçün kəffarə edə bilsin.
18 Çünki Özü sınağa çəkilib əzab çəkdiyi üçün sınağa çəkilənlərə kömək edə
bilər.

3

İsa Musadan üstündür

1 Bu səbəbə görə, ey səmavi çağırışa ortaq olan müqəddəs qardaşlar,
əqidəmizin Elçisi və Baş Kahini İsa haqqında düşünün.
2 *İsa Onu təyin edən Kəsə sadiq qaldı; necə ki Musa da Allahın bütün evində
Ona sadiq qaldı.
3 Evin bənnası evdən daha çox hörmət qazandığı kimi İsa da Musadan daha
böyük izzətə layiq görüldü.
4 Çünki hər evin bir bənnası var, hər şeyin bənnası isə Allahdır.
5 Musa gələcəkdə deyiləcək sözlərə şəhadət etmək üçün Allahın bütün evində
bir xidmətçi kimi sadiq qaldı.
6 Amma Məsih Onun evi üzərində Oğul olaraq sadiqdir. Əgər biz
cəsarətimizi və fəxr etdiyimiz ümidi qoruyub* saxlasaq, Onun evi bizik.

İmansızlığa qarşı xəbərdarlıq

7 *Buna görə Müqəddəs Ruhun dediyi kimi:
«Bu gün əgər Onun səsini eşitsəniz,
8 Qoy ürəklərinizi üsyan vaxtı olduğu kimi,
Səhradakı sınaq günündə olduğu kimi inadkar olmasın.
9 Orada atalarınız Məni sınadılar,
Qırx il əməllərimi görərək Məni yoxladılar.

* **2:12** Zəb. 22:22 * **2:13** Yeş. 8:17-18 * **3:2** Say. 12:7 * **3:6** *Qoruyub* – bəzi əlyazmalarda *sona qədər möhkəm qoruyub.* * **3:7** Zəb. 95:7-11

10 Buna görə o nəsildən zəhləm getdi.
Dedim: “Onlar həmişə ürəklərində azır,
Yollarımı tanımırlar”.
11 Buna görə qəzəblənib and içmişəm:
“Onlar Mənim rahatlıq diyarıma girməyəcəklər”».

12 Ey qardaşlar, diqqətli olun ki, sizlərdən heç birinizdə var olan Allahdan uzaqlaşan şər və imansız ürək olmasın.
13 Amma «bu gün» adlanan hər gün bir-birinizi ürəkləndirin ki, heç biriniz günahın aldadıcılığı ilə inadkar olmasın.
14 Çünki əvvəldən bizdə olan etimadı sonadək möhkəm saxlasaq, Məsihlə ortaq olarıq.
15 *Necə ki deyilmişdir:
«Bu gün əgər Onun səsini eşitsəniz,
Qoy ürəklərinizi üsyan vaxtı olduğu kimi inadkar olmasın».

16 *Bəs eşidib üsyan edənlər kimdir? Musanın başçılığı ilə Misirdən çıxanların hamısı deyilmi?
17 Allah qırx il kimə qəzəblənirdi? Günaha batmış, meyitləri çöldə sərilənlərə deyilmi?
18 Bəs O kimlərə and içdi ki, Onun rahatlıq diyarına girməyəcəklər? Məgər itaət etməyənlərə deyil?
19 Beləliklə, görürük ki, onlar imansızlıqlarına görə oraya girə bilmədilər.

4

Allahın rahatlıq diyarı

1 Beləliklə, Allahın rahatlıq diyarına girmək vədi hələ də qüvvədə olarkən hər birinizin bundan məhrum olmasından qorxaq.
2 Çünki Misirdən çıxanlar kimi biz də Müjdə aldıq. Amma onların eşitdiyi kəlam onlara xeyir gətirmədi, çünki bu kəlama qulaq asanların imanına şərik olmadılar.*
3 *Biz iman etmişlərsə rahatlıq diyarına girməkdəyik, necə ki Allah demişdir:
«Buna görə qəzəblənib and içmişəm:
“Onlar Mənim rahatlıq diyarıma girməyəcəklər”».
Halbuki Onun işləri dünya yaranandan bəri tamamlanmışdır.
4 *Çünki bir yerdə yeddinci gün barəsində belə deyib: «Allah bütün gördüyü işlərdən ayrılıb yeddinci gün istirahət etdi».
5 *Bu barədə yenə deyib: «Onlar Mənim rahatlıq diyarıma girməyəcəklər».
6 Beləliklə, bəzilərinə o rahatlıq diyarına girmək üçün, şübhəsiz ki, imkan qalır. Lakin Müjdəni əvvəlcədən eşidənlər itaətsizliyə görə ora girə bilmədilər.
7 *Bu səbəbə görə Allah xeyli vaxt keçəndən sonra Davud vasitəsilə «bu gün» deyərək təkrar müəyyən bir gün təyin edir, necə ki əvvəlcə deyilmişdir:
«Bu gün əgər Onun səsini eşitsəniz,
Qoy ürəklərinizi inadkar olmasın».
8 *Çünki Yeşua onlara rahatlıq diyarı versəydi, Allah bundan sonra başqa bir gün barəsində danışmazdı.
9 Beləcə Allahın xalqı üçün hələ də bir istirahət qalır.

---

* **3:15** Zəb. 95:7-8 * **3:16** Say. 14:1-35 * **4:2** *Bu kəlama qulaq asanların imanına şərik olmadılar* – bəzi əlyazmalarda *eşidəndə bu kəlamı imanla qovuşdurmadılar.* * **4:3** Zəb. 95:11 * **4:4** Yar. 2:2 * **4:5** Zəb. 95:11 * **4:7** Zəb. 95:7-8 * **4:8** Qanun. 31:7; Yeşua 22:4

10 *Allah Öz işlərini qurtarıb Şənbə günü istirahət etdiyi kimi Onun rahatlıq
diyarına girən də öz işlərini qurtarıb istirahət etdi.
11 Buna görə də bu rahatlıq diyarına girməyə çalışaq ki, heç kəs eyni itaətsizlik
nümunəsinə əməl edib yıxılmasın.
12 Allahın kəlamı canlı və təsirlidir, hər ikiağızlı qılıncdan da itidir, canla
ruhu, oynaqlarla iliyi bir-birindən ayıraraq keçir, ürəyin fikir və niyyətlərini
ayırd edir.
13 Allahdan gizli heç nə yoxdur. Lakin Onun gözləri qarşısında hər şey çılpaq
və açıq-aşkardır. Biz Ona hesabat verəcəyik.

İsa Məsih bizim Baş Kahinimizdir

14 Beləliklə, Allahın Oğlu İsa göylərdən keçən böyük Baş Kahinimiz olduğuna
görə əqidəmizi möhkəm tutaq.
15 Çünki bizim Baş Kahinimiz belə deyil ki, zəifliklərimizdə bizim halımıza
acıya bilməsin. Əksinə, hər cəhətdən bizim kimi sınağa çəkilmiş, lakin günah
etməmişdir.
16 Buna görə də lütfkar Allahın taxtına cəsarətlə yaxınlaşaq ki, vaxtında
köməyə nail olmaq üçün mərhəmət alıb lütf tapaq.

5

1 İnsanlar arasından seçilən hər baş kahin günahlardan ötrü təqdim və qur-
banlar vermək, Allahla bağlı olan işlərdə insanları təmsil etmək üçün təyin
edilir.
2 Cahillərlə və yolunu azmışlarla həlim davrana bilir, çünki özü də zəifliyə
məruzdur.
3 *Buna görə o, xalqın günahları üçün olduğu kimi öz günahları üçün də
qurbanlar təqdim etməlidir.
4 *Heç kəs bu şərəfə öz-özünə nail olmur, ancaq Harun kimi Allah tərəfindən
çağırılanda nail olur.
5 *Eləcə də Məsih də Baş Kahin olmaq üçün Öz-Özünü izzətləndirmədi, Ona
«Sən Mənim Oğlumsan,
Mən bu gün Sənə Ata oldum»
deyən Allah Onu izzətləndirdi.
6 *Digər yerdə isə O belə deyir:
«Sən Melkisedeq vəzifəli əbədi bir Kahinsən».
7 *Məsih yer üzündə cisimdə olduğu günlərdə Onu ölümdən qurtarmağa
qadir olan Allaha böyük fəryad və göz yaşları ilə dua edib yalvardı və
möminliyinə görə eşidildi.
8 O, Oğul olduğu halda çəkdiyi əzablarla itaətli olmağı öyrəndi.
9 Kamilliyə çatandan sonra Ona itaət edənlərin hamısı üçün əbədi xilas
qaynağı oldu
10 və Allah tərəfindən Melkisedeq vəzifəli Baş Kahin təyin edildi.

Kamilliyə doğru irəliləyək

11 Bu mövzuda deyiləsi sözümüz çoxdur, amma bunları izah etmək çətindir.
Çünki sizin qulağınız ağır eşidir.
12 *Siz artıq müəllim olmalı idiniz; amma kimsənin sizə təkrarən Allahın
kəlamının ibtidai təlimlərini öyrətməsinə hələ də möhtacsınız. Siz bərk yeməyə
yox, südə möhtac olmusunuz.

* **4:10** Yar. 2:2 * **5:3** Lev. 9:7 * **5:4** Çıx. 28:1 * **5:5** Zəb. 2:7 * **5:6** Zəb. 110:4 * **5:7** Mat. 26:36-46; Mark 14:32-42; Luka 22:39-46 * **5:12** 1Kor. 3:2

13 Südlə bəslənən hər kəs körpə olduğu üçün salehlik barəsində olan kəlamda
təcrübəsizdir.
14 Bərk yemək isə yetkinlər, yəni duyğularını xeyirlə şəri ayırd etməkdən ötrü
həssas edənlər üçündür.

6

1 Bunun üçün Məsih barəsindəki ibtidai təlimi geridə buraxıb kamilliyə
doğru irəliləyək. Ölüm gətirən əməllərdən tövbə edib Allaha iman etmənin
təməlini,
2 vəftizlər, əl qoyub təqdis etmə, ölülərin dirilməsi və əbədi məhkəmə
haqqındakı təlimin əsasını yenidən qurmayaq.
3 Allah izin verərsə, bunlara da əməl edəcəyik.
4 Bir dəfə nurlanmış, səmavi ənamdan dadmış və Müqəddəs Ruha şərik
olmuş,
5 Allahın xoş kəlamını və gələcək dövrün qüvvələrini dadmış olduqları halda
6 imandan dönənləri yenidən tövbə edəcək vəziyyətinə gətirmək mümkün
deyil. Çünki özləri Allahın Oğlunu yenidən çarmıxa çəkib rüsvay edirlər.
7 Dəfələrlə üstünə yağan yağışı içən və kimlər üçün işlənirsə, onlara faydalı
bitkilər yetişdirən torpaq Allahdan xeyir-bərəkət alır.
8 Tikan və qanqal yetişdirən torpaq isə yararsız və lənətə yaxındır, onun
sonu yanmaqdır.
9 Lakin, ey sevimlilər, biz bu cür danışsaq belə, əminik ki, vəziyyətiniz daha
yaxşıdır və xilasa malik olursunuz.
10 Axı Allah ədalətsiz deyil ki, əməlinizi və Onun adı ilə müqəddəslərə
əvvəldən və indi də xidmət etməklə göstərdiyiniz məhəbbəti unutsun.
11 Ümidin verdiyi tam etimada nail olmaq üçün axıra qədər hər birinizin
eyni səyi göstərməyinizi arzulayırıq ki,
12 siz tənbəl olmayasınız, amma vəd olunan şeyləri iman və səbirlə irs
alanlardan nümunə götürəsiniz.

Allahın vədi

13 *Allah İbrahimə vəd verdiyi vaxt adına and içmək üçün Özündən üstün
birinin olmadığına görə Öz varlığına and içərək dedi:
14 «Sənə mütləq xeyir-dua verəcəyəm və nəslini çoxaldacağam».
15 Beləliklə, İbrahim səbirlə gözləyərək vədə nail oldu.
16 İnsanlar özlərindən daha üstün olanın adına and içirlər və sözlərini təsdiq
edən and hər iddiaya son qoyur.
17 Eləcə də Allah vədin varislərinə iradəsinin dəyişməzliyini daha açıq-aşkar
etmək istəyərək Öz vədini andla təsdiqlədi.
18 Belə ki qarşımıza qoyulan ümidə bağlanmaq üçün Allaha sığınan bizlər
Allahın bunlarda yalan danışması qeyri-mümkün olduğuna görə iki dəyişilməz
şeydə – Onun vəd və andında böyük təsəlliyə malik olaq.
19 *Can lövbərimiz kimi möhkəm və sarsılmaz olan bu ümid məbədin
pərdəsinin arxasındakı iç otağa daxil olur.
20 *İsa ilk olaraq bizim uğrumuzda oraya daxil oldu; O, Melkisedeq vəzifəli
əbədi Baş Kahin olmuşdu.

7

Kahin Melkisedeq

* **6:13** Yar. 22:16-17 * **6:19** Lev. 16:1-2 * **6:20** Zəb. 110:4

1 *Bu Melkisedeq Salem padşahı və Allah-Taalanın kahini idi. Padşahları
məğlub edib geri qayıdan İbrahimin pişvazına çıxdı və ona xeyir-dua verdi.
2 İbrahim də ona hər şeyin onda bir hissəsini verdi. Melkisedeq ən əvvəl öz
adının mənasına görə salehlik padşahıdır, sonra isə Salem padşahı, yəni sülh
padşahıdır.
3 O, atasız, anasız olub nəsil şəcərəsi yoxdur. Nə günlərinin başlanğıcı, nə
də həyatının sonu var. Lakin Allahın Oğluna bənzədilmiş əbədi kahin olaraq
qalır.
4 Baxın bu adam necə böyükdür ki, ulu babamız İbrahim belə, qənimətlərinin
onda bir hissəsini ona verdi.
5 *Levi oğullarından kahinlik vəzifəsini alanlar, Qanuna görə xalqdan, yəni
İbrahim nəslindən olduqları halda, öz qardaşlarından onda bir hissəni almaq
əmrinə malikdirlər.
6 Amma onların nəslindən olmayan Melkisedeq İbrahimdən onda bir
hissəni aldı və vədlərə malik olana xeyir-dua verdi.
7 Şübhəsiz ki, böyük özündən kiçiyə xeyir-dua verər.
8 Burada onda bir hissəni ölümlü insanlar alır, orada isə yaşadığına dair
şəhadətə malik olan bir nəfər alır.
9 Demək olar ki, onda bir hissəni alan Levi də İbrahim vasitəsilə onda bir
hissəni vermişdi.
10 Çünki Melkisedeq İbrahimin pişvazına çıxanda Levi hələ əcdadının belində
idi.

Yeni kahinlik nizamı

11 Beləliklə, əgər kamillik Levililərin kahinliyi vasitəsilə əldə edilsəydi –
çünki xalq bu kahinliyə əsasən Qanunu alıb – Harun vəzifəli deyil, Melkisedeq
vəzifəli başqa bir kahinin təyin edilməsi barədə danışmağa daha nə ehtiyac
vardı?
12 Çünki kahinlik dəyişiləndə Qanunun da dəyişilməsinə ehtiyac var.
13 Haqqında bu sözlər deyilən Adam başqa bir qəbiləyə mənsubdur və bu
qəbilədən heç kəs qurbangahda xidmət etməmişdir.
14 Axı Rəbbimizin Yəhuda qəbiləsindən törəməsi məlumdur. Musa bu qəbilə
barəsində kahinlərə aid bir söz deməmişdi.
15 Melkisedeqə bənzər başqa bir Kahinin təyin edilməsi bunu daha da aydın
göstərir.
16 O, Qanunun cismani kahinlik əmrinə görə deyil, tükənməz həyat
qüdrətinə görə Kahin oldu.
17 *Çünki
«Sən Melkisedeq vəzifəli əbədi bir Kahinsən»
deyə şəhadət olunur.
18 Bundan əvvəlki əmr zəif və yararsız olduğuna görə ləğv olunur.
19 Çünki Qanun heç bir şeyi kamilləşdirməyib. Bunun yerinə bizi Allaha
yaxınlaşdıran daha gözəl ümid verilir.
20 Bu kahinlik isə andsız olmadı. O biri kahinlər andsız kahin oldu.
21 *Lakin İsa Ona
«Rəbb and içdi, qərarını dəyişməz:
“Sən əbədi* bir Kahinsən”»
deyən Allah vasitəsilə andla kahin oldu.

---

* **7:1** Yar. 14:17-20 * **7:5** Say. 18:21 * **7:17** Zəb. 110:4 * **7:21** Zəb. 110:4 * **7:21** *Əbədi* – bəzi əlyazmalarda *Melkisedeq vəzifəli əbədi.*

22 Buna görə İsa daha yaxşı Əhdin zəmanətçisi oldu.
23 Bununla belə, həmin kahinlərin sayı çox idi, çünki ölüm onların vəzifədə qalmasına mane olurdu.
24 Lakin İsa əbədi yaşadığı üçün daimi kahinliyə malikdir.
25 Buna görə O Özü vasitəsilə Allaha yaxınlaşanları tam xilas etməyə qadirdir. Çünki O onlar üçün vəsatətçilik etməkdən ötrü həmişə yaşayır.

Yeni Əhdin Baş Kahini

26 Həqiqətən, bizə belə bir Baş Kahinin olması münasibdir ki, O, müqəddəs, günahsız, ləkəsiz, günahkarlardan ayrılmış, göylərdən daha ucalara qaldırılmış olsun.
27 *O başqa baş kahinlər kimi əvvəlcə öz günahları, sonra da xalqın günahları üçün hər gün qurban təqdim etmək məcburiyyətində deyil. Çünki Özünü qurban verməklə bunu birdəfəlik etdi.
28 Qanun zəifliklər olan insanları baş kahin təyin edir. Lakin Qanundan sonra verilmiş and sözü əbədi olaraq kamilləşdirilmiş Oğulu təyin etdi.

8

1 *Deyilənlərin əsası isə budur: bizim elə bir Baş Kahinimiz var ki, göylərdəki möhtəşəm Allahın taxtının sağında oturub.
2 O, Müqəddəs məkanda və insanın deyil, Rəbbin qurduğu həqiqi çadırda xidmət edir.
3 Hər baş kahin təqdim və qurban gətirmək üçün təyin olunur. Buna görə bizim də Baş Kahinimizin təqdim etmək üçün nəyisə olmalıdır.
4 Əgər Özü yer üzündə olsaydı, əsla Kahin olmazdı. Çünki Qanuna əsasən təqdim gətirənlər var.
5 *Onlar göylərdəkilərin təsviri və kölgəsi olan yerdə ibadət edir, necə ki Musa İbadət çadırını qurmaq üzrə olanda Allah onu xəbərdar etmişdi:
«Dağda sənə göstərilən nümunəyə görə bunların hamısını ehtiyatla düzəlt».
6 Amma indi İsa daha yaxşı vədlər üzərində qurulmuş daha yaxşı bir Əhdin Vasitəçisi olduğu qədər üstün bir xidmətə nail oldu.
7 Əgər ilk Əhd qüsursuz olsaydı, ikinci Əhdə səbəb axtarılmazdı.
8 *Çünki Allah Öz xalqını təqsirkar çıxararaq deyir:
«Rəbb bəyan edir:
“İsrail xalqı və Yəhuda xalqı ilə
Yeni bir Əhd bağlayacağım günlər yaxınlaşır.
9 Bu Əhd
Atalarını Misir torpağından çıxartmaq üçün
Əllərindən tutduğum gün
Onlarla bağladığım əhdə bənzəməyəcək.
Çünki onlar əhdimə sadiq qalmadılar,
Mən də onlardan üz döndərdim”
Rəbb belə bəyan edir.
10 “O günlərdən sonra
İsrail xalqı ilə
Bağlayacağım Əhd belədir”
Rəbb bəyan edir,
“Qanunlarımı onların zehinlərinə qoyub
Ürəklərinə yazacağam.

* **7:27** Lev. 9:7 * **8:1** Zəb. 110:1 * **8:5** Çıx. 25:40; Həv. 7:44 * **8:8** Yer. 31:31-34

Mən onların Allahı,
Onlar da Mənim xalqım olacaq.
11 Bir kəs öz həmvətənini yaxud qardaşını
‹Rəbbi tanı› deyib öyrətməyəcək.
Çünki böyükdən kiçiyə qədər hamı Məni tanıyacaq.
12 Çünki təqsirlərinə qarşı mərhəmətli olacağam,
Günahlarını daha yada salmayacağam”».

13 Allah «Yeni Əhd» deməklə birincisinin köhnə olduğunu göstərir. Köhnələn və yaşa dolansa çox keçmədən yox olur.

9

Yeni Əhdin qurbanı köhnəsindən üstündür

1 Birinci Əhdin də ibadət barəsindəki qaydaları və dünyəvi Müqəddəs məkanı var idi.
2 *Bir çadır qurulmuşdu. Müqəddəs yer adlanan ilk bölmədə çıraqdan, masa və təqdis çörəkləri var idi.
3 *İkinci pərdə arxasında isə Ən Müqəddəs yer adlanan bir bölmə var idi.
4 *Burada qızıl buxur qurbangahı ilə hər tərəfdən qızılla örtülmüş Əhd sandığı var idi. Sandığın içində manna ilə dolu qızıl qab, Harunun tumurcuqlamış əsası və Əhd lövhələri var idi.
5 *Sandığın üzərində isə kəffarə qapağına kölgə salan izzətli keruvlar var idi. Lakin bunlar barəsində indi ətraflı danışa bilmirik.

6 *Bu şeylər belə qurulduqdan sonra kahinlər həmişə çadırın ilk bölməsinə daxil olub ibadət aparırlar.
7 *İkinci bölməsinə isə yalnız baş kahin daxil ola bilər. O da özü üçün və xalqın bilmədən işlətdiyi günahlar üçün orada təqdim etdiyi qurban qanı olmadan o yerə daxil ola bilməz.
8 Müqəddəs Ruh bununla göstərir ki, çadırın ilk bölməsi durduqca Ən Müqəddəs yerə gedən yol hələ aşkar olmamışdır.
9 Bu çadır indiki vaxt üçün bir misaldır. Bu səbəbdən ibadət edənin vicdanını kamilləşdirə bilməyən təqdimlər və qurbanlar verilir.
10 Bunlar ancaq yemək, içmək və cürbəcür yuyunma tərzləri ilə, yəni hər şeyin nizama salınacağı vaxtadək qüvvədə olub cismani işlərə məxsus olan qaydalarla əlaqədardır.

11 Lakin Məsih indi gələn* nemətlərin Baş Kahini olaraq gəldi. İnsan əli ilə qurulmayan, yəni bu yaradılışdan olmayan daha böyük və daha mükəmməl çadırdan keçib
12 *təkələrlə danaların qanı ilə yox, Öz qanı ilə Ən Müqəddəs yerə birdəfəlik daxil oldu; əbədi satınalınmanı təmin etdi.
13 Çünki əgər təkələrlə buğaların qanı və düyənin külünün murdar olanların üstünə səpilməsi onları təqdis edib cismən təmizləyirsə,
14 deməli, əbədi Ruh vasitəsilə Özünü qüsursuz olaraq Allaha təqdim etmiş Məsihin qanı var olan Allaha ibadət edə bilməmiz üçün vicdanımızı ölüm gətirən əməllərdən nə qədər çox təmizləyəcək!

---

* **9:2** Çıx. 25:23-40; 26:1-30; 36:8-34; 37:10-24 * **9:3** Çıx. 26:31,33 * **9:4** Çıx. 16:33; 25:10-16; 30:1-6; 37:25-28; Say. 17:8-10; Qanun. 10:3-5 * **9:5** Çıx. 25:17-22; 37:6-9 * **9:6** Say. 18:2-6 * **9:7** Lev. 16:1-34 * **9:11** *İndi gələn* – bəzi əlyazmalarda *gələcək.* * **9:12** Lev. 16:15-16; Say. 19:9,17-19

15 Buna görə də çağırılmışların vəd edilən əbədi irsi alması üçün Məsih Yeni
Əhdin Vasitəçisidir. Çünki O, Birinci Əhd zamanı etdikləri təqsirlərdən onları
satın almaq üçün ölmüşdü.
16 Bir vəsiyyətnamə varsa, vəsiyyət edənin ölümünü sübut etmək lazımdır.
17 Çünki vəsiyyətnamə yalnız ölümdən sonra qüvvəyə minir. Vəsiyyət edən
sağ olanda vəsiyyətnamənin heç bir qüvvəsi yoxdur.
18 Bu səbəbə görə Birinci Əhd də qan axıdılmadan qüvvəyə minmədi.
19 *Musa Qanunun hər əmrini bütün xalqın önündə bəyan edəndən sonra
su, al rəngli yun və züfa otu ilə dana və təkələrin† qanını götürüb həm kitabın
özünə, həm də bütün xalqın üzərinə səpərək dedi:
20 «Budur Allahın sizə əmr etdiyi Əhdin qanı».
21 *Eyni tərzdə çadır və bütün xidmət əşyalarının üzərinə qan səpdi.
22 *Demək olar ki, Qanuna görə hər bir şey qanla təmizlənir və qan axıdılmadan
bağışlanma olmur.

Son qurban

23 Beləliklə, göylərdəkilərin təsvirlərini bu qurbanlarla, göylərdəkiləri isə
bunlardan daha yaxşı qurbanlarla təmizləmək lazım idi.
24 Məsih əsl Müqəddəs məkanın nümunəsi olub insan əli ilə qurulan
Müqəddəs məkana deyil, göyün özünə daxil oldu ki, indi bizim üçün Allahın
hüzurunda zahir olsun.
25 Baş kahin hər il özünün olmayan qanla Ən Müqəddəs yerə girər. Amma
Məsih Özünü dəfələrlə təqdim etmək üçün göyə girmədi.
26 Elə olsaydı, O, dünya yaranandan bəri dəfələrlə əzab çəkməli olardı. İndi
isə dövrlərin sonunda, O Özünü qurban verməklə günahı aradan qaldırmaq
üçün bir dəfə zühur etdi.
27 *Necə müəyyən edilmişdir ki, insanlar bir dəfə ölüb ondan sonra
mühakimə olunsunlar,
28 eləcə də Məsih bir çoxlarının günahını Öz üzərinə götürmək üçün bir dəfə
təqdim edilmişdir və ikinci dəfə günahın öhdəsindən gəlmək üçün deyil, xilas
gətirmək üçün Onu gözləyənlərə zühur edəcək.

10

1 Qanunda gələcək nemətlərin əsli deyil, kölgəsi var. Buna görə də Qanun
ildən-ilə daimi bir surətdə təqdim olunan eyni qurbanlar vasitəsilə Allaha
yaxınlaşanları əsla kamil edə bilməz.
2 Əks təqdirdə, bu qurbanların təqdim olunmasına son qoyulardı. Çünki
ibadət edənlər birdəfəlik təmizlənəndən sonra artıq günahlarına görə vicdan
əzabı çəkməzdilər.
3 Amma bu qurbanlar vasitəsilə insanlar ildən-ilə günahlarını yadlarına
salır.
4 Çünki buğaların və təkələrin qanı ilə günahları aradan qaldırmaq qeyri-
mümkündür.
5 *Buna görə Məsih dünyaya gələndə deyir:
«Qurban və təqdim istəmədin,
Amma Mənə bir bədən hazırladın.
6 Yandırma qurbanı, günah qurbanından xoşun gəlmədi.
7 O zaman dedim: "Budur, gəlmişəm,

---

* **9:19** Çıx. 24:6-8 † **9:19** *Dana və təkələrin* – bəzi əlyazmalarda *danaların.* * **9:21** Lev. 8:15 * **9:22** Lev. 17:11 * **9:27** Yeş. 53:12 * **10:5** Zəb. 40:6-8

Kitab tumarında Mənim haqqımda yazılıb.
Ay Allah, Sənin iradəni yerinə yetirim”».
8 Məsih əvvəl dedi:
«Qurban, təqdim, yandırma qurbanı və günah qurbanı istəmədin,
Bunlardan xoşun gəlmədi».
Bunlar hamısı Qanuna görə təqdim olunur.
9 Sonra dedi: «Budur, gəlmişəm, Sənin iradəni* yerinə yetirim». Yəni, Məsih ikinci Əhdi qüvvəyə mindirmək üçün birincisini ləğv edir.
10 Bu iradəyə əsasən biz İsa Məsihin bədəninin birdəfəlik təqdim olunmasına görə təqdis olunduq.
11 Hər bir kahin hər gün xidmətini icra edərək əsla günahları aradan qaldıra bilməyən eyni qurbanları dəfələrlə təqdim edir.
12 *Amma Məsih günahlar üçün yalnız bir qurban təqdim edəndən sonra əbədi olaraq Allahın sağında oturdu.
13 O vaxtdan bəri O, düşmənlərinin Onun ayaqları altına kətil kimi salınmasını gözləyir.
14 Çünki O yalnız bir təqdim vasitəsilə təqdis olunmaqda olanları həmişəlik kamilləşdirdi.
15 Müqəddəs Ruh da bu haqda bizə şəhadət edir. Çünki əvvəl deyir:
16 *«“O günlərdən sonra
Onlarla bağlayacağım Əhd belədir”
Rəbb bəyan edir,
“Qanunlarımı onların ürəyinə qoyub
Zehinlərinə yazacağam”».
17 Sonra deyir:
«Günahlarını və qanunsuzluqlarını yada salmayacağam».
18 Günahların bağışlanması olanda isə artıq günah üçün təqdim etmə yoxdur.

Nəsihət və xəbərdarlıq

19 Beləliklə, ey qardaşlar, İsanın qanı sayəsində Ən Müqəddəs yerə daxil olmağa cəsarətimiz çatır.
20 O bizə pərdədən, yəni Öz cismindən keçən yeni və canlı bir yol açmışdır.
21 Həm də O, Allahın evi üçün cavabdeh olan böyük bir Kahinimizdir.
22 *Ona görə ürəklərimiz pis vicdandan paklanmış, bədənlərimiz də təmiz su ilə yuyulmuş halda imanın tam etimadı ilə, səmimi qəlblə Allaha yaxınlaşaq.
23 Ümid verən əqidədən möhkəm tutaq, çünki vəd verən Allah sadiqdir.
24 Bir-birimizi məhəbbətə və xeyirxah əməllər etmək üçün necə həvəsləndirmək haqqında fikirləşək.
25 Bəzi adamların vərdiş etdiyi kimi birgə yığışmağımızı tərk etməyək. Lakin qiyamət gününün† yaxınlaşdığını gördükcə bir-birimizi daha çox ruhlandıraq.
26 *Həqiqəti dərk edib qəbul edəndən sonra qəsdən günah etməkdə davam etsək, artıq günah üçün qurban qalmır.
27 Lakin mühakimənin və Allahın düşmənlərini yandırıb-yaxan şiddətli alovun dəhşətlə gözlənməsi qalır.

---

* **10:9** *Sənin iradəni* – bəzi əlyazmalarda *Ay Allah, Sənin iradəni.* * **10:12** Zəb. 110:1 * **10:16** Yer. 31:33-34; İbr. 8:10-12 * **10:22** Lev. 8:30; Yez. 36:25 † **10:25** *Qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *gün.* * **10:26** Yeş. 26:11

28 *Musanın Qanununu heç sayan adam iki yaxud üç şahidin sözü ilə rəhm
edilmədən öldürülür.
29 *Əgər bir nəfər Allahın Oğlunu tapdalayaraq təqdis edildiyi Əhdin qanını
adi bir şey sayıb Allahın lütfkar Ruhunu təhqir edərsə, sizcə bundan nə qədər
ağır cəzaya layiq sayılacaq?
30 *Çünki
«Qisas Mənimdir, əvəzini Mən verəcəyəm»
və yenə də
«Rəbb Öz xalqını mühakimə edəcək»
deyəni tanıyırıq.
31 Var olan Allahın əlinə düşmək dəhşətdir!
32 Siz əvvəlki günləri xatırlayın. O vaxt Allahın nuru üzərinizə saçandan
sonra əzablı, böyük mübarizəyə tab gətirdiniz.
33 Bəzən təhqir və əziyyətlərə uğrayıb tamaşaya qoyuldunuz, bəzənsə eyni
rəftara məruz qalanların dərdinə şərik oldunuz.
34 Həm də siz məhbusların çəkdiyi əzablara şərik oldunuz, özünüzün daha
yaxşı və daimi malınız olduğunu bilərək əmlakınızın talan edilməsini sevinclə
qəbul etdiniz.
35 Buna görə cəsarətinizi itirməyin, bu cəsarətə görə mükafatınız böyükdür.
36 Çünki Allahın iradəsini yerinə yetirib vəd olunan şeyi almaq üçün sizin
tab gətirməyə ehtiyacınız var.
37 *Çünki
«Bir az müddətdən sonra
Gələn gələcək, gecikməyəcək.
38 Amma saleh adamım imanla yaşayacaq.
Əgər geri çəkilsə, ondan razı qalmayacağam».
39 Bizsə geri çəkilib həlak olanlardan deyilik; iman edib canlarının xilasına
nail olanlardanıq.

11

İman qəhrəmanları

1 İman ümid edilənlərə etibar etmək, görünməyən şeylərə əmin olmaqdır.
2 Əcdadlarımız imanları üçün müsbət şəhadət aldılar.
3 *İman vasitəsilə dərk edirik ki, kainat Allahın kəlamı ilə yarandı, beləcə də
görünən şeylər görünməyənlərdən törədi.
4 *İman vasitəsilə Habil Allaha Qabildən daha yaxşı bir qurban təqdim
etdi. Bunun vasitəsilə saleh olduğu təsdiq edildi, çünki Allah onun təqdimləri
barədə şəhadət etdi. Habil ölmüş olduğu halda iman vasitəsilə hələ də danışır.
5 *Xanok ölümü görməsin deyə iman vasitəsilə dünyadan götürüldü. Onu
tapa bilmədilər, çünki Allah onu dünyadan götürmüşdü. Götürülməzdən əvvəl
o, şəhadət almışdı ki, Allahı razı salıb.
6 İman olmadan Allahı razı salmaq qeyri-mümkündür. Çünki Allaha
yaxınlaşan şəxs inanmalıdır ki, O var və Onu axtaranlara mükafat verir.

* **10:28** Qanun. 17:6; 19:15 * **10:29** Çıx. 24:8 * **10:30** Qanun. 32:35-36; Rom. 12:19 * **10:37** Hab. 2:3-4; Rom. 1:17; Qal. 3:11 * **11:3** Yar. 1:1; Zəb. 33:6,9; Yəh. 1:3 * **11:4** Yar. 4:3-10 * **11:5** Yar. 5:21-24

7 *Nuh hələ gözə görünməyən şeylər barəsində edilən xəbərdarlığa iman vasitəsilə ciddi yanaşaraq öz ev əhlinin xilası üçün gəmi düzəltdi. O, iman vasitəsilə dünyanı məhkum etdi və imana görə olan salehliyi irs olaraq aldı.
8 *İbrahim çağırılanda iman vasitəsilə itaətli olub irs alacağı torpağa getdi. O hara getdiyini bilməyərək yola çıxdı.
9 *İman vasitəsilə vəd edilmiş ölkədə bir qərib kimi məskunlaşdı. O eyni vədin həmvarisləri olan İshaq və Yaqubla birlikdə çadırlarda yaşadı.
10 Çünki İbrahim memarı və banisi Allah olan bünövrəli şəhəri gözləyirdi.
11 *Sara özü sonsuz və yaşı ötmüş olduğu halda iman vasitəsilə nəsil yaratmaq üçün güc aldı, çünki vəd Edəni sadiq saydı.
12 *Buna görə də bir kişidən, artıq ölüdən fərqlənməyən birindən sayca göydəki ulduzlar qədər, dəniz kənarındakı qum kimi saysız-hesabsız nəsil törədi.
13 *Bunların hamısı imanlı olaraq öldü. Vəd edilən şeylərə nail olmadılar, amma bunları uzaqdan görüb salamladılar və özlərinin yer üzündə yad və qərib olduqlarını iqrar etdilər.
14 Axı belə sözləri deyənlər bir vətən axtardıqlarını göstərirlər.
15 Əgər onlar çıxdıqları ölkə barəsində düşünsəydilər, qayıtmağa imkanları olardı.
16 Amma əslində onlar daha yaxşı bir ölkəni, yəni səmavi vətəni arzu edirdilər. Buna görə Allah Özünü onların Allahı adlandırmaqdan utanmır, çünki O onlar üçün şəhər hazırlamışdır.
17 *İbrahim sınağa çəkildiyi vaxt iman vasitəsilə İshaqı qurban olaraq təqdim etdi. Vədlərə nail olmuş İbrahim bircə oğlunu qurban vermək niyyətində idi.
18 *Halbuki ona «İshaqdan törəyənlər sənin nəslin adlanacaq» deyilmişdi.
19 O, Allahı onu ölülər arasından diriltməyə qadir saydı. Buna görə də məcazi mənada İshaqı ölümdən geri aldı.
20 *İman vasitəsilə İshaq gələcək hadisələrlə əlaqədar Yaquba və Esava xeyir-dua verdi.
21 *Yaqub ölərkən Yusifin hər iki oğluna iman vasitəsilə xeyir-dua verdi və öz dəyənəyinin başına söykənib Allaha səcdə etdi.
22 *Yusif də ölərkən İsrail övladlarının Misirdən çıxacaqları haqqında iman vasitəsilə söz söyləyərək öz sümükləri barəsində əmr verdi.
23 *Musa doğulanda anası və atası iman vasitəsilə onu üç ay gizlətdilər. Çünki onlar uşağın gözəl olduğunu görüb padşahın fərmanından qorxmadılar.
24 *Musa böyüyəndən sonra firon qızının oğlu adlanmaqdan iman vasitəsilə imtina etdi.
25 Günahdan müvəqqəti zövq almaqdansa Allahın xalqı ilə birlikdə əzab çəkməyi üstün tutdu.
26 Məsih naminə çəkdiyi təhqiri Misir xəzinələrindən daha böyük var-dövlət saydı, çünki gözünü alacağı mükafata dikmişdi.
27 *İman vasitəsilə padşahın qəzəbindən qorxmayıb Misirdən çıxdı, çünki o, gözə Görünməyəni sanki görmüş kimi möhkəm dayandı.

---

* **11:7** Yar. 6:13-22 * **11:8** Yar. 12:1-5 * **11:9** Yar. 35:27 * **11:11** Yar. 18:11-14; 21:2 * **11:12** Yar. 15:5; 22:17; 32:12 * **11:13** Yar. 23:4; 1Saln. 29:15; Zəb. 39:12 * **11:17** Yar. 22:1-14 * **11:18** Yar. 21:12; Rom. 9:7 * **11:20** Yar. 27:27-29,39-40 * **11:21** Yar. 47:31–48:1-20 * **11:22** Yar. 50:24-25; Çıx. 13:19 * **11:23** Çıx. 1:22; 2:2 * **11:24** Çıx. 2:10-12 * **11:27** Çıx. 2:15

28 *İman vasitəsilə Musa Pasxa qurbanının kəsilməsini və onun qanının
çilənməsini həyata keçirtdi ki, ilk doğulanları öldürən məhvedici mələk
İsraillilərə toxunmasın.
29 *İman vasitəsilə İsraillilər Qırmızı dənizi qurudan keçən kimi keçdilər.
Misirlilər də bunu etməyə cəhd etdilər, amma boğuldular.
30 *İman vasitəsilə İsraillilər yeddi gün Yerixonun ətrafında gəzdikdən sonra
onun divarları yıxıldı.
31 İman vasitəsilə fahişə Raxav casusları dostcasına qarşıladığı üçün itaətli
olmayanlarla birgə həlak olmadı.
32 *Daha nə deyə bilərəm? Gideon, Baraq, Şimşon, İftah, Davud, Şamuel və
başqa peyğəmbərlər barəsində danışsam, vaxtım çatmaz.
33 *İman vasitəsilə onlar padşahlıqları məğlub etdilər, ədaləti icra etdilər,
vədlərə nail oldular, aslanların ağızlarını bağladılar,
34 *şiddətli alovu söndürdülər, qılıncın ağzından qaçdılar, zəiflikdən
qüvvətləndilər, döyüşdə güclü oldular, yadellilərin ordularını qovdular.
35 *Qadınlar öz ölülərini dirilmiş geri aldılar. Bəziləri işgəncə çəkəndə
qurtulmaqdan imtina etdilər ki, dirilib daha yaxşı həyata nail olsunlar;
36 *digərləri də təhqir olunub döyüldülər, habelə zəncirlərə və həbslərə
məruz qaldılar;
37 *onlar daşqalaq edildilər, mişarlanıb bölündülər,* qılıncdan keçirilib
öldürüldülər. Bəziləri isə qoyun dərisinə və keçi gönünə bürünərək gəzib-
dolaşdılar, yoxsulluğa, əzab-əziyyətə məruz qaldılar.
38 Dünya onlara layiq deyildi. Onlar səhralarda, dağlarda, mağaralarda və
yeraltı oyuqlarda dolaşıb gəzdilər.
39 Onların hamısı iman vasitəsilə müsbət şəhadət aldı, amma vəd edilənə
nail olmadı.
40 Çünki Allah bizim üçün daha yaxşı şey hazırlamışdır ki, onlar bizsiz
kamilliyə çatmasın.

12

Allah tərbiyə verən Atadır

1 Buna görə bu qədər böyük şahidlər buludu ilə əhatə olunduğumuz üçün biz
hər bir yükü və bizi asanlıqla çaşdıran günahı tərk edib qarşımızdakı yarışda
dözümlə qaçaq.
2 Gözümüzü imanımızın Banisi və Kamilləşdiricisi olan İsaya dikək. O,
qarşısına qoyulan sevincə görə rüsvayçılığı heç sayıb çarmıxa çəkilməyə tab
gətirdi və Allahın taxtının sağında oturdu.
3 Günahkarlardan Ona qarşı olan bu qədər düşmənçiliyə dözən Şəxs barəsində
düşünün ki, yorulub ruhdan düşməyəsiniz.
4 Günaha qarşı etdiyiniz mübarizədə hələ qan töküləcək qədər möhkəm
durmamısınız.
5 *Sizə oğul deyib verilən bu nəsihəti unutdunuz:
«Oğlum, Rəbbin verdiyi tərbiyəyə xor baxma,

---

* **11:28** Çıx. 12:21-30 * **11:29** Çıx. 14:21-31 * **11:30** Yeşua 2:1-21; 6:12-25 * **11:32** Hak. 4:6–5:31; 6:11–8:32; 11:1–12:7; 13:2–16:31; 1Şam. 1:1–28:3; 16:11; 1Pad. 2:11 * **11:33** Dan. 6:1-27 * **11:34** Dan. 3:1-30 * **11:35** 1Pad. 17:17-24; 2Pad. 4:25-37 * **11:36** 1Pad. 22:26-27; 2Saln. 18:25-26; Yer. 20:2; 37:15; 38:6 * **11:37** 2Saln. 24:21 * **11:37** *Bölündülər* – bəzi əlyazmalarda *bölündülər, sınağa çəkildilər.* * **12:5** Əyy. 5:17; Sül. 3:11-12; Vəhy 3:19

Onun məzəmmətindən ruhdan düşmə.
6 Çünki Rəbb sevdiyini tərbiyələndirər,
Qəbul etdiyi hər oğulu döyər».
7 Tərbiyəyə tab gətirin. Allah sizinlə övladları kimi rəftar edir. Elə bir oğul varmı atası onu tərbiyələndirməsin?
8 Hər kəs üçün ümumi olan tərbiyədən məhrum olsanız, deməli, siz oğul yox, qeyri-qanuni övladsınız.
9 Həm də əgər bizi tərbiyələndirən cismani atalarımıza hörmət ediriksə, ruhani Ataya daha çox tabe olaraq yaşamalı deyilikmi?
10 Atalarımız bizi qısa bir müddətə öz dərk etdikləri kimi tərbiyələndirdilər. Amma Allah Onun müqəddəsliyinə ortaq olaq deyə bizi xeyrimiz üçün tərbiyələndirir.
11 Hər tərbiyə isə indiki vaxt sevinc deyil, kədər verən bir şey kimi görünür, amma sonradan bu yolda yetişdirilənlərə salehliyin dinclik səmərəsini hasil edir.
12 *Buna görə yorğun əllərinizi qaldırın və zəiflənmiş dizlərinizi gücləndirin.
13 Ayaqlarınız üçün düz yollar seçin ki, axsaq bədən üzvləriniz yerindən çıxmasın, əksinə sağalsın.

Allahın lütfünü rədd etməyin

14 Hamı ilə birlikdə sülh içində yaşamağa və müqəddəs olmağa can atın, çünki müqəddəsliyə nail olmadan heç kim Rəbbi görməyəcək.
15 *Diqqət edin ki, heç kim Allahın lütfündən məhrum olmasın, aranızda bir acı kök böyüyüb əziyyət verməsin və bununla bir çoxlarını murdar etməsin.
16 *Qoy heç kim əxlaqsız və yaxud Esav kimi allahsız olmasın. O, bir qab xörəyə görə öz ilk oğulluq haqqını satdı.
17 *Bilirsiniz ki, bundan sonra da o, xeyir-duanı irs olaraq almaq istəyirdi, lakin rədd olundu. Xeyir-duanı göz yaşları ilə axtardısa da, atasının fikrini dəyişməyə qadir olmadı.
18 *Siz toxunula bilən, odla yanan bir şeyə,* qaranlığa, zülmətə, qasırğaya,
19 şeypur gurultusuna və kəlam söyləyən səsə yaxınlaşmadınız; o səsi eşidənlər onlara daha bir söz deyilməsin deyə yalvardılar.
20 *Çünki «əgər dağa bir heyvan belə, toxunsa, o, daşqalaq edilsin» əmrinə tab gətirə bilməzdilər.
21 *Bu mənzərə o qədər qorxunc idi ki, Musa «mən qorxu və lərzə içindəyəm» dedi.
22 *Lakin siz Sion dağına, var olan Allahın şəhərinə – səmavi Yerusəlimə, saysız-hesabsız mələklərə,
23 göylərdə adları qeyd edilmiş ilk doğulanların ümumi məclisinə və cəmiyyətinə, hamının Hakimi olan Allaha, kamala çatmış salehlərin ruhlarına,
24 Yeni Əhdin Vasitəçisi olan İsaya və Habilin qanından daha üstün söz deyən səpilmiş qana yaxınlaşdınız.
25 *Bunu Deyəni rədd etməyəsiniz deyə diqqətli olun. Çünki əgər yer üzündə xəbərdarlıq edəni rədd edənlər cəzadan qaça bilmədilərsə, biz göylərdən

---

* **12:12** Sül. 4:26; Yeş. 35:3 * **12:15** Qanun. 29:18 * **12:16** Yar. 25:29-34 * **12:17** Yar. 27:30-40
* **12:18** Çıx. 19:16-22; 20:18-21; Qanun. 4:11-12; 5:22-27 * **12:18** *Bir şeyə* – bəzi əlyazmalarda *dağa.*
* **12:20** Çıx. 19:12-13 * **12:21** Qanun. 9:19 * **12:22** Yar. 4:10 * **12:25** Çıx. 20:22

xəbərdarlıq Edəndən üz döndərsək, cəzadan qaça bilməyəcəyimiz daha çox yəqindir.

26 *O vaxt Onun səsi yeri sarsıtdı. Amma indi
«Mən bir dəfə də yalnız yeri yox, göyü də lərzəyə gətirəcəyəm»
deyə vəd etmişdir.
27 «Bir dəfə də» sözü bunu göstərir: sarsıla bilən, yəni yaradılmış şeylər aradan qaldırılacaq ki, sarsıla bilməyənlər daim var olsunlar.
28 Buna görə sarsılmaz Padşahlığa nail olduğumuz üçün minnətdar olaq; belə ki möminlik və ehtiramla Allaha məqbul tərzdə Ona ibadət edək.
29 *Çünki Allahımız yandırıb-yaxan alovdur.

13

Öyüd-nəsihətlər

1 Aranızda daimi qardaşlıq sevgisi olsun.
2 *Qonaqpərvər olmağı da unutmayın, çünki belə davranan bəziləri bilmədən mələklərə qonaqpərvərlik göstərmişlər.
3 Özünüzü həbsdə olanların yerinə qoyaraq onları yada salın. Əzab-əziyyət içində olanları da elə xatırlayın ki, sanki özünüz onlarla birgə əzab-əziyyət çəkirsiniz.
4 Qoy hər kəs nikaha hörmətlə yanaşsın. Qoy ər-arvad yatağı murdarlanmasın. Çünki Allah əxlaqsızları və zinakarları mühakimə edəcək.
5 *Həyatınız pulpərəstlikdən azad olsun, nəyiniz varsa, ona qane olun. Çünki Allah Özü demişdir: «Səni heç vaxt atmaram, səni heç vaxt tərk etmərəm».
6 *Buna görə biz arxayınlıqla deyirik:
«Rəbb mənə yardım edəndir, heç qorxmaram.
İnsan mənə nə edə bilər?»
7 Allahın kəlamını sizə danışan rəhbərlərinizi yada salın. Onların həyat tərzinin nəticəsinə baxıb imanlarını nümunə olaraq götürün.
8 İsa Məsih dünən, bu gün və əbədi olaraq eynidir.
9 Müxtəlif və yad təlimlərlə yoldan azmayın, çünki ürək yeməklərlə deyil, Allahın lütfü ilə qüvvətlənsə, yaxşıdır. Bu cür yemək qaydalarına riayət edənlər bir xeyir görmədilər.
10 Bizim bir qurbangahımız var ki, ibadət çadırında xidmət edənlərin ondan yeməyə icazəsi yoxdur.
11 *Çünki baş kahin günah qurbanı olan heyvanların qanını Müqəddəs yerə gətirir, cəsədləri isə düşərgənin kənarında yandırılır.
12 Bunun kimi İsa da Öz qanı ilə xalqı təqdis etmək üçün şəhər darvazasının kənarında əzab çəkdi.
13 Buna görə Onun gördüyü təhqiri daşıyaraq düşərgənin kənarına çıxıb Onun yanına gedək.
14 Çünki burada daimi şəhərimiz yoxdur, amma biz gələcək şəhəri axtarırıq.
15 Onda İsa vasitəsilə həmişə Allaha həmd qurbanını, yəni Onun adını iqrar edənlərin dilinin bəhrəsi olan sözləri təqdim edək.
16 Xeyirxahlıq etməyi və varınızı başqaları ilə bölüşməyi unutmayın, çünki Allah bu cür qurbanlardan razı qalır.

---

* **12:26** Haq. 2:6 * **12:29** Qanun. 4:24; 9:3 * **13:2** Yar. 18:1-8; 19:1-3 * **13:5** Qanun. 31:6,8; Yeşua 1:5 * **13:6** Zəb. 118:6 * **13:11** Lev. 16:27

17 Öz rəhbərlərinizə itaətli olun və onlara tabe olun. Axı onlar hər vaxt
həyatınız üçün qayğı çəkir, çünki hesabat verəcəklər. Qoy onlar bunu sevinclə
etsinlər, ah-zarla etməsinlər, çünki bu sizə fayda verməz.
18 Bizim üçün dua edin. Biz əminik ki, vicdanımız təmizdir və hər cəhətcə
yaxşı həyat tərzi sürməyə can atırıq.
19 Yanınıza tez qayıtmağım üçün dua etmənizi xüsusilə xahiş edirəm.
20 Sülh qaynağı olan Allah – qoyunların böyük Çobanı olan Rəbbimiz İsanı
əbədi Əhdin qanı ilə ölülər arasından dirildən Allah
21 sizi hər cür yaxşı şeylə təmin etsin ki, İsa Məsih vasitəsilə Özünə xoş olanı
bizdə* icra etsin və siz Onun iradəsini həyata keçirəsiniz. İsa Məsihə əbədi
izzət olsun! Amin.
22 Qardaşlar, sizdən xahiş edirəm, bu öyüd-nəsihət sözünü dözümlə qəbul
edin, çünki sizə qısaca yazdım.
23 Xəbəriniz olsun ki, qardaşımız Timotey azadlığa buraxılmışdır. Əgər
tezliklə yanıma gələrsə, onunla birlikdə sizi görəcəyəm.
24 Bütün rəhbərlərinizi və müqəddəslərin hamısını salamlayın. İtaliyadan
olanlar sizə salam göndərirlər.
25 Hamınıza lütf olsun!

* **13:21** *Bizdə* – bəzi əlyazmalarda *sizdə.*

YAQUBUN MƏKTUBU

GİRİŞ

«Yaqubun Məktubu» «millətlər arasına səpələnmiş on iki qəbiləyə» ünvanlanıb. Bu məktubda təcrübi təlimatlar və öyüd-nəsihətlər var. Müəllif məsihçi münasibətlərini və davranışını öyrətmək üçün məcazi mənada bir çox ifadələr işlədir. Yaqub məsihçi nöqteyi-nəzərindən bir çox mövzulara toxunur. O öz məktubunda var-dövlət, yoxsulluq, sınaqlar, yaxşı davranış, iman və əməllər, dilimizdəki sözlər, müdriklik, münaqişələr, qürur və itaətkarlıq, başqalarını mühakimə etmək, öyünmək, səbir və digər vacib mövzulardan yazır. Yaqubun məktubu məsihçilərə imanla bərabər əməlləri də tətbiq etməyi vurğulayır.

Kitabın məzmunu:

1:1-18 Sınaqlara dözmək
1:19-27 Eşitmək və icra etmək haqqında
2:1-13 Var-dövlət və yoxsulluq
2:14-26 İman və əməllər
3:1-12 Dil haqqında
3:13-18 Həqiqi müdriklik
4:1-17 Allaha tabe olmaq haqqında
5:1-6 Varlılara xəbərdarlıq
5:7-20 Səbir haqqında

1 *Allahın və Rəbb İsa Məsihin qulu mən Yaqubdan millətlər arasına
səpələnmiş on iki qəbiləyə* salam!

Sınaqlara dözmək

2 Ey qardaşlarım, müxtəlif sınaqlarla üzləşəndə bunu böyük bir sevinc hesab
edin.
3 Çünki bilirsiniz ki, imanınızın sınaqdan keçməsi dözüm yaradır.
4 Dözüm də öz əməlini kamil etsin ki, siz yetkin və kamil adamlar olasınız,
heç bir çatışmazlığınız olmasın.
5 Əgər sizlərdən birinin müdrikliyi çatışmırsa, hər kəsə səxavətlə və
məzəmmət etmədən verən Allahdan diləsin və ona veriləcək.
6 Amma qoy heç şübhə etmədən, imanla diləsin. Çünki şübhə edən adam
küləyin qaldırdığı və hərəkətə gətirdiyi dəniz dalğasına bənzəyir.
7 Qoy belə adam düşünməsin ki, Rəbdən bir şey alacaq.
8 O qərarsızdır, heç bir yolunda sabit deyil.

9 *Qoy həqir qardaş öz ucalığı ilə fəxr etsin,
10 varlı qardaşsa öz həqirliyi ilə fəxr etsin, çünki varlı insan otun çiçəyi kimi
solub gedəcək.
11 Günəş çıxır, bərk isti olur və otu qurudur. Otun çiçəyi tökülür və onun
zahiri gözəlliyi itir. Varlı adam da beləcə, işləyə-işləyə solacaq.
12 Sınağa dözən adam nə bəxtiyardır! Çünki sınaqdan keçəndən sonra Rəbbin
Onu sevənlərə vəd etdiyi həyat tacını alacaq.
13 Sınağa düşəndə qoy heç kim «Allah məni sınağa çəkir» deməsin. Çünki
Allah pisliklə sınağa çəkilmir və Özü də heç kimi sınağa çəkmir.
14 Lakin hər kəs öz ehtirası ilə aparılıb yoldan çıxarılaraq sınağa çəkilir.

---

* **1:1** Mat. 13:55; Mark 6:3; Həv. 15:13; Qal. 1:19 * **1:1** *On iki qəbiləyə* – yəni imanlılara. * **1:9** Yeş. 40:6-7

15 Sonra ehtiras boylu qalıb günah doğurur. Günah da yetişəndə ölüm törədir.
16 Ey sevimli qardaşlarım, aldanmayın:
17 hər yaxşı bəxşiş və hər kamil hədiyyə yuxarıdan, Özündə heç bir dəyişiklik
ya dönüklük kölgəsi olmayan nurlar Atasından† gəlir.
18 O Öz iradəsinə görə həqiqət kəlamı ilə doğulmağımıza səbəb oldu ki, biz
Onun yaratdıqlarının bir növ nübarı olaq.

Eşitmək və icra etmək

19 Beləliklə, ey sevimli qardaşlarım, qoy hər bir adam eşitməkdə cəld, söz
söyləməkdə təmkinli və qəzəblənməkdə də təmkinli olsun.
20 Çünki insanın qəzəbi Allahın salehliyini hasil etmir.
21 Buna görə də hər cür murdarlığı və dolub-daşan pisliyi kənara ataraq
ürəyinizə əkilən, canlarınızı xilas etməyə qadir olan kəlamı həlimliklə qəbul
edin.
22 Bu kəlamın icraçısı olun, yalnız eşidənlər olub özünüzü aldatmayın.
23 Çünki kəlamı eşidən, amma icraçısı olmayan şəxs güzgüdə öz üzünün
cizgilərinə baxan adama bənzəyir:
24 O öz-özünə baxır, kənara çəkilir və dərhal necə olduğunu unudur.
25 Lakin kamil qanuna, azadlıq qanununa diqqətlə baxıb ona bağlı qalan
şəxs unutqan eşidən deyil, əməldə icraçıdır; belə adam öz işində nə bəxtiyardır!
26 Əgər sizdən biri özünün mömin olduğunu düşünür, amma ürəyini aldadıb
öz dilini yüyənləmirsə, onun möminliyi puçdur.
27 Ata Allahın hüzurunda pak və nöqsansız möminlik budur: yetimlərə və
dullara onların əziyyətlərində qayğı göstərmək və özünü dünyadan qoruyub
ləkəsiz olmaq.

2

1 Qardaşlarım, izzətli Rəbbimiz İsa Məsihə iman edənlər olaraq insanlar
arasında tərəfkeşlik etməyin.
2 Məsələn, toplandığınız yerə qızıl üzüklü, gözəl geyinmiş bir adamla eyni
vaxtda kasıb, nimdaş paltarlı adam da gələrsə,
3 gözəl geyinmiş adama diqqət yetirib «buyurun, burada əyləşin», kasıba da
«sən orada dur» və yaxud «yerdə otur» deyərsinizsə,
4 öz aranızda ayrı-seçkilik edib pis fikirli hakimlər kimi davranmırsınızmı?
5 Ey sevimli qardaşlarım, dinləyin: Allah bu dünyada kasıbları imanda
zənginləşmək və Onu sevənlərə vəd etdiyi Padşahlığın varisi olmaq üçün
seçmədimi?
6 Sizsə kasıbı hörmətdən saldınız. Məgər sizi sıxışdıran varlılar deyilmi? Sizi
məhkəmələrə çəkən onlar deyilmi?
7 Sizin məxsus olduğunuz Şəxsin şərəfli adına küfr edən onlar deyilmi?
8 *Əgər siz «qonşunu özün kimi sev» deyən Müqəddəs Yazıya görə Padşahınız
Allahın qanununa həqiqətən əməl edirsinizsə, yaxşı edirsiniz.
9 Amma əgər insanlar arasında tərəfkeşlik edirsinizsə, günah etmiş olur-
sunuz və Qanuna əsasən onu pozanlar kimi məhkum olunursunuz.
10 Çünki kim Qanunun hamısına riayət edərək birində büdrəyirsə, o bütün
Qanuna qarşı təqsirkar olur.
11 *Çünki «zina etmə» deyən, «qətl etmə» də demişdir. Əgər zina etməyib qətl
edirsənsə, sən Qanunu pozmuş olursan.

† **1:17** *Nurlar Atasından* – yəni nur Olan və səma cisimlərini yaradan Ata Allahdan. Bax: Yar. 1:14-19; 1Yəh. 1:5. * **2:8** Lev. 19:18 * **2:11** Çıx. 20:13-14; Qanun. 5:17-18

12 Azadlıq qanunu ilə mühakimə olunacaq adamlar kimi danışın və bu cür
davranın.
13 Çünki mərhəmət göstərməyən mərhəmətsiz mühakimə olunur. Mərhəmət
mühakiməyə qalib gəlir.

İman və əməllər

14 Qardaşlarım, əgər bir kimsə yaxşı əməlləri olmadığı halda imanının
olduğunu bildirirsə, bunun xeyri nədir? Belə iman onu xilas edə bilərmi?
15 Əgər qardaş-bacılardan birinin paltarı və gündəlik yeməyi yoxdursa
16 və sizdən biri ona «arxayın get, isin və qarnını doydur» deyib onların
yaşayışı üçün lazım olanları vermirsə, nə faydası var?
17 İman da elədir, əgər yaxşı əməlləri yoxdursa, özü-özlüyündə ölüdür.
18 Lakin kimsə belə deyə bilər: «Sənin imanın var, mənim də əməllərim». Sən
imanını mənə əməlsiz göstər, mən də sənə imanımı əməllərimlə göstərəcəyəm.
19 Sən Allahın bir olduğuna inanırsansa, yaxşı edirsən. Cinlər də buna inanır
və əsirlər!
20 Ey ağılsız adam, əməlsiz imanın puç olduğuna sübut istəyirsənmi?
21 *Atamız İbrahim öz oğlu İshaqı qurbangahda Allaha təqdim edəndə
əməllərlə saleh sayılmadımı?
22 Görürsən, iman onun əməlləri ilə birgə fəaliyyətdə idi və iman əməllərlə
tamamlanmışdır.
23 *Beləliklə, «İbrahim Allaha iman etdi və bu ona salehlik sayıldı» deyən
Müqəddəs Yazı belə yerinə yetdi və İbrahim Allahın dostu adlandırıldı.
24 Görürsünüz ki, insan yalnız imanla deyil, əməlləri ilə də saleh sayılır.
25 *Eyni tərzdə məgər fahişə Raxav belə, qasidləri qəbul edib başqa yolla
geri göndərərək öz əməlləri ilə saleh sayılmadımı?
26 Çünki ruhsuz bədən ölü olduğu kimi əməlsiz iman da ölüdür.

3

Dil haqqında

1 Qardaşlarım, bildiyiniz kimi biz müəllimlər daha ciddi bir mühakimədən
keçəcəyik. Bu səbəbə görə də çoxunuz müəllim olmayın.
2 Çünki hamımız çox büdrəyirik. Sözləri ilə büdrəməyən bir kimsə bütün
bədəni də yüyənləyə bilən kamil bir insandır.
3 Bizə itaət etsinlər deyə atların ağzına yüyən taxırıq, beləcə bütün
bədənlərini döndəririk.
4 Bax gəmilər də böyük olduqları və güclü küləklər tərəfindən aparıldıqları
halda sükançının könlü haraya istəyirsə, kiçicik bir sükanla oraya dönür.
5 Dil də elədir, bədənin kiçik üzvüdür, amma çox öyünür.
Baxın, balaca bir qığılcım böyük bir meşəni yandırır!
6 Dil də oddur. Dil bədən üzvlərimizin arasında haqsızlıq dünyasıdır. O bütün
bədənimizi ləkələyir və özü cəhənnəmdən odlandırıldığı kimi həyatımızın
gedişatını da odlandırır.
7 Çünki istər heyvanların, istərsə də quşların, istər sürünənlərin, istərsə
də dəniz məxluqlarının hər cinsi insan nəsli tərəfindən əhliləşdirilir və
əhliləşdirilmişdir.
8 Amma dili heç bir insan əhliləşdirə bilmir. Dil qarşısıalınmaz bəladır və
öldürücü zəhərlə doludur.

* **2:21** Yar. 22:1-14 * **2:23** Yar. 15:6; 2Saln. 20:7; Yeş. 41:8; Rom. 4:3,9; Qal. 3:6 * **2:25** Yeşua 2:1-21

9 *Dilimizlə Rəbb Ataya alqış edirik. Dilimizlə də Allahın surətində
yaradılmış insanları lənətləyirik.
10 Alqış və lənət eyni ağızdan çıxır. Qardaşlarım, bu belə olmamalıdır.
11 Bir bulağın eyni gözündən şirin və acı su çıxarmı?
12 Qardaşlarım, əncir ağacı zeytun və üzüm tənəyi də əncir yetişdirə bilərmi?
Eləcə də şor bulaqdan şirin su* gələ bilməz.

Həqiqi müdriklik

13 Aranızda müdrik və dərrakəli olan varmı? Qoy o öz yaxşı həyat tərzi ilə,
müdriklikdən yaranan həlimliklə yaxşı əməllərini göstərsin.
14 Amma ürəyinizdə acı qısqanclıq, xudbin ehtiras varsa, öyünməyin və
həqiqəti inkar etməyin.
15 Belə müdriklik yuxarıdan nazil olan müdriklik deyil, ancaq dünyəvi,
ruhani olmayan və şeytani müdriklikdir.
16 Çünki harada qısqanclıq və xudbin ehtiras varsa, orada qarışıqlıq və hər
cür pis əməl vardır.
17 Amma yuxarıdan nazil olan müdriklik əvvəla safdır, sonra da
sülhpərvərdir, mülayimdir, itaətlidir, mərhəmət və xeyirli bəhrələrlə doludur,
qərəzsizdir, riyasızdır.
18 Sülh yaradanların əkdiyi sülh toxumlarından salehlik bəhrəsi yetişir.

4

Allaha tabe olun

1 Aranızda dava və çəkişmələrin kökü haradandır? Bədənlərinizin
üzvlərində mübarizə edən ehtiraslarınızdan deyilmi?
2 Nə isə arzu edib əldə etməyincə adam öldürürsünüz. Həsəd aparırsınız,
amma istədiyinizə nail olmayınca çəkişib dava edirsiniz. Əldə edə bilmirsiniz,
çünki diləmirsiniz.
3 Diləyirsiniz, amma almırsınız, çünki öz kefinizə sərf etmək üçün pis
niyyətlə diləyirsiniz.
4 Ey vəfasızlar, dünya ilə dostluğun Allaha qarşı düşmənçilik olduğunu
bilmirsinizmi? Buna görə də dünya ilə dost olmaq istəyən özünü Allaha
düşmən edər.
5 Bəlkə güman edirsiniz ki, Müqəddəs Yazı əbəs yerə

«Allahın daxilimizə verdiyi* ruh qısqanclıqla həsrət çəkər»
deyir?
6 *Lakin Allah daha çox lütf verir. Bunun üçün belə deyilir:
«Allah məğrurlara qarşıdır,

İtaətkarlara isə lütf göstərər».

7 Buna görə də Allaha tabe olun. İblisə qarşı durun və o sizdən qaçacaq.
8 Allaha yaxınlaşın, O da sizə yaxınlaşacaq. Ey günahkarlar, əllərinizi paklayın!
Ey qərarsız insanlar, ürəklərinizi saflaşdırın!
9 Kədərlənin, yas tutun, ağlayın! Qoy gülüşünüz yasa, sevinciniz də qəmə
dönsün!
10 Rəbbin önündə özünüzü aşağı tutun, O da sizi ucaldacaq.

---

* **3:9** Yar. 1:26 * **3:12** *Şor bulaqdan şirin su* – bəzi əlyazmalarda *heç bir bulaqdan həm şor, həm də şirin su.* * **4:5** *Allahın daxilimizə verdiyi* – bəzi əlyazmalarda *Daxilimizdə qalan.* * **4:6** Sül. 3:34

11 Qardaşlar, bir-birinizi pisləməyin. Qardaşını pisləyən yaxud qardaşını
mühakimə edən kəs Qanunu pisləyir və Qanunu mühakimə edir. Amma sən
Qanunu mühakimə edirsənsə, Qanunun icraçısı deyil, onun hakimisən.
12 Qanunverən və Hakim birdir, xilas etməyə və həlak etməyə qadir olan
Odur. Bəs sən kimsən ki, qonşunu mühakimə edirsən?
13 *İndi siz belə deyirsiniz: «Bu gün yaxud sabah biz filan şəhərə gedib orada
bir il qalacağıq və ticarətlə məşğul olub pul qazanacağıq».
14 Əslində isə sabah nə baş verəcəyini bilmirsiniz. Axı həyatınız nədir ki?
Qısa bir müddətə görünüb sonra da yox olan buxardır.
15 Bunun əvəzinə «əgər Rəbb istəyərsə, sağ qalarıq, bu və ya digər işi görərik»
deməlisiniz.
16 İndi isə siz öz təkəbbürlü olmağınızla öyünürsünüz. Bu cür öyünmələrin
hamısı pisdir.
17 Deməli, kimsə bir yaxşı işi görməli olduğunu bilib onu etmirsə, günah edir.

5

Varlılara xəbərdarlıq

1 İndi isə, ey varlılar, başınıza gələcək kədərli hadisələrə görə fəryad edib
ağlayın!
2 *Var-dövlətiniz çürüyüb, paltarlarınızı da güvə yeyib.
3 Qızıl-gümüşünüz paslanıb. Onların pası sizə qarşı şahidlik edəcək və ətinizi
od kimi yandırıb-yaxacaq. Bu axır zamanda var-dövlət yığmısınız.
4 *Bax zəmilərinizi biçən işçilərdən hiyləgərcəsinə gizlətdiyiniz əmək haqqı
sizə qarşı haray çəkir. Biçinçilərin fəryadı Ordular Rəbbinin qulaqlarına çatıb!
5 Siz yer üzündə firavan yaşayıb kef çəkmisiniz. Boğazlanma günündə də
özünüzü kökəldirsiniz!
6 Sizə müqavimət göstərməyən salehi məhkum edib öldürdünüz.

Səbirli olun

7 Beləliklə, ey qardaşlar, Rəbbin zühuruna qədər səbirli olun. Görün əkinçi
birinci və axırıncı yağış yağanacan səbir edərək torpağın qiymətli məhsulunu
gözləyir.
8 Siz də səbirli və ürəkli olun, çünki Rəbbin zühuru yaxındır.
9 Qardaşlar, mühakimə olunmamaq üçün bir-birinizdən gileylənməyin.
Budur, Hakim qapı arxasında durur!
10 Qardaşlar, Rəbbin adı ilə danışmış peyğəmbərləri əzablara tab gətirmək
və səbir nümunəsi kimi götürün.
11 *Budur, biz dözümlü olanları bəxtiyar hesab edirik. Əyyubun dözümü
barəsində eşitmisiniz və Rəbbin axırda nə etdiyini də gördünüz, çünki Rəbb çox
rəhmli və mərhəmətlidir.
12 *Lakin hər şeydən əvvəl, qardaşlarım, nə göyə, nə yerə, nə də başqa bir
şeyə and için. Qoy sizdə «bəli»niz bəli, «xeyr»iniz xeyr olsun ki, mühakiməyə
düşməyəsiniz.
13 Aranızda əzab çəkən varmı? Qoy dua etsin. Şadlanan varmı? Qoy ilahi
oxusun.
14 *Aranızda xəstə olan varmı? Qoy imanlılar cəmiyyətinin ağsaqqallarını
çağırtdırsın. Onlar da Rəbbin adına onu yağla məsh edərək dua etsinlər.

---

* **4:13** Sül. 27:1 * **5:2** Mat. 6:19 * **5:4** Qanun. 24:14-15 * **5:11** Əyy. 1:20-22; 2:10; Zəb. 103:8
* **5:12** Mat. 5:34-37 * **5:14** Mark 6:13

15 İmanla edilən dua xəstəni sağaldacaq və Rəbb onu ayağa qaldıracaq. Əgər o
adam günah edibsə, bağışlanacaq.
16 Beləliklə, günahlarınızı bir-birinizə etiraf edin və bir-biriniz üçün dua
edin ki, sağalasınız. Saleh adamın duası çox güclü və təsirlidir.
17 *İlyas təbiətcə bizim kimi bir adam idi və o səylə dua etdi ki, yağış olmasın.
Üç il altı ay torpağa yağış yağmadı.
18 *O yenə də dua etdi və göy yağış yağdırdı, torpaq da barını verdi.
19 *Qardaşlarım, əgər aranızdan biri haqq yolundan azar və kimsə onu doğru
yola qaytararsa,
20 qoy bilsin ki, günahkarı azdığı yolundan qaytaran onun canını ölümdən
xilas edər və bir çox günahın üstünü örtər.

* **5:17** 1Pad. 17:1; 18:1 * **5:18** 1Pad. 18:41-45 * **5:19** Sül. 10:12; 1Pet. 4:8

PETERİN BİRİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

«Peterin Birinci Məktubu» Asiya vilayətinin şimal bölgəsinə yayılmış «Ruh tərəfindən təqdis olunan» (1:2) məsihçilərə ünvanlanıb. Məktubun yazılmasının məqsədi imana görə təqiblərə və iztirablara məruz qalan məsihçiləri ruhlandırmaqdır. Peter oxucularına İsa Məsihin Müjdəsini, Onun ölümünü, dirilməsini və vəd olunmuş zühurunu xatırladaraq onlara ümid verir. İmanlılar bunu anlayaraq iztirablara qatlanmalıdırlar. Onlar əmin olmalıdırlar ki, həqiqi imana malik olmaları üçün bu sınaqdan keçməlidirlər. Peter onları inandırır ki, «imanınızın sınaqdan keçməsi İsa Məsihin zühurunda sizə tərif, izzət və şərəf» gətirəcək (1:7).

Həvari Peter bu çətin dövrdə bacı-qardaşlarını ruhlandıraraq onları Məsihə məxsus olan adamlar kimi həyat tərzi keçirməyə çağırır.

Kitabın məzmunu:

1:1-12 Göylərdəki irs
1:13–2:10 Müqəddəs həyata çağırış
2:11-25 Məsihçilərin qarşısında duran işlər
3:1-7 Ər-arvad münasibətləri
3:8-22 Məsihçilərin iztirab zamanı davranış tərzi
4:1-19 Məsihçi həyat tərzi
5:1-14 Ağsaqqallara öyüd-nəsihət və xudahafizləşmə

1 İsa Məsihin həvarisi mən Peterdən seçilmiş, Pont, Qalatiya, Kappadokiya, Asiya vilayəti və Bitinyaya yayılmış qəriblərə salam!
2 Ata Allahın qabaqcadan bilməsinə görə siz Ruh tərəfindən təqdis olunaraq İsa Məsihə itaət etməniz və Onun qanının üzərinizə səpilməsi üçün seçilmisiniz. Qoy lütf və sülh sizə bol-bol verilsin!

Göylərdəki irs

3 Rəbbimiz İsa Məsihin Allahına – Atasına alqış olsun! O Öz böyük mərhəmətinə görə yenidən doğulmamızı təmin etdi. İsa Məsihin ölülər arasından dirilməsi ilə bizi canlı ümidə,
4 çürüməz, ləkəsiz, solmaz bir irsə qovuşdurdu. Bu irs sizin üçün göylərdə saxlanılır.
5 Siz Allahın qüdrəti ilə axır zamanda aşkar olunmağa hazır olan xilas üçün iman vasitəsilə qorunursunuz.
6 Buna görə hal-hazırda qısa bir müddət cürbəcür sınaqlarda kədərə düşməyə məcbur olsanız da, hədsiz sevinirsiniz;
7 belə ki imanınızın sınaqdan keçməsi İsa Məsihin zühurunda sizə tərif, izzət və şərəf gətirsin. Bu imanınız odla təmizlənsə belə, fani qızıldan daha çox dəyərlidir.
8 Siz İsa Məsihi görməmisiniz, amma Onu sevirsiniz. Hətta siz Onu indi də görmürsünüz, lakin Ona iman edib təsvirolunmaz və izzətli sevinclə hədsiz sevinirsiniz.
9 Çünki imanınızın nəticəsində canınızın xilasına nail olursunuz.
10 Sizə göstəriləcək lütf barəsində əvvəlcədən xəbər verən peyğəmbərlər bu xilasa dair araşdırma və tədqiqatlar aparardı.

11 Onların daxilində olan Məsihin Ruhu Məsihin əzabları və onlardan
sonrakı izzəti barədə əvvəlcədən şəhadət edirdi. Bunların necə və nə vaxt
gələcəyi barədə Ruhun nə göstərdiyini araşdırdılar.
12 Bu şeyləri elan edərək özlərinə deyil, sizə xidmət etdikləri onlara açıqca
göstərildi. Müjdəni göydən göndərilmiş Müqəddəs Ruh vasitəsilə sizə yayanlar
indi həmin xəbəri sizə bildirdilər. Mələklər də bu şeyləri yaxından tanımaq
arzusundadırlar.

Müqəddəs həyata çağırış

13 Buna görə ağlınızı toplayıb ayıq durun. Ümidinizi bütünlüklə İsa Məsihin
zühurunda sizə veriləcək lütfə bağlayın.
14 İtaətkar uşaqlar kimi cahil ikən qapıldığınız əvvəlki ehtiraslara uymayın.
15 Amma sizi çağıran Allah müqəddəs olduğuna uyğun olaraq siz də bütün
həyat tərzinizdə müqəddəs olun,
16 *necə ki yazılıb: «Müqəddəs olun, çünki Mən müqəddəsəm».
17 Tərəfkeşlik etmədən öz əməlinə görə hər kəsi mühakimə edən Allahı «Ata»
deyə çağırdığınız üçün bu qürbət dünyadakı vaxtınızı Allah qorxusunda keçirin.
18 Bildiyiniz kimi, siz ata-babalarınızdan irs olaraq aldığınız puç həyat
tərzindən qızıl ya gümüş kimi fani şeylərlə deyil,
19 qüsursuz və ləkəsiz quzuya bənzəyən Məsihin qiymətli qanı bahasına satın
alınmısınız.
20 Dünya yaranmazdan əvvəl tanınmış Məsih bu axır zamanda sizə görə
zühur etdi.
21 Məsih vasitəsilə siz Onu ölülər arasından dirildib izzətləndirən Allaha
iman edirsiniz. Beləliklə, imanınız və ümidiniz Allaha bağlıdır.
22 Həqiqətə* itaət edərək ürəklərinizi saflaşdırıb riyasız qardaşlıq
məhəbbətinə sahib oldunuz. Buna görə bir-birinizi var gücünüzlə səmimi
qəlbdən sevin.
23 Çünki siz çürüyən toxumdan deyil, çürüməzdən, Allahın canlı, davamlı
olan kəlamı vasitəsilə yenidən doğulmusunuz.
24 *Ona görə ki
«Bütün bəşər ota bənzər,
Onun bütün gözəlliyi çöl çiçəyi kimidir.
Ot quruyar, çiçək tökülər,
25 Amma Rəbbin sözü əbədi qalar».
Sizə vəz olunan Müjdə sözü budur.

2

1 Beləliklə, hər cür pisliyi, hiyləni, ikiüzlülüyü, paxıllığı və hər cür
böhtançılığı üzərinizdən atın.
2 Anadan təzə olmuş çağalar kimi pak ruhani südə susayın ki, bununla
bəslənib böyüyərək xilasa nail olasınız.
3 *Çünki siz daddınız ki, Rəbb nə qədər xeyirxahdır.

Diri daş və seçilmiş xalq

4 İnsanların rədd etdiyi, amma Allahın qiymətli sayıb-seçdiyi diri Daşa, Rəbbə
yaxınlaşaraq

---

* **1:16** Lev. 11:44-45; 19:2 * **1:22** *Həqiqətə* – bəzi əlyazmalarda *Ruh vasitəsilə həqiqətə.* * **1:24** Yeş. 40:6-8 * **2:3** Zəb. 34:8

5 özünüz də diri daşlar kimi hörülün ki, ruhani ev qurulsun. Orada müqəddəs kahin dəstəsi olasınız və İsa Məsih vasitəsilə Allaha məqbul olan ruhani qurbanlar təqdim edəsiniz.

6 *Çünki Müqəddəs Yazıda yazılıb:
«Budur, Sionda bir daş,
Seçilmiş, qiymətli bir guşədaşı qoyuram.
Ona iman edən kəs əsla utandırılmaz».
7 *Beləliklə, iman edən sizlər üçün bu daş qiymətlidir, amma iman etməyənlər üçün «bənnaların rədd etdiyi daş guşədaşı olub»,
8 *«büdrəmə daşı və yıxma qayası» da oldu. Onlar kəlama itaət etmədikləri üçün büdrəyir və onların təyinatı budur.

9 *Amma siz seçilmiş nəsil, Padşahın kahin dəstəsi, müqəddəs millət, Allaha məxsus olan xalqsınız. Sizi qaranlıqdan Öz heyrətamiz nuruna çağıran Allahın çox gözəl işlərini elan etmək üçün seçilmisiniz.
10 *Bir zamanlar xalq deyildiniz, amma indi Allahın xalqısınız. Bir zamanlar mərhəmət tapmamışdınız, indi isə mərhəmət almısınız.
11 Sevimlilər, sizə yalvarıram, cana qarşı mübarizə aparan cismani ehtiraslardan uzaqlaşın. Çünki siz bu dünyada qərib və gəlməsiniz.
12 İmanlı olmayanların arasında yaxşı həyat tərzi sürün ki, sizi pislik edən adamlar kimi təqsirləndirib böhtan atsalar da, yaxşı işlərinizi müşahidə edib Allahın onlara yaxınlaşdığı gündə Onu izzətləndirsinlər.

Rəhbərlərə tabe olun

13 *İnsanın yaratdığı hər quruma Rəbb naminə tabe olun; həm ali hakimiyyət olduğuna görə padşaha,
14 həm də pislik edənləri cəzalandırmaq, yaxşılıq edənləri də tərifləmək üçün onun tərəfindən göndərilən valilərə tabe olun.
15 Çünki Allahın iradəsi yaxşılıq edərək axmaqların cahilliyini susdurmanızdır.
16 Azad insanlar kimi yaşayın. Amma azadlığınızı pislik etmək üçün bəhanə saymayıb Allahın qulları olaraq yaşayın.
17 Hamıya hörmət edin. İmanlı bacı-qardaşları sevin, Allahdan qorxun, padşaha hörmət edin.
18 Ey xidmətçilər! Yalnız xeyirxah və mülayimlərə deyil, zalım ağalarınıza da tam ehtiramla tabe olun.
19 Əgər biri Allah qarşısındakı vicdan naminə, haqsız yerə əzab çəkib kədərə tab gətirirsə, bu, tərifə layiqdir.
20 Axı etdiyiniz günahlara görə döyülsəniz və buna dözsəniz, bu sizə nə şərəf gətirər? Amma siz yaxşılıq etdiyiniz üçün əzab çəkib dözsəniz, bu Allah qarşısında tərifə layiqdir.
21 Siz məhz bunun üçün çağırıldınız. Çünki Məsih də sizin üçün əzab çəkdi və sizə nümunə oldu ki, siz də Onun izi ilə gedəsiniz.
22 *O heç bir günah etmədi,
Ağzından hiylə sözü çıxmadı.
23 *Onu söydülər, O isə cavabında söymürdü,
Əzab çəkərək heç kimi hədələmirdi,
Əksinə, ədalətli Hakimə Özünü təslim etdi.

---

* **2:6** Yeş. 28:16 * **2:7** Zəb. 118:22 * **2:8** Yeş. 8:14-15 * **2:9** Çıx. 19:5-6; Qanun. 4:20; 7:6; 14:2; Yeş. 43:20-21; Titə 2:14 * **2:10** Huşə 2:23 * **2:13** Rom. 13:1 * **2:22** Yeş. 53:9 * **2:23** Yeş. 53:7

24 *O, bədəni çarmıxa çəkilərək* bizim günahlarımızı Öz üzərinə götürdü ki, biz günaha münasibətdə ölüb salehlik üçün yaşayaq. Onun yaraları ilə siz şəfa tapdınız.
25 *Hamınız qoyun kimi yolunuzu azmışdınız, indi isə canınızın Çobanına və Nəzarətçisinə tərəf döndünüz.

3

Ər-arvad münasibətləri

1-2 *Ey arvadlar, siz də eyni tərzdə öz ərlərinizə tabe olun. Əgər onlardan bəzisi Allahın kəlamına itaət etməzsə, siz arvadların ismətli, ehtiramlı həyat tərzinizi müşahidə etsinlər; beləcə onları dinməz-söyləməz qazana bilərsiniz.
3 *Qoy sizin bəzəyiniz saçlarınızı hörüb qızıl bər-bəzək taxmaq və gözəl geyimlər geyməklə zahiri şeylər deyil,
4 gizli olan daxili varlığınız, həlim və sakit ruhun solmayan gözəlliyindən ibarət olsun. Bu, Allahın qarşısında çox dəyərlidir.
5 Çünki qədim zamanlarda Allaha ümid bağlayan müqəddəs qadınlar öz ərlərinə tabe olaraq belə bəzənərdilər.
6 *Məsələn, Sara İbrahimi «ağam» deyə çağıraraq ona itaət edirdi. Siz də yaxşılıq edib heç bir qorxuya qapılmasanız, Saranın övladları olursunuz.
7 *Ey ərlər, siz də bunun kimi arvadlarınızla ədəblə, onların daha zərif varlıqlar olduğuna uyğun davranın. Sizinlə birlikdə Allahın lütf etdiyi həyatı irs olaraq aldıqlarına görə onlara hörmət göstərin ki, dualarınıza maneçilik törədilməsin.

Salehlik uğrunda əziyyət çəkmək

8 Nəhayət, hamınız həmfikir olun. Başqalarının hər bir hissinə şərik olun, bir-birinizi qardaşlıq məhəbbəti ilə sevin, rəhmli və itaətkar olun.
9 Pisliyə pisliklə, söyüşə də söyüşlə cavab verməyin, əksinə xeyir-dua edin. Çünki bunun üçün çağırılmısınız ki, xeyir-duaları irs olaraq alasınız.
10 *Çünki:
«Kim həyatdan kam almaq,
Xoş gün görmək istəyirsə,
Qoy dilini şərdən,
Ağzını hiylə danışmaqdan qorusun,
11 Qoy şərdən çəkinib yaxşılıq etsin,
Qoy sülhü axtarıb ardınca getsin!
12 Çünki Rəbbin gözü salehlərin üzərindədir,
Qulaqları onların fəryadlarına açıqdır.
Amma Rəbbin üzü şər işlər görənlərə qarşıdır».
13 Əgər yaxşılıq etməyə səy göstərsəniz, sizə kim pislik edər?
14 *Amma salehlik uğrunda əzab çəksəniz belə, siz bəxtiyarsınız. İnsanların hədə-qorxu gəlməsindən qorxmayın və lərzəyə düşməyin.
15 Lakin Məsihi* Rəbb kimi ürəyinizdə müqəddəs tutun. Daxilinizdə olan ümid barəsində sizdən hesabat istəyən hər kəsə cavab vermək üçün hazır olun.

---

* **2:24** Yeş. 53:5 * **2:24** *Çarmıxa çəkilərək* – hərfi tərcümədə *ağacdan asılaraq.* * **2:25** Yeş. 53:6
* **3:1-2** Ef. 5:22; Kol. 3:18 * **3:3** 1Tim. 2:9-10 * **3:6** Yar. 18:12 * **3:7** Ef. 5:25; Kol. 3:19
* **3:10** Zəb. 34:12-16 * **3:14** Yeş. 8:12-13; Mat. 5:10 * **3:15** *Məsihi* – bəzi əlyazmalarda *Allahı.*

16 Vicdanınızı təmiz tutaraq bunu həlimliklə və ehtiramla edin ki, Məsihdə
olan yaxşı davranışınızı təhqir edənlər sizə atdıqları† böhtandan utansınlar.
17 Əgər Allahın iradəsi budursa, yaxşılıq etdiyi üçün əzab çəkmək pislik
etdiyi üçün əzab çəkməkdən yaxşıdır.
18 Çünki saleh olan Məsih də saleh olmayanlar uğrunda, onların günahları
üçün bir dəfə əzab çəkdi‡ ki, sizi Allahın hüzuruna gətirsin. O cismən edam
edilmiş, amma ruhən həyata qovuşmuşdur.
19 O ruhən gedib zindandakı ruhlara da vəz etdi.
20 *Bunlar bir vaxtlar, Allah Nuhun gəmi düzəltdiyi dövrdə səbirlə gözlədiyi
vaxt itaətsiz idi. O gəmidə isə az adam, başqa sözlə, səkkiz nəfər sudan sağ-
salamat çıxdı.
21 Bu nümunəyə uyğun olaraq vəftiz indi sizə İsa Məsihin dirilməsi ilə
xilas gətirir. Vəftiz cismani çirki yumaqdan ötrü deyil, təmiz vicdanla Allah
qarşısında söz vermək üçündür.
22 İsa Məsih göyə qalxıb və Allahın sağındadır. Mələklər, hakimlər və qüvvələr
də Ona tabedir.

4

Allahın iradəsinə görə yaşamaq

1 Beləliklə, Məsih cismən* əzab çəkdiyinə görə siz də eyni düşüncələrlə
silahlanın. Çünki cismən əzab çəkən günahdan vaz keçmişdir.
2 Nəticədə cisimdə qalan vaxtını isə artıq bəşəri ehtiraslara görə deyil,
Allahın iradəsinə görə yaşayır.
3 Siz keçmiş vaxtlarda imanlı olmayanların istəklərini yerinə yetirib
həyatınızı əxlaqsızlıqla, ehtirasla, əyyaşlıqla, eyş-işrətlə, içib azğınlıq etməklə,
iyrənc bütpərəstliklə keçirdiyiniz yetər!
4 İmanlı olmayanlar onlarla birlikdə eyni cür pozğunluğa uymadığınıza görə
təəccüb edir, sizə şər atırlar.
5 Onlar diriləri və ölüləri mühakimə etməyə hazır olan Allaha cavab
verəcəklər.
6 Çünki bu səbəbə görə Müjdə ölülərə də yayıldı ki, cismən onlar bütün
insanlar kimi mühakimə olunduğu halda, ruhən Allah kimi yaşasınlar.
7 Hər şeyin sonu yaxındır. Beləliklə, ağıllı-kamallı olun və dua etmək üçün
ayıq durun.
8 *Hər şeydən əvvəl, bir-birinizi can-dildən sevin, çünki «məhəbbət çox
günahı örtər».
9 Şikayət etmədən bir-birinizə qonaqpərvərlik göstərin.
10 Hər kəs Allahın çoxcəhətli lütfünün yaxşı idarəçiləri kimi aldığı ənama
görə bir-birinə xidmət etsin.
11 Kim danışırsa, Allahın sözlərini danışan kimi danışsın. Kim xidmət
edirsə, Allahın verdiyi qüvvətlə xidmət etsin. Beləcə Allah hər şeydə İsa Məsih
vasitəsilə izzətlənəcək. İzzət və qüdrət əbədi olaraq İsa Məsihindir. Amin!

Məsih uğrunda əzab çəkmək

12 Sevimlilər, sizi sınamaq üçün aranızda baş verən odlu imtahana sanki
başınıza gələn qəribə bir iş kimi təəccüb etməyin.

---

† **3:16** *Sizə atdıqları* – bəzi əlyazmalarda *sizi pislik edən adamlar kimi təqsirləndirib atdıqları* (1Pet. 2:12).

‡ **3:18** *Əzab çəkdi* – bəzi əlyazmalarda *bizim uğrumuzda öldü,* bəzilərində isə *sizin uğrunuzda öldü.* * **3:20** Yar. 6:1–7:24 * **4:1** *Cismən* – bəzi əlyazmalarda *bizim üçün cismən.* * **4:8** Sül. 10:12; Yaq. 5:19-20

13 Əksinə, Məsihin əzablarına nə qədər şərik olursunuzsa, o qədər sevinin ki,
Onun izzətli zühurunda hədsiz sevinəsiniz.
14 Məsihin adına görə təhqir olunsanız, siz nə bəxtiyarsınız! Çünki Allahın
izzətli Ruhu üzərinizdə qalır.†
15 Lakin heç biriniz qatil, oğru ya başqa cür cinayətkar kimi yaxud
başqalarının işinə qarışan şəxs kimi əzab çəkməsin.
16 Amma bir insan məsihçi kimi əzab çəkirsə, qoy bundan utanmasın, bu
adı daşıyaraq Allahı izzətləndirsin.
17 Çünki mühakimənin Allahın ev xalqından başlandığı vaxt gəlir. Əgər
mühakimə əvvəl bizdən başlanarsa, Allahın Müjdəsinə itaət etməyənlərin sonu
necə olacaq?
18 *Əgər saleh belə, çətinliklə xilas olursa, bəs allahsız və günahkar necə
olacaq?
19 Bunun üçün qoy Allahın iradəsinə görə əzab çəkənlər yaxşılıq edərək
həyatlarını sadiq olan Yaradana həvalə etsinlər.

5

Allahın sürüsü

1 *Ey aranızda olan ağsaqqallar! Mən də sizin kimi ağsaqqal və Məsihin
əzablarının şahidiyəm, zühur edəcək izzətə də şərikəm. Sizə yalvarıram,
2 Allahın sizə həvalə etdiyi sürüsünü otarın. Ona zorla yox, könüllü və Allahı
razı salan* tərzdə, haqsız qazanca həris olmadan, həvəslə nəzarət edin.
3 Sizə tapşırılanlar üzərində ağalıq etməyin, amma sürüyə nümunə olun.
4 Baş Çoban zühur etdiyi zaman siz solmayan izzət tacı alacaqsınız.
5 *Eyni ilə, siz də, ey gənclər, ağsaqqallara tabe olun. Hamınız bir-birinizə
itaətkarlıq† göstərin. Çünki «Allah məğrurlara qarşıdır, itaətkarlara isə lütf
göstərər».
6 *Allahın qüdrətli əli altında özünüzü aşağı tutun, onda Allah sizi vaxtı
çatanda ucaldacaq.
7 *Bütün qayğı yükünüzü Ona ötürün, çünki O sizin qayğınıza qalır.
8 Ayıq durun, oyaq olun. Çünki düşməniniz olan iblis nərildəyən və kimisə
aşırmaq istəyən aslan kimi dolaşır.
9 Möhkəm imanla ona qarşı durun. Bilin ki, bütün dünyada bacı-
qardaşlarınız da eyni cür əzab çəkirlər.
10 Siz qısa bir müddət əzab çəkdikdən sonra sizi İsa Məsihdə Özünün
əbədi izzətinə çağırmış, hər cür lütf verən Allah Özü sizi bərpa edəcək,
möhkəmlədəcək, qüvvətləndirəcək və sarsılmaz təmələ oturdacaq.
11 Qüdrət‡ əbədi olaraq Onun olsun! Amin.

Cəmiyyətə salamlar

12 *Bu qısa məktubu etibarlı saydığım qardaşımız Sila vasitəsilə sizə
yazıram. Sizi həvəsləndirərək şəhadət etdim ki, Allahın həqiqi lütfü budur.
Ona bağlı qalın.
13 *Sizin kimi seçilmiş Babildəki cəmiyyət və oğlum Mark da sizi salamlayır.

---

† **4:14** *Qalır* – bəzi əlyazmalarda *qalır. Digərlərin arasında söyülür, sizin aranızda izzətlənir.* * **4:18** Sül. 11:31 * **5:1** Yəh. 21:15-17 * **5:2** *Və Allahı razı salan* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur. * **5:5** Sül. 3:34 † **5:5** *İtaətkarlıq* – bəzi əlyazmalarda *tabe olaraq itaətkarlıq.* * **5:6** Mat. 23:12; Luka 14:11; 18:14 * **5:7** Zəb. 55:22 ‡ **5:11** *Qüdrət* – bəzi əlyazmalarda *İzzət və qüdrət.* * **5:12** Həv. 15:22,40 * **5:13** Həv. 12:12,25; 15:37-39; Kol. 4:10; Flm. 23-24

14 Bir-birinizi məhəbbətlə öpərək salamlayın.
Məsihdə olan hamınıza sülh olsun!

PETERİN İKİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

«Peterin İkinci Məktubu» ilk məsihçilərə ünvanlanıb. Peter bu məktubda yanlış təlim yayan müəllimlərə və oradan qaynaqlanan mənəviyyatsızlığa qarşı mübarizə aparır. Bu problemlərin cavabı Allahın və Rəbb İsa Məsihin əsl təlimini bilməkdir. Bu təlimi isə İsa Məsihi şəxsən tanıyan və Onun təlimini eşidən adamlar düzgün çatdıra bilərdi.

Müəllif İsa Məsihin zühuru haqqında olan yanlış təlimə görə xüsusən narahatdır. Peterə görə Məsihin zühuru ona görə yubanır ki, «O heç kəsin həlak olmasını istəmir, amma hər kəsin tövbə etməsini istəyir» (3:9).

Kitabın məzmunu:

1:1-21 Salamlama və məsihçinin çağırışı
2:1-22 Yanlış təlim yayanlar barəsində
3:1-13 Rəbbin günü
3:14-18 Öyüd-nəsihətlər

1 İsa Məsihin qulu və həvarisi mən Şimon Peterdən Allahımız və Xilaskarımız
İsa Məsihin salehliyi sayəsində bizimlə bərabər qiymətli iman əldə etmiş
olanlara salam!
2 Allahı və Rəbbimiz İsanı tanıdıqca lütf və sülh sizə bol-bol verilsin!

İlahi çağırış

3 Bizi Öz izzəti və alicənablığına Çağıranın ilahi gücü Onu tanımağımız
vasitəsilə yaşamağımız və mömin olmağımız üçün lazım gələn hər şeyi bizə bəxş
etdi.
4 Beləliklə, O bizə çox böyük və dəyərli vədlər verdi ki, bunlar vasitəsilə ehti-
rasın nəticəsi olan dünyadakı pozğunluqdan qaçıb ilahi təbiətə şərik olasınız.
5 Elə buna görə də siz bütün səylə imanınıza alicənablıq, alicənablığınıza
bilik,
6 biliyinizə nəfsə hakim olmaq, nəfsə hakim olmağınıza dözüm, dözümünüzə
möminlik,
7 möminliyinizə qardaşlıq sevgisi və qardaşlıq sevgisinə məhəbbət əlavə edin.
8 Çünki əgər bunlar sizdə varsa və artırsa, sizi Rəbbimiz İsa Məsihi tanımaqda
fəaliyyətsiz və səmərəsiz olmaqdan qoruyacaq.
9 Bunlar kimdə yoxdursa, o kordur, uzağı görə bilməz və əvvəlki
günahlarından təmizləndiyini unutmuşdur.
10 Beləliklə, ey qardaşlar, çağırıldığınızı və seçildiyinizi təsdiq etmək üçün
daha da səy göstərin. Çünki əgər bunu etsəniz, heç vaxt büdrəməzsiniz.
11 Beləcə Rəbbimiz və Xilaskarımız İsa Məsihin əbədi Padşahlığına girmək
səlahiyyəti sizə bol-bol ehsan ediləcək.
12 Ona görə də bunları bilsəniz və sahib olduğunuz həqiqətlə möhkəm
dursanız da, daima bunları sizə xatırladıram.
13 Bu bədəndə yaşadığım müddətdə xatırlatmaqla sizi oyandırmağı doğru
hesab edirəm.
14 *Çünki Rəbbimiz İsa Məsihin mənə bildirdiyi kimi, bu bədəndən
ayrılmağımın yaxın olduğunu bilirəm.

---

* **1:14** Yəh. 21:18

15 Buna görə də çalışıram ki, mən bu dünyadan köçdükdən sonra da siz
bunları həmişə yada salasınız.

Məsihin izzəti və peyğəmbərlik sözü

16 Rəbbimiz İsa Məsihin qüdrətini və zühurunu sizə bildirərkən uydurma
əfsanələrə əsaslanmadıq. Amma öz gözümüzlə Onun ululuğunun şahidləri
olduq.
17 *Çünki Böyük Ehtişamı Olandan Ona belə bir səs gəldi: «Bu Mənim sevimli
Oğlumdur, Ondan razıyam». 0 vaxt Ata Allahdan izzət və şərəf qəbul etdi.
18 Müqəddəs dağda Onunla birgə olduğumuz üçün göydən gələn bu səsi biz
də eşitdik.
19 Həmçinin bizdə daha əmin olan peyğəmbərlik sözləri var. Onlar qaranlıq
yerdə işıq saçan bir çırağa bənzəyir. Səhər açılıb dan ulduzu ürəklərinizdə
doğana qədər bu sözlərə diqqət verirsinizsə, yaxşı edirsiniz.
20 Hər şeydən əvvəl bunu bilməlisiniz ki, Müqəddəs Yazılardakı
peyğəmbərlik sözlərinin heç birini şəxsən şərh etmək olmaz.
21 Çünki heç vaxt peyğəmbərlik insan iradəsi ilə qaynaqlanmamışdır, lakin
Müqəddəs Ruh tərəfindən yönəldilən insanlar Allahdan gələn sözləri söylədi.*

2

Yanlış təlim yayanların aqibəti
(Yəhd. 3-16)

1 Amma Allahın xalqı arasında yalançı peyğəmbərlər də ortaya çıxdı. Eləcə
də sizin aranızda yanlış təlim yayanlar ortaya çıxacaq. Bunlar hətta özlərini
satın alan Sahibini inkar edib gizlicə aranıza dağıdıcı və təfriqəçi təlim
gətirəcəklər. Bələləri öz başlarına tezliklə həlak gətirəcək.
2 Hətta çoxları onların pozğunluğuna qoşulacaq və onların üzündən həqiqət
yoluna küfr ediləcək.
3 Tamahkarlıqlarından uydurma sözlərlə sizi istismar edəcəklər. Onların
mühakiməsi çoxdan davam edir və həlakı hazırdır.
4 Çünki Allah günahkar mələkləri cəzasız qoymadı, onları qiyamət gününə*
qədər saxlanmaq üçün cəhənnəmə ataraq zülmətdə buxovladı.†
5 *O, allahsız adamların yaşadığı qədim dünyaya daşqın göndərərək o
dünyanı cəzasız qoymadı, amma səkkiz nəfəri, o cümlədən, salehliyi bəyan
edən Nuhu qoruyub saxladı.
6 *O, Sodom və Homorra şəhərlərini yandırıb-yaxaraq viran olmağa
məhkum etdi və bəlaliklə, gələcəkdə olan allahsız adamlara‡ nümunə göstərdi.
7 *Pozğun insanların əxlaqsız həyat tərzindən əziyyət çəkən saleh Lutu isə
qurtardı.
8 Çünki onların arasında yaşayan bu saleh insan günbəgün onların qanunsuz
əməllərini görüb-eşidib öz saleh ruhunda iztirab çəkirdi.
9 Əlbəttə ki, Rəbb möminləri sınaqdan necə qurtarmağı, haqsızları isə qiyamət
gününə§ kimi cəza altında necə saxlamağı bilir.

---

* **1:17** Mat. 17:1-5; Mark 9:2-7; Luka 9:28-35 * **1:21** *İnsanlar Allahdan gələn sözləri söylədi* – bəzi əlyazmalarda *Allahın müqəddəs insanları danışırdılar.* * **2:4** *Qiyamət gününə* – hərfi tərcümədə *mühakiməyə.* † **2:4** *Cəhənnəmə ataraq zülmətdə buxovladı* – bəzi əlyazmalarda *cəhənnəmin qaranlıq çuxurlarına atdı.* * **2:5** Yar. 6:1–7:24 * **2:6** Yar. 19:24 ‡ **2:6** *Gələcəkdə olan allahsız adamlara* – bəzi əlyazmalarda *allahsız adamların başına gələcək şeylər haqqında.* * **2:7** Yar. 19:1-16 § **2:9** *Qiyamət gününə* – hərfi tərcümədə *mühakimə gününə.*

10 O, xüsusilə, cismani murdar ehtirasına uyaraq ağalığa xor baxanları
belə saxlayır. Belə adamlar həyasız və dikbaşdırlar, ehtişamlı varlıqlara şər
atmaqdan qorxmurlar.
11 Halbuki onlardan qüvvət və qüdrətdə üstün olan mələklər Rəbbin önündə
ehtişamlı varlıqlara şər ataraq ittiham etməz.
12 Bu adamlarsa sanki dərrakəsiz, qeyri-iradi surətdə aparılan heyvan-
lardır ki, tutulub kəsilmək üçün doğulublar. Onlar başa düşmədiyi şeylərə şər
atırlar. Heyvanlar necə kəsilirsə, onlar da elə kəsiləcəklər.
13 Etdikləri zərərin əvəzini alacaqlar. Gündüz kef çəkməyi əyləncə
sayırlar. Sizinlə yeyib-içərkən sanki aranızda ləkələr və nöqsanlar olaraq öz
hiylələrindən zövq alırlar.
14 Onların gözləri zina ilə doludur, günahdan doymurlar. Qərarsız insanları
yoldan çıxarırlar. Ürəkləri tamahkarlığa alışdırılmış lənətli insanlardır.
15 *Haqsızlıqla əldə etdiyi qazancı sevən Beor oğlu Bilamın yolunu tutaraq
düz yolu qoyub azdılar.
16 Bilam işlədiyi günaha görə ifşa olundu: dilsiz-ağızsız eşşək insan səsi ilə
danışıb bu peyğəmbəri dəlilik etməkdən çəkindirdi.
17 Bu insanlar susuz bulaqlar, qasırğanın dağıtdığı buludlar kimidir. Allah
qatı qaranlığı onlar üçün saxlayır.**
18 Çünki boş və lovğa sözlər söyləyərək səhv yolla gedənlərin arasından
çətinliklə qaçanları cismani ehtiraslarla və əxlaqsızlıqla yoldan azdırırlar.
19 Onlara azadlıq vəd edirlər, halbuki özləri pozğunluğun köləsidirlər. Çünki
insan nəyə məğlub olarsa, onun köləsi olar.
20 Rəbbimiz və Xilaskarımız İsa Məsihi tanımaqla dünyanın çirkabından
qaçdıqdan sonra yenə həmin işlərlə məşğul olub məğlub olarlarsa, son
vəziyyətləri əvvəlkindən betər olar.
21 Çünki salehlik yolunu tanıyıb özlərinə əmanət edilən müqəddəs əmrdən
geri dönməkdənsə bu yolu tanımamaq onlar üçün daha yaxşı olardı.
22 *Bu doğru məsəllərdə deyilənlər onların öz başına gəldi: «İt öz qusun-
tusuna qayıdar» və «çimdirilmiş donuz palçıqda ağnamağa qayıdar».

3

Rəbbin günü

1 Sevimlilər, indi bu mənim sizə yazdığım ikinci məktubdur. Hər iki
məktubumda təmiz düşüncəli olmağınızı xatırladaraq sizi oyaq edirəm.
2 Müqəddəs peyğəmbərlərin qabaqcadan söylədiyi sözləri və Xilaskarımız
Rəbbin həvarilərinizə vasitəsilə verdiyi əmri yada salmalısınız.
3 *Hər şeydən əvvəl bunu bilməlisiniz ki, axır zamanda öz ehtiraslarına görə
hərəkət edən rişxəndçilər gələcək və rişxəndlə
4 deyəcəklər: «Rəbbin vəd etdiyi zühuru haradadır? Axı ata-babalarımız
vəfat edəndən bəri, yaradılışın başlanğıcından hər şey eyni cür olaraq qalır».
5 *Onlar qəsdən unutmuşlar ki, Allahın kəlamı ilə göylər qədimdən bəri
mövcuddur, quru da sudan ayrılaraq su vasitəsilə yarandı.
6 *Yenə də su ilə, yəni daşqınla o dövrkü dünya məhv oldu.
7 İndiki yer və göylər isə həmin kəlamla oda təslim olmaq üçün təyin olunub,
allahsızların mühakimə və həlak olacağı günədək saxlanılır.

---

* **2:15** Say. 22:4-35 ** **2:17** *Saxlayır* – bəzi əlyazmalarda *əbədi saxlayır.* * **2:22** Sül. 26:11 * **3:3** Yəhd. 18 * **3:5** Yar. 1:6-9 * **3:6** Yar. 7:11-12

8 *Sevimlilər, bu bir şeyi yadınızdan çıxarmayın ki, Rəbb üçün bir gün min il
kimidir, min ilsə bir gün kimidir.
9 Bəziləri bunu gecikmə sayar, amma Rəbb vədini yerinə yetirməkdə
gecikməz, lakin sizə görə səbir edir. Çünki O heç kəsin həlak olmasını istəmir,
amma hər kəsin tövbə etməsini istəyir.
10 *Rəbbin günü isə oğru* kimi gələcək. O gün göylər böyük gurultu ilə
aradan qalxacaq. Ünsürlər yanaraq məhv olacaq. Yer üzü və onun üstündə
hər şey ifşa olunacaq.†
11 Hər şey belə məhv olacaqsa, siz nə cür insanlar olmalısınız? Müqəddəs
həyat sürməli, mömin olmalısınız.
12 Allahın zühur gününü gözləyərək tezləşdirməlisiniz. O gün göylər od tutub
məhv olacaq və ünsürlər yanıb əriyəcək.
13 *Amma biz Allahın vədinə əsasən salehliyin sakin olacağı yeni göyləri və
yeni yeri gözləyirik.

Öyüd-nəsihətlər

14 Buna görə, sevimlilər, madam ki bunları gözləyirsiniz, Allahın önündə
ləkəsiz və nöqsansız olaraq sülh içində yaşamağa səy göstərin.
15 Sevimli qardaşımız Paulun da ona bəxş edilmiş müdrikliklə sizə yazdığı
kimi, Rəbbimizin səbrini də xilas fürsəti kimi sayın.
16 Paul bütün məktublarında bu mövzulara eyni cür toxunur. Məktublarında
çətin başa düşülən bəzi işlər var; cahillər və qərarsızlar digər Müqəddəs Yazılar
kimi bunların da mənasını təhrif edərək öz həlaklarına səbəb olurlar.
17 Beləliklə, siz, ey sevimlilər, bunu əvvəlcədən bilib pozğun adamlar sizi
aldadaraq yoldan azdırmasın və sabit vəziyyətinizdən ayrılmayasınız deyə
özünüzü qoruyun.
18 Lakin Rəbbimiz və Xilaskarımız İsa Məsihin lütfündə və Onu tanımaqda
böyüyün. Ona indi və əbədi olaraq izzət olsun! Amin.

* **3:8** Zəb. 90:4 * **3:10** Mat. 24:43; Luka 12:39; 1Sal. 5:2; Vəhy 16:15 * **3:10** *Oğru* – bəzi əlyazmalarda *gecə gələn oğru.* † **3:10** *İfşa olunacaq* – bəzi əlyazmalarda *yanıb yox olacaq.* * **3:13** Yeş. 65:17; 66:22; Vəhy 21:1

YƏHYANIN BİRİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

*«Yəhyanın Birinci Məktubu»*nun yazılmasında iki məqsəd var: imanlıları Allahla və Onun Oğlu İsa Məsihlə sıx ünsiyyətdə yaşamağa çağırmaq; bu ünsiyyəti məhv edə bilən yanlış təlim yayanlara qarşı xəbərdarlıq.

Bu yanlış təlimdə bildirilirdi ki, şər cismani dünya ilə təmasdan yaranır və Allahın Oğlu İsa Məsih insan təbiətinə malik deyil. Bu müəllimlər öyrədirdi ki, insan xilas tapmaq üçün bu dünyanın qayğılarından tam azad olmalıdır. Onlar həm də məsihçi imanlısı üçün mənəviyyatın və yaxınını sevməyin mühüm olduğunu inkar edirdilər.

Yəhya bütün bunlara qarşı durub aydın öyrədir ki, İsa, həqiqətən, insan idi. O həm də bəyan edir ki, İsa Məsihə iman edib Allahı sevənlər bir-birini də sevməlidir.

Kitabın məzmunu:

1:1-4 Həyat Kəlamı
1:5–2:17 Nur və qaranlıq
2:18-29 Məsihin əleyhdarı
3:1-24 Allahın övladları
4:1-6 Ruhları tanımaq barəsində
4:7-21 Allah məhəbbətdir
5:1-21 Qalib gələn iman və əbədi həyat

Həyat Kəlamı

1 *Biz Həyat Kəlamını elan edirik; bu həmin Kəlamdır ki, başlanğıcdan var
idi və biz Onu eşitdik, gözlərimizlə gördük, seyr etdik və əllərimizlə hiss etdik.
2 *Həyat zahir oldu, biz də onu görüb şahidlik edirik və Ata ilə birlikdə olub
bizə zahir olan əbədi həyatı sizə elan edirik.
3 Biz sizə gördüyümüzü və eşitdiyimizi elan edirik ki, sizin də bizimlə
şərikliyiniz olsun; bizim şərikliyimiz də Ata və Onun Oğlu İsa Məsihlədir.
4 Biz bunları yazırıq ki, sevincimiz* kamil olsun.

Nurda yaşayın

5 Məsihdən eşitdiyimiz və sizə elan etdiyimiz xəbər budur: Allah nurdur və
Onda zərrə qədər də qaranlıq yoxdur.
6 Əgər biz «Allahla şərikliyimiz var» dediyimiz halda qaranlıqda gəziriksə,
demək, yalan danışırıq və həqiqətə əməl etmirik.
7 Amma O, nurda olduğu kimi biz də nurda gəziriksə, onda bir-birimizlə
şərikliyimiz var və Onun Oğlu İsanın qanı bizi hər günahdan təmizləyir.
8 Əgər günahsız olduğumuzu iddia ediriksə, özümüzü aldadırıq və daxilimizdə
həqiqət yoxdur.
9 Amma günahlarımızı etiraf ediriksə, Allah sadiq və ədalətli olduğu üçün
günahlarımızı bağışlayacaq və bizi hər haqsızlıqdan təmizləyəcək.
10 Əgər günahkar olmadığımızı iddia ediriksə, onda Onu yalançı yerinə
qoyuruq və daxilimizdə Onun sözü olmur.

---

* **1:1** Yəh. 1:1 * **1:2** Yəh. 1:14 * **1:4** *Sevincimiz* – bəzi əlyazmalarda *sevinciniz.*

2

1 Övladlarım, bunları sizə yazıram ki, günah etməyəsiniz. Əgər kimsə günah
etsə belə, Atanın hüzurunda Vəsatətçimiz var; O, saleh olan İsa Məsihdir.
2 O bizim günahlarımıza görə – təkcə bizim günahlarımıza görə deyil, bütün
dünyanın günahlarına görə kəffarə qurbanıdır.
3 Onu tanıdığımızı bundan bilirik ki, Onun əmrlərinə riayət edirik.
4 Kim «Onu tanıyıram» deyir, amma Onun əmrlərinə riayət etmirsə,
yalançıdır və onun daxilində həqiqət yoxdur.
5 Lakin kim Onun sözünə riayət edirsə, Allah məhəbbəti onda, həqiqətən,
kamilliyə çatıb. Bundan bilirik ki, biz Allahdayıq.
6 Kim Onda qaldığını deyirsə, İsa Məsihin həyat sürdüyü kimi həyat
sürməlidir.
7 *Sevimlilər, sizə yeni əmr yazmıram, əvvəldən bəri malik olduğunuz qədim
bir əmri yazıram; qədim əmr isə eşitdiyiniz* sözdür.
8 Yenə də sizə yeni bir əmr yazıram; bunun həqiqi olduğu Məsihdə və sizdə
görünür. Çünki qaranlıq keçir və həqiqi nur artıq parlayır.
9 Kim nurda olduğunu deyir, amma qardaşına nifrət edirsə, hələ də
qaranlıqdadır.
10 Qardaşını sevən nurda qalır və onda büdrəmə səbəbi yoxdur.
11 Amma qardaşına nifrət edən qaranlıqdadır. O, qaranlıqda gəzir və hara
getdiyini bilmir, çünki qaranlıq onun gözlərini kor edib.
12 Ey övladlar, sizə yazıram, çünki Onun adı naminə günahlarınız bağışlanıb.
13 Ey atalar, sizə yazıram, çünki başlanğıcdan bəri Var Olanı tanıyırsınız.
Ey gənclər, sizə yazıram, çünki şər olana qalib gəlmisiniz.
14 Ey uşaqlar, sizə yazdım, çünki Atanı tanıyırsınız.
Ey atalar, sizə yazdım, çünki başlanğıcdan bəri Var Olanı tanıyırsınız.
Ey gənclər, sizə yazdım, çünki güclüsünüz, Allahın kəlamı sizdə qalır, şər
olana da qalib gəlmisiniz.
15 Dünyanı və dünyada olan şeyləri sevməyin. Kim dünyanı sevirsə, onda
Atadan olan məhəbbət yoxdur.
16 Çünki dünyada olan hər şey – cismani ehtiraslar, acgözlük və dünya malına
görə təkəbbür Atadan yox, dünyadan gəlir.
17 Dünya və ondakı ehtiraslar keçib-gedir, amma Allahın iradəsinə əməl edən
əbədi qalır.

Məsih əleyhdarı

18 Ey uşaqlar, axır zamandır. Siz «Məsih əleyhdarı»nın gələcəyini eşitmisiniz,
indi də çoxlu Məsih əleyhdarı meydana çıxıb. Bundan bilirik ki, axır za-
mandır.
19 Onlar bizim aramızdan çıxdılar, amma bizə məxsus deyildilər. Əgər bizə
məxsus olsaydılar, bizimlə qalardılar. Amma qalmadılar ki, heç birinin bizə
məxsus olmadığı aşkara çıxsın.
20 Lakin siz Müqəddəs Olandan bir məsh almısınız və hamınız biliklisiniz.†
21 Mən sizə həqiqəti bilmədiyiniz üçün deyil, onu bildiyiniz üçün yazdım;
siz bunu da bilirsiniz ki, heç bir yalanın həqiqətlə əlaqəsi yoxdur.
22 Bəs yalançı kimdir? İsanın Məsih olduğunu inkar edən şəxs! O, Atanı və
Oğulu inkar edən Məsih əleyhdarıdır.

---

* **2:7** Yəh. 13:34 * **2:7** *Eşitdiyiniz* – bəzi əlyazmalarda *əvvəldən bəri eşitdiyiniz.* † **2:20** *Hamınız biliklisiniz* – bəzi əlyazmalarda *hər şeyi bilirsiniz.*

23 Oğulu inkar edən hər kəs Ataya da malik deyil, lakin Oğulu iqrar edən kəs
Ataya da malikdir.
24 Sizin əvvəldən bəri eşitdiyiniz söz qoy sizdə qalsın. Əgər əvvəldən bəri
eşitdiyiniz söz sizdə qalsa, siz də Oğul və Atada qalarsınız.
25 Onun bizə verdiyi vəd budur: əbədi həyat!
26 Bunları sizi aldatmaq istəyənlər barəsində yazıram.
27 Sizə gəlincə, Ondan aldığınız məsh daxilinizdə qalır və kimsənin sizə təlim
verməsinə ehtiyacınız yoxdur. Əksinə, Onun bu məshi sizə hər şey barədə təlim
verir və bu, yalan deyil, həqiqətdir. Ona görə də sizə öyrətdiyi kimi Onda qalın.

Allahın övladları

28 Beləliklə, ey övladlar, Onda qalın ki, O zahir olanda cəsarətimiz olsun,
Onun zühuru zamanı önündə utanmayaq.
29 Əgər Onun saleh olduğunu bilirsinizsə, həm də bilin ki, saleh iş görən hər
kəs Ondan doğulub.

3

1 *Görün Ata bizə necə məhəbbət göstərib ki, biz Allahın övladları adlanırıq!
Doğrudan da, beləyik! Dünya Onu tanımadığına görə bizi də tanımır.
2 Ey sevimlilər, indi biz Allahın övladlarıyıq, amma nə olacağımız hələ üzə
çıxmayıb. Lakin bilirik ki, Məsih zühur edəndə biz Ona bənzəyəcəyik, çünki
Onu olduğu kimi görəcəyik.
3 Ona bu cür ümid bağlayan hər kəs O pak olduğu kimi özünü pak edir.
4 Günah edən hər kəs Qanunu da pozar, çünki günah Qanunu pozmaqdır.
5 *Siz bilirsiniz ki, Məsih günahları aradan qaldırmaq üçün zühur etdi. Onda
günah yoxdur.
6 Onda qalan hər kəs günahını davam etdirməz. Günahını davam etdirən
hər kəs nə Onu görüb, nə də Onu tanıyır.
7 Ey övladlar, heç kəs sizi aldatmasın; saleh iş görən şəxs Məsihin saleh
olduğu kimi salehdir.
8 Günahını davam etdirən şəxs iblisdəndir, çünki iblis başlanğıcdan bəri
günah edir. Allahın Oğlu buna görə zühur etdi ki, iblisin əməllərini puça
çıxarsın.
9 Allahdan doğulan hər kəs günahını davam etdirməz, çünki Allahın toxumu
onda qalır. O, günahını davam etdirə bilməz, çünki Allahdan doğulub.
10 Kimin Allahın övladı, kiminsə iblisin övladı olması bundan aydın olur:
saleh iş görməyən, həmçinin qardaşını sevməyən hər kəs Allahdan deyil.

Bir-birimizi sevək

11 *Əvvəldən bəri eşitdiyiniz xəbər budur: bir-birimizi sevək.
12 *Şərdən olub qardaşını öldürən Qabil kimi olmayaq. O, qardaşını niyə
öldürdü? Ona görə ki öz əməlləri şər, qardaşının əməlləri isə saleh idi.
13 Beləliklə, qardaşlar, dünya sizə nifrət edirsə, heyrətlənməyin.
14 *Qardaşlarımızı sevdiyimizə görə biz bilirik ki, ölümdən həyata keçmişik.
Sevməyənsə ölümdə qalır.
15 Qardaşına nifrət edən hər kəs qatildir. Bildiyiniz kimi, heç bir qatil
özündə qalan əbədi həyata malik deyil.
16 Məhəbbətin nə olduğunu bundan anladıq ki, Məsih Öz canını bizim üçün
fəda etdi. Biz də öz canımızı qardaşlarımız üçün fəda etməliyik.

* **3:1** Yəh. 1:12 * **3:5** Yəh. 1:29 * **3:11** Yəh. 13:34 * **3:12** Yar. 4:8 * **3:14** Yəh. 5:24

17 Əgər kimsə dünya malına sahib olarkən qardaşını ehtiyac içində görüb ona
rəhmi gəlmirsə, Allah məhəbbəti onda necə qala bilər?
18 Ey övladlar, sözdə və dildə deyil, əməldə və həqiqətdə sevək.
19-20 Bununla həqiqətdən olduğumuzu biləcəyik və ürəyimiz bizi məhkum
edirsə, ürəyimizi Allahın önündə sakitləşdirəcəyik. Çünki Allah bizim
ürəyimizdən üstündür və hər şeyi bilir.
21 Ey sevimlilər, əgər ürəyimiz bizi məhkum etmirsə, demək, Allahın
hüzurunda cəsarətlə danışa bilərik
22 və Ondan nə diləyiriksə, alırıq. Ona görə ki Onun əmrlərinə riayət edirik
və önündə Ona məqbul olan işlər görürük.
23 *Onun əmri də budur ki, biz Onun Oğlu İsa Məsihin adına iman edək və
Onun bizə əmr etdiyi kimi bir-birimizi sevək.
24 Onun əmrlərinə riayət edən şəxs Allahda, Allah da onda qalır. Onun bizdə
qaldığını bu yolla, bizə verdiyi Ruh vasitəsilə bilirik.

4

Ruhları sınayın

1 Ey sevimlilər, hər ruha inanmayın; ruhların Allahdan olub-olmadığını
bilmək üçün onları sınaqdan keçirin. Çünki dünyada çoxlu yalançı peyğəmbər
meydana çıxıb.
2 Allahın Ruhunu bundan tanıya bilərsiniz: İsa Məsihin cismən gəldiyini
iqrar edən hər ruh Allahdandır,
3 İsanı* iqrar etməyən hər ruhsa Allahdan deyil. Bu, «Məsih əleyhdarı»nın
ruhudur ki, bu ruhun gələcəyini eşitmisiniz və indi də artıq dünyadadır.
4 Sizsə, ey övladlar, Allahdansınız və yalançı peyğəmbərlərə qalib gəlmisiniz.
Çünki sizdə olan Ruh dünyada olandan üstündür.
5 Onlar dünyadandır, buna görə də dünyəvi mövqedən danışırlar və dünya
onlara qulaq asır.
6 Bizsə Allahdanıq. Allahı tanıyan bizə qulaq asır, Allahdan olmayansa bizə
qulaq asmır. Həqiqət ruhunu və aldatma ruhunu bundan tanıyırıq.

Allah məhəbbətdir

7 Ey sevimlilər, bir-birimizi sevək, çünki məhəbbət Allahdandır. Sevən hər
kəs də Allahdan doğulub və Allahı tanıyır.
8 Sevməyən kəs Allahı tanımır, çünki Allah məhəbbətdir.
9 Allahın bizə olan məhəbbəti belə zahir oldu: Allah Öz vahid Oğlunu
dünyaya göndərdi ki, biz Onun vasitəsilə yaşayaq.
10 Məhəbbət bizim Allahı sevməyimizlə bağlı deyil, amma bundan
ibarətdir: O bizi sevdi və Öz Oğlunu bizim günahlarımıza görə kəffarə qurbanı
olaraq göndərdi.
11 Ey sevimlilər, Allah bizi bu cür sevdiyi üçün biz də gərək bir-birimizi
sevək.
12 *Allahı heç kim heç zaman görməyib. Əgər biz bir-birimizi sevsək, Allah
bizdə qalır və Onun məhəbbəti bizdə kamil olur.
13 Bizim Onda, Onun da bizdə qaldığını bundan bilirik ki, O bizə Öz
Ruhundan verib.
14 Biz görüb şahidlik edirik ki, Ata Oğlunu dünyanın Xilaskarı olaraq
göndərdi.

* **3:23** Yəh. 13:34; 15:12,17 * **4:3** *İsanı* – bəzi əlyazmalarda *İsa Məsihin cismən gəldiyini.* * **4:12** Yəh. 1:18

15 Kim iqrar edir ki, İsa Allahın Oğludur, Allah onda, o da Allahda qalır.
16 Biz Allahın bizə olan məhəbbətini anlayıb buna inandıq.
Allah məhəbbətdir. Kim məhəbbətdə qalarsa, Allahda qalar, Allah da onda qalar.
17 Məhəbbət bizdə ona görə kamil oldu ki, qiyamət günündə† cəsarətimiz olsun. Çünki Məsih necədirsə, biz də bu dünyada eləyik.
18 Məhəbbətdə qorxu yoxdur, əksinə, kamil məhəbbət qorxunu qovar. Çünki qorxu cəzaya aiddir, qorxan insan məhəbbətdə kamil deyil.
19 Biz sevirik,‡ çünki öncə O bizi sevdi.
20 Kim «mən Allahı sevirəm» deyir, amma öz qardaşına nifrət edirsə, yalançıdır. Axı gördüyü qardaşını sevməyən görmədiyi Allahı sevə bilməz.
21 Bizim Ondan aldığımız əmr budur ki, Allahı sevən gərək öz qardaşını da sevsin.

5

Allahın Oğluna iman

1 İsanın Məsih olduğuna inanan hər kəs Allahdan doğulub. Doğanı sevən ondan doğulanı da sevir.
2 Biz Allahın övladlarını sevdiyimizi bundan anlayırıq ki, Allahı sevib Onun əmrlərinə əməl edirik.
3 *Çünki Allah məhəbbəti Onun əmrlərinə riayət etməyimizi tələb edir. Onun əmrləri isə ağır deyil.
4 Çünki Allahdan doğulan hər kəs dünyaya qalib gəlir. Bizə dünya üzərində zəfər qazandıran öz imanımızdır.
5 Dünyaya qalib gələn kimdir? Əlbəttə ki, İsanın Allahın Oğlu olmasına inanan!
6 Su və qanla gələn Şəxs həmin İsa Məsihdir. O yalnız su ilə deyil, su və qanla gəldi. Buna şəhadət edən Ruhdur, çünki Ruh həqiqətdir.
7 Bəli, üç şahid var:
8 Ruh, su və qan.* Bunların üçü də bir-birinə uyğun gəlir.
9 Biz insanların şəhadətini qəbul edirik, amma Allahın şəhadəti bundan üstündür. Çünki bu, Allahın şəhadətidir; O Öz Oğlu barədə şəhadət edib.
10 Allahın Oğluna iman edən kəs öz daxilində bu şəhadətə malikdir. Amma Allaha inanmayan Onu yalançı yerinə qoyub. Çünki Allahın Öz Oğlu barədə verdiyi şəhadətə inanmayıb.
11 *Bu şəhadət ondan ibarətdir ki, Allah bizə əbədi həyat verib və bu həyat Onun Oğlundadır.
12 Oğula malik olan şəxsin həyatı var, Allahın Oğluna malik olmayan şəxsin isə həyatı yoxdur.

Əbədi həyat

13 Bunları sizə – Allahın Oğlunun adına iman edənlərə yazdım ki, əbədi həyata malik olduğunuzu biləsiniz.†
14 Biz Onun hüzurunda ona görə cəsarətlə danışa bilirik ki, Onun iradəsinə uyğun nəsə dilədikdə O bizi eşidir.

---

† **4:17** *Qiyamət günündə* – hərfi tərcümədə *mühakimə günündə.* ‡ **4:19** *Sevirik* – bəzi əlyazmalarda *Onu sevirik.* * **5:3** Yəh. 14:15 * **5:8** *Bəli, üç şahid var:* 8 *Ruh, su və qan* – yunan dilində ilk nəşr olunan mətndə və bəzi tərcümələrdə *Bəli, göydə üç şahid var: Ata, Kəlam və Müqəddəs Ruh; bunların üçü də birdir.* 8 *Yerdə də üç şahid var: Ruh, su və qan.* * **5:11** Yəh. 3:36 † **5:13** *Biləsiniz* – bəzi əlyazmalarda *biləsiniz və Allahın Oğlunun adına inanasınız.*

15 Bilirik ki, nə diləyiriksə, O bizi eşidir; beləcə də bilirik ki, Ondan
dilədiklərimizi alırıq.
16 Əgər bir kəs qardaşının ölümə aparmayan günah etdiyini görsə, qoy
Allahdan onun sağ qalmasını diləsin və beləcə ona – ölümə aparmayan günah
edən kəsə həyat versin. Ölümə aparan günah da var. Demirəm ki, bu barədə
Allahdan istəsin.
17 Hər cür haqsızlıq günahdır, amma ölümə aparmayan günah da var.
18 Bilirik ki, Allahdan doğulan hər kəs günahını davam etdirməz. Əksinə,
Allahdan doğulan Oğul onu qoruyur və şər olan ona toxuna bilmir.
19 Bilirik ki, biz Allahdanıq, amma bütün dünya şər olanın hakimiyyəti
altındadır.
20 Bunu da bilirik ki, Allahın Oğlu gəlib bizə Haqq Olanı tanımaq üçün
dərrakə verdi. Biz də Haqq Olanda, Onun Oğlu İsa Məsihdəyik. Həqiqi Allah
və əbədi həyat Odur.
21 Ey övladlar, özünüzü bütlərdən qoruyun!

YƏHYANIN İKİNCİ MƏKTUBU

GİRİŞ

«Yəhyanın İkinci Məktubu» «ağsaqqal» tərəfindən «seçilmiş xanıma və onun övladlarına» ünvanlanıb. Yəqin ki burada imanlı cəmiyyəti və onun üzvləri nəzərdə tutulur. Qısa məktubda Yəhya imanlıları bir-birini sevməyə çağırır və onlara yanlış təlim yayanlar barədə xəbərdarlıq edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-6 Məhəbbət və həqiqət
1:7-11 Yanlış təlimə qarşı xəbərdarlıq
1:12-13 Xudahafizləşmə

1 Mən ağsaqqaldan həqiqətə görə sevdiyim seçilmiş xanıma və onun
övladlarına salam! Yalnız mən deyil, həqiqəti dərk edənlərin hamısı sizi sevir.
2 Çünki həqiqət daxilimizdə qalır və əbədi olaraq bizimlə olacaq.

3 Ata Allahdan və Atanın Oğlu İsa Məsihdən olan lütf, mərhəmət, sülh də
həqiqət və məhəbbət əsasında bizimlə olacaq.

Məhəbbət və həqiqət

4 Sənin övladlarının arasında Atadan aldığımız əmrə uyğun olaraq həqiqətə
görə həyat sürənlərə rast gələndə çox sevindim.

5 *Ey xanım, indi də səndən xahiş edirəm ki, bir-birimizi sevək. Sənə
yazdığım yeni bir əmr deyil, əvvəldən bəri malik olduğumuz əmrdir.
6 Məhəbbət Atanın əmrlərinə görə həyat sürməyimizi tələb edir. Əvvəldən
bəri eşitdiyiniz kimi əmr budur; gərək bu əmrə görə həyat sürəsiniz.

7 Çünki dünyada çoxlu yalançı meydana çıxıb ki, İsa Məsihin cismən gəldiyini
iqrar etmir. Bunu edən şəxs yalançı və Məsih əleyhdarıdır.
8 Özünüzü qoruyun ki, bizim çəkdiyimiz zəhməti bada verməyib tam
mükafatı əldə edəsiniz.*
9 Həddi aşıb Məsihin təliminə sadiq qalmayan hər kəs Allaha malik deyil,
həmin təlimə sadiq qalan kəs isə həm Ataya, həm də Oğula malikdir.
10 Əgər bir kəs yanınıza gəlib sizə bu təlimi öyrətməsə, onu qonaq qəbul
etməyin və onunla salamlaşmayın.
11 Çünki onunla salamlaşan kəs onun şər əməllərinə şərik olur.

Xudahafizləşmə

12 Sizə yazılası çox sözüm var, amma bunları kağız və mürəkkəblə bildirmək
istəmədim. Lakin ümid edirəm ki, özüm yanınıza gəlib sizinlə üz-üzə söhbət
edim və beləcə sevincimiz† tamam olsun.
13 Sənin seçilmiş bacının övladları sənə salam göndərir.

---

* **1:5** Yəh. 13:34; 15:12,17 * **1:8** *Bizim çəkdiyimiz zəhməti ... əldə edəsiniz* – bəzi əlyazmalarda *öz çəkdiyiniz zəhməti ... əldə edəsiniz*, bəzilərində isə *biz öz çəkdiyimiz zəhməti ... əldə edək.* † **1:12** *Sevincimiz* – bəzi əlyazmalarda *sevinciniz.*

YƏHYANIN ÜÇÜNCÜ MƏKTUBU

GİRİŞ

«Yəhyanın Üçüncü Məktubu» cəmiyyətin Qay adlı bir rəhbərinə ünvanlanıb. Həvari Yəhya onu başqa məsihçilərə kömək etməsinə görə tərifləyir və Diotref adlı bir nəfərə xəbərdarlıq edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-8 Qaya tərif və nəsihət
1:9-12 Diotref və Dimitri barədə
1:13-15 Xudahafizləşmə

1 *Mən ağsaqqaldan həqiqətə görə sevdiyim əziz Qaya salam!

Tərif və nəsihət

2 Ey sevimli, dua edirəm ki, canın uğurlu olduğu kimi özün də hər cəhətdən
uğurlu və sağlam olasan.
3 Bəzi qardaşlar gəlib sənin həqiqətə bağlılığına, yəni həqiqətə görə həyat
sürdüyünə şəhadət edəndə mən çox sevindim.
4 Mənim üçün öz övladlarımın həqiqətə görə həyat sürdüyünü eşitməkdən
böyük sevinc ola bilməz.
5 Ey sevimli, sənə hətta yad olduqları halda qardaşlara xidmət etməkdə
sədaqət göstərirsən.
6 Onlar cəmiyyətin qarşısında sənin məhəbbətin barədə şəhadət ediblər. Sən
onları Allaha layiq bir tərzdə yola salarkən yaxşı iş görəcəksən.
7 Çünki onlar imansız olanlardan heç nə götürmədən Onun naminə yola
çıxdılar.
8 Beləcə biz həqiqət işində həmkar olmaq üçün bu cür adamlara dayaq
olmalıyıq.
9 Cəmiyyətə bir şey yazdım, amma onların arasında başçılıq etməyi sevən
Diotref bizim səlahiyyətimizi tanımır.
10 Buna görə də mən gələndə onun etdiyi əməllərlə bağlı məsələ qaldıracağam:
o bizim barəmizdə pis sözlərlə qeybət edir, hətta bununla kifayətlənməyərək
qardaşları özü qəbul etmir, qəbul etmək istəyənlərə də mane olur və onları
cəmiyyətdən qovur.
11 Ey sevimli, pislikdən yox, yaxşılıqdan nümunə götür. Yaxşılıq edən
Allahdandır, pislik edənsə Allahı görməyib.
12 Hamı Dimitrinin yaxşı adam olduğuna şəhadət edir, həqiqətin özü də
bunu təsdiq edir. Biz də buna şəhadət edirik və sən də bilirsən ki, bizim
şəhadətimiz etibarlıdır.

Xudahafizləşmə

13 Sənə yazılası çox sözüm var, amma bunları sənə qələm və mürəkkəblə
yazmaq istəmirəm.
14 Amma ümid edirəm ki, tezliklə səni görəcəyəm və səninlə üz-üzə söhbət
edəcəyəm.
15 Sənə sülh olsun. Dostlar sənə salam göndərir. Oradakı dostlara bir-bir
salam söylə.

---

* **1:1** Həv. 19:29; Rom. 16:23-24; 1Kor. 1:14-15

YƏHUDANIN MƏKTUBU

GİRİŞ

«Yəhudanın Məktubu» özlərini imanlı adlandıran yanlış təlim yayan müəllimlərə qarşıdır. Bu qısa məktub məzmunca Peterin ikinci məktubuna yaxındır. Müəllif burada imanlıları «əmanət edilən iman uğrunda mübarizə aparmağa» (1:3) çağırır.

Kitabın məzmunu:

1:1-2 Salamlama
1:3-16 Səhv təlim yayanların məhkumiyyəti
1:17-25 Xəbərdarlıq və nəsihətlər

1 *İsa Məsihin qulu, Yaqubun qardaşı mən Yəhudadan Ata Allahın sevdiyi,*
İsa Məsih üçün qorunmuş olan çağırılanlara salam!
2 Mərhəmət, sülh və məhəbbət sizə bol-bol verilsin!

Günah və məhkumiyyət
(2Pet. 2:1-22)

3 Sevimlilər, ümumi xilasımızla bağlı sizə yazmağa çox səy göstərirdim. Bu arada müqəddəslərə ilk və son dəfə əmanət edilən iman uğrunda mübarizə aparmağa sizi həvəsləndirmək üçün sizə yazmağı özümə borc bildim.
4 Çünki Allahımızın lütfünü pozğunluq üçün bəhanələrə çevirən, yeganə Pərvərdigarı – Rəbbimiz† İsa Məsihi inkar edən bəzi allahsız adamlar gizlicə aranıza girdilər. Onların mühakiməyə uğrayacaqları çoxdan yazılmışdır.
5 *Bütün bunları bildiyiniz halda sizə xatırlatmaq istəyirəm ki, ilk və son dəfə xalqı‡ Misirdən xilas edən Rəbb sonra iman etməyənləri məhv etdi.
6 *Öz başçılıqlarını saxlamayan, məskunlaşdığı yerləri tərk edən mələkləri də böyük qiyamət günü§ üçün əbədi zəncirlərlə bağlayaraq zülmətdə saxlamışdı.
7 *Sodom, Homorra və ətrafdakı şəhərlər də özlərini buna bənzər tərzdə cinsi əxlaqsızlığa və qeyri-təbii münasibətlərə təslim etdilər; sonra bu şəhərlər əbədi odla yandırılma cəzasını çəkərək bir nümunə oldu.
8 Eyni şəkildə aranıza girən bu röyagörənlər də öz cismini murdar edir, ağalığı rədd edir, ehtişamlı varlıqlara şər atırlar.
9 *Hətta baş mələk Mikael də Musanın cəsədi barəsində iblisin əleyhinə çıxıb ona şər söyləyərək hökm verməyə cəsarət etmədi, ancaq «Qoy Rəbb sənə qadağan etsin!» dedi.
10 Amma bu adamlar başa düşmədikləri hər şeyə şər atırlar. Onlar dərrakəsiz heyvanlar kimi qeyri-iradi surətdə nə anlayırlarsa, bunlarla məhv olurlar.
11 *Vay onların halına! Çünki onlar Qabilin yolu ilə getdilər. Qazanca görə özlərini Bilamın yalanına düçar etdilər. Qorah kimi üsyan qaldırdıqları üçün həlak oldular.

---

* **1:1** Mat. 13:55; Mark 6:3 * **1:1** *Allahın sevdiyi* – bəzi əlyazmalarda *Allahda təqdis edilib.* † **1:4** *Rəbbimiz* – bəzi əlyazmalarda *Allahımız və Rəbbimiz.* * **1:5** Çıx. 12:51; Say. 14:28-30 ‡ **1:5** *Bütün ... xalqı* – bəzi əlyazmalarda *Bütün bunları başdan-başa bildiyiniz halda sizə xatırlatmaq istəyirəm ki, xalqı.* * **1:6** Yar. 6:1-4 § **1:6** *Böyük qiyamət günü* – hərfi tərcümədə *böyük günün mühakiməsi.* * **1:7** Yar. 19:1-24 * **1:9** Qanun. 34:6; Dan. 10:13,21; 12:1; Zək. 3:2; Vəhy 12:7 * **1:11** Yar. 4:3-8; Say. 16:1-35; 22:1-35

12 Belə adamlar sizin məhəbbət süfrələrinizi ləkələyirlər. Onlar sizinlə
birlikdə yeyib-içərək qorxmadan özlərini bəsləyirlər. Bunlar küləklərin
tərpətdiyi susuz buludlardır. Payızda meyvə verməyi üçün kökündən
qoparılmış və iki dəfə ölmüş ağaclardır.
13 Öz xəcalətini köpük kimi sovuran şiddətli dəniz dalğalarıdır. Səyyar
ulduzlardır ki, onlar üçün Allah qatı qaranlığı əbədi saxlayır.
14 *Adəmlə birlikdə yeddinci nəsil sayılan Xanok da bu adamlara aid
peyğəmbərlik edərək demişdir: «Budur, Rəbb saysız-hesabsız müqəddəs
mələkləri ilə gəldi ki,
15 hamını mühakimə etsin və** Allaha qarşı gördükləri allahsız işlər və
allahsız günahkarların Özünə qarşı inadkarcasına dedikləri bütün sözlər üçün
məhkum etsin».
16 Bu adamlar deyinərək öz talelərindən gileylənirlər. Onlar öz ehti-
raslarına uyğun hərəkət edirlər. Ağızlarından lovğa sözlər çıxır və öz xeyirlərinə
görə yaltaqlanırlar.

Xəbərdarlıq və nəsihətlər

17 Amma siz, ey sevimlilər, Rəbbimiz İsa Məsihin həvarilərinin əvvəlcədən
söylədikləri sözləri xatırlayın.
18 *Onlar sizə dedilər: «Axır zamanda öz allahsız ehtiraslarına görə hərəkət
edən rişxəndçilər ortaya çıxacaq».
19 Bunlar ayrılıq salan, öz təbiətinə əsir olan, Ruha malik olmayan insan-
lardır.
20 Siz isə, sevimlilər, özünüzü ən müqəddəs olan imanınızın təməli üzərində
inkişaf etdirin və Müqəddəs Ruhun idarəsi ilə dua edin.
21 Rəbbimiz İsa Məsihin əbədi həyata aparan mərhəmətini gözləyərək
özünüzü Allah məhəbbətində qoruyun.
22 Şübhə edən adamlara qarşı mərhəmətli olun;††
23 başqalarını oddan qaparaq xilas edin; digərlərinə isə mərhəmət edin.‡‡
Amma qorxu içində cismin ləkələdiyi paltardan belə, çəkinin.
24 Sizi büdrəməkdən qoruyub Öz izzətli hüzuruna böyük sevinclə nöqsansız
çıxarmağa qadir olan
25 Xilaskarımız, yeganə§§ Allaha Rəbbimiz İsa Məsih vasitəsilə əzəldən bəri,
indi və əbədi olaraq izzət, əzəmət, qüdrət və səlahiyyət olsun! Amin.

---

* **1:14** Yar. 5:18,21-24 ** **1:15** *Və* – bəzi əlyazmalarda *və bütün allahsız adamları.* * **1:18** 2Pet. 3:3-4 †† **1:22** *Qərarsız adamlara qarşı mərhəmətli olun* – bəzi əlyazmalarda *Dərrakəli olaraq bəzilərinə qarşı mərhəmətli olun.* ‡‡ **1:23** *Digərlərinə isə mərhəmət edin* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur. §§ **1:25** *Yeganə* – bəzi əlyazmalarda *yeganə və müdrik* (Rom. 16:27).

YƏHYAYA NAZİL OLAN VƏHY GİRİŞ

«Vəhy Kitabı» məsihçilərin İsa Məsihə Rəbb kimi iman etdiklərinə görə təqib olunduqları dövrdə yazılıb. Ehtimal olunur ki, kitab ya imperator Neronun hakimiyyətinin (miladdan sonra 54-68) son illərində ya da imperator Domisianın hakimiyyəti (miladdan sonra 81-96) dövründə yazılıb. Müəllifin əsas qayğısı imanlılara bu təqiblərdə və iztirablar zamanı təsəlli verməkdir. Kitabın böyük bir hissəsi rəmzi dillə təsvir olunmuş vəhy və görüntülərdən ibarətdir.

Bu kitabın izahına aid müxtəlif rəylər mövcud olsa da, əsas mövzu aydındır: İsa Məsih vasitəsilə Allah, nəhayət, Şeytan da daxil olmaqla düşmənlərini tamamilə məğlub edəcək. Allah tam qalib gələndə Öz sadiq övladlarını yeni göy və yeni yer xeyir-duaları ilə mükafatlandıracaq.

Kitabın məzmunu:

1:1-3 Giriş
1:4–3:22 Açıq görüntü və yeddi cəmiyyətə məktub
4:1–8:1 Yeddi möhürlü tumar
8:2–11:19 Yeddi şeypur
12:1–13:18 Əjdaha və iki heyvan
14:1–15:8 Müxtəlif görüntülər
16:1-21 Allahın hiddəti və yeddi kasa
17:1-18 Fahişə qadın
18:1-24 Babilin dağılması
19:1-21 Göylərdə sevinc
20:1-15 Minillik Padşahlıq
21:1–22:5 Yeni göy, yeni yer, yeni Yerusəlim
22:6-21 İsanın zühuru

1 Bu, İsa Məsihin vəhyidir. Allah bunu Ona verdi ki, tezliklə baş verməli
hadisələri Öz qullarına aşkar etsin. Məsih də bunu Öz mələyi vasitəsilə qulu
Yəhyaya göndərərək bəyan etdi.
2 Yəhya Allahın kəlamı və İsa Məsihin şəhadəti, yəni gördüyü hər şey barədə
şəhadət etdi.
3 Nə bəxtiyardır bu peyğəmbərlik sözlərini oxuyan, eşidənlər və orada
yazılanlara riayət edənlər! Çünki vaxt yaxındır.

Yeddi imanlılar cəmiyyətinə müraciət

4-5 *Mən Yəhyadan Asiya vilayətindəki yeddi imanlılar cəmiyyətinə salam!
Var Olan, Var Olmuş və Gələməli Olandan, Onun taxtının önündəki yeddi
ruhdan, həmçinin ölülər arasından ilk doğulan, yer üzünün padşahlarının
başçısı olan sadiq şahid İsa Məsihdən sizə lütf və sülh olsun!
Bizi sevən, Öz qanı bahasına bizi günahlarımızdan azad edərək*
6 bizdən bir padşahlıq təşkil edən və bizi Öz Atası Allah üçün kahinlər təyin
edən Şəxsə əbədi olaraq izzət və qüdrət olsun! Amin.

---

* **1:4-5** Çıx. 3:14; 19:6; Zəb. 89:27; Yeş. 55:4; Vəhy 4:5; 5:10 * **1:4-5** *Günahlarımızdan azad edərək* – bəzi əlyazmalarda *günahlarımızdan yuyaraq.*

7 *Budur, O, buludlarla gəlir!
Hər göz Onu görəcək,
Hətta Onun bədənini deşənlər də
Onu görəcək.
Yer üzünün bütün tayfaları
Onun üçün ah-nalə edəcək.
Bəli, belə olacaq. Amin.

8 *Var Olan, Var Olmuş və Gələli Olan, Külli-İxtiyar Rəbb Allah deyir: «Alfa və Omeqa† Mənəm!»

9 Əziyyətə, Allahın Padşahlığına və dözümə sizinlə İsada şərik olan mən – qardaşınız Yəhya Allahın kəlamından ötrü və İsa barədə şəhadət etdiyimə görə Patmos adlanan adada idim.
10 Rəbbin günü Ruhun təsirinə düşdüm. Arxamdan şeypur səsinə bənzər uca bir səsin belə söylədiyini eşitdim:

11 «Gördüyünü bir kitaba yaz və bunu yeddi cəmiyyətə, yəni Efesə, İzmirə, Berqamaya, Tiatiraya, Sarda, Filadelfiyaya və Laodikeyaya göndər».

12 *Onda çevrildim ki, mənimlə danışanın kim olduğunu görüm. Çevrildikdə yeddi qızıl çıraqdan gördüm.
13 Çıraqdanların arasında uzun cübbə geymiş, sinəsinə qızıl qurşaq bağlamış bəşər oğluna bənzər Biri var idi.
14 Onun başı, saçı yun və qar kimi ağ, gözləri isə odlu alov kimi idi;
15 ayaqları kürədə xalis olan pardaqlanmış tunc kimi idi, səsi də gur suların sədasına bənzəyirdi.
16 O, sağ əlində yeddi ulduz tutmuşdu, ağzından ikiağızlı iti bir qılınc çıxırdı; Onun üzü tam qüvvəsi ilə parlayan günəşə bənzəyirdi.

17 *Mən Onu gördükdə ölü kimi ayaqlarına düşdüm. O isə sağ əlini mənim üstümə qoyub dedi: «Qorxma! Birinci və Sonuncu Olan,
18 Diri Olan Mənəm. Mən ölmüşdüm, indi isə əbədi olaraq diriyəm. Ölümün və ölülər diyarının açarları Məndədir.
19 Beləliklə, öz gördüklərini, indi və bundan sonra baş verəcək hadisələri yaz.
20 Mənim sağ əlimdə gördüyün yeddi ulduzun və yeddi qızıl çıraqdanın sirrinə gəlincə, yeddi ulduz yeddi cəmiyyətin mələkləri, yeddi çıraqdan da yeddi cəmiyyət deməkdir.

2

Efesdəki cəmiyyət

1 Efesdə olan cəmiyyətin mələyinə yaz:
Yeddi ulduzu sağ əlində Tutan, yeddi qızıl çıraqdanın arasında Gəzən belə deyir:
2 sənin əməllərindən, zəhmətindən, dözümündən və şər adamlara dözməyindən xəbərdaram. Həvari olmadıqları halda özlərini həvari adlandıranları sınaqdan keçirdin və onların yalançı olduğunu müəyyən etdin.
3 Sən dözümlü oldun, Mənim adım naminə tab gətirdin və yorulmadın.
4 Amma səndən bir şikayətim var: əvvəlki məhəbbətindən əl çəkmisən.

---

* **1:7** Dan. 7:13; Zək. 12:10; Mat. 24:30; Mark 13:26; Luka 21:27; Yəh. 19:34,37; 1Sal. 4:17 * **1:8** Çıx. 3:14; Vəhy 21:6; 22:13 † **1:8** *Alfa və Omeqa* – bəzi əlyazmalarda *Alfa və Omeqa, Başlanğıc və Axır* (Vəhy 21:6). * **1:12** Yez. 1:24; 43:2; Dan. 7:9,13; 10:5-6 * **1:17** Yeş. 44:6; 48:12; Vəhy 2:8; 22:13

5 Buna görə də haradan yıxıldığını yadına sal, tövbə et və əvvəl etdiyin
işləri gör. Əks təqdirdə, tövbə etməsən, yanına gəlib* çıraqdanını yerindən
götürəcəyəm.
6 Amma yaxşı ki sən nikolaçıların əməllərinə nifrət edirsən; Mən də onlara
nifrət edirəm.
7 *Qulağı olan qoy eşitsin ki, Ruh cəmiyyətlərə nə deyir. Qalib gələnə
Allahın cənnətində olan həyat ağacından yeməyə imkan verəcəyəm.

İzmirdəki cəmiyyət

8 *İzmirdə olan cəmiyyətin mələyinə yaz:
Birinci və Sonuncu Olan, ölüb yenidən Dirilən belə deyir:
9 sənin əziyyətindən† və yoxsulluğundan xəbərdaram, amma sən
zənginsən. Yəhudi olduqlarını iddia edənlərin küfründən də xəbərdaram,
amma onlar Yəhudi deyil, Şeytan yığıncağıdır.
10 Çəkəcəyin əzabdan heç qorxma. Bax iblis aranızdan bəzisini zindana
atacaq ki, sınaqdan keçəsiniz. Siz on gün əziyyət çəkəcəksiniz. Ölüm bahasına
olsa da, sadiq qal, Mən sənə həyat tacını verəcəyəm.
11 *Qulağı olan qoy eşitsin ki, Ruh cəmiyyətlərə nə deyir. Qalib gələn ikinci
ölümdən heç zərər görməyəcək.

Berqamadakı cəmiyyət

12 Berqamada olan cəmiyyətin mələyinə yaz:
İkiağızlı iti qılıncı Olan belə deyir:
13 gör harada,‡ Şeytanın taxtı olan yerdə yaşadığın halda Mənim adıma
bağlı qaldığından xəbərdaram. Barəmdə sədaqətlə şəhadət edən, aranızda,
Şeytanın yaşadığı yerdə öldürülən Antipanın günlərində belə, Mənə olan
imanından imtina etmədin.
14 *Amma səndən bir az şikayətim var: aranızda Bilamın təliminə bağlı
olanlar var. O, Balaqı öyrətdi ki, İsrail övladlarını büdrədərək bütlərə təqdim
olunan qurbanların ətini yeməyə və əxlaqsızlığa azdırsın.
15 Eləcə də sənin içində nikolaçıların bu cür təliminə bağlı olanlar var.
16 Buna görə də tövbə et. Yoxsa tezliklə sənin yanına gəlib ağzımdan çıxan
qılıncla onlarla döyüşəcəyəm.
17 *Qulağı olan qoy eşitsin ki, Ruh cəmiyyətlərə nə deyir. Qalib gələnə Mən
gizli§ saxlanan mannadan verəcəyəm. Ona bir ağ daş da verəcəyəm ki,
üstündə yeni ad yazılıb; bu adı da daşı alandan başqa heç kəs bilmir.

Tiatiradakı cəmiyyət

18 Tiatirada olan cəmiyyətin mələyinə yaz:
Gözləri odlu alova, ayaqları da pardaqlanmış tunca bənzəyən Allah Oğlu
belə deyir:
19 sənin əməllərindən, məhəbbətindən, imanından, xidmətindən və
dözümündən xəbərdaram; son işlərin də əvvəlkilərdən daha çoxdur.

---

* **2:5** *Yanına gəlib* – bəzi əlyazmalarda *tezliklə yanına gəlib.* * **2:7** Yar. 2:9; Yez. 28:13; 31:8; Vəhy 22:2 * **2:8** Yeş. 44:6; 48:12; Vəhy 1:17; 22:13 † **2:9** *Əziyyətindən* – bəzi əlyazmalarda *əməllərindən, əziyyətindən.* * **2:11** Vəhy 20:14; 21:8 ‡ **2:13** *Gör harada* – bəzi əlyazmalarda *sənin əməllərindən və gör harada.* * **2:14** Say. 22:5,6; 25:1-3; 31:16; Qanun. 23:4 * **2:17** Çıx. 16:14-15,33-35; Yeş. 62:2; 65:15; Yəh. 6:31,48-50,58 § **2:17** *Gizli* – bəzi əlyazmalarda *yemək üçün gizli.*

20 *Amma səndən şikayətim var: sən özünü peyğəmbər adlandıran qadın
İzevelə imkan verirsən ki, Mənim qullarıma əxlaqsızlıq və bütlərə təqdim
olunan qurbanların ətini yeməyi öyrədərək onları aldatsın.
21 Mən ona möhlət verdim ki, tövbə etsin, amma əxlaqsızlığından tövbə
etmək istəmir.
22 Bax onu xəstəlik yatağına salıram. Onunla zina edənlər birgə etdikləri
əməllərdən tövbə etməsələr, onları da böyük əziyyətə düçar edəcəyəm.
23 *Onun övladlarını azara salıb öldürəcəyəm. Bütün cəmiyyətlər də biləcək
ki, insanın daxilini və ürəyini araşdıran Mənəm və hər birinizə əməllərinizə
görə əvəz verəcəyəm.
24 Amma siz Tiatirada olan digərlərinə, yəni bu təlimi qəbul etməyənlərə
və Şeytanın dərin sirri adlandırılan şeyləri öyrənməyənlərə deyirəm:
üstünüzə başqa bir yük qoymuram;
25 ancaq Mən gəlincəyə qədər özünüzdə olana bağlı qalın.
26 *Qalib gələnə və Mənim buyurduğum işlərə sonadək riayət edənə
millətlər üzərində səlahiyyət verəcəyəm.
27 “Dəmir əsa ilə onlara ağalıq edəcək,
Saxsı qablar kimi onları çilik-çilik edəcək”.
28 Bunu Atamdan necə aldımsa, eləcə də ona verəcəyəm. Dan ulduzunu
da ona verəcəyəm.
29 Qulağı olan qoy eşitsin ki, Ruh cəmiyyətlərə nə deyir.

3

Sarddakı cəmiyyət

1 Sardda olan cəmiyyətin mələyinə yaz:
Allahın yeddi ruhuna və yeddi ulduza malik Olan belə deyir: Sənin
əməllərindən xəbərdaram. Adın var ki, guya dirisən, əslində isə ölüsən.
2 Oyaq ol və sağ qalıb ölmək üzrə olan nəyin varsa, onu möhkəmləndir.
Çünki Mən sənin əməllərinin Allahımın önündə kamil olmadığını gördüm.
3 Buna görə də nə aldığını və nə eşitdiyini yadına sal. Bunlara riayət et və
tövbə elə. Əgər oyaq olmasan, bir oğru kimi gələcəyəm və hansı saat sənin
üstünə gələcəyimi də bilməyəcəksən.
4 Amma Sardda, sənin yanında öz paltarlarını ləkələməyən bir neçə
şəxs də var. Onlar Mənimlə birlikdə ağ paltarda gəzəcəklər, çünki buna
layiqdirlər.
5 Qalib gələn hər kəs də ağ paltar geyinəcək. Mən onun adını həyat
kitabından əsla silməyəcəyəm, Atamın və Onun mələklərinin önündə adını
iqrar edəcəyəm.
6 Qulağı olan qoy eşitsin ki, Ruh cəmiyyətlərə nə deyir.

Filadelfiyadakı cəmiyyət

7 *Filadelfiyada olan cəmiyyətin mələyinə yaz:
Müqəddəs və Haqq Olan, Davudun açarının Sahibi, açdığını heç kəs
bağlamayan, bağladığını heç kəs açmayan belə deyir:
8 sənin əməllərindən xəbərdaram. Bax Mən sənin üzünə elə bir qapı
açmışam ki, heç kəs onu bağlaya bilməz. Gücün az olduğu halda Mənim sözümə
riayət etmisən və Mənim adımdan imtina etməmisən.

---

* **2:20** 1Pad. 16:31; 2Pad. 9:22,30 * **2:23** Zəb. 7:9; 62:12; Yer. 17:10 * **2:26** Zəb. 2:8-9 * **3:7** Əyy. 12:14; Yeş. 22:22

9 *İndi isə Şeytan yığıncağından olub Yəhudi olmadıqları halda özlərini
Yəhudi adlandıran yalançıları məcbur edəcəyəm ki, gəlib sənin ayaqlarına
düşsünlər və Mənim səni sevdiyimi bilsinlər.
10 Dözüm göstərərək Mənim sözümə riayət etmisən. Buna görə Mən də
səni yer üzündə yaşayanları sınamaq üçün bütün dünyanın üzərinə gələcək sınaq
zamanından qoruyub saxlayacağam.
11 Tezliklə gəlirəm. Nəyin varsa, ona bağlı qal ki, heç kəs tacını
götürməsin.
12 *Qalib gələni Allahımın məbədinə sütun qoyacağam və bir daha oranı
tərk etməyəcək. Onun üzərinə Allahımın adını, Allahıma məxsus şəhərin,
yəni göydən, Allahımın yanından enən yeni Yerusəlimin adını və Öz yeni
adımı yazacağam.
13 Qulağı olan qoy eşitsin ki, Ruh cəmiyyətlərə nə deyir.

Laodikeyadakı cəmiyyət

14 *Laodikeyada olan cəmiyyətin mələyinə yaz:
Amin Olan, sadiq və etibarlı Şahid, Allahın yaratdıqlarının Mənşəyi belə
deyir:
15 sənin əməllərindən xəbərdaram. Sən nə soyuqsan, nə də isti. Kaş ki ya
soyuq ya da isti olaydın!
16 İndi ki nə isti, nə də soyuq olub ilıqsan, səni ağzımdan qaytaracağam.
17 Çünki deyirsən: “Varlıyam, zəngin olmuşam və heç nəyə möhtac
deyiləm”. Amma bilmirsən ki, zəlil, yazıq, yoxsul, kor və çılpaqsan.
18 Sənə məsləhət görürəm ki, zəngin olmaq üçün Məndən od içində xalis
olan qızıl alasan, həmçinin geyinib çılpaqlığının ayıbını açmamaq üçün ağ
paltar alasan, gözlərinə sürtüb görmək üçün də göz məlhəmi alasan.
19 *Mən kimi sevirəm, onu məzəmmət və tərbiyə edirəm. Buna görə də
qeyrətə gəl və tövbə et.
20 Bax qapının önündə durub onu döyürəm; kim səsimi eşidib qapını açsa,
onun yanına gələcəyəm və Mən onunla, o da Mənimlə birgə şam edəcəyik.
21 Qalib gələnə Mənimlə birgə Öz taxtımda oturmağa imkan verəcəyəm;
Mən də eləcə qalib gəlib Atamla birgə Onun taxtında oturmuşam.
22 Qulağı olan qoy eşitsin ki, Ruh cəmiyyətlərə nə deyir».

4

Göydəki taxt

1 Bundan sonra gördüm ki, göyə açılmış bir qapı var. Əvvəlcə mənimlə
danışdığını eşitdiyim, şeypura bənzər səs dedi: «Bura qalx. Bundan sonra baş
verməli hadisələri sənə göstərəcəyəm».
2 *Elə o an mən Ruhun təsirinə düşdüm. Budur, göydə bir taxt qurulub,
taxtda da Biri oturub.
3 Oturanın görünüşü yəşəm və qırmızı əqiq daşına bənzəyirdi. Taxtın
ətrafında da görünüşcə zümrüdə bənzəyən göy qurşağı var idi.
4 Taxtın hər tərəfində daha iyirmi dörd taxt var idi və onların üstündə ağ
paltar geyinmiş, başında qızıl tac olan iyirmi dörd ağsaqqal oturmuşdu.
5 *Taxtdan şimşək, uğultu və göy gurultusu çıxırdı. Taxtın önündə yeddi
məşəl yanırdı; bunlar Allahın yeddi ruhudur.

---

* **3:9** Yeş. 43:4; 49:23; 60:14 * **3:12** Yeş. 62:2; 65:15; Vəhy 21:2 * **3:14** Sül. 8:22 * **3:19** Sül. 3:12; İbr. 12:6 * **4:2** Yez. 1:26-28; 10:1 * **4:5** Çıx. 19:16; Yez. 1:13; Vəhy 1:4; 8:5; 11:19; 16:18

6 *Taxtın önündə sanki büllura bənzəyən şüşə dəniz var idi.
Taxtın ətrafında, hər dörd yanında önü də, arxası da gözlərlə örtülmüş dörd
canlı məxluq var idi.
7 Birinci məxluq aslana, ikinci məxluq danaya, üçüncü məxluqun üzü
insan üzünə, dördüncü məxluq da uçan qartala bənzəyirdi.
8 Bu dörd məxluqdan hər birinin altı qanadı var idi; məxluqların hər tərəfi,
hətta qanadlarının alt tərəfi də gözlərlə örtülmüşdü. Bu məxluqlar gecə-gündüz
dayanmadan deyir:
«Var Olmuş, Var Olan və Gələli Olan,
Külli-İxtiyar Rəbb Allah
Müqəddəsdir, müqəddəsdir, müqəddəsdir!»
9 Canlı məxluqlar hər dəfə taxtda Oturana, əbədi Yaşayana izzət və şərəf verib
şükür edəndə
10 iyirmi dörd ağsaqqal taxtda Oturanın önündə yerə qapanıb əbədi Var Olana
səcdə edir və taclarını taxtın önünə atıb deyirlər:
11 «Ey bizim Rəbbimiz və Allahımız!
Sən izzət, şərəf və qüdrət almağa layiqsən.
Çünki hər şeyi Sən yaratdın,
Hər şey Sənin iradənlə var olub yarandı».

5

Möhürlü tumar və Quzu

1 *Mən taxtda Oturanın sağ əlində bir tumar gördüm ki, onun hər iki tərəfi
də yazılmışdı və yeddi möhürlə möhürlənmişdi.
2 Həmçinin gördüm ki, qüdrətli bir mələk uca səslə elan edir: «Tumarın
möhürlərini qırmağa və onu açmağa kim layiqdir?»
3 Amma nə göydə, nə yer üzündə, nə də yer altında bir kəs bu tumarı açmağı
yaxud onun içinə baxmağı bacarmadı.
4 Mən çox ağladım, çünki tumarı açmağa yaxud onun içinə baxmağa layiq
olan bir kəs tapılmadı.
5 *Onda ağsaqqallardan biri mənə dedi: «Ağlama! Budur, Yəhuda
qəbiləsindən olan Aslan, Davudun Kökü qalib gəlib; buna görə də O, tumarı
və onun yeddi möhürünü aça bilir».
6 *Gördüm ki, taxtla dörd canlı məxluqun ortasında və ağsaqqalların arasında
bir Quzu dayanıb; O sanki kəsilmiş vəziyyətdə idi. Onun yeddi buynuzu və
yeddi gözü var idi ki, bunlar da bütün yer üzünə göndərilmiş Allahın yeddi
ruhudur.
7 Quzu yaxınlaşıb taxtda Oturanın sağ əlindən tumarı götürdü.
8 *O, tumarı götürdüyü zaman dörd canlı məxluq və iyirmi dörd ağsaqqal
Quzunun önündə yerə qapandı. Hər birinin əlində çəng var idi və buxurla
dolu qızıl nimçələr tuturdular ki, bunlar müqəddəslərin dualarıdır.
9 *Onlar yeni bir nəğmə oxuyaraq deyirdi:
«Sən tumarı götürüb
Onun möhürlərini qırmağa layiqsən.
Çünki Sən kəsildin
Və hər tayfadan, dildən, xalqdan və millətdən olanları*

---

* **4:6** Yeş. 6:2-3; Yez. 1:5-10,18,22; 10:12,14 * **5:1** Yeş. 29:11; Yez. 2:9-10 * **5:5** Yar. 49:9; Yeş. 11:1,10 * **5:6** Yeş. 53:7; Zək. 4:10 * **5:8** Zəb. 141:2 * **5:9** Çıx. 19:6; Zəb. 33:3; 98:1; Yeş. 42:10; Vəhy 1:6 * **5:9** *Olanları* – bəzi əlyazmalarda *olan bizi.*

Allah üçün Öz qanın bahasına satın aldın.
10 Onları Allahımızla birgə
Padşahlığa və kahinliyə şərik etdin;
Onlar da yer üzünə padşahlıq edəcək».
11 *Taxtın, canlı məxluqların və ağsaqqalların ətrafında saysız-hesabsız mələk gördüm və onların səsini eşitdim.
12 Onlar uca səslə deyirdi:
«Kəsilmiş Quzu
Qüdrəti, sərvəti, hikməti, qüvvəti,
Şərəfi, izzəti və alqışı
Almağa layiqdir».
13 Həmçinin mən göydə, yer üzündə, yer altında, dənizdə olan bütün məxluqların və oralardakı bütün varlıqların belə dediyini eşitdim:
«Taxtda Oturana və Quzuya əbədi olaraq
Alqış, şərəf, izzət və qüdrət olsun!»
14 Dörd canlı məxluq da «Amin!» deyirdi. Onda ağsaqqallar yerə qapanıb səcdə etdilər.

6

Yeddi möhür

1 Mən gördüm ki, Quzu yeddi möhürün birini açdı. Onda dörd canlı məxluqdan birinin göy gurultusuna bənzər səslə «gəl» dediyini eşitdim.
2 *Gördüm ki, bir ağ at və onun belində oturan atlının əlində ox-kaman var. Ona bir tac verildi və bir qalib kimi yola çıxdı ki, qələbə qazansın.
3 Quzu ikinci möhürü açanda ikinci canlı məxluqun «gəl» dediyini eşitdim.
4 Onda ayrısı – od rəngində bir at ortaya çıxdı. Onun belində oturan atlıya izin verildi ki, yer üzündə sülhü aradan götürsün və insanlara bir-birini qırdırsın. Atlıya böyük bir qılınc verildi.
5 Quzu üçüncü möhürü açanda üçüncü canlı məxluqun «gəl» dediyini eşitdim. Gördüm ki, bir qara at və onun belində oturan atlının əlində tərəzi var.
6 Dörd canlı məxluqun arasından sanki bir səsin belə dediyini eşitdim: «Bir xiniks buğda bir dinara, üç xiniks arpa da bir dinaradır;* amma zeytun yağına və şəraba ziyan vurma».
7 Quzu dördüncü möhürü açanda dördüncü canlı məxluqun «gəl» dediyini eşitdim.
8 *Gördüm ki, bir solğun rəngdə at var. Onun belində oturan atlının adı Ölüm idi. Ölülər diyarı da onun ardınca gedirdi. Onlara yer üzünün dörddə biri üzərində səlahiyyət verildi ki, qılınc, aclıq, azar və yer üzündəki vəhşi heyvanlarla insanları qırsınlar.
9 Quzu beşinci möhürü açanda qurbangahın altında Allahın kəlamına və etdikləri şəhadətə görə kəsilən canları gördüm.
10 Onlar uca səslə fəryad edirdi: «Ey müqəddəs və haqq olan Pərvərdigar, nə vaxta kimi mühakimə etməyib yer üzündə yaşayanlardan qanımızın qisasını almayacaqsan?»
11 Onda hər birinə ağ xalat verilib deyildi ki, özləri ilə birgə qulluq edən, onlar kimi öldürüləcək bacı-qardaşlarının sayı tamam olana qədər bir az vaxt da rahat olsunlar.

* **5:11** Dan. 7:10 * **6:2** Zək. 1:8; 6:2-3,6 * **6:6** *Bir xiniks ... dinaradır* – yəni bir litr buğda, yaxud üç litr arpa fəhlənin bir günlük əmək haqqına satılır. * **6:8** Yez. 14:21

12 *Quzu altıncı möhürü açanda gördüm ki, böyük bir zəlzələ baş verdi. Günəş
qıldan toxunan çul kimi qaraldı və ayın rəngi bütünlüklə qan kimi oldu.
13 *Göydəki ulduzlar da əncir ağacının güclü küləkdən sarsılıb kal
meyvələrini tökdüyü kimi yerə töküldü.
14 *Göy də bükülən tumar kimi çəkilib getdi. Hər dağ və ada yerindən
tərpəndi.
15 *Onda yer üzünün padşahları, böyük adamlar, sərkərdələr, varlılar,
güclülər, hər qul və azad adam mağaralarda və dağlardakı qayalar arasında
gizlənib
16 *dağlara və qayalara dedilər: «Üstümüzə qopub düşün və bizi taxtda
Oturanın üzündən, Quzunun qəzəbindən gizlədin.
17 *Çünki qəzəblərinin böyük günü gəlib çatdı və ona qarşı kim dura bilər?»

7

Möhürlənmiş şəxslər

1 *Bundan sonra mən yer üzünün dörd küncündə dayanan dörd mələk
gördüm. Onlar yer üzünün dörd küləyini tutmuşdular ki, nə quru, nə dəniz və
nə də bir ağac üstünə yel əssin.
2 *Gündoğan tərəfdən qalxan başqa bir mələk də gördüm ki, var olan Allahın
möhürünə malik idi. O, uca səslə quruya və dənizə ziyan vurmaq izni verilmiş
dörd mələyi çağırıb dedi:
3 «Biz Allahımızın qullarının alnını möhürləyənə qədər quruya, dənizə və
ağaclara ziyan vurmayın».
4 Möhürlənmiş şəxslərin sayını da eşitdim; İsrail övladlarının bütün
qəbilələrindən 144 000 nəfər möhürlənmişdi:
5 Yəhuda qəbiləsindən 12 000 möhürlənmiş nəfər;
Ruven qəbiləsindən 12 000 nəfər;
Qad qəbiləsindən 12 000 nəfər;
6 Aşer qəbiləsindən 12 000 nəfər;
Naftali qəbiləsindən 12 000 nəfər;
Menaşşe qəbiləsindən 12 000 nəfər;
7 Şimeon qəbiləsindən 12 000 nəfər;
Levi qəbiləsindən 12 000 nəfər;
İssakar qəbiləsindən 12 000 nəfər;
8 Zevulun qəbiləsindən 12 000 nəfər;
Yusif qəbiləsindən 12 000 nəfər;
Binyamin qəbiləsindən 12 000 möhürlənmiş nəfər.
9 Bundan sonra mən gördüm ki, hər millətdən, hər tayfadan, hər xalqdan və
hər dildən olan, heç kəsin saya bilməyəcəyi böyük bir kütlə taxtın və Quzunun
önündə dayanıb. Onlar ağ xalat geyinib, əllərində xurma budaqları tutublar.
10 Uca səslə nida edirdilər:
«Xilas taxtda oturan Allahımıza və Quzuya məxsusdur!»
11 Bütün mələklər də taxtın, ağsaqqalların və dörd canlı məxluqun ətrafında
dayanmışdı. Onlar taxtın önündə üzüstə yerə qapanaraq Allaha səcdə edib
dedilər:

* **6:12** Yeş. 13:10; Yoel 2:10,31; 3:15; Mat. 24:29; Mark 13:24-25; Luka 21:25; Vəhy 11:13; 16:18 * **6:13** Yeş. 34:4 * **6:14** Vəhy 16:20 * **6:15** Yeş. 2:19-21 * **6:16** Huşə 10:8; Luka 23:30 * **6:17** Yoel 2:11; Mal. 3:2 * **7:1** Yer. 49:36; Dan. 7:2; Zək. 6:5 * **7:2** Yez. 9:4,6

12 «Amin! Allahımıza əbədi olaraq
Alqış, izzət, hikmət, şükür, şərəf,
Qüdrət və qüvvət olsun! Amin!»
13 Bu arada ağsaqqallardan biri məndən soruşdu: «Ağ xalat geyinmiş bu
şəxslər kimdir və haradan gəliblər?»
14 *Ona dedim: «Ağa, bunu sən bilərsən». O mənə dedi: «Bunlar böyük
əziyyətdən keçib gələnlərdir. Onlar öz xalatlarını yuyub Quzunun qanı ilə
ağartdılar.
15 Buna görə də
Onlar Allahın taxtının önündədir,
Gecə-gündüz məbədində Ona ibadət edirlər.
Taxtda Oturan da
Onların üzərində məskən salacaq.
16 *Onlar bir daha nə ac,
Nə də susuz qalacaq,
Günəş və qızmar isti
Onları vurmayacaq.
17 Çünki taxtın ortasında olan Quzu
Onların Çobanı olacaq,
Onları həyat suyunun qaynaqlarına aparacaq,
Allah onların bütün göz yaşlarını siləcək».

8

Yeddinci möhür və qızıl buxurdan

1 Quzu yeddinci möhürü açanda göydə təxminən yarım saat sükut yarandı.
2 Onda mən Allahın önündə dayanan yeddi mələyi gördüm. Onlara yeddi
şeypur verildi.
3 Başqa bir mələk də gəlib qurbangahın önündə durdu. Onun əlində qızıl
buxurdan var idi və ona çoxlu buxur verildi ki, bunu bütün müqəddəslərin
duaları ilə birgə taxtın önündə olan qızıl qurbangahın üstündə təqdim etsin.
4 Buxurun tüstüsü müqəddəslərin duaları ilə birgə mələyin əlindən Allahın
önünə yüksəldi.
5 *Onda mələk buxurdanı götürüb qurbangahdakı odla doldurdu və onu
yer üzünə atdı. Göy gurultusu, uğultu, şimşək və zəlzələ baş verdi.

Altı şeypurun çalınması

6 Yeddi şeypuru olan yeddi mələk onları çalmağa hazırlaşdı.
7 *Birinci mələk şeypurunu çaldı. Onda qanla qarışıq dolu və od əmələ gəlib
yer üzünə yağdırıldı. Yer üzünün üçdə biri, ağacların üçdə biri və bütün yaşıl
otlar yandırıldı.
8 İkinci mələk şeypurunu çaldı. Onda sanki böyük bir dağ odla yanaraq
dənizin içinə atıldı. Dənizin üçdə biri qana döndü.
9 Dənizdə olan canlı məxluqların üçdə biri öldü. Gəmilərin də üçdə biri məhv
oldu.
10 *Üçüncü mələk şeypurunu çaldı. Onda göydən məşəl kimi yanan böyük bir
ulduz enib çayların üçdə birinin və su qaynaqlarının üstünə düşdü.

* **7:14** Dan. 12:1; Mat. 24:21; Mark 13:19 * **7:16** Zəb. 23:1-2; Yeş. 25:8; 49:10; Yez. 34:23 * **8:5** Çıx. 19:16; Lev. 16:12; Yez. 10:2; Vəhy 11:19; 16:18 * **8:7** Çıx. 9:23-25; Yez. 38:22 * **8:10** Yeş. 14:12

11 *O ulduzun adına «Yovşan» deyilir. Suların üçdə biri yovşana döndü. Çoxlu adam sulardan öldü, çünki sular acı olmuşdu.

12 *Dördüncü mələk şeypurunu çaldı. Onda günəşin, ayın və ulduzların üçdə biri vuruldu; buna görə də onların üçdə biri qaraldı. Gündüzün üçdə biri, gecənin də elə o qədəri işıqsız qaldı.

13 Onda göyün ortasında uçan bir qartal* gördüm və onun uca səslə belə dediyini eşitdim: «Şeypurlarını çalacaq o biri üç mələyin şeypur səslərindən yer üzündə yaşayanların vay, vay, vay halına!»

9

1 Beşinci mələk şeypurunu çaldı. Onda mən göydən yerə düşmüş bir ulduz gördüm. Dibsiz dərinliyə enən quyunun açarı ona verildi.

2 *O, dibsiz dərinliyə enən quyunu açdı və quyudan iri bir kürənin tüstüsünə bənzər tüstü çıxdı. Günəş və hava quyudan çıxan tüstüdən qaraldı.

3 *Tüstünün içindən yer üzünə çəyirtkələr çıxdı və onlara yer üzündəki əqrəblərin gücü qədər güc verildi.

4 *Onlara deyildi ki, yer üzündəki otlara, heç bir yaşıllığa, heç bir ağaca deyil, yalnız alınlarında Allahın möhürü olmayan insanlara zərər vursunlar.

5 Onlara izin verildi ki, insanları öldürmədən onlara beş ay işgəncə versinlər. Onların verdiyi işgəncə əqrəbin insanı sancdığı zaman olan işgəncəyə bənzəyir.

6 *O günlərdə insanlar ölüm axtaracaq, amma tapmayacaqlar. Özlərinə ölüm arzulayacaqlar, amma ölüm onlardan qaçacaq.

7 *Çəyirtkələrin görünüşü döyüşə hazırlanan atlara bənzəyirdi. Başlarında sanki qızıl tac var idi, üzləri də insan üzü kimi idi.

8 *Onların qadınlarda olan kimi saçları var idi, dişləri də aslan dişləri kimi idi.

9 *Döş zirehləri dəmir zirehlər kimi idi. Qanadlarının səsi döyüşə qaçan çoxlu sayda arabalarla atların səsinə bənzəyirdi.

10 Onların əqrəb kimi quyruqları və neştərləri var idi. Quyruqlarında elə gücləri var idi ki, insanlara beş ay zərər verə bilərdilər.

11 Dibsiz dərinliyin mələyi onların üzərində padşahlıq edirdi; onun adı ibranicə «Avaddon», yunanca «Apollion»* idi.

12 Birinci bəla ötüb keçdi. Budur, ondan sonra daha iki bəla gəlir.

13 *Altıncı mələk şeypurunu çaldı. Onda mən Allahın önündəki qızıl qurbangahın dörd buynuzundan gələn bir səs eşitdim.

14 Bu səs şeypuru olan altıncı mələyə deyirdi: «Böyük Fərat çayının kənarında bağlanan dörd mələyi burax».

15 Həmin o saat, o gün, o ay və o il üçün hazırlanmış dörd mələk buraxıldı ki, insanların üçdə birini öldürsün.

16 Atlı qoşunların sayı iki yüz milyon idi; mən onların sayını eşitdim.

17 Mən görüntüdə atları və onların belində oturan atlıları bu cür gördüm: onların od, tünd göy və kükürd rəngində döş zirehləri var idi, atların başı aslan başı kimi idi və ağızlarından od, tüstü və kükürd çıxırdı.

---

* **8:11** Yer. 9:15 * **8:12** Yeş. 13:10; Yez. 32:7; Yoel 2:10,31; 3:15 * **8:13** *Qartal* – bəzi əlyazmalarda *mələk.* * **9:2** Yar. 19:28 * **9:3** Çıx. 10:12-15 * **9:4** Yez. 9:4 * **9:6** Əyy. 3:21; Yer. 8:3 * **9:7** Yoel 2:4 * **9:8** Yoel 1:6 * **9:9** Yoel 2:5 * **9:11** *Apollion* – yəni Məhvedici. * **9:13** Çıx. 30:1-3; 37:25-26

18 Bu üç bəladan, yəni onların ağzından çıxan od, tüstü və kükürddən insanların üçdə biri həlak oldu.
19 Çünki atların gücü onların ağzında və quyruğundadır. Onların quyruğu başı olan ilana oxşayır və atlar bu başlarla da zərər vururlar.
20 *Bu bəlalardan həlak olmayıb sağ qalan adamlar öz əlləri ilə düzəltdikləri şeylərdən dönüb tövbə etmədilər. Cinlərə və görməyə, eşitməyə, yeriməyə qadir olmayan qızıl, gümüş, tunc, daş, taxta bütlərə səcdə etməkdən əl çəkmədilər.
21 Həmçinin onlar nə qatilliklərindən, nə sehrbazlıqlarından, nə əxlaqsızlıqlarından, nə də oğurluqlarından tövbə etdilər.

10

Mələk və kiçik tumar

1 Mən göydən enən başqa bir güclü mələyi gördüm. O, buluda bürünmüşdü və başının üstündə göy qurşağı var idi. Üzü günəşə, ayaqları da od sütununa bənzəyirdi.
2 Əlində açılmış kiçik bir tumar var idi. O, sağ ayağını dənizin üstünə, sol ayağını isə quruya qoydu.
3 Aslan nəriltisinə bənzər uca səslə nida etdi. O nida edəndə yeddi göy gurultusu öz səsi ilə danışdı.
4 Yeddi göy gurultusu danışdığı zaman mən yazmağa hazırlaşırdım ki, göydən danışan bir səs eşitdim: «Yeddi göy gurultusunun söylədiklərini möhürlü saxla, onları yazma».
5 *Onda dənizdə və quruda dayandığını gördüyüm mələk sağ əlini göyə tərəf qaldırıb
6 əbədi Var Olanın, göyü və oradakıları, yeri və oradakıları, dənizi və oradakıları Yaradanın adına and içərək dedi: «Daha möhlət verilməyəcək,
7 amma yeddinci mələyin şeypur çalacağı günlər Allahın sirli niyyəti, qulları olan peyğəmbərlərə açdığı kimi tam yerinə yetəcək».
8 *Göydən eşitdiyim səs yenə də mənimlə danışıb belə dedi: «Get, dənizdə və quruda dayanan mələyin əlindəki açılmış kiçik tumarı götür».
9 Mən də mələyin yanına gedib ona dedim ki, kiçik tumarı mənə versin. O mənə dedi: «Onu götür, ye. O sənin mədəndə acı, ağzında isə bal kimi şirin olacaq».
10 Mən tumarı mələyin əlindən götürüb yedim. O, ağzımda bal kimi şirin idi, amma onu yeyəndən sonra mədəmdə acılıq oldu.
11 Mənə belə də deyildi: «Sən gərək yenə də çoxlu xalq, millət, dil və padşah barədə peyğəmbərlik edəsən».

11

İki şahid

1 *Mənə əsaya oxşayan bir qamış verildi və mənə deyildi: «Qalx Allahın məbədini, qurbangahı ölç və orada səcdə edənləri say.
2 *Amma məbədin bayır həyətini nəzərə alma və oranı ölçmə. Çünki ora başqa millətlərə verildi və onlar müqəddəs şəhəri qırx iki ay tapdaq edəcək.
3 Öz iki şahidimi göndərəcəyəm ki, çula bürünərək həmin min iki yüz altmış gün ərzində peyğəmbərlik etsinlər».

* **9:20** Zəb. 115:4-7; 135:15-17; Dan. 5:23 * **10:5** Qanun. 32:40; Dan. 12:7; Amos 3:7 * **10:8** Yez. 2:8–3:3 * **11:1** Yez. 40:3; Zək. 2:1-2 * **11:2** Luka 21:24

4 *Bunlar yer üzünün Sahibinin önündə dayanan iki zeytun ağacı və iki
çıraqdandır.
5 Əgər kimsə onlara zərər vurmaq istəsə, ağızlarından od çıxıb düşmənlərini
yandırıb-yaxır. Beləcə onlara zərər vurmaq istəyən hər kəs bu cür
öldürülməlidir.
6 *Onların göyü bağlamağa ixtiyarı var ki, peyğəmbərlik etdikləri günlər
yağış yağmasın. Həmçinin onların suları qana döndərməyə və yer üzünə
istədikləri qədər hər cür bəla gətirməyə ixtiyarı var.
7 *Onlar öz şəhadətlərini bitirdikdən sonra dibsiz dərinlikdən çıxan vəhşi
heyvan onlarla döyüşəcək və onları məğlub edib öldürəcək.
8 *Cəsədləri onların Rəbbinin də çarmıxa çəkildiyi böyük şəhərin baş
küçəsinə səriləcək; həmin şəhər rəmzi olaraq Sodom və Misir adlanır.
9 Müxtəlif xalqlardan, tayfalardan, dillərdən və millətlərdən olan
adamlar üç gün yarım onların cəsədinə baxacaq və qəbirə qoyulmasına
yol verməyəcəklər.
10 Yer üzündə yaşayanlar onların bu halına sevinib bayram edəcək və
bir-birlərinə hədiyyələr göndərəcək. Çünki bu iki peyğəmbər yer üzündə
yaşayanlara iztirab vermişdi.
11 *Lakin həmin üç gün yarım bitəndə Allahdan gələn həyat nəfəsi onların
içinə girdi və onlar ayağa qalxdı. Onda onları görənlərin canına böyük qorxu
düşdü.
12 *O iki peyğəmbər göydən onlara «Bura qalxın!» deyən uca bir səs eşitdilər
və buludun içində göyə qalxdılar. Düşmənləri də onlara baxdı.
13 *O saat böyük bir zəlzələ baş verdi və şəhərin onda biri dağıldı. Zəlzələdə
yeddi min nəfər həlak oldu, qalanları isə qorxuya düşüb göydəki Allahı
izzətləndirdilər.
14 İkinci bəla ötüb keçdi. Budur, tezliklə üçüncü bəla gəlir.

Yeddinci şeypur

15 *Yeddinci mələk şeypurunu çaldı. Göydə belə deyən uca səslər eşidildi:
«Rəbbimiz və Onun Məsihi
Dünya üzərində Padşahlığa sahib oldu!
O əbədi olaraq padşahlıq edəcək!»
16 Onda Allahın önündə öz taxtlarında oturan iyirmi dörd ağsaqqal üzüstə yerə
qapanıb Allaha səcdə edərək
17 dedi:
«Ey Var Olan, Var Olmuş
Külli-İxtiyar Rəbb Allah,
Sənə şükür edirik!
Çünki Öz böyük qüdrətini alıb
Padşahlıq taxtına çıxdın.
18 *Millətlər qəzəbləndi,
Sənin də qəzəbinin vaxtı gəldi.
Ölüləri mühakimə etmək,
Sənin qulların olan
Peyğəmbərlərə, müqəddəslərə,

* **11:4** Zək. 4:3,11-14 * **11:6** Çıx. 7:17-19; 1Pad. 17:1; 1Sal. 4:8 * **11:7** Dan. 7:7,21; Vəhy 13:1-7; 17:8 * **11:8** Yeş. 1:9-10 * **11:11** Yez. 37:10 * **11:12** 2Pad. 2:11 * **11:13** Vəhy 6:12; 16:18 * **11:15** Çıx. 15:18; Dan. 2:44; 7:14,27 * **11:18** Zəb. 2:5; 110:5; 115:13

Sənin adından qorxanlara,
Kiçiklərə və böyüklərə mükafat verməк,
Yer üzünü məhv edənləri
Məhv etmək vaxtı çatdı».
19 *Allahın göydəki məbədi açıldı və Onun Əhd sandığı orada zahir oldu.
Onda şimşək, uğultu, göy gurultusu, zəlzələ və güclü dolu gəldi.

12

Qadın və əjdaha

1 Göydə böyük bir əlamət zahir oldu: günəşi əyninə geyinmiş, ayaqları
altında ay və başında on iki ulduzlu tac olan bir qadın göründü.
2 O hamilə idi və doğmaq üzrə idi, ağrı və iztirab çəkərək qışqırırdı.
3 *Göydə başqa bir əlamət zahir oldu: yeddi başlı, on buynuzlu, başlarının
üstündə də yeddi kiçik tac olan böyük və od rəngində əjdaha göründü.
4 *Onun quyruğu göy ulduzlarının üçdə birini süpürüb yer üzünə atdı.
Əjdaha doğmağa hazırlaşan qadının önündə dayandı ki, qadın doğan kimi onun
uşağını udsun.
5 *Qadın bir oğlan uşağı doğdu ki, «dəmir əsa ilə bütün millətlərə ağalıq
edəcək». Bu uşaq Allahın və Onun taxtının yanına qapılıb götürüldü.
6 Qadınsa çölə qaçdı. Orada onun min iki yüz altmış gün bəslənməsi üçün
Allah tərəfindən hazırlanmış yeri var.
7 *Göydə döyüş oldu. Mikael və onun mələkləri əjdaha ilə döyüşdü. Əjdaha
və onun mələkləri də onlarla döyüşdü,
8 amma gücləri çatmadı. Göydə artıq onlara yer qalmadı.
9 *O böyük əjdaha – iblis və Şeytan deyilən, bütün dünyanı aldadan qədim
ilan yer üzünə atıldı, mələkləri də onunla birgə atıldı.
10 *Mən göydə uca bir səsin belə dediyini eşitdim:
«İndi Allahımızın xilası, gücü, Padşahlığı və
Onun Məsihinin hakimiyyəti həyata keçdi.
Çünki bacı-qardaşlarımızı Allahımızın önündə
Gecə-gündüz təqsirləndirən ittihamçı kənara atıldı.
11 Onlar Quzunun qanı və öz şəhadət sözləri vasitəsilə
Ona qalib gəldilər.
Hətta ölümlə üzbəüz olanda da
Öz canlarını sevmədilər.
12 Buna görə də, ey göylər və
Orada məskən salanlar, bayram edin!
Qurunun və dənizinsə vay halına!
Çünki iblis böyük hiddətlə yanınıza endi,
Bilir ki, onun az vaxtı qalıb».
13 Əjdaha yer üzünə atıldığını görəndə oğlan uşağı doğan qadının ardınca
düşdü.
14 *Amma qadına böyük qartalın iki qanadı verildi ki, çölə – öz yerinə uçsun
və orada, ilandan kənarda bir vaxt, vaxtlar və yarım vaxt ərzində bəslənsin.
15 İlan qadının ardınca ağzından sel kimi su püskürdü ki, sel onu aparsın.

* **11:19** Vəhy 8:5; 16:18,21 * **12:3** Dan. 7:7 * **12:4** Dan. 8:10 * **12:5** Zəb. 2:9; Yeş. 66:7 * **12:7** Dan. 10:13,21; 12:1; Yəhd. 9 * **12:9** Yar. 3:1; Luka 10:18 * **12:10** Əyy. 1:9-11; Zək. 3:1 * **12:14** Dan. 7:25; 12:7

16 Lakin quru qadına kömək etdi: quru ağzını açdı və əjdahanın ağzından
püskürdüyü seli içib qurtardı.
17 Onda əjdaha qadına qəzəbləndi, onun nəslindən Allahın əmrlərinə riayət
edən və İsa barədə şəhadət edən başqaları ilə döyüşmək üçün getdi
18 və dəniz sahilinin qumları üzərində dayandı.*

13

Dənizdən çıxan vəhşi heyvan

1 *Dənizdən çıxan on buynuzlu və yeddi başlı bir vəhşi heyvan gördüm.
Onun buynuzlarının üstündə on kiçik tac var idi, başlarının üzərində isə küfr
olan adlar yazılmışdı.
2 Gördüyüm vəhşi heyvan bəbirə oxşayırdı. Onun ayaqları ayı ayaqları kimi,
ağzı da aslan ağzı kimi idi. Əjdaha ona öz gücünü, taxtını və böyük səlahiyyət
verdi.
3 Vəhşi heyvanın başlarından biri sanki ölümcül yaralanmışdı, ancaq o,
ölümcül yarasından sağaldı. Bütün yer üzü heyrət içində vəhşi heyvanın
ardınca getdi.
4 Əjdahaya səcdə etdilər, çünki vəhşi heyvana səlahiyyət verən o idi. Həmçinin
vəhşi heyvana səcdə edib dedilər: «Kim bu vəhşi heyvana tay olar və onunla
döyüşə bilər?»
5 *Vəhşi heyvana lovğa və küfr danışan bir ağız da verildi. Həm də ona
səlahiyyətini qırx iki ay icra etmək izni verildi.
6 O, ağzını açdı ki, Allaha küfr etsin, Onun adına, həmçinin məskəninə, yəni
göydə məskən salanlara küfr söyləsin.
7 *Ona izin verildi ki, müqəddəslərlə döyüşüb onlara qalib gəlsin. Həmçinin
ona bütün tayfalar, xalqlar, dillər və millətlər üzərində səlahiyyət verildi.
8 *Kəsilmiş Quzunun həyat kitabına dünya yaranandan bəri adı
yazılanlardan savayı, yer üzündə yaşayanların hamısı ona səcdə edəcək.
9 Kimin qulağı var, qoy eşitsin.
10 *Kim əsir olmalıdırsa,
Əsirliyə gedir,
Kim qılıncla öldürülməlidirsə,
Qılıncla öldürülür.*
Gərək müqəddəslərin dözümü və imanı olsun.

Yerdən çıxan vəhşi heyvan

11 Mən yerdən çıxan başqa bir vəhşi heyvan da gördüm. Onun quzu
buynuzuna oxşayan iki buynuzu var idi, amma əjdaha kimi danışırdı.
12 O, birinci vəhşi heyvanın bütün səlahiyyətini onun önündə icra edir, yer
üzünü və orada yaşayanları ölümcül yarasından sağalan həmin vəhşi heyvana
səcdə etməyə məcbur edir.
13 İkinci vəhşi heyvan böyük əlamətlər göstərir, hətta insanların önündə
göydən yerə od yağdırır.

---

* **12:18** *Və dəniz sahilinin qumları üzərində dayandı* – bəzi əlyazmalarda, 13-cü fəslin başlanğıcı olaraq *Mən dəniz sahilinin qumları üzərində dayandım.* * **13:1** Dan. 7:3-6; Vəhy 17:3,7-12 * **13:5** Dan. 7:8,25; 11:36 * **13:7** Dan. 7:21 * **13:8** Zəb. 69:28 * **13:10** Yer. 15:2; 43:11 * **13:10** *Kim qılıncla ... öldürülür* – bəzi əlyazmalarda *Kim başqalarını qılıncla öldürürsə, Özü də qılıncla öldürülməlidir.*

14 Birinci vəhşi heyvanın önündə göstərilməsinə izin verilmiş əlamətlərlə
yer üzündə yaşayanları aldadaraq onlara deyir ki, qılıncla yaralanan, amma
sağ qalan həmin vəhşi heyvanın surətini yaratsınlar.
15 Ona həmin vəhşi heyvanın surətinə nəfəs vermək qüdrəti verildi ki, bu
surət də danışsın və ona səcdə etməyən hər kəsin öldürülməsini əmr etsin.
16 İkinci vəhşi heyvan hamını – böyükləri və kiçikləri, varlıları və yoxsulları,
azadları və qulları məcbur edir ki, sağ əlləri yaxud alınları damğalansın.
17 Beləcə bu damğanı, yəni həmin vəhşi heyvanın adını ya da adını təmsil
edən sayı daşımayan bir kəsə alıb-satmağa icazə verilmir.
18 Bu işdə müdrik olmaq lazımdır. Kimin ağlı var, qoy bu vəhşi heyvana
məxsus sayı hesablasın, çünki bu bir insanın sayıdır. Onun sayı altı yüz altmış
altıdır.

14

Quzu və 144 000 nəfər

1 *Mən gördüm ki, Quzu Sion dağında durub. Onunla birlikdə 144 000 nəfər
var idi. Onların alnında Quzunun adı və Onun Atasının adı yazılmışdı.
2 Mən göydən gur suların səsinə və güclü göy gurultusuna bənzər bir səs
eşitdim. Eşitdiyim səs çəng çalanların çənglərinin səsi kimi idi.
3 Onlar taxtın, dörd canlı məxluqun və ağsaqqalların önündə yeni bir nəğmə
oxuyurlar. Yer üzündən satın alınmış bu 144 000 nəfərdən başqa heç kəs bu
nəğməni öyrənə bilmədi.
4 Bunlar özlərini qadınlarla ləkələməmiş şəxslərdir, çünki bakirdirlər. Quzu
hara getsə, onlar da Onun ardınca gedir. Onlar Allah və Quzu üçün nübar
olaraq insanlar arasından satın alındı.
5 *Ağızlarından heç vaxt yalan çıxmayıb, onlar ləkəsizdir.

Üç mələk

6 Mən göyün ortasında uçan başqa bir mələk gördüm. O, yer üzündə
yaşayanlara – hər millətə, hər tayfaya, hər dilə və hər xalqa yaymaq üçün əbədi
bir Müjdə gətirirdi.
7 Mələk uca səslə deyirdi: «Allahdan qorxun, Ona izzət verin! Çünki Onun
mühakimə edəcəyi vaxt gəldi. Göyü, yeri, dənizi və su qaynaqlarını Yaradana
səcdə edin!»
8 *İkinci mələk də onun ardınca gələrək deyirdi: «Dağıldı, böyük Babil dağıldı!
O, əxlaqsızlığının coşğun şərabını bütün millətlərə içirtmişdi».
9 *Bunların ardınca üçüncü bir mələk də gələrək uca səslə deyirdi: «Kim vəhşi
heyvana və onun surətinə səcdə edib öz alnının yaxud əlinin damğalanmasını
qəbul edərsə,
10 o da Allahın qəzəb kasasına qarışıqsız tökülmüş coşğun şərabından içəcək.
Belələrinə müqəddəs mələklərin və Quzunun önündə od və kükürdlə işgəncə
veriləcək.
11 *Onlara verilən işgəncənin tüstüsü əbədi olaraq qalxacaq. Vəhşi heyvana
və onun surətinə səcdə edib adına aid damğanı qəbul edənlər gecə-gündüz
rahatlıq tapmayacaq».
12 Allahın əmrlərinə riayət edən və İsaya imanına sadiq qalan müqəddəslərin
gərək dözümü olsun.

---

* **14:1** Yez. 9:4; Vəhy 7:2-3 * **14:5** Sef. 3:13 * **14:8** Yeş. 21:9; Yer. 51:8; Vəhy 18:2 * **14:9** Yar. 19:24; Yeş. 51:17; Yez. 38:22 * **14:11** Yeş. 34:10

13 Onda göydən belə deyən bir səs eşitdim: «Yaz: bundan sonra Rəbdə ölənlər
nə bəxtiyardır!» Ruh deyir: «Bəli, onlar zəhmətlərindən ayrılıb rahatlıq
tapacaqlar, çünki əməllərinin nəticəsi onların ardınca gedir».

Biçinin başlanması

14 *Mən gördüm ki, ağ bir bulud var və buludun üstündə bəşər oğluna bənzər
Biri oturub. Onun başında qızıl tac və əlində iti oraq var idi.
15 *Başqa bir mələk də məbəddən çıxıb buludun üstündə Oturana uca səslə
dedi: «Orağını işə sal və biç. Çünki yer üzündəki əkin yetişdiyi üçün biçin
zamanı gəldi».
16 Onda buludun üstündə Oturan Öz orağını yer üzünə saldı və yer üzü
biçildi.
17 Başqa bir mələk də göydəki məbəddən çıxdı. Onun əlində də iti oraq var
idi.
18 Od işinə məsul olan başqa bir mələk də qurbangahdan çıxıb iti orağı olan
mələyə uca səslə nida etdi: «İti orağını işə sal və yer üzündəki üzüm tənəyindən
salxımları kəs yığ, çünki üzümləri yetişib».
19 Mələk orağını yer üzünə salaraq yerdəki üzüm tənəyindən üzümləri kəsib
yığdı və Allah hiddətinin böyük üzümsıxanına atdı.
20 *Üzümlər şəhərdən kənarda olan üzümsıxanda tapdalandı. Üzümsıxandan
qan çıxdı və at yüyənlərinə qədər qalxaraq 1600 stadiyə* bərabər məsafəyə
axdı.

15

Bəla gətirən yeddi mələk

1 Mən göydə başqa bir böyük və heyrətli əlamət – yeddi bəlanı gətirən
yeddi mələk gördüm. Bunlar son bəlalardır, çünki Allahın hiddəti bunlarla
tamamlanırdı.
2 Sanki odla qarışıq şüşədən olan bir dəniz gördüm. Vəhşi heyvana, onun
surətinə və adına aid saya qalib gələnlər əllərində Allahın verdiyi çənglərlə
şüşə dənizin üstündə durub.
3 *Onlar Allahın qulu Musanın nəğməsini və Quzunun nəğməsini oxuyaraq
deyir:

«Ey Külli-İxtiyar Rəbb Allah,
Sənin işlərin böyük və heyrətlidir.
Ey millətlərin Padşahı,*
Sənin yolların ədalətli və həqiqidir.
4 Ya Rəbb, kim Səndən qorxmaz,
Kim Sənin adını izzətləndirməz?
Çünki yalnız Sən müqəddəssən.
Bütün millətlər gəlib
Sənin önündə səcdə edəcək,
Çünki Sənin ədalətli hökmlərin aşkar oldu».

5 *Bundan sonra gördüm ki, göydəki məbəd, yəni Şəhadət çadırı açıldı
6 və yeddi bəlanı gətirən yeddi mələk məbəddən çıxdı. Onlar təmiz və parlaq
kətan paltar geyinmiş, sinələrinə qızıl qurşaqlar bağlamışdı.

---

* **14:14** Dan. 7:13 * **14:15** Yoel 3:13 * **14:20** Yeş. 63:3; Mərs. 1:15; Vəhy 19:15 * **14:20** *1 600 stadi* – təqribən 300 km. * **15:3** Çıx. 15:1; Zəb. 86:9; Yer. 10:7 * **15:3** *Millətlərin Padşahı* – bəzi əlyazmalarda *əsrlərin Padşahı.* * **15:5** Çıx. 38:21

7 Onda dörd canlı məxluqdan biri yeddi mələyə əbədi var olan Allahın
hiddəti ilə dolu yeddi qızıl nimçə verdi.
8 *Məbəd Allahın izzət və qüdrətinə görə tüstü ilə doldu. Beləcə yeddi
mələyin gətirdiyi yeddi bəla tamam olana qədər heç kəs məbədə girə bilmədi.

16

Allahın hiddətinin yeddi nimçəsi

1 Mən məbəddən yeddi mələyə «gedin, Allahın hiddətinin yeddi nimçəsini
yer üzünə boşaldın» deyən uca bir səs eşitdim.
2 *Birinci mələk gedib öz nimçəsini quruya boşaltdı və vəhşi heyvanın
damğasını daşıyan, onun surətinə səcdə edən adamlarda pis və ağrılı yaralar
əmələ gəldi.
3 İkinci mələk öz nimçəsini dənizə boşaltdı və dəniz ölünün qanına bənzər qatı
qana döndü, dənizdə olan bütün canlı varlıqlar məhv oldu.
4 *Üçüncü mələk öz nimçəsini çaylara və su qaynaqlarına boşaltdı və onlar
qana döndü.
5 Onda mən sular mələyinin belə dediyini eşitdim:
«Ey Var Olan, Var Olmuş, Müqəddəs Olan,
Sən ədalətlisən ki, belə hökm çıxartdın.
6 Çünki müqəddəslərin və peyğəmbərlərin qanını tökdülər.
Sən də onlara içmək üçün qan verdin.
Onlar buna layiqdir».
7 Qurbangahdan gələn bir səs də eşitdim:
«Bəli, ey Külli-İxtiyar Rəbb Allah,
Sənin hökmlərin həqiqi və ədalətlidir».
8 Dördüncü mələk öz nimçəsini günəşə boşaltdı və ona adamları odla
qarsalamaq gücü verildi.
9 Adamları qızmar isti qarsaladı və onlar bu bəlaları idarə edən Allahın
adına küfr etdilər, lakin tövbə edib Onu izzətləndirmədilər.
10 *Beşinci mələk öz nimçəsini vəhşi heyvanın taxtına boşaltdı və onun
padşahlığını qaranlıq bürüdü. Adamlar iztirabdan dillərini dişlərinə sıxdılar
11 və öz iztirab və yaralarına görə göylərin Allahına küfr etdilər, lakin öz
əməllərindən tövbə etmədilər.
12 *Altıncı mələk öz nimçəsini böyük Fərat çayına boşaltdı və onun suyu
qurudu ki, gündoğandan gələn padşahlar üçün yol açılsın.
13 Gördüm ki, əjdahanın ağzından, vəhşi heyvanın ağzından və yalançı
peyğəmbərin ağzından qurbağaya bənzər üç natəmiz ruh çıxır.
14 Bunlar əlamətlər göstərən cin ruhlarıdır və bütün dünyanın padşahlarının
yanına gedirlər ki, onları Külli-İxtiyar Allahın böyük günündə baş verəcək
döyüşə toplasınlar.
15 *Rəbb deyir: «Budur, oğru kimi gəlirəm; oyaq qalan, çılpaq gəzərək ayıbını
göstərməmək üçün paltarlarını əynində saxlayan kəs nə bəxtiyardır!»
16 *Bu ruhlar padşahları ibranicə Har-Magedon adlanan yerə topladı.
17 Yeddinci mələk öz nimçəsini havaya boşaltdı və məbəddəki* taxtdan
«Tamam oldu!» deyən uca bir səs gəldi.

---

* **15:8** Çıx. 40:34; 1Pad. 8:10-11; 2Saln. 5:13-14; Yeş. 6:4 * **16:2** Çıx. 9:10 * **16:4** Çıx. 7:17-21; Zəb. 78:44 * **16:10** Çıx. 10:21-23 * **16:12** Yeş. 11:15 * **16:15** Mat. 24:43-44; Luka 12:39-40; Vəhy 3:3 * **16:16** 2Pad. 23:29; Zək. 12:11 * **16:17** *Məbəddəki* – bəzi əlyazmalarda *göydəki məbəddə olan.*

18 *Onda şimşək, uğultu, göy gurultusu və böyük bir zəlzələ baş verdi. Zəlzələ
elə güclü idi ki, insanın yer üzündə yaşamağa başladığı dövrdən bəri bundan
böyüyü olmamışdı.
19 *Böyük şəhər üç yerə bölündü və millətlərin şəhərləri dağıldı. Allah
tərəfindən böyük Babil yada salındı ki, Allahın şiddətli qəzəb şərabı ilə dolu
kasa ona verilsin.
20 *Bütün adalar aradan qalxdı və dağlar yox oldu.
21 *Göydən adamların üstünə hərəsinin çəkisi bir talant olan böyük dolu
dənələri yağdı. Adamlar dolu bəlasına görə Allaha küfr etdilər, çünki bu bəla
çox şiddətli idi.

17

Fahişə qadın

1 *Yeddi nimçəsi olan yeddi mələkdən biri gəlib mənimlə danışdı və dedi:
«Gəl, çoxlu suların üzərində oturmuş bədnam fahişə barədə çıxacaq hökmü sənə
göstərim.
2 *Yer üzünün padşahları onunla əxlaqsızlıq etdilər və yer üzündə yaşayanlar
onun əxlaqsızlıq şərabından sərxoş oldular».
3 *O məni Ruhda çölə apardı. Orada mən gördüm ki, bir qadın yeddi başlı,
on buynuzlu və üstündə başdan-başa küfr adları yazılan al rəngli bir vəhşi
heyvanın belində oturub.
4 *Qadın tünd qırmızı və al rəngli paltar geyinmiş, qızıl, qiymətli daş və
mirvari ilə bəzənmişdi. Onun əlində iyrənc şeylər və öz əxlaqsızlığının çirkabı
ilə dolu qızıl kasa var idi.
5 Alnında isə bu sirli ad yazılmışdı: «Yer üzünün fahişələrinin və
iyrənclikl ərinin anası olan böyük Babil».
6 Mən gördüm ki, qadın müqəddəslərin qanından və İsaya şəhadət edənlərin
qanından sərxoş olub.
Bunu görüb hədsiz heyrətləndim.
7 Onda mələk mənə dedi: «Nə üçün heyrətə düşdün? Mən sənə qadının və
onu daşıyan yeddi başlı, on buynuzlu vəhşi heyvanın sirrini açacağam.
8 *Gördüyün vəhşi heyvan var olmuş, indi yox olan və dibsiz dərinliklərdən
çıxmaq üzrə olaraq həlaka gedir. Yer üzündə yaşayan və dünya yaranandan
bəri adı həyat kitabına yazılmamış adamlar vəhşi heyvanı görəndə heyrətə
düşəcək, çünki o var olmuş, yox olan, amma yenə gəlməli olandır.
9 Bu işdə müdrik ağıl lazımdır. Yeddi baş qadının oturduğu yeddi təpədir.
Bunlar həm də yeddi padşahdır.
10 Onlardan beşi ölüb, biri qalıb, digəri isə hələ gəlməyib və gələndə də qısa
müddət qalmalıdır.
11 Bir zaman var olmuş, indi isə yox olan vəhşi heyvan da səkkizinci
padşahdır. O, yeddi padşahdan biridir və həlaka gedir.
12 *Gördüyün on buynuz hələ padşahlıq etməyən on padşahdır. Onlar vəhşi
heyvanla birgə səlahiyyəti ələ alıb bir saat padşahlıq edəcəklər.
13 Onların vahid bir niyyəti var, öz qüdrət və səlahiyyətlərini vəhşi heyvana
təhvil verəcəklər.

---

* **16:18** Vəhy 8:5; 11:13,19 * **16:19** Yeş. 51:17 * **16:20** Vəhy 6:14 * **16:21** Çıx. 9:23-25; Vəhy 11:19 * **17:1** Yer. 51:13 * **17:2** Yeş. 23:17; Yer. 51:7 * **17:3** Vəhy 13:1 * **17:4** Yer. 51:7 * **17:8** Dan. 7:7; Vəhy 11:7 * **17:12** Dan. 7:24

14 Onlar Quzu ilə döyüşəcəklər, lakin Quzu onlara qalib gələcək. Çünki O,
ağaların Ağası, padşahların Padşahıdır və Onunla birgə olanlar da çağırılmış,
seçilmiş və sadiq şəxslərdir».
15 Mələk mənə dedi: «Fahişənin üzərində oturduğunu gördüyün sular –
xalqlar, kütlələr, millətlər və dillərdir.
16 Gördüyün vəhşi heyvan və on buynuz isə fahişəyə nifrət edərək onu soyub
çılpaq qoyacaq, ətini yeyəcək və onu odda yandıracaq.
17 Çünki Allah bunu onların ürəyinə qoydu ki, Allahın niyyətini yerinə
yetirsinlər, həmfikir olub Onun sözləri tamamlanana qədər padşahlıqlarını
vəhşi heyvana təhvil versinlər.
18 Gördüyün qadın da yer üzünün padşahları üzərində padşahlıq edən böyük
şəhərdir».

18

Babilin dağılması

1 Bundan sonra göydən enən başqa bir mələyi gördüm. O, böyük səlahiyyətə
malik idi. Yer üzü onun ehtişamı ilə işıqlandı.
2 *O, uca səslə nida edib dedi:
«Dağıldı! Böyük Babil dağıldı!
O, cinlərin məskəni,
Hər cür natəmiz ruhun sığınacağı,
Hər cür murdar quşun yuvası,
Hər cür murdar və mənfur vəhşi heyvanın oylağı oldu.*
3 *Çünki bütün millətlər
O qadının coşğun əxlaqsızlıq şərabından içdi.†
Yer üzünün padşahları
Onunla əxlaqsızlıq etdi.
Dünyanın tacirləri
Onun şəhvətpərəstliyi ilə qazanılan sərvətdən varlandı».
4 *Mən göydən belə deyən başqa bir səs də eşitdim:
«Ey Mənim xalqım, oradan çıxın ki,
Onun günahlarına şərik olmayasınız,
Onun uğrayacağı bəlalara düçar olmayasınız.
5 *Çünki onun günahları qalaqlanıb göyə çatdı,
Allah onun haqsız işlərini yada saldı.
6 *O nə etdisə,‡
Siz də əvəzində ona belə edin.
Əməllərinin əvəzini ona ikiqat verin.
Tökdüyü kasadakı şərabın
İkiqatını töküb ona verin.
7 *Özünü nə qədər izzətləndirib
Şəhvətpərəstlik içində yaşadısa,
Ona o qədər də işgəncə və yas verin.
Çünki ürəyində deyir:

---

* **18:2** Yeş. 13:19-21; 21:9; Yer. 50:39; 51:8; Vəhy 14:8 * **18:2** *Hər cür murdar quşun ... oylağı oldu* – bəzi əlyazmalarda *Hər cür murdar və mənfur quşun yuvası oldu.* * **18:3** Yeş. 23:17; Yer. 51:7 † **18:3** *İçdi* – bəzi əlyazmalarda *içib dağıldı.* * **18:4** Yeş. 48:20; Yer. 50:8; 51:6,45 * **18:5** Yar. 18:20-21; Yer. 51:9 * **18:6** Zəb. 137:8; Yer. 50:29 ‡ **18:6** *O nə etdisə* – bəzi əlyazmalarda *O sizə nə etdisə.* * **18:7** Yeş. 47:7-9

“Mən mələkə taxtında oturmuşam,
Dul deyiləm, əsla yas tutmayacağam”.
8 Buna görə də bir günün içində
Onun üstünə bəlalar gələcək,
Azara, yasa, aclığa düçar olacaq, odda yandırılacaq.
Çünki onu mühakimə edən Rəbb Allah qüdrətlidir».
9 *Onunla əxlaqsızlıq edən və şəhvətpərəstlik içində yaşayan yer üzünün
padşahları onun yanğınından çıxan tüstünü görəndə onun üçün ağlayıb ah-nalə
edəcəklər.
10 Onun çəkdiyi işgəncənin qorxusundan uzaqda dayanıb deyəcəklər:
«Vay, vay halına, böyük şəhər,
Möhkəm şəhər Babil!
Çünki bir saat içində cəzan çatdı».
11 *Yer üzünün tacirləri də onun üçün ağlayıb yas tutur, çünki onların malını
–
12 *qızıl, gümüş, qiymətli daşlar və mirvariləri; incə kətan, ipək, tünd qırmızı
və al rəngli parçaları; hər cür ətirli ağacı; fil sümüyündən, ən qiymətli ağacdan,
tuncdan, dəmirdən və mərmərdən olan hər cür əşyanı;
13 darçın, hil,§ buxur, ətirli yağ və kündürü; şərab, zeytun yağı, narın un və
buğdanı; mal-qara, qoyunlar, atlar və arabaları; insan bədənləri və canlarını
da artıq heç kəs almır.
14 Onlar deyirlər:
«Ürəyinin arzuladığı bəhrələr əlindən çıxdı,
Bütün cah-calallı malların yox oldu.
Heç kəs onları bir daha tapmayacaq».
15 *Orada bu mallarla varlanan tacirlər bu şəhərin çəkdiyi işgəncənin
qorxusundan uzaqda dayanacaq və ağlayıb yas tutaraq deyəcəklər:
16 «Vay, vay halına,
İncə kətan, tünd qırmızı, al rəngli
Parçalardan paltar geyən,
Qızıl, qiymətli daşlar və mirvarilərlə
Bəzənən böyük şəhər!
17 *Çünki bu qədər var-dövlət
Bir saat içində viran oldu».
Bütün gəmi rəisləri, sərnişinlər, dənizçilər və dənizdə ticarət edənlərin
hamısı uzaqda dayanaraq
18 onun yanğınından çıxan tüstüyə baxıb nida edirdilər: «Hansı şəhər bu
böyük şəhərə tay ola bilər?»
19 Onlar başlarına toz töküb fəryad edir və ağlayıb yas tutaraq deyirdilər:
«Vay, vay halına,
Dənizdə gəmisi olanların hamısının
Oranın çox qiymətli malları ilə
Varlandığı böyük şəhər!
Çünki bir saat içində viran oldun».

20 *Ey göylər,
Müqəddəslər, həvarilər və peyğəmbərlər,

* **18:9** Yez. 26:16-18 * **18:11** Yez. 27:31,36 * **18:12** Yez. 27:12-13,22 § **18:13** *Hil* – bəzi əlyazmalarda bu söz yoxdur. * **18:15** Yez. 27:31,36 * **18:17** Yeş. 23:14; Yez. 27:26-34 * **18:20** Qanun. 32:43; Yer. 51:48

Onun halını bayram edin!
Onun sizin üçün çıxartdığı hökmü
Allah onun öz başına gətirdi.
21 *Bir güclü mələk dəyirman daşı boyda böyük bir daşı götürərək dənizə
atıb dedi:
«Böyük şəhər Babil də
Belə zorakılıqla yıxılacaq,
Bir daha görünməyəcək.
22 *Çəng çalanların, müğənnilərin,
Tütək və şeypur çalanların səsi
Artıq səndən gəlməyəcək.
Hər cür sənətlə məşğul olan sənətkar
Artıq səndə olmayacaq.
Dəyirman səsi də
Artıq səndən gəlməyəcək.
23 *Çıraq işığı
Artıq səndə görünməyəcək.
Bəy-gəlin səsası
Artıq səndən gəlməyəcək.
Çünki sənin tacirlərin
Yer üzünün böyük adamları idi,
Bütün millətlər
Sənin sehrbazlığınla aldanmışdı.
24 *Peyğəmbərlərin, müqəddəslərin və
Yer üzündə kəsilənlərin hamısının qanı
O şəhərdə üzə çıxdı».

19

Göydə sevinc

1 Bundan sonra göydə böyük bir kütlənin səsinə bənzər uca bir səs eşitdim.
Onlar deyirdi:
«Halleluya!*
Xilas, izzət və qüdrət
Allahımıza məxsusdur!
2 *Çünki Onun hökmləri
Həqiqi və ədalətlidir.
O, əxlaqsızlığı ilə yer üzünü azdıran
Böyük fahişəni mühakimə etdi,
Öz qullarının qanının qisasını
Ondan aldı».
3 *Onlar dedi:
«Halleluya!
Fahişədən çıxan tüstü əbədi olaraq yüksəlir».
4 Onda iyirmi dörd ağsaqqal və dörd canlı məxluq yerə qapanaraq taxtda
oturan Allaha səcdə edib dedi:
«Amin! Halleluya!»
5 *Taxtdan da belə bir səs gəldi:

* **18:21** Yer. 51:63-64 * **18:22** Yeş. 24:8; Yez. 26:13 * **18:23** Yer. 7:34; 16:19 * **18:24** Yer. 51:49
* **19:1** *Halleluya – Rəbbə həmd edin* deməkdir. * **19:2** Qanun. 32:43; 2Pad. 9:7 * **19:3** Yeş. 34:10
* **19:5** Zəb. 115:13

«Ey Onun bütün qulları,
Böyükdən kiçiyə qədər
Ondan qorxanlar,
Allahımızı mədh edin!»
6 *Mən böyük bir kütlənin, gur suların və güclü göy gurultusunun səsinə
bənzər bir səs də eşitdim. Bu səs deyirdi:
«Halleluya!
Çünki Külli-İxtiyar Rəbb Allahımız
Padşahlıq taxtına çıxdı!
7 Gəlin sevinib şad olaq,
Onu izzətləndirək!
Çünki Quzunun toyu başlayır.
Gəlini özünü hazırlayıb;
8 Geyinmək üçün ona
Təmiz, parlaq və incə kətan verildi».
İncə kətan müqəddəslərin saleh əməllərinin rəmzidir.
9 *Onda mələk mənə dedi: «Yaz: Quzunun toy ziyafətinə dəvət olunanlar nə
bəxtiyardır!» Yenə də mənə dedi: «Bunlar Allahın həqiqi sözləridir».
10 Mən ona səcdə etmək üçün ayaqlarına düşdüm. Amma o mənə dedi: «Yox,
olmaz! Mən də sənin lə və İsa barədə şəhadət edən qardaşlarınla birgə Allahın
quluyam. Allaha səcdə et. Çünki İsanın şəhadəti peyğəmbərlərə ilham verir».

Ağ atın Süvarisi

11 *Mən gördüm ki, göy yarılıb və orada bir ağ at var. Onun belində oturan
Süvari Sadiq və Haqq adlanır və ədalətlə hökm çıxararaq döyüşür.
12 *Onun gözləri odlu alova bənzəyir. Başında çoxlu sayda kiçik tac var və
üzərində Özündən başqa heç kəsin bilmədiyi bir ad yazılıb.
13 O, qana batmış† bir paltar geyinib və Onun adı Allahın Kəlamıdır.
14 Göydə olan ordular ağ, təmiz və incə kətan geyinərək ağ atların belində
Onun ardınca gedirdi.
15 *Onun ağzından millətlərə zərbə vurmaq üçün iti bir qılınc çıxır. O, «dəmir
əsa ilə onlara ağalıq edəcək». Külli-İxtiyar Allahın şiddətli qəzəb şərabının
hazırlandığı üzümsıxanı Özü tapdalayacaq.
16 Onun paltarının və budunun üstündə bu ad yazılıb: «Padşahların Padşahı
və ağaların Ağası».
17 *Günəşdə dayanan bir mələyi də gördüm. O, uca səslə nida edib göyün
ortasında uçan bütün quşlara dedi: «Allahın böyük ziyafətinə gəlin. Bir yerə
yığılın ki,
18 padşahların, sərkərdələrin, igidlərin ətini, atların və bellərində oturan
atlıların ətini, azadların və qulların, böyük və kiçiklərin hamısının ətini
yeyəsiniz».
19 Mən gördüm ki, vəhşi heyvan, yer üzünün padşahları və onların orduları
atın belində oturan Süvari ilə və Onun qoşunu ilə döyüşməyə toplaşıb.

---

* **19:6** Zəb. 93:1; 97:1; 99:1; Yez. 1:24 * **19:9** Mat. 22:2-3 * **19:11** Yeş. 11:4; Yez. 1:1 * **19:12** Dan. 10:6 † **19:13** *qana batmış* – bəzi əlyazmalarda *üzərinə qan səpilmiş.* * **19:15** Zəb. 2:9; Yeş. 63:3; Yoel 3:13; Vəhy 14:20 * **19:17** Yez. 39:17-20

20 *Vəhşi heyvan yaxalandı; onun önündə əlamətlər göstərmiş, bunlarla onun damğasını qəbul edib surətinə səcdə edənləri aldatmış yalançı peyğəmbər də yaxalandı. Hər ikisi diri-diri kükürdlə yanan od gölünə atıldı.
21 Başqaları isə atın belində oturan Süvarinin ağzından çıxan qılıncla həlak oldu. Bütün quşlar da onların ətini yeyib doydu.

20

Minillik Padşahlıq

1 Mən göydən enən bir mələyi gördüm. Onun əlində dibsiz dərinliyin açarı və böyük bir zəncir var idi.
2 *O, əjdahanı – iblis və Şeytan deyilən o qədim ilanı tutub min il müddətinə zəncirlədi.
3 Onu dibsiz dərinliyə atdı və qapısını bağlayıb möhürlədi ki, min il bitənə qədər millətləri daha aldada bilməsin. Bundan sonra isə o, qısa bir müddətə azad edilməlidir.
4 *Taxtları və onların üzərində oturanları da gördüm. Onlara hökm etmək ixtiyarı verildi. İsa barədə şəhadət və Allahın kəlamı uğrunda boynu vurulmuş canları da gördüm. Vəhşi heyvana və onun surətinə səcdə etməyib alınlarına və əllərinə damğanı qəbul etməmişdilər. Onlar dirilib Məsihlə birgə min il padşahlıq etdi.
5 Bu, birinci dirilmədir. Qalan ölülərsə min il bitməyincə dirilmədi.
6 Birinci dirilmədə iştirak edənlər bəxtiyar və müqəddəsdir. İkinci ölümün onlar üzərində səlahiyyəti yoxdur. Əksinə, onlar Allahın və Məsihin kahinləri olub Onunla birgə min il padşahlıq edəcək.

Şeytanın cəzalandırılması

7 Min il bitəndən sonra Şeytan atıldığı zindandan azad ediləcək.
8 *Oradan çıxacaq ki, yer üzünün dörd tərəfində olan millətləri – Qoq və Maqoqu* aldadıb döyüşə toplasın; onların sayı dəniz qumu qədər çoxdur.
9 Onlar yer üzünün hər tərəfinə hücum edib müqəddəslərin düşərgəsini və sevimli şəhəri mühasirəyə aldılar. Lakin göydən† od düşüb onları yandırıb-yaxdı.
10 Onları aldadan iblis də vəhşi heyvanın və yalançı peyğəmbərin atıldığı yerə – odlu kükürd gölünə atıldı. Bunlar gecə-gündüz, əbədi olaraq işgəncə çəkəcək.

Ölülərin mühakiməsi

11 *Böyük ağ taxt və onun üstündə Oturanı gördüm. Yer və göy Onun önündən qaçdı və onlara yer tapılmadı.
12 Mən gördüm ki, böyükdən kiçiyə qədər ölülər taxtın önündə dayanıb. Kitablar açıldı və həyat kitabı olan başqa bir kitab da açıldı. Ölülər kitablarda yazılanlara əsasən öz əməllərinə görə mühakimə olundu.
13 Dəniz öz içində olan ölüləri, ölüm və ölülər diyarı da öz qoynunda olan ölüləri təslim etdi. Hər biri öz əməlinə görə mühakimə olundu.
14 Ölüm və ölülər diyarı odlu gölə atıldı. Bu odlu göl ikinci ölümdür.
15 Kimin adı həyat kitabına yazılmayıbsa, o, odlu gölə atıldı.

---

* **19:20** Vəhy 13:1-18 * **20:2** Yar. 3:1 * **20:4** Dan. 7:9,22 * **20:8** Yez. 7:2; 38:2,9,15 * **20:8** *Qoq və Maqoqu* – yaxud *Yəcuc-Məcucu.* † **20:9** *Göydən* – bəzi əlyazmalarda *göydən, Allahın önündən.*
* **20:11** Dan. 7:9-10

21

Yeni göy və yeni yer

1 *Mən yeni bir göy və yeni bir yer gördüm. Çünki əvvəlki yerlə əvvəlki göy
keçib getmişdi, dəniz də artıq yox idi.
2 *Mən müqəddəs şəhərin – yeni Yerusəlimin göydən, Allahın yanından
endiyini gördüm. Şəhər öz bəyi üçün bəzədilmiş gəlin kimi hazırlanmışdı.
3 *Taxtdan* belə deyən uca bir səs eşitdim: «Budur, Allahın məskəni in-
sanların arasındadır. Allah onlarla birgə məskən salacaq; onlar Onun xalqı
olacaq, Allah Özü onların Allahı olaraq† aralarında yaşayacaq.
4 *Allah onların bütün göz yaşlarını siləcək. Artıq ölüm olmayacaq. Yas, nalə
və ağrı bir daha olmayacaq. Çünki əvvəlki şeylər keçib getdi».
5 Taxtda Oturan dedi: «Budur, Mən hər şeyi yenidən qururam». Yenə dedi:
«Yaz, çünki bu sözlər etibarlı və həqiqidir».
6 *O mənə dedi: «Tamam oldu! Alfa və Omeqa, Başlanğıc və Axır Mənəm.
Mən susayana həyat suyunun qaynağından müftə su verəcəyəm.
7 *Qalib gələn bunları irs alacaq; "Mən ona Allah, o isə Mənə oğul olacaq".
8 Qorxaqların, imansızların, iyrənclərin, qatillərin, əxlaqsızların, sehrba-
zların, bütpərəstlərin və bütün yalançıların aqibəti isə od və kükürdlə yanan
göldə olacaq; bu, ikinci ölümdür».

Yeni Yerusəlim

9 Son yeddi bəla ilə dolu yeddi nimçəsi olan yeddi mələkdən biri gəlib
mənimlə danışaraq dedi: «Gəl, mən sənə Quzunun arvadı olacaq gəlini
göstərim».
10 *O məni Ruhda böyük və uca bir dağın başına apardı. Oradan mənə
göydən, Allahın yanından enən müqəddəs‡ şəhəri, Yerusəlimi göstərdi.
11 Allahın ehtişamı orada idi; oradakı işıq ən qiymətli daş – büllur yəşəm daşı
kimi parıldayırdı.
12 *Oranın böyük və uca divarı, on iki darvazası var idi. Darvazalarda on
iki mələk durmuşdu. Darvazaların üstündə İsrailin on iki qəbiləsinin adı həkk
olunmuşdu.
13 Şərqdə üç darvaza, şimalda üç darvaza, cənubda üç darvaza və qərbdə üç
darvaza var idi.
14 Şəhər divarının on iki təməli var idi və təməllərin üstündə Quzunun On İki
həvarisinin adı var idi.
15 *Mənimlə danışan mələyin əlində şəhəri, oranın darvazalarını və divarını
ölçmək üçün bir qızıl ölçü qamışı var idi.
16 Şəhər dördbucaqlı şəklində idi və oranın uzunluğu eninə bərabərdir. Mələk
qamışla şəhəri ölçdü: oranın uzunluğu, eni və hündürlüyü bərabər olub 12 000
stadi§ idi.
17 O, şəhərin divarını da ölçdü: onun hündürlüyü mələyin istifadə etdiyi
insan ölçüsünə görə 144 qulac** idi.

---

* **21:1** Yeş. 65:17; 66:22; 2Pet. 3:13 * **21:2** Yeş. 52:1; 61:10; Vəhy 3:12 * **21:3** Lev. 26:11,12; Yez. 37:27 * **21:3** *Taxtdan* – bəzi əlyazmalarda *Göydən.* † **21:3** *Onların Allahı olaraq* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur. * **21:4** Yeş. 25:8; 65:19 * **21:6** Yeş. 55:1 * **21:7** 2Şam. 7:14; Zəb. 89:26-27 * **21:10** Yez. 40:2 ‡ **21:10** *Müqəddəs* – bəzi əlyazmalarda *böyük müqəddəs.* * **21:12** Yez. 48:30-34 * **21:15** Yez. 40:3 § **21:16** *12 000 stadi* – təqribən 2 200 kilometr. ** **21:17** *144 qulac* – təqribən 65 metr.

18 *Divar yəşəm daşından tikilmişdi, şəhər isə şəffaf şüşəyə bənzər saf qızıldan
idi.
19 Şəhər divarının təməlləri hər cür qiymətli daşla – birinci təməl yəşəmlə,
ikincisi göy yaqutla, üçüncüsü əqiqlə, dördüncüsü zümrüdlə,
20 beşincisi damarlı əqiqlə, altıncısı qırmızı əqiqlə, yeddincisi sarı yaqutla,
səkkizincisi berillə, doqquzuncusu topazla, onuncusu zəbərcədlə, on birin-
cisi sirkonla, on ikincisi ametistlə bəzədilmişdi.
21 On iki darvaza on iki mirvaridən idi, hər darvaza bir mirvaridən
düzəldilmişdi. Şəhərin baş küçəsi isə şüşə kimi şəffaf olan xalis qızıldan idi.
22 Mən orada məbəd görmədim, çünki oranın məbədi Külli-İxtiyar Rəbb Allah
və Quzudur.
23 *Şəhərin işıqlanması üçün nə günəşə, nə də aya ehtiyacı var, çünki Allahın
ehtişamı oranı işıqlandırır, Quzu da oranın çırağıdır.
24 *Millətlər şəhərin işığında gəzəcək, yer üzünün padşahları cah-calalını††
oraya gətirəcək.
25 *Oranın darvazaları gündüz heç bağlanmayacaq, orada gecə olmayacaq.
26 Millətlərin cah-calal və şərəfi oraya gətiriləcək.
27 *Oraya murdar olan heç bir şey, iyrənc iş görən və yalan danışan heç kim
əsla girməyəcək, yalnız adları Quzunun həyat kitabına yazılanlar girəcək.

22

1 *Mələk mənə həyat suyu* axan çayı göstərdi. Bu çay büllur kimi parlaq
olub Allahın və Quzunun taxtından çıxır
2 *və şəhərin baş küçəsinin ortasından axırdı. Çayın hər iki tayında on iki
cür meyvə gətirən həyat ağacı var idi. O ağac hər ay meyvə gətirir. Onun
yarpaqları millətlərə şəfa vermək üçündür.
3 *Daha lənətlənən heç bir şey olmayacaq. Allahın və Quzunun taxtı orada
olacaq və qulları Ona ibadət edəcək.
4 Onlar Onun üzünü görəcək, alınlarında Onun adını daşıyacaqlar.
5 *Artıq gecə olmayacaq, heç kəsin çıraq və günəş işığına ehtiyacı olmayacaq.
Çünki Rəbb Allah onlara işıq verəcək və onlar əbədi olaraq padşahlıq edəcək.

İsanın zühuru
6 Mələk mənə dedi: «Bu sözlər etibarlı və həqiqidir. Peyğəmbərlərin ruh-
larına ilham verən Rəbb Allah mələyini göndərib ki, Öz qullarına tezliklə baş
verməli hadisələri göstərsin».
7 İsa deyir: «Budur, tezliklə gəlirəm! Bu kitabın peyğəmbərlik sözlərinə riayət
edən kəs nə bəxtiyardır!»
8 Mən Yəhya bunları eşitdim və gördüm. Eşidib gördükdə bunları mənə
göstərən mələyə səcdə etmək üçün onun ayaqlarına düşdüm.
9 Amma o mənə dedi: «Yox, olmaz! Mən sənin-
lə, peyğəmbər qardaşlarınla və bu kitabın sözlərinə riayət edənlərlə birgə Allah quluyam. Allaha səcdə et».
10 Yenə də mənə dedi: «Bu kitabın peyğəmbərlik sözlərini möhürləmə, çünki
vaxt yaxındır.

---

* **21:18** Yeş. 54:11-12 * **21:23** Yeş. 60:19-20 * **21:24** Yeş. 60:3 †† **21:24** *Cah-calalını* – bəzi əlyazmalarda *cah-calal və şərəflərini.* * **21:25** Yeş. 60:11 * **21:27** Yeş. 52:1; Yez. 44:9 * **22:1** Yez. 47:1; Zək. 14:8 * **22:1** *Həyat suyu* – bəzi əlyazmalarda *təmiz həyat suyu.* * **22:2** Yar. 2:9 * **22:3** Zək. 14:11 * **22:5** Yeş. 60:19; Dan. 7:18

11 *Haqsızlıq edən qoy daha da haqsızlıq etsin. Murdar olan daha da
murdarlansın. Saleh olansa qoy daha da saleh işlər görsün. Müqəddəs olan
daha da müqəddəs olsun».
12 *İsa deyir: «Budur, tezliklə gəlirəm. Verəcəyim mükafat Mənimlədir və hər
kəsə öz əməlinə görə əvəz verəcəyəm.
13 *Alfa və Omeqa, Birinci və Sonuncu, Başlanğıc və Axır Mənəm!»
14 *Xalatlarını günahdan təmizləyənlər† nə bəxtiyardır! Bununla da həyat
ağacından yeməyə icazələri olacaq, darvazalardan keçib şəhərə girəcəklər.
15 İt kimi murdarlar, sehrbazlar, əxlaqsızlar, qatillər, bütpərəstlər və yalanı
sevib danışan hər kəssə kənarda qalacaq.
16 *Yenə deyir: «Mən İsa Öz mələyimi göndərdim ki, cəmiyyətlərə aid olan bu
şəhadəti sizə versin. Mən Davudun Kökü və Nəsli, parlaq Dan Ulduzuyam».
17 *Ruh da, gəlin də deyir: «Gəl!» Qoy eşidən də desin: «Gəl!» Susayan qoy
gəlsin, arzu edən həyat suyunu müftə götürsün.
18 *Mən bu kitabın peyğəmbərlik sözlərini eşidən hər kəsə xəbərdarlıq
edirəm: kim bunlara bir şey artırarsa, Allah da ona bu kitabda yazılan bəlaları
artıracaq;
19 kim bu peyğəmbərlik kitabının sözlərindən bir şey götürərsə, Allah da
bu kitabda yazılmış həyat ağacından və müqəddəs şəhərdən ona düşən payı
götürəcək.
20 Bunlara şəhadət edən deyir: «Bəli, tezliklə gəlirəm!» Amin. Gəl, ya Rəbb
İsa!
21 Rəbb İsanın lütfü hamıya‡ yar olsun! Amin.

* **22:11** Dan. 12:10 * **22:12** Zəb. 28:4; Yeş. 40:10; 62:11; Yer. 17:10 * **22:13** Yeş. 44:6; 48:12; Vəhy 1:8,17; 2:8 * **22:14** Yar. 2:9; 3:22 † **22:14** *Xalatlarını günahdan təmizləyənlər* – bəzi əlyazmalarda *əmrlərinə əməl edənlər.* * **22:16** Yeş. 11:1,10 * **22:17** Yeş. 55:1 * **22:18** Qanun. 4:2; 12:32 ‡ **22:21** *Hamıya* – bəzi əlyazmalarda *bütün müqəddəslərə.*